NAZIONALE
12
3 H
2

P.o

62.10

13-26.6.110

Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONES
S. RÆ ROTAE ROMANAE
Coram bon. mem. R.P.D.
CHRISTOPHORO PEVTINGERIO GERMANO
OLIM EIVSDEM SAC. ROTÆ AVDITORE
Cum Argumentis, Summarijs, ac Indice locupletiſsimo.

ROMAE,
Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ.
MDCLXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

Digitized by Google

Digitized by Google

EMINEN.MO ET REVEREN.MO

D. CAROLO

TIT. S. SVSANNÆ PRESBYTERO

CARD. CARAFFAE.

NICOLAVS CHELLINIVS.

FELICITATEM.

MAGNVM operæ pretium feciſſe Socrates viſus eſt, PRINCEPS EMINENTISSIME, cum philoſophiam arcanis naturæ rimandis, & peragrando cœlo, & aſtrorum curſibus dimetiendis anteà occupatam, ad res humanas tractandas, moreſque formandos, & vitæ officia deſcribenda traduxit; Nàm & ſi antiquior illa ſapientia nobilis, illuſtris, & xcelſa plurimum fuit; quod eius æmulatores intereſſe diuinis onſilijs, & prudentiæ mundum adminiſtrantis inſpicere rationes, quaſi repoſcere gloriaretur; multo tamèn altera hæc vberior t, magiſque frugifera, & magis ad parandam vitæ felicitatem commodata: nec verò minùs ſplendida, minuſque magnifica; od promiſſa humani animi cultura, nobili prorſus auſu æterni oificis conſortem ſe ferens, eius imaginem, quæ à Conditore ſuo præbendam induſtriæ noſtræ materiem rudis, & inchoata relieſt, præceptis, inſtitutiſque ſuis perficiendam, & abſoluendam ſuſce-

ſuſceperit. Hoc autèm munus nulla ſui parte implet philoſophia cumulatiùs, quàm qua præſidere ciuitatibus docet, & cœtibus hominum iuſtitia, & æquitate conſulere, & leges interpretari, & exercere iudicia; ſi Craſſo illi Tulliano credimus, omnibus philoſophorum bibliothecis vnum duodecim tabularum libellum anteponenti. Cuius ego prudentiſſimum, & plenum veritatis effatum nihil vereor ad ſapientiſſima decreta transferre, quæ penè quotidiè ad dirimendas ciuilis, & pontificij iuris controuerſias à duodecim viris toto chriſtiano orbe delectis prodeunt, & Rotæ Romanæ deciſiones appellantur. Nihil hoc genere Scriptorum vtiliùs, nihil ad aſſequendam mentem Legiſlatorum inſtructiùs, nec vndè liceat certiora præcepta, & clariora exempla proferre ad ordinanda, & boni viri, & recti iudicis, reique publicæ, & Eccleſiæ conſulentis officia. Quod cum mihi abundè perſuaſum ſit, eamdemque audiam conſtantem eſſe prudentiſſimi cuiuſque ſententiam; nō mediocriter vtile publico futurum putaui, ſi huic parti rei litterariæ ex artificij mei ratione aliquid adiumenti prodiret. Itaque doctiſſimas in hoc genere Chriſtophori Peutingerij olim Rotæ Romanæ Auditoris lucubrationes edere conſtitui, ſummi, & egregij viri, cuius ſuper illuſtre ingenium, & non vulgarem eruditionem, conſtans erat in ciuitate (dum vixit) fidei, & integritatis opinio, & ſingularis in cauſis cognoſcendis, & iudicijs exercendis ſtudij, ac diligentiæ: cuius famæ in Bibliotheca, ædibus, quas ille habitabat, proxima (quam viris doctis frequentari mos eſt) diuturna, & nondum etiam abolita celebritas fuit. Hoc à me ſuſcepto negocio, Princeps Eminentiſſime, ad Tui clientis parandum mihi decus vti decreui: ſplendido nomine Tuo operi, quod in publicum profero, In ſcripto, & præſidio aduocato. Non dedignaberis, opinor, inter cultores Tuos admittere, qui vnius Tuæ virtutis dignitate adductus notum ſe Tibi, & Tuo ergà ſe ſtudio honeſtatum videri pro magnifico ducit; nec tàm æſtimabis quis ad Te, quantuſque, quàm quo animo, & quid ſecutus accedat. Ego enim, quamuis plurimi faciam inclytam familiæ Tuæ nobilitatem, & præclara virtutis exempla à maioribus Tuis ædita, & geſtos honores, & imperia adepta, & poteſtatem Diuinæ proximam ad cumulandam gentis Tuę claritudinem acceſsiſſe; aduerſaria potiùs hæc veræ Tuæ laudi, quàm adiumenta, puto; cum

diffi-

difficillimum ſit in tanto domeſtico ſplendore propria luce clareſcere. quod tamen à Te primò tuo ad honores vrbanos acceſſu, egregiè præſtitum eſt, prudentia, fide, grauitate, integritate, doctrina, quarum ſuffragatione ad regimen aſſuetæ maiorum Tuorum imperijs Auerſanæ Eccleſiæ tranſlatus es, ſummam in eius adminiſtratione prouidi, & vigilantis, & de ſui gregis ſalute ſolliciti paſtoris laudem adeptus. Qui campus cum exercendæ virtutis Tuæ videretur anguſtior, euocauit illinc Te ad altiora curanda vniuerſalis Eccleſia, honore Tibi Apoſtolici ad Heluetios Nuncij collato, in eoquè aliquot annos ſapienter, integrèque verſatum Venetias allegauit. Quæ Prouincia cum credatur propter ſummam ciuitatis amplitudinem, & procerum illi præſidentium grauitatem, & ſapientiam, ſingularem quandam, & inuſitatam animi indolē deſiderare, vt impoſita ſeſe tractanti Eccleſiæ Romanæ perſona pro dignitate ſuſtineri videatur; facilis Te curante, & expedita, & minimi negotij eſt viſa; admirantibus hominibus eminentem in actionibus Tuis conſtantiam, & grauitatem incredibili vrbanitate, ac lepore conditam, & efficacem ad impellendas quo velles hominum voluntates vim, & reſpondentem oris, ac totius corporis dignitati vitæ ſplendorem. Quæ ſane eximia Tua naturæ, doctrinæque bona vberrimus ad Eccleſiæ decus, & bonorum ſolatium fructus eſt conſecutus; ob negocia grauiſsima, quæ alijs curantibus deſperati ſucceſſus viſa ſunt, proſperè Te interprete, & ex ſententia confecta. Idem mox fuiſti in alia generis eiuſdem, multò tamèn ampliore apud Imperatorem prouincia, difficillimo, ob ardens cùm infidelibus bellum, Eccleſiæ tempore, multiſque alijs, quibus ſuſtinendis non mediocri dexteritate, & conſilij præſentia opus fuit; vt honos purpuræ, quo in illius adminiſtratione auctus es ferum omninò rebus tuis geſtis præmium videretur. Acceſſit Bononienſis Legatio, quæ lydij lapidis inſtar eſſe putatur adexplorandum quantum in quoque animi, & conſilij ſit, & neceſſariæ ad cœtus hominum temperandos induſtriæ: cui Tu tamèn experimento cumulatiſſime reſpondiſti æquitate, abſtinentia, & mixta humanitati ſeueritate; vndè ſumma hominum de Tua virtute opinio breui percrebuit, qua vel vna nobiliſsimo illi populo quietem, & felicitatem, quaſi generoſo cuippiam equo, ſeſſoris ſui magnitudinis intelligenti egregiè præſtitiſti.

In

In hoc ego Te virtutum, ac dignitatis faſtigio, conſentiente ſummorum, infimorumque cum plauſu fulgentem, dum tacitus admirari non poſſum indiſertum me, & infantem eſſe penè oblitus ſum: quamobrem erit Tuæ humanitatis ignoſcere ſi inferiore laudibus Tuis celebraris præconio: quo ego, Princeps Eminentiſsime, meum erga Te obſequium teſtari, & operi ſuſcepto gratiam, & commendationem à Tua dignitate conciliare conatus ſum.

Priuilegiorum Summa pro Impreſſore Camerali, & Vaticano.

CLemens Papa VIII. Diplomate ſanxit ne quis citra voluntatem Dominici Baſæ, olim in Typographia Vaticana Impreſſoris Sacram Bibliam, Concilia Generalia, Epiſtolas Decretales, Libros ad Eccleſiaſticum munus pertinentes, ac etiam Sanctorum Patrum Volumina, Libros etiam cuiuſcumque generis, vel nouiter ab ipſo edendos, vel nouis additionibus auctos, per decennium ab editione cuiuſque voluminis imprimat, vel impreſſa venalia habeat. Quod Priuilegium Paulus Papa V. peculiari Chirographo in fauorem Hieremiæ Guelfi I. V. D. ac Impreſsoris Cameralis tranſtulit, indulſitque. Idem Gregorius XV. litteris expeditis ratum, firmumque haberi voluit. Violatores excommunicationis latæ ſententiæ pœna puniuntur. Quod ſi in Terris S. R. E. ſubiectis id contigerit, confiſcatione etiam Librorum, ac quingentorum ducatorum auri ſolutione mulctabuntur, vt latiùs patet in litteris ipſius Gregorij Papæ ſub datum Romæ apud ſanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 22 Octobris 1621. Pontificatus ſui Anno primo. Ac idem Vrbanus VIII. peculiaribus litteris datis apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 23. Maij 1628. Pontificatus ſui anno quinto in fauorem Andreæ Brogiotti Impreſsoris Cameralis, & Vaticani tranſtulit, indulſitque. Ac iterum Innocentius X. peculiaribus litteris datis apud S. Petrum in fauorem Angeli Balladori, pariter Impreſſoris Cameralis, ac Vaticani; confirmauit ſub Annulo Piſcatoris die prima Martij 1645. Et tandem omnia ſupradicta priuilegia, & gratias amplè confirmauit, & indulſit Alexander VII. in fauorem Zanobij Maſotti, præſentis Impreſſoris Cameralis, & Vaticani, datis litteris die 14. Decemb. 1663. Pontificatus Anno decimo.

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sacri Palatij Apoſtolici.

I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Palatij Apoſt. Magiſter.

INDEX
DECISIONVM
PER DIOECESES.

A

Abuleñ Decimarum Veneris 15. Ianuarij 1644. deciſ. 149.
Alariceñ Beneficij Veneris 4. Maij 1640. deciſ. 17.
Alariceñ Vnionis Lunæ 31. Maij 1649. dec. 364.
Anconitana Bonorum Veneris 23. Februarij 1646. deciſ. 230.
Anconitana Cambiorum Lunæ 18. Iunij 1646. deciſ. 249.
Eadem Lunæ 8. Martij 1649. deciſ. 356.
Eadem Lunæ 2. Auguſti 1649. deciſ. 382.
Eadem Lunæ 10. Iunij 1652. deciſ. 448.
Anconitana Cenſus Lunæ 7. Maij 1646. dec. 240
Eadem Mercurij 27. Martij 1647. deciſ. 273.
Eadem Veneris 19. Iunij 1648. deciſ. 333.
Anconitana Domus Mercurij 15. Iunij 1650. deciſ. 396.
Anconitana Saluiani, ſeù Domorum Ven. 24. Aprilis 1654. deciſ. 496.
Aqueñ Prioratus Lun. 16. Martij 1647. dec. 318
Eadem Veneris 26. Iunij 1648. deciſ. 339.
Ariminceñ Alimentorum Merc. 22. Iunij 1644. deciſ. 182.
Ariminceñ Bonorum Veneris 4. Maij 1646. deciſ. 238.
Ariminceñ Capellaniæ Ven. 2. Decembris 1650 deciſ. 407.
Ariminceñ Donationis Veneris 14. Martij 1653. deciſ. 462.
Ariminceñ Molendini Veneris 17. Iunij 1644. deciſ. 181.
Ariminceñ Succeſſionis Lunæ 13. Ianuarij 1653. deciſ. 455.
Aſculana Prædij Mercurij 18. Martij 1643. deciſ. 117.
Eadem Lunæ 27. Aprilis 1643. deciſ. 121.
Aſiſieñ Bonorum Veneris 9. Decembris 1644. deciſ. 193.
Aſteñ Capellaniæ Ven. 15. Iunij 1646. dec. 248.
Ageñ Decimarum Lunæ 27. Aprilis 1643. deciſ. 104.
Aucnioñ Decimarum Lunæ 27. Aprilis 1643. deciſ. 122.
Eadem Lunæ 2. Maij 1644. deciſ. 168.
Aueniоñ Legitimæ Lunæ 17. Nouemb. 1653. deciſ. 481.
Eadem Veneris 30. Ianuarij 1654. deciſ. 486.
Eadem Lunæ 22. Aprilis 1654. deciſ. 495.
Augeſana Iuriſpatronatus Ven. 29. Maij 1654. deciſ. 501.
Aurieñ Parochiali de Eſgos Veneris 26. Ianuarij 1652. deciſ. 437.
Eadem Lunæ 28. Aprilis 1653. deciſ. 471.

B

Barchinoneñ Decimarum Mercurij prima Iulij 1643. deciſ. 139.
Eadem 27. Iunij 1646. deciſ. 252.
Bareñ Iuriſpatronatus Veneris 10. Iunij 1644. deciſ. 177.
Eadem Veneris 27. Ianuarij 1645. deciſ. 198.
Beneuentana Attentatorum Mercurij 2. Decembris 1648. deciſ. 344.
Beneuentana Canonicatus Lunæ 29. Ian. 1646. deciſ. 229.
Eadem Lunæ prima Martij 1649. deciſ. 354.
Beneuentana Manutentionis Mercurij 9. Iunij 1649. deciſ. 365.
Eadem Lunæ 27. Iunij 1650. deciſ. 401.
Beneuentana, ſeù nullius Iuriſdictionis Mercurij 11. Martij 1654. deciſ. 491.
Bononieñ Aquarum Veneris 11. Maij 1640. deciſ. 20.
Eadem Veneris 22. Aprilis 1644. deciſ. 164.
Bononieñ Bonorum de Herculanis Lunæ 19. Iunij 1645. deciſ. 212.
Eadem Veneris 19. Ianuarij 1646. deciſ. 224.
Bononieñ de Berois Veneris 13. Maij 1644. deciſ. 170.
Eadem 10. Februarij 1648. deciſ. 314.
Bononieñ de Glauarinis Lunæ 27. Iunij 1644. deciſ. 186.
Eadem Veneris 18. Martij 1650. deciſ. 390.
Bononieñ de Pancaldis Lunæ 27. Iunij 1648. deciſ. 309.
Bononieñ de Toſtinis Lunæ 2. Decembr. 1647. deciſ. 304.
Eadem Veneris 5. Iunij 1648. deciſ. 328.
Bononieñ Dotis Veneris 10. Martij 1651. deciſ. 423.
Bononieñ Fideicommiſſi Lunæ 23. Iunij 1653. deciſ. 478.
Eadem Veneris 16. Ianuarij 1654. deciſ. 484.
Bononieñ Fideicommiſſi de Beroaldis Veneris prima Martij 1641. deciſ. 38.
Bononieñ Fideicommiſſi de Glauarinis Veneris 5. Maij 1645. deciſ. 205.
Eadem Mercurij 14. Martij 1646. deciſ. 232.
Eadem Veneris 5. Martij 1649. deciſ. 355.
Eadem Lunæ 28. Iunij 1649. deciſ. 372.
Bononieñ Fideicommiſſi de Maluetijs Lunæ 7.

Maij 1640. deciſ.19.
Eadem Lunæ 17. Martij 1642. deciſ.66.
Eadem Mercurij 11. Martij 1643. deciſ.115.
Bononieñ fideicommiſſi de Naſcentorijs Lunæ 20. Iunij 1650. deciſ.397.
Eadem Veneris 10. Februarij 1651. deciſ.418.
Bononieñ fideicommiſſi de Pancaldis Lunæ 3. Iunij 1647. deciſ.285.
Eadem Rota Martiniana Sabbhati 23. Ianuarij 1649. deciſ.349.
Eadem Veneris 21. Iunij 1649. deciſ.370.
Bononieñ fideicommiſſi de Rubeis Lunæ 24. Martij 1642. deciſ.67.
Eadem Lunæ 2. Martij 1643. deciſ.113.
Eadem Mercurij 27. Ianuarij 1644. deciſ. 152.
Eadem Veneris 18. Iunij 1649. deciſ.367.
Bononieñ Indemnitatis Veneris 27. Iunij 1642. deciſ.94.
Eadem Mercurij prima Iulij 1643. deciſ.141.
Bononieñ Macelli Lunæ 17. Februarij 1642. deciſ.64.
Eadem Lunæ 15. Decembris 1642. deciſ.103.
Bononieñ Manutentionis Mercurij 26. Iunij 1647. deciſ.292.
Eadem Veneris 7. Februarij 1648. deciſ.312.
Eadem Veneris 26. Februarij 1649. deciſ.353.
Eadem Lunæ 28. Iunij 1649. deciſ.375.
Bononieñ Molendini Veneris 19. Iunij 1643. deciſ.130.
Bonouieñ Prædij Lunæ 28. Ianuarij 1640. deciſ.33.
Eadem Veneris 7. Iunij 1641. deciſ.50.
Eadem Veneris 4. Aprilis 1642. deciſ.70.
Eadem Lunæ 16. Iunij 1642. deciſ.84.
Bononieñ Terrarum Lunæ 27. Iunij 1644. deciſ.135.
Eadem Lunæ 3. Iulij 1645. deciſ.216.
Bononieñ Tranſitus Mercurij 4. Iulij 1640. deciſ. 28.
Brixineñ Iuriſdictionis Veneris 21. Iunij 1652. deciſ.450.
Eadem Lunæ 24. Martij 1653. deciſ.467.
Burgeñ Beneficij Veneris 27. Ianuarij 1651. deciſ.415.

C

CAlaguritana Anniuerſariorum Mercurij 30. Maij 1646. deciſ.245.
Eadem Veneris prima Martij 1647. deciſ. 284.
Eadem Veneris 7. Februarij 1648. deciſ.313.
Eadem Veneris 26. Iunij 1648. deciſ.338.
Calaguritana Beneficij Lunæ 27. Maij 1641. deciſ.48.
Eadem Lunæ 11. Maij 1643. deciſ.125.
Eadem Mercurij 3. Iunij 1643. deciſ.128.
Eadem Lunæ 23. Iunij 1643. deciſ.131.
Eadem Mercurij prima Iulij 1643. deciſ.138.
Eadem Veneris 31. Iulij 1643. deciſ.142.
Eadem Veneris 6. Nouembris. 1648. dec. 342.
Eadem Veneris 20. Nouembris 1648. dec. 343.
Eadem Mercurij 31. Ianuarij 1652. deciſ.439.
Calaguritana Beneficij de Aleſſoñ Veneris 23. Ianuarij 1653. deciſ.456.
Calaguritana Beneficij de Arnedo Veneris 28. Martij 1653. deciſ.468.
Calaguritana Beneficij de Bilbao Lunæ 10. Martij 1653. deciſ.459.
Calaguritana Beneficij de Brinas Lunæ 13. Maij 1647. deciſ.279.
Eadem Lunæ 11. Maij 1648. deciſ.325.
Eadem Lunæ 8. Martij 1649. deciſ.357.
Calaguritana Beneficij de Guinca Veneris 14. Februarij 1653. deciſ.460.
Calaguritana Beneficij de Lumbreras Lunæ 17. Decembris 1646. deciſ.263.
Calaguritana Beneficij de Ocoñ Lunæ 15. Ianuarij 1646. deciſ.223.
Eadem Veneris 11. Maij 1646. deciſ.241.
Eadem Lunæ prima Februarij 1649. deciſ.351
Calaguritana Beneficij de Ordoñaña Veneris 7. Maij 1649. deciſ.361.
Eadem Lunæ 4. Aprilis 1650. deciſ.394.
Calaguritana Canonicatus Mercurij 30. Nouembris 1647. deciſ.303.
Calaguritana Decimarum Mercurij 2. Decembris 1654. deciſ.505.
Calaguritana Erectionis in Parochialem Lunæ 11. Martij 1631. deciſ.39.
Eadem Veneris 17. Aprilis 1643. deciſ. 119.
Calaritana Beneficij Veneris 6. Februar. 1643. deciſ.111.
Calaritana Penſionum Lunæ 13. Ianu. 1654. deciſ.489.
Eadem Lunæ 15. Iunii 1654. deciſ.504.
Calueñ Parochialis Lunæ 23. Iunii 1642. deciſ.87.
Eadem Lunæ 26. Ianuarii 1643. deciſ.107.
Camerineñ Regreſſus Veneris prima Decembris 1645. deciſ.218.
Eadem Mercurii 19. Iunii 1647. deciſ.289.
Celſoneñ Parochialis Veneris 27. Iunii 1642. deciſ.93.
Eadem Lunæ 17. Nouembris 1642. deciſ.97.
Eadem Mercurii prima Iulii 1643. deciſ.135.
Ceſanaten Bonorum Lunæ 3. Iunii 1647. deciſ.286.
Eadem Lunæ 16. Decembris 1647. deciſ.306.
Eadem 27. Martii 1648. deciſ.321.
Eadem Mercurii 19. Iunii 1649. deciſ.359.
Ceſanaten hæreditatis Mercurii 20. Nouembris 1652. deciſ.452.
Eadem Iun. 16. Martii 1654. deciſ.493.
Ceſaraguſtana penſionis Lunæ 17. Martii 1653. deciſ.465.
Colonien præcedentiæ Lunæ 14. Maii 1646. deciſ.242.
Comen Collegii Mercurii 17. Martii 1649. deciſ.358.
Eadem Lunæ 5. Iulii 1649. deciſ.378.
Eadem Rota Martiniana Sabbhati 29. Nouembris 1650. deciſ.405.
Eadem Lunæ 6. Februarii 1651. deciſ.417.
Comen Iuris conferendi, ſeù patronatus Veneris 8. Iunii 1654. deciſ.503.
Comen prætenſi regreſſus Mercurii 14. Martii 1646. deciſ.233.
Compoſtellana Coadiutoriæ Lunæ 15. Decembris 1653. deciſ.483.
Compoſtellana Parochialis Veneris prima Iulii 1650. deciſ.402.

Eadem

Eadem Lunæ 20. Martij 1651. deciſ.425
Eadem Veneris 15. Martij 1652. deciſ.442
Cotronone Bonorum Lunæ 18. Martij 1647. deciſ.272
Cracouien Canonicatus Veneris 24. Maij 1647. deciſ.281
Cracouien Pecuniaria Veneris 18. Maij 1640. deciſ.22
Eadem 20. Nouembris 1640. deciſ.31
Cracouien Quartæ Funeralium Vener. 25. Maij 1646. deciſ.243
Cremonen Penſionis Veneris prima Apr. 1650. deciſ.392

D

DErtuſen Parochialis, ſeu Prioratus Veneris prima Iulij 1639. deciſ.5.
Eadem Veneris 25. Martij 1640. deciſ.14.

E

ESina Pecuniaria Mercurij 26. Iunij 1647. deciſ.292
Eadem Lunæ 17. Februarij 1648. deciſ.316

F

FEretrana Parochialis Lunæ prima Iul. 1644. deciſ.192
Ferrarien Dotis Veneris 16. Martij 1646. deciſ.234
Ferrarien Vnionis Lunæ 30. Aprilis 1640. deciſ.16
Feſulana Canonicatus Lunæ 5. Maij 1653. deciſ.478
Eadem Veneris 6. Martij 1654. deciſ.490
Firmana Cenſus Veneris 27. Iunii 1642. deciſ.83
Eadem Lunæ 28. Martii 1650. deciſ.391
Eadem Mercurij 8. Decembris 1654. deciſ.506
Firmana Fideicommiſſi Veneris 21. Ianu. 1653. deciſ.457
Eadem Veneris 20. Iunii 1653. deciſ.478
Eadem Veneris 15. Maii 1654. deciſ.499
Firmana Prædii Lunæ 20. Iunii 1639. deciſ.8
Eadem ſub eadem die deciſ.22
Eadem Lunæ 30. Ianuarii 1640. deciſ.11
Florentina Donationis, ſeu Sequeſtrationis Bonorum Veneris 20. Decembris 1650. deciſ.406
Florentina Donationis, ſeu Romana Cenſus Lunæ 23. Martii 1654. deciſ.470
Florentina Parochialis Lunæ 11. Martii 1647. deciſ.276
Florentina, ſeu Lancianen Decimarum Mercurii prima Iulii 1648. deciſ.236
Foroliuien Iuriſpatronatus Mercurii prima Iulii 1643. deciſ.140

G

GErunden Iuriſdictionis Veneris prima Iulii 1639. deciſ.6
Eadem Lunæ 29. Aprilis 1641. deciſ.46
Giennen Penſionis Mercurii 11. Decemb. 1641 deciſ.59
Eadem Lunæ 12. Decembris 1644. deciſ.195

H

HIſpalen Iuris amouendi Curatos Veneris 20. Aprilis 1640. deciſ.15
Eadem Veneris 21. Iunii 1641. deciſ.53
Eadem Lunæ 23. Iunii 1642. deciſ.85
Hiſpalen pecuniaria Veneris 30. Ianuarii 1643. deciſ.108
Hiſpalen Reſciſſionis Contractus Mercurii 29. Maii 1641. deciſ.49

I

IAnuen Iuris Baptizandi Veneris 10. Decembris 1642. deciſ.92
Eadem Veneris 27. Ianuarii 1643. deciſ.112
Illerden Decimatum Lunæ 27. Ianuarii 1642 deciſ.62
Imolen Communiæ Lunæ prima Iulii 1647. deciſ.301
Imolen Reintegrationis Lunæ 15. Iunii 1648. deciſ.332
Eadem Lunæ 11. Martii 1652. deciſ.441
Interamnen Attentatorum Mercurii 4. Iul. 1646 deciſ.257
Interamnen Hæreditatis Lunæ 17. Martii 1653. deciſ.464
Interamnen Mercedis Veneris prima Iulii 1644 deciſ.193
Eadem Lunæ 25. Maii 1645. deciſ.207

L

LEodien Beneficii Lunæ 10. Martii 1648. deciſ.320
Eadem Lunæ 6. Martii 1651. deciſ.428
Eadem dicta die deciſ.429
Leodien Iuriſpatronatus Veneris 31. Ianuarii 1648. deciſ.311
Leodien Præpoſituræ Lunæ 30. Maii 1639. deciſ.3
Eadem Mercurii 4. Iulii 1640. deciſ.29
Licien Cantoriæ Lunæ 9. Decembris 1641. deciſ.58
Eadem Lunæ 24. Martii 1642. deciſ.68
Licien hæreditatis Veneris 5. Decembris 1642 deciſ.100
Eadem Mercurii prima Iulii 1643. deciſ.133
Eadem Veneris prima Iulii 1644. deciſ.199
Lucana Canonicatus Lunæ 30. Aprilis 1646. deciſ.238
Eadem Lunæ 22. Iunii 1646. deciſ.250
Lucana Iuriſpatronatus Mercurii 20. Nouembris

bris 1652. deciſ.455
Lucana Legati Lunæ 6. Iunii 1644. deciſ.176
Eadem Lunæ 15. Martii 1645. deci .201
Lugdunen Prioratus Lunæ prima Iulii 1647.deciſ.302

M

MAceraten Saluiani Lunæ prima Iulij 1647 dec.298
Eadem Mercurii 11. Decembris 1647. deciſ. 305
Eadem Lunæ 30. Martii 1648. dec.322
Eadem Veneris 26. Iunii 1648. dec.337
Maioricen Indultorum Veneris 16.Nouembris 1640. dec.30
Mediolanen Cenſuum Veneris 28. Aprilis 1651 dec.428
Eadem Veneris 26. Aprilis 1652. dec.445
Mediolanen Cimiliarcatus Lunæ 23. Iun. 1642. dec. 86
Eadem Lunæ 11. Maii 1643. dec.124
Eadem Veneris 13. Maii 1644. dec.169
Eadem Veneris 10. Martii 1645. dec.200
Eadem Lunæ 15. Maii 1645. dec.206
Mediolen Emphiteuſis Veneris 4. Aprilis 1642 dec.69
Mediolanen Emphiteuſis, seù Bonorum Veneris 27. Iunii 1642. dec.90
Meleuitana Beneficii Mercurii 8. Martii 1643. dec.118
Eadem 14. Decembris 1643. dec.146
Meleuitana Bonorum Lunæ 4. Aprilis 1650. dec.393
Eadem Lunæ 12. Decembris 1650. dec.411
Meleuitana Canonicatus Lunæ 29. Ian. 1646. dec.229
Meleuitana Canonicatuum Veneris 14. Ianuarii 1650. dec.384
Meleuitana Cenſus Lunæ 5. Decembris 1650. dec.408
Eadem Lunæ 29. Ianuarii 1652. dec.438
Meleuitana Executionis Lunæ prima Iul.1647. dec.299
Meleuitana Iuſpatronatus Vener. 20.Maii 1644 dec.171
Meleuitana Optionis Veneris 16. Aprilis 1644. dec.568
Meleuitana Saluiani Mercurii 11. Decembris 1652. dec.454
Meleuitana Saluiani, seù Cenſus Mercurii 4.Februarii 1654.dec.487
Meleuitana Tenutæ Lunæ 26. Iunii 1645. deciſ.214
Eadem Veneris 12. Ianuarii 1646. dec.221
Meleuitana Viridarii Veneris 2. Maii 1653. deciſ.472
Eadem Lunæ 8. Iunii 1654. deciſ.502
Meſſanen Profeſſionis Mercurii 4. Iunii 1640. dec.27
Eadem 5. Decembris 1640. dec.32
Eadem 4. Nouembris 1642. deciſ.98
Meſſanen Nullitatis Profeſſionis Ven. 23. Maii 1642. dec.73
Monopolitana Iuris viſitandi Veneris prima Iulii 1644. deciſ.180
Monopolitana Viſitationis Lunæ 3. Iulii 1645. dec.215
Mutinen Beneficii Lunæ prima Aprilis 1647. dec.275
Mutinen Bonorum Lunæ 29. Aprilis 1641. deciſ.47
Mutinen Capellaniæ Lunæ prima Iulii 1647. deciſ.300

N

NAulen Parochialis Lunæ 26. Maii 1642. dec.77
Eadem 16. Ianuarii 1643. dec.105
Eadem Mercurii 10. Iunii 1643. dec.129
Eadem Lunæ 8. Iunii 1648. dec.330
Neapolitana Pecuniaria Lunæ 16. Maii 1650. dec.395
Neapolitana Separationis Thori Ven. 16. Martii 1646.dec.235
Eadem Mercurii 4. Iulii 1646. dec.255
Eadem Veneris 15. Februarii 1647. dec.268
Neritonen Diœceſis Lunæ 20. Iunii 1650. deciſ.398
Nouarien Iuriſpatronatus Lunæ 5. Iulii 1649. dec.379
Eadem Veneris 4. Decembris 1649. dec.383
Eadem Veneris prima Iulii 1650. dec.403
Eadem Veneris 16. Ianuarii 1651. dec.413
Nouarien Talearum Veneris 11. Decemb. 1648 dec.346
Eadem Lunæ 17. Maii 1649. dec.362

O

OScen Archidiaconatus Veneris 10. Maii 1647. dec.278
Eadem Lunæ prima Iulii 1647. dec.296
Eadem Lunæ 14. Decembris 1648. dec.347

P

PAmphilonen Decimarum Mercurii 13. Iunii 1640. dec.25
Eadem 18. Februarii 1641. dec.35
Eadem Mercurii 21. Maii 1642. dec.74. Mercurii 4. Iulii 1646. dec.254
Pamphilonen Iuris nominandi Vicarium Mercurii prima Maii 1644. dec.173
Eadem Lunæ 17. Iunii 1647. dec.288
Pamphilonen Parochialis Lunæ 7. Apr. 1642. dec.72
Eadem Veneris 26. Februarii 1644. dec.196
Eadem Mercurii 22. Iunii 1644. dec.189
Eadem Lunæ 20. Martii 1645. dec.202
Eadem Lunæ 4. Iunii 1646. dec.248
Eadem Veneris 8. Februarii 1647. dec.265
Eadem Lunæ prima Iulii 1647. dec.297
Eadem Lunæ 27. Ianuarii 1648. dec.308
Eadem Lunæ 28. Iunii 1649. dec.374
Papien Manutentionis Veneris 13. Martii 1654. dec.492

Parmen Beneficii Veneris 10. Ianuarii 1648. deciſ.307
Peruſina Cenſus Mercurii 18. Martii 1648. deciſ.319
Peruſina Cenſuum Veneris 27. Iunii 1653. deciſ.479
Peruſina de Pontanis Veneris 20. Aprilis 1646 dec.236
Peruſina Fideicommiſſi de Cinciis Lunæ 15. Maii 1651. dec.430
Eadem Lunæ 18. Martii 1652. dec.443
Peruſina Legitimæ Sabbhati 29. Nouemb.1639 dec.8
Eadem Veneris 4. Maii 1640. dec.18
Eadem Veneris 19. Aprilis 1641. dec.42
Peruſina Penſionis Veneris 10. Ianuarii 1648. dec.308
Eadem Lunæ 27. Aprilis 1648. dec.321
Eadem Veneris 28. Maii 1649. dec.363
Eadem Veneris 9. Decembris 1650. dec.409
Eadem Veneris 24. Martii 1651. dec.427
Peruſina Reintegrationis Lunæ 13. Ianu. 1651. dec.414
Eadem Lunæ 15. Aprilis 1652. dec.444
Eadem Veneris 24. Maii 1652. dec.447
Eadem 7. Februarii 1653. dec.458
Eadem Veneris 30. Maii 1653. dec.474
Eadem Veneris 22. Maii 1654. dec.500
Peruſina Saluiani Veneris 13. Maii 1654. deciſ.498
Piſauren Pecuniaria Veneris 14. Februar. 1653. dec.461
Placentina Decimarum de Alarza Lunæ 4. Maii 1648. dec.324
Eadem Lunæ 28. Iunii 1649. dec.373
Eadem Veneris 11. Martii 1650. dec.389

Q

R

RAuennaten Hæreditatis de Donatis Veneris 25. Iunii 1649. dec.371
Rauennaten Redditionis Rationis Lunæ 29. Februarii 1644. dec.157
Reatina Succeſſionis Lunæ 5. Aprilis 1641. deciſ.41
Eadem Veneris 28. Iunii 1641. dec.55
Eadem Mercurii 21. Maii 1642. dec.75
Eadem Veneris 6. Februarii 1643. dec.110
Recanaten Hæreditatis Lunæ 16. Ianuarii 1651. dec.422
Eadem Mercurij 24. Ianuarii 1652. dec.436
Rhegien Beneficii Veneris 6. Martii 1651. deciſ.420
Rhegien, ſeu Salernitana Veneris 13. Iunii 1642 dec.82
Romana Affictus Lunæ 11. Aprilis 1639. deciſ. prima
Eadem Veneris 16. Iunii 1653. dec.477
Romana Affictus, ſeu Frumenti Veneris 17. Aprilis 1654. dec.494
Romana Alimentorum Lunæ 5. Iulii 1649. deciſ.380
Romana Apotecharum Mercurii 23. Ian. 1647. dec.265
Eadem Mercurii 27. Maii 1647. dec.282
Romana Attentatorum Mercurii prima Iulii 1643. dec.134
Romana Cambii Lunæ 23. Ianuarii 1645. deciſ.197
Eadem Veneris 26. Ianuarii 1646. dec.227
Eadem 14. Februarii 1648. dec.315
Romana Cambiorum Lunæ 19. Decem. 1639. dec.9
Eadem Lunæ 16. Decembris 1639. dec.10
Eadem Veneris 10. Februarii 1640. dec.13
Eadem Mercurii 27. Iunii 1640. dec.26
Eadem Lunæ 2. Iunii 1642. dec.79
Eadem Veneris 4. Iulii 1642. dec.95
Eadem Veneris 24. Aprilis 1643. dec.120
Eadem Lunæ 18. Aprilis 1644. dec.163
Eadem Lunæ 16. Ianuarii 1645. dec.196
Eadem Mercurii 20. Iunii 1647. dec.291
Romana Canonum Mercurii 5. Maii 1649. deciſ.360
Romana Cenſus Lunæ 4. Februarii 1641. deciſ.34
Eadem Veneris 10. Ianuarii 1642. dec.60
Eadem Veneris 30. Maii 1642. dec.78
Eadem Lunæ 22. Iunii 1644. dec.184
Eadem Mercurii 24. Ianuarii 1646. dec.226
Eadem Mercurii 13. Iunii 1646. dec.247
Eadem Lunæ 22. Iunii 1648. dec.334
Eadem Veneris 9. Decembris 1650. dec.410
Romana Cenſus, ſeu Depoſiti Veneris 27. Iunii 1642, dec.91
Romana Cenſuum Lunæ 13. Martii 1651. deciſ.424
Romana Deuolutionis Domus Lunæ 26. Nouembris 1646. dec.259
Eadem Veneris 28. Iunii 1647. dec.294
Eadem Veneris 26. Iunii 1648. dec.336
Romana Domus Veneris 4. Decembris 1643. dec.145
Eadem Lunæ 20. Maii 1647. dec.280
Romana Domus, ſeu Vineæ Mercurii 24. Februarii 1644. dec.154
Romana Domus, ſeu Fideicommiſſi de Incoronatis Mercurii 24. Ianuarii 1646. dec.225
Romana Domus, ſeu Fideicommiſſi de Campagnolis Lunæ 8. Februarii 1649. dec.352
Romana Domorum Veneris 29. Maii 1643. deciſ.127
Romana Domorum in Burgo Lunæ 12. Iunii 1651. dec.432
Eadem Lunæ 20. Nouembris 1651. dec.435
Romana Donationis propter nuptias Lunæ 29. Ianuarii 1646. dec.228
Eadem Veneris 14. Decembris 1646. dec.262
Romana Dotis Lunæ 20. Iunii 1639. dec.4
Eadem Lunæ 30. Maii 1644. dec.174
Eadem Lunæ 15. Ianuarii 1646. dec.222
Eadem Lunæ 13. Maii 1652. dec.446
Romana Dotis, ſeu Cenſus Lunæ 6. Mar. 1645 dec.199
Romana Executionis Inſtrumenti Ven. 4. Decembris 1648. dec.345
Romana Fideicommiſſi de Cardellis Lunæ 4. Iunii 1640. dec.24

Ea-

Eadem Veneris 26. Aprilis 1641. dec.45
Romana Fideicommiſſi de Incoronatis Mercurij 24. Februarii 1644. dec.155
Romana Fideicommiſſi de Maximis Vener. 15. Aprilis 1644. dec.162
Eadem Mercurii 17. Maii 1645. dec.208
Eadem Lunæ 11. Decembris 1645. dec.219
Romana Fideicommiſſi de Agazarrijs Lunę 12 Decembris 1644. dec.194
Eadem Mercurij 19. Iunii 1647. dec.290
Romana Fideicommiſſi de Ferratinis Lunæ 19. Nouembris 1646. dec.258
Eadem Veneris 29. Martii 1647. dec.274
Romana Fideicommiſſi de Incaſatis Lunæ 4. Iunii 1648 dec.335
Romana Fideicommiſſi de Campagnolis Veneris 26. Iunii 1648. dec.340
Romana Fructuum Dotis Mercurii 19. Iunii 1648. dec.331
Eadem Veneris 18. Februarii 1636. dec.388
Romana Fructuum Dotis, ſeù Pecuniaria Lunæ 5. Iulii 1649. dec.376
Romana Grani Mercurij 15. Ianuarii 1642. decis.61
Eadem Lunæ 24. Nouembris 1642. dec.99
Eadem Lunæ 27. Iunii 1644. dec.187
Romana Hæreditatis de Toguinis Lunæ 18. Maii 1648. dec.326
Romana Legitimæ Veneris 22. Maii 1643. decis.126
Eadem Lunæ 6. Iunii 1644. dec.175
Romana Matrimonii Lunæ 13. Iunii 1644. decis.179
Romana Officii Lunæ 10. Iunii 1641. dec.51
Romana Officii Notariatus Veneris 13. Nouembris 1643. dec.143
Eadem Lunæ 20. Nouembris 1645. dec.217
Eadem Mercurii 27. Iunii 1640. dec.253
Eadem Mercurii 4. Februarii 1647. dec.269
Eadem Lunæ 27. Maii 1647. dec.283
Eadem Mercurii prima Iulii 1648. dec.341
Eadem Lunæ 5. Iulij 1649. dec.381
Eadem Veneris prima Martii 1652. dec.440
Eadem Veneris 14. Martii 1653. dec.463
Eadem Veneris 19. Iunii 1649. dec.507
Romana Pecuniaria Veneris 13. Iunii 1642. decis.81
Eadem Veneris 19. Februarij 1644. dec.153
Eadem Mercurii 27. Aprilis 1644. dec.165
Eadem Lunæ 3. Aprilis 1645. dec.203
Eadem Veneris 28. Aprilis 1645. dec.204
Romana Pecuniaria, ſeù Cambij Lunæ 19. Iunii 1645. dec.213
Romana Prætenſæ Reſtitutionis Dotis Veneris 15. Ianuarii 1649. dec.348
Eadem Lunæ 21. Iunii 1649. dec.368
Eadem Lunæ 27. Iunii 1650. dec.400
Romana Primogenituræ Veneris 4. Iulii 1642. dec.96
Romana Quattuor Doliorum Lunæ 21. Iunii 1649. dec.369
Eadem Veneris 28. Aprilis 1651. dec.429
Romana Redditionis Rationis Lunæ 4. Martii 1646. dec.231.
Eadem Mercurii 30. Iunii 1646. dec.239
Eadem Lunæ 10. Decembris 1646. dec.261
Eadem Lunæ 14. Iunii 1649. dec.366
Eadem Rota Martiniana Sabbhati 26. Nouembris 1650. dec.404
Eadem Lunæ 5. Iunii 1651. dec.431
Eadem Veneris 23. Ianuarii 1654. dec.485
Romana Reintegrationis Merc. 17. Maii 1645. dec. 209
Romana Reſciſſionis Contractus Veneris 23. Iunii 1651. dec.433
Eadem Lunæ 9. Iunii 1653. dec.475
Eadem Lunæ 11. Maii 1654. dec.497
Romana Reſtitutionis Dotis Veneris 24. Ianuarii 1650. dec.385
Eadem Veneris 28. Maii 1653. dec.469
Eadem Veneris 6. Februarii 1654. dec.488
Romana Retractus Veneris 14. Ianuarii 1652. dec.449
Romana Saluiani Mercurii 1639. dec.4
Eadem Mercurii prima Iulii 1643. dec.139
Eadem Lunæ 11. Maii 1646. dec.239
Eadem Lunæ 25. Maii 1648. dec.327
Eadem Lunæ 24. Ianuarii 1650. dec.385
Eadem Mercurii 27. Iunii 1659. dec.399
Romana Saluiani de Caſalibus Mercurii 10. Decembris 1642. dec.101.
Eadem Mercurii 11. Martii 1643. dec.114
Eadem Lunæ 4. Decembris 1641. dec.148
Eadem Lunæ 13. Iunii 1644. dec.178.
Eadem Veneris 9. Iunii 1645. dec.214
Romana Separationis Thori Lunæ 22. Aprilis 1641. dec.44.
Romana, ſeù Auximana Donationis Mercur. 5. Decembris 1641. dec.52
Eadem Lunæ 9. Decembris 1641. dec.57
Eadem Mercurii 25. Iunii 1642. dec.80
Eadem Veneris 29. Ianuarii 1649. dec.150
Romana, ſeù Ianuen Locorum Montium Lunæ 30. Ianuarii 1651. dec.416
Romana, ſeù Tiburtina Dotis Mercurii 4. Iulii 1646. dec.256
Eadem Veneris 11. Iunii 1647. dec.287
Romana Simulationis, ſeù Aprutina Terræ Montorii Lunæ 2. Maii 1644. dec.167
Romana Societatis Lignorum Mercurii 20. Februarii 1641. dec.39
Eadem Veneris 12. Decembris 1653. dec.482
Romana Societatis Officii Mercurii 10. Aprilis 1641. decis.40
Eadem Lunæ 19. Ianuarii 1643. dec.106
Eadem Mercurii 27. Ianuarii 1644. dec.151
Romana Succeſſionis de Caſalibus Veneris 4. Martii 1644. dec.159
Romana Vineæ Lunæ 4. Maii 1642. dec.123
Eadem Veneris 24. Martii 1651. dec.426

S

SAncti Angeli Lombardorum, ſeù Nullitatis Iuriſdictionis Veneris 10. Februarii 1640. dec.12
Eadem Veneris prima Iunii 1640. dec.23
Saonen Cantoriæ Veneris 27. Iunii 1642. dec.92
Eadem Lunæ 22. Iunii 1643. dec.133
Senogallien Supplementi Legitimæ Mercurii 27. Nouembris 1641. dec.56
Eadem Veneris 23. Maii 1642. dec.76

a 2

Signi-

Signina Iuriſpatronatus Mercurii 11. Mart.1648 dec.317
Sipontina Penſionis Lunæ 8. Aprilis 1647. deciſ.277
Eadem Lunæ prima Iunii 1647. dec.295
Eadem Lunæ 8. Iunii 1648. deciſ.329
Spoletana Fideicommiſſi Veneris 19. Apr.1641 dec.43
Spoletana Optionis Veneris 20. Nouemb.1643. dec.144
Spoletana Succeſſionis Veneris primaMar.1641 dec.37
Eadem Lunæ 17. Februarii 1642. dec.65
Sulmonen Beneficij Lunæ 25. Iunii 1646. deciſ.251
In eadem Mercurii 23. Ianuarii 1647.dec.266.

T

Taurien Pretenſæ Optionis Veneris 11. Februarii 1650. dec.387.
Eadem Veneris 10. Februarii 1651. dec.419
Terulen Statutorum Lunæ 11. Aprilis 1644.deciſ.161
Tiburtina Caſtri Sancti Angeli Mercurii 26. Iunii 1641. dec.54
Eadem Veneris 7. Februarii 1642. dec.63.
Eadem Lunæ 12. Maii 1642. dec.72
Eadem Veneris 27. Iunii 1642. dec.88
Eadem Sabbhati 23. Ianuarii 1644. dec.150
Eadem Veneris 31. Iulii 1644. dec.166
Tiburtina Redditionis Rationis Lunæ 5. Iulii 1649. dec.377
Eadem Veneris 3. Decembris 1649. dec.509
Toletana Decimarum Lunæ 13. Decembris.1651 dec.434
Tudertina adminiſtrationis Eccleſiæ, ſeù Iuris quærendi Elemoſinas dec.160

V

Valentina Iuris viſitandi Veneris 27. Iunii 1653. dec.480
Vercellen Prioratus Veneris 27. Iunii 1642. deciſ.89
Eadem Mercurii 28. Nouembris 1646.dec.260
Eadem Veneris 11 Ianuarii 1647. dec.264
Eadem Lunæ 25. Februarii 1647. dec.270
Eadem Veneris 5. Aprilis 1647. dec.276
Verulana Bonorum, ſeù Manutentionis Lunæ 29. Februarii 1644. dec.158
Verulana Molendini Veneris 28.Iunii 1652.deciſ.451
Eadem Lunæ 20. Martii 1653. dec.466
Vrbeuetana Reſtitutionis Dotis Mercurii 4.Februarii 1643. dec. 109
Eadem Lunæ 16. Martii 1643. dec.116.
Eadem Lunæ 14. Decembris 1643. dec.147.
Eadem Veneris 17. Iunii 1644. dec.188.
Eadem Lunæ 22. Maii 1645. dec.210
Eadem Lunæ 19. Decembris 1645. dec.220
Vulturiaren Penſionis Lunæ 27. Iunii 1644. deciſ.188

Z

Zamoren Præheminentiarum Lunæ 22. Maii 1644. dec.172

FINIS.

Digitized by Google

INDEX ARGVMENTORVM DECISIONVM R.P.D. PEVTINGERII.

ROMANA AFFICTVS.

Lunæ 11. *Aprilis* 1639.

Argumentum 1.

Subconductor tenetur omnia pacta in primo inſtrumento locationis contenta ad vnguem adimplere.

Leodieñ Præpoſituræ.

Lunæ 30. *Maij* 1639.

Argumentum 2.

Deſume ex Summarijs.

Firmana Prædij.

Lunæ 20. *Iunij* 1639.

Argumentum 3.

Manutentio debetur hæredi ex poſſeſſione defuncti ſi viuens iudicium ſuper manutentione intentauit ea ratione, nam inſtantia continuatur in hæredem. Exceptio ſimulationis incontinenti probata manutentionem impedit.

Romana Dotis.

Lunæ 20. *Iunij* 1369.

Argumentum 4.

Maritus, cui vltra dotem fuerunt promiſſa etiã alimenta non tenetur illa compenſare cum fructibus dotis non ſolutæ, quia reputantur tanquam pars certæ quantitatis promiſſæ pro ſumma totius dotis, & habent diuerſam naturam à fructibus.

Dertuſeñ Parochialis, ſeu Prioratus.

Veneris 1. *Iulij* 1639.

Argumentum 5.

Clauſula, *litis ſtatum*, ſolum præſeruat gratiam à ſubreptione, non tamen operatur, vt poſſit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorum. Papa licet prouidendo non attentet, nihilominus attentat executor tradendo poſſeſſionem.

Gerundeñ Iuriſdictionis.

Veneris 1. *Iuly* 1639.

Argumentum 6.

Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur Epiſcopo ſuper exercitio ſuæ Iuriſdictionis in Diœceſi vbicumque conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti. Cauſa contra Epiſcopum in Rota commiſſa cum facultate inhibendi cauſa cognita, tunc ad effectum inhibendi non eſt neceſſaria traſportatio actorum, ſed ſufficit ſola diſputatio dubij.

Romana Saluiani.

Mercurij 16. *Nouembris* 1639.

Argumentum 7.

Non eget.

Peruſina Legitimæ.

Sabbato 26. *Nouembris* 1639.

Argumentum 8.

Legitima ſoluenda eſt filio in bonis, non autem in pecunia, & quoad illius quantitatem ſtandum eſt partium conuentioni contentæ in apoca confecta, quæ tanquam approbata ab vtraque parte ſeruanda eſt.

Romana Cambiorum.

Lunæ 19. *Decembris* 1639.

Argumentum 9.

Cambia debentur etiam poſt relaxationem mandati pro reſtitutione ſortis, & cambiorũ, quando adeſt explicita conuentio inter contrahentes, quod cambia currant donec creditor ſit integrè ſatisfactus de ſorte, & fructibus. Creditor quando habuit mandatum à debitore ſumendi ad cambium, tunc non tenetur illum interpellare ad hoc vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, quia ex tali facultate cenſetur remiſſa neceſſitas interpellandi.

Romana Cambiorum.

Lunæ 16. *Decembris* 1639.

Argumentum 10.

Non eget.

Firmana Prædij.

Lunæ 30. *Ianuarij* 1640.

Argumentum 11.

In hic deciſione ſimulatio apocæ ex quibus excludatur? Pactum reſolutiuum cum æquiparetur pacto legis commiſſoriæ nihil operatur, niſi quis illo reintegra vtatur.

Sancti Angeli Lombardorum, ſeu Nullius Iuriſdictionis.

Veneris 10. *Februarij* 1640.

Argumentum 12.

Monaſterium eſſe nullius Diœceſis, & habere proprium, ac ſeparatum Territorium, ex quibus probetur? Monaſterium Montis Virginis ex priuilegijs Summorum Põtificum eſt nullius Diœceſis habens ſeparatũ Territoriũ, in quo Abbas generalis omnimodã iuriſdictionẽ exercet priuatiuè, quoad omnes, & actus iuriſdictionales latè in hac deciſione recẽſentur.

Index Argumentorum.

Romana Cambiorum.
Veneris 10. *Februarij* 1640.
Argumentum 13.
Non indiget.

Dertuſeñ Parochialis.
Veneris 23. *Martij* 1640.
Argumentum 14.

Gratioſè ſubrogato, quibus concurrentibus ſit concedenda immiſſio? Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem gratioſè ſubrogato. Gratia de Beneficio litigioſo quare non eſt iuſtificanda?

Hiſpaleñ Iuris Amouendi Curatos.
Veneris 20. *Aprilis* 1640.
Argumentum 15.

Agitur in hac Deciſione de manutentione debita Archiepiſcopo Hiſpaleñ in poſſeſſione, vel quaſi amouendi Curatos ab exercitio curæ ad nutum, cum illius quaſi poſſeſſio Iuris amouendi latiſſimè comprobetur ex pluribus actibus amotionis latè à teſtibus recenſitis, attentis etiam alijs rationibus, & fundamentis in deciſione pro Archiepiſcopo deductis.

Ferrarieñ Vnionis.
Lunæ 30. *Aprilis* 1640.
Argumentum 16.

Beneficium authoritate Apoſtolica ſemel vnitum non poteſt per Ordinarium de nouo vniri ex defectu poteſtatis. Ordinarius vniendo Beneficium Iuriſpatronatus laicalis non præiudicat Patronis, de quorum intereſſe agitur.

Alerieñ Beneficij.
Veneris 4. *Maij* 1640.
Argumentum 17.

Ad conſtituendam Eccleſiam Parochialem quænam requiſita concurrere debeant? latè in deciſione recenſentur. Gratia etiamſi conſiſtat in negatiua eſt concludenter probanda quoties materia eſt obiectiua, & agitur contra prouiſum Apoſtolicum reum, & poſſeſſorem.

Peruſina Legitimæ.
Veneris 4. *Maij* 1640.
Argumentum 18.

Agitur in hac Deciſione de diſcuſſione bonorum pro minuenda legitima ad certam ſummam aliàs liquidata.

Bononieñ Fideicommiſſi de Maluetijs.
Lunæ 7. *Maij* 1640.
Argumentum 19.

Renunciatio dotis facta à muliere ex quibus probetur ineffectuata? Renunciatio dotis ex diſpoſitione Statuti Bononiæ nulla eſt, & inualida non concurrentibus requiſitis eiuſdem Statuti, tunc enim tamquam per dolum, & calumniam extorta, nec iuramento confirmari poteſt.

Bononieñ Aquarum.
Veneris 11. *Maij* 1640.
Argumentum 20.
Deſume ex Summarijs.

Firmana Prædij.
Lunæ 20. *Iunij* 1639.
Argumentum 21.

Manutentio competit hæredi ex poſſeſſione defuncti ſi ipſe viuens iudicialiter pro manutentione inſtetit, nam inſtantia continuatur in heredem. Subhaſtatio, ſiue deliberatio prædij ex quibus ſimulata detegatur? Et in hac Deciſione tres referuntur ſimulationum ſpecies.

Cracouieñ Pecuniaria.
Veneris 18. *Maij* 1640.
Argumentum 22.

Remiſſoria ſemper denegatur quoties articuli deteguntur irreleuantes, inueriſimiles, ac calumnioſi.

Sancti Angeli Lombardorum, ſeu Nullius Iuriſdictionis.
Veneris 1. *Iunij* 1640.
Argumentum 23.

Epiſcopus quando eſt actor, ſi prætendit Monaſterium eſſe ſitum in ſua Diœceſi tenetur ſituationem plenè, & concludenter iuſtificare, & ex quibus excludatur?

Romana Fideicommiſſi de Cardellis.
Lunæ 4. *Iunij* 1640.
Argumentum 24.

Immiſſio denegatur fideicommiſſario in bonis fideicommiſſi alienatis a grauato ex cauſa neceſſaria. Prohibitio alienationis rei particulari fideicommiſſo ſubiectæ non afficit creditorem hypothecarium. Dos ſi fuit ex bonis fideicommiſſi aſſignata illegitimæ ſequuto illius obitu datur fideicommiſſario repetitio dotis contra hæredes dictæ illegitimæ.

Pampiloneñ Decimarum.
Mercurij 13. *Iunij* 1640.
Argumentum 25.

Remiſſoria datur in prophanis data releuantia articulorum, & ex quibus reſultet? Remiſſoria an detur ad probandum delictum?

Romana Cambiorum.
Mercurij 27. *Iunij* 1640.
Argumentum 26.
Patet ex Summarijs.

Meſſaneñ Profeſſionis.
Mercurij 4. *Iunij* 1640.
Argumentum 27.

Remiſſoria datur ad probandam profeſſionem emiſſam in Religione Hieroſolymitana, quoties articuli ſunt releuantes, & continent animi auerſionem profitendi, necnon quod metu cadente in conſtantem virum fuerit emiſſa.

Bononieñ Tranſitus.
Mercurij 4. *Iulij* 1640.
Argumentum 28.
Deſume ex Summarijs.

Leodieñ Præpoſituræ.
Mercurij 4. *Iulij* 1640.
Argumentum 29.

Indultum ſan. memor. Sixti V. tribuens facultatem electo adminiſtrandi fructus præſtita per eum cautione tanquam contrarium diſpoſitioni iuris communis eſt ſtrictè intelligendum.

Maioriceñ Indultorum.
Veneris 16. *Nouembris* 1640.
Argumentum 30.

Indulta Apoſtolica conceſſa incolis Maioricenſibus

ſibus cum prohibitione ne Beneficia Regni conferantur exteris continētia decretum irritans nō valent per non vſum, nec contrarium vſum amitti, & declarantur *in hac deciſ. Abb. conſ. 18. num. 16. Felin. & Creſcent. in contrarium allegati.*

Cracouien. Pecuniaria.

Lunæ 26. Nouembris 1640.

Argumentum 31.

Patet ex Summariis.

Meſſanen. Profeſſionis.

Mercurij 5. Decembris 1640.

Argumentum 32.

Metus ad effectum annullandi profeſſionem emiſſam in Religione Hieroſolymitana eſt plenè, & concludentèr probandus, & quidem cum requiſitis, de quibus in Deciſione. Profeſſio licet ab initio fuerit metu emiſſa, ex quibus actibus tacitè deindè ratificata dicatur?

Bononien. Prædij.

Lunæ 28. Ianuarij 1640.

Argumentum 33.

Inſtrumentum venditionis probat verum rei venditæ valorem, donec contrarium probetur cū præſumptio ſemper militet pro iuſtitia prætij conuencti.

Romana Cenſus.

Lunæ 4. Februarij 1641.

Argumentum 34.

Cenſus an in totum, vel pro parte fuerit extinctus voluntas partium attendi debet, elicita ex obſeruantia ſubſecuta.

Pampilonen. Decimarum.

Lunæ 18. Februarij 1641.

Argumentum 35.

Remiſſoria non eſt deneganda ad probandam quaſi poſſeſſionem immemorabilem cum fama priuilegij ante Concilium Lateranenſe. Renunciatio rei iudicatæ per diſcuſſionem cauſæ ſuper meritis ex quibus inducta non dicatur?

Romana Societatis Lignorum.

Mercurij 20. Februarij 1641.

Argumentum 36.

Deſume ex Summarijs.

Spoletana Succeſſionis.

Veneris 1. Martij 1641.

Argumentum 37.

Statutum Nurſiæ *lib. 4. rubr.* 81. excludit fœminam dotatam ab hæreditate dotantis tantum, non autem indiſtinctè ab aliorum hæreditatibus ea ratione, quia Statutum ſapit in parte dotationis, quàm excluſionis loquitur alternatiuè, & tres caſus dotationis ponderati à Statuto conſideratur in Deciſione.

Bononien. Fideicommiſſi de Beroaldis.

Veneris Martij 1641.

Argumentum 38.

Tranſactio bona fide facta ab hærede grauato ſubſtinetur etiam in præiudicium fideicommiſſariorum. Læſio non conſideratur ſuper iure de futuro, & fideicommiſſo conditionali.

Calaguritana Erectionis in Parochialem.

Lunæ 11. Martij 1641.

Argumentum 39.

Erectio nouæ Parochialis intra limites antiquæ ſemper eſt faciēnda concurrentibus requiſitis, de quibus *in cap. ad audientiam de Eccleſijs ædificand.* accedente præſertim aſſertione Ordinarii in viſitatione, cui in hac materia ſtandum eſt.

Romana Societatis Officij.

Mercurij 10. Aprilis 1641.

Argumentum 40.

Obligatio filii familias ſubſtinetur non obſtante Statuto Vrbis *lib. 1. cap.* 152. annullante generaliter omnes obligationes filiorum familias, quoties aſſeruit ſe viuere ſeorſum, ac tacitè emancipatum, & creditor iuſtam habuit cauſam credendi huiuſmodi aſſertioni, & veritas aſſertionis ex quibus reſultet?

Reatina Succeſſionis.

Lunæ 5. Aprilis 1641.

Argumentum 41.

Fideicommiſſarius impedire nequit immiſſionem hæredi hæredis grauati non probata identitate bonorum fideicommiſſi per eum poſſeſſorum, quæ tamen concludenter eſt probanda, nam turbida exceptio immiſſionem hæredis non retardat.

Peruſina Legitimæ.

Veneris 19. Aprilis 1641.

Argumentum 42.

Legitima ſemel liquidata diminuenda non eſt ex nouis prætenſionibus.

Spoletana Fideicommiſſi.

Veneris 19. Aprilis 1641.

Argumentum 43.

Teſtator vocans proximiorem de domo comprehendit tàm maſculum, quàm fœminam, & appellatione domus veniunt, tàm hi, qui ſunt de familia per coniugium, quàm per aggregationem.

Romana Separationis Thori.

Lunæ 22. Aprilis 1641.

Argumentum 44.

Sententia ſuper Separatione Thori, & amiſſione dotis ob adulterium commiſſum, ſi tranſitum fecit in iudicatum venit exequenda.

Romana Fideicommiſſi de Cardellis.

Veneris 26. Aprilis 1641.

Argumentum 45.

Alienatio facta ex bonis fideicommiſſi pro ſoluendo ære alieno Teſtatoris, & maximè ex cauſa dotis impedit fideicommiſſario immiſſionem.

Gerunden. Iuriſdictionis.

Lunæ 29. Aprilis 1641.

Argumentum 46.

Epiſcopo nō eſt inhibendum in exercitio Iuriſdictionis in concernentibus Cultum Diuinum non obſtante laudo inter ipſum, & Abbatem, in quo Abbati tribuitur iuriſdictio, quia intelligitur cumulatiuè non priuatiuè, quoad Epiſcopum.

Mutinen. Bonorum.

Lunæ 29. Aprilis 1641.

Argumentum 47.

Mandatum executiuum ad inſtantiam venditoris eſt relaxandum contra emptorem ad ſoluen-

Datio in ſolutum facta à detento in carcere eſt ipſo iure nulla, adeout clauſula, *Conſtituti*, & iuramentum in ea appoſitum, tãquam acceſſoria nihil operatur.

Firmana Cenſus.

Veneris 13. Iunii 1642.

Argumentum 83.

Cenſus, quando eſt impoſitus ſuper pluribus fundis ſequuta euictione alicuius ex dictis fundis, tunc Dominus cenſus agere nequit pro reſtitutione ſortis, niſi vlterius probet partem remanentem non eſſe capacem totius cenſus. Promiſſio impoſitoris cenſus, quod fundus non eſt alteri obligatus non officit licet detegatur, quod ſit alteri obligatus niſi vlterius probetur creditores non ſolum habere anteriores hypothecas, ſed etiam tales, quæ cenſui durationi, ſeù creationi reſiſtant.

Bononien Prædij.

Lunæ 16. Iunii 1642.

Argumentum 84.

Poſſeſſio capi poteſt diebus feſtiuis, & pro contentis in ſententia executio fieri poteſt etiam die feriato.

Hiſpalen Iuris amouendi Curatos.

Lunæ 23. Iunii 1642.

Argumentum 85.

In hac Deciſione plenè firmatur conſtare ex pluribus de quaſi poſſeſſione Archiepiſcopi Hiſpalenſis amouendi Curatos ad nutum. Remotio in Curatis fieri poteſt ſine cauſa, neque ad hoc repugnat diſpoſitio iuris communis, ac Sacri Concilij Tridentini, & declarantur quo caſu procedant Declarationes Sacræ Congregationis Concilii Tridentini.

Mediolanen Cimiliarcatus.

Lunæ 23. Iunii 1642.

Argumentum 86.

Remiſſoria ad probandam vnionem denegari nequit. Epiſcopus poteſt de conſenſu Capituli beneficia vnire, illaq; ſupprimere, illorũque fructus maſſæ diſtributionum applicare, & declaratur *Concilium Tridentin. cap. 15. ſeſſ. 24. de reformat. Regula 13. Cancellariæ*, quas vniones fieri permittat?

Caluen Parochialis

Lunæ 23. Iunii 1642.

Argumentum 87.

Gratiosè ſubrogato, quibus concurrentibus nõ ſit deneganda immiſſio? Epiſcopus vt gaudeat alternatiua non ſufficit illius acceptatio, ſed requiritur, quod tempore vacationis reſideat, & talis probatio facienda eſt à fundante ſe in alternatiua, ſiue actor ſit, ſiue reus.

Tiburtina Caſtri S. Angeli

Veneris 27. Iunii 1642.

Argumentum 88.

Actio Spolij competit debitori aduerſus creditorem recuſantem reſtituere pignus ſequuta ſatisfactione. Actio ſpolij competit contra ſingularem ſucceſſorem.

Vercellen Prioratus.

Veneris 27. Iunii 1642.

Argumentum 89.

Clauſulæ, *Parito Breui*, ex quibus non dicatur ſufficienter paritum?

Mediolanen Emphiteuſis, ſeu Bonorum.

Veneris 27. Iunii 1642.

Argumentum 90.

Dominus directus ſi vigore pacti in inueſtitura Conuenti requiri debet ab Emphiteuta in caſu alienationis, an velit præferri, quo caſu talis requiſitio non exigatur?

Romana Cenſus, ſeu Depoſiti.

Veneris 27. Iunii 1642.

Argumentum 91.

Non eget.

Saonen Cantoriæ.

Veneris 27. Iunii 1642.

Argumentum 92.

Permutatio ex quibus dicatur nulla, & inualida?

Celſonen Parochialis.

Veneris 27. Iunii 1643.

Argumentum 93.

Poſſeſſio Eccleſiæ capi poteſt per contactum anuli Ianuæ non obſtante impedimento Cuſtodis inibi exiſtentis non animo poſſidendi, & poſſeſſio taliter capta eſt manutenibilis.

Bononien indemnitatis.

Veneris 27. Iunii 1642.

Argumentum 94.

Patet ex Summarijs.

Romana Cambiorum.

Veneris 4. Iulii 1642.

Argumentum 95.

Cambia vt debeantur loco damnorum, & intereſſe, quænam requirantur?

Romana Primogenituræ.

Veneris 4. Iulii 1642.

Argumentum 96.

Per electionem Periti, illiuſque relationem non cenſetur à prima receſſum, quando hæc ſecunda fuit extraiudicialis ad magis informandum animum Iudicis; & habet diuerſum reſpectum, quàm prima relatio.

Celſonen Parochialis.

Lunæ 17. Nouembris 1642.

Argumentum 97.

Poſſeſſio Eccleſiæ exiſtente Oeconomo reputatur vacans, quia Oeconomus habet ſolummodò cuſtodiam, & adminiſtrationem Eccleſiæ, non autem poſſidet Eccleſiam, aliud eſt enim Cuſtodia Eccleſiæ, aliud poſſeſſio. Reliqua deſume ex Summariis.

Meſſanen Profeſſionis.

Lunæ 4. Nouembris 1642.

Argumentum 98.

Poſſeſſio, quod fuerit metu emiſſa ex quibus probetur? metus iuſtus, & cadens in conſtantem virum quando dicatur? ad inducendam nullitatem profeſſionis emiſſæ à filio ſatis eſt timor reuerentialis cum minis paternis.

Romana Grani.

Lunæ 24. Nouembris 1642.

Argumentum 99.

Traditio, ſiue conſignatio frumenti venditi, ex quibus probetur? Reliqua deſume ex Summarijs.

Licien Hæreditatis.

Veneris 5. Decembris 1642.

Argumentum 100.

Se-

Digitized by Google

Sequeſtro ſemper locus eſt quoties poſſeſſio vtriuſque collitigantis non eſt manutenibilis.

Romana Saluiani de Caſalibus.

Mercurii 10. *Decembris* 1642.

Argumentum 101.

Non eget.

Ianuen̄ Iuris Baptizandi.

Veneris 10. *Decembris* 1642.

Argumentum 102.

Parochi ex præſcripto Sac. Concil. Tridentini tenentur penès ſe retinere libros baptizatorum, & dd. libris tanquam legalibus plena fides eſt adhibenda.

Bononien̄ Macelli.

Luna 15. *Decembris* 1642.

Argumentum 103.

In hac Deciſione plenè diſcutitur an literę Apoſtolicæ in forma Breuis conceſſę Vniuerſitati Lanionum Ciuitatis Bononiæ per Paulū III. de vendendo carnes tempore quadrageſimali priuatiuè quoad alios ſuffragantur, & reſoluitur affirmatiuè non obſtante alio indulto Apoſtolico conceſſo alijs perſonis de vendendo carnes ſingulis diebus.

Auen̄ Decimarum.

Luna 12. *Ianuarii* 1643.

Argumentum 104.

Non eget.

Naulen̄ Parochialis S. Georgij.

Veneris 16. *Ianuarii* 1643.

Argumentum 105.

Inſtrumentum, ex quibus dicatur in forma probanti? Negatiua non exiſtentiæ alicuius inſtrumenti, vt probata dicatur quænam requirantur?

Romana Societatis Officij.

Luna 19. *Ianuarii* 1643.

Argumentum 106.

Contractus initus à filio familias ex diſpoſitione Statuti Vrbis *lib.* 2. *cap.* 152. eſt nullus, & inualidus, & limitationes adductæ declarantur, quo caſu procedant?

Caluen̄ Parochialis.

Luna 26. *Ianuarii* 1643.

Argumentum 107.

Executio ſpolij immiſſionē non impedit quoties de eo plenè, & concludenter non apparet, ſed tantùm præſumptiuè.

Hiſpalen̄ Pecuniaria.

Veneris 30. *Ianuarii* 1643.

Argumentum 108.

Pactum appoſitum in inſtrumento cenſus, quod ſolutio tàm reſpectu fructuum, quàm ſortis in caſu redemptionis ſit facienda in quadam ſpecie monetæ tanquam validum eſt ſeruandum.

Vrbeuetana Reſtitutionis Dotis.

Mercurii 4. *Februarii* 1643.

Argumentum 109.

Legitima prius eſt detrahenda à filio primi matrimonij in bonis matris trāſeuntis ad ſecundas nuptias, & reliquum quod ſupereſt diuidatur inter ipſum, & vitricum. Statutum prohibitorium in perſonam ſimpliciter, & abſolutè inhabilitans mulierem ad teſtandum quàm Statutum diſponit iuxta veterem ſententiam, eam afficit quocumque vadit.

Reatina Succeſſionis.

Veneris 6. *Februarii* 1643.

Argumentum 110.

Fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ex cauſa æris alieni fideicommittentis. Bona fuiſſe à Teſtatore poſſeſſa tempore obitus ex quibus probetur? Tranſactio hæreditatis maternæ in filium fit concurrentibus ſolitis requiſitis, de quibus in Deciſione.

Calaguritana Beneficij.

Veneris 6. *Febuarij* 1643.

Argumentum 111.

Attentata ſunt omnia geſta pendente termino ad appellandum quoties appellationi locus eſt quoad vtrumque effectum. Appellatio à à mala relatione examinatorum locum non habet quando plures oppoſitores fuerunt æqualiter approbati, quia tunc ceſſat grauamē, quod tamen declara, vt in Deciſione.

Ianuen. Iuris baptizandi.

Veneris 27. *Februarii* 1643.

Argumentum 112.

Iura verbaliter producta non ſunt tranſportanda, & quando productio dicatur verbalis, & quando realis?

Bononien̄ Fideicommiſsi de Rubeis.

Luna 2. *Martii* 1643.

Argumentum 113.

Forma Breuis Apoſtolici de inueſtiendo pecunias pro reintegratione fideicommiſſi eſt ad vnguem ſeruanda, nec adimpleri poteſt per æquipollens. Gratia derogationis fideicommiſſi in forma Cōmiſſaria nihil operatur antequam ab executore pronuncietur eſſe locum derogationi.

Romana Saluiani de Caſalibus.

Mercuri 11. *Martii* 1643.

Argumentum 114.

Teſtator mandans dotari fœminas ex bonis fideicommiſſi intelligitur iuxta iuris diſpoſitionem in ſubſidium quatenus dotari non poſſint. Hypoteca pro dote, licet tranſeat in ſingularem ſucceſſorem non tamen tranſit cum priuilegio prælationis. Priuilegium prælationis non tranſit morta muliere niſi in filios.

Bononien̄ Fideicommiſsi de Maluetijs.

Mercurij 11. *Martij* 1643.

Argumentum 115.

Mulier pro conſtitutione ſuæ dotis ex bonis fideicommiſſi non tenetur experiri iura incerta, & litigioſa. Auus tenetur dotare neptem etiamſi habeat aliunde.

Vrbeuetana Reſtitutionis dotis.

Luna 16. *Martii* 1643.

Argumentum 116.

Statutum Vrbeuetanum prohibens ne mulieres relinquant alijs, quàm filijs non poteſt dici odioſum, ſed potius rationabile, & quando ſtatutum non poſſit dici odioſum?

Aſculana Prædij.

Mercurii 18. *Martii* 1643.

Argumentum 117.

De-

Deſume ex Summarijs.

Meleuitana Beneficij.

Mercurii 7. Martii 1643.

Argumentum 118.

Ex Summarijs.

Calaguritana Erectionis in Parochialem.

Veneris 17. Aprilis 1643.

Argumentum 119.

Non indiget.

Romana Cambiorum.

Veneris 24. Aprilis 1643.

Argumentum 120.

Recognitio literarum Cambij facta non adimpleta proteſtatione partis aduerſæ ſcilicet non recognoſci, niſi parte citata, &c. tanquam clandeſtina non ſubſtinetur.

Aſculana Prædij.

Lunæ 27. Aprilis 1643.

Argumentum 121.

In hac Deciſione nullitates contra ſententiam oppoſitæ reijciuntur. Deliberatio facta non præſente pecunia regulariter non ſubſtinetur niſi tempore deliberationis creditoris conſenſus concurrat. Reliqua deſume ex Summarijs.

Auenionen. Decimarum.

Lunæ 27. Aprilis 1643.

Argumentum 122.

Situatio prædij decimatorij in Territorio exempto, ex quibus probetur?

Romana Vineæ.

Lunæ 4. Maii 1643.

Argumentum 123.

Emphiteuſis quando eſt merè hæreditaria cum clauſula, *ad habendum*, tunc poteſt primus acquirens ad libitum diſponere Emphiteuta non obſtante ampliſſima prohibitione alienandi, poteſt tamen hypotecare ius, ſeù commoditatem percipiendi fructus, quæ tranſit in creditores.

Mediolaneñ Cimiliarcatus.

Lunæ 11. Maii 1643.

Argumentum 124.

Vnio alicuius officij facta Maſſæ diſtributionum ob tenuitatem præbendarum ſubſtinetur tam attenta diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini quam iuris communis. Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum effectum non ſortitarum, quas vniones excipiat?

Calaguritana Beneficij.

Lunæ 11. Maii 1643.

Argumentum 125.

Lis non obſtante tranſactione quo caſu valeat proſequi.

Romana Legitimæ.

Veneris 22. Maii 1643.

Argumentum 126.

Pater poteſt filio naturali relinquere legitimam non exiſtentibus filijs legitimis, & naturalibus, nec eius vxore. Pro legato datur via executiua etiam de ſtylo Rotæ quando executio mandati A.C. eſt iam cœpta.

Romana Domorum.

Veneris 29. Maii 1643.

Argumentum 127.

Alienatio bonorum Eccleſiæ quando eſt nulla, tunc ad bona alienata datur Eccleſiæ reintegratio, & ex quibus alienationis nullitas probetur?

Calaguritana Beneficij.

Mercurij 3. Iunii 1643.

Argumentum 128.

Nouum examen concedi non debet reprobato in primo ſi tantum tempus interceſſit, quo doctior fieri potuit.

Nauleñ Parochialis.

Mercurij 10. Iunij 1643.

Argumentum 129.

Oeconomus non habet poſſeſſionem Eccleſiæ, ſed ſolum cuſtodiam bonorum. Decretum irritans poſſeſſionem non inficit donec cognoſcatur, an illi locus ſit.

Bononieñ Molendini.

Veneris 19. Iunii 1643.

Argumentum 130.

Non eget.

Calaguritana Beneficij.

Lunæ 22. Iunii 1643.

Argumentum 131.

Deſume ex Summarijs.

Sauoneñ Cantoriæ.

Lunæ 22. Iunii 1643.

Argumentum 132.

Non eget.

Licieñ Hæreditatis.

Mercurij 1. Iulij 1643.

Argumentum 133.

Teſtamentum ſi non valet ſecundum ſolemnitates, *l. hac conſultiſſima C. de Teſtam.* Subſtinetur ſecundum aliam formam, quæ dari poſſit pro eius validitate, quando Teſtator expreſsè declarauit, quod ſi Teſtamentum non valet, vti factum in ſcriptis valeat Iure teſtamenti nuncupatiui. Codicillorum, &c.

Romana Attentatorum.

Mercurij 1. Iulii 1643.

Argumentum 134.

Non eget.

Celſoneñ Parochialis.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum 135.

Vnio excluditur ex ſtatu collatiuo beneficij: Fundans ſe in vnione tenetur illam probare per inſtrumentum, vel quadragenariam cum titulo, vel per immemorabilem.

Florentina, ſeu Luneñ Sarzanen. Decimarum.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum 136.

Deſume ex Summarijs.

Calaguritana Beneficij.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum 138.

Beneficia Diœceſis Calaguritanæ ex diſpoſitione Motus proprij Clementis VIII. adiudicari debent magis ideoneis. Pro nouo examine in Curia, quando non ſit neceſſaria citatio aliorum oppoſitorum de partibus?

Romana Saluiani.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum 139.

Ex Summarijs.

Bar-

Barchinonen. Decimarum.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum 139.

Declaratoria datur non docto de paritione, quinimò conſtito de actibus poſitiuis non parendi.

Foroliuien. Iuriſpatronatus.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum 140.

Non eget.

Bononien̄ Indemnitatis.

Mercurii 1. Iunii 1643.

Argumentum 141.

Ex Summario.

Calaguritana Beneficij.

Veneris 31. Iulii 1643.

Argumentum 142

Noua præſentatio quo caſu facienda non eſt à Beneficiatis ex diſpoſitione Motus proprij ſanctæ: Crementis VIII. de conferendis Beneficijs Diœceſis Calaguritatanæ?

Romana Officij Notariatus.

Veneris 13. Nouembris 1643.

Argumentum 143

Deſumi poteſt ex Summatijs.

Spoletana Optionis.

Veneris 20. Nouembris 1643.

Argumentum 144

Cameræ annexæ Canonicatibus, ſiue præbendis quando reputentur ſpirituales, & quando tēporales ad effectum optionis?

Romana Domus.

Veneris 4. Decembris 1643.

Argumentum 145

Bona emphiteotica alienari poſſunt ex cauſa dotis, & ſic alienata mortua muliere non reuertuntur ad vocatos, ſed transferuntur ad mulieris hæredes.

Melcuitana Beneficij.

Luna 14. Decembris 1643.

Argumentum 146

Ex quaſi poſſeſſione præſentandi effectum ſortita reſultat probatio Iuriſpatronatus in priuatis ex fundatione, vel dotatione. Iuſpatronatus mixtum ſub regula reſeruatoria non comprehenditur.

Vrbeuetana Reſtitutionis dotis:

Luna 14. Decembris 1643.

Argumentum 147

Executio ſi prætendatur exceſſiua tanquam facta in alijs bonis, quàm debitoris, hoc eſt ab allegante concludenter probandum, & interim præſumitur pro validitate executionis, & creditur executori aſſerenti executionem feciſſe ſuper bonis debitoris.

Romana Saluiani de Caſalibus.

Luna 14. Decembris 1643.

Argumentum 148

Non eget.

Abulen̄ Decimarum.

Veneris 15. Ianuarii 1644

Argumentum 149

Decimæ debentur ex prædijs decimatorijs quāuis mutauerint ſemen, quia ex dicta mutatione non mutatur obligatio decimandi ratione prædij decimatorij, niſi adſit conſuetudo, ſeu præſcriptio in contrarium.

Tiburtina Caſtri S. Angeli.

Sabbathi 23. Ianuarij 1644.

Argumentum 150

Liquidatio fructuum regulariter fit à die motæ litis. De perceptione fructuum, quoties non dubitatur, ſed tantum de quantitate, tunc taxatio fit arbitrio Iudicis. Creditor poſſidens iure pignoris ſi finito pignore illud non relaxat, ſed in alium transfert habetur pro poſſeſſore ad effectum, vt teneatur ad fructus, ac ſi ipſemet percipiſſet.

Romana Societatis Officij.

Mercurij 27. Ianuarii 1644.

Argumentum 151

Obligatio filij familias ex diſpoſitione Statuti Vrbis nulla eſt, & inualida, quod tamen non procedit ſi tempore contractus filius familias erat emancipatus, & pro Patre familias habebatur, & ex quibus in caſu deciſionis ſupradictæ qualitates ceſſent?

Bononien̄ Fideicommiſſi de Rubeis.

Mercurii 27. Ianuarii 1644.

Argumentum 152

Derogatio bonorum fideicommiſſi ex capite ſubreptionis non ſuſtinetur, nec minus ſuffragatur, non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, quæ præciſè eſt adimplenda, non autem per æquipollens.

Romana pecuniaria.

Veneris 19. Februarii 1644.

Argumentum 153

Pater, & filij hęredes inſtituti regulariter inſtituti cenſentur cumulatiuè, non autem ordine ſucceſſiuo. Limitatur hæc regula non procedere, quando conſtat de voluntate Teſtatoris in contrarium, & ex quibus illa eliciatur?

Romana Domus Vineæ.

Mercurii 24. Februarii 1644.

Argumentum 154

Poſt compromiſſum adeundo partes Iudicem Ordinarium an valeant poſtea defectum iuriſdictionis allegare? Deterioratio domus probatur ex teſtibus præſertim Peritis, quibus in hac materia ſtandum eſt.

Romana Fideicommiſſi de Incoronatis.

Mercuris 24. Februarii 1644.

Argumentum 155

Bona fuiſſe in bonis fideicommittentis ex quibus probetur? in iudicio immiſſionis neceſſe non eſt probare dominium, ſed ſatis eſt docere de poſſeſſione tempore obitus fideicommittentis.

Pampilonen̄. Parochialis.

Veneris 26. Februarii 1644.

Argumentum 156

Ad vlteriora procedi poteſt per Iudicem appellationis in cauſa non obſtante, quod proceſſus præcedentiarum inſtantiarum non ſit integer, quoties conſtat de impedimento præſtito ab altera parte ne compulſatio integri proceſſus fiat.

Rauennaten. Redditionis rationis.

Luna 29. Februarij 1644.

Argumentum 157

Fideiuſſoris obligatio reſtricta ad certas res ſpecies, & caſus, non eſt vltra eas extendenda,

quamuis obligatio principalis ſit amplior quia hoc caſu non attenditur natura cõtractus, ſed voluntas fideiuſſoris nolentis pro omnibus ſe adſtringere, ſed ad certum quid, vltra quod grauari non debet.

Verulana Bonorum, ſeu Manutentionis.

Lunæ 29. Februarii 1644.

Argumentum 158

Manutentio denegari nequit Donatario poſteriori, in quem mediante clauſula, *Conſtituti*, fuit translata poſſeſſio bonorum donatorum, ac docet de actibus poſſeſſorijs.

Romana Succeſſionis de Caſalibus.

Veneris 4. *Martij* 1644.

Argumentum 159

Priuilegium prælationis mulieri conceſſum, ea mortua non tranſit niſi in filios, Facultas à Teſtatore conceſſa alienandi Bona fideicommiſſi pro dotãdis fœminis intelligitur in ſubſidium quatenus aliundè dotes conſtitui non poſſint ſiue ſimus in fideicommiſſo ordinato in vltima voluntate, ſiue in Conuentionali facto in contractu.

Tudertina Adminiſtrationis Eccleſiæ, ſeu Iuris quærendi Elemoſynas.

Argumentum 160

Patet ex Summarijs.

Terulen. Statutorum.

Lunæ 11. *Aprilis* 1644.

Argumentum 161

Derogatio Statutorum Eccleſiæ cum clauſula, *quorum tenores*, adiecta in gratia Apoſtolica operatur, vt omnia habeantur pro expreſſis, quamuis ſpecialis mentio eſſet neceſſaria, & quo caſu hæc concluſio procedat declaratur in Deciſione.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Lunæ 15. *Aprilis* 1644.

Argumentum 162

Teſtamẽtum factum à filio, in quo quoad ſubſtitutiones relationem habet ad omnia contentã in teſtamento paterno, quod approbat, & confirmat, habetur ac ſi in eo nouum fideicommiſſum inſtituiſſet cum eiſdem ſubſtitutionibus contentis, & expreſſis in teſtamento paterno.

Romana Cambiorum.

Lunæ 18. *Aprilis* 1644.

Argumentum 163

Fructus Cambiorum non debentur quoties pecuniæ realiter non fuerunt cambiatæ, ſed ſolum ad negotiandum expoſitæ, & creditor de hoc notitiam habuit, quo caſu nec minus cambia debentur loco damnorum, & intereſſe.

Bononien. Aquarum.

Veneris 22. *Aprilis* 1644.

Argumentum 164

Patet ex Summarijs.

Romana Pecuniaria.

Mercurii 27. *Aprilis* 1844.

Argumentum 165

Inuentarium confectum de ſtylo Curiæ Capitolinæ ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus Iuris communis. In confectione Inuentarij quare adhibentur tres teſtes?

Tiburtina Caſtri S. Angeli.

Veneris 3. *Iulii* 1644

Argumentum 166.

In hac deciſione plenè diſcutitur an clauſulæ ampliſſimæ in literis Apoſtolicis adiectæ derogatoriæ comprehendant dominium terrij, & reſoluitur negatiuè ex rationibus latè in ea deductis.

Romana Simulationis, ſeu Aprutina Terræ Montorij.

Lunæ 2. *Maij* 1644.

Argumentum 167

Articuli quando ſunt irreleuantes, nec etiam in Curia de ſtylo admittuntur, & ex quibus irreleuantia reſultet?

Auenionen. Decimarum.

Lunæ 2. *Maii* 1644.

Argumentum 168

In hac deciſione plenè diſcutitur, Executorem mandati de manutenendo non poſſe relaxare mandatum executiuum, ſed poſt intimatum mandatum de manutenendo recedendum eſt ad Rotam, quæ ſeruatis quatuor terminis ſolet mandatum executiuum relaxare, & plura adducuntur exempla in cauſis citrà, & vltrà Montes. Reliqua deſume ex Summarijs.

Mediolanen. Ciméliarcatus.

Veneris 13. *Maii* 1644.

Argumentum 169

Vnio facta ab Epiſcopo menſæ Capitulari, ſiue diſtributionibus quotidianis corruit non cõcurrente præciſa neceſſitate, & non ſeruata forma Sac. Concil. Trident. attentis præcipuè regulis Cancellariæ Reuocatorijs vnionum, quæ in verbis tantum excipiunt vniones ex cauſa neceſſaria, & factas ſeruata forma Concil. Trident.

Bononien. de Berois.

Veneris 13. *Maii* 1644.

Argumentum 170

Tranſactio inita ſuper fideicommiſſo, & detractionibus inter vocatos non valet reſcindi ſub prætextu inſtrumentorum de nouo repertorum præcipuè quando eſt iurata, & omnia in ea expreſſa partes aſſeruerunt eſſe vera.

Meleuitana Iuriſpatronatus.

Veneris 20. *Maij* 1644.

Argumentum 171

Poteſtas, ſeù facultas inſtituendi poteſt per ordinarium alteri ſubdelegari etiam ante vacationem beneficij Iuriſpatronatus, & quando delegatio eſt generalis indiſtinctè comprehendit omnes oppoſitores, & declaratur ad hoc deciſio Gregorij 34.

Zamoren. Preheminentiarum, ſeu Iurium Parochialium.

Lunæ 23. *Maij* 1644.

Argumentum 172.

Parochus non obſtante conſuetudine contraria præferri debet alijs in exercitio actuum Parochialium in propria Eccleſia, cum tales actus ad ipſum priuatiuè ſpectent, & licet geſti probentur cum prædeceſſoribus Parochis non tamen modernum præiudicant, præſertim ſi reſpiciunt ea, quæ ad Eccleſiæ dignitatem ſpectant.

Pam-

Index Argumentorum.

Pampilonen̄ Iuris nominadi Vicarium.

Mercurij 1. Maij 1644.

Argumentum 173

Manutentio in quaſi poſſeſſione nominandi Vicarium in Parochiali vnita Monaſterio non datur Abbati, ſed Parochianis conſtito de illorum quaſi poſſeſſione nominaudi per tempus immemorabile non obſtante ſententia lata fauore Abbatis in petitorio, ſi illa eſt per appellationem ſuſpenſa.

Romana Dotis.

Luna 30. *Maii* 1644.

Argumentum 174

Rennnciatio quando non eſt ſimplex, ſed donationem cotinet tunc bona donata acquiruntur renunciatario, liberè, illiuſque hæredibus, & DD. contrarium tenentes in deciſione declarantur. Diſpoſitio *tex. in l. fœmina §. illud C. de ſecund. nupt.* quo caſu procedat? Appellatione filiorum in contractu matrimoniali, ſeu alio quocumq; filijs fauorabili indiſtinctè veniunt tàm maſculi, quàm fœminæ.

Romana Legitimæ.

Lunæ 6. Iunii 1644.

Argumentum 175

In legitimam imputatur quicquid filius, vel filia capit ex vltima voluntate Patris. Concluſio non procedit, quando conſtat de voluntate patris, quod filius, vel filia vtrumq; conſequatur. Et duplex in deciſione redditur ratio huius limitationis.

Lucana Legati.

Luna 6. Iuny 1644.

Argumentum 176

Legatum pro Miſſis celebrandis in aliqua Eccleſia quoties eſt relictum, tunc Ius nominādi Capellanum non ſpectat ad hæredem, ſed ad Rectorem Eccleſiæ, vbi Miſſæ celebrari debent.

Baren. Iuriſpatronatus.

Veneris 10. *Innij* 1644.

Argumentum 177

Obſeruantia dat robur etiam ſcripturæ informi, & ex quibus illa probetur? Conſenſus Ordinarij in donatione Iuriſpatronatus poteſt quādocunque interuenire.

Romana Saluiani de Caſalibus.

Luna 13. *Iunij* 1644.

Argumentum 178

Donatio acceptata à primo donatario ſuffragatur omnibus ſucceſſiuè vocatis. Obligatio tàm donantis, quàm donatarij de obſeruandis contentis in donatione operatur, vt bona trāſeant cum hoc onere in donatarios ſucceſſiuos. Reliqua de hac materia deſume, ex Summarijs.

Romana Matrimonij.

Luna 13. Iuny 1644.

Argumentum 179

Verba, *Vi contentate di pigliar per voſtro Spoſo*, non matrimonium perfectè contractum, ſed contrahendum inferunt, præſertim quando inter partes, tractatus de contrahendo matrimoniū non interceſſit, & ex quibus potius ſponſalia quam matrimonium inter partes contracta dicantur?

Vrbeuetana Reſtitutionis Dotis.

Veneris 17. Iunij 1644.

Argumentum 180

Donatio iurata continens promiſſionem de non reuocando præſefert obſeruantiam, & efficitur irreuocabilis Simulatio donationis ex quibus excludatur?

Ariminen. Molendini.

Veneris 17. *Iunii* 1644.

Argumentum 181.

Nullitates contra ſententias Rotales adductæ eliduntur. Reintegratio datur ſpoliato contra factum Iudicis, qui nulliter, & iniuſtè proceſſit ſpolium iuſtificari poteſt ex nouis Iuribus quando non tanquam nouæ probationes, ſed ad corroborandum, & coadiuuandum fuerunt producta.

Ariminen. Alimentorum.

Mercuri 22. *Iunii* 1644.

Argumentum 182

Deſume ex Summariis.

Pampilonen. Parochialis.

Mercurii 22. *Iunii* 1644.

Argumentum 183

Narrata in Breui Apoſtolico pro obtinenda abſolutione ſunt tantum iuſtificanda, & quamuis reliqua narrata non iuſtificentur proinde non impediunt, quominus abſolutio veniat concedenda.

Romana Cenſus.

Lune 27. Iunii 1644.

Argumentum 184

Executio ad vlteriora retardari nequit ſub prætextu, quod bona in executionem capta non ſint debitoris, ſed tertii, ſi pro eius parte non docetur plenè, & concludenter bona ad ſe ſpectare.

Bononien̄ Terrarum.

Lunæ 27. Iunii 1644.

Argumentum 185.

Non indiget.

Bononien. de Glauarinis.

Luna 27. Iunii 1644.

Argumentum 185.

Detractiones legitimæ, & tribellianicę non fuiſſe per grauatum conſumptas ex quibus probetur? Innentarium Tutelare probat negatiuam non exiſtentiæ aliorum bonorum Teſtatoris, præſertim quando iuxta illud hæredes diuiſionem bonorum hæreditariorum fecerunt.

Romana Grani.

Luna 27. Iuny 1644.

Argumentum ſ137.

Articuli noui etiam poſt didicita, & teſtificata admittuntur, quando continent materias magis diſtinctas, & ſpecificatas ab antiquis, nec in Curia dicuntur didicita, & teſtificata ex quo partibus proceſſus non datur, nec Teſtium nomina panduntur.

Vulturiaren. Penſionis.

Lunæ 27. Iunii 1644.

Argumentum 188

Deſume ex Summarijs.

Monopolitana Iuris Viſitandi.

Veneris 1. Iulij 1644.

Argumentum 189.

Manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi Eccleſias exiſtentes intra fines Diœceſis datur Epiſcopo, quando vltra Iuris aſſiſtentiam conſtat de quaſi poſſeſſione viſitandi per actus viſitationis. Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

Licien. Hæreditatis.

Veneris 1. *Iulij* 1644.

Argumentum 190.

Deſume ex Summarijs.

Interamnen. Mercedis.

Veneris 1. *Iulij* 1644.

Argumentum 191.

Ex Summarijs.

Ferrariana Parochialis.

Lunæ 1. *Iulij* 1644.

Argumentum 192.

Deſume ex Summarijs.

Aſſiſien. Bonorum.

Veneris 9. *Decembris* 1644.

Argumentum 193.

Acta non eſſe integrè tranſportata probatur ex atteſtatione Notarij. Diſtinctio adducta inter cauſas prophanas, & Eccleſiaſticas circa actorū tranſportationem quo caſu procedat?

Romana Fideicommiſſi de Agazarijs.

Lunæ 12. *Decembris* 1644.

Argumentum 194.

Teſtamentum redditur nullum, quoties filius eſt ignoranter præteritus, nec ſufficit, quod filius teſtamentum approbauerit, nam cum deficiat ſubſtantia, ideſt voluntas Teſtatoris, qui ſi ſciuiſſet ſe filium præterire vtique non ita diſpoſuiſſet, hoc enim caſu potius ceſſare dicitur, quàm rumpi teſtamentum, quod amplia procedere, etiamſi in teſtamento ſint inſtituti alij filij.

Giennen. Penſionis.

Lunæ 12. *Decembris* 1644.

Argumentum 195.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione exigendi Penſionem non poteſt denegari penſionario, quamuis de integra ſolutione vnius termini non doceat cum ad hunc effectum non attenditur actus particularis exactionis, ſed cauſa vniuerſalis. Reliqua deſume ex Summarijs.

Romana prætenſorum Cambiorum.

Lunæ 16. *Ianuarij* 1645.

Argumentum 196.

Fructus Cambij non debentur, ſi pecuniæ ad cambium receptæ reuera non fuerunt cambiatæ, ſed illas recipiens cum ſcientia dantis in alios vſus conuertit, & promiſſio cambiandi cenſetur ad palliandas vſuras adiecta, & ex quibus ſcientia dantis pecunias, quod illæ per recipientem non forent cambiatum resultet?

Romana Cambij.

Lunæ 23. *Ianuarij* 1645.

Argumentum 197.

Creditor, quod aliquis ſit in tanta ſumma probatur ex pluribus ſimul iunctis. Vſura non probatur per vnicum teſtem multas patientē exceptiones, & examinatum in iudicio criminali pro informatione Curiæ, quo caſu non probat in Ciuili.

Baren. Iuriſpatronatus.

Veneris 27. *Ianuarij* 1645.

Argumentum 198.

Inſtrumentum donationis, quod ſit in forma probanti ambigi nequit concurrentibus obſeruantia, ac adminiculis, & ad hoc declaratur, *Theſaur. quæſt.* 47. *lib.* 3.

Romana Dotis, ſeu Cenſus.

Lunæ 6. *Martij* 1645.

Argumentum 199.

Statutum Vrbis lib. 1. *cap.* 85. concedens viam executiuam contra tertios poſſeſſores, vt locum habeat quænam requirantur? Reliqua circà hanc materiam deſume ex Summarijs.

Mediolanen. Cimiliarcatus.

Veneris 10. *Martij* 1645.

Argumentum 200.

Vnio in terminis iuris communis, & ne cadat ſub regula Cancellariæ reuocatoria vnionum requirit neceſſitatem præciſam non perſonarum, ſed ipſius Eccleſiæ. Vnio ob tenuitatem præbendarum, vt valeat requiritur, quod pauciſſimi ſint Canonici, qui Canonicatus ob earum tenuitatem velint acceptare. Reliqua de hac materia deſume ex Summarijs.

Lucana Legati.

Lunæ 15. *Martij* 1644.

Argumentum 201.

Legatum pro celebratione Miſſarum ſi ſit alicui Eccleſiæ relictum, tunc onus deputandi Capellanum ad Rectorem Eccleſiæ, non autem ad hæredem ſpectat.

Pampilonen. Parochialis.

Lunæ 20. *Maij* 1645.

Argumentum 202.

Patronus laicus poteſt cumulando alium præſentare, quamuis iurauerit primam præſentationem non reuocare, quia præſentendo cumulatiuè, non dicitur iuramento contrauenire, quicquid dicendum ſit, ſi priuatiuè alium præſentet Præſentatus à maiori parte Patronorum eſt inſtituendus, quamuis præſentatus à minori maioribus polleat qualitatibus.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 3. *Aprilis* 1645.

Argumentum 203.

Compenſatio crediti turbidi, ac illiquidi non admittitur, præſertim ſtante obligatione Camerali.

Romana Pecuniaria.

Veneris 28. *Aprilis* 1645.

Argumentum 204.

Minor forenſis contrahens in Vrbe ſeruare tenetur ſolemnitates Conſtitutionis Aegidianæ. Pater tanquam legitimus adminiſtrator filij poteſt de nullitate contractus cum filio initi obijcere.

Bononien. Fideicommiſſi de Glauarinis.

Veneris 5. *Maij* 1645.

Argumentum 205.

Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio non obſtante exceptione detractionum [illegible]

pro-

probantur conſumptæ per alienationes præcedentes.

Mediolanen. Cimiliarcatus.

Luna 15. *Maij* 1645.

Argumentum 206.

Manutentio datur poſſeſſori poſteriori, quando poſſeſſori anteriori obſtat decretum irritans, quod licet non tollat inſiſtentiam facti omni tamen priuat iuris effectu. Decretum irritans retrotrahitur, & nullitatem vſque ab initio operatur.

Interamnen. Mercedis.

Luna 15. *Maii* 1645.

Argumentum 207.

Agitur in hac deciſione de taxatione ſalarij arbitrio Iudicis, & de conſuetudine, quæ in hac materia veniat attendenda.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Mercurij 17. *Maij* 1645.

Argumentum 208.

Teſtamentum filij circa ſubſtitutiones relationem habens ad Teſtamentum Patris operatur vt omne ſubſtitutiones in Teſtamento Patris cenſeantur repetitæ in Teſtamento filij, præcipuè quando relatio nedum eſt geminata, ſed triplicata.

Romana Reintegrationis.

Mercurij 17. *Maij* 1645.

Argumentum 209.

Beneplacitum Apoſtolicum nō eſt neceſſarium in extinctione cenſus, quę fit ab Eccleſia cum ſit actus neceſſarius, ſecus ſi ageretur de illius tranſlatione, ſeu ceſſione, quæ reputatur actus voluntarius, & ex quibus ceſſio tranſlatiua cenſus excludatur?

Vrbeuetana Reſtitutionis dotis.

Luna 22. *Maii* 1645.

Argumentum 210

Donatarius vniuerſalis tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem. Donatarius tenetur præceptum donantis adimplère, aliàs donatio ei non ſuffragatur.

Romana Saluiani de Caſalibus.

Veneris 9. *Iunij* 1645.

Argumentum 211

Donatarius vniuerſalis tenetur ad debita donantis quatenus bona donata ſuppetant, quia in hoc eſt ad inſtar hæredis. Acceptatio donationis facta à primo donatario ſuffragatur alijs donatarijs ſucceſſiuè vocatis.

Bononien̄ Bonorum de Hercolanis.

Luna 19. *Iunij* 1645.

Argumentum 212.

Emphiteuſis, quando eſt acquiſita à duobus pro ſe, & cuiuſlibet eorum filijs maſculis tunc per deficientiam maſculorum vnius ex inueſtitis medietas vigore Iuris accreſcendi deuoluit ad alios, quia ius accreſcendi locum habet etiam inter vtriuſq; inueſtiti deſcendentes, quando Inueſtitura eſt facta cum clauſula pro ſe, & cuiuſlibet eorum filijs.

Romana Pecuniaria, ſeu Cambij.

Luna 19. *Iunij* 1645.

Argumentum 213

Compenſatio crediti turbidi, & illiquidi non admittitur cum credito claro, & ex quibus illiquiditas reſultet?

Meleuitana Tenutæ.

Luna 26. *Iunii* 1645.

Argumentum 214

Fideicommiſſum particulare perpetuum, & ſucceſſiuum ex quibus inducatur? Bona fideicommiſſi particularis tunc alienari poſſunt pro diſſoluendo ære alieno Teſtatoris, ſi deficiunt alia bona ex quibus illud perſolui valeat.

Monopolitana Viſitationis.

Luna 3. *Iulii* 1645.

Argumentum 215

Declaratoria datur contra non parentes, nec retardatur ex nouo proceſſu, & in quibus terminis authoritates allegatæ in contrarium procedant in Deciſione declaratur.

Bononien̄ Terrarum.

Luna 3. *Iulii* 1645.

Argumentum 216.

Non eget.

Romana Officij Notariatus.

Lun. 20. *Nouembris* 1645.

Argumentum 217.

Clauſula, quod iura ceſſa non retorqueantur contra cedentem quomodo ſit inteligenda? Reliqua deſume ex Summarijs.

Camerinen. Regreſſus.

Veneris 1. *Decembris* 1645.

Argumentum 218.

Regreſſus competit reſignanti etiam contra ſucceſſorem reſignatarij quando eſt reſeruatus cum clauſulis ampliſſimis, tàm in caſu non ſolutionis penſionis, quàm nullitatis vel reductionis intentatæ.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Lun. 11. *Decembris* 1645

Argumentum 219.

Fideicommiſſum conſtitutiuum in teſtamento filij habita relatione ad teſtamentum paternum quoad ſubſtitutiones in omnibus, & per omnia regulatur ad formam, & tenorem teſtamenti paterni.

Vrbeuetana Reſtitutionis Dotis.

Lun. 19. *Decembris* 1645.

Argumentum 220.

Deſume ex Summarijs.

Meleuitana Tenutæ.

Veneris 12. *Ianuarij* 1645.

Argumentum 221.

Fideicommiſſum reale ex quibus inductum dicatur? Alienatio facta à minore habente Curatorem cum iuramento valet. Nullitas contractus nō oppoſita à minore, nec minus opponi poteſt ab habentibus ab eo cauſam, & redditur ratio in Deciſione.

Romana Dotis.

Lun. 15. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 222

Patet ex Summarijs.

Calaguritana de Oconiis.

Lun. 14. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 223.

Appellatio ſuſpenſiua datur ab inſtitutione quādo fuit iudicialiter proceſſum, & ex quibus dicatur fuiſſe proceſſum iudicialiter? Sequeſtrum,

ſtrum, quo caſu ſit apponendum etiamſi non conſtet de attentatis.

Bononieñ de Herculanis.

Veneris 19. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 224.

Inueſtitura concepta pro hæredibus in perpetuū, & cum clauſula ad habendum fœminas, & extraneos comprehendit.

Romana Domus, ſeù Fideicommiſſi de Incoronatis.

Mercurii 24. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 225.

Donans ſi reſeruauit ad ſui fauorem vſumfructum bonorum donatorum, tunc bona acquiſita ex dicto vſufructu non ſpectant ad donatarium, ſed ad hæredes ipſius donantis. Retentio competit poſſeſſori pro creditis, quamuis ſuper re poſſeſſa hypotheca non competeret. Reliqua deſume ex Summarijs.

Romana Cenſus.

Mercurij 24. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 226.

Inſinuatio neceſſaria non eſt in promiſſione de donando ex cauſa dotis, quia in hoc dos eſt peculiariter priuilegiata. Cenſus vt per aſſignationem bonorum extinguatur, requiritur quod aſſignatio ſuum habeat effectum per actualem traditionem, nec ſufficit clauſula *Conſtituti*, quę importat traditionem per actum fictum.

Romana Cambij.

Veneris 26. *Ianuarij* 1646.

Argumentum 227.

Non eget.

Romana Donationis propter nuptias.

Luna 29. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 228.

Bona à fratribus donata alteri fratri, vt commodius, & honorificentiùs nubat cenſentur obligata pro reſtitutione dotis, *Authen. Res quæ C. commun. delegat.* afficit indiſtinctè fideicommiſſum conuentionale in contractu inter viuos conſtitutum, non ſecus ac relictum in vltima voluntate, quia vtroque caſu militat ratio publicæ vtilitatis.

Beneuentana Canonicatus.

Luna 29. *Ianuarii* 1646.

Argumentum 229

Clauſulæ, *Amoto, & vocatis*, ſemper faciunt executorem mixtum præcipuè quādo adeſt poſſeſſor, ſeù legitimus Contradictor. Decretum irritans non afficit poſſeſſionem quoties non eſt appoſitum ſuper certo corpore Beneficij, ſed per viam legis generalis, & clarum non eſt, quod ei ſit locus. Attentata reuocantur etiam per viam manutentionis, quando anterior poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.

Anconitana Bonorum.

Veneris 23. *Februarii* 1646.

Argumentum 230.

Teſtatoris voluntas ſeruanda eſt in prohibitione detractionum legitimæ, & tribellianicæ. Hæres grauatus creditor defuncti ſi alienauit nec inuentarium confecit præſumitur ſatisfactus ex pretio bonorum alienatorum, ſecus verò quando conſtat de legitima confectione Inuentarij tunc enim ceſſat præſumptio ſatisfactionis, & onus liquidandi valorem bonorum alienatorum ſpectat ad fideicommiſſarium.

Romana Redditionis Rationis.

Luna 4. *Martii* 1646

Argumentum 231.

Relationi tertij periti iudicialiter electi ſtandum eſt, ſecus eſt in tertio perito electo de conſenſu partium.

Bononieñ Fideicommiſſi de Glauatinis.

Mercurii 14. *Martii* 1646.

Argumentum 232.

Ex Summarijs.

Comeñ Prætenſi Regreſſus.

Mercurii 14. *Martii* 1646.

Argumentum 233.

Regreſſus ad beneficium reſignatum ſemper competit, quoties fuit reſeruatus cum clauſulis ampliſſimis ex quauis cauſa penſio reſeruata reduci, & annullari prætendatur. Regreſſui ſuper primo beneficio renunciaſſe videtur, qui ſecundum beneficium incompatibile poſtea reſignatum cum ſimili reſeruatione regreſſus aſſecutus fuit.

Ferrarieñ Dotis.

Veneris 16. *Martii* 1646.

Argumentum 234.

Alimenta, & ſumptus litis, vt debeantur duo concurrere debent, nempe præſumptio boni iuris, ac paupertas collitigantis, & quoad quantitatem taxantur arbitrio Iudicis. Mulieri agenti contra debitorem dotis debentur alimenta, & ſumptus litis quamuis maritum diuitem habeat.

Neapolitana Separationis Thori.

Veneris 16. *Martii* 1646.

Argumentum 235.

Vxori ſeorſum à viro inhabitanti abſque cauſa alimenta non debentur; & donec de legitima cauſa appareat receſſus vxoris à marito pręſumitur culpoſus.

Peruſina De Pontanis.

Veneris 20. *Aprilis* 1646.

Argumentum 236.

In hac Deciſione plenè diſcutitur an ſubſtituti in caſum deficientię omnium deſcendentium alterius ex hæredibus dicantur vocati per vulgarē, an verò per fideicommiſſariam? ad hoc affertur diſtinctio *Cuman. in l. Cum ita, §. in fideicommiſſo ff. de leg.* 2.

Lucana Canonicatus.

Luna 30. *Aprilis* 1646.

Argumentum 237.

Inhibitio Rotalis etiam iniuſta eſt timenda, & cauſat attentata licet parti, & non Iudici fuerit præſentata Papa licet prouidendo non attenter, attentat prouiſus petendo executionem coram executore pendente lite in Rota.

Ariminen. Bonorum.

Luna 4. *Maii* 1646.

Argumentum 238.

Deſume ex Summarijs.

Romana Saluiani.

Luna 7. *Maii* 1646.

Argumentum 239.

Im-

Digitized by Google

Immiſſio in Saluiano quibus concurrentibus non ſit deneganda? Euictio cenſus ſequuta dicitur eo ipſo, quod creditor pretium ex illius redemptione recepit cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ſic reuocabiliter ſequta conſignatione pretij retracti, ac cenſu retrouendito creditoribus anterioribus. Euictio quando eſt iuſta nulla facienda eſt denunciatio Debitori.

Anconitana Cenſus.

Luna 7. Maii 1646.

Argumentum 240.

Cenſus impoſitus à pupillo non ſeruatis ſolemnitatibus iuris communis, ac ſtatuti loci nullus eſt, quamuis agatur, cum alio pupillo, & quænam ſit ratio? Ratificatio cenſus nulliter impoſiti, quo caſu excludatur? Tertius quando dare poſſit de nullitate contractus tacente muliere, vel minore? Subhaſtatio cenſus non interueniente pecunia nulla eſt & quando defectus pecuniæ ſuppleatur per conſenſum creditoris?

Calaguritana Beneficij de Ocon.

Veneris 11. *Maii* 1646.

Argumentum 241.

Prælatio in adiudicatione Beneficij debita eſt præſentato à maiori parte præſentantium, & habenti maiores qualitates. Vota Electorum abſentium, vt computanda veniant, quænam requirantur?

Colonien. Præcedentiæ.

Luna 14. *Maii* 1646.

Argumentum 242.

Præcedentia competit dignitatibus Eccleſiarum Collegiatarum erga Canonicos Cathedralis ſi conſtat de conſuetudine, & quaſi poſſeſſione præcedendi. Reliqua deſume ex Summarijs.

Cracouien̄ Quartæ Funeralium.

Veneris 25. *Maii* 1646.

Argumentum 243.

Patres Societatis IESV eximuntur à ſolutione Quartæ funeralium in vim Cōſtitutionis ſan. mem. Pij V. vigore communicationis priuilegiorum exemptionis conceſſorum mendicantibus.

Romana Redditionis Rationis.

Mercurii 30. *Maii* 1645.

Argumentum 244.

Deſume ex Summarijs.

Calaguritana Anniuerſariorum.

Mercurii 30. *Maii* 1646.

Argumentum 245.

Deſume ex Summarijs.

Pampilonen. Parochialis.

Lunæ 4. *Iunii* 1646.

Argumentum 246.

Præſentatus à maiori parte Patronorum habentium conditiones requiſitas à Conſtitutione Synodali venit inſtituendus Ordinarius ex duobus cumulatiuè præſentatis poteſt primò loco præſentatum inſtituere. Procurator ad præſentandum debet intra quadrimeſtre patronis laicis ad præſentandum præfixum conſtitui.

Romana Cenſus.

Mercurii 13. *Iunii* 1646.

Argumentum 247.

Cenſus creatus ex credito prouenienté ex cauſa dotis ſuſtinetur donatio facta ex cauſa dotis inſinuatione, nec alijs ſolemnitatibus eget. Mala fides authoris nocet etiam ſucceſſoribus ad effectum præſcribendi.

Aſten. Capellaniæ.

Veneris 15. *Iunii* 1646.

Argumentum 248.

Attentata quando eſt poſſeſſio, tunc de ſtylo Rotæ venit ſequeſtranda.

Anconitana Cambiorum.

Lunæ 18. *Iunij* 1646.

Argumentum 249.

Facultas cambiandi quando eſt data ſimpliciter tunc neceſſaria non eſt interpellatio mandantis, quia cambia debentur ratione mandati ſecus eſt quando eſt concepta ſub conditione, cuius euentum mandans ignorare poteſt, tunc cambia abſque interpellatione non debentur.

Lucana Canonicatus.

Veneris 22. *Ianuarij* 1646.

Argumentum 250.

Poſſeſſio Canonicatus etiam non capitulariter capta ſuffragatur quoties capitulum abſque legitima cauſa illam tradere recuſauit. Simultanea collatio non prodeſt Capitulo ſtante Indulto particulari competen. Cardinali Ordinario collatori de conferendo in menſibus reſeruatis iuxtà Conſtitutionem ſan. me. Vrbani VIII.

Sulmonen. Beneficij.

Luna 25. *Iunii* 1646.

Argumentum 251.

Inſtitutio debetur præſentato à maiori parte Patronorum de rigore iuſtitiæ. Lapſus 40. annorum ſufficit ad inducendam præſcriptionem contra Compatronum Iuſpatronatus, quoties ſpectat ad Monaſterium, tunc nequit ſolus Prior abſque conſenſu conuentus, vel maioris partis præſentare.

Barchinonen. Decimarum.

Mercurij 27. *Iunii* 1645.

Argumentum 252.

Declaratoria contra contumacem fertur non attentata exceptione iniuſtitiæ cum illa ad merita cauſæ reijciatur, ne aperiatur via contumacibus eludendi mandata Rotalia.

Romana Officij Notariatus.

Mercurij 27. *Iunij* 1646.

Argumentum 253.

Deterioratio rei cedit damno illius in quem fuit dominium translatum. Probatio quæ tendit ad corroborationem probationis iam factæ non dicitur noua.

Pampilonen̄ Decimarum.

Mercurij 4. *Iulii* 1646.

Argumentum 254.

Non eget.

Neapolitana Separationis Thori.

Mercurii 4. *Iulii* 1644.

Argumentum 255.

Ex Summarijs.

Romana, ſeu Tiburtina Dotis, ſeu Pecuniaria.
Mercurij 4. Iulij 1646.
Argumentum 256.
Hæreditas non dicitur iacens, quoties adeſt certus hæres. Vxor pro reſtitutione ſuarum dotium tenetur expectare annum luctus, vel ſex menſes ex diſpoſitione Statuti Vrbis. Deliberatio ex quibus reddatur nulla?

Interamnen. Attentatorum.
Mercurij 4. Iulij 1646.
Argumentum 257.
Deſume ex Summarijs.

Romana Fideicommiſſi de Ferrantinis.
Lunæ 19. Nouembris 1646.
Argumentum 258.
Filij in conditione poſiti vigore Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 142.* cēſentur diſpoſitiuè vocati, quoad portionem patris, non patrui, niſi coniecturæ tales afferantur, quæ ſuadeant Teſtatorem voluiſſe filios ad portionem patrui etiam vocare; debent tamen coniecturæ ad hunc effectum eſſe vrgentes aliàs à dicta regula non receditur, maximè in fideicommiſſo tranſuerſali.

Romana Deuolutionis Domus.
Lunæ 26. Nouembris 1646.
Argumentum 259.
Dominium directum Eccleſiæ ad effectum deuolutionis, ex quibus probatum remaneat? Emphiteuſis Eccleſiaſtica in dubio reſtricta præſumitur ad tertiam generationem, vbi nō conſtat de contrarijs pactionibus, & contraria procedunt quando ab initio conſtat emphiteuſim fuiſſe laicalem.

Vercellen. Prioratus.
Mercurij 28. Nouembris 1646.
Argumentum 260
Agitur de reuocatione attētatorum in ſpretum inhibitionis Rotalis.

Romana Redditionis Rationis.
Lun. 10. Decembris 1646.
Argumentum 261
Adminiſtrator non tenetur rationem ſemel redditam iterum reddere, non docto de errore, ſeu dolo. Reliqua deſume ex Summarijs.

Romana Donationis propter Nuptias.
Veneris 14. Decembris 1646.
Argumentum 262.
Fideicommittens ſi facultatem dedit obligandi, & hypothecandi bona fideicommiſſi ex cauſa dotis talis facultas intelligitur in ſubſidium quatenus bona libera non adſint, & ex quibus exiſtentia bonorum liberorum probetur? Reliqua deſume ex Summarijs.

Calaguritana Beneficij de Lumbreras.
Lunæ 17. Decembris 1646.
Argumentum 263.
Patet ex Summarijs.

Vercelleñ. Prioratus.
Veneris 11. Ianuarij 1647.
Argumentum 264.
Non eget.

Romana Apothecarum.
Mercurij 23. Ianuarij 1647.
Argumentum 265.
Manutentio datur principali ex poſſeſſione capta à Procuratore quoties ratificatio interceſſit. Aſſociatio conceſſa à Iudice laico ſuper re communiter poſſeſſa à Clerico eſt nulla ex defectu Iuriſdictionis etiam quoad laicum litis conſortem.

Sulmoneñ. Beneficij.
Mercurij 23. Ianuarij 1647.
Argumentum 266.
Confirmatio Ordinarij legati Iuriſpatronatus ſuperueniens poſt pręſentationem factam à legatario ſuffragatur. De contemptu abſentis ad præſentandum non vocati nemo alius quā ipſe dare poteſt, & quidem intra tempora ad præſentandum aliàs non auditur. Patronus ſolus præſentans quando prælatuit poſſeſſionem præſentandi alteri compatrono, qui non præſentauit?

Pampiloneñ Parochialis.
Veneris 8. Februarij 1647.
Argumentum 267.
Abſolutio obtenta ab excommunicatione ob recurſus ad Iudices laicos non ſuffragatur nō adimpletis conditionibus in Breui Apoſtolico abſolutionis contentis.

Neapolitana Separationis Thori.
Veneris 15. Februarij 1647.
Argumentum 268.
Remiſſoria ad probandum inimicitiam, ac noua odia viri erga vxorem pendente lite non eſt deneganda non obſtante, quod ſuper dicta materia fuerunt aliàs examinati Teſtes, ſi noui articuli continent in ſubſtantia materias nō prius articulatas.

Romana Officij Notariatus.
Mercurij 4. Februarij 1647.
Argumentum 269
Cedens contraueniendo ceſſioni factæ tenetur ceſſionario pretium receptum reſtituere ſtante præſertim promiſſione de non contraueniendo. Renunciatio ineffectuata nullius eſt conſiderationis.

Vercelleñ Prioratus.
Lunæ 25. Februarij 1646.
Argumentum 270.
Attentata poſt præſentatas inhibitiones commiſſa veniunt reuocanda. Regula qui continuat non attentat nō habet locum quoties cauſa reperitur commiſſa, vel ſpecialis inhibitio emanauit ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis. Acta omnia in Iudicio reuocationis attentatorum non ſunt tranſportanda, ſed ea tantum ex quibus illa probantur?

Florentina Parochialis.
Lunæ 11. Martii 1647.
Argumentum 271.
Acta concurſus integrè ſunt exhibenda per officialem concurrentibus ſolitis requiſitis nēpè exiſtentia, & intereſſe partis. Examinatores an teneantur referre quis dignus, & quis dignior? Examinatores Vrbis iuxta caſuum contingentiam ſolent referre quis dignus, & quis dignior.

Cotroneñ Bonorum.
Lunæ 18. Martij 1647.
Argumentum 272.
Cenſus extingui nequit non præcedente Diſdi-

cta debitoris iuxta diſpoſitionem Bullæ Pij V. quæ locum habet etiam in Regno Neapolitano. Hæres abſque beneficio inuentarij propria bona ab hæreditarijs non diſtinguit, & actiones, quæ contra hæreditatem competunt confuſæ remanent.

Anconitana Cenſus.

Mercurij 27. *Martij* 1647.

Argumentum 273.

Obligatio mulieris non ſeruatis ſolemnitatibus Cōſtitutionis Marchiæ nulla eſt etiam ſi agatur cum alio pupillo, ſiuè minore, & talis Conſtitutio ſic diſponendo non eſt contraria Conſtitutioni Aegidianæ, quæ non diſponit quod minores poſſint cōtrahere cum mulieribus abſque ſolemnitatibus. Ratificatio contractus nulli requirit eaſdem ſolemnitates, quæ neceſſariæ ſunt in contractu principali. Depoſitum vt ſuffragetur; quænam concurrere debeant?

Romana Fideicommiſſi de Ferrantinis.

Veneris 29. *Martij* 1647.

Argumentum 274.

In hac Deciſioue plenè diſcutitur filios in conditione poſitos nō eſſe vocatos ad portionem Patrui, quamuis eorum Pater eſſet Patruo reciprocè ſubſtitutus, quia dum eſt ſolum inſtitutus in quota hæreditatis filij per eius prędeceſſum non ſubintrant eius locum, & Deciſiones, aliæque authoritates, quæ pro vocatione allegabātur abundè in deciſioue declarantur in quibus terminis procedant?

Mutineñ Beneficij.

Luna 1. *Aprilis* 1647.

Argumentum 275

Ex Summarijs.

Vercelleñ Prioratus.

Veneris 5. *Aprilis* 1647.

Argumentum 276.

Non eget.

Sipontina Penſionis.

Lun. 8. *Apriliis* 1647.

Argumentum 277.

Penſionario nō eſt deneganda manutentio probata eius quaſi poſſeſſione exigendi etiam partis termini, quæ ſuffragatur etiam contra ſucceſſorem. Penſionatius vt à poſſeſſione exigēdi cecidiſſe dicatur quænam ex parte titularis probanda ſunt? Manutentio datur Pēſionario etiam in gradu reſtitutionis in integrum, & non eſt neceſſe, quod ante manutētionem cognoſcatur de cauſis reſtitutionis, & quænam ſit ratio? Penſio per contractum Matrimonij non extinguitur ſtante Indulto Apoſtolico illam retinendi.

Oſceñ Archidiaconatus.

Veneris 10. *Maij* 1647.

Argumentum 278.

Quaſi poſſeſſio Epiſcopi liberè conferendi Dignitates priuatiuè quoad Capitulum ex quibus probetur? Alternatiua locum non habet in beneficijs ſimultaneè collationis. Menſis Ordinarius per acceptationem alternatiuæ in menſe Apoſtolico non operatur, quod euadat ordinarius, & ratio diuerſitatis in deciſione affertur.

Calaguritana Beneficij de Reinas.

Luna 13. *Maii* 1647.

Argumentum 279.

Poſt relationem examinatorum, & appellationem interpoſitam, & à Signatura ſimpliciter admiſſam omnia geſta ſunt attentata, quibus attentis ſequeſtrum de ſtylo Rotæ ſemper apponitur ſiue poſſeſſio ſit plena, ſiue ſit vacans.

Romana Domus.

Luna 20. *Maij* 1647.

Argumentum 280.

Emphiteuſis ex pacto, & prouidentia non efficitur hæreditaria per clauſulam ad habendum maximè quando poſt eam ſequuntur verba reſtrictiua, quę vires dictæ clauſulæ eneruant. Primus acquirens, quod poſſit alienare bona emphiteotica intelligitur de primo acquirēte ex cauſa onerosa, non verò lucratiua, & ratio diuerſitatis affertur in deciſione. Alienatio emphiteuſis facta in comprehenſos, vt ſubſtineatur duo caſus in deciſione diſtinguūtur. Bona emphiteotica ex cauſa dotis, vt alienari valeant quænam requirantur?

Cracouieñ Canonicatus.

Veneris 24. *Maij* 1647.

Argumentum 281.

Mandatum de manutenendo denegari nequit poſſeſſori anteriori præcipuè quādo poſterior poſſeſſio capta apparet poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, & ſic tanquam attentata non eſt manutenibilis. Clauſula, *cum poteſtate citandi omnes alios*, in commiſſione adiecta quid operetur, & an cauſet attentata? in deciſione declaratur.

Romana Apothecarum.

Mercurij 27. *May* 1647.

Argumentum 282

Sententia lata à Iudice laico contra Clericum poſſidentem rem in communi, & pro indiuiſo cum laicis eſt nulla non ſolum reſpectu Clerici, ſed etiam quoad laicos ob indiuiduitatem ſententiæ, & talis nullitas, vt tollatur per clauſulam, *omni meliori modo*, quæ requirantur?

Romana Officij Notariatus.

Luna 27. *Maii* 1647.

Argumentum 283.

Non eget.

Calaguritana Anniuerſariorum.

Veneris 31. *Maii* 1647.

Argumentum 284

Geſta poſt inhibitionem vigore commiſſionis reſtitutionis in integrum Iudici de partibus præſentatā ſunt attentata non obſtante quod eidem fuerit anteà commiſſa executio reiudicatæ, quia ad hunc effectum ſufficit, quod poſſet aliquo modo dubitari, ad hoc, vt ab vlteriori proceſſu debeat abſtinere.

Bononieñ Fideicommiſsi de Pancaldis.

Luna 3. *Iunii* 1647.

Argumentum 285.

Deſume ex Summarijs.

Cæſenateñ Bonorum.

Luna 3. *Iunii* 1647.

Argumentum 286.

Immiſſio denegatur fideicommiſſario ob detractiones grauato competentes. Immiſſio pro indiuiſo, quãdo detur? Renunciatio fideicommiſſi paterni in filia nõ cenſetur inducta, niſi conſtet fuiſſe de tali fideicommiſſo certioratam, nec ſufficit generalis ſcientia Teſtamenti, in quo continetur.

Romana, ſeu Tiburtina Dotis.

Veneris 11. *Iunij* 1647.

Argumentum 287.

Deputatio Curatoris, vt ſubſtineatur ſufficit, quod fuerint citati hi, quos prima cauſa ſucceſſionis tangit, nec opus eſt, quod citentur ſubſtituti, maximè quando non ſunt in tota hæreditate, ſed in legato bonorum. Ad deputationem Curatoris de ſtylo A. C. proceditur ſeruatis prius quatuor terminis ad declarandum, an velit eſſe hæres, &c. & an talis declaratio facta à Procuratore teneat, quamuis ſpeciale mandatum non habeat. Reliqua deſume ex Summarijs.

Pampilonẽ Iuris nominandi Vicarium.

Lunæ 17. *Iunij* 1647.

Argumentum 288.

Manutentio in poſſeſſione Iuris nominandi Vicarium datur Parochianis quando de eorum quaſi poſſeſſione nominandi non dubitatur. Inobſeruantia concordiæ ex quibus excludãtur? Ratificatio concordię ex parte vniuerſitatis, quando inducta dici nequeat, ex quo deputati procuratorem conſtituerunt ad proſequendam litem nomine vniuerſitatis?

Camerinẽ Regreſſus.

Mercurii 19. *Iunii* 1647.

Argumentum 289.

Regreſſus datur Reſignanti ad beneficium reſignatum etiamſi penſio impugnetur ob non expreſſionem veri valoris, quem ipſe Reſignans ſciebat, vt benè in Deciſione declaratur.

Romana Fideicõmmiſſi de Agazarijs.

Mercurij 19. *Iunii* 1647.

Argumentum 290.

Filius quando eſt ignoranter in teſtamento pręteritus, tunc legata, & fideicommiſſa non debentur non obſtante clauſula codicillari, quæ iuxta veriorem opinionem non operatur in præteritione ignoranter facta.

Romana Camblorum.

Mercurii 19. *Iunii* 1647.

Argumentum 291.

Recognitio literarum Cambij facta per Teſtes quando dicatur ſufficiens?

Bononiẽ Manutentionis.

Mercurij 26. *Iunij* 1647.

Argumentum 292

Executio facta ſuper re non comprehenſa in mandato dicitur exceſſiua. Executor mandati de manutenendo non poteſt ad captionem pignorum procedere.

Eſina Pecuniaria.

Mercurii 26. *Iunii* 1647.

Argumentum 293

Cenſus impoſitus ab vno ex fratribus tàm ſuo, quàm fratris nomine cũ promiſſione de rato, ex quibus ab altero fratre ratificatus dicatur?

Obligatio Cameralis non vulneratur per ſententiam, quæ ipſam obligationem non tangit, ſed tantum executionem.

Romana Deuolutionis Domus.

Veneris 28. *Iunii* 1647.

Argumentum 294.

Ex Summarijs.

Sipontina Penſionis.

Lun. 1. *Iunii* 1647.

Argumentum 295.

Penſio licet ſuper fructibus imponatur, nihilominus competit Penſionario actio perſonalis contra titularem. Sententia abſolutoria lata ſuper iure incorporali, nempe ſuper annua præſtatione penſionis, an, & quando priuet Penſionarium eius poſſeſſione, etiamſi non fuerit executioni demandata? & ad hoc declaratur Doctrina Butr. & Seqnacium.

Oſceñ Archidiaconatus.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 296.

Epiſcopus ſi eſt in quaſi poſſeſſione conferendi ſolus abſque Capitulo, hoc ſufficit, vt locum habeat alternatiua. Simultanea collatio competens Epiſcopo, & Capitulo à quo tempore initium habuit attenta diſpoſitione Canonũ, Statutum Eccleſię diſponens, quod Epiſcopus teneatur conferre ſolis Canonicis liberam collationem non inficit. Epiſcopus ſolus conferens abſque Capitulo non dicitur præiudicare ius Capituli non docto de antecedenti poſſeſſione Capituli circa ſimultaneam collationem.

Pampilonen. Parochialis.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 297

Deſume ex Summarijs.

Materateñ Saluiani.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 298.

Cenſus ex quibus dicatur potius retrouenditus, quàm ceſſus? Et ad hoc declaratur *Deciſio in Aeſina Cenſus 27. Aprilis 1644. coràm R.P.D. Cerro*. Fructus amplius non currunt ex cenſu extincto.

Melenitana Executionis.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 299

Non eget.

Mutineñ Capellaniæ.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 300.

Imoleñ Communiæ.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 301.

Agitur de admiſſione ad Communiam Presbyterorum alicuius Parochiæ, quoties in oppoſitore qualitates requiſitæ concurrunt.

Lugduneñ Prioratus.

Luna 1. *Iulii* 1647.

Argumentum 302

Non eget.

Calaguritana Canonicatus.

Mercuri 30. *Nouembris* 1647.

Argumentum 303

Gratia Coadiutoriæ duas continet gratias diſtinctas

Digitized by Google

ctas alteram ipſius Coadiutoriæ alteram futuræ ſucceſſionis ſtant concurrente gratia Coadiutoriæ remanet illa futuræ ſucceſſionis. Gratia coaditoriæ quamuis ſit expedita in forma dignum nihilominus verificari poteſt etiam poſt mortem coadiuti, nec obitus medio tempore ſequutus operatur. ne gratiæ prouiſione ad fauorem Coadiutoris ratio habenda ſit.

Bononieñ de Toſtinis.

Lun. 2. Decembris 1647.

Argumentum 304.

Hæres etiam poſt aditam hæreditatem declarare poteſt ſe velle vti beneficio Inuentarij. Tranſactio ſemper obſtat trãſigenti donec per tres conformes reſcindatur. Reliqua deſume ex Summarijs.

Maceratẽñ Saluianij.

Mercurii 11. *Decembris* 1647.

Argumentum 305

Non indiget.

Cæſenateñ Bonorum.

Luna 16. *Decembris* 1647.

Argumentum 306

Dotis acceptæ confeſſio abſque adminiculis illius ſolutionem nõ probat, & præcedens promiſſio debet concludenter probari, nec ſufficit, quod de ea conſtet per apocam priuatam, ne ſit in poſſe coniugum eludere diſpoſitionẽ legis circa prohibitionem donationis inter viuos inter eoſdem coniuges, ne coniugalis amor ſit pretium donationis.

Parmeñ Beneficij.

Veneris 10. *Ianuarii* 1648.

Argumentum 307.

Manutentio deneganda non eſt prouiſo Apoſtolico non obſtante exceptione Iuriſpatronatus laicalis, quod non cadit ſub regula reſeruatoria menſium, quia ad hunc effectum non ſufficit probare ſimpliciter Iuſpatronatus laicale niſi probetur ex fundatione, vel dotatione alias ſi conſtet eſſe acquiſitum ex priuilegio, conſuetudine, vel præſcriptione adhuc cadit ſub regula reſeruatoria menſium.

Peruſina Penſionis.

Veneris 10. *Ianuary* 1648.

Argumentum 308

Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem ſuffragatur ad effectum manutentionis etiam contra ſucceſſorem in beneficio non obſtante, quod penſio fuerit reſeruata cum clauſula, *Dummodo* quæ non impedit Penſionario exiſtenti in poſſeſſione exigendi, quin interim ſit danda manutentio, donec conſtet non remanere centum pro Rectore.

Bononieñ de Pancaldis.

Luna 27. *Iunij* 1648.

Argumentum 309

Quando agitur de probanda deſcendentia in cõcurſu cum proximioribus, & nemo comparet, qui ſe proximiorem alleget, tunc ſufficit ſola probatio deſcendentiæ in genere, non autem per gradus diſtinctos. Identitas bonorum fideicommiſſi præſertim in antiquis ex quibus probetur?

Pampiloneñ Parochialis.

Luna 27. *Ianuarii* 1648.

Argumentum 310

In hac Deciſionẽ firmatur non conſtare de adimplemento conditionum in Breui Apoſtolico abſolutionis per recurrentem ad Iudices laicos.

Leodieñ Iuriſpatronatus.

Veneris 31. *Ianuarii* 1648.

Argumentum 311

In hac deciſione latè firmatur Iuſpatronatus eſſe hæreditarium, ac competere pluribus hæredibus æqualiter non vni tantum, & reſpondetur præſentationibus ad hunc effectum adductis, & ſignanter ad inducendam præſcriptionem.

Bononien. Manutentionis.

Veneris 7. *Februarij* 1648.

Argumentum 312

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione apothecæ conceſſum comprehendit omnes merces, ac alias ad illius vſum deſtinatas.

Calaguritana Anniuerſariorum.

Veneris 7. *Februarii* 1648.

Argumentum 313.

Mandatum de manutenendo non eſt denegandum Beneficiatis Eccleſię exiſtentibus in quaſi poſſeſſione exigendi certam ſummam pro celebratione Anniuerſariorum à Capitulo eiuſdem Eccleſiæ.

Bononieñ de Berois.

Luna 10. *February* 1648.

Argumentum 314.

Donatio facta à Grauato non ſuſtinetur ex cauſa detractionis legitimæ, ſi illa ex præcedentibus alienationibus probatur conſumpta. Cõfeſſio voluntaria procuratoris etiam in Iudicio emiſſa non præiudicat principali.

Romana Cambij.

Veneris 14. *Febr.* 1648.

Argumentum 315.

Cambia debentur ſtante facultate indefinitè cõceſſa à Creditore cambiandi, & recambiandi donec et à debitore totalis reſtitutio ſortis fuerit reſtituta. Reliqua deſume ex Summarijs.

Aeſina Pecuniaria.

Lun. 17. *Februarii* 1648.

Argumentum 316.

Cenſus ſi fuit impoſitus ab vno ex fratribus nomine alterius fratris tunc ad illius fructus tenetur, ſi conſtat de ratificatione impoſitionis dicti Cenſus, & ex quibus illa deſumatur?

Signina Iuriſpatronatus.

Mercurij 11. *Martij* 1648.

Argumentum 317.

Præſentationes factæ à Domino loci non eſt neceſſe, quod probentur per inſtrumenta publica à Notario confecta, ſed iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſufficit, quod illæ inſtificentur publicis documentis, & ad hunc effectum authenticæ ſcripturæ quænam dicantur?

Aqueñ Prioratus.

Luna 16. *Martii* 1648.

Argumentum 318.

Ex Summarijs.

Index Argumentorum.

Peruſina Cenſus.

Mercurii 18. Martii 1648.

Argumentum 319

Fideiuſſor agere nequit contra principalem pro fructibus cenſus ab eo impoſitum pro extinguendo debitum eiuſdem principalis loco damnorum, & intereſſe ſi conſtat ſimulatè, & non verè cenſum fuiſſe interpoſitum, & ex quibus ſimulatio probata dicatur?

Leodien̄ Beneficij.

Lunæ 10. Martij 1648.

Argumentum 320.

Subrogato gratioſè quibus concurrentibus non ſit deneganda Immiſſio? Lis per ſententiam tunc extinguitur quando ab ea non fuit appellatum, nam res iudicata litem extinguit Lis pro derelicta quando habita cenſeatur?

Cæſenaten̄ Bonorum.

Veneris 27. Martij 1648.

Argumentum 321

Detractiones impediunt immiſſionem. Solemnitates requiſitæ à Conſtitutione Carpenſi in contractibus minorum neceſſariæ non ſunt in contractibus celebratis extra Prouinciam Marchiæ, nec minus requiruntur in renunciationibus mulierum ex cauſa dotis, Trebellianica etiam filiis primi gradus prohiberi poteſt à Teſtatore.

Maceraten̄ Saluiani.

Mercurii 30. Martii 1648.

Argumentum 322

Hypotheca ſuper Cenſu competens creditori remiſſa cenſetur ſi conſenſit, quod in tertium alienaretur, & ad hoc declaratur *Doctrina Gratiani diſcept. 356. num. 35.*

Peruſina Penſionis.

Lunæ 27. Aprilis 1648.

Argumentum 323.

Translatio penſionis facta nutu, & ſignis, quo caſu ſubſtineatur? Remiſſoria etiam poſt dicita, & reſtificata conceditur quoties articuli continent materiam magis ſpecificam.

Placentina Decimarum de Alarza.

Lunæ 4. Martij 1648.

Argumentum 324

Examen Teſtium ex defectu ſpecificationis loci in quo examinari teſtes debeant non ſubſtinetur, & quo caſu examen abſque ſpecificatione loci factum valeat?

Calaguritana Beneficij de Brinas.

Lunæ 11. Maii 1648.

Argumentum 325.

Deſume ex Summarijs.

Romana Hæreditatis de Togninis.

Lunæ 18. Maij 1648.

Argumentum 326.

Fideicommiſſum conditionale, regulariter non tranſmittitur ad hæredes. Ius in ſpe quo caſu tranſmittatur? Teſtator mandans quod vnus ex pluribus à ſuo hærede eligatur facta electione vnius, alij per electi prædeceſſum non ſuccedunt, & quo caſu poſſint ſuccedere latè in deciſione declaratur.

Romana Saluiani.

Lunæ 25. Maii 1648.

Argumentum 327.

Emptor non expectata euictione agere poteſt ad pretium ſuper quo ſibi reſeruauit manus iniectionem in euentum moleſtiarum.

Bononien̄ de Toſtinis.

Veneris 5. Iunij 1648.

Argumentum 328

Prothocollum quando eſt de errore ſuſpectum, tunc ei ſtandum non eſt, ſed potiùs Inſtrumento extenſo. Tranſactio ſi fuit longo tempore obſeruata non ſic de facili reſcinditur. Minor poteſt mediante reſtitutione in integrum hæreditatem ſimpliciter aditam, nedum denuò adire, ſed etiam illam repudiare, quod etiam procedit in maiori.

Sipontina Penſionis.

Lunæ 8. Iunii 1648.

Argumentum 329.

Executio quando dicatur facta ab homine ad effectum impediendi manutentionem? Sententia quando dicatur lata in actione negatoria? Sententia, quæ tranſitum fecit in iudicatum non poteſt illius executio retractari per viam manutentionis ex ſola ſuſpicione iniuſtitiæ. Reliqua de clauſula, *non retardata ſolutione Penſionis*, ac de ſuſpenſione petitorij deſume ex Summarijs.

Naulen̄ Parochialis.

Lunæ 8. Iunii 1648.

Argumentum 330

Deſumi poteſt ex Summarijs.

Romana Fructuum Dotis.

Mercurii 19. Iunii 1648.

Argumentum 331

Productio quæ fit ad corroborationem antiquæ probationis non dicitur noua, ſed eſt eadem fructus dotales veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe in obligatione Camerali. Fructus dotales debiti ex conuentione deſumunt eorum anterioritatem à die contractus ſortis principalis, ſecus verò quando debentur ex diſpoſitione legis, ſeu ſtatuti ratione moræ, tunc anterioritas ſolum incipit à die moræ.

Imolen̄ Reintegrationis.

Lunæ 15. Iunii 1648

Argumentum 332

Reintegratio non datur tranſigenti, quamuis tranſactio ſit nulla, ſi nullitas prouenit non ex defectu conſenſus, ſed tantum ſolemnitatum, ea ratione nam hoc poſteriori caſu etiam ex contractu nullo poſſeſſio transfertur. Translatio longo tempore obſeruata difficilius reſcinditur.

Anconitana Cenſus.

Veneris 19. Iunii 1648.

Argumentum 333

Ratificatio cenſus nulliter impoſiti ex quibus nullatenus inducta dicatur?

Romana Cenſus.

Lunæ 22. Iunii 1648.

Argumentum 334

Via executiua quando per ſententiam vulneretur? Vxor poſſidens bona viri pro eius credito dotali impedire nequit quin ſuper dictis bonis fiat executio, vt primo loco ibi ſatisfiat, & deinde quoque ſupereſt conſignetur creditori

Digitized by Google

ditori inſtanti; Acta in Iudicio diuerſo non ſunt tranſportanda, & cauſarum diuerſitas ex quibus deſumatur?

Romana Fideicommiſſi de Incaſatis.

Lunæ 4. Iunij 1648.

Argumentum 335

In Donatione quando comprehendantur nedũ bona propria donantis, ſed etiam ea, quæ iure fideicommiſſi de futuro ſibi competere poterant? Donatio contemplatione matrimonij quoties contineţ cauſam impulſiuam, non autem finalem non ſequuto matrimonio non reſoluitur, ſi aliæ cauſæ etiam fuerunt expreſſæ.

Romana Deuolutionis Domus.

Veneris 26. Iunij 1648.

Argumentum 336

Emphiteuta alienans cum conſenſu Domini directi cenſetur in emptorem tranſtuliſſe tantùm Ius ſibi competens, præſertim quando emptor nouam conceſſionem vltra conſenſum venditioni non reportauit Inueſtitura ſecunda plus continens quàm prima fieri nequit ab Eccleſia ſine beneplacito Apoſtolico.

Maceraten. Saluiani.

Veneris 26. Iunii 1648.

Argumentum 337.

Cenſus, quod fuerit potius retrouenditus, quàm ceſſus ex quibus eliciatur? Hypotheca ſuper cenſu quando dicatur remiſſa? Remiſſio hypothecæ cum non ſit donatio non cadit ſub ſtatuto de donatione loquente. Præſcriptio decem annorum ſufficit inter præſentes.

Calaguritana Anniuerſariorum.

Veneris 25. Iunij 1648.

Argumentum 338

Non eget.

Aquen. Prioratus.

Veneris 26. Iunii 1648.

Argumentum 339

Ex Summarijs.

Romana Fideicommiſſi de Campagnolis.

Veneris 26. Iunii 1648.

Argumentum 340

Immiſſio non retardatur fideicommiſſario in vim *legis final. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* probatis ſolitis requiſitis. *Præſumptio l. cum Auus C. de fideicommiſſ.* quo caſu ceſſet?

Romana Officij Notariatus.

Mercurij 1. Iulij 1648.

Argumentum 341.

Ex Summario.

Calaguritana Beneficij.

Veneris 6. Nouembris 1648.

Argumentum 342.

Deſume ex Summarijs.

Calaguritana Beneficij.

Veneris 20. Nouembris 1648.

Argumentum 343.

In adiudicatione beneficij Sacerdos habens maiorem ætatem ſemper eſt præferendus non habenti qualitatem Sacerdotij. Rota poteſt ad adiudicationem beneficij procedere in gradu appellationis, ſi præſentatio Beneficiatorum fuit declarata nulla, & attentata.

Beneuentana Attentatorum.

Mercurij 2. Decembris 1648.

Argumentum 344.

Manutentio denegari nequit ei, qui executionem ex defectu Iuriſdictionis nulliter paſſus eſt, nec habuit ſe pro ſpoliato. Commiſſio quo caſu litis pendentiam non inducat, nec cauſet attentata? Reliqua deſume ex Summarijs.

Romana Extenſionis Inſtrumenti.

Veneris 4. Decembris 1648.

Argumentum 345.

Agitur in hac Deciſione, an, & ex quibus adminiculis ſcriptura dicatur matrix, itaut in publicam formam redigi poſſit? & adminicula plura referuntur.

Nouarien. Talearum.

Veneris 11. Decembris 1648.

Argumentum 346.

Sententia lata à Iudice Laico contra perſonam Eccleſiaſticam eſt nulla ex defectu Iuriſdictionis, quod procedit quamuis agatur de onere reali, nec in iudicio fuerit oppoſita declinatoria fori. Eccleſiaſtici non tenentur ad taleas ſiue tributa à Laicis impoſita abſque permiſſu Sedis Apoſtolicæ, & vt teneantur, quænam requirantur?

Oscen. Archidiaconatus.

Lunæ 14. Decembris 1648.

Argumentum 347.

In hac deciſione firmatur gratiam Coadiutoriæ quoad omnia narrata eſſe ſufficienter iuſtificata.

Romana prætenſæ Reſtitutionis Dotis.

Veneris 15. Ianuarii 1649

Argumentum 348.

Renunciatio facta à filia ad fauorem patris ob cauſam maioris dotis conſtitutæ cum ſolemnitatibus ſtatutarijs valet, nec poteſt ab ipſa renunciante, ſeu eius hæredibus impugnari. Dos conſtituta à Patre filiæ ex quibus coniecturis dicatur etiam ex bonis maternis conſtituta? *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 149.* loquens de donationibus non comprehendit renunciationes ex cauſa, & correſpectiuas.

Bononien. Fideicommiſſi de Pancaldis.

Rota Martiniana Sabbathi 23. Ianuarij 1649.

Argumentum 349.

Identitas bonorum fideicommiſſi præſertim in antiquis probatur ex duabus demonſtrationibus, quamuis in alijs adſit diſcrepantia. Detractiones turbidæ immiſſionem fideicõmiſſario non impediunt. Deſcendentia ſufficit, quod probetur in genere, quando ad fideicõmiſſum non ſolum eſt vocata familia effectiua, ſed etiam contentiua.

Romana, ſeu Auximana Donationis.

Veneris 29. Ianuarij 1649.

Argumentum 350.

Donator tenetur ad æſtimationem bonorum donatorum ſi aſſeruit eſſe propria, & reuera ſunt aliena quoties donatio eſt facta coniunctę perſonæ, & ipſe donator ſciuit bona donata tempore donationis non eſſe propria, ſed aliena. Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

Cala-

Calagurritana Beneficij de Ocon.

Lunæ 1. Februarij 1649.

Argumentum 351

Appellatio non datur à mala relatione examinatorũ, quando omnes oppoſitores fuerunt approbati, quia tunc ceſſat grauamen, quod eſt cauſa appellationis.

Romana Domus, ſeu Fideicommiſſi de Campagnolis.

Lunæ 8. Februarij 1649.

Argumentum 352

Præſumptio *l. cum Auus ff. de condit. & demonſtrationibus* ceſſat concurrentibus coniecturis in contrarium. Fideicommiſſario non retardatur immiſſio per detractiones illiquidas. Lis quando dicatur habita pro derelicta per taciturnitatem? Ægidiana ne locum habeat iniuſtitia ſententiæ nedum iuſtificari debet ex eiſdem actis, ſed debet eſſe omninò notoria.

Bononien. Manutentionis.

Veneris 26. Februarij 1649.

Argumentum 353.

Mandatum de manutenendo datur Domino ex poſſeſſione adminiſtratoris, & ex quibus poſſeſſio probetur?

Beneuentana Canonicatus.

Lunæ 1. Martij 1649.

Argumentum 354.

Agitur in hac Deciſione an Indultum Sixti V. mandans Beneficia vacantia in menſibus Ordinarij eſſe conferenda ſolis Ciuibus originarijs an comprehendat etiam Diœceſanos? Item an ſub tali Indulto cenſeatur reuocatũ aliud præcedens conceſſum à Sixto IV. Archiepiſcopo Beneuentano de conferendo Beneficia eius familiaribus?

Bononien. Fideicommiſſi de Glauatinis.

Veneris 5. Martij 1649.

Argumentum 355

Ceſſionario Iurium dotalium vigore hypothecæ dotalis competit retentio bonorum viri, præſertim quando tempore ceſſionis iam erant per mulierem detenta, & an competat etiam Ius agendi contra bona fideicommiſſi pro conſecutione, & recuperatione dotis?

Anconitana Cambiorum.

Lunæ 8. Martij 1649.

Argumentum 356

Cambia, vt debeantur ei, qui facultatem cambiandi habet limitatam quoad certos caſus, quænam requirantur? Cambia ſine tranſmiſſione literarum ad nundinas non debentur.

Calagurritana, Beneficij de Brines.

Lunæ 8. Martij 1649.

Argumentum 357.

Nouum examen poſt lapſum trium annorum à die primæ reprobationis concedi non debet, maximè quando reprobatus in primo fuit etiam in ſecundo examine reprobatus, nec à ſecunda reprobatione appellauit. Approbatio reportata ab eo, qui in primo, & ſecundo examine fuit reprobatus, non citato eo, de cuius intereſſe agitur non ſuffragatur.

Comen. Collegij.

Mercurii 17. Martii 1649.

Argumentum 358

Ad Collegium à Teſtatore fundatum pro Iuuenibus alendis admittendi ſunt ſolum Iuuenes patriæ Teſtatoris, quando ex coniecturis, ac facti circumſtantiis clarè reſultat ita Teſtatorem ſenſiſſe, & latè in deciſione declaratur.

Cæſenaten. Bonorum.

Mercurii 19. Iulii 1649.

Argumentum 359

Immiſſio non datur fideicommiſſario contra emptorem bonorum fideicommiſſi ex cauſa legitimæ, quamuis filius Inuentarium non confecerit, quia nihilominus ea non priuatur. *Statutum Caſenæ lib. 1. Rubric. de vſu Inſtrument.* inducens præſumptionem ſolutionis per lapſum decennij cõprehendit etiam inſtrumenta dotalia. Sub verbis generalibus renũciationis cadit etiam fideicommiſſum ad fauorem renunciantis purificandum, quando conſtat de eo notitiam habuiſſe.

Romana Canonum.

Mercurii 5. Maii 1649.

Argumentum 360.

Arbitrium Rotæ pro præſtanda cautione de reficiendis expenſis in caſum ſuccumbentiæ ex quibus non intret?

Calagurritana Beneficij de Ordonana.

Veneris 7. Maij 1649.

Argumentum 361

Poſt appellationem à mala relatione examinatorum geſta ſunt attentata; quando fuit iudicialiter proceſſum. Sequeſtrum ſuper beneficio ſemper venit apponendum; quoties conſtat de attentatis.

Nouarien. Telearum.

Lunæ 17. Maii 1649.

Argumentum 362.

Patet ex Summariis.

Peruſina Penſionis.

Veneris 28. Maii 1649.

Argumentum 363.

Translatio penſionis nutu, & ſignis fieri poteſt quando nutus ſunt certi, ex quibus transferentis intentio colligi valeat, quod tamen non procedit in translatione vigore indulti continentis certam formam transferendi, quæ per alium adimpleri nequit. Regula Cancellariæ de infirmis non comprehendit translationes penſionum etiam in articulo mortis.

Alarien. Vnionis.

Lunæ 31. Maij 1649.

Argumentum 364.

Vnio facta Monaſterio, eiuſque effectuatio ex quibus probetur?

Beneuentana Manutentionis.

Mercurii 9. Iunii 1649.

Argumentum 395

Iudex Laicus ſuper bonis Emphiteoticis Eccleſiæ ex defectu Iuriſdictionis cognoſcere nequit, quamuis de ſola poſſeſſione inter laicos agatur Conſtitutio Aegidiana prohibens appellationem in Iudicio poſſeſſorio locum nõ habet vbi de bonis Eccleſię agitur licet à laicis poſſeſſis, quod amplia procedere, quamuis vnum tantum ex pluribus corporibus ſit de di-

de directo dominio Eccleſiaſtico, ſi illud ſub vnica petitione, & ſententia fuit comprehenſum.

Romana Redditionis Rationis.
Lunæ 14. *Iunii* 1649.
Argumentum 366

Rationem fuiſſe ſufficienter redditam quoad partitas in alijs reſolutionibus reſeruatas, & in hac deciſione iterum diſcuſſas latè oſtenditur.

Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis.
Veneris 18. *Iunij* 1649.
Argumentum 367

Bona fideicommiſſi diſtracta non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, nec ſententiæ Executoris Emptorem tutum minimè reddunt, quinimò ſuper illis poteſt moleſtari, & inquietari, quod ſecus eſt ſi forma præſcripta ſit adimpleta.

Romana prætenſæ Reſtitutionis Dotis.
Lunæ 21. *Iuny* 1649.
Argumentum 368.

Aſſignatio dotis facta à Patre filiæ ex quibus deſumatur, quod comprehendat etiam bona materna? *Statutum Vrbis lib. primo cap.* 149. loquens de veris donationibus non comprehendit donationes, & renunciationes ex cauſa dotis receptæ.

Romana Quatuor Domorum.
Lunæ 21. *Iunij* 1649.
Argumentum 369
Patet ex Summarijs.

Bononien. Fideicommiſſi de Pancaldis.
Lunæ 21. *Iunii* 1649.
Argumentum 370

Detractiones prætendi nequeunt ab habente cauſam ab hærede grauato, ſi conſtat bona fideicommiſſi alienaſſe, & alienationes fuiſſe anteriores ex quibus probetur. Detractiones cum fructibus perceptis poſt moram litem contra grauatum veniunt compenſandæ.

Rauennaten. Hæreditatis de Donatis.
Veneris 25. *Iunii* 1649.
Argumentum 371

Statutum Rauennæ *Rubr.* 11. *lib.* 3. deferi hæreditatem agnato quamuis tranſuerſali, ſiue ſit lineæ effectiuæ, ſiue contentiuæ propter verba prægnantia eiuſdem Statuti, & capit omnes agnatos vſque ad quartum gradum agnatorum computan. ſecundum Ius Canonicum, & vſque ad decimum ad excluſionem fœminarum, & plures ad hoc comprobandum ponderantur rationes in Deciſione.

Bononien. Fideicommiſſi de Clauarinis.
Lunæ 28. *Iunij* 1649.
Argumentum 372

Agitur in hac Deciſione, quod ſub vniuerſali donatione omnium bonorum prædium particulariter donatum cum facultate francandi non cenſetur comprehenſum. Francatio, quod fuerit facta ad commodum hæreditatis, & non nomine proprio ex quibus reſultet.

Placentina, ſeu Abulen. Decimarum.
Lunæ 28. *Iunii* 1649.
Argumentum 373
Patet ex Summarijs.

Pampilonen. Parochialis.
Lunæ 28. *Iunii* 1649.
Argumentum 374

Sequeſtrum appoſitum per modum prouiſionis poteſt quandocumque officio Iudicis reuocari.

Bononien. Manutentionis.
Lunæ 28. *Iuny* 1649.
Argumentum 375

Liquidatio lucrorum ex aliquo negotio facienda eſt habita ratione lucrorum præcedentium annorum, quando alia probatio haberi non poteſt. Mater tranſiens ad ſecundas nuptias tenetur proprietatem bonorum prouenientium ex primo matrimonio filijs eiuſdem matrimonij reſeruare.

Romana Fructuum Dotis, ſeu Pecuniaria.
Lun. 5. *Iulij* 1649.
Argumentum 376

In hac Deciſione firmatur mandatum executiuum contra creditorem poſteriorem relaxatum eſſe exequendum ad fauorem creditoris anterioris ſtante obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ad omne mandatum Domini, & ex quibus de anterioritate crediti conſtare dicatur?

Tiburtina Redditionis Rationis.
Lunæ 5. *Iunii* 1649.
Argumentum 377

Mandatum contra bona hæreditaria relaxatum venit exequendum contra bona propria hæredis, ſi de fructibus bonorum hæreditariorum perceptis, nec de mobilibus rationem reddidit.

Comen. Collegij.
Lunæ 5. *Iunii* 1649.
Argumentum 378

Teſtator ſi mandauit fundari Collegium pro Iuuenibus educandis intelligitur ſenſiſſe de Iuuenibus patriæ ipſius teſtatoris, & ex quibus etiam talis voluntas eliciatur? Et admiſſiones aliorum non Ciuium attendendæ non ſunt ſi non probentur effectuatæ, & contra voluntatem fundatoris.

Nouarien. Iuriſpatronatus.
Lunæ 5. *Iulij* 1649.
Argumentum 379.

Sequeſtrum venit apponendum quoties poſſeſſio capta eſt attentata in ſpretum Inhibitionis Rotalis, quæ concluſio procedit etiam contra prouiſos Apoſtolicos Acta omnia non ſunt tranſportanda in iudicio purgationis attentatorum, ſed ſufficit docere de præſentatione Inhibitionis Rotalis, & ſucceſſiua executione.

Romana Alimentorum.
Lunæ 5. *Iulij* 1649.
Argumentum 380

Alimenta reſeruata fauore Donantis integrè à Donatario, & abſque vlla diminutione debētur. Donatarius vniuerſalis tenetur nedum alere filiam Donantis, ſed etiam dotem ad quantitatem legitimæ conſtituere.

Romana Officij Notariatus.
Lunæ 5. *Iulii* 1649.
Argumentum 381

Damna

Damna, & intereſſe ratione rei euictæ ad quam ſummam debeantur à promiſſore de euictione?

Anconitana Cambiorum.
Mercurii 2. Auguſti 1649.
Argumentum 382

Facultatem habens accipiendi pecunias ad cambium non ſimpliciter, ſed ſub conditione ſcilicet in caſu neceſſitatis, non poteſt ea vti, niſi purificata conditione, & tunc tenetur mandanti notificare, nedum purificationem conditionis, ſed etiam executionem facultatis Cambia loco damnorum, & intereſſe, vt prætendi valeant quænam requirantur?

Nouarien. Iuriſpatronatus.
Veneris 4. Decembris 1649.
Argumentum 383

Quando agitur de probando Iuſpatronatus competens Vniuerſitati in qua præſumptio vſurpationis militat ſeruanda eſt forma tradita à Concil. Trident. quæ locum habet etiam in Vniuerſitate parua. Vicarius Epiſcopi abſq; ſpeciali facultate nequit Iuſpatronatus reſeruare, minuſque illud approbare.

Meleuitana Canonicatuum.
Veneris 14. *Ianuarii* 1650.
Argumentum 384

Agitur de manutentione decernenda ad fauorem fundatoris Canonicatuum ad cuius fauorem certa quantitas fuit reſeruata, ex quo cõſtat de quaſi poſſeſſione percipiẽdi ſummam reſeruatam. Reliqua ex Summarijs.

Romana Saluiani.
Lunæ 24. Ianuarij 1650.
Argumentum 385.

Cenſus ſuper re feudali ex pacto, & prouidentia imponi nequit abſq; licentia Sedis Apoſtolicæ, & ex quibus qualitas feudalitatis in caſu deciſionis excludatur? Cenſus impoſitus ſuper bonis fideicommiſſi ſubſtinetur ob detractiones competentes Saluianum datur, nedum ſuper re hypotecata, ſed etiam ſuper pretio retracto, ſubrogato loco rei venditæ.

Romana Reſtitutionis Dotis.
Veneris 24. Ianuarij 1650.
Argumentum 386.

Pater ſi filiam dotauit ex quibus eliciatur, quod etiam de bonis maternis dotauerit? Reintegratio non datur ſpoliato aduerſus factum Iudicis, ſi ſeruato Iuris ordine proceſſit, ſed tunc ei ſuccurrendum eſt per viam ordinariam, probata iniuſtitia coram Iudice ad quem.

Taurinen. prætenſæ optionis.
Veneris 11. *Februarij* 1650.
Argumentum 387.

Immiſſio quibus concurrentibus non ſit deneganda gratioſè ſubrogato? Indultum optandi etiam in menſibus reſeruatis locum non habet obſtante Regula 9. Cancellariæ derogante ſimilibus Indultis. Præbenda ex quibus reputetur ſpiritualis?

Romana Fructuum Dotis.
Veneris 18. Februarij 1650.
Argumentum 388.

Interuſuria dotalia taxantur iuxta diſpoſitionem *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 137.* Obſeruantia ſolutionum interuſuriorum in maiori quantitate debitarum non inducitur ex vnica ſolutione, & receptione interuſuriorũ in minori quantitate facta Procuratori, de cuius mandato Procuræ non conſtat, & vt præiudicet Principali quænam requirantur;

Placentina Decimarum de Alarza.
Veneris 11. *Martii* 1650.
Argumentum 389.

Aſſiſtentia Iuris non ſuffragatur Parocho quoad decimas intra fines ſuæ Parochiæ, quoties concurrit quaſi poſſeſſio immemorabilis illas percipiendi priuatiuè quoad ipſum Parochũ. Examen teſtium factum coram Iudice recuſato ſubſtinetur, ſi fuit deindè à recuſatione receſſum.

Bononien. de Glauarinis.
Veneris 18. *Martii* 1650.
Argumentum 390

Agitur de compenſatione fructuum perceptorum i & expenſarum litis hincindè à colligantibus prætenſa.

Firmana Cenſus.
Lunæ 28. *Martii* 1650.
Argumentum 391

Pro euictione totius cenſus agi nequit, quoties totalis euictio fundorum, ſuper quibus ille fuit impoſitus ſequuta non eſt, ſed ille viget in parte non euicta totius cenſus capaci. Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

Cremonen. Penſionis.
Veneris 1. *Aprilis* 1650.
Argumentum 392

Poſt executum mandatum de manutenendo in poſſeſſione exigendi penſionem contra Titularem poteſt contra eumdem non parentem dicto mandato decerni etiam mandatum executiuum, quinimò, & per cenſuras procedi.

Meleuitana Bonorum.
Lunæ 4. *Aprilis* 1650.
Argumentum 393
Deſume ex Summarijs.

Calaguritana Beneficij de Erdonana.
Lunæ 4. Aprilis 1650.
Argumentum 394

In adiudicatione beneficij Diœceſis Calaguritanæ quiſnam in concurſu plurium appoſitorum veniat præferendus?

Neapolitana Pecuniaria.
Lunæ 16. Maij 1650.
Argumentum 395
Non eget.

Anconitana Domus.
Mercurij 15. *Iunij* 1650.
Argumentum 396

Manutentio regulariter datur poſſeſſori anteriori, & poſſeſſio anterior ex quibus probetur? Clauſula, *Conſtituti*, appoſita in Inſtrumento donationis non operatur effectum ſuum in vita donatoris, ſed poſt eius mortem, ſi ita fuit conuenctum.

Bononieñ Fideicommiſſi de Naſcentorijs.
Lunæ 20. Iunij 1650.

Argu-

Index Argumentorum.

Argumentum 397

Agitur de probanda identitate bonorum fideicommiſſi ex publicis ſcripturis iunctis etiam teſtium depoſitionibus.

Neritoneñ Diœceſis.

Lunæ 20. Iunii 1650.

Argumentum 398.

Deſume ex Summarijs.

Romana Saluiani.

Mercurij 22. Iunii 1650.

Argumentum 399

Saluianum datur ſuper locis montium emptis ex pretio bonorum cenſitorum ex vi ſubrogationis, nam eadem hypotheca competens ſuper bonis exerceri poteſt ſuper locis montium ſubrogatis, & ad hoc declarantur Conſtitutiones Apoſtolicæ.

Romana prætenſæ Reſtitutionis Dotis.

Lunæ 27. Iunii 1650.

Argumentum 400.

Læſio enormis quoties in ſubhaſtatione intercceſſit, tunc datur reintegratio ad bona ſubhaſtata, & ex quibus læſio enormis in ſubhaſtatione detegatur? Executio Iudicis à quo ratione iniuſtitiæ poteſt à Iudice ad quem reuocari etiam per viam attentatorum.

Beneuentana Manutentionis.

Lunæ 27. Iunii 1650

Argumentum 401.

Filijs agentibus ad dotem maternam ſemper obſtat renunciatio iurium dotalium facta à matre præſertim titulo oneroſo, quæ ab ipſa renunciante impugnari nequit, niſi omnibus receptis reſtitutis.

Compoſtellana Parochialis.

Veneris 1. Iulij 1650.

Argumentum 402.

Immiſſio deneganda non eſt reſignatario in beneficio reſignato habente gratioſam ſubrogationem, dum concurrunt ſolita requiſita ad eam obtinendam. Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non poteſt concurrere cum alio prouiſo habente ſubrogationem gratioſam. Irregularitas narrata in literis Apoſtolicis, ex quibus non dicatur probata?

Nouarieñ Iuriſpatronatus.

Veneris 1. Iulij 1650.

Argumentum 403.

Iuſpatronatus vt acquiſitum dicatur requiritur, quod aſſignatio dotis fiat ex bonis proprijs dotantis, non autem Eccleſiæ, aut alijs pijs operibus, quodque illa ſit congrua ſaltim in ſumma ſcutorum centum ex decreto S. Concil. Trident.

Romana Redditionis rationis.

Rota Martiniana Sabbathi 26. Nouemb. 1650.

Argumentum 404.

Deſumi poteſt ex Summarijs.

Comeñ Collegij.

Rota Martiniana Sabbathi 26. Nouemb. 1650.

Argumentum 405

Aetas requiſita à Concilio Tridentino in Alumnis Seminarij erigendi pro ſeruitio Eccleſiæ non eadem requiritur extra caſum à Concilio contemplatum. Onus in Alumnorum præiudicium apponi non debet, ſi illud in fundatione Collegij non fuit à Teſtatore adiectum, minuſque in Conſtitutione Apoſtolica, & erectione facta ab Ordinario. Reliqua circa indumenta Alumnorum deſume ex Summarijs.

Florentina Donationis, ſeù Sequeſtrationis Bonorum.

Veneris 2. Decembris 1650.

Argumentum 406

Donatio quoties facta eſt Patri, & filijs an ſtipulatio pro filijs intelligatur vti hæredibus, an verò vti filijs latè in hac deciſione declaratur, vbi duo caſus diſtinguuntur.

Ariminen. Capellaniæ.

Veneris 2. Decembris 1650.

Argumentum 407

Inhibitio Rotalis cauſat attentata, nec illa excuſatur ſub prætextu continuationis. Rota loco reuocationis attentatorum ſolet manutentionem concedere.

Meleuitana Cenſus.

Lunæ 5. Decembris 1650.

Argumentum 408.

Super bonis fideicommiſſi nequit cenſus imponi ſtante expreſſa prohibitione alienationis facta per Teſtatorem, vel ſaltim ſubſtinetur vſque ad vitam grauati imponentis. Bona particulari fideicommiſſo ſubiecta diſtrahi nequeunt pro exſoluendo ære alieno fideicommittentis ſtantibus alijs bonis ſufficientibus pro extinctione æris alieni.

Peruſina Penſionis.

Veneris 9. Decembris 1650.

Argumentum 409.

Translatio Penſionis facta contra formam præſcriptam in Breui Apoſtolico nullo modo ſubſtinetur. Translatio, vt nutu, & ſignis facta valeat, quænam requirantur?

Romana Cenſuum.

Veneris 9. Decembris 1650.

Argumentum 410.

Poſſeſſio rerum corporalium capta non porrigitur ad poſſeſſionem iurium incorporalium, niſi aliquis actus vigore illius iuris exerceatur. Poſſeſſio capta à Fratre ſine mandato alterius fratris ei non ſuffragatur, præſertim ſi de eo tempore erat in infantili ætate, nec mandatum conficere poterat. Variatio non datur poſt electionem iudicialem factam à debitore.

Meleuitana Bonorum.

Lunæ 12. Decembris 1650.

Argumentum 411.

Ex Summarijs.

Recanateñ Hæreditatis.

Lunæ 16. Ianuarij 1651.

Argumentum 412.

Agitur, pro qua ſumma ſit relaxandum mandatum contra hæredem, vſufructuariæ exigentis nonnullas pecuniarum ſummas ſpectantes ad hæredes proprietarios.

Nouarieñ Iuriſpatronatus.

Veneris 16. Ianuarij 1651.

Argumentum 413

Iuſpatronatus acquiri non poteſt Vniuerſitati,

quoties dotis aſſignatio non fuit facta ex bonis proprijs Vniuerſitatis, ſed ex eleemoſynis particularium Ciuium, vel alijs pijs operibus quæ in aliam cauſam conuerti nequeunt abſque licentia Sedis Apoſtolicæ.

Peruſina Reintegrationis.

Mercurii 13. *Ianuarii* 1651.

Argumentum 414

Poſſeſſio diebus feſtiuis capi poteſt, executio verò fieri prohibetur. Reintegratio vigore ſtatuti Peruſini competit mulieri ad ſucceſſionem paternam. Remedium extraordinarium manutentionis numquam competit aduerſus factum Iudicis, niſi quando neglecto iuris ordine nulliter, & iniuſtè proceſſit, vt nulla ratione excuſari valeat.

Burgeñ Beneficij.

Veneris 27. *Ianuarii* 1651.

Argumentum 415.

Conſtitutio Synodalis Burgen. quid diſponat circa collationem beneficiorum? Beneficium adiudicandum eſt ei, quem ordinarius loci idoneum iudicauerit.

Romana, ſeu Ianuen? locorum Montium.

Luna 30. *Ianuarij* 1651.

Argumentum 416.

Statutum Ianuæ *lib.* 5. *cap.* 121. *Rubric. de Teſtamen.* diſponit, quod in Teſtamentis ſufficiat numerus quinque Teſtium, qui ſint idonei, & per Notarium rogati. Item præfatum Statutum diſponens nullum Clericum poſſe fideicommiſſarium, vel executorem conſtitui tanquã contra Ius Clericos inhabilitans ſeruandum non eſt.

Comen. Collegij.

Luna 6. *Februarii* 1651.

Argumentum 417

Remiſſoria ſtante irrelevantia materiæ articulatæ paſſim denegatur, prout etiam denegari ſolet, quoties probatio fieri poteſt per ſcripturas.

Bononieñ Fideicommiſſi de Naſcentorijs.

Veneris 18. *Februarii* 1651.

Argumentum 418

Ex Summarijs.

Taurinen. Prætenſæ Optionis.

Veneris 10. *Februarii* 1651.

Argumentum 419

Remiſſoria denegatur ad probandum conſuetudinem immemorabilem, cui à Regula 9. reſeruatoria menſium eſt derogatum. Præbenda, quando eſt Canonicatui annexa, & vti talis ſemper ſolis Canonicis conferri conſueuerit reputari debet ſpiritualis. Rota de ſtylo non decernit remiſſoriam in beneficialibus abſque conſenſu ſequeſtro, & obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ.

Rhegien. Beneficii.

Veneris 6. *Martii* 1651.

Argumentum 420

Literæ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ executionem merentur, & ex quibus illarum iuſtificatio reſultet? Reliqua circa pertinentiam Iuriſpatronatus ad fauorem Legatarij, deſume ex Summarijs.

Leodieñ Beneficij.

Luna 6. *Martij* 1651.

Argumentum 421.

Manutentio non datur anteriori poſſeſſori, quoties facto Iudicis ritè, & rectè procedentis fuit eius poſſeſſione priuatus.

Leodien. Beneficij.

Luna 6. *Martii* 1651.

Argumentum 422.

Narrata in literis quoties ſunt verificata, tunc adiudicatio Beneficij non eſt deneganda prouiſo. Beneficium vacat per contractum matrimonij per verba de præſenti etiam non ſubſecuta copula. Vacatio Beneficij per obitum illius, qui Ius habet in Beneficio conſiderabilis eſt, licet poſſeſſionem alter obtineat.

Bononieñ Dotis.

Veneris 10. *Martij* 1651.

Argumentum 423

Interuſuria dotalia debentur à debitore dotis ex dote promiſſa, & non ſoluta, ſi fuit in mora ſoluendi, & ex quibus illa probetur? Oblatio verbalis ad euitandum curſum Vſurarũ, quo caſu admittatur? Attentata non dicuntur commiſſa ex lite mota coram alio Iudice, ſtante diuerſitate actionis intentatæ, & ex quibus diuerſitas eliciatur?

Romana Cenſuum.

Luna 13. *Martij* 1651.

Argumentum 424

Mandatum executiuum contra debitorem cenſus venit relaxandum pro adimplemẽto præſtationis cedulæ bancariæ, & renouationis fideiuſſionis, ſi euenit caſus in ſtipulatione deductus, & ipſe defecit in adimplemento promiſſo.

Compoſtellana Parochialis.

Luna 20. *Martii* 1651.

Argumentum 425.

Arbitrium pro retardatione executionis literarum Apoſtolicarum ſemper intrat quoties agitur contra prouiſum ab Ordinario poſſeſſorem. Executor literarum Apoſtolicarũ non tenetur citare intereſſe habẽtem, niſi poſſideat, vel ſe opponat executioni, & limitatio *Felin in cap. Dudum ſub num.* 25. *de præſumpt.* quo caſu procedat, & loquatur? Irregularitas quo caſu incurſa dicatur?

Romana Vineæ.

Veneris 24. *Martii* 1651.

Argumentum 426

Immiſſio deneganda eſt fideicommiſſario ſuper bonis per Grauatum alienatis de licentia Teſtatoris, ſi modus in teſtamento præſcriptus ſeruatus non fuit, amplia quamuis fideicommiſſarius ſit hæres alienantis, ſi eius hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij adiuit, quod actiones alio Iure, quàm hæreditario competentes præſeruat. Retentio non datur pro credito turbido, & illiquido.

Peruſina Penſionis.

Veneris 24. *Martij* 1651.

Argumentum 427.

Penſionarius tenetur in petitorio gratiam reſeruationis penſionis quoad omnia narrata iuſtificare.

Medio-

Digitized by Google

Mediolaneñ Cenſuum.

Veneris 28. Aprilis 1651.

Argumentum 428

Minor ex Statuto Mediolanenſi efficitur habilis ad contrahendum ſi 20. annum excedit Cenſum fuiſſe creatum mediante numerata pecunia ex quibus probetur? Fructus cenſus extincti vſque ad tempus receptæ ſortis decurſi licitè exigi valent.

Romana Quatuor Domorum.

Veneris 28. Aprilis 1651.

Argumentum 429.

Præſtatio annua in certa quantitate promiſſa, & deindè ad maiorem ſummam aucta, quod ſit vnica, & non duplex ex quibus conuincatur?

Peruſina Fideicommiſſi de Cincijs.

Lunæ 15. Maij 1651.

Argumentum 430.

Ius petendi legitimam in bonis communis Patris licet ex diſpoſitione Statutorum Peruſiæ non ſit fœminis ſublatum, ſed tantum ſuſpenſum, donec maſculi extent: ipſis defunctis cenſentur ad Ius legitimæ reintegratæ. Hæres non tenetur in creditum legitimę imputare fructus poſt aditam hæreditatem Iure dominij perceptos. Reliqua circa hanc materiam petendi legitimam, ſiue illius ſupplementum deſume ex Summarijs.

Romana Redditionis Rationis.

Lunæ 4. Iunij 1651.

Argumentum 431.

Adminiſtrator ſolùm de his, quæ ad eius manus peruenerunt rationem reddere tenetur. Tutor ſi proprias pecunias pro pupillo erogauit conſequi debet ſatisfactionem, vel contraria actione tutelæ, vel vtili actione negotiorum geſtorum. Vxor conſequi nequit legatum à viro relictum, ſi creditores non valent ſatisfieri in alijs bonis viri.

Romana Domorum in Burgo.

Lunæ 12. Iunii 1651.

Argumentum 432.

In hac deciſione declaratur nulla ſubhaſtatio bonorum pupilli facta citato falſo Tutore. Item ſi pro modico debito res magni valoris fuit diſtracta in præiudium pupilli.

Romana Reſciſſionis Contractus.

Veneris 22. Iunii 1651.

Argumentum 433

Patet ex Summarijs.

Toletana Decimarum.

Lun. 13. Nouembris 1651.

Argumentum 434

Priuilegia Apoſtolica exemptiua à decimis conceſſa Equitibus de Calatraua non comprehēdunt decimas ſpirituales Iure diuino debitas, minuſq; continent expreſſam derogationem *cap. nuper de decim.* Quaſi poſſeſſio negatiua nō ſoluendi decimas, vt ſuffragetur quænam requirantur? Obſeruantia non ſoluendi decimas eſt in ſpecie probanda, quoad bona, de quibus agitur.

Romana Domorum in Burgo.

Lunæ 20. Nouembris 1651.

Argumentum 435.

Ex Summarijs.

Recanateñ Hæreditatis.

Mercurii 24. Ianuarii 1652.

Argumentum 436

Vſusfructuarius tenetur finito vſufructu hæredi proprietario omnes pecuniarum quantitates ex retrouenditione cenſuum hæreditariorum receptas reſtituere.

Aurieñ Parochialis de Eſgos.

Veneris 26. Ianuarij 1652.

Argumentum 437

Geſta poſt interpoſitam appellationem in cauſa de ſui natura appellabili redduntur attentata. Conſtitutio ſa. mem. Pij V. prohibens appellationem ſuſpenſiuam in prouiſione Parochialium non habet locum quando fuit iudicialiter proceſſum.

Meleuitana Cenſus.

Veneris 29. Ianuarii 1652.

Argumentum 438.

Cenſus ſuper bonis particulari fideicommiſſo ſubiectis imponi nequit, & impoſitus reſoluto Iure impoſitoris reſoluitur.

Calaguritana Beneficii.

Mercurii 31. Ianuarii 1652.

Argumentum 439

Ex Summarijs.

Romana Officij Notariatus.

Veneris 1. Martii 1652.

Argumentum 440.

Patet ex Summarijs.

Imoleñ Reintegrationis.

Lunæ 11. Martij 1652.

Argumentum 441.

Sumptum deſumpto probat concurrentibus adminiculis. Tranſactio bona fide inita reſcindi non poteſt.

Compoſtellana Parochialis.

Veneris 15. Martii 1652.

Argumentum 442

Deſume ex Summarijs.

Peruſina Fideicommiſſi de Cincijs.

Lunæ 18. Martii 1652.

Argumentum 443.

Legatum à patre filiabus relictum cum prohibitione ne plus petant, repudiari nequit, nec minus valent ratione legitimę quicquam petere, ſed ſolùm ad ſupplementum legitimæ, vel reſiduum congruæ dotis agere, ita diſponentibus Statutis Peruſiæ iuxta nouam reformationem.

Peruſina Reintegrationis.

Lunæ 15. Aprilis 1652.

Argumentum 444.

Liquidatio fructuum, à quo tempore ſit facienda?

Mediolaneñ Cenſuum.

Veneris 26. Apr. 1652.

Argumentum 445.

Deſume ex Summarijs.

Romana Dotis.

Maritus ſi integram dotem non exegit, & deindè moriens mādauit hæredi, vt vxoris dotem reſtituat, ex hoc legato non cenſetur promiſſor dotis liberatus à præſtatione reſidui dotis non ſolutæ, ſed competit hæredi actio ad eam exigendam.

Peruſina Reintegrationis.
Veneris 24. *Maii* 1652.
Argumentum 447.
Reintegratio competit fœminis earumque deſcendentibus poſt extinctos maſculos ad ſucceſſionem ex diſpoſitione Statuti Peruſini reformatorij *Titul. de Dot. & dotat. Mulier. lib.* 2. *Rubric.* 45. §. *Item ſtatuimus*, *&c.* & quidem ex propria perſona, non iure tranſmiſſionis.

Anconitana Cambiorum.
Lunæ 10. *Iunii* 1652.
Argumentum 448
Cambia vt debeantur loco damnorum, & interesse, quænam requirantur?

Romana Retractus.
Veneris 24. *Ianuarii* 1652.
Argumentum 449.
Cenſuarius in venditione fundi cenſiti ius habet illum retrahendi præcipuè, quando ab emptore nõ fuit ei facta denunciatio cum inſertione totius Inſtrumenti,& cum omnibus pactis, ac conuentionibus in eo contentis.

Brixinen. Iuriſdictionis.
Veneris 21. *Iunij* 1652.
Argumentum 450.
Agitur de ſubiectione, & incorporatione Monaſterij VVilticinen. Ordini Præmonſtratenſi.

Verulana Molendini.
Veneris 28. *Iunij* 1652.
Argumentum 451
Retractus competit Domino cenſus in venditione fundi cenſiti, quoties non præcedit denunciatio per menſem ante cum inſertione pactorum, & conditionum veri pretij.

Cæſenaten. Hæreditatis.
Mercuri 20. *Nouembris* 1652.
Argumentum 452
Subſtitutio compendioſa matre exiſtente in medio iuxta receptiorem opinionem comprehendit pupillarem. *Conditio ſi ſine filijs decederet*, *& cæt.* adaptatur etiam pupillo. Conſuetudo Bulgari non intrat, quando verba Teſtatoris ſunt clara, & contrarium ſuadent.

Lucana Iuriſpatronatus.
Mercurii 27. *Nouembris* 1652.
Argumentum 453.
Iuriſpatronatus probatio quoties deducitur ex centenaria,vel quadragenaria cum fama,tunc præſentationes debent eſſe claræ, & effectuatæ, alias non habentur in conſideratione,nec in centenaria, vel quadragenaria ſunt computandæ.

Meleuitana Salniani.
Mercurii 11. *Decembris* 1652.
Argumentum 454.
Exceptiones requirentes altiorem indaginem non impediunt immiſſionem in Iudicio Salniani,ſed ad Iudicium Ordinarium diſcutienda veniunt.

Ariminen. Succeſſionis.
Lunæ 13. *Ianuarii* 1653.
Argumentum 455.
Donatio facta Tutori,& Curatori,quo caſu ſuſtineatur? Donatio facta ex cauſa ingreſſus in Religionem inſinuatione non eget,præſertim quando eſt facta fauore matris bona fide ex quo ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, non attento, an donatio facta fuerit à Nouitio intra decem menſes ante emiſſam profeſſionem,ſiue à ſæculari.

Calaguritana Beneficij de Aleſſon.
Veneris 23. *Ianuarii* 1653.
Argumentum 456.
Adiudicatio Beneficij in cõcurſu debita eſt habenti minorem ætatem ſi eſt pauper, non autem Sacerdoti attenta diſpoſitione Motus proprij ſan.me.Clem. VIII. ſuper collatione beneficiorum Diœceſis Calaguritanæ.

Firmana Fideicommiſſi.
Veneris 21. *Ianuarii* 1653.
Argumentum 457
Licentia alienandi bona fideicommiſſi non ſuffragatur, ſi detegitur ſubreptitia,& ex quibus ſubreptio deſumatur? Facultatẽ habens vendendi bona fideicommiſſi, illiuſque pretium inueſtiendi fauore vocatorum non poteſt vẽdere habita fide pretio.

Peruſina Reintegrationis.
Veneris 7. *Febr.* 1653.
Argumentum 458
Reintegratio vigore Statuti Peruſini in defectũ maſculorum datur nedum mulieribus, ſed etiam eis deficientibus eorum filijs,& nepotibus,& vigore nouę reformationis datur reintegratio nepotibus, ſiue tempore purificationis reintegrationis nati, vel concepti ſint. Tranſmiſſio hæreditatis à Statuto delatæ fit in filios Iure ſanguinis, quamuis Ius ſucceſſionis non ſit agnitum.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.
Lunæ 10. *Martij* 1653.
Argumentum 459.
Adiudicatio Beneficij in concurſu debita eſt digniori, & maiores qualitates habenti, & ex quibus maiores qualitates iuſtificẽtur? Clauſula, *cuius litis ſtatum, &c.* præſeruat gratiam à ſubreptione, non tamen operatur in præiudicium tertij, ſi gratia pendente lite, nulla de ea facta mentione fuit obtenta.

Calaguritana Beneficij de Guinea.
Veneris 14. *Iunii* 1653.
Argumentum 460.
Inhibitio Rotalis reddit omnia geſta nulla, & attentata, quamuis cauſa ante emanatam inhibitionem reperiatur alteri commiſſa, hoc enim caſu adiri debet Signatura pro reuocatione inhibitionis.

Piſauren. Pecuniaria.
Veneris 14. *Febr.* 1653.
Argumentum 461
Damna paſſa reficienda ſunt fideiuſſori ex ipſa natura fideiuſſionis: Intimatio facta Domi æquipollet intimationi perſonali quoties ſciẽtia intimationis concurrit, & declaratur Statutum Piſauri circa modum citandi Ciues, vel habitatores abſentes.

Ariminen. Donationis.
Mercurii 14. *Martii* 1653.
Argumentum 462.

Pa-

Patet ex Summarijs.

Romana Officij Notariatus.

Veneris 14. *Martii* 1653.

Argumentum 463.

Ex Summarijs.

Interamnen. Hæreditatis.

Luna 17. *Martii* 1653.

Argumentum 464

Fœminæ à Statuto excluſæ, ſi à Parentibus hæredes vniuerſales inſtituantur cenſentur reintegratæ nedum ad ſucceſſionem de iure communi, verum etiam ad legitimam, præſertim quando concurrunt coniecturæ talis voluntatis.

Cæſarangnſtana Penſionis.

Luna 17. *Martii* 1653.

Argumentum 465

Literę, *In forma rationi congruit*, expeditę poſt ſignatam ſupplicationem à prędeceſſore ſuffragantur, nec penſio reſèruata poteſt dici extincta, & latè declaratur in hac materia Regula 52. Cancellarię, & reliqua deſume ex Summarijs.

Verulana Molendini.

Luna 20. *Martii* 1653.

Argumentum 466

Conſtitutio Piana pręlationem tribuens Domino cenſus in venditione fundi cenſiti, mandat notificationem venditionis ei fieri iudicialiter cum inſertione totius Inſtrumenti, quæ forma eſt pręcisè ſeruanda, nec ſufficit quod ſcientia cenſuarij concurrat. Reliqua ex Summarijs,

Brixinen. Iuriſdictionis.

Luna 24. *Martii* 1653.

Argumentum 467.

Agitur in hac deciſione de ſubiectione Monaſterij Vuiltinen. Abbati Generali Ordinis Pręmonſtraten. & non Ordinario Brixien. intra cuius Diœceſis limites exiſtit ex pluribus ſimul innctis, de quibus in deciſione.

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Veneris 28. *Martii* 1653.

Argumentum 468.

Patet ex Summarijs.

Romana Reſtitutionis Dotis.

Veneris 28. *Martij* 1653.

Argumentum 469

Hęres ſcriptus ſub conditione ſi hęreditatem nõ acceptauerit, tunc ſubſtituti ſuccedant, eo ipſo, quod hęreditatem acceptat, ſubſtitutiones in eo caſu conceptę euaneſcunt. Reliqua ex Summarijs.

Florentina Donationis, ſeu Romana Cenſus.

Luna 31. *Martij* 1653.

Argumentum 470

Creditor anterior retinens bona debitoris tenetur pati ſubhaſtationem ad inſtantiam creditorum poſteriorum ad effectum, vt ex pretio bonorum prius ſatisfiat anterioribus creditoribus, & deindè quod ſupereſt adiudicetur poſterioribus. Dos ſecundo viro non probatur ſoluta ex Inſtrumento promiſſionis & ſolutionis factę primo viro, ſed requiritur probatio effectiuę ſolutionis ſecundo viro alias eius hęredes ad illius reſtitutionem non tenentur.

Autien. Parochialis.

Luna 28. *Apr.* 1653.

Argumentum 471.

Iuſpatronatus ſpectare ad Monaſterium probatur ex teſtibus de publica voce, & fama, iunctis enunciatiuis antiquis, necnon adminiculis, de quibus in deciſione. Regula 9. Cancellarię reſeruatoria menſium comprehendit Iuſpatronatus Eccleſiaſticum.

Meleuitana Viridarij.

Ven. 2. *Maij* 1653.

Argumentum 472

Legitima quando eſt in quantitate relicta, an pro ea debeantur fructus? Gratiarus tenetur ex fideicommiſſo vniuerſali ſoluerę debita, ac legata à Teſtatore relicta. Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem non denegatur, quando concurrit probabilis ignorantia.

Feſulana Canonicatus.

Luna 5. *Maij* 1653.

Argumentum 473

Deſume ex Summarijs.

Perusina Reintegrationis.

Luna 30. *Maii* 1653.

Argumentum 474.

Identitas bonorum ſuper quibus petitur immiſſio, ex quibus probetur?

Romana Reſciſſionis Contractus.

Luna 9. *Iunii* 1653.

Argumentum 475.

Articuli poſt dedicta, & teſtificata, ac captas reſolutiones, quinimò & poſt rem iudicatam, vti calumnioſi non ſunt admittendi.

Firmana Fideicommiſſi.

Ven. 20. *Iunii* 1653.

Argumentum 476.

Licentia alienandi bona Fideicommiſſi ex quibus reddatur ſubreptitia?

Romana Affictus.

Ven. 10. *Iunii* 1653.

Argumentum 477

Inter locatorem, & conductorem ſi fuit conuentum, quod res locata menſuretur, & augumentum à conductore ſoluatur, tale pactum ſeruandum eſt; Menſuratio facta à perito quo caſu à conductore impugnari nequeat? Menſura facienda intra quod tempus præſcribatur?

Bononien. Fideicommiſſi.

Luna 23. *Iunij* 1653.

Argumentum 478.

Detractiones non impediunt immiſſionem fideicommiſſario ſi redduntur illiquidæ, vel probantur conſumptæ ex præcedentibus alienationibus.

Peruſina Cenſuum.

Ven. 27. *Iunij* 1653.

Argumentum 479

Debitum dotis ſpectans ad fideicommittentem ex bonis fideicommiſſarijs venit detrahendũ. Cænſus ſi fuit impoſitus pro conſeruatione bonorum fideicommiſſi, tunc onus ſoluendi fructus ad fideicommiſſarium ſpectat: Reliqua deſume ex Summarijs.

Valentina Iuris Viſitandi.

Ve-

Digitized by Google

Veneris 27. Iunij 1653.
Argumentum 480.

Quaſi poſſeſſio viſitandi pluribus cumulatiuè ſemel acquiſita non amittitur, ſi vnus tantum poſtea viſitauit, niſi conſtet de ſcientia, & acquieſcentia aliorum. Collegium quando eſt ſub protectione regia poteſt ab Epiſcopo vigore Concilij Tridentini cumulatiuè cum alijs, quibus à fundatore viſitatio eſt demandata viſitari.

Aueniońeñ Legitimæ.
Lunæ 17. Nouembris 1653.
Argumentum 481

Legatum legitimæ, quod filius matri reliquit tempore, quo filios non habebat, per ſuperueuentiam filiorum non cenſetur reuocatum, quando ex pluribus facti circumſtantijs liquido conſtat, filium voluiſſe cum matre liberalitate vti.

Romana Societatis Lignorum.
Veneris 12. Decembris 1653.
Argumentum 482

Appellatus ſi actis primæ inſtantiæ ab appellante tranſportatis vtitur tenetur ad expenſas pro eius portione tangeñ, quod procedit etiam in ſingulari ſucceſſore.

Compoſtellana Coadiutoriæ.
Lunæ 15. Decembris 1653.
Argumentum 483

Literæ Apoſtolicæ Coadiutoriæ cum futura ſucceſſione ex quibus iuſtificatæ appareant? Per appoſitionem manus Papæ Beneficium adeò remanet affectum, vt inferior collator non valeat ſe intromittere. Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem itaut pro vacua habeatur. Penſio ſecunda non extinguitur ſi beneficium eſt capax vtriuſque.

Bononieñ Fideicommiſſi.
Veneris 19. Ianuarii 1654.
Argumentum 484

Legitima in bonis filij, quo caſu matri non ſit debita? Mater tenetur in legitimam imputare fructus ex hæreditate filij perceptos, quando ita mandauit Teſtator, & ipſa Teſtamentum acceptauit. Detractiones quo caſu à granato prætendi nequeant?

Romana Redditionis Rationis.
Veneris 23. Ianuarij 1654.
Argumentum 485.

Agitur in hac deciſione de reuiſione nonnullarum partitarum, an de illis fuerit ab adminiſtratore ſufficiens ratio reddita, & reſoluitur affirmatiuè excepta vna tantum partita.

Aueniońeñ Legitimæ.
Veneris 30. Ianuarii 1654.
Argumentum 486.

Legatum legitimæ matri relictum in teſtamento filij debetur, quamuis præteritio filiorum concurrat, ſi illa non fuit facta ignoranter, ſed ſcienter, accedente pręſertim clauſula codicillari ex qua teſtamentum ſubſtinetur. Legatum legitimæ matri in teſtamento filij relictũ debetur etiam per ſuperuenientiam filiorum quando conſtat Teſtatorem voluiſſe cum matre liberalitate vti, non autem illud reliquiſſe quatenus de iure deberetur.

Meleuitana Saluiani, ſeu Cenſus.
Mercurij 4. Februarij 1654.
Argumentum 487

Exceptio dominij, vel imputationis fructuum non admittitur in Iudicio Salulani. Pactum ſi ſit inter Coniuges initum, quod omnia bona acquiſita conſtante matrimonio ſpectent ad filios dicti matrimonii operatur, vt non valeat deinde pater per contrariam diſpoſitionem dicta bona à filijs auferre.

Romana Reſtitutionis Dotis.
Veneris 6. Februarij 1654.
Argumentum 488

Hæres inſtitutus in re particulari non cenſetur in vniuerſa hæreditate inſtitutus, quando in alia parte teſtamenti fuit alter hæres inſtitutus vniuerſalis Subſtitutio compendioſa continens vulgarem, & fideicommiſſariam locum habet, ſiue grauatus decedat ante, vel poſt acceptam hæreditatẽ, quod tamen procedit, quãdo compendioſa non eſt reſtricta, & acceſſoria ad caſum expreſſum, ſecus verò quando eſt reſtricta, & acceſſoria.

Calaguritana Penſionum.
Lunæ 1[illegible]. Ianuarii 1654.
Argumentum 489

Penſionario non eſt deneganda manutentio in poſſeſſione exigendi Penſionem probata ex confeſſione ipſius Titularis, non obſtante quod Penſio mediante tranſactione fuit reducta, ſi reductio fuit temporalis, itaut eueniente caſu in tranſactione reſeruato reductio euaneſcat, ac ſi nunquam eſſet facta.

Feſulana Canonicatus.
Veneris 6. Martii 1654.
Argumentum 490

Iuſpatronatus cenſetur ſub vniuerſali donatione comprehenſum ſtante præſertim obſeruantia ſubſequuta comprehenſionis. Vſufructuarius vniuerſalis præſentare poteſt eodem modo, quo præſentat hæres proprietarius. Confirmatio tacita Ordinarij donationis Iuriſpatronatus ſufficit, quando reſultat ex actibus, quibus mediantibus præſentationes à donatario factæ fuerunt admiſſæ.

Beneuentana, ſeu Nullius Iuriſdictionis.
Mercurij 11. Martij 1654.
Argumentum 491.

Remiſſoria non denegatur inferiori ad probandum quaſi poſſeſſionem immemorabilem exercendi actus iuriſdictionales in Diœceſi Epiſcopi, quamuis materia articulata, quoad reuelantiam reddatur dubia.

Papieñ Manutentionis.
Veneris 13. Martii 1654.
Argumentum 492.

Compromiſſum ſuper rebus Eccleſię ſine beneplacito Sedis Apoſtolicæ non tenet, pręſertim quando emanauit non ex cauſa neceſſaria, ſed voluntaria: Compromiſſum factum à minore ſine ſolemnitatibus non ſubſtinetur. Tranſactio vt reſcindi valeat ex capite lęſionis quę nam requirantur?

Cæſenateñ Hæreditatis.
Lunæ 16. Martij 1654.
Argumentum 493.

Ma-

Digitized by Google

Mater an excludatur à legitima in bonis filij ſtante ſubſtitutione pupillari contenta in cõpendioſa verbis communibus concepta latè in deciſione diſcutitur, vbi coniecturę in contrarium adductæ ponderantur. Ius accreſcendi quando locum habeat inter duos vſufructuarios?

Romana Affictus, ſeù Frumenti.
Veneris 17. *Aprilis* 1654.
Argumentum 494.

Contra Conductorem pro ſolutione affictus agi poteſt executiuè ſtante præſertim obligatione Camerali. Obligatio filij familias ſubſtinetur, quando ex pluribus contractibus, & actibus iudicialibus apparet ſe pro patre familias geſſiſſe, Conductor non valet renunciare locationi abſque acceptatione, & conſenſu locatoris. Implementum contractus locationis ex parte locatoris ex quibus potiſſimè probetur?

Auenionen Legitimæ.
Lunæ 22. *Aprilis* 1654.
Argumenrum 495.

Legitima matris debita in bonis filij an ſit tertia totius hæreditatis, vel reſidui, quod ſupereſt detracta portione debita fratribus teſtatoris? Mater tranſiens ad ſecundas nuptias conſequitur legitimam in bonis filij prouenientibus aliundè quam ex ſubſtantia patris in quibus locum non habent pœnę ſecundo nubentium.

Anconitana Saluiani, ſeu Domorum.
Veneris 24. *Aprilis* 1654.
Argumentum 496.

Dos extrahenda ex bonis fideicommiſſi debet eſſe congrua non autem exceſſiua, & ad hunc effectum quænam ſint attendenda?

Romana Reſciſſionis Contractus.
Veneris 11. *Maij* 1654.
Argumentum 497.

Pro validitate proceſſus contra pupillũ quoties agitur ſufficit quod procurator cõſtitutus cõpareat licet nihil alleget. Procurator cõſtitutus pro pupillo à matre cum ſolemnitatibus ſtatutarijs, ac Iudicis decreto validè conſtitutus dicitur. Valor rei de præterito probatur à Teſtibus peritis formiter examinatis.

Perusina Saluiani.
Veneris 13. *Maij* 1654.
Argumenrum 498

Sententia lata contra laicũ in Iudicio merè poſſeſſorio non eſt appellabilis, quamuis interueniat Clericus vti neceſſarius defenſor ſi intervenit poſt motum iudicium, quo caſu non poteſt reddere appellabilem ſententiam, quæ de ſui natura appellabilis non eſt ex conſtitutione Egidiana. Clauſula *cum facultate manutenendi quem de iure*, impedit executionem faciẽdam, non autem ritè factam retractat. Poſſeſſio inſtrumentalis capta prævio Iudicis mandato non dicitur ficta, ſed vera poſſeſſio.

Firmana Fideicommiſſi.
Veneris 15. *Maii* 1654.
Argumenrum 499

Agitur in hac deciſione de melioramentis, quæ reficienda veniunt emptori prædiorum, & ad quam ſummam, & quænam veniunt cum fructibus perceptis compenſañ?

Peruſina Reintegrationis.
Veneris 22. *Maij* 1654.
Argumentum 500

Bona Teſtatoris quando ſunt commixta cum bonis hæredis tunc ad inſtantiam creditorum Teſtatoris fit ſeparatio bonorum, vt prius in bonis Teſtatoris ſatisfactionem conſequantur eius creditores, & in bonis hæredis illius creditores. Beneficium ſeparationis non denegatur creditori Teſtatoris quamuis hæres titulo particulari acquiſitionis bona poſſideat, ſi talis acquiſitio probatur facta lite pendente. Sententia lata contra hæredem poteſt exequi contra legatarium, in quem titulo lucratiuo legati fuit facta alienatio rei, ſuper qua petitur executio.

Auerſana Iuriſpatronatus.
Veneris 29. *Maii* 1654.
Argumentum 501.
Deſume ex Summarijs.

Meleuitana Viridarij.
Lunæ 8. *Iunii* 1654.
Argumentum 502

Filius ex ſimplici acceptatione legati à patre relicti, ſibi non præiudicat, quoad legitimam circa illius imputationem, niſi in caſu, quo Pater diſpoſuerit quod ſi filius oneri iniuncto conſentire recuſet, tunc in ſola legitima inſtitutus cenſeatur, nam filius ſimpliciter acceptando ſibi præiudicat.

Comen Iuris conferendi, ſeù Patronatus.
Ven. 8. *Iunii* 1654.
Argumentum 503.

Ius conferendi ſpectare ad Capitulum probatur ex pluribus præſentationibus, & electionibus effectum ſortitis, quamuis præſentationes intermediæ non ſint effectuatæ, quia tales præſumuntur cum antecedentibus, & ſubſequentibus; item probatur ex pluribus alijs actibus in deciſione recenſitis.

Calaguritana Penſionum.
Lunæ 15. *Iunii* 1654.
Argumentum 504.
Deſume ex Summarijs.

Calaguritana Decimarum.
Mercurij 2. *Decembris* 1654.
Argumentum 505

Remiſſoria datur ad probandam parochialitatem alicuius Eccleſiæ vnitæ Monaſterio ante illius vnionem. Item datur contra propriam cõfeſſionem, quando eſt dubia, & petitur ad effectum illam declarandi. Item datur ſecunda remiſſoria, quando noui articuli continent materiam magis ſpecificam, quam primi.

Fir-

Firmana Cenſus.

Mercurii 9. Decembris 1654.

Argumentum 506.

Cenſus impoſitus a Patre nomine filij infantis non tenet, quia eius conſenſum ſupplere nequit. Pater ſuper bonis aduentitijs, an valeat cenſum imponere nomine filiorũ? Obligatio, ſeu alienatio bonorum pupilli, vt ſubſtineatur neceſſaria eſt cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis. Pupillus poteſt bona fideicommiſſi à patre alienata ex propria perſona auocare.

Romana Officij Notariatus.

Lun. 19. *Iunij* 1649.

Argumentum 507

Deſume ex Summarijs.

Meleuitana Optionis.

Ven. 16. *Aprilis* 1649.

Argumentum 508.

Agitur ac liquidatione fructuum beneficij perceptorum poſtquam prouiſo Apoſtolico fuerat decreta immiſſio, & capta poſſeſſio.

Tiburtina Redditionis Rationis.

Ven. 3. *Decembris* 1649.

Argumentum 509

Mandatum executiuum contra bona hæreditaria adminiſtratoris relaxatum exequi poteſt, contra bona propria hæredi, ſi de bonis hæreditarijs ſufficientem rationem non reddit.

Finis Indicis Argumentorum.

DECISIONES R.P.D. CHRISTOPHORI PEVTINGERII GERMANI SACRÆ ROTÆ ROMANÆ AVDITORIS.

ROMANA AFFICTVS.

Lunæ 11. Aprilis 1639.

ARGVMENTVM

Subconductor tenetur omnia pacta in primo Inſtrumento locationis contenta ad vnguem adimplere.

SVMMARIVM.

1 *Pacta inter contrahentes ſeruanda ſunt.*

2 *Referens ſe ad aliquod Inſtrumentum tenetur vigore relationis ad omnia in eodem Inſtrumento contenta.*

3 *Inconueniens conſiderari nequit, vbi inter partes ità fuit conuentum.*

4 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*

5 *Conductor poteſt ſub maiori penſione rem conductam ſublocare.*

6 *Obligatio, ex quibus dicatur correſpectiua 7 & num. 8.*

7 *Verba Curialia, & prolata ad certum effectum non ſunt obligatoria.*

9 *Interpretatio qualibet in dubio ſumenda eſt pro exclusione donationis.*

DECISIO I.

DOMINI Lelius Mutus, & Tiberius de Molaria conduxerunt à Capitulo Lateranenſi Tenutam Caſtellatum ad nouenniũ cœptum ſub die 29. Septembris 1629 pro annua penſione ſcutorum 4. mil. ſoluenda in duobus terminis in feſto ſcilicèt Natiuitatis Sancti Ioannis Baptiſtæ, & Natiuitatis Domini, pacto adiecto, quod vltima ſolutio facienda in feſto Natiuitatis Domini fieret anticipatè in feſto Sancti Michaelis de menſe Septembris 1638.

2 Omnia iura iſtius affictus deuenerunt in D. Equitem Mutum, qui ſub die 12. Nouembris 1632. dictam Tenutam ſublocauit Domino Franciſco de Philippis à die 29. Septembris dicti anni pro toto tempore dicti affictus cum eiſdem pactis, & obligationibus contentis in præfato Inſtrumento locationis: pacto inſuper addito, quod D. Franciſcus ſubconductor teneretur ſoluere d. Capitulo terminum tunc proximè maturandum in feſto Natiuitatis

Domini, & reliquas ſolutiones continuare iuxtà formam Inſtrumenti ſupradictæ locationis.

Orta controuerſia inter D. Equitem Mutum Sublocatorem, & hæredes D. Franciſci Subconductoris ſuper ſolutione vltimi termini in feſto Sancti Michaelis de menſe Septembris 1638. facienda iuxtà pactum in Inſtrumento locationis appoſitum, fuit dubitatum coram bon. mem. Buccabella, quiſnam dictam pagam facere teneretur, & Domini ſub die 11. Aprilis 1639. Franciſcum teneri reſponderunt. Quia verò R.P.D. Buccabella morte præuentus Deciſionem extendere non potuit, eam mihi Domini extendendam demandarunt.

Moti verò ſunt potiſſimum tenore Inſtrumenti dictæ ſublocationis, in quo fuit expreſſè conuentum, quod Franciſcus ſubconductor debeat inchoare ſolutiones à natali, tunc proximo anni 1632. illaſquè continuare iuxtà Inſtrumentum primæ locationis. Vndè cum cum in dicto Inſtrumento fuerit conuentum, quod vltima ſolutio eſſet facienda in dicto feſto S. Michaelis anni 1638. ſequitur dictum Franciſcum Subconductorem teneri ad ſolutionem dictæ vltimæ pagæ, ſeu termini, cum
1 pacta † ſint ſeruanda *l. prima, & l. iuriſgentium §. prætor ait ff. de pact. l. ſi quis in conſcribendo C. eodem l. prima ff. de conſtitut. pecun. l. non minorem C. de tranſact. Rot. deciſ. 692. num. 1. par. 1. recentior. Surd. conſ. 183. num. 11. Becc. conſ. 45. num. 25.* Et certum ſit, quod vigore relationis teneatur ad
2 omnia contenta in † Inſtrumento relato *ad tex. in l. aſſe toto ff. de hered. inſtituen. Surd. conſ. 105 n. 30 lib. 1. & conſ. 460. num. 37. & 38. lib. 4. Rot. dicta deciſ. 692. num. 1. par. 1. & deciſ. 121. num. 1. & 5. p. 5. recent. & deciſ. 322. num. 1. par. 2. diuerſ.*

Non obſtat, quod retenta hac lectura ſubconductor pro ſex annis affictus ſolueret ſex annatas, & vlterius vnum ſemeſtre, quod videtur inconueniens. Quia pro reſponſione ſatis eſt dicere, ſic inter partes fuiſſe conuentum:
3 qua conuentione ſtabili, id dici † non poteſt inconueniens, cum contractus ex conuentio-
4 ne † legem accipiant, *reg. contractus 85. de reg. iur. in 6. l. prima §. ſi conuenit ff. depoſiti Rota deciſ. 415. num. 4. par. 1. recent. & deciſ. 1. 7. num. 2. in fin. & 303. num. 1. par. 2. recent. Burat. deciſ. 62. num. 1.*
5 Et non ſit nouum, quod conductor † poſſit ſub maiori penſione rem conductam ſublocare, *ut text. in l. inſulam ff. locati l. moſchis §. fin. ff. de iur. fiſ. Rot. deciſ. 121. num. 5. par. 5. recentior.*

Vltrà quod ſi conſideretur, quod D. Eques Mutus vltra diuerſos effectus, & vtilia in dicto affictu dimiſſa, eidem Franciſco ſcuta 2. mil. quæ punctualiter ſolutioni faciendæ correſpondent, ſoluere promiſit, & ſoluit, ad hoc vt is in dicto affictu ſubintraret, omniaquè in Inſtrumento ſublocationis contenta adimpleret, certè Franciſci obligatio de ſoluendo dictam
6 pagam, † qui tantundem erat recepturus, videri non poteſt irrationabilis, ſed potius correſpectiua ad promiſſiones Domini Equitis, vt in ſimili ponderauit *Rota dicta deciſ. 122. num. 6. & 7. par. 5. recent.*

Nec releuant Teſtes pro parte Franciſci examinati ad probandum D. Equitem dixiſſe donare D. Franciſco dicta ſcuta 2. mil. Nam omiſſo, quod talia verba videntur prolata ad magnificandum ea, quæ D. Eques in dimiſſione dicti affictus reliquit, & ſic tanquam dicta
7 ad alium effectum, † & ex quadam potius curialitate non ſunt obligatoria. *Seraph. deciſ. 136. num. 3. & 1323. num. 3. Rota diuerſ. deciſ. 944. num. 2. par. 4. & in recent. deciſ. 289. num. 7. par. 6.* Illorum depoſitio videtur eliſa, nedum ex Teſtibus pro parte Domini Equitis examinatis, ſed etiam ex eo, quod ipſi ſe referunt ad Inſtrumentum ſublocationis, in quo dicta ſcuta 2. mil. apparent promiſſa, ex eo quod dictus Franciſcus ſubconductor omne commodum, & incommodum dicti affictus in ſe ſuſciperet, omniaque in Inſtrumento contenta adamuſſim implere, proindeque dictam pagam ſolueret, ita D. Eques nullam quouis prætextu moleſtiam pateretur. Ex quibus correſpectiuitas obliga-
8 gationum † clarè reſultat, donatioque penitus
9 excluditur, † licet etiam in dubio ea ſemper eſſet interpretatio facienda, quæ donationis eſſet excluſiua, *ad text. in l. ſi cum aurum ff. de ſolut. l. cum de indebito ff. de probation. Afflict. deciſ. 44. num. 24. Mantic. deciſ. 90. num. 6. & in tractat. de tac. & ambig. conuent. lib. 13. tit. 9. num. 1. & ſeq.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum &c.

LEODIEN. PRAEPOSITVRAE.

Lunæ 30. Maij 1639.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *In electione procurator non debet ad votandum admitti non conſtito de legitimo impedimento abſentia principalis.*

2 *In electione licet adhibitum ſit ſcrutinium procedi tamen poteſt per viam compromiſſi.*

3 *Electio quoties fit per compromiſſum procurator abſentis tenetur procuratorio nomine compromittere, ad hoc vt eius votum ſit computandum.*

4 *Conſenſus omnium eligentium interuenire debet in electione, quæ fit per compromiſſum, & quod non interuenerit probatur ex eodem compromiſſo, num.*

DECISIO II.

VACANTE Præpoſitura Collegiatæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ Oppidi Maſech Leodienſis Diœceſis per obitum Franciſci Orani menſe Septembris 1636. Capitulum dictæ Eccleſiæ die 12. eiuſdem menſis conſtituit Lambertum Layes ad recipiendum vota, deinde via compromiſſi declarandum ex pluralitate votorum nouum Præpoſitum. Contingit quod Theodoricus Puytlinch quatuor vota Canonicorum præſentium habuerit, Ioannes verò Tabolet quinque, computatis tamen votis duorum Canonicorum abſentium, nempe Henrici, & Laurentij, qui mediantibus procu-

ratori-

A

ratoribus votum dederunt. Et ſucceſſiuè Lam-
bertus Layes compromiſſarius declarauit, &
elegit in Præpoſitum Ioannem Tabolet. Ve-
rùm contendente Theodorico ſe tanquam
electum à maiori, & ſaniori parte Capituli
eſſe præferendum, deuolutaque cauſa ad Ro-
tam, commiſſaque R. P. D. Motmanno bon:
memor: hodieque à me illius ſucceſſore pro-
poſita.

Domini dixerunt electionem Ioannis Ta-
bolet non eſſe confirmandam. Nam licet ipſe
habuerit quinque vota, duo tamen Canoni-
corum abſentium non ſunt attendenda. Quia
cum non conſtaret de legitimo impedimento
1 abſentiæ, procuratores † eorum ad votandum
admittendi non erant per *text. in cap. quia propter*
§. illud de elect. & in cap. ſi quis iuſto eodem tit. in 6.
& ibi communiter DD.

Secundo, quia in huiuſmodi electione, licèt
2 adhabitum fuerit ſcrutinium, † tamen negari
non poteſt, quin proceſſum fuerit per viam
compromiſſi *ad text. in cap. cum expediat de elect.*
in 6. & ibi gloſſ. in verb. inquiſitis, & in verbo Con-
cilium Zabarella in cap. cum dilectus num. 1. de elect.
Mandagot. in tract. de elect. cap. 45. & 39. & ibi
Adden. ſub lit. C. Vndè erat neceſſarium, quod
Procuratores Laurentij, & Henrici abſentium
procuratorio etiam nomine cõpromiſiſſent,
3 ad hoc † vt ipſorum vota computanda eſſent,
4 quia in compromiſſo debet † omnium con-
ſenſus interuenire, *cap. quia propter de elect. Man-*
dagot. vbi ſupra cap. 39. Zabarell. in d. cap. cum dile-
5 *ctus dicto num. 1.* quod tamen non † fecerunt,
cum id non legatur in compromiſſo, *Bald. in*
l. final. C. de ſuis, & leg. Rot. deciſ. 768. num. 1. par. 3.
recentior.

Quia verò contra perſonam Theodorici
nonnulla etiam opponebantur, placuit Domi-
nis, quod de ijs particulariter videretur.

Et ità vtraque &c.

FIRMANA PRAEDII.

Lunæ 20. Iunij 1639.

ARGVMENTVM.

Manutentio debetur hæredi ex poſſeſſione de-
functi ſi viuens iudicium ſuper manutentione
intentauit ea ratione, nam inſtantia continua-
tur in hæredem. Exceptio ſimulationis in-
continenti probata manutentionem impedit.

SVMMARIVM.

1 *Locationes iunctis exactionibus poſſeſſionem pro-*
bant.
2 *Manutentio ex poſſeſſione defuncti debetur hæredi*
ſtante iudicio ſuper manutentione per defunctum,
dum viueret moto, & num. 4.
3 *Inſtantia capta à defuncto continuatur in hæredem.*
5 *Poſſeſſio probatur ex publico inſtrumento, alio in poſ-*
ſeſſione non exiſtente.
6 *Poſſeſſio alieno nomine retenta, ſi non ſuffragabatur*
defuncto, dum viueret, minus iuuare poteſt illius hæ-
redem.
7 *Subhaſtatio, ex quibus detegatur ſimulata? &*
num. 8.
9 *Simulatio vbi concurrit, omnia geſta ſimulata cen-*
ſentur, & in fraudem veritatis nihil operari
poſſunt.
10 *Probatio maior non reſultat, quam ex propria con-*
feſſione.
11 *Simulatio manutentionem non impedit, & n. 16.*
12 *Simulatio Inſtrumenti detegitur per apocas à con-*
trahentibus poſtea confectas, ex quibus proba-
tur veritas eorum, quæ antea geſta fuerunt, &
num. 14.
13 *Item ſimulatio probatur ex epiſtolis à partibus dein-*
de ſcriptis.
15 *Simulationis exceptio manutentionem impedire non*
poteſt.
16 *Declara non procedere, quoties de ſimulatione no-*
toriè conſtat per confeſſionem partis.
17 *Simulationis exceptio incontinenti probata per eui-*
dentiam facti admittitur etiam in iudicio manuten-
tionis.
18 *Simulatio notoria retardat executionem obligationis*
Cameralis.
19 *Iudex iniuſtè procedens non præiudicat partibus in*
ſuis Iuribus.

DECISIO III.

OBTENTO per D. Antonium Lælium
in partibus mandato de manutenendo
ſuper prædio Valleſciani inter ipſum, & DD.
fratres de Mattheuccijs controuerſo, & inter-
poſita per iſtos appellatione, cauſa mihi com-
miſſa cum facultate manutenendi, quem de
iure; Dubitaui die 27. Maij præteriti, cui ſit
danda manutentio: Verum quia non placuit,
tunc Dominis reſolutionem capere, fuit ordi-
natum, vt videretur de bono iure. Hodiè cau-
ſa denuo propoſita Domini reſponderunt
Mattheuccis dandum eſſe mandatum de ma-
nutenendo, vti hæredibus D. Hortenſiæ vlti-
mæ poſſeditricis prædij, de quo agitur, vt ap-
paret ex locationibus, & exactionibus fructuũ
ab eadem Hortenſia factis, vt in Summ. Mat-
theucciorum *num. 7. & 21.* quæ locationes cum
1 exactionibus † probant poſſeſſionẽ, *gloſ. in l. qui*
vniuerſas §. Quod Colonum verb. colonũ ff. de acquir.
poſſeſſ. & ibi *Bart. & Aret. n. 1. Gabr. de locat. concl. 4*
2 *num. 2.* Quarè cum ipſa, dum viueret, † inſte-
tiſſet pro manutentione in iudicio per Anto-
3 nium moto, quandoquidem † inſtantia conti-
nuatur in hæredes, ipſis etiam hæredibus de-
4 betur † manutentio ex poſſeſſione defuncti, vt
fuit dictum *in Pacen. præheminentiarũ 16. Nouem-*
bris 1618. coram bon. mem. R. P. D. meo Remboldo iu-
xta notat. per Abb. in cap. quia V. num. 11. de iud. Io.
Andr. & Bellam. num. 5. & fuit etiam reſolutum
in Bononien. de Carnalibus 11. Ianuarij 1602. coram
Card. Pamphilio, & in Ariminen. cenſus 19. Ianuarij
1623. coram R. P. D. meo Merlino. Conſtat etiam
de poſſeſſione ipſorum de Mattheuccijs ex In-
5 ſtrumento dato in Summ. *num. 13.* † quod alio
non exiſtente in poſſeſſione plenè probat,
Greg. deciſ. 46. num. 2.

Difficultas, itaque reſidebat in eo, an poſ-
ſeſſio prædij, quando tam per Hortenſiam per
obitum Catherinæ, quam per Mattheuccios
per obitum Hortenſiæ fuit adepta, eſſet vacans

Digitized by Google

nec ne quando quidem ipſa Hortenſia obti-
nuit prædium, vti hæres Catherinæ, quæ illud
nomine Antonij I elij poſſidere aſſerebatur, ad
cuius fauorem idem prædium erat deliberatum
prætio scut. 2. mil. Vnde ſicut poſſeſſio alieno
6 nomine retenta † dicebatur non poſſe suffra-
gari Catherinæ, ita nec iuuare Hortenſiam
eius hæredem *l. conductores C. locati Rot. dec. 677.*
verſ. ſtantibus num. 7. par. 1. recent.

7 Verum quia ipſa ſubhaſtatio † præfati præ-
dij ad fauorem Antonij inter ipſum, & Catha-
rinam ad effectum, vt Mattheuccij, quibus
idem prædium à q. Octauiano Mattheuccio
erat legatum, vlterius Catherinam hæredem
moleſtare non poſſent, colligitur ſimulata,
prout benè deponit vnus Teſtis Summ. Mat-
theucciorum *num. 18.* ante finem, aſſerens pri-
dem de Mattheuccijs excludendis habita fuiſſe
colloquia, & ipſum Teſtem ſæpius iiſdem col-
loquijs interfuiſſe, prout etiam clarius hanc
8 ſimulationem † indicant apocæ manu ipſius
Antonij conſcriptæ (nam in illis non obſtante
prædicta ſubhaſtatione declaratur idem præ-
dium ad Catharinam ſpectare, cum ipſe An-
tonius scut. 1450. in acquiſitione eiuſdem præ-
dij à ſe perſoluta, per ceſſionem cenſus à Ca-
therina ſibi factam aliorum ſcutorum 2000.
debitorum à Martellis Veliternis, vt in Sum.
num. 4. iam recuperauerit) conſequens eſt, vt
9 omnia poſtea geſta † cenſeantur ſimulata, &
in fraudem veritatis nil operari poſſint ex di-
ſpoſitione *text. in l. 1. & tot. tit. C. plus valere quod*
agitur, quàm quod ſimulatè concipitur. Quare cum
Antonius deinde realiter, & cum effectu exe-
gerit à Martellis prædicta scuta 3500. vt in
Summ. *num. 5.* etiam apparet dominium, &
poſſeſſionem dicti prædij verè penes Catheri-
nam permanſiſſe; & conſequenter per eius
obitum vacaſſe, nec in Antonium continuaſſe,
ſed benè per Hortenſiam Catherinæ hæredem
fuiſſe apprehenſam; quam veritatem ipſemet
Antonius in ſuis apocis vno teſte minimè
10 agnouit, adeout † propria ſua confeſſione alia
maior probatio non requiratur *l. cum te Cod. de*
tranſact. Greg. deciſ. 142. num. 4.

Neque hanc veritatem agnitam obſcurare
viſus eſt Dominis ipſe tenor apocarum, quaſi
non verificetur ex dicta cenſus ceſſione Antonij
non recuperaſſe pecunias pro deliberatione
prædij erogatas, quoniam ipſum Inſtrumen-
tum ceſſionis eodem die 4. Ianuarij 1625. ſtipu-
latum, quo die fuerunt apocæ confectæ, aſſerit
ceſſiſſe Antonio de cenſu, quem ipſa habebat
contra Martellos scut. 2000. pro alijs ab eo-
dem impenſis pro extinctione alterius cenſus
paſſiui, quem eadem Catherina cum DD. Ol-
giatis habebat, & reſiduam ſummam sc. 2000.
præfati cenſus actiui contra Martellos fuiſſe
ab ipſa Catherina Antonio venditam, nam
11 apocæ tanquam ſimulatæ, † & non veræ non
poſſunt manutentionem ab Antonio petitam
impedire *l. nec ex vera C. de acquir. poſſeſ.*

Quia cum in ipſis apocis fiat mentio Inſtru-
menti ceſſionis ſupradicti cenſus actiui contra
Martellos Summ. *num. 4.* ibi, *Hauendomi Sua Si-*
gnoria rimborſato delli ſcudi 1450. con hauermi ce-
duto ſotto li 4. Gennaro preſente per mano di Gio. An-
tonio Vigorito Notario rogato il cenſo delli Signori
Tito Liuio, Neſtilio, e fratelli de Martelli di Vel-
letri &c. Apocæ demonſtrantur eſſe poſterio-
res ipſo Inſtrumento, ideoque per eas inter-
pretari id, quod prius geſtum erat: Vnde cum
cauſa ſimulandi fuerit hæc, vt nimirum cre-
derent Mattheucci prædium reuera fuiſſe
ſubhaſtatum, & tranſiſſe in dominium Anto-
nij, ne amplius Catherinam, quaſi ipſa poſſi-
dere deſiiſſet, moleſtarent facile etiam ipſa
12 ſimulatio detegitur inſtrumenti, † & per apo-
cas probatur veritas eorum, quæ antea geſta
fuerunt, *Rot. deciſ. 806. par. 1. diuerſ. Bald. in l. mul-*
tum intereſt num. 2. C. ſi quis alteri, vel ſibi. Quod
13 etiam oſtendit epiſtola Antonij † Hortenſiæ
ſcripta anno 1637. dicta Summ. *num.* 5. in qua
de hac apoca mentionem facit, & ipſam Hor-
tenſiam quomodo tueri ſe contra Mattheuc-
cios fideicommiſſarios poſſit acquirendo illo-
rum iura, & prædio, vt Domina frui, admo-
nuit, prout etiam ex alia epiſtola Summ. eo-
dem *num. 5.* colligitur, vbi hanc poſſeſſionem
inter bona Catherinæ deſcribi ab Hortenſia
hærede pro libitu ſuo Antonius permiſit, quod
certè ſi ad ipſum prædium ſpectaſſet, nequa-
quam feciſſet. Et manifeſtiſſimè idem demon-
14 ſtrant ſequentia verba † præfatæ apocæ, *Per*
tanto dichiaro, che la detta poſſeſſione di Valleſciano
appartiene, & è di detta Signora Zia Catherina Mat-
theuccia non più mia; ſi come à S. S. da hoggi per ſem-
pre la cedo, concedo, e transferiſco in ogni miglior mo-
do, e con tutte, e ſingole raggioni, che ci hò ſopra;
quæ verba nullum ius penes Antonium re-
manſiſſe, ſed omnia in Catherinam, & conſe-
quenter in Hortenſiam eius heredem transfu-
ſa eſſe ſufficienter declarant.

Non obſtat, quod in Inſtrumento præfato
fiat mentio pecuniæ Catherinæ eſſe ſolutas,
nam Teſtes in Sum. primæ poſitionis illorum
de Matheuccijs claré deponunt fuiſſe tantùm
oſtenſas (vt vulgò dicitur) *per moſtra,* præſer-
tim vnus Teſtis inſtrumentarius dicto Summ.
num. 17. & alius, qui ipſemet pecunias accom-
modauit eodem Summ. *num. 18.* quæ ſimu-
15 latè geſta † eſſe per apocas ſubſequentes ap-
paret, *Rota apud Cencium de cenſib. deciſ. 164.*
num. 3.

Neque iuuaret Antonium, ſi diceret, quod
exceptio ſimulationis manutentionem im-
pedire non poteſt, *& deciſ. 677. num. 1. part. 2. re-*
16 *centior.* quia hoc non procedit † ſi de ſimula-
tione notoriè conſtat, prout hic per confeſſio-
nem partis, *Rota apud Illuſtriſſimum D. meum De-*
canum deciſ. 222. num. 4. &c. Hæc enim exceptio
17 incontinenti probata † per euidentiam facti
admittitur etiam in iudicio manutentionis, vt
fuit dictum *in Romana Domus 29. Nouemb. 1638.*
coram R. P. D. meo Panzirolo; & ſimulatio noto-
18 ria † retardat executionem Cameralem *Grat.*
diſcept. 264. num. 45. qua ſimulatione ſtante non
eſt mirum, ſi tenor Inſtrumenti oculis omnium
expoſiti ſit diuerſus à tenore apocarum pro
ſecuritate Catherinæ confectarum, quæque in-
ter Antonium, & Catherinam confidentia-
liter penes tertias perſonas latebant, & hodiè

in

in lucem prolatę totam facti ſeriem detegunt; Nec enim probabile eſt, quod Antonius aſſeſit has apocas ad illum effectum tantum, vt Catherina, quæ in Domo Cognatæ eiuſdem Antonij morabatur ſe de proprijs redditibus viuere, docere poſſet, eſſe compoſitas, adeoq; melius tractaretur; quia ſi hæc apocarum cauſa extitiſſet, patet illas non tertijs perſonis ſub tam arcto ſigillo, ſed potius in manu eiuſdem Catherinæ, vt illas quandocumque voluiſſet cognatæ exhibere poſſet, fuiſſe relinquendas.

Non obſtat denique pactum reſolutiuum per Antonium in apocis appoſitum, quod nimirum poſſeſsionem retrocedere Catherinæ ipſe non intelligat, niſi in quantum cenſus ſibi ceſſus eſſet exigibilis à Martellis. Quia cum ipſum cenſum, vt ſupra dictum eſt, & patet *Sum. Mattheucciorum num.* 5. Antonius exegerit, non poteſt de inexigibilitate conqueri.

Minus obſtat, quod Iudex de partibus manutentionem ad fauorem Antonij decreuerit: quia circumſcripta quæſtione validitatis eiuſdem decreti, illud videtur notoriè iniuſtum, propter confeſsionem Antonij, de qua in apoca, & Epiſtolis, & præſertim epiſtola *Sum. num.* 9. quibus fatetur prædium eſſe proprium Catherinę, & ab ea poſſeſſum, cui ſucceſsit
19 Hortenſia, vnde Iudex † eiuſdem hæredibus in ſuis iuribus pręiudicare non potuit *ex notat. in l. iuſtè poſſidet ff. de acquir. poſſeſſ. & in l. meminerint C. vnde vi, Gregor. dec. 69. num. 3.* ex quibus viſum fuit conſtare de bono iure illorum de Mattheuccijs, adeoque illis dandum eſſe mãdatum de manutenendo.

Et ita vtraque parte &c.

ROMANA DOTIS.

Luna 20. Iunij 1639.

ARGVMENTVM.

Maritus, cui vltra dotem fuerunt promiſſa etiã alimenta non tenetur illa compenſare cum fructibus dotis non ſolutæ, quia reputantur tanquam pars certæ quantitatis promiſſæ pro ſumma totius dotis, & habent diuerſam naturam à fructibus.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta vltra dotem, quod fuerint marito promiſſa, ex quibus probetur? & num. 3.*
2 *Declaratio explicat ſolum, quod antea factum fuit, nec aliquid de nouo addit.*
4 *Obligatus in aliqua apoca, cenſetur etiam virtualiter obligatus ad omne id, quod in ipſa continetur.*
5 *Auus neptem dotare tenetur.*
6 *Alimenta ſi fuerunt promiſſa vltra dotem non compenſantur cum fructibus dotis non ſoluta, quia reputantur tamquam pars quantitatis promiſſæ pro ſumma totius dotis.*
7 *Item habent diuerſam naturam à fructibus dotis,*

quia ſi alimenta data non fuiſſent, maior dos ſolui debuiſſet.

DECISIO IV.

CVM Domini tribus iam deciſionibus coram R. P. D. meo Panzirolo firmaſſent Benedicto Florauanti deberi reſiduum dotis, eiuſque fructus, vna cum habitatione pro ſuo, ſuæque familiæ vſu, & alimentis pro ſe, & vxore tantum, decretumq; pro his omnibus fuiſſet mandatum executiuum; deindè interpoſita pro parte Catherinæ hæredis vſufructuariæ q. Odoardi Lopez appellatione, cauſa bon. me. R. P. D. Buccabellæ commiſſa fuit, coram eodem, Benedicto tantum informante 5. Iulij 1638. reſolutum decretum huiuſmodi eſſe confirmandum, & hodie coram me in locum bo. me. Buccabellæ ſubrogato dubitatum, An ſit recedendum à Deciſis: Domini negatiuè reſponderunt.

Difficultas quippe in eo conſiſtebat vtrum præter ſummam ſcut. 10. mil. Benedicto pro dote aſſignatorum promiſſa etiam fuerint alimenta, quæ cum fructibus dotis non ſolutæ compenſare non teneatur. Et viſum fuit ſatis conſtare de promiſſione horum alimento-
1 rum † ex declaratione, quam fecit idem Philippus hæres Odoardi patris, *vt in Summ. Benedicti num. 2.* vbi habetur promiſſionem huiuſmodi alimentorum comprehendi ſub verbis capitulorum matrimonialium, per quæ contrahentes ſe obligarunt ſeruare omnia promiſſa *ſotto parola da Gentilhuomo*, & cum iuramento, prout fuit etiam *in deciſionibus præteritis in hac cauſa R. P. D. mei Panziroli* ponderatum. Nam licet hæc promiſſio expreſsè non legatur in capitulis, tamen continent aliqua, quæ eamdem ſaltem implicitè denotare videntur, in illis ipſis verbis, *e per oſſeruanza di tutte le ſopradette coſe promettono ambe le parti inuiolabilmente oſſeruare tutto quello ſi promette tanto in parola, quanto in ſcrittura, vt in Sum. Catherinæ num. 1.* Ex quibus rectè potuit fieri à Phi-
2 lippo talis declaratio, † per quam id ſolum, quod antea factum fuit explicatur, nec aliquid de nouo additur, vt notant *DD. in l. hæredes palam §. ſi quid poſt factam de teſtamen gloſſ. in cap. per tuas de donat. Decius in l. edita num. 47. C.*
3 *de edend.* Imò ipſa promiſſio confirmatur † ex pluribus tractatibus, qui eamdẽ præceſſerunt, quibus accedit declaratio Odoardi avi Dionoræ in ſuo teſtamento, in quo aſſeruit non ſolùm fuiſſe promiſſam dotem ſcutor. 9. mil. ſed etiam alias res, quæ verba non poſſunt in alio verificari, niſi in alimentis, & habitatione. Quare cum ipſe ſciret vltra dotẽ expreſſam in Apoca aliquid aliud etiam ſub verbis fuiſſe promiſſum, cenſetur per ſuum conſenſum præſtitum in eadem Apoca etiam eſſe
4 obligatus † ad omne id, quod virtualiter in ipſa continetur, *Alex. conſ. 8. colum. 1. in fin. lib. 4. Surd. conſ. 15. nu. 19. & 20.* maximè dum idem ratificauit in teſtamento, mandando ſolui reſiduum dotis promiſſæ Benedicto in ſc. 9. mil.

& alijs rebus, prout in deciſionibus in hac
cauſa emanatis copioſiſſimè dictum fuit, in
quibus etiam conſideratur, quod pater Dio-
noræ Philippus tempore promiſſæ dotis erat
filius familias, adeoque Odoardus eiuſdem
5 Philippi Pater ex diſpoſitione iuris † neptem
dotare tenebatur *l. dotem dedit de collat. bonorum
Fontanel. l. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 7. num. 1. & ſeq.*
quamuis omnem penitus dubitationem au-
ferat ipſe Philippus, qui fuit vnus ex contra-
hentibus.

Dictum autem fuit hæc alimenta deberi
vltra fructus dotis, cum quibus non poſſunt
6 compenſari, † quia reputantur tanquam pars
certę quantitatis promiſſæ pro ſumma
totius dotis, vt tradit *Fontanell. de pact. nupt.
gloſſ. 3. clauſ. 7. par. 14. numer. 34. Mantic. de tacit. &
ambig. lib. 12. tit. 27. num. 31. Rot. decis. 556. num. 3.
p. 1. diuerſ.* & habent diuerſam naturam à fru-
7 ctibus, † cum ſi hæc alimenta data non fuiſ-
ſent, maior dos ſolui debuiſſet, vt in ſimili
de apparatu cenſuit *Rota in allegata deciſ. 556. nu-
mer. 5. par. 1. diuerſ.* quod benè probant Teſtes
aliàs *in Sum. Benedicti num.* 4. dati in poſitione
30. Martij 1636.

Nec obſtare viſa eſt Dominis minuta teſta-
menti Odoardi de nouo reperta, & *in Summ.
Catherinæ* data *num.* 2. in qua nulla fit mentio
de alimentis, quæ licet concordet cum folio
informi, quod malè appellari matricem, *Rota
coram R.P.D. meo Panzirolo* dixit *ſub die* 21. *Apr.*
1636. non tamen tamquam voluntas teſtandi
probat contra ipſum teſtamentum cum
omnibus ſolemnitatibus perfectum vulgatis
iuribus. Et reliquis, quæ pro parte Cathari-
næ recuſantis continuare Benedicto alimenta
præſtita, afferuntur, ſatis iam abundè aliàs
fuit *in dicta deciſione coram R.P.D. meo Panzirolo*
reſponſum, in qua deciſione omnia benè ſub-
lata remanent. Vlterius conſiderarunt DD.
quod Odoardus auus ſentiens commodum
minorum expenſarum in huiuſmodi alimen-
tis ſoli Benedicto, & vxori præſtandis, quam
proprio curru, vt antea, & famulis alendis, quæ
dimiſſa ab Odoardo Benedictus à die alimen-
torum de ſuo in commodum totius familiæ
Odoardi inſumpſit, facilè induci potuit ad
conſentiendum promiſſioni eorumdem ali-
mentorum.

Et ita vtraque, &c.

DERTVSEN. PAROCHIALIS, SEV PRIORATVS.

Veneris 1. Iulij 1639.

ARGVMENTVM.

Clauſula *litis ſtatum* ſolum præſeruat gratiam à ſubreptione, non tamen operatur, vt poſſit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorum. Papa licet prouidendo non attentet, nihilominus attentat executor tradendo poſſeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta timenda eſt, & omnia in eius ſpretum geſta ſunt attentata, & reuocanda.*

2 *Papa conferendo beneficium in forma gratioſa dando ſpeciales executores cum mentione litis, & cum clauſula* litis ſtatum, &c. *videtur cauſam ſuper beneficio pendentem ad ſe auocaſſe.*

3 Seraphin. deciſ. 1003. *declaratur in quibus terminis loquatur?*

4 *Clauſula* litis ſtatum, *licet præſeruet gratiam à ſubreptione, quæ incurritur ob non factam mentionem litis, tamen non operatur, vt poſſit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorum.*

5 *Rota ſemper ſolet reuerenter amplecti reſponſa Sac. Congregationis Concilij.*

6 *Attentaſſe non dicitur, qui poſſeſſionem cœpit vigore literarum Apoſtolicarum.*

7 *Papa ſicuti non attentat prouidendo, ita nec executores exequendo. Contra num.* 8.

9 *Poſſeſſio capta vigore literarum Apoſtolicarum poteſt eſſe attentata, licet literæ non ſint attentatæ.*

10 *Attentata vt dicantur conſtare debet de nõ iure attentantis per confeſſionem partis, vel rem iudicatam.*

11 *Attentata commiſſa in ſpretum Inhibitionis Rotalis Officio Iudicis reuocantur.*

DECISIO V.

VACANTE Parochiali Eccleſia Oppidi de Bathea Dertuſeñ Diœceſis de menſe Septembris 1637. per obitum Michaelis Valleſpir, habitoq; per Vicarios Capitulares concurſu fuit ab iis electus Ioſeph Rams. Cum verò Iacobus Boæſius alter ex concurrentibus prætenderet ſe grauatum recurſum habuit ad Sanctiſſimum, & à S. Sanctitate prædictam Eccleſiam vti vacantem ob non ſeruatam formam concurſus à Sac. Concilio Tridentino præſcriptam impetrauit, & cauſam ſuper validitate ſuæ prouiſionis, ac nullitate prouiſionis dicti Ioſephi in Rota bo. me. Buccabellæ committi obtinuit, dictæq; commiſſionis vigore citationem cum inhibitione expediuit, & die 6. Iulij 1638. contra Ioſephũ exequi fecit. Mortuo vero Ioſepho die 7. Auguſti 1638. Vicarijſque Capitularibus nouum concurſum indicentibus die 21. Auguſti prędicti dictam inhibitionem intimari fecit. Illiſque nihilominus concurſum celebrantibus die 26. eiuſdem, electo Io: Valleſpiro dictus Iacobus Boæſus commiſſione ſpeciali obtenta eidem bo. mem. Buccabellæ directa, citationem cum inhibitione die 4. Ianuarij 1639. pręſentari curauit. Quibus non obſtantibus Ioannes Valleſpir ſub die 9. eiuſdem dictæ Eccleſiæ poſſeſſionem accepit.

Quare hodie coram me in locum bon. me. Buccabellæ ſubrogato dubitatum fuit, An conſtet de attentatis, quæ veniant reuocanda. Et Domini affirmatiuè reſponderunt. Notiſſimi enim iuris eſt inhibitionem Rotalem
1 ſiue iuſtam, † ſiue iniuſtam eſſe timendam, &

omnia

omnia in eius ſpretum geſta eſſe attentata, & reuocanda, *Ludouiſ deciſ.145. per tot. Acchill. de graſſ.deciſ.29.de appell. Put.dec.385.lib.2. Andr.deciſ. 16. & 34.* & fuit dictum nouiſsimè *in vna Moguntina hareditatis 1. Aprilis 1639. coram R.P. D. meo Carillo.* Vnde eum tàm concurſus, in quo fuit electus Ioannes præfatus, quam illius poſſeſsio fuerint habiti poſt præſentatam inhibitionem Rotalem non poſſunt excuſari ob attentatis, & reuocatione ex ſupra allegatis.

Neque Dominis releuare viſa ſunt ea, quę pro parte Ioannis deducebantur, nimirum,
2 quod Pontifex Beneficium conferendo † Ioanni in forma gratioſa, dando ſpeciales executores cum mentione litis, & clauſula *litis ſtatum, &c.* videtur cauſam ad ſe auocaſſe ex *Seraph.deciſ.1003. num. 3.* Quia vltra quod *Se-*
3 *raph.* † ſi benè aduertatur,non dicit propterea cauſam à Rota eſſe auocatam, loquitur in terminis diuerſis, nimirum in poſſeſſione capta vigore Breuis ipſius Papæ,in quo dabatur facultas illam apprehendendi etiam propria authoritate, & in commiſſione aderat clauſula *ſine praiudicio executionis literarum Apoſtolicarum*, vt ibi patet *numero 1. & 2.* quod non eſt in præſenti caſu, Clauſula verò *litis*
4 *ſtatum* † licet præſeruet gratiam à ſubreptione, quæ incurreretur ob non factam mentionem litis, tamen non operatur, vt poſsit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorum, vt fuit dictum *in Terdonen.Iuriſpatronatus 13. Maij 1616. cora Eminentiſſ. D.meo Pamphilio, & in Conchen. Beneficij de Trieſte 20. Decembris 1619. coram Reuerendiſſ.D.meo Decano*, quas refert *Beltram. ad Greg.XV.deciſ.2.num.16.Barboſ de clauſ. clauſ. 77.num.2. & adden.ad deciſ.Buratti deciſ.794. numer.11.*

Minus facit, quod dicitur huiuſmodi litem fuiſſe auocatam per Congregationem Concilij; quia in Decreto Sacræ Congre-
5 gationis, cuius ſanè reſponſa † Rota ſemper reuerenter amplectitur, nullum verbum auocationis cauſæ legitur. Et in eo ſolùm habetur, electionem plurium Vicariorum ſede vacante eſſe inualidam, & S.Congregationem facto prius verbo cum Sãctiſsimo actorum conualidationem conceſsiſſe, & iuſsiſſe, vt in futurum vnius tantum Vicarij electio fiat, donec concludenter doceatur de contraria conſuetudine legitimè præſcripta, vel de immemorabili.

Non obſtat, quod Ioannes accepit poſſeſ-
6 ſionem vigore literarum Apoſtolicarum,† & propterea non attentauerit *ex Seraph. dicta deciſ.1003.* quia vt dictum eſt *Seraph.* loquitur in caſu, quo commiſſio Rotalis habet clauſulam ſine praiudicio executionis literarum Apoſtolicarum, vt videre eſt ibi *num.2.*
7 Non obſtat, quod ſicuti Papa † non attentat prouidendo, ita nec executores exequendo, & tradendo poſſeſſionem, quia contra-
8 rium † eſt verum, & tenet *Rota coram Ludouiſ. dec.10.num.2. & in Vrgellen.Archidiaconatus 13. Aprilis 1592. coram Penia, & in dicta Terdonen. Iuriſpatronatus coram Eminentiſſimo D.meo Cardinali Pamphilio, & in dicta Conchen. Beneficij de Trieſte coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, & ſequitur *Beltram. ad deciſ.Ludouiſ.dec.2.n.15.*
9 vbi habetur, quod poſſeſſio capta † vigore literarum Apoſtolicarum poteſt eſſe attentata, licet literæ non ſint attentatæ.

Nec obſtat, quod dicitur de bono iure Ioannis, & de non iure Iacobi, quia vltra quod Rota non guſtauit de bono, vel malo iure alicuius ex collitigantibus, neque de eo con-
10 ſtat per confeſſionem partis, † vel rem iudicatam, prout requireretur *ex Ludouiſ.dec.465.*
11 *num. 9.* In omnem euentum ſunt † reuocanda attentata ex officio Iudicis, vti commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis, *Ludouiſ. dicta deciſ.465.num.10.& 11. & deciſ.91. num.8. & 9. & ibi adden.num.12.*

Et ita vtraque, &c.

GERVNDEN. IVRISDICTIONIS.

Veneris 1. Iulij 1639.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur Epiſcopo ſuper exercitio ſuæ Iuriſdictionis in Diœceſi vbicumque conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti. Cauſa contra Epiſcopum in Rota commiſſa cum facultate inhibendi cauſa cognita, tunc ad effectum inhibendi non eſt neceſſaria traſportatio actorum, ſed ſufficit ſola diſputatio dubij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper exercitio Iuriſdictionis in omnibus Eccleſiis exiſtentibus intra fines ſuæ Diœceſis.*
2 *Fallit vbicumque conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti tunc enim ius Epiſcopo non aſſiſtit, ſed exemptus in ſua poſſeſſione manutenetur.*
3 *Epiſcopo inhibendum eſt in exercitio ſuæ Iuriſdictionis quando conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti, ne in ſua poſſeſſione turbetur.*
4 *Tranſportatio actorum non requiritur ad effectum inhibendi Epiſcopum in exercitio ſuæ iuriſdictionis quamuis inhibitio ſit concedenda cauſa cognita, quia ſuper hoc non debet confici proceſſus. & num.5.*
6 *Et ſola dubij diſputatio ſufficit ad effectum cognitionis cauſæ.*
7 *Epiſcopus in viſitatione, & in concernentibus cultum diuinum procedere poteſt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus vigore* Sac. Conc. Trident. cap.4.ſeſſ.6.& cap.8.ſeſſ.7.
8 *Iuriſdictio conceſſa inferiori cenſetur cumulatiuè, non priuatiuè quoad Epiſcopum.*
Declara. num.9.

DECISIO VI.

EPISCOPVS Gerunden. promulgauit nuper quoddam pœnale præceptum in Eccleſia Sanctæ Fælicis, quo certus modus aſſiſtendi Sanctiſſimi Sacramenti expoſitioni Capitulo, & Clericis præſcribitur. Prætendente ve-

te verò Abbate eiuſdem Eccleſiæ ciuilem omnem iuriſdictionem, & vniuerſam adminiſtrationem eorum, quæ diuinum cultum tangunt in præfata Eccleſia, ad ſe pertinere vigore cuiuſdam laudi iam ab anno 1318. lati, ſæpèque à Rota canonizati, vt videre eſt *deciſ. 370. & 145. par. 5. recent.* eodemq; appellante, ac lite coram me introducta *cum facultate inhibendi cauſa cognita*. Propoſui dubium An Epiſcopo ſit inhibendum, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

Nam licet regulariter quilibet Epiſcopus
1 habeat intentionem fundatam † ſuper exercitio Iuriſdictionis in omnibus Eccleſijs exiſtentibus intra fines ſuæ Diœceſis *cap. omnes Baſilica 16. q. 7. cap. decretum 10. q. 1. cap. conquærente de offic. ordin. cap. cum perſona de priuil. in 6.* Tamen
2 vbicumque conſtat † de titulo, & poſſeſſione exempti. Ius deſinit aſſiſtere Epiſcopo, & exemptus manutenetur in ſua poſſeſſione iuxta diſpoſitionem *text. in d. cap. cum perſona §. quod ſi tales de priuileg. in 6. Seraph. deciſ. 1386. n. 1 & deciſ. 595. num. 3. & 4.* & fuit dictum *in Brixien. Iuriſdictionis 9. Iunij, & 11. Decembris 1634. coram R.P.D. meo Pirouano.* Cum ergo Abbas & Capitulum S. Fælicis exhibeant prædictum laudum præbens illi iuſtum titulum exercendi iuriſdictionem circa tangentia cultum diuinum in dicta Eccleſia, iuxta quod laudum non licet Epiſcopo ingerere ſe in cauſis ciuilibus, & Eccleſiæ cultum ſpectantibus, niſi per viam appellationis, & conſtet
3 etiam de Abbatis, & Capituli† poſſeſſione ex multis actibus datis *Summ. num. 2.* ſequitur neceſſariò eſſe inhibendum Epiſcopo, ne ij in ſua poſſeſſione turbentur iuxta diſpoſitionem *dicti Capituli cum perſona §. quod ſi tales*, & ſeruauit *Rota in Oſcen. Iuriſdictionis 11. Decembris 1637. coram R.P.D. meo Pirouano*, in qua fuit etiam in indiuiduo reſolutum eſſe inhibendũ Ordinatio.

Non obſtat, quod pro parte Epiſcopi opponatur defectus tranſportationis actorum, quia
4 ad effectum inhibendi † non requiritur dicta traſportatio, *Put. deciſ. 198. lib. 1.* Et licet inhi-
5 bitio concedi debeat cauſa cognita, † non tamen ſequitur ſuper hoc fieri debere proceſſum, *Rota deciſ. 558. num. 6. par. 1. recent.* Imò hæc propoſiti dubij diſputatio, ſufficiens cau-
6 ſæ cognitio † poterit appellari, dum oſtenditur Abbatem, & Canonicos eſſe in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, de qua agitur non ſolùm ex ſupradicto laudo, verùm etiam ex alijs actibus poſſeſſorijs, de quibus *dicto Summ. num. 2.*

Nec obſtat, quod liceat ſaltem Epiſcopo procedere tanquam Sedis Apoſtolicæ dele-
7 gato† & in viſitatione in concernentibus cultum diuinum *ex Conc. Trid. cap. 4. ſeſſ. 6. & cap. 8 ſeſſ. 7.* quia hic non apparet Epiſcopum taliter non proceſſiſſe, ſed vti ordinarium.

Minus obſtat, quod facultas in laudo data Abbati, & Capitulo intelligatur data cumu-
8 latiuè, † & non priuatiuè, quoad Epiſcopum, vt *per Rotam deciſ. 385. num. 8. par. 1. diuerſ.* Quia vltra quod allegata deciſio non applicatur ca-
9 ſui noſtro, res videtur carere difficultate† cum laudum clarè loquatur, & priuatiuè quoad Epiſcopum Abbati iuriſdictionem tribuat in ciuilibus, & ex obſeruãtia ſubſecuta ſufficienter etiam fuerit declaratum. Ex quibus dictum fuit eſſe inhibendum Epiſcopo.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA SALVIANI.

Mercurij 16. Nouembris 1639.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *In materia liquidationis fructuum leuiores probationes admittuntur etiam per coniecturas.*

2 *Quantitas fructuum perceptorum ſufficienter probatur ex conſuetis.*

3 *In liquidatione fructuum plurimum verſatur Iudicis arbitrium.*

4 *Fructus fuiſſe perceptos in certa ſumma ſiue quantitate ex quibus probetur?*

DECISIO VII.

FVERAT ab A. C in fauorem DD. de Rugerijs agentium vtili Saluiano lata ſententia contra D. Bernardinum Maffeum, cui appellanti, cum Rota decreuiſſet mandatum de manutenendo, ſucceſſiuè dixit eidem deberi fructus Caſalis à die editi interdicti ex rubris 18. de quibus agebatur, eoſque ad rationem iul. 54. pro quolibet rubro eſſe calculandos, vt videre eſt *in Deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani ſub die 23. Martij 1639.* Non acquieſcentibus verò DD. de Rugerijs, commiſſaque mihi appellationis cauſa, propoſui Dubium, An conſtaret de exceſſiua liquidatione & Domini negatiuè reſponderunt.

1 Etenim cum in materia † liquidationis fructuum leuiores probationes admittantur etiã per coniecturas *Seraph. deciſ. 1245. numer. 7. Bald. conſ. 323. num. 5. lib. 2. Surd. deciſ. 282. nu. 26. & 27.*
2 & ſufficienter probetur † quantitas perceptorum à conſuetis, *Achill. de Graff. deciſ. 22. de reſt. ſpol. & in Ariminen. Fructuum 17. Februarij 1617. coram bon. mem. Remboldo*, in eaſque † plurimum
3 tribui Iudicis arbitrio teſtatur *Natt. conſil. 510. num. 7. lib. 3.* Cumque in præſenti caſu Caſale rubrorum 18. pro eo tempore, quo à Dominis de Rugerijs detentum fuit, locatum extiterit ad rationem iul. 54. pro quolibet rubro, & ſic pro annuis ſcutis 97. bai. 20. vt patet ex Inſtrumento locationis, *Summ. num. 1.* eandemque ſummam dictos Rugerios recepiſſe, † ap-
4 pareat ex atteſtationibus Computiſtæ Montis Pictatis, *Summ. num. 2.* ſatis ſuperque iuſtificari huiuſmodi fructuum quantitatem Domini cenſuerunt, *vt in eadem Reuerendiſſ. D. mei Decani Deciſione*, atque adeo de exceſſiua liquidatione non conſtare.

Et ita Domino Bernardino tantum informante reſolutum &c.

PERV-

Digitized by Google

PERVSINA LEGITIMAE.

Sabbato 26. Nouembris 1639.

ARGVMENTVM.

Legitima ſoluenda eſt filio in bonis, non autem in pecunia, & quoad illius quantitatem ſtandum eſt partium conuentioni contentæ in apoca confecta, quæ tanquam approbata ab vtraque parte ſeruanda eſt.

SVMMARIVM.

1 *Laudum à partibus acceptatum tenet in vim pacti, & ab eo recedendum non eſt.*

2 *Legitima debita filiæ in concurſu cum tribus fratribus eſt triens, hoc eſt tertia pars bonorum inter quatuor diuidenda.*

3 *Legitima debetur de bonis, & ſubſtantia defuncti, non vero in pecunia, & nu. 4.*

5 *Legitima detrahenda non eſt ex vna re ad electionem filij.*

6 *Item neque de ſingulis corporibus hæreditarijs, ſed de vno, vel duobus arbitrio boni viri.*

7 *Quantitas legitimæ ſi fuit à partibus in aliqua apoca liquidata, ea tanquam approbata, & ſubſcripta ab vtraque parte ſeruanda eſt.*

8 *Legitima quoties vigore alicuius Laudi aſſignanda eſt in bonis, licet partes deinde per apocam priuatam declarent eandem legitimam eſſe reductam ad certam ſummam non exinde cenſetur à Laudo receſſiſſe, ſed tantum pro qua quantitate bona eſſent conſignanda pro legitima.*

9 *Legitima ſi fuit à partibus liquidata non poteſt deinde ſub prætextu ſummæ incertæ illius aſſignatio euitari, & ratio redditur, nu. 10.*

DECISIO VIII.

IOSEPH Cinenocius decedens reliquit tres filios maiores, Ludouicum, Ioannem Baptiſtam, & Ioannem Antonium, & Vincentiam vnicam fœminam. Ioanni Baptiſtæ ſucceſſit Ioſeph Iunior filius, & hæres, quem etiam hæredem inſtituit Ludouicus. Vincentia verò intra decedens hæredem fecit Ioannem Antonium. Occaſione iſtarum hæreditatum orta controuerſia inter Ioannem Antonium, & Ioſephum Iuniorem, tandem duo anno 1610. deuentum fuit ad compromiſſũ in perſonam Cencij, & Scotti. Hi duo arbitri inter alia capita ſtatuerunt Ioanni Antonio vti hæredi Vincentiæ deberi legitimam, nempè duodecimam partem bonorum Ioſephi Senioris, vnà cum fructibus ab anno 1580. vſque ad effectualem conſignationem, ad quam Ioſephum pro duabus tertijs partibus, Ioannem Antonium verò pro vna tertia debere concurrere cenſuerunt. Pro huius Laudi executione introducta cauſa in Rota, & deinde ſubdelegatione iudicis ad effectum liquidandi legitimam Vincentiæ ad inſtantiam Franciſci, & fratrum de Cantuccijs minorum, & hæredum dicti Ioannis Antonij communium amicorum ſuaſione placuit vtrique parti amicabiliter tranſigendo quantitatem huiuſmodi legitimę firmare, vt videre eſt in apoca ab eiſdem de anno 1637. ſubſcripta. Quia verò ad illius conſignationem nunquam fuit deuentum. Hodie denuo dubitatur, An Ioſeph teneatur ad legitimam Vincentiæ, & ad quam ſummam? Et Domini quod attinet ad primam partem dubij dixerunt Ioſephum teneri ad legitimam pro rata duodecimæ partis iuxta 1 Laudum, † quod cum ſit à partibus acceptatum tenet in vim pacti, & ab eo recedendũ non eſt, *Rot. deciſ. 558. numer. 1. par. 2. recen. Pariſ. conſ. 46. num. 16. lib. 1. Gratian. diſcept. 755. num. 14.* Et ſanè viſa fuit res carere difficultate, quia cum agatur de legitima debita filiæ in con- 2 curſu cum tribus fratribus, † certum eſt legitimam eſſe trientem hoc eſt tertiam partem bonorum inter quatuor diuidendam *ad text. in §. 1. Auth. de trient. & ſemiſſe, & tradunt DD. in auth. nouiſſima C. de inoff. teſtam. Craſſ. de ſucceſſ. §. legitima quæſt. 7. num. 1. Onuer. § ſed hæc ita Inſtit. tit. de inoff. teſtam.* Cuius quidem tertiæ partis quarta pars eſt duodecima totius aſſis, vt clarè patet ex diuiſionis calculo.

Eam autem in bonis ſoluendam Domini dixerunt, non autem in pecunia. Quia legi- 3 tima debetur de bonis, † & ſubſtantia defuncti *ad text. in d. §. 1. Auth. de trient. & ſemiſſ. Craſſ. de ſucceſſ. d. §. legitima quæſt. 15. nu. 1.* Non vero † in 4 pecunia, *Bart. in l. ſuus quoque nu. 10. de hæred. inſt. Ripa in l. in quartam nu. 120. ff. ad legem falc. Craſſ. vbi ſupra num. 2. Gabriel tit. de legitima conc. 3. nu. 2.* 5 Sicuti neque de vna re † ad electionem filij ea detrahenda eſt, *Craſſ. vbi ſupra quæſt. 17. Gabr. conc. 4. num. 1. & 3.* Neque de ſingulis corpori- 6 bus † hæreditarijs, ſed de vno, vel duobus arbitrio boni viri, *vt eſt communis DD. ſententia relat. per alleg. Craſſ. q. 16. nu. 1. Gabr. conc. 3. nu. 1. Pariſ. conſ. 16. nu. 39. lib. 2.*

At quod attinet ad quantitatem, eam ſufficienter liquidatam cenſuerũt ex apoca data *Summ. Franciſci num. 3.* In qua ſtabilitur legitimam Vincentiæ detracta tertia parte ad Franciſcum ſpectante cæteriſque detrahendis aſcẽdere ad ſcuta 1312. computatis etiam fructi- 7 bus. † Quæ cum ſit approbata, & ſubſcripta ab vtraque parte ſeruanda eſt, *Gregor. deciſ. 328. nu. 1.* Nec videtur poſſe impugnari.

Neque verò ex eadem apoca inducta videtur obligatio ſoluendi legitimam in pecunia, licet in ea dicatur eandem legitimam reductã 8 eſſe in ſcu. 1312. Quia cum vigore Laudi † legitima in bonis eſſet aſſignanda, & in apoca nulla legatur obligatio illam tradendi in pecunia, dicendum non eſt partes à Laudo recedere voluiſſe, & ſic apoca ſolum cenſenda eſt facta eſſe ad ſciendum pro qua quantitate bona eſſent conſignanda pro legitima, vt fuit dictum inter has eaſdem partes *in Peruſina Pecuniaria 5. Nouembris 1639. coram R. P. D. meo Cerillo.*

Non obſtat quod pro parte Ioſephi obijciebatur de illiquiditate deducta, ex eo quod vigore dicti Laudi de ſumma fructuum legitimæ deducendæ eſſent Penſiones cuiuſdam apothecæ, quæ ad manus Ioãnis Antonij peruenerunt, & alia debita Ioſephi Senioris, quæ

per

per totum Iunium 1657. exhiberentur, vt in eadem apoca continetur. Quia ſatis eſt, quod exiſtentia aliorum debitorum (quæ quidem attento tenore apocę per totum menſem Iunium 1657. iam elapſum erat probanda) vel quod aliquid ad manus Ioannis Antonij peruenerit, adhuc nullatenus probetur, vt ideo
9 ſub prætextu ſummæ incertæ † detrahendæ, liquidatæ legitimæ aſſignatio non poſſit cuitari ad tradita per *Dec. in l. pecuniam quam nu. 8. ff. ſi cert. pet. Giurb. deciſ. 60. nu. 21. Gabr. conſ. 146.*
10 *num. 2. lib. 2.* Et ratio eſt, † quia incertitudo ſummæ detrahendæ non eſt adiecta ſubſtantiæ diſpoſitionis, ſed promiſſio eſt pura variāda, vel reſoluenda, ſi quid appparuerit detrahendum, vt optimè declarat *Soccin. conſil. 128. lib. 3. Surd. conſ. 38. num. 24. & Giurb. alleg. dec. 60. num. 31.*

Quia verò ex forma eiuſdem Laudi tenebatur olim Ioannes Antonius (vt ſunt verba præciſa eiuſdem Laudi) *quando li ſarà fatta detta conſignatione, e pagati detti frutti, tanto in nome ſuo proprio, quanto in nome de ſuoi figliuoli renunciare ad ogni ragione &c. che li compete, poteſſe competere ſopra nelli beni di detto Signor Gioſeppe loro Padre.* Domini dixerunt deberi legitimam facta renunciatione per hæredes Ioannis Antonij iuxtà formam Laudi, à quo recedendum non eſſe cenſuerunt.

Et ita vtraque parte &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Luna 19. Decembris 1639.

ARGVMENTVM.

Cambia debentur etiam poſt relaxationem mādati pro reſtitutione ſortis, & cambiorum, quando adeſt explicita conuentio inter contrahentes, quod cambia currant donec creditor ſit integrę ſatisfactus de ſorte, & fructibus. Creditor quando habuit mandatum à debitore ſumendi ad cambium, tunc non tenetur illum interpellare ad hoc vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, quia ex tali facultate cenſetur remiſſa neceſſitas interpellandi.

SVMMARIVM.

1 *Cambia non debentur quoties Creditor citauit debitorem pro ſortis, & cambiorum reſtitutione, & iſte terminum ad ſoluendum ſuſcepit ex quo dicitur conſenſum reuocaſſe. Contra num. 5. vbi declaratur concluſio.*

2 *Fructus cenſus poſt relaxatum mandatum pro reſtitutione ſortis. Amplius non debentur, & redditur ratio num. 4.*

3 Deciſ. 139. poſt conſil. Farinac. lib. 2. *quo caſu loquatur?*

4 *Fructus cenſus ideo non debentur poſt relaxatum mandatum pro ſorte, quia ſors remanet in cauſam mutui ex quo abſque labe vſurarum recipi non poſſunt.*

6 *Creditor quamuis facultatem habeat à debitore ſumendi pecunias ad cambium adhuc tenetur interpellare debitorem de receptione pecuniarum ad ta- le intereſſe, vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, & ab illis ſe poſſit, ſi velit liberare.*

7 *Declara non procedere, quando Creditor habuit mandatum à debitore, cuius vigore ſine aliqua interpellatione poterat pecunias cambiare, & ratio redditur, num. 8.*

9 Deciſ. in Mediolanen. Pecuniaria coram Litta inter recent. deciſ. 52. par. 1. *quo caſu procedat?*

10 *Creditor etiam poſt obtentum mandatum pro reſtitutione ſortis, & cambiorum tenetur denuo interpellare debitorem, vt ſciret pecunias adhuc ſub vſuris continuari.*

11 *Declara non procedere quando adeſt ſpecialis conuentio continuandi cambia abſque alia intimatione.*

DECISIO IX.

ANTONIVS Piaggia receperat ab Olignano aurea ſcuta mille, eique liberam tribuerat facultatem ſcuta mille ſimilia ſumendi ad cambium, illaque cambiandi, & recambiandi abſque alia intimatione vſque ad integram ſortis, ac fructuum ſolutionem. Sed lite deinde ſuper debito cambiorum orta, cauſaque in gradu appellationis bon. me. R. P. D. Mormanno commiſſa, fuit ab eo die 4. Maij 1629. propoſitum dubium, An cambia deberentur, & affirmatiuè reſolutum, facta tamen recognitione litterarum. Aduerſus quam reſolutionem obtenta per Piaggiam noua audientia. Hodie dubitaui, An ſit à deciſis recedendum. Et Domini negatiuè reſponderunt, quia vltra illa, quæ in eadem deciſione afferuntur, nunc datur *Summ. Olignani numer. 7.* litterarum cambij recognitio, quæ per ipſam Deciſionem in fine requirebatur ad effectum, vt cambia deberentur.

Non obſtat, quod contra cambia opponitur Olignanum de menſe Septembris 1621. citaſſe debitorem Antonium pro ſortis, & cam-
1 biorum reſtitutione, † ipſumque Antonium ad ſoluendum terminum ſuſcepiſſe eius *Summar. numer. 1. & 2.* Ideoque poſt huius termini ſuſceptionem cambia non deberi ob reuocationem conſenſus, quemadmodum fructus
2 cenſus † poſt relaxatum pro ſorte mandatum non amplius debentur, vt fuit dictum *in Romana Cenſus deciſ. 139. poſt conſil. Farinacc. lib. 2. & deciſ. 152. num. 4. & 5. poſt Cenc. de cenſib. & tradit ipſe eod. tract. par. 3. cap. 1. qu. 3. art. 5. num. 23.* Quia aliud eſt in caſu cenſus, de quo loquitur dicta
3 *deciſ. 139.* † cuius fructus remanente ſorte me-
4 rè in cauſam mutui † abſque labe vſurarum recipi non poſſunt, aliud in caſu præſentis dubij, quia per quæcumque mandata ab A. C. per Olignanum contra Antonium obtenta,
5 non † propterea inducitur omnimoda liberatio, imò ex pacto ipſe Olignanus ſemper omittere poterat iudicium executiuum, & cambia continuare, quia adſunt verba clara contractus Cambij, *Summ. Olignani nu. 1.* ibi, *Eius mero arbitrio, & propria auctoritate ſumendi, vel ſumi faciendi ad cambium, & recambium etiam à ſemetipſo ſemel, bis, & pluries, ac toties, quoties ipſi Nicolao*

vide.

videbitur vſque ad omnimodam ipſius ſatisfactionem, tàm ſumma principalis, quàm cambiorum, & recambiorum. Quæ verba indicant partes voluiſſe cambia currere, donec Olignanus fuiſſet integrè tàm de ſorte, quàm fructibus ſatisfactus, & donec per debitorem Antonium non ſtet, quo minus Olignanus integrè ſuum creditũ recipiat *Rota deciſ. 559. num. 1. circa med. par. 2. rec. & Stracc. de mercat. tit. mandati num. 20.* cum alijs in deciſione huius cauſæ adductis.

Nec refert, quod etiam in caſu, quo creditor facultatem habet ſumendi ad cambia† re-
6 quiratur intimatio debitoris de vera, & effectuali receptione pecuniarum ad tale intereſſe in cautam expreſſam, vt ipſe ſciat hodie debitum ſuum eſſe ſub talibus vſuris, vt ab illis ſe poſſit ſi velit liberare; vt fuit dictum *in Mediolanen. Pecuniaria coram Litta inter recent. deciſ. 52. par. 1. nu. 2. & 3.* & per tunc *Maſtrill. deciſ. 303. n. 19. par. 4. Grat. diſcept. 829. nu. 9. & 937. nu. 10.* Quia huiuſmodi defectus tollitur ex mãdato, quod
7 habuit † Olignanus ab Antonio, cuius vigore ſine interpellatione poterat pecunias cambiare, vt tenuit *Rota in Bononien. Quaderna 22. Aprilis 1611. coram Lancellotto, & in Romana Pecuniaria 12. Iunij 1015. coram Eminentiſs. Card. Pamphilio.* Quia Olignanus non vti creditor, vel ra-
8 tione moræ † Antonij debitoris pecunias cãbiauerat, ſed tanquã Procurator ratione mandati ab eodem habiti ad cambiandum, *Rota Ianuen. deciſ. 129. num. 2. & deciſ. 179. part. 2. recen-*
9 *tior. & allegata deciſio coram Litta* † procedit ratione moræ debitoris, non autem vbi adeſſet à debitore facultas expreſsè conceſſa creditori recipiendi pecunias ad cambium ſine alia intimatione, vt in præſenti caſu.

Nec obſtat quod Olignanus ſaltem poſt citationem, aut mandatum obtentum † tene-
10 batur denuò interpellare Antonium, vt ſciret pecunias adhuc ſub vſuris continuari; vt per *Grat. diſcept. 829. num. 9. & 13. & 987. num. 10. Maſtrill. dicta deciſ. 303. num. 14. & ſeqq. par. 4.* Quia doctrinæ eiuſmodi non applicantur ad præſentem caſum, vbi geminatis verbis interpel-
11 latio requiſita † remittitur. ibi. *Abſque aliqua intimatione nec iudiciali, nec extraiudiciali, nec à principio, nec alias à quocumque tempore ſumendi ad cambium recambium,* & denuò *ibi continuandi ſemel bis &c. tàm ſumma principalis, quàm cambiorum, & recambiorum, augumentorum, &c. omnibus ſingulis cambijs, & recambijs augumentis impenſis ipſius Antonij abſque alia intimatione, quod fieri poſſe dixit, Rota dec. 379. par. 2. rec.* & inſuper data fuit facultas Olignano variandi ſine præiudicio alterius viæ eligendæ, *ibi cum facultate variandi, itaut vna via electa alteri nõ cenſeatur præiudicatũ, ſed ſemper currant, & continuari poſſint cambia vſque ad totalem, & integram reſtitutionem.* Vnde concicitur contrahentes voluiſſe cambia abſque alia intimatione poſſe continuari.

Et ita vtraque &c. fuit reſolutum non eſſe recedendum a deciſis.

ROMANA CAMBIORVM.

Lunæ 16. Decembris 1639.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *De intereſſe ad effectum admiſſionis ad cauſam ex quibus conſtare non dicatur?*

DECISIO X.

MOVERAT litem coram A. C. Bonanno, & Socijs, Antonius Piaggia, ſub eo prætextu, quod abſque ordine ſoluiſſet aurei ſcuta 1000. vna cum cambijs Olignano, quæ ipſe Antonius ab eodem ſub cambijs acceperat; deuolutaque cauſa ad Rotam, & eodem Piaggia contendente cambia Olignano non deberi, vti non iuſtificata, inſurrexit Ioannes Vincentius Aſdentes, & ad huiuſmodi cauſam ſe admitti obtinuit, cum clauſula *conſtito de*
1 *intereſſe,* †. quod quidem ex eo deducebat, quia ſummæ per Bonannos ſoluta ſcuta 355. bai. 20. monet. de ſuo ineſſe, idque ex quietantia per Olignanum facta ſufficienter apparere prætendebat, cum in ea fateretur Olignanus pro ſorte principali, & cambijs ſibi debitis à Piaggia recepiſſe ſcuta 1204. ſol. 11. 1. auri à Bonannis, aſſerentibus hãc ſolutionem facere partim de pecunijs ipſius Piaggiæ, partim nẽpè ſc. 355. 20. monetæ de pecunijs ipſius Aſdentis. Igitur ſua intereſſe ad hanc cauſam admitti, vt ſummam ſibi debitam, vel à Piaggia, vel ab Olignano, quatenus cambia non deberentur, recuperaret; Verum quia pro parte Olignani exhibitæ fuerunt partitæ ipſius Banchi, in quibus Aſdentes, licet crearetur debitor ſcutorum 1204. 11. 11. auri pro totidem receptis, & vt ſupra Olignano ſolutis, creabatur tamen è contra creditor eiuſdem ſummæ pro totidem, quæ in debitum Piaggiæ ponebantur, ex qua partitarum poſitione ipſius Aſdentis ſatisfactio reſultabat, DD. vtraque parte informante dixerunt de intereſſe Aſdentis non conſtare.

FIRMANA PRAEDII.

Lunæ 30. Ianuarij 1640.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione ſimulatio apocæ, ex quibus excludatur? Pactum reſolutiuum cum æquiparetur pacto legis commiſſoriæ nihil operatur, niſi quis illo re integra vtatur.

SVMMARIVM.

1 *Contrahentes ſtipulando ſub conditionibus negatiuis litis, & impedimentorum nihil agere voluiſſe cenſendi ſunt, ſi tempore ſtipulationis de litis, & impedimentorum exiſtentia non dubitabatur.*

2 *Et idem eſt, quando apponunt conditionem impoſſibilem.*

3 *Vel quando ſciunt contractum eſſe nullum à lege.*

4 Text. in l.ſi ità ſtipulatus 120.ff.de verb.oblig. *declaratur.*

5 Text. in §.Sub cõditione inſtit.de verb.oblig. *explicatur.*

6 Text.in l.non ſolum 31.ff.de act. obligat. *quo caſu loquatur?*

7 Text. in l. an inutilis ff. de acceptilat, *declaratur.*

8 *Acceptilatio ſub conditione facta non valet.*

9 *Actum faciens, quem ſcit eſſe nullum à lege nihil agere cenſetur.*

10 *Declara concluſionem non procedere vbi non ambigitur actum ſub conditione factum valere ab initio.*

11 *Simulatio elicitur ex qualitate facti ſi res vtilis, ac libera ab omni lite dimittitur pro alia re litigioſa, & incerta.*

12 Caſtrenſ.conſ.293.col.final. verſ. Quis enim declaratur.

13 *Simulatio elicitur ex continuatione poſſeſſionis.*

14 *Simulationis coniectura recenſentur à* Caſtrenſ. conſ.74.num.2.lib.2.

15 *Falſa cauſa, ſiue ſcienter, ſiue ignoranter expreſſa contractum vitiat ipſo iure, & conſenſum excludit.*

16 *Confeſſio poſterior veritatem antea geſtorum aperit, & contra conſitentem ſemper clamat.*

17 *Actus non egreditur intentionem agentis.*

18 *Conditio reſolutiua de ſui natura non impedit actum ab initio, ſed reſoluit ex poſt facto.*

19 *Pactum reſolutiuum æquiparatur pacto legis commiſſoriæ, quod non operatur, niſi quatenus quis ea re integra vtatur.*

DECISIO XI.

DOMINI dixerunt ſub die 20.Iunij 1630. dandum eſſe mandatum de manutenẽdo Mattheuccijs in prædio Vallaſciani; quod pariter D.Antonius ſibi deberi prætendebat, obtentaque ab ipſo noua audientia, hodiè Domini ſteterunt in deciſis. Cuius reſolutionis ratio potiſſima fuit apoca quarta Iannarij 1625.ab Antonio confecta, trinoque Teſte munita, in qua nimirum confeſſus eſt, ſe prætium ab ipſo prius pro prædio Vallaſciani expoſitum recepiſſe, & prædium ad Catherinam ſpectare, ibi, *Hauendomi S.Signoria rimborſato delli ſcudi 3450.con hauermi ceduto il cenſo de Martelli di Velletri di ſcudi 3500 per tanto dichiaro, che la detta poſſeſſione di Valleſciano appartiene, & è di detta Signora Zia Catherina Mattheucci, non più mia ſi come à Sua Signoria dal hoggi per ſempre la cedo, concedo, e transferiſco in ogni miglior modo, e con tutte, e ſingole ragioni, che io ci hò ſopra, e mi poſſono competere per qualſiuoglia titolo.* Cui quidem apocæ potius, quam antecedenti Inſtrumento inhærendum eſſe viſum eſt, tum quia apoca tanquam poſterior conſulto ad declarationem antecedentium, & ſic etiam Inſtrumenti fuit confecta, quam etiam ex conſilio præcedenti ab Antonio Catherinæ in eius epiſtola ſub die 2.Martij 1619.dato, nimirum, vt oblatorem ipſa huius prædij in ſubhaſtatione ſubmitteret, qui poſtquam id ei fuiſſet deliberatum omnia ad commodum Catherinæ geſta fuiſſe declararet ſubſequentibus verbis. *Far mouer la Città, che facci vender Vallaſciano, farci poi offerire à mio nome, ò da altro confidente, il qual facci l'eſtintione, reportando la ceſſione delle ragioni, e dico à mio nome, acciò V.S. ſi aſſicuri potendoſi credere, che io in queſte parti habbia fatto acquiſto da poter fare vna tal compra, & ella ſenza ſoſpetto di confidenza, e di ſimulatione potrebbe goderla, come prima, con le ſue dichiarationi, e cautele in forma.* Quę res deinde cum omninò fuerit per ipſum Antonium peracta, qui ſub die 4.Ianuarij 1625 omnia pro Catherina geſſiſſe in ſupradicta apoca fatetur, quod etiam corroboratur ex alijs epiſtolis maximè in illa vbi ait, *ma in tanto Zia Catherina ſi godette la poſſeſſione di Vallaſciano, come prima,* clarè patet prædium in executionem eiuſdem conſilij apparenter tantum fuiſſe deliberatum, re ipſa verò apud Catherinam permanſiſſe.

Neq; verò ſubſiſtere viſa ſunt ea, quæ Antonius ad inducendã apocæ, tum ſimulationẽ, tũ reſolutionẽ obijciebat. Nam quoad ſimulationẽ, quã inferebat ex eo, quia cõcepta ſub conditionibus negatiuis litis, & impedimentorũ. Ibi, *e dichiaro, che fò queſta ceſſione con eſpreſſa riſerua, e conditione, & non aliàs, aliter, nec alio modo, in quanto detto cenſo cedutomi ſia buono, & eſſigibile de iure, & de facto, è ſopra quello, non mi ſi moua lite, ne mi ſi opponga impedimento, mancamento, ò euittione di detto cenſo, io non intendo hauer fatta tal ceſſione, meno di hauer trasferito in detta Sig. Zia Catherina dominio, nè poſſeſſione di ſorte alcuna, ſe non reuocabile, e precaria reſpettiuamente.* De

1 quorum † tamen litis, † & impedimentorum exiſtentia non dubitatur, ideoque contrahentes nihil agere voluiſſe cenſendi ſint, *ad text. in §.Conditionis Inſtit.de verb.obligat. l.ſi ita ſtipulatus 120.ff.de verb.obligat.* prout etiam, quando ap-

2 ponunt conditionem † impoſſibilem *ad text. in l.non ſolum 31. ff. de act. & obligat.* vel quando

3 ſciunt † contractum eſſe nullum à lege, *ad text. in l.inutilis ff.de acceptil.* tunc enim nihil agere voluiſſe intelliguntur. *Mant. de tacit. & ambig. lib.1.tit.5.num.5.* Obiectum facilè tollitur conſiderando allegata iura non applicari ad præ-

4 ſentem caſum, *Text.* enim † *in l. ſi ità ſtipulatus* probat contractum, qui fit ſub conditione de præſenti, vel de præterito non eſſe propriè cõditionalem, nec pendere, ſed ſtatim valere, aut nullum eſſe videlicet. Si titius viuit, ſi centum ſunt, dare ſpondeo. Nam ſi ità eſt valet, ſi ità non eſt, nulla eſt ſtipulatio. Vndè licet inferatur, quod ſi ſciam Titium non viuere, aut non viuere, aut non eſſe centum ſtipulando nihil agere cenſear, quia ab initio ſtipulatio non valet. Argumentum tamen non procedit in præſenti caſu, in quo conditio appoſita, quatenus lis, aut impedimentum non opponatur futurum reſpicit tempus, & ſic verè eſt conditio

5 *ad text. in §. ſub conditione † inſtit. de verb. obligat.*

6 prout nec applicatur † *text. in l.non ſolum 31.ff.de act.& obligat.* quia loquitur de contractu facto ſub conditione impoſſibilis, qualis non eſt ſu-

7 pradicta conditio, *Text. verò in † l. an inutilis ff. de acceptil.* probat inutilem acceptilationem. vt

puta

pute quia ſub conditione, non habere vim pa-
cti, quia acceptilatio † ſub conditione facta
non valet *l. ſtipulatio ff. eod.* Ex quo licet infera-
9 tur, quod faciens actum, † quem ſcit eſſe nul-
lum à lege, nihil agere cenſeatur, hæc tamen
10 concluſio hic procedit, † vbi actum ſub con-
ditione factum valere ab initio non eſt ambi-
gendum, *ex alleg. text. in §. ſub conditione.*

Quod verò ſimulationem eliciebat ex qua-
11 litate facti, † quia prædium vtile, ac liberum
ab omni lite, legitur dimiſſum pro cenſu liti-
gioſo, ac incertò, quod in homine ſanæ men-
tis cadere nequit citrà ſimulationem *ex Caſtren.
conſ. 293. col. fin. verſ. quis enim.* Nihil releuat,
nam ſi aduertatur *Caſtr.* hoc non dicit, ſed ſo-
12 lùm † non eſſe ſimulatam venditionem actio-
nis, videlicet pro duobus millibus, ex qua
poſſet conſequi etiam multo plus, quia debet
attendi labor, impenſa, & dubius euentus, &
licet fatuum appellet, qui pro actione ad cen-
tum daret manualiter centum, non tamen di-
cit contractum eſſe ſimulatum.

Ad id quod poſt apocam Antonius ſemper
poſſedit prædium, & ex hac coniectura conti-
13 nuatæ poſſeſſionis † ſimulatio elicitur, *Rota
deciſ. 68. num. 6. poſt conſ. Farin. lib. 2.* reſponderi
poteſt, quod Catherina licet apparenter no-
mine Antonij, & tanquam ipſius procuratrix
poſſederit prædium, & hoc ſequendo tenorem
conſilij ipſius Lelij ad excludendos Mattheuc-
cios fideicommiſſarios, de quo in alia deciſio-
ne, & clariùs in epiſtola, nunc data. Tamen
effectiuè, & realiter ſibi poſſedit, vt ipſemet
Antonius in alia epiſtola data Summ. *num.* 11.
fatetur, ibi, *ma in fatti Zia Catherina ſi godè la poſ-
ſeſſione di Vallaſciano, come prima.*

14 Coniecturæ autem ponderatæ ex † *conſ. Ca-
ſtren. 74. num. 2. lib. 2.* quas Antonius hic concur-
rere aiebat, nempè modicitas temporis, quo
durauit actus, poſſeſſio poſtea per ipſum reten-
ta, & inobſeruantia apocæ per modum receſ-
ſus non autem nouæ conuentionis, verè non
concurrunt, nam neque actus modico dura-
uit tempore, & poſſeſſio realiter fuit per Ca-
therinam continuata, & apoca obſeruata, &
licet apparenter ab illa videatur receſſum, hoc
tamen fuit factum ex allegata cauſa, vt Mat-
theucciorum moleſtias euitaret.

Vltimum demum ſimulationis in apoca
argumentum erat, quia pro cauſa ceſſionis
prædij, in ea fuit expreſſa reimburſatio ſcutor.
3450. mediante ceſſione cenſus contra Mar-
tellos per acta Vigoriti, quod quidem Inſtru-
mentum aliter cantat, nam ex eo appa-
ret ceſſionem dicti cenſus ſcutorum 3500.
fuiſſe factam partim pro ſcutis 1450. ab
Antonio erogatis pro integra extinctione cen-
ſus illorum de Olgiatis, & partim ex cauſa
venditionis ad fauorem Antonij ſoluentis hac
ratam ſcut. 2000. in numerata pecunia per
quod remanet excluſa ceſſio pro reimburſa-
tione ſcut. 2000. in ſubhaſtatione prædij eroga-
15 torum, & ſic falſa cauſa † ſiue ſcienter, ſiue
ignoranter expreſſa contractum vitiat ipſo iu-
re, & conſenſum excludit. *Bald. in l. fin. C. de falſ.
cauſ.* Verùm hæc concluſio non applicatur
cum verè reimburſatio præceſſerit, & licet
Inſtrumentum per acta Vigoriti dicat ceſſio-
nem cenſus fuiſſe pro ſcut. 1450. erogatis pro
reſidua extinctione cenſus illorum de Olgea-
tis, & pro ſcu. 2000. in contanti perſolutis. Ve-
ritas tamen fuit, quod dictæ pecuniæ fuerunt
exhibitæ ſolùm, vt dicitur *per moſtra*, vt patet
ex depoſitione Teſtium, præſertim tertij *n.* 17.
& ex confeſſione illius, qui pecunias accomo-
dauit Summ. *num.* 18. quorum fidem infrin-
gere viſa non ſunt ea, quæ de contradictione
ab Antonio obijciuntur, quia facilè concilian-
tur eorum dicta, & tollit omnem difficultatem
clara ipſius Antonij eodem die facta confeſſio,
quam veriſimiliter non feciſſet, ſi res non ali-
ter ſe habuiſſet, & ea quidem hodie tanquam
16 poſterior † veritatem antea geſtorum aperit,
& ſemper contra Antonium clamat *l. cum te
C. de tranſact. Surd. conſ. 60. num. 1.*

Secundo quod Antonius contra apocam
opponebat illam continere conditionem, &
pactum reſolutiuum, non tamen in caſu in-
exigibilitatis ſimpliciter, ſed etiam quatenus
ſuper cenſu lis impedimentum, aut aliqua
moleſtia inferretur. Vndè exactio mediante
lite non poterat impedire reſolutionem in ca-
ſu moleſtiarum; & litis ab Antonio contem-
platam, & quâ adueniente declarauit nihil age-
17 gere voluiſſe, ex regula, quod actus † non
egreditur intentionem agentis. Nec pariter
obſtare viſum fuit; quia quantum ad condi-
tionem inexigibilitatis fuit in præterita deci-
ſione reſponſum Antonium non poſſe de ine-
xigibilitate conqueri, cum ipſe iam cenſum
exegerit. Quò verò ad lites, & moleſtias be-
nè reſpondetur conditionem huiuſmodi tan-
18 quam de ſui natura † non impedire actum ab
initio, ſed reſoluere ex poſt facto. *Pappon. conſ.
120. nu. 7. & ſeq. Giurb. deciſ. 60. num. 31.* Hic verò
reſolutio ex poſt facto inducta eſſe dici non
poteſt, quandoquidem ipſe Antonius cenſum
ſupradictum pro ſua reintegratione exegerit,
& demum ſat eſt eundem non fuiſſe vſum
pacto reſolutiuo cum illud æquiparetur pacto
19 legis commiſſoriæ, † quod non operatur, niſi
quatenus quis eo re integra vtatur, *Rota deciſ.
422. num. 2. par. 4. recent.*

Non obſtat defectus Archiuij in apoca, quia
vltra quod fuit archiuiata antequam de huiuſ-
modi defectu opponeretur, hodie eius vigore
non agitur, ſed ſolum deſeruit pro declaratio-
ne rei inter Antonium, & Catherinam geſtæ,
ex quibus reſultat prædium Vallaſciani reuera
penès Catherinã permanſiſſe, & conſequenter
eius hæredibus dandam eſſe manutentionem.

Et ità vtraque parte informante fuit dictum
ſtandum eſſe in deciſis.

SANCTI ANGELI LOMBARDORVM ſeu NVLLIVS IVRISDICTIONIS.

Veneris 10. Februarij 1640.

ARGVMENTVM.

Monaſterium eſſe nullius Diœceſis, & habere
proprium, ac ſeparatum Territorium, ex qui-
bus probetur? Monaſterium Montis Virginis

ex priuilegijs Summorum Pontificum eſt nullius Diœceſis habens ſeparatum Territorium in quo Abbas generalis omnimodam iuriſdictionem exercet priuatiue, quoad omnes, & actus iuriſdictionales late in hac deciſione recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex iuribus in actis productis.*

2 *Monaſterium dicitur eſſe in Diœceſi Epiſcopi probata illius ſituatione, vel ſaltim ità præſumitur, itaut onus probandi contrarium ad illud ſpectet.*

3 *Ex iuriſdictione temporali non bene infertur ad iuriſdictionem ſpiritualem, & num. 18.*

4 *Monaſterium eſſe intra fines alicuius Diœceſis, ex quibus potiſſime excludatur?*

5 *Termini apponi ſolent ad diſtinguendas iuriſdictiones, ac territoria Ciuitatum.*

6 *Probatio reſultans ex inſpectione ſuperat omnem aliam probationem.*

7 *Aſſiſtentia iuris pro Epiſcopo circa ſituationem alicuius Monaſterij in ſua Diœceſi, ex quibus ceſſare dicatur?*

8 *Monaſterium licet præſumatur in Diœceſi ex vicinitate loci, ceſſat præſumptio ex actibus iuriſdictionalibus factis per Abbatem Generalem vti ordinarium in d. Monaſterio.*

9 *Teſtes deponentes ſuper ſituatione alicuius Monaſterij in Diœceſi conuincuntur de mendacio ex planta, ex cuius viſione contrarium apparet.*

10 *Teſtes nulliter examinati ex defectu iuriſdictionis non releuant.*

11 *Iudex Delegatus fines iuriſdictionis excedens, nulliter agit, & idem eſt de Iudice compulſoriali, n. 12.*

12 *Teſtes deponentes de ſituatione alicuius Monaſterij in Diœceſi non releuant, ſi eorũ dicta conuincuntur ex oculari inſpectione plantæ, ac ex depoſitionibus Teſtium fide dignorum reddentium cauſam ſcientiæ.*

13 *Teſtes in ſpecie deponentes præferũtur Teſtibus generaliter deponentibus, nec causã ſcientiæ reddentibus.*

14 *Enunciatiuæ incidenter, & propter aliud emiſſæ non releuant.*

15 *Enunciatiuæ non probant, dum principaliter diſputari contingit de enunciato.*

16 *Enunciatiuæ recentes nullatenus ſunt attendendæ.*

17 *Enunciatiuæ non releuant, quando proueniunt ab ijs, qui diſponere non poſſunt.*

19 *Iura dicuntur nulliter compulſata ob non ſeruatam formam compulſorialium.*

20 *Monaſterium eſſe nullius, ac habere Territorium ſeparatum probatur ex pluribus ſimul iunctis in hoc numero remiſſiue recenſitis.*

21 *Monaſterium Montis Virginis eſt nullius Diœceſis habens ſeparatum Territorium, in quo Abbas Generalis omnimodam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem priuatiue, quoad omnes exercet etiam in alijs ſuæ Cogregationis Monaſterys, nu. 22.*

23 *Exemptio ampliſſima ex priuilegijs Summorum Pontificum eſt conceſſa Monaſterio Montis Virginis, nedum, quoad Monaſteria, eiuſque membra, ac Vaſſallos, & inſeruientes, ſed etiam in quocumque loco exiſtant eximuntur à iuriſdictione quorumcumque Ordinariorum.*

24 *Sententia lata ſuper ſtatu faciunt ius, quoad omnes, præſertim ſi fuerunt obſeruata.*

25 *Iuriſdictio omnimoda Monaſterio Montis Virginis, eiuſque Abbati Generali conceſſa, ex quibus actibus probetur, & num. 26. & 27.*

28 *Monaſterium habens vna cum iuriſdictione temporali etiam iuriſdictionem ſpiritualem dicitur nullius Diœceſis.*

29 *Ac proprium ſeparatum, & diſtinctum Territorium, & iura Epiſcopalia, quoad ea, quæ ſunt iuriſdictionis habere dicitur.*

30 *Monaſterium ſi eſt membrum Monaſterij exempti gaudet omnibus priuilegijs, ac exemptionibus Monaſterij exempti, quamuis ab eo diſtet.*

DECISIO XII.

DOMINI cauſa maturè diſcuſſa ſub die 6 Martij 1637. coram D. meo Pirouano cenſuerunt Abbatiam Sancti Guilielmi eſſe nullius Diœceſis. Indeque per ſententiam pronunciatum fuit eamdem habere Territorium ſeparatum, ac diſtinctum a Diœceſi Sancti Angeli Lombardorum, à qua ſententia pro parte Domini Epiſcopi dictę Ciuitatis cum fuiſſet appellatum, cauſaque bon. mem. Motmanno commiſſa factis interim nouis probationibus, & planta ſituationis dicti Monaſterij ad inſtantiam ipſius Domini Epiſcopi confecta, die 16. Ianuarij propoſui dubium, an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & dilata tunc reſolutione, hodiè eodem dubio denuo propoſito; Domini vnanimiter dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Quia validitas non controuertitur, & iuſti-
1 tia probatur † ex iuribus in actis productis, ac per dictam deciſionem Domini mei Pirouani non obſtantibus his, quę nouiter pro parte D. Epiſcopi fuerunt adducta, quæ potiſſimum conſiſtunt in ſituatione Monaſterij infrà fines Diœceſis Sancti Angeli, vt ex planta prædicta, Teſtium deponentibus, actibus, vt prætendit, iuriſdictionalibus, ac enunciatiuis, ex quibus
2 inferebat, vel probari Monaſterium eſſe † in, & de ſua Diœceſi, vel ſaltem ità præſumi, vt onus probandi contrarium ſpectaret ad Monaſterium. *Seraph. deciſ.* 1279. *num.* 1. & aliæ allegatæ pro D. Epiſcopo.

Nam quoad plantam, Dominis viſum fuit non probari ex ea, Monaſterium Sancti Guilielmi eſſe ſituatum intra fines Diœceſis Sancti Angeli ſiquidem ex illius inſpectione apertiſſimè percipitur Territorium dicti Monaſterij Sancti Guilielmi cohærere ab Occidente, & meridie cum Diœc. Ciuitatis Nuſcanæ abſque vlla participatione alterius Diœceſis, & Diœceſis Sancti Angeli adhæret ſolùm ex duabus nimirùm ex parte Aquilonis cum Territorio Nuſcano coniunctim, & ex parte Orientis cum Oppido dicto *delli Leoni*.

Nec releuat, quod ex parte Meridionali Epiſcopus Sancti Angeli prætendat etiã aliquantulum cohærere, dum intra terminos Territorij Sancti Guilielmi reperti fuerunt aliqui lapides in terra proiecti nuncupati Epitaphium, in quo deſcriptũ legitur ius exigendi gabellas

ad

ad fauorem Domini temporalis inferendo ex
iure exigendi dictam gabellam ad Diœce-
ſanum.

Quia vltra, quod videtur inueriſimile, quod
inibi non adeſſent fundamenta, ſuper quibus
ſuſtineri poſſent dicti lapides, vel manſio pro
exactoris habitatione, cum in Inſtrumento
confectionis plantæ fuerit annotatum, neque
veſtigia fundamentorum reperta fuiſſe, quod-
que per Teſtes fide dignos probatur exactionē
prædictæ gabellæ fieri conſueuiſſe in taberna
dicta *del paſſo*, quæ ſita eſt propè Sanctum An-
gelum extrà terminos Monaſterij, vt in planta,
ac inſuper per Monaſterium ratione dominij
etiam temporalis in loco. in quo lapides præ-
dicti reperti ſunt, habet ius paſcendi, & ven-
dendi herbas quotannis, ceſſat motiuum, quia
3 ex iuriſdictione temporali † non benè infertur
ad iuriſdictionem ſpiritualem, *Seraph. deciſ.*
1422. num. 3. Rota in recentior. deciſ. 270. numer. 1.
par. 3.

Præbuit etiam ipſa planta intuentibus Do-
minis cognitionem, quod Monaſterium hoc
Sancti Guilielmi Territorium habeat ſepara-
tum, ac omninò diſtinctum à Territorio Ci-
uitatum Sancti Angeli, & Nuſchi ex ipſa ter-
minorum diſtinctione cum literis Longobar-
dis S.G. inſcultis, non ſolum in antiquo In-
uentario in deciſione Domini mei Pirouani
approbato deſcriptorum, ſed etiam in Inſtru-
mento à Iudice delegato à Rota confecto, per
quod omnia loca oculariter viſa, necnon ter-
mini adnotati fuerunt in ſcriptis; vnde quo-
4 que ſatis excluditur † idem Monaſterium eſſe
intra fines Diœceſis, *gloſ. in c. ſi teſtes 4. quæſt. 4. &*
in cap. in noſtra de teſtib. Vin. deciſ. 377. num. 9. lib. 2.
Rota in recent. deciſ. 159 num. 23. par. 5. & dec. 277.
num. 27. par. 6. & coram Gregor. XV. deciſ. 239. nu. 2.
Qui nimirum termini diſtinguendo † dictarum
5 Ciuitatum Territoria, † proprium Monaſterij
Territorium deſignant, cum ſimiles termini
ad hunc effectum diſtinctionis iuriſdictionis
apponi conſueuerint, vt notat. *Io. Andr. in cap.*
cum cauſa de probat. Bald. conſ. 420. num. 1. libr. 1. &
conſ. 464. lib. 3. Pariſ de Put. de fin. feud. lib. 1. cap. 2.
Menoch. conſ. 21. num. 3. lib. 1. Calcan. conſ. 9. num. 7.
Hieron. à Monte de finib. cap. 18. num. 3. ex qua in-
6 ſpectione † reſultat euidens probatio, quæ ſu-
perat omnem aliam probationem *per text. in l.*
penultim. & ibi gloſ. DD. ff. fin. regund. Gregor.
deciſ. 575. num. 6. præſertim quia etiam cum
eadem planta concordant teſtes formiter in
prima inſtantia pro Monaſterio examinati, &
atteſtationes perſonarum fide dignarum, de
quibus in dicta *deciſione Domini mei Pirouani,*
7 *verſ. quoad ſituationem*, & † ſic ceſſat prætenſa
iuris aſſiſtentia pro Epiſcopo, vt diſtinguendo
dixit, *Rota in dict. deciſ. 278. num. 4. coram Car-*
dinali Seraph. & in Brixinien. Iuriſdictionis 11. Apri-
lis 1639. coram Domino meo Carillo, & præſum-
8 ptio † deducta ex veritate loci ceſſat ex acti-
bus iuriſdictionalibus factis per Abbatem
Generalem vti ordinarium in dicto Monaſte-
rio, *Franc. in cap. 2. §. ſtatutum num. 10. de conſtit. in*
6. Balb. de præſcript. 5. part. princ. quæſt. 11. numer. 7.
Rot. diuerſ. deciſ. 27. in fin. part. 2.

Quo verò ad Teſtes fuit dictum, tres illos
in prima inſtantia examinatos non eſſe atten-
dendos ex eiſdem rationibus, & fundamen-
tis, de quibus in *deciſ. Domini mei Pirouan, verſ.*
non obſtant tres Teſtes, eoq; minus ſtante planta,
9 ex cuius viſione depoſitiones † eorum apertè
conuincuntur de mendacio, at ſi ponderentur
alij Teſtes, nuper examinati in confectione
plantæ ſupradictæ, vt in extractione iurium
vigore compulſorialium non releuant nedū,
10 quia nulliter examinati † fuerunt ex defectu
iuriſdictionis; cuius fines Iudices delegati ex-
11 ceſſerunt, & ſic † nulliter egerunt *c. cum olim*
de offic. delegat. Buratt. deciſ. 51. num. 4. & deciſ. 504.
12 *num. 3.* & de † Iudice compulſoriali in ſpecie
dixit, *Rota in Placentina Parrochialis 27. Iunij* 1636
coram D. meo Panzirolo, ac ex defectu citationis,
& alijs cumulatis per Informantes pro Mona-
ſterio, ſed etiam ſi validè fuiſſent examinati
non releuarent, cum ipſorum dicta conuin-
cantur ex oculari plantæ inſpectione, ex depo-
ſitionibus Teſtium fide dignorum in prima
inſtantia pro Monaſterio examinatorum red-
dentium rationem eorum ſcientiæ, quæ fue-
runt Vicarij tam in Ciuitate Nuſcana, quam
in Ciuitate Sancti Angeli, in qua Boccutus per
decem annos, & vltrà Vicarij generalis munus
exercuit, & de Territorio ſeparato, ac nullius
plenè deponunt per rationes concludentes, eo
quia ſunt practici, optimè informati, & vide-
runt actus ad ordinarium in proprio, & ſepa-
rato Territorio ſpectantes ſemper exerceri per
P. Generalem vti Ordinarium, Teſtes verò pro
Epiſcopo examinati generaliter deponunt,
13 nec aliquam reddunt rationem, † prout requi-
ritur ad hoc, vt ſuffragari poſſint, vt dictum
fuit *in Apratina Iuriſdictionis 10. Martij* 1624. *co-*
ram Reuerendiſſ. Seluacien. & firmatur *in deciſ. co-*
ram Domino meo Pirouano.

Circa nonnullos actus iuriſdictionales, qui
pro D. Epiſcopo deducuntur, nullus ab eo cō-
cludenter probatur, nam proceſſus, qui dici-
tur contra Monachos fabricatus, ex quo non
interuenerint in proceſſione Sanctiſſimi Cor-
poris Chriſti Summ. Epiſcopi *num. 14.* quod
Monaci petierint abſolutionē, à ſuſpenſionem
ex cauſa prædicta, & agnouerint iuriſdictionē,
non probatur ex Summ. prædicto. Quinimò
Epiſcopi iuriſdictionem recuſarunt, vt patet
ex Summ. Epiſcopi *num. 15.* & ab eorum Gene-
rali fuerunt prohibiti accedere ad proceſſiones
eodem Summ. *num. 16.* De licentia audiendi
confeſſiones ab Epiſcopo Monacis data, teſtes
qui Summ. *num. 17.* deponunt, fuerunt aliàs
tanquam ſingulares, & verum non deponen-
tes à Rota reiecti, *vt in deciſione Domini mei Pi-*
rouani. verſ. quia de licentia audiendi confeſſiones,
& de mendacio conuincuntur ex ſupradicta
planta, & ex depoſitione Vicarij Boccuti,
quem licentiam audiendi confeſſiones con-
ceſſiſſe deponunt, & ipſe abſolutè negat, nec
hodiè licentiæ prædictæ probantur ex aliqui-
bus publicis documentis, imò fuit contrariū
probatum, vt fusè *in deciſione Domini mei Piro-*
uani per Teſtes fide dignos, & inter cæteros à
dicto Boccuto, qui deponunt Monacos nun-

quam ad Epiſcopum Sancti Angeli pro licen-
tia tali acceſſiſſe, pariter alijs actibus in Sum-
nouo Epiſcopi datis, de iuribus Epiſcopalibus
Epiſcopo à Monacis perſoiutis, & ſimilibus
actibus, qui ab eiſdem teſtibus iam reprobatis
denuo ab informationibus pro Epiſcopo ad-
ducuntur, optimè ſatisfecit dicta *Domini mei
Pirouani deciſio circa finem*, neque maiorem in
hac ſecunda inſtantia fidem faciunt teſtium in
prima inſtantia reiectorum dicta, quam tunc
fecerunt.

Demum, quoad enunciatiuas, tam in prima,
quam in ſecunda inſtantia cumulatas Domini
dixerunt non releuare, iam Summorum Pon-
tificum quam Patris Generalis Montis Virgi-
nis, ac aliorum nedum ex particularibus re-
ſponſionibus datis *in deciſione Domini mei Piro-
uani, verſ. quoniam enunciatiuæ*, verùm etiam ex
eo quia incidenter, & propter aliud fue-
14 rint emiſſæ, † ac abſentibus Monacis, & de
enunciato principaliter diſputari contingit, ex
15 illis neque plena, neque † ſemiplena probatio
deſumi poteſt, vt in dicta *deciſione D. mei Piro-
uani dicto verſ. quoniam enunciatiuæ*; præſertim
16 quia ſunt recentes, † quę nullatenus attendi
debent, *Seraph. dicta deciſ. 1278. num. 11.* & regula
17 eſt, quod enunciatiuæ non releuant, † quando
proueniunt ab iis, qui diſponere non poſſunt,
vt poſt alios *Menoch. lib. 3. præſumpt. 33. num. 27.
cum ſeqq.*

Quæ reſponſiones benè etiam applicantur
Inſtrumentis, & iuribus nuper compulſatis,
tam ſuper confectione plantæ, quam in pro-
ceſſu compulſoriali præter id, quod plures
enunciatiuæ continent iuriſdictionem tempo-
18 ralem, † à qua non benè infertur ad ſpiritua-
lem, vt ſupra dictum eſt, vltra quod Inſtru-
menta, & iura compulſata ad proban. enuncia-
tiuas prædictas fuerunt nulliter extracta ob in-
19 tuicationem † decretorum eorundem à Iu-
dice compulſoriali factorum, ob non ſerua-
tam formam compulſorialium *cap. fin. de fid.
inſtr.* ac aliæ plures concurrunt nullitates per
informantes pro Monaſterio cumulatæ.

Quæ omnia facilius concurrere in præſenti
caſu Dominis viſum fuit, & ſupradicta, ac alia
ex aduerſo deducta conquaſſari, ex quo pro
parte Monaſterij fuit benè probata eius inten-
tio, tàm ſuper Territorio ſeparato, & diſtin-
20 cto, vt ex planta, cum † lapidibus circum
circa appoſitis, vt ſupra firmatum fuit à pluri-
bus enunciatiuis Pontificum, & Regum, &
Inſtrumentorum antiquorum concordantiū,
& cum inſtrumento plantæ ad inſtantiam Do-
mini Epiſcopi confectæ, quàm etiam ex Te-
ſtibus fide dignis benè informatis, & optimam
rationem de ſuis dictis redditibus, ac etiam
ex actibus iuriſdictionalibus, nempè edictis
pro obſeruantia feſtorum, cognitionibus cau-
ſarum, ac viſitationibus, quæ tamen non exhi-
bentur pro D. Epiſcopo, vnde remanet proba-
batum exercitium iuriſdictionis pro Monaſte-
rio, ex quo reſultat, ipſum eſſe nullius, & ha-
bere proprium, & ſeparatum Territorium,
gloſ. in clem. 1. §. Nolumus in verb. Diœceſanis, & ibi
*Card. num. 2. in 4. quæſt. Abb. num. 15. Imol. num. 2.
Vital. num. 4. de for. compet. Rot. in recent. deciſ. 234.
num. 6. par. 4.* & latè firmatum *in deciſ. coram D.
meo Pirouano 6. Martij 1637.* & ſic nedum exclu-
ditur prætenſio Epiſcopi, quod Monaſterium
Sancti Guilelmi non ſit materialiter intra fines
Diœceſis, ſed vlterius, quod etiamſi in ſua
Diœc. exiſteret adhuc ad effectum, de quo agi-
tur ſuffragari non poſſet, quia Monaſterium
prædictum eſt membrum Monaſterij Montis
Virginis, quod verè, & realiter eſt nullius ha-
21 bens † ſeparatum proprium, ac diſtinctum
Territorium, in quo Abbas Generalis omni-
modam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in
homines, tam de Clero, quam de Populo pri-
uatiuè, quoad omnes exercet, *vt in litteris Apo-
ſtolicis Summorum Pontificum Pij V. Gregorij XIII.
Sixti V. Pauli V. Gregorij XV. ac Sanctiſſimi D. N.
Vrbani VIII.* & eandem omnimodam iuriſ-
22 dictionem, † quaſi Epiſcopalem idem Abbas
Generalis Montis Virginis exercet etiam in
alijs ſuæ Congregationis Monaſterijs, vt patet
*ex priuilegijs Summorum Pontificum Alexandri IV.
Vrbani IV. Celeſtini V. Clementis VIII.* In quibus
23 nedum fuit conceſſa ampliſſima † exemptio
Monacis, Monaſterijs, Eccleſijs, membris, Cle-
ricis, Sæcularibus, Vaſſallis, ac Seruientibus,
ſed in quocumque loco exiſtentes fuerunt li-
berati, ac ſeparati à iuriſdictione, dominio, &
imperio omnium, & quorumcumque Ordi-
nariorum, vt ex *Bullis Alexandri IV. & Vrba-
ni IV. de anno 1265. confirmatis per Clementem
Octauum ſuo Motu proprio de anno 1598.* & firma-
matum etiam fuit per tres ſententias confor-
mes obtentas contrà Dominum Epiſcopum
Auellinum, quæ tanquam iatæ ſuper ſtatu fa-
24 ciunt ius, † quoad omnes, maximè cum fue-
rint obſeruatæ, vt in propoſito benè reſpondit
*Rota coram D. meo Pirouano verſ. Tertia denique
principaliter inſertur*.

Eademque iuriſdictio, vt ſupra eidem Mo-
naſterio, eiuſque Abbati Generali pro tempo-
25 re conceſſa confirmatur, † quia vti proprius
Ordinarius, & quilibet Epiſcopus in ſua Dioe-
ceſi, Synodum congregat, Examinatores in
ea deputantur pro approbandis, & promo-
uendis Clericis ſæcularibus ad ordines ſacros,
& faciendis concurſibus ad Parochiales vacā-
tes iuxta formam Concilij Tridentini, appro-
bat confeſſores, & Prædicatores, atque ad ipſū,
eiuſque Vicarium Generalem cum aſſertiua,
quod eſt Nullius, & habet Territoriū ſeparatū
diriguntur litteræ Apoſtolicæ, tàm ſuper cau-
ſis matrimonialibus, ac prouiſionibus bene-
ficiorum, quam ſuper alienationibus rerum
Eccleſiæ, & alijs, quæ dietim occurrunt, prout
cuilibet alteri Epiſcopo per eandem Sedem
Apoſtolicam dirigi ſolent *iuxt. text. cap. conque-
rente de offic. iud. ordin. & Seraph deciſ. 1552. num. 2.
in Sorana Beneficij 8. Martij 1627. coram D. meo
Merlino*, concurrentibus præſertim vſu Pon-
26 tificalium, † facultate conferendi Ordines Mi-
nores, & quod Monaſterium, eiuſque mem-
bra nulli Epiſcopo, vel Archiepiſcopo ſubeſt,
ſed Sedi Apoſtolicæ immediate cum ſuis mē-
bris, & Vaſſallis auctoritate prædictorum
Summorum Pontificum ſubijcitur.

Habet

Digitized by Google

27 Habet etiam Vaſſallos, † qui ratione dicti Vaſſallagij temporalis fruuntur immunitatibus, & priuilegijs à Summis Pontificibus, ac Regibus conceſſis ſignanter Caſali S. Guilielmi à Roberto Rege Anno 1307. vt meritò
28 iuncta † etiam iuriſdictione ſpirituali nullius eſſe dicatur, *Mant. deciſ. 361. num. 1 Rota in Nullius, ſeù Fanen. Iuriſdictionis coram D. meo Decano 27. Octobris 1617.*

Et ſic proprium, ſeparatum, & diſtinctum
29 Territorium, & iura † Epiſcopalia, quoad ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt reſpondit *Rota in dicta Sorana Beneficij coram Domino meo Merlino.*

Quæ omnia procedunt etiam, quoad dictum Monaſterium S. Guilielmi, Abbati Generali
30 huius Religionis ſubiectum, † quamuis diſtet à Monaſterio Montis Virginis, vt dixit, *Rota in Lauretana Iuriſdictionis 2. Iunij 1631. coram Epiſcopo Vrgellen.*

Ex quibus omnibus ſatis clarè DD. viſum fuit reſultare Monaſterium Sancti Guilielmi non incluſum finibus Diœc. S. Angeli gaudere Statu nullius Diœceſis, quod viſis prolixis Informationibus, vtriuſque partis firmatum fuit & propterea dictum, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 10. Febrarij 1640.

Argumento non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Tertius ad cauſam admitti debet conſtito de eius intereſſe, ad hunc effectum ſufficit, quod de eo apparenter doceatur.*

DECISIO XIII.

SVB die 19. Decembris 1639. Domini dixerunt conſtare de intereſſe Aſdentis, quia licèt ſummæ ſcutorum 1204. ſol. 11. 11. auri à Bonannis Olignano pro Piaggia ſolutæ, de quo idem Aſdentes debitor creatus fuerat, ſcut. 355. ba. 20. monetę de ſuo ineſſe prætenderet, hoc tamen non iuſtificabatur, quia eadem partita integrè in Piaggiæ debitum tranſierat, & ſic ipſius intereſſe ceſſabat; hodiè verò repropoſita cauſa ex alijs partitis datis Summ. nouo *nu. 4.* apparet quemdam Lelium ſoluiſſe Bonannis ſcu. 355. ba. 20. pro exequutione reſidui debiti eiuſdem Piaggiæ, animo ſe reuelandi ab eodem Piaggia, eundemque Lelium poſtea ceſſiſſe iura ſua Bonannis, & Socijs Sum. *num.* 5. eoſdemque Bonannos Aſdenti Summ. *num.* 6. Ex quibus viſum fuit Dominis ſufficiē-
1 ter, nunc de Aſdentis intereſſe cōſtare, † proindèque ad cauſam admittendum, ad quem effectum ſufficit, vel apparenter de intereſſe docere, *Pelin. in c. Veniens 39. num. 13. de Teſtib. Put. dec. 160. n. 2. lib. 3. Buratt. dec. 13. num. 7.* & fuit dictum *in vna Tarraconen. Parochialis 17. Decembris 1635. coram D. meo Panzirolo.*

Et ità vtraq; parte informante reſolutū &c.

DERTVSEN. PAROCHIALIS.

Veneris 23. Martij 1640.

ARGVMENTVM.

Gratioſè ſubrogato, quibus concurrentibus ſit concedenda immiſſio? Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem gratioſè ſubrogato. Gratia de Beneficio litigioſo quare non eſt iuſtificanda?

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio deneganda non eſt ſubrogato gratioſè, concurrentibus tribus requiſitis nempè lite, obitu Beneficiati in poſſeſſione, ac Clericatu ſubrogati.*

2 *Lis probatur ex commiſſione ſuper titulo beneficij cum clauſula* quam, & quas cum omnibus incidē. emergē. &c. *quæ reddunt beneficium litigioſum.*

3 *Obitus beneficiati in poſſeſſione beneficij probatur ex facto aduerſarij venientis ex eadem vacatione.*

4 *Obitus in poſſeſſione beneficij probatur ex fide Oeconomi regentis curam, & adminiſtrationem beneficii vacantis. Item ex libro mortuorum formiter extracta.*

5 *Item probatur ex fide concurſus per Ordinarium facti, quæ cum ſit de pertinentiis ad eius officium probat.*

6 *Item ex edicto pro cōcurſu faciendo dato per aduerſarium, quod continet ipſius Confeſſionem, quæ probat.*

7 *Clericatus probatur per litteras patentes Ordinanarii.*

8 *Prouiſus Apoſtolicus habens parem titulum impedit viam executiuam alteri Prouiſo Apoſtolico.*

9 *Regula de ſubrogandis collitigantibus annullat omnes gratias intra menſem ſubrogationis factas.*

10 *Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non dicitur habere parem titulum ad effectum impediendi viam executiuam, & immiſſionem gratioſè ſubrogato.*

11 *Poſſeſſio attentata nihil operatur.*

12 *Tituli paritas conſideratur in poſſeſſore legitimo, non autem in attentante.*

13 *Gratia de beneficio litigioſo non eſt iuſtificanda, quia cum illius prouiſio ad ſolum Papam ſpectet, de nullius agitur præiudicio.*

14 *Valor Beneficii probatur ex expreſſione facta per aduerſarium.*

15 *Valor obtentorum probatur ex Teſtibus de publica voce, & fama.*

16 *Penſio quod ſit reſeruata ſuper beneficio probatur ex ſumpto litterarum illius Reſeruationis ex regiſtro Bullarum.*

17 *Regiſtrum Bullarum plenè probat.*

DECISIO XIV.

DOMINI cenſuerunt gratiam Iacobi eſſe iuſtificatam, ideoque dandam illi immiſſionē vigore gratioſæ ſubrogationis quan-
1 doquidem † conſtat de lite ſuper Eccleſia, de qua agitur, obitu Ioſephi Rams in illius poſſeſſione, & Clericatu Iacobi, quæ ſunt tria

te verò Abbate eiuſdem Eccleſiæ ciuilem
omnem iuriſdictionem, & vniuerſam admi-
niſtrationem eorum, quæ diuinum cultum
tangunt in præfata Eccleſia, ad ſe pertinere
vigore cuiuſdam laudi iam ab anno 1318. lati,
ſæpèque à Rota canonizati, vt videre eſt *de-
ciſ. 370. & 145. par. 5. recent.* eodemq; appellan-
te, ac lite coram me introducta *cum facultate in-
hibendi cauſa cognita.* Propoſui dubium An E-
piſcopo ſit inhibendum, & Domini affirma-
tiuè reſponderunt.

Nam licet regulariter quilibet Epiſcopus
1 habeat intentionem fundatam † ſuper exerci-
tio Iuriſdictionis in omnibus Eccleſijs exiſtē-
tibus intra fines ſuæ Diœceſis *cap. omnes Baſi-
lica 16. q. 7. cap. decretum 10. q. 1. cap. conquærente de
offic. ordin. cap. cum perſona de priuil. in* 6. Tamen
2 vbicumque conſtat † de titulo, & poſſeſſio-
ne exempti. Ius deſinit aſſiſtere Epiſcopo, &
exemptus manutenetur in ſua poſſeſſione
iuxta diſpoſitionem *text. in d. cap. cum perſona §.
quod ſi tales de priuileg. in* 6. *Seraph. deciſ.* 1386. *n.* 1
& deciſ. 595. *num.* 3. *&* 4. & fuit dictum *in Bri-
xien. Iuriſdictionis 9. Iunij, & 11. Decembris 1634.
coram R.P.D. meo Pirouano.* Cum ergo Abbas
& Capitulum S. Fælicis exhibeant prædictum
laudum præbens illi iuſtum titulum exercen-
di iuriſdictionem circa tangentia cultum
diuinum in dicta Eccleſia, iuxta quod
laudum non licet Epiſcopo ingerere ſe in
cauſis ciuilibus, & Eccleſiæ cultum ſpectan-
tibus, niſi per viam appellationis, & conſtet
3 etiam de Abbatis, & Capituli † poſſeſſione ex
multis actibus datis *Summ. num.* 2. ſequitur ne-
ceſſariò eſſe inhibendum Epiſcopo, ne ij in
ſua poſſeſſione turbentur iuxta diſpoſitionem
dicti Capituli cum perſona §. quod ſi tales, & ſer-
uauit *Rota in Oſcen. Iuriſdictionis 11. Decembris
1637. coram R.P.D. meo Pirouano*, in qua fuit e-
tiam in indiuiduo reſolutum eſſe inhibendū
Ordinario.

Non obſtat, quod pro parte Epiſcopi oppo-
natur defectus tranſportationis actorum, quia
4 ad effectum inhibendi † non requiritur dicta
traſportatio, *Put. deciſ. 198. lib. 1.* Et licet inhi-
5 bitio concedi debeat cauſa cognita, † non ta-
men ſequitur ſuper hoc fieri debere proceſ-
ſum, *Rota deciſ. 558. num. 6. par. 1. recent.* Imò
hæc propoſiti dubij diſputatio, ſufficiens cau-
6 ſæ cognitio † poterit appellari, dum oſtendi-
tur Abbatem, & Canonicos eſſe in quaſi poſ-
ſeſſione iuriſdictionis, de qua agitur non ſo-
lùm ex ſupradicto laudo, verùm etiam ex a-
lijs actibus poſſeſſorijs, de quibus *dicto Summ
num.* 2.

Nec obſtat, quod liceat ſaltem Epiſcopo
procedere tanquam Sedis Apoſtolicæ dele-
7 gato † & in viſitatione in concernentibus cul-
tum diuinum *ex Conc. Trid. cap. 4. ſeſſ. 6. & cap. 8
ſeſſ. 7.* quia hic non apparet Epiſcopum tali-
ter non proceſſiſſe, ſed vti ordinarium.

Minus obſtat, quod facultas in laudo data
Abbati, & Capitulo intelligatur data cumu-
8 latiuè, † & non priuatiuè, quoad Epiſcopum,
vt *per Rotam deciſ. 385. num. 8. par. 1. diuerſ.* Quia
vltra quod allegata deciſio non applicatur ca-
9 ſui noſtro; res videtur carere difficultate † cum
laudum clarè loquatur, & priuatiuè quoad
Epiſcopum Abbati iuriſdictionem tribuat in
ciuilibus; & ex obſeruātia ſubſecuta ſufficien-
ter etiam fuerit declaratum. Ex quibus di-
ctum fuit eſſe inhibendum Epiſcopo.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA SALVIANI.

Mercurij 16. Nouembris 1639.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *In materia liquidationis fructuum leniores probationes admittuntur etiam per coniecturas.*

2 *Quantitas fructuum perceptorum ſufficienter probatur ex conſuetis.*

3 *In liquidatione fructuum plurimum verſatur Iudicis arbitrium.*

4 *Fructus fuiſſe perceptos in certa ſumma ſiue quantitate ex quibus probetur?*

DECISIO VII.

FVERAT ab A. C in fauorem DD. de Rugerijs agentium vtili Saluiano lata ſententia contra D. Bernardinum Maffeum, cui appellanti, cum Rota decreuiſſet mandatum de manutenendo, ſucceſſiuè dixit eidem deberi fructus Caſalis à die editi interdicti ex rubris 18. de quibus agebatur, eoſque ad rationem iul. 54. pro quolibet rubro eſſe calculandos, vt videre eſt *in Deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani ſub die 23. Martij 1639.* Non acquieſcentibus verò DD. de Rugerijs, commiſſaque mihi appellationis cauſa, propoſui Dubium, An conſtaret de exceſſiua liquidatione & Domini negatiuè reſponderunt.

1 Etenim cum in materia † liquidationis fru-
ctuum leuiores probationes admittantur etiā
per coniecturas *Seraph. deciſ. 1245. numer. 7. Bald.
conſ. 323. num. 5. lib. 2. Surd. deciſ. 282. nu. 26. & 27.*
2 & ſufficienter probetur † quantitas percepto-
rum à conſuetis, *Achill. de Graſſ. deciſ. 22. de reſt.
ſpol. & in Ariminen. Fructuum 17. Februarij 1617.
coram bon. mem. Remboldo*, in eaque † plurimum
3 tribui Iudicis arbitrio teſtatur *Natt. conſil. 510.
num. 7. lib. 3.* Cumque in præſenti caſu Caſale
rubrorum 18. pro eo tempore, quo à Domi-
nis de Rugerijs detentum fuit, locatum exti-
terit ad rationem iul. 54. pro quolibet rubro,
& ſic pro annuis ſcutis 97. bai. 20. vt patet ex
Inſtrumento locationis, *Summ. num.* 1. eandem-
que ſummam dictos Rugerios recepiſſe, † ap-
4 paret ex atteſtationibus Computiſtæ Montis
Pietatis, *Summ. num.* 2. ſatis ſuperque iuſtificari
huiuſmodi fructuum quantitatem Domini
cenſuerunt, *vt in eadem Reuerendiſs. D. mei Decani Deciſione*, atque adeo de exceſſiua liquidatione non conſtare.

Et ita Domino Bernardino tantum informante reſolutum &c.

PERV-

Digitized by Google

PERVSINA LEGITIMAE.

Sabbato 26. Nouembris 1639.

ARGVMENTVM.

Legitima ſoluenda eſt filio in bonis, non autem in pecunia, & quoad illius quantitatem ſtandum eſt partium conuentioni contentæ in apoca confecta, quæ tanquam approbata ab vtraque parte ſeruanda eſt.

SVMMARIVM.

1 *Laudum à partibus acceptatum tenet in vim pacti, & ab eo recedendum non eſt.*

2 *Legitima debita filiæ in concurſu cum tribus fratribus eſt triens, hoc eſt tertia pars bonorum inter quatuor diuidenda.*

3 *Legitima debetur de bonis, & ſubſtantia defuncti, non vero in pecunia, & nu. 4.*

5 *Legitima detrahenda non eſt ex vna re ad electionem filij.*

6 *Item neque de ſingulis corporibus hæreditarijs, ſed de vno, vel duobus arbitrio boni viri.*

7 *Quantitas legitimæ ſi fuit à partibus in aliqua apoca liquidata, ea tanquam approbata, & ſubſcripta ab vtraque parte ſeruanda eſt.*

8 *Legitima quoties vigore alicuius Laudi aſſignanda eſt in bonis, licet partes deinde per apocam priuatam declarent eandem legitimam eſſe reductam ad certam ſummam non exinde cenſetur à Laudo receſſiſſe, ſed tantum pro qua quantitate bona eſſent conſignanda pro legitima.*

9 *Legitima ſi fuit à partibus liquidata non poteſt deinde ſub prætextu ſummæ incertæ illius aſſignatio euitari, & ratio redditur, nu. 10.*

DECISIO VIII.

IOSEPH Cantuccius decedens reliquit tres filios maſculos, Ludouicum, Ioannem Baptiſtam, & Ioannem Antonium, & Vincentiam vnicam fœminam. Ioanni Baptiſtæ ſucceſſit Ioſeph Iunior filius, & hæres, quem etiam hæredem inſtituit Ludouicus. Vincentia verò intra decedens hæredem fecit Ioannem Antonium. Occaſione iſtarum hæreditatum orta controuerſia inter Ioannem Antonium, & Ioſephum Iuniorem, tandem deuentum fuit ad compromiſſum anno 1610. in perſonam Cencij, & Scotti. Hi duo arbitri inter alia capita ſtatuerunt Ioanni Antonio vti hæredi Vincentiæ deberi legitimam ſemper duodecimam partem bonorum Ioſephi Senioris, vna cum fructibus ab anno 1580. vſque ad effectualem conſignationem, ad quam Ioſephum pro duabus tertiis partibus, Ioannem Antonium verò pro vna tertia debere concurrere cenſuerunt. Pro huius Laudi executione introducta cauſa in Rota, facta que ſubdelegatione Iudicis ad liquidationem di legitimam Vincentiæ ad inſtantiam Franciſci, & fratrum de Cantuccijs minorum, & hæredum dicti Ioannis Antonij communium amicorum ſuaſione placuit vtrique parti amicabiliter tranſigendo quantitatem huiuſmodi legitimæ firmare, vt videre eſt in apoca ab eiſdem de anno 1637. ſubſcripta. Quia verò ad illius conſignationem nunquam fuit deuentum, Hodie denuo dubitatur, An Ioſeph teneatur ad legitimam Vincentiæ, & ad quam ſummam? Et Domini quod attinet ad primam partem dubij dixerunt Ioſephum teneri ad legitimam pro rata duodecimæ partis iuxta Laudum,

1 † quod cum fuit à partibus acceptatum tenet in vim pacti, & ab eo recedendum non eſt, *Rot. deciſ. 588. numer. 1. par. 3. recent. Pariſ. conſ. 40. num. 16. lib. 1. Gratian. diſcept. 755. num. 14.* Et ſanè viſa fuit res carere difficultate, quia cum agatur de legitima debita filiæ in con-

2 curſu cum tribus fratribus, † certum eſt legitimam eſſe trientem hoc eſt tertiam partem bonorum inter quatuor diuidendam *ad text. in §. 1. Auth. de trient. & ſemiſſe, & tradunt DD. in auth. nouiſſima C. de inoff. teſtam. Craſſ. de ſucceſſ. §. legitima quæſt. 7. num. 1. Oinot. § ſed hæc ita Inſtit. tit. de inoff. teſtam.* Cuius quidem tertiæ partis quarta pars eſt duodecima totius aſſis, vt clarè patet ex diuiſionis calculo.

Eam autem in bonis ſoluendam Domini dixerunt, non autem in pecunia. Quia legi-

3 tima debetur de bonis, † & ſubſtantia defuncti *ad text. in d. §. 1. Auth. de trient. & ſemiſſ. Craſſ. de ſucceſſ. d. § legitima quæſt. 15. nu. 1.* Non vero † in

4 pecunia, *Bart. in l. ſuus quoque nu. 10 de hæred. inſt. Ripa in l. in quartam nu. 12. ff. ad legem falc. Craſſ. vbi ſupra num. 2. Gabriel tit. de legitima conc. 3. nu. 2.*

5 Sicuti neque de vna re † ad electionem filij ea detrahenda eſt, *Craſſ. vbi ſupra quæſt. 17. Gabr. conc. 4. num. 1. & 3.* Neque de ſingulis corpori-

6 bus † hæreditarijs, ſed de vno, vel duobus arbitrio boni viri, *vt eſt communis DD ſententia relat. per allig. Craſſ. q. 16. nu. 1. Gabr. conc. 3. nu. 1. Pariſ. conſ. 10. nu. 09. lib. 2.*

Et quod attinet ad quantitatem, eam ſufficienter liquidatam cenſuerunt ex apoca data *Summ. Franciſci num. 3.* In qua ſtabilitur legitimam Vincentiæ detracta tertia parte ad Franciſcum ſpectante cæteriſque detrahendis aſcendere ad ſcuta 1312. computatis etiam fructi-

7 bus. † Quæ cum ſit approbata, & ſubſcripta ab vtraque parte ſeruanda eſt, *Gregor. deciſ. 328 nu. 1.* Nec videtur poſſe impugnari.

Neque vero ex eadem apoca inducta videtur obligatio ſoluendi legitimam in pecunia, licet in ea dicatur eandem legitimam reductam

8 eſſe in ſcu. 1312. Quia cum vigore Laudi † legitima in bonis eſſet aſſignanda, & in apoca nulla legatur obligatio illam tradendi in pecunia, dicendum non eſt partes à Laudo recedere voluiſſe, & ſic apoca ſolum cenſenda eſt facta eſſe ad ſciendum pro qua quantitate bona eſſent conſignanda pro legitima, vt fuit dictum inter has eaſdem partes *in Peruſina Pecuniaria 5. Nouembris 1639. coram R. P. D. meo Carillo.*

Non obſtat quod pro parte Ioſephi obijciebatur de illiquiditate deducta, ex eo quod vigore dicti Laudi de ſumma fructuum legitimæ deducendæ eſſent Penſiones cuiuſdam apothecæ, quæ ad manus Ioãnis Antonij peruenissent, & alia debita Ioſephi Senioris, quæ per

Digitized by Google

per totum Iunium 1617. exhiberentur, vt in
eadem apoca continetur. Quia ſatis eſt, quod
exiſtentia aliorum debitorum (quæ quidem
attento tenore apocę per totum menſem Iu-
nium 1617. iam elapſum erat probanda) vel
quod aliquid ad manus Ioannis Antonij per-
uenerit, adhuc nullatenus probetur, vt ideo
9 ſub prætextu ſummæ incertæ † detrahendæ,
liquidatæ legitimæ aſſignatio non poſſit eui-
tari ad tradita per *Dec. in l. pecuniam quam nu. 8. ff. ſi cert. pet. Giarb. deciſ. 60. nu. 21. Fabr. conſ. 146.*
10 *num. 2. lib. 2.* Et ratio eſt, † quia incertitudo
ſummæ detrahendæ non eſt adiecta ſubſtan-
tiæ diſpoſitionis, ſed promiſſio eſt pura variā-
da, vel reſoluenda, ſi quid appparuerit detra-
hendum, vt optimè declarat *Soccin. conſil. 128. lib. 3. Surd. conſ. 38. num. 24. & Giarb. alleg. dec. 60. num. 31.*

Quia verò ex forma eiuſdem Landi tenebatur olim Ioannes Antonius (vt ſunt verba præciſa eiuſdem Laudi) *quando li ſarà fatta detta conſignatione, e pagati detti frutti, tanto in nome ſuo proprio, quanto in nome de ſuoi figliuoli renunciare ad ogni ragione &c. che li compete, poteſſe competere ſopra nelli beni di detto Signor Gioſeppe loro Padre*. Domini dixerunt deberi legitimam facta renunciatione per hæredes Ioannis Antonij iuxtà formam Laudi, à quo recedendum non eſſe cenſueuerunt.

Et ita vtraque parte &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Lunæ 19. Decembris 1639.

ARGVMENTVM.

Cambia debentur etiam poſt relaxationem mādati pro reſtitutione ſortis, & cambiorum, quando adeſt explicita conuentio inter contrahentes, quod cambia currant donec creditor ſit integrę ſatisfactus de ſorte, & fructibus. Creditor quando habuit mandatum à debitore ſumendi ad cambium, tunc non tenetur illum interpellare ad hoc vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, quia ex tali facultate cenſetur remiſſa neceſſitas interpellandi.

SVMMARIVM.

1 *Cambia non debentur quoties Creditor citauit debitorem pro ſortis, & cambiorum reſtitutione, & iſte terminum ad ſoluendum ſuſcepit ex quo dicitur conſenſum reuocaſſe. Contra num. 5. vbi declaratur concluſio.*

2 *Fructus cenſus poſt relaxatum mandatum pro reſtitutione ſortis. Amplius non debentur, & redditur ratio num. 4.*

3 Deciſ. 139. poſt conſil. Farinac. lib. 2. *quo caſu loquatur?*

4 *Fructus cenſus ideo non debentur poſt relaxatum mandatum pro ſorte, quia ſors remanet in cauſam mutui ex quo abſque labe vſurarum recipi non poſſunt.*

6 *Creditor quamuis facultatem habeat à debitore ſumendi pecunias ad cambium adhuc tenetur interpellare debitorem de receptione pecuniarum ad tale intereſſe, vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, & ab illis ſe poſſit, ſi velit liberare.*

7 *Declara non procedere, quando Creditor habuit mandatum à debitore, cuius vigore ſine aliqua interpellatione poterat pecunias cambiare, & ratio redditur, num. 8.*

9 Deciſ. in Mediolanen. Pecuniaria coram Litta inter recent. deciſ. 52. par. 1. *quo caſu procedat?*

10 *Creditor etiam poſt obtentum mandatum pro reſtitutione ſortis, & cambiorum tenetur denuo interpellare debitorem, vt ſciret pecunias adhuc ſub vſuris continuari.*

11 *Declara non procedere quando adeſt ſpecialis conuentio continuandi cambia abſque alia intimatione.*

DECISIO IX.

ANTONIVS Piaggia receperat ab Olignano aurea ſcuta mille, eique liberam tribuerat facultatem ſcuta mille ſimilia ſumendi ad cambium, illaque cambiandi, & recambiandi abſque alia intimatione vſque ad integram ſortis, ac fructuum ſolutionem. Sed lite deinde ſuper debito cambiorum orta, cauſaque in gradu appellationis bon. me. R. P. D. Motmanno commiſſa, fuit ab eo die 4. Maij 1629. propoſitum dubium, An cambia deberentur, & affirmatiuè reſolutum, facta tamen recognitione litterarum. Aduerſus quam reſolutionem obtenta per Piaggiam noua audientia. Hodie dubitaui, An ſit à deciſis recedendum. Et Domini negatiuè reſponderunt, quia vltra illa, quæ in eadem deciſione afferuntur, nunc datur *Summ. Olignani numer. 7.* litterarum cambij recognitio, quæ per ipſam Deciſionem in fine requirebatur ad effectum, vt cambia deberentur.

Non obſtat, quod contra cambia opponitur
Olignanum de menſe Septembris 1621. citaſ-
ſe debitorem Antonium pro ſortis, & cam-
1 biorum reſtitutione, † ipſumque Antonium
ad ſoluendum terminum ſuſcepiſſe eius *Sum-
mar. numer. 1. & 2.* Ideoque poſt huius termini
ſuſceptionem cambia non deberi ob reuoca-
tionem conſenſus, quemadmodum fructus
2 cenſus † poſt relaxatum pro ſorte mandatum
non amplius debentur, vt fuit dictum *in Ro-
mana Cenſus deciſ. 139. poſt conſil. Farinacc. lib. 2. &
deciſ. 182. num. 4. & 5. poſt Cenc. de cenſib. & tradit
ipſe eod. tract. par. 3. cap. 1. qu. 3. art. 5. num. 23.* Quia
aliud eſt in caſu cenſus, de quo loquitur dicta
3 *deciſ. 139.* † cuius fructus remanente ſorte me-
4 rè in cauſam mutui † abſque labe vſurarum
recipi non poſſunt, aliud in caſu præſentis du-
bij, quia per quæcumque mandata ab A. C.
per Olignanum contra Antonium obtenta,
5 non † propterea inducitur omnimoda libera-
tio, imò ex pacto ipſe Olignanus ſemper omit-
tere poterat iudicium executiuum, & cambia
continuare, quia adſunt verba clara contractus
Cambij, *Summ. Olignani nu. 1.* ibi, *Eius mero ar-
bitrio, & propria auctoritate ſumendi, vel ſumi fa-
ciendi ad cambium, & recambium etiam à ſemetipſo
ſemel, bis, & pluries, ac toties, quoties ipſi Nicolao*

vide-

videbitur vſque ad omnimodam ipſius ſatisfactionem, tàm ſummæ principalis, quàm cambiorum, & recambiorum. Quæ verba indicant partes voluiſſe cambia currere, donec Olignanus fuiſſet integrè tàm de ſorte, quàm fructibus ſatisfactus, & donec per debitorem Antonium non ſtet, quo minus Olignanus integrè ſuum creditũ recipiat *Rota deciſ. 559. num. 1. circa med. par. 2. rec. Stracc. de mercat. tit. mandati num. 20.* cum alijs in deciſione huius cauſæ adductis.

Nec refert, quod etiam in caſu, quo creditor facultatem habet ſumendi ad cambia † re-
6 quiratur intimatio debitoris de vera, & effectuali receptione pecuniarum ad tale intereſſe in cauſam expreſſam; vt ipſe ſciat hodie debitum ſuum eſſe ſub talibus vſuris, vt ab illis ſe poſſit ſi velit liberare; vt fuit dictum *in Mediolanen. Pecuniaria coram Litta inter recent. deciſ. 52. par. num. 2. & 3.* & per tot. *Maſtrill. deciſ. 303. n. 19. par. 4. Grat. diſcept. 829. nu. 9. & 937. nu. 10.* Quia huiuſmodi defectus tollitur ex mãdato, quod
7 habuit † Olignanus ab Antonio, cuius vigore ſine interpellatione poterat pecunias cambiare, vt tenuit *Rota in Bononien. Quaderna 22. Aprilis 1611. coram Lancellotto, & in Romana Pecuniaria 12. Iunij 1615. coram Eminentiſs. Card. Pamphilio.* Quia Olignanus non vti creditor, vel ra-
8 tione moræ † Antonij debitoris pecunias cãbiauerat, ſed tanquã Procurator ratione mandati ab eodem habiti ad cambiandum, *Rota Ianuen. deciſ. 129. num. 2. & deciſ. 179. part. 2. recen-*
9 *tior. & allegata deciſio coram Litta* † procedit ratione moræ debitoris, non autem vbi adeſſet à debitore facultas expreſsè conceſſa creditori recipiendi pecunias ad cambium ſine alia intimatione, vt in præſenti caſu.

Nec obſtat quod Olignanus ſaltem poſt citationem, aut mandatum obtentum † tene-
10 batur denuò interpellare Antonium, vt ſciret pecunias adhuc ſub vſuris continuari, vt per *Grat. diſcept. 829. num. 9. & 13. & 937. num. 10. Maſtrill. dicta deciſ. 303. num. 14. & ſeqq. par. 4.* Quia doctrinæ eiuſmodi non applicantur ad præſentem caſum, vbi geminatis verbis interpel-
11 tio requiſita † remittitur, ibi. *Abſque aliqua intimatione nec iudiciali, nec extraiudiciali, nec à principio, nec alias à quocumque tempore ſumendi ad cambium recambium,* & denuò *ibi continuandi ſemel bis &c. tàm ſummæ principalis, quàm cambiorum, & recambiorum, augumentorum, &c. omnibus ſingulis cambijs, & recambijs augumentis impenſis ipſius Antonij abſque alia intimatione, quod fieri poſſe dixit, Rota dec. 379. par. 2. rec.* & inſuper data fuit facultas Olignano variandi ſine præiudicio alterius viæ eligendæ, *ibi cum facultate variandi, itaut vna via electa alterã nõ cenſeatur præiudicatũ, ſed ſemper currant, & continuari poſſint cambia vſque ad totalem, & integram reſtitutionem.* Vnde conuincitur contrahentes voluiſſe cambia abſque alia intimatione poſſe continuari.

Et ita vtraque &c. fuit reſolutum non eſſe recedendum a deciſis.

ROMANA CAMBIORVM.

Luna 16. Decembris 1639.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *De intereſſe ad effectum admiſſionis ad cauſam ex quibus conſtare non dicatur?*

DECISIO X.

MOVERAT litem coram A. C. Bonanno, & Socijs, Antonius Piaggia ſub eo prætextu, quod abſque ordine ſoluiſſent aurei ſcuta 1000. vna cum cambijs Olignano, quæ ipſe Antonius ab eodem ſub cambijs acceperat; deuolutaque cauſa ad Rotam, & eodem Piaggia contendente cambia Olignano non deberi, vtpote non iuſtificata, infurrexit Ioannes Vincentius Aſſentes, & ad huiuſmodi cauſam ſe admitti obtinuit, cum clauſula *conſtito de*
1 *intereſſe*, † quod quidem ex eo deducebat, quia ſummæ per Bonannos ſoluta ſcuta 355. bai. 20. monet. de ſuo ineſſe, idque ex quietantia per Olignanum facta ſufficienter apparere prætendebat, cum in ea fateretur Olignanus pro ſorte principali, & cambijs ſibi debitis à Piaggia recepiſſe ſcuta 1204. ſol. 11. 11. auri à Bonannis, aſſerentibus hãc ſolutionem fecerе partim de pecunijs ipſius Piaggiæ, partim nẽpè ſc. 355. 20. monetæ de pecunijs ipſius Aſſentis. Igitur ſua intereſſe ad hanc cauſam admitti, vt ſummam ſibi debitam, vel à Piaggia, vel ab Olignano, quatenus cambia non deberentur, recuperaret; Verum quia pro parte Olignani exhibitæ fuerunt partitæ ipſius Banchi, in quibus Aſſentes, licet crearetur debitor ſcutorum 1204. 11. 11. auri pro totidem receptis, & vt ſupra Olignano ſolutis, creabatur tamen è contra creditor eiuſdem ſummæ pro totidem, quæ in debitum Piaggiæ ponebantur, ex qua partitarum poſitione ipſius Aſſentis ſatisfactio reſultabat, DD. vtraque parte informante dixerunt de intereſſe Aſſentis non conſtare.

FIRMANA PRAEDII.

Luna 30. Ianuarij 1640.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione ſimulatio apocæ, ex quibus excludatur à Pactum reſolutiuum cum æquiparetur pacto legis commiſſoriæ nihil operatur, niſi quis illo reintegra vtatur.

SVMMARIVM.

1 *Contrahentes ſtipulando ſub conditionibus negatiuis litis, & impedimentorum nihil agere voluiſſe cenſendi ſunt, ſi tempore ſtipulationis de litis, & impedimentorum exiſtentia non dubitabatur.*

2 *Et idem eſt, quando apponunt conditionem impoſſibilem.*

3 *Vel quando ſciunt contractum eſſe nullum à lege.*

4 Text. in l.ſi ità ſtipulatus 120.ff.de verb.oblig. *declaratur.*

5 Text. in §.Sub cõditione inſtit.de verb.oblig. *explicatur.*

6 Text.in l.non ſolum 31.ff.de act. obligat. *quo caſu loquatur?*

7 Text. in l. an inutilis ff. de acceptilat, *declaratur.*

8 *Acceptilatio ſub conditione facta non valet.*

9 *Actum faciens, quem ſcit eſſe nullum à lege nihil agere cenſetur.*

10 *Declara concluſionem non procedere vbi non ambigitur actum ſub conditione factum valere ab initio.*

11 *Simulatio elicitur ex qualitate facti ſi res vtilis, ac libera ab omni lite dimittitur pro alia re litigioſa, & incerta.*

12 Caſtrenſ.conſ.293.col.final. verſ. Quis enim declaratur.

13 *Simulatio elicitur ex continuatione poſſeſſionis.*

14 *Simulationis coniectura recenſentur à* Caſtrenſ. conſ.74.num.2.lib.2.

15 *Falſa cauſa, ſiue ſcienter, ſiue ignoranter expreſſa contractum vitiat ipſo iure, & conſenſum excludit.*

16 *Confeſſio poſterior veritatem antea geſtorum aperit, & contra confitentem ſemper clamat.*

17 *Actus non egreditur intentionem agentis.*

18 *Conditio reſolutiua de ſui natura non impedit actum ab initio, ſed reſoluit ex poſt facto.*

19 *Pactum reſolutiuum æquiparatur pacto legis commiſſoriæ, quod non operatur, niſi quatenus quis ea re integra vtatur.*

DECISIO XI.

DOMINI dixerunt ſub die 20.Iunij 1630. dandum eſſe mandatum de manutenẽdo Mattheuccijs in prædio Vallaſciani, quod pariter D.Antonius ſibi deberi prætendebat, obtentaque ab ipſo noua audientia, hodiè Domini ſteterunt in deciſis. Cuius reſolutionis ratio potiſſima fuit apoca quarta Ianuarij 1625.ab Antonio confecta, trinoque Teſte munita, in qua nimirum confeſſus eſt, ſe prætium ab ipſo prius pro prædio Vallaſciani expoſitum recepiſſe, & prædium ad Catherinam ſpectare, ibi, *Hauendomi S.Signoria rimborſato delli ſcudi 3450.con hauermi ceduto il cenſo de Martelli di Velletri di ſcudi 3500 per tanta dichiaro, che la detta poſſeſſione di Valleſciano appartiene, & è di detta Signora Zia Catherina Mattheucci, non più mia ſi come à Sua Signoria da hoggi per ſempre la cedo, concedo, e transferiſco in ogni miglior modo, e con tutte, e ſingole ragioni, che io ci hò ſopra, e mi poſſono competere per qualſiuoglia titolo.* Cui quidem apocæ potius, quam antecedenti Inſtrumento inhærendum eſſe viſum eſt, tum quia apoca tanquam poſterior conſulto ad declarationem antecedentium, & ſic etiam Inſtrumenti fuit confecta, quam etiam ex conſilio præcedenti ab Antonio Catherinæ in eius epiſtola ſub die 2.Martij 1619.dato, nimirum, vt oblatorem ipſa huius prædij in ſubhaſtatione ſubmitteret, qui poſtquam id ei fuiſſet deliberatum omnia ad commodum Catherinæ geſta fuiſſe declararet ſubſequentibus verbis. *Far mouer la Città, che facci vender Vallaſciano, farci poi offerire à mio nome, ò da altro confidente, il qual facci l'eſtintione, reportando la ceſſione delle ragioni, dico à mio nome, acciò V.S.ſi aſſicuri potendoſi credere, che io in queſte parti habbia fatto acquiſto da poter fare vna tal compra, & ella ſenza ſoſpetto di confidenza, e di ſimulatione potrebbe goderla, come prima, con le ſue dichiarationi, e cautele in forma.* Quę res deinde cum omninò fuerit per ipſum Antonium peracta, qui ſub die 4.Ianuarij 1625 omnia pro Catherina geſſiſſe in ſupradicta apoca fatetur, quod etiam corroboratur ex alijs epiſtolis maximè in illa vbi ait, *ma in fatti Zia Catherina ſi godette la poſſeſſione di Vallaſciano, come prima,* clarè patet prædium in executionem eiuſdem conſilij apparenter tantum fuiſſe deliberatum, re ipſa verò apud Catherinam permanſiſſe.

Neq; verò ſubſiſtere viſa ſunt ea, quæ Antonius ad inducendã apocæ, tum ſimulationẽ, tũ reſolutionẽ obijciebat. Nam quoad ſimulationẽ, quã inferebat ex eo, quia cõcepta ſub conditionibus negatiuis litis, & impedimentorũ. Ibi, *e dichiaro, che fò queſta ceſſione con eſpreſſa riſerua, e conditione, & non aliàs, aliter, nec alio modo, in quanto detto cenſo cedutomi ſia buono, & eſſigibile de iure, & de facto, è ſopra quello, non mi ſi moua lite, ne mi ſi opponga impedimento, mantamento, ò euttione di detto cenſo, io non intenda hauer fatta tal ceſſione, meno di hauer trasferito in detta Sig. Zia Catherina dominio, nè poſſeſſione di ſorte alcuna, ſe non reuocabile, e precaria reſpettiuamente.* De

1 quorum † tamen litis, † & impedimentorum exiſtentia non dubitatur, ideoque contrahentes nihil agere voluiſſe cenſendi ſint, *ad text. in §.Conditionis Inſtit.de verb.obligat. l.ſi ita ſtipulatus 120.ff.de verb.obligat.* prout etiam, quando ap-

2 ponunt conditionem † impoſſibilem *ad text. in l.non ſolum 31. ff. de act. & obligat.* vel quando

3 ſciunt † contractum eſſe nullum à lege, *ad text. in l.inutilis ff.de acceptil.* tunc enim nihil agere voluiſſe intelliguntur. *Mant. de tacit. & ambig. lib.1.tit.5.num.5.* Obiectum facilè tollitur conſiderando allegata iura non applicari ad præ-

4 ſentem caſum, *Text.* enim † *in l. ſi ità ſtipulatus* probat contractum, qui fit ſub conditione de præſenti, vel de præterito non eſſe propriè cõditionalem, nec pendere, ſed ſtatim valere, aut nullum eſſe videlicet. Si titius viuit, ſi centum ſunt, dare ſpondeo. Nam ſi ità eſt valet, ſi ità non eſt, nulla eſt ſtipulatio. Vndè licet inferatur, quod ſi ſciam Titium non viuere, aut non viuere, aut non eſſe centum ſtipulando nihil agere cenſear, quia ab initio ſtipulatio non valet. Argumentum tamen non procedit in præſenti caſu, in quo conditio appoſita, quatenus lis, aut impedimentum non opponatur futurum reſpicit tempus, & ſic verè eſt conditio

5 *ad text. in §. ſub conditione † inſtit. de verb. obligat.*

6 prout nec applicatur † *text.in l.non ſolum 31.ff.de act.& obligat.* quia loquitur de contractu facto ſub conditione impoſſibilis, qualis non eſt ſu-

7 pradicta conditio, *Text. verò in † l. an inutilis ff. de acceptil.* probat inutilem acceptilationem, vt

puta

puta quia ſub conditione, non habere vim pa-
cti, quia acceptilatio † ſub conditione facta
non valet *l. ſtipulatio ff. eod.* Ex quo licet infera-
9 tur, quod faciens actum, † quem ſcit eſſe nul-
lum à lege, nihil agere cenſeatur, hæc tamen
10 concluſio hic procedit, † vbi actum ſub con-
ditione factum valere ab initio non eſt ambi-
gendum, *ex alleg. text. in §. ſub conditione*.

Quod verò ſimulationem eliciebat ex qua-
11 litate facti, † quia prædium vtile, ac liberum
ab omni lite, legitur dimiſſum pro cenſu liti-
gioſo, ac incertò, quod in homine ſanæ men-
tis cadere nequit citrà ſimulationem *ex Caſtren.
conſ. 293. col. fin. verſ. quis enim*. Nihil releuat,
nam ſi aduertatur *Caſtr.* hoc non dicit, ſed ſo-
12 lùm † non eſſe ſimulatam venditionem actio-
nis, videlicet pro duobus millibus, ex qua
poſſet conſequi etiam multo plus, quia debet
attendi labor, impenſa, & dubius euentus, &
licet fatuum appellet, qui pro actione ad cen-
tum daret manualiter centum, non tamen di-
cit contractum eſſe ſimulatum.

Ad id quod poſt apocam Antonius ſemper
poſſedit prædium, & ex hac coniectura conti-
13 nuatæ poſſeſſionis † ſimulatio elicitur, *Rota
deciſ. 68. num. 6. poſt conſ. Farin. lib. 2.* reſponderi
poteſt, quod Catherina licet apparenter no-
mine Antonij, & tanquam ipſius procuratrix
poſſederit prædium, & hoc ſequendo tenorem
conſilij ipſius Lelij ad excludendos Mattheuc-
cios fideicommiſſarios, de quo in alia deciſio-
ne, & clariùs in epiſtola, nunc data. Tamen
effectiuè, & realiter ſibi poſſedit, vt ipſemet
Antonius in alia epiſtola data Summ. *num.* 11.
fatetur, ibi, *ma in fatti Zia Catherina ſi godè la poſ-
ſeſſione di Vallaſciano, come prima*.

14 Coniecturæ autem ponderatæ ex † *conſ. Ca-
ſtren. 74. num. 2. lib. 2.* quas Antonius hic concur-
rere aiebat, nempè modicitas temporis, quo
durauit actus, poſſeſſio poſtea per ipſum reten-
ta, & inobſeruantia apocæ per modum receſ-
ſus non autem nouæ conuentionis, verè non
concurrunt, nam neque actus modico dura-
uit tempore, & poſſeſſio realiter fuit per Ca-
therinam continuata, & apoca obſeruata, &
licet apparenter ab illa videatur receſſum, hoc
tamen fuit factum ex allegata cauſa, vt Mat-
theueciorum moleſtias euitaret.

Vltimum demum ſimulationis in apoca
argumentum erat, quia pro cauſa ceſſionis
prædij, in ea fuit expreſſa reimburſatio ſcutor.
3450. mediante ceſſione cenſus contra Mar-
tellos per acta Vigoriti, quod quidem Inſtru-
mentum aliter cantat, nam ex eo appa-
ret ceſſionem dicti cenſus ſcutorum 3500.
fuiſſe factam partim pro ſcutis 1450. ab
Antonio erogatis pro integra extinctione cen-
ſus illorum de Olgiatis, & partim ex cauſa
venditionis ad fauorem Antonij ſoluentis hâc
ratam ſcut. 2000. in numerata pecunia per
quod remanet excluſa ceſſio pro reimburſa-
tione ſcut. 2000. in ſubhaſtatione prædij eroga-
15 torum, & ſic falſa cauſa † ſiue ſcienter, ſiue
ignoranter expreſſa contractum vitiat ipſo iu-
re, & conſenſum excludit. *Bald. in l. fin. C. de falſ.
cauſ.* Verùm hæc concluſio non applicatur
cum verè reimburſatio præceſſerit, & licet
Inſtrumentum per acta Vigoriti dicat ceſſio-
nem cenſus fuiſſe pro ſcut. 1450. erogatis pro
reſidua extinctione cenſus illorum de Olgea-
tis, & pro ſcu. 2000. in contanti perſolutis. Ve-
ritas tamen fuit, quod dictæ pecuniæ fuerunt
exhibitæ ſolùm, vt dicitur *per moſtra*, vt patet
ex depoſitione Teſtium, præſertim tertij *n.* 17.
& ex confeſſione illius, qui pecunias accomo-
dauit Summ. *num.* 18. quorum fidem infrin-
gere viſa non ſunt ea, quæ de contradictione
ab Antonio obijciuntur, quia facilè concilian-
tur eorum dicta, & tollit omnem difficultatem
clara ipſius Antonij eodem die facta confeſſio,
quam veriſimiliter non feciſſet, ſi res non ali-
ter ſe habuiſſet, & ea quidem hodie tanquam
16 poſterior † veritatem antea geſtorum aperit,
& ſemper contra Antonium clamat *l. cum te
C. de tranſact. Surd. conſ. 60. num. 1.*

Secundo quod Antonius contra apocam
opponebat illam continere conditionem, &
pactum reſolutiuum, non tamen in caſu in-
exigibilitatis ſimpliciter, ſed etiam quatenus
ſuper cenſu lis impedimentum, aut aliqua
moleſtia inferretur. Vndè exactio mediante
lite non poterat impedire reſolutionem in ca-
ſu moleſtiarum, & litis ab Antonio contem-
platam, & qua adueniente declarauit nihil age-
17 gere voluiſſe, ex regula, quod actus † non
egreditur intentionem agentis. Nec pariter
obſtare viſum fuit; quia quantum ad condi-
tionem inexigibilitatis fuit in præterita deci-
ſione reſponſum Antonium non poſſe de ine-
xigibilitate conqueri, cum ipſe iam cenſum
exegerit. Quò verò ad lites, & moleſtias be-
nè reſpondetur conditionem huiuſmodi tan-
18 quam de ſui natura † non impedire actum ab
initio, ſed reſoluere ex poſt facto. *Pappon. conſ.
120. nu. 7. & ſeq. Giurb. deciſ. 60. num. 31.* Hic verò
reſolutio ex poſt facto inducta eſſe dici non
poteſt, quandoquidem ipſe Antonius cenſum
ſupradictum pro ſua reintegratione exegerit,
& demum ſat eſt eundem non fuiſſe vſum
pacto reſolutiuo cum illud æquiparetur pacto
19 legis commiſſoriæ, † quod non operatur, niſi
quatenus quis eo re integra vtatur, *Rota deciſ.
422. num. 2. par. 4. recent.*

Non obſtat defectus Archiuij in apoca, quia
vltra quod fuit archiuiata antequam de huiuſ-
modi defectu opponeretur, hodie eius vigore
non agitur, ſed ſolùm deſeruit pro declaratio-
ne rei inter Antonium, & Catherinam geſtæ,
ex quibus reſultat prædium Vallaſeiani reuera
penès Catherinã permanſiſſe, & conſequenter
eius hæredibus dandam eſſe manutentionem.

Et ità vtraque parte informante fuit dictum
ſtandum eſſe in deciſis.

SANCTI ANGELI LOMBARDORVM ſeu NVLLIVS IVRISDICTIONIS.

Veneris 10. Februarij 1640.

ARGVMENTVM.

Monaſterium eſſe nullius Diœceſis, & habere
proprium, ac ſeparatum Territorium, ex qui-
bus probetur? Monaſterium Montis Virgilius

ex priuilegijs Summorum Pontificum eſt nullius Diœceſis habens ſeparatum Territorium in quo Abbas generalis omnimodam iuriſdictionem exercet priuatiue, quoad omnes, & actus iuriſdictionales late in hac deciſione recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex iuribus in actis productis.*

2 *Monaſterium dicitur eſſe in Diœceſi Epiſcopi probata illius ſituatione, vel ſaltim ità præſumitur, itaut onus probandi contrarium ad illud ſpectet.*

3 *Ex iuriſdictione temporali non bene infertur ad iuriſdictionem ſpiritualem, & num. 18.*

4 *Monaſterium eſſe intra fines alicuius Diœceſis, ex quibus potiſſime excludatur?*

5 *Termini appoui ſolent ad diſtinguendas iuriſdictiones, ac territoria Ciuitatum.*

6 *Probatio reſultens ex inſpectione ſuperat omnem aliam probationem.*

7 *Aſſiſtentia iuris pro Epiſcopo circa ſituationem alicuius Monaſterij in ſua Diœceſi, ex quibus ceſſare dicatur?*

8 *Monaſterium licet præſumatur in Diœceſi ex vicinitate loci, ceſſat præſumptio ex actibus iuriſdictionalibus factis per Abbatem Generalem vti ordinarium in d. Monaſterio.*

9 *Teſtes deponentes ſuper ſituatione alicuius Monaſterij in Diœceſi conuincuntur de mendacio ex planta, ex cuius viſione contrarium apparet.*

10 *Teſtes nulliter examinati ex defectu iuriſdictionis non releuent.*

11 *Iudex Delegatus fines iuriſdictionis excedens, nulliter agit, & idem eſt de Iudice compulſoriali, n. 12.*

12 *Teſtes deponentes de ſituatione alicuius Monaſterij in Diœceſi non releuant, ſi eorũ dicta conuincuntur ex oculari inſpectione plantæ, ac ex depoſitionibus Teſtium fide dignorum reddentium cauſam ſcientiæ.*

13 *Teſtes in ſpecie deponentes præferũtur Teſtibus generaliter deponentibus, nec cauſã ſcientiæ reddentibus.*

14 *Enunciatiua incidenter, & propter aliud emiſſa non releuant.*

15 *Enunciatiuæ non probant, dum principaliter diſputari contingit de enunciato.*

16 *Enunciatiua recentes nullatenus ſunt attendendæ.*

17 *Enunciatiua non releuant, quando proueniunt ab ijs, qui diſponere non poſſunt.*

19 *Iura dicuntur nulliter compulſata ob non ſeruatam formam compulſorialium.*

20 *Monaſterium eſſe nullius, ac habere Territorium ſeparatum probatur ex pluribus ſimul iunctis in hoc numero remiſſiue recenſitis.*

21 *Monaſterium Montis Virginis eſt nullius Diœceſis habens ſeparatum Territorium, in quo Abbas Generalis omnimodam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem priuatiue, quoad omnes exercet etiam in alijs ſuæ Cogregationis Monaſterijs, nu. 22.*

23 *Exemptio ampliſſima ex priuilegijs Summorum Pontificum eſt conceſſa Monaſteria Montis Virginis, nedum, quoad Monaſteria, eiuſque membra, ac Vaſſallos, & inſeruientes, ſed etiam in quocumque loco exiſtant eximuntur à iuriſdictione quorumcumque Ordinariorum.*

24 *Sententia lata ſuper ſtatu faciunt ius, quoad omnes, præſertim ſi fuerunt obſeruata.*

25 *Iuriſdictio omnimoda Monaſterio Montis Virginis, eiuſque Abbati Generali conceſſa, ex quibus actibus probetur, & num. 26. & 27.*

28 *Monaſterium habens vna cum iuriſdictione temporali etiam iuriſdictionem ſpiritualem dicitur nullius Diœceſis.*

29 *Ac proprium ſeparatum, & diſtinctum Territorium, & iure Epiſcopalia, quoad ea, quæ ſunt iuriſdictionis habere dicitur.*

30 *Monaſterium ſi eſt membrum Monaſterij exempti gaudet omnibus priuilegijs, ac exemptionibus Monaſterij exempti, quamuis ab eo diſtet.*

DECISIO XII.

DOMINI cauſa maturè diſcuſſa ſub die 6 Martij 1637. coram D. meo Pirouano cenſuerunt Abbatiam Sancti Guilielmi eſſe nullius Diœceſis. Indeque per ſententiam pronunciatum fuit eamdem habere Territorium ſeparatum, ac diſtinctum a Diœceſi Sancti Angeli Lombardorum, à qua ſententia pro parte Domini Epiſcopi dictę Ciuitatis cum fuiſſet appellatum, cauſaque bon. mem. Motmanno commiſſa factis interim nouis probationibus, & planta ſituationis dicti Monaſterij ad inſtantiam ipſius Domini Epiſcopi confecta, die 16. Ianuarij propoſui dubium, an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & dilata tunc reſolutione, hodiè eodem dubio denuo propoſito; Domini vnanimiter dixerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Quia validitas non controuertitur, & iuſti-
1 tia probatur † ex iuribus in actis productis, ac per dictam deciſionem Domini mei Pirouani non obſtantibus his, quę nouiter pro parte D. Epiſcopi fuerunt adducta, quæ potiſſimum conſiſtunt in ſituatione Monaſterij infrà fines Diœceſis Sancti Angeli, vt ex planta prædicta, Teſtium deponentibus, actibus, vt prætendit, iuriſdictionalibus, ac enunciatiuis, ex quibus
2 inferebat, vel probari Monaſterium eſſe † in, & de ſua Diœceſi, vel ſaltem ità præſumi, vt onus probandi contrarium ſpectaret ad Monaſterium. *Seraph. deciſ.* 1279. *num.* 1. & aliæ allegatæ pro D. Epiſcopo.

Nam quoad plantam, Dominis viſum fuit non probari ex ea, Monaſterium Sancti Guilielmi eſſe ſituatum intra fines Diœceſis Sancti Angeli ſiquidem ex illius inſpectione apertiſſimè percipitur Territorium dicti Monaſterij Sancti Guilielmi cohærere ab Occidente, & meridie cum Diœc. Ciuitatis Nuſcanæ abſque vlla participatione alterius Diœceſis, & Diœceſis Sancti Angeli adhæret ſolùm ex duabus nimirùm ex parte Aquilonis cum Territorio Nuſcano coniunctim, & ex parte Orientis cum Oppido dicto *delli Leoni*.

Nec releuat, quod ex parte Meridionali Epiſcopus Sancti Angeli prætendat etiã aliquantulum cohærere, dum intra terminos Territorij Sancti Guilielmi reperti fuerunt aliqui lapides in terra proiecti nuncupati Epitaphium, in quo deſcriptũ legitur ius exigendi gabellas

ad

ad fauorem Domini temporalis inferendo ex
iure exigendi dictam gabellam ad *Dioceſanum*.

Quia vltra, quod videtur inuerisſimile, quod
inibi non adeſſent fundamenta, ſuper quibus
ſuſtineri poſſent dicti lapides, vel manſio pro
exactoris habitatione, cum in Inſtrumento
confectionis plantæ fuerit annotatum, neque
veſtigia fundamentorum reperta fuiſſe, quod-
que per Teſtes fide dignos probatur exactionē
prædictæ gabellæ fieri conſueuiſſe in taberna
dicta *del paſſo*, quæ ſita eſt propè Sanctum An-
gelum extrà terminos Monaſterij, vt in planta,
ac inſuper per Monaſterium ratione dominij
etiam temporalis in loco, in quo lapides præ-
dicti reperti ſunt, habet ius paſcendi, & ven-
dendi herbas quotannis, ceſſat motiuum, quia
3 ex iuriſdictione temporali † non benè infertur
ad iuriſdictionem ſpiritualem, *Seraph. deciſ.
1422. num. 8. Rota in recentior. deciſ. 270. numer. 1.
par. 3.*

Præbuit etiam ipſa planta intuentibus Do-
minis cognitionem, quod Monaſterium hoc
Sancti Guilielmi Territorium habeat ſepara-
tum, ac omninò diſtinctum à Territorio Ci-
uitatum Sancti Angeli, & Nuſchi ex ipſa ter-
minorum diſtinctione cum literis Longobar-
dis S.G. inſcultis, non ſolum in antiquo In-
uentario in deciſione Domini mei Pirouani
approbato deſcriptorum, ſed etiam in Inſtru-
mento à Iudice delegato à Rota confecto, per
quod omnia loca oculariter viſa, necnon ter-
mini adnotati fuerunt in ſcriptis; vnde quo-
4 que ſatis excluditur † idem Monaſterium eſſe
intra fines Diœceſis, *gloſ. in c. ſi teſtis 4. quæſt. 4. &
in cap. in noſtra de teſtib. Vin. deciſ. 377. num. 9. lib. 2.
Rota in recent. deciſ. 159 num. 29. par. 5. & dec. 277.
num. 27. par. 6. & coram Gregor. XV. deciſ. 299. nu. 2.*
Qui nimirum termini diſtinguendo † dictarum
5 Ciuitatum Territoria, † proprium Monaſterij
Territorium deſignant, cum ſimiles termini
ad hunc effectum diſtinctionis iuriſdictionis
apponi conſueuerint, vt notat. *Io. Andr. in cap.
cum cauſa de probat. Bald. conſ. 420. num. 1 libr. 1 &
conſ. 464. lib. 3. Pariſ de Put. de fin. feud. lib. 1. cap. 2.
Menoch. conſ. 21. num. 3. lib. 1. Calcan. conſ. 9. num. 7.
Hieron. à Monte de finib. cap. 18. num. 3.* ex qua in-
6 ſpectione † reſultat euidens probatio, quæ ſu-
perat omnem aliam probationem *per text. in l.
penultim. & ibi gloſ. DD. ff. fin. regund. Gregor.
deciſ. 575. num. 6.* præſertim quia etiam cum
eadem planta concordant teſtes formiter in
prima inſtantia pro Monaſterio examinati, &
atteſtationes perſonarum fide dignarum, de
quibus in dicta *deciſione Domini mei Pirouani,
7 verſ. quoad ſituationem*, & † ſic ceſſat prætenſa
iuris aſſiſtentia pro Epiſcopo, vt diſtinguendo
dixit, *Rota in dicta deciſ. 1278. num. 4. coram Car-
dinali Seraph. & in Brixinien. Iuriſdictionis 21. Apri-
lis 1639. coram Domino meo Carillo*, & præſum-
8 ptio † deducta ex veritate loci ceſſat ex acti-
bus iuriſdictionalibus factis per Abbatem
Generalem vti ordinarium in dicto Monaſte-
rio, *Franc. in cap. 2. §. ſtatutum num. 10. de conſtit. in
6. Balb. de præſcript. 5. part. princ. quæſt. 11. numer. 7.
Rot. diuerſ. deciſ. 27. in fin. part. 2.* [illegible]
tuuti

Quo verò ad Teſtes fuit dictum, tres illos
in prima inſtantia examinatos non eſſe atten-
dendos ex eiſdem rationibus; & fundamen-
tis, de quibus in *deciſ. Domini mei Pirouan, verſ.
non obſtant tres Teſtes*, eoq; minus ſtante planta,
9 ex cuius viſione depoſitiones † eorum apertè
conuincuntur de mendacio, at ſi ponderentur
alij Teſtes, nuper examinati in confectione
plantæ ſupradictæ, vt in extractione iurium
vigore compulſorialium non releuant nedū,
10 quia nulliter examinati † fuerunt ex defectu
iuriſdictionis; cuius fines Iudices delegati ex-
11 ceſſerunt, & ſic † nulliter egerunt *c. cum olim
de offic. delegat. Buratt. deciſ. 51. num. 4. & deciſ. 504.
12 num. 3.* & de † Iudice compulſoriali in ſpecie
dixit, *Rota in Placentina Parrochialis 27. Iunij* 1636
coram D. meo Panzirolo, ac ex defectu citationis,
& alijs cumulatis per Informantes pro Mona-
ſterio, ſed etiam ſi validè fuiſſent examinati
non releuarent, cum ipſorum dicta conuin-
cantur ex oculari plantæ inſpectione ex depo-
ſitionibus Teſtium fide dignorum in prima
inſtantia pro Monaſterio examinatorum red-
dentium rationem eorum ſcientiæ, quæ fue-
runt Vicarij tam in Ciuitate Nuſcana, quam
in Ciuitate Sancti Angeli, in qua Boccutus per
decem annos, & vltrà Vicarij generalis munus
exercuit, & de Territorio ſeparato, ac nullius
plenè deponunt per rationes concludentes, eo
quia ſunt practici, optimè informati, & viderunt
actus ad ordinarium in proprio, & ſepa-
rato Territorio ſpectantes ſemper exerceri per
P. Generalem vti Ordinarium, Teſtes verò pro
Epiſcopo examinati generaliter deponunt,
13 nec aliquam reddunt rationem, † prout requi-
ritur ad hoc, vt ſuffragari poſſint, vt dictum
fuit *in Aprutina Iuriſdictionis 10. Martij 1624. co-
ram Reuerendiſſ. Seluacien.* & firmatur *in deciſ. co-
ram Domino meo Pirouano*.

Circa nonnullos actus iuriſdictionales, qui
pro D. Epiſcopo deducuntur, nullus ab eo cō-
cludenter probatur, nam proceſſus, qui dici-
tur contra Monachos fabricatus, ex quo non
interuenerint *in* proceſſione Sanctiſſimi Cor-
poris Chriſti Summ. Epiſcopi *num. 14.* quod
Monaci petierint abſolutionē, à ſuſpenſionem
ex cauſa prædicta, & agnouerint iuriſdictionē,
non probatur ex Summ. prædicto. Quinimò
Epiſcopi iuriſdictionem recuſarunt, vt patet
ex Summ. Epiſcopi *num. 15.* & ab eorum Gene-
rali fuerunt prohibiti accedere ad proceſſiones
eodem Summ. *num. 16.* De licentia audiendi
confeſſiones ab Epiſcopo Monacis data, teſtes
qui Summ. *num. 17.* deponunt, fuerunt aliàs
tanquam ſingulares, & verum non deponen-
tes à Rota reiecti, *vt in deciſione Domini mei Pi-
rouani. verſ. quia de licentia audiendi confeſſiones*,
& de mendacio conuincuntur ex ſupradicta
planta, & ex depoſitione Vicarij Boccuti,
quem licentiam audiendi confeſſiones con-
ceſſiſſe deponunt, & ipſe abſolutè negat, nec
hodiè licentiæ prædictæ probantur ex aliqui-
bus publicis documentis, imò fuit contrariū
probatum, vt fusè *in deciſione Domini mei Piro-
uani* per Teſtes fide dignos, & inter cæteros à
dicto Boccuto, qui deponunt Monacos nun-

Digitized by Google

27 Habet etiam Vaſſallos, † qui ratione dicti Vaſſallagij temporalis fruuntur immunitatibus, & priuilegijs à Summis Pontificibus, ac Regibus conceſſis ſignanter Caſali S. Guilielmi à Roberto Rege Anno 1307. vt meritò
28 iuncta † etiam iuriſdictione ſpirituali nullius eſſe dicatur, *Mant. deciſ. 361. num. 1 Rota in Nullius, ſeù Fanen. Iuriſdictionis coram D. meo Decano 27. Octobris 1617.*

Et ſic proprium, ſeparatum, & diſtinctum
29 Territorium, & iura † Epiſcopalia, quoad ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt reſpondit *Rota in dicta Sorana Beneficij coram Domino meo Merlino.*

Quæ omnia procedunt etiam, quoad dictum Monaſterium S. Guilielmi, Abbati Generali
30 huius Religionis ſubiectum, † quamuis diſtet à Monaſterio Montis Virginis, vt dixit, *Rota in Lauretana Iuriſdictionis 2. Iunij 1631. coram Epiſcopo Vrgellen.*

Ex quibus omnibus ſatis clarè DD. viſum fuit reſultare Monaſterium Sancti Guilielmi non incluſum finibus Diœc. S. Angeli gaudere Statu nullius Diœceſis, quod viſis prolixis Informationibus, vtriuſque partis firmatum fuit & propterea dictum, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 10. Febrarij 1640.

Argumento non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Tertius ad cauſam admitti debet conſtito de eius intereſſe, ad hunc effectum ſufficit, quod de eo apparenter doceatur.*

DECISIO XIII.

SVB die 19. Decembris 1639. Domini dixerunt conſtare de intereſſe Aſdentis, quia licèt ſummæ ſcutorum 1204. ſol. 11. 11. auri à Bonannis Olignano pro Piaggia ſolutæ, de quo idem Aſdentes debitor creatus fuerat, ſcut. 355. ba. 20. monetę de ſuo ineſſe prætenderet, hoc tamen non iuſtificabatur, quia eadem partita integrè in Piaggiæ debitum tranſierat, & ſic ipſius intereſſe ceſſabat; hodiè verò repropoſita cauſa ex alijs partitis datis Summ. nouo *nu. 4.* apparet quemdam Lelium ſoluiſſe Bonannis ſcu. 355. ba. 20. pro exequutione reſidui debiti eiuſdem Piaggiæ, animo ſe reuelandi ab eodem Piaggia, eundemque Lelium poſtea ceſſiſſe iura ſua Bonannis, & Socijs Sum. *num. 5.* eoſdemque Bonannos Aſdenti Summ. *num. 6.* Ex quibus viſum fuit Dominis ſufficiē-
1 ter, nunc de Aſdentis intereſſe cōſtare, † proindèque ad cauſam admittendum, ad quem effectum ſufficit, vel apparenter de intereſſe docere, *Felin. in c. Veniens 39. num. 13. de Teſtib. Put. dec. 160. n. 2. lib. 3. Buratt. dec. 13. num. 7.* & fuit dictum *in vna Tarraconen. Parochialis* 17. *Decembris* 1635. *coram D. meo Panzirolo.*

Et ità vtraq; parte informante reſolutū &c.

DERTVSEN. PAROCHIALIS.

Veneris 23. Martij 1640.

ARGVMENTVM.

Gratioſè ſubrogato, quibus concurrentibus ſit concedenda immiſſio? Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem gratioſè ſubrogato. Gratia de Beneficio litigioſo quare non eſt iuſtificanda?

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio deneganda non eſt ſubrogato gratioſè, concurrentibus tribus requiſitis nempè lite, obitu Beneficiati in poſſeſſione, ac Clericatu ſubrogati.*

2 *Lis probatur ex commiſſione ſuper titulo beneficij cum clauſula* quam, & quas cum omnibus incidē emergē &c. *quæ reddunt beneficium litigioſum.*

3 *Obitus beneficiati in poſſeſſione beneficij probatur ex facto aduerſarij venientis ex eadem vacatione.*

4 *Obitus in poſſeſſione beneficij probatur ex fide Oeconomi regentis curam, & adminiſtrationem beneficii vacantis. Item ex libro mortuorum formiter extracta.*

5 *Item probatur ex fide concurſus per Ordinarium facti, quæ cum ſit de pertinentiis ad eius officium probat.*

6 *Item ex edicto pro cōcurſu faciendo dato per aduerſarium, quod continet ipſius Confeſſionem, quæ probat.*

7 *Clericatus probatur per litteras patentes Ordinanarii.*

8 *Prouiſus Apoſtolicus habens parem titulum impedit viam executiuam alteri Prouiſo Apoſtolico.*

9 *Regula de ſubrogandis collitigantibus annullat omnes gratias intra menſem ſubrogationis factas.*

10 *Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non dicitur habere parem titulum ad effectum impediendi viam executiuam, & immiſſionem gratioſè ſubrogato.*

11 *Poſſeſſio attentata nihil operatur.*

12 *Tituli paritas conſideratur in poſſeſſore legitimo, non autem in attentante.*

13 *Gratia de beneficio litigioſo non eſt iuſtificanda, quia cum illius prouiſio ad ſolum Papam ſpectet, de nullius agitur præiudicio.*

14 *Valor Beneficii probatur ex expreſſione facta per aduerſarium.*

15 *Valor obuentorum probatur ex Teſtibus de publica voce, & fama.*

16 *Penſio quod ſit reſeruata ſuper beneficio probatur ex ſumpto litterarum illius Reſeruationis ex regiſtro Bullarum.*

17 *Regiſtrum Bullarum plenè probat.*

DECISIO XIV.

DOMINI cenſuerunt gratiam Iacobi eſſe iuſtificatam, ideoque dandam illi immiſſionē vigore gratioſæ ſubrogationis quan-
1 doquidem † conſtat de lite ſuper Eccleſia, de qua agitur, obitu Ioſephi Rams in illius poſſeſſione, & Clericatu Iacobi, quæ ſunt tria

requiſita, quæ ſolent ſufficere pro iuſtificatio-
ne gratioſæ ſubrogationis, *Greg.deciſ.307.nu.1. Rot.recent.par.1.deciſ.70.num.1.* & fuit dictum
in Tarraconen.Parochialis 15.Maii 1637.coram R. P.D.meo Panzirolo.

2 Lis enim probatur † ex commiſſione cau-
ſæ in Rota ſuper titulo dictæ Eccleſiæ, nempè
validitate prouiſionis Iacobi, & nullitate pro-
uiſionis Ioſephi cum clauſula *quam & quas*, cũ
omnibus incidentibus, emergentibus, & toto
negotio principali vna cum citatione vigore
illius executa, quæ reddunt beneficium liti-
gioſum ex latiſſimè cumulatis *in dicta Tarraconen.Parochialis coram R.P.D.meo Panzirolo.*

De obitu Ioſephi in poſſeſſione beneficij
3 ſufficienter † docetur, ex eo quod Ioannes ve-
nit ex eadem vacatione, *Garz.de benef.par.6.c.4. num.78.in addit.& Rota apud eum par.5. cap.1.numer.629.& in recent.par.1.deciſ.137.num.1.Put.deciſ.292.in princ.* Vltra quod eiuſdem obitus in
4 poſſeſſione probatur. † Tum ex fide Oecono-
mi regentis curam animarum dictæ Eccleſiæ
formiter extracta ex libro mortuorum, *Imol. conſ.110.in fin.Bertaz.conſ.67. num.4.lib.1.Rot.deciſ.572.num.1.par.1.recent. Gregor.deciſ.78.num.2.*
5 Tum ex fide concurſus † per Vicarium Der-
tuſeñ facta *Summ.Iacobi num.10. & Ioannis nu.5.*
quæ cum ſit de pertinentia ad eius officium
probat *Decian.conſ.50.nu.101.lib.2.Alex.conſ.59. nu.1.in fin.verſ.non obſtat, & num.2 lib.7.* & idem
6 probatur ex edicto pro cõcurſu faciendo † da-
to per Ioannem *Summ.num.4.* quod propterea
continet ipſius confeſſionem, quæ probat *Rota deciſ.260.nu.7.& deciſ.749.nu.2.par.3.rec.*

7 Clericatus Iacobi probatur † per litteras pa-
tentes ſui Ordinarij, *Seraph.deciſ.713.nu.1.Rota in recent.par.2.deciſ.401.nu.4.Boer.deciſ.171.n.23. Gram.deciſ.41.num.1.*

Non obſtat, quod Ioannes etiam ſit proui-
8 ſus Apoſtolicus, † vndè propter paritatem
tituli impedit viam exequutiuam, & ſic Iaco-
bus teneatur ordinariè procedere. Quia ne-
que prouiſio Ioannis, neque eius poſſeſſio ſunt
habeñ in conderatione.

Nam prouiſio Ioannis, & Iacobi emana-
runt ſub eadem Data, & ſic prouiſio Ioannis
eſt nulla, & contra regulam de ſubrogañ col-
9 litigañ, † quæ annullat omnes gratias intra
menſem ſubrogationis factas, *Put.deciſ.141.& 144.num.1.lib.3.Acchill.de Graſſ.in dicta reg dec.1. num.4.Seraph.deciſ.1165.num.2. Gregor.deciſ.125. num.16.& ibi Add.num.19.Reuerendiſſ.Dunozus Decanus, deciſ.350.num.6 Rot.deciſ.342.num.10.par.1. recent.* & aliàs ceſſat etiam paritas titulorum,
quia prouiſio Ioannis non eſt in forma gratio-
10 ſæ ſubrogationis, † qualis eſt gratia Iacobi,
de qua agitur, & ideo non valet impedire im-
miſſionem dicti Iacobi, & viam exequutiuam
ex gratioſa ſubrogatione, *Rot.recent.par.2.deciſ.197.num.4.& par.4.deciſ.540.num.8.& in Vrgellen.Archidiaconatus 15.Iunij 1592.coram Penia, & in Elnen.Beneficiorum 16.Decembris 1602.coram eodem, & in Montis Faliſci Capellaniæ 30.Ianuarij 1606.coram Card.Lancellotto*, quas refert
Garz.de benef.par.6.cap.4.nu.16.& Arg.de legitim. contrad.q.15.artic.1.n.26.& 27.

Denique poſſeſſio Ioannis tanquam atten-
11 tata, † & per Rotam reuocata etiam iuncta
cum dicta prouiſione non poteſt illum iuua-
12 re, quia paritas tituli conſideratur † in poſſeſ-
ſore legitimo, ſecus in attentante; *Rot. diuerſ. par.3.lib.3.deciſ.723.& in Barchinonen.Canonicatus coram Card. Millino apud Garz.dicto cap. 4. numer.23.*

Non obſtat, quod Iacobus teneatur iuſtifi-
care totam gratiam, quia cum verſemur in
13 Eccleſia litigioſa † de cuius prouiſione nul-
lus præter Papam potuit ſe intromittere, talis
iuſtificatio non eſt neceſſaria, quia non agitur
de alicuius præiudicio, *Rota in Burgen.Praſtimonij de Pancoruo 24.Octobris, & 28.Nouembr.1588. coram Gyptio, & in Vrgellen.Archidiaconatus 15. Iunij 1592.coram Penia, & in Calaguritana Dimidiarum Portionum 1593.coram Card.Millino*, quas
refert *Garz.par.6.cap.4.numer.11.12.17.& 21.* Et
nihilominus ex deductis in Summario benè
14 iuſtificatur. Nam valor fructuum Eccleſię † in
ducatis 70. remanet iuſtificatus ex minori ex-
preſſione illius per Ioannem facta in ducat.60.
15 & valor beneficij obtenti † in ducatis 24. iu-
ſtificatur ex Teſtium depoſitione, qui depo-
nunt de publica voce, & fama, quod ſufficit
Rota deciſ.161.num.3.par.5.recen.Canaler.dec.517. num.4.& 572.num.3. & penſio ducat.30.proba-
16 tur † ex ſumpto litterarum illius reſeruatio-
17 nis ex regiſtro bullarum, quod plenè probat
Rot.diuerſ.par.3.lib.2.deciſ.1202.

Demum non obſtat, quod dicitur de ſub-
reptione ex eo, quod in gratia ſubrogationis
non fuit facta mentio de clauſula, *non tamen per obitum*, quæ prætenditur poſita in prima
gratia, quia talis clauſula in prima gratia non
legitur.

Ex quibus cum iuſtificatio gratię Iacobi ſa-
tis reſultet, viſum fuit DD. immiſſionem non
eſſe denegañdam.

Et ita vtraque &c.

HISPALEN. IVRIS AMOVENDI CVRATOS.

Veneris 20. Aprilis 1640.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac Deciſione de manutentione debi-
ta Archiepiſcopo Hiſpaleñ in poſſeſſione, vel
quaſi amouendi Curatos ab exercitio curæ ad
nutum, cum illius quaſi poſſeſſio Iuris amo-
uendi latiſſimè comprobetur ex pluribus acti-
bus amotionis latè à Teſtibus recenſitis, atten-
tis etiam alijs rationibus, & fundamentis in
deciſione pro Archiepiſcopo deductis.

SVMMARIVM.

1 *Probationes leuiores ſufficiunt in materia manutentionis.*
2 *Teſtis vnicus admittitur in iudicio manutentionis.*
3 *Actus vnicus ſufficit in Iuribus incorporalibus ad effectum manutentionis.*
4 *Quaſi poſſeſſio amouendi Curatos probatur per Teſtes deponentes de viſu per ſpatium 40. annorum, & de*

& de auditu à maioribus recenſentes plurimos actus poſitiuos amotionis liberé, & abſque cauſa, quorum depoſitiones in materia manutentionis ſuperabundant.

5 *Teſtes deponentes cum requiſitis* gloſ. in cap. 1. de praeſcript. in 6. *non ſolum probant ad effectum manutentionis, ſed etiam in petitorio in materia contra Ius.*

6 *Teſtes examinati inter diuerſas perſonas ſi deponunt ſuper ſtatu vel plenam probationem indiſtinctè faciunt.*

7 *Vel ſaltim faciunt adminiculum, ſi iuxta eorum dictum fuit iudicatum.*

8 *Quaſi poſſeſſio de vno actu in vniuerſalibus extenditur ad omnes alios comprehenſos ſub eadem ſpecie.*

9 *Ratio eſt, quia magis attenditur cauſa vniuerſalis actuum, quam ipſum exercitium particulare.*

10 *Poſſeſſio Iuris amouendi probatur ex ſententijs, & mandatis de amouendo.*

11 *Mandatum de manutenendo non datur niſi poſſidenti.*

12 *Archiepiſcopus Hiſpalenſis eſt Parochus vniuerſalis in tota Diœceſi, & adminiſtrat curam animarum per Curatos ad nutum amouibiles.*

13 *In Diœceſi Hiſpalenſi Parochia non ſunt diſtinctae, ſed cura reſidet penès Archiepiſcopum, ideoque nullum adeſt beneficium Curatum.*

14 *Statutum Eccleſiae Hiſpalen. diſponit, quod omnes Curati Eccleſiarum ſint in manibus Praelati, qui dictas Eccleſias poſſit commendare perſona ſibi beneuiſae, vſque ad beneplacitum ſuum.*

15 *Verba dicti Statuti* ſint in manibus Prælati *innuunt quod deputandi exercitio curae animarum pendeant à libera voluntate Archiepiſcopi.*

16 *In manibus habere dicimus, cuius retinendi, vel dimittendi libera poteſtas pendet à noſtra voluntate.*

17 *Verbum* Commendare *nihil aliud eſt, quam deponere.*

18 *Deponens poteſt ad ſui libitum repetere, quod depoſuit, nec propterea contra illum datur depoſitario manutentio, ſed bene è conuerſo ratio eſt, quia omnimoda poſſeſſio depoſiti eſt penès deponentem.*

19 *Verba* perſonæ ſibi beneuiſæ vſque ad ſuum beneplacitum *facultatem tribuunt amouendi ad nutum.*

20 *Verbum* ad nutum *importat liberam facultatem amouendi.*

21 *Verbum* Voluntas *liberam, & non regulatam voluntatem ſignificat.*

22 *Deputatio facta per viam ſimplicis licentiae de exercendo officium Curati nomine Epiſcopi ſonat in ſimplex precarium.*

23 *Precarium poteſt ad libitum reuocari.*

24 *Poſſeſſio precaria dicitur iniuſta finita voluntate Domini.*

25 *Curati ſi in licentijs de exercendo curam appellantur ſeruitores, tanquam tales poſſunt quandocumque amoueri.*

26 *Seruitores in priuata domo poſſunt ad libitum amoueri.*

27 *Curatis ad nutum tanquam ſeruitoribus certum Salarium pendi ſoles certaque obuentiones, & emolumenta.*

28 *Beneficia Curata ſecularia praeſumuntur perpetua, non temporalia.*

29 *Limita non procedere ſi contrarium apparet ex fundatione vel ſtatuto, quia tunc etiam beneficia ſecularia poſſunt eſſe temporalia, ſeu manualia.*

30 *In Beneficiis manualibus, ſeu temporalibus remotio fieri nequit ſine cauſa. Contra num. 32. & ratio redditur num. 33. & 34. & vide limitationem, infra num. 40.*

31 *Et interim competit manutentio propter ſtatum conſiderabilem.*

35 *Manutentio ſeu aliquod remedium poſſeſſorium non competit habenti manuale beneficium, ſeu Cappellano ad nutum amouibili ratio eſt, quia non poſſidet, & num. 36.*

37 *Vel ſi aliquo modo poſſidere dicitur, iſta poſſeſſio eſt limitata ad tempus ſcilicet donec remoueatur.*

38 *Poſſeſſio ex natura temporis limitati, eo elapſo non dicitur amplius poſſeſſio.*

39 Deciſ. Caual. 72. *declaratur.*

40 *Remotio in beneficijs manualibus fieri poteſt ſine cauſa dummodo abſit odium, vel malitia.*

41 *Odium regulariter non praeſumitur.*

42 *Exceptio ſapiens obiectum eſt concludenter probanda.*

43 *In odium non dicitur facere qui iure ſuo vtitur.*

44 *Cauſa qualibet etiam beſtialis excuſat ab odio, vel malitia.*

45 *Amotio ſiue mutatio in Curatis eſt intolerabilis, ſi vero ex fundatione eſt permiſſa reſultare poteſt fauor Cultus Diuini, quia Curati ob timorem amotionis accuratius inſeruient Eccleſiae.*

46 *Vicariae temporales non dantur in titulum, nec ſunt beneficia Curata.*

47 *Nec ad eas requiritur collatio, aut inſtitutio, ſed ſola approbatio Epiſcopi, & licentia adminiſtrandi Sacramenta.*

48 *Curati temporales dici ſolum poſſunt adiutores Epiſcopi in exercitio curae, non autem verè Beneficiati perpetui aut manuales, ſed potiùs Vicarii temporales, num. 49. vel Adminiſtri, & propriè Seruitores, num. 50. vbi ponderantur verba Statuti Hiſpalen.*

51 *Seruitores ſalariati in priuata domo poſſunt quandocumque etiam ſine cauſa amoueri.*

52 *Inhibitio Rotalis ſemper eſt timenda.*

DECISIO XV.

DOMINI dixerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo Eminentiſs. D. Card. Archiepiſcopo in poſſeſſione, vel quaſi amouendi Curatos ab exercitio curæ animarũ ad nutum, & liberam eius voluntatem in tota Diœceſi Hiſpalen.

Licet enim in materia manutentionis † ſuf-
1 ficiant leuiores probationes, *Menoch. de ret in. remed. vlt. nu. 34. Seraph. deciſ. 624. nu. 5. Ludouiſ. de-*
2 *ciſ. 275. num. 10.* & vnicus Teſtis † admittatur, *Menoch. & Seraph. vbi ſupra Rot. deciſ. 375. num. 1. par. 3. diuerſ.* & in iuribus incorporalibus † vni-
3 cum actum ſuffragari tradit plenè *Rot. dec. 17. num. 1. par. 2. diuerſ. Rip. in cap. cum Eccleſia nu. 52. & 53. de cauſ. poſſ. & propr. Alex. conſ. 74. num. 16. lib. 4. Crauett. conſ. 124. nu. 4.*

Hic

Digitized by Google

Hic tamen multiplices, & abundantes pro-
bationum ſpecies habemus.

Et primo plures Teſtes deponentes ex cer-
ta ſcientia de viſu per ſpatium 40. annorum,
& ampliùs, & abinde ſupra de auditu à Senio-
4 ribus recenſentibus† etiam plurimos actus po-
ſitiuos dictæ amotionis liberæ, ſine cauſa
*Summ.num.*5. & ſimiles depoſitiones probare
ad effectum manutentionis tradit *Poſthum. ob-
ſeru.*19.*nu.*2.4.*&* 5.

5 Imò talis depoſitio † cum habeat requiſita
*gloſſ.in cap.*1.*de praſcript in* 6. facit plenam pro-
bationem, non ſolum ad effectum manuten-
tionis. ſed etiam in petitorio, etiam in mate-
ria contra ius *Abb.in cap.cum veniſſent num.*8. *de
inſtit.Rota deciſ.*685.*num.*3.*par.*1.*recen.& dec.*595.
*nu.*4.*par.*1.*diuerſ.Franc.in cap.cum perſonæ in* §.*fin.
de priuil.in* 6.

Secundò alios Teſtes, qui licet fuerint exa-
6 minati contra diuerſas perſonas, † adhuc ta-
men faciunt plenam probationem, cum de-
ponant ſuper ſtatu rei *ad text.in l. ingenuum ff.de
ſtat.hom.Ludouiſ.deciſ.*498.*n.*9. *Canal.dec.*575.*n.*8.
Et ſaltem negari non poteſt, quin magnum
7 faciant adminiculum, cum iuxta eorum di-
cta ad fauorem Archiepiſcopi fuerit iudicatũ,
*Buratt.deciſ.*488.*num.*3.*Rot.deciſ.*101.*nu.*12.*par.*5.
recent.

Et hæc quidem quaſi poſſeſſio ſuffragatur
Domino Archiepiſcopo contra omnes Cura-
8 tos, cum certi iuris ſit in vniuerſalibus † quaſi
poſſeſſionem de vno actu extendi ad omnes
alios compræhenſos ſub eadem ſpecie, vt di-
xit *Rota in allegata deciſ.*17.*par.*2.*diuerſ.num.*3. &
tradunt communiter *Petr.Cyn.Salicet. & alii in
l.*1.*C.de emancip.liber.Bald.Caſtr.Iaſ.in l.imperium
ff.de iuriſdict.omn.iud. Alex.conſ.*68. *num.*18.*lib.*2.
*Socin.con.*111.*num.*3.*lib.*1. Et ratio eſt, quia
magis attenditur cauſa vniuerſalis † actuum,
9 quàm ipſum exercitium particulare, *Bald. in
l.*1.*in* 2.*lectura C.de emancip.liber.Felin.in cap.au-
ditis num.*19.*de praſcript.* & fuit dictum *in Meli-
ten.Antianitatis* 16.*Ianuarii* 1617.*coram bon.mem.
Remboldo*.

Tertio tres ſententias conformes, quę tran-
ſitum fecerunt in rem iudicatam declarantes
dignitatem Archiepiſcopalem poſſe liberè, &
ad ſui nutum, & voluntatem etiam ſine cau-
ſa remouere Curatos, quæ ſententiæ, & man-
10 data de amonendo † probant poſſeſſionem
*D.meus Decanus deciſ.*14.*num.*3.*Rot.deciſ.*101.*n.*4.
*poſt Pacific.deciſ.*115.*nu.*4. *&* 252.*nu.*3.*poſt Poſth.
qui idem tradit obſeru.*29.*nu.*2.

Quarto ex binis mandatis de manutenen-
do. Primò à Prouiſore, altero à D.Nuncio,
11 quæ mandata dantur † ſolis poſſidentibus,
vel quaſi *Mantic.deciſ.*252.*num.*2.*Canal.dec.*242.
*nu.*1. *Rot.deciſ.*66. *nu.*2.*poſt Zacch.de oblig.Camer.
Poſth.obſeru.*29.*nu.*10.

Quę licet in hoc iudicio poſſeſſorio ſatis ſu-
perque abundent, in eam tamen ſententiam
faciliùs inclinarunt Domini attentis infra-
ſcriptis.

Et primo quod Archiepiſcopus Hiſpalen-
12 ſis † eſt Parochus vniuerſalis in tota ſua Diœ-
ceſi, & adminiſtrat curam animarum per Cu-
ratos ad nutum amouibiles teſte *Rota in Hiſ-
palen.Primitiarum* 15.*Maii* 1622. *coram bon.mem.
Nauarro deciſ.*166. *num.*15.*poſt Poſth.de manutent.
& deciſ.*480.*par.*1.*recent.in fin.& in Hiſpalen.De-
cimarum coram D. meo Veroſpio* 2.*Martii* 1635.
13 vbi etiam dicitur in Diœceſi Hiſpalen.† nul-
las eſſe Parochias diſtinctas, ſed curam reſide-
re penès Archiepiſcopum. Vnde infertur nul-
lum adeſſe beneficium curatum, vt tradit *Gon-
zal.gloſſ.*6.*num.*65.

Secundò attento ſtatuto condito in limine
fundationis beneficiorum *Summar.num.*7. quo
14 cauetur, † quod omnes Curati omnium Ec-
cleſiarum ſint in manibus Prælati, qui dictas
Eccleſias poſſit commendare; perſonæ ſibi be-
neuiſæ vſque ad beneplacitum ſuum. Conſi-
15 derando primo illa verba † *ſint in manibus Præ-
lati*, quæ innuunt, quod deputandi exercitio
curæ animarum in dictis Eccleſijs pendeant à
libera voluntate Archiepiſcopi, ducta meta-
phora ab eo, quod in manibus habemus, † cu-
16 ius retinendi, vel dimittendi libera poteſtas
pendet à noſtra voluntate, vt declarat *Rebuff.
in l.mulieris appellatione* 13.§.*res abeſſe verſ.ſecun-
do nota ff.de verb.ſignif.* conſiderando etiam ver-
17 bum *commendare*, quod nil aliud eſt, quàm
deponere *text.eſt in l.Lucius Titius* 14. *ff. depoſit.
l.commendare* 196.*ff.de verb.ſignif.Gonzal.ſuper re-
gul.*8.*gloſſ.*5.§.8.*num.*38. *Put.deciſ.*22.*num.*2.*lib.*1.
18 Deponens autem † poteſt ad ſui libitum re-
petere, quod depoſuit, nec propterea contra
illum Depoſitario datur manutentio, ſed be-
nè è conuerſo, & ratio eſt, quia omnimoda
poſſeſſio depoſiti eſt penès deponentem §.*poſ-
ſidere inſtit.de interdict. Poſth.obſeru.*52.*nu* 4. Con-
19 ſiderando denique illa verba † *perſona ſibi be-
neuiſa vſque ad ſuum beneplacitum*, ex quibus cla-
rè elicitur huiuſmodi curas non eſſe perpe-
tuas, ſed duraturas ad tempus regulando à be-
neplacito Archiepiſcopi, quod etiam com-
probant Teſtes, & ſententiæ ſupradictæ, dum
continent Archiepiſcopum ad ſui libitum,
& voluntatem poſſe dictos Curatos amouere,
20 id enim importat † verbum *ad nutum*, *Garz.
par.*1.*cap.*2.*num.*85.*Felin.in cap per tuas de maior.
& obed.num.*3.*Rota deciſ.*778. *num.*1.*par.*1.*diuerſ.*
21 & etiam verbum *voluntas*, † quod liberam, &
non regulatam ſignificat *Garz.vbi ſupra nu.*85.
*Menoch.de arbitr.lib.*1.*q.*7.*Felin.in cap.*1.*de conſtit.
ſub ſnum.*51. & fuit dictum *in Hiſpalen.Iuris no-
minandi* 21.*Maii* 1638.*coram D.meo Carillo.*

Tertio attento tenore deputationis fieri ſo-
22 litæ per viam ſimplicis licentiæ † de exercen-
do officium Curati nomine ipſius Archiepi-
ſcopi (de quibus mentionem facit, *Rota dicta
deciſ.*480.*nu.*1.*part.*1.*recent.*) & videre eſt *Sum-
mar.num.*8. quod ſonat in ſimplex precarium,
23 quod poteſt † ad libitum reuocari, *l.* 1.*ff. de
precar.* ex quo fit, vt poſſeſſio precaria † dica-
24 tur iniuſta finita voluntate Domini, *Aretin.in*
§.*retidenda num.*8. *inſtit. de interdict.* In iiſque li-
25 centiis Curati appellantur ſeruitores, † vnde
tanquam tales poſſunt quandocumque amo-
26 ueri, ſicuti ſeruitores † in priuata domo, vt
dixit

dixit *Rota deciſ.50.num.1. verſ.tum quia de conceſſ.*
prabend. in antiq. ijtque tamquam ſeruitoribus
27 certum † ſalarium pendi ſolet, certaque ob-
uentiones,& emolumenta hoc ipſo ſalarij no-
mine aſſignantur, vt habetur *in alleg.deciſ.166.*
nu.11.poſt Poſth.de manut.

Non obſtat quod huiuſmodi curæ, & be-
28 neficia tanquam ſæcularia † præſumãtur per-
petua, & non temporalia ad ſtap.per *Gonz. ſu-*
per reg.8.gloſſ.5.§.6.num.7.Caſſad.deciſ.4.num.2.de
prabend.Mandoſ.reg.2.qu.11.nu.2.Pariſ.lib.11.q.3.
nu.72.de reſignat.Canal.deciſ.72.num.3.

Quia licet de iure ſic præſumatur, & vera
ſit in dubio ſupradicta concluſio, non tamen
29 per hoc tollitur quin fundatione, † vel ſtatu-
to ſæcularia etiam beneficia poſſint eſſe tem-
poralia, ſeù manualia idem *Gonzal.d.gloſ.5.§.6.*
num.8.Garz.de benefic.par.1.cap.2.num.72.Lap. al-
legat.67.num.6.Mandoſ.reg.34. quaſt.11.

Minus obſtat, quod in beneficijs manuali-
30 bus, ſeù temporalibus † remotio ſaltem fieri
non poſſit, ſine cauſa, vt refert *Guttier. libr. 3.*
quaſt.11.Gonz.d.gloſ.5.§.6.num.40.& ſeq. adeoq;
31 interim competat manutentio † propter ſta-
tum conſiderabilem *ad trad. per DD. in cap.*
querelam de elect. dixit *Cavaler.deciſ.72.nu.1.*

32 Quia verior eſt opinio † aſſerentium in be-
neficijs manualibus remotionem fieri poſſe,
ſine cauſa, vt concludit idem *Gonzal.dicta gloſ.5*
§.6. num. 46. qui reſpondet etiam contrarius
Guttierez, qui etiã arguit ad partes, & demum
hanc ſequitur *d.lib.3.quaſt.11.num.18. Garz. p.1.*
cap.2.num.8.Card.in clem.prima §. pramiſſa nu. 4.
in fin.Imol.num.14.de ſupplen.neglig.Pralat. Dec.in
cap.ad noſtram num.23. de confirmat.vtil. vel inutil.
Sylua 3.par.quaſt.08.in fin.Nauar.comment.2.de re-
gul.num.65.Rodrig.quaſt.reg.tom.1.quaſt.24. art. 9.
Io. And.in cap.cum ſingula circa fin Gemin.num.10.
Ancar.num.4.Franc.num.5.de preben. in 6. eamq;
amplexa eſt *Rot.deciſ.778.num.1.par.1. diuerſ.* &
fuit dictum *in Burgen. amotionis 11. Decembris*
1581.coram Blanchetto,& in Rauennaten.emphyteu-
ſis 6.Martii 1637.coram D.meo Dunozetto, & no-
uiſſimè in Hiſpalen.iuris nominandi 21. May 1638.
coram D.meo Carillo.

33 Et ratio eſt, quia † remouens vtitur iure
ſuo, ideo remotus non poteſt conſequi, ex
quo illi iniuriam non facit, *Gonz. vbi ſupra nu-*
mer.47.l.iniuriarum.§.1. ff. de iniurijs cap. cum Ec-
cleſia Volaterrana 31.de elect.l.nullus ff. de reg. iur.
34 *Rot.deciſ.1.de reſtit. ſpoliat. in antiq.* † Ideòque
nec Iudicis officium implorare poteſt, ne re-
moueatur, vt dixit *Felin.in cap. per tuas num. 4.*
de maior.& obed.

35 Et quod habenti manuale beneficium,† ſeu
Capellano ad nutum amouibili manutentio,
aut aliquod remedium poſſeſſorium non cõ-
petat, tradit *Garz.d.par.1.cap.2.num.87* dixit *Rot.*
in antiq.d.deciſ.1.de reſtit.ſpoliat.num.1. reprobata
opinione Innocentij *arg.l.ſi quis conductionis C.*
locati, & deciſ.6.eod.tit.in nou.Bald.in l. cum aſſer-
mes C.de liberal.cauſ.Rebuff.de pacif.poſſeſſ.nu.319.
& 330. & fuit dictum *in dicta Hiſpalen.coram D.*
36 *meo Carillo*, & ratio eſt,† quia non poſſident,
vt fuit dictum in proxime allegata *deciſ.Hiſpa-*
len. & tradit *Gambar.de off.leg.in reſcrip.benef.vol.2.*
.[illegible]

37 vel ſi aliquo modo poſſidere dicantur,† iſta
aliqualis poſſeſſio eſt limitata ad tempus ſci-
licet, donec remoueantur, *Garz.d.cap.1.nu.87.*
38 vnde illo elapſo † non dicitur amplius poſ-
ſeſſio ex natura temporis limitati *l.Imperator ff.*
de poſtuland.l.ſtatu liberi, §.ſtichum ff de legat.2. &
fuit dictum *in Elboren. diſtributionum 29. Martij*
1599. coram Corduba refert *Garz.d.cap.2. nu.87.*
Decian conſ.108.num.19.lib.1.

39 Nec prædictis obſtat allegata deciſio † *Ca-*
ualery 72. Tum quia in eo caſu manualitas
non probatur. Tum quia remotio facta erat
ob maleuolentiam, & odium in remotos, vt
ibi videre eſt *num.5.in fin.*

Ita enim ſingulariter limitatur dicta con-
40 cluſio, quod remotio fieri poſſit ſine † cauſa,
dummodo abſit odium, vel malitia, *Rota dec.*
778.num.3.par.1.diuerſ.Card.in d.Clemen.1.§.pra-
miſſa num.40.in fin.Butr.& Imol.nu.44.de ſupplen.
neglig.Pralat.Franc.in d.cap.cum ſingula num. 5. de
praben.lib.6.Gonzal.d gloſſ.5.§.6.numer.48.& 51.
Rot.deciſ.1.de reſtit.ſpol.in antiq.& latè in d.Hiſpa-
len.coram D.meo Carillo, & in d.Burgen.amotionis
11.Decembris 1581.coram Blanchetto.

Supradicta tamen limitatio in præſenti ca-
41 ſu locum non habet, quia regulariter † odiũ
non præſumitur, *Alberic.in l.iniuriarum actio nu-*
mer.1.& in §.ſi quis per iniuriam ff. de iniur. Ma-
ſcard.de probat.concl.1132.num. 1. & huiuſmodi
42 exceptio tanquam ſpecius obiectum,† eſt cõ-
cludenter probanda, quod nullo modo fit in
præſenti caſu *Rota deciſ.penult.& final. de except.*
in non. ad text.in cap.ſuper his, &c. accedens de ac-
cuſat. Pauci etenim Curati ex magno, ac penè
ingenti numero, qui per Archiepiſcopum in
tota Diœceſi deputantur, quiq; concordiam
cum Beneficiatis ab Ordinario initam impu-
gnarunt, remotionem ex odio, vel maleuo-
lentia factam cauſari minimè poſſunt. Quia
ſi ex hoc capite proceſſiſſet amotio, multò
plures, aut ferè omnes fuiſſent amoti. Imò
43 vtentem iure ſuo † non facere in odium di-
ximus dixit *Alciat reg.3. praſumpt. 23.* nec ad æ-
mulationem *Honded.conſ.89.num.34.* & quam-
44 libet cauſam † etiam beſtialem ab odio, vel
malitia excuſare fuit dictum in dicta *Hiſpalen.*
iuris nominandi coram D.meo Carillo Lar. de Ca-
pell.lib.2.cap.0.num.23.& ſeq. ex l igitur ff. de li-
ber.cauſ.

45 Nec obſtat, quod huiuſmodi mutatio † ſit
intolerabilis, vt arguebat *Guttier. d.qu.11.lib.3.*
Quandoquidem eſt in limine fundationis per-
miſſa, & ex hac reſultare poteſt fauor cultus
diuini. Curati enim ob timorem expulſionis
accuratiùs inſeruient Eccleſiæ, vt dixit idem
Guttier.d.quaſt.11.num.27.

Demum ceſſare videtur hoc caſu omnis
difficultas, quia dicebatur huiuſmodi curas,
nedum verè eſſe beneficia perpetua, ſed ne-
quidem manualia, ſed potius officia ad exer-
cendum ſcilicet nomine Archiepiſcopi curã
animarum in eo tantum reſidentem, quod li-
quidè patet ex ijs verbis, quæ in licentijs ap-
ponuntur, & ſæpius replicantur, *damus licen-*
tiam, vt poſſis deſeruire officio Curati, & ibi exer-
ceas officium Curati, & ibi ratione dicti offi-
cij,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

beneſ.par.12.cap.2.num.205.Caputaq. dec.346. nu. 350.p.3.

Accedit etiam intereſſe Patronorum laico-
7 rum † quibus Ordinarius præiudicare non poteſt, *Caputaq.d deciſ.346.par.3.Lambertin.de iurepatr.par.1.lib.2.quæſt.7. art.10. num.2.* nam facultas à Concilio data Ordinario nequaquā
8 ſe extendit ab beneficia de Iurepatronatus, ſiue ad eorum membra, prout erat Canonicatus iſte, de quo agitur vnitus Capellæ Sancti Matthæi, vt tradit *idem Lambert. de Iurepatron. par.1.lib.2.quæſt.7.art.30.& Garz.de beneſ.par.12 cap.2. num.210.*& fuit dictum *in Aliſana Iurispatronatus 1.Iunij 1629. coram D.meo Ghiſlerio.*

Demum non poterat ab Ordinario, tan-
9 quam inferior † præcedens vnio diſſolui *ad notat.in cap.inter dilectos de fid. inſtrumen.* & dixit *Rota in Maioricen.vnionis 22.Iunij 1615.coram D. meo Decano*, & prius *in eadem cauſa 18. Aprilis eiuſdem anni coram bon.mem.Card.Caualerio.*

Ex quibus Domini dixerunt vnionem Ordinarij Ferrarieñ Prouiſo Apoſtolico non obſtare, ipſo solùm informante.

ALERIEN. BENEFICII.

Veneris 4. Maij 1640.

ARGVMENTVM.

Ad cōſtituendam Eccleſiam Parochialem quænam requiſita concurrere debeant latè in deciſione recenſentur. Gratia etiamſi conſiſtat in negatiua eſt concludenter probāda quoties materia eſt obiectiua, & agitur contra prouiſum Apoſtolicum reum, & poſſeſſorem.

SVMMARIVM.

1 *Narrata debent plenè, & concludenter probari quoties ſunt pars, & fundamentum gratiæ ex quibus cenſeatur motus Pontifex ad concedendum.*
2 *Gratia certo modo cum ſapere videatur obiectum, tunc narrata debent pleniſſimè iuſtificari.*
3 *Teſtes ad probandam Eccleſiam eſſe Parochialem, non ſufficit, quod deponant de Fonte Baptiſmali, de Sepulturis, & de Sacramentorum adminiſtratione, niſi concludant reciprocam neceſſitatem recipiendi, & adminiſtrandi Sacramenta inter Rectorem, & populum. & num.4.*
5 *Parochialitas non bene arguitur ex Fonte Baptiſmali, neque ex Sepulturis. num. 6.*
7 *Eccleſia quamuis in Viſitationibus Ordinariorum enuncietur Curata, non exinde infertur, quod ſit Parochialis.*
8 *Eccleſia Parochialis quamuis ſit Curata, non tamen qualibet Curata eſt Parochialis cum Cura poſſit eſſe ſine Parochialitate.*
9 *Parochialitatis requiſitum eſt determinatio limitum.*
10 *Nec ſufficit, quod teſtes generaliter deponant Eccleſiam habere ſuos fines, ſed vlterius requiritur, quod ſufficientem reddant cauſam ſcientiæ.*
11 *Parochus, ſiue Rector, vt quis dici poſſit requiritur, vt Curam ſuo, & non alieno nomine exerceat.*
12 *Teſtes deponentes de ijs, quæ ſenſu corporeo non percipiuntur, à Rota non admittuntur.*
13 *Collatio nulla vacationem non conſumit.*
14 *Vacatio narrata eſt iuſtificanda.*
15 *Gratia conſiſtens in negatiua eſt concludenter probanda, quando eſt fundamentum gratiæ, & verſamur in materia obiectiua, & contra Prouiſum Apoſtolicum reum, & poſſeſſorem.*
16 *Impetrans Parochialem ob non factum concurſum tenetur probare, quod intra ſex menſes à die vacationis non fuerit factus concurſus, & quod vacatio durauerit vſque ad tempus vacationis, quia non datur poſſibilitas, quod Concurſus fieri potuerit.*
17 *Productio alienius tituli nocet tantum producenti, non tertio.*
18 *In Beneficialibus datur multiplicatio titulorum.*
19 *Reus, & poſſeſſor releuatur ab onere probandi titulum cum ſufficiat vincere per non ius actoris.*
20 *Poſſeſſio triennalis ſufficit ad inducendum tituli validitatem.*

DECISIO XVII.

FRANCISCVS Boerius de anno 1638. impetrauit a Sede Apoſtolica Eccleſiam Sāctæ Mariæ loci de Albertaccijs Alerieñ Diœceſis vii Parochialē adhuc vacantem per obitum Vrbani Fliſchi, licet ante annos 30. defuncti, & tanquam deuolutā vigore Conſtitutionis Pij V. de conferendis Parochialibus. Cum verò Ioannes Gentilis, qui in eiuſdem Eccleſiæ poſſeſſione reperitur, cauſam mihi ſuper nullitate dictæ impetrationis committi obtinuiſſet: Dubitaui An gratia Franciſci ſit iuſtificata, & Domini negatiuè reſponderunt.

Tria enim inter cætera Pontifici narrauit. Primum quod Eccleſia ſit Parochialis. Secundum quod vacauerit per obitum Vrbani Fliſcni illius Rectoris ab annis 30. & vltra defuncti extra Romanam Curiam. Tertium quod adhuc vacet, cum de illa diſpoſitum non fuerit intra tempus, & iuxta Conſtitutionem Pij V. de conferendis Parochialibus. Quæ
1 cum ſint pars, & fundamentum gratiæ, † & ex his cenſeatur motus Pontifex ad concedēdum, debebant plenè, & concludenter probari *ad notata communiter in cap. 1. & ibi Io. And. Anchar. & alij de lit.conteſt.in 6. Bellam. deciſ. 76. num.7.Verall.deciſ.128.par.1.Put.deciſ.243. nu.1. lib.3.in nouis. Rota deciſ.268.num.4. par.1. diuerſ.* & in termininis gratiæ impetratæ certo mo-
2 do, † quæ ſapere videtur obiectum, quod narrata debeant pleniſſimè iuſtificari, probat *tex. in cap. olim de reſcript.plenè Pariſ.conſ.104. num.2 6.8.& 10.lib.4.Rota in recent.deciſ.132. num.3. & 4.par.1.& deciſ.& deciſ.24.num.1.par.2. & in antiquis deciſ.5.de except.arg.text.in l.ſciant C.de probat.Ludouiſ.deciſ.353. num.0 & ibi Add. num. 18. & deciſ.387.num.5.Gonzal.ad reg.8.gloſſ.15. num. 124.Gomez. reg.de infirm.quæſt.36.*

Horum tamen nullum ſufficienter ex hactenus deductis iuſtificauit. Nam quoad Primum, nimirum quod dicta Eccleſia ſit Parochialis, licet ad hoc probandum afferantur
3 teſtes, † qui deponunt de Fonte Baptiſmali, de Sepulturis, ac de Sacramentorum adminiſtratione in dicta Eccleſia; non tamen concludunt

cludunt reciprocam illam neceſſitatem, &
viciſſitudinariam obligationem recipiendi, &
& adminiſtrandi Sacramenta inter Rectorem,
ac populum, quæ vltra certorum limitum
determinationem, neceſſario requiritur ad cō
ſtituendam Eccleſiā in ſtatu Parochiali iuxta
*gloſſ. in Clem. dudum, in verb. impendant, & ibi com-
muniter Doctores de ſepultur. Decius in cap. ad aures
num. 19. de reſcript Ferrett. conſ. 255. num. 11.* tradit
latè *Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 6. num. 36. Hoied. de in-
compat. benef. par. 1. cap. 13. numer. 3. & 5. Gomeſ. in
reg. de idiom. quæſt. 11. Staphil. de lit. gratiæ tit. de qua
lit. & ſtat. benef. §. circa ſecundum num. 8. fol. Rot. de-
ciſ. 52. num. 10. part. 2. diuerſ. & in recent. deciſ. 233.
num. 3. par. 1. & deciſ. 247. num. 3. par. 2. & dec. 380.
num. 13. par. 5. Ludouiſ. deciſ. 387. nu. 7. & 8. & ibi
Adden. ſub litera D.* & fuit dictum *in Calagurrita-
na Decimarum 11. Decemb. 1615. coram Eminen-
tiſſimo Cardinali Pamphilio, & in Ciuitaten. Deci-
marum 6. Februarij 1580. coram Mantic. & in ea-
dem 15. Decembris 1594. coram Cyptio*. Licet e-
nim teſtes aſſerant in dicta Eccleſia adfuiſſe
Rectores, eoſque Sacramenta adminiſtraſſe, &
populum illa ab eiſdem recipere conſueuiſſe,
4 non affirmant † id ex reciproca factum fuiſſe
neceſſitate, proindeque Parochialitas non
probatur per iura proximè allegata.

5 Prout neque ex Fonte Baptiſmali † benè
argui poteſt ad Parochialitatem, *Card. in Clem.
1. num. 7. Anchar. num. 3. de Baptiſm. Dec. in cap. ad
aures numer. 20. de reſcript. Federic. de Sen. conſ. 80.
num. 3. Gonzal. d. gloſ. 6. num. 48. Hoied. d. cap. 13. n. 8
Ludouiſ. dec. 387. num. 11. Rota diuerſ. deciſ. 52. n. 28.
6 & ſeq. par. 2.* Neque † ex Sepulturis, *Federic. de
Sen. conſ. 135. num. 2. Gonzal. d. gloſ. 6. num. 53. Ho-
ied. d. cap. 13. num. 9. Ludouiſ. d. deciſ. 387. nu. 12. Ro-
ta d. deciſ. 52. num. 27. par. 2. diuerſ.*

Nihil verò releuant viſitationes, in quibus
7 dicta Eccleſia enunciatur curata, † quia non
inde inferri poteſt, quod ſit Parochialis. Quā-
uis enim omnis Eccleſia Parochialis ſit Cu-
8 rata, † non quælibet Curata eſt Parochialis;
cum Cura poſſit eſſe ſine Parochialitate *ad tra-
dit. per gloſſ. in dicta Clementina Dudum verb.
impendant de ſepultur. Abb. in cap. de multa numer.
24. verſic. ſed adde de prabend. Gonzal. dicta
gloſſ. 6. num. 92. Hoied. d. cap. 13. num. 2. Ioan. And.
& alij in cap. ſuper eo de prabend. in 6. Ludouiſ. di-
cta deciſ. 387. num. 10. Rot. diuerſ. d. deciſ. 52. nu. 37.
par. 2. & in recent. deciſ. 380. num. 14. par. 5.* & fuit
dictum *in Sabinen. decimarum 30. Aprilis 1599.
coram Pamphilio apud Marcheſ. de commiſſ. p. 1. fol.
675. & in Ciuitaten. Decimarū 1596. coram Gyptio.*

Certorum porrò limitum determinatio
9 eſt † quod eſt aliud Parochialitatis requiſi-
tum ex traditis *per Gonzal. d. gloſſ. d. gloſſ. 6. n. 37.
Hoied. d. cap. 13. num. 2. Rota deciſ. 52. num. 14. par. 2.
diuerſ. & deciſ. 380. num. 11. par. 5. recent.* neque
pariter probatur. Nam licet teſtes dicant in
10 in genere † dictam Eccleſiam habere ſuos
confines, cum tamen nullam reddant ſuffi-
cientem cauſam ſcientiæ, iſta generalis depo-
ſitio non ſufficit ad tradita *per Bald. conſil. 186.
num. 3. lib. 2. Dec. conſ. 221. num. 5.* & fuit dictum
*in Aprutina Iuriſdictionis 10. Martij 1624. coram
Seleacien. & in Sancti Angeli Lombardorum. 6. Mar-
tij 1637. coram Dño Piromano.*

Quo verò ad ſecundum, nimirum quod
dicta Eccleſia vacauerit per obitum Vrbani
Flitchi Rectoris ab annis 30. & vltra defuncti
ſimiliter non iuſtificatur: quandoquidem non
probatur Vrbanum Flitcum illius fuiſſe Re-
ctorem, eamque vſque ad obitum retinuiſſe,
ſiue attendantur viſitationes, ſiue teſtes.

Nam quod attinet ad viſitationes, quæ dan-
tur *in Summ. num. 4.* eæ ſic ſe habent: De anno
1584. die 4. Nouembris. *La Chieſa di S. Maria
ſotto la cura del Canonico Vrbano è ſtata Viſitata
da Monſign. &c.* & die 5. Iunij 1593. *il prefato
Monſignore hà viſitato la Chieſa di S. Maria ſotto
la cuſtodia del Canonico Vrbano.* Ex quibus cer-
tè neceſſario colligi non poteſt, quod Vrba-
nus fuerit illius Rector, & Parochus, ſed po-
tius, quod curam alieno nomine exercuerit, &
Eccleſiam adminiſtrauerit. Quod ſi ex his in-
ferre velit Boerius ad titulum, ex ſequenti-
bus viſitationibus ineuitabile deſumitur ar-
gumentum vacationem per obitum Vrbani,
de qua agitur eſſe conſumptam, nam ſubſe-
quentes viſitationes ſimilem continent enun-
ciatiuam, ibi de anno 1606. *Monſign. Illuſtriſſ.
Veſcouo è venuto nella Chieſa di S. Maria dell' Al-
bertaccie ſotto la cura del Sign. Canonico Agoſtino
Gandolfi.* Et de anno 1612. *Il prefato Reueren-
diſſimo hà viſitato la Chieſa di S. Maria dell' Alber-
taccie ſotto la cura del Sign. Gio: Andrea Laſſi.* &
ſic deinceps in alijs viſitationibus *eodem Sum.
num. 4.*

Quo verò ad teſtes, nec pariter ij probant
Vrbanum fuiſſe Rectorem dictæ Eccleſiæ,
eamque vſque ad obitum retinuiſſe. Quia
licet primus, & ſecundus deponant de obitu
Vrbani, dicantque ſe vidiſſe Vrbanum admi-
niſtrare Sacramenta in dicta Eccleſia, & con-
feſſiones audire: hoc tamen nihil reuelat:
quia hæc omnia poterant accidere abſque ti-
tulo, & poſſeſſione dictæ Eccleſiæ, ratione
ſcilicet cuſtodiæ, de qua in præfatis viſitatio-
nibus, & ſic poterat alieno nomine curam
exercere: Ad hoc autem, vt quis Paro-
11 chus, † & Rector dici poſſit, requiritur, vt
curam ſuo, & non alieno nomine exerceat
ex traditis *per Rot. dec. 52. num. 16. par. 2. diuerſ. &
deciſ. 380. num. 11. par. 5. recentior. Gonzal. d. gloſſ. 6.
num. 40. Hoied. d. cap. 13. num. 6. Staphil. de lit. gra-
tiæ tit. de qual. & ſtat. benef. §. circa ſecundum num. 9
fol. 87. Rebuff. in praxi benef. par. 3. tit. de non promot.
intra ann. num. 36.*

Vltra quod vbi etiam hoc deponerent, eo-
rum tamen depoſitio non eſſet attendenda,
quia percutit tempus, quo teſtes erant in 12.
vel 13. ætatis anno conſtituti, & conantur de-
12 ponere de ijs, quæ ſenſu corporeo † non per-
cipiuntur, quo caſu non admittuntur à Rota,
vt videre eſt *dec. 557. in fin. par. 4. diuerſ. & coram
Ludouiſ. deciſ. 298. num. 1. & ibi Add. num. 12. Ca-
putaq. deciſ. 290. par. 3. Bald. in cap. cum nobis nu. 1.
de præſcript. latè Farinac. de teſtibus quæſt. 58. num. 1
& 59.*

Reliqui enim quatuor teſtes expreſsè pro-
fitentur ſe numquam cognouiſſe Vrbanum,
nec vidiſſe aliquem Rectorem exercentem
curam

Digitized by Google

curam animarum in dicta Eccleſia. Ex qui-
bus cum nec de titulo, nec de poſſeſsione Vr-
bani conſtet, nulla per eius obitum induci
potuit vacatio, neque de iure, neque de
facto.

Teſtium autem nimirũ quod dicta Eccle-
ſia adhuc vacet, nec de ea fuerit diſpoſitum in-
tra tempus, & iuxta Conſtitutionem Pij V.
de conferẽ Parochialibus, ex eo deducebat
Boerius, quod cum dicta Eccleſia ſit Parochia-
lis, deq; ea poſt obitum Vrbani, tanquam de
ſimplici ad fauorem Auguſtini Gandulſi fue-
13 rit prouiſum, collatio fuit nulla, † proindeq;
vacationem conſumere non potuit, ſed iuxta
dictam Conſtitutionem Pij V. adhuc vacat.
Verum enimuero cum non probetur dictam
Eccleſiam eſſe Parochialem, vt apparet ex ſu-
pra deductis, certè corruit argumentum, &
narratiua, quod adhuc vacet nullatenus iuſtifi-
14 catur † prout neceſſario requiritur, vt fuit di-
ctum *in Conchen. præſtimonij 27. Nouembris 1637.
coram D. meo Carillo, & in Panormitan. Archipreſ-
byteratus 6. Martij 1623. coram Vbaldo, & dec. 323
num. 1. par. 2. recent.*

Vltra quod cum verſemur in materia ob-
15 iectiua, † & contra prouiſum Apoſtolicum,
& poſſeſſorem, negatiua illa non ſeruatę Con-
ſtitutionis, & non facti concurſus eſſet con-
cludenter probanda, cum ſit fundamentum
gratiæ, vt fuit dictum *in Vicen. Parochialis corã
Manzanedo*, quæ eſt *deciſ. 323. par. 2. recent. nu. 1.
& 4.* vbi impetrans reſtringitur ad probandũ,
16 quod † intra ſex menſes à die vacationis non
fuerit factus concurſus, & quod vacatio du-
rauerit vſque ad tempus impetrationis, & ad-
mittit poſſibilitatem, quod potuerit fieri con-
curſus. *& in Salamantina Parochialis 2. Iunij
1593. coram Orano, & in deciſ. 486. num. 2. par. 3. &
468. num. 1. par. 4. & deciſ. 154. num. 2. & 266. nu. 6
& 387. num. 32. par. 5. recent. & coram Buratto de-
ciſ. 174. num. 2. & 21. & 264. num. 1. Duran. dec. 278
num. 1.*

Neque aliquid releuat prouiſio ad fauo-
rem Auguſtini tamquam de ſimplici, quia illã
17 non exhibet † Gentilis, ſed Boerius, cuius
productio non poteſt nocere Gentili ad tradi-
ta *per Creſcent. deciſ. 21. de de probation. Rota diuerſ.
deciſ. 731. num. 2. par. 2.* & fuit dictum *in Cartagi-
nen. & Abulen. beneficiorum 25. Febr. 1609. coram
Sacrato, & in Caſalen. Canonicatus 14. Maij 1617.
coram Manzanedo*; poteritque ille quandocumq;
alium titulum ſui auctoris exhibere; cum in
18 beneficialibus † detur multiplicatio titulorũ,
*Caputaq. deciſ. 359. num. 4. par. 1. Reuerendiſſ. D. meus
Decanus deciſ. 47. num. 20. & deciſ. 317. num. 4.*

Quamuis Gentilis cum ſit reus, & poſſeſſor,
19 releuatur ab onere exhibendi titulum, † cum
ſufficiat ei vincere per non ius actoris *ad text.
in l. fin. C. de rei vindic. l. qui accuſare C. de edend. Ro-
ta deciſ. 3. & 4. de re iud. in nouis, & in antiquis de-
ciſ. 6. eod. tit. & deciſ. 7. de except. Gemin. conſil. 98.
num. 1. & 14. Anchar. conſ. 235. num. 1. Buratt. deciſ.
747. num. 1. & 512. num. 1. Duran. deciſ. 278. nu. 3.
& in recent. deciſ. 21. num. 6. & deciſ. 284. num. 4. p. 1.
& deciſ. 24. in fin. par. 2.* & fuit dictum *in Tullen.
Coadiutoria 11. Decembris 1628. coram Eminentiſſ.
Cardinali Vbaldo, & in eadem coram bo. me. Mot-
manno 13. Iunij 1629.* Quod eo magis procedit
cum Auguſtinus etiam fuerit poſſeſſor paci-
ficus per ſpatium 13. & vltra annorum, cum
20 tamen ſoli tres ſufficerent † ad inducendam
tituli validi præſumptionem *ex notat. per Caſſa-
dor. dec. 2. & 3. de cauſ. poſſ. & propriet. Mohedan. de-
ciſ. 19. num. 1. de renunc. Lapus alleg. 89. Ludouiſ. de-
ciſ. 37. num. 6.*

Non probatis itaque illis, quæ narrata Pon-
tifici iuſtificare tenebatur Franciſcus; Domini
dixerunt gratiam ipſius non eſſe iuſtificatam,
vtraque parte informante.

PERVSINA LEGITIMAE.

Veneris 4. Maij 1640.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de diſcuſſione bono-
rum pro minuenda legitima ad certam ſum-
mam alias liquidata.

SVMMARIVM.

1 *Iura informia attendi non debent.*
2 *Legitima detrahenda eſt ex bonis aſcendentium.*
3 *Productio facta poſt terminum conuentum admitten-
da non eſt.*
4 *Admittitur tamen de æquitate purgatio moræ, vbi
ius partis non eſt effectum deterius.*
5 *Diſpoſitio, in qua quis ſe fundat probanda eſt.*
6 *Veritas facti etiam ex actu nullo deſumitur.*
7 *Actio quoties alicui competit ratione alicuius quali-
tatatis tenetur illam probare tamquam ſuæ in-
tentionis fundamentum.*

DECISIO XVIII.

SVB die 26. Nouem. 1639. fuit reſolutum
Dominis Franciſco. & Fratribus de Can-
nuccijs deberi legitimam Vincentiæ, eamque
ſoluendam per Ioſephum in tot bonis ſtabili-
bus vſque ad valorem ſcut. 131 a. Verum quia
ex dicta ſumma nonnullas partitas deducen-
das eſſe Ioſephus prætendebat, propoſita ho-
die cauſa Domini dixerunt iura nouiter pro-
ducta releuare ad minuendam legitimam, ex-
cepta partita ſcutorum 508. de qua particula-
1 riter videatur: ſupponentes tamen prædicta
iura eſſe in forma probanti, & bona, quorum
valorem ſubducendum prętendebat Ioſephus
fuiſſe poſita in calculo totius hæreditatis Io-
ſephi Senioris, de qua Vincentiæ legitima de-
ſumebatur; quæ tanquam in facto conſiſten-
tia mihi inquirenda reliquerunt.

Dicebat itaque Ioſephus detrahenda eſſe
primo ſcuta 516. conflata ex annua penſione
2 ſcut. 12: vnius apothecæ pro annis 43. inci-
piendo ab anno 1578. incluſiuè vſque, & per
totum annum 1620. ſuamque intentionem
fundabat in laudo anni 1616. in quo expreſsè
cauebatur, quod ex fructibus legitimæ detra-
herentur penſiones apothecæ, quæ ad manus
Ioannis Antonij perueniſſent, ibi: *detratto pe-
rò à ſcomputo da detti frutti il fitto della bottega del*

Sellaro ſotto la Caſa del Sign. Tiberio Baldeſchi, che
ſino al preſente foſſe peruenuto alle mani di detto Sig.
Gio. Antonio.
At inſpectis iuribus inueni exhiberi ſolùm
quietantias priuatas pro ſcutis 36. nempe v-
nam ſcutorum 12. ſub die 27. Maij 1604. Itē
ſc. 12. ſub die 30. Aprilis 1607. Pro alijs ſcu-
tis 75. incipien. ab anno 1578. exhiberi ſo-
lum ſimplicem notulam non ſubſcriptam.
Pro iuſtificatione verò reliquorum nihil eſſe
productum, ſed Ioſephum, niti ſolùm præ-
ſumptione, quod ſicuti à Ioanne Antonio ſu-
pradictæ ſummæ fuerunt exactæ, ita & aliæ
ſubſequentes: quandoquidem ab ipſo de an-
no 1621. apothecæ, de qua agitur fuit alie-
nata. Omiſſis itaque nunc alijs reſponſioni-
bus inſiſtendo ſolùm inſpectioni mihi demā-
datæ viſa ſunt iura non eſſe in forma proban-
ti: quia recognitione carent, quæ ſtante pro-
teſtatione Franciſci prætermitti non poterat.
1 Vnde tanquam iura informia † ſunt reijcienda
ad text. in l. inſtrumenta domeſtica C. de probat. In-
nocent. in cap. 1. num. 3. de fide inſtr. Alex. conſ. 166.
num. 3. Pariſ. conſ. 115. num. 2. lib. 4. Oldrad. conſ. 227
num. 6.
Secundo loco Ioſephus prætendebat eſſe
ſeuta 142. duodecimam ſcilicet partem ſcu-
tor. 1710. quam ſummam conſtituebat valor
diuerſorum bonorum emptorum poſt mor-
tem Ioſephi Senioris, ex quibus detrahendam
non eſſe legitimam Vincentiæ clarum erat,
2 quandoquidem illa † deſumenda erat de bo-
nis, & ſubſtantia Ioſephi ſenioris *ad text. in §. 1.*
Auth. de trient. & ſemiſſ. qualia non erant præ-
fata bona à filijs Ioſephi poſt eius obitum
empta. Meritò igitur dicta ſubductio erat fa-
cienda, & quidem vna cum fructibus per to-
rum menſem Iunium 1637. calculandis. Et
hæc detractio reſeruabatur pariter in apoca
liquidatoria dicti anni 1637. ibi: *da quali però*
ſi doueranno dedurre quelli debiti, e compre, che ol-
tre alle già prodotte produrrà il Sign. Gioſeffo per
tutto il corrente meſe di Giugno 1637. quæ apoca
ſeruanda eſt, vt in præterita deciſione dice-
batur.
Et quamuis replicaret Franciſcus iſtarum
emptionum non eſſe habendam rationem,
quia per totum menſem Iunium 1637. pro-
duci debebant. Vnde conuentionali termino
3 elapſo † illarum productio non erat admitten-
da ex notatis in ſimili *per Gabr. conſ. 65. nu. 1. &*
53. lib. 2. Giouagnon. conſ. 71. num. 2. lib. 1. Domini
tamen rigore omiſſo præfatam productionem
reſpuendam non eſſe cenſuerunt, æquitatem
4 amplexi, quæ purgationi moræ, † vbi ius par-
tis deterius effectum non eſt præcludi viam
non ſuadet, *Seraph. deciſ. 591. & 819. num. 7. Bu-*
ratt. deciſ. 582. num. 9.
Illud etiam ceſſare viſum eſt, quod obijcie-
bat Franciſcus in apoca nimirum præſeruari
deductionem bonorum non in genere, ſed il-
lorum, quæ vltra iam producta produxiſſet
Ioſephus. Vnde cum de præcedenti produ-
ctione non doceat verificare non poteſt, quod
ea, quæ hodie exhibentur, ſint præter iam
5 producta, vt docere tenetur † tanquam requi-
ſitum diſpoſitionis, in qua ſe fundat ad tradi-
ta *per Bart. in l. 1. §. quod autem ff. ne quid in flum.*
public. Becc. conſ. 53. num. 9. Surd. deciſ. 56. nu. 2. &
conſ. 45. num. 14. Non enim diſplicebat illa re-
ſponſio, quod emptiones iam productæ ex
laudo aliàs de anno 1618. lato iuſtificabantur:
quod licet Rota alijs de cauſis nullum decla-
6 raſſet, veritatem tamen facti; † quoad hāc pro-
ductionem poterat aperire *ex notat. per Cyriac.*
controuerſ. 263. num. 46.
Maior tamen difficultas reſidebat in verifi-
catione, quod dicta bona in calculum ſtatus
totius hæreditatis Ioſephi relata fuiſſent, ad
hoc, vt ſubductio locum habere poſſet: Quod
etiam allegatum laudum requirebat, ibi: *que-*
ſto però dichiarato, che in euento dal Sign. Gioſeffo
Cantucci Iuniore per tempo di tutto il corrente anno
1618. e non più oltre ſi troueranno altre compre fatte
dalli ſudetti Signori Ludouico, e Gio: Battiſta Can-
tucci doppo la morte del Sign. Gioſeppe Seniore, oltre
le mentionate ſopra à car. e dette compre foſſero
compreſe nelli beni da noi ſtimati per hereditary del
Sign. Gioſeppe ſeniore ſi debano defalcare, &c. Vn-
de intrant tradita *per Surd. conſ. 245. num. 19.* vbi
7 quando alicui actio competit † ratione alicu-
ius qualitatis, tenetur is illam probare tan-
quam ſuę intentionis fundamentum idem di-
xit *Rolan. conſ. 67. numer. 26. lib. 2. Natt. conſ. 254.*
num. 2.
Facta igitur, qua potui diligentia in ſcrip-
turis hinc indè in Summario datis viſum
eſt dicta bona non eſſe compræhenſa in cal-
culo dictæ hæreditatis, de quo in præfato lau-
do. Proindèque ceſſat ex facto ſubductionis
fundamentum.
Placeret tamen cum de tertia partita ſcu-
torum 508. diſcutietur, iuribus productis for-
miter recognitis firmatoque hæreditatis ſtatu
circa compræhenſionem bonorum, de qui-
bus agitur, denuò rem clariùs quàm antea
factum eſt, DD. meis proponi pro maiori
veritatis elucidatione.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MALVETIIS.

Lunæ 7. Maij 1640.

ARGVMENTVM.

Renunciatio dotis facta à muliere ex quibus probetur ineffectuata? Renunciatio dotis ex diſpoſitione Statuti Bononiæ nulla eſt, & inualida non concurrentibus requiſitis eiuſdem Statuti, tunc enim tamquam per dolum, & calumniā extorta, nec iuramento confirmari poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Dos vigore* authēticę res quę *detrahitur ex bonis fideicommiſſi aſcendentium.*
2 *Declara dictam diſpoſitionem procedere in ſubſidiū, quando ſcilicet filia non poteſt aliunde dotari, ſiue ex bonis paternis liberis, ſiue maternis, ſiue proprijs ipſius filiæ.*

3 *Renun-*

3 *Renunciationem non fuiſſe factam, vel effectum non habuiſſe paria ſunt.*

4 *Renunciatio dotis facta à muliere, quod non habuerit effectum ex quibus potiſſimum probetur? & num.6.& ſeqq.*

5 *Sententia in iudicatum tranſacta habetur pro veritate.*

7 *Renunciatio dotis facta ſine requiſitis à Statuto Bononia nulla eſt, & inualida.*

8 *Renunciatio dotis facta ſine rationabili cauſa puta adulterii eſt nulla tanquam per dolum, & calumniã extorta, & num.9.*

10 *Nec iuramento confirmari poteſt.*

11 *Iuſtitia ſententiarũ ex curſu triginta annorum praeſumitur.*

12 *Renunciationis ineffectuatio probatur ex obſeruantia ſubſecuta facto partium declarata, quæ plurimum attendi debet.*

13 *Obſeruantia ineffectuatæ renunciationis dotis probatur ex continuatione poſſeſſionis facta per Renunciantem. Item per Teſtes referentes actus poſſeſſorios.*

14 *Item probatur ex locationibus effectum ſortitis, ac ex aliis de quibus remiſſiuè, numer.16.17.18.19.20. & 21.*

15 *Locationes iunctis adminiculis poſſeſſionem probant.*

17 *Vxor ex ſequuta reconciliatione cum viro dicitur ad dotem, quam ob adulterium amiſerat reintegrata.*

22 *Colluſio in dubio non præſumitur, ſed debet concludenter probari num.23.*

24 *Colluſio ex quibus excludatur? & num.25.26. 27. 28.29.& 31.*

Infans eſt doli, ac colluſionis incapax, ibid.n.26.

Colluſio in Tutore excluditur, ibid.nu.27.

30 *Ad fraudem faciendam quis veriſimiliter non inducitur cum damno præſenti ob ſpem incerti lucri futuri.*

32 *Diſpoſitiua potius attendenda eſt, quàm narratiua Inſtrumenti.*

33 *Diſpoſitiua eo magis attendi debet quoties narratiua ex aliis erronea detegitur.*

34 *Hæres factum defuncti impugnare nequit.*

35 *Sententia late contra grauatum non ſolum ei præiudicant, ſed etiam cæteris ad fideicommiſſum vocatis.*

36 *Confeſſio grauati quando eſt veriſimilis nocet aliis fideicommiſſariis.*

37 *Dos ad effectum vt detrahi valeat necne ex bonis fideicommiſſi debet eſſe prompta pro ſubſtinendis oneribus matrimonii, nec incertis litibus quærenda.*

38 *Dos detrahi debet ex bonis fideicommiſſi vigore* Auth. Res quæ Cod. commun. de legat. *ſi tempore contracti matrimonii conſtat mulierem cõgruam dotem aliunde habere non poſſe.*

DECISIO XIX.

De anno 1576. Eleonora Maluetia inſtetit, & obtinuit decerni ſibi executionem pro conſecutione dotis ſcut.3.mil.auri in auro ſibi legatæ in teſtamento Alexandri Patris contra Herculem illius hæredem, obtentaque 18.Decembris 1577. confirmatoria ſententia, tandem 6.Martij 1578.mandatum ſuper tenuta ſitum exequi fecit. Exequutionem hanc Hercules, & Gregorius, cæterique deinceps de Maluetijs impugnarunt, dictam tenutam retinere prætendentes vigore antiqui fideicommiſſi q.Caroli Maluetij Senioris. Cauſa demum ad Rotam deuoluta ſub die 31. Martij 1628. coram bon.mem. Card. Virili fuit reſolutum; dotem Eleonoræ non deberi de bonis fideicommiſſi; Nam licet regula ſit, quod ex

1 bonis fideicommiſſo aſcendentium † ſubiectis detrahatur dos, *iuxt. auth. res quæ C. comm. de legat.*

2 Illius tamen diſpoſitio procedit † in ſubſidiũ, quando ſcilicet filia non poteſt aliundè dotari, ſiue ex bonis paternis liberis, ſiue maternis ſiue proprijs ipſius filiæ ad tradita per *Iaſ. in d. auth. res quæ num.3. Boer. deciſ.130. num.13. Rot. deciſ.66. num.3. par.1. recent.* Vndè cum oſtenderetur Eleonoræ iam de anno 1566. à Gentile matre dotale prædium Caſtenaſij, & cætera iura dotalia renunciata fuiſſe, *d. auth. diſpoſitio ceſſabat.*

Verum hodie cauſa denuò coram me propoſita, quia factis pro parte Dalphorum, qui Eleonoræ ſucceſſerant, probationibus, nouiſque iuribus productis doctum fuit dictam renunciationem effectum non habuiſſe, placuit Dominis à deciſis coram bon.me. Card. Virili recedere:

Ad hoc enim vt Eleonora congruam dotem aliunde non habuiſſe dici poſſit, locuſq; proptereà ſit dictæ auth diſpoſitioni, paria

3 ſunt renunciationem non eſſe factam, † aut effectum non habuiſſe, vt fuit dictum in hac eadem cauſa *2. Iunii 1628. coram bon. mem. Virili*, quo die fuit remiſſoria concessa, ex tradit. per *Surd. deciſ.51. nu.21. Rot. deciſ.623. par.2. rec.*

Quod autem renunciatio effectum non ha-

4 buerit ex ſequentibus demonſtratur, † & primo quia mortuo Aleſandro viro de menſe Iulij 1571. fuit dicta Gentilis in poſſeſſionem Caſtenaſij, in quo potiſſimum dos eius conſiſtebat, die 17. Auguſti eiuſdem anni authore prætore immiſſa; Et quamuis Eleonoræ curator coram Legato Bononien. vigore dictæ renunciationis ſeſe oppoſuiſſet, & ad eius inſtantiam Caſtenaſij fuiſſet ſequeſtrata poſſeſſio; his tamen non obſtantibus fuit per diffinitiuam ſententiam die 21. Februarij 1572. ad fauorem Gentilis pronunciatum, moleſtationes pro temerarijs, & indebitis canonizatæ, poſſeſſio per Gentilem capta confirmata. & quatenus opus ſit de nouo conceſſa, reuocatum ſequeſtrum; & fructus eidem Gentili relaxari, *vt Summ. Dalphorum num.7.* quæ ſenten-

5 tia † cum tranſierit in rem iudicatam, pro veritate habetur, *ad text. in l. ingenuum, ff. de ſtat. homin. l. res iudicata ff. de reg. iur. Buratt. deciſ.26. numer.8.*

Secundò, quia cum eadem Gentilis ratione ſuarum dotium remaneret creditrix ſcut.300. aureorum, & acconcij, egit contra d. Herculem, qui licet renũciationem obijciendo acriter ſe defenderet, nihilominus de anno 1575. 24. Nouembris ad fauorem Gentilis prodijt ſententia, declarans, dandam eſſe executionem

 inſtru-

inſtrumento dotali Gentilis contra d. Herculē, fuitque per aliam de anno 1576. 10. Februarij confirmata, quam ſequuta eſt pariter alia 3. Decembris eiuſdem anni declarans procedēdum eſſe ad vlteriora contra d. Herculem, qui demum 6. Maij 1578. ſcuta 300. pro reſiduo effectualiter ſoluit *Summ. dato pro parte hæredum Gregorij Maluetij nu. 2.*

6 Ex quibus ſententijs † non ſolum conſtat de renunciationis ineffectuatione. Verum etiam non leue ſumitur argumentum, quod dicta renunciatio inualida, & nulla fuerit re-
7 putata, vel tanquam facta † ſine requiſitis per *Statutum Bonon. ex allegatis in hac cauſa per Gargiarium Patrocin. 41. num. 12.* vel tanquam ſine
8 rationabili cauſa, † cum de prætenſo adulterio (quod cauſam renunciationi dediſſe aſſerebatur) nullibi legitimè conſtaret, vt firmat *idem Gargiarius Patrocin. 43. numer. 2. 3. & 4.* & ſic
9 potiùs per dolum, & calumniam † extorta, proindeque ipſo iure nulla *per Text. in l. & eleganter ff. de dolo, Grammat. deciſ. 76. nu. 12. Gargiarius d. Patrocin. 42. nu. 18. & 19.* vt nec iuramen-
10 to firmari † potuerit ex allegatis per eundem num. 20. *Butr. & Abb. in cap. cum contingat num. 3. de iureiur. Couar. in cap. quamuis par. 3. §. 4. num. 2. de pact. in 6. Dec. conſ. 180. num. 6. Seraph. deciſ. 771. num. 14. Iaſ. conſ. 133. volum. 4. Natt. conſ. 166. lib. 1. Gabr. concl. 1. de iur. dot. lib. 3. num. 8. & 12.* Et in hanc renunciationis inualiditatem inclinare eo magis debemus, quia verſamur in ſententijs metam 60. annorum excedentibus, ad qua-
11 rum rectitudinem, & iuſtitiam † præſumendam ſolus curſus 30. annorum ſufficeret ad trad. per *Curt. Sen. in l. admonendi num. 250. Iaſ. numer. 241. ff. de iur. Caſſad. deciſ. 3. num. 3. de procurat. Mantic. deciſ. 290. nu. 0. Buratt. deciſ. 370. nu. 3. & 6. Rota deciſ. 656. num. 1. par. 1. diuerſ. Surd. conſ. 60. ſub num. 15.*

Tertiò hanc quoque renunciationis ineffe-
12 ctuationem obſeruantia ſubſequuta † factis partium declarata confirmauit, quam ſanè obſeruantiam attendendam eſſe pluries dixit *Rot. vt videre eſt apud Buratt. deciſ. 379. num. 3. 547. n. 7. & 739. num. 9. Seraph. deciſ. 600. nu. 3.* Ea verò deſumitur ex infraſcriptis.

Et primo ex continuatione poſſeſſionis Ca-
13 ſtenaſij † per Gentilem, & Bonaldum ſecundum virum ſerenitæ, de qua deponunt Teſtes *Summ. Dulphorum num. 14.* referentes actus poſſeſſorios *Bald. in l. 1. n. 5. ff. ſi cert. pet. Caſ. de Graſſ. deciſ. 14. num. 2. & 3 de Teſtib. Rota deciſ. 307. nu. 1. & 6. par. 1. recent.* Eamque probant multiplica-
14 tæ locationes † datæ *Summ. num. 9.* iunctis adminiculis inſtantiæ colonorum contra coniuges locatores pro ſubminiſtratione gubernij columbarum *Summ. nu. 11.* præcepti ad inſtantiam locatorum contra colonos de euacuando *Summ. num. 12.* aſſignationis fructuum factæ nomine Bonaldi in libro Graſciæ *Summ. nu. 13.*
15 & locationes iunctis adminiculis † probare tradit *Buratt. deciſ. 263 n 9. Seraph. 890. num. 2. Rot. recent. deciſ. 573. n. 5. par. 2.*

Secundò ex reconciliatione Alexandri cum
16 Gentile vxore, † qui agnita nullitate, & iniuſtitia proceſſus criminalis ex cumulatis per *Gargiar. Patrocin. 43. num. 2. & 3.* detectaque ſuæ vxoris innocentia eam in propriam domum reaſſumpſit, liberaliter tractauit; Imò ad fauorem etiam Bonaldi pariter accuſati quærelis omnibus renunciauit, *vt Summ. nu. 5.* & quod plus eſt, fuit eidem tanquam falsè imputato in expenſis ab Auditore Turroni condemnatus, *vt dicto Summ. num. 5.* Ac demum moriens anno 1571. plura magni valoris legata eidem Gentili reliquit, *vt Summ. nu. 4.* ex qua recon-
17 ciliatione † in omnem euentum reintegrata dici poteſt ad dotem ad trad. per *Boer. dec. 338. num. 4. & ſub num. 8. ad text. in cap. plerumque de donat. inter vir. & vxor. & ibi notant DD. Butr. nu. 3. Abb. numer. 5.* cum alijs cumulatis *per Gratian. diſcept. forenſ. 591. num. 26. Fontanell. de pact. nupt. tom. 2. clauſ. 7. gloſſ 3. par. 12. num. 6. Gargiar. Patrocin. 72. num. 6.* qui etiam reſpondet contrarijs, quæ in hac facti ſpecie obijciebantur *numer. 7. & ſeq.*

Tertiò ex aſſignatione in dotem eiuſdem
18 prædij Caſtenaſij Bonaldo ſecundo viro, † & reuocatione renunciationis die 14. Ianu. 1544. per Gentilem facta. *dicto Summ. DD. de Dulphis num. 5.*

19 Quarto ex concordia Eleonoræ, † quæ licet mediante curatore litigauerit, tamen agnoſcendo bonum ius matris litibus tranſigendo renunciauit, vt in alio *Summario eorundem numer. 2.*

20 Quintò ex tranſactione Herculis, † qui poſt longam litem tandem timore executionis, impetrata ad ſoluendum acconcium dilatione tranſegit de anno 1578. die 18. Aprilis, & die 6. Maij eiuſdem ſcutor. 300. pro reſiduo dotis ſoluit, *dicto Summ. num. 3.* Ac demum moriens bonum ius Gentilis, & Eleonoræ agnoſcens litibus omnibus renunciauit ſub die 18. Maij 1590. *vt in alio Summ. eorundem nu. 3.*

Sexto demum ex diuiſione eiuſdem præ-
21 dij † poſt mortem Gentilis ſecuta, cuius vna pars ad Bonaldum ex lucro per ſtatutum delata, altera ad Eleonoram ex teſtamento Gentilis legata ſpectauit, *Summ. num. 15.* quod confirmat relictum fuiſſe in hæreditate Gentilis, ex notat. per *Peregr. de fideicomm. art. 44. n. 5. & 6.* & fuit dictum in allegata deciſione ſuper remiſſoria.

Non obſtat, quod de anno 1573. 16. Iunij denuo ad inſtantiam Eleonoræ fructus fuerint ſequeſtrati, quia ſequeſtrum huiuſmodi fuiſſe reuocatum ſubſequentes locationes, actuſque poſſeſſorij, de quibus late ſupra, & ipſa demū inter Gentilem, & Eleonoram ſecuta concordia demonſtrant.

Neque replicetur, quod ex huiuſmodi concordia elicitur potiùs argumentum colluſio-
22 nis inter matrem, & filiam, quia colluſio † in dubio non præſumitur, vt notatur *in rubr. ff. & C. de colluſ. detegen. Maſcard. de probat. concluſ. 322. num. 2. Natt. conſ. 537. num. 30. Buratt. dec. 64. n. 8. Giriac. controu. 216. num. 14.* & deberet conclu-
23 denter † probari *Rota deciſ. 26. nu. 21. part. 5. rec.* quod non ſit in præſenti caſu; Imò ex ſeque-
24 tibus excluditur † ad notata *per Fabr. in C. l. 4. tit. 3.*

Et

25 Et primo ex lite † contra matrem tàm lon-
go tempore non ſine modica impenſa,& tam
acriter agitata,vt ad productionem etiam pro-
ceſſus criminalis, in quo de adulterio mater
accuſabatur, deuentum ſit.
Secundò ex infantia ipſius Eleonoræ, doli,
26 & colluſionis † incapacis *ad tex.in cap.illud* 15.
q.1.l.infans ff.ad l.Cornel.de ſicar.
27 Tertiò, † ex qualitate Tutoris, *Rot.deciſ.29.
poſt conſil.Farinacc. vol.2.& in Bononien.Euictionis
11.Decembris 1634.coram D.meo Dunozettto.*
Quarto ex patrocinijs Procuratoris Genti-
28 lis, † qui ſolidas exceptiones tàm contra pro-
ceſſum criminalem, quàm contra validitatē
renunciationis afferebat.
Quinto ex diuiſione cum Bonaldo ſubſe-
29 cuta, † cui Eleonora non dimiſiſſet medieta-
tem prædii ſi illud proprium fuiſſet, & non
matris, *l.cum de indebito ff de probat.* cum veri-
30 ſimiliter quis non inducatur † ad fraudem
faciendam cum damno præſenti ob ſpem in-
certi lucri futuri, *Menoch.præſumpt.3.n.20.lib.5.
Giurb.conſ.16.nu.31.*
31 Sexto demum ex litè † inter Bonaldum, &
Herculem agitata, & contra dictum Herculē
terminata per plures ſententias, qui ſane eum
ſemetipſo colluſiſſe dici non poteſt.
Non obſtat tranſactio facta de anno 1586.
in qua de dicta renunciatione ſit mentio,cum
potius attendenda ſit diſpoſitiua,† quam nar-
32 ratiua Inſtrumenti *Ludouiſ.deciſ.522.num.4. vbi
add.num.21.* quæ diſpoſitiua fauet ineffectua-
33 tioni, † eoque magis præualet, quia narrati-
ua ex ſcripturis detegitur erronea, *l.non fatetur
ff.confeſſ.Rot.deciſ.83.num.2.par.1.diuerſor.Decian.
conſ.10.nu.80.lib.3.*
Non obſtat alienatio Caſtanaſij facta per
Eleonoram de anno 1590. quia ea ſolum in
parte ſibi per teſtamentum matris delata ve-
rificatur, neque ex ea ad renunciationis effe-
ctuationem deſumi poteſt argumentum.
Demum pro totius difficultatis eueruatio-
ne duo conſiderabant Domini; Alterū quod
cum Hercules omnibus litibus ad fauorem
Gentilis, & Eleonoræ renunciauerint, non
34 poſſunt Malucrij eius hæredes † illius factum
impugnare ex notatis per *Buratt.deciſ.154.n.4.
275.nu.12.326.nu.3.*
35 Alterum quod dictæ ſententiæ, † quibus
mediantibus non obſtante renunciatione dos
Gentili fuit reſtituta, non ſolum præiudicant
Herculi, ſed etiam cœteris vocatis ad fidei-
commiſſum ex traditis per *Molin.lib.4. c.8.n.3.
cum alijs per Fuſar.de ſubſtit.quæſt.622.numer.1.* &
fuit dictum *in Bonon. Nullitatis 8. Martii 1638.
coram D.meo Royas,* ſicuti etiam confeſſio Her-
36 culis † noceret alijs fideicommiſſarijs, dum
ex omnibus deductis apparet veriſimilis, *Dec.
conſ.96.ſub nu.3. verſ.non obſtat Crauett.conſ.202.
num.48.Rot.deciſ.362.num.8.part.1.recentior.& in
Floren.fideicommiſſi 28.Iunii 1638. coram D.meo
Carillo.*
Ex quibus cum renunciationis ineffectua-
tio ſatis firma remaneat, nec probetur Eleo-
noram tempore contracti matrimonij, quod
contigit 23.Martij 1578. aliundè congruam
dotem commodè habere potuiſſe (cum ad
37 effectum de quo agitur† dos prompta debeat
eſſe pro ſuſtinendis oneribus matrimonij, nec
incertis litibus quærenda, vt dixit *Rota coram
Canal.deciſ.245.& in relata ibi coram Card. Sacra-
38 to,& Mantic.deciſ.152.* ſine dubio † dotem ex
bonis fideicommiſſo ſubiectis detrahere pote-
rat iuxta diſpoſitionem *authen.Res quæ C.comm.
de legat.*
Et ita vtraque parte &c.

BONONIEN. AQVARVM.

Veneris 11. Maii 1640.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione excolandi aquam in
prædio Aduerſarij deneganda non eſt quoties de ta-
li poſſeſſione conſtat cum patientia eiuſdem Aduer-
ſarii per Teſtes cauſam ſcientiæ reddentes.*
2 *Naturaliter quæ contingunt æquo animo quilibet to-
lerare debet.*
3 *Manutentio eo magis concedenda eſt, quando cauſa
poſſeſſionis probatur iuſta.*
4 *Teſtis vnicus deponens ſuper negatiua attendi non
debet in concurſu plurium deponentium ſuper af-
firmatiua.*

DECISIO XX.

ORTA Bononiæ controuerſia inter DD.
Comitem Alexandrum Bentiuolum,&
Georgium Manzolum occaſione prædiorum
quæ poſſident contigua,prætendente Alexan-
dro paraturam, quæ in eius exiſtit prædio de-
primere adeout aquarum curſus, qui ab alijs
Manzoli prędijs procedit,impediatur,contra-
dicente iſto, ne aquarum excreſcentia prædia
ſua paludoſa, ac ſubmerſa redderentur, cauſa-
que coram Vicario Archiepiſcopi Bononiēſ
facto etiam ad locum differentiæ acceſſu, di-
ſcuſſa, per ſententiam pronunciatum fuit Co-
mitem Georgium manutenēdum eſſe in poſ-
ſeſſione excolandi aquas per conductum ad
flumicellum prodeuntem, ac per ipſam para-
tam tranſeuntem: Comitem verò Alexandrū
fore manutenendum in poſſeſſione retinendi
dictam paraturam ad effectum illam tunc ſo-
lum deprimendi, quandocumque aquas flu-
micelli excreſcere ad irrigandam eiuſdē Ale-
xandri prædia contingeret, donec illæ decre-
ſcerent, quo caſu manutentio Georgij non
depreſſionis vires ſuas reaſſumeret. A qua
ſententia cum pro parte Comitis Alexandri
fuiſſet appellatum, cauſaque mihi commiſſa
propoſui dubium; Cui ſit dandum mandatū
de manutenendo,& Domini iuxtà ſententiam
Vicarij Bononiēſ dandam eſſe manutentionē
reſponderunt, cuius tenor datur *Summ. Geor-
gii num.1.*
Ratio autem reſolutionis fuit, quia Teſtes

dati in eius *Summ.numer.2.* deponunt de quaſi
1 poſſeſſione Comitis Georgij † cum patientia
Comitis Alexandri, excolandi aquas; ac dicti
lui reddunt ſufficientem cauſam ſciẽtiæ, aſ-
ſerentes à 20. & 25. annis aquas effluxiſſe per
conductum vſq; ad flumicellum, neque Co-
mitem Alexandrum paraturam aliter vnquã
niſi quando aquæ excreuerunt deprimere cõ-
ſueuiſſe, licet quod ſemel tantum in anno pa-
ratura fuiſſet eleuata probare ſufficeret *ad text.
in l.1.ff.de aqua quotid. & aſtiua Gregor. deciſ.100.
num.1. Menoch. de retinen. remed.6.num.15. Crauett.
conſ.124.num.7.* Quod etiam in caſu propoſito
magis procedit quandoquidem aquæ iſtæ na-
turaliter in flumicellum tanquam ſitum ma-
gis decliuem defluunt. Vndè quæ naturali-
2 ter † contingunt, æquo quilibet animo tole-
rare debet, vt habetur *per text. in l.2.§.apud Na-
muſam verſ. & ideo ff. de aqua pluu. arcen.* Præſer-
tim cum etiã pro parte Comitis Georgij ſer-
uetur æquitas, qui in caſu excreſcentiæ flumi-
celli paraturam deprimere non prohibet, adeò
3 cum in reliquo iuſta remaneat † cauſa poſſeſ-
ſionis Co. Georgij, eo magis ipſi debetur ma-
nutentio, *Rot. diuerſ. deciſ.155.n.1.par.4.*

Nec obſtat diſtinctio per ſcribentem pro
D. Alexandro allata, quod ſcilicet dicta proce-
dunt in aquis pluuialibus claris, ſecus verò in
aquis turbidis. Quia Teſtes *in Summ. Co. Geor-
gij num.2.* tàm de aquis pluuialibus, quàm de
turbidis expreſsè deponunt, maximè primus
iuxtà quintum, & octauum Interrogatorium
ibi. *detto ſcolo ſi è ſempre hauuto non ſolo in occaſio-
ne d'acque pluuiali, mà ancora torbide,* & ſecundus
Teſtis inquit, *ſtà ſempre leuata la paratura per ſer-
uitio dell'acqua chiara, e torbida, quando fà biſogno;*
Quod etiam probat tertius iuxta quintum in-
terrogatorium, ibi, *ſi è ſempre hauuto in occaſio-
ne d'acque piouane, quanto di acque torbide,* & ſu-
per 8. ibi, *vi replico che la paratura ſudetta non hà
mai impedito, che le acque tanto chiare, quanto torbi-
de non ſi ſiano ſcolate, e ſi ſcolino nel fiumiello,* ſecũ-
dum conſtat D. Co. Georgium eſſe in poſſeſ-
ſione non deprimendæ paraturæ, tàm quoad
aquas pluuias, quàm quoad turbidas, vnde-
quaque prouenientes (quamuis vnus Teſtis
4 Com. Alexandri ſolus hoc neget † reſpectu
aquæ turbidæ, qui reſpectu aliorum plurium
deponentium ſuper affirmatiua non debet at-
tendi ex allegatis per *Poſth. obſer.18. nu.34. Rota
deciſ.591. num.5. coram bo. me. Buratto*) manuten-
tionem ipſi Georgio iuxtà formam ſententię
Domini dixerunt eſſe concedendam.

Cœtera, quæ pro parte Com. Alexandri à
ſcribentibus afferuntur nihil proficiunt in hoc
iudicio manutentionis, vbi attenditur ſola
poſſeſſio.

Proindeque Dominis viſum non eſt, ea,
quæ petitorium reſpiciunt, in præſenti dubio
diſcutere, ſed ex dictis manutentionem D. Co.
Georgio interim concedere.

Et ita vtraque parte informante reſolu-
tum &c.

FIRMANA PRAEDII.

Luna 20. Iunij 1639.

ARGVMENTVM.

Manutentio competit hæredi ex poſſeſſione defuncti ſi ipſe viuens iudicialiter pro manutẽtione inſtetit, nam inſtantia continuatur in hæredem. Subhaſtatio ſiue deliberatio prædij ex quibus ſimulata detegatur? Et in hac deciſione tres referuntur ſimulationum ſpecies.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*

2 *Poſſeſſio probatur ex publico Inſtrumento alio non exiſtente in poſſeſſione.*

3 *Hæres iuuari poteſt poſſeſſione defuncti ad effectum obtinendi manutentionem, ſi viuens iudicialiter pro manutentione inſtetit huiuſmodi enim inſtantia continuatur in hæredem.*

Inſtantia cœpta à defuncto continuatur in hæredem, ibid. num.3.

4 *Hæres proſequendo inſtantiam cœptam à defuncto pro manutentione eam conſequi debet, quæ defuncto ſi viuere competebat.*

5 *Manutentio competit anteriori poſſeſſori.*

6 *Poſſeſſio iuſta eo magis eſt manutenibilis.*

7 *Manutentio non datur ei qui facto proprio à poſſeſſione cecidit.*

8 *Simulatio regulariter non præſumitur, niſi probetur.*

9 *Simulationem allegantí incumbit onus probandi.*

10 *Simulatio non præſumitur niſi appareat de cauſa ſimulandi.*

11 *Simulatio probatur etiam coniecturis data cauſa ſimulandi, & redditur ratio nu.12.*

Probatio præſumptiua, & coniecturalis admittitur in his quæ ſunt difficilis probationis, ibid. n.12.

13 *Simulatio probatur ex tractatu præcedenti.*

14 *Epiſtola contra ſcribentem plenè probat.*

15 *Simulatio arguitur ex inſolitis.*

16 *Simulatio faciliùs arguitur inter coniunctos inter quos confidentiales negotiationes conciliantur.*

17 *Simulatio probatur ex effectu ſubſecuto iuxtà præcedentem tractatum.*

18 *Simulatio ſubhaſtationis prædij ex quibus probetur? num.19.20. & 22.*

21 *Recognitio bonæ fidei ſimulationem præcedentis actus demonſtrat.*

23 *Simulatio pleniſſimè probata dicitur à priori, & poſteriori.*

24 *Probatio maior dari nequit quam propria oris confeſſio, & nu.31.*

25 *Exceptio ſimulationis licet in iudicio poſſeſſorio non admittatur, ſecus eſt vbi de ſimulatione clarè conſtat.*

26 *Numeratio ſimulata detegitur ſi conſtat pecunias* per moſtra *fuiſſe adhibitas.*

27 *Teſtis vnicus iunctis adminiculis, & coniecturis ſimulationem probat, & nu.29.*

28 *Probationes leuiores admittuntur in materia difficilis probationis.*

30 *Teſtis deponens metu cenſurarum, & de facto proprio, & veriſimili probat.*

32 Si-

Digitized by Google

32 *Simulatio probatur ex propria confeſſione.*
33 *Simulatio facilius admittitur ſi apoca confecta ad detegendam ſimulationem remanerent ſuperflua, & inutiles.*
34 *Simulatio inducitur ex retentione apocarum confectarum ad ſimulationem detegendam cum prohibitione ne alteri conſignarentur, & nu. praced.*
35 *Actus acceſſoris ad ſimulatam ſubhaſtationem ab ea regulantur.*
36 *Actus prouenientes ab infecta radice inficiuntur.*
37 *Simulatio clarior reſultat ſi plures actus ad eam palliandam congeruntur.*
38 *Simulatio ceſſare debet, ceſſante cauſa ſimulationis.*
39 *Emens de propriis pecuniis, & ſub nomine ſuo, ſibi verè quærit. Declara nu. 41.*
40 *De pecuniis ſuis quis poteſt alteri quærere.*
42 *Simulationis tres ſpecies recenſentur, & numer. 43. & 44. Quam doctrinam magiſtraliter tradit Bartol. à Rota approbatam nu. 45.*
46 *Subbaſtatio ſimulata cenſenda eſt ſecunda ſimulationis ſpecie de qua num. 43. ſi modico tempore eſt duratura.*
47 *Poſſeſſorium remedium ex quibus dicatur ſublatum?*
48 *Manutentio non datur renuncianti in bonis renunciatis.*
49 *Apoca continens conditiones de præſenti, quas deficere certum eſt, nulla eſt, & inualida, Declara num. 51.*
50 *Verbum* ſia buono *reſpicit tempus præſens non futurum.*
52 *Puri & purificati idem eſt iudicium.*
53 *Pactum reſolutiuum non operatur, niſi quis re integra eo vtatur.*
54 *Conſenſus excluditur ex expreſſione falſa cauſa.*
55 *Falſitas cauſæ in termino relato videtur ineſſe termino referenti.*
56 *Confeſſio contra confitentem ſemper clamat.*
57 *Confeſſio geminata maiorem animi deliberationem demonſtrat.*

DECISIO XXI.

DIE 20. Iunij 1639. fuit reſolutum dandum eſſe mandatum de manutenendo Dominis Mattheuccijs in poſſeſſione prædij Valleſciani. Idemque die 10. Ianuarij præteriti confirmatum. Placuit tamen D. Antonium ſuper iiſdem iterum audire propoſitaq; hodie cauſa Domini ſteterunt in deciſis.

1 Notiſſimi enim iuris eſt † poſſidenti manutentionem deberi *ad Text. in §. retinenda inſtit. de interdict. l. 1. §. interdictum ff. uti poſſid.* Mattheuccios autem poſſidere conſtat ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis ſub die 3. Octobris 1628. *dicto Summ. prima illorum Poſitionis num. 13.* quod
2 alio † non exiſtente in poſſeſſione, poſſeſſionē probat *l. prædia, & ibi Bart. ff. de acq. poſſeſſ. l. ult. Cod. & ibi Bald. C. de fid. inſtrum. Rot. deciſ. 106. nu. 4. par. 1. recent. Ludouiſ. deciſ. 40. nu. 7. & deciſ. 46. nu. 2. Put. deciſ. 160. num. 8. lib. 1.*

Imò & ipſos iuuari poſſe poſſeſſione etiam
3 Hortenſiæ, quia cum illa viuens † iudicialiter pro manutentione inſtetiſſet, *vt Summ. num. 11.* huiuſmodi inſtantia in hæredes Mattheuccios continuari dicitur, *l. hæres abſens ff. de re iudic.* Adeoque ipſi illam proſequentes manuten-
4 tionem, † quæ viuenti Hortenſiæ competeret conſequi meritò debent, *Menoch. de retinen. remed. 3. num. 62. Burat. deciſ. 312. num. 17.* & fuit dictum *in Paren. Præminentiarum 16. Nouemb. 1618. coram Remboldo, & in Aſten. Penſionis 9. Nou. 1633. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Reſpondebat Antonius Mattheucciis, neque inſtrumentalem poſſeſſionem, neque poſſeſſionem Hortenſiæ, quæ Catherinæ hæres extiterat, ſuffragari poſſe, quandoquidem nec ipſa Catherina moriens hoc prædium poſſede-
5 rat, imò ſibi deberi manutentionem † de cuius anteriori poſſeſſione conſtabat *Rot. dec. 667. num. 1. par. 2. recent.* & quidem titulata, quia publicum inſtrumentum exhibebat captę poſſeſſionis de anno 1623. Authore Prætore in vim deliberationis ſibi factæ de dicto prædio, quæ
6 propterea dicitur iuſta, † & manutenibilis *ad Text. in l. iuſtè poſſidet ff. de acqu. poſſ. Rot. deciſ. 122. nu. 1. par. 6. recent.*

Huic fundamento dupliciter fuit reſponſum, primò acquiſitionem in vim deliberationis fuiſſe ſimulatam. Secundò Antonium
7 facto proprio à poſſeſſione † cecidiſſe, dum 4. Ianuarij 1625. prædium ad Catherinam pleno iure ſpectare declarauit.

Et quod attinet ad caput ſimulationis quā-
8 uis illa regulariter non præſumatur, † niſi probetur, *l. dolum ff. de dolo Roland. conſ. 6. nu. 28. lib. 3.*
9 & eam alleganti † incumbat onus probandi, *l. quoties §. qui dolo ff. de probat. l. cum propria Cod. ſi quis alteri, vel ſibi Buratt. deciſ. 141. numer. 4.* Ve-
10 rumque etiam ſit non præſumi, † niſi appareat de cauſa ſimulandi, *l. ſi mulierem ff. rerum amotarum, l. ſed ſi matri, §. final. ff. qui, & à quibus. cap. final. de renunciat. in 6. Ancharan. conſ. 227. num. 7. Ludouiſ. deciſ. 401. num. 15.* Nihilominus receptiſſima eſt etiam illa concluſio, quod data cau-
11 ſa ſimulandi, † ſimulatio probetur etiam coniecturis, *Hond. conſ. 41. num. 28. lib. 2. Rot. dec. 69. num. 2. par. 2. diuerſ. deciſ. 188. num. 9. & 307. nu. 11. par. 1. & 344. num. 2. part. 4. recent. & poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 150. num. 12.* Et ratio eſt, quia
12 generaliter in his, † quæ ſunt difficilis probationis ſufficit præſumptiua probatio, & veriſimiles coniecturæ admittuntur, *Inſ. in l. cum ex, quæ num. 4. & 5. Cod. de tranſact. argum. l. non omnes, §. à Barbaris ff. de re milit. cap. veniens 2. de Teſtibus dicit Bald. in auth. quas actiones Cod. de Sacroſan. Eccleſ. Angel. conſil. 218. Alex. conſil. 64. lib. 1. & 24. lib. 2.*

Cauſa autem ſimulandi, vt alias dictum fuit in præſenti caſu erat, vt Catherina Mattheucciorum moleſtias euitaret, nam cum ab ab illis ſuper dicto prædio vexaretur, hoc cepit ab Antonio conſilium, vt occaſione cenſus debiti Olgiato prædium ſubhaſtari, illudq; ſiue ipſi Antonio, ſiue alteri perſonæ confidenti deliberari faceret, & declarationes in forma reportaret, quod liquidè patet ex epiſtola ipſius Antonij de Anno 1619. conſcripta, conſultus enim à Catherina quid agere deberet, vt dictas moleſtias euitaret ità reſcribit *Vengo alli rimedij, & alla difeſa da me conoſciuta*

ſin

ſin hora recuperato, che ſia il cenſo delli Martelli, muouere la Città, che faccia vendere Valleſciano, farci poi afferire à nome mio, ò da altro confidente, il quale faccia l'eſtintione, reportando la ceſſione delle raggioni translatiue, & non extinctiuè, dico a mio nome, acciò V.S. ſi aſſicuri di non eſſer trappolata, potendoſi credere, che in queſte parti habbia fatto acquiſto da poter fare vna tal compra, & ella ſenza ſoſpetto di confidenza, ò di ſimulatione potrebbe goderlo, come prima, con le ſue dichiarationi, e cautele in forma. De hoc eodem conſilio, & cauſa ſimulandi deponunt duo Teſtes dati in veteri Summar. *num.4.*

Coniecturæ autem ad probandam ſimulationem numerari poſſunt infraſcriptæ. Et primo præcedentes tractatus, de quibus deponũt Teſtes ſupracitati, & ex præcedenti tractatu
13 ſimulationem † probari tradit, *Bald. in l. multum intereſt num.3. Cod. ſi quis alteri, vel ſibi.*

Secundò Antonij epiſtolæ, & potiſſimum proximè relata, ex qua, & cauſa ſimulandi, & conſilium, & tractatus præcedens optimè probatur, & clara reſultat confeſſio. dum ait, ibi, *farci offerire à nome mio,* & ibi, *ſenza ſoſpetto di confidenza, ò ſimulatione potrebbe goderla,* & epiſtolam iam tranſmiſſam contra ſcribentem
14 probare † tradit *Bart. in l. nuda ratio num.10. ff. de donat. Maſcard. de probat. concl.264. num.16. Rota in Romana bonorum de Auguſtinis 14. Martij 1625. coram Buccabella, text. eſt in l. publica, §. final. ff. depoſiti.*

Tertio conſenſus ſpontaneus ſubhaſtationi per Catherinam præſtitus, de quo veteri Sum. *num.6.*

Quartò Conſtiturio Procuratoris facta à Ciuitate Firmi, quæ pro deliberatione inſtabat in perſonam illius, qui Catherinæ Procurator
15 erat, quæ duo tanquam inſolita † ſimulationem arguunt, *l. ſi quid ſub conditione ff. de condit. inſtit. Menoch. libr.3. præſumpt.122. num.116.*

Quintò, arcta coniunctio inter Catherinam materteram, & Antonium nepotem, inter
16 quas perſonas † facilius huiuſmodi confidentiales negociationes conciliantur *l. data C. de donat. Bart. in l. ſi poſt contractum num. 3. ff. eod. Dec. conſ.587. num.16. Rota in Ceruien. bonorum 3. Iulij 1589. coram Pamphilio.*

17 Sextò effectus ipſe ſubſequutus † iuxtà præcedentem tractatum, *Bald. in allegat. l. multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi.*

18 Septimò, quod prædium † permanſerit in Cataſtro, ſub nomine Catherinæ, *Menoch lib.3. præſumption.122. num.125. l. ſicut §. Supernacuum. & ibi Bart. ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol. Raland. conſ.40. num.36.*

19 Octauò, receſſus ab ipſa acquiſitione, † non per viam venditionis, ſed per viam declarationis, *Caſtr. conſ.74. num.2. lib.2.*

20 Nonò, modicitas temporis † inter ſubhaſtationem, & apocam interlapſi, *Caſtrenſ. alleg. conſ.74. lib.2.*

Decimò, apoca, quæ potius confeſſionem continet, ibi, *Hauendo comprato alla tromba per ſcudi 200. il poter di Valleſciano per richieſta fattami dalla Signora Catherina, e per liberarla dalle continue ſpeſe &c. appreſſo poi, & all'incontro hauendomi Sua Signoria rimborſato delli ſcudi 3500. &c. per tanto dichiaro, che detta poſſeſſione appartiene, & è di detta Signora Catherina,* quæ in ſubſtantia conti-
21 net cognitionem fidei, quæ † ſimulationem præcedentis actus demonſtrat, *Rot. deciſ. 806. num.5. par.6. diuerſ. Bald. in d. l. multum intereſt, vbi ſupra.*

Vndecimò, quia Antonius ex dicto prædio nihil vnquam probatur percipiſſe, nec vnquã
22 aliquid † petiit, niſi † poſt decennium, quæ negligentia, & taciturnitas ſimulationem innuit, *l. ſi quis forte §.1. ff. de pœnis Menoch. lib.5. præſumpt.3. num.105. Buratt. deciſ.361. num.12.*

Ex quibus ſanè probata pleniſſimè dici po-
23 teſt ſimulatio † à priori, & poſteriori ſecundum notabilem doctrinam, *Bald. in d. l. multum intereſt, & ibi Salicet. & Caſtr. num.3. C. ſi quis alteri, vel ſibi Rot. dicta deciſ.306. part.1. diuerſ.* Imò, & luce meridiana clarior reſultat ex dicta epiſtola, & apoca, quia nulla maior probatio,
24 quam proprij † oris confeſſio *l. cum te C. de tranſact.* & intrat concluſio, quod licet in iudicio
25 poſſeſſorio † exceptio ſimulationis non admittatur, ſecus tamen eſt vbi de ſimulatione clarè conſtat, prout in præſenti caſu, *Reuerendiſſ. D. meus Decanus deciſ. 222. num.4. & 5. & dec.152. num.6. apud Poſth. de manut.*

Quæ ſanè coniecturæ ſubſequentes actus alias pariter inficiunt. Hinc dum in Inſtrumento die 4. Ianuarij 1625. celebrato dicitur Catherinam Antonio cedere cenſum ſcutorum 3500. tum pro reinburſatione ſcutorum 1450. erogat pro reſidua extinctione cenſus debiti Olgiato, tum quia ab eodem Antonio ſcuta 2000. in contanti recepit ſimulata conuincitur huiuſmodi enunciatio ſupradictis rationibus, & hanc in ſpecie ſimulationem probat teſtis Summario *num.18.* aſſerens pecunias
26 adhibitas † fuiſſe ſolum, vt dicitur, *per moſtra, Bart. in l. ſingularia ff. ſi cert. pet. Gramat. conſ. 119.*
27 qui licèt ſit vnicus † iunctis tamen tot adminiculis, & coniecturis probat, *Rot. deciſ.87. num.3. par.6. recent. Bal. conſ.36. lib.2. Ludouiſ. deciſ. 544. num.19.* quod maximè procedit in hac materia
28 difficilis probationis, † in qua leuiores probationes admittuntur *ex iur. ſupra allegat.*

29 Eiuſque dictum confirmat † atteſtatio illius, qui pecunias accommodauit *dec.323. poſt. conſ. Farinacc. lib.2.* qui Teſtis, cum deponat metu
30 cenſurarum † pro exoneratione ſuæ conſcientiæ de facto proprio, & veriſimili probat *Felin. in cap. licet de teſtib. Rot. deciſ.122. ſub num.7. par.1. recent.*

Hoc ipſum indubitabile reddit clara ipſius
31 Antonij confeſſio, † qua nulla maior probatio *l. cum te C. de tranſact.* dum eadem die quarta Ianuarij 1625. fatetur mediante ceſſione cenſus ſe eſſe reimburſatum de ſcutis 2000. pro prędio erogatis, quod dum ait conſequens eſt, vt enunciata numeratio in præcedenti Inſtrumento ſimulata cenſenda ſit, & ſic intrat concluſio, quod probata remaneat ſimulatio pro-
32 pria † oris confeſſione *Bald. conſ.298. nu.3. 299. num.1. lib.4. Decian. conſ.62 num.66. lib.3. Magon. deciſ.9. num.12.*

His accedit ponderatio, quod alias apocæ niſi

Digitized by Google

niſi eſſent factæ ad detegendam ſuo tempore
33 hanc ſimulationem † remanerent ſuperfluæ,
quo caſu ne id dicatur facilius admittitur ſi-
mulatio, vt de ſimili tradit, *Roland. conſ. 47.*
num. 15. lib. 4.

34 Et ipſa apocarum retentio † ſecretius facta
cum prohibitione ne alteri, quam Catherinę
hæredibus conſignarentur, ſimulationem præ-
cedentis actus inducit *Tiraquell. de retract. con-*
uent. nu. 13.

Demum parum fuiſſet confidentialem ſub-
haſtationem peragere, ſi poſteà ex alio Inſtru-
mento oculis omnium expoſito ſimulatio
detecta fuiſſet. Hinc vt melius factum tege-
retur, capitur conſilium, vt Antonius Procu-
ratricem conſtituat Catherinam, eaque nomi-
ne ipſius prædium locet, ſequutaque eſt de-
mum exactio cenſus in vim dicti Inſtrumenti
per acta Vigoriti. Qui actus tamquam acceſ-
35 ſorius† ad ſimulatam ſubhaſtationem, quæ ex
dd. firmata ſufficienter remanet ab ea regulan-
tur *l. cum principalis ff. de reg. iur.*, & tanquam
36 ab infecta radice inficiuntur † & intrat con-
cluſio, quod clarior reſultat ſimulatio, quo
37 plures actus ad eam † palliandam congeruntur
vt in ſimili de nimia cautela, & diligentia
dixit *Natta conſ. 198. n. 15. Salicet. in l. emptione, C.*
plus valere quod agitur, Bald. conſ. 488. libr. 1. Iaſ.
conſ. 170. num. 5. lib. 2.

Neque verò Dominis ſubſiſtere viſum fuit,
quod aiebat Antonius, nempè in præſenti ca-
ſu ceſſaſſe cauſam ſimulandi cum ante ipſam
ſubhaſtationem Mattheuccios per ſententiam
à poſſeſſione Vallaſciani reiectos fuiſſe conſta-
38 ret, qua cauſa ceſſante † ſimulatio ceſſare de-
beat, *Bart. conſ. 65. Addent. ad Ludouiſ. deciſ. 157.*
num. 27.

Quia timorem moleſtiarum continuaſſe do-
cet ipſa per Catherinam contra Mattheuccios
obtenta inhibitio data Summ. Antonij *num. 2.*
prout etiam epiſtola Antonij 5. Decembris
1629. in qua hortatur Hortentiam, vt litis re-
nunciationem ſuper Valleſciano à Mattheuc-
cis liberè acceptet, ex quibus clarè conſtat ti-
morem moleſtiarum minimè ceſſaſſe.

Replicabat Antonius nullo modo poſſe di-
ci ſimulatam acquiſitionem, quia facta fuit
de proprijs pecunijs, & ſub nomine ipſius An-
39 tonij, qui autem de ſuis pecunijs, & ſub no-
mine ſuo emit ſibi verè quærit, *Alberic. in l. mul-*
tum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi, & hoc idem
innuere dicebat apocam. dum continet à die
4. Ianuarij 1625. cedi prædium, ſupponit igitur
in præteritum fuiſſe Antonij, & ex his rationi-
bus fortè vnus, ex Dominis hoc ſimulatæ
acquiſitionis fundamentum reijciebat aſſerens,
ſicuti veritas, & facultas implicant, ita iſta duo
ſtare ſimul non poſſe, quod Antonius ſibi
acquiſiuerit, & ſimulatè acquiſierit.

Pro reſponſione afferebatur concluſio, quod
40 quis poſſit † de pecunijs ſuis alteri quærere
l. mancipia, vbi Bald. & alij C. ſi quis alteri, vel ſibi
Ludouiſ. deciſ. 157. num. 5. & in Venet. cenſ. 24. Fe-
bruarij 1612. coram Pamphilio; Vndè licet Anto-
41 nius in emptione, & † proprijs fuerit vſus pe-
cunijs, & nomine, quia tamen nomen tum ſi-
latè fuit appoſitum ex ſupradictis videbatur
poſſe dici ſimulata acquiſitio, apoca verò non
poterat naturam præcedentis actus immu-
tare.

Demum pro totius difficultatis eliminatio-
42 ne tres pono ſimulationis ſpecies. † Prima
eſt quando vnus contractus celebrari ſimula-
tur, ſed reuera alius agitur *ad text. in l. empti fi-*
43 *dae G. de contrahen. empt.* Secunda † quando fit
contractus, ſed vt modico tempore duret, *l. 4.*
44 *§. ſi ab ignoto ff. de manumiſſ.* Tertia † quando
fingitur fieri contractus, ſed reuera nihil agitur
l. unda ff. de contrahen. empt. l. imaginaria ff. de
reg. iur. l. ſimulatæ nuptiæ ff. de ritu nupt.

45 Hanc doctrinam † tradit magiſtraliter *Bart.*
in conſ. 65. lib. 1. eamque approbauit *Rot. in nou.*
deciſ. 1. de donat. Iaſ. conſ. 170. num. 22. libr. 2.

Vndè licet in ſubhaſtatione prædij pecuniæ
ipſius Antonij interuenerint, & ſic prætenda-
tur illud Antonio quæſitum, quia tamen d.
acquiſitio modico erat tēpore duratura, & Ca-
therinæ contemplatione facta negari nō debet,
46 quin imaginaria, & ſimulata † cenſenda ſit
ſecunda ſaltem ſimulationis ſpecie ſupra alle-
gata allegat. *l. 4. §. ſi ab ignoto ff. de manumiſſ. Bart.*
d. conſ. 65. num. 2. Rot. d. deciſ. 1. num. 4. de donat. in
nouis.

Et ex his firmum remanere videtur ſimula-
tionis fundamentum.

Secundò moti fuerunt DD. ex apoca 4. Ia-
nuarij 1625. ab Antonio contexta, qua expreſ-
sè declarat hoc prædium ad Catherinam ſpe-
ctare, ibi, *Appreſſo poi, & all'incontro hauendomi*
Sua Signoria rimborſato delli ſcudi 1450. con hauer-
mi ceduto ſotto li 4. Gennaro preſente il cenſo delli
Signori Martelli di Velletri per gl'atti del Vigorito
&c. per tanto dichiara, che la detta poſſeſſione di Val-
laſciano appartiene, & è di detta Signora Catherina
non più mia, ſi come à Sua Signoria da hoggi per
ſempre la cedo, concedo, e transferiſco in ogni miglior
modo, e con tutte, e ſingole ragioni, che ci hò ſopra,
e mi poſſono competere per qualſiuoglia titolo.

Per quæ verba ipſum etiam poſſeſſorium
47 remedium ſublatum fuiſſe † ex petitorio ex
ore proprio ipſius Antonij demonſtratur *Abb.*
in cap. cum conſultationibus num. 9. de iurepatr. per
cap. cum dilectus de cauſ. poſſeſſ. & prop. & cum ex-
preſſam contineant omnium iurium renuncia-
48 tionem intrat concluſio, † quod renuncianti
non datur manutentio, *Rot. dec. 4. de renunciat. in*
antiq. Poſſh. de manut. obſeru. 57. num. 8.

Antonius hanc apocam non eſſe attenden-
49 dam aiebat, quia nulla, † nullitatem ex eo de-
ducebat, quia continebat conditiones de præ-
ſenti, quas deficere certum erat *l. cum ad præ-*
ſens ff. ſi cert. pet. l. conditio in præteritum l. ſi ita ſtipu-
latus 120. ff. de verb. obligat. ibi, *E queſta ceſſione fò*
in quanto detto cenſo cedutomi ſia buono, & eſſigibile,
e ſopra di eſſo non mi ſi muoua lite, ne mi ſi opponga
impedimento alcuno &c. nel qual caſo di lite, mole-
ſtia, impedimento non intendo hauer fatta tal ceſ-
50 *ſione.* Verbum autem *ſia buono &c.* † reſpicere
tempus præſens non futurum iuxta *text. in l.*
verbum erit 123. ff. de verb. ſignif. l. ſi à colono 89.
ff. de verb. oblig. & cenſum eſſe inexigibilem
conſtabat, vtpotè fundo in laudos tranſlato.

Ad

Ad hæc fuit reſponſum de bonitate, & veritate cenſus nunquam fuiſſe dubitatum, exigibilitatem verò licet ea reguletur à verbo, *ſit*, præſentis temporis, quatenus tamen dicit potentiam reducendam ad actum reſpicere futurum tempus demum non conſtabat ex translatione fundi in Landos cenſum factum eſſe inexigibilem, imò, & ipſi Landi cenſum agnouerunt, & fructus ſoluerunt, vt patet *Summ.* vltimo Mattheucciorum *num.* 1. Imo exigibilem eſſe etiam in ſorte ipſe demonſtrauit euentus, cum dicto Summario *nu.* 2. conſtet Antonium eam recepiſſe; Vndè vt alias dicebatur non
poteſt de inexigibilitate conqueri, quia cum
51 conditio exigibilitatis appoſita † fuerit purifi-
cata, idem eſt, ac ſi apocæ ab initio puræ fuiſ-
52 ſent, cum puri, & purificati † ſit idem iudi-
cium, *Dec. conſ.* 235. *num.* 7. *&* 629. *num.* 4. *Soccin. Iun. conſ.* 69. *num.* 4. *lib.* 3. *Tiraq. de retract. lignag.* §. 1 *gloſſ.* 2. *num.* 26. Quoad conditiones litis, & impedimentorum fuit alias reſponſum ſatis eſſe
Antonium non fuiſſe vſum pacto reſolutiuo, quod non operatur,† niſi quis eo re inte-
53 uo, quod non operatur,† niſi quis eo re inte-
gra vtatur, *Rot. dec.* 422. *num.* 2. *par.* 4. *recent.*

Prout ceſſat aſſerta etiam nullitas ex defe-
54 ctu conſenſus, † quem expreſſio falſæ cauſæ
excludit *Bld. in l. fin. C. de falſ. cauſ.* falſam verò cauſam in apoca fuiſſe expreſſam, probari aſſerebatur ex inſtrumento per acta Vigoriti die eodem celebrato, ad quem ſe referebat apoca, quod inſtrumentum venditionem cenſus pro pretio recepto in contanti non ceſſionem pro reimburſatione Antonij continebat, &
55 falſitas cauſæ † in termino relato videtur in-
eſſe termino referenti *Bald. in l. ſi quis fundum* 37. *ff. de contrahen. empt. Bart. in l. demonſtratio* 17. *numer.* 10. *ff. de condit. & demonſtrat. Rota dec.* 9. *nu.* 3 *par.* 3. *rec.*

Quia, vt alias fuit reſponſum, venditio, ſeu pretij receptio enūciata per acta Vigoriti fuit ſimulata, vt ſupra ex pluribus firmatum eſt, & tollit omnem difficultatem clara ipſius Antonij eodem die facta confeſſio, quia dicit
56 ſe reimburſatum, quæ † ſemper contra eum
clamat *Surd. conſ.* 60. *num.* 1. *Gabr. de confeſſ. concl.* 4. *l. cum te C. de tranſact. l. cum precium C. de liberal. cauſa, Caualer. dec.* 22. *num.* 3. quæ cum ſit gemi-
57 nata † in duabus apocis trino teſte munitis
maiorem animi deliberationem demonſtrat, *ad l. Baliſta ff. ad Trebell.*

Ex quibus cum de bono iure, & poſſeſſione Dominorum de Matheuccijs conſtare ſufficienter ſit viſum DD. vtraque parte informante ſteterunt in deciſis, &c.

CRACOVIEN. PECVNIARIA.

Veneris 18. *Maij* 1640.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ſemper denegatur quoties articuli deteguntur irreleuantes, inuerisimiles, ac calumnioſi.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria denegatur, data irreleuantia articulorum.*

2 *Obligatio facta à Monacis vti ſingulis ſub promiſſione ratificationis per Abbatem, non interueniente conſenſu Abbatis remanet conditionalis, nec vllam habet validitatem.*

3 *Ablatiuus abſolutus conditionem importat.*

4 *Dictio* ſub *eo magis conditionem inducit.*

5 *Obligatio Monachorum de mutuando ex fructibus Abbatiæ cum ratificatione Abbatis non ſe extendit ad obligationem de accipiendo pecunias mutuo à tertio.*

6 *Alienatio rerum Eccleſiæ ſine debitis ſolemnitatibus, operatur vt omnes obligationes, & hypotheca reſoluantur.*

7 *Remiſſoria denegatur ad probandum id, quod per ſcripturas probari poteſt.*

8 *Obligatio fructuum Conuentus pro mutuo tertij ſine cauſa ſonat in alienationem, & comprehēditur ſub Conſtitutione Pauli II.*

9 *Remiſſoria denegatur ſtante inuериſimilitudine materia articulatæ.*

10 *Remiſſoria denegatur quoties articuli ſapiunt calumniam, quæ reſultat ſi lis longo tempore fuit in partibus agitata.*

11 *Ratio eſt, meliorem probationem, quæ fieri poterat in partibus, fuiſſe factam.*

DECISIO XXII.

CVM Prior, & tres Conuentuales Monaſterij Tynecenſis Ordinis S. Benedicti Cracouieñ Diœceſis, vt Commēdatario Abbati eiuſdem Monaſterij tunc Cardinali Maciciouski Epiſcopo Cracouienſi in expenſis ſubuenirent, mutuo accepiſſent à D. Nicolao Zebrzydouski Palatino etiam Cracouienſi florenos Polonicos 8. mil. ac pro reſtitutione huius ſummæ fructus Menſæ Abbatialis ſub ratihabitione futuri Abbatis obligaſſent, quam tamen obligationem ſequentes deindè Abbates vna cum Moderno à viginti annis citra impugnarunt, cauſa hodie ad Rotam per appellationem à ſententia Reuerendiſſimi Domini Nunçij delata, qui pro inualidatione dicta obligationis pronunciauit, mihiq; commiſſa datis pro illa validanda nonnullis articulis per Ioannem filium dicti Nicolai, quibus probare nitebatur dictam Abbatiam habere Menſam Abbatialem à Conuentuali diſtinctam, & conſuetudinem in illis partibus vigere, quod Regulares de fructibus liberè diſponere, eoſque ad ſui libitum valeant obligare.

Propoſitoq; hodie dubio An ſit danda remiſſoria, DD. negatiuè reſponderunt, quia
1 quotieſcumque articuli † ſunt irreleuantes re-
miſſoria denegantur, *Ludouiſ. dec.* 81. *n.* 3. *& dec.* 136. *num.* 1.

Irreleuantia verò ex eo deducebatur, quod data etiam pro probata diſtinctione menſarū Conuentualis, & Abbatialis, ita quod Monaci percipiant fructus bonorum Conuentualiū, eoſque annuatim diuidant inter ſe, ac liberè

de

Digitized by Google

de illis ſeorſum Abbates diſponere poſſint
in vſus ſibi benè viſos. Nihilominus ſiuè li-
ceat ipſis Regularibus tamquam ſingulis, vel
vt vniuerſis prout repreſentant Conuentum
diſponere, articuli pro parte Ioannis dati non
releuant. Quia ſi vt ſinguli ſe obligarunt,
Chirographum obligationis datum loquitur
de obligatione totius Conuentus ſub ratifica-
tione futuri Abbatis (Abbatia enim tunc va-
cabat) de qua ratificatione non ſolùm non
docent, ſed etiam hac ratione impugnatur
2 iſta fideiuſſio † & ſic non interueniente con-
ſenſu remanſit cõditionalis, nec vllam habuit
validitatem *Caput. deciſ. 205. num. 3.* cum præ-
3 dicta verba vigore ablatiui abſoluti † impor-
tent conditionem, attenta præſertim dictio-
4 ne, *ſub,* † quæ magis ſtringit conditionem *l. 5.
ff. de in lit. iuram.* Imò tali caſu Iudicium con-
tra Monachos obligatos eſſet dirigendum nõ
contra Conuentum. Si verò dicuntur ſe ob-
ligaſſe, prout repræſentant Conuentum, & ſub
tali forma à D. Palatino conueniatur Con-
uentus obligatus ex promiſſione Monacho-
rum, de quibus in apoca, articuli minus vi-
dentur releuare. Quandoquidem ex tenore
eiuſdem apocæ Monaci capitulariter obliga-
ti facultatem dederunt nominatis in apoca
mutuum dandi Cardinali Cracouien. ſummã
florenorum 12. mil. de fructibus Abbatiæ ſub
ratificatione futuri Abbatis. Quare cum de
ipſis fructibus non adeſſent, nec fuerint dati,
niſi 4. mil. ac reliqua 8. mil. non fuerint de fru-
ctibus, ſed accepti mutuo à Tertio, nimirùm
à D. Palatino. Clarum eſt, quod facultas dan-
5 di de fructibus † non poteſt extendi ad acci-
pien. mutuo à Tertio, & ad obligandum Mẽ-
ſam Conuentualem ſine nouá licentia Supe-
rioris illius Ordinis Regularium, ac aliorum
Monachorum, qui eſſent capitulariter con-
gregati, prout factum fuerat in inſtrumento
de mutuãdo Cardinali dictam Summam flo-
renorum 8. mil. de fructibus Abbatiæ *cap. ad-
ceri, vbi Card. & Aut. de reſcript. Gemin. conſil. 39.
prope fin.* Itaque huiuſmodi mutuo acceptio
ſemper cenſetur alienatio, quæ cum in præ-
6 ſenti caſu † careat debitis ſolemnitatibus, ob-
ligationes, & hypothecæ reſoluuntur *c. ſine 12.
q. 2. cap. de reb. Eccleſ. non alien. Federic. de Sen. conſ.
29. num. 2.*

Nec Dominis viſum eſt obſtare, quod in
articulo tertio ponitur de fama indulti ab A-
poſtolica Sede conceſſi Monacis Regni Polo-
niæ, vt poſſint fructus accipere, & inter ſe
diuidere non obſtante *Conſtitutione Pauli II.*
Quia cum de hac facultate doceri poſſit per
ſcripturas, & ipſius Indulti exhibitionem in-
7 trat concluſio, quod remiſſoria denegatur † ad
probandum id, quod probari poteſt per ſcri-
pturas, *Rot. dec. 314. num. 2. par. 1. recent. Ludou. de-
ciſ. 253. num. 2. & 3.*

Denique dato, & non conceſſo, quod Mo-
naci poſſint diſponere de fructibus inter ipſos
diſtributis, articulus adhoc non releuaret, quia
non ponit, quod poſſint obligare fructus ip-
ſius Conuentus in Genere pro mutuo Tertij
8 ſine cauſa, † quod ipſam alienationem ſonat
iuxta *Conſtitutionem Pauli Secundi.*

Conſiderabant etiam DD. articulos eſſe ad-
modum inueriſimiles, quia continent con-
ſuetudinem contrariam diſpoſitioni Iuris cõ-
munis, & aduerſam ipſius Nicolai confeſſio-
ni, qui in alijs articulis datis coram Reueren-
diſſimo D. Nuncio Sanctiſſimi in Regno Po-
loniæ deduxit, datam fuiſſe ſan. mem. Clemen-
ti VIII. ſupplicationem pro approbatione hu-
ius contractus. Vnde etiam ex hoc capite in-
9 ueriſimilitudinis † venit remiſſoria denegan-
da *Ludou. deciſ. 523. num. 4. Caual. dec. 208. num. 2.
Rot. dec. 266. num. 15. par. 6. recent.*

Prout parum probabile eſt aliud, quod ar-
ticulatur pecunias mutuo acceptas fuiſſe à
Cardinali fideiuſſoribus Monacis reſtitutas,
cum potius Palatino mutuanti forent reſti-
tuendæ.

Denium olet calumniam petitio remiſſo-
riæ hodie poſtquam cauſa longiſſimo tempo-
10 ris ſpatio in partibus fuit agitata; † Vnde e-
tiam remiſſoria ſolet denegari, vt dixit *Rot. co-
ram Ludouiſio deciſ. 211. num. 4. & ibi adden. Caual.
deciſ. 87. num. 2. & deciſ. 235. num. 10. dec. 146. nu. 3.
par. 5. recent.* cum probabile ſit in partibus me-
11 liorem, † quæ fieri poterat probationem fuiſ-
ſe factam, vt dixit *Rota in Peruſina de Alfanis
29. May 1614. coram Reuerendiſſ. D. meo Dunozet-
to, & in Bononien. de Manzolis 13. Aprilis 1631. co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Ex quibus Domini dixerunt remiſſoriam
eſſe denegandam; vtraque parte informante.

SANCTI ANGELI LOMBARDORVM,

Seu Nullius Iuriſdictionis.

Veneris 1. Iunij 1640.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus quando eſt actor ſi prætendit Mona-
ſterium eſſe ſitum in ſua Diœceſi tenetur ſi-
tuationem plenè, & concludenter iuſtificare,
& ex quibus illa excludatur?

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus tenetur probare ſituationem Monaſterij
intra fines ſuæ Diœceſis, ſi eſt actor, & vult iuriſ-
dictionem vindicare.*
2 *Situatio Monaſterij in Diœceſi ex quibus non rema-
nedeat probata? remiſſiue num. ſeqq.*
3 *Enunciatiua propter aliud, & incidenter emiſſa
non probant, dum principaliter dubitari contingit
de enunciato.*
4 *Pater Generalis nequit per ſuas literas inconſulto
ſcriptas Monaſterio præiudicare.*
5 *Teſtes ad probandam ſituationẽ Monaſterij in Diœ-
ceſi tenẽtur ſufficientem ſui dicti reddere rationem
alias non probant.*
6 *Teſtes examinati non obſtante proteſtatione emiſſa,
non citato intereſſe habente nulliter examinati di-
cuntur.*
7 *Iudex delegatus ſimpliciter ad confectionem plantæ
examinando teſtes excedit fines mandati.*
8 *Actus Iuriſdictionales ab Epiſcopo exerciti non pro-
bantur*

bantur ex Iuribus informibus.

9 *Nec releuant non docto de ſcientia, & patientia exempti, quinimò de eius poſitiua contradictione.*

10 *Monaſterium conſtituere territorium ſeparatum nec exiſtere intra limites alicuius Diœceſis conſtat ex probationibus adminiculatis, & roboratis ex obſeruantia ſubſecuta reſultan. ex pluribus actibus geſtis ab exempto, de quibus num. 11.*

12 *Sententia lata ſuper ſtatu reddunt rem claram, & manifeſtam indiſtinctè contra omnes.*

13 *Abbas Generalis Montis Virginis ex priuilegijs Apoſtolicis vti verus ordinarius omnimodam Iuriſdictionem exercet indiſtinctè quoad omnes, quia dicta priuilegia non continent ſimplicem exemptionem, ſed totalem ſeparationem territorij, non ſolum quoad Monachos, ſed etiam quoad Vaſſallos, & Clericos ſæculares.*

DECISIO XXIII.

NON acquieſcente D. Epiſcopo S. Angeli Lombardorum deciſioni coram me 10 Februarij præteriti, vbi Domini vnanimiter dixerunt ſententiam Rotalem D. mei Pirouani eſſe confirmandam, Placuit Dominis ex abundanti iterum eum audire: cum tamē pluries intimatus noluerit informare; Dubiū hodie denuò propoſui, & Domini pariter vnanimi conſenſu ſteterunt in deciſis. Nam examinatis iterum omnibus, quæ in alijs poſitionibus in contrarium erant deducta, quæ ad tria capita potiſſimum reducebantur, Primum, quod Monaſterium Sancti Guilelmi ſemper fuerit habitum, & reputatum de Diœceſi Sancti Angeli; Secundum, quod tam ex teſtibus, quàm ex planta probetur ſituatum intra fines eiuſdem Diœceſis; Tertium, quod Epiſcopi pro tempore exercuerunt ibi actus Iuriſdictionales. His tamen non obſtantibus viſa ſunt fundamenta Deciſionis ſubſiſtere.

Nam cum D. Epiſcopus in hac cauſa ſit a-
1 ctor, † iuriſdictionem vendicare prætendebat ſuper Monaſterio Sancti Guilelmi eiuſq; Territorio, debent plenè, & concludenter probabare ſituationem intra fines ſuæ Diœceſis, aliàs iuriſdictionem aliquam prætendere non poteſt, *c. omnes Baſilica 16. quæſt. 7. c. conquærente de offic. Ordin. Rot. diuerſ. deciſ. 145. num. 4. par. 2. & in recent. deciſ. 491. num. 2. par. 1.* quod etiam firmatum fuit *in deciſ. in hac cauſa 6. Martij 1637.*

Hęc autem plena probatio ex allatis fundamentis pro D. Epiſcopo non reſultat. Quia quod Monaſterium ſemper habitum fuerit, & reputatum de Diœceſi Sancti Angeli non
2 probatur † ex ſimplicibus enunciatiuis contentis, ſiuè in Hiſtorijs, ſiuè in literis Summorum Pontificum, necnon Regis Aragonum Ferdinandi, alijſque inſtrumentis, ac literis P. Generalis Montis Virginis; quando-
3 quidem tales enunciatiuæ † (de quibus in *mea deciſione in §. Demum quoad enunciatiuas*) propter aliud, & incidenter fuerunt emiſſæ, & hodie contingit principaliter de enunciato dubitari, *Rot. deciſ. 31. de probat. in antiq. & in Florentina Parochialis Mercurij 22. Maij 1630. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano,* quæ eſt *deciſ. 18. par. 5. recen. & coram eodem in Papien Iuriſpatronatus 18. Aprilis 1603.* cum alijs allegatis *in deciſione mea 10. Februarij. & deciſione D. mei Pirouani.* Nec ipſe
3 Abbas Generalis † per ſimplices literas inconſultò ſcriptas, Monaſterio potuit aliquod inferre præiudicium, vt in ſimili dixit *Rota coram Cardinali Seraph. dec. 1278. num. 3.*

Neque etiam teſtes aliquid releuant; Nam illi, qui in prima inſtantia fuerunt examinati, non conſtituunt aliquem probationis gradū, quia vltra exceptiones alias deductas contra
5 illorum perſonas, nullam ſui dicti † reddunt ſufficientem rationem, prout requiritur ad effectum probationis, vt firmauit *Rota in Aprutina Iuriſdictionis 10. Martii 1624. coram bo. m. Seleucien.* & eorum dicta ſatis refelluntur *in priori mea deciſ. in §. Quo verò ad teſtes.* Vlpretiam ſatisfit alijs teſtibus vltimo loco in confectione plantæ pro D. Epiſcopo examinatis; qui eodem morbo in exceptionibus laborant
6 vltra quod fuerunt nulliter † examinati, non citato nimirum Abbate Generali, qui tamen ſe velle citari fuerat proteſtatus: exceſſit etiā
7 Iudex delegatus à Rota fines mandati, † cum ſimpliciter ad confectionem plantæ; non verò ad examen teſtium fuiſſet deputatus, vt firmatur *in d. §. Quo verò ad teſtes dicta mea dec.* in quo etiam tolluntur fundamenta plantæ deducta pro parte D. Epiſcopi; Nam ipſa ſituationem intra fines excludit, dum in ea deſignātur termini antiquitus poſiti expreſſis literis Longobardis S. G. qui circumdant, & includunt integrum Territorium Abbatiæ Sancti Guilelmi, illudquè diuidunt, & ſeparant à Diœceſi S. Angeli, Nuſci, & aliorum locorum.

Minuſque releuare viſi ſunt nonnulli prætenſi actus Iuriſdictionales pro D. Epiſcopo adducti, quibus reſpondetur in eadem mea deciſione *in §. circa nonnullos actus iuriſdictionales,*
8 tum etiam quia † iura ad illos probandum deducta non ſunt in forma probanti, tum deni-
9 que † non conſtat de ſcientia, & patientia Abbatis Generalis; ſed potius de eius contradictione; ex quo ſi Epiſcopus vnquam voluit aliquem actū exercere Abbas Generalis ſemper ſe oppoſuit, vt in dicta mea Deciſione ponderando ſingulos actus demonſtratur.

Quamuis etiam Abbas Generalis tanquam reus, & poſſeſſor prætenſionem D. Epiſcopi ex hactenus dictis ſatis excludat, tamen ex abundanti deducit probationes poſitiuas ex teſtibus antiquiſſimis, Inuentario, diuerſis alijs enun-
10 ciatiuis † ex quibus remanet probatum, Monaſterium Sancti Guilelmi exiſtere inter Diœceſim Nuſcanam, & Sancti Angeli, non autem intra limites alicuius, habereque diuerſum, ac ſeparatum territorium, quæ probationes, tanquam magis adminiculatæ, præualent deductis ab Epiſcopo, vt dixit *Rot. dec. 234. num. 9. par. 4. recentior. & in Adrien. ſeu Nullius Iuriſdictionis 28. Maij 1612. & 27. Martij 1613. coram bo. mem. Vbaldo,* & latè firmatur *in alijs deciſ. in hac cauſa factis.*

Quæ omnia per antiquam obſeruantiam robo-

Digitized by Google

11 roborantur, † Abbas enim Generalis huiuſ-
modi Monaſterium S. Guilelmi, eiuſque ter-
ritorium non ſolùm tamquam Superior Ge-
neralis, ſed vti verus Ordinarius in ſuo diſtin-
cto territorio viſitauit, ac Synodum celebra-
uit, cum interuentu Rectorum Eccleſia-
rum Parochialium tàm ſæcularium, quàm
Regularium licentiam conceſſit, audiendi
confeſſiones, contulit beneficia, & ſignanter
Sanctæ Mariæ de Canna cum annexis tanquā
grangiis huius Monaſterij S. Guilelmi, Abba-
ti quoque Generali diriguntur literæ Apoſto-
licæ, tàm ſuper cauſis matrimonialibus, &
prouiſionibus beneficiorum, quàm ſuper a-
lienationibus rerum Eccleſiæ. Idem Abbas
facit concurſus in collationibus Parochialiū,
qui vacatione in menſe Apoſtolico contin-
gente, in Dataria fuerunt admiſſi, fulmi-
nauit occurrente caſu pro defenſione pro-
priæ iuriſdictionis excommunicationes,
quæ in Romana Curia fuerunt approba-
tæ, atque excommunicati fuerunt ad Abba-
tem Generalem, vti verum Ordinarium pro
abſolutione remiſſi: ita quod omnes actus,
quos Epiſcopus Sancti Angeli exercet in ſua
Diœceſi, ſemper exercuit Abbas Generalis
in hoc Monaſterio eodem modo, quo illos
exercet in Monaſterio Montis Virginis, prout
firmatum etiam fuit per très ſententias con-
formes obtentas contra Dominum Epiſcopū
Auellinum, quæ tamquam latæ ſuper ſtatu,
12 nedum † terminant omnem controuerſiam
contra eumdem, ita ut nullam iuriſdictionem
prætendere poſſit in dicto Monaſterio Mon-
tis Virginis, eiuſq; grangiis, ſed rem reddunt
clariſſimam contra alios Epiſcopos, vt firma-
tum fuit *in dicta deciſ. coram me, & prius coram D.*
meo Pironano.
13 Demum concurrunt Priuilegia † Apoſto-
lica ampliſſima *Alexandri IV. Vrbani IV. Cale-*
ſtini V. confirmata *à Clemente VIII. & Sanctiſ-*
ſimo D.N. Vrbano VIII. quippe quæ non con-
tinent ſimplicem exemptionem, exiſtentiam
intra limites ſupponentem, vt pro parte Epi-
ſcopi Sancti Angeli fuit deductum, ſed tota-
lem ſeparationem, ac Territorij diſtinctionem
à quacumque Diœceſi, vnde non ſolum Mo-
nachi, Monaſteria, Eccleſiæ, & membra, ſed
Clerici quoque ſæculares Vaſſalli, ac ſeruien-
tes libertatem ſibi vendicant à dominio, ac
iuriſdictione quorumcumq; Ordinariorum,
ita quod Abbas Generalis dicatur verus Or-
dinarius habens omnimodam iuriſdictionem
priuatiuè quoad omnes, quemadmodum in
ſupradictis deciſionibus huius Cauſæ late fir-
matur.

Ex quibus cum ſtatus nullius Diœceſis Monaſterij S. Guilelmi ſatis reſultet, Domini vnanimiter iterum dixerunt, Sententiam Rotalem eſſe confirmandam.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE CARDELLIS.

Lunæ 4. Iunij 1640.

ARGVMENTVM.

Immiſſio denegatur fideicommiſſario in bonis fideicommiſſi alienatis à grauato ex cauſa neceſſaria. Prohibitio alienationis rei particulari fideicommiſſo ſubiectæ non afficit creditorem hypothecarium. Dos ſi fuit ex bonis fideicommiſſi aſſignata illegitimæ ſequuto illius obitu, datur fideicommiſſario repetitio dotis contra hæredes dictæ illegitimæ.

SVMMARIVM.

1. *Alienatio bonorum fideicommiſſi ex cauſa neceſſaria impedit fideicommiſſario immiſſionem.*
2. *Et pro exoluendo ære alieno fideicommittentis bona fideicommiſſi bene valent alienari.*
3. *Alienatio bonorum fideicommiſſi particularis ex cauſa dotis, vel legitimæ prohibetur ſtantibus alijs bonis fideicommiſſi vniuerſalis.*
4. *Teſtator alienari prohibens aliquam rem particularem, ex hac ſpecificatione, elicitur contraria voluntas, quoad alia bona.*
5. *Alienationis prohibitio facta à Teſtatore reſpectu certæ rei particularis non præiudicat creditori habenti generalem hypothecam, quin ſuper eadem re poſſit executionem facere.*
6. *Alienatio bonorum fideicommiſſi ſubſtinetur, nec officit emtori, quamuis appareat in hæreditate adfuiſſe pecunias, credita, & alia mobilia, ſi non conſtat dicta mobilia, & credita fuiſſe per grauatum ante alienationem diſtracta.*
7. *Dos detracta ex bonis fideicommiſſi pro illegitima reſtituenda eſt poſt illius obitum.*
8. *Sententia ex lapſu quadraginta annorum valida præſumitur.*
9. *Alienatio bonorum fideicommiſſi facta pro conſtituenda dote filiæ illegitimæ, licet per illius obitum dos reuertatur ad fideicommiſſum, nihilominus alienatio facta ſubſtinetur, ſed competit actio fideicommiſſario agendi contra maritum, vel hæredes illegitimæ pro recuperatione dotis.*
10. *Legitimatus cum clauſula*, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *dicitur excluſus à petitione legitimæ.*
11. *Declara non procedere non exiſtentibus hæredibus venientibus ab inteſtato, qui illum poſſint excludere, quo caſu benè poteſt capere legitimam ipſi in teſtamento patris expreſsè non prohibitam.*
12. *Hæres grauatus ſi euadit creditor hæreditarius poteſt tamquam talis alienare quodcumq; corpus hæreditarium non obſtante fideicommiſſo.*

DECISIO XXIV.

CVM aliàs ſub die 19. Decembris 1636. coram bo. me. D. meo Buccabella Domini reſoluiſſent fideicommiſſum quon. Iulij Cardelli eſſe hodie purificatum ad fauorem D. Scipionis Vrſini; Dubium propoſui an eidem ſit danda immiſſio in domo magna

Digitized by Google

præfati Iulij fideicommiſſo ſuppoſita. Cui
Domini negatiuè reſponderunt; Eo moti
potiſſimum fundamento, quod hæc domus
ab hærede Iulij fideicommittentis fuerit alie-
nata, vnà cum alia domo in Via Peregrini, &
Catalino, ac tertia parte alterius cuiuſdam A-
pothecæ contiguis pro pretio ſcutorum 3800
tam pro reſtitutione partis dotis Theodoricæ
de Theodoricis, quàm etiam pro dote, eiuſq;
ſupplemento debito alteri Theodoricæ Iunio-
ri, vt patet ex ſententijs latis in foro Capituſſ-
lino ad ſui fauorem ab ipſa reportatis, in qui-
bus fuit declaratum tertiam partem dotis
Theodoricæ ſuæ Auiæ paternæ, quæ fuerat
prima vxor Iulij fideicommittentis, ſpectare
ad Theodoricam Iuniorem, ac pro eius con-
ſecutione illi competere hypothecam ſuper
omnibus bonis hæreditarijs Iulij. Et deniq;
pro alia dote Fauſtinæ alterius filiæ Iulij fidei-
1 committentis. † Quæ omnes cauſæ tanquam
neceſſariæ non cenſentur à fideicommittente
teſtatore, cum ipſe horum eſſet debitor, eſſe
comprehenſæ *ad text. in l. Pater filium ff. de leg. 3.
Peregrin. de fideicommis art. 40. n. 20.* & fuit di-
ctum *in Romana fideicommiſſi de Zuccaris 14. No-
uembris 1639. coram D. meo Dunozetto.* Nam pro
2 ære alieno teſtatoris † bona fideicommiſſo
ſubiecta benè poſſunt alienari, *l. ab omnibus §.
final. de legat. 1.* dixit *Rota deciſ. 641. num. 16. p. 1.
diuerſ.*

Nec obſtat huic fundamento obiectum,
quod hæc domus tanquam ſubiecta particu-
3 lari fideicommiſſo † alienari non potuerit ex
cauſa dotis filiarum ipſius teſtatoris, nec ex
cauſa legitimæ Fabritij, dum aderant alia bona
vniuerſali fideicommiſſo ſubiecta: Quia de
particulari fideicommiſſo huic domui adie-
cto nihil legitur in teſtamento; quamuis enim
illam pro habitatione hæredis ſubſtituti ele-
gerit; tamen eadem eodem modo, quo cæte-
ra bona, fideicommiſſo ſuppoſuiſſe di-
gnoſcitur: Immò cum aliam domum
in regione Montium ſitam ſpecialiter alie-
4 nari prohibuerit, & talem ſpecificationem
huic non adiecerit, quoad ipſam elicitur po-
tius contraria voluntas teſtatoris *ad tex. in l. fin.
§. ſin autem ad deficientem C. de caduc. tol.* ſed qua-
tenus particulari fideicommiſſo eſſet ſubiecta,
poterat nihilominus Theodorica vigore ſu-
5 pradictæ ſuæ hypothecæ generalis† executio-
nem contra hanc domum dirigere: quando-
quidem ea prohibitio alienationis ipſi Theo-
doricæ, quæ perſonam creditoris repræſenta-
bat officere non poterat, *vt per Seraphin. deciſ.
504.* & fuit dictum *in ſupradicta Romana fidei-
commiſſi de Zuccaris coram D. meo Dunozetto.*

Conceſſa proinde ſemel facultate Theodo-
ricæ hanc domum alienandi pro conſecutio-
ne ſui crediti, minimè quoque prohibeba-
tur etiam de reſiduo eiuſdem domus pretio
ſibi ſatisfacere de dote debita in bonis aſcen-
dentis, quod ipſi etiam Sulpitiæ de ſua dote,
& Fabritio teſtatoris filio de legitima ſibi de-
bita competebat: cum non ſimus in caſu quæ-
ſtionis, num ſit electa ſuper re particulari fi-
deicommiſſo ſubiecta, quoniam capitur tan-
tùm ex pecunijs de illo fundo retractis, in
quibus non creditur cadere illa affectionis
præſumptio, quæ conſideratur in re ipſa, adeò
vt alienatio dictæ domus benè ſubſiſtat.

Nec ſuffragatur, quod in hæreditate remã-
ſerint pecuniæ, credita, & alia bona mobilia,
quæ hodie non extant. Nam ſi non conſtet
6 eadem bona, & credita † per hæredem gra-
uatum fuiſſe ante alienationem præfatæ do-
mus diſtracta, nihil officit eius emptori per
ea, quæ tradit *Rot. deciſ. 30. n. 4. & 5. coram Mar-
lino Andrea.* Vltra quod id non afficit credi-
tores hypothecarios, quales ſunt Fauſtina, &
Theodorica pro ſuis dotibus, ſed potius reſpi-
cit detractiones hæredis grauati.

Nec releuat, quod cum Theodorica iunior,
7 velut illegitima, poſt eius obitum, † teneretur
reſtituere dotem ſibi datam per conſe-
quens alienatio fuerit reuocabilis, adeoq; ſen-
tentiæ abſolutè aſſignantes illam dotem iniu-
ſtæ, & inualidæ. Quia ſententiæ ſunt latæ an-
8 te annos 40. † ex quo lapſu præſumuntur va-
lidæ, iuxta opinionem, quam tenuit *Rota co-
ram Seraph. deciſ. 250. num. 4. Buratt. deciſ. 270. n. 3.*
Et oppoſita contra iuſtitiam ceſſant, quia data
9 etiam reuocabilitate dotis, † quæ poſt obitũ
Theodoricæ ad fideicommiſſarios reuerti de-
buiſſet, non tamen poteſt ex hoc capite alie-
natio iam facta impugnari, ſed potius actio à
fideicommiſſarijs contra maritum Theodo-
ricæ, eiuſque hæredes pro recuperatione di-
ctæ dotis erat dirigenda, vt tradit *Intrig. de ſub-
ſtit. cent. 3. quæſt. 73. num. 331, Giurb. de conſuet. Meſ-
ſan. cap. 1. gloſſ. 3. p. 1. num. 48.*

Minus obſtat, quod Fabritius tanquam le-
10 gitimatus† cum clauſula, *ſine præiudicio ve-
nientium ab inteſtato*, dicatur excluſus à pe-
titione legitimæ. Quia cum non adſint hæ-
11 redes venientes ab inteſtato, † qui illum poſ-
ſint excludere, benè potuit capere legitimã,
quæ ipſi in teſtamento Patris expreſsè non e-
rat prohibita, vt fuit reſolutum *in Romana fi-
deicommiſſi de Cinciis 25. Iunij 1625. coram Domi-
no meo Pirouano.*

Nec refert quod hæc domus poſtquam fuit
vendita per hæredem grauatum fuit iterum
redempta, & denuò alienata cum retroceſſio-
ne iurium Theodoricæ. Quia cum hæres gra-
uatus ſolueret pretium redemptionis ipſe e-
12 uaſit creditor hæreditarius, † & tanquam ta-
lis potuit alienare quodcumque corpus hære-
ditarium non obſtante fideicommiſſo, vt latè
dixit *Rota in d. Romana fideicommiſſi de Zuccaris
14. Nouembris 1639. coram D. meo Dunozetto.* Ex
quibus viſum eſt Dominis conſtare de cauſa
legitima alienationis; & ideo fideicommiſ-
ſarijs dictam immiſſionem eſſe denegan-
dam.

Et ità vtraque &c.

PAM-

PAMPILONEN. DECIMARVM.

Mercurij 13. Iunij 1640.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria datur in prophanis data releuantia articulorum, & ex quibus reſultet? Remiſſoria an detur ad probandum delictum?

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria datur in prophanis.*
Cauſa Decimarum ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana. ibid.
2 *Remiſſoria in prophanis non denegatur, ſi articuli ſunt releuantes.*
3 *Præſertim quando verſatur in tertia inſtantia.*
4 *Releuantia vnius articuli ſufficit pro conceſſione remiſſoriæ.*
5 *Sententia lata ad fauorem poſſeſſoris tollit malam fidem.*
6 *Occultatio, ſeu laceratio proceſſus facta præſumitur ab eo penes quem exiſtebat, vt non poſſint detegi iura aduerſarij.*
7 *Et multum prodeſt probatio talis occultationis.*
8 *Remiſſoria non datur ad probandum delictum. Declara vt num.9.*
Occultatio, ſiue laceratio proceſſus eſt delictum. ibid. num.8.
10 *Remiſſoria datur etiam poſt didicita, & teſtificata quando noui articuli aliquid de nouo continent, vel magis materiam ſpecificant.*

DECISIO XXV.

DOMINI dixerunt dandam eſſe remiſſo-
1 remiſſoriam, quia verſamr † in cauſa
prophana, qualis ad hunc effectum reputatur
cauſa decimarum *Put.deciſ.324.in fin. lib.2. Ludon.deciſ.403.& deciſ.174. numer.1.& ibi Adden. numer.7.*

2 In prophanis autem remiſſoria † non de-
negatur, vbi articuli ſunt releuantes *Ludon.dicta deciſ.174.num.2.& 415.& 523.numer.1.* ma-
3 ximè † cum ſimus in tertia Inſtantia, *Burat. deciſ.369.num.3.Canal.deciſ.289.num.4.* & vnius
4 articuli † releuantiam ſufficere tradit *Burat. deciſ.246.nu.10. Ludon. deciſ.124. num.3.& 403. num.7.*

De articulorum verò releuantia ſufficienter viſum fuit apparere, quia primus, & ſecundus articuli continent, quod in lite de anno 1564. præuio proceſſu ſuper examine teſtium, & exhibitione iurium, & priuilegiorũ fuit pronunciatum Dominum de Veraſtegui eſſe abſoluendum, & quod hæc ſententia fecit tranſitum in rem iudicatam.

Quæ ſi probentur ceſſabit fundamentum
Rectoris Oppidi factum in mala fide Domini de Veraſtegui ratione litis motæ de anno
1535. & 1458. quia hæc ſubſequens ſenten-
5 tia † lata ad fauorem poſſeſſoris tollit malam
fidem *Rot.dec.534.n 6.p.1.diuer. Seraph.dec.1275. nu.3. Ludon.dec.467.num.1. & ibi Adden.num.15.*

Tertius etiam articulus continens occultationem, & lacerationem proceſſus ſuper dicta
ſententia de anno 1564. videtur releuans, quia
hoc probato, maxima reſultat præſumptio,
6 quod † pro parte Rectoris, qui illum penes ſe
retinuit fuit laceratus, vt deeſſent iura ad fauorem Domini de Veraſtegui *Rota deciſ. 368. num.6. poſt conſ.Farinac. lib.2.* quod ſanè mul-
7 tùm iis prodeſſet † ad tradita *per Caſtren. in l. prouiden.num.4.C.de poſtulan.*

Non obſtat quod remiſſoria non detur ad
8 proban, delictum, † prout eſſet occulatio, &
laceratio proceſſus articulata, *Rota deciſ. 503. num.4.par.2.rec.Ludon.deciſ.41.num.10.*

9 Quia reſpondetur remiſſoriam † non peti,
vt criminaliter agatur, ſed vt bonum ius D. de Veraſtegui detegatur, *Rota deciſ.661. nu. 2. par.2.recent.Ludon.dec.353.num.17.Rota dec. 309. num. 2. poſt conſ. Farin.vol. 2.*

Minus obſtat, quod didicita fuerint teſtificata, & plenè in Rota diſcuſſa, quia cum no-
10 ui dentur articuli, † ceſſat huiuſmodi obiectum cum ſufficiat etiam aliquid de nouo addi, vel magis in ſpecie articulari *Ludon.deciſ. 367.num.4.*

Ex quibus Domini dixerunt dandam eſſe remiſſoriam, &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Mercurij 27. Iunij 1640.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Cambij nõ dicuntur recognitæ, ſi recognitio apparet facta non in officio Notarij, ſed in alijs locis clandeſtine, nec adimpleta proteſtatione facta in termino citationis ad dicen.contra iura, ſcilicet non admitti, nec reſtitui niſi proteſtante citato ad effectum dandi interrogatioria.*
2 *Recognitio iurium facta eadem die emiſſæ proteſtationis præſumitur quod præceſſerit proteſtationem.*
3 *Declara non procedere quando recognitio fuit facta in termino citationis ad dicen.contra iura, intra quem terminum fuit etiam facta proteſtatio.*

DECISIO XXVI.

CVM aliàs ſub die 4.Maij 1639. coram bon. mem. Motmanno dictum fuiſset cambia ſcutorum auri mille, quæ ab Olignano Antonius Piaggia ad cambium acceperat, per ipſum Antonium deberi, facta tamen literarum recognitione: in qua reſolutione DD. coram me 19.Decembris 1639. permãſerunt; Hodie obtenta per Antonium tertia audientia propoſito dubio, An ſit ſtandum in deciſis, DD. mandarunt fieri nouam literarum cambij recognitionem; nam illa, quæ fuit facta, & data *Summario præterita poſitionis Olignani nu.7.* non viſa fuit eſse ſufficiens, quia in termino citationis ad dicendum contra
iura, Piaggia fuit proteſtatus aſserta iura non
1 admitti, nec reſtitui, † niſi prius formiter recognitis, ipſo legitimè citato pro die, & hora certis ad effectum dandi interrogatoria; & conducendi interpretem: vnde cum non adimpleta hac proteſtatione Olignanus literas

 reco-

recognoſcere fecerit, & quidem clandeſtinè in alijs locis, non in Officio Notarij, vbi fuit proteſtatum, ſed in Banchis diuerſorum Mercatorum, vt Piagia huius notitiam habere non poſſet, litteræ dicuntur eſſe ſine recognitione, vt tradit *Saluſt. in prax. A.C. lib. 1. c. 34. num. 7. verſ. ſed ſi pro reo, Luc. Pet. in ſua Prax. lib. 3 cap. 8. num. 12.* & comprobat *Modern. Peruſin. in tract. de manuten. obſeruat. 98. num. 6. & ſequen.*

Nec iuuaret dicere recognitionem fuiſſe
2 factam eodem die aſſertæ proteſtationis, † quã
vt actus ſuſtineatur præſumitur recognitio
præcedere iuxta doctrinam *Bald. in l. cum in teſtamento §. hac verba ff. de hered. inſtit. cum alijs per Ciurb. decis. 36. num. 18.* nam per hoc nullitas
recognitionis non euitatur, quia fuit facta in
termino citationis ad dicendum contra iura
3 intra † quem eundem terminum fuit etiam
facta proteſtatio *Bald. in l. fine pars C. de dilat. cum alijs per Gabriel. de dilat. concl. 1. num. 1. & 3.* & fuit
dictum *in Cartonen. Plebania 1. Iunij 1633. coram D. meo Ghiſlerio.*

Ex quibus concluſerunt vnanimiter DD. literas indigere noua recognitione. Et ita vtraque, &c.

MESSANEN. PROFESSIONIS.

Mercurij 4. Iunij 1640.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria datur ad probandam profeſſionem emiſſam in Religione Hieroſolymitana, quoties articuli ſunt releuantes, & continent animi auerſionem profitendi, necnon quod metu cadente in conſtantem virum fuerit emiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria datur in prophanis data articulorum releuantia.*
2 *Amplia etiam in quacumque inſtantia.*
3 *Maxime in prima, nè tollantur probationes cũ durum eſſet in Curia litigare, & denegare probationes in partibus faciendas.*
4 *Remiſſoria datur in prophanis etiam ſine fumo.*
5 *Remiſſoria vt concedatur ſufficit releuantia vnius articuli.*
6 *Cauſa qualibet ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana, in qua non agitur de titulo beneficij.*
7 *Remiſſoria non eſt deneganda, quando ſumus in prima inſtantia, articuli ſunt releuantes, ac datur fumus materia articulata per Teſtes extraiudicialiter examinatos.*
8 *Profeſſio quod fuerit metu emiſſa multum conducunt ad probandum metũ conſtans animi auerſio à Religione proteſtationeſque emiſſæ, quod votis Religioſorum profeſſus nolebat ſe adſtringere.*
9 *Item aſperitas patris ſoliti minas exequi minantis denegationem alimentorum exhæredationem, & ſimilia niſi profeſſionem filius emitteret, quæ minæ timendæ ſunt.*
10 *Maximè attenta reuerentia patri debita.*
11 *Metus inducitur ex denegatione alimentorum, & comminatione mortis.*
12 *Metus iuſtus inducitur ex timore exhæredationis.*
13 *Timor exhæredationis metui mortis æquiparatur.*
14 *Metus mortis, vel cruciatus dicitur iuſtus.*
15 *Profeſſio tacita ratificata cenſetur ex geſtatione habitus, alijſque actibus eam inducentibus.*
16 *Declara tacitam ratificationem inductam non cenſeri durante cauſa metus, nam actus ſubſequentes tanquam meticuloſi non ſuffragantur ad effectum tacitæ ratificationis.*
17 *Remiſſoria ſi petitur ad protrahendam cauſam dicitur calumnioſa.*
18 *Declara ſolam calumniæ ſuſpicionem non impedire conceſſionem remiſſoriæ.*

DECISIO XXVII.

PRAETENDENS D. Raphael Gothus profeſſionem à ſe in Hieroſolymitana Religione emiſſam ob vim, & metum, quem ſibi à parentibus incuſſum aſſerebat, eſſe nullam, cum ad ſuam intentionem fundandam inſtaret pro remiſſoria, Domini eã concedendam eſſe reſponderunt.

1 Trita eſt enim concluſio in cauſis † prophanis, quando articuli ſunt releuantes remiſſoriam concedi, *ad text. in l. Iudices, & auth. ſapud eloquentiſſimum C. de fid. inſtr. Ludou. deciſ. 415. & 523. & 562. num. 1. & 191. numer. 2. Put. deciſ. 43. lib. 2. Rota in recent. deciſ. 661. num. 1. par. 2. Caputaq.*
2 *deciſ. 56. par. 3.* Etiam in quacumque † inſtantia *Ludouiſ. dec. 174. num. 2, Caputaq. deciſ. 68. par. 3.* Et
3 maximè in prima † ne tollantur probationes, cum durum eſſet in Curia cauſas diſcuti, & denegare probationes in partibus faciendas.
4 *Ludouiſ. deciſ. 403, num. 4.* Et eam, † ſine fumo etiam dari tradit idem, *Ludouiſ. deciſ. 124. num. 1. & dicta deciſ. 403. num. .. Caſ. de Graſſ. dec. 1. n. 10. de dilat. Caputaq. d. dec. 68. par. 3.* & vnicum arti-
5 culum releuantem † ad eam obtinendam ſufficere dixit, *Rota in recent. 677. num. 1. par. 1. & deciſ. 661. num. 4. part. 2. Seraph. deciſ. 1364. num. 3. Ludouiſ. deciſ. 403. num. 5. & dec. 124. num 3.*

Vndè cum in præſenti caſu verſemur in
6 cauſa prophana, † qualis ad hunc effectum reputatur omnis illa, in qua non agitur de titulo beneficij, *Ludouiſ. deciſ. 403. num. 2. & addens ad eum dec. 174. num. 7. Aegid. dec. 617. Caputaq. dec. 99*
7 *par. 1.* Simus in prima inſtantia, † & articuli ſint releuantes, deturque fumus de articulis per Teſtes extraiudicialiter examinatos ex traditis *per Ludouiſ. deciſ. 562. num. 4. & 6.* Vtique ea deneganda non eſt per iura ſuperius allegata.

Neque verò dubitari poteſt de articulorum releuantia. Quandoquidem articulatur conſtans animi Domini Raphaelis auerſio à ſtatu
8 Religionis † proteſtationeſque, quod religioſorum votis ſe nolebat aſtringere. Quam quidem animi auerſionem multum conducere ad probandum metum dixit *Buratt. deciſ. 205. num. 4. ac dec. 86. num. .. Rimin. Iun. conſ. 77. nu. 24. inter matrimonialia*, Patris aſperitas ſoliti mi-
9 nas exequi, † interminatis denegationem alimentorum, exhæredationem, ac demum necem, niſi profeſſionem emitteret. Quæ minæ, tanquam intentatæ ab eo, qui ſolitus erat eas exequi, timendæ meritò erant *ad text. in l. quæſitum ff. ad Turpilian. l. niſi §. Si Legatarius ff. ſi cui pluſquam per leg. Falcid. Grammat. deciſ. 5. num. 3. Burratt.*

Digitized by Google

10 *ratt.deciſ.*205. *num.*12. maximè attenta † reuerentia patri debita, vt ibidem dicitur *num.* 13.
11 & denegationem alimentorum † metum mortis inducere dixit idem *Buratt. d. dec.nu.*5. *ad text.in l.necare ff.de lib. agnoſc. cap. paſce* 86. *di-*
12 *ſtinct.* Et timorem exhæredationis † iuſtum eſſe metum *idem Buratt.num.*8.*ad text.in cap. Abbas de his, quæ vi Natt.conſ.*50.*num.*10. *lib.* 1. *Menoch.de arbitr.lib.*2.*conſ.*135.*num.*9. *Oſaſch.dec.*79. *num.*3.*Antonin.var.reſol.lib.*1.*cap.*2.*nu.*10. & me-
13 tui mortis † æquiparari dixit *Gramat. deciſ.* 18. *num.*10.*Bart.in l.ſi ob turpem num.* 6.*ff.de condit.ob turpem.*

Articulantur etiam conquæſtiones Raphaelis de huiuſmodi minis, ac proteſtationes, quod profeſſionem vi, metuque emittebat inuaſio eiuſdem facta cum armis per patrem, ex quo Raphael cauſam nullitatis introduxerat. Ex qua metus mortis, vel corporis cruciatus
14 inducitur, † qui dicitur eſſe iuſtus *ad text. in l. interpoſitas,* & ibi *DD.de tranſact. Natt.d.conſ.*50. *Odd.de reſtit.in integr.par.*1.*quæſt.*7.*&* 9.*num.*79. *&* 80.*Buratt.alleg.dec.*205.*nu.*10.

Non obſtat, quod D.Raphael geſtando ha-
15 bitum, & † alios actus faciendo tacitè videatur profeſſionem ratificaſſe. Quia cum articuletur cauſam metus ſemper perduraſſe,
16 ſubſequentes † actus tanquam miriculosè geſti ſuffragari non poſſunt ad inducendam tacitam ratificationem, vt plenè tradit *Ludouiſ. deciſ.* 392. *per tot.* cum alijs ibi per eum cumulatis.

Non obſtat, quod dicatur remiſſoriam ca-
17 lumniosè peti † ad protrahendam cauſam.
18 Quia ſola calumniæ ſuſpicio † non impedit remiſſoriæ conceſſionem idem *Ludouiſ.dec.* 523. *num.*2.*&* *dec.*191.*num.*5.*Rot.in recent.dec.*348.*n.*6. *par.*1.*&* 501.*num.*3,*par.*2.

Et ità vtraque parte informante pro conceſſione remiſſoriæ reſolutum.

BONONIEN. TRANSITVS.

Mercurij 4.Iulij 1640.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non committit, qui ſuam poſſeſſionem continuat.*
2 *Attentata ceſſant in interdicto retinendæ.*
3 *Attentata non dantur vbi continuatur poſſeſſio.*
4 *Et hæc concluſio in fortioribus procedit in caſu præciſi reſcripti, vt in primis reuocentur attentata poſt inhibitionem, vel appellatione pendente.*
5 *Continuatio poſſeſſionis, quoties eſt licita, pari modo licita cenſeri debent ea, ſine quibus effectuari minimè poteſt continuatio.*
6 *Attentare non dicitur, qui continuando poſſidet, vt proinde non cogitur attentata purgare.*

DECISIO XXVIII.

PRAETENDENTE Comite Georgio Manzolio ſe in pacifica poſſeſſione per viam nũcupatam de Camaſino tanquam publicam cum curribus, rhedis, & animalibus tranſeundi exiſtere, ſuoſque anteceſſores extitiſſe. E contra verò Comes Alexander Bentiuolius viam illam non publicam, & communem, ſed priuatam, ac propriam eſſe aſſerens eamdem palis appoſitis cum clauſiſſet, aditus Iudex in partibus Comiti Georgio manutentionem in quaſi poſſeſſione tranſeundi cõceſſit, iniuncto Comiti Alexandro præcepto de impedimento remouendo, quod exequutioni fuit demandatum, á quo cum pro parte Alexandri fuiſſet appellatum, cauſaque in Rota mihi commiſſa dubitaui, an conſtaret de attentatis, quæ venient reuocanda, & DD. negatiuè reſponderunt. Moti ex eo, quia cum ex Teſtibus Comitis Georgij Sum. *num.* 1.2. *&* 3. conſtet ipſum fuiſſe ſpatio triginta, vel quadraginta annorum in quaſi poſſeſſione tranſeundi per dictam viam minimè fuit prohibitus poſt conceſſum mandatum de manutenendo ſuam poſſeſſionem non obſtante ap-
1 pellatione continuare, † ex vulgata concluſione, qui continuat non attentat relata per *Lancellott.de attent. par.*2. *cap.*2. *limit.*1. *hac infra par.*3.*cap.*24.*quæſt.*19.*gloſſ. communiter approbata in cap.non ſolum* §.*illa verò in verbo reducendum verſ. dictamen de appellat.in* 6.*Capic.dec.*72.*num.*2. *Poſt. in tract. de manutent. obſer.* 7. *num.* 4. *verſ. ſecus tamen eſſet,* in interdicto enim retinendæ ceſ-
2 ſant † attentata, vt per *Capic.dicta dec.*72. *& per*
3 *Lud.dec.*69.*nu.*7.*&* 21. nec dantur attẽtata † vbi cõtinuatur poſſeſſio, & voluit *Soccin.conſ.*95.*col. fin.vol.*3.*Franch.in cap.ſignificante de appellat.in* 6. *addens ad Afflict.dec.*156.*circa med.* quæ doctrina
4 etiam in fortioribus procederet † in caſu præciſi reſcripti, vt in primis reuocarentur attentata poſt inhibitionem, vel appellatione pendente, *Rota apud Reuerendiſſimum D.Decanum deciſ.*365.*num.*1. Quapropter Iudex benè potuit impedimentum remoueri, nam ſi continuatio
5 erat licita, † parimodo licita eſſe ea, ſine quibus effectuari minimè potuit cenſeri debent, vt in ſimili dixit, *Rot.dec.*411.*num.*3.*par.*2.*recen.*
6 qui enim poſſidet † non dicitur continuando attentare, proindeque, nec cogitur attentata purgare, *Rot.deciſ.*17.*num.*14.*par.*2.*diuerſ.*

Ex quibus dixerunt Domini non conſtare de attentatis, vtraque parte informante &c.

LEODIEN. PRAEPOSITVRAE.

Mercurij 4.Iuly 1640.

ARGVMENTVM.

Indultum ſan.memor. Sixti V. tribuens facultatem electo adminiſtrandi fructus præſtita per eum cautione tanquam contrarium diſpoſitioni iuris communis eſt ſtrictè intelligendum.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum ſemper apponitur, & deputatur Economus, qui fructus percipiat, illoſque victori reſeruet, quando lis eſt ſuper beneficio, & poſſeſſio eſt vacans.*

 2 *Ele-*

2 *Electus in Patria Leodien. vigore indulti ſan. mem. Sixti Quinti poteſt fructus beneficij adminiſtrare, data tamen cautione de fideliter adminiſtrando.*

3 *Indultum ſan.mem.Sixti V.permittens, vt electus poſſit fructus beneficij adminiſtrare data cautione tanquam iuri communi contrarium eſt ſtrictè intelligendum, & num.5.*

4 *Electus ante confirmationem prohibetur de iure adminiſtrare, nec poteſt ſe beneficio ingerere.*

6 *Indultum præfatum licet procedat vbi electio nō contradicitur, non tamen locum habet, quando inter plures coelectos lis eſt introducta, & iudicialiter proceditur, vt minus fieri poteſt iuris communis diſpoſitio lædatur.*

7 *Deputatio electi facta pro adminiſtratione fructuum beneficij cum ſuppoſito, quod ſit canonica, ſi deinde detegatur, quod non ſit talis, nec confirmabilis tanquam fundata in falſa cauſa non habetur in conſideratione.*

8 *Deputatio temporalis cum lapſu temporis expirat.*

DECISIO XXIX.

DOMINI dixerunt apponendum eſſe ſequeſtrum, & deputandum nouum Oconomum. Quia quando, prout hic lis eſt ſuper beneficio, & poſſeſſio eſt vacans, ſem-
1 per apponitur † ſequeſtrum, & deputatur Oeconomus, qui fructus percipiat, & fideliter victori reſeruet *ad text. in cap.cum vos de off. ord. Abb.in cap cum dilectus num.14. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Seraph.dec.1403.num.5.Con.deciſ.492.num.1. Rot.dec.136.nu.5.& dec.185.num.1.par.2. & deciſ. 174.num.5.par.3.recent. Buratt.dec.900. nu.1.*

Non obſtat, quod Ioannes Tabolet, qui eſt vnus ex collitigantibus fuerit de menſ. Septembris 1636. à D.Nuncio Apoſtolico deputatus adminiſtrator Præpoſituræ, de qua agitur *iuxta indultum Sixti V. relatum per Coccinet. ad reg. 2.*
2 *Cancellar. num. 12.* Cuius vigore licitè † poteſt electus fructus adminiſtrare data tamen idonea cautione de fideliter adminiſtrando, & ſic non eſſe locum deputationi noui Oeconomi.

Qia deputationem hanc attendendam non eſſe Domini dicebant. Tum quia dictum in-
3 dultum † tanquam contrarium iuri communi quo cauetur neminem ante confirmatio-
4 nem † ingerere ſe poſſe beneficio, ad quod fuit electus *iuxta text. in cap. cum iam dudum de præben.cap.qualiter de elect.cap.auaritiæ eod. tit.in 6.*
5 venit ſtrictè † intelligen. *ad text.in c.cum dilectus*
6 *de conſuet.* † Vndè quamuis procedat vbi electo non contradicitur, non tamen videtur habere locum, quando inter plures coelectos lis eſt introducta, & iudicialiter proceditur, vt minus, quam fieri poteſt iuris communis diſpoſitio lædatur, *Caual.dec.526.num.5. Roman. conſ. 197. num. 2. Corn.conſ.115.num.25. libr.2. cum. alijs per Becc.conſ.12.num.43.*

Tum quia huiuſmodi deputatio proceſſit
7 cum ſuppoſito Canonicæ electionis † in perſonam dicti Ioannis Tabolet, quam tamen confirmandam non eſſe Domini coram me in hac eadem cauſa dixerunt ſub die 30. Maij 1639. nec fuit narratum, quod alter etiam electus fuiſſet, & ideo tanquam fundata in falſa cauſa, & manifeſtè ſubreptitia, non eſt haben.in conſideratione *arg.text.in cap.ſuper his & cap.cum dilecta de reſcript.*

Tum denium, quia dicta deputatio tanquã
8 temporalis, tam † attento eius tenore, quam indulti diſpoſitione ad ſex menſes nimirum, intra quos confirmatio erat obtinenda cum lapſu temporis iam expirauit *ad text.in l.ſi vnus §1.ff.de pact.l.Imperatar ff.de poſtuland. Oſaſch. deciſ.85.nu.13.Surd.conſ.57.& deciſ.189. nu.9.*

Ideò locum eſſe ſequeſtro, & deputationi noui Oeconomi meritò Domini dixerunt vtraque &c.

MAIORICEN. INDVLTORVM.

Veneris 16.Nouembris 1640.

ARGVMENTVM.

Indulta Apoſtolica conceſſa incolis Maioricenſibus cum prohibitione ne beneficia Regni conferantur exteris continentia decretum irritans non valent per non vſum, nec contrarium vſum amitti, & declarantur *in hac deciſ. Abb. conſ.18. num.16. Felin. & Creſcent. in contrarium allegati.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegio per non vſum, vel contrarium vſum renunciari poteſt, tam per particulares perſonas, quam per Vniuerſitatem, quia ex pluribus actibus repetitis plurium particularium reſultet notitia, & conſenſus totius vniuerſitatis.*

2 *Declara non procedere quoties in priuilegio adeſt Decretum prohibitiuum, ac clauſula irritans, tunc ceſſat effectus non vſus contrarij vſus priuilegij.*

3 *Nec per contrauentionem, nec per præſcriptionem priuilegium poteſt amitti.*

4 *Contrauentio inferioris nihil operatur, quando de ſuperioris intentione conſtet.*

5 *Priuilegium per non vſum non dicitur amiſſum, quoties illius executio non pendet ab aliquo poſitiuo actu priuilegiati, ſed à tertio.*

6 Abb.conſ.18.num.61.declaratur nu.8.

7 Felin. in cap. cum acceſſiſſent num. 30. de de Conſtit.Creſcent.deciſ.4.de priuileg. declarantur.

9 *Immemorabili in indultis Apoſtolicis debet expreſſè derogari ob eius prærogatiuam, & excellentiam.*

10 *Immemorabilis conſuetudo nunquam cenſetur ſublata, niſi exprimatur, & ſuffragatur contra ius.*

11 *Beneficij capax quilibet eſt de iure.*

12 *Immemorabilis per actus contrarios deſtruitur, quia nihil habere debet in contrarium.*

13 *Priuilegium continens decretum irritans per quoſcumque actus contrarios inferioris non amittitur cum illud tollat, & inficiat, quæ deinde ſequuntur.*

14 *Decretum irritans præſcriptionem impedit.*

15 *Actus contra Decretum irritans nulli ſunt, & inualidi.*

16 *Præſcriptio non datur ſine poſſeſſione.*

17 *De-*

17 *Decretum irritans non operatur effectum ſuum, niſi quando priuilegium perceptum vel acquiſitum eſt, & quando non conſtat de iure quæſito contrarius vſus ſemper releuat contra priuilegiatum; Declara num. 18.*

19 *Priuilegium Vniuerſitati conceſſum tollitur per non vſum particularium perſonarum ſpatio 40. annorum, declara num. 20. & 21.*

22 *Remiſſoria denegatur quoties materia eſt improbabilis.*

23 *Præſcriptionis initium, ac proceſſus contra priuilegium, ex quibus impediatur?*

24 *Epiſcopus ex diſpoſitione iuris communis beneficia confert.*

25 *Indultum conferendi derogat iuri communi.*

DECISIO XXX.

QVAMVIS Domini ſub die 11. Aprilis 1639. coram D. meo Merlino, indulta à Romanis Pontificibus Ioanne XXII. Eugenio IV. & ſan. mem. Pio V. propter benemerita, aliiſque de cauſis conceſſa incolis Regni Maioricenſis, prohibendo ne de cætero exteris ſed originarijs eiuſdem Regni beneficia Eccleſiaſtica conferantur, Epiſcopo per remiſſoriam probare contendente, viſa non fuiſſe recepta, & contrarijs actibus præſcripta, hanc denegandam eſſe reſpondiſſent ex fundamentis in eadem deciſione luculenter deductis; Placuit tamen Epiſcopum remiſſoriam denuò vrgentem hodie coram me iterum audire. Quarè dubio accuratè diſcuſſo iterum reſolutum fuit remiſſoriam ex capite irrelevantiæ eſſe denegandam.

Nam quicquid ſit, & circumſcripta conſideratione, an indulta hæc ſonent in priuilegiū, vel legem vniuerſalem, à qua etiam ex hoc capite contraria quælibet probatio excludatur, de quo ſatis in dicta deciſione D. mei Merlini; nihilominus articulos pro parte Epiſcopi datos, de non vſu, & contrario vſu ſupradictorum priuilegiorum, vt deinde amiſſio eorumdem reſultare poſſit, conſueuerunt eſſe omninò irrelevantes.

Quia licet verum ſit, quod tam Vniuerſitas, quam plures particulares proprio priuilegio
1 per † non vſum, & contrarium vſum poſſint renunciare, cum ex pluribus actibus plures repetitis, plurium particularium actuali notitia, & conſenſu ipſius vniuerſitatis, vt tradit *Abbat. conſ. 18. num. 4. & 5. verſ. non obſtat tertia ad. & conſ. 61. num. 7. par. 2. Gail. obſeru. 60. num. 12. lib. 2.*
2 Attamen quotieſcumque in priuilegio † adeſt decretum prohibitiuum, ac clauſula irritans, legitur in indulto Pij V. directo Ordinario Maioricenſi, tunc ceſſat effectus non vſus, ſeu contrarij vſus, vt bene aduertit *Fabin. in cap. cum accesſiſſent num. 10. verſ. quarto limita de conſtit. Innoc. in cap. accedentibus de priuileg. Rot. deciſ. 8. de priuileg. in antiq. Gab. conſ. 151. num. 16. & 17. lib. 2.*
3 tali enim caſu, nec per contrauentionem, nec per præſcriptionem priuilegium poteſt amitti vt habet Archidiaconus *in cap. cum de beneficio num. 2. verſ. ſed pone, quod Papa de præbend. in 6. Io. Andr. ibidem ante num. 1. verſ. ſi Papa:* qui ponunt exemplum, ſi Papa dat priuilegium prohibendo Abbati ne beneficia monaſtica conferat ſecularibus, non eſt huic priuilegio derogatum per contrauentionem; quia quando de ſupe-
4 rioris intentione † conſtat, tunc inferioris contrauentio nihil operatur *cap. dilecto de præben. & ibi gloſſ. in verb. clauſula Gail. obſeru. 60. num. 12. lib. 2.* ac idem determinat *Creſcent. dec. 6. de priu.* vnde populus Maioricenſis, quamuis paſſus fuerit ab ordinario conferri beneficia exteris, nec reclamaſſe prætendatur, prout poterat, nihil per hoc egerit contra indultum, nec pri-
5 uilegium amiſiſse dici poſſit † per non vſum, cuius executio non à poſitiuo aliquo actu Maioricenſium, ſed à ſolo dependebat Epiſcopo, ad quem beneficia incolis conferre ſpectabat, vt in puncto *Creſcent. dicta deciſ. 4. de priuileg.*

Proptereà benè euitantur rationes *Abbatis*
6 *in conſ. 18. & 61.* † multum enim intereſt, quod Epiſcopus acquirat libertatem contra indultum per actus poſitiuos conferendi exteris beneficia regni contra prohibitionem Papæ, in quibus terminis loquuntur *Fellin. & Creſcent. ſu-*
7 *prà allegati,* † propter contrariam Papæ intentionem, & diſpoſitionem; aut quod ipſimet Incolæ, & Regnicolæ, ſiue tanquam particulares, ſiue vt vniuerſi propter poſſibilem, vel præſentationem, aut nominationem, aut electionem ipſis reſpectiuè competentem, præſentauerint, nominauerint, aut elegerint exteros: nam tunc benè procederent rationes *Abb.*
8 *in conſ. 18. & 61.* † quoniam prohibitio Papæ cum decreto irritanti non ſe extendit contra voluntatem perſonæ priuilegiatæ, in quibus terminis nos non verſamur, quia neque particulares, neque vniuerſitas regni deuenit ad actum poſitiuum ſibi met reſpectiuè præiudicialem; ſed tantummodo aſſeruntur non reclamaſſe.

Non obſtat, quod indulta Apoſtolica regno conceſſa non legantur derogare immorabili, adeoquod immemorabilis articulata per Epiſcopum ſit releuans, quia ipſi non eſt ex-
9 preſsè derogatum, vt requirit, *Gonz. ad reg. 8. gloſſ. 5. num. 2.* cum alijs ibi per eum cumulatis ob eius prærogatiuam, & excellentiam, de qua *per gloſſ. in auth. de cætero cum mutationes §. de cætero verb. præſcriptione collat. 5.* & immemorabilis
10 conſuetudo † nunquam cenſeatur ſublata, niſi ſpecialiter exprimatur. Immò ſuffragatur etiam contra ius *ad text. in cap. 1. de præſcript. in 6.* ſic multo magis in præſenti caſu iuri conformi ſuffragari debet: cum quilibet de iure ſit
11 capax beneficij, vndecumque ſit *cap. ad decorem de inſtit.*

Quia, vltra quod per actus contrarios pro obſeruatione indulti, qui pro regno dantur,
12 immemorabilis deſtruitur, quippè, quæ nihil debeat habere in contrarium. Firma ſemper remanet ſupradicta concluſio, quod vbi adeſt
13 decretum irritans, † & prohibitiuum per quoſcumque actus contrarios inferioris, priuilegium non antiquitur, cum illud decretum tollat, & inficiat, quæ deindè ſequuntur, *cap. ſi eo tempore de elect. in 6. Caſſad. deciſ. 11. num. 5. ad*

reg.

reg.Cancell. & fuit dictum *in Oueten. Canonicatus 7.Iunij 1638.coram D. meo Veroſpio relata per Poſth.de manut.deciſ.279. num. 3. & in Vlixbonen. declarationis concordia 5.Maij 1599.coram Iuſto, & in Corduben.Capellania 24.Maij 1596. coram Corduba, & in Treueren.Abbatia Sancti Maximini 20. Nouembris 1624.coram Reuerendiſſ.D.meo Decano.*

14 Adeoque † præſcriptio impeditur, vt docet
Falin.in d.cap.cum acceſſiſſent num. 30. verſ. quarto
limita de conſt. ac in puncto ſimilis indulti con-
ferendi beneficia tradit, *Lotherius de re benefic.*
quaſt.34.num.51.& Creſcent. d. deciſ.4. num. 6. de
priuileg. vbi expreſsè habetur, quod prouiſio-
nes factæ forenſibus obſtante dicto decreto
ſunt nullæ. Vnde actus contrarij indulto, qui
dantur pro Epiſcopo Maioricenſi ob eandem
15 clauſulam † remanent nulli, nec propterea
poteſt dici per illos fuiſſe quęſitam Epiſcopo
poſſeſſionem conferendi beneficia exteris: ſi-
16 ne poſſeſſione autem † non datur præſcriptio
cap.ſine poſſeſſione de reg.iur.in 6.cap.cauſam de pra-
ſcript. Abb. in cap.querelam ſub num.9. de elect.

Nec in contrarium facit ponderatio, *Gabr.*
conſ.162. num.10. lib. 1. vbi vult decretum irri-
17 tans † non aliter operari ſuum effectum, niſi
quando priuilegium per vſum eſt acquiſitum
alias quando non conſtat de iure quæſito, cō-
trarius vſus ſemper releuat contra priuilegia-
tum: Nam reſpondetur quod incolis regni
Maioricenſis, & regno fuit ius quæſitum eo-
18 dem inſtanti, † quo priuilegia à Pontificibus
fuerunt conceſſa per ea, quæ tradit, *Creſent. de-*
ciſ.4.de priuileg.

Nec releuat quod contrarius vſus, vel non
19 vſus particularium perſonarum † maximè
ſpatio vltrà 40.anni tollit priuilegium conceſ-
ſum Vniuerſitati, & ſic Incolæ Maioricenſes
permittendo per tot annos Epiſcopum alie-
genis beneficia conferre non reclamando, cen-
ſentur præiudicare regno.

Quia clauſula facultatiua, quæ legitur in
indulto Pij Quinti reintegrationis, & electionis
nouæ datæ, eſt tantæ efficaciæ, vt priuilegium
20 ſic conceſſum † nunquam tolli poſſit, nec
etiam per ſubſequentes derogatorias Papæ,
niſi ſpecialiter de hac ſpeciali clauſula in dero-
gatione fieret mētio *ad trad.per Serap. dec.1271.*
num.3. Adeòque multo minus poterit tolli per
21 ſolam patientiam incolarum, † qui licet non
reclamaſſe dicantur contra ordinarium intro-
ducentem vſum priuilegio contrarium, ſal-
uum tamen ipſorum ius remanebat per pro-
hibitionem Papæ: per quam cum efficiatur,
vt nullius ſit locus probationi contrariæ pri-
22 uilegio, remiſſoria † videbatur omninò dene-
ganda. *Rot.dec.720.num.3.par.2.recent.*

Quamquam in caſu propoſito allegata pro
23 parte Epiſcopi præſcritio corruit † etiam ex
alio capite, nimirum defectu lapſus temporis
ad præſcribendum, dum ex tenore indulti
Pij Quinti apparet Pontificem nullo vnquam
modo, nec temporis tractu voluiſſe priuilegiū
hoc in controuerſiam poſſe deduci, nec per
quamcumque derogatoriam, vel reuocato-
riam etiam expreſſam ſub quibuſcumque
clauſulis inſolitis, & irritantibus decretis, per
ſe, vel ſucceſſores ſuos poſſe abrogari, iuben-
do his non obſtantibus in ſuis vigore, & effi-
cacia remanere, ac ſi contra fuerit attentatum,
toties, quoties, denuò eſſe reſtituta, ac reinte-
grata. Immò ſub noua data per iuratos, & in-
colas Regni Maioricenſis eligenda, de nouo
cenſeri conceſſa: qua via ſemper impeditur ini-
tium, ac progreſſus præſcriptionis *ad trad. per*
Seraph.alleg.dec.1271.num.2.

Deinde alia etiam ratione, articulata per
Epiſcopū immemorabilis eſt irreleuans, quia
ſi intelligatur poſt indultum Pij Quinti impli-
cat contradictionem, ſi verò ante, nihil pro-
deſt, quandoquidem collationes ab Epiſcopo
factæ de beneficijs ante indultū proceſſerunt
24 ex diſpoſitione iuris communis *cap.ad decorem*
25 *de inſtit.* cui fuit † per indultum derogatum,
Caſſad.deciſ.38.ad reg.Cancell.num.11, Rot.in Fer-
rarien.Canonicatus 30.Martij 1626. coram D. meo
Decano.

Quarè cum datis etiam omnibus pro parte
Epiſcopi articulatis pro probatis, nihil releua-
rent fruſtrà daretur remiſſoria ad probandum
id, quod probatum non releuaret. Vnde Do-
mini vtraque parte accerrimè informante di-
xerunt ex articulatarum materiarum irrele-
uantia remiſſoriam eſſe denegandam.

Et ità &c.

CRACOVIEN. PECVNIARIA.

Lunæ 26. Nouembris 1640.

Argumentum patet ex Summarijs.

1 *Fideiuſſio prohibita eſt Religioſis, pro qua Conuentus non tenetur.*

2 *Obligatio contracta à Religioſis particularibus ſub conditione ratificationis facienda per Abbatem, ea non ſecuta, & ſic deficiente conditione remanet nulla, & inualida.*

DECISIO XXXI.

DOMINI concorditer, & indubitanter
reſponderunt ſententiam Reuerendiſſi-
mi apud Regem Poloniæ Nuntij eſſe confir-
mandam. Quia eius validitas non impugna-
tur, & iuſtitia eſt ſatis clara quandoquidem
obligatio trium Monachorū Monaſterij Ty-
necenſis de reſtituendis octomillibus florenis
à D. Palatino Zebrzydouskhi bo:mem. Card.
Epiſcopo Cracouien. mutuo datis ex defectu
requiſitæ ſolemnitatis nimirum cōſenſus ma-
ioris partis Capituli, ac Superioris licentiæ ob-
ligandi Conuentum, & futurum Abbatem
minimè ſuſtinetur, cum reſoluatur in fideiuſ-
1 ſionem † religioſis prohibitā, pro qua Conuen-
tus nullatenus tenetur, *Tex. eſt clarus in c.quod*
quibuſdam de fideiuſſor. & ibi DD. communiter,
Azor.inſtit.moral.1.par.lib.12.cap.11.qu.2.Molin.de
Iuſt.& Iur.tract.2.diſp.540. nu.19.Bonacin.de con-
tract.diſp.3.qu.9. punct.2.num.2. Bellett.diſq.Cleric.
par.1.tit.de diſciplin.Cler.§.32.num.7.Surd.de alim.
tit.8.priuil.vlt.num.1. Vltra quod conditio ſub
qua die 10.Ianuarij 1605.Obligatio huiuſmo-
di

2 di fuit contracta; † quò tempore Abbatia Tynecenſis vacabat, loquitur ſub ratihabitione futuri Abbatis, quę numquam fuit ſecuta, imò per ſucceſſores Abbates huuſque ſemper ipſa obligatio impugnata, hac itaque conditione deficiente remanſit etiam ex hoc capite nulla & inualida, *Cephal. conſ. 118. nu. 11. lib. 1. Roland. conſ. 63. num. 16. cum pluribus ſeqq. lib. 4. ad Text. in l. neceſſario ff. de pericul. & commod. rei vendit. Surd. deciſ. 209. num. 1.* Ac rationibus fuſiùs *in mea deciſione in hac cauſa Veneris 18. Maii proximè præteriti* demonſtratis. Adeout Reuerendiſſimus D. Nuncius Abbatem, Conuentum, & Monachos à tali obligatione iure meritò pronunciauerit eſſe abſoluendos.

Quam ſententiam Rota hodie vnanimiter approbauit etiam non curante informare D. Zebrzydouskhi, licet ſæpiſſimè citato, cum fuiſſet à die 4. Iulii, qua die cauſa ad eius inſtãtiam fuit dilata, huc vſque expectatus &c.

MESSANEN. PROFESSIONIS.

Mercurij 5. Decembris 1640.

ARGVMENTVM.

Metus ad effectum annullandi profeſſionẽ emiſſam in Religione Hieroſolymitana eſt plenè, & concludenter probandus, & quidem cum requiſitis de quibus in Deciſione. Profeſſio licet ab initio fuerit metu emiſſa, ex quibus actibus tacitè deinde ratificata dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſi fuit conceſſa, nec per longum tempus expedita non debet vlterior terminus concedi.*

2 *Terminum competentem qui habuit à Iure aliũ terminum habere non debet, ne ob eius negligentiam alteri damnum inferatur.*

3 *Actore non probante reus abſoluitur.*

4 *Metus probandus eſt ab allegante, & quidem cum requiſitis de quibus nu. 5.*

6 *Epiſtola contra ſcribentem probant.*

7 *Pro metum probando vel illum excludendo veriſimilitudo, vel inueriſimilitudo plurimum faciunt.*

8 *Profeſſio non poteſt dici metu parentum emiſſa, ſi illa non in eorum præſentia, ſed in abſentia fuit emiſſa, & comminatis malis facilè metum paſſus poterat occurrere adeundo magiſtratum.*

9 *Metus quando non dicatur cadens in conſtantem virum, nec iuſtus? & ſupra nu. 8.*

10 *Metus in filio remanet excluſus quando ſeorſum à Patre habitat, & multo magis quando longè abeſt, & num. 11.*

12 *Metus ſuſpicio ceſſat ex præſentia Magiſtratus, & Officialium.*

13 *Metus ſuſpicio excluditur ex facti circumſtantijs in contrarium, quæ in hac materia multum attenduntur.*

14 *Metus ex quibus actibus dicatur purgatus ad effectũ validitatis profeſſionis? & nu. 15.*

16 *Profeſſio tacitè ratificata cenſetur per actus deinde geſtos, quos nonniſi in Religione profeſſo facere fuiſſet permiſſum.*

17 *Profeſſionis ratificatio tacita vt inducta dicatur præſumptiones, & coniectura admittuntur.*

18 *Clauſula* Dummodò profeſſionem tacitè, vel expreſsè non ratificauerit, *ſiue importet modum, ſiue conditionem ſemper operatur, quod illa non impleta impetrans effectum commiſſionis conſequi non poſſit.*

DECISIO XXXII.

CVM D. Raphael Gothus anno 1612. Sacram Religionem Hieroſolymitanam fuiſſet ingreſſus, atque anno 1614. ritu ſolemniter commiſſione Eminentiſſimi Magni Magiſtri in manibus Fr. Federici Gothi Commendatoris profeſſionem emiſiſſet, ſubindeq; anno 1637. de eiuſdem profeſſionis tanquam ob vim, & metum à parentibus ſibi incuſsum nullitate dixiſſet S. D. N. Magno Magiſtro, & Generali Melitenſis Epiſcopi Vicario, vt coniunctim in cognitione huiuſmodi cauſę procederet ſub certa reſcripti forma mandauit, atque ſi preces Raphaelis niti veritate comperiſſent præfatæ Militiæ nullo modo obſtrictũ declararent, dummodò tamen Raphael ipſe profeſſionem huiuſmodi tacitè, vel expreſsè non ratificauerit: cauſaque per appellationem pro parte parentum ob reſcripti formam non ſeruatam ad Rotam delata, ibique commiſſa poſtquam ſub die 4. Iulij proximè præteriti vt ſibi incumbentia magis probare poſſet, Raphaeli, qui per alios octo menſes in cauſa nihil egerat, remiſſoria fuiſſet conceſſa, quam tamen cum expedire ſępiùs monitus minimè curaſſet, non æquum viſum fuit Dominis vl-
1 teriorem terminum † concedere per doctrinã quam tradit *Seuerolus de remiſſoria cap. 27. num. 2.*
2 cum qui competentem terminum † à iure habuit iuxtà *l. 1. C. de dilation. & l. fin. ff. eod.* alium terminum habere non debeat, ne nimirum ob eiuſdem culpabilem negligentiam alteri damnum inferatur. *Aegid. deciſ. 417. per tot. & ſignanter in fine*, ac fuit nouiſſimè dictum *in Barbaſtren. Decimarum 25. Iunii 1640. coram Domino meo Carillo.*

Dubium itaque hodie inſtante etiam S. Religione propoſui. An Religioni, & parentibus Raphaelis danda ſit abſolutoria, cui Domini affirmatiuè reſponderunt, & vulgata re-
3 gula, quod Actore non probante † reus abſoluitur, *l. actor quod aſſeuerat C. de probat. l. vltim. C. de rei vindic. cap. vlt. §. ſanè de iur. iuran.*

Nihil enim Raphael de metu ſibi incuſſo
4 probauit, prout facere tenebatur † ipſe metum allegans *Bald. conſ. 62. num. 1. lib. 1. Ludou. dec. 120.*
5 *num. 21.* cum requiſitis, † de quibus *per Farinac. in relat. fragmentis Litt. M. num. 63. & pluribus ſeqq. Sanch. de matrim. lib. 4. diſp. 1. num. 9. cap. 3.* Et nominatim inter alia requiſita, quod malum comminatum fuerit graue, cui de facili non potuerit occurrere aliàs metus non diceretur cadens in conſtantem virum, *Rota dec. 463. n. 3. par. 2. rec. Sanch. loco citato nu. 20. & ſeqq. Farinacc. loc. citat. num. 65.*

Verùm hic omnem metum excludunt non ſolum propriæ ipſius Raphaelis litteræ ad Patrem, & Patruum exaratæ, quæ dantur *Summ.*

Paren-

Digitized by Google

Parentum num.1.& 3. & bene † contra ſcriben-
tem probant, l.publia §.fin ff.depoſiti Bart.in l.nu-
da ratio nu.10.ff.de donat.Rota in Romana Bonorum
de Auguſtinis 14.Martii 1635.coram bon.mem.Buc-
cabella, quæ teſtantur de maximo parentum
in Raphaelem filium amore, ex quibus metus
remanet omninò inueriſimilis. Atqui veriſi-
7 militudo, † & inueriſimilitudo plurimum fa-
cit pro excludendo, vel probando metu, vt
dixit Rota coram Greg.XV. deciſ.326. nu.6. Buratt.
deciſ.86. num.16. Quam etiam quod profeſſio
ab ipſo non in parentum ſuorum præſentia,
8 vbi † metum filio inferre potuiſſent, ſed in
abſentia eorumdem fuerit emiſſa, adeout ma-
lis comminatis Raphael facilè potuiſſet oc-
currere adeundo Magiſtratum. Vnde metus
9 non erat cadens in conſtantem virum, nec iu-
ſtus per text.in l.fin. ff.quod metus cauſa, & tradit
Bellon.conſ.18.num.14. Ludouiſ.deciſ.326. num.24.
10 Nam ſi metus in filio † remanet excluſus,
quando ſeorſim à Patre habitet, vt tradit An-
char.conſ.433.num.3.verſ.item habitabat, Crauett.
conſ.154.num.4.& 7. Menoch.conſ.496.num.9.Spe-
11 rell.deciſ.for.Eccleſ.180.num.12. † Multò magis
procedit quando tam longè abeſt à Patre, vt
fuit Raphael Melitæ exiſtentibus parentibus
Meſſanæ ducentis milliaribus diſtañ, præſenti-
bus Magno Magiſtro, & Officialibus Religio-
12 nis, qui metus † ſuſpenſionem ceſſare faciunt
Ludon.deciſ.188.nu.9. Pariſ.conſ. 10. num.35.lib.1.
Bart.in l.2.n.4.de præd.Decur.lib.10.

Conſiderando præſertim Raphaelem tem-
pore profeſſionis fuiſſe ætatis annorum vigin-
ti quinque iuuenem minimè puſillanimem,
ſed ſtrenuum, corpori, & animi dotibus mi-
litem valdè generoſum, parentes verò ſenes
per Teſtium depoſitiones, & aliorum atteſta-
tiones, quæ dantur in Summar. Parentum num.5.
13 comprobari. Ex quibus circumſtantijs, † quæ
in hac materia plurimum attenduntur iuxtà
notat.per Bald.in l.metum ff.quod metus cauſa, Se-
raph.deciſ.771.num.1. Ludouiſ.deciſ.26.numer.5. &
fuit dictum in Leodien.Caſtrorum 4.Iulii 1629.co-
ram bon.me.Motmanno, & tradit Menoch.cap.136.
num.1. omnis ſuſpicio metus concidit.

Sed ex abundanti quatenus etiam metum
adfuiſſe ab initio Raphael docuiſſet, hodie ni-
hil penitus amplius releuaret, quandoquidem
14 per quamplurimos actus † nonniſi à profeſ-
ſis exerceri ſolitos à Raphaele ſpontè poſt e-
miſſam profeſſionem imò, & poſtquam iam
reſcriptum à Sanctiſſimo ſuper cognitione
validitatis profeſſionis impetraſſet, perpetra-
tos, metus huiuſmodi ſufficientiſſimè eſt pur-
gatus per ea, quæ tradit Hoſtienſ.in cap.maiores
num.38.de Baptiſm.& ibi Io.Andr.nu.17. Farinacc.
in fragm.Litt.M.num.137. & fuit dictum in Par-
men.Nullitatis Ordinum 19. Iunii 1628. coram D.
meo Ghislerio. Nam votare in aſſembleis, † cau-
15 ſas ſibi delegatas tanquam profeſſo acceptare
cognoſcere, ordini referre, decidere, alimenta
tanquam profeſſus recipere, quæ omnia dan-
tur in nouo Summ.num.4. Raphaeli aliter quam
in Religione profeſſo non licuiſſent. Per quos
16 proinde actus † tergiuerſari non poteſt, quin
luce meridiana clarius appareat eumdem to-
ties quoties actum huiuſmodi elicuit profeſ-
ſionem ipſam tacitè ratificaſſe quod ex abun-
danti ſufficeret, vt poſt Conc.Trid.tradit Ludouiſ.
deciſ.385. num.6. cum ad hunc effectum tacitæ
17 ratificationis † ſigna, præſumptiones, & con-
iecturæ admittantur, cap.ſtatuimus de regul.cap.1.
c.non ſolum eod.tit.in 6. Menoch.lib.3.præſump.126.
num.31.& lib.6.præſumpt.81.num.4.verſ.receditur
tamen Sanchez in Decalog.lib.5.cap.3.numer.14.ad
num.18.& num.37.

Quare cum cauſa hæc in Rota reperiatur
commiſſa cum ſupradicta clauſula Dummodò
profeſſionem tacitè, vel expreſſè non ratificauerit,
18 quæ † ſiue importet modum, ſiue conditio-
nem ſemper operatur, quod illa non impleta
impetrans effectum commiſſionis conſequi
non poſſit, Dec.conſ.661.nu.12.verſ.ſecundo prin-
cipaliter, Anchar.conſ.169.ſub num.2.verſ.ſiue enim
dictio Rebuff.in l.maiore par.156. verſ.dummodo,&
verſ ſeq ff.de verb.ſignif.fol.752. cenſuerunt Do-
mini aliter nunc iudicari non poſſe, quam Re-
ligioni, & parentibus dandam eſſe abſoluto-
riam articulo maturè diſcuſſo. Et ità con-
cluſum.

BONONIEN. PRAED II.

Lunæ 28. Ianuarij 1640.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum venditionis probat verum rei
venditæ valorem donec contrarium probetur
cum præſumptio ſemper militet pro iuſtitia
prætij conuenti.

SVMMARIVM.

1 Fructus debentur à die mota litis, quo incipit mala
fides.
2 Stabilia taxantur ad rationem quinque pro cente-
nario.
3 Valor verus rei venditæ non probatur ex inſtrumen-
to venditionis, quod ſolum probat pretium Conuen-
tum, non autem valorem maximè in præiudicium
tertii, qui Inſtrumento non interuenit. Declara
num.4.& 5.
6 Res præſumitur iuſto pretio vendita, & qui contra-
rium dicit rem non eſſe tanti valoris probare tene-
tur, num.7.

DECISIO XXXIII.

PLACVIT Dominis confirmare ſenten-
tiam Rotalem, in qua Com. Franciſcus
de Pepulis condemnatus fuit ad reſtitutionem
ſcu.3080. ratione fructuum ex prædio Arge-
lis à die motæ litis perceptorum. Nam fru-
1 ctus † à die motæ litis, quo incipit mala fides,
deberi probat Text.in l.3.ff.de interdict.& in l.ſi
fundus §.in vendicatione, verſ.interdum ff.de pignor.
Cum igitur Prædium Argelis ſit valoris libr.
15400. fructus ſpatio quatuor annorum ad ra-
2 tionem quinque pro centenario † collecti ta-
lem ſummam rectè conſtituunt. Quod autem
ad hanc rationem quinque pro centenario ta-
xentur, communiter eſt receptum, cum tan-
tumdem

tumdem bona ſtabilia reducere dicantur *Rot.deciſ.552.nu.2.par.2.recent.& deciſ.571.nu.6.& 11. part.1.& deciſ.135.num.18. part.6.& apud Buratt. deciſ.65.num.2.& 112.num.1.& 130.nu.7.Afflict. deciſ.284.in fin.Cuman.conſ.181. num.3.Natt.conſil.493.nu.10.& 11.Menoch.conſ.343.n.44.Neguzan.conſ.74.nu.1.Pancirol.conſ.87.num.6.Puris conſil.60. num. 29.lib.1. Peregrin.de fideicommiſſ.art.49. nu.54.Mantic.de tacit.lib.4.tit.20.n.12.*

3 Non obſtat quod verus Prædij valor † ex inſtrumento venditionis non probetur; cum inſtrumentum probet quidem pretium conuentum, non autem verum rei valorem maximè in præiudicium tertij, qui inſtrumento venditionis non interuenit, *Bald.in l.2.num.38. C.de reſcind.vendit. vbi etiam Salicet.num.24. Cagnol.nu.233.verſ.Nam inſtrumenta Imol.in cap.cum cauſa nu.28. verſ.alia autem inſtrumenta de empt.& vendit.* Quia Doctores † ſupradicti loquuntur de probatione plena ſubſtantiali, & irrefragabili; vt videre eſt *Bald.loco ſupra citato num.59.*

5 Cæterum donec contrarium probetur, † ſtatur inſtrumento, cum præſumptio militet pro iuſtitia pretij conuenti, *Bald.in l.per diuerſas in quæſt.4.num.13.C.mandati, Crauett.conſ.894.n.23. Rol.conſ.92.lib 2. num.17.& conſ.64.num.18.lib.4. Menoch.conſ.358.n.23. Mantic.de tacit.lib.4.tit.20. num.21. Rot.deciſ.135.num.16.part.6.recent.Ludouiſ.deciſ.553.num.2.* &

6 ita † præſumatur iuſto pretio vendita, *Bald.in l.ſi fundus §.quamquam in fin. ff.de reb.eorum Iacobin.in l.vnica nu.59. C.ne liceat potentiori Fabian.in tract.de vend.q.8.n.25.Cagnol. in l.2.num.233.verſ.ſed prædicta C.de reſcind.vend. Rolan.dicto conſ.92.lib.2.n.17. Menoch.d.conſ.358. num.23.Ludouiſ.deciſ.194.nu.21.& deciſ.553.n.2.*

7 Vndè qui contrarium dicit, † rem ſcilicet non eſſe tanti valoris probare tenetur, *Rot.dec.135. num.17.par.6.recent.Bald.in d.l.per diuerſas nu.13. C.mandati; Ludouiſ.deciſ.194. nu.21.Mantic.de tacit.lib.4.tit.20.num.21. Rolan.d.conſ.92.n.17.lib.2. Crauett.conſ.894.n.27.argumento text.in l.ſi voluntate C.de reſcind.vend.*

Et ita deciſum vtraque parte Informante.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 4. Februarij 1641.

ARGVMENTVM.

Cenſus an in totum, vel pro parte fuerit extinctus voluntas partium attendi debet, elicita ex obſeruantia ſubſecuta.

SVMMARIVM.

1 *In extinctione cenſus actus retroſimilis interuenire debet.*

2 *Cenſus integer ſtante partium conuentione extinctus intelligitur quamuis pretij pars ſit tantum reſtituta.*

3 *Creditor non præſumitur quod velit ſuas pecunias penès debitorem otioſas remanere.*

4 *Cenſus quod fuerit extinctus pro rata, non autem in totum reſultat ex ſolutione fructuum rata non extincta.*

5 *Cenſus an in totum, vel pro parte cenſeatur extinctus voluntas partium maximè inſpicitur.*

6 *Item ſolutiones fructuum ex quibus voluntas partium declaratur attendi debent, præſertim quando ſunt plures continuatæ, & notabilis quantitatis.*

DECISIO XXXIV.

CVM Auditor Cameræ Cenſum à Fabritio Vallato in ſorte ſcutor.12800. impoſitum, & Franciſco Herreræ venditum accedentibus fideiuſſoribus Gauotto Puteobonello in totum omnino ab anno 1614.extinctum eſſe pronunciaſſet, ex eo nimirum, quod in eodem anno Herreræ quietãtia de ſolutis ſibi ſcu.7000. apparebat: Cauſa per appellationem ad Rotam delata, coram D.meo Merlino Domini dixerunt ſententiam huiuſmodi eſſe infirmandam, latàque deſuper ſententia, cum de illius hodie confirmatione coram me, dubitaretur, reſponſum fuit ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Nam eius validitas non controuertitur, & iuſtitia reſultat ex tenore verborum, quæ in apocha data *Summ.num.1.* leguntur, ibi; *Della qual ſomma dichiaro eſſer ſodisfatto,e prometto farne la caſſatione*: quæ indicant mentem Herreræ fuiſſe caſſationem, ſeu extinctionem facere limitatam ad pecuniarum dumtaxat ſibi reſtitutarum quantitatem non pro tota ſumma; ad quod certè faciendum non ſcuta 7000.tantum, ſed 12800. prout in creatione numeranda erant, vt actus retroſimilis interueniſſe di-

1 ceretur, † qui in extinctione cenſus requiritur *Rot. in Tiburtina Cenſus 23.Iunii 1614.coram Manzanedo relata per Cenc.de Cenſib.in vltima impreſſione Taurinenſi deciſ.362.num.2.& in Romana Cenſus 20.Februarii 1612.coram Card.Pamphilio apud eundem Cenc.deciſ.411. numer.1.idem Cenc.quæſt.103. num.15. Ludouiſ.deciſ.150. nu.3.& ibi Add.nu.13.* Niſi quando inter contrahentes fuiſſet conuẽ-

2 tum, † vt reſtituta etiam pretij parte integer Cenſus extinctus eſſe intelligeretur, *Rota in allegata Tiburtina Cenſus num.1.& in Romana Cenſus 10.Nouembris 1618.coram bon.me.Coccino apud Cenc.deciſ.444.nu.1.*

Quod ipſum manifeſtè apparet ex quo nulla ratio ſuadet Herreram ſcuta 5800. reſidua inueſtita per plures annos Vallato voluiſſe

3 otioſa † relinquere *arg.Text.in l.cum de indebito, ff.de probat.cum aliis per D. meum Merlinum in ſua deciſ.in hac cauſa 11.Maii* 1640.& longè clarius redditur ex ſolutionibus fructuum per plures annos reliquæ ſummæ ſcut.5800. ſubſecutis,

4 per † quas cenſum in iſta adhuc perdurare ipſæ partes, Herrerà nimirum recipiendo, Gauotti verò ſoluendo fructus poſt annũ 1614. & 1617. facto proprio declararunt: quo omnis dubitatio excluditur, vt habetur per *Cenc. quæſt.107.num.7.& deciſ.162.num.1.& 364.nu.6.* & fuit dictum *in Romana Cenſus 2.Nouem.1604. coram Card.Millino*, cum in hoc iudicando an

5 cenſus † in totum, vel pro parte cenſeatur extinctus voluntas maximè partium inſpiciatur, *Cenc.d.quæſt.107.num.4. Rot.apud eundem dec.424. nu.16.*

Digitized by Google

nu.16.& in Romana Anterioritatis 12. Martii 1608. coram Iuſto. Quas ſolutiones tanto magis † pro
6 voluntatis partium declaratione eſſe attendẽdas optimè aduertit *Dominus meus Merlinus in ſua deciſ. 2. Decembris 1639.* cum ſint plures cõtinuatæ, & notabilis quantitatis, imò factæ à Puteobonello, & Gauotio viris noti ingenij, & ſagacitatis, ad notata per *Bart. & Salic. in l. 1. C. qui, & aduerſ. quos.*

Obiectis aliàs optimè reſpondent, *deciſ. D. mei Merlini 2. Decembris 1639. & 11. Maii 1640.* contra quas cum hodie nihil aliud fuerit oppoſitum, Domini pro Reuerendiſſimo Herrera tantum informante reſponderunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Et ita vtraque &c.

PAMPHILONEN. DECIMARVM.

Lunæ 18. Februarij 1641.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non eſt deneganda ad probandam quaſi poſſeſſionem immemorabilem cum fama priuilegij ante Concilium Lateranenſe. Renunciatio rei iudicatæ per diſcuſſionem cauſæ ſuper meritis ex quibus inducta non dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio facta à Iudice quod quis poſſit Ius ſuum proſequi, vſque ad ſententiam diffinitiuam poteſt ea vti donec ad tertiam ſententiam deueniatur.*

2 *Sententia tertia proprie diffinitiua dicitur, quia per appellationem amplius non ſuſpenditur, ſed litibus finem imponit, nu. 3.*

4 *Bonum Ius petentis remiſſoriam reſultat ex releuantia articulorum.*

5 *Præſertim ſi Teſtes ſuper materia articulata concludunt.*

6 *Remiſſoria non denegatur quoties releuantia concurrit.*

7 *Remiſſiua deneganda non eſt, quando verſamur in tertia inſtantia ne probationes pereant.*

8 *Contrarietas quantum fieri poteſt euitanda.*

9 *Aſſertio Iudicis in decreto ex quibus dicatur modificatiua, & declaratiua eorum quæ fiunt cum aliqua reſeruatione.*

10 *Reiudicata renunciaſſe videtur qui paſſus eſt diſcuti merita cauſa ſuper quibus res iudicata emanauit. Declara nu. 16. & 17.*

11 *Itaut amplius ad eam redire non poſſit.*

12 *Rei iudicatæ eo magis per diſcuſſionem meritorum, quis renunciaſſe videtur, ſi ex diſcuſſione detegitur illius iniuſtitia, quod eſt vnum ex requiſitis inducendi renunciationem.*

13 *Sententia iniuſta nunquam tranſit in iudicatum.*

14 *Res iudicata nequit allegari ab eo, qui in iudicio ſuccubuit.*

15 *Reſeruatio Iura partis præſeruat.*

16 Mohedan. deciſ. 4. de reiudicat. *quo caſu procedat?*

18 *Sententia quando ex actis iuſtificari non dicatur?*

19 *Teſtes interfuiſſe probatur ex aſſertione Notarii.*

20 *Fama tollitur per actus contrarios.*

DECISIO XXXV.

PLACVIT hodie Dominis ſtare in deciſis coram me ſub die 13. Iunij præteriti pro conceſſione remiſſoriæ Garziæ de Veraſtegui ad probandam continuatam à ſuis maioribus poſſeſſionem immemorialem percipiendi decimas pro duabus ex tribus partibus loci de Veraſtegui ante Concilium Lateranenſe vigore priuilegiorum Apoſtolicorum, & infeudationis ante dictum Concilium conceſſorum. Item quod præuia exhibitione Iurium, & priuilegiorum ex processu fabricato anno 1564. ad fauorem, tunc D. de Veraſtegui rei conuẽti deſuper fuerit promulgata ſententia, quæ ex appellatione non proſecuta tranſitum fecerit in rem iudicatam contra Rectorem, & Beneficiatos dicti loci actores. Necnon qualiter huiuſmodi cauſa proceſſum per longum tempus penès ſe dicti actores retinuerint, diſſoluerint, lacerauerint, & ſic laceratum in manibus cuiuſdam Viduæ Ciuitatis Pampilonẽ. conſignauerint.

Ratio verò reſolutionis fuit, quod per Decretum prouiſionale de partibus *Summ. Garz. num. 3.* Franciſco Veraſtegui reſeruatum legitur vſque ad ſententiam diffinitiuam contra quoſcumque viderit ſibi magis expedire, quo ad occultationem, & lacerationem proceſſus antiqui damnum, & intereſſe, ius ſuum proſequi; prout etiam reſeruatur declaratio ſuper eo quod præfato Franciſco obſter interruptio poſſeſſionis per dictum proceſſum, cuius reſeruationis ius non eliditur, ex eo quod aſſeratur Veraſtegui tanto tempore nihil deduxiſſe ad probandam rem iudicatam quando-
1 quidem reſeruatio reperitur facta † vſque ad ſententiam diffinitiuam, vt proinde bene adhuc illa vti poſſit Garzias, donec ad tertiam
2 ſententiam, quæ propriè † diffinitiua dicitur, deueniatur, vt per *Speculator. tit. de ſent. §. ſententia eſt iudicialis Caſten. conſ. 424. in princip. part. 1.*
3 Iſta enim † verè diffinitiua eſt, quæ per appellationem ampliùs non ſuſpenditur, ſed litibus finem imponit *Seraphin. deciſ. 299. num. 6. & 7.* Vndè etiam patet releuãtia articulorum, † de
4 qua ſatis in alia deciſione cum reſultet ex illis bonum ius Garziæ, præſertim ſi Teſtes depo-
5 nent † Rectorem, & Beneficiatos ſententiæ acquieuiſſe, vel Garziam ab illo tempore decimas pacificè poſſediſſe, vt per *Buratt. dec. 376. & 593. num. 11.* Qua releuantia exiſtente † re-
6 miſſoria non ſolet denegari, *Cæſar de Graſſ. deciſ. 1. num. 10. de dilat. Rot. deciſ. 348. num. 1. par. 1. recent.* quæ eo faciliùs hodie admitti debere viſa
7 eſt, cum verſemur in tertia inſtantia † ne probationes pereant, *Caualer. dec. 289. num. 4. Buratt. deciſ. 369. num. 1.*

Non obſtat quod Vicarius Pampiloneñ. in ſuo decreto dixit ſe reperiiſſe cauſam in primo termino probatorio, ex quo infertur non adfuiſſe ſententiam præcedentem, quæ hodie arti-

articulatur anno 1564. cui decreto illi de Ve-
raſtegui tanquam veritatẽ continente acquie-
uerunt, proſequendo cauſam, & reportando
ſententiam ad ſui fauorem, prout in prima,
quod non feciſſent ſi verè ſententia iſta ali-
quando extitiſſet; Vndè ſententia videtur eſſe
imaginaria; Quia reſpondetur decretum con-
tinere duas partes inter ſe tamen annexas, &
complicatas, nempè quod cauſa reperiebatur
in termino probatorio, ſed quod excipiebatur
de ſententia, & de re iudicata, & de occulta-
tione proceſſus antiqui, cuius probatio reſer-
uatur vſque ad diffinitiuam, ex quibus reſul-
tat primò quod aſſertio Iudicis ſuper eo quod
cauſa erat in termino probatorio non eſt ſim-
plex, ſed conditionalis, quatenus ſcilicet non
probetur prolatio ſententiæ in exceptione de-
ducta, & reſeruata, & ſecundo quod acquie-
ſcentia Domini Veraſtegui non præiudicat
ſtante expreſſa reſeruatione ad eius fauorem
facta, ex qua ius probandi prolationem ſen-
tentiæ, & alia remanet ſaluum, & illæſum vſ-
que ad ſententiam diffinitiuam, aliàs reſultaret
8 contrarietas, † quod non eſt dicendum, vt per
Caſtrenſ.conſ.311.num.2.par.1.notat Bertazzol.con-
*ſil.ciuil.1.num.*100. eſt enim modificatiua, † &
9 declaratiua eorum, quæ fiunt cum tali reſer-
uatione *ſecundum gloſſ.& DD. l.item labeo ff.fam.*
Erciſcund. Felin.in cap.inter Monaſterium 20. nu. 3.
verſ.& adde de ſent.& re iudic.

Nec obſtat, quod Veraſtegui paſſus ſit ab
anno 1601. hucuſque diſcuti hinc inde iuſti-
tiam, & merita cauſæ ſuper qua res iudicata
emanauit; Ideoque intret receptiſſima con-
10 cluſio quod hæc permittendo † videatur re-
nunciaſſe rei iudicatę *Dec. in l.res iudicata nu.4.*
ff.de reg.iur. Put.deciſ.197.lib.3.in Correct. Rot.de-
ciſ.151.num.4. part.1. recent. itaut ad eam † am-
11 plius redire non poſſit, *l.quæritur §.ſi venditor,*
ff.de ædil.edict.Rot.deciſ.125.num.4. par.5.recentior.
12 Maximè detecta iniuſtitia † ſententiæ eiuſdem
temporis, quod eſt vnum ex requiſitis, vt per
diſcuſſionem rei iudicatæ illi renunciatum vi-
deatur, *Caputaq.dec.87.lib.1.in manuſcript.Coccin.*
deciſ.234.nu.4. ex qua nimirum iniuſtitia † in-
13 fertur hanc ſententiam anni 1564. numquam
tranſijſſe in rem iudicatam, vt per *Caſ.de Graſſ.*
deciſ.10. num.12. de re iudic. Cum itaque in hoc
14 iudicio Veraſtegui ſuccubuerit † fruſtra per
ipſum allegetur res iudicata *iuxtà deciſ. Ludou-*
ſij 317. nu.3.& ibi Add. Quia reſpondetur quod
Veraſtegui id fecit ſub fide ſupraſcriptæ præ-
ſeruationis optimè ſciens ius ſuum eſſe ſaluũ,
hæc enim præſeruatio operatur, vt diſcuſſio
meritorum medio tempore facta nullum po-
tuerit Garziæ inferre præiudicium, qui ſciebat
ſuum ex ea præſeruatione ſibi ſaluum eſſe ius
15 prout antea fuerat, † & hoc ex vi reſeruatio-
nis, vt pluribus relatis firmat *Serad.conſ.3.n.57.*
lib.1. Aldobrandin.conſ.20. num.29.& conſil.10.nu-
mer.13.

Deinde aut inſiſtitur ſuper diſcuſſione me-
ritorum in partibus facta, vel in Curia, & neu-
trum ſubſiſtit. Non primum quia ex diſcuſ-
ſione ſuper meritis facta in partibus, & exami-
ne quinquaginta quatuor teſtium ad proban-
dam continuationem poſſeſſionis immemo-
rabilis per huiuſmodi examen magis confir-
mata, & roborata fuit illius iuſtitia. Nam con-
16 cluſio † *Mohedan.deciſ.4.de re iudic.* pro Recto-
re allegata ſolum procedit, quando ex noua
diſcuſſione meritorum, & iteratis probatio-
17 nibus detegitur iniuſtitia rei iudicatæ, † cui
aliàs nullum præiudicium infertur iuxtà de-
clarationem *Rot.apud Caputaquen. deciſ.87.lib.1.*
manuſcript. quam ſecuta eſt *coram Cocc.dec.234.*
nu.4. verſ.ſed nec prædicta, & coram D.Card.Pam-
philio Seniore in Veneta Legitimitatis 1. *Iulii* 1602.
Nec ſecundum quia nulla fieri poteſt vis in
diſcuſſione ſuper dictis, & exceptionibus Te-
ſtium in Curia, quoniam iſta pariter, vt altera
tendit ad confirmationem iuſtitiæ articulatæ
rei iudicatæ.

Minus obſtat ſi dicatur ſententiam anno
18 1564. ex actis non iuſtificari † ex eo, quod te-
ſtes illius anni Rota coram Robuſterio reiecit
quoad caput oblationum, & coram DD. Ve-
roſpio, & Roias dixit non ſuffragari, quorum
nimirum depoſitiones fuerunt acriter diſcuſ-
ſæ, & reiectæ non tàm ex nullitatibus, quàm
potiùs quia teſtes reperiebantur in dicto ſuo,
mendaces, dum aiebant, numquam in contra-
rium aliquid auditum, cum tamen plures li-
tes ſuper his decimis ante ortæ fuiſſent. Vltra
quod ex teſtibus pro Rectore examinatis red-
debantur ſaltem varia, & inconſtans fama
priuilegij neceſſariaſ, ſimul cum immemora-
bili. Ideoque ſententia, quæ huiuſmodi Te-
ſtibus nititur minimè dici poſſit ex actibus iu-
ſtificari.

Quia reſpondetur non conſtare fuiſſe reie-
ctos teſtes examinatos anno 1564. cum nec
minus illi fuerint in Rota exhibiti, ſed fuiſſe
ſolũ reiectos Teſtes examinatos de anno 1548.
coram Robuſterio.

Minus obſtare diſcuſſionem dictorum Te-
ſtium in Rota coram R.P.D. Veroſpio exhi-
bitorum, quia viſum fuit nullitates contra
dictos Teſtes oppoſitas ceſſare ex facto. Nam
citatio ad videndum iurare Teſtes executa le-
gitur 10. Nouembris 1564. vna cum decreto
Iudicis, in quo deputatus fuit Martinus de A-
ragona pro vtraque parte *Summ.Garz. num.*10.
prout etiam de iuramento ex aſſertione Nota-
19 rij conſtat † in illis verbis, qui cum iuraſſet in
forma iuris debita ſuper ſignum Crucis, & ver-
ba Sanctorum quatuor Euangeliorum, *Summ.*
Garz. numer. 13. quæ ſufficiunt ad reale iura-
mentum, vt dixit *Rota coram Greg.XV.deciſ.*68.
num.5.& deciſ.399.nu.9.par.1.recent. Et receptor
examinauit Teſtes primo ſuper interrogato-
riis, & poſtea ſuper articulis, vt patet ex lectu-
ra depoſitionis, & quia probata occultatione,
& defectu foliorum proceſſus, vt in articulis
pro parte Veraſtegui datis, viſum fuit intrare
præſumptionem pro validitate examinis in
odium occultantis, & lacerantis proceſſum.

Nec releuat quod ad excludendam articu-
latam lacerationem proceſſus Rector ſe fun-
det in ſcriptura à Veraſtegui producta, per
quam apparet vſque de anno 1595. hunc pro-
ceſſum fuiſſe accommodatum Martino de

Vbide cum expreſſione, quod extabant aliqua folia corroſa à muribus, quæ propterea legi non poterant, igitur malè aſſeratur ab altera parte laceratus, imò hæc tàm oculatis veritas præferri debeat cuicumque probationi ex teſtibus examinandis prouenienti.

Quia reſpondetur ſcripturas productas non excludere lacerationem, ſed includere occultationem, ex qua reſultàt lacetatio, ſuper qua adeſt atteſtatio Dionyſij de Ollo Actuarij, in qua legitur defectus plurium foliorum.

Nec mouet illud, quod obijciebatur articulatum à Veraſtegui rem iudicatam non releuare, tanquam iniuſtam, dum declaratus decimandi ſpectare ad laicum incapacem, niſi concurrat immemorabilis, cum fama priuilegij, & infeudationis ante Concil. Lateranenſe
20 quaſi fama hæc † in caſu propoſito tollatur per actus contrarios, ac Teſtes pro Rectore examinatos, vt fuit dictum in hac cauſa decima Ianuarij 1639. Quia reſpondetur non conſtare de actibus contrarijs, qui releuent aduerſus Teſtes examinatos de anno 1564. Quomã ab illis fuit receſſum per nouum iudicium per Rectorem ceptum de dicto anno 1564. Nec oſtenditur, quod Teſtes examinati de anno 1564. habuerint notitiam de huiuſmodi actibus.

Ex quibus cum materia articulata viſa fuerit releuans, Domini vtraque parte informante ſteterunt in decisis &c.

ROMANA SOCIETATIS LIGNORVM.

Mercurii 20. Februarii 1641.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis appoſita in electione periti cenſetur repetita in electione facta alterius periti in locum primi cum eiſdem facultatibus, quibus facta fuerat electio primi.*

2 *Laudum à partibus acceptatum, & emologatum habet vim tranſactionis.*

3 *Tranſportatio actorum non eſt facienda in cauſa diuerſa.*

4 *Tranſportatio facienda non eſt quoties Iura non fuerunt iudicialiter producta, nec effecta de actis.*

5 *Libri mercatorum de ſtylo Rotæ non ſolent iudicialiter produci, ſed tantum extraiudicialiter exhiberi, ne partes maioribus grauentur expenſis.*

6 *Error in calculo non vitiat.*

7 *Contrapoſitio partitarum vim habet ſolutionis.*

8 *Fidei & atteſtationi Peritorum ſtandum eſt.*

DECISIO XXXVI.

CONTRA mandatum, & exequatur Rotale ad fauorem Oddi pro ſumma ſcu. 2481. 67. contra letcarios relaxatum multa per eoſdem letcarios opponebantur, quibus tamen non obſtantibus Domini pro illius confirmatione reſponderunt.

Quod enim dicebatur Oddo viam exequutiuam non competere, ceſſabat ex facto, cum deputatio Rubei periti electi in locũ Bonanni facta eſſet cum eiſdẽ facultatibus, quibus facta fuerat Bonanni electio, & per relationem ad illam, cuius relationis vigore obligatio Ca-
1 meralis appoſita † in electione Bonanni, cenſetur etiam repetita in electione Rubei, *vt ex deciſ. 83. nu. 13. poſt Zacch. de oblig. Camer.* firmauit *Rota in hac eadem cauſa 25. Maii 1635. coram bon. mem. Coccino.* Vltra quod cum mandatum fuerit relaxatum in vim Laudi à partibus accep-
2 tati, & emologati, † quod habet vim tranſactionis, & rei iudicatæ, *Bart. in l. 1. num. 6. ff. de re iudic. l. cum antea C. de arbitr.* exequutionem merebatur, *Pariſ conſ. 46. n. 13. Duran deciſ. 136. n. 5. Add. ad Ludouiſ. deciſ. 657. n. 9.*

Prout etiam ceſſabat illud quod obijciebatur de non integra actorum tranſportatione, quia depoſitiones Teſtium olim in diuerſa
3 cauſa † examinatorum non erant tranſportandæ, *Ludouiſ. deciſ. 55. & Buratt. deciſ. 413. num. 1.*
4 Prout nec etiam libri, † qui nec erant iudicialiter producti, nec effecti de actis *Rot. deciſ. 561. num. 10. & ſeqq. part. 1. recent.* Nec erant producendi, cum ex ſtylo huius Tribunalis, ne par-
5 tes † maioribus grauentur expenſis ſufficeret illos extraiudicialiter exhibere, vt fuit dictum *in Romana Pecuniaria 25. Iunii 1610. coram bo. me. Coccino,* & ceſſabat hoc caſu omnis difficultas, quia Rota prætermiſſis libris iuſſit acta tranſportari.

Quod verò dicebatur partitam ſcut. 618. 40. & ſcut. 7. 50. bis eſſe poſitam ad debitum Righezzæ viſum fuit non ſubſiſtere. Nam partita ſcu. 2501. 90. quæ includit dicta ſc. 618. 40. & ſcu. 7. 59. reportata à tertio perito ad debitum Righezzæ, ob quod prætenditur duplicatio, emanauit ſolum ad corrigendum errorem commiſſum à Carolo Nuto, qui deſcripſit in calculo ab ipſo confecto Menicuccio de illa ſumma debitorem, quamuis de ea effectus iam fuiſſet debitor in libris Socialibus ab ipſo Righezza, debitumque huiuſmodi fuiſſet extinctum per contrapoſitionem credito, quod eo tempore Menicuccius habebat in maiori ſumma, ſicque cum huiuſmodi correctio ſit ſolum inter Menicuccium, & Righezzam, & in nihilo pertineat ad Oddum, ex ea ceſſare videtur prætenſa duplicatio.

Et in omnem caſum viſum fuit non releuare, quia admiſſa etiam duplicatione, diminueretur quidem debitum Righezzæ reſpectu Mẽnicuccij, qui non eſt in cauſa, relatum à perito in ſcutis 1619. 49. in cuius debitum dicta ſcut. 618. 40. & ſcu. 7. 50. eſſent reportanda, non tamen per hoc Oddi creditum reſpectu eiuſdem Righezzæ decreſceret; Et ideo ea non eſſet releuans, aut conſiderabilis, quia
6 non præiudicialis error † in calculo non vitiat ex trad. per *Bald. in l. 1. ſub num. 2. C. ſi aduerſ. ſolut. & in l. omnem num. 6. in fin. Cod. ad Tertull. Myſing. reſp. 57. num. 11.*

Quo verò ad partitam ſcu. 150. ex Summario illorum de Letcarijs *numer. 2.* apparet Righezzam de ea feciſſe debitorem Menicuccium,

Digitized by Google

eamque ab illo per contrapoſitionem partitarum exegiſſe, & propterea non amplius in Menicuccij, ſed Righezzæ debitum cedere debebat.

Quoucrò ad partitam ſcut. 2501. 90. quæ nunc in debitum Righezzæ tranſijſſe prætendebatur, dictum fuit eam iure optimo in illius debitum poſitum eſſe, quia cum de eadem partita iam ſemel Menicuccius creatus fuiſſet debitor, non debuit Nutus iterum illam ad illius debitum ponere, proindeque bene talem errorem correxit Rubeus alter Peritus dando illi creditum de eadem partita; Et quia eamdem Righezza per contrapoſitionem partita-
7 tum, † quæ habet vim ſolutionis, *Rot.deciſ.33. num.5.par.5.recent. Ludouiſ.deciſ.366. num.3.& 8.* A Menicuccio exegerat, bene potuit de illa idem Righezza debitor creari, vt ex fide Peri-
8 torum, † quibus eſt ſtandum *Rot.deciſ.354.n.1. par.1.recent.*

Et ità vtraque &c.

SPOLETANA SVCCESSIONIS.

Veneris 1. Martij 1641.

ARGVMENTVM.

Statutum Nurſiæ lib. 4. rubr. 81. excludit fœminam dotatam ab hæreditate dotantis tantum, non autem indiſtinctè ab aliorum hæreditatibus ea ratione; quia Statutum tam in parte dotationis, quàm excluſionis loquitur alternatiuè, & tres caſus dotationis ponderati à Statuto conſiderantur in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Soror germana in ſucceſſione fratris ab inteſtato præfertur fratri patrueli.*
2 *Statutum excludens fœminas dotatas propter maſculorum exiſtentiam non intelligitur excludere niſi ab hæreditate dotantis.*
3 *Declara concluſionem procedere quoties Statutum in ea parte vbi agit de dotatione loquitur in reos non ſpecificando perſonas dotantes, & in parte vbi agit de excluſione enumerat perſonas, à quarum ſucceſſione excludit.*
4 *Subdeclara concluſionem bene procedere quando Statutum tàm in dotatione, quàm in excluſione enumerat perſonas alternatiue, ſcilicet quod dotata à patre non ſuccedat Patri, & ſic de ſingulis. & vide num.5. & 6.*
Dictio, Mà, *eſt aduerſatiua. ibid.num.6.*
7 *Statutum excludens fœminam dotatam etiam ab extraneo ſuperextantibus fratribus extendi nequit ad caſum exiſtentiæ aliorum aſcendentium in gradu inferiori.*
8 *Abſurdum quod proximiores ſint minus dilecti, quã remotiores ſemper eſt euitandum, præcipuè in Statutis.*
9 *In Statutis ratione abſurdi euitandi non eſt facienda relatio ad proxima.*
10 *Statutum loquens de fœminis dotatis alternatiue, ſi in alia parte ſimpliciter loquatur de dotatis intelligi debet iuxta ſenſum præcedentem.*
Verbum ambiguum Statuti declaratur iuxta ſenſum alterius verbi præcedentis clarius prolati ibid.
11 *Repetitio qualitatis expreſſa in eodem caſu veni amplectenda.*
12 *Fœmina dotata in dubio cenſetur dumtaxat excluſa ab hæreditate dotantis, etiamſi Statuti verba valdè repugnent, niſi ex toto repugnent.*
13 *Statutum excludens fœminam dotatam intelligitur ab hæreditate dotantis tantum, non autem ab hæreditate omnium non obſtante quod Statutum mandet fœminam vnica dote eſſe contentam.*
14 *Repetitio non ſubintelligitur in eo, quod diuerſimode eſt expreſſum.*
15 *Exceptio non operatur, vt in diſpoſitione comprehendantur ea, quæ aliàs non comprehenduntur.*
16 *Fœmina dotata excluſa ab hæreditate dotantis intelligitur quando in totum excluditur, ſecus quando ei reſeruatur quota ſucceſſionis.*
Declara num.17.
18 *Statutum correctorium iuris communis ſtrictè eſt intelligendum quantum fieri poteſt ad euitandam correctionem.*

DECISIO XXXVII.

DOMINI dixerunt confirmandam eſſe Sententiam A.C. abſolutoriam Syluiæ Maſciæ ab impetitis à Paulo Maſcio eius fratre patruele, qui vigore *Statuti Nurſini lib.4. rub.81.* prætendebat ab inteſtato ſuccedere in medietate hæreditatis Petri Iacobi Maſcij dictæ Syluiæ fratris germani fundamentum reſolutionis fuit, quod iuxta diſpoſitionem Iu-
1 ris communis † ſoror germana in ſucceſſione ab inteſtato præfertur fratri patrueli *§. ſi igitur defunctus, auth. de hæredibus ab inteſtato venien. & auth.ceſſante C.de leg. hær.*

Nec viſum fuit locum eſſe Statuto in §. pro parte Pauli adducto, ibi: *Mà quando non ſopraniueſſe alcuno della linea maſcolina delli deſcendenti di quello, ò quella, cioè padre, madre, auo, ò aua, frate carnale, ò ſorella carnale della heredità dello quale, ò della quale ſi trattaſſe, all'hora le donne dotate, ouero li loro heredi ad ſucceſſionem ſenza teſtamamento ſe admettano per la metà della predetta heredità, e beni, della quale heredità ſi trattaſſe: E per l'altra metà della detta hæredità e beni ſe admetta, e ſucceda lu parente vno, ò più ſopraniuente più propinquo, &c.* Quoniam cum non prætendatur Syluia dotata à fratre, de cuius hæreditate agitur, ſed à Patruo de bonis paternis locus eſt Regulæ,
2 quod Statuta excludentia † fœminas dotatas propter maſculorum exiſtentiam non intelliguntur excludere, niſi ab hæreditate dotantis, *Bald.in l.1.num.4.C.de leg.hæred. Surd.conſil. 355. num.48.& conſ.392.num.44.& conſ.402. num.35. in fine, & ſeq.cum alijs per Rota deciſ. 247. num.7. par.5.& deciſ.329.num.1.par.4.recent.*

Et quamuis verum ſit, quod concluſio hæc
3 non procedat † quando Statutum progreditur vlterius, vt quia in parte vbi agit de dotatione loquatur in rem non ſpecificando perſonas dotantes, & in parte vbi agit de excluſione enumeret perſonas, à quarum ſucceſſione excludit, iuxta *conſ.Caſtr.91. numer.2. poſt princ. verſ.ſecundò reſpondeo lib. 2. & Rota in alia*

Digitized by Google

Spoletano Succeſſionis 8. Martii 1638. coram R.P.D
4 *meo Veroſpio*. Attamen rectè procedit,†quan-
do tàm in dotatione,quàm in excluſione Sta-
tutum enumerat perſonas alternatiuè,vt quia
mandet dotatam à patre, vel matre non ſuc-
cedere patri, vel matri. Tunc enim intelligi-
tur diſtributiuè, & diuiſim, vt dotata à patre
non ſuccedat patri,dotata à matre eidem ma-
tri non ſuccedat, & ſic de ſingulis, *Rota d. de-
ciſ. 247. num. 9. poſt med. verſ. nihilominus, & nu. 10.
& ſeq. & num. 17. 18. & 19. par. 5. & d. deciſ. 329.
& ſeqq. par. 6. rec.*

In hoc autem caſu in vtraque parte fuit ap-
5 poſita alternatiua. In excluſione † quia ſta-
tutum loquitur de prædicta hæreditate habita
relatione ad perſonas antea per alternatiuàm
nominatas, nempe patris, matris, aui, vel a-
uiæ, fratris, vel ſororis *Surd. conſ. 230. num. 23.
& deciſ. 66. num. 16. in fine, & deciſ. 85. num. 3. &
deciſ. 210. num. 17. & deciſ. 319. num. 9.* In dotatio-
ne verò licet in §. *de quo agitur* Statutum lo-
quatur de fœminis dotatis abſque expreſſio-
6 ne perſonarum dotantium; † nihilominus
ſtante aduerſatiua, *Mà*, in principio ipſius §.
appoſita, cenſentur repetitæ qualitates præce-
dentes, & conſecutiuè qualitas dotationis al-
ternatiuæ, de qua *in rubrica, & in principio Sta-
tuti, Bart. in l. mariti 29. §. fin. num. 1. ff. ad l. Iul. de
adult. Natt. conſ. 570. num. 8. Peregr. conſ. 4. num. 19.
lib. 2. Rota apud Buratt. deciſ. 215. num. 2.* Verba
enim Statuti præcedentia ita ſe habent, *Che le
donne dotate dal padre, madre, auo, ò aua ſieno con-
tente delle loro doti rubr.* lxxxi. *Item ſtatuimo, &
ordinamo, che le donne dotate dal padre, ò madre, ò
auo, ò aua, ò frate carnale ſieno contente eſſe, e li lo-
ro heredi delle dote loro, &c.*

Nec placuit obiectio facta,quod Statutum
in dicto §. *Mà quando*, in parte, vbi agit de
dotatione non vtatur aliqua alternatiua, ſed
vel loquatur de dotatione indefinitè, & in
rem, vel quatenus intelligitur repetita qua-
litas dotationis præcedentis vigore aduerſati-
uæ, *Mà*, repetitio fieri debeat dotationis etiam
ab extraneo habita, ſcilicet relationē ad pro-
ximiorem dotationis qualitatem, ibi, *E che nō
poſſano ſuccedere eſſe donne dotate, &c. ſtanti, ò ſo-
prauinenti li detti frati carnali, Aduenga Dio, che
non ſieno dotate da eſſo padre, madre, auo. aua, frate
carnale, ò ſorella carnale, mà fuſſero dotate da altri,
che dalli predetti, &c.* Quoniam quod Statutū
non loquatur in rem fuit reſponſum, mani-
feſtè apparere ex operatione aduerſatiuæ re-
petitiuæ qualitatum præcedentium ex præal-
legatis, quod autem repeti potius debeat do-
tatio etiam ab extraneo proximior apparere
ex pluribus.

Nam conſiderandi ſunt tres caſus dotatio-
nis à Statuto ponderati, primus ſuperextan-
tibus fratribus fœminæ dotatæ, ſecundus ſu-
perextantibus alijs deſcendentibus perſonarū
in Statuto nominatarum, & tertius extanti-
bus tranſuerſalibus. In primo, & ſecundo ca-
ſu, certum eſt loqui Statutum de dotatione
alternatiua, *vt in rubr. & in princip.* Et quam-
uis inferius ſubiungat ſufficere dotationem
etiam ab extraneo, ſuperextantibus fratribus.

7 Attamen † ſubiuncta hæc diſpoſitio reſtricta
ad caſum extantiæ fratrum extendi nequit ad
caſum extantiæ aliorum deſcendentium in
gradu inferiori. *Gabr. de Statut. concl. 7. num. 1.
& ſeqq. cum alijs per Rotam in Viterbien. Heredita-
tis 24. Nouembris 1638. coram bon. memor. Buc-
cabella.*

Vnde dum agitur de rependa in tertio ca-
ſu dotationis qualitate, repetitio fit alternati-
uæ dotationis, de qua fit mentio in caſu ex-
xtantiæ deſcendentium, quia alioquin ſi ad
fauorem tranſuerſalis repetenda eſſet dotatio
à quocunq; etiam extraneo ſequeretur abſur-
dum, qud deſcendentes eſſent deterioris con-
ditionis, quàm tranſuerſalis, cùm hic poſſet
excludere à quocumque etiam extraneo do-
tatam. illi autem non poſſent excludere, niſi
dotatam à perſonis in ſtatuto nominatis. Hoc
8 verò abſurdum ne proximiores † ſint minus
dilecti, quàm remotiores euitandum præci-
puè in ſtatutis, vt tradunt *Corn. conſ. 215. nu. 20.
lib. 2. Brun. de ſtat. exclu. fem. art. 5. num. 14. Peregr.
conſ. 11. num. 18. poſt princ. verſ. ſecundum quod eſt*
9 *abſurdius lib. 3.* Et quod ratione euitandi † ab-
ſurdi in ſtatutis nō ſit facienda relatio ad pro-
xima, ſed ad remota. *Rot. Bononien. diuerſ. deciſ.
35. num. 8. & ſeq.*

Deindè quia ſtatutum ſupra *in verſ. all'hora
tanie le dotate*, vſum fuerat eodem verbo, *do-
tate*, in ſignificatu dotationis alternatiuæ,cum
hactenus nunquam mentionem feciſſet de
dotatione ab extraneo, quam ob rem idem
10 verbum, *dotate*† in eodem ſenſu eſt accipien-
dum in §. *Mà quando. Surd. conſ. 313. num. 88. &
conſ. 275. num. 28. & conſ. 426. num. 20. & 21. lib. 3.
& conſ. 453. num. 7. & ſeq. lib. 4. Honded. conſ. 7. nu.
24. lib. 2.*

Denique quia cum caſus per aduerſatiuam
ſubiunctus in §. *Mà quando,* non extantiæ ſci-
licet deſcendentium magis aduerſetur caſui
extantiæ eorumdem deſcendentium, quàm
11 fratrum, ſequitur, quod repetitio † qualitatis
expreſſæ in eodem caſu exiſtentiæ deſcenden-
tium ſit congruentior,& proinde amplectæn-
da, *Rota Bonon. diuerſ. deciſ. 150. num. 50. Rota dec.
8. num. 11. par. 2. diuerſ.* Et præſertim quia in du-
12 bio † interpretatio fit, vt fœmina cenſeatur
dumtaxat excluſa ab hæreditate dotantis e-
tiamſi ſtatuti verba valdè repugnent, niſi ex
toto repugnent, vt *per Rot. d. dec. 329. num. 9. &
ſeq. par. 6. recent.*

Non obſtat vltimus §. ſtatuti, ibi. *Dechia-
rando più eſpreſſamente,* quatenus pro parte Pau-
li prætenditur in eo declarari, quod etiam in
caſu exiſtentium, deſcendentium fœmina ob
vnicam dotem excludatur ab omnium hære-
ditate,& proinde facta etiam repetitione qua-
litatis dotationis requiſitæ in hoc caſu exiſtē-
tium deſcendentium, tranſuerſalis in tertio
gradu excludat fœminam à medietate hære-
ditatis etiam non dotantis. Et hoc ipſum de-
clarari ex illis verbis, *excepto ſe tale maſchio, &c.*
Quatenus à regula, quod vnica dos ſufficiat
excipitur caſus reintegrationis fœminæ ad
portionem, à qua etiam tranſuerſalis in tertio
gradu fœminam excluſerat.

Quo-

Digitized by Google

Quoniam pro reſponſione animaduerterũt Domini, quod in *d.§.vlt.* exiſtentibus de bonis eiuſdem defuncti non excludit fœminam
13 ab hæreditate omnium, † ſed ſolum ab hæreditate eius, de cuius bonis dos fuit conſtituta, vel conſtituenda, & ita intelligendum ſtatutum, non obſtante quod mandet fœminam vnica dote eſſe contentam *Barz.deciſ.Bononien. 98.num.17.& 18.Rota d.deciſ.329.num.3.par.3.recentior.*

Et in omnem caſum, dum agitur ſolum de repetitione qualitatis dotationis non eſt ſumenda repetitio ab alia parte ſtatuti, vbi de exclusione agitur. Non enim controuerſia eſt à quorum hæreditate fœmina excludatur in dicto §. *Mà quando*, quia in eo clara legitur alternatiua reſpectu perſonarum, quibus eſt ſuccedendum, & propterea quamuis in dicto §.*vlt.* fœmina ob vnicam dotem excluderetur ab hæreditate plurium copulatiuè, nihilominus huiuſmodi copulatiua excluſio non poſſet cenſeri repetita in dicto §. *Mà quando*, vbi expreſſa legitur excluſio alternatiua, cum re-
14 petitio † non ſubintelligatur in eo, quod diuerſimodè eſt expreſſum, *Pariſ.conſ.39.nu.18.& ſeqq.lib.1.Bece.conſ.101.num.79.lib.1.Fontan.de pact.nupt.clauſ.5.gloſſ.10.par.2.num.26.*

Hinc etiam corruit obiectum deductum ex illis verbis, *excepto ſe tale maſchio*, *&c.* quia ceſſante ſuppoſito prætenſæ regulæ, quod vnica dos operetur excluſionem ab omnium hæreditate ceſſat operatio prætenſæ exceptionis; quod magis conuincitur, quia retento intellectu, quod fœmina non poſſet prætendere niſi vnicam dotem in bonis defuncti, etiam quando concurrit tranſuerſalis in tertio gradu, non poſſet verificari Statutum in dicto §. *Mà quando*, quod tribuit fœminæ medietatem ſucceſſionis, quia aliud eſt dos, aliud medietes ſucceſſionis. Ideoque exceptio non ope-
15 ratur † vt in diſpoſitione compræhendantur ea, quæ alias non compræhenduntur. *Bart. in l.generali §.vxori nu.3.ff.vſufr.leg. Bece.conſ.111.num.37.lib.1.Pariſ.conſ.141.num.13.& ſeqq. lib.4.Rot.deciſ.110.num.3.par.2.rec.*

Nec refragatur, quod reſtrictio concluſio-
16 nis ab hæreditate dotantis fiat, † quando fœmina in totum excluditur, ſecus quando ei reſeruatur quota ſucceſſionis, cum hinc ceſſet ratio, quod ei ſit de dote ſubueniendum. Quia fuit reſponſum, quod concluſio fundatur in
17 hac ratione, † ſed in alijs æquè militantibus in fœmina excluſa, tàm à tota quàm à quota, nempe in æquitate, quod non ſit conſentaneum, vt dos ab vno tradita operetur, & ina fluat in excluſionem ab hæreditate alterius, & & in natura ſtatuti correctorij iuris commu-
18 nis, quod ſtrictè intelligendum † ſit quantum fieri poſſit ad euitandam correctionem, *vt per Rot.dicta deciſ.247.numer.7.& 12.parte 5.recent.*

Et ita deciſum vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE BEROALDIS.

Veneris. Martij 1641.

ARGVMENTVM.

Tranſactio bona fide facta ab hærede grauato ſubſtinetur etiam in præiudicium fideicommiſſariorum. Læſio non conſideratur ſuper iure de futuro, & fideicommiſſo conditionali.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ elicitur ex deciſionibus in cauſa editis.*

2 *Fideicommiſſarius poteſt præueniendo caſum fideicommiſſi agere, & declarari facere ad ſui fauorem euenientem conditione fideicommiſſi.*

3 *Pater tanquam legitimus adminiſtrator in bonis filij aduentitijs pro filio tranſigere.*

4 *Tranſactio de re dubia, & lite incerta bona fide à Grauato facta valet, & ligat etiam fideicommiſſarios ſucceſſores.*

5 *Hæres factum defuncti impugnare nequit.*

6 *Tranſactio læſiua attendenda non eſt.*

7 *Præſumptio tamen ſtat pro vtilitate tranſactionis cum eo ipſo, quod à lite receditur actus vtilis eſt.*

8 *Nemo quam pater præſumitur vtilius conſilium pro filio capere.*

9 *Pater veriſimile non eſt, quod damnoſam tranſactionem ſibi, & filio facere velit.*

10 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*

11 *Læſio non conſideratur in tranſactione ſuper iure de futuro, & fideicommiſſo conditionali, quod à dubio pendet euentu, nec poteſt ex hoc capite reſcindi.*

12 *Læſio in tranſactione ex quibus excludatur?*

13 *In tranſactione vtilius eſt aliquid modicum accipere quam incertum euentum futuri temporis expectare.*

DECISIO XXXVIII.

DOMINI dixerunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia eius validitas
1 non controuertitur. Iuſtitia verò † luculenter apparet *ex deciſionibus Reu.Patris Domini Veroſpij 27.Februarij, & 16. Nouembris 1640.in hac cauſa factis.*

Nam cum Philippus Beroaldus inſtitutis Paula filia, & Smeralda nepte alteri earum ſine filijs decedenti ſuperſtitem, ſeu eius filios ſubſtituiſſet: & Carolus Seraphinus Paulæ fi-
2 lius præueniendo caſum fideicommiſſi† *iuxta deciſionem Gregor.XV.418.num.14.& ibi adden. numer.19.* inſtaret declarari ad ſui fauorem fore implendam fideicommiſſi conditionem, ſi Smeralda ſine filijs præmoriretur: Quia tamen dicto fideicommiſſo fuerat per Paulam Caroli matrem tranſigendo cum Smeralda, quæ varias habebat prætenſiones renunciatum, accedente Gabrielis viri conſenſu, & vterque pro dicto Carolo, hæredibuſque promiſerunt etiam de rato. Domini cenſuerunt tranſactionem huiuſmodi Carolo agenti obſtare.

3 Quia vltra quod pater † tanquam legiti-

mus

mus adminiſtrator poteſt in bonis filij aduen-
titijs pro filio tranſigere *gloſſ. in l. de re ff. de tran-
ſact. Surd. conſ. 451. num. 20. Clement. de patria po-
teſtat. effect. 12. num. 12. num. 6. Paſchal. eod. tract. c. 2.
num. 3. Put. deciſ. 24. num. 1. lib. 1.*
4 Et tranſactio de re dubia, † & lite incerta
bona fide ab hærede facta valet, & ligat etiam
fideicommiſſarios ſucceſſores, *l. cum hereditas
ff. ad Trebell. l. vltima ff. de tranſact. l. ante reſtitu-
tam ff. de ſolut. Gratian. diſcept. forenſ. 476. numer. 1.
Peregr. de fideicommiſſ. art. 52. numer. 88. & conſ. 60.
num. 3. lib. 4. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 26. tit. 4.
num. 20. Bertrand. conſ. 158. nu. 20. lib. 3. par. 2. Boer.
dec. 147. num. 5. & 6.*
Ceſſat in præſenti caſu omnis difficultas,
quia Carolus, tàm matris, quàm patris hæres
exiſtit. Vnde intrat certa, & indubitata con-
5 cluſio, quod ille factum † ſui auctoris impu-
gnare non poteſt, *l. cum matre C. de rei vendicat.
& ibi gloſſ. l. venditrici, & in l. ſi fundum C. de reb.
alien. non alienan. l. ex qua perſona ff. de reg. iur. Pe-
regr. conſ. 69. num. 2. circa med. Surd. conſ. 355. num.
42. Ludouiſ. deciſ. 354. nu. 3.* latè *Tiraq. de retract.
lignag. §. 1. gloſſ. 9. num. 48.*
Nec releuat, quod hæc tranſactio tanquàm
6 læſiua † non ſit attendenda, quia vltra quod
7 præſumptio ſtat † pro vtilitate tranſactionis
cum eo ipſo, quod à lite diſceditur actus vti-
lis ſit. *Surd. conſ. 451. num. 27. gloſſ. in cap. penult.
verb. reſtituerent de empt. & vend.* & nemo præſu-
8 mitur † vtilius capere conſilium pro filio,
quàm pater, *argument. in l. fin. C. de curat. furioſ.
l. nec in ea §. fin. ff. ad l. Iul. de adult.* & ex quo pa-
tri quærebatur vſusfructus non eſt veriſimile,
9 quod † damnoſam ſibi, & filio tranſactionem
10 inniret. *Surd. d. conſ. 451. num. 29.* cum † nemo
præſumatur iactare ſuum, *l. cum indebito ff. de
probat.*
Nulla in præſenti caſu videtur poſſe conſi-
11 derari læſio, † cum tranſactio facta ſit ſuper
iure de futuro, & fideicommiſſo conditiona-
li, quod à dubio pendebat euentu, quo caſu
ceſſat omnis læſio, & tranſactio rata eſt, nec
poteſt reſcindi, vt ſunt expreſſa verba *text. in
l. de fideicom. C. de tranſact. l. 1. C. de pact. l. cum pro-
ponas C. eod. tit.* vbi mutuo conſenſu precaria
ſubſtitutione remiſſa ceſſat fideicommiſſi per
ſecutio, & concordat *text. in l. qui Romæ §. final.
ff. de verbor. oblig. Peregr. conſ. 52. num. 30. Crauett.
conſ. 114. num. 13. Decian. conſ. 6. num. 51. lib. 1. Dec.
conſ. 616. num. 6. Boer. deciſ. 147. num. 7. Rota deciſ.
292. num. 28. par. 6. rec.*
Quod eo magis procedit, quia Paula non
gratuito tranſegit, ſed remiſſionem non ſper-
nendæ pecuniarum ſummæ Smeraldæ debi-
12 tarum conſecuta eſt. Vnde † omnis læſio ex-
cluditur *Bero. conſ. 176. numer. 31.* & ponderat
R. P. D. meus Veroſpius in d. deciſ. 16. Nouemb. 1640
13 cum vtilius ſit † aliquid modicum accipere,
quam incertum euentum futuri temporis
expectare iuxta *gloſſ. in l. cum hi verb. modico ff. de
tranſact. Surd. conſil. 451. num. 32. Dec. conſ. 474. nu-
mer. 4.*
Ex quibus DD. Carolo ſæpiùs citato, non
informante reſponderunt, ſententiam Rota-
lem eſſe confirmandam, &c.

CALAGVRITANA ERECTIONIS IN PAROCHIALEM.

Lunæ 11. Martij 1641.

ARGVMENTVM.

Erectio nouæ Parochialis intra limites antiquæ ſemper eſt facienda concurrentibus requiſitis, de quibus *in cap. ad ad audientiam de Eccleſijs ædificand.* accedente preſertim aſſertione Ordinarij in viſitatione, cui in hac materia ſtandum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ reſultat ex deciſionibus in cauſa editis.*
2 *Aſſertioni Ordinarij ſtandum eſt circa rationabilem cauſam faciendi erectionem Parochialis intra limites antiquæ concurrentibus præcipuè requiſitis, de quibus* in cap. ad audientiam de Eccleſ. ædificand.
3 *Teſtes deponentes circa diſtantiam vnius loci ab altero nullam aſſignantes rationem ſui dicti nihil probant.*
4 *Itineris aſperitas ad effectum ne ſit locus erectioni nouæ Parochiæ non excluditur à teſtibus niſi deponant incolas ſine periculo poſſe accedere ad diuina audienda, & Sacramenta percipienda.*
5 *Ratio eſt, quia id dicimur poſſe, quod commodè poſſumus, & non poſſe venire hora congrua idem eſt ac non venire.*

DECISIO XXXIX.

CVM Rota pluribus ab hinc annis coram bo. mem. Coccino ſub 20. Martij, & 22. Iunij 1620. Sententiam Rotalem confirmatoriam alterius ſententiæ Ordinarij Calaguritan. declarantis Eccleſiam Sancti Ioannis Oppidi de Alzola eſſe erigendam in Parochialem, latam à bo. mem. Cardinali Veroſpio eſſe confirmandam reſpondiſſet, ac pro tertia ſententia per eiuſdem loci incolas inſtaretur, Rector Oppidi de Elgoybar ad elidenda ſententiæ huiuſmodi fundamenta remiſſoriam obtinuit, qua tandem in actis reproducta hodie in locum bon. mem. Coccini ſubrogatus, Dubitaui An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis. Et viſum eſt Dominis tertia vice ſtandum eſſe in deciſis, quia validitas Sententiæ Rotalis non controuertitur.

1 Eius verò iuſtitia † ſatis euidenter apparet, *& ex deciſionibus Veneris 11. Ianuarij 1619. coram bon. mem. Cardinali Veroſpio, & Ven. 20. Martij, & Lunæ 22. Iunij 1620. coram bo. mem. Coccino* in hac cauſa factis. Nam quod à Vico de Alzola ad Eccleſiam Parochialem Sancti Bartholomæi via ſit vnius leucæ aſpera, & ob inundationes fluminis Hyemali tempore tranſitu difficilis, adeout ſæpènumero miſeros incolas de Alzola abſque Sanctorum Sacramentorum munimine ex hac vita diſceſſiſſe compertum ſit, optimè 12. teſtes examinati deponunt, quorum dicta denuò *in hodierno Summ. num. 5.* tanto maiorem ſpeciem veritatis præſeferunt quan-

to e-

to etiam ex aliorum pro Rectore Oppidi de Elgoybar per remiſſoriam examinatorum teſtium depoſitionibus pariter datis *Sum. num. 6.* maximè teſtis 79. 80. & 81. qui ſuper 10. articulo de inundatione, & obitu nonnullorum abſque Sacramentis deponunt, conditiuantur. Quibus deinde accedit menſuratio inſtantiæ, & inſpectio loci facta à Iudice remiſſoriali, qui de itineris aſperitate, ac diffi-
2 cultate teſtatur, & ipſius Ordinarij† iudicium (cui ſtatur circa rationabilitatem cauſæ faciẽdi ſimiles erectiones, vt tradit *Petr. Enriquez conſ. 80. nu. 18. & ſeq.* & firmauit *Rota in hac cauſa 11. Ianuarij 1619. coram bo. mem. Cardinali Veroſpio*) in actu viſitationis, qui viſa accedendi difficultate ad Eccleſiam de Elgoybar concurrentibus requiſitis *cap. ad audientiam de Eccleſ. ædif.* iuxta diſpoſitionem *Concilii Trid. ſeſſ. 21. cap. 4.* optimè decreuit aliam ædificare Eccleſiam in Alzola.

Non obſtat alias decantata nullitas contra examen teſtium, & loci inſpectionem, nam his abundantiſſimè dictæ deciſiones in hac cauſa factæ reſpondent.

Minùs releuant vltimi ſex teſtes vigore remiſſoriæ examinati, dum conantur diſtantiam loci diminuere, quia nullam aſſignant rationẽ
3 ſui dicti, † quod menſurauerint, vel menſurari viderint, ideò non probant, vt docet *Bart. in tract. teſtium num. 47.* & conuincuntur ex ſupra relatis. Ita etiam dum nituntur aſperitatem
4 tem viæ excludere, † minimè ſatiſfaciunt, nã opus eſſet, vt deponerent incolas ſine periculo, & incommodo horis condignis poſſe accedere ad Diuina audienda, & Sacramenta percipienda, *vt per Butr. in d. cap. ad audientiam num. 4. Ancar. num. 1. de Eccleſ. ædific.* Nam id di-
5 cimus poſſe, † quod commodè poſſumus; & non poſſe venire hora congrua, idem eſt ac nõ venire, vt notat *ibidem Ancar.* Et quia alijs etiã obiectionibus abundanter ſatiſfaciunt deciſiones ſupradictæ bon. me. Cardinalis Veroſpii, & Coccini, Domini concorditer reſponderunt eſſe ſtandum in deciſis etiam Rectore Oppidi de Elgoybar ſæpius citato non informante.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Mercurii 10. *Aprilis* 1641.

A R G V M E N T V M.

Obligatio filij familias ſubſtinetur non obſtante Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 152.* annullante generaliter omnes obligationes filiorum familias, quoties aſſeruit ſe viuere ſeorſum, ac tacitè emancipatum, & creditor iuſtam habuit cauſam credendi huiuſmodi aſſertioni, & veritas aſſertionis ex quibus reſultet?

S V M M A R I V M.

1 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 152. *annullans obligationes filiorum familias excipit caſus, in quibus locum non habet Sen. Conſultum Macedonianum, ſi ſcilicet filius familias aſſeruit ſe viuere ſeorſum à patre, ac tacitè emancipatum, & creditor iuſtam habuit cauſam credendi. & num. 14.*

2 *Aſſertio tamen filii familias, nec ipſi, nec patri nocet ſed vlterius requiritur, quod iuſta cauſa credendi concurrat.*

3 *Et aſſertionis veritas reſultat ex coniecturis, de quibus remiſſiue num. 4. 5. 6. 7. & 8.*

Contractus inter patrem, & filium non cadit. nu. 6.

Pater nequit pro filio fideiubere. ibid.

9 *Coniectura ſimul iuncta iuſtam probant credulitatis cauſam in creditore contrahente cum filiofamilias, quod pro patre familias publice habebatur.*

10 *Inſtrumentis publicis potius ſtandum eſt, quam teſtibus.*

11 *Officia empta à filio ex pecuniis patris tanquam profectitia non cenſentur donata.*

12 *Filius contrahere nequit ratione peculii Caſtrenſis niſi in cauſam eiuſdem peculii.*

13 *Creditor non tenetur aſſertioni filii familias credere, ſed debet inquirere qualitates, quia Statutum nedum prohibet, ſed etiam contractus annullat. Declara num. 14.*

15 *Falſa aſſertio filii familias non nocet patri quominus obligationem filii pro ſuo intereſſe poſſit impugnare.*

16 *Limita non procedere quando adeſt in creditore iuſta cauſa credendi, nec aliquod conſideratur intereſſe patris, dum executio in bonis filii, & non patris eſt facienda, & imputet ſibi filius, quod ſub doloſa aſſertione creditorem induxit ad ſecum contrahendum.*

D E C I S I O XL.

DOMINI dixerunt mandatum A. C. tanquam iuſtum eſſe exequendum; neque
1 obſtare Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 152.* † annullans generaliter omnes obligationes filiorum familias, quia excipit caſus, in quibus non habet locum Sen. Conſultum Macedonian. cui locus non eſt, vbi filius familias aſſeruit ſe viuere ſeorſum à patre, ac tacite emancipatũ, & creditor iuſtam habet cauſam credendi huiuſmodi aſſertioni, vt eſt *text. clar. in l. 1. ibi, cuiuſque affirmationi credidiſſe te iuſta ratione edocere potes C. ad Macedon. Gomeſ. var. reſol. tom. 2. cap. 6. num. 2. limit. 4. Mantic. de tacit. lib. 8. tit. 7. num. 20.*
2 quamuis ſola aſſertio filij, † nec ipſi, nec patri noceat, ſed vlterius concurrere debeat aliunde iuſta cauſa credendi, vt ſupra citati, & præcipuè *Gomeſ. d. limitat. 4. Caſ. Manent. deciſ. 71. n. 2. & ſeq.* Ac reſolutionis difficultas ſolum in eo reſidet an Caſeleſſius iuſtam habuit cauſam credendi Franciſcum Roſolinum filium familias viuere ſeorſum à patre, ac eſſe tacitè emancipatum, prout aſſeruit, cuius aſſertionis
3 veritas† reſultabat ex ſequentibus coniecturis *Paſchal. de pat. poteſt. par. 2. cap. 6. num. 132. Menoch.*
4 *præſumpt. 55. num. 27. & ſeq. lib. 6.* Primo † ex iuramento *Gomeſ. in prin. cap. 6. nu. 2. limit. 4. ibi vel iurauit Ciriac. controuerſ. forenſ. 387. numer. 34. & ſeqq. Gratian. in puncto Statut. Vrb. diſcept. 667. nu. 2. Rota in Romana Merc. 19. Ianuarij 1639. coram R. P. D. meo Veroſpio §. & viſum.* Quæ deciſio in §. *fin. verſ. etenim Statutum* diſtinguendo tradit, quod iuramenta doloſa præſumuntur in certis

certis caſibus, quod ex vi regulæ in ſtatuto fir-
matæ voluit eſſe à regula exceptos. Secundo
5 ex eo, † quod ante contractum cum Caſeleſio
plures alios contractus publicè celebrauerat,
vt in Sum. Caſeleſii numer. 5. ita tradit *gloſ. in l.* 1.
verb. iuſta ratione, ibi † *quia publicè pater familias*
habebatur ff. ad Macedonian. Manen. deciſ. 71. *num.* 5.
Mantic. de tacit. lib. 8. *tit.* 7. *num.* 21. eo magis quia
Franciſcus proprias pecunias in emptionem
6 Officiorum † erogauerat *Sum. Caſeleſii num.* 11.
& 12. & Hieronymus Franciſci pater fideiuſ-
ſor emptioni acceſſerat, quod manifeſtum eſt
ſignum emancipationis, aliàs enim in patrem
& filium contractus non cadit, prout in ſpe-
cie fideiuſsionis patris pro filio, *Rota in Bono-
nien. nullitatis contractus* 20. *Nouembr.* 1613. *coram
bon. mem. Seleucien. impreſſ. apud Marcheſ. de com-
miſſ. par.* 2. *fol.* 499. *num.* 3. *& par.* 1. *recent. dec.* 527.
Tertio quod Franciſcus publica Notariatus
7 officia † oſtiariatus Cancellariæ abſque vlla
decreti reſeruatione ſibimet acquiſierat, & li-
berè adminiſtrauerat, vt deponunt teſtes *Sum.
Caſeleſii num.* 9. quem caſum in Statuto excé-
ptum dixit *Rot. in terminis Officij Notariat. in Ro-
mana cenſus* 18. *Februarij* 1639. *coram Reuerendiſſ.
Domino meo Decano.* Quarto iuſta cauſa credu-
8 litatis † eo facilius admittitur in creditore fo-
renſe, *Rota in dicta Romana mercium §. & viſum
fuit.* Vltra quod Franciſcus habebat vxorem,
& filios, atque erat ætate maior, quæ conie-
9 cturæ † ſimul iunctæ probant iuſtam creduli-
tatis cauſam, *Bald. conſ.* 3. *num.* 4 *lib.* 3. *Soccin. Iun.
conſ.* 32. *num.* 24. *conſ.* 79. *num.* 14. *lib.* 2. *Roman. conſ.*
7. *num.* 3. *Ciriac. controuerſ.* 291. *nu.* 21. *Coccin. deciſ.*
497. *num.* 2.

Nec obſtat, quod teſtes pro Roſolino exa-
minati deponant pecunias in emptionem Of-
ficiorum erogatas fuiſſe patris, eidemque
à Franciſco redditam fuiſſe ſingulis menſibus
rationem de emolumentis Officiorum, quia
teſtibus huiuſmodi contradicunt dicta publi-
10 ca inſtrumenta, † quibus magis creditur *l.
cenſus ff. de probat. gloſſ. in c.* 3. *loco in verb. teſt. eodem
tit. Roman. conſ.* 319. *num.* 1. & fuit dictum *in Au-
guſtana Decimarum* 17. *Iunij* 1639. *coram Domino
meo Bichio*, nec ea, quæ inter domeſticos parie-
tes à patre, & filio inuicem inter ſe geruntur
elidere poſſunt ſupradicta ſigna exteriora ta-
citæ emancipationis, ex quibus oritur publi-
ca opinio, & conſequenter iuſta credulitatis
cauſa.

11 Minùs facit, quod officia † tanquam pro-
fectitia filio non cenſeantur donata. *Rot. dec.* 703
12 *num.* 7. *&* 13. & quod filius † non poſſit contra-
here ratione peculij Caſtrenſis, niſi in cauſam
eiuſdem peculij *Paſchal. d. cap.* 6. *num.* 125. nam
Officia forſan empta fuerunt de pecunijs filij
dotalibus, ac officia non conſiderata ſunt tã-
quam peculium Caſtrenſe, ſed deſeruiunt pro
argumento, quo creditor aſſertioni filij rectè
credere potuit.

Nec releuat ſi dicatur creditorem aſſertioni
13 filii credere non debiſſe, † ſed inquirere qua-
litates, quæ quidem ſtatutum nedum prohi-
bet, ſed etiam annullat contractus, *Gram. deciſ.*
1. *num.* 9. *& ſeqq. & videtur ſenſiſſe Ciriac. d. con-*
14 *trouerſ.* 387. *num.* 55. quia ſtatutum, † vt dictum
eſt ſupra expreſsè excipit caſus, in quibus lo-
cum non habet Macedonianũ, inter quos enu-
meratur aſſertio debitoris concurrente in cre-
ditore iuſta cauſa credendi *iux. text. in l.* 1. *C. ad
Macedonian.*

Denique non obſtat, quod filij falſa aſſertio
15 non noceat patri † quominus obligationem
filij pro ſuo intereſſe pater impugnare non
poſſit, *Paſchal. d. c.* 6. *ſub num.* 14. *verſ. notan. autem*,
16 nam hoc minimè procedit, † quando adeſt
in creditore iuſta cauſa credendi, neque in hoc
caſu aliquod pater videtur habere intereſſe,
dum exequutio in bonis filij, & non patris eſt
facienda, & filius ipſe ſibi imputet, quod ſic
ſub doloſa aſſertione creditorem induxit ad
ſecum contrahendum *Ciriac. d. controuerſ.* 387.
num. 1. *& ſeqq.*

Ex quibus Domini vtraque parte infor-
mante dixerunt mandatum A. C. eſſe exe-
quendum.

REATINA SVCCESSIONIS.

Luna 5. *Aprilis* 1641.

ARGVMENTVM.

Fideicõmiſſarius impedire nequit immiſſionem
hæredi hæredis grauati non probata identitate
bonorum fideicommiſſi per eum poſſeſſo-
rum, quæ tamen concludenter eſt probanda,
nam turbida exceptio immiſſionem hæredis
non retardat.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur ex nominatione patris in teſtamen-
to iuncto actu proportionabili inſtitutionis.*
2 *Filio competit immiſſio in bonis, & hæreditate patris,
probata filiatione, ac inſtitutione ex teſtamento.*
3 *Exceptio fideicommiſſi non impedit immiſſionem hæ-
redi, donec identitas bonorum à fideicommittente
poſſeſſorum pro parte fideicommiſſarij non ſit pro-
bata.*
4 *Et quidem plenè, & concludenter alias turbida ex-
ceptio immiſſionem hæredis non impedit, nec re-
tardat.*
5 *Inuentarium non afficit eos, qui eius confectioni non
interuenerunt.*
6 *Actio, & paſſio non cadit in eodem ſubiecto.*
7 *Bona empta, & acquiſita à filijs non cadunt ſub fi-
deicommiſſo patris.*
8 *Identitas bonorum fideicommiſſi probatur ex Inſtru-
mento diuiſionis inter vocatos, quaſi bona diuiſa
præſumantur à fideicommittente.*
9 *Declara hanc præſumptionem non procedere, quando
à die mortis Teſtatoris longum tempus inter-
ceſſit.*

DECISIO XLI.

CVM Auditor Cameræ Vincentio Sua-
rello immiſſionem in poſſeſſionem bo-
norum hæreditariorum Iulij ſui patris per ſen-
tentiam decreuiſſet, aliique de Scuarellis filij
Salui

Saluiab ea appellaſſent, cauſa mihi commiſſa
dubium propoſui. An ſententia A. C. confir-
manda ſit, vel infirmanda, & Domini ſine
difficultate pro confirmatione ſententiæ, re-
ſponderunt. Quia Vincentium eſſe filium Iu-
1 lij † colligebatur ex nominatione patris in te-
ſtamento iuncto actu proportionabili inſtitu-
tionis, vt voluit *Bald. in cap. ex transmiſſa ſub nu-
mer. 4. de reſtit. ſpol. Gozzad. conſ. 13. num. 52. & ſeq.
Surd. conſ. 1. numer. 47. Rot. deciſ. 472. num. 8. part. 1.*
2 *recetior.* cujus inſtitutionis, † & teſtamenti vi-
gore eidem immiſſio in bonis hæreditarijs *ex
remed. l. fin. Cod. de edict. diu. Adr. tollen. denegari non
poteſt.*

Neque enim obiectio de fideicommiſſo
Franciſci ſenioris per filios Sauli allegata viſa
eſt Dominis obſtare, quia dato etiam, quod
per obitum Iulij, ſine filijs legitimis purifica-
tum ſit fideicommiſſum ad eorum fauorem
3 tamen donec identitas bonorum à † fideicom-
mittente poſſeſſorum ab ipſis non probatur
huiuſmodi exceptione tueri ſe non poſſunt, vt
tradit *Alex. conſ. 82. num. 13. verſ. quantum autem
lib. 2. Crauett. conſ. 316. ſub num. 4. circa med. Grat.
diſcept. 215. num. 2. Rot. deciſ. 131. num. 1. par. 1. recen.*
Immò clare eſſet probanda, & concludenter
4 cùm turbida exceptio † immiſſionem hæredis
non retardet, *Seraph. dec. 271. num. 5. Rot. deciſ. 94.
num. 2. par. 5. recent.*

Nec etiam identitas illa bonorum, quam
dicti filij Sauli per inuentarium ab ipſis confe-
ctum probare nitebātur aliquid releuare dice-
5 batur, † quia hoc neque Vincentium, neque
Iulium eius auctorem afficere dictū fuit, cum
cum neuter in illo interuenerit, *Bart. in l. tutor,
qui repertorium num. 16. ff. de admin. tut. Gratian. di-
ſcept. 700. num. 3. Rot. deciſ. 120. num. 2. part. 1. recent.*
quamuis enim Iulius deinde comparendo de-
clarauit ſe vna cum alijs fideicommiſſarijs exi-
ſtere Sauli creditorem in ſcutis 2000. hoc non
ſolum minimè probat ipſum confectione In-
uentarij interfuiſſe, ſed imò potius indicat
bona in eodem deſcripta fideicommiſſo non
eſſe ſubiecta, cum aliter, ſi talia forent, ad
ipſos fideicommiſſarios ſpectarent iure domi-
nij, & non crediti, quale deſuper allegare non
6 poterant cum actio, & † paſſio in eodem ſub-
iecto non detur *l. 1. ff. de ſtipulat. ſeru. & in l. Vra-
nius ff. de fideiuſſ.*

Denique obſcura reddebatur allegata bo-
norum identitas ex ipſa filiorum Sauli, qui In-
uentarium confecerant aſſertione, plura bo-
na poſt obitum Franciſci fideicommittentis à
Iulio, & Saulo fuiſſe coempta, vt in Summa-
7 rio Vincentij *num. 5.* quæ vtique † fideicom-
miſſo patris nequaquam includuntur, vt tra-
dit *Peregr. de fideicomm. art. 6. num. 12. & 13. Seraph.
dec. 963. num. 6. Gregor. dec. 102. num. 10. Duran. de-
ciſ. 93. num. 7. & ſeqq.*

Minus ad identitatem bonorum probandam
ſuffragatur Inſtrumentum diuiſionis inter Iu-
8 lium, & fratres, quaſi † per hoc bona diuiſa
præſumantur à Patre fideicommittente pro-
ueniſſe. Quia hæc præſumptio amplius non
9 procedit, quando à † die mortis patris longum
tempus interceſſit, vt tenuit *Rot. deciſ. 225. nu. 5.
& ſeq. par. 5. recent.*

Tandem non obſtat, quod nec minus ipſe
Vincentius identitatem bonorum Iulij proba-
uerit, quia dixerunt DD. obiectum ſolum pro-
cedere in caſu, quo Vincentio nominatim in
certis corporibus data fuiſſet immiſſio, ſecus
verò, quando prout hic eſt data generaliter in
omnibus bonis hæreditarijs ſui patris, quorum
quantitas, & identitas benè poterit in exequu-
tione ſententiæ liquidari.

Ex quibus Domini dixerunt ſententiam
A. C. eſſe confirmandam, vtraque parte in-
formante.

PERVSINA LEGITIMAE.

Veneris 19. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Legitima ſemel liquidata diminuenda non eſt
ex nouis prætenſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Iura informia, & non recognita non probant.*
2 *Perceptio fructuum ex poſſeſſione non præſumitur in
re naturaliter non fructifera, niſi locationes pro-
bentur.*
3 *Fundamentum intentionis probandum eſt ab alle-
gante.*
4 *Omne qui dicit nihil excludit.*
5 *Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptuatis.*
6 *Identitas non probatur ex ſola nominatione generali
loci, vel prædij, niſi ſpecialis aliqua denominatio
concurrat.*
7 *Vel niſi probetur non extare in illa regione alia
prædia, ſeù bona eiuſdem nominis.*
8 *Dictio, omne, eſt generaliſſima, & omnium com-
prehenſiua.*
9 *Præſeruatio aliquorum arguit cætera omnia eſſe
excluſa.*

DECISIO XLII.

RENOVATA hodiè diſpoſitione ſuper
prætenſionibus, quas D. Ioſephus ad mi-
nuendam legitimæ ſummam DD. Franciſco,
& Fratribus debitam afferebat, Domini ſtete-
runt in primo loco deciſis, deberi ſcilicet Frā-
ciſco legitimam in tot bonis pro ſumma ſcu-
torum 1312. nulla facta diminutione ratione
dd. prætenſionum, ſuper quibus emanauerat
deciſio ſub die 4. Maij 1640.

Nam quoad partitam ſcut. 516. conflatam
ex annua penſione ſcutor. 12. vnius apothecæ,
vt in præterita deciſione dicebatur, ſolum pro
ſcutis 36. dabantur quietantiæ, pro ſcutis ve-
rò 75. exhibebatur quædam notula non ſub-
1 ſcripta: quæ iura † tanquam informia, & non
recognita non probabant, *Oldrad. conſ. 227. n. 6.
cum alijs in ead. deciſ. allegatis*, pro reliquis verò
nitebatur Ioſephus præſumptione, quod ſicuti
2 ſupradictæ ſummæ fuerant per Ioannem An-
tonium exactæ, ità & aliæ ſubſequentes, quod
tamen

tamen ſufficere viſum non eſt, quia vltra quod
verſamur in re naturaliter non fructifera, &
2 ſic ex † ſola poſſeſſione non intrat perceptio-
nis præſumptio, niſi etiam probaretur apothe-
cam hanc continuò ſtetiſſe locatam, *Rot. de-
ciſ.259.num.12.& 304. num. 15. par. 5. recentior.*

Apparebat vlterius Ioſephum quoque hanc
apotheeam poſſediſſe quandoquidem in lau-
do anni 1616. ſtatuebatur, quod Ioſephus de-
beret liberam Ioanni Antonio dictam apothe-
cam relaxare. Ideoque benè in præfato laudo
penſiones deducendæ præſeruabantur non
ſimpliciter, & abſolutè, ſed quæ ad manus
Ioannis Antonij perueniſſent, quod ſanè tan-
3 quam fundamentum † ſuæ intentionis erat à
Ioſepho probandum *ad text. in l.2. & l. quingenta
ff. de probat. & l. prima ff. de except. Crauett. conſ. 226.
num. 8.*

Demum conſiderabant Domini, quod pro-
bata etiam dictarum penſionum exactione,
nulla de ijs eſſet habenda ratio, quia licet il-
larum deductio præſeruata fuerit in laudo an-
ni 1616. non tamen legitur præſeruata in po-
ſteriori apoca liquidatoria de anno 1637. ſed
inimò ex illius tenore apparet fuiſſe deductũ
omne id quod vſque ad illam diem erat dedu-
4 cendum, qui enim dicit † omne, nihil exclu-
dit *l. Iulianus alias incipit teſtatorem 68. ff. de leg. 3.
& ibi gloſ. Marginal. & gloſ. in cap. ſolita §. Nobis
autem de maior. & obed. Rot. deciſ. 527. num. 7. par. 4.
recent.*

Quinimò cum in eadem apoca paulò infrà
reſeruata fuerint deducenda debita, & emptio-
nes, quæ vltrà iam producta produxiſſent Io-
5 ſephus, hæc exceptio † denotat omnes alias
partitas, ſeù prætenſiones fuiſſe in liquidatio-
ne compræhenſas *arg. text. in l. nam quod liquidæ
ff. de penn. legat. Natt. conſ. 159. num. 31. Rot. dec. 56.
num. 2. par. 4. recentior. Cyriac. controu. 55. num. 8.
& 9.*

Quò verò ad bona, quorum valorem eſſe
pariter deducendum prætendebat Ioſephus,
tanquam empta poſt mortem Ioſephi ſenio-
ris, ideòque malè relata in calculum hæredi-
tatis eiuſdem, Domini dixerunt nullo modo
probari dicta bona poſita eſſe in calculo d. hæ-
reditatis, proindeq; ceſſare ſubductionis fun-
damentum, nam licet bona in vocabulo *Pa-
piani, Sancti Conſtantij, Pontis Felcini*, & alia data
Summ. Ioſephi *num. 3.* conueniant in nomine
cum alijs poſitis in calculo dictæ hæreditatis
eodem Summario *num. 4.* non tamen proban-
tur eſſe eadem, cũ ſola conformitas in nomi-
ne generali loci, vel prædij non probet identi-
6 tatem, niſi † ſpecialis aliqua demonſtratio con-
currat, *Rot. apud Buratt. deciſ. 132. num. 8. & de-
ciſ. 602. num. 11. & in recentior. deciſ. 404. numer. 2.
par. 1. & deciſ. 258. num. 12. par. 5.* vel niſi probe-
7 tur † non extare in illa regione alia prædia, ſeù
bona eiuſdem nominis, *Rot. deciſ. 81. num. 38.
par. 5. recent.* Imò diuerſa omninò eſſe arguit
ipſa pretij notabilis differentia, vt patet ex col-
latione facta Summar. Franciſci *num. ..* gratis
quoque Ioſephus aſſerit dicta bona in illis eſſe
compræhenſa, cum tamen hoc tanquam ſuæ
intentionis fundamentum liquidò deberet
probare iuribus ſupra allegatis.

Quò verò ad partitam ſcutorum 508. quæ
Ioannes Antonius vigore laudi emanati de
anno 1618. conſecutus fuerat, quod tamen
laudum à Rota fuerat reuocatum, & pro ea-
dem ſumma Ioſephus mandatum obtinuerat,
proindeque dictam ſummam cum debito le-
gitimę compenſandam prętendebat Ioſephus:
Cenſuerunt Domini dictam partitam excom-
putatam omninò eſſe, quandoquidem pro ea
mandatum de anno 1634. fuerat obtentum,
& partita hæc erat partibus ſatis nota. Vndè
cum de anno 1637. emanauerit apoca liquida-
toria legitimæ, in eaque afferatur deductum
eſſe omne id, quod vſque ad eam diem dedu-
cendum erat, dicendum eſt dictam partitam
8 eſſe deductam, ponderando † dictionem
omne, quæ eſt generaliſſima, & omnium com-
præhenſiua. *Surd. deciſ. 255. num. 7. Rot. d. dec. 527
num. 7. par. 4. recent.* & attenta prætenſione em-
ptionum nondum productarum, quæ arguit
9 cætera omnia eſſe excluſa † *d. l. nam quod liqui-
da ff. de penu. legat. Ciriac. alleg. controu. 55. num. 9.*

Prout nec releuare viſum eſt, quod dice-
batur de calculatione negotij ſerui, ſeu ſapo-
thecæ facta in laudo anni 1618. quia omiſſis
alijs reſponſionibus ſat eſt dicere, quod dictum
negocium non apparet eſſe de bonis emptis
poſt mortem Ioſephi ſenioris, quæ tantùm
deducenda præſeruabantur in apoca liquida-
toria legitimæ.

Et ita &c.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 19. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Teſtator vocans proximiorem de domo com-
præhendit, tam maſculum, quam fæminam,
& appellatione domus veniunt, tam hi, qui
ſunt de familia per coniugium, quam per ag-
gregationem.

SVMMARIVM.

1 *Nomen proximior, tam maſculum, quam fœminam
complectitur.*

2 *Fœmina deſcendens ex maſculo dicitur de domo, &
agnatione, licet eiuſdem ſit finis.*

3 *Teſtator ſi in ſubſtitutione proximioris ad alios gra-
dus ſubſtitutionis non eſt digreſſus, agnationis con-
ſeruationem vltrà primum proximiorem ſubſtitu-
tioni non dicitur reſpexiſſe, & in hoc expirat.*

4 *Appellatione domus Teſtatoris veniunt, tam qui ſunt
de familia per coniugium, quam per aggregatio-
nem.*

5 *Præſertim, quando aggregatio eſt facta ab ipſo Teſta-
tore.*

6 *Filia ſequitur familiam patris.*

7 *Agnationis ratio conſiderata cenſetur à Teſtatore ex
prohibitione alienationis poſt omnes ſubſtitutiones.*

8 *Declara non procedere, quando ratio expreſſa eſt re-
ſtricta ad perſonas ſubſtitutas, & prohibitio aliena-
tionis*

tionis legitur conſecutiua ad præcedentes ſubſtitu-
tiones relatiua ad perſonas ſubſtitutas, tunc fidei-
commiſſum vltrà perſonas, & caſus expreſſos non
egreditur, & nu. 10. amplius num. 11.
9 *Alienationis prohibitio prolata in caſu confiſcationis*
non extendit fideicommiſſum in caſum mortis re-
lictum.

DECISIO XLIII.

IOANNES Antonius Auguſtinus in defe-
ctum lineæ maſculinæ Annibalis, & fra-
trum ex ſorore ſua Pace genitorum, quos ar-
ma pariter, & cognomen Auguſtini abſque
aliqua immixtione aſſumere iuſſerat, ſubſtituit
de familia ſibi proximiorem his verbis, *Et in*
defetto di linea maſcolina di tutti i ſuoi heredi instituti,
e ſuſtituiti, come ſopra (che à Dio non piaccia) la ſua
heredità deuolui, ſpetti, & appartenghi intieramente
à quello della ſua caſa, che à detto Teſtatore sarà più
proſſimo, purificato itaque hodiè ad fauorem
proximioris fideicommiſſo concurrente Lau-
ra filia Annibalis ad familiam aggregati cum
Silueſtro de originali Auguſtini domo, Dubi-
tatum fuit ad cuius fauorem illud hodiè ſit pu-
rificatum? & Domini pro Laura reſponderunt
moti ea ratione, quia regulariter nomen pro-
1 ximioris † tàm maſculum, quam fœminam
2 complectitur, quæ † ex maſculo deſcendens
dicitur de domo, & agnatione, licet eiuſdem
ſit finis *l. pronunciatio ff. de verb. ſignif. Gregor. de-*
ciſ. 464. num. 11. Rot. dec. 518. num. 3. par. 4. recentior.
deciſ. 151. num. 2. par. 5. Quod in propoſito caſu
benè ſubſiſtere dicebatur, quia cum Teſtator
3 in † ſubſtitutione proximioris ad alios gradus
ſubſtitutionis non fuerit digreſſus, agnationis
conſeruationem vltra primum proximiorem
ſubſtitutum non reſpexit, & in hoc expirat,
Gabr. conſ. 106. num. 26. & 29. lib. 1. Peregr. conſ. 52.
num. 9. lib. 4. Gregor. dec 464. nu. 20. & fuit dictum
in Tiburtina fideicõmiſſi 6. Martij, & 27. Iunij 1640
coram R.P.D. Panzirolo, & appellatione domus
4 Teſtatoris † ibi *di caſa ſua*, veniunt tam illi, qui
ſunt de familia per coniugium, quam per ag-
gregationem, *Gabr. conſ. 132. num. 58. & ſeq. lib. 1.*
Peregr. de fideicomm. art. 22. num. 27. Rot. deciſ. 697.
num. 5. & 6. par. 1. recent. Tantò magis, quia ag-
gregatio facta eſt ab ipſo Teſtatore ad tradita,
per Menoch. conſ. 30. num. 14. & prædilectæ fami-
liæ originariæ, *Rot. deciſ. 319. num. 3. verſ. et de iſta*
par. 1. recent. Cum itaque Laura ſit in gradu
proximior, vt non controuertitur, & de fami-
lia aggregata cenſeatur eo ipſo, quod eſt filia
6 Annibalis, † cuius familiam ſequitur *§. vulgò*
inſtit. de ſucceſſ. cognat. ad eius fauorem dici debet
purificatum eſſe fideicommiſſum.

Non obſtat ratio expreſſa, & prohibitio alie-
7 nationis à † teſtatore facta poſt omnes ſubſti-
tutiones, vt per hanc perpetuo agnatio conſi-
derata intelligatur. Quia ipſa ratio expreſſa
8 reſtricta eſt ad † perſonas ſubſtitutas, ibi, *che ſi*
habbia perpetuamente conſeruar trà di loro, prout il-
la ratio expreſſa poſt diſpoſitionem in caſu
confiſcationis, ibi, *Acciò detta heredità ſi conſerui*
nella famiglia, & agnatione di detto Annibile, & al-
tri ſudetti, reſtringendo rationem ad perſonas
ſuprà ſubſtitutas, imò cum ſit prolata in caſu
confiſcationis non extendit fideicommiſſum
in caſum mortis relictum, *Rot. dec. 368. num. 7.*
par. 5. recentior. & in Tiburtina fideicommiſſi 16.
Martij, & 27. Iunij 1640. coram D. meo Panzirolo.
Ita quælibet alia ratio appoſita legitur ad præ-
cedentia reſtricta. Ita pariter prohibitio aliena-
10 tionis † legitur conſecutiua ad præcedentes
ſubſtitutiones, relatiua ad perſonas ſubſtitu-
tas ibi, *à quali tutti prohibiſce &c.* adeò quod fi-
deicommiſſum vltrà perſonas, & caſus ex-
preſſos non ampliat, vt tradit *Dec. conſ. 636.*
Rimin. Iun conſ. 279. num. 97. Menoch. conſ. 376. n. 49.
11 quatenus † aliæ quoque perſonæ ſub eadem
ratione poſſint comprehendi, *Bart. in l. qua li-*
beris §. Hæc verba in fine ff. de vulg. & pupill. ſubſt.
Rota in Bononien. bonorum de Sanctis 15. Martij
1641. coram R.P.D. Bichio.

Nec releuat, quod Teſtator, dum permiſe-
rat Franciſco filio naturali diſponere de domo
ſibi legata in illos de domo, & familia de Au-
guſtinis incluſit omnes filios maſculos Fran-
ciſci Rubei, dummodo aſſumant arma, &
cognomen de Auguſtinis eo ipſo ſolos ma-
ſculos viſus ſit voluiſſe aggregare, quia in ea-
dem domo huiuſmodi verba relata ad filios
maſculos Franciſci Rubei tanquam ſtipites
non excludunt aggregationem deſcenden-
tium, qui parentum, & ſtipitum maſculorum
familiam ſequuntur.

Ex quibus Domini vtraque parte infor-
mante pro Laura reſponderunt &c.

ROMANA SEPARATIONIS THORI.

Lunæ 22. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Sententia ſuper ſeparatione Thori, & amiſſione dotis ob adulterium commiſſum ſi tranſitum fecit in iudicatum venit exequenda.

SVMMARIVM.

1 *Maritus ob commiſſum ab vxore adulterium petere poteſt nedum Thori ſeparationem, ſed vlterius ipſam dotem amiſiſſe.*
2 *Adulterium probatur ex confeſſione mulieris emiſſa in iudicio criminali, quæ etiam inter eaſdem partes probat in ciuili iunctis præſertim Teſtium depoſitionibus.*
3 *Sententia ob non interpoſitam appellationem infra decem dies tranſit in iudicatum.*
4 *Et decem dies currunt à die lata ſententia, quando perſonalis citatio interceſſit.*
5 *Res iudicata habet poſt ſe executionem.*

DECISIO XLIV.

PER ſententiam Eminentiſſimi Cardinalis
Vicarij Vrbis pronunciatum fuit eſſe lo-
cum ſeparationi Thori inter Leandrum, &
Margaritam, eamque propter adulterium do-
tem amiſiſſe. Quam ſententiã hodiè Domi-
ni confirmarunt tanquam iuſtam, cum ab
1 adulterium paſſo † vtrumque pati poſſit *cap.*
plerum-

*plerumque de donat.inter vir.& vxor. Franch.deciſ.
244.ſub num.3.cum alys alleg. in deciſ.751. num.1.
part.4. diuerſ. & deciſ.164. num.4. par.5. recentior.*
2 De probatione verò adulterij † per Margari-
tam commiſſi dubitari non poteſt, quando-
quidem de eo per explicitam ipſius in iudicio
criminali confeſſionem conſtat, quæ confeſ-
ſio probat inter eaſdem perſonas etiam in iu-
dicio ciuili præſertim iunctis depoſitionibus
Teſtium, *Dec.in l.2.num.62.verſ.et concludit C.de
edend. Rot.in dicta deciſ.751.num.4.part.4. diuerſor.*
Vlterius hæc ſententia per non interpoſitam
2 à Margarita appellationem † infra decem dies
tranſijt in iudicatum, *cap.non ſolùm cap. cum ſit
Romana de appell.Rot. deciſ.385.num.1. par.1.rec.*
4 Dies enim iſti currere cæperunt † à die latæ
ſententiæ, ſtante ad hanc citatione perſonali
contrà Margheritam executa. *Gratian.dec.364.*
3 *num.2.* Quarè cum res iudicata †† poſt ſe ha-
beat executionem *l.ſi ſe non obtulit §.ſi ex conuen-
tione ff.de re iud.Rot.dec.69.n:3.par.6.recent.* & fuit
dictum *in Romana Vinea 24.Maij 1602. coram bo.
mem. Litta;* Domini Leandro ſolum informan-
te reſponderunt ſententiam eſſe exequendam.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE CARDELLIS.

Veneris 26. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Alienatio facta ex bonis fideicommiſſi pro ſol-
uendo ære alieno Teſtatoris, & maximè ex
cauſa dotis impedit fideicommiſſario immiſ-
ſionem.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei fideicommiſſariæ ſubſtinetur ex ſolutio-
ne æris alieni Teſtatoris, & num.3.& 8.*
2 *Teſtator fideicommittendo, vel prohibendo aliena-
tionem bonorum non præiudicat creditoribus hypo-
thecariys.*
4 *Ad fideicommiſſum particulare inducendum ſuper
aliqua domo non ſufficit præceptum Teſtatoris illam
per hæredem inhabitandi, quia ſolum affectionem
probat.*
5 *Fideicommiſſum particulare, ex quibus inductum
non dicatur à Teſtatore?*
6 *Determinatio eadem vtramque diſpoſitionem æquali-
ter determinat.*
7 *Teſtator fideicommiſſo vniuerſali poteſt aliquod onus
adiungere puta inhabitandi aliquam domum per-
granatum, & ſimilia.*
9 *Dos ex bonis fideicommiſſi non obſtante ſpeciali
prohibitione Teſtatoris detrahi poteſt in ſubſi-
dium.*
10 *Dos, quando eſt iam detracta ex bonis fideicommiſſi
onus probandi adeſſe bona libera incumbit fidei-
commiſſario, quicquid dicendum ſit ſi dos nondum
ſit ſoluta.*
11 *Bona fideicommiſſi alienata ex cauſa dotis exeunt de
fideicommiſſo non obſtante, quod iterum ſint re-
dempta.*

DECISIO XLV.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
in hac cauſa ſub die 4.Iunij anni præte-
riti iterum denegando Scipioni Vrſino immiſ-
ſionem in domo magna, quondam Iulij Car-
delli hodie à Michaele, & Cæſare fratribus de
Papinis poſſeſſa, quia huius domus alienatio
ſubſtinere viſa eſt ex capite æris alieni Teſta-
toris cum hypotheca ad fauorem creditoris
ratione ſcutorum 2500.ſpectantium ad Theo-
ricam iuniorem tanquam ipſius propriam do-
1 tem, † cui Teſtator † fideicommittendo, vel
alienationem prohibendo præiudicare non
potuit ex plenè deductis *in Romana fideicommiſſi
de Zuccaris 14.Nouembris 1639.coram R.P.D. meo
Dunozetto*, eandem alienationem etiam benè
3 ſubſiſtere dictum fuit † ex credito dotali Flo-
ren.1000.& donationis propter nuptias Aure-
liæ matris Teſtatoris, quæ Aurelia Fabritium
domus venditorem hæredem inſtituit Summ.
de Papinis *num.4.* ac etiam ex legato Stephani
patris Teſtatoris eodem Summar. de Papinis
num.2.

Neque fideicommiſſum particulare, quod
in hac domo ſupponebat Scipio, Dominis vi-
ſum fuit adeſſe, nam ad hoc inducendum
4 non † ſufficit præceptum Teſtatoris illam per
hæredem inhabitandi, quia ſolum affectionem
probat, cui ſatis conſultum fuit mediante fi-
deicommiſſo vniuerſali cum ſtrictiſſima pro-
hibitione alienationis reddita ratione, vt eius
bona ſtabilia, remaneant in domo ipſius, &
familia. Vndè cum hæc diſpoſitio poſſit pare-
re effectum à teſtatore contemplatum citrà
5 multiplicationem fideicommiſſorum † non
cenſetur per eam inductum particulare, ſeù
nouum fideicommiſſum *l. pater §. fin. ff.de leg.
tertio Rota in Vrbeuetana fideicommiſſi 28. Aprilis
1596.coram bon.memor. Cardinali Pamphilio relat.
deciſ.466.num.2.lit.E.par.4. diuerſ.* Maximè quia
præceptum inhabitandi domum non adijcitur
in cap.ſeparato, ſed in ventre fideicommiſſi vni-
uerſalis vna cum onere aſſumendi nomen, &
inſignia familiæ Teſtatoris. Vndè ſicut pri-
mum famulatur fideicommiſſo vniuerſali,
ita & alterum, vt eadem determinatio vtrum-
6 que † reſpiciens æqualiter determinet iuxtà
text.in l.iam hoc iure ff.de vulgar. & pupill. ſubſtit.
Immò ſimilis purificatio vtriuſque oneris re-
petitur inferius in ſubſtitutione in eodem te-
ſtamento, ibi, *Et ſi caſu quo Alexander nollet ſe deno-
minare de domo Cardellia, & nollet inhabitare in di-
cta domo, ſeù decederet ſine filijs &c. ſubſtituit &c.*
ex quo dignoſcitur inhabitationem domus
7 eſſe † onus iniunctum fideicommiſſo vniuer-
ſali, vt potuit *ad text.in l.in fideicommiſſaria ff. ad
Trebell.l.ſi ita relictum, §.pegaſus de leg. 2. Surd.
conſ.291.num.9.* Et adiectum per modum con-
ditionis, ſub qua fideicommiſſum vniuerſale
purificaretur non ſecus, ac per ceſſationem à
geſtatione inſignium, vel obitum hæredis gra-
uati ſine filijs. Poſita ergo vnitate fideicom-
miſſi vniuerſalis benè ſubſtinetur alienatio
8 dictæ domus † ex credito dotali ſaltem Theo-
doricæ

Digitized by Google

doricæ iunioris ſcut. 2500. & ſulpitiæ, & Iouiæ filiarum Teſtatoris non obſtante prohibitione alienationis generaliter concepta, quia nec
9 ſpecialis, quoad † dotes illatum obſtaret detractioni in ſubſidium ex dicto fideicommiſſo *Dec. conſ. 519. num. 4. verſ. ſecundo Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 521. num. 7. & quaſt. 532. num. 20. & conſ. 7. numer. 17. Rot. deciſ. 312. num. 6. par. 6. recentior. & in Romana dotis 3. Decembris 1640. coram bon. memor. Coccino*.

Non obſtat quod pro parte Scipionis aſſeratur extitiſſe alia bona libera, quia cum dotes iam fuerint ſolutæ mediante venditionis domus, quæ à Papinis emptoribus hodiè poſſi-
10 detur, incumbit Scipioni onus probandi exiſtentiam bonorum liberorum, quicquid eſſet, ſi de dotibus nunc ſoluendis ageretur, *Curt. ſen. conſ. 27. num. 17. Grat. diſcept. 331. numer. 22. & ſeq. Ciriac. controu. 5. num. 103. Duran. deciſ. 241. n. 4.* & fuit dictum *in Reatina bonorum 5. Maij 1632. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Bonon. fideicommiſſi 16. Martij 1640. coram Domino meo Bichio.* Inuentarium verò ad probandum exiſtentiam bonorum liberorum à Scipione productum præter ſtabilia vniuerſali fideicõmiſſo ſubiecta ſolum continet aliqua mobilia, & credita, quæ tamen non probantur aſcendere ad debitum dotium excedentium ſcuta 7000. vltra alia debita Teſtatoris.

Minus obſtat, quod domus hæc deindè fuerit redempta, & iterum vendita. Nam ex pri-
11 ma alienatione † pro dictis dotibus exijt de fideicommiſſo, nec ſubſequens redemptio facta eſt ad commodum hæredis, ſed Comitis della Genga, cui Auila primus emptor retrouendidit conſentientiente primo venditore, ad cuius manus domus nõ fuit reuerſa, quamuis peruenerit prętium pacti de retrouendendendo remiſſi ſecundo emptori, quod quidem prętium verſum fuit in ſolutionem dotium à Teſtatore debitarum cum ceſſione iurium ad fauorem emptoris.

Ex quibus cum venditio dictæ domus amplius impugnari non poſſit, Domini perſiſtendo in deciſis dixerunt, immiſſionem eſse Scipioni denegandam vtraque parte informante &c.

GERVNDEN. IVRISDICTIONIS.

Lunæ 29. Aprilis 1641.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo non eſt inhibendum in exercitio iuriſdictionis in concernentibus cultum diuinum non obſtante laudo inter ipſum, & Abbatem, in quo Abbati tribuitur iuriſdictio, quia intelligitur cumulatiuè non priuatiuè, quoad Epiſcopum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in concernentibus cultum diuinum poteſt decreta edere non obſtante laudo inter ipſum, & Abbatem quoties Abbas negligenter ſe geſſit circa ea, quæ cultum diuinum concernunt.*

2 *Iuriſdictio cenſetur inferiori conceſſa cumulatiuè non priuatiuè.*

3 *Maximè, quando iuriſdictio apparet conceſſa ex conuentione inter Epiſcopum, & inferiorem.*

4 *Amplia procedere tquamuis adſit dictio taxatiua tãtum, & agatur de tali ſpecie cauſarum, quæ propriè ordinario competebant.*

5 *Iuriſdictio cumulatiua, ex quibus inducatur? Verbum* poſſint, *quid ſignificat? ibid.*

6 *Iudex in dubio ſemper præſumitur procedere ea iuriſdictione, qua poteſt.*

DECISIO XLVI.

QVAMVIS alias Rota coram me ſub die prima Iulij 1639. reſpondiſſet Reuerendiſſimo Epiſcopo Gerunden. eſſe inhibendum ne per edictum ab ipſo promulgatum circà modum aſſiſtendi Sanctiſſimo Sacramẽto per vnum Canonicum, & duos Beneficiatos Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Fælicis, Abbas, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ in ſua poſſeſſione ciuilis iuriſdictionis, ac vniuerſæ adminiſtrationis eorum, quæ diuinum cultum tangerent, priuarentur ex fundamentis in dicta deciſione deductis: obtenta tamen per Epiſcopum noua audientia, placuit hodiè DD. à dicta reſolutione recedere. Quia cum totum Abbatis, & Capituli fundamentum conſiſtat in laudo de anno 1318. inter Epiſcopum, & Capitulum emologato, in quo habetur, quod Abbas cognoſcere poſſit, & iudicialiter procedere circa ea, quæ concernunt cultum diuinum, tamen cum ipſe Abbas in cuſtodiendo Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum negligenter ſe geſ-
1 ſerit, benè potuit Epiſcopus dicto laudo, & priuilegio exemptionis non obſtante per decretum prouidere *arg. tex. in clem. prima §. Ne igitur de celebr. miſſar. & Clem. quia contingit in princ. §. in quo ſi forte de rel. dom. & diſponit Sac. Conc. Trid. cap. 8. ſeſſ. 21. de ref.*

Deinde conſiderabant Domini, quod licèt laudum tribuat Abbati facultatem procedendi contrà Canonicos, & Beneficiatos in his, quæ concernunt cultum diuinum non tamen per hoc Epiſcopus idem facere prohibeatur. Vndè iuriſdictio potius cumulatiue, quam priuatiuè cõceſſa cenſetur, vt dixit *Rota dec. 33. num. 1. part. 2. recentior.* Tantò potiùs, quia hæc iuriſdictio fuit Abbati conceſsa ex conuentio-
3 ne † inter ipſum, & Epiſcopum vigore laudi, quod magis infert cumulatiuã, *Buratt. dec. 912. num. 4.* vbi firmatur id procedere† etiamſi adeſ-
4 ſet dictio† taxatiua *tantum*, maximè cum agatur de tali iuriſdictione in tali ſpecie cauſarum, quæ propriè ordinario competebant ex *not. per Bart. in l. prima Cod. de offic. Pref. Vrbis.*

Non obſtat, quod pro parte Abbatis aſſeratur priuatiuè iuriſdictio ſibi in laudo conceſſa, vt ſupponebat deciſio, quæ reuidetur. Quia particula priuatiuè in laudo expreſsa reſtringitur ſolùm ad cauſas ciuiles vertentes inter Canonicos, & Clericos: In ijs verò, quæ concernunt cultum diuinum diſponitur per Capitulum ſeparatum, non fit mentio de priuatiuà; Immò verba illa, *pronunciamus etiam quod*

Digitized by Google

*idem Abbas, & Succeſſores circa omnia, quæ tangunt
officium diuinum poſſint Canonicos, & Clericos ipſius
Eccleſiæ ſeruientes compellere &c.* indicant potius
5 meram facultatem, & conſequenter iuriſdi-
ctionem cumulatiuam, id enim ſignificat ver-
bum, *poſſint*, vt latè *per Aretin.conſ.*102.*num.*1.*&
ſeq. Menoch. de præſumpt. libr.* 2. *præſumption.* 18.
*num.*26.

Nec obſtat, quod dicebatur, Epiſcopum
debuiſſe procedere tanquam Sedis Apoſtolicę
delegatum, & illud in Decreto expreſſiſſe.
6 Quia Iudex in dubio ſemper † præſumitur ea
iuriſdictione procedere, qua poteſt, vt per *Abb.
& Felin. firmat Seraph. dec.*549.*num.*2.

Ex quibus Domini à deciſis recedendo di-
xerunt in concernentibus cultum diuinum
Epiſcopo non eſſe inhibendum, vtraque parte
informante.

MVTINEN. BONORVM.

Lunæ 29. *Aprilis* 1641.

ARGVMENTVM.

Mandatum executiuum ad inſtantiam vendito-
ris eſt relaxandum contrà emptorem ad ſol-
uendum reſiduum prætij conuenti. Reliqua
deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Reus ſuam exceptionem probare tenetur.*

2 *Venditor tenetur rem venditam realiter tradere per
actum verum, nec ſufficit ad hunc effectum ſola
clauſula conſtituti, quæ dicitur traditio per actum
fictum.*

3 *Clauſula conſtituti ſuper corpore incerto abſque ex-
preſſione confinium nihil operatur.*

4 *Menſuratio facta à Perito non accedente ad locum
controuerſum nihil operatur.*

5 *Relatio Periti facta parte non citata non releuat.*

6 *Emptor prætendens aliqua bona eſſe in venditione
comprehenſa probare tenetur, alias non præſumun-
tur comprehenſa.*

7 *Res, quod ſit libera, non feudalis probatur ex contra-
ctibus initis tanquam de re libera.*

DECISIO XLVII.

Hippolytus Marchio Bellincinus emerat
à Ioanne Maria Marchione Fontana
Montis Albani Marchionatum, & Ciani Co-
mitatum pro ſcutis 24. mill. & perſolutis in
numerata pecunia ſcut.1000. traditaque domo
in Ciuitate Mutinæ, & prædio quodam dicto
la Peſcara pro ſcut.15. mill. Aliud aſſignauerat
prædium partim in communi Stuffioni, par-
tim in Communi Raccarini aſſerendo illud
eſſe bebulcarum 120. computando ſcut.44. ½.
pro qulibet bebulca conſtituendo ſummam
ſcut.5340. Attamen, quia prædium hoc in
menſuratione per Peritum Bellincino ſæpius
citato facta repertum fuit eſſe ſolum bebul-
carum 22.tab.60.ped.10.vnc.3. ab Bellincinum
pertinentium; Motis in partibus duobus Iu-
dicijs contrà Bellincinum, tam ſuper conſi-
gnatione promiſſæ poſſeſſionis, quam etiam
ſuper ſolutione prætij reſidui bonorum vſque
ad ſummam ſcut. 24. mill. in vtroque Bellin-
cino condemnato appellationis cauſa vnita,
vtraque ex eadem procedente radice, mihiq;
commiſſa dubitaui; An ſit relaxandum man-
datum pro reſiduo prætij bonorum, de qui-
bus agitur, & pro qua ſumma? Et Domini
reſponderunt eſſe relaxandum pro ſcut. 7007.
lib.1.9. quorum ſingula lib. quinque, & ſoli-
dos tres monetæ Mutinæ contineant, quia
Marchio Fontana habet intentionem ſuam
fundatam in publico Inſtrumento.

Neque obſtat exceptio Bellincini, quod bo-
na in computum prætij in Inſtrumento vendi-
tori aſſignata non fuerint menſurata; Nam
1 Bellincino tanquam reo † incumbit onus pro-
bandi ſuam exceptionem quid, & quantum
dederit Fontanæ, & cum effectu bona ipſi tra-
diderint, ad quod non ſufficit clauſula conſti-
2 tuti, † quæ dicitur traditio per actum fictum,
ſed venditor tenetur tradere per actum verum
vt tradit *Alex.conſ.*25.*num.*7.*lib.*2. *Surd. conſ.*13.
*num.*12.*& ſeqq. Rota in Sancta Seuerini Domus* 22.
May 1622.*coram Remboldo, & in Romana Domus*
6.*Februarij* 1640.*coram R.P.D. Panzirolo*. Vltrà
3 quod clauſula conſtituti † in hoc caſu appo-
ſita ſuper corpore incerto abſque expreſſione
confinium nihil operatur, *Pariſ.conſ.*59.*num.*17.
*lib.*1.

Minuſque obſtat, quod poſtea facta fuerit
menſuratio à Perito Bellincini, quia Peritus
4 huiuſmodi † ad locum non acceſſit, nec retu-
5 lit parte citata, † prout ſaltem in vno ex illis
actibus pro validitate requirebatur, vt tradit
Salicet. in l. fin. num. 10. *C. de contrah. emptione Bart.
in l. Theopompus num.*11.*ff. de dot. prælegat. Buratt.
deciſ.*70.*num.*1.*&* 2.*Ludouiſ. dec.*545.*num.*9.

Nec releuat altera exceptio rei non liberè
traditæ ſub prætextu, quod D. Marchio Fon-
tana conceſſerit quædam bona Monacis San-
cti Petri Mutinen., & quod in dictis bonis
adeſſent duæ Turres, quas aſſerit pertinuiſſe
ad hoc feudum, quia cum venditio facta fuerit
de Caſtro cum omnibus pertinentijs iuxtà cō-
ceſſiones in inueſtituris factis, ſi emptor præ-
6 tendit † bona cum Turribus eſſe vendita, de-
bet probare eſſe comprehenſa in inueſtituris,
alias præſumuntur comprehenſa, *Crauett. conſ.*
293.*num.*5.*Roland.conſ.*2.*nu.*21.*lib.*3.*Aret.conſ.*164
*num.*3. cum alijs relatis *per Giouagn. conſ.*43.*n.*3.
libr. 2.

Pariterque non iuuat Bellincinum vltima
exceptio de Turri Montis Turturis ſibi con-
ceſſa tanquam libera, quam conſequi vtpotè
feudalem non potuerit; Nam reuera Turrim
7 hanc eſſe liberam conſtat † ex contractibus
deſuper tanquam de re libera initis ab Officia-
libus eiuſdem Ducis, cuius eſſe feudum alle-
gabatur, *Surd.conſ.*151.*num.*34.*in fin.& ſeqq. Rot.
in recent.deciſ.*212.*num.*6.*ad med. par.*6.

Computis igitur ſcutis 15000. pro prædio
Peſcaræ, & domo Mutinæ, ſcutiſque 1000.
ſolutis in numerata pecunia, ac ſcut 992. lib.3.
ſol.14. pro prętio bebulcarū 22.tab.60. ped.10.
vnc.3. Remanent reſidui ſcut.7007. libr.1. ſo-
lid.9.

lid. 9. Quibus additis fructibus vſque in præſentem diem decurſis ad rationem quatuor pro centenario ſecundum taxam in Inſtrumento conuentam conſtituitur ſumma ſcutor. 8735. Pro quibus Domini mandatum eſſe relaxandum dixerunt vtraque Parte informante &c.

CALAGVRITANA BENEEICII.

Lunæ 27. Maij 1641.

ARGVMENTVM.

Appellatio ſuſpenſiua ad vtrumque effectum datur ab inſtitutione, quando fuit iudicialiter proceſſum, & quando dicatur fuiſſe iudicialiter proceſſum? Appellatio in beneficijs patrimonialibus admittitur ad vtrumque effectum, nec in his locum habet Conſtitutio ſan. mem. Pij V. nec Sacrum Concilium Tridentinum ſuper prouiſione parochialium.

SVMMARIVM.

1 *Ad Inſtitutionem, ſiue collationem, quando dicatur fuiſſe iudicialiter proceſſum?*

2 *Appellatio ad vtrumque effectum datur ab inſtitutione, quoties fuit iudicialiter proceſſum, quia tunc inſtitutio, ſiue collatio vim habet diffinitiua.*

3 *Attentata ſunt, tam præſentatio, quam collatio facta de beneficio pendente termino ad appellandum, quæ ſaltim per viam nullitatis veniunt reuocanda.*

4 *Reprobatus in primo examine de partibus ſi deindè fuit in Curia approbatus ex hoc nouo examine dicitur ei fuiſſe illatum grauamen.*

5 *Grauamen illatum ab Examinatoribus de partibus detegitur ex nouo examine in Curia, in quo reprobatus approbationem reportauit.*

6 *Conſtitutio ſan. mem. Pij V. & Concil. Tridentinum ſuper prouiſione parochialium locum non habent in beneficijs patrimonialibus.*

7 *Appellatio deuolutiua datur ſolum in prouiſione parochialium.*

8 *Conſtitutio ſan. mem. Clementis VIII. ſuper prouiſione beneficiorum patrimonialium, mandat idoneos ad curam animarum eſſe approbandos alias grauatus appellare poteſt ad vtrumque effectum.*

9 *Grauamen Examinatorũ ceſſare dicitur eo ipſo, quod omnes oppoſitores æqualiter fuerunt approbati.*

10 *Relatio Examinatorum cenſetur approbata ab oppoſitoribus inſtando pro collatione beneficij.*

11 *Idoneus ad Curata ſi non declaratur talis ab Examinatoribus Synodalibus, ſed tantum ad ſimplicia vti grauatus poteſt appellare.*

12 Deciſ. 591. par. 1. recent. declaratur.

13 *Appellatio coram Iudice interponi debet.*

14 *Attentata commiſſa pendente termino ad appellandum ſaltim per viam nullitatis ſunt reuocanda, quamuis appellatum non fuerit.*

15 *Signatura Iuſtitiæ cauſam appellationis ſimpliciter committens vi retrotractionis reddit nulla, & attentata omnia medio tempore geſta.*

DECISIO XLVIII.

VACANTE ſimplici dimidio beneficio patrimoniali in Eccleſia Parochiali de a Braza Calaguritanæ Diœceſis per aſcenſum Ioannis de la Guardia ad aliud integrum beneficium, publicatiſque edictis iuxta Conſtitutionem Clementis Octaui de mẽſe Septembris 1638. comparentibus pluribus oppoſitoribus, iiſque legitimis declaratis, peracto deindè examine, & quinque renunciatis habilibus ad ſimplex beneficium, cum Vicarius eadem die 13. Decembris mandatum de præſentando ſecutaque præſentatione decretum gratificationis ad fauorem Ioannis Herediæ protuliſſet, & ſub die 14. litteras prouiſionis cum mandato de immittendo conceſſiſſet, appellauit inter cæteros Ioannes Lopez, cauſaque mihi commiſſa, decreto illi nouo examine, per quod fuit ad curata renunciatus idoneus, dubitaui, an conſtaret de attentatis, quæ eſſent reuocanda, & Domini affirmatiuè reſpõderunt.

Nàm, quando (prout hic) ſuper inſtitutione,
ſeù collatione ordinarius apponit edicta, com-
1 parent oppoſitores, † fit qualitatum probatio,
& diſcuſſio, & deſuper Decretum interponi-
tur, dicitur inter oppoſitores lis introducta,
etiam abſque alia citatione, dum partes ſunt
præſentes, & altera alteri ſe opponit, & coram
ordinario contradicit, vt in his terminis fuit
dictum *in Calaguritana beneficij de Cornago 19.*
Nouembris 1638. & 14. Ianuarij 1639. corã R.P.D.
meo Ghislerio, & hoc caſu quia iudicialiter pro-
2 ceditur, datur appellatio † ad vtrumque effe-
ctum, quia inſtitutio, & collatio habet vim
diffinitiuæ; *Garz. de beneſic. par. 9. cap. 4. numer. 16.*
Franc. in cap. auaritiæ num. 5. Gemin. ſub num. 7. de
elect. in 6. Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 9. circa nullitates
num. 208. Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. lim. 4. n. 11
Rot. deciſ. 197. num. 1. par. 5. recent. & fuit dictum
in Mediolanen. beneficij 17. Decembris 1640. coram
R.P.D. meo Bichio, & in ſupradictis Calaguritanis
coram R. P. D. meo Ghislerio. Vndè cum man-
3 datum de præſentando, † præſentatio, gratifi-
catio, ſeù collatio, & mandatum de immit-
tendo emanauerint pendente termino ad ap-
pellandum, nullo modo excuſari poſſunt à vi-
tio attentatorum, itaut ſaltem per viam nulli-
tatis ſint reuocanda, & multo magis, quando
(prout hic) fuit in tempore appellatum, *Garz.*
vbi ſupra c. 4. num. 22. & 25. Caſ. de Graſſ. dec. ſecun-
da num. 5. de appell. Rot. deciſ. 586. num. 1. par. 2. rec
& in dicta Mediolanen. coram R.P.D. Bichio, & in
dictis Calaguritanis 19. Nouembris 1638. & 14. Ia-
nuarij 1639. coram R.P.D. meo Ghiſlerio.

Quæ tantò magis procedunt ſtante graua-
4 mine illato † dicto Ioanni Lopez, qui ſo-
lum ad ſimplicia fuit declaratus idoneus, &
tamen ex nouo examine hic in Curia conſtat
5 illum habilem ad curata, qui eſt modus dete-
gendi grauamen, *Ludouiſ. deciſ. 527. num. 1. & 2.*
& ibi plenè *Add. num. 4.* & fuit dictum *in Cala-*
guritana beneficij coram bon. mem. Sacrato dec. 488.
par. 3. recent. in his enim enim beneficiis patri-
monialibus non habet locum conſtitutio Pij
6 Quinti, nec Concilium † Tridentinum ſuper
prouiſione Parochialium, in quibus terminis,
7 ſolum datur appellatio deuolutiua, † ſed in-
trat conſtitutio ſupradicta Clementis Octaui,
8 quæ præcipit idoneos ad curam animarum,
eſſe approbandos aliàs grauatus appellare po-

teſt ad vtrumque effectum, *Gonzal.gloſ.9. circa nullitates num.134.Garz.par.9.cap.2.nu.242. Add. ad Ludouiſ.dec.515. num. 4. & in Calaguritana de Murillo 15. Iunij 1612.coram bon.mem.Coccino.*

Non obſtat, quod omnes oppoſitores fue-
9 rint æqualiter renunciati habiles ad ſimplicia,
vndè ceſsat grauamen, imò partes inſtando
10 pro collatione † videntur approbaſſe relatio-
nem, *Rot.dec.591.num.1.par.1.recentior.* Quia
grauamen ſtat in hoc, quod Ioannes cum ſit
11 idoneus ad curam, vti talis debebat approba-
ri, alias erat locus appellationi, *Rota in dicta Calaguritana de Murillo 15.Iunij 1612.coram Coccino Ludouiſ.538.& in dictis Calaguritanis coram Giſlerio,* nec ſubſiſtit in facto, quod Ioannes Lopez
inſteterit pro præſentatione, & ſic nullo modo
12 dici poteſt relationem approbaſse, † vnde non
applicatur dicta *deciſ.591.par.1.recent.*

Non obſtat quod appellatio per Ioannem
13 Lopez interpoſita † non fuerit coram Iudice
cap.vt debitus de appell. Nam cum iſto caſu præ-
ſentatio, collatio, & poſſeſſio emanauerint pen-
14 dente termino ad appellandum, † negari non
poteſt, quin ſaltem per viam nullitatis ſint reuocanda etiamſi appellatum non fuiſſet, vt benè diſtinguens declarat *Caſ.de Graſſ.4.dec.2.n.5. de appell.& ſequent. Rot.dec.598.num.1.* & fuit dictum *in ſupracitatis Caſagaritanis coram R. P. D. meo Ghislerio.*

His accedit, quod Signatura Iuſtitiæ cauſam
15 appellationis commiſit ſimpliciter. † Vndè
quia dicta commiſſio retrotrahitur ad diem ſententiæ, attentatum redditur quicquid medio tempore geſtum fuit *Buratt.deciſ.902. nu.6. Duran.deciſ.96. num.4.* & fuit dictum *in Lecien. Cantoria 23.Martii 1640. & in Collen. Decanatus ſeptima Maij 1640. coram R.P. D. meo Rojas, & alias ſapiſſimè.*

Ex quibus Domini vtraque parte informante dixerunt conſtare de attentatis, quæ veniant reuocanda &c.

HISPALEN. RESCISSIONIS CONTRACTVS.

Mercurij 29.Maij 1641.

ARGVMENTVM.

Reſciſſioni contractus ex capite læſionis, ex quibus locus non ſit, latè in hac deciſione declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Leſio ad effectum reſciſſionis contractus attendi debet de tempore contractus.*
Vtilitas attendi debet de tempore contractus, nec habetur in conſideratione quid poſtea ſuperuenerit, ibidem.
2 *Leſio ex futuro euentu ad hoc, vt allegari nequeat ſatis eſt, quod contractus tempore, quo fuit initus ſe habere poſſit ad lucrum, & ad damnum. Amplia procedere, vt num.3.*
4 *Contractus in momento perficiuntur.*
5 Natt.conſ.548.*declaratur, quo caſu procedat, & num.6.*
7 *Contractus habens cauſam ſucceſſiuam ex capite ſuperuenientis læſionis non reſcinditur.*
8 *De leſione ex futuro euentu, quando agi nequeat?*
9 *Renunciare quis poteſt reſciſſioni contractus ex capite læſionis medio iuramento.*
10 *Damnum præſens ratione incertitudinis reſpectu euentus futuri non eſt attendendum ad effectum reſciſſionis contractus ex capite læſionis.*

DECISIO XLIX.

CONCESSO de anno Domini 1574. ab Hiſpaniarum Rege Monaſterio Sancti Laurentij in Eſcuriali priuilegio Bullas Cruciatæ imprimendi cũ certi emolumenti aſſignatione tam pro expenſis, & labore, quam etiam pro ipſorum Religioſorum meliori ſubſtentatione, ac poſtmodum eodem priuilegio communicato alteri Monaſterio Sancti Hieronymi Hiſpalen. cum obligatione, quod fratres Monaſterij Sancti Hieronymi facerent impreſſionem bullarum eorum expenſis, & in ſingulis miſſionibus Miniſtris Cruciatæ duo milliones bullarum impreſſarum conſignarent, & cum pacto, quod ijdem fratres haberent vnum integrum marapetinum pro ſingulis bullis viuentium, & dimidium, quoad bullas mortuorum, & Fratres Sancti Laurentii medietatem merapetini pro qualibet bulla viuentium, & quartam partẽ pro bullis mortuorum. Cum Fratres Sancti Hieronymi in hac forma contractus à dicto anno 1574. vſq; ad annum 1636. quietè, & pacificè continuauerint dictas bullas imprimendo, & conſignando, & indè citrà cæperint prætendere, contractum eſſe læſiuum, & pro illius reſciſſione inſteterint, cauſa mihi cõmiſsa dubium propoſui, an conſtet de læſione, itaut ſit locus reſciſſioni contractus? cui Domini negatiuè reſponderunt.

Quia cum non controuertatur huiuſmodi contractum inter hæc duo Monaſteria celebratum ab initio Fratribus Monaſterij Sancti Hieronymi fuiſſe vtilem, iſta vtilitas, quæ ab initio de tempore contractus adfuit, ad excludendam læſionem ſufficit, quamuis poſtmodũ
1 ceſſauerit, cum in hac materia † tempus
contractus ſit attendendũ non quid poſteà euenit *ad text.in l.ſi voluntate in fin. Cod.de reſcind.vendit. cap.cum dilecti, & ibi gloſſ. verb. tunc valentem de empt.& vendit.cap.ad aures, vbi gloſ. verb.niſi fortè tunc de rebus Eccleſ.non alienan.Cagnol.in l.2.n.169 & 214.C.de reſcind.vend.Cyriac.contron.259.n.16. Seraph.dec.665.num.5. Greg.dec.570. num. 5. deciſ.463.num.4.poſt Cenc.de cenſ.*

Immò ad effectum, vt læſio ex futuro euen-
tu allegari non poſſit, † ſatis eſt, quod contra-
2 ctus † tempore, quo fuit initus ſe habere po-
tuerit ad lucrum, prout ad damnum iuxtà *l.de fideicommiſſo, vbi Iaſ.num.2. Dec.num.3. C.de tranſact.l.ſi pater puellæ C.de inoff.teſtam.trad.Bero.conſ.136.num.64.lib.1.Hond.conſ.34.num.43.lib.2. Surd.conſ.488.num.34.conſ.451. num.40.* & ſequitur *Cyriac.contron.1.num.35.Rota in Romana Dotis 8.Iunij 1576.coram bon.mem. Cardinali Lancellotto ſeniore.*

Quod

Digitized by Google

Quod non ſolum procedit in contractibus,
3 qui † in momento perficiuntur, ad quos ſeſe
reſtringunt ſcribentes pro fratribus S. Hiero-
nymi, ſed etiam in contractibus tractum ſuc-
4 ceſſiuum habentibus,† dummodò contractus
de quo agitur, fuerit vtilis, vel potuerit ſe ha-
bere ad lucrum, prout ad damnum, prout in
præſenti caſu, quia tunc nulla habita ratione
ſequentis incerti euentus damnum inferentis,
læſio excluditur iuxtà communem opinionẽ,
quam tenent *Aym. conſ. 294. col. vlt. verſ. ſecus in
contractu*, *Menoch. conſ. 156. num. 34. & 35.* cum
alijs adductis per *Cenc. de Cenſib. quæſt. 3. num. 14.*
& hanc communem dicit poſt relat. *Rot. in Bo-
nonien. Cenſus 16. Decembris* 1639. *coram R.P.D.
meo Panzirolo*.

Quidquid dixerit *Natt. conſ. 548.* † cum alijs
5 per ſcribentes pro fratribus S. Hieronymi al-
legatis; quia id procedit, vel quando damnũ
ab initio præuidetur omninò exiturum, quia
tunc culpa damnum præcedit, vt eleganter
explicat *Lancell. Gallia conſil. 115. numer. 94.* vel
6 quando † promiſſio eſt facta ex liberalitate,
ſeu gratis, ſecus autem in præſenti caſu, in
quo fratres S. Hieronymi recipiunt integrum,
ſeu dimidium marapetinum pro ſingulis bul-
lis, quos conſignare debent, ſicque hinc inde
aliquid datur, hoc enim caſu contractus etiam
7 habens cauſam ſucceſſiuam ex capite ſuperue-
nien̄ læſionis non reſcinditur *Iaſ. in l. quo minus
ſub n. 140. verſ. ſed tamen aduerte, ff. de flumin. Aym.
d. conſ. 294. col. vlt. verſ. non obſtant not. Rol. conſ. 13.
numer. 69. in fin. lib. 3. Natt. conſil. 397. numer. 13.
& 14.*

Præſertim quia contrahentes in caſu iſto
expreſſè promiſerunt contractum in futurum
in omnibus, & per omnia perpetuo obſerua-
8 re, ac illi non contrauenire, † ſtante enim hu-
iuſmodi expreſſa conuentione tanto minus
de læſione ex futuro euentu agi poteſt, *Iaſ. in
d. l. quominus num. 136. verſ. niſi aliter expreſsè fuiſ-
ſet actum ff. de flumin.* Et quod quis † beneficio
9 reſciſſionis contractus ex capite læſionis re-
nunciare poſſit medio iuramento notat *gloſſ.
in d. l. 2. verb. Iudicis, vbi Bart. num. 9. Bald. num. 22.
C. de reſcin. vend. Molin. de primog. lib. 2. cap. 3. n. 18.
Aym. conſ. 188. nu. 3.*

Pręterea eò faciliùs ſupradicta viſa fuerunt
admitten̄ in præſenti caſu, in quo damnum
prouenit præcipuè ex pretio aucto papyri,
quod pretium cum poſſit, etiam in futurum
10 minui, præſens damnum † ratione incertitu-
dinis reſpectu euentus futuri, tantò minus at-
tenditur, *Bald. in l. fin. §. ſed etſi quis nu. 4. C. comm.
de legat. Rol. conſ. 28. nu. 24. lib. 4. Rot. dec. 584. nu. 7.
par. 4. recent.*

Ex quibus Domini reſponderunt non con-
ſtare de læſione, itaut ſit locus reſciſſioni con-
tractus vtraque parte informante.

BONONIEN. PRAEDII.

Veneris 7. Iunii 1641.

ARGVMENTVM.

Valor rei venditæ probatur ex Inſtrumento venditionis ſaltim præſumptiuè donec contrariũ probetur eo quod præſumptio ſemper militat pro iuſtitia pretij, & hæc præſumptio licet non ſit Iuris cum originem trahat à diſpoſitione, *text. in l. cum de indebito ff. de probat.* magnam habet cum præſumptione Iuris affinitatem, quo ad effectum transferendi onus probationis in aduerſarium.

SVMMARIVM.

1 *Stabilia reddere ſolent fructus ad rationem quinque pro centenario.*
2 *Valor verus rei venditæ ex Inſtrumento venditionis non probatur in præiudicium tertii, cum inſtrumentum probet quidem pretium Conuentum, non autem verum rei valorem. Declara nu. 3.*
Bald. in l. 2. num. 58. C. de reſcind. vendit. *quo caſu loquatur? ibid.*
4 *Valor rei venditæ probatur ſaltim præſumptiuè ex inſtrumento venditionis, cum præſumptio militet pro iuſtitia pretii conuenti, donec contrarium probetur.*
5 *Emptor non præſumitur ſtultus, nec quod velit rem maiori, quam valet pretio emere, nu. 6.*
7 *Emptor non præſumitur affectione motus ad offerendum pretium.*
8 *Venditor non cenſetur quod viliori pretio vendere voluerit, & nemo præſumitur iactare ſuum.*
9 *Res viliori pretio vendita dicitur proiecta.*
10 *Res tanti valere cenſetur quanti fuit vendita.*
11 *Res præſumitur iuſto pretio vendita.*
12 *Præſumptio pro iuſto valore rei venditæ operatur, vt contrarium aſſerenti rem ſcilicet non eſſe tanti valoris incumbit onus probandi.*
13 *Actor tenetur plenè, & concludenter probare, non autem præſumptiuè.*
14 *Præſumptio oriens ex Inſtrumento venditionis pro iuſtitia valoris rei venditæ trahens originem à diſpoſitione* Text. in l. cum de indebito ff. de pro-bat. *magnam habet cum præſumptione Iuris affinitatem ad effectum vt onus probationis transferatur in Aduerſarium.*
15 *Onus probandi in aduerſarium transfertur concurrente magna veriſimilitudine.*
16 *Pretium quando eſt de intentione agentis præſumptio oriens ex inſtrumento ſuffragatur.*
17 *Valor rei venditæ rectè probatur ex venditione etiã contra tertium quando agitur ad effectum liquidationis fructuum ad rationem quinque pro centenario.*
18 *Confeſſio adminiculata probat contra tertium.*
19 *Nemo factum proprium impugnare valet.*
20 *Venditio quando eſt facta præuia æſtimatione Periti, tunc de pretio, ei fides adhibetur.*
21 *Et hæc eſt certa, & indubitata praxis probandi verum valorem.*

DECISIO L.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
ſub die 28. Ianuarij 1641. Comitem ſci-
licet Franciſcum de Pepulis teneri ſoluere
Comiti Ranuccio libras 3030. ratione fructuũ
ex Prædio Argelis quadriennij ſpatio percep-
1 torum, quod ad rationem quinque pro cen-
tenario liquidarunt iuxta taxam paſſim à Ro-
ta approbatam, vt præter *deciſ. 571. part. 3. & de-
ciſ. 135. num. 18. par. 6. recent. Burat. deciſ. 65. num. 1.
& alios in præterita allegatos videre eſt apud Duran.
deciſ. 182. & 192. nu. 1. & 241. n. 18. Hond. conſ. 30.
nu. 20. Rot. Ianuen. deciſ. 194. nu. 3.*

Nec obſtat, quod verus Prædij valor, ſuper
quo calculus fundatur ex inſtrumento vendi-
tionis rectè non probetur in tertij præiudiciũ
cum inſtrumentum probet quidem pretium
conuentum, non autem verum rei valorem
ſecnudum *Bald. in l. 2. num. 58. C. de reſcind. vend.*
2 Quia Bald. loco citato loquitur † de proba-
tione ſubſtantiali, & irrefragabili, & infra *n. 59.*
admittit inſtrumentum probare probationẽ
præſumptiua. Igitur donec contrarium pro-
3 betur, † ſtatur inſtrumento, cum præſumptio
militet pro iuſtitia pretij conuenti, vt in præ-
terita dicebatur ex eodem *Bald. in l. per diuerſas
in 4. quæſt. num. 13. C. mand. Rol. conſ. 92. nu. 17. lib. 2.
& 64. num. 18. lib. 4. Rot. deciſ. 135. nu. 16. par. 6. rec.*
4 Et ratio eſt, quia ſicuti emptor † non præſumi-
tur ſtultus, *Bald. in his terminis in l. ſi fundus §. quã-
5 quam ff. de reb. cor.* & quod velit rem † maiori
quam valet pretio emere *arg. text. in l. 8. C. de re-
6 ſcind. vend.* nec præſumitur † affectione motus
ad offerendum pretium *Cin. in l. 1. in fin. Cod. de
ſent. quæ pro eo, verſ. in tertio vero.* Ita nec ven-
7 ditor † viliori pretio vendere cenſendus eſt,
8 cum nemo † præſumatur iactare ſuum *ad tex.
in l. cum de indebito ff. de probat. gloſſ. in verb. propẽ-
raſſe in l. 2. Cod. de his, quæ vi, & gloſſ. margin. l. fin.
9 C. arbitrium tutel.* & res viliori pretio † vendita
dicatur proiecta *ad text. in l. ſi pignora ff. de oniſſ.
Fabian. in his terminis in tract. de vendit. qu. 8. nu. 26.
Vndè idem Bald. in d. l. ſi fundus infert* rem tanti
10 valere † quanti fuit vendita allegando *Cin. in
d. l. 5. Cod. de ſent. quæ pro eo, & Baldum ſecuti ſunt,
Fabian. de Monte Roland. Mant. Menoch. Crauet. Ia-
cobin. Cagn. & Rota in Deciſionibus allegatis in præ-
11 terita* dicentes rem præſumi † iuſto pretio ven-
ditam. Quibus addi poteſt *Nat. conſ. 650. nu. 8.
Ioſeph Ludon. concl. 14. verſ. infertur 100. Maſcard.
concl. 963. num. 3. Surd. deciſ. 248. nu. 7. Caſ. de Graſſ.
deciſ. 10. de teſtam.* & fuit dictum *in Romana Reſi-
dui Dotis 31. Ianuarij 1611. coram Lancellotto, &
in Romana Cenſus 9. Decembris 1619. coram bo. me.
Card. Veroſpio, & in Imol. Solutiani 11. Maij 1635.
coram Macchionello, & in Romana Pratij Curſora-
tus 19. Aprilis 1630. coram Reuerendiſſ. D. meo Pi-
rouano Decano, Buratt. deciſ. 399. num. 10. cum aliis
ibi cumulatis per Adden.*

Qua præſumptione ſtante, contrarium aſ-
12 ſerenti † rem ſcilicet non eſſe tanti valoris in-
cumbit onus probandi *Rot. dec. 135. n. 17. par. 6.
Ludon. deciſ. 194. nu. 21. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 20.
nu. 21. cum aliis allegatis, quibus addi poterit Nat.
conſ. 650. Maſcard. concl. 1407. nu. 1. & eſt Textus in
l. ſi circumſcripta C. ſolut. matrim.*

Nec releuat, quod in præſenti caſu pretium
ſit de intentione Comitis Ranuccij agentis
contra tertium. Vndè non ſufficit præſum-
ptio oriens ex inſtrumento ad fundandam ſuã
13 intentionem, quia actor † debet plenè, & con-
cludenter probare, nõ autem per præſumptio-
nem, *Achill. deciſ. 1. de prob. Caſ. de Graſſ. deciſ. 1.
num. 17. qui fil. ſint legit. Seraphin. deciſ. 117. num. 2.
Ludon. deciſ. 53. nu. 5. & deciſ. 278. nu. 6. & 12.*

Nam quicquid ſit, & circumſcripta quæ-
14 ſtione, An hæc ſit iuris præſumptio, † cum
trahat originem à diſpoſitione *text. in l. cum de
indebito ff. de probat.* ſaltem negari non poteſt,
quin magnum habeat cum præſumptione iu-
ris affinitatem. Vnde de illa ſicuti de iuris
præſumptione eſt iudicandum, quoad hunc
effectum transferendi onus probationis in
Aduerſarium vt voluit notabiliter *Menoch. de
præſumpt. lib. 1. qu. 4. nu. 18.* cui fauent tradita per
Pacian. de prob. cap. 8. num. 20. & 23. lib. 1. aſſeren-
15 tem ex magna veriſimilitudine † transferri
onus probandi in Aduerſarium *arg. text. in l. non
eſt veriſimile ff. de eo, quod met. cauſ.* cum aliis per
*Tiraq. in l. ſi vnquam in princ. num. 37. & ſeqq. C. de
reuoc. donat.*

Et in his terminis quando pretium eſt de
16 intentione agentis, † quod hæc præſumptio
ſuffragetur firmauit *Rot. deciſ. 135. nu. 17. part. 6.*
Et in puncto ad effectum liquidationis fru-
17 ctuum † ad rationem quinque pro centena-
rio, quod ex venditione rectè probetur valor
contra tertium reſoluit *Rot. in Bononien. de Gui-
dalottis 24. Maij 1619. coram Canalerio,* vbi valor
deſnmebatur ex venditione ſecuta de anno
1577. quæ videtur decidere caſum in termi-
nis, & omnem tollere difficultatem.

Et hæc licet ſatis ſuperque ſufficiant, nihi-
lominus in præſenti facti ſpecie, aliqua etiam
hodie adducebantur, quæ rem indubiam red-
debant. Nam tria afferebantur Inſtrumenta
venditionum de hoc eodem prædio temporis
ferè contigui. Primum de anno 1624. pro li-
br. 14800. factum Comiti Ranuccio, ſecun-
dum de anno 1625. pro lir. 15400. factum Ra-
mundino vna cum aliquibus melioramentis,
tertium de anno 1627. pro lir. 16000. factum
eidemmet Comiti Franciſco de Pepulis. Vn-
dè videtur intrare vulgata concluſio, quod
18 confeſſio, † ſcriptura, ſeu Inſtrumentum ad-
miniculatum probat etiam contra tertium,
*Surd. deciſ. 199. num. 11. Rot. deciſ. 362. num. 8. par. 1.
recent. Ludon. deciſ. 537. num. 1. & 4.* Multò magis
contra ipſum Comitem Pepulum, qui cum
Prædium hoc pro lirar. 16000. emerit de an-
19 no 1627. factum proprium † impugnare non
poteſt *ad text. in l. poſt mortem ff. de adopt.* Neque
vllo modo conqueri, quod eius valor in li-
brat. 15400. firmetur ex venditione de anno
20 1625. Præſertim cum ſit facta † præuia Periti
æſtimatione, cui de pretio fides adhibetur, *Rot.
dec. 607. nu. 1. par. 1. rec.* & ſit certa, & indubitata
21 praxis † probandi verum rei valorẽ, *Caual. de-
ciſ. 187. nu. 4.* Et ita vtraque &c.

RO-

ROMANA OFFICII.

Lunæ 10. *Iunii* 1641.

ARGVMENTVM.

Agitur de confirmatione conceſſionis de cuius exiſtentia cum non appareat talis confirmatio ex defectu ſubiecti remanet aerea. Reliqua de ſubreptione ſecundæ gratiæ nõ facta mentione primæ cum modificatione deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio conceſſionis, de qua non conſtat, tanquam ſubreptitia corruit.*

2 *Confirmatio ex defectu ſubiecti, cui inhæret remanet aerea.*

3 *Gratia ſecunda amplior prima eſt ſubreptitia, niſi mentionem faciat modificationis in prima contentæ quotieſcumque ea reſpicit alterius præiudicium.*

4 *Narratiua partis eget iuſtificatione etiamſi adſit clauſula* quod de obreptione &c.

5 *Gratiam ſubreptitiam allegans probare tenetur.*

6 *Vacatio narrata ſufficit, quod de facto verificetur.*

7 *Clauſula* vel alio quouis modo *eſt comprehenſiua vacationis ex qualibet alia perſona.*

8 *Gratia prima conceſſa cum modificatione, niſi ſit expreſſa in ſecunda non præſumitur, quod Papa velit abſolutè reſcribere.*

9 *Argumentum de maiori ad minus non valet in reſcriptis, vbi vertitur præiudicium tertii.*

DECISIO LI.

CVM R.P.D. Petrus Colangelus officium Cuſtodis, & Reuiſoris expenſarum Piarum operum, quas Populus Romanus in Eccleſia S. Mariæ de Aracæli inſumere conſueuit, ab Almæ Vrbis Conſeruatoribus ad ipſius & Caroli Nepotis vitam obtinuiſſet, & inſuper à Sanctiſſimo etiam in mortis articulo alium in vita Caroli nominandi facultatem impetraſſet, atque in teſtamento ipſius manu conſcripto nominaſſet Fortunatum eius Patrem: Conſeruatores verò obitu Petri ſequuto idem officium Angelo Iardino Curiæ Capitolinę Fiſcali conceſſiſſent, is confirmatione à Sanctiſſimo conceſſionis huius per Breue impetrata, à Fortunato de nullitate, & ſubreptione confirmationis fuit conuentus, cauſaque mihi commiſſa dubium propoſui, An obſtet Breue, cui Domini affirmatiuè reſponderunt, ex eo potiſſimum fundamento quod narratiua Petri facta Sanctiſſimo non ſubſiſtat quod ipſe videlicet Officium Cuſtodis ad ſuã & Caroli Nepotis vitam ab Vrbis Conſeruatoribus obtinuiſſet. Vnde cum de huiuſmodi
1 conceſſione non conſtet, † confirmatio Papæ quæ ſuper eadem conceſſione nititur, tãquam ſubreptitia corruit, *Duran. deciſ.* 208. *n.* 7. *Seraph. deciſ.* 1432. *num.* 3. *Canal. dec.* 47. *num.* 1. *Put. dec.* 13. *de præbend. Rot. diuerſ. deciſ.* 41. *in princ. part.* 3. *lib.* 1.
2 & talis confirmatio † remanet aerea ex defectu ſubiecti, cui inhærent *Bertan. conſ.* 181. *nu.* 2. *lib.* 3. *Bald. conſ.* 181. *num.* 1. *lib.* 1. *Honded. conſ.* 86. *nu.* 9. *lib.* 2. *Rot. dec.* 301. *n.* 1. *par.* 1. *& dec.* 204. *nu.* 10. *par.* 5. *recent.*

Inſuper ſubreptio confirmationis elicitur, ex quo in gratia, quam ſub die 10. Decembris anno decimo Pontificatus Sanctiſs. D. N. Vrbani, *vt in eius Summar. num.* 4. Petrus tacuit ad ſuam ipſius vitam tantum officium aliàs anno Pontificatus octauo ſub die 11. Iunij fuiſſe conceſſum. Vndè infertur concluſio, quod ſe-
3 cunda gratia amplior prima † eſt ſubreptitia, niſi mentionem faciat modificationis in prima contentæ, quotieſcumque ea reſpicit alterius intereſſe, prout gratia Petri reſpicit intereſſe Populi Romani, ad quem officij venditio ad vitã Petri dumtaxat conceſſi ipſo mortuo ſpectaſſet, facit *Text. in cap.* 2. *de fil. presbyt. in* 6. *Abb. in cap. veniens num.* 14. *de præſcript. Ioann. Andr. in addit. ad ſpecul. Rubric de teſtam. in* 1. *addit. Dec. conſ.* 55. *num.* 7. *Honded. conſ.* 64. *num.* 37. *libr.* 1. *Rot. in Parmen. Penſionis* 15. *Ianuarii* 1616. *coram bo. mem. Remboldo, & in Alerien. Penſionis* 23. *Martii* 1626. *coram bo. me. Coccino.*

Non obſtat, quod in confirmatione Petri fuerit narratus totus tenor conceſſionis Populi Romani, quia cum hæc ſit narratiua partis,
4 quæ † eget iuſtificatione, etiamſi adſit clauſula *quod de obreptione &c. Put. dec.* 213. *lib.* 2. *Mareſcot. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 104. Ideo cum fundamentum intentionis Fortunati ſit ſubreptio
5 gratiæ Iardini † quæ oritur ex validitate gratiæ ipſius Petri, iſta eſt à Fortunato probanda *Rot. dec.* 418. *num.* 1. *part.* 1. *recent. & in Parmen. Penſionis* 20. *Nouembris* 1609. *coram Lugdunen. & in Romana Domorum* 29. *Maii* 1595. *coram Litta.*

Iuſtificatio verò deſumi non poteſt, ex eo quod Iardinus obtinuerit officium hoc tamquam vacans per obitum Petri, quia ex dictis
6 conſtat officium verè per eius obitum vacaſſe & in omnem caſum ſufficit vacationem verificari de facto. *Bellam. dec.* 116. *in fin. Lap. alleg.* 89. *num.* 10. *poſt med. Pariſ. conſ.* 140. *num.* 18. *lib.* 4. *Rota dec.* 410. *n.* 4. *part.* 1. *recent.* Vltra quod adeſt clau-
7 ſula † *vel alio quouis modo* comprahenſiua vacationis ex qualibet alia perſona *Biſign. dec.* 12. *num.* 6. *& ſeqq. de probat. Greg. dec.* 37. *num.* 10. Nec releuat poſterior gratia à Petro obtenta facultas videlicet nominandi aliam perſonam vltra Carolum, quia hæc pariter innititur conceſſioni Populo Romano non expreſſa prima gratia cum modificatiua ad vitam Petri tantum.

Neque procedit illatio quod quemadmodum Papa conceſſit vltra vitam Caroli, ſimultò magis cõceſſiſſet ad vitam ipſius Caroli. Nam fortè ſi prima gratia, prout iacebat cum mo-
8 dificatiua expreſſa fuiſſet, † Pontifex non ita reſcripſiſſet, vt docet *Abb. in cap. veniens.* Neque in reſcriptis valet argumentum de maio-
9 ri ad minus, † vbi vertitur præiudicium tertii, *ad text. in l. ſi pupillorum §. ſi præter ff. de reb. eorum, Menoch. conſ.* 10. *nu.* 25. *&* 26. *& conſ.* 38. *num.* 22. *Cyriac. controu.* 25. *num.* 24.

Ex quibus dictum fuit Breue Colangelo obſtare vtraque parte Informante.

RO-

Digitized by Google

ROMANA, SEV AVXIMANA DONATIONIS.

Mercurij 5. Decembris 1640.

ARGVMENTVM.

Donans quando teneatur de euictione? Teſtis contra Inſtrumentum deponens non ſolum debet eſſe omni exceptione maior, ſed referre totum tenorem illius.

SVMMARIVM.

1 *Donans de euictione tenetur quoties donatio à promiſſione incæpit.*
2 *Ratio eſt, quia incipiens à promiſſione habet animum ſe obligandi, & contrahendi, quam ſi rem ipſam cum effectu non tranſtulit in eum cui promiſit non cenſetur ſuæ obligationi ſatisfeciſſe.*
3 *Teſtes deponentes contra Inſtrumentum debent eſſe omni exceptione maiores.*
4 *Exceptio qualibet etiam leuiſſima ſufficiens eſt ad repellendum teſtem contra Inſtrumentum.*
5 *Obliuio quanto tempore præſumatur?*
6 *Teſtis contradicens Inſtrumento poſt decennium non debet attendi.*
7 *Teſtis deponens contra Inſtrumentum debet deponere & referre totum tenorem illius.*
8 *Teſtis mendax fidem non meretur.*
9 *Teſti vario non creditur.*
10 *Teſtis de auditu non probat.*

DECISIO LII.

DOMINI dixerunt mandatum A.C. non
eſſe reuocandum, quia de eius iuſtitia
ſatis apparet *in deciſione R.P.D. mei Ghislerij ſub
die 20. Iunij* 1639. Verè enim Eminentiſs. Car-
dinalis Gallus donando prædia, de quibus agi-
tur, Antonio Marię promiſit illa ad ſe ſpecta-
re, quod cum aliter ſe habere poſtea fuerit cō-
pertum, bene fuit deuentum ad relaxationem
mandati pro eorumdem prædiorum æſtima-
tione: Maximè cum donatio huiuſmodi de-
1 præhendatur † incæpiſſe à promiſſione, quo
caſu tenetur de euictione *iuxt. gloſſ. in l. 2. Cod. de
euict. & gloſſ. in l. areſto §. fin. ff. de donat. Gozad. con-
ſil. 60. num. 4. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 15. num. 1.*
2 Et ratio eſt, † quia incipiens à promiſſione
habet animum ſe obligandi, & contrahendi,
quare ſi rem ipſam cum effectu, & irreuoca-
biliter non tranſtulit in eum, cui promiſit, vti-
que non cenſetur ſuæ promiſſioni ſatisfeciſſe
per *text. in l. vbi autem §. fin. ff. de verb. oblig.*

Non obſtant duo Teſtes pro hærede Cardi-
nalis Examinati, quorum vnus eſt, de quo lo-
quitur *deciſio R.P.D. Ghiſlerij*, alter nouiſſimè
examinatus, cum non ſint omni exceptione
3 maiores, † prout requiruntur, quando depo-
nunt contra Inſtrumentum, *l. optimam ad fin.
vbi Bald. Cod. de contrahend. & committend. ſtipulat.
Surd. conſ. 378. num. 33. Rot. deciſ. 43. num. 7. & 282.
num. 3. poſt 2. volum. conſil. Farinac. Ludou. dec. 459.
num. 5.*

Quo enim ad primum Inſtrumentarium
non releuat depoſitio aliorum duorum teſtiũ
ſuper illius idoneitate, cum alias exceptiones
patiatur ex eiuſdem depoſitione apparentes,
4 & tamen quælibet exceptio † etiam leuiſſima
eſt ſufficiens ad repellendum Teſtes contra
Inſtrumentum, *Iaſ. conſ. 153. num. 23. lib. 2. Hon-
ded. conſ. 99. num. 30. lib. 2. Alex. conſ. 43. nu. 24. lib. 4.
Rot. dec. 84. ſub nu. 5. par. 4. recent.*

Primò enim aduerſatur illi inueriſimilitu-
do, quod poſt ſpatium viginti annorum re-
cordetur de verbis præciſis Cardinalis, cum
5 tanto tempore, † imò minori præſumatur ob-
liuio *Bald. conſ. 37. num. 6.* Vnde Teſtem con-
6 tradicentem † Inſtrumento poſt decennium
examinatum non attendi dixerunt, *Gabr. con-
cluſ. 1. de teſtam. num. 63. Boer. deciſ. 118. numer. 21.*
quæ inueriſimilitudo augetur in hoc caſu, dũ
vt bene aduertit *Deciſio R. P. D. mei Ghiſlerij,
verſ. minus cenſuerunt.* Teſtis non recordatur, ſi
fuerit vnum, vel plura inſtrumenta, nec de
bonis donatis, nec de pactis, & conditionibus
7 appoſitis, & tamen Teſtis deponens † contra
inſtrumentum debet deponere, & referre to-
tum tenorem illius *Alex. dicto conſ. 43. num. 16.
Bald. conſ. 21. num. 3. volum. 4. Crauett. conſ. 75. nu-
mer. 28. Surd. conſ. 378. numer. 46. Thomat. deciſ. 50.
num. 356.*

Secundò arguitur de mendacio, & videtur
varius. Dicit enim Cardinalem donaſſe vnum
prædium cuilibet, cum tamen vni vnum, al-
teri duo donauerit. Dicit Cardinalem donaſſe
tanquam propria, & poſtea ad 26. interroga-
torium, ſubdit. *Per quel ius che ci haueua.* At
8 Teſtis mendax † reprobatur, *Farinac. de Teſt.
quæſt. 67. num. 141. Rot. poſt 2. volum. conſil. eiuſdem
dec. 79. & dec. 100. num. 1.* Et Teſti vario † non
9 credi tradit Idem *Farinacc. quæſt. 66. num. 19. cum
ibi allegat.*

Quo verò ad alium Teſtem nō inſtrumen-
10 tarium. Ille loquitur de auditu † à Notario
in allocutione facta cum alio, & ſic non pro-
bat, *cap. licet ex quadam de teſtam. Ludou. dec. 517.
num. 14. & 572. numer. 3.* latè *Farinacc. quæſt. 69.
num. 62.*

Ex quibus Domini hærede ſæpiùs citato
non informante pro Antonio Maria Infor-
mante reſponderunt.

HISPALEN. IVRIS AMOVENDI CVRATOS.

Veneris 21. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

In hac pleniſſima Deciſione firmatur conſtare de quaſi poſſeſſione Archiepiſcopi Hiſpalen. amouendi Curatos ad nutum. Item quod amotio in beneficijs Curatis permittitur etiã ſine cauſa tàm attenta diſpoſitione S. Concil. Tridentini, quàm Iuris communis, ac declarationis S. Congregationis Concilij. Reliqua in materia amotionis deſume ex Summarijs.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtes nulliter examinati nihil probant.*

2 *Teſtes deponentes ſuper negatiua cauſam ſcientiæ reddere debent etiam non interrogati.*

3 *Teſtes cauſam ſcientiæ reddere tenentur quoties deponunt ſuper re, quæ potius cadit ſub intellectu, quã ſub ſenſu. Declara num. 22. & 23.*

4 *Amouibilitas in beneficijs Curatis repugnat, ſiue attendatur diſpoſitio S. Conc. Trident. ſiue Iuris communis, & nu. 5. Intellige nu. 23. & ſeqq.*

Curati de Iure communi debent eſſe perpetui, ibidem num. 25.

6 *A Beneficia non poteſt quis pro libitu voluntatis ſui Superioris remoueri, ratio eſt, quia Beneficia non dantur ad tempus, & in qua Eccleſia, qui eſt intitulatus in ea perſeueret, nec debet quis ſine culpa beneficio priuari, & nu. 7. 8. & 9.*

10 *Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. de reform. ideo perpetuos Parochos exigit, vt oues ſuas cognoſcere valeant.*

11 *Parochi ſunt Paſtores. Declara n. 50.*

12 *Parochi melius ſuas oues dignoſcent, quando ſunt perpetui, quam temporales.*

13 *Parochi cum ſint Patres, non decet eos eſſe temporales.*

14 *Matrimonium carnale fienti ad tempus non contrahitur ità nec ſpirituale.*

15 *Amouibilitas in beneficijs Curatis admitti nequit nõ obſtante quacunque contrariâ conſuetudine.*

16 *Fundator Laicus nequit in fundatione Parochialis facere, quod Rector ſit amouibilis ad nutum.*

17 *Remotio in beneficiis Curatis fieri nequit ſine cauſa.*

18 *Amplia præſertim quando deputatio fit ad beneplacitum, quæ verba non liberam voluntatem, ſed arbitrio boni viri regulatam important.*

19 *Curati Amouibiles nequeunt abſque rationabili cauſa remoueri.*

20 *Odium ex quibus reſultet?*

21 *Remotia licet fieri poſſit ſine cauſa in beneficiis Curatis id tamen non procedit ſi fieret ex odio, vel malitia.*

22 *Teſtes ſufficientem dicuntur reddere cauſam rationis ſi concludunt veriſimiliter, ſeu probabiliter, & à communiter accidentibus.*

23 *Maximè ſi agatur de ijs, quæ ſenſu corporeo immediatè non percipiuntur.*

24 *Amouibilitas in beneficijs Curatis, quod repugnet Sac. Concil. Trid. quomodo hæc concluſio ſit intelligenda?*

Concil. Trident. cap. 13. ſeſſ. 24. de reform. prohibens amouibilitatem in Curatis in quibus caſibus loquatur? ibid. nu. 24. & 25. nu. 33.

26 *Concil. Trident. cap. 7. ſeſſ. 7. de reformat. iniungens Epiſcopis, vt in viſitatione Eccleſiarum vnitarum prouideant, vt cura animarum laudabiliter exerceatur vtitur his verbis* per Vicarios idoneos etiam perpetuos, *& nu. 28.*

27 *Dictio etiam exprimit caſum magis dubitabilem, & implicat minus dubitabilem.*

29 *Dictio* Niſi *ponitur exceptiuè à proxima diſpoſitione.*

30 *Concil. Trident. ſeſſ. 25. de regul. cap. 11. mandans, quod in Monaſterijs quibus cura imminet animarum non deputentur, aliqui etiam ad nutum amouibiles, niſi de conſenſu Epiſcopi, non tamen prohibet, quin deputari poſſint amouibiles de conſenſu Epiſcopi.*

31 *Sac. Congreg. Concil. Trident. ſæpius cenſuit eſſe in arbitrio Ordinarij Vicarium perpetuum, vel amouibilem in Eccleſia Curata vnita inſtituere, & quomodo hæc concluſio procedat? nu. 32.*

33 *Concil. Tridens. cap. 13. ſeſſ. 24. de reformat. quo caſu loquatur?*

34 *Ratio eadem vbi militat ibi quoque militare non debet eadem Iuris diſpoſitio.*

35 *Epiſcopus in Eccleſiis Parochialibus vbi Populus ita eſt numeroſus, vt vnus Rector non ſufficiat cogere poteſt Rectores, vt alios Sacerdotes ſibi adiungant ad Sacramenta miniſtranda.*

36 *Epiſcopus Hiſpalen. eſt Parochus vniuerſalis in tota Diœceſi, & nu. 42.*

37 *Epiſcopus quando eſt Parochus vniuerſalis in ſua Diœceſi poteſt deputare Sacerdotes per quos cura exerceatur. Decet enim Epiſcopum onera ſua cum alijs partiri.*

38 *Et hanc curam incumbentem Epiſcopo poſſe per Presbyteros adminiſtrari videtur admittere Concil. Trid. cap. 18. ſeſſ. 24. de reform. vbi ponderantur verba Concil.*

39 *In Diœceſi Calaguritana non adſunt beneficia Curata. ſed cura exiſtit penès Epiſcopum, qui eam demandat aliquibus Presbyteris.*

40 *Cura in multis Eccleſijs Parochialibus non eſt penès aliquem intitulatum, ſed penès Epiſcopum qui deputat aliquos ad curæ exercitium.*

41 *Archipresbyter Caſtriregalis eſt Parochus totius terræ, & curam exercet per Presbyteros amouibiles.*

43 Text. in cap. vnic. de Capell. Monach. in 6. *quo caſu loquatur? & latè nu. 63. & ſeq.*

44 *Inſtitutio vbi cadit in Curatis remoueri non poſſunt.*

45 *Beneficia quæ dantur in titulum, & in quibus cadit inſtitutio perpetua ſunt, ſecus eſt in ijs qui deputantur ad beneplacitum, in quibus nulla cadit inſtitutio, neque curam habent in titulum, ſed nudum exercitium, & num. 46. & 47. vbi quod iſti remoueri poſſunt, licet curam animarum exerceant.*

48 *Cura animarum exerceri poteſt per deputatos, ſeu Vicarios amouibiles ad nutum, quod amplia procedere etiam in Eccleſia ſeculari, nu. 49.*

51 *Epiſcopi ſunt veri Paſtores animarum eiſque cura animarum principaliter incumbit, nu. 52.*

53 *Epiſcopus dicitur Curatus Eccleſiarum.*

54 *Tota Diœceſis dicitur Parochia Epiſcopi.*

55 *Epiſcopi ſunt veri Eccleſiæ Sponſi, ideo ad hoc ſignificandum annulum deferunt, nu. 56. quæ non conueniunt Parochis inferioribus, nu. 57.*

58 *Curati amouibiles propriè Curati dici nequeunt.*

59 *Curam aliud eſt habere, & aliud curæ exercitium.*

60 *Curæ exercitium habentes nequeunt dici Sponſi Eccleſiæ, ſed appellantur Capellani ſiue Officiales ſiue Miniſtri, ſiue Adiutores.*

61 Anchar. in Clem. 1. de Exceſs. Prælat. nu. 16. *loquens de Curatis Hiſpalenſibus vocat adiutores in cura.*

62 Gonz. gloſſ. 5. §. 6. nu. 60. Garz. de benef. par. 1. cap. 2. num. 75. *loquuntur dubitatiuè, & ſunt intelligendi ſecundum iura, quæ allegant.*

Do-

Digitized by Google

Doctores ſunt intelligendi ſecundum Iura, quæ allegant, ibid.

63 *Remotio in beneficijs Curatis, quod ſaltim fieri nequeat ſine cauſa quomodo procedat, & quo caſu loquatur?*

64 Text.in cap. ad hæc de offic. Vicar. *diſponens Vicarium deputatum in Eccleſia Curata non poſſe remoueri ſine cauſa loquitur de Vicario perpetuo, non autem temporali.*

65 *Vicarius perpetuus differt à temporali in hoc quod ſcilicet perpetuus non poſſit ſine cauſa remoueri temporalis vero ſiue amouibilis remoueri poſſit ad nutum etiam ſine cauſa, & nu.66.*

67 *Vicarij temporales ponuntur, & deponuntur pro libitu.*

68 *Verbum* pro libitu *importat liberam voluntatem nullo rationis freno ſubiectam.*

69 *Verbum* libet *liberam denotat voluntatem.*

70 *Verbum* Volo *quid importet?*

71 *Vicarij amouibiles, & temporales poſſunt ſine cauſa amoueri, & nu.85.& ſeqq. & ſignanter nu.91.*

72 *Vicarij temporales nullum in Eccleſia Ius, vel titulum habent.*

73 *Vicaria temporalis non eſt beneficium, aut beneficij titulus, ſed eſt ſimplex ſalarium, ſeu ſtipendium, num.74.*

75 *Ad titulum Vicariæ temporalis nequit quis ordinari.*

76 *Vicarij temporales dicuntur præcario conſtituti, & quandocumque remoueri poſſunt.*

77 *Vicarij temporales non habent, niſi ſimplicem licentiam adminiſtrandi Sacramenta quouſque velit ſuperior, qui poteſt eam ad libitum reuocare.*

78 *Vicarius perpetuus dicitur habere titulum.*

79 *Vicaria perpetua dicitur eſſe beneficium.*

80 *Vicarius perpetuus poteſt ad titulum Vicariæ perpetuæ ordinari.*

81 *De beneficio quæ dicuntur locum habent in Vicaria perpetua.*

82 *Vicarij amouibiles in Curatis, quod poſſint etiam ſine cauſa remoueri eſt de mente Sacræ Congregationis Concilij.*

83 *Verbum* ad nutum *liberam importat voluntatem.*

84 *Dictio* Vero *eſt aduerſatina.*

80 *Verbum* ad beneplacitum, *licet regulariter importet arbitrium boni viri, & non liberam voluntatem, aliquando etiam liberam voluntatem ſignificat.*

87 *Verbum* libet *importat liberam voluntatem, ſicut verbum* placet, *& nulla poteſt aſſignari differentia, & promiſcuè accipiuntur.*

88 *Et idem ſignificant quod verba* ad nutum, ſeu ad libitum, *& nu.89.*

90 *Declaratio Sac.Congreg.Concil.Trid.de qua nu.19. quo caſu procedat?*

92 *Odium ſeu inimicitia regulariter non præſumitur.*

93 *Non entis nulla ſunt qualitates.*

94 *Effectus ſine cauſa pendere nequit, cum effectus pendeat à cauſa, cauſa vero eſt id ex quo ſequitur affectus.*

95 *Cauſa eſt ex quo impellimur ad aliquid faciendum.*

96 *Diuinare quis non ſupponitur nec poteſt.*

97 *Odium conſiſtens in affectione animi probatur coniecturis.*

98 *Exceptio requirens altiorem indaginem in iudicio poſſeſſorio non eſt admittenda.*

99 *Odij ſuſpicio non cadit in perſona conſtituta in dignitate, vel ſaltim indicijs claris eſt probanda.*

100 *Actus qui poteſt referre ad licitum, & illicitum potius referendus eſt ad licitum.*

101 *In dubio quis iure ſuo vti præſumitur.*

102 *Electio indigni vt doloſè facta dicatur, quæ requirantur?*

103 *Ex proprio delicto quis commodum reportare non debet.*

104 *Occaſio excitandi lites, & iurgia tollenda eſt.*

105 *Iure & facultate ſibi competenti non debet quis priuari ex facto alieno.*

106 *Contumax non debet eſſe melioris conditionis, quam obediens.*

107 *Remotio ex odio, vel indignatione illicita ſolum reputatur, quæ prouenit ex iniuſta cauſa, & ex quibus illicita indignatio excludatur? num.108.*

109 *Primitiæ & oblationes aſſignari ſolent in deputationibus Curatorum ſub nomine ſalarij.*

110 *Præſumptio in dubio militat pro iuſtitia tranſactionis.*

111 *Cauſa qualibet etiam leuis à dolo, vel malitia excuſat.*

DECISIO LIII.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me ſub die 20. Aprilis 1640. non obſtantibus ijs, quæ informantes pro parte Curatorum longa ſerie obijciebant, quæ ad quatuor ferè capita reducebantur. Aiebant enim primò non conſtare de quaſi poſſeſſione Eminentiſſimi Cardinalis Archiepiſcopi, quoad ius remouendi Curatos ad nutum. Secundo iſtam amouibilitatem in beneficijs curatis nullo modo poſſe permitti. Tertio remotionem ſaltem fieri non poſſe ſine cauſa. Quarto in præſenti caſu quoad quinque Curatos factã eſſe ex odio, vel indignatione.

Et quoad primum dicebant non conſtare de quaſi poſſeſſione Eminentiſſimi Cardinalis Archiepiſcopi, quia teſtes ſuper ea depo-
1 nentes ſunt nulliter examinati † vtpotè abſq; citatione, vnde non probant *ad text.in cap.2.de teſtib.l.ſi quando C.eod.tit.Rot. deciſ.15.de teſtib. in nou.& deciſ.765.num.5.par.3. rec.* Secundo quia non concludunt in dicto qualitatem hanc neceſſariam remotionis ſine cauſa, cum nullam reddant rationem ſcientiæ ſuper defectu cau-
2 ſæ, vt debebant etiam non interrogati † Tum quia agebatur de probanda negatiua exiſtentis cauſæ *Alex.conſ.136.num.6.vol.1.Gregor.XV. deciſ.42.num.3.& deciſ.105.numer.23.latè Farinac.de teſtib.quæſt.70.num.23.* Tum quia quod remotio fiat ſine cauſa videtur potius cadere
3 ſub intellectu, † quàm ſub ſenſu teſtis, quo caſu etiam redditio cauſæ ſcientiæ eſt neceſſaria *Bart.in l. ſolam num.3.verſ.ſed ſi depoſuit C. de teſtib.Rot.dec.711.num.8.par.2. recent.* & apud *Buratt.deciſ.325.num.4.cum alijs per Farinac. dict. quæſt.70.num.6.*

Quod attinet ad ſecundum amouibilitas iſta ad nutum in beneficijs curatis dicebatur
4 expreſsè repugnare, † tum *Conc.Triden.cap.13. ſeſſ.24.de reform. verſ. in ijs quoque*, vbi iubetur Epi-

Epiſcopis, vt diſtincto populo in certas Paro-
chias vnicuique ſuum perpetuum Parochum
5 aſſignent. Tum Iuri communi † ex cuius
etiam diſpoſitione Curati debent eſſe per-
petui *ad text. in cap. vnic. de Capel. Monach. in 6.*
6 nec poteſt quis pro libitu voluntatis † ſui Su-
perioris à beneficio remoueri, vt ait *gloſſ. in
figuratione caſus verſ. nota primò & in verb. perpetui*
7 rationem aſſignans, † quia beneficia non dan-
tur ad tempus *cap. Sanctorum 70. diſtinct.* vbi in
8 qua Eccleſia quis eſt intitulatus † in ea perpe-
tuò perſeueret. *cap. ſatis peruerſum 56. diſtinct.*
9 vbi non debet quis † ſine culpa beneficio pri-
uari cum alijs concordan.

Repugnare dicebatur tertio rationi, quia
10 Concilium ideò † perpetuos Parochos exigit,
11 vt oues ſuas cognoſcere valeant; ſunt † enim
Paſtores, *c. quamuis 7. q. 1. S. Ambroſ. ſermon. 13. de
Natali Domini*, vbi Grex, populus, Paſtores Sa-
12 cerdotes dicũtur, melius † igitur ſuas oues di-
gnoſcent, ſi perpetui ſint, & non tempora-
les, vt in his terminis dixit *Rota deciſ. 24. verſ.
quarta ratio de praeben. in nouis*. Præterea cum
13 ſint Patres † 96. *diſtinct. cap. 9.* non decet eos
eſſe temporales *gloſſ. in cap. vnico in verbo perpe-
tui de Cappell. Monac. in 6. & ibi Prob. ad Monac.
num. 1. argum. text. in l. ſi tibi ff. de adoption.* Deni-
14 que ſicuti matrimonium † carnale ad tem-
pus non contrahitur *c. fin. de condit. appoſit. c. ſolet
quæſt. 2.* Ita nec ſpiritiale *gloſſ. in d. c. vnico in ver-
bo perpetui Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 5. num. 12. argum.
text. in c. ſicut 7. quæſt. 1.*

Et hanc amouibilitatem in beneficijs cu-
15 ratis admitti † non poſſe non obſtante qua-
cumque contraria conſuetudine tenere vide-
tur *Gonzal. gloſſ. 5. §. 6. num. 60. Garz. de benef. pa. 1
cap. 2. num. 75. & Rota in vna Toletana Iuris nomi-
nandi 29. Nouembris 1582. coram Blanchetto*, In
16 qua dum quæreretur, an laicus fundator † Pa-
rochialis poſſit in fũdatione facere, quod Re-
ctor ſit ad nutum Patroni, in partem negati-
nam inclinauit, vt refert *idem Gonz. vbi ſupra
gloſſ. 5. §. 6. num. 61.*

Tertium nempè quod remotio ſaltem fie-
17 ri non poſſit ſine cauſa, † probari videbatur
ex allegato c. vnico de Capell. Monac. in 6. ibi, *niſi
per Epiſcopos, & ex rationabili cauſa*, & ibi *gloſſ. &
Gemin. num. 5. Franc. num. 2.* concordat *tex. in cap.
Innentum 16. quæſt. 7. c. ſatis peruerſum 57. diſtinct.
cap. vlt. 30. q. 1. cap. Sacerdotes 50. diſtinct.* ſequitur
gloſſ. in cap. cognoſcentes de conſt. vbi non debet
quis ſine culpa iure ſuo priuari. Et hoc ma-
18 ximè † procedere in caſu. de quo agitur, cum
deputationes horum Curatorum fiant ad be-
neplacitum, quæ verba non liberam volun-
tatem, ſed arbitrio boni viri regulatã impor-
tant, *ſecundum Abb. in c. verum num. 6. de for. com-
pet. Felin. in c. 1. num. 51. verſ. & ſi dicatur ad bene-
placitum de conſtit. argum. text. in l. Thaiſ. §. ſorore ff.
de fideicom. liberat. Corn. conſ. 92. nu. 11. & 12. lib. 2.
Crauett. conſ. 732. num. 27. & ſeq. lib. 4. Socin. Iun.
conſ. 61. num. 4. lib. 2. cum alijs per Menoch. de arbit.
lib. 1. quæſt. 8. num. 10. Gratian. diſcept. 167. nu. 48.*

Et in puncto quod Curati amouibiles non
19 poſſint † abſque rationabili cauſa remoueri
deciſum aſſerebant *à Sacra Congregat. Concil. in
vna Hiſpalen. 11. Iulij 1626.*

Quartum quod remotio facta fuerit ex o-
dio, vel indignatione deducebatur ex eo
quod cum Vicarius Generalis Archiepiſcopi
die 7. Aprilis 1637. mandatum de obſeruan-
do concordiam cum Beneficiatis initam pro-
mulgaſſet, Curati contradixerunt, & inter il-
los hi quinque ex qua contradictione odium
20 ſibi † apud Archiepiſcopum comparaſſe di-
debantur, *text. in cap. ſi quis Diaconus, & notat ibi
gloſſ. in verb. & inimicos c. ſi quis præpropere iuncta
gloſ. in verbo ſententiam 50. diſtinct.* Vnde ſecuta
poſtmodum amotio à curis, imò, & carcera-
tio ex præexiſtenti cauſa odij proceſſiſſe præ-
ſumenda erat concurrentibus præſertim alijs
coniecturis per ſcribentes allatis. Et ſic intra-
21 re concluſionem, quod licet remotio † fieri
poſſit ſine cauſa, id tamen non procedit, quã-
do fieret ex odio, vel malitia ex cumulatis *in
prima deciſ. §. ita etiam*.

Et hæc ferè erant, quæ pro parte Curatorũ
contra deciſionem obijciebantur, quæ licet
non eſſent præſentis inſpectionis, DD. tamen
ſine reſponſione præterire noluerunt, vt eò
magis reſolutionis iuſtitia appareret plenius
aliàs, & vberius diſcutienda.

Et quoad examen teſtium ſine citatione ob
iectum ceſſabat ex facto; Nam contrarium
apparet ex proceſſu fol. 379. Nec deſideratur
in eorum dicto expreſſio qualitatis remotio-
nis ſine cauſa cum ſufficienti ratione, quam
22 ſufficientem dicunt † ſi concludat veroſimi-
liter, ſeu probabiliter, & à communiter acci-
dentibus relati *per Farinac. q. 70. num. 147.* Ma-
23 ximè ſi agatur de ijs, † quæ ſenſu corporeo
immediatè non percipiuntur, vt aduertit *ibi-
dem Farinac. num. 148.* quia deponunt de viſu,
& auditu per 40. & amplius annos recenſen-
tes caſus particulares remotionum ſine cauſa,
nulliſque actis iudicialibus præcedentibus, &
hoc ipſi ſciunt, quia ita practicari viderunt, &
ſi aliquid in contrarium fuiſſet, ibi vidiſſent, &
ſciuiſſent propter magnam communicatio-
nem, quam habent cum Curatis, qui fuerunt
remoti, & quia frequenter verſantur in Cu-
ria Archiepiſcopali. Nam quando remoue-
tur aliquis ob cauſam, illa quidem ſolet inno-
teſcere, & per hominum hora vagari, itaut
per ſenſum auditus optimè percipi poſſit à
teſte. Imò multi deponunt de facto proprio,
dicentes in ſpecie aliquando etiam ſe de vna
ad aliam Eccleſiam nulla præcedente cauſa
pro libitu Archiepiſcopi fuiſſe mutatos pro-
ut latius videre eſt *in proceſ. à fol. 380. vſque ad
fol. 440.*

Circa ſecundum, nempè quod iſta amoui-
24 bilitas in Curatis † admitti non poſſit obſtan-
te diſpoſitione *Concilij Tridentini c. 13. ſeſſ. 24. de
reform.* Duo conſiderabant Domini. Primò,
quod Concilij textus loquitur de ijs locis, vbi
Eccleſiæ certos non habent fines, & cura con-
fuſè, ac promiſcuè adminiſtratur, vt aduertit
*ibidem Bellarm. in ſuis obſeruationibus verſ. certos
non habent fines, & Barboſ. in Collectan. ibidem n. 7
& de offic. Paroch. cap. 1. num. 13.* Secundò quod
25 Concilium non præciſe arctat † Epiſcopos
ad al-

ad aſſignationem perpetui Parochi, ita & taliter, vt non poſſint alio vtiliori modo prouidere, loquitur enim alternatiuè ibi, *vt alio vtiliori modo prouideant*, per quam alternatiuam, *aut* dat electionem Epiſcopis, *ad text. in cap. in alternatiuis 70. de reg. iur. in 6. c. inter cæteras de reſcript. l. ſi quis C. de cond. indeb. l. ſi quis ita ff. de verbor. obligat.* & quod magis eſt in verbis textus admittit dari poſſe etiam vtiliorem modum prouidendi.

Imò idem *Concilium cap. 7. ſeſſ. 7. de reformat.*
26 iniungens † Epiſcopis, vt in viſitatione Eccleſiarum vnitarum prouideant, vt cura animarum laudabiliter exerceatur, vtitur his verbis, *per idoneos Vicarios etiam perpetuos*, & ſic pōderando
27 dictionem, † *etiam*, quæ exprimit caſum magis indubitabilem, & implicat minus dubitabilem *ad text. in l. etiam 141. ff. de verb. ſignif. Dec. in l. qui ſe patris nu. 11. C. vnde liberi, Ro-*
28 *ta deciſ. 100. num. 14. par. 5. rec.* admittit † in ſpecie modum deputandi Vicarios amouibiles eſſe vtiliorem. Quod confirmat addendo ſtatim ac loquutum eſt de perpetuis, *niſi ipſis Ordinarijs pro bono Eccleſiarum regimine aliter expe-*
29 *dire videbitur*, dictio enim † *niſi* ponitur exceptiuè à proxima diſpoſitione *c. 1. de præſcrip. in 6. cap. 1. §. 1. ne ſede vacante eod. lib.* & vtrobique notat *gloſſ. in verb. niſi, Rota deciſ. 413. nu. 14. par. 4. recent. Surd. deciſ. 225. num. 19. & deciſ. 264. numer. 17.*

Hoc enim videtur admittere *cap. 11. ſeſſ. 25.*
30 *de regular.* † quamuis enim ibi dicatur, quod in Monaſterijs, quibus cura imminet animarum, non deputentur aliqui etiam ad nutum amouibiles, niſi de Epiſcopi conſenſu, ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo non tamen negat deputari poſſe amouibiles cum Epiſcopi conſenſu.

Hinc Sacra Eminentiſſimorum Interpretũ
31 Congregatio ſæpiùs cenſuit † eſſe in arbitrio Ordinarij Vicarium perpetuum, vel amouibilem in Eccleſia curata vnita conſtituere, vt videre eſt in declarationibus *ſuper d. cap. 7. de reformat. in verb. ſeù alijs Eccleſiis, & ſuper c. 18. ſeſſ. 24. de reform. in verb. etiam ſi cura, & ſuper c. 11. ſeſſ. 25. de regul. in verb. Iuriſdictioni, & notat Barboſ. in ſuis collect. ad Conc. d. cap. 7. ſeſſ. 7. num. 14.*
32 Neq; dicatur hoc procedere † in parochialibus vnitis, vel regularibus, in quibus exercentes curam animarum, idcò ſunt amouibiles ad nutum, quia cura eis verè non incũbit, ſed reſidet penes Cathedrales Collegiatas, ſeù alias Eccleſias, vel Monaſteria, Beneficia, Collegia, aut Loca Pia, quia vltra quod *text.*
33 *in d. cap. 13 ſeſſ 24. de reform.* † non loquitur de Eccleſijs vnitis, reſponderi etiam poteſt, quod cum eodem modo in præſenti caſu verè cura non incumbat Curatis particularibus eam exercentibus, ſed reſideat penes Archiepiſco-
34 pum, & ſic eadem ratio, † locum habere poterit eadem iuris diſpoſitio *ad text. in l. illud. ff. ad l. Aquil. gloſ. in cap. 1. in verb. Italiæ de temp. ord. in 6. Alex. conſ. 75. num. 3. Dec. conſ. 301. ſub num. 5. Cranett. conſ. 183. num. 1. Surd. conſ. 301. num. 19.*

Præterea ex eiuſdem *Concilij* diſpoſitione
35 *cap. 4. ſeſſ. 21. de reform.* † ſiuti in ijs Eccleſijs, vbi populus ita numeroſus eſt, vt vnus Rector non ſufficiat poteſt Epiſcopus cogere eumdẽ, vt ſibi alios Sacerdotes adiungat ad Sacramẽta miniſtranda, quod etiam dixere *Butr. conſ. 51 ſub num. 4.* vbi ait, reſidentes debere ſibi aſſumere Adiutores in cura, vbi ipſi non ſufficiūt, *& Rebuff. in repetit. c. extirpandæ §. qui verò de præbend. num. 7. verſ. alius eſt* Vicarius temporalis, vbi curatus, qui non poteſt per ſe ſolus ſeruire deputat Vicarium temporalem, quem poteſt ad nutum remouere, & ita ſeruari dicit in ea Ciuitate. Cur non idem liceat Epiſcopo,
36 quando ſolus eſt vniuerſalis † in ſua Diœceſi? qualis eſt Hiſpalenſis, deputando Sacerdotes,
37 per † quos cura exerceatur; decet enim Epiſcopum onera ſua cum alijs partiri, vt ait *text. in cap. fin. de offic. Archipresbyt. & ibi gloſſ. in verb. onera ſua*, efficacius enim mandata Diuina exequetur, ſi onera partiatur *c. mandata, & ibi gloſſ. de præſumpt.*

Et tolli videtur omnis difficultas, quia mo-
38 dum hunc curæ incumbentis Epiſcopo † per presbyteros adminiſtrandæ Concilium videtur expreſsè admittere *d. c. 18. ſeſſ. 24. de reform.* ibi *etiam ſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur*, & infra, *in quibus Epiſcopus vni, vel pluribus conſueuit curam animarum dare*, vt aduertit *Gonzal. d. gloſſ. 6. num. 74.* idque etiam admiſit *Rot. diuerſ. deciſ. 17. par. 1. ſub num. 1.* in Diœceſi Calaguri-
39 tana, vbi ait in ea Diœceſi † non adeſſe beneficia Curata præter duo, ſed curam eſſe apud Epiſcopum, qui eam demãdat aliquibus presbyteris, *& coram Seraph. deciſ. 942. num. 1. & 15.* vbi ait eſſe multas Parochiales Eccleſias, qua-
40 rum cura † non eſt penes aliquem intitulatum, ſed penes Archiepiſcopum, qui deputat aliquos ad exercitium Curæ; quod repetit *Gonzal. gloſſ. 6. nu. 66. & num. 68.* vocat iſtos Clericos Adiutores Epiſcopi, non veros Rectores *arg. tex. in c. fin. de offic. Archipresb.*
41 Et de Archipresbytero † Caſtri Regalis loquitur *deciſ. 226. par. 1. recent.* quem *num. 1.* admittit eſſe Rectorem, & Parochum totius dictæ Terræ, illique incumbere curam omnium animarum, aliaſque Eccleſias eſſe dependentes, & adiutrices erectas pro maiori populi commoditate, & *num. 2.* illarum presbyteros eſſe amouibiles, *& num. 5.* dictas Eccleſias eſſe Parochiales, licet Sacramenta in illis certo populo adminiſtrentur, quæ deciſio fuit confirmata *per deciſ. 258. ead. par. 1.* vbi, *nu. 2* habetur iſtos presbyteros eſſe ſine titulo amouibiles, & pro libito diſcedere, *& num. 6.* dictas Eccleſias non Parochiales, ſed erectas pro ſuccurſu, & auxilio Matricis Eccleſiæ, atque vt magis commodè populo Sacramenta adminiſtrentur, quas ideò dicit Sacramentales *num. 8.* & refert Congreg. Concilij declaraſſe inualidam fuiſſe dictarum Eccleſiarum erectionem in Parochiales factam ab Epiſcopo, igitur ſi in Archipresbytero admittitur cura in pluribus Eccleſijs exerceri per presbyteros amouibiles, cur idem in Archiepiſcopo denegetur, quando ſolus eſt Parochus totius Diœceſis qualis eſt Hiſpalenſis?

Imo

Digitized by Google

Imò in puncto de Hiſpalenſi loquuta eſt
Rot.deciſ.480.nu.2.par.1.rec. vbi habetur, quod
42 Archiepiſcopus Hiſpalenſis † in tota Ciuita-
te, & Diœceſi eſt ſolus Parochus, & hoc non
controuerti. Et dum num. 5. ait Curatos eſſe
deputatos ab Archiepiſcopo ad exercitium
curæ animarum, & Archiepiſcopo non ſibi
poſſidere, citando Vitalin.in Clem. vnic. de offic.
Vicar. num. 25. qui loquitur de Vicario tem-
porali, Lap.alleg.5.num.8.verſ. ſecus de tempo-
ralibus, ſine dubio hos admiſit eſſe Vicarios
temporales, hoc idem repetit Rot.deciſ.166.an-
te num.9.poſt Poſſeſ.de manut.& in Hiſpalen. Deci-
marum 2. Martij 1635. coram Rev. P. D.nco Ve-
roſpio.

Conſtat igitur ex ſupradictis nullo modo
repugnare etiam attenta Concilij Tridentini
diſpoſitione, quod animarum cura in caſu,
de quo agitur per Curatos amouibiles exer-
ceatur.

Vti nec repugnat diſpoſitioni iuris com-
munis, nam text.in cap.vnico de Capell.Monach.
43 in 6. in contrarium allegatus † loquitur in diuer-
ſis terminis, nempe de presbyteris, qui per
Monacos præſentantur Epiſcopo, & ab eodē
inſtituuntur, vt ſunt clara verba text.& notant
ibid.Gemin.& Franc.in princ. Anchar.nu. 2. verſ.4.
& aduertit Rota in his terminis coram Caualerio
44 deciſ.350.numer.4. Hi enim, † in quibus cadit
inſtitutio remoueri non poſſunt. Ratio de-
ſumitur ex ipſo textu, ibi, cum debeant eſſe perpe-
45 tui. Beneficia enim † quæ dantur in titulum,
& in quibus cadit inſtitutio, perpetua ſunt cap.
Sanctorum 70.diſtinct.cum alijs concord. Secus eſt
46 in iis, † qui deputantur ad beneplacitum, &
in quibus nulla cadit inſtitutio, neque curam
habent in titulum, ſed nudum curæ exercitiū,
vt conſiderauit eadem Rot. coram Caualer.d.dec.
350. num.4. & 389. numer. 3. Hos enim licet
47 animarum curam exercentes † remoueri
poſſe admittunt etiam ſupraallegati DD.Franc.
vbi ſupra num.5.verſ.limita tamen, Gemin.ſub.nu-
mer.8.verſ.vel dicendum, Anchar.nu.2. verſ. quan-
doque.

48 Et quod animarū cura exerceri poſſit † per
deputatos, ſeù Vicarios amouibiles ad nutū,
tenuit expreſsè gloſſ.notabilis in Clemen.frequens,
verſ.quidam etiam in verb.ad menſam de exceſſ.Præ-
lat. loquens de Eccleſia pleno iure etiam quo
ad ſpiritualia ſpectante ad menſam Prælati,
vel Collegij, vel dignitatem habentis, quam
gloſſ.communi calculo approbarunt DD. in d. Clem.
Abb.num.17.circa med.Vitalin.num.83.85. & 91.
Imol.num.16. Zabarell. in verb.præſentatos num.3.
de exceſſ.Prælat.idem Abb.in c.de Monachis num.9.
de præbend.Guillelm.de Mont. laudun.in rubr. d.tit.
de exceſſ.Prælat.num.9.Rebuff.in repetit. d. c. extir-
panda §.qui verò nu.59.de præben.& ſequuti ſunt
Oied.de incompatib.benefic.par.1.cap.15. num.4. &
8.verſ.tertium exemplum, vbi de Eccleſia ſpectā-
te ad menſam Epiſcopi Garz.de benefic. par.11.
cap.2. num.3.idem Rebuff.in prax.tit.de Vicar. per-
pet.num.7. vbi de beneficio vnito menſæ Epi-
ſcopi, & in tit.de non promotis intra annum nu.66.
Barboſ.de iur.Eccleſ.lib.3.cap.6.num.54. Azor. in-
ſtit.moral.par.2.lib.6.cap.29.quæſ.1, verſ.Item quæ-
ritur Corn.conſ.262.ante num.4.lib.1. vbi de Ec-
cleſia curata ſpectante ad menſam Epiſcopi
Foroliuienſ, amplexaque eſt Rot. de exceſſ. Præ-
lat.in non. num. 2. vbi firmat poni Vicarium a-
mouibilem ad nutum in Eccleſia ad exerci-
tium curæ, quæ principaliter reſidet penes
Epiſcopum, & deciſ.1.de offic. ord. in antiq. & a-
pud Biſignett.dec.21.num.2.de præben.& apud Gre-
gor.deciſ.370.num.6.& in rec.deciſ.5. num.7. & 8.
par.7. & de cura incumbente penes Collegiū,
vel Capitulum per Vicarium amouibilem
exercenda loquuntur DD. in c.cum non ignores
Innoc.num.2.Hoſtien.num.8. Abb.num.6.Ioan.And.
num.3.Zabarell.num.7. Anchar.num.3. Butr. nu.5.
Imol.num.4.poſt med.de præbend. Vndè abſolutè
loquendo, non repugnat curam per Vicarium
amouibilem exerceri, vt præter ſupracitatos
49 admittunt † etiam in Eccleſia ſæculari Cocc.
deciſ.18.num.4. Butr.conſ.51.num.3.in fin.& nu.6.
verſ.item etiam, & verſ.item ratio, Gemin. conſ.86.
num.3.Rebuff.in d.repet. §.qui verò cap. extirpanda
num.58.Oied.d.par.1.cap.15.num.2.

Non obſtant rationes adductę in contrariū,
50 Nam quod dicitur Curatos † eſſe Sponſos
Eccleſiæ, Patres, & Paſtores populi, ideoque
debere eſſe perpetuos facilè euitatur conſide-
rando, quod hæc propriè conueniunt Epi-
51 ſcopis, qui veri † ſunt animarum Paſtores, vt
probat allegatus text. in c. ne pro defectu de elect.
& Concil.Trid.c.1.ſeſſ.6.de reforma. Barboſ.de iur.
Eccleſ.lib.1.cap.11.num.67.& de offic.& pot.Epiſ.
in compend.num.24. iis enim oues principaliter
fuerunt demandatæ, vt ait ibid. Barboſ. anima-
52 rumque cura † eis principalius incumbit cap.
regenda cap. quacunq; & ibi pulchrè Turrecrem.
10.quæſt.1. Vnde & Epiſcopus dicitur Curatus
53 Eccleſiarum † ſuæ Diœceſis Butr. in cap.cum
54 non ignores num.4.de præben. & tota † Diœceſis
dicitur Parochia Epiſcopi ad text.in cap.Apoſto-
licæ de donat.& ibi Abb.num.2.c.bona rei 12. qu.3.
cap.licet 16. q.3. ipſi veri Patres Clem. 1. §.nec
ſuper de pœnis c.qualis 2.q.7. latè Barboſ. de Epiſ.
quad.diuiſ.tit. 1.cap.6.ſub num.14. circa med. veri-
55 que † ſunt Eccleſiæ Sponſi Guidopap.in cap.tua
nos ſub num.1. circa med.verſ.ideò diuerſitas, & nu-
mer.2.de Cleric.ægrot.& probat text.in c.inter tem-
poralia c.licet de tranſlat. pulchrè Abb.in cap.cum
ignores ante nu.5.de præbend. vbi quod ad hoc ſi-
56 gnificandum † defert anulum. Minùs autem
57 propriè † hæc conueniunt Parochis inferiori-
bus Guidop. vbi ſupra num.2. nullo autem mo-
58 modo Curatis hiſce amouibilibus, † qui nec
verè Curati dici poſſunt ad trad.per DD.in cap.
cum non ignores, Innoc.num.2.circa med.Abb. nu.6.
Zabarell.num.7.Butr.num.5.Hoſtien.num.8.Ioann.
Andr.3.circa med.Imol.num.4.de præben.facit gloſ.
in extrauag.execrabilis Ioann. 22. verb. temporales
Vicarios, Rebuff.tit. de diſpenſat.ration. ætat. verſic.
vel earum, & in tit.de non promotis intra annum nu-
mer.66. in praxi benef.& in tract.congruæ portionis
59 quæſt.3.nu.18. Aliud eſt habere curam, † aliud
habere exercitium curæ Anan.in d. cap. cum non
ignores ſub num. 2. Anchar.ſub nu.5. nec vllo mo-
60 do † dici poſſunt Sponſi Abb.in d. c. cum non i-
gnores num.4.Gregor.deciſ.370. num.5. vnde illos
appellat Capellanos Gregor.loco proximè citato,

Digitized by Google

Officiales vocat *Zabarell. in d. cap. cum non igno-
res num. 7.* Ministros nuncupat, *Anchar. vbi su-
pra num. 5.* ſimplices Miniſtros *idem Anchar. in*
61 *Clem. 1. de exceſſ. Prælat. num. 16.* † & in puncto
loquens de Curatis Hiſpalenſibus, Adiutores
in cura dixit *Rota deciſ. 511. num. 7. par. 2. recent.*
ſimplices Miniſtros *Seraph. deciſ. 639. num. 10.*
& Seruitores nuncupauit *idem Seraphin. deciſ.
923. in princ.* taliqùe nomine appellantur in
licentiis deputationum, de quibus in præ-
terita.

Nec relevant auctoritates allegatæ in con-
trarium; nam *Gonz. gloſ. 5. §. 6. num. 00. Garz. p. 1.*
62 *c. 2. num. 75.* † vltra quod dubitatiuè loquuntur
eorum dicta interpretanda ſunt, ſecundum
iura, quæ allegant *iuxta theoricam Bart. in l. non
ſolum §. ſi liberationis num. 7. ff. de lib. leg. Iaſ. in rub.
C. vnde liber. num. 2. Roman. conſ. 211. num. 5. Alex.
conſ. 218. num. 4. lib. 2. Rot. coram Coccin. deciſ. 67.
num. 8. & deciſ. 474. num. 9. par. 2. rec.* Cum igitur
fundent ſe *in textu d. cap. vnic. de Capell. Monac. in
6. & c. 13. ſeſſ. 24. de reform.* nullum negotium
faceſſunt eorum dicta, quia quomodo pro-
cedant *allegati text.* ſupra ſatis eſt explicatum.
Rota verò in d. Toletana iuris nominandi negabat
talem facultatem fundatori laico, non verò
Epiſcopo vniuerſali Parocho.

Circa tertium quod, remotio ſaltem fieri
non poſſit ſine cauſa ex ſæpè citato *textu d. cap.
vnico cum alijs concord. in obiectione allatis,* non ob-
63 ſtat eorum diſpoſitio, † quia vt ſupra dictum
eſt, procedit in beneficiis, quæ dantur in titu-
lum, nō autem in iſtis Vicarijs temporalibus,
& amouibilibus, & licet *text. in cap. ad hæc de of-*
64 *fic. Vicar.* † diſponat Vicarium deputatum in
Eccleſia curata non poſſe remoueri ſine cau-
ſa, non tamen releuat, quia loquitur de Vi-
cario perpetuo, non autem de Vicario tem-
porali, vt ibi notant *DD.* & patet ex *Summar.*
in hoc enim differt perpetuus à temporali, vt
65 perpetuus † non poſſit ſine cauſa remoueri,
vt eſt *text. in d. cap. ad hæc de offic. Vicar. & ibi gloſ.
in figuratione caſus, & in verbo remouere Corn. con-
ſil. 262. ſub num. 2. verſ. & ideo ſimiliter* lib. 3. tem-
66 poralis autem, † ſiue amouibilis remoueri
poſſit ad nutum etiam ſine cauſa, vt eſt aurea
ad hoc propoſitum doctrina, *Bero. in cap. non
ſine multa num. 10. de arbitr.* cui concordat *Innoc.
in cap. cum non ignores num. 2. Hoſtienſ. num. 8. & 9.
Io. Andr. num. 3. Butr. num. 5. Imol. num. 4. poſt med.
Zabarell. num. 7. Anchar. num. 3. circa med. de preb.*
admittentes temporalem Vicarium in Eccle-
ſia curata, etiam ſæculari, poſſe ſine cauſa
remoueri.

Quæ ſanè concluſio manifeſta demonſtra-
tione comprobatur; Nam certum eſt huiuſ-
67 modi temporales Vicarios poni, † & deponi
pro libito, vt ait *Abb. in d. Clem. frequens num. 17.
Zabarell. ante num. 1. verſ. 6. nota de exceſſ. Prælat.
idem Abb. in c. edoceri num. 10. de reſcript. Vitalin. in
Clem. vnic. num. 56. de offic. Vicarij, & concordat In-
noc. in d. cap. cum non ignores num. 2. Abb. nu. 6. An-
char. num. 3. circa med. Butr. num. 5. Hoſt. num. 8. Za-
barell. num. 7. de prabend.* ſequitur *Butr. conſil. 51.
num. 6. verſ. Item ratio, Gemin. conſ. 36. num. 3. & 4.
Barboſ. de iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 6. num. 65.* At ver-
68 bum † *pro libito* importat liberam voluntatem
nullo rationis freno ſubiectam, vt ait *Abb. in
d. Clem. frequens num. 7. de exceſſ. Prælat.* quia de-
69 riuatur à verbo *libet* quod dicit liberam vo-
luntatem, *ad text. in l. fideicommiſſaria [illegible]
de fideicom. libertat. Bart. in extrauag. ad reprimend.
verbo videlicet num. 3. & in l. alio ſub num. 9. ff. de
alim. & cib. leg. Alex. in l. ſi ſic 38. num. 3. ff. de leg. 1.
& eſt text. in d. Clem. frequens, vt ibi notat Abb.*
70 *d. num. 7.* idem importat verbum † *volo, ad text.
in l. cum quidam 24. ff. de leg. 2. l. vtrum ſic 30. [illegible]
quidam ff. de reb. dub. l. fideicommiſſa §. quamquam ff.
de leg. 3. l. fideicommiſſaria 40. ff. de fideicommiſſar.
libertat. Bart. in l. [illegible] §. ſi ita [illegible] ff. de ver-
bor. oblig. & in extrauag. ad reprimen. verb. videlicet
num. 3. Alex. conſ. 47. num. 24. lib. 1. Felin. in c. [illegible]
mer. 51. verſ. & ſi dicatur committimus, voluntas [illegible]
de conſtit. Mathe. ſol. ſing. [illegible] num. [illegible]* Igitur
71 Vicarij amouibiles † & temporales poſſunt
quandocumque ſine cauſa remoueri.

Et ratio eſt, quia iſti Vicarij tēporales nul-
72 lum in Eccleſiis ius, vel titulum habent *gloſ.
in cap. conſtitutus in verbo perpetuus de fil. presbyt.
Abb. in d. cap. non ſine multa in prima notab. de arbitr.
Calderin. conſ. 9. num. 2. de reſcript.* Vnde ſnec Vi-
73 caria temporalis † eſt beneficium, aut bene-
ficij titulus *Rebuff. de nomin. quæſt. [illegible] nu. 61. idem
in praxi tit. de diſpenſ. ration. [illegible] num. 3. vel quorum
perpetua Vicaria Garz. par. [illegible] Gonzal.
gloſ. 5. §. 3. num. 35. Barboſ. de iur. Eccleſ. lib. 3. cap.
6. num. 58. Rota in Salernitana Vicariæ [illegible] Maij
1596. coram Blanchetto, relata per Garz. vbi ſup.*
74 *num. 94.* ſed eſt ſimplex ſalarium, † ſeu ſtipen-
75 dium *Rota & Garz. vbi ſupra,* vnde nec ad eius
titulum poteſt quis ordinari *Gonz. [illegible] n. 33.
Gonz. d. §. 3. num. 42. Pariſ. de reſign. lib. 2. q. 6. nu. 2.
cum alijs per Barboſ. vbi ſupra num. 60.* & iſti tem-
76 porales Vicarij † dicuntur precario conſtitu-
ti *Bero. in d. c. non ſine multa num. 10. circa medium,*
ideò quandocumque remoueri poſſunt, *arg.
text. in l. 1. ff. de precar.* vt benè de iſtis Curatis
Hiſpalen. loquutus eſt Promotor Fiſcalis in
ſua proteſtatione *proc. fol. 101.* illi nō habent ni-
ſi ſimplicem licētiam adminiſtrādi Sacramē-
77 ta, † quouſq; voluerit Archiepiſcopus, vnde ę-
quū eſt illos tandiù & vſq; quādiu is voluerit,
ille poſſit reuocare cum mutauerit volun-
tatem, vt ſunt ferè verba *text. in l. 2. ff. de pre-
car.* cui concordat *text. in l. & habet ff. eod.* ſecus
78 eſt in Vicario perpetuo; † qui dicitur habere
titulum *Gonz. gloſ. 5. §. 3. num. 20. Calder. d. conſ. 9.*
79 *de reſcript.* & Vicaria perpetua † dicitur verè
beneficium *Garz. par. 1. cap. 2. numer. 95. Rebuff. de
nomin. q. 9. num. 8. & in tractat. de Vicar. perpet. nu.
15. Gonz. d. gloſ. 5. §. 3. num. 19. Oued. p. 1. c. 13. n. 1. &
Azor. par. 2. lib. 3. cap. 6. quæſt. [illegible]* vnde poteſt quis
80 ad † titulū Vicariæ perpetuæ Ordinari *Barb.
lib. 3. cap. 6. num. 24. de iur. Eccl. Campanil. in diuerſ.
iur. Can. quæſt. rubr. 8. cap. 4. num. 8.* & generaliter
81 quæ dicuntur † de beneficio locum habent in
Vicaria perpetua *Garz par. 9. cap. 2. num. 286. Re-
buff. in repet. c. extirpanda num. 64. ad med. de prab.
idem in tract. nominat. q. 9. num. 8. & quæſt. 16. nu. 13.
& in tit. de Vicar. num. 14. Gonz. d. gloſſ. 5. §. 3. n. 21*
nil mirum igitur ſi Vicarius perpetuus re-
moueri non poteſt ſine cauſa.

Demum

Denium quod iſti Vicarij amouibiles in
82 Curatis † remoueri poſſint ſine cauſa, vide-
tur etiam eſſe de mente Sacræ Congregatio-
nis Concilij *in vna Claitaten. relata per Garz.*
par.1.cap.2.num.94.in addit. in qua dum quære-
retur an Vicarij amouibiles deputati ad nutũ
Capituli pro exercitio curæ præuia approba-
tione Epiſcopi, poſſent ab ipſo Epiſcopo ſine
cauſa amoueri, Congregatio Concilij cenſuit
Vicarios ipſos poſſe à Capitulò amoueri ad
nutum Capituli, ab Ordinario verò nonnili
ex cauſa legitima, & probata, propter quam
etiam ſi perpetui eſſent amoueri poſſent. Pon-
83 derando igitur verba *ad nutum* † quæ liberam
important voluntatem *ex allegat.per Garz.dicta*
84 *par.1.cap.2.num.85.* & dictionem, † *verò*, quæ
eſt aduerſatiua *l.hoc amplius §. de his autem, vbi*
Bart.ff.de damn.infect.Surd.conſ.315. num. 1. Rota
deciſ.520.num.2.par.2.recen. neceſſario, imò ex-
preſsè firmat Capitulum deputans poſſe re-
mouere ſine cauſa.

Et hanc ſententiam, quod Vicarius amo-
85 uibilis poſſit † amoueri ad libitum conſti-
tuentis etiam abſque cauſa, præter ſuperius
adductos renuit *Batr.conſ.51. num.3. & 6. verſ.*
ex quibus,& verſ.Item ratio,& verſ.Item etiam lo-
quens de Eccleſia ſæculari, & dicit ita ſeruari
in multis Eccleſiis, & hoc vt magis ſint prõ-
pti ad obediẽ, & curam magis exerceant,
dum vident ſe de facili remouendos, ample-
xaque eſt *Rot.coram Coccino deciſ.18.nu.13.* quæ
pariter loquitur de Eccleſia ſæculari, & de
Eccleſia ſpectante ad menſam Epiſcopalem
Coru.conſ.262.num.4.5.& 6. lib.3. Barboſ. de iur.
Eccleſ.lib.3.cap.6.num.65.

86 Non obſtant verba *ad beneplacitum* † in de-
putationibus appoſita, quia licet regulariter
importent arbitrium boni viri, & non libe-
ram voluntatem ex allegatis in obiectione,
non tamen per hoc tollitur quin aliquando
etiam liberam ſignificent voluntatem, vt vo-
luit expreſsè *Guidop.deciſ 473.num.1.circa finem*
& probat text.in cap.ſi gratiosè de reſcript.lib.6. Re-
buff.in l.liberti 172.verſ.at verbum ff.de vrb.ſignif.
& faciunt notata *per Dec.in cap.1.de conſtit.num.*
40.verſ.& in contrarium, vbi etiam reſpondet *ad*
text.in l.Thais §. ſorore, ff.de fideic.libertat.& n.41
87 *in fin.* vbi habet, quod ſicuti verbũ, *libet*, im-
portat liberam voluntatem, ita verbum, *pla-*
cet, quia nulla poteſt aſſignari differentia; &
in terminis, de quibus agitur, quod dicta ver-
ba promiſcuè accipiantur, & idem ſignificent
88 quod verba *ad nutum, ſeu ad libitum*, patet ex
proximè citandis DD. qui vtuntur dicto ver-
bo *ad beneplacitum*, & tamen admittunt remo-
tionem fieri poſſe ad nutum, & ſine cauſa,
vt videre eſt *Butr.in d.c.cum non ignores numer.5.*
Imol.ibid.num.4. vbi de cura commiſſa ad bene
placitum, & tamen admittit remotionem,
quando vult, & ſine cauſa *Anchar. num.3.* vbi
quod poſſit remouere quando placet, vt ſupra
dixerat, quando vult, *Hoſtien.num.8. Ioan. And.*
num.3.Coccin.d.deciſ.18. vbi deputatum ad be-
neplacitum *num. 5.* admittit remoueri poſſe
ſine cauſa *num.13. Gaualer.deciſ.350.nu.1. Corn.*
d.conſ.262.num.6.lib.3. vbi vtitur verbo *ad be-*
neplacitum, & tamen firmat remotionem fieri
ſine cauſa. Ergo dicta verba *ad beneplacitum*
89 in † caſu, de quo agimus, promiſcuè acci-
piuntur, & idem ſignificant, quod verba *ad*
nutum, ſeu *libitum*.

Vti nec obſtat allegata Sacræ congregatio-
90 nis Concilij declaratio, † quæ procedit in
longè diuerſis terminis, nempe in Confeſſo-
ribus, ſeu Deputatis ad Sacramenta Moniali-
bus Miniſtranda, quos Sapientiſſimi illi Pa-
tres ad nutum Monialium, & ſine cauſa re-
mouendos non eſſe iuſtiſſimè cenſuerunt: li-
cet enim deputatus ad exercitium curæ poſſit
ad nutum eius, cui cura principaliter in-
cumbit remoueri, non tamen poteſt remo-
ueri ad nutum eorum, quorum ipſe curam
gerit: cum abſurdum ſit, quod Paſtor pendeat
ab ouibus, cum imò potius oues pendere de-
beant à Paſtore.

91 Vera igitur, ac ſolida eſt concluſio, † quod
Vicarij amouibiles in Curatis poſſint ad libi-
tum etiam abſque cauſa remoueri.

Quod attinet ad quartum caput concernẽs
odium, & maleuolentiam, vt in præterita di-
92 cebatur odium, † ſeu inimicitia regulariter
non præſumitur *Alberic.in l.iniuriarum actio n.1.*
& in §. ſi quis per iniuriam ff.de iniurijs Crauet.con-
ſil.8 num.8.lib.1.ad hoc text.in auth.de teſtibus §. ſi
verò quis collat.7. ſed debet ab allegante proba-
ri *argum.text.in l.quoties §.qui dolo ff.de prob. gloſſ.*
in cap.2.ver.coniecturas de renunc.lib.6. quod nul-
lo modo fieri videbatur in præſenti caſu. Imò
quod dicebatur remotionem, & carceratio-
nem factam fuiſſe ex eo, quod iſti Curati op-
poſuerint ſe monitorio ſuper obſeruatione
concordiæ ad inſtãtiam Beneficiatorum pro-
mulgato corruit: quia vt apparet ex inſtantiis
pro parte Curatorum datis *novo Summario Ar-*
chiepiſcopi num.1. & proceſſ.fol.76. & 85. remo-
tio, & carceratio per aliquot dies ante præ-
ceſſerat dictum Monitorium, quod die 7. A-
prilis emanauit. Impoſſibile eſt igitur eos
impugnaſſe monitorium de obſeruando,
cum nondum eſſet in rerum natura,
93 & non entis † nullæ ſint qualitates, *l. nam*
etſi §.1. & ibi gloſ. nullus eſt ff. de iniuſt. rupt. ir-
rit.teſtam. l.1. ff.de heredit.vend.cap. ad diſſoluend.
& ibi gloſ.legitimè accuſari de deſponſat.impuber. &
carcerationem ex huiuſmodi impugnatione
94 cauſatam cum certum ſit effectum † non
poſſe exiſtere ante cauſam, cum effectus pen-
deat à cauſa; cauſa verò ſit id, ex quo ſequi-
tur effectus, vt poſt *Philoſoph.cap.2. poſt prædi-*
cament.& 2.Phiſic.cap.37. benè hunc locum
explicans *Diuus Thomas lec.10. in fin. &* de cau
ſa impulſiua *eſt text. in l.p. §.ſexam ff de poſtulan.*
cum ſecundum Bart.& Soccin.in l.demonſtratio §.1.
num.2.ff.de condit.& demonſtr. Rebuff.in præfat. re
95 *petit.tit.de cauſ.poſſeſſ.num.2.ſit id,* † ex quo im-
pellimur ad aliquid faciendum, vnde aut de-
bet realiter præexiſtere à parte rei, vel ſaltem
eſſe præcognita ad hoc, vt poſſit mouere vo-
luntatem ex traditis *per Suarez tom.1.in 3.parte*
diſput.10.ſect.3.§.dico 1.& §.dices quamuis poſt D.
Thomam 3.par.quæſt.62.art.6. in corpore quod ta-
96 men non ſupponitur, † nec potuit eſſe in præ-

ſenti caſu, cum Cardinalis impugnationem
diuinaſſe non ſupponatur, imò nec potuerit
*argum. text. in l. ſi putator in fin. ff. ad l. Aquil. cap. vt
noſtrum. & ibi gloſſ. in verb. diuinare, vt Eccleſ. be-
nef. ſin. dim. Corn. conſ. 235. nu. 4. vol. 4. & conſ. 192.
num. 1. vol. 3.*

Et licet odium cum in affectione animi
97 conſiſtat † probetur coniecturis *arg. text. in l.
dolum,* & notat *ibi gloſ. C. de dol. cap. 2. iuncta gloſ.
de renunc. lib. 6. Abb. in cap. repellantur num. 2. de ac-
98 cuſat.* Huiuſmodi tamen exceptio † tamquam
requirens altiorem indaginem, in hoc poſ-
ſeſſorio iudicio non eſt admittenda *Rota poſt
Poſth. de manut. deciſ. 223. num. 9. & deciſ. 15. nu. 12.
& deciſ. 131. num. 8. & 138. num. 5. & in recen. deciſ.
366. num. 6. par. 1.*

Præſertim contra Archiepiſcopum in Car-
dinalatus dignitate conſtitutum, cuius digni-
99 tatis eminentia omnem ſuſpicionem odij, † &
malitiæ excludit, & ſaltem clarioribus indi-
cijs eſſet probanda, *ſecundum Gomez. in regul. de
public. reſignat. quæſt. 12. ſub num. 3. arg. text. in l. 1.*
& ibi notat expreſsè *gloſſ. ff. de offic. Præfect. Præ-
tor.* facit *text. in cap. abſit 11. q. 3. Alciat. conſil. 20.
numer. 1. lib. 7.* Et quia regulare eſt, quod actus,
100 qui † poteſt referri ad licitum, & illicitum
potius referendus eſt, ad licitum *c. eſtote de reg.
iur. gloſ. in cap. abſit in verbo ſiniſtrum 11. quæſt. 3.
Aretin. conſ. 23. num. 10. Bart. in l. gerit numer. 20. ff.
de acquir. hered. Roman. conſ. 343. nu. 9.* & ratio eſt
101 quia in dubio quis iure ſuo ſuo vti præſu-
mitur *l. merito ff. pro ſocio l. Item apud Labeonem
§. ſi communem, de iniur.*

Tantò magis quia cum Archiepiſcopus
habeat hanc facultatem á iure, non debet ea
tàm facile priuari ex traditis *per Molin. de pri-
mogen. lib. 2. cap. 5. num. 24.* dicentem ad hoc, vt
102 electio indigni † doloſè facta videatur, non
ſufficere, quod eligens indignum ſit inimicus
illius, qui dignus eſt, ſed aliundè probandum
eſſe, eligentem ex inimicitia motum fuiſſe ad
electionem huiuſmodi faciendam, quam ſe-
quitur *alter Molin. de iuſt. & iur. tom. 3. diſput. 594.
num. 5. verſ. tametſi.*

Maximè ne detur anſa alijs Curatis de a-
mouibilibus reddendi ſe perpetuos, vt puta
data opera excitando iurgium cum Archie-
piſcopo, quo ſequuuto non timebunt amo-
tionem, quia dicent procedere ex odio. Et
103 ſic ex proprio delicto † commodum repor-
tarent contra expreſſam diſpoſitionem *text. in
l. non fraudantur 176. §. nemo ff. de regul. iur. l. itaque
§. 1. & ibi gloſ. ff. de furt. l. ſine hereditaria ff. de neg.
104 geſt.* Daretur occaſio ſuſcitandi lites, † & iur-
gia contra *text. in §. Item verborum inſtit. de inu-
til. ſtipulat. l. quidam 21. & ibi gloſſ. ff. ſi cert. pet. c. fi-
nem litibus de dol. & contum. c. cordi de appellat. in 6.*
105 Ex facto alieno † Archiepiſcopus priuare-
tur iure, & facultate ſibi competenti, contra
tex. in l. non debet 74. ff. de reg. iur. Et melioris cō-
106 ditionis eſſent contumaces, † & ij, qui im-
pugnarunt concordiam, quam obedientes, &
ij, qui eam non impugnarunt, contra *text. in l.
non ſolum 12. ff. de noxalib. action.* & ibi notat ex-
preſsè *gloſſ. marginal.* & facit *text. in l. 3. §. 1.* cum
alijs ibi *per gloſſ. ff. de donat. int. vir. & vxor.*

Demum eſto, quod remotio facta fuerit ex
prætenſa indignatione. Hoc tamen nil rele-
uare dicebant Domini, quia non quælibet in-
107 dignatio † damnanda eſt, & redderet in præ-
ſenti caſu illicitam amotionem, ſed illa ſolùm
quæ prouenit ex iniuſta cauſa, vt in ſimili no-
tant *Doct. in l. qui in carcerem Bart. & Bald. num. 2.
Angel. num. 3. Alberic. num. 2. & 3. ff. quod met. cauſ.*
& eſt *text. in l. 3. § ſed etſi & in l. mulier 21. ff. eod. &
de dolo malo,* & benè diſtinguit *text. in l. 1. §. 3. ff.
de dolo malo.* Tantum verò abeſt, quod Curati
probent indignationem Archiepiſcopi iniu-
ſtam eſſe, quin potius iuſtam fuiſſe liquet ex
108 eo, † quia cum primitiæ, & oblationes circa
quas verſatur concordia ſpectent ad Archie-
piſcopum tamquam vniuerſalem Parochum
ad ipſum quoque ſuper illis ius tranſigendi
ſpectabat; ideoque iuſtam habuiſſe cauſam
indignandi, dum videret Curatos inpugnan-
tes concordiam ſuper re non ſua, & ſic velle
ligare manus Archiepiſcopi, ne diſponeret de
proprio, & aliena iura ſibi vſurpare. Nec ob-
ſtare dicebant DD. quod huiuſmodi obuen-
tiones Curatis in eorum deputationibus ſa-
109 larij † nomine aſſignentur, *Rota d. deciſ. 166.
num. 11. poſt Poſth.* ideoque agi de ipſorum in-
tereſſe, quia animaduertebant intereſſe dum-
taxat eſſe ipſius Archiepiſcopi, qui facta tran-
ſactione Curatis tenebatur augere ſtipēdium,
ſi vidiſſet eo indigere. Imò in omnem euen-
tum ſufficere dicebant pro iuſtificanda Cardi-
110 nalis indignatione præſumptionem † quæ in
dubio militat pro iuſtitia tranſactionis, *Surd.
conſ. 451. num. 27. Alex. conſ. 222. num. 12. lib. 2. Rot.
deciſ. 86. num. 22. par. 6. recentior.* quæ ſanè præ-
ſumptio eſt tantæ efficaciæ, vt quando etiam
pro iniuſtitia concordiæ pronunciaretur, ad-
huc tamen excuſare poſſet Archiepiſcopum
ab odio, vel malitia circa remotiones hucuſ-
que hac de re factas, cum certum ſit quamli-
111 bet cauſam etiam leuem † à dolo, vel ma-
litia excuſare, *ad text. in l. agitur §. generaliter ff. de
liberal. cauſ. l. ſed & ſi lege §. ſcire ff. de petit. hered.
gloſ. in l. plagij criminis. C. ad l. Fabian. de Plagiar.
Dec. conſ. 452. num. 4. Soccin. conſ. 108. num. 12. con-
ſil. 118. num. 7. lib. 1. & conſ. 59. num. 18. lib. 3. Caſtr.
conſ. 277. verſ. ſecundo præmitto lib. 2. Ceuall. conſil.
366. num. 35. & conſ. 472. num. 11. & 097. num. 13.
Corn. conſ. 181. num. 8. lib. 3. Honded. conſ. 53. n. 37.
lib. 1. Gregor. dec. 68. num. 9. & deciſ. 439. num. 10.* &
fuit dictum *in Hiſpalen. Iuris nominand. 21. Maij
1638. coram R. P. D. meo Carillo.*

Patet itaq; ex ſupradictis conſtare de quaſi
poſſeſſione Eminentiſſ. Cardinalis amouibili-
tatem ad nutum non repugnare in Curatis.
Remotionem fieri poſſe etiam ſine cauſa. Et
in præſenti caſu factam non eſſe ex indigna-
tione, vel odio, quod ſuffragetur: proindeque
ceſſare obiecta pro parte Curatorum excitata.
Iure igitur optimo DD. perſiſtendo in deciſis
manutentionē Eminētiſſ. Card. Archiepiſcopo
in quaſi poſſeſſione remouēdi Curatos ad nu-
tū concedendā eſſe dixerunt, vtraq; parte re-
petitis propoſitionibus acriter informante.

TIBVRTINA CASTRI SANCTI ANGELI.

Mercurij die 26. Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plenè diſcutitur, quando in recognitione Inſtrumenti antiqui ſit nec ne dexuendum tempus litis? & ad hoc declarantur deciſiones de hac materia loquentes, & ponderantur etiam plura adminicula.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio Inſtrumenti non eſt de illius ſubſtantia, quemadmodum ſunt dies, menſis, annus, Pontificatus locus, & alia ſolemnia, de quibus* per gloſſ. in l. generali C. de Tabular. lib. 10.

2 *Inſtrumentum, ſine recognitione probat antequam pars ſpecificè opponat.*

3 *Tempus litis demendum eſt quando agitur de probanda ſolemnitate, ſiue ſubſtantia Inſtrumenti, ſecus verò, quando agitur de illius recognitione.*

4 *Tempus litis detrahendum eſt ſi agatur de recognitione Inſtrumenti, à quo pendet principale fundamentum cauſæ declara nu. 5. & ſeqq.*

5 Deciſ. Put. 430. & 435. lib. 2. in correctis; *in quibus terminis loquatur? ibid. nu. 5.*

6 Deciſ. eiuſdem Put. 349. lib. 2. *de qua extat adnotatio* Anton. Auguſtini deciſ. 1303. libr. 3. par. 3. diuerſ. *in quibus terminis loquatur?*

7 Deciſ. in Romana fideicommiſſi de Cataneis 7. Februarij 1620. coram bon. mem. Card. Veroſpio. *quo caſu procedat?*

8 Deciſ. in Calaguritana Iuriſdictionis 22. Maij coram bon. memor. Pirouano; *quo caſu loquatur?*

9 Deciſ. 184. num. 17. par. 6. recentior. *quomodo procedat?*

10 Deciſ. Seraphin. 76. *quo caſu procedat?*

11 Deciſ. 185. par. 1. diuerſ., & Buratt. deciſ. 178. num. 8. *quomodo intelligantur?*

12 *Actor debet paratus ad iudicium venire, quando agitur de probanda ſubſtantia, ſeu ſolemnitate Inſtrumenti.*

13 *Actor quando agitur de recognitione Inſtrumenti non tenetur in iudicio venire paratus, dum ſatis habere dicitur fundatam intentionem in publico Inſtrumento non recognito, donec reus de recognitione excipiat.*

14 *Diuerſitas litis intentata omnem fraudem, & negligentiam actoris excludit, & ex quibus diuerſitas reſultet? & num. 15. & 16.*

17 *Sententia lata in vna cauſa propter diuerſitatem actionis, & perſonarum non poteſt parere exceptionem rei iudicatæ in altera.*

18 *Cauſæ diuerſitas, ex quibus dignoſcatur?*

19 *Tempus 70. annorum ad effectum recognitionis Inſtrumenti reputatur antiquum.*

20 *Tempus litis, ne ſit detrahendum in recognitione Inſtrumenti antiqui multum conferunt adminicula, quæ concurrunt omnem ſiniſtram ſuſpicionem auferentia, de quibus remiſſiuè, num. 21. 22. 23. 24. 25., & 26. & num. 34.*

27 *Præſcriptio per litis conteſtationem interrumpitur.*

28 *Conteſtatio litis interrumpere debet præſumptionem, quæ ex antiquitate temporis oritur pro Inſtrumento actoris, declara num. 29.*

29 *Recognitio formalis ideò requiritur in antiquis propter difficultatem probationis, & num. 30.*

31 *Immemorabilis, vt probata dicatur actus debent eſſe geſti ante motam litem.*

32 *Fama non probatur antiqua, niſi ſit completa ante motam litem.*

33 *Teſtes, & ſcriptura, in quibus æquiparantur?*

35 *Tempus litis ideò detrahitur in probatione per Teſtes, & per famam, quia alias præſumuntur ex lite mota audiuiſſe.*

36 *Obſeruantia requiritur vltra temporis lapſum ad eliciendam præſumptionem pro Inſtrumento antiquo.*

37 *Et talis præſumptio eliditur per contradictionem. Declara num. 39.*

38 *Obſeruantia omninò requiritur in ſcriptura informi in ſubſtantialibus.*

41 *In poſſeſſorio impertinens eſt productio tituli.*

DECISIO LIV.

MOTO contrà DD. Franciſcum, & Hieronymum de Vrſis anno 1538. iudicio per D. Margheritam de Auſtria ſuper Caſtro Sancti Angeli, ſecutaque pro ipſo in poſſeſſorio fauorabili ſententia poſtquam in illud immiſſa Caſtrum tenuiſſet, anno 1580. commiſſa cauſa bon. mem. Cardinali Blanchetto ad inſtantiam Pauli Iordani filij Hieronymi ſuper ſpolio dicti Caſtri, atque anno 1583. producto Inſtrumento, tunc reperto aſſignationis factæ Alphonſinæ Vrſinæ eiuſdem Caſtri de anno 1504. contigit dubitari anno 1597. An idem Inſtrumentum eſſet in forma probanti, ſed alia non capta reſolutione ſolùm fuit dictum, vt videretur, an ad effectum recognitionis huiuſmodi Inſtrumenti eſſet detrahendum tempus litis motæ de anno 1538. quo dubio 12. Ianuarij 1598. a bon. mem. Cardinali Lancellotto in locum Blanchetti ſuffecto propoſito Rota pro maiori DD. parte reſponderat, tempus litis eſſe demendum, reſeruato tamen particulariter videre, an dicta lis diuerſa eſſet ab alia mota de anno 1580. & an dictum inſtrumentum eſſet de nouo repertum, vel alia cauſa adfuerit, quæ à dilatione productionis, & recognitionis eiuſdem DD. Vrſinos poſſet excuſare, quam tamen reſolutionem ipſi cum impugnaſſent, cauſa per quatuor vices propoſita ſemper reſponſum fuit, non liquere, eandem hodiè diſputationem, quia placuit proſequi, dubium propoſui. An à deciſis ſit recedendum, cui DD. affirmatiuè reſponderunt.

Et fundamentum reſolutionis fuit, quod cum agatur de recognitione, illa non eſt pro-
1 priè de ſubſtantia Inſtrumenti, † nec directè primò, & principaliter deſideratur quemadmodum ſunt dies, menſis, annus, Pontificatus, locus, & alia ſolemnia, de quibus *per gloſſ. in l. generali C. de Tabular. lib.* 10. quæ omnia habuiſſe conſtat Inſtrumentum productum anno 1583 ſed tantummodò de probatione, ne fidem

Digitized by Google

2 quamobrem Inſtrumentum, ſine † recogni-
tione probare antequam pars ſpecificè oppo-
nat, ſæpè dixit, *Rota, vt per Verall. deciſ. 117. n. 4.*
par. 3. Buratt. deciſ. 347. num. 7. & 8. Duran. dec. 18.
num. 23. & in Beneuentana Iuriſpatronatus 6. Iunij
1631. coram Motmanno, & in Elboren. penſionis 20.
Iunij 1633. coram R.P.D. Veroſpio, quarè cum
ex eiuſdem Inſtrumenti facie demonſtrari poſ-
ſit antiquitas locum ſibi vindicat diſtinctio
alias *à Rota coram Puteo dec. 349. lib. 2. in correctis*,
3 nempè ſi agatur de ſolemnitate † inſtrumenti,
ſeù de eius ſubſtantia inſpicitur tempus litis,
ſed ſi agatur de recognitione non eſt demen-
dum tempus litis, & hanc eamdem diſtinctio-
nem approbarunt; *Ant. Auguſt. in epit. tit. de fid. in-*
ſtr. cap. 6. num. 16. Card. Seraph. deciſ. 928. num. 1. in
fin. & ſeq.

Nec ſubſiſtere viſa fuit concluſio firmata
in deciſione, quæ reuidetur, quod ſi agatur de
4 recognitione Inſtrumenti, à quo † pendet prin-
cipale fundamentũ cauſæ, tunç detrahendum
ſit tempus litis.

Nam auctoritates ad hoc allegatæ viſæ fue-
runt loqui in diuerſis terminis, & præcipuè
5 deciſiones in cauſa *Britinorienſi coram* † *Puteo,*
410. & 435. lib. 2. in correctis, loquuntur in caſu,
in quo etiam non deducto tempore litis non
aderat antiquitas, vt patet *dicta dec. 435. verſ. Et*
etiam, nec adminicula concurrebant, quæ in
præſenti caſu concurrunt, nec agebatur ibi de
recognitione, ſed de rogitu Notarij, & alijs
ſolemnitatibus ſubſtantialibus, vt dicitur in
principio *dicta deciſ. 430.* Deciſio verò eiuſdem
6 *Putei in Parmen. Vallium*, † quæ eſt *dicta dec. 349.*
lib. 2. de qua etiam extat adnotatio *Ant. Auguſt.*
dec. 1303. lib. 3. par. 3. diuerſ. benè diſtinguit, vt ſu-
pra, & expreſsè ſubiungit, quod ſi ageretur de
recognitione non eſſet demendum tempus li-
tis, *deciſio in Romano fideicommiſſi de Cataneis 7.*
7 *Februarij 1620. coram bon. mem. Veroſpio*, † ſuppo-
nit non adeſſe adminicula ſufficientia, *& deci-*
ſio in Calaguritana Iuriſdictionis 22. Maij 1627. co-
8 *ram Reuerend.ſſio Domino meo Pitouano*, † nihil
aliud firmat niſi quod, quando Inſtrumentum
productum fuit incidenter, non ſubducatur
tempus litis, ſed in caſu, quando fuit productũ
principaliter nihil in ea deciſione firmatur,
9 quo etiam modo procedit *deciſ. 184. numer. 17.*
par. 6 recentior. Et omnes aliæ deciſiones, quæ
pro Sereniſſimo Duce Parmæ allegantur, lo-
quuntur de probatione, ſeù præſumptione
circà ipſam ſubſtantiam, & ſolemnitatem in-
trinſecam Inſtrumenti, de qua loquitur *Seraph.*
10 *deciſ. 76.* æquiparans Teſtes, † & inſtrumenta
Teſtes enim diriguntur ad probationem ſub-
11 ſtantiæ, atque eodem modo intelligenda † eſt
deciſio 185. par. 1. diuerſ. & Buratt. deciſ. 178. n. 8.

Neque verò duplex illa ratio ponderata in
deciſione, quæ reuidetur, prima nimirũ, quod
imputandum ſit actori, qui tempore motæ li-
tis non curauit Inſtrumentum recognoſci, al-
tera, quod alias aperiretur via fraudibus cum
quis poſſet conſulto differre productionem
Inſtrumenti, vt beneficio temporis ab illius re-
cognitione excuſaretur ſubſiſtere in præſenti
caſu DD. viſa eſt, poſſet enim prima ratio pro-
cedere, ſi ageretur de ſubſtantia, & de ſolemni-
tate Inſtrumenti, adeoque de probatione inten-
12 tionis actoris circa quam † debuit paratus in
iudicium venire, *iuxta text. in l. qui in alterius 42.*
ff. de reg. iur. & notat *Dec. in l. 1. num. 8. verſ. quia*
actor C. de eden. ſed ad recognitionem non ap-
plicatur, circa quam paratus venire non tene-
13 batur, dum † ſatis ſuam habebat fundatam in
publico Inſtrumento etiam non recognito,
donec reus de recognitione exciperet *Dec. in*
auth. ſi quis in aliquo num. 27. Cod. de eden. Caputaq.
deciſ. 117. num. 4. par. 3. Put. dec. 405. lib. 1. Rot. dec. 1.
num. 27. par. 5. recentior. Adeoquod, & ſi ante
partis oppoſitionem facta talia recognitio fuiſ-
ſet, volente deinde parte formiter eam cum
ſuis interrogatorijs fieri, vtique prior illa facta
nihil deſeruiſſet. Altera verò ratio fraudis, &
malitię excluditur in hoc caſu eo ipſo, quo In-
ſtrumentum à DD. Vrſinis in principio litis
motæ anno 1550. productum nequaquam
in anteriori illa lite anni 1538. quæ vertebatur
in ſolo poſſeſſorio, vt apparet ex ſententia
Pauli Papæ Tertij produci conueniſſet, in quo
Iudicio idem Inſtrumentũ potius fauebat in-
tentioni Madamæ Margaritæ, dum pignus, cu-
ius titulo Caſtri poſſeſſio in eius auctricem
Alphonſinam per DD. de Medices tranſlata
de anno 1504. fuerat, nondum expirauerat, imò
14 ipſa diuerſitas † litis fraudem quoque, & ne-
gligentiam omnem excludit, *Caſſad. dec. 6. n. 2.*
de reſcrip. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 2.
num. 9. & hanc qualitatem conſiderauit *Rota co-*
ram Puteo deciſ. 348. lib. 2. ad effectum, vt obſta-
re nequeat tempus motæ litis diuerſitas verò
15 apparet, ex † quo in ſecunda anni 1580. in
qua Inſtrumentum fuit productum DD. Vrſi-
ni erant actores prætendentes ſe ſpolium paſ-
ſos eſſe finita cauſa pignoris, ſub quo titulo
poſſeſſionem Caſtri iam tradiderant, vt *per*
Greg. deciſ. 254. cum alijs per Add. num. 6. & in Ro-
mana Spolij 9. Iunij 1627. coram D. meo Merlino,
16 cum in prima fuiſſent rei conuenti † propter
ſpolium ab ipſis commiſſum contra ſucceſſo-
res Alphonſinæ, vt in ſententia Pauli Tertij
17 fuit declaratum. Vndè ſententia lata † in vna
non poterat propter diuerſitatem actionis, &
perſonarum parere exceptionem rei iudicatæ
18 in altera, ex quo † dignoſci ſolet cauſæ diuer-
ſitas *l. cum quæritur cum duabus ſeqq. ff. de excep. rei*
iudic. Onded. conſ. 30. num. 50. lib. 1. Canal. deciſ. 624.
num. 2. per notat. in l. fundum, & in l. fundi ff. de excep.
cum deductis per Menoch. conſ. 123. num. 20. & ſeq.

Præterea, & ſi tempus litis eſſet detrahen-
dum, id ſolum eſſet calculandũ ab anno 1550.
vſque ad quod tempus, quia efluxerunt an-
ni 76. à tempore conditi Inſtrumenti, nihil hęc
detractio releuaret pro exceptione rei ſtante
tempore annorum vltrà 70. quod in materia
recognitionum Inſtrumentorũ reputatur an-
19 tiquum † ad effectum, vt dicto tempore con-
fecta recognitione non indigeant, vt tradit
Couar. pract. quaſt. c. 21. num. 7. verſ. Secundus caſus
Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 64. num. 20. Rota coram Verall.
dec. 5. num. 1. par. 3. coram Card. Caualerio dec. 318.
num. 1.

num.1.& 4.Seraphin.deciſ.1481.num.2.& dec.928.
num.1.& in recentior.deciſ.234.num.2.& 693.nu.7.
par.2.

Quæ ſanè certiora reddi concludebant DD.
ex ſequentibus in propoſito concurrentibus
20 adminiculis, primò ſtante probitate,† & nota
nobilitate perſonæ producentis Inſtrumentum,
vt in puncto de probitate, *Put.d.deciſ.349.nu.1.*
lib.2.& aduertit *Crauett.de antiq.d.par.3.cap.vide-*
mus num.9.Marſ.in l.ſi quis ne queſtio ff. de quaſt. &
de nobilitate gloſ.in cap.illud 4.diſtinct. & probat
text.in l.fin.ff de fid.inſtrum.Bald.in l.Teſtium n.36
C.de Teſtib.Petraſanct.ſing.30.nu.1.Crauett.conſ.16
num.28.Burott.deciſ.775.num.3. Ludouiſ. dec.351.
num.14.Gramatt.deciſ.60.num.13. Tiraquel. de no-
bilit.cap.20. nu.20. affirmantes huiuſmodi qua-
litates omnem ſiniſtram præſumptionem, &
ſuſpicionem excludere.

21 Secundo quia fuit ſtipulatum † à duobus
Notarijs nempè Franciſco Roccho de Brac-
ciano, & Franciſco Riccio de Piſcia Florenti-
næ ditionis, quod etiam ponderauit, *Rot.in di-*
cta dec.184.nu.14. par.6. & de quinque erat ca-
ſus *Put.d.deciſ.349.* vt aduertit *Ant. Aug. deciſ.*
1393.& 1397. par.3.lib.3.diuerſ.

Tertiò ex indulto Pij Quinti, quo concedi-
tur facultas Antonio Roccho filio Franciſci
omnia,& ſingula Inſtrumenta etiam ex notis,
& abbreuiaturis eius extrahendi, & perficien
22 di, ex † quo magnum ſumi poteſt adminicu-
lum de Notariatu,& fide dicti Antonij,& Frā-
ciſci, vt in ſimili conſiderauit, *Seraph. dec.928.*
verſ.ſecundo, & deciſ.1481.num.2.& Put.d.dec.349
loquens de fide Collegij Regbinenſis verſ.ſecundo.

Quartò per Inſtrumentum ratificationis fa-
ctæ per Alphonſinam de huiuſmodi aſſigna-
tionis Inſtrumento compulſatum ex Archiuio
Florentino, quod eſt validum adminiculum
23 ad fidem adſtruendam Inſtrumento,† de quo
agitur, vt in ſimili conſiderauit idem *Put dicta*
deciſ.349.verſ.quintum Ant.Aug.deciſ.1397.libr.3.
par.3.diuerſ.Rota dicta deciſ.184.num.8.& 9. par.6.
Immò ex dicto Inſtrumento ratificationis re-
ſultat vehemens præſumpio Notariatus Fran-
ciſci Rocchi ex enunciatiua facta per Alphon-
ſinam auctricem Sereniſſimi Ducis Parmæ
etiam in ipſius præiudicium, vt in puncto di-
xit, *Rota dicta deciſ.184.poſt nu.9.ex Ruin.conſ.141*
num.8.in fin.lib.5.Rot.deciſ.776.num.1.par.1.diuer-
ſorum, & in Farfenſi, Territorij coram Penia, &
in Ferrarienſi bonorum 3.Iuly 1602.coram Cardina-
li Mellino, vbi quod huiuſmodi adminiculum
in Inſtrumentis concernentibus idem factum
ſufficit ad effectum iudicandi ſcripturam in
forma probanti,& cum idem Inſtrumentum
non producatur principaliter ad fundandam
intentionem, ſed ad adminiculandum fidem
24 alterius Inſtrumenti, † & habeat faciem pu-
blici, & antiqui Inſtrumenti, de eo non eſt tē-
pus litis deducendum, vt omnes admittunt, vt
dixit *Rot.in d.deciſ.184.num.17. par.6.recent.*

25 Quintò ex pluralitate Inſtrumentorum,
quæ dantur, nam datur Inſtrumentum exem-
platum per Antonium Rocchum, originale
Franciſci Rocchi,& dictum Inſtrumentum ra-
tificationis cum indulto Pij Quarti, in quo fit
mentio de Notariatu Antonij, & Franciſci.
Vndè non eſt præſumendum, quod pro vna
falſitate fabricanda tot aliæ fierent. vt ponde-
rat in ſimili *Seraph.deciſ.928.verſ.adeò quod.*

26 Sextò ex obſeruantia; † quia alia bona, quæ
pariter in dicto Inſtrumento fuerant aſſignata
per DD. Vrſinos fuerunt poſtea recuperata, &
hodiè ab ipſis poſſidentur, quæ obſeruantia
dubium non eſt, quin multum in hac materia
operatur *Seraph.d.dec.928.nu.1. cum alijs per Rot.*
d.deciſ.184.num.32.par.6.& deciſ.693.nu.8. par.2.
recentior.

Nec obſtat paritas rationis, quæ per Scri-
bentes pro Sereniſſimo Duce Parmæ aſſereba-
27 tur de præſcriptione, † quæ per litis conteſta-
tionem interrumpitur. Vndè arguebatur quod
28 eadem ratione conteſtatio † interrumpere de-
beat præſumptionem, quæ ex antiquitate tem-
poris oritur pro Inſtrumento actoris, vt per *Se-*
raphin.deciſ.76. num.2. quia paritas tantum pro-
29 cedit † in ea præſumptione, quæ fundatur, &
oritur ex ſola temporis antiquitate, prout in-
quit *Seraph.* quando nempè agitur de præſu-
menda re, ſuper qua lis principaliter verſatur,
vel quę in lite eſt deducta ad ſpeciem, ſecus au-
tem ad effectum recognitionis quę non oritur
ex ſola antiquitate temporis, ſed etiam ex alijs
adminiculis, quibus fides adhibenda videtur
ob difficultatem probationis orientem ex an-
tiquitate. Meritò igitur non debet huiuſmodi
effectus tolli ex Interruptione litis, quæ licet
auferat obſeruantiā in rebus in controuerſiam
deductis, non tamen tollit difficultatem pro-
bationis circa qualitates extrinſecas Inſtrumē-
torum, quæ probationis difficultas eſt potiſſi-
30 ma ratio, † propter quam in antiquis non re-
quiritur formalis recognitio ſecundum *Bald.*
in auth.quas actiones num.18.verſ.item ratione diffici-
lis C.de ſacros.Eccleſ.Alex.conſ.101.num.11. libr.7.
Dec conſ.42.ſub num.2.& 3.Couarr.pract.queſt.c.21.
num.7.in princ.& verſ.ſecundus caſus in fin.Boer.de-
ciſ.30.num.31.verſ.et hoc propter difficultatem Rot.
deciſ.693.num.7.in fin.par.2.recent.

Nec faciunt alia duo ſimilia allata de pro-
batione immemorabilis, & famæ, vbi in pri-
31 mò † non admittuntur, niſi actus geſti ante
motam litem,& ad probandum aliquid fuiſſe
factum per tempus antiquum oportet illud eſ-
ſe perfectum ante cœptam litem *Innoc. in c. ve-*
niens,nu.2.verſ.et dicunt.de verb.ſignif.& in ſecun-
32 do famæ † nimirum illa non probatur anti-
qua, niſi ſit completa ante motam litem *iuxtà*
cap.licet ex quadam, & ibi gloſ. in verbo motam de
33 *teſtib.*in qua re † æquipantur Teſtes, & ſcri-
pturæ *Seraph.deciſ.76.num.2. Garz.part.12 cap.2.*
*num.267.*quia hæc pariter reſpiciunt probatio-
nem ſubſtantiæ, vndè non videntur applicari,
34 quando † agitur de recognitione ex præalle-
gatis, & vt benè declarat *Rota deciſ.1389.admod.*
*lib.3.par.3.diuerſ.*in teſtibus, & famæ detrahitur
35 tempus litis, quia † alias præſumuntur ex lite
mota audiuiſſe.

Vltimò non obſtat, quod ad eliciendam
36 præſumptionem † requiritur vltra temporis
lapſum obſeruantia, *Rot.deciſ.224.num.22.par.6.*
37 *recentior.*& propterea talis præſumptio eliditur

tur per contradictionem, *Seraph. deciſ. 381. n. 11.*
quia vltra quod in dicta deciſione agebatur de
38 ſcriptura informi in ſubſtantialibus, † pro
qua ſupplenda meritò requiritur obſeruantia,
39 placuit etiam reſponſio, † quod nimirũ ante
productum Inſtrumentũ contradictio nõ po-
terat cadere ſuper illo, vt requiritur, *Put. de. 348
verſ. Et quod iſto lib. 2. in correct.* & ſatis dici po-
teſt obſeruatum Inſtrumentum ex deductis ſu-
pra in ſexto adminiculo, immò vt ſupra di-
ctum eſt vera ratio, ob quam non requiritur
40 recognitio † non eſt obſeruantia, ſed difficul-
tas probationis ſecundum *Bald. in d. auth. quas
actiones num. 18.* & alios proximè allegatos, quæ
procedit etiam non deducto tempore litis, vt
patet ad ſenſum.

Neque aliquid in caſu propoſito faciunt
defectus, qui prædicto Inſtrumento oppo-
nuntur, quia non ſunt præſentis inſpectionis.

Demùm etiam ſi admitteretur diſtinctio de-
ciſionis, quæ reuidetur, viſum fuit DD. non
eſſe in ſecundo caſu diſtinctionis in ea firmatę,
quia nimirum iudicium ſpolij cæptum de an-
no 1580. fundabatur principaliter in articulis,
tunc datis, & Teſtibus deſuper examinan-
dis. Vndè Inſtrumentum benè dici poteſt
productum incidenter ad colorandum poſſeſ-
ſorium, neque enim illud produci etiam
debuit de anno 1538. cum ibi pariter iudi-
41 cium agitabatur in poſſeſſorio, in quo † im-
pertinens eſt productio tituli, *Put. deciſ. 379.
num. 1. lib. 3.* Immò tunc Inſtrumentum potius
contrà producentem, dum pignus durabat,
potuiſſet retorqueri.

Ex quibus vtraque parte informante dictum
fuit à deciſis eſſe recedendum.

REATINA SVCCESSIONIS.

Veneris 28. Iunij 1641.

Argumento non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Identitas bonorum fideicommiſſi probanda eſt à fidei-
commiſſario impediente immiſſionem heredi here-
dis grauati, nec ſufficit probatio æquiuoca.*
2 *Sententia quamuis concedat immiſſionem in genere
quantitas tamen, & identitas bonorum bene proba-
ri poſſunt in executione ſententiæ.*

DECISIO LV.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
in hac cauſa ſub die 15. Aprilis; confir-
mando ſententiam A.C. per quam Vincentio
Sauarello immiſſio in poſſeſſionem bonorum
hæreditariorum Iulij ſui Patris decreta fuerat.
Nec obſtare per alios de Sauarellis allegatum
fideicommiſſum ad eorum fauorem per obi-
tum Iulij ſine filijs legitimis purificatum, quia
ſcilicet identitas bonorũ à fideicommittente
poſſeſſorum ab ipſis nõ fuit probata, quæ clarè
1 probari debuiſſet, adeò quod † nec minus pro-
batio æquiuoca ſufficiat, vt fuit dictum *in Ari-
minen. fideicommiſſi prima Iulij 1637. coram R.P. D.
meo Carillo.* Nec releuat, quod ſententia A.C.
det immiſſionem in poſſeſſionem bonorum
2 hæreditatis † in genere, quia quantitas, & iden-
titas bonorum benè probari poterit in execu-
tione ſententiæ, *Rot. deciſ. 100. num. 2. par. 1. diuer.
& deciſ. 161. num. 3. in fin. par. 1. recent.*

Et ità ſæpius intimato Chriſtophoro, & alijs
de Sauarellis pro informante Vincentio fuit
reſolutum.

SENOGALLIEN. SVPPLEMENTI LEGITIMAE.

Mercurij 27. Nouembris 1641.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ reſultat ex actis.*
2 *Iuſtitia comprobatur ex deciſionibus in cauſa editis.*

DECISIO LVI.

SENTENTIAM Rotalem confirmandam
eſſe Domini reſponderunt tanquam vali-
1 dam, & iuſtam validitas patet ex actis, ex quo-
rum reſolutione nihil deprænditur, quod
contra eam poſſit deduci *iuxtà deciſ. Capuaq.
260. par. 2.* et fuit dictum *in Maceraten. heredita-
tis 4. Martij 1641. coram bon. mem. Pirouano.*
2 Iuſtitia verò † ſatis comprobatur *ex deci-
ſionibus Reuerendiſſimi D. mei Decani* in hac cau-
ſa factis, quarum fundamenta cum in præte-
ritis propoſitionibus plenè fuerint diſcuſſa,
hodièque nihil contra ea opponatur, placue-
runt Dominis, iiſque aliquid addi ſuperuaca-
neum duxerunt.

Et ità Franciſco Maria Bauario ſæpius ci-
tato non informante reſolutum &c.

ROMANA, ſeù AVXIMANA DONATIONIS.

Lunæ 9. Decembris 1641.

ARGVMENTVM.

Donans regulariter non tenetur de euictione,
niſi dolus, vel ſpecifica promiſſio concurrat,
vel quoties donatio non incæpit à traditione,
ſed à promiſſione, & ex quibus promiſſio de
euictione excludatur?

SVMMARIVM.

1 *Euictio regulariter per donantem non debetur.*
2 *Niſi concurrat dolus, & temeritas ipſius donantis.*
3 *Vel ſpecifica promiſſio de euictione.*
4 *Dolus in donante ad effectum ne teneatur de euictio-
ne ex quibus excludatur.*
5 *Cauſa qualibet etiam iniuſta dolum excludit.*
6 *Donans ne teneatur de euictione ſufficit ſola credu-
litas, quod bona donata ſunt ſua, cum in hac ma-
teria magis attendatur opinio, quam veritas.*
7 *Donans non tenetur de euictione, quando donatio
incæpit à traditione; ſecus vero quando initiũ ſumit
à promiſſione;*

8 *Clauſula*, Conſtituti, *in donatione appoſita quæ eſt translatiua dominij, & poſſeſſionis eoſdem producit effectus, quos vera & realis traditio.*

9 *Donatio non dicitur capta à promiſſione, quando conſtitutum eſt appoſitum in donatione, adhoc ne donans de euictione teneatur.*

10 *Euictionis promiſsio in donante ex quibus potiſsimũ excludatur? num. 11. & 12.*

13 *Promiſsio limitata ſtrictè eſt intelligenda, nec extendenda vltra expreſſa.*

14 Text. in l. in Agris ff. de acquir. rer. domin. *locum habet etiam in limitata euictionis promiſſione.*

15 *Teſtes ad reprobandum Inſtrumentum debent eſſe plures, & omni exceptione maiores.*

16 *Limita non procedere, quando agitur non de reprobatione, ſed ſolum de declaratione, quo caſu ſufficit etiam vnicus Teſtis.*

17 Amplia, *quamuis aliquam pateretur exceptionem*

18 *Teſtis Inſtrumentarius licet vnicus ſufficit nedum ad declarandum Inſtrumentum, ſed etiam ad illud infringendum.*

19 *Teſtis Sacerdos eſt omni exceptione maior.*

20 *Teſtis dictum coadiuuatur ex alijs teſtibus conteſtibus mortuis.*

21 *Donans ceſſante dolo quemadmodum de euictione non tenetur, ita nec illius hæres niſi ſolum ad cedendam actiones ſi quas habet?*

22 *Donatio non doloſa nihil operatur ad effectum ne donans teneatur de euictione.*

23 Amplia, *quamuis ſit facta coniuncta perſona.*

DECISIO LVII.

PLACVIT Dominis recedere à deciſis in hac cauſa ſub die 20. Iunij anni 1619. coram R.P.D. Ghisleria, & ſub die 17. Iunij de anno præterito coram me ex eo potiſſimum
1 fundamento, quod regulariter euictio † per donantem non debetur *l. 2. C. de euict. cum con-*
2 *cordan.* niſi vel concurrat dolus, † & temeritas ipſius Donantis *iuxta text. in l. Ariſto §. fin. vbi gloſ. & Do.3.ff. de don. Iaſ. conſ. 73. num. 5. lib. 1*
3 vel ſpecifica promiſſio † de euictione, *vt in d.l.2.* Quorum neutrum adeſt in donatione facta per bo. me. D. Cardinalem Gallum Antonio Mariæ, eius ex fratre nepoti.

4 Non quidem dolus, † & temeritas, quia excluduntur ex eo, quod pro D. Cardinali fuiſſe ſolitum emere felicem eius fratrem de pecunijs eiuſdem Cardinalis ſatis probatur. Vnde benè potuit idem Cardinalis crediſſe bona donata, de quibus agitur, eodem modo fuiſſe empta, & eſſe ſua, vt admittitur in *deciſione R.P.D. Ghislerij verſ. nec mirat quæſtio 3.* quod omnem dolum excludit, cum quæli-
5 bet cauſa † licet iniuſta ab eo excuſet *iuxta tex. in l. igitur. §. & generaliter. ff. de liber. cauſ. cum alijs per Iaſ. in l. ſi quis maior numer. 3. C. de tranſact.* & ſufficit, quod donans ita fuerit o-
6 pinatus, † cum in hac materia magis attendatur opinio, quàm veritas *Seraph. deciſ. 534. n. 1 verſ. non obſtat, & num. 4.*

Et quamuis dici poſſit ſupradicta procede-
7 re ſolùm in caſu quando donatio † incipit à traditione, ſecus verò quando ſumit initium à promiſſione, vt in caſu noſtro, tamen ceſ-
8 ſaret obiectum ſtante, *clauſula Conſtituti*, † in donatione appoſita, quæ eſt translatiua dominij, & poſſeſſionis, eoſdemque producit effectus, quos vera, & realis traditio *l. quod meo ff. de acq. poſſ. gloſſ. communiter approbata in l. ab emptore in fin. ff. de pact. l. certè §. Iulianus ff. de precar. c. cum veniſſet de reſtit. ſpoliat.* cum alijs, &
9 in terminis, quod ſtante conſtituto † donatio non dicatur cœpta à promiſſione, ſed à vera traditione, vt propterea donator de euictione non teneatur tradit *Cuman. conſ. 171. ſub n. 3 verſ. quin etiam Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 4. n. 20. Add. ad dec. ſa. mem. Gregorii XV deciſ. 340. nu. 13* quamuis hic neque appareat donationem incepiſſe à promiſſione.

10 Euictionis autem promiſſio, † qua ſuppoſita emanarunt prædictæ deciſiones nullibi legitur in inſtrumento donationis, neque eā elici poteſt ex illa Cardinalis promiſſione, ſupradictas poſſeſſiones, & bona vt ſupra ſita, & confinata, & poſita, eſſe eius propria, & ad ſe ſpectare, & pertinere, meminique alteri perſonæ donaſſe, vendidiſſe, ceſſiſſe, alienaſſe, aut aliquid in præiudicium præſentis donationis, ſeu donationum, nec ipſorum Donatariorum, aut cuiuslibet ex eis feciſſe, minuſque fieri curaſſe. Immo dd. donationes, & omnia, & ſingula in eis contenta, & expreſſa ſuper, & omni tempore habere rata, grata, & firma, contraque non facere, dicere, vel venire &c. Quia reſponderunt DD.
11 per hæc verba † euictionis promiſſionem nõ induci, vt in puncto, & etiam in fortioribus terminis fauore conſtitutionis dotis dixit *Rota in Romana quarti Dotalis coram Buratto deciſ. 745. num. 4.* Vnde dicendum eſt quod verbum *pro-*
12 *mittens*, † in donatione appoſitum quippe, quod reſpicit tempus præteritum, & præſens, non autem futurum poſt obitum ſcilicet Cardinalis Donatoris, quo caſu fuit appoſita cõditio reſolutiua donationis ſi felix dd. bonorum Antonio Mariæ donatorum aliquam nanciſceretur poteſtatem adminiſtrandi, non poſſit parere obligationem, ſed reſoluatur in ſimplicem aſſertionem, quæ cum non fuerit doloſa, nec temeraria obligationem minimè producit. Vltraquod cum in eodem inſtrumento factæ fuerint etiã aliæ donationes, poſt quas omnes inſerta leguntur ſupradicta verba, ſi in donatione facta Antonio Mariæ verificari non poſſunt, vera manent reſpectu aliarum donationum, & aliorum bonorum alijs perſonis donatorum, vt in ſupradicta deciſione *coram Buratto d. num. 2.* Quod alia etiam ratione coadiuuatur, dũ bonis Antonio Mariæ donatis nulla fuerunt appoſita confinia, ſed tantùm traditæ denominationes, & qualitates, videlicet poſſeſſionem vulgariter nũcupatam *Monte de Paperi* cum Columbario vineatam, & arboratam, & prædium nuncupatum *Bon piano* emptum à Leonido Ferretto In alijs verò donationibus vltra denominationes, & qualitates ſingula, & vndique diſtincta confinia ſuperaddita fuerunt, vt clarè patet in inſtrumento donationum. Vnde limi-

tata

13 rata promiſſio † Domini Cardinalis bona, vt
ſupra ſita, confinata, & poſita eſſe eius pro-
pria &c, reſtringenda eſt ad bona expreſsè cō-
finata, & ſituata, non autem extendenda ad
bona Antonio Mariæ donata, nulloque ſitu
vel coufini demonſtrata ad tradita per *Mantic.
de tacit. lib. 3. tit. 11. nu. 14. & per Reuerendiſſimum
Vrgellen. dec. 268. num. 11. & 12.* ea fortaſſe ratio
14 ne, quia regula † *l. in agris ff. de acquir. rer. dom.*
habet etiam locum in limitata euictionis pro-
miſſione, vt per *Mangill. de euict. per tot. qu. 11.
& per Bunatt. dec. 399. num. 9. & ſeqq.*

Excluſa igitur ex prædictis euictionis pro-
miſſione ceſſant obiecta contra teſtes deponē-
tes D. Cardinalem in actu donationis à Nota-
rio interrogatum, an vellet teneri de euictio-
ne? Reſpondiſſe nolle teneri, & donare bona
talia qualia &c. & omne ius, quod in eis ha-
bebat, qui teſtes ad reprobandum inſtrumen-
15 tum † debent eſſe plures, & omni exceptio-
ne maiores, quia hic non verſamur in repro-
16 batione, ſed in declaratione inſtrumenti, † &
contentorum in eo, quo caſu ſufficit etiam
vnicus teſtis *Alex. conſ. 75. num. 14. lib. 5. Simon. de
Pret. conſ. 67. num. 12. cum alijs per Caſtill. contr. p. 4
17 cap. 19. nu. 46.* etiamſi † aliquam pateretur ex-
ceptionem *Caſtell. ibidem num. 44. & ſeq.* Præ-
tertim cū ſimus in teſte inſtrumentario, quo-
18 rum vnicus ſufficit, † nedum ad declarandū
inſtrumentum, ſed etiam ad illud infrigendū
*Natt. conſ. 95. num. 11. Neuizan. conſ. 27. num. 19. Fa
rinac. de falſit. & ſimulat. quaſt. 158. nu. 13. & 106
Hond. conſ. 99. n. 1. & 27. & ſeq. lib. 2. Rot. dec. 251.
num. 2. par. prima recent. vbi de communi.*

Maxime cum iſte Teſtis inſtrumentarius ſit
19 Sacerdos, † adeoque omni exceptione ma-
ior, & coadiunetur ex alio teſte deponente ſe
audiuiſſe à Notario quod Cardinalis expreſsè
negauerit in actu ſtipulationis donationis pro
miſſionem de euictione, quoniam dicta vnius
20 teſtis † ſubſtinentur, & coadiuuantur ex alijs
conteſtibus mortuis, & contra inſtrumentum
*Dec. conſ. 101. num. 2. cum alys per Cranet. conſ. 6.
num. 61. Rot. deciſ. 87. num. 9. & 12. par. 6. recent.*

Firmato itaque ex prædictis, quod D. Car-
dinalis non tenebatur de euictione, multò mi-
nus tenebitur ad æſtimationem bonorum do-
natorum, *vt in deciſione R. P. D. mei Ghislerij*,
21 quoniam id procederet concurrente dolo, †
quo excluſo donator, ſiuè illius hæres ad ni-
hil aliud tenetur, niſi ad cedendum actiones,
ſi quas haber, vt in ſortioribus terminis per *Ca
ſtren. in l. 1. nu. 2. & in l. 2. §. vacuā nu. 2. ad med.
verſ. quando non poteſt tradere ſine ſuo dolo ff. de act.
22 empt.* & talis donatio † non doloſa nihil ope-
ratur, *vt ex text. in §. non ſolum Inſtit. de legat. &
in l. vnum ex familia §. ſi rem tuam ff. de leg. 2.* di-
xit *Rot. dec. 118. num. 20. & 23. & dec. 192. nu. 16.
23 par. 6. rec.* etiamſi † ſit facta coniunctę Perſonę
*l. ſticho vbi notatur ff. de vſufr. leg. Aldobran. conſ. 25
lib. 1.*

Ex quibus DD. receſſerunt à deciſis vtra-
que parte informante &c.

LICIEN CANTORIAE.

Lunæ 9. Decembris 1641.

ARGVMENTVM.

Subrogatus in Iuribus attentatum paſſi non po-
teſt dare de attentatis, ſi illa ante ſubrogatio-
nem iam fuerunt purgata.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt
attentata.*
2 *Attentata dicuntur ſufficienter purgata per renun-
ciationem, & ceſsionem litis.*
3 *Subrogatus non poteſt dare de attentatis ſi illa fue-
runt purgata in vita attentatum paſsi.*
4 *Subrogatus plus Iuris habere non poteſt, quam is,
in cuius locum ſubrogatur.*
5 *De attentatis dare nequit, qui tempore attentato-
rum non erat in cauſa.*
6 *Mandatum procuræ eſt neceſſarium adhoc, vt quis
alieno nomine agere valeat.*

DECISIO LVIII.

DOMINI dixerunt non conſtare de at-
tentatis licet enim *ſub die 23. Martij* 1640
coram R. P. D. meo Royas reſolutum fuerit poſ-
ſionem Metelli non eſſe manutenibilem in
concurſu poſſeſsionis Nicolai Natalis tanquā
1 attentate captam † poſt appellationem à Ni-
colao interpoſitam ex allegatis *in eadem deciſio-
ne*, quia tamen die 9. Octobris 1640. idem
Nicolaus huiuſmodi liti ceſsit, & decretis ad
ſui fauorem emanatis renunciauit in Metelli
2 commodum, per quam renunciationem, †
& liti ceſsionem omnia attentata remanſerūt
purgata, & extincta *Lancell. de attent. par. 3. c. 29
num. 44. & ſeq.* Non poteſt hodie Ioſephus Ca
pocius, licet ſe ſubrogatum in Iuribus Nico-
lai prætendat, de huiuſmodi attentatis dare.
3 Non quidem ex perſona Nicolai, † quia ſicut
Nicolaus de his dare non poſſet, quia per ceſ-
ſionem ea remanſerunt extincta, vt proxime
dictum eſt; ita nec Ioſephus ſubrogatus ex
4 vulgata regula, quod ſubrogatus † plus iuris
habere non poteſt, quam is cuius locum ſub-
rogatur *ad text. in l. ſi cum §. qui iniuriarum ff. ſi
quis caution. Ludouiſ. dec. 544. nu. 28.* cum per ſub-
rogationem plus iuris in ſubrogatum tranſ-
ferri non poſsit, quam ille habebat in cuius
locum ſubrogatur *arg. text. in l. nemo plus ff. de
reg. iur.* Nec ex perſona propria, quia Ioſephus
5 non erat in cauſa † de tempore prætenſorum
attentatorum *Coccin. deciſ. 90. num. 4. Acchill. de-
ciſ. 28. de appellat.* Neque ex perſona Capituli,
tum quia illud de dicto tempore nec pariter
erat in cauſa; tum quia Ioſephus nullum ex
hibet mandatum procuræ Capituli, ſine quo
eius nomine agere non poteſt *vulg. l. ſi pupilli
§. fin. ff. de negot. geſt. l. tutori C. eod. tit. Salic. in l. 1.
num. 5. C. de procurat.*

Et ita vtraq; parte informante reſolutū &c.

GIENNEN. PENSIONIS.

Mercurij 11. Decembris 1641.

ARGVMENTVM.

Penſionario datur manutentio in quaſi poſſeſſio-
ne exigendi etiam contra ſucceſſorem in be-
neficio. Penſio quando eſt reſeruata in bene-
ficio pleno, tunc penſionarius in poſſeſſorio
reuelatur ab onere Iuſtificationis, quod ſcili-
cet penſio fuerit ſoluta vſque ad obitum titu-
laris conſentientis.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio danda eſt penſionario in quaſi poſſeſſio-*
ne exigendi penſionem, quando de eius poſſeſſione
exigendi conſtat per teſtes.
2 *In ſummariſſimo poſſeſſorio leuiores probationes ad-*
mittuntur.
3 *Et unicus teſtis ſufficit.*
4 *Et unica ſolutio ſuffragatur, quinimo, & non inte-*
gri ſemeſtris num. 5.
6 *Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem ſuffragatur pen-*
ſionario etiam contra ſucceſſorem in beneficio.
7 *Ratio eſt, quia ex mutatione perſonæ ex parte rei nō*
debet immutari Ius ex parte actoris, quia illud ex
eius perſona metimur.
8 *Penſio, quando eſt reſeruata in beneficio pleno, &*
cum Clauſula, dummodo contentiens pen-
ſionem perſoluerit vſque ad obitum, *tunc*
penſionarius tenetur docere de integris ſolutionibus,
alias penſio remanet nulla.
9 *Declara concluſionem procedere in petitorio, in quo*
penſionarius grauatur onere probandi exactio-
nem omnium terminorum, non tamen locum habere
in poſſeſſorio, in quo penſionarius non tenetur ad
iuſtificationem gratiæ.

DECISIO LIX.

DOMINI dixerunt dandum eſſe mandatū
de manutenendo Ioanni de Godoy in
quaſi poſſeſſione exigendi annuam penſionē
ducatorum 36. aliàs reſeruatam ſuper fructi-
bus Canonicatus Eccleſiæ Giennen̄ de con-
ſenſu Ioannis de Mēdoza tunc Canonici, quia
1 de eius quaſi poſſeſſione exigendi conſtat† ex
teſtibus coram Nuncio Apoſtolico formiter
examinatis, qui deponunt de pluribus ſolu-
tionibus, & tamen cum verſemur in ſumma-
2 riiſsimo poſſeſſorio, † in quo leuiores proba-
tiones admittuntur *Menoch. de retin. remed. ult.*
num.34. Seraph. dec.624. num.5. Ludouiſ. deciſ.275.
3 *num.10.* vnicus teſtis† ſufficeret *Rot. in Boianen.*
Penſionis 27. Octobris 1600. coram Penia apud Mar-
cheſ. par.1. fol.617. num.2. Seraph. dec.624. & deciſ.
1411. num.1. Rot. dec.375. num.1. par.3. diuerſ. Et
4 vnica ſolutio† ſuffragaretur *Rot. in Regien. Pen-*
ſionis 26. Iunij 1598. coram Orano apud Marcheſ.
par.1. fol.616. nu.1. & in Sancti Marci penſionis 30.
Iunii 1612. coram Sacrato apud eundem par. 2. fol.
487. num.5. & dec.43. num.1. poſt Pacific. de Sal-
uian. Seraph. dec.1411. num.2. Bur. dec.542. num.1.
& deciſ.196. num.2. par.1. diu. Rom. conſ.311. num.7
5 etiam non integri † ſemeſtris, *vt fuit dictum in*
Spoletana penſionis 21. Iunii 1619. coram Vbaldo
apud Poſth. deciſ.318. num........ & in Calaguritana
penſionis 17. Iunii 1624. coram Manzanedo apud
eundem Poſth. de manut. dec.188. num.4. & in Cre-
monen. Penſionis 22. Iunii 1633. coram Motmanno,
6 & hæc quidem quaſi poſſeſſio † prodeſt, ac
ſuffragatur dicto Ioanni etiam contra Didacū
de Zorrilla ſucceſſorem Mendozæ in Canoni
catu *Ludouiſ. dec.275. num.1. Bur. dec.541. num.1.*
Put. dec.151. lib.3. Guidop. dec.629. ſub num.1. Gig.
de penſ. quæſt.17. num.10. Rot. in recent. deciſ.387.
num.2. & deciſ.503. num.1. par.2. & deciſ.62. n.27
par.7. & fuit dictum in Campanien. Penſionis 20.
Iunii 1631. coram Vbaldo apud Marcheſ. par.1. fol.
613. num.1. & in dicta Regien. Penſionis coram Pe-
nia numer.1. & in dicta Cremonen. Penſionis coram
7 *Motmanno*, & ratio eſt, † quia ex mutatione
perſonæ ex parte rei non debet immutari ius
ex parte actoris *l. 2. §. ex his ff. de verb. obligat.*
quia illud ex eius perſona metimur *l. 1. ff. ſi*
par. hæred. pet. dixit in his terminis *Ludouiſ. d. de-*
ciſ.275. num.2. Guidop. dicta deciſ.629. & Rot. in
dicta Campanien. Penſionis 20. Iunii 1631. coram
Vbaldo & in Lunen. Sarzanen. Penſionis 14. Ianua-
rii 1618. coram Rembolde apud Poſthum. deciſ.142.
num.8.

Non obſtat clauſula in reſeruatione appo-
8 ſita † *dummodò conſentiens Penſioni, eandem integrè*
perſoluerit eius vita durante, quæ facit, vt Penſio
impoſita ſuper beneficio pleno remaneat nul-
la, niſi fuerit integre ſoluta per conſentientē
vſque ad eius obitum, vt fuit dictum *in Ber-*
gomen. Penſionis 17. Nouembris 1625. coram bo. me.
Cerrino.

Quia obiectum licet procedat in petitorio
9 in† quo Penſionarius grauatur onere probañ.
exactionem omnium terminorum pro iuſti-
ficatione ſuæ gratiæ, non tamen habet locum
in poſſeſſorio, in quo Penſionarius non tene-
tur ad gratiæ iuſtificationem, *Mantic. deciſ.196.*
num.2. & 3. Ludouiſ. deciſ.275. num.11. & ſeqq. plu-
res cumulat adden. ad eundem deciſ. 57. num.16. &
fuit dictum *in Lucana Penſionis 23. Aprilis 1617.*
coram bon. me. Pirouano, & in his terminis *in dicta*
Cremonen. Penſionis corā Motmanno 22. Iunii 1633.
& in dicta Calaguritana Penſionis coram Manzane-
do apud Poſthum. deciſ.188. num.9. & in dicta Spo-
letana Penſionis 21. Iunii 1619. coram Vbaldo, apud
eundem Poſthum. deciſ.218. num.8. & in Fauentina
Penſionis 23. Iunii 1616. & 23. Iunii 1619. coram
Eminentiſs. Card. Pamphilio.

Et ita Ioanne tantum informante reſolu-
tum &c.

ROMANA CENSVS.

Veneris 10. Ianuarij 1642.

ARGVMENTVM.

Debitor Cenſus tenetur poſt factam diſdictam
facere depoſitum nedum ſortis, ſed etiam
fructuum decurſorum intra bimeſtre diſdictæ
alias non liberatur.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum non integrum non liberat deponentem à ſolutione fructuum, licet in minimo deficiat.*

2 *Debitor cenſus tenetur vna cum ſorte poſt factam diſdictam depoſitare etiam fructus decurſos intra bimeſtre alias non liberatur. Contra tenet* Gratian. diſcept. 8. nu. 30. & ſeqq.

3 *Oblatio verbalis debitorem, nec à debito, nec ab vſurarum curſu liberat.*

4 *Diſdicta cenſus non operatur diſſolutionem eiuſdem Cenſus, ſed ipſa numeratio, vel legitimum depoſitum.*

5 *Debitor cenſus prætendens vna cum ſorte fuiſſe etiā depoſitos fructus durante diſdicta decurſos tenetur hanc affirmatiuam probare, non tamen creditor tenetur negatiuam iuſtificare.*

DECISIO LX.

DOMINI dixerunt fructus cenſus ad fauorem illorum de Pauonijs per Alexandrum Parauicinum impoſiti in ſorte ſcutorum 3500. deberi, quamuis ſortem ipſe Parauicinus in Sacro Monte Pietatis præuio Iudicis decreto depoſuerit, nec fuiſſe bene liberatum, quia nimirum fructus decurſi pariter cum ſorte erant deponendi; Nam depoſitum
1 non † integrum non liberat deponentem à ſolutione fructuum, licet in minimo deficiat, *l. Tutor §. Lucius ff. de vſur. l. creditrici, l. acceptam, C. eod. tit. Peregr. conſ. 99. num. 2. lib. 1. Rot. poſt Cinc. de Cenſib. deciſ. 84. num. 15. & deciſ. 354. num. 5. & ſeqq.* Ideoque cum Parauicinus † non depo-
2 ſuerit fructus intra bimeſtre diſdictæ decurſos non erat liberandus *idem Cenc. q. 111. num. 43.* in terminis fructuum decurſorum tempore bimeſtris *Rot. apud eundem dicta deciſ. 84. num. 16. & deciſ. 282. num. 5.* etſi contrarium tenet *Gratian. diſcept. 8. nu. 30. & ſeqq.*

3 Nec ſuffragatur verbalis oblatio, † quæ debitorem nec à debito, nec ab vſurarum curſu liberat, vt tradit *Bart. in l. prætor, §. ſi quis paratus, verſ. omnes ergo circa fin. ff. de non. oper. nunc.* quem ſequitur *Caſtr. & Alex. in l. qui Romæ in princ. n. 2. & Iaſ. num. 8. & ſeqq. ff. de verb. oblig.* Et ratio eſt,
4 quia † diſdicta non operatur diſſolutionem cenſus, ſed ipſa numeratio, vel legitimum depoſitum, vt dixit *Rot. coram Greg. XV. deciſ. 480. num. 2. vbi Add. num. 6.* allegando alios concordantes *Modern. ſuper Bulla Pij V. de cenſib. §. 6. q. 8. num. 2. & 3.*

Quod verò fructus depoſiti non fuerint apparet ex eo, quod tenor depoſiti de hoc nullam mentionem facit, partibus enim debitoris
5 incumbit † docere de huiuſmodi affirmatiua, non creditoris negatiuam probare, quia ſatis bene habet ſuam intentionem fundatam ex cumulatis per *Gabr. concluſ. 6. de probat. limitat. 1. nu. 15.* & ſequitur *Greg. d. dec. 480. nu. 3.*

Ex quo ſolo fundamento Domini pro Pauonijs informantibus reſponderunt.

ROMANA GRANI.

Mercurij 15. Ianuarij 1642.

ARGVMENTVM.

Venditor tenetur ad reſtitutionem prętij loco damnorū, & intereſſe pro rata rei venditæ, & non traditæ, & quidem executiuè, quoties in caſum inobſeruantiæ obligauit ſe ad damna, & intereſſe ſub obligatione Camerali.

SVMMARIVM.

1 *Venditor qui prætium recepit, ac rem venditam non tradidit tenetur reſtituere prætium, non vt prætium ſed loco damnorum, & intereſſe.*

2 *Venditor re vendita euicta tenetur prætium reſtituere.*

3 *Venditor pro reſtitutione prætij loco rei venditæ non traditæ conueniri poteſt executiuè quoties in caſum inobſeruantiæ obligauit ſe ad damna, & intereſſe ſub obligatione Camerali.*

4 *Quietantia facta ſub ſpe futuræ conſignationis, ea non ſequuta nihil operatur cum habeat in ſe tacitam conditionem, dummodo ſequatur realis conſignatio, vt in ſimili dicimus de litteris cambij.*

5 *Procurator habens mandatum limitatum ad recipiendum tunc nouare non poteſt.*

6 *Nouatio non inducitur niſi expreſsè id agatur.*

7 *Delegatio non cenſetur inducta non concurrentibus requiſitis delegationis.*

8 *Res vendita quando periculo emptoris pereat, licet nondum tradita ſit? & numer. 9. Et quando ſecus num. 10.*

DECISIO LXI.

FVIT reſolutum Carolum Ferrarium teneri ad reſtitutionem prętij pro rata frumenti non traditi, & ita ſententiam A.C. eſſe infirmandam.

Nam certum eſt venditorem, † qui pretiū
1 recepit, † ac rem venditam non tradit teneri reſtituere prętium, non vt prętium, ſed loco
2 damnorum, & intereſſe, ſicuti † re euicta, *Bald. in l. ſi traditio 4. num. 7. C. de act. empt. per text. in l. emptor §. ibidem aliàs l. exempto §. qui autem 18. verſ. ibidem ff. de act. empt. gloſſ. in l. Lucius Titius in verbo poſſit ff. eod. Ruin. conſ. 141. num. 9. verſ. nec obſtat lib. 1. Gratian. diſcept. 301. nu. 2. Buratt. dec. 819. num. 1.* Ideoque cum Ferrarius iam ſub die 21. Ianuarij 1640. ſcuta 3120. pro reſiduo prętij rub. 650. frumenti, aliàs Aſdenti venditorum recepiſſet, vt patet *Summ. nu. 4.* conſignatiſque rubr. 300. circiter frumenti, reliquum etiam interpellatus die 2. Iunij 1640. conſignare recuſauerit, ſequitur eum teneri ad prętium pro rata frumenti non traditi ex allegatiſ. Et qui-
3 dem via exequutiua † cum in caſum inobſeruantiæ obligauerit ſe ad damna, & intereſſe ſub obligatione Camerali, *Gratian. d. diſcep. 301. nu. 5. Rot. Iannen. dec. 21. n. 15. Seraph. dec. 321. n. 20. Adden. ad Buratt. dec. 417. nu. 5.*

Non obſtant tria, quæ præcipuè per Ferrarium replicabantur. Non primum quod Oddus Procurator Aſdentis die 31. Martij 1640.

faſſus

faſſus fuerit ſe recepiſſe rubr. 650. frumenti à
Ferrario. Ideoque dubitari nequeat de con-
ditione, cum nulla maior probatio, quàm pro-
pria oris confeſſio, *l. cum te C. de tranſact.* Quia
cum quietantia cantet, *Hò riceuuto dal Sig. Car-
lo Ferrari rub. 650. di grano le medeſime, de quali mi
hà conſegnato ordine del Sig. Giouanni Seneſio diret-
to al Menicozzi ſuo Fattore in Càmpo Morto, conſe-
gnabili à detto Signor Carlo con la girata di eſſo, ac-
ciò ſiano conſegnate à me.* Nec ambigatur, quod
Menicotius Factor Seneſij non totam ſum-
mam, ſed ſolum partem conſignauerit; Se-
4 quitur dictam quietantiam † tamquam factã
ſub ſpe futuræ conſignationis, ea non ſecuta
nihil operari, cum habeat in ſe tacitam con-
ditionem, dummodò ſequatur realis conſi-
gnatio, prout in ſimili de litteris cambij tra-
dunt *Ludouiſ. deciſ. 217. nu. 4. & ibi Add. num. 9. latè
Scacc. de camb. gloſſ. 5. §. 2. num. 322.* & in terminis
noſtris *Rie. dec. 75. & nu. 12. par. 1.*

Non ſecundum quod ſaltem per talẽ quie-
tantiam fuerit inducta nouatio, vel delegatio.
Quia omiſſo, quod mandatum procuræ Od-
5 di erat ſolum ad recipieñ. † Vndè nouare non
poterat, *l. non abſtulit, vbi gloſſ. in verb. Procurator,
C. de nouat. Buratt. dec. 54. nu. 2.* Nouatio non in-
6 ducitur, niſi expreſsè id agatur, *l. fin. Cod. de no-
uat §. Præterea inſtitut. quib. mod. toll. oblig.* Multo-
7 que minus inducta fuit delegatio, † quia non
interuenerunt requiſita delegationis, de qui-
bus *gloſſ. magna in l. quamuis §. ſi mulier 2. ff. ad Vel-
leian. latè Scacc. de camb. §. 2. gloſſ. 5. nu. 282. Rot. poſt
Pacific. deciſ. 51. numer. 4. Beron. conſ. 197. numer. 2.
lib. 1.*

Non tertium quod deprauatio frumenti
ſubſecuta cedere debeat periculo Aſdentis,
vel Oddi, & Viualdi, ad quos ſpectare com-
modum, & incommodum dicti negotij Aſ-
dens declarauit ex eo, quia Oddus Aſdentis
Procurator, & prætenſus Viualdi Socius
conuenerit cum Seneſio, quod frumentum
per totam Paſchatis Octauam ſuo pericu-
lo in horreis Campi Mortui retineretur,
8 quæ conuentio efficit, † vt res periculo em-
ptoris pereat, licet nondum tradita fue-
rit, *l. ſi quis vina, §. ſi auerſione, & ibi gloſſ. in
figur. caſus, verſ. vel poteſt dici, ff. de pericul. &
commod. rei vendit. Caſtr. in l. ſicut periculum num. 3.
in fin. Cod. de act. empt.* Nam (prætermiſſo † pro
nunc An huiuſmodi conuentio concludenter
probetur, & An Oddus Aſdenti, vel ſaltem
Viualdo præiudicare potuerit,) & quidquid
ſit, ſi in horreis Càmpi Mortui nonniſi rubr.
650. frumenti extitiſſent, vel ſi fuiſſet maior
9 quantitas ea tota emarcuiſſet, † quo caſu pe-
riculum ſpectare ad emptorem voluit *Caſtr. in
l. cum conuenit ante num. 3. C. de peric. & commod. rei
10 vendit.* Secus dicendum eſt † in caſu propoſi-
to ſecundum eumdem *Caſtrenſ.* Quia, in hor-
reis Càmpi Mortui longè maior aderat quan-
titas, eaque nec tota emarcuerat, prout con-
ſtat ex Teſtibus, & ex eo quod verè menſu-
ratio ad rubr. 300. facta eſt de frumento
bono, licet poſtea Menicotius de eodem
menſuram continuare recuſauerit. Immò ſi
quod erat deprauatum nõ conſtat emarcuiſſe
poſt tempus ſuſcepti periculi, prout eſt à Fer-
rario probañ, cum in certo tempore ſe fundet
*gloſſ. in l. cum actum ff. de neg. geſt. Surd. dec. 75. nu. 10.
Seraph. dec. 1172. nu. 2.*

Et ità vtraque &c.

ILLERDEN. DECIMARVM.

Luna 27. Ianuarii 1642.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus poteſt in diuerſis Parochijs ſuæ Diœceſis percipere decimas ex certis fructibus, & in hoc Ius non reſiſtit, quia ante diſtinctionẽ Parochiarum factam à Dionyſio Papa omnes decimæ ſpectabant ad Epiſcopos. Super quarta decimarum Epiſcopus habet intentionem fundatam, quàm directè à Parochianis percipere poteſt, quando Parochialis gubernatur per Vicarios amouibiles, vel Rector eſt negligens inexigendo.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio quadragenaria ſufficit ad præſcribendum decimas.*

2 *Et fauore Epiſcopi etiam decennalis ſufficiens eſt.*

3 *Epiſcopus etiam in diuerſis Parochijs ſuæ Diœceſis poteſt retinere decimam ex aliquarum rerum fructibus, & in hoc Iuris diſpoſitio non repugnet, quia ante diſtinctionem Parochiarum Decimæ ad Epiſcopos ſpectabant, qui inter Clericos illas diuidebant.*

4 *Epiſcopus habet aſſiſtentiam Iuris pro quarta decimarum.*

5 *Epiſcopus ſi docet de ſua poſſeſſione exigendi decimas, tunc transfert onus in Parochum concludenter probandi Ius ſuum.*

6 *Epiſcopus regulariter quartam decimorum percipit de manu Parochi.*

7 *Poteſt tamen directè à Parochianis exigere præſertim quando Parochialis gubernatur per Vicarios amouibiles, vel ſi Parochus eſt negligens in exigendo.*

8 *Amplia præſertim in Regnis Hiſpaniarum in quibus Cathedrales ſuper decimis ſunt fundata.*

9 *Poſſeſſio antiquior in concurſu eſt potius attendenda.*

10 *Decimæ ſi ſunt donata à Rege vigore indulti Apoſtolici, vt talis donatio ſuffragetur, quænam requirantur?*

11 *Tranſactio ſuper decimis inter Epiſcopum, & Parochum continens Clauſulã* Saluis in omnibus, & per omnia Iure, & dignitate Epiſcopali *non afficit, nec præiudicat Epiſcopis ſucceſſoribus.*

12 *Tranſactio non effectuata habetur, ac ſi non eſſet facta.*

DECISIO LXII.

CVM Prior Monaſterij S. Vincentij Oppidi de Roda per duas in partibus inſtantias ad ſui fauorem diffinitiuè pronunciari obtinuiſſet, ſe eſſe vniuerſalem Decimatorem Territorij Oppidi de Fons priuatiuè quoad

Digitized by Google

Epiſcopum Illerdeñ cauſa appellationis in
Rota mihi commiſſa, & dubio hodie propo-
ſito An Prior ſit Vniuerſalis Decimator Op-
pidi de Fons, Domini negatiuè reſponde-
runt.

Quia ex Teſtibus Epiſcopi datis eius *Summ.*
num.4. Apparet ab immemorabili tempore
Epiſcopos exegiſſe Decimas in locis de Hor-
res, & Monteſillos de Vrrla, de la Morera, &
de la Geſſa exiſteñ in Territorio Oppidi de
Fons, adeoque contra Priorem præſcripſiſſe,
1 cum contra ipſum, † aliamq; Eccleſiam præ-
ter Romanam quadraginta annorum poſſeſ-
ſio ſufficeret, *cap. de quarta de præſcript. Rot. de-*
ciſ.14. num.2. verſ ſed conſtat de iudic. in nou. Imò
2 fauore Epiſcopi † etiam decennalis, vt tradunt
Monet. de decim. cap.5. qu.4. nu.10. Barboſ. de iur. Ec-
cleſ. lib.3. cap.26. num.35. Iuris enim diſpoſitio
3 minimè aduerſatur, † quod Epiſcopus etiam
in diuerſis Parochijs ſuæ Diœceſis ſibi reti-
neat ex aliquarum rerum fructibus decimam,
cum ante Parochiarum diuiſionem à Diony-
ſio Papa factam totius Diœceſis Decimæ ad
Epiſcopos ſpectaſſent, qui inter Clericos illas
diuiderent, *cap.1. §. has verò Decimas 16. quæſt.7.*
Put. deciſ.361. num.5. lib.1. in correct. Imò Epiſco-
4 pus † habet aſſiſtentiam iuris pro ſe in quarta
Decimarum, *Rot. deciſ.31. num.5. part.2. diuerſ. &*
deciſ.402. nu.1. par.2. recent. & deciſ.61. nu.2. par.6.
5 It aut docto de ſua poſſeſſione, † trãſferat onus,
in Parochum concludenter probandi ius ſui
Rot. d. deciſ.402. num.2. & coram Caualer. deciſ.437.
6 *num.1.* Et quamuis † portionem ſuam Epiſco-
pus regulariter de manu Parochi capiat *Caual.*
deciſ.247. nu.4. Nihilominus non eſt inconue-
niens, vt directò à Parochianis exigat † præ-
7 ſertim dum vt hic Parochialis vnita guberna-
tur per Vicarios amouibiles, *Cauall. d. dec.247.*
num.7. & 8. vel dum Rector in exigendo ne-
gligens eſt etiam ab ipſis Parochianis directè
percipere, vt dixit *Rota deciſ.327. & deciſ.357.*
par.5. recent. Maximè in Regnis Hiſpaniarum,
8 in † quibus Cathedrales ſuper decimis eſſent
fundatæ, *Greg. XV. dec.429. nu.6.*

Non obſtant depoſitiones Teſtiũ pro Prio-
re examinatorum, quia pro Epiſcopo dantur
Teſtes deponentes de eius antiquiori poſſeſ-
ſione, quæ † potiùs attendenda eſt, *Socc. Senior*
conſ.98. num.13. lib.4. Duran. deciſ.7. num.5. & ſeqq.
Quinimò cum ipſiuſmet Prioris Teſtes depo-
nant de promiſcua poſſeſſione Epiſcopi eo ip-
ſo in neceſſariam conſequentiam inferunt
Priorem non eſſe vniuerſalem Decimato-
rem.

Minus obſtat per Priorem allegata donatio
ſibi facta de his Decimis à Rege Ramiro illas
10 poſſidente, † vigore indulti Vrbani Secundi,
quia ad effectum, vt hæ Decimæ in Indulto
compræhendantur duorum alterum prius eſt
à Priore probandum, nimirum quod de pro-
prijs eſſent dicti Regis hæreditatibus fundatæ,
aut de manu Saracenorum ab ipſo exemptatæ
quas ſpecies indultum non egreditur; Adeo-
que his non probatis non ſuffragatur, vt dixit
Rota in Pampilonen. Decimarum coram Hieronymo
Card. Pamphilio 29. Octobris 1599. & in Cæſarau-
guſtana Parochialis de Maella 3. Iunij 1641. coram
Reuerendiſſimo Domino meo Patriarcha Conſtanti-
nopolitano.

Neque aliquid operatur tranſactio inita de
anno 1187. in qua Prior, & Monaſteriũ con-
ceſſerunt Epiſcopo eius temporis medietatem
omnium Decimarum dicti loci de Fons, du-
rante vita ipſius Epiſcopi tantummodò quaſi
quod mortuo illo Epiſcopo expirauerit ius
decimandi in ſucceſſoribus.

Quia Epiſcopus ille tranſegit ſuper iure ſuo
11 perſonali, † & ſucceſſoribus præiudicare, nec
potuit, nec voluit, cum in tranſactione addita
fuerit clauſula *ſaluis in omnibus, & per omnia iu-*
re, & dignitate Epiſcopali, & prætereа Modernus
Epiſcopus fundat intentionem ſuam in ſupe-
riùs dicta aſſiſtentia iuris, & præſcriptione, quę
non eliditur à prædicta tranſactione, producta
ex parte Prioris, *Rot. deciſ.56. nu.22. & ſeq. par.7.*
recent. Quinimò eadem tranſactio ſi ſucceſſo-
res afficere poſſet aliquo modo, prout non
afficit, adhuc quia non apparet fuiſſe effectua-
12 tam, † dum Teſtes Epiſcopi probant ipſum
ſemper has decimas exegiſſe, habetur, ac ſi
facta non fuiſſet, *Crauet. conſ.10. n.5. Surd. conſ.3.*
num.29. Gregor. deciſ.386. num.3. & in rec. deciſ.312.
num.13. par.5.

Et ità Epiſcopo tantum informante reſolu-
tum &c.

TIBVRTINA CASTRI S. ANGELI.

Veneris 7. Februarij 1642.

ARGVMENTVM.

In recognitione Inſtrumenti tempus litis demẽ-
dum non eſt iuxtà veriorem ſententiam, &
deciſiones in conrarium allegatæ, in quibus
terminis loquantur? Recognitio Inſtrumen-
ti antiqui quare non eſt neceſſaria?

SVMMARIVM.

1 *Tempus litis motæ non eſt detrahendum in recogni-*
tione inſtrumenti antiqui, ſecus quando agitur de
illius ſubſtantia, aut ſolemnitate.
2 *Et hæc opinio reiecta diſtinctione Lancellotti abſque*
difficultate procedit, quando plura concurrunt ad-
minicula pro inſtrumento.
3 *Et authoritates contrariæ in quibus terminis loquan-*
tur? num.4. & 5.
6 *Inſtrumentum antiquum ideo recognitione non indi-*
get, quia propter temporis antiquitatem difficilius
poteſt recognoſci.
7 *Lis quemadmodum præſcriptionem interrumpit, ita*
quoque tollere debet præſumptionem, quæ ex anti-
quitate temporis oritur pro Inſtrumento. Declara
num.8.
9 *Actor ſibi imputare debet ſi tempore motæ litis non*
curauit recognitionem Inſtrumenti cum paratus in
iudicium venire debeat. Declara nu.10.
Reo ſufficit vincere per non ius actoris, ibid. num.10.

DE-

DECISIO LXIII.

CONFIRMARVNT hodie Domini reſolutionem captam coram me ſub die 26. Iunij 1641. in caſu ſcilicet, & ad effectum de quo agitur tēpus litis motæ de anno 1538.
1 non eſſe detrahendum ſequendo *Put. dec. 349. num. 4. & 5. lib. 2.* dicentem dum de recognitione agitur tempus litis demendum non eſſe, ſecus ſi ageretur de ſubſtantia, aut ſolemnita-
2 te, cuius ſanè opinionem† (reiecta diſtinctione Lancellotti, de qua in deciſione huius cauſæ ſub die 12. Ianuarij 1598.) abſque difficultate procedere dixerunt, cum plura in ſequenti caſu concurrant adminicula fidem inſtrumenti adſtruentia fusè in præterita per Dominos ponderata. Et huic ſententiæ fauet, *Seraph. dec. 928. num. 1. & dec. 399. in fin. & Anton. Auguſt. in Epitom. tit. communia de fid. inſtrum. cap. 6. num. 16.*

Non obſtant auctoritates, quæ aliàs in concontrarium adducebantur, quia vel proce-
3 dunt quando † non concurrunt adminicula, vt videre eſt ex earum lectura, & ſic procedit *Seraph. deciſ. 76. num. 2. Put. deciſ. 430. in fin. & 435.*
4 *verſ. Tamen quia lib. 2.* vel procedunt † quando agitur ad effectum probationis ſcilicet, vt enūciatum in Inſtrumentis habeat probationis efficaciam, & ſic vbi etiam ſuppoſita Inſtrumēti fide enunciatum, debet robur, & vim probandi accipere ex lapſu temporis, in quo caſu loquuntur *deciſ. 185. numer. 1. & deciſ. 188. part. 2. diuerſ. Seraph. deciſ. 394. numer. 1. Buratt. deciſ. 178. num. 8. & ibi Add. num. 19.* Vel loquuntur † de
5 Teſtibus, & fama, *vt deciſ. 233. part. 4. diuerſ. Seraph. deciſ. 76. num. 2.* in quibus ideo tempus litis detrahitur, quia aliàs poſſunt ex lite mota audiuiſſe, vt dixit *Rot. deciſ. 1389. lib. 3. par. 3. diu. Put. dec. 348. circa med. lib. 2.*

Pro ratione autem ſupradictæ concluſionis conſiderabant Domini, quod ideò inſtrumentum antiquum recognitione non indiget, quia
6 propter † temporis antiquitatē difficiliùs poteſt recognoſci *ſecundum Bald. in aut. quas actiones num. 18. verſ. item ratione difficilis C. de Sacroſ. Eccl. Alex. conſ. 101. num. 11. lib. 7. cum alijs allegatis in præterita*, quibus addi poterant *Guidop. dec. 357. num. 1. & 2. Verall. deciſ. 5. part. 3. Rota in recent. deciſ. 681. num. 1. par. 3.* hanc autem recognitionis, & probationis difficultatem non tollit lis introducta, vt in præterita dicebatur.

Nec releuare dicebant obiectum, quod ſicuti lis pręſcriptionem interrumpit, † ita quo-
7 que † tollere debeat præſumptionem, quæ ex antiquitate temporis oritur pro inſtrumento *Seraph. deciſ. 76. num. 2.* quia præſumptio in hoc
8 caſu † non ex ſola temporis antiquitate, ſed ex alijs deſumitur adminiculis ſtante difficultate formiter recognoſcendi, vt fuit dictum in præterita deciſione huius cauſæ, proindeque non vrget paritas præſcriptionis, quæ vim, & robur ex ſolo temporis lapſu deſumit.

Vti nec obſtare rationes allatas in dicta deciſione Lancellotti. Non primum, quod im-
9 putet ſibi actor, † qui tempore motæ litis non curauit recognitionem inſtrumenti, cum paratus in iudicium venire debuerit ex notat. per *Dec. in l. 1. ſub num. 8. C. de eden.* quia in dicto indicio de anno 1538. moto Domini Vrſini nō
10 erant Actores, ſed rei, † & impertinens erat Inſtrumenti productio duplici ratione. Tum quia rei, qui propterea opus non habebant producere aliquod inſtrumētum, cum eis ſufficeret vincere per non ius actoris, *l. qui accuſare C. de eden. l. fin. C. de rei vindic.* Tum quia illud potiùs fauebat intentioni Madamæ, cū adhuc pignus duraret. Non ſecundum, quod aliàs aperiretur via fraudibus, quia poſſet quis conſultò differre productionem Inſtrumenti, vt beneficio temporis à recognitione excuſetur, quia ſtantibus adminiculis omnem fraudis ſuſpicionem excludi dicebant.

Ex quibus, & alijs fuſiùs in præterita deductis eandem deciſionem coram me confirmarunt, quamuis Sereniſſ. Dux Parmæ ſępiùs citatus non informauerit &c.

BONONIEN. MACELLI.

Lunæ 17. Febr. 1642.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apoſtolicæ continentes clauſulas ampliſſimas, & quod de ſubreptione, vel obreptione dari non poſſit non indigent iuſtificatione. Via executiua datur etiam quando adeſt titulorum concurſus, ſi tituli non ſunt omnino pares, & vnus eſt pinguior altero.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ de iure paratam habent executionem.*
3 *Litteræ Apoſtolicæ tunc paratam habent executionē, quando ſunt iuſtificatæ.*
4 *Litteræ Apoſtolicæ habentes clauſulā ſublata, aliaſque ampliſſimas, & quod obreptione dari non poſſit non egent iuſtificatione.*
5 *Via executiua non datur contra habentem parem titulum.*
6 *Declara concluſionem procedere ſi tituli ſunt omnino pares, non vero quando vnus eſt altero pinguior.*
7 *Immemorabili qui nititur allegare poteſt ius conuētionale, & quemcumque alium meliorem titulum.*
8 *Priuilegium Pauli Tertii conceſſum Vniuerſitati laniorum vendendi carnes priuatiuè quoad alios loquitur expreſsè de diebus quadrageſimalibus.*
9 *Venditio carnium in diebus Quadrageſimalibus regulariter prohibita eſt.*
10 *Facultas procedendi ſingulis diebus non obſtantibus ferijs non includit dies prohibitos in honorem Dei.*
11 *In iudicio Summario non admittuntur quæ interpretationem requirunt, ac altiorem indaginem.*
12 *Titulus vt ſit omninò par, & habilis ad impediendam viam executiuam debet eſſe talis, vt non requirat altiorem indaginem.*
13 *Poſſeſſio capta poſt motam litem eſt attentata.*
14 *Poſſeſſio habens contra ſe decretum irritans non eſt conſiderabilis cum ab eo inficiatur.*

15 *Auditor Cameræ poteſt hodie ex priuilegio Papæ pro-
cedere ad executionem litterarum Apoſtolicarum
etiam vltra duas dietas, licet non ſit datus Exe-
cutor.*
16 *Iuriſdictionis defectus opponi nequit quando adeſt
conſenſus in iuriſdictionem.*
17 *Mandatum procuræ quod fuerit à Procuratore ac-
ceptatum ex quibus probetur?*
18 *Defectus citationis ad ſententiam purgatus perma-
net per comparitionem in termino citationis ad vi-
dendum aperiri terminum pro ſeruato habitum an-
te latam ſententiam alterius Procuratoris inſoli-
dum conſtituti.*
19 *Tranſumptum dicitur adminiculatum ex alijs exem-
plis eiuſdem in actis exhibitis.*
20 *Productio ſcripturæ originalis tollit omne dubium.*
21 *Iura noua producta deſeruiunt ad corroborationem
aliorum iurium in actis productorum etiam ad effe-
ctum executionis ſententiæ.*

DECISIO LXIV.

PRONVNCIAVIT R.P.D*i* Caballettus
A C.Locumtenens litteras Pauli III. in
forma Breuis conceſſas Vniuerſitati Lanionũ
Bononiæ, quibus priuatiuè quoad omnes
alios conceditur facultas exercendi dictam ar-
tem diebus Quadrageſimalibus eſſe exequen-
das, Maſſariumque & Officiales eiuſdem eſſe
manutenendos in poſſeſſione exercendi, & cę-
teris prohibendi tale exercitium dicto tem-
pore in tota Ciuitate, & Guardia Bononiæ.
Interpoſita verò pro parte Comitis Ramaz-
zotti appellatione, qui vigore alterius Breuis
Leonis X. ſingulis diebus carnes vendere
poſſe prætendebat, commiſſaque cauſa cum
clauſula *Parito Breui arbitrio Rotæ*, Dubitaui an
intraret arbitrium.

Et Domini negatiuè reſponderunt. Quia
1 arbitrium † regulari debet à iure *Cæſ. de Graſſ.
deciſ.7.num.7.de ſent.& re iudic.Rot.recen.dec.365.
num.1.part.1.deciſ.30. num.1.& deciſ.348.num.2.
par.5.dec.108.n.1.par.6.& dec.264.n.1.p.7.* De iu-
2 re autem litteræ Apoſtolicæ † paratam habent
executionem *Rota dec.506.num.1.part.1.dec.775.
num.1.part.2.dec.30.nu.2.& 12.part.5.& dec.109.
num.22.par.6.* Non igitur mediante arbitrio
debet effici, vt ipſis non pareatur.

Non obſtat quod tunc demum litteræ A-
3 poſtolicæ † paratam habeant executionem,
quando ſunt iuſtificatæ, *Cæſ.de Graſſ. deciſ.12.
num.1.& 2.de probat.Rot.dec.27.nu.2.par.6.recent.*
Quia cum litteræ Pauli III. habeant ampliſſi-
4 mas clauſulas, † etiamſi de præmiſſis aliquo
modo doceri non poſſit, clauſulam, ſublata,
& quod de obreptione, & ſubreptione, vel de-
fectu intentionis dari non non poſſit, nulla
indigent iuſtificatione, *Caual.deciſ.449.num.5.
Seraph.dec.143.nu.5.Rot.dec.558.num.2.part.1.&
dec.109.nu.22.par.6.recent.*

Nec releuat quod ſtante concurſu paris ti-
5 tuli, † & Breuis Apoſtolici conceſſi Ramaz-
zotto non ſit locus viæ executiuæ, ex traditis
per Argel.de leg.contradict q.15.art.1.nu.8. Quia
6 concluſio procederet ſi tituli † eſſent omninò
pares, non verò quando vnus eſt altero pin-
guior, *Rot. in Vrgellen. Archidiaconatus 15. Iunij
1592.coram Penia*, cum alijs allegatis *per Argel.
vbi ſupra num.22.& art.2, num.27.* Pinguius au-
tem eſt Priuilegium Pauli III. quia continet
ius prohibendi alijs, ne carnes vendant, niti-
tur immemorabili, cuius vigore † Vniuerſitas
7 Lanionum allegare poteſt ius conuentionale,
& alium quemcumque meliorem titulum de
mundo, *Gabr.de præſcript.concl.1.num.44.& ſeqq.
Gonzal.ad reg.8.gloſſ.18.num.45.& gloſſ.33.num.4.
Put.deciſ.206.lib.1.* Et loquitur expreſſè † de
8 diebus Quadrageſimalibus, de quibus non lo-
quitur priuilegium Ramazzotti. Nec rele-
uant verba *ſingulis diebus*, quia vel non capiunt
dies Quadrageſimales, in quibus † regulariter
9 prohibita eſt carnium venditio, quemadmo-
dum in facultate procedendi *ſingulis diebus non*
10 *obſtantibus ferijs*, † non includuntur dies prohi-
biti in honorem Dei ex cumulatis per *Mar-
chef.tit.de commiſſ.derog.fer. §.1.nu.77.to.3.f.388.*
vel ſi capiunt, hoc fit per interpretationem.
11 quæ † non admittitur in iudicio Summario,
*Roland.à Valle conſ.1.nu.73.lib.1.& conſ.98.n.39.
lib.3.Caſtill.controu.quotid. cap.24.numer.92.par.3.*
12 Titulus enim vt ſit omninò par, † & habilis
ad impediendam executionem debet eſſe talis,
vt non requirat altiorem indaginem, *Menoch.
de adipiſc.remed.4.num.596. Rot.deciſ.36.numer.3.
par.1.recent.*

Minus releuat prætenſa poſſeſſio Ramaz-
zotti; Quia ante motam litem de ea non cõ-
13 ſtat, & poſt motam litem † eſt attentata, *Rota
in recent.deciſ.643.num.1.par.2.& dec.511.num.4.
par.1.Seraph.dec.1165.num.4.* Vltra quod ſtante
14 decreto irritanti, † non eſt conſiderabilis, cum
ab eo inficiatur *Rot.dec.44.nu.7.& dec.250.n.26.
par.7.* & fuit dictum *in Maioricen.Indultorum co-
ram Reuerendiſſ.D.meo Decano 11. Aprilis, & 27.
Iunij 1639.& coram me ſub die 16.Nouembr.1640.*

Ceſſant pariter nullitates, quæ contra ſen-
tentiam A.C. deducebantur. Nam defectus
Iuriſdictionis in exequendis litteris Apoſtoli-
15 cis † vltra duas dietas quando non eſt datus
executor, tollitur ex priuilegio Sanctiſſimi, de
quo per *Add.ad Buratt.dec.909. nu.6.* & ex con-
16 ſenſu in iuriſdictionem † ipſius Ramazzotti
præſentis in Curia *Buratt.deciſ.250.nu.5.*

Quod verò dicebatur de defectu citationis
ad ſententiam, ceſſat ex facto, cum fuerit cita-
tus D.Cultellius de cuius procuræ mandato
in eius perſonam facto conſtat *Summ. Vniuerſi-*
17 *tatis num. 3.* & de acceptatione † ex impenſa,
& alijs per ſcribentes in facto deductis. Vltra
18 quod per comparitionem † in termino cita-
tionis ad vidẽdum aperiri terminum pro ſer-
uato habitum, ante latam ſententiam alterius
Procuratoris inſolidum conſtituti, cenſetur
purgatus defectus citationis *Caputaq.deciſ.112.
par.1.Gregor.deciſ.27.num.3.& ibi Add.nu.9.*

Non obſtat denique quod dicitur non fuiſ-
ſe productum originale, vel tranſumptum
authenticum priuilegij, ſed aliud extractum
ſine citatione partis.

Nam vltra quod ex alijs exemplis in actis
19 exhibitis, † & inſertis in alijs proceſſibus ſatis
videbatur adminiculatum ex traditis per
Me-

Digitized by Google

Menoch conſ. 424. nu. 32. quem ſequitur *Gratian. diſcept. 269. num 54.* exhibitum etiam fuit in Rota originale ipſius Breuis, ex cuius inſpe-
20 ctione tollitur † omne dubium *Rota poſt Feygon. ad ſtat. Vrb. dec. 3. verſ. deciſio autem*, & cog-
21 diuuant fidem dicti tranſumpti † etiam ad effectum exequendi ſententiam latam, *Caſ. de Graſſ. dec. 20. num. 11. de probat. Greg. dec. 172. nu. 6.* & fuit dictum *in Ariminen Molendini prima Iunij 1640. coram D. meo Bichio.*

Et ità vtraque &c.

SPOLETANA SVCCESSIONIS.

Luna 17. Februarij 1642.

ARGVMENTVM.

Statutum Nurſiæ lib. 4. rubr. 81. excludens fœminam dotatam intelligitur ab hęreditate dotantis tantum non aliorum ea ratione, quia in *§. Mà quando* loquitur alternatiuè, tam in dotatione, quam in excluſione, & ex quibus eliciatur ſtatutum in vtraq; parte loqui alternatiuè?

SVMMARIVM.

1 *Fœmina à ſtatuto propter dotem excluſa intelligi debet de bonis dotantis, quoties tam in parte dotationis, quam excluſionis loquitur alternatiuè.*

2 *In dubio pro non excluſione fœminarum ſecundum ius commune pronunciandum eſt.*

3 *Soror germana in ſucceſſione fratris excludit patruelem de iure communi.*

4 Statutum Nurſiæ lib. 3. rub. 81. in §. Mà quando *loquitur alternatiuè, tam in dotatione, quam in excluſione, & quoad vtramque partem loquatur alternatiuè, ex quibus verbis deſumatur? & nu. 5.*

6 *Interpretatio qualibet ſumenda eſt ad euitandam ſuperfluitatem.*

7 *Intelligentia verbi, quoties referri poteſt ad duas partes ad illam potius referenda eſt, ex qua ſuperfluitas euitatur.*

8 *Dictio* con queſto, *eſt coniunctiua num. 12.*

9 *Oratio vnita non implicat, quod plures caſus comprehendat.*

10 *Orationis vnitas conſiderabilis non eſt, quando caſus in ea expreſſi diuerſam habent rationem, & orationis diuerſitas, ex quibus deſumatur, num. 11.*

13 Statutum Nurſiæ d. lib. 3. Rubric. 81. *loquitur de dotatione alternatiuè non ſolum in expreſſione caſus exiſtentia fratrum, ſed etiam in Rubric. habente orationem perfectam, & ponderantur verba ſtatuti.*

14 *Verba Ruburica generalia determinantia omnes caſus in nigro comprehenſos reſultat, quod dum ſtatutum in nigro loquitur de fœminis dotatis intelligatur de dotatione alternatiua in quolibet caſu, in quo expreſſè in contrarium non declaratur.*

15 *In ſtatutis omiſſum habetur pro omiſſo, nec expreſſo.*

16 Statutum Nurſiæ d. libr. 3. Rubr. 81. *diſponens fœminas dotatas, & dotandas vnicam dotem poſſe petere ſtantibus deſcendentibus intelligitur de vnica dote in bonis eius, de cuius hæreditate agitur.*

17 *Et quamuis ſtatutum excludat dotatam à patre, vel matre, vel aliquo eorum adhuc intelligitur excludere ſolum ab hæreditate dotantis.*

18 *Verba d. Statuti* à ſucceſſione alcuna non ſi ammettano *non ſunt adiecta in parte dotationis, ſed excluſionis.*

19 *Repetitio qualitatis adiectæ in aliqua parte ſtatuti neceſſaria non eſt quoties diſpoſitio eſt clara.*

20 *Statutum excluſiuum fœminarum in dubio interpretandum eſt nè dotata ab vno excludatur ab hæreditate alterius.*

DECISIO LXV.

PLACVIT Dominis Paulum Maſcium ſuper reſolutis coram me prima Martij de anno præterito hodiè iterum audire, & ex eiſdem fundamentis ſtare in deciſis, quia nimirum Paulus habet regulas contra ſe, quod fœmina à ſtatuto propter dotem excluſa, intelligi
1 debeat de bonis dotantis, † non obſtante etiam quod ſtatutum vlterius progrediatur, ſi tam in parte dotationis, quam in parte excluſionis loquatur alternatiuè, vt in hoc ca-
2 ſu; deindè, quod in dubio † pro non excluſione fœminarum ſecundum ius commune pronunciandum ſit, vt elegantiſſimè, & magiſtraliter firmatur *in Narnien. Succeſſionis coram Reuerendiſſimo D. meo Decano dec. 247. & 329. par. 6. recentior.* Cum igitur Siluia Maſcia intentionem habeat fundatam in iure communi,
3 quo patruelis à ſorore defuncti † fratris excluditur, & ipſa non à fratre, de cuius ſucceſſione agitur, ſed à patruo fuerit dotata, ſatis firma remanet deciſio, in qua dictũ fuit confirmandam eſſe ſententiam A.C. abſolutoriam Siluiæ ab impetitis à Paulo eius fratre patruele, qui vigore *Statuti Nurſini lib. 3. rubr. 81.* pro medietate ab inteſtato in hæreditate Petri Iacobi, eiuſdem Siluiæ fratris germani ſuccedere prætendebat.

4 Conſtat autem Statutum † *in §. Mà quando* adducto per Paulum loqui alternatiuè, tam in dotatione, quàm in excluſione. Quoniam quoad excluſionem inter partes non dubitatur quin fuerit appoſita alternatiua, quo verò
5 ad dotationem, dictum fuit, alternatiuam deſumi ex operatione illius aduerſatiuæ, *Mà*, *in proprio eiuſdem* §. appoſitæ, ex qua cenſetur repetita qualitas dotationis ſupra expreſſa, ſupra autem cum ſtatutum conſtituiſſet duos caſus dotationis, nempè caſum exiſtentiæ fratrum fœminæ dotatæ, & caſum exiſtentiæ aliorum deſcendentium eius, de cuius ſucceſſione agitur. Vtique repetitio qualitatis dotationis in tertio caſu exiſtentiæ tranſuerſalium, de quo in eodem *§. Mà quando*, fieri debet, habito reſpectu ad caſum extantium deſcendentium, in quo requiritur dotatio alternatiua; non verò ad caſum extantium fratrum, in quo ſufficiens eſt dotatio etiam ab extraneo proueniens ex rationibus in deciſione congeſtis.

Quibus addebatur ratio euitandi ſuperfluitatem. Siquidem ſi admitteretur intellectus iuxtà prætenſionẽ Pauli, poſſent ſtatuentes reprehendi, dum in rubr. & in principio Statuti perſonas dotantes fruſtrà enumeraſſent, ſi in-

 telle-

Digitized by Google

tellexiſſent in quolibet caſu indiſtinctè ſuffice-
re dotationem etiam ab extraneo,& potuiſſent
vnico verbo ſe expedire, excludendo à quo-
cumque dotatas. Quælibet autem interpre-
6 tatio euitatur, † vndè reſultat ſuperfluitas,
Surd.conſ.204.num.27.& ſeq.& deciſ.272. num.36.
& quod vbi intelligentia verbi referri poteſt
7 ad † duas partes, † ad illam potiùs referenda
ſit, ex qua ſuperfluitas euitatur. *Idem Surd.
conſ.313.num.88.poſt med. verſ.addo quod ſi genera-
lis lib.3.*

Non obſtat, quod ſtatutum non conſideret
tres caſus diſtinctos, ſed duos dumtaxat, pri-
mum in linea deſcendente, & ſecundum in
linea tranſuerſali, in primo autem ſuper ex-
tantiam fratrum, & deſcendentium pariformi-
8 ter complectatur per dictionem † coniunctiuã,
con queſto: & proindè ob vnitatem orationis vi-
deatur ſufficere dotatio etiam ab extraneo, ſi-
uè extent fratres, ſiue alij deſcedentes, quia
placuit reſponſio, quod nihil impedit, quo mi-
9 nus oratio † ſit vnica, & plures caſus compre-
hendat, *Rot.deciſ.299.num.3.par.3. recent.*

Et præſertim, quia vnitas orationis non eſt
10 momenti, † quando caſus in ea expreſſi di-
uerſam habet rationem, *Rot.ead.deciſ.299. nu.4.
par.3.recentior.* In propoſito autem negari ne-
11 quit diuerſitas rationis † inter exiſtentiam fra-
trum, qui ſunt coniuncti fœminæ dotatæ in
primo gradu collaterali, & exiſtentiam alio-
rum deſcendentium, qui ſunt Collaterales
eiuſdem dotatæ in gradibus remotioribus,
*Bald.in l.quod verò 13.num.11.ff.de legib. Gabr. de
ſtat.excl.fæm.concl.7.num.13.*

Minus releuat, quod in caſu deſcendentium
ſi conſiderari debet dotatio alternatiua non
poſſit conſiderari, niſi ob repetitionem alter-
natiuæ appoſita in caſu fratrum, ponderando
12 dictionem coniunctiuam, † *con queſto*, Vnde
cum fuerit in caſu fratrum deindè declarata
alternatiua, quod ſcilicèt ſufficiat dotatio ab
extraneo, cenſeatur etiam declarata in caſu
deſcendentium, & tranſuerſalium. Tollitur
13 enim obiectum, quia ſtatutum loquitur † de
dotatione alternatiua, non ſolum in expreſſio-
ne caſus exiſtentiæ fratrum, ſed etiam in rubr.
habente orationem perfectam. *Che le Donne do-
tate dal Padre, Madre, Auo, Aua, ſieno contente delle
dote loro.* Ex quibus verbis rubricæ generali-
14 bus, determinantibus † omnes caſus in nigro
compræhenſos, reſultat, quod dum ſtatutum
in nigro loquitur de fœminis dotatis, intelligi-
tur de dotatione alternatiua in quolibet caſu,
in quo expreſsè contrarium non declaratur,
*Brun.de ſtat.excl.fæm.art.8.num.93.& ſeqq.Gregor.
deciſ.15.num.2.Rot.dec.548.num.1. in fin. & ſeqq.
par.1. recent.*

Tum etiam, quia, ſi in vtroque caſu,& fra-
trum, & deſcendentium ſtatutum locutum
fuit alternatiuè, declaratio ſubſequens, reſtri-
cta ad fratres per illa verba *ſtanti, e ſopraniuenti
li detti frati carnali*, non poſſunt trahi ad deſcen-
dentes, quia dum ſtatuentes locuti ſunt diſcre-
tiuè de fratribus, & deſcendentibus, quemad-
modum expreſſerunt dotationem ab extraneo
15 ſufficere, ſtantibus fratribus; ità † ſi voluiſſet
expreſſiſſent ſtantibus deſcedentibus *l.fin. §.fin
autem ad deficientibus C.de caduc.toll. Rot.d.dec.329.
nu.26.par.6.recent.* Idque multo magis firman-
dum, concurrente diuerſitate rationis, & ne-
ceſſitate euitandi ſuperfluitatem ex prælle-
gatis.

Nec viſus fuit obſtare §. *Dechiarãdo più eſpreſ-
16 ſamente*, † In quo diſponitur, fęminas dotatas,&
dotandas vnicam dotẽ poſſe petere ſtantibus
deſcendentibus, & alias ad aliquam ſucceſſio-
nem non admitti, quia intelligitur de vni-
ca dote in bonis eius, de cujus hæreditate agi-
tur, *Surd.conſ.402.nu.36. lib.3.* quem ſequitur,
Rot.dicta deciſ.329.num.38.par.6.recent. & quam-
uis excluderet dotatam à patre, vel matre, vel
17 aliquo eorum, adhuc intelligeretur † exclu-
dere ſolũ ab hæreditate dotantis *Corn.conſ.134.
col.1.in princ.verſ.et verba ſequentia, & conſ.170.
num.6.lib.2.*

Cœterum in caſu noſtro illa verba (*à ſuc-
18 ceſſione alcuna non s'ammettano*) non ſunt adiecta
in parte dotationis, ſed in parte excluſionis, &
propterea nihil officiunt, quia non agimus de
repetenda qualitate appoſita in excluſione,
19 dum in §. *mà quando*, † de quo quo agitur, habe-
mus claram alternatiuam in excluſione, adeò
vt opus non ſit repetitione, *Rot. dec. 182. in fin.
par.4.recentior.*

Et ceſſat difficultas, quia in ſtatuto non ex-
cluditur fœmina à ſucceſſione alicuius, ſed à
ſucceſſione aliqua: hæc enim verba non reſpi-
ciunt pluralitatem perſonarum, quibus ſit ſuc-
cedendum, ſed diuerſitatem modi ſuccedendi
ei, de cuius hæreditate agitur, nempè ab inte-
ſtato, vel ratione legitimæ, vel ſupplementi,
vt ibidem ſubiicitur, non ſecus, ac ſi diceretur,
fœminas non eſſe modo aliquo admittendas
ad ſucceſſionem defuncti, & ità interpretan-
20 dum ſtatutum † in dubio, ne dotata ab vno
excludatur ab hæreditate alterius, *Rot.d.dec.329
num.9.& ſeq.par.6.rec.*

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis vtra-
que parte informante.

BONONIEN. FIDICOMMISSI DE MALVETIIS.

Luna 17. Martij 1642.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Dos ex bonis fideicommiſſi, quod poſſit detrahi ſuffi-
cit, quod de tempore nuptiarum non adſint bona li-
bera, ex quibus poſſit dos conſtitui, quod tempus in-
ſpiciendum eſt.*

2 *Dos conſtitui non debet de bonis litigioſis.*
*Mulier non poteſt cogi in dotem recipere iura litigio-
ſa, ibidem.*

3 *Tranſactio facta à muliere, vt dotem conſequatur in
bonis fideicommiſſi non tenet.*

4 *Declara hoc eſſe verum, quando mala fide ad frau-
dandos fideicommiſſarios tranſactio inita fuit, ſecus
verò ob timorem litis.*

5. *Tranſactio vt ſubſtineatur ſufficit timor litis.*

6 *Tran-*

Digitized by Google

6 *Tranſactio bona fide facta afficit fideicommiſſarios;*
itaut non poſſit contrà tranſigentes opponi colluſio.
7 *Fraudis ſuſpicio ceſſat, quoties Iudicis authoritas concurrit.*

DECISIO LXVI.

DOMINI hodiè ex infradicendo fundamẽto ſteterunt in deciſis coram me ſub
die 7. Maij 1640. Nam vt Eleonoræ Maluetiæ
debeatur dos de bonis fideicommiſſi Caroli
Maluetij ſenioris dixerunt Domini ſuffeciſſe,
1 quod tempore nuptiarum † eiuſdem Eleonoræ non adfuerint bona libera, ex quibus potuerit dotari, quod tempus inſpiciendum eſſe
dixit *Bald. in auth. res quæ num. 16. verſ. niſi inſpecto, C. com. de leg. Ruin. conſ. 56. num. 14. lib. 3. Aimon. conſ. 114. num. 16.* & fuit dictum *in Romana Caſalis Aguzzini 27. Iunij* 1640. *coram R. P. D. meo Rojas verſ. Nec minus obſtat.* Nec ſubſiſtit obiectum, quod ipſa dotari potuerit ex bonis dotalibus ſuæ matris Gentilis eidem filiæ ceſſis,
quia ob ſententias contra ipſam Eleonoram ſuper dictis bonis latas erant effecta litigioſa,
adeo quod de conſilio Rotæ Bononienſis inita fuerit deſuper inter filiam, & matrẽ tranſa-
2 ctio, neque mulier † cogitur in dotem recipere iura litigioſa ex eleganter dictis *in Romana Caſalis Aguzzini 16. Decembris 1640. coram eodem R. P. D. meo Rojas, & in deciſ. 167. num. 51. & 52. par. 5. recentior. Reuerendiſſimus Vrgell. deciſ. 145. num. 42.*
3 Nec obſtat, quod tranſactio mulieris, † vt
dotem conſequatur in præiudicium fideicommiſſi non teneat, vt fuit dictum *per Rot. dec. 239 num. 8. par. 5. recentior.* quia hoc verum eſt, quan-
4 do mala fide ad fraudandos fideicommiſſarios
tranſigeret, ſed hic trãſegit curator Eleonoræ,
5 pro qua tranſactione † ſubſtinenda ſufficiebat
ſolus timor litis, vt per *Gratian. diſcept. 476. n. 1. & 2.* & fuit dictum *in Romana Domus 10. Iunij 1639. coram R. P. D. meo Carillo,* hic verò adfuiſſe
veram litem ſatis apparet ex facto ex latè deductis *in prima deciſ. huius cauſæ coram me ſeptima May* 1640. Imò tanquam facta bona fide tran-
6 ſactio ipſos † quoque afficit fideicommiſſarios, vt hodiè colluſionem inter matrem, &
filiam in tranſigendo alegare non poſſint *Bu-*
7 *ratt. dec. 365. num. 6.* & auctoritas Iudicis † cum
obſeruantia omnem fraudis remouet ſuſpicionem *ad text. in l. cum precibus C. de probat. Gregor. XV. dec. 406. num. 7. vbi Adden. num. 20.* & fuit dictum *in Romana cenſus 15. Nouembris 1627. in in fine coram Reuerendiſſimo D. meo Merlino.*

Ex quibus pro dotanda Eleonora locum fuiſſe *auth. res quæ C. com. de leg.* Domini dixerunt ſtando in vltimo loco deciſis cauſa ſexies propoſita vtraque parte informante &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE RVBEIS.

Lunæ 24. Martij 1642.

ARGVMENTVM.

Derogatio fideicommiſſi à Papa obtenta redditur nulla, & ſubreptitia, non expreſſo, quod tempore gratiæ aderant bona libera. Alienatio bonorum fideicommiſſi pro exſoluendo ære alieno, vt valeat requiritur, quod creditores vrgeant. 2

SVMMARIVM.

1 *Gratia derogationis fideicommiſſi redditur ſubreptitia ſi non fuit Pontifici narratum exiſtere bona libera, quibus exiſtentibus non cenſetur Papam velle concedere derogationem fideicommiſſi.*
2 *Bona libera appellari nequeunt, niſi quæ deducto ære alieno ſuperſunt.*
3 *Subreptitio, vt euitetur ſufficit Principem in genere cogitare potuiſſe.*
4 *Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper fundo alieno conſentiente Domino, vel ignorãte creditore ſuper bonis fideicommiſſi, tunc contra impoſitorem datur actio pro interuſurijs ſaltem loco damnorum, & intereſſe.*
5 *Dos conſtante matrimonio repeti nequit.*
6 *Tempus datæ gratiæ attendi debet.*
7 *Bona fideicommiſſi, vt alienari valeant requiritur quod creditores vrgeant debitorem.*
8 *Ratificatio actus nulli non ſuffragatur, niſi in ratificante ſcientia nullitatis concurrat.*
9 *Alienatio bonorum fideicommiſſi ſtante prohibitione teſtatoris non validatur per conſenſum vocatorum, quinimò poteſt per alienantes impugnari.*
10. *Hæres factum defuncti nullum impugnare poteſt.*
11 *Sententia lata in executionem Breuis nulli, & ſubreptitij remanet iniuſta.*
12 *Alienatio facta à grauato ante præſentationem Breuis Apoſtolici ſuper derogatione fideicommiſſi executori non ſuffragatur.*

DECISIO LXVII.

QVAMVIS Domini ſub die quarta Martij anni præteriti coram Reuerendiſſimo Domino meo Patriarca Conſtantinopolitano tenuiſſent fideicommiſſum, de quo agitur ſuffragari Iocobo de Rubeis, non tamen bona à Tiberio in DD. de Pepulis, & Vrſos prætenſa à Sanctiſſimo obtenta derogatione fideicommiſſi alienata vindicare poſſe, ſed ipſi actionem dumtaxat pro multiplico conſequendo ex pretio bonorum alienatorum proficiſcente competere. Tamen hodie à deciſis in hac parte receſſerunt, quia nimirum gratia derogationis obtenta detecta fuit ſubreptitia, † ex
1 quo in narratiua Pontifici facta Tiberius tacuit ſe habere bona libera, quæ tamen exprimenda erant, cum alias Princeps cenſeatur noluiſſe concedere derogationem fideicommiſſi, vt per *Molin. de primog. lib. 4. cap. 7. num. 1. & ſeq. Rota in Romana Dotis de Creſcentijs 20. May 1635. coram R. P. D. meo Dunozetto, & deciſ. 124.*
num. 20.

Digitized by Google

num. 20. & ſeqen. & deciſ. 261. num. 9. par. 7. recent.

Neque reſponſiones allatæ ſatisfaciunt, nam
quod dicebatur Tiberium eodem tempore,
quo tam bona libera, quàm fideicommiſſaria
vendiderit, nō teneri illa exprimere tamquam
mox non amplius extitura, ex eadem cauſa,
quam Papæ narrauit, dum dixit vltrà debita
expreſſa præmi alijs neceſſitatibus, quibus eſ-
ſet ſuccurren. & iam maius debitum librarum
54. mill. habere, neque libera appellari bona il-
2 la poterant, niſi quæ deducto ęre alieno ſuper-
fuiſſent *l. mulier bona ff. de iur. dot. l. ſubſignatum §. bona l. bonorum ff. de verb. ſignific.* adèo quod cum
pro ſubueniendo neceſſitatibus, pro quibus
derogatio petebatur ſeruire non poſsent ad ef-
fectum, de quo agebatur omninò pro non
exiſtentibus cenſebantur, & quod Papa ſaltem
in genere potuerit ex narratis in breui dero-
gationis per debita ſub vſuris contracta cogi-
tare Oratoris neceſſitatem (dum excedebit
bona libera) opus habere conceſsa ſumma in
derogatione fideicommiſſi, quæ cogitatio cō-
3 cedentis † in genere ad euitan. ſubreptionem
ſufficiat *per Ruin. conſ. 68. num. 4. Rot. deciſ. 628. numer. 5. Rot. deciſ. 628. num. 9. par. 4. cum alijs in deciſione, quæ reuidetur allegatis.* Nam quod Tibe-
rius prædicta narrauerit non legitur in breui,
nec ex debitis ſub vſuris neceſſario inſertur
exiſtentia bonorum liberorum, quia poſſibile
erat vſuras contrahere non extantibus bonis
liberis, veluti ſi pecunias ad cambium Tibe-
rius accepiſſet, in quo fundus non requiritur,
vel cenſum conſentiente Domino ſuper fun-
4 do alieno impoſuiſset, † vel etiam ignorante
creditore ſuper bonis fideicommiſſi, quo caſu
contra impoſitorem actio pro interuſurijs ſal-
tem loco damnorum, & intereſſe datetur, vt
dixit *Rot. apud Cenc. de cenſib. deciſ. 13. num. 1. & 2. & deciſ. 59. num. 21. & 22. & in Romana, ſeù Ciuitatis Caſtelli cenſus 27. May 1630. coram bon. mem. Pirouano.*

Et ceſſat difficultas ex facto, dum apparet ęs
alienum Tiberij valorem bonorum liberorum
librarum 25250. non abſorbuiſſe maximè ſi de-
mantur ex ſumma æris alieni, prout demendę
ſunt liberæ 16000. inueſtien pro reintegrando
fideicommiſſo, cum hoc non ſit debitum, &
libræ 16500. pro affrancatione bonorum aliàs
cum pacto francandi à Tiberio venditorum,
quæ francare non cogebatur. Item lib. 14. mil.
pro dote vxoris, tunc viuentis Tiberij, adeo-
que eo tempore gratiæ imperatæ non debe-
bantur conſtante nimirum matrimonio, quo
5 dos † repeti non poteſt *l. prima l. ſi dos conſtante matrimonio §. Dotis auth. de nupt.* ſed derogatio in-
telligitur de debitis ſoluendis tempore gratiæ,
6 cuius data † ſemper attenditur, *Alex. conſ. 42. n. 8. lib. 4.* atque mens Papæ iuris diſpoſitioni con-
formis præſumitur, quod ad effectum, vt bo-
7 na fideicommiſſi alienari poſſint † requirit, vt
creditores vrgeant debitorem, *Gabr. conſ. 118. num. 5. lib. 1. Peregrin. de fideic. art. 40. num. 25.* cum
alijs allegatis *in Romana fideicommiſſi de Zuccaris 14. Nouemb. 1639. coram R.P.D. meo Dunozetto.*

Quarè cum debiti ſumma ex bonis fideicom-
miſſi ſoluen. nec eſſet libr. 45. mill. prout Papæ
fuit narratum veriſimile non eſt, ſi adfuiſſe
bona libera ſciuiſset Papa, quod prætium bo-
norum fideicommiſſi in tanta ſumma erogari
permiſiſset, adeòque ſubreptionem in præiu-
dicium fideicommiſſi inficiari non poſse dixe-
runt Domini.

Nec obſtat ratificatio fideicommiſſariorum
& conſenſus multiplico præſtitus in Inſtru-
mento anni 1622. quia in promptu eſt reſpon-
ſio, quod hæc geſta fuerint ex falſo præſuppo-
ſito de validitate gratiæ, & non ſubreptiæ, de
qua non apparet fideicommiſſarios, tunc ali-
8 quam habuiſſe ſcientiam, vt requiritur ad ra-
tificationem inducendam, *vt per Natt. conſ. 162. num. 33. Decian. conſ. 5. num. 26. libr. 5. Greg. dec. 311 num. 16. & 21.* Et in omnem caſum, nec con-
ſenſus vocatorum ſtante expreſſa alienationis
9 prohibitione, alienationem nullam validare
poterat, talis enim prohibitio operatur, vt ipſi
etiam alienantes alienationem poſſint impu-
gnare, *vt per Fuſar. conſ. 149. Surd. conſ. 234. nu. 12. Cyriac. controuerſ. 312. num. 113. Seraphin. dec. 334. num. 6. Mantic. deciſ. 91. num. 5. Rot. deciſ. 110. nu. 11. par. 2. diuerſ.* & Iacobus, qui ſolus ad fideicom-
miſſum agit non interuenit aliquibus ex præ-
dictis actibus, ſed tantum Ioannes Galeatius
illius Pater, cuius factum vti nullum ex mox
10 dictis impugnare poteſt Iacobus etiamſi illius
hæres fuiſset, *Rot. d. dec. 110. per tot. Serap. dec. 477 num. 2.*

Minus obſtat, quod Breue derogationis fuerit
exequutioni demandatum per ſententias
exequutorum, quia ex ſupradictis ſententiæ
11 remanent iniuſtæ, † & Breui collapſo ſenten-
tiæ eidem acceſſoriæ pariter concurrunt tan-
quā robur ſuum ex iuſtificatione narratorum
in Breui deſumentes, vt tradit *Abb. conſ. 41. lib. 1. Rot. deciſ. 621. num. 5. par. 3. recent.* licèt obie-
ctum, quoad venditionem factam Vrſo non
applicetur, quia venditio Vrſo fuit facta ante-
12 quā † præſentaretur Breue exequutori, & pro
illius executione promulgaretur ſententia ex
deductis per *Caputaquen. dec. 258. lib. 3.*

Ex quibus ex ſubreptionis capite Domini
à deciſis receſſerunt, vtráque parte informan-
te &c.

LICIEN. CANTORIAE.

Lunæ 24. Martij 1642.

ARGVMENTVM.

Attentata per ceſſionem litis purgata, & extin-
cta remanent. Sequeſtro locus non eſt, quando
de alterius poſſeſſione conſtat.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*
2 *In Iudicio ſummariſſimo manutentionis vnicus teſtis ſufficit.*
3 *Poſſeſſio capta poſt appellationem interpoſitam eſt nulla, & attentata, & non manutenibilis.*
4 *De attentatis dare nequit, qui tempore commiſſi attentari non eſt in cauſa.*
5 *Attentata per ceſſionem litis ad fauorem attentatum paſſi*

paſſi purgata, & extincta remanent.
6 *Sequeſtrum non debet apponi, quando de alterius poſſeſſione conſtat.*
7 *Noua prouiſio Apoſtolica neceſſaria eſt poſt ceſſionem litis factam ab aduerſario.*
8 *Titulus non eſt neceſſarius pro obtinenda manutentione, ſed ſola poſſeſſio attenditur.*

DECISIO LXVIII.

MANDATVM de manutenendo in poſſeſſione Cantoriæ, de qua agitur, Domini dixerunt dandum eſſe Metello Brundu-
1 ſino † tanquam poſſidenti *l. 1. §. interdictum ff. vti poſſidetis §. retinenda inſtit. de interdict. Ludouiſ. deciſ. 160. num. 1.* Conſtat autem de Metelli poſſeſſione ex duobus teſtibus, qui dantur eius *Summ. num. 1.* licet vnicus in hoc Summario
2 Iudicio † manutentionis ſufficeret, *Menoch. de retinen. remed. vlt. numer. 34. Seraphin. deciſ. 624 num. 5. & deciſ. 1326. num. 1. Ludouiſ. deciſ. 438. numer. 2. Canal. deciſ. 44. num. 3. & deciſ. 379. num. 3. Neuizan. conſ. 80. num. 11. Grat. diſcept. 425. nu. 56. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinae. deciſ. 383. num. 2.*

Non obſtat, quod alias *Rota corã R. P. D. meo Royas ſub die 23. Martij, & 14. Maij* 1640. dixe-
3 rit Poſſeſſionem Metelli † eſſe attentatam, tanquam captam poſt appellationem à Nicolao Natali interpoſitam, & propterea non manutenibilem ex ibidem allegatis. Quia vltra quod de huiuſmodi attentatis Ioſephus Ca-
4 pocius dare non poteſt, † cum de eo tempore non eſſet in cauſa *Coccin. deciſ. 90. num. 4.* Per
5 ſuperuenientem ceſſionem liti † ad fauorem Metelli per Nicolaum factam ſub die 9. Octobris 1640. ea penitus purgata, & extincta remanſerunt, vt fuit poſtea reſolutum *coram me in hac eadem cauſa 9. Decembris* 1641. Et cum à die ceſſionis citra Metellus ſciente, & non contradicente dicto Nicolao pacificè poſſederit, vt conſtat ex iiſdem teſtibus, manutentio non eſt ei deneganda ex ſupra allegatis.

Qua etiam de cauſa irrationabilis videtur pretenſio Ioſephi petentis apponi ſequeſtrum,
6 cum certum ſit ei locum non eſſe, † quando prout hic de alterius poſſeſſione conſtat *Bald. in l. vnic. ſub nu. 3. C. de prohib. ſequeſtr. pecun. Rota deciſ. 293. num. 8. par. 1. rec. Capic. deciſ. 96. num. 11. Idem Bal. conſ. 244. lib. 3.*

Nec releuat, quod poſt tranſactionem, ſeu ceſſionem factam per Nicolaum ad fauorem
7 dicti Metelli, † opus eſſet noua prouiſione Apoſtolica, *Put. deciſ. 12. de renunc. Mantic. deciſ. 264. num. 7.* Quia ſufficit pro reſponſione dicere, obiectum hoc reſpicere petitorium, nec eſſe præſentis inſpectionis, vbi de manutentio-
8 ne agitur, † in qua ſola poſſeſſio attenditur, nec eſt neceſſaria tituli productio, aut iuſtificatio *d. l. 1. ff. vti poſſidetis Ludouiſ. dec. 9. num. 9. & deciſ. 275. num. 12.*

Et ità vtraque, &c.

MEDIOLANEN. EMPHITEVSIS.

Veneris 4. Aprilis 1642.

ARGVMENTVM.

Emphiteuta alienans irrequiſito Domino non cadit in commiſſum quando alienatio fit ex cauſa neceſſaria, & ex quibus alienatio facta dicatur ex cauſa neceſſaria?

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententie reſultat ex reuolutione actorum.*
2 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus cauſæ.*
3 *Caducitas ex ſola legis diſpoſitione incurritur ob alienationem factam irrequiſito Domino. & numer. 7.*
4 *Amplia procedere quando etiam concurrit prohibitio hominis, & ſpeciale pactum, quod debet aliid operari.*
5 *Vinculum duplex potentius eſt, ac fortius operatur.*
6 *Pacta in omnibus contractibus, maximè in Emphiteuſi ſeruanda ſunt, vbi ſunt conformia eius naturæ.*
8 *Pactum inter Dominum directum, & Emphitentã, quod ſi ipſe velit vendere teneatur denunciare Domino ad hoc, vt ſi velit poſſit præferri in caſu alienationis debet operari effectum ſuum.*
9 *Emphiteuta alienans irrequiſito Domino cadit à iure ſuo.*
10 *Intellige de alienatione voluntaria, ſecus de neceſſaria ea ratione, quia alienare prohibitus ſine conſenſu Domini non cadit in commiſſum, ſi alienat ex cauſa neceſſaria.*
11 *Et ex quibus deſumatur alienationem, ſeu bonorum tranſlationem fuiſſe ex cauſa neceſſaria?*
12 *Actus non poteſt dici voluntarius, ad quem faciendum quis poteſt compelli.*
13 *Actum faciens in executionem decreti etiam iniuſti venit excuſandus à pœna caducitatis.*
14 *Cauſa qualibet etiam iniuſta excuſat à caducitate.*
15 *Executionem ſententiæ qui nequit impedire, ita nec tenetur temere litigare, & malam cauſam i ueri ſed potius tenatur bonam fidem agnoſcere. & n. 16*
17 *Alienatio, ſeu tranſlatio bonorum Emphiteoticorum quo caſu facta dicatur de conſenſu Domini.*
18 *Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*
19 *Tranſactio æquiparatur ſententiæ.*
20 *Tranſactio ad effectum terminationis litis pari paſſu ambulat cum ſententia.*
21 *Pactum prælationis locum non habet in alienatione ex cauſa neceſſaria.*

DECISIO LXIX.

SENTENTIAM Rotalem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano latam Domini confirmandam eſſe duxerunt tanquam va-
1 dam, & iuſtam. De validitate † enim conſtat ex reuolutione actorum iuxta *vulgatam de-*
2 *ciſionem Capitaq. 262. par. 2.* Iuſtitiam † verò ſatis comprobant deciſiones in hac cauſa factæ.

Verum

Digitized by Google

Vnum hodie Primicerius antea non dedu-
ctum obijciebat ex inſtrumento primæ con-
ceſſionis de anno 1488. deſumptum legebatur
enim in eo pactum expreſſum, Quod nec em-
phiteuta, nec illius ſucceſſores poſſent vtile
dominium, & naturalem poſſeſſionem, aut
alimenta huiuſmodi bonorum dare in dotem
alicui mulieri, legare, aut adiudicare alicui
Eccleſiæ, vel pio loco, nec aliter alienare, niſi
quam per modum venditionis, quo caſu te-
neantur, ac debeant denunciare Domino, quod
intendunt vendere, &c. Vnde cum de anno
1619. hæc bona per Pallauicinum hæredem
Puſterlæ in Buſtios translata fuerint, vt patet
ex inſtrumento dato Summario Primicerij
num.3. nulla preuia denunciatione, prætende-
bat Primicerius factum eſſe locum caducitati.
3 Nam ſi ex ſola legis diſpoſitione † incurritur
caducitas ob alienationem factam irrequiſito
Domino, *cap. potuit de locat. & conduct.* & notant
DD. in l. fin. C. de iur. emphit. plenè *Mantic. de tac.*
lib.2. tit.28. num.15. & ſequen. Multò magis id
4 procedere † debet quando concurrit etiam
prohibitio hominis, & ſpeciale pactum, quod
debet aliquid operari *Corbul. de cauſa priuat. ob*
5 *alien. irreq. dom. ampl.10. num.1.* Potentius eſt † e-
nim vinculum duplex, ideoque fortius opera-
tur, vt aduertit *Rot. dec.211. num.31. par.6. recent.*
6 & pacta in omnibus contractibus, maximè ve-
rò in emphiteuſi ſunt ſeruanda, vbi ſunt con-
formia eius naturæ *l.1. & 2. C. de iur. emph.* qua-
re licet Rota denegauerit deuolutionem ex
capite lineæ finitæ, poterat tamen hodie Pri-
7 micerius promouere caducitatem † ex capite
alienationis ipſo irrequiſito *Cephal. conſil.222.*
num.2. Rimin. conſ.249. num.49. & quatenus non
eſſet locus caducitati, ſaltem eſſe locum præ-
8 lationi, quia fuit expreſsè conuentum, † vt
emphiteuta volens vendere, teneatur denun-
ciare Domino, & expectare eius reſponſum
per duos menſes, & ſi Dominus dixerit ſe
emere velle, tunc emphiteuta teneatur illi
vendere pro eodem prætio, &c. & vlterius di-
mittere ſolidum vnum pro qualibet libra. Cũ
ergo Primicerius nuper habita notitia de iſto
pacto declarauerit ſe velle præferri, commiſſa
eſt ſtipulatio, & per pactum debet operari ſu-
um effectum *d. l.1. & 2. C. de iur. emphit.*

His tamen non obſtantibus pactum hujuſ-
modi in caſu, de quo agitur, Primicerio mi-
nimè ſuffragari Domini cenſuerunt. Nam
9 licet verum ſit, quod emphiteuta † alienans
irrequiſito Domino cadat à iure ſuo ex ſupra
allegatis, Id tamen intelligendum eſt de a-
10 lienatione † voluntaria, ſecus de neceſſaria.
Quia alienare prohibitus ſine conſenſu Domi-
ni non cadit in commiſſum ſi alienat ex cau-
ſa neceſſaria *ad text. in l. peto §. prædium ff. de leg.2.*
l. pater, & ibi Bart. ff. de leg.3. l.1. C. de fund. dotal. &
in puncto de emphiteuta *Afflict. deciſ.191. nu.1.*
Corbul. de cauſa priuat. ob alien. irreq. limit.19. n.1.
Dec. conſ.160. ſub num.2. verſic. & hoc ſaltem circa
med. Iaſ. in l. fin. num.113. C. de iur. emphit. cum alijs
per Tiraquell. de retract. lignag. §.1. gloſſ.14. num.10
11 *& 11.* Translatio autem bonorum, † de qui-
bus agitur, facta per Pallauicinum in Buſtios
fuit neceſſaria. Nam cum Buſtij ſententiam
fauorabilem contra Puſterlam authorem Pal-
lauicini obtinuiſſent ſuper reſtitutione iſtorũ
bonorum tanquam fideicommiſſo ſubiecto-
rum, & Pallauicinus agnoſcendo bonum ius
Buſtiorum eadem bona illis relaxauerit; hęc
relaxatio tanquam facta in executionem ſen-
tentiæ dicitur potius actus neceſſarius, quàm
voluntarius. Non enim dici poteſt volunta-
12 rius † actus, ad quem faciendum quis poteſt
compelli, *l. nouiſſimè, & ibi Bald. ff. quod fal. tut.*
auth. Pinell. in l.2. p.2. cap.3. nu.16. & ſeq. C. de re-
ſcind. vend. cum alijs per Surd. de alim. tit.4. qu.42.
13 *num.23.* Et in terminis, quod faciens actum † in
executionem decreti etiam iniuſti veniat ex-
cuſandus à pœna caducitatis *dixit Rot. dec.95.*
14 *num.5. par.1. rec.* quia quælibet cauſa, † etiam
iniuſta excuſat à caducitate, *Ruin. conſ.156. nu-*
mer.21. lib.1. Bartol. conſ.149. in fin. lib.1. Decian.
conſ.3. num.29. & ſeq. Rot. dec.261. nu.5. par.1. rec.
Quæ eò facilius procedunt cum ſententia lata
de anno 1587. pro exiſtentia fideicommiſſi
tranſiuiſſet in iudicatum, & lapſa eſſent tem-
pora ad petendam reſtitutionem in integrum
vt conſtat ex proceſſu ex dicto inſtrumento,
& iam eſſent relaxata mandata, & ſequeſtra.
Quo caſu ſicuti Pallauicinus nũ potuiſſet exe-
15 quutionem ſententiæ impedire, † ita nec te-
nebatur temerè litigare, & malam cauſam
tueri *Bart. & Baldus in l. Herennius §.1. ff. de euict.*
Bal. in l. emptor, & l. cum quæſtio C. eodem tit. quin
16 potius † tenebatur bonam fidem agnoſcere
l. quoties §. etiam ff. de leg.2. cum alijs per Surd. dicta
quæſt.42. num.3. & ſeq. Immo cum iam de an-
no 1592. fuiſſet inter Primicerium, & Buſtios
conuentum, quod confirmata prima ſenten-
tia ad eorum fauorem lata, & adepta poſſeſ-
ſione, Buſtij tenerentur recognoſcere Primi-
cerium in Dominum, & Primicerius Buſtios
in emphiteutas, prout ex tunc recognouerunt
17 &c. Dicta translatio, † & relaxatio non vide-
tur caruiſſe conſenſu Primicerij ad tradita *per*
Corbul. de cauſ. priuat. ob alien. irreq. limit.9. Alciat.
conſ.16. num.4. lib.1.

Non obſtat quod Primicerius recognoue-
rit in emphiteutas Buſtios ex tunc pro quan-
do confirmata eſſet prima ſententia, & ſic
quando fuiſſet lata ſecunda, quæ tamen lata
non fuit. Quia vltra quod prima ſententia
18 cum in iudicatum tranſacta † fuiſſet pro ve-
ritate erat habenda *l.1. ff. de re iud. l. res iudicata ff.*
de reg. iur. Conſiderabant Domini, quod confir-
mationem ſententiæ benè potuerit operari
19 tranſactio, † quæ ſententiæ æquiparatur *l. non*
minorem C. de tranſact. & quæ ad effectum ter-
20 minationis litis, † & Iudicij à partibus con-
templatum pari paſſu procedit cum ſententia
Crauett. conſ.182. num.4. Pariſ. conſ.47. num.43. lib.
4. Lancell. de attent. lit. pend. in præfat. num.284. &
ſeq.
Ceſſare pariter aiebant, quod dicebatur de
prælatione. Nam vltra quod prelationis pa-
ctum reſtrictum videtur ad caſum venditio-
nis, qualis non erat relaxatio ſupradicta non
obſtantibus verbis, etiam titulo venditionis in
inſtrumento appoſitis, quia referuntur ad hę-
redi-

reditatem Puſterlæ, non autem ad relaxatio-
nem bonorum, de quibus agitur in ſeparato
capitulo poſitam. Dicebant Domini dictum
ius prælationis Primicerio non competere,
quia relaxatio per Pallauicinum facta, vt ſu-
pra dictum eſt, proceſſit ex cauſa neceſſaria
in executionem ſcilicet ſententiæ: quo caſu
21 prælatio, † ſiue conuentionalis, ſiue legalis
locum non habet ex traditis *per Rom. conſ. 107.*
num. 2. Alex. conſ. 52. num. 4. lib. 1. Afflict. de iur. pro-
tomiſ. §. 3. num. 6. Guidopap. deciſ. 257. numer. 6. cum
alijs cumulatis per Rotam deciſ. 184. numer. 10. p. 1.
recent.

Et ita vtraque parte informante, &c.

BONONIEN. PRAEDII.

Veneris 4. Aprilis 1642.

ARGVMENTVM.

Euictio non tribuit actionem, ſed tantum illius
exercitium ſtatim ea ſequuta. In executione,
quando non ſit ſeruandus ordo, de quo lo-
quitur *text. in l. à Diuo Pio §. in venditione ff. de ſen*
tent. & re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum omnem actionem ex priori contra-*
ctu extinguit.
2 *Exequutio vigore vnius inſtrumenti retardari ne-*
quit per exceptionem non implementi pacti, ſiue
conuentionis contenta in ſeparato inſtrumento.
3 *Executio fieri poteſt pro tota ſumma contra eum,*
qui facultatem habet ſoluendi ratam debiti in tot
bonis, ſi dicta facultate nuſquam vſus eſt.
4 *Præcipuè quando pecuniæ ſunt in obligatione, & bo-*
na in ſolutione?
5 *Interpellatio quo caſu neceſſaria non ſit ad conſti-*
tuendum in mora?
6 *Commiſſio vnica ſufficit in Rota.*
7 *Commiſſio habens clauſulas* quam, & quas *com-*
prehendit etiam lites mouendas.
8 *Euictio non tribuit actionem ſed exercitium actionis*
competentis ex empto, quæ ſtatim à die celebrati
Inſtrumenti oritur, quamuis nonniſi ſequuta eui-
ctione poſſit exerceri.
9 *Ius ſuperueniens etiam pendente Iudicio inſeruit a-*
ctori de iure canonico pro victoria.
10 *In executione ſeruandus eſt ordo* l. à Diuo Pio §.
in venditione ff. de ſent. & re iudicat.
11 *Fallit quando fuit renunciatum omnibus beneficijs*
cum Iuramento, nec locum habet in obligatione
Camerali.
12 *Poſſunt prætorij ſecundum extenſionem Statuti Bo-*
nonien. tribuit creditori facultatem exequendi ſu-
per quibus bonis ipſe velit.
13 *Compenſatio locum habet à die, quo quis eam oppo-*
ſuit.

DECISIO LXX.

CVM Ioannes Maria Marchio Fontana
per ſententiam Rotalem Reu. P.D. mei
Ghislerij condemnatus fuiſſet ad reſtituendum
prætium Prædij Ioſepho, & Ludouico de
Ghellis ab ipſo venditi pro libris 34. mil. & e-
uicti commiſſa mihi cauſa appellationis cum
clauſula *procedendi ad legitimam exequutionem ſen*
tentiæ, & mandati: Dubio propoſito, An ſit pro-
cedendum ad legitimam Domini dixerunt
procedendum eſſe ad vlteriorem executionē
ad effectum inueſtiendi pro rata libr. 17. mil.
& detractis fructibus ad rationem duorum
pro centenario iuxta formam inſtrumenti in-
ter Marchionem, & Ghellos celebrati non
obſtantibus iis, quæ pro Marchione ad impe-
diendam executionem deducebantur.

Nam primum obiectum, quod Ghellij
iuxta eorum conuentionem in inſtrumento
de anno 1620. celebrato cogere Fontanam
non poterant ad ſoluendum reſiduum prætij,
niſi facto per ipſos inueſtimento librarum
8000. Domini ceſſare dixerunt, ex quo idem
inſtrumentum 1620. confectum iam fuerat
exequutioni demandatum mediante traditio-
ne bonorum, & ſolutione totius prætij
facta per Fontanam per ſubſequentem datio-
1 nem Prædij Bagnarolæ, per quam † omnis
actio ex priori contractu Fontanæ competens
fuit ſublata, & ab ipſo receſſum *ſecundum do-*
ctrinam Bartoli in l. eleganter num. 1. verſic. ſed ante
oppono ff. de pignor. act. Alberic. in l. libera numer. 2.
verſ. fallit vbi res C. de ſent. Rot. apud Cinc. de cen-
ſib. deciſ. 290. numer. 4. Euictio enim fuit ſe-
quuta ſuper bonis contentis in ſecūdo inſtru-
mento cōfecto de anno 1628. euictionis pro-
miſſionem continente, in quo tale pactum
inueſtiendi libr. 8000. non legitur, neque
2 proindè per exceptionem non † implementi
pacti in ſeparato inſtrumento contenti execu-
tio retardari poteſt, *Natt. conſ. 133. numer. 5.*
Surd. conſ. 101. num. 25. Mantic. deciſ. 288. numer. 2.
Gregor. deciſ. 541. num. 1.

Secundum obiectum, quod exequutio fa-
cienda non erat pro omnibus libris 34. mil.
quia in ipſa ſententia Marchioni reſeruata
fuit facultas ſoluendi libras 11800. in domo, &
filatorio, Domini pariter non obſtare dixe-
3 runt, ex quo Marchio ſe dicta facultate † vti
velle nunquam declarauit. Adeòque benè
exequutio pro tota ſumma fieri potuit ſecun-
dum ea, quæ tradit *Bart. in l. ſi quando §. hæres*
num. 6. ff. de leg. 1. Corn. conſ. 215. num. 2. lib. 4. Rota
deciſ. 203. num. 3. par. 1. recent. quia in obligatio-
4 ne † ſunt pecuniæ, & in ſolutione bona iuxta
text. in l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem in melle ff. de
verb. oblig. Neque Marchio per Ghellios ad
5 hoc erat interpellandus, † vt conſtituendus in
mora, quia pecuniæ debentur ratione obliga-
tionis, & ſententiæ purè conceptæ reſpectu
creditorum, ex qua ſententia, ſuo Marchio
commodum ſentiret eam adimplere ex parte
ſua non expectata alterius partis interpella-
tione tenebatur *Crauet. conſ. 64. num. 1. Alex. 157.*
num. 1. lib. 6. Baraec. de ſocietat. offic. num. 143. Pariſ.
conſ. 19. num. 205 lib. 2.

Tertium obiectum contra exequutionem
quod clauſula appellatione remota tanquam
poſita in commiſſione obtēta occaſione mo-
leſtiarum illatarum à Ceula nihil operatur in
hodier-

Digitized by Google

hodierno iudicio, quo agitur pro euictione
Sabatini. Dixerunt Domini ceſſare ex facto,
quia pro euictione Sabatini fuit proceſſum
vigore prioris commiſſionis cum in Rota
6 vnica † commiſſio ſufficiat, & ipſa commiſ-
ſio habeat clauſulam, *quam, & quas*, compræ-
henſiuam etiam litium mouendarum *Caſ. de
Graffis deciſ. 2. num. 6. & ſeqq. de reſcript. Buratt. de-
ciſ. 226. num. 5. & ſeqq.* & vlterius Domini con-
ſiderarunt, quod euictio Sabatini non tribuit
8 nouam actionem, † ſed potius exercitium a-
ctionis ex empto competentis ex inſtrumen-
to emptionis, quę ſtatim à die celebrati inſtru-
menti orta fuit, quamuis nonniſi ſequuta e-
uictione exerceri poterat, vt benè in propoſi-
to *Surd. conſ. 150. num. 5. Alex. conſ. 31. num. 8. lib. 4
Mantic. de tacit. lib. 16. tit. 12. num. 6. Rota in Roma-
na Vinea, ſeù Saluiani 26. Iunij 1641. cor. R. P. D.
meo Bichio.* Adeo quod cum iudicium factum
contra Sabatinum non ſit diuerſum à primo
benè ſuffragatur prima commiſſio cum ſua
clauſula, *appellatione remota*. Nec refert eui-
ctionem à Sabatino pendente priore iudicio
cum Ceula fuiſſe ſequutam, quia ſufficit ſe-
cundum iudicium habuiſſe cauſam de præte-
rito nimirum ex fideicommiſſo longè ante
purificato cum de iure Canonico etiam ius
9 ſuperueniens † Actori pendente iudicio inſer-
uiat ad victoriam *Gabr. de iudic. concl. 3. per tot.
Rot. dec. 47. num. 13. par. 2. diuerſ.*

Quartum obiectum, quod in executione
10 non fuerit † ſeruatus ordo, *l. à Diuo Pio §. in
venditione ff. de ſent. & re iudic.* Viſum eſt non
ſubſiſtere, quia in inſtrumento nedum fuit re-
11 nunciatum † omnibus beneficijs cum iura-
mento, ex qua ratione non habere locum in
obligatione Camerali dixit *Grat. diſcept. 7. nu-
mer. 28.* Verùm etiam fuit adiectum pactum
12 præcarij, quod † ſecundum extenſionem ſta-
tuti Bononien. tribuit creditori facultatem
exequendi ſuper quibus bonis maluerit, nec
diſpoſitio legis tollit pacta particularia, quæ
ineuntur inter partes.

Quintum quod dicitur executionem fuiſſe
factam in die feriato, ceſſat ex facto, vti benè
fuit deductum per informantes pro Ghellis.

Solùm igitur obiectum de compenſatione
duorum pro quolibet centenario Marchioni
debitorum ex inſtrumento anni 1628. cuius
vigore actum fuit, viſum fuit Dominis pro-
13 cedere à die, † qua compenſatio fuit oppoſi-
ta *Surd. deciſ. 191. num. 15. & conſ. 246. num. 126.
& ſeq. Rot. deciſ. 627. num. 1. p. 1. diuerſ.* Adeoque
procedendum eſſe Domini dixerunt ad vlte-
riorem executionem pro reſiduo libr. 34. mil.
detractis fructibus decurſis ad rationem duo-
rum pro centenario ad effectum inueſtiendi
pro rata libr. 17. mil. vtraque parte ſæpius in-
formante.

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 7. Aprilis 1642.

ARGVMENTVM.

Acta, vt integrè tranſportata dicantur quænam
concurrere debeant?

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus continens acta diſiuncta nequaquam dici
poteſt originalis.*
2 *Proceſſus non meretur fidem ſi acta carent ſubſcri-
ptione Notarij actuarij, ac eius ſigno Notariatus,
nec vllo modo ſunt recognita, atque in eis defi-
ciant dies, menſis, annus, & clauſula* Actum.
3 *Faſciculus mutilatus actorum nihil probat.*
4 *Acta integrè tranſportata præſumuntur.*
5 Declara *concluſionem procedere, quando iura ſunt
producta in forma extractus, ſeu proceſſus, ſecus
verò quando non ſunt in tali forma.*
6 *Tranſportatio actorum non probatur integra quo-
ties acta non fuerunt tradita ab ipſo Notario a-
ctuario.*
7 *Proceſſus integer non præſumitur, ſi deficit continua-
tus ordo actorum.*
8 *Item ſi eſt pars actorum, nec integra continet acta.*
9 *Extractio actorum mortuo actuario fieri debet à ſuc-
ceſſore in officio.*

DECISIO LXXI.

CVM Actuarius D. Epiſcopi Iaceñ à Nũ-
cio Hiſpaniarum Iudicis deputati in
controuerſia inter Carolum de Firath, & Sã-
ctium de Ilundayn ſuper Parochiali Eccleſia
de Litoyn Pampiloneñ Diœceſis loco extra-
ctus proceſſus priorum inſtantiarum iuxta
Compulſoriales Rotales Sanctio appellanti à
ſententia D. Epiſcopi Iaceñ ipſum originale
proceſſus primæ inſtantiæ in Curia Pampilo-
neñ conſignaſſet vna cum actis originalibus
à ſe ipſo confectis, non tamen per inaduer-
tentiam ſubſcriptis, nec publicatis; iuribus
iſtis ad Vrbem nunc tranſportatis, dubitatum
fuit, An proceſſui, de quo agitur ſit adhiben-
da fides, & Domini negatiuè reſponderunt.

Quia dicebant ex ipſa proceſſus inſpectione
1 apparere † non eſſe original, dum continet
folia diſiuncta, quæ cenſeri non poſſunt acta
ſecundæ inſtantiæ, vt ſunt literæ meæ origi-
nales citationis cum inhibitione, & compul-
ſoriales in carta pergamena; Reliqua verò
2 acta † carent ſubſcriptione Notarij actuarij, &
eius ſigno Notariatus, nec vllo modo ſunt re-
cognita, atque carent die, menſe, anno, &
clauſula *Actum*, ſine quibus nullam fidem me-
rentur, *Gloſſ. in l. generali C. de Tabul. lib. 10. Abb.
Imol. Felin. in cap. 1. de fid. Inſtr. Bart. in l. ſi quis ex
argentarijs §. ſi initium num. 6. ff. de eden. Rot. in No-
uarien. Decimarum 12. Ianuarij coram bon. memor.
Pirouano.*

Nec releuat recognitio facta, quæ pro San-
ctio datur, à duobus teſtibus, quia illi dum-
taxat recognouerunt manum, & ſubſcriptio-
nem Notarij appoſitam in literis compulſo-
riali-

rialibus, ac in alio inſtrumento ſeparato, quæ
ſunt originalia, ſed de ſubſcriptione Iudicis, &
Notarij exiſten̄ in dicto proceſſu nulla datur
recognitio, nec dari poteſt, cum deficiat ipſa
ſubſcriptio atque deficiant acta ordinatoria
Iudicij, ex quibus ſententiæ validitas apparet,
& acta probatoria, ex quibus iuſtitia dependet,
vnde cum proceſſus integer, ne in poteſtate partis ſit, ſuo marte ſibi ſcripturas, &
proceſſus confingere, exhiberi debeat, faſcicu-
3 lus † mutilatus nihil probat *Gloſſ. in Clementina Sanè §. non ſit tamen in verb. Defenſiones legitima de reſcriptis Roland. conſ. 38. num. 12. & 13. libro primo.*

4 Nec obſtat, quod acta † præſumantur integrè tranſportata argumento *text. in l. ſi quis cum teſtamentum ff. de teſtam. Butr. in cap. fin. de probat. Seraphin. deciſ. 1028. num. 6. Duran. deciſ. 7. nu-*
5 *mer. 20. & deciſ. 15. num. 2.* Quia concluſio † procedit quando iura ſunt producta in forma extractus, ſeù proceſſus, ſecus verò quando non ſunt in tali forma, prout ex inſpectione apparet non eſſe talia iura, de quibus agitur. *Gloſſ. in cap. quoniam contra, extra de probat. vbi Innoc. Butr. & alij Abb. ibidem num. 19. verſ. primo caſu Modern. de probat. concluſ. 1231.*

Nec iuuat fides Franciſci de Sala Notarij actuarij iacen̄ enuncians conſignationem̄ proceſſus originalis, qui cenſetus ideò eſſe integer. Quia reuera non eſt fides actuarij, ſed alterius Notarij Vincentij ſalinas, qui etiam
6 erat procurator Sanctij. Ergo cum acta † non fuerint tradita ab ipſo Actuario deſtruitur fides integræ tranſportationis, *Rota in Algaren. diſmembrationis 5. Iunij 1617. coram bon. me. Remboldo, cum alijs cumulatis in Pampilonen. Decimarū de Veraſtegui 23. Iunij 1634. coram Eminentiſſimo Cardinali Hieronymo Veroſpio.*

7 Accedat, quod hic ceſſat † continuatus ordo actorum, vt dictum fuit, & conſiderauit aliàs *Rota in Calaguritana beneficij de Narboſa 13. Ianuarij 1595. coram bon. mem. Corduba.* Imo
8 proceſſus iſte † eſt potius pars actorum, quam integra acta, quod non ſufficere tradit *Vant. de nullit. tit. à quo, & à quibus circa fin.* & quate-
9 nus dicatur Actuarium † de Sala eſſe mortuū, debuiſſent extrahi à ſucceſſore in officio adnotata *per Bart. in l. ſi quis ex argentarijs §. coguntur ſub num. 3. ff. de edand. Rota deciſ. 706. num. 6. & deciſ. 294. num. 24. cum alijs ibi cumulatis par. 2. recentior.*

Ex quibus Domini cenſuerunt proceſſui, & iuribus, de quibus agitur fidem non eſſe adhibendam, vtraque, &c.

TIBVRTINA CASTRI SANCTI ANGELI.

Luna 12. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

In recognitione Inſtrumenti antiqui opus non eſt, quod tempus litis dematur, ſed ſufficit, quod recognitio per adminicula ſuppleatur, & ad hunc effectum, quod tempus reputetur antiquum?

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum continens diem, menſem, annum, locum, & alia requiſita* per gloſſ. in l. generali in verbo ſeruituti in fin. C. de tabul. libr. 10. *eſt in forma probanti.*

2 *Recognitio manus Notarij neceſſaria non eſt in Inſtrumento antiquo.* 1

3 *Modicum tempus pro complenda centenaria attendi non ſolet de æquitate.*

4 *Tempus quando dicatur antiquum arbitrio Iudicis remittitur.*

5 *Tempus annorum 60. ante motam litem reputatur antiquum.*

6 *Inſtrumentum antiquum formali recognitione non eget, ſed per adminicula ſuppletur. Et ad hunc effectum quanam adminicula reputentur ſufficientia, num. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. & 16.*

13 *Scripturæ plures inuicem coadiuuantur, & vna recipit robur ab alia.*

17 *Inſtrumentum, vt dicatur in forma probanti plura ſimul iuncta conſideranda ſunt.*

DECISIO LXXII.

CVM D. Ioannes Iordanus, vti filius, & hæres Gentilis Virginij Vrſini reperiretur debitor D. Alphonſiuę Vrſinæ ſcu. 16. mil. ex cauſa ſuæ dotis, & aliorum ſcut. 9. mil. ex cauſa dotis Catherinæ Vrſinæ eiuſdem Alphonſinæ Matris, atque concorditer eidem omnes fructus redditus, & prouentus Caſtri Sancti Angeli, donec ipſi de dictis fructibus integrè ſatisfieret, aſſignaſſet, dicta ſatisfactione ſequuta, prædictum Caſtrum ad dictū D. Aſſignantem, eiuſque hæredes, & ſucceſſores (quibus propria auctoritate reaſſumere Caſtri poſſeſſionem, liceret) liberè debere reuerti, partes conuenerunt. Quæ omnia vna cum alijs aſſignationibus ſub eiſdem pactis, hæredibus Laurentij, & Petri Medices factis per binos
1 Notarios, nempè per Ioannem Franciſcum Roccum de Bracciano, & per Franciſcum Riccium de Piſcia ſub die 10. Maij 1604. in ſtipulationem deducta fuerunt per obitum D. Alphonſinæ d. Caſtrum ad Laurentium Medices illius filium, & mox ad Cardinalem Hyppolitum deuenit, quo defuncto Hieronymus Vrſinus dicti Ioannis Iordani filius, ratus Alphonſinæ creditum fuiſſe extinctum, illius vacantem poſſeſſionem iuxtà pacta prædicti Inſtrumenti appræhendit; Verum Madama Margherita poſt obitum Alexandri Medices Florentiæ Ducis Alexandro Duci Parmæ nupta, ſe non ſatisfactam à Dominis de Medices de ſuis dotibus prætendens, obtinuit à fel. rec. Paulo III. in poſſeſſionem eiuſdem Caſtri ſine præiudicio iurium Hieronymi in petitorio deducendorum ſe immitti, extincto anno ſequenti Hieronymo D. Paulus Iordanus, filius poſthumus, intentauit in Rota iudicium ſpolij contra prædictam Madamam, & ad colorandum poſſeſſionem, inter alia iura, prædictæ aſſignationis Inſtrumentum produxit, ſuper quo Domini dubitarunt, an eſſet in forma probanti. Sed nulla tunc capta reſolutione,

& dicto ſolum, vt videretur, an eſſet demen-
dum tempus litis, quod non eſſe detrahen-
dum, recedendo á priori reſolutione coram
Lancellotto bis coram me reſolutum fuit,
proſequutaque hodiè eiuſdem dubij diſputa-
tione, DD. vnanimiter affirmatiuè reſponde-
runt.

1 Siquidem cum huiuſmodi Inſtrumentum
habeat diem, menſem, annum, locum, & alia
requiſita *per gloſſ. in l. generali in verb. ſeruienti in*
fin. C. de tabul. lib. 10. negari non poteſt, quin ſit
in forma probanti, vt tradunt *DD. in d. l. gene-*
rali Couar. pract. qq. cap. 20. num. 1. & plurib. ſeqq.
Gigant. conſ. 58. per tot. Bellon. iun. conſ. 65. num. 1.
& ſemper tenuit *Rota, vt coram Caual. deciſ. 122.*
num. 1. & in recent. dec. 341. num. 1. par. 5. in Farſen.
Territorij coram bon. mem. Card. Millino, quam ſe-
quitur *Rota coram Coccino in deciſ. 184. numer. 2.*
par. 6. recent. cum ſimil.

2 Recognitio autem manus Notarij non vi-
detur neceſſaria, quia cum iam fuerit firma-
tum per duas vices coram me, non eſſe detra-
hendum tempus motæ litis, ſequitur Inſtru-
mentum, de quo agitur eſſe antiquiſſimum,
& ideò nullam recognitionem requirere, vt in
præallegatis iuribus, & per plurimas deciſio-
nes relatas, *& approb. in d. deciſ. 184. num. 4. par. 6.*
recentior.

Etiamſi demeretur lis à die oppoſiti defe-
ctus recognitionis, quæ fuit facta de anno
1597. & pro complenda centenaria modicum
3 tempus † deficeret, quod non ſolet attendi ex
æquitate *per l. filius familias penultim. ff. de milit.*
teſtam. vt in deciſionibus cumulat. in d. deciſ. 184. nu-
mer. 3. & 4. maximè cum præfinitio certi tem-
4 poris, pro inducenda antiquitate poſita † ſit in
iudicantis arbitrio *Menoch. de arbitr. Iud. caſ. 3.*
num. 2. Surd. conſ. 245. num. 25. lib. 2. quam opinio-
nem Rotæ placuiſſe teſtatur *deciſ. in cauſa Bo-*
nonien. Fideicommiſſi de Rubeis 12. February 1618.
coram bon. mem. Vbaldo Caual. deciſ. 518. num. 4.

Dixerunt tamen Domini in caſu iſto exceſ-
ſum centum annorum non requiri, ſed ſuffi-
5 cere, vt ante motam litem † de anno 1580. à
die conditi Inſtrumenti effluxerint vltrà 60.
anni; Vndè intrat alia concluſio à Rota paſ-
6 sim approbata, † vt tale Inſtrumentum forma-
li recognitione non egeat, ſed per adminicula
ſuppleatur *Put. in deciſ. 349. num. 4. libr. 2. Verall.*
deciſ. 5. par. 3. Seraph. deciſ. 400. nu. 5. dec. 928. in fin.
& dec. 1481. num. 2. Rot. recent. deciſ. 142. num. 3. &
ſeq. & deciſ. 681. num. 1. part. 3. & in præcitat. deciſ.
148. num. 20. & plurib. ſeqq. par. 6. recent. nec non de-
ciſ. 10. num. 11. & ſeqq. par. 7.

Adminicula verò adeſſe plurima, & qui-
dem vrgentiſſima in præſenti caſu dixerunt
Domini, quæ in prima huius cauſæ deciſione
ſub die 26. Iunij 1641. à verſ. qua ſanè certiora &c.
recenſentur.

Ex quibus maximè animaduerterunt Do-
mini inſignem contrahentium Nobilitatem,
7 quæ plurimum vrget in hac materia, ex alla-
tis in dicta deciſione, quibus addi poteſt *Gra-*
tian. diſcept. 554. num. 47. Menoch. præſumpt. 59. n. 1.
lib. 6. Dec. conſ. 175. à num. 5. col. 6. & 7. Rot. in Ro-
mana Pecuniaria de Aſtallis verſ. pro adminiculis 1.
Februarij 1613. coram bon. mem. Coccino, & Aue-
nionen Simulationis 9. January 1635. coram Domino
meo Patriarca Panzirolo, quam ſequitur *Reue-*
rendiſſ. D. meus Decanus in alia Romana Pecuniaria
9. Iunij 1636.

Item ſtipulationem eiuſdem Inſtrumenti à
8 duobus Notariis confectam, † pro quo adeſt
bonus *tex. in l. fin. §. ſed ſi quinque, & §. lex etenim*
C. de fideicomm. & per hunc tex. Ioannes Bott. conſ. 5.
num. 9. Surd conſ. 132. num. 20. in fin. Gabr. conſ. 39.
num. 5. lib. 1. Theſaur. deciſ. 145. circa fin. cuius di-
cta maximè applicantur caſui noſtro, cum ibi
dicatur ob id rogari duos Notarios, non quod
de alterius fide dubitetur; Sed quia quælibet
pars vtilitati ſuæ conſulere intendit, quod
apertè patet in caſu iſto, cum alter Notarius
fuerit de Bracciano, alter de Piſcia, Florentinæ
Diœceſis, & contrahentes fuerint Dux Brac-
ciani ex vna, ex altera verò parte Alphonſina,
& DD. de Medices Ciuitatis Florentinæ, tunc
temporis Magnantes.

Deindè conſiderarunt Domini Summum
Pontificem Pium IV. conceſſiſſe indultum
Antonio Rocco, tranſumptandi Inſtrumenta
Franciſci ſui Patris, qui etiam poſtea inſtru-
mentum, de quo agitur, tranſumptauit, vnde
9 oritur præſumptio Notariatus, † ex prædicto
indulto, quod conceſſum non fuiſſet, non
conſtito de Notariatu Franciſci, vt in termi-
nis ponderant, *Alex. conſ. 101. num. 10. in fin. &*
ſeqq. lib. 7. Caputaq. deciſ. 354. num. 2. par. 2. Cardin.
Seraph. deciſ. 928. ad med. verſ. Secundo hoc idem
Buratt. deciſ. 716. num. 2. & in recent. deciſ. 228. n. 5.
par. 4. Et ex tranſumptatione facta à filio ori-
tur recognitio manus Patris, & iuncta cum
prædicto indulto opratur, ac ſi exemplum eſſet
ab eodem Notario extractum, vt dixit in ſpe-
cie *Put. deciſ. 14. tit. de fid. Inſtrum. Rot. rec. dec. 228.*
num. 3. par. 4.

Denique valdè mouebant Dominos In-
ſtrumentum ratificationis factæ per Alphon-
10 ſinam poſt quinque dies, † necnon aliud In-
ſtrumentum ratificationis factæ per hæredes
Laurentij, & Petri Medices, qui erant concre-
ditores rogata etiam per iſtos Notarios, & le-
gitimè compulſata ex Archiuio Florentino,
vnde redditur certa veritas iſtius Inſtrumenti,
de quo agitur, vt in ſpecie, quando in alia
ſcriptura poſteà fuit inſertum inſtrumentum
controuerſum dixit *Rot. per Put. deciſ. 349. nu. 2.*
verſ. quintum adminiculum lib. 2. & in recent. dec. 693.
num. 8. par. 2. Et quando in alijs Inſtrumentis
11 enunciatur † *Rot. diuerſ. deciſ. 52. in fin. par. 1. co-*
ram Buratt. deciſ. 716. num. 4. & in recent. dec. 263.
num. 4. par. 6. Et quando fiunt alia Inſtrumen-
12 ta in † executionem contentorum in primo
Rot. in recent. deciſ. 303. num. 2. par. 1. dec. 693. nu. 8.
par. 2. & dicta deciſ. 184. num. 7. ad med. & ſeqq. p. 6.
13 & plures ſcripturæ à ſe inuicem † coadiuuan-
tur, & vna recipit robur ab alia *Rot. coram bon.*
mem. Coccino deciſ. 258. num. 6. ad med. & in recent.
deciſ. 693. num. 8. par. 2.

Iuncta etiam obſeruantia omnium aliarum
rerum, in eodem Inſtrumento contentarum,
nam etiam Palatium Campi Floræ, Caſtrum
Ceſani, & Ferreria Caſtri Galerę per ipſos
DD.

Digitized by Google

DD. de Medices, & Alphonſinam teſtitum
14 fuerunt Vrſinis, quæ obſeruantia eſt † maximi momenti in hac materia, vt dixit *Cardin. Seraph. dec. 928. num. 2. & recent. dec. 228. nu. 7. p. 4.*
15 Et ex conformitate geſtorum † induci obſeruantia ad hunc effectum, benè firmauit *Rota in Aſſiſien. hæreditatis coram bon. mem. Pirouano impreſſ. poſt Gilian. ad ſtat. Peruſ. deciſ. 99 num. 7. & in recent. dicta deciſ. 184. num. 31. verſ. Quartum deducitur par. 6.*

Accedente etiam publica voce, & fama
16 Notatiatus † probata per Teſtes, quæ maxime attenditur in antiquis *Rot. d. deciſ. 184. numer. 23. & 26. par. 6.*

Et hæc omnia eo vrgentiora viſa ſunt DD.
17 quia ſimul iuncta conſiderarunt, † prout, & factum fuit *coram Put. deciſ. 349. lib. 2. & in recent. deciſ. 228. ad fin. par. 4.* Adeò vt DD. Inſtrumentum, de quo quæritur eſſe in forma probanti, affirmare non dubitarint.

Et ita, &c.

REATINA SVCCESSIONIS.

Mercurij 21. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius an, & quando dicatur legitimus contradictor ad effectum impediendi immiſſionem hæredi? Detractiones legitimæ, & tribellianicæ, quo caſu non competant hæredi grauato?

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio deneganda non eſt hæredi ſcripto in bonis de tempore obitus à teſtatore poſſeſſis ſi exhibet teſtamentum non abolitum neque cancellatum, nec in aliqua parte vitiatum.*
2 *Fideicommiſſarius eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti ſi poſſidet, & eſt paratus docere de iure ſuo.*
3 *Fideicommiſſarius ad hoc, vt dicatur legitimè, & non vitiosè poſſidere capere debet de manu hæredis.*
4 *Limita non procedere, quando fideicommiſſarius facultatem habet capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*
5 *Facultas capiendi poſſeſſionem propria authoritate reſultat ex clauſula* omni meliori modo *adiecta in teſtamento.*
6 *Fideicommiſſarius non dicitur legitimus contradictor quando hæredi competunt detractiones.*
7 *Trebellianica prohiberi poteſt.*
8 *Trebellianica cenſetur prohibita ſi Teſtator mandauit eius bona abſque aliqua detractione conſeruari in agnatione.*
9 *Legitima poteſt à Teſtatore prohiberi adhibita cautela, de qua per* Soccin. iunior conf. 122. lib. 1.
10 *Legitima, quando eſt à Teſtatore prohibita, tunc filius acceptando teſtamentum paternum, & hæreditatem adeundo ſibi præiudicat in legitima.*

DECISIO LXXIII.

RESOLVTVM fuit ſtandum eſſe in deciſis Vincentio, ſcilicet Sauarello dandam eſſe immiſſionem in bonis per Iulium patrem de tempore obitus poſſeſſis, exceptis tamen certis bonis, de quibus Chriſtophorus, & alii de Sauarellis dabant inſtrumenta acquiſitionum per Franciſcum ſeniorem cum ſuis confinibus ibi deſcriptis.

Licet enim hæredi ſcripto exhibenti teſta-
1 mentum non abolitum, neque cancellatum, nec aliqua ſua parte vitiatum concedatur immiſſio ſuper bonis de tempore mortis à teſtatore poſſeſſis *ex remed. leg. fin. C. de edict. diu. Adr. tollen.* ſi tamen fideicommiſſarius legitimè
2 poſſideat, & incontinenti paratus ſit docere de iure ſuo, legitimus dicitur contradictor ad impediendam hæredis immiſſionem *Bart. in d. l. fin. num. 22. Alber. num. 15. Dec. num. 48. Crauet. conſ. 69. lib. 1. Socc. iun. conſ. 75. num. 18. lib. 1. Bero. conſ. 89. num. 112. libr. 2. Roland. conſ. 1. numer. 71. libr. 1. Menoch. de adipiſc. rem. 4. num. 634. Gabriel. concl. 5. num. 1. de fideic. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 613. num. 11. Rot. deciſ. 93. num. ... deciſ. 103. num. ... & deciſ. 520. num. 1. par. 1. recent.*

Non obſtat, quod ad hoc, vt fideicommiſ-
3 ſarius dicatur legitimè, & non vitiosè poſſidere debeat capere de manu hæredis ex cumulatis *per Rot. deciſ. 115. num. 3. par. 1. recent. Fuſar. d. quæſt. 613. num. 15. Ludou. deciſ. 206. numer. 5. & 6. Buratt. deciſ. 262. num. 10. & 11. & deciſ. 431. nu. 6. Natt. conſ. 223. num. 9. Cephal. conſ. 625. num. 5. & 6. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 1. num. 1. Cauall. deciſ. 106. num. 6.* quia concluſio prædicta limita-
4 tur, † quando fideicommiſſarius facultatem habet capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, *Rot. d. deciſ. 115. num. 17. par. 1.* cum alijs cumulatis *per Argel. de legitim. contrad. quæſt. 10. art. 11. num. 18. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 605. num. 19. Peregrin. de fideicomm. art. 47. num. 41.* prout contingit in præſenti caſu ſtante clauſula *omni me-*
5 *liori modo † ex alleg. per Fuſ. vbi ſupra quæſt. 605. num. 44. Argel. d. quæſt. 10. art. 11. Peregr. d. art. 47. num. 54. Honded. conſ. 28. nu. 26. lib. 2. Beron. conſ. 16. num. 33. lib. 2. Maſtrill. deciſ. Sicil. 72. num. 4.*

Vti nec obſtat, quod fideicommiſſarius non
6 dicatur legitimus contradictor, † quando hæredi competunt detractiones, *Rot. in d. deciſ. 115 num. 11. par. 1. Boer. dec. 56. num. 5. Ludou. dec. 206. num. 8. Buratt. dec. 946. num. 1. Argell. quæſt. 20. nu. 2. Fuſar. quæſt. 613. num. 16. Duran. dec. 180. num. 9. Seraph. deciſ. 271. num. 5. Menoch. de. adipiſc. remed. 4. num. 638.*

Quia animaduertebant Domini nullam in præſenti caſu competere detractionem, nam quoad trebellianicā, vltra quod erat expreſsè,
7 prohibita † quod fieri poteſt ex plenè *cumulat. per Peregr. de fideic. art. 3. n. 85. Greg. deciſ. 421. nu. 16 Rot. deciſ. 318. num. 3. par. 1. recent. Seraph. deciſ. 570. num. 1.* Eius etiam prohibitio ſatis inducebatur
8 ex eo quod teſtator mandauit † eius bona abſque aliqua detractione conſeruari in agnatione, & voluit *Peregr. d. art. 3. num. 89. Gregor. vbi*

ſupra num. 13. Rot. deciſ. 259. nu. 5. par. 2. & dec. 184. num 9. par. 5. recent.

Legitimam quoque expreſsè prohibuit
9 Teſtator addita cautela, de qua *per Soccin. iun. conſ. 122. num . . . lib. 1.* diſponendo nimirum, quod dicti ſui filij teneantur in omnibus, & per omnia acceptare teſtamentum paternum, quod ſi noluerint hoc facere poſſint conſequi
10 tãtum ſuam legitimã, †quo caſu filius adeundo ſibi præiudicat in legitima *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 296. num. 61. Peregr. de fideic. art. 36. numer. 62. & 97. Surd. deciſ. 21. num. 20. Rot. deciſ. 653. num. 13. deciſ. 206. num. 4. deciſ. 479. num. 8. part. 1. recentior. Add. ad Greg. deciſ. 489. num. 27. Burſat. conſ. 355. num. 61. & conſ. 385. lib. 3.* & fuit dictum *in Romana fideicommiſſi de Ceulis 29. Nouembris 1639. coram R.P.D. meo Carillo.*

Nulla pariter detractio ratione dotis maternæ competebat, quia nullo modo de credito dotis conſtabat.

Difficultas itaque reſtringebatur circa probationem identitatis bonorum, quæ Chriſtophorus, & alij de Seuarellis fideicommiſſo eſſe ſubiecta prætendebant.

Erant autem infraſcripta videlicet domus in Ciuitate Reatina in contrada di Ponte ante Eccleſiam S. Petri iuxtà bona ab vno Pauli Flauij, viam publicam de ante, & de retro bona Mariani Trouelli.

Quia in eorum Summario vltimæ poſitionis *num. 4.* dabant Inſtrumenta acquiſitionum factarum per fideicommittentem de pluribus domibus, & ſignanter Inſtrumentum de anno 1558. in quo Franciſcus emit à Colantonio, & alijs partem domus poſitæ in Ciuitate Reatina, & Porta Cinthia de ſubtus iuxtà alia bona venditorum de ante verſus ſtratam publicam Pontis de ab vno bona Franciſci Flauij ab alio bona Franciſci emptoris, ab alio etiam viam publicam de retro. Item Inſtrumentum de anno 1570. in quo idem Franciſcus emit à Catarina Colæ domum in Ciuitate Reatina, & Porta Cinthia de ſubtus iuxtà bona Franciſci emptoris à duobus lateribus bona hæredum Petri Vngheri, & viam publicam de ante. Item Inſtrumentum de anno 1587. in quo Franciſcus emit à filijs Petri Vngheri domum in Ciuitate Reatina, & Porta Cinthia de ſubtus iuxtà viam publicam Pontis de ante bona Paruiani ab vno bona emptoris de retro. Item Inſtrumentum anni 1600. in quo idem Franciſcus emit à Paulo Boſſio domum in Ciuitate Reatina, & Porta Cinthia de ſubtus iuxtà Bona dicti Boſſi, item dè Boſſis de retro, & ab vno bona Veſpaſiani Trouarelli de retro, & ab alio bona emptoris, & ante viam publicam.

Item molendinum à grano cum domo, & ſtabulo ſitum in Suburbio Reatino, & Contrada S. Angeli cum porta de ſubtus, & ab alio latere Hortum S. Angeli ſuper flumine Velino.

Quia eorum Summario *num. 7.* dantur acquiſitiones factę per Franciſcum videlicet inſtrumentum de anno 1561. in quo Sanctes vendidit Franciſco quartam partem Molendini à grano, quod dicitur Molendinum Sancti Angeli ſitum in Suburbio Reatino. Item inſtrumentum de anno 1591. in quo filius Sãctis vendidit Frãciſco tres quartas partes Molendini poſiti in Flumine Velino, & in Suburbio Reatino iuxta bona Collegiatæ Eccleſiæ S. Angeli.

Item vnum petium terræ laboratiuum, & arboratum ſitum in Territorio Reatino in Contrata via Romana iuxta viam publicam, bona hæredum Pacchiarotti, bona Corridi Miſſoris, & Curſum Turoni.

Item vnum petium terræ laboratiuum, & arboratum in eodem Territorio, & Contrada iuxta viam publicam, & Curſum Turoni, & bona Vicentini.

Quia in eorum Summario *num. 6.* exhibent inſtrumentum de anno 1580. in quo Franciſcus emit petium terræ laboratiuum, & arboratum in Territorio Reatino in Contrata via Romana iuxa bona Senzacchij, bona Maioris Eccleſiæ, & Curſum Turoni, & viam publicam.

Item vnum petiũ prati in Territorio Reatina in Contrata Porcara iuxta bona Vincentini, bona Iozzij Comitatus Reati.

Quia eorum Summario *num. 6.* dant Inſtrumenta acquiſitionum de anno 1599. in quo Franciſcus emit vnum petium terræ pratiuũ in Territorio Reatino in Contrata Porcara iuxta bona Iozzij, bona Senzij formam communalis.

Item aliud inſtrumentum alterius *petij* terræ pratiuæ in eodem Territorio, & Contrata iuxta bona Mariotti, bona emptoris ab alio formam communalis.

Sed quicquid ſit de fideicommiſſo ceſſat hodie difficultas, quia Vincentius bona hæc, vt ſupra expreſſa tanquam Chriſtophoro, & fratribus in diuiſione cum Iulio Patre obuenta nullo modo ſe prætendere profitebatur.

Et ita, &c.

PAMPILONEN. DECIMARVM.

Mercurij 21. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria datur ad probandam occultationem ſiue lacerationem alicuius proceſſus concurrente releuantia articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa decimarum reputatur prophana ad effectum remiſſoriæ.*

2 *Remiſſoria datur in prophanis vbi articuli ſunt releuantes.*

3 *Res iudicata inducitur ob non interpoſitam appellationem, & per acquieſcentiam ſententiæ latæ.*

4 *Res iudicata ponit rem in claris.*

5 *Præſcriptio non interrumpitur per litem motam ſi ſententia emanauit fauore poſſeſſoris.*

6 *Folia alicuius proceſſus ſi fuerunt lacerata, & occultata tunc iuſtitia ſententiæ præſumitur in folijs laceratis contineri.*

7 *Pro*

Digitized by Google

7 *Pro ſententiæ validitate, & iuſtitia præſumitur ſtā-*
te laceratione foliorum proceſſus.
8 *Decreto ſiue ſententiæ acquieſcere dicitur, qui ab ea*
non appellauit.
9 *Reſeruatio limitat, & modificat diſpoſitionem.*
10 *In decreto, ſiue ſententia Iudicis quid fuerit actum*
ex quibus deprehendatur?
11 *Sententia venit ſub nomine actorum.*
12 *Sentia iniuſta non tranſit in iudicatum.*
13 *Rei iudicatæ renunciaſſe videtur, qui paſſus eſt di-*
ſcuti merita cauſæ.
Declara num. 14.
15 *Fides ſecunda ne diſcrepet à prima ab ea declara-*
tionem recipit.
16 *Fidei primæ regulariter ſtandum eſt.*

DECISIO LXXIV.

NON acquieſcente Rectore, & Benefi-
ciatis Oppidi de Veraſtegui Deciſioni-
bus pro conceſſione remiſſoriæ ad fauorem
Garziæ coram me factis, cauſaque ſuper eiſ-
dem denuò propoſita Domini tertiò ſteterunt
in Deciſis.
Vulgata enim eſt regula in prophanis, qua-
1 lis ad hunc effectum † reputatur cauſa deci-
mani, *Rot. dec. 667. num. 1. par. 1. rec. Ludouiſ. deciſ.*
174. num. 1. vbi articuli ſunt releuantes, remiſ-
2 ſoriam † concedi *Caputaq. deciſ. 68. par. 3. Greg.*
deciſ. 415. num. 1. & alibi Rota ſæpiſſimè.
Releuantia verò articulorum videbatur
clara, continent enim articuli, quod mota
lite de anno 1564. inter Rectorē, & Auctores
Garziæ, fabricatoque proceſſu, prodijt ad fa-
uorem illorum de Veraſtegui ſententia abſo-
lutoria, quę tranſitum fecit in rem iudicatam.
& quod proceſſus huiuſmodi peruenit ad ma-
nus Rectoris, & Conſortum, qui illum lon-
go tempore occultauerunt, diſſoluerunt, &
lacerarunt. Quæ ſi probentur multā ſequun-
tur releuantia, nam probata ſententia reſulta-
3 bit res iudicata, † cum non doceatur de ap-
pellatione, ſed potius de acquieſcentia per ob-
ſeruantiam triginta annorum *Buratt. dec. 376.*
4 *numer. 2.* Indeque ceſſabit † omnis diſputatio,
l. 1. ff. de re iud. ceſſabit mala fides *Greg. dec. 467.*
5 *num. 1.* & fundamentum interruptionis † præ-
ſcriptionis ob dictam litem, cum in ea altera
pars ſuccubuerit *ex tradit. per Felin. in c. illud nu-*
mer. 17. in 14. concluſ. de præſcript. Seraph. dec. 1007.
num. 14. 1273. num. 3. Greg. dec. 467. numer. 1. Andr.
dec. 54. num. 23. Buratt. dec. 172. num. 16. Sicuti e-
tiam probata occultatione, & laceratione pro-
ceſſus illud, quod deeſſet pro validitate, & iu-
6 ſtitia ſententiæ præſumeretur † in folijs lace-
ratis contineri *ſecundum gloſſ. in cap. quoniam con-*
tra, & ibi Bald. num. 27. Butr. num. 56. de probation.
Gabr. de ſent. concluſ. 4. num. 13. Rot. deciſ. 143. num.
11. par. 2. diuerſor. Andr. deciſ. 9. num. 6. verſ. 2. dicta
7 *nullitas*, & conſequenter † iniuſtitia, & nul-
litas ſententiæ improbabilis redderetur *Andr.*
d. deciſ. 9. numer. 7. Buratt. dicta deciſ. 376. numer. 6.
verſ. adeout.
Non obſtat quod dicebatur pro parte Re-
ctoris articulum concernentē ſententiæ pro-
bationem eſſe imaginariam, ac prorſus inue-
riſimilem ex eo, quod reperto proceſſu de
anno 1602. cauſaq; vt prætenditur reaſſumpta
Vicarius Pampiloneñ declarauit litē cœptam
de anno 1564. reperiri in primo termino pro-
batorio, vt patet ex decreto dato Summario
Rectoris *num. 4.* ac proindè malè, ac ſine vllo
fundamento dictam ſententiam articulari.
Tantò magis, quia conſtat de acquieſcentia
8 illorū de Veraſtegui huic declarationi, † dum
ab ea nunquam appellarunt, *l. 3. C. quomodo, &*
quando Iud. l. 1. C. de poſtulan. quia in promptu
eſt reſponſio ex eodemmet decreto deſumpta
nam Vicarius declarauit quidem cauſam re-
periri in primo termino probatorio, prout
colligi dicebat ex actis tunc exhibitis, ſed de-
clarationem hanc fecit cum modificatione, &
reſeruatione, quod Franciſco Veraſtegui ius
ſaluum remaneret quoad lacerationem, & oc-
cultationem actorum iuſtitiam poſtulandi,
9 quæ reſeruatio limitat, † ac modificat dictum
decretum, vt circa prædicta iura nullum in-
ferat præiudicium, ex allegatis in præterita, &
faciunt tradita *per Surd. deciſ. 163. num. 17. verſ.*
& ius, Rota in Romana 24. mil. 20. Aprilis 1635.
coram Reuerendiſſ. Patriarcha Conſtantinopolitano.
Neque reſponſionem hanc eludit replica-
tio, quod non reſeruetur expreſſis verbis fa-
cultas probandi ſententiam, quia vltra quod
decretum præceſſerat proteſtatio Vereſtegui
expreſsè mentionem faciens de ſententia, &
examen teſtium de ea deponentium, ex qui-
10 bus apparet, † quid in decreto fuerit actum
ſecundum *gloſſ. in cap. inter dilectos in verb. peti-*
tionis de fid. inſtr. Felin in cap. ſuper literis numer. 9.
& 10. de reſcript. Surd. conſ. 40. num. 24. ceſſat dif-
ficultas, quia ſufficienter videtur talis facul-
tas probandi ſententiam reſeruata, dum reſer-
uatur ius circa lacerationem actorum, ſub
11 quo nomine † venit ſententia *ex trad. per Io.*
Andr. ad ſpecul. tit. de ſent. & de his, quæ ad ipſam
ſub litera B. verſ. in contrarium Bart. in l. in fraudem
§. neque num. 6. ff. de iur. Fiſc. Bald. in l. 2. numer. 2.
verſ. de primo conſtat C. vt lit. pend. Abb. in c. cum I.
& A. num. 5. de ſent. & re iud. & in c. quoniam con-
tra num. 5. verſ. contrarium tenet, Felin. ibidem n. 7.
verſ. ſed tamen cōcludit de probat. Dec. in c. quoniam
contra num. 56. & ſeq. de probat.
Minus obſtat quod adhuc probata ſenten-
tia non releuaret, cum nitatur teſtibus exami-
natis dicto anno 1564. quos Rota reiecit ex
defectu actorum, & ſic depræhenderetur ex
12 iiſdem actis notoriè iniuſta. † Vnde nec po-
terat in iudicatum tranſire, *Rot. deciſ. 260. nu. 7.*
par. 1. & deciſ. 594. par. 2. recent. quia probata oc-
cultatione, & laceratione proceſſus intrat prę-
ſumptio actorum in odium occultantis ex ſu-
pra allegatis.
Vti nec releuat, quod hæc pars paſſa fuerit
13 diſcuti merita cauſæ. † Vnde videtur rei iudi-
catæ renunciaſſe. Quia cum huic parti fuerit
reſeruata facultas probandi articulata vſque
ad ſententiam diffinitiuam diſcuſſio ſuper
14 meritis cauſæ † nullum potuit inferre prę-
iudicium, quia ſciebat ius ſuum ſemper eſſe
ſaluum, quod ſi proſecuta non eſt, accidit ex
quo ſententiam fauorabilem abſque illa pro-

Digitized by Google

batione reportauit *Rota deciſ.517.num.4. par.4. recentior. Gregor.deciſ.276.num.3.Rot.deciſ.183.n.4. d.4.par.recent.*

Demum non obſtat, quod dicitur articulum concernentem lacerationem proceſſus eſſe imaginarium, cum ex atteſtatione Dioniſij de Oſſo pateat defectum conſiſtere in verbis, non autem in folijs. Quia cum idem Dionyſius prius maturo habito examine atteſtatus fuerit de defectu foliorum, vt patet Summ. Garziæ dato die 23. Ianuarij prædicti *num.* 5. vnum de duobus ſequitur, vel quod in fide, quæ exhibetur per Rectorem loquatur de ſtatu præſenti, quod denotant illa verba *de las probanzas, que eſtauan*, prout de ſtatu præſenti loquitur decretum accumulationis proceſſus, prima verò de defectu foliorum, cum reſtitutus fuerit proceſſus, vel ſecunda fides, quando in fine dicit *por eſtar rotas, y gaſtadas muchas ojas de las dichas probanzas*, non eſt intelligeñ de ſola fractura foliorum, aut conſumptione in aliqua parte, ſed de integris fo-
15 lijs deficientibus, ne ſecunda fides † diſcrepet
á prima, ſed vt ab vna altera declaretur *Seraphin.deciſ.218.num.5.* & in omnem caſum ſtañ
16 eſt † primæ ex notatis *per Alber.in l.qui falſo numer.6. verſ.& quod Bal.ante num.1.ff.de teſtib. cum alijs per Farin.de teſtib.quæſt.66.num.124.*

Ceſſat denique, quod dicebatur impoſſibile omnino eſſe; vt teſtes de re tam antiqua deponant, quia cum principaliter agatur de probanda laceratione, & occultatione proceſſus, quæ contingit circa annum 1595. facilè eſt poſſe reperiri teſtes ætate idoneos, qui de ea poſſint deponere.

Et ità vtraque parte tet acriter informante reſolutum &c.

MESSANEN. NVLLITATIS PROFESSIONIS.

Veneris 23. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

Profeſſio, quod fuerit metu emiſſa, ex quibus actibus probetur? Profeſſio tacita non cenſetur ratificata ex actibus citra animum ratificandi geſtis, & durante eadem cauſa metus.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio, quod fuerit metu emiſſa probatur ex tot actibus illum inducentibus, & præcipuè ex comminata exhæredatione, quæ eſt iuſta cauſa metus.*
2 *Metus plenè probatur per teſtes.*
3 *Teſtium receptio, & recognitio poteſt ſubdelegari.*
4 *Teſtis mendax probat, ſi mendacium non verſatur circa ſubſtantialia.*
5 *Teſtium defectus ſuppletur ex numero, & alijs circumſtantijs.*
6 *Metus in mite, & timido facilius infertur.*
7 *Metus quando iam eſt incuſſus, & adhuc viuit, qui metui cauſam dedit, tunc actus liberam voluntatem, iucundumq; animum præſeferentes, tanto magis metum confirmant.*
8 *Profeſſio tacita ratificata cenſetur per actus nonniſi à profeſſis expediri ſolitos.*
9 *Declara non procedere quando inter eoſdem actus emanarunt frequentes contrariæ lamentationes, & proteſtationes, tunc enim prædicti actus citra animum ratificandi facti cenſentur, & ad emolliendam iram incutientis.*
10 *Item non procedere ſi actus facti apparent in præſentiam eius, qui metum valet incutere, tunc emanaſſe cenſentur eadem cauſa metus durante.*
11 *Nec pro ratificatione ſuffragantur.*
12 *Profeſſio quamuis fuerit emiſſa in abſentia parentis, nihilominus metus non excluditur, quando etiam in abſentia mina exhæredationis, maledictionis, & ſimilia inferuntur.*
13 *Metus non excluditur ob facilem recurſum ad magiſtratum, quando qui metum incutit non eſt ei ſubditus.*
14 *Pater non tenetur legitimam filio aſſignare niſi poſt mortem.*

DECISIO LXXV.

PLACVIT Dominis recedere à deciſis
coram me die 5. Decembris 1640. & re-
ſpondere, de metu Raphaelis conſtare in e-
1 miſſione profeſſionis à patre ſibi incuſſe; † Ex
tot actibus, qui pro parte eiuſdem Raphaelis
dantur, & præcipuè ex comminata exhæreda-
tione per epiſtolas, maximè 22. Februarij
1633. quæ eſt iuſta cauſa metus, *Rota deciſ.42.*
num.8.poſt conſ. Farinac.lib.1.Buratt.in pundo Equi-
tis Hieroſol deciſ. 205. num. 5. & 8. Qui metus
2 benè probari viſus eſt Dominis, † tàm per te-
ſtes Melitæ examinatos, contra quos obiectio
3 alias facta, quod videlicet † illorum recogni-
tio à M.Magiſtro non potuerit ſubdelegari,
non ſubſiſtit, quia id benè facere potuit, vt
per Sanchez de matrim.lib.8.diſp.27.ſub nu.43.verſ.
ſed breuiter. Maximè quia omnibus patet, hu-
iuſmodi non ſolere M.Magiſtrum per ſeipſũ
expedire; quam teſtes examinatos in Vrbe,
4 quorum mendacia non obſtant, † quia non
ſunt circa ſubſtantialia, quo caſu teſtium fi-
dem non abrogant, *Alex.conſ.5. num.10. & 11.*
lib.1.Caputaq.deciſ.270.num.2.ad med. par. 3. cum
alijs per Farinac.de teſtib. quæſt.67. num. 137. Imò
pro ipſorum teſtium integritate probanda
multum confert, quod accuſati de falſo fue-
rint à Iudice criminali abſoluti, & ſi quis in
5 ipſis eſſet defectus † per numerum, & alijs cir-
cumſtantijs suppleretur *Greg.dec.351. num.4.&*
ſeq. & metum facilius inferri Raphaeli crede-
6 bant Domini, dum teſtes deponunt, † quod
ipſe erat mitis, & timidus *ex Seraph. deciſ. 771.*
num.4.

Nec obſtare dixerunt Domini Epiſtolas
Raphaelis non recognitas ad patrem conſcri-
7 ptas, quia dum metus iam erat incuſſus, † &
pater cauſa metus viueret, dictæ Epiſtolæ li-
beram voluntatem, iucundumque profiten-
di animum arguentes, tanto magis metum
confirmant, vt in ſpecie dixit *Rota deciſ. 175.*
num.5.par.1.recent.

Pariter non obſtare dixerunt deciſionis fũ-
8 damentum nempè tacitam profeſſionis † ra-
tifica-

tiſicationem per multos actus, nonniſi à pro-
feſſo expediri ſolitos, quia cum inter eoſdem
9 emanauerint † frequentes contrariæ lamen-
tationes, proteſtationes, & declarationes e-
tiam ex procuratione Breuis pro annullanda
profeſſione; prædicti actus, citra animum
ratificandi, facti cenſetur ad eliciendum ali-
menta, & paternam iram emolliendum, *Se-
raphin.deciſ.771.num.8.& 9. in fin. Rota in Vlix-
bonen.nullitatis profeſſionis 17.Maij de anno præte-
rito coram R.P.D. meo Carillo*. Obſeruarunt e-
tiam Domini huiuſmodi actus Meſſanæ fa-
10 ctos fuiſſe, † & in Parentum præſentia, &
fortiùs metum valentium incutere, vnde fa-
ciliùs intrare dixerunt optimam concluſionẽ,
vt illi cenſeantur emanaſſe eadem metus cau-
ſa durante, vt *in d.deciſ.175.num.5.par.1.recent.*
11 & proindè † pro ratificatione non ſuffragari.
*Rot.deciſ.490.num.4.deciſ.579.num.6.& 643.n.24.
par.1.& deciſ.705.num.1.par.2.recent.*

Minus releuare alterum deciſionis funda-
mentum circa abſentiam parentum à loco
12 profeſſionis emanatæ, † & facilem recurſum
ad Magiſtratum, quia abſentia non exclude-
bat minas per epiſtolas circa exhæredationem,
maledictionem, ac ſimilia. Et fruſtra Raphael
13 recurriſſet ad Magiſtratum Melitæ, † cui pa-
ter non erat ſubditus, & proindè cogi à tali
Magiſtratu non poterat ad legitimã Raphae-
14 li in vita aſſignandam, ad quam Pater † non-
niſi poſt mortem tenetur *l.1.§.ſi impuberi verſ.
præmatura eſt enim ff.de collat.Bonor.vbi Bart.n.3.
Rot.deciſ.708.num.8.par.1.rec.*

Ex quibus Domini receſſerunt à deciſis v-
traque parte informante, &c.

SENOGALLIEN. SVPPLEMENTI LEGITIMAE.

Veneris 23. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

Fructus pro legitima, & eius ſupplemento de-
bentur ad rationem quinque pro centenario,
quia communiter taxantur in hac ſumma
fructus ſtabilium.

SVMMARIVM.

1 *Filio debentur fructus legitimæ à die mortis patris.*
2 *Amplia etiam abſque aliqua interpellatione, quia
fructus hoc caſu debentur non ex aliqua mora hæ-
redis, ſed ratione dominij.*
3 *Item amplia fructus etiam deberi, quamuis fuerint
bona fide per debitorem conſumpti.*
4 *Item amplia concluſiones ſupra firmatas procedere e-
tiam in ſupplemento legitimæ, quia cum ſit illius
pars integralis eodem iure cenſeri debet.*
5 *Fructus legitimæ, ſiue illius ſupplemẽti debentur non
obſtante, quod Iudex aſſignationem fecerit in pe-
cunia.*
6 *Fructus legitimæ, ſiue illius ſupplementi taxantur ad
rationem quinque pro centenario, vt communiter
taxantur fructus ſtabilium.*
*Fructus ſtabilium communiter taxantur ad ratio-
nem quinque pro centenario. ibidem.*

DECISIO LXXVI.

FVIT per tres ſententias pronunciatum
Felici Bauerię deberi ſcuta 2057.61.pro
ſupplemento legitimæ. Cum verò hodie du-
bitaretur, An debeantur fructus pro legitima,
& eius ſupplemento, & ad quam ſummam,
DD. dixerunt deberi ad rationem quinque
pro centenario.
1 Nam certum eſt filio deberi † fructus legiti-
mæ à die mortis Patris *Bald.conſ.222.n.2 lib.4
Pereg.de fideic.art.36.n.68.& 69.Corn.conſ.265.lib.
3.Menoch.conſ.27.n.13.Surd.conſ.128.n.4.* plenè
*Rota poſt Pacific.deciſ.186.nu.1.& in rec. deciſ. 62.
num.65.par.5.Caualer.deciſ.341.num.2.Boer.dec.3.
2 num.17.* etiam abſque aliqua † interpellatione,
quia fructus in hoc caſu debentur, non ex a-
liqua mora hæredis, ſed ratione dominij *Pere-
grin.d.art.36.num 69.Natt.conſ.156.num.6.Giurba
deciſ.65.num.6.Adden.ad Buratt.deciſ.165.num.12
Rota apud Pacifie.deciſ.186.nu.2. cum alijs per Ti-
raq.in l.ſi vnquam in verb. vertatur n.270.C.de re-
uoc.donat.* Atque hinc etiam fit, vt debeantur
3 quamuis fuerint bona fide per debitorem cō-
ſumpti *Cephal.conſ.109.num.29.Ruin.conſ.26.nu-
mer.22.lib.3.Peregr.d.art.36.nu.69.& art.49.n.40.
Giurba d.deciſ.65.ant.num.7.Rot.deciſ.186. num.3.
cum alijs per Capr.conſ.6.num.8.& conſ.88.nu.14.*

Concluſiones autem, vt ſupra firmatę lo-
cum habent etiam in ſupplemento legitimæ,
4 quia cum ſit † ipſius pars integralis eodem
iure cenſeri debet ex traditis *per Soce. Iun.conſ.
184.n.14.lib.2.Cephal.conſ.42.num.9. Giurb.dicta
deciſ.65,num.6.verſ.idem in ſupplemento, Menoch.
conſil.77.num.13.Peregr.vbi ſupra d.num. 69. Rota
d.deciſ.186.num.2.poſt Pacif. Adden.ad Burat.d.dec.
165.num.2.*

Non obſtat quod Iudex mandauerit in prę-
ſenti caſu legitimę ſupplementum præſtari in
pecùnia, quia id fecit non quod in hæredita-
te non adeſſent bona ſtabilia fructifera, ſed
gratia facilioris præſtationis, & ad effectum
euitandi diſſidia hæredis maſculi, cum ſoro-
re, & eius viro, & conſeruandi bona integra
pro dicto hærede, vt fuit dictum *in deciſ. huius
cauſæ ſub die 10. Iunij 1641. coram Reuerendiſſimo
D.meo Decano.*

Vnde cum Iudicis arbitrium ipſius legiti-
mæ, & ſupplementi naturam non immuta-
5 uerit, ſequitur, vt non obſtante † tali aſſigna-
tione adhuc fructus debeantur, vt voluit *Alex.
conſil.69.num.3.in fin.lib.1.Peregr.loco ſupra citato
d.num.69.Capr.conſil.153.num.5. Franc. deciſ. 16.
num.13.Giurba d.deciſ.65.num.6.in fin.Ripa in l.ſi
fideicom.num.145.ff.ad trebell.Marant. deciſ. Pede-
mont.143.nu.3.Lupus in repet.l.curabit,C.de action.
empt.§.7.num.163,Seraph.deciſ.1406.num.7.*

Eos autem ad rationem quinque pro cen-
6 tenario † taxandos eſſe Domini cenſuerunt,
prout communiter taxantur fructus ſtabiliũ,
*Rota deciſ.352.numer.1.par.2.rec.deciſ.571. nu. 7.
& 11.par.3. & deciſ.135.num. 18 .par. 6.* & fuit
dictum *coram me in Bononien. Prædij 28.Ianuarij,
& 7.Iunij 1641. Burat.in ſpecie de legitima dec.65
num.1.cum alijs ibi cumulatis per Adden.*

Et ita pro informante reſolutum parte plu-
ries citata, &c.

NAV-

Digitized by Google

NAVLEN. PAROCHIALIS.

Luna 26. Maij 1642.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex Inſtrumento captæ poſſeſſionis, alio non exiſtente in poſſeſſione.*

2 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens non citato poſſeſſore eum non poteſt poſſeſſione priuare. & num. 3. & 4.*

Poſſeſſor ſemper eſt citandus. ibid. num. 3.

Iudex non poteſt priuare poſſeſſorem eius poſſeſſione ipſo non citato. ibidem num. 4.

5 *Clauſula,* ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum *præſeruat quidem Iudici à quo facultatem exequendi, ſed non impedit quominus Iudex, ad quem conſtito de nullitate, & iniuſtitia poſſit executionem factam reuocare etiam per viam manutentionis.*

DECISIO LXXVII.

RESIGNAVERANT in manibus Ordinarij de anno 1633. ad effectum permutandi Sebaſtianus Eccleſiam Sancti Petri Vozarum, & Nicolaus Eccleſiam Sancti Georgij loci Vetij Naulen. Diœceſis, admiſſiſque per Ordinarium reſignationibus collata fuit Nicolao Eccleſia Sancti Petri, Sebaſtiano verò dicta Eccleſia Sancti Georgij, poſſeſſione ſubſequuta. Abſente poſtea de anno 1637. iuſtis de cauſis Sebaſtiano deputatus fuit Vicerector Ioannes Baptiſta Buragius, qui populo vſque ad reditum Sebaſtiani Sacramēta miniſtraret. Hic narrato quod Eccleſia Sancti Georgij (ex eo quod Nicolaus olim illius Rector Eccleſiam Sancti Petri fuiſſet aſſequutus) tunc certo modo vacaret, illam à Sede Apoſtolica impetrauit, præſentatiſque literis Archidiacono Sauonenſi exequutori fuit eodem die in illius poſſeſſionem Sebaſtiano minimè citato immiſſus, Hinc commiſſa appellationis cauſa dubitaui, An Sebaſtiano dandum eſſet mandatum de manutenendo, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

Conſtat ſiquidem de Sebaſtiani anteriori
1 poſſeſſione † ex inſtrumento illius adeptionis, quod alio non exiſtente in poſſeſſione plenè probat, & ad iſtum effectum ſuffragatur *l. prædia,* & ibi *Bart. ff. de acquiren. poſſeſſ. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 575. Gregor. deciſ. 138. num. 2. Cancler. deciſ. 2. num. 2. Rota in recent. deciſ. 661. n. 1 par. 1. & deciſ. 525. num. 1. par. 2.*

Nec releuat poſterior immiſſio Buragij obtenta ab executore Apoſtolico. Quia cum is
2 nulliter, † & iniuſtè proceſſerit, non iuſtificatis literis, *Buratt. deciſ. 529. num. 7.* & non citato
3 Sebaſtiano poſſeſſore, † prout requirebatur *cap. licet Epiſcopus de præbend. in 6. Buratt. dec. 529. vbi ſupra, & deciſ. 270. num. 4. Gregor. deciſ. 46. numer. 7. Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 9. circa nullitates num. 227. Rota deciſ. 106. numer. 2. par. 1. recent.* non
4 potuit † illum ſua poſſeſſione priuare, *Buratt. d. deciſ. 270. num. 6. Gregor. d. deciſ. 46. num. 5. Rota in recent. deciſ. 302. num. 7. verſ. quia par. 1. diuerſor. Caual. deciſ. 2. num. 5. cum alijs plenè cumulatis per Poſth. de manuten. obſeruat. 12. num. 36. & 37.*

Non obſtat, quod cauſa fuerit commiſſa cum clauſula *ſine præiudicio literarum Apoſtolica-*
5 *rum,* quia dicta clauſula † præſeruat quidem Iudici à quo facultatem exequendi, ſed non impedit quominus Iudex, ad quem conſtito de nullitate, & iniuſtitia poſſit executionem factam reuocare, etiam per viam manutentionis, *Buratt. deciſ. 185. numer. 6. & 171. numer. 8. Greg. dec. 91. & ibi Adden. nu. 13.* & fuit dictum *in Mutinen. Legati Pij 15. Nouembris 1637. coram bon. mem. Coccino, & in his terminis in alia Naulen. Parochialis 31. Martij 1642. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Et ita Sebaſtiano tantum informate reſolutum, &c.

ROMANA CENSVS.

Veneris 30. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

Depoſitum pro redemptione cenſus quamuis factum non fuerit infra bimeſtre diſdictæ ſuffragatur, nec opus eſt noua diſdicta ea ratione, quia ad hūc effectum ſufficit citatio ad recipiendum, quodque quouis modo conſtet de animo volentis redimere cenſum, præcipuè quando per debitorem non ſtetit, quominus depoſitum intra bimeſtre fieret. Sed culpa creditoris fuit dilatum.

SVMMARIVM.

1 *Fructus cenſus decurſi intra bimeſtre diſdictæ deponi debent vna cum ſorte alias depoſitum vti non integrum non ſuffragatur.*

2 *Depoſitum ſortis principalis cenſus factum non infra bimeſtre diſdictæ, vt Piana Conſtitutio requirit non ſuffragatur; ſed opus eſt noua diſdicta, & num. 3. Contra num. 5. vbi redditur ratio.*

4 *Fructus cenſus decurſi, pendente termino diſdictæ, vel ſaltim vſque ad diem actualis depoſiti deponi debent vna cum ſorte.*

6 *Depoſitum habetur pro facto quando per creditorem ſtetit quominus fieret.*

7 *Depoſitum actuale fieri debet, nec ſufficit citatio ad recipiendum, quia tamquam oblatio verbalis reputari debet inſufficiens.*

8 *Oblatio Iudicialis vim habet realis oblationis ſaltim ad hoc ne debitor dicatur eſſe in mora ſoluendi, & num. 9.*

10 *Solutio libera fieri nequit, quando præceſſit inhibitio ne quis liberè ſoluat.*

11 *A ſolutione libera quo caſu quis excuſandus veniat?*

12 *Debitor cenſus non tenetur ad reſtitutionem ſortis, niſi in fine bimeſtris facta diſdictæ.*

13 *Mora debitoris ſtante temporis mediocritate non eſt habenda in conſideratione.*

14 *Debitor ſicuti nimiū delicatus eſſe non debet, ita nec nimium oneroſus creditor.*

15 *Rota ſemper æquitatem præ oculis habere conſueuit.*

Digitized by Google

DECISIO LXXVIII.

SVB die 10 Ianuarij 1642. Pauonijs tan-
tùm informantibus fuit reſolutum Ale-
xandrum Parauicinum teneri ad fructus cen-
ſus, de quo agitur. nec releuare depoſitum fa-
1 ctum ſub die 11. Iulij 1640. † tanquam non
integrum cum debuiſſent etiam deponi fru-
ctus intra bimeſtre diſdictæ decurſi, vt aliàs
cenſuit *Rota apud Cinc. deciſ. 84. num. 16. & deciſ.
282. num. 5.*

Hodie Parauicino etiam informante cum
doctum fuerit de dictorum fructuum ſolutio
ne eius Summario *num. 4.* & ſic ceſſet ex facto
deciſionis fundamentum, meritò Domini re-
ceſſerunt à deciſis.

Nec releuare dicebant, quæ denuò per Pa-
uonios replicabantur, nempe quod cum diſ-
dicta cenſus fuerit reproducta ſub die 5. Ma-
2 ij 1640. depoſitum verò factum † ſub die 11.
Iulij eiuſdem anni, & ſic non infra bimeſtre
diſdictæ, prout requirere videtur *Conſtitutio
Pij*, & voluit *Rot. poſt Cinc. deciſ. 277. num. 8. &
deciſ. 173. num. 4. Seraph. deciſ. 1413. numer. 2. idem
Cinc. q. 111. num. 56.* Ideo opus erat noua diſ-
3 dicta † vt innuere videtur eadem Conſtitutio
§. cum verò, & debebant inſuper deponi fructus
4 noui bimeſtris, † nempe vſque ad diem 5. Se-
ptembris 1640., aut ſaltem fructus vſque ad
diem actualis depoſiti ex allegatis in præte-
rita.

Quia quicquid ſit, an opus eſſet noua diſdi-
5 cta, pro qua cum Piana Conſtitutio † certam
formam non præſcribat, ſatis erat citatio ad
recipiendum, &c. cum non ſufficiat quouis
modo exprimi animum volentis cenſum re-
dimere, vt voluit *Rot. poſt Cinc. deciſ. 276. num. 2.
& 3. & deciſ. 277. num. 9. Idem Cinc. quæſt. 103. nu-
mer. 25. & quæſt. 11. ſub num. 1.* ceſſare videbatur
difficultas, quia per Parauicinum non ſtetit,
quominus ſolutio, ſeu depoſitum intra bime-
ſtre fieret; imò ſi per aliquot dies hoc fuit di-
latum, id totum prouenit culpa, & facto Pa-
uoniorum; vndè intrat vulgata concluſio,
6 quod ſolutio, ſeu depoſitum † habeatur pro
facto quando per creditorem ſtetit quominus
fieret *ex trad. per Bart. in l. amplius non peti ſub nu-
mer. 8. ff. rem rat. hab. Surd. dec. 117. num. 9. arg. text.
in l. 3. in princ. ff. de ſtat. liber. Caputaq. dec. 108. n. 6.
par. 2. cum alijs per Gregor. deciſ. 341. num. 2. & ibi
Adden. ſub litera A. Gonzal. ad regul. 8. §. 3. proœ-
mial. num. 40. & 41.*

Quod autem per Parauicinum non ſteterit,
ſed per Pauonios patet ex reuolutione acto-
rum, ex quibus conſtat Parauicinum die 4.
Iulij, & ſic intra bimeſtre citaſſe ad recipien-
dum, &c.

7 Neque dicatur oblationem hanc † tam-
quam verbalem non ſufficere cum Pauonij
expreſsè non recuſauerint *ex trad. per Cinc. dicta
quæſt. 111. ſub num. 30. verſ. niſi creditor, & verſ.
nam ſi ſimpliciter*, ſed debuiſſe fieri actualę de-
poſitum *ex allegat. per eumdem Cinc. vbi ſupra
verſ. ſed eſſet.*

Quia quicquid ſit an Iudicialis illa oblatio
8 vim realis haberet, vt ſentire videtur *Rota poſt
Cinc. deciſ. 492. num. 5.* & tradit *Surd. deciſ. 262.
numer. 2. per text. in l. ſi rem §. fin. ff. de pignor. act.
Bart. in l. interdum §. fin. ff. de verb. oblig. Caputaq.
deciſ. 108. num. 11. Berou. conſ. 296. numer. 2. & ſeq.
Corn. conſ. 291. ſub. num. 2. lib. 1.* ſaltem ad hoc,
9 vt † debitor non dicatur eſſe in mora ſoluen-
di, vt voluit poſt alios *Natt. conſ. 631. num. 2.*

Adhuc facto Pauoniorum ſolutio, vel de-
poſitum de eo tempore ſequi non poterat.

Non quidem ſolutio, duplici ratione, tum
quia Pauonij paratos ſe non exhibuerunt ad
recipiendum, tum quia Parauicinus iam de
anno 1633. fuerit inhibitus, ne veniente caſu
redemptionis liberè ſolueret Pauonijs, ſed
monitus, vt deponeret penes Montem Pieta-
tis ad effectum inueſtiendi cum cõſenſu Ex-
cellentiſſimi Principis Præfecti; ideò excuſa-
10 batur † à libera ſolutione *arg. text. in l. non vide-
tur §. qui iuſſu ff. de reg. iur.* Non depoſitum, quia
ſi de libero loquamur, illud impediebat dicta
inhibitio? Non conditionatum, quia cum
Parauicinus non eſſet certus, an dicta inhibi-
tio eſſet reuocata, quod eſſe poterat, & dubi-
tationem augebat prætenſio Pauoniorum,
qui intendebant liberè recipere pecuniã, pro-
ut etiam iudicialiter die 7. Iulij proteſtati sũt;
ideò ad euitandos inutiles circuitus, & depo-
ſitorum multiplicationem, quę varias aliquã-
do ſolet parerę difficultates, iuſtã videtur ha-
buiſſe cauſam iudicialiter inquirendi, & citã-
di ad docendum de reuocatione dictæ inhi-
11 bitionis, aliàs mandari deponi ea ſeruata, † &
ſic iure videtur excuſandus *ex tradit. per Bart.
in d. l. amplius non peti ſub num. 8. ff. rem rat. hab.*

Neque obſtat, quod Parauicinus in huiuſ-
modi diligentijs non præuenerit, quia ille
12 non tenebatur † ad reſtitutionem ſortis, niſi
in fine bimeſtris, & voluit *Rot. poſt eumd. Cinc.
deciſ. 449. num. 2. Seraph. deciſ. 1413. numer. 2. idem
Cinc. quæſt. 111. num. 47. verſ. primus caſus, & n. 55.*
imò ipſe de facto præuenit citando Pauonios
die 4. ad recipiendum, qui ſi actualem ſolu-
tionem cupiebant, docere debebant de reuo-
catione inhibitionis, vel ſaltem conſentire, vt
ea ſeruata depoſitum fieret.

Neque releuare dicebant Domini, quod
citationibus hiſce, & intimationibus exequẽ-
dis dies aliqua interlapſa ſit, & ſic ſaltem vno
vel altero die moroſus videri potuerit Para-
uicinus, quia cũ ex actis conſtet eum morali-
ter omnem diligentiam adhibuiſſe, vt ex-
burſatio ſequeretur mora, ſi quæ conſiderari
poteſt, vel eſt cum negligentia, & contuma-
cia partis compenſanda, vel ſtante temporis
13 modicitate † non eſt habeñ in conſideratio-
ne *argum. text. in l. & ſi poſt tres ff. ſi quis cantion.*

14 Præſertim quia ſicuti debitor † nimium
delicatus eſſe non debet, ita nec nimium one-
roſus creditor *ad text. in l. ſi ſeruos 25. in fin. ff. de
pign. act. idem Cinc. d. q. 111. num. 3.* vbi in ſimili,
quod non ſit ita ſubtiliter inſiſtendum; Quæ
omnia eò fortiùs procedunt attenta æquitate,
15 quam † ſemper Rota præ oculis habere con-
ſueuit, vt dicitur *deciſ. 60. num. 2. par. 2. recent.* &
alibi ſæpiſſimè.

Et ità vtraque &c.

RO-

Digitized by Google

ROMANA CAMBIORVM.

Luna 2. Iunij 1642.

Argumentum deſumi poteſt ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio non extenditur, nec trahitur de re ad rem, nec de caſu ad caſum.*
2 *Verba conſecutiua, & acceſſoria diſpoſitionem non ampliant.*
3 *Dictio* Ne *ex vi Italici ſermonis æquipollet dictionibus propter ipſas, vel ratione ipſarum, & ſunt repetitiuæ præcedentium.*
4 *Verba relatiua non plus important, quam relatum.*
5 *Promiſſio ſiue actus ad vnum finem ordinatus non debet contrarium operari effectum.*
6 *Renunciatio Iurium ſub inuolucro verborum nullatenus inducitur.*
7 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
8 *Cambia ſine litteris ſunt illicita, & vſuraria.*
9 *Interpetratio ſemper ſumenda eſt, vt abſurdum euitetur.*
10 *Item vt diſpoſitio non mereatur à ſapientibus reprehendi.*
11 *Obligatio qualibet intelligenda eſt rebus ſic ſtantibus & in eodem ſtatu permanentibus.*
12 *In generali ſermone non venit perſona loquentis.*
13 *Promittens aliquem defendere contra omnes homines non tenetur illum defendere contra ſeipſum.*

DECISIO LXXIX.

SOLVERANT Bonanni Nicolao Olignano pro ſorte, & Cambijs ei debitis à Piaggia certam ſummam partim de pecunijs Ioãnis Vincentij Aſdentis. At ſolutionem impugnauit Piaggia primo tamquam ſine ordine factam, mox defenſionem ſuſcipiente Olignano, cambia non deberi prætendente, ſed Rota coram bon.mem. Motmanno ea deberi reſoluit, præuia tamen recognitione litterarũ. Quia verò litem hanc contra Piaggiam proſequi tàm Bonannis, vt ſolutio ab ipſis facta legitima decerneretur, & ſic à petitione Piaggiæ liberarentur, quàm Aſdenti intererat, vt ſolutum pro Piaggia poſſet recuperare: Ideò præuia narratiua huius intereſſe, necnon quod intendebant litem terminari abſque aliquo impendio, vel commodo Olignani, eundem rogarunt per apocam priuatam in hæc verba. *Però vi preghiamo, che vogliate conſtituire Procuratore in detta cauſa il Signor Egidio Bonifatio, che noi con la preſente promettiamo di difenderui, e di liberarui da ogni ſpeſa, che in qualſiuoglia modo ſi poteſſe fare per la ſpeditione di detta cauſa, tanto per l'eſtratto, e regiſtro fatto, e da farſi, propine di Giudice, produttioni di Scritture, ſalario di Procuratore, & Auuocati, Citationi, Scritture, & ogn'altra ſorte di ſpeſa, ancorche minima, ch'occorreſſe fare per la ſpeditione di detta cauſa, quali tutte ſpeſe etiam quì non eſpreſſe promettiamo pagarle noi de noſtri propri denari, ſenza che voi ne ſentiate moleſtia, incommodo, ne ſpeſa alcuna, delle quali coſe tutte in ogni euento promettiamo di difenderui, e liberarui.* In huius apocæ executionem Procuratorem Bonifatiũ conſtituit Olignanus, fuitque coram me deciſio bon.mem. Motmanni confirmata. Sed cum ſub die 27, Iunij 1640. recognitionem litterarum non eſſe legitimè factam Domini reſpondiſſent cœpit Aſdentes, ſiue eius hæredes pecuniarum Olignano ſolutarum reſtitutionem prætendere contra verò Olignanus vigore dictæ apocæ eos teneri ad litem hanc in ſe ſuſcipiendam.

De quo hodie cum dubitarem, Domini negatiuè reſponderunt, tàm attentis verbis apocæ, quàm veriſimili mente promittentium. Nam verba ſunt expreſsè reſtricta ad expenſas ratione proſequutionis litis contra Piaggiam cauſam patrocinante Bonifacio per Bonannos facieñ, hic verò agitur non de huiuſmodi expenſis, ſed de negotio principali, ac lite per Aſdentem contra Olignanum mouenda, at
1 certum eſt obligationem non extendi, † nec
trahi de re ad rem, neque de caſu ad caſum, *l. nomen debitoris, §. vni ex familia ff. de leg. 3. Caualer. dec. 581. n. 1. Coccin. dec. 190. n. 1. Rot. dec. 50. n. 5. & dec. 403. n. 1. par. 1.*

Neque contrarium ſuadent ea, quę ſequuntur, nam verba, *ſenza che voi ne ſentiate moleſtia alcuna*, ſtant conſecutiuè, & acceſſoriè ad ex-
2 penſas immediatè antecedenter promiſſas, &
ideo non ampliant diſpoſitionem ſecundum *gloſſ. in Clem. 1. de præbend. cum alijs per Mart. de clauſ. par. 4. clauſ. 21. nu. 24.* Et dictio, *Ne*, † ex vi
3 Italici ſermonis æquipollet dictionibus prop-
ter ipſas, vel ratione ipſarum, quæ in caſu propoſito ſunt pręcedentium expenſarum repetitiuæ ex traditis per *Surd. conſ. 163. numer. 15. vol. 2.* Verba verò *delle quali coſe tutte promettia-*
4 *mo difenderui*, cum ſint † relatiua, non plus im-
portant, quam relatum *arg. text. in l. in teſtamento la prima ff. de condit. & demonſtrat. dec. 429. n. 50. & x. par. 2. recentior. cum alijs per Surd. conſil. 246. num. 16.*

Mens verò promittentium fuit ideò rogare Olignanum, vt Bonifatium Procuratorem conſtitueret, & expenſas de proprio promittere, quia cauſam illi patrocinante, in quo plurimum confidebant, litis terminationem faciliùs ſperabant, qua terminata Bonanni à petitione Piaggiæ liberabantur, & Aſdentes faciliùs ſuum conſequi poterat, quod ſi litem hanc comprælendi dicamus, promiſſio, &
5 actus † ad vnum finem ordinatus contrarium.
operarentur effectum contra *reg. text. in l. legata inutiliter ff. de leg. 1. Rot. par. 5. recent. deciſ. 178. nu. 8.* & iuri agendi, quod expreſsè, & ſpecialiter non remiſiſſent ſub inuolucro verborum re-
6 nuntiaſſent contra *reg. text. in l. obligatione generali, ff. de pignor. cap. in generali 81. de reg. iur. in 6. Corn. conſ. 89. num. 12. vol. 3. Rot. dec. 569. nu. 6. part. 2. rec. & deciſ. 666. par. 1. num. 8.* & ſequeretur abſurdum, quod in caſum ſuccumbentiæ Olignani cambia non iuſtificata, & proinde indebitè ſoluta recuperare non curarent, & tamen ne-
7 mo † præſumitur iactare ſuum, *l. cum de indebi-*
to ff. de probat. Imò litem proſequi ſine recognitione litterarum eſſet manifeſta calumnia,
8 cum cambia ſine litteris † ſint prorſus illicita,
& vſuraria, nec partes caſum hunc calumnio-

ſæ

Digitized by Google

ſæ litis compræhendere voluiſſe dicendum eſt
9 cum ea ſemper capienda ſit interpretatio, qua
abſurdum euitatur, *Mantic.de tacit.lib.3. titul.2.
num.20. Caual.deciſ.147. num.3.* ac vt diſpoſitio
10 non mereatur à ſapientibus repræhendi, *Rota
dec.53.nu.38.par.5.recent.*

Maximè quia iam eſt mortuus Bonifacius
Procurator, cuius induſtriam elegerant Bo-
nanni, & Aſdentes, & in quo plurimum con-
11 fidebant, & quælibet obligatio † intelligendã
eſt rebus in eodem ſtatu permanentibus, *l.inu-
tilia ff.de contrah.empt. Honded.conſ.111.numer.50.
lib.2.* cum alijs adductis *in Rauennaten. Saluiani
coram R.P.D.meo Bichio, 10.Iunii 1619.*

Et quia etiam dubitari poſſet, An promiſ-
ſio huiuſmodi intelligatur de lite per ipſum
Aſdentem mouenda, poſtquam deciſum fue-
rit litteras non eſſe legitimè recognitas, cum
12 in generali ſermone † non veniat perſona
loquentis, *l.inquiſitio C.de ſolut.oblig. Bart. & Sa-
licet. Cagnol.in l.frater à fratre num. 108. ff.de cond.
indebit. Curt.Iun.conſ.332.num.4. Crauett conſ.274.
num.12. Gabr.de verb.ſignif.concluſ.9. num.1. & 2.*
13 vbi quod promittens † aliquem defendere
contra omnes homines non tenetur illum
defendere contra ſe ipſum, *Surd.conſ.152.n.43.
cum aliis per Gratian.diſc.771.n.5.*

Et ità vtraque &c.

ROMANA, SEV AVXIMANA DONATIONIS.

Mercurij die 26.Iunij 1641.

ARGVMENTVM.

Donans licet non teneatur de euictione, tenetur
tamen ad æſtimationem rerum donatarum
ſtante promiſſione quod bona donata ſunt
propria, & ad ſe ſpectant, ac pertinent.

SVMMARIVM.

1 *Aeſtimatio præſtanda eſt quoties id quod alicui reli-
ctum eſt præſtari non poteſt.*
2 *Promittens bona donata eſſe propria ſi contrarium
comperiatur intrat obligatio pro æſtimatione bono-
rum donatorum damnis, & intereſſe, & contraria
authoritates quo caſu loquantur? nu.7.*
3 *Euictio bonorum donatorum ſicuti locum non habet,
quoties aſſertio doloſa, & temeraria non concurrit,
ita nec obligatio ad æſtimationem, & dolus, ſeu te-
meraria aſſertio ex quibus eliciatur? nu.4.*
5 *Scientia, ex facto proprio arguitur.*
6 *Donatio quando eſt facta coniunctæ perſonæ, tunc
donator rem donatam tradere non valens ad æſti-
mationem tenetur etiamſi ignoret rem eſſe alte-
rius.*
8 *Promiſſio donatoris bona donata* eſſe propria *reſpi-
cit omnes donationes, ac omnia, & ſingula in eis
contenta, & ad ſupra donata refertur.*
9 *Aſſertio generalis donantis, quod ſcilicet bona dona-
ta ſunt propria, quando eſt geminata apta eſt com-
prehendere etiam ea, quæ alias non comprehende-
rentur.*

DECISIO LXXX.

QVONIAM informantes pro Antonio
Maria Donatario in hac propoſitione
amplius non inſteterunt euictionis fundamẽ-
to, ſed tantum contenderunt Petrum Stepha-
num Cardinalis Donatoris hæredem teneri
ad bonorum donatorum æſtimationem Do-
mini approbãdo duas Priores coram R.P.D.
meo Ghiſilerio, & me emanatas Deciſiones
ab vltima coram me ſub die 11. Decembris
anni præteriti receſſerunt.

Ratio fuit, quia cum id quod alicui relictũ
1 eſt præſtari non poteſt, † æſtimationem eſſe
præſtandam diſponit *Text. in l.fideicommiſſa 11.
§.ſi ſeruo in fin.ff.de leg.3.* quod fortiùs dicendũ
eſt in caſu noſtro, vbi etiam talis promiſſio
2 expreſsè legitur, ibi, *Promittens bona donata eſſe
propria, & ad ſe ſpectare, & pertinere.* Vnde cum
contrarium fuerit compertum, intrare obli-
gationem pro æſtimatione prædiorum dam-
nis, & intereſſe, bene hic reſoluit *Rota coram
Ghiſilerio die 20.Iunij 1639.verſ.quia ponderatis ad
medium.*

Non obſtat quod prædicta procedant ſi do-
loſa, & temeraria aſſertio concurrat, qua re-
3 mota, † nec intrare euictionem, nec obliga-
tionem ad æſtimationem dixit deciſio, quæ
reuidetur in fine. Quia dixerunt Domini non
abeſſe penitùs à Domino donatore dolum,
4 vel † ſaltem temeritatem aſſertionis, cum illi
bona, de quibus agitur, non eſſe propria, ſed
Felicis fratris liqueret: & hanc ſcientiam pri-
5 mo arguebant Domini ex cõcordia contem-
platione Cardinalis inita ſuper iſtis bonis inter
Felicem, & Hæredes Nicolai Caroli, vt tam-
quam de facto proprio conſiderauit, *Alex.con-
ſil.9.num.15.lib.2.* Secundò ex declarationibus
per Felicem factis, & à Cardinale acceptatis,
omnium bonorum, quę Felix Cardinalis no-
mine emerat, in quibus non adſunt hæc præ-
dia, *vt Summ.Antonij Mariæ nu.6.*

Vlterius fuit reſponſum Rotam cõtrariam
ſententiam amplexam fuiſſe, quando Dona-
6 tio, † vt hic eſt facta coniunctæ perſonæ, tali
ſcilicet caſu donatorem, ſeù illius hæredem
qui tradere rem donatam non valuit, ad æſti-
mationem teneri, etiamſi ignorauerit rem
alterius eſſe, *vt in deciſ.418. in fin. & deciſ. 192.
num.20.par.6.recent.*

Non obſtant contrariæ auctoritates in fine
reuocatæ deciſionis allegatæ. Quia eas loqui
7 Domini dixerunt, quando in inſtrumento aſ-
ſertio illa, bona donata eſſe propria, non
adeſſet.

Nec vrget quod dicitur in deciſione aſſer-
tionem huiuſmodi locum ſibi vendicare in
bonis confinatis, non autem in iſtis, quibus
nulla ſunt appoſita confinia; Quia placuit tri-
plex reſponſio. Prima quod in Inſtrumento
originali adſit ſpatium pro illorum appoſitio-
ne, de quibus in actu ſtipulationis non bene
recordabantur. Secunda quod ſatis fuerunt
demonſtrata per nominationes, & alias qua-
8 litates. Tertia quod cum dicta † promiſſio
bona eſſe propria &c. reſpiciat omnes donatio-
nes,

Digitized by Google

nes, & omnia, & ſingula in eis contenta, propterea etiam ad iſta ſupra donata bona referatur per *reg. l. iam hoc iure ff. de vulg. & pupill. cum concordan. Rota in Tiburtina Fideicommiſſi 27. Iunij 1640. coram Reuerendiſſ. D. Patriarcha Conſtantinopolitano*, maxime cum iſta generalis, & vniuer-
9 ſalis aſſertio † ſit geminata, & ob id apta comprehendere iſta prædia etiamſi aliàs non compræhenderentur, *Gabr. conſ. 20. lib. 2.* & talem geminationem conſiderauit *Rot. dec. 125. nu. 4. & dec. 300. n. 5. par. 1. rec.*

Nec obſeruandæ viſæ ſunt Dominis Teſtium depoſitiones, quia cum modo non agatur de promiſſione euictionis, dixerunt reuiueſcere omnes contra illas allatas exceptiones *in 1. & 2. deciſione* huius cauſæ, pro quarum confirmatione recedendo à poſtrema Domini reſponderunt.

Et ita deciſum vtraque parte Informante.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 13. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Promiſſio correſpectiua limitatur, ac reſtringitur ad limites contractus, cuius intuitu emanauit.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones inferentes correſpectiuitatem ſunt declaratiuæ, ac reſtrictiuæ.*
2 *Promiſſio correſpectiua non extenditur vltra factum promiſſum.*
3 *Dictiones correſpectiuæ habent etiam vim limitationis, vt id cui adijciuntur non ſit excedendum.*
4 *Subrogatio ex quibus inducatur?*
5 *Subrogatum debet totaliter regulari ab eo, in cuius locum ſubrogatur, illiuſque naturam in totum ſapere*
6 *Contractus vſurarius ex quo dici poſſit? & numer. 8.*
7 *Contractus vſurarius dici nequit attenta qualitate, & fama contrahentium.*
9 *Effectus ſine cauſa non datur.*
10 *Commodum remanere non debet ſublato grauamine.*
11 *Pro aſſecuratione Nauis poteſt aliquid paciſci. Declara nu. 13.*
12 *Hæc concluſio multos habet contradictores.*
14 Salicet. in l. petens num. 11. in fine C. dè pact. Bald. in l. 1. num. 33. C. de ſumma Trinit. & fid. Cathol. declarantur.

DECISIO LXXXI.

REVERENDISS. D. Pompeius Cornazanus Epiſcopus Parmenſis poſtquam nonnullis debitis per Eminentiſſimum Dominum Cardinalem Triuultium contractis fideiuſſor acceſſerat ſolutionem ſcutor. 16514. per eundem Dominum Cardinalem pluribus perſonis debitorum de anno 1634. in ſe ſuſcepit, & viceuerſa dictus Dominus Cardinalis ſoluere, & exburſare promiſit dicto Epiſcopo ſcuta 4000. quolibet anno, quæ primo in ſatisfactionem fructuum ad rationem ſex pro centenario, & anno, deinde in extinctionem ſortis principalis cedere deberent, cui promiſſioni Dominus Princeps Triuultius, necnon Blancardus, & Chioua Mediolanenſes Mercatores ſub obligatione Camerali fideiuſſores acceſſerunt, vt in Inſtrumento deſuper confecto. De menſe Aprilis anni 1635. dictus Epiſcopus inter alia donauit huiuſmodi creditum D. Ioanni Angelo Cornazano ſuo ex fratre nepoti, qui illud anno ſequenti permutauit cum alio D. Principis Ludouiſij facta hinc inde reciproca ceſſione, vt in Inſtrumentis in *Summ. Principis nu. 2. & 3.*

Secutis tum Romę, tum Mediolani multis ſolutionibus, nihilominus Procurator Principis anno 1640. coram A. C. inſtetit, obtinuitque decretum relaxationis mandati executiui, à quo cauſa appellationis in Rota introducta cum clauſula *ſi quid exequendum, &c.* fuit coram Reuerendiſs. D. meo Merlino bonæ mem. dubitatum. An huiuſmodi mandatum eſſet exequendum, & quoniam pro parte Cardinalis contra Principem obijciebatur defectus nullitatis, & integra ipſius ſatisfactio, quæ poterat infringi, ſeù conualidari ex intellectu modi, & promiſſionis ſecundum quam ſolui prædicti fructus à Cardinale debebantur. Idcircò Domini mandarunt, vt videretur, an fructus debeantur, & dubio à bon. mem. Merlino propoſito, illos deberi tantum vſque ad extinctionem debitorum reſponderunt. Ipſo tamen morte præuento, mihi vt deciſionem extenderem, fuit demandatum.

Moti fuerunt Domini ex ipſo Inſtrumento promiſſionis ſcut. 4000. tamquam correſpectiuæ fructibus, quos ſoluere dictus Epiſcopus tenebatur, adeout D. Cardinalis ad ſolutionē ſex pro centenario teneatur pro rata debitorū tantum extantium ſub vſuris, quæ ab Epiſcopo extinguenda remanebant. Idque colligi poſſe viſum fuit tam ex narratiua Inſtrumenti, ibi, *Dummodò D. Cardinalis ſoluere promittat fructus dd. ſcut. 16514. ad rationem ſex pro centenario ratione fructuum, quos D. Epiſcopus dictis creditoribus tenetur,* & ſic pro dictis fructibus, ac pro ſatisfactione partis ſortis Principalis tradat dicto D. Epiſcopo ſcuta 4000. quolibet anno ad effectum illa erogandi pro ſatisfactione dictorum fructuum, quàm ex diſpoſitiua, ibi, *Procurator dicti D. Cardinalis, & dicto nomine promiſit & ſe obligauit reſpectu grauaminis, & ponderis, quod ipſe Reuerendiſſ. D. Epiſcopus ſuſtinet in ſoluendo fructus dictorum debitorum accollatorum, vt ſupra realiter, & cum effectu ſoluere dicto D. Epiſcopo fructus ad rationem ſex pro centenario, & anno loco fructuum, quos dictus D. Epiſcopus vigore præſentis accollationis deinceps ſoluere tenetur, & in ſolutione dictorum fructuum continuare pro rata ſortis principalis non ſoluta &c.* Ex quibus inferētes ad promiſſionem correſpectiuam ratæ, & rationi fructuum per D. Epiſcopum ſoluendorum animaduertunt maximè illa verba, *Ratione fructuum quos Epiſcopus creditoribus tenetur &c.* Et rurſus reſpectu grauaminis, & ponderis, quod

dictus

dictus D. Epiſcopus ſubſtinet in ſoluendo di-
ctos fructus &c. Dictiones vero *ratione fructuū*,
1 *& reſpectu grauaminis*,† (vltra quod elaram in-
ferunt correſpectiuitatem) ſunt declaratiuæ,
& reſtrictiuæ *Gratian. diſcept. 627. num. 36. Rot. de-
ciſ. 37. numer.* 10. *par. 2. diuerſ.* itaut promiſſio D.
2 Cardinalis † declaretur, correſpectiuetur, &
reſtringatur tantum ad grauamen fructuum
per Epiſcopum ſoluendorum, vltrà quos non
ſit extendenda, cum eædem dictiones† etiam
3 vim habeant limitationis, vt id cui adijciun-
tur non ſit excedendum *Gratian. in loco precita-
to*, maximè cum adſint in caſu noſtro etiam
illa verba, *loco fructuum dictorum debitorum, quos
D. Epiſcopus ſoluere tenetur &c.* quæ ſubrogatio-
4 nem † in locum fructuum per Epiſcopum
ſoluendorum important, ex cumulat. per *Re-
buff. in l. locus 60. verſ aliquando dicimus ff. de verb.
ſignif.* Subrogatum verò debet totaliter regu-
5 lari † ab eo, in cuius locum ſubrogatur, illiuſ-
que naturam in totum ſapere. *l. Imperator §. vlt.
cum l. ſeq ff. de leg. 2. Rot. coram Greg. deciſ. 115. n. 3.
& in Mediolanen. Emphytenſis, ſeu Bonorum 15. A-
prilis anni prateriti, verſ. Non obſtat coram bon. me.
Merlino*, vndè fit quod D Epiſcopus dicta
ſcuta ſex pro debitis à ſeſe extinctis, & quo-
rum vſuris, & fructibus amplius non præne-
batur, conſequi nequear, cum aliàs non ad-
miſſo huiuſmodi intellectu, aliquam contra-
6 ctus iſte pateretur vſurariæ prauitatis labem,
quod dicendum non eſt *Teſtay. alleg. 3. nu. 2. Se-
raph. deciſ. 626. num. 3. Ciarlin. controu. 29. num. 75.*
inſpecta præſertim qualitate, † nobilitate, &
7 fama contrahentium *Io. Bapt. conſ. 74. n. 30. Ciar-
lin. d. controu. nu. 73.*
Quod autem non admiſſo huiuſmodi in-
tellectu contractus iſte eſſet illicitus † appare-
8 re dixerunt DD. quia promiſſio damni cor-
reſpectiui ſummam excederet ex notat. com-
muniter *per DD. in cap. ſalubriter de vſur. Felin.
in cap. venerabilis 6. num. 9. Dec. num. 14. de except.
Aretin. conſ. 151. num. 3. & conſ. 156. numer. 6. in fin.
verſ. vbi autem Aym. conſ. 189. numer. 7. Rot. deciſ. 7.
num. 1. deciſ. 211. num. 5. deciſ. 325. nu. 1. & dec. 362.
nu. 3. poſt 2. volum. conſ. Farin.* & in puncto ſimi-
lis contractus, *Nauarr. conſil. 12. de vſur.* & alias
9 daretur effectus † ſine cauſa contra *l. generaliter
ſancimus C. de Epiſcopis, & Clericis, & l non ſolum
ff. de excuſat. Tutor.* cum concordant, & rema-
10 neret adhuc commodum † ſublato grauami-
ne, quod pro cauſa ipſius commodi fuit con-
ſideratum contra *l. ſecūdum naturam ff. de reg. iur.
& l. cum qui vbi Bart. nu. 1. ff. de iur. iurand. Roman.
conſ. 417. num. 2. & 3. Gregor. deciſ. 161. num. 6.* Nec
contrahentes ſuſceptionem oneris ſolutionis,
ſed correſpectiuitatem damni, vt dictum eſt,
reſpexerunt.
Non obſtat, quod etiam non dato huiuſmo-
di intellectu adhuc contractus iſte poſſet ſub-
ſtineri exemplo fideiuſſionis, & aſſecurationis
11 nauis, & aliorum, pro quibus † poteſt aliquid
paciſci; quia quicquid ſit de veritate iſtius
12 concluſionis, † quæ multos habet contradi-
ctores: tamen dixerunt Domini iſtud proce-
13 dere † in aliquo vnica tantum vice præſtando
in quibus terminis loquuntur quam plurimi
Doctores, qui pro parte D. Epiſcopi, & D.
Principis Ludouiſij allegantur, non autem in
annuo fructu vltrà grauamen paſſum paciſcē-
do, vt eſt caſus noſter, hoc enim tanquam re-
dolens vſurariam prauitatem non eſt dicen-
dum.
Nec in contrarium vrgere viſæ ſunt Domi-
14 nis doctrinæ † *Salic. in l. petens num. 11. in fine,
C. de pact. & Bald. in l. 1 num. 33. C. de ſumma Trin.
& fid. Cathol.* quia illas eſſe intelligendas dixe-
runt vſque ad æquiualentiam grauaminis Epi-
ſcopi, & fructuum ab eo ſolutorum, ne ille ſit
in damno, non autem vltra dictam æquiua-
lentiam poſt extinctionem debitorum, quo
caſu ceſſat æqualitas conſiderata *per Salicet. &
Bald. & illorum ſequaces.*
Conſiderarunt inſuper Domini D. Epiſco-
pum per iſtum contractum meliorem effeciſ-
ſe, & tutiorem propriam conditionem acqui-
rendo pro ſua indemnitate obligationem D.
Principis Triuultij, & duorum Mercatorum,
ex quibus facilius reſponderunt, non deberi
dictos fructus, niſi vſque ad extinctionem de-
bitorum:
Et ita vtraque parte informante fuit reſo-
lutum &c.

RHEGINEN. SEV SALERNITANA BONORVM.

Veneris 13. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Datio inſolutum facta à detento in carcere eſt ipſo iure nulla, adeout clauſula Conſtituti, & Iuramentum in ea appoſitum, tanquam acceſſoria nihil operantur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula Conſtituti plenè probat poſſeſſionem conſti-
tuentis.*
2 *Datio inſolutum facta à Carcerato eſt ipſo Iure
nulla.*
3 *Præcipuè quando præceſſerunt proteſtationes.*
4 *Clauſula Conſtituti vti acceſſoria contractui nihil
operatur data illius inualiditate.*
5 *Metus tollens conſenſum à contractu principali, tol-
lit pariter conſenſum à Iuramento illi acceſſorio,
adeout illius abſolutio, nec minus eſt neceſſaria,
num. 6.*
7 *In carcere detineri dicitur, qui non eſt in plena li-
bertate, nec abire poteſt quo ſibi placet.*
8 *Carcer reputatur quilibet locus ex quo quis liberè
diſcedere non valet, & ex quibus dici valeat quem
in carcere detineri? nu. 9.*
10 *Carceratio quando fuit facta Iuris ordine non ſeruato
ſemper reputatur iniuſta, & ex quibus probetur iu-
ris ordinem non fuiſſe ſeruatum? n. 11. 12. & 13.
Decretum cadere debet in die cadentis citationis?
ibid. num. 11.
Obligatio quando non continet conſenſum vnica cita-
tione, & verſamur extra Tribunal A.C. tunc præ-
cedere debet ante decretum citatio ad viden. exten-
di formam Cameræ, ibid. nu. 12.*

Ante decretum relaxationis Executorialium praecedere debet aliud decretum, niſi infra tres, ibidem num.13.

14 *Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ, vti promulgatus à poteſtate laicali non ligat Clericum.*

DECISIO LXXXII.

FVIT reſolutum dandam eſſe manutentionem Ioanni Thomæ Mari, de cuius anteriori poſſeſſione conſtat ex inſtrumento dationis in ſolutum facto Principi Satriani, cum
1 clauſula *Conſtituti*, † quæ plenè probat poſſeſſionem conſtituentis, *Seraph.deciſ.1415.num.2. Ludouiſ.deciſ.491.num.10. Natt.conſ.439.n.3.lib.1. Ruin.conſ.169.nu.16.lib.1.*

Neque obſtat dicta datio in ſolutum, quia
2 cum fuerit facta, † dum ipſe Thomas ad inſtantiam eiuſdem Principis in carceribus detineretur fuit ipſo iure nulla, vt probat *Text.in l.qui in carcerem ff.quod metus cauſa, Natt.conſ.451. num.1. Roland.conſ.2.num.47. Afflict.deciſ.149.nu.2. Duran.deciſ.80.num.1, & deciſ.373. num.5. Rota in recent.deciſ.490.n.1.par.1.* & fuit dictum *in Neapolitana Domorum 13. May 1641. coram Eminentiſſ.D.Card.Veroſpio*, præcedentibus præſertim
3 proteſtationibus † per eundem Thomam factis *Rot.d.deciſ.490. num.3.& in dicta Neapolitana Domorum coram Eminentiſſ.Veroſpio.*

Adeout nec virtute clauſulæ *Conſtituti* potuerit transferri poſſeſſio, cum dicta clauſula,
4 tanquam † acceſſoria contractui data illius inualiditate nil potuerit operari, *Bart. in l.ſi rem aliquam ff.de acquir. poſſeſſ.* cum alijs per *Gratian. diſcept.217.nu.3.& 113.nu.71.& q.54.num.10.Pariſ.conſ.55.n.22.& ſeqq.lib.1.*

Nec releuat iuramentum in eodem con-
5 tractu appoſitum, quia metus, † qui conſenſum tollit à contractu principali, tollit pariter conſenſum à iuramento illi acceſſorio, vt in pluribus firmat *Farinacc. quaſt.35. num.9.& 10.*
6 vbi etiam quod neque † eſt neceſſaria illius abſolutio, *Rot.deciſ.205.num.3.poſt conſil.Farinac. lib.2.Duran.d.deciſ.373.n.5.*

Minùs releuat, quod Inſtrumentum fuerit celebratum in Cameris Superioribus Palatij Regiæ Audientiæ, quia cum non doceatur Ioannem Thomam fuiſſe in plena libertate, &
7 potentem abire, quo ſibi placeret, † etiamſi dictum inſtrumentum non celebraſſet, adhuc dicitur ad hunc effectum detineri carce-
8 ribus, cum carcer † in propoſito dicatur quilibet locus, ex quo quis liberè diſcedere non valet, *Burſatt.conſ.72.num.34.* cum alijs per *Farinacc.d.quaſt.35.num.5. Rot.deciſ.490.num.4.par.1. recent.* & tollitur difficultas ex lectura Inſtrumenti, quia Princeps promiſit ſtatim perfecto contractu illum liberare à carceribus, † ſignũ
9 euidens, quod eo tempore non erat liber *arg. text.in cap.ad diſſoluen.de diſponſ.impub. & ibi gloſſ. in verb.legitimè accuſari.*

Neque dicatur dicta procedere, quatenus carceratio ſit iniuſta, Thomę verò carcerationem fuiſſe iuſtam, quia carceratus fuit pro debito, de quo per Inſtrumentum publicum conſtabat, quia quicquid ſit de veritate, & realitate debiti, pro quo fuit carceratus, ſatis
10 eſt in propoſito carcerationem † fuiſſe factam iuris ordine non ſeruato, vt aduertit *Rot. deciſ.28.num.7.par.7.recent. Afflict.deciſ.149. num.1. Farinacc.dicta quaſt.35. numer.28. Duran.deciſ.80. num.8.*

11 Patet autem iuris ordinem ſeruatum non fuiſſe, † quia fuit proceſſum vigore litterarum executorialium nulliter relaxatarum, ſiue dicamus Iudicem proceſſiſſe vigore obligationis Cameralis, quia decretum non cecidit in die cadentis citationis, vt debuit ex allegatis *per Rot.deciſ.252.num.2.& deciſ.340. num.1.par.1. recentior.* Tum quia verſamur extra Tribunal
12 A.C. neque obligatio continet conſenſum vnica citatione, ideoque debuiſſet præcedere citatio ad videñ extendi formam Cameræ ex allegat.per *Zacch.de oblig.Camer. deciſ.34.num.3. & 4. Grat.diſcept.68. num.41.* & ante decretum
13 relaxationis † executorialium aliud decretum earum, niſi infra tres *Zacch. eod. tract. quaſt.36. numer.2.Rot.in Firmana Pecuniaria 1. Iunij 1615. coram bon.mem.Seleucien.& in alijs Deciſionibus allegatis per Zacch loco ſupra citato.*

Siue dicamus proceſſiſſe vigore Ritus Ma-
14 gnæ Curiæ Vicariæ, † qui vti promulgatus à poteſtate laicali non ligat Clericum, vt fuit plenè firmatum *in Baren. ſeu Neapolitana Pecuniaria 24.Maij 1641.coram R.P.D.meo Roias, & in Hidruntina Pecuniaria 26. eiuſdem anni coram Reuerendiſſ.D.meo Decano.*

Et ità vtraque, &c.

FIRMANA CENSVS.

Veneris 13. Iunii 1642.

ARGVMENTVM.

Cenſus, quando eſt impoſitus ſuper pluribus fundis ſequuta euictione alicuius ex dd. fundis tunc Dominus cenſus agere nequit pro reſtitutione ſortis, niſi vlterius probet partem remanentem non eſſe capacem totius cenſus. Promiſſio impoſitoris cenſus, quod fundus non eſt alteri obligatus non officit licet detegatur, quod ſit alteri obligatus niſi vlterius probetur creditores non ſolum habere anteriores hypotecas, ſed etiam tales, quæ cenſui durationi, ſeù creationi reſiſtant.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus quoties eſt impoſitus ſuper pluribus fundis ſequuta euictione rata partis fundorum adhuc Dominus cenſus agere nequit pro reſtitutione ſortis, niſi vlterius probet partem non euictam non eſſe capacem totius cenſus.*

2 *Cenſus euicta parte fundi cenſiti adhuc viget in parte non euicta, quæ illius capax eſt.*

3 *Promiſſio debitoris cenſus, quod fundus ſuper quo cenſus eſt impoſitus non eſt alteri obligatus non officit licet obligatus detegatur niſi probetur vlterius Creditores nedum habere hypotecas anteriores, ſed tales quæ durationi, ſeù venditioni cenſus reſiſtant.*

4 *Ratio eſt, quia tales promiſſiones intelligi debeant de obli-*

obligationibus, quæ poſsint præiudicare, & damnum inferre emptori cenſus.

5 *Promiſsio, quod fundus cenſitus ſit liber, vt talis verificetur ſufficit, quod ab anteriori hypoteca liberetur, licet tempore impoſitionis liber non extiterit.*

6 *Fundus cenſitus licet vendatur non per hoc dicitur peremptus, ſed tranſit in emptorem cum onere cenſus.*

7 *Creditor cenſus conſentiens venditioni fundi cenſiti hypotecam ſibi ſuper fundo competentem remittit.*

8 *Cenſus ſubſtinetur pro rata fundi non euicti, etiamſi dicta rata non ſit capax totius cenſus.*

9 *Cenſus eſt de ſui natura diuiduus.*

10 *Cenſus pro parte perire, & pro parte ſubſtineri poteſt.*

DECISIO LXXXIII.

POSTQVAM per ſententiam Vicarij Firmani confirmatam in ſecunda inſtantia
per Rotam Maceraten. hæredes q. Octauij Lutij condemnati fuiſſent pro florenis bis mille
ſortis principalis partis cenſus, de quo agitur
loco damnorum, & intereſſe prouenientium
ex euictione corporum, ſuper quibus erat impoſitus, & pro florenis 1186. pro fructibus
decurſis, & non ſolutis, dictæ ſententiæ de
partibus coram R.P.D. meo Decano confirmatæ in hoc ſacro Tribunali, cauſa appellationis mihi commiſſa, dubitaui, an conſtet
de tribus conformibus, quæ veniant exequendæ. Et Domini negatiuè reſponderunt, moti ex capite iniuſtitiæ ſententiarum, cum enim
cenſus, de quo agitur, fuerit impoſitus ſuper
tribus diſtinctis fundis, nempe in vocabulo
Bore delle Coſte, e Rocca Bianca, non ſuffecerat
probare per Sanctinum hodiernum Dominũ
1 cenſus euictionem alicuius ex illis, vel eorum
partis, niſi quoque probaſſet, vt tenebatur,
partem, quæ remanſerat, non fuiſſe totius
cenſus capacem, tanquam fundamentum ſuæ
intentionis, vt in ſimilibus terminis dixit *Rot.
dec. 350. num. 2. par. 1. rec. & in Romana cenſus 10.
Iunij* 1641. *coram R. P. D. meo Cerro*. Quia ni-
2 mirum cenſus adhuc viget in fundo, † ſeù eius
parte remanente, quæ illius eſt capax, vt tradit *Modern. de cenſib. par. 3. cap. 1. quæſt. 1. art. 2. n. 3.
Gratian. diſcept. 777. numer. 7. ac firmauit Rota in d.
Romana Cenſus coram R.P.D. meo Cerro §. Idemque in fine, & prius in alia Romana cenſus 2. Decembris 1639. coram Reuerendiſsimo D. meo Decano*

Neque Sanctinum creditorem cenſus Domini alio fundamento pro tuendis ſententijs,
& recuperanda ſorte allato, iuuari poſſe dixerunt ex promiſſione videlicet debitoris,
3 quod fundi, † ſuper quibus erat impoſitus, alteri non erant obligati, quamuis adfuiſſe hypotecas aliorum creditorum, poſtea fuerit
detectum: hoc enim tunc ſolùm procederet,
quando probaſſet illos creditores non tantùm
habere anteriores hypothecas, ſed etiam tales, quæ cenſus durationi, ſeù creationi reſiſtant, vt dixit *Rota in Romana cenſus 17. Aprilis
1600. coram Penia, quæ eſt deciſ. 56. impreſſ. poſt
Modern. de Cenſib. & in alia Romana Cenſus de Lutijs coram Cardinali Sacrato dec. ibid. impreſſ. 64.
poſt dictum tract. Gregory dec. 505. num. 4. & pluribus auctoritatibus firmat Add. ibi num. 10.* Cum
4 tales promiſsiones intelligantur † de obligationibus, quæ poſsint præiudicare, & damnum inferre emptori cenſus, vt tenuit *Rota in
Perusina hæreditatis 5. Aprilis* 1587. *coram Orano,
& in d. deciſ. 505. dicto num. 4. coram Greg. XV.* ſed
tantum abeſt, quod Sanctinus damnum aliquod ſibi illatum probauerit, quod imo pro
parte Lutiorum *in Summ. num.* 10. appareat per
teſtes, maiorem partem fundi *delle Coſte* hodie poſsideri ab hæredibus impoſitoris cenſus
à quibus etiam poſſidentur, vt eſt in confeſſo
apud partes, x. ſalmæ prædij *della Rocca Bianca*
quæ licèt vt aliàs dictum fuit in hac cauſa coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, non
eſſent totius cenſus capaces, tamen iuncta maiori parte fundi *delle Coſte* benè tales effici potuerunt, adiuncto præſertim alio fundo *Bore*,
cuius maior pars antea à Portia Braccona occaſione ſui crediti dotalis poſſeſſa, ipſa in alijs
bonis, vt ex publico inſtrumento *Summ. Lutiorum num.* 12. conſtat ſatisfacta ad dd. cenſus
impoſitoris hæredes redijt, atque ſufficit, fun-
5 dum † ab anteriori hypotheca liberatum fuiſſe, quantumuis de medio tempore impoſitionis cenſus liber non extitiſſet *iuxta tradita
per Cinc. de cenſib. par. 1. cap. 3. quæſt. 4. per totam
Duard. de cenſib. §. 1. quæſt. 5. num. 8. & arguit Rota
coram Greg. XV. deciſ. 295. num. 1. & ibi Add. nu. 5.
ac confirmatur in ſecunda deciſ. coram Reuerendiſsimo D. meo Decano in hac cauſa 3. Decembris 1635
verſ. 2. & multo magis.* Præterea dicta aſſertio, quod fundi cenſuati non eſſent alteri obligati, & hypothecati emanauit à venditore
cenſus, non autem ab authore illorum de Lutijs eius emptore, quibus propterea nullo pacto nocere debet.

Nec obſtat partem fundi *Bore* venditam
fuiſſe cuidam Amico forti, quia non per hoc
6 fundus dici poteſt peremptus, † ſed tranſijt in
emptorem cum ſuo onere cenſus *Rot. deciſ. 43
num. 4. par. 3. rec. & dec. 90. nu. 11. deciſ. 204. in fin.
& dec. 517. num. 1. & 2. impreſſ. poſt Cinc. de Cenſib.* cui quidem venditioni cum ipſe creditor
7 cenſus † conſenſerit, vt habetur *in Summario
Lutiorum num. 13.* ſibi, non alteri imputare debet, ſi hypothecam ipſi ſuper fundo competentem conſentiendo alienationi remiſit, vt
in ſimili dixit *Rota dec. 669. num. 2. par. 2. rec.*

Verùm prædictarum ſententiarum iniuſtitia nullo modo euitari poteſt cum condemnent ad reſtitutionem ſortis principalis totius
cenſus, cuius fundi, vt in confeſſo eſt apud
partes, adhuc non ſunt euicti pro rata, pro
8 qua ſaltem ſubſtinetur cenſus, † etiamſi dicta
rata non eſſet capax totius, vt probat *Conſtitutio Pij Quinti ſuper forma creandi cenſus Bullar. nou.
tom. 2. conſtit. 79. §. 8. fol. 208. & facit Rota deciſ. 66
num. 1. poſt Cinc. de cenſib. in prima impreſſ.* Cen-
9 ſus enim † eſt de ſui natura diuiduus, *vt ex extrauag. prima & ſecunda de empt. & vendit. vt ex
dicta Conſt. Pian. tradunt Nauar. in comment. de
vſur. gloſ. 12. num. 95. Boccac. de Cenſib. par. 1. nu. 13
Cinc. in ſimili tractatu quæſt. 110. num. 1. in vltima*

impreſſ. Taurinen. & propterea pro parte perire
10 & pro parte ſubſiſteri poteſt, vt firmauit *Rota in deciſ. 106. num. 1. poſt Cinc. de Cenſib. in prima impreſſ. & Card. Caualer. deciſ. 71. ſub num. 2. verſ. nam vltra.*

Vnde cum ex dictis cenſus adhuc ſubſiſteri poſſe viſus ſit, & conſequenter ſententiæ, ſortem reſtitui mandantes, depræhenſæ fuerint iniuſtæ, cauſa bis propoſita, Domini meritò illis executionem denegarunt vtraque parte informante &c.

BONONIEN. PRAEDII.

Luna 16. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio capi poteſt diebus feſtiuis, & pro contentis in ſententia executio fieri poteſt etiam die feriato.

SVMMARIVM.

1 *Dies omnis eſt iuridica niſi appareat feriata.*
2 *Allegans diem feriatam probare tenetur.*
3 *Poſſeſſio diebus feſtiuis capi poteſt.*
4 *Executio fieri permittitur etiam die feriato pro contentis in ſententia.*
5 *Vigore clauſulæ*, qui ad legitimam, *fieri poteſt ex integro noua executio, & expediri nouum mandatum de exequendo.*
6 *Sententia qualibet recipit interpretationem ab actis, & intelligitur prout de Iure.*
7 *Condemnatus in eo quis eſt cenſendus, in quo condemnari debet.*
8 *Stante preſertim clauſula*, omni meliori modo.

DECISIO LXXXIV.

PLACVERVNT Dominis fundaměta deciſionis in hac cauſa coram me ſub die 4. Aprilis proxime præteriti procedendum videlicet eſſe ad legitimam executionem mandati Rotalis contra Marchionem Fontanam relaxati pro lib. 34. mil. ad effectum reinueſtiendi pro rata lib. 25. mil. licèt in alia deciſione fuerit per errorem expreſſum pro rata lib. 17. mil. detractis tamen per quadriennium quolibet anno duobus pro centenario iuxta formam inſtrumenti inter Marchionem, & Ghellios celebrati de anno 1628.

Neque obſtare Dominis viſa eſt Marchionis prætenſio, quod executio facta fuerit die feriato, quia dixerunt de hoc non doceri, & contrarium apparere ex facto, vt dicitur in fine deciſionis, & quatenus non conſtaret adhuc contrarium præſumi, cum omnis dies ſit
1 iuridica, † niſi appareat feriata *l. omnes dies C. de*
2 *ferijs*, & qui illas allegat † probare debet *d. l. omnes dies vbi Bald. in princ. Rot. coram Ludou. deciſ. 140. num. 3.* & dato non conceſſo, quod fuerit feriata adhuc in executionem mandati Ro-
3 talis poſſeſſionem † feſtiuis diebus capi poſſe tradit *Feder. de Sen. conſ. 144. ad fin. verſ. & ea Burats. deciſ. 088. nu. 12.* quinimo pro re in ſenten-
4 tia † expreſſe contenta, vt in caſu, executionem fieri etiam die feriato permittitur *Guido pap. deciſ. 215. numer. 5. verſ. aut quærimus Butr. in cap. fin. de iudic. in princip. & num. 24. verſ. Fallit quinto.*

Minus obſtare Domini dixerunt, quod obijciebatur eſſe nullam, & inualidam mandati executionem, dum Rota declarauit eſſe faciendam ad effectum inueſtiendi pro rata, & cum detractione duorum pro centenario, de quibus ne verbum quidem in mandato Rotali. Nam placuerunt reſponſiones, quod ſatis ſit executionem cum nouo mandato nunc fieri cum vtraque qualitate, & eſt ratio, quia cum reſcriptum Sanctiſſimi emanauerit cum clau-
5 ſula. *Qui ad legitimam &c.* † pro ea non præſeruatur iam facta executio, ſed illi tacitè renunciatur, & denno, & ex integro fieri legitimè mandatur. Vnde praxis increbuit expediendi nouum mandatum de exequendo.

Vltra quod iſtæ qualitates in ſententia, & mandato Rotali nedum non excluduntur, ſed imò implicitè continentur, ac ſi eſſent expreſſæ cum de iure in eſſe debeant. Nam ſenten-
6 tia quælibet † ab actis recipit interpretationẽ, & intelligitur, prout de iure *c. dilectus de off. ordin. Rot. coram Gregor. dec. 74. num. 7.* Et quis cen-
7 ſendus eſt † in eo condemnatus, in quo condemnari debet *Cranett. conſ. 74. num. 9. Rot. dec. 74. coram Ludou. num. 8. & coram Burats. deciſ. 337. numer. 27.* vbi allegantur concordantes. Præſer-
8 tim † ſtante clauſula, *omni meliori modo Verall. dec. 91. num. 5. par. 1.*

Ex quibus DD. & alijs in deciſione allatis Marchione non informante ſepius intimato in deciſis perſtiterunt.

HISPALEN. IVRIS AMOVENDI CVRATOS.

Luna 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plenè firmatur conſtare ex pluribus de quaſi poſſeſſione Archiepiſcopi Hiſpalenſis amouendi Curatos ad nutum. Remotio in Curatis fieri poteſt ſine cauſa, neq; ad hoc repugnat diſpoſitio iuris communis, ac Sacri Concilij Tridentini, & declarantur quo caſu procedant Declarationes Sac. Congregationis Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio amouendi Curatos ad nutum ex quibus probetur Archiepiſcopo Hiſpalenſi competere? & num. 2. & 3.*
Teſtes examinati in cauſa ſtatut probant indiſtinctè contra omnes. ibid. num. 1.
4 *Citatio ad viden. iurare teſtes de ſtylo Hiſpaniarũ continetur ſub decreto Receptoris ſuper admiſſione ad informandum.*
5 *Amplia, vt nec etiam citatio ſit neceſſaria quamuis Receptor expreſsè mandet partes citari.*
6 *Negatiua probata remanet à teſtibus ſufficientem reddentibus rationem, quod ſcilicet ſi res aliter ſe habe-*

haberet id ipſi ſciuiſſent, vel audiuiſſent.
7 *Præcipuè ſi deponant de facto proprio.*
8 *Priuatio præſupponit habitum.*
9 *Curati amouibiles nullo modo poſſident, vel ſi aliquo modo poſſidere dicuntur iſta aliqualis poſſeſſio eſt limitata ad tempus donec remoueantur.* num. 10.
10 *Poſſeſſio ex lapſu temporis limitati non dicitur amplius poſſeſſio.*
11 *Curati amouibiles dicuntur præcario conſtituti.*
12 *Manutentio non datur precario poſſidenti contra eum à quo poſſidet.*
13 *Reintegratio competit ſpoliato.*
14 *Reintegratio ſeu remedium reſtitutorium non competit habenti beneficium amouibile, ſi remoueatur à deputante, ſecus verò ab extraneo.*
15 Roman. conſ. 356. ſub num. 6. Seraphin. deciſ. 950. num. 1. Bellamer. deciſ. 203. Caſſador. deciſ. 4. num. 2. & deciſ. 12. num. 9. de præben. *declarantur.*
16 *Cura reſidens penes Prælatum, exerceri poteſt per Vicarios amouibiles.*
17 Text. in cap. vnic. de Capell. Monachorum, *&* Concil. Trident. cap. 13. ſeſſ. 24. de reformat. *declarantur.*
18 *Remotio in Curatis fieri nequit ſine cauſa iuxta declarationem* Congregationis Concilij Trid. in vna Ferrarien. de anno 1629. *contra nu.* 19 *&* 20.
21 *Verba*, ad nutum, *liberam voluntatem important.*
22 *Dictio*, verò, *eſt aduerſatiua.*
23 Declaratio S. Congregationis Concilij in Ferrarien. de anno 1629. ſupra num. 18. *declaratur. num.* 24. 25. *& ſeqq.*
24 *Vicarius poteſt pro voluntate deputantis reuocari.*
26 *Quaſi poſſeſſio remouendi ad nutum probata per Teſtes cum requiſitis* gloſſ. in c. 1. de præſcript. in 6. *ſuffragatur nedum ad effectum manutentionis, ſed etiam in petitorio, etiam in materia contra Ius.*
27 *Statuto in limine fundationis nunquam derogatum cenſetur, niſi exprimatur.*
28 *Ex diuerſis non fit illatio.*
29 Declaratio S. Congregationis Concilij in Hiſpalen. de anno 1626. *declaratur.*

DECISIO LXXXV.

CVRATOS Hiſpalenſes non acquieſcentes deciſionibus coram me factis placuit tertio audire, hodieque propoſita cauſa tertio Domini ſteterunt in deciſis.

Conſtat enim multipliciter de quaſi poſſeſſione Eminentiſſimi Cardinalis Archiepiſcopi circa ius remouendi dictos Curatos ad nu-
1 tum, † non ſolum ex teſtibus in hac cauſa,
verùm etiam ex alijs contra alias perſonas examinatis, qui cum deponant ſuper ſtatu rei, faciunt propterea probationem in præſenti *ad text. in l. ingenuum. ff. de ſtat. Homin. Gregor. deciſ.* 498 *num* 9. *cum alijs allegatis in prima huius cauſæ deciſione ſub die* 20. *Aprilis* 1640. Tum ex manda-
2 tis de manutenendo † primo à Prouiſore, al-
tero à Nuncio relaxatis, *Caualer. deciſ.* 217. *&*
3 501. *num.* 1. tum ex tribus † ſententijs in iudi-
catum tranſactis, vt dixit *Rot. coram Remboldo in Calaguritana proceſſionum* 15. *Aprilis* 1622. *&* 9. *Iunij* 1623. & nouiſſimè *in Vicen. Canonicatus* 16. *Iunij* 1642. *coram R.P.D. meo Ghiſlerio.*

Non obſtat quod hodie contra teſtes denuò replicabatur, nèpè illos eſſe examinatos abſque citatione. Nam vt in præterita dicebatur, obiectum ceſſat ex facto, ſtante decre-
4 to receptoris † ſuper admiſſione partium ad
informandum Curatis intimato cum prefixione termini ſex dierum *proc. fol.* 379. quod de ſtylo illarũ partium continet clauſulam citationis ad videndum iurare teſtes, vt firmauit *Rota deciſ.* 686. *num.* 4. *& deciſ.* 611. *num* 6. *&* 7. *p.* 1. *rec. Buratt. deciſ.* 304. *nu.* 2. *&* 3. vbi quod nec re-
5 quiritur citatio † etiamſi receptor expreſsè
mandaſſet partes citari, & fuit dictum in *Toletana decimarum de la Solana* §. *quæ ab Eccleſia* 22. *Aprilis* 1641. *coram R.P.D. meo Bichio.*

Corruit pariter ex facto quod dicitur in eorum depoſitionibus non exprimi qualitatem remotionis ſine cauſa, cum contrarium appareat ex eorum lectura *proc. fol.* 380. *vſque ad fol.* 440. & refert etiam 2. *deciſ. ſub die* 21. *Iun.* 1641.
6 §. *& quoad examen*, cum ſufficiẽti ratione, † quod
ſi res aliter ſe haberet, id ipſi ſciuiſſent, & vidiſſent, qui eſt verus modus probandi negatiuam *ex trad. per Alex. conſ.* 136. *num.* 10. *lib.* 1. *cum alijs per Farinac. de teſtibus quæſt* 65. *numer.* 228. *&*
7 229. præſertim cum multi deponant † de fa-
cto proprio *ex allegat. per eundem vbi ſupra numer.* 239.

Neque verò pro manutentione Curatis danda Dominis releuare viſa eſt poſſeſſio, quàm ex remotione informantes pro Curatis
8 deducebant ex regula, quod priuatio † præſup-
ponat habitum, vt in propoſito dixit *Rota in Bonon. Portoni* 17. *Decembris* 1607. *coram Marcomontio relata per Marcheſ. de commiſſ. par.* 1. *fol.* 978 *arg. tex. in l. decem ff. de verb. oblig. cum alijs ibi alleg.* Quia reſponſionem ſubminiſtrat *prima deciſio huius cauſæ in* §. *& quod habenti*, vbi firmatur,
9 quod iſti Curati amouibiles, † vel nullo mo-
do poſſident, *ſecundum Gambar. de off. legat. in reſer. benef. num.* 12. vel ſi aliquo modo poſſidere
10 dicantur, † iſta aliqualis poſſeſſio eſt limitata
ad tempus, ſcilicet donec remoueantur, vt tradit *Garz. de benef. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 87. Vnde
10 illo elapſo † non dicitur amplius poſſeſſio ex
natura temporis limitati *l. Imperator ff. de poſtul. l. ſtatu liberi* §. *ſtichum ff. de leg.* 2. *cum alijs alleg. in d. prima deciſ.* & benè in propoſito arguit *Rota coram Remboldo in Romana Capellania ad Scalas Sanctas* 8. *Nouembris* 1624. Imò cum dicti Cu-
11 rati † dicantur præcario conſtituti, vt *poſt Bero. in cap. cum ſine multa num.* 10. *circa med. de arbitr. firmat ſecunda deciſ. in* §. *& ratio eſt, verſ. & iſti* nulla poteſt eis aduerſus Archiepiſcopum deputantem competere manutentio; cum cer-
12 tum ſit † præcario poſſidentem contra eum,
à quo poſſidet non eſſe manutenendum, vt eſt *text. clarus in l.* 1. *in princ. &* §. *final. ff. vti poſſid.*

Minus releuant teſtes aliàs dati in præterita poſitione *Sum. num.* 20. ex quibus firmari aſſerebat quaſi poſſeſſionem Curatorum, quoad ius, ne remoueantur abſque cauſa ex eo, quia quando fuerunt aliàs remoti reclamarunt, &

 fuerunt

fuerunt reintegrati ad curam, quia illos Rota, vtpotè examinatos lite in hoc Tribunali pendente ſine citatione, & abſque iuriſdictione minimè voluit attendere.

Sententia verò reintegratoria vnius Curati ad curam data *in veteri Sum. num. 22.* nullam vim faciebat. Quia Curatus ille non fuerat remotus ab Archiepiſcopo, ſed ſpoliatus à Beneficiatis, & Capellanis, vt patet ex eiuſdem
13 lectura; vnde meritò potuit petere † reintegrationem *ex trad. per Rot. deciſ. 1. de reſtit. ſpol. in antiq.* vbi expreſsè firmatur, quod habenti adminiſtrationem, ſeu Prioratum amouibi-
14 lem † nullum competat remedium reſtitutorium, ſi remoueatur per Abbatem deputantem, ſecus verò ſi ab extraneò *ad text. in l. qui præcario, ff. de præcario,* & facit *text. in d. l. 1. §. fin. ff. vti poſſid.*

Auctoritates Romani conſ. 356. ſub num. 6. Seraph. deciſ. 950. num. 1. Bellam. deciſ. 203. Caſſad. deciſ. 4.
15 *num. 2. & deciſ. 12. numer. 9. de præben.* † quæ in ſubſtantia nihil aliud probant, quàm quod regulariter ſtatus beneficij Curati eſt perpetuitatis, admittebantur; non tamen per hoc tolli
16 dicebatur, quin cura, † quæ reſidet penes Prælatum poſſit exerceri per Vicarios amouibiles, vt tenuit expreſsè *gloſſ. in Clem. frequens in verb. ad menſam de exceſſ. Prælat. & ibi Abb. nu. 17. circa med. Vital num. 82. & 91. Imol. num. 16. Rota deciſ. 2. num. 2. de exceſſ. Prælat. in nouis, Biſignet. deciſ. 21. num. 2. de præben. Gregor. deciſ. 370 num. 6. & in rec. deciſ. 5. numer. 7. & 8. par. 7. poſt Rebuff. Oied. Garz. Azor. Corn. Butr. Gemin. Hoſtien. Anchar. & alios in præterita cumulatos §. & quod animarum cura.*

Quibus ſanè nec *text. in cap. vnico de Capell. Monach.* nec *textus Concil. Trident. in cap. 13. ſeſſ. 24. de reform.* pro perpetuitate Curatorum adducti repugnant; nam quoad *textum in cap. vnico*
17 ſatisfacit † *deciſ. Canal. 350. num. 4. & 389. num. 3. ad text. verò Concilij* plenè *dicta ſecund. deciſ. in §. circa ſecundum cum pluribus ſeqq.* quæ reſponſioſiones breuitatis cauſa omittuntur.

Præſertim cum hodie Curati tacitè admiſſa concluſione circa amouibilitatem, ad duo potiſſimum recurrere denuò viderentur, nēpè
18 ad illud, quod remotio † ſaltem fieri non poſſit ſine cauſa innixi potiſſimum *Declarationi Sac. Congregationis Concilij in vna Ferrarien. de anno* 1629. quam ſolam hodie de nouo afferebant; alterum, quod in præſenti caſu remotio facta fuerit ex odio, vel indignatione, ſed neutrum releuare viſum eſt.

19 Etenim quod Vicarij amouibiles in † Curatis remoueri poſſint ad nutum etiam abſque cauſa firmarunt Domini in præterita deciſione *ex Bero. in cap. non ſine multa nu. 10. de arbitrar. Innoc. Hoſtien. Io. Andr. Butr. Imol. Zabar. Anchar. in cap. cum non ignares de præben. locis ibidem alleg. poſt Butr. conſ. 51. num. 3. & 6.* vbi amouibilitatē hanc ad nutum Curatis Eccleſijs conducibilem aduertit *Coccin. deciſ. 18. num. 13. Corn. conſ. 262. num. 45. & 46. lib. 3.* Prædictaque concluſio
20 roborata fuit † non ſolùm rationibus, quibus nunc nihil pro parte Curatorum reſpōdetur, ſed etiam auctoritate eiuſdemmet *Sacræ Congregationis Cōcilij in vna Ciuitaten. relata per Garz. par. 1. cap. 2. nu. 94. in additionibus,* in qua expreſsè cenſuit Vicarios à Capitulo ad exercitium curæ deputatos remoueri poſſe ad nutum ipſius Capituli, ab Ordinario verò nonniſi ex
21 cauſa: pōderando igitur verba *ad nutum,* † quę liberam voluntatem important *ex allegat. per*
22 *Garz. par. 1. cap. 2. nu. 57.* & dictionem *verò* † quæ eſt aduerſatiua *ex Surd. conſil. 315. num. 1.* neceſſario innuit Capitulum deputans poſſe remouere ſine cauſa.

Non obſtat autem allegata Sacræ Congre-
23 gationis Concilij *Declaratio in dicta* † *Ferrarien.* Nam licet in ea cenſuerit Capellanos amouibiles remoueri poſſe ſine cauſa: non inde tamen aliquid contra concluſionem in præſenti caſu firmatam inferri poteſt: Quia vltra quod ipſa Congregatio id totum arbitrio, & prudentiæ Ordinarij remittit, termini ſunt longè diſpares. Nam ibi non conſtabat, quod ij Capellani eſſent amouibiles ad nutum ipſius Epiſcopi, aut ab Epiſcopo deputati per viam ſimplicis licentiæ de exercēdo nomine ipſius Epiſcopi, & ſic tanquam Vicarij, *vnde intret illud Franc. in cap. 1. numer. 3. de offic. Vicar. lib. 6.*
24 aſſerentis † generale eſſe in omnibus, quod quiſque ſuum Vicarium pro ſua voluntate reuocare poſſit *ex Bald. in l. ſolet §. ſicut ff. de offic. proconſul.* Neque eo caſu deputatio erat facta ratione curæ animarum ipſi Epiſcopo in-
25 cumbentis, † quo caſu remotionem ad nutū admiſit *Rot. d. deciſ. 2. de exceſſ. Prælator. in nou.* & amouibilitatem hanc Curatis Eccleſijs conducibilem aduertit *Butr. loco ſupra citato.* Neq;
26 eo caſu docebatur † de quaſi poſſeſſione remouendi ad nutum ſine cauſa, prout fit in præſenti caſu, cum requiſitis *per gloſſ. in cap. 1. de præſcript. in 6.* quæ ſuffragatur non ſolum ad effectum manutentionis, ſed & in petitorio etiam in materia contra ius, *vt ex Abb. in cap. cum veniſſent num. 8. de inſtit. Rot. deciſ. 685. n. 8 par. 1. rec.* firmatum fuit *in prima deciſ. §. immo talis.* Nec aderat ſtatutum in limine funda-
27 tionis † de quo fusè pariter *in prima deciſ. §. ſecundo attento,* cui nunquam cenſetur derogatū, niſi exprimatur *Anchar. conſ. 20. Barb. conſ. 33. num. 23. vol. 2.* qua terminorum ſtante diſparitate dicta reſolutio non applicatur, ſed intrat
28 concluſio, quod ex diuerſis † non fit illatio *vulg. l. Papinianus ff. de minor. l. neque natales C. de probat.*

Sicuti etiam altera declaratio *in vna Hiſpa-*
29 *de anno* 1626. † non ita vniuerſaliter procedit, vti aliàs ſupponebatur, ſed in caſu ſpeciali Monialium, vt videre eſt *ex hodierno Summar. Curatorum nu. 20.* & aduertit *ſecunda deciſio §. vti nec obſtat.* Multa enim conſiderari poſſunt in conuenientia ſi permittatur Monialibus remotio Confeſſariorum, ſeu Curatorū ad earum libitum, quæ minimè locum habent in Archiepiſcopo, cui cura principaliter incumbat animarum.

Demùm non obſtat repetitus prętextus indignationis, quia omiſſis cæteris reſponſionibus, ne denuò in volumen creſcat deciſio: eſto, Cardinalis remouerit Curatos indignatione

tione

Digitized by Google

tione motus, quod concordiam impugnauerint, ſatis iuſtam reddi illius indignationem, dicebant Domini ex præſumptione, quæ pro iuſtitia concordiæ militabat. Proindeque prætextum hunc Curatis non ſuffragari.

Et ideò meritò ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte informante, &c.

MEDIOLANEN. CIMILIARCATVS.

Lunæ 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ad probandam vnionem denegari nequit. Epiſcopus poteſt de conſenſu Capituli beneficia vnire, illaque ſupprimere, illorumque fructus maſſæ diſtributionum applicare, & declaratur *Concilium Tridentinum cap. 15 ſeſſ. 24. de reformat. Regula 13. Cancellariæ*, quas vniones fieri permittat?

SVMMARIVM.

1 *Cauſa vnionis ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana.*

2 *Remiſſoria in prophanis non ſolet denegari data articulorum releuantia abſque fumo.*

3 *Et ſufficit releuantia vnius articuli.*

4 *Rota non ſolet eſſe rigoroſa in concedendis remiſſorijs cum ſufficiat articulos aliquo modo directè, vel indirectè facere ad cauſam.*

5 *Epiſcopus legitima de cauſa cum conſenſu Capituli poteſt de iure communi vnire beneficia.*

6 *Et illa ſupprimere, illorumque fructus maſſæ diſtributionum applicare.*

7 *Conſenſus Capituli vnioni, ſiue ſuppreſſioni beneficiorum videtur præſtitus in cauſa propria, & ad propriam vtilitatem.*

8 *Declara non procedere, quando vnio non tendit principaliter ad fauorem totius Capituli, ſed Canonicorum inſeruientium non vt vniuerſi ſunt, ſed vt ſinguli, quo caſu intereſſe non eſt principale, ſed ſecundarium, & poteſt Capitulum interponere authoritatem.*

9 Concilium Tridentinum cap. 15. ſeſſ. 24. de reformat. *in caſu tenuitatis præbendarum, quam facultatem Epiſcopo tribuat?*

10 *Cimiliarcatus nullum habet onus præciſæ reſidentiæ in Eccleſia.*

11 *Diſpoſitio iuris communis ne lædatur quantominus fieri poteſt curandum eſt.*

12 *Ordinarij poteſtas in non expreſſis illæſa remanet.*

13 *Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum excipit vnionem, & ſuppreſſionem factam in augmentum cultus diuini quale eſt augmentum diſtributionum, quod tendit in augmentum cultus diuini.*

14 *Item excipit vnionem, & ſuppreſſionem factam authoritate Concilij.*

15 *Valor verus non probatur ex narratiua emiſſa in litteris Apoſtolicis reſeruationis penſionis cum ad effectum imponendæ penſionis ſoleat aliquando in maiori ſumma exprimi.*

16 *Erralis expreſſio non releuat ad effectum excludendi tenuitatem pro validitate vnionis.*

17 *Menſa Capitularis ſumitur pro reſidentiali, & ſunt ſynonima.*

DECISIO LXXXVI.

DVM quæreretur, cui eſſet dandum mandatum de manutendo in poſſeſſione Cimiliarcatus, de quo agitur, Iulio ne Maſchero prouiſo ab ordinario, an verò Capitulo Mediolanen. quod eiuſdem tanquam de anno 1601. vniti Maſſę diſtributionum poſſeſſionem acceperat placuit DD. vt videretur de bono iure, ſuper quo cæpta diſputatione, cum magna vis pro parte Capituli fieret in tenuitate præbendarum, ac diſtributionum, & quod in Eccleſia Mediolaneñ nulla adſit menſa communis capitularis, ſed ſola maſſa diſtributionum, ideoque validè fieri potuerit vnio præfata, & hæc pro parte Iulij, vel controuerterentur, vel tanquam irreleuantia reijcerentur fuit ordinatum, vt diſputaretur dubium ſuper remiſsoria, quo hodiè poſito DD. pro illius conceſſione reſponderunt.

Nam redacta diſputatione ad bonum ius, &
1 ſic ad validitatem vnionis † ad effectum remiſſoriæ dicimur verſari in cauſa profana, *Seraph. dec. 1355. num. 9. Caualer. dec. 472. numer. 4. Bellam. dec. 616. Add. ad Gregor. dec. 174. numer. 6. Gonzal. ad reg. 8. §. ſecundo prohem. num. 67.* in pro-
2 fanis autem † data articulorum releuantia remiſſoria non ſolet denegari etiam abſque fumo *Caputaq. dec. 68. par. 3. Caſ. de Graſſ. dec. 1. n. 10. de dilat. Rot. in recent. deciſ. 347. num. 1. par. 1. Greg. deciſ. 124. num. 1. & 403. num. 3.* immò vnius ar-
3 ticuli releuantiam † ſufficere tradit *Buratt. deciſ. 246. num. 10. Gregor. dec. 124. num. 3. & 403. n. 6. Rot. in recent. deciſ. 677. num. 1 par. 1. & dec. 661 n. 4. par. 2. Seraph. deciſ. 1364. num. 3. Caualer. deciſ. 59.*
4 *num. 1. & 232. num. 1. & 2.* Vbi etiam dicitur, quod Rota † non ſolet eſſe rigoroſa in concedendis remiſſorijs, cum ſufficiat articulos aliquo modo directè, vel indirectè facere ad cauſam, & qualitercumque etiam leuiter adminiculari ſecundum *Bald. in cap. licet cauſam numer. 33. verſ. dicitur tamen & probat.*

Releuantia verò articulorum non leuis eſſe Dominis viſa eſt continent enim in ſubſtantia quod de tempore præſertim factæ vnionis prębendæ, & diſtributiones eſſent adeò tenues vt ſubſtinendo decenti Canonicorum gradui, pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficerent, quodque in Eccleſia Mediolanen. nulla adeſt menſa Capitularis, ſed ſola maſſa diſtributionum pro ſolis interreſſentibus, & quod ideò ea, quæ paſſim dicitur menſa Capitularis intelligatur de iſta dumtaxat maſſa diſtributionum.

Hæc autem ſi probentur benè inſerri poterit ad vnionis, ſeù ſuppreſſionis validitatem, tam inſpecto iure communi, quam inſpectis terminis Concilij, nam certum eſt Epiſcopum
5 legitima de cauſa † cum conſenſu Capituli poſſe de iure communi vnire beneficia *ad tex. in cap. ſicut vnire de exceſſ. Prælat. & ibi Abb. num. 2.*
6 ſeù illa etiam ſupprimere, † illorumque fructus Maſſæ diſtributionum Capituli applicare *ut trad. per DD. in cap. cum acceſſiſſent, & ibi Abb. ſub num. 5. verſ. ſi bona eorum ſunt Imol. ſub num. 5. verſ.*

Digitized by Google

verſ.Si bona eorum ſunt Imol.ſub numer.4. col.3. &
alij communiter *de conſtit. Oldr.conſ.*182. *Azzor.
inſtit.moral.par.2.lib.6.cap.30.quæſt.*11.*&* 12.*Garz.
de benef.cap.*1.*par.*12.*num.*1.*&* 2. *Lotter.de re benef.
lib* 1.*quæſt.*28. *numer.* 80. *Barboſ. de offic. & poteſt
Epiſc.alleg.*57.*num.*9.*Rot.coram Gregor. deciſ.*483.
*vbi adden.num.*8.

Neque poterit huiuſmodi conſenſus Capi-
tuli impugnari, ex eo quod videatur præſtitus
7 in † cauſa propria, & ad propriam vtilitatem
*arg.text in Clem.*2.§.*Quod ſi Epiſcopus, & ibi gloſ.*
8 *de reb.Eccleſ.non alien.* Nam vnio, † & applica-
tio reddituum hoc caſu non tendit principali-
ter ad fauorem totius Capituli, ſed Canonico-
rum inſeruien., non vt vniuerſi ſunt, ſed vt ſin-
guli, quo caſu intereſſe non eſt principale, ſed
ſecundarium, & proinde non conſiderabile
ad hunc effectum, vndè poteſt Capitulũ ſuam
interponere auctoritatem, nec habet locum
*d.Clem.vt benè per Rot.dec.*133.*num.*6.*&* 8. *par.* 2.
*diuerſ.Imol.in Clem.fin.num.*14.*in fin. verſ. Si verò
debeat de reb.Eccleſ.non alien.Felin.in d.cap.cum ac-
ceſſiſſent num.*22.*& ibi Imol. ſub num.*4.*col.*3. *verſ.
Si verò bona de conſtit.*& faciunt *in ſimil. Seraphin.
dec.*1003.*num.*7.*Rot.dec.*710.*nu.*2. *par.*1. *recentior.
Add.ad Greg.dec* 473.*num.*23.

Non obſtat *text.Concil.Trident.cap.*15. *ſeſſ.*24.
9 *de reform.*, † ex quo prætendunt informantes
pro Iulio ſublatam eſſe facultatem Epiſcopo
ſupprimendi de iure communi, quia aduerte-
bant DD. Concilium in caſu tenuitatis præ-
bendarum, & diſtributionum duo diſponere.
Primum quod liceat Epiſcopo cum conſenſu
Capituli vnire beneficia ſimplicia præbendis.
Secundum quod ſi hac ratione prouideri non
poſſit, dat facultatem ſupprimendi aliquos ex
Canonicatibus, quorum fructus reliquorum
diſtributionibus applicentur, dummodo ta-
men tot ſuperſint, qui diuino cultui celebran-
do reſpondere poſſint, non tamen inferri po-
teſt per hoc, quod fuerit ſublata poteſtas ſup-
primendi officium in Eccleſiam nullum ha-
10 bens onus præciſæ reſidentiæ, † quale eſt Ci-
11 liarcatus, & hoc vt quanto minùs † fieri po-
teſt, iuris communis diſpoſitio lædatur ſecun-
dum *Nauarr.conſ.*24.*num.*3.*de priuil.Gonzal ſuper
regul.*8.§.*Quinto num.*6. *&* 8.*Sanchez ſuper præcep.
decalog.lib.*7.*cap.*29. *num.*187. vbi quod poteſtas
12 Ordinarij in non expreſſis † illæta remanſit,&
faciunt tradita *per Rot.dec.*199.*nu.*5.*verſ.Et quam-
uis, & deciſ.*331 *num.*1.*part.*2.*& deciſ.*798.*par.*1.
diuerſ.

Nec releuat ſi dicatur vnionem hanc, ſeù
applicationem irritari *per regulam* 13.*Cancellariæ*
13 quia primo † excipit vnionem, & ſuppreſſio-
nem factam in augumentum cultus diuini
qualis eſt iſta, quia augumentum diſtributio-
num tendit in augumentum cultus diuini, vt
diſponitur *in cap.*1.*de Cleric.non reſid. in* 6. *tradit
Pariſ.conſ.*39.*num.*1.*& ſeq. libr.*4. *Monet. de teſtib.
par.*1.*quæſt.*5.*num.*35.*& quæſt.* 10. *num.*12. & pro-
bat *Sac.Concil.cap.*10.*ſeſſ.*21.*de reform. Canal. de-*
14 *ciſ.*449.*num.*2. Secundo excipit † vnionem, &
ſuppreſſionem factã auctoritate Concilij, qua-
lis videtur iſta ex *tradit.per Garz.d.par.*12. *cap.*2.
*num.*171.*&* 176.*Barboſ.de off.Epiſc.alleg.*66.*n.*33.
*& de iure Eccleſiaſtico vniuerſo lib.*1.*cap.*32.*num.*1.
*& de Canon.dignit c.*42.*num.*11.*in fin.verſ. vbi ve-
rò Canal.dec.*479.*num.*3.*& Ricc.in prax. part.*1. *re-
ſol.*169.*num.*1.& alias declarauit *Sac.Congregatio
in vna Ampurien.*28.*Aprilis* 1594.

Nec obſtant viſitationes, quę pro Iulio dan-
tur, ex quibus probato redditu Capituli vult
inferre ad præbendarum introitum, quia vltrà
quod multa per Capitulum prætenſis iuribus
opponuntur, & plura aſſeruntur eſſe onera de-
ducenda imò ex ipſis viſitationibus apparere
aliquas præbendas eſſe modiciſſimi valoris:
adhuc ſuppoſita dicta quantitate reddituum
Canonici non haberent, niſi annua ſcuta 250.
circiter, & tamen articulatur longè maiori
redditu Canonicos pro congrua ſubſtentatio-
ne in ea Ciuitate indigere.

Ex quo etiam patet reſponſio ad expreſſio-
nes factas in prouiſionibus Apoſtolicis cum
reſeruatione penſionum. Vltrà quod narrati-
15 uæ ibi emiſſæ non probant verum valorem, †
cum ad effectum imponendi penſiones ſoleat
aliquando valor in maiori ſumma exprimi,
vt aduertit *Pariſ. de conſid. quæſt.*41. & ideò talis
16 expreſſio † non releuat ad effectum exclu-
dendi tenuitatem pro validitate vnionis requi-
ſitum, vt fuit dictum in *Lucana vnionionis* 14.
Iulij 1641.*coram R.P.D.meo Ghiſilerio.*

Vti nec obſtat, quod in multis actibus, & ſi-
ganter in vnione, de qua agitur fuerit facta
mentio menſæ Capitularis, quia non ideò ex-
17 cluditur, quod menſa Capitularis † ſumatur
pro reſidentiali, & ſinonima ſint, prout conti-
netur in articulis, nec contrarium firmat *de-
ciſ.*396.*nu.*5.*par.*1.*recentior.ſi bene aduertatur.*

Et hæc pro conceſſione remiſſoriæ, quæ
etiam in dubio concedi ſolet conſiderabant
DD.pleniùs alias diſcutienda cum factæ erunt
probationes, & ità reſolutum vtraque parte
informante &c.

CALVEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 23. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Gratioſè ſubrogato, quibus concurrentibus non
ſit deneganda immiſſio? Epiſcopus vt gaudeat
alternatiua non ſufficit illius acceptatio, ſed re-
quiritur, quod tempore vacationis reſideat, &
talis probatio facienda eſt à fundante ſe in al-
ternatiua, ſiue actor ſit, ſiue reus.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ habent executionem paratam.*
3 *Gratioſè ſubrogato non eſt deneganda immiſſio pro-
bato clericatu obitu defuncti in poſſeſſione beneficij,
ac reſeruatione.*
4 *Subrogatio gratioſa expedita ad partes habet viam
executiuam.*
5 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordi-
narij.*
6 *Obitus Beneficiati in poſſeſſione beneficij ſufficienter
probatus remanet ex teſtibus.*

7 Item

7 *Item probatur ex confeſſione partis venientis ex eadem vacatione.*

8 *Menſis Octobris eſt reſeruatus, quia in regula 9. legitur inter octo reſeruatos Sedi Apoſtolicæ.*

9 *Reſeruatio ratione menſis dicitur notoria, quando menſis expreſſe eſt inter reſeruatos.*

10 *Menſis Apoſtolicus ſtante acceptatione alternatiuæ euadit quandoque Ordinarius.*

11 *Declara ſolam acceptationem non ſufficere, niſi etiam probetur, quod Epiſcopus de eo tempore reſideret.*

12 *Et hæc probatio facienda eſt per fundantem in alternatiua, ſiue actor ſit, ſiue reus.*

13 *Epiſcopus, vt alternatiuæ priuilegio careat ſufficit, quod initio menſis ſit abſens.*

14 *Epiſcopus non gaudet alternatiua, quando imminente vacatione propter infirmitatem beneficiati redit ad Diœceſim, eoque defuncto recedit.*

15 *Clauſula*, quam, & quas *vna cum toto negotio principali operatur, vt illius vigore poſſit deduci quodcumque aliud remedium ſuper eodem beneficio, & quæ de nouo deducuntur ſunt de per ſe principaliter. & tanquam ex noua commiſſione.*

16 *Subrogatio gratioſa, quando non eſt ad partes expedita, tunc pro illius executione neceſſe eſt, quod producantur litteræ principales.*

17 *Iuriſdictio tribuitur ex commiſſione continente clauſulam*, quam, & quas.

18 *Rotæ Auditor vigore Clementinæ Auditor de Reſcript., nedum ſuccedit loco Ordinarij, ſed etiam adimplet munus cuiuſcumque executoris.*

19 *Immiſſionem petens fatetur ſe non poſſidere.*

20 *Verbis ſententiæ non creditur, niſi ex actis iuſtificentur.*

21 *Clauſula*, Dummodò intruſus non ſis *in ſubrogatione intelligitur de vero intruſo abſque vllo prorſus titulo.*

22 *Gratiæ diuerſæ, quando non ſunt contrariæ, & incompatibiles, vna electa non præcluditur via alteri.*

DECISIO LXXXVII.

PAROCHIALEM Eccleſiam S. Georgij Caſalis Pignatarij per obitum Iacobi de menſe Octobris 1639. vacantem, vti reſeruatam vigore regulæ nonæ impetrauit à Sede Apoſtolica Ioannes Todiſcus, duaſque deſuper expediri curauit gratias. Breue ſcilicèt de capien. poſſeſſione nomine Cameræ, & ſubrogationem gratioſam ad partes in ius, & poſſeſſionem dicti Iacobi ſuper executione primæ latam per Archiepiſcopum Capuanum ſententiam ſubſequuta eſt altera reuocatoria ad fauorem Nicolai prouiſi ab Ordinario: ab hac commiſſa per appellationem cauſa in Rota egit Ioannes vigore gratioſæ ſubrogationis, obtinuitque coram bon. mem. Pirouano ſententiam ſuper immiſſione, quia vero Signatura per Nicolaum adita reſcripſit cum clauſula *partito litteris arbitrio Rotæ*, dubitaui an intret arbitrium, & Domini negatiuè reſponderunt.

1 Vulgata eſt enim concluſio arbitrium † à iure regulari *Rot. in recent. dec. 365. num. 1. par. 1. & deciſ. 348. num. 2. par. 5. & dec. 108. num. 1. par. 6.* De

2 iure autem litteræ Apoſtolicæ † ob reuerentiam concedentis paratam habent executionẽ, *Rot. dec. 506. num. 1. par. 1. dec. 775. nu. 1. par. 2. recen. Canal. dec. 230. num. 1.* Non igitur mediante arbitrio debet effici, vt ipſis non pareatur, & in

3 puncto quod gratioſè ſubrogatus † probato clericatu, obitu prædeceſſoris in poſſeſſione beneficij, ac reſeruatione, exequutiuè ſit immittendus *Garz. par. 6. cap. 4. num. 4. & ſeqq.* vbi multas refert Rotæ deciſiones *Canal. dec. 450. num. 1. Rot. dec. 401. num. 1. par. 2. recent. & dec. 225. num. 17. par. 7.* & fuit nouiſſimè dictum *in Seguntina beneficij 31. Martij 1642. coram R. P. D. Cornelio*; præſertim cum fuerit ad partes expedita,

4 vt dicitur in dicta *Seguntina late add. ad Gregor.*

5 *dec. 103. ſub lit. A.* Clericatus autem † Ioannis bene probatur ex litteris patentibus ſui Ordinarij, vt fuit dictum in hac eadem Cauſa *coram bon. memor. Pirouano 26. Iunij 1641. Rota deciſ. 401. num. 1. par. 2. & dec. 45. num. 2. par. 6. recent.*

Obitus Iacobi prædeceſſoris in poſſeſſione

6 beneficij, de quo agitur † remanet ſufficientèr iuſtificatus per Teſtes *Rot. d. dec. 225. num. 16. p. 7.*

7 & per cõfeſſionem partis venientis † ex eadem vacatione, *Rota dicta dec. 401. ſub num. 4. part. 2. & dec. 45. nu. 3. par. 6.*

Reſeruatio eſt clara attenta diſpoſitione re-

8 gulæ nonæ, in qua menſis Octobris † legitur inter octo reſeruatos Sedi Apoſtolicæ cum ampliſſima derogatione contrariorum, & decreto irritanti, quo circà dicitur notoria

9 reſeruatio, vt benè *per Rotam in Aſtoricen. Archidiaconatus coram Lancellotto relata per Marcheſ. par. 1. fol. 375. ante num. 3. & in dicta deciſ. huius cauſæ coram bon. me. Pirouano.*

Non obſtat, quod ſtante gratia alternatiuæ

10 per † Ordinarium acceptatæ idem menſis de Apoſtolico ſit de ſpectantibus ad Ordinarium

11 quia ſola acceptatio † non ſufficit, niſi etiam probetur, quod Epiſcopus de eo tempore reſideret, *Canal. deciſ. 363. num. 2. Greg. dec. 70. num. 3.*

12 & hæc probatio eſt † facienda per fundantem ſe in alternatiua, ſiue actor ſit, ſiue reus *ex alleg. per Lotter. de re benefic. lib. 2. quæſt. 40. num. 73. latè adden. ad Greg. dec. 44. num. 8.* & fuit dictum in *Ilerden. portionis coram Pauia relata per Marcheſ. de de commiſſ. par. 1. fol. 355. num. 4.*

In præſenti autem caſu tantum abeſt, quod Epiſcopi reſidentia probetur, quinimò conſtat de eius abſentia, cum teſtes dati in Summario Ioannis *num. 5. 6. & 7.* deponant, quod Epiſcopus de menſe Octobris reperiebatur Neapoli, & quod audita infirmitate Iacobi acceſſit ad Caſale Pignatarij, ibique per quatuor dies permanſit, redijtque poſteà Neapolim,

13 ad effectum autem, vt Epiſcopus † alternatiuæ priuilegio careat ſufficit initio menſis abfuiſſe ex allegatis per *Lotter. dicta quæſt. 40. num. 87. Andr. dec. 110. num. 1. 17. & 18.* vbi plures referuntur deciſiones Rotales, & in terminis caſus

14 noſtri firmatur Epiſcopum † non gaudere alternatiua, quando imminente vacatione propter infirmitatem beneficiati redit ad Diœceſim, eoque defuncto recedit *Ludou. d. dec. 70. n. 3. & 6.* vbi requirit reſidentiã per integrum menſem cum animo firmo permanendi.

Non

Digitized by Google

Non obſtat allegatus defectus iuriſdictionis
contra ſententiam bon. mem. Pirouani, ex eo
quod commiſſio illi directa loquatur de cauſa
appellationis à ſententia Ordinarij Cariolen.,
non autem de ſubrogatione gratioſa, quia
tollitur obiectum ſtante clauſula *quam, & quas
vna cum toto negocio principali &c.* cuius vigore
15 potuit deduci † quodcumque aliud remedium
ſuper eodem beneficio, cum operetur, vt quæ
de nouo deducuntur ſtent de per ſe principaliter,
ac tanquam ex noua commiſſione vetere
ſublata, vt in puncto fuit nouiſſimè dictum in
allegata *Seguntina beneficij* cum alijs ibi allegatis.

16 Nec opus fuit producere † litteras principales,
quia obiectum procederet, vbi gratioſa
ſubrogatio non eſſet ad partes expedita, &
ageretur de firmanda exequutoris iuriſdictione.
Nos verò verſamur in gratia ad partes expedita,
& iuriſdictio bon. mem. Pirouani ſatis
17 firmabatur † ex commiſſione cauſæ continente
clauſulam *quam, & quas* ex traditis *per
Buratt. deciſ.* 226. & virtute *Clementina Audi-*
18 *tor de reſcript.* † cuius vigore, nedum ſuccedit
loco ordinarij, ſed etiam adimplet munus
cuiuſcumque alterius exequutoris, vt fuit
dictum *in Legionen. Canonicatus coram Aldobran.
apud Marcheſ. par. 1. fol.* 366.

Quod verò dicitur de neceſſaria attentatorum
reuocatione, ceſſat; quia nihil exiſtebat,
quod eſſet reuocan. quandoquidem prouiſus
19 Apoſtolicus petendo † immiſſionem fatebatur
ſe non poſſidere ad tradita *per Mantic. dec*20
num. 1. *Duran. dec.* 269. *num.* 17. Neque ex actis
conſtat illum aliquos fructus percepiſſe. Vndè
nil releuat, quod ſententia condemnet ad
fructus cum ſuſpenſa remanſit per appellatio-
20 nem, & ſententiæ verbis † non credatur, niſi
iuſtificentur ex actis *cap. quoniam contra de
probat.*

Non obſtat clauſula *dummodo intruſus non ſit*
in ſubrogatione apponi ſolita, quia de tempore
datæ Ioannes poſſeſſionem non cæperat,
de tempore verò exequutionis habebat ſe pro
non poſſidente, cum peteret immiſſionem ex
ſupra allegat. Vltra quod huiuſmodi clauſula
21 intelligitur † de verè intruſo abſque vllo prorſus
titulo, vt fuit dictum *in Piſtorien., ſeù Nullius
beneficij* 19. *Iunij* 1634. *coram R.P.D. meo Dunozetto*.

Demũ nõ releuat, quod Ioannes egerit primò
vigore breuis de capienda poſſeſſione nomine
Cameræ, & ſic nõ potuerit conuolare ad
viam gratioſæ ſubrogationis, quia dictæ gratiæ,
licet ſint diuerſæ, non tamen ſunt contrariæ,
& incompatibiles. Ideò vna electa non
præcluditur via alteri, vt fuit dictum *in Caſaraugustana
Parochialis de Maella relata per Viuian. de
iurepatr. dec.* 47. & nouiſſimè in dicta *Seguntina
Beneficij* 31. *Martij* 1642. *coram R. P. D. meo Cornelio*.

Et ita vtraque, &c.

TIBVRTINA CASTRI SANCTI ANGELI.

Veneris 27. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Actio Spolij competit debitori aduerſus creditorem recuſantem reſtituere pignus ſequuta ſatisfactione. Actio ſpolij competit contra ſingularem ſucceſſorem.

SVMMARIVM.

1 *Pignus reſtituendum eſt debitori poſtquam creditor eſt ſatisfactus de ſuo credito.*

2 *Creditor denegans poſt ſatisfactionem reſtituere pignus debitori dicitur ſpoliare, & datur contra eũ actio Spolij.*

3 *Ad poſſeſſionem ſuam reuertens admitti debet, & non admittens ſpoliare dicitur.*

4 *Clauſula* Conſtituti *benè probat poſſeſſionem, non ſolum inter conſtituentem, & conſtitutarium, ſed etiam inter habentes cauſam ab eis.*

5 *Poſſeſſio probatur ex ſubſtentatione litis.*

6 *Actio ſpolij etiam contra ſingularem ſucceſſorem bona fide, & cum titulo poſſidentem datur.*

DECISIO LXXXVIII.

IOANNES Iordanus Vrſinus, vt aliàs fuit dictum erat debitor Alphonſinæ Vrſinæ occaſione tam dotis maternæ, quàm propriæ in ſcutis 25. mil. In huius debiti ſatisfactionẽ aſſignauit eidem fructus Caſtri Sancti Angeli pro annuis ſcutis 780. donec, & quouſque prædictæ Alphonſinæ de ſuo credito ſatisfieret, qua ſatisfactione ſequuta, conuenit vt Caſtrum liberè ad aſſignantem, eiuſque hæredes reuerteretur, prout latius videre eſt in Inſtrumento de anno 1504. celebrato. Alphõſina defuncta Caſtri poſſeſſio deuenit in Laurentium Medices eius filium, deinde in Hippolytum Cardinalem, ſucceſſiuè in Madamã Margheritam ab Auſtria relictam Alexandri M. Ducis Etruriæ, quæ deindè nupſit Duci Parmæ: contra hanc cum iam de anno 1557. ſolutum eſſe debitum animaduertiſſet, Paulus Iordanus Ioannis Iordani Nepos, & hæres Iudicium Spolij mouit reſtitutionem petendo. Hoc Iudicium proſequente hodie Paulo Iordano Bracchiani Duce prædictorum hærede. Dubitaui, An ei eſſet danda reintegratio, & Domini affirmatiue reſponderunt.

Nam certum eſt creditore ſatisfacto pignus
1 debitori † reſtituẽ eſſe, & probat *text. in cap.
cum contra 6. de pignor. l.* 1. *l. pignoris cauſa, & l. fin.
C. de pignor. action.* Adeout ſi reſtitutio denege-
2 tur, † & dicatur ſpoliari, & detur contra denegantem
etiam actio ſpolij ex cumulatis *per
Pacif. de Saluian. inſpect. 4. cap. 1. num. 216. & 220.
Gregor. deciſ. 254. num. 1. & 6. Adden. ad Buratt. deciſ. 848. num. 16. Scapuccin. de Salu. lib. 3. quæſt. 12.
num. 1. Fontanell. deciſ. 410. num. 20. Thomæ deciſ.
Marchiæ 53. num. 2.* & fuit dictum *in Romana ſpolij 9. Iunij & 10. Decembris 1627. coram Reuerendiſſimo*

3 *diſſimo D. meo Decano*, & generaliter † reuertentem ad ſuam poſſeſſionem debere admitti, & non admittentem ſpoliare tradunt *Surd. conſ. 160. num. 7. Menoch. de recup. remed. 9. numer. 137. Crauet. conſ. 107. num. 3. poſt Bald. conſ. 177. num. 4. lib. 3. Alex. conſ. 78. num. 2. lib. 5. Ruin. conſ. 165. ſub num. 4. lib. 5.*

Cum itaque calculando fructus ad rationẽ conuentam ſcut. 480. iam de anno 1557. ſecuuta fuerit totalis ſatisfactio dicti debiti ſcutor. 25. & denegetur adhuc pignoris reſtitutio nec ambigatur de extremis in reintegratione requiſitis, vt de primo conſtat ex inſtrumento aſſignationis continente clauſulam *Conſtituti*,
4 quæ † benè probat poſſeſſionem non ſolum inter conſtituentem, & conſtitutarium, ſed etiam inter habentes cauſam ab eis *Greg. deciſ.*
5 *491. num. 10.* & de ſecundo ex diuturna † litis ſubſtentatione *Caputaq. deciſ. 369. par. 2.* meritò eſt danda reintegratio ex ſupra allegatis.

Nec obſtare dicebat Domini ſi Parmæ Dux ſingularem ſucceſſorem ſe, & bonæ fidei poſſeſſorem diceret, proindeq; contra eum ſpolij actionem dari non poſſe, quia quicquid ſit an bona fide poſſideat, ſitque ſingularis, vel vniuerſalis ſucceſſor. Certum eſt ſpolij actio-
6 nem † etiam contra ſingularem ſucceſſorem bona fide, & cum titulo poſſidentem dari ſecundum opinionem, quam tenuit *Alex. in l. in l. rem quæ omnibus ff. de acquir. poſſeſſ. Afflict. deciſ. 361. num. 33. Theſ. deciſ. 29. Ludon. deciſ. Peruſ. deciſ. 59. num. 7. & 8. Mſſing. centur. 3. obſeruat. 85.* vbi de magis communi, & in iudicijs recepta *Mareſcott. reſol. 59. num. 11. Caſſad. deciſ. 7. de reſtit. ſpol. Put. deciſ. 151. lib. 3. Addentes ad Ludon. deciſ. 542. num. 11. Rota diu. deciſ. 344. num. 2. par. 1. Alex. conſ. 6. num. 5. lib. 3. & conſ. 91. num. 6. lib. 5. alleg. 52.* cum alijs plena manu congeſtis *per Surd. conſ. 28. num. 58. Paciſ. de Salu. d. inſpect. 4. cap. 1 num. 226.*

Et ita Duce Brachiani tantum informante reſolutum, &c.

VERCELLEN. PRIORATVS.

Veneris 27. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Clauſulæ, *Parito Breui*, ex quibus non dicatur ſufficienter paritum?

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Parito Breui, *importat non ſolum dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam fructuum reſtitutionem.*
2 *Poſſeſſionem cenſetur dimittere, qui præſtitit patientiam, vt prouiſus Apoſtolicus poſſeſſionem caperet.*
3 *Non obſtante quod in actu dimiſſionis poſſeſſionis dimittens iura tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio præſeruauerit.*
4 *Fructuum perceptio ex poſſeſſione præſumitur.*
5 *Et qui dicit maiorem fructuum quantitatem non percepiſſe probare tenetur.*
6 *Reiens procedi ad vlteriora in negocio principali tenetur impetrare commiſſionem præfixionis termini ad liquidandum, quo elapſo, & non facta liquidatione poteſt in cauſa procedi in negotio principali.*
7 *Sequeſtrum, vel ſimile impedimentum ſi ab alio poſſit obtineri non tribuitur parti litiganti.*

DECISIO LXXXIX.

DOMINI dixerunt non conſtare de ſufficienti paritione, quia clauſula *Parito*
1 *Breui* † importat non ſolùm dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam fructuum reſtitutionem *Greg. deciſ. 50. & 36. num. 1 Seraph. deciſ. 655 Caual. deciſ. 332. num. 1. cum alijs per Garz. de benef. par. 6. cap. 3. num. 112.*

Ideo licet, quoad primum videatur ſufficienter paritum pro parte Capituli S. Stephani cum de dimiſſione poſſeſſionis doceatur per publicum inſtrumentum *Sum. Capituli num. 1.* ſufficit enim hoc caſu, quod Capitulum pre-
2 ſtiterit patientiam † quod Ioannes Ambroſius prouiſus Apoſtolicus acceperit poſſeſſionem Prioratus de quo agitur iuxt. *Mohed. dec. 9. de re iud. Burat. deciſ. 646. n. 1. & deciſ. 933. num. 1. Garz. d. par. 6. cap. 3. num. 144. Rota deciſ. 319. num. 1. p. 2. recent.* Nihil obſtante quod Capitulum in di-
3 cto dimiſsionis inſtrumento † ſibi iura tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio præſeruauerit, vt *per Seraph. deciſ. 754. num. 1. & ſeq. & deciſ. 756. num. 2.* & fuit dictum *in Valentina Decimarum de Candia 1. Februarij 1608. coram bon. mem. Iuſto, Buratt. deciſ. 646. num. 2. Rota deciſ. 649. n. 5. par. 4. recent.*

Non tamen conſtat de reſtitutione fru-
4 ctuum, † quos Capitulum tamquam poſſeſſor percepiſſe præſumitur, *Seraph. deciſ. 1245. num. 6. & deciſ. 1364. in princ. Gregor. d. deciſ. 50. numer. 2. & ibi Add.* & quorum reſtitutio neceſſaria eſt ad paritionem ex ſupra allegatis.

Quamuis enim pro parte Capituli doceatur de ſolutione librarum 72. facta per Canonicum Caſtellanum Capituli nomine Franciſco Piono Affictuario dicti Beneficij, à quo maiorem etiam Summam exegit procurator Ambroſij. Non tamen dici poteſt ſufficien-
5 ter paruiſſe. Quia deberet, vel probare † quod non percepit maiorem fructuũ quantitatem *Greg. dicta deciſ. 50. num. 2. cum alijs per Garz. dicta par. 6. cap. 3. num. 113.* vel impetraſſe com-
6 miſſionem † præfixionis termini ad liquidadandum, quo elapſo, & non facta liquidatione potuiſset in cauſa procedi ſuper negocio principali *iuxta ſtylum Rotæ, de quo per Seraphin. deciſ. 655. num. 4. Add. ad Greg. deciſ. 503. n. 6. verſ. & ſtylus eſt. Garz. d. par. 6. cap. 3. numer. 137. cum alijs per Mart. clauſ. 83. num. 1.*

Cæterum quod dicebatur paritioni etiam obſtare ſequeſtrum emanatum à Magiſtratu Sereniſsimi Ducis Sabaudiæ, quod Scribentes pro Ambroſio ad inſtantiam Capituli factum eſſe præſumi contendebant; Dominis releuare viſum non eſt. Quia potuit vel obtineri ad inſtantiam Affictuarij, in cuius manibus fuerunt ſequeſtrati fructus, cuius propterea intererat fructus manere ſub ſequeſtro, vel

ma-

emanaſſe Motu proprio Magiſtratus dicti Sereniſſimi habentis intereſſe, ne exteri admittantur ad beneficia iuxtà prætenſa priuilegia.
7 Quoties autem ſequeſtrum, † vel ſimile impedimentum ab alio potuit obtineri non tribuitur parti litiganti, *Rot.deciſ.191. nu.1.part.2. recent.*

Et ita vtraque &c.

MEDIOLANEN. EMPHITEVSIS SEV BONORVM.

Veneris 27. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Dominus directus ſi vigore pacti in inueſtitura Conuenti requiri debet ab Emphyteuta in caſu alienationis, an velit præferri, quo caſu talis requiſitio non exigatur?

SVMMARIVM.

1 *Iudex Laicus procedere nequit ſuper bonis Eccleſiæ Emphiteoticis, etiam quod agatur inter Laicos, & nu.3. vbi declaratur concluſio.*
2 *Bona fideicommiſſi in præiudicium vocatorum ſupponi nequeunt loco aliorum bonorum, ne fideicommiſſi diſpoſitio peruertatur.*
4 *Dominus directus quo caſu requirendus non eſt, an velit præferri, & nu.5.*
6 Bald.conſ.306.lib.1. *declaratur.*

DECISIO XC.

NON acquieſcente D. Primicerio Deciſioni emanatæ coram me die 4. Aprilis præteriti confirmanti ſententiam Reuerendiſs. D.mei Decani. Hodie ſuper eiſdem ipſo denuò audito Domini ſteterunt in deciſis ex fundamentis aliàs deductis. Quorum primum neceſſariæ alienationis Dominis viſum eſt, non infringi, ex eo quod ſi Rota iam canonizauit, bona Tirracudæ, de quibus agitur, eſſe emphyteotica, excludatur ex hoc omne fideicommiſſum, tanquam contrarium emphyteoticæ qualitati. Vndè ſententia immiſſionis per Buſtios olim obtenta vigore prætenſi fideicommiſſi remaneat iniuſta, & nulla ex eo, quod fuerit lata per Iudicem Laicum, tamquam per non habentem iuriſdictionem, cum
1 Iudex Laicus procedere nequeat † ſuper bonis Eccleſiæ emphitheoticis etiam quod agatur inter Laicos, vt per celebrem *Rotæ deciſ. in Romana Domus de Scappuccis* 19.*Ianuarij* 1611.*coram bo.mem.Coccino.*

Etenim placuerunt reſponſiones, quod ſi per Rotam iam fuit declaratū huiuſmodi bona eſſe emphytheotica, hoc factum fuit reſpectu ſuppoſitionis factæ per Ghiringhellum iſtorū bonorum Tirracudæ in locum bonorum del Grado, per quod non infertur neceſſario, quod iſta bona ante dictam ſuppoſitionem, alicui fideicommiſſo ſuppoſita eſſe non potuerint,
2 cuius fideicommiſſi † diſpoſitionem dicta ſuppoſitio in præiudicium vocatorum peruertere non potuit *ex l.fin.§.nemo itaque C.comm. delegat. & fideicomm.* Vndè ſententia immiſſionis iuſta appareat; Necnon etiam valida, quia Iudex Laicus non pronunciauit ſuper iſtis bonis, tanquam ſuper aliqua re emphitheotica, ſuper caducitate, deuolutione, ſolutione Canonis, Laudemij, aut ſimili cauſa, † quo caſu
3 Laicus non eſt Iudex competens, in quibus terminis procedit dicta *Deciſio in Romana Domus de Scappuccis.* Sed ſuper illis, tanquam fideicommiſſarijs, tradendo Buſtijs immiſſionem, quo caſu nulla in hoc Iudici Laico, deficit competens iuriſdictio, vt de ſe patet. Vndè cum conſtet de validitate, & iuſtitia ſententiæ, inconcuſſum remanet prædictum neceſſariæ alienationis fundamentum.

Prætereà abſque hæſitatione dixerunt Domini ſuperfluum fuiſſe ante huiuſmodi alienationem Primicerium requirere, an vellet præferri iuxtà pactum inueſtituræ bonorum del Grado, quia cum huiuſmodi bona vigore ſententiæ Iudicis in neminem alium eſſent transferenda, quam in Buſtios fideicommiſſarios, vtique ſuperflua fuiſſet huiuſmodi requi-
4 ſitio, † & ob id non facienda, quippè quæ facta non releuaret, *l.2.in fin.ff.ſi quis ius voc. non ier.arbiter 45.ff de recept. arbitr. leg.hæc ſtipulatio in fin.ff.vt legat.nom.caueatur Bart.in quæſt.18. num.3.* Et Primicerius, licet in eorum bonorum acquiſitionem præferri voluiſſet, non potuiſſet,
5 vndè requirendus non erat, † vt in proximis terminis per *Roman.conſ.107.ſub num.2. verſ.cum igitur &c.* Hinc ceſſare dixerunt Domini do-
6 ctrinam *Bald.conſ.306. lib.1.* † quia nempè ibi agebatur de liberatione rei emphyteoticæ, factæ ad inſtātiam Creditorum emphiteutæ, quę ſicut in quoſcumque fieri poterat, ita erat Dominus iuxtà formam pacti, an vellet emere, & præferri, requirendus, vt patet ex lectura eiuſdem conſilij. Hic verò verſamur in alienatione, quam in neminem alium, quàm ſolos Buſtios facere licebat, & conſequenter talem requiſitionem non neceſſariam fuiſſe, patet ex ſupradictis. Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis vtraque parte informante.

ROMANA CENSVS, SEV DEPOSITI.

Veneris 27. Iunij 1642.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ reſultat ex reuolutione proceſſus.*
2 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex Deciſionibus in cauſa editis.*
3 *Depoſitarius tenetur ſeruare formam depoſiti alioquin ſi ſoluit depoſiti lege non ſeruata tenetur de proprio.*

DECISIO XCI.

CONTEMPLATIONE Reuerendiſs.D. Ioſephi Aquauiuæ Thebarum Archiepiſcopi D.Franciſcus Aquauiua Dux Atrię impoſuit

poſuit annuum cenſum ſuper Palatio hic in Vrbe exiſteñ ad fauorem D. Ioannis Antonij Vrſini Ducis S. Gemini, præuia tamen ſubrogatione ſtatus Bellantis in locum dicti Palatij, quod erat fideicommiſſo ſubiectum, & reſeruato in primis, & ante omnia aſſenſu Regio circa dictam ſubrogationem ſtatus Bellantis ſumptibus Archiepiſcopi Impetrando, & totaliter expediendo, præuiaque promiſſione de exhibeñ ratificationem eiuſdem Archiepiſcopi intra bimeſtre. Fuitque eadem die impoſitionis cenſus, mediante ordine directo Monti Pietatis, perſoluta ſumma ſcut. 15000. Carcaraſio Procuratori Ducis Atriæ pro pretio dicti Cenſns, cum conditione tamen inde non amouendi, niſi priùs ſuperueniſſet ratificatio, de qua ſupra, & alia iuxtà dicti Inſtrumenti formam. Carcaraſius in eiuſdem Ordinis conformitatem dicta ſcuta 15000. in eodem Sacro Monte Pietatis depoſuit ad creditum dicti Ducis Atrię *per pagarli d'ordine di detto Carcaraſio, ſempre che dal medemo Fonthia Notaro ci ſarà fatta fede, che ſtano ſtate adempite le conditioni contenute nell'inſtrumento di detto Cenſo*. In vim ordinis Carcaraſij dicta ſcuta 15000. ſoluit Razzanti Mons Pietatis, cum fuiſſet ei exhibita fides Fonthię Notarij tenoris ſequentis. *Fidem facio &c. qualiter Dominus Carcaraſius ad docen. Dominum Ioſephum Aquauiuam ratificaſſe ſuppoſitionem ſtatus Bellantis, necnon obtinuiſſe aſſenſum Regium pro dicta ſuppoſitione &c. facto exhibuit publica Inſtrumenta ratificationum, & aſſenſus huiuſmodi, & mihi conſignauit tenoris, &c. prout in eis, & prout latiùs in actis mei &c. ad quæ &c.*

Solutionem hanc tanquam factam non ſeruata lege depoſiti impugnauit Dux Sancti Gemini, obtinuitque per duas ſententias Mōtem condemnari ad reſtitueñ in priſtinum ſtatum dictas pecunias, prout erant immediatè ante illarum ſolutionem factam Razzanti.

Quas hodie Domini ſententias tanquam validas, & iuſtas confirmandas eſſe dixerunt præſertim cum pro parte Montis nihil de nouo opponatur, eorumque validitas † clarè
1 pateat ex reuolutione actorum iuxtà vulgatam *deciſ. Caputaq. 260. part. 2.* Iuſtitia verò † ſa-
2 tis comprobatur *ex Deciſionibus RR. PP. DD. meorum Dunozetti, & Roias*, in quibus bonum ius D. Ducis diffusè, ac dilucidè demonſtratur.

Certum eſt enim Depoſitarium ſeruare debere formam depoſiti lege non ſeruata teneri de proprio, vt probat *Text. in l. 1. §. eleganter, & §. ſed ſi duo, & ibi Caſtr. num. 1. ff. depoſiti, Seraph. deciſ. 1130. per totam Rot. deciſ. 31. numer. 5. par. 3. recent.*

Nec excuſari poteſt Mons ſub eo prætextu, quod ſoluerit præuia fide tenoris ſupra relati. Quia Fonthia Notarius teſtatus eſt quidem, & fidem fecit de ipſo actu Carcaraſij, & qualiter ad doceñ de ratificationibus, & aſſenſu Regio prodnxit Inſtrumenta tenoris &c. non autem teſtatus eſt de qualitate, & realitate ipſius aſſenſus Regij, vel quod conditiones in Inſtrumento Cenſus reſeruatæ fuerint adimpletæ, quæ erat forma depoſiti, vt bene firmatur in dictis Decisionibus DD. meorum Dunozetti, & Royas, quæ cum tollant etiam obiecta pro parte Montis aliàs excitata placuerunt Dominis, & eis aliquid addi ſuperuacaneum duxerunt.

Et ità vtraque &c.

SAONEN. CANTORIAE.

Veneris 27. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Permutatio ex quibus dicatur nulla, & inualida?

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio eſt nulla ex defectu conſenſus Reſignantis requiſiti per Regulam 45. Cancellariæ de conſenſu præſtando.*
2 *Conſenſus Reſignantis deficere dicitur eo ipſo quod non eſt adimpleta forma in mandato dato ad reſignandum præſcripta.*
3 *Ius à Reſignante non dicitur abdicatum quoties forma mandati ad reſignandum non eſt adimpleta.*
4 *Amplia procedere etiam quod expreſsè nō adſit clauſula, nec alias aliter, nec alio modo cum ſubintelligatur, & eo magis conſenſus tollitur, & ſit, vt ad vnguem conuenta ſint obſeruanda, num. 5. & 6.*
7 *Reſignatio facta ſub conditione inſolita, & impoſſibili, quæ habetur pro non appoſita valet, & quænam conditiones non dicantur inſolitæ? numer. 9. & 10.*
8 *Rota tamen de hac concluſione dubitauit.*
9 *Reſignanti ſolet quandoque concedi adminiſtratio.*
10 *Vnionis ſuſpenſio non eſt de inſolitis concedi.*
11 *Expeditor tenetur quoties opus eſt diligentias in expediendo reiterare.*
12 *Reſignatio facta à Procuratore cum promiſſione, quod principalis ratificaret, non ſequuta ratificatione, remanet nulla, & inualida.*
13 *Ratificatio non inducitur ex lapſu temporis, niſi probata explicita ſcientia actus ratificandi.*
14 *Regula 45. Cancellariæ de conſenſu præſtando requirit conſenſum.*
15 *Conſenſus tacitus non ſuffragatur, quoties expreſſus requiritur.*

DECISIO XCII.

VINCENTIVS Vattuonus Cantor Cathedralis Eccleſiæ Saoneñ egit de reſignando Cantoriam Nicolao Pellerio, qui vice verſa cederet illi Capellaniam B. Mariæ de Columna, ea tamen adiecta conditione, vt adminiſtratio Oratorij S. Mariæ de Vlmo, quod erat annexum Cantoriæ, ipſi Vincentio reſeruaretur, donec viueret, ſuſpēſa, quatenus opus eſſet, illius annexione. Iuxtà hæc compilata ſupplicatione, conſtitutiſque Procuratoribus, fuit in Cancellaria præſtitus conſenſus Finocchiettus verò expeditor litteras Nicolai, nulla facta mentione dictæ reſeruationis expediuit.

Digitized by Google

Vndè introducta cauſa in Rota, dubitaui;
An conſtaret de valida permutatione, & Do-
mini negatiuè reſponderunt, ex defectu nimi-
rum conſenſus Vincentij reſignantis, † requi-
1 ſiti per regulam *Cancellariæ 45. de conſenſu præ-*
ſtando, Pariſ. de reſignat. lib. 1. q. 12. num. 21. Lotther.
de re benef. lib. 3. qu. 16. num. 1. Gratian. diſcept. 191.
num. 5. Boer. deciſ. 148. num. 1. qui ſanè conſenſus
2 eo ipſo † dicitur defuiſſe, ex quo non fuit re-
ſeruata adminiſtratio prædicti Oratorij, & ſic
non adimpleta forma præſcripta in mandato
dato ad reſignandum, & ſub qua forma fuerat
præſtitus conſenſus in Cancellaria ex alleg. per
Mandoſ. ſuper reg. 32. q. 31. ſub num. 16. Pariſ. de re-
ſignat. q. 17. nu. 1. & ſeq. & nu. 4. lib. 9. Greg. dec. 117.
num. 10. Rot. dec. 558. num. 2. lib. 3. par. 3. diuer. & de-
ciſ. 91. num. 1. par. 2. recent. Adeout iſto caſu † nec
3 dicatur ius abdicatum à reſignante, *Caputaqu.*
dec. 82. num. 1. lib. 3. Buratt. deciſ. 830. num. 4. Rot. de-
ciſ. 293. nu. 1. par. 2. recen. Etiam quod † expreſsè
4 non adſit clauſula *Nec aliàs, aliter, nec alio*
modo; Quia nihilominus ſubintelligitur, *Bu-*
ratt. deciſ. 830. num. 8. Vndè eo magis conſenſus
5 tollitur † *Caputaq. dicta deciſ. 82. num. 4. par. 3. Rota*
deciſ. 104. num. 34. par. 6. recent. & fit † vt ad vn-
6 guem conuenta ſint obſeruanda, *Oſaſc. dec. 165.*
num. 13. Seraph. dec. 410. num. 6. Rot. dec. 650. num. 6.
par. 1. diu.

Non obſtat quod dicta reſeruationis condi-
7 tio tanquam inſolita, † & quaſi impoſſibilis
habeatur pro non appoſita, ideò meritò fuerit
deleta, & nihilominus valeat reſignatio, vt per
8 *Verall. deciſ. 89. par. 3.* Quia vltrà quod † Rota
aliàs de huiuſmodi concluſione dubitauit, vt
videre eſt *deciſ. 293. par. 2. recent.* Ceſſat in præ-
ſenti caſu difficultas, quia reſeruatio admini-
9 ſtrationis † non eſt de inſolitis concedi, vt te-
ſtatur *Pariſ. de reſign. lib. 6. q. 1. num. 11. poſt Put. de-*
ciſ. 35. de praben. in manuſcr. Mandoſ. in tract. de ſi-
gnat. Grat. tit. Fructuum reſeruationes col. 2. verſ. Con-
ceſſus aliàs, & verſ. Nunc reſeruatio, vti nec de in-
10 ſolitis concedi † eſt ſuſpenſio vnionis, vt ex
trad. per eundem *Pariſ. lib. 8. q. 7. nu. 172. cum alijs*
per Lotther. de re benef. lib. 1. q. 28. nu. 172. & ſeqq. &
quaſt. 14. num. 48. vbi de ſtylo Curiæ; vndè tri-
11 buendum eſt expeditori, † qui tenebatur po-
tiùs diligentias reiterare, vt per *Rot. deciſ. 293.*
num. 1. Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 16. num. 38. vel
abſtinere ab expeditione, quàm litteras expe-
dire, vt fecit etiam ſub promiſſione, quod Vin-
centius eſſet ratificaturus ſine dicta reſeruatio-
ne, vt patet ex inſtrumento obligationis Fi-
nocchietti in Cancellaria Apoſtolica.

Ex quo etiã deſumi dicebant Domini aliud
fundamentum pro inualiditate permutationis
cum Papæ noluerit illam admittere, niſi qua-
12 tenus Vincentius ratificaret, † & infra tres
menſes Inſtrumentum ratificationis exhibe-
retur, quæ cum ſecuta non fuerint, renun-
ciatio etiam ex hoc capite remanet inualida
ex trad. per *Alberic. in l. dummodò num. 4. in fin. ff. de*
procur. Durand. deciſ. 302. num. 4. Rot. recent. dec. 119.
num. 13. par. 7.

Et hinc pariter corruere dicebant, quæ de
tacito conſenſu allegabantur, quia primo la-
13 pſus temporis † non ſufficit ad inducendam
ratificationem, niſi probata explicita ſcientia
actus ratificandi, vt in his terminis tradit *Pariſ.*
lib. 1. q. 3. num. 80. Rot. in Placentina Portionis cornu
Ghiſanen. relata per Garz. par. 11. cap. 3. num. 41. Se-
14 cundò quia attenta dicta regula † requirente
conſenſum expreſſum, vt aduertit *Lotter. lib. 3.*
15 *quaſt. 16. num. 26.* Tacitus † non ſuffragatur ex
trad. per *Mantic. de tacit. lib. 17. tit. 3. num. 11.* Tum
denique inſpecta Pontificis mente, volentis
Inſtrumentum ratificationis actualiter pro-
duci.

Et ita vtraque &c.

CELSONEN. PARROCHIALIS.

Veneris 27. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Eccleſiæ capi poteſt per contactum anuli Ianuæ non obſtante impedimento Cuſtodis inibi exiſtentis non animo poſſidendi, & poſſeſſio taliter capta eſt manutenibilis.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*

2 *Poſſeſſio probatur ex publico Inſtrumento adeptionis alio non exiſtente in poſſeſſione, & ſuffragatur ad effectum manutentionis.*

3 *Poſſeſſio Iurium Eccleſiæ dicitur ſufficienter quaſita mediantibus actibus poſſeſſorijs, nempè ingreſſu Eccleſiæ aperitione portæ, & ſimilium.*

4 *Oeconomus Eccleſiæ exiſtens, vti Cuſtos non vt poſſeſſor nullum poteſt præſtare impedimentum poſſeſſori Eccleſiæ.*

5 *Poſſeſſio Eccleſiæ acquiritur per ſolum tactum anuli portæ ab eo, qui Eccleſiam non valet ingredi ex quo intus eſt aliquis Cuſtodiæ cauſa, non animo poſſidendi.*

6 *Tituli validitas in ſummariſſimo poſſeſſorio neceſſaria non eſt, nec etiam in beneficialibus.*

DECISIO XCIII.

DOMINI dixerunt mandatum de manu-
tenendo † in poſſeſſione Parochialis Ec-
1 cleſiæ loci de Borreda dandum eſſe Antico
Roſſetto tanquam poſſidenti vulgat. §. *retinen-*
dæ Inſtit. de interd. l. 1. ff. vti poſſidetis. Probatur
autem poſſeſſio ex publico Inſtrumento illius
2 adeptionis, † quod alio non exiſtente in poſ-
ſeſſione plenè probat, & ad hunc effectum op-
timè ſuffragatur, *l. prædia vbi Bart. ff. acquir. poſſ.*
Rot. deciſ. 106. nu. 4. par. 1. & 525. nu. 1. par. 2. recent.
Greg. deciſ. 138. & 268. num. 1. Put. deciſ. 250. num. 4.
lib. 1.

Non obſtat quod poſt adeptam poſſeſſionẽ
per Roſſettum mediante ingreſſu in Eccleſia,
clauſione, & aperitione ianuæ, & alijs actibus
de quibus *Summ. num. 3.* dictæ Eccleſiæ Oeco-
nomus recuſauit tradere claues Sacrarij, &
Domus Rectoriæ. Quia cum per præceden-
3 tes actus † iam fuiſſet ſufficienter quæſita poſ-
ſeſſio Roſſetto omnium Iurium Eccleſiæ ex
tradit. per *Rebuff. in praxi tit. de miſſione in poſſeſſio-*
nem num. 26. cum alijs ſequentibus, præſertim nu. 33.

reni-

4 renitentia Oeconomi † non vti poſſeſſoris,ſed
vti Cuſtodis' nullum potuit impedimentum
præſtare ex traditis *per Biſignett. deciſ. 8. de reſtit.
ſpoliat.& in antiquis deciſ.5.de cauſ. poſſeſſ. & prop.*
Vbi quod ſi quis Eccleſiam non poſſit ingre-
5 di, † ex eo quia intus aliquis ſit Cuſtodiæ cau-
ſa, non tamen animo poſſidendi, acquiritur
poſſeſſio per ſolum tactum anuli Portæ, vel
per modicum terræ, & tenuit *Rota deciſ.171.
nu.3.poſt Poſth.de manut.*

Non obſtat, quod Abbas S.Mariæ de Riui-
pullo prætendat habere ius nominandi in di-
cta Eccleſia. Quia hoc obiectum reſpicit pe-
titorium, ac validitatem tituli, de qua etiam
6 in beneficialibus † in hoc ſummario iudicio
non inquirimus *Rot.deciſ.1595. numer. 8.part.1.
diuerſ. Gregor.deciſ.323. num.2.* cum alijs ibi cu-
mulatis *per Adden.nu.4.*

Et ita Roſſetto tantum informante reſolu-
tum &c.

BONONIEN. INDEMNITATIS.

Veneris 27. Iunij 1642.

Argumentum patet ex Summarijs:

1 *Validitas ſententiæ conſtat ex reuolutione actorum.*
2 *Nullitates poſt rem iudicatam non ſunt attenden-
da.*
3 *Hæres cenſetur eadem perſona cum defuncto.*
4 *In hæredem tranſeunt omnia Iura actiuè, & paſſiuè
defuncti.*
5 *Quæ de actis non ſunt, non veniunt attendenda.*
6 *Ceſſionarius tenetur iuſtificare creditum cedentis, nec
ſufficit Inſtrumentum ceſſionis exhibere.*

DECISIO XCIV.

VIGORE cuiuſdam Laudi vſque de an-
no 1612. à partibus emologati fuerunt
Hieronymo Fabæ aſſignata certa bona Aemi-
liæ eius vxoris, quæ illi de Linis eiuſdem
Aemiliæ filij ex primo matrimonio ab omni-
bus oneribus intra quinquennium liberare
promiſerant, quod cum non adimpleuiſſent
fuit contra illos in hoc Sacro Tribunali in
vim trium conformium relaxatum mandatū
ad fauorem Fabæ, ſed quia iſte ante illius exe-
cutionem mortuus eſt relicto hęrede Lauren-
tio Pacchiono, ideò nunc Laurentius poſt ali-
quot annos inſtat pro duplicato mādati, quod
DD.concedendum eſſe dixerunt.

Nihil enim deducitur, quod illius conceſ-
ſionem valeat impedire, ſunt enim dictæ tres
ſententiæ, vigore quarum fuit olim relaxatū
mandatum, omninò conformes, vt patet ex
earum lectura; Iuſtę quia nituntur clara obli-
gatione illorum de Linis defrancando bona
eidem Fabæ aſſignata, & validæ, † vt conſtat
1 ex reuolutione actorum iuxtà vulgatam deci-
ſionem *Caputaqu.262.par.2.* Vltra quod ſi quæ
2 nullitates † opponerentur, eæ nunc non eſſent
attendendæ, *Clement.vt calumn.de re iudic. Greg.
deciſ.508.num.1.* Ac res demum eſt in eodem
prorſus ſtatu, quo erat tempore relaxationis
mandati. Non enim propter obitum Fabæ
poteſt quoad hunc effectum conſiderari mu-
3 tatio, cum hæres † eadem perſona cenſeatur
cum defuncto principali *Authen.de iur.iur.à mo-
4 rien.præſt.* atque in eum † tranſeant omnia iura
actiuè, & paſſiuè, *l.vnic.C.vt actiones ab hered.*

Non obſtat, quod pro parte Linorum dice-
batur fuiſſe in dicto Laudo conuentum, vt
quatenus in poſterum lis aliqua moueretur
ex cauſa dependente à facto q.Franciſci Tuſi-
gnani Patris dictæ Aemiliæ, ſiue eius Aucto-
rum tenerentur dictæ partes inuicem de eui-
ctione proportionabiliter pro rata bonorum
aſſignatorum, atque fuiſſe motam litem ab
Equite Horatio Victorio ratione adminiſtra-
tionis tutelæ olim à dicto Franciſco geſtæ, &
ab ipſo Victorio fuiſſe etiam ſibi ceſſa iura pro
pretio librarum 8000.proinde inter eos faciēdā
eſſe compenſationem. Quia vltra quod de
iſta lite per Victorium, vt prætenditur mota
nullo modo conſtat in actis, ac propterea nul-
5 la de hoc eſt habenda ratio,cum ea,† quæ non
ſunt de actis non ſint attendenda, *Rot.dec.197.
par.5.recent.* Ratione huius litis euictio ſequu-
ta non fuit. Neque verò ex ſola iurium ceſ-
ſione ad euictionem inferri poterit, & Linis
nullo modo ſufficit exhibuiſſe in actis ſolum
Inſtrumentum prædictæ ceſſionis, ſed debent
6 etiam plenè iuſtificare creditum ipſius Victo-
rij cedentis *Gregor.deciſ.579. num. 1. cum alijs ibi
per adden. num.4.* quo credito non iuſtificato
malè opponitur de compenſatione, multoque
minus duplicati expeditio prætenditur impe-
diri. Et ità &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 4. Iulij 1642.

ARGVMENTVM.

Cambia vt debeantur loco damnorum, & inte-
reſſe, quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Cambia ad hoc vt debeantur, & ſint licita conſtare
debet de litterarum tranſmiſſione, alias tanquam
illicita damnantur à Conſtitutione ſa.me.Pij V.*
2 *Cambia debentur ſaltim loco damnorum, & intereſſe
quando debitor in ſe ſuſcepit onus nominandi mer-
catorem, qui pecunias ſuper cambijs exerceret, &
tale onus non adimpleuit.*
3 *Declara ad hoc vt condemnationi loco damnorum,
& intereſſe locus ſit requiritur iuſtificatio exiſten-
tia mercatoris, qui pecunias ad dictum effectum re-
ciperet, quodque occurrerent perſonæ idoneæ, cum
quibus pecunia cambiari poſſent.*
4 *Item probari debet, quod talis quantitas lucri ex
cambio prouenerit. Et ratio redditur nu.ſeq.*
5 *Cambia aliquando plus, aliquando minus, aliquando
etiam damnum afferunt.*

DECISIO XCV.

FRANCISCVS Roſolinus recepit à Ioan-
ne Antonio Patriarca ſcuta 1400. promi-
ſitque ſuis ſumptibus Mercatorem eligere,

Digitized by Google

qui dictas pecunias ſuper cambijs teneret, cũ
declaratione, quod ſi cambia ſcuta ſeptem pro
centenario, & anno excederent, id totum Ro-
ſolini commodo, ſi verò ad minorem ſum-
mam aſcenderent id totum Patriarchæ dam-
no cederet; Acceſſitque huic obligationi, vti
principalis, principaliter, & inſolidum Gui-
dus Iordanus; Contra hunc egit Patriarca, ob-
tinuitque ab A. C. mandatum pro cambijs
ad rationem ſeptem pro centenario, de quo
hodie exequendo cum dubitarem, Domini
negatiuè reſponderunt.

Certa eſt enim concluſio, quod ad hoc, vt
1 cambia debeantur, † & licita ſit eorum exa-
ctio, conſtare debet de litterarum tranſmiſſio-
ne, illarumque acceptatione, ac effectuatione
de quibus tamen minimè conſtat in præſenti
caſu, aliàs tamquam illicita damnantur per
Conſtitutionem Pij Quinti, quæ in Bullario nouo
eſt in ordine 118. & ſæpiùs firmauit *Rota*, *vt
videre eſt in Deciſionibus cumulatis per Add. ad Bu-
rattum deciſ. 532. num. 8. & tenuit poſt alios Scacc. de
camb. §. 1. q. 7. par. 3. limit. 5. nu. 1. Azor. inſtit. moral.
par. 3. lib. 10. tit. de cambijs cap. 10. verſ. primo quando
Rot. Ianuen. dec. 37. n. 11.*

Nec releuat, quod cum promiſſio Roſoli-
2 ni de nominando Mercatorem, † qui pecu-
nias ſuper cambijs exerceret ſit obligatione
Camerali vallata; Ideò ea non adimpleta in-
tret condemnatio ad damna, & intereſſe, quia
3 vt tali condemnationi † ſit locus animaduer-
tebāt Domini neceſſarium eſſe probare, quod
adeſſet talis mercator, qui dictas pecunias ad
dictum effectum reciperet, quodque occurrē-
rent perſonæ idoneæ, cum quibus pecuniæ
cambiari potuiſſent, vt in puncto de cambijs
fuit reſolutum *in Mediolanen. Cambiorum 31. Ia-
nuary 1605. coram Ottembergo, & in Romana Fru-
ctuum de Iacobellis 1. Decembris 1600. coram Lan-
cellotto, & tradit Mohed. deciſ. 3. de vſur.* Et vlte-
4 rius probari, & liquidari debuiſſet, † quod ta-
lis quantitas lucri ex cambio prouenißet, vt
fuit dictum *in Mediolanen. Nullitatis Contractus
28. Aprilis 1600. coram Corduba, & tradit genera-
liter poſt alios Scacc. de camb. §. 1. quaſt. 7. part. 2. am-
pliat. 8. ſub num. 99.* Ea ratione, quia cambia ali-
5 quando plus, † aliquando minus, aliquando
etiam damnum afferunt, vt aduertit *Rota de-
ciſ. 315. num. 6. part. 2. diuerſ. & in recent. deciſ. 304.
num. 5. par. 2.* & fuit dictum *in Ianuen. Pecuniaria
1. Martij 1613. coram Vbaldo, & notat Scacc. de cā-
bijs §. 1. qu. 7. par. 1. num. 94. & 95.* Præſertim in
propoſito caſu, quo partes voluerunt, quod
ſi cambium eſſet minus ſeptem pro centena-
rio, id totum creditori decreſceret, & ſic eo
magis erat neceſſaria liquidatio, quæ cum fa-
cta non fuerit. Meritò Domini mandatum
A. C. non eſſe exequendum reſponderunt,
Guido Iordano tantum Informante &c.

ROMANA PRIMOGENITVRAE.

Veneris 4. Iulij 1642.

ARGVMENTVM.

Per electionem Periti illiuſque relationem non
cenſetur à prima receſſum, quando hæc ſe-
cunda fuit extraiudicialis ad magis informan-
dum animum Iudicis, & habet diuerſum re-
ſpectum, quam prima relatio.

SVMMARIVM.

1 *Conductor pro parte, & rata, qua frui non impedi-
tur rem conductum tenetur Penſionem ſoluere, non
autem pro ea parte, qua vti non potuit occaſione
reſtaurationis, vel noui ædificij quatenus huiuſmodi
impedimentum locatoris culpa non proueniat.*
2 *Penſiones Domorum in Vrbe iuxtà notoriam con-
ſuetudinem taxantur ad rationem quinque pro cen-
tenario.*
3 *Citatio ſufficit quod exequatur contra habentē prin-
cipale intereſſe.*
4 *Contra abſentem citationes fiunt per contradictas
pro omni ſuo iure, & intereſſe, & quatenus veniret
citandus.*
5 *Per electionem ſecundi Periti, illiuſque relationem
cenſetur à prima receſſum, adeout hæc ſecunda ſit
attendenda.*
6 *Declara non procedere quando ſecunda relatio ver-
ſatur circa diuerſum finem, & habet diuerſum re-
ſpectum, adeout in reliquis cenſeatur conformis cum
prima.*
7 *Cauſatum non poteſt præcedere ſuam cauſam.*
8 *Effectus non datur ſine cauſa.*
9 *Culpa locatoris conductori præiudicare non debet.*

DECISIO XCVI.

CVM ad effectum, vt conſtaret ad quan-
tam Penſionem teneretur D. Lelius Ba-
rigianus, conductor domus ſuppoſitæ primo-
geniture q. Lelij Barigiani Senioris, ad quam
tàm ipſe Lelius, quàm Comes Camillus Ca-
raudinus ſub certa conditione vocatus exiſtit,
neceſſe fuiſſet valorem domus per peritum
liquidarē, hoc electo ex officio Franciſco Pe-
parello ab Eminentiſs. Card. Veroſpio, tunc
huius cauſæ Iudice, is diſtinctis tribus tempo-
ribus in diuerſis ſummis ſuam tradidit rela-
tionem, prout alius deinde extraiudicialiter
electus Io: Baptiſta Geroſus ſuam quoque re-
lationem protulit. Dubio itaque hodie à me
propoſito, iuxtà quam relationem ſit ſoluen-
da Penſio, Domini dixerunt eſſe ſoluendam à
menſe Maij 1628. quo tempore cœpit locatio
vſque ad menſem Aprilis 1633. iuxtà relatio-
nem Peparelli, videlicet pro duobus annis
prioribus ſcuta 70. annua, pro reliquo tem-
pore ſcuta 120. A dicto verò menſe Aprilis,
quo tempore domus reparatio, & melioratio
eſt conſumata in poſterum, relationem Geroſi
declarantis congruam Penſionem ſcutor. 300.
eſſe attendendam.

Siquidem cum relatio Peparelli ſummam
habeat rationem cuiuſlibet partis Domus,
qdàm

quam Lelius habitare potuit, illi ſtandum eſſe
viſum fuit, cum certum ſit, conductorem pro
1 parte, † & rata, qua frui non impeditur, ad ſo-
lutionem Penſionis teneri, non autem pro ea,
qua vti occaſione reparationis, & noui ædifi-
cij non potuit, quamuis huiuſmodi impedi-
mentum culpa locatoris non proueniat, *iuxtà
claros text. in l. ſi quis domum 9. & in l. ſi fundus 36.
ff. locat. Bero. conſ. 141. n. 2. & 4. lib. 1.*

Relatio verò Geroſi percutiens tempus cō-
ſummatæ reparationis, & reædificationis Pen-
ſionem augens ad rationem quinque † pro
2 quolibet erogato centenario iuxtà notoriam
Vrbis conſuetudinem pariter Dominis pla-
cuit.

Nec obſtat quod pro parte Co. Carandini,
& primogenituræ adminiſtratorum affertur,
quòd ſcilicet relatio Peparelli non ſit atten-
denda, cum illius deputatio, ipſo Comite non
legitimè citato emanauerit, quia placuerunt
reſponſiones, quòd cum iſta deputatio cum
ſuppoſito validitatis vtriuſque relationis inea-
tur, de illa modo non ſit quærendum, quod-
quę electio eiuſdem Periti facta fuerit legiti-
mè citato primogenituræ adminiſtratore, de
3 cuius † præcipuo intereſſe agebatur; & cum
tunc temporis Carandinus nullum in primo-
genitura ius haberet, ſed etiam abeſſet ab Vr-
4 be † ſatis ſuperque fuerit illius citatio per con-
tradictas pro omni ſuo iure, & intereſſe, &
quatenus citandus veniret, *Marſil. in l. de vno
quoque num. 54. verſ. iſtud ff. de re iud.*

Minus obſtat quod per electionem Geroſi
5 ſecundi periti, † & illius relationem à prima
receſſum cenſeatur, adeout iſta Geroſi ſit at-
tendenda *per text. in l. pacta nouiſſima C. de pact.
Rota deciſ. 533. num. 1. par. 3. rec.* Quia dixerunt
Domini, Geroſi extraiudicialiter electi ad ma
gis Iudicem informandum relationem circa
penſionem poſt perfectas ædes tantum verſa-
6 ri, † adeout in reliquis primam confirmaſſe
relationem cenſeatur, *l. tribunus ff. de milit. teſta-
men. Rolan. conſ. 61. num. 11. & ſeqq. lib. 3. vnde in-
trat vulg. reg. l. ſi legatum ff. de adim. legat. & l. cum
prætor ff. de iudic. & melius illa l. ſancimus C. de te-
ſtamen.*

Quod autem Geroſus reſpexerit tantùm
tempus conſummati ædificij, benè depræ-
henderunt Domini ex ipſa relatione. vbi poſt
quàm dixerit ſe habuiſſe relationem Peparel-
li, eamque, & illius menſuras comparaſſe, ſta-
tum domum antiquum obſeruaſſe, & moder-
næ domus commoditatem perpendiſſe, ſuam
tandem protulit relationem, habita ſolum-
modò moderni ſtatus ratione, ibi: *Conſiderata
quanto allo ſtato preſente l'habitatione, e commodità
di Caſa, dico, &c.* Vnde nequit ad tempus pre-
teritum illius relatio retrotrahi, quod ſi ſecus
fieret, ſequeretur quod penſionis augmētum
ad rationem quinque pro centenario debere-
tur, antequam in meliorando nihil eſſet im-
7 penſum, & ſic cauſatum † præcederet ſuam
cauſam contra Philoſophorum axioma, &
contra *l. ſi mater ij §. eandem cauſam, & l. cum de
hoc 27. ff. de except. rei iudic. Bart. in l. vbicunque,
num. 1. ff. de interrog. action.* qua cauſa non data,
8 ſeu † remota, nec dari, ſiue remoueri debet e-
tiam illius effectus *l. generaliter C. de Epiſc. &
Cleric. cap. cum ceſſante de appellat. cum ſ concordan.*

Præterea dixerunt Domini, quod huiuſ-
modi relatio, nedum non contraria; ſed ſit
penitus conformis relationi prioris periti.
Nam augumentum quod ſecundus peritus
tribuit penſioni debitæ poſt reſtaurationem
taxatæ per primum prouenit ex alijs melio-
ramentis factis poſt eandem primam relatio-
nem, vt clarè colligitur ex relatione ipſa ibi:
Mà perche la ſodetta relatione, &c. quæ ſi ante
primam relationem fuiſſent facta, Peparellus
quoque illorum rationem habens penſionem
in ſcutis 300. taxaſſet.

Demum nihil obſtare dixerunt Domini,
fabricam breuiori temporis ſpatio potuiſſe
perfici, & debuiſſe. Quia iſtud facto, & cul-
9 pa adminiſtratorum euenit † à quibus ſuppe-
ditabatur pecunia, ſine qua ædificatio prius
perfici non potuit, & idcircò Lelio Condu-
ctori præiudicare non valuit *l. factum ff. de reg.
iur.*

Et ità fuit deciſum vtraque parte infor-
mante, &c.

CELSONEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 17. Nouembris 1642.

ARGVMENTVM.

Poſseſsio Eccleſiæ exiſtente Oeconomo reputa-
tur vacans, quia Oeconomus habet ſolum-
modò cuſtodiam, & adminiſtrationem Ec-
cleſiæ, non autem poſsidet Eccleſiam, aliud
eſt enim Cuſtodia Eccleſiæ, aliud poſseſsio.
Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumento adeptionis illius.*
2 *Poſſeſſio inſtrumentalis capta alio exiſtente in poſ-
ſeſſione non ſuffragatur.*
3 *Ampliа ad hunc effectum ſufficere, quod alius ſit in
ſimplici detentione.*
4 *Oeconomus licet habeat adminiſtrationem, & cuſto-
diam Eccleſiæ, non tamen per hoc dicitur Eccle-
ſiam poſſidere. & num. 5. & 6.*
7 *Cuſtodia licet ſit penes aliquem, non tamen poſſeſſio
eſt penes eum.*
8 *Poſſeſſio Eccleſiæ capi poteſt, quamuis illius cuſto-
diam aliquis habeat, dum tamen non habet poſ-
ſeſſionem.*
9 *Cuſtodia Eccleſiæ aliud eſt, & aliud poſſeſſio.*
10 *Poſſeſſio ad hoc vt dicatur plena, requiritur, quod
aliquis intus ſit animo poſſidendi.*
11 *Oeconomus licet aliquo modo dicatur Eccleſiam de-
tinere, eius tamen detentio tota eſt ad commodum
ſucceſſoris.*
12 *Et comparente ſucceſſore expirat tanquam limitata
ad certum tempus, donec de Rectore prouideatur.*
13 *Detentatio Oeconomi comparente prouiſo de Eccle-
ſia ſtatim expirat ex natura temporis limitati.*
14 *Poſſeſſio retenta per Colonum, vt acquiratur ne-
ceſſaria eſt illius expulſio.*
15 *Poſſeſſio anterior infecta à decreto irritanti non eſt
manutenibilis, quinimo poſteriori poſſeſſori datur
manutentio.*

16 *Appellatio extraiudicialis non potrſt cauſare attentata, nec minus impedire immiſſionem in poſſeſſionem.*
17 *Præſertim ſi non fuit intimata appellatio.*
18 *Appellatio non ſuſpendit executionem in parochialibus collatis per concurſum.*

DECISIO XCVII.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
ſub die 27. Iunij 1642. Roſſetto ſcilicet
dandum eſſe mandatum de manutenendo in
poſſeſſione Parochialis Eccleſiæ, de qua agi-
tur, quoniam de illius poſſeſſione ſufficien-
1 ter conſtat † ex inſtrumento illius adeptionis
*l. prædia, vbi Bart. ff. de acquir. poſſeſſ. cum alijs ad-
ductis in præterita.*

Non obſtat quod Inſtrumentalis poſſeſſio
2 capta alio exiſtente in poſſeſſione, † prout in
præſenti caſu dicebatur eſſe Iacinthus, non
ſuffragetur *Verall. deciſ. 333. par. 2. Greg. deciſ. 138
3 num. 2. & 268. num. 1.* & ad hunc effectum † ſuf-
ficiat, quod alius ſit in ſimplici detentione
*Mohed. deciſ. 20. de reſtit. ſpol. Gregor. dicta deciſ. 138
num. 4. plenè Add. ad eundem deciſ. 268. num. 9.*

Quia licet ex iuribus datis *Summ. Iacinthi
num. 1.* appareat illum deputatum fuiſſe Occo-
nomum dictæ Eccleſiæ vacantis, ac vti talem
Sacramenta populo adminiſtraſſe, Eccleſięq;
claues retinuiſſe, vt deponunt teſtes *d. Summ.
num. 3.* non tamen per hoc dici poteſt illum
extitiſſe in poſſeſſione. Etenim Occonomus,
4 licet habeat adminiſtrationem, † & Cuſtodiã
Eccleſiæ, vt diſponit *text. Conc. Triden. cap. 18.
ſeſſ. 24. de reformat.* ibi: *ab eiuſdem Eccleſiæ cuſto-
dia, & adminiſtratione non amoueatur, donec, &c.*
cui concordat *text. in cap. cum vos de off. Ord.* ibi:
*ponatis Occonomos, qui fructus percipiant, & fru-
ctus perſonis reſeruent, & text. in cap. quotidiano 75.
diſtinct.* ibi: *redditus viduatæ Eccleſiæ apud Occo-
5 nomum reſeruari*, non tamen † per hoc dicitur
Eccleſiam poſſidere *Lap. alleg. 81. num. 8. Innoc.
in cap. ex parte num. 3. Io. Andr. num. 9. Auchar. ſub
num. 5. Butr. num. 9. Hoſt. num. 8. de arbitr.* vbi ad
obiectum, quod Eccleſia, quæ habet Occo-
nomum non poteſt dici vacans, & conſequẽ-
ter eius poſſeſſio non appræhendi, reſpondent
6 Occonomum, licet habeat cuſtodiam, † non
tamen poſſidere Eccleſiam, *& Innocen. ſequuta
fuit Rota apud Biſign. deciſ. 8. de reſtit. ſpol. & in an-
tiq. deciſ. 5. de cauſ. poſſ. & propr. Soccin. ſen. conſ. 131
ſub num. 8. verſ. nec obſtat quod Claues:* vbi quod
7 licet cuſtodia ſit † penes aliquem non tamen
poſſeſſio eſt penes eum *Rip. in tract. de priuileg.
contractuum tempore peſtis num. 191.* vbi quod
8 capi poteſt poſſeſsio Eccleſiæ, † quamuis il-
lius cuſtodiam aliquis habeat, dum tamen
9 non habeat poſſeſsionem, aliud eſt enim † cu-
ſtodia Eccleſiæ, aliud poſſeſsio, vt ait *Lap. d. al-
leg. 81. num. 9.*

Vnde quamuis Eccleſiæ, de qua agitur
Occonomatum retineret Iacinthus, potuit ni-
hilominus eius poſſeſsio capi per Roſſettum
prouiſum Apoſtolicum, *ex ſupra alleg.* ad hoc
10 enim, vt dicatur plena poſſeſsio, † requiritur,
quod intus ſit aliquis non ſimplicis cuſtodiæ
gratia, ſed animo poſsidendi, vt voluit *Rota
apud Acchill. de Graſſ. deciſ. 1. de cauſ. poſſ. & prop.*

Tollebatur enim obiectum alia reſponſio-
ne, quia etiamſi diceremus Occonomum ali-
11 quo modo Eccleſiam detinere, † eius tamen
detentio tota eſt ad commodum ſucceſſoris,
vt probare videtur *text. in d. c. cum vos de offic. Or-
din.* ibi: *futuris perſonis reſeruent*, eoque com-
12 parente † expirat, tanquam limitata ad cer-
tum tempus, ſcilicet donec de Rectore proui-
deatur, vt probat *text. in d. cap. 18. ſeſſ. 24. de refor-
mat.* ibi: *Eccleſia onera ſubſtineat, donec, &c.* &
ibi: *non amoueantur donec, &c.* & clarus erat in
præſenti caſu tenor deputationis Iacinthi *dicto
Summ. num. 1.* ibi: *Deputamus Occonomum donec
de Rectore prouideatur.* Vnde conſequens erat,
vt comparente Roſſetto prouiſo Apoſtolico,
13 detentatio Iacinthi Occonomi penitus expi-
raret ex natura temporis limitati *arg. text. in l.
Imperator ff. de poſtul. l. ſtat liber. §. ſticum de leg. 2.
Mantic. deciſ. 267. num. 3.* & fuit dictum *in Veli-
terna Capellæ 24. Maij 1619. coram Manzanedo, &
in Cremonen. Capellæ 24. Ianuarij 1590. coram Co-
mitulo.*

Vti nec ſubſiſtebat quod dicebatur Occo-
nomum ſaltem poſsidere nomine Abbatis
Eccleſię S. Marię de Riccipullo, cui Parochia-
lis Eccleſia, de qua agitur, vnita prætenditur.
Vnde Iacintho non eiecto, immò illo contra-
dicente non potuit Roſſetto poſſeſsio acquiri,
14 prout † in ſimili dicitur de ingrediente poſ-
ſeſsionem retentam per Colonum *ex alleg. per
Honded. conſ. 18. num. 22. lib. 2. Verall. deciſ. 333.
par. 2.* quia vltra quod de prætenſa vnione nõ
conſtat in actis; obiectum ceſſat ex facto, dum
ex tenore deputationis apparet illum deputa-
tum fuiſſe in Occonomum, donec de Recto-
re prouideatur, non autem tamquam Vicariũ
ad exercẽ curam nomine Abbatis; Vnde
patet ſimile de Colono, qui Domino dicitur
poſsidere non applicari, cum Occonomus
nullo modo pro Abbate poſsideat.

Conſiderabant etiam Domini, quod cum
vacatio huius Parochialis inciderit in menſe
Maij Sedi Apoſtolicæ reſeruato *in vim Reg. 8.
hodie 9.* quæuis poſſeſsio etiam iure proprio,
15 & anterior † infecta remanſiſſet ex decreto
irritanti *in ead. Reg.* poſito, & adhuc prouiſo
Apoſtolico poſteriori poſſeſſori competeret
manutentio, non obſtante etiam exceptione
vnionis adhuc non probatæ, & ad excluden-
dam dictam Regulam appoſitę, vt fuit dictum
in his terminis *in Vicen. Capellæ 7. Nouembris
1629. coram Pirouano.*

Minus obſtare dicebant Domini obiectum
quod Poſſeſsio Roſſetti eſſet attentata tanquã
capta poſt prætenſam appellationem à Iacin-
tho per Abbatem præſentato interpoſitam,
à denegatione examinis facta per Vicarium
Epiſcopalem.

Quia vltra quod appellatio huiuſmodi nõ
eſt de actis, & copia illius data in Summario
caret tempore; vnde dignoſci non poterat,
an poſſeſsio ante, vel poſt capta fuerit, ad hoc
reſpondebatur talem appellationem vti extra
16 iudicialem non potuiſſe cauſare † attentata,
nec

Digitized by Google

nec minus impedire immiſsionem in poſſeſ-
ſionem *Laue. de attent. par. 2. cap. 12. lim. 3. nu. 2. 4.*
17 *& 8.* Et præſertim † cum non fuerit intima-
ta etiam dicto Roſſetto *Lacell. d. cap. 12. in praſ.*
num. 9. & ſeqq. & d. limit. 3. num. 25.

Sicuti & reſponſum fuit appellationem nõ
18 ſuſpendere † executionem in Parochialibus
collatis per concurſum, ita diſponeñ *Concil.*
Trid. & Conſtit. Pij V. de quibus per Gonzal. gloſſ. 9.
§. 1. in adnot. contr. null. & attent. num. 209. Adden. t
ad Greg. deciſ. 538. num. 7. & Adden. ad Burat. deciſ.
222. num. 39.

Et ita vtraque parte informante, &c.

MESSANEÑ. PROFESSIONIS.

Luna 54. Nouembris 1642.

ARGVMENTVM.

Poſſeſsio, quod fuerit metu emiſſa ex quibus probetur? metus iuſtus, & cadens in conſtantem virum quando dicatur? ad inducendam nullitatem profeſsionis emiſſæ à filio ſatis eſt timor reuerentialis cum minis paternis.

SVMMARIVM.

1. *Metus probatur ex mæſtitia, aſſlictionibus, & proteſtationibus.*
2. *Metus in filio mitis natura, ac ſolito timere parentes facilius inducitur præſertim, ſi parentes ſunt rigidi, & ſoliti exequi minas, num. 3.*
4. *Metus iuſtus, & cadens in conſtantem virum ex quibus facti circumſtantijs colligatur.*
5. *Metus mortis dicitur iuſtus metus.*
6. *Metus cadens in conſtantem virum inducitur ex ſolo armorum aſpectu, etiamſi deferens eis non vtatur.*
7. *Metus iuſtus dicitur timor indignationis, & exhæredationis paternæ.*
Item timor denegationis alimentorum.
8. *Pater recuſans alimenta exhibere filium necare dicitur.*
9. *Profeſſionis nullitas facilius iuſtificatur, quando verſamur in metu illato à patre cui debetur reuerentia.*
10. *Metus reuerentialis cum minis paternis ſufficit ad inducendam nullitatem profeſſionis.*
11. *Defectus contra Teſtes opponi nequit, ſi iam fuit ſublatus à ſententia abſolutoria lata in iudicio criminali.*
12. *Teſtium defectus ſuppletur ex numero.*
13. *Metus à patre illatus vt probetur, non requiruntur Teſtes omni exceptione maiores, ſed probari poteſt per eos qui alias non admitterentur.*
14. *Amplia etiam per Teſtes ſingulares.*
Item per Indicia, & coniecturas.
15. *Metus durare dicitur durante eadem cauſa metus.*
16. *Ratificatio tacita ex actibus ſubſecutis nunquam inducitur durante eadem cauſa metus.*

DECISIO XCVIII.

PRETER teſtes aliâs examinatos aliorum duorum depoſitiones hodie perpendendas proponebat Raphael Gothus, quibus etiam permoti DD. eò faciliùs pro confirmatione reſolutionis captæ ſub die 23. Maij præteriti reſponderunt.

Conſtat enim Raphaelem habuiſſe ſemper
animum valdè alienum à profitendo, & ob-
ligando ſe votis Religionis: idque expreſsè,
tàm antè, quàm poſt emiſſam profeſſionem
multoties declaraſſe, & aperuiſſe verbis, mæ-
1 ſtitia, † afflictionibus, proteſtationibus. Hæc
autem valde conferre ad probandum metum
dixit *Rot. coram Greg. deciſ. 326. ſub num. 6. Buratt.*
deciſ. 86. num. 17. & deciſ. 205. num. 4. cum alijs per
Ciarlin. controu. 108. num. 48.

Secundo ipſum eſſe naturæ valdæ mitis, ac
2 docilis, & parentes timere, † maximoque in
honore habere ſolitum. Vndè faciliùs metu
affici poterat *ex trad. per Menoch. de arbitr. lib. 2.*
caſ. 135. num. 4. Rota dec. 103. num. 4. & 779. num. 9.
par. 3. recent. Sanchez de matrim. lib. 4. diſp. 3. num. 4.
3 Parentes verò natura feroces, † rigidos, & ira-
cundos, & ſolitos exequi minas, quod maxi-
mè in patre obſeruant *Felin. conſ. 14. num. 9. Iaſ.*
conſ. 3. num. 20. vol. 1. Honded. conſ. 29. nu. 36. lib. 1.
Oſaſch. deciſ. 179. num. 10. Greg. deciſ. 326. num. 12.
Rot. deciſ. 315. num. 7. par. 5. rec.

Conſtat tertiò Parentes blanditijs primum
induxiſſe Raphaelem ad geſtandum habitum
4 Religionis Hieroſolymitanæ, † mox minis ad
illud retineñ coegiſſe, diſtrictèque ei præce-
piſſe, vt Melitam ſe conferret ad annum pro-
bationis explendum, & profeſſionem emittē-
dam, quod facere cum Raphael recuſaret, di-
ceretque ſe ad Religionem non vocari; An-
toninum Patrem ira percitum ſtricto pugio-
ne in eum irruiſſe, facilèque manus in filium
iniecisſet, ni Amici, & Conſanguinei accur-
rentes obſtitiſſent. Acceſſerunt minæ male-
dictionis, exhæredationis, denegationis ali-
mentorum, & eiectio à paterna domo, itaut
coactus fuerit ſe recipere in Sororis domum.
His perculſus Raphael Melitam diſceſſit, ibi-
que coram pluribus de patris violentia prote-
ſtatus annum probationis expleuit; ſed cum
profeſſione non emiſſa iterum Meſſanam re-
diiſſet, ibique matrimonia pertractaret, ite-
rum à parentibus magna cum violentia ad
Meleuitanum Conuentū remiſſus, continuatis
minis per litteras, & mediante Federico altero
Fratre, tandem profiteri fuit coactus.

Ex qua facti ſerie ſufficienter colligitur me-
tus iuſtus, & cadens in conſtantem virum.
5 Nam metus mortis † dicitur iuſtus metus *cap.*
cum dilectus de his, quæ vi, metuſue l. nec timorem ff.
de eo quod met. l. interpoſitas C. de tranſact. Imò ſo-
lus armorum aſpectus inducit metum caden-
tem in conſtantem virum, etiamſi deferens
arma eis non vtatur *l. 3. §. Qui armati ff. de vi, &*
vi armat. Alex. conſ. 98. numer. 3. lib. 3. Pariſ. conſ. 60.
num. 13. & 15. lib. 4. Rot. dec. 643. num. 10. par. 1. rec.
cum alijs per Sanchez. lib. 4. diſput. 5. num. 5. Prout
7 iuſtus metus † dicitur timor indignationis, &
exhæreditationis paternæ *ad text. in cap. Abbas*
de his, quæ vi menoch. de arbitr. lib. 2. caſ. 135. num. 9.
Greg. deciſ. 126. num. 19. Buratt. deciſ. 205. numer. 8.
Idem dicendum eſt de alimentorum denega-
tione

Digitized by Google

8 tione. Nam pater recuſans alimenta exhibere
dicitur necare filium *l. necare ff. de liber. agnoſc.*
cap. paſce 86. diſtinct. Buratt. deciſ. 205. num. 5. Vndè
cum verſemur in metu illato à patre, cui de-
9 betur reuerentia per filium, faciliùs † iuſtifica-
tur nullitas profeſſionis, ad quam inducen-
10 dam ſatis eſt timor reuerentialis† cum minis
paternis *Nauar. conſ. 89. num. 2. ac regul. Sanchez. de*
matrim. lib. 4. diſput. 6. num. 7. & ſeq. Buratt. dec. 205.
num. 27. & ibi Add. ſub num. 32. Rota deciſ. 103. n. 2.
par. 3. recent. & in Tullen. profeſſionis 22. Iunij 1633.
coram bon. mem. Merlino cum alijs per Bonaccin. de
ſacram. matr. quæſt. 3. punct. 8. ſub num. 6. verſ. Addo.
Non obſtant oppoſita contra Teſtes, quia
11 vltrà quod ſublata fuerant † ex ſententia ab-
ſolutoria in iudicio criminali *Abb. in cap. final.*
12 *de teſtib.* defectus, ſi quibus adeſſent ſuppleren-
tur ex numero *Rot. dec. 147. num. 3. par. 1. recentior.*
Greg. dec. 340. num. 6. & 471. nu. 11. Caſ. de Graſſ.
deciſ. 5. num. 8. de ſponſal. maximè cum verſemur
13 in metu illato à Patre, ad quem proban. non
requiruntur teſtes omni exceptione maiores,
ſed probatur per eos, qui alias non admitte-
rentur, *Alex. conſ. 156. num. 10. lib. 5. plenè Rot. dicta*
14 *dec. 147. num. 4. par. 1. recent.* † etiam † per Teſtes
ſingulares, *Surd. conſ. 395. num. 26. lib. 3. Farinacc.*
de teſt. quæſt. 64. num. 275. & ſeq. Gram. deciſ. 5. ant.
num. 15. Greg. deciſ. 126. num. 47. & 48. Buratt. de-
ciſ. 205. num. 17. Rot. deciſ. 202. num. 4. par. 6. recent.
ac per indicia, & coniecturas *Boer. dec. 101. n. 2*
& 6. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſ. 136. num. 1. Oſaſcb.
deciſ. 179. num. 1. Rot. deciſ. 315. num. 1. par. 5. recent.
Buratt. deciſ. 86. num. 26.

Nec releuat, quod profeſſio emiſſa fuerit in
inſula Melitenſi, dum pater moraretur Meſſa-
næ, proindeque ex abſentia patris minas, pa-
riterque metum ceſſaſſe. Quia ſatis eſt minas
15 præceſſiſſe, eandemque † cauſam metus du-
rare, vt poſt *Bart. in l. ſi ob turpem col. fin. de cond. ſi*
ob turpem cauſam firmat Honded. conſ. 29. num. 40.
lib. 1. Qua etiam ratione tollitur, †quod dice-
batur de tacita ratificatione ex actibus ſubſe-
16 cutis, † ea enim nunquam inducitur durante
eadem cauſa metus *Oſaſcb. deciſ. 179. nu. 12. Rot.*
deciſ. 315. num. 9. par. 5. & deciſ. 172. num. 43. par. 7.
recent. cum alijs plenè cumulat. per Greg. deciſ. 392. per
totam.

Et ex his DD. Raphaele tantùm informante
ſteterunt in deciſis &c.

ROMANA GRANI.

Lunæ 24. Nouembris 1642.

ARGVMENTVM.

Traditio, ſiue conſignatio frumenti venditi, ex
quibus probetur? Reliqua deſume ex Sum-
marijs.

SVMMARIVM.

1 *Littera cambij, quando creditoris quietantia accedit*
ſolutum rectè probant.
2 *Pluralitas actuum facilius præſumitur ex temporis*
diuerſitate.
3 *Frumentum fuiſſe traditum à venditore, ex quibus*
eliciatur?
4 *Teſtes quamuis in verbis deſeruiant, ſufficit tamen*
quod in ſubſtantia conſonent.
5 *Teſtes quamuis aliquem defectum patiantur deſer-*
uiunt ſaltim pro adminiculo.
6 *Poſſeſſio etiam abſque menſura, vel per aſpectum præ-*
ſente antiquo poſſeſſore acquiri poteſt.
7 *Dominium quamadmodum, per traditionem abſque*
menſuratione transfertur, ità & periculum.
8 *Et ſufficie adhunc effectum traditio vera, vel*
ficta.
9 *Deterioratio frumenti, cuius damno cedere debet?*
10 *Periculum ſubire debet, qui illud in ſe ſuſcepit etiam*
non ſecuta conſignatione rei.
11 *Periculi ſuſceptio vim habet traditionis.*

DECISIO XCIX.

CVM Rota reſoluiſſet ſub die 15. Ianuarij
præteriti, Carolum Ferrarium teneri ad
reſtitutionem pretij pro rata frumenti ab ipſo
venditi, & non traditi Vinaldo, cõceſſa eidem
Carolo noua audientia, hodie à deciſis Do-
mini receſſerunt: Quia nimirum quietantia de
recepto frumento non eſt intelligenda ſub ſpe
futuræ traditionis. cum Oddus Viualdi Pro-
curator non faſſus fuerit ſe recepiſſe ordinem
directum Miniſtris Sanneſij, quo caſu talis or-
do expectabat ſuum complementum de futu-
ro, prout litteræ cambij, ſed Oddus dixit abſo-
lutè ſe recepiſſe rubra 650. frumenti à Ferra-
rio, & adiecit hæc verba, *Le medeme, de quali mi*
hà conſegnato ordine del Sig. Gio: Sanneſio &c. adeò
quod mentio ordinis, intelligi debeat ad de-
monſtrandam cauſam traditionis, & identita-
tem frumenti traditi, prout quotidiè accidit,
dum exigendo à Mercatoribus vigore littera-
rum cambij pecunias, ipſæ litteræ in quietantijs
enunciantur ad effectum, vt conſtet de exa-
ctionis cauſa, ac ne ſoluens poſſit aliquando
pecunia, tanquam ſine cauſa ſolutas repetere,
vndè viſum fuit Dominis argumentum aliàs
à ſimili de litteris cambij adductum potiùs in
hoc caſu retorqueri poſſe, nam etiam litteræ
1 cambij, quando † creditoris quietantia acce-
dit, ſolutum rectè probant, *ad text. in l. quinqua-*
ginta in fine ff. de probat. Afflict. dec. 353. num. 5. Rota
Ianuen. dec. 4. num. 9. & ſeqq. Rot. deciſ. 227. numer. 5.
& 6. par. 6. recentior. Cui veriſimilitudini acce-
dit alia minus fortis probabilitas, quod dum
inter conſignationem ordinis, & quietantiam
interceſſit ſpatium ſexdecim dierum, ſatis iu-
dicatur adfuiſſe inter vtrumq; alium medium
actum conſignationis videlicet, nam ex tem-
2 poris diuerſitate † facilius pluralitas actuum
præſumitur, *gloſ. in l. Pannonius §. Rei ff. de acquir.*
hæred. Soccin. ſenior conſ. 24. numer. 29. libr. 1. Ruin.
conſ. 12. num. 5. Menoch. præſumpt. 15. num. 22. lib. 6.
Buratt. dec. 157. ſub num. 2. Et vlterius conſide-
rarunt Domini depoſitionem Teſtiũ aſſeren-
tium Oddum poſt quietantiam rogaſſe Sanne-
ſium, in cuius horreo frumentum conſigna-
tum permanebat, vt pateretur illud per non-
nullos adhuc dies ibi retineri, cui Sanneſius an-
nuit;

Digitized by Google

nuit; vndè facilè elicitur frumentum Oddo
iam traditum fuiſſe, & ab ipſo poſſeſſum, cum
3 alias ad ipſum, de cuſtodia frumenti ſollici-
tum eſſe, nihil attineret ex traditis *per. Afflict.*
deciſ.167.ſub nu.1, verſ.item probat apposuiſſe Gra-
tian.diſcept.939.num.11.Coccin.deciſ.144.num.3.ex
text.in l.ſi ità §.Dominij ff.de vſu,& habitat.leg.cum
alijs allegatis per Moder.Peruſ.de manuten obſeru.24.
num.35.

Neque mouerunt Dominos obiectiones da-
tæ contra teſtes, quod fuerint famuli Sanneſij,
& ſint contrarij: quia Sanneſij nihil intereſt
quid, & quomodo teſtes depoſuerint, neque
enim cum ipſo Sanneſio hodiè res agitur: &
contrarietas tollitur ex facto, quia ſecundus
non tantū de tractatu à ſe ſolo facto, ſed etiam
precibus Oddi, atque conſenſu Sanneſij vtro-
que præſente deponit: at parum refert teſtes
4 diſſentire in verbis, † dummodò in ſubſtantia
conſonent. *Surd.conſ.12.num.43.& 45.Adden.ad*
Buratt.dec.458.ſub.nu.8. Immò quatenus etiam
5 eſſent defectuoſi tamen ad † adminiculandum
traditionem, & quietantię veritatem attendun-
tur, *Bart.in l.admonendi ſub num.41.de iur.iur. Rot.*
deciſ.342.num.7.deciſ.369.num.2.deciſ.406.num.16
par.1.recent.

Minus ad perſuadendum contrarium facere
dixerunt Domini illam coniecturam ex ipſis
Teſtium dictis allatam, quod nimirum Oddus
multo poſt muliones ad horrea tranſmiſerit,
vt frumentum ipſis menſuraretur; Vndè non
anteà conſignatum eſſe inſerebatur. Quia ta-
lis tranſmiſſio nō excludit, Oddum prius poſ-
ſeſſionem grani nactum fuiſſe, cum poſſeſſio
6 etiam abſque menſura, † vel per aſpectum
præſente antiquo poſſeſſore acquiri potuerit
l.1.§.Si iuſſerim ff.de acq.poſſeſſ.Gratian.diſcep.315
num.38. Marant. allegat à Modern.de manuten.ob-
ſeruat.21.num.16. quod ad effectum, vt pericu-
lum grani in Oddum emptorem tranſierit, fa-
cilius procedit, tali enim caſu menſuratio non
requiritur, ſed alio quocumque modo conſta-
re ſufficit, & quemadmodum per traditionem
7 abſque menſuratione dominium transfertur,
ità & periculum *Caſtrenſ.in l.2. num.2. verſ. Sed*
pone ff.de peric.& commod.rei vendit. Corn.conſ.50.
num.11.verſ.tamen ſi res lib.1.Pariſ.conſ.59.nu.20.
8 *& ſeq.lib.1.* & traditio vera, vel † ficta ſufficit,
Gomez.var.reſol.to.2.c,2.n.32.verſ.ſi verò tales Cy-
riac.controuer.226.ſub n.28.verſ.Secundo quia.

Prædicta autem omnia eo libentius Domi-
ni admiſerunt, ſtante negligentia ipſius Oddi,
qui etiamſi veram frumenti conſignationem
non recepiſſet (quod ex iam deductis aliter ſe
habere demonſtratur) quia tamē ipſe ex cōu e-
tione facta die 18.Ianuarij 1640. illud accipere
intrà decem dies promiſerat, & die 20. eiuſdem
menſis Periti miſſi retulerunt eſſe conforme
conuentioni, neque conſtat eum vnquā iuiſ-
ſe, vel miſiſſe, niſi poſt quatuor menſes, ideò
9 frumenti deterioratio † eius damno cedere
debet *l.ſi per emptorem ff.de pericul. & commod. rei*
vendita l.2.C.eod.tit. Gomez.var.reſol.tom.2, cap.3.
ſub num.32.poſt med.verſ.quod tamen limita, præter-
tim, quia ex Teſtibus datis Summ. Ferratij *n.6.*
clarè patet ipſum Oddum periculum in ſe
10 ſuſcepiſſe, quo caſu etiam non ſecuta conſi-
gnatione, illud ſubire debet *l. ſi quis vina, vbi*
gloſa ff de pericul.& commod.rei vendita Gomez.vbi
ſupra verſ.Item limita, ipſa enim periculi ſuſce-
11 ptio † vim traditionis habet, vt in terminis
frumenti, firmat *Oddus conſ.50. numer.7. Cyriac.*
controu.226.num.23. maximè cum teſtes, & ar-
ticuli per Vbaldum probent omne frumen-
tum in horreo emarcuiſſe, & ſic ceſſat etiam
ex facto primæ deciſionis fundamentum.

Et ex his Domini à deciſis recedendum eſſe
dixerunt, vtraque parte informante &c.

LICIEN. HAEREDITATIS.

Veneris 5. Decembris 1642.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrò ſemper locus eſt quoties poſſeſſio
vtriuſque collitigantis non eſt manutenibilis.

SVMMARIVM.

1. *Poſſeſſio capta intra terminum ad appellandum eſt attentata, quando ſententia eſt appellabilis ad vtrumque effectum.*
2. *Teſtamentum primum per ſecundum cenſetur ſublatum.*
3. *Hæres vigore ſecundi teſtamenti eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem alterius hæredis ex primo teſtamento.*
4. *Sententia poſt interpoſitam appellationem nequit abſque vitio attentatorum executioni demandari.*
5. *De attentatis dare nequit, qui executioni conſenſit.*
6. *Debet tamen talis conſenſus ſufficienter probari, nec ſufficit fides, ſeu priuata atteſtatio.*
7. *Poſſeſſio nulla non eſt manutenibilis.*
8. *Proceſſus per contradictas non præcedente citatione perſonali eſt nullus, & inualidus.*
9. *Atteſtatio Notarij, ſine Teſtibus non probat.*
10. *De legitima executione citationis, vt conſtare dicatur, quæ requirantur? & n.11.*
11. *Sequeſtrum venit apponendum ſtante poſſeſſione vtriuſque collitigantis vitioſa, & non manutenibilis.*

DECISIO C.

IOANNES Thomas Sauognus duo con-
didit teſtamenta. Primum ſub die prima
Ianuarij 1639. in quo Franciſcum Mariam Sa-
uognum, Alterum ſub die tertia Septem-
bris 1642. in quo Cæſarem Venetianum, &
alios hæredes inſtituit. Eo defuncto, ortaque
inter hos controuerſia, Ordinarius Licien ſen-
tentiam tulit in fauorem Franciſci Mariæ; qui
etiam eodem die in poſſeſſionem fuit immiſ-
ſus. Verum appellantibus cæteris, A. C. per
contradictas procedens præcedentem ſenten-
tiam reuocauit, pronunciauitque Cæſarem, &
alios eſſe immittendos, prout cum effectu
mandato obtento poſſeſſionem ſunt adepti.
Cauſa demum ad Rotam deuoluta dubitaui,
an conſtaret de attentatis, ita ut alicui dandum
eſſet mandatum de manutenendo, vel potius
apponendum ſequeſtrum, & Domini con-
ſtare

Digitized by Google

aſtre dixerunt de attentatis, & apponendum
eſſe ſequeſtrum.
1 Poſſeſſio ſiquidem capta † per Franci-
ſcum Mariam nullo poteſt ad attentatis excu-
ſari. Quia ſententia ad eius fauorem lata erat
appellabilis ad vtrumque effectum, tum ratio-
ne notoriæ iniuſtitiæ, *Bald. in l. vnica ſub num. 4.
C. ſi de mom. poſſeſſ. Abb. conſ. 55. ante num. 1. libr. 2.
Veſtr. in prax. lib. 7. cap. 3. verſ. at vbi ſub numer. 6.
Menoch. in his terminis de adipiſc. remed. 4. num. 850.
& ſeq. Zuccard. in l. fin. C. de edict. diu. Adr. num. 447.
Oſaſc. deciſ. 25. num. 13.* cum daret immiſſionem
2 Franciſco Mariæ vigore primi teſtamẽti, quod
tamen per ſecundum erat ſublatum *§. poſterio-
re inſtit. quibus modis teſtam. infirm. l. ſancimus C. de
teſtam.* Tum ſaltem, quia Cæſar, & alij, licet
non poſſiderent ad hue tamen ſtante dicto ſe-
3 cundo teſtamento † erant effecti legitimi con-
tradictores ad impediendam Franciſci Mariæ
immiſſionem, vt poſt *Bart. in d. l. fin. nu. 20. Dec.
num. 40. Zuccard. n. 376.* tenuit *Menoch. de adipiſc. re-
med. 4. num. 567.* cum alijs plenè cumulatis per
Argel. de legitim. contradict. queſt. 2. art. 1. numer. 10.
Vndè cum ipſa die ſententiæ appellatio per
4 Cæſarem, & alios fuerit interpoſita, † non po-
tuit dicta ſententia abſque vitio attentatorum
executioni demandari *cap. non ſolum de appellat.
in 6.*

Nec releuat, quod pro parte Franciſci Ma-
riæ dicebatur Cæſarem executioni conſenſiſſe,
5 proindeque de attentatis † dare non poſſe *Lan-
cell. de attent. par. 2. limit. 16. num. 1. & ſeq. Mantic.
dec. 73. num. 1.* Quia vltrà quod talis conſenſus
6 non ſufficienter probatur priuata † atteſtan-
tium fide *Mantic. dec. 62. num. 4. Gregor. deciſ. 214.
num. 2.* Fides ſolùm loquitur de Cæſare, non
verò de alijs, quorum reſpectu attentata non
ceſſarent.

Poſſeſſio verò Cæſaris, & aliorum capta in
vim mandati A.C. ipſa quoque eſt nulla, &
7 & propterea non † manutenibilis, *Buratt. de-
ciſ. 220. num. 2.* Nullitas videbatur clara ſtante
8 inualiditate proceſſus per contradictas ob non
præcedentem citationem perſonalem *Verall.
deciſ. 107. nu. 4. par. 1. Greg. deciſ. 430. Buratt. dec. 943
num. 11. Veſtr. in prax. lib. 4. cap. 2. n. 6.*

Nec releuat ſi dicatur probari citationem
præceſſiſſe ſtante Nuncij relatione, de qua at-
teſtatur Notarius Summ Cæſaris *num. 7.* Quia
prætermiſſo, quod dicta relatio fuit recepta,
ſine Teſtibus; Vndè Inſtrumentum atteſtatio-
9 nis † non probat, vt voluit *Rota deciſ. 15. lib. 1.
par. 3. diuerſ. repetita deciſ. 36. lib. 2. eadem par. 3.* In
omnem euentum cum relatio Nuncij conti-
neat ſolùm ſibi traditam fuiſſe copiam cuiuſ-
dam Breuis Vrbis, eamque Franciſco Mariæ
intimaſſe, admiſſo etiam quod nomine Breuis
intellexerit de citatione. Adhuc tamen non
poteſt dici, quod conſtet de legitima citatio-
10 tionis executione, † tum quia originale non
fuit oſtenſum, nec data copia collationata, vt
requirit *Clem. cauſam de elect.* & ibi *gloſ. in verb.
authentica Rota dec. 194. lib. 2. par. 3. diuerſ. & de-
ciſ. 75. num. 1. Poſth. Veſtr. in prax. cap. 2. lib. 4.* Tum
11 quia non conſtat, cuius tenoris fuerit exhibi-
ta citatio *Rota deciſ. 55. num. 1. par. 1. diuerſ. Buratt.
dec. 324. num. 4.*

Cum itaque ex dictis neque Cæſaris poſſeſ-
ſio, neque Franciſci Mariæ ſit manutenibilis,
12 Domini † dixerunt apponendum eſſe ſeque-
ſtrum iuxta obſeruantiam Rotæ, de qua per
*Buratt. deciſ. 13. num. 4. deciſ. 525. num. 5. deciſ. 625.
num. 6. Caſſad. dec. 3. in fin. de reſtit. ſpol. Verall. dec. 70
par. 1. Caſ. de Graſſ. dec. 2. num. 1. de appell.* cum alijs
plena manu congeſtis *per Poſt. de manut. obſer. 75.
num. 36. & ſeq.*

Et ità vtraque &c.

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS.

Mercurij 10. Decembris 1642.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ apparet ex reuolutione pro-
ceſſus.*
2 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus cauſæ.*
3 *Immiſſio retardanda non eſt fideicomiſſario per ex-
ceptionem melioramentorum, quando non ſunt pro-
bata, & fuit præſtita cautio de illis reficiendis fa-
cta liquidatione.*

DECISIO CI.

DOMINI dixerunt ſententiam Rotalem
eſſe confirmandam, quia de eius validi-
1 tate conſtat † ex reuolutione actorum, ex qui-
bus apparet ſeruata eſſe requiſita iuxta *deciſ.
2 Caputaq. 260. par. 2.* Iuſtitiam verò ſatis compro-
bant deciſiones in hac cauſa factæ videlicet
*prima coram bon. me. Buccabella ſub die 17. Nouem-
bris 1637. ſecunda coram R. P. D. meo Cerro 21. Iunij
1641. tertia verò 23. Maij 1642. coram bon. me. Mer-
lino,* in quibus fuit firmatum conſtare de re-
quiſitis neceſſarijs in iudicio Saluiani, & obie-
cta, quæ aliàs opponebantur, *in deciſione præ-
ſertim R. P. D. mei Cerri* fuerunt abundè ſub-
lata.

Nec obſtare cenſuerunt repetitam exceptio-
3 nem melioramentorum, quia † cum in termi-
no præfixo minimè fuerint probata, & fuerit
per Caſales præſtita cautio de illis reficiendis
facta liquidatione, non eſt ſub hoc prætextu
immiſſio retardanda *iuxta deciſ. Put. 471. num. 4.
lib. 2. Rot. deciſ. 337. num. 3. par. 2. recentior.* & fuit
firmatum *in hac eadem cauſa dicta die 17. Nouem-
bris 1637. coram bon. me. Buccabella.*

Et ità R.P.D. Caffarello ſæpiùs citato, non
informante reſolutum &c.

IANVEN. IVRIS BAPTIZANDI.

Veneris 10. Decembris 1642.

ARGVMENTVM.

Parochi ex præſcripto Sac. Concil. Tridentini te-
nentur penès ſe retinere libros baptizatorum,
& dd. libris tanquam legalibus plena fides eſt
adhibenda.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*
2 *Libri baptiſmatum probant ætatem.*
3 *Item probant eo magis actum ipſum baptiſmatum, & ibi deſcriptos fuiſſe baptizatos.*
4 *Liber regulariter non probat ad fauorem ſcribentis.*
5 *Libri baptiſmatum ſunt compilati per Parochos ex Decreto Concilij Tridentini, & ſic ex neceſſitate eorum officij, & publica authoritate num. 6. ac ideò ſufficienter probant num. 10.*
7 *Quilibet à proprio Parocho tenetur ſacramenta recipere.*
8 *Librorum legalitas, ex quibus probata remaneat?*
9 *Probationes leuiores admittuntur in iudicio poſſeſſorio.*
11 *Liber publici Officialis ad fauorē ſcribentis probat.*
12 *Liber Mercatoris continens veriſimilia probat.*
13 *Libri antiqui Eccleſiæ plenè probant.*
14 *Libri, quibus ab antiquo fuit data fides probant indiſtinctè.*

DECISIO CII.

INTER Parochos Ciuitatis, & Suburbiorū Ianuæ ex vna, & Sacriſtam, Cuſtodemque Eccleſiæ Cathedralis ex altera orta eſt nuper controuerſia ſuper iure baptizandi infantes à die Cœnæ Domini, vſque ad Sabathum in Albis, cauſaque delata ad Rotam dubitaui. An Parochis eſſet dan̄ mandatum de manutenendo, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

Vulgata eſt enim cōcluſio poſſidenti manu-
1 tentionē deberi §. *Retin. inſtit. de interdict. l. 1. §. interdictū ff. vti poſſid.* Cōſtat autē de quaſi poſſeſſione Parochorū per partitas formiter extractas ex libris baptiſmalibus dd. Parochialiū, ex quibus apparet vnumquemque Parochum in ſua Eccleſia à dicta feria quinta vſque ad Sabathum in Albis infantes Sacro fonte abluiſſe vt videre eſt Summario Parochi *num.* 1. Qui
2 libri † ſicuti benè probant ætatem *Caputaq. deciſ. 314. num. 1. par. 1. Odd. de reſtit. in integr. q. 17. num. 83. Ludou. dec. Peruſ. 55. num. 7. Rot. deciſ. 647.*
3 *num. 5. par. 2. recent.* ità, & multo magis † actum ipſum batiſmatum, & ibi deſcriptos fuiſſe baptizatos, ad quod principaliter probandum fuerunt à *Conc. Trid. ordinati Seraph. deciſ. 1138. ſub num. 1. Rot. in terminis iuris baptizandi dec. 433. ante num. 3. par. 5. recentior. & deciſ. 63. ſub numer. 3. par. 7. recent.*

4 Non obſtat, quod regulariter ad fauorem Scribentis liber non probat *l. exemplo C. de prob. Bart. in l. quædam §. Nummularios ff. de eden.* quia
5 cum iſti libri † ſint compilati per Parochos ex decreto *Conc. Trid. c. 2. verſ. Parochus ſeſſ. 24. de reſor. matr.* vt notat *Fuſc. de viſit. lib. 2. cap. 3. ſub num. 24. Barboſ. de off. Paroch. c. 7. num. 2. Buratt. deciſ. 116. num.* 2. & ſic ex neceſſitate † eorum officij, & publica auctoritate *Buratt. deciſ. 781. num. 7.* & benè in propoſito aduertit, *Maſcard. de probat. concl. 673. num. 18. & 20.* quem allegat *Buratt. d. dec. 116.* vbi ſupra contineant veriſimilia ſtante iuris communis aſſiſtentia, ſecun-
7 dum, quod tenetur † regulariter quilibet à proprio Parocho ſacramenta recipere *cap. 2. de Paroc. Rot. deciſ. 291. num. 1. par. 6. recentior. Bonacc. in his terminis diſput. 2. quæſt. 2. punct. 5. num. 10.* ſint antiqui, multiplices, recogniti per Teſtes deponentes ſemper, & vbique eis adhibitam eſſe
8 fidem, ex quibus ſatis remanet probata legalitas dictorum librorum *Buratt. deciſ. 519. nu. 6.* & fides etiam augetur ſtante morte plurium Rectorum, qui illos deſcripſerunt; In hoc præ-
9 ſertim iudicio poſſeſſorio, in quo leuiores probationes admittuntur, *Menoch. de ret. rem. vlt. num. 14. Seraph dec. 624. num. 5. Ludouiſ. deciſ. 275.*
10 *num* 4. eos ſufficienter probare † Domini cēſuerunt, vt in fortioribus terminis librum pu-
11 blici officialis † ad fauorem ſcribentis probare tradunt *Menoch. de arbitr. libr. 2. cent. 1. caſ. 91. num. 11 & g text. in l. argentarius in princ. ff. de eden. Crauett. de antiquit. temp. par. 1. c. 4. limitat num. 62 & 68. Bertach. in tract. de gabell. par. 4. num. 2. Dec. in cap. cum cauſa m nu. 4. de probat. Salic. in l. exemplo ſub num. 1. C. eod. tit. Rip. in l. admonendi nu. 128. ff. de iur. iur. Surd. conſ. 429. num. 38. libr. 3. cum alijs per Scac de iud. lib. 2. c. 11. num. 111.* & librum
12 etiam priuati Mercatoris † continentem veriſimilia plenè *Surd conſ. 542. num. 6. & deciſ. 199 num. 5. Iaſ in repet. l. admonendi nu. 125. ff. de iur. iur. Felin. in cap. 2. num. 23. de fid. inſtrum.*, *Bald. in l. 1. num. 1. C. de eden. Crauett. conſ. 434. numer. 18. cum alijs per Scacc. de iud. lib. 2. cap. 11. num. 153. & ſeq.*
13 *Buratt. dec. 539. num.* 5. Et de libris † Eccleſiæ antiquis videtur in iure, *Text. in cap. cum cauſam de prob. cum alijs alleg per Maſcard. de probat.*
14 *concl. 976 num. 57.* & de ijs, quibus ab antiquo data fuit fides tradit *Bal. in l. exemplo num. 4. C. de prob. Dec. in cap. cum cauſam num 20. extra eod. tit. Alex. conſ. 187. nu. 2. lib. 7. de lib. defunct. notat Surd. d. conſ. 543. & dec. 199. num. 2. Greg. deciſ. 468. nu. 12 Buratt. dec. 603. num. 4. Boer. dec. 105. num. 3. & 6.*

Et ità reſolutum Parochis tantum informantibus &c.

BONONIEN. MACELLI.

Lunæ 15. Decembris 1642.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plene diſcutitur an litteræ apoſtolicæ in forma Breuis conceſſæ Vniuerſitati Lanionum Ciuitatis Bononiæ per Paulū III. de vendendo carnes tempore quadrageſimali priuatiuè quoad alios ſuffragantur, & reſoluitur affirmatiuè non obſtante alio indulto apoſtolico conceſſo alijs perſonis de vendendo carnes ſingulis diebus.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ, quando non ſunt iuſtificatæ non merentur executionem.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ, quando ſunt antiquæ non ſic de facili executiuam viam habent, Declara num. 10. & 11.*
3 *Confirmatio nihil operatur ſi non conſtat de re confirmata.*
4 *Immemorabilis de ſubſtantia requirit, quod ita ſemper fuerit viſum, & obſeruatum, quodque nihil*

unquam

vnquam fuerit auditum in contrarium.
5 *Immemorabilis ceſſat quoties conſtat de initio.*
6 *Littera Apoſtolica nulla indigent iuſtificatione, quãdo continent clauſulas*, etiam ſi de præmiſſis aliquo modo doceri non poſſit, & quod de obreptione, & ſubreptione dari non poſſit.
7 *Priuilegia ſunt priuata leges.*
8 *Priuilegiu priuilegiato ſolum non vero alijs proſunt.*
9 *Ex diuerſis non fit illatio.*
12 *Littera Apoſtolica continentes derogationem cuiuſcumque priuilegij apoſtolici non operantur contra priuilegium in remuneratione meritorum conceſſum*
13 *Gratia apoſtolica corruit ex defectu intentionis concedentis non obſtantibus quibuſcumque clauſulis.*
14 *Executiue non eſt procedendum contra habentem parem titulum.*
15 *Verba generalia omnium ſunt comprahenſiua.*
16 *Verba generalia non comprahendunt ea quæ ſpeciali iure ſunt prohibita.*
17 *Nec referuntur ad extraordinaria, & difficilioris conceſſionis.*
18 *Præſertim, quando conceſſio eſt alteri præiudicialis.*
19 *Vendere carnes tempore quadrageſimali extraordinarium eſt, nec paſſim omnibus conceditur.*
20 *Licentia neceſſitas prohibitionem ſupponit.*
21 *In iudicio executiuo non admittuntur, quæ interpetratione egent.*
22 *Papa concedendo priuilegium nõ cenſetur velle præiudicare Iuri alteri quæſito nulla de eo facta mentione.*
23 *Regula de iure quæſito non tollendo expreſſa, ut individuum derogatio eſt neceſſaria.*
24 *Itaut nec ſufficiat clauſula*, quorum tenores.
25 *Amplia etiamſi priuilegium emanauerit motu proprio.*
26 *Immemorabilis non capit minus tempus centum annorum.*
27 *Poſſeſſor eſt legitimus contradictor ad impediendam viam executiuam.*
28 *Poſſeſſio poſt litem motam eſt attentata, & turbatiua.*
29 *Lis cenſetur extincta per taciturnitatem longi temporis, & ex quibus taciturnitas excludatur? n.30.*
31 *Inſtantia de Iure canonico eſt perpetua, & nullo tẽporis ſpatio præſcribitur.*
32 *Poſſeſſio acquiri nequit ſi obſtat decretum irritans.*

DECISIO CIII.

AD quatuor ferè capita reducebãtur obiecta, quæ in hodierna propoſitione informantes pro Co:Ramazzotto contra deciſionem coram me ſub die 17, Februarij 1642. emanatam excitabant.

Aiebant enim primo litteras Pauli Tertij in forma Breuis conceſſas Vniuerſitati Lanionũ Bononiæ, quibus priuatiuè quoad alios conceditur facultas vẽdendi carnes tempore Quadrageſimali exequutionem non mereri, Tum
1 quia † non erant iuſtificatæ *Rot.deciſ.251.nu.2. par.2. & deciſ.166.num.1. par.6.rec.* Tum quia
2 eis obſtabat antiquitas, † quæ impedit executiuè agi, vt fuit dictum *in Compoſtelluna Cardinalatus 17. Nouembris 1586. coram Bubalo Coccin. deciſ.144.num.4.* Non iuſtificatio autem reſultabat, ex eo quod nec de immemorabili, nec de Statutis per Vniuerſitatẽ narratis vllo modo conſtabat, proindequè cum de re confir-
3 mata † non appareret, Pauli Tertij confirmatio nihil poterat operari *arg.tex. in cap. inter, & ibi gloſ. in verb. donationis de ſentent. & re iudic. Rot. deciſ.157.num.2. cum pluribus ſeqq. par.6. recentior.* Immò excludebatur immemorabilis. Tum
4 quia ad eam requiritur, † quod ſic ſemper fuerit viſum, & obſeruatum. & quod nihil vnquam fuerit auditum in contrarium *gloſ. in cap.1. de præſcript. in 6. Gregor. deciſ.196. Felin. conſ.2.num.8.* Et tamen ex ipſomet tenore Breuis apparebat quemdam Lucianum ſimile priuilegium vendendi carnes tempore Quadrageſimali obtinuiſſe, ſuper eo litigaſſe, & cum Vniuerſitate tranſegiſſe. Tum quia dicta immemorabilis poſſeſſio ponitur relatiuè ad ſtatuta Societatis, quæ ex ſupplicatione per Laniones data Sacræ Rituum Congregationi apparebant condita de anno 1546. & ſic dum
5 conſtabat † de initio immemorabilis ceſſabat *Rot.deciſ.56.num.18. & dec.138.num.6.par.6.rec.*

Sed ad hæc facilis eſt reſponſio attentis clau-
6 ſulis. † Etiamſi de præmiſſis aliquo modo doceri non poſſit, clauſula, ſublata, & quod de obreptione, & ſubreptione dari non poſſit. Quibus ſtantibus Breue Pauli Tertij nulla indigebat iuſtificatione, vt fuit ponderatum in præterita ex *Caual.deciſ.449.num.5. Rot.dec.174. num.12. par.7. recent. cum alijs congeſtis per Mant. de clauſ.par.1.clauſ.133.*

Neque verò excludebatur dicta immemorabilis ſtante aſſerto indulto Luciani, quia quatenus etiam illud continuiſſet ſpecificam d. immemorabilis, & iuris quæſiti Vniuerſitati derogationem, & Luciano potuiſſet ſuffragari, non tamen per hoc quoad alios virtus d. immemorabilis labefactata, aut aliqua ex parte imminuta dici poſſet, quia priuilegia
7 ſunt priuatæ † leges, *c. priuilegium 3. diſtinct.* quæ
8 priuilegiato † ſolùm, non verò alijs proſunt *l.1. ff. de conſtit. Princip. c. priuilegium de reg. iur. in 6.* Imò ex quo non obſtante dicto indulto opus fuit Luciano litem concordia dirimere, clarius ex hoc ius Vniuerſitatis vendendi priuatiuè quoad alios, vel ante priuilegij tempora demonſtratur: Et licèt in eodem Breui dicatur Societatem ab immemorabili tempore eſſe in poſſeſſione vendendi, iuxta eorum ſtatuta, & conſuetudines, & conſtet de initio ſtatutorum, non inde tamen inferri poteſt ad conſuetudinis initium, cum diuerſa ſint, &
9 ſeparata, & ex diuerſis † non fiat illatio *l. Pupinianus ff. de minor. l. neque Natales C. de probat.* Quamuis autem litteris antiquis tantus fauor non concedatur, quantus concedi ſolet recẽ-
10 tioribus, † præfata tamen fortaſſe procederent, ſi litteris præfatis Vniuerſitas nunquam vſa fuiſſet, ſed illas penitus neglexiſſet, vt tradit *Coccin. alleg: deciſ.144. ſub eodem num.4.* quod tamen hic ceſſat, quia & illas de anno 1568. coram executoribus exhibuit, litem pro earum defenſione introduxit, ac ſæpiùs renoua-
11 uit; Vnde non poſſunt dici neglectæ, † itaut amiſerint viam executiuam, præſertim cum agatur de litteris conceſſis Vniuerſitati, vt in ſimi-

Digitized by Google

ſi nili ponderat *Coccin.alleg deciſ.144.num.5.*
Secundò dicebāt præfatas litteras Pauli Ter
12 tij, † quamuis contineant derogationem cu-
iuſcunque priuilegij Apoſtolici, nil tamen
operari poſſe contra priuilegium à Leone De
cimo Comiti Ramazzotto in remuneratione
meritorum conceſſum, ex tradit *per Mohed.
dec.350.num.1.Seraph.deciſ.108.num.3. Buratt.de-
ciſ.391.num.8.* Præſertim non data ſcientia Pa-
pæ de dicto priuilegio, & præiudicio Comi-
13 tis, † quo caſu non obſtantibus quibuſcunq;
clauſulis gratia corruit ex defectu intentionis
Seraphin.deciſ.981.Gregor.deciſ.164.nu.7.cum ſeq.
Vnde remanente in ſuo robore priuilegio
Com: Ramazzotti intrat regula, quod ſtan-
14 te † concurſu paris tituli non ſit executiuè
procedendum, ex congeſtis per *Argel. de leg.
contrad.quæſt.15.art.1.num.8.*
Sed facilè euitabatur obiectum conſiderando,
quod vis, & fundamentum Vniuerſitatis
non conſiſtit in derogatione priuilegij Leonis
Decimi, ſed in hoc, quod priuilegium Pau-
li Tertij expreſsè loquatur de Quadrageſima-
libus diebus, priuilegium verò Leonis Deci-
mi de ijs non loquitur. Vnde ceſſat allegata
tituli paritas, vt fuit per Dominos pondera-
tum in præterita.
Nec releuat, quod Leo concedat faculta-
tem Com. vendendi carnes ſingulis diebus, &
Pius Quartus in confirmatione dicat, *omni-
15 bus diebus*, quæ verba generalia ſunt, † &
omnium compræhenſiua *Surd.deciſ.255.num.8
Rot. deciſ. 179. numer. 9. & 10. par.6. l. 3. ff. de
16 ann. leg.* Quia verba generalia † non compre-
hendunt ea, quæ ſpecialiter alio iure ſunt pro
hibita *Io.Monac. in c. in generali 81.nu.10. & 13.
17 de reg.iur. in 6.* nec referuntur † ad extraordi-
naria, & difficilioris conceſſionis idem *Monac.
in c.1. ſub num.1. vbi Prob. in Add. & ibi Io: And.
col.2. de fil.presbyt.Cranett.conſ.387.n.13. Sarnen.
in proem.reg.Canc.quæſt.5. ſub num.7.* Præſertim
18 quando conceſſio † eſt alteri præiudicialis, ex
allegat. per Ciriac.contr.319.num.17. & ſeq. Ven-
19 dere autem carnes † Quadrageſimali tempo-
re extraordinarium eſt, nec paſſim omnibus
conceditur, & adeſt conſuetudo prohibitiua
vniuerſalis Eccleſiæ, & particularis Bonoñ
quam etiam admittunt ſcribentes pro Ramaz
zotto, dum dicunt poſſe vendi cum licentia,
20 quia hæc licentiæ neceſſitas† ſupponit prohi-
bitionem *arg. text.in l.vlt.C. de iur.emphyt.c. licet
de reg. Rot dec.144.num.7.par.2.rec.*
Vel ſi capiunt hoc fit per interpretationem,
21 quæ † in hoc iudicio executiuo reijcitur ex
alleg. in præterita. Imo tali interpretationi ob-
ſtat defectus intentionis Leonis Decimi, qui
22 concedendo priuilegium Ramazzottis † non
eſt cenſendus voluiſſe præiudicare Iuri quæſi-
to Vniuerſitati Lanionum, eique non narra-
to iuxta tritiſſimas Iuris regulas *ex l. 2. §. ſi quis
à Principe ff. ne quid in loc. public. c. ſuper de offic.
deleg.* Quibus concordat regula de Iure quæſi-
23 to non tollendo, † cuius expreſſa, & indiui-
dua derogatio eſt neceſſaria *Sarn. ſuperdicta reg.
quæſt.15.num.6. in fin.Seraph.dec.1082.num.7.Rot.
24 deciſ.253. num.6. par.2. rec.* Itaut nec ſufficiat †
clauſula, *quorum tenores* ex congeſtis per
*Mart.clauſ.139. ſub num.20. par.1. Add. ad Burat.
deciſ.576. num.10.* Etiam quod priuilegium e-
25 manauerit motu proprio *ex alleg. per Mart.
clauſ.73.num.3.5. & 8.Sarnen. vbi ſupra quæſt.15.
num.6.*
Neque dubitandum, quod tempore con-
ceſſionis factæ Ramazzotto, nempè de anno
1520. eſſet quæſitum Vniuerſitati hoc ius vē-
dendi carnes Quadrageſimali tempore priua-
tiuè quoad alios, quia cum de anno 1545. quo
tempore obtinuit priuilegium Pauli Tertij di
catur fuiſſe in poſſeſſione immemorabili, con-
ſequens eſt, quod de anno 1520. eſſet ſaltem
in antiquiſſima poſſeſſione, cum tempus im-
26 memorabile † non capiat minus tempus cen-
tum annorum iuxta ſententiam *Rotæ, de qua
Put.dec.206.lib.1.*
Quod verò tertio loco ſupponebatur Breui
ſcilicet Pauli Tertij fuiſſe expreſsè derogatum
per litteras Pij Quarti, tollebatur ex lectura
dictarum litterarum, quia reintegrant illæ qui
dem Ramazzottos aduerſus quaſcunque pri-
uationes, & annullationes etiam per Paulum
Tertium contra illos ex capite rebellionis, &
alijs de cauſis emanatas, eoſque ſignanter re-
ſtituunt ad vſum Macelli, non tamen dero-
gant priuilegio Societatis, cum illud non
pugnet cum indulto Leonis, nec aliquo iure
Ramazzottos priuaſſet.
Quartum denique obiectum deſumptum
27 ex Ramazzotti poſſeſſione, † qua ſtante dice-
batur legitimus contradictor in hoc iudicio
ex alleg. per Buratt. deciſ.122. num.4. iam fuerat
ſublatum in præterita deciſione ex eo, quod
de prætenſa poſſeſſione ante motam litem de
anno ſcilicet 1568. nullibi conſtat, & poſt li-
28 tem motam † ea eſt attentata, & turbatiua ex
adductis *in præterita, §. minus releuat.*
Nec placuit Dominis replicatio, quod di-
29 cta lis ſtante ſilentio † longiſſimi temporis de-
curſi ab anno 1568. citra cenſeatur extincta
Put.deciſ.516.lib.2.Rot.dec.110.par.3.diuerſ. Tum
30 quia ceſſat prætenſum ſilentium † ex ſepiùs
reiteratis inſtantijs, & reclamationibus Vni-
uerſitatis Lanionum, & ſignanter de annis
1591. & 1603. vt conſtat ex ipſo originali Bre-
ui exhibito, ac etiam de annis 1639. & 1641.
vt apparet ex ipſo Summario Ramazzotti n.2
31 Tum etiam quia inſtantia † de iure Canoni-
co eſt perpetua, & nullo temporis ſpatio præ-
ſcribitur *Veſtr. in prax.cap.5. & ibi Granat.nu.6.
lib.3. Aſin. in prax. cap.3.num.21. & 22. Scacc. de
Iud.lib.2.cap.2. nu.689. cum alijs per Rotam in Ro-
mana Domus 8. Iunij 1640. coram Reuerendiſſimo
D. meo Patriarcha Conſtantinopolitano.* Nec in
contrarium faciunt iura ex aduerſo allegata,
quia loquuntur vbi in cauſa fuiſſet ſolum ci-
tatio executa non tamen reproducta, ſecus eſt
in caſu noſtro in quo conſtat de executione
citationis, & reproductione, & de repetitis
inſtantijs Societatis. Tum denique quia ſtan-
32 te decreto irritanti † in litteris Pauli Tertij ap
poſito nulla potuit conſiderabilis poſſeſſio ac-
quiri Co. Ramazzotto *ex adductis per Rot.dec.44
num.7. & deciſ.250. num.24. & 26. par.7. rec. &*

fuit dictum in Maioricen. Indultorum 11. Aprilis, & 27. Iunij 1639. coram bon.mem. Merlino.

Ex quibus cum obiecta pro parte Comitis Ramazzotti contra deciſionem adducta remaneant ſublata, vnanimiter Domini perſtiterunt in deciſis, vtraque &c.

AVEN. DECIMARVM.

Luna 12. Ian. 1641.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Attentata dicuntur geſta coram Iudice de partibus poſt introductam litem in Curia.*
2 *Attentata non dicuntur purgata abſque renunciatione*
3 *Declara procedere quando Inſtrumentum eſt in forma probanti alias, neque ad effectum manutentionis ſuffragatur.*
4 *Inſtrumentum dicitur in forma probanti, quamuis careat ſigillo Notarij quia ſignum non eſt de ſubſtantia.*
5 *Item eſt in forma probanti, quamuis non ſit ſubſcriptum à Notario rogato, quia ſatis eſt, quod ſit ſubſcriptum à Notario actuario.*
6 *Item eſt in forma probanti quamuis extractum fuerit abſque partis citatione ſi extractio apparet facta ab Actuario.*
7 *Negatiua exiſtentia alicuius Inſtrumenti non probatur ex diligentijs, niſi facta fuerint praeuia Iudicis deputatione, & citatione partis.*
8 *Is enim poſſidet, cuius nomine poſſidetur.*
9 *In iudicio poſſeſſorio de ſola poſſeſſione quaeritur.*

DECISIO CIV.

INSTANTIBVS Patribus Cartuſianis, reuideri Deciſiones 12. Feb. 1628. & 26. Aprilis 1641. coram bon.mem. Merlino in hac cauſa factas, Domini hodie coram me non controuertendo quidem, Patres Minimos eſſe in poſſeſſione percipiendi Decimas in Territorio de Benauides in Tenuta de Clunet, de qua agitur, dùm idem probant treſdecim Teſtes per bonas rationes, ac etiam de viſu; Tamen quoad petitiones iudiciales, quas Patres Minimi in partibus fecerunt, maximè de anno 1617. receſſerunt à deciſis, reſpondendo, ex hoc capite tantùm conſtare de attentatis per Patres Minimos commiſſis; quia cum cauſa vniuerſalis decimandi pendebat in Cu-
1 ria, † ipſi Patres citra vitium attentatorum illas petitiones facere non poterant *Butr. in c. cum M.num. 21. de conſtit. Lancell. de attentat. par. 2 cap. 4. limit. 2. num. 52. & ſeq. Rot. deciſ. 148. num. 7. par. 5. rec. & in Leodien. Beneſic. 4. Iulij 1642. coram R.P.D. meo Bichio.*

Nec obſtat, quod pro parte Patrum Minimorum dicitur petitiones huiuſmodi non habuiſſe effectum; Quia huiuſmodi non effectuatione abſque veri praeiudicio admiſſa, adhuc attentatum non dicitur purgatum abſque le-
2 gitima † attentatorum renunciatione *iuxta trad. in deciſ. 264. num. 1. par. 1. rec.*

Et ità vtraque &c.

NAVLEN. PAROCHIALIS SANCTI GEORGII.

Veneris 16. Ianuarij 1643.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum, ex quibus dicatur in forma probanti? Negatiua non exiſtentiae alicuius Inſtrumenti, vt probata dicatur quaenam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*
2 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumento adeptionis, alio non exiſtente in poſſeſſione.*

DECISIO CV.

FVIT dictum ſtandum eſſe in deciſis coram me ſub die 26. Maij 1642. Sebaſtiano ſcilicet dandum eſſe mandatum de manute-
1 nendo † tanquam poſſidenti §. *Retinenda inſtit. de intend. l. 1. ff. vti poſſidetis.* Poſſeſſio ſiquidem
2 ſufficienter probatur † ex Inſtrumento illius adeptionis alio non exiſtente poſſeſſore, *Rot. in recentior. dec. 106. num. 4. par. 1. & dec. 525. nu. 1. p. 2. Gregor. deciſ. 138. & 268. num. 1. Caualer. deciſ. 150. num. 2.*

Non obſtat, quod dicebatur Inſtrumentum exhibitum non eſſe in forma probanti, ac
3 proinde, neque † ad effectum manutentionis ſuffragari *Rot. deciſ. 339. nu. 2. par. 1. recentior. & deciſ. 36. in princ. poſt Paciſ. de ſalu.* quia obiecta oppoſita ad illius fidem minuen͠ non releuant,
4 nihil enim refert, quod careat ſigillo Notarij; quia ſignum non eſt de ſubſtantia ſecundum opinionem, quam tenet *Rota*, de qua teſtatur *Caual. dec. 122. num. 2. Buratt. dec. 672. ſub num. 2. & ibi adden. num. 9. Greg. dec. 454. num. 1.* & tradit *Io. Andr. in addit. in ſpecul. tit. de interd. §. 2. col. fin. verſ. in fin. autem Butr. in cap. 1. num. 11. de fid. inſtr. & ibi Imol. num. 2. verſ. exigitur etiam.*

Nec releuat, quod dictum Inſtrumentum non ſit ſubſcriptum à Notario rogato, quia
5 ſatis eſt fuiſſe ſubſcriptum ab actuario Cancellariae Epiſcopalis, qui illud ex dictis actis ſe extraxiſſe teſtatur *Greg. deciſ. 454. num. 1. Buratt. deciſ. 856. num. 8. Rot. in recent. dec. 253. num. 4. part. 5.* & fuit dictum *in Nouarien. bonorum 17. Decemb. 1640. coram bon. mem. Coccino.*

Vti nec refert, quod fuerit extractum abſq;
6 citatione partis, † quia adhuc fidē meretur cum fuerit extractum ab Actuario *Dec. in Auth. ſi quis in aliquo num. 26. Cod. de eden deciſ. 217. n. 1. par. 1. & deciſ. 221. num. 12. par. 7. recentior. Greg. dec. 38. num. 1.*

Non obſtat fides Moderni Cancellarij ſuper non exiſtentia dicti Inſtrumenti poſſeſſionis,
7 quià ad probañ talem negatiuam, † non releuant diligentiae, niſi factae fuerint praeuia Iudicis deputatione, & citatione partis *Rot. dec. 323. num. 4. par. 2. recent.*

Quod dicitur ex eodem Inſtrumento non apparere, quod poſſeſſio fuerit capta per Sebaſtianum

Digitized by Google

ſtianum ceſſat ex illius lectura, in eo enim apertè legitur, quod Thomas Vicerector immiſit ipſum Sebaſtianum in realem, & actualem poſseſſionem Eccleſiæ Sancti Georgij, de qua agitur.

Alio etiam ex capite dicebāt Domini Ioannem Baptiſtam non poſſe Sebaſtiani poſſeſſionem controuertere, quia cum proceſſu temporis deputatus fuerit in eius Vicarium ad curam animarum exercen̄ ſtan̄ illius abſentia, iam faſſus eſt ſe nomine illius poſſidere, & ſic Sebaſtianum eſſe poſſeſſorem. Is enim poſſi-
8 det, † cuius nomine poſſidetur, *l. quod meo ff. de acq. poſſeſſ. Rot. dec. 489. nu. 5. par. 3. recentior.* & fuit dictum *in alia Naulen. Parochialis 31. Martij 1642 coram bon. mem. Merlino.*

Quæ verò contra titulum d. Sebaſtiani opponuntur, cum reſpiciant petitorium, Domini dixerunt non eſſe præſentis inſpectionis, in
9 qua † de ſola poſſeſſione quæritur *Gregor. deciſ. 107. num. 3. & dec. 323. num. 2. Caual. dec. 15. n. 3.* & fuit dictum *in Celſonen. Parochialis coram me ſub die 27. Iunii 1642.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Lunæ 19. Ianuarij 1643.

ARGVMENTVM.

Contractus initus à filio familias ex diſpoſitione Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 152.* eſt nullus, & inualidus, & limitationes adductæ declarantur, quo caſu procedant?

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata à Iudice, ad quem eſt nulla poſt lapſum fatalium, & deſertam appellationem.*
2 *Contractus à filio familias initus eſt nullus ex ſtatuto Vrbis lib. 1. cap. 152.*
3 *Limita non procedere, quando filius familias patre ſciente contraxit, & ſufficit ad hunc effectum tacitus patris conſenſus abſque expreſſo, & tanto magis, quando concurrit expreſſus, & ex quibus expreſſus conſenſus deſumatur? num. 4. Declara num. 5. 6. 7. & 8.*
Factum preualet verbis, ibid. nu. 6.
Enunciatiua emiſſa inter contrahentes non nocet tertio, ibid. num. 7.
9 *Item limita principalem concluſionem non procedere, quando creditor iuſtam habuit cauſam credendi filium familias publicè negotiari, & ex quibus iſta credulitas eſſet? nu. 10. & 11. & quando releuet? num. 12. & 13. & quando actus geſti cum enunciatiua, quod publicè ſe gereret pro patre familias pro iuſta credulitate ſufficiant? nu. 14. 15. & 16.*

DECISIO CVI.

EX duplici fundamento Domini dixerunt non conſtare de re iudicata ſententiæ per R.P.D. Boromeum latæ ad fauorem Ioannis Baptiſtæ Griſon contra Benedictum Coſtam occaſione Societatis officij de anno 1634. ab ipſo initæ in ſorte ſcutorū 4. mil. Primò quia R.P.D. Borromeus pronunciauit poſt ſex an-
1 nos † à die prioris ſententiæ latæ pro Benedicto, & ſic nulliter poſtquam eſſent lapſa fatalia, & appellatio deſerta *Gabr. conſ. 54. numer. 1. libr. 1. Burats. deciſ. 130. num. 12. Seraphin. deciſ. 507. num. 1.*

Secundò, quia idem per ſuam ſententiam dedit executionem contractui à Benedicto fi-
2 lio familias inito, † quem tamen annullat *Statutum Vrbis libr. 1. cap. 152.* ex quo nullitatem obligationis ſæpius firmauit, Rota præſertim *coram Gregor. dec. 182. & in recent. deciſ. 283. num. 2. par. 5. & in Romana fideicommiſſi 14. Iunii 1638. coram bon. memor. Merlino.* Nam limitationes per Scribentes pro Griſono creditore allatæ viſæ ſunt non applicari in præſenti caſu.

Non prima, quod Benedictus Octauio pa-
3 tre ſciente aliàs contraxerat, prout † inferebatur ex mandato procuræ à Benedicto in perſonam patris facto ad dotem ſibi debitam exigendam, vbi fuit aſſertum, quod ipſe Benedictus ſciente, & non contradicente patre publicè negotiabatur, nam tacitus patris conſenſus ſufficit abſque expreſſo *l. ſed Iulianus §. quamquam ibi nam ſi ſcit negociari l. ſi tamen ſciente ff. ad Maced. l. ſi filius familias l. ſi permittente C. eod. Rota dec. 524. num. 3. par. 1. recent.* Et in caſu præſenti
4 prætendebatur, † dum pater dictum mandatum in Archiuio exhibuit, eiuſque vigore dotem exegit, quod ſpecificam mandati cum ibi enunciatis approbationem inducit iuxtà veriorem opinionem, de qua per *Addent. ad Gregor. dec. 238. nu. 15. verſ. Sed à prima.* Maximè quando verbis enunciatiuis opus eſt ad actum, qui geritur, vt per *Oſaſch. dec. 39. num. 30.* prout in hoc caſu dicebatur, vt filij mandatum in perſonam patris ſubſiſteret, cum aliàs cum patre contrahere non poſſet *Rota d. dec. 527. n. 1. par. 1. recent.*

Quia ſi benè ponderetur ſupradicti mādati filij à patre facta acceptatio, apparebit illationem per Scribentes pro Griſono factam non
5 procedere. Nam actus exactionis dotis, ex quo acceptatio Patris infertur, eſt geſtus ab Octauio Patre, vti habente filium in poteſtate, ſiquidem dotem etiā proprio nomine accepit, quam ità exigere non potuiſſet, niſi cum ſuppoſito patriæ poteſtatis iuxtà terminos *l. ſi cum dotem §. Tranſgrediamur ff. ſol. matr.* dum igitur Griſonus inſiſtere vult dictæ acceptationi patris qualificatæ, conſequenter oportet, vt ſtet etiam probationi patriæ poteſtatis, vti qualitati inſeparabili ab acceptatione iuxtà tradita *per Bartoll. in l. Aurelius §. Quæſit ff. de liberat. legat.* Et ſic ceſſat enunciatiua, quod patre ſciente publicè negotiabatur, tum quia facto ipſo
6 fuit à patre reiecta, dum nihilominus Octauius dotis promiſſionem, ac reſpectiuè ceſſionem pro illius exactione recipiendo pro patre familias habente filium in poteſtate ſe geſſit, & conſequenter, ac ſi filius publicè non negotiaretur, & factum verbis præualet *l. 3. Cod. plus valere quod agitur Rot. dec. 700. num. 15. par. 2. recen.* cum alijs allegatis *in Mutinen. Plebis 21. Februarii 1625. coram bon. mem. Coccino, quæ eſt dec. 102. impreſſ. apud Moder. Piſaur. de iur. patr.* Tum etiam

7 quia dicta enunciatiua † inter Octauium,& Be-
nedictum Griſoro tanquam tertio nihil pro-
deſt *Surd.deciſ.250.num.6.Buratt.deciſ.200.num.9.
Coccin.dec.321.num.2.Cephal.conſ.397. numer. 61.*
Imò dum ipſe Griſonus expreſsè contraxit,
cum Benedicto tamquam exiſtente ſub patria
poteſtate,& qui publicè non negotiaretur cō-
8 ſentiente patre, & in quo propterea intraret
titulus, quod cum eo, & Statutum Vrbis,
iſta propria aſſertio in eodem contractu præ-
ualet abſque dubio dictæ enunciatiuæ inter
alios.

Minus ſecunda limitatio ad dictum Statu-
tum per Scribentes pro Griſono allata Domi-
nis placuit,quod ſcilicet Griſonus creditor ha-
9 buerit iuſtam cauſam † credendi Benedictum
publicè negotiari. Primò quia,dum Griſonus
contraxit expreſsè cum Benedicto tanquam
filio Octauij ſub eius poteſtate exiſtente il-
10 lum renunciare faciendo *l.1. & 2.ff. & C.quod
cum eo*, quæ non applicantur filio emancipato,
ſed exiſtenti tantum in poteſtate,vt ex lectura,
& per *Giurb.dec.43.nu.21.verſ.quibus & 25.* Nec
non Statutis Vrbis in fauorem filiorum fami-
lias, ac etiam procurando obligationem de ra-
tificando contractum poſt obitum patris, cum
tamen reſpectu alterius filij familias, qui ſe in
ſolidum obligauit, voluerit contrariam aſſer-
tionem,quod eſſet emancipatus à patre, ſequi-
tur, dum expreſsè contraxit cum exiſtente
11 ſub patria poteſtate nō † poſſe deduci aliquam
credulitatem contrahendi cum publico nego-
ciatore. *Bald.in d.l.3.in 1.notab. ff.ad Maced. Ma-
nent.dec.7.num.10.* & facit *Surd.deciſ.134. num.17.
& 18.* & tunc releuare iuſtam credulitatem,
12 quando filius aſſeruit † ſe emancipatum, ſeù
viuere ſeorſim à patre,& publicè pro patre fa-
milias reputari dixit *Rota in Romana Societatis
officij 10 Aprilis 1641.coram me.*

Secundo,quia hoc credere non potuit,dum
13 non probat ſupradicti mādati procuræ † ſcien-
tiam habuiſſe, cum illud non produxerit, nec
allegauerit in prima inſtantia, in quo Benedi-
ctus obtinuit ſententiam abſolutoriam, ſed ſo-
lùm eo vſus eſt elapſo ferè ſexennio poſt di-
ctam ſententiam, & tamen ad excluſionem
doli præſumpti à ſtatuto probari debet, quem
fuiſſe ex ea cauſa motum ad ſic contrahen-
dum *Surd.de alim.tit.4. quaſt.11. num.53.* & qua-
tenùs habuiſſet ſcientiam eiuſdem mandati ab
Octauio patre acceptanti habuiſſet ſimul ſciē-
tiam d.acceptationis qualificatæ, & contrariæ
aſſertioni factæ in mandato.

Neque duo, vel tres actus geſti à Benedicto
cum ſimili enunciatiua, quod publicè pro pa-
14 tre familias ſe gereret † pro iuſta credulitate
ſufficiunt, quia vltrà quod non ſunt actus,qui
cadere non poſſint in eo, qui non eſt pater fa-
lias, vt requirit *Gregor.dec.182.num.5.* ſemper in-
trant dictæ duæ reſponſiones, quod ipſe Gri-
ſonus contraxit expreſsè tanquam cùm exi-
ſtente ſub patria poteſtate, & quod non pro-
bat ſcientiam dd.contractuum, quodque ea
credulitate motus fuerit,ſed immò prorſus ex-
15 cluditur credulitas ex dicta † certa ſcientia. &
ſpecificatione contraria, & actus etiam debent
eſſe plures, ac vlterius accedere curſus longi
temporis, qui deficit, *Bart.in l.Mariti §.1. ff. ad
l.Iul.de adult. Rot.Iannen.deciſ.195.num.11. Iacob.
Gallus conſ.46.num.15.* & in terminis ſtatuti re-
16 quirentis † copulatiuè habitationem ſeorſim
à patre,quod requiratur curſus temporis *Greg.
d.deciſ.183.num.5.& 8.*

Quibus omnibus accedunt Teſtes deponen-
tes Benedictum nunquam geſſiſſe aliquam ne-
gotiationem,ſemperque vixiſſe ſub patria po-
teſtate, qui veritatem, & continuationem pa-
triæ poteſtatis adminiculantur.

Et ex his Domini dixerunt non conſtare de
re iudicata, vtraque &c.

CALVEN. PARROCHIALIS.

Lunæ 26. Ianuarij 1643.

ARGVMENTVM.

Exequutio ſpolij immiſſionem non impedit
quoties de eo plenè,& concludenter non ap-
paret, ſed tantum præſumptiuè.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens ſpolium com-
mittit.*
2 *Exceptio ſpolii admittitur in quacumque cauſa.*
3 *Spolium, vt dicatur ſufficienter purgatum requiritur
vltra dimiſſionem poſſeſſionis etiam reſtitutio fru-
ctuum.*
4 *Fructuum perceptio ex poſſeſſione præſumitur.*
5 *Non entis nulla ſunt qualitates.*

DECISIO CVII.

INFORMANTES pro Nicolao ad impe-
diendam Ioannis prouiſi Apoſtolici im-
miſſionem, totam vim hodiè faciebant in
ſpolio, quod à dicto Ioanne commiſſum aſſe-
rebant, ſub prætextu,quod ipſe vigore ſenten-
tiæ Ordinarij Capuani ſuper executione Bre-
uis Apoſtolici non citato Nicolao prouiſo ab
Ordinario, & poſſeſſore, Eccleſiæ de qua agi-
tur,poſſeſſionem acceperit. Committi enim
1 dicitur ſpolium, ſi Iudex † nulliter, & non re-
ctè procedat non citato poſſeſſore *Greg. dec.43.
num.2.& dec.105.num.5.& 6.& deciſ.362. num.4.
Capuaq.dec.186.par.3.Caſ.de Graſſ.deciſ.1. de con-
ſtit.Buratt.dec.165.num.1.* Vnde Ioanni hæc ſpo-
2 lij exceptio videbatur obſtare, cum † illa ad-
mittatur in quacumque cauſa *cap. 2. & fin. de
ord.cognit.Greg.dec.336.num.8.latè Gabr.concluſ.2.
num.1.& ſeq. de reſtit.ſpol.*

Neq; verò dicebant ſufficienter purgatum
huiuſmodi ſpolium ex eo; quia Ioannes pe-
tendo immiſſionem fatebatur ſe non poſſide-
re. Quia ad perfectum ſpolij purgationem
3 requiritur etiam † fructuum reſtitutio *Gregor.
dec.525.num.11.Rot.dec.272.num.7.par.5.recentior.
cum aliis per Add.ad Buratt.dec.449.numer.9.* Nec
valere replicationem,quod non conſtet Ioan-
nē fructus percepiſſe. Quia eo ipſo quod poſ-
4 ſedit, intrat fructuum † perceptionis præſum-
ptio *Gregor.deciſ.50.num.2.& ibi Add.nu.5.Burat.
dec.173.*

Digitized by Google

dec.173.nu.9.dec.646. num.3. deciſ.921. num.4. & 947. num.3.

Verum, quia pro parte Nicolai nullo modo iuſtificabatur, quod Ioannes, aut alius de ipſius mandato Eccleſiæ de qua agitur poſſeſſionem fuerit adeptus. Immò Scribentes pro parte Ioannis dicebant, quod dum quidam Perecta nullum habens procuræ mandatum, neque à Ioanne, neque à Commiſſario cauſæ, vellet poſſeſſionē nomine Cameræ accipere, oppoſuit ſe Nicolaus; Ceſſat ex facto prætenſum ſpolium, proindeque non obſtat Ioanni,
5 cum non entis † nullæ ſint qualitates *l.nam,& ſi §.primo ff.de iniuſt.rupt.irrit.teſtam. l. prima ff. de hered.vend. cap. ad diſſoluendum de deſponſ. impub.*

Vndè meritò Domini omiſſa quauis alia, quæ conſiderari poſſet, reſponſione; cum non ſubſiſtat in facto excitatum obiectum, perſtiterunt in deciſis, vtraque parte informante &c.

HISPALEN. PECVNIARIA.

Veneris 30. Ianuarij 1643.

ARGVMENTVM.

Pactum appoſitum in inſtrumento cenſus, quod ſolutio tàm reſpectu fructuum, quàm ſortis in caſu redemptionis ſit facienda in quadam ſpecie monetę tamquam validum eſt ſeruandum.

SVMMARIVM.

1 *Pactum in conſtitutione cenſus appoſitum, quod ſolutio tam reſpectu fructuum, quàm ſortis in caſu redemptionis ſit facienda puta in Iulijs argenteis valet ac ſeruandum eſt. num.2.*

3 *Et huic vel ipſa moneta argentea ſoluenda eſt, vel tantumdem de alia moneta æquiualenti valori monetæ conuentæ de tempore faciendæ ſolutionis.*

4 *Obſeruantia interpretatiua locum non habet quoties verba Inſtrumenti ſunt clara.*

5 *Præſcriptio 30 annorum requiritur ad inducendum modum ſolutionis faciendæ tàm reſpectu fructuum, quàm ſortis in caſu redemptionis.*

6 *Cenſus emi poteſt viliori pretio, quàm fuit ab initio conſtitutus.*

DECISIO CVIII.

DOMINI pro Eliſabetta informante reſponderunt fructus cenſus, de quibus agitur ſoluendos eſſe in moneta argenteæ iuxta conuentionem appoſitam in inſtrumento conſtitutionis dicti cenſus, vel in moneta ærea dictæ monetæ argenteæ æquiualenti cum præmio ſcilicet decem pro centenario iuxta Pragmaticam Regiam. Clara enim ſunt ver-
1 ba dicti inſtrumenti, in quo fuit † conuentum, quod tàm reſpectu fructuum cenſus, quàm ſortis in caſu redemptionis ſolutio ſit facienda in iulijs argenteis dupli ponderis, legis, bonitatis, & qualitatis, prout de tempore impoſitionis currebant in Regnis Caſtellę; quod pactum ſicuti valet *Maſtrill.deciſ.7.num.5. Me-*
2 *noch. conſ.258. num.2. lib. 2.* ita ſeruandum † eſt *Aretin.conſ.112.num.1. verſ.pro veritate, Maſtrill. d.deciſ.7.num.6.cum alijs per Cenc.de cenſib. qu.85.*
3 *num.5.* & ideò vel ipſa moneta argentea † conuenta ſoluenda eſt, vel tantumdem de alia moneta quantum æquiualeat valori dictę monetæ conuentæ currenti, de tempore faciendæ ſolutionis *Theſaur.deciſ.174. num.5. Seraph. deciſ.511. num.1.& 2. cum alijs cumulat. per eumdem Cinc.d.quaeſt.85. num.8.& 9.& Add. ad Ludouiſ.deciſ.42.num.8.& ad Buratt. deciſ.626. num.6.* & in terminis Regiæ Pragmaticæ Hiſpaniarum *Larea deciſ.Granaten. diſput.24. numer. 6. 9. & 10.*

Non obſtat; quod Maria, ad cuius fauorem de anno 1621. fuit impoſitus cenſus, fructus receperit in moneta ærea: vnde ſtante hac obſeruantia prætendebant Patres Collegij Sancti Hermenegildi debitores ſolutiones in dicta moneta poſſe continuare, quia ex huiuſmodi obſeruantia, vel deducere prætendunt interpretationem, vel præſcriptionē circa modum, & qualitatem ſolutionum faciendarum; & neutrum valent. Non primum
4 quia quando habemus verba clara † inſtrumenti; non eſt locus interpretationi, quæ locum habet, quando verba ſunt dubia, non autem clara, *Surd.conſ.220.num. 18. Gratian.diſcept.417.num.21. Lotther de re benef.lib.1. qu.39. num.160.& num.229. cum alijs per Adden. ab Buratt.d.deciſ.626.nu.6.* Non ſecundum ideſt prę-
5 ſcriptionem, quia non adeſt † lapſus 30. annorum requiſitus *cap.olim de cenſib. Surd.conſil. 220.num.18.Gratian.d.diſcept.417.num.23. cum alijs per Gabr.de ſolut.concluſ.1.num.25.*

Nec releuat quod huiuſmodi cenſus fuerit poſtmodum ceſſus Eliſabethæ, quæ non argenteam, ſed æream monetam in illius emptione erogauit, quia non inde ſequitur, quod Collegium non teneatur ad ſolutiones iuxta formam inſtrumenti faciendas; quia cum cenſus huiuſmodi fuerit à principio conſtitutus in moneta argentea, & conuentum de ſolutionibus in eadem moneta faciendis, benè potuit Eliſabeta illum emere mediante moneta ærea, & nihilominus illum cum omnibus ſuis qualitatibus, cum quibus fuit con-
6 ſtitutus, acquirere, ſicuti etiam † potuiſſet illum viliori prætio emere *ex cumulat. per Cinc. de cenſ.quaeſt.72.num.17.& 20. Cancer. var. reſol. lib.3. cap.1.num.162.Leſſ.de iuſt.& iur.lib.2.cap.22 dubit.7.num.45.*

Et ità Eliſabetha tantum informante reſolutum &c.

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Mercurij 4. Februarij 1643.

ARGVMENTVM.

Legitima prius eſt detrahenda à filio primi matrimonij in bonis matris tranſeuntis ad ſecundas nuptias, & reliquum quod ſupereſt diuidatur inter ipſum, & vitricum. Statutum prohibitorium in perſonam ſimpliciter, &

abſolutè inhabilitans mulierem ad teſtandum
aliter quàm Statutum diſponit iuxta veriorē
ſententiam, eam afficit quocumque vadit.

SVMMARIVM.

1 *Mater tranſiens ad ſecunda vota non poteſt plus re-*
linquere ſecundo viro quàm habeat filius primi Ma-
trimonij, cui in primis eſt relinquenda legitima.
2 *Amplia concluſionem indiſtinctè procedere, ſiue ſi-*
mus in caſu, quo mater filio primi matrimonij æ-
qualiter reliquerit ac Vitrico, ſiue in caſu, quo fi-
lio nihil, vel minus legitima reliquerit.
3 *Statutum Vrbis veteris mandat, ne Mulieres alijs*
quàm filijs bona ſua relinquant.
4 *Legitima aucta per Statutum eſt filio imputanda.*
5 *Patrimonia regulariter non ſcinduntur.*
6 *Defuncti perſona ſicuti vna eſt, ita & hæreditas.*
7 *declara non procedere quoties bona diuerſis conſti-*
tuta ſunt territorijs, in quibus leges difformiter
vigent, tunc defunctus qui repræſentat perſonas, &
tot hæreditates conſiderantur quot ſunt territoria.
8 *Statutum prohibitorium in perſonam quando ſim-*
pliciter, & abſolutè inhabilitat mulierem aliter
teſtando quàm Statutum diſponit, tunc quocumque
vadat ſemper remanet obnoxia Statuto patriæ.
9 *Validitas ſententiæ reſultat ex reuolutione alio-*
rum.

DECISIO CIX.

LVCRETIA Teſtaſicca Vrbeuetana poſt
mortem Franciſci Auiamontij eius pri-
mi viri, nupſit Comiti Alberto Ponfreno Pe-
ruſino cum dote ſcutorum 4. mil. quorum
duo millia præſenti pecunia fuere ſoluta, re-
ſiduum verò Lucretiæ fratres infra decenniū
ſoluere promiſerunt. Obijt mox Lucretia, &
Comiti Alberto ſecundo viro ſcuta duo mil-
lia legauit, in reliquis bonis inſtituto hærede
Ioſepho primi matrimonij filio.

Is maternæ diſpoſitioni non acquieſcens
introducta lite in Rota duas fauorabiles ſen-
tentias reportauit, in quibus fuit pronunciatū
de ſcutis 2. mil. ſecundo viro legatis prius de-
ducen. eſſe legitimam ad fauorem dicti filij
reliquum verò inter eum, & vitricum eſſe di-
uidendum.

Certa eſt enim Iuris diſpoſitio, quod mater
1 tranſiens ad ſecunda vota, † non poteſt plus
ſecundo viro relinquere, quàm habeat filius
primi matrimonij, cui tamen nihilominus in
primis, & ante omnia legitima relinquenda
eſt, ita probat text. *in §. optimè Auth. de nuptijs col.*
4. ibi quippe dudum 4. nunc autem 3. aut media portio
omninò filio relinquenda, & *eſt text. in l. hac edictali*
C. de ſecund. nupt. ibi: *ſtatut quarta pars, quæ iiſdem*
liberis debetur ex legibus nullo modo minuatur, &
hanc ſententiam tenuit expreſsè *gloſſ. in d. §. o-*
ptimè in verbo quippe Ratt. in l. vnica ſub num. 2. C.
de inoff. dot. Bald. in d. l. hac edictali 21. vbi quod
iſta eſt verius *Fulgoſ. conſ.* 99. *num.* 2. & 3. clarè
Ripa in l. in quartam nu. 219. *ff. ad l. falcid.* pulchrè
Soccin. ſen. conſ 35. *num.* 19. & *ſeq. lib.* 4. vbi quod
ab hac opinione non eſt in iudicando, & con-
ſultando recedendum, cum alijs plenè cumu-
latis *in deciſionibus huius cauſæ 6. Februarij, &* 14.
Decembris 1640. *coram bo. mem. Merlino, &* 31. *Ia-*
nuarij 1642. *coram R. P. D. meo Rojas.* Et hæc opi-
nio, quod prius ſit deducenda legitima indi-
2 ſtinctè procedit, † ſiuè ſimus in caſu, quo ma-
ter filio primi matrimonij æqualiter reliquc-
rit ac vitrico, ſiue ſimus in caſu, quo filio ni-
hil, vel minus legitima reliquerit ex conge-
ſtis *per Hodier. in l. hac edictali quæſt. 7. num.* 41. *Ri-*
min. Iun. conſ. 311. *num.* 15. 19. & *ſeq. Theſaur. deciſ.*
184. *num.* 11. *cum reliquis*, quos reprobato *Bur-*
ſatt. & alijs contrarium ſentientibus referunt,
& ſequuntur ſupracitatæ deciſiones.

Cum igitur totum Lucretiæ patrimonium,
quod in ſcutis 4. mil. conſiſtere ſupponitur,
detractis ſcut. 4. mil. Vrbeueteri exigendis (quę
ad Ioſephum filium pertinent vigore Statuti
3 Vrbeuetani mandantis, † ne mulieres alijs,
quàm filijs bona ſua relinquant) ad ſcuta duo
millia redigatur, quæ ſecundo viro legata
fuerunt; benè fuit pronunciatum, priùs dedu-
cendam eſſe legitimam, & reliquum diuiden-
dum ex iuribus ſupra allegatis.

Neque verò dicebant Domini dicta ſcuta
2. mil. Vrbeveteri exigenda in legitimam Io-
ſepho filio imputanda, quia quicquid ſit ſi a-
geretur de bonis vnius territorij, & ſic ſub ea-
dem lege pariformiter diſponente, & verſare-
mur in terminis Statuti mandantis certam
portionem legitima maiorem filio relinqui,
reſiduum verò ſub libera matris diſpoſitione
dimittentis, quo caſu illa portio tamquam
4 ipſamet legitima per Statutum aucta, † eſſet
filio imputanda, vt voluit *Hodiern. in d. l. hac*
edictali quæſt. 22. *num.* 10. Secus eſt in præſenti
caſu, quo agimus de bonis diuerſi territorij
difformi iure cenſendis, & ſic veluti de dupli-
ci patrimonio, Bona enim Vrbeueteri exi-
ſtentia capiet integrè Ioſephus vigore illius
Statuti. Bona verò Territorij Peruſini reſpe-
ctu quorum attenditur ius commune dedu-
cta prius legitima æqualiter cum Vitrico di-
uidet, vt benè, ac latiùs explicat *R. P. D. meus*
meus Rojas obiectis, quæ fieri poterant plenè
nè ſatisfaciendo in *allegata deciſ. §. Nec erat cum*
tribus ſequentibus, & præſertim *§. non enim*. Li-
5 cet enim regulariter patrimonia † non ſcin-
6 dantur, & ſicuti vna eſt perſona defuncti, † ita
& vna ſit hæreditas, & vna conſequenter de-
trahenda legitima. Attamen ſi bona in diuer-
7 ſis conſtituta ſint territorijs, † in quibus leges
difformiter diſponentes vigeant, tunc defun-
ctus repræſentat perſonas, & tot hæreditates
conſiderantur, quot ſunt territoria, in qui-
bus bona conſiſtunt, vt benè in propoſito pō-
derat *bon. mem. Merlinus in allegata deciſione ſub die*
6. Februarij 1640. & dixerat prius *deciſ.* 177.
num. 35. *par.* 5. *rec.*

Nec difficultatem faciebat, quod Lucretia
tranſeundo cum ſecundo viro ad Ciuitatem
Peruſinam videretur ſoluta Statuto Vrbeue-
tano, & ſic de bonis ſuis potuerit liberè te-
ſtari. Quia cum Statutum Vrbeuetanum ſit
8 prohibitorium in perſonam, † & ſimpliciter,
& abſolutè inhabilitet mulierem ad aliter te-
ſtandum. Verior eſt ſententia, quod quo-
cumq;

Digitized by Google

cumque illa vadat, ſemper remanet patriæ lege mancipata iuxta doctrinam *Bart. in l. cunctos populos ſub num. 12. C. de Summa Trinit. & Fide Catholica*, quam pluries approbauit *Rota*, & ſignanter *deciſ. 218. num. 2. & 3. par. 6. rec. cum alijs in huius cauſæ deciſionibus allegatis*.

Quæ cum omnia etiam obiecta aliàs excitata penitus diluant ſententiarum Rotalium
iuſtitiam plenè comprobant, vt merito Do-
9 mini (quandoquidem de validitate conſtat † ex
reuolutione actorum iuxta *vulgatam deciſ. Caputaq. 260. par. 2.*) eas dixerint confirmandas, Ponfrenis ſæpiùs citatis non informantibus, &c.

REATINA SVCCESSIONIS.

Veneris 6. Februarij 1643.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ex cauſa æris alieni fideicommittentis. Bona fuiſſe à Teſtatore poſſeſſa tempore obitus ex quibus probetur? Tranſmiſſio hæreditatis maternæ in filium fit concurrentibus ſolitis requiſitis, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio datur hæredi in bonis tempore obitus per Teſtatorem poſſeſſis.*

2 *Fideicommiſſarius licet poſſideat non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ex cauſa æris alieni fideicommittentis.*

3 *Bona fuiſſe à teſtatore tempore obitus poſſeſſa, ex quibus probetur? & num. 4. & 5.*

Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad obitum. ibid. num. 4.

Confeſſio ſuperat omnem aliam probationem. ibid. num. 5.

6 *Filiatio licet probetur ex teſtamento patris, non tamen ex hoc probatur quod filius ſit hæres matris*

7 *Aditio hæreditatis maternæ ex quibus inducatur?*

8 *Tranſmiſſio hæreditatis maternæ fit in filium ex potentia ſanguinis: dum concurrunt tria requiſita, quod hæreditas ſit aſcendentis, quod tranſmittens ſit de liberis, quod ille in quem fit tranſmiſſio ſit de deſcendentibus.*

DECISIO CX.

DOMINI pro Vincentio hærede ſcripto
in teſtamento Iulij Patris reſponderunt
1 dandam eſſe immiſſionem in bonis tempore
obitus per teſtatorem poſſeſſis iuxta diſpoſitionem *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.*

Nec obſtare contradictionem fratrum de Sauarellis aſſerentium inter bona à Iulio poſſeſſa adeſſe aliqua fideicommiſſo Franciſci ſenioris ſubiecta, a quibus Vincentius remanet excluſus. Quia quando etiam identitas dictorum bonorum probaretur, tamen cum Vincentio debeatur detractio dotis ſcutor. 1 ſec. Laurentiæ Cibocchæ Auiæ à Franciſco fideicommittente receptæ, vt *in Summario hodierno Vincentij num. 1.* Nec non cenſus ſcutorum 100. in ſorte, & ad dictam Laurentiam ſpectantis, qui cenſus fuit per dictum Franciſcũ
exactus *dicto Sum. num. 2.* fideicommiſſarii non
2 poſſunt impedire hanc immiſſionem, † dum
hoc caſu etiam ſi poſſideant, non ſunt legitimi contradictores *Menoch. de adipiſcen. remed. 4. num. 638. Sued. deciſ. 133. num. 8. Rot. dec. 115. n. 13. par. 1. rec. Greg. deciſ. 206. num. 8. & ibi Adden. numer. 11.* quod etiã procedere viſum fuit quoad bona hæreditatis Antoniæ à Iulio Vincentij Patre fratribus de Sauarellis relicta, cum hactenus nullo modo, quæ, aut qualia ſint iſta bona hæreditatis Antoniæ liquidauerint.

Nec placuit Dominis obiectio contra Vincentium oppoſita, quod nec ipſe liquidaue-
3 rit bona à Iulio Patre † ſuo tempore obitus
poſſeſſa, quia ceſſat omnis ſcrupulus tam ex diuiſione facta cum fratribus cũ actuali poſſeſſione bonorum, de quibus agitur, ſubſequuta ad fauorem dicti Iulij de anno 1638. *Sum. addit. num. 1. Caual. deciſ. 106. num. 3. Buratt. deciſ.*
4 *292. num. 2.* quæ poſſeſſio † vſque ad obitum
continuata præſumitur *Rot. deciſ. 4. de probat. in nou. & in Romana de Taſſonibus 13. Martij 1597. coram Litta*; quàm ex confeſſione Franciſci, & Fratrum de Sauarellis emanata in mandato de
5 immittẽ post obitum Iulij † cum deſcriptio-
ne bonorum ab ipſo poſſeſſorum *d. Summ. addit. num. 2.* quæ quidem confeſſio ſuperat omnem aliam probationem *l. vnica C. de confeſſ. l. cum precum C. de liber. cauſ. l. cum te C. de tranſact.* & in puncto carthulæ immiſſionis *Bart. conſil. 14. col. 4. & 5. lib. 1.* quem refert *Peregrin. de fideic. act. 44. num. 20.*

Minus ſubſiſtere viſa eſt altera exceptio, quod Iulius Vincentij Pater non probetur filius, & hæres dictæ Laurentiæ, quia filiũ fuiſſe ſatis probat teſtamentum Franciſci fidei-
6 committentis. † Ideò licet ex hoc matris
hæres non probetur *Rot. dec. 165. num. 49. par. 7. recen. Mantic. deciſ. 198. nu. 7.* tamen ex quo poſſedit bona paterna vna cum Saulo Fratre, ex
7 quibus dos erat reſtituenda, † retinendo dotẽ,
quæ alias erat ſoluenda, dicitur adijſſe *Rot. deciſ. 159. num. 3. par. 2. recent.* Ac vlterius intraret
8 tranſmiſſio hæreditatis maternæ † in filium ex
potentia ſanguinis, dum concurrunt tria requiſita. Primò quod hæreditas ſit aſcendentis. Secundò quod tranſmittens ſit de liberis. Tertiò quod ille, in quem fit tranſmiſſio ſit de deſcendentibus, *Gomez to. 1. var. reſol. cap. 9. de tranſmiſſ. numer. 49. Fab. de Ann. conſ. 1. num. 7. & 8. Corn. conſ. 73. nu. 1. lib. 1.* & eſt *text. in l. vnica C. de his, qui ante apert. tab.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Veneris 6. Februarij 1643.

ARGVMENTVM.

Attentata ſunt omnia geſta pẽdente termino ad appellandum quoties appellationi locus eſt quoad vtrumq; effectum. Appellatio à mala re-

la relatione examinatorum locum non habet
quando plures oppoſitores fuerunt æqualiter
approbati, quia tunc ceſſat grauamen, quod
tamen declara, vt in deciſione.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio ad vtrumque effectum datur in prouiſione beneficiorum, quando fuit iudicialiter proceſſum.*
2 *Attentata dicuntur præſentatio, & ſucceſſiua collatio facta pendente termino ad appellandum, & ſaltim per viam nullitatis reuocanda.*
3 *Appellatio à mala relatione examinatorum non datur, quando plures oppoſitores æqualiter fuerunt approbati ad ſimplicia, quia tunc ceſſat grauamen, quod tamen declara, vt num.4. & 5.*
Nouum examen eſt verus modus detegendi habilitatem appellantis, ac nouum grauamen. ibidem num. 4.
6 *Appellans à mala relatione examinatorum, ſi deinde inſtetit pro mandato de præſentando, cenſetur approbando dictam relationem appellationi interpoſita renunciare.*
7 *Actus geſti præſumuntur ad inſtantiam habentis intereſſe.*
8 *Declara concluſionem non procedere, quando ſunt plures habentes intereſſe, tunc ceſſat præſumptio.*

DECISIO CXI.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
ſub die 27. Maij 1641. conſtare ſcilicet
de attentatis. Nõ enim controuertitur, quod
1 in prouiſione ſimplicis dimidij beneficij, † de
quo agitur, fuerit iudicialiter proceſſum, &
quod eſſet locus appellationi ad vtrumq; effectum, vt in his terminis beneficiorum *Calaguritana Diœc.* fuit ſæpiſſimè firmatum, vt
videre eſt *apud Greg. deciſ. 515. num. 2. & ibi Adden. num. 4. cum alijs cumulatis in Calaguritana Beneficij de Cornago 24. Ianuarij 1642. coram R.P.D. meo Carillo.*

Vnde cum mandatum de præſentando,
præſentatio, collatio, & alij actus emanauerint
2 pendente termino ad appellandum † nullo
modo excuſari poſſunt ab attentatis, itaut
ſaltem per viam nullitatis ſint reuocandi *iuxta dec. Caſ. de Graſſ. 2. de appell num. 5. Seraph. dec. 229. num. 3. Lancellot. de attent. pend. tem. c. 1 t. ante n. 52.* & fuit dictum *in Calaguritana beneficij de Cornago 19. Nouembris 1638. & 14. Iunij 1639. coram R.P.D. meo Ghiſilerio, & in dicta Calaguritana coram R.P.D. meo Carillo.*

Non obſtat repetitum obiectum, quod hoc
caſu, quo omnes oppoſitores fuerunt æqua-
3 liter approbati † ad beneficia ſimplicia, non
eſſet locus appellationi, cum ſtante approbationis æqualitate ceſſaret grauamen, vt in his terminis voluit *Rota deciſ. 591. num. 1. par. 1. rec.*
quia vt fuit dictum in præterita, grauamen
4 ſtat in hoc, † quod cum Ioannes Lopez ſit idoneus ad Curata (vt conſtat ex nouo examine hic in Vrbe peracto, qui eſt verus modus detegendi habilitatem perſonæ, & grauamen illatum, *Greg. deciſ. 538. & 527. num. 2. &*
5 *ibi Adden. num. 4.*) debebant examinatores † illum habilem ad curata declarare iuxta formã *Conſtitutionis Clementis 8. de qua Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 9. num. 187. Greg. d. deciſ. 538. num. 1.* quod cũ non fecerint vtique grauamen intulerunt, proindèque locus fuit appellationi, vt firmat *Greg. d. deciſ. 515. num. 2. 527. & 538. num. 1. Gonzal. vbi ſupra d. num. 187. cum alij allegatis in præterita.*

Vti neque releuat, quod dicitur Ioannem
6 Lopez dictam relationem approbaſſe, † dum
prętenditur inſtetiſſe pro mandato de pręſentando, illiuſque notificatione, qua approbatione ſtante cenſebatur apppellationi renunciaſſe, vt voluit in puncto *Rota d. deciſ. 591. n. 2.* quia ex actibus datis *Sum. num. 5. 6. & 7.* in quibus magnam vim faciebant Scribentes pro Ioanne Heredia, talis approbatio inferri non poteſt, cum non appareat eſſe geſtos ad inſtantiam Ioannis Lopez.

Nec facit, quod dicti actus præſumantur
7 geſti ad inſtantiam Ioannis Lopez † habentis
intereſſe ex traditis *per Rip. in cap. 1. num. 20. de Iud. Bero. q. 39. in fin. Menoch. præſ. 23. lib. 2. num. 1. & 7.* quia omiſſis cæteris reſponſionibus cõ-
8 cluſio non procedit, † quando, prout hic,
ſunt plures, qui habent intereſſe, & poſſint
inſtare ex traditis *per Buratt. deciſ. 203. num. 2. in fin. & fuit dictum in firmana domus 23. Maij 1631. coram bon. mem. Coccino.* Cætera, quod denuò replicabantur iam fuerunt ſublata in præterita deciſione. Vnde meritò pro illius confirmatione Domini reſponderunt, vtraque, &c.

IANVEN. IVRIS BAPTIZANDI.

Veneris 27. February 1643.

A R G V M E N T V M.

Iura verbaliter producta non ſunt tranſportanda, & quando productio dicatur verbalis, & quando realis?

S V M M A R I V M.

1 *Acta præſumuntur integrè tranſportata, & contrarium aſſerenti incumbit onus probandi.*
2 *Acta non fuiſſe integrè tranſportata probatum dici non poteſt, niſi doceatur de reali productione ſcripturæ, quæ prætenditur non tranſportata.*
3 *Productio facta abſque clauſula* tenoris &c. vel facto produxit &c. *vel niſi habeat clauſulas æquipollentes eſt merè verbalis, & nu.4.*
5 *Item dicitur verbalis ſi deficit citatio ad dicen. contra, quæ omninò neceſſaria eſt in reali productione.*
6 *Tranſportatio iurium verbaliter producta neceſſaria non eſt.*
7 *Iura producta abſque citatione partis non dicuntur de actis.*
8 *Iura quæ non ſunt de actis tranſportanda non ſunt.*
9 *Iura quæ non ſunt in actis producta attendenda non ſunt.*
10 *Ad Ius priuatiuum acquirendum, quæ nam requirantur?*

Digitized by Google

DECISIO CXII.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
ſub die 12. Decembris 1642. Nec obſta-
re dixerunt obiectum de nō integra tranſpor-
tatione actorum; quia cum præſumptio ſtet
1 pro integritate tranſportationis, *Rot. apud Gre-
gor. deciſ. 59. num. 1. & in recent. deciſ. 187. n. 1. par. 6.*
& fuit dictum *in Algaven. Diſmembrationis 4. De-
cembris 1617. coram bon. me. D. meo Remboldo*, con-
trarium aſſerenti incumbit onus probandi,
quod certè probatum dici non poteſt, † niſi
2 doceatur de reali productione ſcripturæ, quæ
prætenditur non tranſportata, *Rot. d. deciſ. 147.
numer. 2. par. 6.* In hoc autem caſu prætenſa ex
3 parte Capituli productio nonnullarum ſcrip-
turarum † cum non habeat clauſulam *tenoris
&c. vel de facto produxit &c. vel Inſtrumentum in-
cipit &c.* vel aliàs æquipollentes, quas refert
Rot. d. deciſ. 147. num. 2. latè *Adden. ad Gregor. d. de-
ciſ. 59. num. 13. & ſeqq.* Neque doceatur de cita-
4 tione ad dicen. contra, † quæ omninò eſt ne-
ceſſaria pro reali productione, vt fuit dictum
*in Placentina Deuolutionis 10. Maij 1602. coram Pe-
nia apud Marcheſ. de commiſſ. par. 3. fol. 157. Add. ad
5 Greg. d. deciſ. 59. num. 11.* fuit merè verbalis, † &
6 ſic earum tranſportatio non eſt † neceſſaria,
*Rot. deciſ. 561. num. 10. par. 1. recent. & d. deciſ. 187.
num. 1. par. 6. cum alijs ſupra allegatis.* Idem dicen-
dum eſt de partitis baptiſmorum, quas Nota-
rius dicit ſe extraxiſſe ex libris Eccleſiæ Ca-
thedralis exhibitis penes acta. Quia dum non
docetur de reali productione cum citatione
7 partis ad diceñ contra † non dicuntur eſſe de
actis, & per conſequens non debent tranſpor-
8 tari † ex ſupra allegatis, & bene declarat *Add.
ad Greg. d. deciſ. 59. n. 11. vſque ad 15.*

Minus releuant, quæ deducebantur ad pro-
bandam quaſi poſſeſſionem Cathedralis priua-
tiuam quoad alios Parochos. Quia vltra quod
9 prætenſa iura non ſunt in actis producta, † &
ideo non ſunt attendenda, *Rot. deciſ. 404. num. 2.
par. 1. recent. & deciſ. 91. num. 7. part. 6. Greg. dec. 224.
in fin. & ibi add. num. 6.* Quatenus etiam eſſent in
actis, adhuc non ſuffragarentur. Quia licet
contineant actus baptiſmatum factos à Mini-
ſtris Cathedralis in diebus controuerſis, non
inde tamen ſequitur alios Parochos non bap-
tizaſſe, prout baptizaſſe conſtat ex Summario
dato in die prædictæ Deciſionis, minuſque
docetur de alijs requiſitis neceſſarijs pro acqui-
10 rendo iure priuatiuo, † de quibus per *Rip. in
cap. cum Eccleſia nu. 50. de cauſ poſſ. & propr.*

Et ità vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE RVBEIS.

Lunæ 2. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Forma Breuis Apoſtolici de inueſtiendo pecu-
nias pro reintegratione fideicommiſſi eſt ad
vnguem ſeruanda, nec adimpleri poteſt per
æquipollens. Gratia derogationis fideicom-
miſſi in forma Commiſſaria nihil operatur an-
tequam ab executore pronuncietur eſſe lo-
cum derogationi.

SVMMARIVM.

1 *Forma Breuis Apoſtolici immutari nequit, nec per
æquipollens.*
2 *Imò ad vnguem eſt adimplenda.*
3 *Verba* volumus autem *appoſita in gratia Papæ
operantur vt forma per æquipollens adimpleri ne-
queat.*
4 *Alienatio bonorum fideicommiſſi facta ſine licentia,
ſeu ſententia executoris pro derogatione fideicom-
miſſi non ſubſtinetur.*
5 *Gratiæ derogationis fideicommiſſi in forma Commiſ-
ſaria non eſt derogatio, ſed mandatum ad derogan-
dum, & ideo nullum producit effectum antequam
pro derogatione ab executore pronuncietur.*
6 *Alienatio bonorum fideicommiſſi quando fuit ab ini-
tio nulla non poteſt deinde poſt Ius quæſitum fidei-
commiſſarijs conualidari.*

DECISIO CXIII.

CVM D. Iulia de Pepulis, & litis Conſor-
tes aduerſus deciſionem coram me 24.
Martij anno proximè præterito in hac cauſa
emanatam, nouam audientiam impetraſſent.
Hodie Domini nihilominus, quicquid ſit de
ſubreptione, pro confirmatione vltimæ reſo-
lutionis reſponderunt ſaltem ex capite non
ſeruatæ formæ Breuis ſan. mem. Pauli V. dum
inueſtimentum ſcutor. 4000. in illo præſcriptū
tempore determinato non fuit adimpletum,
oportebat enim ſequuta venditione bonorum
pecunias ſtatim inueſtire, quod fieri poterat,
ſi non in ſtabilibus, ad minus in tot locis non
vacabilibus Mōtium de Vrbe, iuxtà formam
derogationis, ibi, *Volumus autem, & Apoſtolica
noſtra auctoritate decernimus, quod pro sūma 54000.
librarum huiuſmodi in primis, & ante omnia 4000.
ſcutorum moneta in tot bonis ſtabilibus, ſeu locis Mon-
tium non vacabilium de dicta Vrbe inueſtiri, & ſu-
binde illorum, & infra emendorum fructus in emptio-
nem aliorum bonorum, ſeu locorum Montium huiuſ-
modi annuatim conuerti, nec inde niſi ad hunc effectū
amoueri debeant, donec ad integram ſummam dicta-
rum librarum 54000. in ſorte principali perueniant,
& hereditas ipſius diſponentis in hoc reintegretur.*
Non verò differendum erat dictum inueſti-
mentum poſt nouem annos à die venditionis
vt factum fuit; Vndè non ſufficit interim
fuiſſe ſolutos fructus recompenſatiuos ab em-
ptoribus bonorum, quia ſoluere hos fructus
non eſt inueſtire pro multiplico ad reintegra-
tionem fideicommiſſi ex forma data in Breui
1 quæ immutari non poterat, nec per æquipol-
lens adimpleri *Greg. deciſ. 518. num. 3. & ſeqq.* &
faciunt ea, quæ dixit *Rota coram Reuerendiſſ. Vr-
gellen. deciſ. 225. num. 17. & 18.* imò ad vnguem
2 erat † adimplenda *Ciriac. controu. 303. num. 14. &
ſeq. Riminal. iun. conſ. 255. num. 36. & ſeqq. Theſaur.
deciſ. 99. num. 12. & ſeqq.* Præſertim cum ſupra-
3 dicta verba *Volumus autem &c.* † appoſita in
gratia Papæ operentur, quod forma per æqui-
pollens impleri nequeat, vt fuit reſolutum *in
Valen-*

Digitized by Google

Valentina Baroniæ de Cortes 10. Martij, & 18. Aprilis 1603. coram Ottembergo in deciſ. 1474. num. 2. coram Card. Seraphino, & in deciſ. 612. nu. 17. & ſeqq. coram Card. Caualerio.

Aduertebant inſuper, Domini peccatum
fuiſſe in executione derogationis, maximè
quoad bona vendita Comitibus de Vrſis, circa
quæ Domini tranſierunt ſine difficultate,
cum venditio nimirum facta fuerit 18. Iunij
1612. & tamen Breue derogationis præſentatum
non fuerit Vicario Archiepiſcopi Bononienſis
executori, niſi ſub die 4. Auguſti eiuſ-
4 dem anni, adeoque facta † ſine licentia, ſeu ſententia
executoris, quæ præcedere, & non ſequi
venditionem debuiſſet, ad hoc vt venditio rei
fideicommiſſo ſubiectæ ſuſtineatur, † quia
5 gratia derogationis in forma commiſſaria non
eſt derogatio, ſed mandatum ad derogandum
& ideò nullum producit effectum, antequam
pro derogatione ab executore pronuncietur,
vt in puncto dixit *Rota in Bononien. Fideicommiſſi de Ramundinis coram Reuerendiſſ. D. meo Decano 9. Maij 1636. quæ eſt impreſſa deciſ. 131. nu. 6. & ſeqq. par. 7. recent. & in eadem cauſa 14. Decembris 1637. & 22. Martij 1638. coram R. P. D. meo Ghiſlerio*, vbi plures allegantur concordantes.

Neque poſt ſententiam executoris ſuperuenit
noua venditio, ſeu ratificatio præcedentis
venditionis ob prætenſam acquieſcentiam
Tiberij, quia cum propter alienationem antea
nulliter factam, † quæſitum fuiſſet ius fidei-
6 commiſſariis, ſuperueniens licentia, vel conſenſus
Tiberij non potuit inducere nouam
venditionem, vel ad primam conualidandam
retrotrahi in præiudicium iuris medio tempore
quæſiti ipſis fideicommiſſariis iuxtà tradita
per *Surd. in conſ. 382. num. 79. Afflict. deciſ. 335. num. 11. & 12. Coſt. de retrotract. cap. 8. caſ. 2. nu. 10. & 11. Rot. in deciſ. 113. num. 22. par. 7. rec. coram fa. me. Greg. XV. deciſ. 233. n. 2. & Reuerendiſſ. Vercellen. dec. 264. n. 4. & dec. 463. n. 7. & ſeqq.*

Ex quibus Domini in vltima reſolutione permanſerunt vtraque parte Informante.

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS.

Mercurij 11. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Teſtator mandans dotari fœminas ex bonis fideicommiſſi intelligitur iuxtà Iuris diſpoſitionẽ in ſubſidium, quatenus dotari nõ poſſint. Hypoteca pro dote, licet tranſeat in ſingularem ſucceſſorem non tamen tranſit cum priuilegio prælationis. Priuilegium prælationis non tranſit morta muliere niſi in filios.

SVMMARIVM.

1 *Creditum cum hypoteca eſt præcipuum requiſitum in iudicio Saluiani.*
2 *Hypoteca bonorum reſultat ex obligatione Camerali.*
3 *Poſſeſſio rei conuenti ex quibus probetur?*
4 *Cauſa dotis in concurſu ſemper eſt prior. Declara num. 9.*
5 *Prior ille dicitur qui prius eſt in Inſtrumento nominatus. Declara nu. 10.*
6 *Teſtator mandans dotari fœminas comprahendit non ſolum dotis Conſtitutionem, ſed etiam reſtitutionem.*
7 *Et huiuſmodi diſpoſitiones de dotandis fœminis factæ in Conſtitutione fideicommiſſi ſemper intelliguntur iuxtà diſpoſitionem iuris communis ſcilicet in ſubſidium, & quatenus fœminæ dotari non poſſint.*
8 *Pecunia ſoluta ſub cautione de reſtituendo prioribus & potioribus extare dicuntur.*
10 *In eodem Inſtrumento quæ fuerant promiſſa non datur prius nec poſterius, quam ſequuntur.*
11 *In eodem Inſtrumento omnia contenta Iuris cenſura facta cenſentur.*
12 *Hypoteca pro dote, licet tranſeat in hæredem etiam extraneum, & ſingularem ſucceſſorem, non tamen tranſit cum priuilegio prælationis.*
13 *Priuilegium conceſſum mulieri pro dote, vt in ſua hypoteca præferatur non tranſit mortua muliere, niſi ad filios mulieris eius hæredes.*
14 *Probationes ſuper ſtatu probant indiſtinctè in quocumque iudicio & inter diuerſas perſonas.*

DECISIO CXIV.

DOMINI ſtando in deciſis immiſſionem
in domo, de qua agitur ex remedio vtilis
Saluiani Caſalibus concedendam eſſe dixerunt,
cum omnia ad illud requiſita concurrant.

1 Creditum enim cum hypotheca, † quod
eſt præcipuum requiſitum in hoc iudicio *Hondedei conſ. 3. num. 9. lib. 2.* cum aliis relatis per *Paciſſr. de Salu. inſpect. 1. cap. 5. num. 1.* ſatis deducitur
ex inſtrumento donationis factæ per Bernardinum
Caſſarellum Mario Nepoti cuius linea
maſculina deficiente mandauit dari ſcu. 4000.
Michaeli de Caſalibus, & illo tunc defuncto
eius filijs, ſeù deſcendentibus, pro cuius donationis,
& omnium in ea contentorum obſeruatione
tàm Donator, quàm Donatarius in
ampliori forma Cameræ, ſe, bonaque ſua, ſuorumque
hæredum obligauerunt, ex quo de
2 hypotheca † nullo modo dubitari poteſt, vt
pluribus latè firmatur *in Deciſione huius cauſæ emanata ſub die 21. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Cerro, verſ. ad primum cum ſeqq. & 23. Maij 1642. coram bo. me. Merlino.*

Quod autem domus hæc fuerit poſſeſſa
per Bernardinum Donatorem, & ſucceſſiuè
per Marium Donatarium, illiuſque deſcendentes,
hodieque poſſideatur † per R. P. D.
3 Proſperum Caſſarellum, vltra quod inter partes
non controuertitur, fuit abundè probatum
in alia deciſione emanata *ſub die 17. Nou. 1637. coram bon. me. Buccabella, & 23. Maij 1642. coram bo. me. Merlino ſupra relat.*

Nec obſtat principale fundamentum hodie excitatum ab Informantibus pro altera parte, quod cum per defectum lineæ maſculinę Bernardini expirauerit fideicommiſſum bonaque omnia remanſerint libera, poſſit adhuc Marius Iunior, & ex eius perſona R. P. D. Proſper vigore eiuſdem donationis (in qua idem Bernardinus ante omnia mandauit dotari fœmi-

nas)

Digitized by Google

nas) agere, ſeu potiùs retinere domum, de
qua agitur, ratione crediti dotalis Fauſtinæ, &
quidem cum priuilegio potioritatis, & an-
4 terioritatis, cum in concurſu † potior ſit cau-
ſa dotis, vt diſponitur *in l. aſſiduis Cod. qui pot. in
pign. hab.* cum alijs per *Bald. Nouell. tract. de dot.
5 par. 7. priuil. 19. num. 1.* & prior illic dicatur, † qui
priùs eſt in Inſtrumento nominatus, *Angel. in
§. Etenim num. 22. auth. de hæred. & falcid. Socc. Iun.
conſ. 71. num. 17. lib. 1. Neguſ. de pign. 2. memb. 5. par.
num. 41. cum alijs per Pacif. de Salu. inſpect. 3. cap. 2.
nu. 439. cum ſeqq. & cap. 3. n. 52.*

Quicquid enim ſit de extinctione fideicom-
miſſi, quæ non probatur ex ſola deficientia
maſculorum, & deſcendentium legitimorum
fideicommittentis, cum ad illud nedum vo-
cati fuerint maſculi, ſed etiam fœminæ, nec
ſoli deſcendentes legitimi, ſed etiam natura-
les, quorum tamen deficientia hucuſque pro-
bata non fuit, vt admittunt deciſiones in cau-
ſa factæ, in quibus pro conſtanti ſupponitur
ſuper domo, de qua agitur adhuc extare fi-
deicommiſſum.

Reſponſum fuit, quod vbi adhuc fideicõ-
miſſum expiraſſet non poſſit R.P.D. Proſper
ex perſona Marij retinere domum de qua
agitur, quia licet in eodem Inſtrumento do-
nationis Bernardinus præceperit dotari fœ-
6 minas, † quod compræhendit nedum dotis
conſtitutionem, ſed etiam reſtitutionem, vt
in terminis huius donationis firmauit, *Rot. in
Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram Reueren-
diſſ. D. meo Decano.* Huiuſmodi tamen diſpoſi-
7 tiones de dotandis fœminis † factæ in conſti-
tutione fideicommiſſi ſemper intelliguntur
iuxtà diſpoſitionem Iuris communis, ſcilicet
in ſubſidium, & quatenus fœminæ aliundè
dotari non poſſint, vt aduertit *Caſtr. conſil. 64.
num. 4. lib. 2.* vbi quod diſpoſitio Teſtatoris ſuc-
cedit loco diſpoſitionis legalis *Rub. Alex. con-
ſil. 124. num. 3. Bero. conſ. 116. num. 14. lib. 2. Cephal.
conſ. 105. n. 13. vſque ad 22. Simon. de Pret. conſ. 137.
num. 27. cum plurib. ſeqq. Menoch. conſ. 704. num. 16.
& conſ. 736. ſub num. 20. Peregr. de fideicom art. 42.
num. 76. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 4. cap. 7. nu. 2.
Rot. coram Card. Seraph. deciſ. 440. ſub n. 4. verſ. alia
ratione add. ad ſan. mem. Greg. deciſ. 543. num. 5.* vbi
aliæ Deciſiones concordantes referuntur:

Vndè cum in præſenti caſu adſint alia bo-
na, ex quibus dos illa detrahi poſſit, ſiquidem
ex ſpeciali licentia ſa. mem. Pauli V. Pontificis
diſtracta fuerãt bona valoris ſcutor. 25000. ad
effectum ſatisfaciendi creditoribus Maximi-
liani, qui dictæ dotis eſt debitor, quod pretium
8 cum fuerit ſolutum † ſub cautione de reſti-
tuendo prioribus, & potioribus adhuc dicitur
extare, vt pluribus firmatum fuit *in Deciſione
diei 21. Iunij 1641. coram R.P.D. Cerro,* & in ſpe-
cie quod dicta ſcuta 25000. ſint obnoxia pro
reſtitutione dotium firmatur *in dicta Romana
Dotis 14. Februarij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano,* necnon ex eiuſdem Pontificis gratia
permiſſa fuit alienatio quinquaginta quatuor
locorum Montium ad effectum, ſoluendi di-
ctam dotem vtique ſuper domo, de qua agi-
tur, vigore iſtius crediti dotalis nulla actio
exerceri poteſt ex ſupra allegatis.

Hinc non obſtant, quæ dicebantur de prio-
ritate, quia Cum propter extantiam aliorum
bonorum, ex quibus dos detrahi poteſt, pul-
9 ſari non debeant † bona Bernardini teſtatoris
ceſſat quæſtio prioritatis, & potioritatis; licèt
etiam ad excludendam anterioritatem fortiter
vrgere videatur ratio adducta per *Bart. in l. con
tractus num. 5. & 6. C. de fid. inſtrum.* quod in ijs,
10 quæ fuerunt promiſſa † in eodem Inſtrumen-
to non detur prius, & poſterius, quam ſe-
quuntur *Cagnol. in l. lecta num. 157. ff. ſi cert. pet.
Becc. plures referens conſ. 92. num. 6. Surd. conſ. 217.
num. 9.* reddens pro ratione, quod omnia con-
11 tenta † in eodem inſtrumento Iuris cenſura
cenſentur facta eodem tempore, quod idem
repetit *deciſ. 322. ſub num. 65. verſ. nec monet cum
ſeqq.*

Quo verò ad potioritatem ex cauſa dotis il-
lam ſuffragari non poſſe R. P. D. Proſpero,
12 quia licèt in hæredem etiam extraneum, † &
ſingularem ſucceſſorem tranſeat hypotheca
pro dote, non tamen tranſit cum priuilegio
prælationis, *vt apertè diſponitur in §. fuerat inſtit.
de action. ibi præferri autem alijs creditoribus in hy-
potheca tunc cenſuimus cum ipſa mulier de dote ſua
experitur cuius ſolius prouidẽtia hoc induximus Alex.
conſ. 58. num. 4. lib. 7.* vbi quod priuilegium con-
13 ceſſum pro dote mulieri, † vt in ſua hypo-
theca præferatur, non tranſit mortua mulie-
re, niſi ad filios mulieris eius hæredes ſequi-
tur *Facchin. controuerſ. iur. lib. 10. cap. 34. §. priuile-
gium circa med. verſ. ad hæredes non tranſit,* priui-
legium prælationis, & diſtinguendo pluribus
authoritatibus dictum *fuit in deciſione huius cau-
ſæ emanata coram R.P.D. meo Cerro 21. Iunij 1641
verſ. & in omnem caſum.*

Quod autem dicebatur legatum hoc ſoluẽ-
dum fuiſſe ex bonis, ſeù prædijs Ardeæ ceſſat
ex lectura donationis, in qua licet donator
voluerit Erſiliam, & Philippam eius ſorores,
ſeù earum deſcendentes habere ſcuta 4000. ſu-
per dictis prædijs, hanc tamen reſtrictiuam
non appoſuit in legato facto Caſalibus in ſe-
parato Capitulo, vt benè ponderatum fuit co-
ram *bon. mem. Buccabella ſub die 17. Nouembris
1637.*

Et in hanc ſententiam faciliùs iuerunt Do-
mini aduertentes dotem hanc fuiſſe pluſquam
integraliter reſtitutam: Habuit enim Primo
Marius ſcuta 3. mil. redacta ex locis 54. mon-
tium vt fatetur pars ipſa.

Secundò habuit alia ſcuta 1500. prouenien-
tia ex cenſu Iulij Buſalini, vt admittitur *in de-
ciſ. emanata coram Reuerendiſſimo Domino meo De-
cano, quæ eſt in ordine 24. ſub num. 24. verſ. & vl-
terius eidem debitori par. 7. recent.*

Tertiò habuit alia ſcuta 7111. ba. 10. proue-
nientia partim ex fructibus, partim ex aliena-
tionibus locorum Montium, vt ex fide Cal-
culatoris, & Periti electi data in Summario
Caſalium num. 2. iuncta ratificatione Marij
Summ. num. 3. quæ procul dubio exuberant
ad ſatisfactionem dotis ſcut. 9000. Parum ob-
ſtante

ſtante, quod relatio Periti facta fuerit in alio iudicio vertente inter Marium Capharellum, & Lauram Creſcentiam, quia eum concer-
14 nant † probationem ſtatus, probant in quocunque iudicio etiam diuerſo, & inter alias perſonas ad *text. in Lingen. ff. de ſtat. homin. Rota paſſim coram ſa. me. Greg. dec. 535. num. 3. & dec. 90. num. 4. par. 5. rec. & alibi ſæpè.*

Et ita vtraque &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MALVETIIS.

Mercurij die 11. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Mulier pro conſtitutione ſuæ Dotis ex bonis fideicommiſſi non tenetur experiri Iura Incerta, & litigioſa. Auus tenetur dotare neptem etiamſi habeat aliunde.

SVMMARIVM.

1 *Dos vt congrua dicatur attendi debent patriæ conſuetudo, perſonarum qualitates, patrimonij quantitas, & ſimilia &c.*

2 *Confeſſio emiſſa in Inuentario plene probat contra confitentem.*

3 *Creditor pro impenſis funeris præfertur quibuſcunque creditoribus etiam dotis nec mulier ex cauſa dotis agere poteſt num. 4.*

5 *Dos non debet mulieri conſtitui ſuper Iuribus, quæ tempore nuptiarum poſſunt non obuenire, quod tempus eſt attendendum.*

6 *Item nec ſuper bonis, & Iuribus litigioſis, quia cum iſtis Iuribus non poteſt de facili idoneum maritum inuenire.*

7 *Alienatio Bonorum fideicommiſſi ex diſpoſitione Auth. res quæ eſt permiſſa ob neceſſitatem, qua fideicommittens ad dotandum ſi viuus eſſet teneretur*

8 *Auus tenetur dotare neptem etiamſi aliunde habeat à matre, vel alijs & num. 9.*

DECISIO CXV.

ITERVM Domini ſteterunt in deciſis pro reſolutis coram me die 10. Martij anni præteriti, dicentes pro dote Eleonoræ Maluetiæ eſſe locum *Auth. res, quæ C. comm. de leg.* non obſtante duplici exceptione exceſſus dotis, & exiſtentia bonorum liberorum pro hæredibus Maluetiorum allatæ.

Etenim quoad prætenſam exceſſiuitatem
1 ſc. 3. mil. illam non adeſſe dictum fuit, † attenta conſuetudine Ciuitatis Bononiæ, & perſonarum qualitate, & patrimonij quantitate, & non exiſtentia aliarum ſororum, & fratrum Eleonoræ, quæ animaduertenda eſſe ad effectum iudicandi dotis congruitatem dixit *Rota in Bononien. Legati de Mareſcottis coram bon. mem. Merlino, & Reuerendiſſimo D. meo Decano dec. 88. num. 1. & 272. num. 1. par. 5. recent. & paſſim in alijs*

Quo verò ad exiſtentiam aliorum bonorũ liberorum, pariter ceſſare viſum fuit obiectũ ex propria cõfeſſione Herculis autoris Mal-
2 uetiorum bona libera non adeſſe, emanata † in confectione Inuentarij qua nulla eſt maior probatio Iuribus vulgatis, necnon ex ſtatu hereditatis inter partes firmato.

Nec faciunt pauca mobilia, & alia minimi valoris in hæreditate reperta, quia vltra quod erant penè nullius pretij, & velle retinere dixit Hercules pro funeris, & alijs impenſis,
3 quarum creditor † venit quibuſuis creditoribus etiam dotis præferenũ *Maſtrill. dec. 10. lib. 1.*
4 *per tot.* Ideo nec Eleonora pro iſtorum conſecutione ex cauſa dotis agere poterat. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 532. num. 10. Paſcal. de patr. poteſt. par. 2. cap. 7. num. 73. in fin. Cancer. var. reſol. par. 1. cap. 9. num. 171. in fin.*

Minus obſtat, quod dicitur adfuiſſe iura ſuper bonis Matris, & Auiæ Maternæ, quia
5 illa poterant non obuenire † Eleonoræ tempore nuptiarum, quod tempus eſt attendenũ, & præter allatos in prima deciſione, quæ reuidetur, tradit *Molin. de primog. lib. 4. cap. 7. nu. 8.*
6 *vbi Add.* plures cumulat, & erant † litigioſa, vt patet ex concordia inter Eleonoram, & Matrem autoritate Iudicis inita, adeout eum iſtis iuribus idoneum maritum non facilè inueniſſet, vt per *Duran. dec. 145. num. 42. cum alijs allegatis in alias allegata Romana Caſalis Aguzzani 16. Decembris 1640. coram R. P. D. meo Rotas.*

Vltra hæc videtur animaduerſione dignum dictum *Auth. res quæ & Auth. Decurſio tit. 6. 4. conſtitutione §. quamobrem coll. 4. vnde ſupra fuit dicta auth. res quæ* ex nulla alia ratione permittere bonorum fideicommiſſariorum alienatio-
7 nem, † quàm ex neceſſitate, qua fideicommittens ad dotandum ſi viuus eſſet teneretur, vt communiter ſcribunt DD. ibi, & obſeruat *Menoch. præſumpt. 189. num. 5. verſ. & hæc & n. 24. & num. 103. Peregr. de fideic. art. 42. num. 2. 3. 7. & ſeq.* Carolus autem Maluetius auus paternus
8 fideicommittens tenebatur † dotare Eleonoram etiam ſi illa aliunde habuiſſet à Matre, vel alijs *l. vlt. C. de dot. promiſſ. DD. in l. 1. ff. ſol. matr. Menoch. d. præſumpt. 189.* Vnde infertur, quod etiamſi Eleonora haberet bona materna, ſeù alia adhuc congruam dotationem ex bonis fideicommiſſi dicti Caroli aſcendentis
9 petere poteſt, vt benè reſoluit *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 531. num. 144. & plurib. ſeqq. vbi num. 149. contrarijs reſpondet.*

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 16. Martij 1643.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbeuetanum prohibens ne mulieres relinquant alijs, quàm filijs non poteſt dici odioſum, ſed potius rationabile, & quando ſtatutum non poſſit dici odioſum?

SVMMA-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Legitima filij primi matrimonij prius detrahenda eſt ex bonis matris tranſeuntis ad ſecunda vota, & reſiduum diuidendum inter ipſum, & vitricum.*

2 *Statutum Vrbeuetanum prohibet ne Mulieres extantibus filijs, alijs ſua bona relinquant.*

3 *Tale ſtatutum non eſt attendendum tanquam odioſum, & iniquum penitus adimens matri liberam facultatem teſtandi. Contra quod huiuſmodi ſtatutum fuit alias à Rota approbatum num. 4.*

5 *Statutum Vrbeuetanum prohibens ne mulieres alijs relinquant, quam filijs emanauit ad obuiandum fraudibus extraneorum contra filios ideo, dici nequit odioſum, ſed fauorabile.*

6 *Statutum nunquam dici poteſt odioſum, quando perſona in quam dirigitur non eſt odio digna.*

7 *Statutum, quando non eſt odioſum ſemper ſeruandum eſt, quamuis non ſit confirmatum in forma ſpecifica.*

DECISIO CXVI.

DOMINI ex eiſdem fundamentis ſteterunt in deciſis coram me ſub die 4. Februarij præteriti, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam ex latè deductis *coram bon. me. Merlino 6. Februarij* 1640. *& coram R. P. D. meo Roias 31. Ianuarij* 1642. in hac cauſa, vbi firmatur per Ioſephum Lucretiæ ex primo marito filium eſſe prius ex ſcutis 2.mil. ſecundo
1 viro legatis detrahendam legitimam, † & reſiduum inter eundem Ioſephum, & eius vitricum diuidendum iuxta diſpoſitionem *l. hac edictali C. de ſecund. nupt.*

Nec obſtare dixerunt Domini obiectum aliàs pro hæredibus vitrici adductum Ioſephū teneri conferre alia ſcuta 2.mil. quæ mater illi reliquit in agro Vrbeuetano, quia placuit etiam hodie reſponſio aliàs data, quod Ioſephus huiuſmodi ſcuta 2.mil. retineat, non ex teſtamento matris, ſed ex diſpoſitione ſtatuti
2 Vrbeuetani † prohibentis mulieres filijs extātibus alijs ſua bona relinquere.

Minus releuare viſum fuit aliud fundamētum, quod ſtatutum Vrbeuetanum in ea parte, in qua diſponit mulieres non poſſe de rebus ſuis ad fauorem extraneorum diſponere
3 extantibus proprijs filijs non ſit attendeñ, † tanquam odioſum, & iniquum, & penitus adimens matribus liberam teſtandi facultatem *ex vulgatis iuribus, & Romana fideicommiſſi 14. Iunij* 1638. *coram bon. mem. Merlino, & Menoch. conſil. 456. num. 20. cum ſeqq.*

Quia vltra iam datas reſponſiones *in dictis deciſionibus coram bon. mem. Merlino verſ. nec obſtat coram Domino meo Roias. in fine*, vbi habetur,
4 quod huiuſmodi ſtatutum † alias à Rota fuit approbatum, placuit Dominis conſideratio,
5 quod hoc ſtatutum ad obuiañ fraudibus, † quibus obnoxiæ ſunt mulieres per extraneorum blanditias, & ſeductiones, ne excluſis filijs bona ſua alijs relinquant, dici nequeat odioſum, cum filij, quorum fauore militat illius diſpoſitio, non odio, ſed potius amore à matribus ſint proſequendi, cum odioſum ſtatutum nun-
6 cupari non mereatur, † quando perſona, in quam dirigitur non eſt odio digna *argum. textus in l. qui exceptionem in princ, ff. de cond. indeb. & in puncto ſimilium ſtatutorum conſulerunt Bald. conſ. 473. num. 3. Caſtren. conſ. 111. num. 3. Alex. conſil. 41. num. 11. lib. 5. Cran. conſ. 118. num. 9. & conſil. 242. circa princ. ac benè obſeruat Cancer. var. reſol. par. 1. reſol. 1. num. 51.* & ideo non repræhendeñ eſſe tale ſtatutum, ſed ſeruandum, quamuis non fuerit confirmatum in forma ſpecifica *iuxta deciſ. Put. 388. lib. 1. in correct. cum alijs adductis in ſupra alleg. deciſione 6. Februarij 1640. coram bon. mem. Merlino §. non obſtat quod ſtatutum &c.* Ex quibus dixerunt Domini perſiſtendū in deciſis vtraque parte informante &c.

ASCVLANA PRAEDII.

Mercurij 18. Martij 1643.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana locum non habet quoties in cauſa adeſt clericus.*

2 *Quinimo nec locum habet reſpectu aliorum, qui ſunt in cauſa.*

3 *Socij gaudent ratione conſortij ijs priuilegijs quibus alias ſoli non gauderent.*

4 *Aegidiana ne locum habeat ſufficit, quod appellans doceat de Clericatu.*

DECISIO CXVII.

DOMINI dixerunt non intrare Aegidianam prohibentem appellationem in poſſeſſorio. Quia cum adſit in cauſa Antonius Clericus de cuius clericatu cōſtat ex eius *Summ. num. 6.* ſicuti reſpectu illius certum eſt
1 Aegidianam locum † habere non poſſe *Rot. poſt Pacific. de Salu. deciſ. 238. num. 1. & in Romana Saluiani interdicti prima Iulij 1609. coram bon. mem. Manzanedo apud Marcheſ. de Commiſſ. par. 2. fol. 468. cum alijs per Honded. conſ. 20. num. 8. lib. 2. Mareſcott. var. reſol. cap. 75. num. 39. lib. 2.*
2 Ita nec reſpectu fratrum, † qui ſimul cum ipſo ſunt in cauſa *Buratt. deciſ. 315. nu. 6. & fuit dictum in Peruſina fideicommiſſi de Griſonibus 23. Iun. 1636. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano cum aliis per Scapuccin. de Salu. Interd. lib. 3. quæſt. 2. in addit. ſub littera C. circa finem verſ. &*
3 *idem* quoniam ratione conſortij ſocij † gaudent iis priuilegijs, quibus aliàs ſoli non gauderent: ex latè congeſtis per *Craſſ. de eff. cler. eff. 2. num. 55. & ſeqq.*

Non obſtat, quod Antonius fuerit citatus pro ſuo iure, & intereſſe; quia immo fuit citatus tanquā principalis ſcilicet vti hæres Gaſparis patris, & vti poſſidens ſimul cum fratribus bona ſubhaſtata, quod ſatis ſuperque ſufficit ad effectum, de quo agitur.

Non obſtat, quod in appellatione non fuerit expreſſa cauſa grauaminis; quia ad hoc vt
4 non intret Aegidiana, † ſufficit Antonium

Google

appellantem docuiſſe de Clericatu, *vt fuit dictum in Auximana prætenſi fideicommiſſi 25. Iunij 1640. coram R.P.D. meo Cerro.*

Et ita vtraque &c.

MELEVITANA BENEFICII.

Mercurij 8. Martij 1643.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſine lite non committuntur.*
2 *Attentata non cauſantur contra eum, qui non eſt in lite, maxime quando non probatur de tali lite habuiſſe notitiam num. 3.*
4 *Clauſula;* Amoto, *in litteris appoſita facit executorem mixtum, adeo ut executor iudicialiter procedere debet.*
5 *Declara procedere, quando in poſſeſſione beneficij adeſt intruſus, ſecus vero quando poſſeſſio eſt vacans, tunc enim executor poteſt extraiudicialiter ad executionem procedere.*
6 *Executor preſumitur ſe extraiudicialiter informaſſe.*
7 *Gratia executa preſumitur iuſtificata.*
8 *In iudicio attentatorum non admittitur diſcuſſio requirens altiorem indaginem.*
9 *Poſſeſſio Inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſione ſufficit ad effectum manutentionis.*

DECISIO CXVIII.

DOMINI dixerunt non adeſſe attentata, quæ pro parte Toloſſentij cōtra Cagliareſium allegabantur, & conſequenter huic eſſe dandam manutentionem in poſſeſſione beneficij, in quod ipſe ab executore Apoſtolico fuit immiſſus, quia cum inter ipſum, & Toloſſentium tempore immiſſionis nulla ad
1 eſſet lis, † neceſſario dicēdū inter iſtos de attentatis dari non poſſe.

Nec obſtat lis, quæ inter Toloſſentium, & alium compreſentatum, vertebatur, quia lis illa nihil habens commune cum Cagliareſio,
2 nulla potuit quoad ipſum † cauſare attentata *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 2. num. 1. cum ſeqq. Caputaq. deciſ. 59. par. 1.* maxime quia eun-
3 dem de tali lite † inter compreſentatos veriſ-
te aliquam habuiſſe notitiam probatum nunquam fuit, latè *Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 27. in princ. Buratt. dec. 59. num. 14.*
4 Minus obſtat, quod clauſula *Amoto &c.* † in litteris appoſita faciat executorem mixtum, adeout exequutor iudicialiter procedere debuiſſet, prout in deciſionibus pro Toloſſentio *allegatis coram Seraphino deciſ. 1056. num. 2. rec. dec. 159. nu. 3. par. 2. & coram Buratto deciſ. 171. n. 2*
5 quia hoc procedere † reſponſum fuit, quando in poſſeſſione beneficij adeſt intruſus, ſecus verò quando poſſeſſio, vt in caſu præſenti eſt vacans, nam tunc exequutor præuia iuſtificatione gratiȩ per extraiudiciales informationes
6 executionem concedere poteſt, † prout feciſſe præſumitur *Buratt. deciſ. 342. nu. 6.* Vnde præ-
7 ſumptio † iuſtificationes ſtat pro gratia executa *Rot. deciſ. 197. num. 3. par. 2. recent.*

Nec releuant pariter, quæ de ſubreptione litterarum Apoſtolicarum Cagliareſij pro Toloſſentio fuerunt adducta, quia cum in eiſdem litteris mentio facta fuerit de iurepatronatus mixto, difficultas reducitur ad inſpectionem, an iuſpatronatus ſit merè laicale, vel non,
8 quæ diſcuſſio † in hoc iudicio attentatorum tanquam requirens altiorem indaginem non admittitur, vt ſæpiſſimè dixit *Rota, & in Auenionēn. decimarum 26. Aprilis 1641. coram bo. me. Merlino.*

Cum igitur per inſtrumentum de poſſeſſione Cagliareſij appareat in eius *Summario nu. 3.*
9 *& 4.* quæ alio non exiſtente in poſſeſſione † ſufficit ad effectum manutentionis, *vt fuit dictum coram Caualerio deciſ. 217. num. 1. & 2. & deciſ. 478. in princip. & aliās ſæpius.* Merito Domini reiectis attentatis reſponderunt eidem dandam eſſe manutentionem.

Vtraque parte informante.

CALAGVRITANA ERECTIONIS IN PARROCHIALEM.

Veneris 17. Aprilis 1643.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur ſeruatis quatuor terminis de ſtylo ſeruari ſolitis, & non docto de paritione.*

DECISIO CXIX.

DOMINI dixerunt dandam eſſe declaratoriam contra Rectorem, & Beneficiatos Eccleſiæ Sancti Bartolomæi de Olaſſo, & Incolas loci de Vlgoibar, quia relaxatis litteris executorialibus in vim trium conformiū, iiſque legitimè intimatis, vt patet *Summ. n. 1.*
1 *& 2.* ſeruatiſque † quatuor terminis de ſtylo ſeruari ſolitis, non docetur de paritione, quo caſu locus eſt declaratoriȩ *Caſſad. deciſ. 6. nu. 10. de cauſ. poſſ. & prop. Creſcent. dec. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fructuum Mantic. dec. 74. num. 1. Burat. dec. 268. num. 1. Rot. in rec. dec. 478. num. 2. par. 2. & dec. 250. num. 6. par. 5. rec.*

Et ita reſolutum incolis loci de Alzola tantùm informantibus &c.

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 24. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

Recognitio litterarum Cambij facta non adimpleta proteſtatione partis aduerſæ ſcilicet non recognoſci, niſi parte citata &c. tanquā Clandeſtina non ſubſtinetur.

SVMMA-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Litteræ cambii non dicuntur ſufficienter recognitæ, niſi ſit adimpleta proteſtatio facta ex adaerſo de non recognoſcendo, niſi ipſo citato.*

2 *Recognitio, quando non eſt legitimè facta, tunc oritur mala præſumptio.*

3 *Et habetur perindè, ac ſi nulla recognitio præceſſerit.*

4 *Recognitio litterarum Cambii etiam minus legitimè facta aſpernenda non eſt concurrentibus adminiculis, præſertim inter Mercatores, inter quos non apices iuris, ſed bona fides attenditur.*

5 *Declara concluſionem procedere in terminis ſimplicis recognitionis, ſecus quando fuit expreſſè proteſtatum, niſi comparento citato, tunc enim talis proteſtatio operatur, vt recognitio aliter facta habeat contra ſe doli præſumptionem.*

6 *Bona fides inter Mercatores ex quouis leui ſuſpicione læditur.*

DECISIO CXX.

DECISIONEM die 27. Iunij 1640. coram me emanatam, in qua mandabatur nouam per Olognanum fieri litterarum cambij recognitionem Domini hodiè confirmarunt ex fundamento non legitimæ recognitionis in ea deducto.

1 Siquidem recognitio litterarum facta † de menſe Iunij anno 1634. in varijs diuerſorum Mercatorum banchis rurſus tanquam clandeſtina, nec adimpleta proteſtatione per Piaggiam facta, *Iura non recognoſci, niſi ipſo citato, & quod prætendit dare interrogatoria, & conducere interpetrem*; viſa eſt minimè ſuffragari; vt firmatur in deciſione, quæ reuidetur, & *per Gonzal. ſuper reg. 8. gloſſ. 64. num. 6. & ſeqq. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 81. num. 1.* Per quam littera-

2 rum recognitionem non legitimè, & clanculum factam oritur mala præſumptio *Hippol. Riminal. conſ. 62. num. 11. tom. 1. Decian. conſ. 2. n. 92. & ſeqq. lib. 1. Peguer. dec. 50. numer. 5. Menoch. præſumpt. 120. num. 90. & ſeqq. lib. 3.* & fit, vt perindè

3 habeatur, ac ſi † nulla recognitio præceſſiſſet per regulam *l. non videtur ff. de reg. iur.*

4 Nec obſtat, quod iſta recognitio, † licet minus legitima, tamen aſpernenda non ſit, cum adminicula pro veritate litterarũ concurrant, & agatur inter Mercatores; inter quos non apices iuris, ſed bona fides potiùs ſit attendenda; vt dixit *Rot. deciſ. 229. num. 10. part. 6. recentior.*

Quia reſpondetur, prædicta procedere in

5 in ſimplicibus † terminis recognitionis faciendæ; ſecus autem, quando prout hic, fuit expreſsè proteſtatum, ne talis recognitio fieret, niſi comparente pro die, & hora certis Piaggia citato: quia tunc recognitio aliter, & clanculum facta habet contra doli, & malæ cauſæ præſumptionem, nec proindè ſubſtinetur, vt in ſpecie aduertit *Modern. Peraſ. de manut. obſernat. 98. ſub num. 6.* præſertim cum adminicula ſint parui momenti, cumque bona fides inter

6 Mercatores † ſeruãda excludatur ex dicta proteſtatione, & recognitione clandeſtinè facta, cum ea ex quauis leui ſuſpicione lædatur *d. deciſ. 229. nu. 11.*

Ex quibus Domini, reiectis alijs per informantes pro Olignano allatis, tanquam ad præſens dubium non facientibus, ſteterunt in deciſis, vtraque &c.

ASCVLANA PRAEDII.

Lunæ 27. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione nullitates contra ſententiam oppoſitæ reiiciuntur. Deliberatio facta nõ præſente pecunia regulariter non ſubſtinetur, niſi tempore deliberationis creditoris conſenſus concurrat. Reliqua deſume ex Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia lata poſtquam cauſa per plures annos ſiluerat non prorogatis fatalibus nulla eſt.*

2 *Cauſa appellationis licet ſit deſerta remanet cauſa nullitatis, quando æque principaliter eſt commiſſa.*

3 *Sententia contra ſententiam, ea non reuocata non ſubſtinetur.*

4 *Declara non procedere, quando prima ſententia eſt nulla, tunc reuocatio neceſſaria non eſt.*

5 *Sententia eſt nulla lata ſuper meritis reſeruata Iudici cognitione ſuper iuribus appellationis, quia ex dicta reſeruatione reſultat incompetentia Iudicis ſuper negocio principali.*

6 *Ratio eſt nam per dictam reſeruationem peruertitur iuris ordo cum pronunciari debeat ſuper iuribus appellationis, & propria ſententia cum d. præſeruatiua lata eſt nulla, & num. 7.*

8 *Nullitas ſpatio 30. annorum præſcribitur.*

9 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus, cauſæ.*

10 *Deliberatio facta non præſente pecunia eſt nulla.*

11 *Declara non procedere, quando adeſt conſenſus creditoris debet tamẽ de tali conſenſu conſtare de tempore ſecutæ deliberationis, num. 13.*

12 *Creditor obtinens mandatum de immittendo ad fauorem licitatoris prætio non ſoluto cenſetur habuiſſe fidem de illo.*

14 *Mutatio monetæ quando contingit, tunc in ea eſt facienda ſolutio non autem iuxtà valorem tempore contractus.*

15 *Præſertim, quando mutatio contingit in valore intrinſeco, ex quo noua fuit excuſſa, ac vetus reprobata.*

16 *Fructus dotales taxari nequeunt ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario ceſſante ſtatuto, vel conſuetudine ita illos taxante.*

17 *Conſuetudo non probatur per fides extraiudiciales.*

18 *Conſuetudo, ex quibus eliſa remaneat?*

19 *Deliberatio facta vigore mandati nulli eſt nulla, & inualida.*

DECISIO CXXI.

NON obſtantibus ijs, quæ contra validitatem, & iuſtitiam ſententiæ Rotalis hodie opponebantur, Domini pro illius confirmatione reſponderunt. Nam quod dicebatur

1 eam eſſe nullam † tanquam latam poſtquam
cauſa per plures annos ſiluerat non proroga-
tis fatalibus *cap. cum ſit Romana extrà de appel. Caſ-
ſad. dec. 6. num. 8. eod. tit. Veſtr. in prax. lib. 7. cap. vlt.
num. 9.* Non releuet, quia deſerta cauſa appel-
2 lationis, remanſit cauſa nullitatis, quæ æquè
principaliter fuerat commiſſa *Greg. dec. 306. n. 2.
Seraph. dec. 1485. num. 1. Rot. dec. 512. num. 3. & 591
num. 4. par. 2. recent.*

3 Vti nec releuat, quod dicta ſententia ema-
nauit contra alteram ſententiam A. C. ea non
reuocata, & ſic nequeat ſuſtineri *l. prima Cod.
quando prouocare Caſſad. deciſ. 1. num. 4. de ſequeſtr.
poſſ. Rot. dec. 130. num. 11. par. 7. recent.* Quia cum
4 ſententia A. C. eſſet nulla, eius reuocatio non
erat neceſſaria *Caſtr. in l. prima num. 22. C. quando
prouoc. Surd. conſ. 160. numer. 49. Caual. deciſ. 42.
num. 6.*

5 Sententiam autem eſſe † nullam apparet,
quia pronunciauit ſuper meritis cauſæ reſer-
uata ſibi cognitione ſuper iuribus appellatio-
nis, ex qua reſeruatione reſultat incompeten-
tia Iudicis ſuper negotio principali ex ſubſe-
cuta pronunciatione, quod appellatio non
deuoluebat *Ancar. conſ. 372. num. 5.* & quia per
6 dictam reſeruationem † præuertit iuris ordi-
nem cum prius debuiſſet pronunciari ſuper
iuribus dictæ appellationis *c. Romana §. Si verò
de appell. in 6. cap. primo in princ. vbi gloſ. informatio-
ne caſus circa med. verſ. nota primo de for. compet. cod.
lib. Bellam. deciſ. 117. Abb. conſ. 14. num. 1. lib. 1.* &
7 propterà etiã ex hoc capite ſententia eſt nulla
*Caſtr. conſ. 282. in cauſa iſta n. 5. verſ. ſecundo quia, &
& conſ. 283. ſuper iſto negotio ſub num. 6. poſt verſ.
venio nunc ad tertium paſſum ibi ſecundo quia libr. 1.
Put. dec. 180. num. 1. lib. 2.*

Nec valet replicatio, quod cum dicta nulli-
8 tas ſpatio 30. annorum † nunquam fuerit in
iudicium deducta remanſerit præſcripta *gloſ.
in cap. 1. 35. qu. 9. cum alijs per Tiraquell. de retract.
conſang. §. 36. gloſ. 2. num. 38.* quia quod fuerit de
nullitate oppoſitum patet ex commiſſione
data Summ. Pacifici *nu. 14.* Nec ſubſiſtit in fa-
cto, quod cauſa ſpatio tanti temporis ſiluerit.

9 Iuſtitiam verò ſatis comprobat † deciſio in
hac cauſa facta *coram R. P. D. meo Rojas ſub die 10.
10 Nouembris 1642.* Deliberatio enim prædij, de
quo agitur, fuit nulla, tanquam facta non præ-
ſente pecunia, vt requirit *text. in l. à Diuo Pio §.
Sed ſi emptor ff. de re iud. cum alijs allegatis in dicta
11 deciſ.* Et licet conſentiente creditore † ſuſti-
neatur deliberatio etiã pecunia non præſente,
vt tradunt *alleg. per Add. ad Greg. dec. 23. num. 5.* &
admittit ſupradicta deciſio, talis enim conſen-
ſus hic adfuiſſe non probatur.

12 Non obſtat quod ex quo creditor obtinuit
mandatum de immittendo ad fauorem licita-
toris pretio non ſoluto, cenſeatur habuiſſe fi-
dem de illo ex traditis *per gloſ. & Aret. in §. Ven-
dita inſtit. de rer. diuiſ.*

Quia quicquid ſit, ſufficit talem conſenſum
13 non probari de tempore ſecutæ deliberationis
prout requiri firmauit alias Rota in hac eadem
cauſa, *& in Anconitana Pradij 29. Nouembris 1630
coram Eminentiſſimo Cardinali Verospio cum alijs
per Moder. de ſubhaſt. cap. 16. §. 6. num. 10.*

Subſiſtit pariter alterum deciſionis funda-
mentum deſumptum ab exceſſu. Primò quià
cum dos iſta fuerit conſtituta de anno 1586. in
tot. florenis in eius ſolutione floreni erant ta-
xandi ad rationem ſcut. 47½. iuxtà decretum
Vice Legati Marchiæ, de quo in dicto Sum-
14 mar. *num. 9.* attenta † mutatione monetæ *Rot.
dec. 114. num. 1. & 7. par. 1. recentior. & in Aſcula-
na Dotis 17. Iunii 1609. coram Ottembergo.* Non
autem ad rationem ſcut. 50. prout fuit factum
in præſenti caſu, vt apparet ex quietantia da-
ta in Summ. *num. 18.* Nec applicatur replicatio,
quod mutatio monetæ contigerit in valore
15 extrinſeco, quia immò † fuit in valore intrin-
ſeco, cum noua fuerit excuſſa moneta, & ve-
tus reprobata, vt aduertit *Rota in Aſculana co-
ram Ottembergo.*

16 Secundò, quia fructus dotales † fuerunt ta-
xati ad rationem 7½. pro quolibet centenario,
nec tamen fuit doctum de aliquo ſtatuto, vel
conſuetudine ità illos taxante, prout requiri
tradit *Seraph. dec. 1406. num. 3.* Nec ſuffragatur
allegata conſuetudo Ciuitatis Aſculi, quia
17 tanto temporis ſpatio † nunquam fuit proba-
ta cum fides exhibitæ fidem non faciant: Sen-
tentiæ verò vna excepta omnes ſunt tempore
18 poſteriores, immò ex alijs ſententijs, † & iu-
ribus datis dicto Summ. *num. 10. & 11.* prætẽ-
ſa conſuetudinis probatio remanet ſatis tur-
bida, & eliſa *ex alleg. per Greg. dec. 162. num. 9. &
ibi Add. num. 15.*

Reddebatur etiam nulla dicta deliberatio
cum fuerit facta vigore mandati nulliter rela-
19 xati † nulla præuia citatione *Caual. dec. 35.*

Ex quibus, & alijs latiùs deductis in dicta
deciſione R. P. D. mei Rojas pro confirmatio-
ne ſententiæ reſponderunt, vtraque parte &c.

AVENIONEN. DECIMARVM.

Lunæ 27. Aprilis 1643.

ARGVMENTVM.

Situatio prædij decimatorij in Territorio exem-
pto, ex quibus probetur?

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia Carthuſianorum exemptiua à decimis
fuerunt alias à Rota approbata.*
2 *Situatio pradij decimatorii in aliquo Territorio
exempto, ex quibus probetur? & nu. 3. 4. 6.*
3 *Bona exiſtere in aliquo Territorio probatur ex iura-
mento fidelitatis, ac homagii praſtito.*
5 *Actus continens diſpoſitiuam plenè probat.*
7 *Sententia in iudicatum tranſacta facit ius, & nu. 8.*
9 *Planta probat exiſtentiam pradii in aliquo Territo-
rio, quando eſt confecta de mandato Iudicis.*
10 *Procuratoris aſſertio, ſiue enunciatiua Domino non
praiudicat.*
11 *Enunciatiua proueniens à perſonis ſuſpectis, & in-
tereſſe habentibus non releuat.*
12 *Enunciatiua vnica non probat.*
13 *Probationes reſultantes ex publicis documentis pra-
feruntur Teſtibus.*

D E-

DECISIO CXXII.

DOMINI dixerunt conſtare de bono iure
Carthuſianorum non ſoluendi decimas
in tenuta de Clunet, ex eo quod hæc tenuta
poſita ſit in Territorio de Montilijs, adeoque
exempta à iure decimandi ob priuilegia Car-
1 thuſianis conceſſa, † alias per Rotam canoni-
zata, *vt in dec.217.par.7. recentior.* Situatio verò
2 dicti prædij † in Territorio de Montilijs, pro-
batur ex antiquis inſtrumentis. Primò anni
1335. Summ. Carthuſianorum *num.* 1. in quo
facta fuit recognitio per Ioannē Milſundum
omnium bonorum exiſtentium in hac palude
tanquam in Territorio de Montilijs cum aſ-
ſertiua, quod eius anteceſſores eodem modo
3 poſſidebant, præſtitumque fuit † fidelitatis, &
homagij iuramentum, quod plenè probat,
Buratt.deciſ.427.num.3. & fuit dictum *in Abulen.
Decimarum 23.Iunii 1642.coram R.P. D. meo Bi-
chio.* Secundò anni 1358. Summ. eorumdem
4 *num.*2. ſuper immiſſione † conceſſa Carthu-
ſianis de hoc Territorio, præcedente cauſæ
cognitione, ex mandato Innocentij VI. in quo
aſſeritur, Palus de Clunet extare in Territo-
rio de Montilijs cum certis confinibus, adhuc
5 exſtantibus, qui actus, † dum continet diſpo-
ſitiuam plenè probat. *Decian.conſ.40.circa n.20.
lib.4.* Tertiò anni 1498. dicto Summ. *nu.3.* exe-
cutionis vnius ſententiæ ſuper eadem palude
ad fauorem Carthuſiæ contrà habitatores in
Montilijs cum declaratione exiſtentiæ loci de
Clunet in eodem territorio de Montilijs.

6 Quæ probatio † etiam corroboratur ex
proceſſu anni 1517. ſupradicto Summ. *num.* 4.
vbi Prior Eccleſiæ Bituritæ fuit condemnatus
per ſententiam ſuper reſtitutione decimarum
ex hoc prædio de Clunet perceptarum, tan-
quam immuni à quacunque præſtatione, quæ
7 ſententia, † cum in iudicatum tranſierit, ius fa-
cit *Rot.dec.203.num.19. par.7.recent.*

8 Et magis confirmatur † ex duabus tranſa-
ctionibus prima de anno 1544. inter Miniſtros
Cameræ Apoſtolicæ, & Carthuſianos ſuper
Territorio de Ias, in quo Palus de Clunet cō-
trouerſa extat, tanquam poſita intrà fines loci
de Montilijs. Secunda de anno 1589. inter ean-
dem Carthuſiam, & Archiepiſcopum Aue-
nionenſem, qui in ſui præiudicium faſſus fuit,
Territorium de Ias eſſe in Territorio loci de
Montilijs: quibus tranſactionibus accedit de-
claratio, facta à Patribus Minimis de anno
1641. die 10. Auguſti capitulariter congregatis,
aſſerentibus, ſe nequaquam impedire, ſed quā-
tum opus erat conſentire; vt Camera Apoſto-
lica ſua iura in dicto Territorio perciperet.
9 Imò eandem exiſtentiam † etiam comprobat
planta, de mandato Iudicis confecta *Buratt.de-
ciſ.367.nu.2.cum addit.lit.A. & in Auximiana fidei-
commiſſi 22.Aprilis 1641. verſ.quibus accedit coram
Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & ſententia ſu-
per hoc lata.*

Nec obſtare viſa eſt Dominis enunciatiua
anni 1529. quæ legitur in tranſactione inter
Carthuſiam, Communitatem Biturritarum,
quod Palus de Clunet in dicto loco ſita ſit,
10 quia Procurator Carthuſianorum † Monaſte-
rio ſuo præiudicare, hanc enunciatiuā facien-
do, non potuit, cum ipſo ſuo mandato pro-
curæ legatur, Clunet eſſe in Territorio de
Montilijs.

Minus releuare etiam cenſuerunt Domini
alteram enunciatiuam per informantes pro
Patribus Minimis ex mandato Procuræ Cō-
munitatis Biturritarum deſumptum. Quia
11 proueniebat † à perſonis ſuſpectis, de quorum
intereſſe agebatur *Rot.dec.295.num.6.par.1.recen.*
& cum vigore eiuſdem mandati procuræ ſti-
12 pulata fuerit concordia enunciatiua hæc † re-
manet vnica, vt dixit *Rot.in eadem dec.295.n.7.
par.1.recent.*

Ex quibus, cum in hac materia probationes
13 expreſſæ à publicis documentis † prouenien-
tes, præferantur, teſtibus, vt per *Rot. deciſ.215.
num.7.& 8.par.7.recent.* pro Patribus Carthuſia-
nis reſolutum fuit, vtraque parte informan-
te &c.

ROMANA VINEAE.

Lunæ 4. Maij 1643.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis, quando eſt marè hæreditaria
cum clauſula *ad habendum*, tunc poteſt primus
acquirens ad libitum diſponere Emphyteuta,
non obſtante ampliſſima prohibitione alie-
nandi, poteſt tamen hypothecare ius, ſeù com-
moditatem percipiendi fructus, quæ tranſit in
creditores.

SVMMARIVM.

1 *Creditum eſt primum requiſitum in iudicio Sal-
uiani.*
2 *Poſſeſſio debitoris tempore obligationis probatur ex
Teſtibus.*
3 *Poſſeſſio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione
litis.*
4 *Immiſſio in iudicio Saluiani concurrentibus requiſitis
retardari nequit.*
5 *Hypotheca non contrahitur in re emphiteotica ex-
preſſè alienari prohibita etiam latè ſumpto voca-
bulo.*
6 *Saluianum non datur ſine hypotheca.*
7 *Emphyteuſis, quando non eſt ex pacto, & prouiden-
tia, ſed marè hæreditària acquiſita pro ſe, & hæ-
redibus cum clauſula ad habendum poteſt primus
acquirens illam ad libitum hypothecare, & alie-
nare.*
8 *Emphyteuta non obſtante ampliſſima prohibitione
alienandi, & hypothecandi poteſt hypothecare ius,
ſeù commoditatem percipiendi fructus, quod ad
Creditores tranſit.*
9 *Ius, ſeù commoditas percipiendi fructus ſemper ve-
nit in generali obligatione non obſtante quauis pro-
hibitione.*
10 *Quod procedit etiam in feudo.*
11 *Facultatem, ſeù commoditatem habens percipiendi
fructus non dicitur alienare illos obligando.*

Digitized by Google

12 *Saluianum locum non habet contra tertium non habentem cauſam ab obligante.*
13 *De caducitate, vt conſtare dicatur oportet, quod ſuper ea fuerit iudicialiter pronunciatum, maximè in praiudicium tertij.*
14 *Dictio* quatenus *conditionis implementum requirit.*
15 *Et potiùs iuſtificationem deſiderat.*
16 *Noua inueſtitura extorta lite pendente eſt attentata, nec habenda in conſideratione.*

DECISIO CXXIII.

DOMINI dixerunt ſententiam A.C.concedentem immiſſionem inSaluiano Erminiæ Buccaræ ſuper vinea, de qua agitur, eſſe confirmandam, quia conſtat de tribus requiſitis in Saluiano, & quod eſt primum de
1 eius † credito *Pacif de Saluian.interdic. inſpect.1. cap.5.num.1.& 6.Gregor.XV.dec.67.in princ.* dum ipſa de tempore obitus Hieronymi ſui mariti vſque modo, nec domum in dotem ſibi datam, nec penſiones ex illa conſequi potuit.

De obligatione autem Angeli Patris Erminiæ patet per Inſtrumenta, in quibus ſub obligatione Camerali promiſerat ipſam ſeruare indemnem,& ab omni,quam pati potuiſſe moleſtia liberare ex alienatione domus loco alterius ſuæ dotalis ſubrogatæ, vndè cum fructus ex ſua dote,& fundo dotali percipere non potuerit ſtipulatio fuit commiſſa. De poſſeſ-
2 ſione huius vineæ de tempore † obligationis
Angeli Patris deponunt Teſtes, eamque hodiè ab illis de Orettis poſſideri affirmāt Sum.
3 Erminiæ *num.12.& 13.* quæ ſatis clara redditur
ex ſubſtentatione litis, quibus concurrentibus, dum omnia in iudicio Saluiani neceſſaria
4 remaneant probata, † immiſſio non poteſt re-
tardari, *Roland.conſ.14.num.13,lib.1.Greg.dec.491 num.6.*

Non obſtat, quod vinea, de qua agitur tan-
5 quam emphyteotica,† & proindè alienari pro-
hibita, etiam latè ſumpto vocabulo non po-
6 tuerit hypothecari, & conſequenter † ceſſet
ſaluianum, quia cum emphyteuſis, de qua
7 agitur, non ſit ex pacto, & prouidentia, † ſed
mærè hæreditaria, acquiſita pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque cum clauſula *ad habendum &c.* benè potuit primus acquirens illam ad libitum hypothecare, imò etiam alienare, vt latè fuit dictum *in Romana dotis 20.Aprilis præteriti, verſ. nec aduerſari coram R.P.D.Carillo, & tradit Roland. conſ.55. num. 39. cum ſeqq.lib.3.*

Vltrà quod ad effectum, vt concedi poſſit
immiſſio ſufficit, quod non obſtan. ampliſſi-
8 ma prohibitione alienandi, † & hypotecandi,
remanet hypothecabile ius illud, ſeù commoditas percipiendi fructus, quod tranſit in creditores *Gratian.diſcept. forenſ. cap.43. num.15.* Et
9 ſemper venit in generali obligatione † non
obſtante quauis prohibitione, vt dixit *Rota coram Puteo dec.111.lib.3.in correctis, & pluribus relatis in Romana Saluiani 17.Aprilis præteriti coram R.P.D.meo Cerro,* vbi ex hac ratione fuit conceſſa immiſſio creditori ſuper domo prohibita alienari, & hypothecari alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo, idemque inferendo in
10 in feudo aduertit † *Koppen. deciſ. German. 39. num.11.& ſeqq.* & quod habens facultatem, &
11 & commoditatem † percipiendi fructus non
dicatur alienare illos obligando tenuit *Molin. de primog.hiſp.lib.1.cap.20.num.10.11.& ſeqq.*

Nec iuuat Artemiſiam allegare poſſidere vineam vigore nouæ inueſtituræ ſuis authoribus factæ ob caducitatem in cauſam, ideòque
12 ſaluiano † non eſſe locum contra tertiū non
habentem cauſam ab obligante, quia caducitas non fuit iudicialiter cognita, nec ſuper illa
13 pronunciatum, † prout oportebat, vt conſta-
ret de illa, maximè cum agatur de præiudicio tertij *cap.cum ſecundum leges §.confiſcationis de hæretic.in 6.Bart.in l.eius qui num.3.& ſeqq. ff.de iur. fiſc.Tiraquel in l.ſi vnquam verbo reuertatur n.398. cum pluribus ſeq.* quod eo fortiùs in caſu requirebant Domini, quia Cuſtodes Sanctiſſimi Saluatoris vineæ Domini directi expreſsè cōuenerunt in nouæ inueſtituræ inſtrumento, ſe nolle teneri ad defendeñ prætenſam caducitatem, ſed nouam inueſtituram concedere quatenus opus ſit. & deuolutioni ſit locus,quibus clauſulis ſtantibus, non iuſtificata deuolutione noua conceſſio non venit animaduerten-
14 da, dictio enim, *quatenus* conditionis imple-
mentum requirit *Mart.de clauſ.23.& 25.& p.3.*
15 *clauſ.68.* & priùs iuſtificationem deſiderat *Re-
uerendiſſ.Vrgellen.dec.205.num.4.5.& 6.* maximè
16 cum hæc noua inueſtitura† tanquam extorta
lite pendente ſit attentata, nec habenda in cōſideratione *Lancell de attent.lit.pend.c.4. limit.20. num.21.& 22.Rota coram Buratt.dec.434.nu.1.*

Quarè Domini cenſuerunt ſententiam A.C.eſſe confirmandam, vtraque parte informante &c.

MEDIOLANEN. CIMILIARCATVS.

Lunæ 11.*May* 1643.

ARGVMENTVM.

Vnio alicuius officij facta Maſſæ diſtributionum ob tenuitatem præbendarum ſubſtinetur tam attenta diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini quam iuris communis. Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum effectum non ſortitarum, quas vniones excipiat?

SVMMARIVM.

1 *Vnio, ſiue ſuppreſſio officij facta maſſa diſtibutionum ſtante tenuitate præbendarum valida eſt.*
2 *Et talis vnio ſubſtinetur,tam attentis terminis Concilij Tridentini, quam diſpoſitionis iuris communis.*
3 *Tenuitas præbendarum, ex quibus probetur?*
4 *Vnionis, ſiue ſuppreſſionis legitima cauſa, ex quibus reſultet?*
5 *Capitulum nequit in facto proprio authorizare vnionem, ſiue ſuppreſſionem, quando fructus beneficij vniti applicantur menſa capitulari, cuius adminiſtratio ad Capitulum ſpectat, declara, vt num.11.*

Con-

Digitized by Google

6 *Concilium Tridentinum permittit vniri beneficia diſtributionibus quotidianis.*

7 *Fructus officij ſuppreſſi applicari valent diſtributionibus quotidianis iuxtà diſpoſitonem Concilij Tridentini* ſeſſ. 24. de reformat. cap. 15., *& ratio redditur num 8.*

9 *Diſtributiones quotidianæ non dantur omnibus, ſed tantum interreſſentibus diuinis vti ſingulis non vt vniuerſis.*

10 Clementina ſi vna de reb. Eccleſ. non alienand., *quo caſu locum non habeat.*

12 *Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum effectum non ſortitarum excipit vniones factas authoritate Concilij.*

13 *Item dicta Regula non improbat vniones deſeruientes pro congrua ſubſtentatione, ex qua reſultat augumentum cultus diuini.*

14 *Vniones factæ diſtributionibus quotidianis tendunt in augumentum cultus diuini.*

DECISIO CXXIV.

PROSEQVENDO diſputationem in hac
cauſa, cum alias Domini m indaſſent, vt
videretur, an, & de cuius bono iure con-
conſtet Capituli ne Mediolanen, an Iulij Ma-
ſcheri, propoſito hodiè per me dubio, Domi-
ni dixerunt conſtare de bono iure Capituli, eo
quia ſuppreſſio officij Cimiliarcatus per bon.
mem. Cardinalem Federicum Bortomeum
Archiepiſcopum Mediolanenſem ſit validam,
1 tanquam † facta pro vniendis illius fructibus
Canonicorum Cathedralium diſtributionibus
quæ alias adeò tenues extabant, vt vna cum
præbendis pro decenti, & congrua Canonico-
rum ſubſtentatione minimè ſufficerent, *iuxtà
text. in cap. cum acceſſiſſent, & ibi Doct. de conſtit.
Lotther. de re benef. lib. 1. quaſt. 28. num. 78. cum ſeq.
Rot. coram Greg. XV. dec. 483. num. 3. & ibi Add. n. 8.*
cum alijs allegatis *in deciſ. huius cauſa ſuper remiſ-
ſoria ſub die 23. Iunij* 1642., in qua fuit dictum
2 vnionem hanc ſuſtineri, tam attentis † termi-
nis Concilij, quam diſpoſitione iuris commu-
3 nis; hanc autem tenuitatem † vltrà viſitatio-
nes factas à bon. mem. Cardinali Federico Bor-
romeo de anno 1595. & à Moderno Eminen-
tiſſimo Archiepiſcopo de anno 1636., Capitu-
lum hodiè probauit per 16. Teſtes optimè in-
formantos bonam ſuæ ſcientiæ cauſam red-
dentes, percutiendo tempus ſuppreſſionis dicti
officij, deponentes præbendas (quinque, vel
ſex exceptis) omnes valorem ſcutorum 50.
monetæ ad ſummum non excedere, atque di-
ſtributiones vltrà ſcut. 200. monetæ pariter non
aſcendere, vndè cum ſinguli Canonici vltrà
ſcuta 250. monetæ non percipiant, difficillima
ipſis redditur condecens pro Eccleſiæ qualita-
4 te ſubſtentatio, ex quo iuſtam, † atque legiti-
mam ſuppreſſionis cauſam reſultare cenſue-
runt Domini, vt teſtatur *Lotther. de re benefic.
lib. 1. quaſt. 28. num. 83. cum alijs in dicta deciſ. alleg.*
Quod eo magis in propoſito caſu admitti poſ-
ſe viſum fuit, dum non ſuppreſſus fuit aliquis
Canonicatus, per quam ſuppreſſionem forſan
diuinus cultus diminui poſſet, ſed officium
Cimiliarcatus nullam habens reſidentiam.

Nec obſtare viſum eſt Dominis huic ſup-
preſſioni *Concilium Trid. cap. 15. ſeſſ. 24. de reform.*
5 & quod Capitulum † non potuerit authoriza-
re in facto proprio, dum fructus huius Cimi-
liarcatus fuerunt applicati menſæ capitulari,
cuius adminiſtratio ſpectat ad capitulum;
adeoque ſubſiſtere nequeat, vt voluit *Gabriel.
conſ. 188. lib. 2. Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 37. nu. 25. Grat.
diſcept. 278. num. 33. Rot. dec. 505. par. 2. recent. Bar-
boſ. de offic. Epiſ. alleg. 66. num. 33. Ricc. in prax. re-
ſolut. 169. num. 4. Caual. deciſ. 459. num. 3.* quia cum
6 diſtributionibus quotidianis † vniri beneficiũ
Concilium permittat, vt firmat *Garz. de benef.
par. 12. cap. 2. num. 171. & 176.* & alij allegati *in d.
deciſ. ſuper remiſſoria*, & teſtes nuper pro Capi-
tulo examinati deponant in hac Eccleſia Me-
diolanen. non adeſſe menſam capitularem,
ſed ſolum maſſam diſtributionum quotidia-
narum, & hæc duo eſſe ſinonima; reſponde-
runt Domini ſuppreſſionem benè ſubſiſtere,
7 ex eo quod fructus officij ſuppreſſi † applicati
fuerunt diſtributionibus quotidianis iuxtà di-
ſpoſitionem in *Conc. Trid. d. cap. 15. ſeſſ. 24. de reform.*
8 ea ratione, quia cum fructus illi, qui non ſunt
menſæ Capitularis diuidantur inter ſingulos
Canonicos, beneficium non eſt penes Capitu-
lum, nec vtilitas vniuerſalis, ſed ſingulorum,
vt idem *Gabr.* admittit *d. conſ. 188. num. 6. in fine.*

Quemadmodum enim nihil impediebat
quin plura beneficia ſimplicia ſingulis Cano-
nicorum præbendis vniri poſſint, ità ex iden-
titate, immò maioritate rationis hoc officium
Cimiliarcatus pariter vniri poſſit diſtributio-
nibus quotidianis, & DD. pro Iulio allegatos
Domini dixerunt procedere in caſu, quando
applicatio facta fuiſſet menſæ capitulari, vel
omnibus præbendis indiſtinctè, quod hic fa-
ctum non fuit imò cum iſti fructus aliter, quã
in cauſam diſtributionum cedere non poſſint,
9 & hæ † non dentur omnibus capitularibus, ſed
ſolis interreſſentibus diuinis vti ſingulis, non
10 vt vniuerſis, locum non habet † *Clementina ſi
ſi vna de reb. Eccl. non alien. vt benè per Rot. dec. 133
num 6. & 8. par. 2. diuerſ.* itaque cum vnio non
11 fuerit facta Capitulo, † ſed ſimpliciter ad com-
modum inſeruientium, Capitulum habens de
iure fundatam intentionem in adminiſtratio-
ne maſſæ diſtributionum, benè potuit vnioni
ad dictum effectum conſentire, & iuxtà facul-
tatem in vnione ſibi datam propria auctorita-
te poſſeſſionem capere.

Non releuare etiam dixerunt Domini, quod
ex eadem maſſa diſtributionum deſumantur
aliæ expenſæ, & onera capitularia, veluti an-
nuæ præſtationes, quæ ſoluuntur Officialibus,
reparationes bonorum, & ſtipendia inſeruien-
tium, quindennia, onera realia, quæ inſunt
bonis eidem maſſæ incorporatis, & alia, de
quibus per informantes pro Iulio, quia pla-
cuit DD. diſtinctio data in replicatione pro Ca-
pitulo, quod onera prædicta, aut ſunt penſio-
nes reſeruatæ ſuper bonis aliàs Capitulo vni-
tis, quæ nil commune habent cum maſſa, aut
reſpiciunt adminiſtrationem maſsæ, & ipſius
bonorum, & tunc neceſſe eſt ex eadem illa de-
trahi, aut ſpectant ad ſeruitiũ Eccleſię, & tun

præſtan-

Google

preſtātur à fabrica,& ſacriſtia,quæ diuerſa ſunt
à maſſa, vel in omnem caſum per talia onera
non alteratur ſubſtantia maſſę diſtributionū,
dum omnes ſimiles expenſæ ex conſenſu Ca-
nonicorum benè deduci poſſunt.

Minus obſtare dixerunt Domini *Regul. 13.*
12 *Cancellariæ reuocatoriam vnionum* † effectum non
ſortitarum, tum quia excipit vniones factas
auctoritate Concilij, vt firmat *Lother. de re be-
nef. lib. 1. quæſt. 29. num. 14. Rota coram Papa Gregor.
dec. 419. num. 3. Caualer. deciſ. 449. num. 2.* tū etiam,
quia eadem regula non improbat vniones de-
13 ſeruientes pro congrua ſuſtentatione, ex qua
reſultat augumentum cultus diuini *Loth. vbi
ſupra Mohed deciſ. 7. de priuil. Rota in Lucana vnio-
nis 14. Iunij* 1641. *coram R. P. D. meo Ghiſilerio, &
in recent. dec. 109. num. 15. par. 6.* in quibus termi-
nis non applicantur *deciſiones in Toletana Cap-
pellaniæ coram Cardinali Pamphilio 23. Iannarij*
1608. *&* 18. *Iunij* 1610. quod verò vniones di-
ſtributionibus quotidianis factę tendant in au-
14 gumentum cultus † diuini, probat *text. in c. 1.
de Cleric. non reſidentibus in 6.*

Et ità vtraque Parte informante reſolutum
fuit.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Lunæ 11. *Maij* 1643.

ARGVMENTVM.

Lis non obſtante tranſactione, quo caſu valeat
proſequi.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio litem extinguit, & impedit illius reſtau-
rationem.*
2 *Ablatiuus abſolutus conditionem importat.*
3 *Non adimplens formam contentam in concordia non
valet in ea ſe fundare.*
4 *Amplia quamuis defectus ſit in minimo.*
5 *Concordia eſt duorum, vel plurium in idem pla-
citum.*
6 *Non entis nulla ſunt qualitates.*
7 *Concordia ſi ſit inita cum beneplacito Sedis Apo-
ſtolicæ illud ante obtentum poſſunt contrahentes
pænitere.*

DECISIO CXXV.

DOMINI dixerunt concordiam non ob-
ſtare quominus poſſit Io: Lopez Men-
diola litem proſequi. Quamuis enim tranſa-
1 ctio litem extinguat, & impediat illius inſtau-
rationem *l. cauſas l. ſi pro fundo C. de tranſact.* Ani-
maduertebant tamen DD. conſenſum Ioannis
Lopez fuiſſe conditionatum, quatenùs ſcili-
cet concordia inter ipſum ex vna, & Philip-
pum Tobiam vti Procuratorem Ioannis de
Heredia,& aliorum ex altera hìc Romæ inita
fuiſset à principalibus ratificata, & adimpleta,
ibi; *Eaq; adimpleta renunciauit liti &c.* Ablatiuus
2 enim abſolutus † conditionem importat, *Bu-
ratt. deciſ. 696. num. 2. cum alijs per Surd. conſ. 371.
num. 68. & 473. nu. 28.* Ea autem non fuit adim-
pleta, aut ratificata. Quia licet pro parte Ioan-
nis de Heredia exhibeatur inſtrumentum præ-
tenſæ ratificationis, ſeù potiùs mandati, il-
lud tamen in multis à prædicta concordia
diſcrepare dignoſcitur. Fuit enim in illa
conuentum inter alia, quod dimidium bene
ficium, de quo agitur in quatuor partes di-
uidatur, & prima cum aſcenſione in prima
vacatione aſſignetur Ioanni Lopez, ſecunda
in eadem forma Ioanni de Heredia, tertia Frā-
ciſco Sains, quarta Petro Martines, & quod
pro expenſis in lite factis ſoluātur dicto Ioan-
ni Lopez ſcuta 35. monetæ Romanæ, in præ-
tenſa autem ratificatione diuiditur quidē be-
neficium in quatuor portiones, fructus tamen
dd. portionum dicitur, quod ſpectare debeant
ad Ioannem de Heredia abſque participatione
aliorum,& quod occurrente prima vacatione,
id quod vacauerit diuidi debeat inter Ioannē
de Heredia, & Ioannem Lopes: pro expenſis
autem in lite ſolui debeant ſcuta 35. monetæ
Caſtellanæ. Quibus ſtantibus cum diſcrepantia
ſit manifeſta,& Ioannes de Heredia nō adim-
3 pleuerit formam contentam in † concordia,
non poteſt in ipſa ſe fundare, nec vti inſtru-
mento contrà Ioannem Lopes, cuius teno-
rem nō adimpleuit *ad text. in l. cum proponas 21.
4 C. de pactis, & ibi Dec. num. 5.* quod etiam pro-
cedit quamuis defectus eſſet in minimo *Greg.
dec. 261. num. 3. cum alijs per Surd. conſ. 101. num. 2.
& conſ. 369. num. 36.* Imò hac ſtante diſcrepantia
5 deficit ſubſtantia,& eſſentia concordiæ, quæ
eſt duorum,vel plurium in idem placitum, &
conſenſus *l. prima ff. de pact.* Ideoque non ob-
6 ſtat Ioanni Lopes, cum non entis † nullæ ſint
qualitates *l. nam, & ſi §. 1. & ibi gloſſ. ff. de inueſt.
rupt. irrit. teſtam.*

Nec releuat, quod in dicto inſtrumento
contineri dicatur mandatum in perſonam di-
cti Philippi cum libera: Vndè quatenus adeſ-
ſet aliqua diſcrepantia, poſſet vtendo dicta fa-
cultate nouum conſenſum præſtare iuxtà te-
norem concordiæ: Quia vltraquod pro parte
7 Ioannis Lopes dicebatur licere ſibi pænitere,
cum nō fuerit obtentum beneplacitum Apo-
ſtolicum *iuxtà Acchil. de Graſſ. deciſ. 2. de pact. Put.
dec. 343. num. 3. lib. 1. Rot. dec. 624. in fin. par. 1. recen.*
Conſiderabant DD. prædictum mandatum
eſse reſtrictum, & limitatum ad formam in
eo expreſſam, ibi, *& in iſta forma damus manda-
tum,* & ſic ceſſāt ex facto prætenſæ facultatis
allegatio.

Et ità vtraque &c.

ROMANA LEGITIMAE.

Veneris 22. *Maij* 1643.

ARGVMENTVM.

Pater poteſt filio naturali relinquere legitimam
non exiſtētibus filijs legitimis,& naturalibus,
nec eius vxore. Pro legato datur via execu-
tiua etiam de ſtylo Rotæ quando executio
mandati A.C. eſt iam cœpta.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Filio naturali duæ vnciæ ex hæreditate paterna debentur non ratione legitimæ, ſed pro alimentis. & num. 2.*

3 *Legitima, quæ debetur filijs legitimis, & naturalibus eſt triens & ſemis.*

4 *Legitima non debetur filijs naturalibus, nec contra teſtamentum paternum conqueri poſſunt.*

5 *Legitima poteſt filijs naturalibus à patre relinqui ſtante defectu filiorum legitimorum, & naturaliũ, ac vxoris Teſtatoris.*

6 *Via executiua pro legato non datur de ſtylo Rotæ.*

7 *Declara non procedere quando executio mandati A.C. eſt iam cœpta, & adeſt commiſſio cum clauſula,* qui ad vlteriora, *quia tunc Rota declarat, an locus ſit vlteriori executioni necne.*

DECISIO CXXVI.

DOMINI cenſuerunt eſſe procedendum ad vlteriora in executione ſentẽtię A.C. latæ ad fauorem Fauſtæ Victorię contra Mutium Ciampam: Nam oppoſitio facta pro parte dicti Mutij, quod legatum legitimè factum dictæ Fauſtæ Victoriæ non intelligatur de legitima, quæ eſt tertia totius hæreditatis viſa fuit non releuare; Quia quicquid ſit de eius legitimatione, ab hac difficultate abſtrahendo, tamen expreſsè conſtat de voluntate Teſtatoris, quo illam tractare voluerit, tanquam filiam legitimam, & naturalem, iubendo, vt conſequatur legitimam, Ibi, *portionem legitima, ancorche de iure non ſe li doueſſe, ò poteſſe in qualſiuoglia modo, ò per qualſiuoglia cauſa, & occaſione eſſergli cotrouerſa,* cum in duabus vncijs,
1 quæ † naturali non ratione legitimæ, ſed pro alimentis debentur, §. *conſideremus Auth. de trient. & ſemis.* Verba teſtatoris legando legitimam verificari non poſſint, nec nomen
2 legitimæ competit † ſucceſſioni dictarum duarum vnciarum, quæ dantur loco alimentorũ *Onded. conſ. 95. num. 67.* de illa legitima, quæ filiæ naturali, & legitimæ debetur, interpre-
3 tanda ſunt, quæ † eſt triens *iux. text. in §. frequenter Auth. de trient. & ſemis.* aliàs illa verba, *ancorche de iure non ſe li doueſſe, &c.* eſſent ſuperflua,
4 quia filijs naturalibus † nulla debetur legitima, nec contra paternum teſtamentum conqueri poſſunt, *Peregr. de fid. art. 36. numer. 40. & conſ. 27. num. 2. lib. 3. Craſſ. de ſucc. in §. legitima q. 3. num. 2. Modern. de legitim. lib. 1. tit. 2. quæſt. 4. num. 2.* Quare cum volũtas Patris ſit clara, & de eius poteſtate relinquendi filiæ naturali legitimam
5 dubitari † non poſſit, ſtante defectu filiorum naturalium, & legitimorum, ac vxoris teſtatoris *Modern. de legit. dicto lib. 1. tit. 2. quæſt. 4. num. 8 Sanchez lib. 4. conſ. mor. cap. 4. dubit. 16.* Meritò Domini pro vlteriori executione ſententiæ A.C. tanquam validæ, & iuſtæ reſponderunt.

Nec obſtat nullitas deducta ex ſtylo Rotæ,
6 quæ † pro legatis non concedit viam executiuam. Quia executio hic eſt cœpta iuxta ſtylum A.C. & ſtante commiſſione cum clauſula, *qui ad vlteriorem, &c.* Rota tantùm declarare habet An ſit locus, vel non vlteriori executioni; *iuxta deciſionem Sabinen. Terrarum 11. Decembris 1617. coram bo. mem. Vbaldo impreſſ. apud Modern. ad Statut. Vrb. deciſ. 9.* Cætera quæ ſunt leuiora tolluntur per informantes.

Et ità vtraque &c.

ROMANA DOMORVM.

Veneris 29. Maij 1643.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum Eccleſiæ quando eſt nulla, tunc ad bona alienata datur Eccleſiæ reintegratio, & ex quibus alienationis nullitas probetur?

S V M M A R I V M.

1 *Reintegratio datur ad bona Eccleſiæ nulliter alienata.*

2 *Alienatio bonorum Eccleſiæ ex quibus reddatur nulla?*

3 *Forma Beneplaciti Apoſt. eſt præciſè obſeruanda.*

4 *Teſtes examinati ſuper vtilitate alienationis bonorum Eccleſiæ non probant ſi dicunt ignorare valorem bonorum, & quantitatem fructuum ex eis percipi ſolitorum, & num. 5.*

6 *Vtilitas alienationis bonorum Eccleſiæ eſt concludenter probanda attenta clauſula in Beneplacito Apoſtolico adiecta,* ſi in euidentem, &c.

7 *Clauſula,* ſi in euidentem conditionem *importat, & eſt plenè iuſtificanda. num. 8.*

9 *Forma Beneplaciti Apoſtolici ſpecificè eſt adimplenda.*

10 *Anterioritas Iurium præſeruata cenſetur venditori ſtante reſeruatione dominij, vel hypoteca in Inſtrumento venditionis.*

11 *Gratia ſubreptitia non ſubſtinetur.*

12 *Pro ſententia executoris ſtante lapſu temporis præſumitur.*

Declara num. 13.

DECISIO CXXVII.

SVB die 23. Iunij 1642. coram Reuerendiſſimo Patauino fuit dictum ſententiam R.P.D. Coſtaguti concedentem reintegrationem Monialibus Sanctæ Marthæ ad poſſeſſionem Domorum, de quibus agitur eſſe confirmandam, & hodie cauſa denuò propoſita Domini ſteterunt in deciſis?
1 *Meritò* enim fuit pro reintegratione † pronunciatum ſtante alienationis nullitate *cap. reintegranda 3. quæſt. 1. plenè Rot. dec. 94. num. 3. p. 7.*
2 *recent.* nulla ſiquidem fuit dicta alienatio, † tã ex defectu euidentis vtilitatis requiſitæ, tum ex diſpoſitione *text. in extrau. ambitioſæ de rebus Eccleſiæ non alien.* quàm attento tenore beneplaciti Apoſtolici habentis clauſulam *ſi in euidentem Monaſterij vtilitatem ceſſerit,* tum ob non ſeruatam formam dicti beneplaciti mandantis prætium in bonis ſtabilibus, vel locis mõtium non vacabilibus inueſtiri, non autem in
3 cenſibus, quæ forma † erat præciſè obſeruanda *cap. cum dilecta, & ibi Doct. de reſcript. Gregor. deciſ. 1. num. 1.*

Nec

Digitized by Google

Nec releuant teſtes ad probandam vtilitatem in proceſſu pro executione beneplaciti 4 examinati, † quia dum apertè dicunt ignorare ſe valorem Domorum venditarum, & quãtitatem penſionis percipi ſolitæ, imò & prætium, quo tunc fuerunt vẽditæ Zephiris, impoſſibile eſt, quod concludere poſſint venditionem in euidentem vtilitatem ceſſiſſe, vt benè deductum fuit in *præterita deciſione §. nullitas equidem.*

Neque ex eo quod dictæ domus ruinam minarentur inferri poteſt ad dictę venditionis vtilitatem, aut ſaltem neceſſitatem, vt volunt Scribentes pro altera parte, quia reaptari, & reſarciri poterant per *M*oniales, vt fuit factum per Zeſſiros emptores, vnde excluditur prætenſa neceſſitas, cum nullo modo probetur dictis *M*onialibus ad reparationem neceſſarias facultates defuiſſe. Improbata quoque re- 5 manet vtilitas, cum teſtes non deponant † vtilius fuiſſe tali prætio vendere, quàm reparare, nec id deponere potuiſſent, cum neſcirẽt domorum valorem, & quantitatem prætij cum Zephiris conuenti, quarum rerum ceſſante notitia impoſſibile eſt de vtilitate concludere, vt ſupra dictum eſt, quæ tamen e- 6 rat plenè probanda, † attento; præſertim tenore dicti beneplaciti habentis clauſulam *ſi in* 7 *euidentem,* quæ † cum conditionem importet, *Reduan. de reb. Eccleſ. non alienan. q. 23. num. 56. cum alijs per Marcheſ. de commiſſ. pa. 1. fol. 54. numer. 35.* 8 erat plenè † iuſtificanda *ex allegatis per Marcheſ. vbi ſupra num. 35. verſ. circa medium.*

Subſiſtit pariter alterum nullitatis fundamentum deſumptum ex forma beneplaciti non ſeruata mandantis prætium in bonis ſtabilibus, vel locis montium inueſtiri, & tamen illud fuit in cenſibus inueſtitum cõtra expreſſam dicti beneplaciti prohibitionẽ, vnde dubitari nequit de alienationis nullitate, cum 9 certum ſit formam † ſpecificè eſſe adimplendam *Greg. deciſ. 518. num. 3. Caualer. deciſ. 616. numer. 17. Duran. deciſ. 225. num. 18.*

Nec valet replicatio, quod ex teſtimonio rec. mem. Cardinalis Bellarmini Pontifex approbauerit inueſtimentum in cenſibus, quia Papæ approbatio emanauit cũ ſuppoſito narratiuæ factæ in memoriali, quod cenſus erant optimi attenta anterioritate, & potioritate, cuius tamen cõtrarium apertè docuit euictio ſubſequuta ex hypothecis anterioribus, & potioribus contractis per Zephiros impoſitores cenſus, & ſententia graduatoria inter Creditores lata poſt impetratum reſcriptum, in qua *M*onaſterium Sanctæ *M*arthæ locum nonum obtinuit, & corruunt, quæ de potioritate dicebantur, cum in inſtrumento vendi- 10 tionis non legatur reſeruatio dominij, † vel hypothecæ, per quam præſeruetur potioritas iurium venditoris *ad trad. per Alberic. in l. oblig. in ſu. ff. de pignor. Comez var. reſolut. tom. 2. cap. 2. num. 31. verſ. item etiam,* ex quibus apparet nedum nullo modo iuſtificari narratiuam, quod prætium erat inueſtitum in cenſibus optimis, ſed quod plus eſt probari, quod res ita non ſe 11 habeat, quo fit, vt gratia † tanquam ſubreptitia nequeat ſubſtineri *cap. ſuper litteris de reſcript.*

Nec iuuat præſumptio, quæ pro ſententia 12 militat exequutoris, † ſtante præſertim lapſu plurium annorum, quia vt benè in deciſione Reuerendiſſimi Parauini, non fuerunt adhuc 13 lapſi triginta anni, † prout ad talem effectum requiritur, & præſumptio, quæ ſtat pro ſententia tollitur per euidentiam contrariæ probationis, dum ex lectura proceſſus conſtat, quod non fuit concludenter probata euidens vtilitas, prout requirebatur ex plenè cumulatis in *d. deciſ.*

*M*inus releuant nullitates ſuppoſitæ contra ſententiam ob non integram actorum tranſportationem iuriſdictionis defectum, & non reuocatam ſententiam pro executione latam, quia quod attinet ad effectum iuriſdictionis ceſſat ex facultatibus Eminentiſſimi Protectoris, quia verò non fuit proceſſum per viã appellationis, ſed cauſa reintegrationis ex integro fuit inſtructa in prima inſtantia non applicantur, quæ de actorum tranſportatione, & reuocatione ſententiæ dicuntur.

Et ita vtraque, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Mercurij 3. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Nouum examen concedi non debet reprobato in primo ſi tantum tempus interceſſit, quo doctior fieri potuit.

SVMMARIVM.

1 *à Die concurſus ſi tantum tempus interceſſit, quo reprobatus effici potuiſſet doctior, tunc Rota nouum examen non concedit, & num. 2.*

3 *Ex litteratura de præſenti non infertur ad præteritum cum non ſit habitus innatus, ſed acquiſitus.*

4 *Aequalitas ſemper ſeruanda eſt.*

5 *Appellatio datur à denegatione prærogationis termini pro ſubijciendo ſe examini.*

DECISIO CXXVIII.

CVM Ioannes de Mendiola docto de grauamine ſibi illato in partibus coram Ordinario Calaguritano ab examinatoribus ſynodalibus de menſe Decembris 1638. referendo ſcilicet ipſum idoneum tantùm ad ſimplicia beneficia vna cum Ioanne de Heredia, cui per viam gratificationis beneficium de quo agitur, fuerat collatum, & ab hac collatione Mendiola appellaſſet, ac poſtmodum ab Examinatoribus Vrbis de menſe Auguſti 1640. declaratus habilis ad beneficia curata fuiſſet; Ioannes de Heredia à Rota admitti ad nouũ examen habilitatis ad curata obtinuiſſet ſub die 28. Iulij 1641. Inſtrumentumque ſubdelegationis cum termino quatuor menſium ſub die 31. Iulij eiuſdem anni expediuiſſet; Nunc verò nouum terminum ſibi concedi petiiſſet, propoſito per me hodie dubio Domini vna-

nimiter

nimiter negatiuè reſponderunt ; animaduertendo interceſſiſſe ſpatium quatuor annorum,
1 & menſium quinque † à tempore, quo fuit habitus concurſus in partibus vſque ad præſentem diem, cum tanto temporis ſpatio Ioannes de Heredia longè doctior euadere potuerit, & magis habilis, quàm tunc non eſſet, vt tenuit *Rota dec. 505. num 4. par. 2. rec. facit tex. in cap. ſi de eo tempore, & ibi gloſ. in verb. effectus de reſcr. in 6.* nàm vbi ſcientia requiritur de
2 tempore examinis † non eſt locus nouo examini, quando tantum temporis interuallum interceſſit, vt quis potuerit fieri doctus, & idoneus, vt tenuit *Rota in d. dec. 505. par. 2. rec. & deciſ. 527. num. 3. coram Greg. XV. cum ibi alleg. per Add. num. 5.* quia ex doctrina, & literatura de
3 præſenti † tanquam habitu acquiſito non innato non benè infertur ad tempus præteritum & ſic ad tempus examinis *ex alleg. in d. dec. 505 ſub num. 4. par. 2. rec.* & multo magis in præſenti caſu dum Ioannes Heredia acquieuit relationi examinatorum ſuper approbatione ad ſimplicia tantùm, cuius approbationis vigore de beneficio, de quo agitur, præſentatus, & gratificatus fuit.

Nec penitus quicquam obſtare Domini dixerunt, quod Mendiola fuerit admiſſus ad nouum examen ad curata, ita etiam debeat
4 admitti Heredia propter æqualitatem † ſeruãdam *cap. nouit de Iudic. & cap. in Iudicijs de reg. iur. in 6.* & in iſtis terminis ſeruauit *Rot. coram Greg. deciſ. 581. num. 1. cum ſeq.* Quia ſemper eſt vera reſponſio interceſſiſſe conſiderabile temporis ſpatium à die habiti concurſus ad diem petitæ ſubdelegationis ad effectum ſe ſubijciendi nouo examini, quod ex ſupra allegatis ſufficit.

Neque ſubſiſtere viſum fuit DD. allegatũ pro Heredia impedimentum reſultans, ex eo quod expeditiones miſſæ ad partes Hiſpaniarum de menſe Iulij 1641. perierint ob bella notoria, & tempeſtatem maris, vt depoſuerũt teſtes in Curia examinati pro Heredia, quo caſu dari ſolet nouus terminus, & à denega-
5 tione prorogationis termini † pro ſubijciẽ ſe examini datur appellatio, vt tenuit *Rota in Calagnritana de Branteuilla 5. Iulij 1604. coram Cardinali Sacrato apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol.* 304. quia niſi probetur dictum inſtrumentum ſubdelegationis expeditum ſub die 31. Iulij fuiſſe portiori eadem die conſignatum, impoſſibile eſt poſſe compræhendi in expeditionibus deperditis eodem menſe Iulij, & cum reſt. 5 *Summario Heredia num. 5.* Maximè ſecundus ſuper ſecundo deponant de expeditionibus tranſmiſſis ſub die 12. Iulij, & de deperditis in mari prope Valentiam, ex eorum dicto benè deprehenditur impoſſibilitas comprehenſionis huius inſtrumenti 31. eiuſdem menſis poſtea pro Heredia expediti. Quomodo enim inſtrumentum ſub die 31. Iulij Romæ etiam ſummo mane expeditum eadem die in mari prope Valentiam Hiſpaniæ Vrbe perire potuit?

Ex quibus DD. nouum terminum meritò denegarunt Herediæ, eò libentius quia idem alia duo duplicata expediuit, & tamen examini ſe non ſubiecit.

Et ita vtraque &c.

NAVLEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 10. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Oeconomus non habet poſſeſſionem Eccleſiæ, ſed ſolum cuſtodiam bonorum. Decretum irritans poſſeſſionem nõ inficit donec cognoſcatur, an illi locus ſit.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio Inſtrumentalis alio poſſidente non eſt manutenibilis.*

2 *Poſſeſſio per modum prouiſionis, ſtatim expirat ſequuta prouiſione.*

3 *Oeconomus non habet poſſeſſionem Eccleſiæ, ſed ſolum cuſtodiam bonorum.*

4 *Conſtitutio ſa. mem. Pij V. 33. in ordine diſponit, quod Parochiales Eccleſiæ non prouiſæ ab Ordinarijs infra ſex menſes à die vacationis ſint reſeruatæ Sedi Apoſtolicæ.*

5 *Itaut prouiſio facta ab ordinario poſt ſex menſes remaneat nulla, & irrita ex decreto irritanti in dicta Conſtitutione appoſito.*

6 Declara, *Decretum irritans adiectum in dicta Conſtitutione loquente de beneficijs in genere donec cognoſcatur, an ei locus ſit ſuſpendere effectus donec decretum Iuſtificetur, & interim datur manutentio ex anteriori poſſeſſione.*

DECISIO CXXIX.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram bon: mem. Merlino 31. Martij 1642. iterum reſpondendo pro manutentione Ioanni Antonio concedenda in Parochiali, de qua agitur. Quia poſſeſſio eius viſa fuit clara ex in deciſione deductis.

Nec ipſi obſtare, dictum fuit, poſſeſſionem Criuelli ab ordinario pro Oeconomo deputati, donec Parochialis de certo Rectore prouideretur, quod pro fundamento hodie contra deciſionem afferebatur pro excludenda
1 inſtrumentali poſſeſſione Ioannis Antonij, † quippe quæ alio poſſidente, non dicatur manutenibilis *l. Prædia, & l. quamuis §. ſi conductor cum ibi notatis ff. de acquir. poſſ. Rot. coram Greg. deciſ. 14. num. 2. & paſſim in alijs.*
2 Quia poſſeſſio prouiſionalis Criuelli † ſecuta prouiſione in perſonam Ioannis Antonij ſtatim expirauit ex allegatis in déciſione quæ reuidetur *coram bon. mem. Merlino, & fuit dictum coram me in Celſonen. Parochialis 27. Iunij & 17*
3 *Nouembris anno præterito.* Quia Oeconomus † non habet poſſeſſionem Eccleſiæ, ſed ſolùm cuſtodiam bonorum *Innoc. in cap. ex parte n. 3. de arbitr. & fuit dictum in Florentina Parochialis 19. Ianuarij hoc anno coram R. P. D. meo Bicho verſ. ſed eſto.*

Neque poſſeſſionem Ioannis Antonij hodie infringi poſſe viſum fuit per decretum irritans

4 ritans Conſtitutionis *Pii Quinti 33.* † qua cauetur Parochiales non prouiſas ab ordinarijs infra ſex menſes à die vacationis eſſe reſeruatas Sedi Apoſtolicæ: Vnde prouiſio Ioannis 5 Antonij poſt ſex menſes † ab ordinario facta vna cum poſſeſſione remanſerit irrita *ex alleg. per Rotam in deciſ.74.num.55. coram Reuerendiſſimo Vrgellen. & dec.51.num.4.coram bon.mem.Coccino.*

6 Quia cum decretum irritans † ſit adiectum Conſtitutioni loquenti de beneficijs in genere donec cognoſcatur, an ſit locus decreto irritanti, ſuſpenditur effectus quouſque decretum iuſtificetur, & interim datur manutentio anteriori in poſſeſſione *Rot.deciſ.341.num.3 & deciſ.562.num.2. & 3.par.1.rec. & in Legionen. beneficii 4. Iulii 1640. poſt princ. coram R.P.D. Ghiſlerio.*

Reliquis obiectis ſatisfacit deciſio, quæ reuidetur. in qua Domini permanſerunt vtraque parte informante &c.

BONONIEN. MOLENDINI.

Veneris 19. Iunij 1643.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Rei propria quilibet eſt moderator, ac arbiter, ac in loco ſuo quilibet ædificare poteſt.*

2 *Damnum ob excreſcentiam aquarum ex prædio vicini probari debet ad hoc, vt prohibitioni locus ſit, attenta maxima vtilitate, quam vicinus percipit ex aquis.*

DECISIO CXXX.

CVM ad tollendas inter Co: Manzolum, & Alexandrum Bentiuolum ſuper effectu Canalis Molendini, & paraturæ eorumdē de Manzolis controuerſias, certa tranſactio inita, ac deinde eiuſdem Molendini à catino ad rotam immutata forma fuiſſet, dubitatum fuit, an illud ſit ad priſtinum ſtatum reſtituendum, cui dubio Domini negatiuè responderunt ex eo fundamento, quia cum in ipſa tranſactione nullum verbum habeatur de ſtructura formæ Molendini, de cuius reductione agitur remanet iſte caſus ſecundum diſpoſitionē Iuris communis terminandus vbi regula eſt, 1 quod † rei propriæ quilibet ſit moderator, & arbiter, ac in loco ſuo cuilibet ædificare permittitur, vt in terminis Molendini, ait *Roſſental. de feud.cap.5.concluſ.25. numer.3.& concluſ.28. num.1.*

Nec obſtat, quod in tranſactione fuerit præſcripta forma canalis, ne eius latitudo excedat ſex pedes communis menſuræ, quia teſtes per Bentiuolum examinati non probant fuiſſe alteratam formam atitudinis canalis.

Nec obſtat, quod ex immutatione formæ Molendini à Rota fuerit aucta in canali aqua, cuius augumentum redundet in damnum Com. Bentiuoli ex inundatione ſuorum prædiorum ibidem coutiguorum. Nam licet teſtes pro Bentiuolo examinati affirment maiorem in præſenti Molendini ſtatu à Rota aquarum copiam requiri, ideoque canale diffundi: non tamen aliquod exinde Bentiuolo damnum inferri, concludunt, nec quod ob augumentum aquæ inundentur prædia Com: Bentiuoli, ſed potiùs quod inundationes contingant ob excreſcentiam ab aquis turbidis cauſatam, cum tamen ad hoc, vt tali prohibitioni locus eſſet graue Com: Bentiuoli damnum 2 iuſtificari deberet, attenta maxima vtilitate, quam ex hac noua Molendini forma Comes Manzolus recipit adnot. per *Bart. in l.quominus num.21 verſ.præterea ff. de flumin.* Imò aduertebant Domini per ſententiam in partibus ſuper eleuatione certis caſibus, & depreſſione paraturæ in poſſeſſorio latam, & coram me ſub die 11. Maij 1640. confirmatam, omne prætenſum Com. Bentiuoli damnum excludi, dū eidem Com. Bentiuolo quandocumque aquas excreſcere contigerit deponi mandari paraturam facultas conceditur, donec illæ decreſcerent. Ex quibus reſolutum fuit Com. Manzolum cogi non poſſe, Molendinum de quo agitur ad priſtinum ſtatum reſtituere, vtraque parte &c.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Lunæ 22. Iunij 1643.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à mala relatione examinatorum ſi ſtatim adijt Iudicem appellationis, & ſe examini obtulit, non eſt ei imputan. ſi ſtatim examinatus non fuit.*

2 *Litteratura non præſumitur ſpatio 15. menſium à die primi examinis, & reprobationis vſque ad tempus noui examinis acquiſita, ſtantibus impedimentis.*

3 *Presbyteratus qualitas inducit præſumptionem habilitatis ad Curata. Declara nu.5.*

4 *Cura animarum in Diœceſi Calaguritana tota reſidet penès Epiſcopum, qui Clericis locorum ad nutum ipſius curam committit. & qui approbati non ſunt facili remouentur.*

6 *Habilitas ad Curata debet iuſtificari per relationem examinatorum.*

7 Seraph.deciſ.968.nu.1.& ſeqq. *declaratur.*

DECISIO CXXXI.

INSTANTE Hæredia ſuper reſolutis coram me tertia huius denuò audiri, Domini hodie ſteterunt in deciſis non obſtantibus his quæ contra deciſionem obijciebantur. Nam primum quod Mendiola non fuerit approbatus ad curata de menſe Iulij 1640. ſed de menſe Iulij 1641. ceſſat ex facto, quia veritas eſt, quod Mendiola ſtatim habito mandato ad examinandum 27. Iunij examini ſe ſubiecit, quod etiam multo tempore ante fuiſſet, niſi Procurator Herediæ, omni quo potuit conatu, id impediuiſſet, niſi Procurator Herediæ,

omni

Digitized by Google

omni quo potuit conatu, id impediuiſſet, &
ſuperſeſſoriam ne Mendiola examinaretur
impetraſſet, quamuis deinde de menſe Iulij
fidē examinis facti reproduxerit, & pro Men-
diola facit, quod ſtatim atque adijt Iudicem
1 appellationis, † obtulerit ſe examini; Vnde
non eſt ei imputañ, quod ſtatim non fuerit
examinatus, vt per *Seraph.deciſ.968.n.7.verſ.nec
obſtat*, *quod intercesſerit*, & re vera ex lapſu
2 quindecim menſium, † qui computantur in-
ter menſem examinis 1638. & 27. Iunij 1640.
conſiderato tempore itineris,& proſecutione
litis, & impedimento præſtito à Procuratore
Herediæ non poteſt induci pręſumptio acqui-
ſitionis ſcientiæ, vt dixit *Rota coram Gregor. de-
ciſ.527.nu.3.in fin.ibique add.nu.5.*

Secundum, quod ex Summario præteritæ
poſitionis Herediæ *num.8. & 9.* appareat teſtes
ſuper tranſmiſſione Inſtrumenti ſubdelegatio-
nis de menſe Iulij 1641. non depoſuiſſe im-
poſſibilia pariter ceſſat. Quia legenti Summ.
Herediæ *num. 5.* patet ad oculum Teſtes ſuper
tranſmiſſione examinatos loqui de deperdi-
tione facta menſe Iulij; ergo verum remanet
hoc Inſtrumentum 3. Iulij Romæ expeditum
eodem menſe in Mari non potuiſſe perire.
Teſtes verò eodem Summ.*num.8.& 9.* ſolum
teſtantur, quod propter bella, & pericula in
mari Curſores rarò hodie ex Hiſpanijs ad Vr-
bem veniant, nec infringunt, dicto Summar.
num.5.

Non obſtat denique tertium, quod Cen-
diolæ grauamen ceſſet ex idoneitate Ioannis
de Heredia, quæ reſultare dicebatur ex quali-
tate Presbyteratus, ex qua oritur præſumptio
3 quod erat habilis ad curata, & ſic magis habi-
lis, quam Cendiola, vt per *Seraphin.deciſ.968.
num.1.2.& 8.* Vbi dicitur, quod cum ante, &
poſt præſentationem fuerit habitus pro habili
ad curata valdè inueriſimile eſt, quod medio
tempore inhabilis fuerit effectus maximè ad
beneficia ſimplicia.

Quia huic obiecto facilè reſpondetur, nam
vltra quod in actis nihil conſtat de exercitio
curæ Herediæ, quam per eius propriam aſſer-
tionem in concordiæ ratificatione Summario
Cendiolæ *num. 7.* Ex qua non infertur, quod
fuerit habilis,& approbatus ad curata de tem-
pore concurſus, & oppoſitionis. Aduertẽ
4 eſt, quod in Diœceſi Calaguritana † tota cura
animarum reſidet penes Epiſcopum,qui Cle-
ricis locorum ad nutum ipſius curam com-
mittit, & qui approbati non ſunt, facilè re-
mouentur,adeo quod argumentum non pro-
5 cedit, † Heredia exercet curam animarum,&
eſt presbyter, ergo eſt habilis ad curam ani-
ram animarum, quia de tali habilitate † de-
6 bet conſtare per relationem examinatorum,
vt fuit dictum *in Curzolen.Canonicatus 1602.co-
ram Corduba, & Seraphin. alleg. deciſ.968. num.1.*
7 ſolum dicit,quod maior præſumptio reſultat
ex presbyteratu, quam ex ſimplici Clericatu,
& num.1. quod Clericus ſimplex etiam præ-
ſumitur idoneus ad beneficium obtinendum,
& num.8. quod approbatus ab examinatoribus
ante, & poſt præſentationem inueriſimile ſit
medio tempore non fuiſſe habilem. Quo etiã
conceſſo nihil infertur contra Mendiolam,
nec ſequitur Herediam ante examen, & ap-
probationem examinatorum ad beneficium,
de quo agitur fuiſſe habitum pro habili ad
curata magis quàm Mendiola, qui etiam
erat Sacerdos. Ex quibus Heredia nihil con-
queri poteſt, cum ipſi fuerit conceſſum nouũ
examen poſt triennium, cum tamen numquã
ſe ſubiecerit nouo examini. Adeo quod me-
ritò viſa fuerit calumnioſa petitio noui ter-
mini ad impediẽ cauſæ expeditionem.

Et ità &c.

SAVONEN. CANTORIAE.

Luna 22. Iunij 1643.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Regula 45.Cancellaria de conſenſu in reſignationi-
bus requirit, quod conſenſus præſtetur per princi-
palem ſi eſt præſens, aut per Procuratorem ad hoc
ſpecialiter deputatum.*
2 *Conſenſus in reſignatione eſt attendendus tanquam
cauſa finalis per quem actus reſignationis perfici-
tur, & recipit ſuum robur.*
3 *Remiſſoria non datur ad probandum, quod probatum
non releuat.*

DECISIO CXXXII.

CVM anno præterito ſub die 25.Iunij Do-
mini dixiſſent non conſtare de valida
permutatione beneficij,de quo agebatur con-
tra Nicolaum Pellerium ab hac noua audien-
tia obtenta, eoque per integrum annum ex-
pectato, cauſa hodie denuo propoſita pro cõ-
firmatione Deciſionis reſponſum fuit, quia
nimirum defecit conſenſus Vincentij reſignã-
tis requiſitus in reſignationibus per *regulam
45.de conſenſu in reſignationibus*, † alias reſigna-
1 tiones expediri prohibentur,niſi fuerit præſti-
tus per principalem, ſi erat præſens, vel per
Procuratorem ad hoc ſpecialiter deputatum,
Pariſ.de reſignat.lib.1.quæſt.12. num.21.& ſeq. in
caſu autem iſtius reſignationis Procurator nõ
adimpleuit formam ſibi in mandato præſcri-
ptam, dum pro Vatuono non reſeruauit ad-
miniſtrationem Oratorij Eccleſiæ B. Mariæ
de Vlmo iuxtà conditionem in permutatio-
2 ne adiectam, & ſic conſenſus † cum ſit atten-
dendus,tanquam cauſa finalis,per quem actus
reſignationis perficitur,& recipit ſuum robur
arg.cap.ſi tibi abſenti de præbend.in 6. conſenſus à
Procuratore Vatuoni in Cancellaria non ſer-
uata dicti mandati forma præſtitus principa-
lem ſuum obligare non potuit.

Non obſtant Teſtes ad probandam ratifica-
tionem Vatuoni permutationis, de qua agi-
tur, in Curia examinati, neque etiam remiſ-
ſoriæ petitio pro alijs Teſtibus in partibus

examinandis, quia Teſtes in Curia examinati
penitus nihil releuans probant, & fruſtranea
viſa fuit Dominis illa remiſſoriæ petitio. Nam
cum ex eo, quod Procurator Pellerij in expe-
ditione litterarum permutationis promiſit de
rato, & quod idem Pellerius ratificaret infra
trimeſtre ſequatur Vatuonum expreſsè non
conſenſiſſe, vt requiritur per dictam regulam
45. & firmatum fuit in Deciſione, quæ reui-
detur; tacitus conſenſus non ſuffragaretur,
etiamſi ſuperueniſſe probaretur fruſtra ergo
3 petitur probari,† quod probatum non releuat
vt Rota ſemper tenuit, ex quibus Domini ſte-
terunt in deciſis.

LICIEN. HAEREDITATIS.

Mercurii 1. Iulii 1643.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſi non valet ſecundum ſolemni-
tates, *l. hac conſultiſſima C. de teſtam.* Subſtinetur
ſecundum aliam formam, quæ dari poſſit pro
eius validitate, quando Teſtator expreſsè de-
clarauit, quod ſi Teſtamentum non valet, vti
factum in ſcriptis valeat Iure teſtamenti nun-
cupatiui. Codicillorum &c.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio datur hæredi ſcripto ſi doceat de teſtamento non abolito, neque cancellato.*

2 *Teſtamentum carens ſolemnitatibus* l. hac conſultiſſima C. de teſtam. *non ſubſtinetur ſi Teſtator dixit ſe velle in ſcriptis teſtari.*

3 *Declara non procedere quando Teſtator dixit, quod ſi non valet Teſtamentum vti factum in ſcriptis valeat Iure Teſtamenti nuncupatiui Codicillorum, &c. tunc teſtamentum ſi non ſubſtinetur ſecundum ſolemnitates legis hac conſultiſſima ſubſtinetur ſecundum aliam formam pro eius validitate.*

4 *Teſtamentum clauſum ſufficit, quod Teſtator Notario conſignet abſque eo quod nominet hæredes ore proprio dummodò in ipſa Teſtamenti ſcriptura nominauerit.*

5 *Recognitio manus Teſtatoris non requiritur in aperitione Teſtamenti, quando Notarius in conſignatione rogitum adnotauit cum ſubſcriptione Teſtium.*

DECISIO CXXXIII.

CVM Ioannes Thomas Sauognus Cleri-
cus Licień ſub die 1. Ianuarij 1639. Fran-
ciſcum Mariam Sauognum Teſtamento ſuo
hæredem ſcripſiſſet, & deinde 3. Septem. 1640.
alio condito teſtamento Cæſarem Venetianū
Andream Preyſe, & Ioannem Donatum Bur-
gognonum Clericos, ac illorum ſucceſſores
eligendos ſub certis oneribus celebrandi ſin-
gulis diebus Miſſam pro anima Teſtatoris hę-
redes inſtituiſſet. Orta inter vtroſque hære-
des controuerſia ſuper immiſſione bonorum
dicti Ioannis Thomæ, quæ cum ſecundo ſcri-
ptis hæredibus ab Ordinario licien. fuiſſet
denegata, eaque hodie per appellationem in
Rota pendente, dubitatum fuit, cui ſit danda
1 immiſſio, † Domini eſſe dandam Cæſari, &
litis conſortibus reſponderunt, cum ipſi do-
ceant de teſtamento ad eorum fauorem facto
non abolito, nec cancellato iuxtà diſpoſitio-
nem *Text. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. Mantic.
deciſ. 295. num. 1.* cum Teſtator in ſecundo Te-
ſtamento annullauerit quamcumque aliam
antecedentem ſuam voluntatem, vt ex eius
tenore patet.

Nec obſtat, quod Teſtator in hoc ſecundo
teſtamento dixerit ſe teſtari in ſcriptis, † &
2 non adſint omnes ſolemnitates requiſitæ in
l. hac conſultiſſima C. de teſtam. Quia vlterius in
eodem teſtamento legitur, † quod ſi teſtamē-
3 tum non valeret, vti factum in ſcriptis, valeat
iure teſtamenti nuncupatiui, codicillorum
donationis cauſa mortis, legati ad pias cauſas,
& omni alio meliori modo ſibi de iure per-
miſſo, ex datis in Summario pro Cæſare, &
Conſortibus *num. 2. 3. & 4.* Quo fit, vt teſta-
mentum ſi non ſuſtineatur ſecundum ſolem-
nitates, *l. hac conſultiſſima*, ſuſtineatur ſecundū
aliam quamcumque formam, quæ dari poſſit
pro eius validitate, *Couar. in cap. Raynutius de te-
ſtam. §. 1. ſub nu. 2. verſ. Præterea, Mantic. de coniect.
vltim. volunt. lib. 3. tit. 14. num. 11. Menoch. conſ. 114.
num. 4. Bald. in l. quoties num. 3. Cod. de hæred inſtit.
Corn. conſ. 63. num. 4. in fin. Alex. conſ. 112. nu. 3. & 4.
vol. 3. & conſ. 176. num. 7. vol. 5. Felin. in cap. cum ſu-
per num. 11. verſ. ſecundus effectus de offic. deleg. Ia-
ſon in auth. nouiſſimè num. 20. in fin. Cod. de inoffic.
teſtam.*

Nihil etiam releuat, quod teſtamentum
fuerit conditum in ſcriptis clauſum, & non
appareat Teſtatorem nominaſſe hæredes ore
4 proprio; † Nam ſufficit quod Teſtator hære-
des in ipſa teſtamenti ſcriptura nominauerit,
quamuis nec Notario, nec Teſtibus publica-
uerit, ſed coram ipſis ſolummodò teſtamen-
tum clauſum conſignauerit afferendo illud
ſuum eſſe teſtamentum, ac ſuos eſſe in eo ſcri-
ptos hæredes, *Couar. in cap. ſi ſibi num. 5. de teſtam.
Gomez var. reſol. tom. 1. cap. 2. num. 7. Guttier. pract.
quæſt. q. 41. num. 4. & ſeqq. lib. 2.* & fuit dictum *in
Romana Teſtamenti 9. Decembris 1640. coram bon.
mem. Coccino*, & hanc ſententiam tanquam ve-
riorem, quando ſcriptura eſt certa, & indubi-
tata, vt in hoc caſu approbauit *Rota coram Re-
uerendiſs. Vrgellen. deciſ. 206. num. 4.* & concordat
*Bald. in l. aſſe toto nu. 3. per illum text. & Angel. nu. 2.
ff. de hæred. inſtit. Caſtren in l. hac conſultiſſima, §. per
nuncupationem C. de teſtam.*

Et ceſſat aliud obiectum, quod nimirum
in aperitione teſtamenti non fuerit recognita
manus Teſtatoris, quia talis recognitio non
5 requiritur, † quando Notarius in conſigna-
tione ſcripturæ à tergo, vt ſolent eiuſdē con-
ſignationis rogitum adnotauit cum ſubſcrip-
tione Teſtium, quæ eſt cautela, *Clari in §. teſta-
mentum q. 4. verſ. ſed pone ad finem,* tunc enim ro-
gitui ſtatur *Bart. in l. 2. num. 1. verſ. ſed ſi Notarius
eſt rogatus ff. quemadm. teſtam. aperiat. Rot. deciſ. 130.
nu. 4. coram Reuerendiſſ. Vrgellen. Caſtr. conſ. 93. n. 3.
& 4. lib. 1. Fulgoſ. conſ. 56. num. 1. verſ. ſed ſi teſtator*

Rota

Rota in Romana Hæreditatis de Arigonijs 13. Ianuarij, & 28. Iunij 1627. coram bo.me. Card. Virili, cum alijs cumulatis *per Add. ad Buratt. dec. 475. num. 27. verſ. tertius caſus.*

Igitur cum identitas bonorum Teſtatoris ſatis probetur ex ipſo teſtamento, in quo ſingula corpora recenſentur, & quatenus non ſatis probata fuiſſet, ſufficiat illam in exequutione probari, vt fuit dictum in Reatina Succeſſionis 21. Maij de anno præterito coram me.

Ita reſolutum vtraque parte Informante.

ROMANA ATTENTATORVM.

Mercurij 1. Iulii 1643.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Executio facta poſt præſentatam inhibitionem, & ſuperſeſſoriam eſt nulla, & attentata.*

2 *Attentata commiſſa in ſpretum inhibitionis, & ſuperſeſſoria ſunt reuocanda à Iudice à quo emanarunt.*

3 *Limita non procedere quando adeſt ſpecialis commiſſio alteri Iudici directa ſuper reuocatione attentatorum.*

DECISIO CXXXIV.

DOMINI executionem factam à Bellolio contra Ghettam eſſe attentatam reſponderunt, tàm ratione inhibitionis, quę perſonaliter Bellolio fuit præſentata ſub die 10. Iulij 1637. & executio reperitur facta ſub die 14. eiuſdem menſis, quàm ratione ſuperſeſſoriæ, quæ ſub die 14. dicti menſis ab A.C. me præſente, & contradicente Bellolio fuit con-
1 ceſſa; † Vndè ſub eadem die poſt audientiam exequutionem facere non potuit, *l. ſiue pars, C. de dilat. cap. ſignificante de appell. Rota coram Buratto deciſ. 902. in princ. & num. 1. ibi Add. numer. 5. verſ. & quod exequutio, & coram eodem deciſ. 862. num. 3. Lancell. de attent. poſt inhib. ampl. 6.*

Nec refert reuocationem attentatorum eſ-
2 ſe faciendam non in Rota, † ſed coram A.C. à quo inhibitio, & ſuperſeſſoria erat conceſſa, vt fuit dictum *coram Greg. XV. deciſ. 486. num. 4.* Quia adeſt commiſſio Sanctiſſimi ſpecialis † in
3 Rota ſuper reuocatione attentatorum. Vnde in hoc Tribunali reuocatio eſt facienda *Burat. deciſ. 82. n. 5. Lancell. de attent. par. 2. cap. 5.*

Et ità &c.

CELSONEN. PARROCHIALIS.

Mercurij 1. Iulij 1643.

ARGVMENTVM.

Vnio excluditur ex ſtatu collatiuo beneficij. Fūdans ſe in vnione tenetur illam probare per Inſtrumentum, vel quadragenariam cum titulo, vel per immemorabilem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vnitum amittit titulum, & nomen beneficij; itaut amplius vacare non poſſit, nec conferri.*

2 *Status collatiuus excluſiuus vnionis probatur ex prouiſionibus Apoſtolicis ratione menſis.*

3 *Præſertim ſi in collationibus mandatur reſponderi prouiſis de fructibus, ac redditibus.*

4 *Collationes cenſentur potius factæ vigore Iuris conferendi, quam vnionis.*

5 *Vnio eſt odioſa, ac Iuri repugnans.*

6 *Enunciatiua vnica emanata ad ſupplicationem, & gratificationem partis nihil releuat.*

7 *Vnio beneficij fauore Monaſterij non probatur ex cōfirmatione Apoſtolica, in qua Papa omnia bona Monaſterij confirmat, & in ſpecie beneficiū de quo agitur, cum illud poſſit ad Monaſterium alio titulo quam vnionis pertinere.*

8 *Vnio non concluditur ex donationibus, viſitationibus & collationibus, cum ex eis potius Iuriſdictio, ſeu Ius conferendi deducatur.*

9 *Teſtes examinati lite pendente, & parte non citata nihil probant.*

10 *In teſtibus corruente fundamento depoſitionis, ſeu ratione corruit eorum dictum.*

11 *Fundans ſe in vnione tenetur illam incontinenti probare per Inſtrumentum, vel quadragenariam cum titulo, vel per immemorabilem, quod beneficium tempore collationis non ſit in ſtatu collatiuo.*

12 *Vnionis titulus niſi ſit incontinenti probatus non eſt aptus ad impediendam reſeruationem, & literarum Apoſtolicarum executionem.*

13 *Poſſeſſor cauſam poſſidendi non cenſetur mutaſſe ex ſuperuenientia noui tituli, niſi conſtet de titulo valido.*

14 *Poſſeſſio Vicariæ ex ſola nominatione Abbatis ſine præſentatione, & collatione Epiſcopi prauio examine, & expeditione literarum Apoſtolicarum capi nequit.*

15 *Alias præſentatus cadit à Iure ſuo.*

DECISIO CXXXV.

PLACVERVNT Dominis fundamenta Deciſionum in hac cauſa ſub die 27. Iunij, & 17. Nouembris anno præterito coram me, & ex eiſdem reſponderunt dandam eſſe manutentionem Antico Roſſet prouiſo Apoſtolico; Nec obſtare iura pro parte Abbatis de Ricipulo nouiter in actis producta, *Summ. num. 1.* ad prætenſam vnionem Parochialis, de qua agitur comprobandam, quia collationes pro tempore factæ per Abbates, & Commendatarios Monaſterij potiùs vnionem allegatā deſtruunt, quàm corroborant, vnitum enim
1 beneficium † amittit titulum, & nomen beneficij, itaut amplius vacare non poſſet, nec conferri, *Rot. deciſ. 186. num. 2. par. 2. recen. Gonzal. ſuper regul. 8. §. 7. gloſſ. 5. per tot.* & fuit dictum *in Burgen. Beneficij 9. Decembris 1619. coram Eminentiſſ. D. Card. Pamphilio, Adden. ad Greg. dec. 12. n. 5.* ſed bene collationes prædictæ dicto *Summ. n. 1.* necnon alia collatio facta per Sedem Apoſto-
2 licā † anno 1613. de huiuſmodi Parochiali, vti

tunc reſeruata ratione menſis *Summ. numer. 3.*
probant ſtatum collatiuum ſicuti in his ter-
minis contra quaſdam Moniales vnionem
prætendentes ſæpius firmauit *Rota in vna Tar-*
uiſin. Parochialis apud Greg. deciſ. 77. n. 3. deciſ. 112.
nu. 3. & deciſ. 142. in princ. & iterum in eadem cauſa
ſub die 31. May 1613. coram bon. mem. Vbaldo, &
3 maximè quod in eiſdem collationibus † Ab-
batum, & Commendatariorum mandatur re-
ſponderi prouiſis de vniuerſis fructibus, &
redditibus Parochialis, *Greg. d. deciſ. 112. num. 4.*
4 quodque etiam collationes cenſeri † debent
factæ potius vigore iuris conferendi, quàm
5 vnionis cum illa ſit odioſa, † & iuri repugnans
ſicuti aduertit *Rot. in præallegata Taruiſina coram*
Vbaldo, §. non obſtant.

Pariter non releuare dictum fuit litteras
Papæ Agabiti I. confirmantes Monaſterio
omnia bona, quæ poſſidebat, & ſignanter Pa-
rochialem, de qua agitur, quia vltra quod in
6 illis adeſt vnica enunciatiua † emanata ad ſup-
plicationem, & gratificationem partis, & pro-
inde nihil releuat, *cap. cum veniſſent, & ibi Pa-*
norm. num. 5. de Inſtit. Corn. conſ. 129. nu. 7. lib. 5. Rota
coram Gregor. d. deciſ. 77. num. 7. & 8. non tamen
7 concludunt pernecesse vnionem † cum iſtud
beneficium poſſit ad Monaſterium alio titulo
quàm vnionis pertinere, vt aliàs reſpondit,
Rot. in dicta Taruiſina 31. May 1613. coram Vbaldo,
8 aliæque præſumptiones vnionis † nempè do-
natio deducta ex hiſtoria fundationis Mona-
ſterij Ricipuli, & viſitationes Abbatum quan-
tumuis prædictis additæ collationibus vnio-
nem non concludunt, ſed tantummodò iu-
riſdictionem, & ius conferendi *Rota in eadem*
Taruiſina coram Vbaldo §. 1. quia, & coram Gregor.
dec. 77. n. 6. & ibi add. n. 1.

Nec aliquid facere Teſtes ponderatum fuit
ad perpetuam rei memoriam examinatos. Nã
9 omiſſo quod ſint examinati † lite pendente
parte non citata, adeoque nihil probent depo-
nendo de vnione illam deſumant ex ſupra-
narratis viſitationibus & collationibus Abba-
tum, quæ ex dictis potius infringunt, quàm
concludunt vnionem corruente igitur eorum
10 depoſitionis fundamento, † ſeu ratione ſimi-
liter corruit eorum dictum, quod eſt vnio,
Rot. dec. 380. n. 18. par. 5. rec.

11 Igitur in vnione fundare † ſe non poteſt,
quia non probatur in continenti titulus vnio-
nis per Inſtrumentum ipſius, vel per quadra-
genariam cum titulo, vel per immemorabi-
lem, & ſic quod beneficium in tempore col-
lationis non ſit in ſtatu collatiuo, vt requiri-
tur, prout dixit *Rot. dec. 233. num. 5. & deciſ. 283.*
num. 5. part. 1. recent. deciſ. 672. num. 6. part. 2. recent.
& aliàs ſæpiſſimè latè *Garz. de benefic. part. 12. &*
par. 2. num. 280. aliàs titulus vnionis † non eſt
12 habilis ad impediendam reſeruationem, & li-
terarum Apoſtolicarum executionem, vt fuit
dictum *in Deciſionibus relatis per Garz. de benefic.*
par. 5. c. 1. n. 653.

Neque etiam tueri ſe poſſe Hyacinthum
Oeconomum ab Abbate deputatum conſide-
rarunt Domini mutando ſibi cauſam ſuę poſ-
ſeſſionis ex ſuperuenientia noui tituli, † quia
13 ad hoc requirebatur, vt conſtaret de aliquo
ipſius Hyacinthi valido titulo, qui tamen de
aliqua collatione ad eius fauorem de hac Pa-
rochiali facta non docuit, nec abſque titulo
valido potuit ſibi mutare cauſam poſſidendi,
Rot. dec. 546. nu. 15. coram Greg.

Etſi Hyacinthus pro collatione offerat Epi-
ſtolam Abbatis, in qua dicitur illum fuiſſe ab
Abbate electum, & præſentatum ſupplicando
Epiſcopum, vt illum idoneum repertum ap-
probaret hoc non ſufficit pro capienda poſſeſ-
14 ſione, quæ ex ſola nominatione † ſine præ-
ſentatione capi non poteſt, ſed requiritur col-
latio Epiſcopi præuio examine, & expeditio
literarum Apoſtolicarum ex *Conſtitut. Py V.*
46. §. 3. verſ. nec aliàs ad poſſeſſionem ſuper Vicarys,
& trad. Gonz. gloſſ. 5. §. 3. num. 42. aliàs præſenta-
15 tus † à ſuo iure caderet *ex Text. in cap. auaritiæ*
de elect. in 6. Creſcent. deciſ. 6. num. 12. verſ. quibus de
iure pat.

Et ità tertia vice pro Prouiſo Apoſtolico
reſolutum fuit vtraque parte Informante.

FLORENTINA, SEV LVNEN. SARZANEN. DECIMARVM.

Mercurij 1. Iulij 1643.

Argumentum deſume ex Summariis.

S V M M A R I V M

1 *Litteræ executoriales pro legitima executione debent*
prius parti intimari.
2 *Deparitione litterarum executorialium quoties do-*
ctum non fuit, ſeruari ſolent quatuor termini ad
docen. de paritione.
3 *Declaratoria quando petitur contra Communitatem,*
quæ non debet excommunicari, eius loco conceditur
interdictum.
Communitas non debet excommunicari, ibid.

DECISIO CXXXVI.

CVM Plebanus S. Laurentij ſententiam
diffinitiuam à bo. me. Motmanno obti-
nuiſſet, in qua condemnauit homines, & Cõ-
munitatem Terræ Caſulę dominij Florentini
ad ſolutionem certarum decimarum, & inſu-
per mandatum relaxauit, litteraſque executo-
1 toriales, † & requiſitorias conceſſit intimatas,
prout de iure requiritur iuxta doctrinam *In-*
noc. in c. fin. n. 3. post med. de eo, qui mittitur in poſſeſ.
cauſ. rei ſeru. Roman. cõſ. 482. in c. Rot. dec. 29. de ſent.
excom. in antiq. Cumque per prædictam Com-
munitatem, & homines non fuerit de pari-
2 tione doctum, ſeruatis quatuor terminis iuxtà
ſtylum Rotæ, *vt in dec. 254. par. 6. rec.* Prædictus
Plebanus hodie pro declaratoria inſtetit. Et
Domini ex prædictis eſſe relaxañ cenſuerunt.
Sed quoniam ea contrà Communitatem pe-
3 titur, † quæ non debet excommunicari per
Text. in cap. Romana 5. in fin. de ſenten. excomm. in 6.
Placuit potius concedere interdictum niſi in-
fra menſem, vt fuit ſeruatum in illa *Tridentina*
Decanatus 25. May 1642. coram R. P. D. meo Roias.

Atque ita Plebano tantum informante &c.

C A-

CALAGVRITANA BENEFICII.

Mercurii. 1. Iulij 1643.

ARGVMENTVM.

Beneficia Diœceſis Calaguritanę ex diſpoſitione Motus proprij Clementis VIII. adiudicari debent magis idoneis. Pro nouo examine in Curia, quando non ſit neceſſaria citatio aliorum oppoſitorum de partibus?

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio in concurſu debetur digniori, & magis idoneo, & idoneitas maior ex quibus reſultet? n. 2.*
3 *Conſtitutio ſa. me. Clementis VIII. ſuper prouiſione beneficiorum patrimonialium diſponit, quod ſi vnus tantum ſit ad curam animarum approbatus ipſi beneficium conferatur.*
4 *Pro nouo examine faciendo in Curia à reprobato in partibus non eſt neceſſe quod reliqui oppoſitores citentur niſi in caſu quo ageretur de repetendo examine omnium appoſitorum.*
5 *In adiudicatione Beneficii patrimonialis Diœceſis Calaguritanæ neceſſe eſt, quod præcedat nominatio ſiue preſentatio Beneficiatorum.*
6 *Declara non procedere, quando Beneficiatorum præſentatio iam fuit à Rota declarata attentata, quo caſu bene poteſt Rota ad adiudicationem deuenire.*
7 *Rota vigore Clementinæ Auditor de reſcript. instituit loco ordinarii.*

DECISIO CXXXVIII.

IOANNI Lopez de Mendiola adiudicandũ
eſſe dimidium beneficium, de quo agitur
in Eccleſia Parochiali Oppidi de la Braza, Do
1 mini affirmarunt, vti magis idoneo † Heredia altero oppoſitore, *Lotter. de re benef. lib. 2. quaeſt. 31. num. 130. Greg. XV. deciſ. 11. num. 4. ibique Add. & in terminis beneficii de Cornago die 20. Maii 1639. coram R.P.D. meo Ghislerio*. Maior verò
2 idoneitas † Ioannis apparere viſa fuit, ex quo ipſe habet omnia requiſita in motu proprio de conferendis beneficijs Clericis patrimonialibus Diœceſis Calaguritanæ. Dum ipſe ſolus in Curia fuit ad curam animarum approbatus, & Heredia eius aduerſarius de tali approbatione, & examinis ſubiectione non docuerit, quamuis ſubdelegationem Iudicis in partibus ad effectum ſe pro Curatis beneficijs examinandi obtinuerit. Igitur vigore dictæ
3 Conſtitutionis diſponentis, † quod ſi vnus tantùm fuerit ad curam animarum approbatus ipſi beneficium conferatur, meritò Ioanni hoc beneficium venit adiudicandum.

Cui reſolutioni non obſtat, quod alij Ioannis conoppoſitores in partibus non fuerint ci-
4 tati in ſuo examine in Vrbe, † quia cum non ageretur de repetendo examine omnium oppoſitorum, ſed ſolùm de examinando ſolo Ioanne, qui in partibus ad curam animarum non fuit approbatus benè potuit ſolus examinari in Curia abſque alia partis citatione, *vt fuit dictum 6. Iunii 1642. in Calaguritana beneficii de Cornago coram R.P.D. meo Carillo, & in eadem 20. Maii 1639. coram R.P.D. meo Ghislerio*.

Pariter non obſtat, quod non poſſit tractari
5 de adiudicatione beneficij, † niſi præceſſerit nominatio facienda à beneficiatis, *vt fuit dictum in deciſ. 438. nu. 1. par. 3. rec.* quia vltra quod non verſamur in terminis dictæ deciſionis ſa-
6 tis eſt, quod beneficiatorum præſentatio † iam fuerit à Rota declarata attentata, quo caſu Rota ſolet adiudicare beneficium abſque alia præſentatione, *vt fuit ſeruatum in ſupra allegata Calaguritana de Cornago coram R.P.D. meo Ghislerio, & R.P.D. meo Carillo*. Quare Io: Mendiola vti ſolus approbatus per Capitulum præ-
7 ſentari, & ab ordinario inſtitui debet, † in cuius locum ſuccedit *Rot. iuxta textum in Clem. Auditor de reſcript. Caſ. de Graſſ. deciſ. 14. num. 9. de preb.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA SALVIANI.

Mercurii 1. Iulii 1643.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in vim Saluiani quibus concurrentibus non ſit deneganda.*
2 *Saluianum non datur contra habentem hypotecam anteriorem.*
3 *Legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem in Saluiano non eſt, qui non poſſidet.*
4 *Lucrum dotale quod vxor lucratur per obitum viri, exiſtentibus filiis remanet quoad proprietatem in hæreditate paterna, vſufructu tantum vxori acquiſito.*

DECISIO CXXXIX.

SENTENTIAM immiſſionis in Saluiano ab A.C. q. Angelo de Incoronatis conceſſam in rubr. 15. terrarum Domini dixerunt eſſe confirmandam, quia conſtat de eius validitate ex reuolutione actorum, & iuſtitia eſt euidens, cum conſtet de credito cum hypotheca Incoronati, ac de poſſeſſione Dominici de Caualleriis fideiuſſoris cenſus ad fauorẽ Incoronati à Fabritio Vallato impoſiti tempore hypothecæ, & nunc de poſſeſſione Valerij, & aliorum de Cincijs ex Summario In-
1 coronati, quibus concurrentibus † immiſſio in vim Saluiani non denegatur *Rota in Romana Saluiani de Caffarellis 13. Martii 1631. coram bo. mem. Buccabella, & in Sancti Seuerini dotis, ſeù Saluiani 4. Maii 1640. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Non obſtat exceptio Gregorij de Caualleriis contra immiſſionem oppoſita, quod ſupradicta rubra 15. ſint hypothecata pro dote Iuliæ ſuæ matris, quæ hypotheca tanquam
2 anterior † credito Incoronati faciat ceſſare immiſſionem, quia ex *Summario cum reſponſ. pro Incoronato dato numer. 2. apparet ſub die 7. Septembris* 1616. fuiſſe à Petro Vincentio de Caualleriis dictæ Iuliæ reſtitutam dotem, & conſequenter actionem ex hypotheca ſuperuenientem extinctam.

Digitized by Google

Nec aliquid facit ad impediendam immiſ-
ſionem prætenſio quarti dotalis debiti eidem
Georgio ex perſona Iuliæ ſuæ matris. Quia
3 cum Georgius minimè poſſideat † petium
terræ, de qua agitur, non eſt legitimus con-
tradictor pro impedienda immiſſione *Menoch. de adipiſcend. remed. 4. num. 578.* Imo quamuis e-
tiam poſſideret, tamen immiſſionem non re-
tardaret; eo quod Iulia Dominico ſuo mari-
to, exiſtentibus filijs maſculis ſuperuixit, quo
caſu lucrum dotale quoad proprietatem ſem-
per remanet in hæreditate paterna vſufructu
tantùm Iuliæ matri acquiſito, *Rota deciſ. 79. & 80. poſt Modern. ad ſtat. Vrb.* & conſequenter cu
lucrum prædictum Georgio nonniſi vti hæ-
redi patris debeatur, vt late in proximis deci-
ſionibus poſt *Fenzon.* ac vti tali ipſi incumbat
onus ſoluendi æs alienum per patrem, cuius
eſt heres, contractum, clarum remanet, ip-
ſum fruſtra contra immiſſionem excipere.
Quare pro confirmatione immiſſionis ex ſen-
tentia A.C. reſponſum fuit.

BARCHINON. DECIMARVM.

Mercurii 1. Iulii 1643.

ARGVMENTVM.

Declaratoria datur non docto de paritione, quinimo conſtito de actibus poſitiuis non parendi.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum rotale quoties apparet intimatum tunc condemnatus tenetur per actum poſitiuum docere de paritione.*

2 *Declaratoria datur ſi poſt ſeruatos quatuor terminos ad docen. de paritione de ea non docetur.*

DECISIO CXXXIX.

CONCESSA fuit declaratoria contra Ray
mundum Rectorem Parochialis Eccle-
ſiæ Sancti Stephani dela Coſta, & Ioannem
Rayas, & Bartholomæum Traguna Paro-
chianos; Quia cum contra eos conſtet fuiſſe
intimatum mandatum de manutenendo rela-
xatum ad fauorem beneficiati Sanctæ Mariæ
Magdalenæ in executionem ſententię Rotalis
ſuper iure percipiendi decimas panis, vini,
lini, & lanæ, aliarumque rerum decimabi-
lium in Parochiali Sancti Stephani † nec ipſi
1 doceant, prout requiritur per actum poſitiuũ
ſolutionis decimarum, de paritione, *vt fuit dictum in Cæſarauguſtana Diſtributionum 17. Martii 1642. coram Bicho,* imò potiùs contrarium ap-
pareat, dum non obſtante præſentatione per-
ſonali dicti mandati de manutenendo decimas
exegerint, ac prædicti duo Parochiani ſolue-
re recuſauerint, eo quia idem Rector, ne be-
neficiato Sanctæ Mariæ Magdalenæ decimas
perſoluerent, ipſis perſuaſerat, vt patet ex
Summario Beneficiati num. 2. & 3. Itaque ſerua-
2 tis quatuor terminis, † de ſtylo ſeruari ſolitis
ad docendum de paritione, præuia reprodu-
ctione mandati de manutenendo, ac eius in-
timatione, quandoquidem de paritione non
docetur, Dominis viſum fuit, declaratoriam
iuxta doctr. Felin. in c. ad probandum num. 6. de re iud. & Rota coram Cauallerio deciſ. 364. & alibi
ſæpè, non eſſe denegandam.

Et ita &c.

FOROLIVIEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 1. Iulij 1643.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus in cauſa factis.*

2 *Validitas ſententiæ reſultat ex reuolutione actorum.*

3 *Sententia valida, & iuſta venit exequenda.*

4 *Commiſſio prorogationis fatalium obtenta poſtquam ſententia tranſiuit in iudicatum nihil operatur.*

DECISIO CXL.

HIERONYMO Facchineo aliàs coram
Reuerendiſſimo Patriarcha Conſtanti-
nopolitano ſub die 6. Iunij 1637. & 13. Ianua-
rij 1640. Rota cenſuit beneficium de quo agi
tur, tanquam à patronis intra legitima tem-
pora præſentato eſſe adiudicandum, ſubſecu-
taque die 25. Iunij ſequentis ſententia, à qua
intra decendium non fuit appellatio interpo-
ſita, quamuis deinde ſub die 24. Ianuarij 1641
obtenta fuerit commiſſio 28. eiuſdem menſis
in actis præſentata, & poſtmodum proroga-
ta 20. Octobris 1642. ad alios ſex menſes fata-
lia; Vnde cum tam biennium, quam ſex men-
ſes prorogationis expirauerint, ſtante iuſtitia
1 ſententiæ, † quæ ex deciſionibus in hac cau-
ſa factis ſatis relucet, & validitate, quæ patet
2 ex reuolutione † actorum iuxta vulgatam de-
ciſionem *Caputaq. 260. par. 2.* Domini meritò
3 reſponderunt ſententiam † eſſe exequendam,
quandoquidem ſupradicta commiſſio, & pro-
rogatio extra legitima tempora obtentæ, ſen-
4 tentiam, † quæ in iudicatum tranſierit, im-
pedire non poſſunt *Clem. quamuis de appell. & ibi DD. Rot. dec. 790. num. 1. par. 3. & dec. 11. nu. 2. par. 6. rec.*

Et ita Facchineo tantum informante reſo-
lutum fuit.

BONONIEN. INDEMNITATIS.

Mercurij 1. Iuly 1643.

Argumentum ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum executiuum ſi fuit relaxatum ad fauorem Teſtatoris poteſt ad inſtantiam hæredis concedi illius duplicatum.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO CXLI.

CVM plurimos ante annos à bon.me. Buratto contra linos in vim trium conformium Rotalium fuiſſet relaxatum mandatũ
1 executiuum † pro francatione certorum bonorum ad fauorem Hieronymi Fabæ, & is ante executionem relicto hærede Laurentio Pacchiono extremum diem obijſſet. Domini ex rationibus ſub die 27. Iun. 1642. coram me firmatis duplicatum conceſſerunt, & obtenta noua audientia per linos, ijs tamen nil releuans contra deciſionem adducentibus, hodie denuò confirmarunt.

Vtraque &c.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Veneris 31. Iulij 1643.

ARGVMENTVM.

Noua præſentatio quo caſu facienda non eſt à Beneficiatis ex diſpoſitione Motus proprij ſan. mem. Clementis VIII. de conferendis Beneficijs Dioeceſis Calaguritanæ.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Rotæ vigore* Clementinæ Auditor de reſcript. *facultatem habet conferendi Beneficium, cui ex collitigantibus pronunciatum fuerit deberi.*
2 *Immiſſio quando datur ab habente facultatem conferendi, tunc ipſamet poſſeſſionis traditio vim habet collationis.*
3 *Idoneitas ſiue habilitas ad curata non poteſt aliter probari, quàm per relationem examinatorum.*
4 *Remiſſoria non datur ad probandum, quod probatũ non releuat, & num. 6.*
5 *Idoneitas requiritur de tempore oppoſitionis.*

DECISIO CXLII.

IN relationibus cauſarum Domini mandarunt ad fauorem Ioannis Lopez cauſam expediri, aſſerentes eum non habere opus noua nominatione facien. à Capitulo, ſeu Beneficiatis ex forma Motus proprij Clementis Octaui de conferendis Beneficijs Diœc. Calaguritanæ; quia ſufficit per Rotam iam deciſum fuiſſe beneficium, de quo agitur deberi
1 ri Ioanni. Nam Rotæ Auditor † *iuxta Clementinam Auditor de reſcript.* facultatem habet conferendi beneficium illi, cui ex collitigantibus pronunciatum fuerit deberi, vt firmat *Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 30. numer. 53. & 54.* & fuit pluribus firmatum *in Calaguritana Beneficij de Arnedo 22. Iunij 1622. coram bon. mem. Merlino*, in qua deciſione ſatisfit illi obiectioni pro Heredia hodie allatæ, quod Auditor nimirum ſuccedat tantum loco Ordinarij, qui debet inſtituere, non autem loco beneficiatorum, qui debent nominare; ergo cum Ioannes adhuc nominatus non ſit à Beneficiatis, ad quos nominatio ſpectat, immiti, ſeu inſtitui non poſſit: quia benè ibi Rota reſpondet hoc non procedere quando immiſſio eſt danda ab ha-
2 bente poteſtatem conferendi, † qualis eſt Rotæ Auditor, cuius ipſamet traditio poſſeſſionis habet vim collationis *Felin. in cap. cum aliquibus de re iud. in 6. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 16. num. 10, Rota deciſ. 987. lib. 3. par. 3. diuerſ.* Remiſſoriæ verò locum amplius non eſſe ſatis dictũ fuit in vltima deciſione huius cauſæ; quia
3 cum idoneitas Herediæ ad curata † beneficia obtinenda non poſſit aliter probari, quàm per relationem examinatorum, vt ſignanter fuit firmatum in alia *Calaguritana Beneficij de Cornago 27. Februarij* 1643. *coram R. P. D. meo Vero-*
4 *ſpio*, fruſtra petitur † probari per teſtes quod ab examinatoribus repertum non fuit, & probatum non releuaret, cum idoneitas requira-
5 tur † de tempore oppoſitionis, vt ratio exigit, & Rota ſemper tenuit: Neque allegare poteſt Heredia ſe tempore oppoſitionis idoneum fuiſſe ad curata, quia contrarium patet ex relatione quatuor examinatorum Synodalium, à quibus ad ſimplicia habilis Heredia fuit renunciatus, cui relationi cum acquieuerit, eiuſq; virtute fuerit præſentatus, & ad beneficium admiſſus, malè hodie remiſſoriam
6 petit † ad probandum id, quod probatum non releuat.

Et ita, &c.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Veneris 13. Nouemb. 1643.

Argumentum deſumi poteſt ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Nemo cenſetur cedere Iura contra ſeipſum.*
2 *Præſertim quando cedendo Iura talia qualia expreſsit quod contra ipſum retorqueri non poſſint.*
3 *Pro debito minoris quantitatis iuxta quotidianam praxim ſolent res longè maioris valoris in executionem capi, & ſubhaſtari.*

DECISIO CXLIII.

CVM Rota coram bon. me. Merlino ſub die 26. Iunij 1641. confirmaſſet mandatum ab A.C. relaxatum ad fauorem illorum de Lercarijs hæredum q. Ioannis Baptiſtæ Righezzij pro retentione ſcutorum 250. loco damnorum, & intereſſe per Righezzium paſſi ex euictione officij Notariatus Capitolini priùs per Paradiſum vna cum Socio Paſquino de Crudis anno 1616. pro ſcutis 6100. in totum venditi Marcello Iannotto, qui deindè anno ſequenti 1617. eiuſdem officij quintam partem vendiderant Ioanni Baptiſtæ Righezzio pro ſcutis 1500. ſoluendis creditoribus Iannotti, inter quos cum adfuiſſet Paradiſus, qui à Righezzio ad computum ſui crediti cum Iannotto, (qui ſcilicet prætium dicti officij adhuc non ſoluerat) recipiendo ſc. 250. iura talia qualia eidem ſecundo emptori ceſſerat, & poſtea nihilominus ab eodem Righezzio per ſubhaſtationem auocauerat; Appellatione à decreto Rotali de exequendo mandato A. Cam. per Paradiſum interpoſita, & cauſa mi-

hi

Digitized by Google

hi commiſſa, Dubitaui an idem decretum ſit
confirmandum, vel infirmandum,& Domi-
ni eſſe infirmandum reſponderunt, quia ceſ-
ſate viſum fuit motiuum deciſionis conſiſtẽs
in ratione contrauentionis promiſſionis factę
à Paradiſo Righezzio, dum ab hoc ille rece-
perat ſc. 250. cedendo iura cum obligatione
Camerali ad omnia damna, & intereſſe in e-
uentum contrauentionis. Nam conſiderabãt
Domini, quod quamuis à Iannotto in extin-
ctione ſortis principalis cẽſus ſibi in emptio-
ne accollati pro ſcutis 2000. Paradiſus ſibi fa-
ciẽdo adiudicare ratam cum tertia parte plu-
ris, auocauerat etiam partem Righezzij; non
tamen illum contraueniſſe ſuæ promiſſioni,
& obligationi; imò hoc facere potuiſſe non
obſtante dicta ceſſione iurium facta eidem
Righezzio, quippe quæ intelligenda ſit con-
tra tertios ad effectum, vt idem Righezzius
ſecundus emptor poſſet ſe defendere contra
eos cum iuribus ſibi ceſſis, non autem vt poſ-
ſent retorqueri in concurſu iura ceſſa contra
1 ipſum Paradiſum cedentem, cum nemo † cẽ-
ſeatur cedere iura contra ſe ipſum, & hoc in
propoſito caſu indubitatum eſt, quandoqui-
2 dem Paradiſus cedendo iura † talia qualia, hoc
expreſſit, itaut contra ipſum retorqueri non
poſſint *ex l. 1. in fin. ff. de op. nou. nunc.* tradit *Bald.*
conſ. 384. in fin. lib. 4. Rota deciſ. 450. num. 3. par. 2.
recent. & in Romana Salutani 20. Nouembris 1630.
ſub verſ. minus etiam coram bon. mem. Merlino.

Nec obſtat ſi dicatur penes Rigezzium
nullam ratam officij remanſiſſe, ſed totam
medietatem per Paradiſum eſſe auocatam.
quia quicquid ſit de hoc (cum tamen contra-
rium ſit verius, vt patet ex decreto adiudica-
tionis, & inſtrumento poſſeſſionis in eius exe-
cutionem captę à Paradiſo, quod fuerit adiu-
dicatum pro rata ſcutorum 2. mil. & tertia
pluris valoris nimirùm pro ſcut. 2666.) nihil
refert, cum Paradiſus tamquam creditor Iã-
notti primi emptoris prætium non ſoluentis,
benè potuerit executionem facere ſuper dicto
officio ſui debitoris Iannotti effecto, illudque
ſubhaſtare, prout fecit, neque neceſſe erat cõ-
ſiderare prætium quanti erat venditum Ian-
notto, ſed quæ quantitas pro ſatisfactione cre-
diti Paradiſi erat in ſubhaſtatione retracta,
adeóque licet totum officium fuerit diſtra-
ctum vſque ad integram ſatisfactionem cre-
ditoris, rectè id factum fuiſſet iuxta quotidia-
nam praxim, dum pro minoris quãtitatis de-
3 bito † res longè maioris valoris in executio-
nem capiuntur, & ſubhaſtantur *Surd. conſ. 39.*
num. 3. & 4. lib. 1. Rot. deciſ. 771. nu. 1. par. 1. diuerſ.
& deciſ. 545. num. 6. in fin. par. 2. recent. Cum qua
veritate Domini tranſeundo pro infirmatio-
ne mandati reſponderunt. Vtraque parte in-
formante.

SPOLETANA OPTIONIS:

Veneris 20. Nouembris 1643.

ARGVMENTVM.

Cameræ annexæ Canonicatibus, ſiue præben-
dis quando reputentur Spirituales, & quando
temporales? ad effectum optionis?

SVMMARIVM.

1 *Menſis Maij eſt reſeruatus vigore regula 8. Cancel-*
lariæ.
2 *Prabenda qualibet praſumitur ſpiritualis.*
3 *Canonia quicquid eſt annexum deſinit eſſe tempora-*
le, & ſpirituale efficitur.
4 *Annexio Canoniæ quando nõ eſt irreuocabiliter tunc*
annexum reputatur ſeparabile, & temporale.
Contrariam opinionem videtur amplecti Rota n. 5.

DECISIO CXLIV.

CONTENDENTE Mariotto à Se-
de Apoſtolica de præbeñ in Eccleſia Ca-
thedrali Spoletana per obitum Auguſtini Laz-
zari, vacante prouiſo Cameram quoq; quam
iam Auguſtinus Capuccinus Senior in dicta
Eccleſia præbendatus optauerat, tanquam
membrum præbendæ, quam Lazzarus obti-
nebat ad ſe ſpectare. Auguſtinus verò iure
optionis ſibi competere, dubitatum fuit, An
Auguſtino optio ſuffragetur, & illam nõ ſuf-
fragari reſponſum fuit, quià præbenda, de
1 qua agitur vacauit de menſe Maij † reſeruato
per reg. 8. hodie 9. Cancellaria. Vnde cum San-
ctiſſimus de illa cum omnibus annexis, & cõ-
nexis prouiderit *Mariotto*, & Camera per
Auguſtinum optata ſit annexa præbendæ
Mariotto collatæ Auguſtino illam optare nõ
licuit, cum ratione huius annexionis potiùs
ſpiritualis, quàm temporalis reputetur, hanc
verò Cameram eſſe beneficio annexam, &
per conſequens ſpiritualem non ſolùm ex iu-
ris præſumptione patet, dum non docto de
2 contrario, quælibet præbenda † pręſumi-
tur ſpiritualis *ad not. per gloſſ. & Doct. in cap. di-*
lecto de prabend. ſed etiam quia per teſtes pro
Mariotto examinatos probatur in Eccleſia
Spoletana tot eſſe Cameras, quot Canonica-
tus, & è conuerſo nec vllum dari Canonica-
tum, qui non habeat ſuam Cameram, ex quo
fit Cameram præſumi annexam Canoniæ,
3 cuius † annexionis ratione deſinit eſſe tem-
poralis, & ſpiritalis efficitur, vt aduertit *Abb.*
in cap. maioribus num. 4. de prabend. quem ſequu-
ta fuit *Rota in Hipporegien. prabenda 23. Ianuarij*
1608. *coram bo. mem. Manzanedo, & in Corduben.*
Coadiutoria 27. Nouembris 1619. *coram bon. mem.*
Seleucien. & latiùs *in Mediolanen. Canonicatus 4.*
Maij 1635. coram R. P. D. Ghiſlerio.

Non obſtat Cameras non eſſe Canonicati-
bus irreuocabiliter annexas, ſed Canonicos
modò vnam, modò aliam habere Cameram,
4 adeoque † eſſe à præbendis ſeparabiles, & tem-
porales *ex adduct. per Beroum in cap. ex literas n. 5*
verſ. prabenda autem de probat. Lotter. de re benef.
lib.

Digitized by Google

lib. 1. quæſt. 19. numer. 27. 28. & 29. diſtinguentes inter prębendam annexam certo Canonicatui à quo ſeparari non poſſit, & inter præbendam annexam reuocabiliter, quæ certo Canonicatui non adhæret.

Quia Rota contrariam opinionem amplexa eſt in *ſupra allegata Cordubem. Coadiuto-*
5 *riæ,* † in qua portiones præſtimoniorum certo Canonicatui non erant annexæ, ſed ab vno Canonico, modo vna, modo alia conſequebatur, ac Rota nihilominus dixit portiones illas eſſe ſpirituales eo ipſo, quod tot ſint partiones, quot Canonicatus, quamuis præbenda non ſit certa, & determinata, tamen nullus Canonicus poteſt eſſe ſine præbenda, & ibi firmatum fuit ad excludendam ſpiritualitatem requiri omnimodam ſeparationem.

Quare, quamuis Auguſtinus adoptandi in dicta Eccleſia ſimiles Cameras probandam conſuetudinem, & quod ſub regula reſeruatoria non comprehendantur dilationem petierit, cum tamen in prouiſione Mariotti huic conſuetudini ampliſſimè derogatur; viſum fuit probationem nõ profuturam, & ſic Domini pro Mariotto tantùm informante reſponderunt.

ROMANA DOMVS.

Veneris 4. Decembris 1643.

ARGVMENTVM.

Bona emphiteotica alienari poſſunt ex cauſa dotis, & ſic alienata mortua muliere non reuertuntur ad vocatos, ſed transferuntur ad mulieris hæredes.

SVMMARIVM.

1 *Sententia valida, & iuſta eſt confirmanda.*
2 *Immiſſio non denegatur hæredi probata poſſeſſione defuncti tempore obitus, ac recenti penes reum conſiſtentia.*
3 *Emphiteuſis Eccleſiaſtica acquiſita pro ſe filijs, & nepotibus cum clauſulis* ad habendum, &c. *operatur vt primus acquirens ex cauſa onerosa valeat alienare etiam in præiudicium vocatorum. 5.*
4 *Clauſula* ad habendum *facit emphiteuſim merè hæreditariam.*
6 *Bona emphiteotica alienari poſſunt ex cauſa dotis, & mortua muliere ad vocatos non reuertuntur, ſed transferuntur ad mulieris hæredes.*
7 *Hæredi competunt remedia poſſeſſoria, quæ defuncto competebant.*
8 *Libellus, quando non eſt reſtrictus ad certam actionem, ſed fuit deductum omne ius, & omnis actio cum clauſula,* omni meliori modo, *tunc in eo cenſetur deducta omnis actio, & remedium magis proficuum agenti.*

DECISIO CXLV.

CVM Margherita Conſtantina filia, & hæres ab inteſtato Fuluiæ Grappolinæ obtinuiſſet ab A. C. immiſſionem ſuper domo hæreditaria per Margheritam Grappolinam detenta, hac appellante Domini cenſuerunt ſententiam A. C. eſſe confirmandam;
1 quia eius validitas conſtat ex reuolutione actorum, & iuſtitia probatur ex eo, quod domus, de qua agitur fuerit per Fuluiam de tẽ-
2 pore mortis poſſeſſa † vt deponunt teſtes *Sum. Conſtantinæ num. 4. & 5.* eamque filiam fuiſſe, & hæredem Fuluiæ, neque ab ipſa Grappolina controuertitur. Poſſeſſio verò recens Grappolinæ probatur ex litis ſubſtentatione, & adeptione poſſeſſionis, & confeſſione articulorum in actis datorum, quæ ſunt extrema ad effectum, de quo agitur, requiſita.

Nec obſtat, quod hæc domus aſſeratur emphytheotica Eccleſiæ inalienabilis, nec ad hæredes tranſitoria. Quia dato etiam quod eſſet emphiteotica, nihilominus cum fuerit ac-
3 quiſita † pro ſe, filijs, & nepotibus cum clau-
4 ſulis *ad habendum, &c.* quæ faciunt emphiteuſim merè hæreditariam, vt ſæpiùs dixit *Rota,* & ſignanter *in deciſ. 142. num. 1. par. 2. recent.* benè
5 potuit ex cauſa onerosa † à primo acquirente alienari etiam in præiudicium vocatorum, vt pluribus relatis dictum fuit *in Romana dotis 20. Aprilis 1643. verſ. nec aduerſari coram R. P. D. Simeo Carillo, & in Romana Vinea 4. Maij 1643. coram me.*

Maximè cum dicta domus fuerit bis alienata ex cauſa dotis, nempè primò pro dotanda Martia filia Alexandri primi acquirentis, cui data fuit in ſolutum, & fundum dotalem, & ſecundò pro parte dotis ipſius Fuluiæ. Vndè tantò minus obſtat prædicta exceptio, quia
6 bona emphiteotica † alienari poſſunt ex cauſa dotis, & ſic alienata mortua muliere non reuertuntur ad vocatos in inueſtitura, ſed transferuntur ad mulieris hæredes, vt pluribus relatis tradit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 512. num. 9. & 10. Rota in Romana domorum 9. Decemb. 1642. verſ. minus obſtare coram R. P. D. meo Roias.*

Minus obſtat, quod Fuluia non poſſideret iſtam domum vti vera Domina, & poſſeditrix, ſed ſolum iure pignoris, ex quo fuerunt ſibi aſſignata in ſatisfactionem reſidui dotis, & alterius crediti.

Quia licèt Fuluia domum detineret tantũ iure pignoris, adhuc Margheritæ filiæ, & hæ-
7 redi † competunt remedia poſſeſſoria pro bonis detentis per dictam Fuluiam defunctam, vt tradunt *gloſſ. & DD. in l. fin. C. de edict. D. Adr. toll. Rota coram Greg. XV. deciſ. 194. num. 9.*

Quod autem dicitur actum fuiſſe *ex remed. l. fin.* vigore fideicommiſſi Adonis non vide-
8 tur releuare, quia cum libellus † non fuerit reſtrictus ad certam actionem, ſed fuerit deductum omne ius, & omnis actio cum clauſula *omni meliori modo,* cenſetur deducta omnis actio, & remedium magis proficuum agendi, vt pluribus relatis dixit *Rota in recent. deciſ. 184. num. 5. par. 6.*

Et ita reſolutum fuit vtraque parte informante.

M E-

Digitized by Google

MELEVITANA BENEFICII.

Lunæ 14. Decembris 1643.

ARGVMENTVM.

Ex quaſi poſſeſſione præſentandi effectum ſortita reſultat probatio Iuriſpatronatus in priuatis ex fundatione, vel dotatione. Iuſpatronatus mixtum ſub regula reſeruatoria non compræhenditur.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio præſentandi ex quibus probetur? numer. 2. & 3.*

4 *Iuſpatronatus probatur ex pluribus ſimul iunctis, quando agitur inter perſonas priuatas ex fundatione, vel dotatione iuxta diſpoſitionem Sac. Concil. Tridentini.*

5 *Amplia quamuis in Inſtrumentis præſentationum, fundationis & dotationis mentio nulla fiat.*

6 *Iuſpatronatus laicale non cadit ſub reſeruatione Reg. 8.*

7 *Falſa expreſſio gratiam nullam reddit.*

8 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub reſeruatione Regula Reg. 8.*

9 *Præſentatio non effectuata nullius eſt momenti.*

10 *Iuſpatronatus mixtum non comprehenditur ſub regula reſeruatoria menſium, & quoad excluſionem reſeruationis ſimile eſt laicali.*

DECISIO CXLVI.

CVM per obitum Io: Baptiſtæ Caſſar vacante beneficio ſimplici Tayar Iſighina nuncupato in Cathedrali Eccleſia Meleuitana ad id à diuerſis perſonis laicis præſentati fuiſſent Antonius Toloſotius, Franciſcus Aaxach & Thomas Caſſar, orta inter præſentatos lite coram Ordinario Meleuitano ſuper exiſtentia, & pertinentia patronatus, fabricatoque proceſſu ſententia emanaſſet ad fauorem Toloſentij; ab hac appellauerat AAxach; cauſa mihi commiſſa, impetrato interim à Sede Apoſtolica dicto beneficio per Io: Baptiſtam Caglares tanquam libero, & reſeruato, ſuſcepta per dictum Antonium contra vtrumque diſputatione, Dubitaui, An, & de cuius bono iure conſtet, & Domini reſponderunt conſtare de bono iure Toloſentij præſentati à Io: Vincentio Caſtelletta filio, & hærede Bettæ q. Aluari de Naua, & à Io. & Philippo de Piaramonibus, & Naua filijs, & hæredibus q. Franciſci de Piaramonibus patronis exiſtenti-
1 bus in quaſi poſſeſſione præſentandi, † vt cõſtat ex præſentationibus continuatis, & effectuatis per tempus centum annorum, videlicet anni 1534. 1568. 1576. 1598. & 1606. quibus etiam accedunt plures enunciatiuæ anti-
2 quæ † multiplicatæ, ac viſitationes Ordinarij, quæ dantur *in Sum. eiuſdem Toloſentij à num. 10.*
3 *vſque ad num. 11.* vltra ſententiam † canonizatoriam huius Iuriſpatronatus *in eodem Sum. n. 8.*
4 ex quibus viſum fuerit reſultare † eiuſdem Iuriſpatronatus ſatis concludentem probationẽ ad perſonas priuatas ex fundatione, vel dotatione ſpectare *iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Trid. ſeſſ. 25. de reformat. cap. 9.* vt latè declarat *Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 18. num. 30. & ſeqq.* quamuis
5 in inſtrumentis præſentationum, † fundationis, & dotationis mentio nulla fiat, vt vltra *Gonzal. d. gloſ. 46.* dixit *Rot. deciſ. 792. num. 11. par. 2. diuerſ. ac deciſ. 541. num. 2. par. 2. recent. & bon. mem. Buratt. deciſ. 172. num. 2. cum pluribus concordan.* ex quo bono Iure Antonij patet reſolui bonum ius Ioannis Baptiſtæ Caglareſij, eo enim ipſo quod beneficium, de quo agitur, ſit iuriſpa-
6 tronatus laicalis, † ceſſat reſeruatio *Gonzal. ad reg. 8. d. gloſ. 18. num. 2. Burat. deciſ. 702. numer. 7.* &
7 Caglareſio Pontifici narrata, † quæ gratiam nullam, & inefficacem reddit *Buratt. d. deciſ. 702. d. num. 7. & ſeq.*

Nec obſtare conſueuerunt Domini, ſi dicatur hoc Iuſpatronatus ex parte ſpectare ad Moniales S. Scholaſticæ Ciuitatis Meleuitanæ, &
8 ſic tanquam Eccleſiaſticum † cadere ſub reſeruatione *reg. 9.* Quia vnica præſentatio, quæ datur à Monialibus facta de anno 1606. non habuit effectum, imò contra eam ab Ordinario, cui multum in hac materia defertur, fuit
9 iudicatum: Vnde nullum in illa † fundamentum fieri poteſt, vel in omnem caſum iuspa-
10 tronatus remaneret mixtum, † & ſic in regula reſeruatoria non compræhenſum, & quoad excluſionem reſeruationis ſimile laicali, *Couar. pract. qq. cap. 36. nu. 5. verſ. opportunè quæro cum pluribus relatis per Mandoſ. ſuper reg. 1. Cancell. quaſt. 10. num. 8. Garz. de benef. p. 5. c. 1. num. 582. Lotter. de re benefic. lib. 2. quæſt. 16. num. 76. Rot. deciſ. 541. num. 4. pa.* 2. *recent.* & tradit *Card. Canaler. deciſ. 547. num. 2. & 5. & deciſ. 659. num. 4. Acchill. de Graff. deciſ. 3. de Iurepatr. Put. deciſ. 157. lib. 3. Seraphin. deciſ. 1334 num. 7. & in Viterbien. Iuriſpatronatus 4. Maij 1610. coram bon. mem. Cardinali Sacrato.*

Et ita Io: Baptiſta Caglares non informante reſolutum fuit.

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 14. Decembris 1643.

ARGVMENTVM.

Executio ſi prætendatur exceſſiua tanquam facta in alijs bonis quam debitoris hoc eſt ab allegante concludenter probandum, & interim præſumitur pro validitate executionis, & creditur executori aſſerenti executionem feciſſe ſuper bonis debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Executio facta ſuper alijs bonis quam debitoris eſt exceſſiua, ac reuocanda.*

2 *Cautela* Angel. in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus de re iudicat. *intentata impedit ne executio fiat contra tertium bona debitoris poſſidente iure proprio.*

3 *Declara num. 3.*

4 *Exceſſum allegationis allegans ſuper alijs bonis quam debitoris tenetur concludenter probare.*

5 Et

Digitized by Google

5 *Et interim præſumendum eſt pro validitate executionis.*
6 *Executori atteſtanti ſe ſuper bonis debitoris executionem feciſſe creditur.*
7 *Executori atteſtanti de re concernente eius officium creditur.*
8 *Secus eſt, ſi executor extra concernentia ſuum officium atteſtatur.*
9 *Bona reperta apud filios præſumuntur paterna præſertim in filij induſtria carentibus, nec oſtendentibus inuentarium bonorum paternorum. & numer.10.*
11 *Exceſſus quando verſatur circa executionem in alijs bonis, quàm debitoris, non autem in ſententia, vel mandato ſubſtinetur pro ſumma debita ſuper bonis veri debitoris, nec tota corruit, ſed reducitur.*
12 *Inhibitio nulla, & attentata impunè ſperni poteſt.*
13 *Tertius ad cauſam veniens pro impedienda executione coram Iudice exequente comparere tenetur.*
14 *Executiue contra tertium quo caſu procedi poſſit?*
15 *Ius proprium non præſumitur, quod quis allegare differat.*
16 *Executio rei iudicatæ nequaquam impediri poteſt à tertio.*

DECISIO CXLVII.

CVM pro parte Ludouici, & aliorum
de Teſtaſiccis peteretur ad vlteriora in
ſubhaſtatione, & deliberatione bonorum in
vim mandati relaxati in ſumma ſcutor.1333.
pro reſtitutione dotis debitę Lucretię de Teſtaſiccis
captorum, & alterius mandati ſcutorum
85. ba.60. pro expenſis procedi, Ponfreni
ad impediendum hunc ad vlteriora proceſſum,
duo potiſſimum obiecerunt. Primùm
quod licèt mandatum eſſet relaxatum
contra bona hæreditaria Com. Vguzoni, &
Alberti, executio tamen facta fuerit ſuper bonis
communiter ſpectantibus, tàm ad dictos
Vguzonem, & Albertum, quàm ad Iacobam
Meniconiam, & Ludouicum, atque Carolũ
eius filios, adeoque tamquam facta ſuper a-
1 lijs bonis, quàm debitoris, † & exceſſiua ſit
reuocãda, vt *per Angel. in l. à D. Pio §. ſi ſuper rebus ff. de re iud. Rol. conſ.5. num. 15. & ſeq. lib.2.* &
dixit *Rot. in Auximana fideicomm.* 30. *Martij* 1631
*coram Eryinentiſſ. Cardinali Hier. Veroſpio, & in
Beneuentana Salium* 17. *Decembr.* 1634. *coram Reuerendiſſ. D. meo Dunozetto.* Secundum quod Ia-
2 coba, vſa cautela *Angeli † in d. l. à D. Pio d. §. Si
ſuper rebus* proteſtata ſit: ac per A.C. inhibuerit,
ne ſuper dictis prædijs ab ipſa poſſeſſis titulò
donationis ſibi factæ à Com. Vguzzone
viro de anno 1617. ab eoque contra ipſam
exequi poſſit, vt firmant *Seraph. deciſ.385. Caualer. deciſ.48. num.2. Gregor. deciſ.22. nu.2. Buratt. deciſ.627. num.* 3.

Verùm neutrum obſtare Dominis viſum
3 eſt, quia primum ceſſat, † ex quo Ponfreni
nunquam probarunt huiuſmodi bona iure
proprio ad ipſos ſpectare, ſcilicet ad Iacobã,
Ludouicũ, & Carolũ, vt allegantes exceſſum
4 executionis factæ, & ſuper alijs bonis, quàm
debitoris, illud concludenter probare teneantur
*Roland. dicto conſ. 5. in primo lib. 2. Lancellott.
de attent. lit. pend. limit.53. num. 24. & ſeqq. Rot. deciſ.45. num. de appell. in nou.* Ideoque interim
5 præſumendum eſt † pro validitate executio-
6 nis, & credendum executori, † qui teſtatur
ſe ſuper bonis Vguzzoni, & Alberti executionem,
vti eorum hæreditarijs feciſſe; ita
tradit *Gl. in l. Bona verſ. reſtituantur C. de priuil. Fiſc. Bald. ibidem nu.2. Tiraq. de retract. lignag. §. 8. gloſ.9. num. 22. Grattan. diſcept. forenſ. cap.502. n.14. & 15. Rot. coram Buratt. dec.675. num.3.* vbi affert
concordantes cum deponat de re concernen-
7 te eius officium, † bona ſuper quibus facta
eſt executio, ſpectare ad debitorem *Natt. conſ. 654. num.5. Grattan. loco ſupracitato*, quod ſecus
8 eſſet ſi executor, † ſolemnitates, & alia ſimilia
atteſtando ingrederetur, quæ ad eius officium
minimè pertinent, vt tradit *Surd. conſ.49 num.19. Rot. coram Greg. dec.485. num.9. & 10.* Immò
hæreditaria fuiſſe præſumuntur, cum bo-
9 na patris † eſſe arguantur, quæ reperiuntur
apud filios *l.2. & ibi Bald. C. de patr. pot. Menoch. conſ.207. num.12.* præſertim in filijs, induſtria
carentibus *num.15. & 16.* neque oſtendentibus
10 inuentarium bonorum † paternorum *Ruin. conſ.29 num.11. lib.5. & Menoch. loc. cit. numer.22.*
quamuis dato, etiam exceſſu in ſola execu-
11 ne, † non verò in ipſa ſententia, vel mandato,
iſta ſaltem ſubſtinetur pro rata debita ſuper
bonis veri debitoris, nec tota corrueret,
eſſet reducenda *Surd. conſ.39. num. 26. cum alijs per Addent. ad Gregor. dec.198. ſub littera A. in fin Rot. rec. dec.3. num.8. par.6.*

Secundum verò obiectum etiam euaneſcit,
quia dum lis pendebat, quam Iacoba diu ſubſtinuit,
non poterat obtinere inhibitionem
12 ab A.C. & obtenta fuit nulla, † atque attentata,
ac rectè potuit ſperni, cum quilibet ad
13 cauſam veniens † coram Iudice exequente
comparare teneatur, *vt not. DD. in d. l. à D. Pio d. §. ſi ſuper rebus ff. de re iud.*

Deinde cum ipſa Iacoba ſemper fuerit in
toto Iudicio citata pro ſuo iure, & intereſſe,
nihilominus litem ſubſtinuerit cum dictis Carolo,
& Ludouico per tres ſententias rectè po-
14 tuit contra illam, † etiam ex alio titulo poſſidentem
executiuè procedi iuxta doctrinam
Caſtren. in l. fil. fam.48. num.3. ad med. verſ. ex quibus ff. de verb. oblig. ſæpius à Rota ſecutam, præſertim in Ciuitatis Caſtelli Spolii 7. Maii 1638. & 10 eiuſdem 1641. coram B.P.D. meo Ghislerio, confirmatam coram bo. me. Veroſpio 18. Maii præteriti, & in Romana Domus 27. Nouembris hoc eodem anno coram R.P.D. meo Bicho. Debebat enim Iacoba,
& filij ſcientes cauſam agi, defenſionem
aſſumere, nec pati aduerſum ſe ad ſubhaſtationem,
& oblationes, imo vſque ad citationem
ad videndum deliber. procedi. Vtique
15 enim ſi ius proprium † in eiſdem bonis allegare
potuiſſent, tandiù nequaquam ſoluiſſent
Rot. dec.196. num.3. coram Buratt.

Ideoque hodie rei iudicatæ executionem
16 impedire † Iacobam nullo modo poſſe Domi
cenſuerunt per doctrinam *Abbat. in cap. cum ſuper num.12. de ſent. & re iudic. Felin. in cap. veniens num.10. de teſtib.* ſed eſſe ad vlteriora procedendum
vtraque parte &c.

RO•

Digitized by Google

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS.

Luna 14. Decembris 1643.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio melioramentorum non impedit immiſſionē quoties cautio de illis reficiendis in caſu liquidationis præſtita fuit.*

DECISIO CXLVIII.

CVM per ſententias Rotales bis decretum fuiſſet Ferranti, & huis conſortibus de Caſalibus eſſe dandam immiſſionem ex remedio vtilis Saluiani in domo, de qua agitur, & in tertia inſtantia coram me ſub diebus 10. Decembris 1642. & 11. Martii hoc anno idem reſponſum Dominis ex rationibus in eiſdem deciſionibus deductis placuiſſet, conceſſa tamen R.P.D. Proſpero Caffarello dictæ domus poſſeſſori denuo noua audientia, ipſo per tot menſes expectato, vt informaret, ac cauſa hodie propoſita Domini iterum ſteterunt in
1 deciſis. Neque melioramenta, † quæ aliàs opponebantur ad impediendam immiſſionē viſa ſunt aliquid huic reſolutioni obeſſe, quia vſque de an. 1637. Rota mandauerat per Ferrantem, & Conſortes cautionem de reficiendis melioramentis in caſu liquidationis præſtari, quæ cum præſtita iam fuerit ſatis cautum eſt R.P.D. Caffarello.

Et ita reſolutum &c.

ABVLEN. DECIMARVM.

Veneris 15. Ianuarii 1644.

ARGVMENTVM.

Decimæ debentur ex prædijs decimatorijs quāuis mutauerint ſemen, quia ex dicta mutatione non mutatur obligatio decimandi ratione prædij decimatorij, niſi adſit conſuetudo, ſeù præſcriptio incontrarium.

SVMMARIVM.

1 *Parochus habet intentionem fundatam in diſpoſitione Iuris percipiendi decimas ex bonis intra fines ſua Parochia exiſtentibus.*
2 *Amplia quamuis bona decimabilia nulla hominis induſtria fructus proferant.*
3 *Aſſiſtentia Iuris in perceptione decimarum ſuffragatur nedum Parocho, ſed etiam participanti, & ei adherenti.*
4 *Decima non debentur ex certis fructibus quoties viget conſuetudo, & num.6. Declara num.7.*
5 *Decimandi Ius per mutationem ſeminis non tollitur neque obligatio ratione fundi decimatorii immutatur:*
8 *Præſcriptio ſtante lite non inducitur.*
9 *Præſcriptio vbi non concurrit, tunc decima denegari nequeunt Parocho.*
10 *Negatiua non ſoluendi decimas, vt probata dicatur requiritur, quod decimam exigere volens fuerit reiectus, & tali reiectioni acquieuerit.*

DECISIO CXLIX.

CREDEBANT Incolæ Oppidi, & Diſtrictus de Arenas Diocæſis Abulen. nonnulla ſua prædia, in quibus priùs frumentum vel ſimilia ſemina Parrocho decimabilia, ac vites tenebant, ab hoc onere eximere poſſe, ſi euulſis vineis, & omiſſis ſatis, Caſtaneas in eiſdem locis, de quibus decimas ibi ſoluere conſuetum non eſt, plantarent. Vnde, delata cauſa ad Rotam, dubitaui, An Parocho, & Capitulo Abulen̄ Decimæ ex Caſtaneis, nouiter plantatis in locis, in quibus antea erant fructus Decimales, debeantur? Et Domini, reſtringendo ſe iuxta dicta Teſtium ad illas particulares terras quæ enunciantur in *Summario Rectoris num.1.* nominatim narratas, ſcilicet ad quinque vineas hæredum Ioannis Mureno, cuiuſdam Incolæ Arenæ, Ioannis Rodriquez, Franciſci Gonzalez Guadicibe, & Alpholſi Rodriquez, & loca Terrinij Gonzalez, Ioannis Arrias, hæredum Franciſci Ximenez, Bartholmæi Sanchez, & alia ſimilia, ad Caſtanetum redacta, affirmatiuè
1 reſponderunt. Quia Parochus habet † intentionem fundatam in diſpoſitione Iuris, ſibi decimas ex bonis, intra fines ſuæ Parochiæ, exiſtentibus, vniuerſaliter tribuentis *cap. cum contingat, & ibi gloſ. in verb. de Iure Communi. Abb. num.7. de decim. Rot. deciſ.371. num.5. & deciſ.677. num.2. par.1. recent.* licet nulla hominis
2 induſtria † fructus proferant *cap. peruenit, & cap. ſeq. cap. ex parte cap. non eſt in poteſtate c. tua nobis il ſecondo de decimis,* atque cum Parocho ad
3 hæreat Capitulum, † ratione huius adhærentiæ, eadem Iuris exiſtentia ſibi ſuffragatur, vt firmauit *Rota coram Card. Seraphin. deciſ.899. n.3 & 4. & deciſ.908. num.3. Buratt. deciſ.402. num.6. & fuit dictum in Ciuitaten. Decimarum 18. Iunii 1618. coram bon. mem. Card. Fabritio Veroſpio.*

4 Non obſtat conſuetudo, † per eoſdem Incolas allegata, quod ex Caſtanetis *ibi Decima non ſoluantur cap. in aliquibus §. fin. de Decim.* Quia Domini nō reſponderunt ſimpliciter de omnibus Caſtanetis, ſed de nouis tantùm in illis terris, in quibus priùs alij fructus decimales ſeminabantur, cum mutatio ſeminis Deci-
5 mas non tollat, † neque obligationem, ratione fundi ad Decimas obligati prouenientem immutet *cap. commiſſum de decim. Rota deciſ.666. par.3. & deciſ.502. num.2. par.4. recent. Buratt. dicta deciſ.402. Reuerendiſſimus Vrgellen. deciſ.320. nu.3. & fuit dictum in Placentina Caſtanearum 23. Februarii 1598. coram Litta, & in Hiſpalen. Decimarum de Almonte 1. Iulii 1626. coram bon. me. Pirouano.*

Minùs releuant Teſtes aliqui, deponentes decimas non perſolui de Caſtanetis, etiamſi in terris, olim decimabilibus plantatis, ideoque cum receptior Doctorum ſententia ſit, conſuetudinem poſſe, Incolas alicuius loci à
6 ſolutione Decimæ † de aliqua ſpecie fructuum

exime-

Digitized by Google

eximere, *Rebuff. de Decim.quaſt.13.num.46. Me-
net.eod.tract.cap.5.num.93. & ſeq.Azor.Inſtit. Mo-
ral.tom.1.lib.7.cap.26.verſ. ex his inferatur*, Inco-
las prædictos ad Decimas, ex his ſoluendas,
non poſſe compelli Nam rector, & Capitulũ
non agit de illis, in quibus adeſſe poteſt legi-
tima forſan præſcriptio non ſoluendi deci-
7 mas, † ſed de Caſtanetis à 30. tantùm vel 40.
annis citrà plantatis, in quibus de legitima
8 præſcriptione † ob litem motam dare Incolæ
prædicti non poſſunt, & conſequenter Deci-
9 mas denegare, † vt dixit *Rota in dicta Hiſpalen.
coram Litta, & dicta deciſ.402. num.2. coram Bu-
ratt.* Vltra quod dicti Teſtes, concludenter ne-
10 gatiuam probare volentes, † oporteret, vt
deponerent Capitulum, aliquando Decimas
exigere volentem, fuiſſe reiectum, & reie-
ctioni acquieuiſſe, quod ad probandam ne-
gatiuam non ſolutionis Decimarum, quæ re-
leuet, requireretur, vt in hac materia dixit
*Rota coram Buratt.deciſ.572.num.13.Seraph.deciſ.
1102.num.8.*

Et ita Rectore tantum, & Capitulo infor-
mante, reſolutum fuit.

TIBVRTINA CASTRI S. ANGELI.

Sabbathi 23.Ianuarij 1644.

ARGVMENTVM.

Liquidatio fructuum regulariter fit à die motæ litis. De perceptione fructuũ, quoties non dubitatur, ſed tantum de quantitate, tunc taxatio fit arbitrio Iudicis. Creditor poſsidens Iure pignoris ſi finito pignore illud non relaxat, ſed in alium transfert habetur pro poſſeſſore ad effectum, vt teneatur ad fructus, ac ſi ipſemet percipiſſet.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum facit probationem probatam non ſolũ inter contrahentes, ſed inter eorum hæredes, & ſucceſſores.*

2 *Confeſſio debitoris ante contractum debitum nocet etiam creditoribus poſterioribus.*

3 *Succeſſor ſingularis quinam dicatur?*

4 *Hæres ſiue ſucceſſor contrahentium eorum factum impugnare nequit.*

5 *Fructuum perceptio ex poſſeſſione præſumitur.*

6 *De perceptione fructuum quoties non dubitatur, ſed tantum de quantitate, tunc ad effectum liquidationis ſatis eſt Iudici conſtare, alias tantam fructuum ſummam fuiſſe perceptam.*

7 *In taxatione fructuum quantitas probatur à ſolitis.*

8 *Taxatio fructuum facta à tempore nimis remoto non prodeſt ad liquidationem temporis præſentis, & ex longo interuallo excluditur ſolida probatio ex coniecturis deſumpta.*

9 *Creditor Iure pignoris finito tempore tenetur illud relaxare, etſi in alium transfert habetur pro poſſeſſore adhoc, vt teneatur ad fructus, ac ſi illos percipiſſet.*

DECISIO CL.

CVM Domini ſub die 27. Iunij 1642. re-
ſpondiſſent, Domino Paulo Iordano Vr-
ſino. Duci Bracciani dandam eſſe reintegratio-
nem ad Caſtrum Sancti Angeli, lataque per
me ſententia reintegratoria fuiſſet, cum con-
demnatione fructuum à die motæ litis ex di-
cto Caſtro perceptorum, & vſque ad totalem
poſſeſſionis eiuſdem dimiſſionem percipien-
dorum. Volens dictus Dominus Dux huiuſ-
modi fructus hodiè liquidare, dubium propo-
ni petijt, ad quam ſummam ſint taxandi, &
Domini reſponderunt eſſe taxandos à die mo-
tæ litis de anno 1580. pro quolibet anno in
ſumma ſcutorum 480. pro nunc ad rationem
decem carolenorum pro quolibet ſcuto, quia
in hac quantitate à partibus fuerunt confeſſati
taxati, & acceptati in Inſtrumento pignorati-
tio huius Caſtri, dato in Summario Ducis
Bracciani *nu.* 1. quod tamen inter contrahen-
1 tes, quam illorum hæredes, & † ſucceſſores fa-
cit probationem probatam *l.poſtulante, vbi Do-
ctor. & præſertim Caſtren.num.1.ff. ad Trebell. Va-
lenzuel.conſ.10.num.43.* quæ confeſſio debitoris
2 ante † debitum contractum, nocet etiam Cre-
ditoribus poſterioribus, ſecundum *Caſtren.in l.
1.num.8.ff ſol.matrim.Rot.coram bon. mem. Coccino
deciſ.152.num.1.& ſeq.* & ſic ſingularibus Suc-
3 ceſſoribus, qualis reputatur † Dux Parmæ tan-
quam Creditor Alphonſinæ ex perſona Ma-
damæ Margharitæ *ex Rot.in Romana Pecuniaria
3.Decembris 1593.coram bon.mem. Cardinali Hye-
ronymo Pamphilio*, à quo tanquam contrahen-
tium herede, & ſucceſſore, adinſtar eorumdem
4 contrahentium, † in quæſtionem reuocare nõ
poteſt *d.l.poſtulante in princ.vbi Doct. & Caſtrenſ.
in princ.& num.6.ff.ad Trebell.* cum latè conge-
ſtis *per Valenzuel.d.conſ.10.d.num.43. & ſeq. Cy-
riac.contron.256.num.3.* † Ideò cum de perceptio-
5 ne non dubitetur ex ipſa poſſeſſione *Bald.in l.ſi
fundum num.5. Cod.de rei vendic. Rota deciſ.25. de
præbend.in nou.Seraphin. deciſ.1245.numer.6.& in
Peruſina Bonorum 11. Iuly 1630. coram Reueren-
diſſimo D. meo Dunozetto*; Sed quæſtio tantum
6 ſit de quantitate † ſatis eſt Iudici conſtare, aliàs
tantam fructuum ſummam fuiſſe perceptam,
vt benè reſpondendo contrariæ opinioni *Bald.
in l.prima C.de fructibus, & litis expenſ. declarat.
Achill.dec.22.de reſtit.ſpoliat.* quod clarè patet in
caſu noſtro per ſupradictum Inſtrumentum
prædictam quantitatem percipi ſolitam fuiſſe,
cum adſit regula, quod in taxatione fructuum
7 quantitas probetur à ſolitis *Angel.in d. l. ſi fun-
dum in fin.C.de rei vend. Achill.de Graſſ.d.dec.22.de
reſtit.ſpoliat.Rota dec.343.nu.3.& 4. part.1. recent.
Buratt.dec.777.in princ.& nu.3.*

Non obſtat ſi dicatur quod iſta taxatio fa-
cta de anno 1504. tanquam nimis remota,
8 non proſit ad liquidationem temporis præ-
ſentis, & ex hoc nimis longo interuallo exclu-
datur ſolida probatio, ex coniecturis deſum-
pta, vt voluit *Bald.in d.l.1.n.22.in fin.Cod.de fru-
ctib.& lit.expenſ.*

Quia vltrà quod ſatis notorium, eſt fructus
iſtius Caſtri ad ſcuta mille annua, & vltra

creuiſſe, ceſſat difficultas, quia exhibetur à D.
Paulo Iordano taxatio,& liquidatio fructuum
inter Sereniſs. Ducem Parmæ, & Dominum
Marchionem Pallauicinum concorditer ab
anno 1622. vſque ad annum 1633. facta ex
quibus ſatis manifeſtè apparet, facta compu-
tatione anni ſterilis cum fertili, fructus annuos
aſcendere ad ſcuta 1057. bai.75. Vndè quem-
admodum ex hoc demonſtratur, fructus ab
anno 1622. vſque ad annum 1633. eſſe pluri-
mum auctos, ità veriſimile non eſt ab anno
1504. citra fuiſſe minores ſcut. 480.

Nec refert, Sereniſs. Ducem Parmæ fructus
ex Caſtro non percepiſſe, quia dando alteri
Caſtrum, quod finito pignore tenebatur rela-
9 xare, † habendus eſt pro poſſeſſore, atque te-
netur ad fructus, tanquam illos ipſemet per-
cepiſſet, *Gratian. diſcept. forenſ. 240. num* 38. & fir-
mauit *Rota in Romana Pecuniaria* 26. *Iunij* 1621.
& 21. *Februarij* 1624. *coram bon. mem. D. meo Rem-
boldo, & in eadem cauſa* 7. *Iunij, &* 8. *Nouemb.* 1627.
coram bo. me. Coccino.

Ducto igitur calculo à die litis motæ iuxtà
ſententiam Rotalem de anno 1580. cum de-
beantur fructus ad rationem 480. ducatorum
pro quolibet anno, de quibus ſunt elapſi 63.
firmarunt Domini, fructus pro nunc, ſine
præiudicio reſidui in ducatis 10240. eſſe ta-
xandos.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Mercurij 27. Ianuarij 1644.

ARGVMENTVM.

Obligatio filij familias ex diſpoſitione Statuti Vrbis nulla eſt, & inualida, quod tamen non procedit ſi tempore contractus filius familias erat emancipatus, & pro Patre familias habebatur, & ex quibus in caſu deciſionis ſupradictæ qualitates eſſent?

SVMMARIVM.

1 *Contractus cum filio familias initus ex diſpoſitione Statuti Vrbis nullus eſt, nec executionem meretur.*

2 *Limita non procedere quando filius familias tempore contractus erat emancipatus, & pro Patre familias habebatur. Declara nu.* 3.

4 *Mandatum Procuræ inter Patrem, & filium ratione reciprocæ obligationis inter conſtituentem, & conſtitutarium cum patria poteſtate ſtare non poteſt.*

5 *Pater vſumfructum non habet ſuper dote, quam filius matrimonium contrahendo recepit.*

6 *Obligatio inter Patrem, & filium non ſolum naturalis, ſed etiam ciuilis conſiſtere poteſt ſuper bonis in quibus Patri vſusfructus non acquiritur.*

7 *Emancipatio filij familias præſumitur quoties Pater non ſolum propria bona obligauit, ſed etiam bona filij.*

8 *Declara non procedere quando talis obligatio emanauit ad cautelam contrahentium.*

9 *Pater recipiendo dotem pro filio non poteſt eum ſine eius conſenſu obligare.*

10 *Obligatio mutua inter Patrem, & filium in bonis aduentitijs conſiſtere valet ex quocumque contractu, remanente illæſa patria poteſtate.*

11 *Emancipatio filij abſque authoritate Iudicis fieri nequit, nec ad hunc effectum ſufficit Patris, ac filij conſenſus.*

12 *Emancipatio filij familias ex quibus actibus à Patre geſtis excludatur?*
Animus ex facto delaratur, ibid.

13 *Factum verbis longè prævalet.*

14 *Approbatio oriens ex productione ſcripturæ ſolum verſatur circa ea, quæ ſunt ad ſubſtantiam actus, & veritati non repugnant.*

15 *Filius familias vt publicus negotiator dici poſſit requiruntur plures, ac diuerſi actus geſti cum diuerſis perſonis.*

16 *Emancipatio filij familias excluditur ex renunciatione, l.* 1. & 2. C. & ff. quod cum eo, *qui emancipato applicari non poteſt.*

DECISIO CLI.

EX capite nullitatis, & iniuſtitiæ Domini
ſub die 19. Ianuarij 1643. coram me reſ-
ponderunt, conſtare de re iudicata ſententiæ
per R.P.D. Borromæum latæ ad fauorem Io:
Baptiſtæ Griffoni contra Benedictum Coſtam,
& hodie, omiſſo nullitatis capite ex altero,
ſcilicet iniuſtitiæ, permanſerunt in deciſis,
quia nimirum D. Benedictus contractui nul-
1 lo † cum filio familias contra prohibitionem
Statut. Vrb. 152. geſto executionem dare non
poterat, vt ſatis firmatum fuit in deciſ. quæ
reuidetur, & concluſio indubitata vlteriori
probatione non indiget.

Nec releuare viſa ſunt, quæ per Informan-
tes pro parte Griffoni cõtra deciſionem, quod
2 nimirum Benedictus erat emancipatus, † &
pro Patre familias habitus, afferebantur.

Nam principale motiuum fiebat in eo,
quod Benedictus conſtituerat Procuratorem
3 ad recipiendum Dotem, † hinc inferendo Be-
nedictum fuiſſe in ſtatu præſumptæ emanci-
pationis, cum actus Procuræ inter Patrem, &
4 filium tanquam contrarius. Ratione recipro-
cæ obligationis inter conſtituentem, & Pro-
curatorem conſtitutum, cum patria poteſtate
ſtare non poſſit.

Et hoc tollitur ex facto in præſenti caſu,
5 quo agebatur de dote, † quæ connumeratur
inter bona, in quibus Patri vſusfructus non
quæritur per tradit. *à Doct. in l. ſi cum dotem, §.
tranſgrediamur ff. ſolut. matrim. vbi Barboſ. num.* 7. *&
latè in l.* 2. *§. quod ſi in Patris num.* 18. *&* 19. *eod. tit.*
Igitur cum obligatio minimè contrarietur
patriæ poteſtati, quandoquidem in bonis ad-
6 uentitijs, † in quibus Patri vſusfructus non
acquiritur, bene poteſt inter Patrem, & filium
non ſolum naturalis, ſed etiam ciuilis obliga-
tio conſiſtere, vt tradit *Bart. in l. frater à fratre
num.* 47. *& ſeqq. vbi num.* 55. loquitur in ſpecie
de mandato, *& in eadem l. Cagnol. num.* 37. *&* 38.
ff. de condit. indeb.

Neque ſatisfacit replicatio, quod dum Pa-
7 ter non ſolum bona propria, † ſed etiam per-
ſonam, & bona filij obligauerat, cenſeatur
eum fuiſſe emancipatum, quia hoc factum
fuit

Digitized by Google

8 fuit ad maiorem cautelam † dotem ſoluen-
tium de Cataneis, volentium, ſibi pro reſtitu-
tione Doris non ſolum Octanium Patrem
dotem recipientem; Verùm etiam Benedictũ
filium habere obligatum, quem eum Pater,
9 recipiendo dotem, obligare ſine eius conſenſu
non poſſet, vt aduertit *Caſtren. in d. l. ſi cum do-
tem d. §. tranſgredimur nu. 5. ff. ſolut. matrim.* quem
probat, & ſequitur *Barboſ. ibid. d. num. 7.* Sane
neceſſarium erat filium, abſentem medio pro-
curæ mandato id adimplere, quod quamuis
Pater acceptauerat, filiumque eius vigore ob-
ligauerat, non tamen ſequitur, inde fuiſſe ſo-
lutum filium patria poteſtate, cum in aduen-
10 titijs ex ſupra allegatis remanente illæſa pa-
tria poteſtate, conſiſtere valeat obligatio mu-
tua inter Patrem, & filium ex quocumque
contractu, quia filius emancipationem vigore
contractus conſequatur, quippè quod ad eam
11 conſequen. nudus conſenſus Patris, & filij
non ſufficit, niſi & interueniat Iudicis aucto-
ritas, vt eſt *Text. apertus in l. non nudo C. de eman-
cipat. liber.*

Et ceſſat in totum motiuum emancipatio-
nis ex acceptatione, & vſu mandati deſum-
ptum.

12 Quia animus Patris, † qualis fuerit ex ipſo
facto declaratur, dum dotem nomine proprio
recepit, adeoque tamquam Pater familias ha-
bens filium in patria poteſtate ſe gerens, ſatis
13 animum ſuum oſtendit adeò, † quod factum
verbis longè præualeat, *l. 3. C. plus valere, quod
agitur, cum alijs in deciſ. quæ reuidetur in §. & ſic
ceſſat, allegatis vbi huic motiuo reſpondetur.*

Nec in Benedicti procuræ mandato, de
quo notitiam nullam habebat Griffonus fun-
dare credulitatem ſuam poterat illum non
eſſe filium familias.

Minus obſtat Benedictum aſſeri in dicto
mandato fuiſſe publicum negotiatorem, quod
Pater in Archiuio producendo, & dotem eius
vigore exigendo, videatur aſſertionem tacitè
ratificaſſe.

Quia ex hac productione, & vſu mandati
non infertur ratificaſſe talẽ aſſertionem; Nam
14 ex productione ſcripturæ † cenſentur appro-
batæ quidem enunciatiuæ in illa prolatæ, quã-
do ſunt ad ſubſtantiam actus, de quo agitur
neceſſaria, & veritati non repugnant, vt aduer-
tit, *Bald. in l. ex litteris num. 2. Cod. de milit. teſtam.*
dum Pater ſciebat, filium negotiationem ali-
quam non exercuiſſe non poteſt eius ratifica-
tio aſſertionis in mandato contentæ intelligi,
cum ad eius veritatem, vt Benedictus dicere-
15 tur publicus negotiator; † eſſent neceſſarij
plures, & diuerſi actus geſti cum diuerſis per-
ſonis, vt poſt *Bart. & alios aduertit Rota Iannen.
dec. 193. nu. 11.*

Et vltra fundamenta, ſuperiùs adducta, mo-
uit etiam Dominos ad perſiſtendum in deci-
ſis, quod Griffonus voluerit, Benedictum
16 renunciare, *l. par. 1. & 2. ff. & Cod quod cum eo.*
Quæ renunciationes emancipato applicari
non poſſunt, vt firmatur in deciſione, quæ
reuidetur in *§. minus, ſecunda limit.* ad ſtatutum,
vt ad ſenſum patet.

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis,
vtraque parte Informante.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE RVBEIS.

Mercurij 27. Ianuarij 1644.

ARGVMENTVM.

Derogatio bonorum fideicommiſſi ex capite ſubreptionis non ſubſtinetur, nec minus ſuffragatur, non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, quæ præcisè eſt adimplenda, non autem per æquipollens.

SVMMARIVM.

1 *Subreptio gratiam nullam reddit.*
2 *Et illius executionem impedit.*
3 *Derogatio fideicommiſſi eſt ſubreptitia non expreſſa exiſtentia bonorum liberorum, quia tunc non præſumitur Papam conceſſiſſe, vel cenſetur velle fideicommiſſarijs præiudicium inferre, quam ad limites vrgentis neceſſitatis.*
4 *Alienatio bonorum fideicommiſſi permittitur in ſubſidium quatenus bona libera non extent.*
5 *Vxor conſtante matrimonio vergente viro ad inopiã non poteſt agere, niſi pro aſſecuratione dotis.*
6 *Gratia derogationis fideicommiſſi conceſſa intelligitur ad limites neceſſitatis, & vrgentia de tempore gratia, & non vltra.*
7 *Ad ſubreptionem tollendam ſpecifica non generica requiritur expreſſio eorum, quæ poſſent diuertere Papam ad ſic concedendum, vel difficilius, & ratio redditur num. 8.*
9 *Derogatio fideicommiſſi præſumitur conceſſa iuxtà formam diſpoſitionis iuris communis, vt minus quam fieri poſſit ius ſubſtitutorum lædatur.*
10 *Forma Breuis Apoſtolici ſuper derogatione fideicommiſſi eſt ad vnguem ſeruanda, non autem per æquipollens ſtantibus verbis* volumus autem.
11 *Forma Breuis quod non fuerit adimpleta nec minus per æquipollens ex quibus eliciatur?*
12 *Gratia derogationis fideicommiſſi potiſſimum expoſcit, vt in ſubrogatione bonorum, quominus fieri poteſt ſubſtituti grauentur.*
13 *Et potius in eorundem vtilitatem commutatio fieri debeat.*

DECISIO CLII.

OBTENTA per D. Iuliam de Pepulis ite-
rum noua audientia ad dictas deciſiones
ſub die 2. Martij 1643. confirmatoriam alte-
rius deciſionis in eadem cauſa ſub die 24. Mar-
tij 1642. coram me emanatæ, Domini hodie
ſteterunt in deciſis, & pro tertia vice reſpon-
derunt, Iacobum poſſe agere ad vindicatio-
nem bonorum à Tiberio in Dominos de Pe-
pulis alienatorum, non obſtante derogatione
fideicommiſſi à ſa. me. Paulo V. conceſſa.

Placuerunt enim vtraque fundamenta 24.
Martij 1642. firmata, nimirum, quod gratia
fuerit ſubreptitiè obtenta, quæ ſubreptio † il-
1 lam nullius roboris reddit, *Card. Seraph. dec. 601.
num. 12. & cum alijs Rota in deciſ. 621. nu. 3. part. 3.*

2 *recent.* & impedit † illius executionem, vt fuit
reſolutum *in Romana dotis de Creſcentijs 20. Maij,
1633. coram Reuerendiſſ. D. meo Dunozetto Decano*,
& quod forma Breuis Sanctiſſimi ſeruata non
fuerit.

De ſubreptione autem derogationis con-
ſtare dictum fuit, ex eo, quod Tiberius enar-
rans Papæ, grauatum eſſe ære alieno in ſum-
ma librarum 45350. & obtinens derogationē
pro libris 54000. tacuit ſe habere bona libera
valoris librarum 25250. ex quibus maior pars
3 dd. debitorum ſolui poterat. † Quod ſi Papæ
narratum fuiſſet, vel non conceſſiſſet gratiam
derogationis pro tanta quantitate, eo quia
fideicommiſſariis majus præiudicium inferre
noluiſſet, quam quod ipſa vrgeret neceſſitas,
*Card. in conſ. 96. in fin. & poſt eum ſan. me. Greg. XV.
deciſ. 150. num. 5.* vel ſaltem difficiliùs conceſſit,
cùm in ſubſidium tantum, quatenus ſcilicet
4 bona libera non eſſent, † permittatur diſtra-
ctio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum
pro diſſoluendo ære alieno ipſius grauati. *Pe-
regr. de fideicom. art. 40. n. 22. Fuſar. de ſubſtit. q. 542.
num. 12.* vbi quod eſt de mente omnium, *Bur-
ſatt. in conſ. 80. num. 27. Ciriac. controu. 328. num. 29.
Add. ad ſa. me. Greg. deciſ. 399. num. 6.* & in his ter-
minis ad effectū derogationis fideicommiſſi,
Monet. de commut. vltim. volunt. cap. 6. num. 147. Ex
quo vnico fundamento derogationem fidei-
commiſſi non ſuſtineri reſpondit *Rota in præ-
citat. Romana Dotis de Creſcentijs, & in Bononien.
fideicommiſſi de Ramundinis 14. Decembris 1637. co-
ram R. P. D. Ghiſlerio.*

Nec ſubſiſtere viſum fuit, quod Tiberius in
longè maiori ſumma ære alieno præmeretur.
Quia ſupplicans Sanctiſſimo expreſſit ſe eſſe
grauatum in ſola ſumma librarum 45350. &
in notula, in executione Breuis tradita, docuit
de ſuo ęre alieno in libris 46324. vt in Summ.
Iacobi num. 4. apponendo etiam aliquas par-
titas, (quæ numerandæ non erant) nempè
affrancationes bonorum, alias per ipſum ven-
ditorum cum pacto francandi, quæ vt fuit di-
ctum in prima reſolutione, coram me facta
inter debita non erant enumerandæ partitæ
dotium, ſiue filiarum, de tempore gratiæ in
infantili ætate exiſtentium, pro quarum dota-
tione nulla proinde adhuc vrgebat neceſſitas,
ſiue vxoris, quæ conſtante matrimonio, etiam
probata vergentia viri ad inopiam, † nonniſi
5 pro aſſicuratione dotis agere potuiſſet, *l. vbi ad-
huc C. de iur. dot. l. ſi conſtant ff. ſolut. matrim.* gratia
6 enim derogationis, † ſeu facultas alienandi
bona fideicommiſſi conceſſa intelligitur ad li-
mites neceſſitatis, & vrgentiæ de tempore
gratiæ, & non vltra *Gabr. in conſ. 118. nu. 6. lib. 1.
Peregr. de fideicom. d. art. 40. nu. 16. Molin. de primog.
Hiſpan. lib. 1. cap. 18. num. 10. & lib. 4. cap. 3. num. 3.
& cum alijs firmaui in præallegata mea prima Deci-
ſione.*

Quod autem dicitur, Papam ſaltem in ge-
nere cogitaſſe, Tiberium alia bona libera ha-
buiſſe in extinctionem aliorum debitorum
diſtrahenda, & minus ex narratis verificatur,
vltra quod ad tollendam ſubreptionem ſpe-
7 cifica, non generica † requiritur expreſſio eo-
rum, quæ potuiſſent diuertere Papam ad ſic
concedenē, vel difficiliùs concedenē, vt notan-
ter tradit *Abb. in cap. in noſtra num. 4. in fin. de re-
ſcript. & poſt alios Grammat. in deciſ. 66. numer. 18.*
8 nam in concedente † ſufficit quidem cogita-
tio generica ad euitandam ſubreptionem in
his, quæ ſunt facti, quemadmodum eſt habere
bona libera, alioquin nullus daretur caſus, in
quo de ſubreptione opponi poſſet in his, quæ
in facto conſiſtunt, vt animaduertit *Rot. in Tar-
uiſina Plebis de Medulo 2. Iunij 1593. coram Card.
Mellino, & in Toletana Annatarum 23. Ianu. 1589.
coram Orano.* Præſertim quia in contrarium
potiùs vrget præſumptio, quod nempè cogi-
tauerit Papa, alia non adeſſe bona libera, ſciens
enim, quod de iure nonniſi in ſubſidium per-
mitti debeat alienatio bonorū fideicommiſſo
ſubiectorum, iuri etiam conformem eſſe vo-
9 luiſſe † præſumitur derogationis conceſſionē,
ne maius inde ſequeretur tertiis, hoc eſt ſub-
ſtitutorum præiudicium, *Oldrad. in conſil. 268.
num. 5. ad med. & bene Rota in deciſ. 234. nu. 5. par. 1.
recent.*

Quod verò forma Breuis ſeruata non fue-
rit, apparere Dominis viſum eſt ex ipſo illius
tenore, ibi: *Volumus autem, & Apoſtolica authori-
tate decernimus, quod ex ſumma librarum 54000.
huiuſmodi in primis, & ante omnia 4000. ſcuta mo-
neta in tot bonis ſtabilibus, ſeu locis montium non va-
cabilium de Vrbe inueſtiri, & ſubinde illorum, & in-
fra emendorum fructus in emptionem aliorum bono-
rum, ſeu locorum Montium huiuſmodi annuatim con-
uerti &c.* Quæ verba ſatis præcipiunt, ſtatim
ſecuta venditione bonorum fideicommiſſi,
inueſtiri debere ſcuta 4000. donec ad ipſam
ſummam alienatam multiplicando fructus
pecuniæ inueſtitæ reuerterentur; Quod tamen
obſeruatum minimè fuit, dum non ſtatim ſe-
cuta venditione ſed nouem poſt annos inue-
ſtitæ fuerunt pecuniæ, & hoc ipſum operari
10 nullitatem venditionis, cum ad vnguem † &
non per æquipollens voluntatem Principis
adimplendam eſſe ſupradicta indicent verba,
vt reſoluit *Rot. in Valentina Baronia 10. Martij
1603. coram Reuerendiſſ. Attrebaten. Card Canaler.
deciſ. 612. num. 17. & ſeqq. Seraph. dec. 1474. nu. 2.* &
firmatur *in Bonon. Fideicommiſſi de Ramundinis 9.
Maii 1636. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, quæ eſt
deciſ. 131. par. 7. recen. confirmata coram R. P. D. meo
Ghiſlerio anno 1637. quæ eſt deciſ. 261. part. 7. rec. &
deinde 22. Martii 1638. coram eod. §. pariter cenſue-
runt, & tradit Mareſcott. var. reſol. c. 68. nu. 3. lib. 1.*
11 Imò neque per æquipollens † impletam
fuiſſe mentem Papæ DD. cenſuerunt, dum ſi
fructus, & fructuum fructus ad formā Breuis
inueſtiti fuiſſent, fideicommiſſum ſaltem ab
anno 1613. ad annum 1637. totaliter potuiſſet
reintegrari, & tamen eo modo, quo pecuniæ
inueſtitæ reperiuntur, nonniſi de anno 1652.
ad deſtinatam ſummam attingere poſſe dete-
gitur ex relatione Periti iudicialiter electi, vt
in Summ. Iacobi nu. 7. Quę nimis damnoſa
fideicommiſſarijs differentia, vtique omnem
ęquipollentem Breuis obſeruantiam excludit.

Cum

Digitized by Google

Cum gratia derogationis illud potiſſimum expoſtulet, vt in ſubrogationem bonorum,
12 quo minus fieri poſſit, ſubſtituti grauentur, *Molin. de primog. lib. 4. cap. 4. num. 1. & ſeqq. Franc.*
13 *dec. 355. nu. 6.* & potiùs † in eorundem vtilitatē commutatio fieri debeat, *Peregr. de fideic. art. 52. num. 159.*

Ex quibus omnibus tàm ex capite ſubreptionis, quàm non ſeruatæ formæ Breuis, Domini vtraque parte informante perſtiterunt in deciſis.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 19. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Pater, & filij hæredes inſtituti regulariter inſtituti cenſentur cumulatiuè, non autem ordine ſucceſſiuo. Limitatur hæc regula non procedere, quando conſtat de voluntate Teſtatoris in contrarium, & ex quibus illa eliciatur?

SVMMARIVM.

1 *Pater primo loco vna cum filio heres inſtitutus poſſidens bona hæreditaria non poteſt à creditoribus filij moleſtari.*
2 *Pater, & filius hæredes inſtituti cenſentur ſimultanee, & non ordine ſucceſſiuo, quotieſcumque Pater, & filius inſtituuntur à tranſuerſali, vel quando nulla ratio neceſſitatis mouere potuit Teſtatorem, ſed tantum affectionis.*
3 *Et ex quibus perſona patris primo loco cenſeatur à Teſtatore prædilecta? num. 4. & 5. 7.*
Voluntas Teſtatoris qualis fuerit ex geſtis, tam ante, quam poſt teſtamentum declaratur ex Teſtibus, quia materia eſt coniecturalis, ibid. num. 5.
6 *Voluntas Teſtatoris declaratur à Teſtibus quamuis ſint ſingulares.*
8 *Verba Teſtatoris cum referuntur ad tenorem teſtamenti ſecundum eius naturam regulari debent.*
9 *Declaratio Teſtatoris facta poſt teſtamentum incidenter, & propter aliud attendi non debet.*
10 *Declara concluſionem procedere, quando verba teſtamenti ſunt clara, quia tunc parum refert, quid dixerit Teſtator poſt teſtamentum, ſecus verò quando ſunt dubia.*
11 *Aditio hæreditatis, ex quibus verbis non reſultet?*
12 *Voluntas adeundi aliud eſt, & aliud factum, & aditio ipſa.*
13 *Debitor, quod facere nequit, nec minus facere poſſunt habentes ab eo cauſam.*

DECISIO CLIII.

CVM relaxato per R. P. D. Argilum A. C. Locumtenentem mandato executiuo contrà Marchionem Andream Malaſpinam pro ſcutis mille debitis Michaeli Papino, & moto iudicio ordinario contrà Marchionem Iacobum Malaſpinam Patrem Andreæ ſuper redditione rationis hæreditatis bo: mem: Catherinæ Malaſpinæ Iacobo, & filijs relictæ, tam à Patre poſſeſſæ, ac reportata pariter fauorabili ſententia, ab iſta Marchio Iacobus appellaſſet. Cauſa in Rota introducta dubium propoſui, an, & de quibus bonis Marchio Iacobus teneatur reddere rationem? cui Domini reſponderunt, Marchionem non teneri reddere rationem hæreditatis Catherinæ, quia ad Iacobum tanquam Catherinæ hære-
1 dem primo loco inſtitutum † proprio, ac pleno iure iſtius hæreditatis bona ſpectare videbantur, ac etiam propterea Creditoribus filij moleſtari non poſſe *l. prima C. ne fil. pro patr.* quam inſtitutionem cenſuerunt ex ſequentibus inferri contrà regulam, aliàs à Rota approbatam *Doctor. communiter ſcribentes in l. Gallus §. quidam. ff. de liber. & poſth. aſſerentium*, vocationem patris, & filiorum cenſeri ſimultaneam, & non ordine ſucceſſiuo, quotieſcumque Pater, & filij inſtituuntur à tranſuerſali, vel quando nulla potuit ad inſtituendum neceſſitatis, ſed tantum affectionis ratione moueri.

Quod Catherina Teſtatrix Marchionem Iacobum ante Teſtamentum in ſua domo humaniſſimè excipiendo, valdè dilectum, ac ſuū hæredem ſæpè pronunciando, vt deponunt Teſtes in Summario Marchionis Iacobi *nu. 1.*
3 eius perſonam principaliter reſpexit, † prout etiam in Teſtamento, illum verbis ſingularibus hæredem vniuerſalem inſtituendo, additis vocabulis, *Mio Nipote*, ſic exprimendo qualitatem coniunctionis ſanguinis, & conſequēter maioris dilectionis, atque omnia in Teſtamento diſpoſita ad eiuſdem Iacobi voluntatem referendo, quemadmodum in Codicillis Teſtamentum ſubſecutis Summario Iacobi *num. 3.* dicti Marchionis perſonali arbitrio executioni legata committendo, ſatis perſona eiuſdem principaliter cenſetur eſſe contem-
4 plata, † quam vlteriùs ſuam voluntatem Teſtibus, in Summario Iacobi *num. 4.* datis, Teſtatrix declarauit, affirmando ſe Marchionem Iacobum principalitèr, & ſolum, dum viueueret, hæredem, filios verò poſt eius obitum inſtituiſſe. Per quos Teſtes concorditer de vo-
5 luntate Catherinæ, † tam ante, quam poſt Teſtamentum deponentes, ea ſatis efficacitèr demonſtratur, cum agatur de materia coniecturali, *Mantic. de coniect. lib. 5. tit. 15. num. 9. Rot. penès Burat. dec. 168. n. 17. & ſeqq. Scrap. dec. 382. n. 4. & 5.*
6 licet † eſſent ſingulares *Rot. dec. 765. numer. 7. & ſeq. par. 2. recent. & in Romana Succeſſionis 21. Iunij 1641. verſ. quoniam obiectum in fin. coram R. P. D.*
7 *meo Carillo.* Quem intellectum † corroborat ipſa aditio hæreditatis Catherinæ facta à ſolo Marchione Iacobo, vt apparet ex eius Summario *num. 5.* vbi habetur etiam, ipſum ſolum conſtituiſſe Procuratorem ad exigendum fructus hæreditari debitos, per quos actus videntur tolli Iacobi enunciatiuæ illæ contrariæ in mandato procuræ in perſona Io: Baptiſtæ Magiani de retrouendendo cenſum ſcut. 300. reſignando nonnulla loca Montium hæreditaria Catherinæ ibi: *Teſtamentarius cum ſuis filijs*, & ibi *filiorum ſuorum ex Teſtamento cohæredum eiuſdem Marchioniſſa Catherina relata* in Summario Papini *num. 5. & 6.* cum referantur ad tenorem
8 Teſtamenti ſecundum cuius naturam † regulari debent, vt probat *text. in l. ſi ita ſcripſero ff. de condit.*

condit.& demonſtrat.& in auth.ſi quis in aliquo C.de eden.Greg.dec.439.num.2.

Non obſtat reſponſio pro Papino data, quod
9 declaratio Catherinæ, † facta coram Teſtibus
attendi non debeat poſt Teſtamentū, tanquam
incidenter facta propter aliud, vt morem videlicet
gereret intercedentibus pro Iacobo, vt
conſiderauit *Gab.conſ.64.num.19.*

10 Quia hæc doctrina benè procederet, † quando
verba Teſtamenti Catherinæ eſſent clara,
tunc enim parum refert quid dixerit Teſtator
poſt Teſtamentum. *Caſtren. in l. hæredes palam
§. ſi quid ex interuallo ff. de teſtam. Dec. conſ.114.
num.5.Gabr.d conſ.112. num.29.* Sed quià verſa-
: mur in verbis dubijs teſtamenti, ideò non
applicatur.

Nec releuat declaratio Andreæ filij Marchionis Iacobi ſub die 23.Decembris 1639.data in Summario Papini *num.2.* quod ipſe ſemper habuerit, & habeat voluntatem pro ſuatata eſſe hæres Catherinæ Malaſpinæ.

11 Quia ex his verbis † non reſultat aditio hæ-
reditati, vt tradit *gloſ.in l.electione §. primo verb.
volo ff.de leg.primo,* & tradunt *Bart. & alij relat.
per Oudcd.conſ.31.num.40.& ſeq.lib.1.*aliud enim
12 eſt voluntas adeundi, † aliud factum, & aditio
ipſa *Graſſ.in verb.acquiſitio hæreditatis.qu.7.num.4
verſ.Sed negatiuam, Surd.conſ.398.num.39.*

Quarè cum Teſtamentum in hac parte inſtitutionis
ſit dubium, & ex Teſtibus de voluntate
Teſtatricis deponentibus declaretur,
non ſuffragante declaratione Andreæ, his potius
ſtandum eſſe viſum fuit, quam ſupradictis
in Marchionis Iacobi mandatis contentis
enunciatiuis. Et quemadmodū Andreas hoc
caſu contrà patrem ad redden. ſibi d. hæredi-
13 tatis rationem agere non poterat, ità † multo
minus id facere poſſe Papinum ab Andrea
cauſam habentem, *l nomen.4.& ibi Bart.Bald.&
alij C.quæ res pign.oblig.poſſ.*

Et ità reſolutum fuit vtraque parte informante.

ROMANA DOMVS VINEAE.

Mercurij 24.Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Poſt compromiſſum adeundo partes Iudicem ordinarium an valeant poſteà defectum iuriſdictionis allegare? Deterioratio domus probatur ex Teſtibus præſertim Peritis, quibus in hac materia ſtandum eſt:

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum factum inter partes operatur, vt non liceat altera ex eis ordinarium Iudicem amplius adire.*

2 *Compromiſſum expirat ſtante abſentia Iudicis compromiſſarij.*

3 *Et ſubrogatio alterius in locum abſentis facta non releuat non ſeruata forma compromiſſi præſertim, quando talis ſubrogatio non probatur acceptata.*

4 *Iuriſdictionis defectus allegari nequit à compromittentibus adeundo Iudicem ordinarium, quando concurrunt actus inducentes conſenſum in iuriſdictionem, & num. 5. nec proſunt proteſtationes in contrarium, ſi in quolibet actu non apparent repetitæ, num.6.*

7 *Conſenſus procuratoris in iuriſdictionem nocet principali, quando eſt præſens in iudicio, ac liti adſtitit, tunc enim eius ſcientia præſumitur.*

8 *Deterioratio domus probatur ex Teſtibus, inter quos adſunt Periti, quibus plurimum in hac materia defertur.*

9 *Teſtes in vno iudicio examinati probant etiam in alio etiam inter eaſdem partes.*

10 *Damnum rei alienæ inferens ad illius refectionem tenetur.*

11 *Deterioratio domus antiquæ, & ruinoſæ, ex quibus proueniſſe dicatur?*

12 *A compromiſſo primo cenſetur receſſum per ſecundum compromiſſum in alios.*

13 *Compromiſſum factum in aliquem tacitam continet conditionem, dummodo rectè retulerit.*

14 *Promiſſio de reficiendis melioramentis intelligitur, quatenus de iure debeantur, ac de illis conſtet.*

15 *Plantæ regulariter magis creditur, quam Teſtibus.*

16 *Declara procedere, quando cum planta concurrunt alia adminicula, ſeù probationes, alias ſecus.*

17 *Melioramenta, vt refici debeant non ſufficit docere, quid impenſum, niſi etiam doceatur quid melioratum.*

DECISIO CLIV.

R.P.D. ARGELVS A.C.Locumtenens pronunciauit,
D. Cultellum Aduocatorum Conſiſtorialis
Aulæ Decanum eſſe abſoluendum à refectione
melioramentorum Domus Vineæ, de qua agitur,
condemnando Annibalem Serenam, & Auguſtinum
Lucchum ad refectionem deteriorationum eiuſdem
domus; Et Domini, cauſa per appellationem
in Rota introducta, reſponderunt, hanc
ſententiam eſſe confirmaṅ. Quia eius validitas
patet ex reuolutione actorum, ceſſat enim
oppoſitio Lucchi, & Serenæ contrà iuriſdictionem
A.C. ſtante compromiſſo inter par-
1 tes † in perſonas RR. PP. DD. Farneſij, & Littæ
pro arbitris, & arbitratoribus electis, & ſic
per viam tranſactionis, adeò quod Cultellus
Ordinarium amplius Iudicem adire non potuerit,
vt per *Grat.diſc.557.num.28.& ſeqq.*
2 Quia, vltrà quod compromiſſum † expirauit
propter abſentiam dd. Farneſij, & Littæ
*cap.præſentata 50.vbi gloſſ.in verb.ſolo Abb.Oſtien.
Felin. & Imol.num.2. Butr.& Ancaran.num.3. de
3 teſtib.* nec ſubrogatio R. P. D. Homodei fuit
facta, reſeruata forma compromiſſi, nec ab eo
acceptata. Omnes actus ſubſequutos tollunt
4 deinde geſta per ipſos † Lucchum, & Serenam
coram A.C.& ſic in hunc Iudicem conſentientes,
vt per *Lancell. de attent. pend. compro-
5 miſſo num.211.* Nec ampliùs de † defectu iuriſdictionis
opponere poſſunt, *Felin.in cap.cum M.
Ferrarien.nu.15.de conſtit.Scacc.de iudic.lib.1.c.10.
6 num.19.* Neque proſunt † proteſtationes contrariæ,
dum non fuerunt in quolibet actu repetitæ.
*Giouagn.conſ.8.num.92.& 177.libr.1. Put.
deciſ.214.*

Digitized by Google

*deciſ.214.ſeu 218.lib.2.Rota diuerſ.dec.638.num.3.
par.1.Buratt.deciſ.818.num.3.* Et gratis dicitur,
7 Procuratorem tantum, † & non principales in
juriſdictione A.C.conſenſiſſe, quia cum ijdem
Principales eſſent in Curia, & liti aſtiterint,
eorum quoque ſcientia præſumitur, *iuxtà theor.
Innocent.in cap.ex parte Decani num.2. & ibi Abb.
num.9.de reſcript.idem Abb.in cap. cum olim num.8.
circa med.de offic.deleg.Biſig.deciſ.13.de proc.* vltrà
quod in caſu habemus eorumdem principa-
lium conſenſum expreſſum, dum ipſimet me-
dijs iuramentis materias in articulis conten-
tas ſpecificarunt, & teſtes nominarunt, vt in
Proceſſu fol.41 r.& 426.

Iuſtitia verò patet ex probatione deteriora-
tionum, de quibus diſertiſſimè deponunt
8 plures Teſtes, inter quos erant plures Periti,
quibus plurimum in hac materia defertur *Rot.
dec.356.num.3.par.2.recent.* Qui quamuis eſſent
9 in alio iudicio † examinati, tamen etiam in
in hoc probant inter eaſdem partes, *Pariſ.con-
ſil.87.numer.44. in fin.libr.3. Rot. coram Gre-
gor.XV.deciſ.252.numer.5.* referentes domus
ſtatum de tempore, quod Lucchus vineam
cum domo habuit à Iacomello, ac de ſta-
tu ruinoſo eiuſdem de tempore, quo Luc-
chus eandem Cultello dimiſit, quem pariter
ſtatum oculariter reperit Iudex; ad locum dif-
ferentiæ cum Notario accedens, reperiendo d.
domum inhabitabilem, nec fruibilem, ideóq;
non ſolum melioratam, ſed etiam notabilitèr
deterioratam, cum anteà de tempore, quo per
Iacomellum Luccho fuerat data, habitabilis,
& fruibilis eſſet, poſteà verò omninò ruinam
minabatur, vndè rectè condemnatio pro refe-
ctione deteriorationum proceſſit, ne dum ex
pacto, inter contrahentes expreſſo, quod vi-
nea cum domo potiùs meliorata, quam dete-
riorata reſtituatur, verum etiam de iure, dum
10 quilibet damnum rei alienæ † inferens, ad il-
lius refectionem tenetur *cap.fin.de iniur.& dam.
dat.*

Non obſtat, Lucchum, & Serenam alle-
gaſſe, hanc deteriorationem proueniſſe ex eo,
quod culpa d.domus fabrica perfici non po-
tuerit; Quia contrarium patet ex depoſitioni-
bus Teſtium, referentium deteriorationem
11 proueniſſe ex certorum lapidum remotione,
murorum abraſione, ac fornicis debilitatione,
inter quos Turrianus, Architectus à Luccho,
& Serena inductus, deponit his verbis; *Non è
buona regola, anzi ſpropoſito, introuar le caſe vecchie
e in gittar le volte, che tengono collegate le muraglie,
aſſottigliar li muri, far altro, che poſſa cauſar ruina,
e crepatura,* vt in Summario Cultelli *n.8.iuxtà* 8
quæ in damnū antiquæ fabricæ permiſſa non
erant, *iuxtà tex.in l.domum C.de rei vendic.* & no-
tat *Bart.in l.in fundo ſub num.11.* quem ibidem
alij ſequuntur *ff eod.*& explicat *Mareſc. var. re-
ſolut.lib.2.cap.110.num.41.& ſeq.* & dixit *Rota in
Romana Fideicommiſſi de Spiritibus 22. Maij 1643.
coram R.P.D.meo Bichio verſ.Imò vltrò.*

Nec contrarium probat planta à Turriano
deſcripta, in quem partes compromiſerunt,
12 quia vltrà quod ab huiuſmodi † compromiſ-
ſo expreſsè receſſerunt, etiam compromitten-
do in alios *Lap.allegat.108.* remiſſio in Turria-
13 num habet tacitam conditionem, † dummo-
dò rectè retulerit *cap. Quintauallis vbi Doctor.
notant.de iur.iur.* ſic de reficiendo melioramen-
14 tis promiſſio † intelligitur, quatenùs de iure
debeantur, ac de illis conſtet, *Becc.conſ.213.ſub
num.96.Capic.deciſ.108.num.46.Rota dec.77.n.11.
par.5.recent.* Sed errorem plantæ detegunt, tam
Teſtes, quam dictus ad locum differentiæ Iu-
dicis acceſſus. Et regula, quod plantæ magis
15 creditur, quam † Teſtibus, vt dixit *Rota in
Nullius Iuriſdictionis S. Angeli Lombardorum 10.
Februarij 1640.coram me, & in eadem coram Emi-
nentiſſ.Panzirolo 26.Aprilis* 1641. limitatur pro-
16 cedere, † quando cum planta concurrunt alia
adminicula, ſeù probationes, vt concurrebant
in d.cauſa Sancti Angeli Lombardorum. Sed in ca-
ſu noſtro in contrarium adeſt ipſius met Tur-
riani depoſitio reſpectu manſionis in dicto
Summario 4.& crepaturarum *num.8.* in plantis
non delineatarum.

Minus ſatisfaciunt receptæ artificum de
impenſis in dicta domo factis, quia artifices,
tam in deteriorando, quam ædificando pro
impenſo diurno labore mercedem petunt, nec
17 ſufficit docere quid impenſum, niſi † etiam
doceatur, quid melioratum ſit *d. l. in fundo in
princ.iuncta gloſ.verb.pluſ.petitio ff.de rei vendicat.
Neguſant.de pignor.4.memb.5.par.num.11. Felin.in
cap.cum cauſa num.28.de ſent.& re iudic.* Hic verò
euentus docuit, & Teſtes comprobant, expen-
ſas pro deterioratione domus inſeruiſſe.

Quarè Domini, vtraque parte informante,
dixerunt ſententiam A. C. eſſe confirman-
dam.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE INCORONATIS.

Mercurij 24. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Bona fuiſſe in bonis fideicommittentis, ex qui-
bus probetur? in iudicio immiſſionis neceſse
non eſt probare dominium, ſed ſatis eſt doce-
re de poſſeſſione tempore obitus fideicom-
mittentis.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio perſona probatur ex Teſtibus, quamuis
in alio iudicio examinatis, quia concernunt ſta-
tum perſona.*
2 *Bona fuiſſe in bonis fideicommittentis, ex quibus pro-
betur? & num.3.*
4 *Clauſula* Conſtituti *transfert poſſeſſionem in conſti-
tutarium.*
5 *Dominium rei vendita non transfertur in emptorem
non ſoluto pratio; Declara procedere, quando fuit
habita fides de pratio, num.7.*
6 *In immiſſionis iuditio non eſt neceſſe probare domi-
nium, ſed ſatis eſt de poſſeſſione tempore obitus fi-
deicommittentis docere.*
8 *Immiſſio non retardatur per retentionem crediti il-
liquidi.*
9 *Heres, ſiue donatarius redimens domum ad hæredi-*

tatem

tatem ſpectantem cenſetur hæreditati voluiſſe acquirere.

DECISIO CLV.

PLACVIT Dominis, Ven. Congregationem Plagarum iterum audire ſuper reſolutis coram Reuerendiſſimo Domino meo Dunozetto Decano 16. Ianuarij 1643. & confirmatis ſub die 22. Maij eiuſdem anni, vbi dictum fuit, conſtare de re iudicata ad fauorem q. Angeli Incoronati non autem de cauſis reſtitutionis in integrum. Verum quia obiectiones contra deciſiones in hac cauſa factæ non differunt à iam dilutis, iterum ſteterunt in deciſis.

Nam quod opponebatur contrà legitima-
1 tionem perſonæ Angeli, ceſsat † ex arbore da-
to integræ deſcendentiæ de Incoronatis, & Teſtibus alias examinatis, qui quamuis in alio judicio examinati fuerint, tamen quia concernunt ſtatum perſonæ, bene probant ex deductis *coram Reuerendiſſ. Vrgellen. dec. 457. nu. 2.*

Et quod domus controuerſa fuerit in bonis
2 Marcelli, & Franciſci † fideicommittentium,
Congregatio negare non poteſt, dum id conſtat ex aſsertione Cæſaris Incoronati Iunioris, qui d. domum eſse ſuppoſitam fideicommiſſo agnouit, & ab hoc ipſa Congregatio cauſam habeat, *iuxtà text. in l. cum à matre Cod. de rei vendic.* & dixit *Rot. apud Card. Cauvl. dec. 105. n. 4. Surd. dec. 72. num. 8. in fin.* & firmat *prima dec. 16. Ianuarij 1643. in §. quam etiam, & ſecunda 22. Maij eiuſdem anni ſub §. Minus obſtare.* Vltrà quod id
3 etiam apparet ex † inſignibus familiæ Incoro-
natæ in ea exiſten. cum alijs in deciſione, quæ reuidetur relatis.

Et quidquid ſit de probatione reſultante ex Inuentario Iuliæ Matris, & Tutricis Franciſci circa eius poſseſſionem, ſufficit, hanc domum fuiſse poſseſsam à Franciſco altero fideicommittente, quod concludenter probatur, dum eundem Franciſcum vigore retractus illam à ſupradicta Congregatione, quæ à Pompeio Columna illam emerat, acquiſiuiſse, appoſita
4 clauſula conſtituti, apparet, quæ † tranſtulit
poſseſſionem in Conſtitutarium *l. quod meo ff. de acquir. vel amitt. poſſeſſ.* & conſiderauit *dicta prima deciſ. in §. Reſpectu verò, & ſecunda ſimili §. Reſpectu verò.*

Nec releuat, quod dicebatur, dominium
5 domus in Franciſcum, † qui prætium non
ſoluit minimè tranſmiſiſse *per text. in l. quod venditi ff. de contrah. empt.*

Quia in hoc iudicio immiſſionis neceſse
6 non eſt, † probare dominium, ſed ſatis eſt de
poſseſſione tempore obitus fideicommittentis docere, ex pluribus allegatis *in dicta ſecunda deciſ. 22. Maij de anno præterito coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano verſ. nec dicatur.* Et hæc oppoſitio ceſſat ex facto, dum Congregatio ha-
7 buit fidem de prætio, vndè tàm dominium,
quam poſſeſſio in Franciſcum emptorem cẽſetur translatum, vt firmatur *d. ſecunda deciſ. d. verſ. reſpectu verò.*

Nec pro retentione domus iuuat allegare duplex creditum, ſcilicet ſcutorum 300. à Franciſco fideicommittente reſeruatorum, ad effectum teſtandi, & aliorum ſcutorum 476. 70. ſolutorum à Cæſare filio Franciſci pro francatione domus, de qua agitur emptæ cum pacto redimendi, quod ſub pacto fideicommiſſi Franciſci non cadit. Igitur de hac domo Cæſar tanquam ad ſe liberè ſpectante, rectè ad fauorem Congregationis diſponere potuit.

Quia cum Congregatio poſt litem motam fructus ex domo perceperit, tenetur illos in extinctionem huius crediti imputare. Vndè re-
8 manet illiquidum creditum, † & conſequen-
ter immiſſionem impedire non poteſt, & pluribus firmatur *in d. vltima deciſ. 22. Maij,* quæ reuidetur *verſ. nec ſuffragatur.*

Et aduertendum eſt, quod Cæſar hanc domum redemit tanquam donatarius Franciſci.
9 Vndè redimendo, † cenſetur Franciſci hære-
ditati acquirere voluiſſe, vt firmauit, *Rota in Bononien. fideicommiſſi de Glauarinis 4. Maij 1640. coram R.P.D. meo Rojas.*

Quarè Domini permanſerunt in deciſis, vtraque parte informante.

PAMPILONEN. PARROCHIALIS.

Veneris 26. Februarij 1644.

ARGVMENTVM.

Ad vlteriora procedi poteſt per Iudicem appellationis in cauſa non obſtante, quod proceſſus præcedentiarum inſtantiarum non ſit integer, quoties conſtat de impedimento præſtito ab altera parte ne compulſatio integri proceſſus fiat.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus ad vlteriora in cauſa ſolet permitti etiam quod integra acta non ſint tranſportata, quoties interceſſit impedimentum partis ne compulſatio integrè fiat, & nu. 2. quod amplia procedere etiam abſq; præſentatione actorum procedi poteſt ad vlteriora in cauſa appellationis ſtante ſupradicto impedimento, num. 4. & impedimentum fuiſſe à parte præſitum, ex quibus probetur? num. 5. & ſeqq.*

2 *Recurſus ad Iudices laicos præſumuntur habiti ab eo, cuius intereſt, & num. 7.*

DECISIO CLVI.

CVM Sanctius de Vlendayn ab Ordinario Pampilonen. ſententiam fauorabilem ſuper adiudicatione Parrochialis Eccleſiæ de Lizoain contra Carolum Vriact reportaſſet, hunc vltrò Vicarius Taren. in ſecunda inſtantia, à Reuerendiſſimo Hiſpaniarum Nuncio Index deputatus, in poſſeſſionẽ miſiſſet. Idem Sanctius commiſſa cauſa in Rota in tertia inſtantia, acta ſecundæ inſtantiæ, à Notario non ſubſcripta produxit, quibus Rota ſub die 7. Aprilis 1642. dixerat, non eſſe adhibendam fidem; Igitur eadem retento interim proceſſu primæ inſtantiæ ad partes cum compulſoria pro extrahendis iuribus in forma probanti remiſit,

Digitized by Google

miſit, conſignando Ioanni Merino Notario
Succeſſori Salæ, à quo illa acceperat, vt in In-
ſtrumento conſignationis Summ. Sanct. *nu.* 1.
& tamen Notarius cõſignare talia iura ob de-
fectum processus primæ instantiæ recuſauit,
abſtractis inſuper litteris compulſorialibus per
Regiam prouiſionem Iuſtitiæ Aragonæ. Stan-
te itaque impedimento rehabendi huiuſmodi
proceſſum, cuius interpretatio adeſt in actis,
Domini mandarunt in cauſa ad vlteriora pro-
1 cedi. † Moti ex eo, quod impedimenta huic
compulſationi interpoſita etiã per recurſum
2 ad Iudices Laicos, præſumatur † à Carolo, cu-
ius multum intereſt, ne idem proceſſus habea-
tur, allata: *iuxta text in auth. ad hoc §. ſi ſe autem C.
de latin. libert. tollen. Bart. in l. fin. numer. 5. verſ. item
quod illa ff. de quaſtion. Rota coram Buratt. dec. 335.
nu. 3. & 4.* in proindè iuſdẽ odium meriiò poſ-
5 ſit ad vlteriora, † abſque iſta compulſatione
procedi, vt tradit *Bald. in d. l. publicati num. 8. C. de
teſtam. Seraphin. dec. 1094. Buratt. dec. 416. numer. 7.
Canal. dec. 529. num. 3.* & fuit dictum *in Ciuitaten.
Scolaſtice 24. Martij 1597. coram bo. me. Card. Pam-
philio ſeniore, & in Hiſpalen. Legitimitatis 12. De-
cembris 1611. coram bon. mem. Vbaldo ſeniore, & in
Vlixbonen. Nullit. profeſſ. 16. Nouembris 1635. coram
R. P. D. meo Cerillo*, quod eo facilius procedere
dictum fuit in caſu noſtro, dum adeſt inter-
pretatio deficientis proceſſus, cum etiam abſq;
4 actis, † & illis non tranſportatis, ſtante dicto
impedimento per Carolum præſtito in hac
cauſa appellationis procedi rectè potuiſſet *in-
xta doctr. Bald. in cap. quoniam frequenter §. poſt. nu. 2.
vt lit. non conteſt. cum alijs per Rot. decif. 18. nu. 3. p. 5.
recent. Buratt. dec. 415. nu. 2.*

Quod autem impedimenta à Carolo fue-
5 rint interpoſita, viſum fuit † Dominis ſatis ap-
parere, primò, quia Notarius ille, cuius opera
vſus eſt Carolus, fuit eiuſdem Procurator in
hac cauſa in ſecunda inſtantia, vt patet ex no-
tula actorum in Summario Sanct. *num.* 5. *vt
ex l. ſi cum ipſe*, & ibi notatur *ff. de excuſat. Tutor.
& l. infra vtile vbi Bald. ff. de minor.* dixit *Rota de-
ciſ. 341. in fin. coram ſan. me. Gregor. XV.*

Secundò, quia Notarius noluit compulſare
6 proceſſum, † de quo agitur ſub eo prætextu,
quia non aderat proceſſus primæ inſtantiæ,
qui tamen fuit in Curia relictus, ex quo erat,
authenticus, nec aliud pro ſui validitate re-
quirebat & ob id non erat cauſa ſufficiens de-
negandæ compulſationis ſecundi proceſſus, ad
quam, quia poterat cogi, per cenſuras in litte-
ris compulſorialibus illarum Iudici conceſſas,
ideò factum non laudabili aſtutia fuit, vt illæ
ad regiam prouiſionem deferentur.

Nec obſtat reſponſio, data pro Carolo, hæc
omnia procuraſſe Notarium reſpicien. ſuum
proprium, & vnicum intereſſe; Quia id facere
potuiſſet alia via, nempè compulſando dum-
taxat acta controuerſa, non tamen illa traden-
do, niſi accepta debita mercede, pro qua, pro
deficientia proceſſus primæ inſtantiæ, & pro
alijs, quæ poterãt in iſta compulſatione emer-
gere, potius ad iudicem compulſorialẽ, quam
ad Iudices Laicos dictæ Regiæ prouiſionis re-
currere debebat, quod præſumitur factum ad
7 inſtantiam † Caroli intereſſe habentis, vt fuit
dictum *in Leodien. Canonic. 11. Martij 1596. coram
bon. mem. Card. Blanchetto, & in d. dec. 335. num. 4.
coram Buratt.*

Idque eo clarius redditur in caſu noſtro,
dum tantum abeſt, quod Notarius ab huiuſ-
modi denegatione compulſationis aliquam
conſequatur vtilitatem, vel aliquod ſibi pro-
ficuum præſeferat intereſſe: Quinimò potius
damnum ſenſit, dum mercedem, quæ pro
compulſatione ſibi debebatur, conſequi ne-
glIgit.

Quarè ex dictis cenſuerunt Domini eſſe
procedendum ad vlteriora, vtraque parte in-
formante.

RAVVENNATEN. REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 29. Februarii 1644.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſoris obligatio reſtricta ad certas res, ſpe-
cies, & caſus, non eſt vltra eas extendenda,
quãuis obligatio principalis ſit amplior, quia
hoc caſu non attenditur natura contractus, ſed
voluntas fideiuſſoris nolentis pro omnibus ſe
adſtringere, ſed ad certum quid, vltra quod
grauari non debet.

SVMMARIVM.

1 *In obligatione fideiuſſoris verba ſtrictè veniunt in-
terpetranda, vt minus quam ſit poſſibile obligent
fideiuſſorem.*
2 *Obligatio fideiuſſoris ad formalitatem verborum ip-
ſius fideiuſſoris omnino reſtringi debet, nec vlterius
extendi valet.*
3 *Fideiuſſor, qui ad minus ſe voluit obligare, quam
principalis intra limites ſuæ obligationis tantum
adſtringitur.*
4 *Obligatio fideiuſſoris limitata ad certos caſus ex qui
bus dignoſcatur?*
5 *Obligatio fideiuſſoris metienda eſt iuxta limites obli
gationis principalis.*
6. *Declara procedere quoties fideiuſſor generalibus ver
bis ſe obligauit, quia tunc obligatio intelligitur ac-
ceſſoria, ſecus quando obligatio fideiuſſoris eſt re-
ſtricta ad certos caſus tunc vltra illas non extendi-
tur quamuis obligatio principalis ſit amplior nu. 7.
& 8.*
*Obligatio fideiuſſoris intelligitur acceſſoria ad obli-
gationem principalis ibidem num. 7.*
9 *Inſtrumento potius, quam teſtibus in concurſu defe-
rendum eſt.*
10 *Exceptio qualibet etiam leuiſſima admittitur ad re-
pellendos teſtes contra Inſtrumentum deponentes.*
11 *Præcipue, quando non ſunt inſtrumentarii, & de
tempore depoſitionis erant viui Teſtes inſtrumen-
tarij ac Notarius rogatus, qui de facili poterant
examinari ſuper veritate contentorum in inſtru-
mento.*
12 *Teſtes contra inſtrumentum deponentes debent eſſe
omni exceptione maiores.*
13 *Imo, & longe meliores, quam Teſtes ipſi in Inſtru-
mento adhibiti.*

D E-

DECISIO CLVII.

CONSTITVTO per Ludouicum Pompilium cum ampliſſimo mandato, & rerum omnium Rauennæ libera adminiſtratione Procuratore Antonio Maria Broccho facta ab hoc ſub Cameralibus ſolitis obligatorijs vinculis cautione pro redditione rationis ad fauorem d. Ludouici, Andreas Zambellettus fideiuſſor accedens ſub pari obligatione promiſit, quod d. Brocchius fideliter reddet rationem de omnibus, & ſingulis introitibus poſſeſſionum, & fructibus Cenſuum per eum recipien. & exigen. de iuribus d. Ludouici, & fideliter cuſtodiam habebit de omnibus ſupradictis rebus, eidem Broccho, vt ſupra conſignatis, alias teneri voluit ad omnia damna.

Broccho Procuratore poſt tertium annum vita functo exhibitis coram Iudice Rauennæ per illius hæredes rationum libris, Periti, ab hoc electi, declararunt Brocchum Debitorẽ in libris 6939. & ſol.8.

Sed quoniam ad manus Procuratoris peruenerunt ſortes Principales nonnullorum cẽſuum, & alia, quæ in ſupranarrata obligatione Zambelletti non videntur compræhenſa, nihilominus à Iudice Rauennaten. condemnatus fuit in libr.4279. in ſecunda vero inſtantia in omnibus per A.C. abſolutus.

Cauſa itaque in tertia inſtantia ad Rotam deuoluta, dubium propoſui; An Zambellettus ad omnia, per Brocchum promiſſa, teneatur? & Domini negatiue reſponderunt.

Siquidem verſamur in obligatione fideiuſ-
1 ſoris, † in qua verba ſtrictè veniunt interpretanda, vt minus quam ſit poſſibile, obligent fideiuſſorem *l. cum apud 20. ff. de Iudic. ſol. l. quidquid aſtringendæ 99. l. ſi ita ſtipulatus t 26. §. Criſogonus ff. de verb. obligat. Natt. conſ. 202. num. 5. 20. 1.* & benè firmauit *Rota in Romana Nullis. oblig. coram bon. mem. Card. Sacrato, quæ eſt deciſ. 55. ſub nu. 1. par. 3. & in Fauentina Pecuniaria coram Patr. Manzanedo deciſ. 384. par. 4. recent.* & in terminis,
2 quod huiuſmodi obligatio fideiuſſoria † ad formalitatẽ verborum ipſius fideiuſſoris omnino reſtringatur, nec vlterius extendi queat, faciunt *text. aperti in l. fideiuſſor. in l. quaro, & ibi gloſ. ff. locat. & in l. ſi vltra C. de fideiuſſor.* Vnde cum obligatio Zambelletti reſpiciat tantũ prouentus bonorum fructuum cenſus, & cuſtodiam mobilium, vt videre eſt in ſuprapoſitis verbis, pro quibus ſolummodo fideiuſſit, viſum fuit ad hæc tantum illius obligationem eſſe reſtringendã, & vltra fideiuſſorem non teneri pro ſorte principali Cenſuum extinctorum, & alijs rebus ad manus Brocchi peruentis.

Nec valet conſequentia Brocchum ad omnia Ludouico obligatũ reperiri, ergo pariter fideiuſſorem Brocchi Zambellettum teneri.

Quia quemadmodum Brocchi obligationem metimur ab eius voluntate, quia nempe ad ea omnia, quæ ad eius manus eſſent peruentura, obſtrictus eſſe voluerit; ita pari ratione Zambellettum, qui in ſupradictis tribus tantum caſibus fideiuſſit, vltra illos obligare ſe noluiſſe, dicendum eſt; vt de fideiuſ-
3 ſore, qui ad minus † voluit ſeſe obligare, quã principalis, dixit *Rot. d. dec. 55. num. 6. par. 3. & 384. num. 2. par. 4. recent.*

Quod etiam in præſenti ex coniectura
4 mente contrahentium ſuadetur † dum Notarius in obligando Zambellettum fideiuſſorem certos caſus, ad quos voluit eum teneri, expreſſit; ex iſta enim ſpecifica expreſſione, alias non ſolita, neque in fideiuſſoribus obligantibus ſe ad omnia conſueta, dignoſcitur limitata fideiuſſoris obligatio, vt per *Rot. d. dec. 55. ſub num. 6. & 384. num. 2.*

Hinc ceſſant quæ dicuntur de natura Contractus, & de paritate rationis, quibus attentis, videtur † obligatio Zambelletti ab obli-
5 gatione Brocchi eſſe metienda,
6 Quia hæc omnia benè procederent, † ſi Zambellettus generalibus, indefinitis, vel ſimplicibus verbis pro adminiſtratione Brocchi, vel pro ipſo Broccho ſe obligaſſet, prout fieri ſolet, quando fideiuſſor ad omnia ſe vult obligare; Quo caſu eſſet vera concluſio, & ratio ſuaderet, quod fideiuſſoris obligatio ad ea
7 omnia, ad quæ Principalis ſe obligauerat, † acceſſoria intelligeretur, *vt in deciſ. 554. coram Gregor. XV.* & paſſim habetur, ſecus tamen eſt, quando, prout in caſu noſtro, fideiuſſor
8 propriam obligationem ad certas res, † ſpecies & caſus reſtrinxit, etiam quod principalis obligatio eſſet amplior, Quia hoc caſu non attenditur natura Contractus, ſed voluntas ipſius fideiuſſoris, nolentis pro omnibus ſe aſtringere, ſed ſuam obligationem, ſuumque conſenſum ad certum quid, vt ſupra reſtringere, vltra quod grauari non debet *l. ſi qui acceſſionis ff. de fideiuſſor. l. ſi mandator. C. quod cum eo, & dicta l. ſi vltra C. de fideiuſſ. Rota d. dec. 55. ſub num. 6. & 384. ſub num. 2. & probat Henric. de fideiuſſ. cap. 24. num. 109. verſ. hactenus igitur, & ſub num. 134. verſ. Conſultum.*

Nec obſtant depoſitiones duorum Teſtium deponentium, fuiſſe conuentum, vt Zambellettus pro omnibus, ad quæ Brocchus tenebatur, fauore Pompilij fideiuberet, licet aliter à Notario fuerit ſtipulatum.
9 Quia plus Inſtrumento, † quam illis eſt deferendum *l. Cenſus ff. de probat. gloſ. in cap. 3. loco in verbo Teſtium de probat. Rota coram Seraph. deciſ. 339. num. 7. deciſ. 91. num. 9. par. 1. deciſ. 687. num. 20. par. 2. recent.* Maximè eum non ſint Teſtes Inſtrumentarij, cumque plures patiantur defectus, & exceptiones, tam circa perſonas, quàm circa dicta, & ad illos repellendos, tan-
10 quam contra Inſtrumentum deponentes, † ſufficiat quælibet exceptio, etiam leuiſſima, & quæ aliàs non ſuffragaretur *Bald. in cap. cum Ioannes, num. 8. de fid. Inſtrum. Iaſ. conſ. t 24. nu. 10. lib. 1. Farinac. de falſit. & ſimulat. quaeſt. 158. nu. 92 Ciriac. contr. 407. num. 208. lib. 3.* Tantò magis,
11 cum Teſtes Inſtrumentarij, † & Notarius Rogatus hodie viuant, qui non ſolum de facili potuiſſet ad probanſ prætenſam obligationem modo quo per Pompilium prætenditur exami-

minari, & hic eſſet optimus modus, vt per
Gratian. diſcept. 825. num. 3. ſed immò in contra-
rium teſtificati non fuiſſent; Cum vera ſit cō-
12 cluſio, in caſu iſto teſtes † eſſe debere omni
exceptione maiores *l. optimam ad fin. verſ. vel
ſaltem C. de contrah. vel omitt. ſtipul. Farinac. vbi
ſupra Gratian. diſcept. 192. num. 22. & ſeqq.* & lon-
13 ge meliores, quam teſtes ipſi in inſtrumen-
to adhibiti *Farinac. vbi ſupra num. 95.*

Ex quibus Domini, Zambellettum non
teneri, vtraque parte informante.

VERVLANA BONORVM, ſeù MANVTENTIONIS.

Luna 29. Februarii 1644.

ARGVMENTVM.

Manutentio denegari nequit Donatario poſteriori in quem mediante clauſula conſtitui fuit translata poſſeſſio bonorum donatorum, ac docet de actibus poſſeſſorijs.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio bonorum donatorum probatur fauore ſecundi donatarij ex clauſula conſtituti in inſtrumento poſterioris donationis appoſita cum clauſula*, ex nunc prout ex tunc, *cuius vigore dicitur translata poſſeſſio in inſtanti.*
2 *Poſſeſſio probatur ex actibus poſſeſſorijs.*
3 *Manutentio poſsidenti deneganda non eſt.*
4 *Donatio poſterior, quando eſt amplior, & ex cauſa neceſſaria præferenda eſt.*
5 *Tutor pecunias ſimpliciter exigens cenſetur proprio, & non tutorio nomine exigiſſe.*
6 *Quod amplia procedere quamuis pecunia, ſeu res ad pupillum, & tutorem poſsint pertinere, tunc enim Tutor ſimpliciter exigens ad ipſum exactio intelligitur pertinere.*

DECISIO CLVIII.

CONTENDENTIBVS Alexandro, &
Anna de Vinciprouis ſuper manutentio
ne in poſſeſſione Bonorum, de quibus agitur,
ille quidem vigore donationis anterioris ſibi
inuicem reciprocè ab Aſcenſia, & Franciſco
Sacerdote Vinciprouis factæ cum pacto, vt
poſt eorum mortem ſuccedat Alexander eo-
rum nepos, cum clauſula Conſtituti & reſer-
uatione vſus fructus. Anna verò vigore po-
ſterioris donationis ab eiſdem pariter cum
clauſula conſtituti eorundem bonorum, cu-
ius poſſeſſionem ſe cepiſſe per locationes, &
fructuum perceptiones oſtendebat; Et Do-
mini ex hoc motiuo dandam eſſe manutentio
nem Annæ reſponderunt, quia eius poſſeſſio
1 plenè probatur non † ſolùm vigore clauſulæ
Conſtituti in inſtrumento poſterioris eius do
nationis appoſitæ, cum clauſula *ex nunc, prout
ex tunc*, cuius vigore fuit in eam translata poſ-
ſeſſio ex inſtanti, iuxta mentem Donantium,
vt dixit *Rota in deciſ. 179. num. 8. & deciſ. 765. n. 3*
Verùm etiam fructus Cenſuum à Donantibus
2 emptorum exegit, † vt probatum ex pluri-
bus inſtrumentis confectis ſub diebus 10. Ia-
nuarij & 7.8.9. Iulij 1641. quæ dantur in *Sum-
mario Annæ num. 1. & 4.* qui actus illam verè,
& naturaliter poſſediſſe, indicant *l. Titia ff. de
ſolut. l. 2. & ibi Bart. C. de acquir. poſſeſſ. Seraph. de-
raph. deciſ. 292. in fin.* adeoque eſſe manutenen-
3 dam *Signorol. conſ. 217. num. 1. verſ. venio ad pri-
mum*: immò ſub die 3. Nouembris & 3. De-
cembris 1619. dantur actus Iudiciales in *Sum
mario num. 5.* in quibus Alexander nomine An
næ, vti hæredis Aſcenſiæ in iudicio contra
bonorum hæreditariorum conductores com-
paruit, ac pro relaxatione mandati inſtetit,
per quos vtique actus poſſeſſionem Annæ A-
lexander approbauit, adeo quòd eam impu-
gnare non poſſit.

Non obſtat, quod Franciſcus, & Aſcenſia
priùs donauerint inter ſe de anno 1633. om-
nia eorum bona cum clauſula Conſtituti, quę
poſtea fuerunt donata Alexandro in eodem
inſtrumento ad eius fauorem, & agnationis
de Vinciprouis.

Quia idem Franciſcus, & Aſcenſia anno
ſequenti 1631. ab huiuſmodi Inſtrumento re-
ceſſerunt, donando omnia bona Annæ filiæ,
& Sorori reſpectiuè contemplatione Matri-
monii initi cum Quartuccio cum clauſula
conſtituti, *ex nunc prout ex tunc*, & cum hæc
4 donatio poſterior ſit amplior, † atque ex cau-
ſa neceſſaria, eſt præferenda *per tex. in l. fin. §.
Lucius ff. de donat. elegant. interpretatum in Romana
fideicommiſsi de Incoronatis 9. Maii 1642. coram
R.P.D. Ghislerio §. nec ex donatione Guttier. de iu-
ram. conform. par. 3. cap. 15. num. 24. in fin. Gregor. de-
ciſ. 563. num. 3.*

Nec refert, ſi dicatur, Annam dd. pecu-
nias exegiſſe tutorio, & non proprio nomine
ideoque ipſi non ſuffragari.

Quia vltra, quod in actis non conſtat, An-
nam fuiſſe, vel eſſe Tutricem, benè reſpon-
detur, dum partitæ exactionis ſimpliciter lo-
5 quuntur, † cenſeri illas proprio nomine, &
non tutorio Annam exegiſſe, etiamſi Tutrix
fuiſſet *l. 3. §. ſed & ſiquidem Tutor ff. de iudic. ſolu.*
Immò, ſi res ad pupillum, & Tutorem po-
6 teſt pertinere, † ſi Tutor ſimpliciter exegerit,
ad Tutorem intelligitur pertinere tradit *Alciat.
in l. 1. §. renunciatio num. 29. in fin. ff. oper. non. nun-
ciat. Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 18. num. 12.* Quare
cum Alexander nullos actus poſſeſſorios oſtē-
dat, quorum vigore manuteneri poſſit, cen-
ſuerunt Domini, mandatum de manutenen-
do potiùs eſſe dandum Annæ, vtraque parte
informante.

ROMANA SVCCESSIONIS DE CASALIBVS.

Veneris 4. Martij 1644.

ARGVMENTVM.

Priuilegium prælationis mulieri conceſſum, ea mortua non tranſit niſi in filios. Facultas à Teſtatore conceſſa alienandi Bona fideicommiſſi pro dotandis fœminis intelligitur in ſubſidium quatenus aliunde dotes conſtitui non

non

non poſſint ſiue ſimus in fideicommiſſo ordinato in vltima voluntate, ſiue in Conuentionali facto in contractu.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa dotis tanquam de Iure priuilegiata in concurſu potior eſt.*

2 *Priuilegia Dotis non tranſeunt in ceſſionarium.*

3 *Priuilegia dotis allegari nequeunt ab extraneo, cui non competunt.*

4 *Priuilegium prælationis conceſſum mulieri non tranſit ea mortua niſi ad filios.*

5 *Hypoteca dotalis tranſit in extraneum abſque prælatione.*

6 *Facultas, quando eſt conceſſa à fideicommittente alienandi bona pro dotandis fœminis tunc actione directa agi poteſt contra eius bona, & non ſubſidiaria Authentic. res quæ.*

7 *Declara huiuſmodi diſpoſitiones intelligi quatenus fœmina aliunde dotari non poſſint ſiue diſpoſitio ſit facta in vltima voluntate ſiue in fideicommiſſo cõuentionali facto in contractu num. 8.*

9 *Facultas alienandi bona fideicommiſſi eo faciliùs intelligitur in ſubſidiũ deficientibus bonis liberis quoties fideicommittens mandauit bona conſeruari in agnatione, alias enim ſi extantibus bonis liberis alienari poſſint non conſeruarentur in agnatione, & de facili exhauriretur fideicommiſſum.*

10 *Authentic res quæ locum non habet quoties Teſtator pro fœminis dotantis aſſignauit certam quantitatem intellige, vt num. 11.*

12 *Mulier pro conſtitutione dotis ex bonis fideicommiſſi non tenetur diſcutere bona vinculata cum cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus exiſtentia penes tertios, ſed agere poteſt recta via contra bona fideicommiſſo ſubiecta Declara, vt num. 13.*

14 *Creditor pecunias exigens cum obligatione camerali de reſtituendo prioribus, & potioribus cenſetur principalis debitor.*

15 *Contra principalem debitorem recta via agi poteſt.*

16 *Calculus factus in Iudicio contentioſo à Perito iudicialiter electo facit ſtatum quoad omnes, etiam in diuerſo Iudicio.*

17 *Melioramenta non probantur à teſtibus de auditu, nõ deponentibus de quantitate impenſa, nec de ſtatu primæuo.*

18 *Cautio de reficiendis melioramentis ſufficit quoties non fuerunt liquidata.*

DECISIO CLIX.

POSTQVAM Dominis ex benignitate placuiſſet, poſt confirmatas ſententias Rotales, in quibus à R.P.D. meo Cerro, & bonmem. Merlino pronunciatum fuit, Ferranti, & alijs de Caſalibus dandam eſſe immiſſionẽ ex remedio vtilis Saluiani interdicti ſuper domo, de qua agitur, pro conſequendis ſcutis 4000. eis à q. Bernardino Caſſarello relictis, R.P.D. Proſperum Caſſarellum Domus Poſſeſſorem deſuper ſolutis coram me pro quarta vice denuo audire hodie iterum ſteterunt in deciſis, non obſtantibus motiuis, contra deciſionem adductis.

Non enim releuat, quod, data æqualitate
Crediti R.P.D. Caſſarelli tanquam Ceſſionarij Marij d. Donius donatarij, cui bona Bernardini donatoris, pro reſtitutione Dotis Fauſtinæ ſuæ matris ſub obligatione Camerali erant hypothecata, ac idcirco æquè, ac Caſalibus pro conſecutione ſui legati obſtricta, po-
1 tior ſit cauſa dotis † tanquam de Iure priuilegiatæ ad tradit *per Calder. conſ. 2. de donat. inter vir. & Vxor. & alias contra deciſionem allegatas.*

Quia, cum præſens iudicium non inſtituatur à muliere, nec eius filiis, quibus priuilegia Dotis competunt; ſed ab extraneo, & Ceſ-
2 ſionario, in quem Dotis priuilegia † minime
tranſeunt *per tex. in l. vnica C. de priuil. Dotis.*
Non poteſt R.P.D. Proſper priuilegium præ-
3 lationis allegare, tanquam extraneo † non
competens *Alex. conſ. 58. num. 4. lib. 7.* vbi quòd
4 priuilegium conceſſum mulieribus, † vt in
ſuæ dotis hypotheca præfarantur non tranſit,
mortua muliere, niſi ad filios *Facchin. controuer.
iur. lib. 10. cap. 30. §. priuilegium circa med. verſ. ad
heredes Fontan. de pact. nuptial. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 7.
ſub num. 2. Cancer. var. reſolut. cap. 9. tit. de dote, &
donat. propter nupt.* Doctrinæ verò, in contrarium allegaræ, non firmant, in extraneum
tranſire prælationem, ſed tantum hypothe-
5 cam † ſine prælatione, *vt poſt Pacif. de Saluian.
inſpect. 3. cap. 4. num. 61. & 68.* egregiè diſtinguendo, *dictum fuit in Recanaten. manutent. 27.
Iunij 1642. & in Anconitan. Dotis 24. Aprilis 1643
coram R.P.D. meo Cerro.*

Nec facit, quòd cum Bernardinus in fideicommiſſo dederit facultatem alienandi bona
6 pro dotandis fœminis, † propterea actione
directa agi poſſit contra eius bona, & non ſubſidiaria *Authentic res quæ* quia, vt fuit reſponſum in alia deciſione etiam huiuſmodi diſpo-
7 ſitiones intelliguntur, † quatenus aliunde dotari non poſſint, ex pluribus allegatis in deciſione huius cauſæ *ſub die 11. Martij proximi præteriti coram me.* Diſtinctio verò, hodie allata,
quod prædicta concluſio ſit recipien. ſolùm
in diſpoſitionibus factis in Teſtamento; ſecus
8 in factis in contractu, † DD. non placuit; quia
ratio, quæ ſuadet præceptum dotandi fœminas iniunctum in Teſtamento intelligi in ſubſidium, quatenus aliunde dotari non poſſint, eodem pariter probat ſimili modo, eſſe intelligendum præceptum appoſitum in fideicommiſſo conuentionali: Imò retenta opinione DD. volentium, materiam *Auth. res quæ* non applicari, vbi fideicommiſſa ſunt ordinata in contractu, eo quia prohibitio facta in contractu fortiùs ligat propter intereſſe vtriuſque contrahentis, difficilius erit permittenda alienatio in ſimilibus fideiudicialis illud autem certum eſt, huiuſmodi præcepta de dotandis fœminis indiſtinctè intelligi in ſubſidium, & quatenus aliunde dotes conſtitui non poſſint, ſiue ſimus in fideicommiſſo ordinato in vltima voluntate, ſiue in conuentionali, facto in contractu, vt firmauit in terminis *Rota coram Card. Seraph. deciſ. 440. num. 2.*

Quod facilius admittendum eſt, cum donatio Bernardini facta fuerit pro conſeruatione bonorum in agnatione; Si enim fideicommitens

Digitized by Google

mittens voluit, bona in agnatione conſerua-
9 ri, † cenſeri debet dediſſe facultatem alienandi
ſolùm deficientibus bonis liberis, aliàs enim,
ſi extantibus bonis liberis, alienari poſſint
bona non conſeruarentur in agnatione: ſed
breui temporis tractu fideicōmiſſum exhauri-
retur, vt ad propoſitum ponderant *Gratian.di-
ſcept.foren.cap.996.ſub.num.7.verſ.quia contrariam
ſententiam Fuſar.de ſubſtitut.quaſt.531.ſub n. 129.
verſ.huius opinionis, Rota coram Seraph.d. dec.440.
ſub num.4.verſ.hanc ſententiam*.

Nec eſt vera replicatio informantium pro
D. Proſpero: quòd *Auth.reſq;* locum non ha-
10 beat in præſenti caſu, quo teſtator † pro fœ-
minis dotandis aſſignauit certam quantitatē g
vt firmauit *Rota deciſ.477. cum concordan.parte 4.
diuerſ.*.

Quia ex illis verbis Teſtatoris, quod præfa-
tus Marius, & ſucceſſores ſui reſpectiuè te-
neantur dotare congruè, & iuxta ſuam quali-
tatem, &c. nec elicitur certa dos, nec quod il-
la aliter, quàm in ſubſidium, alijs bonis libe-
ris non extantibus, de bonis donatis non de-
11 beatur. † Immò implicaret contradictionem,
Bernardinum poſt conceſſionem alienationis
ex cauſa dotis dixiſſe bona vinculata alienari
non poſſe, niſi ex cauſa magnæ neceſſitatis, &
voluiſſe extra diſpoſitionem Iuris *d. Auth.reſq:*
etiam extantibus alijs bonis liberis abſq: vlla
neceſſitate illa alienari.

Minus obſtat, quod mulier non teneatur
12 diſcutere bona vinculata, † cum cautione de
reſtituendo prioribus, & potioribus exiſtentia
penes tertios: ſed poſſit recta via agere con-
tra fideicommiſſa ſubiecta, vt pluribus allega-
tis, fuit dictum *coram me in Bononien.de Maluetys
11. Martij* 1643.

13 Quia hìc non agitur de bonis † intricatis,
quæ ſint difficilis exactionis, nec enim opus
eſt per tres ſententias conformes inſtruere
14 iudicium ordinarium, cum Creditores, † qui
pecuniam exegerunt, illius reſtitutionem ſub
obligatione Camerali promiſerint. Vnde
cenſentur quaſi principales debitores, contra
15 quos † ſtatim recta via agi poteſt, ac propte-
rea motiua *d.dec. Bononien.de Maluetijs* præſenti
caſui malè applicantur.

Et ex his fundamentis DD. ſteterunt in de-
ciſis, aduertentes inſuper, Marium R. P. D.
Proſperi Auctorem, fuiſſe de dote integraliter
ſatisfactum, dum habuit ſcut. 3000. reuacta
ex locis Montium, & alia ſcut. 1500. ex cen-
ſu Iulij Buffalini, necnon alia ſcut. 7111. vt ap-
patet ex calculo dato *in Summ. Caſalium hodier-
na poſitionis num.1.* quæ ſummæ ſimul collectę
excedunt ſummam ſcut. 9000. in qua dicta
16 dos cōſiſtebat, cui calculo, † licet Marius cō-
tradixiſſet, tamen eo ipſo, quod in Iudicio
contentioſo cum Auctore R. P. D. Caffarelli
per peritum à Iudice electum emanauit, facit
ſtatum, quoad omnes, etiam in diuerſo iudi-
cio, vt firmauit *Rot. deciſ. 352.num.3. par.3.rec.
cum alijs allegatis in deciſ. 11. Martij anni prateriti
coram. me*.

Melioramenta verò, iterum oppoſita pro
17 retentione Domus nihil proſunt, † dum te-
ſtes, qui etiam de auditu ſolum deponentes,
minorem fidem merentur non firmant, nec
quantitatem impenſam, neque Domus ſta-
tum primæuum, & ſatis per cautionem præ-
18 ſtitam, de illis reficiendis, † quando ſpecifi-
cè erunt liquidata, eiuſdem Domus Poſſeſſori
videtur conſultum.

Et ita vtraque parte acerrimè informante
reſolutum fuit.

TVDERTINA ADMINISTRATIONIS ECCLESIAE, SEV IVRIS QVAERENDI ELEMOSYNAS.

Argumentum deſumi poteſt ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi Ordinis ſeruorum, tanquam Mendicantes
habent intentionem fundatam ex priuilegijs Apo-
ſtolicis perquirendi elemoſynas priuatiuè quoad
alios in eorum Ecclesijs.*
2 *Et tale ius perquirendi elemoſynas ad eos ſpectat.*
3 *Confratres in eorum Ecclesijs nequeunt elemoſynas
quarere ſine literis Apoſtolicis, vel licentia Ordi-
narij, tàm ex diſpoſitione Sacrorum Canonum,
quàm Conſtitutionis ſan.memor.* Clementis *VIII.
incipien.* Quæcumque.
4 *Conſequens qui vult pernecesse vult antecedens.*
5 *Enumeratio ſubſequens ſpecierum genus antecedens
demonſtrat, atque reſtringit.*
6 *Contractus, & ſtipulationes ſtrictam recipiunt in-
terpretationem maximè cum agatur de imponenda
ſeruitute.*

DECISIO CLX.

CVM Vener. Societas Beatorum Ioannis,
& Rocchi de Tuderto, obtento breui
ſanctæ memoriæ Clementis Octaui titulo
donationis pleniſſimè tranſtuliſſet in Re-
uerendos Patres Ordinis Seruorum dictæ
Ciuitatis Eccleſiam Sanctæ Mariæ gratiarum
cum pactis, quòd Adminiſtratio fabricæ eiuſ-
dem Eccleſiæ perpetuò pœnes ipſos Confra-
tres remaneret, & omnes elemoſynæ in eā-
dem fabricam erogari deberent, & R.P.D.Ar-
gilus A.C. Locumtenens, relaxato mandato
ad inſtantiam Confratrum decreuiſſet à dictis
Religioſis patientiam præſtari, vt prędictæ So-
cietatis Prior, & Confratres poſſint ponere
in capſis ad hoc deſtinatis, omnes, & quaſ-
cumque elemoſynas, quas Chriſtifideles in
dicta Eccleſia elargirentur iuxta formam Ca-
pitulorum inter eos initorum. Serui verò ab
hoc decreto appellaſſent, dubitaui, An Patres
Patientiam peruirendi eleæmoſynas præſtare
tenerentur, vel mandatum A.C. ſit reuocan-
dum, & Domini reſponderunt, Patres Ser-
uorum non teneri præſtare patientiam Con-
fratribus dictæ Societatis quærendi elemo-
ſynas in Eccleſia Sanctæ Mariæ Gratiarum, &
in hac parte mandatum A. Cam. eſſe infir-
mandum.

Siquidem hi Religioſi tamquam Mendicā-
1 tes † habent intentionem fundatam priuatiuè,
quoad Confratres ex priuilegijs Alexand. IV,

& Pij V. & proindè Ius perquirendi eleæmo-
2 ſynas † ſpectat ad eos, *Roder.quæſt.regul. tom.2. quæſt.58.art.7.Sanch.ad precept. decalog lib.7.c.24. num.6.cum alijs per Auguſt.alleg.109. num. 7. verſ. ſic etiam*, adeo, vt nec pati teneantur, quod alij
nempe Confratres prædicti in eorum Eccle-
3 ſia eleæmoſynas quęritent, † ſine literis Apoſtolicis, vel Ordinarij, tàm ex generali diſpoſitione Sacrorum Canonum *in cap.cum ex eo de pœnitent. & remiſs.& in Clement. 2.eodem tit.* quã ex diſpoſitione Cõſtitutionis Clemẽtis VIII. incip. *Quæcumque à Sede Apoſtolica, &c. Bullar. par.3. 115.in ordine* §.8. vbi Confratribus conceditur tãtùm in eorum Eccleſijs (qualis amplius non eſt Eccleſia S. Mariæ, de qua agitur,) ſeù Oratorijs facultas, eleæmoſynas perquirendi, iuxta modum ab Ordinario præſcribendum.

Nec obſtat, quod in Inſtrumento confeſſionis, & donationis prædictæ Eccleſiæ Serui & Confratres Societatis inter ſe pacti fuerint his verbis. *Che tutte l'elemoſine, che ſi daranno in detta Chieſa, tanto per deuotione della Madonna, quanto del B.Filippo ſi debbano mettere in vna, ò più caſſe, che vi ſono, ò ſaranno poſte dalla detta Compagnia, e tutte s'intendano applicate per Seruitio della detta fabrica, e non per altro vſo*, Cuius fabricæ adminiſtratio ad Confratres ex tenore eiuſdem Inſtrumenti ſpectabat. Vnde Confratres, ſe, qui eleæmoſynas erogare in vſum fabricæ debebant, & capſas prædictas apponere, eaſdem pariter in Eccleſia perquirere, & in capſis ponere poſſe, tanquam neceſſarium antecedens inferebant per regulam, qui vult
4 conſequens, †&c. *l.ad rem mobilem, & l.ad legat. ff.de procurat.*

Quia patet reſponſio ex eiſdem verbis, vbi poſtquam expreſſerunt Contrahentes omnes elemoſynas, ſtatim eas reſtrinxerunt ad illas tantùm, *Che ſi daranno, tanto per deuotione della Madonna, quanto del Beato Filippo*, quibus duobus exceptis dicta verba non ſunt apta compræhenderę eleæmoſynas, occaſione Sanctiſſimi Roſarij, vel alterius deuotionis, quas Patres Seruitæ perquirere, & in vſus Sacraſtiæ paramentorum, & ſimiles conuertere ſolent,
5 cum ſubſequens ſpecierum † enumeratio, genus antecedens hoc caſu demonſtret, atque reſtringat, *iuxta textum in leg.ſi cum fundum ff. de verborum ſignificat. l. quæſitum §.1. ff.de leg.3.*

Maximè cum duarum capſarum expoſitio pro pecunijs collectis, in Eccleſiæ Fabricam erogandis, perquiſitionem eleæmoſynarum, tamquam neceſſarium antecedens nequaquã præſupponant, cum poſſint Chriſtifideles per ſe ipſos pecunias capſis immittere, Vnde quotidie in Eccleſijs, vbi fidelium maior cõfluit multitudo apponi conſueuerunt, vt illius pietati capſulæ prædictæ commodiores, & promptiores occurrant. Qui verborum intellectus magis aſſumendus eſt, dum verſamur in Contractibus, & ſtipulationibus, qui ſtrictam, & in caſu noſtro ſtrictiſſimam reci-
6 piunt interpretationem, † cum agatur de imponendo fratribus, & Eccleſiæ ſeruitute *l.Seruitutes 4.§.modus ff.de ſeruitut.l.ex meo, & l. is, qui duo ff.de ſeruit.Ruſtic.præd. l.non modus, vbi gloſs.& Bald.C.de ſeruit.& aq.Surd.conſ.27.numer.7. & 8. Ciriac contr.310.num.149. & ſeq. Rota deciſ. 596. num.3.& deciſ.611.num.4.par.5.recent.*

Vnde cum verba prædicta comprehendant tantum elemoſynas dandas occaſione Beatæ Marię Virginis, & Beati Filippi, & in illis ſortiatur effectum expoſitio vnius, vel plurium capſarum in vſum fabricę, ne in cõtractu eiuſmodi ſeruitutem imponente, lata fiat interpretatio, dixerunt DD. Fratres non teneri pręſtare patientiam, ideoq; in hac parte mandatum A.C. eſſe infirmandum vtraque parte informante.

TERVLEN. STATVTORVM.

Lunæ 11. Aprilis 1644.

ARGVMENTVM.

Derogatio Statutorum Eccleſię cum clauſula, *quorum tenores* adiecta in gratia Apoſtolica operatur, vt omnia habeantur pro expreſſis, quamuis ſpecialis mentio eſſet neceſſaria, & quo caſu hæc concluſio procedat declaratur in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Statuta Eccleſiæ condita ab Epiſcopo, & Capitulo ſunt obſeruanda, præcipuè quando pro congruo Eccleſiæ regimine, ac diuini cultus obſequio condita fuerunt, nec iuri communi, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis aduerſantur.*

2 *Statuta Eccleſiæ eo magis ſunt obſeruanda, quoties ex certa ſcientia fuerunt authoritate Apoſtolica in forma ſpecifica confirmata.*

3 *Maximè quando nec contraria obſeruantia concurrit.*

4 *Papa ſi in gratia omnibus Conſtitutionibus, ac Statutis Eccleſiaſticis derogat cum clauſula,* quorum tenores, *talis clauſula operatur, vt omnia habeantur pro expreſſis, etiamſi ſpeciali mentione indigeant.*

5 *Declara concluſionem non procedere indiſtinctè, ſed tunc demum quando dicta clauſula apponitur in Conſtitutione emanata per viam legis generalis.*

6 *Secus verò quando in priuata Conſtitutione apponitur, tunc ſi dubium eſt an dicta clauſula Statutis ſufficienter deroget inſpici debent clauſulæ primæ, & ſecundæ Conſtitutionis, vt ſi prima Conſtitutio habeat clauſulas magis fortes cenſetur Papam noluiſſe abrogare, ſecus verò ſi clauſulæ primæ Conſtitutionis ſunt debiles, & ſecundæ magis efficaces.*

7 *Conſequens qui vult cenſetur velle antecedens.*

8 *Obſtacula plura vbi adſunt, altera ſublata cætera remanent.*

9 *Declara concluſionem procedere, quando vnumquodque obſtaculum eſt de per ſe ſeparatum, ſecus quando remotio vnius influit in remotione alterius, & huius eſt conſeruatiua.*

10 *Penſionis reſeruatio corruit, tanquam acceſſoria, data nullitate prouiſionis.*

11 *Contrarium eſt verius, etiam in caſu prouiſionis nullæ ea ratione, quia prouiſio de beneficio, & de penſio-*

Digitized by Google

*penſione ſunt gratiæ ſeparatæ, ac diſtinctæ, qua-
rum ſi prima corruit, non propterea inualida re-
manet ſecunda.*
*Gratiæ vbi ſunt ſeparatæ inualiditas vnius non in-
fluit in aliam, nec vna deficiente altera perit. ibid.
num. 11. & 12.*

DECISIO CLXI.

VIGENTIBVS in Eccleſia Teruleñ Sta-
tutis à ſan. mem. Clemente VIII. confir-
matis, ne Dignitates ab alijs, quàm actu Preſ-
byteris obtineri, neque fructus à Canonicis,
& Dignitatibus, niſi à die, quo munus eorum
Ordinis, Eccleſiæ inſeruiendo, effectiuè præ-
ſtiterint, percipi poſſint: hos interim omnes
fabricæ Eccleſiæ eiuſdem applicantibus. Igi-
tur Gaſparo Pedro de Archidiaconatu ſub
reſeruatione certarum penſionum ad fauorẽ
Egidij Petri Dionyſij Ioſephi, & Michaelis
Gregorij Fratrum de Cebrian Clericorum
Teruleñ, Petro verò Egidio Cebrian de Dia-
conali præbenda prouiſis Apoſtolicis: iiſdem
fructus denegando, necnon, & Penſionarijs
Capitulum Teruleñ ſe oppoſuit, & quod ne-
que Archidiaconus Presbyter erat, neque
Petrus, vtpote 17. tantùm annos natus, in
Diaconali munere miniſtrauerit, adeoq; nec
Statuta impleuerit. Cauſa poſt aditam per
duas vices Sac. Concil. Trident. Congregatio-
nem ad fauorem Canonicorum reſponden-
te Reuerendiſſimo Domino meo Carillo,
nunc Præſide Valliſoletano commiſſa, coram
eodem reſolutum fuit. Statuta obſtare quo-
ad Archidiaconum, non verò quoad Cano-
nicum, & Penſionarios.

Et pro hac reſolutione Domini præmiſe-
runt, Statuta poſt annum 1577. ab Epiſcopo,
Capitulo, & Canonicis Teruleñ condita eſſe
1 obſeruanda, † non ſolum quia Epiſcopi, &
Capituli auctoritate condita fuerunt pro con-
gruo eorum Eccleſiæ regimine, ac Diuini
Cultus obſequio, nec Iuris Communis diſpo-
ſitioni, vel Summorum Pontificum Conſti-
tutionibus aduerſentur, *iuxta gloſſ. communiter re-
ceptam in cap. 2. §. cæterum verb. Statutum de verb.
ſignificat. in 6. Ferrett. conſ. 286. ſub nu. 1. Rot. apud
Seraph. deciſ. 1447. num. 2. cum concordan. adduct. per
Barboſ. de vniuerſ. Iur. Ecclеſ. cap. 32. numer. 15. &
ſeq.* Verum etiam quia per Summum Ponti-
ficem Clementem VIII. ſan. mem. in forma
2 ſpecifica † ex certa ſcientia cum inſertione
eorumdem confirmata fuere, *C. ſi Apoſtolica,
vbi gloſ. in verb. confirmamus de præb. in 6. Bald. in
l. ex placito num. 12. C. de rer. permut. Abb. in cap. di-
le 10 num. 14. de preben. Felin. in cap. cum acceſſiſſent
num. 4. & ſeqq. vbi etiam Dec. num. 19. de Conſtitut.
Gabr. concl. 3. num. 20. de clauſ. & conſ. 127. num. 24
lib. 1.* Maximè, cum in caſu inuiolabilis, nec
3 controuerſa obſeruantia † concurrit, *iuxta no-
tat. per Doct. in l. omnium C. de teſtam. cum alijs rela-
tis in deciſ. 538. coram Seraph.*

Vnde cum Gaſpar Pedro de Archidiaco-
natus dignitate prouiſus anno 1639. non eſſet
Presbyter, fuit dictum illi prædicta Statuta
obſtare.

Nec vrget, quod Sanctiſſimus Pontifex in
literis prouiſionis derogauerit omnibus con-
ſtitutionibus, & Statutis Eccleſiæ in contra-
rium facientibus cum clauſula, *quorum teno-*
4 *re*, in literis apponi ſolita, quæ operatur, vt
omnia habeantur pro expreſſis, etiamſi ſpe-
ciali mentione indigerent, *Rota deciſ. 407. n. 7.
par. 3. recent.*

Quia hæc concluſio non procedit indiſtin-
5 ctè, ſed ſolùm quando huiuſmodi clauſula
apponitur in Cõſtitutione emanata per viam
legis, vt tradit *Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 36. nu. 31.
Rot. coram Gregor. deciſ. 240 num. 2. & 21.* quam
in terminis amplexa fuit *Rota in illa Montisalti
Primiceriatus 8. Iunij 1643. coram D. Veroſpio.*

6 Secus autem quando, † prout hic, in pri-
uata Conſtitutione apponitur, tunc enim du-
bium eſt, an eadẽ clauſula dictis Statutis ſuf-
ficienter deroget, vt monuit *Crauett. conſ. 126.
num. 1.* & pro regula traditur, quòd primæ, &
ſecundæ Conſtitutionis Clauſulę inſpiciatur,
itaut ſi prima Conſtitutio habeat clauſulas
magis fortes, & efficaces, credendum ſit, Pa-
pam illas noluiſſe abrogare, ſi verò primæ
Conſtitutionis clauſulæ valdè debiles ſint, &
ſecundæ Conſtitutionis derogatoriæ magis
efficaces, benè voluiſſe derogare, cenſendum
ſit, vt diſtinguendo, *tradit Gonzal. d. gloſ. 36. nu-
mer. 37. Seraph. deciſ. 291. nu. 10. & deciſ. 1271. n. 2.
& 3. & deciſ. 1348. num. 1. & 2.*

Sed ſic eſt, quòd Statuta, & illorum con-
firmatio habet longè ampliores clauſulas, &
ſignanter clauſulam, ſublata, &c. & decretum
irritans, quæ in dictæ dignitatis prouiſione, vt
ex vtriuſque Summarij collatione patet, non
reperiuntur. Vnde iure meritò, illi prædicta
ſtatuta obſtare, reſolutum fuit.

Quo verò ad Cebrian, de Canonicatu pro-
uiſum, licet illius prouiſionis literæ exhibitæ
non fuerint, nihilominus Statuta illi non ob-
ſtare, dictum fuit, quia cum Pontifex ſuper æ-
tatis defectu, vt ſcilicet 17. annorum natus
poſſit obtinere Canonicatum, & præbendam
Diaconalem diſpenſauerit, pariter vt diſtribu-
tiones ordinarias ad Canonicos ſpectantes
7 conſequi poſſit, per regulam, qui vult † con-
ſequens diſpenſaſſe cenſendus eſt.

Nec obſtat, quod prædicta ætatis diſpenſa-
tio remoueat tantum obſtaculum, quo impe-
diebatur in conſecutionem Canonicatus or-
dinem Sacrum requirentis, non autem ad a-
liud impedimentum à dictis Statutis proue-
niens, ne ad Canonicatum, niſi qui in ordi-
ne illi annexo conſtitutus reperitur, in eoque
Eccleſiæ inſeruierit, admittatur, extendi poſ-
ſit, vnde intrat concluſio, quod vbi adſũt plu-
8 ra obſtacula, † altero ſublato, cætera remanẽt
*cap. Paſtoralis de priuileg. Clem. 1. de præbend. Surd.
conſ. 523. num. 27. Rot. dec. 76. ſub num. 2. & deciſ. 87
num. 3. par. 2. rec.*

9 Quia concluſio procedit, † quando vnum
quodque obſtaculum eſt de per ſe ſeparatum
non autem quando remotio vnius influit in
remotionem alterius, & huius eſt conſecuti-
ua, prout in hoc caſu, vbi ex eo ipſo, quod
ætatis obſtaculum remouetur, ſequitur etiam

Statutorum requirentium, vt in ordine Sacro inſeruierit, ad quem promoueri ætas prohibebat, remotio per d. reg. qui vult conſequẽs &c. *Rot. dec. 1212. num. 33. & deciſ. 444. num. 27. par. 6. recent.* & pœnes *Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 439. num. 5. & deciſ. 462. num. 17.*

Et ſic pariter Penſionarijs Domini dixerũt Statuta non obſtare, cum de illis non loquantur.

10 Nec obſtat quod data nullitate † prouiſionis ſupradicti Archidiaconatus corruat etiam neceſſaria penſionis reſeruatio.

11 Quia contrarium eſt verius, † & in caſu prouiſionis nullæ, adhuc penſio ſuſtinetur ea ratione, quia prouiſio de beneficio, & de penſione ſunt gratiæ ſeparatæ, & diſtinctæ, quarum prima euaneſcente, non propterea ſecunda penſionis inualida remanet, cum inualiditas vnius non influat in aliam, nec vna deficiente altera pereat, *Grat. diſcept. 118. nu. 50. & fuit dictum in Cuſentina penſionis coram Litta in fin. apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. mihi 261.* & faciunt ea, quæ in ſimilibus gratijs diſtin-
12 ctis. † & in eiſdem literis contentis dixit *Rot. in Meleuitan. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. meo Dunozetto Decano 8. Martij §. nec dicatur, & 21. Iunij §. quoniam placuit reſponſio 1641. & coram eodem in Panormit. Penſ. 24. Martij 1642. verſ. non obſtat, quod Lambertus, &c.*

Quare Domini reſponderunt Statuta obſtare quoad Archidiaconum dumtaxat; Non verò quoad Canonicatum, & Penſionarios vtraque parte informante.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MAXIMIS;

Veneris 15. Aprilis 1644.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum factum à filio, in quo quoad ſubſtitutiones relationem habet ad omnia contenta in teſtamento paterno. quod approbat, & confirmat, habetur ac ſi in eo nouum fideicommiſſum inſtituiſſet cum eiſdem ſubſtitutionibus contentis, & expreſſis in teſtamento paterno.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſũ filius inſtituens prout in teſtamẽto patris reſpectu ſubſtitutionum, dicitur nouum fideicommiſſum facere cum eiſdem ſubſtitutionibus contentis in teſtamento paterno.*

2 *Et virtute approbationis, & confirmationis reſultat quod ſubſtitutiones contenta in teſtamento paterno intelligantur ſcripta, & repetita de verbo ad verbum in teſtamento filij.*

3 *Conditio* ſi ſine filijs *in ſubſtitutionibus euaneſcit mortuo grauato cum filijs* iuxta conſil. 21. Oldrad.

4 à Conſilio 21. Oldradi, *ex coniecturis paſſim receditur.*

5 *Teſtamentum filij factum ad formam, & tenorem teſtamenti paterni quoad ſubſtitutiones in eo contentas, quod in omnibus, & per omnia approbat, & confirmat habetur ac ſi omnia in teſtamento paterno contenta in teſtamento filij repetita cenſeantur quoad omnes caſus.*

6 *Maximè quando diuerſitas rationis non concurrit, quod non debeat fieri relatio plus in vno, quam in altero caſu.*

7 *Superfluitas ſemper eſt vitanda.*

8 *Fideicommiſſum inſtitutum à Teſtatore pro conſeruatione agnationis, adhuc viget etiamſi fœminæ non exiſtant.*

9 *Filij in conditione poſiti ex diſpoſitione Statuti Vrbis vocati cenſentur ad portionem patris non patruorum.*

10 *Declara non procedere quando portiones patruorum deuenerunt ad illum, qui filium in conditione poſuit, quo caſu indiſtinctè ſuccediter in omnibus portionibus quaſi vnicam portionẽ conſtituentibus.*

DECISIO CLXII.

CONDITIO per quam Angelum de Maximis de anno 1550. Teſtamento, octo ſuis filijs hæredibus inſtitutis ad ſubſtitutiones deſcendens diſpoſuit, & voluit, quod quandocumque aliquis ipſorum decederet ſine filijs legitimis, & naturalibus ſuccedant, & ſuccedere debeant alij ſuperuiuentes, & ſucceſſiuè vſque in infinitum ſuccedatur iuxta formam teſtamenti q. Dominici patris Teſtatoris, ad quod teſtamentum relationem habere voluit, & ex nunc illud approbauit, & confirmauit, quoad ſubſtitutiones in eo contentas, quas in præſenti pro repetitis haberi voluit, & concordant partes in vtroque Summario.

Dominicus vero de Maximis Teſtamentum anno 1526. ordinauerat, in quo, ſcriptis hæredibus quatuor ſuis filijs, diſpoſuerat, quod in euentum, in quem vnus, vel plures ex dictis ſuis filijs morerentur cum filijs maſculis, & fœminis, & deindè omnes filij maſculi morerentur ſine filijs maſculis ſuperſtitibus fœminis, in bonis dictorum defunctorum ſuccedant dicti filij maſculi ſuperuiuentes ipſius teſtatoris, ac filij filiorum defunctorum, ſeu deſcendentes maſculi ex eis per lineam directam proportionabiliter in ſtirpes, & non in capita. Quo caſu dictæ Sorores poſſint petere congruam dotem, vt pariter habetur in vtroque Summario.

Nuper itaque vita functo Hippolyto filio Alexandri, alterius ex octo filijs Angeli, ſcripto prius hærede Maximo de Maximis, contra hunc, tanquam poſſeſſorem Caſalis Braui, vtrique fideicommiſſo ſuppoſiti, Petrus, Valerius, Io: Baptiſta, & alter Maximus de Maximis, prætendentes, ad eorum fauorem apertum fuiſſe fideicommiſſum q. Angeli, egerunt coram A.C. Argelo, immiſſionemque ad quatuor partes cum dimidia ex duodecim dicti Caſalis per ſententiam diffinitiuam reportarunt.

Cauſa ad Rotam coram me in gradu Appellationis deuoluta, dubitaui an prædicta Immiſſio Petro, & alijs ſit danda, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

Siqui-

Digitized by Google

Siquidem cum caſus præſentis ſubſtitutio-
nis fuerit in Teſtamento Dominici compre-
henſus, dum poſterius Angeli teſtamentum
illud quoad ſubſtitutiones in eo contentas ap-
probat, & confirmat, quas pro repetitis ha-
1 bere voluit; ſequitur, † Angelum nouum
fideicommiſſum inducere voluiſſe, cum eiſ-
dem ſubſtitutionibus in Teſtamento Domi-
nici contentis *iuxta conſ. Socc. Iun. 75. num. 9. lib. 3
Peregr. de fideic. art. 16. num. 114. Fuſar. de ſubſtitut.
quæſt. 498. num. 7.* & fuit reſolutum *in alia Ro-
mana fideicommiſſi de Maximis 18. Febr. 1628. &
18. Iunij 1629. coram bo. mem. Coccino, & in hoc eo-
dem fideicommiſſo coram bo. mem. Buccabella 1. De-
cembris 1634. & 13. Iunij 1635.* quo caſu ex vir-
2 tute approbationis, & confirmationis fit, † vt
prædictę ſubſtitutiones in fideicommiſſo Do-
minici ſcriptę in Teſtamento Angeli perinde
relatæ intelligantur, ac cenſentur, quaſi etiam
in hoc de verbo ad verbum ſcriptæ, & repeti-
tæ fuiſſent, *l. poſthumis §. ſi paganus, ff. de iniuſt. nup.
& init. Teſtam. l. prima C. de codicill. Natt. conſ. 483.
num. 2. Cephal. conſ. 73. num. 25. & ſeq. Surd. conſil.
230. num. 9.* & fuit dictum *in Romana hæreditatis
de Fabijs anno prædicto coram R. P. D. meo Bichio,
verſ. quamuis in eiſdem.*

Quibus poſitis, cum Hippolytus filius Ale-
xandri Teſtatoris filij ſine liberis deceſſerit,
non potuit de controuerſo Caſali, tanquam
de libero, fauore Maximi diſponere; ſed præ-
dictæ portiones illius Petro, & alijs de Maxi-
mis conſubſtitutis debebantur.

Non obſtat, quod dicitur, per Angelum
Teſtatorem relationem ad fideicommiſſum
Dominici fuiſſe tantum reſtrictam ad obitum
filiorum ſine filijs, quo caſu, data morte fi-
3 liorum inſtitutorum cum filijs, † euaneſcit
ſubſtitutio, vt iſti filij poſſint tanquam de li-
bero diſponere *iuxt. vulg. conſ. 21. Oldrad.* & con-
ferunt *deciſiones facta coram Robuſterio 118. par. 3.
& 230. par. 2. diuerſ.*

Quia reſponderi poteſt, quod in illis deci-
ſionibus fuit tantùm habita ratio ſubſtitutio-
num ordinatarum in primo caſu à Dominico
conſiderato, non autem in altero principali-
ter diſpoſito *in d. verſ. Item voluit, & mandauit,*
& (vltra quod à prædicto Oldradi conſilio ex
4 coniecturis † paſſim receditur) ipſas hic con-
currere iam dixit *Rota ſub die 5. Martij 1638. &
deciſiones coram Robuſterio* nõ faciunt ad caſum
in quo verſamur, nempe in obitu cum filijs,
quo caſu, huiuſmodi filijs abſque prole ma-
ſculina deficientibus, ſuccedere debent filij
maſculi ſuperuiuentes ipſius Teſtatoris, & eo-
rum filij, ſeu deſcendentes in ſtirpes, vt ſupra
dictum fuit,) aduerterunt Domini relationẽ
prædictam Angeli ad Teſtamentum Domi-
nici non eſſe reſtrictam ad primum tantùm
caſum obitus filiorum ſine filijs, ſed etiam
ad alium caſum obitus filiorum cum fi-
lijs, qui poſtea ſine filijs decederent,
prout contigit, vt fuit dictum *coram bon.
memoriæ Buccabella in prædictis deciſionibus,* &
præcipuè *in deciſione 13. Iunij 1635. verſic. minus
obſtat.*

Quod autem dicta Angeli relatio ad Te-
ſtamentum Dominici excedat caſum obitus
ſine filijs, & obitum etiam cum filijs comple-
ctatur, clarè apparere viſum fuit. Quia licet
ab initio locutum fuerit de primo caſu, hoc
tamen fecit demonſtratiuè, & poſtea vlterius
proſequendo vniuerſaliter dixit, quod teſta-
mentum Dominici confirmabat, & approba-
bat, quoad ſubſtitutiones in eo contentas, ex
qua generali approbatione, & confirmatione
5 fit, † vt omnia in Dominici Teſtamento con-
tenta, & ſic præſens caſus fuerit approbatus,
& confirmatus *gloſ. in l. ſi rem in verſ. totam ff. de
rei vindicat. Burat. deciſ. 471. nu. 10.* perindè ha-
bendus, ac ſi in Angeli teſtamento fuiſſet ad
verbum inſertus, vt ſupra firmaui, maximè
quia non viſa eſt Dominis poſſe conſiderari
6 diuerſitas rationis † quare plus in vno, quàm
in altero caſu relatio fieri debuiſſet, *ad trad. per
Gratian. diſcept. 571. num. 43. & 44.* & faciunt *tex.
in l. ſi pluribus ff. de leg. 2. in l. ſi plures ff. de leg. 3.*

Tum etiam quia in caſu, quo filij decede-
rent ſine filijs, Angelus iam ſuam fecerat di-
ſpoſitionem, vocando ſuperſtites, & quidem
amplioribus verbis, & clauſulis, quàm fuerit
factum in teſtamento Dominici; Vnde dùm
vlteriùs ſubdit, quòd ſuccedatur iuxta formã
teſtamenti Dominici Patris, ad quod relatio-
nem haberi vult, illud approbando, & confir-
mando quoad ſubſtitutiones in eo contentas,
quas in ſuo teſtamento pro repetitis haberi
voluit, & vult; Dicendum eſt, alias ſubſti-
tutiones in Angeli teſtamento non enarratas,
ne huiuſmodi verba ſint ſuperflua, eſſe com-
præhenſas; Nam ſi ſecus eſſet in caſu obitus
filiorum ſine filijs bis fuiſſet diſpoſitum, nem-
pe per expreſſa Angeli verba, & per relatio-
nem ad fideicommiſſum Dominici, quod
non eſt dicendum ex prædicta euitãdæ ſuper-
7 fluitatis † ratione *l. prima vbi not. ff. quod met. cauſ.
cum alijs per Surd. conſ. 127. num. 9. & ſeq.*

Nec facit, quòd, data dicta ſubſtitutione
Dominici, adhuc illius diſpoſitio non intret,
cum in caſu dictæ ſubſtitutionis conſideretur
obitus maſculorum cum filiis, & horum fi-
liorum ſine filijs maſculis, ſuperſtitibus fœ-
minis, quodque cum fœminæ non fuerint
ſuperſtites, ſubſtitutioni prædictæ locus non
ſit: Quia fuit reſponſum expreſſionem, &
ſuperexiſtentiam fœminarum fuiſſe appoſitã
ad illas excludendas fauore maſculorum alia-
rum linearum, & ſic ad includendum caſum
magis dubitabilem, & vis eſt non in ſupere-
xiſtentia fœminarum, ſed in obitu filiorum
maſculorum, quem Teſtator cõſiderauit pro
8 conſeruatione agnationis, † ita vt etiam ſi
fœminæ non exiſtant, intret Fideicommiſsũ
ex latè traditis *per Fuſar. quæſt. 460. num. 4. & nu-
mer. 22. & 27.* & dixit *Rota dec. 427. num. 20. p. 5.
recent.*

Minus obſtat fideicommiſſum Dominici
per obitum eius filiorum cum filijs expiraſſe,
vt legitur *in dictis deciſionibus par. 1. & 2. diuerſ.*
quia omiſſa huiuſmodi inſpectione, hoc non
ſpectat ad præſentem diſputationem, dum
hic Petrus, & alij non agunt vigore fideicõ-
miſſi Dominici, ſed vigore teſtamenti Angeli

prout

prout in Teſtamento Dominici diſponentis, & illud circa omnes ſubſtitutiones approbantis, vt ſupra latè dictum fuit.

Nec quærendum an nepotes, & pronepotes fuerint vocati dumtaxat ad portionem illius, reſpectu cuius ſunt in conditione poſiti;
9 Secus † verò ad portionem Patruorum, ex diſpoſitione Statuti Vrbis, vt dixit *Rota coram Gregor. deciſ. 137. num.*

Quia ſumus in claris, dum hæ portiones
10 patruorum deuenerunt ad illum, † qui filium in cõditione poſuit, quo caſu indiſtinctè ſucceditur in omnibus portionibus, quaſi vnicã portionem conſtituentibus, vt benè diſtinguendo dixit *Rota coram Greg. d. dec. 337.* & fuit etiam ſeruatũ *in Romana, fideicommiſſi de Quinque 11. Iunij 1616. coram bon. mem. Pirouano*. Et vlterius hoc magis manifeſtè elucescit, quia hij nepotes fuerunt apertè ad portionem alterius nepotis ſine filijs decedentis, vocati.

Quoad detractiones placuerunt reſponſiones datæ per informantes pro Petro, & Conſortibus. Nempe legitimam, & Trebellianicam iam fuiſſe præſeruatas, dotem ſolutam per aſſignationem bonorum, & alias expenſas non iuſtificari.

Vnde Domini dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem quatuor vnciarum cum dimidia Caſalis Braui, concorditer reſponderũt, vtraque parte informante.

ROMANA CAMBIORVM.

Lunæ 18. *Aprilis* 1644.

A R G V M E N T V M.

Fructus Cambiorum non debentur quoties pecuniæ realiter nõ fuerunt cambiatæ, ſed ſolũ ad negotiandum expoſitæ, & creditor de hoc notitiam habuit, quo caſu nec minus cambia debentur loco damnorum, & intereſſe.

S V M M A R I V M.

1 *Cambia ex quibus ſuſpecta reddantur! num. 2. & 3.*
4 *Cambij contractus validus reputatur ob periculum amiſſionis ſortis ob decoctionem Mercatoris, & ſimilium.*
5 *Cambia debentur loco damnorum, & intereſſe ſi Mercator ſuſceptum onus non adimpleuit.*
6 *Et idem eſt in debitore, qui mandatum ad cambiandum ſuſcepit alias teneri voluit ad intereſſe, quod mandans paſſus fuit ob non executum mandatum. Declara, vt num. 7.*

D E C I S I O CLXIII.

CVM Rota ſub die 4. Iulij 1642. coram me in hac cauſa dixiſſet mandatũ A. C. pro ſorte ſcutorum 1400. & Cambijs ad rationem ſeptem pro centenario contra Guidum Iordanum relaxatum, & rationibus in dicta deciſione firmatis, dum non apparebat pecunias fuiſſe cambiatas, non eſſe exequeñ à Ioanne Antonio Patriarca Creditore, noua poſtea obtenta in Signatura Commiſſione procedendi, prout in prima cum facultatibus A. C. hodie ex integro dubitaui, an & pro qua ſumma ſit relaxandum mandatum, Domini reſponderunt, mandatum eſſe relaxandum pro ſorte tantum, non autem pro fructibus, moti potiſſimum ex eo fundamento: Quia Patriarca habuit certiſſimam ſcientiam, pecunias palliatè ad negotiandum, vt aiunt ſub cambijs datas illico in æſtimationem æris alieni, quo Roſolinus premebatur, eſſe conuertendas, reportando ab his Iurium anterioritatis ceſſionem.

Quod magis probatur per ipſum inſtrumentum fideiuſſionis præſtitæ per Iordanum cuius vigore in iudicium pro conſecutione cambiorum egit, pecunias ſolui fecit referendo ſe in mandato ſoluendi ad idem inſtrumentum adeò quod tenoris eiuſdem ignorãtiam allegare minimè poſſit; Data verò certa vel probabili ſcientia tradẽtes pecunias eas
1 non eſſe, vt aiunt negotiandas, † Cambia remanere ſuſpecta, tradit *Azor. inſtit. moral. par. 3. lib. 10. cap. 10. de Camb. Sicc. Leſſ. de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 25. de contract. Societ. dub. 7. num. 32. cum alijs per Scacc. de Camb. §. 1. quæſt. 7. par. 2. ampliat. 9. n. 9.* & in puncto quando Creditor ſcit recipientẽ
2 pecunias illis nolle, † aut propter indigentiã, nec alijs eorum loco vti poſſe ad vſum negotiationis, prout fecit Roſolinus pecunijs indigens, & notoriè multo ære alieno oppreſſus, contractum eſſe illicitum, docet *Nauarr. in Manual. cap. 17. num. 258.* qui fuit originalis author huius concluſionis, quam ſequutus fuit *Reginal. in cap. pænitent. lib. 25. num. 399. Rebell. de iuſt. & iur. lib. 15. q. 5. numer. 3.* vbi ait ſufficere,
3 Creditorem probabiliter ſciuiſſe † Debitorem non fore pecunias cambiaturum, *Leſſ. vbi ſup. cum alijs allegat. à Franciſco Salern. deciſ. 47. num. 54. lib. 1.*

Inſuper mouit Dominos, quòd certus erat Patriarca ſe nullum ſubire poſſe amittendæ ſortis principalis periculum, dum illa non erat decoctionibus mercatorum, vel alijs ſimilibus periculis ſuppoſita, in quibus neceſſario
4 requiſito, conſiſtere validitatem huius cõtractus, firmauit *Rot. apud Mont. deciſ. 283. numer. 1. Bonacc. de contract. diſputat. 3. q. 3. punct. 11. num. 3. verſ. ſecus ſi tradunt Leſſ. vbi ſupra num. 31. verſ. notandum*. Hæc vero certitudo nullius periculi expreſſè colligitur, dum ſciens prouidit, pecunias implicari in extinctionem æris alieni, quod abſque vllo periculo amiſſionis ſortis expediẽ erat.

Et hinc etiam viſum fuit Dominis, nec minus deberi Cambia loco damnorum, & Inte-
5 reſſe, licet aliàs ad illa teneri † mercatorem, qui ſuſceptum onus non adimpleuit, dixerit *Rota in Romana Cambiorum de Ruſpolis 28. Octobr. 1601. coram Cardinale Lancellotto, quæ eſt deciſ. 608. poſt 2. vol. conſ. Farinacc. & in Mediolanen. prætenſæ ſimulationis contractus 27. Ianuarij 1604. corã bo. mem. Ottembergo.* Vnde cum Ruſolinus pecunias ad Nundinas iuxta eius obligationem ſub fideiuſſione Iordani non tranſmiſerit; idẽ
6 cenſeri deberet, † quandoquidem ſuſcepit man-

mandatum ad cambiandum, & aliàs teneri voluit ad intereſſe, quod mandans paſſus fuit ob non executum mandatum *iuxta text. in l. ſi non re §. dedi tibi, & l. ſi mandauero ſibi §. ſicut ff. mandati, l. ad comparandos, C. eodem,* & tenuit *Rota Iannuen. deciſ. 9. num. 5.*

7 Quia obiectum poſſet procedere, † ſi ab initio Patriarca, & Roſolinus contrahentes non habuiſſent ſcientiam explicitam, quod pecuniæ cambiandæ non erant, in quibus terminis loquuntur deciſiones ſupra allegatæ, & prout paſſim hodie in Curia contractus exercentur. Illi enim ex bona fide tranſmittendi pecunias ſub Cambijs, licet verè non tranſmittantur, poſſunt facilius ſuſtineri, quàm iſte, quo cõtrahentes certò ſciebant, pecunias non fore negotiandas; Ideò in præſenti caſu, mandatum pro Cambijs non eſſe relaxandum, cenſuerunt Domini vtraque parte informante.

BONONIEN. AQVARVM.

Veneris 22. Aprilis 1644.

Argumentum ex Summario.

SVMMARIVM.

1. *Molendinum in proprio ſolo ædificare nemo prohiberi poteſt, & pro eius vſu canale effodere, ac aquã ex flumine publico ad ſui vtilitatem immittere, dummodò vſui publico non officiat.*
2. *Et hæc regula rectè procedit quando nullum, vel leue damnum inde vicino prouenit.*
3. *Et damnum hoc caſu ex quibus excludatur?*
4. *Damnum non probatur ab vnico teſte non informato.*
5. *Molendini forma nequit immutari contra conuentionẽ in concordia initã à poſſidentibus prædia vicina.*
6. *Conſequens, qui vult perneceſſe vult, & antecedens.*
7. *Molendinum quilibet in ſuo ſolo conſtruere poteſt, dummodo principaliter alteri præiudicium non fiat, quamuis aliquid per accidens damnum inferat.*

DECISIO CLXIV.

DOMINI permanſerunt in deciſis coram me 9. Iunij anno præterito, iterum firmando, Comitem Manzolum non teneri reſtituere Molendinum ad priſtinum ſtatum, quia præiudicium, quod allegabat Comes Bentiuolus ex nouo Molendini ſtatu, vulgò à Rota ob maiorem copiam aquarũ in agros ſuos irrumpentium, ſibi cauſari, viſum fuit non ſubſiſtere, dum ex decreto Rotali data fuit Comiti Bentiuolo facultas eleuandi, & deprimendi paraturam iuxta decreſcentiam, & excreſcentiam aquarum facilè poterit indemnitati agrorum ſuorum conſulere: Vnde cum in tranſactione inter ipſos Comites inita Molendini forma aliqua præſcripta non fuefuerit, neque prohibitus modus, vulgo dictus à Rota Regula iuris intrat, nemini prohiberi
1 in ſuo ſolo ædificare † Molendinũ, & pro eius vſu Canale effodere, & aquam ex flumine publico ad ſui vtilitatem immittere, dummodo vſui publico non officiat, vt ait *I.C. in l. quominus, & ibidem communiter Doctores de flum. & probat Rolan. conſ. 97. numer. 7. lib. 3. cum alijs relatis per Roſental. de feud. cap. 5. num. 28. & 29.* quæ re-
2 gula † rectè procedit, quando nullum, vel leue damnum inde vicino prouenit, vt poſt *text. in l. 2. §. Item Varus, & ibi gloſſ. in verbo, Nociturus eſt, ff. de aq. pluu. arcen. declarat Bart. in d. l. quominus ſub num. 21. Corn. conſ. 268. num. 30. verſ. limitatur, & ſexto lib. 4.*

Damnum verò Comiti Bentiuolo ex hac
3 cauſa proueniens non probatur, nam teſtes pro hoc probando examinati, ſolum deponũt ſub his verbis: *Che le Terre del Sign. Conte Bentiuoglio patiſcono, perche vna botte, e perche anche alle volte il Canale fà danno, &c.* & alibi; *Il Canale quando rompe queſte acque, la più parte vanno ſopra li beni del Sign. Conte Aleſſandro,* quæ verba damnum, non ex ipſo aquarum ductu, & vſu ſed aggerum potius contingente ruptura, & ſitu bonorum, inferunt proueniens.

Nec ex ãpliatione Canalis ad pedes 11. contra tranſactionem, quæ pedes 6. tantum per-
4 mittit, damnum probatur, † quia vltra quod teſtis, de ampliatione deponens, eſt vnicus, neque ſe ſatis informatum oſtendit, dum ſe antiquam Canalis latitudinem neſcire fatetur, malè præſentem ampliationem probare videtur nihil de ampliatione fundi Canalis, qui in tranſactione ad 6. pedes legitur reſtrictus, ibi: *Eſſe debere in latitudine in fundo ipſius Canalis ad minus pedes 6.* deponit, ſed tantum de ſummitate, & ſuperficie, & riparum diſtantia, vt ſonant ea verba teſtis, ibi: *Il Canal del Molino è largo piè noue, e mezzo,* ergo, niſi latitudo quoque ipſius fundi probetur non poteſt inferri contrauentio tranſactionis.

Inſuper vnus ex Dominis ponderauit, quod in tranſactione dictum fuit, fundum poſſe dilatari ad minus vſque ad pedes ſex, quæ verba maiorem dilationem non prohibẽnt forſan, quod eo, quo magis fundus dilatatur, eò minus periculum affert, quod aquæ regurgitando de ſuo lecto exeant, & in vicinos agros irrumpant, vnde adhuc ſciri non poteſt, an Comiti Bentiuolo damnum, vel vtilitatem inferat.

Quòd verò hoc Molendinum in ſolo Comitis Bentiuoli conſtructum aſſeritur, & hinc
5 eò minus forma in tranſactione præſcripta potuerit immutari, *iuxta text. in l. 1. ff. ne quid in flum.* ceſſat ex facto, dum idem fundus à DD. Bentiuolis fuit ad dictum effectum fabricandi Molendini ceſſus DD. de Manzolis: Vnde cenſetur ipſorum proprius per regulam, qui
6 vult † conſequens *l. 2. §. final. verſ. cui, & ibi gloſſ. fin. ff. de aq. pluu. arcen.* & intrat diſpoſitio ſupradicta, quod in ſuo ſolo quilibet Molen-
7 dinum conſtruere poteſt, † dummodo principaliter alteri præiudicium non fiat, quamuis aliquid per accidens damnum inferat, vt in his terminis tradit *Roſental. de feud. cap. 5. dicta concluſ. 215. Andrea Iſern. in cap. 1. num. 5. quæ ſint regal.*

Quibus ita ſubſiſten. DD. in deciſis permãſerunt vtraque parte informante.

RO-

ROMANA PECVNIARIA.

Mercurij 27. Aprilis 1644.

ARGVMENTVM.

Inuentarium confectum de ſtylo Curiæ Capitolinæ ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus Iuris communis. In confectione Inuentarij quare adhibentur tres Teſtes?

SVMMARIVM.

1 *Stylus Curiæ Capitolinæ circa confectionem Inuentarij probatur ex relatione Notarii iudicialiter electi ad perquirendum inſtrumenta Inuentariorum.*

2 *Inuentarium confectum iuxtà ſtylum Capitolinum ſubſtinetur, licet careat ſolemnitatibus iuris communis, & nu. 3.*

4 *Inuentarium confectum iuxtà ſtylum loci ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus iuris communis. Itaut ſaltem excuſetur à minus perfecta Inuentarii confectione.*

5 *Stylus Curiæ quod fuerit ſeruatus in confectione Inuentarii ex quibus probetur?*

6 *Inuentarium quando inchoatur coram Iudice, tunc de ſtylo Curiæ Capitolinæ, non eſt neceſſe, quod hæres ſe ſubſcribat, quia talis defectus per ſubſcriptionem Notariorum ſuppletur.*

7 *Ratio eſt, quia tanquam factum apud acta ſubſcriptione non indiget.*

8 *Inuentarium fuiſſe inchoatum coram Iudice ex quibus verbis reſultet? nu. 10.*

9 *Hæreditatis aditio diuerſa eſt à confectione Inuentarij, & nu. 15.*

11 *Inuentarium vſque ad 60. dies perfici poteſt.*

12 *Inuentarium quando non inchoatur coram Iudice, tunc citatio creditorum non fit coram Iudice, ſed in domo defuncti, ad quam regulariter conducuntur Notarij pro deſcribendis defuncti bonis.*

13 *Decretum Iudicis omnia in eo expreſſa vera præſumi facit.*

14 *In ſimplici aditione hæreditatis non ſunt adhibendæ ſolemitates Iuris communis, prout neceſſariæ ſunt in confectione Inuentarij.*

16 *Decretum Iudicis ſupplet defectum Inuentarii, quãdo fuit interpoſitum poſt illud completum, ſecus vero quando ante.*

17 *In confectione Inuentarii ſolent tres Teſtes adhiberi loco creditorum abſentium, etſi non fuerunt adhibiti hunc defectum opponere nequeunt creditores citati ad inueſtiendum confectioni Inuentarii, nam quoad citatos actus ſubſtinetur.*

18 *Sufficit tamen de ſtylo Curiæ Capitolinæ tres Teſtes fuiſſe in principio Inuentarii adhibitos.*

19 *Teſtes inducti & examinati, nequeunt ab inducente reprobari.*

20 *Hæres gaudet beneficio Inuentarii, quamuis aliqua bona deſcribere omiſerit, ſi talis omiſſio non eſt doloſa.*

21 *Et aſſerens alia bona pretioſiora adfuiſſe, id probare tenetur.*

22 Deciſio in Romana Fructuum dotis 3. Aprilis 1618. coram bon. mem. Seleucien. *declaratur.*

23 *Stylus Curiæ Capitolinæ circa confectionem Inuentarii fuit alias à Rota approbatus.*

DECISIO CLXV.

DE anno 1599. Ioannes Matthæus Griſfonus prętio ſcutorum 5450. monetæ vendidit rubra 54. cum dimidio Caſalis Mõtis Milioris clar. mem. Card. Gallio ſub iurata promiſſione aſſerens, illa eſſe libera, nulliquo vinculo, vel hypothecæ obnoxia, & cum iam per 40. annos Cardinalis, & ab ipſo cauſam habentes hanc partem Caſalis poſſediſſent, Commendator Antonius Griffonus, Io: Matthæi filius, Patris hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij adiens, poſtquam omnia defuncti ſtabilia vigore fideicommiſſi Matthæi Griffonij, Epiſcopi Triuentini, apprehendiſſet, Portiæ matri, dotis ſuæ ſcutorum 9000. creditrici, nonnulla mobilia pro ſcutis 400. aſſignauit, quæ pro conſecutione reſidui experiendo ſuper dictam portionem Caſalis, Mandatum executiuum pro ſcutis 7075. obtinuit, quam ſummam D. Dux Albeti Cardinalis Donatarius è Modernis Caſalis poſſeſſoribus perſoluere compulſus, hæredem venditoris, ob non exhibitum legitimum inuentarium coram A. C. Argelo pro eadem ſibi refundenda cum conueniſſet, hic verò abſolutus à petitis fuiſſet, cauſa appellationis mihi commiſſa, dubitaui, an conſtet de legitimo Inuentario.

Et Domini affirmatiuè reſponderunt, ſi nõ de Iure, ſaltem quoad ſtylum Capitolinum,
1 qui bene probatur † ex relatione Notarij iudicialiter electi ad perquirendum Inſtrumenta Inuentariorum, *Honded conſ. 53. num. 10. & ſeqq. lib. 1. Gratian. diſcept. 998. nu. 18.* & attendi debet,
2 itaut Inuentaria hoc ſtylo ſeruato † confecta ſuſtineantur licet careant ſolemnitatibus Iuris communis, *Honded. d. conſ. 53. numer. 5. lib. 1. cum aliis allegatis in deciſ. 386. num. 1. coram Reuerendiſſ. Vrgellen.* & in puncto ſtyli Curiæ Capi-
3 tolinæ, † vbi hoc Inuentarium factum fuit, *Canal. deciſ. 584. num. 3.* vel ſaltem hæres † à mi-
4 nus perfecta Inuentarij confectione excuſatur *Rot. deciſ. 199. num. 1. verſ. & licet apud Farinac. poſt conſil. lib. 1.* Et dictæ Curię ſtylum † in hoc In-
5 uentario ſeruatum fuiſſe apparet ex collatione eiuſdem Inuentarij cum actuarij relatione. Creditores enim fuerunt citati, ac præmiſſis ſolitis bannimentis, ac citationibus, adhibiti ſex Notarij, & Iudicis facto decreto, quamuis
6 hæres non ſe ſubſcripſerit. † Nam hoc ſtylo Curiæ Capitolinæ, quando Inuentarium coram Iudice inchoatum fuit, non requiritur, dum per ſubſcriptionem Notariorum suppletur, vt tradit *Card. Mantic. deciſ. 189. nu. 1. Canaler. d. deciſ. 584. num. 2.* quia tanquam † factum
7 apud acta ſubſcriptione non indiget, *Seraphin. deciſ. 171. num. 2. Gratian. diſcept. forenſ. 958. nu. 15. & ſeqq.* Sed in hoc caſu, ità inchoatum fuiſſe,
8 patet † ex verbis ipſius Inuentarij, ibi, *Præmiſſo venerabili ſigno Crucis &c. Inuentarium inchoauit, &c.*

Non obſtat, hoc Inuentarium dici non poſſe Iudiciale, & apud acta confectum die 30. Aprilis 1638. Quia ea ſola facta fuit hæredita-
9 tis aditio, † quæ eſt diuerſa à confectione Inuentarij.

Digitized by Google

uentarij, ſed inchoatum dici debet 6. die Maij
ſequentis, dum præcedenti die præceſſerunt
bannimenta ad Inuentarium conficiendum,
vt conſtat ex Summar. Ducis num. 2. & quod
ſignum Crucis non ſit initium Inuentarij, &
dum hæres ſucceſſiuè citauerit Creditores, ad
videndum inchoari Inuentarium, ſatis colli-
gitur, quod antea non fuerit inchoatum.

Quia ſatis eſt ea die 30. Aprilis appoſitum
10 fuiſſe ſignum Crucis, † tunc enim inceptum
cenſetur Inuentarium vna cum aditione hæ-
11 reditatis, quod vſque ad 60. dies † perfici po-
teſt, *l. vlt. §. ſin autem dubius, C. de iuſt. delib. Mant.
d. deciſ. 189. num. 2. & 3.* & citatio creditorum de
12 inchoatione Inuentarij † non coram Iudice,
ſed in ipſa domo defuncti facienda eſt intelli-
genda, ad quam vt plurimum hæredes pro
deſcribendis defuncti bonis poſt ſeruatas corã
Iudice Capitolino ſolemnitates, & Inuentario
ibi inchoato conducere ſolent Notarios, pro
vt habetur in ſupradicta Notarij relatione;
Et hic intellectus accipiendus eſt ad contra-
rietatem euitandam cum ſupradicta Inuenta-
rij inchoationis aſſertione, in Inſtrumento adi-
tionis hæreditatis emiſſæ cum Decrẽto Iudi-
13 cis, † quod veram eandem aſſertionem præ-
ſumi facit, *Bald. in l. ex his nu. 3. verſ. Item appon.
C. de milit. teſtam. Ruin. conſ. 63. num. 3. lib. 1. Picc. ad
Stat. Vrb. 151. gloſſ. 21. num. 31. Rot. deciſ. 245. nu. 5.
& 6. par. 7. recent.* Et idem eſt ſiue cœpta ſit co-
ram Iudice bonorum deſcriptio, vel ſolum
appoſitum ſignum Crucis cum expreſſa de-
claratione ſic incipiendi Inuentarium, quia
vis ſtat in auctoritate Iudicis, iunctis alijs ſo-
lemnitatibus tunc adhibitis, quæ in ſimplici
14 aditione hæreditatis † nõ requirebantur, ideò
ad illam non referri; ſed ad Inuentarium de-
bent; Vndè parum refert, quod actus aditio-
15 nis † ſit diuerſus ab actu Inuentarij ex allegat.
per Bart. conſ. 154. nu. 2. lib. 1.

Nec iuuat, quod Decretum Iudicis tantum
16 suppleat defectum † quando fuit poſt com-
pletum Inuentarium interpoſitum, non verò
quando ante, vt contigit in præſenti caſu *iuxt.
diſtinct. Rot. in Neapolitana Maſſeriæ 2. Dec. 1622.
coram bon. mem. Coccino*. Quia bene hæc diſtin-
ctio applicaretur, ſi hæres intentionem ſuam
fundaſſet in ſolo Decreto, vt ibi, Sed in præ-
ſenti caſu ratio diuerſitatis eſt, quia hæres in-
tentionem ſuam fundat non ſolum in decreto
ſed in ſtylo Curiæ Capitolinæ ſeruato.

Et in hanc ſentẽtiam libentiùs iuerunt Do-
mini; quia nulla apparet fraus hæredis in hoc
Inuentario, quippè qui poſtea Creditores rur-
ſus citauit ad intereſſendum Domi Inuentarij
confectioni, quamuis enim ſoliti tres Teſtes
17 non interuenerint, † Creditores citati de hoc
opponere non poſſunt cum d. tres Teſtes loco
abſentium tantum adhiberi debuiſſent, & quo
ad citatos, actus ſuſtinetur *Rot. deciſ. 331. nu. 11.
par. 5. recent. Iaſ. in l. fin. num. 4. C. de iur. deliber. Rota
dicta deciſ. 199. num. 2. impreſſ. poſt conſil. Farinacc.*
Præterquam quod tales Teſtes apparent in
18 principio Inuentarij † fuiſſe adhibiti, quod
de ſtylo Curiæ Capitolinæ ſufficit, qui Teſtes
non excludi poſſunt, tanquam famuli Griſ-
ſoni. Quia quicquid dicendum eſſet in iudi-
cijs, locum non habet hæc exceptio in Inſtru-
mentis, neque à Domino Duce reprobari poſ-
19 ſunt, † dum ab ipſo Inducti, & examinati fue-
runt, *Seraph. dec. 295. nu. 1.*

Neque refert, omiſſam fuiſſe in Inuentario
aliquorum bonorum deſcriptionem, nec qua-
litatem mobilium inuentariatorum expreſſã,
quia hæc omiſſio pernecceſſe dolum hæredis
20 non infert, † quo excluſo heres nihilominus
beneficio Inuentarij gaudet, *Rot. dec. 331. nu. 20.
& ſeqq. par. 5. & dec. 181. num. 15. & ſeq. par. 6. rec.*
21 Vnde aſſerens alia mobilia, † vel pretioſiora
adfuiſſe, id probare tenetur, *Rot. d. dec. 199. nu. 3.
poſt conſ. Farinac. lib. 2.*

Nec ſupradictæ reſolutioni contradicit *De-
ciſio Romana Fructuum Dotis 3. Aprilis* 1618. *co-
22 ram bon. mem. Seleucien.* † quia in caſu illius de-
ciſionis ſtylus Curiæ Capitolinę minimè pro-
batus erat, vt legitur *in §. cum itaque*, qui poſtea
23 approbatus fuit † *coram Card. Canaler. ſub die* 2.
Martij 1622. quæ eſt inter eius impreſſas *dicta
deciſ.* 584. Ideò Deciſio illa præſenti caſui non
applicatur.

Et ſic pro validitate Inuentarij reſolutum
fuit, vtraque parte informante.

TIBVRTINA CASTRI S. ANGELI.

Veneris 31. Iulij 1644.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plenè diſcutitur an clauſulæ
ampliſſimæ in litteris Apoſtolicis adiectæ de-
rogatoriæ comprehendant dominium tertij,
& reſoluitur negatiuè ex rationibus latè in
ea deductis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſulæ appoſita in litteris Apoſtolicis fortiorem vim diſpoſitis in dd. literis addunt non vero quid minimum vltra diſpoſita complectuntur.*
2 *Derogatio Conſtitutionum Apoſtlicarum prohibentium alienationes bonorum iuriſdictionalium, nihil aliud operantur, quam tollere obſtaculum dd. Conſt.*
3 *Ius ſuum intelligitur quis in alium transferre, non alienum.*
4 *Ex narratiua ſubſequens conceſſio declaratur.*
5 *Dictiones* tàm & quàm *omnimodam cauſant æquiparationem.*
6 *Derogatio fideicommiſſis intelligi debet iuxtà diſpoſitiuam Breuis Apoſtolici.*
7 *Sub derogatione quanam fideicommiſſa ſint comprehenſa reſultat ex uerbis Breuis indicantibus, qualis fuerit mens Pontificis.*
8 *Derogatio generalis fideicommiſſorum non operatur comprehenſionem eorum, quæ fideicommiſſarius ex alio iure ſibi competen. quàm ex fideicommiſſo, prætendit.*
9 *Derogatio vitij litigioſi non comprehendit dominiũ litigantis cui non præiudicat.*
10 *In derogatione vitij litigioſi cenſetur omne ius litigantis præſeruatum etiamſi non fuerit expreſſum cum ſubintelligatur clauſula* Iuribus tertij ſemper ſaluis.

11 *De-*

11 *Derogatio tanquam ſtricti Iuris non extenditur de vno caſu, ad alium præter voluntatem derogantis.*

12 *Duo Domini eiuſdem rei inſolidum eſſe nequeunt.*

13 *Dominium mediante alienatione transfertur.*

14 *Princeps concedens facultatem alienandi feudum cenſetur illam conceſſiſſe cum ſuppoſito, quod dominium feudi exiſtat penès alienantem, non autem ſi ſit penès alium, & nu. 15. Amplia nu. 17.*

16 *Lex permittens feudatorio alienare intelligit de iure quod ipſe habet.*

18 *Contractus inter duos initus tertio non præiudicat.*

19 Text. in l. rem alienam ff. de contrah. empt. *non habet locum in feudalibus.*

20 *Confirmatio non eſt actus ſtans de per ſe, & ex defectu rei confirmabilis non habet vbi pedem figat.*

21 *Dominium probatur ex Inſtrumento pignoris concurrentibus adminiculis præſertim inter ſucceſſores & habentes cauſam à pignorantibus, nu. 22.*

23 *Pignus ſupponit dominiū oppignorantis cum res aliena licitè pignorari non poſſit.*

24 *In veritate quod eſt ſemper debet attendi.*

25 *A poſſeſſione ad dominium non fit illatio.*

26 *Dominio tertij ex quibus arguatur Papam in generali derogatione noluiſſe derogare.*

27 *Princeps quod voluerit aliquem enormiter lædere, & ius tertii auferre veriſimile non eſt.*

28 *Iuri gentium ſub inuolucro verborum derogari nequit.*

29 *Derogatio reſpectu dominij tertij quoties clara non eſt tunc clauſulæ adiectæ in Breui Apoſtolico derogationis nihil quoad dominium operantur.*

30 *Verba quando ſtant continuatiuè, & relatiuè ad caſus ſuprà expreſſos ad eos reſtringuntur.*

31 *Verba ſubſequentia regulantur à natura principalis diſpoſitionis, cuius reſpectu fuerunt prolata.*

32 *Et referuntur ad diſpoſitiones ſupra expreſſas.*

33 *Verbum* Altre *eſt reſtrictiuum ad omnes diſpoſitiones ſuperius expreſſas.*

34 *Conditiones etiam vniuerſales reſtringi debent ne ſequatur abſurdum.*

35 *Titulus dotis eſt habilis ad translationem dominij.*

36 *Bona ſubrogata loco rei fideicommiſſariæ alienatæ, quandoque præiudicium afferunt ratione affectionis rei alienatæ, vel ex alia cauſa.*

37 *Debita vnius cum bonis alterius extingui iuſtitia abhorret.*

DECISIO CLXVI.

CVM per binas Deciſiones 1641. & 7. Februarij 1642. in hac cauſa coram me, recedendo à deciſis coram bo. mem. Card. Lancellotto, firmatum fuiſſet ad effectum recognitionis publicæ ſcripturæ, tempus litis non eſſe detrahendum, ac poſtea ſub die 12. Maij 1642. Domini reſoluiſſent, Inſtrumentum dationis in pignus Caſtri S. Angeli à Ioanne Iordano Vrſino pro ſcut. 25000. Alphonſinæ, donec de ſuo credito dotis maternæ ex d. Caſtri fructibus ſibi ſatisfaceret, eſſe in forma probanti; ſubſequenter 27. Iunij eiuſdem anni dictum fuit, D. Duci Brachiani, Ioannis Iordani hæredi, ad d. Caſtrum dandam eſſe reintegrationem.

Verùm quia Sereniſs. Parmæ Dux, cauſam habens ab Alphonſina, contra quem dictæ reſolutiones fuerunt obtentæ, idem Caſtrum inſolutum, certa inter eos ſuper antiqua lite Status Palauicini, inita concordia, per literas Apoſtolicas confirmata, dedit D. Marchioni Pallauicino; contra eundem Brachiani Dux iudicio expertus eſt, atque Marchione clauſulas in litteris appoſitas obſtare contendente, ſexies per me propoſito ſuper hoc dubio, Domini tandem reſponderunt, clauſulas non obſtare.

Quia licet in ventre litterarum adſint illæ clauſulæ, *Di noſtro Mato proprio, certa ſcienza, e pienezza della noſtra libera, & aſſoluta autorità Apoſtolica*, & inferiùs, *Che mai ſi poſſa dar diſurretione, difetto d'intentione, nè di qualſiuoglia nullità, vitio, ò difetto &c. E che così è non altrimente ſia da qualſiuoglia Giudice derogato; con la clauſula ſublata, e Decreto irritante. Non oſtanti le Conſtitutioni Apoſtoliche, Regole della Cancellaria, & altre coſe.*
1 Illæ tamen ſolummodo,† vt fortiorem diſpoſitis in litteris vim addant; Non vero, vt aliquid vel minimum vltra diſpoſita complectantur appoſitæ cenſentur, *Rot. in Sabinen. Caſtri Vaconi 13. Iunij 1619. coram Reuerendiſſ. Seluacien. & deciſ. 423. num. 8. ac 610. nu. 13. & 18. par. 5. recent. ac in Peruſina Spolij 4. Aprilis 1636. confirmata 18. Iunij 1642. verſ. quo vero ad obiectum coram R.P.D. meo Roias.*

Tota igitur diſputationis difficultas ad hanc vnicam inſpectionem redacta fuit; An in breue, ſeu litteris prædictis dominio Ducis Brachiani ſuper hoc Caſtro, ad cuius reintegrationem agit, fuerit derogatum; Et minimè eius dominio derogatum fuiſſe viſum fuit.

Siquidem derogatio in Breui ad tria capita reſtringitur.

Primò. Ad conſtitutiones Apoſtolicas, vt in narratiua, ibi, *Per oſtarui le Conſtitutioni noſtre &c.* & in diſpoſitiua; *E per togliere li oſtacoli delle leggi, e Conſtitutioni Apoſtoliche.*

Secundò. Ad fideicommiſſa, primogenituras, pacta de ſuccedendo, & alias diſpoſitiones, factas à Prædeceſſoribus Ducis Parmæ, Collateralibus, tranſuerſalibus, & extraneis, vt patet, ibi, *Et anco oſtarui li fideicommiſſi &c.* & rurſus in diſpoſitiua; *Da tutti, e ſingoli fideicommiſſi, primogeniture, patti di ſuccedere eſimiamo, e liberiamo, & à quelli deroghiamo.*

Tertiò. Ad vitium litigioſi, ob litem in Rota vertentem ſuper dicto Caſtro inter Ducem Parmæ, & Ducem Brachiani, & ad proteſtationem ab huius Procuratore factam, vt in narratiua; *E parimente anco il vitio di litigioſo per lo lite, che verte in Rota frà voi Duca di Parma, e Paolo Giordano Vrſino, un Procuratore del quale è comparſo auanti Monſig. Merlino Giudice della detta cauſa, & hà detto che il detto Caſtello di Sant' Angelo ſpetta al medeſimo Duca ſuo Principale, e che ſtante la lite moſſa, & al preſente ancora pendente ſopra la ricuperatione di quello, non ſi può venir alla predetta vendita*, & inferiùs in diſpoſitiua. *Non oſtante il detto vitio litigioſo. ol quale, come ancora à detta proteſta fatta dal Procuratore di eſſo Duca di Bracciano eſpreſſamente deroghiamo, e quello affatta*

in

Digitized by Google

in tutto, e per tutto leuiamo, e togliamo via, cum ſe-
nuli derogatione regula de iure quaſita, non tollendo
in fine Chirographi appoſita.

Primum verò caput, nempè derogatio
Conſtitutionum Apoſtolicarum dominio hu-
ius Caſtri minimè applicatur; Etenim obſta-
2 culum tantum tollit † dd. conſtitutionū alie-
nationes bonorum Iuriſdictionalium prohi-
bentium *Text.in cap.Imperialem, vbi Iſern.n.11.*
de prohib. feud. alien. per Federic. & in hoc caſu
derogatio quidem operata fuit, vt Dux Par-
mæ ius ſuum in Marchionem Pallauicinum,
3 non † verò ius Ducis Brachiani, transferre
potuerit, *l. 2. §.meritò, & l.ſi quis à Principe ff.ne*
quid in loc.pub. Rot.deciſ.664. numer.2.ad fin.par.2.
recent.

Neque ſecundum caput derogationis fidei-
commiſſorum comprehendere poſſe domi-
nium huius Caſtri viſum fuit ex eo, quod Pa-
pam ſolum intellexiſſe de fideicommiſſis pri-
mogenituris, pactis de ſuccedendo, & alijs
diſpoſitionibus Domus Farneſiæ, patet tàm
ex narratiua ſupplicationis præinſerta, in qua
fit mentio de fideicommiſſis, & alijs diſpoſi-
tionibus Cardinalibus, & Ducis Farneſij, &
aliorum Anteceſſorum, ex qua narratiua ſub-
4 ſequeñ, conceſſionem eſſe declarandam tradit
Burſatt.conſ.281.num.35. Rota penès Reuerendiſſimū
Vrgellen.deciſ.147.num.6.& ſeqq.& deciſ.156.n.6.
& 7.& deciſ.23. num.14. par.5. recent Quàm ex
diſpoſitiua breuis, in qua fideicommiſſis, ac
alijs diſpoſitionibus prædictis ordinatis, tàm
à Cardinali, & Duce Farneſio, ac alijs Ante-
ceſſoribus, quàm Collateralibus, vel extraneis
5 derogatur, & dictiones *tàm & quàm* † omni-
modam æquiparationem cauſantes operantur
vt derogatio de fideicommiſſis ab extraneis
6 in Farneſia familia ordinatis, † intelligi debeat
Surd.conſ.401.num.13.cum duob.ſeqq. Quod ma-
gis ex adiectis in Chirographo ſequentibus
verbis conuincitur. *Ancorche foſſero ſtate da voi*
Duca di Parma, e da noſtri Anteceſſori con giuramen-
to promeſſe &c. & inferiùs: *Si come vi aſſoluiamo*
e liberiamo da ogni promeſſa, e giuramento che voi
hauete fatto per l'oſſeruanza di detti fideicommiſſi, &
altre diſpoſitioni, &c. Quæ mentem Pontificis
7 indicant † fuiſſe tantum derogandi fideicom-
miſſis, & diſpoſitionibus, domum, & intereſſe
familiam Farneſiam reſpicientibus, *Oldr.cóſ.8.*
nu.1.& ſeq.Creſc.dec.1.nu.2.de priuil.& deciſ.294.
nu.11.coram bo.me.Coccin.& dec.483. num.4.& 5.
par.1.recent.

Verum etiam quod Papa de fideicommiſſis
quoque domus Vrſinæ intellexiſſet, nihilo-
8 minus caſus in quo verſamur, † non compre-
henderetur; dum Brachiani Dux non agit ex
aliquo fideicommiſſo, ſeu primogenitura, aut
pactis de ſuccedendo, vel diſpoſitionibus præ-
dictis; ſed agit iure dominij, ſibi, ſuiſq; maio-
ribus, ad recuperandum hoc caſtrum, compe-
teñ, vt in ſimilibus terminis Statuti dixit *Gabr.*
conſ.8.num.3.& ſeqq.lib.1. Surd.conſ.112. num.96.
& maximè *in verſ.& ita apparet, &c. Barboſ. in*
rubr.ſolut.matrim.par.3.num.85. & de difficultate
tollendi Iuris dominij latè *Mantic. de Tacit. &*
ambig.conuent.lib.12.tit.27.nu.21.& 22.

Minus tertium derogationis caput, vitij
nempè litigioſi, & proteſtationis prædictæ per
Procuratorem Ducis Brachiani factæ, com-
9 prehendit † dominium litigantis, cui non præ-
iudicat. *Neuſan.conſ.20.num.12.* & ei, in dero-
10 gatione vitij litigioſi † cenſetur omne ius
præſeruatum, etiamſi non fuerit expreſſum,
cū ſubintelligatur clauſula Iuribus tertij ſem-
per ſaluis, *Pariſ.de Put.de feud.de reint.c.261.n.2.*
& cap.271.nu.4.

Nam prædicta proteſtatio habita, ſolum
fuit in conſideratione, vt obſtaret reſpectu vi-
tij litigioſi, prout clarè legitur in illis verbis.
E ſe voi, & il detto Marcheſe procuraſſe la deroga-
tione del vitio litigioſo, ſpera, che non ſiamo per con-
ederla, ſtante la ſua oppoſitione, e contradittione, &
infra, *Non oſtante il ſudetto vitio litigioſo, al quale,*
come ancor detta proteſta deroghiamo. Vndè dero-
gatio dictæ poſſeſſioni non eſt extra limites à
Pontifice conſiderata, videlicet obſtantiam, &
11 proteſtationem d. vitij litigioſi † ad dominiū
Ducis Brachiani extendenda, *Greg.dec.159.n.7.*
cum alijs ſupra allegatis. Quamuis enim ex pro-
teſtatione eius intellexerit Pontifex, hunc quo-
que prætendere Caſtrum ad ſe ſpectare, tamen
ad euitandam contrarietatem, & repugnantiā
in eodem Chirographo, quod vterque Dux,
12 & ſic inſolidum † duo eſſent Domini eiuſdē
Caſtri contra diſpoſitionem *legis 3.§.ex contra-*
rio ff. de acquir. poſſeſſ. dicendum eſt Papam ac-
cepiſſe proteſtationem D. Ducis Brachiani pro
eius ſimplici prætenſione, Sereniſſimi Ducis
verò Parmæ narratiuam pro vero dominio,
13 proportionabili † actui alienationis, quem
gerebat, & translationis in Marchionem Pal-
lauicinum *per l.traditio cum ſimil. ff.de acquir.rer.*
Domin.

Et ceſſat omnis difficultas, quia verſamur
extra caſum quæſtionis Dominij Ducis Bra-
chiani; Nam derogatio ſupponit penès Du-
cem Parmæ, qui Caſtrum alienauit illius do-
minium tempore alienationis extitiſſe, ſed ius,
non autem dominij ſuper illo forſan reſolubi-
le, vel aliàs hypothecis, & iuribus aliarū per-
ſonarum affectum, a quibus propterea Papa
noluit, Pallauicinum recipientem poſſe ali-
quando moleſtari, conſulendo cōtrahentium
indemnitati per Iurium in alijs bonis alienan-
tis translationem. Nullo verò modo conce-
dere alienanti facultatem diſponendi de Ca-
14 ſtro, † cuius dominium non habebat, ſed apud
Ducem Bracciani reperiebatur, eum imò Pa-
pa cenſeatur conſentiſſe alienationi, quatenus
dominium duraret apud alienantem, neque in
illum contuliſſe, ſi erat alienum, vt bene *Iſer.*
in cap.Imperialem ſub nu.16. ibi, *Quod fuerit alie-*
num, per talem confirmationem non contulit de prohi-
bit.feud.alien.per Feder.Mon.de regal. tit.de Reg.off.
num.79.ante fin.verſ.hac nullitas fol.249.& contron.
iur.lib.vnic.cent.16.n.3.& ſeq.Caſ.Manet. conſ 107.
15 *num.25.* ibi, *Quando Princeps conſenſit videtur aſ-*
ſentire eatenus, quatenus Iura venditionis durent, l.2.
facit Io.Franc.Apont.In repet.feud.tit.de ſucceſſ.feud.
16 *lect.16.num.21.* vbi quod dum lex † permittit
feudatario alienare intellexit de iure, quod
17 ipſe gerebat, quod procedit † ſiue venditor
domi-

dominium nunquam habuerit, ſiue potiùs
habitum tempore venditionis erat iam reſo-
lutum, quia ſemper adeſt error in conſenſu
Principis, qui ſuppoſuit, tempore contractus
alienantem eſſe Dominum, nec voluit ſup-
plere in eius perſona defectum dominij, ſed
remouere dumtaxat obſtaculum feudalitatis,
& alia, quæ ſuppoſito dominio in vendente,
obſtare potuiſſent emptori *Iſern. in d. cap. Im-
perialem num.*15. & communiter receptum te-
ſtatur *Capic.Latr.conſul.*52.*n.*34.*& ſeq.*

Quare cum contractus inter Sereniſſimum
Ducem Parmæ, & Dominum Marchionem
18 Pallauicinum ab initio † non valuerit præiu-
dicium inferre D. Duci Brachiani, *l. id, quod
noſtrum ff.de reg.iur.Montan.controu.*16.*num.*8.vbi
quod *textus in l.rem alienam ff.de contr.aben. empt.*
19 non† habet locum in feudalibus, & quod Pa-
pa noluerit in Duce Parmæ ſupplere defectū
totalem Dominij, ſequitur, quod confirmatio
reſpectu Ducis Brachiani, & clauſulæ omnes
in confirmatione contentę habeantur, ac ſi nō
emanaſſent, quia confirmatio non eſt actus
20 ſtans per ſe,† & data qualitate contractus, cō-
formabilis inhabili ad præiudicium Dominio
inferendum, non habet vbi pedem figat *Bald.
in l.falſ.num.*2.*&* 3.*C. de furt. & in terminis Ioan.
Franc.à Pont.de poteſt.Proreg.d.tit.de aſſenſ.reg.§.*9.
*num.*7. quæ magis procedunt in præſenti caſu,
dùm Papæ narratum fuit, Sereniſſimum Par-
mæ Ducem eſſe Dominum Caſtri S. Angeli,
Sanctitas Sua hac ratione Vaſſallum credens
iura dumtaxat directi Dominij reſeruauit.

Quod verò tempore contractus, cum Do-
mino Pallauicino initi Dominium Caſtri Sā-
cti Angeli apud Sereniſſimum Parmæ Ducē
non erat, ſed reuera apud D. Bracciani Ducē
benè probat Inſtrumentum pignoris de anno
1584. inter vtriuſque Ducis authores celebra-
21 tum,† quod concurrentibus adminiculis ple-
nè probat, vt fuit dictum *coram me in hac cauſa
26.Ianuarij* 1641.*&* 12.*Maij* 1642. *§. adminicula*
22 *verò, &c.* præſertim † inter ſucceſſores *Aym.
conſ.*29.*num.*1. *Aldob.conſ.*9.*num.*83.*lib.*2.& tan-
tò magis, quia pignus ſupponit Dominium
23 oppignorantis, † cum res aliena pignorari li-
citè non poſſit, *d. l.rem alienam, & ibi gloſſ.ff.de
contrah.empt.Bald.in l.final.poſt medium C.ſi res a-
liena pign. dat. ſit, Rota in Romana cenſus* 17. *Maij*
1600.*coram bon.mem.Iuſto, impreſſ. apud Marcheſ.
de commiſſ.par.*1.*fol.*251.*num.*5. *verſ.nec obſtat op-
poſitio*.

Non obſtat, quòd tempore contractus in-
ter Sereniſſimum Ducem, & Marchionem
initi nondum erat deciſum, an Inſtrumentum
pignoris eſſet in forma probanti, ideoque di-
ci nequeat, tunc temporis Dominium dicti
Caſtri fuiſſe apud Ducem Brachiani, & Sen-
tentiam felic. record. Pauli III. ad fauorem
Ducis Parmæ conferre ad probationem Do-
minij eiuſdem.

Quia deciſio huius articuli non reſpexit e-
xiſtentiam Dominij apud Brachiani Ducem,
ſed probationem, & carentiam declarata ha-
ctenus non eſſet, & ſic ſemper adeſt error in
ſuppoſito Dominij Ducis Parmæ. Verum

24 atten di debet, † quod in quod in veritate eſt.
*§.ſi quis rem ſuam inſtit.de leg.l.ſi pater §.quoties ff.
manumiſſ.vind.* Neque ſententiam Pauli III. ad
fauorem Sereniſſimi Ducis lata eſt ſuper Do-
minio, ſed ſolum ſuper reintegratione ad
25 poſſeſſionem Caſtri, † à qua non fit neceſſa-
ria illatio ad Dominium, *Bart.in l.quidem in ſuo
ff.de condit.& inſtit.Rota deciſ.*283.*num.*9. *parte* 7.
recent.

Quare non ingrediendo ambiguam quæ-
ſtionem, an Papa voluerit derogare Dominio
26 tertij † quod tamen in præſenti caſu ſatis ar-
guit reſeruatio Dominij Cameræ Apoſtolicę
noluiſſe derogare Dominio tertij, cum latiùs
conſenſus in præiudicium Principis, quàm
tertij interpretetur, ea ratione, quia Princeps
reſpectu directi Dominij de ſuo conſenſit, re-
ſpectu verò Dominij vtilis, de alieno diſpo-
nit, vt elegauter tradit *Io:Franc. à Ponte in repe-
tit.feud.lect.*9.*num.*15.*& lect.*16.*num.*21. *verſ.cum*
27 *lex*. Neque veriſimile eſt, † Principem vo-
luiſſe aliquem enormiter lædere, & Ius tertij
auferre, *l.reſcript.C.de prec.Imp.offeren.Rot.deciſ.*
40.*numer.*2.*in fin.par.*2. *recent.* lædendo Ius gen-
28 tium,† cui ſub inuolucro verborum deroga-
ri non poteſt, *Rot.dec.*597.*par.*3.*recent.* clauſulæ
verò ſupradictæ, & aliæ in Breui appoſitę nul-
lum verbum habent de derogatione Domi-
29 nij. † Vnde cum compræhenſio non ſit cla-
ra illæ clauſulæ quoad Dominium nihil ope-
rantur, *Rota deciſ.*423.*num.*5.*& deciſ.*569.*num.*9
par. 2.*recent.* & in ſimilibus clauſulis fuit dictū
in d.Peruſina Spolij 4. *Aprilis* 1633. *&* 18. *Iunij*
1642.*coram R.P.D.me Rojas*.

Nec contrarium ſuadet Iurium, & hypo-
thecarum ſuper alijs Sereniſſimi Domini Du-
cis Parmæ bonis translatio, & Caſtri huius à
vinculis, & hypothecis cum ampliſſimis clau-
ſulis exemptio, prout in d.Chirographo pag.
5.in princip.

Quia dicta verba ſtant continuatiuè, & re-
30 latiuè† ad caſus derogationis ſupra expreſſos
ad fideicommiſſa, hypothecas, & alia Domus
Farneſiæ impedimenta, ideoque ad ea reſtrin-
guntur *Aym.conſ.*208.*num.*6.*Menoch. conſil.* 326.
31 *lib.*3. & regulariter † à natura principalis di-
ſpoſitionis, cuius reſpectu fuerunt prolata,
*Bald.in l.iubemus in principio,& numer.*1. *in primo
notab.C.ad Senat.Conſul.Vell.Rot.deciſ.*483.*num.*3
32 *par.*1. *recent.* & referuntur † ad primogenitu-
ras, hypothecas, & obligationes, ſuperius ex-
33 preſſas, vt indicat verbum, *altre*, † quod eſt
reſtrictiuum ad omnes diſpoſitiones ſuperiùs
expreſſas, *Rota deciſ.*419.*ex num.*4.*verſ.dictio ve-
rò alias, Creſcent.d.deciſ.*1.*d.num.* 2.*de priuil.* Cum
34 conditiones † etiam vniuerſales, reſtringi de-
beant, ne ſequatur abſurdum *Bart. in l. Gallus
§.etiamſi præſens ff.de liber. & poſth. Rota diuerſor.
deciſ.*212.*num.*4.*par.*1.

Prout pariter non releuat, quod exemptio
Caſtri compræhēdat etiam cauſam dotis, quę
poteſt referri ad translationem Dominij, cum
35 titulus dotis † ad translationem Dominij ſit
habilis, *Din.conſ.*1.*col.*2.*verſ.præterea conſtat;* Nā
etiam hæc exemptio refertur ad verba proxi-
mè præcedentia, *promeſſe, oblighi, hypotece, vin-
coli,*

Digitized by Google

coli fatti per conſeruatione della famiglia; cauſa di dote.

Nec mouet, quod, ſtante ſubrogatione, non tollatur totaliter Dominium Ducis Brachiani, ſed de modico eius præiudicio tractetur.

Quia, cum agatur de Caſtro antiquo familiæ Vrſinæ, in quo poteſt cadere affectio, &
36 bona ſubrogata † eſſe poſſunt ex ſituatione,
vel alia cauſa hoc caſtro viliora, iſta notabile præiudicium afferunt ex adductis *per Molin. de primog. Hiſp. lib. 4. cap. 4. num. 13.* vltra quod bona ſubrogata nonniſi longo proceſſu, & cauſæ diſcuſſione, Brachiani Dux obtinere poſſet.

Et demum maximè mouit Dominos ratio illa, quam nemo ſanæ mentis negare poteſt, ſi, nimirum Sāctiſſimus D.N. interrogatus fuiſſet, an Concordiam inter Sereniſſimum Parmę Ducem, & D. Marchionem Pallauicinum per dationem in ſolutum Caſtri, quod non in Sereniſſimi Ducis; ſed Ducis Brachiani Dominio erat, effectuari vellet, hoc inſcito, & inuito Sanctitatem Suam pro iuſtiſſima ſua toti Orbi nota mente, minimè id ſe velle re-
37 ſponſurum, cum vnius debita † cum alterius etiam inuiti bonis extingui, Iuſtitia abhorreat, tantò magis, quia per traditionem alterius Caſtri Caſtilionis ad Tyberim nuncup. pro quo in hanc cauſam pariter alternatiuè alienando in dicto Chirographo licentia fuerat obtenta, dicta Concordia poterat effectuari.

Ex quibus Domini, cauſa pluries diſcuſſa, clauſulas Breuis, Domino Duci Brachiani nō obſtare reſponderunt, vtraque parte informante.

ROMANA SIMVLATIONIS, SEV APRVTINA TERRAE MONTORII.

Lunæ 2. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

Articuli quando ſunt irreleuantes, nec etiam in Curia de ſtylo admittuntur, & ex quibus irreleuantia reſultet?

SVMMARIVM.

1 *Cauſa feudalis cognoſcitur in Conſilio Regio.*

2 *Articuli fruſtrà petuntur admitti in Curia ſuper articulo, cuius diſcuſſio pendet in partibus.*

3 *Feudum abſque regio aſſenſu non poteſt fideicommiſſo ſubijci.*

4 *Feudum, quando alienatur cum regio aſſenſu prætium non remanet feudale, ſed demaniale, & proprium ipſius alienantis.*

5 *Feudum quemadmodum fideicommiſſo ſubijci, & alienari nequit, ità fideicommiſſarius, nec ad feudum, nec ad illius prætium agere poteſt.*

6 *Articuli ceſſante intereſſe articulantis non admittuntur.*

7 *Continentia cauſarum diuidenda non ſunt, ne contingat, quod ſententia lata in vno iudicio exceptionem rei iudicatæ pariat in alio.*

8 *Simulatio ceſſat ceſſante cauſa ſimulationis.*

9 *Articuli, quando ſunt irreleuantes, tunc ſtylus admittendi examen in Curia non attenditur.*

DECISIO CLXVII.

DOMINI dixerunt, non eſſe admittendos articulos, pro parte Domini Franciſci Serlupij datos ad probandum Simulationem contractus vēditionis Terræ Montorij in Prouincia Aprutina pro prętio ducatorum 50. mil. factæ Domino Comiti Franciſco Creſcentio q. Creſcentio de Creſcentijs.

Quià, cum cauſa ſuper prætenſa ſimulatione pendeat in conſilio Regio Neapolitano, vbi
1 de iure † tanquam feudalis, nunc cognoſcitur *cap. cæterum de iudic. Scrader. de feud. part. 10. ſect. 1. num. 12. Card. Caualer. deciſ. 135. num. 4. & 157. n. 2.*
2 fruſtrà circà hunc punctum † petitur admiſſio articulorum in Curia Romana.

Sic pariter remanent irreleuantes alij articuli, dati ad probandum prætium à Comite Franciſco emptore non fuiſſe venditori perſolutum; Ideòque Serlupium ad illud agere poſſe, loco d. Terræ fideicommiſſo Saluſtiæ Cerinæ, ad quod idem Serlupius ſe vocatum aſſerit, ſuppoſitæ.

Quià, cum abſque Regio conſenſu, de quo non docetur, dicta Terra tanquam feudum,
3 fideicommiſſo † ſubijci potuerit, *cap. 1. vbi Feudiſtæ, & Afflict. nu. 63. de ſucceſs. feud. alien. per Federic.* neque eius prætium eidem fideicommiſſo ſubiectum dici poteſt, cum, ſecuta venditione
4 feudi cum regio aſſenſu, † pretium non remaneat feudale, ſed efficitur demaniale, & proprium ipſius alienantis *Loffred. conſ. 11. num. 10. Io: Andr. Georg. alleg. 39. num. 30. Veſembec. conſ. 58. num. 11. Scrader. de feud. par. 7. cap. 2. num. 34. vol. 1.* Vndè ſi cadere non potuit feudum ſub fidei-
5 commiſſo Cerrinæ, quippè † quæ de rebus, poſt eius obitum ad alium ſpectantibus, diſponere non poterat; conſequenter Serlupius eius fideicommiſſarius, prout non ad feudum, ità
6 nec ad prætiū agere poteſt, & ceſſante intereſſe, articuli non admittuntur, *Gregor. dec. 118. nu. 5. & dec. 410. num.*

Deniquè, cum ipſe Serlupius cauſam ſimulationis huiuſmodi contractus commiſerit in Regio conſilio, vt in Summario D. Comitis *num. 1.* viſum fuit Dominis, continentiam cau-
7 ſarum † non eſſe diuidendam; Sed expectandum euentum illius iudicij inchoati, dum contingere poteſt, quòd ſententia, ibi ferenda, exceptionem pariat rei iudicatæ in iudicio hic moto, vt firmauit *Rota dec. 415. num. 1. coram Buratto,* & pluribus relatis *per Adden. ad Gregor. deciſ. 470. num. 17.*

Quamuis etiam in hoc caſu cauſa ſimulandi adfuiſſe non videatur; Dum Creſcentius de feudo, & prætio liberè diſponere poterat, non obſtante fideicommiſſo Cerrinæ, ex quo † ceſ-
8 ſat ſimulatio, *Bart. conſ. 65. num. 4. lib. 1. Rota deciſ. 241. num. 10. par. 2. & dec. 308. numer. 16. part. 2. recent.*

Ex quibus, cum articuli remaneant irrele-
9 uantes, ſtylus admittendi † in curia examen non attenditur, vt reſoluit, *Rot. dec. 416. num. 5.*

& ſeqen. & deciſ. 521. *num.* 10. *& ſeq. part.* 5. *recentior.*

Et ita vtraque parte &c.

AVENIONEN. DECIMARVM.

Luna 2. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plenè diſcutitur; Executorem mandati de manutenendo non poſſe relaxare mandatum executiuum, ſed poſt intimatum mandatum de manutenendo redeundum eſt ad Rotam, quæ ſeruatis quatuor terminis ſolet mandatum executiuum relaxare, & plura adducuntur exempla in cauſis citrà, & vltrà Montes. Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Executor mandati de manutenendo non poteſt deuenire ad relaxationem mandati executiui, ſed tenetur illud parti intimare, qua intimatione facta redeundum eſt ad Rotã, quæ ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione relaxat mandatum executiuum non docto de paritione, & plura exempla adducuntur infra num. 4. 5. 6. & 9.*

2 *Litteræ executoriales habent in ſe tacitam conditionem ſi condemnatus non paruerit abſque iuſta cauſa, & de paritione conſtare non dicitur, niſi præcedentibus quatuor citationibus ad docen. de paritione.*

3 *Amplia procedere non ſolum in executorialibus relaxatis vigore rei iudicatæ verum etiam mandati de manutenendo, cum eadem ratio in vtroque caſu militet.*

5 *Poſt mandatum de manutenendo ſeruari ſolet, quod facta intimatione fiat reditus ad Rotam pro relaxatione mandati executiui, quod indiſtinctè procedit, tàm in cauſis citra montes, quam vltrà Montes.*

7 *Intellige tamen quoad cauſas citra montes, vt non probata paritione ſtatim deueniatur ad relaxationem mandati executiui, in cauſis extrà ſtatum Eccleſiaſticum relaxatur declaratoria, qua quidem etiam ſpreta Rota conſueuit etiam mandata executiua relaxare vltra montes.*

8 Deciſ. in Dertuſen. Decimarũ apud Marcheſ. par. 1. fol. 675. *in quibus terminis loquatur?*

9 *Mandatum executiuũ conſueuit Rota relaxare etiam poſt relaxatum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi decimas.*

10 *Fructus à die mota litis veniunt ſub mandato de manutenendo.*

11 *Intellige non tanquam fructus, ſed veluti pars poſſeſſionis.*

12 *Liquidatio fructuum à die mota litis, quando non eſt commiſſa executori, nec in mandato de manutenendo exponitur, quo die lis mota eſt, tunc liquidatio facienda eſt per Rotam, alias executor attentat.*

13 *Attentata dicuntur cõmiſſa ſi reproductis in Rota litteris executorialibus, & ſeruatis quatuor terminis contumax comparuit, & nihilominus fuit coram executore in partibus ad executionem proceſſum, tunc enim cognitio ſuper vlteriori executione in Rota pendere dicitur.*

14 *Liquidatio per Rotam facienda eſt non per executorem litterarum executorialium ſi illæ non continent certam ſummam, vel quantitatem, pro qua executio facienda eſt.*

15 *Contumax, quando fructus non ſunt liquidi non tenetur ad effectum paritionis aliquid offerre, quia tunc onus liquidandi transfertur in actorem. Declara vt num. 16.*

17 *Attentata cõmiſſa dicuntur ob recurſum habitum ad Iudices de partibus pendente cauſa in Curia.*

18 *Executores plures, quando fuerunt deputati pro executione mandati de manutenendo, & ſimilium, tunc ſecundus non poteſt procedere inchoato proceſſu coram primo.*

19 *Niſi data negligentia primi executoris.*

20 *Executor primus pronuncians litteras Apoſtolicas non eſſe exequendas vti ſubrepetitas non poteſt adiri ſecundus, qui ſolum intelligitur datus in caſu negligentiæ primi, ſed eſt appellandum ad ſuperiorem.*

DECISIO CLXVIII.

CVM Patres Carthuſiani, Patres Minimos attentaſſe in executionem mandati
de manutenẽdo, ipſis à Rota conceſſi in quaſi
poſſeſſione exigendi decimas in Territorio
Biturritarum: Hi verò è contra Carthuſianos
attentaſſe prętendiſſent Domini conſtare de
attentatis hinc indè reſponderunt: Patrũ Minimorum
nimirum ex eò, quòd Vicarius generalis
Archiepiſcopi Auenionen., vnus ex
1 executoribus mandati de manutenendo, † relaxauit
mandatum executiuum captis pignoribus
contrà Carthuſianos, quòd facere non
poterat; ſed ſolum intimare Parti mandatum
de manutenendo, quá intimatione facta, Carthuſianis
nõ obedientibus, ad Rotam redeundum
erat, quę ſeruatis prius quatuor terminis,
ſeruari ſolitis, relaxare ſolet mandatum executiuum
iuxtà ſtylum, de quo teſtatur *Veſtr. in
prax. lib. 8. cap. fin. num.* 16. *fine Felin. in cap. ad
proban. num. 6. verſ. nam ſicut executoriales de re iu-*
2 *dic.* explicans, huiuſmodi litteras † habere in
ſe tacitam conditionem, ſi condemnatus non
paruerit abſque iuſta cauſa, quod conſtare
priùs non dicitur, quàm Rota, præcedentibus
quatuor citationibus ad docendum de paritione,
id docuerit *Lancellott. de attent. par. 1. c. 1.
num. 34.* & fuit dictum *in Papien. Archipresbyteratus
19. Nouembris 1635. coram Penia, & in Vi-
cen. Prioratus coram Eminentiſſimo Pamphilio poſt 2.
vol. conſ. Farinacc. dec. 283.* & hoc non ſolum in
3 executorialibus, relaxatis † vigore rei iudicatæ
verum etiam in mandatis de manutenendo
cum eadem in vtroque caſu militet
ratio. Itaque obſeruatum fuit poſt datum
4 mandatum de manutenendo † reditum ad
Rotam, à qua pro implemento mandati
de manuten. fuit relaxatum mandatum executiuum
*in Tiraſonen. Decimarum 5. May 1605.
coram Marcomont. & in Barchinon. Decimarum 14.
Decembris 1643. coram R. P. D. meo Carillo Præſide
Valiſoletane*, prout idem in alijs plurimis ſer-
5 uatum fuit abſque diſtinctione, tam † in cauſis
citrà Montes, quam vltrà Montes extra

ſtatum

ſtatum Eccleſiaſticum, vt firmat *Modern.Peruſ.*
*in Tract.de manut.obſeru.*102.*num.*58.vbi ait ſem-
per ſeruandos eſse terminos, de ſtylo ſeruari
6 ſolitos, † prout obſernatum fuit *in Anconitana*
*Flor.vt apparet.in dec.*916.*coram Buratto*,vbi ſup-
ponitur, priùs fuiſſe relaxatum mandatum de
manutenendo, ac deindè, ſeruatis in Curia
terminis, obtenta declaratoria, relaxatum po-
ſteà mandatū executiuum: Vndè diſtinguen-
7 tes inter cauſas citrà, vel vltra montes † for-
ſan intelligi poſſunt, vt citrà Montes, non
probata paritione, ſtatim deueniatur ad rela-
xationem mandati executiui, in cauſis extrà
Statum Eccleſiaſticum relaxatur declaratoria,
qua quidem etiam ſpreta, Rota conſueuit
mandata executiua ſimpliciter relaxare vltrà
Montes, vt fuit obſeruatū in ſupradicta *Bar-*
chionen.coram R.P.D.Carillo, quibus non con-
8 tradicit *Dertuſen. Decimarum* † *apud Marcheſan.*
*par.*1.*fol.*675.quia loquitur in alijs terminis,de
declaratoria relaxata etiam pro ſumma debita
non liquidata, niſi debitor, quid certum offe-
9 rat, & in hac ipſa materia † manutentionis in
quaſi poſſeſſione exigendi decimas dixit *Rota*
in Valntina Decimarum 20.*Nouembris* 1598.*coram*
Cardinali Lancellottm penes Marcheſ. de Commiſſ.
*par.*1.*fol.*678.*& in Dertuſen.Decimarum* 11. *Maij*
1609.*coram Reuerendiſſimo Lugdunen ibidē fol.*675.
in alijſque relatis *per Modern.Peruſ.de manut. ob-*
*ſer.*103.*num.*24.*& ſeq.* Vndè patet, Minimos,
tam in modo exequendi, quam in executione
attentaſſe, exequendo pro decimis decurſis
nulla facta liquidatione.

10 Nec refert, in mandato de † manutenendo
venire etiam fructus decurſos à die motæ litis
ſuper manutentione *Card.Seraph.dec.*834. *nu.*2.
*poſt Cyne.de cenſib.dec.*232.*num.*1. non tanquam
11 fructus, ſed veluti pars poſseſſionis, † vt per
Rot.in Calaguritana de Nauarrette poſt d. tract. de
*manut.deciſ.*17.*num.*6.quia executori non com-
mittebatur, nec in mandato de manutenendo
erat expoſitū, quo die lis mota erat, ità quod
12 ſemper Rotæ liquidatio requirebatur ad effu-
gienda attentata, *Rot.deciſ.*340.*nu.*3.*par.*1.*recent.*
*Mantie.deciſ.*303.

Augebantur etiam attentata Patrum Mini-
morum, eo quod litteras coram Rota cum
13 effectu reproduxerunt,† ſeruatis etiam dd.ter-
minis, citatis, & comparentibus Carthuſianis,
& nihilominus in partibus exequi fecerunt,
dum eo caſu dubium non erat, cognitionem
ſuper vlteriori executione concordi partium
conſenſu coram Rota pendere, *Scacc. de iudic.*
*lib.*1.*cap.*101. *num.*19. & nuper dixit *Rota in Ro-*
mana Domus Vineæ coram me, 24.*February* 1644.
verſ. Quia vltra.

14 Nec litteræ Executoriales † certam rem,vel
quantitatem, aut ſummam pro qua executio
facienda eſſet, continebant, adeoque liquida-
tio requirebatur, per Rotam, & non per Iudi-
cem executorem, qui nullam ad id auctorita-
tem habebat, facienda, ac inde mandatum
executiuum pro certa quantitate, vel ſumma
ſer.ſer.obtineri vt firmauit *Rot.in Cordubem.De-*
cimarum 27.*Iuny* 1595.*coram Card.Seraph.quæ eſt*
*inter impreſſ.deciſ.*1113.*n.*5.

Non obſtat, quod Carthuſiani tenebantur
15 certum quid offerre, † & ſic onus liquidandi
transferre in minimos, *iuxtà d.deciſ.Derthuſen.*
*per Marcheſ.par.*1. *fol.*675. *relat.in d.obſeruat.*103.
*num.*22.

Quia, cum nulli extabant fructus, Carthu-
ſiani in nihilo erant Debitores, ideoque ali-
16 quid offerre non tenebantur,ſed pro decurſis
præuia liquidatione agendum erat,vt in ſimili
dixit *Rot. d. deciſ.*17. *in fin.poſt Modern.Peruſia.de*
manut.

Carthuſianos verò quoque attentaſſe reſ-
ponſum fuit ob recurſum habitum ad Viceſ-
17 gerentem, † dum cauſa pendebat in Curia,&
Executori Rotali fuerit commiſſa,vt aliàs fuit
dictum *in hac cauſa coram me*, 12.*Ianuarij* 1643.
Ac quamuis in eodem mandato plures fue-
rint deputati Executores, nihilominus ſecun-
18. dus Executor † nō poteſt procedere,inchoato
proceſſu corā primo *cap.cum plures de offic.deleg.*
in 6.*vbi Gemin. num.* 5. niſi † data negligentia
19 primi Executoris, *vt in dicto cap. cum plurib. &*
*Gemin.dicto num.*5.*cum ſeq.* & fuit dictum *in Vr-*
binaten.Parochialis 28.*Nouembris* 1583.*coram Car-*
dinali Platto in Illerden.Beneficij S.Lazzari 5.*Iulij*
1608.*coram Card.Sacrato, vt in Pampilonen.Bene-*
ficij 15.*Ianuarij* 1611.*quæ eſt deciſ.*273.*par.*1.*recen.*
20 Vbi habetur, quod ideo ſi primus Executor
pronunciat, literas non eſſe exequendas, vti
ſubreptitias, non poteſt adiri ſecundus,qui ſo-
lum intelligitur datus in caſum negligentiæ
primi, ſed eſt appellandum ad Metropolitanū,
vel ad Papam, quæ optimè applicantur con-
tra Carthuſianos, qui licet Viceſgerens il-
los grauauerit, non poterant ad Viceſgerentē,
vel alium executorem eorum Iudicem recur-
rere, ſed appellare debebant, vt fuit dictum in
ſupradicta *deciſ.*273.*par.*1.*recent.*

Quare conſtare de attentatis hinc inde, Do-
mini dixerunt, vtraque parte informante.

MEDIOLANEN. CIMILIARCATVS.

Veneris 13. *Maij* 1644.

ARGVMENTVM.

Vnio facta ab Epiſcopo menſę Capitulari, ſiue diſtributionibus quotidianis corruit non concurrente præciſa neceſſitate, & non ſeruata forma Sac.Concil.Trident. attentis præcipuè regulis Cancellariæ Reuocatorijs vnionum, quæ in verbis tantum excipiunt vniones ex ex cauſa neceſſaria, & factas ſeruata forma Conc.Trid.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus de iure communi vnionem facere poteſt ſimplicis beneficij menſa Capitulari,ac diſtributionibus quotidianis.*

2 *Ad hoc tamen iuſta cauſa, & euidens neceſſitas, vel vtilitas requiritur.*

3 *Et neceſſitas præciſa eſſe debet,vt ſcilicet non adſint Canonici, vel pauciſſimi inueniantur, qui velint acceptare.*

4 *Et ſimul cum tenuitate præbendarum copulatiuè te-*

nuitatem diſtributionum quotidianarum neceſſariã eſſe, itaut vna ſine alia non ſufficiat.

5 *Pro vnione ſubſtinenda præciſa neceſſitas de Iure communi requiritur, non autem ſola decentia, ne ſcilicet Eccleſia ſeruitia deſtituantur.*

6 *Regulæ Cancellariæ reuocatoriæ vnionum Ius commune coarctant, & omnem Ordinarij facultatem competentem adimunt extra caſum à Concil. Trid. permiſſos.*

7 *Regulæ prædictæ reuocant vniones ad fauorem menſarum Capitularium pro augumento dotis.*

8 *Vnio quando fit augmentatiuè, & pro maiori ſuſtentatione, tunc præciſa neceſſitas non dicitur concurrere.*

9 *Neceſſitas præciſa ex quibus excludatur ad effectum vt vnio corruat? & nu. 10.*

10 Conc. Trid. ſeſs. 24. c. 15. de refor. *in prima parte præſcribit formam faciendi vnionem ſingulis præbendis diſtributiuè, non autem menſæ Capitulari, & diſtributionibus quotidianis, & in ſecunda parte quid diſponat?*

11 *Epiſcopus vnire nequit beneficia præbendis, ſeu diſtributionibus quotidianis, niſi forma ſeruata Concilij, idemque declarauit Sac. Congregat. Concil. num. 12.*

13 *Regula Cancellariæ ſa. mem. Vrbani Octaui, excipit in verbis vniones tantum factas iuxtà formam Concil. Trid.*

14 *Regulæ Cancellariæ à nouo Pontice fiunt cum maturitate antequam promulgentur nempè cum interuentu duorum magis antiquorum Rotæ Auditorum, ac aliorum Cancellariæ Apoſtolicæ Officialium.*

15 *Vniones pro neceſſario augumento cultus diuini ſecundum opinionem, quam Rota alias tenuit cenſentur exceptæ à Regulis Cancellariæ.*

16 *Vnio ex defectu præciſæ neceſſitatis ſemper corruit.*

17 *Vniones vbi non ſunt factæ ſeruata forma Concilij Tridentini requiritur præciſa neceſſitas ideſt talis, vt aliter Eccleſiæ ſeruitium haberi non poſſit.*

18 *Vniones pro commodiori ſubſtentatione, & augumento factæ in Regula reuocatoria claris verbis comprehenduntur.*

19 Deciſio Toletana Capellaniæ coram bo. me. Card. Pamphilio, *quo caſu loquatur?*

20 Deciſio 982. Seraphin. *in quibus terminis loquatur?*

21 Deciſiones 403. & 449. coram Caual. *declaratur, quo caſu loquantur?*

22 Deciſio in Cauſa Valentina Penſionis coram R.P.D. Ghislerio, quæ eſt deciſ. 109. par. 6. recent. *pariter declaratur quo caſu procedat.*

23 Gonzal. gloſs. 5. §. 7. nu. 46. *declaratur.*

24 *Regulæ Modernæ Cancellariæ reuocatoriæ vnionum ſunt longè ſtrictiores, quàm antiquæ, & comprehendunt omnes vniones præter illas, quæ in cauſam neceſſariam factæ ſunt.*

DECISIO CLXIX.

DOMINI receſſerunt à deciſis *coram me, 11. Maij* 1643. vbi firmatum fuerat, validam eſſe, ſaltem de Iure communi, vnionem ſimplicis Beneficij Cimiliarchatus appellati, menſæ Capitulari, ac diſtributionibus quotidianis Metropolitanæ Mediolanen. Eccleſiæ factam anno 1601. à bo. mem. Card. Federico Borromeo. Quia tàm iuſtam cauſam, quàm formam deficere ex facto compertum fuit.

Nam, licet verum ſit, quod de iure com-
2 muni † Epiſcopo vnionem facere liceat, *c. ſicut vnire de exceſſ. Prælat.* tamen ad hoc † iuſta cauſa, & euidens neceſſitas, vel vtilitas requiritur *cap. expoſuiſti 33. de præben. Lotber. de re benef. lib. 1. qu. 28. num. 141.* Et hæc neceſſitas † præciſa eſſe
3 debet, quia ſcilicet non adſint Canonici, vel pauciſſimi inueniantur, qui velint acceptare, vt explicant *in d. cap. expoſuiſti Hoſtien. num. 1. Io. Andr. Anan. & Anchar. num. 2. Abb. num. 4. Lotther. vbi ſupra num. 42. Acchill. deciſ. vnic. numer. 4. ſuper regul. reuoc. vnion.* & ſimul cum tenuitate præ-
4 bendarum † copulatiuè tenuitas diſtributionum quotidianarum neceſſaria eſt, itaut vna ſine alia non ſufficiat, vt in terminis dixit *Rota in Mediolanen. Vnionum 12. Iunij 1592. coram Orano, & in Toletana Capellania coram Eminentiſſ. D. meo Card. Pamphilio.* Vndè ſi talis præciſa neceſſitas de iure communi pro ſuſtinenda vnio-
5 ne requiritur (quam præciſam neceſſitatem, non autem ſolam decentiam; nimirum ne Eccleſiæ ſeruitia deſtituantur, conſiderantur prædicti Doctores, & dixit *Rota in dec. 109. n. 14. cum ſeqq. par. 6. recent.*) Certè multo magis procedit attento tenore regularum reuocatoria-
6 rum poſteriorum Pontificum, † qui ius commune coarctant, imò omnem ordinarijs competentem vniendi facultatem, extra caſus à Concilio Tridentino permiſſos, adimunt, &
7 vniones † ad fauorem menſarum Capitulariũ pro augumento dotis expreſsè reuocant, vt pulcherrimè animaduertit *Gonzal. ſuper regul. 8. gloſſ. 5. §. 7. num. 63. & dixit Rota in Toletana Cappellania de Paſtrana 23. Ianuarii 1608. coram Card. Pamphilio.*

Igitur cum talis præciſa neceſſitas non iuſtificetur in caſu, quando vnio fit augmenta-
8 tiuè, † & pro commodiori ſubſtentatione, prout tenuit *Rota coram Thano impreſſ. per Garz. de benef. par. 12. nu. 283.* vbi refert, etiam Creſcentium ità aliàs atteſtatum fuiſſe, *& in Toletana Beneficii de Vallecaſ. coram Gypſio, relata à Garz. vbi ſupra num. 284. & in rec. part. 3. deciſ. 757. nu. 4. & deciſ. 109. num. 14. & 15. par. 6. & apud Caualer. deciſ. 403. num. 2. & 3.* vbi dicitur, attentis ampliſſimis regularum modernarum clauſulis, id abſque difficultate procedere, prout firmatur *in dicta Toletana Capellania de Paſtrana, & in Valentina Subſidii 14. Martii 1616. coram Eminentiſſ. D. Pamphilio, & per Lotther. lib. 1. qu. 29. nu. 21.* Vnio Cimiliarchatus neceſſario corruit, † imò
9 ipſam præciſam neceſſitatem in Mediolanenſi Capitulo abſque vnito Beneficio, diuturna antea ſubſtentatio excludit *Rot. d. dec. 757. nu. 4. par. 3. recent.* Semper etenim ante vnionem decenter ſe ſuſtentarunt Canonici, vt ſatis comprobant Teſtes examinati, nec vnquam ob allegatam redditũm tenuitatem Eccleſiæ ſeruitio fuit deſtituta. Imò ſemper iuris nobilibus, ac eruditis ornata extitit, qui Chorum, & diuina officia frequentarunt, vt docetur in

Summatio Maſcheri *num.* 15. & cum decore
10 vixerunt abſque vnione illius beneficij, quod ſatis neceſſitatem cōprobat; vt bene aduertit *Oldrad. conſ. 262. num. 1. circa fin. & Rota in prædicta Valentina Subſidij 14. Martij 1616. coram Cardinali Pamphilio, cum aliis relatis per add. ad Greg. XV. deciſ. 419. num. 6.*

Nec forma, in hac vnione ſeruata, ſubſiſtit ex præſcripto *Sac. Concil. Triden. ſeſſ. 24. cap. 15. de reformat.*

Quia inſpecta prima parte eiuſdem *cap.* 15. erat facienda ſingulis præbendis diſtributiuè, & non menſæ Capitulari, ac diſtributionibus quotidianis; Si verò ſpectetur ſecunda pars, Concilium loquitur de ſuppreſſione præbendarum Capitularium facienda, non autem de beneficio ſimplici, quale eſt hoc Cimilliarchatus officium; Igitur neutro modo ſuſtineba-
11 tur. Neque enim Epiſcopi † vnire poſſunt beneficia præbendis, ſeu diſtributionibus quotidianis, niſi ſeruata forma Concilij, *Caſtropal. Moral. to. 2. tract. 13. diſp. 6. §. 3. num. 19. Sanchez ad Decalog. lib. 7. cap. 29. num. 179. & ſeq.* quod ex eo
12 patet, dum Sacra Congregatio Concilij † indiſtinctè vniones, non ſeruata forma Concilij, factas; eſſe inualidas, declarauit, *vt in vna Caluen. 23. Septembris* 1609. *& in vna Alerien. 19. Nouembris* 1602. & alijs quæ dantur in Summario Maſcheri 11. Aprilis præteriti *n.* 4. & 5.

Denique reuocatur hæc vnio ex regulis reuocatorijs, & illa præſertim Sanctiſs. D. N. Vr-
13 bani, † quæ eſt in ordine 13. & extat inter impreſſas *in Bullar. tom. 4. fol.* 16. quæ claris verbis excipit tantum vniones factas iuxtà formam Concilij Tridentini, vt manifeſtè deducitur ex parenteſi, ibi, *Non tamen Concilii Tridentini auctoritate*, quæ prorſus eas ſolum excludit: Et propemodum temerarium eſt credere, per errorem ſcriptoris emanaſſe, cum nimis certum ſit, in huiuſmodi regulis cum maxima
14 inauſpicatione noui Pontificis † ſemper maturitate, & interuentu etiam duorum magis antiquorum Rotæ Auditorum, Abbreuiatorum de Maiori præſidentia, ac aliorum Cancellariæ Apoſtolicæ officialium, peritorum, ac practicorum interuentu procedi, vt tradit *Gonzal. gloſſ. 30. num. 17. & 18. Caſſador. dec. 3. n. 2. ſub tit. de reſeruat.* Maximè quia hunc ſenſum ſuadet totius periodi contextus, ſequentia cum antecedentibus, dempta parentheſi connectens.

15 Et quidquid ſit de opinione, † quàm aliàs admiſit Rota, quod ex maioritate rationis cenſeantur etiam exceptæ vniones pro neceſſario augmento cultus diuini factę, vt aduertit *Garz. de benef. d. par. 12. cap. 2. n. 283.*

16 Nihilominus ex defectu † ſupradictæ præciſæ neceſſitatis vnio hæc corruit, vt *per Caualer. deciſ. 403. per totam.* Nam vbi vniones non
17 ſunt factæ, † ſeruata forma Cobcilij, requiritur præciſa neceſſitas, ideſt, talis, vt aliter Eccleſiæ ſeruitium haberi non poſſit, vt teſtatur *Seraph. deciſ. 982. & Rota in dicta Toletana Capellaniæ de Paſtrana coram Card. Pamphilio.* Idque ea optima ratione, quia aliæ vniones † pro
18 commodiori ſubſtentatione, & augmento factæ, in ipſa regula reuocatoria claris verbis comprehenduntur, ibi, *Necnon pro fundatione, ſeu dotatione, augmento, ſeu conſeruatione Collegiorum &c.* Nec enim aliqua datur vnio, quæ non pro commodiori ſuſtentatione, vel augmento cultus diuini fiat.

Ad deciſiones verò, & reliquas auctoritates pro Capitulo Mediolaneñ ad comprobandum ſufficere cauſam augmenti cultus diuini, allegatas; facilè reſpondetur. Nam *dicta Deciſio Toletana Capellaniæ coram Eminentiſſ. Pamphilio*,
19 non † loquitur de augmento ſimpliciter, ſed firmat augmentum eſſe debere neceſſarium,
20 *Deciſio 982. † coram Seraphino*, loquitur cum ſuppoſito, quod vnio fuerit omninò neceſſaria, tanquam facta fabricæ locorum depopu-
21 latorum, *Deciſ. 403. † coram Caualerio*, claris verbis decidit, augmentum debere eſſe neceſſarium, nec ſufficere, ſi pro commodiori ſuſtentatione factum ſit. *Et deciſ. 449. coram eodem* loquitur de vnione, facta iuxta formam Concilij, in qua talis præciſa neceſſitas non requiritur; Imò in illo caſu iam ex parte erat ſortita ſuum effectum, quod in præſenti vnione non reperitur. *Alia Valentina Penſionis coram R.*
22 *P. D. meo Ghiſlerio, † quæ eſt deciſ. 109. par. 6. recen.* Minus rectè applicatur huic vnioni, quia loquitur de vnione, ex parte ante regulam reuocatoriam effectuata, & in caſum neceſſitatis: dum ab expulſione Maurorum redditus Eccleſiæ erant adeò diminuti, vt illa ſeruitio deſtituta remaneret, *Gonzal. gloſſ. 5. §. 7. n. 46. cum*
23 *ſeq.* † vbi, licet referat aliquos caſus; tendentes ſolum in augmentum, non autem in neceſſitatem; tamen concludit, quod regulæ
24 modernæ † ſint longè ſtrictiores, & omnes vniones præter illas, quæ in cauſam neceſſariam factæ ſunt, comprehendere, quod idem dicit *Garz. de benef. d. cap. 2. num. 282. cum ſeqq. & melius tradit Lotther. de re benef. lib. 1. qu. 29. nu. 17. cum ſeq.* concludens hanc neceſſitatem eſſe debere præciſam.

Quare cum in vnione, de qua agitur, neque neceſſitas talis adſit, ob quam Eccleſiæ Mediolanenſis ſeruitium fuerit deſtitutum, neque forma Concilij in eadem vnione ſeruata reperiatur, quorum alterutrum, ſaltem tamen ad ſuſtinendam illam, neceſſario requiritur, Domini receſſerunt à deciſis, vtraque parte informante.

BONONIEN. DE BEROIS.

Veneris 13. Maij 1644.

A R G V M E N T V M.

Tranſactio inita ſuper fideicommiſſo, & detractionibus inter vocatos non valet reſcindi ſub prætextu Inſtrumentorum de nouo repertorum præcipuè quando eſt iurata, & omnia in ea expreſſa partes aſſeruerunt eſſe vera.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio eſt talis naturæ, vt neque ſub prætextu nouorum Inſtrumentorum reſcindi debeat.*

Digitized by Google

2 *Tranſactio quoad in ea contenta pro veritate habetur, ac vim rei iudicatæ obtinet, itaut nulla amplius controuerſia moueri valeat.*

3 *Præſumptio ſatisfactionis legitimæ oritur ex omiſſione Inuentarij per grauatum.*

4 *Legatum vſusfructus fideicommiſſario, qui ad duo fideicommiſſa erat vocatus relictum, ſi non valet reſpectu vnius fideicommiſſi ſubſtinetur ex alio.*

5 *Deſcriptio in Inuentario non concludit bona deſcripta eſſe hæreditaria ſtante proteſtatione, quod non apponenda pro non appoſitis habeantur.*

6 *Tráſactio iurata eſt exceptio litis finitæ nouans priores titulos illoſque periment.*

DECISIO CLXX.

FVLVIA Ghislarda, & Hercules Auguſtinus de Berois per Laudum arbitrium Bononiæ confirmatum à Card. de Latere Sãctiſſimi Legato condemnati fuerunt ad dimittendam, & relaxandam Ludouico Beroo poſſeſſionem prædij, ſiti in communi Burgi Panigalis, vel ad ſoluen eiſdem valorem alterius poſſeſſionis ſitæ in communi Butrij à quo cum illi appellaſſent, cauſa in Rota commiſſa Reuerendiſs. Præſidi Valliſoletano, per ſententiam pronunciatum fuit, malè per dd. Arbitros laudatum, quæ etiam coram R.P.D. meo Royas fuit confirmata, & hodie coram me in tertia inſtantia omiſſa inſpectione Statuti Bononien. prohibentis. Secundò appellare à ſententijs poſſeſſorijs, Domini dixerunt, ſententias Rotales eſſe iuſtas.

Quia earum Iuſtitia vltra deciſiones coram dicto Præſide Valliſoletano, & R. P. D. meo Royas in hac cauſa factas, reſultat ex Inſtromento tranſactionis de anno 1621. inter Io: Franciſcum hęredem Herculis iunioris, & Patrem Herculis Auguſtini de Berois ex vna, & Ludouicum Beroum ad fideicommiſſum celebris Iuriſconſulti Auguſtini Senioris, & Herculis Iunioris vocatum, ex altera parte initæ; in quo Inſtrumento primo aſſeritur, prædium Butrij eſſe ſubiectum fideicommiſſo Auguſtini; ſecundò firmatur, Io: Franciſco competere retentionem bonorum pro detractione legitimæ, & aliarum expenſarum ex perſona Caroli Antonij, proptereaque Ludouico eſſe imputanda in eandem detractionem plura bona d. hæreditatis alienata, pluresque pecunias in hæreditate præfati Doctoris Auguſtini repertas, aliaque conſumpta, quæ omnia in eadem tranſactione, cuius vigore Ludouicus agit, vera fuiſſe, partium conſenſu affirmantur, & conſequenter prætenſiones ipſius eliduntur; dum illa non ſolùm ſuper fideicommiſſis, ſed etiam ſuper detractionibus
1 eſſe confecta legitur; Tranſactio † verò talis naturæ eſt, vt neque ſub prætextu nouorum Inſtrumentorum reſcindi debeat per text. *in l.*
2 *ſub prætextu C. de Tranſact. cum concordant*, † & quo ad in ea contenta pro veritate habetur, ac obtinet vim rei iudicatæ, itaut nulla amplius deſuper controuerſia moueri poſſit *Gregor. deciſ. 354. num. 1. & 2.* Maximè cum donatio, de anno 1594. Herculi Iuniori à Carolo Antonio facta, cui Ludouicus pro habenda electione huius prædij in legitimam innititur, attenta confeſſione in tranſactione anni 1521. vbi plures alienationes, in quibus legitimam conſumi, & imputari potuerit, præceſſiſſe, conſtat, non videtur poſſe ſubſiſtere; Quinimò, cum in Tranſactione, vt dictum eſt, non ſolùm de fideicommiſſo, ſed etiam de detractionibus actum fuit, & ad ſedandas omnes diſcordias, promiſſum vel prædium Butrij, vel Panigalis; Ludouico ſemper obſtat receptio vnius ex duobus, ſiue ex cauſa fideicommiſſi ſiue ex cauſa detractionum illud receperit; eò
3 magis, quia vrgentiſſima præſumptio † ſatiſfactionis legitimæ ex inuentarij omiſſione, vt ſæpius fuit dictum *in Bononien. fideicommiſſ. de Glauarinis 5. Iunij 1637. d. verſ. quæ verò, & 10. Decembris 1638. verſ. non obſtat vſque in fin. coram R.P.D. meo Royas*, ac pluribus alienationibus in Tranſactione admiſſis, ſequatur, & diuturnitas temporis 40. annorum accedat.

Non obſtat, quòd eiuſdem prædij vſusfructus, ab Hercule Iuniori Vxoris Lucretiæ relictus fuerit, ac ipſum prædium à Io: Franciſco Herculis hærede in eius Inuentario fuerit deſcriptum, tanquam fideicommiſſo Caroli Antonij ſubiectum, ex quo inferunt informantes pro Ludouico, idem prædium, de primo fideicommiſſo Doctoris Auguſtini exijſſe, & in legitimam Caroli Antonij eius filij ceſſiſſe; cum aliàs Hercules vxori ſuæ vſumfructum relinquere non potuiſſet, neque veriſimiliter idem Io: Franciſcus tanquam Herculis hæreditarium deſcribere poſſet.

Quia placet reſponſio, quòd hoc legatum
4 vſusfructus adhuc ſuſtineri poſſet, † tanquam in re Ludouico debita, ex alio fideicommiſſo dum idem non ſolùm ad Auguſtini; ſed etiã Herculis fideicommiſſum erat vocatus *iuxta text. in l. vnum ex familia §. ſi rem ff. de leg. 2. Rota coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 93. in princ.*
5 & deſcriptio in Inuentario † ex ſolita proteſtatione, quòd non apponenda pro non appoſitis habeantur, non concludit, vt firmat *deciſ. in hac cauſa 18. Febr. 1641. in §. penult. coram Præſide Valiſoletano.*

Et ceſſat ex lectura tranſactionis intellectus, per informantes pro Ludouico allatus, videlicet, quòd donatio prædij comprehendatur inter alienationes in Tranſactione narratas.

Quia in Tranſactione expreſsè conuentum fuit, d. prædium, vt fideicommiſſo Auguſtini ſuppoſitum, non obſtañ prædictis detractionibus, eſſe reſtituendum, ita vt pernecceſſe alienationes narratæ ad aliàs referendæ ſint, vt benè deducitur *in deciſ. huius cauſæ 11. Martij 1641. coram R.P.D. meo Royas in §. demum.*

Igitur cum controuerſiæ omnes, tam ſuper Teſtamento, quàm ſuper reſtitutione prædij, quæ potiſſimum ob prætenſiones detractionum impugnabatur, per tranſactionem fuerint ſopitæ, & terminatæ, circumſcripta etiam confeſſione Ludouici, eique ſemper
6 obſtat Tranſactio iurata, † quæ eſt exceptio litis finitæ, nouans priores titulos, illoſque

Peri-

Digitized by Google

Perimens *cap.1. de Tranſact.* ſententiæ à petitis Fuluiam, & Herculem Auguſtinum abſoluentes remanent iuſta.

Et ita vtraque parte informante &c.

MELEVITANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 20. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

Poteſtas, ſeù facultas inſtituendi poteſt per ordinarium alteri ſubdelegari etiam ante vacationem beneficij Iuriſpatronatus, & quando delegatio eſt generalis indiſtinctè comprehendit omnes oppoſitores, & declaratur adhoc deciſio Gregorij 34.

SVMMARIVM.

1 *Preſentatus tenetur intra legitima tempora ordinario Inſtrumentum ſuæ præſentationis exhibere.*
2 *Inſtituendi facultas etiam ante vacationem ſubdelegari poteſt.*
3 *Delegatio tamen facta in cauſa Iuriſpatronatus vertente inter compreſentatos non comprehendit nō præſentatum, de quo nec reſcriptum delegationis loquitur Declara, vt num. 7.*
4 *Inreſcriptis delegatorijs extenſio fieri non debet de perſona ad perſonam non expreſſam.*
5 *Nec minus ad cauſas poſtea exortas.*
6 *Præſentatio non legitimè facta reſoluitur in ſimplicem nominationem, quæ nullum poteſt Ius conſiderabile tribuere.*
7 *Deciſ. 34. Gregorij declaratur.*
8 *Clauſula* prout Iuris fuerit *dat normam Iudici, vt ea quæ Iuris ſunt faciat.*
9 *Ac ipſum Iudicem non quæ à patribus narrantur reſpicit.*
10 *Epiſcopus deputare poteſt facultatem inſtituendi.*
11 *Et tunc delegatus ad inſtituendū rectè procedit proponendo edicta pro admonitione oppoſitorum.*
12 *Iuſpatronatus mixtum ad effectum excludendi reſeruationem remanet laicale.*

DECISIO CLXXI.

DOMINI perſtiterunt indeciſis coram me 14. Decembris 1643. vbi fuit dictū, conſtare de bono Iure Toloſentij, præſentati à Patronis, exiſten. in quaſi poſſeſſione præſentandi pro Beneficio, Iagat Iſigirra nuncupato, in Eccleſia Cathedrali Meleuitana vltra centum annos, cuius Iuriſpatronatus exiſtentia, & pertinentia ad fauorem illorum, qui Toloſentium præſentarunt, ſatis firmata fuit in deciſione quæ reuidetur neque hodie à ſcribentibus pro Caglareſio impugnatur; ſed difficultas reſtringitur ad elidendum bonum Ius Toloſentij ex eo quòd Inſtrumentum
1 præſentationis † intra legitima tempora Ordinario non exhibuit *iux. not. in clem. dudū verb. præſentare de ſepult. Abb. in cap. ea noſcitur num. 3. de ns quæ fiunt a Præl. ſine conſ. cap. cum alijs adduct. per Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 6. num. 33.* eidemque Toloſentio ſuffragari non poſſe dicebatur præſentatio coram Aſſeſſore ab Epiſcopo Meleuitano Iudice delegato; Nam quo ad exhibitionem præſentationis infra tempus quatuor menſium, edictum de conferendo affixum legitur ſub die 28. Maij 1618. & præſentatio in perſonam Antonij exhibita fuit coram Iudice deputato ſub die 28. Auguſti eiuſdem anni, vt patet ex datis in Summario Toloſentij. Quia quantumuis hæc inſtituendi fa
2 cultas † ante vacationem delegari poſſit, ſecundum *Io. Andr. in cap. ſi confirmationem num. 2. de elect. in 6. Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 72. n. 178. Viui. de Iurepatr. lib. 12. cap. 12. num. 5. & 6.* Delegatio tamen in præſenti caſu facta, cum cau
3 ſa † tēpore Delegationis inter ipſum, & Thomam Caſſar compræſentatum non vertebat. Caglariſium comprehendere non poteſt; neque in verbis delegationis legitur comprehenſus nec præſentatus, vt in his terminis firmauit *Rota coram Gregorio deciſ. 34. num. 1. & 2.* vbi
4 firmatur regula generalis, † quod in reſcriptis delegatorijs extenſio fieri non debeat ad perſonam non expreſſam *iux. tex. in l. 1. ff. de Conſt.*
5 *Princ. & in cap. ſignificanti de reſcript.* nec ad † cauſas poſtea exortas *cap. ſignificanti, & cap. fin. vbi gloſſ. de reſcript. cum alijs in illa deciſione corā Gregorio allegatis n. 3.* & talis præſentatio, non
6 legitimè facta, † reſoluitur in ſimplicem nominationem, quæ nullum poteſt Toloſentio Ius conſiderabile tribuere, *iux. deciſ. Creſc. 6. de Iure Patr. num. 9.* & tradit *Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 6. num. 35.* Verum hæc delegatio ab Epiſcopo Militeñ Aſſeſſori generali facta non fuit ſpecialis, ſeù particularis; prout erat illa in
7 caſu † allegatæ *deciſionis 34. coram Greg. XV.* Cū iſta ſit generalis, ſub his verbis concepta in *Summario Tolaſentij littera B. in fine*, ibi, *Et dictus Dominus Epiſcopus reſcripſit Aſſeſſori, qui procedat, & prouideat, vt Iuris fuerit &c.* quod generale dictum comprobauit obſeruantia, dum Aſſeſſor oppoſitores, ſi qui aderant, vocando ſolitum Edictum propoſuit vigore facultatis procedendi, prout de Iure, cum Ius, vt oppoſitores, & eorum præſentationes admit
8 tantur requirat, ac clauſula *prout Iuris fuerit*, † det normam Iudici, vt ea, quæ Iuris ſunt, fa
9 ciat *Aym. conſ. 18. num. 9.* ipſumque Iudicem, † non narrata partium reſpiciat. *Rota deciſ. 258. num. 1. par. 1. diuerſ. Barboſ. de clauſ. clauſ. 115. n. 18* Parum igitur refert quid partes narrauerint, dum Aſſeſſor ſecundum Ius, vigore faculta
10 tis ſibi delegatæ, † quam Epiſcopus benè de legare potuit *Ricc. in prax. par. 4. reſol. 369. num. 3 Viui. de Iure patr. lib. 12. cap. 2. num. 5.* rectè pro
11 ceſſit, † edictumque publicè pro Oppoſitorum admonitione propoſuit, ad notata *cap. Decernimus 16. quæſt. 7.*

Alteram difficultatem, contra deciſionem iterum excitatam, quod hoc Iuſpatronatus, tanquam ſpectans etiam ad Moniales S. Scholaſticæ Ciuitatis Meleuitanæ, & ſic mixtum cadat ſub regula reſeruatoria 8. *hodie* 9. Domini non habuerunt in conſideratione, tanquam ſatis in deciſione quæ reuidetur ſublatum, imò datoetiam, quod ob Monialiū portionē eſſet
12 mixtum, † adhuc quoad excluſionem reſeruationis remanet laicale, *Seraph. deciſ. 719. n. 4 & de-*

Digitized by Google

& deciſ.1334.num.7.cum pluribus alleg.per Adden. ad Buratt.deciſ.769.num.19.

Itaque iu deciſis permanſerunt vtraque parte informante.

ZAMOREN. PREHEMINENTIARVM, SEV IVRIVM PARROCHIALIVM.

Luna 23. May 1644.

ARGVMENTVM.

Parochus non obſtante conſuetudine contraria præferri debet alijs in exercitio actuum Parochialium in propria Eccleſia, cum tales actus ad ipſum priuatiuè ſpectent, & licet geſti probentur cum prædeceſſoribus Parochis non tamen modernum præiudicant, præſertim ſi reſpiciunt ea, quæ ad Eccleſiæ dignitatem ſpectant.

SVMMARIVM.

1 *Parochus in eius Eccleſia parochiali in omnibus actibus concernentibus eius officiũ precedere debet preſbiteros confratres cũ ratione muneris in huiuſmodi functionibus in propria Eccleſia debeat alijs etiam dignoribus praferri.*

2 *Functiones parochiales ſunt celebratio miſſarum, officiorum, Adminiſtratio Sacramentorum, funeralia defunctorum, & ſimilia &c.*

3 *Parochus in functionibus, & actibus parochialibus nequit ab alijs in eius libero exercitio impediri.*

4 *Sed poteſt alios prohibere, ne in ſua Eccleſia actus parochiales exereeant tanquam ad ipſum priuatiue ſpectantes alias abſque ipſius licentia facientes dicuntur ipſum in ſua Iuriſdictione turbare.*

5 *Conſuetudo eſt probanda in ſpecie.*

6 *Conſuetudo, quod in Eccleſia parochiali alij præferantur parocho in exercitio Iurium parochialium probatd contra parochos anteceſſores non ſuffragatur contra ſucceſſorem, cui actus tolerati per anteceſſores non præiudicant praſertim in ijs, quæ ad Eccleſiæ dignitatem ſpectant.*

7 *Conſuetudo abrogatur per conſtitutionem in contrarium.*

8 *Conſtitutio ſynodalis ſeruanda eſt.*

9 *Acta omnia iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini ſunt tranſportanda.*

10 *Declara non procedere vbi proceditur, vt in prima in Iudicio petitorio, quo caſu non ſunt tranſportanda acta facta in poſſeſſorio, quod eſt iudicium diuerſum.*

DECISIO CLXXII.

PRAETENDENTIBVS Confratribus de los Ciento in Eccleſia S. Iacobi del Brugo Ciuitatis Zamoreñ præcedere Antonium Benauides, eiuſdem Eccleſiæ Rectorem, eoque inuito, adminiſtrare in illa Sacramenta miſſas, Diuina officia, anniuerſaria, funeralia celebrare, & alia parochialia munera exercere, relicto poſſeſſorio iudicio, in quo Rector in partibus ſuccubuerat, cauſa coram me in petitorio introducta, & propoſito ſuper hoc dubio, pro Antonio Rectore, tàm quoad caput præcedentiæ, quàm exercitij ſupradictorum munerum, Domini reſponderunt: Quia, quòd Parochus in eius Eccleſia Pa-
1 rochiali † in omnibus actibus, concernentibus eius officium præcedere debeat Præsbyteros Confratres, cum ratione muneris ſibi cõceſſi, tum quòd dignor ſit, & in exercitio huiuſmodi actuum in propria Eccleſia alijs etiã dignioribus ſit præferendus, pluribus probat *Caſſan. in Catal.gl mund.par.4.conſider.81.& confirmauit Rota in Calaguritana Praeminentiarum 16. Nouemb. 1592. coram bon.mem. Penuia,* quam refert, & ſequitur *Gonzal. ad reg.8.gl.6. num.100. & plurib. ſeqq. & probat Gratian. diſcept. 298. in principio & relat. per Barboſ. de offic.Paroch.cap.9. num.3. & ſeq. & fuit expreſſè dictum in conſtitutione Synodali Compoſtellanã 10. lib. 2. tit. 2.* Et cele-
2 brationem miſſarum, † officiorum, adminiſtrationem Sacramentorum, funeralia defunctorum, cum ſimilibus, quæ circa hæc peraguntur, eſſe functiones parochiales, *probat text. in cap.2.de Paroch.& in cap.Omnis de pœnit.in cap.1 de ſepult.cap.1. de celebr.miſſ.c. cum perſona de priuil. in 6. in Clem.dudum §.verùm eodem tit Vgolin. de offic. Epiſc.cap.15.§.7.num.1. & cap.17.num.1. cum alijs relat. per Barboſ. in tract.cap.20.numer.2. & ſeq. & cap.26.num.1.*
3 Vnde ſequitur, Parochum † in ſimilibus nullo modo poſſe ab alijs in eius libero exercitio impediri per ſupra *alleg. & dixit Rot. coram Mantic.dec.48.num.1.& deciſ.536.num.1.p.2 & deciſ.402.num.9.par.5.& deciſ.291.num.1.par.6*
4 *recent.* Sed ipſum poſſe † alios prohibere, ne in ſua Eccleſia huiuſmodi actus exerceant, tãquam ad ipſum priuatè ſpectantes; aliterque abſque licentia Rectoris facientes, dicuntur ipſum in ſua iuriſdictione turbare *Can.ſcriptum 6.quæſt.3.Can. nullus 9.quæſt.2. Can. Eccleſias.13. quæſt.1. & in d.Clement. dudum §. non autem num.2 verſ.2.Grat.d.diſcept.298.nu.4 & ſeq.verſ. vlterius prout Sacra Rituum Congregatio declarauit in vna Cæſarauguſtana 14. Iuny 1612.*

Neç vlla fuit Dominis obſtare allegata per confratres contraria conſuetudo; quia non
5 concludenter probatur † ſpecialiter in Eccleſia de qua agitur, vt opus eſſet *Rot. deciſ.112. par.2.recent. & deciſ.453. num.2. apud Reuerendiſſimum Vrgellen.Gabr.conſ.156.nu.10. Caſ.de Graſſ. deciſ.117.num.5.* Et ſi probaretur non releuaret
6 contra modernum Rectorem, † quia actus tolerati per antecedentes Rectores, non poſſunt præiudicare moderno, præſertim in ijs, quæ ad Eccleſiæ & Parochiæ dignitatem ſpectant; vt latè probat *Decian.conſ.21.nu.69. & ſeq.lib.2. & conſ.19. à num.44. & ſeq.lib.3.Gratian.d.diſcep. 298.verſ. quia reſpond. & ſeq.* Imo quatenus ſi-
7 miles conſuetudines † vnquam adfuiſſent, per Conſtitutionem Synodalem Compoſtellanam fuiſſent abrogatæ *Rot.deciſ.577.num.11.par.5. re-*
8 *cent.* cum talis † conſtitutio ſit obſeruanda. *Can. Cattolica 11.diſtinct.cap.2.de conſtit.in 6.Card Mant.dec.229.num.5.*

Nec Antonium Confratres excludunt per exceptionem non tranſportatorum actorum
9 ex † *Concil. Triden.ſeſſ.24. de reformat. cap.20. §.*

pri-

præterea Greg. deciſ. 55. vbi Add. Quia ceſſat obie
10 ctū cū procedatur, † prout in prima in iudicio petitorio, non ſunt tranſportā acta, facta in poſſeſſorio, quod eſt iudicium diuerſum *l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſ. Rot. deciſ. 313. num. 10. par 4. recent. Vnde alleg. Concil. malè applicatur. & facit deciſ 70. num. 4. & deciſ. 349. num. 2. coram Reuerendiſſimo Vrgellen.*

Ex quibus pro Rectore contra Confratres reſponſum fuit vtraque parte informante.

PAMPILONEN. IVRIS NOMINANDI VICARIVM.

Mercurii 1. Maii 1644.

ARGVMENTVM.

Manutētio in quaſi poſſeſſione nominandi Vicarium in Parochiali vnita Monaſterio non datur Abbati, ſed Parochianis conſtito de illorum quaſi poſſeſſione nomindi per tempus immemorabile non obſtante ſententia lata fauore Abbatis in petitorio, ſi illa eſt per appellationem ſuſpenſa.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio nominandi Vicarium in Eccleſia parochiali vnita Monaſterio à Parochianis prætenſa, ex quibus actibus probetur? & num. 4. & 5.*

2 *Actus poſſeſſorij facti cenſeatur in executionem tituli præcedentis.*

3 *Ad effectum ne dicantur voluntarij.*

6 *Manutentio datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſeu nominandi.*

7 *Conſtit. ſ.m. Pij V. incipien.* Ad exequendum Paſtoralis officii debitum *mandat ſub clauſula irritanti in Parochialibus vnitis Monaſterijs ſuperiores poſſe Vicarios nominare.*

8 *Declara Conſtitutionem prædictam locum non habere in caſibus, & locis vbi vigent particulares conuentiones, vel conſuetudo legitimè præſcripta, vel immemorabilis, quibus Papa derogare non intendit, niſi ſpecialiter exprimat.*

9 *Ius nominandi Vicarium competens Parochianis in Eccleſia vnita Monaſterio vigore Concordiæ inter Abbatem, & Parochianos operatur vt Abbas cogatur nominationem admittere, quamuis in inſtantia Parochiani vtantur verbis deprecatiuis præſertim quando conſtat de admiſſionibus factis, non ex gratia, ſed vigore conuentionis. num. 10.*

11 *Confirmatio Apoſtolica vbi requiritur ex lapſu temporis præſumitur, præcipuè concurrente obſeruantia.*

12 *Inſtitutio, vel approbatio ad curam animarum ad Epiſcopum ſpectat tam de iure communi, quam ex forma Conſtitutionis Pianæ.*

13 *Concordia per inobſeruantiam, & actus contrarios cenſetur reſoluta, & ex quibus contrarij actus non ſuffragentur? num. 15.*

14 *Concordia inobſeruantia ex quibus excludatur?*

16 *Exceptio reſolutionis contractus in iudicio manutentionis non admittitur, ſed illa ad petitorium reijcitur.*

17 *Decretum irritans manutentionem non impedit donec diſcutiatur ad illud intret.*

18 *Manutentio non denegatur poſſidenti etiamſi contra eum ſit lata ſententia in petitorio, ſi illa eſt per appellationem ſuſpenſa.*

DECISIO CLXXIII.

ABBAS, & Monachi B. Mariæ de Hyrache, Pamplloneñ Diœceſis, ex donatione Sanctii Nauarræ Regis vnionem Eccleſiæ Parochialis S. Ioannis Ciuitatis de Eſtella Monaſterio ſuo factam, & conſequenter electionem, ſeu nominationem eiuſdem Eccleſiæ Vicarij, ſibi competere prætendebant. Contra verò Parochianis dictæ Ciuitatis ſe in quaſi poſſeſſione nominandi Vicarium præfatæ Eccleſiæ ſeruitio ab immemorabili tēpore exiſtere contendentibus poſtquam *præuijs duabus deciſionibus coram R.P.D. meo Cerro 16. Iunij 1642. & 3. Ianij 1643.* in prima Inſtantia pronunciatum fuiſſet, conſtare de bono Iure Abbatis, qui in hac ſecunda inſtantia coram me in d. quaſi poſſſione Vicarium nominādi manuteneri prætendebat. Oeconomi verò concordiam, de anno 1538. inter ipſos, & Abbatem initam produxerant, in qua expreſsè cautum fuerat, quòd Parochiani d. Eccleſiæ S. Ioannis, qui ſunt ad præſens, & erunt pro tempore, vel eorum maior pars poſſint eligere, & nominare, & nominent, ac eligant pro dicta Eccleſia Vicarium quolibet anno in perpetuum pro die, & feſto Sancti Martini, ſiue ſit Beneficiatus dictæ, Eccleſiæ & non Beneficiatus illius, ſiue extra illam cuiuſcumque alterius partis, quem prædicti Parochiani maluerint, eiſque magis videbitur idoneus, & ſufficiens pro d. munere, & officio d. Vicariæ dubitaui, Cui ſit dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione nominādi Vicarium, & Domini Parochianis eſſe dandum reſponderunt.

1 Quia ex actibus, † qui dantur in Summario Parochianorum *numer. 2. & 3.* nominatio nimirum Vicarij in executionem concordiæ de anno 1538. & altera de anno 1541. in qua aſſeritur, Abbatem iuxta conuentiones initas teneri admittere, & conſentire nominationi Parochianorum, quod confirmant Teſtes de immemorabili deponentes dati eodem Sum. *num. 4.* & alij Teſtes *n. 5. & 6.* Vnde ſequentes nominationes ex eodem titulo continuatæ præſumuntur, cùm actus Poſſeſſorij cenſeantur
2 fieri in executionem tituli præcedentis, ſecundum *Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 67.*
3 *num. 1.* & ad effectum † ne dicantur voluntarij *Add. ad Greg. deciſ. 162. num. 15.* plenè conſtat
4 Parochianos † eſſe in quaſi poſſeſſione, etiam coactiua nominādi, & præſentandi Vicarium ad Eccleſiam Parochialem, de qua agitur à dicto tempore citra, quæ quaſi ipſorum poſ-
5 ſeſſio coadiuuatur † ex titulo concordiæ inter eos, ac Monaſterium, & Abbatem dicto anno 1538. inita, in qua expreſsè inter partes conuentum eſſe legitur *in cap. 1. & 2.* concordiæ, quæ datur in Summario vtriuſque partis *n. 1.* Præſentationem, ſeu nominationem Vicarij ſpectare ad Parochianos, Abbateſque tenet

illam

6 illam admittere; Exiſtenti † verò in quaſi
poſſeſsione debetur manutentio, *vulg. §. retinenda Inſtit. de interdict. l. 1. vbi Bart. ff. vti poſſid. Conar. pract. quaſt. cap. 17. nu. 3. & millies dixit Rota vt in Celſonen. Parochialis 27. Iunij 1642. in princ. coram me.*

Nec Abbati, & Monaſterio pro obtinenda
manutentione Suffragatur, Conſtitutio ſan.
7 mem. Pij V.† incipien. *Ad exequendum Paſtoralis officij debitum,* in ordine *in Bullario la* 47. vbi
in §. 5. ibi: Idemque etiam ſeruetur in Regularibus, &c. Monachis permittitur ſub clauſula irritãti, quod in Parochialibus vnitis Monaſterijs,
Superiores poſſint nominare vnum, quem
idoneum repertum teneantur Ordinarij locorum in Vicarium deputare.

8 Quia hęc Conſtitutio† rectè quidem in ſuo
caſu, quo loquitur, procedit, ſed locum non
habet in caſibus, & locis, vbi particulares vigent inter partes conuentiones, vel conſuetudo legitimè præſcripta, vel immemorabilis,
quibus vtique Sanctiſſimus derogare non intendit, niſi hoc fuerit ſpecialiter expreſſum
iuxta text. in cap. ex multiplici de decim. & in hac
materia declarat *Flores de Mena lib. 1, q. 10. n. 41. cum duob. ſeqq. Sanchez. ad praecept. decalog. lib. 7. cap. 29. num. 191. verſ. 2. fallit Canal. deciſ. 419. num. 5. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 72. numero 190. in addit.*

Minus ad infringendas Parochianorum nominationes, Abbati, ſeù Monaſterio ſufficit
allegare dictas nominationes non fuiſſe verbis coactiuis, ſed ſimplicibus, & deprecatiuis
conceptas; Ideoque in arbitrio Abbatis, an
illis deferre vellet, vel non, remanſiſſe.

Quia hoc forſan procederet, ſi Abbas vigore concordiæ nominationes acceptare ob-
9 ligatus non extitiſſet; † Sic enim verba inferiorum erga Superiorem, licet reuerenter, &
modeſtè concepta, illorum Ius minimè læderent, vt habetur *in cap. ſanè, & in cap. veniens de renunc. & notat Ang. ac Doct. in l. fin. ff. de prator. ſtipul. aliјq. relati per Alex. conſ. 70. incip. Viſo proceſſu num. 10. lib. 1.* quod ipſum magis corroborãt admiſſiones per Abbates ad Parochianorũ
nominationes factæ, vt patet in aliquibus ad-
10 miſſionibus, † & præſertim in illa anni 1543.
Hæc enim non ex gratia, ſed in vim conuentionis, produſſe cenſetur, vt dixit *Rota in Calagurritana Iuris viſitandi, 13. Febru. 1616. coram bon. mem. Pirouano,* quam refert *Add. ad Gregor. deciſ. 162. num. 15. verſ. 1. ſciendum eſt, &c.* & comprobat *Modern. Mantuan. controu. 175. per tot.*

Et parùm obſtat, quod ſupradicta Concordia per Summum Pontificem non fuerit cõfirmata; Nam quatenus hæc neceſſaria fuiſ-
11 ſet, ex ſpatio tam longi temporis † vſque ad
diem motæ litis decurſi, interueniſſe præſumitur, dum per plurimos actus, & ſententias
abſque vlla huius ſolemnitatis hæſitatione
comprobata, & obſeruata deprehenditur, vt
latè probauit *Rota apud Seraphin. deciſ. 1042. & ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 343. apud Burratt. deciſ. 45. num. 6. & deciſ. 159. num. 4. & 6. pa. 1. & deciſ. 210. num. 12. pa. 5. recent.*

Ita nihil releuat aſſertio, quod eadem concordia non fuerit effectuata; quia ex hac nominatione, de qua hodie contenditur, contrarium conuincitur, tam ex nominationum Inſtrumentis, quam teſtium depoſitionibus pro
parte Parochianorum exhibitis, cui effectuationi minimè contradicunt literæ patentes Epiſcopi Pampilonen. relatæ in Sum. Abbatis
numer. 2. Quia cum hæc Parochia Epiſcopo
ſubdita eſſet, mirum non eſt, quod eſſent ad
illam Vicarij à Parochianis Abbati nominãdi, & ab hoc Epiſcopo præſentandi pro obtinenda licentia exercitij curæ Animarum,
(quàm ſolùm literæ Epiſcopi in Summario
Abbatis datæ, comprehendunt) ad quem In-
12 ſtitutio † vel approbatio ſpectat, tam de iure
communi *iuxta tex. in cap. vnic. de capell. Monach. in 6.* & in terminis huius Vicariæ dixit *Rota coram Card. Seraph. deciſ. 1304. num. 3. verſ. non obſtat,* quàm ex forma ſupradictæ Conſtitutionis Pianæ *§. Volumus inſuper,* ac in eiſdem terminis declarauit *Rota coram Card. Canale d. deciſ. 419. num. 2. & 3.*

Neque concordiam infringit allegata inobſeruantia Parochianorum; quòd videlicet
tàm ex pacto in ea appoſita, ibi *in verſ. Item, quod omnes Beneficiati, & Parochiani, &c.* in Summario Abbatis *num. 6.* quàm ex diſpoſitione
13 legis,† per actus contrarios cenſeatur reſoluta, vt latè fuit dictum *in Maioricen. Indultorum 16. Nouembis 1640. coram me.*

14 Quia ceſſat omnis prætenſa† inobſeruantia,
aduertendo, quod lites poſt initam Concordiam exortæ nihil cum illa habent commune; videlicet illa, quæ ſuper reiteranda ſingulis annis præſentatione, & examine Vicarij,
ſemel examinati, & approbati, de qua in ſententia lata, de anno 1583. a Vicario Tiraſonen. data in Summario Parochianorum *n. 11.*
Altera ſuper remotione Vicarij, ſemel admiſſi,
de qua *in dec. 121. inter impreſſ. bo. mem. Coccini 3.*
quæ de anno 1595. ſuper iure viſitandi, hanc
Parochialem, & examinandi Vicarios, mota
fuit à Procuratore Fiſcali Pampilonen vigore diſpoſitionis Pij V. in ſupradicta Conſtitutione *§. Volumus autem,* vt colligitur ex tenore
ſententiæ Vicarij Pampilonen. relatæ in ſecũdo Summario Abbatis *num. 4.*

Nec quicquã enim, circa hos caſus fuit in
15 cõcordia terminatũ,† ſed erãt omninò omiſſi
ita vt pro illorum declaratione neceſſarium
fuerit adire Iudices, à quibus pronunciatum
fuit, iuſtam extitiſſe dubitandi rationem, dum
vtramque partem ab expenſis abſoluerunt; vt
habetur in tenore ſententiæ datæ in Summario Parochianorum *num. 11.* quæ omnia ſatis
a contrauentione excuſant. *Alex. conſ. 32. nu. 8. & 9. lib. 2.* quem ſequuta fuit *Rota in Cæſaraugustana præeminentiarum 6. Nouembris 1628. coram bon. mem. Coccino impreſſ. penes Modern. de Manut. deciſ. 344. num. 12. verſ. vnde non habuerit, &c.*
Quamuis etiam ſufficeret dictas aſſertas contrauentiones, non ab omnibus, vel maiori
parte Parochianorum proceſſiſſe, vt expreſsè
in dicta concordia declaratum legitur *in cap. 6 verſ. & pro annullatione capitulorum.* Imò, cum
ijdem Parochiani in executione concordiæ,

&

Digitized by Google

& ſic quaſi poſſeſſionem nominandi, & præſentandi Vicarium vſque ad hanc litem motam continuauerint, vtique donec ſuper prætenſis contrauentionibus, ac reſolutione con-
16 tractus in Iudicio petitorio, † ad quod hæc exceptio reijcienda videtur, fuerit pronunciatum, manutenendi ſunt, vt *in ſimil. terminis dixit Rota coram Greg. XV. deciſ. 363. num. 3. & in Placentina Beneficiorum 6. Iunij 1605. coram bon. mem. Card. Hieronymo Pamphilio, & deciſ. 310. n. 7 par. 4. rec. ac Buratt. deciſ. 659. num. 2.* vbi loquitur etiam in caſu, quando concurrerat decre-
17 tum irritans,† dari nihilominus manutentionem, donec diſcutiatur, an illud intret, *Gonzal. ſuper reg. 8. gloſſ. 31 num. 14. & gloſſ. 67. nu. 39.* & dixit *Rota in nullius, ſeu Spoletana beneficiorum 20. Martij 1623. coram bon. mem. Remboldo.*

Nec manutentioni obſtat ſententiam ſuper bono Iure Abbatis, nominandi Vicarium, la-
18 ta: Nam, cum ab ea fuerit appellatum, † & cauſa adhuc pendeat indeciſa, manutentio Parochianis impediri non poteſt; vt pluries dixit *Rota*, & ſignanter *coram Gregor. XV. deciſ. 313. num. 4. & deciſ. 365. num. 3.*

Maximè quia in illa Inſtantia Concordia, quæ modo exhibetur, non fuit producta, neque diſcuſſa. Igitur, ipſis dandum eſſe mandatum de manutenen. Domini dixerunt, vtraque parte informante.

ROMANA DOTIS.

Luna 30. Maij 1644.

ARGVMENTVM.

Renunciatio quando non eſt ſimplex, ſed donationem continet tunc bona donata acquiruntur renunciatario liberè illiuſq; heredibus, & DD. contrarium tenentes in deciſione declarantur. Diſpoſitio *tex. in l. fœmina §. illud C. de ſecund. nupt.* quo caſu procedat? Appellatione filiorum in contractu matrimoniali, ſeù alio quocumque filijs fauorabili indiſtinctè veniunt, tàm maſculi, quàm fœminæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio, vera donatio dicitur quando continet pactum de non petendo, quæ clauſula operatur vt renunciatio in donationem transfundatur.*
2 *Et bona renunciata hoc caſu liberè acquiruntur renunciatario, ſiue donatario, illiuſque hæredibus.*
3 *Renunciatio quando continet donationem irreuocabiliter acquiritur donatario, illiuſque hæredibus.*
4 *Renunciatio Patri facta à filiabus primi matrimonij, ſi continet donationem ſuffragatur illius hæredibus, ſiue ſint filij eiuſdem matrimonij, ſiue diuerſi, & num. 7.*
5 *Et DD. contrarium tenentes intelliguntur de ſimplici renunciatione, non verò quando pater donationem, vel renunciationem ſtipulatus eſt pro ſe hæredibus; & ſucceſſoribus quibuſcumque attenta clauſula* cæterata præſenti, &c. *num. 6. & 8.*
Præcipuè ſtante pacto de obſeruando renunciationem & illam non reuocando. num. 9.
10 *Renunciatio facta Patri à filiabus hæreditatum de quarum aditione non conſtat donationem continere non dicitur.*
Declara num. 11.
12 *Aditio hæreditatis maternæ ex quibus pro filijs à patre inducta dicatur?*
13 *Aditio hæreditatis maternæ iam delatæ inducta dicitur ex donatione hæreditatis matris, non autem ex ſola renunciatione.*
14 *Renunciatio ſimplex, ſi efficitur vera donatio, tunc eſt tranſitoria ad quoſcumque.*
15 *Lex fœmina* §. illud autem C. de ſecund. nup. *loquitur de bonis, quæ pater titulo ſucceſſionis à filijs acquirit, non autem de alijs bonis, quæ ex diſpoſitione filiorum ad eum fuerunt delata, quia tunc conſideratur tanquam extraneus.*
16 *Ratificatio Inſtrumenti dotalis celebrati abſente muliere præſumitur inducta ex ſubſequenti matrimonio.*
17 *Pactum, quod filij ſuccedant in dote materna appoſitum in Conſtitutione dotis, à Patre, valet etiamſi conſenſus filij non interuenit, vbi redditur ratio.*
18 *Verba*, li figliuoli hereditino ogni coſa, *præciſam filiorum vocationem denotant.*
19 *Et appoſita in Statuto non præiudicant libertati Vxoris in teſtando, ſed ei abſolutam facultatem tribuunt, tàm in teſtamento, quàm ab inteſtato.*
20 *Secus quando apponuntur in contractu, tunc enim aliter, quàm vt dos poſt obitum Vxoris ſit filijs reſtituenda interpretari non poſſunt.*
21 *Appellatione filiorum in contractu matrimonij, ac in dote, ſeù donatione fauore filiorum concernente veniunt tàm maſculi, quàm fœminæ.*
22 *Præcipuè quando ſumus in diſpoſitione fœminæ.*
23 *Statutum Vrbis antiquum* cap. 85. lib. 1. *fœminas ab hæreditate matris non excludebat.*
24 *Senſus verborum Statuti cum ipſa prolatione naſcitur.*
25 *Nec mutatur, licet poſtea mutetur Statuti diſpoſitio.*
26 *Verbum* figliuoli *in vna, & eadem oratione prolatum non debet diuerſimodè intelligi.*

DECISIO CLXXIV.

GREGORIVS Boncompagnus anno 1574. Angelam etiam Boncompagnam cum dote ſcutorum 200. in Vxorem duxit, & dotem cum Vgonis Patris ſui conſenſu in alijs ſcutis 600. auxit, pacto in inſtrumento dotali adiecto. *Che in euento che la ſpoſa mancaſſe ſenza figli legitimi, che ſopraniuino à lei 30. giorni, che detto Gregorio debba reſtituire la metà della dote à gl'heredi da canto della ſpoſa; mà hauendo figli, che li figli hereditino ogni coſa*, Summ. Baldaſſaris num. 2.

Angela, relicto maſculo Baldaſſare, & quinque fœminis ſuperſtitibus, deceſſit, viuente Gregorio, qui ſecundam duxit vxorem, Flaminiam Vrſinam, eaque mortua, Liſam Burattam, ex qua Paulum cū alijs quatuor maſculis, & quatuor fœminis procreauit, condecenterque dotatis, ac monacatis quatuor filiabus primi matrimonij, & quinta in ſæculo nupta cum dote ſcutorum 8500. Renunciatione ab omnibus ad ſuum fauorem reportata, de-

ta, deceſſit, inſtitutis ſibi vniuerſalibus hære-
dibus Baldaſſare filio ex primo matrimonio,
& Paulo, alijſque quatuor filijs maſculis ex
tertio matrimonio genitis: Baldaſſare verò
integram ſuæ matris dotem prætendente, pri-
mò coram bon.mem. Franciſco Vbaldo, tùm
verò coram bo.mem. Pirouano, cum Rota
ſextam partem, de qua controuerſia non erat
ei aſſignaſſet, mandauit vt de alijs videretur.
Vnde hodie coram me in bon.mem. Piroua-
ni locum ſubrogato, proſequendo diſputa-
tionem, dubitatum fuit, an Baldaſſari debea-
tur dos materna cum augumento, & pro qua
ſumma?

Domini verò reſponderunt, Baldaſſari do-
tem maternam, & augumentum dotale non
deberi vltra portionem ipſi tangentem, & iã
ſolutam.

Quia nimirùm portiones ſororum Baldaſ-
ſaris renunciatæ Gregorio communi patri in
eundem omnino tranſierunt, & ab ipſo in
eius hæredes, & non in Baldaſſarem; cum il-
1 la renunciatio non ſit ſimplex, † ſed vera do-
natio, quod euidenter elicitur ex clauſulis In-
ſtrumentorum ſignanter ex pacto de non pe-
tendo, quod operatur, vt renunciatio in pa-
ctum, & donationem transfundatur; *Bart. in l.
1. num. 4. verſ. in ſimplici*, vbi poſt alios de com-
muni *Zuccard. numer. 134. C. de pactis Freccia ad
Neopod. in conſuet. ſi quis, vel ſi qua num. 200. verſ.
nota ex dictis fol. 133. Fran. deciſ. 375. num. 2. Ma-
ſtrill. deciſ. 65. num. 11. Molpheſ. ad conſuet. Neapolit.
de renunciat. quæſt. 2. num. 13. & 14. & quæſt. 3. n. 17
2 & ſeqq.* quo caſu bona renunciata, & † donata
Donatario libere acquiruntur, & ad illius hæ-
redes quicumque illi ſint, ſpectant, *l. 1. ff. de
donat. l. Senatus 35. ff. de donat. cauſ. mort.* & in ter-
3 minis renunciationis, † quæ continet dona-
tionem, *Rot. deciſ. 587. num. 1. par. 1. rec. & deciſ.
744. num. 9. poſt med. par. 2. rec. & in Romana fidei-
commiſſi de Incoronatis 5. Decembris 1639. coram
bon. mem. Pirouano §. ſed præterea*.

4 Et hoc caſu renunciatio, ſeu donatio † facta
Patri ſuffragatur illius hæredibus, ſiue ſint fi-
lij eiuſdem matrimonij, ſiue diuerſi; vt in
ſpecie *Alex. conſ. 149. num. 5. lib. 7. Soccin. ſen. conſil.
34. num. 5. lib. 4. Pariſ. conſ. 26. num. 11. & conſ. 69.
num. 53. lib. 3. Caſtren. conſ. 252. num. 2. verſ. pro cu-
ius euidentia par. 1. Surd. conſ. 244. nu. 8. & ſeqq. per
tot. vbi de communi Bellon. Ian. de Iur. accreſc. cap. 5
quæſt 48. num. 22. & ſeqq. vbi etiam de communi o-
ptimè Gabr. conſ. 156 num. 17. ad med. verſ. eò vero
magis lib. 1. Cutel. de donat. cõtemplat. matrim. ad fin.
libr. Rubr. 127. verſ. hæc in terminis*.

5 Et quamuis non deſint contrarium † te-
nentes, tamen illorum dicta intelligenda
ſunt de ſimplici renunciatione, non verò,
vt præſenti caſu, quando patet donatio-
nem, vel renunciationem ſtipulatus eſt pro
ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque
6 vt indicat clauſula illa † *cæterata præſenti, &c.
Rotæ deciſ. 393. numer. 1. & 2. diuerſorum coram
bon. mem. Buratto deciſ. 310. num. 7.* tunc enim do-
7 natio, † & renunciatio cenſetur facta ad fauo-
rem Patris, eiuſque hæredum, non autem
pro filijs primi matrimonij, vt ponderant *A-
lex. Caſtren. Pariſ. Surd. & alij ſupracitati*, maximè
conſideratis verbis, *Succeſſoribus quibuſcumque*,
8 vt in puncto declarato, & latè † comprobat
Molin. de rit. nupt. lib. 3. quæſt. 85. num. 60. & ſeq. vbi
dicit, quod in hoc caſu nemo contradicit, &
idem tradit *Pignatell. controuerſ. forenſ. cap. 23. nu-
mer. 32. verſ. vnum quoque notandum eſt*, & multò
9 magis ſtante pacto † de obſeruando renuncia-
tionem, & illam non reuocando ex ſupra al-
legatis, & in ſpecie *Surd. d. conſ. 224. numer. 18.
verſ. nec dicere, Bellon. d. quæſt. 48. num. 18.*

Non obſtat renunciationem, de qua agi-
10 tur, non continere donationem † eo quia de
aditione hæreditatum, quibus fuit à Sorori-
bus Baldaſſaris renunciatum, non conſtat *ex
l. 1. §. quod ait prætor ff. quorum legatorum per regul.
l. ſi liberà, C. quod cum eo*.

Quia, quidquid ſit quoad bona paterna, aui-
11 ta, & fraterna, † quorum reſpectu caſus ſuc-
ceſſionis nondum aduenerat, contrarium ta-
men eſt dicendum reſpectu hæreditatis, & do-
tis maternæ, cum mater iam deceſſerat, & pa-
ter in ea per ſolam renunciationem ſuccedere
non poterat, nec in ea ius aliquod quærere
12 niſi aditio præceſſiſſet, † quæ proindè in ne-
ceſſarium antecedens inducitur *Corn. conſ. 79.
num. 10. lib. 4. & Aym. conſ. 200. num. 2. Surd. d. conſ.
244. num. 19. circa med. & conſ. 523. num. 7. Menoc.
de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 101. nu. 15. Rota coram
ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 421. num. 7.* & in noſtris
terminis, quod donatione hæreditatis matris
13 iam † delatæ aditio inducatur, non autem
ſola ſimplici renunciatione, & ſit vera dona-
14 tio † ad quoſcumque tranſitoria, docet *Alex.
d. conſ. 149. num. 6. lib. 7. Soccin. d. conſ. 34. num. 1. lib.
4. Bellon. Ian. de iur. accreſc. lib. 1. cap. 5. quæſt. 46.
num. 21. & 22. Gabr. conſ. 135. nu. 1. & 3. lib. 2. Ruin.
conſ. 204. num. 9. lib. 1. Surd. deciſ. 14. numer. 2. & 3.
Ioan. de Garzon. in auth. ex Teſtam. num. 2. C. de ſe-
cundis nuptijs, & in fine allegatis Giouagnon. conſ.
91. num. 13. & 14. & num. 19. lib. 1.*

Nec in contrarium facit *allegata lex fœminæ,
§. illud C. de ſecundis nuptijs*, cum alijs per infor-
mantes pro Baldaſſare concordantibus addu-
ctis.

15 Quia d. lex rectè loquitur † in ſuo caſu de
bonis, quæ Pater titulo ſucceſſionis à filijs ac-
quiſiuit, non autem de bonis, quæ ex diſpoſi-
tione filiorum, ſiue donando, ſiue teſtamen-
to in Patrem fuerunt delata à filijs primi ma-
trimonij, quia in iſtis conſideratur tanquam
quilibet extraneus per rationem *text. in §. hinc
nos in auth. de nuptijs*, relati *in auth. ex Teſtam. C. de
ſecundis nuptijs*, & tradit *Gabr. de ſecund. nupt. con-
cluſ. 3. num. 23. Alter Gabr. d. conſ. 156. num. 10. ad
med. & ſeq. lib. 1. Sanchez de matrimonio lib. 7. di-
ſput. 89. num. 41. poſt med.*

Minus obſtat allegata nullitas inſtrumenti
renunciationis, quod fuerit poſt contractum
matrimonium abſente Angela confectum,
nec ipſi præiudicare potuerit.

Quia nunqam docetur dotem aliter fuiſſe,
quàm prout in inſtrumento narratur, conſti-
tutam, & cum conſtitutio prouenerit à patre
benè potuit per ipſum quodcumq; onus ap-
poni, habito præſertim reſpectu ad donationẽ

propter

Digitized by Google

propter nuptias à Gregorio, cum conſenſu
Vgonis factam, ac etiam, quòd onus fauore
filiorum fuit appoſitum, quibus de iure com-
muni ſucceſſio debebatur, & omnia ab ipſa
16 Angela præſumuntur ratificata, † ex ſubſe-
quenti matrimonio cum dictis conuentioni-
bus *Surd.deciſ.62.num.13.& ſeqq.Peregr. conſ.90.
per tot.lib.5.Rot.diuerſ.deciſ.89.nu.11.& 12.par.2.
coram bon.mem.Buratto dec.282.num.2.* & fuit re-
ſolutum *in Meleuitana Bonorum 13.Decem.1628
coram bo.mem.Merlino, Mantic.deciſ.13.num.5.&
6.Reuerendiſſimus Vrgellen.deciſ.42.num.17.& ſeq.
& in Romana fideicommiſſi 19.Decembris 1635.co-
ram bon.mem. Motmano, & in Maceraten. Cenſus
15.Februarij 1641. coram R.P.D. meo Royas.* Imò
17 dictum pactum † etiam abſque conſenſu An-
gelæ, quamuis de eius ſucceſſione ageretur,
valere, cum non eſſet ſuper ſucceſſione om-
nium bonorum, ſed ſuper dote tantum, voluit
*Oldrad.conſ.139. Onded.conſ.40.num.32.& 33.lib.1
Theſaur.deciſ.225.num.11.Put.deciſ.111.in margi-
ne lib.2.Fontanell.de pactis nuptial clauſ.4. gloſſ. 9.
par.4.num.107.colum.7.verſ.7.*

Nec tu diuerſum tiahi poſſunt illa inſtru-
menti verba, caſu quo Angela moriatur cum
filijs, *li figliuoli hereditino ogni coſa*, quaſi per hęc
nullum onus, aut vinculum dori fuerit in-
ductum; ſed tantummodo libera diſpoſitio,
tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato reſer-
uata.

Quia reſpondetur illa verba, *li figliuoli here-*
18 *ditino ogni coſa*, † præciſam filiorum vocationē
denotare, vt traditur *per Soccin. Iun. conſil.102.
num.6.& 7.lib.3.Aym.conſ.139.ſub numer.6. Celſ.
Vgo conſ.58.& conſ.60.num.11.Cancer.var.reſolut.
lib.1.cap.8.num.133.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.4
gloſſ.9.num.107.& 111.cum ſeq.par.4.* cui inter-
prætationi non contradicit *Caſtren. in l. ſi cum
dotem in princ.ff.ſolut.matrim.* aſſerens huiuſmo-
19 di verba, † in ſtatuto appoſita, non præiudi-
care libertati vxoris in teſtando; ſed ei abſolu-
tam diſponendi manere, tàm ex teſtamento,
quàm ab inteſtato, quia mirum non eſt, ſi
ſtatutum per præfata verba ſucceſſionem re-
ſeruantia, reſeruat etiam ſucceſſionem ex Te-
20 ſtamento: † Secus verò quando eadem ver-
ba in contractu apponuntur, tunc enim ali-
ter, quàm vt dos poſt obitum vxoris ſit filijs
reſtituenda, interpretari, non poſſunt, vt per
eumdem *Caſtren.d.conſ.252.lib.1.* in quibus ter-
minis diſtinguit *Fontanell.de pact. nupt. clauſula
4.gloſſ.9.num.8.par.4.*

Et ceſſat obiectio, quod in dicto inſtrumē-
to nomine filiorum fœminæ non cenſeantur
compræhenſæ, quia hic maximè cum verte-
mur in contractu matrimonij filijs fauorabi-
21 le, † ac dotem, ſeu donationem fauore filio-
rum concernente, appellatione filiorum ve-
niunt tam maſculi, quàm fœminæ. *Iaſon.in l.
ſi quis id quod non 17.in princ.ff.de Iuriſdic.omnium
Iudic.Dec.in l fœmina num.107.in fin. ff.de reg. Iur.
Cald.de Emphit.lib.3.cap.15.nu.18. Gabr. de verb.
ſignificat.concluſ.6.num.106.num.106. Corn. conſil.
176.num.3.& 4.lib.4.Ludovic.conſ.9.num.12.verſ.
quare in donatione, Roland.conſ.93. num.26. lib. 2.
Decian.conſ.41. num.114.lib.1. Molin.de rit. nupt.
lib.3.quæſt.22.num29.Mantic.de tacit.lib.13.tit.21.
num.10.& ſeq.* vbi de veriori teſtatur, *& dec.96
verſ.& hoc potiſſimum*, quia ſumus in diſpoſitio-
22 ne fœminę, † vt aduertit *Card.Seraph.deciſ.604
num.7.verſ.ſed neque iſta limitatio*), quæ interpre-
tatio eſt conformis Statuto Vrbis antiquo
23 *cap.85. lib.1.* † quod tunc vigebat, nec filias ab
hæreditate Matris excludebat, nouum autem
non eſt pro interpretatione contractus priùs
celebrati attendendum, licet antiquum po-
ſtea fuerit immutatum, nam ſenſus verbo-
24 rum † cum ipſa prolatione illorum naſcitur
Bald.conſ.407.num.14.lib.1.Honded.conſ.14.n.34.
25 *lib.2.* Nec mutatur, † licet poſtea mutetur ſta-
tuti diſpoſitio *Brun.ſuper Statut. quod ſtant. Ma-
ſculi art.8.num.106.verſ.prædicta opinio Rom. conſ.
117.num.100.lib.2. Menoch.conſ.204.nu.11.& 25.
Card.Mantic.de coniectur.vltim.volunt. lib.6. tit.7.
num.21.Ciriac.contron.529.num.13.cum ſeq.* Inſu-
per euidens illa eſt ratio, quòd ſicuti per exi-
ſtentiam filiorum, ſiue maſculorum, ſiue fœ-
minarum maritus fuiſſet excluſus, ita illi ſiue
maſculi, ſiuè fœminę ad ſucceſſionem admit-
tendi ſunt, ne vnum, & idem verbum, *figliuoli*,
26 in † vna, & eadem oratione prolatum, di-
uerſimodè intelligatur contra *l.eum qui ff.de v-
ſucap.*

Quæ omnia, ſicuti procedunt reſpectu do-
tis, ita etiam attendenda ſunt reſpectu dona-
tionis, cum illa, vel ad donantem redierit, vel
in hæreditate matris donata patri remanſerit,
ita vt omni caſu omnes Patris hæredes ad il-
lam ex ſupradictis ſint admittendi.

Ex quibus Domini concluſerunt Baldaſſari
dotem maternam, & augumentum dotale,
vltra portionem ſibi tangentem iam ſolutam
non deberi, Vtraque parte informante.

ROMANA LEGITIMAE.

Luna 6. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

In legitimā imputatur quicquid filius, vel filia capit ex vltima voluntate patris. Concluſio non procedit quando conſtat de voluntate patris, quod filius, vel filia vtrumque conſequatur. Et duplex in deciſione redditur ratio huius limitationis.

SVMMARIVM.

1 *legitima eſt tertia pars totius aſſis, calculato valore ante detractionem legatorum.*

2 *In legitimam imputatur quicquid filius, vel filia capit ex vltima voluntate.*

3 *Limita non procedere, quando teſtator voluit vtrumque relinquere, & rationes adducuntur. numer.4.& 5.*

6 *Teſtamentum, & Codicilli, vna & eadem diſpoſitio dicuntur.*

7 *Declara procedere in eis, quæ Ius concernunt, non autem factum.*

8 *Legatum remuneratorium non minuit legitimam, ſed ex eo pariter detrahitur.*

DECISIO CLXXV.

CVM Rota iam coram me 22. Maii 1643.
reſoluiſſet, legitimam deberi Fauſtæ Vi-
ctoriæ ex bonis Dominici eius Patris natura-
lis vigore legati illi facti , & hodie dubitatum
fuiſſet, an illa ſit deducenda ante præſtationem
legatorum, Domini pro Fauſta reſponderunt,
legitimam eius de iure eſſe tertiam partem
1 totius aſſis, † calculato eius valore ante detra-
ctionem legatorum *iuxta tex. in l. Papinianus* §.4
ff. de inoffic. teſtam. l. Scimus C. eodem tit. & in corpore
vnde ſumitur *in auth. de Trient. & Semiſ.* §.1. *cum*
concordant adduct. per Modern. Forolinien. de legiti-
ma lib. 2. tit. 1. quæſt. 10. num. 1. & ſeq. Neque mi-
nuendam eſſe hanc eius legitimam , nec eam
imputanda cætera legata ſibi in Codicillis re-
licta, quia quamuis verum ſit , in legitimam
2 imputari † quidquid filius , vel filia capit ex
vltima voluntate patris, *l. omnimodo, C. de inoff.*
teſtam. Surd. conſ. 388. num. 18. & 19. Gregor. deciſ.
186. *num. 1.* tamen in præſenti caſu , cum Te-
3 ſtator in Codicillis dixerit, † iſta legata ſe Fau-
ſtæ relinquere , vltra alia in Teſtamento reli-
cta, ſanè videtur ipſam vtrumque conſequi
debere tàm legata in teſtamento, quàm lega-
ta in Codicillis, vt in terminis Rota articulo
maturè diſcuſſo , dixit *in Romana hæreditatis de*
Fabijs 19. Iunij 1643. verſ. quoad alium verò articu-
lum coram R. P. D. meo Bichio, & huius reſolutio-
4 nis duæ efficaces rationes ſunt, † prima quia
videlicet materia imputationis in legitimam
tota à diſpoſitione, & voluntate Teſtatoris re-
gulatur . Vnde cum Pater expreſsè dixerit, fi-
liam ſuam vltra legata , & alia in teſtamento
relicta fore imputañ, *vt in dicta Romana hæredi-*
tatis de Fabijs .

Altera quod ſi voluiſſet in codicillis relicta
5 in legitimam imputari , † ſuperfluum rema-
neret relictum, cum tamen appareat , teſtato-
rem augere voluiſſe legatum , ita neceſſariò
interpretatio ſumenda eſt , vt vtrumque de-
beatur, nec vnum in alterum imputetur, pro-
ut firmatur *in ſupracitata Romana de Fabijs.*

Nec obſtat, quod Teſtamentum , & Codi-
6 cilli † vna , & eadem diſpoſitio dicantur , *ad*
trad. in l. 2. §. Codicillorum ff. de iur. Codicill. Nam
7 hoc procedit in eis , † quæ concernunt Ius ,
non autem factum, vt clarè dixit *text. in l. qui-*
dam ff. cod. quem refert, & ſequitur *Rot. in ſupra-*
dicta Romana de Fabijs in fine .

Minus viſum fuit Dominis in detractione
legitimæ Fauſtæ relictæ, habendam eſſe ratio-
nem legati ab eodẽ Teſtatore Matthæo Gua-
ſtamiglio ſcutorum 2030. pro remuneratione
laborum , & ſeruitij Teſtatori præſtiti , re-
licti . Quia vltra quod relictum ſcutorum
2030. maius eſt labore, ſeu ſeruitio vnius an-
ni dumtaxat præſtito, Rota tenet opinionem,
9 quod legatum remuneratorium † non minuat
legitimam, ſed ex eo pariter detrahatur, vt pul-
chrè diſcuſſo , articulo , & reprobatis doctri-
nis contrarijs , dixit *Rota coram Cardinali Sera-*
phino dec. 416. n. 14. 16. verſ. quibus accedunt, & hęc
eſt magis communis, quam probauit *Crauet.*
conſ. 165. ſub num. 4. & ſeq. Modern. Forolinien. de
legitima lib. 2. tit. 1. quæſtione 10. numer. 24.

Et ita pro Fauſta Victoria reſolutum fuit ,
vtraque parte informante .

LVCANA LEGATI.

Luna 6. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Legatum pro miſſis celebrandis in aliqua Ec-
cleſia quoties eſt relictum, tunc Ius nominan-
di Capellanum non ſpectat ad hæredem , ſed
ad Rectorem Eccleſiæ, vbi Miſſæ celebrari de-
bent .

SVMMARIVM.

1 *Legatum pro miſſis celebrandis in aliqua Eccleſia quoties eſt relictum nullum competit hæredi Ius pro electione Capellani , ſed Rectori Eccleſiæ, cuius contemplatione, vt in ea miſſæ celebrentur legatum factum eſt .*

2 *Ius nominandi Capellanum ſpectat ad hæredem , quando agitur de aliquo Iurepatronatus , vel de deputatione Capellani certi, & perpetui , dum de eo particulariter non fuit diſpoſitum tunc cenſeri debet ad fauorem hæredis diſpoſitum .*

3 *Teſtatoris verba directa in executores , qui habent facultatem eligendi, ſeu nominandi indicant inquam cauſam bona à Teſtatore relicta conuerti debeant.*

4 *Electio, ſeu deputatio Capellani eſt de præcipuis Iuribus adminiſtratoris .*

5 *Teſtator ſi totam curam circa executionem legati Miſſarum ab hærede ademit , & in Eccleſiæ Rectores, vbi miſſæ ſunt celebrandæ tranſtulit, tunc Sacerdotis electio eorum curæ commiſſa cenſetur , & ratio redditur . num.6.*

7 *Laici non ſunt incapaces Iuris eligendi Capellanum pro celebratione miſſarum .*

8 *Ius nominandi Capellanum tranſit in hæredem cum vniuerſitate bonorum.*

9 *Limita non procedere quando conſtat aliam fuiſſe Teſtatoris voluntatem , tunc enim Teſtatoris voluntas præ cæteris attendi debet .*

10 *Rector Eccleſiæ, ſeu executor, ad quem ſpectat Ius nominandi Sacerdotem , nominare poteſt Sacerdotem alienigenam .*

11 *Legatum ſi Teſtator reliquit pro celebratione miſſarum, & quod ex eo ſupereſt non diſpoſuit, in quã cauſam ſit erogandum cenſetur voluiſſe illud plus cedere Eccleſiæ pro ſuffragio ſuæ animæ .*

12 *Rector Eccleſiæ habens facultatem nominandi Sacerdotem pro celebrandis miſſis , poteſt nominare ſeipſum .*

13 *Teſtis deponens de proprio iudicio , & credulitate fidem non meretur .*

14 *Teſtis , qui Teſtamentum ſcripſit non probat voluntatem Teſtatoris, ſi rationes per eum allatæ non concludunt .*

DECISIO CLXXVI.

IOANNES Petrus de Comitibus legatum pro Miſſa in Eccleſia Sancti Chriſtophori, pro cuius anima quotidie, & quatenus ibi nõ poſſit in Eccleſia S. Iuſtinæ Lucæ celebranda reli-

Digitized by Google

reliquit, mandans per hæredem ſuum ad of-
ficium Abundantiæ ſcuta 1200. deferri, cuius
fructus Sacerdoti miſſas celebranti, median-
te fidè dictæ Eccleſiæ Rectoris, perſolui debe-
rent: ac contentione inter hæredem, & præfa-
tæ Eccleſiæ Rectorem orta, ad quem ipſorum
Sacerdotis electio ſpectet, dubio propoſito,
Domini reſoluerunt electionem ad Rectorē
1 Eccleſiæ S. Chriſtophori † pro tempore ſpe-
ctare, ea ratione, quia, cum agatur de ſimplici
legato Miſſæ Eccleſiæ relicto pro celebrandis
tot miſſis, nullum videtur competere poſſe
Ius hæredi. Sed eidem Eccleſiæ, cuius con-
templatione, vt in ea miſſæ celebrentur, le-
gatum factum eſt, vt voluit *Imol. in cap. Offici
num. 26. de teſtam.* & tradit *Felin. conſ. 45. num. 6.*
& firmauit *Rot. coram Seraph. deciſ. 652. & deciſ.
1149. num. 7.* hic enim non agitur de iure ali-
2 quo Patronatus, † nec de deputatione alicuius
Capellani certi, & perpetui, quo caſu Ius no-
minandi, tanquam illi annexum, dum de
eo particulariter non fuit diſpoſitum, cenſeri
debet ad fauorem hæredis diſpoſitum *per tex.
in cap. nobis de Iurepatr.* in quo ſenſu *loquitur dec.
Romana Iur. nominandi 10. Febr. 1640. cor. R.P.D.
meo Reyas*, cum alijs per informantes contra
Rectorem pro hærede allegatis, quæ huic ca-
ſui, vbi Capellanus non eſt certus, & perpe-
tuus, non rectè applicantur; & hanc fuiſſe
mentem Teſtatoris, docent illa Teſtamenti
verba: *Et in tutto queſto laſcia Eſſecutore di queſta
ſua volontà li Signori Rettori, &c.* Quæ tanquam
vniuerſalia excludere, & prohibere ſolent
quamcumque detractionem. Maximè quan-
3 do ſunt directa in Executores, † qui habent
facultatem eligendi, ſeu nominandi, in quam
cauſam bona à Teſtatore pro anima relicta
conuerti debeant, vt conſuluit *Abb. conſil. 11.
4 num. 3. par. 2.* Accedit etiam, quod electio, † ſeu
deputatio Capellani eſt de præcipuis Iuribus
Adminiſtratoris, vt firmauit *Rota d. deciſ. 264.
par. 2. diuerſ. & coram Reuerendiſſimo Vrgellen. dec.
5 454. num. 3.* Vnde cum Teſtator † totam curam
circa huius legati executionem ab hærede ad-
emerit, & in Rectores d. Eccleſiæ tranſtulerit,
ac potiſſima pars executionis in electione Sa-
cerdotis conſiſtat conſequenter hæc quoque
eorum fidei cenſetur commiſſa *iuxta text. in l.
alioſſ. de alim. & cib. leg. & in §. ſi quis autem pro re-
demptione, in Auth. de Eccleſ. tit. & ibi gloſ. in verb.
compleri gloſſ. in cap. Religioſus in verb. mortuo*, vbi
notant *Doct. de teſtamen. in 6.* & in ſpecie tradit
*Ioan. de Anan. conſ. 86. incip. pro expeditione num. 1.
Cephal. conſ. 628. num. 11. & ſeq. Simon. de Prat. de
interpr. vltim volunt. fol. 489. numer. 70. Gratian. diſ-
cept. 220. num. 1.* Imo hoc rationi maximè cō-
6 gruit; & magis conuenit hoc miniſterium
qualitati Rectoris, ſub cuius directione Sacer-
dos electus miſſas celebrare debet, quàm hæ-
redi, ita vt teſtator in hoc exercitio Rectorem
meritò prætulerit, vt probat *Curt. Iun. conſ. 305
num. 23. & ſeq.*
7 Non obſtat, quòd laici non ſint † incapaces
huius iuris eligendi, ſecundum *Federic. de Sen.
conſ. 45. num. 1. verſ. item; ſuper eo, quod quæritur,
Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. art. 5. num. 5
& par. 7. art. 6. num. 3. verſ. ſi verò.* Vnde dicendū
8 ſit hoc ius † tranſire in hæredē cū vniuerſitate
bonorum *ſecundum Abb. in cap. cum ſæculum de
Iurepatronat. Lambert. de Iur. patr. par. 2. lib. 1. q. 1.
art. 15. Vgelin. de poteſt. Epiſc. cap. 5. num. 6. cum alijs
per informantes pro hærede alleg.*

Quia huiuſmodi auctoritates, & rationes
9 non procedunt, † quando conſtat aliam fuiſſe
Teſtatoris voluntatem, quæ ex modo depu-
tationis Executoris perpetui, & verbis teſta-
menti dignoſcitur; Tunc enim voluntas Te-
ſtatoris præ cæteris attendi debet, *l. illa, aut il-
la ff. de leg. 3. Seraph. deciſ. 762. num. 1. Rot. in d. Ro-
mana Iuris Nominan. 10. Febr. 1640. coram R.P.D.
meo Royas.* Et ſumus extra omnem difficulta-
tem, quia pertinentia nominationis non ſo-
lùm prouenit ex officio Executoris, ſed ex
natura legati, in quibus terminis nemo ex al-
10 legatis contradicit, Imò quod Rector, † ſeu
Executor poſſit nominare Sacerdotem alieni-
genam, tradit *Franc. Capr. tract. de Exec. & com-
miſſ. teſtam. lib. 2. cap. 19. num. 11.*

Nec refert, quod accepto hoc intellectu,
fraus fieri poſſit voluntati Teſtatoris dum le-
gatum pinguius Ius Sacerdoti celebranti red-
deret, quàm alias pro celebratione miſſarum
erogari ſolet.

Quia, vltra quòd nemo de hoc conqueri
poteſt, dum ſic iuſſit Teſtator, omnes fructus
pecuniæ depoſitatæ ſolui Sacerdoti celebranti,
ſaltem dum non mandauit, vt pecuniæ, quæ
ſuperſunt in aliam cauſam conuertantur, cē-
11 ſetur, † voluiſſe illas in ſuffragium animæ ſuæ
cedere Eccleſiæ *iuxta diſtinct. Bald. in l. ſi quis nu-
mer. 11. C. de Epiſc. & Cler.* & ferè *in ſimil. term.*
tradit *Genuen. in pract. Eccleſ. Gen. quæſt. 526.*

Et parùm facit obiectum, quòd ſequeretur
inconueniens, ſi Rector, retento hoc ſenſu per
ſe ipſum miſſas celebraret, & fructus pecuniæ
conſequeretur.

Quia ſi in iure non prohibetur, nullum ſe-
quitur abſurdum, cum anima Teſtatoris æquè
ſubleuaretur per ſacrificium Rectoris, quàm
alteriùs Capellani, & quemadmodum hæres,
ſi ad ipſum deputatio ſpectaret, poſſet depu-
12 tare Rectorem, ita Rector † huiuſmodi facul-
tatem diſtribuendi habens, pro celebratione
miſſarum, ſe ipſum deputare poteſt. *ex alleg.
per Mart. reſp. 18. num. 22. lib. 2. Peralt. in repet. l. v-
num ex fam. num. 27. ff. de leg. 2. Antonin. de Amat. de-
ciſ. Ferrar. 78. numer. 37. & 38. Viu. deciſ. 305. Flau.
Amendol. in Addit. ad deciſ. Franc. 484. numer. 4. ſe-
cundum impreſſionem Taurinen.*

Nec contrarium ſuadet depoſitio Sacerdo-
tis in Summario hæredis *num. 3.* qui Teſtamē-
tum ſcripſit, & notam habuit intentionem te-
ſtatoris, quòd noluerit Rectores habere hanc
nominationem, ſed ſuos hæredes.

Quia legenti totum huius Teſtis examen
patet, ipſum potiùs deponere de proprio ſuo
13 iudicio, & credulitate, † vnde fides illi adhi-
beri non debet, *Greg. deciſ. 290. num. 2. Ruin. conſ.
12. num. 45. lib. 5.* Nec rationes per eum allatæ
14 concludunt, † etiamſi ipſe ſcripſerit teſta-
mentum, vt in fortioribus de Notario dixe-
runt *Ang. in l. Imperator nu. 1. in fin. ff. de ſtat. hom.*

vbi cæteri Scribentes etiam ſequuntur *Rimin. Iun. conſ. 610. num. 54. Iacob. Bonett. conſ. 113. n. 15. Peregr. deciſ. 112. num. 5. & ſeq. bon. mem. Cottin. deciſ. 24. num. 7. & 8.*

Itaque Domini, Ius nominandi Sacerdotem non ad heredem, ſed Rectorem pro tempore Eccleſiæ Sancti Chriſtophori ſpectare, cenſuerunt, vtraque parte informante.

BAREN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 10. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Obſeruantia dat robur etiam ſcripturę informi, & ex quibus illa probetur? Conſenſus Ordinarij in donatione Iuriſpatronatus poteſt quãdocunque interuenire.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura licet in ſui facie non ſit in forma probanti; attamen ſi in ea contenta fuerunt à partibus obſeruata meretur fidem.*

2 *Obſeruantia dat fidem Scripturæ etiam informi, & obſeruantia ex quibus probetur?*

3 *Iudex in eius ſententia ex his, quæ in actis producta & iuſtificata fuerunt, motus præſumitur, & non aliunde.*

4 *Patronus duarum vocum, ſi illarum vigore præſentare poteſt, abſurdum eſt, quod ad vnam tantum ſe reſtringere velit.*

5 *Conſenſus Ordinarij in donatione Iuriſpatronatus ſemper requiritur quando Iuspatronatus alteri, quam Compatrono donatur.*

6 *Conſenſus tacitus Ordinarij quod in donatione Iuris patronatus interuenerit ex quibus elicitur?*

7 *Conſenſus Ordinarij etiam tacitus quandocumque ſuperueniat actum etiam in præiudicium tertij validat.*

DECISIO CLXXVII.

PRO familia de Carduccijs contra Bouios à bo. mem. Pirouano, præuijs duabus deciſionibus 101. 146. par. 7. rec. confirmando ſententiam Ordinarij, fuit pronunciatum, duas partes ex tribus Iurispatronatus, de quo agitur, ad Carduccios, Tertiam verò ad Bouios ſpectare, quæ ſententia fuit pariter coram bo. mem. Buccabella in tertia Inſtantia confirmata; & commiſſa mihi aduerſus rem iudicatam cauſa reſtitutionis in integrum propoſito hodie dubio, An conſtet de cauſis reſtitutionis Domini negatiue reſponderunt.

Quia Bouij ad obtinendam in integrum reſtitutionem docere debent de iniuſtitia ſententiæ ad fauorem Carducciorum latæ: Et tamen hæc iniuſtitia viſa fuit deduci non poſſe ex informitate Inſtrumenti donationis ab Antonio Aleſſio de anno 1544. factæ ad fauorem Abbatis Franciſci Carduccij, per quam hæc familia ex tribus vocibus, Lauræ, Romanæ, & Lucretiæ compatronis olim competentibus tanquam filiabus, & cohæredibus Maſſotti Aleſſij Beneficij fundatoris duas acquiſierat. Dum Laura prius in Domo Carduccia, Romana verò Bouijs nupſerat, ac Lucretia ſine filijs decedens, titulo donationis vocem ſuam in Antonium Aleſium, qui poſtmodum illam, vt dictum eſt Franciſco Carduccio donauit, tranſtulerat. In qua donatione tota cauſæ huius difficultas reſidet.

Fuit hæc ſcriptura donationis de anno 1544
& à ſuo Protocollo extracta de anno 1581.
Habens quidem in multis locis ſpacia vacua
alba relicta, & ſic ex ipſa facie, licet non ſit in
1 forma probanti, † quia tamen in ea contenta,
fuerunt ab vtraque parte obſeruata, videtur
illi præſtanda fides, vt Rota pluries ſeruauit,
& videre eſt *in pluribus relatis deciſionibus huius*
cauſa 20. Februarij, & 9. Iunij 1636. coram bo. me.
Pirouano, quæ habentur impreſſæ *dictis deciſio-*
2 *nibus* 101. *& 146. par. 7. rec.* Obſeruantia † enim
dat fidem ſcripturę etiam informi *l. Inſtrumen-*
ta vbi ſcribentes, C. de probat. Bald. conſ. 400. nu. 5.
vol. 4. & conſiderauit Rota coram me in Tiburtina
Caſtri S. Angeli 12. Maij 1642. ſupra finem.

Nec releuat aſſertio, quòd obſeruantia non ſatis ex ſupradictis duobus ſolum actibus deducatur, ſtipulatione nimirum anni 1544. & extractione facta anno 1581. Quandoquidem iſtimet actus in corpore ipſiuſmet ſcripturæ contineantur, ideòque maiorem vim, quàm ipſa ſcriptura habere non poſſunt.

Quia hæc aſſertio ex facto ceſſat, dum huiuſ-
3 modi obſeruantia † non ſolùm ex dictis duo-
bus actibus in dicto inſtrumento contentis,
verum etiam ex alijs duobus coram Ordina-
rio Bareñ de Anno 1584. & 1596. factis com-
probatur, & ſubſequutis à Carduccijs præſen-
tationibus, quarum vigore ab eis præſentati,
ex hoc ſolo capite, quòd maiorem partem
vocum habebant, inſtituti fuerunt. Quod
videtur in obſeruantiam, & approbationem
donationis inferre. Et quamuis Ordinarius
in ſua ſententia hoc non expreſſerit, ex iis ta-
4 men, quæ in actis producta, & iuſtificata fue-
runt, & non aliundè motus fuiſſe præſumitur
l. ait Prætor §. ſi Iudex ff. de re iudic. Bald. in cap. ſu-
per in fin. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Alex. conſ. 66. n. 2.
lib. 5. & in his terminis fuit dictum *in Florent.*
Iuriſpatronatus de Ricaſolis 11. Febr. 1604. coram
Lancellotto.

Minus facit replicatio pro Bouijs, quod hę præſentationes à Carduccijs factæ non emanauerunt contemplatione, ſeu relatione ad dictum inſtrumentum adeoque ad interpretandam obſeruantiam eiuſdem inſtrumenti tanquam æquiuocæ, & quæ ex alio capite fieri potuerunt, deſeruire non poſſunt.

Nam facilis eſt reſponſio, quod cum vigore dicti inſtrumenti Carduccijs pro duabus ex tribus partibus ius præſẽtandi competeret, veriſimile eſt, eos omni meliori modo, quo poterant, præſentaſſe; Imò abſurdum eſſet, vt quis dum poteſt præſentare tamquam Patronus duarum vocum, ad vnam tantum ſe reſtringere voluerit, vt benè aduertit *d. dec. huius cauſa 146. num. 4. 5. & 6. par. 7. recent.* & facit *Menoch. de præſumpt. præſumpt. 5. num. 1. lib. 6.*

Obiectum denique contra donationem Iu-

riſpa-

iuſpatronatus Abbati Franciſco factum, quod
5 nimirùm in ea Ordinarij conſenſus, † qui ſē
per, quando Iuſpatronatus alteri, quàm Cō
trono donatur, requiritur; tollitur in hoc ca-
6 ſu ex conſenſu tacito Ordinarij Bareſi, † qui
ex duabus præſentationibus, in quibus idem
Franciſcus Donatarius enunciatur, ſatis eli-
7 citur; & hic conſenſus, † quandocumque
ſuperueniat, actum etiam in præiudicium
tertij validat. *Rot. deciſ. fin. de Iurepatr. in antiq. & dec. 137. num. 7. par. 2. recent. Mantic. dec. 86. nu. 7.* & fuit dictum *in Pientina Iuriſpatron. 13. Martij 1609. in fin. coram bon. mem. Coccin.* & firmat *d. dec. in hac cauſa 101. par. 7. recent. num. 7.*

Itaque cum de Iniuſtitia aliqua contra ſententiam Rotalem, & ſic de læſione doctum non fuerit, Domini dixerunt, de cauſis reſtitutionis in integrum non conſtare vtraque parte informante.

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS

Lunæ 13. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Donatio acceptata à primo donatario ſuffragatur omnibus ſucceſſiuè vocatis; Obligatio tam donantis, quàm donatarij de obſeruandis contentis in donatione operatur, vt bona tranſeant cum hoc onere in donatarios ſucceſſiuos. Reliqua de hac materia deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Hypoteca competens donatario non poteſt ante acceptationem donationis retrotrahi in præiudicium eius, cui titulo ſingulari bona donantis fuerunt tranſlata.*

2 *Acceptatio donationis non inducitur ex ſola ſcientia donatarij ſi illa eſt oneroſa, quia tunc ſpecialis acceptatio requiritur, ex qua tacita oneris acceptatio poſſit reſultare.*

3 *In donatione pura, & gratuita ſola ſcientia ſufficit pro acceptatione.*

4 *Donatio ex quibus excludatur, quod non ſit oneroſa, & pro libera reputetur?*

5 *Hereditate vendita cum omni Iure ad venditorem ſpectante ſi venditor nullum Ius habet, ſola hereditas vendita cenſetur, & alia verba ad cautelam emptoris appoſita intelliguntur.*

6 Romana Donationis 18. Maij 1628. coram Card. Sacrato *declaratur.*

7 *Acceptatio expreſſa non ſolum ex facto, ſed ex non facto declaratur.*

8 *Voluntas non ſolum ex verbis, ſed etiam ex facto declaratur.*

9 *Ius alicui competens ſine cauſa non dimittitur.*

10 *Donatio dicitur acceptata à primo donatario nomine ſucceſſorum in donatione comprehenſorum, dum de tempore acceptationis nondum erant nati.*

11 *Ratio eſt, quia tunc lex acceptationem admittit, quæ ſecundum naturam fieri poteſt.*

12 *Hypoteca ſine actione perſonali experiri nequit.*

13 *Hypoteca euaneſcit extincta obligatione.*

14 Ghier. Spin. conſil. 34. Caball. conſ. 142. lib. 1. Giouagnon. conſ. 34. lib. 2. *in quibus terminis loquantur* & *nu. 18.*

15 *Donans ſi generaliter promiſit obſeruantiam omnium in donatione contentorum, hypoteca pro horum obſeruatione adiecta cenſeri debet etiam fauore donatariorum ſucceſſorum, vt eius voluntas adimpleatur.*

16 *Obligatio donatarij de obſeruando omnia in donatione contenta refertur ad omnes diſpoſitiones principaliter in Inſtrumento enunciatas.*

17 *Obligatio Cameralis continet ſub ſe hypotecam bonorum exercendam etiam pro enunciatis in Inſtrumento.*

19 *Donans & donatarius quando mutuo ſe obligarunt ad obſeruantiam contentorum in donatione, tunc bona donata tranſeunt cum hoc onere in ſucceſſores donatarios.*

20 *Bona donata ſi fuerunt à primo donatario diſtracta poſſunt poſteriores donatarij eadem bona auocare, eaque retinere.*

21 *Hypoteca in relicto ſub conditione poteſtatiua non poteſt retrotrahi ad diem contractus, ſed ſolum locum habet à die acceptationis.*

22 *Declara concluſionem ſolum procedere in conditione poteſtatiua ex parte debitoris, vel debitoris ſimul & creditoris, quæ inuito debitore bene impleri poteſt, hoc enim caſu etiam in præiudicium tertij fit retrotractio.*

23 *Hypoteca ad diem celebrati contractus etiam in præiudicium Iuris medio tempore quæſiti retrotrahitur, & num. 24.*

DECISIO CLXXVIII.

DOMINI ſteterunt in deciſis pro quinta vice, reſpondendo, Ferranti, & alijs de Caſalibus dandam eſſe immiſſionem ex remedio vtilis Saluiani interdicti ſuper domo, per R.P.D. Proſperum Caſarellum poſſeſſa, pro conſequendis ſcutis 4000. à q. Bernardino Caſarello ipſis de Caſalibus, relictis, non obſtan iterum contra deciſionem de hypothecæ defectu, ad excludendum Saluianum, oppoſitis.

Non enim releuat, quod dicebatur; Primò non oriri actionem vtilem, ſeu experibilem, ſuper bonis donatis, dum Bernardinus donator dicta ſcuta 4000. Caſalibus conſignari mā
dauit, deficiente linea Marij Caſarelli, primo
loco ad donationē vocati, nec doceatur hanc
donationem non fuiſſe priùs acceptam à Ca-
ſalibus, niſi poſtquam Domus controuerſa
titulo emptionis tranſlata fuerit in R.P.D.Ca-
1 ſarellum. Vndè hypotheca † ipſis competens
in præiudicium eius, qui eam priùs ſingulari
titulo emptionis acquiſiuerat, retrotrahi non
poſſit, vt voluit *Honded. conſ. 25. num. 44. lib. 2. Ciriac. controu. forenſ. 322. num. 3. & 5. Rot. coram Buratt. deciſ. 773. cum alijs in dec. 21. Iunij 1641. in §. 2. obijciebantur coram R.P.D. meo Cerro.* Neque ad
2 inducendum acceptationem † ſuffragari ſo-
lam ſcientiam donationis, dum illa fuit one-
roſa, ſub conditione ſcilicet ne ex hæreditate
Iſabellæ Auiæ Maternæ Bernardini Donatoris

by Google

aliquid petipoſſit, quod operatur, vt ſpecialis
acceptatio requiratur; Ex qua tacita quoque
oneris ſibi iniuncti acceptatio poſſit reſultare,
vt pluries cenſuit *Rota coram Buratt. d. deciſion. 2. & in Romana donationis* 18. *Maij* 1628. *coram Cardinali Sacrato.*

3 Quia pro reſponſione dictum fuit, donationem eſſe puram, & gratuitam. † Ideoque ſolam
ſcientiam ſufficere pro acceptatione; Pactum verò, quod nihil amplius prætendi poſſit ſuper bonis donatis ex Iuribus Auiæ Ma-
4 ternæ, non reddit † illam oneroſam, dum in
effectu nō probatur ſuper dictis bonis Ius aliquod competere Caſalibus; Vndè tale pactū
haberi debet pro non appoſito, & perinde
eſt, ac ſi bona libera fuiſſent donata ad tradita
in l. quod ſi in venditione ff. de hered. vel act. vendit.
5 Vbi quod vendita hæreditate † cum omni iure ad venditorem ſpectante, ſi venditor nullū
aliud Ius habeat, ſola hæreditas cenſetur vendita, & alia verba ad cautelam emptoris appoſita eſſe cenſentur, *l. quod ſi ſit hæreditas ff. eodem*,
& in terminis donationis *Gabr. conſ.* 127. *nu.* 31.
& ſeqq. lib. 1.

Igitur non rectè applicatur huic caſui *ſuper alleg. deciſ. Romana Donationis coram bo. me. Sacrato.*
6 Quia † ibi fuerat adiectum onus certum, &
clarum ſoluendi omnia debita donantis, quod
erat adeò conſiderabile, vt non ſolum redderet donationem oneroſam, ſed probabiliter
etiam timeri poſſit fore damnoſam, quod in
hac donatione dici non poteſt.

Imò quatenus Caſales ius aliquod ſuper dictis bonis habuiſſent, & ipſo clarior redderetur acceptatio, non ſolum præſumpta, ſed ex-
7 preſſa, † cum ea enim non ſolum ex facto, ſed
ex non facto inducatur, vt in terminis tradit
Aym. conſ. 91. *num.* 10. *Menoch. conſ.* 313. *num.* 5. &
8 non ſolum ex verbis, † ſed etiam ex factis declaretur voluntas, *l. Paulus reſpondit ff. rem. rat. haber.* eo ipſo, quod nihil vnquam petierunt,
nec Michael, nec eius deſcendentes videntur
donationem acceptaſſe, ac oneri, nihil amplius
petendi, acquieuiſſe, aliàs enim ſine cauſa ius,
9 ſibi competens, † non dimiſiſſent *argum. l. cum de indebito ff. de probat.* & latiùs reſponſum fuit
in poſtrema deciſ. huius cauſæ coram R. P. D. m. Cerro, verſ. prima deſumpta fuit.

Vlteriùs hæc donatio rectè eſſe acceptata
dici poterat à primo Donatario † nomine
10 ſucceſſorum in donatione comprehenſorum
dum illi nondum erant nati, vt ex pluribus
relatis authoribus firmat *Fontanell. de pact. nupt. clauſ.* 4. *gloſſ.* 9. *par.* 1. *n.* 84. *Amat. Panormit. reſol.* 30.
11 *num* 16. Cum eo caſu lex † eam acceptationem admittat, quæ ſecundum naturam fieri
poteſt, *vt ex Molin. de primog. Hiſpan. lib.* 4. *cap.* 2.
num. 83. tradit *Ciriac. controu. forenſ. cap.* 312. *n.* 89.
& iis relatis *Rot. coram R. P. D. meo Cerro, verſ. ſecundum verò*

Nec obſtat, quod pro ſecundo fundamento contra deciſionem allegabatur, nullam nimirum tam reſpectu donantis, quàm Marij
donatarij poſſe conſiderari actionem perſona-
12 lem, ſine qua † hypotheca expediri non po-
teſt; quandoquidem Bernardinus donator,
bona donando, onus ſoluendi ſcuta 4000. vltimo vocato iniunxit. Marius verò donatarius ſoluere debita Bernardini, dotes filiarum,
& ſororum, & reſtituere bona donata ſequenti in donatione vocato promiſit; Non autem
ſcuta 4000. ab vltimo tantum vocato numeranda ſoluere; Vndè Bernardinus, tradendo
bona, promiſſionem ſuam adimpleuit, ac pa-
13 riter extincta eius obligatione, † euanuit hypotheca; Marius quoque eandem ſuperſtiti
vocato reſtituendo, propriam obligationem
adimpleuit, nulla poſt ſequutam bonorum reſtitutionem ſoluendi dicta ſcuta 4000. obligatione remanente, ſed ab vltimo illius lineæ
14 præſtanda, † pro quo allegabatur *Ghier. Spin. conſ.* 54. *Caball. conſ.* 142. *libr.* 1. *Giouagnon. conſ.* 34.
lib. 2.

15 Quia dum donator generaliter promiſit obſeruantiam omnium, in donatione contentorum, hypotheca, pro horum obſeruatione adiecta, cenſeri debet etiam fauore ſucceſſiuè
vocatorum, vt eius voluntas adimpleatur,
cum alias eius diſpoſitio inanis redderetur, ſi
donatarij tractu temporis bona donata abſque
eo quod cum ſuo onere tranſiſſent, cum hoc
oneri alienari potuiſſent. Et ex abundanti adeſt
16 expreſſa obligatio Cameralis Marij † primi
donatarij de obſeruandis omnibus in donatione contentis, quæ refertur ad omnes diſpoſitiones, principaliter in Inſtrumento enunciatas, & ſic ad obligationem ſoluendi ſcut. 4000.
17 quæ obligatio † continet ſub ſe hypothecam
exercendam etiam pro enunciatis in Inſtrumento, *Rot. in Romana Palatii coram Card. Pamphilio Seniore apud Zacch. de obligat. Camer. deciſ.* 5.
num. 10.

18 Nec applicantur doctrinæ, † ſupra allegatæ
Ghier. Caball. & Giouagnoni, qui loquuntur in
terminis, quando ſolus donator ſe obligauit
pro obſeruatione donationis, hic vero non
19 ſolum donator, † ſed etiam donatarius teneri
voluit, & ſe obligauit in forma Cameræ, ad
omnia in donatione contenta; Vnde cum
obſeruantia donationis principaliter in ſolutione huius quantitatis conſiſtat, obligatio,
ad hoc extenditur, adeout bona donata tranſeant cum hoc onere in ſucceſſiuos donatarios ex diſpoſitis *in l. quoties Cod. de donat. quæ ſub mod.* Maximè quia dd. contrahentes, non ſolum ſe ipſos, ſuoſque hæredes, & ſucceſſores,
ſed etiam ipſa bona donata obligauerint; Vndè quicquid ſit, an ſub nomine hæredum, &
ſucceſſorum, reliqui donatarij comprehen-
20 dant ſufficit, † quod poſteriores donatarij poſſint bona donata auocare, eaque, donec de
ſuo credito ſatisfacti ſint, retinere *iuxt. conſil. Oldrad.* 114. *Neguſ. de pignor. par.* 4. *num.* 6. & admittit *Caball. d. conſ.* 142. *numer.* 95. *verſ. cum igitur &c. & nu.* 96. *Ghier. Spin. d. conſ.* 54. *nu.* 5.

Pariter non releuat tertium fundamentum
contra deciſionem allatum, quod nimirum
relictum Caſalibus factum fuerit ſub condi-
21 tione poteſtatiua, † nihil petendi ſuper bonis
donatis. Vndè retrotrahi non poſſit ad diem
con-

contractus, ſed ſolum locum habeat à die acceptationis, *vt ex Bart. in l. aliena res ff. de pignor. act.* firmauit *Rota in Romana de Mazatoſtis 27. Iunii 1542. coram bo. me. Manzanedo.*

Quia vltrà quod donatio, legitur facta purè adiecto ſolum onere, nihil amplius petendi, & ſic non applicatur præſenti facto, nec concluſio non procedit abſolutè, quod in conditione poteſtatiua hypotheca retrotra-
22 hi non debeat; † Hoc enim verum eſt in conditione poteſtatiua ex parte debitoris, vel debitoris ſimul, & creditoris; Secus verò in conditione poteſtatiua ex parte ſolius creditoris, quæ innito debitore, bene impleri poteſt, hoc enim in caſu, & in præiudicium tertij, fit retrotractio, vt dixit *Caſtren. in l. quidam cum filius §. final. ff. de verb. oblig. & poſt eum Giouagn. conſ. 35. num. 6. lib. 1.* quos ſequuta fuit *Rot. diuerſ. deciſ. 729. nu. 3. & 4. cum ſeqq. par. 1. vbi nu. 5.* reddit rationem differentiæ.

Igitur, quamuis donatio ab initio non fuiſſet acceptata, ſufficeret, hodie illam acceptare ad hoc vt Caſales, ad eam vocati, poſſint, agendo quibuſcumque alijs; quibus medio tempore ius quæſitum fuerat, præferri, cum hypotheca à dicta die celebrati contractus, † etiã
23 in præiudicium Iuris, medio tempore quæſiti, vt dictum eſt, retrotrahatur, vt probat *text. in l. potior §. 1. ff. qui pot. in pig. hab.* & firmauit *Rota in hac eadem donatione, in Romana Saluiani de Capharellis, quæ eſt deciſ. 205. par. 7. recent.* Vbi dixit hypothecam, appoſitam fauore deſcendentium ex fœminis de familia Marij, caſu quo illæ ſine maſculis decederet, retrotrahi ad diē factæ donationis, etiam in præiudicium corū, quibus medio tempore ſuper eiſdem bonis donatis hypotheca fuerat quæſita; quod regulare eſt in credito, acquiſito ex contractu
24 cum hypotheca bonorum, † prout eſt hoc de quo agitur, purificata conditione hypothecæ, & illius effectum retrotrahi ad diem celebrati contractus, & in præiudicium Iuris, medio tempore quæſiti, *l. ſub conditione ff. de ſolut. d. l. potior, & l. qui Balneum ff. qui pot. in pign. hab. Rot. deciſ. 760. n. 7. in fin. par. 2. recent.*

Quare cum fruſtra innitatur R.P.D. Capharellus Iuribus Marij Iunioris, quem ex relatis in deciſ. in hac cauſa 11. *Martii 1643. coram me, in §. & in hanc ſententiam* conſtet, & in Vrbe notorium ſit, de dote Fauſtinæ matris abundè fuiſſe ſatisfactum, Domini ſteterunt in deciſis. Vtraque parte informante.

ROMANA MATRIMONII.

Lunæ 13. Iunii 1644.

ARGVMENTVM.

Verba *Vi contentate di pigliar per voſtro Spoſo* non matrimonium perfectè contractum, ſed contrahendum inferunt; præſertim quando inter partes; tractatus de contrahendo matrimoniū non intercesſit, & ex quibus potiùs ſponſalia, quam matrimonium inter partes contracta dicantur?

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia contracta dicuntur præcipuè inter vulgares perſonas quoties mutua repromiſſio matrimonij contrahendi interceſſit, præuio manuum contactu.*

2 *Matrimonium perfectè contractum non infertur ex illis verbis* vi contentate di pigliar per voſtro Spoſo &c. *ſed potiùs contrahendum.*

3 *Amplia præſertim quando inter partes tractatus de contrahendo matrimonio non præceſſit, ſed ſolum de contrahendis ſponſalibus.*

4 *Sponſalia potiùs quam matrimonium fuiſſe inter partes contracta ex conuentione contactuum manuū ſubſecuta ex quibus eliciatur? nu. 7.*

5 *Denunciationes antequam matrimonium contrahatur præcedere debent.*

6 *Poſſunt tamen in certis vrgentibus caſibus ex ordinarij diſpenſatione fieri poſt contractum matrimonium ante tamen illius conſumatianem; Id tamen arbitrio Parochi non eſt conceſſum.*

8 *Fides iudicialis præfertur extraiudiciali.*

9 *Præſertim quando non eſt contraria, ſed potiùs declaratoria, quæ eo magis eſt attendenda.*

10 *Teſtis affinis nihil probat pro affine.*

11 *Teſtes quando ſunt contrarij, illis magis eſt deferendum, quorum depoſitiones adminiculantur. Hoc tamen Iudicis arbitrio relinquitur, nu. 12.*

13 *Sponſalia de præſenti nihil aliud præſeferunt, quam verum matrimonium coniugali conſenſu verè contractum, licet nondum conſumatum.*

14 *Sponſalia de futuro ſtante Concilij Tridentini diſpoſitione, quamuis coram Parocho, & Teſtibus contracta in matrimonium non tranſeunt.*

15 *Sponſalia ſub conditione ea non impleta, non obligant.*

16 *Sponſalia conditionalia, ante conditionem extantem, ſicuti conſenſum non habent, ita nulla ex eis publicæ honeſtatis iuſtitia oritur.*

DECISIO CLXXIX.

DVBITATVM fuit coram Reuerendiſs. Viceſgerente Eminentiſſimi Card. Vrbis Vicarij, an Ioannes Petrus Formica cogendus eſſet, matrimoniū conſumare cum Magdalena Cinthia poſt lecta Capitula matrimonialia à Parocho, vt idem extraiudiciali fide fuit atteſtatus, interrogatus vulgari ſermone his verbis, *Se volena per moglie Madalena preſente* ipſe reſpondebat, quod ſic, & in continenti pariter interrogata Magdalena, *ſe volena per marito detto Gio. Pietro,* quæ ſimiliter reſpondit, quod ſic, ac ſtatim ambo concorditer, mutuò ſibi manus porrexerunt, Vicegerente verò pro nullitate matrimonij pronunciante, cauſa per appellationem in hoc Sacro Tribunali mihi commiſſa, dubium propoſui. An ſententia Viceſgerentis ſit confirmanda, vel infirmanda? Et Domini eſſe confirmandam reſponderunt.

Quia ex facti ſpecie, & depoſitionibus Parochi, ac Teſtium vtriuſque partis compertū fuit, non fuiſſe inter hos contractum matrimonium, nec ſponſalia de præſenti, prout ipſemet Parochus in eius depoſitione iudiciali,

Sum-

Summ. Petri num.3. & Teſtes Magdalenæ in
eius Summ. num. 3. deponunt. Nempè pri-
mus, ibi. Super quinto interrogatus, & ſe-
cundus ſuper eodem ac.9. ibi, *E poi ſi riſolſe*
toccar la mano &c. & tertius, qui eſt ipſius Vi-
tricus ſuper eiſdem, ibi, *Mandò à dire, che la ſe-*
ra voleua eſſere à toccar la mano &c. & ibi, *aſpet-*
taua lo ſpoſo, che veniſſe à toccar la mano quella ſera
&c. & ibi, *Il Parocho diſſe andate ſopra per la ſpo-*
ſa, che li facciamo toccar la mano &c. qui actus
1 inter vulgares † perſonas frequens ſecundum
communem obſeruantiam, nō præſefert ma-
trimonij contractum; ſed præuiam diſpoſi-
tionem, ac mutuam repromiſſionem matri-
monij contrahendi, quam ſponſalia appella-
mus, & de eiuſmodi manuum contactu aſſerit
poſt alios *Sanchez de matrim.lib.1. diſp.22.num.6.*
Et verba in ipſo actu prolata, de quibus Mag-
dalenæ Teſtes deponunt, ibi, *Vi contentate di pi-*
2 *gliar per voſtro ſpoſo,* † non matrimonium per-
fectè contrahendum inferunt, vt plenè probat
deciſ.121.à num.17.vſque ad num.20.part.1.diuerſ.
& deciſ.713.num 1.coram Buratto, (quamuis ibi
contrarium ex circumſtantiis, concluſionem
neceſſariam matrimonij inferentibus, fuerit
reſolutum,) & comprobat *Sanchez de matrim.*
d.lib.1. diſput.18. num.24.& 25.& ſeq. Maximè
3 quando inter partes † tractatus de contrahen-
do matrimonio non præceſſit, ſed ſolum de
contrahendis ſponſalibus, *idem Sanch.d.diſp.22.*
nu.3.& ſeq.eod.lib.1.

4 Elicitur etiam, quod ſponſalia potiùs quam
matrimonium † fuerit inter has partes con-
tractum ex conuentione contactuum manuū
ſubſequuta, quod die ſequenti per Parochos
in Eccleſia Parochiali vtriuſque partis debitæ
denunciationes, vt Parochus ipſe in fine eius
fidei extraiudicialis atteſtatur *in Summ.Magda-*
lenæ nu.1. & Teſtes pro eadem examinati *nu.3.*
quæ denunciationes ex *cap. fin. de clandeſtina*
deſponſatione, & præcepto Lateraneñ Con-
cil.ſub Innoc.III. celebrati, enunciati in De-
creto Concil.Trid.ſeſſ.24. de reform.matrim.
5 *cap.in verſ.Idcirco,* ibi, *antequam matrimonium con-*
trahatur, tres publicæ denunciationes ordinariè præce-
dere debent, licet in certis ſpecialibus vrgenti-
6 bus caſibus † ex Ordinarij diſpenſatione eædē
denunciationes poſt contractum matrimoniū
ante conſumationem fieri poſſint, id tamen
Parochi arbitrio non eſt conceſſum, vt tradit
Sanchez de matrim.lib.3.diſp.7.n.16.& 17.

7 Nec Parochus iuxtà formam Concil.Trid.
Coniugum, ac Teſtium nomina, diemque, ac
locum matrimonij contracti, vt tenebatur in
libro ad hoc destinato deſcripſit, quod ſatis
infert, per ſupraſcriptos actus matrimonium
contrahere non intellexiſſe, & hoc ipſum eiuſ-
dem Parochi depoſitio iudicialis affirmantis,
nullum fuiſſe matrimonium contractū, com-
probat *in Summ.Petri nu.3.in fin.* ibi, *Si dichiarò,*
di non contrahere matrimonio quella ſera, conforme ne
meno lo hebbi al penſiero &c. quod etiam alij duo
Teſtes pro Petro examinati, *vt in eius Summar.*
num.1.in fin. ibi, *Che ogn' vno reſti in ſua libertà. e*
caſo che veniſſe qualche differenza, ogn' vno ſia di li-
bertà ſua &c. & parum refert, quod idem Pa-
rochus extraiudicialiter aliud atteſtatus fuerit,
8 quia iudicialis aſſertio magis attendi debet, vt
latè probat *Felin.in cap.cum in tua ſub nu.7.& 8.*
de Teſtibus, Menoch.de arbitr.iudic. lib.2. caſ.108.
num.22.Gail.obſeru.104.lib.1.Fachin.controu.lib.9.
cap.85.cum alijs relatis per Farin.de Teſtibus qu.66.
num.193. vbi de veriori, & magis communi
opinione atteſtatur, idque eo magis, quia iu-
dicialis atteſtatio poſterior non ſit antecedenti
extraiudiciali contraria, † ſed potiùs declara-
9 toria, & ſic magis attendenda, vt pluribus ad-
ductis probat *Farinac.d.q.66.nu.37.verſ.limita 4.*
& num.208.

Non obſtant depoſitiones Teſtium pro
Magdalena inductorum, quia vnus cum ſit
10 Vitricus eiuſdem, † & huius iudicij promo-
tor, nihil probat. Et tam ipſe, quàm alij ſunt
contrarij Teſtibus inductis pro Petro, ideoque
11 potiùs † ex horum depoſitionibus ſupplentur
iuxtà tradita per *Farinac.de Teſtibus q.65.nu.11.*
ac Petri Teſtes corroborantur, tam ex cæteris
facti circumſtantiis, quàm extraiudiciali de-
poſitione Parochi, & ob hoc præferri debent
12 ex Iudicis arbitrio, † *ſecundum Iuriſconſul.in l.3.*
§.ideoque Diuus ff. de Teſtib. & proſequitur *Me-*
noch.de arb.iud.lib.2.cap 90.

Nec Magdalenam iuuat dicere, quod faltē
ex ſupradictis verbis, & actibus probantur
ſponſalia de præſenti, quæ tranſeant in matri-
monium.

Quia negatur hæc fuiſſe ſponſalia de præ-
ſenti, quæ nil aliud præſeferunt, quam verum
13 matrimonium, † coniugali conſenſu verè
contractum, licet nondum fuerit conſuma-
tum, de quibus habetur *in c.qui deſponſatam 27.*
q.2.& in cap.ſicut, & in cap.ſi inter de ſponſalibus.
Nam cum ex ſupradictis perfectus matrimo-
nij contractus excludatur, pariter ſponſalia de
præſenti excluſa remanent, cum ſponſalia ho-
14 die de futuro † ſtante Concil.Triden. diſpoſi-
tione, quamuis coram Parocho, & Teſtibus
contracta, in matrimonium non tranſeant. Vis
enim verborum, dum ſolum promiſſionem
de futuro inferat, nec Parochus, nec Teſtes,
niſi de ſolis ſponſalibus teſtificari poſſunt, vt
bene poſt alios probat *Sanchez de matrim.lib.3.*
diſp.40.nu.5.& 6.

Et in præſenti caſu, dum Ioannes Petrus nō
purum, ac ſimplicem conſenſum, ſed tantum
conditionalem, vt duo Teſtes pro ipſo exami-
nati deponunt, præſtitit, ibi, *Che non voleua far*
niente, ſe prima non erano fatte le coſe, come andaua-
no fatte &c. & ibi, *Andaua ſolo per trattar della do-*
te, e conditioni delle quali voleua, che foſſe fatto In-
ſtromento auanti che veniſſe alla celebratione del ma-
trimonio &c. Summ. eius num.4. Certè priùs,
15 quàm conditio impleretur, † qui caſus non
euenit, obligari non potuit, vt deciditur in
cap.vnic.§.fin.de ſponſal.in 6. ibi, *Cum ex ſponſali-*
16 *bus conditionalibus † ante conditionem extantem, ſi-*
cuti conſenſum non habentibus, & incurſis nulla pu-
blicæ honeſtatis iuſtitia, oriatur, nullum ex verbis, &
actibus ſupradictis reſultare matrimonium patet.

Quare Domini, ſententiam Reuerendiſſ. Vi-
ceſgerentis confirmandam eſſe dixerunt, vtra-
que parte informante.

V R.

Digitized by Google

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Veneris 17. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Donatio iurata continens promiſſionem de non reuocando præſefert obſeruantiam, & efficitur irreuocabilis Simulatio donationis ex quibus excludatur?

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis duplex in ſe continet Iuramentum.*

2 *Donatio continens promiſſionem iuratam de eam non reuocando obſeruantiam præſefert, quamuis inſinuata non ſit.*

3 *Donationis defectus ſupplentur ex promiſſione eam non reuocandi ſub pœna periurij.*

4 *Donatio quando eſt facta donatario præſenti, & acceptanti tunc in eum omne Ius, ac dominium cum naturali, & ciuili poſſeſſione dicitur translatum.*

5 *Donatio reuocari nequit ſtante Iuramento.*

6 *Creditor ex cauſa onerosa quamuis poſterior in concurſu præferri debet creditori ex cauſa lucratiua, hæc tamen opinio non eſt tuta.*

7 *Limitatur concluſio non procedere in caſu quo fuit translatum dominium, & poſſeſſio in creditorem ex cauſa lucratiua per clauſulam Conſtituti.*

8 *Donatio ſimulata cenſetur ſi donans in poſſeſſione bonorum donatorum poſtea permanſit.*

9 *Declara non procedere ſtante clauſula Conſtituti in donatione appoſita, quæ continuationem poſſeſſionis, & ſimulationem excludit.*

10 *Simulatio non admittitur vbi nulla ſimulandi cauſa adducitur.*

11 Amplia *procedere quamuis plures, & vrgentiſſimæ coniecturæ pro ſimulatione concurrant, attamen ſi cauſa ſufficiens ſimulandi non adeſt ſimulatio concludenter probata dici non poteſt, & cauſa ſimulandi ex quibus ceſſet? num. 12. & 13.*

14 *Grauamen ſtrictè eſt interpetrandum, nec ad perſonam non nominatam extenditur, vt debet.*

15 *Dictio* Niſi *in limitatione adiecta in eiſdem terminis aduerſatur.*

16 *Donatio continens onus ſoluendi debita donatoris facile deſtruitur ſi donatarius omnia debita per donatorem contrahenda eſſet ſoluturus.*

DECISIO CLXXX.

REVIDENDO deciſionem, ſub die 14. Decembris præteriti coram me in hac cauſa ſuper proceſſu ad vlteriora, in executione mandati contra Ponfrenos relaxati, emanatam, Domini diſputationem reſtrinxerunt ad inſpectionem An donatio omnium bonorum præſentium, ac futurorum, facta Iacobæ Meniconiæ à Comite Vguccione ſuo viro de anno 1617. ſuffragetur, Eamque ipſi ſuffragari reſponderunt, & ſic à deciſis receſſerunt; Etenim, vltra plura iuramenta, quæ in hac donatione leguntur, interueniſſe, videlicet ibi *iurans ad ſancta Dei Euangelia &c. & ſic tactis &c.*
1 ac ſtante obligatione Camerali, quæ † duplex
in ſe Iuramentum continet, vt ponderauit *Rota in Romana Cenſus 8. Aprilis 1639. coram R. P. D. meo Carillo*, ſequitur ſpecialis iurata promiſſio
2 hanc donationem non reuocandi, † & ſi inſinuata non fuerit, ex qua obſeruantia donationis firmatur, vt tradit *Surd. conſ. 450. num. 25. & in Anconitana prædij 24. Ianuarij 1635. coram bon. mem. Merlin. Greg. XV. deciſ. 391. num. 7.* vbi di-
3 citur, ex promiſſione non reuocandi, † ſub pœna periurij ſupplere omnes donationis defectus, & idem firmat *Dec. conſ. 238. num. 3. Gabriel. conſ. 137. num. 34. lib. 1. Seraph. deciſ. 1184. nu-*
4 *mer. 15.* Vnde cum talis donatio facta † fuerit Iacobæ præſenti, & acceptanti in eam omne Ius, ac Dominium cum naturali, & Ciuili poſſeſſione fuit translatum, *vt per text. in l. quod meo ff. de acquir. poſſeſſ. Rota coram Greg. XV. deciſ. 491. & coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 268. num. 14. & 15.* & propter appoſitionem d. Iu-
5 ramenti † donatio amplius reuocari non poterat; vt dixit *Rota in Romana donationis 17. Decembris 1640. coram R. P. D. meo Royas.*

Nec refert, quod Iacoba Creditrix ex cau-
6 ſa lucratiua † poſtponi debeat Creditoribus licet poſterioribus ex cauſa oneroſa. Nam vltra, quod hæc opinio forſan non ſit adeo *tuta*, ſecundum *Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 22. n. 23. & ſeq. Gait. de Credit. cap. 4. num. 1235. & 1245.* li-
7 mitatur in caſu, † quo translatum fuerit dominium, & poſſeſſio in donatarium per clauſulam Conſtituti, vt aduertit *Rouitus, auctor contrariæ opinionis deciſ. 48. num. 25. Gait. d. c. 4. n. 1278.*

Minus facit allata per Teſtaſiccos ſimulatio
8 donationis † ex eo quòd Donans Vguccionus in poſſeſſione bonorum permanſerit, Quia
9 per clauſulam Conſtituti † in donatione appoſitam, continuatio poſſeſſionis, & ſimulatio excluditur *Rot. deciſ. 776. num. 3. par. 4. diuerſ. & deciſ. 247. num. 4. poſt 2. vol. conſ. Farinacc. Caſſador. deciſ. 13. nu. 4.* Maximè dum cauſa ſimulandi nul-
10 la adducitur, † ſine qua ſimulatio non admittitur *Bart. conſ. 64. lib. 1. Rot. deciſ. 5. num. 4. par. 2. & deciſ. 533. num. 17. par. 5. rec. Modern. de probat. clauſula 449. num. 1.* adeo, quòd licet plures, &
11 vrgentiſſimæ coniecturæ pro ſimulatione concurrerent, ſi cauſa ſufficiens ſimulandi nõ adſit, ſimulatio concludenter probata dici non poteſt, vt tenuit *Rot. coram Greg. XV. dec. 401. num. 15. in Romana Saluiani 15. Aprilis 1643. coram R. P. D. meo Cerro*, vbi plures concordantes
12 aſſeruntur; Cauſa verò hic ceſſat, † cum donatio obligationem, cuius contemplatione ſimulatio fieri debuiſſet, ſeptennio præceſſerit *Rot. poſt. 2. vol. conſ. Farin. deciſ. 75. num. 11.* Imo etiam reſeruatione vigeſimæ partis bonorum, ac vlteriùs ſcutorum centum annuorũ proui-
13 ſiu ſimulatio excluditur † ſub quo titulo forſan donator, quatenus in poſſeſſione bonorũ donatorum continuaſſe probaretur, remanſiſſe cenſeri poteſt, vt in ſimili ponderauit *Roman. conſ. 304. num. 3. verſ. 2. probatur ſimilitudine.*

Nec releuat, ſupradictam donationem, cum onere adimplendi contenta in Teſtamento factam fuiſſe, in quo poſtea alienatio pro vrgentiſſimis cauſis, & pro Teſtatoris ære alieno ſoluendo præcipiebatur: Quia hoc præceptum

non

non Iacobæ, ſed ipſius filijs poſt obitum Iacobæ factum fuiſſe legitur: Vnde hoc onus ad ipſam, donec vixerit, referri non debet, cum
14 grauamen ſtricte † interpretandum, nec ad perſonam, non nominatam extendeñ, ſit *iux. not. per Seraph. deciſ.* 1286. *num.* 15. *& deciſ.* 113. *num.* 23. *par.* 7. *recent.*

Vltra quód facultas alienandi pro Teſtatoris ære alieno poſtea conceſſa, reſpectu illius vigeſimæ portionis, quæ in dominio Teſtatoris remanſerat, non autem reſpectu aliorum bonorum intelligi debet, attenta præſertim
15 clauſula, *Niſi*, † in limitatione adiecta, quæ in eiſdem terminis aduerſatur, vt notat *Gratian. diſcept.* 96. *num.* 41. *&* 42. nec de mandatis adimplendis, per quæ donatio in totũ deſtrue-
16 retur, † vt facilè eueniret, ſi quæcunque debita, per Donatorem contrahenda, ſoluenda eſſent, *Fontanell. de pact. nupt. to.* 1. *clauſ.* 4. *gloſ.* 23. *num* 24.

Ex quibus cum donatio ſaltem Iacobæ, quicquid ſit de filijs, ſuffragetur non eſſe in executione contra ipſam procedeñ ad vlteriora, Domini cenſuerunt, recedendo à deciſis, vtraque parte informente.

ARIMINEN. MOLENDINI.

Veneris 17. *Iunii* 1644.

ARGVMENTVM.

Nullitates contra ſententias rotales adductæ eliduntur. Reintegratio datur ſpoliato contra factum Iudicis qui nulliter, & iniuſtè proceſſit ſpolium iuſtificari poteſt ex nouis Iuribus, quando non tanquam nouæ probationes, ſed ad corroborandum, & coadiuuandum fuerunt producta.

SVMMARIVM.

1 *Mandati procura defectus impugnari nequit in perſona eius, qui comparuit in Iudicio, & fuit ab altera parte vti Procurator approbatus, nam vti talis non poteſt amplius reprobari.*
2 *Citationis defectus ad dicen. contra commiſſionem ſuppletur ex vſu eiuſdem Commiſſionis.*
3 *Nullitas allegari nequit contra ſententiam, quæ fuit ab altera ſententia in iudicatum tranſacta confirmata.*
4 *In ſummariſſimo Iudicio manutentionis non id quod petitur, ſed quod aliunde probatur debetur.*
5 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus in cauſa emanatis.*
6 *Stipulatio non proprio, ſed nomine abſentium facta cenſetur adminiſtratorio nomine.*
7 *Præſertim, quando de tali voluntate ſtipulatoris aliunde conſtat.*
8 *Emphiteuſis dicitur filijs acquiſita vſque ab initio ſi pater eorum nomine illam acquiſiuit cum clauſula,* Conſtituti, *itant taliter acquirendo non poſſit illis poſtea præiudicare.*
9 *Reintegratio debita authori datur ſucceſſori ex eius perſona.*
10 *Sententiæ iniuſtitia quoties ex eiſdem actis apparet, tunc per viam manutentionis in totum reuocanda venit.*
11 *Spolium, vt intret contra factum Iudicis, qui iniuſte proceſſit ſufficit, quod de iniuſtitia conſtet ex nouis Iuribus ſi non tanquam nouæ probationes, ſed tantum ad coadiuuandum, & corroborandum fuerunt producta.*
12 *Reintegratio ſpoliato impediri nequit, ſi exceptiones deductæ petitorium reſpiciunt; ac altiorem indaginem requirunt.*

DECISIO CLXXXI.

RICCIARDELLI, & Conſortes, appellantes à ſententijs contra ipſos prima de
1 anno 1632. pro immiſſione† trium ex ſeptem partibus certi Molendini frumenti, nuncupati *del Ponte del Morrone*, & ſecunda de anno 1634. coram Reuerẽdiſſimo Vrgelleñ ſuper immiſſione aliarum trium ex ſeptem partibus eiuſdem Molendini cum reſeruatione ſeptimę partis, & vnius petij Terræ tornaturarum duarum pro Cęſare Fuſcono, ad fauorem illorum de Giorginis latis, commiſſa R.P.D. meo Chiſiletio cauſa reſtitutionis in integrum aduerſus immiſſionem, à Reuerendiſſimo Vrgellen. conceſſam, reintegrationem pro quatuor ex ſeptem partibus ad poſſeſſionem dicti Molendini, Reuerendiſſimi Vrgelleñ ſententia reuocata, obtinuerunt; Quæ reuocatoria deinde in ſecunda Inſtantia coram Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio, & in tertia coram R.P.D. meo Bichio confirmata fuit: Demum hodie coram me dubitatũ, An ſententiæ Rotales ſint confirmandæ, ac pro illarum confirmatione reſponſum, Quia ſunt validæ & iuſtæ.

Nullitates enim, contra illas oppoſitæ non ſubſiſtunt; Nam prima, deducta ex mandato procuræ Conſortium Io: Franciſci Ricciardelli, ceſſat ex eo, quod tanquàm Procurator, Dominus litis effectus comparuerit, ita vt tale mandatum bene ſuffragetur, neque à parte ſemel approbatum, niſi de contrario doceatur, amplius reprobari poſſit, vt notat *gloſ. in l. Pomponius §. ratihabitationis ff. de procur. & ibi Doct. Surd. deciſ.* 104. *num.* 12. *&* 108. *num.* 12. *Buratt. deciſ.* 400. *num.* 12. *& pluribus ibi Addit litt. B.*

Secunda nullitas, oppoſita contra Iuriſdictionem Eminentiſſimi Cardinalis Veroſpij, eò quod Ricciardelli coram eo nunquam fuerint citati, ad diceñ contra commiſſionem ceſſat, dum Georgini illa commiſſione vſi fue-
2 rint, † vſus enim ſatis ſupplet defectum citationis, vt firmauit *Rota in Hiſpalen. Præeminentiarum* 16. *Nouembre* 1618. *coram Vbaldo relata per Add. ad Buratt. deciſ.* 138. *littera B.* Vltra quod Eminentiſſimi Veroſpij ſententia, coram R.
3 P.D. meo Bicho confirmata, † ob non proſequutionem Appellationis, in iudicatum tranſijt, adeoq; ne nullitas contra ipſum allegari non poteſt *Clem. Quamuis de Appell. Caſſad. deciſ.* 4. *de Appell. Buratt. deciſ.* 126. *&* 7. *deciſ.* 743. *num.* 4. *par.* 2. *rec.*

Tertia nullitas, quod Decretum Cardinalis Veroſpii, concedens mandatum pro prætio Terræ allodialis, vt apparet ex decreto manutentionis dato Ricciardellis in Summario de Georginis *num.* 8. non fuerit conforme petitioni, in qua ſolum de medıate Molendini Emphiteu-

Digitized by Google

phitentici actum fuerat, nullius eſt conſiderationis, quia in ſummariſſimo manutentionis
4 Iudicio † non id quod petitur; ſed quod probatur allunde, debetur *Seraph. deciſ. 277. num. 2. Poſtb. de manut. obſer. 8. num. 8.*

5 Iuſtitiam vero harum ſententiarũ † concernentia ſatis comprobantur ex deciſionibus *coram RR. PP. DD. MM. Ghiſlerio & Bichio emanatis*

Nam exceſſus in ſententia Reuerendiſſimi Vrgelleñ, auctus etiam in mandato de immittendo, ſucceſſiuè relaxato, & executo, euitari non poteſt, ſiue attendatur laudum de anno 1559. prolatum, ac Inſtrumenta diuiſionis locationis, & alia, Teſtiumque depoſitiones, quæ leguntur *in Summario de Ricciardellis nu. 10. & ſeq.* ex Ipſis enim conſtat, dimidiam tantum partem Molendini, de quo agitur, ſpectaſſe ad Carolum ex cuius perſona egerunt, & immiſſionem obtinuerunt Georgini, Alteram vero dimidiam ad Auguſtinum pertinuiſſe: ſiue reſpiciatur Inſtrumentum renouationis in executionem laudi ſubinde facti, tàm dicto Auguſtino, quàm Franciſco, & Horatio filio, & Nepotibus reſpectiuè eiuſdem Caroli, pro quibus ipſemet Carolus vna cum Notario nominatim fuit ſtipulatus, *vt legitur in Summario de Georginis num. 2.*

Quia renouatio Auguſtino pro dimidia parte, & Franciſco ac Horatio, pro quibus Carolus fuit ſtipulatus, pro altera dimidia parte facta intelligitur iuxta tenorem laudi, in cuius executionem emanauit, vt benè firmatum fuit *in deciſione 17. Maij 1638. coram R. P. D. meo Ghiſlerio*. Quin etiam ſi pro duabus ex tribus partibus admitteretur Franciſco, & Horatio, & pro alia tertia parte facta Auguſtino; nihilominus tamen in dicta Reuerendiſſimi Vrgelleñ ſententia, quæ tres ex ſeptem eiuſdem Molendini partibus Georginis, & quatuor ex ſeptem in mandato de immittendo conceſſit exceſſus adhuc eſſet manifeſtus, contra Ricciardellos Succeſſores Iulij Gambalongæ, cui, mortuo d. Horatio dd. Franciſcus & Auguſtinus dd. quatuor ex ſeptem Molendini partibus vendiderunt; Neque verum eſt, quòd eadem reuocatio, etiam Carolo pro eius perſona facta intelligatur, & ſic illi, ac eius filio, & Nepoti tres ex quatuor partibus, pro quibus in ſententia conceſſa fuit immiſſio Georginis, fuerint conceſſæ, ne aliàs ſtipulatio per Carolum facta inutilis reddatur, Quia talis intellectus directè contradicit tenori dicti Inſtrumenti, in quo expreſſis verbis habetur Carolum non pro ſe; ſed nomine Auguſtini, Franciſci & Horatij abſentium ſtipulaſſe. Vnde patet,
6 ipſum, tanquam legitimum adminiſtratorem & Miniſtrum, interueniſſe, vt notat *Iaſ. in l. quod dicitur num. 27. ff. de verb. oblig. Surd. dec. 322. num. 20.* Repugnat etiam ipſius Caroli volun-
7 tati † declaratæ in annotatione de eius ordine in libro Diaceptorum Eccleſię facta pagina 50 ibi *nolens idem Carolus in præſenti renouatione ſe nominari &c.* vt refertur *in dicta deciſ. R. P. D. mei Ghiſlerij 7. May 1638. §. nec de veritate huius facti dubitari poteſt.*

Huiuſmodi verò ſtipulatio, per patrem nomine filiorum, & Nepotum ab initio factæ rei Emphiteuticæ, cum clauſula conſtituti, &
8 ſuper capite filij, & Nepotum, † quorum nomine acquiſiuit rem emphiteuticam, poni faciendo in libris Eccleſiæ, facit dici quæſitam illis ab initio, adeo vt pater non poſſit illis poſtea præiudicare. *Tretaciuqu lib. 3. var. sit. de feud. reſolut. 3. num. 5. Roſentall. eodem tract. cap. 9. concluſione 66. num. 35. Menoch. eodem tract. cap. 23 numer. 26. & 27.* Vnde merito dicta Reuerendiſſimi Vrgelleñ ſententia nulla declarata fuit, & Ricciardellis reintegratio conceſſa.

Non obſtat, ex actis coram Reuerendiſſimo Vrgelleñ ſupradicta minimè fuiſſe iuſtificata, & ideo ſpolium non intrare; ſed Georginis ſaltem pro portione Carolo eorum auctori debita, † dandam eſſe retentionem, vt fuit
9 dictum *in Romana Aditionis hæreditatis 23. Februarij 1613. coram bon. mem. Coccino.*

Quia ſatis eſt, in dicto proceſſu inſtrumenta adducen̄ de Iure Caroli exhibita, vel denotaſſe Molendinum, de quo agitur pro portionibus, pro quibus Georginis data fuit ex perſona Caroli immiſſio, ad illum non ſpectaſſe, vel pro dimidia parte ad Auguſtinum pertinere, & ſic conſtat ex eiſdem actis de Iniuſtitia
10 ſententiæ, † per viam manutentionis in totum reuocandæ, vt aliàs firmauit *Rota coram Canall. deciſ. 597. num. 1. & 3.* Ita vt alia deinde Inſtru-
11 menta ad corroboranda, † & coadiuuanda antecedentia exhibita fuerint, quòd adhoc vt ſpolium intret, ſufficit, quia non ſunt nouæ probationes *Caſ. de Graſſ. deciſ. 20. num. 11. de probat. Greg. deciſ. 272. num. 6. ibique Add. & benè reſponſum fuit in deciſione in hac cauſa prima Iunij 1640. §. tandem non obſtat, coram R. P. D. meo Bicho.*

Reliqua verò, quæ circa pertinentiam dicti Molendini hodie denuo deducta fuerunt, viſa ſunt ſublata in deciſionibus per infor-
12 mantes, & ſemper reſpiciunt petitorium, † altiorem requirunt indaginem, ideoque reintegrationẽ Ricciardellis, & ſic ſententiarũ, ſuper ea latarum confirmationem impedire non poſſunt, vt in his terminis firmauit *Rot. deciſ. 724. num. 5. par. 2. & deciſ. 191. num. 13. par. 7. recen. ac penes Buratt. dec. 731. num. 6.*

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum.

ARIMINEN. ALIMENTORVM.

Mercurij 22. Iunij 1644.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta, quando ſunt debita vigore tranſactionis, tunc intentio petentis alimenta dicitur bene in tranſactione fundata.*

2 *Maxime ſi bis fuit prima tranſactio confirmata ex qua maior oritur animi declaratio præſtandi alimenta.*

3 *Mandatum relaxari poteſt etiam tempore feriarum, quando agitur de alimentis ſubminiſtrandis pauperibus, quamuis Iure actionis debeantur.*

4 *Ali-*

4 *Alimenta ſi conſequi debent ſuper aliquibus bonis, & ſuper illis fuerunt impedimenta præſtita, tunc præſtanda ſunt ab eo, qui impedimentum præſtitit.*

5 *Alimenta, quando ſunt debita ex contractu, & Iure actionis, etiam non probata paupertate conſequi valent, & nil refert an alimentarius habeat aliunde.*

6 *Poſſidens bona pro alimentis præſtãdis obnoxia ſi fructus ex eis percepit tenetur pro alimentis præteritis nec ſuffragatur oblatio reſtituendi bona.*

DECISIO CLXXXII.

CVM de anno 1609. inhærendo duabus antecedentibus tranſactionibus, inter Comites Sempronium, & Sigiſmundum de Malateſtis ex vna parte, ac Conſtantinum filium naturalem Io: Baptiſtæ de Malateſtis ex altera parte, inita fuiſset tertia tranſactio occaſione ceſſionis, certorum bonorum prędicti Io: Baptiſtæ, & eius vigore promiſsa ſcuta 115. annua, pro alimentis ipſius Conſtantini, eiuſque hæredum & ſucceſsorum quorumcumque in perpetuum, de ſemeſtre in ſemeſtre ſoluenda Sigiſmundus verò annis elapſis non niſi metu mandati Lucretiæ, & Raphaelæ, Conſtantini hæredibus ſoluiſset, ſimili mandato de anno 1642. de alimentis decurſis à me in vim decreti alias facti per bon. mem. Vbaldum ſub die 17. Maij 1617. relaxato; hodie dubitatum fuit, an id mandatum ſit reuocandum, vel aliud pro alimentis poſtea decurſis relaxandũ; Et Domini reſponderunt, mandatum non eſse reuocandum, imò aliud pro ſubſequentibus alimentis decernẽ, quia Iuſtitia mandati eſt clara ex lectura tranſactionum, inter Comitem Sigiſmundum, & Conſtantinum initarum, de ſoluendo ipſius Conſtantini hæredibus, quæ ſunt dd. mulieres, pro alimentis annua ſcuta 115. Vnde earum intentio re-
1 manet in dd. Tranſactionum Inſtrumentis fun
data *Seraph. deciſ.1157.num.1. Gregor. deciſ.354. num.1. Rota deciſ.539. num.1. par.1. recent. & deciſ.414. num. 1. par.2.* Maxime cum tranſactio
2 ſit triplicata, † ex quo maior animi, alimenta præſtandi, declaratio oritur *Dec.conſ.504.n.9 lib.2. Decian.conſ.23.num.65.lib.1.*

Nec releuat, quod per Comitem Sigiſmundum contra mandatum obijcitur, quòd nempe fuerit relaxatum durantibus ferijs; Nam
3 cum agatur de alimentis, ſubminiſtrandis pauperibus, potuit etiam tempore feriarum relaxari, quamuis hæc alimenta debeantur iure actionis, vt poſt *Guil. de Cun. in l.1. §. ſed excipiuntur, vbi Alex.num.5.ff. de ferijs firmat Surd. de alim.tit.8.priuil.2.num.16.*

Nec obſtat, quod in fauorem Lucretiæ, & Raphaelæ lata fuerit ſententia reintegratoria ad poſſeſſionem bonorum, quorum ceſſionis occaſione alimenta debentur.

Quia, donec hodie ſententia ſuum ſortia-
4 tur effectum, † non poteſt Comes Sigiſmundus ob impedimentum appellationis ſuperſeſſoriæ, per ipſum 5. Octob. 1624. obtentæ, de qua in Summario mulierum *num.4.* & ſimilia ab alimentorum præſtatione excuſari *Signor. conſ.135.num.6. Surd. de aliment. tit.1. quæſt.120. numer.13. in fin. Buratt. deciſ.906. num.5. & 6.*

Nec aliquid operatur, quòd de paupertate mulierum de tempore pręſenti non conſtet & illa de anno 1614. probata, non ſufficiat.

Nam, cum hæc alimenta tanquam debita, ex contractu, & iure actionis petantur ex bo-
5 nis ceſſis, nil refert, ſi mulieres haberent Vnde ſe *alant. Seraph. deciſ.1098. num.8. & dixit Rota in Romana Pecuniaria coram bon. mem. Manzanedo 17. Nouembris 1618.*

Denique oblata per Comitem Sigiſmundũ
6 hodiè bonorum reſtitutio minus efficit, † ne ipſe pro alimentis decurſis, vt ſupra debitis teneatur, dum poſſidet, & fructus ex eis percepit, ex relatis *per Add. ad Buratt. dec.707.n.10 & ſeq.*

Quare mandatum contra Comitem Sigiſmundum, in ſolidum in Tranſactione obligatum, non eſſe reuocandum; ſed aliud relaxandum, Domini decreuerunt, vtraque parte informante.

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 22. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Narrata in Breui Apoſtolico pro obtinenda abſolutione ſunt tantum iuſtificanda, & quamuis reliqua narrata non iuſtificentur proinde non impediunt, quominus abſolutio veniat concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio denegari nequit recurrenti ad Iudices laicos, ſi ab illis receſſit.*

2 *Abſolutio habet pro fundamento pœnitentiam.*

3 *Narrata in Breui concernentia abſolutionem ſufficit, quod iuſtificentur.*

4 *Alia vero narrata ſi non iuſtificantur non impediunt quominus abſolutio ſit concedenda.*

DECISIO CLXXXIII.

CVPIENS Sanctius Ylendain cauſam Appellationis, coram me introductam ſuper Parochiali de qua agitur, proſequi, veritus, à limine Iudicij ſe ob cenſuras per recurſum, eius nomine in partibus habitum ad Iudices Sæculares Regij Conſilij Pampilonẽ, incurſas, repelli, A Sanctiſſimo D.N Breue, mihi directum, obtinuit, vt ſub certa narratiua illi abſolutionem impartiat. Cui Carolus Yriante collitigator ſe ſe oppoſuit. Igitur dubitaui, An illi ſit danda abſolutio; Et Domini affirmatiuè reſponderunt, cum ſatisfuerit iuſtificatum, quòd Sanctius poſt recurſus
1 habitos, † ab illis receſſit, petijtque acta reſtitui *Summario Sanctij num. 3. & 4.* Abſolutio e-
2 nim † habet pro fundamento pœnitentiam. *Can. cum aliquis 11. quæſt.3. & Can. ſi is qui 23.q.4* de qua ſatis conſtat, cum hæc ex narratis in Breui tantum Abſolutionis gratiam reſpiciãt,
3 ſufficit pro illius † conſequutione illa ſolum
iuſti-

Digitized by Google

iuſtificare, *vt præter deciſiones allatas in Conchen. Beneficij 10. Maij 1610. coram bon.mem. Cardinali Sacrato, & alias infracitandas dixit Achill. deciſ. 11. num. 2. & 3. de reſcript. & in Bononien. Canonicatus 2. Februarij 1593. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio Seniore.*

Quare non refert, alia in Breui circa præſentationem de Sanctio, vel quomodolibet narrata, non eſſe iuſtificata:

4 Quia illorum iuſtificatio non impedit,† quominus abſolutio ſit concedenda iuxta opinionem, quam antiqua, & moderna Rota ſemper tenuit. *vt in deciſ. 532. num. 4. par. 1. diuerſ. Egid. deciſ. 600. Caſſad. deciſ. 12. num. 15. de præbend. Caput. deciſ. 57. par. 2. & in dicta Conchen. Beneficij coram Sacrato, quæ eſt Magiſtralis deciſio, & in Valliſoletana Iur. nominan. 8. Iunij 1605. coram bon. mem. Coccino.*

Reliqua vero narrata, potiùs merita cauſæ, quàm abſolutionem reſpiciunt.

Et ità &c.

ROMANA CENSVS

Lunæ 27. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Executio ad vlteriora retardari nequit ſub prætextu, quod bona in executionem capta non ſint debitoris, ſed tertij ſi pro eius parte non docetur plene, & concludenter bona ad ſe ſpectare.

SVMMARIVM.

1 *Executori creditur non ſolum quoad executionem, ſed etiam quod bona ſint illius, contra quem ſit executio.*
2 *Bona in executionem capta fuiſſe propria debitoris ex quibus probetur?*
3 *Cenſus imponi non ſolet ſuper bonis alienis.*
4 *Verbum* ſpectare *dominium & poſſeſſionem importare ſolet in odium aſſerentis.*
5 *Teſtes dicuntur nulliter examinati pendente lite, & non citata parte.*
6 *Teſtes non probant ſi eorum dicta ſunt ambigua, & æquiuoca.*
7 *Tempus quando eſt de ſubſtantia depoſitionis teſtium, tunc teſtes deponendo debent illud preciſè percutere.*
8 *Teſtis ne concludat in dicto ſufficit poſſibilitas in contrarium.*
9 *Colluſio inter matrem, & filium facile perſumitur.*
10 *Bona in executionem capta ſi non probentur ſpectare ad tertium tunc ad vlteriora in executione eſt procedendum tanquam propria debitoris.*

DECISIO CLXXXIV.

REVERENDI Canonici Regulares Sancti Saluatoris in Lauro de Vrbe, vigore mandati Rotalis, à bon. mem. Motmano in vim duarum conformium, & rei iudicatæ contra Sabinam Galantem. pro ſcutis 1600. relaxati, nuper exequi fecerunt, pro reſiduo dictæ ſummæ, ſibi debitæ ſuper tribus Domibus à dicta Sabina poſſeſſi. Verùm cum in huius Executionis conſummatione impediti fuiſſent ab Hyppolito Sabinæ filio, aſſerente, has domos ad ipſum ſpectare; Dubitaui, an Executio pro parte Canonicorum ſit reuocanda, vel potiùs in ea ad vlteriora procedendũ: Et Domini, ad vlteriora procedendũ reſponderunt; Quia nullibi apparet, domos executas eſſe Hyppoliti, ſed contrarium docetur ex relatione Executoris, qui illas in executionem cepit, tanquam proprias Sabinæ, Executori credi-
1 tur, † non ſolùm quo ad executionem, ſed etiam quòd bona ſint illius, contra quem fit executio *Rot. coram Gregor. XV. deciſ. 402. num. 2. & coram Buratt. deciſ. 191. numer. 5. & deciſ. 675. numer. 3. & fuit in ſpecie dictum coram me in Vrbeuetana Reſtitutionis die 14. Decembris 1643. verſic. verum neutrum &c.*

2 Id ipſum cõprobatur, † quia eaſdem domos Sabina dedit Quirino ſuo ſecundo marito, vti proprias, vt habetur in *Summario Partium num. 2.* & ex Inuentario bonorum, in hæreditate Quirini repertorum, *Summario num. 4.* vbi apparet, ipſam Sabinam eaſdem domos, vti proprias, poſt obitum viri recepiſſe inſuper quia ſuper eaſdem cum conſenſu Octauij Tertij viri, & Patris Hyppoliti annuum cenſum ſcutorum 800. impoſuit, *Sum. num. 4.*
3 atque ſuper bonis† ab alio poſſeſſis cenſus imponi non ſolet. *Cenc. de cenſ. quæſt. 14. ſub num. 14.* & ipſa præſente imò eadem bona ad ſe ſpecta-
4 re aſſeruit, idem verbum, † Dominium, & poſſeſſionem importare ſolet. *text. in l. verbum, illud vbi Rebuff. numer. 1. ff. de verbor. ſignif.*

Nec contrarium probant teſtes pro Hyppolito inducti, quia vltra quod primi duo nihil de his domibus, ſuper quibus executio facta
5 fuit, concludunt, nullum eſt illorum † examen, pendente lite, nec citata parte factum; Alij vero in Rota examinati de poſſeſſione Virginiæ, & Lucretiæ, matris Sabinæ deponentes, ſolum de auditu à Lucretia, ac de actibus poſt relaxatum mandatum factis lo-
6 quuntur, eorumque dicta † tanquam ambigua, & æquiuoca non probant. *cap. licet ex quadam, vbi omnes de teſtib. Farinac. tract. de teſtib. q. 69. numer. 2. Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 24. num. 151.*
7 nec percutiunt tempus executionis factæ, † vt opus eſſet, cum tempus ſit de ſubſtantia depoſitionis *Surd. conſ. 60. in fin. & conſ. 77. nu. 16. & 29. Mantic. dec. 169. numer. 6. Thomat. dec. 50. n. 81.* tanto magis, quia ſecundus teſtis apertè dicit, ſe circa tempus omnia ignorare. Imò vnicus eſt tantum teſtis, de penſionibus, à Virginia & Lucretia exactis, deponens. Nec dicit quo iure, quod poterunt facere iure familiaritatis, ac vti nutrices, ſeu adminiſtratrices Sabinæ fi-
8 liæ, & neptis reſpectiuè, & ſatis eſt, † exactionem potuiſſe ad alium titulum referri, vt Teſtis non concludat. *Gregor. deciſ. 353. n. 2.*

Minus Hyppolitum iuuant locationes, eius nomine à Sabina matre factæ, quia cenſentur eſſe in odium paratæ executionis & colluſiuè
9 inter matrem & filium, † in quibus facile præſumitur colluſio *Decian. & Menoch. quos refert*

& ſequitur Sal. An. conſ. 104. *numer.* 11. *lib.* 2. *Rot. in Romana fideicommiſſi de Zoilis* 4. *May* 1630. *coram Card. Veroſpio.*

10 Igitur, quia bona ad ſe ſpectare † Hyppolitus non probauit, vt neceſſarium, & *not. Petr. de Bella pert. in l. 1. C. de priuil. fiſc. cum alijs adductis coram bon. mem. Buratt. deciſ.* 196. *numer.* 2. *& in Peruſina pecuniaria* 1. *Iulij* 1622. *coram bon. memor. Merlino*, Domini reſponderunt in executione eſſe ad vlteriora procedendum Patribus Sancti Saluatoris tantum informantibus.

BONONIEN. TERRARVM

Luna 27. *Iunij* 1644.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ dicitur conformes ſaltim in minori ſumma, in qua non diſcordant.*

2 *Statutum Bononiæ de duabus conformibus locum habet licet prima ſit lata Bononiæ, & altera in Curia ſi agitur inter Bononienſes, & cauſa appellationis à Iudicibus Bononiæ fuerit ad Curiam deuoluta.*

DECISIO CLXXXV.

CENSVERVNT Domini, ſententias eſſe iuſtas contra Fuluiam Ghislardam, & Herculem Auguſtinum Beroum latas, Primam nimirum, in qua per Auditorem generalem Bononiæ condemnatus fuit ad refundendum Ludouico Berroo, quo ad prædium del podere, corbos ſeptem, & alteram Rotalem, confirmatoriam primæ extenden. ad corbos 8. & ſic executionem faciendam pro corbis ſe-
1 ptem, cum in ea parte dicantur † conformes, & in ſententijs in maiori ſumma inſit minor. *l. inter pares, ff. de re iud. l. in toto, ff. de reg. Iur. Surd. conſ.* 102. *numer.* 7. *& fuit deciſum in alia Bononien. pecuniaria* 13. *Maij* 1611. *coram bona mem. Pirouano. Buratt. deciſ.* 577. *num.* 2.

Neque executionem impedit duarum conformium, quòd prima ſit lata Bononiæ, &
2 altera in Curia, † Nam ſatis eſt, illas eſſe inter Bononienſes, etiam quòd cauſa per appellationem à Iudicibus Bononiæ ad Curiã fuerit deuoluta, vt pluries tenuit *Rota*, & inſignãter *in Bononien. de Pannolinis* 10. *Decembris* 1610. *coram bon. mem. Card. Marcomont. & in dicta Bonon. Pecuniaria cor. bon. mem. Pirouano.*

Et ita pro Iuſtitia ſententiarum, Hercules Auguſtino, & Conſortibus duodecies citatis, nec informan. reſolutum fuit.

BONON. DE GLAVARINIS

Luna 27. *Iunij* 1644.

ARGVMENTVM.

Detractiones legitimæ & Trebellianicæ nõ fuiſſe per grauatum conſumptas ex quibus probetur? Inuentarium Tutelare probat negatiuam non exiſtentiæ aliorum bonorum Teſtatoris, perſertim quando iuxta illud hæredes diuiſionem bonorum hæreditariorum fecerunt.

SVMMARIVM.

1 *Detractiones legitimæ & Trebellianicæ conſumptæ præſumuntur ob omiſſionem confectionis Inuentarij, & concurrentibus alienationibus.*

2 *Mobilia lapſu longi temporis conſumpta perſumuntur, nec hæres grauatus tenetur de eis rationem reddere.*

3 *Prælegatum tanquam æs alienum deducitur, nec in hæreditate numerari debet.*

4 *Inuentarium tutelare cum ſolemnitatibus confectum ſufficiens eſt ad probandum negatiuam non exiſtentiæ bonorum.*

5 *Maxime quando iuxta Inuentarium tutelare fuerint bona inibi deſcripta diuiſa, quæ diuiſiones effectuatæ ceſſare faciunt quamcunque ſuſpicionem occultationis bonorum, ac ſuccedunt loco Inuentarij legitime confecti.*

DECISIO CLXXXVI.

LAta fuit à R. P. D. meo Ghislerio ad fauorem Io. Baptiſtæ, & aliorum de Glauarinis ſententia, & immiſſio conceſſa ſuper bonis Cadriaui, tanquam fideicommiſſarijs Antonij, & Alexandri fratrum de Glauarinis, nũc à Petro & Demetrio de Pieritijs poſſeſſis, qui quamuis detractiones legitimæ & Trebellianicæ, aliaſque Equiti Gherardo Glauarino, ipſorum de Peritijs auctori competentes excipiendo obiecerint: Illas tamen locum non habere, dictum fuit; Quia idem Gherardus
1 de bonis fideicommiſſo ſubiectis † inuentarium ſolemne non confecerit ad terminos *l. fin. C. de iur. deliber.* ob cuius omiſſionem, accedentibus pluribus alienationibus, dictæ detractiones conſumptæ præſumebantur.

Cauſa deindè per appellationem Reu. P. D. meo Royas cum clauſula, *conſito, quod ſit locus Egidianæ conſtitutioni* commiſſa, reſolutum fuit, illi non obſtante detractionum exceptionẽ, eſſe locum. Denique hodiè, cum quærebatur, An ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, Domini, reſtringendo priùs difficultatem, an detractiones fuerint per alienationes conſumptæ, reſponderunt, illas competere, nec eſſe conſumptas.

Nam ſeptem corpora hæreditaria, ex decẽ, quæ in hæreditate reperta fuiſſe aſſerũtur, poſſeduntur à Glauarinis fideicommiſſarijs, & licet alia tria alienata fuerint, quorum valor aſcendebat ad libras 54412. vt conſtat ex partitis datis per Pieritios eorum *Summario ſub die* 27. *Aprilis præſenti num.* 3. cuius ſucceſſiuè medietas tantum ad hæreditatem Alexandri, cum referenda ſit, libras nimirum 27255. (quia altera ſimilis pars ad fideicommiſſum Antonij compoſſeſſoris ſpectat) hæ detractiones, Pieritijs competẽtes ad libras 54419. vna cum partitis, per hæredes ſolutis, adæquare minimè poteſt; Vnde euidenter ſequitur, ex ſupradicta quantitate 27255. librarum ex alienatione

Digitized by Google

tione corporum, ad hæredem Alexandri ſpe-
ctantium, retractarum dictas detractiones in
libris 54439. Pieritijs debitas, non eſſe con-
ſumptas; Maximè quia ex eodem fideicom-
miſſo ex perſona Gherardi, Filij fideicommit-
tentis, legitimæ & Trebellanicæ detractio cō-
petebat; licet hæc, tanquam in quota debita,
immiſſionem retardare nō potuiſſet; ſed vtri-
que poſſeſſio pro indiuiſo danda fuiſſet.

Nec, ad adæquandas detractiones, aliquid
conferunt mobilia, in Inuentario deſcripta,
de quibus aliquam fuiſſe redditam rationem
non apparet. Etenim ea, quæ vſu conſumi
2 ſolent, † ſpatio 40. annorum conſumpta fuiſ-
ſe cenſentur, ita vt de eis amplius nulla ratio
reddi debeat: vt *firmauit Rota in Anconitana do-
tis 4. Iulij 1640. & 19. Aprilis 1641. coram R.P.D.
meo Cerro*. Quod ſimiliter dicendum eſt de
reliquis Lauræ Vxori prælegatis, quæ, tanquā
3 æs alienum, deduci, † nec in hæreditate Ale-
xandri numerari debent, nec de eis ratio red-
di, vt fuit dictum *in Romana legati 17. Iunij 1629
coram bon. mem. Card. Fabr. Veroſpio*.

Pariter etiam credita, & loca montium
hæredibus imputari non debent, dum ex aſſi-
gnationibus de anno 1601. quæ habentur di-
cto Summario de Pieritijs 27. Aprilis prædi-
cti *num. 13.* Lauræ Vxori pro reſtitutione do-
tis librarum 12. mil. conſignata fuerunt.

Ex quibus ſatis apparet, detractiones non
eſſe conſumptas, præſertim cum adſit etiam
4 Inuentarium tutelare, † cum ſolemnitatibus
quibus à Tutore fieri ſolet, quod ad proban-
dam negatiuam, non adeſſe alia bona, ſuffi-
cere dixerunt *Caſtren. in l. cum tale 71. §. 1. nu. 2.
verſ. ſed aduerti Pariſ. conſ. 25. nu. 45. cum ſeq. lib. 2.
Gratian. diſcept. for. cap. 215. num. 6. Fuſar. de ſubſtit.
quæſt. 512. num. 7. Rolan. à Vall. tract. de inuent. di-
uerſ. quæſt. 194. num. 42. Giouagn. conſ. 19. n. 13. lib. 2.*
& iuxta hoc idem Inuentarium tutelare fra-
tres de Glauarinis bona prouenientia ex fidei-
commiſſis Alexandri Patris, & Antonij patrui
5 diuiſerunt, † & ſe inuicem quietarunt, vt pa-
tet ex datis in Summario pro Pieritijs *num. 6.*
quæ diuiſiones acceeptatæ, & effectuatæ faciūt
ceſſare quamcumque ſuſpicionem occulta-
tionis, & diſſipationis, ac ſuccedunt loco Inuen-
tarij legitimè, & ſolemniter confecti *Pariſ. con-
ſil. 29. num. 50. & 51. lib. 2. late Ciriac. controuerſ.
foren. cap. 5. num. 17.* Quod etiam melius appa-
rebit, ſi firmetur ſtatus hæreditatis, quem Do-
mini firmari mandarunt.

Itaque &c.

ROMANA GRANI.

Lunæ 27. Iunij 1644.

ARGVMENTVM.

Articuli noui etiam poſt didicita, & teſtificata
admittuntur, quando continent materias ma-
gis diſtinctas, & ſpecificatas ab antiquis, nec
in Curia dicūtur didicita, & teſtificata ex quo
partibus proceſſus non datur, nec Teſtium
nomina panduntur.

SVMMARIVM.

1 *Articuli in cauſa prophana paſſim admittuntur, nam data releuantia ſemper datur facultas probandi.*

2 *Articuli, quando ſunt releuantes, tunc facultas ad probandum materiam articulatam denegari non poteſt.*

3 *Articuli poſt didicita, & teſtificata quando ijdem ſunt cum alijs alias datis non ſunt denuo admittendi.*

4 *Sufficit pro illorum admiſſione, quod articuli noui in ſubſtantia ſint diuerſi, & contineant materias non contentas in primis articulis, & ex quibus diuerſitas reſultet?*

5 *Articuli noui, vt ſint admittendi ſufficit, quod contineant materias magis diſtinctas, ac ſpecificatas ab alijs articulis alias datis.*

6 *Didicita, & teſtificata non dicuntur in Curia, quia partibus originalis proceſſus non datur, nec Teſtium nomina panduntur.*

7 *Examen nouum non impeditur ex quo fuit datum Summarium teſtium alias examinatorum.*

8 *Releuantia vnius articuli ſufficit, vt omnes veniant admittendi.*

DECISIO CLXXXVII.

DOMINI dixerunt, articulos à Carolo
Ferrario in Curia datos ad probandam
conſignationem rubr. 650. grani in Caſali vul
gariter dicto Campomorto, Viualdo, & Od-
do Socijs mercatoribus Emptoribus, eſſe ad-
1 mittendos, † quia in cauſa prophana, data
releuantia, ſemper datur facultas probandi
*Gregor. XV. deciſ. 403. num. 3. & 4. Caualer. dec. 170
num. 1. Rot. deciſ. 196. num. 1. par. 6. recent.* Sed in
2 hoc caſu releuantia eſt clara, † dum articuli
continent probationem venditionis, & conſi-
gnationis frumenti, de quibus hactenus fuit
diſceptatum: Vnde facultas ad id probandum
denegari non poteſt *Rot. coram Cocc. deciſ. 177.
num. 3. cum alijs* Et examinando releuantiam
ſingulorum, Primus agit de venditione rubr.
1500. facta per Sanneſium Ferrario, & reuen-
dita eadem rubra Viualdo, & Oddo, conſi-
gnata Aſdenti, eorum Procuratori; Vnde
allegata à Viualdo venditio rei alienæ exclu-
ditur. Secundus articulus continet delationē
rubr. 800. Neptunum, vnde excluditur nega-
tiua Partis, eam quantitatem ibi non extitiſ-
ſe, nec adimpletam fuiſſe apocæ alternatiuam
de conſignando in vno, vel altero loco. Ter-
tius, & Quartus continent actualem conſigna-
tionem à Carolo Aſdenti, Viualdi, & Oddi
Procuratori, quam conſignationem Viualdus
negabat, aſſerens ſolum ordinem, & non fru-
mentum, fuiſſe conſignatum.

Et releuantia huius articuli ſecum trahit pe
riculum frumenti, ad quem ſpectet, de quo
diſputatur. Quintus probare nititur exiſten-
tiam rubrorum 650. de tempore ſecutæ ven-
ditionis, bonæ conditionis frumenti, quod
exiſtere tunc temporis in altero ex dictis locis
negabatur.

Nec obſtat, quòd cum articuli, nunc dati,
in ſubſtantia ſint contrarij, vel ijdem cum

Digitized by Google

aliis, iam alias in Iudicio moto coram A. C.
3 datis † poſt didicita teſtificata, & publicato teſtium dicta illi non ſint denuo admittendi *cap. fraternitatis de Teſtibus, & in auth. qui ſemel C. de probat.*

Quia, vltra quòd articuli in ſubſtantia ſunt
4 diuerſi, † & continent materias, non contentas in primis articulis, datis coram A.C. nam in nouis articulatur conſignatio frumenti, per Sanneſium facta Ferrario, & ab hoc Aſdenti, quorum nihil dictum fuit in antiquis, in quibus etiam non fuit expreſſa certa quantitas rubrorum 650. quæ hodie exprimuntur, nec
5 qualitas frumenti, ſufficit, † quòd materiæ magis diſtinctæ, & ſpecificatæ, vt pluries firmauit *Rota coram Cardinali Caual. deciſ. 469 nu. 2. verſ. neque videbatur Coccin. deciſ. 23. nu. 2. Buratt. deciſ. 824. num. 3. & fuit dictum coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 236. num. 3.* Nec in Curia di-
6 cuntur didicita teſtificata † cum partibus Originalis proceſſus non detur; nec nomina teſtium pandantur, *Gregor. deciſ. 193 num. 8.* & hic
7 ſolum datum fuit Summariū teſtium, † quod nouum examen non impedit, *Caſ. de Graff. deciſ. 41. de teſt.* & de hoc ſtylo atteſtatur *Buratt. deciſ. 228. nu. 20. vbi Add. lit. C.* Contrarietas verò ceſſat ex diſtinctione temporis venditionis frumenti, cum primaria illius conſignatione tum facta, & mandato Sanneſij, tunc temporis Caſalis del Campo morto Conductoris, Inſtitori inibi ſuo Menicotio dicto, ne forſan non ſibi cognitos frumenti emptores; in illius aſportatione impediret, quod mandatum ſecundaria conſignatio, ſeu potius aſportationis permiſſio appellari poteſt.

Denique pro omnium admiſſione vnius ar-
8 ticuli releuantia, & pertinentia ſufficeret, † vt ſæpiùs firmauit *Rota coram Greg. XV. deciſ. 124. num. 3. & deciſ. 403. num. 14.*

Ex quibus dictum fuit articulos eſſe admittendos vtraque informan.

VVLTVRIAREN. PENSIONIS.

Lunæ 27. Iunij 1644.

Argumentum deſume ex Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Admiſſio ad cauſam ne ſit deneganda ſatis eſt doceri apparenter de ſuo intereſſe.*
2 *Succeſſor Beneficij ſuper quo eſt reſeruata penſio poteſt à penſionario conueniri ſuper ſolutione penſionis.*
3 *Succeſſor in Beneficio poteſt inſtantiam per ſuum anteceſſorem inchoatam proſequi.*

D E C I S I O CLXXXVIII.

QVOND. Thomas Saradineus Archipreſbyter Eccleſię S. Bartholomæi in Galdo Vulturarien. Diœceſ. ſententiam abſolutoriā ab A. C. pro annua penſione ducatorum auri 45. de Camera contra Petrum Bonellum obtinuerat, cuius executionem, & effectum hodie R. Petrus Donatus de Lucca in dicto Archipresbyteratu ſucceſſor, conſequi cupiens, commiſſionem admiſſionis ad cauſam a Sanctiſſimo mihi directam impetrauit cum ſolita clauſula conſtito de eius intereſſe, & affirmatiuè reſponſum fuit.

1 Quia ad effectū admiſſionis ad cauſam, † ſatis eſt doceri apparenter de ſuo intereſſe, vt *in Romana de Alexijs 6. Iunij currentis corā R. P. D. meo Cerro, & in Romana Vineæ de Granuella 22. Aprilis coram R. P. D. meo Royas* ſed intereſſe Donati moderni Archipresbyteri eſt clarum, cum ſucceſſerit Saradineo, ad cuius fauorem dicta penſio nulla fuit declarata; vt de eius ſucceſſione apparet ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis in vim literarum Apoſtolicarum in Sum. Donati *num. 1.* & ab eodem Petro ſuper dicta ſolutione moleſtatur, vt docetur ex citatione contra ipſum ab A. C. ad Petri inſtantiam decreta, quamuis idem, tanquam in dignitate ſucceſſor, prout abſque aliqua
2 commiſſione potuiſſet conueniri † ſuper ſolutione, ita etiam poteſt inſtantiam per ſu-
3 um Anteceſſorem inchoatam proſequi, *Abb. in cap. quia 5. num. 11. de iudic. Peregr. de fideic. artic. 53. num. 28. Rota dec. 907. & 908. par. 3. diuerſor. Buratt. deciſ. 327. nu. 6. & 7.* Vndè cum ſit principalis in cauſa, ſatis conſtat de eius intereſſe.

Ita Donato informante.

MONOPOLITANA IVRIS VISITANDI.

Veneris 1. Iulij 1644.

A R G V M E N T V M.

Manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi Eccleſias exiſtentes intra fines Diœceſis datur Epiſcopo, quando vltra iuris aſſiſtentiam conſtat de quaſi poſſeſſione viſitandi per actus viſitationis. Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi Eccleſias ſuæ Diœceſis, ſi docet de eius quaſi poſſeſſione per actus viſitationis.*
2 *Epiſcopus habet intentionem fundatam in iure communi viſitandi omnes Eccleſias ſuæ Diœceſis, & num. 5.*
3 *Epiſcopus vigore Concilij Tridentini* ſeſſ. 24. cap. 11. de reformat. *poteſt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus viſitare.*
4 *Manutentio in poſſeſſione viſitandi datur Epiſcopo ſucceſſori, quamuis iſte nunquam viſitauerit, ſi conſtat de Viſitationibus per anteceſſorem factis.*
6 *Epiſcopus poteſt Eccleſias nullius Diœceſis, vbi vicinior, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus vigore Sacri Concilij Tridentini viſitare.*
7 *Eccleſia regularis nequit per Epiſcopum viſitari. Declara num. 9.*
8 *Priuilegia S. Religionis Hieroſolymitanæ fuerunt per Conſtitutionem ſan. mem. Pij V. & Gregor. XIII.*

ſub-

ſublata quoad viſitationes Ordinariorum circa con
cernentia animarum curam, illiuſque exercitium.
9 *Eccleſia quando regitur à Clericis ſecularibus pro*
regulari habenda non eſt.

DECISIO CLXXXIX.

DOMINI cenſuerunt, Epiſcopo Mono-
1 politano manutentionem † in quaſi poſ-
ſeſſione iuris viſitandi Eccleſiam Parochia-
lem Caſtri Faſani exiſtentem ſub Prioratu S.
Stephani Religionis Hieroſolymitanæ, quia
de eius hac quaſi poſſeſſione conſtat per actus
viſitationis, qui pro Epiſcopo dantur de anno
1616. ſub diebus 10. & 11. Octobris Summ.
num. 2. vbi Epiſcopus tunc temporis dictam
Eccleſiam viſitauit auctoritate Sacræ Congr.
Epiſcoporum, & Regularium. Eò magis cũ
2 Epiſcopus † habeat intentionem fundatam
in iure communi *C. omnes Baſilicæ* 16. *q.* 7. qua-
tenus hoc Caſtrum ſit in Diœceſi, vel ſaltem
3 tanquam † Sedis Apoſtolicæ Delegatus, *iuxt.*
Concil. Trident. ſeſſ. 24. *cap.* 11. *de reformat.* vt alias
dictum fuit *in Baren. Iuris viſitandi* 24. *Ianuarij*
1618. *coram bo. me. Cardinali Veroſpio* in terminis
eiuſdem Eccleſiæ de qua agitur, quos actus
4 licet non geſſerit modernus Epiſcopus, † ſed
eius Anteceſſor, nihilominus ad effectum
manutentionis ſuffragantur ſucceſſori, vt di-
ctum fuit *in Reatina Iuriſdictionis S. Ioannis de an*
no 1621. *coram bo. mem. Coccino.*

Igitur non obſtat, quod pro Baiulo Sacræ
Religionis Hieroſolymitanæ adducitur hoc
Caſtrum non eſſe in Diœceſi Monopolitana.

Nam obiectum facile tollitur per dilegma,
quòd, aut eſt in Diœceſi Monopolitana, &
5 Epiſcopus poteſt † propria auctoritate viſitare
d. cap. omnes Baſilicæ c. cum perſonæ in fin. de Priuil.
in 6. aut non eſt in Diœceſi, & tunc Epiſco-
6 pus Monopolitanus tanquam Vicinior, † vt
in facto demonſtratur, poteſt viſitare tanquã
Sedis Apoſtolicæ Delegatus *auctoritate Concil.*
Triden. d. ſeſſ. 24. *cap.* 9. *de reformat.* vbi permitti-
tur Epiſcopo viciniori Eccleſias nullius Diœ-
ceſis viſitare, quod *Rota ſæpius admiſit, vt in d.*
Nullius, ſeu Baren. coram Cardinali Veroſpio, & in
Toletana Iuriſdictionis 26. *Martij* 1612. *&* 4. *No-*
uembris 1613. *coram bo. mem. Pirouano.*

Nec ſuffragantur exceptiones, quod obſtent
priuilegia Sac. Religionis Hieroſolymitanę,
7 & quòd hæc Eccleſia ſit Regularis, † ac ideo
per Epiſcopum viſitari non poſſit.

8 Quia hæc priuilegia ſublata fuerunt † per
Conſtitutionem Pij V. 139. & Greg. XIII. cõ-
ſtit. 88. Qui Pontifices voluerunt, Ordinarios
habere facultatem viſitandi omnia ea, quæ a-
nimarum curam, illiuſque exercitium con-
cernunt, vt reſpondit *Rot. deciſ.* 493 *num.* 3. *&* 6.
par. 2. *recent.*

Et altera exceptio, quod Eccleſia ſit Regu-
9 laris, † fuit reiecta in ſupradicta *Baren.* 24. *Ian.*
1618. *coram bon. mem. Card. Veroſpio,* vbi animad-
uerſum fuit hanc Eccleſiam à Clericis ſæcu-
laribus regi, & gubernari; & ideò, quoad ius
viſitandi, pro regulari habendam non eſſe,
prout eandem exceptionem *Sac. Congr. Concil.*
quam Rota aliàs etiam reiecit 25. *Maij* 1611. *&*
16. *Ianuarij* 1612. *in hac eadem cauſa coram Pe-*
nia, & in ſpecie *in ſupradicta Baren.* 24. *Ianuarij*
1618. *coram bon. me. Cardinali Veroſpio,* vbi Rota
cenſuit, Epiſcopo non eſſe inhibendum.

Et ità denuò reſolutum fuit, Epiſcopo dan-
dum eſſe mandatum de manutenen.

LICIEN. HAEREDITATIS.

Ven. 1. *Iulij* 1644.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in bonis de tempore obitus per defunctum*
poſſeſſis datur hæredi ſcripto, ſi docet de teſtamen-
to non abolito, neque cancellato iuxta diſpoſitionem
text. in l. finali C. de edict. Diu. Adrian. tol-
lend. *& num.* 3.
2 *Fideicommiſſarius tenetur capere de manu Hæredis*
cui interim non eſt retardanda immiſſio.

DECISIO CXC.

DOMINI confirmarunt hodie deciſionẽ
coram me 1. Iulij anno præterito in hac
cauſa emanatam, iterum reſpondendo, Cæſa-
ri Venetiano, & litis conſortibus dandam eſ-
1 ſe immiſſionem in bonis, de quibus agitur,
cum doceant de teſtamento ad eorum fauorẽ
à Io: Thoma facto non abolito, nec cancella-
to iuxta diſpoſitionem *text. in l. fin. C. de edict.*
Diu. Adrian. tollen. ex rationibus in eadem de-
ciſione adductis.

Nec obſtant fideicommiſſum Ceſaris Zac-
cagni. & ſubſtitutio ad fauorem Frãciſci Ma-
riæ facta Io: Thomæ, quatenus ſine filijs de-
cederet, ita vt huius vigore talia bona à Cæſa-
re poſſeſſa, Franciſcus Maria retinere poſſit,
ac qualia ſint, conatur docere ex inſtrumen-
tis diuiſionis, & inuentarij eorumdem bono-
rum.

Quia, vltra quod non apponitur à quo fue-
rit confectum hoc inuentarium, nec ſub qua
die, nec in quo loco, nec à quo Notario; Ni-
hil enim habet niſi in fine hæc verba. *Die* 4.
Iulij 1622. *præſentata in Curia Regia, &c.* nec di-
citur à quo hæc præſentatio fuerit facta. Vn-
de attendi non debet; vt probat *Oſaſch. deciſ.*
Pedem. 129. *ſub numer.* 7. *verſ. & licet.* Ceſſat dif-
ficultas, dum Cæſar Venetianus, & litis con-
ſortes, non agunt contra bona quomodolibet
à Cæſare Zaccagno prouenientia, ſed ſolùm
contra bona propria Io: Thomæ, & eius por-
tionem tangentia, quæ Franciſcus Maria non
poſſidet, & ſi quid eſt fideicommiſſo ſubie-
ctum, in hæreditate Io: Thomæ id fideicom-
miſſarij de manu hæredis percipere debent,
2 cui † retardanda non eſt immiſſio, *Rot. dec.* 94.
num. 4. *& ſeq. par.* 5. *& deciſ.* 67. *num.* 26. *parte* 6. *re-*
centior.

Idque eò magis procedit in hoc caſu, dum
de bonis etiam à Cæſare Zaccagno fideicom-
mittente profectis, competunt hæredibus Io:
Thomæ, ex eius perſona detractiones legiti-

Digitized by Google

mæ, Trebellianicæ, & portio ſua bonorũm maternorum, inter fratres in diuiſione compræhenſa.

Et vlterius ex mente fideicommittẽtis pecuniæ, & bona ab ipſo viuente donata Franciſco Mariæ, erant cum Ioanne Thoma conferenda, vt ambo æqualem portionem in diuiſione perciperent, à qua voluntate Teſtatoris non docetur per Io: Thomam fuiſſe tacitè per diuiſionem receſſum. Vnde cum ſemper incertum remaneat, quid, & quantum ex voluntate Cæſaris veniat Franciſco Mariæ reſtituẽ Domini perſiſtendo in deciſis, conceſ-
3 ceſſerunt immiſſionem hæredibus Io: Thomę in bonis ab ipſo tempore mortis poſſeſſis, *iuxta diſpoſitionem d.l. fin. C. de edict. Diui Adriani tollen.*

Et ità vtraque &c.

INTERAMNEN. MERCEDIS.

Veneris 1. Iulii 1644.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quoad quantitatem Salarij ſoluendam eſt in ſpecie probanda in loco controuerſo, nec ſufficit quod in alijs locis ſeruetur contrarium.*

2 *Taxatio mercedis, ſeu ſalarij pendet à Iudicis arbitrio, qui conſiderata qualitate ſeruitij, & perſona ſeruientis illud taxare debet.*

DECISIO CXCI.

IOSEPHVS Camerata Bergomenſis, poſtquam Interamni in Fundaco Marcelli, Angeli, & aliorum de Peculijs ab anno 1627. vſque ad annum 1632. inſeruiſſet, de ſuo illius temporis ſalario ſatisfactus in Patriam diſcedens, deinde reuerſus, ad idem ſeruitium redijt, ac à R. P. Argelo A. C. in Ciuil. Locum tenente mandatum contra Peculos pro ſalario ad rationem ſcutorum 15. pro quolibet ſeruitij ſui menſe, in totum verò pro ſc. 1200. obtinuit; ſed Appellationis cauſa in Rota cõmiſſa, Domini dixerunt, Ioſepho pro quolibet anno ſcuta centum dumtaxat eſſe danda.

Quia maius ſalarium in ſententia A. C. taxatum, ipſe ſibi deberi fundabat in conſuetudine ſoluendi iuuenibus, totum Mercimoniorum negotium adminiſtrantibus ſcuta 15. ad minùs ſingulis menſibus, & tamen hæc
1 cõſuetudo per teſtes à Ioſepho inductos, probata minimè fuit, quia loquuntur de conſuetudine Fulginei, Piſauri, Anconæ, & Romæ vigente, non autem de conſuetudine Ciuitatis Interamne. Vnde eorum dicta huic loco non applicantur. *Pariſ. conſ. 25. numer. 42. lib. 4. Rota coram ſ. m. Greg. XV deciſ. 472. num. 7. & deciſ. 169. num. 8. par. 5. & deciſ. 272. numer. 8. par. 7. recentior.*

Cum igitur ſalarij taxatio pendeat ab arbi-
2 trio Iudicis, † qui conſiderata qualitate ſeruitij, & perſonæ ſeruientis illud taxare debet, vt latè *per Menoch. de arbitr. caſ. 512. num. 16. & ſeq. & caſ. 515. num. 2. Rebuff. in tract. de priuil. Scholaſt. priuil. 167. in fine, & in tract. ad conſtit. Regn. tom. 2. tract. de famulorum ſalar. gloſſ. 4. Rimin. Iun. conſil. 478. num. 34.* Et Peculi ſalarium Ioſepho conſtituiſſe, aſſerant ad rationem ſcutorum 80. pro quolibet anno, Is verò maiori mercede ex peracto labore, & circumſtãtijs per Dominos ponderatis dignis videatur, arbitrati ſunt ſc. 100. in ſingulos annos ipſi eſſe perſoluenda, & ſic in hac parte ſententiam A. C. eſse reformandam, vtraque parte informante.

FERETRANA PAROCHIALIS.

Lunæ 1. Iulij 1644.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento adepta poſſeſſionis alio non exiſtente in poſseſſione etiam ad effectum manutentioni num. 2.*

3 *Poſſeſſio poſterior præſumitur turbatiua, & clandeſtina, nec in Iudicio manutentionis attendenda.*

4 *Beneficia vacantia in menſe Ianuario* per Reg. 8. hodie 9. Cancellariæ *ſunt Sedi Apoſtolicæ reſeruata.*

5 *Decretum irritans poſſeſſionem inficit; itaut inutilis reddatur ad manutentionem obtinendam.*

DECISIO CXCII.

VINCENTIO Brunamentio inſtante pro manutentione in poſſeſſionem beneficij de quo agitur, illam eſſe concedendam, Domini reſponderunt. Docuit enim de illius prouiſione de hoc Beneficio vacato de menſe Ianuarij præteriti, ſibi facta à Sede Apoſtolica, deque poſſeſſione illius, vigore d. prouiſio-
1 nis adeptæ per publicum inſtrumentũ, † quod alio non exiſtente in poſſeſſione, plenè probat *Gregor. deciſ. 268. num. 1.* & ad manutentionem
2 obtinendam † ſufficit *Rota deciſ. 105. num. 4. & 618. num. 1. par. 1. & 525. num. 1. par. 2. rec.*

Non obſtat collatio per Capitulum Lateranẽ in perſonam Mauri facta, cum poſſeſſione ſubſequuta.

Tum quia de tali poſſeſſione non conſtat,
3 & ſi conſtaret, ea tamquam poſterior, † præſumeretur turbatiua, & clandeſtina, & proindè ad effectum manutentionis non eſſet attendenda, *Rota coram Greg. deciſ. 223. num. 3.*

Tum etiam quia vacatio Beneficij contin-
4 git in menſe Ianuarij præteriti, † in quo per regulam olim 8. hodie 9. Cancellariæ, Beneficia vacantia cadunt ſub reſeruatione, & à Sede Apoſtolica conferuntur, vt in ſpecie de Benef. Lateranẽ *Greg. deciſ. 453. per tot.* Vnde ſtante decreto irritanti in dicta regula appoſi-
5 to, † remanet etiam ex hoc capite quælibet Mauri poſſeſſio inutilis ad manutentionem obtinendam, *vt in d. deciſ. 153. coram Gregor. & relat. per Adden. ibi num. 8. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 46. numer. 64. cum alijs per Modern. Peruſ. de ma. ut. obſeru. 46. num. 45. Rota deciſ. 58. num. 1. p. 1. recentior.* & fuit dictum *in Gerunden. Beneficij 22. Maij*

Maij anno præterito coram R.P.D. meo Bichio.

Et ita pro Vincentio informante reſolutum fuit.

ASSISIEN. BONORVM.

Veneris 9. Decembris 1644.

ARGVMENTVM.

Acta non eſſe integrè tranſportata probatur ex atteſtatione Notarij. Diſtinctio adducta inter cauſas prophanas, & Eccleſiaſticas circa actorum tranſportationem quo caſu procedat?

SVMMARIVM.

1 *Notario atteſtanti de non integra actorum tranſportatione creditur.*

2 *Et talis atteſtatio præſumptionem integræ tranſportationis deſtruit, donec de contrario doceatur.*

3 *Acta integra in cauſis prophanis non ſunt tranſportanda.*

4 *Diſtinctio inter cauſas prophanas, & Eccleſiaſticas non cadit ſuper eis, quæ concernunt iuſtitiam ſententiæ à qua fuit appellatum, & appellans, qui allegat ſententiam nullam, vel iniuſtam tenetur tranſportare ea acta, quæ ad nullitatem, vel iniuſtitiam conferunt.*

5 *Sententia ſuper immiſſione non probatis identitate bonorum, ac legitimatione perſonarum eſt nulla, & iniuſta.*

6 *Notarius, qui ſcripturam productam amiſit, non debet parti nocere.*

7 *Appellans, qui proſequi vult cauſam appellationis ſuper infirmatione ſententiæ primæ inſtantiæ tenetur proceſſum ſemel amiſſum iterum ſuis expenſis tranſportare.*

8 *Alias enim amiſſis ſcripturis appellans ſuæ intentionis fundamentum in iniuſtitia ſententiæ conſiſtens probare non poſſet.*

9 *Expenſas probationis facere debet, qui probatione indiget.*

10 *Appellans quoad acta, quibus poſtquam fuerint trãſportata vti velit pro ſua portione expenſas ſubire tenetur.*

11 *Acta irreleuantia in prophanis tranſportanda, non ſunt, quia lex non intelligit de ſuperfluis, & irreleuantibus.*

Declara num. 12.

DECISIO CXCIII.

LATA ab A.C. ſuper immiſſione certorũ Bonorum Emphiteoticorum ſententia ad fauorem Iulij Puccij, contra Ruffinum, & fratres de Puccijs, quibus cum terminus fuiſſet præfixus ad tranſportandum acta, traſportatuſque extractus à Notario primæ Inſtantiæ confectus, Puccius de non integra tranſportatione actorum oppoſuit. Deſuper itaq; diſputato Dubio, Domini dixerunt, non conſtare de integra tranſportatione actorum.

Quia nimirùm deficit examen teſtium, coram Iudice primæ Inſtantiæ A.C. ſuper liquidatione bonorum factum, & proceſſus remiſſorialis, vt teſtatur Notarius, cui de non in-
1 tegra † tranſportatione actorum creditur *Rota in vna Bracaren. Parochialis 26. Ianuarij 1610. coram bon. mem. Sacrato, relata per Adden. ad Greg. deciſ. 49. num. 5.* quod actuarij teſtimonium præ-
2 ſumptionem deſtruit † pro integra tranſportatione actorum, donec de contrario doceatur, vt dixit *Rota d. dec. 49. num. 1. coram Gregor. XV. & deciſ. 72. num. 1. & poſt. 2. vol. conſ. Farinacij deciſ. 143. & 144.*

3 Non obſtat, cauſam eſſe prophanam † ideoque non officere non integram actorum tranſportationem; quia diſtinctio inter cau-
4 ſas prophanas, & Eccleſiaſticas † non cadit ſuper eis, quæ concernunt iuſtitiam, vel iniuſtitiam ſententiæ, à qua fuit appellatum, & appellans, qui allegat ſententiam nullam, vel iniuſtam, tenetur tranſportare ea acta, quæ ad nullitatem, vel iniuſtitiam detegendam conferunt, *Guidop. q. 416. numer. 9.* & magiſtraliter *Rota in Leodien. Dominij de Steuordia 3. Iulij 1623. coram bon. mem. Coccino impreſſ. apud Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 165. & in Verulana Fideicommiſſi 27. Aprilis 1645. coram Eminentiſſimo Cardin. Panzirolo, & in Ariminen. Fideicommiſſi 28. Iunij 1641. verſ. nullam autem coram R.P.D. Cerro.*

Acta verò, quæ hic deficiunt, concernunt iuſtitiam ſententiæ A.C. quia reſpiciunt identitatem bonorum, & legitimationẽ perſona-
5 rum, ſine quibus † ſententia immiſſionis A.C. nulla eſſet, & iniuſta, *Iaſ. in rubr. C. qui admitt. num. 1. Alex. conſ. 49. num. 2. lib. 2. Rot. deciſ. 18. numer. 3. par. 1. recent. & deciſ. 264. num. 2. coram Gregor. XV.*

Nec releuat, proceſſum remiſſorialem, qui deficit culpa Notarij primæ inſtantiæ fuiſſe a-
6 miſſum; licet enim culpa Notarij, † qui ſcripturam productam amiſit, nocere parti minimè debeat, *Seraph. deciſ. 1115. num. 5. Buratt. deciſ. 780. num. 4.* tamen quemadmodum nocere non debet appellanti, ita nec appellato, & cum idem proceſſus originaliter haberi poſſit à Iudice remiſſoriali, coram quo fuit fabricatus, illum ſuis expenſis iterum ſumen-
7 di, † appellanti, qui cauſam ſuper infirmatione primæ ſententiæ proſequi vult, onus incũbit, *Gratian. diſcept. 121. num. 8. & 9. Seraph. deciſ. 290. nu. 10. Rota in dicta Leodien. Dominij de Steuordia coram bon. memor. Coccino verſ. altera verò;*
8 Nam alioquin, † amiſſis ſcripturis, ſuæ intentionis fundamentum in iniuſtitia ſententiæ conſiſtens, probare non poſſet, *Seraphin. deciſ.*
9 *344. num. 2.* Expenſas verò † probationis facere debet, qui probatione indiget, licet etiã
10 appellatus pro ſua portione, † quoad acta, quibus poſtquam fuerint tranſportata, vti voluerit, expenſas ſubire teneatur, *Gratian. d. diſcept. 121. num. 15.*

Nec iuuat, quod informantes pro Ruphino, & Sociis appellantibus legitimationem perſonarum, bonorum identitatem, & obitum prædeceſſorum in bonis, quæ Puccius appellatus dicit in actis deficiẽtibus contineri, admittant pro probatis, & ſic acta irreleuantia
11 in † prophanis non ſint tranſportanda, cum lex intellexerit de ſuperfluis, & irreleuantibus, *deciſ. 364. num. 4. par. 2. recent. Gratian. diſcept.*

908.

Digitized by Google

968.*num.* 10. & 11. quia hoc procederet, quod
12 appellans † ab integra tranſportatione actorum excuſaretur, ſi ſupradicta in iuribus admiſſis contenta, modo in actis legitimè pro probatis admiſiſſet, quod tamen cum factum non reperiatur, meritò Domini reſponderunt, de integra tranſportatione actorum non conſtare.

Et ita vtraque parte &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE AGAZARIIS.

Lunæ 12. Decembris 1644.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum redditur nullum, quoties filius eſt ignoranter præteritus, nec ſufficit, quod filius teſtamentum approbauerit, nam cum deficiat ſubſtantia, ideſt voluntas Teſtatoris, qui ſi ſciuiſſet ſe filium præterire vtique non ita diſpoſuiſſet, hoc enim caſu potius ceſſare dicitur, quam rumpi teſtamentum, quod amplia procedere, etiamſi in teſtamento ſint inſtituti alij filij.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum redditur nullum ex cauſa præteritionis non ſolum quando filius eſt ignoranter præteritus, non quia teſtator neſciuit filium viuere, ſed quia illi reliquit, quod ad ſe non ſpectabat, & ſpectare credebat.*

2 *Filius quando eſt ignoranter præteritus, tunc neque legata, nec fideicommiſſa ex teſtamento debentur ea ratione, quia præſumitur, quod ſi teſtator ſciuiſſet, non ita diſpoſuiſſet.*

3 *Et hæc opinio indiſtinctè procedit, & contraria opinio, declaratur numer. 4. Amplia num. 6.*

5 *Fideicommiſſum vniuerſale, quod debeatur ex teſtamento nullo ex cauſa præteritionis quomodo hæc concluſio procedat?*

Decian. conſ. 86. num. 2. & 3. Pacian. conſil. 131. num. 127. *in quibus terminis loquantur? ibidem.*

6 *Præteritio filij quando eſt ignoranter ideo legata, & fideicommiſſa ex teſtamento non debentur, non obſtante clauſula Codicillari ex quo concurrit defectus voluntatis Teſtatoris, qui virtute dicta clauſula ſuppleri nequit.*

7 *Teſtamentum nullum validatur per approbationem filij quando nullitas inducta eſt fauore priuato ipſius filij, licet contrarium dixerit* Decian. *cuius opinio declaratur. & num. 9.*

8 Decian. conſ. 488. num. 18. *in quibus terminis loquatur?*

10 *Filius quando eſt ignoranter præteritus ideo teſtamentum corruit, quia tunc deficit voluntas Teſtatoris, qui ſi ſciuiſſet ſe filium præterire non ita diſpoſuiſſet.*

11 *Amplia procedere etiamſi ſint inſtituti alij filij.*

12 *Teſtamenti nulli approbatio ex quibus excludatur? & num. 13.*

14 *Teſtamentum nullum nunquam dici poteſt approbatum in concordia, ſi Iudex nec partes ſcientiam nullitatis habuerunt, nec ſufficit generalis mentio teſtamenti.*

15 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 145. *excludit fœminas propter maſculos.*

16 *Teſtamenti nullitas poſtquam fuit oppoſita, dicitur aperta via ſuccedendi ab inteſtato.*

17 *Frater poteſt ex perſona ſororis præterita contratabulare teſtamentum nullum.*

18 *Ab inteſtato potius, quam ex teſtamento quando quis ſuccedere dicatur?*

19 *Repræſentatio plurium perſonarum datur in vna perſona, vt quod ex propria perſona capi non poſſit, ex perſona repræſentata capi valeat.*

20 *Conſenſus alicui ex vno titulo præſtitus non præiudicat quoad alium titulum.*

DECISIO CXCIV.

CORAM bo. mem. Remboldo ſub die 11 Aprilis 1622. Domini firmauerunt, Magdalenæ, & Cleriæ Agazarijs hæredum à Liuia matre ſcriptis immiſſionem in poſſeſſionem bonorum hæreditatis non deberi, eo quod Camilla, alia eiuſdem Liuiæ filia, fuit eius Teſtamento præterita. Vnde hac reſolutione ſtante, cum hodie coram me diſputaretur, An fideicommiſſum inter deſcendentes Magdalenæ, ac Cleriæ d. Teſtamento Liuiæ adiectum, ſuſtineatur, negatiuè reſponſum fuit.

Quia Camilla fuit præterita ignoranter, nõ
1 quia Liuia Teſtatrix neſciuerit, † Camillam filiam viuere; ſed quia illi reliquit, quod ad ſe non ſpectabat, & ſpectare credebat, quo caſu dicitur teſtamentum nullum ex cauſa præteritionis ex allegatis *in Romana de Mareſcottis. 29. Ianuarij. & 21. Maij 1618. coram bo. mem. Cardinali Sacrato*: & ſic Camilla nihil penitus ex matris ſuæ Teſtamento fuit conſecuta, perinde ac ſi nequaquam fuiſſet inſtituta.

At quando filius fuit ignoranter præteri-
2 tus, † neque legata, neque fideicommiſſa ex teſtamento debentur, ea ratione, cum præſumatur, quod ſi Teſtator ſciuiſſet, ita non diſpoſuiſſet, vt limitando diſpoſitionem *auth. ex cauſa C. de liber. præter.* tradunt *Bart. Caſtren. & alij allegati per Gomeſ. ad l. Taur. 24. ſub. num. 3.* vbi
3 quod hæc opinio † procedit indiſtinctè, & probatur *in l. ſi cum vel in vtero C. de milit. teſtam. & ad text. in l. binas ff. de hæred. inſtit.* qui in contra-
4 rium allegatur, † reſpondet, quod ibi non erat talis perſona præterita, per cuius præteritionem teſtamentum rumperetur, ſed rumpebatur ob defectum cauſæ, quam teſtator adeſſe putabat, illaque non legata, ſed ſolam inſtitutionem reſpiciebat, licet *Soccin. Sen. conſ. 93. num. 8. & ſeq. lib. 4. Odd. de magis communi conſ. 58. num. 23. Giouagn. conſ. 39. num. 29. verſ. ad hæc lib. 2. Clar. in §. Teſtamentum q. 52. num. 4. verſ. contrarium vero* vbi ait, ab hac reſolutione in praxi non eſſe recedendum, *Gail. pract. obſeru. 118. per tot. Vin. deciſ. 422. ſub num. 4. & 15. lib. 3.* cui doctrinæ non aduerſantur *Decian. conſ. 86. ſub*
5 *num. 2. & 3. Pacian. conſ. 131. num. 127.* tenentes † fideicommiſſum vniuerſale teneri ex teſtamẽto nullo ex cauſa præteritionis. Quia non loquuntur in terminis præſentis caſus; ſed in terminis *d. auth. ex cauſa C. de liber. præter.* Nempe quan-

pè quando prætericrit, non quando ignoranter vt hìc.

6 Quod procedit etiam, † non obſtante clauſula codicillari ea ratione, quoniam in præteritione ignoranter facta concurrit defectus voluntatis teſtatoris, qui virtute dictæ clauſulæ codicillari ſuppleri nequit, *ex ſententia Bart. in l. 1. numer. 10. ff. de Iur. Codicill. Clar. d. §. Teſtamentum q. 46. ſub nu. 2. poſt med. verſ. contrariam autem ſententiam, & c.* vbi de æquiori, & veriori, & magis communi opinione, *Bald. conſ. 170. num 10. lib. 5. Rota deciſ. 519. numer. 6. verſ. clauſula enim par. 1. recen. & in ſupracitata Romana de Marescottis.*

Non obſtat ſi dicatur, Camillam, filiam præteritam in concordia, deindè anno 1624. 25. Maij inita, Teſtamentum Liuiæ approbaſſe; Quia in primis aduertendum eſt, quod talis approbatio filij præteriti non ita indiſtinctè ſuffragatur. Quamuis enim videatur ad-
7 mitti † poſſe, quando nullitas inducta eſt fauore priuato ipſius filij *l. filio præterito 17. ff. de iniuſt. rupt. & irrit. teſtam. Gomeſ. variar. reſolut. lib. 1. cap. 11. num. 6. Giurgn. conſ. 32. num. 33. lib. 2. Ioan. Franc. à Ponte conſ. 66. numer. 3. Surd. deciſ. 53. num. 23. Rota deciſ. 337. num. 7. par. 1. recent.* licet con-
8 trarium dixerit *Decian. conſ. 488. num. 18.* qui tamen loquitur in diuerſis terminis, teſtamenti ſcilicet conditi per ſcripturam priuatam abſque ſolemnitatibus inductis à iure publico, cui, iuxta vulgarem regulam, priuatorum cōſenſu renunciari non potuit, quæ non applicantur in præteritione fauore priuato indu-
9 cta † vt aduertit, & diſtinguit *Surd. d. deciſ. 53. d. num. 28.* Tunc æquitas ſuadet, vt accedente conſenſu filij, Teſtamentum ſortiatur effectū vt in puncto *Guttier. in repetit. nemo num. 139. ff. de leg. 1.*

Attamen ceſſat hæc diſputatio, quando filius
10 fuit ignoranter † præteritus, tunc enim deficit ſubſtantia, idest voluntas teſtatoris, quippe qui ſi ſciuiſſet ſe filium præterire, non ita diſpoſuiſſet; neque in hoc caſu filij approbatio voluntatis Teſtatoris ſupplere poteſt, quia hoc caſu ceſſare potius, quam rumpi dicitur teſtamentum, *Bald. in d. l. ſi cum, vel in vtero n. 3. C. de teſtam. milit.* vbi hoc dicit eſſe mirabile, & notandum, & ſequitur *Caſtren. in l. ſicut certi num. 7. C. eod. Gail. d. obſeru. 113. num. 3. & in proximis terminis Dec. d. conſ. 488. num. 18.*

11 Quod procederet, † etiam ſi ſint inſtituti alij filij, voluerunt *Bart. in l. filio præterito 17. numer. 8. circa med. verſ. & eodem modo ff. de iniuſt. rupt. & irrit. fact. teſtam. Cagnol. in d. auth. ex cauſa num. 55. verſ. tertia limitatio,* vbi quod contrariū non eſt verum, ſed reijciendum, *& verſic. ſed verum non eſt, Soccin. in l. cum Auus num. 93. verſ. capio 3. ff. de condit. & demonſtrat.*

Et collitur omne dubium, quia approbatio nequaquam adfuiſſe videtur, licet enim ex lectura ſupradictæ concordiæ inter Camillam ex vna, & Cloriam, ac Magdalenam ſorores ex altera, apparet, ipſos ſciuiſſe, coram bon. mem. Remboldo teſtamentum ex cauſa præteritionis Camillæ ad eius inſtantiam declaratum fuiſſe nullum, quæ ex cauſa concordiæ renunciauit iudicio ſuper nullitate moto tamen toto contextu concordiæ ponderato, non videntur partes teſtamentum voluiſſe approbare, cum ſolùm ibi diſpoſitum legatur quod, Camillæ certa pecuniarum quantitas perſoluatur, in quarum recompenſam Camilla Sororibus omnia iura, quæ ſibi ſuper hæreditate Liuiæ Matris, tàm ex teſtamento, quā ab inteſtato competere poſſent, renunciauit.

12 Vndè potiùs teſtamenti † reprobatio deſumitur; quia ceſſio Camillæ in iuribus ab inteſtato ſibi competen̄, in neceſſarium antecedens teſtamenti inualiditatem præſupponit; Cum aliàs iuribus ſucceſſionis ab inteſtato locus non eſſet, *l. quamdiu, & l. illud ff. de acquir. hæred.* & ad teſtamenti approbationem excluden̄
13 ſufficit, † Partes ad teſtamentum ſe non reſtrinxiſſe, *Rota deciſ. 761. n. 3. verſ. nam fuit par. 2. recent.*

Præterea nulla penitus legitur in concordia facta fideicommiſſi mentio; nec probatur contrahentes illius certam, & indubitatam
14 ſcientiam habuiſſe, † vt ad hoc, vt fideicommiſſum in teſtamento contentum, per concordiam approbatum fuiſſe diceretur, opus eſſet, ita vt, facta Teſtamenti mentio in genere, non ſufficiat. *Angel. in l. qui Romæ §. duo fratres num. 3. ff. de verbor. oblig. Caſtr. conſ. 259. num. 6 circa med. lib. 1. Surd. conſ. 395. num. 22. Rota deciſ. 268. ſub numer. 1. par. 2. recent. & in Vrbeuetana hæreditatis 22. Martij 1624. coram bon. mem. Manzanedo, & in Bononien. fideicommiſſi 22. Iunij 1639. coram R. P. D. Bichio.*

Neque Camilla Iulio Cæſari, Liuiæ Teſtatricis filio maſculo Ius quæſitum ad totam
15 hæreditatem, ſtan̄ *Statut. Vrbis 145. lib. 1.* † excluſiuo fœminarum propter maſculos, approbando teſtamentum auferre, & ſic præiudicare potuiſſet; & poſtquam illa de nullitate
16 oppoſuerat, † aperta erat via ſuccedendi ab inteſtato, *Odd. d. conſ. 58. ſub numer. 27.* qui ideò
17 adhuc † poteſt ex perſona Camillæ, Sororis præteritæ, teſtamentum contratabulare, vt de communi *Iaſ. in l. poſthumo num. 9. C. de bon. poſſ. contra Tabul. Clar. in dicta §. teſtamentum q. 43 num. 4. verſ. ſed pone Gomeſ. var. reſol. lib. 1. d. c. 11. numer. 6. verſ. aduertendum, Ludou. Bell. conſil. 139. num. 5.*

Nec releuat, Iulium Cæſarem Magdalenæ, quæ dictæ tranſactioni conſenſit, Iura ſua ceſſiſſe, quia ex ſupradictis colligitur, conſenſum Magdalenæ magis ad ſucceſſionem ab inteſtato, quàm ex teſtamento referri. Deinde, cum Magdalena, quæ tàm ab inteſtato,
18 quàm ex Teſtamēto ſuccedere poterat, † ceſſionem iurium ab inteſtato ſuccedere voluiſſe cenſetur, vt eſt optimus, *text. in d. l. illud ff.* ibi, *ſicuti ſi legitimam velim ad me pertinere cum ſcientia Teſtamenti, mihi relicti, videbor, ante teſtamentum repudiare, ff. de acquir. hæred.*

Imò, quamuis etiam nomine proprio tranſactionis conſenſiſſet Magdalena, vt à lite ſibi hoc nomine à Camilla ſorore mota, recederet, adhuc nihilominus tanquam fratris Ceſſionaria teſtamentum impugnare poſſet, Cum in vna perſona plurium perſonarum
19 repræſentatio detur, † ac quod ex propria perſona capi non liceret, ex perſona repræſentata

tata capi poteſt *iuxta Theor. Felin. in cap. cum o-lim num.1. & 2. de ſent. & re iud. Becc. conſ. 203. numer. 19. & 20. Surd. conſ. 183. num. 42. & deciſ. 153. num. 15. & 16. cum alijs allegat. in Cæſarauguſtana Emolumentorum 27. Iunij 1644. coram R.P.D. Bi-*
10 *chio*: Nam conſenſus † actui ex vno titulo præſtitus non præiudicat, quoad alium titulum, *Ancher. & alij*, quos refert, & ſequitur *Rota in Maceraten. reddit. rationis 21. Iunij 1641. verſ. poſtremo non obſtat coram bo. mem. Merlino.*

Ex quibus fideicommiſſum Liuiæ non ſuſtineri, reſponſum fuit pro Magdalena informante, &c.

GIENNEN. PENSIONIS.

Luna 12. Decembris 1644.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione exigendi Penſionem non poteſt denegari Penſionario, quamuis de integra ſolutione vnius termini non doceat cum ad hunc effectum, non attenditur actus particularis exactionis, ſed cauſa vniuerſalis. Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Geſta poſt interpoſitam appellationem ſunt attentata, ac reuocanda.*

2 *Solutio Penſionis probatur ex Teſtibus etiam quando vera numeratio probanda eſt.*

3 *Numeratio vera probatur ſi Teſtis deponit per verbum* dedit *quod ſimplicem confeſſionem excludit.*

4 *Quaſi poſſeſſio exigendi Penſionem ex vnica ſolutione acquiritur etiam ad effectum manutentionis, num.5.*

6 *Amplia, quamuis de integra ſolutione vnius termini non conſtet, quia in ſummariſſimo poſſeſſorio non attenditur actus executionis particularis, ſed potius cauſa exigendi totam Penſionem.*

7 *Penſionarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi totam penſionem ex ſolutione partis.*

8 *Iudex appellationis ad quem eſt deuoluta cauſa appellationis in iudicio executiuo literarum Apoſtolicarum pronunciare ſolum debet bene, vel malè appellatum, non autem Teſtes pro executione literarum Apoſtolicarum examinari facere. Declara num.9.*

10 *Ab interlocutoria vbi eſt appellatum ad Iudicem Ordinarium, tunc Iudex appellationis conſentiente appellato procedere poteſt in negotio principali omiſſo articulo appellationis, num.12. & redditur ratio nu.13.14.15.16. & 17.*

11 *Nuncius Apoſtolicus Hiſpaniarum habet poteſtatem Legati de Latere.*

18 *Penſionarius in ſummariſſimo poſſeſſorio non tenetur ad gratiæ iuſtificationem, quamuis adſit Decretum dummodò conſenſiens Penſioni eandem integrè perſoluerit eius vita durante.*

19 *Penſionarius ad obtinendam manutentionem ſufficit, quod doceat de vnica ſolutione cum de reliquis docere poſſit in petitorio.*

20 *De attentatorum purgatione amplius excipere nequit, qui paſſus eſt cauſam cognoſci ac ſuper meritis pronunciari.*

21 *Vel ſaltim ſimul tàm in iudicio manutentionis, quàm purgationis attentatorum procedi poteſt, vel purgatis attentatis mandatum de manutenendo confirmari.*

DECISIO CXCV.

CONTRA Didacum Lorilla ſub die 18. Decembris vigore præcedentis reſolutionis Rotalis 11. eiuſdem menſis, & anni 1641. coram me captæ ad fauorem Ioannis Godoi fuit relaxatum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem ducatorum 36. aliàs ſibi reſeruatam ſuper fructibus Canonicatus Eccleſiæ Giennen. de conſenſu Ioannis de Mendoza, tunc Canonici, atque in huius executione mandatum de cõſignando fructus pro ſumma ducatorum 328. Cuius iuſtitiam in relationibus cauſarum Didacus impugnando, obtinuit diſputari dubiũ, An dictum mandatum de manutenendo ſit reuocandum. Inſuper quia pro parte Ioannis Godoi coram Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuncio pro ſolutione terminorum decurſorum contra Didacum ad ſequeſtra, ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum, non obſtante appellatione ad San-
1 ctiſſimum interpoſita, † proceſſum fuerit, Rota coram bon. mem. Motmanno ſub die 23. Iunij 1634. reſpondit, geſta illa eſſe attentata, prout etiam ſub die 19. Decembris 1635. per ſententiam pronunciatum fuit eſſe reuocanda. Didacus in primis, & ante omnia hæc adimpleri petijt: Sed Domini reſoluerunt, purgatis attentatis, mandatum de manutenendo, aliàs Ioanni Godoi conceſſum, non eſſe reuocandum.

Quia fundatur in Teſtibus, deponentibus de viſu de ſolutionibus, factis à Ioanne de Mendoza Canonicatus grauati tunc poſſeſſore,
2 per quos ſicuti probatur ſolutio, † etiã quando vera numeratio probanda eſt, *Felician. de Cenſib. to. 2. lib. 3. cap. 5. num. 5. verſ. ſed cum vtrique Cenc. de cenſib. par. 2. cap. 3. q. 4. art. 6. num. 16. & 17.* Præſertim quia primus Teſtis deponit, quod Canonicus dedit pecunias Penſionario, quod
3 verbum † *dedit*, excludit ſimplicem confeſſionem, & probat veram, & realem numerationem *Rot. deciſ. 188. num. 3. inter impreſſ. apud Mo-deri. Peruſ. de manut.* qui allegat plurimos concordantes, & *deciſ. 759. num. 4. coram Buratto*, ita probatur quaſi poſſeſſio exigendi Penſionem,
4 quæ in his † incorporabilibus, ex vnica ſolutione acquiritur, vt pluribus allegatis fuit dictum *in ſupradicta deciſ. huius cauſæ coram me, in §. 2. verſ. & vnica ſolutione*, & in terminis ma-
5 nutentionis tenuit *Rota coram Buratto deciſ. 275. num. 8. & d. deciſ. 759. num. 2.* quamuis de integra
6 ſolutione vnius termini, † non conſtaret, quia in ſummariſſimo poſſeſſorio non attenditur actus executionis particularis, ſed potius cauſa exigendi, quæ cum ſit vniuerſalis exigendi totam Penſionem, ex ſolutione partis Pen-
7 ſionarius † dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione,

Digitized by Google

ſione exigendi totam Penſionem, vt firmauit
*Rota d.deciſ.188.num.4.& deciſ.202.numer.3.apud
Moderu tract.de manuten. & in dicta deciſ.759. numer.6.*

Non obſtat, depoſitionem Teſtium non
eſſe attendendam, cum examen fuerit nullum
quia Nuncius Apoſtolicus Hiſpaniarum, ad
quem cauſa appellationis deuoluta fuerat, in
8 iudicio executiuo litterarum Apoſtolicarum
pronunciare ſolum debebat, benè, vel malè
fuiſſe appellatum, non autem Teſtes pro executione
litterarum Apoſtolicarum examinari
facere, *l.eos qui C.de appell.Put.deciſ.180.num.1.
lib.2.in correctis cum vulgar.*

9 Quia forſan obiectum procederet, † ſi ad
Nuncium Apoſtolicum fuerit appellatum ab
aliquo Decreto diffinitiuo executoris litterarũ
Apoſtolicarum, ſed hic ceſſat, cum cauſa ad
Nuncium per appellationem deuoluta fuit à
Decreto dumtaxat interlocutio executorum,
in litteris deputatorum, qui executionem earumdem
litterarum acceptare recuſauerant, &
ipſe appellatus conſenſit, vt coram Nuncio
iudicium executiuum dictarum litterarum
reaſſumeretur: Nam vbi ab interlocutoria
10 appellatum † fuerit ad Iudicem Ordinarium,
qui per viam querelæ, (vt eſt Nuncius Apo-
11 ſtolicus Hiſpaniarum † habens poteſtatem
Legati de Latere) adiri poterat, tunc Iudex
Appellationis, conſenſiente appellato, rectè
12 procedere poſſit † in negotio principali, omiſſo
articulo appellationis, vt probat *text.in c.1.
§.poſt hoc*, ibi, *ſi voluerit appellatus, & in fin.* ibi,
*De partium voluntate de appellat.in 6.& notat.ibid.
Fran.num.2. Lapp.Abb.ſub num. 8. Ioann. Monac.
Prob.ad Munach.nu.22. Innoc.in cap.vt debitus 59.
num.4.de appell.* vbi addit rationem, quia quod
13 Iudex ad quem † cognoſcat de iuſtitia appellationis,
eſt inductum tantum fauore appellati,
ſcilicet, vt ſi non eſt iuſta cauſa appellationis,
appellans condemnetur in expenſis, & ad
Priorem iudicem remittatur, ideoque appellatus
bene potuit conſentire, vt Iudex ad quẽ
omiſſo appellationis articulo, in negotio principali
procedat, quod etiam, inuito appellante
in dicto caſu Iudicem à quo facere poſſe
tradit *Abb. in d.cap.vt debitus num. 35.* cum appellans
non habeat, vndè conqueratur, † cum
14 per appellationem expectet Iudicium iudicis
ad quem *Scacc.de appell.q.17. limitat.47.memb.2.
ſub num.9.* & in præſenti caſu tantò magis pro-
15 cedere, † quia executores detulerunt appellationi
*Franc in d.cap.1.§.poſt hoc ſub num.7.verſ.2.
limita.* Vbi quod tunc poſſet procedere, etiam
16 inuito appellato, *Lap.Abb.ibid.ſub nu.8.verſ.ſecus
quando defertur. Abb.in d.c.vt debitus, ſub n.35.
verſ.niſi Iudex,* vbi dicit rationem, † quia per
17 delationem fuit transfuſa omnis iuriſdictio ad
Iudicem Superiorem.

Nec refert, clauſulam fuiſſe in reſeruatione
appoſitam, *dummodò conſentiens Penſioni eandem
integrè perſoluerit, eius vita durante.* † Quia hu-
18 iuſmodi obiectum iam fuit ſublatum *in §.non
obſtat clauſula in deciſ.ſupradicta coram me*, quod
regulariter Penſionarius in hoc ſummariſſimo
poſſeſſorio non tenetur ad gratiæ iuſtifi-
tionem *ex ibi allegatis*. Sed pro obtinenda manutentione
ſufficit docere de vnica ſolutione,
19 ac de aliis † poterit doceri in petitorio, *Barboſ.in
prax.exigen.Penſionem q.2.num.7.* & fuit diciſum
in Veronen.coram Mantica, & *in Salamantina
coram Gypſ.relat.in Lucana Penſionis 21.Aprilis
1616. coram bon.mem.Pirouano*, & *in Spoletana
Penſionum 21.Iunij 1619. coram bon. mem. Vbaldo
Seniore.*

Minùs obſtat exceptio purgationis ſupradictorum
coram Hiſpaniarum Nuncio attentatorum,
quæ per ſententiam bon. mem. Motmanni,
& deciſionem 23.Iunij 1634. vt ſupradictum
eſt, fuerunt canonizata.

20 Quia omiſſo quod quando pars paſſa eſt cognoſci,
† & pronunciari ſuper meritis poſſeſſorij,
non poteſt ampliùs de purgatione attentatorum
excipere, vt dixit *Rota in Romana Caſalis
Truffarellæ 24.Nouembris 1581. coram ſa.me.
Clem.VIII.impreſſ.apud Marcheſ.de commiſſ.tom.2.
21 fol.61.num.5.* Saltem ſimul, † tam in iudicio
manutentionis, quàm purgationis attentatorum
procedi poteſt; Vel denique purgatis attentatis,
mandatum de manutenendo confirmari,
vt alias ſeruauit *Rota deciſ.223.coram bon.
me.Card.Caualer.* & hanc partem amplexi ſunt
Domini, reſpondendo purgatis attentatis mãdatum
non eſſe reuocari.

Itaque &c.

ROMANA PRAETENSORVM CAMBIORVM.

Lunæ 16. Ianuarij 1645.

ARGVMENTVM.

Fructus Cambij non debentur, ſi pecuniæ ad cambium receptæ reuera non fuerunt cambiatæ, ſed illas recipiens cum ſcientia dantis in alios vſus conuertit, & promiſſio cambiãdi cenſetur ad palliandas vſuras adiecta, & ex quibus ſcientia dantis pecunias, quod illæ per recipientem non forent cambiaturæ reſultet.

SVMMARIVM.

1 *Fructus cambij non debentur, quoties contractus reſoluitur in purum mutuum ex quo dans pecunias bene ſcit, illas recipientem non cambiaturum.*

2 *Et promiſſio cambiandi cenſetur ad palliandas vſuras adiecta.*

3 *Et ſcientia dantis pecuniam ad cambium recipientem pecunias non fore cambiaturum ex quibus reſultet? & nu.4.5.6.& ſeqq.*

Contrahentes præſumitur notitiam habere omnium contentorum in eodem Inſtrumento celebrati contractus, ibid.nu.4.

Scientia contentorum in Inſtrumento reſultat ex relatione ad illud, ibid.nu.6.

7 *Scientia alicuius actus præſumitur, quando eſt fauorabilis.*

8 *Pecunias ad cambium recipiens ſi conuenit cum creditore, quod illas, vel illarum valorem cambiet, neceſſe non eſt eaſdem pecunias cambiari, dummodò aliæ in eorum locũ ſubrogentur.*

9 *Et partes loquendo hoc caſu de pecuniarum valore potiùs ſummam, quàm ipſam pecuniarum ſpeciem conſideraſſe videantur.*

10 Leſſius de Iuſtit.& Iur. lib.2. cap. 25. dub.3. nu.22. *quo caſu loquatur?*

11 *Pecunias recipiens ſub mandato palliato, ſi illas in proprios vſus conuertit per conſumptionem dicitur effectus dominus pecuniarum.*

12 *Et tunc contractus mandati fit verum mutuum.*

13 *Et mandatarius ſi pecunias de ſcientia dantis in ſuos vſus conuertit ipſe dans caret bona fide, ob quam vſuras petere poſſet.*

14 *Fructus ſine vſura peti poſſunt ratione mandati, quod mandatarius ad cambiandum ſuſceperat, & non cambiauit, quod tamen. Declara nu.15.*

16 *Ceſſionarius perſonam cedentis repreſentans, quod ex propria perſona conſequi non valet, conſequi poteſt ex perſona eiuſdem cedentis.*

17 *Dictio* dictas *adiecta alicui ſumma repetit ſummam ſuperiùs expreſſam.*

18 *Contractus in materia cambiorum quo caſu licitus interpretetur?*

19 *Pactum de reſtituenda integrum capitale in Inſtrumento cambij, licet vitietur, non tamen ipſum contractum vitiat. Declara vt num.20.& 21.*

Pacta reſpicientia accidentalia contractus illum non vitiant, ſecus vero quæ reſpiciunt ſubſtantialia, ibid.nu.20.& 21.

22 *De ſubſtantia contractus cambij eſt, vt pecunia in recipientem non transferantur, ſed periculum ad dantem pecuniam ſpectet.*

DECISIO CXCVI.

DOMINI iterum perſtiterunt in deciſis
in hac cauſa coram me 18 Aprilis anno
præterito, mandatum ſcilicet A.C. pro ſorte
ſcutor.1400. contra Guidum Iordanum tan-
tum eſſe relaxandum, non autem pro fructi-
1 bus, † à D. Io: Antonio Patriarca prætenſis,
quia nimirum contractus, inter ipſum dan-
tem, & Roſolinum pecunias ad cambium re-
cipientem geſtus, ex ſcientia dantis; recipien-
tem, illas non cambiaturum, reſoluitur in
2 purum mutuum, † & promiſſio cambiandi
cenſetur ad palliandas vſuras eſſe adiecta, vt
vltra plures *in dicta Deciſione coram me allegatas*,
firmat *Filiuc.oper.moral.to.2.tract.35.par.2.cap 9.
num.454.* & ſequitur *Bonaccin.oper.moral. tom.2.
tit.de contract.diſp.3.q.3.punct.11.num.3.* Hic ve-
3 rò Ioannis Antonij ſcientia, † pecunias Roſo-
lino datas, vt illas, mediante Iordano Merca-
tore, cambiaret, in effectu minimè fore cam-
biandas appatet, ex ipſo fideiuſſionis per Ior-
danum præſtitæ Inſtrumento, in quo nimi-
rum inter partes expreſsè conuentum legitur,
quod dictæ pecuniæ in extinctionem aliorum
cambiorum, Iordano à Roſolino debitorum
vt eum effectu contigit, ſoluerentur, & huius
Inſtrumenti notitiam habuiſſe inficiari nequit
4 Ioannes Antonius, † cum eodem planè con-
textu Inſtrumenti Cambij, ac ſub eadem clau-
ſula actum &c. comprehendatur. Vndè cum
ſit vnum, & idem Inſtrumentum perneceſsè
ſequitur, omnium in eo contentorum, con-
trahentes notitiam habuiſſe, *Buratt.deciſ.848.
num.5. ex Text. in l.Non eſt ferendus ff.de tranſact.*
quod eo magis relucet ex pacto adiecto, quod
5 Iordanus ad † fauorem Ioannis Antonij ce-
deret anterioritatis, & potioritatis Iura, ſibi ex
contractu cambiorum, mediantibus ab eodē
Roſolino, datis pecunijs, extinguendorum,
competentia; Imò dum in mandato, quo me-
diante per Miniſtros menſæ numulariæ Hoſ-
pitalis Sācti Spiritus, Ioannes Antonius Roſo-
lino pecunias ſolui iuſſerat, explicitè ſe addicti
Cambij Inſtrumentum retulit, ſicuti in eodē
Inſtrumento contentorum ſcientiam, † quaſi
6 eius tenorem per extenſum expoſuiſſet, nega-
re non poſſit, ità nec dum ad illud ſe retulit,
negare poteſt; Cum hæc relatio huius exten-
ſionis effectum operetur, *l.aſſe tota, ff.de hæred.
inſtit.* & innuit *Rota in Firmana Compromiſſi 21.
Iunij 1625. coram bon. mem. Pirovano.* Maximè
quia dictum pactum ceſſionis Iurium ad Io-
7 annis Antonij fauorem † ipſi eſt admodum
fauorabile, *Cephal.conſ.33.num.19. Menoch.præ-
ſumpt.23.num.84.lib.6.Rota deciſ.262.nu.6.part.1.
recen.* quam ſcientiam non elidit aſſertio, quod
mandatum numerandi pecunias tempore di-
cti Inſtrumenti iam erat à Ioanne Antonio
ſubſcriptum; Nam bene vt fieri ſolet inter
partes de pactis Inſtrumento inſerendis, ante-
quam illud in mundum, vt aiunt, redigeretur,
conueniri poterat.

Nec Ioannem Antonium iuuat crediidiſſe,
Roſolinum alias pecunias comparaturum,
quas, iuxtà eius conuentionem, dum recep-
8 tas, † vel earum valorem cambiare promiſit,
cambiare faceret, neceſſe non fuit eaſdem pe-
cunias cambiari, dummodò aliæ in eorum
locum ſubrogentur, vt per *Leſs. de inſtit. & iur.
lib.2.cap.25.dub.3.num.32.* ibi; *Aut alias eius loco
&c. pecuniaſque ſit de ijs, quæ functionem in genere
ſuo recipiunt, Scacc.de camb.§.1.q.4. num.32.* itaut
9 partes, † loquendo de pecuniarum valore,
potiùs ſummam, quàm ipſam pecuniarum
ſpeciem conſideraſſe videantur, *Menoch.con-
ſil.49.num.12.*

10 Quia *Leſſius* eſt intelligendus, † quando pe-
cuniæ datæ ſunt ad negotiandum titulo ſo-
cietatis, vt patet ex verbis eiuſdem Leſſij loco
ſupra allegato, *num.22.* non vero vt in caſu
noſtro, quando datæ ſunt titulo mandati pal-
11 liati, † vbi mandatarius cum ſcientia man-
dantis pecunias in vſum ſuum conuertit, quia
ſic per pecuniarum conſumptionem effectus
eſt earum Dominus, *l.ſi alieni, l.ſi is cui ff.de ſo-
lut.l.nam etſi fur.l.leg.& l.non omninò §.vltim. ff. ſi
cert.pet.Menoch conſ.300.* & contractus manda-
12 ti † fit verum mutuum, vt in punct. *Roman.
conſ.40.num.4.Scacc.de Camb.§.1.d.q.4.num.12.&
q.7.par.1.num.21.* vbi plurimos allegat concor-
13 dantes, cumque mandatarius † pecunias de
ſcientia dantis in ſuos vſus conuerterit, ipſe
dans caret bona fide, ob quam alias vſuras
petere potuiſſet, *Leſſ.d.dub.3. num.32.* Saltem
14 vt damna, & intereſſe † ex contractu manda-
ti, quod Roſolinus ad cambiandum ſuſcepe-
rat, & non cambiauit, quia hoc bene proce-
15 deret, † niſi hic contractus ex Ioannis Anto-
nij ſcientia ſupradicta omninò ceſſiſſet in me-

rum

tum mutuum ex ſupra allegatis, ex mutuo
verò nil deberi clarum eſt iuxtà illud Apo-
ſtoli: Mutuum dantes nihil indè ſperan-
tes.

Et mentem contrahentium voluiſſe pe-
cuniarum dominium in recipientem trans-
ferri, & periculum ad eundem ſpectare
ſatis (vltra ſupradicta demonſtrat appoſitum
pactum de ceſſione Iurium per Iordanum
Ioanni Antonio pro tota ſumma ſcut. 1400.
facienda, cuius ceſſionis vigore idem Io: An-
tonius ſemper hanc integram ſummam exi-
gere poſſet, licet alia deinde pecunia cambijs
expoſita periret, quia perſonam cedentis re-
16 preſentat, † ex cuius perſona, quod ex pro-
pria ſibi non liceret, conſequi poſſet, *Surd. ali-
ment. tit. 9. par. 25. nu. 36. & 37. Rot. in ſimilib. term.
deciſ. 78. n. 4. q. 1. recent.*

Idemque innuit Roſolinus de reſtituendo
non ſimpliciter pecunias, ſed dictas pecunias,
17 promiſſio, quod verbum *dictas*, † idem ope-
ratur, ac ſi Roſolinus ſcuta 1400. reſtituere
promiſiſſet, nam virtualiter repetit hanc ſum-
mam ſuperiùs expreſſam, *l. 1. §. eum qui ff. de po-
ſtuland. Burat. deciſ. 272. nu. 6. & in Bononien. fidei-
commiſſi de Vizanis 15. Ianuarij 1644. verſ. quia in
caſu, coram R.P.D. meo Bichio*, quæ promiſſio,
ſtante ſcientia dantis, & ſupradicta ceſſione
recipientis, interpretari non poteſt de pecu-
18 nia, quatenus medio tempore non pereat, †&
ſic licito modo, vt aliàs, ſecluſa ſcientia, &
ceſſione interpretaretur, *vt per Rom. d. conſil. 40.
num. 18. Rota deciſ. 304. nu. 6. par. 2. recent.* Nec re-
fert hoc pactum de reſtituendo integro capi-
19 tali † quidem vitiari, ſed non vitiare contra-
ctum, quia Doctores, ad hoc allegati, † lo-
20 quuntur de pactis reſpicientibus accidenta-
lia, & naturalia tantùm contractus; Secus ve-
21 rò eſt † in pactis reſpicientibus ſubſtantialia,
quia hæc vitiant contractum, vt optimè di-
ſtinguit *Scacc. de Camb. §. 1. d. qu. 7. par. 2. ampl. 20.
num. 14. & 15. Gait. de Credito cap. 2. tit. 7. nu. 1566.*
At de ſubſtantia contractus Cambij eſt, † vt
21 pecuniæ dominium in recipientem nó trans-
feratur, ac periculum ad dantem pecuniam
ſpectet ex ſupradictis.

Ex quibus Domini permoti in hoc con-
tractu, quicquid ſit de alijs, cenſuerunt cam-
bia, ſeù fructus non deberi, perſiſtendo in de-
ciſis. Vtraque parte Informante.

ROMANA CAMBII.

Lunæ 23. Ianuarij 1645.

ARGVMENTVM.

Creditor quod aliquis ſit in tanta ſumma pro-
batur ex pluribus ſimul iunctis. Vſura non
probatur per vnicum Teſtem multas patien-
tem exceptiones, & examinatum in iudicio
criminali pro informatione Curiæ, quo caſu
non probat in Ciuili.

SVMMARIVM.

1 *Contrapoſitio partitarum vim habet veræ ſolutio-
nis.*
2 *Pecunias ad cambium receptas fuiſſe mediantibus
litteris ad nundinas transmiſſis probatur ex litte-
ris reditus, quæ ad hunc effectum ſufficiunt.*
3 *Simulatio de perſona ad perſonam licita eſt.*
4 *Debitum totum agnouiſſe videtur, qui citatus ad
ſoluendum terminum ſuſcepit.*
5 *Cambium vt ſit reale ſolutio momentanea ſufficit;
niſi præceſſerit pactum, quod pecunia ſoluta ſtatim
ſine alia cauſa ſoluenti reſtituatur.*
6 *Simulatio vt excludatur ſolutio momentanea ſuffi-
cit.*
7 *Verba* Per altretanti riceunti da lui contanti *probant tot ante pecunias fuiſſe ſolutas, & re-
ceptas.*
8 *Confeſſio debitoris præualet coniecturis pro vſura in-
ferenda adductis.*
9 *Vſura non probatur ex vnico teſte.*
10 *Teſtis vnicus nihil probat quando plures patitur
exceptiones, & eſt de falſo ſuſpectus.*
11 *Teſtis examinatus in cauſa criminali pro informa-
tione Curiæ ex officio non probat in iudicio ciuili.*
12 *Amplia quamuis eius depoſitio fuerit in iudicio ciui-
li producta.*
13 Deciſ. 762. nu. 1. par. 2. recent. *declaratur.*
14 *Coniecturæ pro vſura adductæ eliduntur ſtante rea-
litate Cambij, & alijs actibus poſitiuis, quibus ad
excluſionem vſurariæ prauitatis inſiſtendum eſt.*

DECISIO CXCVII.

RECEPTIS per D. Marchionem Alexan-
drum Pallauicinum ſimul cum Domi-
nis Sfortia, & Alfonſo eius filijs inſolidum
ſcutis tribus millibus ad Cambium à Ioanne
de Mancinis die 4. Ianuarij 1641. cui ea Mar-
chio ſub obligatione Camerali reſtituere pro-
miſerat, deinde tamen per mandatum A. C.
contra eos relaxatum ad reſtitutionem com-
pulſus, allegauit, ſe ſcuta 2400. recepiſſe, re-
liqua verò ſcuta 600. non fuiſſe verè debita;
Cauſa itaque ad Rotam deuoluta, mihi com-
miſſa, dubitaui, an conſtet de legitimo Credi-
to Ioannis, & Domini hodie reſponderunt,
conſtare de Credito Ioannis pro ſumma ſcu-
torum 3000. Quia quod hæc ſumma fuerit
verè Marchioni Pallauicino ſoluta à Ioanne,
cuius nomine contractus fuit celebratus, con-
ſtat ex libris ipſius Ioannis, in quibus de ſuo
conſenſu Marchio creatus fuit Creditor, & ip-
ſe Ioannes reſpectiuè debitor, dictorum ſcu-
torum 3000. quam partitarum contrapoſi-
1 tionem, † & in libris deſcriptionem, vim ve-
ræ ſolutionis habere, tradit *Soccin. Sen. conſ. 65.
num. 5. verſ. & illud lib. 4. Ruin. conſil. 65. nu. 3. lib. 2.*
& dixit aliàs *Rota in Romana Pecuniaria 13. Maij
anno præterito, verſ. & quatenus, & verſ. neque ho-
die in fin. coram R.P.D. meo Bichio*, & dixit *Rota
Ianuen. deciſ. 16. num. 6.* & hæc veritas compro-
batur, dum Ioannes Marchionis mandato in-
tegram ſummam ſcutor. 3000. diuerſis eiuſ-
dem Creditoribus ſoluit, Imò eandem ſum-

2 mam ad nundinas † mediantibus legitimis li-
teris, prout videre eſt ex litteris redditus, tranſ-
miſit, quæ ſufficiunt *Rota deciſ.931.num.3.par.3.*
diuerſ.deciſ.274.nu.6.par.5.recent.ac deciſ.32.n.21.
coram Reuerendiſſ. Vrgellen. & vlterius Marchio
Ioanni cambia pro integra ſumma ſoluit. Vn-
dè cum veritas huius rei habeatur in actu pa-
rum refert creditum reuera ſpectaſſe, vel ad
Ioannem, vel ad Horatium, licita eſt † enim
3 de perſona ad perſonam ſimulatio, *Seraph.de-*
ciſ.1213.num.6. Huius verò debiti veritatem
4 optimè Marchio agnouit, etiam iudicialiter
ad illius ſolutionem terminum aſſumendo,
Ioannem in nota ſuorum Creditorum, qui-
bus per Sereniſs. Parmæ Ducem vigore Con-
cordiæ cum ſua Celſitudine initæ, ſolui vo-
luerat pro integra ſumma ſcutor. 3000. tem-
pore quo Creditor pro reſtitutione ſortis non
vrgebat, ſpontaneè deſcribendo totius crediti
agnitionem ſatis indicauit, quam dicta quo-
que termini ſuſceptio importat, vt fuit dictum
in Romana Nullitatis Obligationis 28. May 1618.
coram bo.me. Vbaldo Sen.& bo.me. Buratt.deciſ.783.
in fine.

Igitur non obſtat, ex dictis ſcutis 3000. à
Ioanne per Marchionē ad cambium receptis,
de eius ordine die ſequenti ſoluta fuiſſe ſcu-
ta 600. Horatio, ad quem reuera cambium
ſpectabit; Nam, cum illa ex alia cauſa vide-
licet pro totidem alijs, quæ Marchio eidem
Horatio priùs debebat, fuerint ſoluta, inde
cambium pridie Marchioni, vt ſupradictum
eſt in tota ſumma effectualiter ſoluta, inferri
5 non poteſt, non fuiſſe reale † ad quem effectū
ſolutio etiam momentanea fuiſſet ſatis, niſi
pactum, quod pecunia ſoluta, ſtatim ſine alia
cauſa ſoluenti reſtitueretur, præceſſiſſe, pro-
betur *Bart. in l.ſingularia num. 24. verſ.ſed an &*
hoc reddatur,ff.ſi cert.pet. Angel.in l.ſi tibi pecun.n.2.
ff.eod. Felin. in cap.ſi cautio nu.53. verſ.ſubdit etiam
de fid.inſtrum. Rot.apud Cinc.deciſ.123.num.5.& co-
ram bon.mem. Buratt.deciſ.928.num.6. prout in
6 in terminis, † ad excludendam ſimulationem
ponderat *Farinacc.de ſimulat.q.154.n.88.*

Horatium verò reuera ex alia cauſa fuiſſe
Pallauicini creditorem, patet ex eiuſdemmet
confeſſione in mandato Ioanni directo, vt
ſolueret Horatius ſcuta 600. ibi, *per altretanti*
7 *riceuuti da lui contanti,* † quæ verba probant Ho-
ratium Pallauicino tot ante pecunias ſoluiſſe,
Amat.var.reſol.tom.1.reſol.47.num.18. Quæ con-
8 feſſio longè præualet coniecturis, pro vſura
inferenda per ſcribentes pro Marchione pon-
deratis, *cap.per tuas de probat. Buratt. deciſ.147.*
num.10.deciſ.200.num.1.deciſ.378.num.3. quam
9 etiam vſuram † vnicus Teſtis minimè probat
Felin.in cap.licet ex quadam num.17.de Teſtib. Ro-
lan.conſ.93.num.18.lib.4. Vltrà quod plurimas
idem Teſtis patiatur exceptiones, † per ſcri-
10 bentes pro Marchione ponderatas, etiam de
falſo ſuſpectus; dum ſuper negatiua depoſuit,
Farinac.de Teſtib.q.65.num.205. examinatus in
11 cauſa criminali † pro informatione Curiæ,
dum fuit proceſſum ex officio, ideoque in iu-
dicio ciuili nihil probat *Aretin.conſ.163.num.1.*
Rot.deciſ.656.num.7.verſ.Tertius teſtis par.3.recen.
12 Licet eius depoſitio † fuerit in iudicio ciuili
producta. Diuerſa eſt enim ratio in dicto
Teſtis, quàm in confeſſione ipſius principalis
in iudicio criminali emiſſa, de qua loquitur
13 *deciſ.762.num.1. par.2.recent.* † per ſcriben pro
Marchione allegata. Et coniecturas, pro vſu-
14 ra ponderatas, † ſatis tolli iudicarunt DD.
per realitatem Cambij, & alios actus poſiti-
uos, ſupra ponderatos, quibus (accedente
etiam optima fama Horatij) ad excluſionem
vſurariæ prauitatis, inſiſten eſſe cenſuerunt,
iuxt.trad.per gloſſ.& text.in cap.vlt.verb.dubitatur
de vſur. Mantic.de tacit.lib.8.tit.17.num.4.& ſeqq.
Rot.deciſ.626.num.3.coram Seraph.deciſ.340.nu.1.
par.1.diuerſ.

Ex quibus reſolutum fuit conſtare de verò
credito Ioannis pro ſumma ſcut. 3000. Vtra-
que parte pluries informante &c.

BAREN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 27. Ianuarij 1645.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum donationis, quod ſit in forma
probanti ambigi nequit concurrentibus ob-
ſeruantia, ac adminiculis, & ad hoc declara-
tur, *Theſaur.quæſt.47. lib.3.*

SVMMARIVM.

1 *Scriptura informis iuncta obſeruantia probat.*
2 *Ampliа quatenus non in omnibus capitibus in ſcri-*
ptura contentis obſeruantia probetur.
3 *Scriptura informis concurrentibus adminiculis pro-*
bat.
4 Theſaur.quæſt.47. lib.3. *in quibus terminis lo-*
quatur, & num.seqq.
5 *Exemplum ex ſcripturis non authenticis extractum*
nempè à filſa non ſubſcrita, nec authentica fidem
non meretur.
6 *Secus verò quando exemplum eſt extractum ab*
ipſo originali, quo caſu adminicula ſufficiunt.
7 *Amitæ æqualiter ſuccedunt nepotes.*
8 *Obſeruantia donationis reſultat eo ipſo quod dona-*
tarius commodum inde recipit.
9 *Actus ſubſequentes ad ſuam cauſam originalem re-*
feruntur, & ab ea regulantur.
10 *Inſtrumenti donationis fides, ex quibus arguatur?*
& num.11.
12 *Præſentatus ab habente maiorem partem vocum*
venit inſtituendus, licet præſentatus à minori
parte maioribus polleat qualitatibus.
13 *Inſtrumentum integrum, & non vnum tantum capi-*
tulum tranſumptari debet.
14 *Iſte tamen defectus tranſumptionis tollitur ex ob-*
ſeruatia, quæ efficit, vt eidem Capitulo etiam in-
formi fides adhibeatur.
15 *Obſeruantia virtus non operatur, vt Inſtrumen-*
to informi fides adhibeatur contra tertium.
16 *Gratificatio Ordinarij locum habet in paritate vo-*
cum.
17 *Inſtrumentum, quod non ſit in forma probanti ne-*
quit amplius opponi ab eo, contra quem fuit in iu-
dicio

dicio productum, & nihil oppoſuit, quia cenſetur illud tacitè approbaſſe.

DECISIO CXCVIII.

CVM familia Bouia cauſam reſtitutionis
in integrum aduerſus rem indicatam
pro Carduccijs mihi committi impetraſſet,
ac ſub die 10. Iunij anno præterito reſpon-
ſum fuiſſet, non conſtare de cauſis reſtitutio-
nis in integrum, DD. hodie, dubio iterum
propoſito, ſteterunt in deciſis.

Quia Bouij adhuc de iniuſtitia ſententiæ ad
fauorem Carducciorum latæ non docuerunt,
vt prætendebant ex informitate Inſtrumenti
donationis vnius vocis huius Patronatus ad
fauorem Franciſci Carduccij ab Antonio
Aleſio, in quem illa à Lucretia, vna ex Com-
patronis, pariter titulo donationis tranſierat
de anno 1544. factæ, per quam donationem
Carduccia familia ex tribus vocibus Lauræ,
Romanæ, & Lucretiæ Compatronis, olim
competentibus, tanquàm filiabus, & hæredi-
bus Maſotti Aleſij, beneficij, de quo agitur,
fundatoris duas acquiſiuerat, dum altera So-
ror Laura, priùs vni Carduccio nupſerat. Li-
cet enim, vt in deciſione, quæ reuidetur plu-
ra contra dictum Inſtrumentum informe de-
ducta fuerint, tamen vera eſt concluſio, quod
1 ſcriptura † informis iuncta obſeruantia, pro-
bat, vt præter in eadem deciſione allegatos,
tradit, *Aym. conſ. 101. num. 4. Rota deciſ. 349. nu. 5. par. 1. recent. & in Bononien. fideicommiſſi de Bulſis 12. Nouembris 1610. coram Card. Canol.* quamuis
2 non in † omnibus capitibus, in ſcriptura con-
tentis obſeruantia, probetur, vt per *Add. ad Gregor. XV dec. 469. & dec. 18. num. 1. par. 2. recent.*
3 idemque procedit † ſi adminicula concurrant,
4 quicquid dixerit, † *Theſaur. quæſt. 47. lib. 3.* lo-
quens de exemplo, ex ſcripturis non auten-
5 ticis extracto, † nempè à Filzia non ſubſcri-
pta, nec authentica, vt declarat ſub *num. 9.*
Exemplum verò, de quo hic agitur, ab ipſo
6 Originali † reperitur extractum, quo caſu
ipſemet *Theſar. ante dictum num. 9.* adminicula
ſufficere fatetur, quam opinionem perpetuò
amplexa eſt *Rota Put. dec. 359. num. 1. lib. 2. in correct. dec. 198. num. 2. dec. 389. par. 1. & dec. 418. n. 5. par. 2. recent.*

Adminicula verò, & obſeruantia huius
Inſtrumenti negari non poſſunt, quia, cum
tranſactio inter Carduccios, & Bouios de an-
no 1584. inita fuerit, in qua pro duabus inde
ſucceſſiuis vacationibus Carduccios ſolos pro
tertia vero vacatione ſolos Bouios præſentare
debere, diſponitur Summ. præteritæ poſitio-
nis *num. 1.* Carduccij duas voces, non niſi cum
ſuppoſito dictæ donationis obtinere poſſent,
quippè qui alias æqualiter cum Bouijs Lu-
7 cretiæ communi Amitæ, † ad quam vna vox
ex tribus ſpectabat, ſucceſſiſſet *l. 2. §. hæc hereditas ff. de ſuis, & legit. Rota dec. 27. num. 1. & seq. par. 1. recent.* Exindè dictæ donationis obſerua-
8 tia reſultat, quæ ſatis eo ipſo dum donatarius
commodum inde recipit, inducta videtur,
Buratt. dec. 54. in fine ex text. in l. poſt diem 7. & ibi Bald. ff. de l. Commiſſor. Huic accedit mandatum
Procuræ, pariter in dicto Summ. datum ſub
num. 4. de anno 1596. in vim dictæ tranſactio-
nis de anno 1584. celebratæ, ab ambabus par-
tibus ſeruata eius forma confectum, quod
vtique donationis obſeruantiam, non ſecus,
ac ipſa concordia denotat, cum actus ſubſe-
9 quentes † ad ſuam cauſam originalem referan-
tur, & ab ea regulentur, *Rota dec. 153. num. 17. par. 2. recent. & in Roſſanèn. Decimarum 28. Iunij 1641. coram bon. mem. Bichio.*

10 Inſuper huius Inſtrumenti fidem † arguunt
productiones donationis, & tranſactionis,
aliàs factæ Summ. Carducciorum, *nu. 4.* Item
ſententia ſuper reſciſſione eiuſdem tranſa-
11 ctionis, cuius veritatem, & exiſtentiam per-
neceſſe ſupponit, cùm quod exiſtit reſcindi
nequeat, vt notant *Doctor. in rubr. ff. de iniuſt. rupt. & irrit. teſtam.* prout etiam alia ſententia,
ad fauorem præſentati à Bouijs lata, cui ijdem
Bouij acquieuerunt, vtique, quia Carduccij
duas habebant voces, cum præſentatus ab ha-
12 bentibus maiorem partem vocum, licet præ-
ſentatus à minori parte, maioribus quali-
tibus polleret, inſtitui debuerit; *cap. 3. inn. gloſ. verb. qui maioribus de iur. patr. Couarr. ad reg. peccatum part. 2. §. 7. numer. 3. Gutier. canon. quæſt. lib. 2. cap. 11. numer. 20. Seraph. deciſ. 875. numer. 2. Rot. deciſ. 202. numer. 1. par. 2. recentior.* & benè ponderatum etiam
fuit *in deciſ.* quæ reuidetur, *verſ. quia hæc aſſertio in fine.*

Non obſtat, quod vnum tantum Capitu-
lum Inſtrumenti donationis, & non integrum
13 Inſtrumentum, † vt fieri debuiſſet, fuerit
tranſumptatum, vt voluit, *Roman. conſ. 305. num. 7. & 8.*, cum alijs, quia hunc defectum
14 tollit obſeruantia, quę, vt eidem Capitulo
etiam in formi plena fides adhibeatur, efficit
l. prima 2. & l. ſi veritat C. de fideicom. Buratt. deciſ. 10. num. 2. cum pluribus relatis *per Adden. num. 32. & 33. & ad dec. 472. num. 9.*

15 Nec refert, quòd obſeruantię virtus † non
operetur, vt Inſtrumento fides adhibeatur
contrà tertium, quia in pręſenti caſu obſer-
uantia Inſtrumenti, de qua agitur eſt cū ipſis
Bouijs Carducciorum Aduerſarijs, imò quod
magis vrget nuſquam apparet aliquem à Bo-
uijs pręſentatum, aliquando fuiſſe inſtitutum,
prout facile, ſi vna tantum vox ad Carduc-
cios ſpectaret contingere poterat, cum in pa-
16 ritate vocum gratificationi † Ordinarij lo-
cus fuiſſet. *Prob. ad Monach. in cap. duobus ſub nu. 5. de elect. in 6.* Et concurrit vrgentiſſimum
adminiculum deſumptum ex eo quod in iu-
dicijs in partibus agitatis coram Ordiuarijs
Bareñ, & Rubeñ fuit ad inſtantiam dictorum
de Carduccijs in quolibet iudicio ſemper
productum, & repetitum ſupradictum In-
ſtrumentum donationis, citatis Bouijs, qui
17 contra illud nihil † vnquam oppoſuerunt,
ita vt hodiè non videantur amplius poſſe op-
ponere, quod dictum Inſtrumentum non ſit
in forma probanti, quia cenſentur illud taci-
tè approbaſſe. *Put. dec. 155. ſub num. 1. verſ. tamen fuit dictum, & dec. 116. in fin. lib. 2. in correct.* cum

aliis cumulatis *per Rotam in Vercellen. vnitatis Capiculi ſub die 24. Aprilis 1643. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Cum igitur adhuc inconcuſſa remaneat ſententia Rotalis ex adductis pro Bouiis, qui de læſione nihil docuerunt, Domini permanſerunt in deciſis, vtraque parte informante &c.

ROMANA DOTIS, SEV CENSVS.

Luna 6. Martij 1645.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. concedens viam executiuam contra tertios poſſeſſores, vt locum habeat quænam requirantur? Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Executiuè contra tertium poſſeſſorem procedi nequit.*

2 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. *concedens viam executiuam contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote, vt locum habeat requiritur, quod res pro dote tacitè, vel expreſsè ſit obligata, quodque à debitore fuerit poſſeſſa.*

3 *Hypotheca ſuper cenſu extincto, licet ex illius pretio alius cenſus ematur non tamen ſubijacet huic nouo cenſui, niſi adſit expreſſa conuentio.*

4 *Cenſus emptus ex prætio alterius cenſus non dicitur idem cenſus, niſi conſtet de ſubrogatione.*

5 *Bona ab hærede empta ex prætio bonorum defuncti an dicantur de hæreditate?*

6 *Et quænam actio competat creditoribus hæreditarijs contra hæredem?*

7 *Hypoteca pecuniarum extinguitur per conſumptionem.*

8 *Res empta non ex pecunijs in hæreditate repertis, ſed ex venditione rei hæreditariæ an fiat hæreditaria?*

9 *Cenſus emptus ex prætio alterius cenſus dicitur in illius locum ſubrogatus, quoties pecunia cenſus extincti deponenda erant ad effectum eas in alium cenſum inueſtiendi.*

10 *Pacta inter alios acta tertio non proſunt.*

11 *Res quod non fuerit à defuncto poſſeſſa probatur eo ipſo quod apparet fuiſſe ab hærede emptam poſt eius mortem.*

12 *Subrogatio, nec alia fictio cadit ſuper impoſſibili.*

13 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. *loquens de re poſſeſſa à debitore extendi non debet ad rem ſubrogatam, quam defuncto debitore tertius adeſſe deduxit, & poſſidet, nam Statum intelligendum eſt in caſu, quo debitor verè poſſidet.*

14 *Fideicommiſſario datur immiſſio in bonis ſubrogatis loco bonorum fideicommiſſariorum alienatorum ita lege diſponente.*

15 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. *loquitur tantum de bonis à debitore poſſeſſis, non autem de ſubrogatis.*

16 *Hæres beneficiatus, donec de bonis hæreditarijs rationem reddat tenetur ad ſolutionem debitorum, quia hæreditas ſoluendo præſumitur.*

17 *Hæres licet ex præcepto teſtantis teneatur bona diſtribuere pauperibus intelligitur talis diſtributio poſt perſoluta debita.*

18 *Hæreditas intelligitur deducto omni ære alieno.*

DECISIO CXCIX.

MARCHIO Franciſcus Vrſinus vigore Inſtrumēti de anno 1627. inter ipſum, & Flauium Mucciarellum, & Conſtantiam Cotiam Coniuges, qui Iuliam eorum filiam eidem Marchioni cum dotis promiſſione ſcutorum 6000. nuptui tradiderunt, confecti, mandatum executiuum ab A.C. Argello pro ſcut. 600. videlicet dictæ dotis reſiduo, contra Franciſcum Fierauantem poſſeſſorem cenſus ſcutorum mille, vti ad dictam Conſtantiam ſpectantis, obtinuit, & contra prædictum cenſum, quem etiam ſibi, facta prius executione, ſubhaſtatione, decretoque de deliberando vltimo, & plus offerenti, adiudicari fecit, eiuſque poſſeſſionem cepit. Interpoſita exaduerſò per Fierauantem appellatione, cauſa in Rota ſine præiudicio legitimæ executionis commiſſa, dubitatum fuit, an, & cui ſit dandum mandatum de manutenendo. Domini, eſſe dandum Fierauanti, reſponderunt. Quia Fierauantes, vt partes fatentur,
1 erat tertius poſſeſſor huius cenſus, nec contra eum executiuè procedi poterat. *Zacch. de oblig. Cameral. quæſt. 5. num. 36. Cocçin. dec. 199. num. 2. Gregor. 330. num. 2. Rota in Peruſina Spolij 18. Iunij 1642. verſ. Iudicens demum coram R. P. D. meo*
2 *Rojas.* Cum hic Statutū Vrbis *c. 85. lib. 1.* † concedens viam executiuam contra tertios poſſeſſores bonorū pro dote tacitè, vel expreſsè obligatorum, locum non habeat, dum neq; probatur, cenſum pro dote tacitè, vel expreſsè obligatum, neque Conſtantiam, dotis debitricem, cenſum eumdem poſſediſſe, quæ duæ qualitates à Statuto requiſitæ, à Marchione, qui in eo ſe fundat, erant probandæ *l. prima § quod autem, vbi Bart. ff. ne quid in flum. pub. Surd. conſ. 440. num. 18. Tiraquell de retract. lignag. § 8. gloſ. 7. num. 1. & in puncto* fuit dictum *in Romana Dotis 12. Ianuarij 1643. coram R. P. D. meo Ghiſlerio.*

Et quidem hypotheca tacita, vel expreſſa
3 non probatur, licet † enim cenſus Franciſci ex pecunijs, mediate ex alio cenſu, olim Cōſtantiæ à Maurello debito, prouenientibus, emptus fuerit, ab illa tamen acquiſitus non fuit, cum nulla conuentio, quod Cenſus Fumei, de quo agitur ſcutorum mille, hypotecis ſuper cenſu Maurelli ſcutorum 800. contractis ſubiaceret, vt requirebatur, proceſſerit,
4 vt dixit Rota in terminis pecuniarum † ex cenſu extincto prouenientium *in Sancta Seuerini dotis dec. 99. num. 4. & 5. poſt addit. ad Cinc. de cenſib.* Imò, defuncta Conſtantia dotis debitrice, cenſum emerunt Fierauantes, & Cecilia, qui Conſtantiæ hæredes non ſunt, ideòq; ſub generali hypotheca bonorum eiuſdem Conſtantiæ, hic Cenſus non cadit, vt in for-
5 tioribus terminis, † de bonis ab hærede ex prętio bonorum defuncti emptis probat *text. in l. cum Tabernam 33. ff. de pign. & ibi not. gloſ. in verb.*

verb. obligata eſſe, & Bartol. in fin. nam vt ait I.C.
i. l. Paulus 29. ff. eodem ea, quæ ex bonis defun-
cti non fuerunt, ſed poſteà ab hærede eius ex
alia cauſa acquiſita ſunt, vendicari nō poſſunt
6 à Creditore Teſtatoris, ità vt hereditati, eiuſ-
que Creditoribus competat ſolùm actio per-
ſonalis, pro recuperatione pecuniarum, & ſi
ipſæ pecuniæ hypothecatæ fuiſſent; quinimò
7 omnes hypothecæ, † per illarum conſum-
ptionem expirauerunt Menoch. conſ. 25. num. 15
ex text. in l. ſi alieni nummi ff. de ſolut. l. cum fundus.
§. Seruum ff. ſi cert. petat. Pacif. de Saluian. inſp. 8.
cap. 2. nu. 253. & ſeq. Eo magis quando reſem-
8 ptus fuit non ex pecunijs † in hereditate re-
pertis, ſed ex venditione cenſus hereditarii, vt
benè diſtinguit, Bart. in l. Imperator §. fin. nu. 2.
verſ. pro declaratione ff. de leg. 2. Buratt. dec. 784. in
princ. & dec. 874. in princ.

Non obſtat pecunias, ex quibus cenſus fu-
mei fuit emptus, ad effectum in cenſibus in-
9 ueſtiendi, fuiſſe † depoſitatas, ideoque cenſum
fumei ex illis emptum loco pecuniarum al-
terius cenſus hæreditarij, à quo pecuniæ pro-
ueniebant, ſubrogatum videri, vt per Buratt.
deciſ. 685. numer. 7. vbi plures allegat concor-
dantes, & deciſ. 913. num. 9. Quia, admiſſa etiam
ſubrogatione ad fauorem eorum, cum qui-
bus de inueſtiendis pecunijs actum fuerat, illa
tamen ceſſat ad fauorem Creditorum Con-
ſtantiæ, cum qua nihil tale fuit cogitatum,
10 cui proinde pacta † inter alios acta non pro-
ſunt l. ſi vnus in princ. ff. de pact. Iaſ. in l. Imperato-
res in princ. ff. de tranſact. Ruin. conſ. 11. num. 8. lib. 1.
Surd. dec. 266. num. 11.

Neque huius cenſus poſſeſſio, quæ eſt ſe-
cunda qualitas à Statuto requiſita, Conſtan-
11 tiæ probatur, † imò expreſsè excluditur, dum
poſt eius mortem emptus fuit, ad text. in l. qui-
dam inferunt ff. de iur. Codicill. l. qui libertinus
§. poſthumus verſ. nec quiſque ff. de oper. libert. l. Nera-
tius, & ibi Dec. nu. 2. ad fin. & nu. ſeq. ff. ad reg. iur.
Vndè cum ſubrogatio huius in locum alte-
rius, olim à Conſtantia poſſeſſi cenſus, ex ſu-
pradictis non ſubſiſtat, & impoſſibile ſit à
Conſtantia dici poſſe fuiſſe poſſeſſum, nec
12 ſubrogatio, † nec alia fictio cadit ſuper im-
poſſibili l. Gallus §. ille caſus ff. de liber. & poſth.
gloſ. in l. tali ſcriptura verb. vniuerſa ff. de leg. 1.
Coſt. de retrotract. reg. 4. cap. 2. num. 1. Et cum Sta-
13 tutum † loquatur de re poſſeſſa à debitore,
extendi non debet ad rem ſubrogatam, quam
defuncto debitore, tertius adeſſe deduxit, &
poſſidet; Nam Statutum intelligendum eſt
in caſu, quo debitor verè poſſederit. Caſ. Man.
conſ. 110. num. 4. Vinc. de Franch. dec. 325. numer. 5.
Imò quod vera poſſeſſio requiritur dixit in
puncto Rota in ſupradicta Romana Dotis 12. Ia-
nuarij 1643. coram R. P. D. meo Ghiſilerio §. neque
applicatur.

Nec refert allegare, quod ſimile procedat
14 in fideicommiſſario, † cui datur immiſſio in
bonis ſubrogatis loco bonorum fideicom-
miſſo ſubiectorum, quia aduertendum eſt, id
procedere, non quia bona à defuncto poſſeſ-
ſa dicantur, ſed ex diſpoſitione legis diſpo-
nentis, quod etiam bona, poſt mortem fidei-
committentis ſubrogata, veniant ſub fidei-
commiſſo, vt habetur in dicta l. Imperator §. fin.
ff. ad leg. 2. quod longè diuerſum eſt in Statuto
15 Vrbis, de † quo agitur, de bonis ſubrogatis
nihil diſponente, ſed requirente bona à de-
bitore fuiſſe verè poſſeſſa.

Dantur etiam coniecturæ, inferentes, do-
tem, Marchioni fuiſſe ſolutam. Vltrà quod,
16 cum idem ſit hæres, licet beneficiatus; † do-
nec de bonis hæreditarijs rationem non red-
dat hæreditas ſoluendo præſumitur, & ipſe
ad eius debita ſoluenda tenetur Rot. de-
ciſ. 696. ſub num. 2. verſ. etiam quouſque par. 1. recent.
& in Romana Legati 2. Maij 1644. coram R. P. D.
meo Cerro.

Nec releuat, Marchionem eſſe fabricæ
S. Petri Ceſſionarium, & hæredem ſcriptum
ad effectum bona pauperibus diſtribuendi.
17 Quià diſtributio illa, non † niſi poſt debita
defunctæ perſoluta de reſiduo fieri debere, eſt
intelligenda, non ſolum ex voluntate ipſius
Teſtatricis ſolui debita præcipiētis, ſed etiam
18 quia hæreditas, † omni ære alieno deducto
intelligitur l. ſubſignatum ff. de verb. ſignif. l. cum
emancipati §. primo ff. de collat. bonor. l. non poſſunt
ff. de iur. fiſc. §. cum autem inſtit. ad l. falcidiam, & in
auth. collat. 5. tit. 8. de exhib. & introduc. Reiſ. §. opti-
mum quoque vſque ad finem.

Ex quibus DD. manutentionem in poſſeſ-
ſione, vel quaſi dicti cenſus ſcut. mille Fic-
ranti eſſe dandam, cenſuerunt vtraque par-
te informante &c.

MEDIOLANEN. CIMILIARCATVS.

Veneris 10. Martij 1645.

A R G V M E N T V M.

Vnio in terminis iuris communis, & ne cada-
ſub regula Cācellariæ reuocatoria vnionum
requirit neceſſitatem preciſam non perſona-
rum, ſed ipſius Eccleſiæ. Vnio ob tenuita-
tem præbendarum, vt valeat requiritur quod
pauciſſimi ſint Canonici, qui Canonicatus
ob earum tenuitatem velint acceptare. Reli
qua de hac materia deſume ex Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Vniones factæ non ſeruata forma Concilij Triden-
tini* ſeſſ. 24. cap. 15. de reformat. *remanent in
terminis iuris communis, ad quas ſubſtinendas re-
quiritur præciſa neceſſitas, & talis, vt Eccleſiæ
ſeruitium aliter haberi non poſſit.*

2 *Regula Cancellariæ reuocatoria vnionum in verbis
excipit vniones authoritate Sac. Concilii Triden-
tini factas, necnon etiam vniones ex cauſa neceſ-
ſitatis, quia neceſſitas ſub lege non cadit.*

3 *Vnio facta abſque neceſſitate cadit ſub regula reuo-
catoria vnionum.*

4 *Neceſſitas ſicuti probanda eſt ab allegante vnio-
nem de iure communi multo magis procedit atten-
tis regulis reuocatorijs, quæ ius commune corre-
ctant, & num. 5.*

6 *Neceſſitas faciendi vnionem non probatur ex aſſer-*

Digitized by Google

tione Ordinarii alias enim de facili aperiretur via eludendi legem.

7. *Neceſſitas vnionis ſiue phiſica, ſiue moralis non reſpectu perſonarum, ſed ipſius Eccleſiæ eſt conſideranda.*

8 *Vnia ob tenuitatem redditutum Eccleſiæ vt ſubſtinetur attendi debet an Eccleſia neceſſario ſeruitio deſtituatur, vel pauci reperiantur Canonici, qui ob eorum tenuitatem illos velint acceptare.*

9 *Neceſſitas augumenti redditumn, vt excludatur ſufficit, quod Eccleſia debitis ſeruitiis nunquam fuit deſtituta.*

10 *Factum particularium alleguri nequit in concurſu partis longe maioris.*

11 *Exemptio competens Clerico de iure ſuffragatur omnibus eius famulis, ſine quibus commode priuilegio Clericali vti non poteſt.*

12 *Neceſſitas præciſa ad effectum validitatis vnionum in terminis iuris communis, & non comprehenſionis ſub regula reuocatoria inſpicitur contemplatione Eccleſiæ non perſona Clerici, quæ tamen in exemptione à gabellis conſideratur.*

13. Nauarr. Miſcell. de Orat. Miſcellan. 62. nu. 7. *quo caſu loquatur?* Pariſ. de reſignat. lib. 5. q. 6. num. 145. & ſeqq. *in quibus terminis loquatur? ibidem.*

14 *Vniones fieri poſſunt ex alijs iuſtis cauſis præter Eccleſiæ neceſſitatem.*

15 *Vnio valida ab initio cadit ſub regula reuocatoria, niſi probetur effectuata, ad quem effectum non iuſtitia cauſa, ſed ſola neceſſitas præciſè quoad ipſam Eccleſiam, non verò quoad Capitulares attenditur.*

16 *Vniones regulariter ex iuſta cauſa facta præſumuntur, & tamen cadunt ſub regulis reuocatoriis alias enim eſſent fruſtatoriæ, cum vniones ſemper pro augumento cultus diuini fiunt nu. 17.*

18 *Diſtinctio inter augumentum neceſſarium, & pro commodiori ſuſtentatione Capitularium refertur.*

19 Canal. deciſ. 435. num. 3. *declaratur.*

20 Deciſio in Lucana Vnionis 14. Iunij 1642. coram R. P. D. Ghiſilerio, *in quibus terminis loquatur?*

21 Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. cap. 15. de reformat. *in prima parte loquitur de vnione beneficiorum, per quam titulus beneficii vniti non ſupprimitur in ſecũda vero parte loquitur de ſuppreſſione beneficiorum, quorum fructus applicari permittit.*

22 *Suppreſſio eſt tituli extinctiua.*

23 *Vnionem authoritate Concilii Tridentini factam non fuiſſe ab Ordinario, ex quibus dicatur?*

24 *Maſſa diſtributionum in Eccleſia Mediolanenſi eadem eſt cum menſa Capitulari.*

25 *Vnio menſæ capitulari de iure fieri nequit, nec Capitulum ſuum valet præſtare conſenſum.*

26 *Vnionis materia cum ſit odioſa ſtrictè venit interpretanda.*

27 *Concilium Tridentinum ſtatuens de vnione ſimplicis beneficij tenuibus præbendis facienda non poteſt extendi ad diſtributiones, niſi in caſu ſuppreſſionis præbendarum, & ad hoc ponderantur verba Concilij, & num. 28.*

29 *Neceſſitas eſt principale fundamentum vnionis de iure communi.*

30 *Vnio facta diſtributionibus, ac præbendis ſi non ſubſiſtit, quoad diſtributiones, ob illius indiuiduitatem corruit quoad omnes.*

31 *Regula reuocatoria vnionum etiam vniones validas niſi effectuata, vel authoritate Sac. Concil. Tridentini, ſed ex cauſa neceſſaria facta probentur, infringit.*

DECISIO CC.

CVM Dominis hodiè ad inſtantiam Metropolitani Capituli Mediolan. ad trutinã reuocare placuiſſet deciſionem coram me 3. Maij anno præterito emanatam, pro inualiditate vnionis ſimplicis beneficij, Cimiliarchatus appellati, menſæ Capitulari, ac diſtributionibus quotidianis d. Eccleſiæ, factæ à bon. mem. Cardinale Federico Borromeo, re iterum enucleatè diſcuſſa, in vltimo deciſis permanſerunt. Quia Archiepiſcopus, d. beneficium vniendo non obſeruauit qualitates à Sacro Concilio Tridentino requiſitas. Nam, vt in deciſione, quæ reuidetur firmatum fuit, vbi vniones factæ non ſunt ſeruata forma eiuſdem *Sac. Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 15.*
1 *de reformat.* † in ſimplicibus terminis iuris communis remanent, ad illas ſubſtinendas requiritur præciſa neceſſitas, talis nimirũ, vt Eccleſiæ ſeruitium aliter haberi non poſſit *iuxtà deciſ. in Toletana Cappellaniæ 22. Ianuarij 1608. coram Sanctiſſimo Domino Noſtro Innocentio X tunc Sac. Rota Auditore, & coram eodem in Valentina Subſidij 14. Martii 1616. & in Algaren. Diſmembrationis 14. Ianuarij 1616. coram bon. mem Remboldo, & coram Card. Cauàl. deciſ. 403. num. 3. Seroph. deciſ. 982.*

Et ſicuti à regul. 13. Cancell. reuocatoria
2 vnionum † in ipſis verbis excipiũtur vniones ex cauſa neceſſitatis, cum neceſſitas ſub lege non cadat *l. 1. ff. de off. Præconſ. l. nõ ſolum §. final. ff. ex caſ. Tutor. Mohed. deciſ. 7. nu. 1. de priuil. Creſcent. deciſ. 1. num. 1. de Paroch. Lotter. de re benef. libr. 3. quæſt. 29. num. 15.* At clarum eſt vnionem, de
3 qua agitur, neceſſitate cogente, non fuiſſe factam, ac proinde fuiſſe reuocatam, quia ſi
4 iure communi † ab allegante vnionem neceſbras eſt probanda. *Rebuff. de reuocat. vnion. nu. 10. Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 120. Aegid. deciſ. 617. Caputaq. deciſ. 350. num. 3. par. 3.* multo
5 magis † hoc procedit, & probari debet attentis regulis reuocatorijs, quæ ius commune coarctant, vt fuit dictum *in deciſ. quæ reuidetur, verſ. nam licet in fine.*

Pro neceſſitate verò probanda, quamuis in inſtrumento vnionis de ea nulla fiat mentio, niſi in ordine ad commodiorem Canonicorum ſubſtentationem, attamen non ſufficeret
6 aſſertio ordinarij emiſſa, facile ſic enim via eludendi legem aperiretur, *Oldrad. conſ. 261. per tot. Pariſ. conſ. 36. num. 11. libr. 4. Aegid. deciſ. 617. in princ. Rota inter praticab. impreſſ. par. 2. diuer. tit. de vnion. ſub n. 6. & coram bon. mem. Card. Canalen. dec. 439. num. 7. & 8. dec. 249. num. 7. & ſeq. dec. 318. num. 3. & ſeqq. par. 5. recent. & in Narnien. vnionis prima Iulij 1643. coram R. P. D. meo Bichio, vbi contrarijs reſpondetur.*

Neque probatur ex Teſtibus, ad eandem

neceſſi-

neceſſitatem probandam examinatis depo-
nentibus Canonicos pro decenti eorum ſu-
ſtentatione quatuor famulis, curru, & habi-
tatione indigere. Quia licet hæc decorem
7 perſonarum reſpiciant, tamen neceſſitas,† ſi-
ue Phiſica, ſiue Moralis, non reſpectu perſo-
narum reſpiciant, ſed ipſius Eccleſiæ eſt con-
ſideranda, *vt in cap. expoſuiſti, bene aduertunt
Butr. num. 3. Imol. num. 1. & Abbas num. 4. in fine
verſ. Et conſidera de præbendis*. Solum igitur an
ob tenuitatem reddituum Eccleſia neceſſario
8 ſeruitio deſtituatur,† attendendum eſt, quod
videlicet pauciſſimi ſint Canonici, nec idonei
qui Canonicatus ob eorum tenuitatem acce-
ptare velint, reperiantur, *vt in dicto cap. Expo-
ſuiſti, de præbendis. Notat Hoſtienſ. in princ. verb.
verb. neceſſitas, & ſub num. 2.* addit, Epiſcopum,
ne compatiendo Canonicis, eorum in expen-
ſis luxuriam nutriat, cauere debere, *Io. Andr.
num. 2. Zabarel. nu. pariter 2. & ſub num. 8. Anan.
& Anchar. num. 2. & in puncto Card. Caual. dec. 449
num. 3.*

Quod verò Eccleſia Mediolanen. neceſſario
ſeruitio deſtitueretur, nec idoneę perſonę, quę
Canonicatus ibi ob eorũ tenuitatem accepta-
re vellent, reperirentur, nec probatũ, nec arti-
culatum fuit immò totum contrarium appa-
ret, cum hactenus per tot ferè ſæcula eadem
celeberrima Eccleſia, à viris doctrina, & no-
bilitate conſpicuis ſeruitium continuò rece-
9 pit, † quod ad excludendam augmenti reddi-
tuum neceſſitatem ſufficit, vt in puncto dixit
Rota deciſ. 757. num. 4. par. 3. recent. & generaliter
in terminis vnionis ponderatum fuit in ſu-
pradicta, *Narnien. coram R.P.D. meo Bichio*; ac
tradit *Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 28. num. 85.
Seraph. dec. 1383. num. 3.* Iunctis præſertim viſi-
tationibus, libro Collectionis omnium bene-
ficiorum Eccleſiæ Mediolanen., & ipſo vnio-
nis Inſtrumento, in quo redditus ad ſcu. 290.
ſaltem aſcendere aſſeruntur, & reſeruationi-
bus penſionũ ſuper Canonicatibus pro tem-
pore vacantibus impoſitarum.

Non obſtat teſtes pro Capitolo examinatos
depoſuiſſe quatuor, vel quinq; Canonicos, eo
quod ſuſtentare ſe non valebant, ſuos dimi-
ſiſſe Canonicatus, quia vltrà quod aliquos
Canonicatus abſolutè, abſque annuæ penſio-
nis reſeruatione, fuiſſe dimiſſos, nuſquam ap-
paret, & omnium Canonicorum competens,
ac decens ſuſtentatio probatur, vt in Summa-
rio Maſcheri 11. Martij 1644. *num. 2.* dum alij
omnes decenter ſe ſuſtentarunt, horum fa-
10 ctum allegari non meretur in concurſu par-
tis longè Maioris, *ad text. in l. nulli l. plenè ff.
quod cuiuſque vniuerſ. nom. l. fin. ff. commun. præd.
cap. quod omnes de reg. iur. in 6. cap. Eccleſia veſtra
de electio.* Potius enim ex eorum immodera-
tis ſumptibus, vel parum œconomica viuendi
ratione, id accidere præſumitur, cumque di-
miſſi ijdem met Canonicatus, alijs æque ido-
neis ſtatim fuerint collati, ſatis indè ſufficien-
tia reddituum conuincitur, & augmenti ne-
ceſſitas excluditur.

Nec releuat, in taxa exemptionis gabella-
rum Mediolani cuilibet Canonico aſſi-
gnatam fuiſſe pro certo numero famulorum
exemptionem. Quia aduertendum eſt, cum
de iure omnibus famulis Clerici ſuffragetur
11 exemptio, † ſine quibus commodè priuile-
gio Clericali vti non poſſet, *vt per Carol. de
Graff. de effect. Clerici effect. 1. ſub num. 150. verſ.
quoad Seruos, poſt Menochide arb. iud. caſ. 362. n. 31.*
& alios allegat, vbi ſolius præcisè neceſſita-
tis habita ratio non fuit, attamen ad effectum
validitatis vnionum in terminis iuris com-
12 munis, & non comprehenſionis † earum in
regula reuocatoria, præciſa neceſſitas inſpici-
tur contemplatione Eccleſiæ, non perſonæ
Clerici, quæ in exemptione à gabellis conſi-
13 deratur. Idem reſpondetur *ad Nauarr. in Miſcel.
de orat. Miſcel. 62. nu. 7.* quem ſequitur *Pariſ. de
reſignat. lib. 5. quæſt. 6. num. 145. & ſeqq.* qui de
ſufficientia reddituum in ordine ad perſonã
Clerici, non ad Eccleſiam, & ſic ad effectum
ſatis diuerſum, videlicet, vt ſecundum be-
neficium Clericus aſſequi poſſet, loquun-
tur.

Neque refert, vnionem ex alijs iuſtis
14 cauſis, † præter Eccleſiæ neceſſitatem, fieri
poſſe, quia non huiuſmodi vnionem quidem
15 ab initio ſubſiſtere, † ſed niſi effectuata fuerit
cadere ſub regula vnionum reuocatoria, ad
quem effectum non iuſtitia cauſæ, ſed ſola
neceſſitas præcisè quoad ipſam Eccleſiam,
non verò quoad Capitulares attenditur, *Ac-
chil. dec. vnic. num. 14. & 5 ſuper reuoc. vnion.*, vbi
aduertit, vniones regulariter ex iuſta cauſa
16 factas eſſe præſumendum, † & tamen reuo-
cantur *Put. dec. 229. lib. 3. in correct. Rot. in Tollet.
Beneficii de Vallecaſ. 20. Nouemb.* 1529. *coram Gr-
ptio relat. per Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 284.*
vbi aſſerit, regulas vnionum reuocatorias,
17 alioquin fruſtatorias fore, cum vniones ſem-
per pro augumento cultus diuini fiant, vt ha-
betur *in dicta Tolet. Cappell. 23. Iannarij* 1608. *co-
ram Sanctiſſimo D.N.*, vbi elegantiſſimè diſtin-
18 guitur, † inter augmentum neceſſarium, &
pro commodiori ſuſtentatione Capitularium,
ac coram eodem *in alia Toletana Capell. de Pa-
ſtrana 28. Iunii* 1610. quam ſententiam perpe-
tuo amplexa eſt *Rota vt in d. deciſ. 403. num. 2.
coram bon. mem. Card. Caual. & dec. 757. num. 4. p. 3.
dec. 109. nu. 15. par. 6. recentior.* Nec contrarium
19 firmatur *in deciſ. 435. num. 3. coram Caual.* † Quia
ibi agebatur de dote neceſſaria in erectione
collegiatæ, ex qua erectione augmentum
cultus diuini neceſſarium reſultabat. Sicut
20 nec obſtat *deciſ. in Lunana vnion. 14.† Iunii* 1642
coram R.P.D. meo Ghiſilerio, cum loquatur in
caſu præciſæ neceſſitatis Eccleſiæ, quæ ſuo
deſtituebatur ſeruitio, & cultus diuinus pror-
ſus negligebatur, vt legitur ibi, cum in litte-
ris Apoſtolicis executioni demandatis per
per ſententiam Ordinarii dicatur, quod Ec-
cleſia Cathedralis ſeruitio deſtituta remane-
bat.

Minus in verbis regulæ, vnio de qua agi-
tur facta auctoritate Sac. Concil. Trident. ex-
ceptuata legitur. Quia *Sac. Concil. ſeſſ. 24. c. 15.
21 de reform. in prima par.* loquitur de vnione be-
neficiorum, per quam titulus beneficij vnit i
non

non ſupprimitur; ſed præbendæ vnitur, vt patet, cum in ſecunda parte diſcretiuè de ſuppreſſione loquatur; in qua vniri beneficia non diſponit, vt in prima; ſed ea ſupprimi, eorumque fructus applicari permittit. Cum igitur in hac vnione Ordinarius non per viã
22 vnionis, ſed ſuppreſſionis, † quæ extinctiua tituli eſt *Lotter. de benef. lib. 2. quæſt. 8. nu. 83.* proceſſerit, & ſic prima parte Decreti S. Concilij vſus non fuerit; neque ſecunda pars, quæ de ſuppreſſione præbendarum agit, huic vnioni
23 applicari poſſit, clarum remanet, † S. Concilij qualitates eidem non conuenire, nec proinde huius auctoritate factam fuiſſe, dici poſſe ad *Tradit. per Alben. conſ. 12. ſub numer. 8. verſ. Quinìd quia, & ſub num. 11. Menoch. conſ. 771. ſub num. 3. verſ. & idem Socc. iun. conſ. 79. numer. 63. in fin. lib. 3. Rot. in Romana dotis, ſeu fideic. de Anguillaria 28. Ianuarij 1641. coram R. P. D. meo Bicho.*

Nec refragatur, vnionem Cimiliarchatus potuiſſe fieri maſſæ diſtributionũ. Quia, vltra
24 quod in Eccleſia Mediolanẽ † eadem eſt cum menſa Capitulari, cui de Iure non poteſt fie-
25 ri vnio, † nec Capitulum ſuum præſtare cõſenſum *Clem. 2. de reb. Eccleſ. non alien.* quæ nimis de facili frauderetur *Azor. Inſtit. moral. to. 2. lib. 6. cap. 28. quæſt. 17. & tenent Doctores in c. Cum acceſſiſſent de conſtit.* Cum materia vnionis ſit o-
26 dioſa; & ſtrictè interpretanda *Calder. conſ. 13. num. 1. verſ. item vnio tit. de reb. Eccleſ. non alien. Dec. conſ. 233. num. 3.* & S. Concilium aliter ſta-
27 tuerit, † vt ſupra de vnione ſimplicis beneficij tenuibus Præbendis facienda, non poteſt eius diſpoſitio trahi, & extendi ad diſtributiones, niſi in caſu ſuppreſſionis Præbendarum, præſertim, quia verba S. Concilij, ibi: *ut v-*
28 *nire*, † non referuntur, tàm ad Præbendas, quàm ad diſtributiones, ſed ſui natura ſignificant ſolas Præbendas tenues *Sic pluries declarauit eiuſdem Concilij Sac. Congregatio, & explicant communiter Doctores Gabr. conſ. 188. num. 6. per tot. lib. 2. Gonz. ad reg. menſ. gloſ. 37. numer. 24. & ſeqq. Grat. diſcept. 278. num. 33. & ſeqq. Lotter. De re benef. lib. 1. quæſt. 29. numer. 45 Barboſ. de vniuer. Iur. Eccl. lib. 3. cap. 16. num. 35. & in Collect. ad Concil. d. c. 15. num. 19. & 20. & ibid. ſan. me. Card. Bellar.* vbi quod ita tenuit S. Congregatio, re diligenter examinata, & ad Sanctiſſimum relata. Et ſecuta eſt *Rota in ſuprad. Tolet. Capell. de Paſtrana 18. Ianuarij 1613. coram S. D. N. & coram Buccabella dec. 196. par. 7. & coram Pirouano deciſ. 365. par. 2. recent. per tot. Nec contrarius eſt Garz. de benef. par. 12. cap. 2. ad ea quæ ſubduntur ibidem num. 176.*

Cæterum quicquid ſit de hoc, cum Archipræsbyteratus, Primicieratus, Archidiaconatus; & aliquæ Præbendæ Canonicales adeò pingues ſint, vt tam vigore Concilij, quàm
29 Iuris Communis, † cuius principale vnionũ fundamentum, & neceſſitas *c. cum inferior. de maior. & obed. Rot. in Barchin. Vicaria 24. Febr. 1624. coram bon. mem. Merlino, & deciſ. 16. nu. 11 par. 6. rec.* verius ſit, factam etiam diſtributionibus quotidianis harum Præbendarum, quarum nonnullæ ad ſcuta 500 600. & vltra, cõputatis diſtributionibus aſcendunt, vnionem
30 non ſubſiſtere, † & ſic ob vnionis indiuiduitatem; eam quo ad omnes corruere *ad tex. in l. 4. §. 4. ff. de verb. oblig.* præſertis quæſtio non validitatem vnionis ab initio, ſed illius reuocationem ex regula vnionum reuocatoria
31 principaliter reſpicit, † quæ etiam vniones validas, niſi effectuatæ, vel auctoritate S. Concilij Trid. ſeù ex cauſa neceſſaria, factæ fuerint infringit, quorum vtrumque auctoritas, ſcilicet d. S. Concilij, & cauſa neceſſaria cum in præſenti vnione ex ſupra ſcriptis deficiant, illam non ſubſiſtere, Domini dixerunt perſiſtendo in vltimo loco deciſis, vtraque parte informante &c.

LVCANA LEGATI.

Lunæ 15. Martij 1644.

ARGVMENTVM.

Legatum pro celebratione miſſarum ſi ſit alicui Eccleſiæ relictum, tunc onus deputandi capellanum ad Rectorem Eccleſiæ, non autem ad hæredem ſpectat.

SVMMARIVM.

1 *Legatum pro celebrandis miſſis non ſimpliciter, ſed terminate in tali Eccleſia fauore animæ Teſtatoris & contemplatione Eccleſiæ in qua miſſæ celebrari debent relictum cenſetur.*

2 *Et onus eligendi Cappellanum ad Eccleſiam, ſiue eius Rectorem ſpectat.*

3 Petr. de Vbald. tractat de canon. Epiſcop. & Paroch. cap. 7. num. 52. *declaratur.*

4 *Deputatio Capellani eo magis ſpectat ad Rectorem Eccleſiæ, cui legatum pro miſſis celebrandis fuit relictum ſi talem fuiſſe teſtatoris mentem aliunde conſtat.*

5 *Deputatio Capellani eſt de præcipuis Iuribus adminiſtratoris.*

6 *Rector Eccleſiæ, cui totalis executio legati relicti pro celebratione miſſarum eſt demandata facultatem habet deputandi Capellanum.*

7 *Ea ratione nam Rector in hac parte vicem hæredis ſubit, quod proprium officium executoris eſt.*

8 *Rector Eccleſiæ, quo caſu circa deputationem Capellani pro miſſis celebrandis non ſit cenſendus nudus miniſter? & num. 9.*

10 *Rector Eccleſiæ habens facultatem deputandi Capellanum pro miſſis celebrandis inconueniens non eſt, quod celebret per ſeipſum.*

11 *Expreſſum ſatis dicitur, quod ab expreſſo reſultat.*

12 *Teſtatoris intentio ſemper inſpicienda eſt.*

13 *Teſtis vnicus nec rationes cõcludentes aſſignans non eſt idoneus ad declarandam Teſtatoris voluntatem*

14 *Declaratio ſolum attenditur in ambiguis.*

15 Odd. conſ. 21. num. 56. *quo caſu loquatur?*

16 *Teſtis deponens ita ſe credere fidem non meretur.*

DECISIO CCI.

CVM Rota ſub die 6. Iunij anno præterito coram me dixiſſet, electionem Sacerdotis pro miſſis ex legato Io: Petri de Comitibus quotidie in Eccleſia S. Chriſtophori Ciui-

tatis

Digitized by Google

ratis Lucenſis celebranda, ad eiuſdem Eccle-
ſiæ Rectorem, & non ad hæredem ſpectare;
hodie ſuper eiſdem repropoſita cauſa, Domi-
ni ſteterunt in deciſis. Quia videlicet verſa-
1 mur in legato, † non ſimpliciter pro celebran-
dis miſſis, ſed determinatè in tali Eccleſia re-
licto, quo caſu ſimul fauore animæ Teſtato-
ris, & contemplatione, Eccleſiæ, in qua miſ-
ſæ celebrari debent, cenſetur relictum, *Ma-
rant.reſp.5.num.1. & ſeq.lib.1. Seraph.deciſ.1149.
num.11.in princip.* adeoque munus eligendi cap
2 pellanum † ad Eccleſiam, ſeù eius Rectorem
ſpectat, vt in ipſis terminis *Seraph. deciſ.652.
num.1.* quem ſequitur *Genuen. in prax. Archiep.
cap. 48. numer. 3. Petr. de Vbald. tract. de
Canon. Epiſc. & Paroch. cap. 7. num. 52.* aſ-
ſerens in caſu quando Teſtator miſſas in
aliqua Eccleſia celebrandi mandauit eo ip-
ſo videri contemplatione Eccleſiæ relictum.
3 Vnde idem *Petrus Vbald.* † loco citato non cō-
tradicit, quia in caſu, ibi relato, Eccleſia pro
celebratione miſſarum non erat deſignata, vt
hic, & Teſtator hæredi non ſolùm iniunxe-
rat, vt miſſas ſimpliciter faceret celebrare, &
4 hanc fuiſſe omninò Teſtatoris mentem, † in-
nuit contextus totius legati, poſtquam enim
præceperat, per hæredem ſuum infra ſex mē-
ſes in officio Annonæ deponi ſcuta 1200. au-
ri Italica, quorum fructus pro Eleæmoſina
vnius miſſæ, quotidie in Eccleſia Sancti Chri-
ſtophori celebrandæ, deſeruirent, ea condi-
tione, quòd abſque fide d. Eccleſiæ Rectoris,
quando miſſæ fuerint celebratæ, non ſoluan-
tur, hæc verba ſubiungit. *Et in tutto queſto e-
laſcia li Signori Rettori, che ſaranno pro tempore di
detta Chieſa di S.Chriſtophoro eſſecutori di queſta
ſua volontà, pregandoli, a volere con ogni carità
procurare, & operare, che le meſſe ſudette ſiano
puntualmente celebrate.* Et hoc quidem ſatis cō-
grua ratione, Quia, cum facultas Cappella-
num deputandi inſit relicto pro celebratione
5 miſſarum, Immò deputatio Capellani † ſit de
præcipuis Iuribus adminiſtratoris, & pars exe-
cutionis eiuſdem legati, *Franc.Carp.de Execut.
vltim.volunt.lib.1.cap.22.num.32.infr.med.verſ.E-
lectioque Ren. Vrgellen.deciſ.455. num.3.* ſequitur
tanquam neceſſarium antecedens ad ipſam ce
6 lebrationem, quòd Rector Eccleſiæ, cui to-
talis Executio Legati demandata fuit, facul-
tatem habeat, Capellanum deputandi, cum
aliàs, eum eſſe totalem Executorem, verifi-
cari non poſſit ad tradit per *Roman.conſ.44.n.6.
ad med. Ruin. conſ.61.num.35.lib.5. Rolan.conſ.27.
num.27.lib.4.Surd.conſ.31.num.27.Giurb.deciſ.84.
num.16.* quæ Teſtatoris voluntas euidens red-
ditur ex ſupradictis verbis, quibus Rectorem
vt operetur, quòd miſſæ celebrentur, roga-
uit, cum operari omninò, vt miſſæ celebren-
tur, vtique deputationē Capellani includat,
ſic enim facilius, ac breuius operabitur, vt
miſſæ celebrentur, ita vt in hac parte Rector
7 vicem hæredis ſubeat, † quod proprium of-
ficium executoris eſt *Signor.conſ.35.num.4. Va-
leſen.concl.67.num.4.& 6. Marant.ſup.reſp.19.nu-
mer.43.lib.1.*
Non igitur obſtat, Rectorem eſſe cenſen-
dum tanquam nudum miniſtrum à Teſtatore
8 deputatum; † dum ab oneris impoſitione in-
cipit, ideoque nullum commodum ſentire
poſſe *per text. in l. Lucius Titius §. à te peto ff. de
leg.2.* quia quicquid ſit reſpectu commodi pe
9 cuniarij † tamen reſpectu facultatis deputandi
Capellanum non poteſt dici nudus miniſter,
quia illud conſequitur, tàm ex natura legati,
contemplatione Eccleſiæ relicti; quàm ex vo
luntate Teſtatoris, vt in proximis terminis re
ſpondit *Rot. in Romana Iurium nomin. 10. Febru.
1640. coram R.P.D. Royas §.penult.* quamuis illa
deciſ. quo ad alia præſenti caſui nō applicetur
Nec faciunt coniuncturæ, per informantes
pro hærede adductæ, & inter alias illa, quòd
ſequeretur abſurdum, Rectorem per ſe ipſum
10 poſſe miſſas celebrare, † hoc enim inconue-
niens non eſt, vt aduertit *deciſio, qua reuidetur
verſ. quia ſi in Iure.*
Neque prohibitum videtur, ex quo ipſi o-
nus incumbat curandi, quòd miſſæ celebren-
tur, hoc enim munus æquè benè, per ſe ip-
ſum celebrando, implebit, & quatenus etiam
à facultate celebrandi per ſe ipſum excluderē-
tur, non per hoc facultate, Capellanum depu-
tandi, priuaretur.
Neque contrarium ſuadet depoſitio Teſtis,
Teſtamentum ſcribentis in Summario hære-
dis præteritæ poſitionis, de proprio iudicio,
& credulitate, cuius coniectura parui eſt mo-
menti, quòd Teſtator non expreſſerit, Ca-
pellanum à Rectore eſſe eligendum; ſatis e-
nim expreſſiſſe dici poteſt, dum verbis vni-
uerſalibus vſus eſt, & contemplatione Eccle-
ſiæ relinquendo, cum etiam id quod ab ex-
11 preſſo reſultat, † expreſſum rectè dicatur *Soc-
cin. in l. hæredes mei §. cum ita num.10. ff. ad Tre-
bell. Caſanatt.conſ.60.num.7.Giurb.deciſ.45.num.3.*
& parum refert, eundem teſtem intentionem
non habuiſſe, quòd Capellanus per Rectorē
eligeretur; non teſtis, ſed Teſtatoris intentio
12 eſt inſpicienda † *l.illa inſtitutio ff. de hæred.inſtit.
Rot.deciſ.350.num.7. & ſeq.par.6.rec.*
13 Demum, quia eſt vnicus, † nec rationes
concludentes aſſignat, ad declarandam etiam
Teſtatoris voluntatem non releuat *c. licet c.ve
niens de Teſt.Caput.deciſ.100.num.3.par.2.* Maxi-
mè quando voluntas ambigua non eſt, ſed
14 clara; in ambiguis enim † declaratio ſolùm
attenditur *Angel. in l.Imperator.num.1. in fin.ff.de
cont.homin. Peregr.deciſ. Patau.112. num.3. & ſeq.*
ex quo doctrina *Oddi conſ.21.num.56. & ſeq.* nō
15 applicatur; † loquitur enim in terminis vo-
luntatis dubiæ, & quando teſtis concludentes
ac bonas ſuæ credulitatis rationes aſſignat, at-
que in illo caſu, ibi per Oddum relato, plu-
res aderant Teſtes, neque eius opinio ad eo
tuta eſt, cum aliàs teſti ſe firmiter credere
16 deponenti † fidem non adhiberi dixerit *Rota
apud Mantic. deciſ.34. num.8. & coram Greg.XV.
deciſ.472.num.6. & 517.num.18.*
Ex quibus Domini in deciſis permanſerūt
vtraque parte informante &c.

PAM-

by Google

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Luna 20. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Patronus Laicus poteſt cumulando alium præſentare, quamuis iurauerit primam præſentationem non reuocare, quia præſentando cumulatiue, non dicitur Iuramento contrauenire, quicquid dicendum ſit ſi priuatiue aliū præſentet Præſentatus à maiori parte patronorum eſt inſtituendus, quamuis præſentatus à minori maioribus polleat qualitatibus.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus à maiori parte patronorum habentium conditiones requiſitas à Conſtitutione Synodali, in concurſu eſt præferendus.*

2 *Conſtitutio Synodalis Pamphilonen. diſponit relationi verificatorum eſſe ſtandum circa voces præſentantium.*

3 *Teſtibus numero paucioribus fides adhibenda non eſt attenta depoſitione Teſtium numero plurium in contrarium.*

4 *Teſtium defectus ſuppletur ex numero.*

5 *Teſtibus paucioribus credendum non eſt, quando vltra Teſtes numero plures veriſimilitudo etiam concurrit in contrarium.*

6 *Teſtis vnicus non probat.*

7 *Scripturis potius in concurſu ſtandum eſt, quam vnico teſti.*

8 *Patronus Laicus non obſtante prima præſentatione poteſt variare alium cumulatiue præſentando.*

9 *Amplia quamuis cum Iuramento promiſerit primā præſentationem non reuocare, quia nihilominus cumulatiue præſentando non dicitur Iuramento contrauenire, quicquid ſit ſi priuatiue alium præſentet*

10 *Patronus præſentando cumulatiue non cenſetur in dubio à prima præſentatione receſſiſſe.*

11 *Præſentatus à maiori parte patronorum ſi alias eſt habilis venit præferendus, quamuis à minori parte præſentatus maioribus polleat qualitatibus.*

DECISIO CCII.

CVM, contendentibus Sanctio Ilindain, & Carolo de Yractè ſuper poſſeſſione Eccleſiæ de Lyzoain Pampilonē Diœceſis, Domini prima Iulij anno præterito mandaſſent, vt appoſito ſequeſtro, videretur de bono Iure, hodie, dubio propoſito, de bono Iure Caroli conſtare, dixerunt; Quia fuit præ
1 ſentatus à maiori parte patronorum † habentium conditiones requiſitas à Conſtitutione
2 Synodali, quæ diſponit, † verificatorum relationi eſſe ſtandum, vt pluries firmauit *Rota deciſ. 531. num. 1. par. 4. diuerſ. coram Buratto deciſ. 942. & coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 116. num. 4. quas denuo ſequuta eſt Rota in Pampilonen. Vicaria 30. Ianuarij 1634. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Panzirolo.* Maximè quia ipſi verificatores, reijciendo nonnullas Sanctij voces, recte id fecerunt, ſequendo conſtitutionem Synodalem, quod præſentans habeat domum habitabilem.

Non eſt igitur, quod Sanctius doleat de reiectione Ioannis de Saluatierra, quem habere domum habitalem in vicinia, probant aliqui Teſtes à Sanctio inducti, quia dùm fatentur, contrarium probare Teſtes numero longè plures à Carolo inductos, illis vtique
3 minor fides adhibenda eſt, † non obſtante exceptione affectionis erga Carolum collitigantem, quia numerus defectum, ſi quis adeſſet,
4 ſupplet; † *gloſ. in l. 3. verb. numerus ff. de teſtibus Alex. conſ. 149. num. 6. lib. 5. Caſ. de Graff. deciſ. 5. num. 8. & 9. de ſponſ. Rota deciſ. 147. num. 3. par. 1. recent. & in Romana Succeſſ. 21. Iunij 1641. coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano*, & fides teſtium numero pauciorum non eſt attenden-
5 da, † maxime iuncta in contrarium veriſimilitudine ex relatione verificatoris reſultante. *l. ob eam rem ff. de teſtibus*, quæ licet per appellationem ſuſpenſa facit adminiculum, & habet præſumptionem pro ſe.

Nec rectè Sanctius conqueritur de reiectione voti Michaelis de Gembe, quem, aſſerit probaſſe per teſtes, habere domum magnam & habitabilem cum alijs duabus domibus Sūmario Sanctij *num. 4.* Quia tamen de hoc vni-
6 cus tantum datur Teſtis, † ille non probat *c. veniens, & vtrobique Doctores de Teſtib. Rot. deciſ. 251. num. 1. par. 1. recent. & in Perusina Penſionum 22. Maij 1643. in fine coram R. P. D. meo Royas*, & contra hunc teſtem vnicum, dantur plures teſtes in Summario Caroli *nu. 7.* Item exhibentur ſcripturæ ſubhaſtationis bonorum, quæ Michael in dicto loco poſſidebat per actualem executionem effectuatæ, quibus vtique
7 maior † fides adhibenda eſt, quàm vnico teſti exaduerſo *l. Cenſus ff. de probat. gloſ. in cap. 3. loco verbo Teſtium eod. tit. Roman. conſ. 319.*

Et fruſtra Sanctius impugnat reiectionem voti Ioannis de Vriz, eo quia idem etiam præſentauerat Carolum. Etenim ſcire debet, cum
8 tanquam Laicum à prima præſentatione † Sanctij potuiſſe variare alium cumulatiuè præſentando *cap. cum autem vbi Abb. num. 2. de Iurepat. Rocchus de Iurepat. verb. honorificum quæſt. 9. n. 30. cum alijs allegatis in Cæſarauguſtana Benefic. de Linares 4. Decembris 1643. verſ. quia coram D. meo Bichо.*

Nec refert, quòd in prima præſentatione Ioannis cum iuramento promiſerit præſenta-
9 tionem Sanctij non reuocare: † nam alium cum ipſo Sanctio cumulatiuè præſentando iuramento non dicitur contraueniſſe, quidquid dicendum eſſet, ſi priuatiuè alium præſentaſſet *Rot. deciſ. 547. num. 9. par. 3. diuerſ. & in Compoſtellana Parochialis 20. Febr. 1630. coram bo. mem. Merlino, cum alijs allegatis per Adden. ad Buratt. deciſ. 142. num. 9. & ſeq.* Vnde Sanctio probare incumberet, patronum primam præſentationem reuocaſſe cum reuocatio ex alterius præſenta-
10 tione non ſequatur, cum in dubio † non cenſeatur à prima præſentatione receſſiſſe *Lap. alleg. 78. num. 6. Rocchus dicto verb. honorificum Rot. in dicta Cæſarauguſtana de Linares anno 1643. corā D. meo Bicho.*

De reiectione verò vocis Saluatoris de Lizoain abſque cauſa Sanctius conqueritur.

Qui

Digitized by Google

Quia ex ſcripturis datis in Summario Caroli *num.8.* apparet domum Lizoain ad inſtantiam monialium, quæ eius poſſeſſionem conſecutæ ſunt, quod duo teſtes de auditu deponentes comprobant fuiſſe ſubhaſtatam: Immò etiam hoc voto omiſſo, Sanctius minime habet paritatem vocum.

Denique inanis eſt impugnatio reiectionis voti Petri de Reugher; nam ex publico inſtrumento Summario Caroli *num.9.* probatur eum cæpiſſe poſſeſſionem domus tanquam Procuratorem Monialium, neque probatur eum habuiſſe mandatum ad præſentandum.

Stante igitur, quòd verificatores pro Sanctio rectè reiecerint, & ſecundum eorum relationem ipſe Sanctius quatuor, Carolus verò ſex voces habeat, vtique reſultat, conſtare de bono Iure Caroli, cum præſentatus à maiori
11 parte patronorum, † ſi aliàs ſit habilis, ſemper ſit præferendus, quamuis etiam à minori parte præſentatus maioribus polleret qualitatibus *cap.3. iunct. gloſ. verb. qui minoribus de Iure patronatus Couarr. in reg. peccatum par.2. §.7.nu.3. Rot.deciſ.202.num.1. par.2. recent. cum alijs relatis per Buratt. dicta deciſ.942.num.1.*

Et ita reſolutum fuit vtraque parte informante &c.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 3. Aprilis 1645.

ARGVMENTVM.

Compenſatio crediti turbidi, ac illiquidi non admittitur, præſertim ſtante obligatione Camerali.

SVMMARIVM.

1 *Debitum exactum compenſationem non admittit.*
2 *Adminiſtrator reddere rationem non tenetur niſi de his, quæ ad eius manus peruenerunt.*
3 *Contra adminiſtratorem agens ad reddendam rationem probare tenetur, quid & quantum fuerit ab eo adminiſtratum.*
4 *Creditum illiquidum cum liquido non compenſatur.*
5 *Compenſatio non admittitur aduerſus obligationem Cameralem, niſi creditum ſit omnino certum, ac liquidum.*

DECISIO CCIII.

EVSEBIVS Mancinus de anno 1636. Franciſco Bauæ ſuper cambijs, & recambijs negotianda ſcuta 1500. & alia ſcuta 1200. de anno 1638. numerauit, tali pacto adiecto, vt id, quod vltra ſcuta 8. pro Centenario ex cābijs lucrum proueniſſet, Baua prò ſe retineret qui eaſdem pecunias vna cum cambijs, & recambijs Euſebio ad omnem eius requiſitionē reſtituere in forma Cameralis obligationis promiſit, vt in apocis, quæ dantur in Summario Euſebij *num.1.* cui in quatuor partitis reſtituta fuerunt ſcuta 1828. ba.60. At, cum pro reſiduo ſcutorum 871. ba.40. coram A.C. ſine præiudicio cambiorum, & recambiorum egiſſet, Baua, prætendens ſe Creditorem, tanquam Ceſſionarius Ioſephi eius fratris in tertia parte ſcutorum 1400. in Siciliæ Inſulæ Auguſtino cuidam vectori in emendo vino communi nomine Ioſephi, Franciſci, & Euſebij ad Vrbem vehendo perſolutorum; cum hoc, & cum altero prætenſo Credito ex cauſa alterius vini, compenſationem eſſe faciendam, obtinuiſſet, appellationis cauſa ad Rotam delata, Dubitatum fuit, an conſtet de Credito Bauę, prò quo cum Euſebij credito intret compenſatio, & Domini negatiuè reſponderunt.

Quia ex duobus prætenſis Creditis Bauæ, contra Euſebium oppoſitis, nullum eſt liquidum; Non primum tertiæ nimirum partis ſcutorum 1400. vt aſſeritur debitæ ab Euſebio Franciſco Bauæ, tanquam fratris Ioſephi Ceſſionario; Quia patet Euſebium in Summario *num.* 2. ex vini Caſtri Vetrani quantitate, ab Auguſtino ad Vrbem delata, Bauæ conſignatæ cados 745. quorum valor illius anni, iuxta atteſtationem Mercatorum datam Summario *nu.5.* vtique ſuperat ſcuta 1400. & ſic debi-
1 tum exactum † compenſationem non admittit, *Cyn. in l. ſcimus num.2. C. in off. teſtam. Peregr. de fideicom. art.49. num.49. Rota deciſ.62. numer.74. par.5. recent.* quam ſolutionem non infringit, quòd idem Auguſtinus vini dolia 98. cadorum 11. vel 12. pro quolibet, ad Vrbem delata, Euſebio conſignauerit, quia conſtat, vltra ſupradicta ſcuta 1400. in tres partes diuidenda, Euſebium de proprijs ſuis pecunijs, pro emendo eodem vino, in dictis dolijs 98. comprehenſo, ſoluiſſe ſcuta 747. de quibus aliqua pars Bauām non tangebat. Et tollitur omnis difficultas ex computo, iuxta prædictam atteſtationem ſuper vino Caſtri Vetrani à d. Auguſtino aducto, in quo Euſebius Creditor in ſcutis 318. remanere apparet, vt in Summario *num.3.*

Neque ſecundum Bauæ Creditum, quòd Euſebius ſcilicet in vna partita de cadis 338. vini melatij, & in alia de cadis 139. Siracuſani ad eius manus peruentis rationem reddere teneatur, aliquam compenſationem admittere videtur, quia de dictis cadis 338. ad Euſebij manus ſolum cadi 154. peruenerunt, cum alij cadi 184. diuerſis perſonis, de quibus eiuſdem Bauæ miniſter notam habuit, vt in ſchedula, deſuper tranſmiſſa, *Summario num.6.* venditi fuerint, adeo vt cum ipſe totum vinum
2 non receperit, † ad rationem de tota quantitate reddendum cogi minimè poteſt *l.1. §. de offic. ff. tutel. & rat. diſtrah. Corn. conſ.255. circa med. verſ. tamen lib.1. & conſ.83. num.6. lib.4. Dec. conſ. 178. in princ. Bero conſ. 198. num.3. volum.1. Rot. deciſ.241. num.19. par.5. recent.* Immò Bauæ ab Euſebio adminiſtrationis rationem petenti in-
3 cumbit onus probandi, quid & quantum fuerit ab eo adminiſtratum ad tradit. per *Roland. conſ.49. num.50. lib.1. Grauett. conſ.285. numer.14. Greg. deciſ.220. num.3.* De alijs verò ex depoſitione Teſtium apparet cados vini Siracuſani 71. ab ipſo Baua venditos fuiſſe miniſtris olim Cardinalis Sabaudiæ, aliosque plures cados diuerſis perſonis fuiſſe venditos, & 12. eidem

Ba-

Digitized by Google

Baue pro eius vſu redditos *Sum.num.9.10.* quibus etiam ſolitum vini decremētum excomputandum accedit, cum alijs expenſis pro cuſtodia vini, & ſcutis 139. ba.50. *vt in Sum.numer.11.* Vnde dato etiam quod Euſebius in aliqua nihilominus quantitate debitor remaneret, cum ea tamen hodie ante computorum
4 diſcuſſionem incerta ſit, & illiquida, † ad liquidum Euſebij creditum compenſandum opponi non poteſt, *iuxt.tex.in l.fin.C.de compenſ.cũ vulgar.* ſtante præſertim obligatione Camerali
5 aduerſus quam † Creditorum, non omninò liquidorum, & certorum, compenſatio non admittitur, vt poſt alios *Gratian.diſceptat.734. numer.13.& 14.Larrea deciſ.87.num.19.lib.2.Rota in Romana Saluiani 4.Iulij 1635. coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano, & in Romana, ſeu Ianuen.locorum montium 31.Maij 1638.coram bon. mem.Buccabella, & in eadem prima Martij 1641. coram R.P.D.meo Royas,* & tandem *in Neapolitana Penſionis 2. Martij 1643.in fine coram eodem.*

Et ita Euſebio tantùm informante reſolutum fuit, &c.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 28. Aprilis 1645.

ARGVMENTVM.

Minor forenſis contrahens in Vrbe ſeruare tenetur ſolemnitates Conſtitutionis Aegidianæ. Pater tanquam legitimus adminiſtrator filij poteſt de nullitate contractus cum filio initi obijcere.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Minoris ob defectum ſolemnitatum Conſtitutionis Aegidianæ* lib.5. cap.25. *nulla eſt, & inualida.*

2 *Aegidiana Conſtitutio ſeruatur in toto Statu Eccleſiaſtico, ac etiam in Vrbe, vbi particulare Statutum in eo caſu non adeſt.*

3 *Solemnitates Conſtitutionis Aegidianæ etiam in contractu per minorem forenſem etiam in Vrbe celebrato requiruntur.*

4 *Pater cum ſit legitimus adminiſtrator filij etiam abſque illius conſenſu excipere poteſt de nullitate contractus cum eo initi.*

5 *Pater habet pro filio mandatum à lege.*

6 *Et poteſt facere in Iudicio ea, quæ ſpeciale mandatum exigunt.*

7 *Amplia etiam per Procuratorem.*

8 *Maximè ſi ipſi Patri intereſt, ſcilicet ſi actione de peculio tenus conueniri poſſet filio contractum ab illo Initum reſcindere poteſt.*

DECISIO CCIV.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me 11. Februarij anno præterito, vbi firmatum fuit Dominum Marchionem Iacobum Malaſpinam non teneri reddere rationem de fructibus hæreditatis Catherinæ eius amitæ. Quamuis enim in fundamento ſimultaneæ, & ſucceſſiuæ vocationis Iacobi, & filiorum ad hæreditatem Catherinæ, de quibus fuſius in dicta deciſione fuit dictum, Domini non fuerint concordes, nihilominus ex alio ſoliſſimo fundamento hodie per informantes pro Domino Marchione allato, nimirum eundem à Papino moleſtari non poſſe pro debito Andreæ filij ſtante videlicet nullitate obligationis Marchionis Andreæ tunc mino-
1 ris 25. annis † ob defectum ſolemnitatum conſtitutionis Aegidianæ *lib.5.cap.25.* ex diſpoſitione Pontificia in toto Statu Eccleſiaſti-
2 co, † ac etiam in Vrbe ſeruandæ, vbi particulare ſtatutum in eodem caſu non adeſt. Vnde
3 hæ ſolemnitates etiam in contractu † per minorem forenſem in Vrbe celebrato requiruntur, vt magiſtraliter fuit dictum *in Romana, ſeu Peruſina Cenſus 12.Decembris prædicti coram R.P. D.meo Bichio,* vbi alterius firmatur non ſuffragari forenſi, qualis erat Marchio Andreas, quod Statutum eſt directum in perſonas ſubditas, eaſque ſimpliciter habilitet ad contrahendum.

Neque refert, per informantes pro Papino facta replicatio, Patrem filio abſente, de hac nullitate opponere non poſſe. Quia cum in
4 hoc caſu Pater † ſit legitimus adminiſtrator etiam abſque conſenſu filij poteſt de nullitate excipere *ad trad.per Cagnol.in l.frater à fratre numer.164.ff.de condit.indebit. Gratian. diſcept. 365. num.52. Paſchal.de Patr.poteſt.par.1.cap.2. nu. 27.*
5 Pater enim habet † mandatum ampliſſimum à lege, vt diſponitur *in l.1.de bon. matern.* itaut
6 in iudicio facere poſſit ea, † quæ mandatum ſpeciale exigerent, *gloſſ. in verb. legitimam, &*
7 *Bart.in dicta l.1.nu.3.C.de bon.matern.* etiam † per procuratorem, *Bart.q.132.numer.6.& 15.* ma-
8 ximè ſi etiam † ipſi Patri intereſt, videlicet ſi actione de peculio tenus cōueniri poſſet, quo caſu, etiam inuito filio, contractum ab illo initum pater reſcindere poteſt, vt ad literam diſponit *text.in l. Patri in principio, & ibi Not. gloſſ.in verb.præſtanda ff.minor.*

Relictis igitur alijs, de quibus in prima deciſione Domino Marchioni Iacobo, ſufficit ex hoc fundamento, in quo Domini concordarunt, excludere Papinum, & ad dictam redditionem rationis bonorum hæreditariorum Catherinæ minimè poſſe à Papino compelli, qui eſt punctus, de quo agitur, & iterum firmatum fuit, in qua reſolutione Domini ſaltem ex hoc fundamento permanſerunt; Vtraque parte informante.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE GLAVARINIS.

Veneris 5. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio, non obſtante exceptione detractionum ſi illæ probantur conſumptæ per alienationes præcedentes.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Detractiones requirentes altiorem indaginem immiſſionem, non impediunt fideicommiſſario.*

2 *Dos cum ſuccedat loco legitimæ, non eſt detrahenda de fideicommiſſo, ſed de legitima, & num. 3.*

3 *Bona affrancata per fideicommittentem cadunt ſub eius fideicommiſſo.*

4 *Sub fideicommiſſa regulariter cadit quicquid de mandato Teſtatoris fuit melioratum.*

5 *Pecuniæ exiſtentes in aliquo Bancho in creditum fideicommittentis cadunt ſub eius fideicommiſſo conſtituto ſuper omnibus bonis mobilibus, immobilibus, & iuribus.*

6 *Officia empta in detractiones computantur.*

7 *In detractiones computantur corpora primo loco alienata.*

8 *Detractiones ſemel factæ non amplius prætendi poſſunt.*

9 *Immiſſio competit fideicommiſſario nulla habita ratione detractionum prius conſumptarum.*

DECISIO CCV.

QVAMVIS ſub die 27. Iunij anni præteriti coram me Domini dixerint, detractiones debitas Equiti Gherardo Glauarino Auctori illorum de Piaritijs per alienationes per eum factas de bonis fideicommiſſoriis de quibus agitur non eſſe conſumptas. Hodie tamen repropoſita cauſa receſſerunt à deciſis; Quia exceptio detractionum illiquidarum non poterat ſuffragari Piaritijs ad impediendam immiſſionem debitam Glauarinis fideicommiſſarijs, qui neceſſaria requiſita ad illam obtinendam probauerunt, eamque per ſententiam Rotalem præuijs deciſionibus ſuper bonis Cadriani obtinuerunt, ita ſemper
1 tenuit Rota, detractiones † requirentes altiorem indaginem, immiſſionem non impedire *deciſ. 194. num. 22. coram ſan. me. Greg. XV. & deciſ. 520. num. 2. par. 5. diuerſ. & deciſ. 135. in fin. par. 1. recentior.*

Immo etiam detractiones, quas Piaritij aſcendere volunt ad libr. 54439. in pluribus partitis ſunt longè inferiores alienationibus ſi deducenda ſequentia deducantur.

Nam ex prima partita librarum 24243. quę dicuntur ſolutæ pro dote filiarum Alexandri iunioris, defalcandæ ſunt libræ 4400. ſolutæ de pecunijs proprijs Antonij, alterius ex fideicommittentibus, vt reſpectu libr. 2000. patet ex publicis inſtrumentis, datis pro fideicommiſſarijs *Sum. num. 7.* & reſpectu lib. 2400 conſtat ex partitis Banchi illorum de Dugliolis *d. Sum. num. 7.* Quæ propterea ſub eius fideicommiſſo cadunt. Nec ſubſiſtit has pecunias ſpectare ad filios Alexandri, eo quia in eodem Banco reperiantur quamplures partitę prouenientes ex pecunijs dictorum filiorũ, prout ſunt illæ, quæ fuerunt datæ à Piaritijs *in Sum. reſponſionis lit. A.* nam iſtæ ſunt prorſus diuerſæ ab alijs Antonij, quæ in eius particulare creditum deſcriptæ leguntur in libris eiuſdem Banchi. Vlterius, cum dotes loco le-
2 gitimæ † ſuccedant, vt firmatum fuit *in deciſ. 136. num. 36. par. 7. recent.* in hac eadem cauſa
3 veniunt detrahendæ † de legitima, non autem de fideicommiſſo, vt benè fuit dictum *in dicta deciſ. 136. num. 37. & deciſ. 164. numer. 23. par. 7. recent. & coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 565. nu. 1.* & alias fuit dictum *in Narnien. fideicomm. 1. Iunij 1610. coram Sanctiſ. D. N. Innocentio X.* & ſic nullum ius competit Piaritijs pro detractione dictarum dotium ſuper fideicommiſſo.

Secunda librarum 1201. pro funerali Alexandri Iunioris, & tertia librarum 3168. pro impenſa monumenti, veſtimentis familiæ, ac ſolutione æris alieni eiuſdem Alexandri, non impugnatur pro parte fideicommiſſariorum.

Ex quarta partita librarum 8000. pro affrãcatione Prædij nuncupati della ſtrada, deducendæ ſunt libræ 5700. quæ de pecunijs proprijs Antonij fideicommittentis probantur ſolutæ Collegio Montis Alti, vt patet tum ex partitis *in Summario pro fideicommiſſarijs nu. 9.* tum ex inſtrumento dato pro eiſdem *num.* 5. in quo Gherardus, & alij fratres confitentur, dictum prędium affrancatum fuiſſe ab eodem Antonio, & propterea pro huiuſmodi ſumma nulla competit detractio, cum bona ſic
3 affrancata † cadant ſub fideicommiſſo eiuſdẽ Antonij, qui affrancauit. *Decian. conſ. 18. n. 18 lib. 2. Giurb. deciſ. 92. num. 11. & ſeqq. Rota recentior deciſ. 180. num. 5. par. 1. Card. Canal. deciſ. 58. num. 1* & fuit firmatũ *in hac cauſa ſub die 4. Maij 1641. coram R. P. D. meo Royas,* & ſic hac partita reducitur ad libras 2300.

Ex quinta partita librarum 13877. pro melioramentis detrahendæ ſunt primò lib. 1300. circiter pro valore ſcutorum 200. auri, quæ Alexander in melioratione erogari præcepit, tali pacto, quod melioratum cadat ſub fideicommiſſo, *Summ. dictorum fideicommiſſariorum num. 11.* prout regulariter ſub fideicommiſſo
4 cadit, † quicquid de mandato teſtatoris melioratum fuit, vt firmauit *Rota in Bononien. Palatij de Elephantutijs 16. Ianuarij 1640. coram R. P. D. meo Ghislerio, & in Romana fideicommiſſi de Spiritibus 12. Decembris 1644. verſ. neque ex eo coram D. meo Bichio,* In hanc quoq; partitam melioramentorum ſunt imputandæ libræ 3282.15. quę exiſtebant in Banco prædictorum de Dugliolis in creditum Antonij defuncti, & poſitæ fuerunt in creditum ſuorum hæredum, vt *in Sum. dd. fideicommiſſariorum num. 9.* Sicque
5 cum cadant † ſub eius fideicommiſſo conſtituto ſuper omnibus bonis mobilibus, immobilibus, & iuribus, *Mantic. de coniect. lib. 7. tit. 6. num. 12. Fuſar. q. 624. num. 13.* propterea veniunt computandæ in hanc partitam, cum in aliam cauſam expreſsè non fuerint accepto relatæ, & ideò creditum melioramentorum reducitur ad libras 9300. circiter.

Sexta partita libr. 3500. pro reſtitutione dotis Helenæ Bernaldæ, matris Alexãdri Iunioris, reducenda eſt ad libras 675. quia reliquũ ab ipſis Alexandro, & Antonio fratrẽ ſolutum fuit, prout ex publicò Inſtrumento *Summario dictorum Fideicommiſſariorum num. 12.*

Atque ita, ducto calculo, apparet, quod dictæ partitæ detractionum exaduersò præten-

ſe in libris 54439. reducuntur ad veram ſummam librarum 16644.

Alienationes verò factæ ab Equite Gherardo Auctore dictorum de Piaritijs longè ante annum 1625. *vt in Summario pro fideicommiſſarijs dato num.*5.aſcendunt ad libras 56261.& vltra,& ſic alienationes ſuperant detractiones in libris 39612. non compræhenſo tamen in hac quantitate prætio Ripæ aquæ ductus nuncupato Calamoſco.

Et rurſus venit quoq; imputandum Gherardo prætium duorum officiorum Equitis Lauretani,ſpectan. ad hæreditatem Alexandri eius Patris, & per d.Gherardum alienatarum, cum non poſſit controuerti, quin iſta quoque
6 officia † computentur iuxta ſæpiùs receptam opinionem Rotæ, *Gabr.conſ.* 108.*numer.6.lib.2. Seraph.deciſ.*100.*per tot.& deciſ.*389.*num.7.Andr. dec.69.num.7.Rot.recent.deciſ.54.num.3.& ſeq.p.5. & in Romana de Caualerijs* 20.*Nouem.*1630.*coram bon.mem.Coccino*.

Et inde ſequitur, ſucceſſiuam alienationē, in Piaritios factam de pluribus corporibus de anno 1627. ex capite earumdem detractionū in quantitate conſiſtentium, neutiquam poſſe defendi cum dicta corpora primo alienata
7 in † detractiones imputentur *l. Marcellus* §.*res, quæ ff.ad Trebell Peregr.de fideic.art.*39. *num.*4. &
8 detractiones ſemel factæ † non ampliùs prætendi poſſunt, *Greg.deciſ.*580.*num.*4.

Ita vt Glauarinis fideicommiſſarijs contra dictos Piaritios, alioſque qui ſucceſſiuè bona
9 emerunt, competat immiſſio † nulla habita ratione detractionum prius conſumptarum, *l.final.*§.*ſin autem C.commun.de leg. Peregr.vbi ſup. Fuſar.de ſubſtit.q.*542.*num.*21.*lib.*2. & fuit dictū *in Peruſina de Meniconibus* 15. *May* 1634. *coram bon.mem.Merlino*.

Neque ad rem facit ſubtilis diſtinctio alienationum, referendo partem ad fideicommiſſum Alexandri; quia pater vtrumque fideicommiſſum in Equite Gherardo Iuniore fuiſſe ſolidatum, à quo Piaritij cauſam habent ex vtroque fideicommiſſo, immò etiā ex altero antiquo Alexandri ſenioris per Glauarinos petitur immiſſio, contra quam Piaritij ex ſupradictis nullo modo ampliùs ſe tueri poſſunt.

Demum quoad detractionem legitimæ, & & Trebellianicæ ea ſolum competit in fideicommiſſo, & bonis Alexandri Iunioris, Patris Equitis Gherardi, quia Antonius Frater eiuſdem Alexandri, erat tranſuerſalis, omnēque detractionem prohibuerat, *vt in Summ.fideicommiſſariorum num.*2. & propterea dixerunt Domini, hanc detractionem quoque remanere conſumptam ex reſiduo prætij bonorū vt ſupra alienatorum firmato in libris 39.mil. & vltra, vt ex dicta alienatione duorum officiorum Equitis Lauretani, quæ partitæ longè ſuperant creditum legitimæ, & Trebellianicæ, cum hæreditas præfati Alexandri,dempto ære alieno non excedat libr. 40.mil.

Et ex his Domini, recedendo à deciſis reſoluerunt, confirmandas eſſe Sententias Rotales, immiſſionemque Glauarinis fideicommiſſarijs ſuper reliquis bonis,per Piaritios detentis non eſſe retardandam vtraq; parte informante, &c.

MEDIOLANEN. CIMILIARCATVS.

Luna 15.*May* 1645.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur poſſeſſori poſteriori, quando poſſeſſori anteriori obſtat decretum irritans, quod licet non tollat inſiſtentiam facti omni tamen priuat iuris effectu. Decretum irritans retrotrahitur, & nullitatem vſque ab initio operatur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio denegari nequit probata poſſeſſione ex publico Inſtrumento, iunctis etiam actibus poſſeſſorijs nempe fructuum perceptione, & recognitione Colonorum, ex quibus poſſeſſionis argumentum reſultat.*

2 *Poſſeſſio anterior infecta à decreto irritanti non eſt manutenibilis. num.* 4.

3 *Decretum irritans appoſitum in confirmatione Sacri Concilij Tridentini tacitè repetitum cenſetur in quolibet eius Capitulo, & idem eſt adiectum in Regula* 13. *Cancellariæ reuocatoria vnionum.*

5 *Decretum irritans licet inſiſtentiam facti non tollat, omni tamen priuat Iuris effectu.*

6 *Poſſeſſio habens contra ſe decretum irritans pro vacua, & pro non poſſeſſione habetur.*

7 *Itant poſſeſſori poſteriori datur manutentio, ac ſi vacuam poſſeſſionem apprehendiſſet.*

8 *Poſſeſſor anterior habens contra ſe decretum irritans non eſt citandus à poſſeſſore poſteriori.*

9 *Decretum irritans ab initio poſſeſſionem inficit, etiam antequam ſit cognitum an intret.*

10 *Decretum irritans retrotrahitur, & nullitatem vſque ab initio operatur.*

11 *Manutentio vbi pendet à cognitione negotij principalis eius finis eſt expectandus.*

*Declara num.*12.

13 *Rota ſemper quando mandauit videri de bono Iure eo cognito procedit ad manutentionem poſſeſſoris, & hoc non dicitur pendere à negotio principali.*

DECISIO CCVI.

POSTQVAM in hac cauſa ſub die 27.Iunij 1640. & 16. Decembris 1641. coram Eminentiſſimo D.Cardinali Panzirolo,ac deinde coram me diſputatum fuiſſet, cui ſit dādum mandatum de manutenendo in poſſeſſione Beneficij Cimillarcatus Iulio ne Maſchero, prouiſo ab Ordinario, an verò Capitulo Mediolanen., cuius Eccleſiæ menſæ Capitulari, ac diſtributionibus quotidianis anno 1601. à bo mem.Cardinali Federico Borromeo vnitum fuerat, Dominiſque placuiſſet reſcribere, vt videretur de bono Iure,bonum Ius Maſcheri in ſubſequentibus diſputationibus ſub diebus 13.Maij 1644.& 10.Martij præſentis anni compertum fuit, vt ex deciſionibus ſatis clarè apparet; Vnde hodie,an

eidem

eidem dandum ſit mandatum de manutenē-
do, iterum propoſito dubio, Domini affirma-
tiuè reſponderunt; quia ex inſtrumento dato
per Maſcherum *in eius Sum.nu.3.* conſtat, cum
ſub die 12. Martij 1640. in corporibus, ibi ex-
preſſis, bonorum dicti Cimiliarcatus poſſeſ-
ſionem accepiſſe, alioſque actus poſſeſſorios,
1 pariter in *Sum.num.4.* datos feciſſe, † quorum
vigore de dictis bonis, fructuum perceptione
probata, & recognitionibus factis à Colonis,
rectè ipſi competit manutentio, cum ſit vali-
diſſimum argumentum poſſeſſionis *l. Titia ff.
de ſolut. l. 2. C. de acquiren. poſſeſſ. Bald. in leg. iudicia
num. 7. C. de rei vendit. Pariſ. conſ. 5. num. 21. lib. 4.
Rota deciſ. 135. num. 2. par. 1. recent. cum alijs in Ve-
rulana bonorum. 29. Febr. 1644. coram me.*
2 Non igitur obſtat anterior poſſeſſio † Ca-
pituli, quia tanquam infecta à decreto irritā-
te appoſito tam in confirmatione Sacri Con-
3 cil: Tridentini, & ſic tacitè repetito † in quo-
libet capitulo eiuſdem, vt *per Gonzal. gloſ. 15. nu-
mer. 37.* quàm etiam *in Regul. 13. Cancellariæ* v-
nionum reuocatoria, quod per deciſiones ſu-
pradictas 13. Maij 1644. & 10. Martij proximè
elapſi, vnioni obſtare abundè iuſtificatum
4 fuit non eſt manutenibilis, † cum inſiſtentiam
5 facti licet non tollat, † omni tamen priuet Iu-
ris effectu, *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 46. num. 63.
6 & ſeq.* vbi quod poſſeſſio † pro vacua, & pro
non poſſeſſione habetur. *Rota deciſ. 215. nu. 15.
& ſeq. inter impreſſ. apud Modern. de manuten.* Et
7 Maſchero, licet poſteriori poſſeſſori, † debetur
manutentio, ac ſi poſſeſſionem vacuam ap-
prehendiſſet, *Mantic. deciſ. 40. num. 8. Coccin deciſ.
51 num. 2. 3. & 4. Rota deciſ. 43 num. 2. & ſeq. par. 5
recent. & in Legionen. Beneficij 4. Iulij 1640. coram
R. P. D. Ghiſilerio, atque in Leodien. Beneficij 22.
Maij 1643. coram D. meo Bichio*, & in terminis
Decretorum S. Concilij Tridētini reſolutum
fuit *in Gerunden. Cappellaniæ 27. Ianuarij præteriti
coram eodem Creſcent. deciſ. 1. nu. 2. de cauſ. poſſeſſ.
& propriet.* Vbi poſſeſſio inſtrumentalis ſecundi
poſſeſſoris fuit prælata non obſtante, quòd ca-
pta fuiſſet clandeſtinè, & inſcio intruſo, cui
obſtabat virtus Decreti irritantis, & per con-
ſequens in caſu iſto non erat neceſſaria citatio
8 Capituli primi poſſeſſoris, † licet fuiſſet neceſ-
ſaria, ſi non adeſſet decretum irritans *Gozzad.
conſ. 21. num. 32.*

Nec releuat, quod tempore poſſeſſionis, per
Maſcherum captæ, nondum erat cognitum
an intraret decretum irritans, quia hoc decre-
9 tum ab initio inficit poſſeſſionem † Capituli,
& hunc effectum cognitio detexit, vt in ſimi-
li dixit *Rot. in Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ
19. Iunij 1643. coram R. P. D. meo Cerro.* Et decre-
10 tum retrotrahitur, † & nullitatem vſque ab
initio operatur, *Rot. in recent. deciſ. 231. numer. 8.
& ſeqq. par. 5. & deciſ. 666. numer. 2. par. 4. diuerſor.
relat. per Modern. de manuten. obſeruat. 46. num. 9. &
deciſ. 24. num. 5. par. 2. diuerſ. Caſſad. deciſ. 12. num. 5.
& ſeq. ſuper regul. Cancell. Gonzal. ſuper reg. 8. gloſſ.
67, num. 14.*

Quod tantò magis procedit in hoc caſu, dū
ex ſupradictis deciſionibus cauſa hæc in peti-
torio, quoad Dominos, qui eam expediri mā-
darunt, conſiderari poteſt, vt finita, cum de
ea amplius non dubitetur in Rota, ſtante no-
toria vnionis inualiditate. Vnde non faciunt
doctrinæ exaduersò allegatæ, quod, vbi ma-
11 nutentio pendet † à cognitione negotii prin-
cipalis, eius finis ſit expectandus. Quia co-
12 gnitio negotij principalis, † & boni iuris ſatis
prouenit ex deciſionibus ſupradictis. Et Ro-
13 ta ſemper, † etiam quando mandauit videri
de bono iure, conſueuit, eo cognito procede-
re ad manutentionem poſſeſſoris, & hoc non
dicitur pendere à negotio principali *Rota in
recent. deciſ. 423. num. 7. par. 2.*

Ex quibus reſolutum fuit, Maſchero dan-
dum eſſe mandatum de manutenendo vtraq;
parte informante, &c.

INTERAMNEN. MERCEDIS.

Luna 15. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de taxatione ſalarij ar-
bitrio Iudicis, & de conſuetudine, quæ in
hac materia veniat attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio ſalarij pendet ab arbitrio Iudicis.*
2 *Conſuetudo particularis in taxatione ſalarij eſt atten-
denda.*
3 *Actus vnicus ſufficit ad conſuetudinem deſtruendam.*
4 *Intentio actoris quandoque coadiuuatur.*
5 *Conſuetudo excluditur ex contraria probatione.*
6 *Amplia procedere etiamſi darentur mille actus con-
trarij.*
7 *Conſuetudo non probatur ex vnico teſte.*
8 *Salarium propter augumentum laborum non augetur,
quando quis indefinitè fuit ad ſeruitium conductus.*

DECISIO CCVII.

PLACVIT Dominis in arbitrio capto ſub
die 1. Iulij anno præterito in hac cauſa
ſalarij pro ſcutis centum annuis, Cameratæ
dandis, perſiſtere, quia, vt firmat *deciſ. quæ re-
1 uidetur §. fin.* huiuſmodi taxatio † pendet ab ar-
bitrio Iudicis *Menoch. de arbitr. caſ. 223. in fin. alij-
que relati per Add. ad Burat. deciſ. 108. numer. 2.* &
hoc quidem ceſſante per Peculos allegata cō-
ſuetudine ſoluendi Iuuenibus Interamnæ pe-
ritiſſimis, & vniuerſalem negotij curam ge-
rentibus ſcuta dumtaxat quadraginta, prout
etiam ipſi Peculi totidem dare conſueuerunt,
2 quorum particularis conſuetudo † aliàs veni-
ret attendenda *ex conſ. Surd. 42. num. 13. cum alijs
alleg. per Add. ad Baratt. d. deciſ. 508. num. 4.* dum
ijdem conſentiendo in annua prouiſione ſcu-
torum octuaginta, à tali conſuetudine receſ-
3 ſerunt, † quam vnicus actus deſtruit, *Bart in l.
ſemper in ſtipulationibus, in fin. & ibi Cagnol nu. 12
ff. de reg. iur. Gozad. conſ. 23. num. 11. Rot. dec. 162
num. 9. coram ſan. mem. Greg. XV. vbi Add. num. 15.*
allegat concordantes, quæ ſcuta 80. licet Ca-
merata non acceperit, Iudici tamen deſer-
4 uiunt ad coadiuuandam † ex officio actoris

Digitized by Google

intentionem, *Bartol.in l.poſt legatum num.8. ff.de his, quibus vt ind.*

Neque alia conſuetudo per Cameratam allegata, probatur, quod in ipſa Ciuitate Interamnæ pro ſimili ſeruitio à ſe præſtito, maius ſalarium ſcutorum 80. annuorum perſolui ſolitum ſit, vt eius teſtes optimè informati, & de facto proprio deponunt; quia teſtes Peculij *eius Sum.num.2.* deponunt contrarium tàm de generali conſuetudine interamnæ, quàm particulari fundaci eorumdem de Peculis dandi, tantum annua ſcuta 40. vel 50. & recenſent actus, & caſus particulares, per quos aſſerta
5 conſuetudo † dandi maius ſalarium per Cameratam prætenſa omninò excluditur, vt fuit deciſum *coram ſan.mem. Greg. XV. d. deciſ.162. num.9.& Adden.ibidem.num.*15. vbi habetur hoc
6 procedere † etiam ſi darentur mille actus cõtrarii, *Scrader.de feud.par.*10.*ſect.*20.*numer.* 157. neque exemplum allatum à primo teſte Cameratæ contrarium ſuadet, quia vnicus actus
7 ad conſuetudinem † conſtituendam non ſufficit, vltra quod in illo caſu ſolus Iuuenis negotio aſſiſtebat; hic verò non ſolùm Camerata, cum etiam ipſi Peculi negotio incumbebant.

Non releuat, quod tempore ſeruitii à Camerata præſtiti, negotium creuerit, quia quicquid ſit de hoc, cum Camerata indefinitè ad
8 ſeruitium fuerit conductus, † non debet augeri ſalarium propter augmentum laborum, vt fuit deciſum *in Romana mercedis 26. Ianuarij* 1604 *verſ.non obſtat coram bon.mem. Card. Hieronymo Pamphilio, relata per Adden. ad Buratt. dicta deciſ.*508.*in fine*.

Ex quibus Domini in deciſis perſtiterunt, vtraque parte informante, &c,

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MAXIMIS.

Mercurij 17. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum filij circa ſubſtitutiones relationem habens ad Teſtamentum Patris operatur, vt omnes ſubſtitutiones in Teſtamento Patris cenſeantur repetitæ in Teſtamento filij, præcipuè quando relatio nedum eſt geminata, ſed triplicata.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cenſentur diſpoſitiuè vocati.*

2 *Conditio ſiue ſubſtitutio ſi ſine filijs data morte filiorum cum filijs euaneſcit, & filij poſſunt tamquam de libero diſponere.*

3 *In Teſtamento filij quoties habetur relatio, quoad ſubſtitutiones contentas in Teſtamento Patris talis relatio ſalua ratione ſermonis reſtringi nequit ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſed loquens in plurali plures ſubſtitutiones comprehendat.*

4 *Relatio quando eſt concepta per orationem ſeparatam dependentem à verbo particulari, tunc non intrat reſtrictio, ſeu repetitio præcedentis diſpoſitionis.*

5 *In Teſtamento filij repetitæ cenſentur omnes ſubſtitutiones contentæ in Teſtamento Patris ex vi triplicatæ relationis, & quæ ſub vnica relatione non venirent cum hæc ſit geminationis virtus.*

6 *In odioſis quale eſt fideicommiſſum indeffinitum non æquipollet Vniuerſali, itaut relatio limitari debeat ad terminos caſus præcedentis, ac ſufficiat quod vnum caſum repetat, nu.7. Declara nu.10.*

8 *Relatio ſufficit, quod in aliquo operetur, vt ſuperflua dici non poſſit.*

9 *Interpetratio qualibet ſumenda eſt in dubio ad excluſionem fideicommiſſi.*

10 *Indeffinitum æquipollet vniuerſali concurrente veriſimili mente diſponentis.*

11 Surd.conſ.20.num.26. *quo caſu loquatur?*

12 *Filij in conditione poſiti regulariter vocati cenſeantur ad portionem Patris.*

13 *Declara non procedere quoties filij non ſunt ſimpliciter in conditione poſiti, ſed diſpoſitiuè ad portiones deficientium vocati.*

DECISIO CCVIII.

IMPVGNANTE hodie D. Horatio de Maximis deciſionem coram me de Menſe Aprilis anno præterito emanatam, in qua ſubſtitutio vocatorum in caſum obitus inſtitutorum cum filijs ex relatione contenta in teſtamento Angeli ad teſtamentum Dominici de Maximis firmata fuerat. Domini in deciſis permanſerunt. Quia, dum Angelus octo filijs ſuis hæredibus inſtitutis, in caſum deſcẽdentiæ alicuius eorum ſine filijs legitimis, & naturalibus diſpoſuit, quod alij ſuperuiuentes ſuccedere debeant, & in infinitum ſuccedatur, iuxtà formam Teſtamenti q. Dominici de Maximis, eius Patris, euidens eſt, relationẽ hanc fuiſſe generalem, & comprehenſiuam ſubſubſtitutionum, ac fideicommiſſi, ex poſitione filiorum in conditione reſultantis, ob
1 Statutum Vrbis † ſic diſponens; Nec poſſe reſtringi ſolum ad caſum obitus filiorum An-
2 geli ſine filijs, † quo caſu, data morte eorum cum filijs, ſubſtitutio euaneſceret; itaut filij potuerint, tanquam de libero diſponere, *iuxt. vulg. conſil. Oldrad.*21. prout in propoſito rectè firmauit *Rota deciſ.*44.*num.*4.*verſ.idemque etiam, & num.*11.*part.*5.*recent.* Nam præter alias duas Angeli relationes ad Teſtamentum Dominici, primam ſcilicet ſupradictorum verborum *dixit*, vt ſuccedatur iuxtà formam Teſtamenti Dominici eius Patris, & ſecundam, ibi, *ad quod* Teſtamentum relationem haberi voluit, & mandauit; Adeſt tertia relatio cæteris pinguior, loquens de Dominici Teſtamento hoc modo, ibi, *& ex nunc illud approbauit, & confirmauit quoad ſubſtitutiones in eo contentas, quæ in præſenti pro repetitis haberi voluit, & mandauit.*

Quæ relatio, ſalua recta ratione ſermonis,
3 non poteſt ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſi ſine filiis deceſſerit, reſtringi, quia non loquitur de vna ſubſtitutione, ſed in plurali de ſubſtitutionibus, *l. vbi numerus ff.de Teſtib.* & in

terminis relationis dixit *Rota in Tiburtina Fidei-*
commiſſi 17. Iunij 1640. in fine coram Eminentiſſ. D.
Card. Panzirolo, & dum hæc tertia relatio per
orationem ſeparatam, dependentem à verbo
4 particulari concepta fuit, non intrat reſtrictio,
ſeu repetitio præcedẽtis diſpoſitionis, *Gratian.*
diſcept. 988. num. 23. & 24. Caſtill. de interpret. vlt.
volunt. cap. 58. nu. 6. Et quis negaret, Angelum,
tanquam filium Dominici Maximi, habuiſſe
eandem erga domum, & familiam ſuã, quam
Pater eius habuit mentem, cuius diſpoſitioni
ſuam quoque vltimam voluntatem voluit
quidem accommodare, verum ne longam
Teſtamenti Dominici ſeriem exereret; ſolum
primum caſum fortiter per extenſum, cæte-
ros verò relatione ad diſpoſitionem paternã,
5 triplicando relationes † ad eius teſtamentum
expreſſit, ſatis nimirum, demonſtrans, velle,
omnes ſubſtitutiones eſſe repetitas, atque ea
comprehendi, quæ ſub vna relatione non
venirent, cum hæc ſit geminationis virtus,
Menoch. conſ. 289. nu. 25. conſ. 335. nu. 24. conſ. 1060.
num. 19. Burſatt. conſ. 180. num. 26. verſ. Ea ratione
vbi loquitur in terminis fideicommiſſi, *Gabr.*
conſ. 20. num. 18. lib. 2. vbi plures allegat concor-
dantes.

Non igitur obſtat doctrina *Fuſar. de ſubſtit.*
6 *qu. 472. num. 59.* † aſſerentis, in odioſis, prout
eſt fideicommiſſum, indefinitum non æqui-
pollere vniuerſali, & quod relatio Angeli ad
Teſtamentum Patris limitari debeat ad ter-
minos caſus præcedentis, vt per *Surd. conſ. 20.*
7 *num. 26.* ac ſufficiat, † quod vnum tantum ca-
ſum repetat, *Rot. d. deciſ. 44. num. 12. part. 5. recent.*
8 Et ſic in aliquo operetur relatio, † vt ſuper-
flua dici non poſſit, *Ioſeph Ramon. conſ. 37. nu. 34.*
Honded. conſ. 60. nu. 72. lib. 1. Cephal. conſ. 734. n. 11.
9 Capiendaque ſit in dubio † omnis interpreta-
tio ad excluſionem fideicommiſſi.

Quia conſiderandum eſt, nos hic verſari in
terminis triplicatarum relationum, quarum
poſtrema habet orationem ſeparatam, & duo-
bus antecedentibus eſt pinguior, atque per
verba pluralis numeri concepta, itaut veriſi-
milis ſit omnium caſuum à Patre diſpoſito-
rum repetitio, quæ veriſimilitudo efficit, in-
10 definitum † æquipollere vniuerſali, *Menoch.*
conſ. 157. num. 4. poſt Bart. in l. omnes populi num. 58.
ff. de iuſt. & iur. Dec. conſ. 343. num. 2. Couarr. variar.
reſolut. lib. 1. cap. 13. numer. 9. Præterquam quod
11 Surd. ſuperallegatus, † quem ſequuta eſt *Rota*
d. deciſ. 44. par. 5. recent. Loquitur in caſu, quo
relationi erat adiecta dictio limitatiua per
verbum *vt ſupra*, quod hic non legitur.

Nec releuat, in omnem caſum filios cenſe-
12 ri vocatos dumtaxat † ad portionem Patris,
quia hæc quæſtio caderet, quando ipſi filij
13 fuiſſent tantum in conditione poſiti, † ſed in
præſenti caſu, videlicet in Teſtamento Domi-
nici, ad quod vt ſupradictum eſt, Angeli Te-
ſtamentum, de quo agitur, refertur, fuerunt
diſpoſitiuè ad portiones deficientium vo-
cati.

Ex quibus Domini, voluntati Angeli ſe
confirmando, cenſuerunt, vtrumque caſum,
tàm obitus inſtitutorum cum filijs, quàm ſine
filijs, in eius teſtamento, comprehendi, & ſic
eſſe in deciſis perſiſtendum vtraque parte In-
formante &c.

ROMANA REINTEGRATIONIS.

Mercurij 17. Maij 1645.

A R G V M E N T V M.

Beneplacitum Apoſtolicum non eſt neceſſariũ in extinctione cenſus, quæ fit ab Eccleſia, cum ſit actus neceſſarius, ſecùs ſi ageretur de illius translatione, ſeu ceſſione, quæ reputatur actus voluntarius, & ex quibus ceſſio translatiua cenſus excludatur?

S V M M A R I V M.

1 *Locatione ſemel probata Penſiones exactæ præſumũtur, donec probetur diſdicta.*
2 *Declara concluſionem procedere ſolum pro tempore in locatione expreſſo, vel iuxtà pacta Inſtrumenti in caſum non diſdictæ prorogato, non autem pro tacita relocatione inducta ex præſumptione legis.*
3 *Ratio eſt ne dentur duæ præſumptiones vna quod locatio fuerit continuata, altera quod poſſeſſor Penſiones exegerit.*
4 *Fructus ſiue Penſiones ex ſola poſſeſſione domus perceptæ non præſumuntur, niſi locatio concurrat, cum ſine locatione domus fructifera non ſit.*
5 *Confeſſio erronea nullius eſt momenti.*
6 *Res inter alios acta tertio nocere non debet.*
7 *Contractus à proœmio Inſtrumenti regulatur, & interpetrationem recipit.*
8 *Extinctio cenſus fieri poteſt ab Eccleſia abſque beneplacito Apoſtolico, cum ſit actus neceſſarius.*
9 *Translatio ſeu cenſus ceſſio ſine beneplacito Apoſtolico fieri nequit, quia ceſſio eſt actus neceſſarius.*
10 *Cenſus inter ſtabilia reputatur.*
11 *Voluntas à poteſtate metienda eſt.*
12 *Tutor non tenetur debitum pupilli nomine proprio extinguere. Declara nu. 13.*
14 *Tertius debitum alterius de proprijs pecunijs redimere poteſt.*
15 *Cenſus ceſſio tranſlatiua non reſultat ex promiſſione euictionis einſdem, præſertim quando conſtat de voluntate partium voluiſſe cenſum extinguere, & num. 16.*
17 *Cenſus ceſſio extinctiua non infringitur ex reſeruatione regreſſus ad primæua iura in caſum euictionis cenſus, quia non repugnat donec veniat caſus pacti reſolutiui ad primæua iura cenſum manere extinctum, & poſtea purificato pacto reuiuiſcere.*
18 *Compenſatio fit ipſo iure.*
19 *Creditor habens actiones in ſolidum contra ſocium, poteſt quem velit pro ſolutione pulſare.*
20 *Verba intelligenda ſunt ſecundum ſubiectam materiam, & cauſam ob quam fuerunt prolata.*
21 *Creditor cenſus nequit debitorem cenſus cogere ad cenſum extinguendum reſiſtente Bulla Pij V.*
22 *Confeſſio ad alium effectum non nocet confitenti.*
23 *Compenſatio in cenſu inducitur ipſo iure ſaltim à die oppoſitionis, & declarationis facta per debitorem, quod velit illud redimere.*

Digitized by Google

DECISIO CCIX.

NON acquieſcentibus Monialibus Sancti Ambroſij de Maxima reſolutioni,
captæ in hac cauſa coram R.P.D. meo Carillo, Domini hodie, examinato iterum calculo, inter eaſdem, & Burios faciendo, ſteterunt
in deciſis circa infraſcripta corpora.

Et in primis reſponderunt, ad debitũ Monialium eſſe ponendas Penſiones domorum,
de quibus agitur, quemadmodum Deciſio,
quæ reuidetur firmauit, non computatis tamen Penſionibus à Tardito, eatum Auctore
exactis, quia ceſſerunt in cauſam aliorum fructuum cenſus eidem Tardito debitorum, quos
neque Moniales hodie prætendunt. Non tamen ad debitum computandæ ſunt Penſiones
illæ, quæ verè non docentur exactæ, ſed præſumptiuè, probata ſemel videlicet locatione,
1 quaſi † ex hac oriatur exactionis præſumptio
donec cõductoris diſdicta probetur, hæc enim
concluſio ſolum pro tempore in locatione
2 expreſſo, † vel iuxta pacta Inſtrumenti in eorum non diſdictæ prorogato procedit, non
autem pro tacita relocatione inducta ex præſumptione, *leg. Item quæritur, §. qui impleto ff.
locat.* Ne nimirum duæ dentur præſumptio-
3 nes, † vna, quod locatio fuerit continuata, altera, quod poſſeſſor Penſiones exegerit, vt bene declarat *Rota coram Reuerendiſſ. Vercellen. deciſ. 307. num. 9. & in Romana Landi, ſeu Domus 1.
Iuly 1643. verſ. non obſtat coram R.P.D. meo Bichio*
4 Secluſa enim locatione † non ſequitur ex ſola poſſeſſione, domus poſſeſſores fructus percepiſſe, cum ſine locatione domus fructifera
non ſit *Rota deciſ. 304. num. 14. part. 5. recent.* Ad
creditum verò Monialium eſſe ponendum
Cenſum Io: Baptiſtæ Tellis pro medietate, pro
qua adſcribendus eſt, debito Antonij Burij,
quia pecunia indè retracta interuit pro extinguenda ſocietate officij ſimilis ſummæ, cuius
medietatis bonam fidem Sanſonius per publicum Inſtrumentum recognouerat, ex quo
erronea apparet confeſſio † Fabritij Procuratoris, dum dixit totam ſocietatem ad Anto-
5 nium ſpectare, dum contrarium ex ipſo ſocietatis officij Inſtrumento apparet, & ſic nullius momenti efficitur, *l. 2. ff. confeſſ. Dec. conſ. 55.
num. 28. & ſeqq. Eugen. conſ. 6. num. 8. lib. 2.* Nec refert, ſurorem hæredum Sanſonij, quando fructus huius cenſus ſcutorum 300. ſoluit, ſoluere ſe animo ab Antonio repetendi, declaraſſe.
Nam hoc vel ad medietatem, quæ ad Antonium ſpectabat, intelligi debet, vel tanquam
res inter alios acta † Antonio abſenti nocere
6 non debet, *Rota deciſ. 178. num. 4. & deciſ. 208. n. 7.
par. 1. recent.*

Pariter Domini denuò firmarunt, cenſum
ſcutorum 200. Monachorum S. Stephani de
Cacco, extinctum fuiſſe ab Anna tanquam
matre, & Tutrice Michaelis, & Ioannis filiorum, & hæredum Antonij Burij debitoris cenſus, ideoque dicta ſcuta 200. tantum ad creditum Monialium eſſe ponendam, non verò
fructus, non ſolum, quia in prohemio à quo
7 totus contractus † regulatur, & interpretationem recipit, *l. fin. vbi Bart. num. 3. ff. de hæred. inſt.
& per Rot. deciſ. 185. num. 4. deciſ. 185. num. 4. dec. 188.
num. 1. deciſ. 403. num. 3. par. 1. recen.* expreſsè narratur, cenſus diſdictam præceſſiſſe, cuius proinde vigore conſtat, contrahentes ad retrouenditionem cenſus deueniſſe; Imo vlterius in
eadem narratiua dicitur, quod Anna intendebat ſoluere Monachis ad effectum acquirendi Ius, & actiones ſuper domo pro rata ſcutor. 200. & ſic pro certa quantitate ſortis contra illius creditores anteriores, non contra illius debitores. Verùm etiam quia in corpore Inſtrumenti verba à retrouenditione incipiunt, vt aduertit deciſio, quæ reuidetur, *verſ.
idque comprobatur.*

Et denique quia Monachi poterant quidẽ
per viam extinctionis ſine beneplacito Apo-
8 ſtolico retrocedere cenſum, † cum ſtante prædicta diſdicta, erat actus omninò neceſſarius
*ex Cinc. de Cenſib. q. 109. num. 9. & 10. & Rota apud
eundem deciſ. 294. in princ.* Sed tranſlatione cen-
9 ſum cedere † ſine beneplacito Apoſtolico nõ
poterat, quia talis ceſſio erat actus volunta-
10 rius, & cenſus † inter ſtabilia reputatur, *Rot.
deciſ. 209. num. 9. poſt Pacif. de Salu. deciſ. 81. num. 7.
apud Cinc. de Cenſib. deciſ. 235. num. 4. & deciſ. 283.
nu. 13. par. 7. recent.* Igitur ſi à poteſtate metien-
11 da † eſt voluntas, *iuxtà deciſ. Buratt. 24. num. 12.
cum alijs allegatis in Imolen. Bonorum 16. Nouembris 1617. coram bo. mem. Coccino*, cenſendum eſt,
extinctiuè procedere voluiſſe.

12 Nec refert † quod Anna nomine proprio
debitum extinguere non tenebatur, vt ponderat *Cinc. de Cenſib. q. 103. num. 17. & Rot. ibidem deciſ. 169. nu. 2.* quia hoc bene procederet, † niſi
13 ex actibus † ſupra relatis contraria Annæ voluntas clarè appareret, hac enim ſtante in conueniens nõ eſt, Annam voluiſſe cenſum aliorum extinguere, vt aduerſus creditores anteriores pro rata ſortis ceſſionem reportaret,
14 cum rectè etiam tertius † debitum alterius de
proprijs pecunijs redimere poſſit, *l. ſoluendo ff. de
negot. geſt. l. ſolutione ff. de ſolut. Rolan. conſ. 14. nu. 10.
15 lib. 1.* Neque tranſlatiuam ceſſionem cenſus
indicat promiſſio euictionis eiuſdem, vt arguit *Cinc. d. q. 103. num. 17. verſ. Mentem autem in
16 fine.* Quia cum conſtet partes, † vt ſupra cenſum voluiſſe extinguere, nec aliter facere potuiſſe, promiſſio euictionis debet reſtringi ad
ſortem, quatenus nimirum appareret, Monachos prius eundem cenſum alteri ceſſiſſe, &
Annæ cedere non potuiſſe, imò etiam ſors
venit appellatione cenſus, præſertim ne alioquin contraria in eodem Inſtrumento contineantur, & contractus ex defectu beneplaciti
Apoſtolici corruat. Neque extinctionem cen-
17 ſus ceſſionem infringit, † regreſſus ad primæua Iura à Monacis reſeruatus, in caſum,
quod cenſus euinceretur. Quia donec eueniat
caſus pacti reſolutiui ad primæuá Iura, non
repugnat, cenſum manere extinctum, & poſtea purificato pacto, reuiuiſcere, vt refert *add.
ad Buratt. deciſ. 645. num. 16. & 17.* fuiſſe decitum
*in Romana Cenſus 24. Nouembris 1628. coram R.P.
D. meo Ghiſilerio.*

Denique Dominis placuit reſolutio capta,

cir-

circa ſcuta 1000. ab Antonio Burio ſoluta
Scianijs de Regnano, illa eſſe ponenda ad cre-
ditum Buriorum, & debitum Sanſonij, cui in
diuiſione obuenerant, quod debitum proinde
dum Burius ſoluit, effectus eſt creditor Sanſo-
nij vtili negotiorum geſtorum actione, itaut
18 compenſatio † ipſo iure intraret, *l. 1. ff. de com-
penſat.* quam partitam fuiſſe per Antonium
ſolutam, non controuertitur, & de eius ſolu-
tione conſtat mediante delegatione facta Ruſ-
pulis, & quamuis in mandato delegationis le-
gantur hæc verba Burij. *Qual Cenſo è di due
mila ſcudi, mille de quali ne deuo pagare io.* Aduer-
tendum eſt tamen, illa verba, *Mille de quali ne
deuo pagar io &c.* referri in ordinem Scianij cre-
ditoris, cum quo agebatur, ac cuius reſpectu
minimè obſtante diuiſione debitorum inter
Sanſonium, & Burium, ipſe Antonius erat
verus debitor, cum creditores actiones inſo-
19 lidum † contra vtrumque ſocium habeant, &
quem eorum maluiſſet pro fructuum dicti
cenſus ſolutione pulſare poterant, adeoque
20 dicta verba † intelligenda ſecundum ſubiectā
materiam, & cauſam ob quam prolata fue-
runt; Vnde, ſtante diuiſione inter ipſos, quæ
non impugnatur, nec controuertitur Sanſonū
in ſe accollaſſe vnum cenſum ſcutorum 2000.
debitum Scianijs de Regnano, nimis inciuile
foret, Burium in dictam ſummam ſcutorum
mille ei non obuentam condemnare ex ſu-
pradicta declaratione, facile ad concordiam
reducibili, interpretando debitum proprium,
quoad Scianium, non autem quoad Sanſo-
nium; Maximè quia Scianius creditor † Bu-
21 rium ad cenſum extinguendum reſiſtente
Bulla Pij V. cogere non poterat, ſed D. Io: Bap-
tiſta Burgheſius eundem ad liberandum fun-
dum cenſuatum iuxtà formam ſuę obligatio-
nis adſtringere, quo caſu extinctio, vtique non
voluntaria, ſed neceſſaria cenſenda erat.

Non obſtat Antonium dediſſe ſibi in debi-
tum in calculo facto de anno 1611. cum hæ-
redibus Sanſonij fructus d. cenſus ſcutorum
mille, quia cum in Inſtrumento impoſitio-
nis reperiatur in ſolidum obligatus, ſubſecuta
inter Sanſonium, & Burium diuiſio Sciani o
cenſuario præiudicare nihil potuit, tanquam
res inter alios acta, ne poſſit vnumquemque
ex correis inſolidum conuenire. Sic dicen-
dum eſt, ex cauſa pulſationis à Scianijs credi-
toribus id eueniſſe, ſemperque ſubſiſtit, di-
ctum calculum, vti poſteriorem credito An-
næ auctricis Buriorum, & omnia in eo con-
tenta non obſtare, vt firmat deciſio, quæ reu-
detur, *verſ. Nec obſtare.*

22 Igitur, cum confeſſio † in delegatione, tan-
quam ad alium effectum emanata, non no-
ceat Burio, ipſi extinguendo debitum Sanſo-
23 nij ſemper competit compenſatio † cum alio
cenſu; dum illius ratæ Sanſonius numquam
poſtea fructus ſoluit, ſaltem poſtquam Burius
debitor ſoluendo declarauit velle redimere, &
hoc creditori inſinuauerit, vt per *Peregrin. con-
ſil. 107. num. 3. lib. 2. Molin. de contract. diſp. 460. nu-
mer. 3.* & fuit dictum *in Romana Cenſus 10. Iu-*
[illegible]
[illegible]

*nij 1641. verſ. Minus contra, coram Domino meo
Cerro.*

Ex quibus, cum alia credita Monialium in
deciſione firmata à Burijs non controuertan-
tur, Domini in deciſis permanſerunt, vtraque
parte informante &c.

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 22. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Donatarius vniuerſalis tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem. Donatarius tenetur præceptum donantis adimplere, alias donatio ei non ſuffragatur.

SVMMARIVM.

1 *Donans ſi mandauit per donatarium ſolui eius debita, donatarius non ſoluendo æs alienum poſt donationem contractum, non dicitur contrauenire donationi.*

2 *Limita non procedere in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, tunc enim donatarius tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem quatenus bona donata idem patiantur.*

3 *Præſertim quando donans poſt donationem remanſit in poſſeſſione bonorum donatorum, & contrahentes bona fide tempore contracti æris alieni donationem ignorarunt, ne alias remanerent decepti.*

4 *Donatarius ſeruare tenetur conditiones in donatione adiectas, ac debita donantis perſoluere.*

5 *Donatio non adimpleta non ſuffragatur Donatario.*

6 *Teſtator mandans quod filij viuant in communi, & bona in familia conſeruent cenſetur in neceſſarium antecedens ipſis iniungere mandatum adeundi hæreditatem, ſine quo adimplere in teſtamento contenta non tenebantur.*

7 *Hæres hæreditatem adiens poſt lapſa tempora ad cōficiendum Inuentarium tenetur ad debita hæreditaria.*

8 *Donatarius hæres donatoris tenetur ad debita donantis.*

DECISIO CCX.

CVM Domini, recedendo à Deciſis ſub die 14. Decembris anni 1641. ſub die 17. Iunij anno præterito dixiſſent donationem Vgozzoni ſuffragari Iacobæ Meniconæ. Ne contra ipſam ad vlteriora in executione ſuper bonis donatis procedi poſſet pro reſtitutione dotis Lucretiæ Teſtaliccæ. Defuncta hodie Iacoba, Teſtaliccis iterum inſtantibus, reſponderunt, eandem donationem non ſuffragari filijs Iacobæ, & ſic eſſe ſtandum in primo loco deciſis, videlicet ad vlteriora in executionem mandati, contra Ponfrenos relaxati, & procedendum.

Et ratio potiſſima fuit, quia ipſi præceptum donantis non adimpleuerunt, quod erat, v
[illegible] inuio-

Digitized by Google

inuiolabiliter teneantur parere mandatis ap-
poſitis, in eius vltimo Teſtamento, & obſer-
uare omnia, & ſingula, in eodem contenta ſub
pœna caducitatis, vt in Summ. Teſtaſiccorum
num.1.

Igitur cum expreſsè in Teſtamento Vgoz-
zonus diſpoſuerit dicto Summ.*nu.2.* quod filij
tenerentur ad ſolutionem æris alieni, ibi. *Pro-
hibuit alienationem excepto, per pagare alcuni debiti
della ſua heredità, acciò niuno patiſca*, quamuis
hæc conditio adiecta donationi parendi man-
datis, in Teſtamento contentis, non compre-
1 hendat ſolutionem æris alieni † poſt donatio-
nem contracti, & donatarius non ſoluendo ta-
le æs alienum, non dicatur contrauenire dona-
tioni, *l.de reb.C.de donat.ante nupt.& tradit Franc.
Ant.Coſta conſ.38.ſub nu.30.*

Tamen quia Vgozzonus donauit omnia
bona præſentia, & futura, † donatarij tenentur
2 ad ſolutionem æris alieni, etiam poſt donatio-
nem contracti, quatenus bona donata idem
patiantur, *Celſ.Vgo conſil.13.num.22.Cancer.var.
reſol.lib.1.cap.8.de donat.num.737. Boer.deciſ.204.
num.41.& 47. Guidop.deciſ.*105. Præſertim quia
obligatio Vgozzoni fuit ex cauſa dotis recep-
3 ptæ pro Alberto filio, ipſeque † remanſit in
poſſeſſione bonorum donatorum, tanquam
Dominus, & Pater, itaut donatio ignoraretur
à contrahentibus ſecum bona fide, ac proinde
remanſerunt decepti, *ad Text. in l.ſi domus §.1.
ff.locat.& l.ſicut §.ſuperuacaneum ff.quib.mod.pign.
vel hypothec.ſoluat. Boer.d.deciſ.*204. *num.*47.*circa
fin.* Ergò rectè ſequitur donationem Ponfre-
nis non ſuffragari, ſiue bona poſſident in vim
4 donationis, † quia eius conditiones ſeruare, &
debita ſoluere tenebantur, *l.legem Cod. de donat.
quæ ſub mod.Bald.conſ.143.in princip.lib.4.Seraph.
deciſ.559.num.1.* ſiue illa poſſident, tanquam
hæredes Vgozzoni, tunc enim ſolutionem
debitorum euitare non potuerunt, dum Te-
ſtaſicci creditores agunt ad bona debitoris.

Quoquò igitur ſe vertunt Ponfreni, ad do-
tis reſtitutionem ab Vgozzono Patre promiſ-
ſam tenebuntur, nec donatione iuuari pote-
5 runt, obſtante videlicet ipſis † non adimple-
mento ex parte ipſorum, vt in puncto dixit
Rota deciſ.552.num.5.par.2.recent. Non tamen
reſpectu ſupradictorum, quam etiam quia hæ-
reditatem Vgozzoni Teſtatoris nõ adiuerunt.
Nam ſub mandato per Teſtatorem iniuncto
6 viuendi in commune, † & conſeruandi bona
in familia, includitur perneceſſe mandatum
adeundi hæreditatem tanquam neceſſarium
antecedens, ſine quo adimplere in Teſtamen-
to contenta non tenebantur *ad text. in l.Cui Iu-
riſdictio ff. de Iuriſd.omn.Iud.* & tradita *per Aym.
conſ.174.num.2.Seraph.deciſ.956.num.7.* loquens
in terminis vltimæ voluntatis; Imò ſi hodie
7 adirent † tenerentur tanquam hæredes, cum
lapſa ſint tempora ad conficiendum Inuenta-
rium, *l.fin.§.Cum igitur C.de iur.deliber. cum alijs
per.Cancer.var.reſol.lib.3. vol.2.num.71.* & in ter-
8 minis donatarij † hæredis donatoris, *Fontanel.
de pact.nuptial.clauſ.4.gloſſ.5.ſub nu.47.*

Ex quibus Domini in primo loco deciſis
permanſerunt, vtraque parte informante.

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS.

Veneris 9. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Donatarius vniuerſalis tenetur ad debita donan-
tis quatenus bona donata ſuppetant, quia in
hoc eſt ad inſtar hæredis. Acceptatio donatio-
nis facta à primo donatario ſuffragatur alijs
donatarijs ſucceſſiuè vocatis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum viuente grauato, ad quod eius filij
ſunt vocati non expirat, licet ſine filijs poſtea dece-
dat, quia donec adeſt ſpes procreationis filiorum
manet fideicommiſſum ad fauorem eorumdem qua-
tenus naſcantur.*

2 *Emptor non poteſt in re empta plus iuris habere,
quam ipſe venditor.*

3 *Bona primo loco per hæredem grauatum alienata
præſumitur in extinctionem eius crediti fuiſſe
electa.*

4 *Donatarius vniuerſalis donatoris debita ſoluere te-
netur, quatenus bona donata ſuppetant.*

5 *Donatarius vniuerſalis quoad ſolutionem æris alieni
eſt ad inſtar debitoris.*

6 *Acceptatio donationis facta à primo donatario ſuf-
fragatur alijs donatarijs ſucceſſiuè vocatis.*

7 *Amplia procedere non ſolum ſi ſucceſſiuè donatarij
vocati ſunt ad rem donatam, ſed etiam à paritate
rationis, quando donatur ſpes, & apponitur pactũ
de danda alteri pecunia.*

8 *Ratio eſt, nam vtroque caſu militat æquitas, quæ lex
ſuccurrendo impotentia ſequentium donatariorum,
qui cum nondum eſſent nati acceptare non poterant,
contentatur acceptatione primi donatarij pro om-
nibus.*

9 *Et DD. hanc ſententiam tenentes non tantum ad
effectum, vt donatio reuocari non poſſit, ſed abſo-
lutè ſunt intelligendi iuxtà diſpoſitionem,* l.quo-
ties C.de donat.

10 *Retrotractio admittitur etiam in conditionibus pote-
ſtatiuis, vbi eorum implementum pendet à facto ſo-
lius creditoris, non vero à facto ſolius debitoris tã-
tum, vel debitoris, & creditoris ſimul.*

11 *Ratio eſt, quia creditori imputari non poteſt cur non
adimpleuit, ſi non fuit in mora implendi, & ceſſat
ratio ob quam retrotractio impeditur, vbi imple-
mentũ impeditur à facto ſolius debitoris, vel vtriuſ-
que ne ſcilicet pendeat à debitoris arbitrio eludere
ſecundum creditorem implendo deinde conditionem
appoſitam cum primo.*

12 *Retrotractio in præiudicium ſingularis ſucceſſoris
medio tempore creati locum non habet.*

13 Honded. conſ.25. num.44.& 45. lib.2. *decla-
ratur.*

DECISIO CCXI.

REPROPOSITA ad inſtantiam R.P.D.
Proſperi Caffarelli iterum hæc cauſa,
DD.mandarunt, informari ſtrictè; An fidei-
commiſſum Bernardini expirauerit in vita
Marij Iunioris; Et pro reſolutione duo tem-
pora diſtinxerunt. Alterum eſt viuente ipſo
Ma-

Mario; Alterum poſt eius obitum. Viuo Ma-
rio, fideicommiſſum non expirauit, quia, cum
ad illud vocati eſſent illius filij, quamuis ipſe
1 filios non ſuſceperit, † cum tamen vxoratus
eſſet, ſuſcipere poterat, quæ ſpes procreatio-
nis liberorum efficit, vt donec ille vixerit, ma-
neret fideicommiſſum ad fauorem eorundem
filiorum, quatenus naſcerentur, *vt* dixit *Rota
deciſ.593.num.1.par.2.recent. & text.in l.cum in te-
ſtamento in princip.ff de hæred.inſtit.l.ſi mater §.fin.
ff.de vulg.* & tradit *Peregrin.conſil.28.num.4.lib 4.
Vincent.de Franch.deciſ.169.* & diſtinguendo in-
ter primogenituram, & fideicommiſſum, vt
fuit dictum *in Tiburtina Fideicommiſſi 27. Iunij
1640.coram Eminentiſſ.D.meo Card.Panzirolo.* At-
tamen expirauit per obitum Marij Iunioris
ſine filijs, cum filij naturales, in eum caſum
vocati, iam prædeceſſerint, vt conſtat ex Sum-
mario R.P.D. Caffarelli *num. 2.* & fœminæ eſ-
ſent à Teſtatore excluſæ, prout etiam admit-
tebatur ab altera parte.

Nil tamen prodeſt Domino Caffarello ex-
piratio fideicommiſſi Bernardini per obitum
Marij ad effectum ſe tuendi ex Iuribus dotali-
bus Fauſtinæ ſuper domo, quam emit à Ma-
rio Iuniore aduerſus DD. Caſales, donatarios
2 Bernardini Senioris, cum ipſe emptor † quo-
quo ſe vertat, plus iuris in dicta domo, quàm
Martius auctor habebat, prætendere nõ poſſit,
*l.in omnibus §.non debet ff.de reg.iur.Natt.conſ.398.
num.3.Rot.coram ſan.mem. Greg.XV.deciſ.47.nu.4.*
Ergo, ſicuti Marius de tempore venditionis
domus nullam deſuper exercere hypothecam
poterat; Ita nec Dominus Caffarellus poteſt
prætendere. Tum quia eo tempore aderat
fideicommiſſum, & alienationi aliorum bo-
norum conſenſerat, ex quibus ſibi ſatisfacere,
ex alijs in prædicta *deciſ.27.Iunij 1640.coram D.
meo Cerro.* Tum quia antecedentes alienatio-
nes Marij, factæ durante fideicommiſſo, peni-
tus eius creditum dotale extinxerunt ob Iu-
3 ris præſumptionem, † quod bona, primo lo-
co alienata, pro tali ſuo credito elegiſſet ex ſu-
pradictis *iuxt.Text. in l. Marcellus §. res quæ ff.ad
Trebellian.*

Idque tantò magis, quia alienationes, quas
vna cũ Maximiliano Patre Marius fecit, ema-
narunt vigore Breuis Apoſtolici ſa.me. Pau-
li V. concedentis facultatem alienandi In ſpe-
cie pro ſoluenda dote Fauſtinæ: Et quia vltra
dictas alienationes adſunt aliæ videlicet 4. lo-
corum Montium, Summ. Caſalium *nu.19.* nec
non cenſus ſcut.1500. quem Marius donauit
Iulio Bufalino, quem hæreditarium eſſe Ber-
nardini fideicommittentis, oculariter apparet
ex lectura Inſtrumenti, *dicto Summ.nu.2.*

Inſuper idem Marius ad computum dictæ
dotis Fauſtinæ recepit ſcut.225. à Laura Cre-
ſcentia *dicto Summ.num.17.* & alia ſcuta mille,
Summ.num.18. quæ ſummæ, ſimul calculatæ,
tranſcendunt ſcuta 7000. quibus additis alijs
partitis pecuniarum à Mario, vna cum Maxi-
miliano eius Patre, receptarum, Mario ſaltem
pro medietate adſcribendis, ſequitur eum re-
cepiſſe multò plus; quam quod pro dote Fau-
ſtinæ ſibi debebatur, adeò quod ſolutione om-
nis hypotheca fuerit extincta priùs, quàm idẽ
Marius domum vendiderit D. Caffarello.

Quibus omnibus accedit, quod Marius, vti
Donatarius vniuerſalis Bernardini fideicom-
mittentis, ſiue duret fideicommiſſum, ſiue nõ
4 donatoris debita † ſoluere tenetur, quatenus
bona donata ſuppetant, *l.æris alieni, C.de donat.
Fab.in C.de donat.de fin.4.num.1.Dec.conſ.237.ſub
num.2.& 3.Ger.Spin.conſ.75.nu.33.& ſeqq.Anton.
de Amat.reſolut.58.num.7.* vbi quod in † hoc eſt
5 inſtar hæredis, *Rot.deciſ.124.num.3.part.3.recent.*
& fuit recentiſſimè dictum *coram me in Vrbeuet-
tana Reſtitutionis Dotis, 22. Maij præteriti, verſ.Ta-
men quia.*

Non obſtat, aliàs per Informantes pro D.
Caſarello allegatus defectus acceptationis do-
nationis ex parte Caſalium, antequam domus
eadem eidem venderetur, quia iiſdem de Ca-
6 ſalibus ſuffragatur acceptatio † Marij Senioris
primi donatarij, *iuxt.text. in l.quoties C.de donat.
quæ ſub mod.* Cuius diſpoſitio † non ſolum pro-
7 cedit ſi ſucceſſiuè donatarij vocati ſunt ad rẽ
donatam, ſed etiam à paritate rationis, quan-
do donatur ſpes, & apponitur pactum de dan-
da alteri pecunia, prout illum *Textum à Docto-
ribus intelligi,* tradunt *Soccin.Sen.conſ.236.ſub n.1.
verſ.quia text.lib.2.Iacob Gall.conſil.108. num.24.
Clar.in §.donatio q.11.in princ. verſ.& licet Molin.
de iuſt.& iur.diſp.165.nu.9.& 10.* Vtroque enim
8 caſu † militat æquitas, quia lex, ſuccurrendo
impotentiæ ſequentium donatariorum, qui,
cum nedum eſſent nati, acceptare non pote-
rant, contentatur acceptatione primi donata-
rij pro omnibus, *Ciriac.controu.312. num.89.&
ſeq.cum reliquis in dicta deciſ. D.mei Cerri allegat,
qui Doctores,* non tantum † ad effectum, vt do-
9 natio reuocari non poſſit, ſed abſolutè intelli-
gendi ſunt iuxtà diſpoſitiones, *l.quoties Cod.de
donat.* procedere etiam in hoc caſu, vt ſignan-
ter ait *Soccin.Senior. quem ſequitur Clarus loco al-
legat.* Idque tanto magis, quia adeſt etiam ac-
ceptatio Caſalium, quamuis ſecũta poſt alie-
nationem à Mario Iuniore factam in D.Caffa-
rellum, nihilominus Caſalibus ſuffragatur in
præiudicium ipſius, qui medio tempore do-
mum acquiſiuit, quia antea fieri non poterat,
cùm nondum nati eſſent Caſalij, quæ retro-
10 tractio admittitur † etiam in conditionibus
poteſtatiuis, vbi eorum implementum pen-
det à facto ſolius creditoris, non verò à facto
debitoris tantum, vel debitoris, & creditoris
ſimul, ea ſolidiſſima ratione, † quia creditori
11 imputari non poteſt, cur non adimpleuerit,
ſi non fuit in mora implendi, & ceſſat ratio, ob
quam retrotractio impeditur, vbi implemen-
tum impeditur à facto ſolius debitoris, vel
vtriuſque, ne ſcilicet pendeat à debitoris arbi-
trio eludere ſecundum creditorem, implendo
deinde conditionem appoſitam cum primo
creditore, vt probatur *ex text.in l.Balneum, §.1.
ff.qui potior. in pign.hab.* & pluribus comprobat
Rot.deciſ.728.num.3.& ſeq.par.1.diuer. quam re-
fert, & ſequitur *Giouagn.conſ.35.n.6.lib.1.* & in
puncto huius donationis dixit *Rota deciſ. 205.
n.10.par.7.recent.in hac cauſa coram me 13. Iunij,
§.quia verò vltra anno præterito.*

Vn-

Digitized by Google

Vndè contrarium non ſuadet *Hond.conſ.25.*
num.44.& 45.lib.2. † aſſerene, retrotractionem
12 in præiudicium ſingularis ſucceſſoris medio
tempore creati, qualis erat D.Caffarellus, lo-
cum non habere, quia in caſu *Hondedei* † non
13 aderat acceptatio primi donatarij; quæ ſicuti
ſaltem ligat manus ipſius donatoris, ne in præ-
iudicium vocatorum in donatione aliquid fa-
cere poſſit, quanto magis ligat manus dona-
tarij fauore aliorum ſucceſſiuè poſt ipſum in
donatione vocatorum, & magis attendenda
eſt opinio Rotæ, quàm *Honded.*

Cum itaque inter alia debita Bernardini adſint ſcu.4.mil. legata Caſalibus, quæ donatarij ſoluere promiſerunt, neque hoc legatum, vna cum fideicommiſſo expiraſſe per obitum Marij Iunioris dici poſſit, cum expreſſis verbis Teſtator in hunc caſum legauerit. DD. meritò ſteterunt in deciſis, pro ſexta vice, cauſa quater propoſita, & maturè diſcuſſa, vtraque parte informante &c.

BONONIEN. BONORVM DE HERCOLANIS.

Luna 19. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Emphiteuſis, quando eſt acquiſita à duobus pro ſe, & cuiuslibet eorum filiis maſculis tunc per deficientiam maſculorum vnius ex inueſtitis medietas vigore Iuris accreſcendi deuoluit ad alios, quia Ius accreſcendi locum habet etiam inter vtriuſque inueſtiti deſcendentes, quando Inueſtitura eſt facta cum clauſula pro ſe, & cuiuslibet eorum filijs.

SVMMARIVM.

1 *In Emphiteuſi ſtante maſculorum vocatione fœmina dicuntur excluſa.*

2 *Emphiteuſis ſi eſt à duobus acquiſita pro ſe, & cuiuslibet ipſorum filijs maſculis per deficientiam maſculorum vnius ex inueſtitis medietas per Ius accreſcendi, & non decreſcendi deuoluit ad alios maſculos deſcendentes.*

3 *Ius accreſcendi locum habet etiam inter vtriuſque inueſtiti deſcendentes, quando Inueſtitura eſt facta duobus cum clauſula pro ſe, & cuiuslibet eorum filijs.*

4 *Clauſula pro ſe, & cuiuslibet &c. Ius vnicuique inſolidum tribuit.*

5 *Emphiteuta poteſt diſponere de re Emphiteotica acquiſita titolo oneroſo.*

6 *Declara non procedere in præiudicium vocatorum in prima Inueſtitura, nam his nec Emptor emendo, nec venditor vendendo preiudicare poteſt.*

7 *Exceptio retentionis pro melioramentis cadit tantum ſuper re meliorata.*

DECISIO CCXII.

VOLENTIBVS Herculanis agere ad recuperationem bonorum Emphiteuticorum ſeperatim à fideicommiſſo contra Iſabellam ab Angelo, filio Iulij Cæſaris, per cuius obitum linea maſculina fratrum filiorum
Hieronymi de Ercolanis defecit, hæredibus
conceſſa, ſaltem pro medietate debeantur fra-
tribus Ercolanis; cui DD. affirmatiuè reſpon
derunt, & ſic domus, renouata Bernardino,
& Iulio Cæſari, pro ſe, & cuiuslibet eorum
filiis maſculis, per lineam maſculinam deſcē-
dentibus, excluſa Iſabella, licet à Iulio Cæ-
ſare maſculo deſcendēte, quā vocatio maſcu-
1 lorum † excludit, vt per *Pariſ.conſ.47.num.16.*
lib.3. Bero conſ.93. num.25. ſpectat in totum ad
Hieronymum Iuniorem, & fratres de Hercu
lanis, quos deſcendere à Bernardino non cō-
trouertitur; quia medietas Bernardini tranſit
2 ad eius deſcendentes, † ad quos etiam alia me-
dietas Iulii Cæſaris, per deficientiam maſcu-
lorum, vigore Iuris accreſcendi, ſeù non de-
creſcendi, deuoluit, quod locum habet etiam
3 inter vtriuſque inueſtiti † deſcendentes, quan-
do vt hic, inueſtitura facta de duobus cum
clauſula, pro ſe, & cuiuslibet eorum filiis,
4 nam clauſula illa † *cuiuslibet*, ius vnicuique
in ſolidum tribuit, *Bald. in l. vnica num.28. C.*
quod non pet.part. & in c.1. §. filia in fin. de ſucceſſ.
feud. Aret. in l. ſi mihi & tit.5.n.2.ff. de verb. oblig.
Dec.conſ.326.num.1. in fin. & num.2. cum aliis,
quos refert & ſequitur *Rota in Foroliuien. Bonorum 14. Decembris 1618.cor.bon.mem.D.meo Remboldo, & in Rauennaten. Emphiteuſis 15.Iunij 1626 coram bon.mem.Pironano.*

Non obſtat, quòd Hieronymus auctrix Iu-
lii Cæſaris, qui domum Iſabellæ reliquit, de
ea, quam emptione, & ſic titulo oneroſo ac-
5 quiſiuit, † potuerit diſponere, *vt fuit dictum in*
Caſenaten. Emphitenſis 14. Nouembris 1635.coram bon.mem.Merlino.

Quia in præiudicium maſculorum in pri-
ma inueſtitura vocatorum hoc non procedit,
6 cum iis nec Emptor emendo, nec venditor
vendendo præiudicare potuit *Dec. d. conſ.326.*
Menoch.conſ.975.num.21. & præſumpt.92. num.8. lib.3. Alex.conſ.15.num.13. & ſeqq.lib.5. Caſtren. conſ.244 n.3.verſ.ſecus ſi fuiſſet lib.2.Pariſ.conſ.65 num.15.lib.3.

Nec Iſabella retentionem huius domus, ad maſculos ſpectantis, tanquam hæres Angeli Mariæ, prætendere poteſt pro medietate ſcu. 4000. quas Iulius Cæſar, Angeli Mariæ Pater vna cum Bernardino fratre, & auctore Herculanorum, ſoluit hæredibus venditorum, vt in Summario Iſabellæ *num.7.*

Quia dicta ſcuta 4000. ſoluta fuerunt hæ-
redibus Vincentii pro reſiduo prætii meliora-
mentorum, quæ ideo Vincentius dicto Ber-
nardino, & Iulio Cæſari vendiderat, cum e-
nim non agatur de domo meliorata, ſed de
aliis corporibus, non intrat exceptio retentio
7 nis, † quæ tantùm cadit ſuper re meliorata
l. ſi non ſortem §. ſi centum in fin.ff. de condit. indebit. Caſtren.conſ.270. ſub num.1.lib.2.Pacif. de Saluian. inſpect.2.cap.2.num.239.& nu.240. vbi plures allegantur; aliud eſſet ſi ſuper ipſa domo, de qua agitur adeſſe melioramenta oſtenderetur.

Quo verò ad domum magnam, quam ipſæ partes eſſe tranſitoriam ad hæredes non negant, medietas, quæ priùs ſpectabat ad Bernardi-

nardinum, clarum eſt hodie ad eius hæredes ſpectare.

Et ita, vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

ROMANA PECVNIARIA, ſeù CAMBII

Lunæ 19. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Compenſatio crediti turbidi, & illiquidi non admittitur cum credito claro, & ex quibus illiquiditas reſultet?

SVMMARIVM.

1 *Creditum clarum compenſationem non admittit cum credito illiquido, & num. 6.*

2 *Solutio cedit in cauſam expreſſam.*

3 *Solutio de Iure cedit prius in extinctionem fructuũ, ſeu intereſſe promiſſi, quam ſortis.*

4 *Pactum initum, quod negotians pecunias ſub cambijs emolumentum, quod excedit puta octo pro centenario eius commodo cedat eſt licitum.*

5 *Teſtis tempus ignorans, quo caſu fiat conteſtis cum alio qui illud deponit.*

DECISIO CCXIII.

ITERVM Domini dixerunt, non conſtare de Credito liquido Bauæ, & claro, ita vt cum credito liquido Mancini in ſcutis 871.
1 ba. 40. abſque cambijs intret compenſatio, † cum alterius prætenſiones ſint turbidæ, vt fuit *dictum in Romana, ſeu Ianuen. locorum Montium prima Martij* 1641. *coram R.P.D. meo Royas Sequendo tex. in l. fin. C. de compenſat. Duran. deciſ.* 282. *num.* 1.

Neque ſcuta 180. in duabus partitis, per Bauam in cauſam Cambiorum Mancino ſoluta, ſupradictam ſummam Crediti minuunt;
2 quia ſolutio † cedit in cauſam expreſſam per *tex. in l.* 1. *in princ. ff. de ſolut. Duran. deciſ.* 416. *numer.* 17. & 18. Et clarum eſt, de Iure ſolutio-
3 nem † cedere in extinctionem fructuum priùs ſeu intereſſe promiſſi, qualia erant cambia decurſa, non autem ſortis principalis *l.* 1. *C. de ſolut. Surd. conſ.* 290. *num.* 6. *Rot. in Ianuen. fideicommiſſi* 21. *Iunii* 1613. *cor. bon. mem. Pirouano Duran. deciſ.* 310. *num.* 14. qui loquitur in ipſis terminis de Cambijs, cui Iuris interpretationi accedit propria Bauæ obligatio.

Scuta enim 1580. de an. 1636. & alia 1200. de anno 1638. per Mancinum Bauæ data fuerunt, tanquam nummulario, pacto adiecto, *vt in deciſ.* quæ reuidetur, enarratur, videlicet,
4 vt lucrum, † quod octo pro Centenario, negotiando ſub cambijs, excederet, in emolumentũ Bauæ cederet, quod pactum licitũ eſſe alias dixit *Rota in Mediolanen. cambiorũ* 25. *Iunij* 1610. *coram Cardinali Lancellotto apud Marcheſan. par.* 1. *fol.* 900. vnde de cambijs, & recambijs, de quibus modo non agitur, reddere rationem Baua tenetur.

Minùs computa vini turbidum reddunt creditum Mancini, quia Beſpinus, qui partes ſuper illis extraiudicialiter audiuit, retulit, Mancinum potius in vino eſſe Bauæ Creditorem, quàm debitorem; prout neque alterum prætenſum creditum ſcutorum 1400. pro tertia parte ſolutorum in Inſula Siciliæ, quidquam Mancino adimit, dum per conſignationem cadorum vini 745. miniſtris Bauæ, valorem ſcutorum 1400. excedentium, hoc debitum extinxerit.

Nec releuat prætenſio Bauæ, quòd Mancinus receperit à Nauta, qui vinum in Inſula Siciliæ emit, & ad Vrbem detulit, longè maiorem quantitatem, nempe dolia 98. cadorum vndecim, vel duodecim pro quolibet, vt in eius quietantia in qua dicebatur, Mancinum fateri, totum vinum emptum fuiſſe cum dictis ſcutis 1400. Nam Mancinus in dicta quietantia fatetur ſolùm vinum inter tres emptũ fuiſſe, ac nihil de prætio, nec cum quibus pecunijs, & ideò cum ex litteris ab ipſo datis, & ex atteſtatione Mercatorum Ripalium, fidem facientium de prætio communi, & currenti, quo vinũ Caſtri Vetrani eo anno emptum fuit, appareat, longè maiorem ſummã fuiſſe in emptione vini aducti erogatam, totum vinum non debuit Bauæ conſignari; ſed ſolùm pro rata, & quantitate dictorum ſcutorum 1400. quæ valor cadorum 745. excedit, vt ex computo dato à Mancino, quod eſt dictæ atteſtationi conforme.

Et cados 184. vini Melatij, quos conſignatos fuiſſe Mancino, ex eiuſdem confeſſione probare contendit Baua, negat Mancinus ad eius manus perueniſſe. De alijs verò, prout de illis 139. vini Siracuſani docet 71. ab eodem Baua venditos fuiſſe olim Miniſtris Cardinalis Sabaudiæ; aliosque plures diuerſis perſonis venditos, & traditos, qui inſuper oſtendit ſoluiſſe ſcuta 100. Bauæ, & ſcuta 132.50. pro Dohana, vt enarratur in deciſione, quæ reuidetur.

Non obſtat, quod primus teſtis, deponens conſignationem dictorum cadorum 71. Miniſtro Cardinalis Sabaudiæ, non recordetur d. Miniſtrum de menſe Martij 1638. fuiſſe in Vrbe, nec de quo tempore illum viderit in cellis vinarijs Mancini, cum ſimilibus exaduerſo obiectis; nam hoc non excludit eius depoſitionem ſuper articulis, ſuper quibus inquit, eam vini venditionem, & conſignationem fuiſſe quinque, aut ſex ab hinc annis de menſe Martij, cuius annum ignorat; ſtant enim ſimul, quòd non recordetur interrogata de anno 1638. & tamen ſciat, & recordetur, venditionem, & conſignationem vini, ſine memoria anni, ſed quinque ſeu ſex annos ante examen, & tollitur difficultas ex depoſitio-
5 ne alterius teſtis, † qui annum deponit, cum quo alter qui tempus ignorat, fit conteſtis. *Graſian. diſcept.* 505. *num.* 8.

Vnde, cum omnes Bauæ prætenſiones ſint turbidæ, & illiquidæ, ſatis euidens eſt, cum
6 claro Mancini credito neutiquam eas poſſe compenſari *Capic. Galeott. controu.* 41. *nu.* 11. *lib.* 1. & *in Neapolitana penſion.* 27. *Maij* 1641. *in fin. coram D. meo Bicho.*

Qua-

Digitized by Google

ſæ in libris 54439. reducuntur ad veram ſummam librarum 16644.

Alienationes verò factæ ab Equite Gherardo Auctore dictorum de Piaritijs longè ante annum 1625. *vt in Summario pro fideicommiſſarijs dato num.* 5. aſcendunt ad libras 56261. & vltra, & ſic alienationes ſuperant detractiones in libris 39612. non compræhenſo tamen in hac quantitate prætio Ripæ aquæ ductus nuncupato Calamoſco.

Et rurſus venit quoq; imputandum Gherardo prætium duorum officiorum Equitis Lauretani, ſpectan. ad hæreditatem Alexandri eius Patris, & per d. Gherardum alienatarum, eum non poſſit controuerti, quin iſta quoque
6 officia † computentur iuxta ſæpiùs receptam opinionem Rotæ, *Gabr. conſ.* 108. *numer.* 6. *lib.* 2. *Seraph. deciſ.* 100. *per tot. & deciſ.* 389. *num.* 7. *Andr. dec.* 69. *num.* 7. *Rot. recent. deciſ.* 54. *num.* 3. *& ſeq. p.* 5. *& in Romana de Caualerijs* 20. *Nouem.* 1630. *coram bon. mem. Coccino.*

Et inde ſequitur, ſucceſſiuam alienationē, in Piaritios factam de pluribus corporibus de anno 1627. ex capite earundem detractionū in quantitate conſiſtentium, neutiquam poſſe defendi eum dicta corpora primo alienata
7 in † detractiones imputentur *l. Marcellus §. res, quæ ff. ad Trebell Peregr. de fideic. art.* 39. *num.* 4. &
8 detractiones ſemel factæ † non ampliùs prætendi poſſunt, *Greg. deciſ.* 580. *num.* 4.

Ita vt Glauarinis fideicommiſſarijs contra dictos Piaritios, alioſque qui ſucceſſiuè bona
9 emerunt, competat immiſſio † nulla habita tatione detractionum prius conſumptarum, *l. final. §. ſin autem C. commun. de leg. Peregr. vbi ſup. Fuſar. de ſubſtit. q.* 543. *num.* 21. *lib.* 2. & fuit dictū *in Peruſina de Meniconibus* 15. *Maij* 1634. *coram bon. mem. Merlino.*

Neque ad rem facit ſubtilis diſtinctio alienationum, referendo partem ad fideicommiſſum Alexandri; quia patet vtrumque fideicommiſſum in Equite Gherardo Iuniore fuiſſe ſolidatum, à quo Piaritij cauſam habent ex vtroque fideicommiſſo, immò etiā ex altero antiquo Alexandri ſenioris per Glauarinos petitur immiſſio, contra quam Piaritij ex ſupradictis nullo modo ampliùs ſe tueri poſſunt.

Demum quoad detractionem legitimæ, & & Trebellianicæ ea ſolum competit in fideicommiſſo, & bonis Alexandri Iunioris, Patris Equitis Gherardi, quia Antonius Frater eiuſdem Alexandri, erat tranſuerſalis, omnēque detractionem prohibuerat, *vt in Summ. fideicommiſſariorum num.* 2. & propterea dixerunt Domini, hanc detractionem quoque remanere conſumptam ex reſiduo prætij bonorū vt ſupra alienatorum firmato in libris 39. mil. & vltra, vt ex dicta alienatione duorum officiorum Equitis Lauretani, quæ partitæ longè ſuperant creditum legitimæ, & Trebellianicæ, cum hæreditas præfati Alexandri, dempto ære alieno non excedat libr. 40. mil.

Et ex his Domini, recedendo à deciſis reſoluerunt, confirmandas eſſe Sententias Rotales, immiſſionemque Glauarinis fideicommiſſarijs ſuper reliquis bonis, per Piaritios detentis non eſſe retardandam vtraq; parte informante, &c.

MEDIOLANEN. CIMILIARCATVS.

Lunæ 15. *Maij* 1645.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur poſſeſſori poſteriori, quando poſſeſſori anteriori obſtat decretum irritans, quod licet non tollat inſiſtentiam facti omni tamen priuat iuris effectu. Decretum irritans retrotrahitur, & nullitatem vſque ab initio operatur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio denegari nequit probata poſſeſſione ex publico Inſtrumento, iunctis etiam actibus poſſeſſorijs nempe fructuum perceptione, & recognitione Colonorum, ex quibus poſſeſſionis argumentum reſultat.*

2 *Poſſeſſio anterior infecta à decreto irritanti non eſt manutenibilis. num.* 4.

3 *Decretum irritans appoſitum in confirmatione Sacri Concilij Tridentini tacitè repetitum cenſetur in quolibet eius Capitulo, & idem eſt adiectum in Regula* 13. *Cancellariæ reuocatoria vnionum.*

5 *Decretum irritans licet inſiſtentiam facti non tollat, omni tamen priuat Iuris effectu.*

6 *Poſſeſſio habens contra ſe decretum irritans pro vacua, & pro non poſſeſſione habetur.*

7 *Itaut poſſeſſori poſteriori datur manutentio, ac ſi vacuam poſſeſſionem apprehendiſſet.*

8 *Poſſeſſor anterior habens contra ſe decretum irritans non eſt citandus à poſſeſſore poſteriori.*

9 *Decretum irritans ab initio poſſeſſionem inficit; etiam antequam ſit cognitum an intret.*

10 *Decretum irritans retrotrahitur; & nullitatem vſque ab initio operatur.*

11 *Manutentio vbi pendet à cognitione negotij principalis eius finis eſt expectandus.*

Declara num. 12.

13 *Rota ſemper quando mandauit videri de bono Iure eo cognito procedit ad manutentionem poſſeſſoris, & hoc non dicitur pendere à negotio principali.*

DECISIO CCVI.

POSTQVAM in hac cauſa ſub die 27. Iunij 1640. & 16. Decembris 1641. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Panzirolo, ac deinde coram me diſputatum fuiſſet, cui ſit dādum mandatum de manutenendo in poſſeſſione Beneficij Cimiliarcatus Iulio ne Maſchero, prouiſo ab Ordinario, an verò Capitulo Mediolaneñ, cuius Eccleſiæ menſæ Capitulari, ac diſtributionibus quotidianis anno 1601. à bo mem. Cardinali Federico Borromeo vnitum fuerat, Dominiſque placuiſſet reſcribere, vt videretur de bono Iure, bonum Ius Maſcheri in ſubſequentibus diſputationibus ſub diebus 13. Maij 1644. & 10. Martij præſentis anni compertum fuit, vt ex deciſionibus ſatis clarè apparet; Vnde hodie, an

eidem

Digitized by Google

eidem dandum ſit mandatum de manutenē-
do, iterum propoſito dubio, Domini affirma-
tinè reſponderunt; quia ex inſtrumento dato
per Maſcherum *in eius Sum.nu.3.* conſtat, eum
ſub die 12. Martij 1640. in corporibus, ibi ex-
preſſis, bonorum dicti Cimiliarcatus poſſeſ-
ſionem accepiſſe, alioſque actus poſſeſſorios,
1 pariter *in Sum.num.4.* datos feciſſe, † quorum
vigore de dictis bonis, fructuum perceptione
probata, & recognitionibus factis à Colonis,
rectè ipſi competit manutentio, cum ſit vali-
diſſimum argumentum poſſeſſionis *l. Titia ff.*
de ſolut. l. 2. C. de acquiren. poſseſſ. Bald. in leg. iudicia-
tum. 7. C. de rei vendit. Pariſ. conſ. 5. num. 21. lib. 4.
Rota deciſ. 135. num. 2. par. 1. recent. cum alijs in Ve-
rulana bonorum. 29. Febr. 1644. coram me.

Non igitur obſtat anterior poſſeſſio † Ca-
pituli, quia tanquam infecta à decreto irritā-
te appoſito tam in confirmatione Sacri Con-
3 cil: Tridentini, & ſic tacitè repetito † in quo-
libet capitulo eiuſdem, vt *per Gonzal. gloſ. 15. nu-*
mer. 37. quàm etiam *in Regul. 13. Cancellariæ* v-
nionum reuocatoria, quod per deciſiones ſu-
pradictas 13. Maij 1644. & 1d. Martij proximè
elapſi, vnioni obſtare abundè iuſtificatum
4 fuit non eſt manutenibilis, † cum inſiſtentiam
5 facti licet non tollat, † omni tamen priuet Iu-
ris effectu, *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 46. num. 63.*
6 *& ſeq.* vbi quod poſſeſſio † pro vacua, & pro
non poſſeſſione habetur. *Rota deciſ. 225. nu. 15.*
& ſeq. inter impreſſ. apud Modern. de manuten. Et
7 Maſchero, licet poſteriori poſſeſſori, † debetur
manutentio, ac ſi poſſeſſiōnem vacuam ap-
prehendiſſet, *Mantic. deciſ. 40. num. 8. Coccin deciſ.*
51 num. 2. 3. & 4. Rota deciſ. 43. num. 2. & ſeq. par. 5
recent. & in Legionen. Beneficij 4. Iulij 1640. coram
R.P.D. Ghiſilerio, atque in Leodien. Beneficij 22.
Maij 1643. coram D. meo Bichio; & in terminis
Decretorum S. Concilij Tridētini reſolutum
fuit *in Gerunden. Cappellaniæ 27. Ianuarij præteriti*
coram eodem Creſcent. deciſ. 1. nu. 2. de cauſ. poſseſſ.
& propriet. Vbi poſſeſſio inſtrumentalis ſecundi
poſſeſſoris fuit prælata non obſtante, quòd ca-
pta fuiſſet clandeſtinè, & inſcio intruſo, cui
obſtabat virtus Decreti irritantis, & per con-
ſequens in caſu iſto non erat neceſſaria citatio
8 Capituli primi poſſeſſoris, † licet fuiſſet neceſ-
ſaria, ſi non adeſſet decretum irritans *Gozzad.*
conſ. 21. num. 32.

Nec releuat, quod tempore poſſeſſionis, per
Maſcherum captæ, nondum erat cognitum
an intraret decretum irritans, quia hoc decre-
9 tum ab initio inficit poſſeſſionem † Capituli,
& hunc effectum cognitio detexit, vt in ſimi-
li dixit *Rot. in Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ*
19. Iunij 1643. coram R.P.D. meo Cerro. Et decre-
10 tum retrotrahitur, † & nullitatem vſque ab
initio operatur, *Rot. in recent. deciſ. 231. numer. 8.*
& ſeqq. par. 5. & deciſ. 666. numer. 2. par. 4. diuerſor.
relat. per Modern. de manuten. obſeruat. 46. num. 9. &
deciſ. 24. num. 5. par. 2. diuerſ. Caſsad. deciſ. 12. num. 5.
& ſeq. ſuper regul. Cancell. Gonzal. ſuper reg. 8. gloſs.
67, num. 14.

Quod tantò magis procedit in hoc caſu, dū
ex ſupradictis deciſionibus cauſa hæc in peti-
torio, quoad Dominos, qui eam expediri mā-
darunt, conſiderari poteſt, vt finita, cum de
ea amplius non dubitetur in Rota, ſtante no-
toria vnionis inualiditate. Vnde non faciunt
doctrinæ exaduerſò allegatæ, quod, vbi ma-
11 nutentio pendet † à cognitione negotij prin-
cipalis, eius finis ſit expectandus. Quia co-
12 gnitio negotij principalis, † & boni iuris ſatis
prouenit ex deciſionibus ſupradictis. Et Ro-
13 ta ſemper, † etiam quando mandauit videri
de bono iure, conſueuit, eo cognito procede-
re ad manutentionem poſſeſſoris, & hoc non
dicitur pendere à negotio principali *Rota in*
recent. deciſ. 423. num. 7. par. 2.

Ex quibus reſolutum fuit, Maſchero dan-
dum eſſe mandatum de manutenendo vtraq;
parte informante, &c.

INTERAMNEN. MERCEDIS.

Lunæ 15. Maii 1645.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de taxatione ſalarij ar-
bitrio Iudicis, & de conſuetudine, quæ in
hac materia veniat attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio ſalarij pendet ab arbitrio Iudicis.*
2 *Conſuetudo particularis in taxatione ſalarij eſt atten-*
denda.
3 *Actus vnicus ſufficit ad conſuetudinem deſtruendam.*
4 *Intentio actoris quandoque coadiuuatur.*
5 *Conſuetudo excluditur ex contraria probatione.*
6 *Amplia procedere etiamſi darentur mille actus con-*
trarij.
7 *Conſuetudo non probatur ex vnico teſte.*
8 *Salarium propter augumentum laborum non augetur,*
quando quis indefinitè fuit ad ſeruitium conductus.

DECISIO CCVII.

PLACVIT Dominis in arbitrio capto ſub
die 1. Iulij anno præterito in hac cauſa
ſalarij pro ſcutis centum annuis, Cameratæ
dandis, perſiſtere, quia, vt firmat *deciſ. quæ re-*
1 *uidetur §. fin.* huiuſmodi taxatio † pendet ab ar-
bitrio Iudicis *Menoch. de arbitr. caſ. 223. in fin. alij-*
que relati per Add. ad Burat. deciſ. 108. numer. 2. &
hoc quidem ceſſante per Peculos allegata cō-
ſuetudine ſoluendi Iuuenibus Interamnæ pe-
ritiſſimis, & vniuerſalem negotij curam ge-
rentibus ſcuta dumtaxat quadraginta, prout
etiam ipſi Peculi totidem date conſueuerunt,
2 quorum particularis conſuetudo † aliàs veni-
ret attendenda *ex conſ. Surd. 42. num. 13. cum alijs*
alleg. per Add. ad Burat. d. deciſ. 508. num. 4. dum
ijdem conſentiendo in annua prouiſione ſcu-
torum octuaginta, à tali conſuetudine receſ-
3 ſerunt, † quam vnicus actus deſtruit, *Bart. in l.*
ſemper in ſtipulationibus, in fin. & ibi Cagnol nu. 12
ff. de reg. iur. Gozad. conſ. 23. num. 11. Rot. dec. 162
num. 9. coram fel. mem. Greg. XV. vbi Add. num. 15.
allegat concordantes, quæ ſcuta 80. licet Ca-
merata non acceptauerit, Iudici tamen deſer-
4 uiunt ad coadiuuandam † ex officio actoris

inten-

intentionem, *Bartol. in l. poſt legatum num. 8. ff. de his, quibus vt ind.*

Neque alia conſuetudo per Cameratam allegata, probatur, quod in ipſa Ciuitate Interamnæ pro ſimili ſeruitio à ſe præſtito, maius ſalarium ſcutorum 80. annuorum perſolui ſolitum ſit, vt eius teſtes optimè informati, & de facto proprio deponunt; quia teſtes Peculi *eius Sum. num. 2.* deponunt contrarium tàm de generali conſuetudine interamnæ, quàm particulari fundaci eorumdem de Peculis dandi tantum annua ſcuta 40. vel 50. & recenſent actus, & caſus particulares, per quos aſſerta
5 conſuetudo † dandi maius ſalarium per Cameratam prætenſa omninò excluditur, vt fuit deciſum *coram ſan. mem. Greg. XV. d. deciſ. 162. num. 9. & Adden. ibidem num.* 15. vbi habetur hoc
6 procedere † etiam ſi darentur mille actus cõtrarii, *Scrader. de feud. par. 10. ſect. 20. numer.* 157. neque exemplum allatum à primo teſte Cameratæ contrarium ſuadet, quia vnicus actus
7 ad conſuetudinem † conſtituendam non ſufficit, vltra quod in illo caſu ſolus Iuuenis negotio aſſiſtebat; hic verò non ſolùm Camerata, cum etiam ipſi Peculi negotio incumbebant.

Non releuat, quod tempore ſeruitii à Camerata præſtiti, negotium creuerit, quia quicquid ſit de hoc, cum Camerata indefinitè ad
8 ſeruitium fuerit conductus, † non debet augeri ſalarium propter augmentum laborum, vt fuit deciſum *in Romana mercedis 26. Ianuarij 1604 verſ. non obſtat coram bon. mem. Card. Hieronymo Pamphilio, relata per Adden. ad Buratt. dicta deciſ. 508. in fine.*

Ex quibus Domini in deciſis perſtiterunt, vtraque parte informante, &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MAXIMIS.

Mercurij 17. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum filij circa ſubſtitutiones relationem habens ad Teſtamentum Patris operatur, vt omnes ſubſtitutiones in Teſtamento Patris cenſeantur repetitæ in Teſtamento filij, præcipuè quando relatio nedum eſt geminata, ſed triplicata.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cenſentur diſpoſitiuè vocati.*
2 *Conditio ſiue ſubſtitutio ſi ſine filiis data morte filiorum cum filiis euaneſcit, & filij poſſunt tamquam de libero diſponere.*
3 *In Teſtamento filij quoties habetur relatio, quoad ſubſtitutiones contentas in Teſtamento Patris talis relatio ſalua ratione ſermonis reſtringi nequit ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſed loquens in plurali plures ſubſtitutiones comprahendat.*
4 *Relatio quando eſt concepta per orationem ſeparatam dependentem à verbo particulari, tunc non intrat reſtrictio, ſeu repetitio præcedentis diſpoſitionis.*
5 *In Teſtamento filij repetita cenſentur omnes ſubſtitutiones contenta in Teſtamento Patris ex vi triplicata relationis, & qua ſub vnita relatione non venirent cum hæc ſit geminationis virtus.*
6 *In odioſis quale eſt fideicommiſſum indeffinitum non æquipollet Vniuerſali, itaut relatio limitari debeat ad terminos caſus præcedentis, ac ſufficiat quod vnum caſum repetat, nu. 7. Declara nu. 10.*
8 *Relatio ſufficit, quod in aliquo operetur, vt ſuperflua dici non poſſit.*
9 *Interpetratio qualibet ſumenda eſt in dubio ad excluſionem fideicommiſſi.*
10 *Indeffinitum æquipollet vniuerſali concurrente veriſimili mente diſponentis.*
11 Sued. conſ. 20. num. 26. *quo caſu loquatur?*
12 *Filij in conditione poſiti regulariter vocati cenſeantur ad portionem Patris.*
13 *Declara non procedere quoties filij non ſunt ſimpliciter in conditione poſiti, ſed diſpoſitiuè ad portiones deficientium vocati.*

DECISIO CCVIII.

IMPVGNANTE hodie D. Horatio de Maximis deciſionem coram me de Menſe Aprilis anno præterito emanatam, in qua ſubſtitutio vocatorum in caſum obitus inſtitutorum cum filiis ex relatione contenta in teſtamento Angeli ad teſtamentum Dominici de Maximis firmata fuerat; Domini in deciſis permanſerunt. Quia, dum Angelus octo filiis ſuis hæredibus inſtitutis, in caſum deceſſus dentiæ alicuius eorum ſine filiis legitimis, & naturalibus diſpoſuit, quod alij ſuperuiuentes ſuccedere debeant, & in infinitum ſuccedatur, iuxtà formam Teſtamenti q. Dominici de Maximis, eius Patris, euidens eſt, relationẽ hanc fuiſſe generalem, & comprehenſiuam ſubſubſtitutionum, ac fideicommiſſi, ex poſitione filiorum in conditione reſultantis, ob
1 Statutum Vrbis † ſic diſponens; Nec poſſe reſtringi ſolum ad caſum obitus filiorum An-
2 geli ſine filiis, † quo caſu, data morte eorum cum filiis, ſubſtitutio euaneſceret, itaut filij potuerint, tanquam de libero diſponere, *iuxt. vulg. conſil. Oldrad.* 21. prout in propoſito rectè firmauit *Rota deciſ. 44. num. 4. verſ. idemque etiam, & num. 11. part. 5. recent.* Nam præter alias duas Angeli relationes ad Teſtamentum Dominici, primam ſcilicet ſupradictorum verborum *dixit*, vt ſuccedatur iuxtà formam Teſtamenti Dominici eius Patris, & ſecundam, ibi, *ad quod* Teſtamentum relationem haberi voluit, & mandauit; Adeſt tertia relatio cæteris pinguior, loquens de Dominici Teſtamento hoc modo, ibi, *& ex nunc illud approbauit, & confirmauit quoad ſubſtitutiones in eo contentas, quas in præſenti pro repetitis haberi voluit, & mandauit.*

Quæ relatio, ſalua recta ratione ſermonis,
3 non poteſt ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſi ſine filiis deceſſerit, reſtringi, quia non loquitur de vna ſubſtitutione, ſed in plurali de ſubſtitutionibus, *l. vbi numerus ff. de Teſtib.* & in

terminis relationis dixit *Rota in Tiburtina Fidei-
commiſſi 17. Iunij 1640. in fine coram Eminentiſſ. D.
Card. Panzirolo*, & dum hæc tertia relatio per
orationem ſeparatam, dependentem à verbo
4 particulari concepta fuit, non intrat reſtrictio,
ſeu repetitio præcedẽtis diſpoſitionis, *Gratian.
diſcept. 988. num. 23. & 24. Caſtill. de interpret. vlt.
volunt. cap. 58. nu. 6.* Et quis negaret, Angelum,
tanquam filium Dominici Maximi, habuiſſe
eandem erga domum, & familiam ſuã, quam
Pater eius habuit mentem, cuius diſpoſitioni
ſuam quoque vltimam voluntatem voluit
quidem accommodare, verum ne longam
Teſtamenti Dominici ſeriem exereret; ſolum
primum caſum formiter per extenſum, cæte-
ros verò relatione ad diſpoſitionem paternã,
5 triplicando relationes † ad eius teſtamentum
expreſſit, ſatis nimirum, demonſtrans, velle,
omnes ſubſtitutiones eſſe repetitas, atque ea
comprehendi, quæ ſub vna relatione non
venirent, cum hæc ſit geminationis virtus,
*Menoch. conſ. 289. nu. 25. conſ. 335. nu. 24. conſ. 1060.
num. 19. Burſatt. conſ. 180. num. 26. verſ. Ea ratione*,
vbi loquitur in terminis fideicommiſſi, *Gabr.
conſ. 20. num. 18. lib. 2.* vbi plures allegat concor-
dantes.

Non igitur obſtat doctrina *Fuſar. de ſubſtit.
6 qu. 472. num. 59.* † aſſerentis, in odioſis, prout
eſt fideicommiſſum, indefinitum non æqui-
pollere vniuerſali, & quod relatio Angeli ad
Teſtamentum Patris limitari debeat ad ter-
minos caſus præcedentis, vt per *Surd. conſ. 20.
7 num. 26.* ac ſufficiat, † quod vnum tantum ca-
ſum repetat, *Rot. d. deciſ. 44. num. 12. part. 5. recent.*
8 Et ſic in aliquo operetur relatio, † vt ſuper-
flua dici non poſſit, *Ioſeph Ramon. conſ. 37. nu. 34.
Honded. conſ. 60. nu. 72. lib. 1. Cephal. conſ. 734. n. 11.*
9 Capiendaque ſit in dubio † omnis interpreta-
tio ad excluſionem fideicommiſſi.

Quia conſiderandum eſt, nos hic verſari in
terminis triplicatarum relationum, quarum
poſtrema habet orationem ſeparatam, & duo-
bus antecedentibus eſt pinguior, atque per
verba pluralis numeri concepta, itaut veriſi-
milis ſit omnium caſuum à Patre diſpoſito-
rum repetitio, quæ veriſimilitudo efficit, in-
10 definitum † æquipollere vniuerſali, *Menoch.
conſ. 157. num. 4. poſt Bart. in l. omnes populi num. 58.
ff. de iuſt. & iur. Dec. conſ. 343. num. 2. Couarr. variar.
reſolut. lib. 1. cap. 13. numer. 9.* Præterquam quod
11 Surd. ſuperallegatus, † quem ſequuta eſt *Rota
d. deciſ. 44. par. 5. recent.* Loquitur in caſu, quo
relationi erat adiecta dictio limitatiua per
verbum *vt ſupra*, quod hic non legitur.

Nec releuat, in omnem caſum filios cenſe-
12 ri vocatos dumtaxat † ad portionem Patris,
quia hæc quæſtio caderet, quando ipſi filij
13 fuiſſent tantum in conditione poſiti, † ſed in
præſenti caſu, videlicet in Teſtamento Domi-
nici, ad quod vt ſupradictum eſt, Angeli Te-
ſtamentum, de quo agitur, refertur, fuerunt
diſpoſitiuè ad portiones deficientium vo-
cati.

Ex quibus Domini, voluntati Angeli ſe
confirmando, cenſuerunt, vtrumque caſum,
tàm obitus inſtitutorum cum filijs, quàm ſine
filijs, in eius teſtamento, comprehendi, & ſic
eſſe in deciſis perſiſtendum vtraque parte In-
formante &c.

ROMANA REINTEGRATIONIS.

Mercurij 17. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Beneplacitum Apoſtolicum non eſt neceſſarium in extinctione cenſus, quæ fit ab Eccleſia, cum ſit actus neceſſarius, ſecus ſi ageretur de illius tranſlatione, ſeu ceſſione, quæ reputatur actus voluntarius, & ex quibus ceſſio tranſlatiua cenſus excludatur?

SVMMARIVM.

1 *Locatione ſemel probata Penſiones exactæ præſumũtur, donec probetur diſdicta.*
2 *Declara concluſionem procedere ſolum pro tempore in locatione expreſſo, vel iuxtà pacta Inſtrumenti in caſum non diſdicta prorogato, non autem pro tacita relocatione inducta ex præſumptione legis.*
3 *Ratio eſt ne dentur duæ præſumptiones vna quod locatio fuerit continuata, altera quod poſſeſſor Penſiones exegerit.*
4 *Fructus ſiue Penſiones ex ſola poſſeſſione domus percepta non præſumuntur, niſi locatio concurrat, cum ſine locatione domus fructifera non ſit.*
5 *Confeſſia erronea nullius eſt momenti.*
6 *Res inter alios acta tertio nocere non debet.*
7 *Contractus à prohemia Inſtrumenti regulatur, & interpetrationem recipit.*
8 *Extinctio cenſus fieri poteſt ab Eccleſia abſque beneplacito Apoſtolico, cum ſit actus neceſſarius.*
9 *Tranſlatio ſeu cenſus ceſſia ſine beneplacito Apoſtolico fieri nequit, quia ceſſio eſt actus neceſſarius.*
10 *Cenſus inter ſtabilia reputatur.*
11 *Voluntas à poteſtate metienda eſt.*
12 *Tutor non tenetur debitum pupilli nomine proprio extinguere. Declara nu. 13.*
14 *Tertius debitum alterius de proprijs pecunijs redimere poteſt.*
15 *Cenſus ceſſio tranſlatiua non reſultat ex promiſſione euictionis eiuſdem, præſertim quando conſtat de voluntate partium voluiſſe cenſum extinguere, & num. 16.*
17 *Cenſus ceſſio extinctiua non infringitur ex reſeruatione regreſſus ad primæua iura in caſum euictionis cenſus, quia non repugnat donec veniat caſus pacti reſolutiui ad primæua iura cenſum manere extinctum, & poſtea purificato pacto reuiuiſcere.*
18 *Compenſatio fit ipſo iure.*
19 *Creditor habens actiones in ſolidum contra ſocium, poteſt quem velit pro ſolutione pulſare.*
20 *Verba intelligenda ſunt ſecundum ſubiectam materiam, & cauſam ob quam fuerunt prolata.*
21 *Creditor cenſus nequit debitorem cenſus cogere ad cenſum extinguendum reſiſtente Bulla Pij V.*
22 *Confeſſio ad alium effectum non nocet confitenti.*
23 *Compenſatio in cenſu inducitur ipſo iure ſaltim à die oppoſitionis, & declarationis facta per debitorem, quod velit illud redimere.*

DECISIO CCIX.

NON acquieſcentibus Monialibus Sancti Ambroſij de Maxima reſolutioni, captæ in hac cauſa coram R.P.D. meo Carillo, Domini hodie, examinato iterum calculo, inter eaſdem, & Burios faciendo, ſteterunt in deciſis circa infraſcripta corpora.

Et in primis reſponderunt, ad debitũ Monialium eſſe ponendas Penſiones domorum, de quibus agitur, quemadmodum Deciſio, quæ reuidetur firmauit, non computatis tamen Penſionibus à Tardito, earum Auctore exactis, quia ceſſerunt in cauſam aliorum fructuum cenſus eidem Tardito debitorum, quos neque Moniales hodie prætendunt. Non tamen ad debitum computandæ ſunt Penſiones illæ, quæ verè non docentur exactæ, ſed præſumptiuè, probata ſemel videlicet locatione,
1 quaſi † ex hac oriatur exactionis præſumptio donec cõductoris diſdicta probetur, hæc enim concluſio ſolum pro tempore in locatione
2 expreſſo, † vel iuxta pacta Inſtrumenti in eorum non diſdictæ prorogato procedit, non autem pro tacita relocatione inducta ex præſumptione, *leg. Item quæritur, §. qui impleto ff. locat.* Ne nimirum duæ dentur præſumptio-
3 nes, † vna, quod locatio fuerit continuata, altera, quod poſſeſſor Penſiones exegerit, vt bene declarat *Rota coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 307. num. 9. & in Romana Laudi, ſeu Domus 1. Iuly 1643. verſ. non obſtat coram R.P.D. meo Bichio*
4 Secluſa enim locatione † non ſequitur ex ſola poſſeſſione, domus poſſeſſores fructus percepiſſe, cum ſine locatione domus fructifera non ſit *Rota deciſ. 304. num. 14. part. 5. recent.* Ad creditum verò Monialium eſſe ponendum Cenſum Io: Baptiſtæ Teſtis pro medietate, pro qua adſcribendus eſt, debito Antonij Burij, quia pecunia inde retracta inſeruit pro extinguenda ſocietate officij ſimilis ſummæ, cuius medietatis bonam fidem Sanſonius per publicum Inſtrumentum recognouerat, ex quo erronea apparet confeſſio † Fabritij Procuratoris, dum dixit totam ſocietatem ad Anto-
5 nium ſpectare, dum contrarium ex ipſo ſocietatis officij Inſtrumento apparet, & ſic nullius momenti efficitur, *l. 2. ff. de confeſſ. Dec. conſ. 55. num. 28. & ſeqq. Eugen. conſ. 6. num. 8. lib. 2.* Nec refert, Tutorem hæredum Sanſonij, quando fructus huius cenſus ſcutorum 300. ſoluit, ſoluere ſe animo ab Antonio repetendi, declaraſſe. Nam hoc vel ad medietatem, quæ ad Antonium ſpectabat, intelligi debet, vel tanquam res inter alios acta † Antonio abſenti nocere
6 non debet, *Rota deciſ. 178. num. 4. & deciſ. 208. n. 7. par. 1. recent.*

Pariter Domini denuò firmarunt, cenſum ſcutorum 200. Monachorum S. Stephani de Cacco, extinctum fuiſſe ab Anna tanquam matre, & Tutrice Michaelis, & Ioannis filiorum, & hæredum Antonij Burij debitoris cenſus, ideoque dicta ſcuta 200. tantum ad creditum Monialium eſſe ponendam, non verò fructus, non ſolum, quia in prohemio à quo
7 totus contractus † regulatur, & interpretationem recipit, *l. fin. vbi Bart. num. 3. ff. de hæred. inſt. & per Rot. deciſ. 185. nu. 4. deciſ. 185. nu. 4. dec. 188. num. 1. deciſ. 403. num. 3. par. 1. recen.* expreſsè narratur, cenſus diſdictam præceſſiſſe, cuius proinde vigore conſtat, contrahentes ad retrouenditionem cenſus deueniſſe; Imo vlterius in eadem narratiua dicitur, quod Anna intendebat ſoluere Monachis ad effectum acquirendi Ius, & actiones ſuper domo pro rata ſcutor. 200. & ſic pro certa quantitate ſortis contra illius creditores anteriores, non contra illius debitores. Verùm etiam quia in corpore Inſtrumenti verba à retrouenditione incipiunt, vt aduertit deciſio, quæ reuidetur, *verſ. idque comprobatur.*

Et denique quia Monachi poterant quidẽ per viam extinctionis ſine beneplacito Apo-
8 ſtolico retrocedere cenſum, † cum ſtante prædicta diſdicta, erat actus omninò neceſſarius *ex Cinc. de Cenſib. q. 109. num. 9. & 10. & Rota apud eundem deciſ. 294. in princ.* Sed tranſlatione cen-
9 ſum cedere † ſine beneplacito Apoſtolico nõ poterat, quia talis ceſſio erat actus volunta-
10 rius, & cenſus † inter ſtabilia reputatur, *Rot. deciſ. 209. num. 9. poſt Pacif. de Salu. deciſ. 81. num. 7. apud Cinc. de Cenſib. deciſ. 235. num. 4. & deciſ. 281. nu. 13. par. 7. recent.* Igitur ſi à poteſtate metien-
11 da † eſt voluntas, *iuxtà deciſ. Buratt. 24. num. 12. cum alijs allegatis in Imolen. Bonorum 10. Nouembris 1617. coram bo. mem. Coccino,* cenſendum eſt, extinctiuè procedere voluiſſe.
12 Nec refert, † quod Anna nomine proprio debitum extinguere non tenebatur, vt ponderat *Cinc. de Cenſib. q. 103. num. 17. & Rot. ibidem deciſ. 369. nu. 2.* quia hoc bene procederet, † niſi
13 ex actibus † ſupra relatis contraria Annæ voluntas clarè appareret, hac enim ſtante in conueniens nõ eſt, Annam voluiſſe cenſum aliorum extinguere, vt aduerſus creditores anteriores pro rata ſortis ceſſionem reportaret,
14 cum rectè etiam tertius † debitum alterius de proprijs pecunijs redimere poſſit, *l. ſoluendo ff. de negot. geſt. l. ſolutione ff. de ſolut. Rolan. conſ. 14. nu. 10.*
15 *lib. 1.* Neque tranſlatiuam ceſſionem cenſus iudicat promiſſio euictionis eiuſdem, vt arguit *Cinc. d. q. 103. num. 17. verſ. Mentem autem in*
16 *fine.* Quia cum conſtet partes, † vt ſupra cenſum voluiſſe extinguere, nec aliter facere potuiſſe, promiſſio euictionis debet reſtringi ad ſortem, quatenus nimirum appareret, Monachus prius eundem cenſum alteri ceſſiſſe, & Annæ cedere non potuiſſe, imò etiam ſors venit appellatione cenſus, præſertim ne alioquin contraria in eodem Inſtrumento contineantur, & contractus ex defectu beneplaciti Apoſtolici corruat. Neque extinctiuam cen-
17 ſus ceſſionem infringit, † regreſſus ad primæua Iura à Monacis reſeruatus, in caſum, quod cenſus euinceretur. Quia donec eueniat caſus pacti reſolutiui ad primæua Iura, non repugnat, cenſum manere extinctum, & poſtea purificato pacto, reuiuiſcere, vt refert *add. ad Buratt. deciſ. 645. num. 16. & 17.* fuiſſe decitum *in Romana Cenſus 24. Nouembris 1628. coram R.P. D. meo Ghiſlerio.*

Denique Dominis placuit reſolutio capta cir-

Digitized by Google

circa ſcuta 1000. ab Antonio Burio ſoluta Scianijs de Regnano, illa eſſe ponenda ad creditum Buriorum, & debitum Sanſonij, cui in diuiſione obuenerant, quod debitum proinde dum Burius ſoluit, effectus eſt creditor Sanſonij vtili negotiorum geſtorum actione, itaut
18 compenſatio † ipſo iure intraret. *l. 1. ff. de compenſat.* quam partitam fuiſſe per Antonium ſolutam, non controuertitur, & de eius ſolutione conſtat mediante delegatione facta Ruſpulis, & quamuis in mandato delegationis legantur hæc verba Burij: *Qual Cenſo è di due mila ſcudi, mille de quali ne deuo pagare io.* Aduertendum eſt tamen, illa verba, *Mille de quali ne deuo pagar io &c.* referri in ordinem Scianij creditoris, cum quo agebatur, ac cuius reſpectu minimè obſtante diuiſione debitorum inter Sanſonium, & Burium, ipſe Antonius erat verus debitor, cum creditores actiones inſo-
19 lidum † contra vtrumque ſocium habeant, & quem eorum maluiſſet pro fructuum dicti cenſus ſolutione pulſare poterant, adeoque
20 dicta verba † intelligenda ſecundum ſubiectã materiam, & cauſam ob quam prolata fuerunt; Vnde, ſtante diuiſione inter ipſos, quæ non impugnatur, nec controuertitur Sanſonũ in ſe accollaſſe vnum cenſum ſcutorum 2000. debitum Scianijs de Regnano, nimis inciuile foret, Burium in dictam ſummam ſcutorum mille ei non obuentam condemnare ex ſupradicta declaratione, facile ad concordiam reducibili, interpretando debitum proprium, quoad Scianium, non autem quoad Sanſonium; Maximè quia Scianius creditor † Bu-
21 rium ad cenſum extinguendum reſiſtente *Bulla Pij V.* cogere non poterat, ſed D. Io: Baptiſta Burgheſius eundem ad liberandum fundum cenſuatum iuxtà formam ſuę obligationis adſtringere, quo caſu extinctio, vtique non voluntaria, ſed neceſſaria cenſenda erat.

Non obſtat Antonium dediſſe ſibi in debitum in calculo facto de anno 1611. cum hæredibus Sanſonij fructus d. cenſus ſcutorum mille, quia cum in Inſtrumento impoſitionis reperiatur in ſolidum obligatus, ſubſecuta inter Sanſonium, & Burium diuiſio Sciano cenſuario præiudicare nihil potuit, tanquam res inter alios acta, ne poſſit vnumquemque ex correis inſolidum conuenire. Sic dicendum eſt, ex cauſa pulſationis à Scianijs creditoribus id eueniſſe, ſemperque ſubſiſtit, dictum calculum, vti poſteriorem creduto Annæ auctricis Buriorum, & omnia in eo contenta non obſtare, vt firmat deciſio, quæ reſeditur, *verſ. Nec obſtare.*

22 Igitur, cum confeſſio † in delegatione, tanquam ad alium effectum emanata, non noceat Burio, ipſi extinguendo debitum Sanſo-
23 nij ſemper competit compenſatio † cum alio cenſu; dum illius ratæ Sanſonius numquam poſtea fructus ſoluit, ſaltem poſtquam Burius debitor ſoluendo declarauit velle redimere, & hoc creditori inſinuauerit, vt per *Peregrin. conſil. 107 num. 3. lib. 2. Molin. de contract. diſp. 460. numer. 3.* & fuit dictum *in Romana Cenſus 10. Iunij 1641. verſ. Minus contra, coram Domino meo Cerro.*

Ex quibus, cum alia credita Monialium in deciſione firmata à Burijs non controuertantur, Domini in deciſis permanſerunt, vtraque parte informante &c.

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 22. Maij 1645.

ARGVMENTVM.

Donatarius vniuerſalis tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem. Donatarius tenetur præceptum donantis adimplere, alias donatio ei non ſuffragatur.

SVMMARIVM.

1 *Donans ſi mandauit per donatarium ſolui eius debita, donatarius non ſoluendo æs alienum poſt donationem contractum, non dicitur contrauenire donationi.*

2 *Limita non procedere in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, tunc enim donatarius tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem quatenus bona donata idem patiantur.*

3 *Præſertim quando donans poſt donationem remanſit in poſſeſſione bonorum donatorum, & contrahentes bona fide tempore contracti æris alieni donationem ignorarunt, ne alias remanerent decepti.*

4 *Donatarius ſeruare tenetur conditiones in donatione adiectas, ac debita donantis perſoluere.*

5 *Donatio non adimpleta non ſuffragatur Donatario.*

6 *Teſtator mandans quod filij viuant in communi, & bona in familia conſeruent cenſetur in neceſſarium antecedens ipſis iniungere mandatum adeundi hereditatem, ſiue quæ adimplere in teſtamento contenta non tenebantur.*

7 *Hæres hereditatem adiens poſt lapſa tempora ad conficiendum Inuentarium tenetur ad debita hereditaria.*

8 *Donatarius hæres donatoris tenetur ad debita donantis.*

DECISIO CCX.

CVM Domini, recedendo à Deciſis ſub die 14. Decembris anni 1641. ſub die 17. Iunij anno præterito dixiſſent donationem Vgozzoni ſuffragari Iacobæ Meniconæ. Nec contra ipſam ad vlteriora in executione ſuper bonis donatis procedi poſſet pro reſtitutione dotis Lucretiæ Teſtaliccæ. Defuncta hodie Iacoba, Teſtaliccis iterum inſtantibus, reſponderunt, eandem donationem non ſuffragari filijs Iacobæ, & ſic eſſe ſtandum in primo loco deciſis, videlicet ad vlteriora in executionem mandati, contra Ponfrenos relaxati, procedendum.

Et ratio potiſſima fuit, quia ipſi præceptum donantis non adimpleuerunt, quod erat, v

inuo-

inuiolabiliter tenentur parere mandatis ap-
poſitis, in eius vltimo Teſtamento, & obſer-
uare omnia,& ſingula, in eodem contenta ſub
pœna caducitatis, vt in Summ. Teſtaſiccorum
num.1.

Igitur cum expreſſè in Teſtamento Vgoz-
zonus diſpoſuerit dicto Summ.nu.2. quod filij
tenerentur ad ſolutionem æris alieni, ibi, *Pro-
hibuit alienationem excepto, per pagare alcuni debiti
della ſua heredità, acciò niuno patiſca*, quamuis
hæc conditio adiecta donationi parendi man-
datis, in Teſtamento contentis, non compre-
1 hendat ſolutionem æris alieni † poſt donatio-
nem contracti,& donatarius non ſoluendo ta-
le æs alienum,non dicatur contrauenire dona-
tioni, *l.de reb.C.de donat.ante nupt.& tradit Franc.
Ant.Coſta conſ.38.ſub nu.30.*

Tamen quia Vgozzonus donauit omnia
bona præſentia,& futura, † donatarij tenentur
2 ad ſolutionem æris alieni, etiam poſt donatio-
nem contracti, quatenus bona donata idem
patiantur, *Celſ.Vgo conſil.13.num.22.Cancer.var.
reſol.lib.1.cap.8.de donat.num.737. Boer.deciſ.204.
num.41.& 47. Guidop.deciſ.105.* Præſertim quia
obligatio Vgozzoni fuit ex cauſa dotis recep-
3 tæ pro Alberto filio, ipſeque † remanſit in
poſſeſſione bonorum donatorum, tanquam
Dominus, & Pater, itaut donatio ignoraretur
à contrahentibus ſecum bona fide,ac proinde
remanſerunt decepti, *ad Text. in l.ſi domus §.1.
ff.locat.& l.ſicut §.ſuperuacaneum ff.quib.mod.pign.
vel hypothec.ſoluat. Boer.d.deciſ.204. num.47.circa
fin.* Ergò rectè ſequitur donationem Ponfre-
nis non ſuffragari, ſiue bona poſſident in vim
4 donationis, † quia eius conditiones ſeruare,&
debita ſoluere tenebantur, *l.legem Cod. de donat.
quæ ſub mod.Bald.conſ.143.in princip.lib.4.Seraph.
deciſ.559.num.1.* ſiue illa poſſident, tanquam
hæredes Vgozzoni, tunc enim ſolutionem
debitorum euitare non potuerunt, dum Te-
ſtaſicci creditores agunt ad bona debitoris.

Quoquò igitur ſe vertunt Ponfreni, ad do-
tis reſtitutionem ab Vgozzono Patre promiſ-
ſam tenebuntur, nec donatione iuuari pote-
5 runt, obſtante videlicet ipſis † non adimple-
mento ex parte ipſorum, vt in puncto dixit
Rota deciſ.552.num.5.par.2.recent. Non tamen
reſpectu ſupradictorum,quam etiam quia hæ-
reditatem Vgozzoni Teſtatoris nõ adiuerunt.
Nam ſub mandato per Teſtatorem iniuncto
6 viuendi in commune, † & conſeruandi bona
in familia, includitur perneceſſe mandatum
adeundi hæreditatem tanquam neceſſarium
antecedens, ſine quo adimplere in Teſtamen-
to contenta non tenebantur *ad text. in l.Cui Iu-
riſdictio ff. de Iuriſd.omn.Iud.* & tradita *per Aym.
conſ.174.num.2.Seraph.deciſ.956.num.7.* loquens
in terminis vltimæ voluntatis; Imò ſi hodie
7 adirent † tenerentur tanquam hæredes, cum
lapſa ſint tempora ad conficiendum Inuenta-
rium, *l.fin.§.Cum igitur C.de iur.deliber. cum alijs
per.Cancer.var.reſol.lib.3. vol.2.num.71.* & in ter-
8 minis donatarij † hæredis donatoris, *Fontanel.
de pact.nuptial.clauſ.4.gloſſ.5.ſub nu.47.*

Ex quibus Domini in primo loco deciſis
permanſerunt,vtraque parte informante.

ROMANA SALVIANI DE CASALIBVS.

Veneris 9. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Donatarius vniuerſalis tenetur ad debita donan-
tis quatenus bona donata ſuppetant, quia in
hoc eſt ad inſtar hæredis. Acceptatio donatio-
nis facta à primo donatario ſuffragatur alijs
donatarijs ſucceſſiuè vocatis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum viuente grauato, ad quod eius filij ſunt vocati non expirat, licet ſine filijs poſtea decedat, quia donec adeſt ſpes procreationis filiorum manet fideicommiſſum ad fauorem eorumdem quatenus naſcantur.*

2 *Emptor non poteſt in re empta plus iuris habere, quam ipſe venditor.*

3 *Bona primo loco per hæredem grauatum alienata præſumitur in extinctionem eius crediti fuiſſe electa.*

4 *Donatarius vniuerſalis donatoris debita ſoluere tenetur, quatenus bona donata ſuppetant.*

5 *Donatarius vniuerſalis quoad ſolutionem æris alieni eſt ad inſtar debitoris.*

6 *Acceptatio donationis facta à primo donatario ſuffragatur alijs donatarijs ſucceſſiuè vocatis.*

7 *Amplia procedere non ſolum ſi ſucceſſiuè donatarij vocati ſunt ad rem donatam, ſed etiam à paritate rationis, quando donatur ſpes, & apponitur pactũ de danda alteri pecunia.*

8 *Ratio eſt, nam vtroque caſu militat æquitas, quæ lex ſuccurrendo impotentiæ ſequentium donatariorum, qui cum nondum eſſent nati acceptare non poterant, contentatur acceptatione primi donatarij pro omnibus.*

9 *Et DD. hanc ſententiam tenentes non tantum ad effectum, vt donatio reuocari non poſſit, ſed abſolutè ſunt intelligendi iuxtà diſpoſitionem*, l.quoties C.de donat.

10 *Retrotractio admittitur etiam in conditionibus poteſtatiuis, vbi eorum implementum pendet à facto ſolius creditoris, non vero à facto ſolius debitoris tãtum, vel debitoris, & creditoris ſimul.*

11 *Ratio eſt, quia creditori imputari non poteſt cur non adimpleuit, ſi non fuit in mora implendi, & ceſſat ratio ob quam retrotractio impeditur, vbi implementũ impeditur à facto ſolius debitoris,vel vtriuſque ne ſcilicet pendeat à debitoris arbitrio eludere ſecundum creditorem implendo deinde conditionem appoſitam cum primo.*

12 *Retrotractio in præiudicium ſingularis ſucceſſoris medio tempore creati locum non habet.*

13 Honded. conſ.25. num.44.& 45. lib.2. *declaratur.*

DECISIO CCXI.

REPROPOSITA ad inſtantiam R.P.D. Proſperi Caffarelli iterum hac cauſa, DD.mandarunt, informari ſtrictè; An fideicommiſſum Bernardini expirauerit in vita Marij Iunioris; Et pro reſolutione duo tempora diſtinxerunt. Alterum eſt viuente ipſo Ma-

Mario ; Alterum poſt eius obitum. Viuo Ma-
rio, fideicommiſſum non expirauit, quia, cum
ad illud vocati eſſent illius filij , quamuis ipſe
1 filios non ſuſceperit , † cum tamen vxoratus
eſſet, ſuſcipere poterat , quæ ſpes procreatio-
nis liberorum efficit, vt donec ille vixerit, ma-
neret fideicommiſſum ad fauorem eorundem
filiorum, quatenus naſcerentur , vt dixit *Rota
deciſ. 593. num. 1. par. 2. recent. & text. in l. cum in te-
ſtamento in princip. ff. de hæred. inſtit. l. ſi mater §. fin.
ff. de vulg.* & tradit *Peregrin. conſil. 28. num. 4. lib 4.
Vincent. de Franch. deciſ. 169.* & diſtinguendo in-
ter primogenituram , & fideicommiſſum , vt
fuit dictum *in Tiburtina Fideicommiſſi 27. Iunij
1640. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Panzirolo.* At-
tamen expirauit per obitum Marij Iunioris
ſine filijs , cum filij naturales , in eum caſum
vocati, iam prædeceſſerint, vt conſtat ex Sum-
mario R.P.D. Caffarelli *num. 2.* & fœminæ eſ-
ſent à Teſtatore excluſæ , prout etiam admit-
tebatur ab altera parte.

Nil tamen prodeſt Domino Caffarello ex-
piratio fideicommiſſi Bernardini per obitum
Marij ad effectum ſe tuendi ex Iuribus dotali-
bus Fauſtinæ ſuper domo , quam emit à Ma-
rio Iuniore aduerſus DD. Caſales , donatarios
2 Bernardini Senioris, cum ipſe emptor † quo-
quo ſe vertat, plus iuris in dicta domo, quàm
Martius auctor habebat, prætendere nō poſſit,
*l. in omnibus § non debet ff. de reg. iur. Natt. conſ. 398.
num. 3. Rot. coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 47. nu. 4.*
Ergo , ſicuti Marius de tempore venditionis
domus nullam deſuper exercere hypothecam
poterat ; Ita nec Dominus Caffarellus poteſt
prætendere . Tum quia eo tempore aderat
fideicommiſſum , & alienationi aliorum bo-
norum conſenſerat, ex quibus ſibi ſatisfacere,
ex alijs in prædicta *deciſ. 27. Iunij 1640. coram D.
meo Cerro .* Tum quia antecedentes alienatio-
nes Marij, factæ durante fideicommiſſo, peni-
tus eius creditum dotale extinxerunt ob Iu-
3 ris præſumptionem, † quod bona , primo lo-
co alienata, pro tali ſuo credito elegiſſet ex ſu-
pradictis *iuxt. Text. in l. Marcellus §. res quæ ff. ad
Trebellian.*

Idque tantò magis, quia alienationes , quas
vna cū Maximiliano Patre Marius fecit, ema-
narunt vigore Breuis Apoſtolici ſa. me. Pau-
li V. concedentis facultatem alienandi in ſpe-
cie pro ſoluenda dote Fauſtinæ : Et quia vltra
dictas alienationes adſunt aliæ videlicet 4. lo-
corum Montium, Summ. Caſalium *nu. 19.* nec
non cenſus ſcut. 1500. quem Marius donauit
Iulio Buſalino , quem hæreditarium eſſe Ber-
nardini fideicommittentis , ocularitet apparet
ex lectura Inſtrumenti, *dicto Summ. nu. 2.*

Inſuper idem Marius ad computum dictæ
dotis Fauſtinæ recepit ſcut. 225. à Laura Cre-
ſcentia *dicto Summ. num. 17.* & alia ſcuta mille ,
Summ. num. 18. quæ ſummæ , ſimul calculatæ ,
tranſcendunt ſcuta 7000. quibus additis alijs
partitis pecuniarum à Mario, vna cum Maxi-
miliano eius Patre, receptarum, Mario ſaltem
pro medietate adſcribendis, ſequitur eum re-
cepiſſe multò plus, quam quod pro dote Fau-
ſtinæ ſibi debebatur, adeò quod ſolutione om-
nis hypotheca fuerit extincta priùs, quàm idē
Marius domum vendiderit D. Caffarello.

Quibus omnibus accedit, quod Marius, vti
Donatarius vniuerſalis Bernardini fideicom-
mittentis, ſiue duret fideicommiſſum, ſiue nō
4 donatoris debita † ſoluere tenetur , quatenus
bona donata ſuppetant , *l. æris alieni, C. de donat.
Fab. in C. de donat. de fin. 4. num. 1. Dec. conſ. 237. ſub
num. 2. & 3. Ger. Spin. conſ. 75. nu. 33. & ſeqq. Anton.
de Amat. reſolut. 58. num. 7.* vbi quod in † hoc eſt
5 inſtar hæredis, *Rot. deciſ. 124. num. 3. part. 3. recent.*
& fuit recentiſſimè dictum *coram me in Vrbeue-
tana Reſtitutionis Dotis, 22. Maij præteriti, verſ. Ta-
men quia.*

Non obſtat , aliàs per Informantes pro D.
Caſarello allegatus defectus acceptationis do-
nationis ex parte Caſalium, antequam domus
eadem eidem venderetur, quia iiſdem de Ca-
6 ſalibus ſuffragatur acceptatio † Marij Senioris
primi donatarij , *iuxt. text. in l. quoties C. de donat.
quæ ſub mod.* Cuius diſpoſitio † non ſolum pro-
7 cedit ſi ſucceſſiuè donatarij vocati ſunt ad rē
donatam, ſed etiam à paritate rationis , quan-
do donatur ſpes, & apponitur pactum de dan-
da alteri pecunia, prout illum *Textum à Docto-
ribus intelligi,* tradunt *Soccin. Sen. conſ. 236. ſub n. 1.
verſ. quia text. lib. 2. Iacob Gall. conſil. 108. num. 24.
Clar. in §. donatio q. 13. in princ. verſ. & licet Molin.
de iuſt. & iur. diſp. 165. nu. 9. & 10.* vtroque enim
8 caſu † militat æquitas , qua lex , ſuccurrendo
impotentiæ ſequentium donatariorum , qui ,
cum nedum eſſent nati , acceptare non pote-
rant, contentatur acceptatione primi donata-
rij pro omnibus , *Ciriac. controu. 312. num. 89. &
ſeq. cum reliquis in dicta deciſ. D. mei Cerri allegat ,
qui Doctores,* non tantum † ad effectum, vt do-
9 natio reuocari non poſſit, ſed abſolutè intelli-
gendi ſunt iuxtà diſpoſitiones , *l. quoties Cod. de
donat.* procedere etiam in hoc caſu , vt ſignan-
ter, ait *Soccin. Senior. quem ſequitur Clarus loco al-
legat.* Idque tanto magis , quia adeſt etiam ac-
ceptatio Caſalium , quamuis ſecuta poſt alie-
nationem à Mario Iuniore factam in D. Caffa-
rellum , nihilominus Caſalibus ſuffragatur in
præiudicium ipſius , qui medio tempore do-
mum acquiſiuit, quia antea fieri non poterat,
cum nondum nati eſſent Caſalli , quæ retro-
10 tractio admittitur † etiam in conditionibus
poteſtatiuis , vbi eorum implementum pen-
det à facto ſolius creditoris, non verò à facto
debitoris tantum , vel debitoris , & creditoris
ſimul, ea ſolidiſſima ratione , † quia creditori
11 imputari non poteſt , cur non adimpleuerit ,
ſi non fuit in mora implendi, & ceſſat ratio, ob
quam retrotractio impeditur , vbi implemen-
tum impeditur à facto ſolius debitoris , vel
vtriuſque, ne ſcilicet pendeat à debitoris arbi-
trio eludere ſecundum creditorem, implendo
deinde conditionem appoſitam cum primo
creditore, vt probatur *ex text. in l. Balneum, §. 1.
ff. qui potior. in pign. hab.* & pluribus comprobat
Rot. deciſ. 728. num. 3. & ſeq. par. 1. diuer. quam re-
fert, & ſequitur *Gionagn. conſ. 35. n. 6. lib. 1.* & in
puncto huius donationis dixit *Rota deciſ. 205.
n. 10. par. 7. recent. in hac cauſa coram me 13. Iunij
§. quia verò vltra anno præterito.*

Vn-

Digitized by Google

nardinum, clarum eſt hodie ad eius hæredes ſpectare.

Et ita, vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

ROMANA PECVNIARIA, ſeù CAMBII

Lunæ 19. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Compenſatio crediti turbidi, & illiquidi non admittitur cum credito claro, & ex quibus illiquiditas reſultet?

SVMMARIVM.

1 *Creditum clarum compenſationem non admittit cum credito illiquido, & num.6.*
2 *Solutio cedit in cauſam expreſſam.*
3 *Solutio de Iure cedit prius in extinctionem fructuū, ſeu intereſſe promiſſi, quam ſortis.*
4 *Pactum initum, quod negotians pecunias ſub cambijs emolumentum, quod excedit puta octo pro centenario eius commodo cedat eſt licitum.*
5 *Teſtis tempus ignorans, quo caſu fiat conteſtis cum alio qui illud deponit.*

DECISIO CCXIII.

ITERVM Domini dixerunt, non conſtare de Credito liquido Bauæ, & claro, ita vt cum credito liquido Mancini in ſcutis 871.
1 ba.40. abſque cambijs intret compenſatio, † cum alterius prætenſiones ſint turbidæ, vt fuit *dictum in Romana, ſeu Ianuen. locorum Montium prima Martij 1641. coram R.P.D. meo Roys Sequendo tex. in l.fin.C. de compenſat, Duran.deciſ. 282.num.1.*

Neque ſcuta 180. in duabus partitis, per Bauam in cauſam Cambiorum Mancino ſoluta, ſupradictam ſummam Crediti minuunt;
2 quia ſolutio † cedit in cauſam expreſſam per *tex. in l.1. in princ ff. de ſolut. Duran.deciſ.416.numer.17. & 18.* Et clarum eſt, de Iure ſolutio-
3 nem † cedere in extinctionem fructuum prius ſeù intereſſe promiſſi, qualia erant cambia decurſa, non autem ſortis principalis *l.1.C. de ſolut.Surd.conſ.290.num.6. Rot. in Ianuen. fideicommiſſi 21. Iunii 1613.cor.bon.mem. Pirouano Duran. deciſ.310. num. 14.* qui loquitur in ipſis terminis de Cambijs, cui Iuris interpretationi accedit propria Bauæ obligatio.

Scuta enim 1500. de an. 1636. & alia 1200. de anno 1638. per Mancinum Bauæ data fuerunt, tanquam nummulario, pacto adiecto, *vt in deciſ.* quæ reuidetur, enarratur, videlicet,
4 vt lucrum, † quod octo pro Centenario, negotiando ſub cambijs, excederet, in emolumentū Bauæ cederet, quod pactum licitū eſſe alias dixit *Rota in Mediolanen. cambiorū 25. Iunij 1610.coram Cardinali Lancellotto apud Marcheſan. par.1.fol.900.* vnde de cambijs, & recambijs, de quibus modo non agitur, reddere rationem Baua tenetur.

Minùs computa vini turbidum reddunt creditum Mancini, quia Beſpinus, qui partes ſuper illis extraiudicialiter audiuit, retulit, Mancinum potius in vino eſſe Bauæ Creditorem, quàm debitorem; prout neque alterum prætenſum creditum ſcutorum 1400. pro tertia parte ſolutorum in Inſula Siciliæ, quidquam Mancino adimit, dum per conſignationem cadorum vini 745. miniſtris Bauæ valorem ſcutorum 1400. excedentium, hoc debitum extinxerit.

Nec releuat prætenſio Bauæ, quòd Mancinus receperit à Nauta, qui vinum in Inſula Siciliæ emit, & ad Vrbem detulit, longè maiorem quantitatem, nempe dolia 98. cadorum vndecim, vel duodecim pro quolibet, vt in eius quietantia in qua dicebatur, Mancinum fateri, totum vinum emptum fuiſſe cum dictis ſcutis 1400. Nam Mancinus in dicta quietantia fatetur ſolùm vinum inter tres emptū fuiſſe, ac nihil de prætio, nec cum quibus pecunijs, & ideò cum ex litteris ab ipſo datis, & ex atteſtatione Mercatorum Ripalium, fidem facientium de prætio communi, & currenti, quo vinū Caſtri Vetrani eo anno emptum fuit, appareat, longè maiorem ſummā fuiſſe in emptione vini aducti erogatam, totum vinum non debuit Bauæ conſignari; ſed ſolùm pro rata, & quantitate dictorum ſcutorum 1400. quæ valor cadorum 745. excedit, vt ex computo dato à Mancino, quod eſt dictæ atteſtationi conforme.

Et cados 184. vini Melatij, quos conſignatos fuiſſe Mancino, ex eiuſdem confeſſione probare contendit Baua, negat Mancinus ad eius manus perueniſſe. De alijs verò, prout de illis 139. vini Siracuſani docet 71. ab eodem Baua venditos fuiſſe olim Miniſtris Cardinalis Sabaudiæ; alioſque plures diuerſis perſonis venditos, & traditos, qui inſuper oſtendit ſoluiſſe ſcuta 100. Bauæ, & ſcuta 132.50. pro Dohana, vt enarratur in deciſione, quæ reuidetur.

Non obſtat, quod primus teſtis, deponens conſignationem dictorum cadorum 71. Miniſtro Cardinalis Sabaudiæ, non recordetur d. Miniſtrum de menſe Martij 1638. fuiſſe in Vrbe, nec de quo tempore illum viderit in cellis vinarijs Mancini, cum ſimilibus exaduerſo obiectis; nam hoc non excludit eius depoſitionem ſuper articulis, ſuper quibus inquit, eam vini venditionem, & conſignationem fuiſſe quinque, aut ſex ab hinc annis de menſe Martij, cuius annum ignorat; ſtant enim ſimul, quòd non recordetur interrogata de anno 1638. & tamen ſciat, & recordetur, venditionem, & conſignationem vini, ſine memoria anni, ſed quinque ſeù ſex annos ante examen, & tollitur difficultas ex depoſitio-
5 ne alterius teſtis, † qui annum deponit, cum quo alter qui tempus ignorat, fit conteſtis. *Gratian.diſcept.505.num.8.*

Vnde, cum omnes Bauæ prætenſiones ſint turbidæ, & illiquidæ, ſatis euidens eſt, cum
6 claro Mancini credito neutiquam eas poſſe compenſari *Capic.Galeott.controu.41.nu.11.lib.1. & in Neapolitana penſion.27. Maij 1641. in fin. coram D.meo Bicho.*

Qua-

Quare Domini in deciſis permanſerunt; vtraque parte Informante &c.

MELEVITANA TENVTAE

Lunæ 26. Iunij 1645.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum particulare perpetuum, & ſucceſſiuum ex quibus inducatur? Bona fideicommiſſi particularis tūc alienari poſſunt pro diſſoluendo ære alieno Teſtatoris, ſi deficiunt alia bona ex quibus illud perſolui valeat.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum particulare perpetuum, & ſucceſſiuum fauore deſcendentium maſculorum ex quibus inducatur?*

2 *Renunciatio fideicommiſſi facta à grauato non nocet fideicommiſſarijs vocatis ex propria perſona.*

3 Deciſiones in Bononien fideicommiſſi de Vizzanis coram R.P.D. Bicho *declarantur.*

4 *Renunciatio Iurium pro ſe, & ſucceſſoribus ſolum reſtringitur ad Iura renuncianti competentia tantum, non autem ſe extendit ad Iura hæredibus & ſucceſſoribus renunciantis competentia, vel competitura ex propria perſona.*

5 *Renunciatio ſaltim durante vita renunciantis ſubſtinetur Declara num.6.*

7 *Fideicommiſſum in caſu alienationis ſtatim ſequuta alienatione purificatum dicitur ad fauorem ſucceſſiue vocatorum.*

8 *Bona particulari fideicommiſſo ſubiecta, vel alienari prohibita tunc alienari poſſunt pro diſſoluendo ære alieno Teſtatoris ſi deficiant alia bona, ex quibus illud perſolui valeat.*

9 *Dationis inſolutum effectus per retroceſſionem euaneſcit.*

10 *Teſtamenti exempla diuerſa ſi exhibentur, & in vno non eſt diſpoſitum, quod reperitur in alio tunc tollitur fides vtriuſque.*

11 *Manutentio datur poſſidenti ex clauſula conſtituti.*

12 *Clauſula,* Conſtituti, *transfert in conſtitutarium ciuilem, & naturalem poſſeſſionem.*

13 *Poſſeſſio conſtituentis probatur ex clauſula conſtituti.*

14 *Item probatur ex mandato de manutenendo, quod non datur niſi poſſidenti.*

15 *Item ex locationibus effectuatis mediante perceptione fructuum ſiue penſionum.*

DECISIO CCXV.

CONTENDENTIBVS Angelo Hieronymo Manduca, & Maria ac Barbarica Habela ſuper manutētione in poſſeſſione Tenutæ, *Ta Venetia* nuncupatæ, Domini mandarunt, videri de bono Iure, etiam ad effectum manutentionis, & hodie, conſtare de Iure Angeli Hieronymi, reſponderunt. Quia ex Teſtamento Ioan. Pauli Manducæ de anno 1589. quod datur in Summ. Angeli Hieronymi *num.*1. conſtat, impoſitum fuiſſe particulare fideicommiſſum ſuper prædio, de quo
1 agitur, † fauore filiorum maſculorum, nepotum, pronepotum & deſcendentium, & eis vſque in infinitum de linea maſculina, & pro illorum deſcendentibus, & poſteris ipſorum hæredum vniuerſalium maſculorum eiuſdem Teſtatoris de cognomine Manduca; quæ verba conſtituunt perpetuum, ac ſucceſſiuum fideicommiſſum in deſcendentia maſculina Teſtatoris *Rot. deciſ.458. ſub num.2. & 3 par.4. diuerſ. deciſ.125. num.2. deciſ.143. ſub nu.10. deciſ.357. num.1. & 3. par.1. recent. Addit. ad ſa. me. Greg. XV. deciſ.207. num.9.* ſed Angelum Hieronymum eſſe deſcendentem ac nepotem Teſtatoris, ex eius filio maſculo, ipſæ partes non controuertunt.

Non obſtat, quòd Angelus Pater Angeli Hieronymi, renunciauerit cuicunque ſucceſſioni paternæ, etiam ex teſtamento Nā quicquid ſit, an etiam ſub hac renunciatione veniat fideicommiſſum de quo agitur, Attamē cum Angelus Hieronymus in dicto fideicō
2 miſſo ſuccedat † ex propria perſona, tanquam nepos Teſtatoris, ipſū renunciatio patris non afficit *Cephal.371. num.32. & ſeq. Dec. conſ. 53. numer.18 lib.1. Surd. conſ.111. ſub num.18. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 593. num.165. Put. deciſ.597. num.15. & 16. par.5. recent. & fuit dictum in Bononien. fideicommiſſi de Boatteris 4. Aprilis 1644. cor. R.P.D. meo Carillo §. nec enim;* Vbi reſpondetur deciſionibus in contrarium allegatis *in Bononien. fideicommiſſi de Vizanis coram D. meo Bicho;* quæ
3 huic caſui non applicantur, † quia in illis ſucceſſor, ad fideicommiſſum veniens, erat hæres alienantis, & alienans voluit etiam alienare Iura hæredibus, ex fideicommiſſo competitura; At in caſu noſtro Angelus Hieronymus non eſt hæres patris, qui adhuc viuit, nec in renunciatione patris leguntur verba, comprehenſiua Iurium filij, & ſucceſſorum, vt in illa de Vizanis: Hic enim ſolùm dicitur,
4 quòd Angelus renunciauit pro ſe, † & ſucceſſoribus ſuis in perpetuum, quæ verba ad Ius renunciantis reſtringuntur; Ita vt ex eo nec renunciantis hęres poſſit renunciationem impugnare, non autem trahuntur ad iura hæredibus competentia, ſeu competitura ex propria eorum perſona *Rimin. Iun. conſ.751. numer.49. & ſeqq. Peregr. conſ.111. num.13. lib.4.*

Nec in facto ſubſiſtit, Nepotes fideicommittentis eſſe vocatos, vti hæredes patris. Vnde infertur, quòd Angelus Hieronymus ex perſona propria non ſit comprehenſus, cum eius pater hæreditati paternæ renunciauerit; Quia ex lectura teſtamenti patet, nepotes ex eorum propria perſona, eſſe vocatos, ibi, *Nepotum, Pronepotum, poſterorumque.*

5 Et gratis aſſeritur, renunciationem, † ſaltem durante vita patris, ſubſtineri, quia ad id allegati loquuntur de alienatione bonorum ad-
6 uentitiorum filij; † ſed renunciauit ſolùm Iuribus, ſibi competentibus, &, quòd plus eſt,
7 in caſu alienationis Teſtator voluit, † bona ad alios, ſucceſſiuè vocatos, deuenire, inter quos primum locum obtinet Angelus Hieronymus, ad cuius fauorem per alienationem, & renuntiationem Patris fuiſſet purificatum fideicommiſſum ſub hac conditionem diſpoſitum

ſitum *ex allegatis in Bononien.fideic. de Bigazzinis
14.Decemb.*1603. *coram bon.mem. Litta, & in de-
ciſ.8 1.num.4 cor.bon.mem.Card.Cauallier.*

Nec refert, quòd dicta Tenuta *Ta Venetia*,
per Catherinam filiorum d. Io:Pauli Teſtato-
ris Tutricem, fuerit data inſolutum Angelo
pro ſcut.8000. quæ d.Io:Paulus eidem Ange-
lo contemplatione matrimonij donauerat,
quia huiuſmodi datio in ſolutum fuit nulla,
cum de Iure bona ſubiecta fideicommiſſo par
8 ticulari, † vel alienari prohibita, tunc demum
poſſint alienari pro diſſoluēdo ære alieno Te-
ſtatoris, ſi deficiant alia bona, ex quibus illud
perſolui valeat *l. Pater filium ff. de leg.3. Bald. in
l.fin.§. & ſi præfatam num.4.verſ. & caue tibi C.de
Iur. deliber. Alberic. in l. Peto §. fratre num.8. cir-
ca fin.ff. de leg.2. Peregr. de fideic.art.40.numer.22.
Molin.de Primog.lib.1.cap.10.num.4. Rot. in Roma-
na fideicom. de Zuccar. 14. Decembris* 1639. *coram
Reuerendiſsimo D. meo Decano § nec dicatur*.

In caſu autem iſto ex inuentario per dictas
mulieres producto, conſtat, d. Io: Paulum
Teſtatorem, vltra d.Tenutam *Ta Venetia*, re-
liquiſſe bona, longè excedentia creditum di-
cti Angeli, qua ratione idem Angelus, con-
tra quem Mauritius, & Petrus Paulus fratres
intendebant mouere litem ſuper inualiditate
d. dationis in ſolutum, retroceſſit de anno
1610. eandem tenutam *Tà Venetia* eidem Ca-
therinæ, vti Curatrici d. Mauritij, & Petro
Paulo ſtipulantibus pro ſe, hæredibus, & ſuc-
ceſſoribus, cum clauſula, *Conſtituti*, per quam
9 retroceſſionem † euanuit effectus prædictæ
dationis in ſolutum, & Tenuta ſub eodem
particulari fideicommiſſo fauore maſculorū
remanſit.

Neque aliquid facit, quòd cum in actis
ſint producta duo Io: Pauli Teſtamenti exem
10 pla diuerſa, † dum in vno non legitur ſupra-
dictum fideicommiſſum, tollatur fides vtriuſ-
que *ad tex. in l. ſcriptura Cod. de fid.Inſtrum.*

Quia prius fuit productum in alio Iudicio
viridarij non integrum, nec opus erat: At
hodie datur integrum, collationatum cum
ſuo originali, de vnius fide dubitari non po-
teſt.

Ex quo Domini, conſtare de bono Iure
Angeli Hyeronimi, eique propterea dandum
eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſio-
11 ne d.Tenutæ *Ta Venetia*, † reſponderunt, cum
de illius poſſeſſione conſtet ex clauſula, *Con-
ſtituti*, contenta in donatione, eidem Ange-
lo Hieronymo per Angelum eius Patrem fa-
cta de anno 1640. vt in alio Summario eiuſ-
dem Angeli Hieronymi *nu.9.* per quam clau-
12 ſulam † fuit in conſtitutarium tranſlata ciui-
lis, & naturalis poſſeſſio *l. quod meo ff. de acqu.
poſſeſſ.Moder.Peruſ.de Manut.obſer.20.num.8.* Nec
dubitari poteſt de poſſeſſione Angeli conſti-
13 tuentis, † quia de illa conſtat ex clauſula
conſtituti, appoſita in donatione, illi facta per
Mauritium fratrem de anno 1613. d. Summ.
Ang. Hieronymi *num.* 1. ac etiam ex manda-
14 to de manutenendo, † eidem Angelo con-
ceſſo de anno 1621. eodem Summ. *num.4.* iun
ctis præſertim locationibus, de eadem Tenu-
15 ta factis, † cum penſionum perceptione ab
Angelo, & Angelo Hieronymo, eius filio à
dicto anno 1622. vſque ad annum 1628. dicto
Summ. *num.8.* ex latè deductis *per d.Moder.Pe-
ruſ.obſeru.24.num.17. & ſeqq.*

Et ita deciſum, vtraque parte informante.

MENOPOLITANA VISITATIONIS.

Lunæ 3. Iulii 1645.

ARGVMENTVM.

Declaratoria datur contra non parentes, nec re-
tardatur ex nouo proceſſu, & in quibus termi-
nis authoritates allegatæ in contrarium pro-
cedant, in deciſione declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria contra non parentes mandato Rotali
datur, ſeruatis quatuor terminis de ſtylo ſeruari
ſolitis.*

2 *Oblatio de parendo facta à procuratore quando non
ſufficiat pro euitanda declaratoria? & numer.3.
& 4.*

5 *Mandatum ſpeciale requiritur in dependentibus ab
animo, & voluntate alterius.*

6 *Declaratoria non debet ſuſpendi prætextu noui pro-
ceſſus.*

7 *Et in contrarium allegati quo caſu loquantur?*

8 *Animarum ſaluti conſulendum, ac litigantium mali-
tijs occurrendum eſt.*

9 *Remiſſoria conceſſa cum clauſula ſine præiudicio Iu-
dicij poſſeſſorij operatur vt nouus proceſſus remiſ-
ſorialis eius proſecutionem retardare non valeat.*

DECISIO CCXV.

CVM Rota ſub die 4. Iulij 1644. coram
me decreuiſſet, eſſe dandum mandatum
de manutenendo Domino Epiſcopo Mono-
politano in quaſi poſſeſſione viſitandi terram
Faſani, & mandatum Rotale ſub die 7. Octo-
bris eiuſdem anni perſonaliter intimatū fuiſ-
ſet Gubernatori, Communitati, & Clero di-
ctæ Terræ, & hi obedire recuſauerint, vt oſtē-
ditur *in Summ. Epiſcopi num.* 2. ſeruatis quatuor
terminis de ſtylo ſeruari ſolitis, & diſputato
dubio, An danda ſit declaratoria, Domini af-
firmatiuè reſponderunt; Quia contra contu-
maces in parendo mandato de manutenendo
1 Rotali, † præuia perſonali intimatione, &
ſeruatis quatuor terminis, de ſtylo ſeruari ſo-
litis, Rota declaratoriam relaxare conſueuit,
*vt in deciſ.193.num.1.deciſ.256.numer.6.deciſ.262
numer.1.deciſ.263. num.6. inter impreſſ. apud. Mo-
dern. de manut.*

Nec obſtat oblatio patientiæ facta à præten-
2 ſo Procuratore, † & quod ſolùm patientiam
præſtare teneantur, quòd Epiſcopus Mono-
politanus viſitet *ex alleg. per Adden. ad Buratt.
deciſ.17.num.8.*

Quia hic conſtat de voluntate, & pertinacia
3 de non parendo, † dum in actu intimationis
mandati proteſtati fuerunt, non deueniri ad
executionem mandati. *Rot.deciſ.62.in princ.poſt*

Cenſ.de Cenſib.deciſ.325.ſub num.2.verſ. & ex reſponſione coram bon.mem.Buratta; & in Toletana augumenti ſeruitu 27. Iuny 1640. verſ. in propoſito coram Reuerendiſſ.D.meo Decano, quæ proteruia aggrauatur, ex quo nouiſſimè moniti quòd Epiſcopus intendebat accedere ad viſitandum, reſtiterunt, & minas contra Epiſcopum addi-
4 derunt, † qui actus ipſorum principalium magis attẽdi debent, quam Procuratoris verbalis oblatio, de cuius ſpeciali mandato non
5 conſtat, vt requiritur in dependentibus ab animo, & voluntate, *Surd.conſ.281. numer.31.* & fuit dictum *in Romana fructuum, & intereſſe 10.Decembris* 1614.*coram Sanctiſſimo D.N. Innocentio X. & in Reatina Iuris redimendi 27. Martij* 1620. *coram D.meo Merlino*.

Nec refert, quod pro parte hominum Terræ Faſani fuerit nuper productus proceſſus remiſſorialis, in quo aſſeritur præfatum Baiuliuum dictæ Terræ habere ſpiritualem, & temporalem Iuriſdictionem, & iura quaſi Epiſcopalia, dictamque Terram eſſe nullius, & non habere Territorium ſeparatum, ac fuiſſe ſemper per Vicarios à Baiuliuo, & à nullo alio deputatos, viſitatam.

Quia omnia hæc petitorium reſpiciunt; & dum ex probationibus ante relaxationem mandati de manutenendo, & deciſione deſuper extenſa de Viſitationibus ab Epiſcopo factis conſtet, non eſt ſuſpendenda declaratoria
6 prætextu † noui proceſſus, vt dixit *Rota d. Toletana augumenti ſeruitij 27.Iunij* 1640.*§.fin.coram Reuerendiſſ.D.meo Decano*, vbi dicitur huiuſmodi exceptiones reſeruandas eſſe ad merita cau
7 ſæ, quuicquid dicendum eſſet, † ſi in continenti conſtaret non fuiſſe probatam poſſeſſionẽ Epiſcopi, vel de nullitate mandati, in quibus terminis loquuntur exaduersò allegati *per Modern.de manut.obſeru.*103. *num.*23.

Quare cum ſaluti animarum conſulendum
8 ac † malitijs litigantium occurrendum ſit, *Clement. vt Calumnijs de re iudic. cum vulgaribus*
9 E: remiſſoria conceſſa fuerit ſine præiudicio Iudicij poſſeſſorij nouus proceſſus remiſſorialis eius proſecutionem retardare non debet *ex allegat.per Modern.de manut. obſeruat.94.num.2. cum ſeqq.*

Ex quibus Domini eſſe dandam Declaratoriam reſponderunt, vtraque parte informante, &c.

BONONIEN. TERRARVM.

Luna 3. Iulij 1645.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Fructus ſtabilium liquidantur ad rationem quinque pro centenario, quia totidem communiter reddere ſolent ſtabilia.*

DECISIO CCVI.

DOMINI dixerunt fructus eſſe liquidandos ad rationem quinque pro quolibet
1 centenario, † cum totidem reddere communiter ſtabilia conſueuerint, *iuxt.gloſſ.* communiter receptam, *in auth.perpetua verb. iuſta C. de Sacroſ.Eccleſ.* quam *Rota* ſæpiſſimè ſequuta eſt, vt *in deciſ. 571.numer.6.par.3. rec. & in Bononien. Prædij 21.Maij verſ.dictos autem coram R.P.D.meo Ghiſileria, & in Bononien. Bonorum* 10. *Decembris* 1640.*verſ. quia ex inſtrumento coram eodem*. Et ſic cum quantitas menſuræ deficiens fuerit per Peritum, de conſenſu partium electum, declarata aſcendere ad tornaturas 43. & duas partes ex tribus alterius tornaturæ, atque valor definitus in libris centum Bononienſibus pro qualibet tornatura *Sum. num.* 1. ita quod in totum aſcendant ad libras 4366.& $\frac{2}{3}$. ſequitur ad hanc rationem, fructus ſingulis annis aſcendere ad libras 223.

Qui fructus calculandi veniunt à die 21.Februarij 1622. vſque ad diem 6. Aprilis 1645. qua die ſolutum fuit prætium Terrarum de quibus agitur, taliter quòd pro annis 22. aſcẽdunt fructus ad libras 4906.in quibus eoſdem eſſe liquidandos, Domini cenſuerunt.

Itaque, &c.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Luna 20. Nouembris 1645.

ARGVMENTVM.

Clauſula, quod Iura ceſſa nõ retorqueãtur contra cedentem quomodo ſit intelligenda? Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio iurium facta cum promiſſione de non contraueniendo operatur, vt cedens cenſeatur pro eadem re ceſſa quæcumque iura ſibi competentia, tàm reſpectu dominij, quàm hypotheca renunciaſſe, & in ceſſionarium tranſtuliſſe.*

2 *Clauſula, quod iura ceſſa non retorqueantur contra cedentem operatur, ſi ceſſionarius moleſtatus à tertio vellet intẽtare regreſſum contra cedentem pro ſua indemnitate, non tamen efficit, quod ex facto ipſius cedentis per moleſtias non poſſit habere regreſſum, quod eſt à iuſtitia, & æquitate alienum.*

3 *Solutio in dubio referri non debet ad eam cauſam, in qua alius eſt obligatus, ſed ad illam, in qua ipſe ſaluens ſolus erat obſtrictus, & ex quibus propria, & particularis obligatio deſumatur? & num.4.*

5 *Creditor exigere non prohibetur ratam crediti, pro qua aliquis ad eius fauorem pro maiori ſecuritate ſe obligauit.*

6 *Legitimatio perſonarum in Iudicio oppoſita ex quibus probata dicatur?*

DECISIO CCXVII.

DOMINI hodie receſſerunt à deciſis corã me in hac cauſa ſub die 13.Nouembris 1643. confirmando deciſionem coram bon.mem.Merlino 26.Iunij 1641. pro executione Mandati Audit. Cam. contra Flauium Paradiſum ad fauorem illorum de Lercarijs hæredum Righezzæ emanatam.

Quia

Quia verum eſſe dicebatur in facto, quòd
cum Paradiſus, vnà cum Paſquino de Crudis
pro indiuiſo poſſidens totum officium Nota-
riatus, de quo agitur, ſuam medietatem Mar-
cello Iannotto pro prętio ſcutorum 3100. qui
titulo pariter venditionis quamdam partem
etiam in Reghezzam tranſtulit, vendidiſſet,
cum reſeruatione tamen Dominij, & poſſeſ-
ſionis dictæ medietatis eiuſdem officij, donec
& quouſque per ipſum Iannottum emptorem
extingueretur Cenſus ſcutorum 2000. in ſor-
te principali, quem Cenſus emptor Iannot-
tus in prætij diminutionem extinguere aſſũ-
pſerat; ſed quia in tali promiſſione defecerat
Paradiſus venditor, contra eum mandatum
executiuum in Curia Capitolina obtentum,
ſuper medietate vendita dicti officij exequi
fecit, atque præuia à peritis illius æſtimatione
in ſcut. 2500. facta, ſibi ipſi prædicti officij ad
iudicationem pro ſcutis 2000. & pro aliis ſcu-
tis 667. tertia parte pluris iuxta formam Sta-
tutorum Vrbis, aſſecutus eſt, pro quibus dua-
bus ſummis à Iudice ſic Paradiſus venditor
integram officii à ſe priùs venditi medietatẽ
inſolutum cum clauſula conſtituti accepit,
eiuſque actualem poſſeſſionem vigore talis
adiudicationis, & in ſolutum dationis denuò
cœpit, in qua hodie reperitur, quæ medietas
cum à peritis ante adiudicationem electis æ-
ſtimata fuerit in ſcutis 2500. neque habita fue-
ratio prætij ſcutorum 3100. pro quo priùs ab
ipſo Paradiſo fuerat venditum Iannotto, Ler-
carij vtique de eorum credito ſcutorum 250.
de proprijs eorum pecunijs pro reſiduo prætij
dicti officij illi debiti perſolutis ſuper eadem
medietate ſatisfieri amplius non poterant, cũ
ſumma pro qua fuit adiudicatam Paradiſo in-
tegram medietatem, habito reſpectu dictæ
æſtimationis factæ à Peritis abſorpſerit, tene-
tur ipſe Paradiſus reſtituere dicta ſcuta 250.
quæ à Lercariis pro pretio medietatis, ab
ipſo venditæ recepit; Nam pro hac parte
idem officium auocare non potuit obſtan-
1 te ſibi ceſſione iurium, † ad fauorẽ Righez-
zæ facta, cum promiſſione de non contraue-
niendo, cenſetur enim ille pro eadem rata
quæcumque iura ſibi competentia ſuper di-
cto officio tàm reſpectu Dominij, quàm hy-
pothecæ renunciaſſe, adeo vt ſic potior effe-
cta fuerit conditio Righezzæ poſſeſſoris, vt
in his terminis *poſt Franch. dec. 260. num. 4. & ſeq.
& Io: Franc. à Pont. deciſ. 34. num. 3. & ſeq.* firma-
nit *Rot. in Romana ſimilis Officij Notariatus* 25. O-
ctobris 1631. *in verſ. nec obſtat, quod cum Azellij
coram b. m. Coccino*.

Nec refert, quòd hæc ceſſio fuerit cum
ſolita clauſula, quòd iura ceſſa non retor-
2 queantur contra cedentem, † quia hæc clau-
ſula quidem operaretur, quatenus Righezza
à tertio aliquo moleſtatus regreſſum contra
Paradiſum intentare vellet pro ſua indemni-
tate, non tamen efficit, quod ex ipſo facto
cedentis Paradiſi moleſtaretur; hoc enim ni-
mis abſurdum eſſet, & à iuſtitia, & æquitate
alienum, dum ipſe Paradiſus poſt exactum
prætium etiam rem habere, & à legitimo poſ-
ſeſſore auocare vellet, vt concludit *Franch. d.
dec. 260. in fine*, & probauit *Rot. in hac eadem cau-
ſa in dicta deciſ. 26. Iunij* 1641. *coram bon. memor.
Merlino*.

Nec pariter obſtat, quod Righezza, vel Ler-
carij eius hæredes ex altera officij eiuſdem di-
midia parte, olim ad Paſquinum Crudum
ſpectante, & per dictum Iannottum Righez-
zæ auctorem empta, poſſint conſeruari in-
demnes. Quia hæc quoque medietas iam
erat ex cauſa aliorum eius Creditorũ ab ipſo-
met Paradiſo, & vxore Paſquini occupata.
Qui Paradiſus à ſolutione dictorum ſcut. 250
non liberatur, ex eo, quod Lercarij ſcut. 300.
iam à Boſo generali fideiuſſore Iannotti ad
fauorem Righezzæ pro euictione officij, per
Iannottum ipſi venditi, obligato receperint.
Nam, dum Creditum Righezzæ, & ſic Ler-
cariorum, ab eo cauſam habentium, occa-
ſione euictionis portionis dicti officij ipſi vẽ-
ditæ aſcendebat ad ſummam ſcutorum 1500.
3 ſolutio hæc † referri non debet ad eam causã,
in qua alius erat obligatus; ſed ad illam, in
qua ipſe ſolus erat obſtrictus, *per text. in l. 1. 3.
& 4. ff. de ſolut. Corn. conſ.* 317. videtur primò aſ-
pectu dicendum *ſub num. 2. verſ. quod & tertiò
ſuadetur, & ſeq. lib. 1. & conſ. 33. viſa copia proceſ-
ſus num. 4. lib. 2.* ac etiam Boſi obligatio ex ge-
nerali euictionis cauſa procedebat, hæc autẽ
4 ex † particulari obligatione per Paradiſũ con-
tracta, à proprio eius facto proueniente. *Me-
noch. præſumpt. 143. num. 5. verſ. ſecundus eſt caſus*.

Itaque Lercarij poſt exactam à generali fi-
deiuſſione partem eorum crediti, reſiduam à
5 Paradiſo pro illa rata, † ad quam ex propria
ſua obligatione ad fauorem Righezzæ, & e-
ius ſucceſſorum, pro maiori eorum ſecurita-
te facta tenetur, exigere non prohibetur *iuxta
theoric. Bart. in l. 4. §. ſi ex conuentione num. 2. ff. de
re iudic.*

Et quæ contra legitimationem perſonarũ
opponebantur, ceſſant ex facto; Imò de legi-
6 timatione perſonæ Righezzæ conſtat † non
ſolùm ex inſtrumento emptionis quintę par-
tis officij, ſed etiam ex alio inſtrumento ceſ-
ſionis Iurium, ab ipſomet Paradiſo ad eius fa-
uorem factæ. Et de legitimatione eorum de
Lercarijs ſimiliter patet, quia eos eſſe hæredes
Righezzæ Creditoris Paradiſi, probatur, dum
Paradiſus pluries eoſdẽ, vti hæredes Righez-
zæ, citauit.

Ex quibus moti fuerunt Domini ad appro-
bandum mandatum A. C. in fauorẽ Righez-
zæ relaxatum, & perſiſtendum *in deciſ. 26. Iu-
nij 1641. coram bo. mem. Merlino*, Vtraque, &c.

CAMERINEN. REGRESSVS.

Veneris 1. Decembris 1645.

ARGVMENTVM.

Regreſſus competit reſignanti etiam contra
ſucceſſorem reſignatarij quando eſt reſer-
uatus cum clauſulis ampliſſimis, tàm in caſu
non ſolutionis penſionis, quàm nullitatis, vel
reductionis intentatæ.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus competit etiam contra ſucceſſorem reſignatarij quoties in literis Apoſtolicis eſt conceptus in caſu quod reſignatarius ex quauis cauſa alleget penſionem eſſe nulliter reſeruatam.*

2 *Conſenſus reſignantis conceptus cum clauſula* non aliàs aliter, nec alio modo *expreſſa qualitate in caſu nullitatis penſionis intentata operatur intentata nullitate, quod reſignatio ex defectu conſenſus reſignantis euaneſcat.*

3 *Clauſula, quod* ex nullitate penſionis ex quauis cauſa dici non poſſit *ſtante illius vniuerſalitate comprahendat etiam nullitatem expreſſam Papæ, & aliam quamuis minimam.*

4 *Clauſula vniuerſalis* ex quauis cauſa *comprehendit omnem cauſam, ac etiam nullitatis dictionem, tàm de facto, quàm de iure.*

5 Deciſio Manticæ 356. *declaratur.*

6 Deciſio in Romana regreſſus relata à Pariſ. de reſignar. lib.6.quæſt.3. ſub num. 7. pariter *declaratur.*

7 *Clauſula* ex quauis cauſa *adiecta poſt aliam videlicet* illam annullari petente, vel impetrante, *tanquam geminata magis demonſtrat enixam voluntatem reſignatis, & Papæ reſignationem admittentis comprehendi omnem ſpeciem nullitatis, etiam aliàs non comprehenſam.*

DECISIO CCXVIII.

CVM Thomas Vechius Parochialem Eccleſiam, ad cuius titulum ordinatus fuerat, de anno 1632. reſeruata ſibi penſione ducatorum 20. auri de Camera, cum clauſula *nec aliàs, aliter, nec alio modo*, & in caſum non ſolutionis huius penſionis, vel quando de eius nullitate, aut reductione ad minorem ſummã daretur, reſeruato regreſſu, reſignaſſet, ipſaq; Parochialis per obitum reſignatarij, qui quã diù vixit penſionem ſibi perſoluit, Nicolao Buſera collata fuiſſet, hic & penſionem ſoluere recuſauit, & de eius nullitate coram A.C. Argelo oppoſuit, à quo etiam declarari nullam fuiſſe penſionem obtinuit; Cauſa verò appellationis mihi commiſſa, & dubio propoſito, An competat regreſſus, Domini affirmatiuè reſponderunt.

Quia regreſſus in literis Apoſtolicis con-
1 ceptus eſt † in caſum, quo Reſignatarius ex
quauis cauſa nullam, ſeù nulliter aſſignatam
penſionem eſſe allegaret, prout hic euenit in
ſucceſſore Reſignatarij: ita enim vigore literatum etiam contra ipſum competit regreſ-
ſus, vt notat *Azzor.inſtit.moral.tom.2.lib.8.cap.9.*
quæſt.4.circa fin.verſ.poſtremò dubitatur Rot. deciſ.
631.nu.2.par.1. recent. Et quia conſenſus Tho-
2 mæ † eſt conceptus cum clauſula, *non alias aliter, nec alio modo*, hac expreſſa qualitate in caſum dictionis nullitatis penſionis, ſequitur,
quòd reſignatio, ex defectu conſenſus Reſignantis, euaneſcat, vt in terminis penſionis
reſeruatæ, cum clauſula, *dummodo remaneant centum pro Rectore, Rot.deciſ.286.num.2.recent.Filinc.oper.moral.tract.42.cap.6.ſub num.9.verſ.fit 3.*
pro quo valdè ſtringit alia clauſula vniuerſalis appoſita ſcilicet, *quod de nullitate penſionis ex*
3 *quauis cauſa dici non poſſit*, ob cuius vniuerſalitatem comprehenditur etiam nullitas expreſ-
ſa Papæ, & alia quamuis minima *Lotter.in terminis regreſſus de re benef.lib.1.q.40.num.287. & duob.ſeqq.Rota in Cremonen.Pẽſionum ſuper regreſſu 23.Iunij 1623.coram bon. mem. Franciſco Vbalda*, & quòd ſtante clauſula vniuerſali *ex quauis*
4 *cauſa*, † cenſeatur comprehenſa omnis cauſa,
& dictio nullitatis tàm de facto, quàm de Iure, fuit deciſum *in Placentina Decanat.* 10. *Nouembris 1595.coram bo. memor. Penia impreſſ.apud Marcheſan.de commiſſ.tom.2. fol.441. & per Garz. de benef.par.4.cap.3.num.52.* quam ſequuta fuit *Rota in Ciuitat.Pleb.regreſſus 11.Iunij 1643.verſ. minus releuat, cor. R.P.D.meo Royas.* Vnde non
5 obſtat in contrarium *allegata deciſ.Mantic.*† 356
& aliæ, in quibus ſimiles clauſulæ non aderant: Quia loquuntur in terminis, quando regreſſus ſimpliciter fuit reſeruatus, non vt in
caſu noſtro, quando adſunt ampliſſimæ clauſulæ ſupradictæ, quæ in contrarium allegatis
6 non aderant; Prout in *illa Romana regreſſus*† *bo. mem. Proſpero Sanctaerucio, relata à Pariſ.de reſign. lib.6.quæſt.3. ſub num. 7.* clauſula vniuerſalis ex quacumq; cauſa erat adiecta deficientiæ Reſignatarij in ſolutione penſionis; ſed hic eſt adiecta ſpecificè allegationi nullitatis, cũ enim immediatè antea fuerat expreſſus caſus, quo titularis penſionem annullari peteret, *ibi: aut illam annullari petente, vel impetrante*, & ſtatim
7 ſequatur, vel *ex quacumque cauſa*, † tamquam
geminata ad ampliandam clauſulam præcedentem ſimpliciter loquentem de oppoſitione nullitatis, magis demonſtrat enixam voluntatem Reſignatarij, & Papæ reſignationẽ huiuſmodi admittentis, comprehendi omnẽ ſpeciem, etiam aliàs non comprehenſam, nullitatis, ex allegatis *per Gabr.conſ.20.nu.18.lib.2. Rot.deciſ.93.num.8.apud Zacch.de oblig.Camer.*

Ex quibus Domini regreſſum ad beneficium reſignatum Thomæ competere, reſoluerunt, vtraque parte informante, &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MAXIMIS.

Lunæ 11. Decembris 1645.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum conſtitutiuum in teſtamento filij habita relatione ad teſtamentum paternum quoad ſubſtitutiones in omnibus, & per omnia regulatur ad formam, & tenorem teſtamenti paterni.

SVMMARIVM.

1 *Conditio ſi ſine filijs expirat mortuo grauato cum filijs, qui poteſt ad libitum diſponere.*

2 *Fideicommiſſum ſi ſit conſtitutum in teſtamento filij habita relatione quoad inſtitutiones ad teſtamentũ patris talis relatio cum ſit pinguis, & ampla amplectitur omnes ſubſtitutiones contentas in teſtamento relato.*

3 *Et quando eſt concepta per orationem ſeparatam re-*
ſtrictio-

Digitized by Google

ſtrictionem non permittit, ſed omnes ſubſtitutionum caſus in teſtamento relato comprehenſos repetit. & num. 4.

5 *Copula, & quia, poſita inter duas orationes quando prior oratio, eſt penitus abſoluta, tàm in verbis diſpoſitiuis, quam relatiuis tunc ſtat ampliatiuè ad præcedentia, & diuerſitatem caſuum deſignat.*

6 *Fideicommiſſum tam in caſu obitus cum filijs, quàm etiam obitus ſine filijs inductum cenſetur concurrente præſumpta dilectione teſtatoris erga filios vocatos, & identitate rationis inter caſum obitus cum filijs, vel ſine filijs.*

DECISIO CCXIX.

ITERVM impugnante D. Horatio de Maximis ſubſtitutionem vocatorum in caſu obitus inſtitutorum in Teſtamento q. Angeli de Maximis facta relatione ad Teſtamentum Dominici ſui patris, cauſa hodie denuò diſcuſſa, Domini perſtiterunt in deciſis. Quia, licet duæ priores relationes, quæ in Teſtamẽto Angeli leguntur factæ ad teſtamẽtum Dominici, forſan reſtringi poſſent ad caſum o-
1 bitus filiorum Angeli ſine filijs, † itaut ſecuta morte eorum cum filijs ſubſtitutio euanuerit, & filij de libero diſponere potuerint *iuxta vulgatum conſ. Oldrad. 21.* vt prætendit Horatius; attamen tertia, quæ ibi ſubſequitur ad
2 idem Teſtamentum relatio; † vtpote cæteris pinguior, & amplior, referens ſe ad ſubſtitutiones factas in Teſtamento Dominici Patris quoad inferendam independentiam, & diuerſitatem orationum, alias *ex text. in l. cum Pater §. dulciſſimis Fratribus ff. de leg. 2.* ponderauit *Rot. deciſ. 193. num. 11. verſ. ſi autem eſſet, & deciſ. 300. numer. 15 par. 1. recentior.* Et per orationem ſe-
3 paratam † concepta reſtrictionem ad caſum, in præcedenti oratione diſpoſitum, non permittit, *Rota deciſ. 125. num. 8. & deciſ. 193. num. 8. par. 1. recent. Soccin. conſ. 53. num. 8. & num. 9. Gratian. diſcept. 988. numer. 23. & 24.* Sed omnium
4 ſubſtitutionum caſus, † in Teſtamento relato comprehenſos repetit, vt in terminis ſubſtitutionum tradit *Marta deciſ. 57. num. 46.*

Neque refert inter vnam, & alteram ora-
5 tionem appoſitam eſſe copulam, *& quia,* † cum prior oratio, vtpote penitus abſoluta, tàm in verbis diſpoſitiuis, ibi: *ſuccedere debeant alij ſuperuiuentes, &c.* quàm in verbis relatiuis, ibi: *& ſucceſſiuè vſque in infinitum ſuccedatur iuxta formam Teſtamenti Dominici, &c.* hæc copula ſtat ampliatiuè ad præcedentia, & diuerſitatem caſuum deſignat *Iaſon. in l. 1. num. 2. ff. de Iuſt. & iur. Rip. in cap ex parte num 46. de reſcript. Rota dec. 39. numer. 6. & deciſ. 41. num. 4. par. 1. recent. Surd. deciſ. 272. num. 24. Idem conſ. 313. num. 22. Rot. dec. 266. num. 4. par. 2. recent. & deciſ 427. nu. 10. & 11. par. 1. recent.* vbi dicitur copulam hanc inter caſus diuerſarum ſubſtitutionum poni conſueuiſſe.

Quæ voluntas Angeli colligitur ex tenore Teſtamenti eiuſdem; *Et voluit* quod quandocumque aliquis ipſorum decederet ſine filijs legitimis, & naturalibus ſuccedant, & ſuccedere debeant alij ſuperuiuentes, & ſucceſſiuè vſque in infinitum ſuccedatur iuxta formam teſtamenti q. Dominici patris Teſtatoris, ad quod Teſtamentum relationem haberi voluit & ex nunc illud approbauit, & confirmauit quoad ſubſtitutiones in eo contentas, quas in præſenti pro repetitis haberi voluit, & vult.

Vnde cum talis voluntas Angeli reſultet ex tenore verborum, & contextu ſcripturæ, neque ſubſiſtat, quod relatio, quam fecit ad teſtamentum Dominici ſit intelligenda in illo tantùm caſu, quandocumq; aliquis filiorum ſine filijs decederet, quaſi tunc ſuccedere debeant alij ſuperuiuentes, ſed verius ſit, illam rationem eſſe generalem, comprehendentem
6 vtrumque caſum, † obitus ſcilicet filiorum ſine filijs, & obitus illorum cum filijs, concurrente præſumptione vniformis dilectionis erga filios vocatos in teſtamento paterno, & identitate rationis inter caſum obitus cum filijs, vel ſine filijs; vt ponderatum fuit *coram me in deciſ. in hac cauſa 15. Aprilis 1644. in §. quod autem Angeli reſolutio, &c.* DD. nunc Angeli voluntatem ex eius verborum ſenſu eliciendo, iterum in deciſis permanſerunt, vtraque parte informante, &c.

VRBEVETANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 19. Decembris 1644.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Hæres debita Teſtatoris ſoluere tenetur ſaltim pro viribus hæreditarijs.*

2 *Donatarius non adimplens contenta in donatione ab eius commodo arcetur.*

3 *Donatio facta cum onere operatur, vt donatarius omnia à donatore diſpoſita ex lege donationis ſeruare teneatur.*

4 *Donator imponere poteſt donatario onus ſoluendi eius debita.*

5 *Teſtator permittens alienationem bonorum* per pagat alcun debito &c. *in neceſſarium antecedens vult debita per hæredem ſolui.*

6 *Voluntas Teſtatoris licet ex verbis expreſſis non colligatur infertur tamen ex ratione diſpoſitionis, & perinde habetur, ac ſi verbis eſſet expreſſa.*

7 *Ratio diſpoſitionis voluntatem declarat, & ampliat, prout ipſa verba.*

DECISIO CCXX.

REpropoſita hodie hæc cauſa ſuper reſolutis 22. Maij præteritis, quamuis Domini reprobauerint motiuum, quod Donatarius omnium bonorum præſentium, & futurorum, ad ſolutionem æris alieni, poſt donationem contracti, quatenùs bona donata id patiantur, teneatur, nihilominus ex altero motiuo in deciſis permanſerunt ex inconuincibili dilemmate, quod ad reſtitutionem dotis, de qua agitur, Ponfreui tenebantur, ſiue hæredes ſint Vgozzoni, ſiue non; Nam ſi eius hære-

Digitized by Google

1 hæredes ſunt, † tunc ſolutionem debitorum
eiuſdem euitare non poſſunt, dum Teſtaſicei
agunt contra bona debitoris ſaltem pro viri-
bus hæreditarijs. *l. æris alieni C. de idonat.* Et ſi
hæredes non ſunt, arcentur à commodo do-
2 donationis† ob non adimplementum ex par-
te ipſorum, vt firmatur *in deciſ. quæ venidetur §.quoquo igitur ſe vertant.* Immò, dum donatio
3 facta fuit cum eo onere, † quod Donatarij
diſpoſita in teſtamento donatoris ſeruare te-
neantur, hæc debita à Ponfrenis perſoluenda
ſunt, ex lege ipſius donationis, in qua vtique
4 donator † onus ſoluendi omnia eius debita
donatarijs imponere potuit *l.legum C. de donat. quæ ſub mod.Mantic.de tacit.lib.13. tit. 47. num.3. verſ.quamobrem.* Et hoc quidem ex voluntate
5 ipſius Teſtatoris, qui dum † permiſit aliena-
tionem eius bonorum, *Per pagar alcun debito accið niuno paca per cauſa d'eſſo*, vtique in neceſ-
ſarium antecedens voluit ea debita per hære-
dem ſolui. *ad l.in conditionibus ff.ad condit. & demonſtrat. Rota coram Seraph. deciſ.956. numer. 7. verſ. vnde.* Quod licet ex verbis expreſſis non
6 colligatur, ex diſpoſitionis, tamen † ratione
adiecta infertur. *Accið niuno paca per cauſa di eſſo Teſtatore*, & perindè habetur, ac ſi verbis
ipſis expreſſiſſet; Nam ratio diſpoſitionis il-
7 lam declarat, & ampliat, † prout ipſa verba
l.cum pater §. dulciſſimis de leg. 2. l. fideicommiſſa §.interdum ff.de leg 3. cum aliis relat. per Mantic. de coniect.lib.2.tit.14.d num.9.& ſeq.Molin.de primog.lib.1 cap.5.ſub nu.7.Decian.conſ.15.ſub n.13. & ſeq.lib.1.Fuſar.conſ.168.numer.6. verſ. ex quo ratio non minus diſponit, & idem de ſubſtit. qu.480. num.38.verſ.et generale eſt.

Ex quibus motiuis ità reſolutum fuit &c.

MELEVITANA TENVTAE.

Veneris 12. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum reale, ex quibus inductum dicatur? Alienatio facta à minore habente Curatorem cum iuramento valet. Nullitas contractus non oppoſita à minore, nec minus opponi poteſt ab habentibus ab eo cauſam, & redditur ratio in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum particulare fauore maſculorum, ex quibus verbis inductum dicatur?*
2 *Fideicommiſſum reale inter omnes deſcendentes ex linea maſculina inducitur attenta enixa voluntate Teſtatoris conſeruandi bona in maſculis.*
3 *Præſertim quando diſpoſitio ſtat independenter, & non conſecutiue ad præcedentem orationem reſtrictam ad certas perſonas, ſed comprehendit alias in prima non comprehenſas, & ſic quoad iſtas nouum, & abſolutum fideicommiſſum cenſetur inductum.*
4 *Fæminæ excluſæ cenſentur à fideicommiſſo conſtituto pro maſculis.*
5 *Renunciatio fideicommiſſi facta à grauato non nocet fideicommiſſarijs ad illud vocatis.*
6 *per emiſſionem profeſſionis in religione reſultat mors ciuilis.*
7 *Prohibitio alienationis non comprehendit alienationem, quæ fit inter vocatos ad fideicommiſſum.*
8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta veniunt in donatione bonorum concurrentibus coniecturis.*
9 *Facultas unquam data cenſetur actum aliquem faciendi, per quem mandans incidat in pœnam, vel delictum committat.*
10 *Donatio facta à minore habente curatorem eſt nulla Debet tamen probari minorem tempore donationis curatorem habuiſſe num.15.*
11 *Alienatio facta à minore habente Curatorem an iuramento conualidetur?*
12 *Minor, cui datus eſt Curator pupillo, ac prodigio æquiparatur, eique poteſtas iurandi eſt interdicta.*
13 *Alienatio facta à minore habente curatorem cum iuramento eſt valida ratio eſt, quia iuramentum maiorem repræſentat, & alienationem cum decreto iudicis factam ſubſtinet, & num.14.*
16 *Contractus minoris iuramento firmatur.*
17 *Minor ſi de nullitate contractus nunquam dedit, nec minus dare poſſunt habentes ab eo cauſam.*
18 *Nullitas ſi eſt inducta fauore minoris ipſo tacente, & volente contractus tenet.*
19 *Poſſeſſor ex ſuperueniente nouo titulo mutare poteſt cauſam poſſidendi abſque alia declaratione.*
20 *Amplia quamuis titulus ſit nullus, vel dubius.*
21 *Poſſeſſio acquiſita dicitur mediante clauſula conſtituti.*
22 *Poſſeſſio conſtituentis, ex quibus probetur?*
23 *Locationes effectuatæ per receptionem reſponſionum probant contra tertium.*
24 *Locatio locatoris poſſeſſionem plene probat concurrentibus adminiculis.*
25 *Alienans fideicommiſſi bona cadit à fideicommiſſo.*
26 *Conſtare tamè debet de identitate bonorum alienatorum, nec ſufficit generale.*
27 *Fideicommiſſarius vltimus poteſt abſque pœna caducitatis alienare.*

DECISIO CCXXI.

NON acquieſcentibus Maria, & Barbarica Habella reſolutioni in hac cauſa
ſub die 26. Iunij anno præterito coram me
factæ, vbi dictum fuit conſtare de bono iure
Angeli Hieronymi, & propterea dandum
eſſe ei mandatum de manutenendo in poſſeſ-
ſione Territorij, & tenutæ TaVenezia, dubio
hodiè per me denuò propoſito, DD. perman-
ſerunt in deciſis. Quia enixa voluntas Ioan-
nis Pauli Manducæ Teſtatoris de inducendo
1 particulari fideicommiſſo † fauore maſculo-
rum, quo ad hoc prædium, conuincitur, ex
eo quod in ſuo Teſtamento per ſeparatam
orationem circa illud ſic diſpoſuit. *Quod quidem prædium dixit velle, quod ſemper, & omni tempore eſſe debeat ipſorum maſculorum, eorum Marium liberorum, & deſcendentium ex eis vſque in infinitum de linea maſculina.* Hæc enim expreſſio
voluntatis conſeruandi bona in maſculis in-
2 ducit de per ſe † fideicommiſſum reale inter
omnes deſcendentes ex linea maſculina. *Rota deciſ.193.num.6.verſ.quæ magis par.1.recent.* & fuit
dictum cum pluribus allegatis *in Bononien. fideicom-*

Digitized by Google

deicommiſſi de Pancaldis 16. February 1640. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Panzirolo, & firmat. *Rimin. iun. conſ. 432 n. 73. Fachin. conſ. 47. ſub n. 22. lib. 1. & conſ. 57. nu. 7. libr. 2.* Maximè quia hæc diſpoſitio ſtat independenter, & ſic † non conſecutiuè ad præcedentem orationem, loquentem in caſum diuiſionis, reſtrictæ ad ſolos filios Teſtatoris, ſed comprehendit plures perſonas, quam illa, omnes nimirùm deſcendentes, aut poſteros, & ſic inter hos conſtituit nouum, & abſolutum fideicommiſſum, vt declarando conſ. *Dec. 636.* dixit *Rota deciſ. 133. num. 1. & 6. par. 4. diuerſ. & in ſupradicta Bononien. fideicommiſſi de Pancaldis coram Eminentiſſimo Cardinale Panzirolo, confirmata 10. Iunij 1642. coram D. meo Cerro*, & fuit firmatum *in Romana fideicommiſſi de Spiritibus 22. Maii 1643. coram D. meo Bichio*; † Vndè eo ipſo, quod ſunt vocati maſculi, Maria, & Barbarica excluduntur, tanquam à fœminis deſcendentes, *cap. Raynaldus, vbi gloſ. & DD. Teſtam. Bart. in l. cum Auus n. 4. ff. de condit. & dem. Peregr. de fideicomm. art. 14. n. 39. Molin. de primog. lib. 3. cap. 5. nu. 10. & ſeqq. Buratt. dec. 272. num. 3. & 4.* & bonum ius Angeli Hieronymi eluceſcit tanquam deſcendentis ab Angelo filio Teſtatoris, cui non obſtat; quod eius Pater Angelus de anno 1610. hoc prædium renunciauerit, quia cum non ſit hæres patris, ſed ex propria perſona ad fideicom-
5 miſſum vocetur, † dicta renunciatio ipſum non afficit, vt pluribus *auctoritatibus fuit firmatum in deciſione, quæ reuidetur §. non obſtat*, & tradit *Decian. conſ. 52. num. 21. lib. 1. Morot. conſ. 22. num. 7. Theſaur. iun. quæſt. foren. lib. 3. quæſt. 20. n. 10.* Quia Teſtator vocauit nepotes abſque aliqua adiectione qualitatis hæreditariæ, ibi, *liberorum, nepotum, pronepotum, poſterorum, & deſcendentium ex eis vſque in infinitum ex linea maſculina*, quamuis infra, faciendo mentionem hæredum vniuerſalium filiorum Teſtatoris in primo gradu inſtitutorum, demonſtratiue ad iſtos vocabulum hæredum repetiuerit.

Et aduertendum eſt, renunciationem Angeli minimè fuiſſe factam ad fauorem Catharinæ, & ſororum ipſius renunciantis, ſed ad perſonam Petri Pauli, & Mauritij, eius Fratrum fuiſſe reſtrictam, ſtipulante quidem pro Mauritio tunc minore Catherina eius matre, & curatrice, ibi, *relaxauit, & aſſignauit prædictæ D. Catherinæ, eius matri, vti tutrici, & pro tempore curatrici Ioannis Mauritii, eius filii, vti vnius ex filiis, & hæredibus d. quondam Ioannis Pauli, & Petro Paulo eius fratri*, & infrà, ibi, *aſſignat prædictis Dominæ Catherinæ, & Petro Paulo præſentibus, quibus ſupra nominibus, & inſolidum ab eo recipientibus, Summario Angeli Hieronymi num. 6.* Ità vt per hanc Angeli renunciationem nil penitùs iuris quæſitum fuerit fœminis, ſed ſolùm Mauritio, & Petro Paulo fratribus, qui alias ex teſtamento ad fideicommiſſum maſculinum vocati erant, ſed quia Petrus Paulus per emiſſionem profeſſionis in reli-
6 gione † ciuiliter obijt, & Mauritius de anno 1613. ipſi Angelo non ſolum ſimpliciter omnia ſua bona, ſed etiã ſucceſſiones quaſcumque, & quouis iure, & via, & iure paterno, materno, & ſibi quomodolibet competenti vigore quorumuis iurium, ac teſtamentorum, donauit etiam, prædium, de quo agitur, in quo ex teſtamento paterno ſibi ſucceſſio debebatur, quæ quidem donatio non erat difformis voluntati Teſtatoris, quod prohibitionem alienationis fauore maſculorum, quæ
7 non comprehendit huiuſmodi alienationem, vti factaut in perſonam Angeli maſculi ad fideicommiſſum vocati, *Ruin. conſ. 146. numer. 4. lib. 1. Merott. conſ. 83. num. 19. Rota dec. 336. num. 2. in fin. par. 1. recent.* à quo fœminæ, vt dictum eſt, perpetuò erant excluſæ, nullum eis præiudicium inferebatur, & rectè Mauritius credere potuit, ſibi licuiſſe de hoc Territorio, ſiue prædio, tanquam de re propria, diſponere, quia Agelus triennio ante ei id pro hæredibus, & ſucceſſoribus relaxauerat, attamen, con-
8 currentibus coniecturis, in donatione bonorum ſuorum veniunt etiam fideicommiſſo ſubiecta, vt diſtinguendo declarauit, *Rota deciſ. 375. num. 5. & 6. par. 1. recent.* quam opinionem ſequutus fuit *Marz. in epit. fideicom. qu. 10. num. 3.*

Non obſtat aſſerere, Mauritium à fideicõmiſſo cecidiſſe, eo quod de anno 1619. mandatum dedit Angelo ad alienandum, cuius vigore alienauerit, quia mandatum illud, generaliter loquendo, nequaquam referri poteſt ad bona fideicommiſſi, in extraneos alienari prohibita ſub pœna caducitatis; nunquam
9 enim cenſetur data facultas, † actum talem faciendi, per quem mandans in pœnam incideret, vel delictum committeret, *Imol. in cap. dilecto num. 21. de præb. Fulgoſ. in l. ſi procurator n. 8. & ſeqq. ff. de condit. indeb. Curt. Iun. conſ. 49. in fine, Cappell. Tholoſan. deciſ. 477. Rota deciſ. 261. nu. 8. par. 1. recent.*
10 Nec releuat dicere, Donationem † fuiſſe nullam, tanquam à Mauritio tunc minore, & Curatorem habente factam, quicquid ſit, an
11 iuramento minoris, † quando Curatorem habebat, alienatio conualidetur, vel non, *in authen. Sacramenta puberum num. 7. verſ. dic puberum, & Salyc. num. 15. C. ſi aduerſus vend.* ea ratio-
12 ne, quia per dationem Curatoris, † pupillo, & prodigo æquiparatur minor, eique etiam poteſtas iurandi ſit interdicta. *Alex. con. 222. ſub*
13 *num. 2. Curt. Iun. conſ. 33. num. 6.* Affirmatiuã † verò defendit *Cyn. in eadem authen. Sacramenta puberum, verſ. octauò quæritur, Gabr. de minor. conſ. 5. num. 40. verſ. contrarium, aliique relati à Mancino de iuram. par. 4. eff. 1. quæſt. 15. num. 2.* cum Sacra-
14 mentum maiorem repræſentet, † & alienationem cum Decreto Iudicis factam ſuſtineat, abſtrahendo ab hac quæſtione, ſufficit reſpondere, non probari Mauritium tempore
15 donationis habere Curatorem, vt requiritur,
16 alioquin enim contractus † iuramento firmatur, *d. authen. Sacramenta puberum, Pariſ. conſ. 97. num. 52. & ſeq. lib. 1. Honded. conſ. 42. per tot. lib. 1. Seraph. dec. 791. num. 3. Rota dec. 165. nu. 2. & 265.*
17 *nu. 4. par. 5. recent.* Neque de hac nullitate, quæ nunquam ab ipſo minore, vel eius ſucceſſoribus deducta fuit, mulieres Aduerſariæ dare nunc poſſunt, tanquam à Mauritio cauſam haben-

habentes, vt fuit dictum *in Ciuitatis Caſtelli Cẽ-*
ſus 30. Ianuarij 1630. coram bon.me. Pirouano. mi-
18 nore enim tacente, † & volente, contractus
tenet, cum nullitas eius fauore ſit inducta, *vt*
Tiraquel. le mort ſaiſit le vif par.7. declar.1. nu.5.
& 6. Rota deciſ.4 . num.26. par.6. rec.

Denique non obſtat, donationem non fuiſ-
ſe effectuatã, eo quia emanauit de anno 1613.
& de anno 1619. Angelus Donatarius recepit
à Mauritio mandatum, atque in adminiſtra-
torem deputari à Iudice ſe fecit, prout etiam
adminiſtratorio nomine bona aliàs locauit.
Quia hoc obiectum in facto non ſubſiſtit; ſi-
quidem hæc omnia in vita Mauritij contige-
runt, quo viuente adminiſtrare, ſeù diſpone-
re minimè poterat; cum donatio, ſub condi-
tione obitus Mauritij donatoris ſine filijs cõ-
cepta fuerit, eius verò obitus de anno 1620.
contigit, à quo tempore citra Angelus conti-
nuò nomine proprio locauerit, vt oſtenditur
in d. Sum. num.10 & ſeq. mutando ſibi videlicet
19 ex nouo ſuperueniente † titulo donationis
purificatæ per obitum Donatoris, ſtatim cau-
ſam poſſeſſionis, vt benè potuit, &c. feciſſe
præſumitur, abſque alia declaratione *Rot. deciſ.*
324. num.2. par.1. diuerſ deciſ.545. nu.1. coram Gre-
gor. XV. & coram bon. mem. Coccin. deciſ.67. num.4.
20 quamuis titulus donationis † fuiſſet nullus,
aut dubius, *Ceph. conſ.4. num.79. in fin. Natta conſ.*
520. num 7. Seraph. deciſ.30. num.3. Greg. XV. deciſ.
92. num.4. & deciſ.527. num.7. ac fuit dictum in
Romana Diuiſionis 20. Iun. 1639. coram R.P.D. meo
Bichio.

Cum itaque non ſolum de bono iure, ſed
etiam de poſſeſſione Angeli Hieronymi per
donationẽ ab Angelo eius patre de ann. 1640.
21 ex clauſula *Conſtituti*, in ea appoſita, † acqui-
ſita pateat, & conſtituentem poſſediſſe probe-
22 tur † ex pluribus effectuatis locationibus, per
23 receptionem reſponſionum, † quæ & contra
tertium probant, *Menoch de retin. rem.3. nu.573.*
Caual. deciſ 5. numer.1. & dec.391. num.3. Gregor.
dec.500. num. 2. iuncta præſertim donatione,
ſimili modo facta Angelo à Mauritio de an-
no 1613. pariter cum clauſula *Conſtituti* puri-
ficata de anno 1620. per obitum eiuſdẽ Mau-
ritij ſine filijs, prout ex mandato de manute-
nendo, aliàs eidem Angelo conceſſo, quia
24 concurrentibus adminiculis, locatio † loca-
toris poſſeſſionem plenè probat, *Coccin. deciſ.*
161. num.5. Alba conſ.9. num.12. DD. iterum ad
fauorem Angeli Hieronymi reſponderunt,
cui non officit, quod & ipſe aliqua bona fi-
25 deicommiſſi alienauerit, † & ſic à fideicom-
miſſo ceciderit, quia vltra quod non dicun-
tur hæc bona alienata, vti hæreditatia fideicõ-
26 mittentis, ad quem effectum † generale no-
men loci non ſufficit, *iuxta Doctr. Bart. in l. de-*
monſtratio num.54. ff. de cond. & demonſt. Alex. conſ.
73. num.6. lib.6. Crot. conſ.34. ſub num.17. lib.1. &
ſic non rectè probatur identitas: Aduerten-
dum eſt, Angelum Hieronymum tanquam
27 vltimum de linea maſculina, † benè potuiſſe
abſque vlla pena caducitatis alienare *l. cum pa-*
ter S. libertatis, l. qui ſolidum S. penult. ff. de legat. 2.
Perg. de fideic. art.42. n.2. Capic. latr. dec.103. n.32.

Et ſic vtraque parte informante reſolutum
fuit, &c.

ROMANA DOTIS.

Luna 15. Ianuarij 1646.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Ad effectum admiſſionis ad cauſam coloratum, &*
qualecumque intereſſe ſufficit.
2 *Ius executiuum regulariter ad ceſſionarium tranſit.*
3 *Tertius ad cauſam veniens in ſtatu, & terminis vni*
ex collitigantibus adhærendo ſententiam latam fa-
cit ſuam vna cum omnibus actibus præcedentibus,
quemadmodum eo citato ab initio lata fuiſſet.
4 *Adeout eius fauore ex ſententia præcedenti res iudi-*
cata conſtituantur.

DECISIO CCXXII.

PENDENTE iudicio coram me inter
Alexandrum de Vgnis, & Margaritham
Gaiam ſuper ſeparatione Thori, & dotis a-
miſſione ob adulterium à Margarita com-
miſſum, Iulia Iacobina Alexandri Donataria,
ad cuius fauorem Eminentiſſimus Cardinalis
Vrbis Vicarius pronunciauerat, eiuſque ſen-
tentia coram me ſub die 2. Aprilis 1641. con-
firmata fuerat, ad huiuſmodi cauſam admitti
petiit. Diſputato itaque dubio, an de eius in-
tereſſe conſtet, ita vt ſententia veniat ad eius
fauorem exequenda: Domini affirmatiuè re-
ſponderunt. Quia clarum eius intereſſe viſũ
fuit, dum per publicum inſtrumentum docet
de donatione dotis ſibi ab Alexandro viro fa-
cta, quamuis ad effectum admiſſionis ad cau-
1 ſam † coloratum, & qualecumque intereſſe
ſufficeret. *Rota in Romana vineæ de Granuella*
22. Aprilis 1644. verſ. prædictis accedit coram R.P.
D. meo Royas, & in Vulturarien. Penſionis 27. Iunij
eiuſdem anni 1644. coram me. cuius etiam vigo-
re donationis Iulia ſententiæ, contra Marga-
ritam latæ, executionem obtinere debet, quia
in ipſa ſententia explicita mentio fit de iuri-
bus dotalibus ex eadem ſententia prouenien-
tibus, inter quæ Ius executiuum quoq; com-
præhenditur, veluti conſecutiuum ad ipſam
2 ſententiam, † quod regulariter ad ceſſionariũ
tranſit, *Pariſ. conſ.107. num.89. & ſeqq. lib.3. Gal-*
leſ. de oblig Cam. par.2. quæſt.9. in princ. Rot. dec.145.
num.9. inter impreſſ. apud Pacif. de Salut. & in Ro-
mana Saluian. 29. Ianuarij 1618. coram bo. mem. D.
meo Remboldo.

3 Tùm etiam quia Tertius, † ad cauſam ve-
niens in ſtatu, & terminis vni ex obligantibus
adhærendo ſententiam latam ſuam facit cum
omnibus actibus præcedentibus, quemadmo-
dum, eo citato ab initio, lata fuiſſet. *Mohedan.*
deciſ.3. de Iudic. Rota coram ſa. me. Greg. XV. deciſ.
4 *259. num. 1.* adeout eius fauore † ex ſententia
præcedenti res iudicata conſtituatur, *Put. deciſ.*
71. num.1. lib.3. Rota in Romana pecuniaria 19. Ia-
nuarij 1598. coram b.m. Card. Mellino impreſſ. apud
Marchesan. de Commiſſ. tom.2. fol. 223. nu.3. & 4.

Ex

Ex quibus pro Iacobina informante reſpō-
ſum fuit, &c.

CALAGVRITANA DE OCON.

Luna 15. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Appellatio ſuſpenſiua datur ab inſtitutione quā-
do fuit iudicialiter proceſſum, & ex quibus
dicatur fuiſſe proceſſum iudicialiter? Seque-
ſtrum, quo caſu ſit apponendum etiamſi non
conſtet de attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi dat de attentatis tenetur concludenter probare geſta poſt ſententiam, & appellationem interpoſitam.*

2 *Attentata cum ſonent in delictum non preſumuntur, niſi probentur.*

3 *Ad inſtitutionem, & collationem fuiſſe iudicialiter proceſſum ex quibus reſultet?*

4 *Iudicium ſeu lis efformatur ex perſonis actoris rei, ac Iudicij.*

5 *Appellatio ſuſpenſiua datur vbi ad inſtitutionem fuit iudicialiter proceſſum, cum ſententia Inſtitutionis habeat vim diffinitiua.*

6 *Signatura Iuſtitiæ ſimpliciter admittens cauſam appellationis operatur, vt commiſſio retrotrahatur ad diem ſententiæ; itaut medio tempore geſta cenſeantur attentata.*

7 *Poſſeſſio attentata eſt ſequeſtranda.*

8 *Sequeſtrum ſemper apponi debet quoties poſſeſſio beneficij eſt vacans, ne interim fructus dilapidentur.*

DECISIO CCXXIII.

CVM Ioannes Gomez à Collatione per
Ordinarium Calaguritanum, ad fauorē
Bernardi de Arenaz coopoſitoris factæ, ap-
pellaſſet, & appellationis cauſa mihi commiſ-
ſa fuiſſet, ad inſtantiam eiuſdem Ioannis du-
bium propoſui, an conſtet de attentatis, ita
vt ſit apponendum ſequeſtrum, ad quod Do-
mini reſponderunt non conſtare de attenta-
tis, ſed eſſe apponendum ſequeſtrum. Quia
1 nihil probatur geſtum † poſt ſententiam, ſeu
appellationem interpoſitam, cum tamen hoc
per Ioannem appellantem concludenter, &
2 plenè probari debuiſſet; Nam attentatum, † vt
actus criminoſus, & in delictum ſonans, non
præſumitur, niſi probetur, *Lancellott. de attent. par. 3. cap. 26. num. 93. 95. & ſeqq. Burat. deciſ. 4. numer. 4. & dec. 644. num. 4.* ſic vtique de attentatis
aliquibus minimè conſtat; ſed quia iudicia-
3 liter † ad hanc inſtitutionem, & collationem
proceſſum fuit, cum præceſſerint edicta, &
citationes partium, atque decreta Iudicis ſu-
per examine teſtium, adeoque oppoſitores
4 inter ſe iudicium formauerint, † & litem in
qua adeſt Actor, Reus, & Iudex, *iuxta text. in cap. forus de verbor. ſignif.* & dixit *Rota in Calaguritana Benef. S. Ioannis de Molinar. 3. Iulij 1634. coram bon. mem. Coccino*, & pluribus alijs Calagu-
5 ritanis vtique dabatur appellatio † ſuſpenſiua,
cum talis inſtitutionis ſententia habeat vim
definitiuæ, *Franch. in cap. Auaritia num. 5. de elec. in 6. Gemin. ibid. num. 7, Garzias de Benef. par. 9. c. 4. num. 16. & ſeq Rota deciſ. 197. num. 1. 2. & 3. par. 5. recent. & in Mediolanen. Benef. 17. Decembris 1640 coram R. P. D. meo Bichio*, proindèque meritò
Signatura ab hac ſententia cauſam appella-
6 tionis ſimplicitèr admiſit, quæ † commiſſio
retrotrahitur ad diem ſententiæ, ita vt medio
tempore geſta cenſeantur attentata, vt fuit di-
ctum *in Calaguritana Benef. 23. Iunij 1645. verſic. idcircò coram D. meo Arguelles, & in alia Calaguritana Benef. de Logroño 15. Decemb. proximè præteriti coram R. P. D. meo Royas.*

Quibus ita ſtantibus, Domini quamuis de
aliquibus attentatis non fuerit doctum, nihi-
lominus cenſuerunt eſſe apponendum ſeque-
ſtrum, quia, aut Bernardus poſt ſententiam
inſtitutionis cœpit poſſeſſionem, & illa tan-
7 quam attentata † ex prædictis venit ſequeſtrā-
da, iuxta ſtylum Rotæ, de quo teſtatur *Caſſad. dec. 7. num. 7. de reſtit. ſpoliat. Caputaq. dec. 157. p. 3. Caſ. de Graſſ. dec. 2. num. 1. de appellat. Garz. de Benef. par. 9. d. cap. 4. num. 22. & in Burgen. Benef. 15. Decembris 1639. coram Reuer. P. D. meo Royas.*
Aut verò Bernardus poſſeſſionem necdum
8 apprehendit, ſed adhuc eſt vacans, † & pari-
ter eſt locus ſequeſtro, ne interim fructus Be-
neficij delapidentur *iuxta text. in cap. olim de reſcript.* vbi *Felin. num. 1. Abb. in cap. 2. numer. 14. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Archid. in cap. Quia rei num. 9. verſ. quod ſi duo 11. quæſt. 1. Seraph. deciſ. 1403. n. 1.* & fuit dictum *in Gerunden. Vicariæ 3. Iulij 1645 coram R. P. D. meo Bichio*, Et ſic eſſe apponen-
dum ſequeſtrum, Ioanne Gomez tantum in-
formante, ſed Bernardo pluries citato, reſpon-
ſum fuit.

BONONIEN. DE HERCVLANIS.

Veneris 19. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Inueſtitura concepta pro hæredibus in perpetuū
& cum clauſula ad habendum fœminas, &
extraneos comprehendit.

SVMMARIVM.

1 *Emphiteuſis eſt hereditaria ad fœminas, atque extraneos tranſitoria quoties inueſtitura concepta eſt pro hæredibus cum clauſula* ad habendum.

2 *Clauſula,* ad habendum, & in perpetuum, *concurrente obſeruantia reddunt emphiteuſim ad extraneos, & fœminas tranſmiſſibilem.*

3 *Inueſtitura quando emanauit per viam venditionis, tunc Emphiteuſis de ſui natura eſt ad extraneos tranſitoria.*

4 *Inueſtitura facta duobus pro ſe, & hæredibus, &c. operatur vt fœmina deſcendentes ex linea vnius nō excludantur per maſculum alterius, non ſecus ac ſi ab initio duobus fuiſſet facta conceſſio, & numer. 5.*

6 *Hæres Emphiteuta alienantis, an alienationem impugnare valeat?*

7 *Ha-*

7 *Hæres ratum habere factum defuncti tenetur, quate-*
nus bona hæreditaria ſuppetunt.
8 *Fœmina in Emphiteuſi ſuccedit tanquam hæres poſte-*
rioris inueſtiti, qui nouam inueſtituram accepit pro
ſe, & hæredibus, &c.

DECISIO CCXXIV.

CONTENDENTIBVS Bernardino, &
Fratribus de Herculanis cum Iſabella, &
Ludouico coniugibus, ad quem ex ipſis, &
pro qua parte vigore inueſtiturarum ſpectent
bona emphiteutica de anno 1583. Hierony-
mus Herculanus pro ſe, & eius fratre, eorum-
que hæredibus ad habendum, & quicquid in
perpetuum placuerit faciendum erat inueſti-
tus cum pacto de 29. in 29. annis renouando,
vt poſtea prædicta inueſtitura renouata legi-
tur de anno 1613. die 6. Martij in perſonas e-
ius filiorum pariter cum noua conceſſione
ſub emphiteuſi perpetua, cum clauſula *ad ha-
ben.* & promiſſione de 29. in 29. annis reno-
uanda.

Reſponſum fuit, iſta bona vigore inueſti-
turæ anni 1613. ſpectare in totum ad Iſabel-
lam, & Ludouicam, quia à partibus non
controuertitur emphiteuſim, de qua agitur
1 ex ipſa vi verborum eſſe hæreditariam,† & ad
fœminas, atque extraneos tranſitoriam, cum
inueſtitura concepta ſit pro hæredibus cum
clauſula indiſpoſitiua appoſita *ad habendum*, &
quicquid acquirēti, & eius ſucceſſoribus pla-
cuerit faciendum, quæ vti extraneorum, &
fœminarum comprehenſionem operatur, *de-
ciſ. Pedemont. Oſach. dec. 164. num. 1. Caual. dec. 293.
num. 2. Rot. deciſ. 287. num. 3. dec. 43. num. par. 1.
recent.* tanto magis, quia talis fuit in hac em-
2 phiteuſi obſeruantia,† qua accedente dubium
non eſt clauſulam *ad habendum, & in perpetuum*
reddere emphiteuſim ad extraneos, & fœmi-
nas tranſmiſſibilem, vt in terminis Emphi-
teuſis Eccleſiaſticæ, dixit *dixit Rota deciſ. 654.
par. 1. & deciſ. 381. num. 12. par. 5. recent.* vbi plu-
res concordantes allegantur, & hoc in præ-
ſenti caſu, multò quidem fortiùs procedit,
3 quia prima inueſtitura † per viam venditionis
emanauit, quæ de ſui natura eſt ad extraneos
tranſitoria, vt aduertit *Monach. dec. Florent.* 51.
num. 43. ſed ceſſat difficultas, quia Bernardi-
nus, & Iulius Cæſar, filij Hieronymi primi
acquirentis, poſtea bona inter ipſos diuiſerūt,
4 nouam quilibet à Domino directo pro ſe,† &
quibuslibet hæredibus inueſtituram accepit,
adeò quòd vigore talis nouæ inueſtituræ ipſi
quorum reſpectu ſuorum ſucceſſorum effe-
cti fuerunt primi acquirentes, & per conſe-
quens fœminæ deſcendentes ex linea vnius
per maſculum alterius lineæ non excludan-
tur, non ſecus quam ſi ab initio duobus con-
ceſſio facta fuiſſet, *iuxt. Doctr. Mantic. de tac. lib.
22. tit. 18. num. 36. Hartman. Pictor. quæſt. Illuſt. lib.
2. quæſt. 32. num. 22. per tot. Aldobrand. conſ. 25. nu-
mer. 14. & numer. 30. &* 31. Sic enim dum vigo-
re nouæ inueſtituræ emphiteuſis ingreſſa fuit
lineam Iulij Cæſaris, & ex ea ſuperſit Iſabella
capax ex ſupradictis; † meritò ſuccedit, non
obſtante exiſtentia maſculorum in linea Ber-
nardi; *Alex. conſ. 119. num. 2. lib. 3. Bald. conſ.* 215
*& conſ. 303. lib. 4. Seraph. deciſ. 23. num. 30. & ſeqq.
Bero. in puncto Statuti excluſiui Bononien. conſ. 93.
lib. 1. num. 44.* vbi ait, fœminam ſuccedere tā-
quam hæredem poſterioris, qui nouam inue-
ſtituram pro hæredibus accepit; *& conſ. 94. nu-
mer. 15.* vbi expreſsè tradit, quòd alioquin nō
verificarentur verba illa *pro hæredibus, & ſuc-
ceſſoribus* in ſecunda inueſtitura poſita, & in
eodem caſu eſt *deciſio 125. numer. 33. part. 2. di-
uerſorum.*

Rectè igitur bona hæreditaria ad Iſabellam
& eius conſortem etiam pro parte, quæ in di-
uiſione Bernardini obuenerant ſpectare vo-
lenti, quia auctor fratrum de Herculanis Hie-
ronymus filius Bernardini ſuam portionem
vendidit Thadeo de Branchis, qui eandem
poſtea vendidit Ludouico Surpio, hanc quo-
que portionem; prout poterat, eo quod Em-
phiteuſis hæreditaria eſſet, vendiderunt, atque
6 Herculani, tanquam alienantis hęredes† quip-
peque nec aliter in his bonis, quam hæredes
ſuccedere poterant, alienationem hodie im-
pugnare poterunt, vt poſt *Alex. conſ. 19. num. 6.
& ſeqq. lib. 5.* tradit in terminis hæredis Bene-
ficiati, *Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 17. num. 2. &* 26.
vbi ponderant, quod ſi emphiteuſis eſt hære-
ditaria, hæres non patitur vltra vires hæredi-
7 tarias, & quatenus bona hæreditaria † ſuppe-
tūnt † hæres ratum habere factum Defuncti
tenetur *ex allegat. per Greg. XV. dec. 17. numer. 13.
Altograd. d. conſ. 25. nu. 27.* Pariter Angelus Ma-
ria filius Iulij Cęſaris benè Iſabellam ſororem
in alia medietate domus, quæ videlicet patri
ſuo in diuiſione obuenerat, hæredem inſtitue-
re poterat, itaut Iſabella non ſucceſſerit tan-
quam hæres Hieronymini acquirentis, ſed
8 tanquam hæres † Angeli Mariæ ſui fratris, &
filij reſpectiuè Iulij Cæſaris, qui poſt ſupradi-
ctam diuiſionem factam, nouam vna cum
Bernardino fratre ab Eccleſia ſupra memo-
ratam pro ſe, & hæredibus inueſtituram re-
portauit, *iuxta ſupra alleg. conſ. Bero 93. num. 44.*

Quare cum in hac inſpectione ſtrictè diſ-
putarum fuerit, ad quam ſummam ſpectent
bona emphiteotica inueſtituræ ſic conceptæ
pro hæredibus in perpetuum, ad habēn, &
fœminas, & extraneos comprehendat, neque
deducta ab Informātibus pro Herculanis ſint
præſentis indaginis, pro Iſabella, & Ludoui-
co ex ſupradictis reſponſum fuit, Vtraque
parte informante, &c.

ROMANA DOMVS, SEV FIDEICOMMISSI DE INCORONATIS.

Mercurij 24. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Donans ſi reſeruauit ad ſui fauorem vſumfru-
ctum bonorum donatorū, tunc bona acqui-
ſita ex dicto vſufructu nō ſpectant ad donata-
rium, ſed ad hæredes ipſius donantis. Reten-
tio competit poſſeſſori pro creditis, quamuis
ſuper

ſuper re poſſeſſa hypoteca non competeret. Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Bona acquiſita per donantem ex vſufructu in donatione reſeruato, pariter reſeruata dicuntur, itaut ad hæredes ſpectent donatoris.*

2 *Bona acquiſita a donante præſumuntur prouenire ex vſufructu ad ſui fauorem reſeruato, dum omnia ſua bona tradidit donatario.*

3 *Nec huiuſmodi bona cadunt ſub fideicommiſſo in donatione contento.*

4 *Retentio datur creditori ſi poſſidet rem proprijs pecunijs acquiſitam, quamuis ſuper eadem re hypotheca non competeret.*

5 *Hæres ſi de proprio aliquam quantitatem erogauit pro affrancatione rei hæreditariæ, licet rem affrancatam hæreditati acquirat, remanet tamen creditor prætij in affrancatione erogati.*

6 *Fideicommiſſarius allegans credita hæredis grauati eſſe cum alienationibus ab eo factis compenſanda alienationes probare tenetur.*

7 *Hæres grauatus facit fructus ſuos pro rata detractionum ſibi competentium.*

8. *Compenſatio ad impediendam retentionem pro credito liquido admitti non debet.*

9 *Credita fideicommiſſum ipſo iure extenuant, nec ſub eo comprehenduntur.*

10 *Prædia Vrbana ſine locatione fructus non reddunt.*

11 *Locationes earumque duratio in domibus, ac prædijs Vrbanis concludenter ſunt probanda ad effectum vt fructus, ſiue penſiones perceptæ dicantur, itaut ſufficiat tacita relocationis præſumptio.*

12 *Identitas ſine demonſtratione duorum confinium probata non dicitur.*

13 *Confeſſio erronea non nocet confitenti, nec habentibus cauſam ab eo.*

14 *Et multo minus cauſam ab eo non habentibus.*

15 *Donatarius non tenetur ad ſolutionem æris alieni poſt donationem contracti.*
Declara. num. 16.

17 *Donatarius tenetur ad onus donationi annexum.*

18 *Lucrum, qui amplectitur, & onus illi annexum ſubire recuſat ferendus non eſt.*

19 *Reſtitutioni in integrum quando locus ſit?*

20 *Reſtitutio in integrum aduerſus omiſſam appoſitorum petitionem datur, vt in cauſa appellationis audiatur appellans.*

21 *Reſtitutio in integrum minoribus competit.*

22 *Reſtitutio in integrum data aliquali læſionis iuſtificatione conceditur.*

DECISIO CCXXV.

PETENTE Marco Antonio Incoronato, iuxta ſententiam Rotalem R. P. D. mei Ghiſilerij, in iudicatum tranſactam, & deciſionem ſub die 24. Februarij 1644. coram me emanatam immiſſionem in poſſeſſionem domus, de qua agitur, tanquam ſub donatione, & fideicommiſſo Franciſci Incoronati, ad eius fauorem purificato, comprehenſæ. Congregatione verò Sanctiſſimarum Plagarum, eiuſdem domus poſſeditrice, ex nouo fundamento hactenus non deducto, ſe opponente, & reſtitutionem in integrum aduerſus rem iudicatam ſibi competere, allegante Domini conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, & ſic à deciſis eſſe recedendum, reſponderunt Quia ſcilicet Domus, de qua agitur, non cadit ſub donatione Franciſci, quamuis ea bona, etiam futura, & poſtea acquiſita comprehendat; Nam cum domum hanc Franciſcus ex fructibus, quos ſibi donatione reſeruauerat, acquiſiuerit, pariter bona ex vſufructu proue-
1 nientia, † reſeruata videntur, & ſic meritò ad hæredem ſpectare donatoris, *Cancer. var. reſol. tom. 3. cap. 2. num. 121. & 122. ex text. in l. ſi vt proponis*, ibi *gloſſ. & Doct. C. de rei vendicat. Fontanel. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 22. num. 2. in princ. Vincen. de Franch. deciſ. 168. circa fin. Rot. coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 348. num. 9.* vbi quod ita communiter tenent Doctores, & *num.* 10. quod intelligendum maximè eſt de rata ſcutor. 335. quę Franciſcus tunc in computum prætij do-
2 mus ſoluit, quæ ex vſufructu † prouenire, ideò præſumuntur, quia donator ipſe nihil aliud penitus habebat, cum omnia ſua bona donatario tradidiſſet. Pro hac itaque rata
3 domus ſub fideicommiſſo, ſeu donatione, † fideicommiſſum continente, non cadit; Prout etiam Congregationi retentio competit pro ſcutis 565. ſolutis Petro Ruis, & alijs ſcutis 235. pariter ſolutis Eliæ Zenl Pompei Columnæ primi Venditoris Creditoribus, quæ pro integrali ſolutione prætij dictæ domus ipſa Congregatio ſoluit dicto Pompeo Columnę quæ cum in cauſam acquiſitionis huius do-
4 mus ceſſerint, † operantur retentionem, quæ competere ſolet, etiam ſi poſſeſſori ſuper re poſſeſſa hypotheca non competeret *ex allegat. per Surd. deciſ. 46. numer. 9. & 13. Rota in Romana, ſeu Ianuen. locorum Montium 15. Iunij 1640. verſic. deducitur namque coram b. m. Pironano.*

Congregationi quoq; aliud creditum ſcutorum 466. 70. debetur, quæ Cæſar Franciſci
5 filius, pro affrancatione domus † impendit, licet enim dum tanquam Donatarius Franciſci rem affrancatam fideicommiſſo acquiſiuerit, vt habetur *in deciſ. quæ reuidetur §. fin.* nihilominus tamen Congregatiò remanet Creditrix prætij, in affrancatione erogati *Caual. dec. 130. num. 1. & 3.*

Non obſtat, quòd hæc Credita cum alienationibus bonorum fideicommiſſi factis, ſint
6 compenſanda, † & cum penſionibus domus, per Congregationem exactis, quia alienationes non oſtenduntur, vt fideicommiſſarius tenetur, *Rot. penes Andr. deciſ. 80. ſub num. 4. & ſeq.* & fuit dictum *in Romana fideicommiſſi de Zuccaris 14. Nouembris 1639. coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano*, & nihil referrent quoad iura, competentia Cōgregationi ex perſona Pompeij, & eius Creditorum. Quoad penſiones verò aduertendum eſt, quòd Congregatio,
7 quoad ratam detractionum, † fecit fructus ſuos, *ſecundum Soccin. conſ. 170. ſub num. 5. lib. 2.* ita vt nulla, vel adeò pauca dictæ domus portio ſupererit, cuius fructus reſtitui debeant, vt nullius ferè conſiderationis videatur; ideoque
8 eorum compenſatio † ad impediendam retentionem

tionem Congregationis pro eius credito li-
quido admitti non debet, *iuxt.text.in l.fin.C.de*
compenſat. donec de iſtis omnibus fuerit ſatiſ-
9 facta; Nam ipſo iure hæc credita † extenuant
fideicommiſſum , nec ſub eo compræhen-
duntur *l.2.ff.ad S.C. Trebell.l.in reſtituenda C.de*
Petit.hæredit.Decian.conſ.85.ſub num.2.lib.2.Pere-
grin.de fideic.art.35.ſub num.39.Rota apud Gregor.
XV deciſ.185. & ibi Adden.& dec.399.num.1.p.5
rec.& probat.Fuſar.quæſt.672.

Neque hæ penſiones probantur perceptæ
per fides extraiudiciales inquilinorum datas
Sum.Incoronati num.3. & 4. Neque percutiunt
totum tempus, imò cum verſemur in prædijs
10 vrbanis, † quæ ſine locatione fructus non
11 reddunt, locationes, earumque duratio† ple-
ne, & concludenter probandæ ſunt, ita vt ta-
citæ relocationis præſumptio non ſufficiat, vt
fuit dictum *coram Reuerendiſſ.Vrgellen.deciſ.307.*
nu.9.& in Romana Laudi, ſeu Domus 1.Iulij 1643.
verſ. quia hoc coram D. meo Bichio, & in Romana
Reintegrationis 17. Maij 2645. in princ. coram me,
quæ penſionum quantitas ex calculo ratione
temporis,quo verè locata domus probabitur,
apparebit, dempta tamen rata ſcut. 335. quæ
ſub donatione Franciſci non cadit .

Neque Congregationem in d.domus retẽ-
tione impedit fideicommiſſum Marcelli,quia
ſub illo hanc domum cadere non probatur,
aliter, quàm ex Inuentario, in quo cum neq;
12 duobus ſaltem confinibus deſcribatur,† ideu-
titas deficit, vt tradit *Bart in l.demonſtratio n.14.*
ff.de condit.& demonſtrat.cum alijs allegatis in Ro-
mana Domus 14 Iunij 1641.verſ.domum vero co-
ram D.meo Bichio . Neque probatur Cæſarem
domus poſſeſſionem fuiſſe adeptum , tanquã
Fideicommiſſo Marcelli ſubiectæ, *vt deciſ. co-*
ram Reuerendiſſ.D.meo Decano 16.Ianuarij 1643.
§.quam etiã edita ſupponit; Imò reſpectu por-
tionis , emptæ à Pompeio Columna hoc ex-
cluditur , dum hæc portio pleno Iure ad Cæ-
ſarem ſpectaſſe probatur pluribus inſtrumen-
tis *in Sum.Congregationis num.1.& ſeq.* relatis, ex
quibus apparet illam tanquam talem ad Frã-
ciſcum perueniſſe, *Sum. Congregationis num. 3.*
& inde enunciatio generalis per Cæſarem in
13 adeptione eius poſſeſſionis facta , † erronea
detegitur *Summario actorum numer.* 6. adeoque
nec ipſi, nec habentibus cauſam ab ipſo pręiudicium intulit, *l.non fatetur ff. de confeſſ.l. ſi poſt*
diuiſionem C.de Iur.& fact.ignor.& ſequitur *Rota*
*deciſ.200.num.12.par.1.recent.*Sicque tanto mi-
14 nus eadem cõfeſſio nocere poteſt Pompeio,
& alijs cauſam à Cæſare non habentibus, *Rot.*
apud Greg.XV.deciſ.105.num.24.

Nec refert , quod Marcus Antonius , qui
venit tanquam in donatione Franciſci com-
15 præhenſus, † ad æris alieni poſtea per eumdẽ
contracti ſolutionem non teneatur *per text. in*
l.æris alieni C.de donat.

16 Quia obiectum non procedit, † quoad ſo-
lutionem prætij bonorum poſtea per eum,
habita fide de prætio acquiſitorum ; dũ enim
donatarius huiuſmodi bona conſequi vult,
ſatis clarum eſt, etiam eorum pretium debere
17 ſoluere,cum teneatur ad onus† eidem anne-
xum, ſine quo obtineri non poſſunt . Neque
18 ferendus eſt, † qui lucrum quidem amplecti-
tur, onus autem illis annexum ſubire recuſat
l.vnica §. ſed omnes C. de caduc. tollen. & ex alijs
probat *Fontanell.de pact.nupt.clauſ.11.gloſſ.vnica*
num.31.& ſeq.verſ.his accedit, & ſupra num.18.&
ſeq.verſ.quibus non obſtan.

Quibus ita ſtantibus , placuit Dominis in
hac parte recedere à deciſis, & locum reſtitu-
19 tionis in integrum † ad fauorem Congrega-
tionis aperire, *iuxta trad.per Odd.de reſtit. in inte-*
grum q.69.num.39.verſ.limita Rot.penes bon.mem.
Card.Seraph.deciſ.251.nu.2. cum alijs relatis in de-
ciſ.492.num.1.par.1.& deciſ.50.num.2 par.7. rec.
20 ſaltem, vt aduerſus omiſſam † apoſtolorum
petitionem audiatur in cauſa appellationis,ad
quem effectum illi reſtitutio in integrum , ſi-
21 cut minoribus, † competit, vt ex æquiori, &
veriori ſententia comprobat *Odd. de reſtitut. in*
*integrum quæſt.3.ſub num 43.*quem ſequitur *Ca-*
bed.deciſ.Luſitan.51.num.8.& ſeq. par.1. data ali-
22 qali † læſionis iuſtificatione, vt poſt alios be-
nè probat *idem Odd.d.tract. quæſt.36. ſub num.46.*
verſ.aut loquimur, & d.quæſt.65. num.52. verſ. ſe-
cundo caſu .

Et ita vtraque parte informante , dictum
fuit, &c.

ROMANA CENSVS.

Mercurij 24. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Inſinuatio neceſſaria non eſt in promiſſione de
donando ex cauſa dotis , quia in hoc dos eſt
peculiariter priuilegiata . Cenſus vt per aſſi-
gnationem bonorum extinguatur , requiritur
quod aſſignatio ſuum habeat effectum per
actualem traditionem , nec ſufficit clauſula
Conſtituti,quę importat traditionem per actum
fictum .

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* Conſtito de vero credito *appoſita in reſcripto Sanctiſſimi Sanatorio nullitatis Cenſus ob non interuentum numeratæ pecuniæ ex quibus purificata dicatur ?*

2 *Apoca contra ſcribentem probat , & obligationem producit.*

3 *Inſinuatio in donationibus requiritur.*

4 *Inſinuatio neceſſaria nõ eſt in donationibus ex cauſa dotis, quia dos in hoc eſt peculiariter priuilegiata .*

5 *Inſinuatio an requiratur in promiſſione de donando , quæ fit marito.*

6 *Inſinuatio neceſſaria non eſt, quando maior promittit donare mulieri ex cauſa dotis indiſtinctè, & affertur diſtinctio inter donationem factam marito , vel mulieri.*

7 *Item neceſſaria non eſt, vbi geminata promiſſio concurrit ratio eſt , quia geminatio ſuſpicionem fraudis excludit , & perſeuerantiam promittentis voluntatem oſtendit, itant illa cauſa,ob quas inſinuatio requiritur adimpleantur.*

8 *Inſinuationis loco habentur obſeruantia contractus , & omnia in illius executionem geſta.*

9 *Cenſus per aſſignationem bonorum , vt extinguatur qua-*

quanam requirantur? nu.10.& 11.
Aſſignatio vt effectuata dicatur requiritur quod aſſignans vltra clauſulam Conſtituti *, quæ importat traditionem per actum fictum teneatur tradere per actum verum traditionis, ibid.nu.11.*
12 *Solutio facta à tertio obligationem debitoris non tollit, qui ſaltim erga ipſum tanquam negotiorum geſtorem remanet obligatus.*
13 *Solutio dotis promiſſa à tertio rectè ſit filia accedente Patris conſenſu , & Patris conſenſus ex quibus probetur? nu.14.*
15 *Nullitas ex defectu citationis perſonalis non attenditur quoties in commiſſione adeſt facultas citandi etiam domi.*
16 *Facultas in prima commiſſione tributa cenſetur repetita in commiſſione dependenti.*

DECISIO CCXXVI.

IVLIANVS Senior bon.mem. Dux Cæſarinus, anno 1564.28.Octobris per apocam
vim Inſtrumenti habentem , Iſabellæ Gonzagæ ſuæ nepti , ſcuta 4000.auri, vt commodiùs
nuberet, donare promiſit, ſcuta videlicet 2000.
in actu deſponſationis, & alia ſcuta 2000. intra triennium ſubſequens . Tamen quia prima tantum 2000. Iulianus ſoluerat, eo defuncto, Ioannes Georgius, eius filius , & hæres in
ſolutionem aliorum duorum millium diè 21.
Ianuarij anno 1570. annuum cenſum ſcutorum 100. auri in auro, ſuper Caſale , *il Piano di Fraſſino* nuncupato , impoſitum , dictæ Iſabellæ tradidit , & eiuſdem cenſus traditionis
vigore, liberationem debiti ſcutor.2000. auri
ab Iſabella prædicta reportauit . Quem cenſum.cum de anno 1621. alter Ioannes Georgius nepos ex filio Io:Georgij impoſitoris pro
medietate extinxiſſet, & D.Franciſca Iſabella
Malateſta, hæres Iſabellæ Gonzagæ , pro ſolutione fructuum alterius medietatis , coram
A.C. contra D.Ducem Cæſarinum egiſſet, &
mandatum executiuum contra bona hæreditaria Ducis Ioannis Georgij Senioris reportaſſet ; Appellationis cauſa mihi commiſſa ,
cum clauſula *ſi quid exequendum,* Dubium propoſui , An mandatum A.C. ſit exequendum ?
Cui Domini affirmatiuè reſponderunt, quia
eſt validum, & iuſtum.

Iuſtitia enim elucefcit ex eo , quod Ducis
Ioannis Georgij clara adeſt obligatio Cameralis in Inſtrumento Cenſus , vſque de anno
1570. impoſiti ad fauorem Iſabellæ Gonzagæ
cuius ſe hæredem mediatam eſſe docuit D.
Franciſca Iſabella Malateſta : Cuius cenſus
validitatem bene agnouit Ioannes Georgius
hæres Impoſitoris , medietatem eius extinguendo , quam etiam valdè comprobat ab
anno impoſitionis 1570. vſque ad annũ 1641.
facta medietatis dicti cenſus fructuum ſolutio, quæ omnia veritatem crediti , & ſic originem cenſus indicant, adeout contrarium allegari nequeat, & per hoc ſatis purificata cen-
1 ſeatur conditio † reſcripti Sanctiſſimi Sanatorij nullitatis cenſus ob non interuentum numeratæ pecuniæ, habentis clauſulam, *De vero Credito conſtito,* dum exhibita fuit apoca, manu
propria Iuliani Senioris ſcripta, & ſubſcripta ,
2 quæ † contra ſcribentem , probat , & obligationem producit , *Menoch.præſumpt.66.ſub nu.7.
& numer.9.in fin.verſ.verum reſpondetur lib.3.Rota
in Romana Pecuniaria 9.Decembris 1644. coram R.
P.D.Bichio.*

Neque veritas huius crediti tollitur per de-
3 fectum neceſſariæ inſinuationis † in donationibus , quia dos in hoc eſt peculiariter priui-
4 legiata † *Rota apud Pic.ad ſtat.Vrb.cap.155.dec.12.
num.7.verſ.His accedit, & num.8. & ſeqq.* Quod
5 (quicquid ſit, † quando promiſſio ſit marito)
certum eſt, quando maior † promittit mulieri
6 ex cauſa dotis indiſtinctè , inſinuatio non requiritur , vt diſtinguendo inter donationem
factam marito, vel mulieri tradit *Bald. in auth.
dos data , §.ſimiliqne modo Cod. de donat. ante nupt.*
Quamuis etiam neceſſitas inſinuationis , in
præſenti caſu tollatur ex promiſſione geminata, apocæ nimirum, & Inſtrumenti cenſus,
anno 1570. geminata enim promiſſio † inſi-
7 nuationem non requirit, ea ratione , quia geminatio ſuſpicionem fraudis excludit , & perſeuerantem promittentis voluntatem oſtendit, itaut abundè illæ cauſæ, ob quas inſinuatio requiritur, adimpleantur , *Bertrand.conſ.30.
col.3.in princip.num.1.in fin lib.3.par.2.Gratian.diſcept.531. num.31.* quam opinionem ſequuta
eſt *Rota coram bon.memor. Buratt.deciſ.640.num.8.*
Imò tam longa obſeruantia , & fructuum ſolutio, ac medietatis ſortis extinctio, † ſtant lo-
8 co inſinuationis *Rota coram Buratt.deciſ.120.numer.36.*

Nec ſubſiſtentia eiuſdem crediti infringitur per allegatam ab informantibus pro D.
Duce Cæſarino , extinctionem de anno 1565.
à Maximiliano Gonzaga Patre Iſabellæ , per
9 aſſignationem † Comiti Theodoro Thieno ,
eius viro factam certorum bonorum ſtabiliũ .
Quia dum hæc aſſignatio continebat terminũ
ad reluendum , & pactum, quod de bonis aſſignatis Theodorus, niſi quatenus mediante
ſolutione pecuniarum intra decennium ſatisfactus non fuiſſet, diſponere non poſſet, & poſtea anno 1570. Cenſus fuit impoſitus, fructus
illius medietatis ſoluti vſque ad annum 1621.
& eodem anno medietas ſortis etiam extincta
ſine præiudicio reſidui , ſignum euidens eſt ,
10 aſſignationem non habuiſſe effectum, † prout
neque apparet ad bonorum aſſignatorũ actualem traditionem deuentum fuiſſe, vt opus erat
11 quia aſſignans, vltra clauſulam *Conſtituti*, quæ
importat translationem per actum fictum, tenetur tradere per actum verum traditionis, vt
dixit *Rota coram bon.mem. D. Remboldo in S.Seuerini Dotis 20. Maij 1622. & in Romana Domus 6.
Februarij 1640.verſ.Primo quod coram Eminentiſſ.
D.Card.Panzirolo,* & voluit *Alexan.conſ.28.nu.7.
lib.2.Surd.conſ.13.num.12.& ſeqq.* Imò Maximi-
12 liani ſolutio, † Ducis Iuliani Cæſarini obligationem minimè tollit , dum erga ipſum Maximilianum , ſaltem tanquam negotiorum
geſtorem, obligatus remanebat, *l.ſoluendo, vbi
DD.ff.de negot. geſt. Buratt.deciſ.509.numer.1.& 2.
Maur.de ſolut.cap.25.num.9.* Adeo quod etiam
ſemper verum eſt creditum contra Iulianum,

& rectè Iſabellæ filiæ Maximiliani ſolui † po-
13 tuit de ipſius Patris conſenſu, *l.ſi ergo ff.de ne-
got.geſt. l.ſi quis 18. ff. de ſolut. Rota coram Buratt.
deciſ.2.num.1.* Qui conſenſus, ſeù ratificatio ſa-
14 tis ex eo probatur,† quod mandatum ad exi-
gendum fructus huius Cenſus acceptauit, &
Procuratorem nomine filiæ ad eundem effe-
ctum exactionis ſubſtituit, *ad text.in cap. ex lit-
teris,& ibi gloſſ.1.de tranſact.Menoch.cõſ.322.n.33.
Coccin.deciſ.378.nu.10.*

Obiectum circa nullitatem mandati A. C.
ex defectu citationum perſonalium tollitur,
15 quia in † commiſſione adeſt facultas citandi,
etiam domi, quæ tanquam clauſula ordinem
iudicij requirens, cenſetur repetita, licet Prin-
ceps de ſecunda parte reſcripſerit, prout in
fortioribus terminis, in ſecunda commiſſione
dependente à prima fuit dictum *coram bo.mem.
Coccino,deciſ.47.num.5.& 6.& in Pacen.Canonicatus 18.Martij 1611. coram bon.mem.Penia, impreſſ.
apud Marcheſ.de commiſſ.par.2.fol.428.n.2.*

Quibus nullitatibus è medio ſublatis, etiam validum remanet ſupradictum A.C. mandatum, quod igitur eſſe exequendum, Domini cenſuerunt, vtraque parte informante.

ROMANA CAMBII.

Veneris 26. Ianuarii 1646.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Examen nouorum teſtium poſt didicita, & teſtificata regulariter non conceditur.*

2 *Declara procedere quando Teſtes in eodem Iudicio examinandi veniunt, ſecus vero in iudicio diuerſo.*

3 *Articuli in Curia admittuntur etiam quando eſt dubium an debeant admitti.*

DECISIO CCXXVII.

PLACVIT Dominis in hac cauſa etiam
poſt didicita teſtificata admittere articu-
los in Curia pro parte D.Marchionis datos ad
probandum, ſe non habuiſſe effectiuè ſc.3000.
ad Cambiſi à Ioanne Mancino de anno 1631.
vt in deciſione coram me in hac cauſa 23. Ia-
nuarij 1645. firmatur. Quia, licet vera ſit re-
1 gula † *iuxt.text.in cap.fraternitatis, vbi notant om-
nes de Teſtibus auth.qui ſemel Cod.de probat.Rot.de-
ciſ.266.num.9.& ſeqq.par.6.& latè deciſ.41.per tot.
par.7.recent.* quod poſt didicita teſtificata non
ſit ampliùs locus examini. Tamen id viſum
2 fuit procedere, † quando Teſtes in eodem iu-
dicio veniunt examinandi; Secus verò, quan-
do in diuerſo iudicio examinarentur, vt in
hoc caſu, cum priùs examinati in iudicio cri-
minali hodie petantur repeti in iudicio ciuili.
Idque faciliùs, quia articuli in Curia admit-
3 tuntur, † etiam quando eſt dubium, an de-
beant admitti, *Rota deciſ.25.de teſtib.in antiq.*

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit &c.

ROMANA DONATIONIS PROPTER NVPTIAS.

Lunæ 29. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Bona à fratribus donata alteri fratri, vt commodiùs, & honorificentiùs nubat cenſentur obligata pro reſtitutione dotis, *Authen. Res quæ C.commun.delegat.* afficit indiſtinctè fideicommiſſum conuentionale in contractu inter viuos conſtitutum, non ſecus ac reiictum in vltima voluntate, quia vtroque caſu militat ratio publicæ vtilitatis.

SVMMARIVM.

1 *Probibitio alienationis non comprehendit ea, quibus nec verba, nec qualitates probibitionis conueniunt.*

2 *In generali ſermone non comprehenditur perſona loquentis.*

3 *Bona à fratribus donata alteri fratri vt honorificentiùs pro decore familiæ nubat conſentiendo matrimonio contrahendo pariter intellexiſſe cenſentur eadem bona eſſe obligata pro reſtitutione dotis recipienda.*

4 *Alias ſi non remanerent obligata ſequitur contrarius effectus, quod frater minus honorificè, ac decenter nubat.*

5 *Lucrum eſt acceſſorium dotis, vnde eadem hypoteca competens pro dote porrigitur etiam ad lucrum.*

6 *Lucrum dotis tanquam neceſſarium poteſt detrahi ex fideicommiſſo, non ſecus ac ipſa dos, cuius eſt pars.*

7 *Amplia procedere ſiue lucrum dotis debeatur ex pacto, ſiue ex ſtatuto, eo fortiùs quando debetur ex vtroque.*

8 Authen. Res quæ C.commun.delegat. *afficit etiam fideicommiſſum conuentionale in contractu inter viuos, non ſecus, ac relictum in vltima voluntate, quia in vtroque caſu militat eadem ratio publica vtilitatis.*

9 *Item in dicta Authentica res quæ ideo ratio publica vtilitatis contemplatur, vt dotes conſeruentur, & Ciuitates per matrimonia liberis hominibus repleatur, cui publica vtilitati derogari nequit, ſiue fideicommiſſum matrimonia praceſſerit ſiue non.*

10 *Amplia procedere etiam in terminis primogenituræ conſtituta pro conſeruatione familia, ac etiam in fideicommiſſo particulari, nu.11.*

12 Authen. Res quæ *Beneficium competit ſolum ipſi mulieri, non autem eius haredi.*

13 *Declara concluſionem non procedere, quando mulier viuens iudicium cœpit, quo caſu etiam haredi competit.*

14 *Mulier agens contra poſſeſſorem bonorum fideicommiſſi pro conſtitutione dotis non tenetur probare nõ exiſtentiam bonorum liberorum, ſecus vero quando poſſidet, & conuenitur.*

15 Deciſ.312.num.26.par.6.recent. *quo caſu intelligenda veniat?*

16 *De non exiſtentia bonorum liberorum ex quibus conſtare dicatur?*

17 *Probibitio alienationis non comprehendit caſum dotis.*

8 *Hy-*

18 *Hypoteca tanquam acceſſoria ceſſat ſublata actione perſonali.*

DECISIO CCXXVIII.

CVM coram bon. mem. Domino meo
Remboldo Domini dixiſſent, bon. mem.
Marchioniſſæ Montoriæ Pallauicinæ dandam
eſſe immiſſionem in vim vtilis Saluiani in
poſſeſſionem bonorum portionis Ioannis Ba-
ptiſtæ eius viri prædefuncti, pro conſequenda
donatione propter nuptias, & ea interim de-
functa, ſcripta hærede Alma domo Lauretana
Nationis Picænæ, cauſaque ad inſtantiam Do-
mini Marchionis Montorij, bonorum, de
quibus agitur poſſeſſoris, repropoſita, Do-
mini in deciſis permanſerunt, quoad quanti-
tatem dotis permiſſam in Conſtitutione fel.
record. Sixti V. Dotium Vrbis moderatoria,
mandando vt de reliquo ſeparatim videretur.
Nam rectè firmatum fuit, quod prohibitio
alienationis, contenta in donatione ex fidei-
commiſſo reciproco, facto inter fratres de
Montorijs, non afficit portionem, quæ ipſum
vti hæredem communis Patris tangebat, cum
verba prohibitiua alienationis erant in ipſos
deſcendentes directa, ibi, *Et propterea omnibus, & ſingulis donatarijs, vocatis ad ſucceſſionem bonorum donatorum, expreſsè prohibuerunt, &c.* Atta-
men quia Io: Baptiſta in ſua portione non eſt
donatarius, nec eam vti donatarius, ſed iure
proprio, tamquam filius, fuit conſecutus, con-
ſequenter eius portioni eius verba, & qualita-
1 tes prohibitionis † non conueniunt, ipſam
quoque prohibitionem rectè non poſſe ap-
plicari, iudicandum eſt, vt per *Ciriac. contr. 248. num. 5. & 6.* & procedit regula, quod in gene-
2 rali ſermone † non comprehenditur perſona
Ioannis Baptiſtæ loquentis, *l. Inquiſitio C. de ſolut. Rot. deciſ. 412. nu. 5. par. 1. recent.* quam volun-
tatem ipſos etiam donatores habuiſſe conuin-
citur ex eo, quod dum declarauerint ſic do-
3 nare, vt Ioannes Baptiſta commodiùs, & ho-
norificentiùs vxorem ducere valeat pro con-
ſeruatione, & ampliatione familiæ de Monto-
rijs, vtque perpetuò bona donata in dicta pro-
genie conſeruentur, vtique conſentiendo ma-
trimonio, per Io: Baptiſtam contrahendo, pa-
riter intellexerunt, bona eiuſdem eſſe obliga-
ta etiam pro reſtitutione dotis per ipſum reci-
piendæ, vt latè tradit. per *Moliu. de Primog. lib. 2. cap. 12. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 190. num. 8. & 9. Surd. deciſ. 62. num. 22.* ac aliàs ſeque-
4 retur effectus contrarius, † quod nimirum mi-
nus honorificè, & decenter Io: Baptiſta nube-
ret, vt in ſpecie aduertunt *Camerar. in cap. Imperialem fol. 52. col. 3. poſt princip. ſub Litt. L. & M. verſ. ſed quia de prohibit. alien. per Feder. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 21. ſub num. 11. verſ. Sed poteſt. Rota coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 145. nu. 13. & ſeq. & meliùs in Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. Præſertim,* cum-
5 que lucrum ſit acceſſorium doti, † idem con-
ſenſus, & voluntas porrigitur etiam ad hypo-
thecam pro lucro *Crauett. conſ. 186. nu. 16. in fin. & num. 17.* quia lucrum dotis eſt neceſſarium,
6 & poteſt detrahi ex fideicommiſſo, non ſecus,
atque ipſa dos, cuius eſt pars, vt bene diſtin-
guit *Fuſar. de ſubſtit. q. 663. num. 10. verſ. Iſta tamen declaratio,* & pluribus comprobat *Aym. dicto conſil. 186. num. 4. & ſeqq. Rota deciſ. 209. num. 2. & 3. part. 1. recent.* vbi quod hoc procedit, † ſiue lu-
7 crum dotis debeatur ex pacto, ſiue ex ſtatuto,
eò fortiùs quando debetur ex vtroque, vt in
caſu noſtro, *deciſ. 403. in princ. par. 5. recent. & coram bon. me. Coccino, deciſ. 244. Odd. de prohib. alien. q. 8. art. 1. n. 16.*

Subſiſtere etiam Dominis viſa fuit ſupradi-
cta reſolutio *ex auth. res quæ Cod. commun. de legat.*
8 eamque † afficere quoque fideicommiſſum
conuentionale in contractu inter viuos con-
ſtitutum, non ſecus ac relictum in vltima
voluntate, quia vtroque caſu militat eadem
ratio publicæ vtilitatis, præcipuè *in Auth. Res*
9 *quæ* † contemplata, vt dotes conſeruentur, &
Ciuitas per matrimonia liberis hominibus re-
pleatur, cui publicæ vtilitati, ſiue fideicom-
miſſum præceſſerit matrimonia, ſiue ſubſe-
cutum fuerit, non potuit derogari, vt tradit
Add. ad Bald. in l. nullum num. 15. Lit. E. Cod. de iur. dot. & plures allegat Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 5. par. 2. gloſſ. 1. num. 53. & ſeq. Fuſar. qu. 531. num. 85. Rot. deciſ. 128. num. 3. & ſeq. par. 5. recent. & in dicta Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. minus aduerſatur, & quod
10 procedat † etiam in terminis primogenituræ
conſtitutæ pro conſeruatione familiæ, tradit
Honded. conſ. 95. numer. 7. Melchior Pelaez. de maior. par. 4. q. 1. limit. 2. Fuſar. d. qu. 531. num. 6. Fontanell. ſupra citat. gloſſ. 1. num. 102. & ſeqq. Rot. in Romana Dotis 19. Nouembris 1641. coram bo. mem. Merlino,
11 *§. Quoniam,* vbi quod † procedit † etiam in
fideicommiſſo particulari. Neque refert, quod
12 beneficium huius authenticæ † competat ſo-
lum ipſi mulieri, ſed non eius hæredi; Nam
13 hic mulier viuens † iudicium cœperat, quo
caſu etiam hæredi competit, vt per *Menoch. conſ. 33. num. 842. & ſeqq. Seraph. deciſ. 678. num 11. & ſeqq. Rota in dicta Romana Dotis coram Merlino, & in dicta Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. Cuius.* Prout eiuſ-
dem authenticæ remedium hic non excludi-
tur per obiectum, quod per mulierem, ſeu eius
hæredem, non doceatur de ſufficientia alio-
rum bonorum fideicommittentis, cum fidei-
commiſſum, & donatio non ſit vniuerſalis
omnium bonorum præſentium, & futurorũ,
ſed reſtricta ad bona paterna, neque mulier
14 poſſideat, † ſed imò agat contra poſſeſſorem,
quamuis ſecus dicendum eſſet, ſi mulier poſ-
ſideret, & conueniretur iuxtà diſtinctionem,
quam refert *Fuſar. d. qu. 531. num. 25.* quem ſe-
quitur *Rota deciſ. 210. num. 7. par. 1. recent. facit deciſ. 543. coram fel. record. PP. Greg. XV.* & cum ea-
15 dem diſtinctione † intelligenda eſt *deciſ. 312. num. 26. par. 6. recent.* Quia in hoc caſu ſatis con-
16 ſtare † videtur de non exiſtentia bonorum li-
berorum viri, cum iam aliàs *coram eodem PP. Gregor. XV. deciſ. 333. nu. 7.* deciſum fuerit Mar-
chioniſſam in bonis viri releuationem reperi-

re non poſſe. Et ſic poſito, quod intret *Auth. Res quæ* anterioritas hypotecæ, reſultans ex promiſſione obſeruantiæ donationis, non ſuffragatur. Nam ibi in donatione alienatio
17 ex † cauſa dotis non comprehenditur, obſtante contraria legis diſpoſitione, quemadmodũ
18 ad hunc caſum actio perſonalis, † & promiſſio donatoris de obſeruanda donatione, non porrigitur, ita nec hypotheca, quæ huic promiſſioni acceſſoria eſt, *l. contrahitur vbi Bart. & DD. ff. de pignor. Neguſant. de pignor. 1. memb. 6. par. nu. 5. Surd. conſ. 243. nu. 10. & deciſ. 174. nu. 20.*

Quibus ità ſtantibus, Domini in deciſis perſiſtendo, dixerunt, dandam eſſe immiſſionem pro lucro dotis pro nunc pro ſumma permiſſa in Conſtitutione Sixtina moderatoria Dotium, mandando, vt de reliquo in alia inſpectione videatur.

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit.

BENEVENTANA CANONICATVS.

Lunæ 29. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Clauſulæ, *Amoto, & vocatis*, ſemper faciunt executorem mixtum precipue, quando adeſt poſſeſſor, ſeù legitimus Contradictor. Decretum irritans non afficit poſſeſſionem quoties non eſt appoſitum ſuper certo corpore Beneficij, ſed per viam legis generalis, & clarum non eſt, quod ei ſit locus. Attentata reuocantur etiam per viam manutentionis, quando anterior poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio datur à ſententia mixti executoris.*

2 *Executor litterarum apoſtolicarum dicitur mixtus ſtantibus clauſulis*, vocatis vocañ, & amoto

3 *Executor mixtus tenetur aſſumere partes Iudicis, & citato poſſeſſore cognoſcere, quod amplia procedere vt num. 5.*

4 *Clauſula*, vocatis, *facit executorem mixtum ſiue illa ſit appoſita in diſpoſitiuis ſiue in executiuis.*

5 *Prouiſus ab ordinario, quando poſſidet, ac docet ſaltim de titulo colorato per exhibitionem collationis eſt legitimus contradictor ad hoc ne executor ad fauorem prouiſi apoſtolici executiue procedat.*

6 *Indultum Sixti V. prohibet ordinario Beneuentano ne beneficia in menſibus ſuis vacantia alijs, quam ciuibus Beneuentanis conferat, Non tamen dictum Indultum comprehendit familiarem eiuſdem Epiſcopi cui facultas conferendi competit ex alio indulto Sixti IV. num. 8.*

7 *Poſſeſſor non eſt legitimus contradictor ad impediendam executionem litterarum apoſtolicarum ſi ei obſtat decretum irritans, quo caſu citandus non eſt etiamſi adſit clauſula*, amoto.

9 *Decretum irritans, quando non eſt appoſitum ſuper certo corpore beneficij, ſed in lege generali non operatur tituli, & poſſeſſionis inefficaciã antequam clarum ſit, quod ei locus ſit.*

10 *Teſtes examinati non precedente citatione ad videndum illos Iurare non probant.*

11 *Probatio per teſtes contrariam probationem non excludit.*

12 *Executor non debet precipitanter ad executionem procedere.*

13 *Priuilegium conceſſum Ciuibus, an ſuffragetur illis de Comitatu?*

14 *Clauſula*, amoto & vocatis, *quando adeſt poſſeſſor faciunt executorem mixtum à cuius ſententia datur appellatio.*

15 *Decretum irritans licet non tollat inſiſtentiam facti priuat tamen omni Iuris effectu; adeo vt poſſidenti dari nequeat manutentio.*

16 Deciſio in cauſa Mediolaneñ Cimiliarcatus 15. Maij 1645. coram me *declaratur.*

17 *Clauſula* appellatione remota *intelligitur de appellatione friuola.*

18 *Et dicta clauſula procedit, quando non adeſt legitimus contradictor adeoque extraiudicialiter ſit procedendum.*

19 *Poſſeſſio capta intra decem dies ad appellandum eſt attentata.*

20 *Attentata reuocantur etiam per viam manutentionis quoties anterior poſſeſſor ſe pro ſpoliato non habuit*

DECISIO CCXXIX.

CVM, vacante Canonicatu Beneuentano in menſe Ordinarij Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus iuxta indultum Sixti IV. eum Carolo Tollæ, familiari ſuo contuliſſet, eundem Canonicatum Serra certo modo ſub aſſertione incapacitatis Tollæ à Sede Apoſtolica impetraſſet, & ab Executore in poſſeſſionem miſſus fuiſſet, cauſa appellationis ſimpliciter mihi commiſſa, dubitaui, an conſtet de attentatis, ita vt Tollæ, ſit dandum mandatum de manutenendo. Domini affirmatiuè reſponderunt. Quia ſententia lata ad fauorem
1 prouiſi Apoſtolici fuit appellabilis, † cum
fuerit executor mixtus *Rot. deciſ. 701. ſub num. 2 par. 2. recent. Seraph. deciſ. 817. Mantic. deciſ. 324. n. 5*
Hæc enim qualitas dignoſcitur ex ipſis verbis
deputationis iuxta deciſiones *Gregor. XV.* 413.
2 *num. 2.* in qua, † cum adſint clauſulæ *vocatis,*
vocan. & amoto, Carolo Tolla, & quouis alio
3 illegitimo detentore, † vtique tenebatur partes Iudicis aſſumere, & citato poſſeſſore, an
ille ſit legitimus nec ne, cognoſcere; vt de
clauſula *vocatis vocandis* tradit *Buratt. deciſ. 940. num. 8. Mar. Andr. deciſ. 1. num. 15. Reuerendiſſimus Vrgellen. deciſ. 254. num. 1. Rot. dec. 391. num. 1. par. 4*
4 *recent.* ſiue appoſita † fuerit hæc clauſula in diſpoſitiuis, ſiuè in executiuis *Canaller. deciſ. 478*
5 *num. 5.* Tanto magis, † quando, vt Tolla, poſſeſſor docuit de titulo colorato, exhibendo
collationem, ſibi factam ab Ordinario *Buratt. dec. 171. num. 1. Adden. ad Gregor. XV. dec. 413. n. 4. verſ. maximè verò.* Et quamuis hæc eadem
concluſio limitetur in caſu, quo poſſeſſori obſtaret decretum irritans, quod hic Tollæ ob-
6 ſtare, Serra contendebat ex indulto Sixti V. †
prohibente Ordinario beneficia, in menſibus

ſuis

Digitized by Google

ſuis vacantia alijs, quàm Ciuibus Beneuen-
tanis, conferre ſub clauſula irritanti; Tunc
7 enim poſſeſſor † non cenſetur legitimus con-
tradictor ad impediendā executionē litterarū
Apoſtolicarum, neq; per cōſequens citandus
eſſet etiāſi adeſſet clauſula, *amoto*, vt trad. *Steph.
de litt. grat. tit. de vi. & effectu clauſulæ amoto n. 3.
Garz. de Benef. par. 12. cap. 2. num. 319. verſ. ſed e-
tiam.* Attamen, vltra quod Tolla, tanquam
8 Archiepiſcopi familiaris, † ex ſupradictis Six
ti IV. indulto præfati Canonicatus captum
ſub prohibitione Sixti V. non continebatur,
vt in ſimili fuit firmatum *in Romana Preuniaria,
ſeu inueſtimenti 13. Iunij 1637. cor. Eminentiſſimo
D. meo Cardinali Panzirolo*, adhuc in hac cauſa
clarum non erat, quod eſſet locus Decreto ir-
ritanti, quia, dum Decretum irritans non
eſt appoſitum ſuper certo corpore beneficij,
9 ſed in lege generali, † non operatur tituli, &
poſſeſſionis contrariæ inefficaciam, antequam
clarum ſit, quód ſit locus Decreto irritanti
*Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 67. num. 32. & 39. Lotter. de
re benef. lib. 2. quæſt. 8. Rot. deciſ. 562. n. 2. & 3. par. 1.
rec. Et in Grunden. Cappellania 27. Ianuarij 1645
coram D. meo Bichio*, Ita vt, cum Tolla, ciui-
litatem ſuam, non obſtantibus teſtibus con-
tra eum abſque citatione aduidenō eos iurare,
10 examinatis, † qui non probant, vt per *Coccin.
deciſ. 182. num. 1.* contrarium probare potuiſſet,
11 cum probatio per teſtes † contrariam proba-
tionem non excludat *Egid. deciſ. 624. num. 2. Rot.
dec. 648. par. 1. recent.* Immo talis probatio iam
facta fuiſſet, ſi executor minùs præcipitanter
12 proceſſiſſet, † vt in terminis Decreti irritan-
tis ratiocinatur *Rota in Legionen. Benef. 4. Iulij
1640. coram R. P. D. meo Ghiſlerio §. 1. verſ. &
quamuis*; Idque tantò magis, quia diſcutien-
dum etiam remanet aliud Indultum Sixti IV.
ad fauorem familiarium Archiepiſcopi, an
ſufficiat, ipſi eſſe de Comitatu Beneuenti, vt
13 gaudeat priuilegio, Ciuibus conceſſo *juxta
Tex. & ibi tradit. gloſ. in l. qui ex vico. ff. ad Muni-
cipal. Menoch. conſ. 1047. nu. 25. Valenzeuel. conſ. 79.
num. 30. & ſeqq. Franc. Ant. Coſt. conſ. 23. ſub n. 11.
& alios relatos per Galeot. contr. 20. nu. 11. & ſeqq.
lib. 2.*

Remanente igitur in ſuſpenſo cognitione,
an ſit locus Decreto Irritanti, verſamur in
caſu regulæ ſupradictæ, quod clauſulæ, *Amo-
to, & vocatis vocandis*, quando adeſt poſſeſſor,
14 faciunt Executorem mixtum, † à cuius ſen-
tentia datur Appellatio ex ſupra relatis. Nec
in contrarium facit deciſio *Mediolanen. Cimi-
liarchatus 15. Maij 1645. coram me* pro Serra al-
legata, vbi dictum fuit, quod Decretum irri
15 tans, † licet non tollat inſtentiam facti, pri-
uat tamen omni Iuris effectu, adeo vt ſic poſ-
ſidenti non poſſit dari manutentio. Quia hæc
deciſio potiùs retorquetur cōtra Serram, quia
16 in illa *Mediolanen.* † præceſſerant plures deci-
ſiones, per quas ſatis oſtenſum fuerat, in illo
caſu intrare Decretum irritans.

Neque obſtat, quod in litteris Apoſtolicis
Serræ ad ſint clauſulæ, *Amoto*, cum clauſula,
17 *appellatione remota*, † quia intelligitur de Ap-
pellatione friuola per *gloſ. in cap. vt debitus verb.
ante ſententiam poſt med. de appell. Rip. in cap. 1. n. 3
de reſcript. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. lim. 8.
num. 38. cum plurib. ſeqq.* & habere locum poſ-
18 ſet, † quando non ad fuiſſet Tolla legitimus
contradictor, adeoque extraiudicialiter pro-
ceſſum fuiſſet, vt in proximis terminis reſpō-
det *Rota in Calaguritana Benef. 23. Iunij 1645. cor.
D. meo Arguelles §. nec viſum*.

Quare, cum poſſeſſio Serræ capta ſit intra
19 decem Dies, † & ſic attentata *cap. non ſolum,
& ibi Roman. de Appellat. in 6. Seraph. dec. 1045.
num. 4. cum alijs in Peruſina Bonorum 4. Iulij 1642
verſ. 2. quia cor. D. meo Cerro*, Domini pro re-
20 uocatione attentatorum, † Tollæ anteriori
poſſeſſori qui ſe pro ſpoliato non habuit, dan-
dam eſſe manutentionem, dixerunt *iuxt. deciſ.
Seraph. 1176. num. 6. Coccin. dec. 380. num. 3. Fonta-
nell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 10. numer. 10.*
vtraque parte informante.

ANCONITANA BONORVM.

Veneris 23. Februarij 1646.

ARGVMENTVM.

Teſtatoris voluntas ſeruanda eſt in prohibitione detractionum legitimæ, & Tribellianicæ. Hæres grauatus creditor defuncti ſi alienauit nec inuentarium confecit præſumitur ſatisfactus ex prætio bonorum alienatorum, ſecus vero quando conſtat de legitima confectione Inuentarij tum enim ceſſat præſumptio ſatisfactionis, & onus liquidandi valorem bonorum alienatorum ſpectat ad fideicommiſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Detractiones legitimæ, & Tribellianicæ non com-
petunt filiæ Teſtatoris, quæ dotem recepit ſi Te-
ſtator illarum detractionem prohibuit ſubrogando
loco illarum dotem ipſi filiæ conſtitutam, & hæc Te-
ſtatoris voluntas ſeruanda eſt, & redditur ratio,
num. 2.*
3 *Et allegantl dotem eſſe minorem legitima incumbit
onus liquidandi ſtatum hæreditatis.*
4 *Legata ſoluta præſumuntur ab hærede ex pecunijs
hæreditarijs in hæreditate repertis.*
5 *Confeſsio extraiudicialis probatur per duos teſtes
conteſtes.*
6 *Confeſsio iudicialis emanata inter diuerſas perſonas
& in alio Iudicio facit ſaltim adminiculum.*
7 *Hæres grauatus rationem reddere tenetur fideicom-
miſſarijs de mobilibus, quæ vſu conſumpta non
ſunt.*
8 *Fructuum perceptio ex poſſeſsione præſumitur.*
9 *Hæres tanquam Dominus ob imaginariam ſolutio-
nem in bonis hæreditarys fructus facit ſuos.*
10 *Hæres creditor defuncti ſi alienauit, nec inuenta-
rium confecit præſumitur ex prætio rerum aliena-
tarum ſatisfactus.*
11 *Secus, quando conſtat de legitima Inuentarij confe-
ctione, quo caſu valor bonorum alienatorum, vt*

 ſatiſ-

Digitized by Google

ſatisfactionis præſumptio intret, ſpectat ad fidei-commiſſarium.

DECISIO CCXXX.

IMPVGNANTE Io:Bartolo ſententiam concedentem immiſſionem in bonis Ioſephi Turris Confraternitati Sanctiſſimi Sacramenti Anconæ, Domini dixerunt, ſententiam eſſe iuſtam, neque competere detra-
1 ctiones legitimæ, & Trebellianicæ, † ſeù dotis maternæ debitæ Corneliæ vxori Bartoli filiæ Teſtatoris, quia hæc omnia detrahi vetuit ſub rogans harum detractionum loco dotem ipſi Corneliæ conſtitutã tẽpore primi matrimonij, priuans alioquin Corneliã ſua hæreditate, attamen Teſtator bene potuit mãdare, vt dos in dictas detractiones, & in ipſam legitimã imputetur. Et hæc voluntas Teſtatoris eſt ſeruanda. *Ant. Caſſar. relatus per Cornell conſ. 200. n. 3.*
2 *lib. 3.* vbi dicit rationem, quia diſpoſitio *l. quoniam Nouella ff. de Inoff. Teſt.* emanauit ad fauorem Teſtatoris *Beltrãm. conſ. 216. nu. 3. lib. 2. par. 2 Surd. conſ. 192. num. 21. Laderch. conſ. 125. num. 16.* Et quatenus diceretur, dotem eſſe minorem
3 legitima, † incumbit aſſerenti onus liquidandi ſtatum hæreditatis *iux. conſil. Bartol. 17. approbatum à Gabriel. conſ. 137. lib. 2. Onded. conſ. 43. lib. 1. Gratian. diſcept. 729. num. 10.*

Neque Bartolus immiſſionem hanc ſub prætextu legatorum Teſtatoris, & Debitorum
4 perſolutorum impedire poteſt; quia ea† perſoluta fuiſſe præſumuntur ex pecunijs hæreditarijs, quas ad fuiſſe in hæreditate probatur. *Rom. conſ. 276. num. 7. Rota deciſ. 180. num. 4. par. 11. rec. & in Sabinen. ſeu Farfen. fideicommiſſi 14. Maij 1640. cor. D. meo Bichio.* Et pro ſufficienti probatione adeſt confeſſio ipſius Bartoli extra iudicialis de pecunijs retractis ex venditione
5 mobilium, quæ confeſſio † etiam de iure Ciuili probatur per duos teſtes conteſtes, & eſt adminiculata *Alb. conſ. 228. num. 7. & conſ. 727. num. 27. & fuit dictum in Lauretana Prædij 22. Aprilis 1641. coram D. meo Bichio* ad quod concurrit confeſſio iudicialis in proteſtatione emiſſa à Bartolo, quæ facit ſaltem adminicu-
6 lum, † quamuis inter alias perſonas, & in alio iudicio emanauerit *Surd. deciſ. 325. num. 11. & ſeq. Rot. deciſ. 334. num. 6. par. 1. rec. & in Romana Matrimonij 16. Ianuarij prædicti verſ. accedit cor. D. meo Arguelles* Similiter negligentia Bartoli
7 in reddendo rationem de bonis mobilibus, † quorum plura vſu conſumptibilia non ſunt, de quibus reddere rationem fideicommiſſariis tenetur *Gregor. XV. dec. 285. num. 1.* inſuper adfuiſſe pecunias hæreditarias, conſtat ex inſtrumẽto venditionis domus hęreditarię pro ſcutis 1600. quorum 600. peruenerunt ad manus hæredis, & ſeuta ſolùm 265. euidenter apparent ſoluta, pro extinctione Cenſuum hæreditariorum.

Et reuera, ſi quid ſupereſſet detrahendum eſſet compenſandum ex eo, quia per plures
8 annos Bartolus bona hæreditaria poſſedit, † & per conſequens eorum fructus percepiſſe præſumitur *Seraph. deciſ. 1245. num. 6. Rot. dec. 2. num. 8 par. 6. rec. dec. 50. num. 2. cor. ſa. me. Gregor. XV iunct. tex. in l. mulier. la prima §. cum proponatur verſ. quod ſi tantos fructus ff. ad Trebell. Rip. in l. in fidei commiſſariam num. 19. ff. eod. Soccin. Iun. conſ. 57. numer. 13. lib. 3. Natt. conſ. 321. nu. 4. & in puncto Rot. deciſ. 244. num. 2. & ſeq. par. 7. rec.*

Non obſtat, quod hæres, tanquam Domi-
9 nus, † ob imaginariam ſolutionem in bonis hæreditarijs fructus ſuos fecerit, quia dum inuentarium validum ad præſcriptum *l. fin. & ibi notat. per DD. C. de Iur. deliber.* non confece-
10 rit, † ex pretiorerum alienatarum præſumitur ſatisfactus *ex alleg. in Verul. fideicommiſſi 22. Iunij 1640. verſ. non obſtat. cor. D. meo Bichio.* & pleniſſimè *in Romana fideicõmiſſi de Capite ferreo 10. Martij 1645. verſ. minus obſtat cor. D. meo Cerrado*; Quicquid dicendum eſſet, ſi legitimum
11 inuentarium confeciſſet, † Quia tunc liquidandus eſſet à fideicommiſſario valor bonorum, & intraret præſumptio ſatisfactionis *iux. d. deciſ. 285. num. 2. coram Greg. XV.* ſed ceſſat difficultas, quia, iuxta ſupradicta, hæres ſoluit legata, vt debita hæreditaria de pecunijs retractis ex venditione bonorum hæreditatis. Et ſic in modico remanere poterat Creditor, ita quòd imaginaria ſolutio omninò corruat.

Quare Domini pro iuſtitia ſententię reſpõderunt, vtraque parte informante &c.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 4. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

Relationi tertij periti iudicialiter electi ſtandum eſt, ſecus eſt in tertio perito electo de conſen- partium.

SVMMARIVM.

1 *Liber priuatus contra ſcribentem plene probat.*
2 *Debiti quantitas in qua adminiſtrator fuit condemnatus probatur ex relatione tertij periti Iudicialiter electi.*
3 *Relationi tertij periti iudicialiter electi in diſcordia partium ſtandum eſt licet ab vtroque perito prius hinc inde à partibus electo diſcordet.*
4 *Secus eſt in tertio perito de conſenſu partium electo.*
5 Deciſio Buratti 56. num. 5. quo caſu loquatur?
6 *Debiti quantitas dum coadiuuatur ex teſtibus, ac libris publicis ſufficiunt leuiores probationes ad eam liquidandam conſtito de debito in genere in materia difficilis probationis.*
7 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*

DECISIO CCXXXI.

CVM A.C. mandatum relaxaſſet contra Pantaleonem Luc. Albertum, qui ſub die 7. Iulij 1627. adminiſtrator à Benedicto Florauante ſuorum bonorum deputatus, cum ſalario ſcutorum trium monetę cum dimidio pro quolibet menſe, necnon pane, & vino

pro

pro eius vſu, & victu tantùm, ſub obligatio-
ne Camerali, & Iuramento, librum introi-
tus, & exitus, conficere, fideliterque de ad-
miniſtratione computum reddere, bonaque
rectè cuſtodire, ac reſtituere promiſiſſet, à
Benedicto ad huiuſmodi rationem reddendā
conuentus, & iuxta tertij Periti, à Iudice
ſtante Peritorum à partibus electorum diſcor
dia, ex officio electi, debitor in ſcutis 3073.
bo. 32. repertus fuerat, per appellationem Lu
calberti cauſa mihi cum clauſula ſi quid exe-
quen affirmatiuè per Dominos reſponſum
fuit.

Quia, quod Lucalbertus adminiſtrauerit
bona Florauantis, & ex eis fructus perceperit,
1 conſtat ex eiuſmet libris, † qui probent con-
tra ſcribentem *gloſ. in l. quadam §. nummularios & ibi Bart. num. 2. Odofred. in fin. Alber. num. 2. ff. de edendo Bart. in l. admonendi verſ. circa 2. ff. de Iure Iur. Buratt. deciſ. 344. num. 3. & 4.* & quantitas,
2 in quam fuit † condemnatus, probatur ex re-
latione tertij Periti, Iudicialiter electi, cui
3 ſtandum eſt, † licet diſcordaret ab vtroque
Perito priùs hinc inde à partibus electo *gloſ. in l. Item ſi vnus §. principaliter verbo authoritati ff. de recept. arbitr. ſpecul. in tit. de arbitr. §. ſi quidem numer. 19. verſ. ſed numquid ſtabitur Rota deciſ. 294. num. 2. par. 1. rec.* licet ſecus ſit in tertio perito,
4 de conſenſu partium electo, vt pulchre diſtin-
guendo, declarat *Gabr. de arbitr. concl. 1. num. 1. & 4. Surd. conſ. 442. num. 29. & ſeq.* Vnde non ob-
5 ſtat deciſio *Buratt.* ‡ 56. *num.* 5. quia loquitur
de relatione tertij periti, de voluntate partium
electi, vt aduertit ibi *Add. num.* 1. Et ſic cum
6 debitum Lucalberti coadiuuatur † ex Teſti-
bus, & libris publicis, ſufficiunt leuiores pro
bationes conſtito de debito in genere in hac
materia difficilis probationis, vt tradit *Buratt. deciſ. 678. num. 4.* Itaque cum ex deductis con-
ſtet de ipſius Lucalberti obligatione Camera-
7 li de reddenda rationem, quæ † habet execu-
tionem paratam iuxta tradita *per Galeſ. de forma oblig. Camer. quæſt. 2. nu. 9. & ſeq. Rota dec. 173. num. 4. par. 1. rec.* Domini pro Benedicto infor-
mante reſponderunt.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE GLAVARINIS.

Mercurii 14. Martii 1646.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi grauato non competit retentio bonorum fideicommiſſi ſub prætextu detractionum conſumptarum nec valet fideicommiſſario immiſſionem impedire.*
2 *Legitima non debetur filio naturali.*
3 *Legitimatio filij naturalis non probatur ex ſola parentum aſſertione, ad effectum vt poſſit plus conſequi, quam fuerit à Teſtatore relictum.*
4 *Legitimatus non poteſt plus conſequi, quam ei pater reliquit.*

DECISIO CCXXXII.

OBTENTA per Pieritios noua audientia,
contra reſolutionē, ſub die 5. Maij 1645.
coram me captam, in qua dictum fuit ſenten-
tiam Rotalem concedentem Immiſſionem
Glauarinis, non obſtantibus prætenſis detra-
ctionibus à Pieritijs Bonorum fideicommiſſo
de quo agitur ſuppoſitorum detentoribus, eſ-
ſe confirmandam, pluriesque eiſdem ad infor-
mandum interpellatis, nec informare curan-
tibus, hodie, cauſa denuò propoſita, Domi-
ni in deciſis permanſerunt. Quia reuera dictę
detractiones omninò fuerunt conſumptæ per
alienationes ab Equite Gherardo, illorum de
Pieritijs auctore, factas de bonis fideicommiſ-
ſo ſuppoſitis; Ex calculo etenim deducto ap-
paret, omnes detractionum partitas ad veram
ſummam librarum Bonoñ 16644. deduci, a-
lienationes verò, ab Equite factas, aſcendere
ad libras 56461. & vltra, adeoque alienatio-
nes has traſcēdere detractiones in libris 39617
abſque vllo igitur fundamento Pieritij ſub
1 prætextu huiuſmodi detractionum, † iam
conſuptarum, bona fideicommiſſo ſuppoſi-
ta retinere, & Glauarinos vocatos ab immiſ-
ſione arcere prætendunt *l. fin. §. ſin autem C. Com. de leg. Peregr. de fideic. art. 39. num. 4.*

Nec amplius tueri ſe poſſunt Pieritij ſub
colore legitimæ, & Trebellianicæ, debitę
Gherardo in bonis Alexandri ſenioris, neque
Iunioris: Quia ad obiectum retentionis harū
detractionum, ex bonis Alexandri, Iunioris
ſatisfacit ſupradicta *deciſio 5. May* 1645. *coram me §. demum*. Et quo ad legitimam in bonis
Alexandri Senioris ex bonis Gherardi Senio-
ris aui, auctoris illorum de Peritijs, & filij
reſpectiuè illius Alexandri ceſſit pariter legi-
2 timæ prætenſio † obſtante huic Gherardo Se-
niori *tex. in §. conſideremus auth. de trient. & ſemiſ. §. ſi vero ibi in quantum pater eos ſcripſerit Auth. Quib. mod. Natur. eff. ſui Auth. licet C. de natural. liber.* cum ipſe fuerit filius naturalis eiuſdem
Alexandri Senioris, vt probatur eius Teſta-
mento. Nec dicatur, quòd in eodem Teſta-
mento aſſeratur, eſſe filium legitimatum, quia
3 ſola parentis † aſſertio legitimationem non
probat ad hunc effectum, vt poſſit plus con-
ſequi, quam ei à Teſtatore fuerit relictum
Gras. conſ. 140. numer. 32. lib. 1. Ludovic. conſ. 122. num. 2. & dixit Rot. in Romana Saluiani 28. Iunij 1641. *cor. bon. mem. Merlino.* Imò, cum Gherar-
dus fuerit inſtitutus in vſufructu omnium bo
norum, non debetur alia legitima, quia legi
4 timatus † nil pluris conſequitur, quàm ei Pa-
ter reliquit *Rota in puncto vſusfructus deciſ. 76. ex num. 9. coram Reuerendiſſimo Vgolin. & firmatum fuit in dicta Romana Saluiani.*

Ex quibus Domini in vltimo loco deciſis
permanſerunt.

CO-

COMEN. PRAETENSI REGRESSVS:

Mercurij 14. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

egreſſus ad beneficium reſignatum ſemper competit, quoties fuit reſeruatus cum clauſulis ampliſſimis ex quauis cauſa penſio reſeruata reduci, ac annullari prætendatur. Regreſſui ſuper primo beneficio renunciaſſe videtur, qui ſecundum beneficium incompatibile poſteà reſignatū cum ſimili reſeruatione regreſſus aſſecutus fuit.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus quando eſt ſimpliciter reſeruatus in caſu reductionis, ſeù non ſolutionis penſionis non autem cum clauſulis ampliſſimis ex quauis cauſa de nullitate diceretur, tunc enim non purificatur ſi penſio annulletur ob non expreſſionē veri valoris, quia cenſetur contemplata impugnatio de facto, non autem exceptio iuridica, & num. 2.*

3 *Contractus ex conuentione partium diuerſam formam ſuſcipit.*

4 *Clauſula* non alias aliter *in reſeruationibus penſionum ex cauſa reſignationis ad fauorem certa perſona tacite ſubintelligitur, & corruente penſione ſemper intret regreſſus num. 5.*

6 Deciſio Mohedani 36. de reſignat. ſeù renūciat. *declaratur.*

7 *De reſignatione inualidanda quoties agitur non eſt par virtus clauſularum tacitè ſubintellectarū, ac ſi eſſent expreſſa.*

8 *Conditio tacitè ſubintellecta non reddit actum conditionalem, ſicuti reddit expreſſa.*

9 *Regreſſus quoties non competit poteſt beneficium repeti actione ſpolij perinde, ac ſi beneficio reſignans ſpoliatus eſſet.*

Reintegratio ad beneficium reſignatum competit, quoties regreſſus competere non poteſt ibidem.

10 *Regreſſui ad primum beneficium renunciaſſe videtur per aſſecutionem ſecundi incompatibilis reſignati cum ſimili reſeruatione regreſſus, & ratio redditur nu. 22. 23. & 24.*

11 Text. in Clementina Gratiæ de reſcript. *ſecundum aliquos locum habet in gratijs omninò incertis, vtpote inexpectatiuis, & reſeruationibus, quæ ſunt gratia generales, non autem in gratijs ſpecialibus ſuper certo corpore beneficii contra n. 14. & 15.*

12 *Expectatiua dicuntur gratia incerta.*

13 *Regreſſus reputatur gratia ſpecialis.*

15 Deciſ. in Aquilana penſionis 4. Martj 1644. coram R.P.D. Carillo declaratur.

16 Surd. conſ. 4. num. 11. declaratur.

17 *Poſteriora derogant prioribus.*

18 Clementina Gratiæ de reſcript. *procedit tam in gratiis lucratiuis, quam onerosis cum indiſtinctè loquatur, & fundetur in incompatibilitate ſecundi beneficii.*

19 *Per aſſecctionem ſecundi incompatibilis inducitur renunciatio, ſeu vacatio primi non attento an illud ex cauſa onerosa, vel lucratiua fuerit obtentum.*

20 *Regreſſum habens ad beneſitium habetur quodammodo, ac ſi beneficium penderet.*

21 *Ad beneficium actionem habens æquiparatur poſſidente beneficium.*

23 *Beneficia duo incompatibilia retineri non poſſunt.*

24 *Regreſſus ſemel extinctus reuiuiſcere nequit.*

DECISIO CCXXXIII.

CVM Ioannes Antonius Moijs de anno 1638. ad fauorem Ioannis Angeli Salui Archipresbyteratum Eccleſiæ Parochialis S. Euphemiæ loci Inſulæ, Comen. Diœc. reſeruata ſibi ſuper eius fructibus annua penſione ducatorum 16: cum duobus tertijs, & regreſſu in caſu ceſſationis ſolutionis penſionis, reſignaſſet, expreſſo annuo valore in ſcutis 125., Subinde verò Canonicatum in Eccleſia Sancti Petri loci Vgati eiuſdem Diœceſis perſonalem reſidentiam requirentem, & ſic cum dicto Archipresbyteratu incompatibilem effectiuè obtinuiſſet, cumque pacificè cum fructuum per totum annum 1644. perceptione poſſediſſet, eundemque Canonicatum reſeruata ſibi altera penſione ſcutorum 35. pariter cum regreſſu in caſu ceſſationis ſolutionis ſui eiuſdem reſignaſſet, contigit, vt interim Io: Angelus Saluius d. Archipresbyteratum per liberam reſignationem in Aurelium Turrianum tranſtuliſſet, qui impoſitam penſionem perſoluere Io: Antonio Moijs recuſauit, ac iudicio ſuper nullitate penſionis inſtituto, eandem, ob non iuſtificationem litterarum, & ſignanter ſuper vero valore nullam declarari per tres ſententias confor mes obtinuit: Cauſa ſuper regreſſu ad d. Archipresbyteratum commiſſa, diſputatum hodiè fuit dubium, an Ioanni Antonio regreſſus ſeù reintegratio competat, ſed à DD. reſponſum fuit non eſſe locum regreſſui, nec reintegrationi, quia in præſenti caſu ex lectura reſignationis, ibi, *aut illam ad minorem ſummam reduci, & annullari, vel inualidari petente, vel procurante liceat ſibi &c.* Summario Moijs *num. 1.* patet regreſſum fuiſſe re-
1 ſeruatum ſimpliciter tantum, ſi non ſoluatur penſio, vel tentet illam reduci, non fuiſſe reſeruatum cum clauſulis ampliſſimis in caſu quo ex quauis cauſa de nullitate penſionis diceretur, ſic enim in primo caſu, non purificari regreſſum ſi penſio annulletur, ob non expreſſionem veri valoris, quia cenſetur ſolum contemplata impugnatio penſionis de facto, non autem exceptio iuridica, vt tradit *Lother. de re benef. lib. 1. quæſt. 40. num. 268. & ſeq.*
2 quamuis ſecus eſſet † in ſecundo caſu, cum
3 contractus ex conuentione partium † diuerſam formam ſuſcipit, & hanc diſtinctionem ſecutum fuit *Rota in Ciuit. Pleb. regreſſus 11. Iunij 1643. coram R.P.D. meo Rotas §. Minus releuat. & in Camerinen. regreſſ. prima Decembris 1645. verſ. non obſtat coram me.* Neque refert in reſeruationibus penſionum ex cauſa reſignationis ad fauorem certæ perſonæ tacitè ſubintel-
4 ligatur clauſa, *& non alias &c.* † adeoque corruente

5 rnente penſione ſemper intret † regreſſus *iuxtà tradit per Mohed. dec. 36. de reſignatione, ſeù*
renunciatione; nam intelligenda eſt hæc deci-
6 ſio † cum ſupradicta diſtinctione, quando
ſcilicet aderant in reſignatione clauſulæ vlte-
riores, quas oportet eſſe expreſſas, non autem
tacitè ſubintellectas, quia cum agatur de in-
7 ualidanda reſignatione, † non eſt par virtus
clauſularum tacitè ſubintellectarum, ac ſi
fuiſſent expreſſæ. *Surd.* qui hoc ait eſſe ſingu-
lare, & neceſſarium ſcitu *conſ. 223. numer. 22.*
Natt. conſ. 524. numer. 18. add. ad Roman. ſing. 46.
Gratian. diſceptat. 103. num. 22. eo quod condi-
8 tio tacitè ſubintellecta † non reddit actum cõ-
ditionalem, ſicuti reddit expreſſa, vt fuit di-
ctum in *Volaterana Prioratus 7. February* 1635.
coram bon. me. Pirouano.

Sed neque reintegrationi locum eſſe in
præſenti caſu, Domini cenſuerunt, quantum-
uis alias reſignans, licet beneficium non
9 poſſet repetere vigore regreſſus † poſſit ta-
men repetere actione ſpolij, perindè, ac ſi
beneficio ſpoliatus eſſet, *Put. deciſ. 410. lib. 3. in*
correctis Rot. in Aretina Plebis 4. Decembris 1600.
coram bon. mem. Cardinali Mellino, verſ. Et iſta
clauſula. Pariſ. de reſign. lib. 6. quæſt. 3. num. 10. At-
tamen ex alio capite hic reintegratio ceſſat,
quia nimirum aliud beneficium incompati-
bile Moiis poſtmodum fuit aſſecutus, & licet
id deindè reſignaſſet, cum tamen reſignatio
etiam facta fuerit cum reſeruatione penſio-
nis, & ſimilis regreſſus per ſecundi incom-
10 patibilis, † videtur regreſſui ad primum re-
nunciaſſe, *iuxtà text. in Clementina gratiæ de re-*
11 *ſcriptis, qui tex:* † licet coram *Put. deciſ.* 299.
lib. 2. in correctis, aliqui ex Dominis dixerunt
habere locum in gratijs omninò incertis, vt-
12 potè in expectatiuis, & reſeruationibus, quæ
ſunt gratiæ generales, non autem in gratijs
ſpecialibus ſuper certo corpore † beneficij,
13 prout eſt regreſſus, tamen poſtea fuit † *in Ca-*
lagurritana Canonicat. & Præbend. 4. Octobris 1545
coram Thoma de Thanis relata in deciſ. 1193. *per*
14 *omnes Dominos* tentum † quod perderetur re-
greſſus *par. 3. diuerſ. & clarius dixit Rota in Aqui-*
lana penſionis 4. Martij 1644. coram R.P.D. Carril-
lo §. fin. & licet loquatur in caſu, quo reſigna-
15 gnatarius fuerit † promotus ad Epiſcopatum
minus tamen præſumptæ renunciationi re-
greſſus ob aſſecutionem incompatibilis, alle-
gando *alias deciſiones, & DD.* Et ità venit in-
16 telligendus *Surd. conſ. 4. num.* 31. † ſic non ob-
ſtat *dec. 27. May* 1523. *coram Gambara*, quia po-
17 ſteriora † derogant prioribus, & verius eſt
18 Clementina gratiæ † procedere tam in gra-
tijs lucratiuis, quam onerofis, cum indiſtin-
ctè loquatur, & fundetur in incompatibili-
tate ſecundi beneficij, quæ ſicuti induceret
renunciationem, ſeù vacationem ſi non fuiſ-
ſet antea renunciatum non attento, an illud
ex cauſa onerofa, vel lucratiua obtinuiſſet,
cap. de multis, vbi Abb. num. 16. de præb. gloſ. in cap.
cum in cunctis, verbo ad quam ſpectat de elect. Rot.
deciſ. 81. num. 6. par. 1. recent. Ità omni caſu re-
nunciationem regreſſui reſeruato ſuper pri-
mo inducere debet, cum habens regreſſum
20 ad beneficium habeatur quodammodo, ac
ſi beneficium penderet, *Barboſ. in prax. exigen.*
penſ. vot. 46. ſub num. 15. verſ. non videtur libr. 2.
21 & quod habens † actionem ad beneficium
æquiparatur poſſidenti beneficium, *Bellemer.*
de ſubſidio Carit. quæſt. 120. nu. 3. Gomez. ſuper reg.
de publican. reſignat. quæſt. 20. num. 3. & Gonzal.
ſuper reg. 8. gloſ. 15. §. primo num. 25. & 26. & ra-
tio videtur clara quia ſi antequam regreſſa-
rius ſecundum beneficium incopatibile reſi-
22 gnaſſet, † purificatus fuiſset regreſsus, seù
reintegratio indubitatum eſt, quod non po-
tuiſset regredi ad primum, seù reintegrari,
23 cum duo incompatibilia † retineri non poſ-
ſint. *Lother. de re benef. lib. 3. quæſt. 23. nu. 17. Ca-*
ualer. deciſ. 46. nu. 6. Ita cum donec ſecundum
beneficium reſignatarius poſsedit, regreſsus
24 fuerit extinctus † reuiuiſcere non poteſt, per
ſubſequentem reſignationem beneficij; ità
multò minus poteſt regredi, dum idem ſe-
cundum beneficium, etiam cum ſimili re-
greſsu renunciauit, quarè meritò Domini,
nec regreſsui, nec reintegrationi locum eſse
reſoluerunt.

Vtraque parte informante &c.

FERRARIEN. DOTIS.

Veneris 16. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis vt debeantur duo concurrere debent, nempè præſumptio boni Iuris, ac paupertas collitigantis, & quoad quãtitatem taxantur arbitrio Iudicis. Mulieri agenti contra debitorem dotis debentur alimenta, & ſumptus litis, quamuis maritum diuitem habeat.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta & ſumptus litis debentur filia iure actionis petenti dotem ab hærede Patris.*

2 *Boni Iuris præſumptio ad effectum conſequendi alimenta, & ſumptus litis reſultat ex ſententia ad fauorem collitigantis.*

3 *Paupertas in muliere petente dotem ſatis dicitur probata, ex quo mulier vltra dotem nihil aliud habere præſumitur.*

4 *Et donec de contrario doceatur ſtatur huic præſumptioni.*

5 *Alimenta & ſumptus litis Rota ſemper decernere conſueuit concurrentibus duobus requiſitis, nempè præſumptione boni Iuris, ac paupertate.*

6 *In taxatione quantitatis alimentorum, ac ſumptuum litis materia eſt arbitraria.*

7 *Arbitrium in taxatione alimentorum, & ſumptuum litis regulatur à ſolito.*

8 *Solitum taxandi quantitatem alimentorum, & ſumptuum litis mulieri petenti dotem eſt ad rationem ſcutorum quinque pro centenario ſi dos eſt promiſſa in pecunia, prout ad hanc ſummam, & non minus Rota taxare conſueuit.*

9 *Fructus dotis ad rationem ſcutor. quinque pro centenario à lege taxantur.*

10 *Alimenta mulieri dotem petenti taxantur ad quantitatem, & fructus dotis, quando nobilitas, & conditio*

ditio dotata, & dotantis, ac familiæ viri id expoſtulat.

11 *Maritus diues tenetur alere vxorem pauperem, quamuis dotem non habuerit.*

12 *Alimenta & ſumptus litis debentur vxori à debitore dotis quamuis habeat maritum diuitem, & DD. in contrarium allegati declarantur, nu. 13.*

Maritus ſi vxorem indotatam accepit tenetur illam alere cum ſibi hoc imputari debeat, ibid. nu. 13.

14 *Secus ſi illam dotatam accepit, & dos ei ſoluta non fuit, tunc vxorem alere non tenetur.*

15 *Maritus non tenetur vxori agenti pro conſecutione ſuæ dotis contra debitorem, & promiſſorem dotis ei ſubminiſtrare alimenta, & ſumptus litis, ſed illa debentur à debitore.*

16 *Debitor dotis offerendo mulieri bona à præſtatione alimentorum, ac ſumptuum litis non eximitur.*

17 *Deputatio Oeconomi facta lite pendente in Rota, parte non citata, & poſt præſentatam inhibitionem rotalem nullius eſt momenti.*

DECISIO CCXXXIV.

CVM Octauius bon. mem. Marchio de Thienis, Primogenita eius filia Domina Eleonora ſibi hærede inſtituta, Dominæ Franciſcæ Mariæ ſecundo genitæ pro dote legaſſet ſcuta 25000. hæc verò ætatis quindecim annorum à communi matre, & Tutrice, Domino Marchioni Claudio Rangono pariter minori nuptui tradita fuiſſet, accidit, vt eadẽ Tutrix, conuentione priùs cum Marchione Fuluio Rangono Sponſi Patre inita de ſoluẽdis dictis ſcutis 25000. in bonis in agro Mutinẽ vel Ferrarienſi ſitis, deinde bona à q. D. Octauio in agro Mutinenſi poſſeſſa, cum Sereniſs. Duce Mutinæ pro bonis eiuſdem in agro Ferrarienſi exiſtẽ aquarum tamen inũdationis periculo ſuppoſitis, & pro Monte Eſtenſi vinculatis permutaſſet, atque ſponſi Patrem ad hæc bona ſic permutata pro dote recipienda interpellaſſet; Ille verò hæc recuſaſſet, ipſa Tutrix in iudicio Ferrariæ moto contra Fuluium pro recipiendis in ſatisfactionem dotis huiuſmodi bonis ſuccubuit, & contra Eleonoram hæredem per ſententiam declaratum fuit, dotem Franciſcæ Mariæ non ex bonis permutatis, ſed de alijs, quæ videlicet in hęreditate Octauij Patris remanſerant, cum interuſurijs dotalibus à die cõtracti matrimonij vſque ad dotis ſolutionem, iuxtà liquidationem faciẽ eſſe ſoluendam, à qua ſententia, cum Eleonora appellaſſet, cauſaque appellationis in hoc Tribunali coram bo. mem. Merlino, in cuius locum ego ſuffectus fui introducta, & poſtmodum ad inſtantiam Franciſcæ Mariæ per Sanctiſſimum mihi commiſſa fuiſſet, ſuper eius prætenſionibus, conſequendi videlicet ſcuta 25000. vel ſaltem in bonis hæreditarijs ſoluendis, *& ſubminiſtratis interim alimentis, & ſumptibus litis, prout de Iure*, Dubium propoſui an hæc alimenta, & ſumptus, & ad quam ſummam debeantur; Cui DD. affirmatiuè reſponderunt ad rationem quinque pro centenario. Quia cum creditum

dotis Franciſcæ Mariæ, ſibi à Patre in Teſta-
mento relictæ ſcutor. 25000. ſit certum, & in-
dubitatum, neque ab hærede controuertatur,
ſed quæſtio ſolum vertatur in modo ſcilicet
in pecunia numerata, vel bonis, & in quibus
bonis, ipſi hæc dos ſit ſoluenda, nimis durum
viſum fuit Dominis, eidem pro conſecutione
huius dotis à Patre relictæ contra bona hære-
ditaria agenti, alimenta, & ſumptus litis dene-
1 gari, quæ tamen † filiæ dotem petenti ab hæ-
rede Patris Iure actionis debentur iuxtà diſ-
poſitionem, *l. ſi inſtituta ff. de inoff. teſtam. vt pro-
bat Menoch. conſ. 8. num. 21. conſ. 81. num. 61. Rota in
Romana Dotis 12. Ianuarij 1629. coram Card. Virili,
& in Romana de Sanſonijs 13. Ianuarij 1620. co-
ram bon. mem. Remboldo, quæ eſt deciſ. 166. par. 4. re-
cent. tom. 2.* Attento nedum Teſtamento eiuſ-
dem Patris in quo dd. ſcut. 25000. ſibi legata
fuerunt, & Inſtrumento dotali, in quo Eleo-
nora communis Patris hæres, Tutrice mediã-
te hoc legatum ſoluere promiſit.

Concurrit præterea præſumptio boni Iuris
D. Franciſcæ Mariæ in petendo dotem in bo-
nis hæreditarijs Patris reſultans † à prædicta
2 ſententia lata Ferrariæ, à qua tamen, etſi fuit
appellatum, ſufficiens tamen inde oritur præ-
ſumptio Iuſtitiæ, & rectitudinis, propter quam
collitiganti præſtari debeant alimenta, & ſum-
ptus litis, *Rota in deciſ. 470. numer. 5. & deciſ. 749.
num. 2. par. 2. recent. & in alijs per adden. ad ſa. mem.
Greg. XV. deciſ. 189. num. 7. verſ. præſumptio boni iu-
ris, in Fanen. Dotis 29. Nouembris 1641. coram D.
meo Cerro, & in Bonon. Alimentorum 3. Iulij 1645.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.* Cui quidem
3 præſumptioni † accedit paupertas eiuſdem
Franciſcæ Mariæ, quæ ſatis liquet in muliere
petente ſuam dotem, dum nil aliud, vltra
eam, habere præſumitur, vt per *Soccin. Sen. con-
l. 126. nu. 52 lib. 1. Buratt. deciſ. 906. nu. 1. Greg. XV.
4 deciſ. 398. num. 5.* Itaut † donec de contrario do-
ceatur, ſtetur huic præſumptioni, vt fuit di-
ctum *in Romana Alimentorum 1. Aprilis 1639. co-
ram bon. mem. Pirouano.* Simul verò exiſtentibus
duobus his requiſitis boni Iuris præſumptio-
5 ne ſcilicet, † & paupertate, Rota ſemper ali-
menta, & ſumptus litis decernere conſueuit
per text. in l. fin. §. quod ſi ei C. de ord. Cogn. & tradit
*Surd. de aliment. tit. 1. q. 120. nu. 9. Seraph. dec. 1098.
nu. 2. Greg. XV. deciſ. 189. n. 1. & 7. Buratt. deciſ. 15.
nu. 1. & 707. nu. 1.*

Ratio autem reſolutionis circa quãtitatem,
quæ viſa fuit DD. ad rationem quinque pro
6 centenario eſſe taxanda, † in eo conſiſtit, quod
cum verſemur in materia arbitraria, *Crauett.
conſ. 189. num. 10. Mareſcott. var. reſol. cap. 83. n. 12.
Surd. deciſ. 282. num. 27. Mantic. deciſ. 331. num. 10.*
7 arbitrium † regulandum ſit à ſolito iuxta
quantitatem dotis promiſſæ, quæ ſi in pecu-
8 nia debeatur † illius fructus ad rationem quin-
que pro centenario non minus iuſtè taxare
conſueuit *Rota vt in deciſ. 280. nu. 19 & dec. 300.
num. 11. & 12. par. 6. recentior. & in alijs ibi relatis,*
quam ſi in ſimilibus ſoluenda eſſet, quorum
9 fructus † ad eandem rationem à lege taxan-
tur, vt in terminis fructuum bonorum dota-

lium

lium reſoluit *Rota in deciſ. 292. ſub num. 4. part. 1. in deciſ. 448. numer. 2. par. 2. recent. in Bononien. Fructuum Dotis 23. Martij 1629. & 4. Martij 1630. coram D. meo Ghiſlerio in Bononien. Dotis, ſeu Pecuniaria 26. Martij 1645. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*. Et eo magis correſpectiuè ad quan-
10 titatem, & fructus dotis † taxanda ſunt alimenta, quando nobilitas, & conditio dotatæ, & dotantis, ac familiæ viri id expoſtulat, prout in præſenti caſu, & aliàs ſæpiùs animaduertit *Rota in deciſ. 271. num. 1 par. 3. in deciſ. 548. n. 9. par. 4. recen. in dicta Romana de Sanſonijs coram bon. mem. Remboldo in allegata Romana Alimentorum coram bon. mem. Pirouano, & in Ianuen. Alimentorum 10. Iunij 1622. coram eodem.*

Huic verò reſolutioni non obſtat, quod cum Franciſca Maria haberet virum diuitem,
11 ad eundem onus vxorem alendi ſpectet, quãuis dotem non habuerit, ceſſet obiectum paupertatis, vt conſuluit *Gabr. conſ. 25. nu. 16. lib. 1.* & tenuit *Rota coram Card. Caualer. deciſ. 554. n. 4. Surd. de alim. tit. 1. q. 32. præſertim numer. 11. & 16. Mantic. deciſ. 195.* cum pluribus pro hac opinione allegatis per informantes. Quia aduerten-
12 dum eſt, quod diuitiæ mariti † minimè excuſant conuentum ab vxore paupere, quin ei alimenta, & ſumptus litis præſtare teneatur, vt rectè conſuluit *Crauett. conſ. 164. nu. 2. verſ. non obſtat, Menoch. conſ. 8. num. 21. verſ. Nec probabilis, & conſ. 81. num. 61. & 66. Socc. Sen. conſil. 57. nu. 38. lib. 4.* & firmauit *Rot. in Fanen. Dotis 20. Nouembris 1641. verſ. paupertas coram D. meo Cerro.* Do-
13 ctores verò † ac deciſiones ſupra relatæ intelligendæ ſunt, quando ſcilicet aliquis indotatam forſan duxit vxorem, quia vtique eam alere tenetur, ſibi enim hoc imputet, ſecus verò quando dotatam accepit *per tex. in l. fin. Cod. ad Senat. Conſ. Vell. Cyn. in l. quod in vxorem C. de negot. geſt. Alex. in l. ſi cum dotem §. fin autem num. 8. ff. ſoluto matrimonio, & conſ. 56. num. 10. lib. 4. Roman. conſ. 517. n. 2. Guidopap. q. 439. nu. 1. Greg. XV. deciſ. 534. num. 2. & ibi adden. & deciſ. 617. num. 10. par. 4. recent. to. 3.*

14 Et profectò ſi dotatam maritus, † cui dos ſoluta non fuit, alere non tenetur vxorem,
15 multò minus adſumptus litis † ei ſubminiſtrandos cogendus erit, dum enim in ijs fauor alimentorum ceſſat, longè difficiliùs debentur, *Innoc. in cap. per veſtros in fin. de donat. inter vir. & vxor. Creſcent. deciſ. 8. alias 232. de indicijs ex Surd. de aliment. tit. 1. q. 120. nu. 19. Baratt. deciſ. 15. num. 1. cum ſeqq. & in dicta Fanen. dotis, §. & multò minus, coram D. meo Cerro.*

Nec obſtat in partibus fuiſſe deputatum Oeconomum bonis Marchioni Fuluio per Tutricem oblatis, qui fructus eorum collegiſſe, & depoſuiſſe dicitur, imputandumque propterea ipſi Marchioni, quod alimenta ex ijs non conſequatur, & litem deſuper introductam terminare non curet. Quia quicquid ſit de allegata oblatione bonorum, & deputatione Oeconomi, oblatio illa veluti facta de bonis non hæreditarijs Patris reiecta fuit, per ſupradictam ſententiam, quocirca per di-
16 ctam oblationem † non fuit liberata Eleonora à præſtatione dd. alimentorum, & ſumptuum litis, *Rota in Romana Pratenſa Hæreditatis de Ceulis 3. Decembris 1584. coram ſan. me. Clemente Octauo*: Deputatio verò Oeconomi, cum
17 facta fuerit, inſcia, & non citata D. Franciſca Maria, & in omnem caſum lite pendente in Rota, poſt præſentatam nempè inhibitionem Rotalem, de illa curandum non eſt, *Clem. 2. vt lit. pend. Rota deciſ. 751. num. 1. par. 2. recentior. & deciſ. 245. nu. 1. & 2. penès Poſth. de manut.*

Quæ autem de renunciatione Franciſcæ Mariæ afferebantur, viſa ſunt Dominis non applicari, cum illa agat ad bona Patris obligata pro ſolutione ſuæ dotis, & his bonis pro quantitate dotis ſcutor. 25000. renunciaſſe nõ apparet, vltra quod pro parte Franciſcæ Mariæ aduerſus hanc renunciationem plures oppoſitæ fuerunt exceptiones.

Propterèa Domini indubitanter alimenta, & ſumptus litis eidem ad rationem quinque pro centenario decreuerunt, vtraque parte informante &c.

NEAPOLITANA SEPARATIONIS THORI.

Veneris 16. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

Vxori ſeorſum à viro inhabitanti abſque cauſa alimenta non debentur; & donec de legitima cauſa appareat receſſus vxoris à marito præſumitur culpoſus.

SVMMARIVM.

1 *Homo non ſeparet, quos Deus coniunxit.*
2 *Thori ſeparatio permittitur quoties inter virum, & vxorem irreconciliabilis, & capitalis orta eſt inimicitia propter inmoderatam viri erga vxorem ſæuitiam, ſunt tamen hæ cauſæ ab vxore tanquam ſuæ intentionis fundamentum probandæ, cum agatur de materia graui, & ardua.*
3 *Nec ſufficit ad hunc effectum probare qualemcunque ſæuitiam, ſed talem, quæ apta ſit iuſtum, & in virum conſtantem metum inducere.*
4 *Alimenta vxori ſine cauſa à viro diuertenti extra propriam domum à viro non debentur.*
5 *Onus autem probandi huiuſmodi cauſam incumbit vxori.*
6 *Et donec cauſa probetur receſſus vxoris à domo viri propria authoritate dicitur iuris præſumptione culpoſus.*
7 *Breue reductum ad viam iuris habetur ac ſi non emanaſſet.*

DECISIO CCXXXV.

CVM Domina Marchioniſſa Franciſca Serſalis, vxor Domini Marchionis Paſqualis Caraccioli a domo viri valetudinis recuperandæ cauſa receſſiſſet, eaq; recuperata reuerti recuſaſſet, & in Curia Archiepiſcopali Neapolis à marito ad redeundum, & obſequia matrimonialia præſtanda coacta, atque ſeruatis ſeruandis per ſententiam diffinitiuam con-

Digitized by Google

condemnata,interpoſita per ipſam appellatione, cauſaque bon.mem.Buecabellæ commiſſa, neque tamen vlterius proſecuta, ſed facta ſeparatione per Motum proprium in forma Breuis fel.record. Papæ Vrbani VIII. extincta fuiſſet. Habito nunc per maritum ad Sanctiſſ. D.N. recurſu, reductoque Breui ad viam iuris, dubio hodie à me ſubrogato propoſito, An ſit locus ſeparationi Thori. Domini negatiuè reſponderunt ex regula, quod Homo
1 non ſeparet eos, † quos Deus coniuxit, *c.dixit Dominus 32.q.1.c.1.& 2.de coniug.leproſ.* Nam licet hæc regula limitetur, quando inter vi-
2 rum, & vxorem † irreconciliabilis, & capitalis orta eſt inimicitia, vel propter immoderatam viri erga vxorem ſæuitiam, hæ tamen cauſæ tanquam fundamentum intentionis Franciſcæ plenè,& concludentiſſimè per eam eſſent probandæ, quod tamen non ſit, cum agatur de materia graui, atque ardua, *Barboſ. in rubr.ff.ſol.matrim.par.2.num.27.Natt.conſ.616. num.1.Burott.deciſ.815.num.1.& 2. Rota inter recent.deciſ.441.num.2.par.1.& deciſ.324.num.2.p.6*
3 Nec ſufficit† probare qualemcumque ſæuitatem; ſed talem, quæ apta ſit iuſtum, & in virum conſtantem cadentem metum inducere, vt probat *tex.in c.literas in fin.Abb.in c.ex tranſmiſſa num.4.de reſtit.ſpol.Sanchez de matrim. lib.4. diſput.4.num.2.& diſput.18.nu.10.lib.10. Rota dicta deciſ.324.num.22.& ſeq.p.6.rec.*

Neque ſufficienti aliquo fundamento innixa Marchioniſſa, alimenta ſibi à marito præſtanda petit, quia concluſio,aliàs à Rota
4 approbata, eſt, quod vxori,† ſine cauſa à viro non debentur, vt fuit dictum ſignanter *in Feretrana alimentorum 18.Iunij 1633. coram bon. me. Buccabella,& in eadem 1.Iulij 1639.coram R.P.D. meo Bichio,* & tradunt *Sanchez. de matrim. lib. 9. diſp.4.q.2.ſub num.20.Mareſcott.var.reſolut. lib.2.*
5 *& numer.65.* Onus verò † probandi huiuſmodi cauſam incumbit vxori *Iaſon.in l.diuortio num.25.ff.ſol.matrimon.Alex. conſ.100. num.3. lib.1.Menoch.de Arbitr.caſ.170. num. 15.& ſeqq. lib.1.Gratian.diſcept.552.num.47.*& donec cauſa
6 probetur, † receſſus vxoris à Domo viri propria auctoritate dicitur iuris præſumptione culpoſus. *Rota in recent.deciſ.517.par.3. num.1.*

Nec Marchioniſſæ ſuffragatur aſſignatio fructuum dotis facta in dicto Breui fœl. rec. Vrbani VIII. quia, cum illud reductum fue-
7 rit † per Sanctiſſ.D.N. ad viam Iuris perinde ac ſi non emanaſſet, non eſt amplius attendendum, & cauſa fuit reducta ad primos terminos iuris, iuxta quos alimenta vxori ſeorſum habitanti ex ſupradictis non debentur.

Ex quibus DD. pro Marchione informante reſponderunt, &c.

PERVSINA DE PONTANIS.

Veneris 20.Aprilis 1646.

A R G V M E N T V M.

In hac deciſione plenè diſcutitur an ſubſtituti in caſum deficientiæ omnium deſcendentium alterius ex hæredibus dicantur vocati per vulgarē, an verò per fideicommiſſariam? ad hoc affertur diſtinctio *Cuman. in l.Cum ita §.in fideicommiſſo ff.de leg.2.*

S V M M A R I V M.

1 *Vocatio plurium graduum, & perſonarum facta per nomen collectiuum abſque alia dictione tractum temporis denotante, & abſque contemplatione agnationis comprehendit omnes deſcendentes in infinitum, itaut remotiſſimus ſuccedet per fideicommiſſariam ſi tempore purificatæ conditionis à nullo præcedatur.*

2 *Secus verò ſi dicto tempore aliquis in gradu eum præcedat, tunc, & ſolummodo ſuccedit per vulgarem quatenus ille, qui eum præcedit hæres eſſe nolit, vel non poſſit, & ratio redditur. & num.3.& 4.*

4 *Subſtitutio tàm per modum vulgaris, quàm per modum fideicommiſſaria poteſt accipi, & ſi neceſſitas aliqua non vrgeat accipi debet per modum vulgaris, vt directa ſit, quia hæc nemini grauis eſt.*

5 *Limita non procedere quando verba Teſtatoris tractum temporis ſucceſſiuum important.*

6 *Verbum* quandocumque *eſt complexiuum omnis temporis etiam longè remotiſſimi.*

7 *Subſtitutio quando eſt facta omnibus deſcendentibus deficientibus, tunc inter omnes deſcendentes in infinitum dicitur inducta reciproca fideicommiſſaria, cum alias verificari non poſſit, quod vltimo deſcendenti altera linea ſit ſubſtituta.*

8 *Verba tractum temporis reſpicientia, ſi ſunt appoſita in præcedenti ſubſtitutione, debent in ſubſequenti repeti, nec ſufficit, quod in præcedenti ſint appoſita.*

9 *Declara concluſionem procedere quando in vtraque ſubſtitutione vocantur perſonæ ergo quos maior, vel minor dilectio Teſtatoris militat, ſecus verò vbi eadem ratio dilectionis militat in perſonis vocatis, tàm in prima, quàm in ſecunda ſubſtitutione tunc intrat præſumpta repetitio qualitatum in præcedenti ſubſtitutione poſitarum. & num. 10. & 11.*

12 *Dictio, vel, quid denotet?*

13 *Teſtamenti vna pars altam declarat.*

14 *Agnatio à teſtatore ex quibus contemplata dicatur?*

D E C I S I O CCXXXVI.

GVILIELMVS Pontanus, hæredibus in omnibus ſuis bonis inſtitutis Hieronymo, & Alberto fratribus, ſiue eorum filijs; quatenus aliquis fratrum tempore mortis teſtatoris non ſuperuiueret, aliam ſubſtitutionē in hæc verba ſubiunxit. *Et pari modo ſi contingat quandocumque omnes maſculos deſcendentes alicuius dictorum Hieronymi, & Alberti deficere, ſubſtituit alterum eorum ſuperuiuentem, vel præmortui deſcendentes maſculos ex legitimo matrimonio natos;* & cum contigiſſet, omnes deſcendentes Hieronymi prædeceſſiſſe, atque tempore eorum deficientiæ adhuc in humanis exiſteret Guilielmus Iunior ex Ludouico Alberti filio,qui genuit Carolum, & fratres de Pontanis,quæſtio exorta fuit, an in perſona Guilielmi, vel eius filiorum ſaltem fideicommiſſum expirauerit,vel non,& Domini hodie reſponderunt fidei-

fideicommiſſum non expiraſſe.
Reſolutio verò quæſtionis pendet ex eo, an
deſcendentes vnius ex hæredibus inſtitutis,
ſubſtituti in caſum deficientiæ omnium de-
ſcendentium alterius hæredis ſint vocati per
vulgarem, an etiam per fideicommiſſariam;
Nam primo caſu per agnitionem Guilielmi
iunioris fideicommiſſum ſtatim expirauit, ſe-
cus verò ſecundo caſu.
Et quamuis in hoc articulo magis com-
1 munis, ac recepta ſit diſtinctio † *Cumani in l.
cum ita §. in fideicommiſſo ff. de leg. 2.* Si vocatio
ſcilicet facta fuerit per nomen collectiuum
pluriũ graduum, & perſonarum abſque
aliqua dictione tractum temporis adnotante,
ſiue abſque contemplatione agnationis, tunc
vocatio deſcendentium, comprehendat qui-
dem omnes deſcendentes in infinitum, ita vt
etiam remotiſſimus ſuccedat per fideicõmiſ-
ſariam, ſi tempore purificatæ conditionis per
deficientiam alterius lineæ à nullo præceda-
2 tur. Quod ſi verò dicto tempore † aliquis in
gradu eum præcedat, tunc ſolummodò ſuc-
cedat per vulgarem, quatenus nimirum ille,
qui eum præcedit, hæres eſſe nolit, vel non
3 poſſit, & ratio eſt, † quia deſcendentium vo-
catio intelligitur actiuè, non autem paſſiuè, &
4 ſubſtitutio, † quæ tam per modum vulgaris,
quàm per modum fideicommiſſariæ poteſt
accipi; per modum vulgaris, vt directa ſit,
quia hæc nemini grauis eſt. *cap. ſi pater de te-
ſtam. in 6.* & tradit in puncto vocationis deſcẽ-
dentium *Ruin. conſ. 19. num. 9. & ſeq. lib. 3. Soccin.
Iun. conſ. 81. num. 12. lib. 3. Cephal. conſ. 326. numer.
26. & ſeq. Menoch. conſ. 328. num. 56. & 68. Fuſar.
conſ. 1. & in tract. de ſubſtit. quæſt. 382. num. 19. &
ſeq. Rot. deciſ. 266. num. 12. & deciſ. 357. num. 2. &
11. p. 1. recent.*
5 Limitatur tamẽ † in hoc caſu propter ver-
ba adiecta, ſucceſſiuum temporis tractum
importantia, nam Teſtator ſubſtituit quan-
documque omnes deſcendentes vnius ex hæ-
redibus deficerent; ponderando non ſolum
6 verbum *quandocumque* † complexiuum omnis
temporis, etiam longè remotiſſimi. *Corn. con-
ſil. 199. n. 17. lib. 2. Hõd. conſ. 55. n. 42. lib. 2. Menoch.
conſil. 199. n. 32. & 434. Natt. conſ. 212. nu. 3. Surd.
conſ. 460. num. 58.* Verùm etiam quia ſubſtitu-
tio eſt facta omnibus deſcendentibus deficiẽ-
7 tibus, † & ſic inter omnes deſcendentes in in-
finitum eſt inducta reciproca fideicõmiſſaria
ſubſtitutio, cũ aliás verificari nõ poſſit, quod
vltimo deſcẽdẽti altera linea ſit ſubſtituta, *Ro-
ta dec. 258. n. 9. coram Reuerẽdiſſ. Vrgell: n. & in An-
ximana fideicomm. 4. May 1640. corã b. m. Merlino.*
Neque refert, quod dicta verba, tractum
8 temporis reſpicientia, † legantur eſſe appoſita
in præcedentibus ſubſtitutionibus, non autẽ
in ipſa vltima ſubſtitutione deſcendentium
alterius lineæ, de qua hodie agitur, nec regu-
lariter ſufficiat ad hunc effectum, verba hu-
iuſmodi in præcedenti ſubſtitutione appoſita
eſſe, niſi etiam in alia fuerint repetita, vt plu-
ribus probat *Peregr. conſ. 53. num. 13. lib. 3. Me-
noch. conſ. 328. num. 63. & ſeq. Laderch. conſ. 68. n. 31
Rota deciſ. 357. num. 6. par. 1. recent.* ſi in vtraque
9 ſubſtitutione † vocarentur perſonæ, erga quas
maior, vel minor dilectio Teſtatoris militaret, & in his terminis loquuntur Doctores ex-
aduerſo allegati. Verum vbi adeſt eadem ra-
10 tio dilectionis, † vtpote quia eędem perſonę,
de quibus loquitur prima ſubſtitutio, ſint vo-
catæ etiam in ſecunda, tunc intrat præſum-
pta repetitio qualitatum in præcedenti ſubſti-
tutione poſitarum, ad tradita *per Ruin. conſil.
134. nu. 29. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 21. num. 9. in fin.
& num. 10. Mantic. de Coniect. lib. 6. tit. 11. numer. 9.
Rota in Romana Fideicommiſſi de Vipera 24. Ianua-
rij 1620. coram bon. mem. Cardinali Virili, cum alijs
allegat. per Add. ad Burattdec. 272. ſub numer. 11.
verſ. item Rota.* Hoc ipſum applicatur caſui
præſenti ponderando, quòd in prima ſubſti-
tutione teſtator non vocauit deſcendentes a-
licuius nominatim; verbi gratia Alberti, vel
Hieronymi, primo loco inſtitutorum; Sed
vocauit deſcendentes alterius eorum, qui pri-
mò deficerent, quod cum verificari poterat,
tam in deſcendentibus Alberti, quàm Hiero-
nymi, ſequitur, quod ſicut deſcendentium v-
triuſque voluit Teſtator in infinitum in præ-
cedenti gradu vocare, pariter quoque volue-
rit vocare in ſubſequenti, dum erga vtrum-
11 que concurrit eadem veriſimilis dilectio, † &
mens Teſtatoris, à qua præſumptio repetitio-
nis qualitatum inſtitutionis præcedentis re-
gulatur, *vt poſt Soccin. & alios tradit Ger Spin.
conſ. 13. num. 10. Rimin. Iun. conſ. 112. nu. 48. Mant.
de coniect. lib. 10. tit. 9. num. 15. & 22. Peregr. de Fi-
deic. art. 16. num. 14.* & benè ad propoſ. *Rot deciſ.
320. num. 13. verſ. Nam prædicta par. 1. recent.*
Non obſtat, quòd in vltima ſubſtitutione
Guilielmus Teſtator fratrem ſuperſtitem vo-
cauerit, vel eius deſcendentes, & dictio, *vel*,
demonſtret deſcendentes fuiſſe vocatos per
vulgarem, *Alciat. conſ. 89. num. 5. lib. 9. & alij re-
lati per Altògrad. conſ. 49. num. 23.*
Hoc enim verum eſſet, ſi frater hæres in-
ſtitutus, tempore purificatæ conditionis ſu-
perixiſſet; attamen cum non ſuperuixerit,
illius deſcendentes dicuntur vocati per fidei-
commiſſariam, & quidem in infinitum, quia
eodem modo in reciproca ſubſtitutione facta
ipſis hæredibus inſtitutis vocauit alterum co-
hæredem, ſiuè eius deſcendentes, & tamen
infra apparet, quod vocauerit per verba tra-
ctum temporis denotantia, omnes deſcendẽ-
13 dentes in infinitum, & regula eſt, † quod v-
na pars teſtamenti aliam declaret, *l. qui filiabus,
ff. de leg. 1. cum vulg.*
Ex quibus viſum fuit Dominis, clarè reſul-
tare, fideicommiſſum trahi ad omnes deſcen-
dentes maſculos Ludouici, nec expiraſſe, tan-
tò magis, quia Teſtator digreſſus fuit ad plu-
res gradus ſubſtitutionum, & ſemper maſcu-
los vocauit, adiecta qualitate, quod ſint de le-
gitimo matrimonio nati, ex quo vehemens
14 coniectura deſumi poteſt, † quod fuerit con-
templata agnatio ex fusè allegatis *in Romana
fideicommiſſi de Spiritibus 12. Iunij 1643. coram D.
meo Merlino.*
Et ſic vtraque parte informante reſolutum
fuit, &c.

LVCANA CANONICATVS.

Lunæ 30. Aprilis 1646.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis etiam iniuſta eſt timenda, & cauſat attentata licet parti, & non Iudici fuerit præſentata Papa licet prouidendo non attentet, attentat prouiſus, petendo executionē coram executore pendente lite in Rota.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente in Rota non poteſt in paribus nouum Iudicium inchoari citra labem attentatorum.*
2 *Inhibitio Rotalis etiam iniuſta timenda eſt.*
3 *Inhibitio, vt cauſet attentata ſufficit quod ſit præſentata parti, licet non iudici.*
4 *Papa prouidendo ſi non attentat, nec minus poſſeſſio capta vigore prouiſionis Apoſtolicæ dicitur attentata.*
5 *Declara hoc eſſe verum quoad Papam, ſecus verò quoad prouiſum, qui procedendo ad executionem prouiſionis Apoſtolicæ poſt litis pendentiam in Rota, & executionem inhibitionis Rotalis attentat.*
6 *Attentata in primis, & ante omnia ſunt purganda.*
7 *Attentans eodem tempore ſimul Ius, ac partem lædit.*

DECISIO CCXXXVII.

EMINENTISSIMVS D.Cardinalis Franciottus collationum Beneficiorum Eccleſiæ Lucanæ reſeruatarius, vigore Indulti, ſibi à Sede Apoſtolica conceſſi, contulit Hieronymo Palmæ ſub die 2.Decembris prædicti Canonicatum, & præbendam d. Cathedralis per obitum quond. Vincentij Tegrimi de menſe Nouembris antecedenti vacantem, eumdē tamen Canonicatum ſub data 20.Decēbris præteriti Frāciſcus Sbarra à Sede Apoſtolica tanquā reſeruatum ratione menſis ſixi impetrauerat: Vnde ad inſtantiam Palmæ, commiſſa mihi cauſa iactationis contra Sbarram, qui inhibitione Rotali ſibi intimata non obſtante, iudicium coram Vicario Domini Epiſcopi Lucani mouerat, & iſto, cui ſoli mandatum de prouidendo directum fuerat, exequi recuſante, à Capitulo Canonicatus, & præbendæ poſſeſſionem capitulariter acceperat. Et diſputato hodie dubio, An conſtet de attentatis, quæ veniant reuocanda, Domini affirmatiuè reſponderunt, quia pen-
1 dente lite † in hoc Sacro Tribunali non poterat in partibus ad executionem mandati de prouidendo procedi, & ſic nouum iudicium inchoari citra labem attentatorum, *Butr. in cap. M. num. 61. de conſtit. Lancell. de attentat. par. 1. cap. 4. limit. 2. num. 52. & ſeqq. Rota deciſ. 148. nu. 7. par. 5. deciſ. 91. num. 20. par. 6. recent. & in Leodien. Beneficij 4. Iulij 1642. verſ. ſiquidem coram D. meo Bubio.*

Tantò magis, quia ſuperuenerat præſentatio Inhibitionis Rotalis, de cuius iniuſtitia
2 non docetur, & etiam † iniuſta debet timeri. *Archill. deciſ. 29. de appell. Rot. deciſ. 513. numer. 9. in fin. par. 1. recent. deciſ. 181. numer. 1. & 2. & deciſ. 909. numer. 1. coram bon. memor. Buratto.* Quam inhibitionem ſufficit fuiſſe ipſi Sbarræ præ-
3 ſentatam, † licet Iudici, ſeu capitulo præſentata non fuiſſet, *iuxt. deciſ. Ant. Aug. 373. incipit. Tomaſ. lib. 3.* quam ſequuta fuit *Rota in Romana Saluiani Interdicti 14. Decembris 1598. coram clar. mem. Card. Hieron. Pamphil. impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. par. 2. fol. 16. nu. 5.* Attamen hic fuit vlterius coram dicto Vicario pluries proteſtatum de inhibitione Rotali prius præſentata Sbarræ, ipſi Vicario, & Vincentio Botteno Archipresbytero Interiori Sacriſtæ ipſius Capituli *Sum. num. 1.* Adeout nullus ex his Inhibitionis executionis ignorantiam allegare poſſit.

Non obſtat, quòd Papa prouidendo non
4 attentet, † vnde & poſſeſſio Sbarræ tradita vigore Prouiſionis Apoſtolicæ attentata dici nequeat, *Aegid. deciſ. 794. in fin. Rot. deciſ. 642. numer. 12. par. 1. diuerſ. deciſ. 293. num. 11. par. 1. recent.*
5 Quia verum eſt, Papam non attentaſſe † prouidendo. Sed Sbarram ad executionem Prouiſionis procedendo poſt litis pendentiam in Rota, & inhibitionis Rotalis executionem. *Lancell. de attent. d. par. 2. cap. 4. in Præfat. num. 431. & ſeq.* & ſignanter *num. 433.* loquens de inhibitione emanata in vim Commiſſionis iactationis, & Iactationum, impetrata ab eius Aduerſario, qui fuit inhibitus. *Rot. deciſ. 670. n. 1. par. 4. recent.* & fuit dictum *in Spoletana Abbatiæ 19. Decembris 1625. coram bon. mem. Coccin. §. Minùs obſtat, & in Colonien. Optionis 3. Iulij 1645. coram R.P.D. meo Ghiſilerio.*

6 Quibus ita ſtantibus, cum attentata † in primis, & ante omnia purganda ſint, dum
7 attentans † eodem tempore ſimul Ius, Iudicem, & partem lædit *iuxt. Doctr. Franch. in cap. bona, numer. 14. & 34. de Appell. Natt. conſil. 168. num. 4. Rot. deciſ. 235. ſub num. 1. par. 1. recent. & in Toletana Parochialis 24. Ianuarij 1604. coram Cardinali Sacrato.* Domini ſupradicta omnia geſta poſt litis pēdentiam, & Inhibitionem Rotalem præſentatam, tanquam attentata, eſſe reuocanda, pro informante reſpondendo cenſuerunt. Itaque, &c.

ARIMINEN. BONORVM.

Veneris 4. Maij 1646.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana prohibens appellationem ſuſpenſiuam locum habet in quocumque poſſeſſorio.*
2 *Item locum habet in quacumque inſtantia.*
3 *Amplia procedere quamuis ſententia, à qua fuit appellatum lata fuerit per cedulam.*
4 *Sententiæ tenor attendi debet ad effectum vt locus ſit Aegidianæ.*
5 *Aegidiana ſemper intrat quoties in cauſa non adſunt perſonæ Eccleſiaſticæ, nec agitur de bonis ſub Dominio Eccleſiæ.*

Aegi-

6 *Aegydiana locus eſt, dum verſamur inter perſonas Sedi Apoſtolicæ ſubiectas.*

DECISIO CCXXXVIII.

LATA ſub die 2. Septembris 1624. per bon.
mem. Vbaldum ſententia ſuper reintegra-
tione filiorum, & hæredum Conſtantini Ma-
lateſſę ad poſſeſſionem bonorum allodialium
eorum Patris contra Comitem Malateſtam
de Malateſtis filium, & hæredem q. Comitis
Sempronij, & alios de Malateſtis; à quibus
ſupradicti erant ſpoliati, & cauſa appellatio-
nis Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio cum
clauſula, *Conſtito, quod ſit locus Aegidianæ, in pri-
mis, & ante omnia exequatur, ſin minus cauſam ap-
pellationis cognoſcat* commiſſa, dubio à me
ſuffecto propoſito, an ſit locus Aegydianæ.
Domini affirmatiuè reſponderunt; Quia cum
agatur de ſententia lata in poſſeſſorio recupe-
1 randæ, & Aegidiana † prohibens appellatio-
nem ſuſpenſiuam, locum habeat, in quocum-
que Poſſeſſorio *Lancell. de attent. par. 2. cap. 12.
limit. 25. num. 16. Pacif. de Salulan. inſpect. 4. cap. 2.
num. 49. & Rot. poſt eum deciſ. 240. Coccin. dec. 150.
num. 4.* & dixit *Rot. in Rom. Domus 4. Iulij* 1603.
coram recol. mem. Card. Hieronymo Pamphilio, & in
2 quacunque † inſtantia, *deciſ. 201. numer. 1. & 2.
par. 3. diuerſ. & deciſ. 173. num. 3. par. 1. rec.* licet
3 ſententia, † à qua fuit appellatum lata fuerit
per cedulam, *Rota deciſ. 79. num. 18. par. 5. recent.*
quæ loquitur in puncto ſententię latæ in iudi-
cio reintegrandæ, & allegat concordantes cum
ſufficiat fuiſſe latam in poſſeſſorio prout ap-
4 paret ex lectura ſententiæ, † cuius tenor dum-
taxat attendi debet ad effectum, vt Aegidia-
na intret necne. *Seraph. deciſ. 452. numer. 1. &
deciſ. 603. num. 1. Rota deciſ. 264. numer. 6. par. 1. &
dicta deciſ. 79. num. 20. par. 5. rec.* Idque tanto ma-
gis, quia non apparet eſſe in cauſa perſonas
5 Eccleſiaſticas, nec bona, de quibus agitur, eſſe
ſub Dominio Eccleſiæ, & verſamur inter
6 perſonas † Sedi Apoſtolicæ ſubiectas, inter
quas locus eſt Aegidianæ, vt *per Contard. in l.
vnica q. 6. num. 2. & 7. limit. 4. C. ſi de moment. poſ-
ſeſſ. Rot. deciſ. 79. num. 19. par. 5. rec.* Cumque Iu-
ſtitia quoque huiuſmodi ſententiæ reintegra-
toriæ ſatis *ex deiſ. 17. Iunij 1624. coram bon. mem.
Vbaldo edita refulgeat*, Domini, Aegidianæ lo-
cum eſſe pro informantibus reſponderunt.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 7. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in Saluiano quibus concurrentibus nõ ſit deneganda? Euictio cenſus ſequuta dici-tur eo ipſo, quod creditor prætium ex illius redemptione recepit cum obligatione de re-ſtituendo prioribus, & potioribus, & ſic re-uocabiliter ſequuta conſignatione prętij retra-ct ex cenſu retrouendito creditoribus ante-rioribus. Euictio quando eſt iuſta nulla fa-cienda eſt denunciatio Debitori.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum quibus concurrentibus locum habeat?*
2 *Creditum cum hypoteca ex quibus reſultet?*
3 *Euictio cenſus ſequuta dicitur, ſi prætium ex retro-
uenditione einſdem cenſus reuocabiliter exactũ fuit
conſignatum creditoribus anterioribus debitoris
cenſus.*
4 *Euictione cenſus ſequuta licitum eſt creditori redire
ad primæua Iura ei competentia vigore emptionis
d. cenſus.*
5 *Moleſtias fuiſſe intimatas debitori ex quibus probe-
tur?*
6 *Euictio, quando eſt iuſta, tunc aliqua denunciatio-
ne opus non eſt.*
7 *Emptor vigore pacti initi cum venditore, quod in
caſum moleſtiarũ ſuper re vendita poſſit habere re-
greſſum ad prætium, ſequutis moleſtijs agere poteſt
contra quoſcunque einſdem prætij poſſeſſores.*
8 *Obligatio de liberando à moleſtijs verificatur etiam
in moleſtijs de facto illatis.*
9 *Dictio,* vſque *eſt reſtrictiua ad tempus.*
Ceſſio reſtricta ad tempus, eo elapſo reſoluitur ibid.
10 *Dictio* niſi *modificationem importat.*
11 *Poſſeſſio cedentis, & ceſſionarij probatur ex clau-
ſula,* conſtituti.
12 *Obligatus aliquid facere ſi non fecit, in eius odium
haberi debeat pro facto.*
13 *Bona ceſſa, quo caſu reuerti debeant ad cedentem
vna cum fructibus?*
14 *Mora debitoris creditoribus nocere non debet.*
15 *Immiſſio in Saluiano non retardatur ex credito ante
riori illiquido, ac incerto ſub prætextu retentionis.*
16 *Solutio facta cenſetur in vim præcedentis obligatio-
nis.*

DECISIO CCXXXIX.

EQVITI Franciſco Bonauenturæ, & Mau
ritio de Aſte, hæredibus q. Ioannis Bap-
tiſtæ Creditoris qq. Octauiani, Melchioris, ac
Creſcentij de Creſcentijs dandam eſſe Immiſ-
ſionem ex Saluiano, ſuper palatio, ac domo
ad vſum Salſamentariæ ad Rotundam, Do-
mini reſponderunt; quia conſtat de eorum
credito, cum hypotheca, & de poſſeſſione
dd. bonorum habita per dictos de Creſcentijs
poſt contractam obligationem, ac etiam de
1 poſſeſſione Serlupij Rei conuenti, † quibus
concurrentibus, actoribus competit Immiſ-
ſio ex Saluiano *Roland. conſ. 14. num. 13. lib. 1. Ro-
ta coram Gregor. XV. deciſ. 491. num. 6. & coram Re-
uerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 40. à num. 1. vſque ad 6.*
2 Creditum cum hypotheca deſumitur † ex
Inſtrumento venditionis cenſus facto de an-
no 1605. à q. Maximiliano Caffarello d. Io:
Baptiſtæ de Aſte ſub obligatione inſolidum
dd. de Creſcentijs pro liberatione à Moleſtijs
de faciendo conſetiſe omnem perſonam &c.
& de euictione in forma, & ex mandato, per
d. Ioannem Baptiſtam obtento ab A.C. ſub
die 23. Aprilis 1607. pro liberatione ad mole-
ſtijs ſibi illatis ſuper cenſu vẽdito à Monſieur
de Ratigni Creditore anteriore dicti q. Maxi-
miliani, ac ex inſtrumento retrouenditionis d.
cenſus factæ per d. Ioannem Baptiſtam, recep-

tis ſcutis 2589. ba.40. monetæ pro pretio cenſus, illius fructibus, & expenſis ſub obligatione de reſtituendo prioribus,& potioribus Creditoribus q.Maximiliani Caffarelli,quod prætium, cum vigore mandatorum A.C. à dictis de Aſte fuerit depoſitatum in tot locis montium, & ſubinde Annæ Creſcentiæ, &
3 alijs, vti Creditoribus anterioribus, † conſignatum, inde conſtat ipſos pretium loco cenſus reuocabiliter exactum amiſiſſe, Et per cõſequens euictionem paſſos fuiſſe *l. ſi ſeruus venditus §.1.l. habere ff. de euict.l.datio in princ. l.Emptorem §. idem Neratius, ff.act.empt.Surd.deciſ.27 num.7. Rota cor.ſanct.mem.Greg.XV.deciſ.88.nu.5.*
4 Quia euictione ſecuta, † licuit dictis de Aſte, hæredibus Io:Baptiſtæ, redire ad primæua Iura, eis competentia, vigore emptionis dicti Cenſus *l. & ſi rem meam ff. de ſolut.l. reſcriptum §. nec ex aliena verſ. ſed ſi non ita ff. de diſtract.pig. Dec. in l. neque pignus nu.1. & 2.ff. de reg.Iur.Neguſ. de pignor.membr.1.par.6.numer.43. verſ.ſed ſi Creditor,& verſ. ſed in terminis Theſaur.Iun.queſt. forenſ.88.num.11. cum ſeqq.lib.2.Vinc. de franc.deciſ.290.num.7.Rot. in Romana Saluiani 30. Ianuarij 1645. cor.R.P.D. meo Bichio.*

Nec Dominis viſum fuit releuare obiectum omiſſæ denunciationis moleſtiarum prędictarum,quia reſpectu moleſtiarum, Ioanni Baptiſtæ illatarum à Monſicûr de Ratigni, con-
5 ſtat † illas fuiſſe denunciatas Maximiliano Vẽditori Cenſus, ex mandato pro liberatione à moleſtiis, contra eum expedito. Reſpectu verò euictionis pecuniarum, loco d. Cenſus d. Ioannis Baptiſtæ reuocabiliter ſolutarum,
6 non fuit opus † aliqua denunciatione ſtante iuſtitia euictionis *Alex.conſ.67.num.24.vol.3.Aymon.conſ.298.num.14. Rot.deciſ.337.num.1. & deciſ.390.num.1.par.5.recent.*

Iuſtitia euictionis Dominis viſa fuit patens, quia cum D.Princeps Burgheſius in Inſtruſtrumento emptionis d. Caſalis Tuffelli in
7 euentum quarumcunque moleſtiarum † ſibi ſuper d. Caſali inferendarum, voluerit habere regreſſum ad prætium, ſecutis moleſtijs, ſibi illatis ab Anna Creſcentia, & alijs Maximiliani, Creditoribus, vigore d. pacti potuit agere contra quoſcunque eiuſdem prætij poſſeſſores *Bald. in l. ſi Titius in princ. in addit. ff. de ſeru.fugit.export.Neguſan. de pignor.par.5.membr.2 num.18.Gratian.diſcept.253.num.14. & 15. & diſcept.700.num.1.*

Non obſtat, quòd obligatio Ioannis Baptiſtæ non eſſet de reſtituendo prioribus, & potioribus Creditoribus Maximiliani, habentibus obligatos illos de Creſcentijs, quam obligationem non habeant Anna & alij, quibus poſtea dictum pretium depoſitum in tot locis montium conſignatum fuit.

Nam reſponſum fuit, quòd nec Anna, neque alij Creditores egerunt contra hæredes d. Ioannis Baptiſtæ vigore d. ſuæ obligationis; ſed egit d. Princeps Burgheſius, aduerſus quẽ illius hæredes nullo modo poterant ſe tueri, cũ verbis ampliſſimis in omnem, & quemcunque caſum litis, ſeu moleſtiarum quomodolibet, & quauis de cauſa, ſuper d. Caſali, & eius iuribus, inferendarum ad reſtitutionem d. pecuniarum voluit teneri, quæ obligatio
8 verificatur etiam in moleſtijs, † d. D.Principi de facto illatis, *vt per Mandel.conſ.216.numer.3. vbi Adden.litt.B.Grammat.dec.101.num.81.Rot.deciſ.143.num.14.par.6.recent.*

Nec Dominis viſum fuit, Serlupio competere retentionem dictorum bonorũ in vim ceſſionum Iurium, quas Saluſtia à Creditoribus anterioribus viri, & filiorum reportauit, ob ſolutiones, ab eis factas; quia ex inſtrumentis datis in Summario hæredum Io: Baptiſtæ *num.* 1. & 2. patet, Saluſtiam pro ſua releuatione manſiſſe contentam ceſſione dictorum, & aliorum bonorum, Iurium, & actionum præſentium, & futurorum, duratura vſque ad dicti montis extinctionem, quæ di-
9 ctio (*vſque*) † eſt reſtrictiua ceſſionis ad tempus, adeo vt eo elapſo, ceſſio reſoluatur *Rota deciſ.475.num.1.in fin.* Iuncta præſertim alia di-
10 ctione (*niſi*) † ibi nullo iure reſeruato, niſi extincto dicto monte, quæ importat modificationem ceſſionis, cui immediatè aduerſatur *Surd. de aliment.tit.1.quæſt.107.nu.7.Surd.conſ.71 num.6. & deciſ.264. num. 17. Barboſ. diction.184. num.10.* Ex qua ceſſione cum clauſula *Conſtitu-*
11 *ti* † probatur poſſeſſio debitorum cedentium, & Saluſtiæ Ceſſionariæ à qua Serlupius ſuſtinens litem cauſam habet *Rota deciſ.26.numer.3. & 4. impreſſa apud Modern. de manutent.*

Et quamuis extinctio dicti Montis adhuc non fuerit integrè facta, ſufficit nihilominus,
12 quòd iuxta obligationem Saluſtiæ vſque del 1637. debuiſſet eſſe facta adhoc, vt in odium illius,& ſuorum hęredum haberi debeat profacta *Alex. in l. Debitor.59. num.16.ff. ad Trebell. Rota deciſ.347. ſub num.8.par. 5 rec.* & bona ceſ-
13 ſa † vna cum fructibus à die, qua mons debuerat eſſe extinctus, ad cedentes, vel illorum hæredes reuerti debeant *Bald. in conſ.121.num.1 lib.2.Anchar.conſ.328. ſub num.3.Crauett.conſ.216 num.20.Menoch.conſ.447. num.2.* Ne mora Salu-
14 ſtiæ, † & adminiſtratorum ab ea ſuæ hæreditati iacenti deputatorum, ac Serlupij hæredis, noceat hæredibus illorum de Creſcentijs, & eorum Creditoribus, & Saluſtiæ hæredibus ſit lucroſa, contra *Tex. in l.1. ff. de dol. mal. Card. Mantic. de tacit.lib.22. tit.27. num.26. verſ. quarto reſtringitur.*

Neque demum retentio competere poteſt Serlupio, vigore aliarum ſolutionum, factarum ab Adminiſtratoribus hæreditatis Saluſtiæ, alijs Creditoribus ſimiliter anterioribus, vltra d. ſummam ſcut.125.mil. à Saluſtia ſolui promiſſam, Nam, omiſſo, an ſola indicatio Inſtrumentorum prætenſorum debitorum, & ſolutionum abſque reali productione illorum ſufficiat; tollitur obiectum, dum Saluſtiæ hæreditas, vltra dicta ſcut.125.mil. in eod. Inſtrumento Ceſſionis ſe obligauerat ſoluere; annua ſcuta bis mille dictis Octauiano, Melchiori, & Creſcentio, quoad vixerint, quæ cedere in beneficium Creditorum, à quibus fuerunt ſequeſtrata, reſoluit *Rota in Romana aliment. 13. Nouembris 1608.cor.bon.mem. Manzanedo*, & etiam tenebatur reſtituere præ-

tium

tium bonorum alienatorum ex illis ſibi temporaliter ceſsis, ac fructus illorum, & aliorum bonorum ceſſorum, & perceptorum à die, qua mons debuerat eſſe extinctus, vna cum legitima, & eius fructibus Melchiori, & Creſcentio filijs, debitis à die obitus Saluſtiæ per adminiſtratores ab ea ſuæ hæreditati deputatos, ac ab ipſo Serlupio reſpectiuè perceptis, quæ credita, vel ſolutiones, factæ dictis Creditoribus dictorum de Creſcentijs anterioribus credito, de quo agitur; ſuperant, vel creditum hæredis Saluſtiæ adeò incertum red
15 dunt, & illiquidum, † vt non facta illius liquidatione Dominis de Aſte, agentibus ad immiſsionem pro Credito certo, & liquido, illa ſub prætextu retentionis non poteſt retardari *Rota deciſ. 433. numer. 4. & 5. par. 2. rec. & in Anconitana Prædij 29. Nouemb. 1630. cor. Eminentiſſimo Card. Veroſpio, quæ eſt deciſ. 323. numer. 27. poſt tract. Moderni de Manutenend.*

Non obſtat tandem, quod Saluſtia in legitima Melchioris, & Creſcentij filiorum imputauerit debita ſoluta, & pro illis ſoluenda,
16 quoniam cum ſolutio facta fuerit † in vim præcedentis ſuæ obligationis, & ex pacto cõuento in Inſtrumento d. ceſsionis dd. bonorũ qua contenta remanſit pro ſui releuatione, non poterat eſſe locus huiuſmodi imputationi *l. 1. ff. de ſolut. gloſ. fin. in l. cum plures ff. de euict.*

Et ità vtraque &c.

ANCONITANA CENSVS

Lunæ 7. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitus à pupillo non ſeruatis ſolemnitatibus Iuris communis, ac ſtatuti loci nullus eſt, quamuis agatur cum alio pupillo, & quænam eſt ratio? Ratificatio cenſus nulliter impoſiti, quo caſu excludatur? Tertius quando dare poſsit de nullitate contractus tacente muliere, vel minore? ſubhaſtatio cenſus non interueniente pecunia nulla eſt, & quando defectus pecuniæ ſuppleatur per conſenſũ creditoris?

SVMMARIVM.

1 *Cenſus imponi nequit à pupillo abſque ſolemnatibus Iuris communis, ac ſtatuti loci Amplia num. 2.*
Statutum Anconitanum in impoſitione cenſus, quæ fit à pupillo requirit ſolemnitates ibid.
3 *Priuilegium mulieris competens ratione ſexus eſt potentius eo, quod competit pupillo ratione ætatis, niſi quatenus agatur de damno vitando.*
4 *Priuilegium mulieris præfertur priuilegio minoris ſi mulier agit de damno vitando.*
5 *Et idem eſt in pupillo aduerſus alium pupillum ſi agit de damno vitando.*
6 *Minor ſi minori pecuniam dedit, & iſte perdidit, vtilior eſt cauſa eius, qui eam accepit, & dilapidauit ac perdidit.*
7 *Et hæc opinio eſt verior.*
8 Et deciſio apud Cenc. de Cenſ. exaduerſo allegata, *quo caſu procedat?*
9 *Verſio pecuniarum in vtilitatem minoris per allegantem probanda eſt.*
10 *Mulier, quando eſt rea, & conuenitur ſemper agere dicitur de damno vitando.*
11 *Ratificatio cenſus nulli non cenſetur inducta non probata ſcientia nullitatis cenſus.*
12 *Ratificatio ex acquieſcientia non inducitur, quando Statutum præſumit contractum dolo extortum.*
13 *Solemnitates neceſſariæ in contractu particulari requiruntur etiam in ratificatione.*
14 *Contractus antequam detur de nullitate habet ſtatum validitatis, ideoque debentur fructus antea decurſi.*
15 *Tertius dare nequit de nullitate contractus muliere, vel minore tacente Declara num. 16.*
17 *Statutum Anconæ reddit contractum à minore abſque ſolemnitatibus celebratum ipſo iure nullum.*
18 *Cenſus ſi eſt acquiſitus mediante ſubhaſtatione talis ſubhaſtatio ob defectum præſentis pecuniæ nulla eſt*
19 *Defectus tamen pecuniæ ſuppletur ex conſenſu creditoris, quod tamen procedit reſpectu ſummæ cuius ipſe eſt creditor, ſed in reſiduo talis conſenſus, vel fides de pretio non ſuffragatur, cum neque Iudex poſſit habere fidem de pretio.*
20 *Et conſenſus creditoris, qui ſupplet præſentiam partis pecuniæ pro concurrenti quantitate ſui crediti non poteſt validam reddere ſubhaſtationem pro reliqua parte.*
21 *Res iudicata ceſſat ſtante iniuſtitia ſententiæ.*

DECISIO CCXL.

DOMINI dixerunt, non conſtare de re Iudicata ſententiæ A.C. in vtili Saluiano pro Carolo Cæſarano, contra Sanctem Ioannellum latæ pro ſolutione fructuum cenſus annui ſcutorum 24. ad fauorem hæredum q. Georgij Mariani, impoſiti à Clarice Ferretta, & filijs, quia hæc ſententia fuit iniuſta, ex
1 eo quòd cenſus † impoſitus nomine Pupillorum filiorum Claricis, & ipſius Claricis caret ſolemnitatibus requiſitis à Iure communi, & à ſtatuto Anconitano canonizato *à Rota in deciſ. 28 2. par. 4. diuerſ.* Nec refert, quòd ibi cen-
2 ſus fuerit venditus alijs Pupillis, & ſic pariter priuilegiatis, quia cum priuilegium ratione ætatis militet hinc inde, & reſpectu mulieris
3 habentis illud ratione ſexus, † cum dicatur potentius eo, quod competit Pupillis ratione ætatis, niſi quatenus agatur de damno vitando, *vt ex doctr. Bart. in l. ſi apud minorem ff. de minor. concludit Lamberteng. de contract. in fin. verſ.* 121. & 122. ſubdit, quod, ſi mulier agit de
4 damno vitando, † ipſius priuilegium præferrur priuilegio minoris, ſic ex hac ratione præualet priuilegium ex parte impoſitorum cenſus, qui, licet pecunias receperint à Pupillis
5 imponentibus cenſum, † dum tamen non probatur, quod eaſdem pecunias in vtilitatem ſuam verterint, dicuntur agere de damno vitando, vt in puncto eſt *tex. in l. verum 12. §. Item quæritur ff. de minor.* vbi habetur, quod ſi mi-
6 nor minori † pecuniam dedit, & iſte caſu perdidit, vtilior eſt cauſa eius, qui eam accepit, & dilapidauit, vel perdidit; idem habetur *in*

Digitized by Google

l. ſi minor. 35. ff. eodem, & comprobat Peregr. conſ. 77. num. 39. lib. 1. Lamberteng. de contract. loco alle-
7 *gato num. 125.* vbi quod hæc † opinio eſt verior *Marc. Ant. de Amat. dec. 77. num. 9. Rota in Romana Salutani 27. Ianuarij 1640. cor. Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana, ſeu Peruſina Cenſus 23 Iunij 1645. cor. R. P. D. meo Bichio*, in quibus declaratur, quod deciſio *apud Ceac. de cenſ.* exad-
8 uerſo allegata, † procedit in caſu, quando probata eſt verſio in vtilitatem minoris, quæ
9 per allegantem † probanda eſt *Soccin. ſen. conſ. 115. num. 13. lib. 1. Rot. deciſ. 18. num. 28. cum ſeqq. cor. Reuerendiſſimo Vrgellen. & dec. 678. nu. 7. par. 1 rec. dec. 1. num. 5. apud Pic. ad ſtat. Vrb.* cui rationi
10 accedit alia, quod Clarix eſt rea, † & conuenitur, ac propterea dicitur agere de damno vitando *Peregr. d. conſ. 77. num. 39. lib. 1. Rot. dec. 473. num. 14. cor. ſan. mem. Gregor. XV. & in Romana Pecuniaria 27. Aprilis 1637. cor. bon. mem. Merlino*.

11 Non obſtat huius tractatus ratificatio † poſtquam Pupilli venditores facti fuerunt maiores quia exaduerſo non probatur aliquis actus poſitiuus ſolutionis fructuum, quia ſola accollatio huius cenſus, ab altero ex ipſis facta in diuiſione bonorum Paternorum, non releuat non probata ſcientia nullitatis Cenſus, quam tanquam à Matre Tutrice impoſiti, ignorare potuerunt *Buratt. deciſ. 410. num. 11. vbi Add. l. E. allegat. concord. Gregor. XV. dec. 260. nu. 15. dec. 470. num. 20. Rot. in puncto Statuti Anconitani deciſ. 282. num. 7. par. 4. rec.*

Tantoque minus acquieſcentia ratificatio-
12 nem inducit, † quia ſtatutum præſumit contractum, dolo extortum, vt ponderat *Greg. XV deciſ. 473. num. 18. vbi Add. num. 24. allegat. concord. Burat. deciſ. 410.* Et quo ad Claricem ceſſat difficultas, dum, ſicuti contractum ſine ſolemnitatibus celebrare nequiuit, ita nec ſine eiſdem ratificare potuit, cum ſolemnitates neceſ-
13 ſariæ † in contractu particuli requirantur etiã in ratificatione *Surd. deciſ. 70. num. 15. cum ibi allegat.*

Similiter non obſtat, quod antequam de-
14 tur de nullitate, contractus † habeat ſtatum validitatis, ideoque debeantur fructus, antea decurſi, *vt in dec. 41. num. 26. par. 6 rec.* Nec ter-
15 tius † poſſit dare nullitate, muliere, vel minore tacente *Rota deciſ. 206. num. 49. & 50. par. 7 recent.*

Quia hæ doctrinæ loquuntur in caſu, quan-
16 do nullitas eſt † ſolùm inducta fauore minoris, vt, eo tacente, contractus teneat, vel quãdo tertius non habet cauſam à minore; ſecus eſt, quando nullitas eſt inducta ipſo iure fauore publico, etiam contra voluntatem minoris, vel quando tertius ab eo cauſam habet, vt benè declarat *Gratian. diſcept. 901. num. 2. Rot. in Romana Salutani 27. Iunij 1640. cor. Reuerendiſſimo D. meo Decano*, qui eſt caſus noſter, Nam Ioannellus reus conuentus habet cauſam immediatè ab impoſitoribus Cenſus, & Statutum
17 Anconæ † diſponit, quod contractus ſit nullus ipſo iure, nec teneat, tam pro ipſa muliere, quàm contra.

Iniuſtitiam quoque ſententiæ auget, quod Cæſarantus cenſum acquiſiuit ex ſubhaſtatione
18 nulla ob defectum † præſentis pecuniæ, quem
19 licet conſenſus † Sanctini Paulelli, ad cuius inſtantiam emanauit, ſuppleat, id tamen procedit reſpectu ſummæ, cuius ipſe erat Creditor; ſed in reſiduo talis conſenſus, vel fides de pretio non ſuffragatur, cum nec Iudex poſſit habere fidem de pretio *ex alleg. in Maceraten. dotis 27. Maij 1620. cor. bon. mem. Pirouano §.*
20 *reſponſum.* Et conſenſus Creditoris † qui ſupplet præſentiam partis pecuniæ, pro concurrente quantitate ſui crediti, non poteſt validã reddere ſubhaſtationem, quemadmodum valida non erat, ſi pars tantùm pecuniæ interueniſſet *Gratian. diſcept. 7. num. 4. cum aliis allegat. per Modern. Peruſ. de ſubhaſt. inſpect. 37 num. 20.* Qua-
21 re cum, ſtante iniuſtitia ſententiæ, † ceſſet res iudicata *Seraph. dec. 1123. num. 6. Cauaier. dec. 600. num. 7. Adden. ad Gregor. deciſ. 1, num. 6.* non conſtare de re iudicata, Domini meritò reſponderunt, vtraque parte Informante &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE OCON.

Veneris 11. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Prelatio in adiudicatione Beneficij debita eſt præſentato à maiori parte præſentantium, & habenti maiores qualitates Vota Electorum abſentium, vt computanda veniant, quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio beneficii debita eſt ei qui fuit à maiori parte electus.*
2 *Quamuis à minore parte electus melioribus qualitatibus ſit præditus.*
3 *Prælatio in adiudicatione beneficii debetur habenti maiores qualitates.*
4 *Conſtitutio ſa. me. Clementis VIII. ſuper prouiſione beneficiorum Diæceſis Calaguritanæ requirit in oppoſitoribus qualitatem patrimonialitatis loci vbi beneficium exiſtit.*
5 *Nec ſufficit, quod in eodem loco quis ſit genitus.*
6 *Mercede in aliquo loco conductus non animo ibi domicilium acquirendi, & perpetuò permanendi non cenſetur effectus ciuis illius loci.*
7 *Conſtitutio ſynodalis Diæceſis Calaguritan. expreſſe prohibet ne mercede conducti pro ſe eiuſque filiis & deſcendentibus ciues loci efficiantur.*
8 *Beneficium debitum eſt ei qui à pluribus fuit electus*
9 *Vota electorum abſentium non ſunt computanda nociter procurator in mandato medio iuramento affirmandi facultatem non habebat ſuos principales iuſto impedimento detentos venire non poſſe.*
10 *Item conſtare debet eos eſſe abſentes à loco, vbi vocari deberent, alias eorum vota non ſunt computanda num. 11.*
12 *Vota abſentium admitti nequeunt, quando à Capitularibus præſentibus fuit proteſtatum ante electionem de nullitate, quod non ſint admittenda nec recipienda.*
13 *Votum electoris abſentis licet exiſtat in Diæceſi admitti non debet non conſtito de legitimo impedimento.*

6 Item

14 Item *admitti non debet votum abſentis extra pro*
uinciam exiſtentis vbi commode vocari non poteſt.

DECISIO CCXLI.

CVM aliàs ſub die 11. Ianuarij hoc eodem
anno contendentibus inter ſe Ioanne Go
mez, & Bernardo Arenaz ſuper Beneficio de
Ocon, Domini mandaſſent apponi ſequeſtrũ,
hodie, diſputato dubio, cui idem Beneficium
ſit adiudicandũ, reſponderunt, eſſe adiudican-
dum Ioanni Gomez, non ſolùm quia fuit à
1 Maiori parte † Capitularium electus; habebat
enim ex ſeptem Capitularibus ipſe pro ſe qua
tuor vota; Bernardus verò eius Aduerſarius
ſolum tria, vt in ſimili reſoluit *Rota in Pampi-
lon. Abbatiæ* 3. *Martii* 1636. *coram R.P.D. Ghiſi-*
2 *lerio* dato etiam non conceſſo, † quod Bernar-
dus Melioribus qualitatibus eſſet præditus; at-
tamen plures in Ioanne reperiuntur, cum de
tempore vocationis Sacerdos fuerit, & lauda-
biliter animarum curam exercuerit, quod Ber-
3 nardus non habebat, ideoque † huic meritò
erat præferendus, vt aliàs obſeruauit *Rota in
Calaguritana Beneficii de Zurbano* 1609. *coram Pe
ña*, & aliàs ſæpiſſimè; ſed etiam quia deficit
4 in Bernardo qualitas patrimonialitatis loci, †
vbi Beneficium exiſtit, *vt à Conſtit. Clem. VIII*
5 requiritur; nec refert † eundem in hoc loco
fuiſſe genitum, quia hoc non probatur, imò
de contrario conſtat ex fide Baptiſmatis ex
qua apparet, eum fuiſſe natum in loco de Lõ-
6 bieras; Nam dum parentes eius mercede † in
Ocon conducti fuerint, non ob hoc animum
ibi Domicilium acquirendi, & perpetuò per-
manendi, habebant, & conſequenter Ciues
effecti non fuerunt, *ad Trad. per Siluan. conſ.* 1.
num. 92. *& ſeq. lib.* 1. *Boer. dec.* 170. *ſub num.* 4. *cum
aliis per Rot. in Senogallien. ſupplemen. legitima* 16.
Iunii 1641. *verſ. nec concludunt cor. bon. mem. Mer-
lino* & ſtatuitur expreſſe per Conſtitut. Sinod.
7 Diœceſis Calagurit. † prohibendo, ne merce-
de conducti, pro ſe, eiuſque filijs, & deſcen-
dentibus ciues loci efficiantur: Itaque Ioanni,
8 tanquam à pluribus electo, † beneficium de-
bebatur *cap. quoniam iuncta gloſ. in verb. qui ma-
ioribus de Iure patron.* vbi dicitur, ſufficere ali-
quem eſſe idoneum, dummodo à pluribus ſit
præſentatus & tenuit *Rot. deciſ.* 202. *par.* 2. *recent.
& cor. R.P.D. Vagellen. in Pampill. beneficii* 21. *Iu-
nii, &* 3. *Decembris* 1627. *deciſ.* 94. *&* 116. *inter
eius impreſſ.*

Non obſtat aſſertio pro Bernardo, alia duo
vota beneficiatorum abſentium, quorum no
mine Franciſcus Alonſo eum elegit, eſſe cõ-
prehenſa. Quia dum Franciſcus iſte procura-
9 tor † in mandato medio iuramento affirman-
di facultatem non habebat, ſuos principales,
iuſto impedimento detentos, venire non poſ
ſe *cap. quia propter §. illud autem, & ibi gloſ. de
elect.* nec conſtabat, eos fuiſſe abſentes in eo
10 loco, † vbi vocari deberent, vt elegantiſſi-
mè traditur *in Calaguritana Benef. de Morillo* 24.
Maii 1619. *cor. Reuerendiſſimo D.N. Innocentio X.
tunc huius Sacri Tribunalis Auditore*, vota abſen-
11 tium minimè ſunt computanda, † vt latè
firmauit *Rota in Calaguritana Beneficii della Baſti-
da* 15. *Febr. &* 5. *Maii* 1636. *coram R.P.D. meo
Ghiſilerio, & in alia Calaguritana beneficii de Mu-
rillo* 18. *Nouembris* 1620. *cor. bon. mem. Franciſco
Vbalda* Idque tantò magis, quia per Capitula-
12 res præſentes proteſtatum fuerat † de nullita-
te facta ante præſentationem, quòd vota ab-
ſentium non reciperentur, nec admitterentur,
ea enim admitti minimè poterant contra for-
mam *Tex. in dicto cap. quia propter de elect.* niſi
ſeruatis ſupradictis, *per quem textum, & gloſ. in
verb. venire verſ. vel propter infirmitatem* etiam
votum Garidinis, alterius ex abſentibus, cor-
13 ruit, † dum eius legitimum impedimentum
& ſi in Diœceſi exiſteret, probatum non fue-
rit, & D. Alonſi Epiſcopi Iucaren. in Indijs
14 votum admittendum non erat, † quia extra
Prouinciam exiſtens, vtique commode vo-
cari non poterat *cap. coram & gloſ. in verb. in Pro-
uincia de elect. gloſ. in cap. fin. in verb. præſentium de
maioris. & obedient.*

Ex quibus Domini, Ioanni Gomez bene-
ficium eſſe adiudicandum, cenſuerunt, & v-
traque parte informante &c.

COLONIEN. PRAECEDENTIAE.

Luna 14. *Maij* 1646.

ARGVMENTVM.

Præcedentia competit dignitatibus Eccleſiarum Collegiatarum erga Canonicos Cathedralis, ſi conſtat de conſuetudine, & quaſi poſſeſſione præcedendi. Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *In materia præcedentiæ attenditur conſuetudo, & poſſeſſio.*

2 *Manutentio in materia præcedentiæ datur conſtito de quaſi poſſeſſione præcedendi.*

3 *Decretum circumſcriptum non meretur amplius allegari.*

4 *In materia præcedentiæ non attenditur maior nobilitas, vbi adeſt contraria conſuetudo.*

5 *Decretum à quo fuit appellatum non officit.*

6 *Appellatio datur à Decreto lato in materia præcedentiæ.*

7 *A præcedentia in priuatis ſeſſionibus, conſequentia duci nequit ad actus publicos proceſſionum.*

8 *Actus qui dederunt cauſam liti non veniunt attendendi.*

9 *Teſtes melius deponentes, & adminiculati in concurſu veniunt præferendi.*

10 *Confeſſio propria præualet teſtibus.*

11 *Dignitates Eccleſiarum Collegiatarum inconueniens non eſt, quod quando inſimul conueniunt, vt corpus præcedant Canonicos Cathedralis, ſecus verò quando vt ſinguli.*

12 *Executor mandati Rotalis debet ſolum illud intimare, & facta intimatione, niſi intimatus paruerit, tenetur ad Rotam negotium remittere.*

13 *Litteræ Executoriales habent tacitam conditionem, ſi condemnatus nõ paruerit abſque iuſta cauſa, quod conſtare non dicitur antequam ſeruatis quatuor ter-*

minis

*minis fuerit declaratum per Rotam deparitione
conſtare.*

DECISIO CCXLII.

CONTRA excelſum Capitulum Metro-
politanum Colonieñ coram bon. mem.
Card. Vbaldo ſub diebus 9. Iunij 1627. & 27. Iu-
nij 1628. reſolutum fuit, Dignitates Collegia-
tarum Eccleſiarum Ciuitatis Colonieñ exiſte-
re in quaſi poſſeſſione præcedendi Canonicos
Metropolitanæ in Proceſſionibus, alijſque
actibus tàm publicis, quàm priuatis, & man-
datum de manutenendo deſuper ad illarum
fauorem relaxatum, quod cum d. anno 1628.
ritè fuerit intimatum, licet interim dum Emi-
nentiſſimus, & Sereniſſimus Archiepiſcopus,
& Princeps Elector Colonieñ Bauariæ Dux,
partes concordare ſtuduiſſet, Dignitates tacue-
rint; Domini hodie, declaratoriam eſſe dan-
dam, reſoluerunt, quia in materia præceden-
1 tiæ † attenditur conſuetudo, & poſſeſſio, *Bald.
in cap. cum olim de conſuet. & in l. obſeruare, §. ante-
quam verò de offic. proconſ. Natt. conſ. 62. in fin. Me-
noch. conſ. 51. num. 49. Rot. in Lucana Præcedentiæ 24.
Ianuarij 1628. coram R.P.D. meo Ghislerio.*

Quaſi verò poſſeſſio dignitatum remanet
probata ex confeſſione eorundemmet Cano-
nicorum Metropolitanę in precibus porrectis
Innocentio VIII. necnon ex vnico Teſte ad
perpetuam rei memoriam, alijſque duobus
formiter in Curia examinatis, ita quod rectè
2 ipſis fuit conceſſa manutentio, † quæ in mate-
ria præcedentiæ datur conſtito de quaſi poſſeſ-
ſione præcedendi, *Rota deciſ. 101. num. 1. dec. 229.
num. 1. & ſeqq. apud Modern. de manut. & in alijs al-
legatis per eundem Moder. obſeru. 10. num. 31. concur-
rente etiam ad fauorem dignitatum Rituali, ſeu Cere-
monial Colonien. Summ. Dignitatum nu. 8.*

Non obſtat decretum Sac. Congregationis
Rituum, quia cum illud per fel. recor. Papam
Vrbanum VIII. circumſcriptum fuerit, † ac ſi
3 non emanaſſet, non eſt ampliùs allegandum,
Caſ. de Graſſ. deciſ. 1. nu. 9. verſ. & vltra de ſepultur.
Et cum illud inhæreat Ceremoniali Epiſco-
porũ, & maiori nobilitati Canonicorũ, & Pon-
Pontifex id circumſcripſerit, apparet eum vo-
luiſſe ſeruari particulare Rituale, & conſuetu-
dinem Colonienſem; Maior enim nobilitas
4 non attenditur, vbi adeſt contraria conſuetudo
*Rota deciſ. 32. nu. 7. & 8. & deciſ. 33. num. 29. emana-
tis in hac eadem cauſa apud Modern. de manutenend.*
5 Prout nec officit Decretum † Eminentiſs. &
Reuerendiſs. Archiepiſcopi, & Principis Ele-
ctoris Colonieñ Bauariæ Ducis, editum de
anno 1622. *Summ. Canonicorum num.* 2. quia ab
eo fuit appellatum, vti fieri potuiſſe, † non ob-
6 ſtante diſpoſitione *Sac. Concil. Trid. firmat prima
deciſio coram bo. mem. Card. Vbaldo, §. non obſtat il 2.
& in alio §. Non obſtat il 1.* Tollitur etiam obie-
ctum, deſumptum ab aſſiſtentia Iuris com-
munis.

Neque iuuantur Canonici Teſtibus exa-
minatis vigore remiſſoriæ detractis ſecundo,
& tertio loquentibus de præcedentia † in ſeſ-
7 ſionibus priuatis, in quibus Canonici interue-
niunt, vti ſinguli à quibus conſequentia duci
non poteſt ad actus publicos proceſſionum, vt
fuit dictũ *in Verulana Præcedentiæ 26. Iunij* 1602.
coram bon. me. Card. Lancellotto. Et primus teſtis
ex tribus ſolum pro Canonicis adductis in eo-
rum *Summ. nu. 3.* intelligi poteſt de actibus poſt
motam litem, vel qui liti cauſam dederunt,
8 & propterea † non veniunt attendendi, vt in
ſimilibus terminis Præcedentiæ cenſuit *Rota
dicta deciſ. 229. apud Modern. de manutenen.* & in
concurſu videntur præferendi Teſtes dignita-
tum Cleri ſecundarij, tanquam meliùs depo-
9 nentes, † & adminiculati alio Teſte ad perpe-
tuam rei memoriam examinato, necnon con-
10 feſſione Canonicorum, † quæ vtique Teſti-
bus contrarijs longè præualet *Rota dec. 216. n. 4.
par. 1. rec. & in Bonon. Pecuniaria 26. Maij* 1645. *co-
ram D. meo Bichio.*

Nec ſecundus, & tertius Teſtis pro Cano-
nicis, contradicit Teſtibus dignitatum ſecun-
darij Cleri, & ſupradictæ Confeſſioni Canoni-
corum, quia deponit de ſeſſionibus in ſcholis
& ſimilibus actibus, quando dignitates † ſe-
11 cundarij † Cleri veniunt, vt ſinguli, neque
enim inconueniens eſt, vt iſtæ dignitates, vt
corpus præcedant Canonicos, non autem, vt
ſinguli, vt per *Maur. de præcedentia quæſt. 1. nu. 8.*
Nec hoc efficit iniuſtum mandatum de ma-
nutenendo, alias à Rota relaxatum, quia non
loquitur ſpecificè de his actibus, & verba illa
mandati alijſque actibus tàm publicis, quàm
priuatis, intelligi poſſunt, exceptis actibus, &
ſeſſionibus in Vniuerſitate.

Cum igitur mandatum de manutenendo de
iniuſtitia argui non poſſit, idque legitimè Ca-
nonicis fuerit intimatum, neque illi paruerint,
Non viſa fuit Dominis poſſe denegari declara-
toria, facta tamen prius per dignitates ſecun-
darij Cleri renunciatione præcepti executiui
de anno 1643. ab Eminentiſs. Archiepiſcopo
per ipſos impetrati, veluti attentati, cum exe-
12 cutor intimare † ſolum mandatum debeat, &
facta intimatione, † niſi intimatus pareat ad
Rotam negotium remittere, vt in terminis
mandati de manutenendo fuit dictum *in Ave-
nionen. Decimarum 2. Maij 1644. coram me*, ea bo-
na ratione, quia litteræ Executoriales † habent
13 tacitam conditionem, ſi condemnatus non
paruerit, abſque iuſta cauſa, quod conſtare nõ
dicitur, antequam, ſeruatis quatuor terminis
ſubſtantialibus fuerit declaratum per Rotam,
ad quam ſpectat huiuſmodi cauſæ diſcuſſio,
& cognitio. Quod attentatum Domini volue-
runt ante declaratoriam, purgari.

Et ità vtraque &c.

CRACOVIEN. QVARTAE FVNE-RALIVM.

Veneris 25. Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Patres Societatis Ieſu eximuntur à ſolutione
quartę funeralium in vim Conſtitutionis ſan.
mem. Pij V. vigore communicationis priui-
legiorum exemptionis conceſſorum mendi-
cantibus.

SI M-

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralis prætendi nequit à PP. Societatis Ieſu ſtante communione eis conceſſa per ſan. mem. Pium V. exemptionis competen. mendicantibus, vt Franciſcanis, Carmelitis &c.*

2 *Et de voluntate Papæ communicandi hanc exemptionem Societati Ieſu ex quibus conſtare dicatur?*

3 *Exemptio à quarta funeralium per viam communicationis fuit conceſſa Theatinis à ſa. me. Clemente VII. in eius Conſtitutione 38. §. 12.*

4 *Communicatio priuilegiorum, & exemptionis non comprehendit, quæ ſunt aliis præiudicialia.*

5 Clementiñ Dudum *de ſepultur nedum in priuilegiis, ſed etiam in communicatione derogari oportet.*

6 *Derogatio formalis non requiritur, ſed ſufficiunt clauſulæ generales, quando conſtat de voluntate Papæ, quod in priuilegio communicationis derogari voluerit.*

7 *Papa, quod voluerit communicare patribus Societatis Ieſu priuilegia aliis præiudicialia reſultat ex eo dum communicauit, quæ de ſui natura habent in ventre præiudicium tertii.*

8 *Exemptio à quarta funerali, quod fuerit in communicatione priuilegiorum comprehenſa ex quibus eliciatur?*

9 *Derogatio Clementinæ Dudum de ſepultur. ſi adeſt in priuilegiis communicatis, cenſetur repetita in ipſa communicatione ſtantibus clauſulis*, quorum tenores, & pro expreſſis *num.* 10.

11 *Patres Societatis Ieſu habent ſpeciale priuilegium à ſa. mem. Paulo III. reſpectu quartæ legatorum eis relictorum.*

12 *Quarta funeralis ceſſante diſpoſitione Iuris communis* Clementinæ Dudum *de ſepult. & concurrente priuilegio non debetur.*

13 Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. de reform. cap. 13. *circa quartam funeralium non loquitur de monaſteriis erectis à 40. annis citra.*

DECISIO CCXLIII.

PRAETENDENTE Rectore Parochialis Eccleſiæ B. Mariæ Virginis Cracouieñ Ciuitatis, Patres Societatis Ieſu domus Profeſſæ S. Barbaræ eiuſdem Ciuitatis, teneri ad ſolutionem quartæ funeralium in eadem Eccleſia in Cœmiterio B. Mariæ Virginis exiſtente, ſepeliendorum. Cauſaque per appellationem in Rota introducta, diſputatum hodie fuit, an dicta Eccleſia ſoluere huiuſmodi quartam, vel alia funeralia teneatur?, & Patribus tantum informantibus negatiuè reſponſum fuit. Quia
1 Societas Ieſu † eximitur ab hac ſolutione de voluntate Papæ Pij V. vigore communicationis priuilegiorum exemptionis à quarta funeralium, conceſſorum, mendicantibus, vt Franciſcanis, Carmelitis, Prædicatoribus, pro quibus *Rota reſpondit in Hiſpalen. quarta Funeralium 4. Iulij* 1590. *coram rec. mem. Card. Hieronymo Pamphilio*, de qua voluntate videtur in hoc ca-
2 ſu conſtare, † quando idem Pontifex per ſuam Conſtitut. 131. in §. 3. communicauit Patribus Ieſuitis omnia, & quæcumque qualiacūque ſint, etiam ſpeciali nota digna, priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates, conceſſiones, indulta, tàm coniunctim, quàm diuiſim etiam per modum extenſionis, ſeù communicationis, & alias quomodolibet, quibuſuis ordinibus fratrum Mendicantium conceſſa, & concedenda, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerta forent pro inſertis, & expreſſis haberi voluit, ex qua amplitudine clauſularum appoſita in ſimili
3 communicatione † Clericis regularibus nuncupatis Theatinis, conceſſa per Clementem Septimum *in ſua Conſtit.* 38. §. 12. *Bullar. to.* 1. *cenſeri derogatum Clem. dudum, § huiuſmodi de ſepult.* & communicationem ſuffragari quoad quartam funeralium, dixit *Rota in Licien. Quarta funeralis* 15. *Ianuarij* 1618. *coram bon. me. Coccino impreſſ. apud Modern de iur. Abbat. deciſ.* 84. *n.* 3.

Non obſtat, quod communicatio non com-
4 prehendat, † quæ ſunt alijs præiudicialia, vt determinauit *Rota in Granaten. quarta funeralium* 21. *Maij* 1610. *coram bo. me. Card. Canaler. inter eius impreſſ. deciſ.* 101. *nu.* 2. *&* 3. Ideoque nedum in
5 ipſis priuilegijs, † ſed etiam in communicatione oporteat derogari, *Clem. dudum de ſepult.*
6 Non enim requiritur formalis derogatio, ſed ſufficiunt clauſulæ generales, quando conſtat de voluntate Papæ, quod ſcilicet in priuilegio communicationis voluerit derogari, vt tradit *Barboſ. de offic. & poteſt. Paroch. cap.* 6. *num.* 8. *Moder. de iur. Abbat. diſp.* 6. *q.* 17. *nu.* 7. Hic autem apparet, Papam voluiſſe communicare priuilegia
7 Patribus Societatis Ieſu alijs præiudicialia, ex eo, quia nominatim communicauit, quæ de ſui natura habent in ventre præiudicium tertij *Mandoſ. de priuil. ad inſtar qu.* 4. *num.* 8. *Buratt. deciſ.* 193. *num.* 24. *& aliàs cumulat add. ad Buratt. deciſ.* 576. *nu.* 13. & generaliter ſumptæ comprehendant etiam exemptionem à quarta fune-
8 rali: † iuncto præſertim, quod Papa voluit haberi pro inſertis priuilegia, etiam per modum extenſionis, & communicationis conceſſa quibuſcumque Mendicantibus, cum enim in
9 illis † adſit derogatum dictæ *Clem. dudum de ſepult.* eadem derogatio cenſetur repetita in ipſa communicatione ad fauorem Patrum Societatis Ieſu, ac ſi ibidem oculariter legeretur cum hæc ſit virtus clauſulæ, quorum tenores *Ruin. conſ.* 31. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 1. *Gonzal. ſuper reg.* 8. *gloſſ.* 36. *nu.* 29. *& ſeq. Rot. deciſ.* 192. *nu.* 3. *deciſ.* 406. *n.* 5. *par.* 1. *rec. deciſ.* 407. *nu.* 7. *& ſeq. par.* 3. *deciſ.* 190. *num.* 6. *coram Buratt. Add. ad Greg. deciſ.* 240. *nu.* 21.
10 Maximè accedente alia † clauſula *pro expreſſis Butr. conſ.* 49. *num.* 6. *Mohedan. deciſ.* 1. *de reſcript. Rot. apud Greg. XV. deciſ.* 109. *num.* 10. *in fin. & add. num.* 14.

Quare, cum Patribus Societatis ſuffragetur communicatio priuilegiorum exemptionis à quarta funerali, & vlterius habeant ſpeciale
11 priuilegium Pauli Tertij † reſpectu quartæ legatorum eis relictorum viſum fuit Dominis Eccleſiam S. Barbaræ eis pleno Iure à Sede Apoſtolica, & Epiſcopo Cracouieñ conceſſã
12 non teneri ad quartam funeralium † ceſſante videlicet diſpoſitione iuris communis, *Clem. dudum de ſepult.* ſtante priuilegio principali, *cap. priuilegia diſt.* 3. *cap. in veſtra de ſepult.* & in puncto *Rota deciſ.* 84. *num.* 2. *apud Modern. de Iur. Abbat.*

Abbat. Nec Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 13.
13 Loquatur † de Monaſterijs erectis à 40. annis
citra vel poſt (vt eſt hæc Domus Profeſſa) ha-
bentibus tale priuilegium, vt aduertit eadem
*deciſ. 84. & tradunt allegati per Barboſ. de poteſtat.
Paroch. par. 3. cap. 25. n. 13.*
Et ità &c.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Mercurij 30. Maij 1646.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Ad recognoſcendum propriam manum quilibet cogi poteſt.*
2 *Peritus tertius nequit referre non præcedente citatione ad informandum, alias proceſſus corruit.*
3 *Citationes ad informandum non ſemper in actis reproducuntur.*
4 *Citatio ad videndum mandari referri non requiritur, quando peritus parte citata fuit electus.*

DECISIO CCXLIV.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me in hac cauſa pro executione mandati ab A.C. contra Pantaleonem relaxati in fc. 3672. ba. 32. in quibus ex relatione tertij periti remanſit Debitor occaſione adminiſtrationis bonorum Benedicti Florauantis.

Non obſtat defectus recognitionis manus Pantaleonis, qui librum conſcripſit, Nam conſtat ipſum librum recognouiſſe *Sum.* reſponſionis Florauantis *num. 1.* medio Iuramẽto, & atteſtatione, librum ſuà manu fuiſſe
1 conſcriptum, prout † ad recognoſcendum
cogi poterat *Rot. deciſ. 247. num. 1. par. 1. recent.*
Et ipſum Pantaleonem non iuuat proteſtatio
quod ad vlteriora non procedatur, niſi per
Benedictum recognitis ſingulis partitis in libro contentis, nam ipſum ſigillatim ſingulis reſpondiſſe apparet *Sum. num. 4.* Et fruſtra
aſſeritur, tertium peritum retuliſſe, non cita-
2 to Pantaleone ad eum informandum, † vt o-
pus fuiſſet, ne proceſſus corruat, vt aduertit
*Burat. deciſ. 56. in princ. ex Doctrina Bartol. in l. qui
bona §. fin. ſub num. 2. ff. de damn. infect.* Quia non
ſolùm fuit pluries citatus Pãtaleon; ſed etiam
comparuit, vt teſtatur idem peritus, dum dicit vtriuſque partis ſcripturas à ſe viſas, & informationes in voce fuiſſe perceptas, nec vnquam Pantaleon per integrum biennium ferè, quo poſt relationem tertij periti lis hæc durauit, aliquid de defectu huius citationis
oppoſuit. Vnde veriſimile eſt, citationes ad
3 informandum præceſſiſſe; illæ enim † non
ſemper reproducuntur in actis, & maximè,
quia proceſſus eſt diligenter fabricatus, & actor abundauit in citationibus aliàs non neceſſarijs, citando etiam ad videndum manda-
4 ri referri, licet aliàs talis citatio † non requiratur, cum Peritus, parte citata fuerit electus. *Bartol. in l. Theopompus num. 11. ff. de dot.
præleg. Rot. in Romana ſcuto. 30. mil. 27. April. 1626
coram bo. mem. Coccino §. hinc etiam.* Et tandem
hoc ſuadet, quod nec hodie aliquis error relationis adducitur, Et inſuper in actis adeſt liber, manu Pantaleonis conſcriptus, ex quo relatio iuſtificatur.

Quare Domini in deciſis permanſerunt, &c.

CALAGVRITANA ANNIVERSARIORVM.

Mercurij 30. Maij 1646.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *De viribus inhibitionis Rotalis non ſpectat ad Iudices inhibitos cognoſcere.*
2 *Nec debent poſtquam ſe pro inhibitis habuerunt amplius in cauſa ſe ingerere.*
3 *Attentata poſt præſentatam inhibitionem veniunt reuocanda.*

DECISIO CCXLV.

CVM Officialis Burgenſis ad fauorem Curatorum eiuſdem loci ſuper celebratione, & ſolutione Anniuerſariorum, alijſq; contra Cantorem, & Capitulum Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Victoriç Calaguritanæ Dioeceſis pronunciaſſet, Hique ab eius ſententia appellaſſent, & appellationis cauſa mihi cum prorogatione fatalium, & reſtitutione in integrum aduerſus rem iudicatam commiſſa, & ſecunda inhibitio, huius commiſſionis vigore, Iudicibus in partibus præſentata fuiſſet, ipſique pro inhibitis habuiſſent: Domini conſtare de attentatis, quod poſtea per eos geſta, eaque eſſe reuocanda reſponderunt; Nec eiuſdem Iudicibus licuiſſe declarare, prout fecerunt, non eſſe locum inhibitioni; neque potuiſſe expediri mandatum executiuum contra fructus, & redditus menſæ Capitularis nedum ſuper contentis in literis executorialibus; ſed etiam pro expenſis factis in Curia, eas taxando ad certam ſummam *Summ. Capit. num. 3.* Satis enim notorium eſt, non ſpectare
1 ad Iudices inhibitos, † cognoſcere de viribus
Inhibitionis Rotalis, *Burat. deciſ. 652. numer. 3.*
Neque debebant ipſi, poſtquam ſe pro inhi-
2 bitis habuerunt, amplius in cauſa ſe aliquo
modo intromittere, *cap. cum appellationi, §. ſi
verò de appell. in 6.* adeòque male, & perperam ad executionem literarum executorialium vigore Breuis ſubrogatorij, cuius narratiua, quod cauſa nulli commiſſa reperitetur, (& tamen pendebat Rota) non ſubſiſtit, proceſſerunt poſtquam Capitulum allegauit Commiſſionem Cauſæ in Rota, eiuſque inhibitionem. Vnde meritò tanquam attentata
3 veniunt † reuocanda *Lancell. de attent. p. 2. c. 20.
ampliat. 11. in princ. Rot. deciſ. 385. lib. 2. in Correct.
Caputaq. deciſ. 93. par. 2.*

Et ſic pro Capitulo informante, reſolutum fuit.

PAM-

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Luna 4. Iunij 1646.

A R G V M E N T V M.

Præſentatus à maiori parte Patronorum habẽtium conditiones requiſitas à Conſtitutione Synodali venit inſtituendus. Ordinarius ex duobus cumulatiuè præſentatis poteſt primò loco præſentatum inſtituere. Procurator ad præſentandum debet intra quadrimeſtre patronis laicis ad præſentandum præfixum conſtitui.

S V M M A R I V M.

1 *Compatroni admittuntur vt teſtes in probatione Iurispatronatus quando aliunde ius ſuum probant, quamuis non admittantur ad probandum merita, vel demerita à ſe præſentati.*

2 *Probatio remanet dubia, quoties teſtes inter ſe pugnant.*

3 *Præſentatus tenetur concludenter docere de iure præſentantis non ſecus ac habens cauſam ab aliquo de iure ſui authoris.*

4 *Teſtibus in conuerſu maior eſt adhibenda fides, quorum depoſitiones ſcripturis corroborantur.*

5 *Patronus ſi aliquem præſentauit, & cum iuramento promiſit dictam præſentationem non reuocare cumulatiuè præſentando non dicitur iuramento contrauenire.*

Præſentationis primæ reuocatio non præſumitur, ſed ſecunda cenſetur cumulatiuè facta, ibid.

6 *Ordinarius poteſt inſtituere primo præſentatum non obſtante ſecunda præſentatione facta à Patrono.*

7 *Mandatum procura ad præſentandum dari debet intra quadrimeſtre laicis ad præſentandum conceſſum.*

8 *Habens maiorem partem vocum venit inſtituendus.*

D E C I S I O CCXLVI.

ITERVM Domini perſiſtendo in deciſis coram me ſub die 20. Martij 1645. reſponderunt conſtare de bono iure Caroli præſentati à maiori parte patronorum habentium conditiones requiſitas à Conſtitutione Synodali iuxta quam ſtandum eſt relationi verificatorum ſi ſint concordes præſupponens vtique plures verificatores ſuper verificatione patronatus earumdem perſonarum fuiſſe electos, attamen in caſu præſenti, vnus tantùm pro qualibet fuit electus, vnus videlicet pro votis Caroli, & alter pro votis Sanctij, & ex deductis in deciſione rectè fuit reiectum votum Ioannis de Saluatierra, nam licet dentur octo teſtes, qui affirment, ipſum habere domum vicinalem, & ſic eſſe ad præſentandum admittendum, ſunt tamen plures alij, qui id negant, quorum fides non diminuitur, ex quo Carolum præſentarunt, & numerus Teſtium omnem ſupplet defectum, vltra quod etiam
1 Compatronos admitti, † in probatione Iurispatronatus, quando aliundè ius ſuum probant, quamuis non admitterentur ad probanda merita vel demerita à ſe præſentati tradit diſtinguendo *Modern. Piſan. de Iurepatr. lib. 11. cap. 8. num. 4. & 5.* Et quamuis etiam te-
2 ſtes hinc inde pugnarent, † probatio Sanctij remaneret dubia, *Rot. deciſ. 399. num. 7. par. 1. recent.* & ſic ipſi non proficua, quia concludenter tenetur docere de Iure Ioannis Saluatier-
3 ra, † à quo fuit præſentatus, non ſecus ac habens cauſam ab aliquo de Iure ſui Authoris docere *l. ſi nemen ff. de hæred. vel act. vend. l. ſi plus, §. vltimo ff. euict. Rota deciſ. 44. num. 4. par. 4. diuerſ.*

Similiter votum Michaelis de Guembe rectè fuit reiectum, quia, ſiue vnus, ſiuè plures deponant teſtes, eum habere domum vicinalem, contrarium tamen affirmant alij, pro Carolo examinati, aſſerentes, duas Domos à Michaele poſſeſſas ſubhaſtatas, & deliberatas fuiſſe priori Conuentus S. Dominici Ciuitatis Pampiloñen. vt *in Summ.* præcertæ poſitionis *num. 7.* per quos Teſtes vtique conquaſſatur, & dubia ſaltem redditur probatio facta pro Sanctio, & maior eſt adhibenda fi-
4 des † teſtibus Caroli, cum ſcripturis ſubhaſtationis, & deliberationis corroborẽtur. *Ruin. conſ. 15. nu. 16. verſ. teſti autem lib. 4. Rota dec. 315. num. 8. deciſ. 459. num. 4. par. 1. recent.*

Ita pariter votum Ioannis de Vros pro Sãctio computari non debet, quia præſentauit etiam Carolum, nec refert, quod primo præ-
5 ſentauerit Sanctium, † & cum Iuramento promiſerit ſuam præſentationem non reuocare, quia quicquid dicatur, nullibi probatur reuocatio præſentationis Sanctij, nec reuocatio præſumitur, ſed cenſendum eſt cumulatiuè præſentaſſe, & ſic Iuramento non contraueniſſe, neque per ſecundam præſentatio-
6 nem † cumulatiuam ligantur manus Ordinarij, quominus inſtituere poſſit primo præſentatum, *Rota deciſ. 547. num. 4. & 5. par. 3. diuerſor. cum alijs alleg. per Adden. ad Burat. deciſ. 942. num. 9.*

Et votum Petri Vergera merito in deciſione quę reuidetur fuit reiectum, nam ipſe poſſeſſionem Domus cœpit, tanquam Procurator Monialium, à quibus non conſtat ipſum habuiſſe mandatum ad præſentandum,
7 quod † tamen à Sanctio probandum eſſet, fuiſſe datum inter quatrimeſtre laicis ad præſentandum conceſſum *Garz. de benef. par. 5. cap. 9. numer. 225. & coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 199. num. 9.* Igitur & ſi admitteretur votum Saluatoris de Lozein, prout admittendum videtur, dum ſcripturæ adductæ ad probandum ſubhaſtationem domus, quam poſſidet, de ipſo non loquantur; Adhuc Carolus ha-
8 bet maiorem partem vocum, † & ideò meritò inſtituendus, *cap. 1. iunct. gloſſ. verb. qui vincetur de Iurepatr. cum alijs in deciſione, quæ reuidetur allegatis §. fin.* tantò magis, quia accedit votũ Proregis, quod meritò eſt enumerandum, cum ex his ſatis apparet Carolum fuiſſe à maiori patronorum parte præſentatum, Domini permanſerunt in deciſis, ſed mandarunt, vt de recurſibus per Carolum factis ad Iudices laicos particulariter videretur.

Itaque, &c.

ROMANA CENSVS.

Mercurij 13. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Cenſus creatus ex credito prouueniente ex cauſa dotis ſubſtinetur donatio facta ex cauſa dotis inſinuatione, nec alijs ſolemnitatibus eget. Mala fides authoris nocet etiam ſucceſſoribus ad effectum præſcribendi.

SVMMARIVM.

1 *Facultas circa modum procedendi in commiſſione adiecta in prima parte, licet in ſecunda, de quo Papa reſcripſit nõ legatur repetita tamen in clauſulis reſpicientibus ordinatoria Iudicij, nempè modum citandi, & dies procedendi intrat præſumptio repetitionis. Amplia præſertim vt num. 3.*

2 *Quicquid ſit de hoc in clauſulis reſpicientibus merita negotij, & deciſorium cauſæ.*

4 *Commiſſio directa Iudici Ordinario habenti Iuriſdictionem eſt potius excitatoria Iuriſdictionis.*

5 *Auditor Cameræ poteſtatem habet procedendi ad executionem vigore obligationis Cameralis.*

6 *Cenſus creatus ex præcedenti credito abſque numeratione pecuniæ ſubſtinetur quoties creditum ex cauſa dotis proueniebat.*

7 *Index in dubio præſumitur proceſſiſſe potius vti ordinarius, quàm vigore commiſſionis, quando agitur de ſubſtinendo proceſſu.*

8 *Donatio facta mulieri ex cauſa dotis à maiori, licet extraneo non indiget inſinuatione.*

9 *Item nec etiam alijs Statutarijs ſolemnitatibus, quæ fauore promiſſionis dotalis eneruantur.*

10 *Donatio ex cauſa dotis facta à Minori ideo ſubſtinetur ſi neceſſitas datandi concurrat cum non poſſit minor donare niſi ex neceſſitate, quod ſecus eſt in maiori etiam extraneo, & redditur ratio, num. 11. & 12.*

13 *Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione geminata.*

14 *Inſinuatio ex lapſu 40. annorum cum obſeruantia præſumitur quoties neceſſaria eſt.*

15 *Solutio etiam à tertio fieri poteſt.*

16 *Tertius ſoluens animo acquirendi iura creditoris contra debitorem tanto magis oſtendit animum obſeruandi, & adimplendi contractum, & ſic magnifeciſſe ius creditoris, quod proinde impugnare nequit.*

17 *Creditor licet promittat reſtituere pecunias ex cauſa cenſus receptas, quatenus cenſus appareat extinctus, attamen talis promiſſio non impedit quominus ſoluens præſeruando caſum extinctionis agnouerit cenſus primordialem ſubſtantiam.*

18 *Præſcriptio ſtante mala fide currere nequit.*

19 *Mala fides authoris nocet etiam ſucceſſoribus.*

20 *Mala fides, tàm initium, quàm curſum præſcriptionis impedit.*

21 *Cenſus non dicitur extinctus per aſſignationem bonorum, quando aſſignatio non probatur effectuata, prout ab allegante probanda eſt, & contrarium ex quibus præſumatur? num. 22.*

23 *Solutio facta præſumitur in cauſam propriæ obligationis, in qua quis non habet releuatorem.*

24 *Solutio in quam cauſam ceſſerit nedum declarari poteſt à creditore, & debitore inſimul, verùm etiam à ſolo debitore.*

DECISIO CCXLVII.

OBTENTA per D. Ducem Cæſarinum contra deciſionem coram me die 24. Ianuarij præteriti pro executione mandati A.C. emanatam, noua audientia, & impugnato hodie mandato, tàm ex capite nullitatis, quàm iniuſtitiæ. Domini cenſuerunt vtrumque ceſſare. Nullitas enim Iudicij ob defectum citationis perſonalis in diebus, in quibus cauſæ commiſſariæ expediri non poſſunt, non
1 ſubſiſtit, quia in prima parte commiſſionis† petita fuit facultas ita procedendi, & quamuis in ſecunda non fuerit repetita, de qua parte Papa reſcripſit tamen in clauſulis reſpicientibus ordinatoria Iudicij, veluti modum citandi, & dies procedendi intrat præſumptio repe-
2 titionis (quicquid ſit de hoc † in clauſulis reſpicientibus merita negotij, & deciſorium cauſæ, de quibus loquitur *Buratt. deciſ. 81.* & quotquot ſimiles allegari poſſunt) quia faci-
3 lius conceditur, † quando commiſſio dirigitur Iudici, habenti aliàs eandem Iuriſdictionem, prout habet A. C. ſic enim commiſſio
4 eſt† potius excitatoria iuriſdictionis qualis eſt
5 hæc, de qua agitur, cum A.C. ex ſe † haberet poteſtatem procedendi ad executionem vigore obligationis Cameralis in Inſtrumento Cenſus appoſitæ. *Text. in cap. in corrigendis, & ibi gloſſ. in verb. mandati de offic. ordin. Roman. conſ. 285. num. 2. Rimin. Iun. conſ. 203. à num. 41. vſq; ad num. 45.* & idem cenſus, licet creatus ex præ-
6 cedenti credito † abſque enumeratione pecuniæ, ſubſtineri poſſet, dum creditum ex cauſa dotis proueniebat iuxta declarationem fan. mem. Pij V. relatam *à Modern. Montalciaten. de Cenſib. fol. 3.* adeo quod etiam circũſcripta Commiſſione A.C. potuerit tanquam Iudex ordinarius ad executionem procedere,
7 vt in dubio† ad ſubſtinendum proceſſum proceſſiſſe præſumitur *iuxt. text. in l. 3. ff. milit. teſtamen. l. quoties 13. ff. de reb. dub. Vant. de nullit. ex defect. Iuriſd. Ordinar. num. 171. & Rota in Compoſtellana Parochialis 10. Febr. 1645. coram Reu. P. D. Veroſpio §. ex his.*

Altera verò nullitas donationis factæ à bonæ mem Duce Iuliano Cæſarino ob defectum inſinuationis.

Tollitur primò, quia, dum donatio facta
8 erat mulieri † ad hoc, vt cederet in portionẽ dotalem, & ſic ex cauſa dotis, & facta erat à maiori, licet extraneo non indigebat inſinuatione, *Intrigliol. ſingul. 88. num. 120. lib. 3. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 4. gloſſ. 29. num. 1. Carter. var. reſolut. par. 1. cap. 8. num. 1. Rota in Spoletana Terrarum 21. Iunij 1599. & in Auximana bonorũ 4. Martij 1602. coram Card. Millino, & in recent. deciſ. 393. num. 5. par. 5.* Prout neque etiam alijs
9 ſtatutarijs ſolemnitatibus, † quæ fauore promiſſionis dotalis eneruantur, *Rota apud Put. deciſ. 160. lib. 3. apud Verall. deciſ. 2. & dec. 199. p. 3. & in Romana euictionis 23. Martij 1588. cor. Cardinali Blanchetto, & cor. Martino Andrea deciſ. 33 num. 3.*

Digitized by Google

*num.*7. Neque ratio meræ liberalitatis poteſt
conſiderari, niſi in minori, quia cum concur-
rant inter ſe duo priuilegia minoritatis nimi-
rum, & dotis, conquaſſantur inſimul, ideoq;
10 in ipſo minori † ad ſuſtinendam donationē
factam pro dote debet conſiderari neceſſitas
dotandi, cum non poſſit minor donare, niſi
ex neceſſitate, quod non eſt in maiori etiam
11 extraneo, † qui vt poteſt liberè donare, ita ſi
donet cauſa Dotis, ipſa cauſæ priuilegia præ-
ualere debent, cum etiam in dote, ab ipſo da-
ta, non requiratur inſinuatio, neque alia ſta-
tuti ſolemnitas, & tamen dum dotat, niſi ali-
12 ter † ſit ſtipulatum, ſemper de iure dicitur
donare, & actum meræ liberalitatis exercuiſ-
ſe *l.vnic.§.accedit C.de re Vxor.act.Ripa in l.*1.*nu-
mer.*94.*ff.ſolut.matrim.*

Secundò quia ipſa Donatio eſt geminata,
13 Iulianus † enim non ſolùm promiſit; ſed in
executionem talis promiſſionis Georgius, hu-
ius Iuliani hæres, bieunio poſt imponendo
Cenſum, de quo agitur, ſoluit, quæ gemi-
natio, dum perſeuerantem Donatoris volun-
tatem oſtendit, neceſſitatem inſinuationis ex-
cludit, *vt per Buratt.deciſ.*640.*num.*8.*cum alijs in
deciſ.qua reuidetur allegatis.*

Tertiò ceſſat ex lapſu 40.& amplius anno-
rum, quæ obſeruantia generat præſumptio-
14 nem † factæ inſinuationis, quatenus opus eſ-
ſet, licet in donatione enunciata non fuiſſet,
ex cumulatis per *Add.ad ſan.mem.Greg.XV.dec.*
354.*num.*18. Obſeruantia verò controuerti nō
poteſt, dum Dux Ioannes Georgius Iunior
de anno 1621. & ſic poſt 40. annos à die im-
poſitionis Cenſus, eius medietatem, aut ex-
tinxit, aut emit tranſlatiuè, ac fructus decur-
ſos, & non ſolutos ſoluit; & parùm refert,
an is ſoluerit tanquam debitor, vel tanquam
tertius, cum obſeruantia contractus conſiſtat
in ſolutione, ibidē promiſſa creditori, à quo-
15 cumque illa fiat, † cum etiam à tertio fieri
poſſit, *l.ſoluendo ff.de negot.geſt. l.ſolutionem ff. ſo-
lut.Roland.conſ.*14.*num.*10.*lib.*1. Imò, dum ter-
16 tius ſoluit † animo acquirendi Iura credito-
ris contra Debitorem, tantò magis oſtendit
animum obſeruandi, ac adimplendi contra-
ctum, & ſic magnifeciſſe ius Creditoris, quod
proindè impugnare non poteſt, *Add. ad Put.
deciſ.*333.*verſ.& ratio lib.*1.*deciſ.*411.*num.*2.*par.*3
*recent.Cephal.conſ.*386.*num.*29.*& ſeq.* Neq; con-
trarium inferunt clauſulæ præſeruatiuæ in in-
ſtrumento 1621. appoſitæ, quia reſpiciunt ſo-
lùm aliàs perſonas, non autem Creditorem
centus, ibi, *Non cenſetur acquiſitum aliquod ius
ad fauorem aliarum perſonarum, &c.* Nec ſublc-
17 quens promiſſio Creditoris † de reſtituendo
pecunias receptas, quatenus Cenſus appareret
extinctus impedit, quominùs ſoluens, præ-
ſeruando caſum extinctionis, agnouerit cen-
ſus primordialem ſubſtantiam, *ad text.in l.de-
cem ff.de verbor.oblig.cum vulg.*

Extinctio verò huius cenſus ex longæua
præſcriptione per lapſum temporis, ante de-
curſi, deduci minimè poteſt, quia ſoluendo
fructus, & ſortem Io: Georgius. Iunior ſatis
agnouit, non adeſſe præſcriptionem, quæ ve-
18 rè nec in vita Iuliani † nec Ioannis Georgij
Senioris, impoſitoris cenſus, aut eius hære-
dum, currere potuit, quia ipſis propria, &
19 hæredibus † mala fides authorum obſtabat,
quæ tàm initium, quàm curſum præſcriptio-
20 nis † impedit *Alex.conſ.*4.*numer.*21.*lib.*2.*Dec.
conſ.*271.*num.*5.*&* 6.*Aym conſ.*146.*nu.*7.*Decian.
conſ.*2.*num.*198.*& ſeq.lib.*1.*Menoch.conſ.*231.*nu-
mer.*41.*& ſeq.Rota coram Greg.XV.deciſ.*249.*nu-
mer.*1.*& in Rauennaten. Cenſus* 26. *Aprilis* 1641.
coram R.P.D. meó Bichio.

Nullitati quoque cenſus vti impoſiti pro
debito extincto per aſſignationem factam Co-
21 miti Theodoro Thieno, † vt Creditori à Ma-
ximiliano Gonzaga Patre Iſabellæ, ſatis re-
ſpondet deciſio, quæ reuidetur, quòd videli-
cet aſſignatio non probatur effectuata, prout
ab allegante probanda eſſet, *Caputaq. deciſ.* 11.
22 *num.*5.*par.*1. tantò magis, † quia contrarium
præſumitur, dum deinde pro ſolutione eiuſ-
dem debiti fuit impoſitus cenſus, vt tradit
*Rot.deciſ.*261.*numer.*20.*par.*7.*recent.*& in termi-
nis aſſignationis fuit dictum *in Fulginaten.Sal-
uiani* 1.*Iulij* 1643.*§.non obſtat coram R. P.D.meo
Bichio,* & rectè ponderat deciſio emanata,
quòd cenſus fuit impoſitus infra decennium
quo penes aſſignantem durabat præſeruata
facultas redimendi bona ſtabilia, aſſignata
pro ſcut. 9000. vt habetur *in Sum.* præteritæ
poſitionis D. Franciſcæ Iſabellæ Malateſtæ
*num.*3.& licet ibi ſoluantur alia ſcuta 4000.re-
manentia in tot ſcutis auri, & gemmis pr
integra ſolutione ſcutorum 13.mil.promiſſo
rum, hæc tamen promiſſio non eſt referenda
ad extinctionem ſummæ, quàm Iulianus Cę-
ſarinus infra triennium à die contracti Ma-
trimonij ſoluere promiſerat. Etenim ſcuta
duo mil. in actu celebrationis matrimonij in
pecunia numerata perſoluta apparet, ea ab
ipſo Iuliano prouenisſe in ſatisfactionem ſu-
pradictæ ſuæ promiſſionis, ſtatim contracto
matrimonio adimplendæ.

Verùm vltra d.ſcuta 2000.remanebant alia
ſcuta dua mil.poſt triennium perſoluenda, de
quibus modò agitur; ſoluta videlicet à Maxi-
23 miliano, qui priùs cenſetur ſoluiſſe † in Cau-
ſam propriæ obligationis, in qua non habebat
D. Iulianus releuatorem *ad text.in l.magis ff.de
ſolut.Dec.conſ.*446.*num.*2.*&* 2.*&* 3. Cumq; dein-
dè tam Creditrix, quàm ipſe Maximilianus
conſenſerint, quòd pro ſumma, debita à Iu-
liano Cæſarino, imponeretur cenſus, inde re-
ſultat, tum Creditoris, tum Debitoris decla-
24 ratio, † quod præcedens ſolutio facta à Ma-
ximiliano in numerata pecunia, non ceſſerat
in eam cauſam, quæ declaratio ab vtroque,
immò à ſolo debitore fieri potuit, *L.*1.*vbi Bar-
tol.& Doct.ff.ſolut.Pariſ.conſ.*122.*num.*6.*lib.*4. *Ro-
ta in Anconitana Bonorum* 12.*Ianuarij* 1607.*coram
bon.mem.Manzanedo impreſſ.apud Matthes.de comd
miſſ.par.*2.*fol.*159.*num.*3.

Quare; firma remanente iuſtitia mandati
A.C. pro eius executione Domini in deciſis
perſiſtendo, denuò reſponderunt; vtraque
parte informante.

ASTEN. CAPELLANIAE.

Veneris 15. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Attentata quando eſt poſſeſſio, tunc de ſtylo Rotæ venit ſequeſtranda.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum de ſtylo Rotæ ſemper apponitur reuocatis attentatis.*

2 *Executor literarum Apoſtolicarum cum clauſula* verificato in primis,& ante omnia Iurepatronatu, &c. *dicitur mixtus.*

3 *Appellatio datur à ſententia mixti executoris.*

4 *Attentata ſunt omnia geſta intra tempus datum ad appellandum.*

5 *Poſſeſſio capta intra tempus datum ad appellandum venit ſequeſtranda.*

6 *Executor literarum Apoſtolicarum à cuius ſententia fuit appellatum nequit ad executionem procedere, poſtquam cauſa coram alio Iudice eſt introducta.*

DECISIO CCXLVIII.

VACANTE per obitum Iulij Cęſaris Zamelli Capellania Sãcti Michaelis ſin Eccleſia S. Mariæ Nouæ, Oppidi S. Damiani Aſteñ Diœc. fuit ad illam præſentatus Petrus Odonus Robertus, ab eiuſdem Eccleſiæ Archipresbytero, & DD. de Riuo, tamquam Patronis, Ramellus verò ad ſuam familiam Iuſpatronatus ſpectare aſſerens, ſeque vnum ex Patronis, obtenta medietate vocum, & literas Apoſtolicas D. Epiſcopo Aſteñ directas, obtinuit, pro quarum ſuſtificatione cum Reuerendiſſimus Nuncius Sabaudiæ prouũciaſſet, & ab eius ſententia Robertus appellaſſet, appellatioque admiſſa fuiſſet, interim verò vigore literarum ſubdelegatorum Epiſcopo Aſteñ directarum Ramellus poſſeſſionem acceptiſſet, commiſſa fuit cauſa in Curia R.P.D.
1 Vareſiol, qui attentatis reuocatis, † ſequeſtrũ
ſuper fructibus appoſuit, quod Domini dixerunt
eſſe confirmandum, quia fuit ad illud
deuentum *iuxta ſtylum Rotæ, Caſſad. deciſ. 3. inſ.
de reſt.ſpol.Caſ.de Graſſ.deciſ.*108.*Caputaqu.deciſ.*
157. Epiſcopus enim Aſteñ tanquam execu-
2 tor literarum Apoſtolicarum † cum clauſula
verificato in primis, & ante omnia coram ipſo Iurepatronatus vt *in Sum. Roberti num.*6. effectus fuit
3 executor mixtus, à quo datur † appellatio,
4 itaut geſta intra tempus † ad appellandum ſint
5 attentata, & poſſeſſio interim capta, † ſit ſe-
queſtranda, vt in termini dixit *Rota coram Greg.
XV. dec.*91.*num.*1.*& ſeqq.Caualer dec.*211.*n.*2.
Vnde, cum Nuntius prædictus ſub die 28.
Auguſti ſententiam tulerit, & die 1. Septembris
poſſeſſio per Ramellum capta fuerit de
mandato Epiſcopi, clara ſunt attentata, nec
etiam licebat eidem Epiſcopo ad executioné
6 procedere † poſtquam cauſa coram alio Iudice
erat introducta, *ad text. in l. vbi ceptum ff. de
Iudic. ad trad. per Fel. in cap. ex tenore numer.* 16.
*& ſeq. de reſcript. & Buratt. deciſ.*74.*num.*4.

Quare pro attentatis, & confirmatione ſequeſtri reſponſum fuit, Roberto tantum informante, &c.

ANCONITANA CAMBIORVM.

Lunæ 18. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Facultas cambiandi quando eſt data ſimpliciter tunc neceſſaria non eſt interpellatio mandantis, quia cambia debentur ratione mandati ſecus eſt quando eſt concepta ſub conditione, cuius euentum mandans ignorare poteſt, tunc cambia abſque interpellatione non debentur.

SVMMARIVM.

1 *Mora contrahi non poteſt, niſi debitor certo ſciat veniſſe caſum ſuæ obligationis.*

2 *Facultas accipiendi pecunias ad cambium quando eſt ſimpliciter conceſſa, tunc neceſſaria non eſt aliqua interpellatio, quia eo caſu cambia debentur ratione mandati, ac ſpecialis conuentionis.*

3 *Secus eſt quando facultas eſt concepta ſub conditione, cuius euentum mandans ignorare potuit, tunc cambia non debentur abſque interpellatione, ea ratione quia mandans facultatem dediſſe cenſetur propter ſui moram in adimplendo.*

4 *Mora in adimplendo in obligationibus conditionalibus, ſeu in diem incertam, & incognitam conceptis ſine interpellatione non contrahitur.*

5 *In conditionibus non attenditur euentus, niſi notificetur.*

DECISIO CCXLIX.

ITERVM Domini in deciſis coram Domino meo Carillo 1. Iulij 1643. perſiſtendo, ad quæſtionem Mercatorum Ciuitatis Anconæ reſponderunt, cambia à Dario Scalamonte, fideiuſſore Angeli Grimaldi in Appaltu olei dictæ Ciuitatis non deberi Ioanni Sturano adminiſtratori à dicto Angelo deputato, quia facultas data Sturano cambiandi, eſt concepta in euentum, in quem pro ſolutione olei empti à Bettis, vel pro emenda alia quantitate olei, quæ pro ſeruitio appaltus foret neceſſaria, opus eſſet pecunias accipere ad cambium, & cum de deficientia olei, in magna quantitate à Bettis empta, ab Angelo,& Sturano conſignata, ciuſque pretij certior per interpellationem ſibi faciendam, non fuerit redditus Angelus, non cenſetur voluiſſe facultatem cambiandi ſortiri effectum; neque dici poteſt, ipſum fuiſſe in mora adimplendi
1 quod ad ſe attinet, quia mora † dici non po-
teſt contrahi, niſi debitor certò ſciat, veniſſe
caſum ſuæ obligationis. *L. quod te, vbi Doctores
ff. ſi cert. pet. Tiraquel. de retract. conuent. §.4. gloſſ.*6.
*num.*5.*& ſeq. Natt. conſ.*269.*num.*3. *Gabr. conſ.*78.
*numer.*4.*lib.*1.*Surd. deciſ.*202.*numer.*5.*cum ſeq.* ſecus
eſſet ſi Angelus certò ſciuiſſet pro ſolu-
tione ſupradicti olei empti à Bettis opus eſſe
pecunias ad cambium ſumere, aut quando
facul-

Digitized by Google

2 facultas ſimpliciter fuiſſet Stuiano conceſſa,
pecunias ad cambium accipere; tunc enim
neceſſaria non fuiſſet interpellatio, quia ſic
cambia non deberentur ratione moræ; ſed ra-
tione mandati, & vigore ſpecialis conuentio-
nis; in quibus terminis præcedunt *Deciſiones*
in Bononien. quaterna 22. Aprilis 1641. coram b. m.
Lancellotto, vbi ita diſtinguitur inter Credito-
rem, & mandatarium, quam ſequuta eſt *Ro-*
ta in eadem cauſa inter impreſſas par. 2. recent. deciſ.
279. num. 1. & deciſ. 274. & 304. num. 4. par. 4. rec.
& deciſ. 23. num. 2. par. 4. tom. 2. Attamen cum
facultas cambiandi concepta non ſit purè, ſed
3 ſub conditione, † cuius euentum Angelus
mandans potuit ignorare cambia non deben-
tur abſque interpellatione, ea ratione, quia
mandans facultatem dediſſe cenſetur propter
4 ſui morā in adimplendo, quæ mora † in obli-
gationibus conditionalibus, ſeù in diem in-
certam, & incognitam conceptis ſine inter-
pellatione non contrahitur, nec in conditio-
5 nibus † attenditur euentus, niſi notificetur,
Scacc. de camb. q. 1. numer. 384. Bauer. de mora par. 1.
num. 25. Gratian. diſcept. 400. num. 14. Papon. conſil.
33. num. 5. Quare ſtrictè ad articulum à Con-
ſulibus Anconæ propoſitum reſpondendo,
Domini dixerunt cambia non deberi, & ſic in
deciſis permanſerunt, vtraque parte infor-
mante.

LVCANA CANONICATVS.

Veneris 22. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Canonicatus etiam non capitulariter capta ſuffragatur quoties capitulum abſque legitima cauſa illam tradere recuſauit. Simultanea collatio non prodeſt capitulo ſtante Indulto particulari competen. Cardinali Ordinario collatori de conferendo in menſibus reſeruatis iuxtà Conſtitutionem ſa. mem. Vrbani VIII.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ex actibus poſſeſſorijs probatur.*
2 *Poſſeſſio probatur ex Teſtibus licet nulliter examinatis ſi ſunt adminiculati, & nu. 4.*
3 *In iudicio ſummariſſimo leniores probationes admittuntur.*
5 *Poſſeſſio Canonicatus non capitulariter capta non ſuffragatur.*
6 *Declara non procedere vbi Capitulum ſine cauſa illam tradere recuſauit, quia nihilominus poſſeſſionem ſic capiens habetur pro legitimo poſſeſſore.*
7 *Et ſufficit prouiſo inſtantias feciſſe pro habenda capitulari poſſeſſione capitulumque ſemper, aut nihil vel generaliter reſpondiſſe, itaut eidem incumbat onus probandi iuſtam cauſam recuſandi capitulariter tradere poſſeſſionem, nu. 9.*
8 *Audientia ſine reſponſione habet implicitam denegationem lapſo debito tempore ad reſpondendum.*
10 *Quaſi poſſeſſio ab Ordinario acquiſita conferendi vnum Canonicatum ſtante cauſa vniuerſali ei ſuffragatur quoad Ius conferendi alios Canonicatus.*
11 *Poſſeſſio Collatoris attenditur quando vt hic agitur inter prouiſos ſuper collationis validitate.*
12 *Cardinalis Ordinarius Collator exceptuatur in Regula reſeruatoria menſium.*
13 *Collatio ſimultanea non prodeſt capitulo, vbi concurrit Indultum particulare conferendi in menſibus reſeruatis competen. Cardinali Ordinario Collatori ſtante Conſtitutione ſa. me. Vrbani VIII.*
14 *Ignorantia allegari nequit in notorijs.*
15 *Capituli intereſſe tangens in iuſta cauſa requiritur ad effectum denegandi poſſeſſionem capitulariter tradere.*
16 *Capituli metu qualis fuerit diſtulendi tradere poſſeſſionem capitulariter ex quibus colligatur.*

DECISIO CCL.

CONTENDENTIBVS inter ſe Hieronymo Palma, prouiſo ab Eminentiſſimo
Indultario, & Francisco Sbarra prouiſo Apo-
ſtolico ratione menſis ſui ſuper manutentio-
ne Canonicatus dictæ Eccleſiæ, Domini, Pal-
mam eſſe manutenendum reſponderunt, quia
1 de eius poſſeſſione † conſtat ex actibus poſſeſ-
ſorijs ab ipſo geſtis, de quibus deponunt Te-
2 ſtes de viſu, † qui quamuis ſine citatione exa-
minati ſint, tamen præcedentibus iteratis in-
ſtantijs, pro habenda Capitulari poſſeſſione
factis, & ex proteſtationibus antea per Palmā
emiſſis, quod ſtante contradictione Capituli
ſine cauſa intendebat ſuam poſſeſſionem con-
tinuare adminiculātur, & in hoc iudicio ſum-
3 mariſſimo, † in quo leniores probationes ad-
4 mittuntur, ſatis probant, vt dixit *Rota dec. 269.*
nu. 4. inter impreſſ. apud Modern. de manutent. & al-
legantur apud eum obſeruat. 38. n. 22. & 49.

Nec refert, poſſeſſionem Palmæ non fuiſſe
5 capitulariter traditam, † vt requiritur in Ca-
nonicatibus, quia cum Capitulum illam tra-
6 dere ſine iuſta cauſa † recuſauerit, nihilominus
habetur pro legitimo poſſeſſore, *cap. vbi capi-*
tulum, & notant omnes de conceſſ. prabend. Lotter. de
re benefic. lib. 3. quaeſt. 5. num. 38. cum alijs allegatis in
Barchinonen. Canonicatus 15. Decemb. 1645. verſ. non
obſtat, & 26. Februarij 1640. in princ. coram R. P. D.
7 *meo Royas.* Et Palmæ ſufficit † feciſſe plures
inſtantias, pro habenda Capitulari poſſeſſione
Capitulumque ſemper nihil, vel generaliter
reſpondiſſe. Audientia enim ſine reſponſione
8 habet implicitam denegationem, lapſo debi-
to tempore ad reſpondendum *Rota deciſ. 175.*
num. 6. & 7. apud Modern. de manuten. Neque Pal-
9 mæ, ſed Capitulo incumbit † onus probandi
iuſtam cauſam recuſandi, capitulariter trade-
re poſſeſſionem, vt fuit dictum *in Narnien. Ca-*
nonicatus 28. Martij 1642. coram R. P. D. meo Ca-
rillo, & in dicta Barchinonen. Canonicatus 26. Fe-
bruarij præteriti, verſ. Nec viſum coram R. P. D. meo
Royas. Et aſſerta illa immemorabilis ad fauo-
rem Capituli, conferendi Canonicatus priua-
tiuè quoad Epiſcopum non probatur. Imò
conſtat de contrario, cum aliàs de anno 1638.
Capitulum in executionem mandati D. Car-

 dina-

dinalis, tunc Epiſcopi, illique parendo dederit poſſeſſionem Canonicatus alteri prouiſo ab Eminentiſſimo Cardinali de ſimili Canonicatu, ex quo idem Ordinarius ob cauſam vniuerſalem Iuris conferendi, ſibi competentis
30 in omnibus † Canonicatibus, quaſi poſſeſſionem conferendi omnes Canonicatus acquiſiuit, quæ poſſeſſio Collatoris dumtaxat at-
31 tenditur, † quando, vt hic, agitur inter Prouiſos ſuper collationis validitate, vt fuit dictũ *in Aſſiſien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram Cardinali Sacrato, relata poſt Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 77.* Et quatenus Capitulum prætenderet ſimultaneam collationem, ea iuuari non poſſet in præſenti caſu, quia cum Canonicatus, de quo agitur, vacauerit in menſe reſeruato, Collatio ſpectat ad Eminentiſſimum Frãciot-
32 tum, † qui tanquam Cardinalis exceptuatur in Regula reſeruatoria menſium, quæ exceptuatio, quemadmodum etiam Indultum particulare conferendi in menſibus reſeruatis nõ
33 prodeſſet † Capitulo, quamuis etiam, dato non conceſſo, haberet ſimultaneam cum Ordinario Collationem, ſtante videlicet Conſtitutione Vrbani VIII. felic. record. vbi Capitulum, ſimultanea Collatione neutiquam gaudere declarauit *Rota deciſ. 233. nu. 9. coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 585. nu. 46. & ſeqq. part. 5. rec. & in Montis Alti Beneficij 28. Iunij 1645. coram D. meo Bichio.*

Et fruſtra per Capitulum Lucanum allegatur ignorantia, quod Eminentiſſimus Cardinalis Franciottus poſt reſignationem illius Epiſcopatus ſibi reſeruauerit Ius conferendi in menſibus reſeruatis, quia hanc ignorantiam ſi tunc, quando Palma pluries Capitulo ſupplicauit, vt ei traderet poſſeſſionem, allegaſſet, vtique ſtatim incontinenti indultum d. Eminentiſſimi exhibuiſſet, & hoc, tanquam ſatis
34 notorium † in Ciuitate Lucana, non potuit à Capitulo non ſciri, *vt per Surd. deciſ. 246. nu. 16.*
35 Neque hoc concernit intereſſe Capituli, † vt ad hunc effectum denegationis cum iuſta cauſa requiritur, *Rot. deciſ. 55. num. 4 coram Reuerendiſſ. Vrgellen. & in dicta Narnien. Canonicatus 28. Maij 1642. coram R. P. D. Carillo.* Denique qualis in hac re mens fuerit Capituli, dum poſſeſſionem Palmæ tradere diſtulit, conuincitur ex poſſeſſione, quam ſucceſſiuè tradidit Sbarræ, vt bene ponderauit *Rota deciſ. 175. in fin. apud Modern. de manut.*

Ex quibus Domini, Hieronymo Palmæ dandam eſſe manutentionem decreuerunt. Vtraque parte &c.

SVLMONEN. BENEFICII.

Lunæ 25. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Inſtitutio debetur præſentato à maiori parte Patronorum de rigore iuſtitiæ, Lapſus 40. annorum ſufficit ad inducendam præſcriptionem contra Compatronum Iuſpatronatus, quoties ſpectat ad Monaſterium, tunc nequit ſolus Prior abſque conſenſu conuentus, vel maioris partis præſentare.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus qualitas deſumitur ex obſeruantia præſentationum.*

2 *Præſentationes bene probant pertinentiam Iuriſpatronatus.*

3 *Patronus quoties agitur de Patronatu hæreditario, ſi aliquem vti cohæredem ad præſentandum admittit ipſum, vti talem agnoſcendo per huiuſmodi actum reſultat confeſſio etiam in præiudicium ſucceſſorum.*

4 *Confeſſio contra habentem cauſam à confitente plenè probat.*

5 *Patronus ſolus præſentans non præiudicat compatrono exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi ſcientiam præſentationis priuatiuæ non habuit.*

6 *Status vltimus in beneficialibus non attenditur, quando de pertinentia conſtat ex confeſſione partis.*

7 *Secus vbi non concurrit confeſſio partis, vel res iudicata,*

8 *Inſtitutio debetur præſentato à maiori parte Patronorum.*

9 *Patronus præſcribit Iuſpatronatus contra Compatronum ex lapſu 40. annorum.*

10 *Præſentatio facta à Priore abſque conſenſu conuentus, vel maioris partis non tenet in Patronatu ſpectan. ad Monaſterium.*

11 *Præſentatus habens voces pinguiores in concurſu eſt præferendus.*

12 *Iuſpatronatus in Regno Neapolitano diuidi ſolet in duodecim vncias.*

13 *Canonici abſentes ſi non fuerunt vocati ad præſentandum poſſunt dare de contemptu.*

14 *Canonici abſentes ſi fuerunt ad præſentandum vocati, & non venerunt, nec ſe oppoſuerunt cenſentur præſentationi ab alijs factæ conſenſiſſe.*

15 *Præſentatio facta de abſente, & non exhibita Ordinario eſt nulla.*

16 *Sufficit tamen ad ſubſtinendam præſentationem, quod Ordinarius illam admiſerit, vel non reiecerit.*

DECISIO CCLI.

VACANTE de menſe Auguſti 1643. per obitum Alexandri Capograſſi, ſimplici beneficio Sancti Saluatoris in Eccleſia Cathedrali Sulmonen. ad quod, cum Fabius de ſanitate, necnon Laurentius Tabaſſius à diuerſis Patronis vterque præſentatus fuiſſet, ac Tabaſſius, litteris Apoſtolicis deſuper expeditis, in prima inſtantia ſententiam fauorabilem reportaſſet, cauſa appellationis ſimpliciter à Sanctiſſimo mihi commiſſa, Domini dixerunt, Fabium eſſe inſtituendum, quia fuit præſentatus à ſucceſſoribus Ioannis Caroli de Nigris, in quem, & Camillum Capograſſum deuenit portio Catherinæ de Ariſtotele, vt per collationem ab Epiſcopo Sulmonen. de anno 1552. factam enunciatum fuit, Iuſpatronatus per quatuor partes ſpectare ad familiam de Ariſtotele,

ſtotele, pro quinta ad Capitulum Sulmoneñ,
& pro ſexta ad Monaſterium S. Spiritut Ordi-
nis Celeſtinorum. Quod verò in Camillum
Capograſſum, & Ioanuem Carolum de Ni-
gris quatuor partes Catherinæ deuenerint ex
ſucceſſione Hieronymi, & Hortenſij Capo-
graſſi, patet ex præſentationibus, † quarum
1 obſeruantia, quando aliundè non conſtat, fa-
cit præſumi, tale eſſe Iuſpatronatus, *Rot. coram*
Reuerendiſſ. D. Vrgellen. deciſ. 285. num. 17. Itaque
cum de anno 1580. *Summ. Fabij num. 2.* vna
cum Capitulo Sulmoneñ pręſentauerint Hie-
ronymus, & Hortenſius Capograſſi, ad hos
vtique quatuor partes Catherinæ perueniſſe
pręſumuntur, nam pręſentationes † bene pro-
2 bant pertinentiam Iurispatronatus, *Rota coram*
Greg. XV. deciſ. 452. num. 1. deciſ. 145. nu. 2. dec. 274.
num. 6. & 8. par. 2. recent. & in Feſulana Parochialis
15. Martij, & 24. Maij 1630. coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano, & deinde ab ipſis Hieronymo, &
Hortenſio deueniſse in Camillum Capograſ-
ſum, & Ioannem Carolum de Nigris, oſten-
ditur ex præſentatione anni 1622. *Summ. Fabij*
num. 4. vbi ambo illi ſcilicet Ioannes Carolus
de Nigris, & Camillus Capograſsus, tanquam
hæredes d. Hieronymi, & Hortenſij, vna cum
Capitulo Cathedralis Sulmoneñ pręſentarunt
ex quo conuincitur, Margaritam auctricem
Tabaſij habentem cauſam à Camillo portio-
nem Patronatus denegare non poſse, quem-
admodum Camillus ſi viueret negare non
poſset, quem in cohæredem, & Compatronū
ad pręſentandum hoc nomine admiſit, & Ca-
3 millus, † cum agatur de Iurepatronatus hęre-
ditario bene potuit Ioannem Carolum tan-
quam cohæredem ad pręſentandum admit-
tendo, & ipſum vti talem agnoſcendo, hoc fa-
teri, etiam in præiudicium ſucceſsorum, *Pe-*
regr. conſ. 34. num. 16. lib. 1. Rot. deciſ. vlt. nu. 4 de Iu-
repatronatus in antiquis, & in dicta Feſulana Paro-
chialis 15. Martij, §. penult. & 24. Maij §. vltra quod
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & 4. Decem-
bris 1630. coram D. meo Merlino, §. 1. & ſeq. Ve-
rum Io: Caroli ſucceſſio mediata Hieronymi
Capograſſi corroboratur, ex quo idem Io: Ca-
rolus hęres immediatus ex teſtamento Curtij
de Nigris extitit, hic verò Teſtamentarius Ca-
millæ de Nigris *Summ. num. 11.* Attamen Ca-
milla de anno 1612. tamquam mater, & hæ-
res Hieronymi Capograſſi, ad aliud beneficiū
Sanctæ Mariæ de Salitto nuncupatum Camil-
lum Capograſsum pręſentauit, ex quibus pro-
bata ſucceſſione Ioannis Caroli hęreditaria
immediatè vocum, ſpectantium olim ad Hie-
ronymum, & Hortenſium Capograſsum, non
ſolum per publica Inſtrumenta, & per duas
præſentationes effectuatas, ſed etiam ex con-
feſſione ipſius Camilli auctoris Margaritę,
quę Tabaſſium pręſentauerat, quæ confeſſio
4 contra † habentem cauſam à Camillo, & ſic
etiam contra pręſentatum à Margarita ſorore
Camilli, probat *Rota coram ſan. mem. Greg. XV.*
deciſ. 452. num. 15. Nihil refert, quod in vltima
vacatione de anno 1627. ſolus Camillus, tam-
quam hęres dd. Hieronymi, & Hortenſij, præ-
ſentauerit *Summ. Tabaſij nu. 4.* quia vltra quod
5 de pręſentatione facta à ſolo Camillo † Io: Ca-
rolus ſcientiam habuiſſe non probatur, ſine
qua quaſi poſſeſſionem, per præſentationem
anni 1622. communiter factam, acquiſitam,
non amiſit, *Bald. in l. 2. de ſeruit. nu. 23. Natta con-*
ſil. 374. numer. 6. & in terminis pręſentationis,
Innoc in cap. querelam nu. 3. de elect. Rip. in cap. cum
Eccleſia Sutrina in fine de cauſ. poſſeſſ. & prop. Ad-
huc per hunc actum tollere non potuit, Ius
Ioanni Carolo de Nigris acquiſitum ex con-
feſſione ipſiuſmet Camilli in pręſentatione fa-
cta de anno 1622. in hoc enim caſu limitatur
regula, quod vltimus ſtatus debet attendi, id
6 enim non procedit, † quando pertinentia per
confeſſionem partis probatur, & pręfertur,
qui nititur confeſſione. *Rot. coram Greg. XV. de-*
ciſ. 453. num. 16. & in Vięen. Beneficij 6. Febr. 1637.
coram bon. mem. Pironano, vbi alleg. concord. Licet
7 ſecus ſit † circumſcripta confeſſione partis,
vel re iudicata, in quibus terminis loquuntur
in contrarium allegati, & bene declarat *Rota*
deciſ. 37. num. 7. par. 6. recent. vbi in ſpecie ita
reſpondetur *ad deciſ. 337. par. 2. recent.* per infor-
mantem per Tabaſſium adductam.

Firmato igitur ex dictis, quod Fabius, pręſ-
ſentatus à Legatario, & hæredibus Io: Caroli
de Nigris habeat medietatem vocum, olim
ſpectantium ad Catherinam de Ariſtotele ex
collatione Ordinarij Sulmoneñ de anno 1552.
& vlterius habeat pręſentationem Capituli
Cathedralis, Patroni pro quarta parte ex ſex
iuxtà dictam collationem, meritò ipſi, tam-
quam pręſentato à maiori parte Patronorum
8 debetur inſtitutio de rigore iuſtitię, *cap. 3. iun-*
cta gloſſ. qui maioribus de Iurepatronatus, Guttierez
can. queſt. lib. 2. cap. 11. num. 20. Garz. de benef. par. 9.
cap. 2. n. 257. & Seraph. deciſ. 875. n. 2.

Neque Tabaſſium, vltra vocem Margari-
tę hęredis Camilli Capograſſi, iuuat vox Ce-
leſtinorum, tum quia vox Celeſtinorum, quia
nuſquam poſt annum 1552. pręſentauerant,
fuit pręſcriptione ſublata, & ſufficit lapſus
9 quadraginta annorum † ad inducendam præ-
ſcriptionem cōtra compatronum *Rot. dec. 146.*
ſub num. 5. verſ. Vnde poſſent par. 2. recent. deciſ. 172.
num. 9. coram bon. mem. Buratt. deciſ. 125. nu. 6. coram
Reuerendiſſ. D. Vrgellen. Tum quia pręſentatio
facta à Priore abſque conſenſu conuentus, ſeu
10 maioris partis illius non tenet ad trad. per
Sanchez in precept. Decalog. lib. 7. cap. 14. nu. 7. & 8.
Lamber. de Iurepatronatus part. 1. lib. 2. qu. 2. art. 12.
num. 2. & in omnem euentum, cum Celeſtini
habeant ſolum ſextam partem Iuriſpatrona-
tus, Capitulum verò Sulmoneñ quartam ad-
huc pręferendus eſſet Fabius, pręſentatus à
11 Capitulo, vti habens voces pinguiores, *Se-*
raph. deciſ. 875. num. 1. Vbi quod in Regno Iu-
12 ſpatronatus † ſolet diuidi in 12. vncias, &
num. 2. poſt Lambert. de Iurepatronatus lib. 1. part. 1.
queſt. 3. art. 8. num. 11. Ita Fabio non obſtat, quod
in pręſentatione facta à Capitulo Sulmoneñ,
non appareat fuiſſe vocatos Canonicos abſen-
tes, quia hęc eſt exceptio de Iure Tertij, cum
ad ſolos Canonicos non vocatos ſpectet † Ius
13 dandi de contemptu *Abbas in cap. in Geneſi nu-*
mer. 10. de elect. Fr. Sigiſmundus à Bononia de elect.

Digitized by Google

dub.10.num.3.vbi alleg.concordan.Creſcent.deciſ.6.
nu.3.de Procur.Barboſ.de Canonic.& dignit.cap.40.
num.24.Buratt.deciſ.351.num.4. & dum illi fue-
14 runt vocati, † nec interuenerunt,aut ſe oppo-
ſuerunt cenſentur præſentationi ab alijs factę
conſenſiſſe.

Et parum refert, quod Fabius coram Epi-
ſcopo Sulmonenſi perſonaliter ſe non pręſen-
15 tauerit, † vt in terminis Diœceſani, qualis
erat Fabius, tradit *add.ad ſan.mem. Greg.XV.de-
ciſ.34.num.5.* & dixit *Rota deciſ.593.num.3.& 4.
par.3.recent.* Sufficit enim, † quod Epiſcopus
16 præſentationem abſentis, vel admiſerit, vel
non reiecerit, *Lotther.de re benefic. lib.2. quaſt.2.
num.43.& 44.* vbi alij concordantes allegan-
tur. Quare vtraque parte informante Fabium
eſſe inſtituendum concluſum fuit &c.

BARCHINONEN. DECIMARVM.

Mercurii 27. Iunii 1646.

ARGVMENTVM.

Declaratoria contra contumacem fertur non attenta exceptione iniuſtitię cum illa ad merita cauſę reijciatur, ne aperiatur via contumacibus eludendi mandata Rotalia.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria fertur ob contumaciam ſiue inobedientiam.*
2 *Nec retardatur ſub pratextu iniuſtitia, nam huiuſmodi exceptio ad merita cauſa reijcitur,& nu.7.*
3 *Iura nulliter extracta non probant.*
4 *Decima ratione vtilis dominij diuerſa eſt à decima ſpirituali.*
5 *Quaſi poſſeſſio vniuerſalis decimas percipiendi in concurſu prauulet quaſi poſſeſſioni particulari.*
6 *Quaſi poſſeſſio decimas percipiendi probatur per teſtes adminiculatos etiam per ſcripturas.*
8 *A paritione pracepti relaxati à Iudice Superiore iuſta credulitas non excuſat,quicquid ſit in caſu pracepti ab inferiore relaxati.*

DECISIO CCLII.

LATA pręuijs Deciſionibus ſententia ad
fauorem Beneficiati S. Marię Magdalenę
de Oſſouinya ſuper Iure percipiendi decimas
Parochię S.Stephani omnium rerum decima-
bilium intra limites dictę Parochię ſalua pri-
mitia pro Rectore, & conceſſo eidem Benefi-
ciato mandato de manutenendo, eoque per-
ſonaliter in partibus ijs, quibus adhuc non
fuerat, intimato cum comminatione Cenſu-
rarum, & reproducta in actis dicta intimatio-
ne, ſeruatis quatuor terminis, de ſtylo ſeruari
ſolitis, non docto de paritione, Domini di-
xerunt, eſſe contra dictos Incolas dandam de-
claratoriam, quia loco parendi, exceperunt,
ſe non teneri decimam ſoluere Beneficiato
S.Marię Magdalenę, vnde reſultat eorum cō-
1 tumacia, & inobedientia, † ob quam fertur
declaratoria, *Rota coram Buratt.deciſ.825.num.5.
& in Valentina Decimarum 20. Decembris 1598.
coram Card.Lancellotto impreſſa apud Marcheſan.de
Commiſſ.par.1.fol.678.* Et fruſtra allegant iniu-
ſtitiam mandati de manutenendo, quia in ar-
2 ticulo declaratorię † hęc exceptio non admit-
titur,ſed ad merita cauſę reſeruatur,vt in pun-
cto declaratorię, ob non paritionem mandati
de manutenendo,fuit deciſum *in Toletana Au-
gumenti Seruitij 27. Iunij* 1640. *coram Reuerendiſſ.
D. meo Dunozetto Decano, §.fin.*

Idque tentò minus, quia Inſtrumentum
venditionis harum decimarum factę Com-
miſſario, qui illas deinde aſſignauit Monaſte-
rio S.Quirici, auctoris Beneficiati S. Mariæ
Magdalenę, & Teſtes, per quos iniuſtitiam
mandati de manutenendo probare intendit
Rector aliàs examinati iam *ſub deciſ. 25. Mar-
tij 1640.§.penult.& 27.Iunij eiuſdem anni §.nec ob-
ſtat, & §.& propterea coram R.P.D.meo Ghiſiler.*
fuerunt reiecti, & alij Teſtes, qui denuò dan-
tur, tanquam examinati in vim remiſſorialiū,
non ſolum non probantur ritè examinati, ſed
imò non conſtat,quod hęc remiſſoria,nec mi-
nus fuerit expedita.

Ita etiam Inſtrumenta, quæ hodie dantur,
3 ſunt nulliter extracta, † hac lite pendente, &
verificari poſsūt de decima ratione vtilis Do-
3 minij ſibi conceſſi, † quę diuerſa eſt à decima
ſpirituali, de qua agitur,vt dixit *Rota in Hiſpa-
len.Decimarum de Almonte 5.Decembris 1636. co-
ram bo.mem.Pirouano, & 4.Iulij 1642. R.P.D.meo
Bichio in fine.* Magiſque ſemper pręualet vni-
5 uerſalis quaſi poſſeſſio, † Decimas percipien-
di,quam habet Beneficiatus S.Mariæ Magda-
lenæ, per longiſſimam poſſeſſionem, de qua
6 deponunt † plures Teſtes adminiculati etiam
per ſcripturas, vt ponderat prima Deciſio *co-
ram R.P.D.meo Ghiſilerio.*

Quare cum iniuſtitia mandati de manute-
nendo in hoc caſu non ſit talis,vt Iudex de ea
7 ſuſpicari poſſit, † Domini noluerunt aperire
viam contumacibus,eludendi mandataRota-
lia ſub pretextu iniuſtitię. Nec enim iuſta
8 credulitas † excuſat à paritione pręcepti rela-
xati à Iudice Superiore, quicquid ſit ab infe-
riore, *vt declaranda deciſ.636. part.4.diuerſ. dixit
Rota in Barchinonen.Canonicatus 26. Febru. 1646.
coram R.P.D.meo Roias §.non obſtat.*

Et ſic dandam eſſe declaratoriam reſolue-
runt, vtraque parte Informante &c.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Mercurij 27. Iunij 1646.

ARGVMENTVM.

Deterioratio rei cedit damno illius, in quem fuit dominium translatum. Probatio quæ tendit ad corroborationem probationis iam factæ non dicitur noua.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio metitur à ſolutione onerum.*
2 *Obligatus in forma Camera,qua habet paratam executionem tenetur executiue pro omnibus prouenientibus ex natura contractus, & obligationis.*

3 *Pra-*

Digitized by Google

3 *Præſertim, quando agitur actione ex ſtipulatu ob contrauentionem eius promiſſioni de non contraueniendo.*
4 *Deterioratio contingens cedit damno illius, in quem fuit rei dominium translatum.*
5 *Deterioratio rei non attenditur vbi non agitur ad æſtimationem pretij ob euictionem ſequutam, ſed actione ex ſtipulatu pro adimplemento promiſſorum in cuius defectum actor reuocare poteſt, quod ſuum eſt.*
6 *Fides authentica Notarij actuarij plene probat.*
7 *Citationes, quæ in filſis retinentur facillime amitti poſſunt cum ſint omnibus expoſita.*
8 *Legitimatio perſonarum ex quibus probetur? & ſupra num. 6.*
9 *Probatio noua non dicitur, quæ tendit ad corroborationem probationis iam factæ.*

DECISIO CCLIII.

DOMINI ſteterunt in deciſis ſub die 20.
Nouembris 1645. coram me, vbi dabatur executio mandato executiuo ab A. C.
relaxato pro ſcutis 250. ob contrauentionem
Paradiſi ceſſioni ab ipſo factæ Righezzæ, dum
non ſolùm auocauit integram medietatem
officij per ipſum venditam Marcello Farmotto, vt conſtat ex inſtrumento ſubhaſtationis,
vt fuit deductum in deciſione, quæ reuidetur;
ſed etiam quia poſſidet totum officium, tùm
quia pro toto ſoluit Maſſæ Communi officiorum Capitolij, & à ſolutione † metitur
1 poſſeſſio, *vt per Bald. in l. 3. C. de Nat. liber. Soccin.
Senior. conſ. 137. numer. 12. verſ. 2. & maximè, numer. 15. Pacific. de Saluian. Inſpect. 1. cap. 6. num. 31.
Rota in Romana legati prima Iulij 1645. verſ. quia
probatur, & verſ. nec releuat cor. D. meo Cerro, &
in Vladislauien. Villa 13. Aprilis præteriti verſ. 2.
ex continuatis cor. eodem*, tum quia ſolus officium adminiſtrat, & probatio contrauentionis eſt ampliſſima ex publico inſtrumento vēditionis medietatis officij factæ Paradiſo.

Nec obſtat allegata notoria deterioratio officij, pro cuius rata prætendebat Paradiſus cōdemnationem fuiſſe diminuendam, cum ratam deteriorationis ſubire debeant Lercarij,
Righezzæ hæredes; quia cum Paradiſus in
forma Cameræ ſe obligauerit non contrauenire ceſſioni factæ Righezzæ per hanc ſuam
2 obligationem, † quæ habet paratam executionem, tenetur executiuè pro omnibus prouenientibus ex natura contractus, & obligationis *ex allegatis in deciſ. 20. Iunij 1641. in hac
cauſa cor. bon. mem. Merlino* ponderando præſer-
3 tim, † quòd agitur actione ex ſtipulatu ob cōtrauentionem eius promiſſioni de non contraueniendo, *vt etiam in alia Romana Officij Notariatus fuit reſolutum 26. Febr. 1627. coram bon.
mem. Pirouano, & 5. Decembris 1630. & 16. Maij
1631. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, &
quoad portionem deterioratam aduertendum
eſt, quòd ſtipulatio per contrauentionem,
hoc eſt auocationem officij, factam à Paradiſo mediante ſubhaſtatione, ſecuta fuit de anno 1619. & exempla deteriorationum adducta, ſunt longè poſteriora, itaut omnis dete-
4 rioratio poſtea ſecuta, † cedat damno ſolius
Paradiſi, in quem fuerat translatum Dominium *l. 3. ff. de peric. & commod. rei vendit. Cremen.
ſingul. primo Roland. conſ. 45. lib. 3. Rota deciſ. 662.
num. 6. par. 1. diuerſ.* & cum hodie non agatur ad
æſtimationem prætii ob euictionem ſecutam,
5 ſed actione ex † ſtipulato pro adimplemento
promiſſorum, in cuius defectum actor auocare poteſt, quod ſuum eſt, pecuniam videlicet ab ipſo ſolutam, non attenditur officij deteriotatio, *vt fuit dictum d. die 26. Martij 1631.
cor. Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Nec refert allegatus à Paradiſo defectus legitimationis perſonarum illorum de Lercarijs
quia tollitur nedum ex citatione, regiſtrata
in extractu, & probata vlterius per authenti-
6 cam fidem † Notarij actuarij, quæ probat,
non obſtante, quod ipſa Originalis Citatio
non reperiatur, quia facillime amitti poſſunt
7 in filtijs omnibus † ſollicitatoribus expoſitæ
8 ſed vltra probatur, † Lercarios adiuiſſe hæreditatem Righezzæ ex publico inſtrumento,
quòd datur Summario Lercariorum *num. 2.*
quod quamuis recenter productum, cum tendat ad coadiuuandas probationes legitimationis ex citatione inſerta in d. extractu, & d. fide releuantes, nihilominus ſuffragatur pro
executione mandati iam relaxati, cum non
9 cenſeatur noua probatio illa, † quæ tendit ad
corroborationem probationis, iam factæ *Caſ.
de Graſſ. dec. 20. num. 11. de Probat. Rot. cor. Greg.
XV. dec. 270. num. 6. coram Vrgellen. dec. 172. num. 7
& in Tiburtina Portion. 5. Iulij 1638. cor. bon. me.
Buccabella.*

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

PAMPILONEN. DECIMARVM.

Mercurij 4. Iulij 1646.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia probatur ex deciſionibus in cauſa editis.*
2 *Laicus eſt decimarum incapax.*
3 *Dilatione pendente per Iudicem nihil eſt innouandum.*
4 *Dilationes iuſta cauſa ſubſiſtente ſemel conceſſæ poſſunt reuocari.*
5 *Ad vlteriora procedi poteſt non expectato proceſſu remiſſoriali, quando iuſta cauſa ſubeſt.*

DECISIO CCLIV.

CVM Eminentiſſimus D. Cardinalis Veroſpius de anno 1639. per ſententiam declaraſſet, integras Decimas loci Veraſtegni ad
Rectorem Parochialis Eccleſiæ, inibi exiſtentis ſpectare, nullumque Ius ad illas exigendas D. Garziæ Veraſtegui competere. Et in
gradu appellationis à R. P. D. meo Royas fuiſſet confirmata, Domini eandem hodiè coram me in tertia inſtantia pariter eſſe confirmandam reſponderunt: Quia eiùs validitas,
1 & iuſtitia † ſatis apparet *ex deciſ. tam 10. Ianua-*

rij

rij 1639. coram D. Cardinali Veroſpio , quàm alte-
ra ſub die 13. Ianuary 1640. coram R. P. D. meo
Royas edita , ea præcipuè ratione , quia agitur
de Decimis Eccleſiaſticis contra Layeum, qui
2 regulariter illarum eſt † incapax *cap. peruenit. pri-*
ma quaſt. 3. cap. Dudum de Decim. vt dixit *Rota*
deciſ. 624. num. 12. par. 1. recent.

Nec obſtat , quòd annis retro elapſis d. D.
Garziæ fuerit conceſſa remiſſoria ad proban-
dam immemorabilem , in qua ſe fundabat, &
3 pendente dilatione regulariter per Iudicem †
nihil ſit innouandum *l. ſiue pars C. de dilat.* quia
cum die 7. Iulij 1642. elapſi ſint ferè quatuor
anni, & poſt reiteratas prorogationes ordina-
tum, vt expectaretur per totũ menſem Apri-
lis , neque proceſſum remiſſorialem D. Gar-
zias ad Curiam tranſmiſerit , ſubeſt legitima
4 cauſa , ex qua poſſunt dilationes † ſemel con-
ceſſæ reuocari , & non amplius expectato pro
5 ceſſu remiſſoriali ad vlteriora procedi *Rota de-*
ciſ. 582. num. 1. par. 1. recent. & in Barbaſtren. Deci-
marum 25. Iunij 1640. cor. D. meo Præſide Valiſo-
letano , quod in dubitate procedit in hoc caſu ,
in quo omnes dilationes conceſſæ iam diù ef-
fluxerunt .

Quare ſententiam Rotalem eſſe confir-
mandam , reſolutum fuit .

NEAPOLITANA SEPARATIONIS THORI.

Mercurii 4. Iulii 1646.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſecunda poteſt ex cauſa de nouo concedi .*
2 *Separatio Thori permittitur ob inimicitias , & vitæ pericula .*
3 *Remiſſoria in prophanis datur in qualibet inſtantia data releuantia materia articulata .*
4 *Releuantia vnius articuli ſufficit , vt ſuper omnibus Remiſſoria concedatur .*
5 *Cauſa , quando eſt commiſſa in Rota cum clauſula ,* appellatione remota , *non poteſt vna deciſione expediri , ſed altera parti noua audientia conceditur .*

DECISIO CCLV.

QVAMVIS in hac eadem inſtantia fuerit
aliàs conceſſa , & executa remiſſoria ,
eiuſque vigore fuerint examinati 20. Teſtes ,
& alij 15. priùs dum cauſa coram Vicario
Archiepiſcopi Neapolitani agitaretur, adeò-
que valde dubitari poſſit de calumnia petitio-
nis nouæ remiſſoriæ, placuit nihilominus Do-
1 minis eam concedere, † quia poſt ſupradictas
probationes factas fuerunt hodiè articulata
noua odia , & inſidiæ augumentatæ ex pro-
greſſu litis poſt Breue obtentum à fel. record.
2 Vrbani VIII. quæ inimicitiæ , † & vitæ pe-
ricula ſeruiunt pro cauſa ſeparationis Thori ,
vt ponderat *Rota deciſ. 155. ſub num. 40. verſ. ſed*
etiam odia acerbiſsima, & n. 41. par. 6. rec. c. ex tranſ-
miſſa cap. libertas de reſtit. ſpoliat. Sanchez de Ma-
trim. lib. 10. diſput. 18. num. 16.

Quare , cum releuantia articulorum non
poſſit controuerti , dum articulatum odium
capitale , & Marchionis inſidiæ contra vitam
Marchioniſſæ intrat regula, quod data releuan
3 tia in materia prophana , † in qualibet inſtan-
tia remiſſoria non denegatur *Caputaq. deciſ. 68.*
num. 1. par. 3. Coccin. dec. 149. num. 1. Rot. cor. ſa. me.
Greg. XV. dec. 403. num. 3. & releuantia vnius ar-
4 ticuli † ſufficit pro omnibus *Buratt. deciſ. 626.*
num. 1. & 2. Rot. deciſ. 677. nu. 1. par. 1. recent. hanc
que remiſſoriam DD. tantò libentiùs conceſ-
ſerunt , quia Domino Marchioni nihil depe-
rit , cum in præſentibus ferijs cauſam non
5 poſſit expedire , † eò quòd , cum ſit commiſ-
ſa appellatione remota , ſuper vnica deciſio-
ne noua audientia non poteſt denegari .

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit &c.

ROMANA , ſeù TIBVRTINA DOTIS , ſeù PECVNIARIA.

Mercury 4. Iulij 1646.

ARGVMENTVM.

Hæreditas non dicitur Iacens, quoties adeſt certus hæres . Vxor pro reſtitutione ſuarum dotium tenetur expectare annum luctus , vel ſex menſes ex diſpoſitione Statuti Vrbis . Deliberatio ex quibus reddatur nulla ?

SVMMARIVM.

1 *Statutum de duabus conformibus locum non habet ſtante nullitate , & iniuſtitia ſententiarum .*
2 *Hæreditas non dicitur iacens , quoties adeſt certus hæres , ac proinde tali hæreditati deputari nequit Curator .*
3 *Repudiatio hæreditatis conſiſtit in animo .*
4 *Mandatum procuræ ad lites non ſuffragatur ad adeundum , vel repudiandum hæreditatem .*
5 *Terminus ad adeundum hæreditatem præfigi debet hæredibus , & quando agitur contra filios vti hæredes patris debent nominatim proprijs nominibus citari .*
6 *Mandatum pro maiori ſumma , quam ſit debita relaxatum corruit .*
7 *Vxor pro reſtitutione dotis expectare debet annum luctus de Iure communi, vel ſaltim ſex menſes iuxta* Statutum Vrbis lib. 1. cap. 133.
8 *Mandatum ſi corruit , executio eius vigore facta pariter corruit cum omnibus inde ſequutis .*
9 *In ſubhaſtatione , & deliberatione prior oblator non poteſt in præiudicium debitoris poſt factam oblationem pænitere .*
10 *Deliberatio facta elapſo menſe minori oblatori non tenet ſine noua citatione ad viden. deliberari præuio Iudicis decreto .*
11 *Deliberatio ex quibus reddatur læſiua ?*
12 *Nullitas , & iniuſtitia primæ ſententia influit in ſecunda .*

Digitized by Google

DECISIO CCLVI.

NEGATIVE Domini reſponderunt, vide
licet non conſtare de duabus conformi-
bus, quæ veniant exequendæ. Quia, cum
ſententiæ, de quarum executione agitur, non
1 ſint validæ nec iuſtæ, † non poteſt in ijs eſſe
locus ſtatuto de duabus conformibus. Quod
autem ſint inualidæ, & iniuſtæ, patet ex eo,
quia mandatum A.C. per Martiam de Totis
contra bona hæreditaria, impetratum pro re-
ſtitutione octo locorum montis Nouennalis,
locorum duorum montis Sixti ſecundæ ere-
ctionis iuxta valorem currentem tempore re-
ſtitutionis, nec non pro ſcutis 585. & ba. to.
ſaluo iure pro reſiduo dotis, & Quarti Dota-
lis, eſt nullum cum omnibus inde ſcutis, quia
Curator hæreditatis iacentis non fuit deputa-
2 tus legitimè, † cum hæreditas Alexandri Be-
liſarij non iaceret, dum aderat certus hæres
Maria ſoror videlicet ſubſtituta Martiæ Vxo-
ri Alexandri, quæ hæreditatem repudiauit:
Vnde ſatis certa erat, quod ſoror intrabat hæ-
res certa *Dec. conſ. 509. in princ. Craſſ. de ſucceſſ. §.
hæreditas quæſt. 3. num. 3.* Neque tollitur hæc ve-
ritas per citationem Cameralem, in partibus
factam Mariæ, quia per hanc non fuit certio-
rata de repudiatione hæreditatis Alexandri, ab
3 Vxore facta, † quæ in animo conſiſtit *l. pro
hærede ff. de acquir. hæred. Gregor. dec. 460. in princ.*
Et minùs facit citatio Procuratoris Mariæ,
quia ille Procurator non habebat mandatum
4 à Maria, nec erat mandatum † ad declaran-
dum aditionem hæreditatis, vel repudiatio-
nem, ſed generale tantùm ad lites.

Accedit alia nullitas, dum non fuit præfi-
5 xus terminus † hæredibus ad adeundum hæ-
reditatem, nec fuerint citati filij nominatim,
vt opus erat cum eorum proprijs nominibus
& ex defectu mandati Procuræ, tàm ipſius
Martiæ actricis, quàm reorum. Corruit quo
6 que mandatum † tanquam rela xatum pro ſū-
ma maiori, quàm erat debitum, nec periti
fuerunt electi ad æſtimanda bona propria Vi-
ri Martiæ, nec fuit probatus valor locorum
montium tempore reſtitutionis, qui per Te-
ſtes deponentes, talem fuiſſe eorum commu-
nem valorem, & tanti emi, & vendi potuiſſe
probari conſueuit.

Nullum denique redditur mandatum, dum
7 Martia non expectauit † annum luctus pro re
ſtitutione ſuarum dotium *l. vnic. §. Cum autem,
C. de rei vxor. actione* vel ſaltem ſex menſes iux
ta *Statutum Vrbis, vt in lib. 1. Statutorum cap. 133*
Alexander enim obierat de mēſe Martij 1644
& Martia incohauit Iudicium de menſe Maij
eiuſdem anni.

8 Collabente igitur mandato, † corruit quo-
que executio eius vigore facta, prout ſubha-
ſtatio, & deliberatio facta pro ſcut. 1000. Nec
9 enim in præiudicium Debitoris † prior obla-
tor poſt oblationem pænitere poteſt *Rot. deciſ.
113. num. 13. par. 7. recent.* fuit indem facta deli-
10 beratio † elapſo iam menſe minori oblatori,
quod ſine noua citatione ad videndū deliberari,
& Iudicis decreto fieri non potuit *Buratt. deciſ.
78. num. 1. & dec. 891. num. 4.* cum enormi læſio
11 ne, † dum pro ſcutis 1000. fuerunt delibera-
tæ ſortes pro ſcutis 2818. vltra fructus pendē-
tes, aſcendentes ad ſummam ſcutorum 600.
quod ferendum non eſt, *Buratt. deciſ. 627. num. 9*
Et ſtante nullitate, & Iniuſtitia mandati A.C
conſequitur Iniuſtitia, & nullitas ſententiæ,
illius confirmatoriæ, cum nullitas, & iniuſti-
12 tia primæ ſententiæ † influat in ſecundam *ad
tradita per Innoc. & alios in cap. 1, de confirmatione
vtil. vel inutil.* Meritoque Domini reſponde-
runt, non conſtare de duabus conformibus,
vtraque parte informante &c.

INTERAMNEN. ATTENTATORVM.

Mercurij 4. Iulij 1646.

ARGVMENTVM.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Diuerſitas actionis, nominis, & rei inducit diuer-
ſitatem Iudiciorum, & cauſarum.*

2 *Sententia lata in vna cauſa non parit exceptionem
reiiudicatæ in alia, quia cauſæ dicuntur diuerſæ.*

3 *Attentata non cauſantur in cauſa diuerſa.*

4 *Clauſula,* Quam & quas cum omnibus inci-
dēn. *reſtringitur ad actionem intentatam, & ad
rem in commiſſione expreſſam neque comprehendit
negotium diuerſum.*

5 *Secus eſt in his, quæ idem omnino negotium reſpi-
ciunt.*

DECISIO CCLVII.

FABIA Simonetta Vidua, Inſtituto Iudi-
cio in Rota contra bona hæreditaria Va-
lentini viri, citato Alexandro eius hærede,
nouum deinde iudicium cor. A.C. diuerſa ta-
men actione, & nomine introduxit, ac pro
re diuerſa, nempè pro fructibus Cenſuum
Debitorum, ab hæredibus Valentini quibuſ-
dam de Campijs, Ceſſionario nomine com-
1 miſſa, quæ diuerſitas Actionis, † nominis, &
Rei inducit diuerſitatem iudiciorum, & cau-
ſarum *l. cum quæritur, vbi notant DD. ff. excepti.
rei Iud. Gratian. diſcept. 914. num. 31. Lancellott. de
attent. 2. par. cap. 12. limit. 2. num. 4. & ſeq. Rot. deciſ.
100. num. 3. verſ. quia par. 1. diuerſ. deciſ. 104. num. 5
cor. bon. mem. Coccino*, & ſufficit, quòd ſenten-
2 tia lata † in vna cauſa non ponat exceptionem
rei iudicatæ in alia, vel cauſæ dicantur diuer-
ſæ *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. lib. 2. num. 83.
Coccin. dec. 304. num. 2. cum alijs allegat. per add. ad
Burat. dec. 644. num. 11.*

Hac igitur ex ratione Domini reſponderunt
4 non conſtare de attentatis, † non obſtante,
quòd in commiſſione rotali adſit clauſula,
4 *quam, & quas cum incidentibus &c.* † nam illa re-
ſtringitur ad actionem de dote in commiſſio-
ne expreſſam, neque comprehendit negotiū
diuerſum, vt declarauit *Rota in Auximana Do-
mus 27. Iunij 1642. coram Auximano D. meo De-
5 cano* licet ſecus ſit † in ijs quæ idem omnino
ne-

Digitized by Google

negotium reſpiciunt, in quibus terminis loquitur deciſio. *in Barchinonen. Iuriſdictionis 18. Iuny 1640. cor. Eminentiſſimo D. meo Card. Panzirolo.*

Et ita, vtraque parte informante, concluſum fuit &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE FERRATINIS.

Lunæ 19. Nouembris 1646.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti vigore ſtatuti Vrbis *lib. 1. cap. 142.* cenſentur diſpoſitiue vocati, quoad portionem patris, non patrui, niſi coniecturæ tales afferantur, quæ ſuadeant Teſtatorem voluiſſe filios ad portionem patrui etiam vocare; debent tamen coniecturæ ad hunc effectum eſſe vrgentes alias à dicta regula non receditur, maximè in fideicommiſſo tranſuerſali.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 142. *quod filij in conditione poſiti cenſeantur diſpoſitiue vocati procedit etiam in teſtamento tranſuerſalium.*

2 *Statutum præfatum inducit vocationem patris tantum, & non patruorum.*

3 *Præſertim, quando coniecturæ tales non concurrunt quæ ſuadeant teſtatorem voluiſſe filios ſubſtitutos ad ſubſtitutionum patruorum vocari.*

4 *Coniectura ad inducendam vocationem filiorum in conditione poſitorum etiam quoad portionem patruorum validæ reputantur ratio agnationis à Teſtatore habita, ac digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus maximè quando agitur de fideicõmiſſo trãſuerſali num. 5.*

6 *Appellatione filiorum veniunt etiam fœminæ.*

7 *Agnatio per fœminas non conſeruatur.*

8 *Agnatio, quod fuerit à Teſtatore conſiderata ex quibus reſultet ? remiſſiue num. ſeqq.*

9 *Agnatio non cenſetur à Teſtatore contemplata ex onere iniuncto deferendi arma, & inſigna Teſtatoris, quando tale onus non fuit iniunctum pluribus ſubſtitutis nomine collectiuo, ſed aliquibus nominatim.*

10 *Item nec contemplata cenſetur ſi Teſtator nunquam alienationem aut detractionem prohibuit, & in alia antecedenti ſubſtitutione extraneos ſubſtituit abſque onere aſſumendi cognomen Teſtatoris.*

11 *Agnationis contemplatio caſum à Teſtatore diſpoſitum non egreditur.*

12 *Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus conſiderari nequit quamuis plures ſint ſubſtitutiones ſi omnes ab vnico euentu obitus inſtitutorum ſine filijs dependent pro vnica tantum ſubſtitutione reputantur.*

13 *Subſtitutio reciproca expreſſa à Teſtatore inter primos hæredes inſtitutos non cenſetur repetita, quoad ſubſtitutos vlterioris gradus, ducto argumento à ſimili.*

14 *Subſtitutio reciproca, vt inducta dicatur inter ſubſtitutos non ſufficit vocatio in tota hæreditate, niſi inſimul ſit facta ſubſtitutio vltimo morienti.*

15 *Præſertim, quando agitur de fideicommiſſo tranſuerſali, & non agitur cum aliquo extraneo prætendente ſe vocatum, ſed cum creditoribus grauati negantibus adeſſe fideicommiſſum num. 16.*

17 *In dubio pro excluſione fideicommiſſi pronunciandum eſt.*

18 *Tranſmiſſio fideicommiſſi conditionalis ſine coniecturis non datur.*

19 *Nec repreſentationem admittit, niſi quando ex vrgentiſſimis coniecturis de fideicommiſſo perpetuo, & ſucceſſiuo appareat.*

DECISIO CCLVIII.

INSTANTIBVS fratribus de Ferratinis pro
manutentione in poſſeſſione Domorum
ſuppoſitarum fideicommiſſo q. Bartolomæi
Cardinalis Ferratini, prætendentibus id ad ipſorum
fauorem per obitum Fuluij Ferratini
fuiſſe purificatum, & contradicentibus Liuia
Corrada, ac Franciſco Landa Coniugibus, Domini
cauſa ſub die Mercurij 27. Iunij propoſita,
mandarunt videri de bono Iure, Et hodie
articulo diſcuſſo, reſponderunt conſtare
de bono iure Liuiæ, & Franciſci; Ex eo, quia
bona de quibus agitur, non ſubiacent fideicommiſſo
dicti Cardinalis, nec fratres Ferratini
poſſunt prætendere portionem Fuluij Patrui,
vigore Teſtamenti Cardinalis, tanquam
poſiti in conditione, & ſic diſpoſitiue vocati
1 vigore *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 142.* † Quia licet
id procedere etiam in Teſtamentis Tranſuerſalium
dixerat *Rota coram bon. mem. Coccino dec.
164. num. 2. & cor. Gregor. XV. dec. 575. num. 1. vbi
Adden.* Tamen regula eſt, quod huiuſmodi
2 ſtatutum † inducat vocationem quoad portionis
Patris tantum, & non Patruorum, ex cõmuni
opinione de qua *Gabr conſ. 2. nu. 6. & ſeq.
lib 2. Gratian. diſceptat. 664 num. 2. Fuſar. de ſubſtit.
quæſt. 440. num. 23. Seraph. deciſ. 1281. numer. 3. Rot.
dec. 100. num. 3. par. 1. recent.* Quando coniecturæ
3 tales † non afferuntur, quæ ſuadeant Teſtatorem
voluiſſe filios ſubſtitutos, etiam ad portionem
Patruorum vocari, quæ hic minimè
adſunt, dum à Cardinali non fuit habita ratio
4 maſculinitatis, † aut agnationis familiæ de
Ferratinis, nec digreſſum fuit ad plures gradus
ſubſtitutionum, vt in his terminis ponderauit
*Rota in Romana fideicommiſſi 16. Nouembris
1622. coram bon. mem. Pirouano §. & quamuis,* vbi
hæ dumtaxat coniecturæ pro vrgentibus re-
5 putantur, † vt à dicta regula recedatur; maximè
in fideicommiſſo Tranſuerſali *Alber. conſil.
31. num. 10. Gabr. conſ. 93. num. 38. lib. 2. Bellon.
Iun. conſ. 26. num. 47. & ſeq. Panzirol. conſ. 59. n. 54.
Caualer. deciſ. 496. num. 13. Seraph. dec. 939. num. 8.*
ſiquidem in conditione poſiti leguntur filij
ſimpliciter, abſque aliqua expreſſione maſculinitatis,
filiorum autem appellatione fœ-
6 minæ quoque veniunt, *l. ſi quiſita, vbi gloſ. & c.
in l. ſi quis filiabus ff. Teſt. Tut. Honded. conſ. 57. numer.
25. & 27. lib. 1. Seraph. deciſ. 880. num. 1. Rot.
dec. 61. nu. 12. par. 7. rec.* Qua ratione certum eſt,
agnationis contemplationem omnino excludi,
cum bona ſit conſequentia, fœminæ ſunt
7 vocatæ, ergo agnatio non eſt contemplata, †
quæ

Digitized by Google

quæ vtique per fœminas non conſeruatur *Aymon.conſ.250.num.2.Menoch.conſ.532.num.18.Malin. de Primog. lib.3.c.5.num.50. Caualler.dec.125.n.20. Gregor.XV.dec.433.n.15. cum pluribus allegatis in Mõtis-faliſci fideicommiſsi 5.Iulij 1617.cor.mem. Coccino* Tanto magis quia vlterius primis institutis decedẽtibus ſine filijs ſubſtitutus fuit Angelus Auedutus de aliena familia, & agnatione, eiuſque filij in infinitum, quod ſatis
8 clare demonſtrat,† Cardinalem non reſpexiſſe ad propriam agnationis conſeruationem *Molin.d lib.3.c.5.num.51.Canaler.dec.401.num.6.Rot.inter rec.dec.514.num.13.par.5.*

Non obſtat, quod Gaſpari Ragano, & Petro Laurentio Sandro nepotibus ex duabus ſororibus genitis, & in defectum lineæ Angeli Auedutı ſubſtitutis onus aſſumendi cognomen de Ferratinis in iunxerit, ibi, *Chiamo Gaſparo Ragano nipote di ſorella per la metà, e per l'altra metà Pier Lorenzo Sandro nipote di altra ſorella purche l'vno, e l'altro pigli il cognome de Ferratini.* Quia ſola cognominis dilatio ſine onere defe-
9 rendi etiam arma, † & inſignia Teſtatoris, non probat coniecturam contemplationis agnationis, quando tale onus non fuit iniunctum pluribus ſubſtitutis nomine collectiuo, ſed aliquibus nominatim, vt rectè diſtiguendo declarat *Pappon.conſ.46.nu.21. & 22. Buratt.conſ.300.num.62. & 63.lib.3.Peregr.conſ.70.nu.70 lib.3.Molin. de Primog.lib.1.c.5.num.34. in fin.Fuſar. de ſubſtit.quæſt.499.num.14.Giurb.dec.32.n.27 Rot. in Bononien. fideicommiſſi, de Blanchettis 26. Ian.1632.cor. Eminentiſsimo Cardinali Hieronymo Veroſpio §. ſed neque, vt in preſenti caſu,* Quam veritatem magis conuincit, quod Teſtator
10 nunquam alienationem, † aut detractionem prohibuit, & in immediata antecedenti Inſtitutione extraneos abſque aliqua aſſumendi Teſtatoris cognomen onere, ſubſtituit vt in ſimilibus ponderauit *Rota in dicta Bononien. de Blanchettis,* adeò quod euidenter conſtat, in precedentibus ſubſtitutionibus non fuiſſe habitam rationem agnationis, & hoc ſufficit, licet in vltima ſubſtitutione agnationis contẽ-
11 platio habita fuiſſet, † quia caſum a Teſtatore diſpoſitum non egreditur *l. Pater filius §. filiam ff.leg.3. & in puncto poſt Odd.conſ.45.num.42.verſ. ad quartum Surd.conſ.448.numer.21. & dixit Rot.667.num,11. & 12.par.2.rec.& in Romana fideicommiſsi de Collectis 10. Decembris 1635.coram Eminentiſsimo Machianello §. ſecunda verò.*

Similiter altera coniectura digreſſus videli-
12 cet ad plures gradus ſubſtitutionum † in hoc caſu deficit, quamuis enim plures ſint ſubſtitutiones, dum tamen omnes ab vnico euentu obitus inſtitutorum ſine filijs dependeant pro vnica tantum ſubſtitutione reputatur; taliſque digreſſus non ſit conſiderabilis. *Bellon.Iun.conſ.26.num.60. & 62.Gionagn.conſ.82 num.10.verſ. ſexto pariter lib.1.Rot.dec.221.nu.10.par.5.rec.* quæ coniectura eſt altera ſupradicta in contemplatione agnationis ceſſante, Ferratini inuari minimè poſſunt, ex reciproca ex-
13 preſſa, † inter Fabritium & Fuluium primos heredes inſtituros, quia retorquetur argumento à ſimili, dum quemadmodum Teſtator inter hæredes primi gradus ſubſtitutionem expreſſit, pariter in ſecundo expreſſiſſet, ſi voluiſſet, vt in ſpecie conſuluit *Menoch.conſ.983.num 4.Fuſar.conſ.3. per tot. & ſignanter num.23.& dnob.ſeqq.Mantic. de coniect.lib 6.tit.15.num.6.Seraph.dec.1486.num.17.Rot.dec.287.numer.2.par.4.tom.2. & fuit dictum in Narnien. Bonorum 23.Iunij 1631.cor bon.mem.Pirouano, ac in Florentina ſeu Bonon. fideicommiſsi de Barbadorijs 28. Iunij 1641. §. in propoſito coram Reuerendiſsimo meo Cavillo. Et in dicta Florentina de Barbadorijs 25. Iunij 1640. cor. bon.mem. Coccino §. hinc non obſtat in Romana fideicommiſsi de Zephiris 4.Iulij 1646.cor. R.P.D. meo Bichio §. & quamuis* Quicquid dicendum eſſet ſi forſan plures aliæ coniecturæ concurrerent, in quibus terminis deciſiones, & Doctores allegati loquuntur.

Pariter illam coniecturam fratres Ferratini fruſtra allegant, quod vltima ſubſtitutio Nepotum ex ſororibus ſit facta in tota hæreditate, quia bene locum haberet in caſu, quo neuter ex primis hæredibus inſtitutis cum filijs decederet; Quia tamen caſus hic non euenit, neque hæc ſola coniectura ad inducendam inter
14 ſubſtitutos reciprocam ſufficit, † niſi in caſu quo ſimul facta ſit ſubſtitutio vltimo moriẽti, vt eſt *Text.in l. Titia Seio §. Seia liberis ff.leg.2. vbi DD. & tradit Soccin.Iun.conſ.110.num.17. & 18.lib.3.Peregr.conſ.54.lib.1.Decian.conſ.28.n.15.lib.2. Gionagn.conſ.79.num.23. verſ. ſecundum eſt, & num.39.lib.1. Rot.dec.61.num.6.par.6.rec. & in Terracinen. fideicommiſsi 14.Decembris 1643.§.plures verò, & 17.Febr.1645.§. conſiderandum eſt cor. R.P.D. meo Otthobono in caſibus,* quarum deciſionum aliæ quoque cum hac coniectura concurrebant, & tali pacto ſemper eſt vrgentiſſima Attamen ſola non ſufficit, preſertim quã-
15 do agitur † de fideicommiſſo tranſuerſali. vt bene declarat *Landerch. conſ.142.num.6. verſ. & omittendo Petra de fideicommiſſ. quæſt.9. ſub n.196. verſ. ſed hæc coniectura Gionagn.d.conſ.29.num.58.*
16 Maximè quia hodie non agitur † cum aliquo extraneo pretẽdente ſe vocatum ad fideicommiſſum, ſed cum Creditoribus Fabritij Patris fratrum de Ferratinis, qui Creditores fideicommiſſum in eius portione negant, vt in proximis terminis ponderauit *Cephal.conſ.107.num.17. Rot.dec.667.num.13. par.2.rec.* & in du-
17 bio † pro libertate ad excluſionem fideicommiſſi pronunciandum eſſe iubetur *l. Pater §. filium ff.legat.3.l.Cohæredi §. cum filij ff. vulg. & pupill.Dec.conſ.511.n.3 Aymon.conſ.180.in fin.Panzirol.conſ.59.num.56. Rot.dec.287.numer.22.par.4 tom.2.rec,*

Nec refert, quod Nepotes ſaltem Iure trãſmiſſionis, aut Patrem repreſentando ſuccedant, ita vt illorum ratio pariter, ac ſi pater viueret habeatur, quia ex ſupradictis ceſſant coniecturæ, quibus inniti poſſit fideicõ-
18 miſsi conditionalis tranſmiſsio, † ſine quibus fulcimentis tranſmiſsio concidit, vt in terminis *Gabr.conſ.91.num.6. & 7. lib.*2. neque repre-
19 ſentationem admitti, niſi quando † ex vrgentiſsimis coniecturis de fideicommiſſo perpètuo, & ſucceſsiuo apparet reſpondit *Rot. in ſupradicta fideicommiſsi de Collectis 10. Dec.1645.*

cor.

coràm Eminentiſſ. Cardinali Machiauel. §. nec verum & tradit Mantic. deciſ. 125. num. 1. Seraph. deciſ. 1479. num. 5.

Quibus ita in præſenti caſu contingentibus Domini cenſuerunt non conſtare de bono iure fratrum de Ferratinis, ſed Liuiæ, & Franciſci Coniugum, quibus proinde dandum eſſe mandatum de manutenendo decreuerunt, vtraque parte informante.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS.

Lunæ 26. Nouembris 1646.

ARGVMENTVM.

Dominium directum Eccleſiæ ad effectum deuolutionis, ex quibus probatum remaneat? Emphiteuſis Eccleſiaſtica in dubio reſtricta præſumitur ad tertiam generationem vbi nõ conſtat de contrarijs pactionibus, & contraria procedunt quando ab initio conſtat emphiteuſim fuiſſe laicalem.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum denegatur quoties conſtat de validitate, & iuſtitia ſententiarum.*
2 *Dominium directum Eccleſiæ probatur, ex Canonum ſolutionibus ſpatio 30. annorum, quæ ſufficiunt etiam contra tertium.*
3 *Libris Eccleſiæ continentibus ſolutiones Canonum fides adhibetur, ſi aliunde ſunt adminiculati.*
4 *Dominium directum Eccleſiæ probatur ex confeſſione emptoris rei emphiteoticæ in instrumento venditionis emiſſa præuio conſenſu Rectoris Eccleſiæ præſtito, & ſolutione laudemij.*
5 *Dominium adminiculatur ex marmore inſculpto ſuper portam alicuius domus.*
6 *Dominium non eſt tàm exactè probandum, quando principaliter non agitur de rei venditione, ſed remedio reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione naturali, dummodo conſtet tempus conceſſionis eſſe finitum.*
7 *Renouatio emphiteuſis conceſſa ad tertiam generationem, ſi ſemel fuit ab habente cauſam ab Emphiteuta approbata, talis approbatio operatur ac ſi cum ipſo Instrumento renouationis eſſet factum. & num. 8.*
9 *Itaut omnia in Instrumento renouationis contenta ſemel approbata amplius negare non valeat.*
10 *Emphiteuſis Eccleſiaſtica reſtricta præſumitur ad tertiam generationem, poteſt tamen contrarijs pactionibus aliter diſponi, & donec de pactionibus non conſtat ſemper militat Iuris præſumptio.*
11 *Emphiteuſis probatio licet reſultet ex receptione Canonum, ac adminiculis, non inde ſequitur eam eſſe reſtrictam ad tertiam generationem.*
12 *Declara hoc procedere quando ab initio conſtat emphiteuſim eſſe laicam, ſecus verò quando dantur inditia reſtrictionis, inueſtituræ ad tertiam generationem.*
13 *Confeſſio rlicita etiam ex actu nullo probat contra confitentem.*
14 *Et præualet coniecturis contrarijs.*
15 *Emphiteuſis Eccleſiæ quando eſt conceſſa ad tertiam generationem conſenſus Rectoris alienationi cenſetur reſtrictè datus ſcilicet durante dicta tertia generatione.*
16 *Nec aliter conſentire poteſt abſente iure Eccleſiæ quæſito quoad tertiam generationem.*
17 Deciſ. 281. par. 6. recent. *declaratur.*
18 *Reintegratio competit Eccleſiæ ad rem emphiteoticam deuolutam ob lineam finitam.*

DECISIO CCLIX.

CVM Rector Eccleſiæ Sancti Blaſij de Fouea per tres ſententias reintegrationẽ ad naturalem poſſeſſionem domus in Regione Trãſtyberina aliàs in emphiteuſim M. Aurelio, & Victoriæ Biraghæ coniugibus conceſſæ, contra quos etiam ob Canones non ſolutos, alienationem irrequiſito Domino factam, & lineã finitam Rector de anno 1630. deuolutionis iudicium coram Vrbis Vicario intentauerat, & contra Antonium Ambroſium, qui dictam domum de anno 1620. à Lucretia dictæ Victoriæ filia, & hærede emerat, eadem Lucretia ſine deſcendentibus defuncta obtinuiſſet, cauſa huiuſmodi in rem iudicatam tranſacta, commiſſa verò mihi reſtitutione in integrum, & propoſito dubio, An conſtet de cauſis, Domini negatiuè reſponderunt. Quia conſtat de validitate, &
1 iuſtitia ſententiarum, † quibus ſtantibus reſtitutio in integrum ſemper denegatur, vt tradit *Caſtren. in l. fin. num. 5. verſ. in Curia G. in quib. cauſ. in integr. reſtitutio non eſt neceſſ. Canaler. deciſ. 1516. num. 1. Rota dec. 731. num. 1. par. 2. rec.* & fuit etiam dictum *in Sarſinaten. feudi 3. Iulij 1641. poſt princ. coram bon. mem. Pirouano, & in Brunduſ. Pecuniaria 23. Iunij 1645. poſt princ. cor. R. P. D. meo Ghiſilerio.* Validitas enim controuertitur, iuſtitia verò probatur ex eo, quod de directo Dominio Eccleſiæ ex ſolitis argumentis cõ-
2 ſtat, quæ illud inferunt. † Adſunt enim ſolutiones Canonum per centum, & amplius annos huic Eccleſiæ de hac domo factæ, cum tamen 30. anni ſufficerent, etiam contra tertium, *Roman. conſ. 127. ſub num. 1. Rota deciſ. 290. num. 4. par. 1. deciſ. 476. num. 9. & ſeq. par. 4. tom. 2. deciſ. 164. num. 8. par. 6. rec.* Eædemque ſolutiones
3 apparent ex libris ipſius Eccleſiæ, † quibus aliunde adminiculatis fides quoad hoc adhibeatur *Aym. conſ. 186. num. 4. & conſ. 434. num. 14. Rot. deciſ. 290. num. 5. par. 1. recent.* & hanc proba-
4 tionem dominij † coadiuuat ipſiuſmet Ambroſini confeſſio in Instrumento venditionis ſibi factæ à Lucretia emanata, & conſenſus deſuper à Rectore præſtitus, cum explicita aſſertione Dominij directi dictæ Eccleſiæ, & recognitione ipſius in Dominam ſoluendo vlterius Canones decurſos, vnà cum laudemio ex quibus ſatis reſultat probatio Dominij, vt de ſolutione laudemij tradit, *Dec. conſ. 43. num. 5. Rota deciſ. 150. numer. 7. par. 1. recent.* & de confeſſione in talibus inſtrumentis emiſſa habetur *deciſ. 290. num. 2. eadem par. 1. recent. deciſ. 61. num. 19. par. 4. tom. 3. dicta deciſ. 164. numer. 6. par. 6. & deciſ. 602. num. 4. coram bon. memoriæ Buratto.*
5 Quibus demonſtrationibus accedit † in-
mar-

marmore ſuper huius domus portam inſcul-
ptio, quam pro adminiculo probationis do-
minij admiſit, *Rot. deciſ. 476. num. 11. & ſeq. p. 4.
tom. 2. & deciſ. 69. numer. 6. cum ſeq. par. 5. recentior.
cum allegat. per Adden. ad Buratt. dicta deciſ. 602.
num. 19.*

Quæ omnia eò facilius admitenda ſunt in
præſenti caſu, quo non fuit actum principa-
6 liter reiuendicatione; † ſed remedio reinte-
grandæ pro recuperanda poſſeſſione naturali
domus emphiteuticæ, ad quem effectum non
requiritur tàm exacta dominij probatio, dū-
modò conſtet tempus conceſſionis eſſe finitū,
vt pronunciauit *Rot. d. deciſ. 240. ſub numer. 10.
par. 1. recent.*

Lineam verò in hac conceſſione eſſe fini-
tam, probatur per obitum Lucretiæ auctricis
Ambroſini, ipſa enim in Inſtrumento reno-
uationis ad tertiam generationē ſibi conceſſæ
die 8. Nouembris 1610. à Rectore Eccleſiæ
Sanctij Blaſij *Sum. eius numer. 3.* hanc veritatem
expreſsè faſſa fuit, ad cuius inſtrumenti reno-
7 uationis formam, & tenorem, † eiuſque vi-
gore cum explicita relatione ad illam, cum
Ambroſinus ferè poſt menſem à Rectore
conſenſum acceperit dicti inſtrumenti reno-
uationis, diem, & annum deſcribendo, ibi:
*prout dixit conſtare in inſtrumento nouæ inueſtituræ
rogato die 8. Nouembris, &c. & infra ibi promiſit,
ſeruare, & adimplere contenta in inſtrumento præfa-
tæ nouæ inueſtituræ, &c.* eandem renouationem
approbando cum omnibus ſuis qualitatibus,
*Iaſ. in l. Contra Iuris §. ſi filius num. 12. ff. de pact.
Gozadin. conſ. 98. num. 19. Buratt. deciſ. 183. num. 10.*
8 effecit, † vt eadem renouatio ipſi noceat in
vim proprij conſenſus, & approbationis, per-
indè ac ſi inſtrumentum cum ipſo celebratū
fuiſſet, *ad text. in l. ſi fundum in princ. ff. de legat. 1.
Tiraq. in l. ſi vnquam verb. donatione largitus q. 21.
num. 2. Gratian. diſcept. 730. numer. 10.* adeout ibi
9 contenta, ſemel ab ipſo approbata † nunc ne-
gari non poſſint, *cap. quod ſemel de regul. Iur. in 6.
Cephal. conſ. 386. num. 29. Coccin. deciſ. 164. num. 3.*
Maximè quia idem Inſtrumentū adminicu-
latur non ſolum ex lite prius mota ſuper de-
uolutione ad inſtantiam Rectoris, quàm ex
10 qualitate Emphiteuſis Eccleſiæ, † quæ ad ter-
tiam generationem reſtricta præſumitur iux-
ta diſpoſitionem *text. in §. Emphiteuſim. Authen.
de non alienan. reb. Eccleſ.* à quo licet per contra-
rias pactiones recedi poſſit, *ex text. in §. licentia.
auth. de alienat. Emphit.* tamen vbi de huiuſmo-
di pactionibus apertè non conſtat, non cen-
ſetur in dubio à dicto textu receſſum, vt tra-
dit *Menoch. conſ. 883. num. 3. & 4. Rota deciſ. 314.
num. 9. 10. & ſeq. par. 5. recent. & deciſ. 316. num. 5.
coram Card. Caual.*

Neque iuuat Ambroſinum allegare, quod
licet ex Canonum per longiſſimum tempus
11 receptione † & alijs adminiculis reſultet pro-
batio emphiteuſis, non tamen inde ſequatur
eam eſſe ad tertiam generationem reſtrictam
*ex allegat. per Gratian. diſcept. 188. num. 46. & 47.
Caualer. d. deciſ. 310. num. 3.*

12 Quia hoc admitti poſſet in caſu, † quando
ab initio conſtat emphiteuſim fuiſſe laicalem
vt in caſu *d. deciſ. coram Caualer.* ſecus eſt quan-
do dantur inditia reſtrictionis inueſtituræ, vt
in hoc caſu, in quo datur clara confeſſio de-
uolutionis, & reſtrictionis ad tertiam gene-
rationem in inſtrumento renouationis, ap-
probato ab ipſomet Ambroſino. Quod in-
ſtrumentum, licet Rector ex capite nullitatis
impugnauerit, non tamen per hanc impugna-
tionem confeſſio Ambroſini, ibidem emiſſa
13 excluditur. † Imò etiam ex actu nullo elici-
tà contra confitentem probat *Bartol. in l. decem
ſtipulatus num. 8. ff. de verbor. obligat. Abbas in cap. 2.
numer. 14. de Capell. Monac. Rot. deciſ. 157. numer. 2.
& deciſ. 271. ſub num. 4. par. 1. recent. & in Bonon.
de Bertis 18. Februarij 1641. coram Reuerendiſſ. meo*
14 *Carillo*, & ſemper † præualet coniecturis ex-
aduerſò adductis *cap. per tuas, de probat. l. cum te-
la ſeconda C. de tranſact. l. generaliter. C. non numer.
pec. cum vulgaribus. & in d. Bononien. coram Reue-
rendiſſ. Carillo verſ. quia non.*

Non refert, quod Rector venditioni factæ
Ambroſino conſenſum præſtiterit, quia ille
conſenſus ad fauorem ſupradictæ renouatio-
nis, ſeu nouæ inueſtituræ ad tertiam genera-
15 tionem reſtrictæ, † datus intelligitur, ita vt
illud tantum ius in emptorem Ambroſinum
cenſeatur tranſlatum, quod dicta tertia gene-
ratione durante, extabat, *vt per Rot. in Sarſana-
ten. feudi 20. Decembris 1638. coram bon. m. Cocci-
no §. antepult.* Neque aliter ipſe Rector conſen-
16 tire poterat, † obſtante iure Eccleſiæ ex dicta
renouatione quæſito, *Natt. conſ. 101. numer. 14.
& conſ. 508. num. 26. Aym. conſ. 152. ſub nu. 7. Ruin.
conſ. 156. num. 22. lib. 1.* Vnde præſenti caſui non
17 rectè applicatur † *deciſ. 281. p. 6. recent.* in qua
prædicta non concurrebant.

Mortua igitur venditrice Lucretia ſine de-
ſcendentibus, iure merito Rectori Eccleſiæ
Sancti Blaſij reintegratio ad dictam domum
18 conceſſa fuit † quæ ipſi in caſu huiuſmodi de-
uolutionis competebat, *Rota coram Greg. XV.
deciſ. 105. num. 15. & deciſ. 116. num. 1. ibi Adden.
num. 4.*

Et ita vtraque parte informante, reſolutum
fuit, &c.

VERCELLEN. PRIORATVS.

Mercurij 28. Nouembris 1646.

ARGVMENTVM.

Agitur de reuocatione attētatorum in ſpretum
inhibitionis rotalis.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſeruanda eſt, omniaq;
deinde geſta attentata reddit.*
2 *Amplia quamuis inhibitio ſolum parti & non Iudici
ſit præſentata.*
3 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati, quo
caſu probent?*
4 *Attentata cum ſapiant in delictum plenas requirunt
probationes.*
5 *Notario actuario atteſtanti de actibus Iudicialibus
creditur.*

6 *Poſſeſſionis continuatio non datur non docto de antecedenti poſſeſſione.*

7 *Poſſeſſio, quæ dedit cauſam liti non eſt habenda in conſideratione.*

8 *Inhibitio ſpecialis efficit, vt attentata ſint ea, quæ alias non fuiſſent.*

9 *Attentata ante omnia veniunt reuocanda.*

10 *Attentans eodē tēpore lædit Ius, Iudicem, & partē.*

DECISIO CCLX.

PENDENTE in petitorio lite in Rota coram me ſuper vnione beneficij, de quo agitur, inter Capitulum Eccleſiæ de Bugella Vercellen. Diœceſis, & Ambroſium Clericū Ianuen. à fel. rec. Papa Vrbano VIII. de eodem beneficio; vti vacante per obitum Alberti Burontij vltimi poſſeſſoris prouiſum, & in eius plenariam poſſeſſionem immiſſum; Felix interim Ferrarius, præfatæ Eccleſiæ Theſaurarius, & Canonicus, non facta mentione vnionis, neq; poſſeſſionis ab Ambroſio captę, neque litis inter hos pendentis, ſibi idem beneficium etiam ab eodem Pontifice, tanquā per obitum Alberti prioris poſſeſſoris rurſus conferri obtinuit. Et per viam ſecretam Cancellariæ Apoſtolicæ, literis eius expeditis, poſſeſſionem conſecutus mox à Franciſco Piono Beneficij Arrendatario nonnulla bona mobilia abſtulit, illaque non obſtante inhibitione ſibi præſentata, ſubhaſtari fecit, prout etiam ab alijs Affictuarijs granum, bladas, & pecunias extorſit.

Diſputato igitur dubio, an conſtet de attentatis, quæ veniant reuocanda, Domini affirmatiuè reſponderunt. In primis quo ad captionem pignorum, eorumque ſubhaſtationem contra Franciſcum Pionum factam 14. Septembris 1646. vt apparet ex *Sum. numer. 6.* quia præceſſerat ſpecialis inhibitio ipſi Fælici perſonaliter præſentata ſunt *Summario num. 3.*
1 quæ ſiue iuſta, † ſiue iniuſta erat ſeruanda, omniaque deinde geſta, attentata reddit, *Burratt. deciſ. 909. num. 1. Rot. deciſ. 313. numer. 9. in fin. par. 1. recent. & in Vladiſlauien. Villæ 3. Iulij 1645. poſt principium cor. D. meo Otthobono.* Quamuis
2 inhibitio ſolum parti, & non Iudici fuerit pręſentata, *Ant. Auguſt. deciſ. 323. incip. Thomas lib. 3. Rot. in Romana Saluiani interd. 14. Decembr. 1598. coram clar. mem. Card. Hieronymo Pamphilio Sanctiſſ. D. N. Patruo impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſion. p. 2. fol. 35. num. 5.* & fuit dictum *in Lucana Canon. 30. Aprilis præteriti coram me.*

Deindè quoad collectionem fructuum anni currentis 1646. quam Teſtes Capituli ad
3 perpetuam rei memoriam examinati, † iuncta confeſſione Fælitis, probant *Sum. num. 4. & 7.* quamuis per ſe non probarent, cum attenta-
4 tum, † vti ſonans in delictum, requirat plenas probationes, *Rot. dec. 411. num. 1. p. 1. recen. & coram Burratt. deciſ. 4. num. 4. & dec. 644. num. 4.* ſed accedit confeſſio Fælicis, dum requiſitus, vt ab actibus poſſeſſorijs deſiſteret, & inhibitioni Rotali pareret, reſpondit; ſe inhibitionem non negare, ſed à poſſeſſione colligendi fructus, in qua eſt, non debere deſiſtere, vt ap-
5 paret ex actibus iudicialibus † datis *Sum. nu. 4.* ab Actuario Notario ſubſcriptis, cui creditur, *cap. quoniam contra, vbi gloſſ. verb. duos, & Butr. num. 35. verſ. oppono de probat. Buratt. deciſ. 606. numer. 12. Rota inter rec. deciſ. 699. num. 3. par. 1. & in Neapolitana penſionis 2. Martij 1643. verſ. nec venit coram R. P. D. meo Royas.*

Nec Felicem excuſat prætextus continua-
6 tionis poſſeſſionis, † quia de antecedenti pacifica poſſeſſione non docet, & illa, quę dedit cau-
7 ſam liti, † non eſt habenda in conſideratione, *vt per Modern. de Manut. obſeruat. 17. num. 57. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limitat. 1. numer. 181. & ſeq. Gionagn. conſ. 28. num. 38. & conſ. 40. num. 7. lib. 2. Rot. deciſ. 4. num. 2. coram Greg. XV.* & fuit etiam dictum *in Colonien. Præcedentiæ 14. Maij præteriti verſ. neque iuuantur coram me.* Deinde quia per ſpecialem inhibitionem cauſa fuerat cōmiſſa ſuper perceptione fructuum, vt patet ex commiſſione data *Sum. num. 3.* cuius vigore etiam emanauit inhibitio, vnde Felix fructus percipere non potuit, quamuis priùs poſſederit, nā
8 ſpecialis inhibitio † efficit, vt attentata ſint ea, quæ alias non fuiſſent, *Mandoſ. de inhibit. quæſt. 75. num. 8. Lancellot. de attent. poſt inhibit. ampl. 2. per tot. Rota in Toletana Parochialis 24. Ianuarij 1604. coram Cardinali Sacrato impreſſ. apud Marcheſan. de Commiſſ. tom. 1. fol. 190. num. 3 & in Caſarauguſtan. diſtribut. 17. Febr. 1645. verſ. non obſtat coram D. meo.*

Vnde reſultat, hæc attentata eſſe reuocanda.
9 Nam vbi de iis cōſtat in primis, † & ante omnia veniunt reuocanda, cum attentans eodem
10 tempore † lædat ius, Iudicem, & partē *Franc. in cap. bona num. 14. & 34. de appellat. Natt. conſ. 568. num. 1. Rot. deciſ. 235. numer. 1. par. 1. rec.* & fuit dictum *in Vollateran. Beneficij 17. Aprilis 1641. poſt principium coram Reuerendiſſimo Præſide Vallifoict.*

Et ita fuit reſolutum.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 10. Decembris 1646.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator non tenetur rationem ſemel redditam iterum reddere, non docto de errore, ſeu dolo. Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſatis eſt, quod rationem reddat principali. & num. 2.*

2 *Fructus in maiori quantitate fuiſſe perceptos allegans tenetur iuſtificare.*

3 *Adminiſtrator non tenetur rationem reddere niſi de bis, quæ ad eius manus peruenerant.*

4 *Adminiſtrator ſi ſemel rationem reddidit non tenetur ſub prætextu omiſſionis alicuius partitæ iterum reddere cum non præſumatur, quod per dolum fuerit omiſſa.*

5 *Obliuio ex lapſu 30. annorum benè præſumitur.*

6 *Furtum non præſumitur.*

7 *Adminiſtrator tenetur reddere rationem non ſolum*

pel-

pelliſam animalium demortuorum, ſed etiam fœtuum ex eis natorum.

8 *Adminiſtrator, qui ſemel rationem reddidit, & ſententiam ad ſui fauorem reportauit, vt tenetur ad nouam redditionem rationis conuinci debet.*

9 *Ratio ſemel reddita, vt iterum ex integro reddenda ſit, neceſſe eſt conſtare de vero dolo.*

10 *Rationes ſemel calculatæ habent præſumptionem pro ſe, quod ritè, ac rectè fuerint diſpunctæ, & qui contrarium aſſerit de errore, & dolo docere debet.*

DECISIO CCLXI.

CVM Claudia de Fortis à Franciſco Baratello decedente tutrix, & pro tempore Curatrix in Teſtamẽto filiorũ Fælicis, & Frãciſci Mariæ deputata à Creditoribus defuncti pro reddenda ratione cõuenta corã A.C. producto Inſtrumento, ab ipſa confecto, & libris tutelaribus, rationem reddidiſſet, ac Peritis vtrinque, ac deinde tertio electo, Creditrix in sc. 6185. declarata fuiſſet, ad eiuſdemque relationem ſententiam fauorabilem reportaſſet; Cauſaque deſerta, commiſſa à Signatura Sanctiſſimi reſtitutione in integrum aduerſus ſẽtentiam A.C. R.P.D. Lanutio ipſe reuocata prima ſententia, Claudiam ad denuò redden. rationem condemnauit. Tertia poſtmodum inſtantia coram bo. mem. Lomellino non finita, nunc coram R.P.D. Oddo de voto Rotæ penden. dubitaui, an ratio fuerit legitimè reddita, & Domini reſtringendo pro nunc difficultatẽ ad quinque partitas à Perito denuò electo in ſua relatione reſeruatas reſponderũt reſpectu harum non teneri nouam rationem reddere; ſed eſſe legitimè redditam.

Partita enim herbarum Vaccareccię pro annis 1619. 1620. 1621. quod Franciſcus Baratellus conduxerat pro penſione annua ſcutorum 1693. non eſt connumeranda ad debitum Claudiæ, quia eædem herbæ pro paſtu equorum, & bouum pro cultura eiuſdem Caſalis ibi retentorum neceſſariæ erant, iuxta praxim, de qua teſtantur Periti in fide data *in Summ. Claudiæ num.* 8. & quamuis appareat, quod ipſa ex d. Caſali vendiderat rubra 110. herbarum *Sum. Capellæ num.* 3. harum prætium compenſañ venit cum prætio herbarum Caſalis Campi mortui, pariter à Claudia pro hyemali paſtu dd. Animalium emptarum, nec in debitum hæreditatis poſitarum, & quod eædem herbæ hyemales ab ipſa fuerint emptæ, probatur ex neceſſitate, de qua teſtantur Periti *Sum. Claudia num.* 4. & ex veriſimilitudine dum conſtat nonnullas equas Franciſci in Territorio Pratticæ, Campomortuo contiguo iudicialiter pro damno dato fuiſſe captas *d. Sum. num.* 5.

Neq; partita fructuum Caſalis Turris Nouę pro anno 1618. debito Claudiæ inferri poteſt, quia aduertendum eſt, eo anno Franciſcum Virum eius ſimplicem dumtaxat fuiſſe Procuratorem Bizzari, ad quem, vtpote dicti Caſalis conductorem, fructus ſpectabant; adeoque ſatisfuit, cum eo computa ſolidaſſe,
1 eique tanquam principali, † rationem reddidiſſe *Rot. deciſ. 77. numer. 1. & deciſ. 275. numer. 11. par. 4. tom. 2. recent.* Tanto magis, quia magna pars dd. fructuum ad manus ipſius Bizzari peruenit, & conſtat Franciſcum plures ſummas Dominis Aldobrandinis Caſalis Locatoribus ſoluiſſe, aliiſque Bizzari diuerſis Creditoribus, *Sum. Claudiæ num.* 1. quibus creditoribus contra Franciſcum actio non competit, licet ipſe Bizzarus mandaſſet Franciſco, vt iiſdem ſatisfaceret, ſufficit enim eidem Bizzaro
2 rationem † reddidiſſe *d. deciſ. 273. num. 11.*

Quo verò ad fructus anni 1619. Claudiæ ſuffragatur ad creditum hæreditatis potuiſſe
3 fructus ab ipſa perceptos, † & aſſerenti in maiori quantitate collectos, incumbit onus id probandi; neque vltra illos, qui ad eius manus peruenerunt, reddere rationem teneatur *ad text. in l. vlt. §. fin. C. de adminiſtrat. tutor. Bugen. conſ. 19. n. 1. lib. 1. Rota deciſ. 380. ante nu. 1. dec. par. 4. tom. 2. recent.*

Quamuis etiam circa partitam frumenti in Caſali Vacchareccię Claudia ad creditum hæreditatis Franciſci viri ſolum poſuerit rubia 539. ÷ & ex ipſa mercede ſoluta vectoribus frumenti ad Vrbem conſtet adducta fuiſſe rubra 800. de quibus totis reddere rationem debuiſſet, detracta tamen ſumma rubrorũ 53. ÷ de quibus iam erat reddita ratio; & aliorum rubrorum 64. quæ ſumma ratione decreſcentiæ menſuræ Vrbis ad rationem octo pro cẽtenario ex fide Peritorum *Sum. Claudia num.* 6. & ſic remanſerit debitrix in rubris 197. Nihi-
4 lominus rationem † ſemel inſtantibus Creditoribus redditam, de anno 1627. denuò reddere non tenetur, quia non præſumitur, quod huiuſmodi per dolum deſcribere omiſerit,
5 Imo ex lapſu triginta, † & amplius annorum benè præſumitur obliuio *Rouit. conſ. 66. nu. 19. lib. 1. Surd. dec. 216. numer. 31. Rota deciſ. 360. par. 6. recent.*

Pariter in ſecunda partita equarum, in qua Claudia agnoſcit ad ſui debitum eſſe addenda ſc. 281. pro tot equis à ſe venditis, & alia confeſſa fuit corã A.C. quibus licet addi poſſint aliæ, quas furto ſubtractas, vel mortuas
6 eſſe prætendit, cum de furto, † quod non præſumitur, non doceat *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs §. an hæc hæreditas numer. 4. ff. de eden. Rot. dec.* 639. *num. 1. par. 4. recent.* & quatenus demortuæ
7 fuiſſent † prætium pellium ad creditum hæreditatis poni debuiſſet, prout etiam pulli ex equis naſci ſoliti *Excobar. ratioc. cap. 18. numer. 1. & ſeq. Rota dec. 690. ſub num. 5. verſ. nec illa,* vbi quod redden. eſt inter fetuum animaliũ, quæ ſubrogantur loco mortuorum *p. 1. rec.*

Verùm, quia Claudia in noua exhibitione partitarum reſeruauit facultatem addendi, & minuendi, & militat eadem ratio excluſiua doli ſæpius allegata, de quo ipſa tanquam tutrix, quoniam ſemel rationem reddidit,
8 & † ſententiam fauorabilẽ de anno 1627. ſuper redditione rationis in iudicatum tranſactam, reportauit, conuincenda foret, *Adden. ad Greg. deciſ. 536. num. 5. ante finem Rota deciſ. 184. num. 4.*

par. 2. recent. & in Bononien. Adminiſtrationis 20.
*Febr.*1611.*coram Cardinali Sacrato , & coram eo-*
dem in Bononien. de Bouijs 16. Februarij 1612. I-
mo adhuc computatis dictis partitis ad ſui de-
bitum, Claudia remaneat Creditrix in ſum-
ma ſcutor. 4.mil. & amplius, quorum ex bo-
nis hæreditarijs viri Franciſci. Impoſſibilis eſt
recuperatio, Tum etiam ad effectum, vt ratio
9 ſemel reddita ſit, † iterum ex integro reddēda
neceſſe eſt conſtare de vero dolo , cum enim
rationes ſemel calculatæ hàbeāt præſumptio-
10 nem pro ſe , † quod rectè , & ritè diſpunctæ
fuerint is, qui contrarium aſſerit, claris , &
perſpicuis probationibus de errore!, & dolo à
quem interueniſſe allegat, docere debet *Me-*
*noch.de Arbitr.caſ.*209.*num.*4.*Dec. Excobar. & alij*
relati in Romana Computorum 23. *Iunij* 1640.*cor.*
D. meo Cerro Rota in Bononien. reddit. rationū 17.
Febr. 1606. *coram Penia* , Ideo Domini cenſue-
runt,Claudiam reddere rationem non teneri.
Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit .

ROMANA DONATIONIS PROPTER NVPTIAS.

Veneris 14. *Decembris* 1646.

ARGVMENTVM.

Fideicommitens ſi facultatem dedit obligandi,
& hypothecandi bona fideicommiſſi ex cau-
ſa dotis talis facultas intelligitur in ſubſidium
quatenus bona libera non adſint,& ex quibus
exiſtentia bonorum liberorum probetur? Re-
liqua deſume ex Summarijs .

SVMMARIVM.

1 *Facultas data à fideicommittente de alienando, ſiue*
hyppothecando bona fideicommiſſi ex cauſa dotis
intelligitur in ſubſidium deficientibus, ſcilicet bo-
nis liberis .
2 *Et exiſtentia bonorum liberorum tempore reſtitutionis*
dotis ex quibus probetur ?
3 *Inuentarium quemadmodum probat ita omnia in eo*
enunciata fidem merentur .
4 *Fideicommiſſum reciprocum conſtitutum in donatione*
comprehendit tantum bona ad donantes ſpectantia
tempore donationis .
5 Deciſio Romana Dotis de Montorijs 31.Mar-
tij 1625. coram Remboldo *in quibus termi-*
nis loquatur?
6 *Donatio quando eſt facta patri , & filijs , non poteſt*
deinde pater in præiudicium filiorum , quibus ex
ſtipulatione Notarij fuit Ius quæſitum retrodona-
tionem facere .
7 *Mulier agens pro reſtitutione ſua dotis contra bona fi-*
deicommiſſi ſi poſſidet tenetur non exiſtentiam bo-
norum liberorum probare .

DECISIO CCLXII.

OBTENTA per D. Marchionem Mon-
toriuum noua audientia contra deciſio-
nem 29. Ianuarij hoc anno coram me in hac
cauſa emanatam, contrarium tortam alterius b.
mem.D.Remboldi 22.Iunij 1615. DD.hodiè
ex duplici fundamento receſſerunt à deciſis.
Primum fundamentum fuit, quia tantùm
1 fuit facultas † conceſſa Ioanni Baptiſtæ Viro
Hieronymæ, cuius nomine agit Ven.Domus
Lauretana heres inſtituta hypothecandi bona
fideicommiſſi pro dote, reſultās *ex auth.res quæ*
vel ex pacto fideicommittentium , cenſetur
data in ſubſidium , alijs nempè bonis liberis
non extantibus, vt in ſpecie de licentia data
à fideicommittente, *Add.ad Gregor. deciſ.* 545.
*num.*5.*poſt Molin.de Primog.lib.*4.*cap.*7 *num.*2.*cum*
ibi alleg. Attamen tempore reſtitutionis dotis
2 obitus † nimirum Ioannis Baptiſtæ Viri Hie-
ronymæ, adfuiſſe plurima alia bona libera, ab
ipſo Ioanne Baptiſta acquiſita poſt donatio-
nem,& fideicommiſſum reciprocum,conſtat
ex Inſtrumentis acquiſitionum , datis *in Sum.*
Marchionis num. 4. quæ vtique contra Hiero-
nymam probant , quia in Inuentario eius
3 nomine confecto, fuerunt repetita , † quem-
admodum ipſum inuentarium probaret,*l.fin.*
*C. arbitr.tut.Rot.dec.*71. *num.*3. *par.*1. *diuerſ.*Quæ
bona ſic acquiſita dici non poſſunt in præfa-
4 to fideicommiſſo , ſeu donatione † contineri,
nam fideicommiſſum eſt reſtrictum ad bona,
tunc temporis ad donatores ſpectātia, vt ipſa
verba demonſtrant, & declarauit *Rota in Nar-*
nien.Terrarum 28. *Aprilis* 1600. *coram Litta* , ex
quibus ceſſat coniectura non exiſtentiæ bo-
norum prius deſumpta *ex deciſ.*233.*cor.Gregor.*
XV. vbi dictum fuerat,Hieronymam non ha-
bere releuationem pro fideiuſſione pro viro
præſtita, tunc enim nondum fuerat exhibitū
Inuentarium , factum à Hieronyma, vel for-
tè quia bona, ibi deſcripta occupabat pro do-
te , ac lucro, pro quo hodie agit .
Neque contrarium ſuadet alia *deciſio Roma-*
*na Dotis de Montor.*31.*Martij* 1625. *coram Rem-*
5 *boldo*,† in qua dictū fuit, Annæ Mariæ eſſe cō-
ſtituēdam Dotem ex bonis fideicommiſſi ob
defectum bonorum liberorum; Nam illa de-
ciſio loquitur de anno 1623. à quo non benè
infertur ad annum 1606. quo venit caſus re-
ſtitutionis Dotis, & de quo tempore ex præ-
dicto Inuentario, & Inſtrumentis acquiſitio-
num adfuiſſe conſtat pluralia bona libera,quę
fortè non amplius aderant de anno 1623. eo
quod Hieronyma in ſolutum ſuæ Dotis illa
retinebat .
Secundum fundamentum , quod contra
Hieronymam vrget, in eo conſiſtit; quod Io-
annes Baptiſta eius vir antequam ipſam du-
ceret in vxorem,retrodonauit bona fideicom-
miſſi Friderico ſuo fratri , adeoque illa Hie-
ronymæ obligare non poterat , & quamuis
tam coram Cardinali Lācellotto,quàm Car-
dinali Sacrato dixerit . quod ſtante conſenſu
Friderici impugnationi retrodonationis Iudi-
cialiter promotæ à Ioanne Baptiſta , perindè
ſit, ac ſi per ſententiam retrodonatio nulla
declarata fuiſſet : quia tamen illæ deciſiones
ſunt reſtrictæ ad perſonam ipſius Friderici ,
qui amplius in humanis non eſt,non probant
ad effectum, de quo nunc agitur , dum hodie
6 ſunt in cauſa filij , † quibus ille non potuit
præiu-

Digitized by Google

præiudicare, cum etiam pro illis fuerit acquiſitum ius irreuocabile ex ſtipulatione Notarij *Menoch. conſ. 944. num. 74. Gratian. diſcept. 924. numeri 15. & ſeqq. diſcept. 984. nu. 29. Vinc. de Franch. deciſ. 436. num. 4. Rota in Romana donat. de Caſtellan. 19. Iulij 1630. coram bon. mem. Coccino. & in Romana diuiſionis 20. Iunij 1639. ſuper fin. coram D. meo Bichio*, quare cum à Hieronyma, ſiue eius herede agente, ſeu poſſidente,
7 † non aliter probetur non exiſtentia bonorum liberorum, iuxta diſtinctionem relatam à *Fuſar. q. 531. num. 125. & alios allegat. in deciſ. huius cauſæ 29. Ianuarij præteriti §. nec refert*. Et fideicommiſſum ſit particulare, Domini ex ſupradictis duobus fundamentis à deciſis receſſerunt, vtraque parte informante.

CALAGVRITANA BENEFICII DE LVMBRERAS.

Lunæ 17. Decembr. 1646.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia conferenda ſunt dignioribus.*
2 *Gratificatio facta ab Ordinario non ſuffragatur quoties eſt attentata.*
3 *Item ſi emanauit ſub erroneo ſuppoſito non ſubſiſtenti & num. 5.*
4 *Examen nouum fieri debet in Curiâ, ſi appellatio fuit interpoſita à mala relatione examinatorum de partibus.*
6 *Gratificationi quo caſu locus non ſit?*

DECISIO CCLXIII.

DOMINI hodie confirmarunt ſententiã Rotalem, latam ad fauorem Petri Moreni, & Petri Garziæ, adiudicando ipſis Beneficia, de quibus agitur, quia ipſi erant digniores Didaco de Almarza, & Didaco Rodriquez, vigore enim Conſtitutionis ſ. mem.
1 Clementis VIII. beneficia † ſunt conferenda Dignioribus, vt ponderauit *deciſ. in hac cauſa facta ſub die 4. Iulij anni currentis cor. R.P.D. Otthobono*; Neq; Didaci gratificatio ab Ordinario ob-
2 tenta ſuffragatur, † quia iſta gratificatio eſt attentata poſt appellationem interpoſitam, &
3 emanauit cum ſuppoſito non vero; † quod ſcilicet Inſtantes eſſent ſolùm habiles ad beneficia ſimplicia, prout malè retulerãt examinatores ſynodales, de quo grauamine, & irrationabilitate Iudicij conſtat ex nouo examine
4 facto in Curia in gradu appellationis, † vbi fieri debuit, quando, vt in præſenti caſu fuit à tali grauamine appellatum ad Curiam, vt pluribus relatis, fuit nouiſſimè deciſum *in Maioricen. Parochialis 13. Iunij 1646. cor. R.P.D. meo Cerro*. Quare, cum ſuppoſitum gratificationis
5 corruat † in neceſſariam conſequentiam, ipſa quoque gratificatio euaneſcere debet, cui lo-
6 cus ampliùs eſſe nequit, † dum gratificati non niſi ad ſimplicia beneficia habiles relati exiſtunt, alij verò ſupradicti inſtantes etiam ad Curam, qui etiam melioribus qualitatibus præditi reperiuntur, *Abb. in cap. Cum autem ſub numer. 7. de Iur. patr. Macerat. Variar. reſolut. lib. 1. reſolut. 104. num. 2. Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 72. num. 199.* Quibus ita verificatis, clara redditur iuſtitia Sententiæ Rotalis, quam ideo Domini dixerunt eſſe confirmandam, &c.

VERCELLEN. PRIORATVS.

Veneris 11. Ianuarii 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Attentata quando ſunt clara veniunt reuocanda.*

DECISIO CCLXIV.

FELIX de Ferratijs, Collegiatæ Eccleſiæ S. Stephani de Bugella Theſaurarius, & Canonicus aduerſus deciſionem cõtra ipſum pro reuocatione attentatorum ab ipſo commiſſorum, ſub die 28. Nouembris 1646. corã me emanatam iterum audiri petierat, ac pluries citatus informare neglexerit; ideò repropoſita cauſa hodie Domini ex iiſdem fundamẽtis permanſerunt in deciſis pro reuocatione attentatorum, reſpondendo quoad captionem pignorum, eorumque ſubhaſtationem contra Franciſcum Pionum factam 14. Septembris 1646. contra ſpecialem inhibitionẽ ipſi Fælici perſonaliter præſentatam. Et quoad collectionem fructuũ anni præteriti 1646. quam ipſemet Fælix faſſus fuit: vnde cum ex
1 allegatis in prima deciſione attentata † reddãtur clara, & inexcuſabilia meritò iterum pro eorum reuocatione ad fauorem Capituli dictæ Eccleſiæ informantis reſolutum fuit, &c.

ROMANA APOTHECARVM.

Mercurij 23. Ianuarij 1647.

ARGVMENTVM.

Manutẽtio datur principali ex poſſeſſione capta à Procuratore quoties ratificatio interceſſit. Aſſociatio cõceſſa à Iudice laico ſuper re cõmuniter poſſeſſa à Clerico eſt nulla ex defectu Iuriſdictionis etiam quoad laicum litis conſortem.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio poſſeſſionis capta à Procuratore operatur vt ipſi ratificanti acquiſita dicatur ac ſi capi mandaſſet.*
2 *Ratificare dicitur qui diſponit, aut percipit commodum rei in contractum deducta.*
3 *Scientia poſſeſſionis captæ à fratre præſumitur in altero fratre ratione cohabitationis, ac ſanguinis.*
4 *Ratificatio præſumitur ex ſola ſcientia in fauorabilibus.*
5 *Mandatum de aſſociando conceſſum à Iudice laico ſuper re communiter poſſeſſa à Clerico eſt nullum ex defectu Iuriſdictionis etiam reſpectu litis con-*

 ſortis

ſortis laici, & numer. 6. vbi quod etiam reſpectu conſortum Iudicium coram Iudice Eccleſiaſtico eſt agitandum.

7 *Mandatum de manutenendo non datur ei, qui nulliter fuit ad poſſeſſionem aſſociatus.*

DECISIO CCLXV.

FRANCISCO Anerſæ de Capitonis Domini dixerunt eſſe dandum mandatũ de manutenendo, quoad apothecas ipſi, & fratri Laurentio ſub die 18. Maij 1639. & 9. Septembris 1642. in ſolutum datas à Fratribus de Cupis, quia quantum ad primam, de poſſeſſione eius nomine per Laurentium capta, conſtat, & datur ratificatio expreſſa facta à Matre Turrice, & pro tempore Curatrice Franciſci, & aliorum filiorum, quæ Laurentium Procuratorem conſtituit ad exigen. & quietañ, aliaque facieñ, ac inter cætera ratificans in primis, & ante omnia Inſtrumentum locationis vnius apothecæ, quæ ratifica-
1 tio operatur, † vt ratificanti acquiratur poſſeſſio, ac ſi eam capi mandaſſet, *Rot. deciſ. 21. num. 1. de Procurat. in nou. & coram s. m. Greg. XV. deciſ. 50. numer. 4. & plures relat. à Moder. Peruſ. de Mnut. obſeruat. 55. num. 135. & ſeq. & in Caſenaten. Cenſuum 3. Iunij 1644. verſ ſiquidem coram D. meo Corrado.* Et quoad alias apothecas eiſdem fratribus, & Laurentio pro omnibus ſtipulanti in ſolutum pro fructibus cenſus ſcutorum 150. & extinctione ſortis principalis ſcutorũ 1500. datas, ſufficiens ratificatio Franciſci reſultat ex apoca matrimoniali Iuſtinæ communis Sororis, in qua tam Fælix Mater, quàm Franciſcus, & Laurentius in computum dotis per eos promiſſæ, & non ſolutæ, ac fructuũ dotalium aſſignarunt Ioanni Baptiſtæ Zuccarino penſiones dictarum apothecarum ex qua diſpoſitione reſultat ratificatio poſſeſſionis, eius nomine captæ à Laurentio, quàm ratifi-
2 care dicitur, † qui diſponit, aut percipit commodum rei in contractum deductæ *l. ſed Iulianus §. fin. ff. ad S.C. Macedon. cum alijs in d. Caſenaten. Cenſuum 3. Iunij 1644. verſ. ex quibus coram D. meo Corrado. Et in eadem cauſa 9. Iunij 1645. verſ. Tum quia coram eodem,* vbi plures concordantes allegantur, eò magis quia Franciſcus, & Laurentius erant fratres germani cohabitantes, adeoque Franciſcus tàm ratione cohabitationis, quàm ſanguinis cõiunctionis poſ-
3 ſeſſionis ſcientiam, † à fratre captæ, habuiſſe
4 præſumitur, quæ cum ſit † ipſi Franciſco fauorabilis ex ſola ſcientia præſumitur ratificata, *Surd. deciſ. 111. num. 13. Rot. dec. 262. numer. 6. par. 1. rec. deciſ. 308. num. 2. poſt Modern. Peruſ. de manuten. in d. Caſenaten. 11. Iunij 1645. verſ. quia cum ageretur, & verſ. quia præter quod coram Corrado.*

Nec obſtat, quod à Iudice Capitolino ad eaſdem apothecas fuerit Angelo à Porta data aſſociatio, & per eundem capta poſſeſſio, quia cum ille Iudex reſpectu Franciſci Clerici, de cuius Clericatu, & beneficio conſtat
5 *Sum. num. 8.* iuriſdictione careat † mandatum tàm reſpectu eiuſdem, quàm Conſortis Laurentij fratris corruit, vt latè firmauit *Rota coram Seraph. dec. 957.* vbi cum procederetur con-
6 tra plures fratres, † quorum aligui erant Clerici ſubhaſtatio nulliter facta per Iudices laicos fuit reuocata, eo quia Iudicium erat in foro Eccleſiaſtico, agitandum, & facit *deciſ. in Romana Bonorum 19. Ianuarij 1643. cor. R. P. D. meo Ghiſlerio,* vnde ſtante huiuſmodi nullitate in-
7 ſanabili Iuriſdictionis, † aſſociatio Angelo data ad manutentionem ei ſuffragari nequit, *Rota in Peruſ. bonorum 4. Iulij 1644. verſ. an iſe fundat coram D. meo Cerro, & in Beneuentana Canonic. 14. Maij 1646. verſ. Tum per ſententiam coram D. meo Biebio.* Sed ſtante ratificatione ſupradictæ poſſeſſionis per Laurentiũ captæ etiam nomine Franciſci fratris, debetur manutentio, quam ei dandam eſſe Domini reſoluerunt, &c.

SVLMONEN. BENEFICII.

Mercurii 23. Ianuarii 1647.

ARGVMENTVM.

Confirmatio Ordinarij legati Iuriſpatronatus ſuperueniens poſt præſentationem factam à legatario ſuffragatur. De contemptu abſentis ad præſentandum non vocati nemo alius quã ipſe dare poteſt, & quidem intra tempora ad præſentandùm aliàs non auditur. Patronus ſolus præſentans quando præſeruet poſſeſſionem præſentandi alteri Compatrono, qui non præſentauit?

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia ab illis, qui præſentarunt probata à præſentato nequit impugnari à compræſentato, ſi eodem modo ſuorum authorum deſcendentiam probauit.*

2 *Legatum Iuriſpatronatus poteſt ab Ordinario confirmari etiam poſt præſentationem factam à Legatario.*

3 *Legatarius Iuriſpatronatus ſub ſpe confirmationis Ordinarij præſentare poteſt.*

4 *Confirmatio in vltimis voluntatibus retrotrahitur ad diem legati, præſertim quando medio tempore ius alteri quæſitum non fuit.*

5 *Secus verò quando agitur de confirmatione tranſlationis Iuriſpatronatus per viam contractus facta.*

6 *Præſentatio quando ſpectat ad Capitulum Canonici abſentes ſi ad præſentandum non fuerunt vocati, tunc ſolum ipſi de contemptu dare poſſunt, & non alij.*

7 Deciſiones Manticæ 268. & 288. *in quibus terminis loquantur?*

8 *Præſentatio quando ſpectat ad plures vti vniuerſos, abſentes expectari debent, aliàs præſentatio eſt nulla.*

9 *Intellige concluſionem procedere ſi illi, qui fuerunt vocati dent de contemptu.*

10 *Abſens ad præſentandum ſi non fuit vocatus de contemptu dare poteſt intra quadrimeſtre, vel ſemeſtre ad præſentandum conceſſum, alias eo elapſo non auditur.*

11 *Præſentatio facta non vocatis abſentibus, vt irritetur non ſufficit ſola oppoſitio cõtemptus, ſed inſimul requi-*

Digitized by Google

requiritur eius proſecutio intra tempora ad præſentandum.

12 *Abſens probare tenetur ſe fuiſſe in loco vnde vocari debuit aliàs poſt ſcrutinium opponere nequit de contemptu.*

13 *Præſentatio quando ſpectat ad Capitulum ſi fit à maiori parte Canonicorum præſentium valet.*

14 *Patronus præſcribit Iuſpatronatus aduerſus alium Compatronum ſpatio 40. annorum quæ præſcriptio ad fauorem Compatroni etiam ſine titulo perficitur.*

15 *Quicquid dicendum eſſet ſi ageretur de præſcribendo Iurepatronatus aduerſus ipſam Eccleſiam ſe liberam eſſe prætendentem.*

16 *Eccleſia circa præſcriptionem non eſt magis priuilegiata quam perſona priuata, niſi quoad tempus, cũ requiratur contra ipſam quadragenaria.*

17 *Ignorantia præſentationum factarum, ac vacationum Beneficij quando ſunt plures per longum temporis ſpatium allegari nequit.*

18 *Patronus ſolus præſentans quo caſu quaſi poſſeſſionem Compatroni non præſentantis præſeruet, & num. 19 & 21.*

20 *Negligentia multiplicata patroni in non præſentando inducit præſumptionem depoſitionis animi poſſidendi.*

21 *Patronus ſolus præſentans non præſeruat Ius Compatroni non præſentantis quando veniunt ex diuerſo fonte, quo caſu præſentatio vnius alteri non ſuffragatur.*

22 *Quaſi poſſeſſio præſentandi ad hæredem non tranſit.*

23 *Gratia Apoſtolica derogationis medietatis patronorum intelligitur de Patronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

DECISIO CCLXVI.

SVB die 25. Iunij Anni præteriti coram me DD. firmarunt, Fabium de Sanitate ad ſimplex Beneficium S. Saluatoris de Penzano in Eccleſia Cathedrali Sulmoneñ eſſe inſtituendum vti præſentatum à Succeſſoribus Ioannis Baptiſtæ de Nigris, & habentem medietatem quatuor vocum, olim ſpectantẽ ad Catherinam de Ariſtotile, prout per collationem de anno 1552. ab Epiſcopo Sulmoneñ factam, enunciatum fuerat; Et vlteriùs fulciebatur præſentationi Capituli Sulmoneñ, ad quod quarta pars ex ſex, ſeu duodecim ejuſdem Patronatus ſpectabat.

Ioanni Laurentio Tabaſſo à diuerſis Patronis ad idem Beneficium præſentato, hodie reſolutionem iterum impugnante, Domini ſteterunt in deciſis, quia firmata in deciſione ſubſiſtunt, nam duæ ex quatuor vocibus ſpectantibus ad Catherinam de Ariſtotile peruenerunt ad Hieronymum, & aliæ duæ ad Hortenſium de Capograſſis, quod vltra præſentationem de anno 1580. ad iſtis duobus, vna cum Capitulo Sulmoneñ, & aliam de anno 1622. etiam cum d. Capitulo à Ioanne Carolo de Nigris, & Camillo Capograſſo dictorum Hieronymi, & Hortenſij hæredibus factam, probatur ex deſcendentia Hieronymi à dicta Catherina, ſiquidem Hieronymus ortus fuit ex Alphonſo procreato vna cum dicto Hortenſio ex Hieronymo Seniore, & eadem Catherina coniugibus, ſicuti iuſtificatur ex decreto, ſeu præambulo Curiæ temporalis Ciuitatis Sulmonis, vt *in Summ.* primæ
poſitionis pro Fabio *numer.* 5. cui generi pro-
1 bationis Tabaſſius ſtare tenetur, † ſicut eodem
modo ſuorum authorum deſcendentiam probauit *ad tradit. per Gratian. diſcept.* 489. *numer.* 23. *diſcept.* 694. *num.* 7. *Rot. dec.* 391. *num.* 5. & 17. & *deciſ.* 411. *num.* 11. *in fin. par.* 1. *recent.* & *deciſ.* 274. *numer.* 8. & 12. *par.* 2. *recent.* Huius verò Hieronymi Iunioris hæredem extitiſſe Camillam de Nigris eius matrem, pariter ex ſimili decreto *d. Summ. num.* 5. conſtat, iuncto maximè quod eadem Camilla tanquam hæres ſui filij Hieronymi, ad aliud Beneficium Sanctæ Mariæ de Salito in loco Caſtri *Sum.* Fabij *num.* 10. præſentauit, & Camillæ poſtea hæredem ex Teſtamento fuiſſe Curtium eius fratrem, & Ioanni Carolo de Nigris per teſtamentum hæreditatem à Curtio fuiſſe relictam demonſtratur ex conſimili Decreto, ſeu præambulo Ciuitatis prædictæ *Sum.* reſponſionis Fabij *n.* 5. iunctis Teſtamentis pro Fabio *in Sum.* primæ poſitionis datis *num.* 11. à Ioanne Carolo deinde idem Iuſpatronatus Herculi de Sanitate legatũ fuiſſe probatur ex eius publico teſtamento à Tabaſſo non controuerſo, adeo quod concludenter doceatur in Herculem, qui Fabium præſentauit, duas ex quatuor vocibus, olim vt dictum eſt ad Catherinam de Ariſtotile ſpectãtibus deueniſſe, quam Herculis vocationem non irritat allegatus à Tabaſſo defectus, quod huiuſmodi legatum ab Ordinario non fuerit ante præſentationem confirma-
2 tum, quia ſufficit, † confirmationem Ordinarij etiam poſt præſentationem à legatario fa-
3 ctam fuiſſe ſecutam; potuit enim ſub † ſpe confirmationis præſentare, & in vltimis vo-
4 luntatibus confirmatio † retrotrahitur ad diẽ legati, cum vox legatarij medio tempore al-
5 teri quæſita non fuerit, quamuis ſecus eſſet † in confirmatione translationis Iuriſpatronatus per viam contractus factæ, in quibus terminis procedunt auctoritates pro Tabuſſo allegatæ, vt firmauit *Cardin. in c. cum ſeculum ſub numer.* 8. *de Iurepatr. Rot. dec.* 363. *cum pluribus cumulatis cor. Reuerendiſſ. Vrgellen.*

Fabium adiuuat quoque præſentatio Capituli Sulmonen. Patroni pro quarta parte ex ſex, quod à neutro collitigantium negatur. Nec refert aliquos Canonicos abſẽtes ad præ-
6 ſentandum non fuiſſe vocatos; Alij † enim quàm ipſi, qui vocati nõ fuerunt, de contemptu dicere non poſſunt, ex doctrina *Abb. in c. in geneſi num.* 10. *de elect.* & *alij in* §. *penult. primæ deciſionis huius cauſæ allegati*, quibus minimè ad-
7 uerſantur *deciſiones Mantic.* 268. & 288. † ibi e-
8 nim abſentes expectari debuiſſe, † aliáſq; præſentationem eſſe nullam quidem firmatur, quando præſentatio ſpectat ad plures, vti vniuerſos: vt etiam declarat *Gratian. deciſ. March.*
9 183. *num.* 2. & 3. quod intelligendum eſt, † ſi illi, qui vocati non fuerunt, dent de contemptu, prout in caſu dictarum deciſionum præſupponendum eſt, dum contrarium non probatur.

batur. Et quamuis hodie vnus ex dictis non
10 vocatis opponere vellet, non audiretur, † cũ
intra quadrimeſtre, vel ſemeſtre ad præſentan-
dum conceſſum non oppoſuerit *ad tradit. per
Lambert. de Iurep. par. 2. lib. 2. art. 22. q. 6. num. 6.
Seraphin. deciſ. 165. in fin.* Et tantò minus poſſet
audiri, prædictus opponere volens, quia per
eius fidem datam *in Sum.* Tabaſſi *nu.* 23. ſolùm
declarauit, quòd ſi fuiſſet vocatus, præſentaſ-
ſet Tabaſſum, & tamen ad irritandam præ-
11 ſentationem † non ſufficit ſola oppoſitio cõ-
temptus, ſed ſimul requiritur eius proſecutio
intra tempora præſentandi. *Innot. in c. Eccleſia
veſtra 57. num. 3. de elect. Butr. in c. in geneſi num. 28.
prope fin. eod. tit. Buratt. deciſ. 351. numer. 5. & plu-
res refert Barboſ. de Canon. & Dignit. cap. 39. n. 24.*
12 Imò cum non probetur † fuiſſe illum in lo-
co, vnde vocari debuiſſet, non poterat poſt
ſcrutinium opponere decontemptu, *gloſ. d. c.
Eccleſia veſtra verb. adeſſe prope med. de elect. Feder.
de Sen. conſ. 214. ſub num. 1. verſ. niſi ab aduerſa, &
conſ. 227. circa med. verſ. vnde communiter.* Et vl-
terius cum non ſimus in electione, ſufficit
13 quod maior pars † Canonicorum adfuerit ad
hanc præſentationem, *Lotter. qui plures cumulat,
de re benef. q. 17. numer. 127. cum ſeqq. lib. 3.*

Tabaſſo verò minimè ſuffragatur vox Prio-
ris Patris Cæleſtinorum, quia cum ipſi ab an-
no 1552. & ſic ferè per nonaginta quinque
annos non præſentauerint, intrat præſcriptio
14 ad fauorem aliorum Compatronorum, † quę
ſolo lapſu quadraginta annorum, etiam ſine
titulo ad fauorem Compatroni perficitur, vt
dixit *Rot. in deciſ. 125. num. 6. coram Reuerendiſſimo
Vrgellen. cum alijs ibi allegat.* quicquid dicen. eſ-
15 ſet, † ſi ageretur de præſcribendo Iurepatro-
natus aduerſus ipſam Eccleſiam, ſe liberã eſſe
prætendentẽ, in quibus terminis intelligenda
eſt *deciſ. Martin. Andr. 104. ſub n. 7.* extra quem
16 caſum Eccleſia circa pręſcriptionem † nõ eſt
magis priuilegiata quàm perſona priuata, niſi
quoad tempus, cum requiratur contra ipſam
quadragenaria ex allegatis *in deciſ. 346. num. 2.
coram bo. me. Card. Caualer.* Neq; Cæleſtini tueri
ſe poſſunt exceptione ignorantiæ vacationum
17 pro † tempore ſecutarum, & præſentationum
ab alijs Patronis factarum, quia ſunt plures vſ-
que ad quatuor per longum temporis ſpatiũ
*Garz. de benef. p. 5. cap. 5. à nu. 129. vſque ad 135. Rota
poſt tract. de manutenen. deciſ. 139. numer. 7. & deciſ.
332. num. 4. & dixit Rota in Firmana beneficij 18.
Octobris 1631. coram R. P. D. meo Ghiſlerio.*

Minuſque eorumdem Patrum Cæleſtinorũ
18 poſſeſſio pręſentãdi † pręſeruata fuiſſe dici po-
teſt per aliorum Cõpatronorum præſentatio-
19 nes, quia hoc quidem procederet, † ſi alij cõ-
patroni ſolum pro ſua rata, vel cum aliqua
præſeruatiua Iuris eorumdem Patrum præ-
ſentaſſent: ſecus dum ſimpliciter, & indiſtin-
ctè præſentarunt; alias enim nunquam con-
cluſio intraret, quod contra Compatronum
non præſentantẽ per quadraginta annos præ-
ſcribatur: Et cum dictũ per longiſſimũ tem-
poris ſpatium factæ fuerint, vt dictum eſt,
quatuor præſentationes in quibus nunquam
interuenerint Cæleſtini, negligentia multipli-
20 cata † inducit præſumptionem depoſitionis
animi poſſidendi, *Rot. in recent. deciſ. 251. num. 4
par. 2. & deciſ. 285. num 8. par. 1.* eoque magis,
21 quia Patroni veniunt † ex diuerſo fonte, quo
caſu præſentatio vnius alteri non ſuffragatur,
*Rot. deciſ. 229. num. 5. & 6. & dec. 407. num. 1. par. 1.
diuerſ. & in recent. dec. 146. nu. 5. in fin. p. 2. Viuian.
de Iurepatr. cap. 4. num. 46. lib. 5.*

Neque Tabaſſius eſt præferendus, eò quod
ſit præſentatus à Margarita exiſtente in quaſi
poſſeſſione præſentandi: ſciendum eſt enim,
Margaritam nunquam præſentaſſe, nec eam
quaſi poſſeſſione ſui authoris iuuari poſſe,
22 cum ea ad hæredem non tranſeat, vt in ter-
minis *ad excludendam diſpoſitionem text. in c. con-
ſultationibus de Iurepatr. dixit Rota dec. 464. num.
3. & 4. coram bon. mem. Coccino, & in Lucana In-
rispatr. 7. Febr. 1620. coram bo. me. Franciſco Vbal-
do,* vbi plures concordantes allegantur, & pari
Iure cenſeri debet vox Margaritæ, quæ æquè
ipſi nihil prodeſt ad effectum iuſtificandi gra-
tiam Apoſtolicam, cum ſuppoſito, quod
fuerit à medietate Patronorum præſentatus,
23 obtentam, † nam Pontifex intellexit de con-
ſenſu Patronorum in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi exiſtentium, vt benè declarat *Lotter.
de re benef. lib. 2. q. 8. num. 106.*

Obiecto circa vltimam præſentationem de
anno 1627. à ſolo Camillo factam; ſatis facit
deciſio, quæ reuidetur §. *verſ. nihil refert*, Qui-
bus ſtantibus in robore ſuo permanentibus
rationibus, pro ſabio adductis, Domini eum
inſtituendum, iterum reſponderunt, Vtraq;
parte informante.

PAMPILONEN. PARROCHIALIS.

Veneris 8. Februarij 1647.

ARGVMENTVM.

Abſolutio obtenta ab excommunicatione ob re-
curſus ad Iudices laicos non ſuffragatur, non
adimpletis conditionibus in Breui Apoſtolico
abſolutionis contentis.

SVMMARIVM.

1 *Violatio ſequeſtri; ex quibus iuſtificetur?*
2 *Recurrens ad Iudices laicos non dicitur ſatisfeciſſe
conditioni in facultate abſoluendi in Breui appoſi-
ta per ſolam verbalem renunciationem recur-
ſuum.*
3 *Violatio ſequeſtri probatur etiam per teſtes, ſine par-
tis citatione examinatos, & quare?*
4 *Violatio ſequeſtri ſapit delictum.*
5 *In materia recurſuum admittuntur probationis
etiam informes, & leuiores etiam ad effectum de-
negandi audientiam.*
6 *Oblationes, & elemoſyna etiam inter fructus con-
numerantur.*
7 *Recurrens ad Iudices laicos tenetur alteræ parti ex-
penſas reficere ſtante clauſula in Breui Apoſtolico
abſolutionis appoſita* refectis expenſis.
8 *Clauſula* refectis expenſis *in Breui Apoſtolico
abſolutionis appoſita actualem ſatisfactionem re-
quirit, adeoquod oblatio, ſeu cautio de illis reſ-*

ciendis

Digitized by Google

ciendis facta illorum liquidatione non ſufficiat.
9 *Itant ſi expenſæ non ſunt liquidæ inſtare debet, vt alteri parti terminus ad liquidandum præfigatur, vt fit in Iudicijs priuilegiatis.*
10 *Iudicium recurſuum, & attentatorum eſt priuilegiatum.*
11 *Clauſula* refectis expenſis *contenta in commiſſione cum ſit concepta per ablatiuum abſolutum conditionem importat itaut iuriſdictionem ſuſpendat, donec actualiter expenſæ reficiantur.*
12 *Clauſula parito Breui conditionem ſuſpenſiuam importat.*
13 *Actus iudiciales occaſione recurſuum non ſolent fieri ſine expenſis.*
14 *Conditiones in Breui abſolutionis adiectæ copulatiuè ſunt adimplendæ.*
15 *Recurrens ad Iudices laicos non adimpletis conditionibus in Breui contentis abſolutione obtenta iuuari nequit.*

DECISIO CCLXVII.

DOMINI dixerunt, Carolo obtentam
abſolutionem ab excommunicatione,
ob recurſus ad Iudices laicos incurſa non ſuf-
fragari, quamuis eiſdem recurſibus, & om-
nibus quibuſcumque iuribus, indè forſan ac-
quiſitis, in ampliſſima forma renunciauerit:
quia tamen, non obſtante ſequeſtro, de man-
dato Rotæ appoſito ſuper beneficio inter ipſũ,
& Sannelium controuerſo, adhuc de facto ſe
confouet in poſſeſſione eiuſdem beneficij, &
oblationes Chriſtifidelium recipit, vt probatur
ex teſtibus in Summ. Sanctij *num.* 8. & ſic appa-
1 ret de clara, & euidenti violatione ſequeſtri,
iuxtà notata *in Clem. ad compeſcendas de ſequeſt.
poſſ. & fruct.* minimè ſatisfecit conditioni, in
2 facultate abſoluendi à Sanctiſſimo appoſitæ,
per hanc ſuam dumtaxat verbalem renuncia-
tionem, vt in proximis terminis dixit *Rota in-
ter impreſſ. poſt Cinc. de Cenſib. dec. 62. & in Pampi-
lonen. de Ianzicoram bon. mem. Litta relat. per Saluſt.
Tiber. in praxi A.C. lib. 3. poſt. cap. 10. num. 3. & 4.*
& in alijs relatis *per Modern. Peruſin. de manuten.
obſeru.* 103. *num.* 14. *& ſeq.* Nec refert, quod teſtes
ſint ſine citatione partis examinati, quia, cum
3 agatur de violatione ſequeſtri à † Sac. Rota
appoſiti, Iudex ſequeſtri non tenebatur citare
Carolum ad videndum examinari Teſtes cũ,
4 violatio ſequeſtri † ſapiat delictum, & maxi-
mè quia in materia recurſuum admittuntur
5 probationes, etiam informes, & leuiores ad
effectum denegandi audientiam, *Serap. dec.* 296.
num. 10. *Caualer. dec.* 529. *num.* 3. *Buratt. deciſ.* 446.
num. 9. *& in Cæſarauguſtana Beneficij de Linares
15. Nouembris* 1644. *coram D. meo Bichio.* Et fru-
ſtrà ſe excuſat Carolus allegando, ſequeſtrum
ſolum ſuper fructibus cadere, cum ipſa poſſeſ-
ſio, tanquã attentata fuerit ſequeſtrata, & ob-
6 lationes, quas ipſe recipit, rectè inter fructus
connumerentur, *vt per Lotter. de re benef. libr. 1.
queſt. 30. num. 33. & 34. Rot. deciſ. 368. num. 2. par. 2.
& deciſ. 391. par. 4. tom. 2. in rec.*
Obſtat etiam Carolo pro conſequenda ab-
ſolutione, quod expenſas Sanctio non refecerit
7 vt debuiſſet, ſtante clauſula in Breue facultatis
abſoluendi appoſita, *refectis expenſis*, quæ actua-
lem ſatisfactionem requirit, adeò quod obla-
tio, ſeù cautio de illis reficiendis, facta illa-
8 rum liquidatione, non † ſufficiat ex allegatis
per Barboſ. clauſ. 132. *num.* 1. *cum duobus ſeqq. Rot.
coram Gregor. XV. deciſ.* 492. *num.* 9. ibique *Add.
Litt. B.* Ita quod ſi expenſæ non erant liquidæ
9 Carolus, † vt Sanctio terminus ad liquidandũ
præfigeretur, inſtare debuiſſet, vt in iudicijs
priuilegiatis fieri ſolet, *Rota deciſ.* 269. *num.* 1. *in
fin. par.* 1. *recent.* Prout eſt iudicium recurſuum,
10 & attentatorum, *Lancell. de attentat. p.* 3. *cap.* 31.
num. 72. *& ſeqq.* Præſertim quando in commiſ-
11 ſione adeſt clauſula, *refectis expenſis*, † quia
ablatiuus ille abſolutus infert conditionem, &
proinde Iuriſdictionẽ ſuſpendit, donec actua-
liter expenſę reficiantur, vt in puncto dictæ
clauſulæ tradit *Caputaqu. deciſ.* 150. *per tot. part.* 1.
& in proximis terminis clauſulæ Parito Breui
12 *Seraph. deciſ.* 655. *Gonzal. ſuper reg.* 8. *gloſſ.* 9. *§.* 1. *in
annotat. num.* 247. *cum plurib. ſeqq.* Hic enim du-
bitari non poteſt, quin de expenſis ſaltem in
genere cõſtet, cum occaſione recurſuum plu-
res actus iudiciales facti fuerint, † qui vtique
13 ſine expenſis fieri non conſueuerunt, *Adden. ad
Greg. XV. deciſ.* 503. *in fin. verſ. quæ primo*, quam
refectionem Carolus à Sanctio petere nõ poſ-
ſet, quia in Breui abſolutionis à recurſibus
Sanctij non legitur clauſula, *refectis expenſis*.
Cum ſupradictas itaque duas conditiones, quę
14 copulatiuè † in Breui appoſitæ, adimplendæ
fuiſſent, *l. generaliter Cod. de inſtit. Surd. deciſ.* 135.
num. 1. *Fontanell. deciſ.* 45. *num.* 13. *Mantic. dec.* 247.
num. 4. non adimpleuerit; licet iudicato, quod
per appellationem à ſententia interpoſitam
non adeſt, & in Breui demandatur, quatenus
adſit, parere non teneatur: tamen Domini re-
ſoluerunt, abſolutione obtenta ipſum iuuari
non poſſe iuxtà deciſionẽ in his terminis 173.
ferè per totam *part.* 6. *recent.* Vtraque parte In-
formante.

NEAPOLITANA SEPARAT. THORI.

Veneris 15. *Februarij* 1647.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ad probandum inimicitiam, ac noua odia viri erga vxorem pendente lite non eſt deneganda non obſtante, quod ſuper dicta materia fuerunt alias examinati Teſtes, ſi noui articuli continent in ſubſtantia materias non prius articulatas.

SVMMARIVM.

1 *Pro cauſa ſeparationis Thori deſeruiunt nouæ inimicitiæ, ac pericula vitæ mulieris, & num. 8. vbi de inimicitijs, & periculis auctis lite pendente.*
2 *Remiſſoria in probandis non denegatur in qualibet inſtantia data releuantia materiæ articulatæ.*
3 *Remiſſoria non ſic de facili denegatur ex ſola præſumptione calumniæ, quando articuli ſunt releuantes.*
4. *Remiſſoria non denegatur ſub prætextu, quod noui articuli tendant ad euertenda fundamenta deciſionis*

nis editæ, niſi aliæ præſumptiones calumniæ concurrunt.
5 *Calumniæ præſumptio pro denegatione remiſſoriæ ceſſat quoties noui articuli nedum in cortice verborum, ſed etiam in ſubſtantia materias articulatas magis ſpecificè continent, vel eas excedunt, & ex quibus noui articuli excedant materias prius articulatas à num. 6.*
7 *Inimicitia ſiue diſcordia inter virum, & vxorem eo magis probata remanet ſi conſtat virum mortem vxoris mediante propinatione veneni procuraſſe.*
9 *Articuli in cauſa matrimoniali ob ſui grauitatem admittuntur in caſibus in quibus alias reijcerentur.*
10 *Remiſſoria in dubio eſt concedenda, ne probationes coangustentur.*

DECISIO CCLXVIII.

CVM Dominus Marchio Paſqualis Ca-
1 racciolus ſe oppoſuiſſet ex capite calumniæ remiſſoriæ, vxori ſuæ ſub die 4 Iulij anno
præterito coram me conceſſæ ad probandum
noua odia, & ex progreſſu litis nouas inſidias
poſt Breue obtentum à fel. record. Papa Vrbano VIII. superuentas; Quia nouæ inimici-
1 tiæ, † & vitæ pericula pro cauſa ſeparationis
Thori deſeruiunt, *ad text. in cap. ex tranſmiſſa de reſtit. ſpoliat.* Domini, ipſo Marchione denuò
audito, ſteterunt in deciſis. Quia vt dictum
fuit, data releuantia in materia prophana, re-
2 miſſoria non denegatur in qualibet inſtantia, *Cocc. deciſ. 149. num. 1.* hic verò releuantia, dum
articulatur odium capitale, & machinationes
contra vitam vxoris, non poteſt controuerti.

Non obſtat aſſerta præſumptio calumniæ
adducta, ex quo iam alias fuerint in hac cauſa
examinati 45. Teſtes coram Vicario Archiepiſcopi Neapolitani. Quia non facilè ex ſola
præſumpta calumnia remiſſoria denegatur,
3 quando articuli ſunt releuantes, *Cocc. dec. 338. num. 2. & 3.* Nec impedit, quod iam in negotio principali emanauerit deciſio, ad cuius
fundamenta euertenda articuli recenter dati
4 tendunt; † Quia niſi aliæ præſumptiones calumniæ concurrant, ex hoc ſolo motiuo remiſſoria non denegatur *dicta deciſ. 338. coram Coccin.* & fuit dictum *in Valentina Iuris ſedendi 15. Martij 1638. coram Eminentiſſ. Card. Panzirolo.*
Attamen hæc præſumptio calumniæ ceſſat,
5 quando noui articuli nedum in Cortice verborum, ſed etiam in ſubſtantia materias alias
articulatas, vel magis ſpecificè continent, vel
eas excedunt *idem Coccin. deciſ. 23. num. 2. Canaler. deciſ. 469. num. 3. Buratt. deciſ. 824. numer. 3. vbi Adden. Litt. A.* allegat concordantes. Articuli
6 verò noui † pro Domina Marchioniſſa dati,
excedunt materias prius articulatas. Primò
quia in antiquis articulis fuit quidem articulata viri ſæuitia, & inimicitiæ capitales, ac timor mortis in genere, ſed nunquam ſpecificatum fuit, vt hodie fit, quod vir inſidias contra vitam vxoris parauerit, quodque meretri-
7 ces, vt veneno mediante † illi mortem propinarent, procurauerit, quod inſidiarum genus
per venenum eo magis probat cauſam diſcordiæ, *Ledeſma de matrim. quæſt. 62. art. 1. dub. 4. Sanchez eod. tract. lib. 10. diſp. 18. num. 6. & 8. in fin.* Secundò quia in fine nouorum articulorum additum, qualiter poſt primam remiſſoriam, & Breue à fel. rec. Papa Vrbano VIII. per Marchioniſſam obtentum, inimicitiæ inter ipſam,
& virum notabiliter auctæ fuerunt, ob inſidias contra vitam, & exiſtimationem vxoris
8 procuratas, quæ vitæ pericula, & inimicitiæ lite pendente auctæ, pro cauſa ſeparationis Thori deſeruiunt, vt ponderauit *Rot. deciſ. 155. n. 41. par. 6. recent.*

Neque Marchioniſſæ imputari poteſt, quod
hactenus remiſſoriam vſque de menſe Iulij
anni præteriti decretam expedire non curauerit, quia Marchio nunquam conceſſioni remiſſoriæ conſenſit: imò nouam audientiam
contra deciſionem editam obtinuit; Vnde
vxor de negligentia redargui nullo modo poteſt.

Vlteriùs ponderarunt Domini, quod cum
agatur de cauſa matrimoniali, in qua ob ſui
9 grauitatem, † articuli in caſibus, in quibus
aliàs reijcerentur, admittuntur, *Mant. dec. 312. ſub num. 10. verſ. Quare.* Et ex regula, ne pro-
10 bationes † coangustentur, in dubio pro conceſſione remiſſoriæ eſſe reſpondendum, *Buratt. deciſ. 824. in fin.* in deciſis permanſerunt
Vtraque parte Informante.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Mercurij 4. Februarij 1647.

ARGVMENTVM.

Cedens contraueniendo ceſſioni factæ tenetur ceſſionario pretium receptum reſtituere ſtante præſertim promiſſione de non contraueniendo. Renunciatio ineffectuata nullius eſt conſiderationis.

SVMMARIVM.

1 *Renunciationis effectus ab actibus contrarijs excluditur.*
2 *Actus ad cauſam præcedentem refertur, quando de alio titulo non apparet.*
3 *Renunciatio non effectuata nullius conſiderationis eſt.*
4 *Ius quæſitum creditori mediante datione inſolutum non poteſt amplius per renunciationem dationi inſolutum factum à debitore ab eo auferri.*
5 *Dominium acquiritur mediante datione inſolutum.*
6 *Proteſtatio contraria facto nullius eſt momenti.*
7 *Proteſtatio* ſine præiudicio Iurium *ſaltem intelligitur reſpectu actionis alicui competentis.*
8 *A Proteſtatione cenſetur receſſum per actus contrarios.*
9 *Ceſſionarius repræſentat in omnibus perſonam cedentis.*
10 *Factum magis quam verba eſt attendendum.*

D E-

DECISIO CCLXIX.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me
in hac cauſa ſub die 20. Nouembr. 1645.
& 27. Iunij 1646. reſpondendo pro executio-
ne mandati executiui ab A. C. relaxati pro
ſcutis 250. contra Paradiſum, ob eius contra-
uentionem ceſſioni, ab ipſo factę Righezzæ
medietatis Officij Notariatus Capitolini cum
promiſſione de non contraueniendo, & nihi-
lominus eam acceptando inſolutum auoca-
uerit, vt fuſiùs in dicta die 20. Nouemb. 1645.
prout de anno 1625. pro toto officio expedi-
tionem litterarum patentium à DD. Conſer-
uatoribus Capitolij reportauit, atque de an-
no 1628. in propriam perſonam litteras ſuper
titulo per Datariam expediuit; Poſtmodum-
que ſemper idem officium proprio nomine
adminiſtrauit, illiuſque emolumenta perce-
pit, oneraque maſſę Notariorum perſoluit.

Neque Paradiſum iuuat renunciatio huius
officij ab ipſo de menſe Aprilis 1620. facta,
1 quia huiuſmodi renunciationis effectus † ab
actibus ab ipſomet ſucceſſiuè geſtis, omninò
excluditur; Nam de anno 1625. in vim dictæ
dationis in ſolutum in Curia Capitolina litte-
ras patentes pro exercitio dicti officij, ac de-
inde de anno 1629. ſuper titulo in Dataria
expediuit, ac totum officium adminiſtrauit,
quę adminiſtratio, cum alium titulum non
habeat ad dictam dationem in ſolutum tam-
2 quam † ſuam cauſam pręcedentem referri de-
bet, *Menoch. præſumpt. 67. per tot. lib. 6. Surd. con-
ſil. 24. num. 16.* vbi quod, qui alium titulum
allegat, ipſum probare tenetur, *& Rot. dec. 104.
num. 5. par. 2. diuerſ. & dec. 159. num. 3. par. 1. recent.
& in Ceſenaten. Cenſuum 9. Iulij* 1645. *coram R. P.
D. Corrado*. Neque hanc veritatem tegere
poteſt Paradiſus, dum poſt renunciationem
mandatum executiuum, & declaratoriam pro
eodem credito, pro quo datio inſolutum ema-
nauerat, obtinuit, nam etiam hoc euanuiſſe,
nec effectum habuiſſe, ex ſupradicta declara-
tione de anno 1625. facta, apparet, vt ex alijs
actibus ſupra deductis, adeo quod renunciatio
3 non effectuata † nullius conſiderationis ſit, vt
fuit dictum *in Peruſina Beneficij 4. Aprilis* 1608.
coram bon. me. Penia, & in Volaterana Prioratus 16.
Martij 1646. *§. Tandem coram R. P. D. meo Bichio*.
Et in omnem euentum poſtquam Lercarijs
contra Paradiſum ex datione in ſolutum ſibi
4 facta † fuerat quęſita actio, non potuit poſt
quindecim menſes, renunciando dationi in
ſolutum, Ius eiſdem Lercarijs quæſitum ex-
cludere, *vt eſt text. in l. 1. §. ſi rem depoſitam ff. de-
poſiti.*

Non obſtat, quod Paradiſus, quando de
anno 1629. per Datariam litteras ſuper titulo
officij expediuit, id citra pręiudicium litium
Lercarijs competentium, & ipſis interpella-
tis, fecerit *Summ. Paradiſi num.* 6. nam aliàs lit-
teras de anno 1625. in Curia Capitolina abſq;
vlla proteſtatione, vel interpellatione pro
exercitio totius officij expediuerat, inhęrendo
5 pręcedenti dationi inſolutum † per quam
ſibi ſoli dominium quęſitum fuerat, *l. elegan-
ter ff. pign. act. Soccin. conſ. 69. num. 1 5. lib. 4. Cephal.
conſ. 351. num. 13. Rota deciſ. 52. nu. 10. par. 6. recent.
& deciſ. 261. num. 19. par. 7. recent.* & fuit dictum
in Romana Legati 1. Iulij 1643. *coram R. P. D. meo
Cerro*. Et aduertendum eſt, huiuſmodi pro-
teſtationem fuiſſe facto contrariam per ipſam
expeditionem tituli in perſonam ſolius Para-
diſi, & acquiſitionem dominij totius officij
pręiudicabatur Dominio partis officij vſque
de anno 1617. quęſito Lercarijs, ſiue Righez-
zę eorum auctori etiam ex ceſſione tunc re-
portata ab eodem Paradiſo ſic illa per factum
6 euerſa † proteſtatio nullius eſt momenti, *Fe-
lin. in cap. cum M. Ferrarienſis num. 27. cum ſeqq. de
conſtit. Burati deciſ. 46. num. 13. & deciſ. 138. num. 5.*
vel ſaltem intelligenda eſt de pręiudicio reſ-
7 pectu actionis, † quę ex dominij amiſſione
Lercarijs competebat, vt per *Oldrad. conſ. 330.
in fin. Pariſ. conſ. 70. num. 12. lib. 1. Gabr. conſil. 141.
num. 29. & ſeq. lib. 1. Honded. conſ. 86. num. 47. lib. 2.*
Quod factum ipſa obſeruantia ſubſecuta de-
clarauit, quia Paradiſus numquam Lercarijs
dominij, neque fructuum participes fecit, ſed
ſolus tanquam verus Dominus officium poſ-
ſedit, & adminiſtrauit, & tanquam talis ſuper
toto officio iudicialiter manutentionem ob-
tinuit, vt in Summar. prætetitę Poſitionis de
Lercarijs *num. 7.* ex quibus actibus ſucceſſiuis
non ſolum dicta proteſtatio declaratur, ſed per
8 eos † quatenus opus ſit à proteſtatione cenſe-
tur receſſum, *Roman. conſ. 179. n. 21. verſ. remouetur
Put. deciſ. 33. nu. 1. lib. 2.*

Fruſtra etiam Paradiſus, pendente hac lite,
tam coram bon. mem. Merlino, quam coram
me, oblationes fecit de admittendo Lercarios
ad portionem officij, quia vt aliàs reſponſum
fuit, erant nimis intempeſtiuè, neque Ius Ler-
carijs, ex pręcedenti contrauentione quęſi-
tum, tollere poterant, & contra eundem Pa-
radiſum vrget, quod poſt dictas oblationes de
anno 1645. diſpoſuit de toto officio ad fauo-
rem Angelę ſuę filię, ibi, *Aſſegno, cedo, e conce-
do &c. Con tutto queſto officio, e ſue raggioni, giuriſ-
dittioni &c.* & infra, ibi, *tutti, e ſingoli emolumen-
ti, e frutti di quello*, & ibi, *Quella ſia vera, e ſin-
cera Padrona del tutto*, ex quibus verbis dubita-
ri non poteſt, quin diſpoſuerit de ipſo domi-
nio officij eiuſq; filiam Angelam Dominam
effecerit, non ſecus atque ipſe Paradiſus Do-
9 minus erat. Cum ceſſionarius † repræſentet
in omnibus perſonam cedentis, *l. ſi à Creditore
Cod. de act. & oblig. l. 2. ff. de hered. vel act. vend. Rimin.
Iun. conſ. 05. num. 21. Rot. deciſ. 107. num. 3. in fin. de-
ciſ. 303. nu. 7. part. 1. recent.* Nimiſque ridiculum
eſt dicere, quod Paradiſus in eadem ceſſione
facta filię Lercariorum iura reſeruauit, ibi,
*Senza pregiudicare alle raggioni delli ſig.ri heredi del
q. Gio. Battiſta Righezza*. Quia eſt proteſtatio
contraria facto, maximè quia eadem Angela
Paradiſi Ceſſionaria paulo poſt cautam iacta-
tionis, & iactationum nominatim contra
Lercarios committi fecit R. P. D. meo Ghiſle-
rio, aſſerens ſe vigore paternę ceſſionis, in
quieta poſſeſſione, & dominio officij reperiri,
à nemineque moleſtari deberi. Quare, cum
ex omnibus ſimul iunctis appareat magis at-
tenden-

10 tendenda eſſe facta, † quānī verba *ad Text. in cap.dilecti el 2. vbi gloſſ. verbo factō, & de appellat. Buratt. deciſ.113.num.20.* Domini perſeuerando in deciſis reſolueruut mandatum alias relaxatum contra Paradiſum eſſe exequendum &c. Vtraque parte Informante.

VERCELLEN. PRIORATVS.

Luna 25. Februarij 1646.

ARGVMENTVM.

Attentata poſt præſentatas inhibitiones commiſſa veniunt renocanda. Regula qui continuat non attentat nō habet locum quoties cauſa reperitur commiſſa, vel ſpecialis inhibitio emanauit ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis Acta omnia in Iudicio reuocationis attentatorum non ſunt tranſportanda, ſed ea tantum ex quibus illa probantur.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio, quod fuerit præſentata probatur ex atteſtatione Nuncij, cui creditur tanquam atteſtanti de re ad eius officium ſpectante.*

2 *Subhaſtatio facta poſt inhibitionem eſt attentata.*

3 *Notario circa acta Iudicialia adhibetur fides etiam ſine teſtibus.*

4 *Notarium quem fuiſſe probatur ex eiuſdem aſſertione quæ circa acta Iudicialia probat.*

5 *Teſtes informiter examinati faciunt adminiculum.*

6 *Relatio Nuntij, ſeu Notarij adminiculata probat dato etiam quod eſſet informis.*

7 *Fructuum perceptio probatur ex propria partis confeſſione adminiculata.*

8 *Fructus à poſſeſſore percepti præſumuntur.*

9 *Inhibitio vigore commiſſionis, ac litis pendentiæ non afficit habentem titulum diuerſum, & in ea lite non nominatum licet ipſi quoque præſentata fuerit.*

10 *Limita non procedere, quando commiſſio non eſt reſtricta ad certas perſonas, ſed eſt generaliter contra omnes.*

11 *Beneficium vnitum non vacat.*

12 *Commiſſio appellationis cum clauſula,* quam & quas cum omnibus incideñ annexis &c. totoque negotio principali *operatur vt cauſa commiſſa dicatur nedum quoad fructus, ſed etiam quoad ipſum titulum Beneficij.*

13 *Poſſeſſio capta poſt preſentatam inhibitionem eſt attentata.*

14 *Attentata non excuſantur ſub prætextu continuationis poſſeſſionis, quando commiſſio vel ſpecialis inhibitio emanauit ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis.*

15 *Acta omnia non ſunt tranſportanda in Iudicio reuocationis attentatorum, ſed ea tantum ex quibus illa probantur.*

DECISIO CCLXX.

PLACVIT DD. Felicem de Ferrarijs, quia ipſe Vrbem acceſſerat, tertio audire, ſed nihilominùs in deciſis pro reuocatione attentatorum, ab ipſo commiſſorum reſpondendo, perſtiterunt; Quia nimirum duæ ipſi fuerunt præſentatæ inhibitiones; altera de menſe Febr. 1645. in vim commiſſionis, ac litis pendentiæ inter Capitulum Collegiatæ Eccl. nit. Bugellæ. Super hoc ipſo beneficio de quo agitur, & Ioannem Ambroſium de Ferrarijs: Altera vigore appellationis à Decreto Reuerendiſſimi Nuncij Sabaudiæ, cogente Franciſcum Plonum arrendatarium fructuũ huius beneficij decurſos fructus tradere eidem Felici Ferrario tanquam Cæſſionario Cam. Ap. ſub prætextu, quò ijdem fructus vti maturatio beneficio vacāte ſpectarent ad
1 Cameram, & hæc inhibitio præſentata † fuit die 3. menſis Iunij 1646. vti conſtat ex atteſtatione Nuncij cui creditur tanquam atteſtante de re ad eius officium ſpectante *Put. deciſ.88. lib. 3. Rot. in Romana Spolij domus 28. Iunij 1617. cor. S.D.N. in §. 1.* Attamen vtriuſ-
2 que inhibitionis vigore adhuc attentata † remanet, tàm ſubhaſtatio pignorum contra d. Pionum captorum pro ſoluendis fructibus à Felice Ceſſionario Cameræ petitis, quàm fructuum ab eodem Felice perceptio de anno 1646. vt in prima dec. huius cauſæ firmatur, quia ſubhaſtationem ſecutam fuiſſe poſt primam, & ſecundam Inhibitionem nempè die 14. Septembris 1646. talis apparet ex relatione Nuntij, ſeù vulgò ibi dicitur *Soldato di giuſtitia facta* Vielada Notaro actuario *Sum-*
3 *mario ibidem num.6.* cui † vtique circa acta Iudicialia qualis eſt ſubhaſtatio, adhibetur fides, etiam ſine *teſtib. gloſ. in §. alia verb. inſinuatione Inſtit. de donat. Iaſ. in l. omnium col. penult. in fin. & col. ſeq. C. de Teſtam. Gramat. conſ.65 num.283. Seraph. de priuil. Iuram. priuil. 34. num.6 Buratt. dec.606. numer.12.* & Viacladum fuiſſe
4 actuarium † oſtenditur ex eiuſdem aſſertione ibi *à me Notaro, & Secretario ſotto-ſignato,* quæ circa hoc probat *Rot. dec.699. num.3. par.1. rec. & in Aſsiſien. Bonorum 2. Iunij 1627. cor. bon. me. Card. Virili & deciſ.454. nu. 2. cor. Greg. XV.* iunctis præſertim teſtibus, de dicta ſubhaſtatione
5 ne deponentibus, † qui licet informiter examinati, faciunt ſaltem adminiculum *Rot. deciſ.315. num.5. dec.342. num.7. dec.406. nu.6. par.1.*
6 *recent.* adeo vt prædicta relatio Nuncij, † & Notarij tanquam adminiculata probet, dato quod etiam aliàs eſſet informis *Rot. deciſ.195. num.2. par.1. rec.*

Similiter fructus anni 1646. à Felice perceptos fuiſſe, probatur ex eiuſdem confeſ-
7 ſione, † iudicialiter emiſſa *Summ. num.8.* quæ non ſolùm per depoſitionem Teſtium, licet ſine citatione partis examinatorum adminiculatur; ſed etiam ex præſumptione Iuris, quia idem Felix poſſeſſionem beneficij acceperat de menſe Nouembris anni 1645. & fru-
8 ctus à Poſſeſſore percepti † præſumuntur *Seraph. dec.1245. num.6. Rot. dec.50. num.2. cor. Greg. XV. & dec.169. num.2. par.1. dec.317. num.6. par.4 tom.2. rec.*

Non obſtat, quòd prima inhibitio vigore
9 Commiſſionis, & litis pendentiæ † inter Capitulum, & Ambroſium de Ferrarijs non afficiat Felicem habentem titulum diuerſum, & in ea lite non nominatum, licet ipſi

quoque

quoque præſentata fuerit *ad trad. per Lancell.de*
attent.par.1,cap.3.num.9. Buratt.dec.644,numer.5.
quia hoc non procedit, quando Commiſſio
10 Appellationis † non eſt reſtricta ad certas
perſonas,ſed eſt generalis contra omnes,qua-
lis, vt in caſu, de quo agitur, ibi, *omneſque*
alios in executione præſentium nominandos, ita idē
Lancell. loco mox allegato nu. 39. & 40. Et quã-
uis titulus Felicis ſit diuerſus à titulo Ioan-
nis Ambroſij Nihilominus tamen eſt conne-
xus, & dependens à titulo vnionis huius be-
neficij, facti Capitulo, quem idem Capitu-
lum in dicta prima lite deduxit; nam, qua-
tenus vnio Apoſtolica eſſet valida, corrueret
prouiſio ad fauorem Felicis facta, tan-
quam de vacante per obitum Alberti vltimi
11 poſſeſſoris, cum beneficium vnitum † non
vacet *Clem.frequenſ. vbi gloſ. verb. ad menſam de*
exceſs.prælat.Oldrad.conſ.257.num.27.& ſeq. Aret.
conſ.63. per tot. Rebuff. in prax.tit. de vnion. benef.
n.12. in fin. Rot.coram Greg.XV. dec.419. n.2. Et
contra Felicem ſemper vrget ſecunda Inhibi
12 tio in vim Commiſſionis Appellationis † à
decreto d. Nuncij Sabaudiæ emanato ſuper
fructibus beneficij per quod vigore clauſula-
rum, *quam, & quas* in ea poſitarum *cum omni-*
bus inde dependentibus, annexis, & connexis,
ac toto negotio principali, dicitur commiſſa
cauſa ne dum quoad fructus præteritos de
quibus loquitur decretum dicti Nuncij, ſed
etiam quoad percipiendos, & quoad ipſum
titulum Beneficij *Sarnen. in Reg. de Infirm.q.34*
num.4. Egid.dec.618. Caſſad.dec.9.nu.13. de cauſ.
poſſ. & propit. Caputaq.dec.152. per tot. par.1. &
fuit dictum in Meſſanen.Archipræsb.29. Apr.1641.
cor.D. meo Cerro & in Gerunden. Prioratus 27.Iu
nij cor. D. meo Bichio, quæ operantur, ne Fæ-
lix iuuari aliquo modo poſſit, prætextu con
tinuationis poſſeſſionis antea cæptæ; quia
13 aut ipſa poſſeſſio ab initio eſt attentata, † cū
capta fuerit de menſe Nouembris anni 1645.
poſtquam menſe Febr. eiuſdem anni fuerat
præſentata Fælici inhibitio, vigore primæ
Commiſſionis, quicquid dicendum eſſet, ſi
nulla præceſſiſſet lis, vel inhibitio, aut in
omnem caſum ob ſecundam Commiſſionē,
14 & inhibitionem ſpecialem † ſuper fructibus,
eorumque perceptione,& ſic ſuper continua
tione poſſeſſionis, ipſius continuatio non ex
cuſatur ab attentatis ex allegatis in prima de-
ciſione huius *cauſa coram me in §. nec Felicem*
excuſat.

Nec releuat, quòd non fuerint aſportata
15 omnia acta † facta coram Domino Nuntio
Sabaudiæ, quia ad effectum reuocationis at-
tentatorum ſufficit ea tranſportare, ex qui-
bus attentata probantur, *vt fuit dictum in Bra-*
caren.Iur. Patr. de Ledronella prima Martij 1602.
cor.Card. Sacrato, & in Tullen.Scholaſtria 5. Iu-
lij 1621.cor. bo.mem.D.meo Remboldo, quæ eſt de-
ciſio 317.num.2.par.4.tom.2.rec. & in Maioricen.
Benef. 27. Nouembris 1641. & 17. Martij 1642.
coram Reuerendiſsimo D. meo Dunozetto Decano.

Ex quibus Domini in Deciſis, vtraque parte informante, permanſerunt.

FLORENTINA PAROCHIALIS.

Luna 11. Martij 1647.

ARGVMENTVM.

Acta concurſus integre ſunt exhibenda per officialem concurrentibus ſolitis requiſitis nēpe exiſtentia, & intereſſe partis. Examinatores an teneantur referre quis dignus, & quis dignior? Examinatores Vrbis iuxta caſuum contingentiam ſolent referre quis dignus, & quis dignior.

SVMMARIVM.

1 *Ad exibendum ſcripturam penes publicum officialem exiſtentem duo ſunt neceſſaria nempe exiſtentia ſcripturæ, & intereſſe exbibere petentis.*
2 *Exiſtentia ſcripturæ ex quibus probetur?*
3 *Officialis cum teneatur librum cuſtodire ratione officij, probata ſemel penes ipſum exiſtentia, præſumitur quod penes ipſum poſtea exiſtat.*
4 *Examinatores ſub peccato mortali tenentur referre, quis dignus & quis dignior ſit.*
5 *ad Examinatores non ſpectat declarare, quis nam ſit dignus, vel dignor, ſed hoc ad Epiſcopum pertinet.*
6 *Examinatores Vrbis iuxta caſuum contingentiam, quis ſit dignus, & quis dignior referre conſueuerunt.*
7 *Examinatores Vrbis quamuis iuxta ſolitum referant, quis ſit dignus, & quis dignior non tamen ordinarius tenetur praeligere quem ipſi digniorem renunciarunt.*
8 *Examinatorum relatio præſefert probationem habilitatis reſpectu litterarum.*
9 *Arbitrium, quod Sacrum Concilium Epiſcopo tribuit eligendi ex approbatis quem maluerit, cenſetur ipſi tanquam bono viro conceſſum, vt digniorem praeligat.*
10 *Acta concurſus integre ſunt Iudici exhibenda ad inſtantiam eius, cuius ea exhiberi interſit.*
11 *Ordinarius an valeat ordinare Notario in actu examinis per concurſum, vt vota examinatorum ſolum circa approbationem, & reprobationem non vero circa prælationem ſcribat?*
12 *Ordinarius poſtquam vota Examinatorum ſcripta ſunt cum qualitate prælationis veriſimile non eſt quod prohibere velit acta concurſus per extenſum exhiberi hoc omni Iuſtitia repugnaret, ac Iuri partium quæſito præiudicaret, magiſque ſuſpectum eius Iudicium redderetur.*

DECISIO CCLXXI.

FACTO concurſu coram Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Florentino per Ambroſium Mazzonum,& Petrum Maglietum pro obtinenda Parochiali Eccleſia S. Ceciliæ à Decima Dioc. Floreñ tunc per obitum Philippi de Bardo vacante, ambobus verò concurrentibus ab Examinatoribus æqualiter approbatis, cum D.Archiepiſcopus Petrum Maglietum prætuliſſet, Ambroſius appellauit, Cauſaque Appellationis Eminentiſſimo Vrbis Vicario commiſſa, ac nouo coram eo

concurſu inſtructo, ſententia Archiepiſco-
pi confirmata fuit, a qua iterum appellante
Ambroſio, cauſa ad Rotam deuoluta, actis
præcedentium inſtantiarum tranſportatis, re-
cuſante Ioſepho Palamolla Secretario Emi-
nentiſsimi Vicarij in actis exhibere fidem cõ-
curſus per extenſum, prout iacet in libro, du-
bitari contingit, an ad hoc ſit cogendus, &
affirmatiuè reſponſum fuit: Quia conſtat de
1 exiſtentia ſcripturæ penes ipſum, † de inte-
reſſe Ambroſij, exhibere petentis, quæ duo
requiſita pro officiali publico ad exhibendũ
cogendo neceſſaria ſunt *l. in hac actione ff. de
exhib. Magon. deciſ. Lucen 5. num. 1. & ſeq. Seraph.
dec. 386. num. 1. Rot. dec. 112. nu. 1. par. 4. tom. 2. rec.*
2 exiſtentia enim † libri, in quo adnotatus fuit
concurſus nouiſsimè habitus, ad Parochia-
lem, de qua agitur, coram Eminentiſsimo
Cardinali Vicario, & examinatoribus depu-
tatis, probatur ex eo, quòd idem Ioſephus
aliam fidem ſuccintam eiuſdem concurſus
3 tradidit, & cum ipſe ratione officij † tenea-
tur librum cuſtodire, probata ſemel penes ip-
ſum libri exiſtentia, præſumitur & hodie exi
ſtere ex allegatis per *Adden. ad Buratt. dec. 278.
num. 15. & fuit dictum in Romana pecuniaria 9. Iu-
nij 1645. cor. R. P. D. meo Bichio*, & in terminis
contra Notarium, ſeù Archiuiſtam tradit *Ca-
ſtren. in l. 2. numer. 3. C. de Teſtam. ord. Rota dicta
dec. 112. num. 7. par. 4. tom. 2. recent.*

Intereſſe verò Ambroſij, exhibitionem
petentis, eſt clarũ, quia ex ipſis actis concur-
ſus apparebit, An ipſe vel Petrus eius Aduer-
ſarius ab examinatoribus fuerit dignior renũ-
ciatus; quamuis enim inter Doctores con-
trouerſum ſit, an examinatores, quis dignus,
& quis dignior referre teneantur, vel ſolum
aliquos ex competitoribus ad curam anima-
rum approbare, alios reprobare, in quo ar-
ticulo, quòd examinatores ſub peccato mor-
4 tale, † quis dignus, & quis dignior ſit renun-
ciare teneantur docet *Ledeſma in ſumma par. 2.
tract. 2. cap. 1. conc. 7. difficul. 13.* aliique quos re-
fert, & ſequitur *Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 60
num. 93. & contrarium tuetur Garz. de benef. par. 9
cap. 2. num. 109. & ſeq.* quòd ſcilicet ſufficiat a-
liquos ſimpliciter approbare, vel reprobare;
& refert reſolutiones Sac. Congregationis
5 Conc. quia non ad examinatores, † ſed ad
Epiſcopum, quis ſit dignior, eligere, & de-
clarare ſpectat. Itaque Sacram Congregatio-
nem Concilij tenuiſſe refert *Barboſ. in declarat.
Concil. ſeſſ. 24. de reformat. c. 18. ſub num. 29. aliaſ-
que concordantias adducit in Collectanea ad Conci-
lium d. c. 18. num. 131. & ſeq.* nihilominus in
6 Vrbe certum eſt, † examinatores iuxta Ca-
ſuum contingentiam, quis ſit dignus, quis
dignior, referre conſueuiſſe teſtatur *Rota dec.
272. ſub nu. 1. ibi iuxta ſolitum fieri de magis ido-
neo par. 4. diuerſ.* adeo quòd maximè interſit
Ambroſij, vt actus integri concurſus exhi-
beantur: Conceſſo enim quoque, quod exa-
7 minatores † iuxta ſolitum votum retuliſſent,
non ideo tenebatur ordinarius, quem ipſi
digniorem renunciarunt, præeligere, vt ad-
uertit *Garz. de Benef. in add. ad par. 9. cap. 2. ſub
num. 112.* attamen ex Iudicio examinatorum
8 ſaltem † probatio maioris litteraturæ ipſius
Ambroſij reſultabit, & accedente ex alijs
probatione præeminentiæ in cæteris qualita-
tibus eiuſdem Ambroſij ſimul probatum re-
manebit, Ordinarium non rectè præferre, &
gratificare Petro familiari ſuo voluiſſe, ar-
bitrium etiim, quod *Sac. Conc. Trident. Epiſco-*
9 *po* † quem maluerit ex approbatis præeligen-
di, tribuit, ipſi conceſſum eſſe tanquam bo-
no Viro cenſetur, ita vt præeliget digniorem
vt in puncto reſpondit *Rota d. deciſ. 672. num. 1.
& ſeq. & ſignanter ſub num. 2. verſ. non placuit ex
num. 2.* vbi ex his irrationabile iudicium Epi-
ſcopi iudicatum fuit ad fauorem eius Secre-
tarij *par. 4. diuerſ.*

Neque à coactione Palamolla eximit ſuc-
cinta fides concurſus, ab ipſo data, in qua
vtrumque Competitorem Idoneum renun-
ciatum fuiſſe atteſtatur, quia benè ſimul ſta-
re poteſt, quòd vterque approbatus fuerit
idoneus, & ſimul alter alteri idoneus renun-
ciatus, cumque Palamolla penes ſe acta Inte
gri concurſus habeat, & Ambroſij integra ea
10 exhiberi interſit, † vtique ea integrè per exten-
ſum Iudici edere tenetur *ad notas per DD. in c.
contingit. de fid. Inſtr. Bart. in Rubrica ff. oper. non
nunc ſub n. 7. Dec. in c. 1. n. 62. circa medium verſ. 2.
cum clauſula ſupradicta de probat. Rot. dec. 255. n. 1.
par. 1. diuerſ. & fuit dictum in Mutinen. bonor. 13.
Iunij 1640. cor. Eminentiſsimo Veroſpio* vbi Actua-
rius, compendium licet Actorum dediſſet,
reſolutum fuit, quòd integra acta exhibe-
rentur.

Minùs Palamollam excuſat, quòd dictam
fidem ſuccintam de mandato Congregatio-
nis Eminentiſsimi Vicarij tradiderit, quia
non conſtat, eundem fuiſſe à Congragatio-
ne prohibitum illam per extenſum tradere,
11 & quicquid ſit an Ordinarius † in actu exa-
minis Notario mandare poſsit, vt examina-
torum vota ſolùm circa approbationem, &
reprobationem, non verò circa prælationem
ſcribat ſaue, poſtquam cum qualitate præla-
12 tionis † ſcripta ſunt, veriſimile non eſt, Or-
dinarium prohibuiſſe acta concurſus per ex-
tenſum exhiberi, hoc Iuſtitiæ repugnat, &
Iuri, partibus inde quæſito præiudicaret, ma-
giſque ſuſpectum Iudicium redderetur, vt in
puncto ponderauit *Rota in ſupradicta deciſ. 672.
num. 3. par. 4. diuerſ.* Quare d. Palamollam per
extenſum fidem Concurſus, prout in libro
iacet, tradere tenere, pro Ambroſio infor-
mante reſponderunt &c.

COTRONEN. BONORVM.

Lunæ 18. Martij 1647.

ARGVMENTVM.

Cenſus extingui nequit non præcedente Diſdi-
cta debitoris iuxta diſpoſitionem Bullę Pij V
quæ locum habet etiam in Regno Neapoli-
tano Hæres abſque beneficio inuentarij pro-
pria bona ab hæreditarijs non diſtinguit, &
actiones quæ contra hæreditatem competunt
confuſæ remanent.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Verbum*, vuole, *diſpoſitionem importat.*
2 *Teſtator ſi in eius Teſtamento fatetur ſe debitorem alicuius ſumma cuius reuera debitor non eſt, talis diſpoſitio tenet in vim legati.*
3 *Falſa demonſtratio non vitiat diſpoſitionem.*
4 *ad Cenſus extinguendum debitor compelli nequit non præcedente diſdicta, & obſtante Bulla piana, quæ locum habet etiam in Regno Neapolitano.*
5 *Sententia declaratur ex deciſionibus cauſæ.*
6 *Hæres ſi non docet ſe hæreditatem adiuiſſe cum beneficio legis, & inuentarij diſtinguere non poteſt bona propria ab hæreditarijs, & actiones ſi quæ contra hæreditatem competunt confuſa remanent.*

DECISIO CCLXXII.

DOMINI dixerunt, conſtare de cauſis
reſtitutionis in integrum aduerſus ſen-
tentiam ad fauorem Hominis Boni, & fra-
trum de Leonijs à R.P.D. meo Othobono
latam, ratione exceſſus, tàm in ſententia,
quàm in executione. Quia in ea pronnncia-
rum fuit, Iulium Cæſarem fuiſſe debitorem
in ſumma ducatorum 1850. monetæ per ho-
minem Bonum, & Proſperum reſpectiuè
ſolutorum hæreditatemque Iulii Cæſaris te-
neri ad ſolutionem dictæ ſummæ, tàm no-
mine proprio, quàm hæreditario Deodati
fratris, & relaxandum mandatum contra
bona hæreditaria eiuſdem Iulii Cæſaris Quæ
ſententia iniuſta quidem non circa primum
Cenſum ab Iſabella Impoſitum, de quo Iu-
lius Cæſar in ſuo Teſtamento, ſe eſſe Debi-
torem declarauit, ibi: *E promiſe tanto detta Iſa-
bella, quanto eſſo Giulio Caſare di proprio pagare
duc. 500. e cenſi, che decorreranno*: Et vltra man-
dauit per verba diſpoſitiua, quòd hæredes ſu-
per hoc reddere debeant tutam Iſabellam, &
agere cum Margherita Creditrice Cenſus, ibi
E vuole che detta Iſabella &c. Et infra ibi: *perciò
vuole, che detto Erede l'habbia da accommodare, e
trattar con detta Margarita,* quod Verbum *vuo-*
1 *le* † importat diſpoſitionem *l. 2. C. commun. de
leg. cum alijs per Rot. in Romana fideicommiſſi de
ſpiritibus 22. Maij 1643. verſ. qua comprehenſio cor.
R.P.D. meo Bichio*. Et quamuis Iulius Cæſar
2 reuera in Cenſu obligatus non eſſet, † adhuc
tamen tenet diſpoſitio in Vim legati, vt ſunt
Textus apertiſsimi *in l. legati 25. circa fin. verſ.
quod ſi non fuit Debitor. in l. Aurelius 28. § fin ff.
de liberatione legata in l. ſi ſic legatum 78. §. ſimili
ff. de leg. 1. & in l. 2. C. de falſ. cauſ.* ad ea ratione
3 quia falſa demonſtratio † non vitiat diſpoſi-
nem. Eſt tamen iniuſta hæc ſententia, quo
ad ſecundum Cenſum ducat. 500. à Iulio Cę-
ſare impoſitum, quia hæc quantitas debita
non fuit, nec verificari poteſt in fructibus
iſtius Cenſus ab Homine bono ſolutis, ad ſor-
4 tē enim extinguendam † cōpelli non potuit,
non facta per ipſum Iulium Cæſarem Debi-
torem præuia diſdicta, obſtante bulla Piana,
quæ locum etiam habet in Regno Neapoli-
tano, *vt fuit deciſum in Theleſina Cenſus 9. De-
cembris 1630. cor. Reuerendiſſimo D. meo Decano.
Et in Neapolitana Domorum 13. Maij 1641. ſu-
per fin. cor. Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio*.
Sententiam vero vltra fructus comprehende-
re voluiſſe etiam ſortem, ex antecedentis de-
ciſionis, ſub die 13. Iunij emanatæ, lectura
5 quæ ſententiam † declarat, apparet *Buratt. de-
ciſ. 327. num. 1. & in Bonon. fideicommiſſi de Bolog.
17. Martij 1642. verſ. quod corroborat. cor. R.P.D.
Carillo*.

Inſuper adeſt exceſſus, tàm in executione,
quàm in ipſa ſententia, quia cum ipſi fratres
Leonij ſint pro tribus ex quatuor portionibus
hæredes Iulij Cæſaris Cenſus Debitoris, non
potuerunt ab ipſius hæreditate totam quan-
titatem ducat. 1850. quam pro dictæ hæredi-
tatis ære alieno eſtinguendo ſoluerunt, ſiqui-
dem pro illis portionibus, pro quibus ipſi
ſunt hæredes, debitum proprium extinxiſſe
6 cenſentur, cumque ipſi non doceant, † ſe eſ-
ſe hęredes beneficiatos propriam eorum per-
ſonam ab hæreditaria diſtinguere nō poſſunt,
ſed actiones, quæ alias ipſis contra bona hæ-
reditaria competerent pro rata, qua ſunt hæ-
redes, confuſæ remanent *l. ſi ab eo C. Negot. geſt.
l. ſi adulta C. hæred. act. l. ſi vxor. C. de bon. Iud.
Auct. poſſeſſ. cum pluribus allat. in Bonon. ſucceſſ. 4.
4. May 1646. cor. R.P.D. meo Bichio*.

Quare non ingrediendo aliter validitatem ſententię pro cauſis reſtitutionis in integrum ratione exceſſus, reſponſum fuit. Vtraque parte informante &c.

ANCONITANA CENSVS.

Mercurij 27. Martij 1647.

ARGVMENTVM.

Obligatio mulieris non ſeruatis ſolemnitatibus conſtitutionis Marchiæ nulla eſt etiam ſi agatur cum alio pupillo ſiuè minore, & talis conſtitutio ſic diſponendo non eſt contraria Conſtitutioni Aegidianæ, quæ non diſponit quod minores poſſint contrahere cum mulieribus abſque ſolemnitatibus Ratificatio contractus nulli requirit eaſdem ſolemnitates, quæ neceſſariæ ſunt in contractu principali. Depoſitum vt ſuffragetur, quænam concurrere debeant?

SVMMARIVM.

1 *Obligatio mulieris carens ſolemnitatibus requiſitis à Conſtitutione Marchiæ nulla eſt.*
2 *Conſtitutio Marchiæ ſeruatur in toto Statu Eccleſiaſtico.*
3 *Priuilegium pupilli competens ratione ætatis potentius eſt priuilegio mulieris competenti ratione ſexus.*
4 *Nec mulier poteſt eo vti aduerſus pupillum allegando nullitatem ob non adhibitas ſolemnitates.*
5 *Conſtitutio Marchiæ locum habet etiam in contractibus inter minores, & perſonas priuilegiatas celebratis, & num. 6. & 7. vbi ponderatur verbum,* eandem, *quo loquitur conſtitutio.*
8 *Priuilegium mulierum an contra minores applicari poſſit?*

9 *Conſtitatio Carpenſis dum procedit per viam extenſionis, & loquitur generaliter non operatur, vt per eam ſublatum cenſeatur priuilegium competens minoribas ex conſtitutione Egidiana.*

10 *Conſtitutio Carpenſis annullans mulierum contractus geſtos cum minoribus noa contradicit Aegidianæ, qaæ non diſpoait, quod minores poſſint ſine ſolemnitatibus contrahere cam mulieribus immo id expreſſe probibet.*

11 *Adeo, quod locam aon babeat ratio euitandæ correctionis, ſed potias repetitionis ratio corum, qaæ in Aegidiana ad fauorem minorum diſponuntur & ad fauorem mulierum repatantur, qua repetitio etiam locum habet etiamſi Carpenſis per viam extenſionis procederet.*

12 *Extenſio facta cenſetar cum eiſdem qualitatibas diſpoſitionis extenſæ.*

13 *Minor attenta diſpoſitione Iuris communis non vtatar priuilegio aduerſus Mulierem ſibi obligatam, niſi in caſu quando ipſe ab alio conſequi aoa poteſt, quod ſibi à muliere debetur.*

14 *Tator qui nulliter cum muliere contraxit tenetur minorem à damno releuare.*

15 *Damnam mulieris reſultans ex contractu dicitur irreparabile ſi non babet releuatorem.*

16 *Malier ſi pecunias recepit nec probatur eas bene verſiſſe dicitur in damno.*

17 *Verſio ia vtilitatem malieris non probatar ex illius aſſertione emiſſa in coatracta minus ſolemni niſi aliunde iuſtificetur.*

18 *Nullitas contractus initi à muliere cum ſit inducta fauore publico poteſt ab habente cauſam à muliere allegari.*

19 Deciſio Antonina Prædij coram Cardinali Verolpio 411. par. 5. recent. *quo caſu loquatur?*

20 *Ratificatio contractus nulli à muliere celebrati reqairit eaſdem ſolemnitates requiſitas ia coatractu principali.*

21 *Ratificatio contractus nulli aon dicitur inducta per accollationem niſi probetar accollantem nullitatis contractus ſcientiam babaiſſe, & contraria procedunt ia caſu quo accollans nallitatem cõtractus ſciuit nam. 22.*

Text. iu l. ſi quis delegauerit ff. nouat declaratur ibi num. 22.

23 *De aullitate poſt 30. aanos dici aeqait.*

24 *Præſcriptio ſine poſſeſſione non datur.*

25 *Actio curſu 30. annorum præſcripta dicitur.*

26 Rot. Ianuen. deciſ. 15. nu. 8. & ſeqq. *in qaibus terminis loquatur?*

27 *Subhaſtatio cenſus, vt valeat requiritur, quod totum pratium ia deliberatioae interueniat.*

28 *Nec ſufficit, quod reſiduum pretij ſit depoſitatum ſi depoſitum abſque iuſſu Iudicis factum appareat, & ſic tanquam careat authoritate Iudicis non ſuffragatar.*

29 *Nec minas non præcedente citatione ad recipiendum vt fieri debet.*

30 *Depoſitum Iudiciale apud ædem ſacram, vel perſonam à Iudice deputatam fieri debet.*

31 *Conſenſus creditoris ad effectum conualidandi depoſitum nullum noa operatar vltra ſummam ipſi debitam.*

32 *Papa in reſcripto pro ſanatione nallitatum aon cenſetar velle ſanare nullitates ſibi non narratas, & quas non ſciebat adeſſe.*

DECISIO CCLXXIII.

REPROPOSITA hodie ad Inſtantiam Caroli Cæſarani cauſa, coram me Lunæ 7. Maij 1646. deciſa, DD. ex vtroque fundamento Deciſionis, tàm nullitatis obligationis Claricis, quàm nullitatis ſubhaſtationis, per quam Cæſaranus Cenſum, de quo agitur acquiſiuit, in deciſis permanſerunt: Quia adhuc nullitas obligationis Cla-
1 ricis, † quæ Cenſum de quo agitur, impoſuit, benè ſubſiſtit, tanquam carens ſolemnitatibus requiſitis *à conſtitutione Marchia lib. 5.*
2 *cap. 25.* quæ iàm Anconæ, † quàm in toto Statu Eccleſiaſtico obſeruatur; Vnde nihil refert, Claricem contraxiſſe ad fauorem pu-
3 pillorum, quorum priuilegium † cum competat ratione ætatis, quaſi verò ſit potentius priuilegio mulieri competenti ratione ſexus,
4 eamque ideo vti eo † non poſſe aduerſus pupillos allegando nullitatem obligationis, ob non adhibitas ſolemnitates. Nam animaduertendum eſt, eandem conſtitutionem mi-
5 litare etiam in contractibus † inter minores, & perſonas priuilegiatas celebratis, & ex verbis eiuſdem conſtitutionis dixit *Rota in Romana Sen. Peruſina Cenſus 23. Iunij 1645. cor. R. P. D. meo Bichio, & in Anconitana Nullitatis concordiæ 16. Aprilis 1646. §. fundamentum reſolutionis cor. R. P. D. meo Arguelles.* Dum enim Cardinalis Carpenſis eandem formam ſeruari mandauit
6 & in contractibus † mulierum ſequitur, quòd in illarum contractibus eædem ſolemnitates requirantur, quamuis ad fauorem Minorum vel aliàs priuilegiatorum contraxerint: quia
7 verbum, *eandem* † repetit omnia diſpoſita in contractibus Minorum, non aliter, quàm ſi ipſa conſtitutio loqueretur de mulieribus, & ſpecificat vtriuſque conſtitutionis identitatẽ in omnibus, & per omnia *Grat. conſ. 9. num. 88 lib. 1. Ancar. q. 66. num. 4. par. 2. Menoch. præſumpt. 173. num. 20. lib. 4. Barboſ. dict. 99. numer. 1. & 2.* Vnde minùs verè dicitur mulierum priuile-
8 gium † in perſona minorum prouenire, proindeque contra ipſos minores applicari non poſſe ad tradita per *Peregrin. conſ. 77. nu. 41. lib. 1*
9 & quod per conſtitutionem Carpenſem, † dum procedit per viam extenſionis, & loquitur generaliter non cenſeatur ſublatum priuilegium competens minoribus ex conſtitutione Aegidiana *ad tradita per Bart. in l. quæſitum §. ſi quis fundum num. 13. verſ. ſecundo caſu diſtingue ff. de fund. inſtruct.* quia priuilegium mulierum competit ex perſona propria bene-
10 ficio conſtitutionis Carpenſis, quæ, † annullando mulierum contractus, geſtos cum minoribus, non contradicit Aegidianæ, cum Aegidiana non diſponat, quòd minores poſſint ſine ſolemnitatibus contrahere cum mulieribus, immò id expreſsè prohibeat, *prout in ſupradictis deciſionibus cor. RR. PP. DD. meis Bichio, & Arguelles ponderatum fuit* adeò quòd locum non habeat ratio euitandæ correctio-
11 nis, † ſed potius repetitionis ratio eorum, quæ in Aegidiana ad fauorem minorum diſponuntur, vt ad fauorem mulierum repetantur,

Digitized by Google

tantur, quæ repetitiò rectè locum haberet,
etiamſi Carpenſis per viam extenſionis pro-
12 cederet, quia nimirum extenſio† cum eiſdem
qualitatibus diſpoſitionis extenſæ facta eſſe
cenſetur *ad tex. in l. ſed & ſi manente ff. de precar.*
l. labeo ait la 2. §. hac autem ff. rec. arbit. Gabr. de
di Lat. concl. 2. num. 4. Buratt. dec. 29. num. 21. Idque
tantò magis propter illam ſupra ponderatam
dictionem, *eandem* in Carpenſi relatam.

Sed nec minor etiam in terminis IurisCō-
13 munis † vtitur priuilegio aduerſus mulierē,
ſibi obligatam, niſi in caſu, quando ipſe ab
alio conſequi non poteſt, quod ſibi à mulie-
re debetur, vt ad litteram probat *tex. exad-*
uerſo allegatus in l. ſi apud minorem 13. de minor.
& tradit Mant. de reſtit. in integr. cap. 24. Odd. tract.
tract. quæſt. 18. num. 35. Peregr. conſ. 77. ſub num. 40
lib. 1. Attamen hic creditum ſuum minores à
Tutore exigere poſſunt, qui non probatur nō
14 eſſe ſoluendo, & minores à damno, † quod
patiuntur, releuare tenetur, ex quo ipſe nul-
liter cum muliere contraxit *l. fin. C. ſi tut. vel*
Cur intern. Anton. Fabr. in d. l. ſi apud minorem col.
2. verſ. & tamen ff. de minor. Calder. in l. ſi Cura-
torem habens verb. implorare in integrum reſtitutio-
nem ſub num. 34. C. in integr. reſtit. cum alijs alle-
gatis per Borgnin. de Tutor. num. 101. & è con-
15 uerſo † mulieris damnum eſt irreparabile,
dum neminem habet a quo releuetur. Nec
16 ſatis eſt, quòd pecunias receperit, † dum
non probatur, eas bene vertiſſe, vt requiri-
tur *per tex. in l. verum §. Item quæritur ff. minor.*
cum alijs in prima deciſ. cor. me allegatis, neque
17 ipſius mulieris aſſertioni † in contractu mi-
nus ſolemni emiſſæ creditur, niſi aliunde
iuſtificetur, vt dixit *Rot. dec. 1. num. 5. inter im-*
preſſ. apud Pre: ad Stat. Vrb. & deciſ. 18. num. 28.
& ſeq. cor. Reuerendiſſimo Vrgellen. ac deciſ. 678.
par. 1. rec.

Non obſtat, mulierem nunquam de nul-
litate huius contractus dediſſe, quia huic o-
biectioni ſatis reſpondetur *in §. penult. primæ*
deciſionis, quod hæc nullitas eſt inducta fauo-
18 re publico ipſo iure, † ideo Ioannellus, à
muliere cauſam habens de nullitate dicere
poteſt, & fruſtra dicitur, contractum fuiſſe
ratificatum, nam à muliere, quæ fructus hu
ius Cenſus nunquam ſoluit, ratificatus non
eſt, *& dec. Anconitana Prædij cor. Card. Hierony-*
19 *mo Veroſpio 411. par. 5. rec.* † loquitur de alio
Cenſu cum eadem Clarice 450. vt patet ſub
num. 1. Imò ad inducendam eius ratificatio-
20 nē † neceſſariæ fuiſſent eædem ſolemnitates,
requiſitæ in principali contractu, *vt præter al-*
legatos in prima dec. huius cauſæ tradit Seraph. de-
ciſ. 1242. num. 1. dec. 190. num. 25. & 26. par. 6. rec.
Neque à filijs, dum nec ipſi aliquid ſolue-
runt, ratificatus etiam dici poteſt, & quam-
uis indiuiſione bonorum alter ex illis hunc
cenſum ſibi accollauerat, vt vulgo aiunt, uō
21 inde ſequitur eius ratificatio † niſi probetur
accollantem nullitatis contractus ſcientiam
habuiſſe, *vt præter in prima deciſione allegatos verſ.*
non obſtat fuit dictum in ſupradicta allegata Anconi-
tana Nullitatis Concordiæ 16. Aprilis 1646. cor. D.
meo Arguelles §. & Maximè & deciſ. 190. num. 25.
& par. 6. rec. Maximè quia hodie alij fratres ex
accollatione non agunt; ſed Creditor ex par
ticulari contractu Cenſus, ideoque non ap-
22 plicatur † *tex. in l. ſi quis delegauerit 12. ff. No-*
uat. & dec. 19. apud Cenc. num. 3. exaduerſo allegat.
quia loquuntur in caſu, quo accollans nulli-
tatem contractus ſciuerat.

Nec Cæſaranum iuuat præſcriptio 30. an-
23 norum † poſtquam ipſum de nullitate am-
plius agere non poſſe tradunt congeſti *à Ci-*
riac. controu. 181. nu. 78. Quia adhuc effectum
opus eſſet probare, quòd Creditores aliquan
do fructus Cenſus exegerint, cum ſine poſ-
24 ſeſſione † præſcriptio non detur *l. ſine poſſeſ-*
ſione ff. vſu cap. Rot. dec. 23. num. 5. par. 6. rec. & a-
25 lioquin ipſa actio † magis præſcripta dicere-
tur *l. ſicut C. de præſcript. 30. annor. cum vulgatis.*

Et gratis aſſeritur, fructus alios fuiſſe peti-
tos, incumberetque hoc onus probandi Cre
ditori, qui ſe in præſcriptione fundat, quòd
nimirum ex parte Debitoris, vltra taciturni-
tatem ad aliquem actum poſitiuum tenden-
tem ad approbandum hunc contractum de-
26 uentum fuerit, in quibus terminis † loquu-
tur *Rot. Ianuen. dec. 15. num. 8. & ſeq.*

Firmum pariter remanet alterum deciſio-
nis fundamētum nullitatis ſubhaſtationis fa-
27 ctæ; † quia in actu deliberationis totum
prætium non interuenit, non obſtante, quòd
reſiduum fuerit depoſitatum, & deinde alijs
Creditoribus ſolutum; quia huiuſmodi ſolu-
tio per plures annos poſt deliberationem fa-
cta fuit, & cum iudex in mandato de delibe-
rando non iuſſerit, quòd reſiduum prætij de
28 poneretur, † Depoſitum, tanquam carens
auctoritate Iudicis, non ſuffragatur *Rot. apud*
Cenc. de Cenſ. dec. 293. num. 7. eo minùs, quia non
29 præceſſit citatio ad recipiendum, † vt fieri
debuiſſet *l. Creditrici l. acceptum C. de vſur. Va-*
lanzuel. conſ. 67. num. 49. Ciriac. controu. 158. nu. 24.
Immò Depoſitum non fuit factum penes æ-
dem ſacram, ſed penes eundem Creditorem
30 cum tamen Depoſitum Iudiciale † penes æ-
dem ſacram, vel perſonam à Iudice deputa-
tam fieri debeat, vt dixit *Rot. in Auximana præ-*
dij 14. Ianuarij 1647. cor. R. P. D. meo Bichio, vbi
allegantur concordantes, & tradit Trentacinq. va-
riar. reſol. lib. 3. tit. de depoſit. reſolut. 2. verſ. & ipſe:
neque Depoſitum conualidatur ex conſenſu
Sanctini, ad cuius inſtantiam bona delibera-
31 ta fuerunt, quia eius conſenſus † operari nō
poteſt vltra ſummam ipſi debitam, vt in ter-
minis dixit *Rot. dec. 411. num. 13. verſ. non tamen*
par. 5. rec.

Denique nec Cæſarano prodeſt reſcriptū
Sanctiſſimi ad eius preces, pro ſanatione de-
fectus inſinuationis porrectas, obtentum, vt
facta intimatione, & refectis expenſis, ad vl-
teriora procedatur. Quia animaduertendum
32 eſt, Papam per hoc reſcriptum † non intelle
xiſſe ſanare alias nullitates, ſibi non narratas,
& quas non ſciebat adeſſe, *ad notat. per*
Bald. in c. ſuper litteris numer. 2. de reſcript. Pariſ.
conſ. 143. num. 25. lib. 4. Rebuff. in prax. de reſcript.

gratiam perinde valere num.37. Rot.dec.158.nu.4. & 6.deciſ.195.nu.9.par.1.recens.

Quare DD. iterum dixerunt, non conſtare de re iudicata A.C. in vtili Saluiano, vtraque parte &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE FERRATINIS.

Veneris 29. Martij 1647.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plenè diſcutitur filios in conditione poſitos non eſſe vocatos ad portionem Patrui, quamuis eorum Pater eſſet Patruo reciprocè ſubſtitutus, quia dum eſt ſolum inſtitutus in quota hæreditatis filij per eius prædeceſſum non ſubintrant eius locum, & Deciſiones aliæque authoritates, quæ pro vocatione allegabantur abundè in deciſione declarantur in quibus terminis procedant.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati ad portionem Patrui, quamuis inter eorum Patrem, & Patruum adeſſet ſubſtitutio reciproca, & Pater ſi viueret ſuccederet per fideicommiſſariam, quia non exinde ſuccedunt filij per prædeceſſum Patris, quãdo Pater fuit inſtitutus in quota hæreditatis, & nu.5. & 7. & redditur ratio nu.8. & 9.*

2 *Et ab hac opinione Rota numquam receſſit, & allegata authoritates loquuntur, quando Pater filiorum in conditione poſitorum non erat inſtitutus in portione, ſed ſubſtitutus in tota hæreditate, & ſic filij in conditione poſiti cenſentur eo caſu per fideicommiſſariam in compendioſa contentam vocati, & num.4.*

3 *Subſtitutio compendioſa continet ſub ſe vulgarem.*

6 *Subſtitutio ſi ſine filijs facta duobus reſoluitur in ſuas ſingularitates, itaut ſubſtitutus cuilibet decedenti ſine filijs in eius portione ſuccedat.*

10 *Filij in conditione poſiti non ſubgrediuntur in locum Patris demortui quando hæredes primi gradus inter quos adeſt reciproca, ſunt vocati nomine proprio.*

11 Deciſ.Terracinẽ Fideicommiſſi 17.Februarij 1645. coram R.P.D.Otthobono *declaratur, & num.14.*

12 Bellon.Iunior. conſ.86. ſub num.39. *quo caſu loquatur?*

13 Deciſiones Romana Fideicommiſſi de Marganis 9.Iunij 1617. & 23.Maij 1618. coram Card.Sacrato *declarantur.*

15 *Filij in conditione poſiti, vocati non cenſentur ad portionem Patrui, quamuis bis ſint in conditione poſiti, quia cum hæc ſit fragilis coniectura ad effectum extenſionis vocationis filiorum ad portionem Patrui, ſed Patris tantum.*

16 *Filij in conditione poſiti vt vocati cenſeantur ad portionem Patrui, quenam coniectura concurrere debeant?*

17 *In dubio pro excluſione fideicommiſſi reſpondendum eſt.*

DECISIO. CCLXXIV.

NON acquieſcentibus fratribus filijs q. Fabritij de Ferratinis reſolutioni coram me in hac cauſa ſub die 19. Nouembris anni proximè præteriti captæ, vbi firmatum fuit conſtare de bono Iure Liniæ, & Franciſci Landi Coniugum, eiſque propterea dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione domorum fideicommiſſo bon.mem. Bartholomæi Cardinalis Ferratini ſuppoſitarum. Quia videlicet iſti fratres non erant vocati ex Teſtamento d. Cardinalis ad portionem Fuluij Patrui ſui, vt prætendebant: Ipſis igitur hodie denuo auditis, Domini ſteterunt in deciſis.
1 Quia licet Fabritius eorum Pater † ſit reciprocè ſubſtitutus Fuluio fratri cohæredi, etſi ſuperuixiſſet ei in vim iſtius reciprocæ ſubſtitutionis ſucceſſiſſet per fideicommiſſariam, nõ tamen quando Pater prædeceſſit, ſuccedere debent eius filij in conditione poſiti, quando Pater fuit inſtitutus in quota hæreditatis per opinionem, quam in his terminis reciprocæ ſubſtitutionis inter primos hæredes amplexa fuit *Rota apud Seraphin.deciſ.1479. num.1. & 2. & deciſ.148.num.10. & 11.deciſ.287.n.7. & ſeq.par.4.*
2 *recent.tom.2.* à qua † numquam receſſit. Nam *in deciſ.266.nu.4. par.1.in deciſ.332. & 403.par.2. recentior. & in Sabinen. ſeu Farfen.Fideicommiſſi 2. Martij, & 14.Maij 1640.coram R.P.D.meo Bichio*, Pater filiorum in conditione poſitorum non erat inſtitutus in ſola portione; ſed ſubſtitutus in tota hæreditate, adeoque filij in conditione poſiti quoque vocati cenſebantur ad totam hæreditatem per fideicommiſſariam
3 contentam in compendioſa, † quæ cum contineat etiam vulgarem, quę purificata erat, dum Pater, quia prædeceſſit, hęres eſſe non
4 poterat; Hinc fit, † vt per Patris prędeceſſum via ſuccedendi per fideicommiſſum in tota hæreditate filijs aperiatur, quia pariter in tota hęreditate in conditione poſiti ſunt, & ſic ſubſtituti. Attamen Fabritius Pater iſtorum fratrum fuit inſtitutus à Cardinali in quota hę-
5 reditatis, † & habuit cohæredem Fuluium in reliqua, datuſque fuit vtrique ſubſtitutus, ſi ſine filijs deceſſerint. Hoc enim modo filij dumtaxat, quoad portionem Patris in conditione poſiti ſunt, *Rota deciſ.148.numer.11.par.4. tom.2.recent.* & tradit *Peregr.de fideicomm. art. 28. num.19.* Cum ſubſtitutio illa facta † ambobus
6 decedentibus ſine filijs reſoluatur in ſuas ſingularitates, itaut ſubſtitutus cuilibet decedenti ſine filijs in eius portione ſuccedat, *Bart. in in l.hæredes mei, §.Cum ita nu.3.ff ad Trebell.Mantic.de coniect.lib.11.tit.5.num.17.Rot.deciſ.145.n.3. & 4.par.1. recent.* cum pluribus allegatis *in Interamnen.Fideicommiſſi 14.Decembris* 1646. *coram R.P.D. meo Bichio*, adeo quod hi fratres dumtaxat quoad portionem Patris ſui vocati ſunt
7 itaut etiam in caſu, quo Pater eorum Fabritius ſuperuixiſſet, Fuluio cohæredi ſuccedere potuiſſet, filij tamen eius eidem Fuluio cohęredi ſuccedere non poſſint, ea ratione, quia ad Fuluij portionem ex propria perſona vo-

cati

Digitized by Google

cati non ſunt, vt egregiè explicat *Seraphin. deciſ. 1479. num. 3. & Gabr. conſ. 2. num. 16. lib. 2.* Vbi
8 rationem ſubdit, † quod ſi aliter diceremus,
ſequeretur, quod per indirectum ſemper eſſet locus tranſmiſſioni, quia defunctus in perſona filij repræſentatiuè diceretur ſuccedere, &
9 alia ratio † addi poſſet, quod nimirum filij
non plus capere poſſunt ex vulgari contenta in compendioſa, quàm ex fideicommiſſaria, quæ vulgari famulatur, ſed ſic eſt, quod per fideicommiſſariam non poſſunt ſuccedere, niſi in portione Patris, cum ſolum quoad eam in conditione poſiti ſint; Ergo neque per vulgarem vltra portionem Patris ſuccedere poſſunt, quia Pater Fabritius Patruo filio prædeceſſit, alias enim, ſi ob reciprocam, oppoſitam inter primos hæredes filij, Patri ſuccederent, ſequeretur idem effectus, ac ſi eadem reciproca etiam fauore filiorum appoſita fuiſſet, quod aſſerendum minimè eſt, quia veritas aliter ſe habet, vt pluribus auctoritatibus, & deciſionibus firmatum fuit coram me *in prima Deciſione huius cauſæ, quæ reuidetur in §. ſimiliter, & in puncto ſic ratiocinatur Rota in d. deciſ. 287. num 20. par. 4. tom. 2. recen.* Quod eo faciliùs pro-
10 cedit, † quando hæredes primi gradus, inter
quos adeſt reciproca, ſunt vocati nomine proprio, vt tradit *Rouit. conſ. 76. ſub num. 20. verſ. ſecundo,* vbi ait tunc non dari ſubingreſſum filiorum in locum Patris, *lib. 1. poſt Ladecch. & alios per eum allegatos.* Vndè maledicitur, filios tàm quoad portionem Patris, quàm Patrui eſſe in conditione poſitos.

Atque hinc informantes pro Ferratinis nõ ſatis rectè pro ſe allegant Deciſionem *in Terracinen. Fideicommiſſi 17. Febr. 1645. coram R. P. D.*
11 *meo Otthobono,* † quia Rota ibi non ex ſola
prædicta reciproca reſoluit ad fauorem filiorum, ſed tantum eam adduxit, tanquàm vnã ex pluribus coniecturis, in eo caſu concurrentibus, & ipſe *Gabr. in dicto conſ. 115.* concluſit pro filiis, quia plures coniecturæ cõcurrebant in caſu, quo conſuluit *Bellon. Iun. conſil. 86. ſub*
12 *num. 39.* † ibi ex his apparet non obeſſe con-
traria, quippè quæ regulariter vera ſunt; Sed limitatur, vbi circumſtantiæ, & coniecturæ concurrunt: Et in caſu exaduerſo citato deciſ.
13 *in Romana fideicommiſſi de Marganis 9. Iunij* 1617.
& 23. Maij 1618. *coram Card. Sacrato,* filij admiſſi fuerunt ad portionem Patrui, quia illi, vt ex prima deciſione colligitur Patri, prædeceſſerat.

Coniecturis verò denuò recantatis Ferratini vlterius iuuiti non poſſunt, quia ſingulis ſatis reſpondet prima huius cauſę deciſio coram me, & in facto non ſubſiſtir, quod non plures, ſed eædem concurrerent in illa † deciſ.
14 *Terraciaen. coram D. meo Otthobono 17. Febr.* 1645.
quæ eſt confirmatoria alterius pręcedentis ſub die 14. Decembris 1643. coram eodem. Nam ibi, vltra has coniecturas, aderat vlterius prohibitio alienationis, & digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum, cum non omnes, vt in preſenti caſu dependerent à contingentia obitus Inſtitutorum ſine filiis, ibi enim Teſtator inſtituerat vxorem, eique ſimpliciter tres nepotes, eoſque pariter abſque aliqua conditione ad inuicem ſubſtituerit, ea autem conditio tertio gradui ſubſtitutionum adiecta fuit.

Parum denique Ferratinos iuuat fragilis illa
15 coniectura, † quod filij bis ſint in conditione
poſiti, quia non ſolet à Doctoribus ad extendendam vocationem filiorum ad portionem Patrui ponderari, ſed ſolum ad eam inducendam in portione Patris in quibus terminis loquitur *Rota deciſ. 439. num. 8. part. 4. tom. 2. recent. aliiſque citati ab add. ad Buratt. deciſ. 385. verſ. quarta coniectura.* Nec aliæ magis vrgentes coniecturæ concurrunt, & ſignanter contemplatio agnationis, quæ aderat *in deciſ. 266. par. 1. recentiorum.*

Ceſſat quoque hic fundamentum, quod altera ſubſtitutio facta ſit in tota hęreditate, quia præcedentes ſubſtitutiones, à quibus iſta vltima dependet, factæ cenſentur diſtributiuè, vt ſupra fuit dictum in portione, videlicet cuiuslibet hæredis inſtituti decedentis ſine filiis.
16 & ſemper verum remanet, † quod in præſen-
ti caſu, neque agnatio contemplata, neque in Teſtamento ad plures gradus ſubſtitutionum digreſſum fuit; Quas coniecturas dumtaxat, vt filij in conditione poſiti in portione Patrui ſuccedant, pro vrgentibus reputari dixit *Rot. in Romana Fideicommiſſi 16. Nouembris 1622. coram bon. me. Pirouano, §. & quamuis.* Et in dubio, pro
17 excluſione fideicommiſſi † reſpondendum
eſſe, ratio ſuadet, cum auctoritatibus in prima deciſione *in §. pariter illam coniecturam in fine, allegatis.* Quare vtraque parte iterum informante, in deciſis permanſerunt &c.

MVTINEN. BENEFICII.

Lunæ 1. Aprilis 1647.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum apponi debet quoties agitur de beneficio litigioſo, & neſcitur ad quem debeat ſpectare.*
2 *Remiſſoria in beneficialibus non conceditur ſine obligatione de ſtando vnica ſententia.*
3 *Remiſſoria non eſt deneganda data releuantia articulorum.*
4 *Remiſſoria non eſt deneganda ſub prætextu, quod in partibus fuerunt examinati Teſtes, ſi noui articuli nihil ponunt quod in partibus fuit probatum.*
5 *Vel continent materiam magis ſpecificam.*

DECISIO CCLXXV.

PRAETENDENS Camillus Bazanus, ſe in approbatione præferri debuiſſe Claudio Bazano à Collegio Iuriſconſultorum, & Canoniſtarum Bonoñ, cui ius nominandi Capellanum ad Capellam ab Hercule Bazano ſub Inuocatione Glorioſæ Virginis Mariæ de Iurepatronatus ſuæ familiæ fundatam demandatum fuerat in gradu appellationis cauſa mihi commiſſa, articulos datos, ſuam deſcendentiam ex familia Bazzana, & maiorem idoneitatem probare volens, remiſſoriam petijt, quã Domi-

Domini eſſe quidem concedendam dixerunt,
facta tamen ab ipſo Camillo priùs obligatio-
ne, de ſtando vnicæ, & de conſentiendo ap-
poſitioni ſequeſtri; Quia ſequeſtrum † debet
1 apponi, quando agitur de beneficio litigioſo,
& neſcitur ad quem, debeat ſpectare, *Text. in cap. cum nos de offic. ordin. Abb. in cap. cum dilectus num. 14. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.* & fuit dictum *in Leodien. Præpoſituræ* 1640. *coram me.*

Obligatio verò, de ſtando vnicæ ſententiæ
2 à Rota in beneficialibus, pro concedenda re-
miſſoria requiritur *deciſ. 134. num. 1. & 161. n. 1. par. 2. recen.* Cæterum, cum probatio facienda
per Camillum de maioribus qualitatibus ſit
3 releuans pro Victoria Cauſæ, † Domini, re-
miſſoriam non denegandam eſſe, cenſuerunt
ad tradita *per Rotam in Hiſpalen. Decimarum ſuper Remiſſoria 27. Iunij* 1639. *verſ. Neque etiam coram bon. mem. Pirouano,* & alibi ſæpiſſimè. Nec
refert, quod ab ipſo Camillo, dum cauſa in
partibus agitaretur, iam examinati fuerint alij
Teſtes, ſuper eo quod hodie probare intendit,
4 quia † præſentes articuli nihil ponunt, quod
in partibus fuit probatum, ſic remiſſoria non
denegatur, vt fuit dictum *in Pampilonen. Penſionis 4. Iulij* 1640. *coram bon. mem. Coccino,* & præ-
5 ſentes articuli † ſunt magis ſpecificati, vt ha-
betur *coram eodem Coccino deciſ. 23. nu. 2.*

Et ita vtraque parte &c.

VERCELLEN. PRIORATVS.

Veneris 5. Aprilis 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta lite pendente, & alio in poſſeſſione exiſtente eſt attentata.*

2 *Attentata veniunt reuocanda.*

DECISIO CCLXXVI.

POST extenſam deciſionem in hac cauſa ſub die 25. menſis Februarij proximè præteriti, & ordinem à DD. mihi datum: pro reuocatione attentatorum à Felice de Ferrarijs commiſſorum docuit, alteram commiſſionē, quæ in eadem deciſione de menſe Februarij 1645. aſſerebatur præſentata, fuiſſe ſolum præſentatam de anno 1646. adeoque poſſeſſionem ab ipſo nequaquam poſt, ſed ante dictam Inhibitionem fuiſſe captam.

Nihilominus tamen, quia ceſſante etiam
hoc fundamento clara remanet Fælicis poſ-
1 ſeſſio, † attentata tanquam capta, alio exiſten-
te in poſſeſſione ex rationibus deductis in alia
deciſione einſdem cauſæ *ſub die 28. Nou.* 1646.
§. *Nec Felicem excuſat,* & in *dicta deciſ. ſub die 25. Februarij* 1647. §. *& contra Felicem ſemper vrget.*
2 Domini, iuxtà ordinem iam datum, † atten-
tata eſſe renocanda, dixerunt.

Vtraque &c.

SIPONTINA PENSIONIS.

Luna 8. Aprilis 1647.

ARGVMENTVM.

Penſionario non eſt deneganda manutentio probata eius quaſi poſſeſſione exigendi etiam partis termini, quæ ſuffragatur etiam contra ſucceſſorem. Penſionarius vt à poſſeſſione exigendi cecidiſſe dicatur quænam ex parte titularis probanda ſunt? Manutentio datur Penſionario etiam in gradu reſtitutionis in integrum, & non eſt neceſſe, quod ante manutentionem cognoſcatur de cauſis reſtitutionis, & quænam ſit ratio? Penſio per contractum matrimonij non extinguitur ſtante Indulto Apoſtolico illam retinendi.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem datur Penſionario probata poſſeſſione tàm per publicum Inſtrumentum actualis ſolutionis, quam per confeſſionem partis in precibus emiſſam.*

Poſſeſſio probata ex confeſſione partis emiſſa in precibus ſufficit ad manutentionem obtinendam, ibidem.

2 *Verbum* dicitur *ab oratore in precibus prolatum ipſum à confeſſione non excuſat, quando præſumptio iuris vrget contra ipſum confidentem.*

3 *Solutio Penſionis quamuis non ſit facta à Titulari, ſed à tertio tamen ſtante quantitate ſumma ſoluta, ac præcedenti reſeruatione Penſionis rectè præſumi poteſt mandatum in ſoluente.*

4 *Penſionarius conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem ex vnica ſolutione.*

5 *Penſionarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem ex ſolutione partis termini propter titulum vniuerſalem.*

6 *Quaſi poſſeſſio exigendi Penſionem acquiſita contra anteceſſorem ſuffragatur contra ſucceſſorem, quia Ius ex perſona actoris metiendum eſt.*

7 *Maximè quando penſionis reſeruatio non eſt conditionalis cum clauſula* Dummodò *quo caſu ad obtinendam manutentionem neceſſaria eſt probatio valoris, ſed eſt pura, tunc enim valoris probatio non requiritur.*

8 *Penſionis reſeruatio ſimplicem narratiuam valoris continens gratiam nullo modo conditionalem reddit.*

9 *Penſionarius cenſetur à poſſeſſione exigendi Penſionem cecidiſſe ſi à multo tempore Penſiones decurſas non exegit, ac etiam ſententia lata ſuper nullitate penſionis acquieuit. Declara remiſſiuè nu. 11. & ſeqq.*

10 *Ad manutentionem obtinendam in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem vnica exactio ſufficit.*

11 *Penſionarius probare nō tenetur terminos ſucceſſiuos penſionis ei fuiſſe ſolutos, ſed titulari, cuius exceptio in negatiua fundatur incumbit onus probandi terminos ſucceſſiuos non fuiſſe petitos, & vltrò ipſo petente ſolutionem fuiſſe denegatam.*

12 *In incorporalibus ad amittendam quaſi poſſeſſionem ſemel acquiſitam denegatio ſolutionis cum acquieſcentia petentis requiritur.*

13 *Penſionarius vt à poſſeſſione exigendi Penſionem cecidiſſe*

cidiſſe dicatur requiritur vltra denegationem, quod poſt decennium tacueris.

14 *Poſſeſſio in incorporalibus non dicitur interrupta, niſi per denegationem debitoris, & ſolo animo retinetur.*

15 *Sententia lata ſuper nullitate penſionis non nocet Penſionario, ſi ab ea appellauit, nec ante reſtitutionem in integrum lapſum eſt decennium.*

16 *Item nec minus officit ſi penſionarius ex aliqua rationabili cauſa appellationem non eſt proſecutus.*

17 *Et ſufficit quod cauſa fuerit à penſionario opinata non proſequendi appellationem, nam hæc ipſa opinio animum eius dimittendi poſſeſſionem excludit.*

18 *Ad animum alicuius eliciendum magis eius opinio, quam veritas attenditur.*

19 *Sententia ſuper nullitate Penſionis ob non proſecutionem appellationis tranſit in iudicatum.*

20 *Manutentio non datur poſt rem iudicatam, & executioni demandatam.*

21 *Declara non procedere quoties fuit conceſſa reſtitutio in integrum per quam lis reuiuiſcit.*

22 *Reſtitutio in integrum omnia in priſtinum ſtatum reponit.*

23 *Amplia procedere quamuis reſtitutio in integrum ſit conceſſa cum clauſula* Prout de Iure.

24 *Penſionario, quemadmodum ſi ſententia lata ſuper nullitate penſionis nondum in iudicatum tranſacta in gradu appellationis concedenda eſt manutentio, ita pariter non poteſt denegari in gradu reſtitutionis in integrum.*

25 *Nulla habita diſtinctione inter reſtitutionem in integrum gratioſam, & commiſſam prout de iure.*

26 *Clauſula* prout de Iure *appoſita in commiſſione reſtitutionis in integrum non impedit, quia per reſtitutionem in integrum omnia in priſtinum repoſita eſſe cenſeantur.*

27 *Manutentio in gradu reſtitutionis in integrum concedi non debet antequam prius de cauſis reſtitutionis cognoſcatur, quando adeſt in commiſſione reſtitutionis in integrum clauſula* cum facultate manutenendi.

28 *Contrarium eſt veriùs, ratio eſt, quia commiſſio etiã ſummariſſimum poſſeſſorium comprehendit, quod ante omnia, terminari debet ad quem effectum lis per ſolam commiſſionem reſtitutionis in integrum,* prout de Iure *introducta eſſe dicitur.*

29 *Secus vero quoad effectum reuocandi ſententiam latam, quæ ſcilicet reuocari non poteſt, niſi poſtquam de iniuſtitia, vel nullitate ſententia lata, & ſic de cauſis reſtitutionis in integrum plenè cognitum fuerit.*

30 *Clauſula* cum facultate manutenendi, quem de Iure *eodem modo refertur ad iuſtitiam manutentionis, veluti clauſula* prout de Iure.

31 *Poſſeſſorium ſummariſſimum prius eſt terminandum & poſtea de meritis negocij principalis inquiri debet.*

32 *Rota de ſtylo cauſas reſtitutionis in integrum, non leuiter attingere, ſed plenè cognoſcere, & ſub vnica illarum diſcuſſione negotium principale in petitorio ſolet.*

33 *Sententia denegans manutentionem poſſeſſori eſt iniuſta.*

34 *Penſio per contractum matrimonij non extinguitur ſtante indulto Apoſtolico retinendi Penſionem, quãnis ſit conceptum ſub conditione ſuſcipiendi per Penſionarium habitum alicuius regularis militiæ.*

35 *Penſionario habenti indultum retinendi Penſionem non obſtante matrimonio contracto, & cum conditione ſuſcipiendi habitum alicuius militiæ regularis datur interim manutentio in poſſeſſione exigendi ſtante dubietate an tempus ſuſcipiendi laborum incipiat à die Indulti, vel contracti matrimonij.*

36 *Manutentio ne detur in gradu reſtitutionis in integrum ſufficit, quod executio ſit facta.*

37 *Intellige de executione facta ab homine non vero, quæ venit ex diſpoſitione Iuris.*

38 Deciſ. Romana de Mombellis 13. Maij 1613. coram Card. Sacrato, *in quibus terminis loquatur?*

39 Deciſ. Cæſar de Graſs. 10. de ſent. & re iudic. *quo caſu procedat?*

DECISIO CCLXXVII.

EXCELLENTISS. D. Princeps Octauianus Medices, olim Abbatiæ S. Mariæ de Pulſano Sipontinæ Diœceſis Commendatarius reſeruata ſibi annua Penſione ſcut. 1260. mon. Romanæ, 9. Septembris de anno 1614. eam in manibus felic. rec. Pauli Papæ V. ad fauorem D. Franciſci Vrſini reſignauit, quæ poſtea per ipſius Franciſci in Societatem Ieſus ingreſſum à fel. rec. Papa Vrbano VIII. D. Petro Columnæ collata fuit, qui contracto interim à Principe matrimonio d. Penſionem extinctam fuiſſe prætendens, coram A. C. ſuper nullitate penſionis Iudicium mouit, & de voto Rotæ iuxtà Signaturæ, quam pendente iudicio adiuerat reſcriptum, *appellatione remota*, cum clauſula *quod D. Petrus non teneatur de bonis proprijs, & quoad perſonam* habito voto coram bon. mem. Coccino ſententiam obtinuit, penſionem non ſuſtineri, nec deberi: Attamen anno 1645. adita per Principem Signatura Sãctiſſimi, commiſſaque mihi cauſa reſtitutionis in integrum, prout de Iure, reiecta præcedente clauſula *quod d. D. Petrus non teneatur de proprio quoad fructus perceptos*, & in alia Commiſſione cum clauſula, *& cum facultate manutenendi Principem prout de Iure*, Dubitaui, an ei ſit dandum mandatum de manutenendo, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

Quia D. Princeps ſuam quaſi poſſeſſionem
1 exigendi hanc penſionem † probat ex Inſtrumento realis, & actualis ſolutionis ſcut. 1485. de anno 1629. inter ipſum, & D. Abbatem Franciſcum Vrſinum Reſignatarium celebrato, necnon ex confeſſione eiuſdem D. Petri Columnæ, emanata in Commiſſione, aliàs ab ipſo porrecta, dum in ea enunciauit Inſtrumentum locationis fructuum Abbatiæ, aliàs factæ ipſi Principi, cuius vigore fatetur ipſum percepiſſe fructus in cauſam Penſionis, ſibi reſeruatæ, quam confeſſionẽ poſſeſſionis à parte factam in precibus, ad manutentionem ſufficere, dixit *Rota in Colonien. Præcedentiæ coram bo. me. Card. Vbaldo impreſſa la 32. num. 3. poſt Modern. Peruſ. de manutent. & in eadem cauſa 14. Maij anno præterito poſt princip. coram me, & in Beneuentana*

Cano-

Canonicatus 14. *May* 1645. *coram D. meo Bichio, & prius in Spiren. Monaſterij* 1. *Iulij* 1643. *coram D. Carillo*, vbi reſpondetur ad obiectum, fieri ſo-
2 litum, quod verbum *dicitur*, † ab oratore pro-
latum, à confeſſione ipſum non excuſat, quã-
do præſumptio Iuris vrget contra ipſum con-
fitentem; Imò legendo verba libelli ſupplicis
contra Principem Sanctiſſimo porrecti, patet
verbum *dicitur*, non ad captionem poſſeſſionis
ſed eius continuationem referri.

Deinde ex Inſtrumento publico rogato de
anno 1619. dato in Summar. Principis *num.* 8.
conſtat, ipſi fuiſſe ſoluta manualiter, & vt uul-
go aiunt, *in contanti* ſcuta 585. In cauſam ter-
minorum penſionis, ad eius fauorem reſerua-
tæ ſuper fructibus Abbatiæ de qua agitur, tunc
poſſeſſæ a D. Franciſco Vrſino, & nunc à D.
Petro Columna, decurſorum, & quamuis
hæc ſolutio † non fuerit ab ipſo Titulari, ſed
3 à Roberto de Vecchijs eius nomine facta, ibi,
Et pro eo ab Illuſtri D. Roberto de Vecchijs, &c.
quia tamen non ſolum ex magna quantitate
ſummæ ſolutæ, verum etiam ex præcedenti
reſeruatione Penſionis, & conſenſu, illi à Ti-
tulari præſtito, rectè præſumi poteſt mandatũ
in ſoluente *iuxtà Caſſad. deciſ.* 3. *num.* 4. *de procur. & Rota deciſ.* 196. *num.* 3. *par.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 241. *num.* 5. *p.* 1. *rec.* Prout in terminis penſionis fuit
dictũ coram *b. m. Card. Sacrato in S. Marci penſionis* 30. *Ianuarij* 1612. *& in Toletana Penſionum* 23. *Iunij* 1617. *coram S. D. N. Innocentio X. tunc huius Sac. Tribunalis Auditore*. Quæ ſolutio † vtique
4 Principem conſtituit in quaſi poſſeſſione exi-
gendi hanc penſionem, *vt in dicta Toletana Penſionum* dictum fuit, *& in deciſ.* 275. *coram fel. rec. Papa Greg. XV. Rota in Spoletana penſionis* 21. *Iunij* 1619. *coram bon. mem. Franciſca Vbaldo, & paſſim in alijs*. Nec refert, an ſolutus fuit integer ter-
minus penſionis, ſiue aliqua eius portio, nam
ex ſolutione etiam partis penſionis † propter
5 titulum vniuerſalem Princeps conſtitutus fuit
in quaſi poſſeſſione totius *ad tradita per Lotther. de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 38. *num.* 123. *Canal. deciſ.* 179. *num.* 3. *&* 4. *Rot. in Pampilonen. Penſionis* 16. *Ianuarij* 1613. *coram Reuerendiſsimo Damaſcena, in Auerſana penſionis* 24. *Aprilis* 1626. *coram bon. me. Pironano, & in Anagnina penſionis* 18. *Martij* 1630 *coram Eminentiſſimo Cardinali Veroſpia*, quæ quaſi
6 poſſeſſio † optimè ad obtinendam manuten-
tionem ſuffragatur D. Principi, etiam contra
D. Petrum in Abbatia ſucceſſorem ex deci-
ſionibus ſupra allegatis. Ius enim ex perſona
Actoris metiendũ eſt. *Guidopap. deciſ.* 619. *per totam*, & tradit *Gigas de penſion. quæſt.* 47. *num.* 10. *Gregor. d. deciſ.* 275. *nu.* 2. *Rota penes Cinc. de Cenſ. deciſ.* 242. *num.* 4. *Coccin. deciſ.* 31. *num.* 5. *& in Cõpſana penſionis* 4. *Iulij anno præterito coram R. P. D. meo Royas in princ.* Maximè quia huius penſio-
7 nis reſeruatio † non eſt conditionalis ſub clau-
ſula *dummoda, &c.* quo caſu ad obtinendam
manutentionem, neceſſariam eſſe probatio-
nem valoris, tradit *Gratian. diſcept.* 113. *num.* 73. *& ſeqq. & diſcept.* 363. *num.* 40. ſed eſt pura: quo
caſu probationem valoris non requirit, *Rota in Cremonen. penſionis* 25. *Febr.* 1622. *coram bo. me. Cardinali Vbaldo relata per Gratian. diſcept.* 948. *num* 13. vbi plures concordantes allegantur.
8 Hæc enim reſeruatio † ſimplicem ſolùm nar-
ratiuam valoris continens gratiam nullo mo-
do conditionalem reddit, *Rot. deciſ.* 519. *num.* 4. *par.* 4. *recent.*

Non obſtat, D. Principem videri à ſua poſ-
9 ſeſſione cecidiſſe, † cum multò tempore pen-
ſiones decurſas, nec petijſſe, nec exigiſſe do-
ceat, vel quia ſententiæ ad fauorem D. Petri
Moderni Abbatis ſuper nullitate, & extinctio-
ne penſionis de anno 1638 latæ acquieuerit.
10 Quia ad manutentionem obtinendam † vni-
ca exactio ſufficit, vt docet *Rip. in cap. Cum Eccleſia Sutrina numer.* 53. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Seraph. deciſ.* 436. *numer.* 1. *& deciſ.* 149. *num.* 2. &
habetur *in ſupradicta Anagnina penſionis coram bo. mem. Cardinali Veroſpio, in Romana Subcollectoria* 17. *Martij* 1645. *verſ. Aduerſus coram D. meo Bichio, ac in alijs ſuperius allegatis*. Penſionario e-
11 nim † de ſucceſſiuis exactionibus docendi o-
nus non incumbit; ſed titulari eius Aduerſa-
rio, cuius exceptio in negatiua fundatur, ideo-
que terminos ſucceſſiuos non fuiſſe petitos,
& vltro ipſo petente, ſolutionem eorum fuiſ-
ſe denegatam, probare tenetur; Nam in in-
12 corporabilibus † ad amittendam quaſi poſ-
ſeſſionem ſemel quęſitam, denegatio ſolutio-
nis cum acquieſcentia petentis requiritur, vt
eleganter docet *Innoc. in cap. querelam num.* 3. *& ibi Abb. num.* 2. *de elect. Gratian. d. diſcept.* 113. *n.* 21. *& ſeq. Mantic. deciſ.* 172. *numer.* 5. *Buratt. deciſ.* 823. *num.* 5. *Rota in Romana fructuum* 11. *Aprilis* 1605. *coram bo. mem. Cardnba impreſſ. apud Modern. Peruſin. tract. de manutent. deciſ.* 86. *num.* 8. vbi deci-
ditur, quod ad perdendam quaſi poſſeſſionẽ
13 exigendi penſionem, † vltra denegationem
ſolutionis, requiritur, quod poſtea Penſio-
narius per Decennium tacuerit, & ſimiliter
fuit dictum *in Cuſentina Penſionis* 22. *Iunij* 1618 *coram bo. mem. Franciſca Vbaldo* ea ratione, quia
14 in incorporalibus poſſeſſio, † niſi per denega-
tionem debitoris non dicitur interrupta, &
ſolo animo retinetur *l.* 3. *§. in amittendo ff. de acquiren. poſſeſſ. Rip. in d. cap. Cum Eccleſia Sutrina num.* 11. *in fin. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Gratian. diſcept.* 514. *num.* 68. *&* 69. *Rot dec.* 569. *num.* 12. *p.* 5
15 *recent.* Et principis acquieſcentia † ſententiæ
de anno 1638. contra ipſum latæ, cum ab ea
appellauerit, ei non nocet, nec ante reſtitutio-
nem in integrum, de anno 1645. ab eo ob-
tentam, lapſum eſt decennium: Immò tantò
16 minus ipſi officit, † quia appellationem pro-
ſequi ex cauſa affinitatis d. D. Petri cùm Ne-
pote fel. rec. Vrbani VIII. omiſit, *Innoc. in prædicto cap. cum qua regula num.* 3. *de elect. Rot. in Ciuit. Pleb. Penſ.* 5. *May* 1645. *coram D. meo Bichio*,
quæ cauſa licet ab ipſo Principe tantùm opi-
nata fuerit, neque enim ſub eius etiam Ponti-
ficis Imperio Iuſtitia aliquod detrimentum
paſſa fuiſſet, ſi princeps experiri voluiſſet, ni-
hilominus ad effectum, de quo agitur, ſatis
17 eſt, † quod hæc cauſa à Penſionario fuerit o-
pinata. Nam hæc ipſa opinio animum eius
dimittendi poſſeſſionem excludit, vt in pro-
ximis terminis tradit *Gratian. diſcept.* 318. *n.* 26. *Rot. in Volaterrana Prioratus* 16. *Martij de anno præ-*

terito

Digitized by Google

terito coram eodem D. meo Bichio, quam vulgaris
etiam illa regula confirmat, quæ ait; quod ad
18 animum † alicuius eliciendum, magis eius
opinio, quam veritas attenditur, *l. Regula ff. de
iur. & fact. ignor. Soccin. ſen. conſ. 124. num. 2. lib. 4.
Mantic. de coniect. lib. 3. tit. 10. num. 2.*

Nec refert, quòd ob non proſecutionem
19 appellationis † ſententia annullationis pen-
ſionis tranſierit in rem iudicatam, poſtquam
20 non † datur manutentio, maximè quando
ſententia executioni fuit demandata. *Caualer.
deciſ. 390. num. 6. verſ. nec viſa fuit obſtare, Rota dec.
44. num. 5. par. 4. recentior.* Obiectum enim ſi re-
21 ſtitutio † in integrum conceſſa non fuiſſet,
procederet; Secùs verò, dum ea fuit conceſſa,
nam per hanc lis reuiuiſcit, *Seraph. 945. num. 3.
Rota deciſ. 135. numer. 6. par. 4. tom. 2. recent.* & o-
22 mnia † in priſtinum ſtatum reponuntur, *l.
quod ſi minor §. reſtitutio ff. de minor. Gloſ. in cap.
audito de reſtit. in integr. Valenz. conſ. 44. numer. 34.*
23 quamuis reſtitutio † commiſſa ſit cum clau-
ſula *prout de Iure, Rota in Placentina Parochialis de
Malpartida prima Iuly 1602. coram Litta impreſſ.
apud Marcheſ. de Commiſſ. par. 3. fol. 24. ſub num. 2.
& in Romana Domorum 25. Iunij 1646. coram D.
meo Bichio.*

Vlteriùs ponderarunt Domini optimam
rationem, quod quemadmodum ſi ſententia
24 in iudicatum non tranſiuiſſet, † penſionario
in gradu Appellationis danda eſſet manuten-
tio, ita pariter ei dari debeat in gradu reſtitu-
tionis in integrum, *Rot. deciſ. 350. in fin. par. 1. &
dec. 436. numer. 2. par. 4. diuerſ. & cor. Greg. XV. dec.
458. numer. 8. & coram Buratt. deciſ. 604. num. 14.* ac
fuit dictum *in ſupra alleg. Anagnina penſionis cor.
D. Card. Veroſpiò §. non etenim, verſ. quia præterquã,
vbi plures concordantes allegantur; & in Montisalti
Beneficij 18. Maij anno præterito coram eodem D. m.
Bichio.* Ad quem effectum nulla eſt facienda
25 diſtinctio † inter reſtitutionem in integrum
gratioſam, & commiſſam prout de iure, quia
eædem met deciſiones hic allegatæ loquuntur
in terminis reſtitutionis, prout de Iure, quæ
ſemper, vel exprimitur in huiuſmodi reſti-
tutionibus aduerſus rem iudicatam, vel ſub-
intelligitur, & vt ſupra dictum fuit clauſula
26 *prout de iure*, † non impedit, quin per reſtitu-
tionem in integrum omnia in priſtinum re-
poſita eſſe cenſeantur, ac ſi res iudicata non
emanaſſet.

Neque dici poteſt eſſe priùs de cauſis reſti-
27 tutionis in integrum † cognoſcendum, ante-
quam manutentio concedatur, quando vt in
caſu præſenti adeſt in commiſſione reſtitutio-
nis in integrum clauſula, *cum facultate manute-
28 nendi*: quia tunc commiſſio † etiam ſumma-
riſſimum poſſeſſorium comprehendit, quod
ante omnia terminari debet, *cap. Paſtoralis de
cauſ. poſſeſſ. & propriet. l. Ordinarij C. de rei vendic.
l. ſi de rei ff. de Iudic. Rota deciſ. 365. numer. 9. par. 1.
recent.* ad quem effectum lis per ſolam com-
miſſionem reſtitutionis in integrum, prout
de iure introducta eſſe dicitur, quamuis ſecus
29 ſit, quoad effectum reuocandi ſententiam
latam, quæ ſcilicet reuocari non poteſt, niſi
poſtquam de iniuſtitia, vel nullitate ſenten-
tiæ, & ſic de cauſis reſtitutionis in integrum
plenè cognitum fuerit, vt benè diſtinguendo
tradit *Buratt. deciſ. 323. num. 4. Rot. deciſ. 351. n. 5.
par. 1. diuerſ. deciſ. 132. part. deciſ. 307. deciſ. 672. &
deciſ. 731. vbique numer. 1. par. 2. recen.* & ita fuit
ſeruatum fuit *in Romana Subcollectoria 17. Mar-
tij 1645. coram D. m. Bichio*, vbi pariter cauſa
reſtitutionis in integrum commiſſa fuerat cũ
facultate manutenendi quem de iure, quæ
30 clauſula † eodem modo refertur ad iuſtitiam
manutentionis, veluti clauſula *prout de iure*, &
quatenus inferretur ad ordinem Iudicij, iſte
poſtulat, vt prius ſummariſſimum poſſeſſo-
31 rium † terminetur, & deinde de meritis ne-
gotij principalis inquiratur: Maximè de ſtylo
32 Rotæ, † quæ cauſas reſtitutionis in integrum
non leuiter attingere, ſed plenè cognoſcere,
& ſub vnica illarum diſcuſſione terminare,
negotium principale in petitorio ſolet, vt fuit
ſeruatum in cauſa *Mediolanen. Cimiliareatus anno
1645. coram me.*

Accedit, quod eo ipſo quod de quaſi poſ-
ſeſſione D. Principis Rei tunc conuenti con-
ſtabat, & ſententia ei petitam manutentionẽ,
de qua expreſsè proteſtatus eſt, non conceſſit,
ſatis reſpectu ſummariſſimi poſſeſſorij de cau
ſis reſtitutionis in integrum conſtare di-
ci debet, vnde quemadmodum cognito de
cauſis reſtitutionis in integrum, circa nego-
tium principale, in petitorio ſententia feren-
da eſſet, ſic eodem modo in ſummariſſimo
poſſeſſorio pronunciandum eſt, dum circa
illud ſententia contra Dominum Principem
33 lata † apparet iniuſta, ex quo ipſi poſſeſſori
manutentionẽ non cõceſſit *ad tex. in l. de ipſa
re 74. ff. de Iudic. cap. cum ſuper de cauſ. poſſeſſ. &
propriet. Chriſtof. de Paz. ad l. reg. l. 158. num. 1. Rota
in Marianen. Parochialis 3. Aprilis 1646. coram Re-
uerendiſſ. D. meo Decano*, Quæ iniuſtitia ſenten-
tiæ non tollitur per fundamenta contracti à
Principe Matrimonij. Habet enim indultum
34 Apoſtolicum ſibi conceſſum retinendi hanc
penſionem non obſtante matrimonio cum
quacumque vxore, ſibi bene viſa contrahen-
do, cuius indulti ius nõ eliditur per exceptio-
nem conditionis in eo appoſitæ non ſeruatæ,
per quam iubebatur intra annum proximum
Habitum alicuius regularis militiæ ſuſcipere,
quod tamẽ neq; intra dictum terminum, neq;
inter alios ſex menſes, ad quos fuit proroga-
35 tus adimpleuit, ita enim ipſa dubietas, † an
tempus ſuſcipiendi habitum à die conceſſi
indulti, vel contracti matrimonij, incipere
debeat, oſtendit, Principi interim non aufe-
rendam fuiſſe manutẽtionem in in quaſi poſ-
ſeſſione exigendi dictam penſionem, in qua
exiſtebat *§. reſtituenda Inſtit. de interdict. Gregor.
dec. 461. num. 1.*

36 Neque executio iam facta, † quæ aliàs, ne
in gradu reſtitutionis in integrum detur ma-
nutentio, operari ſolet, hic hunc effectum
producit: quia intelligenda eſt de executione
37 facta ab homine, non verò de executione,
quæ venit ex diſpoſitione iuris, & quam ſe-
cum traxit ſententia abſolutoria, vt in puncto
ſic diſtinguendo declarauit *Rota coram bon. me.*

Burat.

Bu ratt. deciſ. 604. num. 16. & 17. & priùs fuit firmatum *in Ferrarien. Bonorum de Zanaleis 26. Iunij 1614. coram Sanctiſſ. D. N. & in Romana Cenſus 9. Nouembris 1666. com Penia.* Vnde *deciſ. Romana de Bombellis 13. May 1613. coram Cardinali*
38 *Sacrato* † in contrarium allegata nihil facit, quia loquitur in terminis executionis factæ ab homine in vim ſententiæ condemnatoriæ. Nec petebatur ibi manutentio, neque cauſa reſtitutionis erat commiſſa cum facultate manutenendi: quod etiam reſpondetur ad
39 aliam deciſionem † exaduersò allegatã *coram Cæſar. de Graſſ. deciſ. 10. de ſent. & re iudic.* Quare omiſſis pro parte D. Petri adductis, quæ Iuſtitiam, ſeu validitatem ſententiæ concernũt, dum Auditor Cameræ, neglecto reſcripto cum clauſula *non retardata ſolutione penſionis*, & parte cõtradicente, in petitorio pronunciauit; Domini reſpondendo ad dubium propoſitum cenſuerunt, D. Principi eſſe dandum mandatum de manutenendo vtraque parte Informante.

OSCEN. ARCHIDIACONATVS.

Veneris 10. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio Epiſcopi liberè conferẽdi Dignitates priuatiuè quoad Capitulum ex quibus probetur? Alternatiua locum non habet in beneficiis ſimultaneè collationis. Menſis Ordinarius per acceptationem alternatiuæ in menſe Apoſtolico non operatur, quod euadat ordinarius, & ratio diuerſitatis in deciſione affertur.

SVMMARIVM.

1 *Subrogato gratioſè quibus concurrentibus non ſit deneganda immiſſio?*

2 *Alternatiua non gaudet Epiſcopus in beneficijs liberæ collationis ſibi competentis vigore concordiæ inter ipſum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmatæ ſtante ſpeciali præſeruatione Põtificis quoad iſta beneficia.*

3 *Non tamen per hoc cenſetur Epiſcopo præiudicatum ad effectum alternatiuæ quoad ea beneficia, quorum liberam collationem aliundè quàm ex concordia habebat abſque interuentu Capituli.*

4 *Collatio in beneficijs Eccleſiæ Cathedralis eſt ſimultanea Epiſcopi, & Capituli.*

5 *Quaſi poſſeſſio Epiſcopi liberè conferendi Dignitates abſque interuentu Capituli probata remanet ſi conſtat ipſum ſolum contuliſſe, & hæc quaſi poſſeſſio ſufficit quando lis non eſt cum Capitulo, ſed inter prouiſos.*

6 *Item probatur ex collatione libera priuatiuè quoad Capitulum effectum ſortita, quæ ſola ſufficit ad conſtituendum Epiſcopum in quaſi poſſeſſione liberè conferendi.*

7 *Collatio ſimultanea Capituli præſeruata cenſetur per collationem factam à ſolo Epiſcopo.* *Declara num. 14.*

8 *Patronus ſolus præſentans præſeruat ius alterius Compatroni non præſentantis.*

9 Deciſio Buratti 805. num. 4. *declaratur.*

10 *Prouiſio quæ non adeſt præſeruari non poteſt.*

11 *Capitulum contuliſſe quoque dicitur ſi prouiſo ab Epiſcopo non tradidit poſſeſſionem.*

12 *Poſſeſſio capitulariter capienda non eſt in dignitatibus.*

13 *Dignitates non ſunt de Capitulo, niſi in earum erectione conceſſio ſtalli in Choro, & votis in Capitulo exprimatur.*

14 *Epiſcopus quando ſolus vult conferre priuatiuè quoad Capitulum, tunc Ius Capituli non cenſetur præſeruatum, & ex quibus colligatur Epiſcopum ſolum voluiſſe conferre? num. 15. & 17. & 19.*

16 *Alternatiua in beneficijs ſimultaneæ collationis locũ non habet.*

18 *Animus præcedens ex actibus ſubſequentibus declaratur.*

19 *Actus etiam non effectuatus pro adminiculo, & pro declaranda voluntate illum gerentis inſeruit.*

20 *Collatio libera ſolius Epiſcopi reſultat ex confeſſione Capituli.*

21 *Epiſcopus in beneficijs ſimultaneæ collationis nequit abſque ſcientia, & patientia Capituli ſolus quaſi poſſeſſione liberè conferendi acquirere.*

22 *Declara hoc procedere quando ex quaſi poſſeſſione præſcriptio inducitur, ſecus verò quando agitur ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem conferendi, nec conſtat de poſſeſſione Capituli, ſed è contra de titulo Epiſcopi quoad liberam collationem. num. 23* Deciſio 266. num. 13. par. 7. recent. *in quibus terminis loquatur? ibid. num. 22.*

24 *Quaſi poſſeſſio liberè conferendi ſufficit ad probandam pertinentiam Epiſcopi quoad collationem liberam priuatiuè ad Capitulum quando lis eſt inter prouiſos.*

25 *Epiſcopus in dubio cenſetur potius contuliſſe nomine proprio, quàm coniunctim cum Capitulo.*

26 *Menſis Septembris regulariter eſt ordinarius.*

27 *Menſis Ordinarius ex ſuperuenienti acceptatione alternatiuæ euadit Apoſtolicus, quamuis menſis, qui cæpit eſſe Apoſtolicus è conuerſo non efficiatur ordinarius, & ratio diuerſitatis affertur. num. 28. & 29.*

30 *Beneficia in toto menſe Apoſtolico capto ante alternatiuam ſunt reſeruata ideoque in gratia alternatiuæ habentur omnia beneficia in eo menſe vacatura pro exceptuatis, & num. 31. Adducitur mirum non eſſe Papam, & Ordinarium non pariformiter iudicari.*

32 *In contractu aliquo inconueniens non eſt, quod plus ad fauorem vnius ex contrahentibus, quàm alterius diſpoſitum ſit, & vtrinque diuerſitatis ratio militat.*

33 *Epiſcopus acceptando alternatiuam in ſuo menſe cum poſſit in fine eiuſdem menſis acceptare ſibi præiudicat, ita pariter Papa alternatiuam concedendo in menſe Apoſtolico cum poſſet illam concedere in fine menſis ſimiliter ſibi præiudicium infert.* *Declara num. 34. & 35.*

Papa arbitrium Epiſcopo ſemel conceſſum pro acceptanda alternatiua non conuenit, quod ſine cauſa retractet, aut differat ibid. num. 35.

36 *Menſis tàm Apoſtolicus, quàm Ordinarius iuxta* Gonzal. Garziæ, & Caſtropal. *excepto* Lotter. *mutitur à die ſuperuenientis acceptationis alternatiuæ, & rationes adducuntur num. 37. & 38.*

Regula

*Regula 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium deſi-
gnans menſes per nomina propria intelligitur de
menſe integrali computando à media aucte vltimi
menſis proximè præcedentis vſque ad mediam no-
ctem ſubſequentis. ibid.num.38. & 39. quod hac
via diſcordiæ, quæ ex computatione dierum oriri
poſſunt tolluntur, & num. 40. Ponderantur verba
Regulæ 9. ibi:* quibus receptis, & recognitis.

DECISIO CCLXXVIII.

VACANTE Archidiaconatu de Serrablo
tertia Dignitate poſt Pontificalem in
Cathedrali Oſcenſi, per obitum Melchioris
Alayeto, decedentis 26. Septembris 1645. ab
Ordinatio de ea mox prouiſus fuit Dionyſius
Eſmir, & in eius poſſeſſionem inductus: At-
tamẽ quia Epiſcopus Oſceñ ante vacationem
alternatiuam acceptauit, & ſic menſem Se-
ptembris, alioquin Ordinarium Apoſtolicũ
effecerat, Ioannes Salinas eandem dignitatẽ
à Sanctiſſimo tanquam reſeruatam ratione
menſis impetrauit, literaſque ſubrogationis
gratioſæ ad ius, & poſſeſſionem Melchioris
expediuit. Sic orta inter hos lite, dubium
propoſui, An Ioanni ſit danda immiſſio. Cui
Domini affirmatiuè reſponderunt; quia de
1 eius Clericatu, † & alijs in ſubrogationis im-
petratione narratis, non eſt aliqua inter partes
controuerſia, & difficultas, quæ circa reſer-
uationem fiebat, tollitur ex concordia inter
ipſum Epiſcopum, & Capitulum Eccleſiæ O-
2 ſceñ inita, † in cuius confirmatione Pontifex
declarauit nolle, quod Epiſcopus Oſceñ gau-
dere poſſet gratia alternatiuæ quoad dignita-
tes, Canonicatus, & Beneficia ad eius liberam
collationem vigore concordiæ ſpectãtia, quo
facto Papa ſibi quidem proſpicere voluit, ne
Epiſcopus alternatiua gaudeat in ijs Benefi-
cijs, quorum liberam collationem actiuam
vigore ipſius cõcordiæ acquiſiuerat, & in qui-
bus aliàs alternatiua gaudere potuiſſet, niſi in
confirmationis eiuſdem concordiæ decreto
Papa hæc ſpecialiter præſeruaſſet, vt declara-
uit *Rot. in Barbaſtren. Archipræsbyteratus* 15. *Iunij*
1615. *coram bon. mem. Piroaano, & poſtea in eadem*
15. *Aprilis* 1619. *coram bon. mem. Franciſco Vbaldo*
coram Seraph. deciſ. 1296. *num.* 8. *in Tiraſonen. Ca-
nonic.* 17. *Iulij* 1610. *coram eod. bon. mem. Pirouano,
& in alijs alleg. per Add. ad Greg. XV. deciſ.* 95. *n.* 7.
& deciſ. 314. *num.* 8. Papa voluit per hoc præ-
3 iudicare Epiſcopo, † quo minus alternatiua
gaudere poſſit in beneficijs, quatenus illorum
liberam actiuam collationem aliundè, quàm
ex præfata concordia haberet Epiſcopus abſq;
interuentu Capituli, vt clarè ſubſequentia
verba Decreti Pontificij indicant, ibi: *Neque
illa conferre, niſi in menſibus, in quibus Capitulum
conferre poteſt*; ex quibus dignoſcitur Papam
ſuppoſuiſſe, quod ante concordiam collatio
ſimultanea eſſet Epiſcopi, & Capituli, prout
4 in dignitatibus† & Beneficijs Eccleſiæ Cathe-
dralis eſſe ſolet, *iuxt. gloſſ. in c. cum Eccleſia Vul-
terana verb. poſtulauit de elect. & in cap. fin. verb.
communiter de ſupplen. neglig. Prælat. Gonzal. ſuper
reg.* 8. *gloſſ.* 45. *num.* 36. *Rota coram Papa Greg. XV.
deciſ.* 221. *num.* 7. *& ſeq. & in præcitata Barbaſtren.
coram Vbaldo, quæ eſt deciſio* 100. *num.* 7. *par.* 4. *to.* 2
recent. & ex tenore aliorum verborum in fine
eiuſdem confirmationis appoſitum, ibi: *ita
ut per præſentem gratiam nihil omninò in præiudiciũ
reſeruationum huiuſmodi conceſſum ſit*: quæ omnia
indicant Papam ſibi ſolum proſpicere voluiſ-
ſe: ne per huius concordiæ confirmationem
ſuis reſeruationibus præiudicetur, & ſic ne
alternatiua ad fauorem Epiſcopi inreret, quoad
dignitates, & beneficia in concordia conten-
ta, quatenus vigore eiuſdem concordiæ, &
non aliundè Epiſcopus ius actiuum ea confe-
rendi lucraretur.

Quod verò Epiſcopus Oſcenſis etiam ante
concordiam ſic confirmatam, haberet liberã
collationem actiuam huius Archidiaconatus,
ita vt iuxta ſupradicta, & mentem Pontificis
Alternatiua in hoc beneficio excludatur pro-
5 batur ex eo, † quia Epiſcopus etiam ante cõ-
cordiam erat in quaſi poſſeſſione ſolus confe-
rendi iſtas dignitates, quæ quaſi poſſeſſio ad
effectum, de quo agitur, ſufficit, tantò magis,
quia lis non eſt cum Capitulo ſimultaneam
prætendente; ſed inter prouiſos, vt tradit *Gõ-
zal. ſup. reg.* 8. *gloſ.* 45. §. 1. *nu.* 79. *Garz. de benef. p.* 5.
cap. 1. *num.* 477. *& ſeq. Caſtropal. qq. moral. tom.* 2.
tract. 13. *diſput.* 2. *puncto* 23. §. 3. *num.* 10. *Rota in Vi-
centina Benef.* 3. *Nouembris* 1599. *& in Maioricen.
Sacriſtiæ* 26. *Iunij* 1602. *cor. clar. mem. Card. Hiero-
nymo Pamphilio in dec.* 615. *nu.* 3. *verſ. & confirma-
tur par.* 4. *diuerſ. & deciſ.* 39. *num.* 1. *&* 2. *par.* 3. *rec.*
Immò iſta quaſi poſſeſſio Epiſcopi probatur
6 ex † collatione huiuſmet Archidiaconatus à
ſolo Epiſcopo facta de anno 1612. & effectua-
ta per actualem prouiſi immiſſionem in eius
poſſeſſionem, vt patet ex *Summ.* Ioannis dato
ſub die 15. Martij præteriti: quæ ſola collatio
effectuata ad conſtituendum Epiſcopum in
quaſi poſſeſſione liberè conferendi ſufficit *iux.
doctr. Rip. communiter receptam in cap. cum Eccleſia
Sutrina num.* 95. *&* 96. *de cauſ. poſſ. & prop.* & dixit
*Rota in Calaguritana Iar. accedend. ad proceſſ. coram
bon. mem. D. Remboldo* 15. *Aprilis* 1622. *num.* 3. *&*
4. *impreſſ. poſt Modera. Peruſ. de Manut. deciſ.* 165.
& per plur. alleg. per eundem obſeru. 17. *num.* 13.

Nec iuuat dicere, per hanc Epiſcopi colla-
7 tionem † fuiſſe quoque Capituli ſimultaneam
conferendi poſſeſſionem præſeruatam, vt fieri
8 ſolet in communibus Patronis, † *ex alleg. dec.*
805. *num.* 4. *coram bon. mem. Buratto, & alijs*. Quia
9 in illa deciſione coram Buratto † apparebat
de Poſſeſſione, hic verò de poſſeſſione confe-
rendi Capituli Oſcenſis non apparet, vt ne-
10 ceſſarium eſſet, quia prouiſio, † quæ non a-
deſt, præſeruari non poteſt, *Rota coram ſa. mem.
Greg. XV. deciſ.* 417. *numer.* 4. *&* 10. *vbi Adden. ſub
num.* 15. refert ita deciſum fuiſſe *in Placentina
Capellania* 30. *Octobris* 1615. *coram rec. mem. Coc-
cino*. Præſertim quia illi prouiſo ab Epiſcopo
11 Capitulum † non tradiderat poſſeſſionem,
quo caſu ipſum quoque Capitulum contu-
liſſe dici poſſet, *Rota deciſ.* 16. *de conceſſ. præbend.
in nouis, & in alijs allegatis in dec.* 212. *num.* 5. *co-
ram bon. mem. Coccino*: ſed prouiſus ille ab Epi-
ſcopo abſque facto Capituli poſſeſſionem ac-

12 cepit, vt potuit, cum dignitates † ad capien-
dam poſſeſſionem capitulariter non obligent,
13 quia non ſunt de Capitulo, † niſi in earum
erectione conceſſio ſtalli in choro, & vocis in
Capitulo exprimatur ad tradita *per Seraph. dec.
98. num. 1. Rot. dec. 177. num. 4. & 5. impreſſ. ad Mo-
dern. Peruſ. tract. de manut.* & fuit dictum *in Ge-
runden. Capellania 27. Ian. 1645. verſ. non obeſt co-
ram R. P. D. meo Bichio*, Et quod plus eſt, Epi-
14 ſcopus voluit conferre † ſolus priuatiuè ad
Capitulum, in quibus terminis præſeruatio
Iuris conſortium prætendeuris, non militat
*Garz. de Beneſ. d. p. 5. cap. 5. num. 177. Add. ad Greg.
XV. d. deciſ. 417. numer. 5. verſ. hoc autem*, vt colli-
15 gitur ex eo, † quia ita. ac ſi ad ipſum ſolum
collatio ſpectaret, contulit *Garz. vbi proximè,
Rota d. deciſ. 39. ſub num. 5. verſ. ceſſat enim p. 3. rec.*
Tantò magis, quia etiam priùs ſolus Epiſco-
pus de dignitatibus prouiderat, prout Capi-
tulum de Canonicatibus, vt legitur *in dec. 980.
ſub nū. 14. coram Cardinali Seraph.* quemadmo-
dum etiam in alia vacatione idem Epiſcopus
de anno 1631. ſimilem dignitatem vigore
alternatiuæ, & ſic priuatiuè ad Capitulum
16 contulit: cum alternatiua † in Beneficijs ſi-
multaneæ collationis locum non habeat, vt
tradit *Lotter. de re beneſ. lib. 2. q. 40. num. 120. in fin.
Caual. deciſ. 359. num. 7. & in Nuſcana Canonicat.
11. Martij præteriti verſ. non primo coram R. P. D.
meo Arguelles*, declarando ita animum Epiſcopi
17 collationis † animi 1612. à ſubſequente de
18 anno 1631. facta, vt rectè † poteſt *Pariſ. conſil.
53. ſub num. 56. lib. 4. Rot. dec. 301. num. 18. p. 1. rec.*
quamuis etiam collatio de anno 1631. non
probaretur effectuata, quia actus etiam non
19 effectuatus † pro adminiculo, & pro declarã-
da voluntate, illum gerentis inſeruit, *Rip. in l.
re coniunct. nu. 186. ff. de leg. 3. Rot. dec. 206. num. 23
par. 7. rec.* Inſuper neque de anno 1631. Capi-
tulum ius conferendi eſſe ſolius Epiſcopi ne-
gauit; ſed ſolùm petijt vni ex Canonicis con-
ferri, idemque nouiſſimè denuò in concordia
20 aſſeruit, † ex quo clara Capituli confeſſio,
quod collatio libera actiua ſolius Epiſcopi ſit
reſultat, vt ponderauit *Rot. d. deciſ. 39. numer. 5.
par. 3. rec.* & facit *deciſ. in Pampilonen. Vicaria de
Stella 3. Iunij 1643. verſic. nec refragatur coram R.
P. D. meo Cerro*.

Vnde fruſtra allegatur, Epiſcopum in præ-
21 iudicium Capituli † abſque eius ſcientia, &
patientia quaſi poſſeſſionem cõferendi acqui-
rere minimè potuiſſe: hoc enim procederet,
22 quando † ex quaſi hac poſſeſſione præſcriptio
induceretur, in quibus terminis loquitur *Rot.
deciſ. 133. in fin. & deciſ. 226. num. 33. par. 7. recent.*
23 Secus verò † in hoc caſu, dum ſolùm hanc
quaſi poſſeſſionem conferendi allegat, nec de
præcedenti quaſi poſſeſſione Capituli docetur
ex cuius cõfeſſionibus potius apparet de titu-
lo Epiſcopi, quoad collationem actiuam li-
beram; *vt per Rebuff. in conſtit. Gall. tom. 3. tit. de
matr. poſſeſſ. in præfat. num. 145. & ſeq. & num. 153
Gratian. diſcept. 870. num. 33.* & fuit dictum *in
Barchinonen. Iuriſdictionis 4. Iulij 1646. coram R.
P. D. meo Bichio*.

Probata igitur liberè collationis actiuę per-
tinentia ad Epiſcopum, ad quam probandam
24 dum † inter prouiſos agitur quaſi poſſeſſio
conferendi ſufficere ſolet, vt poſt *Put. & alios
ibi allegat. dixit Rota dec. 618. num. 4. par. 3. recent.*
& cum in dubio dicendum ſit, Epiſcopum
25 potiùs † cotuliſſe nomine proprio, quàm con-
iunctim cum Capitulo, ex huiuſmodi ipſius
quaſi poſſeſſione clarè reſultat excluſio alter-
natiuæ, iuxta mentem Papæ, vt patet ex ver-
bis ſupplicationis concordiæ, ibi: *ad eius libe-
ram actiuam collationem vigore præſentium, & non
antea ſpectan.* quod non poſſit gaudere gratia
alternatiuæ.

Excluſio verò collationis Epiſcopi, & re-
ſeruatio, ad fauorem Sedis Apoſtolicæ oritur
26 per acceptationem menſis Septembris, qui
aliàs eſt ordinarius, & ordinarius hic iam eſſe
inceperat. Siquidem ab Epiſcopo Oſceñ, al-
ternatiua ſub die 6. eiuſdem menſis Septem-
27 bris acceptata fuit, † & ex ſuperuenienti hac
acceptatione alternatiuæ euaſit Apoſtolicus,
quamuis menſis, qui cæpit eſſe Apoſtolicus,
e conuersò non fieret ordinarius, vt voluit
*Roderic. à Quiſad. in annot. ad reg. 9. Cancell. reg. 1.
in fin. & reg. 4. verſ. his itaque ſuppoſitis Barboſ. de
offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 53. numer. 38. & 41. & de
Canon. & dignit. cap. 14. num. 24. Modern. Alex. in
prax. haben. concurſ. prælud. 23. dub. 2. num. 2. & 3. &
in Tarentin. Canonic. 4. Maij 1611. coram Lugdunen.
impreſſ. par. 3. rec. deciſ. 349. ſub num. 1. verſ. & ſtan-
te acceptatione: & in alia Tarentina Canonicatus
10. Decembris 1612. coram bon. mem. Coccino*.

28 Ratio vero † diuerſitatis eſt, quia accepta-
tio, vel non acceptatio alternatiuæ conſiſtit in
ſola facultate Ordinarij, qui ſi in principio
ſui menſis alicuius acceptauerit, ſibi imputet,
cum finem talis menſis expectare potuiſſet:
Si verò in aliquo menſe Pontificio alternati-
uam acceptauit, rationi congruum non eſt,
vt id Papæ præiudicet, quod præiudiciũ Papę
in acceptatione facta ab Ordinario in ſuo
proprio menſe ceſſat, & hoc ſimul cum alijs
rationibus pro deciſione caſus acceptationis
in menſe Ordinarij ad fauorem Papæ ponde-
ratur *in deciſ. 144. num. 6. par. 2. rec.* quibus moti-
29 nis alia ratio diuerſitatis addi poteſt, † quia
videlicet in gratia alternatiuę excipiuntur be-
neficia, aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſerua-
ta, ibi: *dummodò aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ re-
ſeruata, vel affecta non fuerint*, per quæ verba Põ-
tifex declarauit, ſe nullatenus Epiſcopo ſub
gratia alternatiuæ beneficia, Sedi Apoſtolicæ
reſeruata, concedere voluiſſe, vt benè ponde-
rat *eadem deciſ. 144. num. 8. in fin. p. 2. rec.* Attamen
30 clarum eſt, omnia beneficia † in toto menſe
Apoſtolico, ante acceptationem alternatiuæ
cæpto, eſſe reſeruata, & perindè eſt, ac ſi in
gratia alternatiuæ nominatim omnia benefi-
cia, in eo menſe vacatura, exceptuata fuiſſent,
non tamen eodem modo eſt exceptuatum ius
31 Ordinarij, † Vnde mirum non eſt, ſi Papa, &
Ordinarius non pariformiter iudicentur, hoc
enim inconueniens non eſt, quando in aliquo
32 contractu † plus ad fauorem vnius ex con-
trahentibus, quàm alterius in verbis diſpoſi-
tum eſt, & vtrinque diuerſitatis ratio militat,
vt poſt

Digitized by Google

ut poſt *gloſſ. & Caſtr. in l. Iulianus §. ſi quis colluſione ff. de action. empt. Cagnol. in l. ſingularia num. 160. & ſeq. ff. ſi cert. pet. Surd. dec. 187. num. 11. & in terminis alternatiuæ dixit Rota coram Martin. Andrea dec. 110. ſub num. 114. circa fin. verſ. non eſt inconconueniens*.

Nec obſtat ratio, quod ſicuti Epiſcopus
33 acceptando † alternatiuam in ſuo menſe,
cum poſſet in fine eiuſdem menſis acceptare, ſibi præiudicet: ita pariter Papa, alternatiuam concedendo in menſe Apoſtolico eum ſimiliter illam in fine menſis concedere poſſet ſibi præiudicium inferat, adeo quod in fauorem Papæ in menſe Apoſtolico procedere dicitur, id locum habere debeat ad fauorem Ordinarij in ſuo menſe. Quia aduertendum
34 dum eſt, † Papam non poſſe differre conceſſionem Epiſcopo acceptanti alternatiuam in menſe Apoſtolico cæpto vſq; ad finem mẽſis: quemadmodum Epiſcopus quandocunque velit alternatiuam acceptare poteſt, eum in verbis *regulæ 9. Cancellariæ* Papa in arbitrio Epiſcopi poſuerit, eumque quatenus literas acceptationis ad Sãctitatis Suæ Datarium miſerit, ab ipſoq; receptæ, & recognitæ fuerint, mox gratia alternatiuæ Epiſcopum gaudere incipere declarauerit, *vt in fin. de reg. 9.* legitur,
35 vnde non conuenit, † Papam arbitrium ſemel Epiſcopo conceſſum, ſine noua cauſa retractare, aut differre, *ita Prob. ad Monach. in cap. fruſtra num. 5. de reg. Iur. in 6. Roland. conſ. 15. num. 55. & ſeqq. lib. 3. Buratt. deciſ. 105. numer. 20.* Atque ſemper firmum motiuum remanet, quod Papa in gratia alternatiuæ, beneficia quidem ſibi reſeruata, non autem ad collationem Ordinarij ſpectantia, niſi in menſibus alternatiuis, reſeruauit. Vnde cum hæc opinio verior ſit, ſiue auctoritates, ſiue rationes
36 attendantur, † contrarium enim *ſolus Lotterius* ſequitur *Gonzal. verò, Garz. & Caſtropal.* indiſtinctè tenent, quod tàm menſis Apoſtolicus quàm Ordinarius ab ipſa die ſuperuenientis acceptationis alternatiuæ metitur, ita vt in hoc caſu idem menſis Septembris, partim Apoſtolicus, & partim Ordinarius fuerit, non tamen è conuerſò ex rationibus ſupradictis, & latè articulo diſcuſſo deciſum fuit *in Salamantina Beneficij de Almanera coram bon. me. Manzanedo, quæ eſt ſupradicta deciſ. 144. par. 2. recent. & in Papien. Benef. 10. Aprilis 1617. coram Mart. Andrea inter ein impreſſ. d. deciſ. 110. ſub num. 3. verſic. non obſtat, & n. 20. & in Regien. Canonic. 13. Aprilis 1630. coram bon. me. Pironano.* Et hoc quidem
37 ex pluribus rationibus † videlicet quia gratia alternatiuæ loquitur de menſe integrali, Non autem de ſingulis diebus, & cum ipſa
38 regula 9. Cancellariæ † menſium reſeruatoria ipſos mẽſes per nomina propria deſignet, ex hac ipſa deſignatione colligitur, vtrobiq; agi de menſe integrali, computando à media nocte vltimi menſis proxime præcedentis, vſque ad mediam noctem ſubſequentis, ma-
39 ximè quia † hac via diſcordiæ, & differentiæ quæ alias ex computatione dierum poſſunt oriri, tolluntur, ita vt illa verba *reg 9.* ibi: *qui-*
40 *bus receptis, & recognitis*, † tunc demùm, & non antea vti incipiant gratia ſupradicta pro beneficiis vacatis, in præteritum vſum quidẽ alternatiuæ excludant; ſed non includant tempus futurum, niſi poſt completum menſem, in quo accepta fuit alternatiua, vt latè proſequitur *Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 40. num. 53. & ſeq.*

Ex quibus omnibus bonum Ius Ioannis prouiſi Apoſtolici de hoc Archidiaconatu elucet, cui propterea Domini, dandam eſſe immiſſionem reſoluerunt, vtraque parte informante.

CALAGVRITANA BENEFICII DE BRINAS.

Lunæ 13. Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Poſt relationem examinatorum, & appellationem interpoſitam, & à Signatura ſimpliciter admiſſam omnia geſta ſunt attentata, quibus attentis ſequeſtrum de ſtylo Rotæ ſemper apponitur ſiue poſſeſſio ſit plena, ſiue ſit vacans.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt omnia geſta poſt relationem examinatorum ſi ab ea fuit appellatum, & Signatura Iuſtitiæ ſimpliciter cauſam appellationis admiſit, quia tunc commiſſio retrotrahitur ad diem malæ relationis.*

2 *Appellatio ſimpliciter ſolet admitti in cauſis Calaguritanis attento quod plerumque ad præſentationem, & prouiſionem beneficiorum proceditur in forma Iudicij contentioſi.*

3 *Ex quibus conſtare dicatur fuiſſe iudicialiter proceſſum? & num. 4. & ſeqq.*

5 *Cauſa an ſit appellabilis plurimum attendi debet tenor decreti, ſiue ſententiæ.*

6 *Sequeſtrum apponi debet conſtito de attentatis ſiue poſſeſſio ſit apprehenſa, ſiue non, & adhuc eſt vacans, ne eius fructus dilapidentur. & num. 7.*

DECISIO CCLXXIX.

MVLTOTIES iam Rota reſpondit in cauſis beneficiorum Diœceſ. Calagu-
1 guritanæ remanere attẽtata omnia geſta † poſt relationem examinatorum, à qua tanquam mala ſi fuerit appellatum, Signatura cauſam Appellationis ſimpliciter admiſit, quia tunc commiſſio retrotrahitur ad diem ipſius malæ relationis, *vt in Calaguritana Beneficij 27. Maij 1641. confirmata 6. Febr. 1643. coram me, & in alia ſimiliter Calaguritana Benef. 23. Iunij 1645. cor. R. P. D. meo Arguell.*

Eadem itaque reſolutio hodie capta fuit in lite inter Garziam, & Sanchez orta circa dimidium beneficium in Parochiali Eccleſia de Briñas, ad quod ab Examinatoribus Synodalibus, idonei declarati fuerunt Didacus Sãchez, & Petrus de Gayanges dumtaxat, neglecto Didaco Garzia. Sanchez igitur ad Capitula-

Digitized by Google

tularibus dictæ Eccleſiæ iuxta mandatum ab
Ordinario ipſis directum, vt alterum ex de-
claratis idoneis præſentarent, præſentatus fuit
die 30. Ianuarij 1646. Attamen appellatione
ſtatim prima die Februarij per Garziam inter-
poſita à mala relatione examinatorum, & ab
alijs Decretis contra ipſum factis, obtentaque
ab ipſo commiſſione admiſſionis mihi dire-
cta, dubitaui an conſtet de attentatis, quæ ve-
niant reuocanda, & affirmatiuè reſponſum
fuit.

Quia rectè huiuſmodi appellationes in iſtis
2 cauſis ſimpliciter admittuntur; † Nam ple-
rumque ad iſtorum beneficiorum præſenta-
tionem, & prouiſionem proceditur in forma
Iudicij contentioſi, prout in præſenti cauſa
3 proceſſum fuiſſet conſtat, † dum præceſſerunt
formales oppoſitiones, & contradictiones par-
tium poſt edicta ab Ordinario publicata, vt
in Sum. num. 1. vſque ad 5. Et præceſſit Decretũ
Vicarij Generalis declarans, eos eſſe legiti-
mos oppoſitores, mandans ipſos examinari,
Sum num. 5. quæ ſimiliter *in ſupradictis deciſioni-
bus coram me, & D. meo Arguelles* ponderata fue-
runt. Et multum faciunt illa verba Decreti,
4 ibi: *In lite, & cauſa beneficiali, quæ coram nobis
pependit. & pendet inter licentiatum, &c.* & infra
ibi: *Viſis videndis comperimus attentis actis, & me-
ritis proceſſus, ad quæ nos referimus, quod debemus
declarare, & declaramus, &c.* Cuius modi verba
in ſententijs definitiuis in contradictorio Iu-
dicio latis apponi cõſueuerunt, ita vt iudicia-
liter proceſſum fuiſſe, ex ipſo tenore Decreti
5 conſtet, † qui ad effectum, vt cauſa, an ſit ap-
pellabilis, vel ne, iudicari poſſit, plurimum at-
tendi debet, *Corn. conſ. 10. numer. 3. lib. 4. Seraph.
deciſ. 452. num. 2. Rota dec. 297. num. 1. apud Pacif.
de Salu. & deciſ. 78. num. 16. p. 7. recent.*

Ex quibus reſultat, tàm mandatum de pre-
ſtando ad fauorem Didaci Sanchez ab Ordi-
nario Capitularibus directum, quàm omnia
alia geſta poſt relationem examinatorum eſſe
attentata.

Et vlterius Domini dixerunt, poſſeſſionem
huius beneficij ponendam eſſe ſub ſequeſtro,
6 ſiuè † à Didaco fuerit apprehenſa, ſiue non,
quia ſi eſt apprehenſa cum ex ſupradictis non
ſit attentata de ſtylo Rotæ intrat ſequeſtrum
*iuxta Caſſador deciſ. 3. numer. 6. de reſtit. ſpoliat. Ca-
putaq. deciſ. 157. par. 2. Caſ. de Graſſ. deciſ. 2. num. 1.
de appell. cum pluribus allegatis in deciſ. 414. num. 4.
coram Reuerendiſſ. Vrgellen. & in ſupradicta Cala-
gurritano Beneficij coram D. meo Arguell. §. & conſe-
quenter.* Si verò nondum eſſet apprehenſa
7 ab † ipſo poſſeſſio pariter intrat ſequeſtrum ſu-
per beneficium adhuc vacans, ne eius fructus
interim dilapidentur *iuxta text. in cap. olim de
reſcript. vbi Felin. numer. 1. Abb. in cap. 2. num. 14.
de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. Archidiac. in cap. quia reſ.
num. 9. verſ. quod ſi duo 11. q. 1. Rota coram Buratt.
deciſ. 900. num. 1. & in Gerunden. Vicariæ 3. Iulij
1645. cor. R. P. D. meo Bichio.*

Itaque Garzia tantùm informante, pluries
tamen citato Sanchez, reſponſum fuit.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 20. Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Emphiteuſis ex pacto, & prouidentia non effi-
citur hæreditaria per clauſulam ad habendum
maximè quando poſt eam ſequuntur verba
reſtrictiua, quæ vires dictæ clauſulæ eneruant.
Primus acquirens, quod poſſit alienare bona
emphiteotica intelligitur de primo acquiren-
te ex cauſa oneroſa, non verò lucratiua, &
ratio diuerſitatis affertur in deciſione. Alie-
natio emphiteuſis facta in comprehenſos, vt
ſubſtineatur duo caſus in deciſione diſtinguũ-
tur. Bona emphiteotica ex cauſa dotis, vt
alienari valeant quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Emphiteuſis conceſſa pro ſe filijs, & nepotibus dici-
tur ex pacto, & prouidentia.*

2 *Bona emphiteotica ex pacto, & prouidentia alienari
nequeant.*

3 *Emphiteuſis ſtante clauſula* ad habendum *in In-
ueſtitura appoſita eſt hæreditaria.*

4 *Declara concluſionem procedere quando clauſula ad
habendum eſt appoſita in Inueſtitura non pactio-
nata, nec aliquo modo eſt reſtricta, ſecus verò
quando emphiteuſis eſt ex pacto, & prouidentia, &
clauſula per aliqua verba reſtringitur, tunc non
reddit emphiteuſim hæreditariam in præiudicium
vocatorum.*

5 *Emphiteuſis dicitur ex pacto quando non ſolum præ-
cedit conceſſio pro filijs, & nepotibus, ſed imme-
diatè poſt clauſulam,* ad habendum, *ſequuntur
verba reſtrictiua prout quilibet emphiteuta de ſi-
mili re conducta diſponere poteſt, quæ verba vi-
res clauſulæ,* ad habendum, *eneruant. num. 7.*

6 *Clauſula,* ad habendum, *quomodo extendi ſoleat
in contractibus emphiteoticis?*

8 *Emphiteuta ex pacto, & prouidentia bona emphi-
teotica alienare nequit.*

9 *Primus acquirens alienare poteſt bona emphiteotica
etiam ex pacto, & prouidentia.*

10 *Declara non procedere quando alienatio non fuit fa-
cta ab ipſo primo acquirente, ſed ab eius vxore,
ipſo iam defuncto, quæ tamen Inueſtitura vocatis,
quos in poteſtate non habet præiudicare nequit.*

11 *Primus acquirens dicitur ſolum ille, qui inueſtitu-
ram ſtipulatus eſt, eo verò mortuo eius filius non
habetur tanquam primus acquirens.*

12 *Primus acquirens quod poſſit alienare emphiteuſim
intelligitur de primo acquirente ex cauſa oneroſa,
ſecus verò ex cauſa lucratiua.*

13 *Ratio diuerſitatis eſt, quia in cauſa oneroſa filij, &
alij inueſtiti dicuntur habere bona à primo acqui-
rente, ſed in cauſa lucratiua illa recipiunt ex li-
beralitate emphiteuſim concedentis ex propria per-
ſona tanquam ad illa vocati ſub nomine filiorum,
vel deſcendentium. & num. 15.*

14 *Pater bona aduentitia filij in eius præiudicium alie-
nare nequit.*

15 *Pater nequit in præiudium filiorum alienare emphi-
teuſim ſi illam ex cauſa lucratiua acquiſiuit,*

16 *Præſertim ſine conſenſu Domini directi.*

Emphi-

17 *Emphiteuſis dicitur ex cauſa lucratiua quando annuus Canon eſt modicus, & primus acquirens pro habenda Inueſtitura aliquam pecuniam Domino directo non dedit.*

18 *Nec ſufficit, vt dicatur ex cauſa onerosa, quod primus acquirens promiſerit bona meliorare.*

19 *Bona Eccleſiæ ſemper in emphiteuſim conceduntur ad meliorandum.*

20 *Emphiteuſis vt dicatur ex cauſa onerosa non ſufficit primum acquirentem bona meliorare, niſi melioramenta ſint promiſſa in quantitate notabili, aliàs enim ſi in dicta quantitate non fuerunt promiſſa, & gratia concedentis præponderet, eo magis dicuntur ex cauſa lucratiua.*

21 *Alienatio Emphiteuſis facta in comprehenſos vt ſubſtineatur duo caſus diſtinguntur, de quibus nu. 22 23. & 24.*

25 *Bona emphiteotica alienari poſſunt ex cauſa dotis talique modo alienata, mortua muliere transferuntur ad eius hæredes.*

Declara cum diſtinctione, vt num. 26. 27. & 28.

Caldaſ. de Emphiteuſ. lib. 4. cap. 10. num. 24.

In quibus terminis loquatur? ibidem num. 26.

29 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 22. *diſponens bona emphiteotica dari poſſe in dotem dum non habeat verba vniuerſalia apta comprehendere bona Eccleſiæ talia bona non comprehendit.*

30 *Statuta Vrbis quamuis ſint authoritate Apoſtolica confirmata non comprehendunt bona emphiteotica Eccleſiæ, niſi ſaltim fuerint ibi implicita, & ſub vniuerſalitate verborum ſpecificata.*

31 Deciſ. in Romana dotis 20. Aprilis 1643. coram Reuerendiſſimo Carillo, *quo caſu loquatur?*

32 Deciſio in Romana Vineæ 27. Aprilis 1646. coram R.P.D. Corrado §. altera *declaratur.*

33 *Matri filij ſi ſunt plures ſuccedunt pro virili.*

34 *Emphiteuſis in lineam alicuius ingreſſa in eius deſcendentia permanere debet excluſis illis alterius lineæ, donec aliquis de linea ſuperſit.*

Declara num. 35.

36 *Pignus ſoluta pecunia ad Dominum reuertitur.*

37 *Immiſſio deneganda non eſt hæredibus vltimi inueſtiti etiam non comprehenſis in Inueſtitura, donec de eorum iure cognoſcatur.*

38 *Poſſidens ſine vitio, & cum titulo eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem petitam.*

39 *Melioramenta prætendi nequeunt non conſtito de anteriori ſtatu rei, nec quid ſuit impenſum, aut melioratum.*

DECISIO CCLXXX.

MARGHERITA Conſtantina, vti filia, & hæres Fuluiæ ab A.C. ſententiam fauorabilem ſuper immiſſione in poſſeſſionem Domus, de qua agitur contra Margaritam Grappolinam, eam poſſidentem, obtinuerat, quam Rota ſub die 4. Decembris 1643. coram me dixerat eſſe confirmandam. Sed hodie ad inſtantiam eiuſdem Grappolinæ cauſa repropoſita, DD. receſſerunt à deciſis, quia compertum fuit hanc domũ conceſſam fuiſ-
1 ſe Alexandro Ianotto anno 1549. pro ſe, † & ſuis filijs, ac Nepotibus, & ſic ex pacto, & prouidentia ad tradita *per Clar. in §. feudum q. 9.*
num. 3. & in his terminis Rot. deciſ. 483. num. 1. par. 4. recent. tom. 2. & deciſ. 74. num. 1. p. 6. recent. Reuerendiſſ. Vrgellen. dec. 410. num. 5. & 431. num. 5. Capiclatro dec. 70. numer. 41. Vnde huiuſmodi bona
2 Emphiteotica † ſunt inalienabilia. *Bart. in l. patroni num. 3. ff. ad Trebell. Honded. conſ. 55. nu. 21 lib. 1. Surd. dec. 224. num. 2. cum pluribus allegatis per Modern. Fulginaten. in tract. de iur. emphit. tit. de alienat. q. 1. num. 1. & ſeq. Rota dec. 403. num. 1. par. 1. & deciſ. 281. num. 2. par. 6. recent.* Et ideò reſultat non ſubſiſtere alienationem primò factam in Martiam filiam primi acquirentis, deindè in Fuluiam eiuſdem acquirentis neptem ex cauſa dotis, in qua ratione ſe fundabat deciſio, quæ reuidetur.

Neq; obſtat prima reſponſio adiecta *in dec. §. quia dato,* nimirum, quod vigore clauſulæ,
3 *ad habendum* in † Inueſtitura appoſitæ emphiphiteuſis effecta ſit hæreditaria, *Curt. iun. conſil. 4. numer. 1. Crauet. conſ. 256. num. 4. Caualer. dec. 293. numer. 2.* Quia quicquid ſit quando hæc
4 clauſula appoſita eſt in Inueſtitura, † non pactionata, nec aliquo modo eſt reſtricta, in quibus terminis loquuntur Doctores exaduersò allegati; Sed certum eſt apud omnes, quod quando Emphiteuſis eſt ex pacto, & prouidentia, & clauſula *ad habendum,* aliquo modo per aliqua verba reſtringitur, tunc ipsã clauſulam non reddere emphiteuſim hæreditariam in præiudicium vocatorum, *Menoch. conſ. 61. num. 20. & conſ. 545. n. 5. cum ſeq. Gratian. diſcept. 344. num. 11. Rot. deciſ. 11. num. 1. & ſeq. p. 1. diuerſ. deciſ. 415. num. 21. par. 4. rec. tom. 3. & dec. 74 num. 8. cum pluribus ſeqq. par. 6. rec.* Attamen in hac Inueſtitura non ſolùm præcedit conceſ-
5 ſio † pro filijs, & nepotibus, quæ facit emphiteuſim pactionatam, ſed & mox immedia-
6 tè poſt clauſulam *ad habendum* † iuxta extenſionem in contractibus emphiteuticis fieri ſolitam, de qua per *Saluſt. de contract. rei emphit.*
7 *lib. 1. cap. 19. num. 9.* ſequuntur verba † reſtrictiua. *Prout quilibet ſimilis emphiteuta de re ſimili conducta facere, & diſponere poteſt,* quæ verba vires clauſulæ *ad habendum* eneruant, cum ſimiles
8 emphiteutæ † ſcilicet ex pacto bona emphitheotica alienare non poſſint, vt in puncto *Seraph. deciſ. 794. num. 8. & dec. 1290. num. 12. Rota deciſ. 310. num. 18. & 19. p. 5. rec.*

Nec releuat, ſecunda reſponſio in eadem deciſione allata, quod videlicet primus acqui-
9 rens † potuerit alienare bona Emphiteotica, etiam ex pacto, & prouidentia *Rota deciſ. 435. num. 13. par. 1. recent. Reuerendiſſ. Vrgellen. deci. 295 num. 2.* Quia alienatio non fuit facta ab Ale-
10 xandro primo acquirente, † ſed ab ipſius vxore, ipſo iam defuncto, quæ tamen deſcendentibus, in Inueſtitura vocatis, quos in poteſtate non habebat, nullo modo, domum alienando præiudicare potuit, vt diſtinguendo inter alienantem habentem comprehenſos in poteſtate, necne, tradit *Bald. in l. 1, ante fin. C. per quas perſonas in nobis acq. & in auth. ſi quas ruinas, ſub num. 10. verſ. ſed tu dic. vt dixi C. de Sacroſ. Eccleſ. Natt. conſ. 475. ſub num. 4. & 5. Gratian. diſcep.*
11 *405. num. 2. & ſeq.* & primus acquirens † dicitur ſolum ille, qui inueſtituram ſtipulatus eſt,

eo verò mortuo, eius filius non habetur tan-
quam primus acquirens, *Rouit.deciſ.94.num.22*
Modern, Fulginat.tit.de renouat.q.1.num.67. Ciriac.
controu.23. numer. 30. Immò vlterius animad-
uertendum eſt, quòd Doctores admittentes,
primum acquirentem poſſe alienare emphi-
teuſim, loquuntur de primo acquirente ex
12 cauſa onerosâ,† non verò ex cauſa lucratiua,
13 ex optima diuerſitatis ratione,† quia in cau-
ſa onerosa filij, & alij inueſtiti dicuntur habe-
re bona illa à primo acquirente, ſed in cauſa
lucratiua illa recipiunt ex liberalitate emphi-
teuſim conedentis, & ex propria perſona tan-
quam ad illa vocati ſub nomine collectiuo fi-
liorum, vel deſcendentium, vt benè diſtinxit
Bald.in d.auth.ſi quas ruinas num.5.verſ.ſecunda ra-
tio, & num.6. quem ſequitur *Aret. Crot. & alij*
quamplurimi relati à Mareſcott. var. reſol.lib.1.cap.
74.num.2.& ſeq.Gabr.de Iur.Emphit.q.2.num.45.
Rot.dec.166.num.2.p.4.& deciſ.50.num.1.& 2.p.6
rec.& Adden.ad Buratt.deciſ.822.numer.6.& vltra
14 hos tradit *Surd.conſ.351.n.28.* vbi addit† quod
hoc ſecundo caſu bona filius aliunde habet,
quàm à Patre; vnde ſicuti Pater aduentitia
filij bona in eius præiudicium alienare non
poteſt, ita pariter neque ad eius præiudicium
15 de† huiuſmodi emphiteuſi diſponere valet,
Rot.deciſ.741.numer.31.& 32.par.4.tom.3. recent.
16 præſertim ſine conſenſu† Domini directi. *Ca-*
pic.dec.70.numer 42.

Emphiteuſis verò huius domus eſt ex cau-
17 ſa lucratiua, † cum annuus canon ſit tan-
tum ſcutorum ſeptem, neque primus acqui-
rens aliquam pecuniam Domino pro haben-
da Inueſtitura dederit iuxta theoricam, quam
tradit *Mantica de tacit.lib.22.tit.6.num.23. & tit.*
24.numer.18.Mareſcott.d.cap.74.num.1.& 5.Add.
ad Greg.XV.dec.529. ſub num. 23. verſ. quæ opinio
cum alijs allegatis per Fulginat.de Iur.emph.in præ-
ludio quæſt.16.num.2. in tit.de contract.emphit. q.1.
ſub num.24. Nec ad effectum, vt conceſſio hu-
ius huius domus cenſeatur eſſe facta ex cauſa
18 onerosâ, † ſufficit acquirentem promiſiſſe
19 bona meliorare; bona enim Eccleſiæ † con-
ceduntur ſemper ad meliorandum, *Modern.*
Fulginat.ſub tit.de var.caducit.q.1.num.11.& dum
20 meliorationem non fuerunt promiſſa † in
quantitate notabili, adeòque gratia concedē-
tis præponderet, tantò magis dicuntur eſſe
ex cauſa lucratiua conceſſa, *vt per Soccin.Bald.*
Roland alleg.à Mareſcott.d.cap.74.ſub num.5. verſ.
ſecus ſi gratia.

Nec contrarium ſuadet, quod alienatio
fuerit facta in Martiam, & deinde in Fuluiam
quæ ambæ in Inueſtitura comprehenſæ ſunt,
21 nam † ex hoc capite non ita diſtinctè aliena-
tio ſuſtinetur; ſed duo caſus diſtinguendi ſunt
22 vnus eſt, † quando de præiudicio ſolius Do-
mini directi agitur, & tunc valet alienatio fa-
cta in comprehenſos in Inueſtitura, quamuis
remotiores; quia videtur potius refutatio, quā
alienatio: Domini enim directi non intereſt,
quod bona citius ad remotiorem tranſeant,
ad quem aliàs quandocumque ſunt tranſitu-
ra, & ab initio erat notus concedenti, ac ſe-
cundum eius voluntatem ſuccedit, *vt ex text.*
in cap.1.& ſi Clientulus de feud.alien. Sarnen.conſ.
305.num.33.vbi alleg.concord.Maſt.dec.81.num.38
Rot. deciſ.741.ſub num.16.par.4. tom. 3. recentior.
23 Alter caſus eſt, † quando per alienationem
alijs anterioribus in gradu comprehenſis fit
præiudicium, tunc enim alienatio nullo mo-
do tenet, quia ratio refutationis ſupra conſi-
deratæ in proximè ſucceſſuro, ceſſat, vt di-
ſtinguendo vtrumque caſum benè aduertit
Camill.de Medic.conſ.104.numer.20.& intrat de-
24 fectus poteſtatis in alienante, † qui nequeum
conſenſu Domini vni ex comprehenſis in
præiudicium aliorum comprehenſorum, qui
ex lege inueſtituræ ſuccedere debuiſſent, di-
ſponendo gratificare potuit, *Pariſ.conſ.10.n.5.*
Bero.conſ.70.num.46.lib.1.Menoch.conſ.975.n.19.
& ſeq.Cephal.conſ.23.numer.47.& ſeq.Rota in Bo-
nonien.Bonorum emphiteoticorum 18.Aprilis 1597.
coram clar.mem.Cardinali Hieron.Pamphilio, & in
Bononien.Fideicommiſſi de Lucio 9.Decembr.1619.
coram Card.Sacrato.

Similiter nec tertia reſponſio deciſionis ap-
plicatur, quod videlicet alienatio facta ſit ex
25 cauſa dotis, † cuius priuilegio bona emphi-
teotica alienari potuerunt, talique modo a-
lienata mortua muliere transferuntur ad eius
hæredes ex allegatis *per Gratian.diſcept.511.n.9.*
& 10.Rota in Romana Domorum 9.Decembr.1641
coram R.P.D. meo Royas §.minus obſtare, quia
videlicet eadem ſupradicta diſtinctio locum
26 habet, † quod aut Dominus directus ob a-
lienationem factam ex cauſa dotis ſine ſuo
conſenſu ipſemet prætendit caducitatem, vel
laudemium, & huiuſmodi caſu alienatio in
præiudicium Domini valet abſque ſolutione
laudemij, quia dos eſt cauſa neceſſaria, præ-
ſertim quando aliunde mulier dotari non
poteſt, & in his terminis loquitur *Caldaſ. de*
emphiteuſ.lib.4.cap.10.num.24.& ſeq.Rot.in Roma-
na Domorum 9.Decembris 1641.coram R.P.D.meo
Royas §.penult.& in eadem 18.Aprilis 1644. cor.
R.P.D. meo Obiſſlerio §. ſecundum quod, & in Ro-
mana Vineæ 27.Aprilis 1646. coram R. P. D. meo
Corrado §. vlterius verò.

27 Aut verò vt in caſu præſenti cōcurrunt† in-
ueſtiti in gradu proximiores, & tunc in iſto-
rum præiudicium, alienatio ex cauſa dotis nō
tenet, quia in hoc dos in Iure non reperitur
ſpecialiter priuilegiata, vt benè aduertit *Ruin.*
conſ.165.num.3.lib.1. vbi quod alienatio durat
ſolum ad vitam emphiteutæ dotantis, eo ve-
rò mortuó, bona reuertuntur, ad compre-
henſos in inueſtitura, *Caſtr.in l.vſufructu nu. 6.*
ff ſolut.matrim.Corbul.de cauſ.priuat.ob alien.lib.1.
limit.1.limit.20.numer.4. alijque relati à Modern.
Fulginat.de Iur.emphit.tit.de alienat.q.1. num.262.
28 Niſi fortè † quando dotans ex ipſa lege In-
ueſtituræ facultatem habuiſſet, comprehenſis
in Inueſtitura præiudicare, vt benè idem *Cor-*
bul. declarat d.limit.20. ſub num. 4.vbi ſi dotans ſit
talis, & allegati per Fulginat.d.q.1.num.263.in fin.
in quibus etiam terminis loquitur Caru.conſ.51.n.16.
lib.3. quem ſequitur *Mantic.de tacit. lib.22. tit.*
28.n.41.Grat.diſcep.511.n.10. vbi quando ijs potuit
præiudicari per primum acquirentem, vel niſi alij cō-
prehenſi ſint hæredes dotantis, iſq; etiam comprehen-
ſorum

Digitized by Google

ſorum præiudicium voluerit bona pro dote alienari.

Neque Conſtantinæ ſuffragatur *Statutum*
29 *Vrbis cap.22.lib.1.* † diſponens bona Emphi-
teotica dari poſſe in dotem, quia cum non
habeat verba vniuerſalia apta etiam compre-
hendere bona Eccleſiæ talia bona non com-
prehendit, prout in terminis ſimilis Statuti
loquentis de bonis emphiteoticis fuit dictum
*in Romana relocationis Domus 13.Martij 1595.cor.
Giptio, & in Rom.relocat.Caſalis 16.Maij 1615.cor.
Cardinali Sacrato*. Et generaliter de Statutis
30 Vrbis, † quamuis auctoritate Apoſtolica cō-
ditis, quòd nō comprehendant bona Emphi-
teotica Eccleſiæ, niſi fuerint ſaltem ibi impli-
cita, & ſub vniuerſalitate verborum ſpecifica-
ta, fuit dictum nouiſſimè *deciſ.58.numer.18. &
ſeq.p.9.recent.* vbi contraria conciliantur, & in
alijs citatis *per Adden.ad Buratt.deciſ.850.ſub nu-*
31 *mer.6.* nec in contrarium poteſt allegari † *Ro-
mana dotis 20. Aprilis 1643. coram Reuerendiſſimo
D.Carillo nunc Præſide Valliſoletano*, quia ibi lo-
quitur de Emphiteuſi hæreditaria, vt patet in
32 *§.ideoque procedit*, prout neque facit *deciſio* † *in
Romana Vineæ 27.Aprilis 1645.coram R.P.D. meo
Corrado §.altera* quia ibi incidenter tantùm fit
mentio *de Statuto Vrbis d.cap.122.* illaque deci-
ſio intelligenda eſt iuxta alias ibi allegatas in
ſupradicta *Romana Domorum coram R.P. D. meo
Ghiſilerio, & Royas*, quæ loquuntur in termi-
nis iuris communis in præiudicium compre-
henſorum in Inueſtitura.

Sed dato denique etiam, & non concesſo,
quòd alienatio huius domus valeat pro dote
Martiæ, quia tamen ipſi non ſolùm Fuluia
auctrix Conſtantinæ, ſed etiam Grapolina, &
Septimia Sorores hæredes extiterant, vtiq; per
hoc ſententia dans Conſtantinæ immiſſionē
in totam domum remanet eo ipſo exceſſiua,
33 cum plures filiæ matri †. pro virili ſuccedant
ex allegatis *per Cancer. var.reſolut.lib.3.cap.2.nu-
mer.197.*

Similiter nihil refert, eãdem Domum Ful-
uiæ quoque fuiſſe datam in dotem; quia ex
ipſo Inſtrumento, dato in Summario Grap-
polinæ *num.4.* apparet, fuiſſe datam in pignus,
& ad vſufructuandum, donec ipſi reſiduum
dotis ſcutorum 100. ſoluerentur, nec non alia
ſcuta 200. ipſi ex alijs cauſis debita, quæ poſt-
modum cum fuerint ſoluta ſaltem in ſc. 266.
exceſſus ſententiæ euitari non poteſt, cum ac
ſi nihil reſtitutum fuiſſet, condemnatio facta
fuit, & immiſſio in totam domū Conſtantinæ
conceſſa: ſic ſatis patet huiuſmodi caſui ma-
lè applicari concluſionem, quod emphiteu-
34 ſis † in lineam Fuluiæ ingreſſa in eius de-
ſcendentia permanere debeat, excluſis illis al-
terius lineæ, donec aliquis de linea Fuluiæ ſu-
perſit, vt ex pluribus dixit *Rota in Romana do-
mus 25.Iunij 1615.coram Cardinali Sacrato, & in
Ceſenaten.Emphiteuſis 14. Decembris 1635. coram*
35 *bon. memor. Merlino*, quia rectè † procederet
quando titulo emphiteuſis in lineam Ful-
uiæ ingreſſa fuiſſet: Cæterum quia ingreſſa
eſt dumtaxat iure pignoris, per dictam
ſolutionem pecuniarum, pro quibus ad ma-
nus Fuluiæ peruenerat, reſolutum fuit, pecu-
36 nia enim ſoluta, † pignora ipſo iure ad Do-
minum reuertuntur *l. Debitor §.fin. ff. pignorat.
act. Neguſ.de pignor.p.7.in principio memb.2. nu.4.*
Pariter denique neque Conſtantinæ ſeruit aſ-
37 ſertio, quod hæredibus vltimi inueſtiti † im-
miſſio danda ſit, etiam non comprehenſis in
Inueſtitura, donec de eorum iure cognoſca-
tur, vt latiſſimè dixit *Rota in Fanen.ſeu Senogal-
lien.bonorum 14.Martij 1646.§.Exhibuit cor.R.P.
D.meo Meltio*. Quia in præſenti cauſa Con-
ſtantina Fuluiæ hæres non negat bona eſſe
emphiteotica, ſed allegat titulum maternum,
qui ex dicta ſolutione debiti incontinenti pro
batur reſolutus, & ſic etiam de bono iure ap-
paret: quæ vlterius domus huius poſſeſſionē
de conſenſu Conſtantini dictæ Conſtantinæ
Fratris, tunc viuentis, Summario Grappolinæ
nu.10. 20. & ſeq. ingreſſa fuit priùs quàm ſuc-
ceſſio Fuluiæ ad fauorem Conſtantinæ ape-
38 riretur, adeo quod cū ſine vitio, & † cum ti-
tulo hanc Domum poſſideat, vtique eſt legi-
tima contradictrix ad impediendam ipſi im-
miſſionem.

Melioramenta tandem à Conſtantina præ-
39 tenſa, non obſtare, Domini dixerunt, † eo
quia Domus huius ſtatus anterior non fuit
probatus, neque quid impoſitum, aut melio-
ratum fuerit, vt opus eſſet ex pleniſſimè, &
eleganter allegatis *in Romana fideicomm. de Spi-
ritibus 12.Decembris 1644.coram R.P.D.meo Bi-
chio §.ex quibus reſolutam cum ſeq.*

Quare pro receſſu à deciſis reſolutum fuit
vtraque parte informante.

CRACOVIEN. CANONICATVS.

Veneris 24. Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Mandatū de manutenendo denegari nequit poſ-
ſeſſori anteriori præcipuè, quando poſterior
poſſeſſio capta apparet poſt præſentatam in-
hibitionem rotalem, & ſic tanquam attenta-
ta non eſt manutenibilis. Clauſula, *cum po-
teſtate citandi omnes alias*, in commiſſione adie-
cta quid operetur, & an cauſet attentata? in
deciſione declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſeſſori anteriori.*
2 *Poſſeſſio anterior probatur ex inſtrumento illius ap-
prehenſionis etiam ad effectum manutentionis quā-
do non conſtat alium tunc temporis in poſſeſſione
extitiſſe.*
3 *Subrogatus continuare dicitur poſſeſſionem captam
à prædeceſſore.*
4 *Subrogatus licet ex alio titulo poſſideat, tamen ſu-
perueniente ſubrogatione cenſetur eius vigore ſibi
cauſam poſſidendi mutaſſe.*
5 *Manutentio ſemper datur poſſeſſori anteriori non po
ſteriori, cum poſſeſſio iunior cenſeatur clandeſtina.*
6 *Poſſeſſio poſterior eo magis manutenibilis non eſt ſi
capta apparet poſt præſentatam inhibitionem rota-
lem, & num.8.*
7 *Poſſeſſio capta poſt inhibitionē rotalē eſt attentata.*

9 *De viribus inhibitionis rotalis cognoſcere non ſpe-
ctat ad Iudices inferiores.*
10 *Clauſula*, cum poteſtate citandi omnes alios
in executione nominandos in Curia, & ex-
tra, *adiecta in Commiſsione operatur, vt poſsit
citari etiam non nominatus in commiſsione, & il-
lius vigore obtineri contra eum inhibitio.*
11 *Et ita hodie ſeruatur hæc praxis abſque difficultate
licet olim contrariæ adeſſent opiniones.*
12 *Poſſeſsio apprehenſa poſt præſentatam inhibitionem
eſt attentata, quamuis ipſe in commiſsione, cuius
vigore inhibitio emanauit non ſit in ea nominatus.*

DECISIO CCLXXXI.

COLLITIGANTIBVS Stanislao
Samouſchi, & Comite Stanislao ab
Oſtrog ſuper Canonicatu Cracouien̄, cauſaq;
mihi *cum facultate manutenendi quem de iure*
commiſſa, tradita Samouſchi citatione cum
Inhibitione, contigit per obitum Gaſparis Bo-
bolæ, alterius Canonici Cracouien̄ Canoni-
catum de Iurepatronatus regio poſſidentis,
eundem Comitem Oſtrogam à Sereniſſimo
Rege præſentatum, iſtius Canonicatus poſ-
ſeſſionem quoque adipiſci, & à Capitulo præ
dicti Canonicatus controuerſi poſſeſſionem
denuo Samouſchi tradi, qui etiam à Sanctiſ-
ſimo per aliàs Bullas in Ius, & poſſeſſionem
vtriuſque collitigantis gratiosè ſubrogatus
quidem fuit; ſed priuſquàm ſubrogatio expe
diretur, alius quidam Martianus Vituſchi,
innixus indulto regio nominandi ad Canoni-
catus in menſibus reſeruatis vacantes, ſeque
nominatum ad vacantem per aſſecutionem
alterius ab Oſtroga obtenti, exhibitis litteris
inſtitutionis à Reuerendiſſimo D. Nuncio Po
loniæ impetratis, a Capitulo Cracouienſi non
obſtante inhibitione Rotali, prius ad inſtan-
tiam Samouſchi eidem præſentata, in di-
cti Canonicatus poſſeſſionem, inductus fuit
& ordinatum à D. Nuncio, vt ad vlteriora
procedatur à quibus grauaminibus iterum
appellante Samouſchi, dubium propoſui, cui
ſit dandum mandatum de manutenendo? &
Domini reſponderunt, eſſe dandum Stanislao
1 Samouſchi. Quia eius poſſeſſio † eſt anterior,
& probatur ex inſtrumento apprehenſionis
2 poſſeſſionis † ſub die 23. Martij 1646. ac etiam
in vim ſubrogationis gratioſæ obtentæ in Ius
& poſſeſſionem Comitis ab Oſtrog, ad alium
Canonicatum tranſlati Summario Stanislai
num. 3. quod Inſtrumentum probat poſſeſſio
nem manutenibilem, cum de dicto tempore
non probetur alium in poſſeſſione extitiſſe.
*cap. Dilecti de donat. l. Emancipatione C. de fid. Inſtr.
l. Prædia ff. de acquirenda poſſeſſ. cum alijs allegatis
in Bononien. Bonorum 11. Martij præteriti coram
R.P.D. meo Oshobono;* Et hæc ipſa poſſeſſio an-
terior Comitis ab Oſtrog Stanislao ſuffraga-
3 tur, quia ſubrogatus † dicitur continuare poſ-
ſionem, captam à prædeceſſore *Gonzal. per
reg. 8. Gl. 3. prohemial. num. 7. Rot. deciſ. 449. num. 6. &
ſeqq. par. 4. tom. 2 rec. & in Senen. Canonic. & Præ-
bendæ 13. Martij 1558. coram Bubalo impreſſ. apud
Marcheſ. de Commiſſ. par. 1. fol. 377. numer. 1. & in
Valentina Rectoriæ 3. Decembris 1646. coram R.
P.D. meo Bichio §. Niſi Laurentius*, vbi pondera
tur, quòd ſubrogatus licet ex alio titulo poſ-
4 ſideret, † tamen veniente ſubrogatione, cen-
ſetur eius vigore mutaſſe ſibi cauſam poſſeſ-
ſionis, etiam abſque alia declaratione, vt tra
dit *Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 20. nu. 214. Man-
tic. deciſ. 71. num. 2. & 10. Coccin. deciſ. 72.*

Non obſtat poſſeſſio poſtea de menſe Apri
lis 1646. capta à Martiano, quia manutentio
5 ſemper † datur poſſeſſori anteriori, cum Iu-
nior cenſeatur clandeſtina *Felin. in c. licet nu. 8
verſ. tertia cauſa, & num. 9. de probat. Surd. conſ.
168. num. 6. Rota deciſ. 106. num. 1. dec. 293. num. 8.
dec. 322. num. 2. par. 1. rec.* & in præſenti caſu tan-
6 to magis, † quia poſſeſſio Martiano tradita
fuit à Canonicis poſt præſentatam ipſis inhi-
bitionem Rotalem in vim litis in Rota pen-
7 dentis, & ſic eſt † attentata *Achil. deciſ. 29. de
Appell. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 6. in princ. de cauſ. poſſeſſ.
8 & propr.* ad eoque nullo modo † Manutenen-
da, *Mantic. deciſ. 135. nu. 2. & dec. 191. in fin. cum
alijs allegatis per Modern. Peruſ. de Manuten. obſer-
uat. 48. num. 28.*

Nec refert, quod Auditor Reuerendiſſimi
Nuncij apud Sereniſſimum Poloniæ Regem
reſidentis, inhibitionem non afficere declara-
uerit, ex quo in Commiſſione Rotali, cuius
vigore illa emanauit, Martianus non fuerit
nominatus; Nam ad inferiores Iudices non
9 ſpectat cognoſcere de † viribus Inhibitionum
Rotalium, *vt fuit dictum in Toletana fructuum
16. Maij 1586. coram clar. mem. Hieron. Cardinali
Pamphilio in Romana Saluiani Interdicti 14. De-
cembris 1598. coram eodem impreſſ. apud Marcheſ.
de Commiſſ. & in Romana fideicommiſſi de Maria-
nis 11. Martij præteriti coram R.P.D. meo Royas*,
& alias ſæpiſſime, & vlterius ratio dicti Au-
ditoris non ſubſiſtit, quia in Commiſſione
10 Rotali adſit clauſula † *cum poteſtate citandi om-
nes alios in executione nominandos in Curia, & ex-
tra*, potuit optimè Martianus in partibus ci-
tari, & prout factum fuit inhiberi etiam ſi in
Commiſſione non eſſet nominatus, vt benè
aduertit *Caſſador. dec. 2. de dol. & contum. ſub n. 1
vbi dicitur*, quòd licet *in deciſione 18. de dol. &
11 contum. in nouis* † fuerint diuiſæ opiniones,
Nunc verò talis eſt obſeruantia, vt etiam tra-
dit *Vant. de Nullit. ob defect. cit. ſub num. 59. verſ.
Quamuis Put. deciſ. 190. lib. 1. in correct. & dixit
Rot. deciſ. 94. num. 3. coram Greg. XV. & deciſ. 516.
num. 9. par. 4. rec. & in Senogallien. Pradij 28. No-
uembris 1646. cor. R.P.D. meo Cerro §. quia cum in
Commiſsione, & in dicta Romana fideicom. de Ma-
rianis verſ. Nil obſtat coram R.P.D. meo Royas.*
Vnde ſemper verum eſt, poſſeſſionem Mar-
12 tiani eſſe attentatam, † ad quem effectum ſa-
tis eſt, quod illam acceperit à Capitulo, &
Canonicis poſtquam contra eoſdem perſona
liter fuit executa Inhibitio Rotalis, vt in ter-
minis inhibitionis emanatæ vigore Commiſ-
ſionis Rotalis, in qua nominatus non fuerat,
qui poſſeſſionē apprehendit, dixit *Rota dec. 328.
par. 1. rec. vbi plures concordantes allegantur, & ple-
nè in dicta Romana fideicommiſſi de Marianis coram
R.P.D. meo Royas* Quare cum Stanislaus Sa-
mouſchi

mouſchi ſe pro ſpoliato non habuerit, ipſi vtique competi manutentio, ex quotidie allegatis. Et ita pro ipſo reſponſum fuit &c.

ROMANA APOTECHARVM.

Mercurij 27. Maii 1647.

ARGVMENTVM.

Sententia lata à Iudice Laico contra Clericum poſſidentem rem in communi, & pro indiuiſo cum Laicis eſt nulla non ſolum, reſpectu Clerici, ſed etiam quoad Laicos ob indiuiduitatem ſententiæ, & talis nullitas vt tollatur per clauſulam, *omni meliori modo*, quæ requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Executio facta ſuper bonis poſſeſsis à Clerico communiter cum Laicis vigore mandati à Iudice Laico relaxati, remanet nulla etiam reſpectu Laicorum, & num.3.*

2 *Iudex Laicus contra Clericum eiuſque bona Iuriſdictione caret.*

4 *Executio, quando eſt nulla tunc poſſeſſor non dicitur eius poſſeſsione priuatus, nec habitus pro ſpoliato.*

5 *Manutentio danda eſt poſſeſſori non habenti ſe pro ſpoliato.*

6 *Poſſeſſor non priuatur eius poſſeſsione ex ſola ſententia ſiue mandato niſi executio ſubſequatur.*

7 *Sententia lata à Iudice Laico tam contra Clericum quam contra Laicos coniunctim citatos ſub vnica verborum ſtructura quemadmodum nulla eſt ex defectu Iuriſdictionis quoad Clericum, ita etiam quoad Laicum quia eſt indiuidua.*

8 *Clauſula*, omni meliori modo *operatur, vt alias vtile per inutile non vitietur.*

9 *Clauſula*, omni meliori modo *ad ſubſtinendum iudicium alias nullum ex defectu Iuriſdictionis non ſuffragatur niſi ſit coniuncta cum copula Et.*

10 *Clauſula*, omni meliori modo, *non poteſt operari diuiduitatem executionis ſuper re, quæ à parte vel ab omnibus pro indiuiſo poſſidetur, & quilibet in qualibet gleba inſolidum Ius habet.*

DECISIO CCLXXXII.

DOMINI approbarunt reſolutionem coram me ſub die 23. Ian. captam pro cõceſſione mandati de manutenendo ad fauore Anuerſæ de Capitonis quoad apothecas ipſi, & fratri Laurentio ſub die 18. Maij & 9. Septembris 1642. in ſolutum datas à fratribus de Cuppis, non obſtante aſſociatione data in Curia Capitolina Angelo à Porta ad eaſdem apothecas quia cum executio huius aſſocia-
1 tionis in ſolidum facta † ſit in dictis apothecis pro indiuiſo ab Auerſa Clerico, & ab alijs fratribus Laicis poſſeſſis, neque ſuper parte Laicorum hæc executio fieri potuerit, quin ſimul & pars Clerici tangeretur, manifeſte reſultat, quod ſicuti eadem executio nulla eſt reſpectu Clerici, tàm quia in Iudicio Capitolino citatus non fuerit, ſeù quia Iudex
2 Capitolinus † contra ipſum, ciuſque bona Iuriſdictione carebat *l. ſtatuimus C. de Epiſcopis & Cler. c. peruenit. 11. quæſt. 1. Farinac. in prax. par. 1. c. 11. nu. 28. & 30. Carol. de Graſſ. effect. cleric. 1. num. 10. & ſeqq.* Ita ſimiliter nulla remanet ea-
5 dem executio reſpectu † fratrum Laicorum *iuxta diſtinct. quam tradit add. ad Greg. XV. dec. 319 ſub num. 7. Reuerendiſsimus Vrgellen. deciſ. 37. n. 9. Rot. dec. 594. num. 2. par. 8. rec. & fuit dictum Romana, ſeù Velliterna reſtit. in Integrum 17. Decembris 1646. §. 2. in fin. coram R.P.D. meo Bichio, ac in terminis bonorum communium inter Laicos, & Clericos fuit reſolutum in Ianuen & Melphiten. bonorum 8. Iunij 1646 coram R.P.D. meo Corrado, cum alijs in prima deciſione huius cauſa allegatis,*
4 quæ nullitas executionis † contra Laicos operatur, quòd ipſi ſua poſſeſſione nec priuati fuerint, eum ſe pro ſpoliatis non habuerint, *vt notãt DD. in l. iuſte poſsidet. ff. de acquir. poſſ. Bald. in l. fin. in principio notat. C. vnde vi Puteus dec. 419. num. 2. lib. 2. Rot. dec 413. num. 1. apud Mod. de manuten.* Vnde per conſequens ipſis eſt danda
5 manutentio, † etiam quando mandatum de aſſociando contra ipſos relaxatum eſſet vali-
6 dum, quia ſolum mandatum † poſſeſſione non priuat, ſed eius executio *Caſad. deciſ. 7. in princ. & num. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Rota deciſ. 223. num. 2. par. 1. rec. & in Romana Succeſsionis de amatis 16. Nouembris 1646. coram R.P.D. meo Bichio.*

Sed veritas eſt, quòd etiam mandatum de aſſociando eſt nullum, eo quia in Iudicio Capitolino Laurentius nominatim citatus fuit tanquam Procurator Auerſæ Clerici, vt patet ex verbis relatis in reſponſione facti pro Capitonibus, Vnde cum decretum emanaue-
7 rit contra omnes citatos † ſub vnica verborũ ſtructura, euidenter redditur nulla etiã quoad Laicos ob defectum Iuriſdictionis quoad Clericum, quia eſt indiuidua *Buratt. dec. 177. nu. 5.*
8 quæ nullitas † non tollitur per clauſulam, *omni meliori modo*, cuius vigore alias vtile per inutile non vitiatur, vt per *Comitul. dec. 44. numer. 19. & 20.* nam hic in Decreto, & relaxatione mandati de aſſociando non legitur coniuncta copula, & dictæ clauſulæ, *omni meliori*
9 *modo*, † ſine qua copula ad ſubſtineudum iudicium alioquin nullum ex defectu Iuriſdictionis, non ſuffragatur iuxta diſtinctionem *Caputaq. dec. 124. par. 1. Acchill. dec. vnica de verb. ſignific. quam Rota parum ſequitur, vt in Mutinen. hæredit. 14. Martij 1618. coram bon. mem. Remboldo, & in dicta Romana, ſeù Veliterna reſtit. in integr. cor. R.P.D. meo Bichio §. hæc vero in fin.* vltra
10 quod illa clauſula, *omni meliori modo* † non poteſt operari diuiduitatem executionis ſuper apothecis, quæ à parte Rei ab omnibus fratribus pro indiuiſo poſſidentur proinde quilibet ex iis, in qualibet gleba in ſolidum ius habeat *gloſ. in l. ſi familia verò. pro parte C. famil. erciſc. Io. de amic. conſ. 24. num. 15. Gratian. diſcept. 948. num. 43.*

Quare, vtraque parte informante, Domini in deciſis permanſerunt.

ROMA-

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Luna 27. Maij 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Validitas mandati conſtat ex reuolutione actorum.*
2 *Iuſtitia mandati, ſeù ſententia elicitur ex deciſioni bus cauſæ.*
3 *Clauſula*, qui ad legitimam executionē *adiecta in cōmiſſione Rotæ directa operatur vt nequeat cauſa expediri non diſputato prius dubio an ſit procedendum ad legitimam Declara, num.5.*
4 *Clauſula*, qui ad legitimam executionem *eſt æqualis, ac conformis clauſulæ* ſiquid exequendum.

DECISIO CCLXXXIII.

IN relationibus cauſarum, Domini mandarunt exequi mandatum A.C. contra
Flauium Paradiſum pro ſumma ſcutor. 250.
occaſione contraueutionis ſtipulationi ſuæ in
venditione officij Notariatus Capitolini factæ
Righezzæ, cuius nunc hæredes ſunt Lercarij,
1 quia de validitate † eiuſdem mandati conſtat
ex reuolutione actorum, & eius iuſtitia, tàm
2 *cor.bo.me.Merlino die 26. Iunij 1645. quàm coram
me* 20. *Nouembris* 1645. 27. *Iuny* 1646. *&* 20.
Febr.præteriti ſatis diſputata fuit, ita vt vlteriori diſputatione non egeat.

Nec obſtat, quòd Lercarij adita Signatura
ſub die 10. menſis currentis reſcriptum impetrauerint, ac ſi commiſſio mihi directa,
ſignata fuiſſet, cum clauſula, *qui ad legitimam*
3 *executionem*, † ideoque cauſa, niſi diſputato
prius dubio, an ad legitimam procedendum
ſit expediri non debeat, quia cum clauſula
4 iſta ſit in pluribus† æqualis clauſulæ *ſi quid exe
quen.* cum qua cauſa fuerat *bo.me.Merlino commiſſa Rot. in Ianuen. Pecuniaria 24.Ian.*1642. *cor.
Reuerendiſſimo D. meo Decano* reſolutio huius
5 dubij dependet † ab eadem validitate, & Iuſtitia mandati A.C. ad notata *per Mareſc. var.
reſol.cap.86.num.7.cum ſeq.lib.1. Rota in Melphiten. Cantoria 2. Martij 1646.cor. R.P.D. Ottobono* Quæ cum ſint hucuſque cor. bo.me. Merlino, & me ſub diebus prædictis ad Satietatem iuſtificata, Domini mihi, vt abſque alia
diſputatione cauſam expediam, ordinarunt.

Et ità vtraque &c.

CALAGVRITANA ANNIVERSARIORVM.

Veneris 31. Maij 1647.

ARGVMENTVM.

Geſta poſt inhibitionem vigore commiſſionis reſtitutionis in integrum Iudici de partibus præſentatā ſunt attentata non obſtante quod eidem fuerit antea commiſſa executio reiudicatæ, quia ad hunc effectum ſufficit, quod poſſet aliquo modo dubitari, adhoc, vt ab vlteriori proceſſu debeat abſtinere.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam litem reuiuiſcere facit.*
2 *Amplia quamuis in Commiſſione reſtitutionis in integrum narratum non ſit, quod prius executio rei iudicatæ fuerat in partibus commiſſa, quia nihilominus tribuit Iuriſdictionem donec de Iuriſdictione fuerit oppoſitum.*
3 *Inhibitio rotalis ſeruanda eſt à Iudice de partibus nec contemnenda ſub prætextu, quod ſibi executio reiudicatæ fuerit prius commiſſa.*
4 *Inhibitio ſeruanda non eſt quoties Principis authoritas interuenit.*
5 Item *ſeruari non debet, quando commiſſio rotalis fuit reformata.*
6 *Iudex de partibus, cui ante fuit commiſſa executio reiudicata, & deinde præſentata Inhibitio vigore reſtitutionis in integrum debet abſtinere ab vlteriori proceſſu, cum adhunc effectum ſufficiat de hoc poſſe dubitari.*
7 *Inhibitio vt cauſet attentata ſufficit, eam Iudicē fuiſſe præſentatam.*
8 *Reſtitutio in integrum non retardat executionem prius petitam.*
9 *Reſtitutio in integrum executionē faciendam, quando petita non eſt retardat.*

DECISIO CCLXXXIV.

DOMINI denuo reſponderunt, conſtare
de attentatis á Iudicibus in partibus poſt
præſentatam ipſis inhibitionem vigore commiſſionis prorogationis fatalium durantium,
& lapſorum, reſtitutionis in integrum aduerſus rem iudicatam, mihi directæ, quæ reſti-
1 tutio † vtique reuiuiſcere facit litem *l.1.C. de
reſtit.in integr.Seraph.dec.945.num.3.Rot.dec.135.
num.6. par.4. tom.2. rec. & fuit dictum in Romana
Domorum 24. Iunij 1646. verſ. ſanè conſtat coram
R.P.D. meo Bichio* licet in illa narratum non
2 fuerit, † quòd prius fuerit in partibus commiſſa cauſa executionis rei iudicatæ. quæ nihilominus tribuit Iuriſdictionem donec de
ſubreptione fuerit oppoſitum, vt diſtinguendo inter reſcripta Signaturæ Gratiæ, & Iuſtitiæ, tradit *Buratt.dec.226.num.13. alijque allegati
apud eundem per Add. ad dec.74 num.6.*

Iudex itaque de partibus omninò hanc in-
3 hibitionem Rotalem † ſeruare debuiſſet neque eam contemnere ſub prætextu, quod ſibi priùs executio rei iudicatæ commiſſa, &
in ipſa ſua Commiſſione etiam commiſſionis Rotalis inſerta mentio fuiſſet, adeò quod
4 ſtante principis auctoritate † inhibitio ſeruanda non fuerit vt dixit *Rota dec.641. ſub num.15
verb. non obſtat quod par. 1. diuerſ.* prout etiam
5 ſeruari non debet, † quando commiſſio Rotalis fuit reformata *Caputaq.dec.324. ſub num.1.
verſ. verum, & num. 3. par.1.* Nam hoc fundamentum ceſſat ex facto, cum commiſſio
Rotalis minimè fuerit reformata, quia in
commiſſione Iudicibus de partibus directa,
Papæ ſuppoſitum fuit, commiſſionem Rotalem continere ſimplicem prorogationem fatalium, nullam tribuentem Iuriſdictionem,

quod

quod tamen in facto aliter ſe habere ex ſupradictis apparet, & Iudici de partibus ſufficere
6 debebat, † quòd de hoc poſſet dubitari, adhoc vt interim ab vlteriori proceſſu abſtinere debuiſſet *Buratt. dec.652. num.5. & ſeqq. cum alijs alleg. in Ariminen. Bonorum 26. Iunij 1645. coram R.P.D. meo Veroſpio* & hoc tanto magis, quia ipſi Iudices de partibus ſe habuerunt pro inhibitis, cum ad cauſanda attentata ſufficiat
7 inhibitionem Iudici fuiſſe præſentatam *Caſ. de Graſſ.dec.6.num.5. de cauſ.poſſeſſ. & propr.*
8 Non obſtat, (quòd reſtitutio in integrum † non retardet executionem priùs petitam ad tradita *per Seraph.dec.777.num.12.* quia hic non docetur priùs fuiſſe petitam hanc executionē rei iudicatæ, & certum eſt, quòd alias execu
9 tionem faciendam, † quando petita non eſt, retardat *Honded.conſ.18.num.18.lib.1. Benintend. dec.85.num.11. & ſeq. Alex.conſ.223.num.6.lib.6. & fuit dictum in Segobien. Parochialis 2. Decembris 1602.cor.clar.me.Card.Hieron. Pamphilio.*

Ex quibus ſteterunt Domini indeciſis, vtraque parte informante.

BONONIEN. FIDEICOMMISS. DE PANCALDIS.

Luna 3. Iunij 1647.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ apparet ex reuolutione actorum*
2 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus in cauſa editis, & num.5.*
3 *Identitas bonorum ex quibus controuerti nequeat?*
4 *Deſcendentia, quando non dicatur probata?*

DECISIO CCLXXXV.

PROLATA à R.P.D. meo Otthobono ſententia in ſecunda Inſtantia ad fauorem Thomaſiæ Pancaldæ contra fratres Sancti Frā ciſci Monaſt. B.Mariæ de Charitate Ciuitatis Bononiæ poſſeſſores bonorum loci de Longaira, fideicommiſſi Berti de Pancaldi ſubiectorum, in quibus dictæ Thomaſiæ decreta fuit immiſſio, appellantibus fratribus, cauſa mihi in tertia Inſtantia commiſſa, dubium dedi, an ſententia Rotalis confirmanda eſſet, vel infirmanda, & pro confirmatione reſpōſum fuit, quia ex reuolutione actorum dictę
1 ſententiæ, † eius validitas apparet iuxta requiſita *in deciſ. 260. par. 2. coram Veral.* & iuſtitia
2 eiuſdem † ſatis manifeſta redditur *ex dec. 15. Febr. prat. in hac cauſa coram R.P.D. meo Otthobono emanata*, in qua duobus motiuis potiſſimum ab informantibus pro fratribus abundè ſatisfactum fuit, Primum videlicet circa iden-
3 tatem bonorum, † quam fratres controuertebant, aſſerendo bona, ipſis adiudicata, non eſſe eademmet, quæ remanſerunt in hæreditate Berti de Pancaldis fideicommittentis, ceſſat ex reſponſionibus datis in *dicta deciſione in §. & quoad Identitatem cum ſequentibus, & §. Cæterum.*

Alterum circa deſcendentiam Thomaſiæ à Paulo de Pancaldis ſeniore, qui in arbore pro communi ſtipite inter Bertum fideicommittentem, & Thomaſiam vocatam datus fuit reprobatur *ex eadem deciſ.§.circa verò deſcētiam* Alijs itaque, quæ exiſtentiam fideicommiſſi, & purificationem eius ad fauorem Thomaſiæ concernunt, iam alias tam *in deciſionibus coram Eminentiſſimo Cardinali Panzirolo, quàm coram R.P.D. meo Cerro in prima Inſtantia emanatis, nec non ex ipſa ſupradicta deciſione coram R.P.D. meo Othobono* ſatis abunde diſcuſſis iu-
4 ſtitiam ſententiæ Rotalis † ocularitèr demonſtrantibus, DD. eandem eſſe confirmandam voluerunt, parte vnica tantùm informante.

CAESENATEN. BONORVM.

Luna 3. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Immiſſio denegatur fideicommiſſario ob detractiones grauato competentes. Immiſſio pro indiuiſo, quando detur? Renūciatio fideicommiſſi paterni in filia non cenſetur inducta, niſi conſtet fuiſſe de tali fideicommiſſo certioratam, nec ſufficit generalis ſcientia Teſtamenti, in quo continetur.

SVMMARIVM.

1 *Detractiones legitimæ competunt hæredi grauato.*
2 *Amplia quamuis Inuentarium non confecerit.*
3 *Detractiones non præſumuntur conſumpta dum de antecedentibus alienationibus non apparet.*
4 *Immiſſio pro indiuiſo non datur contra poſſidentem rem particularem alienatam, ſecus vero contra poſſidentem vniuerſum hæreditatem.*
5 *Hæres grauatus contra agentem ex fideicommiſſo vniuerſali deducit eius creditum, quia non tenetur vltra vires hæreditarias, etiamſi Inuentarium non confecerit, ſecus vero ſi ageretur ex fideicommiſſo particulari.*
6 *Et donec a fideicommiſſario creditum hæredis grauati ſoluatur non poteſt ei dari immiſſio, quia non conſtat an aliquid pro ipſo remanſurum ſit ex bonis fideicommiſſi.*
7 *Renunciatio fideicommiſſi paterni inducta non cenſetur in filia, dum non apparet renunciantem de tali fideicommiſſo fuiſſe certioratam alias ſemper renunciantis conſenſus deficere dicitur, nu.9.*
8 Text. in l. de his ff. de tranſact. *locum habet inter quaſcumque perſonas, & tam in fideicommiſſo purificato, quam purificando.*
10 *Conſenſus renunciantis ad ignorata non porrigitur.*
11 *Amplia quamuis Iuramentum fuerit renunciationi appoſitum, quia non operatur vltra voluntatem, & conſenſum renunciantis.*
12 *Scientia fideicommiſſi in renunciante non inducitur ex generali notitia teſtamenti in quo continetur, ſed ad hun effectum requiritur ſpecialis, nec ex ſola enunciatiua teſtamenti probatur, niſi alia coniectura concurrant.*
13 *Et hæc opinio eſt verior, reiecta contraria, quæ procedere poteſt, quando alia coniectura concurrunt.*

DE-

DECISIO CCLXXXVI.

DOMINI dixerunt non eſſe dandam im-
miſſionem Cinthiæ filiæ q. Amilcaris
Lancetti *ex l.fin.C.de Edict.Diu.Adr.toll.* ab ipſa
in partibus intentato contra alios de Lancettis
ſuper prædio, olim ab Amilcare poſſeſſo, &
illis de Lancettis vendito à Franciſco fratre
Cinthiæ Amilcaris hærede, cui ſine filijs de-
cedenti, prout caſus euenit, ipſa ſubſtituta
fuerat, & ex hoc capite duas in partibus ſen-
tentias obtinuerat: Quia ipſi Cinthiæ obſtant
detractiones legitimæ, quæ Franciſco, huius
1 prædij venditori, debebantur † tanquam hæ-
redi grauato, *l.Papinianus, §.quoniam ff.de inoff.
teſtam.l.omnimodo, vbi gloſſ.Cod.eod.* etiamſi † In-
2 uentarium non confecerit, *Caſtren.in l.ab omni-
bus §.fin.ſub num.2.ff.de legat.1.Soccin.Sen.conſ.44.
num 2.lib.3.Natta conſ.323.num.2.Peregr.de fidei-
comm.art.35.num.1.Mantic.de coniect.lib.7.titul.8.
ſub num.15. Rot.in Verulana Fideicommiſſi 23. Iu-
nij 1640.verſ.non obſtat coram R.P.D. meo Bichio.*
Neque hic intrat iſtius detractionis conſum-
3 ptæ præſumptio, † cum de alijs antecedenti-
bus alienationibus non appareat *Giouagn. con-
ſil.21.num.21.lib.2.Caualer.deciſ.540 cum pluribus
allegatis in Bononien fideicommiſſi de Glauarinis* 10.
Decembris 1638.*coram R.P.D.meo Roias.* Sed po-
tiùs electa cenſetur in hoc prædio vendito
Lancettis, contra quos ideo immiſſio pro in-
4 diuiſo dari non poteſt, † tanquam poſſidentes
rem particularem alienatam, & non vniuer-
ſam hæreditatem, quo caſu bene datur im-
miſſio pro indiuiſo, vt ita diſtinguendo dixit
*Rota deciſ.24.num.6.& 7.coram Reuerendiſſimo Vr-
gellen.*

Obſtat etiam Cinthiæ detractio dotis ma-
ternæ Franciſco debitæ, cuius creditum pro-
batur ex publico Inſtrumento, Summ. nu.3.
ſaltem pro rata ſcutorum 500.quod per emiſ-
ſionem confectionis Inuentarij amiſſum non
5 fuit, itaut deduci poſſit, † cum Cinthia agat ex
fideicommiſſo vniuerſali, in quo hæres gra-
uatus non tenetur vltra vires hæreditarias, etſi
Inuentarium non confecerit. Secus eſſet ſi
ageret fideicommiſſo particulari, vt diſtin-
guendo dixit *Rota in Bononien.Fideicommiſſi, ſeu
Domus* 20.*Aprilis* 1646.*coram D.meo Bichio,§.pe-
nult.poſt Peregr.de fideicomm.art.40.ſub nu.29. vbi
in fine dicit,* ſupradictam rationem; Donec au-
tem à fideicommiſſario ſoluatur dicta ſum-
6 ma, † non poteſt ei dari immiſſio, quia non
conſtat, an aliquid pro ipſo remanſurum ſit
ex bonis fideicommittentis, *Buratt. deciſ.946.
n.6. Rot.diuerſ.deciſ.565.in fin.part.1.& deciſ.115.
nu.12.par.1.recent.*

Obiecto verò, circa renunciationem factã
à Cinthia, Domini non adhæſerunt, eo quia
7 non apparet, † eam renunciantem fuiſſe cer-
tioratam de fideicommiſſo paterno, vt requi-
ritur ex diſpoſitione *Text.in l.de his, ff.de Tran-
8 ſact.* † quæ locum habet inter quaſcumque
perſonas, & tàm in fideicommiſſo purificato,
quàm purificando, *Ruin.conſ.139. num.7.ad fin.
vbi de comm.lib.2.Odd.in repetit.l.qui Romæ, §.duo
fratres ff.de verb.oblig.q.2. art.5.nu.55.impreſſ.poſt
tract.de prob.alien.feud.Capic.Latr.*in pũcto renũ-
ciationis puellæ tempore contracti matrimo-
nij, *deciſ.2. num.42.* cum alioquin ſemper re-
9 nunciantis conſenſus † deficiat, qui ad igno-
10 rata non porrigitur † *Bart.in dicto §.duo fratres
num.11.Cephal.conſ.455. nu.81.Peregr.de fideicom.
art.52.num.20.* Non obſtante etiam iuramento
11 renunciationi † appoſito, quia non operatur
vltra voluntatem, & conſenſum renunciantis,
*l.fin.C.non numer. pecun. Rip.in dicto §. Duo fratres
num.73.in fin.Rot.cum plurib.alleg. in Romana Do-
nationis 16.Martij 1643.coram D.meo Bichio.*

Et parum refert, in dicta renunciatione
Cinthiæ factam fuiſſe mentionem Teſtamen-
ti paterni, quia exinde reſultat ſolum genera-
12 lis notitia dicti Teſtamenti, † non vero ſpe-
cialis ſcientia fideicommiſſi in eodem Teſta-
mento contenti, quæ ad hunc effectum ex ſo-
la enunciatiua Teſtamenti non probatur, niſi
aliæ coniecturæ concurrant, *Aretin.in d.§.Duo
fratres num.18.Rip.ibid.nu.68.Aym.conſ.193.nu.8.
verſ.illud tamen, Simon.de Pret.conſ.162. nu.2.Fu-
ſar.conſ.39.nu.52.Peregr.de fideic. art.51.ſub n.21.*
vbi quod hæc eſt verior opinio † reiecta con-
13 traria Nonij, & Ondedei, quorum dicta ob-
tinere poſſunt, quando aliæ coniecturæ con-
currunt idem *Peregr.conſ.57.ſua num.22.circa fin.
lib.5.Odd.de fideicom.q.2. num.60.65.& 67.quæſt.3.
num.124.& quæſt.4.num.179. Capic.Latr.de magis
communis ſupradicta deciſ.2. nu.48.& 49.Rot.in di-
cta Romana Donationis coram D.meo Bichio,§.Nec
ſufficit,vbi plures concordantes allegantur.*

Ideò non ex facto renunciationis Cinthiæ,
ab informantibus contra eam allato; Sed ex
capite detractionum Domini pro Lancettis
tantum informantibus reſponderunt.

ROMANA, SEV TIBVRTINA DOTIS.

Veneris 11. Iunii 1647.

ARGVMENTVM.

Deputatio Curatoris, vt ſubſtineatur ſufficit,
quod fuerint citati hi quos prima cauſa ſuc-
ceſſionis tangit, nec opus eſt, quod citentur
ſubſtituti, maximè quando non ſunt in tota
hæreditate, ſed in legato bonorum. Ad de-
putationem Curatoris de ſtylo A.C. procedi-
tur ſeruatis prius quatuor terminis ad decla-
randum, an velit eſſe hæres &c. & an talis de-
claratio facta à Procuratore teneat, quamuis
ſpeciale mandatum non habeat. Reliqua de-
ſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio facta in Tribunali A.C. vt ſubſtinea-
tur requiruntur ad minus tres oblatores, ſeu lici-
tatores.*
2 *Et facta penultimo, & non vltimo oblatori, ſublata
iſta de medio tanquam non facta, duo remanent ob-
latores contra formam de qua ſupradicta.*
3 *Hæreditatis repudiatio implicita inducta cenſetur eo
ipſo quod ad inſtantiam hæredis citatur ſubſtitutus
ad declarandum an velit eſſe hæres alias viden.de-
putari Curatorem hæreditati iacenti, ex quo ipſe
hæres*

Digitized by Google

hæres non intendit acceptare hæreditatem.

4 *Pro deputatione Curatoris hæreditati iacenti ſufficit citare eum, quem prima cauſa ſucceſſionis tangit.*

5 *Nec opus eſt, quod citetur ſubſtitutus, præſertim quando non eſt ſubſtitutus in tota hæreditate, ſed in legato bonorum.*

6 *Pater uti legitimus adminiſtrator filiorum ratione vſusfructus ſibi debiti in bonis aduentitys poteſt etiam filys inuitis hæreditatem ipſis delatam acceptare.*

7 *Citatio contra filium executa in perſonam Patris, tanquam legitimi adminiſtratoris quid operetur?*

8 *Citationis notitiam perueniſſe in citatum reſultat, ſi ipſe poſtea Procuratorem conſtituit, ac in iudicio comparuit. Amplia nu. 10.*

9 *Citationis defectus ſi quis adeſt ſanatur ex comparitione citati.*

11 *Procurator ſemper conſtitutus præſumitur ex cauſa proximæ citationis factæ ipſi conſtituenti.*

12 *Amplia quamuis Procurator poſt terminum talis citationis compareat,*

13 *Ad deputationem Curatoris proceditur iuxtà ſtylum A.C. ſeruatis quatuor terminis, an quis velit eſſe hæres &c. alias deputari Curatorem hæreditati iacenti.*

14 *Procurator ad declarandum principalem ſuum nolle eſſe hæredem non requiritur, quod habeat ſpeciale mandatum, nam ex quo principalis citatus Procuratorem conſtituit, aut tale mandatum præſumitur ſpeciale declarando qualitatem mandati ex cauſa præcedentis citationis.*

15 *Vel ſibi imputet ſi Procuratorem ſpecialem de ſua voluntate inſtructum non miſit.*

16 *Hæres non obſtante iudicio ſuper deputatione Curatoris non excluditur ab aditione hæreditatis, quam etiam poſt deputationem Curatoris, ſi vult adire poteſt.*

17 *Deputatio Curatoris hæreditati iacenti ſolum fit, vt adſit in ea lite defenſor hæreditatis hærede non declarante.*

18 *Valor mobilium probatur ex relatione Peritorum hinc inde electorum.*

19 *Relatio Peritorum a partibus acceptata non poteſt amplius impugnari.*

20 *Valor locorum Montium probatur ex fide Proxenetæ, ac Secretariorum Montium.*

21 *Vxor non tenetur poſt mortem viri expectare annum vel ſex menſes pro repetenda eius dote ſi vir ei dotem legauit, ac proinde exceptiones dilationis remiſiſſe cenſetur.*

22 *Itaut in vim Inſtrumenti dotalis ſtatim mortuo viro agere poteſt.*

Tanto magis quando non fuit de dicta dilatione in iudicio oppoſitum, num. 23.

24 *Deliberatio facta non præſente pecunia, quo caſu ſubſtineatur?*

25 *Deliberatio nominum debitorum læſiua dici nequit ex quo fuerunt deliberata pro viliori pretio, niſi probetur tempore deliberationis, ea fuiſſe exigibilia & redditur ratio nu. 26.*

DECISIO CCLXXXVII.

IMPVGNANTE hodie Martia de Totis
reſolutionem coram me ſub die 4. Iulij
anno præterito captam, in hac cauſa non conſtare
de duabus conformibus, quæ veniant
exequendæ, aſſerendo nullitates in Deciſione
relatas non ſubſiſtere; Nihilominus tamen
Domini ſteterunt in deciſis, ex ſola nullitate,
ſubhaſtationis corruentis, ex capite non legitimæ
deliberationis factæ penultimo oblatori.

Quia cum ad eam ſubſtituendam de ſtylo
A.C. in cuius Tribunali hac deliberatio ema-
1 nauit, † requirantur ad minus tres licitatores,
vt tradunt *Saluſt. Tiber. in ſua prax. lib. 1. cap. 42.
num. 12.* & refert *Gratian. diſceptat. 739. num. 22.*
& in puncto dixit *Rota deciſ. 113. num. 13 & 14.
par. 7. recent.* Attamen cum deliberatio hæc facta
fuerit penultimo, † & non vltimo oblato-
2 ri, ſublata huius oblatione de medio tanquam
non facta, vtique ex huius reſecatione duo
dumtaxat licitatores remanent contra dictam
formam, in qua nullitate, Domini dumtaxat
nedum pedem fixerunt, reiectis ſingulis alijs
nullitatibus in prima Deciſione deductis.

Nullitas ſiquidem circa inualiditatem deputationis
Curatoris hæreditati iacenti Alexandri,
quia Martiam vxorem, & poſt eius
mortem Martiam ſororem ſubſtituerat, tollitur
ex facto, quia hæc deputatio facta fuit
præuia citatione ad inſtantiam ipſius Martiæ,
3 eo quod ipſa † non intendebat acceptare hæreditatem
Alexandri executa contra dictam
hæredem ſubſtitutam ſub die 10. Maij 1644.
ad declarandum nimirum an ſit, vel velit eſſe
hæres dicti Alexandri, aliàs videre deputari
Curatorem hæreditati iacenti, quæ citatio cōcepta
in dicta declaratione, quod Martia non
intendit acceptare hæreditatem, habet in ventre
eiuſdem hereditatis repudiationem implicitam
dictæ declarationi animo deliberato
emiſſæ, *Mantic. de tacit. lib. 12. tit. 14. num. 25. Menoch.
præſumpt. 102. num. 12. lib. 4. Rot. deciſ. 323. numer.
58. part. 6. recent.* Ideoque cum per talem
repudiationem Martiæ purificata eſſet ſubſtitutio
vulgaris, ad fauorem Mariæ compræhenſę
in compendioſa, vtique ſatisfuit ipſam,
vt ſupra, citaſſe, quia pro deputatione Cura-
4 toris † hæreditati iacenti ſufficit citare eum,
quem prima cauſa ſucceſſionis tangit, *Bart. in
l. Duo ff. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. eat. Saluſt. Tiber. in
prax. lib. 3. cap. 27. in princ. Capyc. deciſ. 87. ſub nu. 1.
verſ. ſecundum,* & fuit dictum cum pluribus allegatis
*in Romana Succeſſionis 14. Martij 1646. coram
R.P.D. meo Bichio, §. Accedit.* Vnde parum
refert, eandem citationem fuiſſe, vel non legitimè
executam, etiam contra filios Mariæ,
5 quia iſti † filij ſunt ſubſtituti ab Alexandro
poſt mortem Marię, & ſic eos non tangit prima
cauſa ſucceſſionis; Imò nec ſunt in tota
hæreditate, ſed in Legato dumtaxat bonorum
in Oppido Montis Celij exiſtentium ſubſtituti;
Et nihilominus eorum citatio interuenit,
quia fuit citatus Antonius eorum Pater, &
6 legitimus adminiſtrator, † qui ratione vſusfru-

ctus ſibi debiti in eorum bonis aduentitijs,
poterat etiam filijs inuitis hæreditatem ipſis
delatam acceptare, *l.fin.in princ.& §.fin.autem,*
& §.vbi autem, & ibi DD. Cod.de bon.quæ lib. &
eius filij, qui nominatim citati cenſentur, cũ
7 fuerint † citati, vti filij eiuſdem Antonij, &
Mariæ, quæ de modo, cum ſit alijs cadere
non poſſit, operatur, vt citatio hoc modo fa-
cta ſubſiſtat, perinde, ac ſi nominatim facta
foret, *Vrbal.deciſ.378.lib.1.*

Neque ſupradictam deputationem Cura-
toris infringit, quod hæc citatio contra Ma-
riam ſolum dimiſſa copia, & non perſonali-
ter fuerit executa, quia ex quo ipſa Maria poſt
8 ſex dies Procuratorem, † qui in hoc iudicio
comparuit, conſtituerit, *Summ.Maria numer.4.*
ſatis conſtat, hanc citationem ad Mariæ no-
titiam peruenisse, & ſic omnis citationis defe-
9 ctus, † ſi quis adeſſet, ſanatur, *Felin.in cap.Illud*
in 4.col.de præſcr.Neuizzan.conſ.70.Rot.deciſ.11.de
dol.& contum.in nou.Greg.XV.deciſ.27.nu.4.& ibi-
dem Add.num.12. Licet Procurator generaliter
10 ad lites † fuerit conſtitutus, *Rot. deciſ.736. ſub*
num.1.verſ.etiam quod par.2. recent.relat. per Add.
ad Buratt.deciſ.727.num.10. Procurator enim
11 ſemper præſumitur † conſtitutus ex cauſa
proximæ citationis, factæ ipſi conſtituenti,
Gratian.diſcept.145.num.14.Rot.deciſ.114.num.10.
12 *par.7.recen.* Licet Procurator † etiam poſt ter-
minum talis citationis compareat, & fuit di-
ctum *in Firmana Hæreditatis* 15. *Martij* 1624. *co-*
ram bo.me.Pironano. Vndè rectè ſequitur con-
tra hunc Procuratorem à Maria conſtitutum
comparentem, validè fuiſſe ſeruatos quatuor
terminos, an Maria velit eſſe hæres Alexan-
dri defuncti, aliàs videri deputari Curatorem
13 hæreditati iacenti, † quibus ſeruatis ad depu-
tationem Curatoris proceditur iuxtà ſtylum
A.C. de quo *Saluſt.Tiber.in prax. lib.3.capit.25.*
num.1.Capic.ſupra allegata deciſ.87.num.3. Non
attento, an talis Procurator habeat ſpeciale
14 mandatum ad ſic declarandum, † nam cum
ipſa Maria ad huiuſmodi declarationem fa-
ciendam fuerit in partibus citata, & ſtatim ſe-
rè Procuratorem conſtituit, aut tale manda-
tum ſpeciale præſumitur declarando videlicet
qualitatem mandati ex cauſa præcedentis dictę
citationis, vt debet *Rot.deciſ.91.num.5.par.1.rec.*
aut ipſa Maria ſibi imputare debet, ſi Procu-
15 ratorem ſpecialem † de ſua voluntate inſtru-
ctum non miſit, *Bart.in l.non ſolum n.2.verſ.aut*
fuit citatus ſpecialiter ff.de Procurat. & ibid. Angel.
num.6. Maximè quia per hoc iudicium depu-
16 tationis Curatoris † hæres non excluditur ab
aditione hæreditatis, quam etiam poſt deputa-
tionem Curatoris, ſi vult, adire poteſt, cum
17 deputatio hæc ſolum fiat, † vt adſit in ea lite
defenſor hæreditatis, hærede non declarante,
vt tradit *Iaſ.in l.Nec quicquam nu.9.ff.de offic.Pro-*
conſ.Guttier.conſ.17.numer.1.Franc.Marc.deciſ.26.
num.4.par.1.Capic.deciſ.87.ſub num.3. Et hic tan-
to magis ceſſat difficultas, quia omnia bona
fide geſta fuerunt, dum iacenti hæreditati de-
putatus fuit Sauus Procurator Mariæ.

Pariter ex facto ceſſat exceſſus mãdati exe-
cutiui à Iudice relaxati, necnon executionis.

18 Nam valor mobilium † in hæreditate Ale-
xandri probatur ex relatione peritorum, hinc
inde electorum, qui, eſto, quod fuerint electi
ad ęſtimanda mobilia dotalia, & ſic exceſſerint
fines electionis, æſtimando etiam alia, nihilo-
19 minus quia partes † eorum relationem accep-
tarunt, non poſſunt eam hodie impugnare,
Rot.deciſ.10.nu.12.deciſ.342.nu.1.& 2.part.6.rec.
Neque verum eſt, Martiam ſolum apparere
creditricem in ſcutis 1180. quia contrarium
apparet ex lectura ſummarij eius alias dati. Et
20 valor locorum Montium † viſus fuit ſuffi-
cienter iuſtificatus ex fide proxenetarum, &
Secretariorum, quæ de ſtylo Vrbis notorio
valorem locorum montium probant, *Seraph.*
deciſ.714.num.2.& deciſ.162.numer.1.& 2.par.4.
recent.tom.2.

Nullitas quoque deducta ex carentia actio-
nis Martiæ, dum non dum eſſet lapſus annus
21 vel ſex menſes à die mortis viri † tollitur, quia
vir tam dotem, quàm quartum dotale vxori
legauit, & proinde exceptionem dilationis re-
miſiſſe cenſetur, *Surd.conſ.113. num.25. & 30.*
Fontanell.de pact.nupt.clauſ.5.gloſſ.10.part.1.n.42.
& ſeqq.& clauſ.7.gloſſ.3.par.11.num.7.& 18. Ita
22 vt in vim Inſtrumenti dotalis † ſtatim mor-
tuo viro agi potuerit, vt per *Rot.dec.241.nu.29.*
& ſeqq.par.7.recent. Tantò magis, quia de dicta
23 dilatione † in iudicio oppoſitum non fuit, vt
in puncto ponderat *Bosc.conſ.43.n.27.*

Deliberatio etiam facta defectum non pa-
titur ex eo, quod fuit facta pecunia non præſẽ-
24 te. † Nam cum Procurator Martiæ credi-
tricis, ad cuius inſtantiam fiebat deliberatio,
& cui, tanquam ſieratori, pignora delibera-
ta fuerunt, conſenſerit, & creditum Martiæ
loco pecuniæ compenſaretur, & debitorem
de hoc credito quietauerit, *Summ.Martiæ n.12.*
talis conſenſus ſupplet defectum pecuniæ, *Rot.*
deciſ.234.num.2.par.3.recent. cum alijs allegatis per
Moder.Peruſin.de ſubbaſt.inſpect.37.n.47.& 48.

Neque eadem deliberatio corruit ex capi-
te prætenſæ læſionis, dum nomina debitorum
25 valoris † vltra ſcuta 2000. pro ſcutis 1000.
duntaxat liberata fuerint, niſi probetur etiam
hæc omnia exigibilia fuiſſe, aliàs enim non
conſtat de læſione, cum nomina debitorum
26 multoties † tantum non valeant, quantum à
debitoribus debetur ob pericula eorum deco-
ctionis, & exactionum, *Molin.de contract.diſpu-*
tat.361.num.3.& 4.Ciriac.controu.169. nu.21.cum
ſeqq.& controu.170.num.14.Rot.deciſ.340.numer.5.
par.1.diuerſ. Et denique omnis læſio ceſſat, ex
oblatione Martiæ pro eodem pretio ſc. 1000.
ſoluto ei ſuo credito.

Ceſſantibus his igitur omnibus nullitatibus
Domini ex illa ſola ſupradicta deliberatione
facta penultimo oblatori, ſteterunt in De-
ciſis.

Vtraque parte Informante.

PAM-

PAMPHILONEN. IVRIS NOMINANDI VICARIVM.

Lunæ 17. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Manutentio in poſſeſſione Iuris nominandi Vicarium datur Parochianis, quando de eorum quaſi poſſeſſione nominandi non dubitatur. Inobſeruantia concordiæ ex quibus excludatur? Ratificatio concordiæ ex parte vniuerſitatis, quando inducta dici nequeat, ex quo deputati procuratorem conſtituerunt ad proſequendam litem nomine vniuerſitatis?

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio Parochianorum nominandi Vicarium ad Eccleſiam parochialem ex quibus probata remaneat? & num. 2.*

3 *Ius nominandi Vicarium ex diſpoſitione Conſtitutionis ſa. me. Pij V. ſpectat ad eos quorum Eccleſijs facta eſt vnio.*

4 *Declaratio non procedere, vbi particulares vigent conuentiones quibus Papa nunquam intendit derogare, niſi hoc ſpecialiter fuerit expreſſum.*

5 *Verba prolata ob modeſtiam, & reuerentiam non præiudicant iuribus proferentis.*

6 *Approbationes, ſeu admiſſiones ſtante præcedenti conuentione factæ cenſentur in executionem dictæ Conuentionis, ac in vim obligationis, & non ex gratia.*

7 *Nominationes Vicariorum in vim præcedentis concordiæ factæ cenſentur, ſi ei conueniunt.*

8 *Concordia eſt conformis, & compatibilis cum conſuetudine, ſtante expreſſio conſuetudinis concordiâ non excludat, & ex vtroque titulo quis poteſt poſſidere, & ex quibus poſſeſſio ex vtroque titulo probetur? num. 9.*

10 *Obſeruantia ſiue effectuatio concordiæ ex quibus controuerti nequeat?*

11 *Obſeruantia concordiæ probata in aliquibus capitibus præſumptionem effectuationis inducit quoad omnia in eadem concordia contenta.*

12 *Confirmatio concordiæ ſtante lapſu temporis cum obſeruantia præſumitur.*

13 *Approbatio Vicarij, ſeu licentia curam animarum exercendi ſpectat, tam de iure communi, quàm vigore conſtitutionis Pianæ ad Epiſcopum.*

14 *Concordia per inobſeruantiam, & contrauentionem habetur pro reſoluta, & ex quibus inobſeruantia excludatur? num. 15. & 16.*

17 *Concordia, quando eſt facta cum vniuerſitate ad eam annullandam neceſſe eſt oſtendere contrauentiones omnium de vniuerſitate, vel maioris partis.*

18 *Mandatum procuræ factum à deputatis ab vniuerſitate non afficit ipſam vniuerſitatem niſi probetur eiſdem deputatis datam fuiſſe facultatem ab ipſa vniuerſitate conſtituendi tale mandatum, & quidem ſpeciale quoties agitur de præiudicio ipſius vniuerſitatis num. 19.*

20 *Ratificatio mandati facti à deputatis vniuerſitatis non inducitur ex parte Vniuerſitatis ob proſecutionem litis vigore dicti mandati à procuratore conſtituto cum id fieri potuit expenſis illorum tantum, qui eum abſque iuſſu omnium deputarunt.*

21 *Interpetratio qualibet ſumenda eſt ad caducitatem euitandam.*

22 *Manutentio in poſſeſſione præſentandi, & nominandi Vicarium denegari nequit probata poſſeſſione de tempore motæ litis.*

23 *In iudicio poſſeſſorio exceptiones oppoſitæ ad petitorium reijciuntur.*

24 *Decretum irritans non operatur donec dubitari poteſt an illud intret.*

25 *Manutentio non impeditur per ſententiam ſuper bono iure à qua fuit appellatum.*

DECISIO CCLXXXVIII.

PLVRIES diſputato dubio, An ſit à deciſis coram me in hac cauſa ſub die 25. Maij 1644. recedendũ, vbi reſolutum fuerat œconomis, & deputatis Parochianorum Eccleſiæ Parochialis Sancti Ioannis Baptiſtæ Ciuitatis de Eſtella Pampilonen. Diœceſis, eſſe dandũ Mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione nominandi Vicarium, ad capiendam reſolutionem ordinarunt Domini, vt videre ſit de bono iure, etiam ad effectum manutentionis, & hodie tandem ad hunc effectum conſtare de bono iure Parochianorum concluſerunt. Quia ex actibus, † qui dantur tam in Summario Parochianorum, quàm Abbatis Monachorum, & Conuentus B. Mariæ de Hyrache Ordinis Sancti Benedicti pariter nominationem Vicarij prætendentium, ſatis cõſtat, eoſdem Oeconomos, & Deputatos Parochianorum ab anno 1538. citra extitiſſe in quaſi poſſeſſione nominandi, & præſentandi Vicarium ad Eccleſiam Parochialem, de qua agitur, quæ quaſi poſſeſſio † vlterius coadiuuatur ex concordia, inter eoſdem ex vna, & Abbatem, & Monaſterium ex altera, eodem anno 1538. inita, in qua expreſsè conuentum fuit, quòd nominatio huiuſmodi, & præſentatio ad ipſos Parochianos ſpectaret, & quòd Abbas hanc nominationem ad mittere teneretur, *vt ex capite 1. & 2.* eiuſdem concordiæ in Summario vtriuſque partis ſub nu. 1. colligitur. Ex quo corruit dupplex fundamentum, ab informantibus pro Abbate, & Monaſterio allatum. Primum videlicet deſumptum *ex conſtitutione ſanctæ memoriæ Pij Quinti incipiente Ad exequendum Paſtoralis officij debitum in ordine* † *la 47. eiuſdem Pontificis in Bullario nouo*, diſponente, quòd Ius nominandi Vicarium ſpectet ad eos, quorum Eccleſijs facta eſt vnio *vt etiam ponderatum fuit in deciſione huius cauſæ ſub die 16. Iunij 1642. coram R.P.D. meo Cerro.* quia illa non procedit, † vbi particulares vigent conuentiones; quibus Summus Pontifex nunquam intendit derogare, niſi hoc ſpecialiter fuerit expreſſum iuxta *Text. in cap. ex multiplici de Decimis, & poſt alios declarat Sanchez ad præcepta Decalogi lib. 8. cap. 29. ſub nu. 19. verſ. 2. fallit.*

Alterum verò, quòd Parochiani in prædictis nominationibus, ac præſentationibus, vſi fuerint verbis, ſupplicibus, & deprecatiuis ad Abbates pro tempore, eos deprecando, vt præſentatos approbent. Nam cùm Abbas,

bas,

Abbas, vigore præcedentis concordiæ, obli-
gatus eſſet nominationes illas, & præſentatio
5 nes admittere, clarum eſt, † iſtius modi ver-
ba ita ob modeſtiam, & reuerentiam prolata
nullum penitus in eorum iuribus ipſis præ-
iudicium inferre, *vt deciditur in cap. ſane*, *&*
in cap. venient de renunciatione. Et notant Angelus,
& Doctores in l.fin. ff. de prat.ſtipul. cum plurib. re-
latis per Alex.conſ.70. incip. viſo proceſſu inquiſitio-
nis formata ſub num.10.lib.1. ſed approbationes,
6 & admiſſiones cenſentur † factæ in executio-
nem conuentionis antecedentis, ac in vim
eorum obligationis, & non ex gratia, vt di-
xit *Rota in Calaguritana Iuris viſitandi de Aquila*
13. Februarij 1617.cor.bon.mem. Firouano, quam
refert Add. ad Greg.XV.dec.162.numer.15. verſ.ſ.
ſciendum; & comprobat Modern. Mantuan.controu.
175. per tot.

Nec viſum fuit, poſſe ab Abbate obſeruan-
tiam concordiæ controuerti, quamuis in
pluribus nominationibus non fuerit facta
mentio de concordia, ſed de antiqua conſue-
7 tudine, dum dictæ nominationes † ad formã
concordiæ factæ ſunt, eique conueniunt *Rota*
dec.262.num.1. par.2. diuerſ. Cum enim concordia
8 ſit conformis, † & compatibilis cum conſue
tudine, expreſſio conſuetudinis, concordiam
non excludit, & quin Parochiani ex ea etiam
poſſiderent *Creſcen. dec.5.num.5. & 6. præſertim*
verſ. & hoc modo de reſtitut.ſpoliat. Rot.dec.120.ſub
num.2. & 3.par.2. & dec.305. num.5. & 6. par.4.
tom.2.rec.

Præſertim quia prima nominatio ſtatim
poſt concordiam facta, expreſsè facta legitur
in concordiæ executionem, & in alijs pluri-
bus vterque titulus fuit complicatus, & cu-
mulatus, vt in nominatione anni 1543. in al-
tera anni 1558. in altera anni 1579. in altera
anni 1597. quæ factæ leguntur vigore conſue
tudinis, & etiam vigore conuentionum, ac
ordinis, & titulorum inter Monaſterium, &
9 Parochianos exiſten. Vnde patet, † Parochia-
nos voluiſſe vtroque titulo inhærere, vt ex
præcedentibus, & ſubſequentibus apparet.
Rota poſt tract. de Manutent.dec.200.num.17. Add.
ad Burat. dec. 209. in fin. Et quòd magis eſt,
Abbas nominationes pro obſeruantia, & exe-
cutione Concordiæ admiſit, vt pluries ex-
preſſit, etiam in illis nominationibus, in qui
bus Parochiani de concordia mentionem nõ
fecerunt, & de anno 1582. obſeruantiam con-
cordiæ articulauit, & probauit, & per ſen-
tentiam declarari obtinuit, concordiam ita
10 fuiſſe vſu comprobatam, † à quo propterea
effectuatio concordiæ amplius controuerti,
ſeù reprobari non poteſt *Becc.conſ.3.numer.39.*
Rot. dec.51.num.7.par.6.rec.

Et ex eo, quia concordia apparet in omni-
11 bus alijs Capitibus effectuata, † nempe in
Viſitatione, in aſſignatione congruæ Vicarij,
& redditione, ſeù ſolidatione computorum
quam ſingulis annis faciunt Oeconomi, &
Deputati antiqui nouis Eccleſiæ Oeconomis
& Deputatis; ex his enim luceat præſumptio
effectuationis, & obſeruantiæ etiam in alio
Rot.dec.396.num.13.par.3. & in terminis concordiæ
dec.31.num.9.par.4.rec.

Nec refert, quòd huiuſmodi concordia
non doceatur fuiſſe per Summum Pontificẽ
confirmata, quia quatenus talis etiam con-
firmatio neceſſaria fuiſſet, ex ſpatio tanti tẽ-
poris decurſi, quo fuit per plures actus, &
ſententias comprobata, & abſque vlla huius
12 ſolemnitatis hæſitatione obſeruata, † confir-
mationem interueniſſe præſumitur prout la-
te comprobauit *Rot. coram Cardinali Seraphin.*
dec.1042. & cor.Greg.XV.dec.243.cor. Burat.de-
ciſ.45.num.6.dec.159.num.3.par.1.dec.210. nu.12.
par.5.rec. & in Romana permut.20. Febr. præteriti
ſuper fin.cor.R.P.D. meo Bichio; Et omnino fru-
ſtra huius concordiæ non effectuatio allega-
tur, quia contrarium expreſsè apparet in hac
præſertim nominatione, de qua in præſenti
contenditur; Et ex inſtrumentis nominatio-
num, prout ex depoſitionibus Teſtium, alijſ-
que in Summario Parochianorum exhibitis,
quæ documenta non euertuntur per literas
patentes Epiſcopi Pampilonen. datas in Sum-
mario Abbatis num.2. Quia approbatio Vi-
13 carij, † & licentia curam animarum exer-
cendi, quam ſolùm dictæ literæ patentes cõ-
tinent, vt in eis legitur, ad Epiſcopum ſpe-
ctabat, & hoc quidem tam de iure commu-
ni ad *tex. in c.vnic. de Capell. Monach. in 6. & in*
terminis huius Vicariæ dixit Rot.cor. Card. Seraph.
dec.1404. ſub num.3. quàm etiam ex forma ſu-
pradictæ *Conſtitutionis Pianæ in dicto verſ. volu-*
mus in ſuper prout in terminis declarauit *Rota*
cor.bon.mem.Cardinali Caualer.dec.419. nu.2.& 3.

Pariter non obſtat, quòd prædicta concor-
14 dia † poſtea per inobſeruantiam Parochiano
rum fuerit reſoluta, tam ex legis diſpoſitio-
ne, quàm vigore Pacti in ea appoſiti ſub nu-
mero 6. *verſ. Item quòd omnes Beneficiati, & Pa*
rochiani in Summario Abbatis num. 1. in fin. Quia
hæc prætenſa inobſeruantia, non oſtenditur
15 nam controuerſia ſuper † iure viſitandi hanc
Parochialem Eccleſiam exorta, & examinan
di Vicarios à Procuratore Fiſcali Epiſcopi
Pampilonen. ob expreſſam diſpoſitionem di-
ctæ *Conſtitutionis Pij Quinti in dicto §. Volumus in*
ſuper; promota fuit, vt apparet ex ſententia
relata in Summario Abbatis num. 4. & alia
controuerſia, exorta ſuper remotione Vica-
rij ſemel admiſſi, *de qua in deciſione* 121.*cor.bo:*
mem.Cotcin. Nec non alia ſuper reiteranda ſin
gulis annis præſentatione, & examine Vica-
rij ſemel examinati, & approbati, de qua in
ſententia lata de anno 1582. in Summario Pa
rochianorum ſub num.41. controuerſiã con-
cordiæ non inferunt, cum in ea ſuper præ-
miſſis, nihil penitus fuerit declaratum; ſed
erant caſus in ea omiſſi, pro quorum dein-
de declaratione neceſſarium erat iudices adi-
re, a quibus etiam declaratum fuit, iuſtam
dubitandi rationem extitiſſe, dum vtramque
partem ab expenſis abſoluerunt, vt legitur in
16 dicta ſententia Summ.num.11. ex quo facto †
iuſta ratio excuſationis ab aſſerta contrauen-
tione concordiæ reſultat *Alex.conſ.32.ſub n. 8.*
& 9.lib.2.conſ.66. ſub num.4. lib.5. quem Rota ſe-
cuta fuit in Cæſarauguſtana præheminentiarum 6. No-
nembris

nembris 1628. coram bon.me. Coccino impreſſ.apud
Modern. de Manuten.dec.244. num.12. & notan-
dum eſt, lites, ſuper quibus emanarunt ſen-
tentiæ deductæ in gradu appellationis *cor.bon.*
mem. Coccino, vt in eius dec.impreſſ.dec.45.dec.81
dec.128. & dec.193. reſpectu Parochianorum
non pendebant, niſi ſuper iure eligendi Præ-
dicatorem, vt litteraliter habetur *in dicta dec.*
Cocc.45. in fin. quod ius non legitur definitum
in Concordia Summario Abbatis num.2.

Recte etiam Parochiani excuſare ſe poſ-
ſunt, quòd aſſertæ controuentiones non ab
17 ipſis omnibus † vel à maiori eorum parte
proceſſerint, vt ad annullandam concordiam
requirebatur, vt expreſſe in ea declaratum
fuit *dicto cap.6. verſ. & pro anullatione dictorum*
capitulorum. Nec ſufficit mandatum Procurę
18 de anno 1595. † à Parochianorum deputatis
in perſonam Franciſci Caparoſſi Summario
Abbatis num.7. Quia non afficit Parochia-
nos, ſi non probatur eiſdem Deputatis da-
tam fuiſſe facultatem ab ipſa vniuerſitate Cō-
ſtituendi tale mandatum, *vt eſt text. in l. nulli*
ff. quod quis vniuerſ. nom. & tradit Bald. in l. item
Magiſtri ff. de pact. Alex.conſ.186. ſub num.8. & 9
lib.2. Ludon. à Pegner.dec.152.num.1. facit Bart.in
l.fruomen.1.C. de legat. lib.10. & ad effectum, vt
Parochiani caderent à commodo concordiæ
19 opus erat, † quòd illud ſpecialiter fuiſſet di-
ctis Deputatis ab vniuerſitate demandatum
Fulgoſ. in l. ſi Procurator num.8.ff. de condit.indeb.
Bart. in l.1.§. ſi Procurator num.5. ff. ſi quis Indici
non obtemp. & in l.3.§. ſi Procurator num.3.ff.quod
quiſque Iur. Felin. in cap.1. num.8. vt lit. non con-
teſt. Rota dec.95.num.3. par.1.rec. Nec ex proſe-
20 cutione litis † per Franciſcum de Caporoſſis
Procuratorem facta, ratificatio Parochiano-
rum concludenter inferri poteſt. Cum id
fieri potuerit expenſis illorum tantùm, qui
eum abſque iuſſu omnium deputauerunt, vt
benè ad propoſitum ponderauit *Rot. cor. Papa*
Gregorio XV.deciſ.96.num.2. & in firmana Domus
23. Maij 1631.cor.bon.mem. Coccino, & in Cæſa-
rauguſt. Benef. de Linares 14. Nouembris 1644. cor.
R. P. D. meo Bichio §. 1. in fin. Imò in dubio
21 omnis interpretatio † ſumenda eſt ad cadu-
citatem euitandam, præſertim quia Parochia-
ni expreſsè in actis declararunt, ſe in omni-
bus, & per omnia velle ſtare Concordiæ, cu-
ius firmitas remanet, quia ijdem Parochiani
nō obſtantibus premiſſis, in executionē huius
concordię continuarunt in eorum quaſi poſ-
22 ſione nominandi, † & præſentandi Vicarium
vſque ad hanc litem motam, vnde meritò
in ea manutenendi ſunt, donec ſuper huiuſ-
modi prætenſis contrauentionibus, & ſuper
reſolutione cōtractus in petitorio iudicio fue-
23 rit declaratum, ad quod † exceptio Abbatis
Dominis viſa fuit reijcienda, prout aliàs in
ſimilibus terminis dixit *Rota cor. PP. Greg. XV.*
dec.364. & dec.310. ſub num.7. par.4. rec. & cor.
Buratt.dec.659. vbi dicit, etiam procedere in
24 caſu, quod adeſſet Decretum irritans, † do-
nec dubitari poteſt, an illud intret *Gonzal. ad*
reg.8. gloſ.31. num.14. & gloſ.67. numer.39. Rot. in
Baren. Prioratus penes Marcheſ. par.1. fol.991. in
Ferrarien. optionis 18. Decembris 1623. cor.bo.me.
Remboldo & in Elnen. Canonicat. 11. Febr. 1628.
cor.bon.mem.Card. Vbaldo.

Nec tandem ſententia, ſuper bono iure
Abbatis nominandi Vicarium lata, hanc ma-
nutentionem impedire poſſe dictū fuit, quia
25 ab ea † fuit appellatum. Et hodiè cauſa pen-
det adhuc indeciſa; neque interea ad fauorē
Parochianorum manutentio denegari poteſt
vt dixit *Rot. penes Greg. XV. dec.395. num.3.* & a-
lias ſæpiſſimè, idque tantò magis, quia in
illa inſtantia concordia, quæ nunc exhibetur
producta non fuit, neque diſcuſſa; Ideo Do-
mini ad effectum manutentionis exiſtis om-
nibus conſtare de bono iure Parochianorum
reſponderunt, vtraque parte informante.

CAMERINEN. REGRESSVS

Mercurij 19. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Regreſſus datur Reſignanti ad beneficium reſi-
gnatum etiam ſi penſio impugnetur ob non
expreſſionem veri valoris, quem ipſe Reſi-
gnans ſciebat, vt bene in deciſione declara-
tur.

SVMMARIVM.

1 *De expreſſione veri valoris reſignans dare nequit quoties ipſe ſcientiam habuit valoris beneficij reſignati ſuper quo penſio impoſita eſt.*

2 *Regreſſus non datur reſignanti ad beneficium reſignatum ſi eius culpa interceſſit in expreſſione veri valoris.*

3 *Non obſtante clauſula.* non aliàs &c. *in reſignatione appoſita, quia non operatur, quando reſignans ſcienter verum valorem tacuit, & falſum expreſſit.*

4 *Regreſſus datur reſignanti ad beneficium reſignatum quoties Papa illum reſeruauit in euentum in quem penſio eſſet nulla, & ſic ex voluntate Papæ reſignatio reſoluitur, & iura beneficij reſignati redeunt ad regreſſarium abſque noua Papæ collatione.*

5 *In regreſſu Papa de nouo confert beneficium Penſionario ex nunc prout ex tunc, adeout collatio cenſeatur facta ab initio.*

6 *Regreſſus ſpecialiter reſeruatus competit nulla attenta diſtinctione inter reſignationem, & permutationem cum in vtraque militet eadem ratio.*

7 Deciſio Buratti 437. num. 15. & 16. Paris de reſignat lib.6. quæſt. 3. num. 9. in fine, & num.10. Seraphin. deciſ. 25. *loquuntur in terminis expreſſionis non veri valoris ſcienter facti.*

8 *Deciſiones* in cauſa Maioricen. Parochialis coram Carillo, & Salamantina penſionis coram Bubalo *declarantur.*

9 *Regreſſus datur reſignanti quoties penſio reſeruata ex quacunque cauſa, & ſic etiam ob non expreſſionem veri valoris ſcienter factam impugnaretur.*

10 *Et contraria procedunt in regreſſibus olim reſeruatis cum clauſulis non tam amplis prout hodie fieri ſolent, itaut comprehendant omnem exceptionem ſiue de iure ſiue de facto.*
11 *Regreſſus fuit inductus, vt facilius penſiones ſoluantur.*

DECISIO CCLXXXIX.

ITERVM Thomæ Vecchio competere regreſſum ad Beneficium ab ipſo reſignatum
Domini reſponderunt, non obſtante etiam,
1 quod ipſe Thomas in reſignatione ſciuerit † expreſſionem factam non veri valoris Beneficij reſignati, ſuper quo penſio ſibi fuit reſeruata, in qua ſcientia informantes pro Nicolao contra deciſionem, omnem vim faciũt ex *Garz. de Benef. par. 2. cap. 3. num. 39. quem ſecuta eſt Rota in Maioricen. Parochialis prima Iulij 1643. cor. R.P.D. meo Carillo* ſic enim ex culpa
2 reſignantis ei non datur regreſſus † ad Beneficium reſignatum, vt in terminis permutationis dixit *Rota coram Buballo in Salaman. penſ. 13. Iunij* 1586. non obſtante clauſula, *non alias*
3 *&c.* † in reſignatione appoſita, quia non operatur, quando ſcienter verum valorem tacuit, & falſum expreſſit *Rot. deciſ. 214. num. 5. ſiquidem non obſtat par. 1. diuerſ.*

Quia nihilominus adhuc ſubſiſtit fundamentum deciſionis, quòd Pontifex, in euentum in quem penſio ex aliqua cauſa eſſet nul-
4 la, † Penſionario reſeruaret regreſſum ad beneficium reſignatum, adeoque ex voluntate Papæ reſignatio reſoluitur, & iura Beneficii reſignati redeunt ad Thomam regreſſarium abſque noua Papæ prouiſione, & col-
5 latione. Nam in regreſſu † Papa de nouo cõfert beneficium Penſionario, ex nunc, prout ex tunc, adeo vt Collatio cenſeatur facta ab initio *Barboſ. in prax. exigend. penſiones quæſt. 10. ſub num. 12. Achil. dec. 7. num. 4. de renunc.* & in
6 his terminis ſpecialis reſeruationis regreſſus † nemo exaduerſo allegatus facit diſtinctionem inter reſignationem, & permutationem, cum in vtraque militet eadem ratio *Innoc. in c. cum vniuerſorum de rerum permutat. Gemin. conſ.* 125. *num. 4.* & voluntas Papæ non abdicandi, ſeù veriùs reconſolidandi ius in reſignante, ſeù permutante, quatenus purificetur conditio regreſſui appoſita, vnde benè applicatur huic
7 caſui † *dec. 437. Buratt. num. 15. & 16. Pariſ. de reſignat. lib. 6. quæſt. 3. num. 9. in fin. & num. 10. Seraph. dec. 25.* quæ loquuntur in præciſis terminis expreſſionis non veri valoris ſcienter factæ, &
8 *Deciſio Maioricen. cor. Carillo* non obſtat, † quia loquitur ex abundanti, *vt in §. nec dicatur, ibi, & vlterius* minus alia *deciſio Salamantina cor. Buballo*, quia in hoc caſu potiùs in culpa eſſet reſignatarius Nicolaus, qui penſionem contra fidem datam impugnauerit, cum Thomas reſignando Beneficium perdere noluerit, quatenus reſeruatio penſionis ex quacunque cau-
9 ſa, † & ſic etiam ob expreſſionem mali valoris, ſcienter factam, impugnaretur iuxta deducta *in Ciuitatis Plebis regreſſus 11. Iunij 1643 cor. R.P.D. meo Rojas*, & contraria forſan pro
10 cederent † in regreſſibus olim cum clauſulis non tam amplis fieri ſolitis, prout nunc fieri ſolent, ita vt comprehendant omnem penitus exceptionem, ſiue de iure, ſiue de facto, *vt ait Garz. de Benef. par. 4. cap. 3. nu. 52. verſ. quoniam reſpondetur Lother. de re benef. lib. 2. q. 40. num. 268. cum ſeq. & fuit firmatum cor. me in vna Comen. regreſſ. 14. Martij 1646. verſ. patet regreſſum* vbi plures concordantes allegantur, cum ſemper verum ſit dicere, reſignantem alio modo reſignare non voluiſſe. Vnde implicat reſignatarium regreſſui ſe velle oponere, &
11 penſionem impugnare, cum regreſſus † fuerit inductus; vt facilius penſiones ſoluantur. *Ita Sarnen. de non toll. Iur. quæſit. in fin. verſ. oſtauo modo Gigas de penſ. quæſt. 99. num. 18. cum pluribus allegat. per Pariſ. de reſign. lib. 6. quæſt. 3. num. 2.*

Ex quibus Domini in deciſis permanſerũt, vtraque parte informante.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE AGAZZARIIS.

Mercurii 19. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Filius quando eſt ignoranter in teſtamento præteritus, tunc legata, & fideicommiſſa non debentur non obſtante clauſula codicillari, quæ iuxta veriorem opinionem non operatur in præteritione ignoranter facta.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum non debetur ex teſtamento in quo filius fuit ignoranter præteritus.*
2 *Siue ignorantia verſetur circa perſonam filij quem Teſtator ſupereſſe neſciuerit ſiue circa res, & bona ſiue eorum qualitatem, quæ filio reliquit credendo eſſe ſua, nam vtroque caſu deficit Teſtatoris voluntas, cuius defectus ſemper excludit conſenſum.*
3 Auth. ex cauſa, C. de liber. præterit. *quo caſu procedat?*
4 *Teſtamentum, in quo filius eſt præteritus ſubſtinetur ex clauſula codicillari concepta per verba futuri temporis, & tunc filius cenſetur grauatus hereditatem, ac fideicommiſſum in teſtamento vocatis reſtituere?*
5 *Communis opinio eſt in contrarium, quando agitur de præteritione ignoranter facta.*
6 Item *quando verſamur in teſtamento condito à muliere imperita, & iuris ignara, quæ non fuit certiorata de importantia clauſulæ codicillaris.*

DECISIO CCXC.

DOMINI ſteterunt in deciſis coram me ſub die Lunæ 12. Decembris 1644. fideicommiſſum nempe inter deſcendentes Magdalenæ, & Cleriæ de Agazzariis hæredũ à Liuia Matre in Teſtamento ſcriptarum nõ ſubſtineri, & quia Camilla altera Liuiæ filia fuit ignoranter in dicto Teſtamento præteri-
1 ta, † quo caſu veriſſima eſt concluſio, quod ex tali Teſtamento fideicommiſſum nõ debetur *ad text. & ibi notata per DD. in l. ſi cum vel in vtero C.*

ro C. de milit teſtam. Barbat. conſ. 60. nu. 8. ante verſ. nec obſtat, & verſ. ſed ſi præterito lib. 2. Craſſ. in §. legatum q. 67. nu. 3. qui de magis communi teſtatur *Nicol. Intrigliol. de ſubſtit. centur. 1. q. 80. nu. 41.* qui hanc veriorem, & æquiorem, & magis cõmunem opinionem profitetur, ſiue igno-
2 rantia verſetur † circa perſonam filij; quam Teſtator neſciuerit, ſiue verſetur circa res, vel bona, ſiuè eorum qualitatem, quæ filio reliquit, credendo eſſe ſua, quæ tamen non erant de iure in eius hæreditate, cum vtroque caſu deficiat voluntas Teſtatoris, cuius defectus vndequaque proueniat, ſemper excludit conſenſum, & nullum reddit fideicommiſſum, & legata *ex allegatis in deciſ.* quibus addi poteſt *Rota in Romana de Mareſcottis 13. Maij 1645. cor. R.P.D. meo Ghiſilerio §. Contra ex pluribus ibi allegatis.*

Nec in contrarium facit *Auth. ex cauſa C. de*
3 *liber. præterit.* † quia procedit in ſcienter præterito fratre, ſeu filio, non verò in ignoranter præteritis *gloſſ. in l. 1. C. de Poſthum. hered. inſtitut. Bald. in d. l. ſi cum vel in vtero num. 3. C. de teſtam. milit. Clar. in §. Teſtamentum q. 52. num. 4. & 5. & dixit dec. quæ reuidetur poſt principium.*

Et in hac reſolutione Domini denuò hodie permãſerunt, nec ſuffragari Paulello clauſulã Codicillarem, quamuis conceptam per verba futuri tẽporis cenſuerunt, licet enim Teſta-
4 mentum ſuſtineri, † & filium præteritum cenſeri grauatum hæreditatem, ac fideicommiſſum in Teſtamẽto vocatis reſtituere dixit *Bart. in l. 1. num. 9. ff de Iur. Codicill. Gabr. conſ. 113. num. 2. lib. 1. Rota deciſ. 568. numer. 3. par. 1. recent.* & fuit dictum *in Romana fideicommiſſi de Victorijs 9. Decembris 1626. coram bon. mem. Merlino.*

Attamen communis eſt opinio in contra-
5 rium, † quando vt in caſu præſenti, agitur de præteritione ignoranter facta. *Altograd. conſil. 78. num. 35. & conſ. 80. num. 30. poſt med. verſ. & ita è contra, ac num. 31. Rota dec. 5. num. 4. & ſeq. par. 4. tom 2. rec. & deciſ. 74. num. 11. par. 5. ac ſæpius citata Romana de Mareſcottis §. Nec ex eo,* vbi dictum fuit hanc opinionem eſſe æquiorem, & humaniorem, quam etiam ſequitur *Theſaur. dec. 141. num. 15.*

Quæ concluſio eò tutius in præſenti caſu
6 procedere poteſt, † quia verſamur in Teſtamento condito à muliere imperita, & iuris ignara, quæ non fuit certiorata de huius clauſulæ importantia, *Turret. de clauſ. Codicill. qu. 9. num. 2. & 3. Altograd. d. conſ. 80. numer. 8. cum ſeqq. cumulatis in hac parte 40. Doctoribus, Burſat. conſil. 18. num. 18. vol. 1.*

Ex quibus iterum contra Paulellum, qui pluries citatus non informauit reſponſum fuit.

ROMANA CAMBIORVM.

Mercurij 26. Iunij 1647.

ARGVMENTVM.

Recognitio literarum Cambij facta per Teſtes, quando dicatur ſufficiens?

SVMMARIVM.

1 *Recognitio literarum Cambij facta per teſtes reddentes rationem ſui dicti, quia viderunt ſcribere, & notam habeat manum reputatur ſufficiens, quia in literis Cambij Teſtes adhiberi non ſolent.*
2 *Et recognitio aliter facta non ſuffragatur.*
3 *Recognitio literarum Cambij facta per Teſtes vt ſuffragetur alterum de duobus requiritur, vel quod Teſtes viderint ſcribere per ſchedulam, vel quod alias ſaltim ſcribere viderint.*
4 *Recognitio per ſimilitudinem non admittitur in literis Cambij.*
5 *Recognitio quoties fit per ſimilitudinem, tunc recognoſcens debet exhibere literas, quas dicit recepiſſe, quia poterunt eſſe ſcriptæ manu alterius.*
6 *Recognitio literarum Cambij facta per vnicum teſtem non eſt ſufficiens.*
7 *Solutiones Cambiorum, quæ ſunt de vſuris ſuſpecta coactè factæ præſumuntur, quia lex in ſoluente vſuras coactam voluntatem præſumit.*
8 *Non tamen releuant Creditorem ab onere probationis.*
9 *In materia de vſuris ſuſpecta exactiſſimæ probationes requiruntur, itaut nec explicita debitoris confeſſio admittatur, cum in prohibitis non ſit in poteſtate partium licitum facere, quod eſt illicitum.*

DECISIO CCXCI.

POSTQVAM ſub die 24. Aprilis 1643. Domini coram me recognitionem tunc tẽporis factam, literarum Cambij, de quibus agitur reiecißent, & nouam fieri mandaßent, ea hodie facta, & diſputato dubio, an conſtet de ſufficienti literarum recognitione, cum diſtinctione ſequenti reſponſum fuit affirmatiuè, videlicet quoad literas Scarlatti, de quibus in Summario Olignani *numer. 8.* quia fuerunt recognitæ per tres teſtes reddentes ſui di-
1 cti rationem, † quod aliàs ipſum viderint ſcribere, ac notam habent eius manum, quæ ratio in litteris Cambij, in quibus Teſtes adhiberi non ſolent ſufficit, vt in terminis literarum Cambij fuit reſolutum *in Auenionen. pecuniaria 29 Aprilis 1599. coram Rubeo* refert *Saluſt. Tib. in prax. A.C. lib. 1. cap. 34. numer. 11. in fin. cum alijs alleg. per Add. ad Buratt. deciſ. 143. numer. 41.* quæ etiam ratio ſuffragatur literis Franciſci Viuiani, de quibus in dicto Summario *num. 9.* Nam 4. & 5. teſtes eius notam habere manum depoſuerunt, pariter quoque procedit in literis Antonij Rucellai, datis in Summario *num. 13.* prout etiam in literis Octauij Solimani fuerunt recognitæ à Io: Vincentio Aldente, Authore Monacarum in eodem Summario *numer. 6.*

Negatiuè verò reſponſum fuit, quoad literas Gineſij Sanguinetti Summario *numer. 10.*
2 quia ex duobus teſtibus, † qui eas tantum recognouerunt, alter primus ſcilicet nullam reddit rationem, & alter nempe ſecundus nũquam vidit ipſum ſcribere, vt requiri dixit *Rota in terminis ſcedulæ mercatoris deciſ. 570. ſub numer. 2. verſ. & quia par. 1. diuerſ.* vbi dicitur, al-
3 terum de duobus requiri † vel quod teſtes viderint

derint ſcribere ſchedulam, vel quod aliàs ſal-
tim ſcribere viderint, ſic parum refert ipſum
dicere ſe recognouiſſe, quia recepit alias lite-
ras ab ipſo ſcribente, ita enim dicitur reco-
4 gnoſcere per ſimilitudinem, † quæ ſpecies re-
cognitions non admittitur, *Rota dec.61.num.5.
& 6.par.5.recen.* vbi quod recognoſcens per ſi-
5 militudinem † debet exhibere literas, quas di-
xit ſe recepiſſe, quia potuerunt eſſe ſcriptæ
manu alterius, & fuit dictum *coram Reueren-
diſſ. Vrgellen. dec.363.nu.*10. per quam rationem
reijciuntur etiam recognitiones literarum
Aloyſij Altouiti, & Iacobi Pantaleonis Bal-
bi, quia tam in vno, quàm in altero, vnus ex
duobus teſtibus dicit, ſe recognoſcere per ſi-
militudinem dicto Summario *num.* 14. & 15.
Nec recognitionem literarum Nicolai Albi-
ci, de quibus in Summario *num.*12. admitten-
6 dam eſſe dictum fuit, eo quia † vnus dumta-
xat teſtis illas recognouit, qui non ſufficit *Ro-
ta deciſ.244. numer.2. & 3. p.1. recent. Achill. dec.3.
per tot. de Teſtib.*

Neque recognitiones iſtæ adminiculum
recipiunt, ex ſecuta ſolutione pecuniarum,
quia iſtæ non fuerunt ſolutæ à Piagia Debi-
tore, ſed à Boſſenis, & cum ſolutiones præ-
7 ſumantur factæ coactè, † dum lex in ſoluen-
te vſuras præſumat coactam voluntatem *ad
conſ. Surd.327.num.11. Rota deciſ.301. num.29. &
30.p.5.* & fuit dictum *in Auenion. pecuniaria* 10.
Februarij 1640. *coram R.P.D. meo Bichio*, non
8 releuant † Creditorem ab onere probationis,
vt in puncto ex pluribus allegatis fuit firma-
tum *in Romana Cambij* 17. *Febr.*1642. *cor. R.P.D.
meo Bichio §. ſed ad primum, & §. ſeq.* in hac enim
9 materia † exactiſſimæ probationes requirun-
tur, ita vt nec explicita Debitoris confeſſio
admittatur, cum in prohibitis in poteſtate
partium non ſit licitum facere, quod licitum
non eſt, *Gratian. diſcept.851. numer.11. 12. & 13.
Rot. deciſ.774. num.2. par.4. diuerſ. deciſ.292. num.3
& 4. par.7. recent.*

Et ita de ſupradictarum literarum in prima
parte deciſionis ſufficienti recognitione con-
ſtare, de poſterioribus verò non conſtare re-
ſolutum fuit, vtraque parte informante.

BONONIEN. MANVTENTIONIS.

Mercurij 26. Iunij 1647.

A R G V M E N T V M.

Executio facta ſuper re non comprehenſa in
madato dicitur exceſſiua. Executor manda-
ti de manutenendo non poteſt ad captionem
pignorum procedere.

S V M M A R I V M.

1 *Adminiſtrator declarans nolle amplius negotium ad-
miniſtrare debet Iudex compellere, vt negotium
relinquat, vt Dominus ab alio adminiſtrare fa-
ciat.*
2 *Exceſſus in executione reſultat quoties facta apparet
in re non comprehenſa in mandato.*
3 *Executor mandati de manutenendo procedens ad ca-
ptionem pignorum excedit.*
4 *Regula, quod conceſſo conſequenti cenſeatur data
facultas circa omne neceſſarium antecedens, ſine
quo conſequens exerceri non poteſt, procedit tan-
tum in neceſſario antecedenti, ſine quo conſequens
ſtare non poteſt. num.5.*
6 *Merces ſiue bona ſpectare præſumuntur ad eum, in
cuius apotheca, ſiue domo fuerunt repertæ.*
7 *Dominium mercium ad aliquem ſpectare probatur ſi
continent eius ſignum.*
8 *Exceſſus in executione non dicitur purgatus, ſi om-
nia non fuerint ad priſtinum ſtatum reſtituta.*
9 *Executio exceſſiua moderanda eſt.*

D E C I S I O CCXCII.

CONCESSO à R.P.D. meo Otthobono
mandato de manutenendo in Apothe-
ca ſub ſigno *della Campana* ad fauorem Mag-
dalenæ, & Corneliæ de Stephanis adita pro
parte Franciſci Fœnicij, & Conſtantiæ Ber-
tolellæ Coniugum Signatura, obtentoq; re-
ſcripto mihi directo. *cum facultate manutenen*
quem de iure Domini hodie reſponderunt
executionem quoad Apothecam ſub ſigno
Stella, domumque habitationis, ac granarium
& bona ibi exiſtentia eſſe exceſſiuam. Quo
verò ad bona Apothecæ Campanæ ſubſtine-
ri, quia, ſtante declaratione facta ab ipſa Con-
ſtantia, quod nolebat amplius dictæ Apothe-
1 cæ negotium adminiſtrare, † æquitas poſtula-
bat, vt Iudex illam expelleret, vt proprietarij
idem negotium adminiſtrare poſſint ex addu-
ctis per *Rot. dec.41. num.25. par.6. deciſ.585. nu.23.
par.5. recent.*

Sed minus rectè fuit clauſa alia Apotheca
ſub ſigno Stellæ, Domus, & Granaria, & ma-
lè captæ merces ibi exiſtentes, in quibus ex-
ceſſus viſus fuit Dominis eſſe palpabilis, quia
cum mandatum de manutenendo ſit reſtri-
ctum ad exercitium negotij Apothecæ pila-
rum ſaponis alterati ſub inſignis Campanæ, &
& ſub nomine hæredum Cæſaris de Stepha-
nis, vt in Sum. Corneliæ, & Magdalenæ *nu-
mer.*3. Iudex in partibus hoc mandatum mi-
nimè in alia apotheca ſub diuerſo ſigno, &
nomine cantante exequi debebat, & ſic exe-
2 quēdo in re † non comprehenſa in mandato
exceſſit, *gloſſ. in cap. quoad conſultationem, verb. ex-
cedatur de ſent. & re Iudic. vbi Abb. num.24. & Fe-
lin. num.25. Rot. dec.474. num.3. & deciſ.509. num.4.
par.3. recent. deciſ.115. numer.4. & 250. num.2. p.5.
recent. deciſ.282. num.6. apud Modern. Peruſ. de ma-
nut. ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 555. num.4. & Buriat.
deciſ.731. num.1.*

Et inſuper patet exceſſus, quia executor
3 mandati de manutenen. † non poteſt proce-
dere ad captionē pignorum, vt lauſſime *Rota*
firmauit *coram me in Auenionen. decimarū* 2. *Maij*
1644. nec intrat regula, quod conceſſio con-
4 ſequenti, † cenſeatur data facultas circa om-
ne neceſſarium antecedens, ſine quo conſe-
quens exerceri non poteſt *l. cui Iuriſdictio, ff.
5 Iuriſdict. omn. Iud.* quia hoc procedit † tantum in
neceſſario antecedenti, ſine quo conſequens
ſtare non poteſt, *cap. cum quid, vbi DD. de reg.
iur.*

Fur. Bich. deciſ. 164. num. 31. vbi allegat concordan. Attamen ſine iſtis mercibus captis in apotheca Stellæ, domoq; & Granario ſatis benè exerceri poterat negotium apothecę Campanę, de quo mandatum de manutenendo conceſſum loquebatur, etiamſi prætenderetur, eaſdem fuiſſe aſportatas ab apotheca Campanæ, quia hoc non probatur; & præſumptio ſtat
6 in contrarium, † quod ſpectent ad apothecam Stellæ, & ad dictos Coniuges, in quorum habitationis domo, & granario repertæ fuerunt ad *tradit. per Caſtren. conſil. 138. numer. 2. lib. 2. Rota deciſ. 533. num. 1. & 5. & 568. numer. 1. & ſeq. par. 5. recent. Buratt. deciſ. 236.* Cum etiam aliquę
7 ex dictis mercibus † repertis habeant ſignum Stellæ, ex quo probatur Dominium *l. quod ſi neque 14. in fin. de peric. & commod. rei vend. Bart. in l. ſtigmata C. de fabric. lib. 11. Menoch. præſump. 73 num. 9. lib. 6. Afflict. deciſ. 23. num. 4.* & ex cumulatis *per Gratian. diſcept. 5 0. num. 2. cum plurib. ſeq. & per Rot. deciſ. 69. numer. 8. p. 5. rec.*

Hic verò exceſſus per reſtitutionem mercium dictæ Apothecæ Stellæ ab Executore factam, purgatus ſufficienter non fuit, quia non omnes merces ablatas reſtituit, & cautionem de reportan. reſtitutus exegit, vnde remanet adhuc grauamen, quod aficit imper-
8 fectam purgationem exceſſus, † dum omnia non fuerint in priſtinum ſtatum reſtituta, vt fieri debebat *ad tradit. per Lancellot. de attent. tit. de purgat. attent. num. 29. Rota deciſ. 264. num. 7. & 8. & 339. num. 2. par. 1. rec. & deciſ. 333. num. 4. in fin. par. 2. recent.*

Quia tamen executio in apotheca Campanæ fuit facta legitimè, & per actum diſtinctũ ab iſta, & illa ſatis iuſtificatur *ex deciſ. coram R. P. D. meo Otthobono 20. Martij 1646.* ea firma re-
9 manente, hanc ſolum in exceſſu † moderandam eſſe, Domini cenſuerunt, vt aliàs dixit *Rota deciſ. 8. par. 6. recent. cum pluribus allegatis per Adden. ad ſanct. mem. Greg. XV. dec. 198.*

Et ita vtraque parte informante concluſum fuit.

ESINA PECVNIARIA.

Mercurii 26. Iunii 1647.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitus ab vno ex fratribus tàm ſuo, quàm fratris nomine cũ promiſſione de rato ex quibus ab altero fratre ratificatus dicatur? Obligatio Cameralis non vulneratur per ſententiam, quę ipſam obligationem non tangit, ſed tantum executionem.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio cenſus impoſiti ab vno ex fratribus tàm ſuo, quàm fratris nomine, cum promiſſione de rato ex quibus quoad alterum fratrem inducta dicatur?*

2 *Et ſcientia obligationis etiam ſuo nomine contracta ex quibus in altero fratre reſultet?*

3 *Solutio rata totius debiti ratificationem inducit quando nominatim facta eſt in executionem contractus.*

4 *Et recipit latitudinem, itaut ad totius contractus ratificationem extendatur.*

5 *Soluens partem penſionis totam penſionem ſoluere dicitur.*

6 *Ratificatio totius contractus reſultat ex ſolutione partis nominatim facta vigore contractus vniuerſalis.*

7. *Soluens partem debiti totum debitum non dicitur agnoſcere concluſio procedere poteſt quando ſolutio non eſt nominatim facta in executionem contractus continentis maiorem ſummam, & in caſu, quo adeſt promiſſio de faciendo ratificare totum contractum.*

8 *Obligatio inſolidum reſpectu creditoris operatur vt omnes obligati remaneant, itaut quilibet pro toto debito conueniri poſſit, licet inter ipſos debitores debitum fuerit diuiſum.*

9 *Fideicommiſſarius tenetur reficere expenſas factas pro reaptatione rei fideicommiſſariæ.*

10 *Via executiua non dicitur vulnerata per ſententiam quando obligationem Cameralem non tangit, ſed tantum executionem.*

11 *Executio primæ ſententiæ vigore obligationis Cameralis durat donec contra eam veniant tres ſententiæ conformes.*

DECISIO. CCXCIII.

DECRETVM A. C. etiam contra bona Gabrielis eſſe exequendum, tanquam iuſtum, Domini ideò reſponderunt, quia de eius obligatione conſtat, nam Lutius cenſum de quo agitur, tàm nomine ſuo, quàm nomine Gabrielis fratris, pro quo de rato promiſit, impoſuit, ſeque vna cum illo inſolidum ad fauorem Marchetti cenſus emptoris obligauit, quam obligationem idem Ga-
1 briel ratificauit, † dum longè poſt ipſe curauit, vt conductor Molendini in computum affictus, onus hunc ipſum cenſum extinguẽdi in ſe aſſumeret, vt promiſit, & non adimplentem ſuam promiſſionem iudicialiter ad extinguendum cenſum coegit, ex quo actu vtique reſultat contractus cenſualis, & obligationis ſuo proprio nomine contractæ explicita ratificatio, vt in terminis fratris, ſoluentis fructus Cenſus ab alio fratre impoſiti, tradit *Gratian. diſcept. 643. numer. 28. & generaliter Surd. conſil. 104. numer. 2. Ciriac. controu. 441.*
1 *num. 41. & ſeq.* & quod Gabriel ſcientiam habuerit obligationis huius, ſuo etiam nomine
2 contractæ, † res omni dubitatione caret, dum in dicto Inſtrumento acceptationis oneris à Conductore Molendini extinguendi hunc Cenſum idem Gabriel expreſſit annum, diem menſem, & Notarium de eodem cenſu rogatum, vnde prout ſciuit cenſum, ita etiam ſcire debet ſuam propriam obligationem, in eodem inſtrumento contentam, *Ciriac. contr. 519 numer. 34. Gratian. diſcept. 118. num. 11. & diſcept. 489. num. 16. Fontanell. deciſ. 154. num. 6.*

Non obſtat, quòd Conductoris Molendini oneris extinguendi cenſum in ſe aſſumptio vulgari ſermone *accollatio* dicta ſolùm loquatur de ſumma ſcutorum 200. id enim ideò contigit, quia conductor pro eadem tantùm ſum-

ſi tamen ex occaſione affictus Molendini debitor extiterat, attamen quoad Gabrielem, qui mediante dicta accollatione Creditori Cenſus, cum explicita mentione contractus Cenſualis, in quo inſolidum obligatus erat, & Lutius frater eum tantum habiturum promiſerat, ſoluit, etiam huius ratæ ſo-
3 lutio, † totius debiti ratificationem induxit, cum nominatim facta ſit in executionem dicti contractus, à quo propterea illa particula-
4 ris ſolutio latitudinem recipit, † itaut ad totius contractus ratificationem extendatur, vt
5 in ſimili ſoluente † partem penſionis tradit *Lother. de re benef. lib. 1. q. 38. num. 123. Caualer. deciſ. 379. num. 3. & 4.* & fuit dictum *coram me in Sipontina penſionis 8. Aprilis proximè præteriti*; & quod ex ſolutione partis nominatim factæ,
6 vigore † contractus vniuerſalis reſultat ratificatio totius contractus, dixit *Rota in Romana Societatis Officij 20. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Bichio. §. fuit neceſſaria.* Et facit *Surd. conſ. 104. num. 1. & ſeq. per tot. qui in alio conſ. 273. num. 25.*
7 *& conſ. 222. num. 16.* † vbi negat ſoluentem partem debiti totum agnoſcere, ſibi non contradicit, quia hoc poteſt procedere, quando ſolutio non eſt nominatim facta in executionem contractus continentis maiorem ſummam, & in caſu, quo adeſt promiſſio, vt hic de faciendo ratificare totum contractum.

Nec refert, quod in hoc contractu Cenſuali fratres cenſus debitores, debitum inter ſe di-
8 uiſerint, quia hoc ipſos debitores, † inter ſe tantum, & non Creditorem reſpicit, qui nunc agit, cuius reſpectu integra ſolidalis obligatio in ſupradicto inſtrumento appoſita remanet, vt optimè diſtinguendo declarauit *Rota deciſ. 246. num. 10. & 11. par. 6. recent.* & prius *Caſtren. conſ. 243. in princ. in verſ. quod autem dixi lib. 1. Menoch. conſ. 410. nu. 42.* adeò quod etiam Gabriel ſemper quoad Creditorem cenſus inſolidum obligatus remanet, eo magis, quia idem cenſus pro reaptatione Molendini impoſitus fuit, cuius ipſe Gabriel tunc vſufructuarius erat, & nunc verus Dominus effectus vigore fideicommiſſi ad eius fauorem purifica-
9 ti, † vnde valdè æquum eſt, vt ſoluat expenſas pro reaptatione Molendini factas, vt dixit *Rota coram Greg. XV. deciſ. 197. per tot. & coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 53. num. 6.*

Neque executionem impedit prætenſa nullitas, quòd Iudex ſecundæ inſtantiæ executionem factam vigore Decreti primi Iudicis pro executione obligationis Cameralis emanati, reuocauerit, quia aduertendum eſt, ſententiam reuocatoriam executionis non tangere
10 ipſam † obligationem Cameralem, ideoque eius viam executiuam non vulnerare, vt declarauit *Rota in Auximana bonorum 19. Ianuarij 1624. cor. bon. me. Manzanedo*, & ſufficit primam ſententiam pro executione obligationis Cameralis latam fuiſſe, ſic enim ipſa executio
11 durat, † donec contra eam veniunt tres ſententiæ conformes, *Buratt. deciſ. 37. num. 4. & 5.*

Et ita vtraque parte informante reſponſum fuit.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS

Veneris 28. Iunij 1647.

Argumentum patet ex Summariis.

S V M M A R I V M.

1 *Reſtitutio in integrum denegatur ſtante validitate, & iuſtitia ſententiarum in cauſa laturum.*
2 *Reſtitutio in integrum ſine læſione non datur.*
3 *Mors alicuius probatur ex fide obitus.*

D E C I S I O CCXCIV.

ITERVM Domini reſponderunt, non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum ad fauorem Franciſci Ambroſini, ſed Rectori Eccleſiæ Sancti Blaſij de fouea, eſſe dandam reintegrationem ad naturalem poſſeſſionem Domus in regione Transtyberina, aliàs in Emphiteuſim Marco Aurelio, & Victoriæ Biraghæ Coniugibus conceſſæ: quia ſententiæ contra Ambroſinum Domus huiuſmodi
1 poſſeſſorem latæ ſunt validæ, & iuſtæ. † Vnde reſtitutio aduerſus eas meritò denegatur, *vt in deciſ. ſub die 26. Nouembris 1646. coram me emanata pluribus fuit comprobatum ex Doctr. Caſtren. in l. fin. num. 5. verſ. in Curia, C. in quib. cauſ. reſtit. non eſt neceſſ.* Nam ſtante validitate, & iuſtitia ſententiarum pro Rectore latarum, ceſſat omnis læſio ex aduerſo prætenſa, & conſequen-
2 ter † etiam reſtitutio, vt ſæpiùs dixit *Rota*, & ſignanter *coram Seraphin. deciſ. 1238. num. 1. Rota* quæ multos allegat *in Sarſinaten. feudi 31. Iulij 1641. poſt princ. cor. bon. mem. Pirouano, in Romana prætenſæ Societ. 12. Iunij 1645. in fin. coram R. P. D. Otthobono, & in Brundiſ. Pecuniaria 23. Iunij præteriti poſt princ. & in fin. coram R. P. D. meo Ghiſlerio*, contra quam validitatem, & iuſtitiam, cum neque hodie informantes pro Ambroſino aliquid releuans deducant, quod ſupradicta deciſione non fuerit ſublatum, & quod nunc aſſeritur ab informantibus pro eodem tempore latæ ſententiæ pro deuolutione Domus per R. P. D. Vrbis Eminentiſſimi Vicarij Viceſgerentem ſub die 26. Ianuarij 1638. non conſtitiſſe de morte Lucretiæ vltimæ inueſtitæ, in facto non ſubſiſtit, ſed eſt omninò erroneum, cũ ipſa obierit ſub die 2. Maij 1636.
3 vt apparet † ex fide eius obitus, *Rota in Romana ſucceſſionis 14. Martij 1646. verſic. ſed obiectum coram R. P. D. meo Bichio.* Vltra quod ex aliis etiam fundamentis deuolutionis, Canonis ſcilicet non ſoluti, alienationis, Domino non requiſito, factæ, de quibus ſatis abundè in deciſione, quæ reuidetur, reſolutio coram me capta pro deuolutione benè ſubſiſtit.

Ex quibus Domini in deciſis permanſerunt vtraque parte informante.

SIPONTINA PENSIONIS.

Lunæ 1. Iunij 1647.

A R G V M E N T V M.

Penſio licet ſuper fructibus imponatur nihilominus

minus competit penſionario actio perſonalis contra titularem. Sententia abſolutoria lata ſuper iure incorporali nempe ſuper annua præſtatione penſionis, an & quando priuet penſionarium eius poſſeſſione, etiamſi non fuerit executioni demandata? & ad hoc declaratur Doctrina Butr. & Sequacium.

SVMMARIVM.

1 *Executio facta à lege manutentionem non impedit, quemadmodum eam impedit executio facta ab homine.*

2 *Executio facta ab homine ex quibus excludatur.*

3 *Ius exigendi penſionem tanquam incorporale licet ipſis fructibus adhæreat, ob id tamen nõ fit, vt illis annexum ſit priuatiuè ad alia bona titularis contra quem penſionarius vltra fructus habet actionem perſonalem. & num. 15.*

4 *Quaſi poſſeſſio iuris exigendi penſionem non abdicatur à penſionario poſſeſſore, eo quod fructus beneficij ab alio mediante executione ſententiæ ſuper nullitate penſionis percipiantur.*

5 *Poſſeſſio Iuris incorporalis non acquiritur ex apprehenſione rei corporalis, niſi rei corporali adhæreat vt illi annexum.*

6 *Fructus Beneficij aliud ſunt, & aliud penſio ſuper illis impoſita.*

7 *Penſio quamuis imponatur ſuper fructibus, iſti tamen ſunt in ſimplici obligatione, non autem in ſolutione, neque penſio eſt reſeruata de fructibus, ſed de certa quantitate pecuniæ.*

8 *Et apprehenſio fructuum nihil habet commune cum poſſeſſione penſionis.*

9 *Poſſeſſio diuerſæ ſpeciei non ſuffragatur.*

10 *Fructus ſuper quibus fuit impoſita penſio licet ab alio percipiantur nihilominus ex perceptione fructuum non infertur ad denegationem penſionis præſertim quando petita non fuit.*

11 *Fructus ad Dominum ſpectant.*

12 *Aſſignatio fructuum facta ad tempus, eo elapſo exſpirat.*

13 *Verbum* poſſit, *affirmatiuè prolatum tanquam facultatiuum non importat neceſſitatem.*

14 *Ampliа procedere tàm in reſcriptis, quàm in legibus, & contractibus.*

16 *Penſionarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem ex ſolutionibus ſibi factis in pecunia.*

17 *Penſionarius in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem in pecunia manutenendus eſt etiam aduerſus ſucceſſorem, cum ius poſſeſſoris penſionis ex mutatione perſonæ titularis non mutetur.*

18 *Sententia abſolutoria lata ſuper iure incorporali, nempe ſuper annua præſtatione penſionis priuat penſionarium ſua quaſi poſſeſſione etiam ſi non fuerit executioni demandata.*

19 *Sententia ſi fertur contra debitorem quaſi poſſidentem ius percipiendi annuos redditus, tunc perditur illius iuris quaſi poſſeſſio ex ſola ſententia.*

20 *Declara concluſionem non ſimpliciter procedere, ſed ad effectum, vt is, qui ſententiam abſolutoriam obtinuit poſſit abſque alio Iudicis iuſſu poſſeſſorem eo iure percipiendi perturbare ipſum repellendo quatenus impoſterum peteret exceptione iudicati, quæ abſoluto per ſententiam competit.*

21 *Secus verò quando ad huiuſmodi exceptionem ſiue repulſam deuentum non fuit tunc ſola ſententia abſolutoria ipſum non priuat.*

22 *Sententia cum ſit actus Iuris ea ſola non poteſt poſſeſſione priuare.*

23 *Sententiæ abſolutoriæ effectus ſolus eſt imponere finem liti contra reum motæ, & nullum aliud Ius parat abſoluto.*

24 *Ad quaſi poſſeſſionem acquirendam quemadmodum non ſufficit actus iuris, ſed requiritur factum hominis veluti ſolutio, & receptio ita ad illam amittendam ſi animo retinetur etiam requiritur factum hominis directo contrarium ſolutioni. num. 25.*

26 *Quaſi poſſeſſio non ſoluendi penſionem, vt acquiſita dicatur, requiritur quod præcedat petitio ex parte penſionarij, ac denegatio ex parte titularis cum acquieſcentia ipſius penſionarij.*

27 Butr. in cap. cum noſtris ſub num. 19. de cõceſſ. præbend. alijque eum ſequentes, *in quibus terminis loquantur?*

28 *Acquieſcentia ex parte poſſeſſoris ex quibus excludatur?*

29 Butr. doctrina, *de qua numer. 27. declaratur cum diſtinctione, vt num. ſeq.*

30 *Sententia abſolutoria tunc priuat poſſeſſorem ſua quaſi poſſeſſione iuris incorporalis, ſi ius incorporale cohæret rei, veluti in ſeruitutibus realibus.*

31 *Penſio eſt ſeruitus quodammodo realis.*

32 *Rota facilius in gradu reſtitutionis in integrum manutentionem concedit, quando contra ſententiam aduerſus poſſeſſorem lata inſurgit ſuſpicio contra illius validitatem.*

DECISIO CCXCV.

IMPVGNANTE D. Petro Columna Abbate S. Mariæ de Pullano Sipontinæ Diœceſis reſolutionem coram me in hac cauſa ſub die 8. Aprilis præteriti emanatam, in qua mandatum de manutenendo in gradu reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam A.C. & rem iudicatam conceſſum fuerat D. Principi Octauiano Medices, exigendi annuam penſionem ſcutorum 1260. monetæ Romanæ ſuper dicta Abbatia auctoritate Apoſtolica ad eius fauorem ex cauſa reſignationis impoſitam, ea inter alias ratione quia
1 executio facta à lege † non impedit manutentionem, quemadmodum eam impedit executio facta ab homine iuxta diſtinctionem, quam ſequuta eſt *Rota coram Buratt. deciſ.* 604. *num.* 16. *& in Montisali Beneficij* 18. *Maij* 1646. *coram R.P.D. meo Bichio* §. *& ceſſat in fine.* Ex eodem fundamento Domini hodie ſteterunt in deciſis.

Quia primum fundamentum pro D. Abbate, quod nimirum executio in præſenti caſu in vim ſententiæ ad eius fauorem ab A.C.
2 latæ facta fuerit ab homine, † tanquam facta ſuper fructibus Beneficij grauati penſione, tollitur; Aduertendum eſt enim, quod Ius
3 exigendi penſionem, † tanquam incorporale, licet ipſis fructibus adhæreat, ob id tamen nõ fit, vt illis annexum priuatiuè ad alia bona titu-

titularis, contra quem penſionarius vltra fru-
ctus habet actionem perſonalem. *Lotter. de re
benef. lib. 1. q. 35. num. 88. Rota deciſ. 176. numer. 3.
par. 2. recent.* Ideoque à Penſionario poſſeſſore
4 non abdicatur † ob hoc quaſi poſſeſſio Iuris
exigendi penſionem, quòd fructus beneficij
ab alio mediante executione ſententæ perci-
piantur, quemadmodum è conuerſo ex ap-
5 prehenſione rei corporalis † non acquiritur
poſſeſſio Iuris incorporalis, niſi rei corporali
adhæreat, vt illi annexum, vt *poſt Innoc. in cap.
in literis num. 12. verſ. illud autem de reſtit. ſpol. Butr.
ibid. num. 3. verſ. in alia parte, Ancharan. nu. 4. verſ.
alij dicunt, & num. 5. dixit Rota apud Buratt. deciſ.
434. numer. 11.* quia aliud ſunt fructus Benefi-
6 cij † & aliud penſio ſuper illis impoſita, quæ
7 quamuis † ſuper fructibus imponatur, iſti ta-
men ſunt in ſimplici obligatione, non
autem in ſolutione, neque penſio eſt reſerua-
ta de fructibus, ſed de certa quantitate pecu-
niæ, vt rectè aduertit *Lotter. de re benef. lib. 1. di-
cta q. 35. num. 52. & duob. ſeqq. poſt Seraphin. deciſ.
1429. num. 5. Rota in recent. deciſ. 99. num. 2. par. 1.
& alios in fin. allegatos.* Vnde apprehenſio fru-
8 ctuum † nihil habet commune cum poſſeſ-
ſione penſionis, & intrat vera concluſio, quòd
9 poſſeſſio diuerſæ ſpeciei † non ſuffragatur *Rot.
deciſ. 17. num. 3. & 4. par. 2. diuerſor. ac inter impreſſ.
apud Modern. de manut. deciſ. 635. numer. 3. & deciſ.
647. num. 58. Buratt. deciſ. 876. num. 8.*

Itaque parùm refert, quod D. Abbas in exe-
cutionem ſententiæ abſolutoriæ obtinuerit
præceptum contra Oeconomum adminiſtra-
tioni Abbatiæ Deputatum, quod ſibi fructus
conſignaret, prout ei fuerunt conſignati, nam
10 à perceptione fructuum † non infertur ad de-
negationem penſionis, maximè quia tunc
penſio non petebatur, vt præter ſupra allega-
tos, tradit ad propoſitum *Lotter. de re benef. lib.
1. q. 45. num. 17. & 18.* & in fortioribus terminis
ſimilis præcepti *Rota in Mediolanen. Parochialis
16. Martij 1588. coram Platto impreſſ. apud Mar-
cheſan. de Commiſſ. par. 1. fol. 810. num. 5. cum pluri-
bus alleg. per Modern. de manuten. obſeruat. 59. n. 24.*
Eò minus, quia Princeps ſuper dictis fructi-
bus ſequeſtrum aliquod non fecerat, ſed Oe-
conomus fuerat deputatus ad inſtantiam Ab-
batis, ne fructus perirent, quod oſtendit, Pen-
ſionarium Principem non curaſſe de fructi-
bus, qui Abbati ideo tanquam Domino Ab-
11 batiæ conſignari debuerunt, cum fructus † ad
Dominum ſpectent, *l. fructus, l. ex diuerſo C. de
rei vend. Matthæn. lib. 5. repet. tit. 4. par. 1. prob. 14.
num. 29. Rot. deciſ. 451. num. 4. par. 1. rec.*

Similiter non obſtat, quod de anno 1617.
fructus Abbatiæ fuerint Principi pro ſoluen-
dis ſibi pēſionibus decurrendis aſſignati, quia
12 hæc aſſignatio vſque de anno 1627. † per la-
pſum temporis, ad quod facta erat, expira-
uerat, quemadmodum nec D. Abbatem à ſo-
ſolutione penſionis liberat, quod Pontifex in
commiſſione Rotali à dicto Abbate de anno
1638. obtenta declarauerit, ipſum non teneri
ſoluere penſionem de proprio, & quod Pen-
ſionarius illā ex fructibus exigere poſſit, quia
13 illud verbum *poſſit* † affirmatiuè prolatum,
tanquam facultatiuum, non importabat ne-
ceſſitatem exigendi penſionem ex fructibus,
*l. ſæpè cum ibi notat. ff. de offic. Præſiden. gloſſ. in cap.
1. verb. poſſit de reg. iur. in 6. Rota deciſ. 329 ſub n. 1.
14 par. 2. rec.* vbi quod hoc procedit † tàm in re-
ſcriptis, quàm in legibus, ac in contractibus,
Greg XV. deciſ. 35. num. 7. Et benè ſimul ſtare
poſſunt, quod Abbas de proprio non tenea-
tur, & nihilominus fructus Abbatiæ percipere
poſsit, vt ex illis deindè penſionem ſolueret,
15 ad quam ſoluendam poterat, † vt ſupra di-
ctum eſt, actione perſonali conueniri, adeoq;
ſemper verum eſt dicere, quod Abbas fru-
ctus percepit, tanquam Dominus, taliſque
perceptio facta etiam in executionem ſenten-
tiæ abſolutoriæ, non eſt actus de directo con-
trarius quaſi poſſeſsioni Principis exigendi
penſionem, maximè quia in hac quaſi poſſeſ-
16 ſione conſtitutus fuit † mediantibus ſolutio-
nibus factis in pecunia numerata, vt compro-
bat *dec. qua renidetur §. deinde ex inſtrumento.* Vn-
de in hac quaſi poſſeſsione exigendi in pecu-
17 nia † manuteneri debet, etiam aduerſus
Dominum Abbatem in Abbatia ſucceſſo-
rem, cum Ius poſſeſſoris penſionis ex
mutatione perſonæ titularis non mutetur,
*Guidopap. deciſ. 629. Gigant. de Penſion. q. 97. nu. 10.
Rot. deciſ. 562. num. 1. par. 1. recent. Add. ad Gregor.
XV. deciſ. 313. ſub num. 6.*

Euitatur quoque ſecundum obiectum con-
tra deciſionem allatum, quod videlicet ſen
18 tentia etiam ſine alia executione † D. Prin-
pem Penſionarium ſua quaſi poſſeſsione pri-
uauerit, eò quod fuerit abſolutoria ſuper iu-
re incorporali, nempe ſuper annua præſtatione
penſionis; vt voluit *Butr. in cap. cum noſtris ſub
num. 19. de conceſs. praben.* vbi ait, quod ſi fertur
19 ſententia † contra debitorem quaſi poſsiden-
tem ius percipiendi annuos redditus, tunc per
ditur illius iuris quaſi poſſeſsio ex ſola ſentē-
tia. Quia reſpondetur primò, aduertendum
eſſe, quod Butrius, & qui eum ſequti ſunt,
20 hoc non ſimpliciter † vt affertur ab Informā-
tibus pro D. Abbate firmant, ſed ad effectum
vt is, qui ſententiam abſolutoriam obtinuit,
poſsit abſque alio Iudicis Iuſſu poſſeſſo-
rem in eo iure percipiendi perturbare,
repellendo eum videlicet, quatenus impo-
ſterum peteret exceptione iudicati, quæ ab-
ſoluto per ſententiam competit, *l. 1. §. De-
bitore ff. vt in poſſeſſ. leg. l. 1. §. ſi reus ff. eo pro quo
fact. eſt*, & in his terminis bene declarat *idem
Butrius ibid. verſ. Idem. Imol. num. 23. verſ. Et ideo.*
Attamen, niſi ad huiuſmodi exceptionem, &
21 poſſeſſionis repulſam deuentum fuerit, † ſola
ſententia abſolutoria ipſum non priuat, vt in
terminis ſententiæ abſolutoriæ, latæ ſuper Iu-
re incorporali, dixit *Rota coram Buratto dicta
deciſ. 604. num. 16.* vbi agebatur de quaſi poſſeſ-
ſione deferendi flores annuatim in Feſto San-
ctiſſimi Corporis Chriſti D.N. & priùs fuerat
deciſum in terminis quaſi poſſeſſionis exigen-
di annuos cenſus *in Venetiarum Cenſus 22. Mar-
tij 1596. coram Card. Arigonio impreſſ. apud Cenc.
de Cenſib. deciſ. 244. num. 3. & 4. & in Romana Cen-
ſus 6. Nouembris 1606. coram bon. mem. Penia im-
preſſ.*

Digitized by Google

preſſ. ibidem deciſ. 245. in fin. & in Ferrarien. Hono-
rum de Zauleijs 16. Iunij 1614. coram Sanctiſſ. D.
Noſtro tunc huius S. Tribunalis Auditoris ex opti-
ma illa ratione, quia cum ſententia ſit actus
22 Iuris, † ea ſola non poteſt poſſeſſione priuare,
vt eſt Text. in l. 1. §. ſi vir. ff. de acquir. poſſeſſ. & tra-
dit Oldrad. conſ. 227. ſub numer. 5. verſ. Sed ad illud,
Rot. dec. 207. ſub num. 6. inter impreſſ. apud Modern.
23 *de manuten.* atque effectus abſolutoriæ † ſolus
eſt imponere finem liti, contra reum motæ, &
nullum aliud ius parat abſoluto. *Ludouic. &*
Peguer. deciſ. 259. ſub nu. 1. & num. 2. ſed vt in in-
corporalibus quaſi amittatur poſſeſſio, quem-
24 admodum ad illam acquiren. † non ſufficit
actus Iuris, ſed requiritur factum hominis,
veluti ſolutio, & receptio reſpectiuè, *l. poſſide-*
ri in princ. l. quemadmodum, ff. de acquir. poſſeſſ. l. li-
cet C. eod. cum alijs alleg. per Modern. de Manuten.
obſeruat. 17. num. 17. ita ad illam amittendam,
25 ſi † animo retinetur, etiam requiritur factum
hominis, directo contrarium ſolutioni; *Rota*
deciſ. 109. num. 9. par. 2. diuerſ. & deciſ. 217. nu. 61.
poſt Modern. de manuten. & ſic in terminis, de
quibus agitur, opus eſſet, vt D. Princeps pen-
26 ſionem petijſſet, † & D. Abbas illam ſoluere
recuſaſſet, cum acquieſcentia Principis Credi-
toris, vt tradit *Innocent. in cap. Querelam num. 3.*
verſ. ſed quando de election. Abb. ibidem ſub num. 2.
verſ. & nota, quod eo ipſo Lotter. de re benef. lib. 1.
quæſt. 38. num. 214. verſ. nec propterea, Fontanell.
de pact. nupt. tom. 2. clauſ. 7. gloſſ. 7. p. 9. num. 55. verſ.
cumque. cum pluribus alijs allegat. à modern. de Ma-
nuten. obſeruat. 58. num. 9. & ſeq. & per Add. ad Bu-
ratt. d. deciſ. 604. num. 21. & 22.

Secundo reſpondetur ponderandum eſſe,
27 quod *Butrius, & omnes alij ex aduerſo allegati* lo-
quuntur in caſu, quo Iudicium fuerat motũ
ad inſtantiam poſſeſſoris, & lata fuit ſenten-
tia abſolutoria ad fauorem rei conuenti con-
tra actorem, quo caſu concurrit petitio poſ-
ſeſsoris, & denegatio debitoris, cui ſi ſuperue-
niat acquieſcentia petitoris ſententiæ abſolu-
toriæ, vtique reſultat amiſſio poſseſſionis in
incorporalibus, vt ſupra dictum eſt. At in
præſenti caſu iudicium fuit motum ad inſtan-
tiam D. Abbatis debitoris, & ſic deeſt extre-
mum petitionis ex parte poſſeſſoris, neque
D. Princeps, contra quem lata fuit ſententia
abſolutoria, huic acquieſcit, quamuis alio
tempore ex cauſis *in deciſione, quæ reuidetur §.*
Non obſtat, expreſſis petere diſtulerit, ſed quam
primum ſibi proficuum tempus aduenit, ſta-
tim aduerſus ſententiam reſtitutionem in in-
tegrum cum facultate ſe manutenendi obti-
28 nuit, ex quo actu † eius acquieſcentia exclu-
ditur, vt dixit *Rota in Veronen. contribut. Lunæ 17*
Iunij 1624. cor. bon. me. Seleucien. impreſſ. apud Mo-
dern. de manuten. deciſ. 42. num. 4. Vnde *doctrina*
29 *Butrij* † huic caſui non applicatur, cum in e-
ius caſu reſtitutio in integrum petita nõ fue-
rit, & *& idem Butrius* diſtinguẽdo inter ius in-
30 corporale, † non cohærens, vel cohærens rei,
veluti in ſeruitutibus realibus, tunc ſola ſen-
tentia abſolutoria non priuat poſseſſorem,
quod recte videtur poſse applicari ſolutioni
31 penſionis, quæ eſt ſeruitus, † quodammodò
realis, vt ait *Lotter. de re benef. lib. 1. d. q. 38. nu-*
219. Seraph. deciſ. 299. ſub num. 8.

Quare Domini in deciſis permanſerunt, &
eò libentius, quia ex allatis *in deciſ. quæ reuide-*
tur, & ab informantibus pro D. Principe de-
ductis magna ſaltem oriri poteſt ſuſpicio cõ-
32 tra validitatem † ſententiæ A. C. quo caſu
Rota ſemper conſueuit facilius in gradu reſti-
tutionis in integrum dare manutentionem,
vt habetur *in deciſ. 458. num. 8. coram Gregor XV.*
& coram Buratt. deciſ. 823. ſub numer. 8. ac fuit di-
ctum *in Romana Subcollectoria 17. Martij 1645.*
coram R. P. D. meo Bichio.

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit.

OSCEN. ARCHIDIACONATVS.

Lunæ 1. Iulij 1647.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus ſi eſt in quaſi poſſeſſione conferendi ſolus abſque Capitulo, hoc ſufficit, vt locum habeat alternatiua. Simultanea collatio competens Epiſcopo, & Capitulo à quo tempore initium habuit attenta diſpoſitione Canonũ? Statutum Eccleſiæ diſponens, quod Epiſcopus teneatur conferre ſolis Canonicis liberam collationem non inficit. Epiſcopus ſolus conferens abſque Capitulo non dicitur præſeruare ius Capituli non docto de antecedenti poſſeſſione Capituli circa ſimultaneam collationem.

SVMMARIVM.

1 *Collatio in Cathedrali eſt ſimultanea Epiſcopi cum Capitulo de Iure communi, & idem eſt ſi in eadem Eccleſia viget Statutum circa ſimultaneam per concordiam ſubſecutam inter Epiſcopum, & Capitulum firmatam. num. 2.*

3 *Concordia inita inter Epiſcopũ, & Capitulũ circa ſimultaneã, vt ſcilicet Epiſcopus conferendo vni ex Canonicis ſolus conferat, ſi vero confert non Canonicis ius conferendi ſimultaneè ad Capitulum deuoluatur, ex tali enim deuolutione in neceſſariũ antecedens ſimultanea collatio ſupponitur.*

4 *Et Epiſcopus conferendo qualificatiuè dicitur conferre non iure ordinario, ſed alieno, & in ipſa radice ſimultaneo.*

Declara. num. 6.

5 *Alternatiua locum habet in Beneficijs liberæ collationis.*

7 *Alternatiua vt locum habeat ſufficit, quod Epiſcopus ſit in quaſi poſſeſſione liberè conferendi ſolus.*

8 *Quod amplia procedere quamuis Capitulum circa ſimultaneam bonum Ius foueret in petitorio.*

9 *Collatio ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum à quo tempore originem habuit de Iure communi.*

10 *Gregorius IX. qui librum decretalium edidit, fuit ad Pontificatum aſſumptus anno 1227.*

11 *Epiſcopus Oſcen. ex antiquo Statuto Eccleſiæ Ius habet liberè conferendi Dignitates priuatiuè quoad Capitulum, vbi ponderantur verba Statuti.*

12 *Statum Eccleſiæ diſponens quod Epiſcopus Dignitates conferat ſolis Canonicis liberam collationem*

acti-

actiuam non inficit.

13 *Beneficia certo generi perſonarum debita cadunt ſub reſeruatione cum ſua cauſa.*

14 *Supplicatio tanquam matrix attendenda eſt.*

15 Deciſio in cauſa Terraconen. Sacriſtiæ 19. Martij 1601. coram Iuſto *in quibus terminis procedat?*

Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 21. nu. 42. *quo caſu loquatur? ibidem.*

16 *Epiſcopus ſolus conferens non dicitur præſeruare ius Capituli circa ſimultaneam non dolo, de antecedenti poſſeſſione Capituli conferendi cum Epiſcopo.*

17 *Menſis Apoſtolicus cæptus quemadmodum remanet Apoſtolicus etiam poſt acceptatam alternatiuam per Epiſcopum ita menſis Ordinarij poſt acceptatam alternatiuam remanere debet talis vſque ad finem.*

Declara, vt num. 18.

DECISIO CCXCVI.

IMPVGNABAT hodie Dionyſius Eſmir immiſſionem in poſſeſſionem Archidiaconatus de Serrablo, quam Ioanni Salinas prouiſo Apoſtolico concedendam eſſe *Rota ſub die* 10. *Martij præteriti coram me* firmauerat, Domini nihilominus ſteterunt in deciſis, quia firmum remanet deciſionis fundamentum: reſeruationis nimirum ratione menſis Septembris ex acceptatione gratiæ alternatiuæ ab Epiſcopo Oſcen. facta ſub die 6. eiuſdem menſis.

Cui Alternatiuæ nõ obſtat prætenſa ſimultanea huius Archidiaconatus collatio Epiſcopi cum Capitulo, vt dicebatur tàm ex dispo-
1 ſitione iuris,† de qua *per gloſſ. in cap. cum Eccleſia Vulterana verb. poſtul. de elect.* quàm ex antiquo
2 Statuto dictæ Eccleſiæ, † & concordia inter dictum Capitulum, & Epiſcopum inita, per quam præſeruata prætenditur communio, & collatio ſimultanea, & in ea licet fuerat conuentum, quod ſolus Epiſcopus conferre poſſet, quando vni ex Canonicis contuliſſet, prout vni ex Canonicis conferre in eadem concordia adſtrictus fuit, nihilominus ſi alijs, quàm Canonicis conferret non intelligebatur conceſſa hæc facultas conferendi abſque Capitulo, ſed præſeruatum ius primæuum, imo eum vigore vltimæ concordiæ initæ de anno 1644. in caſu quo Epiſcopus non con-
3 ferret vni ex Canonicis † fuerit conuentum, quod Ius conferendi ad Capitulum deuolueretur, *vt in Summ. Eſmir. num.* 3. ſequitur, quòd huiuſmodi deuolutio in neceſſarium antecedens, collationem ſimultaneam ſupponat, *ad trad. per Garz. de Benef. p.* 10. *cap.* 3. *num.* 33. *Lotter. lib.* 2. *q.* 24. *num.* 40. Adeòque qualificatiuè con-
4 ferendo † Epiſcopus dicitur conferre non iure Ordinario, ſed alieno, & participato, taliterque in ipſa radice ſimultaneo, vt plenè comprobat *Lotter. de re benef. lib.* 2. *q.* 21. *num.* 42. *cum pluribus ſeqq. & num.* 70. *& à Rota cum ſeq. &* firmauit *Rota in Terraconen. Sacriſtiæ* 19. *Martij* 1601. *coram Iuſto, relata per Garz. de benef. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 8. *poſt princ. verſ. dicebant enim, & in eadem* 23. *Iunij* 1602.

Quia etiam data antiqua ſimultaneitate de tempore antiqui Statuti, nihilominus dum in iſto Archidiaconatu actiua collatio Epiſcopi eſt libera, prout in alijs dignitatibus, ſibi
5 in diuiſione obuentis, † gaudet alternatiua, vt in puncto firmauit *Gonzal. gloſſ.* 45. §. 1. *n.* 13. *cum ſeq. Garz. de benef. par.* 5. *cap.* 1. *numer.* 710. Et
6 ſupra allegata procedunt in caſu, † quando Epiſcopus etiam poſt diuiſionem conferret nomine communi: ſecus verò, vt in præſenti caſu, quia contulit nomine, & iure proprio vt declarat *Gonz. ibid. num.* 20. quæ actiua collatio libera Epiſcopi magis elucet ex moderna concordia anni 1644. in qua Capitulum ſolummodo prætendebat impedire libertatẽ collationis paſſiuæ, & ex quaſi poſſeſſione Epiſcopi conferẽdi ſolus dignitates, & ſignãter hunc Archidiaconatum, quæ ſola quaſi
7 poſſeſſio † ſufficit ad effectum Alternatiuæ, vt firmauit *deciſio, qua remidetur § neque iuuat dicere, verſ. tanto magis,* & dixit *Rota deciſ.* 615. *num.* 3. *verſ. confirmatur par.* 4. *diuerſ.* quod etiam pro-
8 cedit, † licet in petitorio Capitulum bonum Ius foueret, *Gonz. d. gloſſ.* 45. §. 2. *num.* 1. *cum trib. ſeqq.* Et tamen contrarium verius eſt, quia non ſubſiſtit, quòd ante antiquum de anno 1031. conditum ſtatutum, collatio fuerit cõ-
9 munis inter Epiſcopum, & Capitulum *ex gloſ. ſupradicta in cap. Vulteran.* quæ tunc in rerum natura nondum erat, prout nec liber Decretalium, editus à Gregorio IX. ad Pontificatum
10 aſſumpto † de anno 1227. vt tradit *Plat. de Vit. Pontif.* & legenti ſtatutum patet antiquum ius cõferendi dignitates ad Epiſcopum pertinuiſ-
11 ſe, † ibi: *per nos, & ſucceſſores noſtros ſucceſſiuè tantum Oſcen. Canonicis, & non alijs conferantur.* Et per totum contextum loquitur de libera collatione paſſiua, quia verba illa, *per Nos, & ſucceſſores noſtros* non poſſunt intelligi de Capitulo, ſucceſſorem non habente, ſed de Epiſcopo, qui loquitur, & Statutum ſolum di-
12 ſponit, † quòd dignitates conferantur Canonicis, quòd liberam collationem actiuam, in qua tota huius cauſæ difficultas conſiſtit, non inficit, *Gonz. d. gloſſ.* 45. *num.* 10. & 19. *cum quatuor ſeqq. Garz. de Benef. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 476. *Caſtrop. tract.* 13. *diſput.* 2. *punct.* 23. §. 3. *nu.* 9. *Rota deciſ.* 600. *num.* 4. *par.* 2. *recent.* & notum eſt, beneficia quo-
13 que certo generi perſonarum debita † cadere ſub reſeruatione cum ſua cauſa, *Rota deciſ.* 185. *num.* 7. *par.* 6. *recent.* Ideo Pontifex alium finem, confirmando vltimam concordiam, in illa reſtrictiua nõ habuit, quàm reſeruationibus, & affectionibus non præiudicare, & futuris præiudicijs præcauere, non autem ſine vlla cauſa ius antea competens tollere, vt verba clarè indicant, ibi, *vigore præſentium, & non an-*
14 *tea, &c.* vt in ſupplicatione, quæ † tanquam matricem, attendendam eſſe dixit *Rota deciſ.* 86. *num.* 4. *par.* 2. *recent. Lotter. lib.* 3. *q.* 2. *num.* 41.

Non obſtat ſupradicta *deciſ. Terraconen. Sacriſtiæ coram Iuſto, & doctr. Lotter. ſupra allegata:*
15 quia † non applicari poſſunt præſenti caſui, ſed procederent, quando ius ſimultaneum conferendi has dignitates Capituli cum Epiſcopo eſſet certum, & indubitatum; Secus

verò

verò dum Epiſcopus ſolus ante concordiam eas contulit, & nuſquam apparet de præcedenti poſſeſſione Capituli conferendi, quod etiam excludit prætenſam præſeruationem iuris Capituli mediante collatione Epiſco-
16 pi, † quia ad hoc neceſſarium eſſet, prius docere, de poſſeſſione Capituli. Et ita loquitur *Butr. & alij contra deciſionem allegat. Modern. de Mann. obſeru. 73. num. 1. Rota deciſ. 39. num. 5. p. 3. rec.* Et Epiſcopus voluit conferre ſolus priuatiuè quoad capitulum, vt habetur *in deciſ. quæ reuidetur, §. Neque iuuat, verſ. & quod plus eſt.*

Minus obſtat repetitum obiectum, quòd quemadmodum menſis Apoſtolicus cœptus
17 remanet † Apoſtolicus etiam poſt acceptatam Alternatiuam per Epiſcopum, ſic è contra quoque menſem Ordinarij poſt acceptatam ab eo Alternatiuam, menſe iam cœpto, debere remanere Ordinarij vſque ad finem; Quia huic, motiuo ſatis fuit reſponſum cum
18 ratione diuerſitatis † *in deciſ. quæ reuidetur §. nec obſtat ratio, &c.* & ſibi imputet Epiſcopus quòd Alternatiuam, quàm quandocumque vult acceptare poteſt, non expleto menſe Septembris acceptauerat, vt præter allegatos *in d. deciſ. Mam. de Alzedo de præcell. Epiſcop. Dign. p. 1. cap. 6 num. 75.*

Ex quibus DD. permanendo in deciſis reſponderunt Ioanni Salinas dandam eſſe immiſſionem, vtraque parte informante.

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 1. Iulij 1647.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Breue abſolutionis obtentum cum clauſula* renunciatis, & refectis expenſis, *non ſuffragatur non docto de adimplemento dictarum conditionum.*

2 *Et donec de adimplemento totaliter doceatur iuriſdictio iudicis remanet ſuſpenſa, perinde ac ſi nulla fuiſſet tributa.*

3 *Clauſula,* renunciatis, &c. *contenta in Breui abſolutionis, vt ſuffragetur non ſufficit verbalis renunciatio, ſed effectualis requiritur mediante reſtitutione fructuum.*

4 *Breue ſecundum abſolutionis obtentum abſque clauſula,* refectis expenſis *non facta mentione primi cum dicta clauſula non ſuffragatur, præſertim quando fuit obtentum lite pendente, nec villa fuit facta mentio, quod ob non adimplementum primi abſolutio fuerat denegata.*

DECISIO CCXCVIII.

DOMINI dixerunt, Carolum de Vriate non docuiſſe de implemento conditionum, quæ leguntur in Breui abſolutionis ab ipſo obtento, cum clauſula *renunciatis, & re-*
1 *fectis expenſis,* † vnde nihil ſuffragatur *Rot. dec. 173. par. 6. rec.* Et donec de harum clauſularum
2 adimplemento totaliter doceatur, † Iuriſdictio remanet ſuſpenſa, perinde ac ſi nulla Iuriſdictio tributa fuiſſet. *Rot. dec. 744. num. 2. p. 4*
3 *tom. 2. rec.* eidemque Carolo non prodeſt † verbalis renunciatio facta, ſed requiritur effectualis, ad quem effectum ipſe nō ſolum poſſeſſionem Parochialis, de qua agitur, dimittere debebat, & debet, ſed etiam fructus ab ipſo perceptos, maximè illos, quos vigore prouiſionis Regiæ Sanctium de Yhandam reſtituire coegit, & deinde ſibi conſignare fecit, refundere, & expenſas ab Yhandam factas ad obulum vſque cum in materia recurſuum rigoroſè procedendum ſit.

Neque Carolum iuuat vltimum Breue ab
4 ipſo obtentum, † in quo clauſula, quæ in primo aderat, *refectis expenſis* non legitur. Vnde inferebat, eas pro obtinenda abſolutione non eſſe reficiendas, quia hoc ſecundum Breue fuit obtentum lite pendente non facta mentione primi Breuis, nec quod Rota, eò quòd ipſe Carolus conditiones in primo Breui expreſſas non adimpleuerit, abſolutionem ſibi denegauit. Vnde abſolutionem obtinere non meretur, *Rota d. deciſ. 173. par. 6. rec. per totam.*

Ex quibus iterum contra Carolum, in deciſis permanendo, vtraque parte informante, reſponſum fuit.

MACERATEN. SALVIANI.

Lunæ 1. Iulij 1647.

ARGVMENTVM.

Cenſus ex quibus dicatur potiùs retrouenditus, quam ceſſus? Et ad hoc declaratur *Deciſio in Aeſina Cenſus 27. Aprilis 1644. coram R.P.D. Cerro.* Fructus amplius non currunt ex cenſu extincto.

SVMMARIVM.

1 *Validitas & iuſtitia ſententiæ ex quibus reſultet?*

2 *Cenſus per actum retroſimilem extinguitur.*

3 *Minor nequit abſque Decreto Iudicis Cenſum cedere, vel in alium transferre abſque Iudicis decreto ex cauſa neceſſaria, vel euidenter vtili.*

4 *Poteſt tamen illum retrouendere fideiuſſori, & inſolidū in eo obligato, qui hoc reſpectu dicitur correus.*

5 *Cenſus quod fuerit retrouenditus, non autem ceſſus à minore elicitur ex decreto Iudicis vtente verbo* retrouenditionis, *ſuper qua ſolum decretum dicitur interpoſitum.*

6 *Cenſus, vbi ceſſat cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis nunquam dici poteſt à minore translatus, ſed retrouenditus.*

7 *Præſertim quando partes mandarunt Inſtrumentum cenſus caſſari, & annullari, & pro caſſo, & nullo haberi voluerunt.*

8 *Cenſus habetur pro non impoſito dum partes Inſtrumentū impoſitionis caſſari, & annullari mandarūt.*

9 *Obſeruantia plurimum attenditur ad dignoſcendum, an cenſus fuerit retrouenditus, vel ceſſus.*

10 Deciſio in Aeſina Cenſus 27. Aprilis 1644. coram R.P.D. Cerro *declaratur.*

11 *Fructus Cenſus extincti amplius non currunt, ſed omnis actio ex Inſtrumento caſſo euaneſcit.*

12 *Compenſatio eſt ſpecies ſolutionis.*

13 *Fideiuſſor ſi cenſum extinguit poteſt ei cedi actio pro recuperatione ſortis.*
14 *Hypoteca oriens ex cenſu ceſſat, caſſato Inſtrumento eiuſdem cenſus.*
15 *Hypoteca ex quibus cenſeatur remiſſa ſuper fundo cenſito? & nu. 16.*
17 *Hypoteca ſuper cenſu quando dicatur præſcripta.*
18 *Immiſſio ex Saluiano vt retardetur requiritur exceptio clara altiorem indaginem non requirens.*

DECISIO CCXCVIII.

DOMINI dixerunt, ſententiam Rotalem
à R.P.D. meo Otthobono pro immiſ-
ſione ex ſententia A.C. vigore Saluiani inter-
dicti pro Ludouico Vliſſe in poſſeſſione bo-
norum de quibus agitur latam eſſe confir-
man. Quia de eius validitate, & iuſtitia con-
1 ſtat ex *Deciſione emanata in hac cauſa 27. Iunij anni
præteriti coram eodem D. meo Otthobono, §. Conſtat
enim, vbi etiam in §. minus obſtat* prætenſa reten-
tio firmatur, cenſum florenorum 500. in ſor-
te aliàs à Hieronymo Pellicano ſub acceſſio-
ne in ſolidum Hieronymi Guidoni impoſi-
2 tum † fuiſſe poſtea 4. Decemb. 1606. per actum
retroſimilem extinctum; Et quamuis infor-
mantes pro hæredibus Guidonis aſſerant, cen-
ſum non fuiſſe extinctum, ſed ceſſum dum-
taxat dicto Guidono, contrarium tamen ve-
riùs eſſe apparet. Tum ex quo ſumus in re-
trouenditione, & ceſſione facta à minoribus,
3 qui † non poterant transferre cenſum ſine de-
creto Iudicis ex cauſa neceſſaria, vel euiden-
ter vtili, *l. ob æs C. de præd. minor. Rota deciſ. 543.
num. 1. & ſeqq. poſt Cenc. de Cenſib.* ſed poterat be-
ne illud retrouendi in ſolidum in eo obliga-
4 to, † qui dicebatur eorum reſpectu correus.
Vnde cum Decretum Iudicis vtitur ſolo ver-
5 bo *retrouenditionis*, † ſupponens factam retro-
uenditionem, ſuper qua perinde retrouendi-
tio ſola dicitur decretum interpoſitum, *Rota
deciſ. 81. num. 5. par. 6. recent. & in Interamnen. Bo-
norum 1. Febr. 1641. §. nec videbatur coram R.P.D.
meo Cerro,* vt deficiat cauſa neceſſitatis euiden-
6 tis vtilitatis, † alienandi cenſum, non poteſt
dici translatus, ſed retrouenditus. Tum ex
7 eo, quia partes mandarunt caſſari, † & annul-
lari Inſtrumentum cenſus, & pro caſſo, &
nullo haberi voluerunt idem Inſtrumentum.
8 Cenſus pariter habetur, † ac ſi nunquam im-
poſitus fuiſſet ex allegat. per *Giurb. dec. 24. n. 10.*
quam veritatem comprobat ſubſecuta obſer-
uantia, dum numquam poſtea Guidonus am-
plius fructus exegit; Imò fructus alterius cen-
ſus, quos aliàs retinere potuiſſet Vliſſi per ſpa-
tium vndecim annorum perſoluit. Quæ ob-
9 ſeruantia † plurimum attenditur, *Rota deciſ. 1.
num. 6. & deciſ. 69. num. 8. par. 4. recent. to. 2. Buratt.
deciſ. 835. num. 10. & 547. num. 15. & in hac mate-
ria deciſ. 368. nu. 4. poſt Cenc. de Cenſib.*
10 Nec in contrarium facit *Aeſina Cenſus 27.
Aprilis 1644. coram D. meo Cerro,* † quia cenſus il-
lius erat in tertio extraneo, qui voluit acqui-
rere iura Cenſus non in obligato inſolidum
in cenſu, nec in minore prohibito cenſum
alienare, neque aderat caſſatio Inſtrumenti
cenſus, & obſeruantia erat pro non extinctio-
ne. At cenſus, de quo agitur eſt inter Cen-
ſuarium minorem non valentem alienare, vel
cedere cenſum, & obligatum inſolidum, &
inſuper in cenſu adeſt ampla caſſatio Inſtru-
menti, & obſeruantia eſt pro extinctione.

Vnde ſtante hac extinctione, non poteſt
Guidonus, ſiue ab eo cauſam habentes præten-
dere compenſationem, nec retentionem pro
fructibus ipſius Cenſus, cum cenſu extincto
11 fructus amplius non currant, ſed Inſtrumen-
to caſſo omnis actio quoque ex illo proue-
niens, interijt *Angel. in l. ab emptore numer. 6. ff. de
pact. Giurb. deciſ. 24. num. 11. deciſ. 528. num. 10. poſt
Cenc. de Cenſib.*

Et quemadmodum Hieronymus Pellica-
nus filius, & hæres Cæſaris Pellicani, ad cuius
fauorem cenſus impoſitus fuit, ad reſtitutio-
nem ſortis, (obſtante videlicet Bulla ſan. me.
Pij V. cogi minimè poterat, ſed ſolum Gui-
donus habuiſſet contra illum actionem merè
perſonalem, vtilem negotiorum geſtorum, ita
ſequitur, nec Hieronymum Vliſſem ceſſiona-
rium Pellicani cogi poſſe ad compenſandum
12 cum compenſatio † ſit ſpecies ſolutionis, *l. ſi
debitor ff. qui pot. in pign. hab. Rot. dec. 511. n. 6. par. 2.
rec. & deciſ. 494. nu. 3. par. 4. rec. to. 2.*

Non obſtat prætenſio, quod fideiuſſori, ex-
13 tinguenti cenſum, † poſſit cedi actio pro re-
cuperatione ſortis. Tum quia ceſſat omnis
14 hypotheca, † caſſato Inſtrumento cenſus, vt
dictum eſt. Tum quia cum agatur Saluiano
pro fructibus cenſus anterioris ſuper fundo
cenſito, & ſolum vigore ceſſionis Iurium re-
portatæ à Guidono in extinctione cenſus po-
ſterioris, prætendatur, cenſum anteriorem
fuiſſe ſibi hypothecatum, antequam à Pelli-
cano cederetur Vliſſi. Vtique per conſenſum
dictæ ceſſioni diceretur à Guidono remiſſa
15 omnis hypotheca, *l. ſi debitor 4. §. 1. ff. quib. mod.
pign. vel hypoth. ſoluat. Surd. deciſ. 99. num. 14.* Qui
conſenſus reſultat ex ſolutionibus fructuum
16 Cenſus, † factis per Guidonum Vliſſi per vn-
decim continuos annos, Summ. Vliſſis nu. 3.
*Alex. conſ. 113. ſub num. 19. Lamberteng. de contract.
minor. gloſſ. 7. num. 53. Rota coram Buratt. deciſ. 566.
num. 10.* Ac ſtante illa poſſeſſione cenſus † per
ipſum Ceſſionarium ſucceſſorem ſingularem
diceretur etiam præſcripta hypotheca ſuper
cenſu *Mantic. deciſ. 291. nu. 5.*

Vlterius ad effectum impediendi immiſſio-
18 nem ex Saluiano † requiritur exceptio clara
altiorem indaginem, non requirens, prout re-
quireret iſta anterioritas, *Greg deciſ. 254. num. 4.
deciſ. 563. num. 15.* ac fuit dictum *in Imolen. Sal-
uiani 27. Nouembris 1634. coram Eminentiſſ. Mac-
chianello,* & poterunt in omnem caſum Pelli-
cani hæredes actione perſonali ab hæredibus
Guidoni conueniri, non autem Ludouicum
ab immiſſione in Saluiano excludere.

Et ità reſoluerunt Domini, vtraque parte
Informante &c.

M E-

MELEVITANA EXECVTIONIS.

Lunæ 1. Iulij 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Executor mandati de manutenendo non poteſt relaxare mandatum executiuum, aliàs dicitur excedere fines ſuæ facultatis.*
2 *Et debet ſolum ſe continere in nudo miniſterio ſibi commiſſo exequendi alias per ipſum geſta ex defectu Iuriſdictionis nulla ſunt, & inualida.*
3 *Executio attentata ſuſtineri nequit tanto magis, quando is, qui executionem paſſus eſt appellauit.*
4 *Executores litterarum executorialium de ſtylo Rotæ executionem facere non poſſunt, ſed tantum debent illas intimare, & poſtea reproduci, ac ad Rotam remittere.*

DECISIO CCXCIX.

DOMINI dixerunt, executionem mandati de manutenẽdo in poſſeſſione prædij Tauenetiæ, ad fauorem Angeli Hieronymi Manduca contra Mariam, & Barbaricam Habelam à Iudice in partibus Delegato factam, non ſuſtineri, quia exceſſit fines facultatis ſibi
1 demandatæ, relaxando videlicet † mandatum executiuum pro terminis Penſionis d. prædij, decurſæ de tempore, quo lis pendebat in Rota contra D. Paulum Burgium prædij conductorem. Cum tamen ipſe continere ſe debebat
2 in nudo miniſterio, † ſibi communicato exequendi ſupradictum mandatum de manutenendo Angelum Hieronymum in poſſeſſione d. prædij, adeo quod ex defectu Iuriſdictionis eo ipſo, quod Angelus Hieronymus deinde prędij poſſeſſionem adeptus fuit geſta huius executionis ſint nulla, & inualida. Et executio pro terminis dictæ Penſionis, veluti
3 attentata, † & ſine Iuriſdictione facta, ſuſtineri nequeat, tanto magis, cum Paulus continuò ab iſtis actibus ſine Iuriſdictione geſtis appellauit, vt in ſimilibus dixit *Rota dec. 28. num. 1. & 2. poſt ſecundum volum. Farinac. & coram bon. mem. Penia*, & fuit dictum *in Bracharen. Penſionis 16. Iunij* 1608. in quibus habetur, ſimiles executores de ſtylo Rotæ vigore Executoria-
4 lium † executionem facere non poſſe, ſed ſolum debere illas intimare, & reproduci, & ad Sacrum Tribunal remittere, *Seraph. deciſ. 1116. num. 1.*

Sic idem Executor malè fecit Peritos pro diminutione Penſionis deputare, quod non ipſum, ſed ad Rotam ſpectabat.

Et ideo meritò Domini reſponderunt executionem ab ipſo factam non ſuſtineri. Vtraque parte Informante.

MVTINEN. CAPELLANIAE.

Lunæ 1. Iulij 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio Capellaniæ debita eſt habenti qualitates requiſitas à fundatore.*

DECISIO CCC.

CAPPELLANIAM ab Hercule Bazano, olim Archipresbytero Viniolæ Mutineñ Diœceſis, erectam, & fundatam pro illis de ſua familia, & agnatione, vt qui magis idoneus probitate vitæ, & moribus dignior fuerit repertus, ad hanc Capellaniam admittatur. Domini dixerunt eſſe adiudicandam † Clau-
1 dio Bazano, cum ipſe ſit de familia, & agnatione fundatoris, eique probetur in octauo gradu iuxtà denumerationẽ Iuris Ciuilis coniunctus, & fuerit nominatus, vt idem fundator fieri voluit, à Collegio Canoniſtarum, & Iuriſtarum Bononiæ, ac intra quadrimeſtre, quod Laicis datur ad pręſentandum, præſentatus, quibus qualitatibus probatis per Teſtes Sũmm. Claudij num. 4. adiudicatio huius Capellaniç ei denegari non poteſt, *cap. Dilectus filius, vbi gloſſ. in verb. plus Iuris de off. Legati, Lambertin. de Iur. patr. lib. 2. par. 2. qu. 8. art. 14. cum alijs per Modern. Piſan. de Iurepatr. lib. 11. cap. 2. num. 8. & 9. Rot. deciſ. 337. num. 1. par. 2. & deciſ. 15. num. 2. par. 5. recent.* Et ſibi imputet Camillus Bazanus eius Aduerſarius, quod ab eodem Collegio Bononieñ nominationem petitam non obtinuerit, quia ſe eſſe de familia, & agnatione Herculis fundatoris non probauit, dum Teſtes pro ipſo examinati, ſe nihil de eius deſcendentia ſcire deponant, & conſequenter ipſo reiecto, Claudius, qui de qualitatibus à fundatore requiſitis docuit fuit ipſi antepoſitus, pro quo etiam tantum informante ex ſupradictis Domini reſponderunt &c.

IMOLEN. COMMVNIAE.

Lunæ 1. Iulij 1647.

ARGVMENTVM.

Agitur de admiſſione ad Communiam Presbyterorum alicuius Parochiæ, quoties in oppoſitore qualitates requiſitæ concurrunt.

SVMMARIVM.

1 *Admiſſio ad Communiam Presbyterorum exiſten. in aliqua Parochia debita eſt habenti qualitates ad hunc effectum requiſitas.*
2 *Habitare in aliqua Parochia dicitur, qui domum in ea conduxit animo permanendi. Amplia procedere, vt nu. 4.*
3 *Hoſpes verè non habitat, ſed tantiſper hoſpitatur.*
5 *Obſeruantia ſubſecuta ſemper eſt attendenda.*
6 *Epiſcopus præſumitur informatus de qualitatibus ſubditorum.*

DECISIO CCCI.

REVERENDISS. Ordinarius Imolen.
pronunciauit ad fauorem Io: Thomæ à
Porta eum eſſe admittendum ad Communiã
Presbyterorum exiſten. in Parochia S. Mariæ
Oppidi Lugi, cuius ſententia fuit in ſecun-
da Inſtantia ab A. C. Argelo confirmata, &
tandem cauſa in tertia Inſtantia mihi com-
miſſa, Domini hodie etiam pro Io. Thoma In-
formante reſponderunt.

In eo enim concurrunt qualitates requiſi-
1 tæ, † tàm in erectione, quàm in declaratione
Epiſcopi, emanata de anno 1583. data in
Summ. num. 3. Nempè Ciuilitas Oppidi Lu-
gi, Sacerdotium Io: Thomæ, & eiuſdem ha-
bitatio, & reſidentia in Parochia d. Eccleſiæ, vt
patet ex depoſitione Teſtium pro Io: Thoma
examinatorum, Summ. eiuſdem num. 8. & 9.
necnon ex confeſſione Presbyterorum Ioan-
ni Thomæ Aduerſariorum, Summ. num. 10.
Et ex Epiſtola Cancellarij Epiſcopi, Summ.
nu. 11. Ac demum ex eiuſdem Epiſcopi aſſer-
tione in relatione facta Congreg. Eminentiſs.
DD. Card. S. Conc. Trid. Interpretum, Summ.
nu. 4. Et proinde, dum in eo concurrunt om-
nes qualitates neceſſariæ, debet ad Commu-
niam admitti, *Rot. in recent. decrſ. 483. n. 10. par. 8.
& in Calagurritana Beneficij de Longrono 27. Apri-
lis 1646. coram R.P.D. Roias*, & in terminis no-
ſtris fuit dictum *in Regien. Communia 22. Iunij
1637. coram Reuerendiſſ. D. Præſide Vallisoletano,
quæ eſt in rec. decrſ. 232. in princ. & per tot. par. 9.*

Nec refert, Io: Thomam per prius habitaſſe
in Parochia S. Iacobi, & exinde domicilium
tranſtuliſſe ad Parochiam S. Mariæ, & in ea
per breue tempus decem menſium tantum
habitaſſe, quia nec in erectióne, nec in decla-
ratione legitur aliquod determinatum, tem-
pus eſſe præfixum habitandi, ſed dumtaxat,
2 quod habitet in Parochia, † quæ qualitas ve-
rificatur eo ipſo, quod quis conduxit domum
animo permanendi ad differentiam hoſpitis,
3 qui non habitat, † ſed tantiſper hoſpitatur,
*iuxt. apertiſſimum text. in l. 1. §. habitare ff. de his qui
deiecerunt, vel effuder. & late Grammat. dec. 87. n. 1.
& ſeqq. vſque ad fin. Ruin. conſ. 18. nu. 9. & 10. lib. 5.*
4 qui dicit procedere, † etiamſi momẽto diuer-
tat; dummodò ibi retineat domicilium cum
familia, *Bertrand. conſ. 75. num. 1. vol. 2. par. 1. & in
terminis noſtris, Card. in Clem. 1. nu. 8. verſ. Dic quod
ſtatim de priuil. Pederic. de Sen. conſ. 254. num. 6. circa
med. verſ. ſed diceret aliquis Menoch. conſ. 398. n. 44.
Guttier. de matrim. cap. 63. n. 13. & 14. & ſeqq. Bar-
boſ. de offic. Paroch. par. 2. cap. 21. nu. 35. iuxt. nouam
impreſſ. Add. ad Buratt. decrſ. 713. num. 15. Rot. inter
diuerſ. deciſ. 150. numer. 6. verſ. Nam reſpondetur
par. 2.*

Quæ comprobantur ex obſeruantia ſubſe-
cuta; Nam Presbyteri, de vna ad aliam Pa-
rochiam tranſlati, alias admiſſi fuerunt, vt ex
atteſtationibus ſufficienter recognitis, Summ.
num. 13. & per ſententiam Ordinarij, ad quẽ
lis ſuper hac cauſa à S. Congregatione Conci-
5 lij fuerat remiſſa, † quę obſeruantia plurimum
mum confert, & attendenda, *Rot. diuerſ. de-
ciſ. 574. num. 3. par. 1. & coram Buratto, deciſ. 944.
num. 6.*

Altera exceptiò oppoſita contra ſanitatem
mentis Io: Thomæ, tollitur non ſolum ex te-
ſtibus pro Informante examinatis deponenti-
bus de ſanitate, ſed etiam ex atteſtatione Epi-
ſcopi cui creditur. Nam Epiſcopus † de qua-
6 litatibus ſuorum ſubditorum informatus eſſe
præſumitur, *Veral. deciſ. 406. par. 2. Put. deciſ. 395.
num. 2. par. 3. Buratt. deciſ. 22. num. 30.* Tanto ma-
gis cum etiam ab A.C. Ordinarij ſententia
fuerit confirmata.

Et ideo pro Ioanne Thoma informante re-
ſponſum fuit &c.

LVGDVNEN. PRIORATVS.

Lunæ 1. Iulij 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumento illius apprehenſio-
nis alio in poſſeſſione non exiſtente, & ſuffragatur
etiam ad effectum manutentionis.*
2 *Amplia procedere quando poſſeſſio eſt etiam admi-
niculata.*
3 *Regula de Triennali tuetur poſſeſſorem, ne poſſit
moleſtari.*

DECISIO CCCII.

VACANTE per obitum Io: Baptiſtę Gre-
tenet de anno 1638. Prioratu de Bou-
choux Ord. S. Benedicti à parte Co. Burgun-
diæ, ſolito in Commendam dari, & non Con-
uentuali; Iacobus Ludouicus Martot Presbi-
ter Biſuntin. cum à Sede Apoſtolica obtinuiſ-
ſet expeditiſque in forma gratioſa litteris Apo-
ſtolicis, Abbati S. Pauli Biſuntin. directis à quo
mandato de immittendo in poſſeſſione ſibi
conceſſo, deinde ſub die 27. Auguſti 1639.
actualem poſſeſſionem huius Prioratus conſe-
cutus fuit, vt ex Inſtrumento dato, Summar.
nu. 3. Attamen cum triennio deinde elapſo, à
Petro Bouchier ſub nonnullis prætextibus in
poſſeſſione ſua moleſtari cœpiſſet contra eũ-
dem impetrata commiſſione iactationis, & ia-
ctationum, mihi directa, litteras quoque cita-
torias, & inhibitorias obtinuit, quibus contra
Petrum perſonaliter executis, hodie diſputa-
to dubio, An Iacobo ſit danda manutentio,
pro ipſo informante reſponſum fuit. Quia re-
gula eſt, quod per inſtrumentum alio non exi-
1 ſtente † in poſſeſſione poſſeſſio probatur. At-
que eſt manutenibilis, & ſemper *Rota & ſigna-
ter in Aquilana Vnionis Fabricæ 17. Maij 1640. co-
ram bon. mem. Pironano Greg. XV. deciſ. 160. num. 1.
& 468. num. 1.*

Iacobi vero poſſeſſio tanto magis eſt ma-
2 nutenibilis, † quia ſumit colorem ex prouiſ-
ſione Apoſtolica, ac mandato de immitten-
do ſibi à Iudice executore conceſſa, *Greg. XV.
deciſ. 323. nu. 1.* Et vlterius ei ſuffragatur regu-
la

Digitized by Google

3 lę de Triennali ne poſſit in ſua poſseſſione turbari.

Et ideo pro Ioanne Thoma informante reſponſum fuit &c.

CALAGVRITANA CANONICATVS.

Mercurij 30. Nouembris 1647.

ARGVMENTVM.

Gratia Coadiutorię duas continet gratias diſtinctas alteram ipſius coadiutoriæ alteram futuræ ſucceſſionis itaut corruente gratia coadiutoriæ remanet illa futuræ ſucceſſionis. Gratia coadiutoriæ quamuis ſit expedita in forma dignum nihilominus verificari poteſt etiam poſt mortem coadiuti, nec obitus medio tempore ſequutus operatur, ne gratiæ prouiſiuæ ad fauorem Coadiutoris ratio habenda ſit.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio Inſtrumentalis eſt manutenibilis alio in poſſeſſione non exiſtente.*

2 *Coadiutor mortuo coadiuto tenetur poſſeſſionem Canonicatus capitulariter capere, quamuis viuo coadiuto ſecus eſſet.*

3 *Ratio diuerſitatis eſt, quia Coadiutoria viuente coadiuto non præbet Ius, vel titulum in Canonicatu, qui manet penes coadiutum prout etiam poſſeſſio, ſed ſimplex officium, ac munus adminiſtrandi.*

4 *Coadiutor ideo debet mortuo coadiuto poſſeſſionem Canonicatus capitulariter apprehendere eo quod gratia prouiſiua purificatur ad fauorem eiuſdem coadiutoris.*

5 *Coadiuto mortuo antequam coadiutoria ſuum fuerit ſortita effectum quemadmodum gratia coadiutoriæ corruit ſimiliter quoque corruit futuræ ſucceſſionis in canonicatu quæ in eadem ſupplicatione continetur eo quia illa ſucceſſio venit acceſſorie ad gratiã coadiutoriæ.*

6 *Declara procedere attenta antiqua formula coadiutoriæ minus ampla, quam hodie fieri ſolet munita prægnantiſſimis clauſulis.*

7 *Gratia coadiutoriæ duas continet gratias alteram vero futuræ ſucceſſionis vnde ſublata de medio altera nempe coadiutoria remanet altera futuræ ſucceſſionis, & gratia prouiſiua in euentum mortis coadiuti quæ ſtat æque principalis independens & primus non requirit conſenſum ipſius coadiuti.*

8 *Et vna reſpicit fauorem coadiuti, altera fauorem coadiutoris quæ eſt futuræ ſucceſſionis.*

9 *Supplicatio eadem inconueniens non eſt quod plures contineat gratias quoad vnam corruat, & quoad aliam firma remaneat.*

10 *Coadiutoria concepta in forma dignum antequam executioni demandetur nihil ponit eſſe.*

11 *Gratia in forma dignum non tribuit aliquod Ius in re, ſed ſolum importat mandatum de prouidendo, quatenus prouiſus fuerit repertus idoneus. Declara num. 16.*

12 *Coadiuto decedente ante executionem mandati de prouidendo tunc in gratia futuræ ſucceſſionis nulla vis fieri poteſt, ſed beneficium vacat ex integro per obitum coadiuti.*

13 *Gratia prouiſiua reſignatarij expedita in forma dignum ceſſat ſi reſignans infra 20. dies deceſſerit, & mandatum de prouidendo in fauorem reſignatarij tunc eius vita nondum ſit executum, & quod prouiſus ab ordinario ideo non excluditur Declara, vt num. 19. & 21.*

14 *Argumentum bene procedit à reſignatione ad coadiutoriam, dum ſpecie non differunt.*

15 *Coadiutoria vim habet reſignationis.*

16 *Gratia in forma dignum eſt pura à principio, & non conditionalis, & quod prouiſio executoris non requiritur pro ſubſtantia gratiæ, ſed pro illius executione duntaxat.*

17 *Itaut purificata coram executore idoneitate prouiſi collatio facta dicitur in ipſo inſtanti reſcripti apoſtolici nõ vero in illo tempore quo exequutio requiritur.*

18 *Et priuſquam conditio reſcripti purificetur Ius illud pendulum prouiſi impedit, quod interim aliter de beneficio diſponi non poſſit.*

20 *Gratia coadiutoriæ quamuis ſit conceſſa in forma dignum, & idoneitas coadiutoris coram executore verificata fuit poſt mortem coadiuti, attamen obitus medio tempore ſequutus non operatur ne gratiæ prouiſiuæ ad fauorem coadiutoris ratio habenda ſit & num. 23.*

21 *Gratia reſignationis expedita in forma dignum ceſſat quoties non poteſt habere effectum ob impoſſibilitatẽ iuſtificationis narratiuæ in litteris, vel propter obitum reſignantis infra rationes viginti dies vero, quando poteſt habere ſuum effectum tunc enim parum refert, quod reſignans ante approbationem reſignatarij deceſſerit.*

22 *Gratia coadiutoriæ, ac futuræ ſucceſſionis corruit ſi mors coadiuti ſequatur ante datam gratiæ ex defectu cauſæ narratæ Papæ, ſecus vero ſi mors ſequatur poſt datam litterarum coadiutoriæ.*

DECISIO CCCIII.

DEFVNCTO Andrea Diax Canonico Calagurritano in menſe Ordinarij, ab eodem Antonius Beccius prouiſus fuit, Verum quia Andreas antequam decederet Antonium Diax in Coadiutorem cum futura ſucceſſione ſibi deputari à Sede Apoſtolica obtinuerat, qui etiam litteris Apoſtolicis ſuper hac gratia expeditis in poſſeſſionem eiuſdem Canonicatus immiſſus, & capitulariter receptus fuerat à Beccio in poſſeſſione moleſtatus, cauſa in Rota commiſſa, diſputari obtinuit, an ipſi eſſet danda manutentio, & affirmatiuè reſponſum fuit, quia ipſius poſſeſſio probatur per publicum Inſtrumentum,
1 & huiuſmodi poſſeſſio capta, † nemine alio tunc in poſſeſſione exiſtente, eſt manutenibilis ad *text. in l. Prædia vbi DD. ff. de acquir. poſſ. & in terminis poſſeſſionis captæ à coadiutore tradit Ro tauorum Buratt. deciſ. 688. num. 1. & in Meleuitana Coadiutoriæ 27. Nouembris 1624. cor. bon. me. Merlino vbi in §. nec dicta habetur*, quod Capitularis 1
2 poſſeſſio, mortuo coadiuto † omnino neceſſaria eſt ad acquirenda m poſſeſſionem Canonicatus, quamuis viuo coadiuto ſecus eſſet,

ea

3 ea videlicet diuerſitatis ratione, † quia coa-
diutoria viuente coadiuto non præbet Ius, vel
titulum in Canonicatu, qui manet pænes coa-
diutum, prout etiam poſſeſſio, ſed ſimplex
officium, ac munus adminiſtrandi, vt tradit
Garz. de Benef. par. 4. c. 5. num. 76. coadiuto mor-
4 tuo gratia prouiſiua † ipſius Canonicatus pu-
rificari ad fauorem coadiutoris, vnde debet
eius poſſeſſionem capitulariter apprehendere,
vt poſt reſolutionem S. Congregationis Rituum dixit,
Rota in eadem Meleuitana §. & hinc fit ſequendo de-
ciſ. 456. num. 6. par. 1. rec. verſ. & probatur.

Nec refert, quòd in caſu præſenti Coadiu-
5 diutus obierit, † antequam Coadiutoria ſor-
tita fuerat effectum, & quod veluti gratia
Coadiutatiæ corruit, ſimiliter quoque cor-
ruat futuræ ſucceſſionis in Canonicatu, quæ
in eadem ſupplica continetur, eo quia illa
ſucceſſio venit acceſſorie ad gratiam Coadiu-
riæ *ad trad. per Quintil. Mandoſ. in tract. de ſing.*
grat. verb. Coadiutoria verſ. Coadiutoria habebat.

Quia hoc forſan verum fuit in antequam
6 formula Coadiutariæ † minus ampla, quam
hodie fieri ſolet, munita prægnantiſſimis clau
ſulis *iuxta tradita à Gonzal. ſuper reg. 8. Can. gloſ. 5*
§ 9. num. 56. nam aduertendum eſt, quod in
7 gratia † Coadiutoriæ duæ gratiæ continentur
vna videlicet ipſius Coadiutoriæ, & altera fu-
turæ ſucceſſionis, vnde ſublata de medio al-
tera moriente Coadiuto, ante effectuationē
Coadiutoriæ, adhuc remanet altera, ſcilicet
futura ſucceſſio, & gratia prouiſiua Canoni-
catus in euentum mortis coadiuti, quæ ſtat
æquè principalis independens à prima, nec
requirens conſenſum ipſius coadiuti vt refert
Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 25. num. 29. Gratian.
diſcept. 138. num. 49. Rot. dec. 313. num. 26. & ſeqq.
par. 7. rec. vt diſtinguit *Put. dec. 98. lib. 2. in correct.*
8 dicens, vnam reſpicere † fauorem coadiuti, al-
teram fauorē coadiutoris, qui eſt futuræ ſuc-
ceſſionis, itaut inconueniens non ſit, vt vna
9 eadem ſupplicatio † plures gratias continens,
quoad vnam corruat, & quò ad alia firma
remaneat *cap. ſi eo tempore de reſcript. in 6. Felin.*
in cap. ſedes num. 2. de reſcript. Gonzal. ſuper alleg.
§. 9. num. 59.

Nec releuat, quòd hæc coadiutoria con-
10 ceſſa fuerit in forma dignum, quæ antequā
executioni demandetur, nihil ponit in eſſe
clem. vnica, & ibi Card. num. 7. & 8. de exceſſ. præ-
lat. Mandoſ. in reg. de annal. quæſt. 55. num. 3. Caſſad.
dec. 1. num. 1. vt lite pendent. Rot. dec. 590. numer. 3.
11 *par. 2. rec*, nec aliquod ius tribuat in Re, † &
ſolùm importet mandatum de prouidendo qua-
tenus prouiſus fuerit repertus idoneus *Rebuf.*
in prax. de reſcr. in forma dignum num. 2. & 3. Gon
zal. ſuper reg. 8. gloſ. 15. §. 2. num. 56. Rot. dec. 560.
num. 2. verſ. gratia Annibalis par. 2. rec. & fuit di-
ctum in Tridentina Parochialis 5. Decembris 1646
§. fuit enim cor. R. P. D. meo Cerro, vnde conſe-
quenter vis fieri nequeat in gratia futuræ ſuc-
12 ceſſionis, † coadiuto decedente, ante execu
tionem mandati de prouidendo, ſed benefi-
cium vacet ex integro per obitum coadiuti,
quemadmodum in ſimili ceſſat gratia prouiſi-
13 ua reſignatarij, † expedita in forma dignum,
ſi reſignans infra 20. dies deceſſerit, & man-
datum de prouidendo in fauorem reſignatarij in
eius vita nondum ſit executum *Rot. dec. 92. nu-*
mer. 13. 14. & 15. par. 6. rec. & dec. 539. n. 5. cum ſeqq
par. 4. tom. 3. rec. vbi dicitur prouiſum ab ordi-
dinario ſic non excludi. *Et in Maioricen. Paro-*
rochiali 1. Iulij 1643. §. non obſtat, & §. ſeq. cor.
D. Carillo cum rectè argumentum procedat à
14 reſignatione ad coadiutoriam, † dum ſpecie
non differunt *Rot. dec. 87. num. 7. & 8. par. 4. to. 2.*
15 *rec.* & ipſa coadiutoria † vim reſignationis
habeat *Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 9. nu. 69. Put.*
dec. 108. num. 2. lib. 2.

Nam reſpondetur, quod gratia in forma
16 dignum † eſt pura à principio, & non con-
ditionalis, & quod prouiſio executoris non
requiritur pro ſubſtantia gratiæ, ſed pro illius
executione dumtaxat *c. ſi poſtquam de præb. in 6*
Rot. in Burgen. Canonicat. 20. Aprilis 1597. cor. bo.
mem. Card. Pamphil. impreſſ. apud Marcheſ. tom. 1.
fol. 338. & dec. 539. num. 1. & 2. par. 4. tom. 2. ita
vt purificata coram executore idoneitate pro
17 uiſi, † collatio facta dicatur in ipſo inſtanti
reſcripti Apoſtolici, non verò in tempore,
quo executor requiritur *Lotter. de re benef. lib. 3*
quæſt. 14 num. 67. & 68. Rot. dec. 12. num. 4. de con-
ceſſ. preben. in nou. Immò priuſquam conditio
18 reſcripti purificetur † ius illud pendulum
prouiſi impedit, quòd interim aliter de eo
Beneficio diſponi non poſſit *Pariſ. conſ. 97. n. 9.*
lib. 4. Lotter. dicta quæſt. 59. & 60. Buratt. dec. 307.
num. 6.

Ad DD. vero ſupra alleg. quod prouiſus
19 ab Ordinario, † non per hoc excluditur, re
ſponderi poteſt, omnes eſſe intelligendos in
caſu, quo conditio reſcripti coram executo-
re verificari non poſſet, ſed in caſu noſtro
idoneitas Antonij Diax coram executore iu-
20 ſtificata fuit poſt mortem coadiuti, † neque
enim obitus medio tempore ſecutus opera-
tur, ne gratiæ prouiſiuæ ad fauorem coadiu-
toris ratio habenda ſit, vt bene diſtinguendo
explicat *Rota in Maioricen. Paroch. 1. Iulij 1643.*
coram D. Carillo §. Quoniam placuit, vbi in ter-
minis reſignationis expeditæ in forma dignū,
dicitur obiectum procedere, quando reſigna-
tio ob defectum idoneitatis reſignatarij non
21 poteſt habere effectum, vel ob impoſſibili-
tatem iuſtificationis narratiuæ factæ in litteris
ſeù propter obitum reſignantis, ſecutum in-
fra 20. dies, ceſſantibus enim iſtis, vel ſimi-
libus impedimentis, parum refert, quod re-
ſignans ante approbationem reſignatarij de-
ceſſerit, vt late proſequitur *Lotter. dicta qu. 14.*
num. 58. & ſeqq. & caſui allegato ſecutæ mor-
tis coadiuti de tempore datæ coadiutoriæ re-
22 ſpondetur, † non procedere in hoc caſu ra-
tione diſparitatis, quia tunc corruit vtraque
gratia ex defectu cauſæ narratæ Papæ, vt no-
tat *Lotter. quæſt. 25. num. 46.* ſecus eſt hic, dum
mors ſubſecuta eſt poſt datam litterarū coa-
diutoriæ, & qualitas idoneitatis coadiutoris
contemplata à Papa iam de tempore gratiæ
23 vere inerat coadiutoriæ, † ac ſolum eius pro-
batio deſiderabatur, quæ poſtea facta eſt, vt
dixit *Rota in dec. Maioricen. Parochialis coram D.*
meo

Digitized by Google

me. Carillo §. perinde, cum ibi allegat.

Ex quibus Domini pro Antonio Diaz informante reſponderunt.

BONONIEN. DE TOSTINIS.

Lunæ 2. Decembris 1647.

ARGVMENTVM.

Hæres etiam poſt aditam hæreditatem declarare poteſt ſe velle vti beneficio Inuentarij. Trãſactio ſemper obſtat trãſigenti donec per tres conformes reſcindatur. Reliqua deſume ex ſummarijs.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio impedit litis ingreſſum, tàm in agendo, quàm excipiendo, & habet vim rei iudicatæ.*

2 *Hæres neceſſe non eſt, quod in ipſo actu aditionis declaret ſe velle gaudere beneficio Inuentarij, dummodo infra legitima tempore inuentarium conficiat.*

3 *Hæres ſi ſimpliciter per publicum Inſtrumentum acceptauit teſtamentum defuncti, & deinde per aliud publicum inſtrumentum declarauit ſe velle gaudere beneficio inuentarij cum proteſtatione &c. iſta duo inſtrumẽta dicuntur inter ſe correſpectiua.*

4 *Correſpectiua quoties inter ſe ſunt inſtrumenta vnũ alteri ineſſe dicitur.*

5 *Contrahens cum aliquo vti herede beneficiato alicuius non poteſt poſtea negare illum eſſe talem.*

6 *Hæres à beneficio Inuentarij, quo caſu dicatur excluſus?*

7 *Dolus committitur, tàm dicendo falſum, quàm tacendo verum, quod contrahens bene ſcit.*

8 *Scientia contentorum in teſtamento ex quibus eliciatur?*

9 *Tranſactionis cauſa finalis in dubio timor litis præſumitur.*

10 *Ad tranſactionem ſubſtinendam ſatis eſt, quod adſit timor litis, quamuis aliqua ex cauſis ibi narratis non ſubſiſtat.*

11 *Tranſactio donec per tres ſententias reſcindatur ſemper obſtat tranſigenti.*

12 *Contradictor legitimus vt quis dicatur ad impediendam immiſſionem requiritur, quod incontinenti doceat de iure ſuo.*

13 *Immiſſio non eſt deneganda hæredi in bonis à teſtatore tempore obitus poſſeſſis.*

14 *Bona fideicommiſſaria, ſublato è medio fideicommiſſo mediante renunciatione facta à vocato efficiuntur libera, ac tranſeunt in dominium renunciatarij.*

DECISIO CCCIV.

GVIDO de Toſtinis Alexandrum Vitalem in Teſtamento ſuo hæredem ſcripſerat, cui vigore *l. fin. C. de ed. D. Adr. toll.* immiſſionem in bona hæreditaria petenti Leona, & litis conſortes defuncti ſorores, illorũ bonorum poſſeditrices, ſe oppoſuerunt aſſerentes, ſe dicta bona ex antiquo fideicommiſſo Philippi patris poſſidere, excipiente verò Alexandro idem fideicommiſſum fuiſſe

de medio per ſolemnem ab ipſis ſororibus renunciationem ad fauorem Teſtatoris Guidodonis factam in tranſactione inter eos de anno 1604. inita ſublatum, & replicantibus ſororibus aſſertam tranſactionem ex falſitate cauſæ corruere, dubio pro tertia vice hodie à me propoſito, Domini concluſerunt Alexandro eſſe dandam immiſſionem, quia tran-
1 ſactio impedit litis † ingreſſum, tàm in agendo, quàm in excipiendo, & habet vim rei iudicatæ *l. Cauſas l. fratres, l. non minorem C. de Tranſact. cap. 1. de lit. cont. in 6. Caual. dec. 550. n. 2. Rot. dec. 86. num. 1. par. 6. recent.*

Allegata verò à ſororibus falſitas cauſę trãſactionis ceſſat ex facto; neque falſum illud ſuppoſitum, quòd Guido videlicet Teſtamẽmentum Philippi non acceptauerit, ſubſiſtit, aduertendum eſt enim, in tranſactione non legi, Guidonem Teſtamentum Philippi patris non acceptaſſe, ſed non acceptaſſe, prout Philippus mandauerat, ſiquidem illud acceptauit cum beneficio legis, & inuentarij, vt expreſsè legitur in ipſis verbis tranſactionis ibi, *Non forte per ſolemne Inſtrumentum approbatum per Magnificum D. Guidonem, vt voluerat dictus Magnificus Philippus eius pater, ſed tantùm cum beneficio legis, & inuentarij*, & hoc ſuppoſitum ex publico inſtrumento probatur eſſe verum, dum ipſe Guido die 23. Iulij 1602. præuia deputatione Curatoris ad celebrationem ſubſequentis Inſtrumenti aditionis hæreditatis, & aliorum in eo contentorum, hæreditatem Philippi adiuit cum beneficio Inuentarij, & cum poteſtate, quòd ſi quid ab eo factum fuerit, hæreditario nomine, vel iure, id ſemper fore, & eſſe factum, ſaluo, & reſeruato ſibi dicto Beneficio, & non alias aliter, nec alio modo Summario 2. Alexandri num. 3. Cui Inſtrumento non obſtat aliud ſub eodem die rogatum Inſtrumentum acceptationis Teſtamenti Philippi ſimpliciter hoc enim non excludit, quin poſtea infra legitima tempora Guido declarare ſe potuerit, hæredem beneficiatum, & ſub tali forma ab initio, cum ad hunc effectum neceſsè minu-
2 mè ſit, † quod in ipſo actu aditionis, hæres
declaret, ſe velle gaudere Beneficio Inuentarij, dummodo ipſe infra legitima tempora inuentariũ conficiat, *vt reprobata ſententia Angeli contraria, tradit Monticel. de Inuentario tract. diuerſ. quæſt. 230. num. 8. poſt Salic. Caſtrenſ. & Alex. ibi alleg. & quæſt. 224. num. 23.* tantò magis in præſenti caſu, quo eadem die acceptationis
3 Teſtamenti Alexander † hæres per prædictum
aliud inſtrumentum declarauit ſe inuentarij beneficio gaudere velle, cum prædicta proteſtatione, & quidem cum authoritate eiuſdem Curatoris ſub rogitu eiuſdem Notarij, ac coram eiſdem Teſtibus, propter quod ambo inſtrumenta dicuntur inter ſe correſpectiua *gloſ. in l. vt iuris iurandi verb. libertati ff. de oper. libert. Menoch. conſ. 1. num. 149. Gabr. de præſumpt. conſ. 13 num. 4. & 5. Gratib. dec. 85. num. 18. & 19.* & vnũ
4 alteri in eſſe *l. leſta verſ. dicebam ff. ſi cert. pet. l. ſi ventri §. in bonis ff. priu. cred. Alb. conſ. 240. n. 13. Io: Franciſcus à Ponte conſ. 69. Rota dec. 428. nu. 6. par. 1. recent.*

Quin-

Quinimò ipſæ mulieres tranſigentes cum
Guidone tanquam hærede Philippi, cum be-
neficio legis & inuentarij tranſigiſſe colligitur
ex alijs tranſactionis verbis, ibi, *dicta Eliſa-
beth pro intereſſe ſuo, eiaſque Deſcendentium ex vna
& dillus Magnificus Guido, & vti hæres cum be-
neficio l. & inuentarij dicti olim Magnifici Philippi,*
5 vnde hodie talem fuiſſe negare † non poſſunt
*Bald. in l. ſi proponas §. 1. verſ. Item qui ff. inoff.
Teſt. Dec. conſ. 665. num. 2. Surd. dec. 133. numer. 15.
& 17. Rota in Romana Cenſus, ſeu Saluiani 26.
Iunij 1647. cor. R.P.D. meo Bichio.*

Non obſtat, quod Guido optimè ſciens
prohibitionem Philippi patris in ſuo Teſta-
mento cuiuſcunque detractionis Trebelliani-
cæ, vel ex quacunque alia cauſa, vt hæredi-
tas tua ad ſubſtitutos integra perueniat, con-
ſequenter ipſe Guido hæres grauatus à dicto
6 Beneficio † videatur exclusus *ex trad. per Aym.
conſ. 174. per tot. Menoch. 942. num. 15. & ſeqq.* &
tacendo, tranſigendo cum mulieribus, hanc
veritatem, dicatur commiſiſſe dolum, qui
committitur, tàm dicendo falſum, quàm
7 tacendo verum, † quod contrahens bene ſcit.
Bero conſ. 140. num. 20. & ſeq. quia vtique mu-
lieres, ſcienter hanc prohibitionem Philippi
non renunciaſſent.

Quia reſpondetur, quod de tempore tran-
ſactionis nondum erat purificatum fideicom-
miſſum ad fauorem mulierum, & ſemper
erant adhuc alij vocati, & Guido, vt dictum
fuit, Teſtamentum acceptauerat, neque Gui
do innitebatur dicto Teſtamento Philippi, cũ
de prohibitione in illo contenta, non tene-
batur mulieres certiorare, ſed ipſæ pro fun-
danda, ſua intentione comprehenſa in eodẽ
Teſtamento, dum allegabant, vtique conten-
8 torum notitiam † habuiſſe præſumitur, vt per
*Gratian. diſcept. 301. num. 64. Afflict. dec. 13. nu. 11.
Rot. dec. 811. num. 34. par. 1. diuerſ* & ceſſat diffi-
cultas, dum in ipſa Tranſactione expreſsè nar-
rata fuit ſeries Teſtamenti Philippi, & ſignan-
ter dicta prohibitio, vt in Summario Alexan-
dri num. 8. & 9. Sororum de Toſtinis num. 3.
& dum partes hinc inde quælibet à ſe præten
ſa, tanquam talia non tanquam certa in tran-
ſactione capoſuiſſent, & vtrinque lites deſu-
per timebantur, ac ſinuicem ad tranſactionem
peruenerunt, adeo quod certa tranſigendi cau
ſa fuit timor litis, qui in dubio præſumitur
9 cauſa finalis tranſactionis, † & ſatis eſt, quòd
ad ſit ad ſuſtinendam tranſactionem, † quam
10 uis aliqua alia cauſa† ex ibi narratis non ſub-
ſiſtat, *pluribus alias fuit dictum in Romana Domus
10. Iunij 1639. cor. D. Carillo.*

Hac igitur facti veritate ſic ſtante, & ſubla-
to per d. Tranſactionem fideicommiſſo Phi-
lippi, ea quo dumtaxat ſorores ius ſuum de-
ducunt reſultat ipſas in hoc iudicio adipiſcen
dæ moto ab Alexandro hærede Guidonis nul
lo modo eſſe legitimas contradictrices; do-
nec ſaltem, & quouſque ſupradicta tranſa-
11 ctio † per tres ſententias conformes reſcinda-
tur *Mantic. de tacit. & amb. lib. 26. tit. 9. num. 47.
& dixit Rota dec. 86. num. 8. & 9. par. 6. rec. cum a-
lijs ibi alleg.* ad effectũ enim de quo agitur ne-
12 ceſſe eſt, † vt ipſæ incontinenti de Iure ſuo
docerent *Rot. dec. 520. num. 5. in fin. par. 1. diuerſ.
dec. 115. per tot par. 2. rec. cum alijs alleg. in Bonon.
Bonorum 3. Aprilis 1645. cor. Reuerendiſſimo D.
meo Decano* Vnde merito Alexandro hæredi
13 eſſe dandam Immiſſionem † in omnibus bo
nis tempore mortis à Guidone poſſeſſis Do-
mini cenſuerunt. Quamuis ea bona prius fi-
deicommiſſo Philippi ſubiecta eſſent, & Gui-
do inſtituendo Alexandrum ad ſua bona ſe
reſtrinxerit, dum illam & bona Philippi po-
ſtea per renuncialionem, vt ſupra à Sorori-
bus de Toſtinis, ad dictum fideicommiſſum
14 vocatis, factam, † bona propria Guidonis ef-
fecta fuerant, cum renunciatio illa fideicom-
miſſum, vt ſupra de medio ſuſtulerit, & bo-
na fideicommiſſi in liberum Dominium Gui
donis tranſportauerit, ad cuius fauorem alias
reſoluit *Rota dec. 323. num. 7. & ſeq. par. 6. rec.*

Et ita vtraque parte informante, reſolu-
tum fuit.

MACERATEN. SALVIANI;

Mercurij 11. Decembris 1647.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Creditor Cenſus ſi per decennium fructus cenſus exe
git ab eo cui hypoteca ſuper bonis, & Iuribus im-
poſitoris cenſus pro repetione ſortis competit, per
huiuſmodi exactionem hypotecam præſcribit.*
2 *Hipoteca renunciatio ex quibus inducatur?*
3 Gratian. diſcept. 356. num. 35. *declaratur.*

DECISIO CCCV.

REPROPOSITA cauſa ſuper deciſis pri-
ma Iulij præteriti coram me, pro con-
firmatione eiuſdem reſolutionis reſponſum
fuit, quia Dominis præſcriptionem ſufficere
viſum fuit Vliſſis Creditoris, qui exigendo
1 fructus Cenſus per Decennium, † & vltra à
Guidono, per hanc exactionem hypothecam
Guidono pro repetitione ſortis ſuper bonis,
& Iuribus impoſitoris Cenſus competentis
præſcripſit *iux. tex. in l. 1. & 2. C. ſi aduerſ. Cre-
ditor. Aym. conſ. 148. num. 6. cum pluribus allegat. In
Romana Cenſus, ſeu Saluiani 26. Iunij præteriti §.
non obſtat coram R.P.D. meo Bichio.* Quin imò
Guidonus etiam conſenſerat, quòd Pellica-
nus debitor indemnitatis erga ipſum Guido-
num Cenſum cederet Vliſſi, ex quo conſen-
ſu præſtito ſine aliqua reſeruatione propriæ
2 hypothecæ † inducitur eiuſdem renunciatio
*ad tradita per Surd. conſ. 114. nu. 25. lib. 1. Honded.
conſ. num. 33. num. 20. lib. 1. Rot. dec. 669. nu. 2. par. 1.
rec.* cui reſolutioni non contradicit *Gratian. di-
3 ſcept. 356. num. 35. & ſeqq.* cum ibi ſolutiones
non eſſent factæ per decennium; vt hic. Igi-
tur, non attenta exceptione retentionis con-
tra Vliſſem deducta, permanſerunt Domini
indeciſis, vtraque parte informante.

CAE-

Digitized by Google

CESENATEN. BONORVM.

Lunæ 16. Decembris 1647.

ARGVMENTVM.

Dotis acceptæ confeſſio abſque adminiculis illius ſolutionem nõ probat, & præcedens promiſſio debet concludenter probari, nec ſufficit, quod de eã conſtet per apocam priuatã, ne ſit in poſſe coniugum eludere diſpoſitionẽ legis circa prohibitionem donationis inter viuos inter eoſdem coniuges, ne coniugalis amor ſit prætium donationis.

SVMMARIVM.

1 *Detractiones legitimæ, ac Trebellianicæ obſtant fideicommiſſario petenti immiſſionem* ex remedio l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.

2 *Aditio hæreditatis ex ſola delatione non inducitur.*

3 *Aditio hæreditatis tanquam quid facti non præſumitur.*

4 *Confeſſio dotis receptæ ſine adminiculis illius ſolutionem non probat.*

5 *Dotis receptæ confeſſio licet ſolutionem probet, quãdo illius promiſſio præceſſit attamen de tali promiſſione legitimè conſtare debet ne ſit in poteſtate coniugum in actu confeſſionis fingere præcedentem promiſſionem, & ſic legis prohibitione excludere ne inter viuos fiant donationes inter coniuges.*

6 *Fideicommiſſarius probare tenetur rem ſuper qua immiſſionem petit eſſe fideicommiſſariam.*

7 *Detractiones per præcedentes alienationes ex quibus non dicantur conſumptæ?*

DECISIO CCCVI.

SVB die 3. Iunij præteriti coram me Cinthiæ filiæ Amilcaris Lancetti ſubſtitutæ Franciſco ſine filijs, vt euenit, decedenti, denegata fuit immiſſio *ex l. fin. C. de. ed. Adr. toll.* ſuper prætio à Franciſco illis de Lancettis ven-
1 dito, quia Cinthiæ obſtabant † detractiones legitimæ, & dotis Maternæ Franciſco hæredi grauato debitæ; Attamen hodie cauſa reproposita, Domini cenſuerunt, deciſionem eſſe reformandam, quoad liquidationem dotis, quæ tunc liquidata fuerat ad ſcuta 500. ſed quia compertum fuit ſolutam fuiſſe fideicommittenti dumtaxat in ſcutis 300. auri in quodam prædio ſito in Valle Sancti Thomæ. Quæ ſoli Franciſco debentur, quia Cinthia ob dotem receptam hæreditati maternæ renũciauerat Summario Lancetti num. 3.

Altera verò ſoror Eliſabetha non probatur hæreditatem matris adiuiſſe, quamuis ſibi
2 fuerit delata, † non ex hoc ſequitur aditio. *Faber. de error. pragmat. decad. 13. error. 1. n. 6. & 7*
3 & aditio† ſit quid facti non præſumitur *Surd. dec. 339. num. 17. Bald. conſ. 273. num. 4. lib. 1. Neguſ quæſt. 298. num. 24. Rot. in Reatina Iuris redimendi 27. Martij 1624. cor. bon. mem. Merlino.*

Alia vero ſcuta 200. allegata in Inſtrumento, dato in Summario Lancetti num. 2. non apparent fuiſſe ſoluta aliter, quam per con-
4 feſſionem de recepto, † quæ Dotis ſolutionẽ ſine adminiculis non probat, vt ait *Bald. in l. prima ſub num. 4. C. de priu. do*t. *Curt. ſen. conſ. 70. ſub num. 4. Bero. conſ. 62. num. 43. lib. 2. Greg. dec. 62. num. 2. Buratt. dec. 108. num. 21.*

Neque in hoc caſu ſufficit conſueta limitatio, quod confeſſionem hanc præceſſerit do-
5 tis promiſſio, † quia de tali promiſſione non legitimè conſtat, Apoca enim illa priuata in inſtrumento confeſſionali inſerta, ſine decreto Iudicis fidem non facit, ne quippe in poteſtate Coniugum ſit in actu cõfeſſionis fingere præcedentem promiſſionem, ſic prohibitionem legis talem, confeſſionem damnantes eludere inter Coniuges, ſub hoc colore, fiant inter viuos prohibitæ donationes, ac cõiugalis amor ſit, prætium donationis *Gratian. diſcept. 693. num. 1. Afflict. deciſ. 273. num. 4. in fin. Creſc. deciſ. 1. de prob. Buratt. deciſ. 108. numer. 1.* Et fuit dictum *in Anconitana Bonorum 1. Iunij 1643. coram D. meo Bichio.*

Neque Cinthiæ ad obtinendam immiſſionem aliæ duæ alienationes ante vendionem prædij, de quo agitur factæ à Franciſco hærede Amilcaris ſuffragatur, Prima videlicet, vnius Domus pro ſorte in Ciuitate Cæſenæ in via Stradæ pro ſcut. 518. *Sum. num. 3.* ſecundò Tornaturarum ſex terræ in Villa Pacurani venditarum Dominico de Campaninis pro ſcut. 210. de anno 1606.

Quia Domus illa non probatur fuiſſe hæ-
9 reditaria Amilcaris fideicommittentis, † vt Molduccij fideicommiſſarij probare debuiſſent *Rota de . 131. num. 1. p. ar. 1 par 1. recent.*

Et dictæ ſex Tornaturæ venditæ fuerunt cum pacto redimendi, prout redemptas fuiſſe conſtat, ex quo de anno 1611. Franciſcus hæres grauatus totam Villam Pauirani, incluſis & his ſex Tornaturis, vendidit Octauio illorum de Lancettis auctori, vt in eorum *Sum. num. 5.* Vltra quòd cum dictæ ſex tornaturæ pro ſcutis 210. dumtaxat venditæ fuerint, Creditum verò Franciſci hæredis grauati rationẽ dotis ſuæ matris aſcendat ad ſcuta 300. auri, & inſuper ei debeatur legitima, & Trebellianica liquido conſtat per huiuſmodi alienationes
7 ab ipſo factas detractiones ſupradictas † ſibi competentes minimè fuiſſe conſumptas. Ideo iuxta modum ſupra expreſſum iterum immiſſio fideicommiſſarijs denegata fuit, vtraque parte informante, &c.

PARMEN. BENEFICII.

Veneris 10. Ianuarij 1648.

ARGVMENTVM.

Manutentio deneganda non eſt prouiſo Apoſtolico non obſtante exceptione Iuriſpatronatus laicalis, quod non cadit ſub regula reſeruatoria menſium, quia ad hunc effectum non ſufficit probare ſimpliciter Iuſpatronatus laicale niſi probetur ex fundatione, vel dotatione alias ſi conſtet eſſe acquiſitum ex priuilegio conſuetudine, vel præſcriptione adhuc cadit ſub regula reſeruatoria menſium.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex Inſtrumento publico apprehenſionis etiam ad effectum manutentionis alio in poſſeſſione non exiſtente.*

2 *Poſſeſſio ſemel capta ſemper continuata cenſetur, dum eius amiſſio non probatur.*

3 *Iudex nulliter procedens non citato anteriori poſſeſſore illum ſua poſſeſſione non priuat.*

4 *Præſertim quando poſſeſſor comparuit, & proteſtatus fuit ſe velle citari.*

5 *Intruſus, & iniuſtus poſſeſſor non eſt citandus. Declara num. 8.*

6 *Regula 8. Cancellariæ reſeruatoria menſium comprehendit omnia Beneficia de Iurepatronatus Eccleſiaſtico.*

7 *Non tamen capit beneficia Iurispatronatus laicorum. Declara num. 11.*

8 *Intruſus, & iniuſtus poſſeſſor eſt neceſſario citandus, niſi intruſio, & iniuſtitia eius intruſionis ſit omninò notoria.*

9 *In Iudicio manutentionis non attenditur nullitas, ſeu defectus tituli niſi in continenti probetur per confeſſionem partis, aut per rem iudicatam, vel publicum Inſtrumentum.*

10 *Manutentio ne denegari valeat prouiſo Apoſtolico ſola exceptio IurisPatronatus laicalis non elidit titulum prouiſionis Apoſtolicæ.*

11 *Regula 8. reſeruatoria menſium non capit beneficia Iurispatronatus laicalis ex dotatione, vel fundatione, ſecus vero ex priuilegio, conſuetudine, vel præſcriptione.*

12 *Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem, & cauſam ſimpliciter commiſſam eſt attentata.*

13 *Poſſeſſio attentata manutenibilis non eſt.*

14 *Manutentio datur anteriori poſſeſſori in beneficialibus, non ſecus ac in prophanis, etiam abſque probatione tituli.*

15 *Poſſeſſor anterior pro obtinenda manutentione in concurſu poſterioris ſemper præferenda.*

DECISIO CCCVII.

PAOLO Camillo Coppino dandum eſſe mandatū de manutenendo in quaſi poſſeſſione ſimplicis beneficij ſub Inuocatione Sanctæ Mariæ in Eccleſia Parmeñ Domini dixerunt: Quia eius poſſeſſionem de manu Executoris Apoſtolici literarum ſuæ prouiſionis anno 1642. die 24. Octobris apprehendit, vt
2 patet ex Inſtrumento, † quod probat poſſeſſionem manutenibilem, nemine alio prius in poſſeſſione exiſtente, *l. prædia, vbi gloſſ. & Doctores ff. de acquiren. poſſeſſ. Put. deciſ. 650. num. 4. lib. 1. Caſ. de Groſſ. deciſ. 5. num. 2. de cauſ. poſſeſ. & propr. Rot. In Celſonen. Parochialis 27. Iunij 1642. in principio coram me.* Quæ poſſeſſio tunc capta,
3 vtique † cenſetur continuata vſque ad annum 1645. cum eius amiſſio non probetur *Menoch. præſumpt. 64. num 6. lib. 6. Rota deciſ. 401. numer. 4. deciſ. 523. num. 1. par. 2. recent. deciſ. 218. num. 3 & 4. impreſſ. apud Mohern. Peruſ. de manuten.* & fuit dictum *in Peruſina Parochialis* 10. *Iunij* 1641. *verſ. neque dubitari coram R. P. D. meo Bichio.* Admiſſionem enim poſſeſſionis Coppini probandā non deſeruit immiſſio Caſalis in poſſeſſionē auctoritate Prouicarij Parmeñ de anno 1645
3 nō citato Coppino anteriore poſſeſſore † cum tanquam priuatus procedēdo illum ſua poſſeſſione non priuauerit *c. licet Epiſcopus, & ibi gloſ. Te non vocato de præb. In 6. Rota dec. 135. num. 1. par. 1. recent. deciſ. 147. num. 3. par. 2. recent.* & fuit dictum *in Aquilana Canon. 28. Iunij* 1645. *coram R. P. D. meo Royas.* Tantò magis, quia idem Copinus in termino edicti generalis à P. Vi-
4 cario promulgati comparuit, † ſeqꝫ tanquam prouiſum Apoſtolicum, & poſſeſſorem citari velle proteſtatus fuit.

Neque Caſalium viuat allegare, quod Co-
5 pinus tanquam intruſus, † & iniuſtus poſſeſſor non erat citandus, & prouiſio ipſius ſit nulla, tanquam emanata ex capite reſeruationis ob vacationem in menſe reſeruato *iuxt.*
6 *regulam 8. Cancellariæ* ſub qua † certum eſt cadere quidem omnia beneficia de Iurepatronatus Eccleſiaſtico, *cap. cum dilectus in princip. de Iurepatronatus Gonzal. ad regul. 8. gloſ. 18. num. 6. Garz. de Benef. par. 5. cap. 1. num. 52. Caſſador. deciſ. 4. num. 2. de Iurepatronat. Seraph. deciſ. 420. n. 2. Rota deciſ. 740. num. 2. in fin. par. 2. deciſ. 43. num. 7. par. 5. recent. Greg. deciſ. 48. num. 4. Reuerendiſſ. Krgellen. deciſ. 400. num. 5. Buratt. deciſ. 103. numer. 4.*
7 Non autem ſub eadem regula † cadit hoc beneficium veluti de Iurepatronatus Laicorum *cap. 2. vbi gloſ. verb. Collatio, & Gemin. num. 11. de præben. in 6. Alex. conſ. 75. in princ. lib. 4. Lambert. de Iurepatr. lib. 2. par. 1. quaſt principali 9. art. 22. Simonett. de reſeruat. q. 9. Mandoſ. ad regul. 1. Cancell. q. 8. numer. 6. cum ſeqq. Couarru. pract. quæſtionum cap. 36. num. 3 & 4. Gabr. de Clauſ. concl. 2. nu. 32. Caſſador. deciſ. 6. num. 5. de Iurepatr. Rota deciſ. 46. in princ. de conceſſ. præb. deciſ. 5. de Iurepat. in antiq. dec. 304. numer. 1. par. 2. diuerſ. & dec. 154. num. 11.*
8 *par. 1. recent.* Quia etiam iniuſtus † poſſeſſor, & intruſus neceſſario eſt citandus, niſi intruſio, & iniuſtitia eius poſſeſſionis ſit omninò notoria; *Abb. in cap. cum olim de re iudic. Hoſtien. in ſin c. accepta de reſtit. ſpol. Dec. conſ. 191. volum. 2. & vlt. Ferrett. conſ. 181. num. 6. & conſ. 183. numer. 3. Thom. Gram. deciſ. 81.* & tradit *Mantic. deciſ. 194 num. 3.* & nullitas ſeu defectus tituli non at-
9 tenditur in Iudicio manutentionis, † niſi ſit in continenti probata per confeſſionem partis, aut per rem iudicatam, vel publicum Inſtrumentum, *Seraph. deciſ. 876. num. 2. Rota deciſ. 4. ſub num. 1. verſ. quando hæc notorietas de reſtit. ſpol. in nouiſ.* & fuit dictum *in Iuuenacen. ſeu Melphien. Bonorum 8. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Corrado, & in Calaguritana Beneficij de Cornago 13. Maij 1647. coram R. P. D. meo Bichio.* Attamen in hoc caſu aſſertum Iuſpatronatus laicale, nullo ex dictis modis fuit probatum, adeoque eius ex-
10 ceptio † non elidit titulum prouiſionis Apoſtolicæ ad effectum, vt prouiſo Apoſtolico manutentio denegari poſſit, prout in terminis Iurispatronatus deciſum fuit *in Tiraſonen. Capellaniæ 23. Martij, & 7. Aprilis 1606. coram S. D. N. tunc Rotæ Auditore §. penult.*

Neque ſufficeret ad hunc effectum ſimpli-
11 citer probare Iuſpatronatus eſſe laicale, † ſed oſtendendum eſſet competere ex dotatione, vel fundatione, quia ſi acquiſitū eſſet ex priuilegio

uilegio, conſuetudine, vel præſcriptione, adhūc caderet ſub reſeruatione menſium, licet
eſſet laicale vt tradit *Garz.de Benef.par.5. cap.1. Rot.deciſ.222.num.1.deciſ.224.num.3.par.1. recen. deciſ. 336. & 568. par. 4. recent.* & fuit dictum
in Conchen. Præpoſituræ benef. 15. Decembris 1625. coram bon. mem. Remboldo, & in Cæſaraugustana Parochialis de Maella 3. Iunij 1641. circa fin. coram Eminentiſs. D. meo Card. Panzirolo.

Itaque Caſalius etiam à manutentione huius Beneficij reiiciendus eſt, quia cum Coppinus à ſententia Prouicarij, cuius vigore Caſalius poſſeſſionem aſſecutus eſt, infra decennium appellauerit, & cauſa apbellationis ſini-
12 plicitec commiſſa fuerit, † vtiq; Caſalij poſſeſſio, & quicquid poſtea medio tempore geſtum fuit, remanet attentatum, *Lancellot. de attentat. p.2. cap.12. ampl.19. num.1. Renereadiſs. Vrgellen. deciſ.96. nu.4. cum plurib. allegat. per Adden. ad Buratt. deciſ.902. num.6.* & fuit dictum *in Viterbien. fideicommiſſi, ſeu attentatorū 13. May 1644. coram R.P. D. meo Cerro*, Et dubio caret, quod
13 poſſeſſio attentata † non ſit manutenibilis. *Lancellot. de attentat. par.2. cap.4. num.49. & par.3. cap.31. num. 184. & ſeqq. Cocein. deciſ.492. num.3. Baratt. dec.746. num.10. & plurimi congeſti à Modern. Peruſ. tract. de Manuten. obſeruat.48. num.1.*

Et quibus Coppinum tanquam anteriorem
14 poſſeſſorem in manutentione, † quæ in Beneficialibus non ſecus ac in profanis datur etiam abſque probatione tituli. *Rota dec. 242.*
15 *num.16. poſt Cinc. de Cenſib.* eſſe † præferendum in cōcurſu Caſalij poſterioris poſſeſſoris *iuxt. doctrin. Felin. in cap. licet cauſam nu.8. & 9. de prob. Surd. conſ.168. num.16. Rota deciſ.322. num.3. par.1 recentior.* reſolutum fuit, ipſo tantum informante.

PERVSINA PENSIONIS.

Veneris 10. Ianuarij 1648.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem ſuffragatur ad effectum manutentionis etiam contra ſucceſſorem in beneficio non obſtante quod pēſio fuerit reſeruata cum clauſula, *Dummodo*, quæ non impedit Penſionario exiſtēti in poſſeſſione exigendi, quin interim ſit danda manutentio, donec conſtet non remanere centum pro Rectore.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem ex vnica ſolutione.*
2 *Amplia quamuis ſolutio ſit facta procuratori, quæ operatur ac ſi eſſet facta Domino.*
3 *Poſſeſſio acquiritur Domino per factum procuratoris.*
4 *Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem acquiſita à Penſionario contra anteceſſorem ſuffragatur contra ſucceſſorem ad effectum obtinendi manutentionem, quia ius actoris non mutatur ex mutatione perſonæ rei.*
5 *Solutio penſionis retardari nequit, donec de non Iure eius, qui penſionarium in poſſeſſione exigendi conſtituit, conſtet.*
6 *Ad ſolutionem penſionis, tàm Oeconomus, quàm Sequeſtrarius fructuum cogi poſſunt.*
7 *Clauſula,* Dummodò remaneant centum pro Rectore, *non impedit quin Penſionario exiſtenti in poſſeſſione exigendi penſionem ſit danda manutentio, donec, & quouſque conſtet centum pro Rectore non remanere.*

DECISIO CCCVIII.

PER dimiſſionem P. Pauli de Angelis Rectoriæ Parochialis Eccleſiæ S. Egidij Peruſinæ Diœceſis orta lite ſuper iure conferendi eandem Parochialem inter Ordinarium Peruſinum, & Abbatem Sancti Petri Peruſię Congreg. Caſſinen. Domini contra ſequeſtrationem fructuum dictæ Eccleſiæ interim dederunt mandatum de manutenendo Dono Bartholomæo Bibono in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem annuam Ducatorum 34. auri de Camera auctoritate Apoſtolica ad eius fauorem de anno 1627. ſuper huius Eccleſiæ fructibus reſeruatarum,

Quia oſtenſum fuit Petrum Paulum ſoluiſſe in cauſam dictæ peſionis ſcuta 85. Honorato Falconerio Procuratori Bartholomæi,
1 quæ licet vnica ſolutio † conſtituit eum in poſſeſſione exigenti hanc penſionem, vt notant *DD. in cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* & in terminis pēſionis dixit *Rot. deciſ.196. num.2. p.1. diuerſ. & in S. Marci Penſion. 30. Ianuarij 1612. coram Cardinali Sacrato, in Toletana penſionis 23. Iunij 1617. coram Sanctiſſ. D. N. tunc Rotæ Auditore, & in Romana Legati 2. Maij 1644. coram R.P.D. meo Cerro.* Perinde eſt enim quod fuerit hęc ſolutio facta eius Pocuratori,
2 ac † ſi ipſi Domino facta fuiſſet. Quia per
3 factum Procuratoris † ipſi poſſeſſio acquiritur *Rota dec.135. numer. 1. par. 1. recent. & in ſupraallegata S. Marci Penſion. impreſſ. apud Marchesan. de Commiſſ. par.2. fol.486. num. 5.* Hæc enim quaſi
4 poſſeſſio etiam contra ſucceſſorem † Petri Pauli ad obtinendam manutentionem ſufficit, quia Ius actoris non mutatur ex mutatione perſonæ Rei. *Menoch. de Recuper. remed. 1. nu.89. Guidop. deciſ.629. per tot. Gig. de penſ. q.47. num.10 Seraph. dec.1147. num.1.* & fuit dictum *in Romana Penſion. 3. Iulij 1645. verſ. præſertim cor. R.P.D. meo Bichio, & in Sipont. Penſionis 8. Aprilis, & 1. Iulij 1647. coram me.* Vnde donec de notorio non Iure dicti Petri Pauli, per cuius ſolutio-
5 tionem † fuit Bibono quæſita quaſi poſſeſſio exigendi penſionem, conſtet, ſolutio eius retardari non poteſt. *Rota dec.802. ſub num.2. p.2.*
6 *rec. dec.23. num.1. cor. Mart. Andr.* ad quam † tam Oeconomus, quā ſequeſtatarius cogi poſſunt. *Pariſ. de reſignat. lib.1. quæſt.8. num. 23. Buratt. deciſ. 759. in princ.*

Non obſtat, quod in renonatione huius pēſionis adſit clauſula, *Dummodò remaneant centum pro Rectore*, Nam hæc clauſula † non im-
7 pedit, quin Penſionario exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem ſit dādā manutentio, donec, & quouſque conſtet, centum pro Rectore non remanere, vt tradit *Modern. Peruſ.*

Peruſ. de Manuten. obſeruat. 42. num. 53. & ſeqq.

Et ſic pro Bibono informante reſponſum fuit.

BONONIEN. DE PANCALDIS.

Luna 27. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Quando agitur de probanda deſcendentia in cõcurſu cum proximioribus, & nemo comparet, qui ſe proximiorem alleget, tunc ſufficit ſola probatio deſcendentię in genere, non autem per gradus diſtinctos. Identitas bonorum fideicommiſſi prætertim in antiquis ex quibus probetur?

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia non eſt probanda per gradus diſtinctos, quando nemo comparet, qui ſe proximiorem alleget, & non agitur de probanda coniunctione in concurſu cum proximioribus, ſufficitque ſola probatio deſcendentiæ in genere.*

2 *De conſanguinitate quoties incidenter agitur ad effectum ſucceſſionis lanior probatio ſufficit, maximè in antiquis. num. 3.*

4 *Deſcendentia in antiquis probatur ex pluribus enunciatiuis ſimul iunctis.*

5 *In deſcendentia probanda locum habet ſingula quæ non proſunt vnita iuuant.*

6 *Teſtator quando ad fideicommiſſum non ſolum vocauit familiam effectiuam, ſed etiam contentiuam, & tam deſcendentes ab eo, quam etiam tranſuerſales tunc ad probandam qualitatem ſucceſſibilem ſatis eſt probare ſe eſſe de familia. num. 7.*

8 Deciſio in cauſa Brittorien. fideicommiſſi 29. Maij 1645. coram Reu. P. D. Royas *declaratur.*

9 *Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus.*

10 *Identitas bonorum fideicommiſſi quando à die obitus Teſtatoris plures anni effluxerunt, & dominia poſſidentium fuerunt mutata, tunc vt probata dicatur ſtandum eſt publicis viarum confinibus minus variabilibus.*

11 *Ad identitatem probandam in antiquis leuiores probationes ſufficiunt.*

12 *Adeout præſumptiones, & coniecturæ ſatis probent.*

13 *Teſtator licet tempore teſtamenti conſtet non poſſediſſe, niſi tot bona, ſi deinde ſuperuixit plures annos hoc non excludit quin acquirere potuit alia bona prædia augendo, & meliorando.*

14 *Identitas bonorum comprobatur ex planta, ac publicis Inſtrumentis.*

15 *Bona probantur diuerſa non ſolum ex diuerſitate nominis, ſed etiam confinium. & num. 16.*

17 *Teſtator quoties in aliquo loco bona poſſedit, & in eodem loco bona per ſuos deſcendentes poſſidentur eadem præſumuntur, hæc tamen coniectura iuncta cum alijs admitti ſolet.*

18 *Et hoc caſu neceſſaria non eſt probatio confinium, aut quantitatis.*

19 *Et aliter identitas probanda non eſt niſi quatenus probetur intermedia acquiſitio per ſucceſſores.*

20 *Identitas quando eſt probata tunc generales demonſtrationes ad illam offuſcandam refutantur.*

21 *In materia probationis identitatis inſtrumenta publica faciunt probationem probatam, & rem certiſſimam.*

DECISIO CCCIX.

PLacuit Dominis ſtare in deciſis in hac cauſa coram me ſub die 3. Iunij 1647. cõfirmando ſententiam Rotalem, per quam Thomaſiæ Pancaldæ tanquam fideicommiſſariæ Berti Pancaldi Iunioris decreta fuerit Immiſſio in bonis ſituatis in loco de Lungara hodie à Fratribus S. Franciſci Monaſterij Beatæ Mariæ de Caritate Ciuitatis Bononiæ poſſeſſis.

Neque huic reſolutioni viſum fuit obſtare obiectum quod deſcendentia Tomaſiæ non ſatis probabatur, quia dantur Teſtes examinati de anno 1579. deponentes Tomaſiam, & Bertum Teſtatorem deſcendere à communi ſtipite Paulo ſeniore de Pancaldis, videlicet patre Berti Iunioris fideicommittentis, cuius ex Fratre Tonnio iuniore proneptis eſt Tomaſia, vt in eius Summario A. & cum ipſa hodie ſola ex familia de Pancaldis ſuperſit, cum tam Bertus, quam eius Aſcendentes, & deſcendentes, prout etiam omnes Tomaſię Aſcendentes obierint, nulluſque alius de familia Pancalda compareat, qui ſe proximio-
1 rem alleget, † ſatis eſt Tomaſiæ in genere probare, ſe eſſe de agnatione de Pancaldis, & ſi non probet per gradus diſtinctos, cum non agatur de probanda coniunctione in eodem gradu in concurſu cum proximioribus *iuxt. gloſſ. in l. 1. verb. quoties ff. de probat. Burat. dec. 260. num. 10. Rota in Imolen. Capellaniæ 26. Februarij 1638. & in Aſculana Iuriſpatronatus 7. Iunij eodem anno 1638. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Panzirolo in Cæſarauguſtana Beneficij de Linares 4. Decembris 1643. verſ. Probatur præterea cor. R. P. D. meo Bichio, & in Caurinen. Iuriſpatronatus 13. Martij 1645. verſ. in omnem euentum cor. R. P. D. meo Royas,* & cum agatur hodie de conſangui-
2 nitate incidenter † ad effectum ſucceſſionis leuior probatio ſufficit *iuxt. conſ. Gemin. 7. num. 3* quod *Rota recipit,* & fuit dictum *in Bononien. fideicommiſſi de Naſcentorijs 19. Decembris 1638. coram R. P. D. meo Ghiſilerio in Bononien. fideicommiſſi de Bologninis 29. Febr. 1644. coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano. & in Brittinorien. fideicommiſſi 15. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Bi-*
3 *chio* maximè † verò in antiquis ad tradita *per Mareſcott. var. reſolut. lib. 3. cap. 70. num. 5.* & fuit dictum *in eadem Cæſarauguſtana coram D. meo Bichio verſ. præterea.* Quam veritatem deſcendentię Tomaſię pluries enunciatiuæ in diuerſis inſtrumentis antiquis de anno 1503. 1541.
4 1544. comprobant, † & ſimul iunctæ ſufficientem probationem ad effectum, de quo agitur efficiunt, *Mareſcott. loco cit. Buratt. dec. 709 num. 3.* & fuit dictum *in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 4. Martij 1641. verſ. quod autem cor. Eminentiſſimo D. meo Cardinali Panzirolo.* Et quod
5 in probanda deſcendentia † habeat locum regula ſingula, quæ non proſunt vnita iuuant dictum fuit *in citata Bononien. fideicommiſſi de Naſcentorijs.*

Digitized by Google

ſcentor. coram R.P.D.meo Ghiſilerio. Idque cò
6 magis, quia Bertus Teſtator † non vocauit
ad fideicommiſſum ſolam familiam effecti-
uam, ſed etiam contentiuam, & omnes de fa-
milia Pancalda, nec ſolos deſcendentes ab eo,
ſed etiam tranſuerſales, vt latè dictum fuit *in
dec.emiſſa coram R.P.D.meo Cerro ſub die 18.Iunij*
1642. Vnde ad probandam qualitatem ſuc-
7 ceſſibilem † ſatis eſt probare, ſe eſſe de fami-
lia Pancalda, & ſic non aduerſantur deducta
8 *in † Brittonorien.fideicommiſſi 29.Maij 1645.coram
R.P.D. meo Royas*. Quia cum ibidem vocati
eſſent deſcendentes ex certa perſona, ad pro-
bandam qualitatem ſucceſſibilem, ſatis non
erat probare deſcendentiam in genere, ſed in
ſpecie probanda erat deſcendentia ab illa cer-
ta perſona.

Minùs alterum obiectum ad impediendam
Tomaſiæ immiſſionem releuare dictum fuit,
quod videlicet bona à Fratribus poſſeſſa, ſint
diſtincta ab illis, quæ Bertus fideicommittẽs
in Contrada Lungariæ poſſederat.

Quia reſponſum fuit plures concurrere de-
monſtrationes vltra denominationem loci
della Lungara, in qua ſitum erat prædium à
Berto Teſtatore poſſeſſum, arboratum, vita-
tum, pratiuum, cum domo, area, tegete, pu-
teo, & furno, habens confinia ab Oriente, bo-
na Franciſci de Oleo, ab occaſu prædium
Iuliæ de Morbiolis, vxoris Ioannis Baptiſtæ
de Pancaldis, à Meridie viam vulgò Stradel-
lo, à Septentrione viam publicam, quod prę-
dium teſtes de ſitu, de ipſo prædio bene in-
formati, atteſtati ſunt, eſſe idemmet, quod
deinde ad Ioannem Baptiſtam Iuniorem Pan-
caldum, Berti ſenioris filium deuenit, & ſuc-
ceſſiuè ex huius Teſtamento ad Albertum
Balzanum, vt conſtanter affirmant ipſi Teſtes
dati in Summario Tomaſiæ *ſub die 15. Febr.
anno præterito coram R.P.D.meo Otthobono*. Cum
itaque aliàs conſtiterit, Fratribus de Charitate
tanquam Alberti Balzani Creditoribus fuiſſe
adiudicatas 30. Tornaturas ex prædio maioris
quantitatis, arborato, vitato, pratiuo, cum
domo, & alijs in loco Lungariæ ab Oriente
videlicet habentes reſiduum eiuſdem prædij,
cuius confinia extendebantur ad prædium
Franciſci de oleo, à Meridie viã nuncupatam
lo Stradello, & à Septentrione viam publicã
Lungariæ, vt fuit oſtenſum in Summarijs v-
triuſque partis, ſatis eſt ad identitatem probã-
9 dam duo confinia † iuſtificari *ex doctr. Bartol.
in l.demonſtratio num.14.ff.de condit. & demonſtrat.
Alex.conſ.73.num.6.lib.3.Cephal.conſ.98. num.21.
Rota in Romana fideicommiſſi de Spiritibus 12. Ia-
nuarij 1643.verſ.altera verò coram R.P.D. m. Bi-
chio, in Romana Salviati 15. Iunij eod. anno verſ.
ex eiſdem cor. R.P.D.meo Vereſpio, & in Mediola-
nen.Cenſus 27.Iunij 1646.verſ.non obſtat.cor.R.P.
D.meo Meltio*. Maximè cum poſt obitum
10 Berti fideicommittentis † plurimi anni ef-
fluxerint, vt conſiderauit *Rota in Romana ſuc-
ceſſionis 15. Aprilis 1641. coram me*. & interim
priuatorum poſſidentiũ dominia plures fue-
rint immutata, magiſque ſtandum eſt publi-
cis viarum confinibus, minus variabilibus, vt
fuit dictum *in hac cauſa 15.Febr.anno præterito,
verſ.quæ fortius coram D.meo Otthobono*. Et in
11 antiquis † leuiores probationes ſufficiunt, vt
*in Romana fideicommiſſi de Rubeis 12. Febr. 1618.
coram bon.mem.Vbaldo, & coram Seraph.dec.1209
num.1.& deciſ.1344.num.1.cum alijs plenè per Ro-
tam in Bonouien.de Deſiderijs 5.Martij, 14.Maij, 3.
Decembris 1627.& 24.Martij 1628.coram bo.mem.*
12 *Merlino*, adeout † præſumptiones, & conie-
cturæ ſatis probent, *Cyriac.controu.192. num.11.
Surd.deciſ.55.num.12.Rota deciſ.19.num.4.& 407
num.3.par.2.rec.& cor.s.m.Greg.XV.dec.172. n.6.
& ibi Add.num.10.*

Quibus non obſtat diuiſio facta per Bertum
in Teſtamento quadraginta Tornaturarum
in circa, quia ſi Tornaturæ diuiſæ erant ſo-
lum 40. hoc non excludit, quod Bertus ha-
bere non potuerit alias Tornaturas indiuiſas;
Maximè cum in eadem diuiſione fuerint
pręſeruata bona communia, & quando etiã
Bertus tempore teſtamenti non habuiſſet ni-
13 ſi tornaturas 40. † adhuc cum poſt conditum
teſtamentum ſuperuixerit 39. annos, potuit
alias tornaturas acquirere, ſic prædia augen-
do, & meliorando, *Rimin.ſen.conſ. 429. num. 4.
cum ſeqq.lib.3. Mareſcott.variar.reſol.lib.1.cap.12.
num.23.& 29. Rot.dec.87.num 9.& 118.num.12.
par.5.recent.* præcipuè cum Teſtes dicant Ber-
tum in hac via Lungariæ poſſediſſe tornatu-
ras 180.

Denique ex planta, & inſtrumentis exhibi-
14 bitis † comprobari viſa fuit identitas, & tolli
ea, quæ dicebantur de bonis Iuliæ Morbiolę
peruentis ad Balzanum, tùm quia non pro-
bantur vnita 30. tornaturis, de quibus hodie
15 agitur, tùm quia apparent diuerſa, † non ſo-
lum cum diuerſitate nominis, *l.ſi idem C. de
Codicill.Gregor.deciſ.372.num.6.verſ.accedit, cum
alijs per Farinacc.in fragm.litera I. num.19.& 58.*
16 ſed etiam † ex diuerſitate confinium, *Pariſ.
conſ.58.num.1.lib.3.Rot.deciſ.226.num. & deciſ.
313.num.5.& 6.p.5.recent.*

Et ſic firma remanet pro identitate conie-
ctura ponderata *in deciſ. huius cauſæ ſub die 23.
Ianuarij 1643. coram R.P.D. meo Cerro*, nempè
quod quando defunctus in aliquo loco bona
17 poſſedit, † & in eodem loco bona per ſuos
deſcendentes hæredes poſſidentur eadem prę-
ſumuntur, quæ coniectura, quandò ſola non
eſt, ſed alijs præſumptionibus iuuatur admit-
ti ſolet *per Rotam*, vt dictum fuit *in Narnien.fi-
deicommiſſi 4.Aprilis 1642. coram Reuerendiſſimo
D.meo Decano*, vbi hoc caſu non eſt neceſſaria
18 probatio confinium, † aut quantitatis, *& in
Maceraten.Fideicommiſſi 10.Iunij 1643.cor. R.P.D
meo Meltio, & in Bononien.fideicommiſſi de Naſci-
torijs 15. Aprilis 1644.coram R.P.D.meo Royas*, &
dictum prius fuerat *in deciſ.407. num.4. part.2.
rec.& par.5.deciſ.42.num.4.* vbi quod hoc caſu
19 aliter identitas probanda non eſt, † niſi qua-
tenus probetur intermedia acquiſitio per Suc-
ceſſores, & paſſim Senatum Mantuanum
hanc opinionem probare dicit *Ciriac. controu.
204.num.45.*

20 Ex qua probatione identitatis † refutantur
generales demonſtrationes ad offuſcandam

identitatem exaduersò adductæ ex allegatis
per Rotam in his terminis deciſ. 279. num. 3. & 313.
numer. 6. par. 5. rec. Præſertim quia ſi iſtæ 30. tor-
naturæ non cohærent bonis illorum de Oleo,
cohærent tamen reſiduo prædij, in quo dictũ
confine illorum de Oleo verificatur, & ex in-
ſtrumentis publicis apparet, bona illorum de
Luchinis, quibus cohærent iſtæ 30. tornatu-
ræ prouenire à Morbiolis, quorum bona da-
bantur pro confine prædij à Betto poſſeſſi, &
21 inſtrumenta † in materia iſta facere probatio-
nem probatam, & rem certiſſimam dixit *Ro-*
ta deciſ. 279. num. 5. par. 5. recent.

Sublatis itaque de medio huiuſmodi duo-
bus contra ſententiam Rotalem obiectis cum
exiſtentia, & purificatio huius fideicommiſſi
ad fauorem Tomaſiæ ſatis abundè iam *in deci-*
ſionibus coram Eminentiſs. D. meo Cardinali Panzi-
rolo, & R. P. D. Cerro diſcuſſa fuerit, ſententia
remanet iuſta, vt firmatum fuit in deciſione,
quæ reuidetur, in qua propterea Domini per-
manſerunt, Vtraque parte informante.

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 27. Ianuarij 1648.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione firmatur nõ conſtare de adim-
plemento conditionum in Breui Apoſtolico
abſolutionis, per recurrentem ad Iudices
laicos.

SVMMARIVM.

1 *Recurrens ad Iudices laicos, quod adimpleuerit con-*
ditiones in Breui abſolutionis contentas non proba-
tur per fides, & atteſtationes extraiudiciales præ-
ſertim de auditu.

2 *Item nec minus ex atteſtatione Notarij, cui ſine te-*
ſtibus non creditur.

3 *Notario de actu Iudiciali coram ſe geſto ſine teſtibus*
credendum eſt, & idem eſt in Sequeſtrario deputa-
to. Declara vt num. 4.

Notarius deputari nequit ad facienda acta Iudicialia
à non habente Iuriſdictionem. ibid. num. 4.

5 *Clauſula,* refectis expenſis, *in Breui abſolutionis*
appoſita Iuriſdictionem Iudicis ſuſpendit, donec
expenſæ actualiter reficiantur.

6 *Ratio eſt, quia per huiuſmodi ablatiuum Iuriſdictio*
eſt conditionalis, adeout cautio de reficiendo non
ſufficiat.

7 *Iudicium purgationis recurſus ad Iudices laicos eſt*
magis priuilegiatum, quam vllum aliud, ſiue ſpo-
lij, ſiue attentatorum.

8 *Excommunicationis pœna ideo mulctatur recurrens*
ad Iudices laicos, nam per huiuſmodi recurſus non
ſolum pars, contra quam recurritur, ſed ipſe Deus,
& Sedes Apoſtolica offenditur.

DECISIO CCCX.

NON conſtare de ſufficienti paritione Ca-
roli conditionibus in Breui ab ipſo ob-
tento appoſitis pro abſolutione à recurſu ad
Iudices laicos habito Domini dixerunt; Nam
1 ad oſtendendum, † quod conſouendo ſe in
poſſeſſione Beneficij inter ipſum, & Sanctiũ
controuerſi, oblationes Chriſtifidelium reci-
piendo, & miſſas celebrando, ſequeſtrum de
mandato Rotę appoſitum non violauerit, ipſi
neque atteſtatio duorum Canonicorum, neq;
Teſtimoniale Alfonſi de Mazo Notarij exhi-
bitum ſuffragatur, quod ipſe videlicet miſſas
celebret, & oblationes recipiat, tanquam à ſe-
queſtrario deputatus, vti ſimplex Sacerdos,
non tanquam Titularis Beneficij controuer-
ſi. Atteſtationes enim iſtæ, vltra quod ſunt
extraiudiciales, non probant, quia ſunt de au-
ditu *cap. ſuper literis de teſtib. l. Teſtium, C. eod. tit.*
Caputaq. deciſ. 279. num. 1. par. 1. cum alijs in Fauen-
tina Beneficij 1. Iulij 1641. poſt princ. coram Emin.
D. meo Card. Panzirolo. Et Notarij Teſtimonia-
2 le eſt ſine Teſtibus, † ſine quibus rogitui No-
tarij non creditur *cap. quoniam contra de probat.*
Felin. ibidem num. 12. 81. *num. 3. Oſaſc. dec. 170*
nu. 6. Put. deciſ. 5. lib. 3. & habetur *in deciſ. Co-*
limbr. Decanatus 28. Ianuarij 1595. coram Iuſto, &
in deciſ. 594. nu. 3. par. 3. rec. & fruſtra dicitur huic
3 Notario, tanquam de actu iudiciali, † coram
ſe geſto, & Sequeſtrario ad id deputato ſine
teſtibus eſſe credendum, quia vltra quod de
tali deputatione mentionem non facit, depu-
4 tatio non iuuaret, † cum Sequeſtratarius Iuriſ-
dictione careat, ſine qua ad acta Iudicialia
deputari Notarius non poteſt, *Cap. Statutum,*
§. Notariorum vero de reſcript. in 6. Bald. conſil. 137.
num. 1. lib. 3. Aſin. in prax. 8. 14. cap. 8. num. 2. & cap.
20. num. 2. præter nec etiam iuſtificatur ſupradi-
ctas oblationes, alioſque fructus perceptos
reſtituiſſe, vt pro ſufficienti paritione facere
tenetur.

Inſuper Carolus minimè per vnius Iulij de
poſitionem ſatisfecit conditioni reficiendi
Sanctio expenſas in Breui appoſitæ, quia ab-
5 latiuus abſolutus *refectis expenſis* † ſuſpendit
Iuriſdictionem Iudicis, facultatem abſoluen-
di ex Breui habentis, donec expenſæ actuali-
ter reficiantur, *Gonzal. ad reg. 8. in adnotat. contr.*
nullit. num. 251. ea ratione, quia per hunc ab-
6 latiuum Iuriſdictio † eſt conditionalis, adeo
vt cautio de reficiendo non ſufficiat, vt fuit
dictum *in hac cauſa ſub die 8. Februarij verſ. ob-*
ſtat etiam, & 1. Iulij 1647. Expenſas autem ve-
rè à Sãctio pro amouendis prouiſionibus re-
gijs fuiſſe factas apparet ex proceſſu fol. 457. &
497. & Iudicium purgationis recurſus ad Iu-
7 dices laicos magis priuilegiatum eſt, † quam
vllum aliud ſiue ſpolij, ſiue attentatorum,
8 quia per huiuſmodi recurſus † non ſolũ pars,
contra quam recurritur, ſed ipſe Deus, & S.
Sedes Apoſtolica offenditur, quæ ideo meritò
pœnam excommunicationis tulit contra ſi-
miles concurrentes, *cap. Non erint, cap. grauem de*
ſentent. excommun. & latè habetur *in Bulla Cænæ*
Domini §. 16.

Ex quibus Domini contra Carolum re-
ſponderunt vtraque parte informante.

LEODIEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 31. Ianuarij 1648.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione late firmatur Iuſpatronatus eſſe hereditarium ac competere pluribus hæredibus equaliter nõ vni tantum,& reſpondetur preſentationibus ad hunc effectũ adductis, & ſignanter ad inducendam præſcriptionem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatiane ſucseſſorum in materia indifferenti, veniunt extranei, & quicunque hæredes.*

2 *Et ſi plures ſunt hæredes omnes cẽſentur vocati propter vniuerſalitatem verbi*, ſucceſſorum *in plurali.*

3 *Iuſpatronatus eſt quid ab adminiſtratione diſtinctũ, & ſeparatum.*

4 *Ex ſeparatis non fit bona illatia.*

5 *Legatum pluribus relictum omnes legatarij diuidunt*

6 *Res eadem pluribus legata ſingulis pro virili acquiritur.*

7 *Iuſpatronatus quoties eſt à fundatore reſeruatum pro hæredibus, & ſucceſſoribus tunc ſi patronus præſentat vti repreſentans perſonam fundatoris talem reſeruationem impugnare nequit.*

8 *Preſertim, quando hæres alio titulo Iuſpatronatus prætendere non poteſt, quam hæreditario.*

9 *Patronus nequit immutare qualitatem Iuriſpatronatus hæreditarij de pluribus hæredibus aptam prædicari in præiudicium aliorum hæredum à fundatore vocatorum?*

10 *Patroni, quando ſunt plures licet vnus tantum præſentet ex hoc non infertur, quod vni tantum Iuſpatronatus competat.*

11 *Hæreditas non dicitur vni tantum deberi videlicet primogenito, ſi vnus tantum ſucceſſit, cum non tanquam primogenitus, ſed vti vnigenitus ſuccedere potuit.*

12 *Obſeruantia interpretatiua locum non habet in ſlaris.*

13 *Obſeruantia proxima ſemper attendi debet.*

14 *Præſentatio facta vti à maiori natu, ſi huiuſmodi qualitas non fuit in alijs præſentationibus expreſſa intelligitur ſtare demonſtratiue.*

15 *Præſentatus non poteſt ſeipſum compræſentare.*

16 *Præſcriptionis initium non datur vbi non adeſt perſona contra quam præſcribitur.*

17 *Qualitas maioris natu, ſeu Primogeniti vni tantum conuenit.*

18 *In Primogenituris filius primogeniti patruum excludit.*

19 *Appellatione maioris natu non venit ſenior de familia, ſed tantum primogenitus reſpectu ad alios filios communis patris, non autem ad filios tranſuerſalium de familia.*

20 *Error in præſentationibus ex quibus excludatur?*

21 *Error ab allegante eſt concludenter probandus.*

22 *Præſcriptio acquiri non poteſt à patrono contra compatronum exiſtentem in quaſi poſſeſſione præſentandi preſertim, quando mala fides concurrit, & ex quibus illa reſultet num. 23. & 24.*

25 *Mala fides præſcriptionem impedit.*

26 *Tutor contra pupillum præſcribere nequit.*

27 *Preſcriptio 40. annorum requiritur adhoc vt qualitas Iuriſpatronatus immutetur.*

28 Deciſio in Leodieñ Iuriſpatronatus 14. Ianuarij 1628. coram bon. mem. Vbaldo *declaratur.*

DECISIO CCCXI.

REV. P.D. meus Othobonus ſub die 9. Aprilis 1646. per ſententiam pronunciauit Iuſpatronatus ſimplicis beneficij Eccleſiaſtici ſub inuocatione Sanctiſſimæ Trinitatis, nec non SS. Mariæ, & Catharinæ, S. Ioannis Baptiſtæ, & Omnium Sanctorum in Eccleſia Parochiali S. Seuerini Ciuitatis Leodieñ æqualiter ſpectaſſe ad Gherardum Iuniorem, & q. Stephanum eius fratrem de Gordinis, qui illud tanquam maior natu ſolus prætendebat, à qua ſententia appellationis cauſa mihi commiſſa, hodie propoſito Dubio, An hæc ſententia confirmanda, vel infirmanda eſſet, Domini pro eius confirmatione reſponderunt; Et quia eiuſdem validitas, nec ab ipſa parte appellante controuertebatur; ſola quæſtione ad Iuſtitiam deducta eam ſatis in hac eadem cauſa ſub die 22. Iunij 1637. coram bon. me. Merlino emanata, quam ex optimè deductis in deciſione prima Febr. 1645. coram D. meo Othobono.

Veritas enim ita ſe habet, quod Ioannes de Almeide in Teſtamento, in quo vna cum, vxore ſua Catherina legatum pium pro celebratione miſſarum conſtituit, electionem Sacerdotum reſeruauit, primum dictæ Catherinæ, deinde communibus ſucceſſoribus, ibi, *Et noſtrorum ſucceſſorum*, quorum appellatione
1 in materia indifferenti, † qualis eſt Iuſpatronatus, veniunt extranei, & quicunque hæredes, vt tradit *Alex. conſ. 193. lib. 2. Dec. & alij in deciſione D. mei Othoboni §. ratio reſolutionis in fi-*
2 *ne relati*, ita vt plures ſint ſimuli hæredes, † omnes dicantur propter vniuerſitatem verbi ſucceſſorum, in plurali vocati, *Soccin. Iun. conſ. 171. num. 6. lib. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 70. num. 33. & 34.* Quem Teſtamenti ſenſum non infregit adminiſtratio cum diſtributione facienda Sacerdotibus inferius in eodem Teſtamento demandata vltimo ex ipſis coniugibus ſuperſtiti, & poſt mortem ipſius, idem onus iniunctum illis, qui Domum Coniugum inhabitabunt, aut cui hæc domus per Teſtamentum relicta erit, ex quo malè inferunt hæredes Stephani, vni tantum pro tempore competere debere electionem, qui ab hac adminiſtratione non rectè infertur ad Ius
3 eligendi, cum Iuſpatronatus ſit, † quid ab adminiſtratione ſeperatum, & diſtinctum *Bart. in l. Executor. verb. Ego dicebam C. de Executione*
4 *rei iudicatæ*, & ex ſeparatis † non ſit bona illatio *l. Papinianus Exuli ff. de minor.* Imò vnicitas adminiſtratoris, vel Patroni excluditur, eo ipſo quod relicta fuerit, illis qui domum inhabitabunt, & cui domus relinquetur, etiamſi poſtmodum vni perſonæ domus legaretur, quia ſub eo nomine veniunt etiam

5 plures legatarij, † ſi pluribus ſimul domum
legare contingat, vt fieri poteſt *Cepoll.conſ.52
num.2. Peregr. de fideicomm.art.17.num.26. Oſaſc.*
6 *deciſ.81.ſub num.15.* nam eadem Res, † plu-
ribus legata ſingulis pro virili acquiritur *l.Re
coniunčti ff.legat.3.l.Reos C. de duob.Reis cum vul-
garib.*

Hæc veritas manifeſtè eluceſcit, ex reſer-
uatione facta à Lamberto de anno 1503. pro
ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, & ſic omni-
7 bus hæredibus, etiam extraneis, † quam Ste-
phanus impugnare non poteſt minuſque eius
hæredes, quia fuit ſucceſſor dicti Lamberti,
etiam mediante perſona Ioannis tertij, eius
patris, qui de annis 1581. & 1582. explicitè
præſentauerat, vti repræſentans Lambertum,
& ex eius fundatione Summ.nu. 2. vt in ter-
minis Iuriſpatronatus tradit *Lambertin. de Iu-
repatr. par. 2.lib.1.quæſt.2.art.7.num.4. in fine Gra-
tian.diſceptat. 577. & 41. & 42. alijque relati à
Modern.Piſan.de Iurepatronatus lib.14.cap.2.n.29.
& ſeq.fol.687.* Maximè quia ſucceſſores Lam
8 berti † alio titulo hoc Iuſpatronatus præten-
dere non poſſunt, cum nec domus habitato-
res ſint, nec aliam cauſam à fundatoribus ha
bere, oſtendere poſſint, vnde hic non intrat
illa quæſtio, An Lambertus hanc qualitatem
9 hæreditariam † ſimul, & ſemel de pluribus
hæredibus aptam prædicari in præiudicium
aliorum hæredum à fundatoribus vocatorũ
imprimere potuerit, de qua fuit *actum in Pi-
ſtorien. Iuriſpatronatus 31. Maij 1628. coram bon.
mem. Merlino, & in Feſulana Beneficij, ſeu Ora-
torij 15. Decembris 1646. coram R.P.D. meo Bi-
chio.* Quia remoto ab hæredibus Stephani Iu-
re prouenienté à Lamberto nihil Iuris in hoc
patronatu apud ipſos remanet.

Non obſtat, quod de anno 1500. 1514. &
1523. Lambertus ſolus præſentauerit, & ab
ipſo præſentatus alijs à prætenſis Compatro-
nis præſentatis antepoſitus fuerit, quia de an-
no 1500. præter ipſum nemo alius præſenta-
uit, annis vero 1514. & 1523. alij cum ipſo,
ſed ſub diuerſo titulo, illi videlicet tanquam
dictæ Domus habitatores præſentarunt, ipſe
verò, vti reſeruatarius Iuriſpatronatus, quod
ſibi, & hæredibus, & ſucceſſoribus de anno
1503. quando domum vendidit ex fundato-
rum ſucceſſione delatum reſeruauit, Vnde
cum Lambertus in dicta ſucceſſione, ſeù re-
ſeruatione alium non haberet Competitorẽ,
ſeù conſortem, ideoque vti vnicus ſucceſſor
præſentare potuerit, non propterea inde in-
10 fertur, † quod vni tantum competat Iuſpa-
tronatus, vt in proximis terminis tradit *Mo-
lin. de Primogenit.lib.2.cap.6.num.22.* vbi ait non
11 probari hæreditatem † vni tantum videlicet
primogenito deberi, ex quo vnus tantùm
ſucceſſerit, cum non tanquam primogenitus
ſed vti vnigenitus ſuccedere potuerit *Rot. dec.
495.num.6.par.1.recent.*

Neque hæredes Stephani iuuari poſſunt ex
obſeruantia interpretatiua, quia interpretati-
12 uæ locus non eſt, † quando vt hic ex verbis
ſupra relatis, tàm fundationis, quàm reſer-
uationis nulla dubietas relinquitur *Rot.dec.39
num.11.par.2.diuerſ.dec.275.num.6.par.1.rec.* Im-
mò quia vigore dictæ reſeruationis de anno
1514. & 1523.inſtitutus fuit preſentatus à Lã
berto, in concurſu aliorum prætendentium
Iuſpatronatus ex primæua erectione, & Te-
ſtamento fundatorum, vtique hæc præſenta-
tio, & ſucceſſiua inſtitutio ſuffragatur voca-
tis in reſeruatione Lamberti, tanquam ob-
13 ſeruantia proxima, † quæ attendi debet *ex
fuſè allegatis in §. neque ſuffragatur in dec. ſupra-
dicta cor.D.m.Othobono.*

Minus iuuari poſſunt dicti hęredes Stepha-
ni ex præſcriptione ab eis allegata, quia licet
præſentatio anni 1622. fuerit facta, vti à ma-
14 iori natu, † hæc qualitas tanquam in alijs prę-
ſentationibus, aut nullo modo expreſſa aut
ſolummodo enunciata intelligi, debet ſtare
tantum demonſtratiuè, *vt ex Anchar. & alijs
allegatis optimè in §. nec obeſſe ponderant dicta de-
ciſio coram D. meo Othobono*, & ſingulas præſen
tationes ab anno 1558. recenſendo nulla ſuf-
fragatur, quia dicto anno facta à Gherardo
ratione proprietatis, & à Ioanne primo ratio
ne vſusfructus ad præſcriptionem inducendã
apta eſſe non poteſt, cum non conſtet Ghe-
rardum alium habuiſſe fratrem, quam Ioan-
nem ſecundum, qui tanquam tunc præſen-
15 tatus † non potuit ſeipſum compræſentare,
quia hoc ei perniciosum fuiſſet, *cap. per noſtras
de Iurepatronatus cap.fin. de Inſtit. Lotther. de re
benefic.lib.2.quæſt.38.num.22. Rot. in Barchinonen.
Beneficij 2. Maij 1625. coram bon.mem. Pirouano.*
Vnde dum nullus alius frater aderat, qui in
præſentando poſſet concurrere cum Gherar-
do, ab hac præſentatione initium ſumere
16 præſcriptio non poteſt, † quia non aderat
perſona contra quam præſcriberetur, vt ex
*Bald.Anchar. Crauett.Menoch. & alijs plurimis ibi
cumulatis tradit Add.ad Molin. de Primog. lib.2.
cap.6.num.22. & 23.*

Pariter nec altera præſentatio de an. 1569.
tanquam ſimiliter à Gherardo, & Ioanne eius
patre facta de perſona Ioannis tertij filij ip-
ſius Gherardi, Vnicitatem Iuris huius patro-
natus probat, imò cum idem Ioannes præſen
tatus de anno 1579. hoc beneficium reſerua-
uerit in manibus Ioannis ſecundi ſui patrui, &
ipſius cohæredum, cuius reſignationis vigo-
re, ipſe Ioannes ſecundus, tàm ſuo, quàm
cohæredum nomine alium præſentauerit, &
his nominibus præſentatio ab Ordinario ad
miſſa fuerit, ex his actibus Ius ſolius maioris
natu excluditur in hoc patronatu, quia ſi ei
ſoli competiſſent, reſignatio, & præſentatio
ſubſequens nomine ſuo ſolum, & non etiam
nomine cohæredum facta fuiſſet, cum qua-
17 litas maioris natu, † ſeù Primogeniti, vni
ſolùm conueniat *Menoch. conſ.211. num.12. &
13. & conſil.322.num.64. Larea deciſ. Granat.67.
ſub num. 17. Rot. in Romana Succeſſionis de amatis
16. Nouembris 1646. coram D.m.Bichio*, & ſi ve-
rum ſit, quod Iuſpatronatus maiori natu dũ-
taxat competeret, Ioannes tertius non reſi-
gnaſſet in manibus Ioannis ſecundi eius pa-
trui, minuſque ab illo præſentationem fieri
18 permiſiſſet, cum in primogenituris † filius
primo-

Digitized by Google

primogèniti patruum excludat, vt in termi-
nis Iuriſpatronatus plures allegat *Modern. Pi-
ſan. de Iurepatron. lib. 4. num. 2. cap. 59.* & in ſpe-
cie vocationis maioris natu, *Fuſar. de ſubſtit.
quæſt. 387. num. 47. & ſeq.* vbi plures cumulat, &
de magis communi teſtatur, appellatione nã-
19 que maioris natu † non venit ſenior de fami
lia, ſed primogenitus, quando, vt in caſu præ
ſenti enunciatio de filio maiore natu habet re
ſpectum ad alios filios eiuſdem communis
patris, non autem ad filios tranſuerſalium de
familia, ſicuti diſtinguendo firmauit *Menoch.
conſ. 442. num. 20. & ſeqq. quem ſequitur Honded.
conſ. 70. num. 42. lib. 2. Fuſar. dicta quæſt. 387. n. 45.*
cui veritati gratis ab hæredibus Stephani re-
ſpondetur has præſentationes factas fuiſſe per
20 errorem, † cum de alio anteriori ſtatu con-
trario non conſtet, imò ipſa verba fundatio-
nis, & reſeruationis hoc confirment, & vlte-
rius reiterata expreſſio, quoad Iuſpatronatus
ſpectet ad Ioannem ſecundum, & eius cohæ-
redes facta in pluribus actibus, videlicet in
reſignatione Ioannis tertij, in præſentatione
ſubſecuta à Ioanne ſecundo, & in reſtitutio-
ne eiuſdem præſentati tollunt de medio om-
nem penitus errorem *Buratt. dec. 419. num. 10.*
quamuis prætenſum errorem aſſerere non
21 ſufficeret, † ſed deberet concludentiſſimè ab
allegante probari *Buratt. dec. 200. num. 5. dec. 592.
num. 1.*

Similiter neque præſentationes de anno
1581. 1582. 1583. & 1595. à Ioanne tertio fa-
ctæ pro inducenda prętenſa præſcriptione iu-
22 uant, † quia per has quaſi poſſeſſio priuati-
uè ad alios cohæredes, qui ex ſupradicta præ-
ſentatione anni 1579. in quaſi poſſeſſione præ
ſentandi conſtituti fuerant, acquiri non po-
tuit, vt in puncto præſentationis factæ ab vno
tanquam antiquiore tradit *Ruin. conſ. 50. num. 9.
lib. 5.* tum etiam quia Ioannes tertius erat in
23 mala fide, † dum in duabus prioribus præſen
tationibus annorum 1581. 1582. explicitè
profeſſus fuit præſentare, vti præſentans Lã-
bertum, ac ex eius fundatione, & ſic notam
habebat qualitatem hæreditariam in funda-
tione allegata contentam, ſicuti *ponderatur in
prima deciſione bon. me. Merlini §. verum,* & cum
ipſe vt ſupra biennio ante hoc Iuſpatronatus
ad plures hæredes ſpectare agnouerat, vtique
24 in mala fide fuiſſet, † ſi ſolus excluſiuè quo-
ad alios cohæredes præſentare voluiſſet *Can-
cer. var. reſol. tom. 1. cap. 15. num. 541.* quæ mala
25 fides † præſcriptionem impediret *Caualer. dec.
22. num. 3. cum alijs in deciſione D. mei Ottboboni
§. verum allegatis*, vbi benè quoque pondera-
tur, quod ad hunc effectum ſcientia aliorum
cohæredum, & ſic compatronorum neceſſa-
ria fuiſſet, dum eos in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi extitiſſe conſtat ex ipſa antecedenti
præſentatione anni 1579. tanto magis, vt ex
Summario Gherardi præteritæ poſitionis n. 7
ex quietantia apparet, ipſum fuiſſe fratrum,
26 & ſororum cohæredum tutorem, † contra
quos obinde præſcribere non poterat *l. ſicut
verſ. ſed pupillari ætate C. de præſcript. 33. annorum
Bald. de præſcript. par. 6. num. 29. Odd. de reſtit. in
integrum par. 2. quæſt. 10. art. 2. nu. 5. Buratt. dec. 774.
num. 3. vbi ad d. litt. A allegat plures concordantes.*

Denique nec præſentationes dictorum an-
norũ 1583. & 1595. prout nec illa anni 1615
continent expreſſionem, vt opus eſſet, quod
ſint factæ à maiori natu, & illa ſola anni 1622
quæ dedit cauſam liti id probat, adeo quod
clarum remanet præſcriptionem aut cæptam
nunquam fuiſſe, aut ſaltem interruptam de
anno 1579. cum poſt hunc annum interuene-
rit in dictis quatuor præſentationibus Ioannis
tertij mala fides, & vlterius præſentationes fa
ctæ cum expreſſione qualitatis maioris natu
27 non durauerint per quadraginta annos ad †
præſcriptionem neceſſarios, vt fuit dictum
*coram Reuerendiſſimo Vrgellen. dec. 125. num. 6. &
in Sulmonen. Beneficij 23. Ianuarij 1647. coram me*

Deciſio vero *coram bon. mem. Vbaldo ſub die 14
28 Ianuarij 1628.* † quæ contra hanc reſolutionẽ
pugnare videbatur, dum in ea firmatum fuit
Ius hoc patronatus ex præſcriptione quadra-
ginta annorum ad maiorem natu pertinere,
non firmat contrarium ſimpliciter, cum in
eadẽ cauſa *ſub die 13. Nouembris eius anni 1628.
coram bon. mem. Coccino*, vt legitur in initio de-
ciſionis Domini ſuper hoc motiuo non fue-
runt concordes, ſed reſolutio ex alio funda-
mento fuit confirmata nempe quaſi poſſeſſio-
nis præſentandi in qua Stephanus, qui cum
Ioanne præſentauit exiſtebat, quem ideo eſſe
inſtitutũ Rota reſpondit.

Hodie igitur, Patronatum eſſe hæreditariũ
& ſic æqualiter ad Gherardum, & Stephanũ
ſpectare, fuit iterum vtraque parte informan-
te reſolutum.

BONONIEN. MANVTENTIONIS.

Ven. 7. Februarii 1643.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione apo
techę conceſſum compræhendit omnes mer-
ces, ac alias ad illius vſum deſtinatas.

SVMMARIVM.

1 *Merces exiſtentes in apotecha, & deſtinatæ ad illius vſum veniunt ſub mandato de manutenendo loquente de apotecha.*
2 *Granarium ſiue Horreum venit appellatione Apotechæ.*
3 *Maximè, quando à Granario ad Apotecham patet aditus.*
4 *Appellatione rei regulariter venit quicquid ad eius vſum deſtinatum eſt, & deſtinatio ex quibus reſultet?*
5 *In Summariſſimo poſſeſſorio Teſtes ſine citatione partis examinati concurrentibus adminiculis probant.*
6 *Deſtinatio ad certum vſum non poteſt amplius conſiderari, ſi res deſtinata ad alium vſum deinde conuertatur.*
7 *Succeſſor ſingularis locationi ſtare tenetur.*
8 *Exceſſus mandati, vt purgatus dicatur omnia in priſtinum ſunt reponenda.*

DE-

DECISIO CCCXII.

SVB die 27. Iunij præteriti Domini in exe-
cutione Mandati de Manutenendo in apo
theca ſub ſigno Campanæ ad fauorem Mag-
dalenæ, & Corneliæ de Steffanis conceſſi fir-
marunt fuiſſe exceſſum, quoad apothecam
ſub ſigno ſtellæ, Domum habitationis, &
Granarium, Attamen hodie cauſa repropo-
ſita reſponderunt deciſionem quoad ſtantias,
& Granarium, merces ad vſum apothecæ
Campanæ deſtinatas, continentes eſſe refor-
1 mandam, quia iſtæ † rectè compræhendun-
tur in mandato de manutenendo de apothe-
ca Campanæ loquente, *ad tex. in l. ſi cui ædeſ.*
30.ff. de leg.3. & in terminis horrei, ſeù Gra-
2 narij, † quod veniat appellatione apothecæ,
tradit *Gratian.diſcept.927.nu.3. vbi alleg.concord.*
3 maximè quia ad Granarium aditus † per Do-
mum, & apothecam patet, vt ponderat *Ca-*
ſtren. & Alexand. & alij relati à Buratti dec.354.
*num.2.*cum regulariter appellatione rei veniat
4 quicquid ad eius† vſum deſtinatum eſt idem
Gratian.diſceptat.126 num.6. & diſcept.782.nu.7.
& 8.Mart. de ſucceſſ legal.par.2.quaſt.14.art.1.nu-
mer.41. & ſeq. & dictum fuit coram D. Carillo in
Romana legati 14. Martij 1644. §. quinta de pro-
miſsis.

Deſtinatio verò huius Granarij, ac domus
ad vſum apothecę Campanæ nō videtur poſ-
ſe controuerti, dum ſatis ex quinque Inuen-
tarijs de anno 1622. de anno 1624. de an. 1633
de anno 1644. de anno 1646. Summario Cor
neliæ, & Magdalenæ à num.2. vſque ad 6. in-
cluſiuè demonſtratur, ex illis enim apparet,
quod in eodem granario, & ſtantijs domus
merces pro vſu apothecæ Campanæ aſſerua-
bantur, & Teſtes nouiſſimè examinati depo-
nunt, quod in granario, & duabus ſtantijs
ſubtus dictæ merces ſemper aſſeruabātur pro
vſu dictæ apothecæ, & quamuis hi Teſtes, vt
5 potè ſine citatione partis examinati†non per-
fectè probent, adminiculati tamen à ſupra-
dictis Inuentarijs in hoc ſummariſſimo poſ-
ſeſſorio ſufficiunt *Buratt dec.609.num.1. Rot.de-*
ciſ.257.num.12.par.7.rec. & apud modern.Peruſ.de
manut.dec.26.num.4. & ſeq.

Nec refert, quod tàm Inuentaria, quàm
dicti Teſtes loquuntur de tempore præterito,
& hodie tam granarium, quam ſtantiæ do-
mus ad alium vſum voluntate Conſtantiæ, &
6 litis conſortum conuerſæ,†adeo quod ceſſet
ratio præcedentis pertinentiæ ad vſum dictæ
apothecæ Campanæ ad ſupra *alleg. tex. in l. ſi*
cui ædeſ. verſ hoc tunc domum l.3. & l. quod con-
ſtante 47.ff. de damn.infect.

Quia aduertendum eſt hoc granarium, &
ſtantias in alium vſum conuerti non potuiſ-
ſe, dum eorum locatio Domino Apothecæ
Campanæ facta alios 15. annos adhuc durat,
7 cui locationi Conſtantia, † & ſi verum eſſet,
quod domum emiſſet, ſtare tenetur, *vt plu-*
ries allegata firmat deciſio in hac cauſa coram D. meo
Othobono 2. Martij 1646. emanata §. minùs.

Et licet in dictis granario, & ſtantijs reperi-
rentur etiam merces ſigno ſtellæ inſignitæ, &
ſic ad eandem apothecam ſtellæ pertinentes,
non tamen ex his ad merces ſigno Campanæ
adnotatas, & ſic præſumptiuè ad eam apothe
cam ſpectantes inferri, & ſuper illis exequi
potuit.

Confirmandam tamen Domini cenſuerūt
deciſionem quoad merces in executione di-
cti mandati de manuteneñ captas ſigno ſtellæ
inſignitas, quarum exceſſum non fuiſſe pur-
gatum per reſtitutionem earum factam, vt re-
ctè in deciſione firmatur, apparet ex ipſa con-
feſſione partis aduerſæ, agnoſcendo non om-
nes ablatas fuiſſe reſtitutas, & reſtitutionem
factam fuiſſe ſub conditione de reſtitueñ ad
omne mandatum Domini, & conſequenter
8 omnia † non fuiſſe in priſtinum ſtatum, &
pro prægatione exceſſus requiritur, repo-
ſita *Iaſ. in l ſi non ſortem §. ſi certum in princ. ff.*
de cond.indebit. Put.d.c.327.num. 2.lib.1. Rot. penes
Zacch. de oblig. Camerali dec.2.num.8.

Et ità vtraque &c.

CALAGVRITANA ANNIVERSA-
RIORVM.

Veneris 7. Febr. 1648.

ARGVMENTVM.

Mandatū de manutenendo non eſt denegandū Beneficiatis Eccleſiæ exiſtētibus in quaſi poſſione exigendi certam ſummam pro celebratione Anniuerſariorum à Capitulo eiuſdem Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio ſiue annua præſtatio ratione rei poſſeſſa re ſultans reipſa dimiſſa ceſſat.*

2 *Limita non procedere, quando de contraria Teſtatoris voluntate apparet, quæ in primis attendenda venit.*

3 Item *limita non procedere, quando quis non ratione rei, ſed in genere tenetur, & ſi redditus non perciperentur ex vna teneretur tamen ſoluere ex alia.*

4 *Debitor per voluntariam dimiſsionem rei obligata liberatur.*

5 *Obſeruantia plurimum attenditur in materia præſtationis annua à Teſtatore iniunctæ, & tunc ſolutio inxta dictam obſeruantiam facienda eſt ſiue qui ſoluere tenetur ſit hæres ſiue legatarius.*

6 *Numerus pluralis ad vnum tantum reſtringi non poteſt.*

7 *Anniuerſarium quandoque pro Capellania accipitur, quando illud verbum profertur ab Imperito, vel fœmina.*

8 *Teſtamenti vna pars aliam declarat ne detur contrarietas in eadem diſpoſitione.*

9 *Manutentio deneganda non eſt exiſtenti in quaſi poſſeſsione exigendi annuam præſtationem.*

DECISIO CCCXIII.

BENEFICIATIS, & Curatis contra Capitulum eiuſdem Domini dederunt mā datum de manutenendo in ſolutione Ducatorum

totùm

Digitized by Google

torum aureorum ſeptem pro Anniuerſario
Catherinæ Ortiz celebrando, quia conſtat de
ipſorum Beneficiatorum quaſi poſſeſſione re-
cipien̄ hanc ſummam à Cantore, & Capitu-
lo ab antiquo tempore ab vno ſcilicet 1564.
vſque ad annum 1631. Et hoc non negatur,
ſed quia tale onus prouenit ex Teſtamento
Catherinæ hanc annuam præſtationē ex fru-
ctibus cenſus ex bonis eiuſdem venditis com
parati ſolui mandantis, Capitulum prætende-
bat Iudicialiter parte citata deponen̄ ſortem
Ducatorum 140. de anno 1631. ſe eſſe à dicta
ſolutione liberatum, eo quia obligatio an-
1 nua † ratione rei poſſeſſæ reſultans re ipſa di-
miſſa ceſſat ex *trad. à Ciriac. controu. 440. nu. 17.
Felician. de Cenſ. lib. 2. cap. 6. num. 7. Cenc. de cenſ.
quæſt. 108. num. 13. Anton. de Amat. var. reſol. tom. 1
reſol. 21. ſub num. 5.* Attamen hæc concluſio,
alias veriſſima in ſuis terminis huic caſui non
applicatur, quia Teſtatrix hæc expreſſis ver-
bis mandauit, vt quando illi cenſus, ex qui-
bus annuam hanc præſtationem legauerat ex
tinguerent, pecunia conſignaretur Cantori,
& Capitulo, quod illam intra duos menſes in
ueſtire tenebatur, ac niſi inueſtiuerit ab eo tē-
pore impoſterum ſoluat de ſuis bonis. Vnde
colligitur Catherinam noluiſſe pecunias, &
ſortem principalem Beneficiatis reſtitui, ſed
à Capitulo ſemper inueſtiri, ideò ſi inueſtiuit
tenetur præſtationem ſoluere ex fructibus,
vel ſi non inueſtiuit id facere ex proprijs bo-
nis adſtringitur, ſic ſupradicta concluſio, quā-
2 do de contraria voluntate † Teſtatoris appa-
ret limitatur *iuxta Eugen. conſ. 78. num. 20. lib. 2.*
ea enim in primis attenden̄ eſt *l. an Condonat ff.
de cond. & dem. l. Hæredes mei §. ita ff. ad Tre-
bell. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. . num. 1*
3 Prout etiam limitatur, † quando quis non
ratione rei, ſed in genere tenetur, & ſic ſi re-
ditus non perciperentur ex vna, teneretur ſol-
uere ex alia, vt declarat *Caſtr. conſ. 4. . numer. 3.
verſ. loquitur par. 2. Tiraquell. de retract. lignag. gloſ.
6. num. 21. Gutier. pract. quæſt. lib. 1. quæſt. 143. ſub
num. 54. Simon. de Præt. de Interpret. vlt. vol. lib. 4.
fol. 472. nu. 2.* hic verò Capitulum non eſt ob-
ſtrictum ratione rei, id eſt principalis cen-
ſus, quem non apparet cum ipſo eſſe ſtabili-
tum, dum potuerant plures cenſus ex bonis
Catherinæ conſtitui, Vnde ſequitur ipſum
non eſſe obligatum ratione rei, ſed tenetur in
genere, quo caſu per dimiſſionem volunta-
4 riam rei † debitor, non liberatur, vt etiam
dixit *Rota in Romana fructuum Cenſus* 11. *Decem
bris* 1645. *§. ſecundo quia coram D. m. Cerro.*
Nec refert, quod verba Teſtatricis ſint im-
perſonalia, nam dum Capitulum ſemper ha-
5 ctenus ſoluerit, hæc ipſa obſeruantia † decla-
rauit eſſe directa ad Capitulum, à quo prop-
terea, ſiue ſit hæres Teſtatricis, ſiue legata-
rius, eſt facien̄ ſolutio iuxta eandem obſeruā-
tiam *Rot. deciſ. 203. num. 8. par. 1. rec.* neque de-
bent intelligi verba Teſtatricis ibi *Inſuper man
do, & ordino, quod quando dicti Cenſus extinguere-
tur &c.* referri ſolum debeant ad cenſum reli-
ctum Cappellaniæ in Eccleſia Sancti Petri, nā
poſtquam ipſa, tàm dedicto Cenſu, quam a-
lio pro Anniuerſario Beneficiatorum ſupe-
rius diſpoſuit, mox illa verba ſubdidit, quæ
6 cum ſint numeri pluralis † dicti Cenſus vti-
que non poſſent ad vnum cenſum reſtringi,
ſed vtrumque comprehendat *l. vbi numerus ff.
de Teſt. Surd. dec. 202. nu. 4.* cui intellectui non
repugnant alia verba, quod Capitulum eſt
Patronus, & adminiſtrator Capellaniæ in ra-
tione inferius in Teſtamento poſt dicta verba
adducta cur Capitulum ad inueſtien̄ obliga-
7 uit, nam ab imperitis, & fœminis, † etiam
anniuerſarium miſſarum Cappellania nuncu-
pari ſolet *Lar. de Anniuerſ. lib. 2. cap. 1. num. 22.* &
8 in hoc ſenſu accipi debet, † ne ſecunda pars
Teſtamenti contrarietur primæ, in qua Ca-
therina pluraliter loquen̄ complexa eſt etiam
cenſum pro Anniuerſario *ad tex. in l. vbi Re-
pugnantia ff. de reg. Iur. cum vulg.*
Minus obſtat, quod Anniuerſaria à Bene-
ficiatis celebrata fuiſſe non oſtendatur, hoc e-
nim eſt alterius inſpectionis, neque interim
9 ipſis in ſua quaſi poſſeſſione exigendi ſcutorū
ſeptem annua denegan̄ eſt manutentio, im-
putandumque Capitulo, ſi pecunias otioſas
tenuerit, vt in ſimilibus terminis conſuluit.
Eugen. conſ. 78. ſub num. 5. verſ. & imputand. lib. 2.
Et ita vtraque parte Informante reſolutum
fuit.

BONONIEN. DE BEROIS.

Lunæ 10. Februarij 1648.

ARGVMENTVM.

Donatio facta à Grauato non ſuſtinetur ex cau-
ſa detractionis legitimæ, ſi illa ex præcedenti-
bus alienationibus probatur conſumpta. Con-
feſſio voluntaria procuratoris etiam in Iudi-
cio emiſſa non præiudicat principali.

SVMMARIVM.

1 *Detractiones pro legitima non cadunt ſub fideicom-
miſſo paterno.*
2 *Legitima, quando ex præcedentibus alienationibus
probatur conſumpta, tunc donatio facta à Graua-
to non ſubſtinetur obſtante prohibitione alienatio-
nis.*
3 *Clauſula ſalutaris in Inuentario adiecta, quod non
apponenda habeantur pro non appoſitis efficit, vt
res, quæ verè hæreditariæ non ſunt hæreditariæ mi-
nime fiant.*
4 *Confeſſio voluntaria procuratoris Domino non no-
cet.*
5 *Confeſſio voluntaria appellatur etiam illa, quæ in
Iudicio emanauit dum iuſſus Iudicis non præceſſit.*

DECISIO CCCXIV.

DOMINI permanſerunt in deciſis coram
me ſub die 13. Maij 1644. in hac cauſa,
quia oſtenſum fuit prædium Butrij, de quo
agitur cadere ſub fideicommiſſo Auguſtini
Beroi, & non deberi Carolo Antonio eius fi-
lio, & eius ſucceſſoribus ex cauſæ legitimæ
ei

ei debitæ in bonis Auguſtini ſui patris, nam in dicto Inſtrumento hoc prædium Ioannes Franciſcus dimiſit Ludouico tanquam ſubiectum fideicommiſſo Auguſtini, & vltra faſſus fuit detractiones filijs Auguſtini competentes fuiſſe per alias anteriores alienationes conſumptas. Quæ confeſſio cum ſit euidens & ipſo facto comprobara, dum alioquin Ioannes Franciſcus ipſum prædium ex cauſa detractionum ſibi retinuiſſet. vt ex deciſionibus in hac cauſa coram R. P. D. meo Royas, & D.Carillo Præſide Valliſoletano emanatis cōprobatur, rem manifeſtam reddit, maximè quia prætenſio detractionum à Io: Franciſco allegata, & contradictio Ludouici aſſerentis eſſe detractiones conſumptas, tranſactioni ſecutæ cauſam dedit, nec refert, quod prius bona fideicommiſſi Auguſtini iudicialiter cum clauſula detractis, detrahendis petijſſent, cum aliam clauſulam immediatè ſubiunxerit, videlicet, ſi quæ ſint detrahenda, per quam onus probandi eſſe locum detractioni in Aduerſarium transfertur, neque ex aſſertione Ludouici in Tranſactione facta, quod omnia ferè bona fideicommiſſi Auguſtini à Io:Franciſco poſſidebantur excludit detractiones prius factas fuiſſe, cum ea, quæ pro legitima filiorū
1 detracta erant † ſub fideicommiſſo cadere non dicantur *l. quoniam in prioribus C. de inoff. Teſt. Rot. dec. 200. num. 4. & dec. 205. num. 1. par. 5. recen.*

Itaque non obſtat, quod Carolus Antonius hoc prædium Butrij de anno 1594. donaſſet Herculi filio, quia cum per alias antecedentes alienationes ab ipſo legitima iam erat cō-
2 ſumpta † prohibitio alienationis in fideicommiſſo Auguſtini contenta ipſi obſtabat, vt donationem hanc iſte facere non poſſet *Ruin. conſil. 23. num. 13. lib. 5. Theſaur. dec. 96. numer. 3. Rota dec. 73. num. 1. par. 1. rec.* Si verò diceretur antecedentem conſumptionem excludi, ex quo eadem ferè bona in inſtrumento diuiſionis de anno 1571. inter filios Auguſtini factæ in Inuentario Herculis reperiantur id non verificatur, cum domus in Parochia S. Andreæ ſita in hoc Inuentario non reperiatur, immo vlterius neque pecuniæ, quas plures in hæreditate Ludouicus extitiſſe in Inſtrumento tranſactionis emiſſa erronea fuiſſe non cenſentur, vt ſatis ex deciſionibus hactenus in hac cauſa factis comprobatur.

Nec minùs releuat, quod Hercules de hoc prædio tanquam libero, & hæreditario diſpoſuerit, & quod Ioannes Franciſcus poſtea in Inuentario hæreditatis Herculis idem prædiū cum mentione, quod eiuſdem vſumfructū Lucretiæ vxori Herculis reliquerit. Quia talis deſcriptio non poteſt plus operari, quam ipſa Herculis Teſtamentaria diſpoſitio, in qua expreſſe proteſtatus fuit ſe non intelligere in aliquo præiudicare fideicommiſſo Auguſtini, adeo quod ex ipſa proteſtatione ſequitur, quod comperta poſtmodum ex ſupradicta tranſactione anni 1621. dictum prædium ſub fideicommiſſo Auguſtini caderet, & clauſula ſalutaris Inuentario adiecta, *quod non apponenda habeantur pro non appoſitis*, efficit, vt res, quæ verè hæreditariæ non ſunt per de-
3 ſcriptionem † hæreditariæ minimè fiant ex *allegatis in deciſione huius cauſa 18. Febr. 1641. coram D. m. Carillo §. hinc patet qua deciſio in §. fructus, & ſeq.* reſpondet obiecto tranſactionis de anno 1636. initæ, prout etiam abundantius *deciſio coram R. P. D. meo Royas 23. Iunij §. non obſtat*, vbi nullitas huius tranſactionis luculenter demonſtratur.

Parum etiam refert, quod Hercules Auguſtinus de anno 1640. iudicialiter hoc prædiū tanquam Herculis ſui Patris hæreditarium petierit cum mentione vſusfructus Lucretiæ relictę, nam cum id Procurator cuius con-
4 feſſio voluntaria † Domino non nocet, *Rota coram Greg. XV. dec. 460. num. 3. & 5.* vbi habetur confeſſionem voluntariam appellari etiā
5 illam, † quę in iudicio dum iuſſus Iudicis nō pręceſſerit emanauit, *quod etiam firmatum fuit in Romana, ſeu Ianuen. quarti Dotalis 14. Nouembris coram Eminentiſſimo Cardinali Panzirolo, & eodem anno in Auguſtana Decimarum 27. Iunij coram R. P. D. Bicho*, rectè etiam Hercules Auguſtinus excipere poteſt ſe tanquam minorē fideicommiſſum Auguſtini Senioris ignoraſſe.

Denique ſemper ſubſiſtit, quod omnia iſta per Ludouicum deducta non excludunt impoſſibilitatem confeſſionis ab ipſo in Tranſactione anni 1621. euiſſę, cuius contrarium oporteret demandare. Quare Domini in decisis permanſerunt, vtraque parte informante.

ROMANA CAMBII.

Veneris 14. Febr. 1648.

ARGVMENTVM.

Cambia debentur ſtante facultate indefinitè cōceſſa a Creditore cambiandi, & recambiandi donèc ei à debitore totalis reſtitutio ſortis fuerit reſtituta. Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Facultas cambiandi conceſſa à debitore creditori intelligitur indeffinita ſtante dictione*, & interim, *per quam contrahentes cenſentur voluiſſe durare facultatem cambiandi, donec & quouſque debitor eſt in mora reſtituendi pecunias muto receptas.*

2 *Debitor ſi promiſit pecunias receptas Creditori infra ſex menſem reſtituere, vltima dies ſex menſium abſque alia interpellatione ipſum debitorem in mora reſtituendi conſtituit.*

3 *Amplia quamuis ſit additum, & deinde ad beneplacitum creditoris.*

4 *In correſpectiuis tempus quod vni ineſt, alteri quoque ineſſe cenſetur.*

5 *Facultas conceſſa creditori cambiandi, & recambiandi intelligitur, donec & quouſque erit ſatisfactus à debitore.*

6 *Præcipuè quando fuit conuentum, quod talis facultas non poſſit reuocari, donec & quouſque durauerint reliquia contractus, & fuerit facta omnimoda*

ac

ac totalis reſtitutio ſortis, & cambiorum.
7 *Et dicta facultas generalitèr conceſſa, ex quibus dici nequeat reſtricta, & limitata. & nu. 8.*
9 *Repugnantia verborum, vt euitetur in eodem inſtrumento intellectus quilibet recipiendus eſt.*
10 *Mandatum quamuis ſit ſtricti Iuris; nihilominus quando eius verba apta ſunt aliquid comprehendere latè interpretatur.*
11 *Cambia ſunt taxanda ad quantitatem à partibus conuentam.*

DECISIO CCCXV.

DOMINVS Marchio Alphonſus Pallauicinus, vna cum Alexandro dum viueret, & Sfortia fratre ſcuta 3000. ad cambium
de anno 1611. 4. Ianuarij accepit à Ioanne
Mancino ad 6. menſes, & deinde ad beneplacitum Ioannis pacto adiecto, nec durante hoc
tempore fructus ſc. 9. excederent, quo elapſo
pecunias reſtituere promiſerunt, reſtitutione
verò non facta, quatenùs Domini Pallauicini
cum iudiciali intimatione, quæ faciat mentionem de tali obligatione fructus prædicti ſemeſtris ſoluerent Ioannes per alios ſex menſes
idem Cambium continuare teneatur ſine tamen vlla cambiorũ limitatione, ſed ad ſummam cambiorum currentium interim concedendo Ioanni facultatem eandem ſummam
ſcutorum 3000. propria auctoritate à quibuſcumque Mercatoribus, & a ſe ipſo ſine aliquo Iudicis decreto, & abſque vlla intimatione, & notificatione, cui, & alijs quibuſcunq;
exceptionibus medio iuramento expreſsè renunciarunt, accipiendi ad cambium, & per ferias, ac nundinas cambiandi, & recambiandi
vſque ad integram tàm ſortis, quàm cambiorum, & recambiorum, & expenſarum ſatisfactionem. Verùm quia elapſo primo ſemeſtre
nec Ioannes beneplacitum reuocauit, nec Pallauicini fructus neque cambia decurſa ad rationem 9. pro centenario ſoluerunt, nec Ioannem Creditorem iudicialitèr interpellarunt;
dubitatumq; fuit, an præſuppoſita iuſtificatione cambiorum poſt lapſum primi ſemeſtris
cambia deberentur, & ad quam ſummam, &
cambia deberi vltra ſex primos menſes ad rationem cambij currentis reſponſum fuit. Quia
Ioanni fuit à debitore conceſſa facultas aſſumere ad cambium ſcuta 3. mil. abſque vlla
intimatione, vel notificatione deſuper ſibi facienda, quæ facultas intelligi debet † indefinita
1 donec ſcuta 3. mil. redderentur ob dictionem
interim, ibi, *& interim, quia dictus Ioannes eſt publicus Mercator*, & inferius, *& propterea ne dictus Ioannes interim aliquod damnum patiatur*, quæ cũ
referantur ad tempus, cui ſubijcitur, indicat
contrahentes voluiſſe durare facultatem cambiandi, donec, & quouſque mora debitoris
in mutuo reſtituendo duraretur *l. qui ad certum verſ. interim ff. loca l. libert. §. in quæſtionibus verſ. interim ff. ad municip. Monach. dec. Bonon. 59. num. 21. Rot. deciſ. 78. num. 1. apud Zacch. de ſociet. offic.*
Cum igitur tempus, & mora circa reſtitutionem ſortor. 3. mil. ſit indefinita quandoquidem reſtitutio promiſſa fuit infra ſex menſes, ipſa † vltima dies ſex menſium abſque
2 alia interpellatione debitorem in mora reſtituendi conſtituit *l. magnam C. de contrahend. empt. Pacian. conſ. 157. num. 22. & ſeq. Put. dec. 259. nu. 5. lib. 1.* licet additum fuerit, & deinde ad bene-
3 placitum † ipſius Domini Ioannis *Alexan. in l. quoties 59. ſub num. 1. ff. de verbor. oblig. Iaſ. in l. ſi ſtipulatus num. 15. ff. eadem Zacch. de ſoc. off. nu. 203. Ciriac. controu. 252. num. 61.* adeoq; vel vti mutuum ad beneplacitum Creditoris reſtitui debebat, ita donec illud reſtitueretur, ſimilitèr
ad eiuſdem Creditoris beneplacitum facultas
cambiandi, quæ tempore reſtitutionis mutui
correſpectiua eſt, durabat, cum in correſpe-
4 ctiuis † tempus, quod vni ineſt, alteri quoque ineſſe cenſeatur *l. Alumna §. Seia ff. alim. leg. l. etiam §. cauſa ff. minor. Aymon. conſ. 16. nu. 4. Grat. diſcept. 14. num. 4. Giurb. deciſ. 85. ſub num. 20. Rota deciſ. 428. ſub num. 6. par. 1. rec.* & ad ſenſum patet rationem, ob quam cambij facultas Ioanni commiſſa fuit, ne is ſcilicet, qui pecunias
cambiare ſolitus erat ob non reſtitutionem
mutui damnum pateretur, indeterminatè procedere, quouſque mutuum reſtituatur.
Deindè hic ſenſus contrahentium fuiſſe
colligitur, ex eo quia vlteriùs in inſtrumento
additum fuit, quod Ioanni recambiare liceret,
5 & in cambiis, † & recambiis continuare quoties opus fuerit, & ſic conſequentèr donec, &
quouſq; omnino erit ſatisfactus *Dec. conſ. 101. num. 1. lib. 2. Mut. deciſ. 52. num. 17. cum alijs allegatis per Moderu. Iannen. tract. de Cambijs diſp. 3. qu. 11 num. 3. & ſeq.* Et omnem penitus huius rei ambiguitatem tollunt ſequentia verba Inſtrumenti, ibi, *Quodque dictum inſtrumentum penitus reuocari non poſſit tanquam pars contractus, donec, & quouſque durauerint reliquiæ eiuſdem præſentis contractus, & fuerit facta omnimoda, & totalis reſtitu-*
6 *tio ſortis Cambiorum*, † vt in his terminis ponderauit *Rot. deciſ. 274. num. 13. & 14. par. 5. recent. & priùs dec. 559. num. 1. par. 2. & deciſ. 539. nu. 10. inter impreſſ. apud Cenc. de cenſib.*
Neque ſubſequens promiſſio D. Marchionis debitoris de reſtituendo cambia, & recambia in fine ſex menſium vniuerſalitatem ſu-
7 prædictæ † facultatis reſtringit; ita quod, ſi
tunc non reſtituerit, impoſterum reſtituere
non teneatur iuxta ſenſum ex ipſo mandato
ad cambiãdum indeterminatè dato reſultantem donec ſors reſtituatur *§. primo inſtit. de oblig. ex conſenſu. §. tua tantum §. & qui exequitur inſtit. mandat. l. 5. ff. de act. & oblig. Oliban. de action. par. 1. lib. 2. ad §. actionum autem num. 25.* Et dictæ facultatis amplitudinem multo minùs coarctat
8 aliud ſubſequens † pactum, quod elapſis dictis ſex menſibus, quibus debitor intimationem fecerit Creditori, & fructus cambij primi
ſemeſtri ſolueret, cambium ipſe per ſex alios
menſes tunc proximos continuare tenetur,
quia pactum huiuſmodi conditionibus in eo
appoſitis adimpletis neceſſitatè quidem Creditori continuandi cambium inducit, ita vt
infra ſex alios menſes ſortem principalem
exigere non poſſit, ſed non excludit, quin ſi
dictæ conditiones adimpletæ non fuerint, licitum ipſi fuerit, cambium arbitrio ſuo, niſi
ſors

ſors reſtituatur continuare vſq; ad integram fortis reſtitutionem, & hoc quidem in vim facultatis, vbi ſuperius abſque aliqua limitatione conceſſa, quod de ſuperfluitate argui non poteſt, dum ſatis operatur, ne infra ſex alios menſes per ſolius Creditoris diſſenſum Cambium diſſoluatur firmo tamen ſemper remanente Creditoris beneplacito, impoſterum cambium donec id reuocaſſent vſque ad integram ſortis reſtitutionem continuandi, vt in proximis terminis *Caſtrac. de ſociet. offic. c. 54. num. 14. & 15. Zacch. eod. tract. num. 203. & 204.* Hic verò omninò ad euitandam in eodem in-
9 ſtrumento verborum † repugnantiam recipiendus eſt *Dec. conſ. 562. ſub num. 4.* è diametro enim ad inuicem repugnaret indeterminata ſuperiùs donec ſors reſtitueretur conceſſa cambiandi facultas, ſi infra hic eumdem ſecundum ad ſex mẽſes reſtringeretur, & prorſus incongruum, ſi eadem facultas ab intimatione per debitorem facienda penderet, cum ipſa facultas Creditoris, & non Debitoris gratia fuerit conceſſa, ne Creditor ſcilicèt interim damnum pateretur, ideoque ad eius fauorem late ſecundum totam verborum latitudinem interpretanda, nam quamuis man-
10 datum ſit ſtricti iuris, † nihilominus quando eius verba apta nata ſunt aliquid comprehendere latè interpretatur, vt dixit *Rot. deciſ. 8. n. 9. & 10. par. 2. diu. & in Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ 28. Iunij 1645. §. 1. coram R. P. D. meo Cerro.*

Quantitatem autem cambiorum vltra ſex primos menſes, in quibus conuentio ſeruanda eſt ſcut 9. pro centenario Domini dixer ſit
11 eſſe taxandam † ad rationem cambiorum currentium, cum conuentio dicti menſis non egrediatur *l. ſi vnus §. penult. l. ſi epiſtola §. fin. ff. de pact. l. ſi Imperator ff. poſtul. l. quaſitum ff. qui, & à quibus Surd. dec. 75. nu. 5. Buratt. dec. 396. nu. 2. & 5.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

AESINA PECVNIARIA

Lunæ 17. Februarij 1648.

ARGVMENTVM.

Cenſus ſi fuit impoſitus ab vno ex fratribus nomine alterius fratris tunc ad illius fructus tenetur, ſi conſtat de ratificatione impoſitionis dicti Cenſus, & ex quibus illa deſumatur?

SVMMARIVM.

1 *Vſufructuarius fundi cenſiti ad illius extinctionem adſtringi non poteſt.*

2 *Ignorantia contentorum in Inſtrumento allegari nequit ab eo, qui eorum explicitam mentionem fecit in aliqua ſcriptura.*

3 *Obligatio Cameralis ſtipulationem pro omnibus quorum intereſt continet.*

4 *Ratificatio etiam ab abſente fieri poteſt.*

5 *Ratio eſt, quia ratificatio à ſolo animo, & voluntate ratificantis dependet, nec propriè contractus dicitur.*

6 *Accollatio debiti pro rata facta à pluribus diuiſionem debiti importat, hæc tamen diuiſio perſonas tantum accollatorum reſpicit num. 7. Non autem perſonam creditoris, cuius conſenſus non interuenit num. 9.*

8 Surd. conſ. 150. nu. 92. & ſeqq. *in quibus terminis loquatur?*

10 *Creditor agens ex inſtrumento ratificato contra ratificantem rectè agit.*

11 *Actio naſcitur ex contractu ratificato, non ex ratificatione.*

12 *Soluens partem debiti cum commemoratione certi contractus, ex quo illud proficiſcitur videtur ex hoc totum debitum ratificaſſe, & agnouiſſe.*

13 *Rota poteſt executiuè procedere dum cauſa reperitur commiſſa cum facultatibus A.C.*

14 *Tribunalia ſuprema euitare ſolent inutiles circuitus Rota Romana eſt Tribunal ſupremum ibid.*

15 *Cenſus impoſitus pro vtilitate fideicommiſſi, ſi conſtat de verſione arctat fideicommiſſarios ad illius ſolutionem.*

DECISIO CCCXVI.

DOMINI denuò contra Gabrielem Simonettum eſſe relaxandum mandatum reſponderunt, quia negari non poteſt eius ratificatio in impoſitione cenſus à Lutio Simonetto fratre ad fauorem Marchetti ſuper Molendino. Dum ipſe Gabriel (vt rectè firmat *deciſio in hac cauſa 26. Iunij anni præteriti*) poſtea curauit à conductore eiuſdem Molendini extinctionem dicti Cenſus in ſe ſuſcipere, tanquam ab ipſomet Gabriele, & Lutio fratre debiti, vt ex ipſis inſtrumenti verbis dignoſcitur, vbi ſubintrarunt loco dictorum de Simonettis in annuo cenſu ſcutor. 200. pro rata & ad bonum computum ratæ tãgentis dictos de Simonettis alias impoſito ſub die 22. Aprilis 1637. & infra, ibi, *promiſerunt ſoluere fructus, vt tenentur dicti de Simonettis*, cũm enim iſti cenſus non aliter à Gabriele, quam vigore Inſtrumenti cenſualis eius quoque nomine inſolidum ſtipulanti debitus erat, neque Ga-
1 briel vti vſufructuarius † Molendini fundi cenſualis ad extinctionem cenſus aſtringi poterat, vt per *Cenc. de cenſ. quæſt. 79. num. 3. cum pluribus ſeqq.* & dum in dicta ſuſceptione extinctionis à conductore explicita diſtincta mentio inſtrumenti cenſualis ſub expreſſione diei menſis, & anni rogitus Notarij de eo rogati facta fuit, ſatis profectò patet Gabrielem voluiſſe obligationem ſuam in eodem inſtrumento contentam adimplere, cuius conten-
2 torum ignorantiam † allegare minimè poteſt cum eorum tàm explicitam mentionem faciant *l. non eſt ferendus ff. de tranſact.* & in terminis ratificationis *Milanen. deciſ. 8. num. 397. lib. 1.*

Neque Gabriel ab obligatione, & ſolutione cẽſus inſolidum eximere ſe poteſt eo quia Marchettus Creditor cenſus ſtipulationi præ-
3 ſens non fuit, cum obligatio † Cameralis ſtipulationem pro omnibus, quorum intereſt, contineat *Zacch. de oblig. Camer. qu. 5. num. 6. Buratt. deciſ. 88. num. 3. & Rot. deciſ. 285. num. 9. & 10. par. 6. recent. deciſ. 46. nu. 7. par. 7. recent.* & fuit di-

Ctum

ctum in Romana fructuum Cenſus 11. Decembris 1645. coram D. meo Cerro. Nec præſentia Creditoris requirebatur, cum ratificatio etiam, 4 parte abſente † fieri poſſit Bart. in l. Pomponius ff. negot. geſt. Io. Franc. à Ponte conſ. 6. num. 31. reddens 5 bonam rationem, quia ratificatio † à ſolo animo, & voluntate ratificantis dependet, nec propriè contractus dicitur Neguſant. quæſt. 170. num. 2. Surd. conſ. 3. n. 18. lib. 2. Menoch. præſumpt. 45. num. 9. & 10. lib. 2. Gancer. var. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 108. Rot. in Romana ſociet. Officij ſcutor. 1000. 8. Februarij 1627. coram bo. me. Manzanedo.

Non obſtat, quod in ſupramemorato Inſtrumento accollationis pro rata, & ad bonum computum ratæ tangentis Simonettos 6 accollare cenſum dixerint. Nam quamuis huiuſmodi verba diuiſionem debiti inferre poſſint, vt per Mantic. de tacit. lib. 15. tit. 5. num. 3. & 5. alioſque plures allegat. ab Anton. de Amat. re-7 ſolut. 70. num. 19. Diuiſio tamen illa † perſonas ſolùm accollatorum reciperet, qui cùm ad ratam dumtaxat proprij ipſorum debiti, quod habebant cum Simonettis obligare ſe voluerint, vtique non remanerent obligati cenſua-8 rio inſolidum, † in quibus terminis loquitur Surd. conſ. 150. ſub num. 92. verſ. ſed hæc non eſt, & ſub num. 116. & 117. Sed Simonettis principalibus debitoribus adaptari non poteſt, quia in Inſtrumēto cenſuali Marcherto cenſus Emptori inſolidum obligati ſunt, qui diuiſioni ſu-9 pradictæ, † vt requirerentur non conſenſit cum hoc pendeat ab animo, & voluntate Creditoris, vbi notant communiter Doctores C. de pact. Anton. de Amat. reſolut. 70. num. 9. Neque Marchettus hodie agit ex dicto Inſtrumento accollationis ad ratam reſtricto, ex quo tantum inducit ratificationem Inſtrumenti cenſualis factam à Gabriele, ſed agit ex Inſtru-10 mento cenſuali ratificato † obligationem inſolidum vtriuſque fratris continentis Corn. conſ. 50. num. 18. lib. 1. vbi ait quod actio naſci-11 tur † ex contractu ratificato, non ex ratificatione Milanen. deciſ. 4. num. 66. lib. 2. & ſciendum eſt, quod licet accollatio loquatur ſolùm de parte cenſus, nihilominus tamen ratificatio ex eadem accollatione reſultās reſpectu Marchetri Cenſuarij eſt indefinita, eò quia fratres accollationem eandem ſub explicita mentione Inſtrumenti cenſualis, ſtipulando idem Inſtrumentum in totum ratificare cenſetur, prout contingit in ſoluente partem debiti, quod 12 aliquis ſoluit † cum commemoratione certi contractus, ex quo illud proficiſcitur, videtur ex hoc totum debitum ratificaſſe, & agnouiſſe vt præter allegatos in §. non obſtat in prima deciſ. dixit Rota in Firmana Compromiſſi 21. Iunij 1625. coram bo. me. Pirouano, & in Romana Reintegrationis 23. Iunij 1642. coram Reuerendiſſ. Epiſcopo Patauino §. in calculum, & in Leodien. pecuniaria 28. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Bichio §. nec obſtat, & DD. ab Informantibus pro Gabriele allegati loquuntur in caſu quando non ſoluitur vigore certi contractus.

Et Gabriel conuincitur ex alio Inſtrumento in Summario reſponſionis pro Marchetto dato in quo ipſemet conuenit, quod annuarubra 40. frumenti ex Molendini locatione percipienda in extinctionem Cenſuum pro reparatione eiuſdem Molendini impoſitum, conuertantur abſque aliqua reſtrictione ad ratam, ſed indefinitè, vt Gabriel tunc temporis optimè ſciebat adeſſe hunc cenſum in quo inſolidum erat obligatus. Quia ſupradictum Inſtrumentum accollationis continens indiuiduitatem diei, menſis, & anni, ac rogitus Inſtrumenti cenſualis mentionem præceſſerat, 13 vnde cum cauſa hæc fuerit in Rota † cum facultatibus A. C. commiſſa, & ſic ex integro poſſit executiuè procedere Buratt. dec. 752. n. 7. non ingrediendo diſcuſſionem, an executio vigore dicti mandati relaxati contra bona hæreditaria Lutij facta ſuper Molendino à Gabriele poſſeſſo ſit valida, vel non, & ſuprema 14 Tribunalia † prout eſt Sacra Rota ſolent euitare mutiles circuitus, vt ratiocinatur Mut. deciſ. Sicil. 9. num. 42. & 43. Domini cenſuerunt contra ipſum eſſe relaxandum mandatum, etiam ſi Molendinum poſſideret vigore fideicōmiſſi, quia cenſus fuit deſuper à Lutio fra-15 tre ex cauſa eiuſdem impoſitus, † & ſic in eius vtilitatem verſus ad quam etiam fideicommiſſarij tenentur Molin. de Primog. lib. 1. cap. 10. num. 15. & ſeq. Buratt. deciſ. 406. num. 5. vbi Adden. num. 16. & 17. plures allegat concordantes, cum ad ſolutionem huius cenſus ex obligatione ſua expreſſa ex ſupradictis teneantur.

Et ita vtraque parte informante concluſerunt.

SIGNINA IVRISPATRONATVS.

Mercurij 11. Martii 1648.

ARGVMENTVM.

Præſentationes factæ à Domino loci non eſt neceſſe, quod probentur per Inſtrumenta publica à Notario confecta, ſed iuxtà diſpoſitionē Sac. Concil. Trident. ſufficit, quod illæ iuſtificentur publicis documentis, & ad hunc effectum authenticæ ſcripturæ quænam dicantur?

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur Domino loci in poſſeſſione præſentandi, ſi vltra poſſeſſionem docet de titulo immemorabili vna cum præſentationibus effectuatis ſpatio 50. annorum publicis documentis comprobatis.*

2 *Præſentationes effectum ſortitas fuiſſe probatur eo ipſo quod beneficium ſemper vacauit per obitum præſentatorum, quod procedit etiam in terminis Concil. Trident. num. 3.*

4 *Præſentationes per authenticas ſcripturas iuſtificatæ dicuntur, quæ ſunt munitæ litteris patentibus vna cum ſubſcriptione.*

Scripturæ authenticæ dicuntur, quæ continent ſigillum & ſubſcriptionem Communitatis, ibid.

5 *Scripturæ extractæ ex originalibus aſſeruatis in Cācellaria Epiſcopali ratione loci fidem merentur.*

6 *Litteræ Patentes quando ſunt adminiculatæ fidem faciunt.*

7 *Scriptura etiam informi tribuitur fides quoties adminicula concurrunt.*

8 *Præſentationes iuxta formam Concilij Tridentini per publica documenta debent probari, & infra nu.11.& ſeqq.*

9 *Nec ſufficere litteras Patentes, niſi probata conſuetudine, ſed publica Inſtrumenta præſentationum ſub rogitu Notarij, & teſtium præſentia requiri.*

10 *Præſentatio iuxtà cautelam Viuiani confici debet coram Notario, & teſtibus, & vide infra nu.18.*

11 *Præſentationes ad formam Concilij non eſt neceſſe, quod probentur per publica Inſtrumenta à Notario confecta, ſed tantum per authenticas ſcripturas.*

12 *Inter publicas ſcripturas, & authenticas magna eſt differentia, nam omnis ſcriptura publica eſt authentica, ſed tamen non è conuerſo.*

13 *Scriptura quæcunque ex ſeipſa, vel ratione loci fidem faciendo, licet non ſit Inſtrumentum publicum dicitur authentica.*

14 Deciſ.197.num.64. par.5.recent. *in quibus terminis ſit intelligenda.*

15 *Scriptura authentica vim habent publici documenti.*

16 Lotther.de re benef.lib.2. quæſt.38.num.36. & ſeqq. *in quibus terminis veniat intelligendus, & quo caſu eius doctrina venit limitanda.*

17 *Ad conſuetudinem inducendam actus duo cum lapſu 40.annorum ſufficiunt.*

19 *Præſentationis vim habent ſcripturæ penès præſentandum retenta poſtquam fuerunt coram Ordinario exhibita ad effectum obtinendi inſtitutionem.*

20 *Præſentationes etiam per litteras fieri poſſunt.*

21 *Præſentationes aliquæ continentes enunciatiuam, quod factæ ſint à Dominis loci, licet aliæ ſimilem enunciatiuam non contineant, iſta ab alijs declarantur, dum de alio titulo non docentur facta.*

22 *Præſertim concurrentibus inſtitutionibus continuatis factis ab Ordinarijs tanquam de præſentatis à Dominis loci.*

23 *Iuſpatronatus præſumitur de pertinentijs Caſtri, quando præſentationes factæ fuerunt ab illis, qui pro tempore erant Domini Caſtri.*

24 *Negatiua probanda eſt ab allegante pro fundamento ſuæ intentionis.*

25 *Quaſi poſſeſſio præſentandi, vt acquiſita dicatur ſufficit præſentationes fuiſſe admiſſas, & præſentatum cum effectu inſtitutum, ſiue bene, ſiue male.*

26 *Immemorabilis quaſi poſſeſſio præſentandi probatur per Teſtes ſubditos, & Vaſſallos.*

27 *Teſtes examinati ſine interrogatorijs probant ſi pars citata illa dare neglexit, quod amplia nu.28.*

DECISIO CCCXVII.

EXCELLENTISS. D. Principem Burgheſium manutenendum eſſe Domini hodie dixerunt in quaſi poſſeſſione præſentandi
1 ad † Rectoratum S. Stephani Oppidi Montis Fortini, quia vltra eius poſſeſſionem, titulum ac immemorabilem, vna cum præſentationibus continuatis, & effectum ſortitis, per annos 50. & authenticis ſcripturis productis oſtendit; vt vult *Gonz. ſuper reg.8.gloſſ.18.n.23. Rota coram Greg.XV.deciſ.222.nu.2.& apud Modern.Piſan.de Iurepatr.deciſ.10.num.5.* quas præſentationes ſaltem per 50. annos incipiendo ab anno 1594. effectum ſuum ſortitas fuiſſe,
2 demonſtratur † eo ipſo, quod hoc beneficium de illo tempore citra ſemper vacauerit per obitum præſentatorum, *iuxtà celebre conſilium Oldrad.229.* à Rota receptum, etiam in termi-
3 nis Concilij, † *vt in deciſ.545.nu.2.part.1.diuerſ. & deciſ.481.num.1.ad med.par.1.recentior.& coram Card.Seraph.deciſ.1141.num.2.verſ.& iſtæ præſentationes, & in Mediolan. Prioratus 14.Martij 1646. coram R. P. D. meo Corrado, §.præſentationes ergo deciſ.87.num.5.part.7.& deciſ.224. numer.7.& 8. par.1.recent.*

Præſentationes verò huiuſmodi probantur
4 per authenticas ſcripturas, † litteras, vel Patentes cum ſigillo, & ſubſcriptione DD. Oppidi quæ dicuntur ſcripturæ authenticæ, vt per *Parlador.rer.quotid.cap.fin.par.1.§.11.num.10. & 11.* quem ſequitur *Theodor. hoc pign. in tract. de Iure Sigilli, cap.4.§.1.num.24.* Eo magis quia
5 extractæ ſunt † ex originalibus conſeruatis in Cancellaria Epiſcopali Signina; Vndè etiam ratione loci earum fides augetur, *Dec.in cap.1. nu.12.de fid.Inſtrum. Nicol.Euerard.in tract.de fid. Inſtrum.cap.2.numer.2. Scacc.de iudic.lib.2.cap.11. num.755.vſque ad 758.Franc.Marc.deciſ.438.n.1. 2.3.par.1 Ioſeph Ludou.deciſ.Peruſ.115.n.19.& 20.*
6 Quæ Patentes litteræ † vlterius adminiculantur tam ex enunciatiuis Ordinariorum, actibus inſtitutionum, quam ex modo earumdem Inſtitutionum, atque etiam ex Teſtibus de eiſdem deponentibus, adminicula verò
7 tribuere fidem † ſcripturæ etiam informi minus ſufficienti tradit *Genua de ſcript. priuat. qu.4. nu.27.& ſeqq.*

Non obſtat, quod hæ præſentationes factæ non fuerint per Inſtrumenta de ipſis præſentationibus coram Notario, & teſtibus rogata,
9 & per documenta publica † probari neceſſe eſſe, fuerit dictum *deciſ.197.num.64.par.5.recen.* Neque ſufferre litteras patentes, † niſi probata conſuetudine, ſed publica Inſtrumenta præſentationum ſub rogitu Notarij, & teſtium præſentia requiri tradit, *Lotther.de re benef.lib.2. q.38.num.36.& duob.ſeqq. ſequendo deciſ.Bellamer.*
10 311. Vndè cautelam † tradit *Viuian.de Iurepat. lib.11.cap.7.num.23.* quod de præſentatione coram Notario, & Teſtibus Inſtrumentum conficiatur.

Quia aduertendum eſt, Concil.Triden. in verbis nō exigere Inſtrumenta publica à No-
11 tario cōfecta, † ſed tantum ſcripturas authenticas, ibi, *authenticis ſcripturis probentur*, & in hunc ſenſum decreuit Rota vt præſentationes authenticis ſcripturis probentur, *dec.580.n.1.*
12 *par.4.diuerſ.* Attamen magna eſt † inter publicas ſcripturas, & autheuticas differentia. Quia omnis ſcriptura publica eſt authentica, ſed nō
13 è conuerſo, & quæcumque ſcriptura † ex ſe ipſa, vel ratione loci fidem faciens, licet non ſit Inſtrumentum publicum, dicitur authentica, *cap.2.de fid.Inſtrum.& ibi notat Abb. num. 1. & 2.Felin.num.2.Dec.in cap.1.nu.10.& 11.Scacc. de iud.lib.2.cap.11.num.1170.* Vndè Rota *in dicta deciſ.197.ſub num.64.par.5.recent.* † Requirendo
14 documenta publica, non eſt de Inſtrumentis

publi-

publicis, ſed de ſcripturis authenticis à Con-
cilio litteraliter requiſitis intelligenda, quæ
15 ideo ad hunc effectum † vim publici docu-
menti habent, *& Lotther.* intelligendus eſt,
16 *iuxt. terminos deciſ. Bellamer.* † quam ſequitur de
litteris patentibus, nec ſigillo, nec ſubſcriptio-
ne munitis, vltra quod in caſu præſenti intrat
limitatio eiuſdem Lottherij, quando adeſt
conſuetudo faciendi præſentationes per litte-
ras patentes, dum quatuor præſentationes fa-
ctæ fuerunt de hoc beneficio per ſpatium 50.
& amplius annorum, cum tamen ad conſue-
17 tudinem inducendam, duo dumtaxat actus
cum lapſu 40. annorum ſufficerent, *Iaſ. in l. de
quibus num. 95. ff. de leg. Pariſ. conſ. 25. nu. 21. lib. 4.
Rot. deciſ. 72. num. 27. par. 2. diuerſ. & deciſ. 355. n. 2.*
18 *par. 1. recen. & Vinian.* cautela, † etiamſi ſit om-
ninò actum non vitiat, cum nullus exaduerſo
allegatus contrarium dicat.

Neque fides harum litterarum patentium
tollitur, ex quo in locis à Curia Epiſcopali Si-
gnina diſtantibus ſint confectæ; Quia licet
alibi ſcripturæ, & per præſentandum retentæ
19 fuerunt, † antequam Ordinario pro inſtitutio-
ne obtinenda exhibeantur, ſufficit præſenta-
tum illas deinde ad dictum effectum Ordina-
rio exhibuiſſe, tum enim vim præſentationis
habent, vt fuit dictum *in Aquilana Iuriſpatrona-
tus 24. Ianuarij 1646. coram R. P. D. meo Corrado
§. Nam pro declaratione, vt tradit Lotther. de re be-
nef. lib. 2. q. 6. num. 35. & nu. 38.* Præſentationem-
20 que † fieri poſſe etiam per litteras probat *tex.
in cap. Ex noſcitur de his, quæ fiunt à Prælatis; &
latè Lap. alleg. 75. num. 4. & ſequitur Peregr. conſ. 94.
num. 8. in fin. lib. 4. Abb. conſ. 76. num. 2. lib. 2. Lam-
bertin. de Iurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 4. art. 16. num. 8. ac
per totum, Genua de ſcript. priuat. lib. 3. q. 26.*

Nec præſentationes deſtruit, quod ij, qui
præſentarunt, ſe Dominos dicti Oppidi in
omnibus patentibus nō enunciauerint, † quia
21 dum aliquæ ſimilem enunciatiuam conti-
nent ex iſtis aliæ pariter eodem Iure, ac titulo
factæ declarantur, dum de alio titulo, non do-
centur factæ, *Rot. deciſ. 68. num. 17. part. 4. tom. 3.
& deciſ. 182. num. 26. par. 6. recen.* Quod compro-
22 bant Inſtitutiones continuatę † factę per Epi-
ſcopos tanquam de præſentatis à DD Oppi-
di, & deponunt hoc expreſsè Teſtes ſuper 8.
& Iuſpatronatus præſumitur de pertinentijs
23 Caſtri, † quando præſentationes continuatæ,
vt hic factæ fuerunt ſemper ab ipſis, qui erant
pro tempore DD. Caſtri, vt dixit *Rota dec. 314.
nu. 3. verſ. & quod vt in alia par. 4. recent. & in Pla-
centina Iuriſpatronatus 28. Iunij 1641. coram bo. me.
Pirouano.*

Non obſtat quod Inſtitutiones factæ præ-
tendantur non præuio edicto; Quia præter,
24 quod negatiua † probanda eſt ab allegante
pro fundamento nullitatis, *Corn. conſ. 89. n. 11.
lib. 3. Cephal. conſ. 47. num. 4. & alij ex quibus ſic re-
ſoluit Rot. in Parmen. Beneficij 3. Decembris 1635.
coram Eminentiſs. Card. Veroſpio,* non inde infrin-
gerunt præſentationes, nec minus quaſi poſ-
ſeſſio præſentandi, ad quam ſufficit præſenta-
25 tiones fuiſſe admiſſas, † & præſentatum cum
effectu Inſtitutum, ſiue bene, ſiue male, vt poſt
alios *Garz. de benef. par. 5. cap. 5. nu. 104. Rot. coram
Vigellen. deciſ. 47. nu. 28. & per Vinian. de Iurepatr.
lib. 12. cap. 4. nu. 4.*

26 Immemorabilis denique plenè † probatur
ex pluribus teſtibus pro parte Domini Princi-
pis examinatis in Rota, qui bene probant, li-
cet ſint de Oppido Montis Fortini, & ſic Vaſ-
ſalli Domini Principis, vt in proprijs termi-
nis firmatur *in deciſ. 250. num. 3. part. 4. recent. Fa-
rinacc. de teſtib. qu. 55. num. 203.* & etiamſi fuerint
27 examinati ſine interrogatorijs † Promotoris
Fiſcalis menſæ Epiſcopalis Signinæ, quia cita-
tus ea non dedit, *Decian. conſ. 51. num. 121. in fin.
lib. 2. Farin. de Teſtib. q. 73. num. 7. & 73. & plurimi
relati ab adden. ad Buratt. deciſ. 100. num. 28. & 29.*
28 Quam probationem non infringit † licentia
reconducendi Teſtes ſumptibus petentis ob-
tenta; Quia ſibi Promotor Fiſcalis imputare
debet ſi tanto tempore, vt poterat conduci te-
ſtes non curauit, teſtibuſque expenſas pro ac-
ceſſu ad Vrbem, vt debebat non ſubminiſtra-
uit, *Rot. dec. 294. ſub nu. 11. verſ. & non placuerunt
inter impreſſ. poſt 2. vol. conſil. Farinac.*

Quare cum requiſita à Concilio Tridenti-
no Dominus Princeps pro dicto Patronatu
probauerit; Domini in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi ad hoc beneficium manutenendum
eſſe reſoluerunt. Vtraque parte Informante.

AQVEN. PRIORATVS.

Lunæ 16. Martij 1647.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Cura animarum quod Beneficio non immineat, ſed
illa per Vicarium perpetuum exerceri ſoleat ex
quibus probetur?*
2 *Rota ſemper ſolet declarationes S. Congreg. Concilij
reuerenter amplecti.*
3 *Status vltimus ad effectum iuſtificationis gratiæ at-
tenditur, dum per perfectas probationes non con-
ſtat de contrario.*
4 *Gratia motu proprio vlteriori iuſtificatione non
eget.*

DECISIO CCCXVIII.

VACANTE Prioratu S. Ioannis de La-
nerio Ordinis S. Auguſtini Oppidi Ni-
tiæ Palearum Aqueñ Diœceſis per obitum
Clementis ab Eccleſia à Sanctiſs. D. N. Fami-
liari ſuo D. Petro Lucio fuit collatus ab Or-
dinario verò in concurſu indicto tanquam
Parochiali ad eundem Prioratum approbatus
fuit Ioſephus Maria Biſdulphus, qui pariter
huius approbationis vigore à S. Sede litteras
obtinuit, ſed contra eum cauſa iactationis,
& moleſtationis ad inſtantiam Petri mihi
commiſſa, & Promotore Fiſcali Menſæ Epi-
ſcopalis Aqueñ pro ſuo iure, & intereſſe
ad cauſam admiſſo, Domini dixerunt Priora-
tum eſſe adiudicandum Petro, qui in Actis,

gratiam Apoſtolicam ſuæ prouiſionis exhibuit; Quia pro iuſtificatione eius narratiuæ, quod ſcilicet huic Prioratui non immineat
1 cura animatum, † niſi per Vicarium perpetuum exerceri ſolitam dato in eius Summar. num. 2. declaratur a Sac. Congregatione Eminentiſsimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum de anno 1626. emiſſa re maturè diſcuſſa, primò ex quodam Inſtrumento. Secundò ex proceſſu quinque teſtiū,
2 quam declarationem Rota † ſemper reuerenter amplecti ſolet, vt teſtatur *Buratt. deciſ. 477. num. 3.* qua declaratione fretus rectè Petrus impetrans reperiendo talem vltimum ſtatum cum Papæ narrare potuit, & hic quoad effe-
3 ctum iuſtificationis gratiæ † attendi debet, dum per probationes perfectas de contrario non docetur, *Rot. deciſ. 233. num. 1. par. 1. recen. & in Sabinen. Decimarum 30. April. 1599. coram claræ memor. Card. Hieronymo Pamphilio*, & in puncto qualitatis curæ animarum fuit dictum *in Gerunden Prioratus 14. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Bichio*, quod in caſu præſenti eò faciliùs admiſerſit Domini, quia gratia Petri motu pro-
4 prio Sanctitati Suæ emanauit, † quæ vlteriori iuſtificatione non eget, *cap. Motu proprio de preb. in 6. cum plurib. allegat. in Pacen. Penſionis 20. Nouembris 1609. coram Card. Lugdunen. impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. par. 2. fol. 437. nu. 4. & in Leodien. Canonicatus 27. Martij 1623. coram bon. mem. Coccino.*

Ex quibus cum ceſſent per Promotorem Fiſcalem ex viſitationibus Apoſtolicis habitis de anno 1577. & 1587. adducta, quæ ſtatū beneficij nō probant, neque Viſitationes Epiſcoporum Aqueñ de anno 1621. & 1624. tendentes ad reformationem Eccleſię concludant curam animatum, per Vicarium exerceri non poſſe: Immò in ijs Rectorem, tunc temporis Nitiæ reſidentem aliquando per ſe ipſum, aliquando medio alterius perſonæ exercuiſſe aſſeratur, Prioratum eſſe adiudicandum Petro reſponſum fuit. Vtraque parte informante.

PERVSINA CENSVS.

Mercurii 18. Martii 1648.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor agere nequit contra principalem pro fructibus cenſus ab eo impoſitum pro extinguendo debitum eiuſdem principalis loco damnorum, & intereſſe ſi conſtat ſimulatè, & non verè cenſum fuiſſe impoſitum, & ex quibus ſimulatio probata dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Simulatio vt probata remaneat ſufficit cauſam ſimulandi eſſe veram à parte rei, ſiue à contrahentibus opinatam accedentibus maximè coniecturis.*

2 *Fideiuſſor ſi cenſum impoſuit, & ex eius pecunijs debitum principalis debitoris extinxit licitè valet contra eundem principalem fructus pecuniarum ratione damni emergentis repetere.*

Intellige hoc procedere quādo reuera conſtat per fideiuſſorem pecunias ad cenſum captas fuiſſe, ſecus verò ſi capere finxit, tunc fructus à principali debito non licet accipere, nu. 4.

3 *In fraudem factum dici non poteſt, quod licuit facere fraude ceſſante.*

5 *Simulationis coniectura eo magis elicitur ob cōtemporaneitatem contractuum.*

6 *Actus quoties tendunt ad eūdem finem correſpectiuè dicuntur.*

7 *Cenſus quod fuerit ſimulatè impoſitus arguitur, ſi numquam apparet fructus fuiſſe ſolutos.*

8 *Quietantia apud debitorem ſoluentem manent.*

9 *Concordia non effectuata non meretur attendi.*

10 *Simulationis coniecturæ debent eſſe vehementes, & concludentes.*

11 *Simulatio inter fratres germanos ob ſanguinis coniunctionem faciliùs eſſe ſolet.*

12 *Simulatio concludenter probata executionem obligationis Cameralis impedit.*

DECISIO CCCXIX.

VINCENTIVS, & Marcus Antonius fratres de Seueris tanquam fideiuſſores Cęſaris Rainerij Fiſco Ciuitatis Peruſinæ debebant ſcuta 360. quæ vt ſoluerent Vincentius ſub die 30. Ianuarij 1582. Io: Baptiſtæ Martinello annuum cenſum impoſitum ſuper proprijs ſuis bonis pro pretio ſcutorum 360. eandemque ſummam ſtatim cum effectu Fiſco animo tamen ſe cōtra Cæſarem principalem debitorem reualendi ſoluit, eadem etiam die 30. Ianuarij 1582. Emptor huius Cenſus Martinellus aſſerens ſe ſimilis ſummæ indigentē alium cenſum ſuper ſuis bonis quoque impoſuit, quem Marco Antonio Vincentij fratri vendidit, quem Rota ſub die 2. Iunij 1621. coram bo. me. Card. Fabritio Verolpio, cuius deciſionis fundamenta ad inſtantiam hæredū M. Antonij reuidentur, dixerat eſſe ſimulatum eam ſcilicet ob rationem, quia eædem pecuniæ Vincentiò reddebantur, ab eoque ſoluebantur Fiſco, vt ſic tam Vincentius, quàm M. Antonius à Cæſare Raynerio principali debitore, tàm ſortem principalem dictorum ſcutor. 360. pro eo Fiſco ſolutam, quam fructus petere poſſent, hanc contrahentium intentionem fuiſſe, etiam hodie viſum fuit Dominis, ſiquidem cum hi fratres ſcirent, quod ſoluendo de proprio, ſi à Cæſare principali debitore non poſſe, niſi pecunias ſolutas repetere ne iſtæ otioſæ manerent, Vincentius emere ſe à Ioanne Baptiſta Martinello cenſum finxit, ſe alium Cenſum vendere M. Antonio Vincentij fratri, vt ſic ratione damni emergētis, Cęſar eiſdem fratribus fructus pecuniarum ſolutarum reddere teneretur, quæ ſimulandi
1 cauſa ſiue vera ſit à parte rei, † ſiue à contrahentibus opinata ſufficit ad probandam ſimulationem accedentibus maximè coniecturis in deciſione quæ reuidetur ponderatis, *Hondid. conſ. 46. num. 28. lib. 1. Farinac. de ſimul. 9. 162. num. 158. Rot. deciſ. 140. num. 40. poſt prim. vol. Farinac. deciſ. 911. numer. 3. coram Buratt. in Romana Cenſus 17. Decembris 1627. coram bon. me. Merlino,*

& in

& in Lauretana Pradii 22. Aprilis 1641. §. Neque oportet coram R.P.D.meo Bicho.

Neque ſufficit exaduerſo, quod cum mediantibus ſupradictis cenſuum impoſitioni-
2 bus licitè fructus † pecuniarum à Cęſare principali debitore repeti potuerint, non poſſe
hanc reciprocam impoſitionem pro cauſa ſimulandi inſeruire, vt per *Aimon.conſ. 319.n.9. in fin.* cum non poſſit dici factum in fraudem
3 quod licuit facere fraude ceſſante, *l. qui autem in princ.de his que in fraud.Credit.* Quia hoc ſuppoſitum quod licuerit ex capite damni emergentis fructus repetere non ſubſiſtit, ita ſimpliciter id enim non aliter erat licitum, quam
4 ſi Vincentius † reuera vt Fiſco ſolueret pecunias ad Cenſum accepiſſet, *Scacc.de Camb.§.pro quo par.2.ampliat.8. num.249 & 283. Rot.deciſ.52. num.1.& 2.par.1.recent.deciſ.235. num.5.inter impreſſ.poſt conſil.Farinac.lib.2.* Attamen hic Vincentius illas non verè ad Cenſum accepit, ſed accipere finxit, vnde fructus accipere non licuit.

Simulationis coniectura etiam vehemens
5 elicitur, ex eo quod Ioannes Baptiſta ſe Cenſum imponere ob eius indigentias, quod tamen verum non fuiſſe ſtatim deprehenditur, dum in continenti emit cenſum à Vincentio, & veriſimiliter quidem ex eiuſdem pecunijs ob contemporaneitatem vtriuſq; contractus, *Menoch.de arbitr.caſ.432. num.18.& præſumpt.55. num.8.lib.3.Gratian.diſcept.897. numer.11.Rot.deciſ.735.num.2.par.4.recent. deciſ.114. num.6.& 7. par. 5. recent.* Quam veritatem non tollit reſponſio hæredum M. Antonij, quod ſcilicet aſsertiones huiuſmodi de Notariorum ſtylo conſueuerunt, quia cum pro ſe indubitatum ſit pecunias ſub vſuris non accepiſse, niſi ex cauſa indigentiæ, ſtylus iſte innititur ipſi veritati, & partium voluntati.

Nec minor eſt veriſimilitudo ſimulationis orta ex eo, quia eodem die quo Marcus Antonius cenſum emit à Ioanne Baptiſta, iſte cenſum alium ſimilis ſummę emit à Vincentio, qui eandem ſummam mox ſoluit Fiſco. Vnde quamuis ob diuerſitatem Notariorum Teſtium, & fideiuſſorum in dd.Inſtrumentis adhibitorum correſpectiuitas ſtricte ſumpta videatur excluſa, nihilominus tamen ipſa ſummæ identitas, & contemporaneitas con-
6 tractus ſatis demonſtrat † omnes hos actus ad eundem finem fuiſse geſtos, vt notant DD. *in l.Quingenta ff de probat.in l.Triticum ff.de verb. obligat.Surd.conſil.80.per totum, Buratt.deciſ.157. num.2.*

Sed magis ſimulationem manifeſtat, quod per quadraginta annos à tempore Impoſitionis Cenſus vſque ad annum 1620. nunquam
7 apparet † aliquos vnius, vel alterius cenſus fructus fuiſse ſolutos, vt patet, dum quietan-
8 tiæ, quę apud debitorem ſoluentem manent, non oſtenduntur, *Rot.deciſ.788. num.14.part.1. diuerſ.deciſ.195. num.13. coram Greg.XV.* Quia ante annum 1620. nullus datur actus ſolutionis, & moto tunc Iudicio, & deciſ. ſuper ſimulatione contractus de anno 1621. emanata partes ſemper ſoluerunt vſque ad annũ 1643. nec contrarium probat concordia de anno 1630. inter Iacobum Vincentij hæredem, & hæredes Ioannis Baptiſtæ Martinelli inita, Summ.hæredum Seueri num.9. Quamuis heres Vincentij in ea promiſerit ſoluere fructus huius cenſus; Quia non conſtat ipſum tunc habuiſse notitiam ſimulationis, & concordia
9 non probatur effectuata, † ſic non meretur attendi, *Surd conſ.3.num.10. Iaſ.conſ.231.n.3.lib.2. Rota in Volateran. Prioratus 16. Martij 1646. coram*
10 *D.meo Bichio*, quæ coniecturæ vltra quod vehementes in ſe ſint, & concludentes *Aldobran. conſ.69.num.84.Farinac.de ſimulat.qu.162.nu.1.2. Martin.Andr.deciſ.109.num.5.* fortius in præſenti caſu ſtringunt, dum agitur inter fratres ger-
11 manos, † inter quos ob ſanguinis coniunctionem facilius ſimulatio eſse ſolet, *Bartol.in l.poſt contractum num.3. ff.de don. & in l.non ſolum num.1.ff de rit.nupt.Becc.conſ.55.Gratian.diſc.255. num.7. vbi plures concordantes allegantur.*

Cum itaque ſimulatio concludenter pro-
12 bata † executionem obligationis Cameralis impediat, *vt per Galeſ de oblig Camer.q.18.nu.5. Cæſar.de Graſſ.deciſ.16. num.16.de probat. Rot.deciſ.61.num.11.par.5.recent.deciſ.259.num.8.part.6.* cum alijs in deciſ. quas reuiſerunt, allegatis, Domini ſteterunt in deciſis. Vtraque parte Informante &c.

LEODIEN. BENEFICII.

Lunæ 10. Martij 1648.

ARGVMENTVM.

Subrogato gratioſè quibus concurrentibus non ſit deneganda Immiſſio? Lis per ſententiam tunc extinguitur quando ab ea non fuit appellatum, nam res iudicata litem extinguit. Lis pro derelicta quando habita cenſeatur?

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur per litteras patentes Ordinarij.*
2 *Immiſſio non denegatur ſubrogato probatis ſolitis requiſitis.*
3 *Obitus in poſſeſſione probatur ex confeſſione Aduerſarij venientis ex eadem vacatione.*
4 *Poſſeſſio ſemel capta vſque ad obitum continuata præſumitur.*
5 *Poſſeſſio probatur ex publico Inſtrumento apprehenſionis, necnon ex mandato de manutenendo poſſeſſori conceſſo.*
6 *Subrogatus in Ius & poſſeſſionem duorum deſumere poteſt Ius ex perſona vnius & poſſeſſionem ex perſona alterius.*
7 *Lis ad effectum ſubrogationis probatur ex commiſſione cum clauſula* quam & quas, *alijſque prægnantiſſimis ad litem ſuper titulo beneficij ſufficientibus vbi titulus prouiſionis vtriuſque collitigantis exiſtit, & contraria quo caſu procedant? numer.8.*
9 *Lis ſuper titulo ex quibus probetur?*
10 *Lis regulariter per ſententiam extinguitur. Declarā num.13.*
11 *Cauſa vt dicatur deſerta, & lis extincta ſufficit lapſus decem annorum, dum toto eo tempore nihil*

hil actum fuit. Declara num.15.& ſeqq,
12 *Subrogatio non datur poſt extinctam litem.*
Lis per ſententiam tunc extinguitur quando ab ea
13 *non fuit appellatum, nam res iudicata litem ex-*
tinguit.
14 *Appellatio litem confirmat,*
15 *Lis pro derelicta habita cenſetur per lapſum decen-*
nij, quando ex actis conſtat de non Iure litigantis,
ſecus è conuerſo, & ratio diuerſitatis aſſertur,
num.16,
17 *Lis iuxtà opinionem Rotæ per deſertionẽ non extin-*
guitur, niſi etiam ſententia declaratoria deſertio-
nis ſequatur.
18 *Litis pendentia licet reſeruationem non inducat li-*
gat tamen manus Ordinarij ne interim pendente
lite conferre valeat.
19 *Subrogatio conceſſa cenſetur iuxtà ſenſum regulæ de*
ſubrogandis ſine præiudicio tertij.
20 *Intellige de Iure tertio competenti puta per obitum*
poſſeſſoris illi regreſſus ad beneficium competeret,
non autem de Iure Ordinarij; aut ab eo prouiſi,
cui propter litem manus ſunt ligatæ, quominus con-
ferre valeat.
21 *Contradictor legitimus non eſt poſſeſſor non habens*
fomentum alicuius tituli validi.
22 *Contradictor legitimus ad impediendam immiſſio-*
nem gratioſe ſubrogato non eſt carens titulo Apo-
ſtolico cum ſimili ſubrogatione.

DECISIO CCCXX.

CVM de ſimplici beneficio Eccleſiaſtico
ſub inuocatione Sanctorum Mariæ, &
Franciſci in Eccleſia Parochiali Diuæ Brigi-
dæ loci de Vvelen̄, Leodien̄ Diœceſis alias à
Sede Apoſtolica Petrus Ceſtelman, & Henri-
cus Bomerſchomç vterque prouiſus extitiſſet
eiuſdemque beneficij poſſeſſionem accepiſſet
lite vero inter eos coram Reuerendiſs. Vrgel-
len̄ in Sacro Rotæ Tribunali introducta, prout
in deciſione 129. & 238. coram eodem im-
preſſis, beneficium Henrico adiudicatum
fuiſſet, qui lite adhuc pendente extra Roma-
nam Curiam obiit, Petrus verò eius colliti-
gans vxorem duxiſſet, hac occaſione arrepta
ab Ordinario hoc beneficium Lamberto Co-
len̄, à Sede verò Apoſtolica Martino Anſel-
mo Hiergio cum ſubrogatione gratioſa ad
Ius, & poſſeſſionem vtriuſque prædictorum
collatum fuit, quo contra Lambertum intru-
ſum immiſſionem petente in vim ſubroga-
tionis gratioſæ DD. eam conceſſerunt.

Quia omnia requiſita ad immiſſionem ex
ſubrogatione iuſtificauit Clericatum nimirũ
3 ſuum † per litteras Patentes ſui Ordinarij,
Canaler. deciſ. 483. num. 2. Reuerendiſs. D. Vrgellen.
deciſ. 430. num. 2. Rot. deciſ. 140. num. 3. par. 3. recen.
Et obitum Henrici in poſſeſſione, atque poſ-
ſeſſionem Petri, vſque ad contractum matri-
monij in quorum locum ipſe fuit ſubrogatus
ac litem inter ipſos duos Petrum, & Henricũ,
2 quibus † probatis ſubrogato non denegatur
immiſſio, vt tradit *Garz. de beneſ. par. 6. cap. 4.*
num. 4. & num. 16. & ſeq. Seraph. deciſ. 990. in princ.
Rot. deciſ. 307, num. 1. coram Gregor. XV. & deciſ. 7.
num. 8. par. 7. recent.

Et Henrici quidem in poſſeſſione obitum
3 neceſſe eſt, † vt Lambertus fateatur, quia ve-
nit ex eadem vacatione, *Rota deciſ. 45. numer. 3.*
par. 6. deciſ. 236. num. 2. par. 7. recent. deciſ. 55. num. 3.
coram Card. Canaler. Quamuis eiuſdem poſſeſ-
ſio per inſtrumentum actualis apprehenſio-
4 nis probetur, quæ poſtea † vſque ad eius obi-
tum cõtinuata præſumitur, vt tradit *Greg. XV.*
deciſ. 307. num. 2. & ibi add. num. 24. ad fin. Rot. de-
ciſ. 321. ſub num. 4. par. 1. & deciſ. 45. num. 4. part. 3.
recent.

Petri verò poſſeſſio ex ſimili Inſtrumento
5 probatur, † necnon ex manutentione aliàs à
Rota coram Vrgellen. in deciſ. 139. inter eius im-
preſſas conceſſa proinde eſt Hiergio conce-
denda immiſſio cum tanquam in Ius, & poſ-
6 ſeſſionem vtriuſque ſubrogatus † Ius ex vnius
& poſſeſſionem ex alterius perſona deſumere
poſſit, *Rot. deciſ. 391. num. 2. coram Duran. dec. 542.*
num. 100. par. 6. recent. deciſ. 633. num. 17. apud Mo-
dern. Peruſ. de manutent. cum pluribus relatis in Bur-
gen. Beneficiorum 21. Maij, & 15. Nouembris 1638.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Zamoren.
Archidiaconatus 28. Iunij 1647. §. Nec ſubſiſtit co-
ram R.P.D. meo Ottobono.

7 Lis requiſita probatur † ex commiſſione
cauſæ in Rota cum clauſula *quam & quas*, aliiſ-
que prægnantiſſimis ad litem ſuper titulo be-
neficij ſufficientibus, vbi prout hic exiſtebat
titulus prouiſionis vtriuſque collitigantis,
Sarnen. in reg. de infi. m. q. 34. num. 4. Aegid. dec. 618.
Caſſador. deciſ. 9. num. 13. de cauſ. poſſeſſ. & prop. Ca-
putaqu. deciſ. 152. per tot par. 1. & in his terminis
fuit deciſum *in Meſſanen. Archipresbyteratus 29.*
Aprilis 1641. coram Domino meo Cerro, & in Ge-
runden. Prioratus 27. Iunij 1644. coram R.P.D. Bi-
8 *chio*, & contraria procedunt † quando nullus
præexiſtit titulus prouiſionis, at hic litem
9 fuiſſe ſuper titulo † præuijs duabus deciſioni-
bus inter impreſſas *coram Duran. 139. & 238.*
extra omne dubium eſt, cum per ſententiam
Rotalem pronunciatum fuerit, beneficium
de quo agitur eſſe adiudicandum Henrico.

Non obſtat, quod de tempore ſubrogatio-
nis impetratæ ab Hiergio tam ob dictam ſen-
tentiam iam lis eſſet extincta, cum regulari-
10 ter † per ſententiam extinguatur, *Sarnen. in*
reg. de Annal. q. 44 circa finem, verſ. ſecus vero, Re-
buff. de Pacif. poſſeſs. ſub num. 167. verſ. Imò tutiùs,
Sanchez reſponſ. moral. lib. 2. cap. 1. dub. 27. numer. 9.
quam etiam, quia ab anno 1630. Nihil fuit
11 amplius actum in cauſa, † ex quo illius de-
ſertio reſultat ad quam decem anni ſufficiunt
ad effectum vt lis dicatur extincta, & proinde
12 ſubrogationi locus † amplius non ſit iuxta
deciſ. 5. Caſſador. vt lit. penden. & in puncto dixit
Rot. deciſ. 342. n. 8. par. 1. recent.

Quia per ſententiam lis tunc extinguitur,
13 quando † ab ea non fuit appellatum, nam
res iudicata litem extinguit *Rot. deciſ. 10. vt lit.*
pend. in nou. quando fuit appallatum, † vt hic
14 appellauit Petrus, litem confirmat, *l. 1. §. pro-*
pter eandem ff. nihil innouari appellat. interpoſ. & in
puncto Rot. deciſ. 146. num. 5. in fin. par. 4. recent. &
in Fanen. Capellæ 22. Iunij 1646. §. minus obſtat co-
ram R.P.D. meo Roias, & quod per tot annos,
nihil

Digitized by Google

nihil amplius in cauſa fuerit actum non re-
fert, nam per decennium pro derelicta lis ha-
15 bita cenſetur † ſolum quando ex actis cauſę
conſtat de non iure litigantis, ſecus è conuer-
sò, vt diſtinguendo declarauit *Rota in dec. 342.*
16 *num. 8. p. 1. rec.* ex ea diuerſitatis ratione† quod
in caſu quando ex actis apparet de non iure
litigantis litigator cenſetur tanto tempore ta-
cuiſſe eo quod de ſuo iure diffidebat, & ſic li-
tem habere voluerit pro deſerta, quod non
procedit, quando ex actis de tali non iure non
apparet, in quo propterea caſu iuxta opinio-
17 nem Rotæ † lis per deſertionem non extin-
guitur, niſi etiam ſententia Rotalis deſertio-
nis declaratoria ſequatur *Seraph. deciſ. 565. n. 9.*
Rota deciſ. 736. toto num. 2. par. 3 rec. vt in ſupradi-
cta Fanen. Capellaniæ §. nec dicatur coram D. meo
Royas Lotter. de re benef. lib. 2. q. 20. numer. 153. &
num. 154.

Ex his igitur manifeſtum fit litem in hoc
caſu tempore ſubrogationis ab Hiergio ob-
tentæ adhuc duraſſe, & propterea collationē
Lamberto factam ab Ordinario eſſe inualidā,
18 quamuis enim litis pendentia † reſeruationē
non inducat, certum tamen eſt, quod Ordi-
narij manus ligat quominus interim confer-
re potuerit, vt habetur *per text expreſſ. in cap. 1.*
vt lit. pend. in 6. & & dixit *Rota apud Seraph. dec.*
990. num. 5. & 8. & in Papien. Beneficij 29. Nouem-
bris 1645. coram D. meo Corrada, & ſenſus regu-
19 læ ſubrogationis, † quod ſcilicet ſine præiu-
dicio tertij conceſſa cenſeatur, *Sarnen. ſuper reg.*
de ſubrogandis quaſt. 8 Bellarm. conſ. 35. num. 9. in-
terpretandum eſt de iure tertio competenti,
20 veluti illi per obitum poſſeſſoris regreſſus ad
beneficium competeret, non autem de iure
Ordinarij, aut ab eo prouiſi, cui propter litē
manus erant ligatæ, quominus conferre poſ-
ſet, vt in puncto declarauit *Rota apud Seraph.*
d. deciſ. 990. num. 8. & fuit deciſum *in Gerunden.*
Prioratus 9. Decembris 1644. coram D. meo Bichio,
§. nullo modo.

Nec Lambertum iuuat ſola eius poſſeſſio
beneficij, in qua reperitur, vt legitimus con-
21 tradictor † dici poſſet, dum ſimul non habet
fomentum alicuius validi tituli, vt fuit deci-
ſum *in Ciuitaten. Beneficij 4. Martij 1633. §. non*
enim obſtat coram bon. mem. Motmanno, & in Luca-
na Canonicatus Iulij 1647. §. Quandoquidem corā
D. meo Royas. & penes Buratt deciſ. 338. ſub num. 1
tantum id procedit, ac tradit *Lotter. de re benef.*
22 *lib. 3. q. 13. ſub numer. 75.* & requiritur † etiam
titulus Apoſtolicus eum eadem ſubrogatio-
ne, vt fuit deciſum *in Zamoren. Archipresbyte-*
ratus coram D. meo Otthobono 28. Iunij anni præ-
teriti.

Et ita pro Hiergio informante reſolutum
fuit.

CESENATEN. BONORVM.

Veneris 27. Martij 1648.

A R G V M E N T V M.

Detractiones impediunt immiſſionem. Solemnitates requiſitæ à Conſtitutione Carpenſi in contractibus minorum neceſſariæ non ſunt in contractibus celebratis extra Prouinciam Marchiæ, nec minus requiruntur in renunciationibus mulierum ex cauſa dotis, Tribellianica etiam filijs primi gradus prohiberi poteſt à Teſtatore.

S V M M A R I V M.

1 *Detractiones competentes venditori in prædio vendito competunt emptori eiuſdem prædij.*
2 *Confeſſio de recepto ſolutionem dotis non probat.*
3 *Amplia quamuis confeſſia fuerit emiſſa non præſente uxore, ſed eius matre, & fratre, quin etiam hoc caſu ſecundum opinionem Rotæ talis confeſſio numerationem non probat.*
4 *Vendere is dicitur, qui venditioni conſentit.*
5 *Conſtitutio Carpenſis loquens de contractibus minorum locum non habet in locis exiſtentibus extra Prouinciam Marchiæ, vbi contractus fuit celebratus.*
6 *Inſinuatio de Iure communi requiritur in contractu venditionis factæ à minore.*
7 *Inſinuatio requiſita in contractu minoris per Iuramentum ſuppletur.*
8 *Solemnitates requiſitæ à Conſtitutione Carpenſi in contractibus minorum, ac mulierum locum non habent in renunciationibus mulierum ex cauſa dotis.*
9 *Res quando eſt data in dotem æſtimata, quæ facit venditionem, tunc dos in pecunia numerata venit reſtituenda.*
10 *Dos aſſignata à Matre filiæ non de proprio, ſed tanquam de bonis hæreditarijs mariti in caſu reſtitutionis ad ipſam non reuertitur.*
11 *Detractiones hæredi grauato competentes ex omiſſione inuentarij conſumptæ præſumuntur.*
12 *Hæc tamen omiſſio non impedit quin ipſe grauatus non eſſe conſumptas probare poſſit.*
13 *Legitima filio debita eſt tertia pars hæreditatis.*
14 *Trebellianica non detrahitur, quando expreſſè fuit à Teſtatore prohibita.*
15 *Trebellianica etiam filijs primi gradus prohiberi poteſt.*
16 *Debitum hæredis grauati detrahendum non eſt ex bonis fideicommiſſi.*
17 *Solutio legati ad effectum detractionis ex bonis fideicommiſſi probanda eſt à grauato.*
18 *Solutio in dubio potius facta præſumitur in cauſam debiti proprij, quàm alieni.*
19 *Fideicommiſſarius docere tenetur detractiones per grauatum prætenſas fuiſſe conſumptas, alias non datur ei immiſſio ex remedio* leg. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollend.

D E C I S I O CCCXXI.

CVM iterum Molduccij Cinthiæ filiæ Amilcaris Lancetti hæredes pro immiſſione

ſione in prædium de quo agitur *ex l. fin. C. de*
Edict. Diu. Adrian. tollen. aduerſus reſolutiones
coram me ſub diebus 3. Iunij, & 16. Decem-
bris 1647. captas inſtarent DD. iterum reſpõ-
derunt obſtare ipſis detractiones infraſcriptas
1 aliàs firmatas, quæ competunt † Emptori-
bus eiuſdem prædij ex perſona Franciſci
Venditoris filij Amilcaris fideicommitten-
tis, & Fratris Cinthiæ auctricis iſtorum de
Molduccijs.

Dotis videlicet Lucretiæ matris Franciſci
ſolutæ in ſcutis 300. auri non tamen vltra cũ
reliqua ſumma ſcutorum 200. conſtitutę do-
2 tis detur ſolum confeſſio de recepto, quæ † ſo-
lutionem non probat ex *allegat. in deciſ.* 16. *De-*
cembris anni præteriti in §. alia vero, & §. ſeq. nec
refert, quod hæc confeſſio à marito emiſſa
3 non ſit vxore præſente, ſed cum eius matre, &
fratre, quia quicquid dixerit *Surd. conſil.* 290.
num. 52. adhuc confeſſio numerationem non
probat iuxta opinionem, quam *Rota* ſeruat,
vt in deciſ. 108. *ſub num.* 3. *verſ. quod etiam, & dec.*
612. *num.* 2. *coram bon. memor. Buratt.* pro quibus
ſcutis 300. auri emptoribus competit reten-
tio, quamuis Lucretię Creditrici dotis ſuper-
uixerit tam Franciſcus filius, quam Cinthia,
& Eliſabetha filiæ, quia Eliſabetha ven-
ditioni per Franciſcum fratrem factę Lancet-
4 tis conſenſit, † vnde perinde eſt, ac ipſamet
vendidiſſet, *l. quoties vbi Bart. in princ. Iaſ. num.* 1
C. de fidei e. Dec. conſ. 121. *num.* 1. *Rota dec.* 669. *n.* 21
par. 1. *rec. & in Auximana Bonorum* 2. *Iunij* 1595.
coram Card. Mellino impreſſ. apud Marcheſ. de Com-
miſſ. tom. 1. qui conſenſus impugnari non po-
teſt ex defectu ſolemnitatum Conſtitutionis
Aegidianæ cum ipſa Eliſabeth tunc erat ma-
5 ior annis 25. & Conſtitutio Carpenſis † lo-
quens de contractibus minorum non exten-
ditur ad Ciuitatem Cæſenæ, vbi venditionis
contractus fuit celebratus extra Prouinciam
Marchiæ, & fuit dictum, *in Romana dotis* 20.
Nouembris 1630. *coram bon. mem. Pirouano relat.*
per Add. ad Buratt. deciſ. 924. *num.* 20. & quamuis
6 ex diſpoſitione iuris communis † requiratur
inſinuatio iſta per iuramentum in contractu
7 appoſitum † ſuppletur, *Rota deciſ.* 118. *numer.* 7.
par. 6, *recent.* Cinthia altera verò filia Lucretię
pariter renunciauit hæreditati maternæ, &
8 quidem ob cauſam dotis † ad fauorem Fran-
ciſci fratris ab ipſo receptæ. ita vt ſolemnita-
tibus aliàs in renũciationibus requiſitis opus
non fuerit, *Simon. de Præt. conſ.* 114. *num.* 51. *Bu-*
ratt. deciſ. 7. *num.* 7. *Coccin. deciſ.* 240. *nu.* 2. *Rota de-*
ciſ. 458. *num.* 5. *par.* 2. *deciſ.* 323. *num.* 93. *deciſ.* 363.
num. 4. *& prius deciſ.* 292. *num.* 33. *deciſ.* 12. *num.* 43.
par. 6. *rec.* quamuis dotem Cinthiæ à Franci-
ſco fuiſſe ſolutam probant teſtes dati in Sum,
reſponſionis pro Lancettis *num.* 3.

Non obſtat, quod iſta dos materna Fran-
ciſci Venditoris probetur fuiſſe reſtituta, quia
idem prædium in Villa S. Thomæ Amilcari
fideicommittenti in computum dotis Lucre-
tiæ datum ab ipſa viro mortuo fuerit in do-
tem datum Eliſabethæ ſuæ filiæ. Nam cum
illud fuerit in dotem datum Eliſabethæ ſuæ
filiæ, & cum illud fuerit Amilcari datum in
9 dotem æſtimatum æſtimatione † quæ facit
venditionem dos non erat in prædio, ſed in
numerata pecunia reſtituenda, *l. quoties C. de rei*
vendic. Neque Lucretia de hoc prædio tanquã
proprio, ſed tanquam hæreditario mariti di-
10 ſpoſuit, † vt in terminis conſtitutionis dotis
notat *gloſſ. in l. vlt. verb. parentum, C. de dot. promiſ.*
Rip. in l. 1. *num.* 90 *ff ſolut. matrim. Bald. nouell. de*
dot. p. 6. *priuil.* 3. *& priuil.* 45. *num.* 2. *Canal. dec.* 318.
num. 5. *Rota in Maceraten. Cenſus* 1. *Februar.* 1638.
§. penult. coram Emin. Card. Verospio.

Nec ad impediendas detractiones ſufficit
11 præſumptio orta ex omiſſione inuentarij † ab
hærede grauato illas fuiſſe conſumptas. Quia
hæc omiſſio, quamuis in eum transferat o-
12 nus probandi, non tamen impedit, † quin
ipſe, non eſſe conſumptas probare poſſit, *Rota*
deciſ. 462. *num.* 7. *par.* 4. *rec. deciſ.* 47. *num.* 4. *& ſeq.*
deciſ. 309 *num.* 28. *& dub. ſeq. p.* 5. *rec. & in Bonon.*
fideicom. de Rubeis 30. *Maij* 1646. *§. nec obſtat, quod*
non conſtet coram R. P. D. meo Corrado, & in caſu
noſtro probatio hæredis grauati eſt euidens,
quia omiſſa alienatione domus, & alijs factis
poſt venditionem prædij, de quo agitur vnica
datur alienatio ſex tornaturarum terræ facta
de anno 1606. pro ſcutis 210. Sum. præteritæ
poſitionis pro Molduccijs *num.* 2. quam ſum-
mam creditum dotis maternæ Franciſci longè
excedit, *vt in ſecunda deciſ. huius cauſæ coram me*
16. *Decembris anni præteriti in §. & dictæ ſex Tor-*
naturæ, circa med. ponderatum fuit.

Inſuper detrahendum eſt creditum legiti-
mæ Franciſco filio ex hæreditate fideicom-
mittentis debitæ, quam ex teſtibus in Inſtru-
mentis productis apparet aſcendere ad ſcut.
4512. quia ex his docetur fideicommittentem
reliquiſſe vnum Podere tornaturarum 12. in
Villa S. Thomæ in dotem datum à Franciſco
Eliſabethæ eius ſorori ſub anno 1600. pretio
ſcutorum 300.

Item tornaturas ſex terreni in Villa Paui-
rani venditę per dictum Franciſcum ſub an-
no 1600. Dominico Campanino ad rationem
ſcutor. 35. pro ſingula tornatura, quæ in to-
tum conſtituunt ſcut. 210. vt in Sum. præte-
ritæ poſitionis pro Molduccijs *num.* 2.

Item tornaturas 30. tabul. 20. ped. 3. onc. 5.
terreni in eadem Villa Pauirani datæ à Fran-
ciſco in dotẽ Cinthiæ Sororis ſub anno 1609.
ad rationem ſcut. 32. cum dimidio pro ſingu-
la tornatura, quæ in totum conſtituunt ſcut.
981. lib. 2. b. 11. den. 1. vt probant teſtes dati
in reſponſionibus pro Lancettis Summario
num. 3.

Item prædium tornaturarum 47. venditum
per Franciſcum de Lancettis ſub anno 1611.
ad rationem ſcut. 49. ad ſingulas tornaturas,
quæ conſtituunt ſcuta 2303. ſol. 19. den. 4.
comprehenſis tamen in dictis tornaturis 47.
tornaturis quatuor iam venditis d. Campani-
no cum pacto redimendi pretio ſcut. 112. pro
quorum redemptione dictus Franciſcus in
venditione dicti prędij ceſſit Octauio de Lan-
cettis emptori ius, & actiones redimendas di-
ctas

Digitized by Google

ctas tornaturas quatuor, prout redemit, vt
conſtat ex Inſtrumento ſolutionis dicti præ-
dij Sum. *numer.6.*

Item tornaturas tres vineatas in quadam
Villa S.Bartoli valoris ſcutorum 300. quas te-
ſtes deponunt remanſiſſe in hęreditate Amil-
caris, *proc.fol.172.*

Et ſic in totum relinquiſſe probatur 98.tor-
naturas valoris iuxta prædictum computum
ſcut.4094. quibus addendo ſcut. 518. pro va-
lore domus in Ciuitate, vt in Sũmario Mol-
ducciorum *num.1. & ſeq.* totus valor hæredi-
tatis patet aſcendere ad ſcut. 46.12. quarum
13 tertia pars filio † pro legitima debetur *iuxta
text.in §.1.auth.de triente, & ſemiſſe, §.optimè verſ.
nunc autem auth. de Nupt. cum alijs relatis à Mo-
dern. Forolinien.de legit.lib.1. tit.3.quæſt.1. num.2.
& num.3.*

Non tamen detrahenda eſt Trebellianica,
14 quia † fuit expreſsè prohibita, & minus re-
ctè dicitur prohibitionẽ fuiſſe ſolum ad per-
ſonam Lucretiæ reſtrictam, nam verba pro-
hibitionis ſunt imperſonalia, quoad omnes
vocatos, ibi, *quarum detractiones dictus Teſtator
expreſſe probibuit, ac penitus, & omnino vetauit,*
15 quę prohibitio etiam filijs primi gradus † fie-
ri potuit, *Creſc.deciſ.2.de Teſtam.Caſſad.dec.441.
num.1.cum plurib.alleg. in Bononien. Trebellianica
22.May 1645.coram R.P.D. meo Otthobono, & per
Add.ad Buratt.dec.480.ſub num.22.*

Minus detrahenda ſunt ſcuta 500.quæ Cin-
thia Amilcaris fideicommittentis nurus Eli-
ſabethæ filiæ legauit, quia cum in hoc Teſta-
mento Cinthiæ non fuerit Amilcar, ſed Frã-
ciſcus communis filius inſtitutus, & ſic debi-
tum hoc originatum in perſona hæredis gra-
16 uati † non eſt detrahendum de bonis fideicõ-
miſſi, *Peregrin.de fideicom.art.40. num. 12. Petra
eod.tract.q.8.ſub num.319.Decian. conſ.120.num.6
lib.3.Fuſar.de ſubſtit.quæſt.542. nu.9.* vltra quod
17 dicti legati † ſolutio non probatur, vt neceſ-
ſe eſſe dixit *Rota in Romana fideicommiſſi de Ca-
piteferreo 19.February 1646. coram Rev. P.D.m.
Corrado.*

Pariter neque detrahenda ſunt ſcuta 800.
quæ Amilcar Fideicommittens d. Eliſabethæ
filiæ reliquit pro dote, quia apparet pro rata
ſcut. 300. fuiſſe in ſolutum datum prædium
ipſius Amilcaris in Villa S.Thomæ, ibi, *& de
bonis paternis, &c.* vltra quam ratam probatur
ſolum ſolutio aliorum ſcutorum 300. de bo-
nis proprijs Lucretiæ ſoluentis, non autem
Franciſci hæredis, ibi, *in quibus ſolutis non com-
prebenſa ſunt ſcuta* 100. *auri de bonis proprijs dicta
Lucretia,* & reliqua ſcuta 200. ad propriũ de-
bitum ipſius Franciſci referri poſſunt, qui pro
Eliſabethæ ſororis ſuæ dote, nedum ſc. 800.
à patre relicta, ſed ſcuta 1200. promiſerat, cũ
18 priùs in cauſam debiti proprij, † quam fidei-
committentis ſoluiſſe præſumatur, *l. & magis
ff.de ſolut.Dec. conſ.446. numer. 2. & 3.* & fuit
dictum *coram Manzanedo in Anconitana Bonorum
12.Ianuarij* 1607.

Cum itaque Molduccijs fideicommiſſarijs
incumbat onus docendi, quod alias alienatio-
nes ante venditionem prædij, de quo agitur,
Franciſcum factas detractiones, tàm dotis
maternæ, quàm legitimæ, ſibi debitas fuiſſe
19 conſumptas † donec hoc probent in hoc iu-
dicio immiſſionis ab ipſis intentato *ex l. fin.C.
de Edict.Diu.Adr.toll.* obtinere non poſſunt *ex
alleg.in ſupradictis deciſionibus coram me,* in quarũ
propterea vltima DD. permanſerunt vtraque
parte, &c.

MACERATEN. SALVIANI.

Luna 30. *Martii* 1648.

ARGVMENTVM.

Hypotheca ſuper Cenſu competens creditori
remiſſa cenſetur ſi conſenſit, quod in tertium
alienaretur, & ad hoc declaratur *doctrina Gra-
tiani diſcept.*356.*num.*35.

SVMMARIVM.

1 *Creditor cenſus conſentiens quod fiat alienatio in ter-
tium, hypotheca ad ſui fauorem renunciaſſe cen-
ſetur*

2 *Et conſenſus alienationi reſultat, ſi vltra decennium
fructus eiuſdem cenſus ſoluit ceſſionario.*

3 *Nec conſenſus aperatur ſolum pro præſtationibus de-
curſis, ſed etiam in futurum quando ſolutiones fa-
cta apparent vltra decennium, & ad hoc declara-
tur doctrina* Gratian.diſcept.356. num.35.

4 *Hypotheca regulariter ſpatio decennii præſcribitur.*

5 *Solutionem allegans tanquam fundamentum ſua in-
tentionis probare tenetur.*

DECISIO CCCXXII.

DOMINI Admittendo etiam hodie fun-
damenta deciſionum in hac cauſa ema-
natarum prima Iulij, & 11. Decembris præ-
teriti coram me, iterum ſteterunt in deciſis,
eò maximè quia Guidonus conſentiendo,
1 quod † Cenſus ſibi hypothecatus in tertium
alienaretur, vtique hypothecæ renunciaſſe
2 cenſendus eſt, qui conſenſus ſatis reſultat, † ex
quo vltra decennium eiuſdem Cenſus fructus
ſoluit Ceſſionario, *Menoch.præſ.135.num.7.lib.6
Cenc.de Cenſib.q.88.num.68.& 71.Buratt.dec.566
num.17.verſ.2.*

Nec motiuum tollitur ex reſpõſione, quod
iſte conſenſus nocere ſolum poſſit pro præ-
3 ſtationibus decurſis † pro illo tempore, quo
ſolutiones fructuum factæ fuerunt, non verò
quoad alias ſolutiones in futurum decurren-
das, vt tradit *Gratian.diſcept.356. nu. 35.& ſeq.*
quia hoc verum eſſet, quando illæ ſolutiones
decurſæ eſſent factæ breuiori tempore, quam
Decennij; ſed non procedit in præſenti caſu,
dum per integrum dececennium, & vltra
fuerunt factæ ſolutiones, per quod temporis
ſpatium ſequitur conſenſus inducens remiſ-
ſionem hypothecæ, & ſic excludens etiam in
futurum ex ſupra allegatis. Et etiam regula-
4 riter hypotheca † præſcribitur ſpatio decennij
vt in puncto benè diſtinguit *Alciat.in l. ſi Cre-
ditores num.15.* ibi: *niſi toties iterata ſit C.de pact.*
& optimè facit *tex.in l.qui ſenſiſſe, vbi gloſ.verb.*

pro

Digitized by Google

pro tanta,ff.de vſur. Neque illa cauſa allegata
factæ ſolutionis fructum huius cenſus à Gui-
dono, quia nimirum ſibi è conuerſo alterius
Cenſus à Pellicano debiti, ſoluebantur, pro-
5 batur, vt opus eſſet, † tanquam fundamentũ
ſuæ intentionis, *l.ei, qui dicit, ff. de probat. Natt.
conſ.569.num.1.2.& 3.Caſar.de Graſſ.dec.1.num.1
qui fil.ſint legit.Rota dec.286.num.1.par.1.rec.*

Cætera obiecta, quæ denuò repetuntur iam fuerunt ſublata ex deciſione coram me 1.Iulij 1647. & ideò Domini confirmando ſententiam Rotalem à R.P.D. meo Otthobono pro Immiſſione ex ſententia A.C.vigore Saluiani Interdicti pro Ludouico de Viſſis in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur laram pro tertia vice in deciſis permanſerunt: Vtraque parte Informante, &c.

PERVSINA PENSIONIS.

Lunæ 27. Aprilis 1648.

ARGVMENTVM.

Tranſlatio penſionis facta nutu, & ſignis, quo caſu ſubſtineatur? Remiſſoria etiam poſt didicita, & teſtificata cõceditur quoties articuli continent materiam magis ſpecificam.

SVMMARIVM.

1 *In tranſlatione penſionis facienda an neceſſaria ſit loquela,& an intret diſpoſitio* text.in l.Iubemus §. ſi enim C. de Sacroſ.Eccleſ.

2 *Tranſlatio penſionis facta nutu, & ſignis ſubſtineri poteſt, quando conſtat ante tranſlationem Penſionarium declaraſſe ſe velle transferre ad fauorem tranſlatarij.*

3 *Inſtitutio hæredis nutu, & ſignis facta ſuſtinetur, ſi conſtat Teſtatorem ante amiſſionem loquelæ declaraſſe ad fauorem alicuius de eum hæredem inſtituendo.*

4 *Remiſſoria conceditur ſuper omnibus articulis ſtante releuantia vnius.*

5 *Remiſſoria regulariter denegatur ad examinandum teſtes ſuper articulis de directo contrarijs ob timorem ſubornationis.*

6 *Remiſſoria datur etiam poſt didicita dicta teſtium ſi articuli continent materias magis ſpecificatas, ac diſtinctas.*

7 *Pro conceſſione remiſſoriæ in dubio pronunciandum eſt ne probationes coanguſtentur, niſi vehemens calumnia concurrat.*

DECISIO CCCXXIII.

CVM A. C. vigore Inſtrumenti tranſlationis annuæ penſionis ſcut. 250. ad fauorem Abbatis Monaldi à bo.me. Cardinali Vbaldo biduo ante eius obitum factæ ſuper Prioratu Marſiani à Benedictonio poſſeſſo per ſententiam immiſſionem in quaſi poſſeſſione exigendi conceſſiſſet, cauſa appellationis mihi commiſſa, & petente tranſlatario ad iuſtificandam tranſlationem ſibi remiſſoriam cõcedi ſuper articulis exhibitis, Domini eam eſſe dandam hodie reſponderunt.

Quia quicquid ſit, an neceſſaria ſit loquela
1 in tranſlatione facienda,& an intret diſpoſitio
*text.in l.Iubemus §. ſi enim C.de Teſtam. & deciſ.
bon.mem.Coccin.445.* nihilominus DD.cenſuerunt articulum additionalem eſſe releuãtem,
in quo articulatur, quod per aliquot dies antequam Cardinalis loquela deſtitueretur plu-
2 ries declarauit,† velle ſe hanc penſionem in
dictum Nepotẽ transferre: Quia hoc probato,tranſlatio poſſet ſubſtineri etiã poſtea nutu
facta quemadmodũ in ſimili,quãdo Teſtator
3 ante amiſſionem loquelæ,†ad fauorem alicuius de inſtituendo eum hæredem ſuum declarationem feciſſet,Inſtitutio poſtea eius nutu facta ſubſtineretur, vt benè declarat *Pariſ.
conſ.3.num.38.lib.3.Surd.conſ.378.num.18.& ſeq.
Mantic.de coniect.lib.4.tit.4.num.6.Theſ.Iun.quæſt.
forenſ. lib.2.quæſt.99.num.27.& 28.Pelacz.de Maiorit.par.1.ſub 422.in fin.med.verſ. & licet hæreditas.* Ideò remiſſoria fuit conceſſa, cum ex triſſima regula ſtante releuantia vnius articuli
4 à † Rota remiſſoria ſuper omnibus concedi
ſoleat, vt *per Coccin.deciſ.149. num.3. Greg. XV.
dec.404.per tot.*

Non obſtat, quod articuli à Penſionario
exhibiti ſint directo cõtrarij teſtibus pro parte Titularis in partibus examinatis, quorum
etiam dicta didicita fuerunt, ideoque ob
5 ſubornationis timorem alij denuò † teſtes examinati non debeant, *ad notat.per DD. in cap.
Fraternitatis de teſtib.* quia dicti Teſtes,plerunque de publica voce, & fama deponunt, articuli verò Penſionarij vltra dictas declarationes à Cardinale ante loquelæ amiſſionem
factas materias magis ſpecificè diſtinguunt,
6 quod ad concedendum remiſſoriam etiam
poſt didicita dicta teſtium ſufficere dixit *Rota
coram Caual.dec.469.num.2.Creſcent.deciſ.28.n.2.
Gregor.XV.deciſ.191.nu.3.* & fuit dictum *in Monopolitana penſionis 7. February hoc anno coram R.
P. D. meo Bichio,* cum etiam in dubio pro cõceſſione remiſſoriæ, ne probationes coangu-
7 ſtentur † pronunciandum ſit, niſi vehemens
calumnia adſit, *Rota deciſ.348.num.6.par.1. rec.
deciſ.111.numer.3. par.6.* Nam materiæ articulatæ releuantia, & probatione facta, pondus deinde in diſputatione negotij principalis diſcuti poterit.

Et ità vtraq; parte informante reſolutum fuit.

PLACENTINA DECIMARVM DE ALARZA.

Lunæ 4. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Examen Teſtium ex defectu ſpecificationis loci in quo examinari teſtes debeant non ſubſtinetur, & quo caſu examen abſque ſpecificatione loci factum valeat?

SVMMARIVM.

1 *Examen teſtium factum abſque ſpecificatione loci, vt requi-*

Google

requiritur ad hoc, vt citatus examini aſſiſtere valet non ſubſtinetur.
2 *Amplia procedere quamuis examen fiat coram Iudice Ordinario, ſi illud non ſit in loco ſolita reſidentia Iudicis, ſed alibi, & ad hoc declaratur diſtinctio tradita à Gaillo inter ordinarium Iudicem, ac delegatum* obſeruat. 52. num. 12. lib. 1. *& numer. 3.*
4 *Examen factum abſque expreſſione loci valet, quoties probatur locum deueniſſe ad notitiam citati, & notitia ad hunc effectum, ex quibus iuſtificata dici nequeat? num. 5. & 6.*
7 *Confeſſio ne noceat ſufficit quod aliquo modo ſit dubia, nam vt conuincat debet eſſe omninò certa.*
8 *Citatio neceſſaria non eſt contra eum, qui Iudicis Iuriſdictionem declinauit, & ab eius interlocutoria appellauit. Declara, vt numer. 9.*
10 *Canonicus validè poteſt ſuſpectus allegari in cauſa ſui capituli tanquam pars formalis.*
11 *Iudex ſi ſuper vno articulo grauauit poteſt etiam ſuper alio ſuſpectus allegari.*
12 *Epiſcopus poteſt etiam ſuſpectus allegari.*

DECISIO CCCXXIV.

POSTQVAM Capitulum Placentinum, & adhærentes his teſtes in partibus examinari curaſſent ad probandam ſuam quaſi poſſeſſionem percipiendi decimas in Tenuta de Alarza, & vtrumque hoc examen defectu citationis ad viden. iurare teſtes laboraſſet, tertium examen aggreſſi fuerunt, de cuius etiam validitate, cum hodie de conſenſu vtriuſque partis ſeparatim dubitari contigiſſet, Domini reſponderunt Teſtes Capituli non eſſe validè examinatos, ea ſcilicet ratione, quia teſtes huius tertij examinis fuerunt examinati in loco Peraledæ, qui nec in citationibus, nec in aſſertis notificationibus legitur ex-
1 preſſus, prout ad effectum, vt citati examini aſſiſtere potuiſſent opus fuiſſet *ad doctr. Caſtr. in l. Iudices num. 6. C. de fid. Inſtrum. cum alijs alleg. in 2. deciſ. huius cauſa in prima Inſtantia coram R. P. D. meo Bichio 14. Martij 1644. §. non obſtat Teſtes; quibus addi poteſt Martin. Andr. deciſ. 41. ſub num. 3. Comitol. deciſ. 108. num. 11.* quæ loci expreſſio hic omninò neceſſaria erat licet examen fa-
2 ctum fuerit coram Iudice Ordinario, † & quamuis teſtes repetiti fuerint in eodem loco vbi priùs fuerant examinati, quia diſtinctio tradita *à Gail.* inter ordinarium Iudicem, & delegatum *obſeruat. 52. num. 12. lib. 1.* quod coram Ordinario loci examinis expreſſio neceſſaria non ſit procederet ſi examen hoc factum fuiſſet in loco reſidentiæ Iudicis, ſed ſimpliciter intelligitur citatus ad comparen. in loco ſolito reſidentiæ Iudicis, vt ibi, *Gail. in allegat. obſeruat. 52. num. 13. Caputaq. deciſ. 274. num. 4. par. 5.* Attame hic non procedit, quia locus Peraledæ non erat locus reſidentiæ Iu-
3 dicis Ordinarij, † ideoque debebat in citatione exprimi, vel aliàs notificàri citatis, ex ſupra allegatis. Nec repetitio ibi facta teſtium excuſat, quia in loco Peraledæ nullum aliud examen validum præceſſerat, ſed ſolum ibi teſtes, ſine partis citatione ad perpetuam rei memoriam examinati fuerunt.

Nec iuuat limitatio, quod videlicèt expreſ-
4 ſione loci opus non ſit, † quando aliunde probatur locum ad notitiam citati deueniſſe cũ hoc ſufficiat ad tradita *per Martin. Andr. in ſupra allegat. deciſ. 41. num. 6. Comitol. deciſ. 108. num. 12. Gonzal. in annot. contr. nullit. 72.* quia hæc notitia
5 loci aliundè habita non iuſtificatur, † non enim deduci poteſt ex eo, quod deputatus fuerit Notarius ad recipien̄ examen, idemque receptor deputationem notificauerit, & coram ſe partem citari fecerit, ad viden. iurare teſtes. Summario Capituli *num.* 5. & 6. nam ibi legitur vtrumque emanaſſe in Ciuitate Placentiæ nulla prorſus facta mentione loci Peraledæ.

Neque ſcientiam loci conuincit prætenſa implicita confeſſio Procuratoris Monacorũ,
6 dum † inter alias exceptiones contra examen oppoſitas non ſolum de defectu intimationis loci non oppoſuit, ſed tanquam præſens fuiſſet examini dixit Matthæum de Aranda non permiſiſſe, nec conſenſiſſe, quod Monaci teſtes inductos viderent, Procurator enim iſte credere potuit ad euerten. examen ſuperabũdare alias exceptiones, quas oppoſuit, & verba illa, ex quibus eius confeſſio elicitur, potius demonſtrare poſſunt; Ideò Monacis non fuiſſe permiſſum videre teſtes, quia locum, in quo illi examinabantur, ignorarunt, vt benè ponderat *ſecunda deciſ. coram R. P. D. meo Bichio, §. Neque huiuſmodi, & in §. ſeq.* vbi dicitur ſufficere confeſſionem aliquo modo eſſe du-
7 biam, † cum tamen vt ſtringat, ſeu conuincat certa eſſe debeat ex pluribus allegat. *Caſenat. in tract. de citat. cap. 13. num. 150.*

Denìq; non obſtat, quod cum Monaci ab
8 interlocutoria appellauerint, † & Iudicis Iuriſdictionem declinauerint, citari non debuerint ad diſpoſitionem *text. in cap. 2. de dolo, & contumac. Clemen. 1. in eod. tit. & trad. per Gonzal. in annotat. contra nullitat. ſub numer. 74. Cart. deciſ. 99. per tot.*
9 Quia hoc procederet † ſi appellatio, ſeu recuſatio fuiſſet friuola, aliàs ſecùs, vt benè diſtinguendo declarat *gloſſ. in d. cap. 2. verbo Appellans de dol. & contum. Rota coram Greg. XV. dec. 515. num. 5. & ſeq.* Sed in caſu noſtro Vicarius Placentinus validè, & iuſtè fuit allegatus ſu-
† ſpectus, & fuit ab vlteriori eius proceſſu appellatum non ſolum, quia is eſt Canonicus Capituli Placentini, & ſic pars formalis in hac cauſa, ſed etiam quia relaxauit mandatum, & ſequeſtrum contra debitores Decimarum eis prohiben. ne Monaſterio, ac Monacis eas ſoluerent, notorium eſt enim, quod
11 qui ſuper vno articulo † grauauit, poſſit etiã ſuper alio ſuſpectus allegari, *cap. propoſuit 24. de appellat. gloſ. in cap. diſpendia, verbo quæſtoribus de vſuris in 6. Gigaſ. conſ. 166. num. 6.* & ſuſpicio-
12 nis allegatio, † etiam in Epiſcopo admittitur, *cap. 2. verſ. Cum igitur, vt lite non conteſt. cap. placuit 2. quæſt. 6. cap. quod ſuſpecti 3. quæſt. 5. Natt. conſil. 174. num. 6.* & dixit *Rota in Vladiſlauien. adminiſtrationis 30. Maij 1646. coram Rev. P. D. Ghiſilerio.*

Ex

Ex quibus Domini reſponderunt teſtes Capituli non eſſe validè examinatos vtraq; parte informante.

CALAGVRITANA BENEFICII DE BRINAS.

Luna 11. Maij 1648.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio Beneficij in Diœceſi Calaguritana debita eſt digniori.*

2 *Relatio examinatorum attendenda non eſt ſi detegitur erronea ex quo prius inhabilem, quem declararunt, & deinde poſt paucos dies contrarium retulerunt, & certum eſt intra tam breue tempus quis doctior effici nequit.*

3 *Habilitas pro obtinendo ſimplex beneficium præſumitur in eo, qui vltra promotionem ad ſacrum preſbyteratus ordinem fuit etiam admiſſus ad confeſſiones audiendas.*

Relatio prima examinatorum, quod non fuerit rite facta ex quibus detegatur? ibidem.

4 *Examen ſecundum factum poſt reprobationem in primo examine, & relationem de inhabilitate abſque citatione partis, nullius eſt momenti ſi præceſſit proteſtatio non poſſe denuo examinari niſi proteſtante legitime citato, & facto verbo in Rota.*

5 *Et huiuſmodi proteſtatio præſeruat Ius proteſtantis ex primo examine quæſitum.*

DECISIO CCCXXV.

DOMINI dixerunt Didaco Sanchez Samanego eſſe adiudicandum dimidium
Beneficium in Parochiali Eccleſia Oppidi de
Briñas Calaguritanæ Diœceſis, ea moti ratione, quia Garzias tam in examine facto ab examinatoribus Vrbis renunciatus fuerit inhabilis ad Beneficia Curata Summario Sanchez
num. 3. Sanchez verò in S. Theologia Baccalaureus licentiatus, & Doctor, ac primariæ
Cathedræ in Academia Onnatenſi Regens fuit
declaratus idoneus ad Beneficia Curata, quod
2 ſufficit vt præferatur † iuxta diſpoſitionem motus proprij fel. record. Clementis Papæ Octaui, ad cuius tenorem hæc beneficia conferenda ſunt, ibi „*ſi vero vnus tantum approbatus fuerit, ipſum Epiſcopo præſentent*, prout etiam ponderauit *Rota in Calaguritana Beneficij de la Caſa de la Reina* 16. *Ianuarij* 1647. §. *non obſtat coram R.P.D. meo Bichio*, & quamuis Garzias rectè
excipiat relationi examinatorum de partibus
non eſſe inhærendum, cum ab ea fuerit appellatum, neque ipſi noceret prima relatio exa-
3 minatorum Vrbis, † quæ tanquam ex aliquo
accidente potuit procedere, cum ſtatim deinde poſt 26. dies iidem met examinatores contrarium retulerint dicendo Garziam eſſe idoneum ad beneficia Curata, & intra tam breue tempus certum ſit, eum doctiorem fieri
non potuiſſe ex allegat. per *Buratt. dec. 30. n. 9.*
quæ vltima relatio multò magis attendēda videatur, quia ex datis in Summario Garz. nu-
mero 10. & 11. apparet ipſum vltra promo-
3 tionem ad Sacrum Presbyteratus ordinem, †
fuiſſe etiam ad audiendas omnium perſonarum
confeſſiones admiſſum, ex quo ſufficiens habilitas ad ſimplex beneficium præſumatur, &
primam relationem non rectè factam fuiſſe, vt
dixit *Rota in Calaguritana Beneficij de Haro* 5. *Decembris* 1588. *coram Comitulo inter eius impreſſ. dec. 38. nu. 3.* Nihilominus hæc reſponſio Garziam iuuare non poteſt, quia Sanchez ſtatim
poſt primum examen iudicialiter proteſtatus
fuit, ne ſtante prima relatione inhabilitatis
4 Garziæ, † prout ex fide ſecretarii tunc producta impoſterum in ſuum præiudicium ad examen amplius admittatur, nec examinetur, nec
aliquid fiet; niſi ipſo proteſtante legitimè citato, & facto verbo in Rota. Qua proteſtatione ſtante ſecundum examen nullius eſſe
momenti dixit *Rota in Calaguritana Beneficij de Logrono* 27. *Aprilis* 1646. §. *nec inde refert coram R. P. D. meo Roias*, ea ſcilicet ratione, quia pro-
5 teſtatio † reſeruauit Proteſtanti Ius excluſiuū
Garziæ ex primo examine quæſitum *Roland. conſ. 69. lib. 4.* Quibus ita contingentibus pro
Samanego reſponſum fuit, vtraque &c.

ROMANA HAEREDITATIS DE TOGNINIS.

Luna 18. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum conditionale regulariter non transmittitur ad hæredes. Ius in ſpe quo caſu tranſmittatur? Teſtator mandans quod vnus ex pluribus à ſuo hærede eligatur facta electione vnius, alij per electi prædeceſſum non ſuccedunt, & quo caſu poſſint ſuccedere late in deciſione declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditionale prædecedente ſubſtituto antequam illud purificetur caducatur, nec tranſmitti poteſt.*

2 *Fideicommiſſum relictum ſub conditione ante conditionis euentum non dicitur in bonis noſtris.*

3 *Itaut nec talis fideicommiſſi ſpes poſſit tranſmitti.*

4 *Ius ſpe quod poſſit tranſmitti procedit in ſpe, quæ oritur ex contractu, vel quæ transfertur in hæredem per viam contractus non autem in ſpe quæ oritur ex vltima voluntate.*

5 *Ratio differentiæ eſt, quia in contractibus interuenit factum contrahentium, qui in dubio ſemper cenſentur ſibi ſuiſque hæredibus velle proſpicere, ſed in vltimis voluntatibus ſolius teſtatoris factum interuenit, qui in dubio non cenſetur etiam hæredibus fideicommiſſariis proſpicere voluiſſe.*

6 *Fideicommiſſum dicitur conditionale, quando ſubſtitutio eſt collata poſt mortem inſtituti, nam dies mortis ob incertitudinem, quando ſit extitura conditionem importat in vltimis voluntatibus.*

7 *Hæres vniuerſaliter inſtitutus licet Teſtator poſtea prohibeat ne poſſit de bonis hæreditariis diſponere præterquam de vſufructu adhuc dicitur hæres*

donec

donec vixerit, tàm quoad proprietatem, quàm quoad vſumfructum.

8 *Hæres facultatem habens à Teſtatore eligendi ex pluribus vnum aut alterum ad ſuam hæreditatem ſi vnum eligit, & iſte decedat tunc ſuccedit alter.*

9 *Declara conclusionem procedere niſi conſtaret Teſtatorem ſenſiſſe, quod vnus tantum ſuccedat, ſecus vero quando voluit ad vnum dumtaxat, & nõ ad plures hæreditatem peruenire, quia tunc repugnat voluntati teſtatoris, quod omnes ſuccedant, nec hæres poteſt hoc caſu plures eligere.*

10 *Electionem non fuiſſe factam ab hærede, & ob electi prædeceſſum non habuiſſe effectum idem eſt.*

11 *Et talis electio habetur, ac ſi facta non fuiſſet.*

12 *Vnus tantum ex pluribus eligi debet ad hæreditatem puta maior natu quoties Teſtator iuſsit, quod aſſumat nomen, & inſignia familiæ ſuæ.*

13 *Electio perſonæ eligendæ non facta electione per hæredem deuoluitur ad Iudicem, cum in vltima voluntate à perſona recedatur.*

Et Iudex eligere tenetur eum quem Teſtator veriſimiliter prædilexit quicquid ſit quando electio eſt à lege demandata num. 15.

14 *Clauſula, ſicut ſibi videbitur, arbitrium boni viri importat.*

16 *Proximior Teſtatori videtur prædilectus.*

17 *Ad agnationem Teſtatorem reſpexiſſe colligitur ſi maiorem natu hæredem inſtituit.*

18 *Item ſi iuſsit hæredem aſſumere nomen, & arma familiæ ſuæ.*

19 *Agnatus, quod in concurſu ſemper ſit præferendus veriſimile eſt Teſtatorem ita voluiſſe.*

20 *Fictio in caſu ficto idem operatur, quod veritas in caſu vero, quod tamen declara procedere, quando caſus fictus non concurrit cum caſu vero.*

21 *Secus vero, quando ſumus in concurſu caſus veri cum ficto tunc caſus verus ſemper præfertur.*

22 *Cauſa naturalis ſemper præfertur.*

23 *Inſtitutio facta in teſtamento quamuis reuocato nihilominus coniecturam voluntatis inducit.*

24 *Prerogatiua præſumpta dilectionis magis attenditur in vltimis voluntatibus, quam ordo ſcripturæ.*

25 *Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione.*

26 *Sententia ob non interpoſitam appellationem tranſit in iudicatum.*

DECISIO CCCXXVI.

CATHERINA Tognina de anno 1593. hæredem ſibi vſufructuarium inſtituit Ioannem Dominicum alias Ninum eius Maritum, eique abſque aliqua diminutione ſubſtituit filium maſculum maioremque natu naſciturum ex Iſabella eius nepte, cui pariter alios filios ex eadem muliere procreandos omnem detractionem prohibens ſubſtituit, & in caſu quo Iſabella ſine filijs maſculis decederet, voluit vt in tota ſua hæreditate ſuccederet, aut vnus ex filijs maſculis Papirij Alberti Romani, aut vnus ex filijs maſculis Horatij Tognini de Lauarinis Mutinenſis, aut Camillus Roſatus de Zagarola, prout Nino eius Marito vnum ex dictis eligere placuerit, eo pacto dicto, vt electus arma, nomen, & cognomen familiæ eiuſdem Teſtatricis aſſumere teneretur, mortua itaque Teſtatrice, & Iſabella filijs carente, cum primo Io: Dominicus Camillum Roſatum ad hæreditatem nominaſſet, Iſteque de anno 1600. & dictus Io: Dominicus triennio poſt deceſſiſſet, & poſtea dum coram Reuerendiſſimo D. meo Decano ſub die 31. Martij 1645. ſecundo reſolutum fuiſſet, hæreditatem Catherinæ Togninæ ſpectare ad Sebaſtianum, & alios de Togninis, eaque ipſis per ſententiam Rotalem adiudicata fuiſſet, quæ ſententia etiam poſtea præuia deciſione ſub die 31. Martij 1646. coram R.P.D. meo Arguelles, confirmata, & ob non interpoſitam appellationem in Iudicatum tranſacta, commiſſa mihi ad inſtantiã Petri Alberi cauſa reſtitutionis in integrum, diſputato hodie dubio, an conſtet de re Iudicata, quæ veniat exequenda, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum, Domini ad fauorem rei iudicatæ exequẽ reſponderunt, quia duo fundamenta contra Iuſtitiam ſententiæ Rotalis deducta non ſubſiſtunt.

Primum enim, quod ſtandum ſit electioni factæ à Ioanne Dominico Viro Catherinę & hærede de perſona Camilli Roſati, eo quia ipſe Camillus antequam per obitum Ioannis Dominici ſubſtitutio ad eius fauorem purificatur obierit, non dicatur effecta caducata, ſed ius ſuum ad eius hæredes tranſmiſerit, ſeù quia ſtatim facta electione ſubſtitutio fuerit purificata ad fauorem eius electi, quo ad proprietatem, cum Ioannes Dominicus fuerit ſolum à Catherina quoad vſumfructum eius vita durante inſtitutus, quia cum tot coniecturæ concurrant, ex quibus Camillus etiam ius ſuum conditionale potuerit ad ſuos hæredes tranſmittere, ſic multo magis ſpem ad hoc ius ſuccedendi, tollitur ex iure, quia fideicommiſſum conditionale prædecedenti
1 ſubſtituto, † antequam illud purificetur, caducatur; nec tranſmitti poteſt *l. Vnica §. ſin autem aliquis ſub conditione, verſ. quod ſi in medio C. de cad. toll. l. 4. verſ. ſed & ſi deceſſerit ff. de alim. & cib. leg. l. in cauſa la ſeconda §. Pomponius, vbi gloſ. verbo hæredi eius ff de minor. l. ſi ſingulos ff. de ann. legat. & dixit in puncto Rota dec. 263. nu. 3. & 4. par. 1. recent.* quia fideicommiſſum relictũ
2 ſub conditione, † ante conditionis euentum non dicitur eſſe in bonis noſtris *l. ſubſtitutio 42 & ibidem gloſ. verb. ſubſtitutio ff. de acquir. rer. Dom. l. Is cui ſub conditione ff. de act. & oblig. l. ſi ita ſicut ſcriptum §. ſi ſub conditione ff. ſi ſub conditione ff. de l. 2. l. legata ſub conditione ff de cond. &*
3 *demon.* ita vt nec talis fideicõmiſſi ſpes † poſſit tranſmitti, quod enim dicitur de commiſ-
4 ſione iuris in ſpe † *ex tex. in l. ſpem. C. de donat. in §. ex conditione Inſtit. de verb. oblig.* & ſimilibus procedit in ſpe, quæ oritur ex contractu, vel quæ transfertur in hæredem per viam cõtractus, non autem in ſpe quæ oritur ex vltima voluntate, ex illa ſcilicet ratione diffe-
5 rentiæ, † quia in contractibus interuenit factum contrahentium, qui in dubio ſemper cenſentur, tàm ſibi, quàm hæredibus ſuis vel ſe proſpicere, ſed in vltimis voluntatibus ſolius Teſtatoris factum interuenit, qui in dubio non cenſetur etiam hæredibus fideicõ-

miſſarijs proſpicere voluiſſe, vt in puncto optime Gloſ. in d. l. ſubſtitutio verbo ſubſtitutio in fine verſ. & nota aliud eſſe in ſtipulatione ff. de acquir. rer. Dom. & in l. is cui ſub conditione uerb. Creditorem eſſe. uerſ. io legato ſecus ff. de act. & obligat. & in dicto §. ex conditionali uerb. contingit. Inſtit. de uerb. oblig. Surd. conſ 403. Cancer. uariar. reſol. dub. 3 cap. 31. num. 116. & ſeq. Rot. in Romana fideicommiſsi de mancinis 16. Martij 1643. cor. Reuerendiſſimo D. meo Decano §. nec releuat, & per tot. ubi reſpondetur omnibus contrarijs.

Vnde cum hic negari non poſſit nos verſa-
6 ri in fideicommiſſo conditionali, † quia ſub-
ſtitutio eſt collata poſt mortem Ioannis Do-
minici hæredis inſtituti, ibi, & ipſo moriente
eidem ſubſtituit, dies enim mortis ob incerti-
tudinem quando ſit extitura conditionem
importat in vltimis voluntatibus Barboſ. in l.
l. ſi conſtante §. 1. num. 24 ff. ſolut. matrim. cum aliis
allegat. in Spoletana Abbatia 27. Ianuarii 1625.
coram bon. mem. Coccino neque dici poteſt ſub-
ſtitutionem reſpectu proprietatis non eſſe col
latam poſt mortem hæredis inſtituti, eo quod
ille ſolum in vſufructu fuerit inſtitutus, quia
cum is fuerit inſtitutus hæres vniuerſalis in
totum ibi, in omnibus autem &c. hæredem ſuum
uniuerſalem fecit, inſtituit, & eius ore proprio no-
minauit D. Ioannem Dominicum Ninum eius Ma-
ritum, nec refert, quod Teſtatrix ſtatim ſub-
derit prohibitionem, quod maritus non poſ-
ſet diſponere de bonis, ſed ſolum de eorum
vſufructu, donec naturaliter vixerit, quia
hoc refert quidem prohibitionē alienationis
bonorum quæ proprie congruit fideicom-
miſſo relicto poſt mortem, ſed non reſtringit
inſtitutionem adeſſe, tàm in proprietate, quã
7 in vſufructu, donec hæres inſtitutus vixerit,
vt per Caſanat. conſ. 32 num. 13. ex tex. in l. fin. ff.
de Vſufruct. legat. Fontanell. deciſ. 475. num. 10. Rota
dec. 102. ſub nu. 7. Quia in illa Teſtator. par. 2. rec.

Nec vrget ſecundum obiectum Petri Al-
berij aſſerentis, quod & ſi ſubſtitutio electi
8 fuiſſet caducata † hæreditas non ſpectet ad ſo-
lum Togninum, ſed ſimul ad alterum, cum
aut vnum, aut alterum Teſtator mandauit
nominari iuxta Text. in l. vnum ex familia §. ro-
gò, ibi, defuncto illo prius quam elegit petent omnes
ff. de leg. 2. & in l. quidam. ibi ſi neminem, eligat
omnes ad petitionem fideicommiſſi admitti uideri ff.
9 eod. quia hoc obiectum procederet, † niſi cõ-
ſtaret Teſtatricem ſentiſſe, quod vnus tantũ
ſuccederet, ſecus verò quando ad vnum dun-
taxat voluit hæreditatem, & non ad plures
peruenire, quia tunc repugnat voluntati Te-
ſtatricis, quod omnes ſuccedant, & ſicuti
hoc caſu hęres grauatus non poſſet plures eli-
gere, Ita electione non facta plures non de-
berent ſuccedere, ſed vnus, vt in term. bene
declarat Gregor. Lopez. partit. a. l. 2. num. 13. quæſt. 3.
fol. 46. quem ſequitur Molin. de Primog. lib. 2. cap. 4
num. 42. & pater Molin. Theolog. de Iuſt. & Iur.
tom. 3. diſput. 494. num. 6. Surd. conſ. 369. num. 12. in
fin. & ſeq. & conſ. 375. ſub num. 30. verſ. rurſus;
& num. 31. Menoch. conſ. 1107. num. 55. alijque re-
lati à Modern. Verſionen. in tract. de execut. & com-
miſſ. Teſtam. lib. 1. cap. 17. num. 36. & cap. 19. n. 38
& 39. Anton. de Amat. reſolut. 1. numer. 17. Ciriac.
controuerſ. 56. num. 5. & 6. Item vero eſt, ele-
10 ctionem † non eſſe factam, & ob electi præ-
deceſſum non habuiſſe effectum Simon de
Prat. interpret. vlt. vol. lib. 3. num. 18. & 19. fol. 295
Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 1. nu-
11 mer. 18. Perinde enim eſt, † ac ſi facta non
fuiſſet Peralt. in repetit. l. vnum, ex familia §. ſed
ſi vero num 3. ff. leg. 2.

Hic verò, cum claram habeamus volun-
tatem Teſtatricis, vnum tantum ſuccedere
volentis, dum in antecedentibus ſubſtitutio-
bus pluries expreſſit, vt hæreditas ſua ſem-
12 per deueniat ad natu maiorem, † deficienti-
buſque primo ſubſtitutis, voluit eligi vnum
ex tribus à ſe nominatis, eique iniunxit onus
in ſe nomen, & arma aſſumendi, vt in pun-
cto ponderat Guidopap. quæſt. 467. verſ. attamen
conſiderata Tiraquel. de primog. quæſt. 64. per tot
Burſatt. conſ. 228. num. 54. Surd. conſ. 369. num. 21.
& 375. num. 16. poſt Ioſeph. Roman. conſ. 16. nu. 56.
& tradit Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 380. nu. 13. Simon.
de pret. Interpret. vltim. volunt. fol. 329. num. 14. in
13 fine, ceſſante electione hæredis grauati † ele-
ctio ad Iudicem deuoluitur, cum in vltima
voluntate à perſona recedatur, & clauſula
14 prout ſibi videbitur † arbitriũ boni viri impor-
tat, vt in his terminis Bero conſ. 23. & 33. lib. 2.
15 Attamen Iudex eligere debet, † eum, quem
Teſtatrix veriſimiliter prædilexit, quidquid
ſit, quando electio à lege eſt demandata, vt
in puncto Peralt. in repetit. l. cum quidam l. ſi ta-
men num. 18. ff. leg. 2. Quare cum Togninus tan-
16 quam proximior † Teſtatrici videatur præ-
dilectus, vt ex doctrina Bart. in l. ſi fuit 11. ſub
numer. 3. ff. de reb. dub. & alijs plurib. ibi allegatis
ponderat ſupradicta deciſio coram R. P. D. meo Ar-
guell. §. Inſtit. vero in hac cauſa tanquam na-
17 turaliter agnatus eidem Teſtatrici, † quam
ad generationem ſuam reſpexiſſe colligitur
ex eo quia maioratum inſtituit; Pariſ. conſ 72
num. 81. & 90. lib. 4. Cephal. conſ. 251. nu. 48. Surd.
conſ. 37. num. 14. Rot. dec. 427. num. 4. par. 5. rec. Et
18 hæredem nomen, & arma † aſſumere fami-
liæ ſuæ demandauerit Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 380
num. 15. & quæſt. 499. num. 13. Rot. dec. 319. num. 4.
19 par. 1. rec. Valde veriſimile eſt † Teſtatricem
voluiſſe eum præferri tanquam agnatum al-
teri, qui ſolum per fictionem talis efficeret
poſt Cephal. Crauett. Burſatt. Corn. vt firmant ſupra
allegat. deciſiones in hac cauſa coram Reuerendiſſi-
mo Decano §. ſi primo in fine & coram R. P. D. meo
Arguelles §. penult. ac in ſimili ponderat Decian. con-
ſil. 7. num. 38. verſ. item, & aliter lib. 1. dicit enim
20 fictio † in caſu ficto idem operatur, quod
veritas in caſu vero, id procedit quando ca-
ſus fictus non concurrit cum caſu vero, &
in his terminis loquitur Rota deciſ. 319. num. 3.
vbi dicitur quod extranei, quibus Teſtator
mandauit aſſumere nomen, & arma par. 1. rec.
21 ſed quando ſumus in concurſu † caſus veri
cum ficto, vt hic, præferendus eſt caſus ve-
22 rus, non ſecus ac ſi cauſa naturalis † præfer-
tetur accidentali l. qui habet, vbi Bart. ff. de Tu-
tel. Tiraquel. de retract. lignag. §. 3. Gloſ. 1. num. 26.
Sanchez reſponſ. moral. lib. 4. cap. 1. dub. 62. num. 10.

& hoc

Digitized by Google

& hoc etiam ſuadet inſtitutio Tognini à Te-
ſtatrice facta ex præcedenti Teſtamento, ex
23 quo coniectura † voluntatis deſumitur licet
fuerit reuocatum, vt rectè ponderat *dec. ſu-
pradicta coram Domino meo Arguelles §. final.* nec
facit, quod Aluarus ſit primo loco nomina-
24 tus quia magis attenditur † prærogatiua præ
ſumptæ dilectionis, quam ordo ſcripturæ
*Bald. in l. lecta nu. 11. ff. ſi cert. petit. Paul. à Mon-
te Pico conſ. 27. num. 6. cum allegatis in ſupradicta
dec. coram Reuerendiſſimo Decano §. non obſtat*, Ex
quibus cum Iniuſtitia ſententiæ Rotalis om-
nino ceſſet, & læſio aliqua non adſit, ſine
25 qua reſtitutio in integrum non datur *Rot. de-
ciſ. 625. num. 3. par. 4. rec. tom. 3. dec. 178. nu. 2. par. 6.*
& dicta ſententia ob non interpoſitam in tem
pore appellationem in iudicatum tranſierit
cap. Romana §. ſi verò de Appellat. in 6. DD. de
ea conſtare reſoluerunt.

Vtraque parte Informante.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 25. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Emptor non expectata euictione agere poteſt ad
prætium ſuper quo ſibi reſeruauit manus in-
iectionem in euentum moleſtiarum.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex Saluiano quibus concurrentibus non ſit
deneganda creditori?*
2 *Moleſtias in ſe ſuſcipere quis non te etur, quando
nulla præceſſit obligatio nec poſſeſſorẽ aduerſus mo
leſtantes defendere.*
3 *Emptor ſi ſibi reſeruauit manus iniectionem ſuper
prætio in caſu moleſtiarum, tale pactum operatur
vt agere poſſit contra eos, qui prætium receperunt
non expectata euictione.*
*Euictio antequam ſequatur agi poteſt, vt res libe-
ra tradatur ibid.*
4 *Actio de euictione, quando per ſolutionem non di-
catur ſublata?*
5 *Emptor agere poteſt, vt res libera tradatur, etiam
non denunciatis moleſtijs venditori.*
6 *Obligatus de reſtituendo prioribus, & potioribus
creditoribus non tenetur iuſtitiam, vel iniuſtitiam
conſignationis pecuniarumr diſcutere, cum hoc ſpe
ctet ad Iudicem.*

DECISIO CCCXXVII.

DOMINI ſub die 7. Maij 1646. Equiti
Franciſco Bonauenturæ, & Mauritio
de Aſte tanquam hæredibus q. Ioannis Bap-
1 tiſtæ dandam eſſe immiſſionem ex Saluiano, †
ſuper Palatio & domo, de qua agitur decre-
uerunt, deinde pluries cauſa repropoſita,
tandem hodie in deciſis perſiſterunt, quia nec
Creditum, & hypotheca eorundem de Aſte,
neque poſſeſſio corporum, ſuper quibus pe-
tita fuit immiſſio à Serlupio reo conuento;
vt illorum detentore, negata fuit, tanquam
in prima deciſione ſatis probata.

Nec contra d. deciſionem vim facit, quod
D. Princeps Burgheſius moleſtias paſſus ſuper
Caſale Ruffelli ab Anna Creſcentia, & à DD
Caffarellis agendo contradictos de Aſte hæ-
redes dicti Ioannis Baptiſtæ, vt pecunias illi
ſolutas ex prætio d. Caſalis deponerent, do-
nec à dictis moleſtijs liberaretur ipſi defenſio
nem Principis non ſuſceperint, neque eidem
ſe oppoſuerint.

Quia cum Ioannes Baptiſta nulla obligatio
ne præcedenti teneretur Principem defende-
2 re, † neque tenebatur contra moleſtantes
eundem ſe opponere, *vt per Rot. cor. Seraph. de-
ciſ. 1019. num. 4.* minuſque contra eundem D.
Principem poterant excipere, vt expectaret
euictionem, dum ipſe ſibi reſeruauerat, ma-
3 nus iniectionem † ad prætium in euentum
quarumcunque moleſtiarum, cum iſtud pa-
ctum operetur, vt D. Princeps agere potuerit
contra eos, qui prætium receperunt, non ex-
pectata Caſalis euictione *l. Creditor 52. §. præ-
dium ff. de act. empt. l. ſiue in libertatem C. de euict.
Surd. conſ. 13. num. 16. Gratian. diſcept. 175. num. 20
Greg. XV. dec. 38. n. 8. & 9. & fuit dictum in Nea-
politana pecuniaria 4. Nouembris 1579. cor. Card.
Blanchetto impreſſ. poſt Statil. de ſalu. Interd. deciſ.
220. nu. 20. & in Ariminen. Domus 3. Martij 1636
coram Eminentiſſimo Cardinali Macchiauello.*

Neque obſtat, quod cum hæredes d. Io:
Baptiſtæ poſt depoſitum factum de mandato
Iudicis citati pro obtinenda illius conſigna-
tione ab Anna Creſcentia, & à DD. Caffarel-
lis Creditoribus anterioribus dicti Maximilia
ni, moleſtias non denunciauerint Serlupio
tertio poſſeſſori dd. bonorum hæreditatiorũ
Creſcentij eiuſdem Maximiliani fideiuſſoris,
non poſſint hodiè contra dicta bona ſe con-
uertere pro eorum reintegratione, quia cum
hæredes Ioannis Baptiſtæ non agant contra
Serlupium actione de euictione ſibi compe-
4 tente ex primæuo contractu, quæ † per ſolu-
nem illi irreuocabiliter factam 20. Apr. 1615
in caſu reuocationis non fuerat ſublata, vt per
Franc. dec. 200. num. 12. & ſeq. debent obtinere
etiam ſi moleſtiam aliquam non denuncia-
5 uerint † dicto Serlupio tertio poſſeſſori, vt
egregiè firmauit *Rota in dicta Neapolitana Pe-
cuniaria coram Cardinali Blanchetto, quæ eſt 220.
num. 2. & ſeq. poſt Statil. de Saluian.*

Pariter nec obſtat, quod hæredes prædicti
contra DD. de Caffarellis, & Annam Cre-
ſcentiam, non oppoſuerunt, quod ipſi, li-
cet eſſent Creditores Maximiliani, carent ta-
men qualitate obligationis DD. Creſcentij,
& Melchioris de Creſcentij, quibus tantum
ex forma motus proprij Pauli V. dicebatur
potuiſſe depoſitum conſignari, quia cum, vt
ſuperius dictum eſt, hæredes prædicti non
tenerentur defenſionem aliquam ſuſcipere,
neque litem denunciare, facto depoſito ad
quod ad inſtantiam Principis habentis manus
Iniectionem Iudex ſuo mandato eos coegit,
6 non tenebantur Iuſtitiam, † vel Iniuſtitiam
petentium conſignationem depoſiti, & Iu-
rium aliorum diſcuſſionem ſuſcipere, ſed
hoc potiùs curæ eſſe debebat Iudici conſigna-

lib. 1. & aliosibi allegat Menoch. de arbitr. caſ. 187. numer. 27. In præſenti verò caſu error protho-
5 colli † circa diem aditionis, eſt palpabilis ad-
uertendo, quod in eo aditio facta dicitur ea-
dem die, & paulo poſt deputationem Curato-
ris decretam minori adeunti, vt legitur, ibi,
*Cum præſentia, & authoritate Domini Ioannis Bap-
tiſtæ de Cattaneis ſpecialis Curatoris* emanaſſe ſub
die 23. Iulij cum clauſula *actum*, & coram te-
ſtibus, de quibus in infraſcripto inſtrumento,
quod eſt hoc aditionis, *Summ. Vitalis num. 1.* Er-
go ex hoc Inſtrumento deputationis Curato-
ris, ad quod hæreditatis aditio relationem ha-
bet, remanet probatus error diei malè in
prothocollo in aditione appoſitæ, *vt per Curt.
Iun. conſ. 192. num. 2. lib. 3. Natt. conſ. 524. num. 18.
verſ. eſt etiam Baratt. deciſ. 282. num. 2.* Ideoque
9 ſtandum eſt Inſtrumento aliundè, † quam ex
prothocollo originaliter extracto à Notario
10 rogato, & ab Archiuiſta, † quod eſt verum
originale, vt poſt *Bart. in l. Sempronius ff. de leg. 2.
tradit Ruin. d. conſ. 215. n. 17.*

Igitur cum ex his prætenſa falſitas cauſæ
penitus excludatur, dum apparet Guidonem
hæreditatem, prout in tranſactione narratum
fuit cum beneficio legis, & Inuentarij adiuiſ-
11 ſe, vel ſaltem dubia remanet, † & eum ab
impugnante trãſactionem concludenter pro-
banda, vt per *Baratt. deciſ. 429. & 592. numer. 1.*
Tanto magis, quia fuit longo tempore obſer-
12 uata, † quæ obſeruantia eo difficiliorem red-
dit illius reſciſſionem, *Decian. conſ. 28. num. 11.
verſ. præterea lib. 3. Rot. deciſ. 86. num. 4. & 7. part. 6.
recent. & in Romana de Mongellinis 30. Ianu. 1645.
§. fin. coram R. P. D. meo Otthobono.* Sorores non
13 poſſunt dicere conſtare incontinenti † de ea-
rum bono Iure, itaut habendæ ſint pro legiti-
mis contradictricibus ad impediendam im-
miſſionem ad fauorem Alexandri, vt firma-
tur *in deciſione quæ reuidetur §. fin.*

Præterea quamuis, etiam hæreditas ſub die
27. vt ſupra adita fuiſſet, cum *benef. l. & Inuent.*
adhuc prodeſſet, quia verſamur in aditione
14 minoris, † qui mediante reſtitutione in inte-
grum denuò hæreditatem, quam prius ſim-
pliciter adiuit infra legitima tempora, cum
beneficio adire non ſolum, ſed etiam penitus
repudiare poteſt, *vt per Anton. Fabr. in C. lib. 6.
tit. 12. definit. 10.* ibi, *niſi minor ætas, Surd. conſ. 195.
num. 9. & ſeqq. Rot. Bonon. diuerſ. deciſ. 28. nu. 52. &
deciſ. 36. num. 13. Text. eſt in l. Impuberibus 11. vbi
Gloſſ. in princ. & in verb. Impuberibus ff. de acqu. vel
dimitt. hæredit.* Imò etiam in maiori regulare
15 eſt, † dummodò infra legitima tempora In-
uentarium conficiat beneficio Inuentarij gau-
deat, quamuis prius ſimpliciter adiuiſſet ex
*allegat. in deciſ. quæ reuidetur §. 1. verſ. cum ad hunc
16 effectum*, dummodò non appareat † ipſum
declaraſſe, eam velle repudiare, vt tradit *Cruc.
relat. à Monticul. in tract. diuerſ. de Inuent. q. 230. ſub
num. 8. verſ. quid etiam, & qu. 234. num. 24.* Qualis
declaratio hic non legitur, nec eliditur ex ver-
bis, ſe velle obtemperare præceptis, & volun-
tati Teſtatoris, cum ex proximè ſubſecutis
verbis appareat ipſum cum beneficio adire
voluiſſe, bene ſe hæc aſſertio Inuentarij com-
17 patitur vt ſenſus ſit, † quod Teſtatoris præ-
cepto parere velit, quatenus vires hæredita-
riæ ſuppetant, & ſic reſeruato beneficio Inuē-
tarij, vt in fortioribus terminis de hærede, qui
18 ſimpliciter ſe obligauit ſoluere legata dixit,
Rota deciſ. 292. n. 3. & ſeqq. par. 1. recent.

Demum non obſtat quod hic Teſtator à ſe
19 diſpoſita adimplere mandauit, † quia non
ideo hæres beneficiatus tenetur cedere fidei-
commiſſis maiorum ſuorum ſibi ex propria
perſona obtentis, quicquid dicendum eſſet, ſi
20 ageretur de bonis † ſibi à Teſtatore inter vi-
uos donatis, & de quibus poſtea Teſtator in
teſtamento diſpoſuit, vt declarando contra-
ria bene diſtinguit *Bellon. Iun. conſ. 99. numer. 42.
verſ. 2. reſpondeat*, quem ſequitur *Modern. Panor-
mit. conſ. 45. num. 28. & 29. lib. 1. facit Theſaur. Iun.
q. 66. nu. 6. verſ. & ita eſt intelligen. lib. 2.* Quamuis
hic ſimus extra controuerſiam, quia Teſtator
non diſpoſuit de fideicommiſſo maiorum,
ſed de bonis ſuis dumtaxat, ibi, *in omnibus au-
tem alijs ſuis bonis &c.* quorum appellatione fi-
21 deicommiſſa † maiorum non continentur,
*Pariſ. conſ. 98. num. 14. lib. 2. Surd. deciſ. 93. num. 20.
Seraphin. deciſ. 963. num. 6. Reuerendiſſ. Vrgellen. de-
ciſ. 93. n. 8. & deciſ. 119. n. 1.*

Cum itaque mulieres ex ſupradictis fruſtra
impugnent tranſactionem, & ex ipſius lectu-
ra, ceſſet etiam obiectum, quod ex ea nihil
receperit, conſtat enim Eliſabetham ex cauſa
tranſactionis recepiſſe prædium petium terræ,
Creditum Montis, ac etiam pecunias incon-
tanti, Leonam verò tornaturas 85. vnius præ-
dij æſtimatas lib. 12. mil. & ad prædicta, licet
alias concurreret diſpoſitio Philippi Teſtato-
ris, Guido tanquam hæres Beneficiatus nullo
modo tenebatur, & Guidoni competebant
detractiones legitimæ, & dotis maternæ ex ip-
ſarum mulierum confeſſione in tranſactione
22 quam tamquam hæres beneficiatus † etiam
aliquas faciendo non amiſit, ſed tantum pro
rata in eas computare debet, *iuxt. text. in l. Mar-
cellus 3. §. quæ ff. ad Trebell.* & pro ſubſtinenda
23 tranſactione † ſufficiat timor futuræ litis, *l. 2.
& ibi gloſſ. C. de tranſact.* ex qua ſola cauſa ſub-
ſtinetur, *l. 1. C. eod.* ac pro ea ſubſtinenda om-
24 nem interpretationem capiendam eſſe ſępius
dixit *Rota vt in Foroliuien. Bonorum 1. Febr. 1641.
coram R. P. D. meo Ghislerio*, maximè † inter ſan-
25 guine coniunctos, *vt in Romana de Mangellinis
30. Ianuarij 1643. coram R. P. D. meo Otthobono*,
viſa ſunt DD. fundamenta Deciſionis optimè
ſubſiſtere, & in ea permanſerunt.

Vtraque parte Informante &c.

SIPONTINA PENSIONIS.

Luna 8. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Executio quando dicatur facta ab homine ad
effectum; impediendi manutentionem? Sen-
tentia quando dicatur lata in actione negato-
ria? Sententia quæ tranſitum fecit in iudica-
tum non poteſt illius executio retractari per
viam manutentionis ex ſola ſuſpicione iniu-

 ſtitiæ.

ſtitiæ. Reliqua de clauſula *non retardata ſolutione Penſionis*, ac de ſuſpenſione petitorij deſume ex Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Executio facta à lege manutentionem non impedit, prout eam impedit executio facta ab homine.*

2 *Executio ſententiæ quod fuerit facto hominis ex quibus circumſtantijs eliciatur?*

3 *Executio dicitur facta ab homine, quando ſpecifice ac nominatim præceſſit petitio partis ſubſecuta Iudicis conceſſione ex quibus voluntas vtriuſque concurrit expreſſa in inſtantia, ſiue citatione.*

4 *Executio ſententiæ cum non habeat certam formam de ſui natura determinatam, ſed nunc fiat vno modo nunc alio, ſufficit aliquid fuiſſe peractum de executione ſententiæ, vt executio facta dicatur.*

5 *Sententia dicitur lata in actione negatoria, quoties agitur de reſeruatione Penſionis, & in ea declaratur Penſionem eſſe nullam, beneficiumque eſſe liberum ab illius onere, & ſeruitute.*

6 *Item lata dicitur in actione negatoria, quoties pronunciatur res libera reſpectu alicuius prætendentis in illa re Ius aliquod incorporale ſibi competere quibuſcumque verbis id fuerit petitum.*

7 *Sententia ſi fuit lata ſuper libertate beneficij, & ſuper non ſolutione Penſionis, & in illius executionem fuerunt Titulari conſignati fructus beneficij, talis conſignatio dicitur conformis ſententiæ latæ.*

8 *Et talis conſignatio dicitur executio ſententiæ tanquam facta ſuper Iuribus Penſionarij ex cauſa eiuſdem ſententiæ, & ob eius executionem.*

9 *Penſio ſoluenda eſt ex fructibus beneficij depoſitatis, ac exiſtentibus penes Oeconomum.*

10 *Executio ſententiæ factum hominis requirit, quando agitur de recuperatione, ſeu iudiciali conſignatione fructuum.*

11 *Sententia lata in actione negatoria dicitur trahere ſecum executionem, quando ad vſum libertatis factum hominis nõ requiritur, quia ſtatim ceſſat vſus ſeruitutis, ſecus vero in caſu contrario ſi factum hominis requiritur, tunc neceſſaria eſt executio Iudicis, num. 12.*

13 *Sequeſtrum impedit perceptionem fructuum.*

14 *Depoſitum factum authoritate Iudicis, ac parte citata dicitur contentioſum, ac iudiciale.*

15 *Oeconomus, ſeu Depoſitarius fructuum ſi fuit à Iudice deputatus nequit illos abſque Iudicis authoritate conſignare.*

16 *Depoſitum iudiciale nequit propria authoritate recuperari, quamuis reſpiciat intereſſe partis.*

17 *Iudicem adiens qui propria authoritate procedere poteſt viam iudiciariam elegiſſe cenſetur.*

18 *Actionis negatoriæ effectus duplex conſideratur vnus reſpiciens denegationem ſeruitutis contra alterum pro vſu ſeruitutis inſtantem; alter vero reſpiciens liberam fruitionem, & conſecutionem domini, & intereſſe.*

19 *Damna, & intereſſe officio Iudicis veniunt in actione negatoria.*

20 *Sententia in actione negatoria duplicem effectum comprehendit, quamuis de eis nullam faciat mentionem.*

21 *Penſionarius duplicem habet actionem realem, & perſonalem, quæ cum procedant ex eodem Iure reſeruationis Penſionis eo ipſo, quod per ſententiam declaratur Penſionem eſſe nullam, & non debere remanere aliud Ius eradicatum per ſententiam, quæ extinguit vtramque actionem realem, & perſonalem.*

22 *Penſionario competit actio perſonalis contra titularem, & hypotecaria ſuper fructibus.*

23 *Sententia quando in aliquo fuit executa, dicitur in totum facta executio.*

24 *Poſſeſſio vnius rei ſub vniuerſalitate comprehenſa trahit ſecum poſſeſſionem omnium aliarum.*

25 *Poſſeſſio amiſſa cenſetur per ſententiam executioni demandatam.*

26 *Ius percipiendi penſionem eſt realiter diſtinctum à iure percipiendi fructus, quod tamen. Declara vt num. 28.*

27 *A poſſeſſione vnius ad aliud illatio fieri nequit.*

29 *Sententia de iniuſtitia argui nequit quoties præceſſerunt Deciſiones pro quibus ſtat iuris præſumptio.*

30 *Executio ſententiæ in iudicatum tranſactæ, vt per viam manutentionis retractetur non ſufficit ſuſpicio iniuſtitiæ, vel nullitatis, ſed euidens & notoria eius probatio requiritur.*

31 *Amplia præſertim quando agitur de ſententia lata de voto Rotæ, nam alias omnis iudiciorum ordo ſubuerteretur.*

32 *Sententia lata ſuper nullitate Penſionis in iudicatum tranſacta non eliditur ex ſuſpenſione petitorij, & ex clauſula* non retardata ſolutione Penſionis.

33 *Clauſula* non retardata ſolutione Penſionis *quando eſt modificata ab alijs clauſulis non operatur ſuum effectum.*

34 *Suſpenſio petitorij in iudicio retinendæ non impedit proſecutionem petitorij intentati ab altera parte, quæ ſe poſſidere non prætendit.*

35 *Suſpenſio petitorij facta eadem die quo emanauit citatio ad ſententiam, tunc ſententia præceſſiſſe præſumitur.*

36 *Suſpenſio petitorij quo caſu ſententiam non retardet?*

37 *Exceptio ſubreptionis non admittitur in Curia propter facilem recurſum ad Principem.*

38 *Clauſula in commiſſione ſignata manu Papæ non cenſetur reſtricta, ac modificata per Signaturam* Regentis Iuſtitiam faciat.

DECISIO CCCXXIX.

CONCESSO D. Principi Octauiano Medices ſub diebus 8. Aprilis, & 1. Iulij anni præteriti mandato de manutenendo in gradu reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam A.C. & rem iudicatam in quaſi poſſeſſione exigendi annuam Penſionem ſcu. 1260. monetæ Romanæ ſuper Abbatia S. Mariæ de Pulſano Sipontinæ Diœceſis nunc à Domino Petro Columna poſſeſſa, ad eius inſtantiam hodie cauſa repropoſita Domini receſſerunt à deciſis.

Quia cum potiſſima ratio dictarum deciſionum fundetur in hoc, quod executio facta
1 à lege † non impediat manutentionem, prout eam impedit executio facta ab homine iuxtà *deciſ. Burat. 604. num. 16. cum alijs allegatis*. Ideo dum hodie examinaretur, an in hoc caſu ſen-

tentia

tentia contra Dominum Principem Penſio-
narium ab A. C. de anno 1636. ad fauorem
D. Abbatis Petri Columnæ titularis cum vo-
to Rotæ latæ, declarans dictam Penſionem
eſſe nullam, inualidam, & literas Apoſtoli-
cas deſuper non ſuffragari Principi, abſoluen-
do in futurum Dominum Abbatem à ſolu-
tione Penſionis, fuerit facto hominis execu-
tioni demandata, quæ manutentionem ex al-
legatis in deciſionibus, quæ reuidentur, im-
pediat. Plures circumſtantiæ ponderatæ fue-
2 runt, † quæ facto hominis executioni dictam
ſententiam demandatam fuiſſe comprobant.
In primis, quod ſpecificè, & nominatim
3 fuit à parte petita, † & à Iudice conceſſa exe-
cutio ſententiæ, vt ex actis iudicialibus relatis
in Summ. D. Abbatis num. 5. ex quibus appa-
ret, quod ſub diebus vndecima, & decima-
quinta Octobr. 1638. ad inſtantiam ipſius fuit
citatus D. Princeps Octauianus ad viden. man-
dari exequi ſententiam, & pro illius executio-
ne conſignari omnes, & ſingulos fructus re-
collectos, ſeu recolligendos ex omnibus bo-
nis, & Iuribus Abbatiæ penes Affictuarios,
Cuſtodes, & alios quoſcumque à D. Principe
cauſam habentes, exiſtentes, & mandatum
de conſignando decerni, & relaxari, quod fuit
decretum, & relaxatum, & ſucceſſiue expedi-
tum, vt in Summ. num. 6. & ſubinde execu-
tum mediante actuali conſignatione omniũ
fructuum tam exiſtentium penès Colonos,
quàm aliorum Depoſitariorum penès regiam
Dohanam, vt probatur ibid. nu. 7. Itaut dubi-
tari non poſſit de voluntate, nec partis exe-
quendi, nec Iudicis committendi executionẽ
cum vtriuſque voluntas ſit expreſſa in cita-
tione, & Decretis iuxtà petita emanatis, *l. Ille
aut ille deleg. 3. & in noſtris terminis, Bald. in l. con-
ſentaneum num. 43. verſ. aut fuit facta ex ſententia,
C. quomod. & quand. Iud. Bero. conſ. 32. num. 9. lib. 3.
Bald. in recent. deciſ. 471. num. 10. verſ. accedit par. 4.
tom. 2.* Neque minus de ipſa executione, cum
fuerit perfecta, & conſumata, mediante ſub-
ſecuta conſignatione fructuum facta per Iudi-
cem pro executione dictæ ſententię, † quæ
4 cum non habeat certam formam de ſui natu-
ra determinatam, ſed nunc fiat vno modo,
nunc alio, ſufficit aliquid eſſe peractum de
executione ſententiæ, vt executio dicatur fa-
cta, *iuxtà theor. Bartol. in l. his qui Reſpubl. 39. ſub
nu. 3. verſ. ad propoſitum ff. quib. ex cauſ. maior. Surd.
poſt Bald. & alios conſ. 168. num. 46. Ronit. deciſ. 91.
nu. 9. Maſtrill. deciſ. 30. n. 6. & 7.*
Secundò conſiderabant Domini, quod di-
cta executio, & conſignatio fructuum cadit
ſuper Iuribus ipſius Penſionarij, & adhæret
nullitati Penſionis, vt ſupra declaratę per ſen-
tentiam in actione negatoria intentata † per
5 D. Abbatem, qui petijt, & obtinuit declarari
Penſionem eſſe nullam, & beneficium eſſe li-
berum, ab illius onere, & ſeruitute, nec am-
plius teneri Penſionem ſoluere, quæ verba
in ſubſtantia concludunt negatoriam, dum
continent libertatem beneficij à Penſione ex
aduerſo prætenſa, *iuxtà gloſſ. communiter recept.
in l. 2. in verb. qui negat, verſ. ſed magis, ſenſu inſpe-
cto ff. ſi ſeru. vendic. Iaſ. in l. ſi prius nu. 33. circa med.
ff. de oper. nou. nunc. Miſſinger. in § aquæ num. 22. Oy-
netim num. 29. in fin. verſ. nec refert,* etiamſi verbis
affirmatiuis proponatur, *& nu. 47. Gomez nu. 20.
Piccard. num. 19. Ioan. Arpert. nu. 2. Inſt. de act. idem
Miſſinger. conſ. 11. num. 4. Decad. 2. Roffred. de libell.
par. 2. rubr. de act. negat. num. 5. & ſeqq. & nu. 22. For-
catul. in Dialog. 16. num. 4. & ſeqq. & præſertim n. 6.
in fin. Oliban. de act. part. 1. lib. 2. nu. 54. fol. 109.* qui
firmant in actione negatoria dici tunc prola-
6 tam ſententiam, † quando pronunciatur res
libera reſpectu alicuius prætendentis in illa-
te Ius aliquod incorporale ſibi competere,
quibuſcumque tamen verbis id petitum fue-
rit. Vnde ſequitur, quod dum in vim dictæ
ſententiæ conſignati fuerunt D. Abbati fru-
ctus Abbatiæ, & quidem liberi à Penſione
hoc ſufficit, vt conſignatio dicatur conformis
7 ſententiæ latæ † ſuper libertate beneficij, &
ſuper non ſolutione Penſionis, *Aym. conſ. 135.
num. 13. verſ. ſed ipſa, & dixit Rot. coram Reueren-
diſſ. Vrgellen. deciſ. 285. num. 48. & in Bononien. Le-
gati de Mareſcottis 22. Martij 1627. coram Merlino.*
8 Vtique talis conſignatio dicitur † executio
ſententiæ tanquam facta ſuper Iuribus Pen-
ſionarij ex cauſa eiuſdem ſententiæ, & ob eius
executionem, vt bene in his terminis, *Aymon.
conſ. 10. num. 9. Cancer. variar. reſolut. part. 3. cap. 17.
num. 422.*
Non obſtat, quod in dicta ſententia dicto-
rum fructuum conſignatio non ſit, nec lega-
tur comprehenſa, & D. Abbas ad libitum ſuũ
eos fructus abſque alicuius Iudicis miniſterio
percipere potuerit, ſeu ab Oeconomo depu-
tato recuperare, vt aſſerunt informantes pro
D. Principe.
Quia licet in ſententia de fructibus expreſ-
ſa mentio facta non fuerit, nihilominus ſine
dubio in ea virtualiter, & ſubſtantialiter fue-
runt compræhenſi, in verbis declarantibus
nullitatem Penſionis, & in abſolutione D.
Abbatis ab eius præſtatione, cuius effectus in
eo conſiſtebat, quod dictæ Abbatiæ fructus
liberè ad Abbatem ſpectarent, & eidem tan-
quam Titulari conſignarentur, nec aliter per
eum recuperari poterant, quam ex cauſa fini-
ta, & in executionem dictæ ſententiæ, ac de
Iudicis mandato. Tum quia illi reſcriptum
ſan. me. Vrbani VIII. lite pendente ſuper nul-
litate Penſionis emanatum obſtabat volentis,
vt ex fructibus dicto Principi ſatisfieret, &
Abbas non teneretur de proprio ad Penſionẽ
Summ. illius num. 1. & cum citata parte de-
9 putatus fuerit Oeconomus, † penès quem
fructus depoſitati fuerunt, à quo Penſio qua-
tenus ſoluenda eſſet ſolui debebat ex dictis
fructibus, vt in terminis *Buratt. dec. 669. per tot.*
10 vtique pro executione ſententiæ † factum ho-
minis recuperationis fructuum requirebatur,
& ſic iudicialis illorum conſignatio pro ſen-
tentiæ executione, vt fuit ſeruatum, *iuxt. theor.
Bart. in l. Miles 5. § qui iudicati ſub num. 4. verſ. nam
aut ad vſum ff. de re iudic. & ſub num. 9. in fin.* vbi
11 ait, † quod quando ad vſum libertatis factũ
hominis non requiritur, tunc ſententia lata
in actione negatoria dicitur trahere ſecum
exe-

executionem, quia ſtatim ceſſat vſus ſeruitu-
tis. Si verò factum hominis † requiritur ve-
32 luti ſi tigna immiſſa haberet in domum alte-
rius, & iudicatum fuiſſet illi ius non eſſe habe-
re immiſſum, tunc requiritur executio Iudi-
cis, & bene etiam ad propoſitum *Fab. in dicto*
§. æquè num. 38. Inſt. de act. Modern. Peruſ. de manut.
obſer. 106. nu. 22. & Rot. in calce operis dec. 476. n. 7.
in vltima editione.

Tum quia D. Abbatem præcedens ſeque-
33 ſtrum, † & depoſitum impediebat, *l. ſi oleum,*
ibique notant Bart. & Bald. ff. de dolo malo, Foian. de
ſequeſtr. reg. 3. ſub nu. 14. verſ. an vero, & tanquam
34 factum auctoritate Iudicis, † deputato etiam
ad hunc effectum Oeconomo citato Princi-
pe, tale diſpoſitum erat contentioſum, & iu-
diciale, *Colet. de proceſſ. exec. par. 1. cap. 2. num. 71.*
& ſeqq. & num. 135. Caroc. de ſequeſtr. par. 1. queſt. 4.
princ. num. 2. Proindeque nec Dominus Abbas
fructus prætendere, neque Oeconomus, ſeu
35 Depoſitarius † illos conſignare poterat abſq;
Iudicis mandato, *Caſtren. in l. acceptam n. 5. in fin.*
C. de vſur. Rom. conſ. 287. num. 1. verſ. vnde ſequitur.
Rebuff. ad conſt. Reg. part. 3. tit. de ſequeſtr. art. 7 gloſ.
vnic. num. 1. Tiraquell. de retract. conuent. §. 4. gloſſ. 9.
nu. 2. ad med. verſ. quia idem Caroc. de ſequeſtr. par. 3.
queſt. 7. Et etiam, quia Abbas ex contradictio-
ne Colonorum, & Conductorum per condi-
tiones in partitis depoſitorum per eos penès
regiam Dohanam appoſitas impediebatur, pro
teſtando dictos fructus non relaxari, niſi cita-
tis, & auditis D. Principe, omnibuſque alijs
intereſſe habentibus, *vt in dicto Summar. num. 3.*
36 *& ſeqq. & ſub num.* 10. quo caſu depoſitum,
reſpiciens intereſſe Principis non poterat ab
Abbate propria auctoritate recuperari, vt per
Caſtren. conſ. 433. numer. 2. inſ. lib. 1. Tiraquell. de re-
tract. conuent. §. 4. gloſſ. 9. num. 2. verſ. Nam & aliàs.
Denique quia dum Abbas viam iudiciariam
37 elegit, † voluitque in executionem ſententiæ
ſibi fructus conſignari, hæc conſignatio ad
ſententiam referenda eſt, licet fructus etiam
propria auctoritate recuperare potuiſſet, *Man-*
tic. de Tacit. lib. 22. tit. 22. num. 15. & deciſ. 33. n. 16.
Neguſ. de pign. 4. per. princ. nu. 23. & 25. & fuit di-
ctum *in Romana, ſeu Veliterna Affictus 26. Iunij,*
& 17. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Bichio.

Neque huiuſmodi conſignatio fructuum
repugnabat, vt exaduerſo prætenditur naturæ
Iudicij intentati ſuper nullitate Penſionis, quia
imò natura eiuſdem Iudicij conſignationem
dd. fructuum requirebat, cum duplex detur
38 effectus negatoriæ, † vnus reſpiciens videlicet
denegationem ſeruitutis contra actorem pro
vſu ſeruitutis inſtantem, & alter effectus reſ-
piciens liberam fruitionem, & conſecutionē
damni, & intereſſe, † quæ officio Iudicis in
39 actione negatoria veniunt, vt probat *Text. in*
l. loci corpus §. 1. verſ. ſed & in negatoria ff. ſi ſerui-
tus vendicetur Bald. in l. ſi quid 5. num. 2. C. de ſeruit.
& aqu. & tradit Io. Faber in §. æquè num. 35. & 38.
ff. de act. Oliban. eod. tit. de act. par. 1. lib. 2. d. §. æquè
nu. 59. in fin. & part. 2. cap. 12. num. 31. Miſſing. dicto
conſ. 12. num. 8. decad. 2. Qui duo effectus cum
20 ſint de natura Iudicij negatorij † vtique ſen-
tentia refertur ad eos, etiamſi de ijs non faciat
mentionem porrigitur, vt per Bart. & plures
allegatos firmatur apud *Reuerendiſſ. Vrgellen. de-*
ciſ. 260. n. 27. & 28.

Nec refert, quod Princeps etiam habebat
actionem perſonalem contra Abbatem; ideo
cum contra hanc actionem nulla dicatur fa-
cta executio eius vigore manutentionem præ-
tendere poſſit, quia cum tam realis, quàm
21 perſonalis actio † procedat ex eodem Iure
reſeruationis Penſionis, eo ipſo, quod per ſen-
tentiam fuit declaratum, Penſionem eſſe nul-
lam, & non deberi; remanſit illud Ius eradi-
catum per ſententiam, quæ extinguit tam
perſonalem, quàm realem prout vtraq; Pen-
ſionario etiam competit, nempè perſonalis
22 contra titularem, † & hypotecaria ſuper fru-
ctibus, vt tradit *Lotter. de re benef. lib. 1. queſt. 39.*
num. 44. & ſeq. Adeo vt cum ſententia in al-
23 quo † fuerit executa, dicitur in totum execu-
tio facta ſecundum *Bart. & alios alleg. ſup.* Prout
etiam in ſimili dicimus, quod ſtante cauſæ
vniuerſali poſſeſſio vnius rei † ſub vniuerſali-
24 tate comprehenſa trahit ſecum poſſeſſionem
omnium aliarum, *Felin. in cap. Auditis ſub n. 19.*
col. 12. de præſcript. Butr. in cap. fin. num. 47. de cauſ.
poſſ. & propr. Bald. in l. 2. n. 57. verſ. ſed contra C. de
ſeruit. & aqu. cum alijs in Romana hæreditatis de Fa-
bijs 29. Aprilis 1641. coram R. P. D. Bichio, & ſtan-
25 te dicta executione ſententiæ omnis poſſeſſio
etiam dicitur amiſſa, *Innoc. in cap. cum noſtris n. 3.*
poſt med. verſ. & ſi quis vellet. Butr. latiſſimè nu. 19.
verſ. quandocumque fertur ſententia, Imol. num. 33.
verſ. ſecundo caſu de conceſſ. præb. Rot. diuerſ. 70. n. 2.
par. 2. Seraph. deciſ. 1484. nu. 7. Greg. deciſ. 582. nu. 5.
& 8. Vndè colligitur, quod quamuis Ius per-
26 cipiendi Penſionem † ſit realiter diſtinctum
à Iure percipiendi fructus, neque proinde à
27 poſſeſſione vnius † ad aliud illatio fieri poſſit
in alijs caſibus, vbi ſequentes circumſtantiæ
non interuenerunt, hic tamen non procedere
28 ſtante † reſcripto Papæ, quod Penſio ſolua-
tur de fructibus, & fructus fuerunt depoſitati
citata parte, emanauit ſententia ſuper nullita-
te Penſionis, & in executionem ſententiæ
fructus fuerunt conſignati titulari liberi à Pē-
ſione declarata nulla, quæ conſignatio dicitur
actus liberatus beneficij antecedēti quaſi poſ-
ſeſſioni, & ſeruituti de directo contrarius,
l. hæc autem, vbi Florian. n. 3. ff. de ſeru. vrb. præd. Co-
raſ. in l. ſeruitutes la 4. nu. 41. verſ. requiritur ſecundo
ff. de ſeruit. Rot. diuerſ. dec. 109. nu. 9. & 10. part. 2. &
coram Reuerendiſſ. Vrgellen. dec. 74. n. 59.

Minus D. Princeps pro obtinenda manutē-
tione allegare poteſt iniuſtitiam A. C. † quia
29 hęc tollitur ex duabus prioribus deciſionibus
in hac cauſa coram bo. me. Coccino emanatis,
pro quibus ſtat præſumptio, vt per *Greg. XV.*
deciſ. 524. nu. 4. verſ. & pro bono Iure, & ad effectū
eius executionem in iudicatum tranſactam
30 retractandi † per viam manutentionis non
ſufficit ſuſpicio iniuſtitiæ, vel nullitatis, ſed
euidens, & notoria eius probatio requiritur
maximè dum agitur de; ſententia lata de vo-
31 to Rotæ, † nam aliàs, omnis iudiciorum or-
do ſubuerteretur, vt egregiè fuit probatum
in illa Romana de Bombellis 31. Maij 1612. coram
Card.

Card. Sacrato apud Moder. de manut. deciſ. 9. per tot. quam poſtea Rota ſecuta fuit, & in Cæſarauguſtana Penſionis 11. Martij 1619. coram bon. mem. Coccino apud Fenzon. ad ſtatut. Vrb. deciſ. 171. & aliàs ſæpiſſimè.

Denique nec ſuſpenſio petitorij facta à D.
Principe, nec clauſula commiſſionis cauſæ,
32 *non retardata ſolutione penſionis,* † vim dictæ ſen-
tentiæ infringit, quia clauſulæ huius obiecti
plenè fuit reſponſum *in deciſ. 4. Iuly 1638. cor.*
bon. mem. Coccino, & eſt notandum, quod hæc
33 clauſula *non retardata,* † eſt modificata ab alia
immediatè annexa, ibi, *ita tamen quod Titula-*
ris non teneatur de proprio, nec quoad eius perſonam,
ſed penſionarius ex fructibus Abbatiæ pēſio-
nem conſequi valeat, vt ponderauit *Rota cor.*
bo. me. Coccino in hac cauſa 8. Iuny 1638. ſuſpen-
34 ſio verò petitorij † in hoc iudicio retinendæ
non impedit proſecutionem petitorij inten-
tati ab altera parte, quæ ſe poſſidere non præ-
tendit, vt reſpondet *Rota deciſ. 349. num. 2. verſ.*
3. non videtur, & penes Buratt. deciſ. 137. num. 11.
verſ. hoc enim interdictum, & ſeq. & in Aquilana
Penſionis 5. Decembris 1642. coram Reuerendiſſimo
Salamantin. §. nec dicatur Iudicem non potuiſſe: im-
mò cum non appareat ſuſpenſionem petito-
35 rij ante ſententiam A.C. emanaſſe, † quæ ip-
ſo die citationis ad ſententiam facta fuit, ſen-
tentia præceſſiſse præſumitur, *Acchill. dec. 57.*
de Appell. Seraph. dec. 1115. num. 1. & in omnem
euentum cum penſionarius prius dediſset ar-
36 ticulos in petitorio, † nec titularis de eius
poſseſsione, contenderet, ſuſpenſio ſenten-
tiam in petitorio non retardabat, vt fuit di-
ctum in mox *alleg. Aquilana.*

Quę dicebatur de ſubreptione, & obreptio-
ne commiſſionis Vrbani Octaui reſpectu di-
ctæ clauſulæ, *Ita quod Abbas non teneatur de pro-*
prio, &c. non ſubſiſtunt, neque in Curia id ad-
37 mittitur, † propter facilem recurſum ad Prin-
cipem pro moderatione, & declaratione re-
ſcripti, *Aegid. deciſ. 280. Seraphin. deciſ. 594. ex*
num. 1. & dicta clauſula per Papam conceſsa
38 non † videtur reſtricta per Signaturam Re-
gentis, *Iuſtitiam faciat iuxta deciſ. Seraphin. 932.*

Ex quibus motiuis DD. receſserunt à deci-
ſis vtraque parte informante.

NAVLEN. PAROCHIALIS:

Luna 8. Iunij 1648.

Argumentum deſumi poteſt ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum nullum ex defectu citationis non maretur executionem.*
Idem eſt in Declaratoria incurſus cenſurarum. ibid.
2 *Mandatum relaxatum in actu viſitationis, vbi nullus ordo iudiciarius ſeruatur non poteſt argui de nullitate.*
3 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à decretis factis in viſitatione ex diſpoſitione* Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 10. de reformat.
4 *Epiſcopus non poteſt, nec debet in viſitatione ad pœnam ordinariam ante compilatum proceſſum procedere, ſecus vero quando ſolum procedit ad correctionem morum.*
5 *Imo etiam in correctione morum citatio requiritur, quando modum excedit.*
6 *Mandatum, quod fuerit non præcedente citatione relaxatum probatur ex reuolutione actorum, vbi aliqua citatio non apparet.*
7 *Sententia nulla executionem non maretur.*

DECISIO CCCXXX.

POSTQVAM Sebaſtianus Battandonne
Rector Parochialis Eccleſiæ Sācti Geor-
gij loci Vetlij Naulen. Diœc. mandatum de
manutenendo ab hoc ſacro Tribunali obti-
nuiſſet, & deinde per Vicarium Naulen̄ per
definitiuam ſententiam illa priuatus fuiſſet,
collata Philippo Graciono relaxato contra
Sebaſtianum mandato de reſtituendo libras
190. de fructibus eiuſdem Patochialis exactis,
eiuſq; duplū cū declaratione incurſus ſuſpen-
ſionis à diuinis in pœnam nō factę ſolutionis,
& cauſa cum clauſula, *ſi quid exequendum,* mihi
cōmiſſa, diſputatoq; dubio, An mandatū ſit
1 exequendū, DD. negatiuè reſpō ſerunt, † quia
mandatum, & declaratoria deprehenduntur
eſſe nulla ex defectu citationis *iux. tex. in Clem.*
ſæpe de verb ſignif. l. de vno quoq; ff. de re iudic. Rot.
deciſ. 18. num. 2. deciſ. 204. num. 1 par. 1. rec. Quæ
nullitas non euitatur ex eo, quod fuerit in a-
2 ctu Viſitationis relaxatum, † vbi nullus ordo
3 iudiciarius ſeruatur, nec aliqua ſaltem † ad
effectum ſuſpenſiuum appellatio admittit
ex diſpoſitione *Concil. Trid ſeſſ. 24. cap. 10. de re-*
4 *form.* Quia nihilominus Epiſcopus non pote-
rat, † nec debebat procedere ad pœnam ordi-
nariam ante cōpilatum proceſſum, vel aliud
forſan eſſet, ſi Epiſcopus in Viſitatione ſolum
ad correctionem morum proceſſerit, vt per
Gratian. deciſ. Marchia 188. num. 3. & 4. & aduer-
tit *Rota in Raguſina Attentatorum 15. Iuny 1620.*
coram bon. memor. Remboldo, immo etiam in cor-
5 rectione morum † citatio requiritur, quan-
do modum excedit *Scacc. de Appellat. q. 17. limit.*
26. num. 12. & tenuit *Rota in Ruremonden. Abba-*
tiſſatus 2. Decembris 1629. coram bon. mem. Cardi-
nali Hieronymo Veroſpio, cum pluribus alijs alle-
gatis per Modern. Carpenſ. controuer. forenſ. cap 65.
num. 18. Suppoſita igitur veritate, quod di-
ctum mandatum, aliaque præcedentia ſine
6 citatione fuerint geſta, † cum ex actorum re-
uolutione aliqua citatio non appareat *Caual-*
ler. deciſ. 35. num. 2. Clarum remanet illa non
eſſe exequenda, cum notorium ſit, ſententiam
7 nullam † executionem non mereri. *Ruin. con-*
ſil. 87. num. 1. & ſeq. lib. 4. Cæſar Manen. deciſ. 16. nu-
mer. 32. Rota deciſ. 327. num. 8. par. 4. rec. tom. 2.

Et ita pro Sebaſtiano informante reſolutū
fuit, &c.

ROMA.

Digitized by Google

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Mercurii 19. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Productio quæ fit ad corroborationem antiquę probationis non dicitur noua, ſed eſt eadem fructus dotales veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe in obligatione Camerali. Fructus dotales debiti ex conuentione deſumunt eorum anterioritatem à die contractus ſortis principalis, ſecus verò quando debentur ex diſpoſitione legis, ſeu ſtatuti ratione moræ, tunc anterioritas ſolum incipit à die moræ.

SVMMARIVM.

1 *Debitor partem debiti ſoluens totum debitum agnouiſſe cenſetur.*

2 *Et ſi poſtea illud neget talis negatio eſt captioſa.*

3 *Clauſula*, Si quid exequendum, *iuſtificationem ex eiſdem actis requirit.*

4 *Productio, quæ fit ad corroborationem probationis iã factæ, non dicitur noua, ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ, & ſemper attenditur.*

5 *Promittens ſoluere aliquam ſummam infra certum tempus, tunc intelligitur tempus adiectum reſpectu totius ſummæ, ne in eadem oratione repugnantia contineatur.*

6 *Damna, & intereſſe continentur ſub clauſula,* alias, &c. *in forma obligationis Cameralis.*

7 *Fructus dotales veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe.*

8 *Pactum, quod dotis promiſſor ad fructus non teneatur durante dilatione tacitam fructuum promiſſionem includit poſt dilationem expiratam. & num.* 10.

9 *Limitatio temporis operatur, vt probitum ad tempus poſt illud cenſeatur permiſſum.*

11 *Pro fructibus dotis quando petuntur ex contractu, & obligatione promiſſoris dotis, competit, eadẽ prioritas temporis, quæ pro ſorte competebat.*

12 *Hypotheca expreſſa competens creditori pro fructibus dotis incipit ab ipſo die contractus, itaut creditor ex dicto die ſit anterior, & præferri debeat alijs creditoribus poſtea creatis, non ſolum reſpectu ſortis principalis, ſed etiam fructuum dotalium.*

13 *Amplia quamuis illi fuerint promiſſi in diem, & in caſum non ſolutionis ſortis nam die adueniente hypotheca expreſſa retrotrahitur ad primam diem cõtractus.*

14 *Quicquid ſit in hypotheca tacita, in qua contrarium tenet Soccin. reprobatus à Neguſant.*

15 *Obligatio Cameralis in Inſtrumento contenta porrigitur ad omnia, & ſingula etiam enunciatiuè appoſita, & acceſſoriè promiſſa.*

16 *Obligatio Cameralis continet hypothecam.*

17 *Fructus, ſeu vſura dotales, quando non debentur ex conuentione, ſed ex diſpoſitione Iuris ob moram non ſoluentis, tunc anterioritas incipit à die moræ.*

18 *Fructus dotales vigore Statuti Vrbis debentur ad rationem ſeptem cum dimidio.*

DECISIO CCCXXXI.

CVM A. C. cõtra Proſperũ, & alios de Riccijs poſteriores Creditores b. m. Ducis Alexandri Sfortiæ, qui nonnullas pecuniarum ſummas cum ſolita obligatione de reſtituendo Prioribus, & potioribus, & ad omne mandatũ, Domini receperant pro fructibus dotalibus ſcut. 10. milia ab anno 1622. vſq; ad annũ 1637. necnon pro fructibus aliorũ ſcut. 5000. vigore deciſ. Rotalis coram Reuerendiſſimo Salamantin. ſub die 27. Maij 1641. executiuũ mandatum relaxauerit ad inſtantiam D. Duciſſæ Sforziæ tanquam filiæ, & hæredis q. Ducis Balneoli eius Patris Creditoris anterioris dicti Ducis Alexandri, cauſa appellationis mihi cõmiſſa, Domini hodie reſponderũt mandatũ eſſe exequendũ. Quia nullitas cõtra dictũ mãdatũ oppoſitanõ productionis Inſtrumẽti obligationis, ſeù promiſſionis dotis ceſſat ex facto, dũ mandatũ originaliter relaxatũ contra Ducem Sfortiam iuſtificatur ex Inſtrumento, tunc in eiuſdem Notarij, qui erat actuarius cauſæ actis producto. Et aliud mandatum contra Riccios relaxatum non opus habebat productione Inſtrumenti, cum ſufficeret productio d. primi mandati ſtante ſtylo Tribunalis A. C. qui maximè locum habet,
1 quando Reus conuentus, vt hic † ſoluendo partem debiti eo ipſo debitum agnouit *l. ſi cui res ff. legat. 2. leg. ſiquidem, verſ. ſi vero certum C. de tranſact. Dec. conſ. 618. num. 2. Gratian. diſcept. 524. num. 38. & ſeqq. Reuerendiſſ. Vrgellen. dec. 324. num. 4. &* 5. Quo facto productioni Inſtrumẽti remiſiſſe videtur, vnde quatenus in ſecun-
2 da inſtantia debitum negetur, † negatio talis eſt captioſa, & ſufficeret, tunc produci Inſtrumentum ad effectum exequèndi mandatum iàm relaxatum, licet ab eo cauſa appellationis commiſſa fuerit cum clauſula, *ſi quid*
3 *exequendum* † quæ iuſtificationem ex eiſdem
4 actis requirit, quia productio† quæ fit ad corroborationem probationis iam antea factę nõ dicitur noua, ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ, & ſemper attenditur, *Cæſar. de Graſſ. dec. 20. numer. 11. de probat. Rot. deciſ. 272. num. 6. coram. Greg. XV. & ibi Add. num. 9. & coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 172. num. 7. ac in Tiburtina Pratorum 5. Iulij 1638. coram bon. mem. Buccabella, & in Ariminen. Molendini 1. Iulij* 1640. *cor. R. P. D. meo Bichio.*

Iuſtitia verò dicti mandati reſultat ex ipſo Inſtrumẽto promiſſionis dotis, in quo D. Dux Sfortia dicta ſc. 10. mil. necnon alia ſc. 5000. expreſsè promiſit infra decennium ſoluere,
5 quod† tempus decennij intelligendum eſt reſpectu totius ſummæ, vt interim tamen quolibet anno ſoluatur ſc. 500. ne in eadem oratione repugnantia contineatur, *l. vbi repugnantia, ff. de reg. iur.* & promiſſio dotis vltra tempus dilationis voluit teneri ad fructus, dum
6 promiſit damna, & intereſſe contenta † ſub clauſula, *alias, &c.* in forma obligationis Cameralis *Rot. deciſ. 197. num. 12. dec. 549. ſub num. 6. apud Cenſ. de Cenſib. deciſ. 140. num. 2. dec. 275. numer. 3.*

mer.3.apud Zacch.de oblig.Cam. ſub qua promiſ-
7 ſione damnorum,& intereſſe,† venire fructus
dotales pluribus allegatis dixit in puncto *Rot.*
in Romana pecuniaria 4.Iuly 1618.coram bon.mem.
Card.Fabritio Veroſpio impreſſ.apud Zacch. de ob-
lig.Camer.dec.244. num. 4. ſecundum vltimam im-
preſſionem, nam ipſum pactum ne ad fructus
8 teneatur, † durante dilatione,tacitam fructuũ
promiſſionem includit, poſt dilationem expi-
ratam ducto argumento à limitatione tem-
9 poris,† quæ operatur, vt prohibitum ad tem-
pus poſt illud cēſeatur permiſſum,vt per *Me-*
norb.conſ.151.nu.49.verſ.non obſtat quartum,Surd.
dec.75.num.2.& ſeq.Rota in Romana, ſeu Peruſina
Cenſus 12.Decembris 1644. §. prout cor. R. P.D.
meo Bichio, ex quibus luculenter patet, quod
etiam ex ipſius Ducis promittentis mente
10 comprehenſiua promiſſio dotis † includat
fructus lapſo tempore dilationis, & intereſſe
dotis, quod ſufficit, vt ad propoſitum *Ioan.*
Franc.de Pont.dec.34.ſub num. 38. & magis in
puncto *Gratian. diſcept. 53. num.* 7. pro quibus
11 fructibus, † quia petuntur ex contractu, &
obligatione promiſſoris dotis competit ea-
dem prioritas temporis, quam dabat ipſe
contractus pro ſorte, vt probat *text.in l.Lucius*
ff.qui poteſt in pign.habeantur Neguſ.de pign.par.5.
mem.1.ſub num.14.Io: Franc.à Ponte conſ.76.n.22
lib.1.Maſtrill.deciſ.129.num.11.Capic.latr.dec.16.
num.1.Rota in Romana Saluiani 2. Ianuarij 1615.
§.penultimo coram R.P.D. meo Bichio, horumq;
12 fructuum expreſſa hypotheca † incepit ab
ipſo die contractus, ita vt Creditor ex ea die
ſit anterior, & præferri debeat alijs Creditori-
bus poſtea creatis, non ſolum reſpectu ſortis
principalis, ſed etiam reſpectu fructuum do-
talium,quamuis illi promiſſi fuerint in diem,
13 & † in caſum non ſolutionis ſortis, nam die
adueniente hypotheca expreſſa retrotrahitur
ad primam diem contractus, vt in terminis
promiſſionis fructuum ſeu vſurarum in diē,
& in caſum nō ſolutionis ſortis tradit *Neguſ.*
de pign.1.memb.5.par. nu.14. verſ.ex quibus Fe-
lician.de Cenſib.tom.1.lib.3.cap.5.numer.18. & 19.
Mantic. de tacit.lib.14. tit. 46. num. 9. quicquid
14 ſit in hypotheca tacita. † in qua contrarium
tenet *Soccin.d.conſ.41.* reprobatus *à Neguſ. loco*
citato teſtans de communi, *& Felician.d.nu.18.*
verſ.vlterius dicit hanc opinionem eſſe verio-
rem, & receptiorem, ſicuti enim obligatio
15 Cameralis † in Inſtrumento dotali contenta,
porrigitur ad omnia, & ſingula etiam enun-
ciatiuè appoſita, & acceſſoriè promiſſa hy-
hypothecam in eodem Inſtrumento, & obli-
16 gatione Camerali † contentam comprehen-
dit *Barz.deciſ.108.num.29.Buratt.dec.905.num.2*
Rot.in Romana Saluiani 3.Iuny 1641.coram R. P.
D. meo Veroſpio, & contraria procedunt,quan-
do fructus, ſeu Vſura dotis non debentur ex
17 conuentione, † ſed ex diſpoſitione Iuris ob
moram non ſoluentis, tunc enim earum an-
terioritas incipit à die moræ, qua deberi in-
ceperunt, vt benè vtrumque caſum diſtin-
guendo declarat *Mantic.de tacit. lib. 14. tit.46.*
ſub numer.9.verſ.ſed hoc ſanè, hic verò obliga-
tio ad fructus dotales non deſumitur per d.-

ctam Ducissam à Statuto, ſeu lege, ſed à ſu-
pradicta promiſſione Ducis Alexandri, licet
18 quantitas † ad rationem ſeptem cum dimi-
dio à Statuto deſumatur, *Rot.deciſ.775.num. 6.*
par.1.diuerſ.deciſ.146.num.10.dec.255.num.3.p.1
recent.deciſ.137.num.5 coram bon.memor. Coccino.
Cui taxæ non obſtat pactum ſoluēdi fructus
ac rationem ſcut. 5.mil. in limine diſpoſitio-
nis ſoluendum, vel aliorum 10. mil. à Socru
ſoluere promiſſorum, quia hoc pactum non
extenditur ad reliquum dotis à D. Duce pro-
miſſum, vt ſatis abundè omnibus contrarijs
denuò recantatis reſpondendo comprobat
deciſio ſequuta in hac eadem cauſa ſub die
27. Martij 1641. coram Reuerendiſſ. Salamantino
§.ſexto quæ quidem cum duobus ſeqq.

Quare cùm ſupradictum mandatum A.C.
ab obiectis contra eius validitatem, & iuſti-
tiam fuerit defenſum, DD. cenſuerunt illud
eſſe exequendum. Vtraque parte, &c.

IMOLEN. REINTEGRATIONIS.

Luna 15. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Reintegratio non datur tranſigenti, quamuis
tranſactio ſit nulla, ſi nullitas prouenit non
ex defectu conſenſus, ſed tantum ſolemnita-
tum, ea ratione nam hoc poſteriori caſu etiã
ex contractu nullo poſſeſſio transfertur. Trã-
slatio longo tempore obſeruata difficilius re-
ſcinditur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio donec per tres ſententias conformes re-*
ſcindatur repellit agentes in Iudicio poſſeſſorio.
2 *Tranſactio quando eſt nulla non ex defectu conſenſus*
ſed tantum ſolemnitatum, tunc non datur reinte-
gratio, ea ratione, quia etiam ex contractu nullo
ex defectu ſolemnitatum transfertur poſſeſſio.
3 *Reintegratio non datur ei, qui facto proprio à poſ-*
ſeſſione cecidit.
4 *In Iudicio reintegrationis potius an actor ſine iuſta*
cauſa à ſua poſſeſſione ceciderit, quam reus cum
vitio, vel ſine poſſideat attendi debet.
5 *Poſſeſſio nunquam dicitur amiſſa ſtante nullitate,*
vel iniuſtitia contractus,
6 *Nullitas ex defectu inſinuationis influit in defectum*
conſenſus.
7 *Contractus factus à Tutore, qui nec Inuentarium,*
nec alia ſolemnia confecerat nullus eſt ex defectu
poteſtatis.
8 Deciſ. 94. par.7. recent. *quo caſu loquatur?*
9 Deciſ. 172. par.3. coram Caputaquen. *in qui-*
bus terminis loquatur?
10 Deciſ.93.in fine par. 2. diuerſ. *quo caſu loqua-*
tur?
11 *Sumptum deſumpto ab Archiuiſta extractum pro-*
bat concurrentibus adminiculis, de quibus num.12
13 *Tutor etiam ſine Iudicis decreto poſſeſſionem rerum*
immobilium per actualem traditionem in alium
transferre poteſt.
14 *Poſt quadriennium remedium reintegrationis non*
competit ei, qui facto proprio à poſſeſſione in con-
tractu

Digitized by Google

tractu nullo ex defectu ſolemnitatum cecidit.
15 *Contractus ex lapſu temporis cum obſeruantia robur aſſumit.*
16 *Tranſactio difficilius reſcinditur ſtante illius obſeruantia, prout in dubio pro non reſciſſione pronunciandum eſt.*
17 *Inſinuationis defectus aliundè probandus eſt, quam ex productione Inſtrumenti, dum inſinuatio etiam poſtea interuenire poteſt.*
18 *Inſinuatio in tranſactione geminata non requiritur.*

DECISIO CCCXXXII.

DOMINI dixerunt fratribus de Codrunchis non competere reintegrationem ad
poſſeſſionem bonorum hæreditariorũ q. Caroli Codrunchi, qui hæredem inſtituit Sirigum olim Archiepiſcopum Sipõtinum, quia
ipſis obſtat tranſactio inter eos, & Archiepiſcopum inita ſuper eiſdem bonis, quæ do-
1 nec per tres ſententias conformes † fuerit reſciſſa repellit agentes in Iudicio poſſeſſorio,
Caual. deciſ. 550. ſub num. 4. Rota deciſ. 86. num. 1. par. 6. recent. & fuit dictum *in Romana ſucceſſionis de Comitibus 20. Iunij 1647. §. 1. coram R. P. D. m. Ghiſlerio, & eodem anno 2. Decembris coram me in Bononien. bonorum de Teſtinis §. primo in caſu*,
quando tranſactio non ex defectu conſenſus,
2 ſed † ex defectu dumtaxat ſolemnitatum eſſe
nulla prætenditur; nullitas enim hoc poſteriori caſu viam reintegrationi non aperit ex
ratione, quia ex contractu nullo ex defectu ſolemnitatum transfertur poſſeſſio, vnde qui
3 ſic eam tranſtulit, † & transferre potuit cum
facto proprio à poſſeſſione ceciderit, ad eam reintegrari non poteſt, vt pulchrè diſtinguendo inter nullitates ex defectu conſenſus, & ſolemnitatum dixit *Rota deciſ 94. num. 3. par. 7. rec.* & prius *deciſ. 251 num. 12. & 14. par. 6. deciſ. 628. par. 1. recent. deciſ 4 9. nu. 2. verſ. & tunc tenuerunt, par. 1. diuerſ. deciſ. 93. per tot. par. 2. deciſ. 136. nu. 21. & 23. deciſ. 01. num. 10. deciſ. 574. num. 6. coram Buratt. deciſ. 502. num. 2. coram Cardinali Caualer. dec. 276. num. 4 & ſeq. apud Put. lib. 3. in correct. & in Anagnina pratenſi ſpolij 13. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Melzio.*
4 Nec refert, quod in hoc iudicio † potius
an actor ſine iuſta cauſa à poſſeſſione ceciderit, quàm an reus cum vitio, vel ſine poſſideat attendi debet, & quod ſtante nullitate,
5 vel iniuſtitia contractus † poſſeſſio nunquam
fuerit amiſſa, *Rota dec. 178. num. 1. & tribus ſeq & prius deciſ. 94. num. 3. par. 7. recent.* quia in caſu illius *dec. 178.* aderat nullitas ex defectu inſi-
6 nuationis. † quæ influit in defectum conſen-
ſus *Gabr. conſ. 158. num. 6. lib. 1. Ruin. Iun. conſ. 119. num. 92. Reuerendiſſ. Vrgellen. dec. 155. nu. 24.* necnon ex defectu poteſtatis erat nullus idem
7 contractus † tãquam celebratus à Tutore, qui
nec inuentarium, nec alia ſolemnia confecerat, vt paret *ex eadem deciſione num. 7. & alleg.*
8 *deciſ. 94. par. 7.* † loquitur in Eccleſia, & in
contractu, qui ſimul erat nullus, & iniuſtus, ſic non applicatur præſenti caſui, prout neque
9 *deciſ. 172.* † *ſub num. 7. par. 3. Caputaq.* quia pa-
riter loquitur de contractu Eccleſiæ, nullo, & iniuſto, ex quo non aderat vtilitas Eccleſiæ,
10 prout pariter non officit *deciſ 93.* † *in fine verſ.*
ſed tamen Domini par. 2. diuerſ. quia loquitur in caſu quando Statutum adimit fidem Inſtrumento, tunc enim ex eo poſſeſſionis translatio non probatur, quamuis ibi hæc limitatio particulari diſcrimine fuerit reſeruata; hic verò neque Statutum Imolenſis Ciuitatis, neque Conſtitutio *Aegidiana lib. 5. cap. 25.* fidem Inſtrumento adimit.

Igitur cum hæc tranſactio ſit nulla tantum ex defectu ſolemnitatum decreti Iudicis, & aliarum adhibitarum ſolùm in trãſactione inita de anno 1613. in aſſignatione bonorũ pro dote Bonæ vxoris Caroli, & non ex defectu cauſæ, ac conſequenter ex defectu conſenſus per errorem præſtiti cum cauſa, nempe teſtamentum Caroli, in quo Archiepiſcopus fuit hæres inſtitutus probetur ex ſumpto extracto
11 ab Archiuiſta, † quod etiam ſi eſſet ſumptum
deſumpto concurrẽtibus adminiculis probat *Caputaq. deciſ 274. numer. 2. par. 1. Duran. deciſ. 74. num. 30. Rota deciſ. 129. nu. 3. par. 6. recent. cum alijs allegat. ab Adden. ad Buratt. deciſ. 290. num. 15.* ad-
12 minicula verò † hic ſunt iudicialis teſtamen-
ti productio, eiuſque vigore Archiepiſcopo conceſſa immiſſio ab ipſo facta legatorum ſolutio, teſtium de fama, & auditu teſtamenti publicè conditi depoſitio, vt in fortioribus terminis habetur *apud Caualer. deciſ. 79. ſub n. 4.* & contractus fuerit celebratus à Tutore, qui
13 etiam † ſine Iudicis decreto poſſeſſionem
rerum immobilium per actualem traditionẽ in alium transferre potuit, vt pluribus alleg. dixit *Rota dec. 93. num. 8. & ſeq. par. 2. diuerſ.* atque longè expirauerit tempus quadriennij com-
14 petens ei, † qui facto proprio à poſſeſſione
in contractu nullo ex defectu ſolemnitatum cecidit, vt per *Put. d. deciſ. 276. nu. 8 lib. 3. in correct. Menoch de recuper. remed. 17. numer. 14. & 17.* nullatenus eſſe poterit locus reintegrationi, tantò minùs, quia contractus per 28. annos
15 fuit obſeruatus, † quod tempus ipſi robur
adiungit *Rot. dec. 715 in fin. par. 2. recent. & deciſ. 86. num. 7. par. 6. & in Romana Succeſſionis de Comitibus 26. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Ghiſlerio,*
16 vbi dicitur propter obſeruantiam † difficilius
tranſactionem reſcindi, & in dubio pronunciandum tranſactionem reſcindi non oportere *l. cauſas, l. fratris C. de tranſact.* in quam ſententiam hic DD. facilè inclinarunt, quod ex facto appareat tranſactioni, de qua agitur litem . . . . & allegatus inſinuationis de-
17 fectus † . . . eo quia aliundè, quam ex
productione Inſtrumenti ſit probandus, dùm inſinuatio etiam poſtea interuenire potuerit, vt per *Rat. deciſ. 671 num. 3. par. 1. recent.* Imò e-
18 tiam inſinuatio † in tranſactione geminata, vt
erat iſta non requirebatur, *vt per Buratt. deciſ. 640 num. 8.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

ANCONITANA CENSVS.

Veneris 19. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Ratificatio cenſus nulliter impoſiti ex quibus nullatenus inducta dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio cenſus nulliter impoſiti reſultat ex illius accollatione, necnon ſolutione fructuum.*

2 *Ratificatio contractus nulli vt inducatur non ſolum requiritur actus poſitiuus ex quo talis nullitas reſultat, ſed etiam neceſſaria eſt in agente ſcientia explicita nullitatis, tàm facti, quàm iuris.*

3 *Et ſine huiuſmodi ſcientia, nec fructuum ſolutio, nec accollatio ratificationem inducit ea ratione quia ſi debitor nullitatem contractus ſciuiſſet illos non ſoluiſſet.*

4 *Ratificatio contractus nulli intelligi poteſt cum ſuppoſito quod ille ſit validus.*

5 *Productio Inſtrumenti facta cum proteſtatione nullitatis, & nullitatum, operatur mediante iſta cautela, quod contractus quatenus ſit nullus poſſit impugnari.*

6 *Oblatio conditionalis conditione non ſequuta euaneſcit.*

7 *Exceptio Iuris tertij quo caſu non ſit admittenda?*

DECISIO CCCXXXIII.

INFORMATIONES hodie datas pro Cęſarano contra deciſionem in hac cauſa ſub die 27 Martij anni præteriti editam DD. cenſuerunt non obſtare reſolutioni captæ ad fauorem Ven. Societatis Sanctiſſimi Corporis Chriſti in Ciuitate Anconæ, ideoque in deciſis permanſerunt; quia vnica reſponſione tollitur tota vis contra deciſionem, quæ conſiſtit in triplici ratificatione cenſus nulliter à
1 Tutrice impoſiti, † primò quod fructus eiuſdem Cenſus ſoluti fuerunt ab Aloyſio Ferretto debitore, vt probatur ex quietantia de Anno 1612. Summario Cæſarani *numer. 1. &* 2. quod Procurator eiuſdem Aloyſij inſtrumentum Cenſus, & alia iura produxit Summario *eodem num. 3. &* 2. Tertio quod idem Aloyſius eumdem Cenſum in diuiſione facta cum Hieronymo ſuo Fratre in ſe aſſumpſit, ex qua aſſumptione vulgò accollatione ratificationem deduci non ſecus ac ex fructuum cenſus ſolutione dixit *Rota deciſ. 19. num. 3. apud Cenc. de cenſ.*

Optimè enim aduertit deciſio, quæ reuidetur, quod ad ratificationem contractus nulli,
2 non † ſolùm requiritur actus poſitiuus, ex quo talis nullitas reſultet, ſed neceſſaria eſt etiam in agente ſcientia explicita nullitatis tàm facti quàm Iuris, vt præter allegatos *in deciſ.* dixit *Rot. deciſ. 535. num. 12. par. 1. recent.* adeo quod
3 ſine huiuſmodi ſcientia, † neque fructuum ſolutio, *Rota deciſ. 260. num. 11. & 12. par. 6. recen.* nec accollatio ratificationem inducat, quia ſcilicet ſi debitor nullitatem Cenſus ſciuiſſet, fortè fructus non ſoluiſſet, neque cenſum in
4 ſe aſſumpſiſſet, & ratificatio † intelligi poteſt cum ſuppoſito, quod contractus validus eſſet *Kateroi. conſ. 177. numer. 53.*

Et ſcientia nullitatis ex productione Inſtrumenti Cenſus à Procuratore facta, & ex vnico teſte examinato educta retorquetur, quia productio facta fuit cum expreſſa proteſtatio-
5 ne † nullitatis, ibi: *ſine præiudicio nullitatis, & nullitatum Inſtrumenti,* quæ cauthela quatenus contractus ſit nullus, omninò præſeruat ius dicendi de nullitate *Cancer. var. reſolut. lib. 1. c. 8. num. 139. & ſeq. Rota deciſ. 419. num. 3. par. 1. recen. deciſ. 305. num. 6. coram Buratto,* Teſtis verò vltra quod eſt vnicus deponit de Anno 1625. & ſic longè poſt accollationem, & prætenſam fructuum ab Aloyſio factam ſolutionem, ex eiuſque dicto dignoſcitur Aloyſium conditione ſi ſequeretur concordia, obtuliſſe, fructus non obſtantibus nullitatibus cenſus ſoluere, attamen cum concordia ſequuta non fuerit,
6 eius † oblatio euanuit, vt in ſimilibus terminis dictum fuit *in Volaterana Prioratus 16. Martij 1646. §. alterum pariter coram Reuer. P. D. meo Bichio.*

Imò neque Creditor cenſus allegare poteſt quod ſic Aloyſius accollator pinguiorem portionem in diuiſione conſequutus fuerit, quam Hieronymus Frater, quia iſte hodie non agit, nec creditor cenſus tanquam ter-
7 tius, † & actor poteſt dare de Iure Hieronymi *Pacian. de probat. lib. 1. cap. 7. numer. 70. & ſeq. Surd. conſ. 1. num. 84. Rot. deciſ. 415. coram Greg. XV. vbi adden. num. 6. & deciſ. 22. num. 8. par. 1. diuerſ. verſ. ideo deciſ. 277. num. 7. par. 1. recent.*

Ex quibus motiuis DD. non receden. etiã à fundamento defectus numerationis pecuniæ in actu ſubhaſtationis ſteterunt in deciſis vtraque parte informante.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 22. Iunii 1648.

ARGVMENTVM.

Via executiua quando per ſententiam vulneretur? Vxor poſſidens bona viri pro eius credito dotali impedire nequit quin ſuper dictis bonis fiat executio, vt primo loco ſibi ſatisfiat, & deinde quod ſupereſt conſignetur creditori inſtanti. Acta in Iudicio diuerſo non ſunt tranſportanda, & cauſarum diuerſitas ex quibus deſumatur?

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis habet paratam executionem.*

2 *Amplia procedere etiam contra hæredes, & bona hæreditaria.*

3 *Contra debitorem cenſus agi poteſt non ſolum pro illius fructibus, ſed etiam pro ſorte eiuſdem cenſus non tanquam ſorte, ſed ad effectum deponendi ob inobſeruantiam contractus in præſtando fideiuſſorem promiſſum loco damnorum, & intereſſe.*

4 *Pactum de præſtando fideiuſſorem in cenſu licitum eſt.*

5 *Via executiua non vulneratur per ſententiam latam*

quando non tangit ſubſtantiam obligationis Cameralis.

6 *Item ſi ſententia lata eſt in cauſa ſeparata, ac diuerſa tunc vulnus ipſam obligationem Cameralem non tangit.*

7 *Mandatum contra bona hæreditaria viri retenta à muliere ob eius creditum dotale rectè relaxatur, ita tamen vt mulier non cogatur ea dimittere, ſed patientiam præſtet, vt alio creditori inſtanti vendantur ad effectum primo loco ſatisfaciendi mulieri, & quod ſupereſt alijs creditoribus conſignetur.*

8 *Creditum dotale mulieris redditur illiquidum ſtante perceptione fructuum ex bonis hæreditarijs viri.*

9 *Retentio pro credito illiquido non datur.*

10 *Executio obligationis Cameralis non impeditur per retentionem crediti illiquidi.*

11 *Acta non ſunt tranſportanda in Iudicio diuerſo, & ſeparato.*

12 *Cauſa dicuntur diuerſa ſtante diuerſitate Commiſſionum, licet vtraque cauſa ſit in Rota commiſſa.*

13 *Tranſportatio actorum an ſit neceſſaria ad dignoſcendum diuerſitatem cauſarum?*

14 *Donatarius ſi eſt etiam hæres donantis, & in donatione ſuccedit ex propria perſona non vt hæres poteſt mediante Iudicio ſeparatationis bona donata ſibi applicare.*

15 *Beneficium ſeparationis competit etiam hæredi.*

DECISIO CCCXXXIV.

DOMINI dixerunt eſſe relaxañ mandatum contra bona hæreditaria q. Camilli Meucci debitoris, quia adeſt publicum In-
1 ſtrumentum cum obligatione Camerali, † quę habet executionem paratam *Galleſ. de obligat. Cam. par. ˈ. quæſt. 2. num. 9. & ſeq. Rota dec. 373. n. 4*
2 *par. 1. recent.* etiam contra hæredes, † & bona hæreditaria, vt tradit *Zacch. de oblig. Cam. qu. 8. numer. 3.* & dixit *Rot. in Viterbien. reſtitutionis dotis 22. Iunij 1623. coram bon. mem. Motmanno;* per quod Inſtrumentum tribuitur facultas agendi
3 non ſolùm pro fructibus; ſed etiam pro ſorte cenſus, non tanquam pro ſorte, ſed ad effectum deponen. ob inobſeruãtiam contractus in præſtando fideiuſſorem promiſſum loco damnorum, & intereſſe, vt fuit reſolutum in *Senogallien. Saluiani 5. Maij 1627. coram Manzanedo*, quod pactum de præſtando fideiuſſo-
4 rem † in Cenſu licitum eſſe tradit *Cenc. de cenſ. quæſt. 52. ſub. num. 30. verſ. quando pactum Gratian. diſcept. 301. num. 6. Rota deciſ. 542. num. 9. inter impreſſ. apud Cenc. & in Romana Cenſus, ſeu Saluiani 26. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Bichio.*

Nec obſtat, quod dicatur viam executiuã
5 eſſe † vulneratam per ſententiam latam ab A.C. in Iudicio ſeparationis bonorum, quia hæc ſeparatio non tangit ſubſtantiam obligationis Cameralis, & eſſe aduerten. quod emanauit in cauſa ſeparata, ac diuerſa, itaut
6 vulnus † obligationem Cameralem non tangat, vt dixit *Rot. in Romana affictus 3. Iulij 1623. coram bon. me. Pirouano*, & in fortioribus terminis *in Aeſina pecuniaria 26. Iunij 1647. coram me.*

Neque hanc executionem impedit prætenſa retentio bonorum, de quibus agitur ob creditum dotale Luciæ vxoris Camilli, & ſolutionum factarum alijs Camilli Creditoribus, quia nihilominus rectè contra bona hæreditaria Camilli à muliere poſſeſſa relaxatur
7 mandatum, † ita tamen, vt ea dimittere non cogatur, ſed patientiam dumtaxat præſtare, vt hæc bona alio Creditori Inſtanti vendantur ſubhaſtata ad effectum ex prætio primo mulieri ſatisfaciendi, & deindè creditori inſtanti ſi quid ſupererit, vt tradit *Gratian. diſcept. 491. num. 3. & 4. & 8.* & egregiè dixit *Rota in Romana ſubhaſtationis de Alexijs 15. Februarij 1647. coram R. P. D. meo Cerro.*

Vltra quod Lucia fuit inſtituta hæres Camilli, & adiuit hæreditatem, & ita cum fructus perceperit, ex fructuum perceptione e-
8 ius † creditum dotale fuit redditum illiquidũ
9 & proinde ceſſat retentio, † nec poteſt im-
10 pediri † executio obligationis Cameralis *Rota deciſ. 306. num. 45. par. 6. recent.*

Nec executio retardari poteſt ob prætextũ non tranſportationis actorum Iudicij coram A.C. terminati ſuper ſeparatione bonorum, quia reſpondetur hoc eſſe Iudicium ſeparatũ,
11 & † diuerſum à Iudicio executiuo moto in Curia Capitolina, quod eſt hoc ipſum, de quo hodie diſputatur in Rota, ideoque ſatis fuit tranſportare acta Iudicij Capitolini, vt fuit decitum *in Toletana Parochialis 20. Iunij 1592. coram Penia* adducta *per Mareſcot. var. reſol. lib. 1. cap. 20. num. 21. & in Romana Societatis affictus 27. Martij 1647. §. eodem coram Reu. P. D. meo Arguel.* & ſatis eſt, quod ſint Commiſſiones diuerſæ
12 in † his duobus cauſis licet vtraque ſit in Rota commiſſa, quia hic ex diuerſitate Cõmiſſionum ſatis apparet de diuerſitate Iudicij abſque eo quod vlterius ad dignoſceñ diuer-
13 ſitatem † neceſſaria ſit tranſportatio actorum iuxta concluſionem firmatam *in d. Romana Societatis affictus §. nec refert, & in Bononien. bonorũ 19. Decembris 1636. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Hieronymo Veroſpio inter recent. deciſ. 184. par. 7.* vbi diuerſitas cauſarum non erat ita clara.

Denique Meuccios non iuuat ab ipſis allegata exceptio donationis ſibi factæ à Mario Maccante, quia hodie non petitur executio contra bona in donatione compræhenſa, ſed ſolùm ſuper bonis Camilli debitoris, cuius
14 licet donatarij ſint hæredes, † nihilominus quatenus in donatione ſuccedant ex propria perſona, ſcilicet vt filij, non vt hæredes poſſunt mediante Iudicio ſeparationis bona ſibi donata applicare *iuxt. text. in l. 1. ff. ſeparat.* cu-
15 ius beneficium † etiam hæredi competere dictum fuit *coram Seraph. deciſ. 967. num. 1.* Attamen quia cum hoc Inſtrumentum integrũ donationis non fuerit exhibitum, non potuit ex particula data dignoſci, an hæc donatio ſit facta filijs, vt filijs, & propterea meritò DD. reſoluerunt mandatum eſſe relaxandum ſuper bonis hæreditarijs Camilli.

R O-

ROMANA FIDEICOMMISSI DE INCASATIS.

Lunæ 4. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

In Donatione quando comprehendantur nedũ bona propria donantis, ſed etiam ea, quæ Iure fideicommiſſi de futuro ſibi competere poterant? Donatio contemplatione matrimonij quoties continet cauſam impulſiuam, non autem finalem non ſequuto matrimonio non reſoluitur, ſi aliæ cauſæ etiam fuerunt expreſſæ.

SVMMARIVM.

1 *Donatio verbis vniuerſalibus concepta comprehendit nedum bona propria ipſius donantis, ſed etiam ius futuri fideicommiſſi ad eius fauorem purificandi.*

2 *Præſertim ſi donans aſſeruit ſe habere plenã notitiam contentorum in teſtamẽto, ac de omnibus clauſulis, & ſubſtitutionibus in eo contentis, & expreſsè declarauit donare non ſolum bona, ſed etiam Iura quomodolibet competentia etiam infuturum. & num. 3. & 4.*

5 *Donans ſi ſibi reſeruauit ex bonis, & Iuribus donatis certam ſummam ad effectum teſtandi vtique alijs omnibus Iuribus renunciaſſe cenſetur.*

6 *Bona donantis ſua dicuntur non ſolum quæ habebat tempore donationis, ſed etiam quæ in futurum eſſe poterant.*

7 *Donatio facta contemplatione matrimonij contrahendi, eo non contracto reſoluitur. Declara nu. 9.*

8 *Donans ob certam cauſam, ea non ſequuta repetere poteſt bona donata*

9 *Donatio contemplatione matrimonij quando non continet verba imponentia donatario neceſſitatem, ſed facultatem nubendi, & vltra fuerunt etiam alia cauſa expreſſa beneuolentia, & amoris, tunc reſultat cauſam matrimonij eſſe impulſiuam, & quatenus ſit finalis non eſt vnica, ob cuius defectum non reſoluitur.*

10 *Donatio facta à minore corruit.*

11 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 47. *diſponit maiorem 20. annis poſſe validè contrahere abſque ſolemnitatibus, quia reputatur pro maiori 25. annis.*

12 *Donatio non poteſt argui de nullitate, ſi apparet per ipſum donantem ratificata per plures actus ſucceſſiuos.*

13 *Renunciatio fideicommiſſi de futuro valet, ſi vltra ſcientiam teſtamenti fuit in ſpecie renunciatũ* l. de his ff. de tranſact.

DECISIO CCCXXXV.

OBtenta per Coſmum Incaſatum noua audientia aduerſus deciſionem ſub die 16 Martij 1635. coram bon. mem. Motmanno editam, in qua dictum fuerat ipſi non eſſe dandam immiſſionem in poſſeſſionem bonorum, quibus renunciauit per donationem inter viuos ſuo fratri Marco Antonio factam; Cauſa hodie repropoſita DD. ſteterunt in deciſis, quia duo motiua à Coſmo contra dictam donationem euertendam allata viſa fuerunt non ſubſiſtere.

Primum quod donatio donatoris ſit reſtricta ad ſua bona propria, neque Ius futuri fideicommiſſi purificandi per obitum Marci
1 Antonij comprehendat, † tollitur ex prægnantibus, & vniuerſalibus verbis donationis,
2 dum ipſe Coſmus aſſerens † ſe habere plenam notitiam, & indubitatam ſcientiam de tenore, & verbis teſtamenti paterni, ac de omnibus clauſulis, & ſubſtitutionibus in eo contentis, donauit Marco Antonio fratri omnia bona tàm communia, cum ipſo pro indiuiſo poſſeſſa, quàm non communia, omniaque iura, quæ ſuper dictis bonis ſibi competunt, & quomodolibet in futurum ſibi competere poſſunt; quæ verba relata ad iura futura, ponderando explicitam mentionem ſubſtitutionum Teſtamento paterno factarum, quarum vigore ipſi Coſmo in portione fratris ſucceſ-
3 ſio futuris temporibus competeret, vtiq; perneceſſe renunciationem eiuſdem ſucceſſionis & bonorum per ſucceſſionem illam acquirendorum in hac donatione incluſiuè comprehendunt *Menoch conſ. 87. numer. 27. & 28. & conſ. 289. num. 5. & ſeq. Surd. conſ. 308. num. 28. & 29. Neguſan. quæſt. 10. num. 50. Gratian. diſcep. 368. num. 27. Rot. deciſ. 714. ſub num. 1. verſ. ſed quod vlterius num. 2. & num. 7. verſ. & præſertim par. 2. recent. cum alijs alleg. à Modern. Lucan. conſ. 66. num. 1 & ſeq. & fuit deciſum in Melenitana Tenuta 14. Iunij 1647. §. Poſſeſſio autem verſ. nec dubitari poteſt coram R.P.D. meo Bichio*, Aduertendo, vt optime ponderat deciſio, quæ reuidetur *in §. 1. verſ. idq; ex eo*, quod alioquin ſuperflua eſſet mentio ſubſtitutionum paternarum, dum
4 nullo alio Iure † quam iſtaeum donans ius in futurum ſuper bonis communibus acquirere poterat, & dum Coſmus Donator ſibi tan-
5 tùm reſeruauit facultatem teſtandi † de ſumma ſcutorum 400. vtique alijs omnibus iuribus renunciaſſe cenſetur *Rota deciſ. 669. num. 2. in fin. par. 1. recent.* Sic enim non refert Donatorem feciſſe mentionem de bonis ſuis, quia
6 talia etiam eſſe dicuntur ea, † quæ ſua in futurum eſſe poterant, vt in puncto reſpondit *Bellon. Sen. conſ. 5. ſub numer. 16. verſic. ſecundo dico.*

Secundum fundamentum, quo Coſmus pro obtinenda immiſſione inhæret, videlicet quod cum donatio ob cauſam finalem à Marco Antonio contrahendi matrimonij e-
7 manauerit, † & illud contractum non fuerit, neque contrahi ampliùs poſſit, quia deceſſit, fuerit reſoluta, optimè quidem procederet, & locum habere poſſet, & Coſmus bona donata rectè repetere poſſet *per text. in l. ſi cum filius familias 2. §. fin. ff. de donat.* permittentem dona-
8 tori ob certam cauſam † aliter non donaturũ cauſa non ſequuta repetere bona donata; ſed
9 quia verba huius donationis, † vt ponderatũ fuit in hac cauſa *coram bon. me. Merlino 12. Februarij 1629. impreſſ. 251. par. 5. recent.* & poſtea *ſub die 16. Decembris 1633. coram Eminentiſſ. Cardinali Hieronymo Veroſpio*, licet ſint directa ad matrimonium, non imponunt Donatario neceſſitatem nubendi, ſed facultatem, & vl-

tra reſpectum ad matrimonium etiam aliæ cauſæ in donatione leguntur expreſſæ beneuolentia ſcilicet faterna, necnon aliæ cauſæ iuſtæ Donatoris animũ mouentes, ex quibus verbis reſultat cauſã matrimonij, vel eſſe impulſiuam, vel quatenus etiam fuiſſet finalis, tamen non eſſe vnicam, & conſequenter donationem etiam cum eius defectu non reſolui, vt præter plurimos in ſupradictis deciſionibus huiſs cauſæ allegatos fuit in ſimillimis terminis deciſum in *Aeſina donationis 23 Martii 1640. coram R. P. D. meo Ghiſlerio, & in Piſauren. donationis 8. Februar. 1647. & 31. Ianuarij 1648. coram R. P. D. meo Otthobono.*

Veritas etiam huius rei magis apparet ex eõ quod Coſmus Donator expreſsè conuenit vt ſibi à Donatario præſtentur menſtrua ſcuta 22. cõferendo eidem poteſtatem de bonis donatis in hæredes quoſcumque, & ſic etiam in extraneos diſponendi, quod ſatis animum bona in agnatione conſeruandi, & contemplationem filiorum ex matrimonio procreãdorum excludit, vt optimè perpenditur in omnibus deciſionibus huius cauſæ.

Non obſtat quod Coſmus tempore huius
10 donationis fuerit minor, † & ideò corruat, quia ex ipſa donatione apparet ipſum tunc fuiſſe maiorem 20. annis, vt ipſe medio iuramento aſſeruit, in qua ætate *Statut. Vrb. lib. 1.*
11 *cap. 47.* diſponit † minorem validè poſſe contrahere ſine ſolemnitate, quia reputatur pro maiori 25. annis, prout firmatur *in d. deciſ. cor. Eminentiſſ. Card. Veroſpio §. finali*, & rurſus Coſ-
12 mus d. donationem † etiam ratificauit per plures actus, & per exactionem annuæ præſtationis ei in donatione promiſſæ, vt *in eadem deciſ. 18. § finali, & in dd. deciſ. 20. & 251. par. 5. recent.*

Poſtremò non ſubſiſtit, quod renunciatio
13 nõ ſit facta inſpectis verbis teſtamenti, † quia vltrà quod Coſmus fatetur in donatione ſe habere perfectam ſcientiam teſtamenti, & fideicommiſſi paterni, ſubſtitutionum in eo contentarum, adeſt quoque ſpecialis renunciatio *l. de his ff. de tranſact.* quo caſu donatio, ſeù renunciatio non poteſt ex hoc capite impugnari.

Ex quibus fundamentis DD. ſupradicta die permanſerunt vtraque parte informante, &c.

ROMANA, DEVOLVTIONIS DOMVS.

Veneris 26. Iunij 1643.

ARGVMENTVM.

Emphiteuta alienans cum conſenſu Domini directi cenſetur in emptorem tranſtuliſſe tantum Ius ſibi competens, præſertim quando emptor nouam conceſſionem vltra conſenſum venditioni non reportauit. Inueſtitura ſecunda plus continens quàm prima, fieri nequit ab Eccleſia ſine beneplacito Apoſtolico.

SVMMARIVM.

1 *Dominium directum Eccleſiæ probatur ex conceſſione nouæ inueſtituræ, quæ licet ſit nulla, confeſſionem emphiteuſi præbet ob lineam finitam.*

2 *Præſertim concurrente effectu renouationis in perſonam inueſtiti ex capite lineæ finitæ.*

3 *Renouatio emphiteuſis ſupponere ſolet finem prioris conceſſionis.*

4 *Renouatio emphiteuſis Eccleſiaſticæ ſi continet plus quam in prima inueſtitura continetur non valet abſque beneplacito Apoſtolico.*

5 *Emphiteuta poſſidens rem emphiteoticam ad tertiam generationem, ſi illam alienat, & emptor reportauit conſenſum Domini directi, talis conſenſus non operatur vt tertia generatio incipiat ab ipſo emptore, ſi meram conceſſionem vltra conſenſum non reportauit, vel tacita renouatio non adſit. numer. 7. & 8.*

6 Deciſ. 182. num. 12. par. 6. recent. *in quibus terminis loquatur?*

7 *Renouatio tacita reſpectu ſecundi emphiteuta inducta cenſetur, ſi Dominus directus primum emphiteutam à ſolutione Canonis liberauit.*

8 *Dominus directus conſentiens venditioni factæ per emphiteutam cenſetur ſolum conſentire, vt res vendita maneat penes emptorem eo modo, quo erat penes venditorem permanſura.*

9 *Præſertim quando venditor ex tali conſenſu non fuit à contentis in Inueſtitura liberatus.*

10 *Emphiteuſis quando eſt reſtricta ad tertiam generationem, ſi alienatio fit cum conſenſu Domini directi cenſetur limitata ad eamdem tertiam generationem reſpectu emptoris, nec aliter ad conſentiendum Dominus cogi poteſt.*

11 *Confeſſio propria omnibus probationibus præualet.*

12 *Inueſtitura ſecunda facta ab Eccleſia continens facultatem nominandi, quæ in prima non continebatur abſque Beneplacito Apoſtolico inutilis eſt, niſi probetur ſolitum antiquarum inueſtiturarum aliàs Eccleſia habet intentionem fundatam in defectu Beneplaciti, & conceſſio aliter facta ſubſtinetur.*

13 *Et de huiuſmodi ſolito nec minus ſtatur aſſertioni partium alienantium.*

DECISIO CCCXXXVI.

CVM Franciſcus Ambroſinus pro tertia vice aduerſus reſolutiones, ſub die 26. Nouembris 1646. & 27. Iunij anni præteriti ad fauorem Rectoris Eccleſiæ S. Blaſij de Fouea pro deuolutione Domus, de qua agitur, iterum hodie fuiſſet auditus, non obſtãtibus ab ipſo deductis in deciſis permanſerũt. Quia dictæ Eccleſiæ dominium huius Do-
1 mus † clarè conuincitur ex noua Inueſtitura facta Lucretiæ, & approbata ab Ambroſino, quæ etſi fuerit nulla, ſufficientem tamen nihilominus confeſſionem emphiteuſi præbet ob lineam finitam, vt ſatis comprobatum fuit *in prima deciſ. §. demum verò* iuncto præſer-
2 tim effectu † proportionabili renouationis in perſonam eiuſdem Eccleſiæ Lucretiæ ex ipſo
3 capite lineæ finitæ, quæ renouatio † vtique ſupponere ſolet finem prioris conceſſionis, vt per *Bart. in l. ſi mihi, & Titio num. 7. ff. de verb. oblig. et.*

Rot.

Digitized by Google

Rot.deciſ.176.num.34.& 35.par.5.recent.cum plu-
ribus relatis à moderno Fulginat. in tract. de Em-
phit.tit. de re nouat.quæſt.1. num.1. & ſeq. in qua
renouatio à prima inueſtitura reſtricta ad ter-
4 tiam generationem, † quæ per obitum Lucre-
tiæ expirauerat cum fuerit receſſum, dum in
caſu obitus Lucretiæ ſine filijs in ea concedi-
tur non ſolum vna, ſed ſecunda, & tertia
nominatio quatenus ſecunda, & tertia gene-
ratio Lucretiæ non adeſſet, id fieri abſque
beneplacito Apoſtolico non potuit vltra *alle-*
gatos in deciſ. quæ reuidetur fuit dictum in bonorum
Emphiteoticorum 18. Aprilis 1597. coram bo.mem.
Cardinali Hieronymo Pamphilio, & Imolen. bono-
rum 18. Iunij 1618. coram bo.m. Coccino poſt Fen-
zon. ad Statutum Vrbis deciſ. 66. adeo quod re-
iectis facultatibus nominandi conceſſis limi-
tata remanſit ad tertiam generationem Lu-
cretiæ per eius obitum ſine filijs, vt ſupra di-
ctum fuit expirauit.

Non obſtat, quod Eccleſia venditioni fa-
5 ctæ à Lucretia conſenſerit, † & ab Ambroſi-
no emptore recognitionem in Dominam di
rectam reportauerit, ac promiſſionem ſol-
uenſ Canones, adeoque non amplius lineæ
venditricis, ſed tertia generatio Ambroſini
emptoris attendenda ſit, quia hoc procedere
poſſet, ſi Eccleſia vltra conſenſum vendi-
tioni, etiam Ambroſino emptori nouam
conceſſionem feciſſet, & locaſſet. In quibus
terminis loquitur exaduerſo allegata *dec.182.*
6 *num.12.par.6.recent.* † vt patet ex eius princ.ibi
Quam venditionem non ſolum prædictumCapitulum
approbauit, ſed etiam pro eodem met Canone dictis
fratribus de Iuſtis ad aliam tertiam generationem
conceſſit, & locauit, vel locum haberet ſi ſaltem
7 renouatio tacita † adeſſet, quia videlicet Ec-
cleſia Domina directa primum Emphiteutã
à ſolutione Canonis liberaſſet, vt benè decla
rat *Magon. deciſ.lucen.14. ſub nu.43.verſ. non ob-*
ſtat, & num.44. vbi quod niſi adſit dicta libe-
ratio Dominus venditioni conſentiendo, ali-
8 ter † conſentire non dicitur, niſi vt res penes
emptorem modo,&tempore permaneat quo
penes venditorem remanſura fuiſſet, vt hic
9 dum nullibi legitur venditor liberatus † imò
in conſenſu perſtito Dominus directus ſerua-
ri voluit contenta in Inſtrumento inueſtituræ
factæ venditrici, ibi *ac ſeruare, & adimplere*
contenta inInſtrumento præfatæ nouæ inueſtituræ Sũ-
mario Ambroſini num.3. in fine, in quo in-
ſtrumento cum conceſſio facta ſit ad genera-
10 tionem venditricis conſequens eſt, † quod
Eccleſia voluerit eamdem generationem at-
tendi reſpectu emptoris non aliter conſentire
cogi poterat, vt tradunt *Corn.Corbul. Honded.*
& alij relati à Modern.Fulginaten. in tract.de Em-
phiteuſ. tit. de renouat. quæſt.6. num.1. & 2. & ſic
quidquid ſit de iuribus, de quibus exaduer-
ſo allegati loquuntur, hic attenta expreſſa
voluntate Domini directi, res caret omni
prorſus difficultate:

Reliqua concluſio exaduerſo allegata,
quod ſcilicet antiqua inueſtitura erat perpe-
tua confutatur ex propria confeſſione partiũ
11 in contrarium, † quæ omnibus probationi-
bus præualet *cap. per tuas de probat.* ſic etiam
corruit fundamentum exaduerſo factum in
ſuperuiuentia Gheralutij Patris Lucretiæ
1 inueſtitæ, quia aduertẽ eſt Ius Gheralu-
tij proueniens ex facultate nominandi in ca-
ſum obitus filiæ ſine deſcendentibus ipſi re-
ſeruata in ſecunda inueſtitura, quæ cum ca-
reat beneplacito Apoſtolico eſt inutilis niſi
probetur ſolitum antiquarum inueſtiturarũ,
quod cum ſit fundamentum intentionis Am
broſini ab ipſo probaũ eſt. Cum Eccleſia in
tentionem ſuam fundatam habeat in defectu
dicti beneplaciti ſine quo niſi exaduerſo ſoli-
tum ſic concedendi probetur conceſſio cor-
ruit *Rota deciſ.280.num.8.par.1.rec.& fuit dictum*
in Imolen. bonorum 16. Nouembris 1617. coram
bon. mem. Cardinali Sacrato, & magis in terminis
deciſ.160.num.4.par.2.diuerſ. vbi dicitur, quod
13 de illo ſolito, † nec minus ſtatur aſſertioni
partium alleuantium, & tradit *Barboſ. de po-*
teſt.Epiſc.alleg.95.num.32. Ex quibus cum om-
nia in deciſionibus firma remaneant Domini
in deciſis ſteterunt vtraque parte informan-
te &c.

MACERATEN. SALVIANI.

Veneris 26. Iunij 1648.

A R G V M E N T V M.

Cenſus, quod fuerit potius retrouenditus, quam ceſſus ex quibus eliciatur? hypoteca ſuper cenſu, quando dicatur remiſſa? Remiſſio hypotecæ cum non ſit donatio non cadit ſub ſtatuto de donatione loquente. Præſcriptio decem annorum ſufficit inter preſentes.

S V M M A R I V M.

1 *Immiſſio in Saluiano non denegatur ſi extrema neceſſaria concurrunt.*

2 *Immiſſio in Iudicio Saluiani non retardatur per exceptionem requirentem altiorem indaginem.*

3 *Cenſus, quando fuit retrouenditus cum ceſſatione, & annullatione Inſtrumenti, & quidem ampla, & abſoluta adiecta clauſula,* omni meliori modo, *tunc Inſtrumentum habetur, ac ſi nunquam fuiſſet celebratum.*

4 *Pupillus nequit alienare cenſum abſque Iudicis decreto, & cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis, cum hæc copulatiue requirantur.*

5 *Cenſus, quod fuerit retrouenditus non autem ceſſus probatur ex eo dum Iudex in decreto, quod interpoſuit vſus non fuit verbo ceſſionis, ſed retrouenditionis.*

6 *Ceſſio cenſus vti ex cauſa voluntaria fieri nequit à pupillo abſque ſolemnitatibus, quod ſecus eſt in retrouenditione quæ eſt neceſſaria, in qua ſolemnitates non requiruntur.*

7 *Cenſus, quod fuerit retrouenditus non ceſſus probatur ex obſeruantia ſubſecuta dum conſtat fructus amplius non fuiſſe exactos.*

8 *Obſeruantia bene deſeruit ad declarandam dubietatem Inſtrumenti quatenus adſit circa retrouenditionem non ceſſionem cenſus.*

9 *Inſtrumentum retrouenditionis cenſus licet in pri-*

mi ſ contineat ceſſionem Iurium intelligitur de Iuribus cenſus retrouendendi, & caſſandi, prout retrouenditur, & caſſatur, nec in eodem inſtrumento datur prius, & poſterius.

10 *Retrouenditio cenſus non autem ceſſio cenſenda eſt ſi ante ceſſionem de qua loquitur Inſtrumentum præcedit verbum,* retrouendere, *& hoc ad euitandam contrarietatem.*

11 *Contrarietas, ut excludatur omnis interpretatio ſumenda eſt.*

12 *In retrouenditione cenſus apponi poſſunt omnes clauſulæ ad ſignificandum actum retroſimilem in omnibus, itaut nihil remaneat penes cenſuarium.*

13 *Et dum clauſulæ apte referri poſſunt ad effectum extinguendi iſte intellectus recipiendus eſt cum magis inſerniat menti contrahentium deducta ex caſſatione, & annullatione inſtrumenti cenſus, quæ incompatibilis eſt cum ceſſione.*

14 *Retentio ſortis cenſus retrouenditi an, & quando competat?*

15 Roderic. de annuis reddit lib. 2. quæſt. 16. num. 11. *declaratur.*

16 *Reſtitutio ſortis cenſus promitti nequit reſiſtente Bulla piana.*

17 *Fideiuſſori cenſus licet competat Ius obtinendi ceſſionem à cenſuario non tamen competit hypoteca pro reſtitutione ſortis, & ſupra num. 15. & 18. vbi quod ſola actio vtilis negotiorum geſtorum competit.*

19 *Subhaſtatio ex defectu citationis dicitur nulla, & ſpoliatiua, ſi fuit executioni demandata.*

20 *Intimatio moleſtiarum executa contra aſſertum procuratorem, & facta non expreſſa cauſa, & lite, ex qua moleſtiæ oriuntur nullius eſt releuantiæ,*

21 *Cenſus impoſitus ſuper fundo alijs cenſibus obnoxius ſubſtinetur, ac firmus remanet, ſi omnium capax eſt.*

22 *Hypoteca competens ſuper cenſu remiſſa cenſetur ex conſenſu alienationi eiuſdem cenſus reſultan. ex decennali ſolutione fructuum facta ceſſionario cenſus.*

23 *Et ſolutio decennalis debet eſſe facta ſingulis annis, non autem ſemel nec ſufficit præſumpta probatio.*

24 Menoch præſumpt. 121. num. 84. & ſeqq. lib. 3. *& per eum allegati in quibus terminis loquantur?*

25 *Conſenſus præſumptus ceſſioni cenſus reſultat ex curſu temporis cum actibus approbatiuis per decennium.*

26 *Conſtitutio Marchiæ requirit inſinuationem in donatione facta à maiori.*

27 *Remiſſio hypotecæ ſuper aliqua re non eſt donatio, nec venit ſub ſtatuto de donatione loquente.*

28 *Præſcriptio hypotecæ ſuper cenſu competens ex quibus inducatur?*

29 *Præſcriptio decem annorum ſufficit inter præſentes.*

30 *Solutio fructuum probanda eſt ab eo, qui in ea ſe fundat.*

31 *Præſcriptio non datur contra poſſeſſorem.*

32 *Fundus cenſitus eſt quid diuerſum ab ipſo cenſu.*

DECISIO CCCXXXVII.

NON acquieſcentibus informãtibus pro Franciſca Cota, & Laurentio Guidono tribus deciſionibus in Saluiano pro Ludouico Vliſſe corã me emanatis cauſa hodie pro quarta vice propoſita DD. in iiſdem deciſionibus permanſerunt, quia cum non reuocen
1 tur in dubium extrema neceſſaria † in hoc iudicio rectè fuit conceſſa immiſſio Vliſſi per ſententiam A.C. ac poſtmodum per ſententiam Rotalem confirmata ex plenè adductis *in deciſ. coram R.P.D. meo Otthobono 27. Iunij 1646 in princ.*

Neque denuò obſtare viſum fuit vnicum obiectum deductum ex prætenſa retentione reſpectu alterius cenſus per Pellicanum impoſiti ad fauorem illorum de Angelellis, à quibus Guidono ceſſum fuiſſe prætenditur ante factam ceſſionem Cenſus, de quo agitur per eumdem Pellicanum ad fauorem Vliſſis, quia licet ſufficeret huiuſmodi obiectũ
2 requirere altiorem indaginem † ad hoc ne immiſſionem impedire poſſet in Iudicio Saluiani, vt dixit *Rota coram Gregor. deciſ. 254. n. 4. & deciſ. 89. num. 9. poſt Pacif. de Salu. cum alijs adductis in fine primæ deciſ. coram me emanatæ,* adhuc tamen ceſſat difficultas ex eo quia Cenſus prędictus non fuit ceſſus vt prætenditur, ſed ve-
3 re retrouenditus † cum caſſatione, & annullatione Inſtrumenti, & quidem ampla, & abſoluta adiecta clauſula, *omni meliori modo,* itaut habeatur, ac ſi nunquam inſtrumentum fuiſſet celebratum *Giarb. deciſ. 24. num. 10. Rot. deciſ. 374. num. 17. & 18. par. 5. recent. & deciſ. 528 num. 10. poſt Cenc. de cenſ. & fuit etiam dictum in hac cauſa prima Iulij 1647. coram me.*

Idque aperte comprobatur regulando voluntatem à poteſtate, Pupilli enim non po-
4 terant alienare † voluntarie Cenſum abſque Iudicis decreto, & cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis, cum hæc copulatiuè requirantur *iux. tex. in l. magis puto §. non paſſim ff. de reb. eor. & l. ob æs C. de præd. min. Rota dec. 543. num. 1. & ſeq. poſt Cenc. de Cenſ.* & Iudex in de-
5 creto nullo vſus fuit † verbo ceſſionis, ſed ſemper loquutus fuit de retrouenditione, non autem ſuper ceſſione decretum interponere, *vt firmatum fuit in duabus deciſionibus relatis in prima deciſ. in princ. coram me, & per Pic. ad Stat. Vrb. gloſ. 7. num. 132.* cauſa verò ſuberat non
6 pro ceſſione, † quæ vti voluntaria omnino requirebat ſolemnitates, ſed pro retrouenditione, quæ eſt neceſſaria, in quibus terminis illas non requiri firmat *deciſ. 526. numer. 2. coram Buratt. per informantes pro Guidono alleg.*

Vlterius hoc idem comprobatur ex diuturna
7 na obſeruantia † deducta ex eo, quia non conſtat Guidonum vnquam exigiſſe fructus d. Cenſus, licet è contra conſtet ipſum ſoluiſſe fructus Cenſus, de quo agitur, huiuſmo-
8 di enim obſeruantia † bene deſeruit ad declarandam dubietatem inſtrumenti, quatenus aliqua adeſſet, vt retrouenditionem, non ceſſionem Cenſus demonſtret *Rot. deciſ. 69. n. 8 par. 4. tom. 2. rec. & in hac materia deciſ. 368. num. 4 poſt Cenc. de Cenſ.*

Nec facit, quod Inſtrumentum contineat
9 in primis ceſſionem iurium, † nam intelligitur de Iuribus Cenſus retrouendendi, & caſſandi prout retrouenditur, & caſſatur, nec in

eodem

Digitized by Google

eodem Inſtrumento datur prius, & poſterius *Bald. in l. penult. §. mulier in fine ff. ſol. matr. cum alijs per Gratian. diſcept. 175. num. 7. & ſeq. Pariſ. de Salu. Inſpi. 3. c. 3. nu. 26. & 27.* Vnde etiam dum
10 Inſtrumentum infra loquitur de ceſſione, † præcedit ſemper verbum, *retrouendiderunt*, atque ideò retrouenditio non autem ceſſio cenſenda eſt ad euitandam contrarietatem, vt in terminis dixit *Rot. deciſ. 369. num. 1. poſt Cenc. de Cenſibus*, & regulariter ad excludendam con-
11 trarietatem † ſemper omnis interpretatio ſumenda eſt *Alex. conſ. 141. nu. 6. lib. 2. Dec. conſ. 341. num. 7. Rot. poſt eumdem Cenc. de Cenſ. deciſ. 60. n. 2.*

Hinc nec releuaut clauſulæ, *Ponens &c.* & aliæ ponderatæ per informantes pro Guidono, quia dum non adeſt clauſula, *conſtituti*,
12 aliæ benè apponi potuerunt † in retrouenditione ad ſignificandum actum retro ſimilem in omnibus, itaut nihil remaneret penes cen-
13 ſuarium, ac demum aptè referri poſſunt † ad effectum extinguendi, huiuſmodi intellectus recipiendus eſt cum magis inſeruiat menti contrahentium clarè deductæ ex caſſatione, & annullatione Inſtrumenti, quæ incompatibilis eſt, cum prætenſa ceſſione *Rot. deciſ. 368. num. 2. poſt Cenc. de Cenſ.*

Nec viſa fuit releuare replicatio, quod ad-
14 miſſa etiam retrouenditione, † quæ negari non poteſt ex ſupradictis Guidono ſaltim cōpetat retentio ſortis dicti Cenſus, vel ex *Roderic. de ann. reddit. lib. 2. quæſt. 16. ex num. 11.* vel ex eo quod Angelelli potuiſſent ſortem repetere à Pellicano, & Guidono propter fundi cenſuati ſubhaſtationem ſubſequutam ad Inſtantiam Berardæ Creditricis d. Pellicani anterioris dicto Cenſu. Quò enim ad Rodericū
15 ille † firmat ſolum competere fideiuſſori Ius obtinendi ceſſionem à cenſuario, non autem competere eidem hypothecam pro reſtitutione ſortis, ideò cum cenſuarius caſſauerit Inſtrumentum, nec in illo promiſſa fuerit ſor-
16 tis reſtitutio, † nec promitti potuerit reſiſtente *Bulla Pij V. Rot. deciſ. 498. num. 10. poſt Cenc. de*
17 *Cenſib.* ceſſat † hypotheca *Bald. in c. 1. §. fin. n. 8. per quos fiat Inueſtit. Bon. de ſtat. Vrb. præſcript. gloſ.*
18 *29. num. 5.* ſolaque actio vtilis † negotiorum geſtorum competit *Cenc. de Cenſ. quæſt. 104. n. 7. verſ. ſed poſſet Dua. d. eodem tract. §. 5. qu. 14. ſub num. 4. verſ. immò.*

Quo verò ad d. ſubhaſtationem illa fuit im-
19 plicite nulla, † & ſpoliatiua declarata per ſententiam reintegratoriam dicti Pellicani non citati, quæ etiam fuit exequutioni demandata, & reintegratio fuit approbata per *Rot. in Maceraten. Spolij 4. Iulij 1610. coram bon. mem. Manzanedo, & deciſ. 464. par. 2. rec.* Neque Guidonus aliquo modo iuuari poteſt prætenſa in-
20 timatione ſuper prætenſis moleſtijs † ſibi illatis ab Angelellis Creditoribus, quia illa nullius eſt releuantiæ tanquam executa contra aſſertum Procuratorē d. Cotà & facta non expreſſa cauſa, & lite mota, ex qua prætenſæ moleſtiæ orirentur *Surd. deciſ. 240. num. 10. & ſeq. Rota coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 300. num. 9. & 10. & in Rom. ſeu Lateranen. penſionis 19. Aprilis 1619. coram Franc. Vbaldo Gratian. diſcept. 715. num. 15.* præterquam quod fundus fuit ſubhaſtatus pro ſumma, ex qua con-
21 ſtat fuiſſe capacem † etiam Cenſus eorum de Angelellis, qui propterea firmus remanebat *Rota poſt Cenc. de cenſ. deciſ. 56. 64. & 66. Adden. ſanct. mem. Greg. deciſ. 505. num. 10.* Atque ideò locus eſſe non poterat ſortis repetitioni ex ſupradictis.

Cæterùm DD. attentius perpēdebant, quod quatenus competiiſſet Guidono hypotheca ſuper bonis Pellicani illa tamen competere non poteſt ſuper Cenſu à Pellicano vendito Vliſſi anno 1598. quia cum Guidonus dictæ venditioni conſenſerit mediante ſolutione fructuum per eum facta Vliſſi Ceſſionario per
22 decem annos, & vltra vtique remiſſa cenſetur ex huiuſmodi conſenſu quælibet hypotheca quatenus aliqua ſuper d. Cenſu competiiſſet *l. ſi debitor quarta §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol. cum alijs alleg. per Menoch. Burſatt.* & alios, de quibus in deciſ. contra quæ non faciunt pro Guidono deducta tanquam non excludentia remiſſionem hypothecæ, ſed ſolam remiſſionem crediti.
23 Non obſtat, quod ſolutio decennalis † debeat eſſe facta ſingulis annis nō ſemel nec ſufficiat præſumptiua probatio *Menoch. præſumpt. 121. num. 84. & ſeqq. lib. 3.* Quia datur ſolutio facta anno 1605. alia facta anno 1610. pro reſiduo, & annuatim deindè factæ per totum
24 annum 1617. *& Menoch.* † *& per eum alleg.* loquuntur, quando agitur de inducendo titulum, & obligationem ſoluendi in futurum. Vnde non applicantur, dum agitur de præſumendo conſenſu ceſſioni Cenſus reſultan-
25 te ex curſu temporis † cum actibus approbatiuis per decennium, *vt per Menoch. & Burſatt. approbat. in deciſionibus, & allegat. per eas, & per Maſcard. de probat. concl. 417. num. 1. & 2.*

Nec viſa fuit applicari Conſtitutio Mar-
26 chiæ † requirens inſinuationem in donatione facta à maiore, cum talis remiſſio hypo-
27 thecæ † ſuper aliqua re non ſit donatio, nec veniat ſub ſtatuto de donatione loquente *l. ſi pignus ff. quæ in fraud. credit. & tradit Tiraquell. in l. ſi vnquam in verbo donatione largitur num. 209. Natt. conſ. 101. num. 9. Gallerat. de renunc. cent. 1. renunc. 57. num. 5.*

Præterea cum Vliſſes poſſederit cenſum de quo agitur, per decennium, vt ſupra dictum eſt, ſciente Guidono antè, & poſt prætenſam ceſſionem ſibi factam alterius Cenſus, ex qua poterat retinere, vel agere, & nihilominus ſoluit fructus Vliſſi intrat ex lapſu tanti tem-
28 poris † præſcriptio hypothecæ Guidono ſuper cenſu competentis *l. 2. C. ſi aduerſ. cred. præſcrip. oppon. Mantic. deciſ. 291. num. 5. cum alleg. in deciſ.* nam cum Guidonus eſſet de Terra Mōtis Vlmi ſubiecta Gubernio Maceratæ, vbi Vliſſes degit, ſufficit poſſeſſio decennalis ad
29 præſcribeñ cum dicamur eſſe inter præſentes *l. fin. in princ. C. de Præſcript. long. temp. vbi præſertim Salic. num. 4. verſ. & eſtractio Balb. de præſcrip. par. 4. princ. partis 5. quæſt. 4. num. 5.* Replicatio verò, quod Guidonus vigore prætenſæ ceſſionis non retinuerit, nec egerit ex quo

ſibi

Digitized by Google

ſibi ſoluebantur fructus ſui Cenſus à Pellica-
30 no, non releuat, cum non probetur, † vt
neceſſarium foret tanquam fundamentum
ſuæ intentionis *l. ei qui dicit ff. de probat. Natt. conſ. 569. num. 1. Rota deciſ. 286. num. 1. par. 1. recen.*
Demum obiectum, quod præſcriptio non
31 intraret † contra Guidonum poſſeſſorem nō
applicatur, ex quo Guidonus non retinebat
32 cenſum translatum in Vliſſem, † ſed fundum
cenſuatum, quæ ſunt diuerſa, *vt in Interamnen. manutentionis 3. Aprilis 1620. coram Franciſco Vbaldo*. ideò dum ſoluit cenſum Vliſſi
emptori rectè hic præſcripſit per decennium
hypothecam ſuper illo ſoluenti competentē.
Et ita pro quarta vice ex ſuperabundanti benignitate DD. audita parte perſtiterunt in deciſis vtraque parte &c.

CALAGVRITANA ANNIVERSARIORVM.

Veneris 26. Iunij 1648.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *In iudicio manutentionis ſolum factum exactionis attenditur, donec in petitorio diſcutiatur an ſoluens teneatur nec ne?*

2 Deciſio 11. de teſtament. *in antiquis declaratur* Deciſio Anconitana Bonorum 9. Decembris 1641. coram R.P.D. Ghiſlerio pariter *declaratur*.

DECISIO CCCXXXVIII.

SVB die 7. Februarij præteriti coram me
ad fauorem beneficiatorum, & Curatorum Ciuitatis Victoriæ reſolutum fuerat ex
eorum quaſi longeua poſſeſſione exigen̄ ſeptem ducatos pro celebratione Anniuerſarij in
Teſtamento q. Catherinæ .... relicto dan̄ eſſe eis mandatum de manutenen̄ contra Capitulum, & Canonicos d. Eccleſiæ à quibus denuo audientia obtenta Domini in deciſis permanſerunt ex motiuis in deciſ. deductis, quia
1 in hoc Iudicio manutentionis † ſufficit Curatos, & beneficiatos habere nudum actum exigen̄ dd. ſeptem ducatos aureos pro dicto Anniuerſario ſaltem donec impetitorio diſcutiatur, an Canonici, & Capitulum per depoſitionem ſortis ſcutorum 140. de Iudicis mandato prænia notificatione, & intimatione eiuſdem beneficiatis facta liberati fuerint, nec ne, vt fuit dictum *in Romana ſubcollectoria 17. Maij 1644. coram R.P.D. meo Bichio*, quamuis ex ipſa lectura Teſtamenti Catherinę relati in deciſ. quæ reuidetur in *verſ. attamen hæc concluſio* ſatis appareat, ipſam noluiſſe pecuniā, & ſortem beneficiatis reſtitui, ſed ſemper à Capitulo in caſu extinctionis cenſus pecunias reinueſtiri, iiſque non inueſtitis de proprio dd. ducatos 7. pro Anniuerſario de proprijs ſuis bonis beneficiatis præberi vndè præſenti caſui non applicantur deciſiones exaduerſo
2 allegatæ † videlicet 11. *de Teſtament. in antiq. & deciſ. Anconitan. bonorum 9. Decembris* 1641. *coram R.P.D. meo Ghiſilerio*, quia in illis caſibus hæres, & Donatarius reſpectiuè non tenebatur vltra bona hæreditaria legata, & donata ſecus eſt in caſu noſtro, in quo ſi Capitulū inueſtimentum non faceret de proprio ex voluntate Teſtatoris, quam acceptauit ſupplere adſtringitur, ex quibus cum inconcuſſa remaneant deciſionis fundamenta, quæ reuidetur noluerunt Domini ab illa recedere vtraque parte &c.

AQVEN. PRIORATVS.

Ven. 26. Iunij 1648.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in materia beneficiali in prima, & ſecunda inſtantia non ſolet denegari.*

2 *Et iuxta ſtylum illam petens tenetur ſe obligare de ſtando vnica ſententia, & cautione ad hunc effectum præſtare num. 3.*

DECISIO CCCXXXIX.

DOMINI dixerunt Remiſſoriam Promotori Fiſcali Epiſcopi Aquenſis eſſe concedendam ad proban̄, quod Priores Eccleſię, de qua agitur ab anno 1575. circiter, poſtmodum vſque ad annum 1624. per ipſos curam animarum eiuſdem Eccleſiæ exercuerunt tanquàm Prioratui annexam, quia hæc materia eſt releuans, cum verſemur in ma-
1 teria beneficiali, † & in prima inſtantia remiſſoria non ſolet denegari *Gregor. deciſ. 163. num. 1. vbi adden. num. 10. & deciſ. 562. num. 4. Ibique adden. num. 6. ac fuit dictum in Spoletana bonorum prima Februarij 1647. in princ. coram R.P.D.*
2 *Roias* Quia iuxta ſtilum † ad eam obtinendam impetrans tenetur ſe obligare de ſtando vnicæ *ad trad. per Saluſt. Tib. lib. 3. cap. 6. num. 4. DD.* voluerunt pro parte Promotoris hanc cautionē
3 præſtare, † vt alias etiam dixit *Rota coram Achille de Graſſ. deciſ. 453. num. 5. par. 5. recent.*
Et ita vtraque parte &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE CAMPAGNOLIS.

Veneris 26. Iunij 1648.

ARGVMENTVM.

Immiſſio non retardatur fideicommiſſario in vim *legis final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* probatis ſolitis requiſitis. *Præſumptio l. cum Auus C. de fideicommiſſ.* quo caſu ceſſet?

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana locum habet ſtante validitate, ac iuſtitia ſententia lata in poſſeſſorio agitato inter perſonas laicas ſuper re prophana.*

2 *Validitas ſententiæ ex quibus eliciatur?*

3 *Identi-*

Digitized by Google

3 *Identitas rei fideicommiſſo ſubiecta probatur ex propria confeſsione hæredis grauati, necnon ex teſtibus.*

4 *Fideicommiſſario concedenda eſt immiſſio* in vim leg. final. C. Edict. Diu. Adrian. tollend.

5 *Hæres grauatus ſi cum filijs decedit ex tacita vocatione reſultante ex præſumptione* l. cum Auus C. de fideicom. *ſubſtituti cenſentur excluſi.*

6 *Limita non procedere præſumptionem* d. l. cum Auus, *quando Teſtator tempore conditi teſtamenti ſciuit adeſſe filios hæredis grauati.*

7 *Item limita non procedere, quando Teſtator fecit explicitam mentionem de filijs ſubſtitutorum eos ſubſtituendo tunc enim cenſetur noluiſſe admittere filios grauati, ſed eos excludere.*

8 *Amplia præſertim, quando conſtat Teſtatorem filios grauati odio habuiſſe.*

9 *Mulier præter dotem non præſumitur alia bona habere.*

10 *Detractio legitimæ non competit grauato ſi Inuentarium non confecit, ac bona alienauit.*

11 *Retentio non competit pro credito illiquido.*

12 *Aegidiana, vt excludatur iniuſtitia ſententiæ debet eſſe omnino clara.*

DECISIO CCCXL.

DOMINI dixerunt ſententiam A.C. concedentem immiſſionem in poſſeſſionē
Domus, de qua agitur ſororibus de Campagnolis fuiſſe validam, & iuſtam, & ideo Ae-
1 gidianam intrare, † quia verſamur in poſſeſ-
ſorio inter perſonas laicas agitato ſuper re prophana *Rot. coram Buratt. deciſ.63. num. 1. & in recen. deciſ.80. num. 1. par.4. tom.3. Seraph. deciſ. 603. num. 1.* validitas enim ex requiſitis *in de-*
2 *ciſ.260. par.2. Caputaq.* colligitur, & iuſtitia pa-
tet ex Teſtamento Elenę matris harum ſororum, vocantis eas ad fideicommiſſum conſtitutum ſuper hac Domo poſt obitum Ioannis Angeli earumdem fratris, cuius obitus cum fuerit probatus vna cum obitu Elenæ in poſſeſſione eiuſdem Domus, cuius identitas
3 probatur ex † ipſius Io: Angeli hæredis graua-
ti propria confeſſione, & ex Teſtibus *Summ. num.4.* & ſuffecerent ſorores probationes, *Rot. deciſ.459. num. 1. par.1. recent. & deciſ.119. num.4. par.2. deciſ.125. num.4. par.6. recent.* His mulieri-
4 bus tanquam fideicommiſſarijs † conceden-
da eſt immiſſio in vim *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. Rota deciſ.237. num. par 1. & deciſ.37. n.6. par.4. recent.*

Non obſtat, quod Io: Angelus hæres gra-
5 uatus † deceſſerit cum filijs, & ſic ex tacita vocatione reſultante ex præſumptione *l. cum Auus C. de fideicom.* excluſæ cenſendæ ſint ſubſtitutæ ſorores. Quia vltra quod Io: Angelus fuit inſtitutus ſua vita durante tantum cum
6 Elena Teſtatrix de tempore Teſtamenti † ſci-
uiſſet filiam Io: Angeli Ioannam Plautillam iam eſſe natam, ceſſat dicta præſumptio ad tradit *per Tiraquell. in l. ſi vnquam verb. filios non habens num.28. de reuocand. donat. Gomeſ. variar. reſolut. tom.1. c.5. num.16. in fine verſ. ſed certè, Roman. conſ.370. & ibi Mandoſ. in fine, Riminal. Iun. conſ.46. num.58, Grat. conſ.9. num.27. lib.2. Pariſ. conſ.19. num.99. lib.2. Curt. Iun. conſ.11. nu.5. lib.1.* tantò magis, quia hæc Teſtatrix fecit expli-
7 tam mentionem de filijs ſubſtituti † eoſdem etiam ſubſtituendo, tunc enim non cenſetur voluiſſe admittere filios grauati, ſed eos excludere, vt tradit *Soccin. Sen. in d. l. Cum Auus n.38. Socc. Iun. conſ.128. n.35. lib. Mantic. de coniect. lib.10. tit.8. num.11. Fuſar. quæſt.193. num.11. Magon. deciſ. Florentina 52. numer. 12. in princ. & verſ. nec obſtat* vbi dicit hanc ſententiam eſſe receptam, & maximè quia Teſtes adſunt, qui deponunt, quod Elena Teſtatrix matrimonium Io: Angeli odio habebat, vt tradit *Fuſar. in ſimil. d. quæſt. 193. num. 120.*

Nec immiſſionem impedire poterat prætenſum creditum Dotale Catherinæ vxoris olim Io: Angeli ſui ſecundi viri, quia hoc creditum minimè videtur amplius extare cum præſumatur exactum ab hæredibus dicti ſecundi viri, eo quod fuerit in eadem quantitate ab ipſa ſolutum tertio viro, cum quo deindè matrimonium contraxit, Summario Io-
9 annæ num.7. cum mulier † non habere alia bona præter dotem præſumatur *Theſaur. deciſ.43. num.5. Rot. deciſ.100. num.1. par.4. tom.2. recent. & deciſ.231. num.2. par.6. rec.*

Denique neque immiſſionem retardare poteſt detractio legitimæ Ioannis Angeli hæ-
10 redis grauati, † ex quo ipſe inuentarium non confecit, & corpus hæreditarium alienauit *Gratian diſcept.570. num 29. & ſeq. cum alijs allegatis in Auximana fideicommiſſi 13. Iunij 1640. coram Reuerendiſsimo D. meo Decano, & in Romana fideicommiſsi de Pelarijs 28. Ianuarij 1647. coram R.P.D. meo Arguelles* vlterius cum Ioannes Angelus, & eius hæredes fructus Domus controuerſæ ab anno 1629. quo lis fuit mota hucuſque perceperint creditum, ſi quod ha-
11 beat redditur illiquidum, † & ſic inefficax ad retentionem, *vt fuit dictum in Siguina Salviani 27. Aprilis 1642. coram Reuerendiſsimo Carillo Rot. deciſ.493. num.15. apud Cenc. de cenſ. & deciſ.487. num.9. & 10. apud Poſth. de manut.* maximè ad euitandam excluſionem Aegidianæ
12 ad quem effectum † oporteret iniuſtitiam eſ-
ſe claram, & indubitatam, *vt per Buratt. deciſ.780. num.1. Rot. in Ariminen. fideicommiſsi 28. Ianuarij 1641. coram R.P.D. meo Cerro,* ex quibus eſſe locum Aegidianæ reſponſum fuit vtraque parte &c.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Mercurii 1. Iulij 1648.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Damna, & intereſſe taxanda ſunt ad eam quantitatem, quam quis conſecutus fuiſſet ex re euicta, ſi euictio ſequuta non fuiſſet.*

2 *Damna præſtare tenetur, qui euictioni cauſam dedit.*

DE-

DECISIO CCCXLI.

CVM iam dudum, tàm coram bo: mem: *Merlino in deciſ. 217. apud Zach. de oblig. Camer. in vltima impreſſione*, quàm pluries coram me reſolutum fuiſſet, Flauium Paradiſum ob euictionem partis officij Notariatus Capitulini ſpectantis ad Righezzam teneri ad reſtitutionem ſcut. 250. vna cum damnis, & intereſſe, quæſitum hodie fuit ad quam ſummam ſint taxanda huiuſmodi damna, & intereſſe,

1 † eſſe taxanda ad rationem octo pro quolibet centenario DD. reſponderunt, quia Righezza Lercariorum auctor tot ex officio cõſecutus fuiſſet, ſi euictio ſecuta non fuiſſet *iux. text. in l. venditor ff. de euict. cum alijs pluribus relatis in alia Romana Officij Notariatus 31. Ianuary 1629. §. quo verò coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Quod autem Righezza tot percepiſſet controuerti non poteſt, quia eum ipſe dictam partem officij euictam emerit à Iannotto prætio ſcutorum 1500. & deinde locauerit eidem Iannotto venditori pro annuo affictu ſc. 120. Summario Leuariorum nu. 4. patet affictum prædictum fuiſſe taxatum inter partes ad dictam rationem octo prò centenario, quæ annuæ reſponſiones cum ob euictionem à Paradiſo

2 cauſatam † minimè ſolutæ fuerint, iure meritò ipſe iuxta eius obligationem, & reſolutiones Rotales hæc damna præſtare tenetur & ſcuta 30. annua à die ſecutæ euictionis vſq; ad reſtitutionem dd. ſcutorum 250. ab ipſo receptorum perſoluere.

Et eò facilius iuerunt DD. in hanc ſententiam, quia ex datis in Summario Lercariorum num. 5. liquet huiuſmodi locationem fuiſſe effectuatam, nam Iannottus conductor ſoluit quoſdam terminos affictus prædicti, & poſteà pulſatus pro alijs terminis ſucceſſiuè decurſis, ſuſcepit in Tribunali A.C. iudicialem dilationem vnius menſis ad illos ſoluendum.

Et ita Lercarij tantum informantibus reſolutum fuit &c.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Veneris 6. Nouembris 1648.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt omnia geſta poſt appellationem quando eſt admittenda quoad vtrumque effectum.*

2 *Item quando cauſa fuit ad vtrumque effectum à Signatura commiſſa.*

3 *Item attentata ſunt omnia geſta poſt appellationem, etiamſi Iudex in totum appellationem reijcerit quando illa erat admittenda.*

DECISIO CCCXLII.

APPELLANTE Dominico Martinez à mala relatione Examinatorum Synodalium Calaguritanæ Dioc. eo quod inter pluresoppoſitores pro ſimplici integro beneficio in Eccleſia Parrochiali Sancti Iacobi, & Andreæ Ciuitatis Calaguritanæ vacatum per obitum Medelis Diaz: concurrentes omnes alios ad curam animarum approbauerint præter ipſum Dominicum, & quia nihilominus Didacus vnus ex oppoſitoribus appellatione non obſtante à Beneficiatis Epiſcopo præſentatus, & ab eo inſtitutus fuit, cauſa appellationis mihi commiſſa, DD. pro Dominico informante reſponderunt conſtare de attentatis, & apponendum eſſe ſequeſtrum, Quia

1 quicquid poſt appellationem † geſtum fuit eſt attentatum, quando, vt hic appellatio erat admittenda ad vtrumque effectum prout ſuc-

2 ceſſiue † cauſa appellationis fuit ad vtrumque effectum commiſſa *Rot. deciſ. 305. num. 19. par. 6 recent. & coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 340. num. 3. Buratt. deciſ. 902. num. 2. & pluribus relatis in Calaguritana beneficij de Lumbreras 20. Aprilis 1640. §. ex quibus coram R.P.D. meo Cerro*.

Sic etiam in fortioribus terminis eſt atten-

3 tatum, † quod geritur poſt appellationem, etiamſi Iudex in totum appellationem reiecerit, quando illa erat admittenda, *vt per Burſatt. conſ. 21. nu. 13. lib. 1. Lancellott. de attent. par. 2 cap. 12. in præfat. nu. 110. Rot. in Vrgellen. beneficij 17. Decembris 1593. cor. Orano impreſſa apud Marcheſ. de commiſſ. par. 2. fol. 33. num. 1. verſ. ſiue eã & in ſimilibus terminis adamuſſim reſpondit Rota in Calaguritana beneficiorum 17. Febr. eiuſdem præſentis anni coram R.P.D. meo Bichio*, in qua deciſ. eleganter omnia, quæ contra opponi poſſent, tolluntur, & ſic cum ea DD. etiam in præſenti caſu ſimili tranſiuerunt. Et ita &c.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Veneris 20. Nouembris 1648.

ARGVMENTVM.

In adiudicatione beneficij Sacerdos habens maiorem ætatem ſemper eſt præferendus non habenti qualitatem Sacerdotij. Rota poteſt ad adiudicationẽ beneficij procedere in gradu appellationis, ſi præſentatio Beneficiatorum fuit declarata nulla, & attentata.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio Beneficij in concurſu debita eſt Sacerdoti, & habenti maiorem ætatem.*

2 *Presbyteratus probatur per litteras Patentes Ordinarij.*

3 *Presbiteratus, ſeu Sacerdotij qualitas in concurſu Clerici non Sacerdotis, etiamſi agatur de beneficio Sacerdotium non requirente prælationem tribuit.*

4 *Sacerdos reſpectu ordinis Presbyteratus eſt dignior non Sacerdote.*

5 *Fides Baptiſmatis ætatem probat.*

6 *Ad ordinem Sacerdotalẽ quis non poteſt promoueri, niſi habeat 24. annum completum.*

7 *In adiudicatione beneficij Senior ſemper venit præferendus.*

8 *Præſentia in Curia multum ſolet attendi pro obtinenda prælatione in beneficij aſſecutione.*

9 Decla-

9 *Declara non procedere, quando præſentia in Curia ſucceſſit occaſione litis.*

10 *Patrimonialitas probatur ex ſententia lata ſuper patrimonialitate.*

11 *Approbatio in examine probatur ex relatione examinatorum.*

12 *Relationi examinatorum ſtandum eſt.*

13 *Conſtitutio ſan. mem. Clementis VIII. ſuper prouiſione Beneficiorum Diœceſis Calagaritanæ requirit inter alias qualitates, quod præſentatus à Beneficiatis ab Epiſcopo inſtituatur. Declara nu. 14.*

15 *Præſentatio facta poſt appellationem à mala relatione examinatorum tanquam attentata non eſt attendenda, quia tunc manus præſentantium detecto grauamine remanent ligata.*

16 *Præſentatio beneficiatorum ſi fuit detecta attentata, non eſt de nouo facienda, ſed eius loco poteſt Rota, vbi cauſa appellationis pendet ad adiudicationem Beneficij procedere.*

DECISIO CCCXLIII.

PRO Dominico Martinez informante DD. reſponderunt ipſi beneficium, de
quo agitur eſſe adiudicãdum ex duplici præ-
rogatiua qualitatis nimirum Sacerdotalis,
1 & maioris † ætatis in ipſo reperta, quam non
habet eius Aduerſarius Didacus, qualitatem
2 enim Sacerdotalem oſtendit † per litteras Pa-
tentes ſui Ordinarij datas in Sum mar. num 4.
Felin. in cap. poſt ceſſionem num. 15. de probat. cum
pluribus allegatis *in Cæſaraugaſtana Parrochialis
de conſaenda 13. Nouembris 1620. coram bon. mem.*
3 *Pirouano*, quæ qualitas in concurſu † Clerici
non Sacerdotis, etiamſi agatur de beneficio
Sacerdotium non requirente prælationem tri-
4 buit, cum Sacerdos reſpectu Ordinis † presbi-
teratus ſit dignior non Sacerdote, *Gattier. conſil. 2. num. 22. & in terminis Beneficiorum Diœceſis
Calaguritanæ dixit aliàs Rot. in Calaguritana Beneficij 6. Iunij 1642. coram Reuerendiſs. D. Epiſcopo
Salamantino, ac in pluribus relatis in Calaguritana
Beneficij della Caſa della Reina 27. Martij proximè
præteriti §. 1. coram R. P. D. meo Ghiſilerio*. Igitur
cum Didacus non eſſet Sacerdos dignoſcatur
5 ex fide ſui baptiſmatis † data *in Summ. num. 5.*
quæ ætatem probat *Buratt. deciſ. 365. num. 1. &
deciſ. 605. nu. 3.* cum natus fuerit de anno 1627.
idemque non habeat completum annum 24.
6 ad ordinem Sacerdotalem † ex diſpoſitione
Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 12. de reformat. neceſſarium, vt etiam requirit *Text. in Clementina generale de ætat. & qualit. cap. fin. 78. diſtinct. Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 32. §. 1. numer. 88. & 89.*
Meritò Dominicus erat præferendus; &
ex hac ipſa fide baptiſmatis reſultat altera
qualitas maioris ætatis Dominici, quæ facit,
7 vt in beneficio conferendo, tanquam Senior
ſit anteponendus, *vt per Bald. conſ. 167. in fine,
verſ. & in dubio lib. 4. Guttier. d. conſ. 2. num. 28. Rot.
in Calaguritana Beneficij della Caſa della Reina 4.
Iulij 1646. coram R. P. D. meo Veroſpio, & 27. Martij 1648. coram R. P. D. meo Ghiſilerio, vbi plures
concordantes allegantur.*
8 Quoad præſentiam Dominici in Curia, † li-
cet aliàs multum ſoleat attendi, *vt in Calaguritana Beneficij 1. Iulij 1629. coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano*, DD. etiam hic nihil ponderis ad-
dere dixerunt eo, quia non prius, † ſed tan-
9 tum occaſione huius met litis ad Curiam ac-
ceſſit, vt etiam ponderauit *Rota in Calaguritana
Beneficiorum 16. Iunij præteriti in fine coram R. P.
D. meo Bichio*, ſed cum Dominicus vltra dd.
10 qualitates habeat titulum † patrimonialita-
tis, vt probatur ex ſententia Prouiſoris, *iuxtà
Conſtitutionem Clementis VIII.* & præuia oppo-
11 ſitione fuerit ab examinatoribus approbatus
vt docetur ex relatione examinatorum Vrbis,
12 cui † ſtandum eſſe dixit *Rot. deciſ. 223. numer. 1.
inter impreſſ. poſt ſecundum volum. conſ. Fariaacc. &
in Sabinen. Concarſus 6. Aprilis 1609. coram bo. me.
Sacrato poſt Marcheſ. de commiſſ. to. 1. fol. 231. num 2.*
Ipſi beneficium meritò venit adiudicandum.
Non obſtat, quod vltra dd. qualitates præ-
13 fata conſtitutio † etiam requirat inſtituendũ
ad beneficia iſta Calaguritana eſſe Epiſcopo
ab aliis Beneficiatis præſentandum, quia hoc
14 verum eſt † quando omnes oppoſitores fue-
runt ad Curata, ſiue ſimplicia ab examinato-
ribus Synodalibus approbati; Secus verò
quando vnus ex illis reprobatus à mala rela-
tione examinatorum appellauit, tunc enim
15 præſentationes † poſteà à Beneficiatis factæ
non attenduntur tanquam attentatæ, quia in
gradu appellationis detecto grauamine ab
examinatoribus Synodalibus tali oppoſitori
illato, manuſque Beneficiatorum remanent
ligatæ, quominus ad præſentandum deuenire
non poſſint *cap. 1. & 2. vt lit. pendent. in 6 Lap. allegat. 22. nu. 1. Calderin. conſ. 18. de Iurepatr.*
Vndè ſequitur hoc caſu neceſſariam non
16 eſſe † beneficiatorum præſentationem, ſed
eius loco adiudicationem à Rota, vbi appel-
latio pendet faciendam ſuccedere, vt in his
terminis *eadem Rota declarauit in Calaguritana beneficij della Caſa della Reina 16. Ianuarij 1647.
§. non obſtant, & §. ſequenti coram R. P. D. meo Bichio, & in ſupra allegatis Calaguritana Beneficij
della Caſa della Reina 27. Martij 1648. §. non obſtat
coram R. P. D. meo Ghiſilerio.*

Et ità &c.

BENEVENTANA ATTENTANORVM.

Mercurij 2. Decembris 1648.

ARGVMENTVM.

Manutentio denegari nequit ei, qui executionem ex defectu iuriſdictionis nulliter paſſus eſt, nec habuit ſe pro ſpoliato. Commiſſio quo caſu litis pendentiam non inducat, nec cauſet attentata? Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſententiarum facta à Iudice primæ inſtantiæ eſt nulla ex defectu iuriſdictionis cum penès vltimum Iudicem, qui ſententias confirmauit, poteſtas exequendi reſideat, quia executio non petitur ex ſententia confirmata, ſed ex ſententia confirmante.*

2 Can-

2 *Cauſa per viam appellationis, quando fuit ad Curiam deuoluta, tunc articulus executionis ſemper remanet in Curia, neque Iudices de partibus abſq; noua commiſſione ingerere ſe poſſunt.*

3 *Manutentio antiquo poſſeſſori, qui ſe pro ſpoliato nõ habuit deneganda non eſt, ſtante notoria nullitate Iudicis procedentis ex defectu Iuriſdictionis.*

4 *Attentata ſine lite non ſubſiſtunt.*

5 *Commiſſio vt dicatur effecta communis neceſſaria eſt citatio ad dicendum contra commiſſionem.*

6 *Alias nec litis pendentiam inducit, nec cauſat attentata coram Iudice à quo.*

7 *Et ante hanc citationem lis quoad appellatum pendere non dicitur, nec geſta coram Iudice à quo ſunt attentata.*

8 Deciſio in Cæſarauguſtana Decimarum 10. Iunij 1643. coram R. P. D. Meltio, *declaratur.*

9 *Attentata non adeſſe in dubio pronunciandum eſt.*

10 *Defectus citationis ad dicendum contra commiſſionem ſanatur ex vſu commiſſionis pro parte appellantis, itaut lis per hunc actum introducta dicatur.*

11 *Declara concluſionem procedere, quando appellans proceſſit ad plures actus, & inſtantias iudiciales coram Iudice appellationis, ſecus vero ſi nulla, datur inſtantia, ſeu actus iudicialis, ſed ſola allegatio litis pendentiæ ad alium finem ad euitandam executionem pro expenſis &c.*

12 *Ad litis pendentiam inducendam, ac vſum commiſſionis coram Iudice ad quem non ſufficit ſola allegatio litis pendentiæ in Rota.*

13 *Præſertim quando emanauit non à principali, ſed à Procuratore de cuius mandato non conſtat.*

14 *Commiſſio licet emanauit à Signatura Iuſtitiæ vtraque parte informante non prodeſt ad inducendam litis pendentiam, ſed ſolum quod appellatus inuito appellante commiſſione vti poſſit, quod facere minimè poſſet, quando commiſſio emanauit vna tantum parte.*

Marcheſ. de commiſs. tom. 1. fol. 154. num. 39. & ſeqq. *in quibus terminis loquatur, ibid.*

15 *Appellatio interpoſita poſt cõſumptam executionem actus tanto temporis ſpatio ante geſtos attentatos reddere nequit.*

DECISIO CCCXLIV.

APPELLANTE Hieronymo Carafa à ſententia Locumtenentis A.C. ad fauorem Fuluiæ Maſcambrunæ lata confirmatoria alterius ſententiæ Iudicis appellationis Beneuentani pro immiſſione in poſſeſſionem vnius Viridarij, aliorumq; bonorum, ac duorum Cenſuum, cauſaque appellationis mihi commiſſa. Fuluia verò nihilominus pro prętenſis expenſis litis per viam ſubhaſtationis in partibus Viridarium, ac partem duarum apothecarum. ac tertiam partem Cenſus adiudicari ſibi facienti, dubitatum hodie fuit, an conſtet de attentatis, itaut Carafæ ſit danda manutentio in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur DD. tamen reſponderunt non conſtare de attentatis, ſed eſſe dandum mandatum de manutenendo Carafæ ob notoriam nullitatem executionis prætenſarum ſenten-
tiarum conformium factæ à Iudice primę in-
1 ſtantiæ ex defectu Iuriſdictionis † cuius ſen-
tentia poſtquam in gradu appellationis per
A.C. confirmata fuit, penès eundem confir-
mantem exequendi poteſtas reſidebat, quia
executio non petitur ex ſententia confirmata,
ſed ex ſententia illam confirmante, vt latiſſi-
mè tradit *Gratian. diſcept. 40. nu. 42. & ſeqq. Scacc.*
appellat. q. 11. num. 162. vbi allegat plures con-
cordantes, *& in tract. de ſententia, & re iudicata,*
gloſſ. 14. q. 11. ſub num. 8. verſ. 4. Demum Vincent. de
Franc. deciſ. 510. nu. 9. Cartar. deciſ. Ianuen. 10. nu. 1.
& ſeqq.
2 Maxime in hoc caſu, quando cauſa † per
viam appellationis fuit ad Curiam deuoluta,
tunc enim articulus deuolutionis ſemper re-
manet in Curia, neque Iudices de partibus vl-
lo modo abſque noua Commiſſione ſe inge-
rere poſſunt, vt bene deciſum fuit *in Tole-*
tana Fructuum 16. May 1588. coram clar. me. Card.
Hieronymo Pamphilio impreſſ. apud Marcheſ. de com-
miſs. par. 2. fol. 80. nu. 6.
3 Itaque ſtante notoria nullitate † ex Iuriſdi-
ctionis defectu Iudicis, à quo cum Carafa
antiquus poſſeſſor ſe pro ſpoliato non habue-
rit vtique ei manutentio ex hoc capite com-
petit, *vt ſæpiſſimè fuit deciſum,* dũ de eius poſſeſ-
ſione ex ipſa contra eum petita, & conſumata
executione conſtet, *Burat. deciſ. 160. num. 4. & de-*
ciſ. 142. num. 1.
Nec ſuffragatur Fuluiæ clauſula *ſine præiu-*
dicio trium conformium, quia non adſunt, cum
Vicarius Iudex ſecundæ Inſtãtiæ nullam pro-
tulerit ſententiam diffinitiuam, *vt Summ. Ca-*
rafa num. 1. & ſemper ex ſupradictis obſtat Iu-
dici de partibus defectus Iuriſdictionis.
4 Attentata verò non ſubſiſtunt, † quia non
docetur de lite aliqua coram Iudice appella-
tionis pendente, nec afficit, quod commiſſio
cauſæ appellationis in Rota præceſſerit, † quia
5 non emanauit citatio ad dicendum contra,
quæ neceſſaria eſt, vt commiſſio dicatur facta
communis, & litis pendentiam inducat corã
6 Iudice, † à quo non ſunt attentati, *Buratt. de-*
ciſ. 138. ſub num. 4 verſ. Ideoque ſufficit, & num. 5.
& dixit *Rota in Vrbenetana Attentatorum 26. Fe-*
bruarij 1629. coram bo. me. Card. Virili impreſſ. apud
Modern. Peruſin. de manut. deciſ. 289. num. 7. vbi plu-
res allegant. concord. Et quod ante hanc citatio-
7 nem lis quoad appellatum † pendere non di-
catur, neque geſta coram Iudice, à quo eſſe
attentata pulchrè diſtinguendo declarat deci-
ſio *in Romana Legati 4. Iuly 1642. coram R. P. D.*
meo Cerro, vbi omnia in contrarium tolluu-
tur.
Cui deciſioni non contradicit *Cæſarauguſta-*
na Decimarum 10. Iuny 1643. coram R. P. D. meo
8 *Meltio,* † nam ibi agebatur de commiſſione
ſecundæ reformatoriæ primæ, & ab illa depẽ-
dente, & afferebatur pro excluſione attentato-
rum, ſed commiſſio, de qua hic agitur etiam
independens adducta pro incurſu attentatorũ,
9 quæ † in dubio non adeſſe dicendum eſt, *iuxta*
Lancellott. de attent. par. 1. in præfat. nu. 103. Buratt.
deciſ. 644. nu. 9.
Minus omiſſionem citationis ad dicendum
con-

Digitized by Google

10 contra Commiſſionem † medetur vſus ipſius Cõmiſſionis, quando ab appellante, allegatur cauſam pendere in Rota, itaut lis per hunc actum cenſeatur introducta, vt fuit dictum *in Hiſpalen. Præeminentiarum 13. Nouembris 1618. coram Vbaldo Seniore, & in Barchinonen. Vicariæ 6. Iunij 1645. coram Buratt. inter eius impreſſ. deciſ. 871. num. 5.* & tradunt *Adden. ad Greg. XV. deciſ. 552. ſub num. 7. verſ. prædicta tamen, & plures relati per adden. ad Buratt. deciſ. 138. Litt. B.* Quin omnes iſti, & ſimiles loquuntur, † quando
11 appellans proceſſit ad plures actus, & Inſtantias Iudiciales coram Iudice appellationis, ſed in præſenti caſu præter dictam ſolam allegationem litis pendentiæ in Rota factam in iudicio taxationis expenſarum, nulla datur Inſtantia, nec actus iudicialis. Allegatio verò iſta pendentiæ litis in Rota emanauit ad alium finem, videlicet ad euitandam imminentem executionem pro expenſis coram diuerſo Iudice. Imo quaſi in diuerſo iudicio,
12 ſic minimè † ad inducendam litis pendentiã, & vſum Commiſſionis coram Iudice, ad quẽ videtur releuans, vt per *Honded. conſ. 66. nu. 58. lib. 1. Rimin. Iun. conſ. 213. num. 20. Cephal. conſ. 377. num. 73. & 86. Rot. deciſ. 284. num. 10. port. 1. recent. & deciſ. 432. num. 5. coram Gregor. XV. & propemodum in puncto Seraph. deciſ. 1046. ſub num. 2. verſ. in caſu, & num. 3.* Tantò minus, quia dicta alle-
13 gatio litis pendentiæ in Rota † facta non fuit à Principali, ſed à Procuratore, de cuius mãdato non conſtat, *vt poſt Io. Andr. Abb. Cornuum, & alios aduertit Rimin. Iun. conſ. 213. n. 21.*

Neque refert, quod dicta Commiſſio ſi-
14 gnata fuerit à Signatura Iuſtitiæ † vtraque parte Informante, quia hoc non prodeſt ad inducendam litis pendentiam, ſed ſolũ quod appellatus etiam inuito appellante commiſſione vti poſſit, quod aliàs ſi commiſſio vna tantum parte Informante emanaſſet, facere non poſſet, in quibus terminis loquitur *Marcheſ. de commiſſ. to. 1. fol. 154. nu. 39. & ſeq. vſque ad num. 47.*

Denique ad inducendum attentata non ſufficit vlterior appellatio Caraſæ *nu.* 4. Quia animaduertendum eſt hanc appellationem
15 fuiſſe interpoſitam de menſe Martij, † poſtquam iam de menſe Octobris antecedentis executio erat conſumpta, & conceſſa creditrici in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur immiſſio, quæ actus tanto temporis ſpatio ante geſtos attentatos reddere non poteſt, *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 20. declarat. 1. num. 2. aliyque relati ab Adden. ad Buratt. deciſ. 902. num. 5. quos ſecuta eſt Rot. in nulliùs, ſeu Sublacen. Attentatorum 1. Iulij 1647. coram R. P. D. meo Bichio.*

Et ita vtraque parte Informante reſolutum fuit.

ROMANA EXTENSIONIS INSTRVMENTI.

Veneris 4. Decembris 1648.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione an, & ex quibus adminiculis ſcriptura dicatur matrix, itaut in publicam formam redigi poſſit, & adminicula plura referuntur.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura reperta in folio volanti, quando non apparet, quod fuerit coram Teſtibus lecta, quod eſt quando in ea non continentur verba* Actum, *tunc non poteſt publicari, ſeu in publicam formam redigi propter actus inualiditatem.*

2 *Declara non procedere, quando plures concurrunt circumſtantiæ veritatem ſcripturæ adminiculantes, tunc enim eſt in arbitrio Iudicis illam in publicam formam redigendi, & adminicula referuntur remiſſiuè, nu. 4. & ſeqq.*

3 *Clauſula* Actum *non eſt de ſubſtantia ſcripturæ, quando illam eſſe perfectam aliundè apparet.*

4 *Scriptura de cuius publicitate agitur, quod ſit matrix arguitur ex adminiculis.*

5 *Scriptura matrix reputatur non ſolum ſi in eius calce ſunt deſcripta nomina Teſtium, ſed etiam adnotata dies rogationis, quod eſt ſignum perfecti rogitus.*

6 *Notarij de ſtylo ſolent nomina teſtium in calce Inſtrumentorum deſcribere.*

7 *Teſtes deponentes fuiſſe inter partes confectum Inſtrumentum tali die, & non conſtat eademmet die aliud Inſtrumentum fuiſſe rogatum, quam quandam ſcripturam, quæ matrix reputatur, tunc de ea neceſſario depoſitio Teſtium intelligenda eſt.*

8 *Scriptura matrix probat non ſecus, ac ſi in ipſo prothocollo eſſet reperta.*

9 *Teſtibus non inſtrumentarijs, nec formiter examinatis quo caſu ſit deferendum?*

10 *Scriptura quod ſit matrix multum attenditur obſeruantia in illius executionem ſubſecuta, & ex quibus obſeruantia minimè dicatur excluſa? n. 11.*

12 *Scriptura matrix licet non ſit reperta inter ſcripturas publicas Notarij demortui ſufficit, quod illa tranſierit ad eius ſucceſſores penes quos etiam aliæ aſſeruantur.*

13 *Scriptura matrix reputatur ſi fuit reperta inter alias ſcripturas repoſitas, & in publicam formam redigendas.*

14 *Pactum reſolutiuum appoſitum in caſu non adimplementi eo non ſequuto locum habet.*

15 *Scripturarum pluralitas non præſumitur.*

16 *Scriptura tanquã matrix an ſit attendenda, & in publicam formam redigenda, iſta materia de ſui natura eſt arbitraria.*

DECISIO CCCXLV.

CVM Franciſcus Cherubinus Quintinum Griſonum Victorij Iuſtiniani Fabricæ S. Petri, & Sac. Rotæ Notarij de anno 1646. Defuncti ſucceſſorem coram me conueniſſet

ad extendendum, & in publicam formam
redigendam ſcripturam, ſeu Inſtrumen-
tum ſub die 19. Septembris 1645. à dicto
ſuo Anteceſſore rogatam, ab eiuſque filio.
Protocollum vna alijs tribus folijs ſibi ſub
die 7. Iulij proximè præteriti conſignatam;
Huic verò extenſioni fratres de Ghirlantijs in
dicta ſcriptura declarantur debitóres d. Frãci-
ſci in ſcutis 91. ſe oppoſuiſſent, Dubium pro-
ponere DD. placuit, an dicta ſcriptura, ſeu In-
ſtrumentum ſit extendendum, & in publicam
formam redigendum? Cui DD. affirmatiuè
reſponderunt. Quia licet quando non appa-
1 ret, † quod ſcriptura reperta in folio volanti
fuerit coram Teſtibus lecta, quod eſt quando
ibi non continentur illa verba *Actum &c.* tunc
illa ſcriptura non poſſit publicari, ſeù in pu-
blicam formam leuari propter actus inualidi-
tatem *Caſtr. conſ. 131. num. 1. verſ. breuiter.*

Nihilominus tamen viſum fuit in præſenti
caſu poſt diligentem Inquiſitionem omnium
circumſtantiarum ſcripturæ veritatem admi-
2 niculantium, † eſſe locum arbitrio Iudicis ad
effectum illam redigendam in publicam for-
mam, vt tradit *Menoch. de arbitr. caſ. 187. nu. 25.
& ſeqq.* Quia nimirum clauſula *Actum* † non
3 eſt de ſubſtantia ſcripturæ, quando illam eſſe
perfectam aliundè apparet *Rot. deciſ. 496. nu. 12.
par. 4. tom. 2. recent. & deciſ. 932. nu. 1.* quæ loqui-
tur in puncto Minutæ carentis Inuocatione
Diuini nominis, Indictione loco loci, & clau-
ſula *Actum coram Buratto, & in Nonarien. Bono-
rum 17. Decembr. 1640. §. 3. eidem verſ. ſecundo fuit
reſponſum coram bon. mem. Coccino.* Hanc verò
ſcripturam de cuius publicitate agitur, † fuiſ-
4 ſe matricem, cõfectam die 19. Septemb. 1645.
& Notarium de ea rogatum adſunt plura ad-
minicula.

Primum eſt, quod in calce eiuſdem Matri-
5 cis † non ſolum ſunt deſcripta nomina Te-
ſtium, ſed adnotata dies rogationis ſignum
perfecti rogitus *Alex. conſ. 14. num. 1. lib. 6. Berou.
conſ. 92. nu. 9 & 10. l. 3. Menoch præſumpt. 81. nu. 11.
lib. 2. Rota dicta deciſ. 496. nu. 10. & 11. to. 2. part. 4.
recent. & in d. Nonarien. Bonorum §. penult. verſ. ſe-
cundo quia coram Coccino, & in deciſ. 932. numer. 2.
verſ. ac demum coram Buratto.* Et hoc de ſtylo
6 Notariorum, † qui nomina Teſtium in calce
Inſtrumentorum deſcribere ſolent, *iuxtà pra-
xim, de qua per Galter. in praxi Inſtrumentorum l. 2.
par. 1. num. 11. relat. à Moder. Neapol. in ſuo tract. de
credit. cap. 3. tit. 1. num. 371. Menoch. de arbitr. dicto
caſ. 187. ſub num. 25.* Quod adminiculum in
præſenti caſu tantò fortiùs ſtringit, quia ipſi
met Ghirlantij Aduerſarij formiter exami-
nati in alio iudicio contra Cherubinum, in
Teſtem adhibitum huic Inſtrumento nomi-
nant vnum ex illis, qui in calce dictæ matri-
cis ſunt deſcripti.

Secundum adminiculum, imò ferè proba-
tio reſultat ex dicta depoſitione eorumdem
7 Ghirlantium, dum dicunt, † quod dicta die 9.
Septembris 1645. inter eos, & Cherubinum,
qui hodie eſt Actor fuerit confectum, & ſti-
pulatum publicum Inſtrumentum, de quo
rogatus fuerat Victorius Iuſtinianus Fabricæ
Sancti Petri Notarius, quod optimè in dicta
matrice verificatur. Nam dum eo die ab hoc
ipſo Notario inter has partes aliud Inſtrumẽ-
tum ſtipulatum fuiſſe non apparet. Vtique
neceſſariò depoſitio eorumdem de matrice,
de qua agitur; intelligendum eſt *Rota deciſ. 98.
num. 11. part. 6. recent.* Et dum per ipſos Aduer-
ſarios matrix coadiuuatur non ſecus probat,
8 ac ſi in ipſo prothocollo reperta eſſet *Gratian.
diſcep. 93. n. 15. Boer. deciſ. 36. n. 2. Buratt. d. dec. 932.
verſ. & in terminis.*

Pro tertio adminiculo accedunt atteſtatio-
tiones duorum Teſtium ſpecificè de rogitu
d. Inſtrumenti, ac de obligatione Ghirlantium
ſoluẽ ſcuta 10. Cherubino intra paucos dies
& alia 80. infra 8. annos, ibi, *contenta deponen-
tium*, quibus Teſtibus licet non Inſtrumenta-
9 rijs, † ac formiter non examinatis, nihilomi-
nus valdè defertur, *Innoc. in cap. cum Io. Eremita
num. 2. verumtamen, & num. 5. verſ. Etſi Teſtes de
fid. Inſtrum. Felin. ibid. numer. 43. & 48. Marſil. con-
ſil. 82. numer. 25. Farin. de falſ. & ſimul. quæſt. 158.
num. 157.*

Demum pro quarto adminiculo inſeruit
obſeruantia, dum iuxtà dictæ apocæ formam
Ghirlantij in effectu dicta ſcuta 10. inde poſt
paucos dies ſoluerunt, & in ipſa quietantia in
vim Inſtrumenti rogati ſub die 19. Septem-
bris d. anni 1645. ſe ſoluere dixerunt. Vnde
ſequitur ipſo facto ſolutionis poſitiuo, hanc
10 matricem † fuiſſe perfectam, & ſtipulatam,
dum dicta die nullum aliud inter ipſos fuiſſe
ſtipulatum Inſtrumentum partes agnouerunt,
prout hanc obſeruantiam ad effectum, de quo
agitur, ponderauit *Rot. deciſ. 628. num. 6. verſ. &
contracta par. 2. recent. & deciſ. 154. num. 28. par. 4.
tom. 2. recent.* Neque hoc adminiculum exclu-
11 dit † ex quietantia loquente dumtaxat de
ſcutis 10. Minuta verò Inſtrumenti de quo
agitur continet obligationem ſcut. 91. & hæc
inuicem non conſentiunt. Quia animaduer-
tendum eſt in eadem matrice haberi, quod
ſcuta 80. infra 8. annos, & ſcut. 11. infra tres
dies ſoluerentur, & quamuis quietantia ſolũ
de ſcu. 10 & non 11. loquatur hæc tam modi-
cæ ſummæ vnius ſcuti diſcrepantia nullius
eſt momenti, dum in genere ibi exprimitur
cauſa Inſtrumenti dicta die celebrati, & ſic di-
ctæ matricis, vt bene ponderat *Alex. conſil. 84.
nu. 4. lib. 7. Crauett. conſ. 158. nu. 13. & conſ. 198. n. 2.
verſ. neque obſtat, quos ſequuta eſt Rot, in d. deciſ. 98.
nu. 10. par. 6. recent.*

Cui reſolutioni non obſtat, quod hæc ma-
12 trix † non fuerit reperta inter alias ſcripturas
publicas Victorij Iuſtiniani. Sufficit enim
eam tranſijſſe ad eius ſucceſſores, penes quos
etiam aliæ multæ fuerunt conſeruatæ, ex quo
quamuis repoſitio huius ſcripturæ inter alias
authenticas non videatur concludenter pro-
bata, ſaltem apparet eam non eſſe excluſam
coniecturam huius repoſitionis, dum inter
alias ſcripturas repoſitas, † & in publicam for-
13 mam redigendas reperta fuit, vt in puncto
dicta Rota deciſ. 614. num. 6. part. 6. recentior. & in

for-

Digitized by Google

fortioribus *deciſ.250.num.6.verſ.ex eo quod penès partem reperitur par.1.diuerſ.*

Minus veritatem dictæ ſcripturæ infringit, quod anno ſequenti poſt eius ſtipulationem, nempè de anno 1646. Cherubinus in Vinea vendita manutentionem obtinuerit. Vnde inferri poſſit eamdem ſcripturam, in qua Cherubinus poſſeſſionem Vineæ Ghirlantijs dimiſit, non habuiſſe effectum. Nam pro effectuatione probanda ſatis eſt ſupradicta ſcutor.10. actualis ſolutio. Et manutentio Cherubino concedi potuit, ex quo Ghirlantij in ea contenta iuxtà illius prætenſionem, non
14 adimpleuerint, † in quem caſum pactum reſolutiuum legitur appoſitum *ad Verall.deciſ.6. par.3.*

Et gratis Ghirlantij dicunt inueriſimile eſſe Cherubinum de menſe Septembris 1645. remanſiſſe Creditorē in ſcutis 91. cum antea ad poſſeſſionem vineæ ſupradictæ pro ſcut.76. aſſociatus fuerit, & inſuper cados 50. vini, alioſque fructus ex eadem vinea ecceperit. Quia nùllibi conſtat aſſociationem ad ſcu.76. fuiſſe reſtrictam; ſed indefinitè pro fructibus decurſis, & decurrendis conceſſam. Imò in dicta matrice rationem explicitam vini, & aliorum fructuum à Cherubino perceptorum fuiſſe habitam, vt in ea legitur.

Tandem contra Ghirlantios ſemper viget proprium ipſorum de cogitu, & ſtipulatione ſolidationis Computorum, & Inſtrumenti ſub die 19.Septembris 1645. ineuitabile argumentum, quod pernceſſe refertur ad hanc ipſam matricem, de qua agitur dicta die confectaui, dum vt ſupra dictum eſt aliud Inſtrumentum ea die ſtipulatum non probatur, vt
15 opus eſſet cum ſcripturarum pluralitas † non præſumatur, *Neuiz.conſ.24.nu.14.Ruin.conſ.41. num.20.lib.5. Surd.conſ.173.nu.42.& 43.Gratian. dicta diſcept.93. num.11. & 12.* Vndè cum hæc
16 materia de ſui natura † arbitraria ſecundum *Seraph.deciſ.909.num.11.* deducat arbitrium ad meram veritatem, & perfectionem huius matricis DD.eam eſſe leuandam, ac in publicam formam iuxtà eius ſeriem redigendam cenſuerunt, vtraque parte Informante.

NOVARIEN. TALEARVM.

Veneris 11. Decembris 1648.

ARGVMENTVM.

Sententia lata à Iudice Laico contra perſonam Eccleſiaſticam eſt nulla ex defectu Iuriſdictionis, quod procedit quamuis agatur de onere reali, nec in iudicio fuerit oppoſita declinatoria fori. Eccleſiaſtici non tenentur ad taleas, ſiue tributa à Laicis impoſita abſque permiſſu Sedis Apoſtolicæ, & vt teneantur, quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Iudex Laicus contra perſonas Eccleſiaſticas eſt incompetent.*

2 *Amplia procedere quamuis perſona Eccleſiaſtica, conueniatur ratione tributi ſoluendi ex ſuis bonis etiam legitimè impoſiti, quod licet ſit onus reale, nihilominus ſtare in iudicio reſpicit perſonam, & ſic ſubijceretur Iudici ſeculari, quod Sacris Canonibus repugnat.*

3 *Bona à perſonis Eccleſiaſticis poſſeſſa laicali Iuriſdictioni minimè ſubſunt.*

4 *Proceſſus agitatus coram Iudice Laico contra perſonas Eccleſiaſticas eſt nullus ex defectu Iuriſdictionis, quod procedit etiamſi declinatoria fori non fuerit oppoſita.*

5 *Eccleſiaſticus nec volens in Iuriſdictionem Laici conſentire poteſt.*

6 *Eccleſiaſtici non tenentur abſque beneplacito Sedis Apoſtolicæ ad taleas, & onera per Laicos impoſitas.*

7 *Talea ſiue onera impoſita ſuper bonis à Laicis poſſeſſis deinde tranſeunt cum eiſdem oneribus in Eccleſiaſticos.*

8 *Declara ad hunc effectum duo copulatiuè requiri, quod onera ſint vera, & realia ipſis fundis infixa, ac impoſita ipſis bonis propter bona, non autem perſonis propter bona, & quod ſint perpetua certa & inuariabilia.*

Secus vero ſi ſunt impoſita ex aliquibus vrgentibus cauſis, nam his ceſſantibus remoueri debent.

9 *Bona in æſtimo Laicorum deſcripta tranſeunt in Eccleſiaſticos cum ſuo onere.*

10 *Declara concluſionem procedere, quando deſcriptio in æſtimo, ſeu Cataſtro fuit legitimè facta cum authoritate Sedis Apoſtolicæ, alias ſola deſcriptio in æſtimo onerum naturam non immutat. & num. 11.*

12 *Bona eo ipſo quod ab Eccleſiaſticis acquiruntur ab æſtimo Laicorum liberantur.*

DECISIO CCCXLVI.

DOMINI Informantibus Monialibus Sanctæ Mariæ Magdalenę contra Communitatem, & homines Terræ Caſaleggi dixerunt ſententiam Prætoris Nouarienſis tàm ex capite nullitatis, quam iniuſtitiæ eſſe reuocandam. Nullitas enim eſt euidens, quia ex defectu Iuriſdictionis idem Prætor, tam-
1 quam Iudex Laicus† in dictas Moniales reas à Communitate conuentas in eo iudicio minimè competens erat *per Text.expreſſum in cap. Nullus de foro competen.* quod etiam procedit,
2 vbi perſona Eccleſiaſtica conuenitur ratione tributi ſoluendi ex ſuis prędiis etiam legitimè iuxtà Sacror. Canonum ſanctiones impoſiti, quamuis enim perſonam Eccleſiaſticam ratione tributi conuenire reſpiciat onus reale, nihilominus tamen in iudicio ſtare reſpicit perſonam, itaut perſona Eccleſiaſtica ſic ſubijceretur Iudici ſeculari, quod Sacris Canonibus repugnat, vt in his terminis notat *Bald.in l. de his num.1. C.de Epiſcopis, & Clericis Soccin.in cap.ſanè col.10.de for.compet. Abb.in cap.qualiter num.9.de iudic. Barbat.conſ.1.num.62. & 63.volum.3. Purpur.conſ.336. num.10.lib.1.& conſ.485.num.3.& 4.lib.2.Menoch.conſ.800.nu.17. & num.50.& 57.& plures relati à Belletto Epiſcopo Ferrarienſi diſquiſ.Cler.par.1. titul.De fauore*

Clericorum reali §.1.*num.*9. *& duobus ſeqq. & dixit*
Rota in Brundiſina Gabella 13.*Februarii* 1604. *co-*
ram Penia relata à Modern. Carpen. controuer. forenſ.
*lib.*1.*cap.*103.*in recent. deciſ.*42.*par.*4.*tom.*1. Vltra
3 quod nec ipſa bona † à perſonis Eccleſiaſticis
poſſeſſa laicali Iuriſdictioni ſubſunt, *gloſ. in*
cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ verbo Eccleſiaſticis de
conſtit & in cap. Epiſcopus verbo ſubſidium de prab.
in cap. ſimiliter verbo Eccleſia 16. *quaſt.* 1. *Burſatt.*
*teſtatus de communi conſ.*52. *num.*2. *Honded. conſ.*3.
*num.*12.*lib.*1. *Guttier. pract. quæſt. lib.*1. *qu.*3.*nu.*15.
*& ſeqq. Molin. de virt. & Virib. iur. tom.*3.*diſp.*670.
quæ vera ſunt, & procedunt etiamſi Monia-
4 niales coram Iudice ſeculari † expreſsè decli-
natoriam fori non oppoſuiſſent, quia ſtante
incapacitate Laici Iuriſdictionis in Eccleſia-
ſticos adhuc proceſſus eſt ipſo Iure nullus,
*Grammat. conſ.*1.*impreſſ. poſt ſuas deciſiones num* 34.
*& ſeqq. Phanut. de Inuent. par.*3. *numer.*21. *Surd. de-*
*ciſ.*26.*num.*13.*& ſeqq. Seraph. deciſ.*957.*nu.*4.*&* 5.
5 vbi ait Eccleſiaſticum, nec volentem † in iu-
riſdictionem Laici conſentire poſſe *per text. in*
cap. ſi diligenti 12.*de for. compet. ac tradit Valenzol.*
*conſ.*42.*num.*5.*Gabriel deciſ. Portogall.* 29.*n.*6.

Inſuper iniuſtitia huius ſententiæ eſt patens
dum condemnat moniales ad ſoluen. taleas
per Communitatem, & homines Caſaleggi
6 impoſitas, † quia abſque Summi Pontificis
beneplacito Eccleſiaſtici ad huiuſmodi taleas
non tenentur *per Text. expreſſos in cap. aduerſus*
*de Immunit. Eccleſ. cap.*1. *tit eodem in* 6. *& c. quan-*
quam de Cenſibus in 6. *in Clemen.* 1. *de Immunit. Ec-*
*cleſiaſtica, & plurib. per Rot. deciſ.*339. *numer.*1. *&*
*ſeqq. part.*6. *recent.* & fuit firmatum *in Barchino-*
nen. exemptionis 13.*Iunij* 1646.*coram R. P. D. meo*
Corrado, §.*quia*.

7 Non obſtat, quod hæ taleę † ſuper bonis,
de quibus agitur impoſitæ fuerint, dum erant
à Laicis poſſeſſa, antequam ad Monialium
manus cum onere talearum tranſierint, quia
diſtinguendum eſt ad hunc effectum, vt duo
8 requiſita copulatiuè concurrant, † videlicet
quod onera ſint vera, realia ipſis fundis inti-
xa impoſita ſint bonis propter bona, non au-
tem perſonis propter bona, & quod ſint per-
petua, certa, & inuariabilia, non autem ex ali-
quibus forſan cauſis vrgentibus impoſita, iiſ-
que deinde ceſſantibus remouenda, *ita docent*
*Canoniſtæ in dicto cap.*1. *de immunit. Eccleſ. in* 6. *ac*
pluribus relatis tradit Barboſ. de vniuerſ. iur. Eccleſ.
*lib.*1.*cap.*39.§.5.*num* 57.*& ſeqq. Modern. Auiſienſis*
Epiſcopus Eugub. deciſ. forenſ. Eccleſiaſtici 35. *per*
tot. par. 1. & fuit dictum *in Brunduſina Gabellæ*
13.*Februarij* 1604 *coram Penia impreſſ. apud Mo-*
*dern. Carpenſem contron foreuſ. lib.*1.*cap.*103.*nu.*50.
& ſeqq. & in Alben. Gabellæ 28.*Iunij* 1638. *coram*
*bon. mem Merlino deciſ.*339.*par.*6.*recent. numer.*55.
& ſeqq.

Nec referret ſi bona prædicta eſſent in æſti-
9 mo Laicorum deſcripta † quali tunc tranſeant
ad Eccleſiam cum ſuo onere ex doctrina
*Baldi in auth. ſed & periculum num.*7. *verſ. hoc ve-*
rum niſi Eccleſiaſtica C. ſine cenſu, vel reliquis, quia
10 hæc doctrina procedit, † quando deſcriptio
in æſtimo, ſeù cataſtro fuit legitimè, ſcilicet
cum authoritate Sedis Apoſtolicæ facta, vt
declarat *Nau. conſ.*203.*num.*4.*& ſeqq.* & ſequitur
Rota in dicta Brunduſina Gabella apud Moder. Car-
*pen. dicto cap.*103. *num.*43.*& in dicta deciſ.*339.*nu-*
*mer.*55.*& ſeqq. par.*6.*recent.* Sola enim deſcrip-
11 tio in æſtimo † onerum naturam non im-
mutat, neque ſupradictarum duarum quali-
tatum copulatiuè requiſitarum concurſum
ſupplet. quominus bona Laicalia ad Eccleſia-
ſticos tranſeundo ab oneribus antea à Laicis
impoſitis eximantur, cum eo ipſo quod bo-
12 na † ab Eccleſiaſticis acquirantur, ab æſtimo
Laicorum liberentur, vt ait *Guidop. deciſ.* 181.
ſubdens ita fuiſſe reſolutum in Parlamento Lancell.
*Gall. conſ.*59. *num.*29.*& ſeqq. Oſaſch. deciſ.*81.*n.*39.
*Grat. de effect. Cler. effect.*3.*num.*38.*Modern. Aniſien.*
*dicta deciſ.*35.*num.*19. *& ſeqq. plures allegans con-*
*cordan. Farin. dicta deciſ.*339. *num.*19.*part.*6.*recen-*
tiorum.

Ex quibus ſententiam Prætòris reuocandã
eſſe concluſum fuit vna tantum parte Infor-
mante &c.

OSCEN. ARCHIDIACONATVS.

Lunæ 14. *Decembris* 1648.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione firmatur gratiam Coadiutoriæ
quoad omnia narrata eſſe ſufficienter iuſtifi-
catam.

SVMMARIVM.

1 *Doctoratus probatur per publicam vocem, & fa-*
mam iuncta depoſitione plurium teſtium, quando
agitur de iuſtificatione gratia cum aſſertione Do-
ctoratus.
2 Deciſio in Cæſarauguſtana penſionis 21. De-
cembris coram Pamphilio apud Marcheſ.
declaratur, circa probationem Doctoratus.
Ad Doctoratum probandum requiritur, vel exhibitio
priuilegij, vel teſtium depoſitio circa intereſſentiam
Doctoratui. ibidem.
3 *Doctoratus quibus modis probari poteſt?*
4 *Doctoratus probari poteſt per teſtes, qui Doctoratui*
interfuerunt, non tamen excluditur illius modus
probandi per teſtes de publica voce, & fama.
5 *Doctoratus probatur ex teſtibus aſſerentibus ſe vidiſ-*
ſe priuilegium.
6 *Et concurrente etiam publica voce, & fama talis te-*
ſtium depoſitio æquipollere videtur probationi per
exhibitionem Priuilegij.
7 *Priuilegium Doctoratus obtentum à Duce Sfortia*
non ſufficit pro Dignitatibus in Cathedralibus, ſed
illud debet obtineri ab aliqua Vniuerſitate Studij
generalis ex mente Concilij Tridentini.
8 *Teſtis dubitatiuè deponens de auditu ab alio, nihil*
concludit.
9 *Concilium Tridentinum requirens Doctoratum in*
dignitatibus locum habet ſolummodo in dignitati-
bus habentibus curam animarum, vel iuriſdi-
ctionem.
10 *Vel in prima Dignitate.*

11 *Ar-*

11 *Archidiaconatas in Hiſpania non eſt prima Dignitas, quia in ſæcularibus Eccleſijs eſt Decanus, & in Regularibus Prior.*

12 *Doctoratas in Archidiaconatibus Hiſpaniæ non requiritur.*

13 *Præſentia in Curia probatur ex teſtibus.*

14 *Item ex fide extraiudiciali.*

15 *Valor per non exceſſum ſatis remanet probatus ex teſtibus de publica voce, & fama.*

16 *Nec eorum dicta elidantur, ſi in Interrogatorijs dicant de redditibus non eſſe informatos, quia talis depoſitio intelligi debet de redditibus per aſcenſũ.*

17 *Archidiaconatus quod ſit dignitas, non tamen maior poſt Pontificalem in literis narratus, ſufficit ſemiplena iuſtificatio.*

18 *Archidiaconatus vna cum Canonicatu ſolitus ſit retineri abſque diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ probatur ex teſtibus de viſu, ac de publica voce, & fama.*

19 *Solitum contra Ius, vt per teſtes probatum dicatur quænam teſtes concludere debeant?*

20 *Solitum, ſeu conſuetudinem ad probandam ſufficit fama.*

21 *Confeſſio Collatoris probat in præiudicium ab eo promiſſ.*

22 *Conſuetudo, ſeu ſolitum conferendi probatur ex concordia inter Epiſcopum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmata.*

23 *Morbus, ſeu infirmitas Coadiuti ſatis probatur ex teſtibus præſertim ſi paulo poſt ſignatam gratiam Coadiutoriæ mors ſequuta eſt.*

24 *Collatio ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum ex quibus excludatur, quoad aliqua beneficia?*

25 Deciſio Terracineñ Sacriſtiæ 23. Ianuarij 1602. coram Iuſto *declaratur*.

DECISIO CCCXLVII.

POSTQVAM Ioannes Salinas duas ad eius fauorem deciſiones pro executione ſuæ ſubrogationis gratioſæ in ius, & poſſeſſionem Melchioris Alayero, dum viueret Archidiaconi de Serrablo contra Dionyſium Eſmir reportaſſet antequam obiret à Sanctiſſimo in Coadiutorem cum futura ſucceſſione in dicto Archidiaconatu, & Canonicatu accepit Gregorium Eſcobedo, qui impeditus à dicto Dionyſio proſequi Iudicium exequutiuum ſubrogationis à Salinas inchoatum, obtinuit in petitorio diſputari dubium, An Archidiaconatus iſte ſibi ſit adiudicandus, cui DD. affirmatiuè reſponderunt, quià tàm in ſua, quàm in Salinas ſui auctoris gratia narrata ſatis iuſtificauit.

Docuit enim de Doctoratu Salinas pro-
1 bando† eum per publicam vocem, & famam ex depoſitione plurium Teſtium, quod ſufficere in puncto gratiæ prouiſionis de prouiſione cum aſſertione Doctoratus tradit *Caputaquen. deciſ. 277. num. 4. par. 1.* & fuit dictum *in Placentina Canonicatus 11. Martij 1599. coram Orano impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. par. 1. fol. 339. ſub num. 3. verſ. qualitates autem,* quem modum probandi non excludit ſi benè conſideretur *deciſ. Cæſarauguſtana Penſionis 21. Decembris 1591. coram recol. mem. Cardinali Hieronymo Pamphilio impreſſ. apud Marcheſan. de commiſſ. tom. 1.*
2 *fol. 564. num. 6.* † licet Rota ibi dixerit ad probandum Doctoratum requiri, vel exhibitionem priuilegij, vel teſtes, qui Doctoratui interfuerint; Ideo enim hoc dictum fuit, quia in eo caſu probatio Doctoratus deſumebatur tantum ex verbis enunciatiuis teſtium, nec talis qualitas articulata fuerat, itaut ratio illius deciſionis erat excludere enunciatiuas te-
3 ſtium, & admittere duos modos, † quibus Doctoratus probari poteſt, ſequendo doctrinam *Alex. conſ. 107. num. 2. lib. 7.* vbi ait proba-
4 re poſſe per teſtes, † qui Doctoratui interfuerint, non tamen excludendo alium modum probandi per teſtes de publica voce, & fama, quem in ſpecie firmauit *Rota apud Caputaquen. & Oran. ſuperius allegat. & apud Guidob. deciſ. 113. relat. à Maſcard. concluſ. 527. num. 10.*

Et hic faciliùs procedit, dum quartus Teſtis Summ. Gregorij *num. 2.* expreſsè deponit
5 ſe † vidiſſe priuilegium Doctoratus vtriuſq; tàm Salinas, quàm Gregorii, quod pariter vidit alter teſtis, qui dicto Salinas inſeruiebat,
6 quorum dicta† concurrente præſertim publica voce, & fama æquipollere videntur probationi per exhibitionem priuilegij, vt *per Rot. deciſ. 443. num. 10. par. 1. recent.*

Neq; vis eſt facienda in depoſitione vnius teſtis, dum dicit, ibi: *vn ſuo Seruitore mi diſſe hauer veduto il priuilegio, che mi pare, che fuſſe quello di Sforza* Summ. Eſmir *num. 4.* quaſi in-
7 ferendo priuilegium Doctoratus† Salinas obtentum à Duce Sfortia, quod in Dignitatibus Cathedralibus non ſufficere, ſed ab aliqua Vniuerſitate Studij generalis obtineri debuiſſe ex mente Concilij Tridentini probat *Lotther. de re benef. lib. 3. q. 7. num. 123. & ſeqq.*
8 quæ dubitatiua depoſitio, † & eo minus de auditu ab vno alio non concludit *c. quoties de teſtibus Greg. XV. deciſ. 517. num. 17. & deciſ. 578.*
9 *num. 12.* & præterea diſpoſitio Concilij † locũ habeat ſolummodo in Archidiaconatu habẽte curam animarum, vel Iuriſdictionem, qualis non eſt hic, de quo agitur *Barboſ. in Collect. ad Concil. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 12. num. 5.* vbi plures congerit, vel dum eſt prima digni-
10 tas † qualis pariter non eſt hic controuerſus *Caſtropalao tract. 13. diſput. 4. punct. 6. num. 15.* vbi ſubdit Archidiaconatus in Hiſpania non eſſe
11 primas dignitates, † quia in ſæcularibus Eccleſiis eſt Decanus, & in Regularibus Prior.
12 Vnde ex hoc infert Doctoratum† in Archidiaconatibus Hiſpaniæ hodie non requiri, quod pariter comprobat *Barboſ. d. cap. 12. nu. 6. poſt plures alios, quos allegat.*
13 Præſentia dicti Salinas in Curia † de tempore ſuæ prouiſionis probatur ex Teſtibus Summ. num. 1. *Duran. deciſ. 237. numer. 5.* vbi
14 ſuper hoc etiam ſola fides † extraiudicialis admiſſa fuit.

Pariter docuit Gregorius de valore Archidiaconatus, & Canonicatus, aliorumque beneficiorum tàm à Salinas; quàm ab ipſo ob-
15 tentorum per non exceſſum † vt fuit in ſupplicatione narratum per teſtes de publica voce, & fama quo modo ſatis probatur *Caputa-*

quen.deciſ.277.num.7.par.1.Rota deciſ.140.num.3 & deciſ.257.num.4.par.1. recent. cum alijs allegatis in Placentina Beneficij 27.Maij 1647.cor. R. P. D. meo Ghiſilerio.

Nec refert quod aliqui teſtes ſuper Inter-
rogatorijs negent ſe eſſe de redditibus infor-
16 matos, † quia ipſi ſe explicant dicendo de
redditibus per aſcenſum, eorumque præciſa
quantitate, ſed quoad non exceſſum omninò
aſſertiuè deponunt de publica voce, & fama
per verbum *fuit*, *& eſt*, vt in Summ. Grego-
rij *nu.4. & ſeq.* Per quos teſtes maximè quar-
tum ſuper quinto articulo,& quintum ſuper
ſuper quarto Interrogatorio in d. Sum.*num.6*
& iam probatur illa narratiua, quod videli-
17 cet Archidiaconatus iſte ſit Dignitas † non
tamen maior poſt Pontificalem, nec habeat
curam animarum annexam, quarum quali-
tatum ſemiplenam iuſtificationem ſufficere
dixit *Rot.apud Buratt.deciſ.708.num.4.verſ. Prio-
ratum.*

Archidiaconatum eſſe grauatum penſione
annua ducatorum 50.comprobant pariter te-
ſtes Sum. *num.* 15.

Denique quod idem Archidiaconatus vna
18 cum Canonicatu † abſque diſpenſatione Se-
dis Apoſtolicæ retineri ſolitus ſit,probant te-
ſtes in Sum. *num.6.* tàm de viſu, quàm de pu-
blica voce, & fama per tempus 40. annorum
& amplius,vt ſignanter quartus, & ſextus ſu-
19 per quinto articulo deponunt, † itaut ſatisfa-
ciant etiam requiſito in probando ſolito con-
tra ius *Buratt.dec.550. num. 4. & 6. & in Meten. Cercatoria 19. Decembris 1622.coram bon.memor. Merlina.*

20 Famam verò ſufficere † ad proban. ſolitum,
& conſuetudine tradit *Cin.in l.2. verſ.2. quæri-
tur C.quæ ſit longa conſuetudo,* quem ſequitur *A-
lex.conſ.14.num. 1. lib. 5. Marſil.in l. de minore, num.82.ff. de quæſt. alijque relati à Maſcard. concl.*
429. *num.* 10. tantò magis,quia ad probandam
conſuetudinem,deſeruit ipſa narratio ab Epi-
ſcopo Oſcen. & Capitulo de ea facta Pontifi-
ci in confirmatione Apoſtolica cõcordiæ in-
ter eos initę de Anno 1644.replicationis Gre-
gorij *num. 1. quæ omnes dignitates per Canonicos eiuſdem Eccleſiæ etiam cum ſuis Canonicatibus, & prabenda abſque diſpenſatione Apoſtolica ſunt ſolitæ obtineri, &c.* Confeſſio namque Epiſcopi col-
21 latoris † probat in præiudicium Dionyſij ab
eo prouiſi, *Caputaquen.deciſ.93.nu.3.in fin. lib.1. Buratt.dec.18.num.8.* Hincque pariter fuit in
eadem concordia ſtabilitum Epiſcopum Ar-
chidiaconatum hunc, & de la Camera, &
Cantoriam, non cogi, ſed poſſe conferre Ca-
nonicis eiuſdem Eccleſię ſibi beneuiſis; Aliàs
verò dignitates teneri omninò conferre Ca-
nonicis de numero vicenario, talis enim con-
cordia tanquam confirmatione Sedis Apo-
22 ſtolicæ munita † eo magis comprobatur, &
firmat conſuetudinem prædictam. *Rota deciſ. 497.num.2.verſ.præſentim par.5.recent.*

23 Tandem morbus dicti Salinas narratus † ſa-
tis probatus remanet ex teſtibus datis in Sũ-
mario *num.12.* quam veritatem eiuſdem Sa-
linas mors paulò poſt ſignatam gratiam Coa-
diutoriæ ſequuta confirmauit, vt aduertit *Ro-
ta in punct.Coadiutoriæ dec.45.num.30.par.6.recen. & in Gerunden. Canonicatus, & Præpoſitura 31. Maij 1647.§.Non obſtant teſtes in fine coram Reue-
rendiſſ.D.meo Decano.*

Verificatis igitur narratis à Gregorio,cum
articulus ſimultaneæ collationis ſatis abundè
*in duabus deciſionibus ſub diebus 10. May, & pri-
ma Iulii* 1647. fuerit diſcuſſus; atque ſimulta-
nea ab Epiſcopo, & Capitulo collatio huius
Archidiaconatus, quàm Eſmir prætendebat
eo ipſo remaneat excluſa, quia clarè oſtensũ
fuit ſolum Ordinarium etiam ante Concor-
diam fuiſſe in quaſi poſſeſſione conferendi
dictam dignitatem, & cum ipſa concor-
dia Epiſcopo tantum iniungat onus con-
ferendi ſupradictas dignitates vni ex Ca-
nonicis, conſequenter tribuere, aut fateri
24 videtur libertatem collationis actiuæ, † nedũ
in exercitio, ſed etiam in proprietate ad Epi-
ſcopum ſpectare, quod ad excludendam præ-
tenſam ſimultaneam collationẽ ſufficit *Lot-
ter.de re benef.lib.2.quæſt.21.num.52.Rota dec.232 num.3.& 4. par.1.recent.& in Montis alti Beneficij 15.Decembris 1645. §.Et additur coram R. P. D. meo Bichio.*

Vnde ſequitur non benè huic caſui appli-
cari ab Informantibus pro Eſmir allegatam
deciſ.Tarraconen.Sacriſtiæ 23. Ianuarii 1602. *co-
25 ram Iuſto,* † quia in illo caſu conſtabat, quod
in ſtatu concordiam antecedente Ordinarius
non poterat conferre ſine requiſitione Capi-
tuli, & per Concordiam ipſi ſolum dabatur
exercitium conferendi,quod in præſenti caſu
longè aliter ſe habere ſatis ex ſupradictis
liquet.

Ex quibus Domini Archidiaconatum
Gregorio adiudicarunt vtraque parte infor-
mante, &c.

ROMANA PRAETENSAE RESTITVTIONIS DOTIS.

Veneris 15. Ianuarij 1649.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta à filia ad fauorem patris ob cauſam maioris dotis conſtitutæ cum ſolemnitatibus ſtatutarijs valet,nec poteſt ab ipſa renunciante, ſeu eius hæredibus impugnari. Dos conſtituta à Patre filiæ ex quibus coniecturis dicatur etiam ex bonis maternis conſtituta? *Statutum Vrbis lib.1.cap.149.* loquens de donationibus non comprehendit renunciationes ex cauſa, & correſpectiuas.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio obſtat renuncianti ne agere valeat, nam ad iura renunciata non datur amplius regreſſus.*

2 *Renunciatio obſtat nedum renuncianti, ſed etiam eius hæredi, qui illius factum validum impugnare nequit.*

3 *Renunciatio facta à muliere ſine cauſa non ſubſiſtit.*

4 *Et*

4 *Et cauſæ veritas, ac honeſtas requiſita* à Stat. Vrb. lib. 1. cap. 151. *iuſtificatur ex interuentu conſanguineorum ac Interpoſitione decreti Iudicis, quo ſtate omnia vera, ac rationabiliter geſta præſumuntur. num. 5.*

6 *Maximè quando non agitur de præiudicio alterius, quam ipſius Mulieris renunciantis, & num. 7.*

8 *Pater de proprijs ſuis bonis filium dotare tenetur.*

9 *Pater ſi filiæ maiorem dotem conſtituit quam vires proprij patrimonij ſeruus cenſetur illam conſtituiſſe etiam ex bonis maternis eidem filiæ debitis.*

10 *Amplia procedere quamuis hoc non expreſſerit, quia ad hunc effectum ſufficiunt coniecturæ, de quibus num. 11. & ſeqq.*

12 *Pater ſi à filia primogenita in actu dotationis renunciationem dotis maternæ reportauit talis renunciatio operatur, ne ſecundogenita querelam inofficioſæ dotis porrigere valeat, ac ipſi dotanti aliquid ſubſtantiæ remaneat ad effectum teſtandi.*

13 *Renunciatio facta à muliere cum interuentu conſanguineorum, & decreto Iudicis bona fide, & num. 14.*

15 *Renunciationes paſſim in Vrbe in actu dotationis à filiabus patres reportare ſolent.*

16 *Renunciatio facta à filia ad fauorem patris tempore dotationis, & longo tempore obſeruata præſumptionem mutuæ conuentionis de renunciando ante donationem inter patrem, & filiam inducit.*

17 *Renunciatio facta à filia ex cauſa dotationis licet in Inſtromento matrimoniali non fuerit expreſſa ob honorificentiam, ſufficit quod in limine capitulorum matrimonialium fuerit conuenta.*

18 *Teſtis mediator plenè probat.*

19 *Teſtis habens intereſſe in cauſa plenè probat, ſi eius dictum adminiculis fulciatur.*

20 *Teſtis Sacerdos, ac bonæ famæ deponens de facto proprio plenam fidem meretur.*

21 *Teſtis procurator probat ſi tempore depoſitionis talis non eſt.*

22 *Teſtis Sacerdos etiamſi ſit procurator in cauſa probat.*

23 *Præſertim quando agitur de materia in qua difficile eſt inuenire alios teſtes.*

24 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 149. *mandat renunciationis Inſtrumentum debere ſubſcribi à renunciante adhibitis duobus teſtibus.*

25 *Declara non procedere in renunciatione ex cauſa, & correſpectiua ad maiorem dotem à patre conſtitutam quæ non ſubiacet diſpoſitioni d. Statuti, quod loquitur de veris donationibus.*

DECISIO CCCXLVIII.

DOMINA Cleria Sanneſia del Caualeriis tanquam filia, & hæres Martiæ Vrſiſinæ filiæ, & hæredis pro medietate q. Cleriæ Ceulæ in Tribunali A.C. mandatum executiuum pro ſcutis 11. mil. contra bona hæreditaria q. Antimi Vrſini ſui Aui materni pro reſtitutione medietatis Dotis dictæ Cleriæ obtinuit, à quo mandato Interpoſita appellatione, & commiſſa mihi cauſa cum clauſula, *ſi quid exequendum quoad ſcuta* 4200. dubitaui ad formam reſcripti, An mandatum Auditoris Cameræ ſit exequendum, & dubio pluries propoſito, tandem hodie Domini reſponderunt, tanquam iniuſtum non eſſe exequendum.

Quia dicta Martia cum omnibus ſolemnitatibus *Statuti Vrbis lib. 1. capt. 151.* dotem huiuſmodi renunciauit ad fauorem Antimi ſui Patris, vt apparet ex Inſtrumento publico ſub die 16. Decembris 1619. celebrato, vndè
1 ſicuti talis renunciatio † obſtaret ipſi renuncianti, ſi ageret quippe quod ad Iura ſemel renunciata nō datur amplius regreſſus *l. quæritur §. ſi venditor ff. de edil. edic. l. ſi quis ius iurandum 11. C. de reb. credit. Decian. conſ. 39. num. 44. lib. 2. cum alijs allegatis per Rotam deciſ. 338. num. 1. par. 4. tom. 2. & dec. 323. num. 7. & ſeqq. par. 6. recen.* Ita etiam obſtare debet D. Cleriæ eius hæredi
2 quę illius factum validum impugnare nequit *l. cum à matre C. de rei vindic. & in terminis renunciationis* latè *Sard. conſ. 355. num. 19. & ſeqq. Rota dec. 694. num. 4. par. 4. tom. 3. & deciſ. 356. num. 22. par. 6. recent.*

3 Quæ renunciatio † per dictam Cleriam infringi minimè poteſt quaſi ſine cauſa facta fuerit, quoniam contrarium apparet ex lectura ipſius Inſtrumenti renunciationis, ibi: *dictaque D. Martia ſciat, & cognoſcat habita ratione facultatis, & Status dicti D. Antimi ſui Patris fuiſſe congruè, & condecenter cum d. D. Franciſco Sanneſio nuptam, & reſpectiuè dotatam de dictis ſcutis 25. mil. cum alijs tamen conditionibus in præcitatis capitulis matrimonialibus, & inſtrumento contentis, ad quæ, &c. & propterea intendat etiam de conſenſu d. D. Franciſci ſui Viri deuenire ad renunciationem, & refutationem, &c. Hinc eſt, quod omnia Iura competentia ſuper Dote q. Cleriæ Caulæ ſuæ matris, &c. ceſſit, transtulit, & renunciauit, &c. ob cauſas, & rationes ſupra expreſſas, & alias omni meliori modo, &c. d. D. Antimo Vrſino ſuo patri, &c.*

4 Cuius quidem cauſæ veritas, † & honeſtas, prout requiritur *per d. Statutum lib. 1. cap. 151.* vt reſpondit *Rota in Romana Saluiani interdicti 15. Decembris 1614. corā S. D. N. tunc huius Tribunalis impreſſa penes Statil. de Salu. dec. 56. à n. 10. verſ. nec placuit Dominis cum ſeqq. vſque ad finem, & in alia Romana Saluiani Interdic. 20. Maij 1616 coram Manzanedo ſimiliter impreſſa poſt eundem Statil dec. 227. num. 4. & ſecuti ſunt Gratian. diſceptat. 952. num. 21. & 22. & Fenzon. ad d. cap. 151. num. 30.* non ſolum iuſtificatur ex Interuentu
5 conſanguineorum † ſuum conſenſum, & auctoritatem præſtantium, atque ex interpoſitione Decreti Iudicis, quo ſtante omnia fuiſſe vera, & rationabilitèr, ac ſolemniter geſta præſumuntur, vt in ſpecię renunciationis filiæ. *Bero. conſ. 49. num. 27. lib. 1. Modern. Lucan. conſil. 5. num. 82* & in puncto huius Statuti *Gratian. d. diſcept. 952. num. 21.* & pluries dixit *Rota* & ſignanter penes *Statil. d. deciſ. 56. num. 21. & d. dec. 227. numer. 1. 2. & 4. apud Caualer. deciſ. 479 num. 2. verſ. fuit etiam excitata; & num. 3. & in Romana liberationis 17. Iunij 1613. coram bon. mem. Coccino;* maximè quia non agebatur de præiu-
6 dicio alterius, † quàm ipſius mulieris renunciantis *Rota in Romana nullitatis obligationis 18. Aprilis 16611. coram bo. mem. Pirouano poſt 2. vol. conſ. Farinacc. 321. num. 1.* & fuit conſideratum

in Pe-

in Peruſina nullitatis donationis 18. *Aprilis* 1608. *coram Cardinali Lancellotto Iuniore apud eumdem Farinacc. deciſ.* 252.*num.*3.*verſ.tum quia procedit.*

Verum etiam euidentiſſimè probatur ex
Inſtrumento dotali ſub die 3. Aprilis d. Anni
1619, celebrato, in quo Martiæ fuit à Patre
aſſignata proprietas Cenſus valoris ſcutor. 2.
mil. ac pars fructuum duplicis multiplici
ſcutorum 8. mil. & vlterius proprietas eiuſ-
dem multiplici poſtquam completum fuerit
ad formam Inſtrumenti venditionis Caſtri
Morlupi factæ ad fauorem clar. mem. Scipio-
nis Cardinalis Burgheſij anno 1613. Vlterius
ex ipſomet Inſtrumento dictę venditionis da-
to Summario D. Hippolyti *num.*1. in quo ex-
preſsè conuentum fuit, quod Martia, & Hie-
ronyma filiæ Antimi in computum Dotis
maternæ accepto ferre tenerentur quidquid
de dicto prætio illis in dotē aſſignaretur, quæ
veritas corroboratur ex alio Inſtrumento in
eius executionem per ipſam Martiam, & Hie
ronymam Sorores cum Domino Antimo
eorum Patre cum interuentu Franciſci San-
neſij Martiæ mariti, necnon Clementis Soce-
ri ſtipulato die 27. Octobris 1620. eodem
Sum. *num.*5. ex quibus ſolutio dotis mater-
næ Martiæ in ſupradictis effectibus facta con-
7 cludenter probatur, † cum de ſolius renunciā-
tis præiudicio agatur, vt ponderatum fuit *in
dictis deciſionibus* 321.*ſub num.*1. *verſ. & quoad a-
limenta, &* 252.*ſub num.*3.*verſ. tum quia procedit
poſt* 2.*vol conſ. Farinac.*

8 Non obſtat, quòd Antimus Pater † de pro-
prijs ſuis bonis Martiam dotare teneretur *l.
fin. C. de dot. promiſſ.* quia Antimi patrimonium
conſiſtens in ſcutis 96. mill. prætij terræ Mor-
lupi detractis portionibus duorum fratrum,
qui erant Condomini ſcut. 20. mil. defalcatiſ-
que ſuis debitis ſcut. 25. mil. necnon ſeiuncta
dote Cleriæ ſuæ vxoris tunc ſcutor. 15. mil.
vt in eo inſtrumento narratur ex reſiduo ſcu-
torum 36. mil. debebatur Martiæ portio ſuæ
legitimæ ſcutorum 6. mil. quæ coniuncta
medietate dictæ Dotis maternæ ſcut. 7500.
mil. ſummam ſcutorum 13500. conſtituunt,
9 cum tamen longè maior dos † non tantùm
portionem in bonis paternis, verùm etiam in
maternis debitam excedens illi habita quoq;
ratione annexorum fuerit aſſignata neceſſa-
riò in ſatisfactionem Dotis maternæ cedere
debebat, vt benè probat *Menoch. conſ.* 370.*ſub
num.*20.*verſ. hic autem ceſſat cum ſeqq.* licet non
fuerit expreſſum, quia vehementes coniectu-
10 ræ † ad hoc probandum ſufficiunt *Bald. conſ.*
37.*ſub num.*4 *lib.*2. *Card. Mantic. de tacit. lib.* 12.
*tit.*19. *num.*23.

Quarum quidem coniecturarum maxima
11 eſt, † quæ oritur ex veriſimilitudine, quod
Antimus Pater, cui vltra dotem Martiæ pri-
mogenitæ datam nihil vltra ſcut. 16. mil. re-
manſerant cum onere dotandi ſecundogeni-
tam tunc in ſeculo degentem, & quatenus
bona materna aſcendentia ad ſcuta 22. mil.
reſtituere debuiſſet, non ſolùm ipſe nihil vn-
quam habuiſſet, ſed etiam filiabus in notabili
ſumma debitor remanſiſſet, vtique ab ipſa
Martia tempore dotationis renunciationem
12 dotis maternæ ſtipulari voluerit ad euitandā
querelam inofficioſæ Dotis, quam aliàs ſe-
cundogenita porrigere potuiſſet, vt ipſi do-
tanti aliquid ſubſtantiæ remaneret ad effectum
teſtandi, vt in puncto conſiderauit *Modern.
Lucen. conſ.*5.*num.*83. *& tribus ſeqq.* & conferunt
ponderata *per Criuel. deciſ. Dolan.* 48. *num.* 11. *in
fine verſ. tertio vrget coniectura, & num.* 12.

Nec minor eſt altera coniectura deducta ex
eo, quod hæc renunciatio fuit facta in Palatio
Cardinalis Sanneſii de conſenſu viri eiuſdem
Martiæ, interuentu conſanguineorum, &
13 & decreto Iudicis, ex quo reſultat, † quod
ipſa bona fide renunciauerit *Bero. conſ.*49.*n.*27.
*lib.*1. *cum pluribus relatis per Modern. Lucen. ſupra
alleg. conſ.*5.*num.*22. & ſucceſſiuè de illa fuit fa-
cta mentio in ceſſione Iurium emanata ad fa-
uorem Principis Burgheſij præſentibus, &
14 expreſsè conſentientibus † Marchionibus
Clemente Sanneſio, & Franciſco Socero, &
Marito reſpectiuè eiuſdem Martiæ, qui cer-
tè eam non approbaſſent in proprium, & po-
ſterorum præiudicium, niſi ante contractum
matrimonium fuiſſet conuenta, vt in ſimili-
bus terminis ratiocinatur *Criuell. deciſ. Dolan.*
48.*num.*5. *in fine verſ. primo ſi ita eſſet, cum tribus
ſeqq.*

Vlterius magni ponderis eſt alia coniectu-
15 ra, quod paſſim in Vrbe à patribus † filias
ſuas dotantibus huiuſmodi renunciationes in
actu dotationis ſtipulari ſolent, & quod ipſa
renunciatio longiſſimo tempore ferè triginta
16 annorum fuerit obſeruata, † nec contra eam
à Socero, & Marito Martiæ vnquam aliquid
fuerit oppoſitum donec vixerunt illi, qui e-
rant de negocio informati, quæ obſeruantia
magnum præbet argumentum mutuæ con-
uentionis de renunciando, *vt per Menoch. præ-
ſumpt.*67. *per tot. lib.*6. *Rota deciſ.*97.*num.* 2. *& de-
ciſ.*376.*num.*3.*par.*1.*recent.*

Nec refert, quod Martia ex interuallo poſt-
quam dotem purè, & abſque vllo onere rece-
perat dotem maternam renunciauerit, quia
17 huiuſmodi renunciatio † fuit conuenta in
limine capitulorum matrimonialium, quam-
uis ob maiorem honorificentiam matrimo-
nij (prout fieri ſolet, vt teſtantur *Valaſc. con-
ſult.*154.*ſub num.*11. *Rota coram Buratt. deciſ* 775.
*num.*1. & penes *Duran. deciſ.*98.*nu.*14.) expreſ-
ſa non fuerit, vt deponit Pauonius de facto
proprio, quia matrimonij huius fuerat ipſe
18 mediator † *Caputaq. deciſ.*267.*num.*1.*par.*3. *Bu-
ratt. dec.*775.*num.*5. *& ſeq.*

Nec releuat, quod ob vſumfructum quar-
tæ partis hæreditatis Antimi ſibi relictum ſit
19 interreſſatus, † quia cum pluribus adminicu-
lis ſuperius ponderatis fulciatur plenè probat
*Surd. dec.*107.*num.*7. *Farinac. de teſtib. q.*65.*nu.*141
cum pluribus ibi ab eo allegatis, tantò magis, quia
20 eſt Sacerdos † *Capic. latr. dec.*12. *num.*14. *&* 16.
bonæ famæ, & deponit de facto, quod partes
noluerunt alijs perſonis innoteſcere, vt ſe-
cretius maneret, ac propterea plenam fidem
mereretur *Seraphin. dec.*1211.*n.*4. *poſt Butr. Dec.
& alios ibi allegat. Rota deciſ.*391.*num.*10 *p.*1.*rec.*

Quod

Digitized by Google

21 Quod autem fuerit Procurator † pariter non refert, dum hodie talis amplius non eſt *Specul. de teſtib. in princ. num. 13. Farinac. de teſtibus quaſt. 60. illat. 4. num. 167. verſ. finito autem cum alijs relatis per Maſcard. de probat. concluſ. 307. num. 4* & fuit dictum *in Lauretana pradij 22. Apr. 1641 coram R. P. D. meo Bichio*, vltra quam quod tā-
22 quam Sacerdos, † vt dictum eſt, etiamſi Procurator probat *Bellam. dec. 605. Farinac. d. qu. 60. num. 242.* præſertim quia verſamur in mate-
23 ria, † in qua difficile eſt inuenire alios Teſtes *Ant. de Butr. in cap. cum à nobis num. 12. in fine de teſtibus cum alijs penes Farinac. d. quaſt. 60. nu. 237.*

Neque dictam renunciationem infringit, quod eius Inſtrumentum non fuerit ab ipſa
24 Martia renunciante, † nec à duobus ſaltem teſtibus in Inſtrumento adhibitis ſubſcriptum iuxta diſpoſitionem *Statuti eodem lib. 1. c. 149.*
25 quia dicta renunciatio † ex ſupra firmatis eſt ex cauſa, & correſpectiua ad maiorem dotem à patre conſtitutam, & propterea non ſubiacet diſpoſitioni dicti Statuti, quod loquitur de veris donationibus *Rota in Romana Viridarij 19. Februarij 1590. coram Orano apud Fenzon. deciſ. 133. §. nam quando vertitur conſideratio, & dec. 323 num. 78. verſ. quare cum iſti actus, & ſeq. par. 6. recent. & pluribus comprobat Gratian. diſcept. 706. numer. 22. verſ. quia ſumus in donatione, & ſeqq.*

Et ita DD. concluſerunt mandatum Auditoris Cameræ tanquam iniuſtum non eſſe exequendum vtraque parte pluries acerrimè informante, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCALDIS.

Rota Martiniana Sabbathi 23. Ianuarij 1649.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſi preſertim in antiquis probatur ex duabus demonſtrationibus, quamuis in alijs adſit diſcrepantia. Detractiones turbidæ immiſſionem fideicōmiſſario non impediunt. Deſcendentia ſufficit, quod probetur in genere, quando ad fideicommiſſum non ſolum eſt vocata familia effectiua, ſed etiam contentiua.

SVMMARIVM.

1 *Identitas Bonorum fideicommiſſi non probatur ex eo quod bona per Teſtatorem poſſeſſa fuerint deinde etiam per hæredem poſſeſſa ſi conſtat alia quoque bona in eodem loco fuiſſe per hæredem acquiſita.*

2 *Teſtis contra inducentem plene probat.*

3 *Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus.*

4 *Quamuis in alijs adſit diſcrepantia, præſertim quando verſamur in antiquis num. 5.*

6 *In detractiones imputantur bona per grauatum alienata.*

7 *Præſumptio mala ſubtractionis bonorum oritur contra hæredem dum non docetur de confectione Inuentarij, & qui dicit alia non adfuiſſe bona probare tenetur.*

8 *Et hæreditas tunc dici poteſt opulenta, ac mobilia Iura & actiones magni valoris fuiſſe vſurpata.*

9 *Alienationes quo caſu præſumãtur adequare detractiones?*

10 *Legitima detractio, quando redditur turbida, tunc fideicommiſſario retardari nequit immiſſio.*

11 *Ad fideicommiſſum, quando eſt vocata non ſolum familia effectiua, ſed etiam contentiua tunc ſufficit probatio deſcendentiæ in genere ex conſanguineis fideicommittentis.*

12 *Deſcendentia probatur ex enunciatiuis antiquis habentibus vim famæ.*

13 *Enunciatiuæ in antiquis conſanguinitatem probant*

14 *Conſanguinitatis probatio valde conſtruatur ex teſtibus deponentibus, quod aliqui tanquam conſanguines ſe tractabant.*

15 *Affinitas nulla inter viros duarum ſororum quoad eos oritur, ſed tantum reſpectu vxorum ſuarum.*

DECISIO CCCXLIX.

OBTENTA per Priorem, & fratres Beatæ Mariæ de Charitate Ciuitatis Bononiæ Tertij Ordinis S. Franciſci noua audientia aduerſus deciſionem in hac cauſa ſub die 26. Ianuarij 1648. coram me emanatam, Domini hodie tandem ſteterunt in deciſis, quia obiecta ad impediendam Thomaſiæ Pancaldæ, tanquam fideicommiſſariæ Berti Pancaldi Iunioris, immiſſionem in bonis in loco de longaria ſituatis à dd. fratribus poſſeſſis, oppoſita hodiè viſa ſunt omninò ceſſare. Tollitur enim primum obiectum circa identitatem bonorum, quæ valdè à fratribus ex eo impugnatur, quod probatio per Thomã iam adducta, quod Balzanus Berti hæres poſſederit bona in Territorio Longariæ, in quo etiam Bertus dum vixit, bona poſſidebat, non concludit illa met poſſeſſa à Balzano fuiſſe prius poſſeſſa à Berto fideicommittente, cum
1 conſtet per † Balzanum alia quoque bona in eodem Territorio fuiſſe acquiſita *Surd. dec. 339 num. 11. & 12. Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 12. gloſ. 4. num. 8. Adden. ad Gregor. XV. deciſ. 575. numer. 11. Rota deciſ. 42. num. 4. par. 5. recent.*

Acquiſciuit enim Balzanus bona Iuliæ Morbiolæ confinantia etiam intra Stradellū cum bonis aliorum, vt probant Teſtes Fratrum Summ. nu. 4. ac vlterius ad Balzanum deuenerunt bona illorum de Gambaro, vt probat ſextus Teſtis ab ipſa Thomaſia indu-
2 ctus, † eiuſque depoſitio in Iudicio producta ſicque plenè probans contra ipſam *Honded. conſ. 84. num. 50. lib. 2. Farinac. de Teſtib. quaſt. 62. num. 238. Adden. ad Buratt. deciſ. 298. littera B. per tot & verſ. ſi autem poſtea in fine*, illaque bona de Gambaro iuxtà ſtradellum pro confine à Thomaſia aſſignatum conſiſtere, & cum bonis Berti confinare ex ipſo ſuo Teſtamento apparet.

Quia in facto verificatur, quod bona à fratribus reis à Thomaſia conuentis, poſſeſſa pro confinibus ſuis inter alia habent dictum Stradellum, & viam publicam, quæ duo confinia bonis Berti fideicommittentis ſolum conueniunt, & non bonis Iuliæ Morbiolæ, neque illorum de Gambaro, & ad probandam iden-

rum ſuarum oriatur *c. non debet de conſang. & affinit. Sanch. de matrim. lib. 7. diſput. 67. num. 2.* vltra quod Teſtes de familiaritate ipſorum deponentes dicunt ſe habuiſſe pro attinentibus, & non pro affinibus ex quibus, & alijs in præcedentibus deciſionibus adductis DD. hac cauſa ad Saturitatem diſcuſſa in deciſis perſiſterunt vtraque parte informante &c.

ROMANA, ſeù AVXIMANA DONATIONIS.

Veneris 29. Ianuarij 1649.

ARGVMENTVM.

Donator tenetur ad æſtimationem bonorum donatorum ſi aſſeruit eſse propria, & tenera ſunt aliena quoties donatio eſt facta coniunctæ perſonæ, & ipſe donator ſciuit bona donata tempore donationis non eſse propria, ſed aliena. Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, quando eſt facta coniuncta perſonæ ſi donans in donatione aſſeruit bona donata ad ſe ſpectare, & pertinere quæ reuera ad ipſum non ſpectant, tunc donatario debetur æſtimatio bonorum donatorum.*

2 *Amplia eo magis procedere, quando donans ſciuit bona donata in totum eſſe aliena.*

3 *Donatario non debetur æſtimatio bonorum donatorum, quæ non erant propria donantis, ſed aliena, quando tàm ipſe, quàm hæres donantis ambo ſunt eidem donanti ſanguine coniuncti, quod tamen declara, vt num. 4. 5. & 6.*

7 *In contractibus initium non, quod poſtea euenit attenditur.*

8 *Donans ſi promiſit ſub obligatione Camerali bona donata eſſe ſua, & ad illum ſpectare, & pertinere tunc pro adimplemento promiſſorum poteſt contra eum relaxari mandatum executiuum.*

9 *Vſusfructus in bonis aduentitijs filiorum de Iure cõmuni ſpectat ad patrem ratione patriæ poteſtatis.*

10 *Voluntas donantis, quando eſt clara circa bona donata, tunc non eſt ad coniecturas recurrendum.*

11 *Bona donata ad donantem ſpectare non probatur ex verbis præſeruatiuis generalibus fauore donatarij, & num. 13.*

12 *Præſeruatiua nihil de nouo dat.*

14 *Præſeruatiua in dubio non contra, ſed in fauorem præſeruantis intelligenda eſt.*

15 *Concurſus duarum cauſarum lucratiuarum non datur in eodem ſubiecto.*

16 *Declara procedere non admitti concurſum duarum cauſarum origine, & effectu, effectiue tamen admittuntur ſi originem in perſona, diuerſorum capiant.*

17 Text. in l. plane 34. §. ſed ſi duorum ff. de legat. primo, *quo caſu loquatur?*

18 *Res alieni legata ſi eidem ab alio donata ſit, ſi ex cauſa legati rem ille adeptus eſt, tunc donator liberatur, & ſi eadem res ex duobus teſtamentis debeatur ſi ab vno prius conſequatur ecce deinde ab altero rem petere poteſt, ſecus ſi prius rem eſſet conſecutus.*

19 *Sententiæ, quando retrotrahatur ad diem petitionis?*

20 *Pro facto ex tunc habetur, quod fieri debuit.*

21 *Condemnatio in ſententia à die litis conteſtata fingitur.*

DECISIO CCCL.

DOMINI in vltima deciſione huius cauſæ ſub die 6. Iunij 1642. ex duplici fundamento firmauerunt Petrum Stephanum, hæredem bon. mem. Cardinalis Galli teneri ad æſtimationem prædiorum Antonio Mariæ
1 Gallo donatorum, † eo quia videlicet donata illa prædia ad ſe ſpectare, eiuſque propria eſse temere aſseuerauerat; licet vnum ex eis eſse Fælicis ſui patris optimè ſciuerit, vltimumque ad eiuſdem Fælicis vxorem ſpectare, & hoc apud partes eſt in confeſso; Deinde cum hæc donatio à Cardinali facta ſit coniunctæ perſonæ, ſemper ei debetur eſtimatio rei donatæ, *vt vltra allegato, in deciſione, quæ reuidetur, firmauit Rota deciſ. 265. numer. 10. & 11. verſ. & ceſſat, & deciſ. 337. num. 5. verſ. & tanto magis par. 1. recent.*
2 Quod fortius procedit accedente † ſupradicta ſcientia donantis bona donata in totum eſse aliena, vt diſtinguendo benè declarat. *Alex. in l. ſerui electione 5. §. fin. num. 4. verſ. ſed ſi Teſtator ff. de leg. 1. & ex tex. in l. nuper 83. cum gloſſ. verb. conditionem ff. de legat. 1. notat Cardin. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 9. tit. 10. numer. 3. verſ. cum autem.*
3 Non obſtat, quod cum hic, tàm hæres, † quàm donatarius ambo ſint perſonæ Cardinali coniunctæ, Donatarij coniunctio ſupradictum operari nequeat effectum ad tradita per *Bald. in l. cum alienam 10. num. 9. verſ. vlterius C. de legat. & plures allegat. à Burſatt. conſ. 5. num. 10. & ſeq. & à Modern. Auximano de except. tit. 4. except. 2. num. 25. & ſeq.*
4 Quia ſi ageretur ex teſtamento, † in quo viri coniuncto legatum relictum eſset, benè hoc propter maiorem, vel ſaltem æqualem dilectionem ergà hæredem pariter coniunctũ
5 inſtitutum procederet, ſecus verò † hic dùm ex donatione coniunctæ perſonæ inter viuos facta agitur; hoc enim caſu concurſus dilectionis cum alia perſona pariter dilecta non intrat, ſed ipſi actio ipſum donatorem rem alienam ſcienter donantem competit, quæ actio donatori defuncto contra eius hæredem in omnibus defuncti perſonam repræſentantem exerceri poteſt *l. cum hæredes 23. ff. de acquir. hæred. l. hæreditas 63. ff. de reg. iur.* non attento,
6 quod ille ſit Teſtatori coniunctus, † cum tẽpore donationis nullus adeſſet alterius coniun-
7 cti concurſus, ac in contractibus initium, † non quod poſteà euenit attendatur *Surd. de alim. tit. 9. quæſt. 11. num. 9. verſ. confirmatur autem, & ſeq. & deciſ. 278. num. 26. verſ. & contractus initium cum ſeq. Seraph. deciſ. 627. numer. 11. verſ. ex his etiam, & num. 12.* Omniſque ceſsat diſputatio, cum vt fuit aliàs præſertim *in prima deciſ. coram Reuerendiſſimo Terracinen.* ponderatũ, Cardinalis aſseruerit prædia donata eſse ſua,

8 & ad illum ſpectare, † omniaque complere,
& inuiolabiliter obſeruare ſub obligatione
Camerali promiſerit; Vnde intrat promiſſio
& relaxatio mandati *Adden. ad Galleſ. de oblig.
Cam. quæſt. 31. num. 33. & ſeq.*

Nec ſubſiſtit, quod Cardinalis donator cre
dens poſſe de bonis fratris diſponere, ideò il-
li prohibuerit, ne præter vſumfructum, po-
teſtatem aliquam, aut iuriſdictionem in bo-
nis filio ſuo donatis ſub pacto reſolutiuo do-
nationis, ſi aliter faceret exerceret. Quia
huic motiuo ſatisfacit *deciſio coram Reuerendiſ-
ſimo Terracinen. de anno* 1639. *§. nec facit*, Do-
nator enim non intellexit Fælici dominium,
quod iure proprio competebat, auferre; ſed
ſolum adminiſtrationem, quàm in bonis fi-
lio donatis, tanquam aduentitijs alias habuiſ-
ſet prohibere, reſeruando ei ſolum vſumfru-
9 ctum, qui † pariter ipſi de iure communi ra-
tione patriæ poteſtatis in eiſdem bonis com-
petebat, *vt per allegatos in deciſ. 377. num. 4. par. 1
recent.* Quamuis hic ceſſet difficultas, dum ſi
de bonis fratris, tanquam fratris diſponere
intellexiſſet, nullo modo bona ſua eſſe pro-
pria, & ad ſe liberè ſpectare Cardinalis aſſe-
ruiſſet, & obſeruare promiſiſſet; vnde vbi
10 voluntas † eſt clara donandi bona, tanquàm
propria, eaque talia præſtandi, non eſt ad
coniecturas recurrendum vulgata *l. ille, aut
ille* 25. *ff. de leg. 3. Rot. deciſ. 141. num. 4. verſ. primo
ſtantibus, & deciſ. 752. ſub numer. 3. in fine par. 2.
recent.*

Minus ſubſiſtit Antonium Mariam tacitè
declaraſſe, ſe titulo donationis d. prædium
poſſidere, dum interueniendo matris ſuæ Te
mento, ad quam idem prædium Montis pa-
peri a Cardinali Donatum ſpectabat, iura ſi-
bi ſuper eo vigore d. donationis competen-
tia præſeruauit, & mater præſeruationẽ hanc
11 acceptauit. Quia ex hac præſeruatiua † non
infertur conſenſus, ſeù agnitio tituli donantis
reſpectu ipſius prædij, quod ſcilicet in domi-
nio Cardinalis donautis fuerit; ad hunc enim
effectum verba Generalia præſeruatiua non
ſufficiunt *Roſental. de feud. cap. 10. concluſ. 32. nu-
mer. 15. Clar. in §. feudum quæſt. 59. cum pluribus
alleg. à Modern. Fulginaten. in tract. de emph. tit.
de var. cadut. quæſt. 5. num. 13. & 20. iuxta vulgar.
12 regulam*, quod præſeruatiua † nihil de nouo
dat, *vt notat Felin. in c. inter Monaſterium ſub
num. 3. de ſent. & re iudic. Soccinus ſen. conſ. 287.
num. 2. verſ. ſolent enim lib. 2. Aym. conſ. 15. num. 2.
& conſ. 70. num. 6. Rota deciſ. 75. ſub num. 4. verſ.
reſeruationis autem natura par. 2. & deciſ. 270. n. 8.
verſ. qui autem præſeruat par. 4. tom. 1. recent.* Sed
13 per eam præſeruata cenſetur actio, ab ipſo do
natario priùs contra hæredem donantis pro
prædij æſtimatione conſequenda, mota, vt
poſtmodum ipſa rei obſeruantia docuit, dum
ipſe Antonius Maria in bonorum matris In-
uentario, inter bona materna, hoc etiam præ-
14 dium deſcripſit, & in dubio præſeruatiua †
non contra, ſed in fauorem reſeruantis intel-
ligenda eſt *Rot. deciſ. 299. num. 12. par. 5. recent. vbi
allegat. plures concordantes.*

Denique diſpoſitio *text. in §. ſi res aliena In-
15 ſtit. de leg.* † prohibens concurſum duarum
cauſarum lucratiuarum in eodem ſubiecto
cum relatis *à Fontan. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 8.
par. 14. num. 40. & 41.* Antonium Mariam ab
actione ex donatione, ad prædij huius æſti-
mationem prohibere poteſt, dum idem ex te
ſtamento matris conſecutus fuit, Quia licet
verum ſit, quod concurſus duarum cauſarũ
16 origine, † & effectu non admittantur, effe-
ctiue tamen admittuntur, ſi originem in per-
ſona diuerſorum capiant, *vt not. Port. in §. res
aliena num. 2. inſtit. de legat. poſt Bart. in l. menius*
68. *§. 1. num. 13. poſt med. verſ. ſi verò quæris, ff.
de leg. 2. Cuman. conſ. 33. quidam in fine, uerſ. nec
huic obſtat Caballin. de euict. §. 5. numer. 53. caſ. 22.
Cui opinioni etiam ad ſtipulari viden. d. tex. in l. pla-
nè 34. §. ſed ſi duorum ff. de leg. 1.* vbi dicitur, *quod
ſi eadem res mihi duorum Teſtamentis legata ſit, bis
à me peti poterit, vt ex vno Teſtamento rem, & ex
altero æſtimationem conſequar, quem text.* licet Pic-
card. *in d. §. res aliena num. 16. Inſtit. de leg.* loqui
17 dicat in caſu, † quando legatarius ex primo
teſtamento non rem, ſed æſtimationem con-
cutus fuit, ſecus è conuerſo, eamdemque
diſtinctionem probet ipſe *text. in d. §. ſi res a-
liena*, ibi, *nem ſi rem habet, agere non poſſet, quia
habet eam ex cauſa lucratiua, ſi æſtimationem agere
poteſt Donel. comment. iur. lib. 16. cap. 5. circa med.
verſ. veluti*, aſſerens, quod ſi alicui res legata,
18 eidem † eadem ab alio donata, ſi ex cauſa
legati rem ille iam adeptus fuerit, tunc dona-
tor liberetur; & ſi eadem res ex duobus te-
ſtamentis debeatur, ſi ab vno æſtimationem
prius conſequatur, rectè deinde ab alteró rem
petere poſſe, ſecus ſi prius rem eſſet conſecu
tus; Quæ difficultas in præſenti caſu ceſſat,
dum Antonius Maria priuſquam ex matris
poſteriori teſtamento prædium Montis Pape-
ri conſequeretur, anteà iam iudicialiter eiuſ-
dem æſtimationem vigore pręcedentis dona-
tionis Cardinalis contra eius hæredes petierat
quod proindè cenſeri debet, ac ſi autem ip-
ſum teſtamentum matris æſtimationem ex
dicta donatione fuiſſet adeptus, cum ſenten-
19 tia † nunc contra hæredes donatoris ferenda
pro prædij æſtimatione ſoluenda, ad diem fa
ctæ petitionis retrotrahatur *gloſſ. in cap. cum
quis verb. Iniurijs verſ. nec enim ſententia de ſent.
excom. in 6. Bald. conſ. 374. num. 2. verſ. tertio pro-
batur lib. 3. Gail. de pact. publ. lib. 2. cap. 19. num. 23.
Coſt. de retrotract. caſ. 7. cap. 8. num. 4.* & dixit *Ro-
ta in Romana Domus 24. Aprilis* 1617. *coram Car
dinali Sacrato*, vbi etiam, quod ex tunc habe
20 tur pro facto, † quod fieri debuit; Ita vide-
licet ratione, quia retrocondemnatio à die li-
21 tis conteſtatæ fingitur, *l. poſt acceptum 18. ff. de
rei vindicat.*

Eo magis quia prius obtinuerat mandatũ
contra bona hæreditaria Cardinalis, cuiuſque
vigore executionem fecerat.

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit; confirmando tres deciſiones ad fauorem
eiuſdem Antonij Mariæ emanatas &c.

CALA-

CALAGVRITANA BENEFICII DE OCON.

Lunæ 1. Februarij 1649.

A R G V M E N T V M.

Appellatio non datur à mala relatione examinatorum, quando omnes oppoſitores fuerint approbati, quia tunc ceſſat grauamen, quod eſt cauſa appellationis.

S V M M A R I V M.

1 *Attentata non cauſantur in cauſa diuerſa.*

2 *Appellatio à mala examinatorum relatione non datur ei, qui æqualiter cum alijs oppoſitoribus fuit approbatus.*

3 *Appellatio datur propter grauamen, quod eſt cauſa appellationis.*

4 *Appellatio vbi non datur, tunc geſta poſt ſententiã nec per viam attentatorum, nec per viam nullitatis reuocanda veniunt.*

D E C I S I O CCCLI.

CONTRA Bernardum de Arenas præſentationem Ioannis Alphonſi ad quartum beneficium in Eccleſia de Ocoñ Calaguritanæ Diocefis tanquam attentatam reuocare malè petentem, Domini reſponderunt; quia cauſa appellationis ad inſtantiam Bernardi mihi commiſſa non eſt à mala relatione examinatorum ſynodalium, qui tàm ipſum Bernardum, quàm alios tres ſecum concurrentes æqualiter ad curam animarum neminem grauando approbarunt, ſed commiſſio loquitur de prælatione contra Io: Alphonſum licet vnum ex concurrentibus tanquam ipſo Bernardo minùs dignum, cauſa ab illa diuer-
1 ſa, † ſic neque attentata, nec aliquam nullitatem in alia cauſante, *vt per Lancellott. de attent. par. 2. c. 4. limit. 2. num. 1. verſ. limitatur non procedere cum ſeq. Coccin. deciſ. 252. nu. 1. verſ. quia ageretur de cauſa diſtincta, & deciſ. 304. numer. 1. Gregor. XV. deciſ. 345. num. 1. verſ. fundamentum fuit, & ibi adden. num. 6.*

Igitur cum Bernardus etiam inter alios ad
2 curam animarum approbatus † ab Examinatoribus non fuerit grauatus, imò vigore huius approbationis ad vnum quartum beneficium à beneficiatis de more præſentatus, & ab Epiſcopo inſtitutus Summario eius nu. 3. & 4. minimè à relatione examinatorum potuit appellare, cum appellatio detur propter
3 grauamen, † quod eſt cauſa appellationis, *vt poſt Bald. in l. vnica ſub num. 6. circa med. verſ. & quod ab interlocutoria C. ne liceat in vna eademque cauſa Franch. in c. ſi duobus 7. num. 1. de appellat. tradit. Scacc. quæſt. 5. num. 94. & ſeq. verſ. ratio huius regulæ titulo eodem Oſaſc. deciſ. 61. num. 30.*

Neque minus petere potuit geſta intra decendium à die relationis per viam nullitatis reuocari, quaſi penderet tempus ad appellan-
4 dum, cum vbi appellationi locus non eſt, † geſta poſt ſententiam, nec per viam attentatorum, nec per viam nullitatis reuocanda ſunt *gloſ. in c. non ſolum 7. verbo caſibus de appellat. in 6. Iaſ. conſ. 187. num. 21. verſ. imò generalius & ſeq. verſ. ſequitur .... lib. 2. quem refert, & ſequitur Rot. alijs relatis in Burgen. ſeruitij 15. Decembris 1603. coram bon. mem. Coccino, quæ eſt inter eius impreſſ. deciſ. 144. num. 1. & deciſ. 173. ſub num. 3. in fine verſ. & vbi non datur appellatio parte prima recent.*

Adiudicatio verò per ſententiam Rotalem in Iudicatum tranſactam de altero quarto beneficio facta ad fauorem Io: Alphonſi, quod Bernardus ſibi tanquam magis digno nunc adiudicari petit, non tangit relationem examinatorum Synodalium, quæ erat inappellabilis ex ſupradictis, ideò contra Bernardum informantem reſponſum fuit &c.

ROMANA DOMVS, ſeù FIDEICOMMISSI DE CAMPAGNOLIS.

Lunæ 8. Februarij 1649.

A R G V M E N T V M.

Præſumptio *l. cum Auus ff. de condit. & demonmonſtrationibus* ceſſat concurrentibus coniecturis in contrarium. Fideicommiſſario non retardatur immiſſio per detractiones illiquidas. Lis quando dicatur habita pro derelicta per taciturnitatem ? Aegidiana ne locum habeat iniuſtitia ſententię nedum iuſtificari debet ex eiſdem actis, ſed debet eſſe omnino notoria.

S V M M A R I V M.

1 *Aegidiana locum habet quoties agitur de ſententia lata in poſſeſſorio adipiſcende inter perſonas laicas.*

2 *Aegidiana locum non habet ſtante nullitate, ſeu notoria iniuſtitia ſententiæ.*

3 *Hæres grauatus ſi cum filijs decedit, tunc ex præſumptione* l. cum Auus ff. de condit. & demonſtration. *filii, cenſentur tacitè vocati ad excluſionem ſubſtitutorum.*

4 *Hac tamen præſumptio ceſſat concurrentibus contraris coniecturis de quibus num. 5. & 6. præſertim quando ſunt ſimul iunctæ num. 7.*

Coniecturæ ſimul iunctæ accipi debent ibid. num. 7.

8 Text. in l. 3. §. ſi emancipatus il primo ff. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. *declarantur.*

9 Menoch. conſ. 367. num. 18. & 19. quo caſu loquatur ? & num. 10. *quod eſt intelligendus iuxta terminos* conſ. 131. Ruin. ſub nu. 12 lib. 3. *nempe in caſu quando vna ſubſtitutio habet dictiones relatiuas ad alias ſecus in caſu contrario num. 11.*

12 *Detractiones legitimæ, & trebellianica redduntur illiquidæ ſi grauatus hæreditatem ſine Inuentario adiuit, & multa bona hæreditaria occupauit.*

13 *In Detractiones ſunt computandi fructus ab hærede grauato percepti à die mota litis.*

14 *Detractiones, quando ſunt illiquidæ non retardant fideicommiſſario immiſſionem.*

15 *Lis vt dicatur habita pro derelicta requiritur taciturnitas decennalis Item, quod concurrant coniecturæ deſertionis litis, quodque ex actis appareat de non Iure litem deſerentis, & late num. 17.*

16 Deciſio Caſſador. 5. vt lite pendent. *loquens de deſertione litis locum non habet, quando conſtat de aliquo Iure, & dubio probabili à principio.*

18 *Receſſus à lite in dubio cum ſit ſpecies alienationis non præſumitur.*

19 *Initium ſecundæ, & non primæ litis eſſe attendendum procedit, quando prima lis fuit extincta, & ſecunda omnino noua.*

20 *De compenſatione excipi poteſt etiam in actu executionis ſententiæ.*

21 *Creditum detractionum ex quibus illiquidum, ac inefficax reddatur?*

22 *Sententia lata ad fauorem fideicommiſſarii concedens nedum immiſſionem, ſed condemnans grauatum ad reſtitutionem fructuum intelligenda eſt reſpectu fructuum, quæ detractiones excedit.*

23 *Dictio*, Et inſuper, *in ſententia conſtituit Capitulum ſeparatum, & eſt noua orationis incaptiua*

24 *Sententia lata per capita ſeparata eſto, quod in parte ſit iniuſta, tamen poteſt executioni demandari in ea parte, quæ iuſta detegitur.*

25 *Pro Dotis reſtitutione mulier agere nequit ad bona fideicōmiſſi niſi prius conſtet bona viri non extare.*

26 *Præſertim, quando agitur de fideicommiſſo materno, quo caſu conſtare debet bona mariti, aliorumque deſcendentium non ſufficere.*

27 *Aegidiana, vt excludatur iniuſtitia ſententiæ conſtare debet ex eiſdem actis, non autem ex nouiter deductis.*

28 *Confeſſio dotis recepta non eſt ſufficiens ad effectum recuperandi dotem ex bonis fideicommiſſi.*

29 *Confeſſio dotis recepta ad effectum obtinendi illius reſtitutionem ex bonis fideicommiſſi quemadmodum non nocet fideicommiſſario ita nec mandatum vigore dictæ confeſſionis relaxatum nocere poteſt.*

30 *Mulier vltra dotem nihil aliud habere præſumitur.*

31 *Maxime, quando breui tempore vidua permanſit.*

32 *Amplia procedere etiam extra annum luctus, niſi extet aliqua coniectura, quod vidua aliunde potuerit acquirere.*

33 *Et DD. contrarium ſentientes quo caſu ſunt intelligendi?*

34 *Aegidianæ ne locus ſit iniuſtitia ſententiæ debet eſſe notoria.*

DECISIO CCCLII.

ITERVM fuit hodie reſponſum eſſe locū Aegidianæ, quia agitur de ſententia lata
1 in poſſeſſorio † adipiſcendæ merè laicali, &
inter perſonas laicas, nec exaduerſo probatur nullitas, ſeù notoria Iniuſtitia ſententiæ,
2 qualis requiritur, † ne intret *Aegidiana Buratt. deciſ. 780. num. 1. Rot. in Ariminen. fideicommiſſi 28 Ianuarii 1641. coram R. P. D. meo Cerro.*

Fideicommiſſum enim, cuius vigore ſententia concedit immiſſionem, legitur in verbis Teſtamenti Helenæ ſecutum, controuerti non poteſt, non obſtante quod Io: Angelus
3 deceſſerit cum filijs, † qui ex præſumptione
l. cum auus 101. ff. de condit. & demonſtr. cenſentur tacitè vocati ad excluſionem ſubſtituto-
4 rum, quia hæc præſumptio ceſſat, † quando
adſunt contrariæ coniecturæ, quæ in caſu no-
5 ſtro reſultant; † Tum ex eo, quod Io: Angelus fuit inſtitutus ſua vita durante tantùm. Tùm quia tempore conditi Teſtamenti nata iam erat filia Ioan: Angeli, idque Helena Teſtatrix ſciebat, Tum quia duo Teſtes formiter examinati, deponunt, quod Teſtatrix nolebat, quod poſt mortem Io: Angeli eius filij fruerentur hac Domo fideicōmiſſo ſuppoſita; Denique quia in ſecundo gradu ſub-
6 ſtitutionis † fuit expreſsè appoſita conditio
ſi ſine filiis, cumque proptereà Teſtatrix de nepotibus cogitauerit, & quando voluit eos ſuccedere, hoc expreſſerit, noluiſſe præſumitur in primo gradu, quo non expreſſit, vt in puncto ſubſtitutionis expreſſæ in vno gradu ſubſtitutionis non autem in altero *Soccin. iun. conſ. 128. num. 53. verſ. vbi Teſtator lib. 1. Magon. deciſ. Florent. 52. nu. 12. Fuſar. de ſubſtit. q. 393.*
7 *num. 119.* & hæc coniecturæ † non habent cō-
tradictionem ſimul iunctæ, vt accipi debent *Bellon. Iun. conſ. 50. num. 33. Honded. conſ. 51. nu. 53. lib. 2. Buratt. deciſ. 385. nu. 9. & ibi Add. littera A. in fine, verſ. prædicta coniectura Rota in Auenionen. fideicommiſſi 27. Ianuarij 1645. §. ex his verò coniecturis coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Atque hinc non applicatur *text. in l. 3. §. ſi emancipatus ibi primo ff. de bonorum poſſ. contra tab.*
8 quia ibi † non aderat præſumpta voluntas
Aui excludendi Nepotes; Minùs pariter vrget *Menoch. conſ. 367. num. 18. & 19.* qui voluit
9 tunc † ſolùm ob mentionem filiorum ſemel
factam eorum tacitam vocationem in alijs ceſſare, cum Teſtator tres filios vnico contextu Inſtituit, & alteri ex illis ſubſtituit ſi ſine filijs, alteri verò ſimpliciter, ſecus verò ſi vnicum filiū inſtituit, eique ſubſtituit propriam filiam, & poſt hanc vocauit extraneos. Nam in caſu noſtro non militat ſola hæc cōiectura excluſionis Nepotum hæredis primi gradus, ſed aliæ ſimul ſupra, & in prima deciſione ponderatæ præter quòd *Menoch.* in-
10 telligendus eſt † iuxta terminos *conſ. 131. Ruin. ſub num. 12. lib. 3.* quem ſequitur, in caſu videlicet quo vna ſubſtitutio haberet dictiones relatiuas ad alias, veluti ſi adeſſet clauſula, *dicto modo*, vt ibi *Ruin. num. 12. verſ. propter illa verba*, quibus dictionibus relatiuis non exi-
11 ſtēn † præfatam coniecturam indiſtinctè vl-
tra *Soccin.* & alios ſupra allegatos admittit, ac tuetur *Dec. conſ. 581. num. 5. verſ. & vlterius, & num. 6. & ſeq. Curt. Iun. conſ. 33. ſub num. 5. verſ. prima eſt.*

Non obſtant detractiones legitimæ, ac Trebellianicæ debitæ Io: Angelo tanquàm filio Helenæ Teſtatricis, aut Dotis Catherinæ vxoris Io: Angeli; Excluduntur enim, vel ſaltem
12 illiquidæ redduntur, † eo quod Io: Angelus
matris hæreditatem adiuit ſine beneficio Inuentarii, mobilia hæreditaria inter cętera bona occupauit, ac fructus Domus controuer-
13 ſæ à die huius litis † per viginti ferè annos
percepit, qui ſunt in detractione computandi *Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. quæſt. 19. nu. 106 Rot. deciſ. 189. num. 1. & 2. deciſ. 310. nu. 1. & ſeq. part. 7. recent.* efficiuntque ne creditum detra-
14 ctionum, † vt potè illiquidum retardet im-
miſſionem fideicommiſſarijs, vt præter alle-

tos

Digitized by Google

tos *in prima deciſ. dixit Rot. deciſ. 413. nu. 4. in fin.*
par. 2. deciſ. 411. num. 26. & 27. part. 5. recent. deciſ.
123. ſub num. 7. coram Reuerendiſſimo Arguell.
Calculandi etenim ſunt ab anno 1629. quo
lis cæpta fuit, & gratis dicitur habita pro de-
15 relicta † ob longam taciturnitatem, cum
ad hunc effectum requiratur taciturnitas de-
cennalis *iuxt. deciſ. Put. vt lit. pend.* & coniectu-
ræ deſertionis litis, quodque in actis appareat
de non Iure litem deſerentis, vt in puncto de-
clarauit *Rota deciſ. 383. num. 3. par. 2. recent.* fir-
mans ad hoc, vt per coniecturas, vel per lap-
ſum Decennij lis habita pro derelicta dicatur,
opus eſſe ex actis de non Iure litem deſeren-
tis apparere *Achill. deciſ. 7. num. 1. & tribus ſeqq.*
vt lit. pend. vbi dicitur, quod deciſio *Caſſado-*
16 *ri 5. eod. tit.* † non habet locum, quando con-
ſtat de aliquo Iure, & dubio probabili à prin-
17 cipio, quodque negligentia † nihil differt à
curſu temporis, & ſic coniecturæ in ſolo cur
ſu temporis ad negligentiam non ſufficiunt,
niſi adſit factum aliquod poſitiuum, & non
Iuris notitia, idemque fuit deciſum *in Fanen.*
Cappellania 22. Iunij 1646. *§. hacque indubitanter,*
& §. ſeq. coram R. P. D. meo Royas.
Sed in caſu noſtro nec fuit à lite ceſſatum
per decennium, cum de anno 1636. periti
fuerint iudicialiter electi pro Domo æſtiman
da Summario Ioannæ num. 1. nec in actis ap-
paret de non Iure actricium, aut earum præ-
ſumpta voluntate deſerendi litem; Nihilque
facit, quod de anno 1644. nouum Monito-
rium coram bon. mem. Argelo ſucceſſore
mediato in officio Locumtenentis A. C. R.
P. D. Vai, coram quo de anno 1629. lis vt
ſupra cæpta fuerat, impetrauerint, quia id fa-
ctum fuit ad maiorem cauthelam, quin po-
tius demonſtrat actrices noluiſſe litem habe-
re pro derelicta, ac pro certo habere ſe bonũ
Ius fouere, & in dubio cum receſſus à lite
18 ſit ſpecies renunciationis, non præſumitur,
vt in terminis deſertionis litis dixit *Rot. in ſu-*
pra allegata deciſione 383. ſub num. 3. verſ. & vl-
terius par. 2. recent.
Vnde tempus non ſecundi Monitorij anni
1644. ſed primum anni 1629. attendi debet,
quod namque dicitur attendendum eſſe ini-
19 tium ſecundæ, † non autem primæ litis, pro-
cedit quando prima lis fuit extincta, & ſecun-
da eſt omnino noua, vt declarauit *Rota in Ro-*
mana Domorum 25. Iunij 1646. *§. cæterum in fine*
coram R. P. D. meo Bichio.
Ab anno verò 1629. fructus percepti ad ra-
tionem annuæ penſionis ſcutorum 27. detra-
ctis expenſis, vt pars aduerſa admittit, ac
detrahendo à d. ſumma medietatem, quæ ad-
uerſarijs pro fructibus legitimæ, ac Trebel-
lianicæ debetur aſcendunt ad ſcuta 270. & ſic
excedunt valorem legitimæ, ac Trebelliani-
cæ conſtituentium dumtaxat ſcuta 225. quod
eſt prætium medietatis huius Domus; Qua-
propter Aduerſariæ intus habent pluſquam
petunt, licitumque eſt actricibus etiam in actu
20 executionis ſententiæ † excipere de compen-
ſatione cum dictis fructibus perceptis *Afflict.*
deciſ. 121. num. 4. Surd. deciſ. 191. num. 7. Iuncto
præſertim, quod Ioannes Angelus aduerſa-
riarum auctor, ex cuius perſona legitima, ac
Trebellianica petitur, hæreditatem adiuit ſi-
ne beneficio inuentarij, & mobilia hæredita-
tis occupauit, de quibus cum nulla reddatur
21 ratio, creditum detractionum † inefficax, &
& illiquidum remanet *Bart. Bald. Caſtr. Mantic.*
& alij relati à moderno Piſaurienſi de Imput. & de-
tract. quæſt. 136. num. 61. & plurib. ſeq.
Non obſtat, quod ſententia, de qua agitur
adhuc iniuſta ſit, ex quo nedum concedit a-
ctricibus Immiſſionem in poſſeſſionem Do-
mus, ſed vltro condemnat reas conuentas ad
reſtitutionem fructuum perceptorum, nam
22 vt ſententia ſubſtineatur, condemnatio ad
fructus intelligenda eſt de rata fructuum, quę
detractiones excederet, vt benè *Vincent. de*
Franch. deciſ. 527. ſub num. 12. verſ. nam dicebam
Capic. latro deciſ. 25. ſub num. 38. verſic. nam ver-
ba ſententiæ Rot. deciſ. 94. num. 29. apud Modern. Pi-
ſan. de Inrepatr. & in Bononien. Dotis 19. Decem-
bris 1644. §. penult. coram R. P. D. meo Bichio. Et
in omnem euentum, quia condemnatio hu-
iuſmodi conceſſa eſt per verbum, *& Inſuper,*
23 quod conſtituit † Capitulum ſeparatum, &
eſt nouæ orationis inceptiuum *Rimin. Iun. con-*
ſil. 482. num. 38. cum alijs allegatis in Bononien. fi-
deicommiſſi de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram R.
P. D. meo Cerro, eſto quod in hac parte ſenten
24 tia eſt iniuſta, † non ideò retardanda eſſet exe-
cutio alterius Capituli concedentis immiſſio-
nem, *Scacc. de appell. quæſt. 17. limit. 6. membr. 9.*
num. 35. & 36. Rot. deciſ. 33. num. 9. par. 2. diuerſ. de-
ciſ. 641. num. 13. coram bon. mem. Buratto, & fuit
dictum in Auenionen. hæreditatis 10. Iunij 1648. §.
minus refert coram R. P. D. meo Royas.
Quo verò ad dotem Catherinæ DD. pon-
derarunt Primo, quod exaduerſo non fuit
25 probatum † non extare bona Io: Angeli eius
viri, vt debuit *Rot. deciſ. 56. num. 3. & 4. par. 4.*
tom. 2. recent. Gratian. diſcept. 331. num. 23. verſic.
quamuis Coſt. remed. ſubſid. 6. num. 4. Nam agitur
26 de fideicommiſſo materno, † ex quo Dotes
detrahi non poſſunt niſi conſtito, quod bona
mariti, & aliorum eius Deſcendentium non
ſufficiant *Cephal. conſ. 574. in fine Coſt. d. remed. 6.*
num. 3. Peregrin. Fontanell. & alij plures quos refert
& ſequitur Rota in Romana Dotis 23. Ianu. 1645.
§. 1. coram R. P. D. meo Otthobono; Nec ſatis eſ-
ſet, ſi hoc hodiè probaretur, quando ad ex-
27 cludendam Aegidianam † iniuſtitia ſenten-
tiæ conſtare debet ex eiſdem actis, non autem
ex nouiter deductis *Buratt. deciſ. 630. num. 2. de-*
ciſ. 850. num. 4. Rot. deciſ. 80. num. 10. & ſequitur
part. 4. tom. 2. recent & in ſupracitata Auenionen.
hæreditatis §. ex verò credito coram R. P. D. meo
Royas.
Secundo, quod licet Ioanni Angelo Ca-
therina promiſerit pro dote ſcuta 500. reuera
tamen Inſtrumentum dotale datum in præte-
rito Summario Catherinæ num. 2. ſcutorum
centum numerationem coram Notario, &
Teſtibus factam probat, ac aliorum 400. dũ-
taxat continet ſimplicem confeſſionem de re
28 cepto, † quæ ſatis non eſt ad effectum recu-
perandi Dotem ex bonis fideicommiſſi *Pere-*
grin conſ. 53. num. 7. lib. 5. & in tractat. de fideicom-
miſſ. artic. 42. nu. 83. Fuſar. conſ. 23. nu. 14. conſ. 166.

Digitized by Google

num. 3. & in tractat. de ſubſtitut. quaeſt. 532. num. 23
Nec releuat mandatum executiuum pro ſcu-
tis 500. ex cauſa reſtitutionis Dotis relaxatum
contra hæredes Ioannis Angeli de anno 1635
quia cum ſit fundatum in dicta confeſſione,
29 non ſecus † ac ipſa confeſſio fideicommiſſa-
rijs non nocet *Fuſar. de ſubſtitut. quaeſt. 622. n. 27.*
vbi allegat concordantes; Pro dicta autem
ſumma ſcutorum 100. Imò vſque ad ſummã
ſcutorum 225. quanti valet legitima, ac Tre
bellianica, vt ſupra debita Io: Angelo non
competit actio ſuper bonis fideicommiſſi,
cum ex bonis ipſius Ioannis Angeli, hoc eſt
ex valore dictæ legitimæ, ac Trebellianicæ
mulier ſatisfieri poterit.

Tertio, quod cum Catherina deinde nup-
ſerit tertio viro, eidemque dotem perſolue-
rit in ſcutis 500. vltra 120. & alia ſibi reten-
ta præſumitur iſta ſoluiſſe, & eſſe de pecunijs
habitis ab hæredibus Ioannis Angeli ſecundi
viri, dum exaduerſo non probatur, quod
aliunde ſoluere potuerit; nam lex præſumit
30 mulierem † nil habere præter Dotem *ex al-
legatis in prima deciſione*, maximè quia breui
31 tempore † vidua permanſit *Capr. conſ. 13. nu. 8
Dec. conſ. 237. ſub num. 7. verſ. & hoc etiam lib. 1.
Angel. conſ. 141. ſub num. 2. verſic. 2. caſu Bellon.
Sen. conſ. 17. num. 12. Surd. conſ. 196. num. 62. lib. 1.*
32 Vbi ait hoc procedere † etiam extra annum
luctus, niſi extet aliqua coniectura, quod vi
dua aliunde potuerit acquirere, & addit, DD.
33 in contrarium ſentientes † extra annum lu-
ctus intelligendos eſſe in caſu, quo coniectu-
ra aliqua pro vidua concurrat.

Quæ tria negari non poteſt, quin ſaltem
dubiam reddant detractionem prætenſæ Do-
tis, & proindè ex hoc capite non reſultat no-
34 toria iniuſtitia, † quæ exaduerſo probanda
eſt; ne ſit locus Aegidianæ iuxtà deciſionem
Buratti, & alias ſupra allegatas; meritò ita-
que DD. ſteterunt in deciſis, vtraque parte
informante &c.

BONONIEN. MANVTENTIONIS.

Veneris 26. Februarii 1649.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo datur Domino ex poſſeſſione adminiſtratoris, & ex quibus poſſeſſio probetur?

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator pro Domino poſſidere dicitur.*
2 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis, qua non datur maior probatio.*
3 *Manutentio poſſidenti denegari nequit.*
4 *Mater licet tranſeat ad ſecunda vota ſuccedit filio prædefuncto æqualiter cum alys filiis, & fratribus reſpectiuè.*
5 *Manutentio non datur cõtra eum, quem quis pro poſſeſſore agnouit.*
6 *Retentio non datur ſtante illiquiditate crediti.*

DECISIO CCCLIII.

CORNELIAE, & Magdalenæ Sororibus
de Stephanis Cæſaris heredibus dandam
eſſe manutentionem in apotheca pilarum ſub
inſigni Campanæ, & mercibus ad hoc exer-
citium ſpectantibus, Domini reſoluerunt, eo
quia de illarum poſſeſſione mediante per-
ſona Conſtantiæ earum matris plenè conſtat,
dum in ea negotium pilarum exercuit, atque
ſub nomine hæredum d. Cæſaris à tempore
mortis eiuſdem vſque ad litis initium admi-
1 miniſtrauit; † Sic etenim dictæ hæredes di-
cuntur poſſidere, *l. non ſolum 32. §. quod vul-
gò ff. de vſucap. l. fin. C. de acquiren. poſſeſſ. Bart.
l. quod meo 18. num. 9. verſ. ſed iuxta prædicta eodem
tit. Modern. in tract. de manut. obſeruat. 23. num. 19.
Rota poſt eumdem deciſ. 170. num. 10. dec. 196. nu. 6.
verſ. cum non ſibi, & deciſ. 677. num. 7. par. 2. recen.*
Cum ex inſtrumento inter matrem Conſtan-
tiam, & dictas filias confecto legatur matris
expreſſa declaratio, ſe dictum Capitale tanquã
proprium dictarum hæredum adminiſtrare
ad earum commodum, per quam confeſſio-
2 nem ſatis poſſeſſio iuſtificatur, itaut maior
nulla probatio dari poſſit, *vt per Menoch. de re-
tinen. remed. 3. num. 596. verſ. rurſus coloratur*, & di-
xit *Rota poſt Pacificum deciſ. 101. num. 7. & deciſ.
229. num. 2. verſ. qua confeſſione Canal. dec. 617. n. 2.
verſ. unde etiam talis confeſſio Buratt. deciſ. 330. n. 1
& deciſ. 730. num. 2.* adeo quod eiſdem hæredi-
3 bus manutentio denegari non potuerit, † vt
benè *ſub die 2. Martii 1646. coram R. P. D. meo
Otthobono* reſolutum fuit.

Neque obſtat, quod ex eo, quia in portio-
ne adaucta ex lucris dictæ apothecæ ſpectan-
tibus ad Domitillam eius filiam prædefunctã
ſexta pars hæreditario nomine ad matrem
4 Conſtatiam pertineat, † licet ad ſecunda vota
tranſierit *iuxta text. in auth. de nuptiis §. hinc nos
alia euocat ratio verſ. ſed quanta quidem Bald. in
auth. ex teſtamento in princ. ante num. 1. circa med.
verſ. nam in bonis, Boer. deciſ. 190. de ſecundis nu-
ptijs ſub num. 4. in fine verſ. ſed communis eſt in con-
trarium, & in l. mater 5. C. ad Tertull. Franch. dec.
18. num. 2. & ſeq. per tot. cum alis relatis per San-
chez. de matrim. lib. 7. diſput. 89. ſub num. 24. verſic.
vltimo infertur*, hanc ſaltem partem pleno iure
ſibi poſſediſſe viſa fuerit. Quia cum totius
negotij adminiſtrationem dimiſerit, vt in ſu-
pradicta *deciſ. coram R. P. D. meo Otthobono firma-
tur, §. dixerunt autem Domini, & coram me ſub die
26. Iunii 1647. in princ. verſ. verſ. quo vero ad bona
apotheca*, quæ poſtea eadem Conſtantia ſcien-
te detenta, & à dictis ſororibus de Stephanis
continuata fuit, vtiq; ipſa animum poſſiden-
di depoſuiſſe, cenſenda eſt eo ipſo, quod di-
ctam ſextam partem poſtmodum è manibus
earumdem ſororum exegit, eaſque pro poſ-
5 ſeditricibus † ſic agnoſcendo contra illas ma-
nutentionem amplius petere non poteſt, vl-
tra quod ex calculo Conſtantiæ relat. Summ.
num. 4. non reſultat, quid etiam quantum ex
dictis lucris proprijs Domitillæ, quæſitum
fuerit, & in eius hæreditate ſui obitus tempo-
re in effectu remanſerit, nec in dicto calculo
legiti-

Digitized by Google

legitũr, quod Capitale dictæ Apothecæ valoris librarum 3731. 6. 8. tempore mortis Cæſaris auctum fuerit ad libras 6553. vt Informantes pro Conſtantia referunt., ſed quod ex eo negocio lucra redacta fuerint pro lib. 3968 vt ex eodem calculo apparet.

Minùs obſtant prætenſa credita ratione lucrorum, pro nonnullis annis ad Conſtantiã ſpectantium, & quædam aſſerta debita durante eius adminiſtratione pro ſeruitio negocij contracta; Quia ſtante horum adhuc illiquiditate cum potius ad petitorium, atque redditionem rationum ab ipſa faciendam ſpectent; intereà nullam illi iuſtam cauſam apothecam, & Capitale filiorum nomine hacte-
6 nùs adminiſtratum retinendi † præbere poſſunt, vt latè probat *Surd.conſ.1296.ſub num.10. verſ.quod autem,& ſeq.lib.2.& deciſ.184.ſub n.11. circa med.verſ.ſed illa præcipuè, & ſeq.per tot. Rot. deciſ.725.num.17.verſ.quod ſi dicatur.par.4.tom.3 recent.*

Et ita vtraque, &c. deciſum fuit.

BENEVENTANA CANONICATVS.

Lunæ 1. Martij 1649.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione an Indultum Sixti V. mandans Beneficia vacantia in menſibus Ordinarij eſſe conferenda ſolis Ciuibus originarijs an comprehendat etiam Diœceſanos. Itẽ an ſub tali Indulto cenſeatur reuocatum aliud præcedens cõceſſum à Sixto IV. Archiepiſcopo Beneuentano de conferendo Beneficia eius familiaribus?

SVMMARIVM.

1 *Conſtit. s.m. Sixti V. præcipit omnia beneficia Ciuibus originarijs Beneuentanis conferri.*
2 *Incapacitas alicuius in literis Apoſtolicis narrata eſt concludenter à prouiſo iuſtificanda.*
3 *Indultum Sixti IV. pro Ciuibus Beneuentanis inhabilitat ſolummodo forenſes, & alienigenas, qui inibi perpetuam non elegerint manſionem.*
4 *Forenſis dici nequit qui eſt eiuſdem Diœceſis.*
5 *Diœceſanus eſt capax ad obtinenda beneficia, quæ Ciuibus originarijs, vel ex Diœceſi debita ſunt.*
6 *Archiepiſcopus Beneuentanus vigore Indulti Sixti IV. poteſt conferre beneficia debita Ciuibus Beneuentanis eius familiaribus.*
7 *Et familiaris ad hunc effectum quiſnam dicatur?*
8 *Familiaritas Epiſcopi ad effectum validitatis eius prouiſionis, non autem reſeruationis non eget tam exacta probatione.*
9 *Familiaritatis probatio quænam ſufficiens dicatur ad effectum eludendi contrariam probationem?*
10 *Indultum Sixti V. generaliter diſponens beneficia vacantia in menſibus Ordinarij conferri ſolis Ciuibus originarijs Ciuitatis Beneuentanæ, non cenſetur derogaſſe alio Indulto conceſſo à Sixto IV. Archiepiſcopo Beneuentano, vt poſſet conferre eius familiaribus non conſtito de tali Indulto notitiam habuiſſe, nec de voluntate reuocandi.*
Indultum præcedens iuſta ratione conceſſum nunquã cenſetur per aliud indultum ſubſequens derogatum niſi conſtet de voluntate Pontificis derogandi. ibidem.
11 *Obſeruantia interpretatiua plurimum deſeruit pro dilucidatione Indulti, ſeu priuilegij.*

DECISIO CCCLIV.

DOMINI cenſuerunt Carolo Sertæ prouiſo Apoſtolico Canonicatum non eſſe adiudicandum; eo quia fundamentum ſuę intentionis in nõ capacitate Caroli Tolæ Forenſis, contra formam *Conſtit.fel.rec. Sixti Pa-*
1 *pæ V. Dat.30. Iunij 1588.* † præcipientis omnia
Beneficia Ciuibus Originarijs Beneuentanis
2 conferri prouiſi non iuſtificauit, † prout concludenter iuſtificare tenebatur *cap.2.de reſcrip. Felin.in cap.ad aures num.4.verſ.tertia concluſio eodem tit. Buratt.deciſ.948.numer.1.verſ. & in ſpecie tum ſeq.& in ſimilibus terminis fuit dictum in Ferrarien. Parochialis 4. Iulij 1642. coram R.P.D. meo Cerro per tot. ac comprobatum alijs relatis in Conchen. Penſionis 13. Ianuarij 1648. coram R.P.D. meo Corrado verſ.tenetur Gregor XV. deciſ. 13. numer.8. verſ. etiam quod contineat, ibique addend. num.13.*

Subſtinetur enim collatio Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi Beneuentani facta de hoc Canonicatu in perſonam Tolæ, vel vigore Indulti *Sixti IV. Kal.Iulij 1478.* Inhabi-
3 litantis ſolummodò Forenſes,† & alienigenas,
qui inibi ſuam perpetuã non elegerint manſionem, prout elegiſſe prætendit Tola, & contrarium à Serra, vt ex ſupradictis teneretur, non probatur; Præterquam quod Tola
4 non dicitur Forenſis, † quia Diœceſanus ſe-
cundùm *Caſtren.in auth.qua in Prouincia num.4. ad med.verſ.& aliquis exiſtens C.vbi de crimin. agi opor. Brun.quod ſtat.maſculis art.6.numer.23.ad fin.* & vt Diœceſanus ſecundum ſupplicationem porrectam d.Sixto IV.nomine Communita-
5 tis Beneuenti eſt capax † huiuſmodi benefi-
cij ibi, *Vt nullus niſi in Ciuitate, & Diœceſi oriundus beneficia Eccleſiaſtica obtinere poſſit*, quod etiã eſſe de Iure tradit *Lancell. Gall.ad Conſtit. Alex. præfat.8.nu.62.& ſeqq. Surd.alios referens conſ.313 num.30.lib.3.Peregrin.conſ.102.numer.8.lib.1.* vel
6 tanquam eius familiaris † vigore alterius *In-*
dulti Sixti IV. Dat.18. Martij 1483. dum eſſe ſuum familiarem ex deputatione ad certum Officium Cruciferi diù antè hanc prouiſionẽ probatur, cuius contrarium Serra minimè conuincit, aſſerendo Tolam in Seminario cõuiuere, cum id fieri etiam Sumptibus D.Archiepiſcopi poſſit, & nihilhominùs verus eius familiaris cenſeri per latè tradita *à Surd.dec.35 ſub num.7.verſ.Senatus tamen,& ſeq.per tot.* & firmauit *Rot.in Parmen.Canonicatus 11.Febr.1585. coram Gypſio*, & latius *in Auenionen Archidiaconatus 9. Iunij,& 3.Iulij 1617. coram Buratt.deciſ. 255.per tot.* Maximè quia cum in præſenti ca-
8 ſu de probatione familiaritatis,† tantum aga-
tur ad effectum validitatis prouiſionis Tolæ, non ad effectum reſeruationis, minus exacta probatio ſufficit *Rot.dec.832.nu.1.par.3. diuerſ. verſ.& fuit dictum, & deciſ.645.ſub num. 3. verſ.*

in Perusina nullitatis donationis 18. *Aprilis* 1608. *coram Cardinali Lancellotto Iuniore apud eumdem Farinac. deciſ.* 252.*num.* 3.*verſ.tum quia procedit.*

Verum etiam euidentiſſimè probatur ex
Inſtrumento dotali ſub die 3. Aprilis d. Anni
1619, celebrato, in quo Martiæ fuit à Patre
aſſignata proprietas Cenſus valoris ſcutor. 2.
mil. ac pars fructuum duplicis multiplici
ſcutorum 8. mil. & vlterius proprietas eiuſ-
dem multiplici poſtquam completum fuerit
ad formam Inſtrumenti venditionis Caſtri
Morlupi factæ ad fauorem clar. mem. Scipio-
nis Cardinalis Burgheſij anno 1613. Vlterius
ex ipſomet Inſtrumento dictę venditionis da-
to Summario D.Hippolyti *num.*1.in quo ex-
preſsè conuentum fuit, quod Martia, & Hie-
ronyma filiæ Antimi in computum Dotis
maternæ accepto ferre tenerentur quidquid
de dicto prætio illis in dotẽ aſſignaretur, quæ
veritas corroboratur ex alio Inſtrumento in
eius executionem per ipſam Martiam,& Hie
ronymam Sorores cum Domino Antimo
eorum Patre cum interuentu Franciſci San-
neſij Martiæ mariti, necnon Clementis Soce-
ri ſtipulato die 27. Octobris 1620. eodem
Sum. *num.*5. ex quibus ſolutio dotis mater-
næ Martiæ in ſupradictis effectibus facta con-
7 cludenter probatur,† cum de ſolius renunciã-
tis præiudicio agatur, vt ponderatum fuit *in
dictis deciſionibus* 321.*ſub num.*1. *verſ.& quoad a-
limenta, &* 252.*ſub num.*3.*verſ. tum quia procedit
poſt* 2.*vol conſ.Farinac.*

8 Non obſtat, quòd Antimus Pater† de pro-
prijs ſuis bonis Martiam dotare teneretur *l.
fin.C.de dot.promiſſ.* quia Antimi patrimonium
conſiſtens in ſcutis 96.mill.prætij terræ Mor-
lupi detractis portionibus duorum fratrum,
qui erant Condomini ſcut. 20.mil.defalcatiſ-
que ſuis debitis ſcut.25.mil. necnon ſeiuncta
dote Cleriæ ſuæ vxoris tunc ſcutor. 15.mil.
vt in eo inſtrumento narratur ex reſiduo ſcu-
torum 36. mil. debebatur Martiæ portio ſuæ
legitimæ ſcutorum 6.mil. quæ coniuncta
medietate dictæ Dotis maternæ ſcut. 7500.
mil. ſummam ſcutorum 13500. conſtituunt,
9 cum tamen longè maior dos † non tantùm
portionem in bonis paternis, verùm etiam in
maternis debitam excedens illi habita quoq;
ratione annexorum fuerit aſſignata neceſſa-
riò in ſatisfactionem Dotis maternæ cedere
debebat, vt benè probat *Menoch. conſ.* 370.*ſub
num.*20.*verſ. hic autem ceſſat cum ſeqq.* licet non
fuerit expreſſum,quia vehementes coniectu-
10 ræ † ad hoc probandum ſufficiunt *Bald. conſ.*
37.*ſub num.*4.*lib.*2.*Card.Mantic. de tacit. lib.* 12.
*tit.*19. *num.*23.

Quarum quidem coniecturarum maxima
11 eſt, † quæ oritur ex veriſimilitudine, quod
Antimus Pater, cui vltra dotem Martiæ pri-
mogenitæ datam nihil vltra ſcut. 16. mil. re-
manſerant cum onere dotandi ſecundogeni-
tam tunc in ſeculo degentem, & quatenus
bona materna aſcendentia ad ſcuta 22. mil.
reſtituere debuiſſet, non ſolùm ipſe nihil vn-
quam habuiſſet, ſed etiam filiabus in notabili
ſumma debitor remanſiſſet, vtique ab ipſa
Martia tempore dotationis renunciationem
12 dotis maternæ ſtipulari voluerit ad euitandã
querelam inoſſicioſæ Dotis, quam aliàs ſe-
cundogenita porrigere potuiſſet, vt ipſi do-
tanti aliquid ſubſtatiæ remaneret ad effectum
teſtandi, vt in puncto conſiderauit *Modern.
Lucen.conſ.* 5.*num.*83.*& tribus ſeqq.* & conferunt
ponderata *per Criuel..deciſ.Dolan.*48. *num.* 11.*in
fine verſ.tertio vrget coniectura, & num.* 12.

Nec minor eſt altera coniectura deducta ex
eo,quod hæc renunciatio fuit facta in Palatio
Cardinalis Sanneſij de conſenſu viri eiuſdem
Martiæ, interuentu conſanguineorum, &
13 & decreto Iudicis, ex quo reſultat, † quod
ipſa bona fide renunciauerit *Bero.conſ.*49.*n.*27.
*lib.*1.*cum pluribus relatis per Modern.Lucen. ſupra
alleg.conſ.*5.*num.*22. & ſucceſſiuè de illa fuit fa-
cta mentio in ceſſione Iurium emanata ad fa-
uorem Principis Burgheſij præſentibus, &
14 expreſsè conſentientibus † Marchionibus
Clemente Sanneſio, & Franciſco Socero, &
Marito reſpectiuè eiuſdem Martiæ, qui cer-
tè eam non approbaſſent in proprium,& po-
ſterorum præiudicium, niſi ante contractum
matrimonium fuiſſet conuenta, vt in ſimili-
bus terminis ratiocinatur *Criuell. deciſ. Dolan.*
48.*num.*5.*in fine verſ.primo ſi ita eſſet, cum tribus
ſeqq.*

Vlterius magni ponderis eſt alia coniectu-
15 ra, quod paſſim in Vrbe à patribus † filias
ſuas dotantibus huiuſmodi renunciationes in
actu dotationis ſtipulari ſolent, & quod ipſa
renunciatio longiſſimo tempore ferè triginta
16 annorum fuerit obſeruata, † nec contra eam
à Socero, & Marito Martiæ vnquam aliquid
fuerit oppoſitum donec vixerunt illi, qui e-
rant de negocio informati, quæ obſeruantia
magnum præbet argumentum mutuæ con-
uentionis de renunciando, *vt per Menoch. præ-
ſumpt.*67.*per tot.lib.*6. *Rota deciſ.*97.*num.* 2.*& de-
ciſ.*376.*num.*3.*par.*1.*recent.*

Nec refert, quod Martia ex interuallo poſt-
quam dotem purè,& abſque vllo onere rece-
perat dotem maternam renunciauerit, quia
17 huiuſmodi renunciatio † fuit conuenta in
limine capitulorum matrimonialium,quam-
uis ob maiorem honorificentiam matrimo-
nij (prout fieri ſolet, vt teſtatur *Valaſc. con-
ſult.*154.*ſub num.*11.*Rota coram Buratt.deciſ* 775.
*num.*1. & penes *Duran. deciſ.*98.*nu.*14.) expreſ-
ſa non fuerit, vt deponit Pauonius de facto
proprio, quia matrimonij huius fuerat ipſe
18 mediator † *Caputaq.deciſ.*267.*num.*1.*par.*3. *Bu-
ratt.dec.*775.*num.* 5.*& ſeq.*

Nec releuat, quod ob vſumfructum quar-
tæ partis hæreditatis Antimi ſibi relictum ſit
19 intereſſatus, † quia cum pluribus adminicu-
lis ſuperius ponderatis fulciatur plenè probat
*Surd.dec.*107.*num.*7.*Farinac.de teſt.lib.q.*65.*nu.*141
cum pluribus ibi ab eo allegatis, tantò magis,quia
20 eſt Sacerdos † *Capic.latr.dec.*12. *num.*14.*&* 16.
bonæ famæ, & deponit de facto, quod partes
noluerunt alijs perſonis innoteſcere, vt ſe-
cretius maneret, ac propterea plenam fidem
mereretur *Seraphin.dec.*1211.*n.*4. *poſt Butr.Dec.
& alios ibi allegat.Rota deciſ.*391.*num.*10.*p.*1.*rec.*

Quod

21 Quod autem fuerit Procurator † pariter
non refert, dum hodie talis amplius non eſt
*Specul.de teſtib.in princ.num.13. Farinac. de teſtibus
quaeſt.60.illat.4.num.167. verſ.finito autem cum a-
lijs relatis per Maſcard.de probat.concluſ.307.num.4*
& fuit dictum *in Lauretana pradij 22. Apr.1641
coram R.P.D.meo Bichio*, vltra quam quod tã-
22 quam Sacerdos,† vt dictum eſt, etiamſi Pro-
curator probat *Bellam.dec.605. Farinac.d.qu.60.
num.242.* præſertim quia verſamur in mate-
23 ria; † in qua difficile eſt inuenire alios Teſtes
*Ant.de Butr.in cap. cum à nobis num. 12. in fine de
teſtibus cum alijs penes Farinac.d.quaeſt.60.nu.237.*
Neque dictam renunciationem infringit,
quod eius Inſtrumentum non fuerit ab ipſa
24 Martia renunciante,† nec à duobus ſaltem
teſtibus in Inſtrumento adhibitis ſubſcriptum
iuxta diſpoſitionem *Statuti eodem lib. 1. c.149.*
25 quia dicta renunciatio † ex ſupra firmatis eſt
ex cauſa,& correſpectiua ad maiorem dotem
à patre conſtitutam, & propterea non ſubia-
cet diſpoſitioni dicti Statuti, quod loquitur
de veris donationibus *Rota in Romana Viridarij
19. Februarij 1590.coram Orano apud Fenzon. de-
ciſ.133. §.nam quando vertitur conſideratio, & dec.
323.num.78.verſ.quare cum iſti actus, & ſeq.par.6.
recent.& pluribus comprobat Gratian. diſcept. 706.
numer.22.verſ. quia ſumus in donatione, & ſeqq.*

Et ita DD. concluſerunt mandatum Auditoris Cameræ tanquam iniuſtum non eſſe exequendum vtraque parte pluries acerrimè informante, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCALDIS.

Rota Martiniana Sabbathi 23. Ianuarij 1649.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſi preſertim in antiquis probatur ex duabus demonſtrationibus, quamuis in alijs adſit diſcrepantia. Detractiones turbidæ immiſſionem fideicõmiſſario non impediunt. Deſcendentia ſufficit, quod probetur in genere, quando ad fideicommiſſum non ſolum eſt vocata familia effectiua, ſed etiam contentiua.

SVMMARIVM.

1 *Identitas Bonorum fideicommiſſi non probatur ex eo quod bona per Teſtatorem poſſeſſa fuerint deinde etiam per hæredem poſſeſſa ſi conſtat alia quoque bona in eodem loco fuiſſe per hæredem acquiſita.*

2 *Teſtis contra inducentem plene probat.*

3 *Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus.*

4 *Quamuis in alijs adſit diſcrepantia,præſertim quando verſamur in antiquis num.5.*

6 *In detractiones imputantur bona per grauatum alienata.*

7 *Præſumptio mala ſubtractionis bonorum oritur contra hæredem dum non docetur de confectione Inuentarij, & qui dicit alia non adfuiſſe bona probare tenetur.*

8 *Et hæreditas tunc dici poteſt opulenta, ac mobilia Iura & actiones magni valoris fuiſſe vſurpata.*

9 *Alienationes quo caſu præſumãtur adequare detractiones?*

10 *Legitima detractio, quando redditur turbida, tunc fideicommiſſario retardari nequit immiſſio.*

11 *Ad fideicommiſſum, quando eſt vocata non ſolum familia effectiua, ſed etiam contentiua tunc ſufficit probatio deſcendentiæ in genere ex conſanguineis fideicommittentis.*

12 *Deſcendentia probatur ex enunciatiuis antiquis habentibus vim famæ.*

13 *Enunciatiuæ in antiquis conſanguinitatem probant*

14 *Conſanguinitatis probatio valde coadiuuatur ex teſtibus deponentibus, quod aliqui tanquam conſanguines ſe tractabant.*

15 *Affinitas nulla inter viros duarum ſororum quoad eos oritur, ſed tantum reſpectu vxorum ſuarum.*

DECISIO CCCXLIX.

OBTENTA per Priorem, & fratres Beatæ Mariæ de Charitate Ciuitatis Bononiæ Tertij Ordinis S. Franciſci noua audientia aduerſus deciſionem in hac cauſa ſub die 26. Ianuarij 1648. coram me emanatam, Domini hodie tandem ſteterunt in deciſis, quia obiecta ad impediendam Thomaſiæ Pancaldæ, tanquam fideicommiſſariæ Berti Pancaldi Iunioris, immiſſionem in bonis in loco de longaria ſituatis à dd. fratribus poſſeſſis, oppoſita hodiè viſa ſunt omninò ceſſare. Tollitur enim primum obiectum circa identitatem bonorum, quæ valdè à fratribus ex eo
impugnatur, quod probatio per Thomã iam
adducta, quod Balzanus Berti hæres poſſede-
rit bona in Territorio Longariæ, in quo e-
tiam Bertus dùm vixit, bona poſſidebat, non
concludit illa met poſſeſſa à Balzano fuiſſe
prius poſſeſſa à Berto fideicommittente, cum
1 conſtet per † Balzanum alia quoque bona in
eodem Territorio fuiſſe acquiſita *Surd.dec.339
num.11. & 12. Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 12.
gloſ.4.num.8. Adden. ad Gregor.XV.deciſ.575.nu-
mer.11. Rota deciſ.42.num.4.par.5.recent.*

Acquiſiuit enim Balzanus bona Iuliæ
Morbiolæ confinantia etiam intra Stradellũ
cum bonis aliorum, vt probant Teſtes Fra-
trum Summ. nu. 4. ac vlterius ad Balzanum
deuenerunt bona illorum de Gambaro, vt
probat ſextus Teſtis ab ipſa Thomaſia indu-
2 ctus, † eiuſque depoſitio in Iudicio producta
ſicque plenè probans contra ipſam *Honded.
conſ.84.num.50.lib.2. Farinac. de Teſtib. quaeſt.62.
num.238. Adden. ad Buratt. deciſ. 298. littera B.
per tot & verſ. ſi autem poſtea in fine*, illaque bo-
na de Gambaro juxtà ſtradellum pro confine
à Thomaſia aſſignatum conſiſtere, & cum
bonis Berti confinare ex ipſo ſuo Teſtamen-
to apparet.

Quia in facto verificatur, quod bona à fratribus reis à Thomaſia conuentis, poſſeſſa pro confinibus ſuis inter alia habent dictum Stradellum, & viam publicam, quæ duo confinia bonis Berti fideicommittentis ſolum conueniunt, & non bonis Iuliæ Morbiolæ, neque illorum de Gambaro, & ad probandam
iden-

Digitized by Google

rum ſuarum oriatur *c. non debet de conſang. & affinit. Sanch. de matrim. lib. 7. diſput. 67. num. 2.* vltra quod Teſtes de familiaritate ipſorum deponentes dicunt ſe habuiſſe pro attinentibus, & non pro affinibus ex quibus, & alijs in præcedentibus deciſionibus adductis DD. hac cauſa ad Saturitatem diſcuſſa in deciſis perſiſterunt vtraque parte informante &c.

ROMANA, ſeu AVXIMANA DONATIONIS.

Veneris 29. Ianuarij 1649.

ARGVMENTVM.

Donator tenetur ad æſtimationem bonorum donatorum ſi aſſeruit eſse propria, & reuera ſunt aliena quoties donatio eſt facta coniunctæ perſonæ, & ipſe donator ſciuit bona donata tempore donationis non eſse propria, ſed aliena. Reliqua circa hanc materiam deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, quando eſt facta coniunctæ perſonæ ſi donans in donatione aſſeruit bona donata ad ſe ſpectare, & pertinere quæ reuera ad ipſum non ſpectant, tunc donatario debetur æſtimatio bonorum donatorum.*

2 *Amplia eo magis procedere, quando donans ſciuit bona donata in totum eſſe aliena.*

3 *Donatario non debetur æſtimatio bonorum donatorum, quæ non erant propria donantis, ſed aliena. quando tàm ipſe, quàm hæres donantis ambo ſunt eidem donanti ſanguine coniuncti, quod tamen declara, ut num. 4. 5. & 6.*

7 *In contractibus initium non, quod poſtea euenit attenditur.*

8 *Donans ſi promiſit ſub obligatione Camerali bona donata eſſe ſua, & ad illum ſpectare, & pertinere tunc pro adimplemento promiſſorum poteſt contra eum relaxari mandatum executiuum.*

9 *Vſusfructus in bonis aduentitijs filiorum de Iure cõmuni ſpectat ad patrem ratione patriæ poteſtatis.*

10 *Voluntas donantis, quando eſt clara circa bona donata, tunc non eſt ad coniecturas recurrendum.*

11 *Bona donata ad donantem ſpectare non probatur ex verbis praſeruatiuis generalibus fauore donatarij, & num. 13.*

12 *Praſeruatiua nihil de nouo dat.*

14 *Praſeruatiua in dubio non contra, ſed in fauorem praſeruantis intelligenda eſt.*

15 *Concurſus duarum cauſarum lucratiuarum non datur in eodem ſubiecto.*

16 *Declara procedere non admitti concurſum duarum cauſarum origine, & effectu, effectiue tamen admittuntur ſi originem in perſona, diuerſorum capiant.*

17 Text. in l. plane 34. §. ſed ſi duorum ff. de legat. primo, *quo caſu loquatur?*

18 *Res alieni legata ſi eidem ab alio donata ſit, ſi ex cauſa legati rem ille adeptus eſt, tunc donator liberatur, & ſi eadem res ex duobus teſtamentis debeatur ſi ab vno prius conſequatur recte deinde ab altero rem petere poteſt, ſecus ſi prius rem eſſet conſecutus.*

19 *Sententia, quando retrotrahatur ad diem petitionis?*

20 *Pro facto ex tunc habetur, quod fieri debuit.*

21 *Condemnatio in ſententia à die litis conteſtata fingitur.*

DECISIO CCCL.

DOMINI in vltima deciſione hujus cauſæ ſub die 6. Iunij 1642. ex duplici fundamento firmauerunt Petrum Stephanum, hæredem bon. mem. Cardinalis Galli teneri ad æſtimationem prædiorum Antonio Mariæ
1 Gallo donatorum, † eo quia videlicet donata illa prædia ad ſe ſpectare, eiuſque propria eſse temere aſseuerauerat; licet vnum ex eis eſse Fælicis ſui patris optimè ſciuerit, vltimumque ad eiuſdem Fælicis vxorem ſpectare, & hoc apud partes eſt in confeſso; Deindecum hæc donatio à Cardinali facta ſit coniunctæ perſonæ, ſemper ei debetur æſtimatio rei donatæ, *vt vltra allegatos in deciſione, quæ reſidetur, firmauit Rota deciſ. 265. numer. 10. & 11. verſ. & ceſſat, & deciſ. 337. num. 5. verſ. & tanto magis par. 1. recent.*
2 Quod fortius procedit accedente † ſupradicta ſcientia donantis bona donata in totum eſse aliena, vt diſtinguendo benè declarat. *Alex. in l. ſerui electione 5. §. fin. num. 4. verſ. ſed ſi Teſtator ff. de leg. 1. & ex tex. in l. nuper 83. cum gloſſ. verb. conditionem ff. de legat. 3. notat Cardin. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 9. tit. 10. numer. 3. verſ. cum autem.*
3 Non obſtat, quod cum hic, tàm hæres, † quàm donatarius ambo ſint perſonæ Cardinali coniunctæ, Donatarij coniunctio ſupradictum operari nequeat effectum ad tradita per *Bald. in l. cum alienam 10. num. 9. verſ. vlterius C. de legat. & plures allegat. à Burſatt. conſ. 5. num. 10. & ſeq. & à Modern. Auximano de except. tit. 4. except. 2. num. 25. & ſeq.*
4 Quia ſi ageretur ex teſtamento, † in quo vni coniuncto legatum relictum eſset, benè hoc propter maiorem, vel ſaltem æqualem dilectionem erga hæredem pariter coniunctũ
5 inſtitutum procederet, ſecus verò † hic dùm ex donatione coniunctæ perſonæ inter viuos facta agitur; hoc enim caſu concurſus dilectionis cum alia perſona pariter dilecta non intrat, ſed ipſi actio ipſum donatorem rem alienam ſcienter donantem competit, quæ actio donatori defuncto contra eius hæredem in omnibus defuncti perſonam repræſentantem exerceri poteſt *l. cum hæredes 23. ff. de acquir. hæred. l. hæreditas 63. ff. de reg. iur.* non attento,
6 quod ille ſit Teſtatori coniunctus, † cum tẽpore donationis nullus aderat alterius coniun-
7 cti concurſus, ac in contractibus initium, † non quod poſteà euenit attendatur *Surd. de alim. tit. 9. quæſt. 11. num. 7. verſ. confirmatur autem, & ſeq. & deciſ. 275. num. 26. verſ. & contractus initium cum ſeq. Seraph. deciſ. 627. numer. 11. verſ. ex his etiam, & num. 12.* Omniſque ceſsat diſputatio, cum vt fuit alijs præſertim *in prima deciſ. coram Reuerendiſſimo Terracinen.* ponderatũ, Cardinalis aſseruerit prędia donata eſse ſua,

& ad

Digitized by Google

8 & ad illum ſpectare, † omniaque complere,
& inuiolabiliter obſeruare ſub obligatione
Camerali promiſerit; Vnde intrat promiſſio
& relaxatio mandati *Adden. ad Galleſ. de oblig.
Cam. quæſt. 31. num. 33. & ſeq.*

Nec ſubſiſtit, quod Cardinalis donator cre
dens poſſe de bonis fratris diſponere, ideò il-
li prohibuerit, ne præter vſumfructum, po-
teſtatem aliquam, aut iuriſdictionem in bo-
nis filio ſuo donatis ſub pacto reſolutiuo do-
nationis, ſi aliter faceret exerceret. Quia
huic motiuo ſatisfacit *deciſio coram Reuerendiſ-
ſimo Terracinen. de anno* 1639. *§. nec facit*, Do-
nator enim non intellexit Fælici dominium,
quod iure proprio competebat, auferre; ſed
ſolum adminiſtrationem, quàm in bonis fi-
lio donatis, tanquam aduentitijs alias habuiſ-
ſet prohibere, reſeruando ei ſolum vſumfru-
9 ctum, qui † pariter ipſi de iure communi ra-
tione patriæ poteſtatis in eiſdem bonis com-
petebat, *vt per allegatos in deciſ. 377. num. 4. par. 1
recent.* Quamuis hic ceſſet difficultas, dum ſi
de bonis fratris, tanquam fratris diſponere
intellexiſſet, nullo modo bona ſua eſſe pro-
pria, & ad ſe liberè ſpectare Cardinalis aſſe-
ruiſſet, & obſeruare promiſiſſet; vnde vbi
10 voluntas † eſt clara donandi bona, tanquàm
propria, eaque talia præſtandi, non eſt ad
coniecturas recurrendum vulgata *l. ille*, *aut
ille 25. ff. de leg. 3. Rot. deciſ. 141. num. 4. verſ. primo
ſtantibus, & deciſ. 752. ſub numer. 3. in fine par. 2.
recent.*

Minus ſubſiſtit Antonium Mariam tacitè
declaraſſe, ſe titulo donationis d. prædium
poſſidere, dum interueniendo matris ſuæ Te
ſtamento, ad quam idem prædium Montis pa-
peri à Cardinali Donatum ſpectabat, iura ſi-
bi ſuper eo vigore d. donationis competen-
tia præſeruauit, & mater præſeruationẽ hanc
11 acceptauit. Quia ex hac præſeruatiua † non
infertur conſenſus, ſeù agnitio tituli donantis
reſpectu ipſius prædij, quod ſcilicet in domi-
nio Cardinalis donantis fuerit; ad hunc enim
effectum verba Generalia præſernatiua non
ſufficiunt *Roſental. de feud. cap. 10. concluſ. 32. nu-
mer. 15. Clar. in §. feudum quæſt. 59. cum pluribus
alleg. à Modern. Fulginaten. in tract. de emph. tit.
de var. raduc. quæſt. 5. num. 13. & 20. iuxta vulgar.
12 regulam*, quod præſeruatiua † nihil de nouo
dat, *vt notat Felin. in c. inter Monaſterium ſub
num. 3. de ſent. & re iudic. Soccinus ſen. conſ. 287.
num. 2. verſ. ſolent enim lib. 2. Aym. conſ. 15. num. 2.
& conſ. 70. num. 6. Rota deciſ. 75. ſub num. 4. verſ.
reſeruationis autem natura par. 2. & deciſ. 270. n. 8.
verſ. qui autem præſeruat par. 4. tom. 1. recent.* Sed
13 per eam præſeruata cenſetur actio, ab ipſo do
natario priùs contra hæredem donantis pro
prædij æſtimatione conſequenda, mota, vt
poſtmodum ipſa rei obſeruantia docuit, dum
ipſe Antonius Maria in bonorum matris In-
uentario, inter bona materna, hoc etiam præ-
14 dium deſcripſit, & in dubio præſeruatiua †
non contra, ſed in fauorem reſeruantis intel-
ligenda eſt *Rot. deciſ. 299. num. 12. par. 5. recent. vbi
allegat. plures concordantes.*

Denique diſpoſitio *text. in §. ſi res aliena In-
15 ſtit. de leg.* † prohibens concurſum duarum
cauſarum lucratiuarum in eodem ſubiecto
cum relatis à *Fontan. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 8.
par. 14. num. 40. & 41.* Antonium Mariam ab
actione ex donatione; ad prædij huius æſti-
mationem prohibere poteſt, dum idem ex te
ſtamento matris conſecutus fuit, Quia licet
verum ſit, quod concurſus duarum cauſarũ
16 origine, † & effectu non admittantur, effe-
ctiue tamen admittuntur, ſi originem in per-
ſona diuerſorum capiant, *vt not. Port. in §. res
aliena num. 2. inſtit. de legat. poſt Bart. in l. menius
68. §. 1. num. 13. poſt med. verſ. ſi verò quæris, ff.
de leg. 2. Cuman. conſ. 33. quidam in fine, verſ. nec
huic obſtat Caballin. de euict. §. 5. numer. 53. caſ. 22.
Cui opinioni etiam ad ſtipulari viden. d. tex. in l. pla-
nè 34. §. ſed ſi duorum ff. de leg. 1.* vbi dicitur, *quod
ſi eadem res mihi duorum Teſtamentis legata ſit, bis
à me peti poterit, vt ex vno Teſtamento rem, & ex
altero æſtimationem conſequar, quem text.* licet Pic-
card. *in d. §. res aliena num. 16. Inſtit. de leg.* loqui
17 dicat in caſu, † quando legatarius ex primo
teſtamento non rem, ſed æſtimationem con-
cutus fuit, ſecus è conuerſo, eamdemque
diſtinctionem probet ipſe text. *in d. §. ſi res a-
liena*, ibi, *nam ſi rem habet, agere non poſſet, quia
habet eam ex cauſa lucratiua, ſi æſtimationem agere
poteſt Donel. comment. iur. lib. 16. cap. 5. circa med.
verſ. veluti,* aſſerens, quod ſi alicui res legata,
18 eidem † eadem ab alio donata, ſi ex cauſa
legati rem ille iam adeptus fuerit, tunc dona-
tor liberetur; & ſi eadem res ex duobus te-
ſtamentis debeatur, ſi ab vno æſtimationem
prius conſequatur, rectè deinde ab alterò rem
petere poſſe, ſecus ſi prius rem eſſet conſecu
tus; Quæ difficultas in præſenti caſu ceſſat,
dum Antonius Maria priuſquam ex matris
poſteriori teſtamento prædium Montis Pape-
ri conſequeretur, anteà iam iudicialiter eiuſ-
dem æſtimationem vigore præcedentis dona-
tionis Cardinalis contra eius hæredes petierat
quod proindè cenſeri debet, ac ſi autem ip-
ſum teſtamentum matris æſtimationem ex
dicta donatione fuiſſet adeptus, cum ſenten-
19 tia † nunc contra hæredes donatoris ferenda
pro prædij æſtimatione ſoluenda, ad diem fa
ctæ petitionis retrotrahatur *gloſſ. in cap. cum
quis verb. Iniurijs verſ. nec enim ſententia de ſent.
excom. in 6. Bald. conſ. 374. num. 2. verſ. tertio pro-
batur lib. 3. Gail. de pact. publ. lib. 2. cap. 19. num. 23.
Coſt. de retrotract. caſ. 7. cap. 8. num 4.* & dixit *Ro-
ta in Romana Domus 24. Aprilis 1617. coram Car
dinali Sacrato*, vbi etiam, quod ex tunc habe
20 tur pro facto, † quod fieri debuit; Ea vide-
licet ratione, quia retrocondemnatio à die li-
21 tis conteſtatæ fingitur, *l. poſt acceptum 18. ff. de
rei vindicat.*

Eo magis quia prius obtinuerat mandatũ
contra bona hæreditaria Cardinalis, cuiuſque
vigore executionem fecerat.

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit; confirmando tres deciſiones ad fauorem
eiuſdem Antonij Mariæ emanatas &c.

CALA-

Digitized by Google

CALAGVRITANA BENEFICII DE OCON.

Luna 1. Februarij 1649.

ARGVMENTVM.

Appellatio non datur à mala relatione examinatorum, quando omnes oppoſitores fuerũt approbati, quia tunc ceſſat grauamen, quod eſt cauſa appellationis.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non cauſantur in cauſa diuerſa.*

2 *Appellatio à mala examinatorum relatione non datur ei, qui æqualiter cum alijs oppoſitoribus fuit approbatus.*

3 *Appellatio datur propter grauamen, quod eſt cauſa appellationis.*

4 *Appellatio vbi non datur, tunc geſta poſt ſententiã nec per viam attentatorum, nec per viam nullitatis reuocanda veniunt.*

DECISIO CCCLI.

CONTRA Bernardum de Arenas præſentationem Ioannis Alphonſi ad quartum beneficium in Eccleſia de Ocoñ Calaguritanæ Diœceſis tanquam attentatam reuocare malè petentem, Domini reſponderunt; quia cauſa appellationis ad inſtantiam Bernardi mihi commiſſa non eſt à mala relatione examinatorum ſynodalium, qui tàm ipſum Bernardum, quàm alios tres ſecum concurrentes æqualiter ad curam animarum neminem grauando approbarunt, ſed commiſſio loquitur de prælatione contra Io: Alphonſum licet vnum ex concurrentibus tanquam ipſo Bernardo minùs dignum, cauſa ab illa diuer-
1 ſa, † ſic neque attentata, nec aliquam nullitatem in alia cauſante, *vt per Lancellott. de attent. par. 2. c. 4. limit. 2. num. 1. verſ. limitatur non procedere cum ſeq. Coccin. deciſ. 252. nu. 1. verſ. quia ageretur de cauſa diſtincta, & deciſ. 304. numer. 1. Gregor. XV. deciſ. 345. num. 1. verſ. fundamentum fuit, & ibi adden. num. 6.*

Igitur cum Bernardus etiam inter alios ad
2 curam animarum approbatus † ab Examinatoribus non fuerit grauatus, imò vigore huius approbationis ad vnum quartum beneficium à beneficiatis de more præſentatus, & ab Epiſcopo inſtitutus Summario eius nu. 3. & 4. minimè à relatione examinatorum potuit appellare, cum appellatio detur propter
3 grauamen, † quod eſt cauſa appellationis, *vt poſt Bald. in l. vnica ſub num. 6. circa med. verſ. & quod ab interlocutoria C. ne liceat in vna eademque cauſa Franch. in c. ſi duobus 7. num. 1. de appellat. tradit. Scacc. quæſt. 5. num. 94. & ſeq. verſ. ratio huius regulæ titulo eodem Oſaſc. deciſ. 61. num. 30.*

Neque minus petere potuit geſta intra decendium à die relationis per viam nullitatis reuocari, quaſi penderet tempus ad appellan-
4 dum, cum vbi appellationi locus non eſt, † geſta poſt ſententiam, nec per viam attentatorum, nec per viam nullitatis reuocanda ſunt *gloſ. in c. non ſolum 7. verbo caſibus de appellat. in 6. Iaſ. conſ. 187. num. 21. verſ. imò generalius & ſeq. verſ. ſequitur .... lib. 2. quem refert, & ſequitur Rot. alijs relatis in Burgen. ſeruitij 15. Decembris 1603. coram bon. mem. Coccino, quæ eſt inter eius impreſſ. deciſ. 144. num. 1. & deciſ. 173. ſub num. 3. in fine verſ. & vbi non datur appellatio parte prima recent.*

Adiudicatio verò per ſententiam Rotalem in Iudicatum tranſactam de altero quarto beneficio facta ad fauorem Io: Alphonſi, quod Bernardus ſibi tanquam magis digno nunc adiudicari petit, non tangit relationem examinatorum Synodalium, quæ erat inappellabilis ex ſupradictis, ideò contra Bernardum informantem reſponſum fuit &c.

ROMANA DOMVS, ſeũ FIDEICOMMISSI DE CAMPAGNOLIS.

Luna 8. Februarij 1649.

ARGVMENTVM.

Præſumptio *l. cum Auus ff. de condit. & demonſtrationibus* ceſſat concurrentibus coniecturis in contrarium. Fideicommiſſario non retardatur immiſſio per detractiones illiquidas. Lis quando dicatur habita pro derelicta per taciturnitatem. Aegidiana ne locum habeat iniuſtitia ſententię nedum iuſtificari debet ex eiſdem actis, ſed debet eſſe omnino notoria.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana locum habet quoties agitur de ſententia lata in poſſeſſorio adipiſcendæ inter perſonas laicas.*

2 *Aegidiana locum non habet ſtante nullitate, ſeu notoria iniuſtitia ſententiæ.*

3 *Hæres grauatus ſi cum filijs decedit, tunc ex præſumptione* l. cum Auus ff. de condit. & demonſtration. *filii cenſentur tacitè vocati ad excluſionem ſubſtitutorum.*

4 *Hæc tamen præſumptio ceſſat concurrentibus contrariis coniecturis de quibus num. 5. & 6. præſertim quando ſunt ſimul iunctæ num. 7.*

Coniecturæ ſimul iunctæ accipi debent ibid. num. 7.

8 Text. in l. 3. §. ſi emancipatus il primo ff. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. *declaratur.*

9 Menoch. conſ. 367. num. 18. & 19. quo caſu loquatur? & num. 10. *quod eſt intelligendus iuxta terminos* conſ. 131. Ruin. ſub nu. 12 lib. 3. *nempe in caſu quando vna ſubſtitutio habet dictiones relatiuas ad alias ſecus in caſu contrario num. 11.*

12 *Detractiones legitimæ, & trebellianica redduntur illiquidæ ſi grauatus hæreditatem ſine Inuentario adiuit, & multa bona hæreditaria occupauit.*

13 *In Detractiones ſunt computandi fructus ab hærede grauato percepti à die mota litis.*

14 *Detractiones, quando ſunt illiquidæ non retardant fideicommiſſario immiſſionem.*

15 *Lis vt dicatur habita pro derelicta requiritur taciturnitas decennalis Item, quod concurrant coniectura deſertionis litis, quodque ex actis appareat de non Iure litem deſerentis, & late num. 17.*

Digitized by Google

16 Deciſio Caſſador. 5. vt lite pendent. *loquens de deſertione litis locum non habet, quando conſtat de aliquo Iure, & dubio probabili à principio.*

18 *Receſſus à lite in dubio cum ſit ſpecies alienationis non præſumitur.*

19 *Initium ſecundæ, & non primæ litis eſſe attendendum procedit, quando prima lis fuit extincta, & ſecunda omnino noua.*

20 *De compenſatione excipi poteſt etiam in actu executionis ſententiæ.*

21 *Creditum detractionum ex quibus illiquidum, ac inefficax reddatur?*

22 *Sententia lata ad fauorem fideicommiſſarii concedens nedum immiſſionem, ſed condemnans grauatum ad reſtitutionem fructuum intelligenda eſt reſpectu fructuum, quæ detractiones excedit.*

23 *Dictio.,* Et inſuper, *in ſententia conſtituit Capitulum ſeparatum, & eſt noua orationis inceptiua*

24 *Sententia lata per capita ſeparata eſto, quod in parte ſit iniuſta, tamen poteſt executioni demandari in ea parte, quæ iuſta detegitur.*

25 *Pro Dotis reſtitutione mulier agere nequit ad bona fideicōmiſſi niſi prius conſtet bona viri non extare.*

26 *Præſertim, quando agitur de fideicommiſſo materno, quo caſu conſtare debet bona mariti, aliorumque deſcendentium non ſufficere.*

27 *Aegidiana, vt excludatur iniuſtitia ſententiæ conſtare debet ex eiſdem actis, non autem ex nouiter deductis.*

28 *Confeſſio dotis recepta non eſt ſufficiens ad effectum recuperandi dotem ex bonis fideicommiſſi.*

29 *Confeſſio dotis recepta ad effectum obtinendi illius reſtitutionem ex bonis fideicommiſſi quemadmodum non nocet fideicommiſſario ita nec mandatum vigore dictæ confeſſionis relaxatum nocere poteſt.*

30 *Mulier vltra dotem nihil aliud habere præſumitur.*

31 *Maxime, quando breui tempore vidua permanſit.*

32 *Amplia procedere etiam extra annum luctus, niſi extet aliqua coniectura, quod vidua aliunde potuerit acquirere.*

33 *Et DD. contrarium ſentientes quo caſu ſunt intelligendi?*

34 *Aegidiana ne locus ſit iniuſtitia ſententiæ debet eſſe notoria.*

DECISIO CCCLII.

ITERVM fuit hodie reſponſum eſſe locū
Aegidianæ, quia agitur de ſententia lata
1 in poſſeſſorio † adipiſcendæ merè laicali, &
inter perſonas laicas, nec exaduerſo probatur nullitas, ſeù notoria Iniuſtitia ſententiæ,
2 qualis requiritur, † ne intret *Aegidiana Buratt.*
deciſ. 780. num. 1. Rot. in Ariminen. fideicommiſſi 28
Ianuarii 1641. coram R.P.D. meo Cerro.

Fideicommiſſum enim, cuius vigore ſententia concedit immiſſionem, legitur in verbis Teſtamenti Helenæ ſecutum, controuerti non poteſt, non obſtante quod Io: Angelus
3 deceſſerit cum filijs, † qui ex præſumptione
l. cum auus 101. ff. de condit. & demonſtr. cenſentur tacitè vocati ad excluſionem ſubſtituto-
4 rum, quia hæc præſumptio ceſſat, † quando
adſunt contrariæ coniecturæ, quæ in caſu no-
5 ſtro reſultant; † Tum ex eo, quod Io: Angelus fuit inſtitutus ſua vita durante tantùm.
Tùm quia tempore conditi Teſtamenti nata iam erat filia Ioan: Angeli, idque Helena Teſtatrix ſciebat, Tum quia duo Teſtes formiter examinati, deponunt, quod Teſtatrix nolebat, quod poſt mortem Io: Angeli eius filij fruerentur hac Domo fideicōmiſſo ſuppoſita; Denique quia in ſecundo gradu ſub-
6 ſtitutionis † fuit expreſſè appoſita conditio
ſi ſine filiis, cumque propterea Teſtatrix de nepotibus cogitauerit, & quando voluit eos ſuccedere, hoc expreſſerit, noluiſſe præſumitur in primo gradu, quo non expreſſit, vt in puncto ſubſtitutionis expreſſæ in vno gradu ſubſtitutionis non autem in altero *Soccin. iun. conſ. 128. num. 53. verſ. vbi Teſtator lib. 1. Magon. deciſ. Florent. 52. nu. 12. Fuſar. de ſubſtit. q. 393.*
7 *num. 119.* & hæc coniecturæ † non habent cōtradictionem ſimul iunctæ, vt accipi debent
Bellon. Iun. conſ. 50. num. 33. Hondod. conſ. 51. nu. 53. lib. 2. Buratt. deciſ. 385. nu. 9. & ibi Add. littera A. in fine, verſ. prædicta coniectura Rota in Auenionen. fideicommiſſi 27. Ianuarij 1645. §. ex his verò coniecturis coram R.P.D. meo Verospio.

Atque hinc non applicatur *text. in l. 3. §. ſi emancipatus il primo ff. de bonorum poſſ. contra tab.*
8 quia ibi † non aderat præſumpta voluntas
Aui excludendi Nepotes; Minùs pariter vrget *Menoch. conſ. 367. num. 18. & 19.* qui voluit
9 tunc † ſolùm ob mentionem filiorum ſemel
factam eorum tacitam vocationem in alijs ceſſare, cum Teſtator tres filios vnico contextu inſtituit, & alteri ex illis ſubſtituit ſi ſine filijs, alteri verò ſimpliciter, ſecus verò ſi vnicum filiū inſtituit, eique ſubſtituit propriam filiam, & poſt hanc vocauit extraneos.
Nam in caſu noſtro non militat ſola hæc cōiectura excluſionis Nepotum hæredis primi gradus, ſed aliæ ſimul ſupra, & in prima deciſione ponderatæ præter quòd *Menoch.* in-
10 telligendus eſt † iuxta terminos *conſ. 131. Ruin.*
ſub num. 12. lib. 3. quem ſequitur, in caſu videlicet quo vna ſubſtitutio haberet dictiones relatiuas ad alias, veluti ſi adeſſet clauſula, *dicto modo*, vt ibi *Ruin. num. 12. verſ. propter illa verba*, quibus dictionibus relatiuis non exi-
11 ſtēn † præfatam coniecturam indiſtinctè vltra *Soccin.* & alios ſupra allegatos admittit, ac tuetur *Dec. conſ. 581. num. 5. verſ. & vlterius, & num. 6. & ſeq. Curt. Iun. conſ. 33. ſub num. 5. verſ. prima eſt.*

Non obſtant detractiones legitimæ, ac Trebellianicæ debitæ Io: Angelo tanquàm filio Helenæ Teſtatricis, aut Dotis Catherinæ vxoris Io: Angeli; Excluduntur enim, vel ſaltem
12 illiquidæ redduntur, † eo quod Io: Angelus
matris hæreditatem adiuit ſine beneficio Inuentarii, mobilia hæreditaria inter cętera bona occupauit, ac fructus Domus controuer-
13 ſæ à die huius litis † per viginti ferè annos
percepit, qui ſunt in detractione computandi *Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. quæſt. 19. nu. 106 Rot. deciſ. 189. num. 1. & 2. deciſ. 310. nu. 1. & ſeq. part. 7. recent.* efficiuntque ne creditum detra-
14 ctionum, † vt potè illiquidum retardet immiſſionem fideicommiſſarijs, vt præter alle-

tos

Digitized by Google

tos *in prima deciſ. dixit Rot. deciſ.413.nu.4. in fin.*
par.2.deciſ.411.num.26. & 27.part.5.recent.deciſ.
123. ſub num.7. coram Reuerendiſſimo Arguell.

Calculandi etenim ſunt ab anno 1629. quo
lis cæpta fuit, & gratis dicitur habita pro de-
15 relicta † ob longam taciturnitatem, cum
ad hunc effectum requiratur taciturnitas de-
cennalis *iuxt.deciſ.Put. vt lit. pend.* & coniectu-
ræ deſertionis litis, quodque in actis appareat
de non Iure litem deſerentis, vt in puncto de-
clarauit *Rota deciſ. 383. num. 3. par. 2. recent.* fir-
mans ad hoc, vt per coniecturas, vel per lap-
ſum Decennij lis habita pro derelicta dicatur,
opus eſſe ex actis de non Iure litem deſeren-
tis apparere *Achill. deciſ.7. num. 1. & tribus ſeqq.*
vt lit.pend. vbi dicitur, quod deciſio *Caſſado-*
16 *ri 5.eod.tit.* † non habet locum, quando con-
ſtat de aliquo Iure, & dubio probabili à prin-
17 cipio, quodque negligentia † nihil differt à
curſu temporis, & ſic coniecturæ in ſolo cur
ſu temporis ad negligentiam non ſufficiunt,
niſi adſit factum aliquod poſitiuum, & non
Iuris notitia, idemque fuit deciſum *in Fanen.*
Cappellaniæ 22. Iunij 1646.§.hacque indubitanter,
& §.ſeq. coram R.P.D. meo Royas.

Sed in caſu noſtro nec fuit à lite ceſſatum
per decennium, cum de anno 1636. periti
fuerint iudicialiter electi pro Domo æſtiman
da Summario Ioannæ num.1. nec in actis ap-
paret de non Iure actricium, aut earum præ-
ſumpta voluntate deſerendi litem; Nihilque
facit, quod de anno 1644. nouum Monito-
rium coram bon. mem. Argelo ſucceſſore
mediato in officio Locumtenentis A.C. R.
P.D. Vai, coram quo de anno 1629. lis vt
ſupra cæpta fuerat, impetrauerint, quia id fa-
ctum fuit ad maiorem cauthelam, quin po-
tius demonſtrat actrices noluiſſe litem habe-
re pro derelicta, ac pro certo habere ſe boni
Ius fouere, & in dubio cum receſſus à lite
18 ſit ſpecies renunciationis, non præſumitur,
vt in terminis deſertionis litis dixit *Rot. in ſu-*
pra allegata deciſione 383. ſub num. 3. verſ. & vl-
terius par. 2. recent.

Vnde tempus non ſecundi Monitorij anni
1644. ſed primum anni 1629. attendi debet,
quod namque dicitur attendendum eſſe ini-
19 tium ſecundæ, † non autem primæ litis, pro-
cedit quando prima lis fuit extincta, & ſecun-
da eſt omnino noua, vt declarauit *Rota in Ro-*
mana Domorum 25. Iunij 1646. §. cæterum in fine
coram R.P.D. meo Bichio.

Ab anno vero 1629. fructus percepti ad ra-
tionem annuæ penſionis ſcutorum 27. detra-
ctis expenſis, vt pars aduerſa admittit, ac
detrahendo à d. ſumma medietatem, quæ ad-
uerſarijs pro fructibus legitimæ, ac Trebel-
lianicæ debetur aſcendunt ad ſcuta 270. & ſic
excedunt valorem legitimæ, ac Trebelliani-
cæ conſtituentium dumtaxat ſcuta 225. quod
eſt prætium medietatis huius Domus; Qua-
propter Aduerſariæ intus habent pluſquam
petunt, licitumque eſt actricibus etiam in actu
20 executionis ſententiæ † excipere de compen-
ſatione cum dictis fructibus perceptis *Aſſlict.*
deciſ.121. num.4. Surd. deciſ.191. num.7. Iuncto
præſertim, quod Ioannes Angelus aduerſa-
riarum auctor, ex cuius perſona legitima, ac
Trebellianica petitur, hæreditatem adiuit ſi-
ne beneficio inuentarij, & mobilia hæredita-
tis occupauit, de quibus cum nulla reddatur
21 ratio, creditum detractionum † inefficax, &
& illiquidum remanet *Bart. Bald. Caſtr. Mantic.*
& alij relati à moderno Piſaurienſi de Imput. & de-
tract.quæſt.136.num.61. & plurib.ſeq.

Non obſtat, quod ſententia, de qua agitur
adhuc iniuſta ſit, ex quo nedum concedit a-
ctricibus Immiſſionem in poſſeſſionem Do-
mus, ſed vltro condemnat reas conuentas ad
reſtitutionem fructuum perceptorum, nam
22 vt ſententia ſubſtineatur, condemnatio ad
fructus intelligenda eſt de rata fructuum, quę
detractiones excederet, vt benè *Vincent. de*
Franch. deciſ.527. ſub num.12. verſ. nam dicebam
Capic. latro deciſ.25. ſub num. 38. verſic. nam ver-
ba ſententiæ Rot.deciſ.94.num.29. apud Modern.Pi-
ſan. de Iurepatr. & in Bononien. Dotis 19. Decem-
bris 1644.§.penult. coram R.P.D. meo Bichio. Et
in omnem euentum, quia condemnatio hu-
iuſmodi conceſſa eſt per verbum, *& Inſuper,*
23 quod conſtituit † Capitulum ſeparatum, &
eſt nouæ orationis inceptiuum *Rimin, Iun.con-*
ſil.482.num.38. cum alijs allegatis in Bononien. fi-
deicommiſſi de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram R.
P.D. meo Cerro, eſto quod in hac parte ſenten
24 tia eſt iniuſta, † non ideò retardanda eſſet exe-
cutio alterius Capituli concedentis immiſſio-
nem, *Scacc. de appell. quæſt.17.limit.6. membr.9.*
num.35.& 36.Rot.deciſ.33.num.9.par.2.diuerſ.de-
ciſ.641.num.13. coram bon. mem. Buratto, & fuit
dictum in Auenionen. hæreditatis 10. Iunij 1648. §.
minus refert coram R.P.D. meo Royas.

Quo verò ad dotem Catherinæ DD. pon-
derarunt Primo, quod exaduerſo non fuit
25 probatum † non extare bona Io: Angeli eius
viri, vt debuit *Rot.deciſ.56. num.3. & 4. par.4.*
tom.2.recent. Gratian. diſcept.331. num.23. verſic.
quamuis Coſt. remed.ſubſid.6.num.4. Nam agitur
26 de fideicommiſſo materno, † ex quo Dotes
detrahi non poſſunt niſi conſtito, quod bona
mariti, & aliorum eius Deſcendentium non
ſufficiant *Cephal.conſ.574. in fine Coſt.d.remed.6.*
num.3.Peregrin.Fontanell. & alij plures quos refert
& ſequitur Rota in Romana Dotis 23. Ianu. 1645.
§.1. coram R. P. D. meo Ottbobono; Nec ſatis eſ-
ſet, ſi hoc hodiè probaretur, quando ad ex-
27 cludendam Aegidianam † iniuſtitia ſenten-
tiæ conſtare debet ex eiſdem actis, non autem
ex nouiter deductis *Buratt.deciſ.630.num.2.de-*
ciſ.850. num.4. Rot. deciſ.80. num.10. & ſequitur
part.4. tom. 2. recent & in ſupracitata Auenionen.
hæreditatis §. ex verò credito coram R. P. D. meo
Royas.

Secundo, quod licet Ioanni Angelo Ca-
therina promiſerit pro dote ſcuta 800. reuera
tamen Inſtrumentum dotale datum in præte-
rito Summario Catherinæ num.2. ſcutorum
centum numerationem coram Notario, &
Teſtibus factam probat, ac aliorum 400. dū-
taxat continet ſimplicem confeſſionem de re
28 cepto, † quæ ſatis non eſt ad effectum recu-
perandi Dotem ex bonis fideicommiſſi *Pere-*
grin conſ.53.num.7. lib.5.& in tractat. de fideicom-
miſſ.artic.42.nu.83.Fuſar.conſ.23.nu.14 conſ 166.

Digitized by Google

legitur, quod Capitale dictæ Apothecæ valoris librarum 3731. 6. 8. tempore mortis Cæſaris auctum fuerit ad libras 6553. vt Informantes pro Conſtantia referunt, ſed quod ex eo negocio lucra redacta fuerint pro lib. 3968 vt ex eodem calculo apparet.

Minùs obſtant prætenſa credita ratione lucrorum, pro nonnullis annis ad Conſtantiã ſpectantium, & quædam aſſerta debita durante eius adminiſtratione pro ſeruitio negocij contracta; Quia ſtante horum adhuc illiquiditate cum potius ad petitorium, atque redditionem rationum ab ipſa faciendam ſpectent; intereà nullam illi iuſtam cauſam apothecam, & Capitale filiorum nomine hacte-
6 nùs adminiſtratum retinendi † præbere poſſunt, vt latè probat *Surd. conſ. 1296. ſub num. 10. verſ. quod autem, & ſeq. lib. 2. & deciſ. 184. ſub n. 11. circa med. verſ. ſed illa præcipuè, & ſeq. per tot. Rot. deciſ. 725. num. 17. verſ. quod ſi dicatur. par. 4. tom. 3 recent.*

Et ita vtraque, &c. deciſum fuit.

BENEVENTANA CANONICATVS.

Lunæ 1. Martij 1649.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione an Indultum Sixti V. mandans Beneficia vacantia in menſibus Ordinarij eſſe conferenda ſolis Ciuibus originarijs an comprehendat etiam Diœceſanos. Itẽ an ſub tali Indulto cenſeatur reuocatum aliud præcedens cõceſſum à Sixto IV. Archiepiſcopo Beneuentano de conferendo Beneficia eius familiaribus?

SVMMARIVM.

1 *Conſtit. s. m. Sixti V. præcipit omnia beneficia Ciuibus originarijs Beneuentanis conferri.*
2 *Incapacitas alicuius in literis Apoſtolicis narrata eſt concludenter à prouiſo iuſtificanda.*
3 *Indultum Sixti IV. pro Ciuibus Beneuentanis inhabilitat ſolummodo forenſes, & alienigenas, qui inibi perpetuam non elegerint manſionem.*
4 *Forenſis dici nequit qui eſt eiuſdem Diœceſis.*
5 *Diœceſanus eſt capax ad obtinenda beneficia, quæ Ciuibus originarijs, vel ex Diœceſi debita ſunt.*
6 *Archiepiſcopus Beneuentanus vigore Indulti Sixti IV. poteſt conferre beneficia debita Ciuibus Beneuentanis eius familiaribus.*
7 *Et familiaris ad hunc effectum quisnam dicatur?*
8 *Familiaritas Epiſcopi ad effectum validitatis eius prouiſionis, non autem reſeruationis non eget tam exacta probatione.*
9 *Familiaritatis probatio quaenam ſufficiens dicatur ad effectum elidendi contrariam probationem?*
10 *Indultum Sixti V. generaliter diſponens beneficia vacantia in menſibus Ordinarij conferri ſolis Ciuibus originarijs Ciuitatis Beneuentanæ, non cenſetur derogaſſe alio Indulto conceſſo à Sixto IV. Archiepiſcopo Beneuentano, vt poſſet conferre eius familiaribus non conſtito de tali Indulto notitiam habuiſſe, nec dè voluntate reuocandi.*
Indultum præcedens iuſta ratione conceſſum nunquã cenſetur per aliud indultum ſubſequens derogatum niſi conſtet de voluntate Pontificis derogandi. ibidem.
11 *Obſeruantia interpretatiua plurimum deſeruit pro dilucidatione Indulti, ſeu priuilegij.*

DECISIO CCCLIV.

DOMINI cenſuerunt Carolo Serræ prouiſo Apoſtolico Canonicatum non eſſe adiudicandum; eo quia fundamentum ſuę intentionis in nõ capacitate Caroli Tolæ Forenſis, contra formam *Conſtit. fel. rec. Sixti Pa-*
1 *pæ V. Dat. 30. Iunij 1588.* † præcipientis omnia
Beneficia Ciuibus Originarijs Beneuentanis
2 conferri prouiſi non iuſtificauit, † prout con-
cludenter iuſtificare tenebatur *cap. 2. de reſcrip. Felin. in cap. ad aures num. 4. verſ. tertia concluſio eodem tit. Buratt. deciſ. 948. numer. 1. verſ. & in ſpecie cum ſeq. & in ſimilibus terminis fuit dictum in Ferrarien. Parochialis 4. Iulij 1642. coram R. P. D. meo Cerro per tot. ac comprobatum alijs relatis in Conchen. Penſionis 13. Ianuarij 1648. coram R. P. D. meo Corrado verſ. tenetur Gregor XV. deciſ. 13. numer. 8. verſ. etiam quod contineat, ibique addend. num. 13.*

Subſtinetur enim collatio Reuerendiſſimi
Domini Archiepiſcopi Beneuentani facta de
hoc Canonicatu in perſonam Tolæ, vel vi-
gore Indulti *Sixti IV. Kal. Iulij* 1478. Inhabi-
3 litantis ſolummodò Forenſes, † & alienigenas,
qui inibi ſuam perpetuã non elegerint man-
ſionem, prout elegiſſe prætendit Tola, &
contrarium à Serra, vt ex ſupradictis tenete-
tur, non probatur; Prætérquam quod Tola
4 non dicitur Forenſis, † quia Diœceſanus ſe-
cundùm *Caſtren. in auth. qua in Prouincia num. 4. ad med. verſ. & aliquis exiſtens C. vbi de crimin. agi opor. Brun. quod ſtan. maſculis art. 6. numer. 23. ad fin.*
& vt Diœceſanus ſecundum ſupplicationem
porrectam d. Sixto IV. nomine Communita-
5 tis Beneuenti eſt capax † huiuſmodi benefi-
cij ibi, *Vt nullus niſi in Ciuitate, & Diœceſi oriundus beneficia Eccleſiaſtica obtinere poſſit,* quod etiã
eſſe de Iure tradit *Lancell. Gall. ad Conſtit. Alex. præfat. 8. nu. 62. & ſeqq. Surd. alios referens conſ. 113 num. 30. lib. 3. Peregrin. conſ. 102. numer. 8. lib. 1,* vel
6 tanquam eius familiaris † vigore alterius *In-
dulti Sixti IV. Dat. 18. Martij 1483.* dum eſſe
ſuum familiarem ex deputatione ad certum
Officium Cruciferi diù antè hanc prouiſionẽ
probatur, cuius contrarium Serra minimè
conuincit, aſſerendo Tolam in Seminario cõ-
uiuere, cum id fieri etiam Sumptibus D. Ar-
chiepiſcopi poſſit, & nihilhominùs verus eius
familiaris cenſeri per latè tradita *à Surd. dec. 35 ſub num. 7. verſ. Senatus tamen, & ſeq. per tot.* & fir-
mauit *Rot. in Parmen. Canonicatus 11. Febr. 1585. coram Gypſio,* & latius *in Auenionen Archidiaconatus 9. Iunij & 3. Iulii 1617. coram Buratt. deciſ. 255. per tot.* Maximè quia cum in præſenti ca-
8 ſu de probatione familiaritatis, † tantum aga-
tur ad effectum validitatis prouiſionis Tolæ,
non ad effectum reſeruationis, minus exacta
probatio ſufficit *Rot. dec. 832. nu. 1. par. 3. diuerſ. verſ. & fuit dictum, & deciſ. 645. ſub num. 3. verſ.*

Digitized by Google

attamen hic videtur par.1.recent.Adden.ad bon. me. Buratt.deciſ.255.num.18.verſ.ſecus tamen eſt,qua-
9 lis à Tola tantùm ſufficiens † ad elidendam
Serræ contrariam probationem eſt exhibita
ad l.neque natales 10.C.de probat l.non hoc la 4. C. vnde legit Rota coram Greg.XV.deciſ. 353.num.2. verſ.iſta poſſibilitas, & ſeq.Buratt.d.deciſ.948.nu.3. verſ.ſufficit enim.

Neque Dominis ſubſiſtere viſa fuit allegata per Serram Sixti IV. Indulti ſpecialitèr fa-
10 miliares Archiepiſcopi excipientis † per poſterius Sixti V.Indultum derogatio,tanquam generalitèr ſolis Ciuibus Originarijs Ciuitatis Beneuentanæ in menſibus Ordinarij vacantia beneficia conferri debere,expreſsè diſponens, quia cum nulla penitus in poſteriori hoc Indulto de primo mentio facta Sixto V. eſſe dignoſcatur, nec aliundè eum Pontificem de eo notitiam habuiſſe probetur, non eſt veriſimile dictum Indultum præcedens in fauorē Ordinarij, eiuſque familiarium iuſta ratione conceſſum reuocare voluiſſe, niſi clarè de tali Pontificis Sixti V.voluntate appareat *ad tex. in cap.cum ordinem in 6.& in cap. Abbatem 40.vbi gloſſ.in verbo per literas de reſcript.Oldrad.conſ.166 num.1.verſ.1.quia & ſeq.* & comprobat *Mandoſ. ad reg.4.q.7.à num.5.verſ. pro parte vero negatiua, & ſeq.vſque ad fin.Gonzal.ad reg.8.gloſ.9.§.2.n.6. verſ.quia lex generalis,& pluribus ſeqq. Rota coram Card.Seraph.deciſ.1293.num.8.verſ.& in ſpecie,& in Romana Pecuniaria, ſeu Inueſtimenti 13. Iunii 1637.coram Eminentiſſimo Card.Panzirolo,§.vltra quod DD.dicebant, & ſeq.*

Cuius interpretationis dilucidationi pluri-
11 mum deſeruit obſeruantia † ab anno 1573. citra quæ validam hanc declarationem eſſe oſtendit *Becc.conſ.101.num.49.verſ. & obſeruantia Cranetticonſ.294. col.13. verſic.vigeſimo primo lib.2.Honded.conſ.92.num.27. verſ.quoniam obſeruantia lib.1.* & fuit dictum *coram D.Card.Seraphin.deciſ.595.num. 5.verſ.& hic concurrat priuilegium, & coram Canaler.deciſ.80. num.4. verſ.& in priuilegijs praſertim, & deciſ.371.num.9. verſ. qua obſeruantia par.4.tom. 2.recent.*

Et ita vtraque; &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE CLAVARINIS.

Veneris 5. Martii 1649.

ARGVMENTVM.

Ceſſionario Iurium dotalium vigore hypothecæ dotalis competit retentio bonorum Viri, præſertim quando tempore ceſſionis iam erant per mulierem detenta, & an competat etiam Ius agendi contra bona fideicommiſſi pro conſecutione, & recuperatione dotis?

SVMMARIVM.

1 *Ius retentionis Vxori etiam ſoluto matrimonio competens in alios cedi, ac transferri poteſt.*
2 *Maximè quando de poſſeſſione Vxoris nulla inter partes eſt controuerſia.*
3 *Bona Viri eo ad inopiam vergente Vxori aſſignata pro eius cautione dicuntur ab ipſa detenta non autem poſſeſſa.*
4 *Ius perſonale cedi nequit.*
5 *Retentio rei hypothecatæ, vt competat ſola detentio ſufficit.*
6 *Ceſſionarius Iurium dotalium vigore Inſtrumenti, ac hypothecæ dotalis poteſt conſequi, ac recuperare dotem ex bonis fideicommiſſi, quemadmodum mulier cedens conſequi poterat.*
7 *Ius conſequendi,& recuperandi dotem ex bonis fideicommiſſi tanquam doti, & eius actioni cohærens etiam in ſucceſſores extraneos rectè transferri poteſt.*
8 *Confeſſio propria omnem aliam ſuperat probationem.*
9 *Diſpoſitiua, & veritas actus potius attenditur, quam enunciatiua.*
10 *Ceſſionarius Iurium dotalium antequam agat contra bona fideicōmiſſi pro reſtitutione dotis debet priùs experiri bona libera per virum diſtracta. Declara num.11.*

DECISIO CCCLV.

CONFIRMARVNT hodie Domini reſolutionem captam ſub die 18. Martij 1643. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, in qua dictum fuit Pieritijs ſuper prædio nuncupat. *della Strada* competere retentionē pro credito dotali Lauræ; quia ex eodem Inſtrumento,& hypotheca dotali de anno 1611. celebrato plenè iuſtificatur Iura dotalia Lauræ in ſumma libr. 7000. vt in Summario reſponſionis dictorum de Pieritijs *num.* 1. illaq; fuiſſe per eamdem ceſſa Pieritijs ex Inſtrumēto ceſſionis apparet eodem Summario *num.* 2.
1 quarum vigore ius retentionis † vxori etiam ſoluto matrimonio competens in ipſos tranſijt *iuxt. l.eum qui à debitore 18.ibique Bart. circa med.verſ.reſpondeo ff.qui potior in pign.hab. l.in omnibus cauſis 69.verſ.vbi vero genus ff.de reg.iur. l.ſi potiores la 3.C.de his, qui in prior.credit.loco ſucceſſ. Mantic.deciſ.69.ſub num.2.verſ.diuerſum eſt autem Buratt.dec.286.num.9.verſ. vnde, & multo magis Rota deciſ.56.num.3.verſ. ſed mulier potuit tom. 2. & deciſ.595.num.5.verſ.& poteſt vxor tom.3. p.4. recent.*

Et magis quia controuerti non poteſt clara
2 poſſeſſio † Lauræ ac Pieritiorum habentium cauſam, & ius retentionis ab illa, vt latè cōprobatum fuit in hac cauſa *ſub die 18. Maij 1643. §.quod autem coram d.Reuerendiſſimo D.meo Decano.*

Nec refert, quod hoc prædium à Laura
3 viro ſuo ad inopiam vergente † tanquam ſibi pro ſuæ Dotis cautione aſſignatum, detentū dumtaxat fuerit,non autem ab ipſa poſſeſſum *l ſi conſtante 25.ff.ſolut.matrim. l. vbi adhuc 29. C. de iur.dot. Alex.conſ.141.num13.& ſeq.lib.5. Gozzad.conſ.42.num.14.verſ.ſed in caſu noſtro*,& hoc
4 ius tanquam perſonale † Pieritijs à Laura proindè cedi non potuerit.

Quia ad effectum concedendi retētionem
5 rei hypothecatæ † ſola eius detentio ſufficit *l.vnica in 2.reſponſ.*& ibi *Bald.ſub nummer.1. verſ. Nota bene, & ſub num.3.verſ.concludo, C.etiam ob*

Chiro-

Digitized by Google

Chirograph.pecun.pign.ten.poſſ.Caualer. deciſ. 446. ſub num.8.verſ.pariter dum opponebatur, & ſeq.

Neque Pieritij vtuntur ſimplici iure perē-
di aſſecurationem Dotis,ſed Iure conſequen-
6 di, & recuperandi dotem vigore Inſtrumenti
ac hypothecæ dotalis ex bonis ſubiectis fidei-
commiſſo aſcendentium,quod ipſi Lauræ eo-
rundem Auctrici competebat *iux.auth.res quæ C.commun.deleg.* quod ius tamquam Doti, &
7 eius actioni cohærens † etiam in ſucceſſores
extraneos rectè transferri poteſt, vt pluribus
relatis probat *Roland.conſ.85.num.23.verſ.& concludit Gozz. d.conſ.97.num.10.in fin. verſ. & quod iſtud ius Rota coram Seraphin.dec.678. num.11. & ſeq.*& fuit dictum *in Recanaten.manutentionis 27. Iunij 1642. §.demum nullum coram R. P. D. meo Cerro,& in Romana Salulani deCaſalibus 11.Martij 1643. §.quo vero ad potioritatem coram me.*

Minùs obſtat, quod dictum prædium *della Strada* ad hæreditatem Antonij fratris Ale-
xandri transuerſalis ſpectet, & ideò tanquàm
ſubiectum fideicommiſſo ab eo in Inſtrumē-
to donationis ſub die 5. Iulij 1585. ordinato
teſtitutioni dotis prędictæ non ſit obnoxium.

Quia illum omninò viſum fuit ad hæredi-
tatem Alexandri pertinere, nec fideicommiſ-
ſo Antonij vinculatum eſſe conſtat: Tum
quia Antonius tanquam Prior, & Præceptor
Eccleſiæ S. Antonij, cuius directo Dominio
prædium eſt, antè prædictam donationem in-
ueſtiuit d. Alexandrum eius fratrem ſolùm
acquirentem pro ſe, & ſuis hæredibus,& ſuc-
ceſſoribus eum clauſula, *ad habendum*, & diſ-
ponendum, alijſque pactis in præcedentibus
inueſtituris contentis, in qnibus expreſsè le-
gitur data facultas affrancandi illud, ſibique
pro æquiualenti appropriandi, vt patet ex In-
ueſtitura ſub die 7.Decembris 1584.Summa-
rio vtrinſque patris *num. 1.* Tum etiam quia
in eodem donationis Inſtrumento ſpecialiter
per orationem ſeparatam meliorationes à di-
cta donatione etiam ad ſe ipſum ſpectantes in
dicto prædio factas excepit, illaſque eidem
Eccleſiæ S. Antonij donauit, vt cnm directo
dominio conſolidarentur, reſeruato pariter
Alexandro fratri, ac eius filijs, & deſcenden-
tibus maſculis ſaffrancandi, & appropriandi
iure eiſdem priùs ex antiquis Inueſtituris cō-
peteſt, vt in d.Summario dictorum de Pieri-
tijs *num. 2.*

Vndè poſtmodum ſub die 7.Iulij 1592.per
Gherardum Iuniorem, aliosque ſuos fratres
Alexandri filios tanquam eius hæredes affrā-
catione, & appropriatione facta dicto Sum-
mario *num.5.* ab ipſoque Antonio ſub diebus
25. Septembris 1593.& 15. Decembris 1595.
dicto Summario *num.6.* confirmata, reſultat
hoc prædium hæreditarium Alexandri, non
autem Antonij fuiſſe, prout alias firmatum
fuit *ſub die 4.Maij 1640.coram R.P. D.meo Roias in §.eoque magis cum ſeq.& deinde ſub die 30.Maij 1642. ſub princip. verſ. ſiquidem iuſtificatur coram Reuerendiſſ.D. meo Decano.*

Et tollit omnem difficultatem propria eiuſ-
dem Antonij confeſſio, de qua in prædictis
Inſtrumentis Summatio *d. num. 6.* vbi fatetur
affrancationem, & appropriationem factam
fuiſſe ad commodum Iulij, Cherardi, & alio-
rum filiorum, & hæredum Alexandri, libraſ-
que 5000. per ipſum Antonium ſolutas fuiſ-
ſe de proprijs pecunijs eorundem nepotum,
vt in dicto Summario *num. 6.* quæ propterea
8 confeſſio† omnem aliam probationem ſupe-
rat *l.cum te 5.C.de tranſ.l.generaliter 13. C.de non numer.pecun.Bald.conſ.192.num. 8.lib.2.verſ.talis confeſſio Rota dec.348.num.7.par.6.& deciſ.49.n.4 par.7.recent.*

Cui veritati non nocet, quod in enunciati-
ua Inſtrumenti affrancationis iſti nepotes e-
tiam Donatarij vocentur, quia francatio le-
gitur facta ab eis vti hæredibus Alexandri, &
pluries repetito nomine hæreditario, vt fuit
dictum *ſub d.die 4. Maij 1640. d. §.eoque magis coram R.P.D. meo Roias.*

Præcipuè, quia de iure attenditur diſpoſi-
9 tiua, † & veritas actus, noñ autem enunciati-
ua *ad tex.in l.Imperator 72.§.fin.vbi gloſſ.in verb. non videtur ff.de legat. 2.Surd.dec.322.nu.11. verſ. ſic contrahens, cum al.ijs per Rotam allegatis in d. §. eoque magis in fin.coram R.P.D. meo Roias.*

Nec releuat obiectum, quod hoc prædium
de pecunijs Antonij ab hæredibus Alexandri
fuerit affrancatum, quia ex partitis librorum
Banchi de Dugliolis, colligitur pecunias in
cauſam Francationis, & appropriationis im-
penſas prouenire ex effectibus proprijs Che-
rardi, & aliorum Antonij nepotum Alexan-
dri filiorum, non autem de pecunijs Antonij
cum dicta partita clarè conuincat de eo tem-
pore adfuiſſe in dicto Banco pecunias per
Agentem dictorum filiorum Alexandri alla-
tas tām ex effectibus propriarum penſionum
exactarum, quàm prædiorum, aliorumq;red-
dituum, quæ francationi prædictæ inſeruie-
runt.

Maximè quia ipſamet partita, quæ ad de-
bitum iſtorum filiorum Alexandri creata le-
gitur per hæc verba, *Alli heredi d'Aleſſandro lire 5000. per francare*, demonſtrat Banchum
iſtos Alexandri filios in debitores agnouiſſe,
vt extenuaret creditum,quod ipſi pro eorum
effectibus in dicto Bancho allatis habebant.

Et comprobat prædicta confeſſio facta de-
inceps per Antonium in præcitatis Inſtru-
mentis.

Denique non obſtat, quod Pieritij ceſſio-
10 narij Lauræ priùs cætera bona libera † per
Cherardum eius virum diſtracta, quam con-
tra dictum Prędium Fideicommiſſo ſubiectū
experiri debeant.

Quia cum omnia bona libera Cherardi in
pluribus alienationibus ab eo factis, vt iam a-
liàs *ſub die 4.Maij, & 23.Iunij 1636. coram Reuerendiſſ.Terracinen. deciſ.126.ſub num.28.verſ.quod fortius, & ſeq. & deciſ.168. ſub num.6.verſ.& maximè augetur par.7.recent.* firmatum fuit, con-
11 ſumpta fuerint, † Lauræ, quæ viro ſuo dum
vixit ſub fide, & contemplatione omnium ab
eo tunc poſſeſſorum bonorum credidit, non
tenebatur adueniente reſtitutione dotis caſu
tertios, in quos alienata fuerant, excutere,ſed
rectè ſuper fideicommiſſarijs agere poterat.&
ſic

Digitized by Google

ſſe multò magis illa, quæ penès ſe reperiebãtur ex auctoritate Iudicis; & Iure optionis Iudicialis retinere *Caſtrenſ.conſ.219. viſis, & conſideratis ad fin.verſ.& hæc pars lib.1.Curt.Iun. conſ. 59.ſub num.8.verſ.ſed quia hic tractatur Peregr. de fideicom.art.42.num. 18.verſ.contra vero, & pluribus alijs relatis Fuſar.de ſubſtit.quæſt.532.ſub n.10. verſ.extenditur autem hæc ampliatio Io. Bapt.Coſt. de remed.ſubſid.remed.6.num.9.verſ.denique.*

Et ita vtraque, &c.

ANCONITANA CAMBIORVM.

Lunæ 8. Martii 1649.

ARGVMENTVM.

Cambia, vt debeantur ei, qui facultatem cambiandi habet limitatam quoad certos caſus, quænam requirantur? Cambia ſine tranſmiſſione literarum ad nundinas non debentur.

SVMMARIVM.

1 *Facultas capiendi pecunias ad cambium, quando eſt reſtricta, & limitata ad certos caſus extra illos non extenditur, nec proindè cambia debentur.*

2 *Facultatem habens recipiendi pecunias ad cambium non ſimpliciter, ſed ſub aliqua concluſione, vt dicta facultate vtatur, neceſſe eſt, quod ipſe doceat de euentu conditionis, necnon etiam teneatur cambium cum conditionis euentu denunciare debitori, vt ipſa ſciat debitum ſub vſuris, alias cambia petere nequit.*

3 *Facultas data nihil operatur niſi ad actum reducatur*

4 *Facultatem habens capiendi pecunias ad cambium probare tenetur pecunias in hanc cauſam fuiſſe acceptas, hocque debitori eſt notificandum, vt ab vſuris infuturum ſe liberare valeret.*

5 *Et huiuſmodi notificatio non ſufficit quod fiat per literas, ſed intimatio perſonalis requiritur, eaque per habentem ſufficientem mandatum procura reproducatur.*

6 *In mora quis dicitur conſtitutus ex interpellatione extraiudiciali, quamuis vnica.*

7 *Debitor vt ad cambia teneatur ex facultate alicui conceſſa pecunias ad cambium accipiendi neceſſe eſt quod ipſe ſciat pecunias ſub intereſſe cambiorum eſſe accipiendas, nec aliter prouideri poſſe, ac etiam quod fuerint recepta.*

8 *Et hæc ſcientia neceſſaria eſt etiam in fideiuſſore, vt ipſe ad cambia adſtringi poſſit.*

9 *In mora, vt fideiuſſor conſtitutus dicatur, requiritur, quod ei innoteſcat mora debitoris in non adimplendo.*

10 *Mora principalis debitoris non nocet fideiuſſori.*

11 *Iuſtificatio Cambiorum non pendet à voluntate, & conſenſu partium.*

12 *Cambia non debentur ſine tranſmiſſione literarum ad Nundinas.*

DECISIO CCCLVI.

PRO ſecunda vice Domini hodie approbarunt fundamẽta deciſionis in hac cauſa coram Reuerendiſſimo Carillo Epiſcopo Salamantino 1. Iulij 1643. confirmata ſub die 18. Iulij 1646. coram me, Cambia videlicet
1 ex facultate † pecuniam ad cambium accipiẽdi data Sturano adminiſtratori ab Angelo Grimaldo principali Conductori Appaltus olei dictæ Ciuitatis non deberi, eo quia dicta facultas non erat ſimplex, ſed ad duos caſus reſtricta, quatenus pecuniæ ex retractu olei à Bertis empti, ipſis ſoluendi non ſufficerent, & quatenùs Angelus in futurum de neceſſaria olei quantitate non prouideret, & ſic vrgente tantum neceſſitate, vt fuit dictum *in Senogallien.aſſictus 27.Nouembris 1615. coram bo.m. Remboldo impreſſ.dec.711. §. finita igitur locatione ſub num.2.in fine verſ.cum in eum tantum caſum, & §.non obſtat ſub d.num.2. par.3. recent.* quas conditiones cum Sturanus eueniſſe non oſten-
2 derit, † nec cambium ab ipſo in hanc cauſam ſumptum cum conditionis euentu Angelo denunciauerit, vt certò ſciret debitum ſuum eſſe ſub vſuris ab ipſo, nec à Scalamonte eius fideiuſſore cambia petere nequaquam poteſt
3 ex optima ratione, quia facultas † qualiſcumque data nihil operatur, niſi ad actum reducatur ex deductis *in ſupradicta prima deciſ.§.quinimo.* Requirebatur enim concludens pro-
4 batio, quod pecuniæ † per Sturanum erant in hanc cauſam acceptæ, & hoc notificandum erat Angelo debitori, vt ab illis in futurum vſuris ſe liberare valeret, vt dixit *Rota diuerſ. par.4.dec.14.ſub num.91.verſic. tertio principaliter cum ſeq.& in Romana Cambiorum coram Cardinali Arigonio, & in Mediolanen. pecuniaria coram Litta 27. Martij 1602.quæ eſt deciſ.775.par.4. diuerſ. & deciſ.52.part.1.rec.num.2.& ſeq.& ſignanter in Romana Cambiorum 4.Iulij 1618. coram bon.me. Patriarcha Manzanedo ſub princ.verſ. tamen poſtquam per tot. & §. tum etiam,* vbi ulterius habetur,
5 quod & ſi huiuſmodi notificatio † per literas facta fuiſſet non ſufficeret, ſed perſonalis intimatio, eiuſque per perſonam ſufficiens mandatum habentem reproductio requiratur.

Nec Sturanum ab hac probatione Intimationis neceſſitatis tàm eidem Angelo, quàm Scalamonti fideiuſſori faciendæ releuant Epiſtolæ in Summario *num. 3.& 7.*datæ, ad ipſum ab Angelo conſcriptæ, quia licet appareat Angelum dictę neceſſitatis olei notitiam habuiſſe, & ideò ad damnorum ſolutionem ex
6 extraiudiciali interpellatione † licet vnica in mora conſtitutus fuerit *ad text.in l.mora 32.ff.de vſur.& in l.Titia dec.89.§.vſuras in fine vbi Bart. num.3.verſ.vltimo nota ff.de legat.2.* & tradit *Menoch.de arbitr.lib.2.caſ.220.num.28.& ſub num.29 verſ.nam crebior, & verior hæc eſt, vbi allegat plures concordantes Rota rec.par.5.deciſ.38.nu.4. verſ. & data interpellatione,* non indè infertur, quod
7 ſciuerit † neceſſe eſſe pecunias ſub intereſſe cambiorum accipere, neque aliter prouideri poſſe, ac demùm fuiſſe receptas *Card.Seraphin. deciſ.991.num. 2.verſ.2.verſ.cum enim ſinus Greg. XV. deciſ.425.num.5.verſ.quæ tamen, & num. 3. verſ.& ſpecificè, & deciſ.523.num.8.verſ.& requiritur certa.*

Nequè in Scalamõte indemnitatis fideiuſ-
8 ſore † hæc notitia, prout opus eſſet, vt ipſe ad Cambia adſtringi poſſet vllo modo probatur

vt

Digitized by Google

vt reſpondet *Rota poſt Cenc. de cenſib. Impreſſ. Taurin. deciſ. 342. num. 2. & ſeq. & dec. 345. à nu. 1. vſque ad 4. verſ. releuatur autem cum ſeq.* & probatum fuit *in d. §. quinimo primæ deciſionis*, nam ad effectum, vt ipſe quoque Scalamontes in

9 mora † conſtitueretur, neceſſarium erat ipſi etiam Angeli moram in nõ adimplendo intimare, cum ei aliàs quamuis etiam principaliter obligato ex natura contractus ſemper

10 reputato fideiuſſori moram † Angeli Principalis debitoris non poſſe nocere dictum fuit, *vt per Rot. poſt Cenc. in dd. deciſ. 342. ſub num. 4. & 343. num. 5. & ſeq.*

Nec obſtat, quod Grimaldus, & Scalamontes libros à Sturano conſcriptos viderint, ex quibus propterea omnia ſupradicta requiſita dicebantur oſtendi, quia vltra quod non probatur Scalamontem vnquam libros vidiſſe, cum probationes ad hoc datæ à Sturano de ſolo Grimaldo loquantur, tollitur difficultas, cum dicti libri ſolummodo poſt finitum negotium de anno 1632. vt ex depoſitione teſtis, & eiuſdem Grimaldi 24. Septẽbris 1632. in Summario Sturani *num. 8.* relatis literis probatur, traditi fuerint, certum eſt inde non iuſtificari ea, quæ prius malè geſta fuerunt; tanto minus cum Grimaldus viſis eiſdem libris contradixit, vt idem teſtis deponit, maximè in hac materia, cuius iuſtifi-

11 catio † non pendet ex voluntate, aut conſenſu partium, vt notat *Bart. in l. ſi forte ff. de Caſtr. pecul. Iaſon alios referens in l. ſi donatione ſub nu. 4. C. de collat.* reſpondet *Rot. in recent. d. dec. 711. n. 6. verſ. non obſtat circa medium par. 3. & d. deciſ. 52. par. 1. num. 5. & deciſ. 559. ſub num. 2. verſ. non enim ſtandum eſt par. 2. Rota in ſupra allegata Romana Cambiorum 4. Iulij 1618. §. quibus non obſtat in fine coram Manzanedo.*

Inſuper cum nec in hodierna Informatione Informantes contra deciſionem de literis nundinarijs vulgò, *Spacci*, verè ad nundinas tranſmiſſis docuerint, ſine quibus Cambia deberi non poſſunt, vt præter allegatos *in § finali primæ deciſ.* dixit *Rota deciſ. 304. num. 2. par. 4. & deciſ. 274. poſt numer. 4. verſ. præterea cum ſeq. par. 5. recent. Add. ad bon. mem. Buratt. deciſ. 512. n. 8* remanet inconcuſſum etiam hoc eius fundamentum.

Et ita vtraque parte informante, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE BRINAS.

Lunæ 8. Martij 1649.

ARGVMENTVM.

Nouum examen poſt lapſum trium annorum à die primæ reprobationis concedi non debet, maximè quando reprobatus in primo fuit etiam in ſecundo examine reprobatus, nec à ſecunda reprobatione appellauit. Approbatio reportata ab eo, qui in primo, & ſecundo examine fuit reprobatus, non citato eo de cuius intereſſe agitur non ſuffragatur.

SVMMARIVM.

1 *Idoneitas de tempore concurſus requiritur.*

2 *Reprobatus in primo examine ſi iterum in gradu appellationis fuit reprobatus, & ab iſta reprobatione non appellauit illam approbaſſe cenſetur.*

3 *Nouum examen concedi non debet in præiudicium eius, cui in concurſu fuerat Ius quæſitum.*

4 *Nouum examen concedendum non eſt poſt lapſum triennij à die primi examinis, & reprobationis, cum tanto tempore poſſit quis doctior euadere, nam ex idoneitate de præſenti non arguitur in præteritum, & ſic tempore concurſus.*

5 *Idoneitatis præſũptiones deductæ ex qualitate Sacerdotij, necnon ex deputatione ad audiendas confeſſiones ex quibus non ſint attendendæ.*

6 *Reprobatus in primo examine, licet in ſecundo fuit approbatus talis approbatio nõ ſuffragatur ſi emanauit non citato coppoſitore, vt fuerat proteſtatus de non ſubeundo nouum examen, niſi ipſo citato.*

7 *Nouum examen etiam poſt viginti duos menſes Rota, quandoque conceſſit, quod tamen declara, vt num. 8.*

DECISIO CCCLVII.

APPELLANTE Didaco Garzia ad Curata ab Examinatoribus Diœceſis Calaguritanæ in concurſu cum Sanchez reprobato, & ſub die 2. Ianuarij 1647. ab Examinatoribus Vrbis denuò examinato, neque tunc eſſe idoneum, ſed magis inſtruendum declarato, Inſtante ad tertium examen admittendum eſſe Domini negatiuè reſponderunt, quia cum

1 litteraria idoneitas † in perſonis oppoſitorum de tempore concurſus requiratur, *cap. ſi eo tempore il 9. ibique gloſſ. in verb. effectus de reſcript. in 6. & cap. ei cui 29. de præben. col. titul. cap. Dudum 22. cum gloſſ. in verb. electionis tempore de elect. Abb. ibidem ſub num. 8. verſ. nota, quod electus Gonz. ſuper reg. 8. Cancell. gloſſ. 4. num. 146. verſ. quia non eſt attendenda, Litteratura, quos refert, & ſequitur Rota alijs relatis in Calaguritana Beneficij 26. Iunij 1648. ſub §. quo magis verſ. Tamen quia proceſſerunt coram R. P. D. meo Bichio,* hæc in Garzia, tàm ex relatione examinatorum ſuæ Diœceſis, quam ex ſupradicta relatione examinatorum Vrbis ex-

2 cluditur à qua ſecunda † cum ipſe non appellauerit illam approbaſſe cenſetur, *l. hi, qui ad Ciuilia 7. in fine, ibique Bart. nu. 1. & 2. verſ. ſecundo nota Bald. ſub num. 10. circa fin. verſ. ſed natura, & Angelus ante nu. 1. in princ. & verſ. & hoc eſt verum C. de appellat. Card. Canaler. deciſ. 516. nu. 2. verſ. talis autem præſumptio,* & in his terminis fuit reſolutum *coram Comitul. deciſ. 114. nu. 19. verſ. nec hodie cum ſeq.* Itaut ei in præiudicium Sanchez

3 cui † in concurſu idoneo reperto ob Garziæ inhabilitatem ius quæſitum fuerat nouum examen concedi non debeat, vt optimè probat *Ceſſ. Vgo in conſ. 50. num. 1. verſ. prædictis attamen non obſtan. & ſeqq.*

Et hoc quidem æquiſſima ratione; Cum enim concurſus, & examen vſque de anno 1646. in partibus factum fuerat, *ab eaque trien-*

4 *nium iam ſit elapſum,* † quo Garzias ſtudijs operam dare, & ſic doctior euadere potuit, modo

ad

Mediolanenſi aſſumendi facultatem conceſ-
ſit, neque alios de dicto tempore citrà, quam
dd. Aſconenſes aſſumptos fuiſſe ex Teſtium
depoſitionibus ſufficientiſſimè conſtat. Cum
verò nunc Communitates Ronchi Locarni,
aliorumque locorum Aſconæ vicinorum
ſuos etiam Ciues pariter cum Aſconenſibus
admittendos eſſe pretenderent cauſa ad inſtan-
tiam Communitatis Aſconæ mihi commiſſa
legitimè priùs citatis dictis Communitatibus
dubium proponi, An Iuuenes Aſconæ ſupra
decem annos ſint admittendi, & alendi in
Collegio, & extrà abſque cautione excluſis
illis de Roncho, & Locarni, aliiſque forenſi-
bus, cui Domini tanquam plures inſpectiones
continenti, vt infra reſponderunt.

Admittendos videlicet ad hoc Collegium,
& alendos ſolos oriundos ex ipſa Terra Aſco-
1 næ, non autem Iuuenes Ronchi, & Locarni,
cæteroſque exteros, eo quia Papius Teſtator
ex eadem ortus ibidem Seminarium in domo
per eum ædificata, ac proprijs bonis dotata
erigi iuſſit, id omninò contemplatione Con-
ciuium, quibus proſpicere voluit ordinaſſe
cenſetur, *l.ſi quis ad deſtinandam 38.ferè circ.med.
verſ.vbi autem indiſtinctè C.de Epiſc.& Cleric. An
char.conſ.214.ſub num.11. in fin.& ſeq.verſ.& di-
cit Alex.conſ.91. Repetitus ſub num.7. verſ.pro quo
bene facit lib.7.Mant.de coniect.vlt.vol. lib.8. tit.5.
num.2.verſ.& quod pauperibus relictum eſt, & plu-
ribus relatis probat Gonzal.ad regul.8.gloſſ.2 ſub nu-
mer.38. verſ.ſi Teſtator, & ſeqq.* Quamuis tunc
temporis Communitas Ronchi fuiſſet vnita,
2 ſeu Aggregata Communitati Aſconæ, quia
non inde efficiuntur Ciues loci aggregat, nec
iuuantur dicta teſtamentaria diſpoſitione *Za-
bar.in Clem.2. §.ſanè in fin.de elect.Corn.conſil.39.
num.4.lib.1.Mandel.conſ.49. num.1.Cabal.conſ.13.
num.65.lib.2.*

3 Quod clariùs † ex litteris glor.mem. Gre-
gor.XIII. de anno 1583. quibus dictum Col-
legium pro alenda, & erudienda Iuuentute
dicti loci conſtrui iuſſit, declaratum fuit, *Sum-
mar.Communitatis Aſconæ num.3.* Prout etiam
4 per admiſſionem ad idem Collegium à San-
cto Carolo ab eodem Pontifice huic operi
perfecto puerorum de dicto tantū loco oriun-
dorum in ipſo limine erectionis, & ſubſecu-
tis deinde temporibus ſemper obſeruatū fuiſſe
docent Teſtes Communitatis, *Summ. num.6.*
5 Et indubitatam hanc veritatem † reddit in
marmore palam tunc inſculpta Inſcriptio Bar-
tholomeo Papio, qui Collegium hoc ædifi-
candum Teſtamento mandauit ad ſtudioſam
Iuuentutem Aſconenſem alendam, & inſtruē-
dam, *Summar.Communitatis num.9.* quæ ſimul
6 iuncta † continuatam à tempore erectionis
Collegij citra vniformemque obſeruantiam,
certiſſimam voluntatem Teſtatoris, eiuſque
verborum in Teſtamento declarationē com-
probant *Rot.deciſ.8.nu.2.in fin.verſ.qua obſeruan-
tia par.2.deciſ.362.nu.11.verſ.hancque voluntatem
& ſeqq.par.5.deciſ.247.num.7.& deciſ.14.numer.4.
verſ.& dantur Teſtes part.7.recent.& coram bo.me.
Buratt.deciſ.183.n.11.& ſeq.*

Item dixerunt DD. admittendos eſſe pue-
7 ros, † & Iuuenes Aſconæ in quacumque æta-
te habiles ad omnes litteras addiſcendas eoſq;
eſſe in dicto Collegio Aſconæ per tempus
congruum ad proficiſcendum vſquequo Do-
ctoratus gradum aſſumant pro viribus reddi-
tuum, ac Superiorum prudentia retinendos
*iuxtà text.in cap.fin.cum ibi not.de Magiſtr. Angel.in
l.filiæ licet 12.ſub num.3.verſ.ſi verò traduntur ſtu-
denti, Rip.in l.1.ſub num.138.verſ.hinc eſt, quod ſi
Teſtator, Dec.conſ.177.quod ſupra maturè ſub nu.2.
verſ.& vlterius hoc idem comprobatur per totum, &
num.3.verſ.ex quibus omnibus lib.1.* quem refert,
& ſequitur *Peregr.conſ.78.ſub num.1.in fin.verſ.&
ideo iuſtus lib.3. Paſ.conſ.149. num.1.& ſub num.2.
verſ.& iſta ergo conditio lib. 4. Narbon. de ætat.in
omnibus art.requiſ.q.18.ſub nu.1.& ſeqq.*

Pariter DD. reſoluerunt Iuuenes ſuſcipien-
dos, non eſſe grauandos onere cautionis Or-
dines Sacros aſſumendi, quia cum tale onus,
8 nec à Teſtatore † in Collegij huius fundatio-
ne, nec per Summum Pontificem, & S.Caro-
lum in eius erectione appoſitum fuerit, mini-
mè nunc in Alumnorum præiudicium ſuper-
addi debet *ad text.in cap.verum il 4.de condit. op-
poſit.Corn.conſ.126.num.7.verſ.accedat etiam lib.3.
Lambert.de Iurepatr.lib.1. part.1.quæſt.9.principali
art.1.num.1.& ſeqq.M.Antonin.reſol.12.ſub num.1.
& ſeqq.lib.1.Rota deciſ.147.ſub num.8.in fin. par.5.
recent.*

Sed ad quartam inſpectionem DD. reſpon-
derunt alimenta Iuuenibus admittendis † in
9 ipſo Collegio dumtaxat eſſe præſtanda, & non
extra; Ideoque pro viribus redituum op-
portunos ad omnia litterarum ſtudia, ac ſciē-
tias præceptores idoneos eſſe concedenda, ne
dicta de cauſa Iuuenes cogātur extra patriam
profiteri, quia ita fieri voluit Teſtator, vt ap-
paret ex eius verbis in Teſtamento *in Summ.
ſub num.1. relatis ibi, & voluit quod pro victu, &
veſtitu Scholarium in dicto Seminario pro tempore
exiſtentium ex bonis, vt infra vendendis &c. Inue-
10 ſtiantur &c.* cuius voluntas † vtique ad vnguē
ſeruanda eſt, *l.1.C.de Sacroſan. Eccleſ. §.diſponat
auth.de nupt.Surd.de alim.tit.4. q.15.num.1.& ſeq.*
& fuit dictum *in Fulginaten. Alimentorum* 18. *A-
prilis 1597.coram Litta in §.quantum autem ad ali-
menta* cum alijs relatis *per adden. ad deciſ.639. à
num.110.verſ.quam concluſionem, & ſeq.par.4.to.3.
recent.*

11 Et cum hæc fundatoris voluntas † tam cla-
ra ſit dixerunt DD. eam prætextu obſeruan-
tiæ Alumnos extra Collegium alendi ob de-
fectum idonei Præceptoris, nullo modo eſſe
immutandam, *Greg.XV.deciſ.184. num.6. verſ.
etiam ſub prætextu obſeruantiæ, & dixit Rota in Re-
canaten. Beneficij 14.Martij 1608.coram Card.Lan-
cellotto inter impreſſ.deciſ.216. ſub nu.4.verſ.tamen
quia cum fundatio par.2.deciſ.136.ſub num.9.par.1.
& deciſ.195.ſub nu.7.verſ.Vndè non poteſt.*

Et ita Communitatibus Lucarni, & Ron-
chi, aliiſque prius citati in partibus vigore
Commiſſionis Rotalis pro Communitate
Aſconæ reſponſum fuit &c.

Digitized by Google

CESENATEN. BONORVM.

Mercurij 19. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Immiſſio non datur fideicommiſſario contra emptorem bonorum fideicommiſſi ex cauſa legitimæ, quamuis filius Inuentarium non confecerit, quia nihilominus ea non priuatur. *Statutum Ceſenæ lib. 1. Rubric. de vſu Inſtrument.* Inducens præſumptionem ſolutionis per lapſum decennij comprehendit etiam Inſtrumēta dotalia. Sub verbis generalibus renunciationis cadit etiam fideicommiſſum ad fauorem renunciantis purificandum, quando conſtat de eo notitiam habuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Legitimæ detractio competit filio in bonis paternis.*
2 *Legitima filiorum à fideicommiſſo paterno ipſo iure excepta cenſetur.*
3 *Emptor bonorum alienatorum pro detractione legitimæ eſt tutus aduerſus quoſcumque fideicommiſſarios.*
4 *Filius quamuis inuentarium non confecerit, non ideo priuatur legitima.*
5 *Alienationes modicæ legitimam in maiori quantitate debitam non auferunt.*
6 *Dos quod fuerit ſoluta probatur ex publico Inſtrumento confeſſionis de recepto, quod contra confitentis ſucceſſores probat.*
7 Statutum Ceſenæ lib. 1. Rubric. de vſu Inſtr. *per lapſum decennij præſumptionem ſolutionis inducens inſtrumenta etiam dotalia comprehendit.*
8 *Renunciatio generalis facta à filia ex cauſa dotis receptæ comprehendit fideicommiſſariam ſubſtitutionem ad eius fauorem ordinatam in Teſtamento paterno, de quo in renunciatione relationem habuit, ac ſpecialem mentionem fecit de fideicommiſſo, num. 9.*

DECISIO CCCLIX.

NON acquieſcentibus hæredibus Cinthiæ filiæ Amilcaris Lancetti fideicōmiſſarijs reiteratæ denegationi immiſſionis, quam ſub die 27. Martij 1648. petierant in prædium, de quo agitur; cauſa hodie repropoſita, Domini ſteterunt in deciſis, quia alijs de Lancettis huius prædij emptoribus ex perſona Franciſci venditoris ratione legitimæ in
1 bonis paternis debitæ, competit detractio; hæc enim ipſo iure à fideicommiſſo † exce-
2 pta cenſetur, *l. quoniam in Prioribus 32. & l. omni modo 30. C. de inoff. teſtam. Decian. conſ. 85. num. 1. & ſeqq. lib. 2. Rota deciſ. 399. num. 22. verſ. eſt etiam detrahenda legitima par. 5. recen. Buratt. deciſ. 394. n. 8. verſ. & in omnem euentum Greg. XV. deciſ. 266. n. 3.*
3 & iuſtam emptori † parat defenſionem *Ceph. conſ. 624. num. 6. & 7. in fine lib. 5. Corn. conſil. 146. ſub nu. 24. verſ. & concludendum eſt Sard. conſ. 576. num. 40. & 41. verſ. & hoc iut tranſit lib. 4. Roland. conſ. 78. num. 19. & 20. Peregr. de fideicom. plures cumulans art. 39. nu. 4. Rota coram Greg. XV. dec. 580. num. 2. ibique adden. num. 7. & 8. verſ. Propterea ſub*ſtinentur alienationes*, & fuit dictum *in Romāna Vineæ 29. February 1616. coram Andrea deciſ. 80. num. 1. verſ. ratio deciſionis fuit, & ſeq.* Licet Frā-
4 ciſcus Inuentarium non confecerit, † nam filius non ideò legitima priuatur, *iuxtà gloſſ. in authen. de hæred. & falcid. §. ſi vero non fecerit, auth. ſed cum Teſtator verb. ceſſat C. ad l. falcid. & in authen. hoc amplius verbo naturale C. de fideicom. Surd. deciſ. 316. num. 8. Dec. conſ. 236. ſub nu. 11. verſ. quia ſicut filius lib. 2. Rot. dicta deciſ. 399. num. 26. & 30. par. 5. recent.* Cui neque duæ modicæ alienationes altera tornaturarum ſex pro pretio ſcutorum 210. anno 1606. altera verò tornaturarū quatuor pretio ſcutorum 112. anno 1610. vl-
5 teriorem legitimam † longè maioris quantitatis auferunt *Greg. XV. deciſ. 185. num. 1. & ſeqq. Buratt. deciſ. 650. num. 15. verſ. Tum quia Caualer. deciſ. 459. ſub numer. 3. verſ. nam reſponſum fuit, & dixit Rota in Peruſina Fideicommiſſi 5. Martij 1646. coram R. P. D. meo Celſo.*

Competit etiam iiſdem detractio ratione dotis Lucretiæ matris Franciſci, quæ in ſumma ſcutorum 500. auri ſoluta probatur † ex
6 Inſtrumēto anni 1576. 24. Maij relato in Summario Lancettorum Poſitionis 16. Decembris 1647. *num. 2.* quod contra confitentis ſucceſſores probat *Rimin. conſ. 32. nu. 6. verſ. quia confeſſio par. 4. recent. tom. 1.* Et probationem quoad alia ſcuta 200. auri confirmat diſpoſitio Statuti *Ceſenaten. lib. 1. Rubric. de vſu Inſtrumentorum*
7 per lapſum decennij præſumptionem ſolutionis inducens, & Inſtrumenta etiam dotalia comprehendens *ad Text. in l. in fraudem 16. §. ſi quis ſe ſcribat in fine, & ibi Bald. num. 1. & 2. ff. de milit. teſtam. Rip. in l. 1. ſub num. 15. verſ. Sed tu dicas ff ſolut. matrim. Dec. conſ. 496. ſub nu. 10. verſ. quia reſpondetur, & conſ. 536. ſub numer. 8. in fine, verſ. ſed ad hoc breuiter, & ſeq.* quem refert, & ſequitur *Rimin. Iun. conſ. 802. num. 17. verſ. ſi verò non reperitur, & numer. 48. & 49. verſ. ergo, ſed hoc ſtatuto lib. 7.*

Et præ omnibus Cinthiæ obſtat propria eius in Inſtrumento dotali die 25. Februarij anni 1609. facta renunciatio, ex cuius lectura apparet illam pleniſſimè informatam, & inſtructam Iuramento actualiter prę̄ſtito ſpecialiter cuicumque legato fideicommiſſo purificato, ſeu purificando, ac cuiuis inſtitutioni, ac ſubſtitutioni, & quibuſcumque alijs Iuribus ipſi tam vigore, & iuxtà formam Teſtamenti paterni rogati per Andream Capellum publicum Ceſenæ Notarium, quam aliter quomodocumque competentibus renunciaſſe, vt latiùs in dicto Inſtrumento nunc primum in integrè exhibito, cuius quidem verba ampliſſima non ſolum generalia, ſed ſpecialia prædictam ſubſtitutionem fideicom-
8 miſſariam in dicto Teſtamento, ſeu Patris ordinatam comprehendunt, in quo nullū aliud præter hoc ad eius fauorem fideicommiſſum fuit Inſtitutum *iuxtà Theor. Bart. in l. qui Romæ 122. §. duo fratres ſub num. 17. verſ. reſpondeo, ſed puto hoc ſufficere ff. de verb. oblig. Rip. reſponſ. 23. n. 36. verſ. reſpondeo in tit. de iur. emphit. lib. 2. Decian. reſponſ. 83. num. 62. verſ. non obſtat lib. 5. Pariſ. conſ. 15. num. 77. verſ. & cum inter ipſos lib. 2. Bece. conſ. 108. nu. 28.*

Digitized by Google

num.28.verſ.ſed ſufficit, & fuit reſolutum *in Vi-
terbien Bonorum 20.Iunij 1614.coram bon.mem.Pa-
triarcha Manzanedo, quæ eſt deciſio 598. nu.1.& 2.
part.3.recent.& in Romana Fideicommiſſi de Coſcia-
rijs 16.Martij 1648.coram R.P.D.meo Corrado,cum
pluribus ibi Deciſionibus cumulatis*, cuius renun-
ciationis tenor hodie facit ceſſare adducta in
*Deciſione 3.Iunij 1647. §.Obiecto vero in hac cauſa
coram me*, quæ non intrant facta ſpeciali
9 mentione fideicommiſſi, † vt diſtinguit *Bart.
in dicta lege qui Roma, §.duo fratres nu.18. verſ.ſed
ſi eſſes ff de verb.oblig.& notat Bald.in l.1. col.2.in
fine, verſ.2.quæritur C.commod. quos Rip. in d.l.qui
Roma dicto §.duo fratres ſub num. 71. verſ. contra-
rium veriùs cum ſeq.* & alij communiter ſequũ-
tur, vt per *Peregr.de fideicom.art.52. num.49 ferè
circa med. verſ. vt autem Iuramentum, & in fine.
verſ.prior opinio receptior eſt, & Fuſar. de fideicom.
ſubſtit.q.594.n.16.& 17.Rota deciſ.598.n.1.part.3.
recent.*

Quare nunc DD. tàm ex hoc fundamento
renunciationis Cinthiæ, quam ex illo detra-
ctionum Franciſco venditori competentium
ſteterunt in deciſis vtraque parte Informan-
te &c.

ROMANA CANONVM.

Merc. 5. Maij 1649.

ARGVMENTVM.

Arbitrium Rotæ pro præſtanda cautione de re-
ficiendis expenſis in caſum ſuccumbentiæ ex
quibus non intret?

SVMMARIVM.

1 *Cautio de reficiendis expenſis in caſum ſuccumben-
tiæ receſſit ab aula.*
2 *Cautio de reficiendis expenſis petendà eſt in prima
inſtantia ante litis conteſtationem, tanquam excep-
tio dilatoria, nec ab initio oppoſita non eſt amplius
deducenda in gradu appellationis.*
3 *Cautio de reficiendis expenſis in caſum ſuccumben-
tiæ petenda non eſt ab eo, qui ad ſui fauorem de-
creta reportauit.*
4 *Præſumptio boni Iuris oritur ex decreto ad fauorem
eius, pro quo latum eſt.*
5 *Manutentionem obtinens cogi non poteſt ſub præ-
textu paupertatis ad cauendum de reſtituendo fru-
ctus in caſum ſuccumbentiæ in negotio principali.*
6 *Cautio de reficiendis expenſis de Iure præſtari non
debet, vbi non adeſt ſuſpicio calumnioſa introdu-
ctionis litis, quæ ceſſat contra eum, qui decreta ad
ſui fauorem reportauit.*
7 *Arbitrium regulatur à Iure.*

DECISIO CCCLX.

CAMILLO Bonauentura ad inopiam
verſo; Mario Ioſepho, & alijs eius filijs
ad conſecutionem alimentorum in Curia Ca-
pitolina pro aſſociatione ad poſſeſſionem bo-
norum Paternorum agentibus, aſſignataque
ipſis inter alia corpora,& ſignanter Mario Io-
ſepho Domo magna in Vrbe in Via Corona-
riorum appellata, & Guarnerio Cauallerino
creditore fructuum dotis Victoriæ dicti Ca-
milli filiæ adiudicationem, & deliberationem
ab A. C. duorum Canonum annui redditus
ſcut.100, ad Camillum debitorem ſpectantiũ
conſecuto, dato tamen poſtea in iiſdem ma-
nutentionem Mario, cauſaque appellationis
a Signatura Iuſtitiæ cum facultate manute-
nendi quem de Iure mihi commiſſa, dubi-
tans Guarnerius, ſi quatenus Marius ſuccum-
beret, expenſas Iudicij ab ipſo tanquam à fi-
lio familias nihil poſſidente recuperare non
poſſe, obtinuit ab eadem Signatura reſcribi,
vt Marius de reficiendis expenſis in caſu ſuc-
cumbentiæ caueret arbitrio Rotę; Propoſito
igitur dubio, an pro cautionis præſtatione in-
tret arbitrium, illud non intrare reſponſum
fuit, quia vltra quod hæc cautio † ab aula re-
1 ceſſit, & in alijs, vt probat *Crauett.conſ.325. in
princ.verſ.ad quam exceptionem*, quem refert, &
ſequitur alijs relatis *Roland.conſ.71.n.19.verſ.&
primo lib. 1. Bart.in auth.generaliter num.1. Cod.de
Epiſc.& Cleric.Rota deciſ.326.nu.41.& ſeq.part.2.
recent.Buratt.deciſ.398.num.5,verſ.quonero ad cau-
tionem verſamur*, nunc in ſecunda Inſtantia, &
2 talis cautio in prima inſtantia † ante litis con-
teſtationem erat petenda tanquam exceptio
dilatoria, nec ab initio oppoſita, modo non
eſt amplius deducenda in gradu appellationis
*ad text.in l.ita demum 13. Cod.de Procur.vbi Alex.
idem firmat conſ.73.num.1.lib.6. Muſcatelli in prax.
par.3.gloſſ.expenſis nu.2.Saluſt.Tiber.in prax.A.C.
lib.2.cap.23.ſub num.12.in fine, verſ.& quod quali-
bet, & admiſſum fuit per Rot.in Romana Vinea 17.
Aprilis 1643. §.tum etiam quia, & §.non obſtat co-
ram R.P.D.meo Bichio.*

Deinde quia Marius ab A.C. habuit decre-
3 tum fauorabile de manutenendo, † minus re-
ctè contra ipſum petitur ſupradicta cautio, vt
bene *Modern.Peruſ.in tract.de manut. obſeru. 104.*
4 *num.3.*cum ex dicto decreto † oriatur pręſum-
ptio pro eius bono Iure, prout in fortioribus
5 terminis obtinentem manutentionem, † &
ſub prætextu paupertatis cogi non poſſe ad
cauen.de reſtituen. fructus in euentum ſuc-
cumbentiæ in negotio principali tradit *Ant.
Faber in ſuo Cod.lib.1.tit.10.numer.9.Grat.diſcept.
forenſ.cap.113.num.31.* qua ratione cum dicta
6 cautio de Iure præſtari non debeat, † vbi non
adeſt ſuſpicio calumnioſa Introductionis li-
tis, quæ ex dicto decreto A. C. ad fauorem
Marij ceſſat, conſequenter arbitrium, quod
7 à Iure † regulandum eſt, *l.fin. §.ſed etſi C.com-
mun.delegat.Seraph.deciſ.1017. nu.1.Caſ.de Graſſ.
deciſ.7. num.7.de ſentent.& re indic. Rot.deciſ.108.
num.1. par. 6. recent.* hic pro cautioné de refi-
ciendo expenſas intrare non poſſe Domini
voluerunt vtraque parte Informante &c.

Google

CALAGVRITANA BENEFICII DE ORDONANA.

Ven. 7. Maij 1649.

ARGVMENTVM.

Poſt appellationem à mala relatione examinatorum geſta ſunt attentata, quando fuit iudicialiter proceſſum. Sequeſtrum ſuper beneficio ſemper venit apponendum, quoties conſtat de attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Geſta poſt interpoſitam appellationem à mala relatione examinatorum ſunt attentata, ſi fuit iudicialiter proceſſum, & ex quibus dicatur iudicialiter fuiſſe proceſſum?*

2 *Oppoſitoribus pluribus exiſtentibus, & comparente contradictore aliter quam in forma iudiciaria procedi non poteſt.*

3 *Appellatio datur à mala relatione examinatorum ſi fuit iudicialiter proceſſum.*

4 *Attentata ſunt omnia geſta poſt appellationem interpoſitam.*

5 *Reprobatus in primo examine, ſi in ſecundo fuit approbatus ex hoc reſultat grauamen Priorum examinatorum.*

6 *Appellatio à mala relatione examinatorum eo magis venit admittenda ſi concurrit grauamen.*

7 *Sequeſtrum ſemper venit apponendum, quando conſtat de attentatis, ſiue poſſeſſio beneficij ſit vacans ne fructus dilapidentur, ſiue ſit plena, ne attentans commodo vitioſæ poſſeſſionis fruatur, num. 8.*

DECISIO CCCLXI.

IN Eccleſia Parochiali loci de Ordoñana
Calaguritanæ Diœceſis vacante ſimplici
beneficio quarta portione nuncupato, conuo-
catiſque per conſuetum edictum iuxta for-
mam motus proprij ſan. me. Clementis VIII.
filijs patrimonialibus ſeſe opponere volenti-
bus, tres ſe oppoſuerunt Ioannes Lopez de
Samnoroman, Matthæus Ruiz, & Domini-
cus de Araz, quibus de Ordinarij mandato ab
Examinatoribus Synodalibus examinatis, ab,
eiſque ad dictum ſimplex beneficium pro
idoneis alijs duobus approbatis, reiecto Ioan-
ne Lopez, & ipſo à mala relatione appellan-
te ſub die 29. Ianuarij 1643. cum nihilominus
Vicarius Epiſcopi mandatum de præſentando
die 28. eiuſdem menſis vnum ex duobus ap-
probatis relaxaſſet, eiuſque vigore ſub die 2.
Februarij ſequentis à beneficiatis præſentatus
fuiſſet Matheus Ruiz, eique dictum beneficiũ
ſub die 5. eiuſdem menſis Februarij à Vicario
fuiſſet collatum, reuocatis tamen à Reueren-
diſs. Hiſpaniarum Nuntio omnibus poſt In-
terpoſitam à Ioanne appellatione ab Ordina-
rio geſtis, cauſaque in hoc Tribunali intro-
ducta dubitatum fuit an conſtet de attentatis,
& ſit apponendum ſequeſtrum, & affirma-
tiuè reſponſum, quia cum à Vicario Calagu-
1 ritano iudicialiter fuerit proceſſum, † vt ex
decreto declarante beneficium vacare oppo-
ſitores eſſe filios patrimoniales, eoſq; ad exa-
men ideo admittendos apparet, *iuxtà Text. in
cap. Forus il 10. de verb. ſignif. & in cap. fin. de elect.
in 6. inſtant attentata, vt quotidie in iſtis Culuguri-
tanis reſpondit Rota, & in Calaguritana Beneficij
della Brora 27. Maij 1641. §. num quando, verſ. &
hoc caſu in Calaguritana Beneficij de Brinas 13.
Maij 1647. coram me in Calaguritana Beneficij 25.
Iunij 1645. coram R.P.D. meo Arguelles, in Cala-
guritana Beneficij de Logrono 19. Februarij præteriti
coram R.P.D. meo Veroſpio.*
Tanto magis, quia exiſtentibus pluribus op-
poſitoribus, & contradictore comparente,
2 aliter quam in forma iudiciaria procedi non
potuit, vt notat *Felin. in cap fin. ſub nu. 27. verſ.
fallit quinto de præſumpt. Lambert. de Iur. patron.
par. 2. lib. 2. quæſt. 11. num. 4. verſ. vnde dicerem*, &
fuit dictum *in Toletana Canonicatus Pœnitentia-
rij 19. Iunij 1643. coram R.P.D. meo Cerro, § Nec
quidquam releuat poſt principium*, vbi habetur,
quod in tali caſu actus extraiudiciales tran-
ſeunt in iudiciales, Vndè Ioanni licitum erat
3 ab examinatorum relatione appellare, † prout
infra decendium appellationem interpoſuit
ad notata per *gloſſ. in cap. vltimo in verbo Inanes
verſ. hinc eſt de elect. in 6. Garz. de benef. par. 9. cap. 4.
num. 10. cum ſeqq. & præſertim num. 26. Rota coram
Seraph. deciſ. 598. num. 3. verſ. ſed priori caſu, & in
recent. deciſ. 197. num. 1. part. 5. vbi allegantur plures
concordantes, & in ſupracitatis Calaguritanis firma-
tur.*
Hinc reſultat tàm poſſeſſionem Matthei
die 2. quam collationem huius beneficij ad
eius fauorem ſub die 5. Februarij 1643. poſt
4 appellationem † ab ipſo 29. Ianuarij præce-
denter factam à vitio attentatorum excuſari
non poſſe *vulg. cap. non ſolum il 7. in princip. de ap-
pellat. in 6. l. vnica in princ. ff. nihil innou. appell. In-
terpoſita, l. ſciendum 6. de appellat. recip. l. appellatio
ne 3. C. de appellat. Lancellott de attentat. appellat.
pend. cap. 12. limit. 49. per tot. Buratt. deciſ. 095 nu. 2.*
cum pluribus adductis *in Culaguritana Beneficij
de Victoria 6. Martij 1643. §. quia collatio facta co-
ram R.P.D. meo Veroſpio, & in Calaguritana Be-
neficij de Lumberas 20. Aprilis 1645. coram R.P.D.
meo Ottbobono, §. & propterea, & §. ſequenti.*
Et tanto magis in præſenti caſu, quo dum
Ioannes ad nouum examen ad minus ab exa-
minatoribus pro idoneo ad ſimplicia benefi-
5 cia fuit declaratus, † grauamen priorum exa-
minatorum remanet comprobatum, & con-
6 ſequenter appellationem † fuiſſe admitten-
dam, vt ponderatum fuit *in ſupradicta Calagu-
ritana Beneficiorum, §. hinc ſequitur, verſ. maximè
quia coram R.P.D. meo Bichio, & in Calaguritana
Beneficij 6. Nouembris præteriti, §. ſic etiam in for-
tioribus terminis coram me apud Greg. XV. dec. 527.
num. 1. ibique addeu. numer. 4. & in recent. deciſ. 488.
num. 3. par. 3.*
Firmatis itaque attentatis ſequeſtrum in
neceſſariam conſequentiam venit apponen-
7 dum, ſiue poſſeſſio beneficij † controuerſi
vacans adhuc ſit apponendum eſt, ne illius
fructus dilapidentur *ad Text. in cap. olim 25. de*
re-

reſcript. Caſſador. deciſ. 3. ſub num. 6. verſ. & ſolet ſequeſtrare de reſtit. ſpoliat. Verall. deciſ. 157. numer. 1. par. 3. Gregor. XV. deciſ. 10. num. 1. Coccin. deciſ. 225. num. 1. & dictum fuit *in ſuprallegata Calaguritana Beneficij de Victoria §. fin. coram R. P. D. meo Arguelles, §. & conſequenter in Cremonen. Præpoſitura 27. Iunij 1644. §. & conſequenter ſequeſtrari debet coram R. P. D. meo Corrado, & in dicta Calaguritana Beneficiorum, §. ex his ſequitur coram R. P. D. meo Bichio,* Ant. Matthæus poſſeſſionem appræhendit, quod facere non potuit, & tunc ne ipſe commodo vitioſæ poſſeſſionis fruatur † pariter eſt apponēd ſequeſtrum ex pluribus adductis in ſuperius allegatis *Calaguritanis coram RR. PP. DD. meis Bichio, Veroſpio, Corrado, Arguelles, & coram me in Gerunden. Beneficij 1. Februarij 1645. §. Sed cum Andreas in fine, verſ. quia non eſt Iuri Conſonum coram R. P. D. meo Cerro, & in Vicen. Beneficij 10. Decemb. 1646. coram eodem.*

Et ità vtraque parte informante, reſolutum fuit &c.

NOVARIEN. TALEARVM.

Luna 17. Maii 1649.

Argumentum ex Summarijs:

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum facit probationem probatam.*
Cenſum fuiſſe emptum probatur ex publico Inſtrumento, ibid.
2 *Compenſationem opponens fatetur ſe debitorem.*

DECISIO CCCLXII.

COMMVNITATEM Caſaleggij ad ſolutionem fructuum Cenſus de anno 1618. 28. Februarij ſuper certis eius ſtabilibus mediante eius legitimo Procuratore ad rationem librarum 45. Imperialium impoſiti teneri reſponſum fuit, quia Moniales Sanctæ Mariæ Magdalenæ precio librarum ſexcentum hunc cenſum emerunt, vt patet ex
1 Inſtrumento dicta die confecto, † quod facit plenam probationem, *cap. cum dilectus il 9. de fid. Inſtrum. l. cum precibus 18. C. de probat. Surd. deciſ. 177. numer. 4. verſ. quod eſt probatio, Rota apud Gregor. XV. deciſ. 157. numer. 13. deciſ. 180. numer. 1. verſ. quia adeſt publicum Inſtrumentum, & dec. 195. num. 1. verſ. & licet Canaler. deciſ. 71. numer. 1. verſ. quia conſtat de Cenſu deciſ. 182. num. 3. & deciſ. 206. num. 2. Buratt. deciſ. 540. num. 4. verſ. quod facit, & deciſ. 567. num. 3.* cum pluribus adductis *in Bituntina Cenſus 27. Nouembris 1645. coram R. P. D. meo Corrado in princip. & per Cenc. de Cenſib. impreſſ. Taurinen. quæſt. 43. à numer. 7. verſ. & primum cum ſeqq.*

Et hanc claram veritatem, cum ipſa met Communitas Caſaleggij confeſſando ſe horum fructuum debitricem, petendo videlicet eos cum ſuo prætenſo credito talearum com-
2 penſari, † quod tamen nullo modo à Monialibus deberi coram me ſub die 11. Decembris anno 1648. reſolutum fuit agnouerit, *Bald. in l. cum Papinianus 14. num. 8. verſ. item dixit C. de ſentent. & interlocut. omn. iudic.* quem refert, & ſequitur *Natt. conſ. 134. numer. 3. verſ. quia ita opponens, Surd. deciſ. 24. ſub numer. 4. verſ. ſecundo quia, & tribus ſeqq. Rot. deciſ. 626. ſub nu. 7. verſ. imo præſupponit par. 1. diuerſ.*

Domini pro Monialibus informantibus reſponderunt &c.

PERVSINA PENSIONIS.

Veneris 28. Maij 1649.

ARGVMENTVM.

Tranſlatio penſionis nutu, & ſignis fieri poteſt quando nutus ſunt certi ex quibus transferentis intentio colligi valeat, quod tamen non procedit in tranſlatione vigore indulti continentis certam formam transferendi, quæ per aliam adimpleri nequit Regula Cancellariæ de infirmis non compræhendit tranſlationes penſionum etiam in articulo mortis

SVMMARIVM.

1 *Sententia iniuſta executionem non meretur.*
2 *Penſio nutu, & ſignis transferri nequit.*
3 *Penſio, vt nutu & ſignis transferri valeat requiritur, quod nutus ſint certi, & indubitati ex quibus clara transferentis intentio colligi poſſit.*
4 *Conſenſus non inducitur ex motu capitis, vel actibus æquiuocis.*
Actus quando ſunt æquiuoci in nihilum ſuffragantur ibid.
5 *Tranſlatio penſionis vigore indulti Apoſtolici, vt ſuffragetur requiritur, quod præciſa forma indulti ad vnguem adimpleatur nec per aliam adimpleri poſſit.*
6 *Præſertim, quando indultum eſt decreto irritanti munitum, quod formam taliter inducit, vt ea non ſeruata actus corruit.*
7 *Indultum transferendi penſionem alicui conceſſum vt poſſit in articulo mortis nominare eo ipſo nominaſſe cenſetur ſi alteri interroganti conſenſum præſtat; iſte tamen actus eſt valde periculoſus, & fallacijs ſuppoſitus.*
8 *Declara concluſionē poſſe procedere ſi tempore trāſlationis transferens loqui poterat.*
9 *Item ſi euidenter conſtaret de eius deliberata voluntate, & de manifeſto conſenſu transferendi, ſecus vero quando de voluntate dubitari poteſt.*
10 *Transferens penſionem, quod tempore tranſlationis graui morbo laboraret liquet ex effectu ſubſecuto, dum biduo poſt tranſlationem obijt.*
11 *Apoplexia fortis ſenſuum omnium ruinam ſecum affert.*
12 *Verba indeterminata nihil certi determinant.*
13 Sarnen. ad Regul. de infirm. quæſt. 16. col. 1. Mandoſ. ibid. quæſt. 11. Pariſ. de reſignat. lib. 6. quæſt. 4. num. 35. in quibus terminis loquantur? *& num. 15.*

14 *Regula Cancellariæ de infirmis non comprahendit*
tranſlationes penſionum factas in articulo mortis.
16 *Voluntas transferentis penſionem debet eſſe certa,*
& indubitata.

DECISIO CCCLXIII.

IVDEX ab A.C. deputatus contra Ludo-
uicum Benedictonium Priorem Eccleſiæ
Marſciani in Iudicio immiſſionis in quaſi
poſſeſſione exigendi annuam penſionem ſcu.
250. à bon: mem: Cardinali Vbaldo ad fauo-
rem eius nepotis Rodulphi Monaldi ſuper
dicto Prioratu tranſlatam per ſententiã pro-
nunciauerat, a qua appellationis cauſa mihi
commiſſa, Dubium propoſui; An ſententia
A. C. ſit exequenda, & reſponſum fuit, non
eſſe exequendam, quia nimirum detecta fuit
1 iniuſta, ſententia enim iniuſta † executionem
non meretur *Rot.deciſ.44.par.4.diuerſ.Card.Ca-
ual.deciſ.165. num.4. & ſeq. Add. ad Buratt. deciſ.
231.num.8. & ſeq. in recent. deciſ.323.nu.6.par.5.*
Ipſius autem iniuſtitia deducitur ex eo,
quod bon.mem. Cardinalis, dum apoplexiæ
morbo grauatus taliter oppreſſus fuiſſet, vt
2 nullo modo loqui poſſet † nutu penſionem
tranſtulerat contra *text. in l. nutu 21.* ibi, *dum-
modò is nutu relinquat qui, & loqui poteſt, ff. de
leg.3.l. diſcretis 10.C. qui teſtam. fac. poſſ. & l. iu-
bemus 29.ff. de teſtam.bon.mem. Coccin. deciſ.445.
num.3.& ſeq. & latè comprobatur à Franc. Caldas
de Iur.emphit.lib.2.quæſt.1.nn.21.cum ſeq.* Quic-
quid enim ſit de quæſtione An poſſit nutu
transferri penſio ſine veri præiudicio, & ſi nu-
3 tu transferri penſio poſſet, † nutus ita certi,
& indubitati eſſe deberent, vt ex illis clara
transferentis intentio colligi, & neceſſario in
ferri poſſit *ad text. in l. quoties 9.§. ſi quis nomen,
ff. de hæred.Inſtit.l. nominatim 24. de manum. Al-
beric. & Florian. de S.Petro dicta l.nutu ff. de leg.3
Theſaur.quæſt. Forenſ.lib.2.quæſt.99.num.27.verſ.
& talis ſit nutus Craſſ. de ſucceſſ.§. Inſtitutio q.17.
ſub num.4.§. cæterum in fin.,* ibi, *dummodo ille nu-
tus eſſet ſatis certus, & dilucidus,* quales non
fuerunt nutus Cardinalis Vbaldi, ex quibus
eius voluntas infertur, nam oculorum mo-
tus, qui adducitur affirmatiuam reſponſio-
nem, vel negatiuem non inducit.
4 Neque motus Capitis † eiuſdem Cardinalis
conſenſum inducere poteſt, nam duo Teſtes
Cardinalem nil aliud feciſſe deponunt niſi,
*Vn atto con la bocca, e con la teſta, cioè alzando gl'
occhi al Cielo con muouere anco la barba, & aprir
la bocca, e poi tornò ſubito al ſuo luogo di prima,*
qui actus tanquam æquiuoci ſuffragari ne-
queunt *Rimin. Iun. in rubric. inſtit. de teſtament.
num.449.Aret.conſ.71.num.2.*
Deinde hic modus transferendi penſionem
5 eſt directo contrarius† verbis indulti à ſa.me.
Vrbano VIII. eidem Cardinali ad penſiones
transferendum conceſſi, ibi, *Per te etiam in
articulo mortis nominandi,* quæ verba præctam
adeò formam præſeferunt, vt per aliam adim
pleri nullo modo poſſit, vt probat *text. in l.
iubemus per banc 16.* ibi, *ſolatium publicum ero-
gator manu ſua ſine vllo dolo, & fraude ſingulis
militibus enumeret C. de erog.milit.annon.lib.12.vbi
Bart.num.1.verſ. in textu,& Alex. in addit.* quod
fortius in hoc caſu procedit, quia huiuſmo-
6 di indultum † erat decreto irritanti munitum
quod taliter formam induerit, vt ea non ſer-
uata actus corruat *Barboſ.clauſ.40. num.32. Ro-
ta deciſ.215.num.7. & 8.par.1. diuerſ. & poſt Mo-
dern. Roman. de Societat. Officij deciſ.61.nu.2. & 3*
Itaque non obſtat, quod Cardinalis alteri
interroganti annuendo conſenſum præſtans,
7 cenſeatur ipſe nominaſſe,† quia eſt actus val-
de periculoſus, & fallacijs ſuppoſitus, ac pro-
8 cedere poſſet. † quando ipſe tunc temporis
loqui potuiſſet, *iuxtà gloſ. in d.l.iubemus in verb.
quemadmodum verſ. ſed quid ſi alius exprimat. Alex.
num.9. & Iaſ. num.12. circa fin. verſ. limita iſtam
concluſionem, & ſeq. C. de teſtam. Caldaſ. ſupra al-
leg.num. 2. & ſeq.* vel ſaltem hic modus defen-
di poſſet ſi de voluntate deliberata Cardina-
9 lis, † & de eius manifeſto conſenſu data fuiſ-
ſet pro parte Rodulphi aliqua probatio, quæ
in dubium reuocari non poſſet, non verò in
præſenti caſu, dum de oppreſſione mentis
Cardinalis, & aſtantium ſuggeſtione meritò
dubitari poteſt *iuxta l. quoniam indignum 15. &
d.l. iubemus C. de teſtam. & pluribus alijs relatis
probat Iaſ. ibidem nu.12. verſ. ſecundo limita Clar.
in §. teſtamentum quæſt. 37.num.6. & 7. & fuit di-
ctum in Senogallien. Bonorum 30. Maij 1644. in §.
ſiu. coram R.P.D. meo Cerro;* quia ipſe Cardi-
nalis non leui, ſed forti apoplexia laborabat;
10 prout indicat vitæ diſcrimen, in quo ipſe exi-
ſtebat, vt conuincitur ex epiſtola biduò ante
tranſlationem ab eius fratre exarata Summ.
Ludouici num.21. & demonſtrauit effectus
mortis ipſius duos dies poſt eamdem tranſ-
lationem ſubſecutæ *Modern.Roman.in quæſt.Me
dicolegal.lib.2. quæſt.14. num.9. & in ſimilibus ter-
minis ponderauit Menoch.conſ.351.num.34.verſ.&
præſertim,* ac dixit *Rot.deciſ.45.num. 3.par.6.* A-
11 poplexia enim fortis † ſenſuum omnium
ruinam ſecum affert ad tradit *per dictum Mo-
dern. Roman.d.quæſt.14.num.16. & ſeqq.* & actus,
qui pro tranſlatario afferuntur, ac de quibus
Teſtes pro ipſo examinati deponunt, ſunt
nimis æquiuoci, & dubij potius de proprio
eorum Iudicio, quam veritate deponentes.
Neque Tranſlatarius ad conſequẽ penſio
nem iuuari poteſt ex antecedenti declaratio-
ne voluntatis Cardinalis eamdem penſionem
in ipſum ſuum Nepotem transferre volentis,
de qua aliqui Teſtes ſuper hoc examinati de-
ponunt, quia ſunt ſingulares, & alterius ex
eis verba relata ſunt indeterminata, dum di-
12 cit † Cardinalem ſemel dixiſſe, *forſe mi riſol-
uerò &c.* quod nihil certè determinat, *vt fuit
dictum in Romana pecuniaria 3.Martij 1595.coram
Penia inter eius impreſſ. deciſ.322.num.5.* Cui di-
ctioni tanto minùs creditur, quia per bien-
nium ante tranſlationem penſionis à Cardi-
nale emanauit, quo tempore vtique ſi verè
penſionem in Rodulphum transferre voluiſ-
ſet id longè commodius, dum tunc meliori
ſanitate fruebatur, efficere potuiſſet.
Minus

Digitized by Google

Minùs eidem ſuffragantur allegata per ſcri
13 bentes pro eo † *ex Sarnen. ad Reg. de infirm.qu.
16.col.1.verſ. prædictis tamen non obſtantibus*,quẽ
ſequitur *Mandoſ. ibidem quaſt. 11. Pariſ. de reſi-
gnat.lib.6.quaſt.4.num.35.* Quia loquuntur in
14 terminis Regulæ Cancellariæ de infirmis, †
diſponentis de reſignationibus factis per infir
mos intra 20. dies antecedentes eorum obitũ
quam dicti anthores aſſerunt non compræ-
hendere translationes penſionum etiam fa-
ctas in articulo mortis, & in caſu *Pariſ.* cum
15 nutu aderat loquela, † neque ibi tractaur de
defectu conſenſus transferentis, vel formæ in
facienda translatione præſcriptæ, prout hic
ex ſupradictis de forma in indulto Cardina-
lis præſcripta eam non fuiſſe ſeruatam conſtat
& de conſenſus, & de voluntatis transferen-
tis defectu valdè dubitatur, quæ cum debeat
16 eſſe certa, † & indubitata ex ſupra allegatis,
& *ad l. quoties 9. §. ſi quit nomen ff. de hæred. In-
ſtit.* talis autem hic non oſtendatur, ex his,
& alijs ab informantibus deductis, meritò
Domini reſoluerunt ſententiam A.C. non eſ-
ſe exequendam.

Et ita vtraque &c.

ALARIEN. VNIONIS.

Lunæ 31. May 1649.

ARGVMENTVM.

Vnio facta Monaſterio, eiuſque effectuatio ex quibus probetur?

SVMMARIVM.

1 *Vnio probatur ex litteris Apoſtolicis confirmatorijs cum inſertione tenoris eiuſdem vnionis.*

2 Item *probatur ex verbis* vnimus annectimus, & incorporamus *adiectis in cõfirmatione apoſtolica*

3 *Vnionis effectuatio probatur ex ſententijs deſuper emanatis.*

4 *Vnionis effectuatio probata quoad vnum ex pluribus beneficijs vnitis intelligi debet quoad alia ſimiliter ſub eadem vnione comprahenſa.*

5 *Præſertim, quando vnio omnium beneficiorum ſub vnica oratione conceſſa legitur.*

DECISIO CCCLXIV.

REV. Prior, & Monaſterium Cartuſia-
norum Vallis Gratioſæ de Calci Ciuita
tis Piſarum prætendebant ad eorum fauorem
fuiſſe vnitam Eccleſiam S.Reparatæ, & pro-
poſito deſuper hodie dubio, an de vnione
conſtet Domini affirmatiuè reſponderunt,
quia de illa ſatis conſtare viſum fuit ex litte-
1 ris Apoſtolicis Pauli Tertij Pontificis, † quæ
datæ fuerunt confirmatoriæ eiuſdem vnionis
prius factæ ante 200. annos à Gregorio XI.
dùm totus tenor illius in ipſis litteris confir-
mationis inſertus legitur, quod ad vnionem
probandam ſufficit ex allegatis per *Abb. in c.
inter dilectos num.9.verſ. & credo vbi etiam Falin.
num.7. de fide Inſtrumentorum Surd. conſ. 419. ſub
num.20. & ſeq.lib.3.Ruin.conſ.31.nu.7.lib.1. Rot,
dec.36.n.1.par.2.diuerſ.vbi allegantur concordantes*

Vlterius ex verbis ſequentibus prædictæ
2 confirmationis † ſcilicet: *vnimus, annecti-
mus, & incorporamus*, tollitur omnis pe-
nitus circa huiuſmodi perfectam vnionem
dubitandi occaſio, vt per *Ruin. dicto conſ. 31.
num.1. & conſ.35.num.3.circa finem Dec.conſ.341
num.7.* quos refert, & ſecuta fuit *Rot. coram
Seraph. deciſ.1432.num.1. & in recent. deciſ.672.
num.5.verſ.2. poſt dictam par.2.*

3 Et effectuationem etiam huius vnionis † ſub-
ſecutam probant tres ſententiæ Rotales de-
clarantes hanc vnionem quoad Eccleſiam S.
Suſannæ in litteris Apoſtolicis vnionis, de
qua agitur, S.Reparatæ, connominatæ vali-
dè fuiſſe effectuatam, quod proinde pariter
4 quoad hanc, † omneſque alias ſimiliter cõ-
præhenſas neceſſario intelligi debet, prout de
his Eccleſijs reſolutum fuit *deciſ.408.num......
coram Cardinali Canal. & generaliter apud eum-
dem deciſ.449.num.7.in Peruſina vnionis prima A-
prilis 1639. coram Cardinali Blanchetto in Gerun-
den. vnionis 18. Iuny 1611. coram Lancellotto, in
Gerunden. Prioratus 10. Decembris 1624. coram
Cardinal Fabritio Veroſpio, in Feretrana vnionis
13. Februarij 1635. coram Buccabella impreſſ. de-
ciſ.196.num.8.par.7.recent. & in Barchinonen. Pa-
rochialis, ſeu Vicariæ 10. Iunij 1643. §. vnde po-
teſt coram Reuerendiſſimo Salamantino.*

Et hic nullo modo controuerti poteſt, cũ
tàm hæc S.Reparatæ Eccleſiæ, quàm aliarum
ſimul eodem Monaſterio vnitarum, & incor-
5 poratarum Eccleſiarum vnio † in litteris A-
poſtolicis ſub vnica oratione concepta ſit, *vt
dictum fuit d.deciſ.196.num.10. & ſeq.par.7.recen.
& in mox allegata Barchinonen.Parrochialis deciſ.8
vndè patet in fine coram Reuerendiſſimo Salamanti-
no.*

Et ita pro Monaſterio informante reſolu-
tum fuit &c.

BENEVENTANA MANVTENTIONIS.

Mercurij 9. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Iudex Laicus ſuper bonis Emphiteoticis Eccleſiæ ex defectu Iuriſdictionis cognoſcere nequit, quamuis de ſola poſſeſſione inter laicos agatur Conſtitutio Aegidiana prohibens appellationẽ in Iudicio poſſeſſorio locum nõ habet vbi de bonis Eccleſiæ agitur licet à Laicis poſſeſſis, quod amplia procedere, quamuis vnum tantum ex pluribus, corporibus ſit de directo dominio Eccleſiaſtico, ſi illud ſub vnica petitione, & ſententia fuit compræhenſum.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur anteriori poſſeſſori de cuius poſſeſſione conſtat ex Iudicio immiſſionis contra ipſum moto; necnon ex ſubſecuta ſententia executioni demandata.*

2 *Manutentio datur anteriori poſſeſſori non obſtante ſententia contra ipſum lata ſi illa detegitur nulla*

Google

& iniuſta, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.

3 *Sententia lata à Iudice Laico ſuper bonis Emphiteoticis Eccleſiæ etiam reſpectu poſſeſſionis inter laicos nulla eſt ex defectu Iuriſdictionis.*

4 *Executio ſententiæ facta nedum pendente termino ad appellandum, ſed poſt interpoſitam appellationem nulla eſt, & attentata.*

5 *Aegidiana* Conſtitutio lib. 2. cap. 2. *appellationem in poſſeſſorio prohibet.*

6 *Declara non habere locum, vbi de bonis Eccleſiæ licet à laicis poſſeſſis agitur.*

7 *Amplia quamuis vnum tantum ex pluribus corporibus ſit de directo dominio Eccleſiæ, quia ſufficit, quod ſub vnica actione petitione atque ſententia comprehenſum ſit, vt in totum excludatur Aegidiana, & cauſa ſit appellabilis.*

8 *Renunciatio facta cum ſolemnitatibus ſtatutarijs, ac iuſto titulo impedit ne Renuncians contra renunciatarium, vel habentem ab eo cauſam efficaciter agere valeat.*

9 *Renunciatio facta ex titulo oneroſo nequit à renunciante impugnari, non reſtituto prius, quod recepit.*

10 *Inſinuatio in renunciatione, ac ſimilibus contractibus requiritur ex conſtitutione Aegidiana.*

11 *Aegidiana conſtitutio, an locum habeat in Ciuitate Beneuentana?*

12 *Inſinuatio ex curſu 30. annorum interueniſſe præſumitur.*

13 *Clauſula,* ſine præiudicio trium conformium *licet præſeruet facultatem Iudicis à quo, vt ad executionem procedere poſſit non tamen impedit Iudicem ad quem quominus executionem nulliter & iniuſte factam reuocare poſſit etiam per viam manutentionis.*

DECISIO CCCLXV.

APPELLATIONIS cauſa à ſententia A.C. ſine præiudicio trium conformiũ mihi commiſſa, dubium hodie propoſui, an ſit dandum mandatum de manutenẽdo Hie-
1 ronymo Caraſæ † in duabus ex tribus partibus bonorum, de quibus agitur, cui Domini affirmatiuè reſponderunt, eo quia de eius anteriori poſſeſſione conſtat ex ipſo pro parte Fuluiæ Maſcambrunæ contra Hieronymũ Immiſſionis Iudicio inſtituto, & ſententia ſubſecuta, quæ fuit executioni demandata *ex allegatis per Rot. apud Gregor. XV. deciſ. 46. num. 3. verſ. quia illi obſtat, & deciſ. 200. ſub num. 2. verſ. probatur etiam Caualer. deciſ. 106. num. 1. dec. 147. num. 1. par. 2. deciſ. 406. num. 6. verſ. cum petens immitti par. 4. tom. 2. & deciſ. 210. num. 1. par. 5. recen.*

Nec obſtat, quod Hieronymus per ſententiam Gubernatoris Beneuentani de an. 1643. & aliam Vicarij Archiepiſcopi Beneuentani Iudicis appellationis, ac tertiam A.C. Locumtenentis confirmatoriam illarum pro immiſſione Fuluię fuerit auctoritate Iudicis poſſeſſione ſua, quàm in bonis, de quibus agitur habuit priuatus. Quia nihilominus dũ ſententia iſta immiſſionis, fuit nulla, & iniu-
2 ſta, † & Hieronymus per eam ſe non habuit pro ſpoliato ipſi erat concedenda manutentio tanquam anteriori poſſeſſori *Rota penes Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 138. num. 5. & dec. 200. per tot. deciſ. 225. ſub num. 4. part. 1. & deciſ. 284. ſub num. 13. & ſeq. part. 5. deciſ. 330. nu. 2. par. 6. recent. Gregor. XV. deciſ. 307. num. 6. & 7. & deciſ. 555. num. 6. & fuit dictum in Ariminen. deuolutionis bonorum 27. Iunij 1608. coram bon. mem. Pironano, quæ eſt deciſio 111. poſt Modern. de manut. num. 1. & alias ſæpiſſimè.*

Nullitas verò ſententiæ Gubernatoris eſt
3 inexcuſabilis, † quia ſecundum Sacræ Rotæ opinionem, de bonorum emphiteoticorum Eccleſiaſticorum poſſeſſione etiam inter Laicos Iudex laicus iudicare non poteſt, *vt latè comprobatum fuit in illa Romana Domus de Scapuccis 19. Ianuarij 1611. coram bon. mem. Coccino impreſſ. apud Marcheſ. de commiſſ. tom. 1. fol. 1020. & in Rauennaten. emphyteuſis 28. Martij 1631. coram bon. mem. Merlino deciſ. 46. per tot. par. 6. recent. in Ariminen. Saluiani 19. Iunij 1643. coram R.P.D. meo Bichio in §. nam ex defectu poteſtatis, & in Romana Saluiani, ſeu attentatorum 19. Iunij 1647. coram R.P.D. meo Arguelles §. contrarium tamen.*

4 Et quam nullitatem auget etiam, † quod executio contra Hieronymum facta fuit non ſolùm pendente tempore ad appellandum à ſententia lata die 20. Maij 1644. ſed etiam poſt interpoſitam appellationem die 23. eiuſdem menſis, vt oſtenditur in Hieronymi Sũmario num. 3. contra *l. 1. & tot. tit. ff. nihil Innou. appellat. interpoſ. l. ſciendum 6. de appellat. recip. l. appellatione 3. C. de appell. cap. ex parte 67. in fine, & cap. non ſolum il 7. eodem tit. in 6. Rot. deciſ. 183. num. 1. par. 2. & deciſ. 691. num. 1. par. 3. recent. quæ plures cumulat.*

Quæ nullitas non excuſatur ex diſpoſitione
5 *Conſtitutionis Aegidianæ lib. 6. cap. 2.* † in poſſeſſorio appellationem prohibentis, quia hæc conſtitutio in cauſis, vbi de bonis Eccleſiæ,
6 licet à laicis poſſeſſis agitur non intrat, vt fuit reſolutum *in ſupradicta Romana Domus de Scapuccis, & in dicta Ariminen. Saluiani coram R.P.D. meo Bichio deciſ. 49. num. 1. par. 5. & deciſ. 42. num. 8. par. 6. recent.* Et huiuſmodi concluſio lo-
7 cum habet, † quamuis vnum tantùm ex pluribus corporibus eſſet de directo dominio Eccleſiæ, quia ſufficit, quod ſub vnica actione, petitione, atque ſententia fuerit comprehenſum, vt in totum excludatur Aegidiana, & cauſa ſit appellabilis *Rot. in Bononien. de Manzolis 16. Februarij 1629. coram bon. mem. Coccino apud Modern. Peruſin. poſt tract. de manut. deciſ. 257 num. 3. in dicta Ariminen. Saluiani 19. Iunij 1643 coram R.P.D. meo Bichio §. & licet non ſolum, & 30. Maij 1645. coram eodem §. tum etiam eſto, quod portio, & pariter diſtinguendo dictum fuit in Viterbien. fideicommiſſi, ſeù attentatorum 13. Maij 1644. §. quia concluſio coram R.P.D. meo Cerro.*

Vltra defectum nullitatis patitur etiam dicta ſententia vitium maximæ iniuſtitiæ, quæ ex publico Inſtrumento renunciationis Ful-
8 uiæ, † eius ſororis Emiliæ de omnibus Iuribus, ac bonis maternis ad fauorem Franciſci Antonij cũm ſolemnitatibus ſtatutarijs, ac iuſto titulo oneroſo factę ſub die 3. Iunij 1609 euidenter apparet, hac enim ſtante nequaquã Fuluia contra Hieronymum cauſam habentem

Digitized by Google

tem à d. Franciſco Antonio efficaciter agere potuit *l quaritur* 14.§.*ſi venditor ff.de edilit.edict. l. ſi maritus* 15.§. *ſi negauerint ff.ad l Iul. de adult. l. poſtquam lib.*4.*C.de pact.l. Herennius* 63.*in princip.ff. de euict.Surd.deciſ.*231.*num.*13.*verſ. ſimiliter Caualer.deciſ.*47.*num.*2. Ex qua renunciatione tanto magis reſultat iniuſtitia, dum ea facta fuit titulo onero
9 ſo,† quam propterea Fuluia non poterat impugnare, niſi priùs reſtituto, quod recepit *l. ſi diuerſas* 14. *& l. vbi pacta* 40.*C. de tranſact.Ciriac.controuerſ.*3.*num.*65 *Gregor.XV.deciſ.*418.*num.*9. *Rot.recent. deciſ.*539. *num.*6.*par.*1.

Neo refert defectus inſinuationis ex conſti-
10 tutione Aegidiana † in huiuſmodi contracti
bus requiſitæ, quia quatenus requireretur in
11 Ciuitate Beneuentana, † quod Rota negauit *in Beneuentana redditionis rationis* †undecima *Ianuarij* 1644. *coram Reuerendiſſimo Salaman-*
12 *tino*, illa ex curſu 30. annorum † ab eo tempore vſque ad hanc litem motam decurſorũ interueniſſe præſumeretur *Rot. coram Caualer. deciſ.*575.*num.* 10.*coram bon.mem.Buratto dec.*120 *num.*37. *& ſeq. in Romana diuiſionis* 10.*Iun.*1641. §. *ſecundum obiectum coram R.P.D. meo Cerro, & pluribus relatis in Romana fideicommiſſi de Coſciarijs* 16. *Martij* 1648. §. *prater quod coram R.P.D. meo Corrado.*

Quibus omnibus non obſtat ſupradicta
13 clauſula, *ſine praiudicio trium conformium*, † in commiſſione Rotali appoſita, nam licet hæc clauſula facultatem Iudicis a quo, vt ad executionem poſſit procedere, præſeruet, non tamen Iudicem ad quem impedit, quominus executionem hanc nulliter, & iniuſtè factam etiam manutentionis Iudicio reuocare poſſit *Buratt.deciſ.*185.*num.*6. *Rot.deciſ.*214. *num.*5.*&* 6 *par.*7.*recent. & in Romana Domus* 22. *Mar.*1627. *coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo apud Modern. Peruſ.deciſ.*558 .*num.* 2. *cum ſeq.*

Et ita pro Hieronymo, Fuluia diu expectata, & citationibus laceſſita, reſponſum fuit.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Luna 14. *Iunij* 1649.

ARGVMENTVM.

Rationem fuiſſe ſufficienter redditam quoad partitas in alijs reſolutionibus reſeruatas, & in hac deciſione iterum diſcuſſas latè oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Relationi Peritorum ſtandum eſt.*
2 *Compenſatio debiti cum credito admittitur.*
3 *Solidatio computorum facta inter principalem, & fideiuſſorem pro eius indemnitate valet etiam abſq; interuentu creditorum, de quorum intereſſe non agitur.*
4 *Redditio rationis de his, qua ad manus adminiſtratoris non peruenit pratendi nequit.*
5 *Adminiſtrator non tenetur rationem reddere, niſi de his, qua ad eius manus peruenerunt, & talis probatio eſt omnino neceſſaria ad conuincendum Adminiſtratorem.*
6 *Segetes etiam ſub nomine frumenti veniant.*
7 *Vxor à redditione rationis, ſi à viro liberatur intelligitur à rigoroſa redditione rationis, nec citra dolum poteſt condemnari.*

DECISIO CCCLXVI.

DOMINI ſub die 10. Decemb. anni 1646. coram me firmarunt Claudiam de Fortis Tutricem, & pro tempore Curatricem filiorum à Frãciſco Baratello viro deputatam non teneri pro quinque partitis, ad quas diſputatio tunc fuit reſtricta rationem reddere, ſed eſſe legitimè redditam, & obtenta à Creditoribus noua audientia, cauſaq; ſæpius propoſita tandem Domini ſteterunt in deciſis.

Quia quoad primam partitam herbarum ex Caſali Vaccarecciæ à Claudia perceptarũ à Creditoribus oppoſitam, quod in rationibus ab ea redditis non legatur ad debitum ipſius, ſeù Felicis eius Filij adnotata, res caret difficultate, nam eaſdem herbas pro nutrimento 53. æquarum, & 33. bouum circiter, qui in hæreditate Franciſci viri remanſerant apparet fuiſſe conſumptas, cum longè maiori quantitate indigerent, quàm ex dicti Caſali rubr. 160. circiter percipiebatur, quemadmodum affirmarunt plures Periti dati pro parte Claudiæ, & vt firmatum fuit in deciſione, quæ hodie reuidetur *ſub* §.*partita enim herbarum*, adeoquod in eamdem pabuli dd. animalium cauſam vlterius ſcuta 375. circiter fuerint impenſa, vt ex partitis inter partes concordatis reſultat, & prout in eadem deciſione deductum fuit.

Et ſic non obſtat aſſertio Creditorum Baratelli, quod admiſſa etiam vindicatione herbarum facta per Felicem, adhuc ſupereſſent in Caſali tot herbæ, quæ pro paſcendis animalibus prædictis ſufficerent; Nam hoc ex ipſa quantitate rubr. eiuſdem Caſalis 297. vt conſtat ex Inſtrumento locationis, & ex Peritorum atteſtatione de quantitate paſcuorũ in ſimilibus Caſalibus aſſignari ſolita, omni-
1 nò eliditur, cum in hoc ſtandum ſit † relationi Peritorum, vt firmat *d.deciſ.in hac cauſa facta Rota deciſ.*526.*num.*5.*in fin.par.*4.*& dec.*151. *num.*14.*par* 6.*recent.*

Ita etiam corruit exceptio Creditorum, quod dicta animalia toto tempore triennij adminiſtrationis Claudiæ in hæreditate Franciſci non extiterint, dum contrarium probatur ex Inſtrumento venditionis eorumdem animalium de anno 1622. factæ.

Sed quamuis etiam pretium herbarum venditarum perueniſſet ad manus Claudiæ, cujus contrarium ex prædictis apparet, dum ipſa annis 1619. 1620. & 1621. emit herbas pro animalibus hæreditatis in Tenuta Campi mortui, Praticæ, & Porciliani pretio ſcutorum 375. vt fuit dictum, & iuſtificatur ex
2 quietantijs, illud veniret compenſandum † cũ dd. ſcutis 375. vt deducitur in deciſione, quæ reui-

reuidetur *d.§.partita enim herbarum*.

Quo verò ad Salmas 108. fœni dicitur cõſumptas fuiſſe pro alendis animalibus hæreditatis, videlicet æquo, quo vtebatur Fælix, vt præeſſet culturæ Caſalium, & conſeruationi animalium, & alijs æquis venientibus ad Vrbem ad effectum tranſportandi panem, & ſimilia pro victu agricultorum, & paſtorum, & aſportandi caſeum, lanam, & alios fructus Maſſariæ pecudum.

Quoad ſecundam partitam concernentem fructus Caſalis Turris nouæ de anno 1618. Pariter cenſuerunt Domini firmam remanere deciſionem, ſtante Inſtrumento ſolidationis rationum ſub die 24. Nouembris eiuſdem anni initæ inter Bizzarrum principalẽ ipſius Caſalis Conductorem, & Fælicem Baratelli filium Franciſci, & Claudiæ, à quo fuerunt adminiſtrati, vt habetur in Summarijs Claudiæ, & vt ponderatur in deciſione, quæ reuidetur *ſub §.neque partita*.

Cui reſolutioni non obſtat, quod fructus dicti Caſalis (detractis priùs expenſis, ac penſionibus debitis DD. de Aldobrandinis) vigore conuentionis initæ inter Bizzarrum, & Franciſcum de anno 1618. die 24. Nouembris per acta Octauij Capogalli Notarij, & dum de intereſſe creditorum Bizzarri ageretur, pro quibus Franciſcus Baratellus fideiuſſerat, in horum ſatisfactionem impendi debuiſſent. Ideoque d. ſolidatio abſque Creditorum interuentu fieri non potuerit.

Quia ſemper ſubſiſtit, quod Principale intereſſe ſpectabat ad Bizzarrum principalem
Conductorem eiuſdem Caſalis, & verũ Dominum eius fructuum, ac Baratellum eius fi-
3 deiuſſorem, † pro cuius indemnitate dicta
conuentio facta fuit, & conſequenter ex tali
tali cõuentione nullum tale ius Creditoribus
acquiſitum fuit, quin inter partes ad ſolidationem, & redditionem rationis validè poſtea deueniri potuerit, vt ritè factum fuit, *Rota in Narinen. ſocietatis 19. February 1619. coram bon. mem. Pirouano impreſſ. deciſ. 77. num. 4. & ſeq. p. 4. tom. 2. recent.*

Sed ceſſat inſuper obiectum conſiderando,
quod ex ſolutionibus ſcut. 2300. dictis Aldo-
brandinis ab ipſo Fęlice factis pro affictu dicti
Caſalis Turris nouæ vſque per totam diem
24. Nouembris 1618. quo tempore per ſoli-
dationem computorum factam cum Bizzar-
ro expirauit illius mandatum, & ex alijs ſolu-
tionibus factis diuerſis Creditoribus eiuſdem
Bizzarri, de quibus in ſecundo Summario
Claudiæ, apparet ad eius manus maioris va-
4 loris fructus non perueniſſe, & propterea di-
cta redditio rationis prætendi non poteſt ad
tradita *per Bart. in l. 1. nu. 9. & ſeq. ff. de eden. Cra-
uett. conſ. 231. num. 14. Rota apud Gregor. XV. deciſ.
220. num. 3.*

Nec refert, quod in Compendio rationum Claudiæ ad debitum hæreditatis Franciſci ſui viri deſcripta fuerit partita ſcut. 820. ſoluta Piſtoribus die 4. Nouembris 1618. ante confectionem dicti Inſtrumẽti ſolidationis computorum. Ideoque pariter redditus ex dicto Caſali percepti eſſent deſcribendi ad eius debitum.

Quia vltra quod ſemper Creditoribus reſiſtit d. ſolidatio facta cum Bizzarro Conductore Caſalis, & vero Domino frumenti, vt in alia deciſione firmatum fuit, reſpondetur nequaquam conſtare, quod iſta Piſtoribus facta ſolutio ſit reſpectu Caſalis Turris nouæ, quod tamen eſſet pro parte Creditorum concludenter probandum, maximè dum verba quietantiæ repugnant, & aliæ partitæ à die 23. Iulij vſque ad d. diem 3. Nouembris ſolutionum factarum, nedũ DD. Aldobrandinis, ſed etiam alijs Creditoribus Bizzarri in vltimo Compendio rationum Claudiæ non fuerunt deſcriptæ, vt in hoc partes conueniunt, ſed fuerunt adductæ pro maiori iuſtificatione ſolidationis rationum in dicto Inſtrumento factæ.

Similiter placuit DD. eamdem deciſionem
confirmare quoad tertiam partitam concer-
nentem fructus Caſalis Turris Nouę de anno
1619. eo ipſo quod à Creditoribus non pro-
batur concludenter maiorem quantitatẽ fru-
ctuum, quàm in rationibus Claudiæ deſcri-
5 pta fuit, ad eius manus perueniſſe, † quæ ta-
men probatio neceſſaria erat ad condemnan-
dum Claudiam, & ad conuincendam parti-
tarum ab ipſa deſcriptarum inſufficientiam,
*Alex. in l. 1. nu. 22. verſ. in ea ff. de eden. Soccin. Sen.
conſ. 24. num. 35. lib. 1. Rota in Nepeſina Tutelæ 22.
Aprilis 1622. coram bon. mem. Vbaldo impreſſ. deciſ.
380. numer. 3. verſ. & in omnem euentum par. 4.
tom. 2. recent.*

Non obſtat, quod ratio de herbis ex dicto Caſali eodem anno perceptis reddita non fuerit, quia ſufficit pro huiuſmodi anno ad creditum hæreditatis Baratelli oppoſitã fuiſſe quantitatem ſcutorum 2803. quæ retracta fuerunt ex venditione lanæ, & agnorum, quę lanæ, & agni non extitiſſent, niſi ex herbis dicti Caſalis oues bis mille nutritæ fuiſſent, cũ nulla alia pro alendis ouibus impenſa facta in iſtis rationibus adnotata legatur, vt ex vltima Giribaldi Periti electi relatione in ſexta reſeruata apparet.

Pariter Domini dixerunt deciſionem con-
firmandam, quoad quartam partitam Inſtru-
menti de anno 1620. in prætenſa rubr. 800.
quantitate collecti; Nam vltra quod à Clau-
dia tanta quantitas recollecta negatur, & talis
negatio ex atteſtatione Officialis Annonæ in
eiuſdem Claudiæ Summ. *num.* 5. alias admini-
culatur, ſi ex dicta quantitate rubrorum 800.
rubr. 80. pro ſeminibus neceſſaria deducantur,
& iuxta Peritorum aſſertionem decem rubra
à quolibet centenario ob rationem diuerſita-
tis menſurarum demandantur, atque hor-
6 deum, & blada, cum etiam ſegetes † ſub no-
mine frumenti compræhendantur *gloſ. in l. 1.
§ult. eo opere ff. de aq. pluu. arc. & in l. triticum 94.
verb. triticum ff. de verb. obl. Rebuff. in l. fingeto 77.
verſ. frumentum dicitur ff. de verb ſignif. forcatul. in
pen. Iur. ciuil. cap. 6. per tot.* vtique partita hæc in
ratio-

Digitized by Google

rationibus ad creditum hæreditatis in rubr. 539. eo anno venditis deſcripta ſubſtinetur, vt ex Periti relatione in 31. partita reſeruata dignoſcitur, vt in alia deciſione deductum fuit *ſub §. quamuis etiam*.

In eandem ſententiam quoque Domini deſcenderunt, quad quintam partitam redditionis integræ rationis equarum 53. & bouiũ hæreditatis 35. nam boues 12. fuerunt Laniobus venditi, & alij 23. Camilio Bonauenturæ, vt in Summario Claudiæ docetur, prout etiam de 20. æquabus pro ſcutis 15. pro qualibet Michaeli Angelo Riofredo venditis, vt ex relatione ſupradicti Periti in quinta partita reſeruata demonſtratur; Ita quod pro 33. æquabus deficieñ ad dictum prætium valutatis valoris ſcutorum 495. poterit hoc debitũ Claudiæ, quæ ex eiſdem rationibus in longè maiori quantitate creditrix remanſerat cum hoc eius credito compenſari, prout in deciſione, quæ reuidetur fuit ponderatum in *§. fin.*

Quæ omnia eò faciliùs videbatur Dominis eſſe admittenda, cum hic agatur de mulierè Franciſco Bararello eius viro quoad fidem, & integritatem optimè cognita, adeout eam ab
7 huiuſmodi rationum redditionum onere, vt in eius Teſtamento legitur, plenè liberauerit, & ſic ab ea rigoroſa redditio exigi non poſſit, ne citra dolum condemnari *l. Aurelio 21. §. Caius ff. de lib. leg. l. cum neceſſitatem 18. vbi gloſſ. fin. & Doct. C. de fideic. Cranett. conſ. 193. num. 9. Rota deciſ. 762 num. 8. par. 2. deciſ. 331. numer. 1. & ſeq. parte 3. & deciſ. 409. numer. 2. & 6. par. 4. recent.*

Præſertim aduertendo quod ipſa de geſtis per Felicem filium pariter à Patre Franciſco liberatum poſt rationem de vtraque adminiſtratione iam diù ſolemnitèr redditam, moleſtatur, poſtquam fuit per Sententiam Iudicis liberata, & creditrix declarata, vt ex ſententia, alijſque iuribus in Summario eiuſdem Claudiæ apparet; Vnde merito ab omni ſiniſtra ſuſpicione immunis habenda eſt, vt deciſio firmat, quæ reuidetur, in qua proprerea Domini permanſerunt vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE RVBEIS.

Veneris 18. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Bona fideicommiſſi diſtracta non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, nec Sententiæ Executoris Emptorem tutum minimè reddunt, quinimò ſuper illis poteſt moleſtari, & inquietari, quod ſecus eſt ſi forma præſcripta ſit adimpleta.

SVMMARIVM.

1 *Forma Breuis Apoſtolici, in quo licentia alienandi bona fideicommiſſi conceditur, ad vnguem ſeruanda eſt, eaque non ſeruata facultatem alienandi tollit, & ipſam venditionem annullat. num. 2.*

3 *Venditio bonorum fideicommiſſi facta, non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, necnon Sententiæ Executoris nunquam dici poteſt in ſtatu validitatis.*

4 *Emptor bonorum fideicommiſſi, ſtante facultate in Breui Apoſtolico conceſſa, ne emptores bonorum quouis quæſito colore moleſtari nequeant non tenetur eſſe ſollicitus de verſione pecuniarum in vtilitatem venditoris.*

5 *Declara concluſionem procedere quoties forma venditionis præſcripta in Breui Apoſtolico, & Sententia Executoris ſeruata fuit, ſecus è contra, tunc enim in caſu non adimplementi emptor moleſtari poteſt, & redditur ratio. num. 6.*

7 *Emptor bonorum fideicommiſſi quo caſu tenetur eſſe ſollicitus de verſione pecuniarum?*

8 *Forma in Breui Apoſtolico præſcripta circa alienationem bonorum fideicommiſſi nullo modo poteſt immutari, nec per æquipollens adimpleri.*

9 *Verba* Volumus autem *in gratia Apoſtolica operatur, vt forma in illa præſcripta per æquipollens adimpleri nequeat.*

10 *Gratia ex defectu iuſtificationis remanet obreptitia.*

11 *Subreptio oritur ex taciturnitate eorum, quæ ſi Papa ſciuiſſet, vel non conceſſiſſet, vel difficiliùs.*

12 *Gratia ſubreptitia impetranti ſuffragari nequit.*

13 *Clauſula,* Diſcretioni tuæ, *arbitrium boni viri importat.*

14 *Et quando vltra eam adeſt etiam alia clauſula,* Et conſcientiæ tuæ, *tunc cauſæ cognitionem, & ordinem iudiciarium requirit.*

DECISIO CCCLXVII.

CAVSA hęc corã pluribus iam Auditoribus, & pręſertim *cor. R. P. D. m. Corrado ſub die 30. Maij 1640. & 5. Apr. 1647* diſcuſſa, & capta reſolutione pro immiſſione Iacobo de Rubeis *ex l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* concedenda in bonis à q. Mino, & Neſtore de Rubeis per fideicommiſſum ad eius fauorem ordinatis. Hodie iterum ex iidem fundamentis confirmatum fuit, eidem Iacobo dandam eſſe immiſſionem in bonis per Dominam Marchioniſſam Iuliam de Pepulis poſſeſſis, quia illa à Tiberio de Rubeis Marchioni Iuliæ authori nulliter vendita fuiſſe conſtat ex ſequentibus. Nam firmum ſemper remanet impedimentum validitatis venditionis ex eo, quod forma in Breui Pontificio licentiæ vendendi Tiberio conceſſæ, nequaquam fuit obſeruata, hæc enim expreſsè mandauerat, vt de libris 54. mil. inueſtirentur ſcuta 4. mil. in locis montium non vacabilium de Vrbe, quæ in locum bonorum venditorum ſubrogarentur ſupponēda eiſdem prohibitionibus alienandi, & vinculis fideicommiſſi ſupradictorum Mini, & Neſtoris, quibus alienata
1 ſubiacebant, quæ forma † præcisè adamuſſim ſeruanda erat, *ad text. in authen. de non alienan. aut permutan. §. emphiteuſim autem*, & non ſer-
2 uata † facultatem alienandi tollit, & ipſam venditionem annullat, *l. auxilium 38. ff. de minor. in fin. in l. ſi pupill. 7. circa med. §. ſi Prætor ff. de reb. eorum l. fin. §. ſin vero, vbi gloſſ. verb. conſueuerunt C. de Iur. delib. Roman. conſ. 33. in fin. cum infinitis cumulatis in §. ſecundo quia cum ſeqq. in dicta deciſ. 30. Maij 1646. & in §. 2. defecit in dicta deciſ. 5. Aprilis 1647. coram R. P. D. meo Corrado*, quod

in

in præſenti caſu eo minus poteſt habere locū,
quia ipſa quoque Vicarij Generalis Archie-
piſcopi Bononien. Executoris Apoſtolici in
literis deputati Sententia verbis expreſſis prę-
cipit in primis,& antè omnia ſcut. 4000. ſum-
mam lib. 16. mil. conſtituentia inueſtien. fore,
& eſſe in tot bonis ſtabilibus, ſeù locis mon-
tium non vacabilium, de Vrbe, hoc vtique
3 præcepto neglecto, † venditio nunquam fuit
in ſtatu validitatis, vtpotè contra mentem
Papæ, & executoris facta exabundè allegatis
in dictis duabus deciſionibus, quæ repetere
ſuperfluum eſt.

Nec prædij, de quo agitur emptor Mar-
chio de Pepulis dictæ Iuliæ Auctor excuſari
poterat ab obſeruatione huiuſmodi formę ab
Executore ſibi præſcriptæ, quod facultas Pon-
4 tificia † concepta legatur; ne emptores horum
bonorum quouis quæſito colore, vel ingenio
moleſtari, vel inquietari nequeant, adeoque
de verſione prætij in vtilitatem venditoris
ſollicitus eſſet, non teneretur ex allegatis *in
Romana Vineæ 23. Iunij 1642. coram R. P. D. meo
5 Biebio*, quia hoc procederet, † ſi forma vendi-
tionis præſcripta ſeruata fuiſſet, & pretium
ſolutum ſaltem in ſcutis 4000. in cauſam à
Pontifice, & Executore deſtinatam erogatum
fuiſſet, non autem hoc modo, vt euidentèr
ex authoritatibus *in §. Nam hoc procederet d. de-
ciſ. 5. Aprilis 1647. coram R. P. D. meo Corrado cō-
uincitur*; Quemadmodum enim in caſu ſe-
quuti adimplementi à Pontifice præſcripti,
emptores amplius moleſtari non potuiſſent,
Ita hoc neglecto liberati ab adimplemento
minimè remanſerunt, ſed moleſtari poſſunt
6 ea ratione, † ne via vendendi bona fideicom-
miſſaria, & vocatos fraudandi aperiatur, vt
optimè aduertit *Rota in alia huius cauſa deciſ.
coram Eminentiſſ. Card. Panzirolo 4. Martij* 1641.
§. nec dicatur il ſecondo, conſiderando licentiam
vendendi fuiſſe à Tiberio venditore obten-
tam ex neceſſitate ſoluendi debita, quo caſu
7 emptorem † de verſione pecuniarum ſollici-
tum eſſe debere aliàs tenuit *Rot. deciſ.* 681. *n. 5.
par. 1. recent. & poſt. Cenc. de Cenſib. deciſ. 287. nu. 4.
& 5. cum alijs relatis in d. §. final. d. deciſ. 4. Martij
coram Eminentiſſ. Card. Panzirolo*.

Sic parum refert, quod Marchio emptor
fructus interim recompenſatiuos venditori
ſoluerit, quia non propterea fuit adimpleta
ſupradicta forma Inueſtimēti ſcutorū 4. mil.
præſcripta pro reintegratione fideicommiſſi,
8 quæ nullo modo † poterat immutari, nec ali-
quo modo per æquipollens adimpleri *ad not.
in deciſ. 518. numer. 3. & ſeq. coram Gregor. XV.* &
dixit *Rot. in Valentina Baroniæ de Curtis* 10. *Mar-
tij, & 18. Aprilis* 1603. *cor. Ortemberbo*, vbi firma-
9 tur, quod verba † *Volumus autem*, vt hic in gra-
tia appoſita operantur, vt forma in illa gratia
præſcripta per æquipollens impleri nequeat,
quod etiam confirmant congeſta *in deciſ. huius
cauſæ 2. Martij* 1643. *in fin. §. 1. coram me*.

Deinde dicta licentia vendendi Tiberio
conceſſa fuit ex cauſa narratiuæ ſe eſſe ad
ſummam librarum 45350. debitis grauatum,
quam qualitatem cum coram Executore nō
legitimè iuſtificauit, vt aduertit prima *deciſ.
in §. tertio quia*, & ſecunda ſupra allegata *deciſ.
in §. tertio accedit coram Reu. P. D. meo Corrado*,
10 gratia † remanet obreptitia, & dum idem Ti-
berius Pontifici tacuit, ſe bona libera poſſide-
re valoris lib. 25. mil. vt ex inſtrumento hu-
ius venditionis factæ apparet, accedit defectus
11 ſubreptionis, † Nam ſi Pontifex hoc ſciuiſ-
ſet vtique licentiam alienandi fideicommiſ-
ſaria bona, vel nullo modo, vel ſaltem mul-
tò difficilius, aut pro minori quantitate con-
12 ceſſiſſet, vnde talis omiſſio † gratiam taliter
inficit, vt impetranti ſuffragari nequeat, *cap.
conſtitutus 19. cap. ſuper literis, cap. poſtulaſti 27. &
cap. ad audientiam 2. de reſcript.*

Neque hic defectus tollitur ex aſſertione,
quod aliqua de his bonis liberis erant vendi-
ta cum pacto francandi, alia verò cenſibus, &
hypothecis obnoxia, adeoque inter bona li-
bera Tiberij non connumeranda.

Quia bona vendita cum pacto francandi
ſunt diſtincta ab iſtis Marchioni pro prætio
libr. 25. mil. venditis, vt ex ipſo Inſtrumen-
to venditionis, vbi de præcedenti aliorum
bonorum cum pacto francandi venditionem
fit mentio, reſultat.

Et quoad hypothecis obnoxia tantùm erat
Pontifici narranda eorum penes Tiberium
exiſtentia, vt ponderat *deciſ. 1. huius cauſæ in §.
neque reſponſiones coram me, & ſeqq.*

Demùm fruſtra hęc venditio defenditur ex
clauſula in Commiſſione inſerta diſcretioni
Vicarij commiſſa, tanquam arbitrium boni
13 viri † importans ad *trad. per Menoch. de arbitr.
quæſt. 8. num. 24. lib. 1.* Quia vltra clauſulam *di-
14 ſcretioni tuæ committimus*, adeſt etiam clauſula,
& conſcientiæ tuæ, quæ cauſæ cognitionem, &
ordinem iudiciarium requirit, vt plenè *Felin.
in cap. Canonum Statuta numer. 51. & ſeq. de conſtit.
Alexand. conſil. 218. num. 6. lib. 2. Aſin. in prax. Iudic.
§. 7. cap. 6. limit. 6. numer. 2. & 3.* & arbitrium bo-
ni, & iuſti viri, & cauſæ cognitio ſolummo-
dò circa ea, quæ Pontifici narrata, non quoad
ea bona, prout ſunt iſta, quæ tacita fuerunt,
& veriſimiliter Papa à gratia facienda retra-
xiſſent referuntur.

Ad id verò, quod circa fratrum Iacobi vē-
ditionis iſtius ratificationem, & periurium
attinet, ſatis cum alijs *in deciſ. 30. Maij* 1646.
*coram R. P. D. meo Corrado in §. demum quod rati-
ficationes*, fuit reſponſum, Iacobum nempè
huiuſmodi actibus non interueniſſe, quare ei
eſſe dandam immiſſionem concluſum fuit.

Et ita vtraque, &c.

ROMANA PRAETENSAE RESTI-TVTIONIS DOTIS.

Luna 21. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Aſſignatio dotis facta à Patre filiæ ex quibus de-
ſumatur, quod comprehendat etiam bona
materna? *Statutum Vrbis lib. primo cap. 149.* lo-
quens de veris donationibus non compre-
hendit

Digitized by Google

hendit donationes, & renunciationes ex cauſa dotis receptæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio obſtat renuncianti, eiuſque hæredi.*
2 *Renunciatio dotis facta ſine cauſa non tenet.*
3 *Renunciationis Inſtrumentum attenta diſpoſitione* Statuti Vrbis lib. 1. cap. 149. *debet ſubſcribi à Renunciante adhibitis etiam duobus teſtibus. Declara num. 9.*
4 *Dos conſtituta filia à patre, quod comprehendat etiã bona materna probatur ex depoſitione teſtis mediatoris de facto ab ipſo geſto, & attento etiam patris patrimonio, ac voluntate filiæ, & num. 6. & ſeqq.*
5 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 151. *loquitur expreſsè de donationibus.*
7 *Inſtrumentum intelligi debet iuxta ſenſum præcedentis conuentionis partium, ac ſi in eo eſſet expreſſum.*
8 *Cauſa in contractu mulieris expreſſa vera præſumuntur attento decreto Iudicis cauſa cognita interpoſito cum interuentu conſanguineorum, ex quibus omnis fraudis ſuſpicio ceſſat, & num. 11. accedente, præſertim publica inſinuatione, ac etiam ſi de nullius, quam ipſius mulieris præiudicio agitur. num. 12.*
9 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 149. *loquitur de veris donationibus ad obuiandum fraudibus.*
10 *Nec comprehendit donationes, ſeu renunciationes correſpectiuas filiarum ob dotes receptas.*
13 *Dos conſtituta ad ratam legitimæ reputatur congrua.*
14 *Pater in conſtitutione dotis non præſumitur, quod voluerit filiam lædere, nec aliquid illi damnum inferre.*

DECISIO CCCLXVIII.

AVDITA hodie denuò D. Cleria Sanneſia de Caualerijs ſuper reſolutione ſub die 14. Iannarij præſentis anni coram me emanata, in qua dictum fuerat mandatum A.C. pro ſcutis 11. mil. contra bona hæredi- raria q. Antimi Vrſini Aui materni eiuſdem D. Cleriæ relaxata eſſe iniuſtum Domini in deciſis perſtiterunt ex inconcuſſo fundamen-
1 to renunciationis à Martia Cleriæ matre factę ſuæ dotis maternæ, per quam D. Cleria eius filia, & hæres omninò à petitione eiuſdem dotis excluditur *per textum in l. ex qua perſona ff. de reg. iur. l. cum à matre C. de rei vind. l. ſi ab eo C. de liber. cauſ. Gregor. XV. deciſ. 418. numer. 5.*

Nec dicta Cleria exceptione allata iuuari poteſt, quod Martia ſua Mater poſt factam iam ſibi dotis conſtitutionem ab Antimo ſuo Patre de bonis ſuis *ad l. fin. C. de dot. promiſſ.* dotis
2 maternæ ſinę cauſa † renunciauerit, neque Inſtrumentum renunciationis ab ipſa Mar-
3 tia, † ac duobus ſaltem in eo adhibitis teſtibus ſubſcriptum legatur prout *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 149.* diſponit.

Quia quoad compræhenſionem etiam bonorum maternorum vltra conuentionem in
4 ipſa dotis conſtitutione † inter partes factam, quæ [illegible] ex depoſitione D. Pauonii mediatoris de facto ab ipſomet geſto deponentis comprobatur, quàm Iuris præſumptione reſultante ex Antimi Patris patrimonio coniuncto cum eiuſdem renunciantis voluntate, dani ſeruatis omnibus ſolemnitatibus *Statuti*
5 *lib. 1. c. 151.* † etiam de donationibus expreſsè loquentis, dotem ipſi Martiæ Pater in con-
6 gruenti quantitate aſſignauit, † & ſtante, alterius filiæ Sororis ſuperexiſtentia omninò ſuadet fuiſſe bona etiam materna Martiæ obuenientia in ſua dote comprehenſa *ad trud. poſt alios per Gabr. conſ. 156. num. 21. & ſeq. lib. 1. Menoch. conſ. 370. num. 20. & ſeq.*

Veritas hæc cõuincitur nedùm ex eo, quod aſſignatio d. dotis facta fuit ex prætio Caſtri Morlupi, ac eius fructibus iam antea ſub die 2. Aprilis 1613. hac expreſſa lege bon. mem. Cardinali Scipioni Burgheſio venditi, vt quic-quid ex multiplicis in Inſtrumento venditionis conuentis, eorumque fructibus ad filias Antimi peruenerit, integrè in earum creditum dotis maternæ referendum, & imputandum eſſet, vt tenor ipſius Inſtru-
7 menti oſtendit, † ac proinde iuxta ſenſum præcedentis conuentionis, perindè ac ſi expreſſum fuiſſet, cenſeri debet *l. filia §. 1. de ver. obligat. Caual. deciſ. 302. num. 3. Buratt. dec. 10. n. 23. & deciſ. 905. num. 6. cum pluribus relatis in Signina bonorum 9. Iunij 1645. in §. quarto denique, §. hoc autem coram R.P.D. meo Corrado*, quod ex ſubſequenti per ipſas Antimi filias pro conuentorum in dicto venditionis Inſtrumento die 27. Octobris 1620. adimplemento ad fauorẽ D. Principis Burgheſij tanquam pręfati Cardinalis hæredis expreſſa declaratione corroboratur.

8 Sed etiam ex decreto Interpoſito † cauſa cognita cum interuentu, & approbatione grauium virorum, qui pro Conſanguineis interuenerunt, vnde fit, quod ſufficientia, & veritate cauſæ expreſsæ dubitari non poſſit, vt præter allegatos *in deciſione, quæ reuidetur ſub §. cuius quidem cauſa firmarunt Cyriac. controu. 182. à num. 7. vſque ad 14. Rota deciſ. 345. numer. 9. par. 4. recent. & in Anconitana redditionis 2. Decemb. 1647 ſub §. eſt enim coram Reuerendiſſimo Terracinen.*

Iunctis præſertim tot, tantiſque coniecturis late ponderatis in dicta deciſione, quas Domini putarunt benè ſubſiſtere non obſtantibus ijs, quæ per Informantes pro D. Cleria afferuntur.

Quo verò ad Statutm Vrbis *lib. 1. cap. 149.*
9 reſpondetur illud de veris, & proprijs donationibus loqui ad obuiandum, quæ in ijs fieri poſſunt, fraudibus, vt ex eiuſdem lectura apparet, quæ ratio, ſeu mens nequaquam prę-
10 ſenti caſui applicari poteſt, † quia hic non verſamur in vera, & propria donatione, ſed correſpectiua ad dotem à Patre conſtitutam, vt dixit *Rota in Romana Viridarii coram Orano impreſſa apud Fenzon. ad Stat. Vrbis deciſ. 133. in §. Nam quando, & in Romana Veneſerri 16. Maii 1597. coram Cardinali Blanchetto in §. Nec refragatur, & in alijs pluribus in deciſione, quæ reuidetur relatis §. fin.* Hic enim omnis fraudis ſuſpicio

poeni-

Digitized by Google

11 penitus † tollitur ex d. legitima cauſa ipſius
renunciationis ex Conſanguineorum pręſen-
tia, & conſenſu, & Iudicis decreto, quæ om-
nes ſolemnitates huic actui, & Inſtrumento
iuxta formam *d. Statut. lib. 1. c. 151. de contract. mulierum, & minorum* ſpecificè diſponendis in-
teruenerunt, & ex publica inſinuatione die 7.
12 Februarij 1620. ſubſecuta † potiſſimum quia
in eadem renunciatione de nullius alterius,
quàm de ipſius mulieris renunciantis præiu-
dicio agebatur, vt dixit *Rota in Romana obligationis 18. Aprilis 1611. coram bon. mem. Pirouano impreſſ. inter conſ. crimin. Farinacc. deciſ. 321. num. 1.* & in terminis fuit ponderatum *in alia deciſione 252. num. 3 ibidem apud eumdem Farinac.*

Cuius decreti à Iudice interpoſiti iuſtitia
elucet ex vera, & iuſta cauſa præcedentis cō-
gruæ dotationis, quæ ex iuſto calculo bono-
rum tempore dictę dotationis effectiuè penes
Antimum exiſtētium, dempta parte ad eiuſ-
dem fratres ſpectante, æreque ſuo alieno pro-
13 batur habita ad legitimam ex reſiduo † ratio-
ne, vt fieri debet, *Rota deciſ. 195. num. 4. & ſeq. par. 2. recent.* & dictum fuit *in deciſ. quæ reuidetur in §. non obſtat*, quod Antimus pater, cui acce-
14 dit iuſta præſumptio, † Patrem noluiſſe læ-
dere filiam in conſtituenda dote, nec aliquid
illi damnum inferre *Seraph. deciſ. 940. numer. 6. Buratt. deciſ. 898. num. 2. Rot. deciſ. 285. num. 3. p. 1. recent.*

Cætera obiecta fuerunt in deciſione, quæ reuidetur ſublata, ideoque Domini ſteterunt io deciſis vtraque, &c.

ROMANA QVATVOR DOMORVM.

Lunæ 21. Iunii 1649.

Argumentum patet ex Summarijs.

1 *Saluianum locum habet probatis ſolitis requiſitis.*
2 *Pecunia regulariter non parit pecuniam.*
3 *Declara non procedere quando non fuit ſimpliciter promiſſa pecunia, ſed promittens mandauit eas inueſtiri in cenſibus, ſeu locis menſium, vnde inueſtimento non ſequuto intrat obligatio ad fructus.*
4 *Præſcriptio non datur contra actionem non natam.*
5 *Mala fides præſcriptionem impedit.*

DECISIO CCCLXIX.

IVDEX ab A.C. deputatus inter Sor: Finitiam Creſcentiam, & D. Franciſcum Serlupium pronunciauit Sor: Fenitiæ Creſcentiæ Moniali dandam eſſe immiſſionem in quatuor domos, de quibus agitur in Saluiano pro ſcutis mille, donec de earum Penſionibus ipſi ſatisfiat in hac ſumma ſibi ſolui promiſſa per bo. me. Octauianum Creſcentium eius Patrē, & pro ſcutis 367. ½ pro fructibus decurſis ab ipſa prætenſis; Cauſa appellationis ad Rotam delata Domini immiſſionem pro ſorte ſcutorum mille approbarunt, ſed de fructibus mādarunt ſeparatim videri; Nam quoad ſortem ſcutorum mille monetæ inueſtien. in aliquo cenſu, ſeu locis Montium infra tres annos proximos, quorum dominium ipſa conſequeretur, & de ijs ad libitum diſponere poſſet, vt ipſum Inſtrumentum oſtendit, & interim quolibet anno ſoluere ſcuta 40. per Inſtrumentum obligationis factæ ab Epiſcopo Octauiano die 5. Maij 1600. res caret difficul-
tate, habetque exequutionem paratam, dum
1 omnia in Saluiano requiſita extrema obliga-
tio, nempè Octauiani omnium bonorum, in-
tra quæ tunc aderant hæ quatuor Domus, ea-
rumque moderna poſſeſſio Franciſci cum hy-
poteca ad fauorem Monialis ſatis fuerunt iu-
ſtificata, vt in ſimili dictum fuit *in Romana Saluiani de Caſalibus 21. Iunii 1641. coram R. P. D. meo Cerro, & in eadem 11. Martii 1643. Rota poſt Cenc. de Cenſib. deciſ. 43. numer. 1. & apud Modern. tract. de manut. deciſ. 219. numer. 4. Duran. deciſ. 401. num. 1. maximè ſtante obligatione Camerali, Seraph. deciſ. 935. nu. 1.*

2 Non obſtat, quod pecunia regulariter nō
pariat pecuniam, quia Octauianus non ſim-
pliciter promiſit ſcuta mille, † ſed inueſtien-
da ad fauorem Monialis in Cenſibus, ſeu lo-
cis Montium, de quo inueſtimento cum non
doceatur intrat obligatio ad fructus, qui ex
hoc Bapitali percipi potuiſſent ex plutibus
allegatis per *Pacif. de Salu. deciſ. 39. per tot. apud Cenc. de Cenſib. deciſ. 479. num. 11. poſt Modern. Foroliuien. tract. de legit. deciſ. 29. Rota deciſ. 85. num. 14. par. 4. tom. 2. recent. cum aliis cumulatis in Bononien. de Lambertinis 3. Iulii 1647. corum R. P. D. meo Bichio.*

Nec Serlupius contra Moniales exceptione
præſcriptionis ſe tueri poteſt non ſoluen. di-
ctam ſummam ſcutorum mille, ſeu Capita-
le; Quia præſcriptio ante triennium datum
ad inueſtiendum currere non potuit vſque ad
diem 5. Maij 1603. cum contra actionem non
4 natam non detur præſcriptio, *l. cum notiſſimi 7. C. de proſcripi. 30. vel 40. ann. §. illud*, neque in-
5 vita Octauiani † propter eius malam fidem,
dum ſub Iuramento inueſtire promiſit.

Et ita vtraque &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCALDIS.

Veneris 21. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Detractiones prætendi nequeunt ab habente cauſam ab hærede grauato, ſi conſtat bona fideicommiſſi alienaſſe, & alienationes fuiſſe anteriores ex quibus probetur. Detractiones cum fructibus perceptis poſt moram litem contra grauatum veniunt compenſandæ.

SVMMARIVM.

1 *Hæres grauatus cenſetur de legitima aliiſque detractionibus ſibi competentibus ſatisfactus ſtantibus præcedentibus alienationibus, niſi contrarium probetur.*
2 *Alienationes fuiſſe factas à grauato non ſufficit allegare contra tertium poſſeſſorem, niſi probentur ante-*

Digitized by Google

anteriores cum tertius poſſeſſor habeat intentionem fundatam pro ſe, quod alienatio ſibi facta fuerit prima: Declara nu. 3.

4 *Alienationes factas à grauato ſi tertius poſſeſſor negat fuiſſe anteriores onus probandi incumbit fideicommiſſario, ſi vero allegat illarum inſufficientiam, tunc onus probandi dictam inſufficientiam ei incumbit.*

5 *Detractionum prætenſiones redduntur illiquidæ ſtante fructuum perceptione facta per grauatum poſt motam litem, & ad quorum reſtitutionem fuit condemnatus.*

6 *Detractiones cum fructibus perceptis compenſantur, quoties grauatus ad illorum reſtitutionem tenetur.*

7 *Confine alicuius prædij non poteſt eſſe idem cum confinato, quia aliud eſt terminus, aliud corpus terminatum.*

8 *Illatio ex ſeparatis fieri nequit.*

DECISIO CCCLXX.

SVPERATIS in hac cauſa per reiteratas propoſitiones omnibus alijs difficultatibus immiſſionem Thomaſiæ Pancaldæ in 30. tornaturis Terræ à RR. Fratribus B. Mariæ de Charitate Bononiæ poſſeſſis remorantibus, illiuſque expeditione ad vnicum punctum retentionis dictarum tornaturarum pro legitima Ioannis Baptiſtæ Pancaldi filij Berti fideicommittentis, fratrum auctoris redacta, Domini in relationibus cauſarum, mandarunt mihi, vt neque hanc exceptionem amplius dictis fratribus competere oſtenderem. Quia cum Ioannes Baptiſta nullo confecto Inuentario adiuerit Berti Patris hæreditatem, ex qua conſtat ad eum perueniſſe domum ſitam in Ciuitate Bononiæ in contrata delle Lame, in qua dum viueret habitabat, vt apparet ex illius Teſtamento, & Teſtium depoſitionibus, & alia bona notabilis valoris eidem Ioanni Baptiſtæ in dicto Teſtamento ſpecialiter aſſignata, nempè tornaturas viginti Terræ cum Domo, area tegete, puteo, & furno in via Pollicinis, ſeu alla Longara, quę quidem bona non probantur poſtea remanſiſſe in hæreditate ipſius Ioannis Baptiſtæ, ac ad Albertum Babranum eius hęredem perueniſſe, dum non fuerunt ab eo deſcripta in Inuentario hęreditatis, nec vlla demum de illis redditur ratio, ideò cenſentur per ipſum Ioannem Baptiſtam fuiſſe alienata, prout de domo prædicta, primus Teſtis deponit, ac proinde ex illis
1 præſumitur de legitima, † cæteriſque detractionibus ipſi debitis integrè ſatisfactus, niſi per eius ſucceſſores, vel cauſam ab eis habentes contrarium probetur, vt fuit dictum in *Romana Legati 29. Aprilis 1613. coram bon. mem. Card. Caualer. deciſ. 246. num. 6. & in Romana Fideicommiſſi de Victorijs 10. Martij 1627. coram bon. mem. Merlino in recent. deciſ. 47. ſub num. 8. & ſeqq. par. 5. & in Auximana Fideicommiſſi 31. Ianu. 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano in §. prædicta fortiùs procedunt in §. nam omiſſis, & in §. nec viſa fuit cum alijs relatis in Romana Fideicommiſſi de Pelatijs 28. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Arguelles, §. eaque præſumptio.*

2 Adeo non releuet, quod contra tertios poſſeſſores non ſufficiat allegari alienationes, niſi probentur anteriores, cum tertius poſſeſſor habeat intentionem fūdatam pro ſe, quod alienatio ſibi facta fuerit prima *ex Andr. dec. 80. num. 4.*

3 Quia cum præfatæ alienationes bonorum à Berto relictorum factæ fuerint à Ioanne Baptiſta viuente, pernecesse præceſſerunt alienationem factam à Balzano hærede in fratres, onus autem probandi inſufficientiam incumbit poſſeſſori, etiamſi ſit tertius ex receptiſſima diſtinctione, quod aut poſſeſſor negat alie-
4 nationes fuiſſe anteriores, † & onus hoc probandi incumbit fideicommiſſario, quia eſt fundamentum ſuæ intentionis, aut dicit alienationes adductas non ſufficere, & onus probandi inſufficientiam, qui eſt caſus noſter incumbit poſſeſſori, vt diſtinguendo vnum caſum ab altero tradunt *Peregr. de fideicom. art. 39. num. 4. per tot. Ciriac. controu. forenſ. cap. 5. num. 26. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. queſt. 561. num. 1. & 2. Rota coram Andr. d. deciſ. 80. num. 4. 5. & 6. & in præcitata Auximana Fideicommiſſi 31. Ianuarij 1642. §. & ratio eſt coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Præterea concurrit perceptio fructuum bonorum, de quibus agitur per dictos RR. fratres multo tempore facta poſt litem mo-
5 tam, † ad quam reſtitutionem fuit condemnati. Vndè magis illiquidæ redduntur ad hunc effectum eorum prætenſiones; Nam
6 ſi quid ſupereſſet detrahendum, † poſſet cum eis compenſari, vt fuit dictum *in Bononien. Bonorum de Barzellinis 12. Decembris 1633. coram Reuerendiſſ. Terracinen. in recent. deciſ. 249. num. 21. par. 6. & in Bononien. Fideicommiſſi de Boatterijs coram Reuerendiſſ. Salamantino 8. Aprilis 1644. in §. fin. ad finem cum allegatis in dict. Romana Fideicommiſſi de Pelatijs 28. Iunij 1647. coràm R. P. D. meo Arguelles in §. penult. & ſeq.*

Nec obſtat Inſtrumentum publicum per fratres Charitatis poſt tot propoſitiones cauſæ ſub die 9. huius menſis in actis exhibitum loquens de venditione Iuris francandi 30. tornaturas Terræ in Villa Longhariæ die 2. Iunij 1551. facta Ioanni Baptiſtæ Petri Pancaldi filio, per quod oſtendere prætendebant 30. tornaturas Terræ ab ipſis poſſeſſæ eſſe de prædio illorum del Gambaro, & illorum de Morbiolis, cum dictum prædium del Gambaro emptum fuerit à dicto Ioanne Baptiſta, prout pariter acquiſitum fuit per nuptias eiuſdem cum Fuluia Morbiola alterum prædium de Morbiolis, ac proinde eaſdem Terras non eſſe fideicommiſſo Petri Pancaldi, cuius vigore Thomaſia agit, ſed eas potius eſſe, quæ priùs Gambarus, & Morbiolus reſpectiuè poſſidebant, & per conſequens ob diuerſam identitatem a 30. Tornaturis fideicommiſſo Berti ſubiectas diſtinctas, nec eius fideicommiſſo ſuppoſitas.

Quia acquiſitio, de qua in dicto Inſtrumēto à Ioanne Baptiſta Pancaldo facta non loquitur de Ioanne Baptiſta filio Berti, ſed de alio Ioanne Baptiſta filio q. Petri, vt colligitur ex dicta acquiſitione, quæ de anno 1651.

Digitized by Google

terales,qui ex latere ſunt coniuncti, vt mani-
feſtum facit, *Text. in l. communium rerum 9. in
princ.,& §.1.C.de donat.lib.vbi à latere* coniun-
6 cti dicuntur † ad differentiam aſcendentium,
& deſcendentium, vt rectè *Caitt. in l.1. C. de
grad.affinit. in princip.*, vbi ait gradus cognato-
7 rum † alij ſuperioris ordinis ſunt alij inferio-
ris, alij ex tranſuerſo ſiue à latere cum ergo
8 Statutum dicat ex latere Patris † perindè eſt,
ac ſi diceret ex tranſuerſalibus Patris, *dict.l.9.
C.de nat.liber.*

9 Quodque Statutum † capiat omnes agna-
tos vſque ad quartum gradum Agnatorum
computañ ſeundu m Ius Canonicum, &
vſque ad decimum ad excluſionem fœmina-
rum confirmatur. Primo, quia Statuta hu-
10 iuſmodi † intelliguntur præferre Agnatos
Cognatis, *Angel.conſ.99. à nu.3. per tot.,& con-
ſil.283.num.20.poſt med. §.hic ſubtractatur, Caſtr.
conſ.421. Mater iſta circà fin. ſub nu.3.lib.1. cum
allegatis per informantes*. Secundo, quia con-
11 currit ratio † conſulendi agnatibus,& fami-
lijs, quas conſeruari voluit, & augeri, vt le-
gitur expreſſum in principio *d.rubric.*,& quia
alia non ponitur limitatio, quàm vſque ad
quartum gradũ, & decimum reſpectiuè Sta-
tuti; Tertio, quia Statutum clariùs ſe decla-
12 rauit † tàm in verbis expoſitiuis immediatè
adiectis,& ſic Agnatis proximioribus maſcu-
lis, quàm in alijs oppoſitiuè ſubiectis, ibi:
Itaquè Cognati, & ex latere materno proueniente,
ex traditis *per Bart.in l.Prætor.ait §.eritque diffe-
rentia ff.vi bon.rapt. Surd.conſ.426.nu.21.,& 22.
Decius conſ.553. num.8. lib.2. Soccin.Sen. conſ.9.
viſo Statuto num.8. lib.3. Rot. deciſ.461. num.8.
in fin.part.2., & deciſ.349.num 8.par.6.recent.*

Et hic ſenſus tantò magis ſequi debet,quia
dictum Statutum expreſsè conditum eſt ex
13 cauſa † finali conſeruandæ agnationis, adeò-
que latiùs interpretandum eſt etiã ad Agna-
tos lineæ contentiuæ, vt poſt plures relatos
*per Menoch.conſ.424.nu.12. Honded.conſ.4.nu.73.
& ſeq. lib.1. Rimin.Iun.conſ.340. num.13. & ſeq.
Rot.in Spoletana Succeſſionis 14. Martij 1639. co-
ram Reuerendiſſimo D.meo Decano*, atque in ter-
14 minis † huiuſmet Statuti dictum fuit *in dicta
deciſ.548. num.14. part.1. recent.* quem germa-
num, & verum intellectum prædictorũ ver-
borũ Statuti conuincit vocatio Agnatorum
vſque ad decimum gradum ad excluſionem
fœminarum. Vndè cum impraticabile ſit
quod quis decedat relicta fœmina, & Agna-
tis de linea effectiua in decimo gradu neceſſa-
riò inferendum eſt ſtatuentes de linea con-
tentiua intellexiſſe, ne ſuper inſolito, & im-
15 poſſibili † diſpoſuiſſe videantur, iuxtà *Text.
in l.nam ad ea 5. ff de legib.*, & ad trad. *per Rot.
deciſ.376.num.8. par.1.diuerſ. deciſ.329. num.50.
& 63. par.6., & deciſ.194.num.17.,& 18.part.7.
recent.*

Cui veræ interpretationi non obſtat, quod
idem Statutum diſponat ex alio Statuto ver-
16 ba Statutorum † ſecundum litteram eſſe
intelligenda aliam interpretationem remo-
uendo; Quia caſus iſte comprehẽnſus eſt ſub
clara diſpoſitione Statuti, vt Rota toties fir-
mauit, & patet ex prædictis, & hæc interpre-
17 tatio ex ipſo Statuto proueniens, † non
cenſetur extrà eius verba eſſe deſumpta,vt in
terminis reſpondit *Rota d.deciſ.548.nu.7.par.1.
& d deciſ.644.num.3. in fin. par.2.recent., & dicta
deciſ.241. num.2. coram bon:mem: Buratto*.

Neque contrarium ſenſum ſumendum
eſſe conſtringit ratio illa, quod conſeruatio
18 agnationis † intelligi tantùm debeat in caſu
expreſſo, & non vlterius, & dictio adiecta
ipſius, potiùs reſpiciat lineam effectiuam de-
functi; quia præter ſupradicta regula quoad
19 conſeruãtionem agnationes procedit † qui-
dem in materia Teſtamentaria, in qua nè
fideicõmiſſa multiplicentur rectè fit ſtrictior
interpretatio, ſed non in Statutis ad fauorem
20 Reipublicæ cuius plurimum intereſt † agna-
tiones familiarum conſeruari,vt latiſſimè de-
ductum fuit in *Romana Supplement; Legitimæ
18.Maij 1640.§.Quo verò ad bona cora m R.P.D.
meo Cerro*, dictio verò *ipſius*, tanquam æqui-
uoca æquè referri poteſt ad familiam effecti-
21 uam, quam contentiuam, † quia vtraque
perindè eſt familia ipſius defuncti licèt di-
uerſimodè conſiderata.

Et ità vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE CLAVERINIS.

Luna 28. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione quod ſub vniuerſali do
natione omnium bonorũ prædium particu-
lariter donatum cum facultate francandi non
cenſetur comprehensũ. Francatio quod fue-
rit facta ad commodum hæreditatis, & non
nomine proprio ex quibus reſultet?

SVMMARIVM.

1 *In donatione vniuerſali omnium bonũ res particu-
lariter donata non cenſetur comprehenſa.*

2 *Francatio quod fuerit facta nomine hæreditario, &
non proprio ex quibus deducatur? & num.3.*

4 *Verba enunciatiuè prolata ad alium effectum non
præualent verbis diſpoſitiuè prolatis.*

5 *Verba diſpoſitiua in concurſu præualent verbis
enunciatiuis, & magis attendi debent.*

6 *Conceſſio ſeù renouatio emphyteuſis ſi facta eſt cum
relatione ad antiquas inueſtituras, tunc acquirens
illis præiudicare non poteſt. Declara num.7.*

8 *Iuri proprio quilibet renunciare poteſt.*

9 *Sub fideicommiſſo vniuerſali quod non fuerit à fi-
deicommittente res particularis comprehenſa ex
quibus talis voluntas reſultet?*

10 *Diſpoſitio vna quãdo eſt diuerſa ab altera eandem
voluntatem non continet.*

11 *Confeſſio propria cuicunque probationi præualet.*

DECISIO CCCLXXII.

AVDITIS hodie denuò Clauarinis Fidei-
commiſſarijs ſuper reſolutione ſub die
5. Martij præteriti coram me emanata DD,

perſiſtendo in deciſis, iterũ reſponderunt cō-
petere Pieritijs retentionē prędij della ſtrada
pro credito eiſdem ceſſo à Laura; Obiectũ
enim aliàs repetitum, quod dictum prædium
ad fideicommiſſum per Antonium fratrem
Alexandri die 5. Iulij 1585. in Inſtrumento
donationis ordinatum, pertinerent, oſtenſum
fuit nullatenus ſubſiſtere tàm ex congeſtis in
deciſione, quæ reuidetur, quàm ex ſequen-
tibus.

Primò ex eo, quod Antonius in donatio-
ne prædicta per orationem ſeparatam melio-
ramenta facta in hoc prædio ſpecialiter do-
nauit Eccleſiæ Sancti Antonij Dominæ di-
rectæ, vt poſt eius mortem cum directo do-
minio conſolidarentur, conceſſa Alexandro
fratri, eiuſque deſcendentibus maſculis facul-
tati illud francandi, ſeù redimendi per quam
vtique ſpecialem diſpoſitionem ſatis digno-
ſcitur prędium huiuſmodi in pręcedenti vni-
uerſali donatione omnium ſuorum bonorũ
1 comprehenſum † non fuiſſe, cum ſimul ſta-
re non poſſint, quod fideicommiſſo vniuer-
ſali ſubijciatur, ac vigore particularis dona-
tionis ad Eccleſiam reuerti debeat, *l. Lucius 78
§. pluribus, ff. ad Trebell. l. vxorem 39. § feliciſſi-
mo, ff. de leg. 3. l. alimenta 68. §. baſilica, ff. de alim.
& cibar. legat. Peregrin. de fideicomm. art. 7. nu. 20.
Rot. deciſ. 421. nu. 27. cum ſeq. par. 5. recent. tom. 2.*

Secundò, quia ex verbis ipſius francatio-
2 nis † ſub die 7. Iulij 1592. apparet francatio-
nem eſſe factam a filiis Alexandri tanquam
eius hæredibus, & ſucceſſoribus, non autem
tanquam donatarijs Antonij, ibi: *Qui omnes
fuerunt, & ſunt hæredes dicti quond. Alexandri eo-
rum genitoris, & ſucceſſores in melioramentis dictæ
poſſeſſionis*, & ibi: *Vt hæredes, & ſucceſſores vni-
uerſales dicti quond. Alexandri*, ex quibus apertè
conſtat filios prędictos voluiſſe francare dictũ
prędium, vti hæredes Alexandri ad commo-
dum hæreditatis, non verò vti fideicōmiſſa-
rios Antonii, ac pro illius fideicommiſſo, vt
fuit latiſſimè probatum in hac eadem cauſa
4. Maij 1640. *§. Eoque magis coram R.P.D. Roias*.

Vndè nihil refert, quod in Inſtrumento
francationis dicti prædij legantur adiecta illa
alia verba,: *Cui titulo donationis fuerunt aliàs ab
Antonio donata*; quia cum diſpoſitiuè expreſſus
3 fuerit titulus hæreditarius † non ſemel, ſed
pluries, ibi: *Vt ibi hæredes*, quæ dictio indicat mo-
dum, & titulum, quo fiebat francatio, vtiquè
dicta verba tanquam enunciatiuè prolata
4 ad alium † effectum non alterant francatio-
nis naturam, minuſuè pręualēt verbis diſpo-
5 ſitiuè prolatis, quæ † in cōcurſu magis atten-
di debent, *ad Text. in l. Imperator 72. §. fin.* vbi
*gloſſ. in verb. non videtur, ff. de legat. 2., & alijs re-
latis probatos in deciſione, quæ reuidetur, §. præcipuè
quia*.

Nec obſtat, quod conceſſio Prædij
de quo agitur, in emphytheuſim Alexan-
dro pro ſe, & ſuis hæredibus per Antonium
facta fuerit cum relatione ad antiquas inue-
6 ſtituras, † & perſonas in illis comprehenſas,
quibus proindè Antonius pręiudicare non
potuit, ex tradit per *Rot. in deciſ. 176. num. 24.*
7 *& ſeq.* Id enim procederet † ſi age retur de
pręiudicio vocatorum in antiquis inueſtitu-
ris, in quibus terminis loquitur *dicta deciſio*;
Secus antem eſt in pręſenti caſu, in quo non
agitur de pręiudicio tertij, ſed de præiudicio
ipſiuſmet conedentis, qui licèt potuiſſet etiã
in ſui perſonam renouationem accipere, vo-
luit tamen illam tantummodò ſtipulari pro
fratre, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus,
8 remittendo proprium ius, cui † quilibet po-
teſt renunciare, *ad Text. in leg. in re mandata,
C. mand. Rot. deciſ.* 101. *num. 21. par. 6. recent.*

Tertiò demum, quia francatio dicti prædij
fuit nominatim pro ipſis filijs Alexandri ſti-
pulata, ac de proprijs eorum pecunijs facta,
vt probat Inſtrumentum anni 1592. iunctis
alijs ſub diebus 15. Septemb. 1593. & 15. De-
cembris 1595. ſtipulatis, quorum alterum
confectum fuit ab ipſo Antonio donante, ac
ſtipulante, nomine dicti Alexandri filiorum
& ad eorum commodum, ex quo manifeſta
9 reſultat probatio voluntatis, † quod acquiſi-
tionem huiuſmodi ſub eius fideicommiſſo
comprehendere noluerit, *l. ad probationem 21.
C. de probat. Bald. in l. ex hoc Iure num. 16. in fin.
ff. de iuſt. & iur. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 3.
tit. 1. num. 4. cum ſeq. Decius conſ. 697. ſub num. 3.
Crauett. conſ. 20. num. 4.*

Et hæc voluntas clariùs confirmatur ex
diuerſitate in modo diſponendi, dum
fideicommiſſaria Donatione vocauit priùs
omnes maſculos, & deindè fœminas, vt in
dicto Inſtrumento legitur; dicti autem prędij
Eccleſiæ donati facultatem francandi ſpecia-
liter, & nominatim conceſſit Alexandro,
eiuſque filiis, & deſcendentibus maſculis abſ-
que vllo onere fideicommiſſi, ſignum eui-
10 dens, quod vna diſpoſitio † erat diuerſa ab
altera, nec eamdem in vtraque voluntatem
habuerat, ex adductis per *Rot. deciſ. 472. nu. 19.
par. 5. recent. tom. 2.*

Quod autem francatio facta fuerit de pe-
cunijs Antonij iuxtà partitas librorum ban-
chi de Dugliolis nullatenus controuerti po-
teſt, ex reſponſionibus datis in *dicta deciſione
5. Martij præteriti coram me in §. Nec releuat obie-
ctum, & §. ſequenti*, quæ etiam hodie DD. pla-
cuerunt, iunctà præſertim confeſſione eiuſ-
demmet Antonij atteſtantis, quod dicta fran-
tio facta fuerat cum pecunijs Nepotum, &
proindè ex facto ceſſant deducta in deciſione
ſub *die 5. Maij* 1645. *coram me*, quam detractio-
nem librarũ 5700. in francatione iſtius præ-
dij erogatatum, cum de eo tempore adhuc
exhibita nō fuiſſent inſtrumēta originalia, nec
minus dicti Antonij confeſſio, ex qua omnis
11 protius turbiditas tollitur, † quia cuicumque
alteri probationi præfertur, *l. 1. Cod. de confeſſ.
l. cum te 5. C. de tranſact. Bald. conſil. 192. num. 8.
lib. 2. Rot. deciſ. 343. num. 7. par. 6. & deciſ. 49. nu. 4.
par. 7. recent.*

Et ita vtraque, &c.

PLA-

Digitized by Google

PLACENTINA, ſeù ABVLEN. DECIMARVM.

Lunæ 28. Iunij 1649.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententia probatur ex reuolutione proceſ-
ſus ex quo apparet fuiſſe ſeruata requiſita*, Ca-
putaquen deciſ. 262. par. 2.
2 *Iuſtitia ſententia probatur ex deciſionibus in cauſa
editis.*
3 *Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas
probatur ex Teſtibus deponentibus cum requiſitis*,
gloſſ. in cap. 1. de preſcript. in 6.
4 *Immemorabilis tribuit meliorem titulum de mundo.*
5 *Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas
ſuffragatur etiam quoad bona exiſtentia in aliena
Parochia.*
6 *Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas,
quando eſt probata tollit de medio Iuris aſſiſtentiã,
quam habet Parochus pro ſe.*
7 *Reo ſufficit vincere per non Ius actoris.*
8 *Sententia iuſta venit confirmanda.*

DECISIO CCCLXXIII.

CVM Monaſterium Vallis Eccleſiarum
Ordinis Ciſtercienſis Granciam intra
fines Diœc. Placentinæ, & Abulenſis poſſidens
Alarza nuncupat. fauorabilem ſententiam in
hoc S. Tribunali quoad decimas in illo loco
percipiendas contrà Capitulũ Placentinum,
& litis conſortes de anno 1633. reportaſſet,
cauſa appellationis mihi commiſſa hodie du-
dium propoſui, An ſententia eſſet cõfirman-
da, vel infirmanda, cui Domini. reſponde-
runt, Sententiam eſſe cõfirmandam tanquam
validam, & iuſtam; Validitas, nec ab ipſa
parte impugnatur, & dum ex ipſo proceſſu
1 apparet † ſolita ſeruari per tradita in *deciſ. Ca-
putaq. 262. part. 2. Buratt. deciſ. 126. num. 2.* eſſe
ſeruata in hoc non erat aliquo modo dubi-
tandum.
2 Iuſtitia verò eiuſdem Sententiæ † ſatis vi-
detur probata *ex deciſionibus R. P. D. meo Bichio
ſub diebus 23. Iunij 1642., & 14. Martij 1644. in
vniuerſali cauſa emanatis*, quæ ſatis inconcuſſam
Iuſtitiam verificant, prout fuit dictum in *de-
ciſ. 647. num. 2. par. 1., & deciſ. 678. num. 1. verſ. Iu-
ſtitia pariter par. 2., & deciſ. 223. num. 1. cum ſeq.
par. 5. recent.*, quia videlicet ſolidiſſimum pro
Monaſterio ſubſiſtit fundamentum in eius
Immemorabili poſſeſſione recipiendi deci-
3 mas † in loco Granciæ de Alarza, de quo
agitur, quæ ſatis probatur per depoſitiones
Teſtium deponentium cum requiſitis, *gloſſ. in
4 c. 1. de præſcript.*, & ſic præſumptionem † me-
lioris tituli de mundo inducentium, eſto
5 etiam quod bona iſta † eſſent in aliena Paro-
chia, *gloſſ. fin. in cap. in aliquibus 32. verſic. Quia
Clerici, vel Eccleſia de decimis cap. 1.* ibique *gloſſ.
in verb. memoria de præſcript. in 6. Creſcent. dec. 1.
num. 2. cum ſeqq. de decimis*, & fuit dictum in
*Tiraſonen. Decimarum 24. Maij 1610. coram bon.
mem. Pirouano impreſſ. poſt Farinac. deciſ. 303. nu. 3.*
& in alijs relatis in *Hiſpalen. Decimarum 26. Iu-
nij 1647. in §. Releuantia verò coram R. P. D. meo
Corrado*, ac tradit *Monet. de Decim. cap. 5. nu. 105.
verſ. Tertia concluſio, & num. 112.*, ex illa ſcili-
cet ratione; quia hæc Immemorabilis ſic
6 probata † tollit de medio, & omninò elidit
illam Iuris aſſiſtentiam, quam hac probatio-
ne ceſſante haberet Parochus loci de Alarza,
*Put. deciſ. 301. lib. 2. Seraph. deciſ. 18. nu. 2., & de-
ciſ. 1295. num. 6. Rota deciſ. 76. nu. 4. & deciſ. 685.
nu. 2. par. 1. recent. Mareſcott. var. reſolut. cap. 11.
num. 28. lib. 1.* Quod etiam tantò fortius pro-
cedit cum Monaſterio tanquam reo ſufficiat
7 per † non Ius actoris Capituli, & Conſortum
vincere, qui ob examinis ab ipſis facti nulli-
tatem Intentionem ſuam non iuſtificant;
ideòque Sententia pro Monaſterio reo lata,
8 ex † vulgata regula, *l. Actor 23. Cod. de probat.*
remanet iuſta, & confirmanda.
Et ita fuit reſolutum, &c.

PAMPILONEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 28. Iunij 1649.

ARGVMENTVM:

Sequeſtrum appoſitum per modum prouiſio-
nis poteſt quandocunque officio Iudicis re-
uocari.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum prouiſionale, ceſſante cauſa Sequeſtri
officio Iudicis venit reuocandum.*
2 *Sequeſtrum appoſitum ex dubia manutentionis in-
ſtantia non durat vſque ad finem litis. num. 3.*
4 *Secus eſt in ſequeſtro formali poſt latam primam
Sententiam iuxtà diſpoſitionem* Clemen. vnic.
de Sequeſtr. poſſeſſ. & fruct.
5 *Sequeſtrum appoſitum ex cauſa poſſeſſionis attenta-
tæ, ſtante etiam conſenſu illius appoſitioni durare
debet vſque ad finalem cauſæ expeditionem.*
6 *Sequeſtrum prouiſionale dicitur quoties materia ab
vtraque parte eſt turbida.*
7 *Sequeſtro ex neceſſitate potius, quam voluntate quo
caſu dicatur paritum?*
8 *Sequeſtro quando fuit ex neceſſitate paritum tunc
pro illius reuocatione nullum poteſt ei dici illatum
præiudicium.*

DECISIO CCCLXXIV.

CVM neque ius Caroli de Yriarte ad Pa-
rochialem Lizoayn Pamphilonẽ Diœ-
ceſis, de qua cum Sanctio de Ylundanyn con-
tendebat, neque iſtius clarũ Dominis viſum,
fuiſſet ſub die prima Iulij anni 1644. man-
daſſent Domini, vt appoſito ſequeſtro vide-
retur de bono Iure, ſuper quo deindè pro-
dierunt ad fauorẽ Caroli duæ deciſiones ſub
die 10. Martij 1645., & Lunæ 4. Iunij 1646.
ipſo Inſtañ Propoſito hodie dubio. An dictũ
ſequeſtrum appoſitum ſit reuocañ, & affir-
matiuè reſponſum fuit. Quia ob decretum
bonum Ius Caroli ceſſat cauſa ſequeſtri pro-
1 uiſitionalis, † & ideò officio Iudicis venit re-
uocañ, *per Text. in l. quod iuſſit, vetuitnè Prætor,*

ff. de

ff. de re iudicat., vbi *Iaſon. num. 12. verſ. principaliter nota*, & in ſimilibus terminis reſoluit *Rota coram Duran. deciſ. 243. num. 4.* Nàm hoc ſe-
2 queſtrum appoſitum † ex dubia manutentionis inſtantia, vt habetur apud *Put. deciſ. 363. num. 15. lib. 2. in Correct.*, & pluribus relatis per *Mart. clauſul. 13. num. 15. part. 1.* non durat
3 vſque † ad finem litis, *bon. me. Coccin. deciſ. 473. num. 13. Rot. deciſ. 511. num. 1. part. 3. recentior.*
4 licet ſecus ſit † in ſequeſtro formali poſt latam primam ſententiam appoſito iuxtà diſpoſitionem *Clementin. vnic. de ſequeſtr. poſſeſ., & fructuum.*

Nec obſtat, quod cum Carolus dictæ Parochialis poſſeſſionẽ apprehenderit per atten-
5 tata commiſſa, † & poſteà parendo ſequeſtro illi conſenſerit, ſequeſtrum vſque ad finalem cauſæ expeditionem permanere debeat; Quia in præſenti caſu nulla fuit facta per Rotam ſuper attentatis declaratio; neque ſequeſtratio pro attentatorum reuocatione decreta, in quo caſu procederent *Bellam. deciſ. 54. Put. deciſ. 35., & 46. lib. 2. Mohed. deciſ. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. deciſ. 136. par. 2. recent.*, & aliæ pro Sanctio allegatæ, ſed verſamur in ſequeſtro
6 tantùm arbitrario prouiſionali † ob materiam hinc indè ex vtraque parte turbidam cui ſequeſtro, cum Carolus ob neceſſitatem tan-
7 tùm † deciſionum Rotalium paruerit, meritò id non voluntariè, ſed ex neceſſitate feciſſe dicen eſt, & ſic ipſi nullum per hoc præiudi-
8 cium † reuocationem petendi illatum eſſe, vt fuit reſponſum per *Rotam in Calaguritana Beneficij de Ermilla 11. Maij 1608. cor. Cardinali Sacrato impreſſa in parte 3. recent. deciſ. 171. nu. 3. & in Calaguritana Beneficij 17. Iunij 1609. inter impreſſ. Coccin. deciſ. 478. num. 7.*

Et ita, &c.

BONONIEN. MANVTENTIONIS.

Lunæ 28. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Liquidatio Lucrorum ex aliquo negotio facienda eſt habita ratione lucrorum præcedentium annorum, quando alia probatio haberi non poteſt. Mater tranſiens ad ſecundas nuptias tenetur proprietatem bonorum prouenientium ex primo matrimonio filijs eiuſdẽ matrimonij reſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator regulariter ſolum ad redditionem rationis, ſed non ad quid certum, & multo minus ad lucra conueniri poteſt.*
2 *Liquidatio lucrorum proueniens ex aliqua adminiſtratione facienda eſt iuxta ſolitum præcedentium annorum, ſi culpa adminiſtratoris, qui in libro lucra non adnotauit, talis probatio haberi nequit.*
3 *Contra adminiſtratorem viget omnis præſumptio, ſi in libro adminiſtrationis deſcribere omiſit, quæ erant adnotanda.*
4 *Adminiſtrator ſi declarauit nolle amplius adminiſtrare nomine adminiſtratorio, ſed proprio non poteſt deinde tale factum impugnare.*
5 *Adminiſtrator lucra ex adminiſtratione indebitè percepta reſtituere tenetur in quantitate percipi ſolita.*
6 *Fructus liquidantur à ſolito.*
7 *Mater ſuccedit filiæ prædefunctæ ab inteſtato.*
8 *Mater tranſiens ad ſecunda vota tenetur proprietatem bonorum primi viri ex quibus percipit vſumfructum, filijs ex primo matrimonio ſuſceptis reſeruare.*
9 *Mandatum de manutenendo nequit retardari ex his, quæ petitorium reſpiciunt.*

DECISIO CCCLXXV.

IAM bis reſolutum fuit Corneliæ, & Magdalenæ Sororibus de Stephanis vti hæredibus Cæſaris earum Patris eſſe dandam manutentionem in apotheca pilarum ſub inſigni Campanæ, cuius merces Conſtantia earundem mater ab obitu Cæſaris vſque ad litis initium de anno 1645. adminiſtrauerat; cumque de omnibus alijs annis præter vltimos fuerint computa inter partes ſingulis annis ſolidata, mandato rotali de manutenendo nuper contra Conſtantiam executo, dd. Sorores petierunt diſputari dubium, ad quam ſummam lucra d. apothecæ pro his duobus annis ſint liquidanda, cui DD. reſponderunt eſſe liquidanda ad ſummam librarum Bononienſium 12500. quia in iſtis duobus vltimis annis lucra pro quolibet anno aſcendiſſe in totum ad libras 9000. oſtenſum fuit, a quibus demptis libris 1500. pro ſexta parte ſpectante ad Conſtantiam ratione eius mercedis, ſeù prouiſionis, & alijs libris 1250. pro ſexta parte reſidui ad eam pariter ſpectãte pro eius rata vſusfructus hæreditatis Domitillæ prædefunctæ iuxtà calculum factum, reſiduum remanet in libris 6250. pro quolibet anno, quæ ſumma duplicata pro biennio efficit libras 12500.

Non obſtat regula adminiſtratorem regu-
1 lariter ſolum ad redditionem rationis, † ſed non ad quid certum, & ſic multò minùs ad lucra cõueniri poſſe ex traditis *per Cancer. var. reſ. par. 3. cap. 7. num. 331. cum alijs per Rot. in Romana Societatis affictus 3. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Arguelles §. non autem conſueuerunt.*

Quia cum ex atteſtatione Miniſtri eiuſdem Conſtantiæ, quæ hodie fuit data in Summario de Stephanis num. 1, conſtet, quod ipſamet Conſtantia ab anno 1644. citra noluerit amplius computa teneri, nec pilas, quæ dietim vendebantur, & prætium ex illis retractum in libro deſcribi, vt ex eius Inſpectione quantitas lucrorum receptorum deſumi poſ-
2 ſet, † ſequitur neceſſario recurrendum eſſe ob eius culpam pro habenda liquidatione lucrorum ad ſolitum præcedẽtium annorum, quia
3 deficiente tali libro † aliter redditio rationis haberi non poteſt, & contra eam viget omnis præſumptio ad notata per *DD. in l. cum ignorabit 4. C. ad exhib. Crauett. conſ. 122. num. 16. & conſ. 134. num. 17. cum allegatis per Rot. in Anconitana Mannæ 5. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Corrado §. quia cum ex prædictis circa med.*

Quæ veritas ex ipſa Conſtantiæ, ſub die 24 De-

Digitized by Google

Decembris anni 1644. facta declaratione erui
tur, dum dixit ſe non intendiſſe, nec inten-
dere d. apothecam vlterius adminiſtratorio
4 nomine exercere, ſed proprio nomine, vt ex
publico Inſtrumento in Conſtantiæ Summa-
rio num. 3. relato comprobatur; Vnde fru-
ſtra modò non redditæ adminiſtrationis ra-
nem deducit, quam impugnauit *iuxta text. in
c. ex eo de reg. iur. in 6. c. cum olim 19. ibique Abb.
num. 6. de Cenſ. Honded. conſ. 78. num. 98. lib. 2. Surd.
conſ. 136. num. 29. & ſeq. Rot. deciſ. 495. num. 1. in fi-
ne par. 4. & deciſ. 306. num. 1. par. 5. recent.* Et me-
ritò lucra indebitè percepta in quantitate per
5 cipi ſolita † reſtituere tenetur, niſi probet mi-
6 nus fuiſſe receptum; A ſolito enim † benè li-
quidantur fructus *Caualer. deciſ. 17. numer. 1. &
deciſ. 586. num. 2. qua cumulat concord.*

Nec amplius obſtat, quod ad Conſtantiam
participatio dominij pro ea parte pertineat,
qua ipſa Domitillæ ſuæ tertiæ filiæ prædefun
7 ctæ † ſucceſſerat *ad text. in auth. de nupt. §. ſi au-
tem inteſtatus cum pluribus adductis in deciſione hu-
ius cauſæ 26. Februarij præteriti coram me §. neque
obſtat*, quia cum ad ſecunda vota Conſtantia
8 tranſierit, † proprietas etiam illius portionis
cæteris primi matrimonij ſuperſtitibus Filia-
bus ex diſpoſitione legis eſt reſeruata *l. fœminæ
3. §. illud etiam l. mater 5. C. ad Tertull. & in auth.
ex teſtamento C. de ſecundis nupt. Rot. coram Andr.
deciſ. 51. nu. 2. deciſ. 116. num. 9. & ſeq. par. 5. dec. 80
num. 10. par. 6. & deciſ. 45. num. 1. & 2. par. 7. recen.*

Neque Conſtantiam iuuat allegare, quod lucra iſta in augumentum Capitalis erogari potuerint, & quod eorum quantitas ex libris ad ſorores de Stephanis in executione mandati de manutenendo peruentis, & in Inuentario pro eis conſcripto iuſtificari valeat, quia lucra pro ea ſolum parte liquidantur, quæ ſingulis annis præcedentibus ab anno 1638. circa in pecunia numerata percipi, & à negotio apothecæ extrahi conſueuerunt, ſed libros in Inuentario per dd. ſorores cōfecto deſcriptos non conſtat aliquid circa huiuſmodi lucra continere.

Cum igitur reliqua omnia, quæ pro parte
9 Conſtantiæ fuerunt adducta petitorium, † in
quo exactius ſi opus fuerit diſcutientur, re-
ſpiciant, viſum fuit Dominis, illa comple-
mentum executionis mandati de manutenen
do ſorores, bis conceſſi impedire poſſe.

Et ita &c.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS, ſeu PECVNIARIA.

Lunæ 5. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione firmatur mandatum executiuū cōtra creditorem poſteriorem relaxatum eſſe exequendum ad fauorem creditoris anterioris ſtante obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ad omne mandatum Domini, & ex quibus de anterioritate crediti conſtare dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Creditor anterior agere poteſt contra creditorem poſteriorem pro reſtitutione pecuniarum exactarum ſtante eius obligatione de reſtituendo prioribus & potioribus, & ad omne mandatum Domini.*

2 *Mandatum validum, & iuſtum venit exequendum.*

3 *Fructus dotis non ſolutæ debentur.*

4 *Fructus non debentur durante dilatione ſoluendi ſortem principalem, niſi conſtet de contraria conuentione.*

5 *Fructus dotis quoties petuntur ex obligatione promiſſoris dotis, & ſic ex contractu tunc habent eandem anteriorem hypotecam, quam habet ipſa ſors dotis.*

6 *Hypoteca pro dote incipit à die eius promiſſionis.*

7 *Fructus dotis ſi fuerunt ex conuentione pro aliqua portione dotis taxati ad rationem ſcut. quinque pro centenario, pro reliqua vero portione ſi nihil fuit diſpoſitum cenſentur partes taxationem relinquere voluiſſe ſub diſpoſitione ſtatuti Vrbis.*

8 *Illatio ceſſat ſtante diſparitate rationis.*

9 Text. in l. cum qui ædes 23. de vſucap. *non loquitur quando in vna parte adeſt ſpecialis conuentio.*

DECISIO CCCLXXVI.

DOMINI hodie perſiſtendo in deciſione
huius cauſæ coram me ſub die 10. Iu-
nij anni præteriti emanata, iterum reſponde-
runt mandatum A.C. contra Riccios poſte-
riores Creditores quondam Ducis Alexandri
1 Sfortiæ eſſe exequendum † ſtante eorum obli
gatione de reſtituendo prioribus, & potiori-
bus, & ad omne mandatum Domini; Quia
2 dictum mandatum † eſt validum, & iuſtum,
vt in dicta deciſione firmatur, Iuſtificatur enim
ex clara conuentione inita inter bon. me. Du-
cem Alexandrum Sfortiam, & Ducem Bal-
neoli patrem D. Franciſci Sfortiæ inter quos
reſpectu ſummæ ſcutorum 10. mil. conuentū
fuit, quod ſi intra tempus duodecim anno-
rum datum abſque vllo onere ſoluendi fru-
ctus, vel intereſſe ad ſoluenda ſcut. decem
mill. Duci Balneoli pro reſiduo Dotis Domi
næ Annæ Sfortiæ, contigerit interim decede-
re bon. mem. Cardinalem Sfortiam, tunc di-
ctæ ſummæ ſcut. decem mill. ſolutio ab Ale-
xandro Duce Sfortia facienda eſſet poſt annū
ab eiuſdem Cardinalis obitu; Vnde cum Car-
dinalis obierit de anno 1624. nec ſolutio an-
no 1625. facta fuerit à Duce Alexandro, me-
ritò ab anno 1625. fructus debentur vſque ad
annum 1627. quo ſors effectiuè fuit ſoluta,
reſpectu verò ſummæ ſcutorum 5000. con-
uentum fuit, quod ſolueretur infra terminū
decem annorum pro rata ſcutorum 500. ſin-
gulis annis, quæ cum non fuerint ſoluta, me-
3 rito intrat obligatio † ad fructus facto com-
puto de anno in annum iuxtà calculum, &
conſequenter etiam ex hoc capite iuſtificatur
deciſio; Exceptio enim fructus non ſoluendi
4 durante dilatione ſoluendi † ſortem poſt obi-
tum Cardinalis ceſſauit ex ipſa conuentione;
im-

immo ſurrexit actio ex tacita contraria con-
uentione fructus tali caſu ſoluendi, quæ con
uentio confirmat iuſtitiam mandati A. C. vt
pluribus congeſtis probatur in deciſione, quæ
reuidetur in §. *Iuſtitia verò*.

Neque informantes pro Riccis tollunt fun-
damentum anterioritatis crediti Duciſſæ in
eadem deciſione firmatum, ſi prout fieri de-
bet aduertatur fructus ex obligatione promiſ-
5 ſoris Dotis peti, † & ſic ex contractu, quo
caſu eamdem anteriorem hypothecam nan-
ciſcuntur, quam habet ipſa ſors dotis ex cla-
ro *textu in l. Lucius 19. ff. qui pot. in pign. hab.* A-
6 deoque cum hypotheca † pro dote incæperit
à die eius promiſſionis 20. Aprilis 1623. ſe-
cundum opinionem Rotæ dotibus fauorabi-
liorem, quam iuxtà antiquas deciſiones *Man-
tic. deciſ. 166. num. 9. Canal. deciſ. 446. num. 6. & po-
ſtea in Romana Saluiani 4. Decembris 1643. co-
ram R. P. D. meo Veroſpio*, iterū firmauit *in Ful-
ginaten. cenſus 5. Iunij 1648. coram R. P. D. meo
Celſo*. Vltra quod obiectum, quod Riccij
ſint anteriores, eo quia hypotheca ſit menſu-
randa à die contracti matrimonij, tollitur ex
fide eiuſdem matrimonij contracti in facie
Eccleſiæ 3. Iunij 1623. & ſic ante creditum
eorumdem de Riccijs.

Nec procedit argumentum ex taxatione
fructuum pro dicta portione dotis promiſſæ
ſcut. 5000. ſoluen. in ſcut. 500. quolibet anno
7 ad rationem quinque pro centenario, ſimile
eſſe obſeruandum quoad ſummam ſcut. de-
cem, mill. quia fructus maioris ſummæ pe-
ti non poterant, niſi poſt commiſſam morā
non ſolutionis tempore conuento, quo ex-
pirato nihil de ijs diſponendo voluerunt re-
linquere ſub diſpoſitione ſtatuti, vt firmatur
in fine deciſionis, quæ reuidetur, *& fuit la-
tiſſimè probatum in hac eadē cauſa 27. Martij 1641
coram Reuerendiſſimo Salamantino* Iſti autem vſ-
que ab initio ſtatim peti poterant, & ſic ſtan-
te diſparitate rationis, & expreſſione, ceſſat
8 illatio deducta † ex *l. cum, qui ædes 23. ff. de
9 vſucap.* quæ non loquitur † quando in vna
parte adeſt ſpecialis conuentio, vt hic.

Exceptio autem non præſtiti Iuramenti ca-
lumniæ etiam ipſa tollitur ex facto, cum con-
ſtet de illius legitima præſtatione in actis.

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis vtra
que parte Informante &c.

TIBVRTINA REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 5. Iulij 1649.

Mandatum contra bona hæreditaria relaxatum venit exequendum contra bona propria hæredis, ſi de fructibus bonorum hæreditariorum perceptis nec de mobilibus rationem reddidit.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatū contra bona hæreditaria relaxatum venit exequendum contra bona propria hæredis ſi de bonis hæreditarijs rationem non reddit, & num. 11.
vbi refertur ſtylus relaxandi mandata contra perſonas, & bona propria hæredum.*

2 *Fructus perceptos ex bonis hæreditarijs hæres non facit ſuos, ſed à die moti Iudicij à creditoribus augent ipſam hæreditatem nec poteſt ſub prætextu ignorantiæ, ac bonæ fidei ſe excuſare.*

3 *Hæres, quod ſufficientem rationem non reddidit de bonis hæreditarijs conſtat ex relatione Periti.*

4 *Aſſignatio facta à debitore de ſoluendo aliquam ſummam nullum infert præiudicium anteriori creditori.*

Debitor contrahendo præiudicare nequit creditoribus anterioribus ibid.

5 *A præcedenti inſtrumento dicitur per poſterius receſſum.*

6 *Inuentarium contra hæredem plene probat.*

7 *Hæres tenetur reddere rationem non ſolum de mobilibus notabilis valoris, ſed etiam de animalibus hæreditarijs.*

8 *Creditum ab hærede ſolutum non ſuffragatur niſi aliunde iuſtificetur quam ex eius atteſtatione præſertim concurrente præiudicio aliorum creditorum.*

9 *Ratio non ſufficienter reddita habetur pro non reddita.*

10 *Redditio rationis factum indiuiduū præfefert, quod in totum, & non pro parte adimpleri debet.*

D E C I S I O CCCLXXVII.

COMMISSA mihi cauſa appellationis à
mandato Rotali contra Felicem Britiā
tanquàm filiam, & hæredem Io: Baptiſtæ Bri
tij Adminiſtratoris bonorum Marci Antonij
Lentuli ab Anno 1625. vſque ad annū 1632.
1 relaxato † etiam quoad eius bona propria ex
rationibus alias in alia deciſione huius cauſæ
*ſub die 10. Februarij 1648. coram R. P. D. meo
Meltio* ponderatis, dubioque hodie propoſito
An d. mandatum contra eiuſdem mulieris
bona ſit exequendum Domini affirmatiuè re-
ſponderunt; quia rationem, quam de fructi-
bus bonorum paternorum perceptis à die 30
Septembris 1636. Iudicij à lentulo contra eā
moti citra, vt tenebatur, non reddidit, cum
2 fructus iſti ab ipſa interim percepti † hære-
ditatem augeant fauore creditum, nec eadem
hæres poterat poſt motum iudiciū ſub præ-
textu ignorantiæ, ac bonæ fidei ſe vlterius
excuſare *l. item veniunt 22. §. item non ſolum ff.
de petit. hæred. & tradit Laderch. conſ. 8. num. 21. &
ſeq. Surd. deciſ. 92. num. 18.* quam etiam ſenten-
tiam latè probauit in eiſdem terminis *Rota in
firmana, ſeu Maceraten. Dotis 18. Iunij 1629. co-
ram bon. mem. Pirouano impreſ. deciſ. 304. num. 1.
& ſeq. par. 5. recent. in Romana Cenſus 28. Aprilis
1634. coram Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio im-
preſſ. eadem par. 5. recent. tom. 2. deciſ. 535. num. 5. ac
prius in S. Seuerini Dotis 14. Maij 1642. coram Pi-
rouano deciſ. 131. num. 2. & 13. impreſſ. par. 6. recen.
& recenter in Romana Cenſus 4. Iunij 1646. coram
R. P. D. meo Celſo §. quibus non obſtat.*

Non reddidiſſe autem illam rationem pa-
3 tet, ex relatione Periti † ad faciendum cal-
culum electi; quoad penſiones Domus loca-
tæ Eminentiſſimo Cardinali Romæ ab anno
1641. citra, adeoque deficiunt in hac partita
ſcuta

Digitized by Google

ſcuta 138. & b.66. vt idem peritus in ſuá re-
latione declarauit in verſ. *item pratende*, pari-
ter quo ad fructus Oliueti paterni de valei ab
anno 1637. vſque ad annum 1649. deficiunt
fructus ſcutorum decem pro quolibet anno
aſcendeñ in totum ad ſcuta 132. vt in eadem
relatione calculatur *verſ. E per li frutti dell'O-
liueto*.

Deindè animaduerſum fuit Felicem Bri-
tiam malè ad proprium creditum deſcripſiſſe
ſcuta 800. ſiuè 1110. quæ ipſa ſorori ſuæ Vi-
ctoriæ Moniali ratione aſſignationis ſcutorũ
60. à patre per Inſtrumentum publicum ſub
die 2. Octobris 1633. confectum, vel ratio-
ne vſusfructus aliquorum bonorum valoris
ſcutorum 1150. ad fauorem eiuſdem Monia-
lis in alio præcedenti Inſtrumento ſub die 15
Aprilis 1623. reſeruati ſoluiſſe aſſeruit, quia
4 hæc aſſignatio † in poſteriori Inſtrumento fa-
cta d. Moniali; nullum eidem Lentulo ante-
riori creditori præiudicium inferre potuit ad
*text. in l. dolo 41. ff ad leg. falcid. gloſ. in l. fin. §. &
ſi præfatam, ibique Alex num. 7. Gratian. diſcept. fo-
renſ. 532. num. 5. & 6. Rota coram Card. Seraph.
deciſ. 1311. num. 3. & in recent. deciſ. 48. nu. 7. par. 2
& ſatis iam fuit comprobatum in deciſione in hac ea
dem cauſa ſub die 3. Iunij 1647. in §. neque obſtat
Inſtrumentum donationis coram R.P.D. Meltio*. Et
donatio per Inſtrumentum præcedens d. diei
15. Aprilis 1623. à patre quoad vſumfructũ
certorum bonorum facta filiabus non habuit
5 effectum, ſed ab eo † per poſterius ſupradi-
ctum inſtrumentum fuit receſſum *l. pacta no-
uiſſima 12. C. de pact. Rota deciſ. 205. num. 9. par. 5.
& deciſ. 250. num 13. par. 6. recent. cum alijs in d de-
ciſ. coram R.P.D. meo Meltio in verſ. ſi verò* Felix
vii inſtẽdat donatione ſibi facta de anno 1623
vbi ex alijs etiam fundamentis Inſtrumentũ
refutatur, cui accedit alia ratio, non eſſe ad
debitum hæreditaris Io: Baptiſtæ referendam
aneſſa ſuper fructibus bonorum eiuſmodi im
poſita, quia ipſi fructus in calculo nunc dato
ad creditum hæreditatis poſiti non leguntur:

Inuerisſimilitudo etiam horum fructuum
aſſignationis Victoriæ reſultat ex ipſo Inuen-
tario hæreditatis à Britia confecto ſub die 4.
Maij 1634. vbi eidem ſorori Victoriæ fuiſſe
aſſignatos apparet in cauſa vſusfructus, ſiue
annuæ prouiſionis illi reſeruatæ certos Cen-
ſus hæreditarios, ibi: *E di detti cenſi è vſufru-
ctuaria ſuor Vittoria Britia Monaca profeſſa nel Mo
naſtero di Santa Eliſabetta di Tiuoli*, quod qui-
dem Inuentarium contra ipſam hæredem à
6 qua fuit confectum † plenè probat *l. fin. §. &
ſi præfatam & §. licentia, vbi Doct. C. de Iure de-
lib. & l. fin. C. arbitr. tutel. Rot. deciſ. 409. nu. 3. par. 4
tom. 2. deciſ. 301. num. 4. par. 6. deciſ. 96. nu. 2. & de-
ciſ. 261. nu. 6. par. 7. recent. & coram Caual. dec. 357
num. 2.*

Denique Britia tenetur de proprio, quia
de mobilibus hæreditatis Io: Baptiſtæ patris
notabilis valoris, & de equis, qui in hæredi-
tate remanſerunt nullam reddidit rationem,
vt ex dicto Inuentario ab ea confecto conſtat
7 de quibus † tamen omninò rationem redde-
re tenebatur, vt fuit reſolutum *in d. deciſ. 3.
Iunii 1647. §. tamen cum appareat coram R. P. D.
Meltio*, quam rationem etiam reddere teneba
tur de Bobis, & Vaccis hæreditarijs Petro Pe
truccio aſſignatis pro extinctione prætenſi cu
iuſdam crediti cum d. D. Io: Baptiſta, quia il-
8 lud † aliter quam atteſtatione exhibita erat
probandum, vt eius ſolutio in præiudicium
aliorum creditorum accepto ferri poſſet hæ-
redi *Rota deciſ. 88. num. 20. & ſeq. par. 7. recen. cum
aliis relatis in Romana quarti Dotalis 19. Iunii
1645. §. non obſtat coram R.P.D. meo Cerro.*

Calculo pariter hæreditario ad fauorem
Creditorum apponenda ſunt ſcuta 120. à d.
Petro Petruccio Britiæ in aſſignatione cuiuſ-
dam Domus hæreditariæ Io: Baptiſtæ ſoluta,
vt ex inſtrumento de anno 1634. 20. Nouem
bris confecto apparet.

Ex quibus omnibus partitis cum appa-
reat rationem minus rectè, & integrè fuiſſe
9 redditam, † intrat regula, habendam eſſe pro
10 non reddita; rationis enim redditio † factũ
indiuiduum præſefert, quod in totum, & non
pro parte adimpleri debet, *l. qui ſub conditione
rationum reddendarum 110. ff. de condit. & demonſtr.
l. ſi ſtatu liber. 6. §. rationem autem, ff. de ſtatu liber.
Soccin. Sen. conſ. 159. num. 12. lib. 1.* cum pluribus
cumulatis per *Felician. de ſociet. cap. 18. num. 31.*
Ideò ſupradictum mandatum tanquam tullè
contrà bona propria Felicis Britiæ, relaxa-
11 tum † venit ex hoc capite non redditæ legi-
timę rationis ab ipſa bonorum hęreditatis ſui
Patris exequendum, prout in ſimilibus ter-
minis fuit dictum in *Romana Separationis bono-
rum 24. Ianuarij 1631. coram bona mem. Pirouano
deciſ. 2. num. 5., & 9. par. 6. recent.* vbi ſtylus Cu-
riarum relaxandi in tali caſu mandata contrà
perſonas, & bona propria hæredum refertur,
& in ſuprà alleg. *S. Seuerini Dotis 5. Maij 1631.
coram eodem pariter impreſſ. deciſ. 39. num. 7., & 8.
par. 2. recent.*, in qua plures deciſiones concor-
dantes referuntur, *ac in Romana Quarti Dotalis
19. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Cerro §. Ratio
reſolutionis in fine, & in d. Romana Cenſus 4. Iu-
nij 1646. §. primo coram R.P.D. meo Celſo.*

Et ita vtraque parte ſæpiùs Informante re-
ſolutum fuit, &c.

COMEN. COLLEGII.

Luna 5. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

Teſtator ſi mandauit fundari Collegium pro
Iuuenibus educandis intelligitur ſenſiſſe de
Iuuenibus patriæ Ipſius Teſtatoris, & ex qui-
bus etiam talis voluntas eliciatur? Et admiſ-
ſiones aliorum non Ciuium attendendæ non
ſunt ſi non probentur effectuatæ, & contrà
voluntatem fundatoris.

SVMMARIVM.

1 *Collegium ſi Teſtator fundari iuſſit adhoc vt in eo
Iuuenes educantur intelligitur ſenſiſſe de Iuueni-
bus patriæ ipſius Teſtatoris.*

2 *Et*

Digitized by Google

2 *Et huiuſmodi voluntas præcipuè in hac materia ſequendu eſt.*
3 *Et ex quibus etiam eliciatur? & num.5.*
4 *Interpretationi voluntatis dubiæ ſtandum eſt.*
6 *Actus geſti poſt fundationem plurimum deſeruiunt, & pro obſeruantia attendi debent.*
7 *Admiſſio ad Collegium ſi dedit cauſam liti non eſt habenda in conſideratione.*
8 *Admiſſiones ad Collegium factæ contrà voluntatem fundatoris, ac contrà mentem Papæ erigentis ſuffragari non poſſunt.*
9 *Admiſſio ad Collegium ſi fuit, alias tolerata, non exindè infertur quod ſi fuiſſet in iudicium deductu exigente iuſtitia permitti debuiſſet.*
10 *Ciues loci vniti non dicuntur. Ciues illius loci, cui eſt facta vnio.*

DECISIO CCCLXXVIII.

ITERVM Domini hodie dixerunt in Collegio ex fundatione Bartholomæi Papij de Aſcona de anno 1580. pro alendis eiuſdem Terræ Iuuenibus ordinato, ſolos Conciues eſſe admittendos priuatiuè quoad Iuuenes Ronchi, & Locarni, confirmando potiſſimũ in hac parte deciſionem ſub die 17. Martij præteriti in hac cauſa coram me emana-
1 tam, ea videlicet ratione, † quia dum Barthomæus fundator erat de eadẽ Terra oriundus veriſimiliter cenſetur in beneficium ſuorum Conciuium diſpoſuiſſe, *ad Text. in l. ſi quis ad declinandam 38. §. Vbi autem, C. de Epiſcop. & Cleric. gloſſ. in cap. 1. verb. Pauperes de Teſtam. in 6. Pariſ. conſil. 38. num. 28. lib. 2. Feder. de Sen. conſ. 282. num. 2. Couar. in cap. cum ſibi nuga. 14. de Teſtam. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 93. num. 13.*
2 Hæc autem Teſtatoris voluntas † præcipuè in hac materia ſequenda eſt, vt tradit *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 5. per tot.*, & tenuit *Rot. dec. 216. nu. 1. in princ. part. 2. & dec. 112. num. 5. par. 1. recentior. Caualer. deciſ. 640. num. 6.* prout eamdem ſecutus eſt in ſuis litteris ere-
3 ctionis Gregor. XIII. Pontifex, † aſſerens hoc Seminarium fuiſſe à Papio pro conſeruatione Iuuentutis Aſconæ in vera Religione Inſtitutum, quod ſæpiùs in ijſdem litteris repetitum legitur, & loco Interpretationis de-
4 ſeruit, cui † ſtandum eſt, *Bald. in l. 2. nu. 1. C. de ſerui manum, & conſ. 259. ſuper primo puncto nu. 1. lib. 4. Caſtr. conſ. 417. ſub nu. 2. in fin. lib. 2. Mantic. ſuprà allegat. lib. 3. tit. 1. num. 20. & 31. Simon. de Prat. de Interpret. vltim. vol. ſolut. 4. nu. 1. & ſeqq. & ſolut. 7. num. 1. & 2. lib. 1. Rot. deciſ. 365. num. 2. par. 5. recent.*
Hanc etiam ipſam fundatoris voluntatem,
5 S. Caroli † executoris poſt erectionem Collegij nominationis, videlicet, trium puerorum de Aſcona, & iuſſio nominãdi alios tres pueros de eodem loco confirmauit, qui quidem
6 actus † ſtatim poſt fundationem ſubſecuti plurimi ponderis ſunt, & pro obſeruantia attendi debent, *Soccin. Sen conſil. 6. num. 4. & ſeq. Rot. deciſ. 39. num. 12. par. 2. diuerſ. d. deciſ. 216. num. 2. in fin. part. 2., & deciſ. 105. num. 10. par. 7. recent. Caualer. deciſ. 122. num. 5.*

Non obſtat ſi Communitates Ronchi, & Locarni, aliæque viciniæ ex admiſſione forſan aliàs gratuito facta ſuos etiam Ciues admitti
7 prætenderent, quia vltima admiſsio, † quæ dedit cauſam liti non eſt habenda in conſideratione, *Gregor. XV. deciſ. 4 nu. 2.*, ibique *addentes litteram A. ſub num. 19., & deciſ. 417. num. 4. in recent. deciſ. 53. num. 49. par. 5. Caualer. deciſ. 634. nu. 10. & deciſ. 650. nu. 2. Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 23. num. 19. & deciſ. 74. num. 49.* Aliæ verò in præteritum factæ tanquam contrà volun-
8 tatem fundatoris, † & contrà mentem Papæ erigentis Collegium ſuffragari non poſſent, ad notat. per *Felin. in cap. cum acceſſiſſent num. 4. de conſtit. Natt. conſ. 160. nu. 46. lib. 1.* quos refert, & ſequitur *Rot. deciſ. 63. num. 10. par. 5. recent. Buratt. deciſ. 129. num. 6. in fin. Coccin. deciſ. 203. num. 15., & deciſ. 66. num. 12. par. 7. recent.*
Et cum tunc Communitas Ronchi eſſet vnita Communitati Aſconæ potuit fortè to-
9 lerari dicta admiſsio, † quæ ſi aliàs fuiſſet in iudicium deducta exigente Iuſtitia permitti non debuiſſent, *ad Text. in cap. iam dudum 19. in fine de præb. Oldrad. conſ. 14. ſub num. 7. in fine, Iaſ. conſ. 192. num. 32. circà med. lib. 2. Rota coram Gregor. XV. deciſ. 162. num. 11.* cum ex aggrega-
10 tione † non propterea dici poſsint eſſe effecti Ciues loci aggregati, nec dicta Teſtamentaria diſpoſitione iuuari, vt præter adductos in *deciſ. quæ reuidetur §. Admittendos in fine*, tradunt *Anchar. conſil. 437. num. 2. Rolan. conſil. 1. num. 46., & ſeq. lib. 2. Dec. conſ. 360. num. 7. lib. 2.*
Et ita vna tantum, &c.

NOVARIEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 5. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum venit apponendum quoties poſſeſſio capta eſt attentata in ſpretum Inhibitionis Rotalis, quæ concluſio procedit etiam contrà prouiſos Apoſtolicos Acta omnia nõ ſunt tranſportanda in iudicio purgationis attentatorum, ſed ſufficit docere de præſentatione Inhibitionis Rotalis, & ſucceſiua executione.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta poſt præſentatam Inhibitionem Rotalem tanquam attentata venit ſequeſtranda, ne attentans commodo attentatæ poſſeſſionis fruatur.*
2 *Amplia procedere etiam contra prouiſos Apoſtolicos, ea ratione nam licet Papa prouidendo non attentet, nihilominus poſſeſſio capta à prouiſo poſt Inhibitionem vitio attentatorum ſubiacet. & numer. 3.*
4 *De viribus Inhibitionis Rotalis non licet Iudicibus inferioribus cognoſcere, aliàs enim facillimè poſſent negligi.*
5 *Poſſeſſio capta à Procuratore mediante ſpeciali mandato ſi eſt attentata præiudicat principali.*
6 *Inhibitio vigore Cõmiſsionis ſubreptitia non cauſat attentata.*
7 *Acta omnia non ſunt tranſportanda in Iudicio reuocationis*

Digitized by Google

uocationis attentatorum, ſed ſufficit docere de præſentatione Inhibitionis, & de executione poſt modum facta.
8 *Subreptio non excuſat ab attentatis commiſſis poſt Inhibitionem Rotalem.*
9 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſtè, ſiue iniuſta timenda eſt, & operatur, vt interim ſit ſuperſedendum.*
10 *Commiſſio cuius vigore Inhibitio emanauit Iuriſdictionem tribuit, maximè propter clauſulam,* quam, & quas, *in eius ventre contentam.*
11 *Poſſeſſio attentata venit ſequeſtranda ſi non ad inſtantiam partis ſaltim officio Iudicis etiam ſi ſit vacans.*
12 *Attentans non debet gaudere vitioſa poſſeſſione.*

DECISIO CCCLXXIX.

DE Parochiali Eccleſia SS. Andreæ, &
Gaudentij Terræ Zuccari Nouarieñ
Diœceſis per obitum Iacobi Agneti de menſe
Iulij 1648. Defuncti à Cõmunitate, & hominibus
dict. Terræ Ius præſentandi d. Eccleſiæ
habere prætendentibus præſentatus fuit
Carolus Terlottus, hac verò præſentatione
ab Ordinario Nouarieñ reiecta, & appellatione
à Præſentato, & Præſentantibus ad Sedem
Apoſtolicam interpoſita, mihique cauſa
commiſſa, cum interim Franciſcus Razarius
à Sede Apoſtolica de eadem Parochia
prouiſus, eius probationẽ cœpiſſet, dubium
propoſui, an conſtet de attentatis, itaut ſit
apponendum ſequeſtrum, & affirmatiuè reſponſum
fuit; Quia dum Raſarius cœpit poſ-
1 ſeſsionem † ſub die 26. Nouembris 1649. non
obſtante, quod ſibi biduò ante Inhibitio Rotalis
fuiſſet præſentata die 24. eiuſdem menſis
nequaquam à vitio attẽtatorum talis eius
poſſeſsio excuſari poteſt, & illa venit ſequeſtranda,
ne ipſe cõmodo attentatæ poſſeſsionis
fruatur, vt continuò à Rota in ſimilibus
cauſis decernitur etiam cõtrà Prouiſos Apo-
2 ſtolicos, † quorum prouiſio licet attentata
dici nequeat, cum Papa, ex quo præeſt iuri
poſitiuo *cap. propoſuit il quarto, §. licet autem de
conceſſ. preben.* non attentet, nec attentare poſsit
*Clement. 1. in fin., lit. pend. Rot. deciſ. 25. num. 4. de
reſcript. in nou., & deciſ. 641. ſub num. 12. part. 1.
3 diuerſor.* Tamen poſſeſsio † ab ipſis Prouiſis
Apoſtolicis, poſtquam Inhibiti ſunt capta
ſubiacet attentatis, *per Text. expreſſ. in l. fin. de
preben. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat.
num. 433. & ſeq., & cap. 20. ampl. prima num. 30.
& limit. 27. numer. 5. Rota in Toletana Parochialis
26. Iunij 1609. coram S. D. N. in Gerunden. Beneficij
1. Februarij 1645. §. fin. coram R. P. D. meo Cerro,
& in Bituntina Iuriſpatronatus 26. Febr. 1646.
coram R. P. D. meo Arguelles, §. non obſtat,* litigan-
4 tibus enim, † vel inferioribus Iudicibus non
licet de viribus Inhibitionum Rotalium cognoſcere,
aliàs enim facillimè negligi poſsẽt,
vt fuit firmatum in *Ariminen. Bonorum 26. Iunij
1645. §. ratio autem corã R. P. D. meo Veroſpio,
& in Colonien. Optionis 3. Iulij 1645. coram Reuerendiſſimo
Terracinen. ſub principio, & §. nec facit.*
Neque Razarius ab attentatis excuſatur ex
eo, quod ipſe poſſeſsionem non cœperit,
5 quia dum eam cœpit † per eius Procuratorem,
de cuius ſpeciali mandato ad hanc capiendam
cõſtat, benè fuit per illum ſuo principali
præiudicatum, *Felin. in cap. 1. nu. 8. vt lit.
non conſtet. Pariſ. conſ. 100. num. 7. lib. . Rot in Romana
Saluiani, ſeù Attentatorum 29. Maij 1641.
coram Reuerendiſſimo Salamantino §. Non obſtat in
fine*, vbi plures adducit concordantes.
Non obſtat, quod acta non ſint integrè
tranſportata, & deficiat Sententia, à qua dicitur
appellatum, & ſic Inhibitio vigore Com-
6 miſsionis ſubreptitiæ † non cauſet attentata,
iuxtà *deciſionẽ in Romana Pecuniaria de Ruſpolis
20. Maij 1589. coram P. atta impreſſ. apud Maschef.
de Commiſs. fol. 1217. num. 1. & ſeq. par. 1.*
Quia ad effectum reuocationis attentato-
7 rum † non requiruntur omnia acta Integraliter,
ſed ſufficit docere de præſentatione Inhibitionis,
& de executione poſtmodũ facta,
*Rot. deciſ. 311. num. 6. & 7. part. 4. tom. 2. recent.,
& in Bergomen. Penſionis 5. Nouembris 1636. §. non
obſtat coram Reuerendiſsimo D. meo Decano*; Nec
8 prætenſa ſubreptio reſcripti † ex defectu dictæ
Sententiæ, ſeù ob non factam mentionem
litterarum Apoſtolicarum excuſat. ab attentatis
commiſsis poſt Inhibitionem Rotalem,
9 quæ ſiue iuſtà, † ſiue iniuſta timenda eſt,
& operatur, vt interim ſit ſuperſedendum;
10 Cum Commiſsio, cuius vigore † illa emanauit
iuriſdictionem tribuat maximè propter
clauſulam, *quam, & quas*, in eius ventre contentam,
vt in terminis dixit *Rot. deciſ. 762. la
prima per tot. par. 4. diuerſ.* vbi approbatur allegata
*deciſio coram Platto bo. me. Buratt. deciſ. 177.
ſub nu. 9. litt. A. §. Tertio ampliatur, & deciſ. 652.
num. 3. cum alijs ſeq.* quæ firmat ſtylum modernæ
*Rota in recent. d. deciſ. 311. nu. 3. & ſeq. par. 4.
tom. 2.*
11 Firmatis itaque attentatis † poſseſsio poſt
dictam Inhibitionem capta etiamſi eſset vacans,
ſi non ad Inſtantiam partis, ſaltim ex
officio Iudicis, cuius Maieſtas læſa fuit, ſub
ſequeſtro poni debet, *Greg XV. deciſ. 305. nu. 4.
& deciſ. 465. nu. 10. & 11. Buratt. deciſ. 386. nu. 5.
& in d. Colonien. Optionis 3. Iulij 1644. §. finali coram
Reuerendiſsimo Terracinen.*, nẽ attentans vi-
12 tioſa ſua poſseſsione gaudeat, *Gregor. XV. deciſ.
91. num. 1. Rot. in Cremonen. Præpoſituræ 27. Iunij
1644. §. & conſequenter coram R. P. D. meo
Corrado in Bituntinâ Iuriſpatronatus 7. Maij 1646.
§. addebant etiam Domini coram R. P. D. meo Arguelles
cum alijs allegatis in Calaguritana Beneficij
Erdonana 7. Maij præteriti §. final. coram me, &c.*
Et ita reſolutum fuit, &c.

ROMANA ALIMENTORVM.

Lunæ 5. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

Alimenta reſeruata fauore Donantis integrè à Donatario, & abſque vlla diminutione debentur. Donatarius vniuerſalis tenetur nedũ alere filiam Donantis, ſed etiam dotem ad quantitatem legitimæ conſtituere.

SVM-

Google

SVMMARIVM.

1 *Quantitas alimentorum reſeruata in donatione fauore donantis debetur abſque vlla diminutione, & potiſſimum attendi debet.*

2 *Donatio omnium bonorum an ſubſtineatur in præiudicium filiorum poſt donationem natorum?*

3 *Donatarius vniuerſalis tenetur filiam donantis nedum alere, ſed illam vſque ad legitimam dotare.*

4 *Et ſi quid vltrà legitimam dedit, cenſetur id omne donaſſe.*

5 *Donans pro ſubſtentatione ſuæ vitæ poteſt à donatario conſequi alimenta debita in maiori quantitate, quam in donatione ſibi reſeruauerat.*

6 *Legatum à Teſtatore relictum ſub conditione quod illud legatarius conſequi non valeat ſi aliquam contrà hæreditatem litem moueat eo ipſo quod litem mouit cenſetur ademptum.*

7 *Legatum an ſit dicatur ademptum Teſtatoris voluntas potiſſimè attendenda eſt.*

Amplia procedere ſiue lis iuxtà, vel iniuſta fuerit. num. 8.

9 *Legatarius amittit legatum eo ipſo, quod contra Teſtatoris præceptum litem mouit, nec admittitur pœnitentia præſertim quando hæres caducitatem acceptauit.*

DECISIO CCCLXXX.

CORAM bonæ mem: Motmanno ſub die 4. Iulij 1629. Coſmo Incaſato Donatori inter viuos omnium ſuorum bonorũ q. Marci Antonij ſui germani fratris ab eius hærede ſcripto Lælio Bariſciano pro alimentis ſoluenda eſſe ſcuta 22. menſtrua reſolutũ fuit, factis tamen excomputationibus cõuentis in vim Laudi, in quo M. Antonio data fuit facultas de dictis alimentis retinendi ſibi ſcuta ſeptem menſtrua in ſumenda in ſolutionẽ ſocietatis officij contractæ ab ipſo Coſmo, cui Marcus Antonius frater fideiuſſor acceſſerat; Hodie verò ad inſtantiã eiuſdem Coſmi reuiſa Deciſione Domini in hac tantùm parte defalcationis ſcutorum ſeptem ab illa recedendo: integra ſcuta 22. menſtrua aſſignata pro alimentis ipſi ſoluenda eſſe dixerunt,
1 quia hæc quantitas † fuit in pacto appoſito in Inſtrumento donationis de anno 1582. conuenta, quæ potiſſimum attendi debet, *l. Legem, 9. Cod. de donat. quæ ſub mod. Surd. de alim. tit. 4. quæſt. 24. nu. 26.* & plures relati à *Gratian. diſcept. 613. nu. 21. & ſeq.* Cui pacto non viſum ſum fuit hodie Dominis magis obſtare fundamentum deciſionis ſupradictæ, quæ reuidetur; nam illud fundatur in Laudo bon. me. Segni, & Carradori, qui dicta ſcuta 22. ad ſcuta 15. reduxerunt pro nouem menſibus cuiuslibet anni, & pro reliquis tribus menſibus cuiuslibet anni ad ſcuta 20. durante vita Coſmi, eo ſub prætextu, quod Marcus Antonius pro Coſmo diuerſis eius creditoribus ſoluerit ſcuta 1200. necnon Imperiam eiuſdem Coſmi filiam aluerit, ac honeſtè dotauerit, quod tamen motiuum non ſubſiſtere, ponderatum fuit, eo quia Marcus Antonius Donatarius omnium bonorum (abſtrahendo à diſputatione, an donatio in præiudicium filiæ poſt
2 donationem † Coſmo natæ *cum vulg. l. ſi vnquam 8. C. de reuocat. donat.* ſuſtineatur) ſaltem
3 illam alere, † & vſque ad legitimam dotare tenebatur, *l. ſi totas 5. Cod. de inoffic. donat. Surd. de alim. tit. 1. q. 49. per tot. cum alijs relatis per Modern. Forolivien. de legit. lib. 2. tit. 1. q. 21. num. 32. & ſeqq.*
4 etſi quid † vltra legitimam dedit cenſetur id omne donaſſe, *l. vnic. §. Accedit C. de rei vxor. act.* prout etiam in hoc caſu ſenſit *Rota in Romana Succeſſionis 14. Iunij 1647. in §. Nam concluſio procederet coram R. P. D. Corrado.* Vndè ſequitur huiuſmodi ſumptus non eſſe ad debitum Coſmi referendos.

Conſiderarunt inſuper Domini debita à Marco Antonio pro Coſmo in ſcutis 1200. ſoluta; imò ipſa quoque ſcuta mille pro dote Imperiæ ab eo erogata, iamdiù ex ſcutis 69. ab annua quantitate conuenta ſcut. 22. vigore dicti Laudi detractis, ac in eam cauſam per ipſum Marcum Antonium, & eius hæredem Lelium ab anno 1616. tempore Laudi vſque huc retentis fuiſſe conſumpta. Quæ rationes merito Dominos mouerunt, vt alimenta Coſmo ad ſummam in donatione conuentã conſtituenda eſſe mandauerint in hac parte à deciſis recedendo.

Nec Coſmo obſtare poteſt, quod Laudum & menſtruas in eo quantitates acceptauerint, quia nihilominus pro vitæ ſuæ ſubſtentatio-
5 ne † maioris quantitatis alimenta debita conſequi optimè poteſt *ad Text. in l. alia 15. §. Eleganter Alex. in l. quia tale §. eleganter ſub num. 12. in fine ff. eodem,* & notat *Bartol. in l. ſi quis à liberis, §. parens num. 2. ff. de lib. agnoſc. Aym. conſ. 116. nu. 2.* & dixit *Rot. coram Mantic. deciſ. 331. numer. 2. & ſeqq.*

Legatum verò ſcutorum 30. ſingulis menſibus Coſmo relictum Domini dixerunt non deberi, quia Marcus Antonius Teſtator illud
6 ademit in euentum, † in quem Coſmus litem aliquam moueret contra eius hæreditatem prætextu fideicommiſſi, ſeu quacumque de cauſa, cumque ipſe habita ſcientia huiuſmodi legati mediante intimatione perſonali diuerſas nihilominus lites introduxerit contra Lelium Marci Antonij hæredem tàm ſuper reuocatione donationis facto eidem M. Antonio, quàm ſuper ſucceſſione in fideicommiſſo, ac ſuper alijs prætenſionibus, in quibus etiam in Rota ſuccubuit, vtique remanſit priuatus dicto Legato ex clara diſpoſitione
7 Teſtatoris, † quæ in hac materia omnino ſeruari debet, *iuxtà Text. in l. Lucius 78. §. tres hæredes ff. ad Trebell. Alex. conſ. 12. num. 2. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 113. num. 36. & ſeqq. lib. 1. Grat. diſc. 758. num. 33. cum ſeqq. & num. 38.* vbi amplius ſiue lis
8 fuerit iuſta, vel iniuſta, *Cephal. conſ. 451. nu. 221. lib. 4. ſim. de Prat. de Interpret. vltim. volunt. dub. 10. num. 89. & ſeqq. fol. 417. Surd. conſ. 506. num. 13. & deciſ. 194. num. 32. ad med. & ſeqq.* Vbi quod nec
9 admittitur † pœnitentia, † ſtante præſertim quod Lelius priuationem, & caducitatem acceptauit, *vt in eius Summ. Addit. n. 3.*

Et ita &c.

RO-

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Lunæ 5. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

Damna, & intereſſe ratione rei euictæ ad quam ſummam debeantur à promiſſore de euictione?

SVMMARIVM.

1 *Damna, & intereſſe pro euictione officij Notariatus ſequuta debita ſunt ad rationem octo, ſi conſtat de eo tempore pro hac quantitate fuiſſe factam locationem Officij.*

2 *Et finita locatione damna non amplius debentur ad rationem octo, ſed quinque pro centenario, niſi probetur etiam poſt locationem ad rationem octo fuiſſe factam exactionem.*

3 *Et ad effectum condemnationis non ſufficit probatio præſumptiua, ſed concludens requiritur.*

4 *Locatio conuentionem affictus, non autem annuum fructum rei locatæ regulariter probat.*

5 *Promiſſor de euictione non tenetur ad damna, niſi pro ea quantitate pro qua conſtat fructus ex re euicta fuiſſe perceptos.*

6 *Fructus bonorum ſtabilium taxantur ad rationem quinque pro centenario.*

7 *Officia Capitolina ad inſtar bonorum ſtabilium redacta ſunt.*

DECISIO CCCLXXXI.

TAXATIS iam in hac cauſa coram me
ſub die 1. Iulij 1648. damnis, & intereſſe
1 ad rationem octo † pro centenario debitis à
Paradiſo ſoluen. Lercario pro parte Officij
Notariatus Capitolini ab ipſo contra ſuam
promiſſionem euicti iuxtà reſolutionem huius
cauſæ 26. Iunij 1641. coram bo. mem. Merlino,
hodie reuiſa dicta deciſione anni præteriti
coram me, dictam ſummam Domini approbarunt
tantum pro triennio, quo locatio durauit
pro hac quantitate facta Marcello Iānotto
ſub die 17. Decembris 1617. locatione
2 vero finita † cenſuerunt non debere damna,
& intereſſe excedere ſummam ſcut. quinque
pro centenario; quia poſt lapſum primi triennij
oporteret à Lercarijs probari effectuationem,
& exactionem Penſionum ad rationem
octo pro centenario concludenter, quod tamen
non faciunt per pactum conuentæ renonationis
in Inſtrumento locationis, donec
diſdicta fieret appoſitum, quia hoc pactum
facit quidem præſumptionem talis exactionis
3 ſed non probat concludenter, † vt ad effectū
cōdemnationis requiritur, vt optimè fuit reſponſum
coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 307. numer. 9. & ſeq. Quæ hic multo fortiùs procedunt
ob ſubſecutam Paradiſi inopiam, & alias ab
eo factas proteſtationes.

Nec Lercarius iuuari poteſt Inſtrumento Cenſus ſcutor. 2000. per Paradiſum ſuper eodem officio impoſiti ad rationem ſeptem pro centenario, & accollati à Iannotto in computum ſatisfactionis pretij dimidię partis eiuſdem Officij ab eo emptæ, quia aduertendum eſt hunc Cenſum impoſitum fuiſſe ſuper toto Officio valoris ſcutor. 6100. & à Iannotto emptore medietatis ſcilicet valoris ſcut. 2000. & Cenſum accollatum, quod proinde pro eius validitate ſufficiebat illud annuatim in totum ſcut. 140. reddere, qui valor longè diſtat à quantitate ſcutorum 8. pro centenario per Lercarios prætenſa; Igitur quia probatio annui fructus effectiui huius Officij ad rationem
ſcutor. 8. deficit, & Inſtrumentum locationis
4 tantum † conuentionem affictus, & non
communem annuum fructum probat *Bald. in l. 2. num. 58. Cod. de reſcind. vendit. Alex. in l. falcidia §. Corpora num. 3. ff. ad l. falcid. Rot. deciſ. 116. nu. 2. par. 2. diuerſ.* Ac etiam quia dictum Inſtrumentum
loquitur de anno 1619. quo tempore officia
Capitolina vberiora emolumenta, quam
ſubſequentibus annis reddebant, eorumque
deterioratio non ex aliqua culpa promiſſoris,
ſed ex natura rei, & temporum qualitate prouenerit
Paradiſi damno cedere non debet,
5 quippè qui † vltra fructus perceptos non tenetur
ex allegatis per *Cranett. conſ. 919. numer. 8. Maur. allegat. 47. num. 4.* Quibus ſtantibus placuit
Dominis æquitatem ſequendo fructus finito
primo triennio locationis taxare ad rationem
ſcutorum quinque pro centenario † pro rata
6 ſcutorum 250. Lercarijs debita ad formam
taxæ fructuum in ſtabilibus, ad quorum ſimi-
7 litudinem † hæc Capitolina Officia redacta
ſunt, vt refert *Gratian. diſcept. 730. numer. 8. & ſeqq.*

Et ita vtraque &c.

ANCONITANA CAMBIORVM.

Lunæ 2. Auguſti 1649.

ARGVMENTVM.

Facultatem habens accipiendi pecunias ad cambium non ſimpliciter, ſed ſub conditione ſcilicet in caſu neceſſitatis, non poteſt ea vti, niſi purificata conditione, & tunc tenetur mandanti notificare, nedum purificationem conditionis, ſed etiam executionem facultatis Cambia loco damnorum, & intereſſe, vt prætendi valeant quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Facultas alicui conceſſa accipiendi pecunias ad cambium non cenſetur ſimplex, & abſoluta, ſed conditionalis, ſtante verbo in facultate adiecto* biſognando.

2 *Dictio* parimente *eandem repetit conditionem appoſitam in alio caſu immediatè præcedenti, eumque parificat, atque connectit cum ſequenti.*

3 *Verba relatiua* come di ſopra *referunt omnia in præcedenti caſu expreſſa.*

4 *Facultas capiendi pecunias ad cambium ſub conditione conceſſa in caſu neceſſitatis exerceri poteſt indiſtinctè vrgente neceſſitate, nec conceſſa cenſetur potiùs in vno, quam in altero caſu ſi vtrique bene conueniat, & æqualiter adaptari poteſt.*

5 *Et talis facultas ſub conditione conceſſa, non antea poteſt exerceri, quam illa ſit purificata, cum non aliter, nec prius conceſſa cenſeatur.*

6 *Facultatem habens accipiendi pecunias ad cambium ſub conditione tenetur, nedum mandanti intimare caſum purificatæ conditionis, ſed etiam executionem facultatis, ad hoc vt ipſe poſſet pecunias ſub lenioribus vſuris accipere, & grauiores cambiorum euitare.*

7 *Scientia præſumpta in præiudicialibus non ſufficit, ſed certa, & indubitata requiritur.*

8 *Iuſtificatio cambiorum non pendet à conſenſu, & voluntate partium.*

9 *Cambia ratione damnorum, & intereſſe vt debeantur, poſt litem conteſtatam, quænam requirantur? num. 10. 11. & 12.*

DECISIO CCCLXXXII.

AVDITIS denuò partibus, relatiſque in Congregatione memorialibus per eas exhibitis, cenſuerunt Domini non eſſe differendum vlterius traditionem voti.

Quia licet Sturano conceſſa fuerit per An-
gelum de Grimaldis facultas recipiendi pecu-
nias ſub intereſſe cambiorum non ſolum pro
ſoluendo pretio olei à Betto empti, verum
etiam alterius cuiuſcumque quantitatis ne-
ceſſariæ pro ſeruitio appaltus ab eodem An-
gelo comparandæ, vt legitur in Inſtrumento
1 inter eos celebrato ſub die vltima Decembris
1630. Illa tamen † non fuit ſimplex, & abſo-
luta, ſed conditionalis, ſcilicet (*biſognando*)
Rota penès Card. Seraphin. deciſ. 593. num. 1. verſ. & cum illa facultas &c. Nam illud verbum adie-
ctum in primo caſu ſoluēdi ſcilicet pretij olei
à Betto empti, fuit repetitum in ſequenti, vbi
agitur de ſoluendo pretio ab alijs per Ange-
lum comparandi, mediantibus illis verbis,
Con pigliar parimente denari à cambio, ò altro intereſſe, che ſi potrà come di ſopra &c. Quæ ſanè di-
2 ctio, (*parimente*) eandem repetit conditionem
appoſitam in alio caſu immediate præceden-
ti, eumque parificat, atque connectit cum ſe-
quenti *ad text. in cap. Venerabilem, §. Quod autem extr. de electione P. Rebuff. in l. Paries 157. in fine princ. verſ. de aduerbio, pariter ff. de verb. ſignif.* Præ-
ſertim iunctis alijs verbis relatiuis, *come di ſo-*
3 *pra* † quæ item referunt omnia in præcedenti
caſu expreſſa *Rota deciſ. 168. ſub num. 8. verſ. præcipuè par. 3. recent.* Eoque magis cum eadem
4 conditio † vtrique caſui bene conueniat, &
æqualiter adaptetur, cum non ſit veriſimile,
Angelum voluiſſe in alterutro caſu latiorem
concedere facultatem, quatenus pecuniæ ex
reuenditione olei retrahendæ ſupereſſent, vel
aliter prouideri poſſent, ſed vrgente tantum
neceſſitate, vt in his terminis reſpondit *Rota deciſ. 711. ſub nu. 1. verſ. Cum in eo tantum caſu &c. & ſub nu. 2. verſ. non obſtat par. 3. recent.*

Atque ideò non poterat Sturanus illam
5 antea exercere, † quàm purificata eſſet huiuſ-
modi conditio, cum non aliter, nec prius ipſi
cenſeretur conceſſa, *l. pecuniam ff. ſi cert. pet. l. grege. §. ſi ſub conditione ff. de pignor. l. ſi quis ſub conditione ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſt. Bald. conſ. 149. in executores lib. 4. Surd. conſ. 91. numer. 11. verſ. & conditio &c.* & cum alijs adductis per *Galganet. de condit. & demonſtrat. par. 1. cap. 88. ſub nu. 1. & ſeqq.*

Quare iuſtum, & equum erat, quod tam
6 conditionis purificatio, † quàm facultatis exe-
cutio Angelo intimaretur, tum pro iuſtifica-
tione mandatarij, tum pro indemnitate man-
dantis, vt ille poſſet, vel pecunias aliunde ſub
leuioribus fortè vſuris, vel aliter prouidendo
grauiores cambiorum euitare, vel ab eis de-
nium ſe eximere, & liberare, vt bene probat
Rota Genuen. diuerſ. dec. 14. ſub num. 93. verſ. 4. conceſſit prædictis &c. & fuit reſolutum *in Mediolanen. Pecuniaria 27. Martij 1602. corā Litta dec. 775. ſub num. 1. verſ. ſecundum eſt, vbi alia plures referuntur concordan. part. 4. diuerſ. & in Romana Cambiorum 4. Iulij 1618. coram bon. mem. Manzanedo in princip.* Ac in alijs relatis in præcedentibus de-
ciſionibus in hac cauſa emanatis; Et propte-
rea cum in his omnibus Sturanus defecerit,
non poſſunt illi cambia deberi; Eſto cætera
requiſita; quæ deſiderantur, fuiſſent plenè
probata.

Nec releuans viſa fuit præſumpta illius notitia ex eo deducta, quod ſciuerit pecunias in negotio collocatas non reperiri, ac libros Sturani viderit.

7 Quia nec ſcientia præſumpta † ad hunc
effectum ſufficiens erat, ſed certa, ac indubi-
tata requirebatur, *Rota penès Card. Seraphin. deciſ. 991. ſub num. 2. verſ. cum enim ſimus, & ſan. mem. Gregor. deciſ. 425. num. 5. verſ. qua tamen cum ſeq. & deciſ. 525. num. 8. verſ. & requiritur certa,* & in his
terminis *in dicta Romana Cambiorum 4. Iul. 1618. coram Manzanedo in fin. princ. verſ. De qua intimatione:* Eoque magis quia cum pecuniæ ex re-
uenditione olei redigendæ ad manus Sturani
peruenire deberent, vt ſpecialiter conuentum
fuit in dicto Inſtrumento, ibi, *Che tutto il denaro, che giornalmente entrarà di detto olio, che ſi venderà à minuto vadi in mano del detto Signor Sturani per ſua ſicurezza come ſopra, & à eſſo Signor Sturano ſtia tutto il maneggio del detto ritratto per pagar l'olij, che occorreranno &c.* Non poterat An-
gelus eſſe certus, quod pecuniæ ad negotium
ſpectantes non reperirentur penès Sturanum
adminiſtratorem, niſi ſpecialiter admoneretur.

Nec illa librorum inſpectio poſt finitum
negotium ſatis iuſtificatur, neque ſuffragari
poteſt pro iuſtificatione Cambiorum prius
8 minus legitimè receptorum, † quæ à conſen-
ſu, ac voluntate partium non pendet, vt fuit
reſponſum *in dicta deciſ. 775. num. 2. verſ. Nec facit par. 4. diuerſ. & in dicta deciſ. 711. ſub nu. 6. verſ. non obſtat par. 3. recent. & in dicta Romana Cambiorum coram Manzanedo in §. Quibus non obſtat.*

An autem Cambia per Sturanum prætenſa
debeantur ſaltem ratione damnorum, & in-
9 tereſſe † poſt litem cum Dario Scalamonte
Angeli fideiuſſore conteſtatam, alia eſt inſpe-
ctio, pro cuius reſolutione videndum eſſet.
10 An conſtet de credito liquido † Actoris, vt
fuit dictum *in Lauretana Domorum 31. Februarij 1618. coram bon. mem. Card. Sacrato in recent. deciſ. 12. par. 4. tom. 2. cum alijs relatis per Modern. Ro-*

man.

Digitized by Google

*man.diſcept.42.num.23. verſ.quinto, An debitum ſit
liquidum, & ſeq.* Et an reus conuentus † iuſtam
11 habuerit contradicendi cauſam, *l. lecta ad fin.
verſ.non enim in mora eſt ff.ſi cert. pet. l.ſi quis ſolu-
tione ff.de vſur.c.non eſt de regul.Iuris in 6.Cardin.
Mantic.deciſ.78.num.5.verſ.Nam ſicut,& deciſ.23.
num.3.verſ.quoniam mora cum ſeqq.inter conſ.Fari-*
12 *nacci*, & an † alia concurrant tradita per *Card.
Seraph.deciſ.946.num.5.verſ.Ideoque & ſeqq.Coc-
cin.deciſ.256.num.5.verſ.circa intereſſe,ac dec.362.
inter conſ.Farinac.Scacc.de camb.§.1.quaſt.7.par.2.
ampliat.8. num.100.verſ.accedo ad primum &c. &
ſeqq.* Quæ ex hactenus deductis non videntur
ſatis iuſtificari, ideoque DD. voluerunt par-
ticulariter videre.

Et ita concluſum &c.

NOVARIEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 4. Decembris 1649.

ARGVMENTVM.

Quando agitur de probãdo Iuſpatronatus com-
petens vniuerſitati in qua præſumptio vſur-
pationis militat ſeruanda eſt forma tradita à
Concil.Trident. quæ locum habet etiam in
Vniuerſitate parua. Vicarius Epiſcopi abſque
ſpeciali facultate nequit Iuſpatronatus reſer-
uare, minuſque illud approbare.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus competens Vniuerſitati debet ex diſ-
poſitione Sac.Concil.Trident. plenè, & concluden-
ter iuſtificari ob præſumptam vſurpationem, vel
per publicum Inſtrumentum dotationis, ſeu funda-
tionis, vel per immemorabilem cum præſentationi-
bus effectiuatis ſpatio 40. annorum.*

2 *Nec ad hunc effectum enunciatiua, & ſententia Epi-
ſcoporum ſuffragantur.*

3 *Amplia concluſionem procedere etiam in parua vni-
uerſitate, in qua etiam forma tradita à S. Concil.
ſeruanda eſt.*

4 *Iuſpatronatus non cenſetur acquiſitum ſi dotis aſſi-
gnatio ſit non ex proprijs facultatibus dotantis, ſed
de alienis iam Deo prius dicatis.*

5 *Iuſpatronatus non poteſt dici ritè, ac rectè Vniuerſi-
tati acquiſitum ex quo Vicarius Epiſcopi illud ap-
probauit, ſi talis approbatio emanauit per viam
tolerantiæ, & præſeruationis.*

6 *Vicarius Epiſcopi nequit Iuſpatronatus abſque ſpe-
ciali facultate reſeruare.
Item nec illud approbare, ibid.*

DECISIO CCCLXXXIII.

DEFVNCTO in menſe Iulij præſentis an-
ni, Sedi Apoſtolicæ reſeruato Iacobo
Agnete Rectore Parochialis Eccleſiæ SS. An-
dreæ, & Gaudentij Oppidi Zuecari Nouarien.
Diœceſis fuit ab hominibus, & Parrochianis
aſſertis Patronis præſentatus coram Vicario
Nouarien. Carolus Terlottus, eiuſdemque
præſentatio ſi & in quantum admiſſa, vt in
Summ. num.1.& 2. Attamen publicato poſtea
cum Franciſco Raſario, vti Prouiſo Apoſto-
lico immiſſio conceſſa fuiſſet, appellauit Ca-
rolus, cauſaque appellationis mihi commiſ-
ſa, Domini priùs reſoluerunt Franciſci poſ-
ſeſſionem eſſe attentatam, ſed hodie propoſi-
to dubio, an ſit inſtituendus dictus Carolus,
negatiuè reſponderunt ex defectu probationis
Iuriſpatronatus non probati ab Vniuerſitate
1 ſupradicta iuxtà formam præſcriptam *per Sac.
Concil.Trident ſeſſ.25.de reformat.cap.9. verſ.in ijs
verò perſonis,* quæ omninò ſeruari debet, quia
in Iurepatronatu alicui Vniuerſitati compe-
tente ob præſumptionem vſurpationis, vel In-
ſtrumentum dotationis, ſeu fundationis re-
quiritur, vel ſaltem immemorabilis cum præ-
ſentationibus continuatis, & effectum ſortitis
per ſpatium 50. annorum, *Put.deciſ.55.num.1.
lib.1.in correct.& deciſ.199.eod.lib.1.per tot.Mant.
deciſ.234.num.1.& deciſ.253. numer.1.cum duobus
ſeqq.Rot.deciſ.199.num.2.& 3.par.2.diuer.in recen.
deciſ.481.num.1.par.1.deciſ.59.nu.11.& 12.& de-
ciſ.275.num.2.& 3.par.4.tom.2. deciſ.197.num.36.
par.5.& deciſ.302.num.6.par.7.coram bon.me.Coc-
cino deciſ.25.num.1.& ſeqq.cora n Penia deciſ.395.
num.1.& deciſ.628. num.8.* & fuit dictum *in Lu-
cana Iuriſpatronatus 29.Ianuarij 1644. poſt princip.
verſ. Siquidem coram Reuerendiſſ.Terracinen. & in
eadem 10.Ianuarij 1645. §.etiam reſpectu coram eod.*
2 Adeout in propoſito, nec enunciatiuæ, † nec
ſententiæ Epiſcoporum ſuffragentur, vt fuit
dictum *in Hieracen.Iuriſpatronatus 27.Iunij 1614.
coram Eminentiſſ.Card.Veroſpio apud Vinian.de Iu-
repatr.deciſ.9.ſub nu.8.& in Cuſentina Abbatiæ 20.
Decembris 1627. coram Virili impreſſa apud eun-
dem Vinian.deciſ.53.nu.8.*
3 Quam quidem formam † etiam in parua
Vniuerſitate ſeruandam eſſe, aliàs declarauit
*Sac.Congregatio ad tradita per Gonzal. ad Regul. 8.
gloſſ.18.num.68.Garz.de benef.par.5.cap.9.nu.102.
Barboſ.in ſuis collect.numer.4. Mantic.d.deciſ.255.
num.3.Rot.d.deciſ.481.numer.1.par.1.& deciſ.477.
num.14 par.5.tom.2.& deciſ.302.num.7.par.7.rec.
Coccin.d.deciſ.25.nu.4.adden.ad Greg.XV.dec.222.
num.11.& in dicta Lucana Iuriſpatronatus 29. Ia-
nuarij 1644. in fine principij coram Reuerendiſſimo
Terracinen.*

Inſtrumentum verò prætenſæ dotationis
de anno 1643. confectum cui Vniuerſitas in-
nititur, non ſolum ei non ſuffragatur, ſed po-
tius eius intentioni, vt ſequenti patet, aduer-
ſatur, dum in eo enunciata præcedente dona-
tione, Inſtantibus ipſis Vniuerſitatis homini-
bus pro eorum leuamine ab ipſamet dotatio-
ne receditur, & alimenta Rectori Eccleſiæ, de
qua agitur, ex varijs redditibus alijs diuerſi-
locis, & pijs operibus antea iam applicatis, aſ-
ſignantur, & propterea ex huiuſmodi reddi-
tuum tranſlatione in Rectorem ab Vniuerſi-
tate facta, ipſi Iuſpatronatus acquiſitum dici
nequaquam poteſt, quia hoc ſolum procede-
4 ret, quando de proprijs facultatibus, † non
autem de alienis iam Deo prius dicatis Eccle-
ſiam dotaſſent, vt probant *Text.in cap.quicun-
que 30.cap.filijs iuncto cap decernimus, & cap.Mo-
naſterium 33. quaſt.7. Lambertin.de Iurepatr.lib.1.
par.1. quaſt.7.princ. art.15.ſub num.9.verſ.ſecus ſi
per Populum, Garz.de benef.d.par.5.cap.9.num.52.*

 & ſeq.

& ſeq. cum alijs relatis à Barboſ. de Epiſc. alleg. 70. num. 9. & ſeqq.

Nec refert, quod Cæſar Aduena Epiſcopi Nouarienſis olim Vicarius idem Iuſpatronatus tanquam ritè, & rectè acquiſitum † ab
5 Vniuerſitate de anno 1562. approbauerit, quia ex ipſius approbationis tenore cognoſcitur, id per viam tolerantiæ, præſentationis tantum factum fuiſſe; Neque etiam Vicarius Epiſco-
6 pi † abſque ſpeciali facultate Iuſpatronatus, prout non reſeruare, ita nec approbare potuiſſet *ad text. in cap. nobis 25. de Iurepatr.* & probat *Franch. in cap. cum in generali num. 5. de offic. Vicar. in 6. Calder. tit. eodem conſ. 3. nu. 1. Ferrett. conſ. 327. num. 4. & ſeqq. & conſ. 343. num. 10. Lambert. de Iurepatronat. lib. 1. par. 1. quæſt. 9. princ. art. 5. n. 5. Garz. de benef. d. par. 5. cap. 9. nu. 75. & dixit Rota in Pampilonen Capellania 25. Maij 1646. §. Tum quia non potuiſſet in fine coram R. P. D. meo Corrado, & deciſ. 87. n. 9. par. 7. recent.*

Ex quibus Carolum non eſſe inſtituendum reſolutum fuit, ipſo tantum Informante.

MELEVITANA CANONICATVVM.

Veneris 14. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Agitur de manutentione decernenda ad fauorem fundatoris Canonicatuum ad cuius fauorem certa quantitas fuit reſeruata, ex quo cõſtat de quaſi poſſeſſione percipiendi ſummam reſeruatam. Reliqua ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenenda datur poſſeſſori anteriori, & anterior poſſeſſio ex quibus probetur?*

Poſſeſſio probatur ex ſequeſtris contra poſſeſſorem obtentis, ibid.

2 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis.*

3 *In apprehenſione poſſeſſionis alicuius rei, non cenſentur acquiſiti fructus, ſi alter in poſſeſſione illos percipiendi reperitur.*

4 *Fructuum perceptio non probatur ex depoſitionibus Teſtium contra quos adſunt alij Teſtes contrarium deponentes.*

5 *Clauſula* Conſtito tibi legitimè *requirit iuſtificationem narratorum iudicialiter faciendam parte citata.*

6 *Et ex defectu iuſtificationis omnium narratorum gratia remanet nullius roboris.*

7 *Nominatio ad aliquod beneficium ſi eſt ſub conditione, tunc ante conditionis purificationem nullus cenſetur conſenſus præſtitus.*

8 *Receſſus à prima diſpoſitione fauore diſponentis debet claré, & manifeſtè probari, & ex quibus excludatur? nu. 9.*

10 *Manutentio danda eſt poſſeſſori anteriori, qui non habuit ſe pro ſpoliato.*

11 *Conditio duplex vbi copulatiuè apponitur ad validitatem, & efficaciam actus non vnius tantum, ſed vtriuſque adimplementum concurrere debet.*

DECISIO CCCLXXXIV.

CVM Philippus Borg de anno 1632. in Collegiata Parrocchiali Eccleſia Terræ Birchiraræ Meleuitanæ Diœceſis Præpoſituram pro ſe ipſo, & duodecim Canonicatus ad eius nominationem prouidendos, aſſignando pro quolibet annuos 40. ducatos de Camera, fundaret, ea tamen conditione, vt tunc ſeptem tantum Canonicatus conferrentur, alij verò quinque ſolum poſt eiuſdem obitum, quorũ interim fructus ad ſcuta 300. aſcendentes ſibi donec viueret, reſeruauerat; nihilominus verò de anno 1638. ſub die 2. Februarij ad duos de illis quinque Canonicatibus Andream Muſcat, & Saluatorem Borg cum clauſula reſeruatoria ſine præiudicio ſcut. 300. ſibimet reſeruatorum nominaſſet, Andrea autem hodie nominationem acceptare recuſante, ſub die 8. eiuſdem menſis Mattheolum Calicia abſque vlla reſeruatione ſuffeciſſet his verbis, *nominauit, & quatenus opus ſit ſubrogauit in locum dicti Andreæ*, qui prout etiam Saluator expeditis litteris Apoſtolicis, & capta poſſeſſione ſuper manutentione in percipiendo eorumdem Canonicatuum fructus lite coram Ordinario Meleuitano introducta, eam obtinuerat, ſed cauſa ad Rotam ob appellationem à Philippo interpoſitam deuoluta, ac eadem manutentione definitiuam ſententiam coram R. P. D. meo Otthobono annullata, hodieque mihi commiſſa dubium propoſui, an & cui ſit dandum mandatum de manutenendo, & Philippo eſſe dandum Domini reſponderunt.
1 Quia de eius anteriori poſſeſſione, vel quaſi annui redditus ſcu. 300. ex inſtrumento dictæ dotationis dictæ Collegiatæ ſub die 4. Iunij 1632. ſatis conſtat, prout etiam ex ſequeſtris ab ipſis Matthiolo, & ſublocatore coram Ordinario Meleuitano petitis, atque die 27. Ianuarij 1644. obtentis *Rot. in Bononien. de Carnalibus 11. Ianuarii 1602. coram recol. me. Card. Hieronymo Veroſpio Caualer. deciſ. 242. n. 1.* Imò ma-
2 gis ex ipſamet confeſſione † eorumdem relata in proceſſu, *Mantic. deciſ. 252. num. 3. Caualer. deciſ. 617. num. 2. Rot. deciſ. 652. num. 6. par. 2. recent. & penes Modern. Peruſ. in tract. de manut. deciſ. 113. num. 16.*
3 Et hoc ideo, quia Mattheolus, & Saluator ex apprehenſione poſſeſſionis † dd. Canonicatuum non propterea fructus illorum, quos Philippus auctoritate Apoſtolica in eorumdem inſtitutione, donec viueret expreſsè reſeruauerat, conſecuti ſunt, dum in eorum perceptionis, quaſi poſſeſſione remanſit ipſe Philippus, *Creſc. deciſ. 2. nu. 4. & ſeqq. de reſt. ſpol. Rota in Piſtorien. Prioratus 13. Martij 1615. coram bon. mem. Card. Fabritio Veroſpio, Modern. Roman. de re benef. lib. 1. quæſt. 19. nu. 8.* Neque fructuum
4 perceptionem † probant depoſitiones dd. Teſtium pro Mattheolo, & Saluatore examinatorum, quia ſolum ſolutionem mercedis inferunt, & habent contra ſe quinque Teſtes pro Philippo examinatos, *Rota penes Andr. deciſ. 106. per tot.* cum pluribus relatis *apud d. Modern. Peruſ. de manut. obſer. 38. n. 24. & ſeq.*

Mi-

Digitized by Google

Minùs prædicti Mattheolus, & Saluator iu-
uari poſſunt ſententia Vicarij Meliten. & ſe-
queſtro ab eo relaxato, cum contra formam
litterarum Apoſtolicarum tàm erectionis dd.
Canonicatuum, quam ipſorum prouiſionis
emanauerint continentium hęc verba, *conſtito
tibi prius legitimè de vera, reali, perpetua, & vali-
da competentia dotis poſteriorum Canonicatuum, &
prabenda iuxtà formam litterarum facta, poſteriores
Canonicatus, & prabendas huiuſmodi, dummodò
Capituli ad hoc accedat conſenſus, auctoritate noſtra
conferas*, quorum iuſtificatio † ante collatio-
5 nem erat iudicialiter citata parte plenè facien-
da vigore ſupradictæ electionis *Conſtito tibi le-
gitimè Rot.apud Greg.deciſ.11. num.20.& deciſ.53.
num.1. Buratt.deciſ.41.num.1. adden.ibique num.8.
Duran.deciſ.78. num.4.& ſeqq.in recent. deciſ.488.
num.4.par.5. tom.2.& 3.* Et quia non fuerat iu-
6 ſtificata collatio facta,† remanet nullius robo-
ris, & momenti, *cap.cum dilecta 22. de reſcript.
cap.venerabili 37. de offic.delegat. gloſſ.in cap.Cum
Bertholdus in verbo in mandatis de ſent. & re iudic.
Cæſ.de Graſſ.deciſ.12.num.1.de probat.Rot.dec.221.
numer.4.part.2.diuerſ.& deciſ.295. numer.1.& ſeq.
par.6.recent. Buratt.deciſ.18.numer.8.& deciſ.185.
num.4.*

Nec refert, quod Philippus ſub die 2. Fe-
bruarij 1638.eoſdem ad Canonicatus retinue-
uerit, quia nominatio vt ſupra dictum eſt, li-
cet reſeruationem ſcut. 300. ſua vita durante
non alias aliter, nec alio modo, vndè eadem no-
7 minatio † efficitur conditionata, vt nullus in-
terim conſenſus ei præſtitus cenſeri debeat ex
allegatis *per Menoch.conſ.28.nu.21.Surd.conſ.268.
num.8.Caputaq.deciſ.82.num.3.part.3.Seraph.838.
num.6.& 7.Iaſ.conſ.162.num.11.lib.2.* A qua re-
ſeruatione idem Philippus, neque per ſubro-
gationem Mattheoli in perſonam Andreæ
8 oſtenditur receſſiſſe, † vt clarè, & manifeſtè
probari deberet, *Gregor.XV.deciſ.15.num.3.Rot.
deciſ.636.num.6.par.1.recent.* imò excluditur re-
9 cedere voluiſſe, † ex eo quod Mattheolus fuit
ſubrogatus cum omnimoda relatione ad no-
minationem factam ad fauorem Andreę *Grat.
diſcept.624.n.2.& ſeq.*

Cum itaque per hæc omnia ſupradicta
10 Philippus, qui ſe pro ſpoliato non habuit,ſua
poſſeſſione anteriori priuatus non remanſerit
eſt in ea manutenendus, *Seraph.deciſ.1041.n.1.
& ſeqq.Canaler. deciſ.432. num.1. & 2.Buratt.de-
ciſ.250.num.8. Reuerendiſſ.Vrgellen.deciſ.220.nu.4.
Greg.XV.deciſ.307.num.7.& deciſ.458. num.9.* &
fuit dictum *in Roſſanen.Parochialis* 14.*Iunij* 1645.
in §.fin.coram R.P.D.meo Otthobono; Etſi ad prę-
dictorum admiſſionem ad eorum poſſeſſionē
Canonicatuum vna cum Capitulo conſenſe-
rit, quia huiuſmodi conſenſus pro adimplen-
da conditione ad vnam ex duabus conditio-
nibus in literis Apoſtolicis eorundem Princi-
porū, *dummodo Capituli accedat conſenſus*, erat ne-
ceſſarius; ſed primæ conditionis ſcilicet veræ,
& realis validæ, & perpetuæ aſſignandæ dotis
dd.Canonicatuum prius adimplendæ defectū
ſupplere idem conſenſus non poterat, cum
11 regula ſit contra, † quod vbi duplex condi-
tio copulatiuè apponitur ad validitatem, &
efficaciam actus, non vnius tantum, ſed vtriuſ-
que adimplementum concurrere debeat, *cap.
olim 25. vbi gloſſ. in verbo ad omnia de reſcript.
Surd.deciſ.291. num.12.* Quod multò certiùs eſt
in prætenſo caſu, dum Capitulum ſimpliciter
conſenſit, vt liberè prouiſionem prædictorum
iuxtà earum ſeriem, & tenorem exequantur,
à quo tenore recedi non poterat.

Et ita vtraque parte Informante DD. cen-
ſuerunt Philippo eſſe concedendum manda-
tum de manutenendo.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 24. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Cenſus ſuper re feudali ex pacto, & prouidentia imponi nequit abſque licentia Sedis Apoſtolicæ, & ex quibus qualitas feudalitatis in caſu deciſionis excludatur? Cenſus impoſitus ſuper bonis fideicommiſſi ſubſtinetur ob detractiones competentes Saluianum datur, nedum ſuper re hypotecata, ſed etiam ſuper prętio retracto, ſubrogato loco rei venditæ.

SVMMARIVM.

1 *Creditum cum hypoteca fauore cenſuarij probatur ex publico Inſtrumento Cenſus.*

2 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*

3 *Loca montium empta ex pretio Caſtri venditi remanent hypotecata ad fauorem creditorum Caſtri modo, & forma prout idem Caſtrum eis erat obligatum.*

4 *Cenſus impoſitus ſuper re feudali, & iuriſdictionali ex pacto, & prouidentia nulliter dicitur impoſitus in Statu Eccleſiaſtico abſque licentia Sedis Apoſtolica obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis Sixti V. Clementis VIII. Pauli V. & Vrbani VIII.*

5 *Qualitas feudalitatis ex quibus excludatur?*

6 *Caſtrum fuiſſe poſſeſſum vti allodiale, vel hæreditarium quoties apparet, tunc excluſa remanet qualitas feudalitatis.*

7 *Cenſus impoſitus ſuper bonis allodialibus ſubſtinetur.*

8 *Bona ſita intra fines Caſtri præſumuntur allodialia.*

9 *Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper pluribus corporibus, quorum aliqua ſunt feudalia, vel fideicommiſſo ſubiecta, alia vero allodialia, ſaltim ſuper iſtis ſubſtinatur.*

10 *Conſtitutio ſan.mem.Vrbani VIII. in ordine 65. in Bullar.§.10. probibens ne ſuper re feudali ex pacto, & prouidentia cenſus imponatur abſque licentia Sedis Apoſtolica, nonniſi cenſus poſt eius editionem imponendos comprahendit, non autem antea impoſitos.*

11 *Conſtitutio noua non tangit actus iam perfectos, ſed tantum futura reſpicit.*

12 *Conſtitutiones Sixti V. Clementis VIII. & Pauli V. ſuper cenſibus imponendis ſuper re feudali pro Iuribus Cameræ condita fuerunt.*

13 *Cenſus ſuper re feudali validè imponi poteſt non*

Digitized by Google

obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, ſi illis fuit in Breui Apoſtolico confirmationis derogatum.

14 *Clauſula* derogatoria *remouet non ſolum obſtantiam principiorum, ſed principiatorum.*

15 *Et etiam omnia quæ poſſunt obſtare.*

16 *Ceuſus ſuper bonis fideicommiſſi ſubſtinetur ob detractiones competentes.*

17 *Cenſus licet ſit nulliter impoſitus ſuper re non libera, nihilominus fructus debeatur ſaltim loco damnorum, & intereſſe.*

18 *Pretium ſuccedit loco rei, & cenſetur ſubrogatum, ac ſubiectum hypotecis, & obligationibus, quibus eadem res erat obnoxia.*

19 *Saluianum datur ſuper locis montium emptis ex pretio bonorum venditorum, quemadmodum aduerſus bona vendita competebat.*

20 *Saluianum non retardatur per exceptiones requirentes altiorem indaginem.*

DECISIO CCCLXXXV.

CVM RR.Beneficiati in Eccleſia Lateran. à fel.rec.Papa Vrbano VIII. inſtituti de anno 1625. Cenſum à Proſpero Caetano ſub fideiuſſione,& principali obligatione Druſillæ Capranicæ vxoris eius ſuper Caſtro Rocchæ Gurghæ, & alijs Tenutis ibi exiſtentibus, reſeruato, quatenus opus eſſet, beneplacito Apoſtolico in ſumma ſcu.1600. emiſſent, & fundo vendito ad Inſtantiam Alexandri Caetani, & creditorum eorumdem Proſperi, & Alexandri, vinculiſque eius in pretium inueſtitum in locis montium S. Bonauenturæ ſecundæ erectionis translatis, ac recuſante dicto Alexandro ſoluere fructus d.Cenſus ſub prætextu aſſertæ nullitatis eiuſdem tanquam ſuper re feudali, & fideicommiſſo ſubiecta impoſiti, contra detentores dictorum locorum montium in Iudicio Saluiani coram Vicario Eminentiſs.Card.Archipresbyteri Lateranen. ac etiam coram Congregatione Montium,& Baronum egerunt, cauſaque ad Signaturam Gratiæ delata, Sanctiſs.D.N. iuſſit eundē Vicarium procedere de voto Rotæ; Ideo dubiū propoſui, An ſit ad vlteriora in dicto Iudicio procedendum, & Domini affirmatiuè reſpōderunt, quia de credito, & hypotheca † Be-
1 neficiatorum conſtat ex publico Inſtrumento Cenſus à Proſpero ipſis ſuper bonis in eo cōpræhenſis de anno 1625. venditi, & per Summum Pontificem confirmati, quod dicitur
2 probatio probata *Clem. ſæpè de verb.ſign.ſ. l.cum precibus 18.C.de probat.Rota in Romana Cenſus 14. Decembris* 1648.*§.creditum coram bo.me. Arguelles, in Beneuentana Saluiani 14.May 1649. poſt princ. coram eod.& in Nouarien.Talearum 17.May 1649. coram me.* Cum enim dicta loca montium pro
3 dicto Caſtro fuerint ſubrogata remanent hypothecata ad fauorem creditorum Proſperi modo, & forma,prout idem Caſtrum eis obligatum erat, *l ſi eum §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut. Iaſ.in l.2.§.hæc etiam actio, & ibi Bart. ff ſi is qui teſtam.lib.eſſe iuſſ.fuer. Rota apud Greg.XV. deciſ.62.n.1.coram Buratt.deciſ.913.n.9.& in Camerinen.fideicommiſſi 4.Decemb.1605. coram Sanctiſſ. D.N.Innoc.X.& in terminis immiſſionis ex Saluiano Grat.diſc.943.n.8.& ſeq.& n.24.& 25.lib.5.*

4 Nec dicatur,quod d.Cenſus † ſuper Caſtro Rocchæ Gurghæ feudali, & iuriſdictionali ex pacto,& prouidēntia ſit nulliter impoſitus abſq; Summi Pontificis licentia contra Conſtitutionem fel.rec.*Sixti V.emanatam de anno 1585.Bullar.par.2.conſt.3.fel.rec. Clem.VIII.in ord.conſt.78. de anno 1608. §.5.& nihilominus Bullar.part.3.fel. rec.Pauli V.Conſt.108. verſ.præterea eadem part.3. & Conſt.fel.rec.Vrbani Octaui de anno 1627.in ordine 65.§.10.quam etiam ad quaſcumque Bull.part.4.*

Quia non ſolum hactenus nō conſtat d.Caſtrum eſſe feudale ex pacto,& prouidentia,ſed
5 immò hæc qualitas † ex fideicommiſſo conditionali ſuper eo impoſito cum expreſſa prohibitione alienationis ab aſcendentibus,& auctoribus Alexandri, qui eo titulo idem recuperare voluit penitus excluditur, vt apparet *in Deciſionibus Romana fideicommiſſi de Caetanis 7. Iunu, & 17.Nouemb.1624.coram bo.me.Coccin impreſſ.deciſ.284.& 304.par.6.recent.* Ex eis etenim
6 probatur illud Caſtrum † per familiam Caetanam fuiſſe tanquam allodiale, vel ſaltem hæreditarium poſſeſſum, *Rot.deciſ.185.nu.4.& ſeq. par.4.recent.& latè fuit oſtenſum in Sabinen.Montis Rotundi 25.Iuny 1627.coram Coccino impreſſ.par.5. rec.deciſ.93.nu.53.cum ſeq.* quo caſu † cenſuum
7 impoſitionem ſuſtineri firmat *Intriglol.de feud. q.26.n.12.& ſeqq.ad Modern. Peruſin.de cenſib. ſecundum vltimam impreſſ.q.21.n.7.*

Prçterea accedit etiam alia ratio, ex quo d.Cenſus non ſolum ſuper d.Caſtro,ſed etiam ſuper duobus oliuetis; & tenuta nuncupata *la Piazza* in Inſtrumento in Breui Pontificio telato legitur fuiſſe impoſitus, quæ bona,quā-
8 uis ſituata intra fines eiuſdem Caſtri præſumuntur allodialia *Duran.deciſ 28.ſub nu.12.cum*
9 *ſeqq.vſque ad fin.*ſuper quibus † ſaltem iſte cenſus ſuſtineatur *Mareſc.var.reſol.lib.1.c.27.n.1.& ſeqq.Honded.conſ.58.n.99.lib.1. Rot.dec.110.nu.19 & 24.par.6.rec.coram Greg.XV.dec.256.nu.1.cum plurib.relatis in Bituntina Cenſus 27.Nouem.1645. §.nec etiam altera exceptio coram R.P.D.m.Corrado*

Minus ſuffragantur præallegatæ Conſtitutiones Summorum Pontificum, quia Conſti-
10 tutio fel.recor. Vrbani VIII. † nonniſi cenſus poſt eius editionem imponendos comprǣhēdit, *vt in* §.10. expreſsè legitur,non autē hunc de anno 1625. prius impoſitum, vt dixit *Rota deciſ.221 nu.1.part.1.rec.* Siquidem Conſtitutio
11 noua † non tangit actus iam perfectos, ſed tantum futura reſpicit, *Gemin.in c.deliberatione, §.volentes n.2 de offic.delegat.in 6.quem ſequitur Felin.in cap.fin.num.3.de conſtit. Rot.deciſ.319.num.3.*
12 *par.1.diuer.* Aliç verò Sixti V.† & Clem.VIII. & Pauli V. non officiunt huic caſui, quia illæ vltra quod pro Iuribus Cameræ conditæ fuerunt eis fuit in Breui confirmationis Inſtru-
13 menti, † de quo agitur validè derogatum, etiamſi debuiſſet interuenire beneplacitū ante actum,quia ſufficit Papam poſt actum confir-
14 mare,clauſula *enim derogatoria* † remouet non ſolum obſtantiam principiorum, ſed principiatorum tantum *Bald.conſ.403.num.2.lib.5.* &
15 omnia, quæ poſſunt obſtare, *Rota deciſ.87.n.4. par. 2. recent. & in Meleuitana Antianitatis 1. Iu-*

ly

Digitized by Google

*lii 1643. coram Cardinali Veroſpio, & in alia Me-
leuitana, ſeu Tranen. tranſlationis penſionis 9. De-
cembris 1644. in §. quia reſponſum fuit coram R. P.
D. meo Outbobono*, & ſemper ſirmiis ſaltem
cenſus remanet in prædictis bonis liberis, &
Iuribus dotalibus Druſillæ permanet.

Pariter nec exceptio fideicommiſſi huiuſ-
modi cenſum euertit, quia vigore detractio-
16 num, † præſertim Dotis dictæ Druſillæ In-
ſtrumento dicti cenſus principaliter obligatæ
nihilominus ſubſtinetur, *vt Rota pluries reſol-
uit, & ſignanter d. deciſ. 116. num. 24. par. 6. recent.
vbi allegat concordan. deciſ. 244. num. 3. coram Coc-
cino, & poſt dictum Modern. Peruſ. de Cenſib. dec. 49
num. 1. & ſeq. deciſ. 58. num. 6. & ſeq. quæ eſt deciſ.
456. par. 2. recent. deciſ. 69. num. 15. verſ. prout in ſi-
mili, deciſ. 70. num. 1. & deciſ. 71. num. 13.*

Maximè quia in omnem euentum Proſpe-
ri, & Druſillæ cenſus impoſitorum debitum
clarum remanet ſaltem ratione damnorum,
17 & Intereſſe,† ad quæ ob venditionem cenſus
validi Beneficiatis tenentur, qui nunc ob non
liberam qualitatem fundi annullari petitur, vt
reſpondit *Rota coram Card. Seradh. deciſ. 787. per
tot. idem Modern. Peroſin. de cenſibus quæſt. 19. num.
41. & ſeq. ſecundum vltimam impreſſionem, & poſt
eundem in d. tract. deciſ. 13. num. 1. deciſ. 59. num. 12.
& 13. & deciſ. 60. ſub numer. 5. verſ. tamen ſecus eſt,
Adden. ad Burat. deciſ. 813. lit. B.* & fuit reſolutum
*in Vrbeuetana Cenſus 21. Maii 1635. §. non obſtat,
quod impoſitio coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano.*

Quo facto ita ſtante Beneficiati adhuc vi-
gore alterius Conſtitutionis felic. record. Cle-
mentis VIII. in ordine 41. in Bullar. 3. vbi in
§. volumus etiam, & ſeqq. derogatur expreſsè
quibuſcumque fideicommiſſis ſatisfieri poſ-
ſunt de prætio ex venditione dictorum bono-
rum retracto, nàm cum illud ex decreto Pon-
tificio clauſula ſublata, & decreto irritanti,
munito loco ipſius Caſtri, & locorum vendi-
18 torum fuerit ſubrogatum † in ſpecie ad fa-
uorem Creditorum Proſperi, iiſdemque hy-
pothecis, & obligationibus ſubiectum, eadē
19 aduerſus loca montium,† quæ ſunt prætium,
competit actio Saluiani, quæ aduerſus ipſa
bona vendita competebat *Seraphin. deciſ. 1178.
in princip. Burat. deciſ. 913. num. 9.* & fuit dictum
*in Romana Saluiani 26. Nouembris 1646. §. nec di-
catur, & §. ſeq. coram R. P. D. meo Royas.*

Vnde quia ex prædictis omnibus apparet
exceptiones contra Beneficiatos Actores op-
poſitas non eſſe adeò claras, vt altioris Iuris,
20 vel facti diſcuſſione nòn egeant,† vlteriorem
executionem ex remedio Saluiani ab illis in-
tentari impedire nequeunt, *ad text. in l. fin. C.
quorum bonorum Surd. qui alios cumulat. conſ. 4. nu-
mer. 36. lib. 1. Statil. de Saluian. interdict. inſpect. 2.
cap. 2. numer. 55. Rota coram Gregor. XV. deciſ. 264.
num. 4. in recen. deciſ. 276. num. 11. par. 6. in d. Roma-
na Saluiani 26. Nouembris 1646. §. fin. coram R. P.
D. meo Royas.*

Et ita vtraque parte, &c.

ROMANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Ven. 24. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Pater ſi filiam dotauit, ex quibus eliciatur, quod etiam de bonis maternis dotauerit? Reintegratio non datur ſpoliato aduerſus factum Iudicis, ſi ſeruato Iuris ordine proceſſit, ſed tunc ei ſuccurrendum eſt per viam ordinariam, probata iniuſtitia coram Iudice ad quem.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia mandati, ſeu ſententiæ conſtat ex deciſionibus in cauſa editis.*

2 *Dos aſſignata filiæ à Patre, quod comprehendat nedum bona propria ipſius patris dotantis, verum etiam bona materna, ex quibus eliciatur. num. 3. 4. 5. & 6.*

Voluntas, & intentio contrahentium, ſi in parte verificetur, in reliquis legitima iuſtificatio inferri poteſt. ibid. num. 4.

7 *Determinatio vna plura æqualiter determinat.*

8 *Ratio, propter quam filia renunciationem fecit ad fauorem patris recipiendo dotem non poteſt deinde in alium ſenſum retorqueri.*

9 *Nec valet diuerſum à partium intentione producere effectum.*

10 *Reintegratio, vt detur aduerſus factum Iudicis requiritur, quod conſtet ipſum vti priuatum proceſſiſſe neglecto Iuris ordine, vel aliàs nulliter, vel iniuſtè, vt nulla prorſus probabili ratione excuſari valeat.*

11 *Executio nulliter facta ſi fuit conſumata, tunc is, ad cuius inſtantiam facta fuit tenetur ad damna, & intereſſe.*

12 *Iudex quando ſeruato Iuris ordine procedit, licet inferat grauamen, & iniuſtitiam, ſi tamen talis iniuſtitia non eſt patens, & notoria, ſed turbida non dicitur procedere tanquam priuatus, ſed tanquam Iudex in forma Iudicij.*

13 *Spoliatus agens aduerſus factum Iudicis, qui ſeruato Iuris ordine proceſſit non eſt ante omnia reſtituendus per viam extraordinariam manutentionis, vel reintegrationis, ſed ſolùm cauſa cognita in petitorio probata iniuſtitia coram Iudice appellationis.*

14 *In Iudicijs poſſeſſorijs, & in executione obligationis Cameralis, in quibus non admittitur appellatio ſuſpenſiua, ſi Iudex ſeruato Iuris ordine, ſed iniuſte procedit ſuccurritur ſpoliato per reuiſionem cauſæ in petitorio, non autem per viam manutentionis, vel reintegrationis.*

15 *Ratio eſt, quia hoc caſu remedium retinendæ, vel reintegrandæ pendet à negotio principali hoc eſt à probatione iniuſtitiæ prioris ſententiæ, nec expeditur niſi cum ipſo negotio principali.*

DECISIO CCCLXXXVI.

BIS iàm coràm me ſub diebus 15. Ianuarij, & 21. Iunii 1649. reſolutum fuerat mandatum Auditoris Cameræ pro ſc. 4200. non eſſe exequendum, hodie verò diſputato

Dubio

Digitized by Google

Dubio, An idem mandatum pro aliis ſcutis
6800. pro quibus Cenſus, & loca Montium
hæreditaria q. Antimi Vrſini fuerunt ſubha-
ſtata, & D. Emilio Marito d. Cleriæ Sanne-
ſiæ deliberata, ità ſit infirmandum, vt hæredi
dicti Antimi ad dictos Cenſus, & loca mon-
tium reintegratio danda, Domini quidem de-
nuò firmarunt illud eſſe infirmandum, ſed
non eſſe dandam ad bona ſubhaſtata reinte-
grationem, & mandati infirmandi ratio ſatis
1 patet ex dictis deciſionibus, ex quibus † con-
ſtat de eius Iniuſtitia *l.1. ibique gloſſ. in verb. cor-
rigat ff. de appell. l. eos, qui 6. C. eodem c. cum in Ec-
cleſia 28. & cap. vt debitus 69. de appellat.* in qua
opinione Domini permanſerunt, nõ obſtante
pluries repetito obiecto, quod in conſtitutio-
nem dotis per Antimum filiæ ſuæ facta in
Capitulis matrimonialibus 27. Septembris
1616. & deinde ratificata per Inſtrumentum
rogatum 3. Aprilis 1619. dictæ dotis mater-
næ, eidem debita portio compræhenſa non
2 fuerit, quia contrarium conuincitur † ex ſub-
ſequenti Inſtrumento ſub die 16. Decembris
ſequentis ſtipulato, in quo ſtante dote ſibi à
Patre aſſignata ampliſſimè quibuſcumque
eius Iuribus, & indiuidualiter præfatæ mater-
næ doti renunciauit; Imò, & ex alio præcedẽ-
te venditionis Morlupi 2. Aprilis 1613. con-
3 fecto Inſtrumento idem oſtenditur, cum in
eo expreſsè cum Emptore fuerit conuentum
quod ſi infra terminum decem annorum cõ-
tingeret prædictum Antimum venditorem
duas filias ſuas. vel vnam ex eis nuptui trade-
re, liceat eidem fructus inueſtiti iuxta formã
conuentam Caſtri venditi in cauſam dotis
aſſignare, ita tamen, quod in ſatisfactionem
dotis earum maternæ, eamdem ſummam
accepto ferre teneantur; Vnde cum in ipſis
Capitulis matrimonialibus Martiæ dictæ Do-
tis cauſa fructus prædicti nominatim fuerint
aſſignati, & alij effectus longè maioris ſum-
mæ ex prætio eiuſdem Caſtri comparati, ſuc-
ceſſiuèque facta ceſſio, & declaratio cum
emptore in Inſtrumento 27. Octobris 1620.
rogato, negari nullo modo poteſt, portionẽ
4 quoque dotis maternæ, † ad Martiam ſpectã-
tem, fuiſſe ſub ea aſſignatione compræhenſã,
quamuis dicti fructus dictæ Dotis portionem
non exequarent, cùm nihilominùs ex hac
parte voluntatis, & intentionis contrahentiũ
in reliquis, & ſequentis Inſtrumenti renun-
ciationis prædictæ legitima iuſtificatio infe-
ratur *Paul. de Caſtr. conſ. 301. numer. 4. lib. 1. Surd.
deciſ. 199. num. 3. Rota coram Gregor. XV. deciſ. 62.
num 9. & deciſ. 403. num. 7. par. 4. recent. tom. 2.*

Quæ veritas etiam reſultat ex conſidera-
tione ſtatus, & facultatum Antimi tempore
5 dotationis Martię, † & exiſtentiæ alterius fi-
liæ nullo modo de bonis proprijs tantam do-
tem ſcut. 25. mil. conſtituere permittentis;
neque verba illa in prohemio Inſtrumenti
renunciationis, ibi: *dictaq; Martia ſciat, & co-
gnoſcat habita ratione facultatis, & ſtatus d. Anti-
mi ſui Patris fuiſſe congruè, & condecenter cum di-
cto Franciſco Sanneſio nuptam, & reſpectiuè dota-
tam de dictis ſcutis 25. mill. cum alijs tamen condi-
tionibus in prælatis Capitulis matrimonialibus, &
Inſtrumento contentis*, aliter intelligenda ſunt,
6 quàm vt tàm bona materna cauſam ipſius
renunciationis præſeferendo æqualiter com-
prehendant abſque eo, quod Dotis congrui-
tatem ad ſolius Patris facultatem reſtringant
ſed verè, & realitèr ad omnia bona renuncia-
7 ta, quæ æqualiter † ab ea ratione determinan-
tur, *iuxtà reg. l. iam hoc Iure ff. de vulg. & pupill. l.
quamuis C. de impub. & alijs ſubſtit. Pariſ. conſil. 72.
num. 38. lib 4. Gregor. XV. deciſ. 85. num. 19.* refe-
renda ſint; quia pro illis omnibus ſummam
ſibi aſſignatam recepit, ac ſibi congruè ſatiſ-
factum fuiſſe declarauit; Nec ratio tenuioris
Patris Patrimonij, quæ pro ratione dictæ re-
8 nunciationis † adducta fuit, ad alium ſenſum
detorqueri poteſt contra *text. in l. cum de inde-
9 bito 25. ff. de probat.* neque diuerſum, † & à par-
tium intentione alienum producere effectum
*l. non omnis 19. ff. ſi cert. pet. l. legata inutiliter 19. ff.
de leg. 1. Buratt. deciſ. 54. num. 12.* Ità nec calculus
ex quo dicta Cleria contrarium perſuadere
nitebatur, obſtat, dum non ſolùm de tem-
pore dotis conſtitutæ non iuſtificatur, ſed
partitas erroneas, & inexigibiles continet, quę
proindè ad ampliandum Antimi patrimoniũ
nihil faciunt, nec vllius ſunt conſiderationis.

Quibus omnibus accedunt aliæ rationes, &
fundamenta in hoc propoſito in præcedenti-
bus deciſionibus adducta, quæ Dominis ite-
rùm placuerunt.

Quod verò locus non ſit petitæ per hære-
dem Antimi reintegrationi ad bona ſubha-
ſtata, ſed ordinarijs Iuris remedijs agendum
ſit, ratio eſt quia cum executio pro ſumma
ſcut. 6800. non ſolùm vigore præcedentis de-
creti à Iudice cauſa cognita, & ſer. ſer. emana-
ti. ſed etiam in vim quoque reſcripti Signa-
turæ illius executionem pro ea quantitate
reſeruantis, facta fuit, dici non poteſt, Iudi-
cem ad inſtar priuati proceſſiſſe, prout eſt ne-
ceſſarium ad obtinendam reintegrationem
10 aduerſus † ipſius Iudicis factum, quando ſci-
licet neglecto Iuris ordine, vel aliàs nulliter,
vel iniuſtè procedit, vt nulla prorſus proba-
bili ratione excuſari valeat *ad trad. per Crauett.
conſ. 302. num. 3. & ſeq. Buratt. deciſ. 327. num. 4. &
fuit dictum in Romana de Bombellis 31. May 1613.
coram Cardinali Sacrato impreſſ. apud Modern. Pe-
ruſ. in tract. de manut. deciſ. 9. num. 19. & ſeq. & apud
eumdem in alio tract. de ſubhaſt. inſpect. 58. num. 97.
& ſeq. in deciſ. 642. per tot. par. 2. & deciſ. 282. num.
2. par. 3. recen. cum pluribus allegatis in Senogallien.
Saluani 3. Iunij 1647. in §. ſiu. coram R. P. D. meo
Corrado.*

Cæterum hæredi Antimi conſultum erit,
vel per refectionem damnorum, & intereſſe,
11 ad quæ tenetur Cleria, † ad cuius inſtantiam
fuit conſumata executio, *iuxta Doctrin. Baldi
in auth. & qui iurat num. 47. in fine verſ. ſed quid ſi
fuit proceſſum C. de bon. auct. iud. poſſeſſ.* vel agen-
do in petitorio per viam, & remedium or-
12 dinarium appellationis, Iudex enim † quan-
do ſeruato iuris ordine procedit, licet inferat
grauamen, & iniuſtitiam, ſi tamen Iniuſtitia
non eſt patens, & notoria, ſed turbida non
dici-

Google

dicitur procedere tamquam priuatus, ſed tanquam Iudex in forma Iudicij, vt propterea ſpoliatus in hoc caſu non ſit reſtituendus an-
13 te† omnia per viam extraordinariam manutentionis, vel reintegrationis ſecundum præallegata, ſed ſolùm cauſa cognita in petitorio,& probata Iniuſtitia coram Iudice ad quē in gradu appellationis, vt benè explicat *Menoch.de recuper.rem.8.à num. 27. vſque ad 31.* vbi ſic declarat, & intelligit *Crauet.præcit. conſ.102. num.3.& ſeq.Rota deciſ.506.num.7.& ſeqq. par.5. recent.tom.2.& d.deciſ.9.nu.21.cum ſeq. apud Moder.Peruſ.de manut.* vbi quod in Iudicijs poſſeſ-
14 ſorijs,† & in executione obligationis Cameralis, in quibus non admittitur appellatio ſuſpenſiua, ſi Iudex ſeruato quidem Iuris ordine, ſed iniuſtè procedit, ſuccurritur ſpoliato per reuiſionem cauſæ in petitorio,non autem per viaus manutentionis, vel reintegrationis,
15 eo quia remedium retinendæ, † vel reintegrandæ in hoc caſu dependet à negocio principali hoc eſt à probatione iniuſtitiæ prioris ſententiæ, nec expēditur,niſi cum ipſo negotio principali *Rota d.deciſ.9.num.31. cum ibi concordand.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

TAVRINEN. PRAETENSAE OPTIONIS.

Veneris 11. Februarij 1650.

ARGVMENTVM.

Immiſſio quibus concurrentibus non ſit deneganda gratioſè ſubrobato ? Indultum optandi etiam in menſibus reſeruatis locum non habet obſtante regula 9. Cancellariæ derogās ſimilibus Indultis. Præbenda ex quibus reputetur ſpiritualis ?

SVMMARIVM.

1 *Subrobato gratioſè non eſt deneganda immiſſio iuſtificatis ſolitis requiſitis, & num.5.*
2 *Clericatus probatur ex literis ordinarij.*
3 *Poſſeſſio defuncti probatur ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, quæ vſque ad obitum continuata præſumitur, donec doceatur de contrario.*
4 *Reſeruatio beneficij reſultat ex vacatione in menſe reſeruato ex Regula 9. Cancellariæ.*
6 *Optio locum non habet in reſeruatis quoties indulto optanti fuit tam per Regulam 9. Cancellariæ, quàm etiam in literis Apoſtolicis expreſsè derogatum.*
7 *Præbenda quod ſit ſpiritualis ſatis apparet, ſi tot in Eccleſia ſunt Præbendæ quot Canonicatus.*
8 *Item ſi titulum alicuius Sancti, ac onus miſſarum annexum habet.*
9 *Renunciatio confirmata Iuramento non obſtat renuncianti ſi abſolutionem obtinuit ad effectum agendi.*
10 *Renunciatio extorta ſub aliquo erroneo ſuppoſito non nocet renuncianti.*
11 *Et hoc caſu deficit conſenſus renunciantis, ſine quo renunciatio nullius remanet momenti.*
12 *Defectus conſenſus per iuramentum non ſuppletur.*
13 *Renunciatio facta à prouiſo Apoſtolico Iuri ſibi ex prouiſione Apoſtolica competen. non tenet in præiudicium Papæ conferentis ad quem illud ſpectabat.*
14 *Item nec tenet in præiudicium penſionarij.*

DECISIO CCCLXXXVII.

IOANNES Antonius Agorius auctoritate Apoſtolica prouiſus de Canonicatu Eccleſiæ Taurineñ, ac præbenda S. Viti ibidem exiſtente de menſe Maij 1646. per obitum q. Ioannis Barletti vltimi eorum poſſeſſoris, reſeruata deſuper penſione ſcutorum 50. ad fauorem Marci Antonij Carretti præſentatiſq; ſuis literis Apoſtolicis dictæ Eccleſiæ Capitulo, & Canonicis cum proceſſu fulminato, fuit ab immiſſione quoad præbendam reiectus, quia eandem iuxtà diſpoſitionem prætenſi Induiti Sixti IV. Ioannes Baptiſta Raſinus tanquam temporalem optauerat, neque etiam Canonicatus poſſeſſionem dederunt, donec declaraſſet, quod dicta præbenda optata ad Raſinum pertineat non obſtante derogatione in Bullis.vna cum Domo Canonicali in vim aſſertorum Statutorum, & conſuetudinum pariter optioni obnoxia; Hac verò declaratione ſecuta Raſinus mini cauſam iactationis committi obtinuit contra Agoriū, qui deinde ad partes ſubrogationem gratioſam etiam quoad poſſeſſionem Defuncti ex ventre prioris gratiæ deſumptam expediuit, vigore cuius diſputato dubio, An ipſi ſit dā-
1 da immiſſio, † affirmatiuè reſolutum fuit, quia requiſita neceſſaria in hoc Iudicio im-
2 miſſionis iuſtificauit, videlicet Clericatū † ex ſuis literis patentibus *c. 2.vbi Abb.in primo notab. de Cleric.Peregrin. Felin.in cap.poſt ceſſionem num.3 & 15 de probat.Roland.conſ.4.num.5.lib.1.Baratt. deciſ.190.num.3.Canal.deciſ.483. num. 2.* poſſeſ-
3 ſionem verò † Defuncti Barletti ex Inſtrumento eius adeptionis, quæ vſque ad obitum continuata præſumitur donec de contrario doceatur *Rota dec.321.ſub num.4.par.1.deciſ.401 num.4.par.2.deciſ.308.num.3.& ſeq.deciſ.308.n.3. & 4.par.5.tom.2.& deciſ.45.num.4. verſ. & datur*
4 *par.6.recent.* & reſeruationem tandem per obitum eiuſdem Barletti ſequutum in menſe Maij ex regula 9.Cancellariæ perpetuò reſeruato, vt ipſe Raſinus obtinendo confirmationem optionis ex tali obitu faſſus eſt ad tradita *per Mant.deciſ.132.num.1.Rota in recent. deciſ. 700.num.3.par.4.recent.tom.2.* His enim concur-
5 rentibus immiſſio † in executionem literarū Apoſtolicarum ſemper concedi ſolet *Mohed. deciſ.11.vt lit.pend.Reuerendiſſ.Vrgellen.deciſ.406 & deciſ.430.vbique num.1.Gregor.XV. deciſ.306. & deciſ.307.in princ.in recent.deciſ.154.num.1.& deciſ.700.numer.1.par.1.deciſ.509.nu.1. par. 2.& d.deciſ.608.per tot.par.5.tom.2.& d.deciſ.45.nu.1. par.6.coram Buratt.deciſ.407.nume.1.& ſeq. & in Pampilonen.Prioratus 27.Martij 1623.coram b. m. Pirouano impreſſ.apud Modern.Peruſ.in tract.de manutent deciſ.313.num.1.cum ſeq.& alias ſæpiſſimè.*

Cui reſolutioni non obſtat exceptio optio-

nis

nis Domus Canonicalis,& præbendæ S. Viti, quam cum dicto Canonicatu d. Barlettus defunctus poſſidebat, facta à Raſino, & Caraſena vigore Indulti Capitulo Taurinenſi à fel.recor. Papa Sixto IV. vt aſſeritur conceſſi ſub Kal.Februarij 1592. ac in vim Statutorũ Capitularium, vel conſuetudinis ibi receptæ, quia his omnibus tàm generaliter reſpectu quarumcumque vacantiarum in menſibus reſeruatis per d.Regulam 9.Cancellariæ Apo-
6 ſtolicæ, † quàm ſpecialiter in literis Apoſtolicis prouiſionis Agorij fuit expreſsè ſatis derogatum, vnde hæc optio nec locum habere, neque Raſino, neque neque Careſenæ ſuffragari poteſt, *Rot.dec.042.par.4.diuerſ. coram Gregor.XV.deciſ.478.numer.2.ibique adden. num.5.& coram bon.mem. Buratt.d. deciſ.390. ſub num. 6. & ſeq.in Mediolanen.Canonicatus 4.Iunij 1636.coram Reuerendiſſ. Terracinen.& in alia Mediolanen. Canonicatus 8.Februarij §.non obſtat il primo cum ſeq. & 28.Maij 1638.in princ.coram Reuerendiſſ. D.meo Decano, in Vercellen.Coadiutoria 13.Iunij 1644.coram R.P.D. meo Meltio, & in Colonien. Canonicatus, ſeu Fercult 16. Decembris 1647. §. tollitur etiam verſ.quod eo magis coram eodem.*

Præbendam autem huiuſmodi eſſe ſpiri-
7 tualem † ſatis apparet, ex quo tot ſunt præbendæ in dicta Eccleſia, quot Canonicatus, ex quo probari ſpritualitatem dixit *Panor.in c.maioribus num.4.de preben.paſſim receptus Lotther.lib.2.quæſt.25.num.56. Rota in Hipporegien. prebendæ 23.Ianuarij 1608. coram Manzanedo, in Corduben. Coadiutoria 27.Nouembris 1619. coram bon. mem. Seleucien. & in dd. Mediolanen. Canonicatus coram dd.Reuerendiſſ. Terracinen. & Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Quod eo magis apparet in caſu noſtro ex
8 titulo S.Viti, & annexo onere miſſarum, quę claram ſpiritualitatem demonſtrant, vt ratiocinatur *Rot.in d.Hipporegien.*

Neque obſtat per ipſum Agorium ſuis literis Apoſtolicis facta renunciatio cum iura-
9 mento confirmata, † à quo tamen ad effectũ agendi abſolutionem obtinuit, quia talis renunciatio per duram nimis denegationem poſſeſſionis Canonicatus à Capitulo eidem
10 factam extorta † fuit ſub erroneo prætextu, vt ex ipſis actibus capitularibus ſub die 17. Decembris 1616. euidenter apparet, videlicet quod ius optandi etiam in menſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis ad Capitulum ſpectaret, vigore ſupradicti Indulti Papę Sixti IV. ac Statutorum, & conſuetudinis Eccleſię Taurinenſis, quę tamen omnia non ſolum ex clara diſpoſitione dictę regulę 9. Cancellarię, verum etiam ex ipſo tenore literarum prouiſionis Agorij penitus ceſſant, adeoque certo e-
11 iuſdem conſenſu eadem renunciatio deſtituta nullius remanet momenti *ad text.in l.non fatetur ff.de conf.l.ſi.per errorem 15.ff. de Iuriſdict. omn.iud.l.2.ff.de Iud.l.nihil conſenſui 117.ff.de reg.*
12 *iur.* Cuius defectus † per iuramentum non ſuppletur *l.fin.C.de non numer. pec. & alijs relatis* declarat *Seraph.de priuil.iuram.priuil.90.num.15. Rimin.Iun.conſ.727.num.14.& 15.Cæſar.Marant. deciſ.23.numer.24. Rota in Romana Domuncularum 10.Februarij.26.Iunij 1648. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, maximè dum agitur de iure ad
13 Summum Pontificem ſpectante, † & ex eius prouiſione re ipſa delato, & acquiſito, vt ait *Rota deciſ 14.num.1.de renunciat.in antiq.* & probat *Garz.de beneſ.par. 11.cap.3.numer. 248.*& de communi teſtatur *Pariſ.de reſign.lib.7. quæſt. 1.*
14 *num.* 99. ac etiam de pręiudicio † penſionarij *iuxta deciſ.341.num.7. Card.Seraph.*& aliàs congeſtas *in Romana vineæ 23.Iunii 1642.§.communi tamen calculo coram R.P.D. meo Bichio.*

Et ita pro pro Io: Antonio Agorio Informante prouiſo Apoſtolico reſolutũ fuit, &c.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Ven. 18. Februarij 1650.

ARGVMENTVM.

Interuſuria dotalia taxantur iuxta diſpoſitionem *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 137.* Obſeruantia ſolutionum interuſuriorum in maiori quantitate debitarum non inducitur ex vnica ſolutione, & receptione interuſuriorum in minori quãtitate facta Procuratori, de cuius mandato Procurę non conſtat, & vt pręiudicet Principali quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Taxatio Interuſuriorum dotalium iuxta diſpoſitionẽ* Statuti Vrbis lib. 1. cap. 137. *regulari debet num.2. Vbi quòd de validitate, & obſeruantia Statuti dubitari non poteſt.*

3 *Solutio Interuſuriorum dotalium facta Procuratori, de cuius mandato non conſtat in minori ſumma, quam ſunt debita non inducit obſeruantiam ſolutionum quoad principalem, niſi eius ſcientia, & conſenſus probetur.*

4 *Et huiuſmodi ſcientia excluditur ex inſtantiis iudicialibus factis à principali.*

5 *Solutio Interuſuriorum in minori quantitate, & reſpectiuè recepta non operatur remiſſionem vſurarũ debitarum in maiori quantitate nec præiudicat niſi ſolutiones ſint plures, ac longo tempore receptæ.*

6 *Vel ſaltim per triennium continuatæ.*

7 *Vſuræ dotales, quæ marito debentur pro recompenſatione onerum matrimonii, ſunt fauorabiles, non odioſæ.*

8 *Illatio ex diuerſis fieri nequit.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

PLACVERVNT hodie Dominis pro tertia vice fundamenta in hac cauſa in deciſione coram Reuerendiſſimo Salamantino die 27. Maij 1641. & aliis duabus 10. Iunii 1648. & 5. Iulij 1649. coram me deducta, illaque iterum approbãdo reſponderunt, quod
1 taxatio interuſuriorum Dotalium, † quoad ſcuta 10. mil. ab Alexandro Duce Sfortia D. Duci Balneoli promiſſorum iuxta pręciſam diſpoſitionem *Statuti Vrbis lib.1. cap.137.* regulari debet, à qua recedendum non eſſe comprobatur *in deciſ.93.& num.3. & ſeq. coram Greg.XV. ibique add.num.9.Buratt.deciſ.232.nu.7.*

vbi

Digitized by Google

2 vbi dicitur de huius Statuti† validitate, & ob-
ſeruantia dubitari non poſſe, idemque firma-
tum fuit *in deciſ.285.in princ.& prius in deciſ.65.
num.3.verſ.Fructus verò coram eodem, & in recen.
deciſ.432.num.3.par.3.*

Nec contrarium aſſerẽdum eſſe in præſenti
caſu ſuadet vnica ſolutio in minori ſumma,
ſcilicet ſcutorũ quinq; dumtaxat facta cuidã
3 procuratori aſſerto D. Ducis,† quia illum, cui
ſolutum fuit, procuratorẽ fuiſſe non conſtat,
& proindè ex geſtis cum eo præiudicialis eidẽ
Duci obſeruantia nulla deduci poteſt, cum ad
hoc eius ſcientiam, & conſenſum probari ne-
ceſſe foret; quod hic non ſolum non iuſtifica-
tur, ſed contrarium ex Inſtantiis Iudicialibus
4 per † eumdem D. Ducem factis, appparet;
prout in ſimili reſpondit *Rota apud Peniam dec.
43.deciſ.406.nu.7.par.1.& deciſ.504.n.5.to.2.p.4.
& deciſ.097.num.16.& ſeq.par.4.tom.3.recent.*

Imò vnica ſolutio in minori quantitate, vt
5 ex eius receptione maioris quantitatis † vſu-
ras ſibi debitas remiſiſſe cenſeatur, ac ſibi præ-
iudicaſſe, non ſufficeret, ſed plures longo tem-
pore perceptæ eſſent neceſſariæ *ad text. in l. qui
6 ſemines 13.ff.de vſur.* vel ſaltem per †triennium
continuatæ iuxta opinionem *Azonis*, quam
ſequitur *gloſ.in l.aduerſus 5.in verbo per certos an-
nos C.eodem tit.idem in Summa num.1. verſ. quæro
quanto tempore, & ſeq.ibidem Salicet. num.1. verſ.
quæro, vt Caſtr.num.2.verſ.in tex.cum ſeq.dec.conſ.
571.ſocer promiſit num.6.* præſertim quando a-
gitur de vſuris dotalibus pro recompenſatio-
7 ne onerum matrimonij † marito debitis, quæ
ſunt fauorabiles, non odioſæ *cap. ſalubriter de
vſuris Burat.deciſ.232.num.5.& ſeq.*

Neq; obſtat obſeruantia ex ipſa apoca, ſeu
Capitulis matrimonialibus elicita dictam ſo-
lutionem fructuum eſſe ad rationem ſcut. 5.
dumtaxat faciendam, quia iſta obſeruantia
non reſpicit hanc partitam, de qua hic agitur,
ſed alias, in quibus diuerſa ratio vigebat, ita
8 ut ex ea ad iſtam cõgrua illatio† fieri nequeat,
vt optimè reſponſum fuit *in ſupradicta deciſ.in
hac cauſa die 27.Maij 1645. §.quia non eadem, &
§.qua quidem, &c. diuerſitatis ratio cum ſeq. coram
Reuerendiſſ.Salamantino, & in d.dec.10.Iun.1648
ante finem verſ. & contraria procedunt, & in alia
ſubſequenti die 5.Iulii 1649.§.nec procedit argumẽ-
tum coram me.*

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis v-
traque parte informante, &c.

PLACENTINA DECIMARVM DE ALARZA.

Veneris 11. Martii 1650.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia Iuris non ſuffragatur Parocho quo-
ad decimas intra fines ſuæ parochiæ, quoties
concurrit quaſi poſſeſſio immemorabilis illas
percipiendi priuatiue quoad ipſum Parochũ.
Examen Teſtium factum coram Iudice recu-
ſato ſubſtinetur, ſi fuit deinde à recuſatione
receſſum.

SVMMARIVM.

*1 Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas
in concurſu præualet aſſiſtentiæ Iuris, quam ha-
bet Parochus ſuper quibuſcunque bonis intra fines
ſuæ parochiæ exiſtentes.
Immemorabilis præbet meliorem titulum de mundo
ibid.
2 Aſſiſtentia Iuris, quam habet Parochus non ſuffra-
gatur in iis locis, in quibus alter eſt in poſſeſſione
percipiendi decimas ex aliquo priuilegio, vel iuſto
titulo non ſuffragatur.
3 Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas
ſatis dicitur probata per Teſtes deponentes de viſu
vltra 40. annos, & de auditu à maioribus quod-
que aliquid vnquam viderunt, ſeu audiuerunt in
contrarium.
4 Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas
prodeſt nedum ad manutentionem, ſed etiam in pe-
titorio plenam facit probationem.
5 Teſtes examinati coram Iudice ſuſpecto recuſato
nulliter examinati dicuntur.
6 Limita non procedere, quando coram eodem Iudice
ſuſpecto recuſato is. qui illum recuſauit Teſtes
examinauit, quia tunc cenſetur à præcedenti recu-
ſatione receſſiſſe.
7 Recurſus ad Iudices Laicos non poſſunt amplius obij-
ci poſtquam recurrens mediante Breui Apoſtolico
fuit abſolutus.*

DECISIO CCCLXXXIX.

AD fauorem Monaſterij Vallis Eccleſia-
rum Ordinis Ciſtercienſis ſub die 28.
iunij 1649. coram me reſpõſum fuerat, quoad
Decimas in Grancia intra fines Diœceſis Pla-
centinæ, & Abuienſis ſituata, Alarza nun-
cupata, percipiendas, ſententiam Rotalem
eſſe confirmandam, quam reſolutionem ho-
die Domini denuo ratificarunt, quia incon-
cuſſa remanent eius fundamenta, cum quaſi
poſſeſſio, ſeu quaſi præſcriptio immemora-
1 bilis percipiendi Decimas † in dd. loco à RR.
Monachis benè fuerit probata, eiſdem me-
liorem proinde titulum de mundo præferens
qui etiam Iuris aſſiſtentiæ præualet, quam
regulariter Parochus habet ſuper quibuſcum
que bonis intra limites eius Parochiæ exiſten-
tibus *c.1. in fine verſ. niſi tanti temporis, vbi gloſ.
in verbo memoria de præſcript. in 6.gloſ. in c. in ali-
quibus verbo loci conſuetudines ad fin.verſ. quia Cle-
rici, vel Eccl. de Decim.Mareſcott.var.reſ.cap.95.
num.22. & ſeq. lib. 2. Rot. præter allegatos in deciſ.
quæ reuidetur §. Iuſtitia verò coram Gregor. XV.
deciſ.174.num.4. & in Toletana Decimarum apud
Paniam deciſ.137.num.1. & 2.* Et ratio eſt, quia
2 generalis illa Parochi Iuris aſſiſtentia † in iis
locis, in quibus alter in poſſeſſione Decimas
recipiendi ex aliquo particulari priuilegio,
vel iuſto titulo reperitur, qualis eſt iſte, qui
ex immemorabili præſcriptione reſultat, ſuos
effectus non producit latè *Mareſcott. var. reſ.
cap.11.num.28.lib.1.Modern.Peruſ. in tract. de ma-
nut.obſeruat.73.num.172.cum ſeq. Rot.coram Card.
Seraph.deciſ.1037.num.2. & deciſ.1293. ſub n.6.
verſ. atque huic concluſionis coram Gregor. XV. de-
ciſ.449.*

ciſ.449.num.2.adden. ad eumdem deciſ.558.num.12
deciſ.76.num.4.par.1.& deciſ.212.num.2.par.2.re-
cent.

Immemorabilem verò poſſeſſionem per-
3 cipiendi Decimas,& † primitias fructuũ col-
lectorum in Alarza alias à Monachis proba-
tam fuiſſe, ſcientibus, & parentibus Cano-
nicis Eccleſiæ Placentinæ, ſatis oſtenſum fuit
per Teſtes, qui id continuò viderunt per 50.
vel 60. annos, ac audiuerunt à ſuis maiori-
bus abſque eo quod aliquid vnquam contra-
rium ſenſerint, vt in Summario poſitionis
eorumdem Monachorum 23.Iunij 1642.nu-
mero 4. & ſeq. coram bon.me.Merlino quæ
4 immemorabilis † prodeſt non ſolùm ad ma-
nutentionem, ſed etiam in petitorio plenam
facit probationem *c. ſuper quibuſdam §. præte-*
reà, ibique gloſ. de verb.ſignif. Dec. conſ.85. ſub
n.5.lib.1.& conſ.496.n.5.& 6.lib.2.Pariſ.conſ.111
num.43.lib.1. Gonzal. ſuper reg.8. Cancell.gloſ.18.
num.45.Acchil.deciſ.4. de Iurepatr.Buratt.dec.673
in fine.

Nec huiuſmodi probatio infringitur ex op
poſita aliàs nullitate examinis dd. Teſtium
pro Monachis Deponentium, ex quo coram
5 Iudice recuſato † vti ſuſpecto fuerint exami-
nati, quia cum poſt ipſam recuſationem Ca-
nici, & collitigantes coram eodem Iudice
6 comparuerint, ſuoſque Teſtes induxerint,ab
antecedenti recuſatione penitus receſſiſſe cen
ſentur *cap. gratum 20. in fine vbi gloſ. in verb.re-*
ceſſum de off.deleg.cap. ſollicitudinem 54.de appell.
Abb. in c. cum ſpeciali num. 12. in fine eodem tit.
Cephal.conſ.661.num.38. Put.deciſ.380.num.1. &
ſeq.lib.1. in correct.Gregor.XV.deciſ.292.numer.1.
ibique add. littera A.num.4.

Minùs hodie amplius dd. Monachis obijci
poſſunt recurſus prius habiti ab ipſis ad Iudi-
7 ces laicos † ad ſe in dicta quaſi poſſeſſione
Decimas percipiendi conſouendos, quia ex
facultate per breue S.D.N.eoſdem à cenſuris
incurſis abſoluendi, mihi conceſſa, abſoluti
nunc exiſtunt *Pont. de ſpol.lib.3. cap.2. numer.5.*
verſ. nec æquidem Rot. deciſ.514. ſub num.2. verſ.
minus obſtat par.2. deciſ.305.nu.15.verſ. quoad re-
curſus par.4.tom.2. & plenius in deciſ.83. ſub nu.7.
& ſeq.par.7.recent.

Et ita informantibus tantum Monachis re
ſolutum fuit &c.

BONONIEN. DE GLAVARINIS.

Veneris 18. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Agitur de compenſatione fructuum percepto-
rum, & expenſarum litis hinc inde à colliti-
gantibus prætenſa.

SVMMARIVM.

1 *Fructus à die litis conteſtatæ debentur.*
2 *Expenſæ litis de Iure reficiendæ ſunt victori.*
3 *Poſſeſſio, quando fuit nulliter ac iniuſtè capta tunc*
poſſeſſor nedum ad reſtitutionem rei tenetur, ſed
etiam fructuum.
4 *Expenſæ litis pro obtinenda manutentione reficien-*
dæ ſunt ei qui nulliter, & iniuſtè fuit à poſſeſſione
eiectus.

DECISIO CCCXC.

INTRODVCTA in Rota poſt obitum E-
quitis Gherardi Glauarini lite per Io.Bap-
tiſtam, & alios de Glauarinis contra Petrum
& alios de Pieritijs ſuper recuperatione bono
rum fideicommiſſariorum exiſtentium in
Communi Cadriani, eaque cœpta vltima Iu
lij 1634. ac terminata die 11. de menſis 1636
per ſententiam latam à Reuerendiſſimo Ter-
racineñ, Glauarini ceperunt poſſeſſionem ne
dum bonorum fideicommiſſariorum, ſed e-
tiam aliorum corporum non cadentium ſub
fideicommiſſo Glauarino in vocabulis *Bar-*
zellino, Carzaro, della Strada, ac prædij emphi-
teutici nuncupati *della Madalena*, commiſſa-
que exinde cauſa in gradu appellationis R.P.
D. meo Roias cum clauſula, *conſtito, quod ſit*
locus Aegidianæ, die 16. Maij 1639. coram eo-
dem Rota reſpondit conſtare de exceſſibus
quoad tornaturas octo, & quinque, & quoad
prædium *della Madalena*, & in his tribus Cor-
poribus conceſſa fuit Pieritijs manutentio;
quo verò ad prædium *della Strada* reſolutum
fuit eiſdem Pieritijs retentionem competere
vt ex deciſione emiſſa *die 18, Martij 1643. co-*
ram Reuerendiſſimo D.meo Decano, ac ſub diebus 5.
Martij, & 28. Iunij 1649. confirmata coram
me, & ſucceſſiuè relaxatum mandatum de
manutenendo.

Petentibus autem Glauarinis reſtitutionem
fructuum d. lite durante ex bonis fideicom-
miſſarijs per Pieritios perceptorum, necnon
etiam expenſas in eadem lite factas Pieritij
exceperunt ipſis quoque à Glauarinis deberi
fructus tàm ſupradictarum tornaturarum
quinque, & octo, ac prædij *della Madalena* ex-
ceſſiſſe executationem, quam etiam d. præ-
dij *della Strada*; Vnde orto dubio, an fructus
& expenſæ hinc inde debeantur, & ad quam
ſummam ad effectum compenſandi, eoque
hodie propoſito Domini reſponderunt *hinc*
inde fructus,& expenſas deberi iuxta modum
hic expreſſum mandando quoad quantitatẽ
particulariter videri.

In primis voluerunt à Pieritijs reis conuen
tis reſtitui fructus ab ipſis perceptos ex præ-
dio *Cadriani* à die vltima Iulij 1634. litis con-
ſtitutæ vſque ad diem 11. d. menſis an. 1636.
qua Glauarini in vim ſententiæ rotalis in e-
iuſdem prædij poſſeſſionem immiſſi fuerunt,
1 cum iſti fructus † à die litis conteſtatæ debeã-
tur ad *tex. in l. cum fundus 31. in princ.ff. ſi cert.*
pet.l. videamus 23.§.ſi actionem habeam ff. de vſur.
l.certum 22. in fine C. de rei vind.l.1. in fin. C. de
petit.hæred.Card.Seraph.deciſ.835.num.1. Rota co-
ram Pauia deciſ. 188. num.3. & ſeq. etiam Buratt.
deciſ.130.num.8. & ſeq. & deciſ.281.num.1. & 2.
par.7.recent. detractis tamen ex eodem prædio
dd. tribus petijs terrarum *Barzellino, Carza-*
ro, & della Maddalena, & eorum fructibus, in
quibus quidem petijs ex decreto huius S.Tri
buna-

bunalis Pieritijs conceſſa fuit manutentio.

Deinde reficiendas eſſe dixerunt à Pieritijs expenſas in dicto Iudicio per Glauarinos fa-
2 ctas † tanquam de Iure debitas *iuxta tex. in l. properandum 11. §. ſiue autem C. de Iud. l. 3. C. de fruct. & lit. exp. & in §. oportet autem auth. de Iud. Canaler. deciſ. 191. num. 2. Buratt. deciſ. 921. num. 1. Duran. deciſ. 313. num. 9. deciſ. 382. per tot. & deciſ. 420. num. 1.*

Pieritijs verò Domini cenſuerunt deberi à Glauarinis reſtitui fructus tàm dd. Tornaturarum quinque, & octo, ac prædij *della Maddalena* à die 9. Iulij 1636. ſub qua Glauarini in executione exceſſerunt, vſque ad diem 16. Iulij 1640. quam etiam fructus prædij *della Strada* à d. die 11. Iulij 1636. vſque ad diem 19. Auguſti 1649. qua Pieritij executioni demandarunt mandatum Rotale de eos manutenendo, etenim dum per Glauarinos nulliter, & iniuſtè horum prædiorum poſſeſſio
3 capta fuit, † vtique ipſi, tàm prædia, quàm etiam fructus à die commiſſi exceſſus, & occupationis reſpectiuè tenẽtur reſtituere *c. cum ſuper, & ibi gloſ. in verbo reſtituen. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Romani conſ. 454. num. 26. Buratt. d. deciſ. 921. num. 2. & 3. Rot. deciſ. 343. num. 7. par. 1. recen. & fuit dictum in Peruſina bonorum, ſeù Dotis 19. Februarij 1618. coram bon. mem. Remboldo impreſſ. apud Modern. Peruſ. in tract. de ſubhaſt. deciſ. 31. num. 1. & 2.*

Et conſequenter Glauarinos teneri etiam
4 reſtituere Pieritijs expenſas † pro recuperatione dd. Corporum, & impetranda in eis manutentione deſuper factas per *tex. in c. 1. vbi Abb. & DD. de plus petit. Rot. in Peruſina executionis 23. Martij 1594. coram Pauia inter eius impreſſas deciſ. 280. per tot. Buratt. deciſ. 449. num. 8. & latè probatur in d. Peruſina bonorum, ſeù Dotis coram Reuerendiſſimo Remboldo num. 3. & 4.*

Sic pariter exiſtimarunt dd. Glauarinos cogendos eſſe ad reſtitutionem mobilium, quæ remãſerunt in Palatio Villæ *Cadriani*, & erant propria Pieritiorum, vt in eorum Summario num. 4. ſeù valoris illorum, cum iſta tanquam fideicommiſſo non obnoxia nequeant poſſideri, neque prætendi à Glauarinis.

Quia verò quantitas fructuum, & expenſarum ex confuſa, & imperfecta Notarij relatione non potuit in hac diſputatione firmari, Domini ordinarunt, vt de illa particulariter videretur. Et ita vtraque &c.

FIRMANA CENSVS.

Lunæ 28. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Pro euictione totius cenſus agi nequit, quoties totalis euictio fundorum, ſuper quibus ille fuit impoſitus ſequuta non eſt, ſed ille viget in parte non euicta totius cenſus capaci. Reliqua circa hanc materiam deſume ex ſummarijs.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus; quando eſt impoſitus ſuper pluribus fundis non ſequuta integrali euictione omnium fundorum tunc agi nequit ad reſtitutionem ſortis; necnon ſolutionem fructuum loco damnorum, & intereſſe.*

2 *Sed tantummodo agi poteſt pro rata fundorum euictorum quatenus alij fundi, vel etiam partes eorumdem non eſſent totius cenſus capaces, & pro parte remanente non dicitur cenſus euictus, ſed in ſuis viribus remanet.*

3 *Cenſus impoſitus ſuper pluribus fundis non poteſt dici in totum peremptus niſi doceatur de omnium fundorum cenſitorum legitima euictione, itaut nulla pars ſuperſit pro ſubſtinendo cenſum, alias durare præſumitur donec contrarium probetur.*

4 *Fundus cenſitus tranſit in illius emptorem cum onere cenſus.*

5 *Item tranſit in creditorem poſteriorem in quem deuenit cum eodem onere cenſus.*

6 *Fũdi cenſiti parte euicta agi poteſt pro tota euictione ſaltim ratione intereſſe indiuidui emptoris cenſus Declara, vt num. 7.*

8 *Cenſus per euictionẽ partis fundi cenſiti ex conſtitutione ſa. me. Pij V. in totum non extinguitur.*

9 *Sententia exceſſiua, & iniuſtæ exequi nequeunt, quando incertum eſt pro qua ſumma debeant confirmari, & exequi.*

10 *De euictione fundi cenſiti agi nequit quoties pars eiuſdem de conſenſu cenſuarij fuit alienata.*

11 *Cenſus pro rata tantum ad cedentem ſpectante cedi & transferri poteſt.*

DECISIO CCCXCI.

NON acquieſcente Dominico Sanctino Domino Cenſus, de quo agitur, reſolutioni coram me in hac cauſa captæ ſub die 13. Iunij 1642. nouaque ipſi audientia conceſſa Domini ſteterunt in deciſis, quia in deciſione, quæ reuidetur ſufficienter excluditur prætextus ſuppoſitæ euictionis d. Cenſus, & probata remanet ſententiarum ad Sanctini fauorem latarum iniuſtitia; præſertim quia in eadem deciſione poſt principium *verſ. cum enim* ſatis oſtenditur; quod ſaltem pænes Vagnotios hæredes Cornelij cenſus controuerſi impoſitoris Salmæ liberæ 14. remanſerunt vt eſt in confeſſo apud partes, necnon aliæ ſalmæ quinque fundi nuncupati *Rocca bianca* eidem Cenſui ſuppoſiti, quarum reſpectu cũ
1 probatio integralis euictionis † omnium fundorum ſuper quibus ille impoſitus fuit, deficiat, minimè Lutij ad reſtitutionem ſortis principalis totius cenſus, illiuſque fructuum decurſorum loco damnorum, & intereſſe potuerunt condemnari, ſed tantummodo pro
2 rata fundorum euictorum, † quatenus alij fundi, vel etiam partes eorumdem non eſſent totius Cenſus capaces; Siquidem pro parte remanente cenſus non cenſetur euictus, ſed in ſuis viribus remanet *ad tradita per Modern. Peruſ. in tract. de cenſ. quæſt. 36. num. 8. & qu. 114. num. 4. & ſeq. ſecundam vltimam impreſſionem Rot. poſt eumdem deciſ. 66. num. 1. deciſ. 139. num. 8. & deciſ. 159. num. 5. in Romana Cenſus 10. Iunij 1641*

§. idemque coram R.P.D. meo Cerro , & in alia Romana Cenſus 30. Octobris 1602. coram Cardinali Millino inter eius impreſſas deciſ. 339. num. 1. & ſeq.

Præterea caſus euictionis in Inſtrumentis Cenſualibus ab Octauio Lutio bonus fieri promiſſus eueniſſe non probatur à Sanctino, quia hic Cenſus fuit ſuper tribus Prædijs imſitus , quorum primum nuncupatur *delle Roſe* ſalmarum 30. circiter, ſecundum *Valle delle Coſte* ſalmarum 12. & tertium *di Bocca bianca* ſalmarum 24. vt ex Inſtrumento eius impoſitionis ſub die 12. Septembris 1603. expreſsè patet in Summario Lutiorum num. 1. & proinde non poteſt dici in totum peremp-
3 tus , † niſi doceatur de horum omnium fundorum Cenſitorum perfecta , ac legitima euictione ; adeout nulla amplius eorum pars ſupererit pro ſubſtinendo illo alioquin ſemper durare præſumitur, donec contrarium ab allegante probetur, *vt fuit dictum in deciſ. quæ reuidetur in fine principij coram me , & prius in hac cauſa 3. Decemb. 1635. §. quoniam quicquid ſit coram bon.mem.Merlino, ac in d. Romana Cenſus 10. Iunij 1641.d.§. idemque verſiculo , ideoque ex bonis cenſitis coram R.P.D. meo Cerro .*

Et licet ex ipſis Inſtrumentis , & Depoſitionibus Teſtium in Summarijs vtriuſq; partis relatis conſtet aliquas ſalmas nonnullorũ prædiorum in dd. locis *delle Bore , e delle Coſte* fuiſſe ab aliquibus Creditoribus prædicti Cornelij Vagnotij occupatas , tamen non iuſtificatur, quod dicta prædia ſint eadem identificè, ſuper quibus fuit impoſitus iſte cenſus nec quod integre ad hos Creditores deuenerint , neque quod legitimè, minuſque euictione perfecta euicta fuerint , ſed imò apparet , quod ex altero d. prædio *di Bocca bianca* adhuc pænes hæredes Cornelij, vt ſupra dictũ eſt , ſalmæ 14. liberæ remanſerunt , aliæque decem ſalmæ valoris ſc.700. Aſtorri Caluuccio ſub die 18. Ianuarij 1630.venditæ fuerunt cum ceſſione Iurium Marchionnæ Barloccię anterioris Creditricis pro rata ſcut.375.dum-
4 taxat , qua dempta in emptorem † cum eodẽ onere Cenſus tranſierunt, qui deſuper tanquã non extinctus adhuc bonus viget in hoc fundo , ac in dicto fundo *delle Coſte* ſiuè illius maiori parte , prout in dicto prædio *delle Roſe* de cuius euictione conſtare dici nõ poteſt ex adiudicatione de eo facta anno 1621.Portiæ Bracconæ pro rata ſalmarum decem cum dimidia circiter contra Marcum Attilium , & Simonem duos ex quinque filijs d.Cornelij,ex quo eadem Portia eſſet Creditrix ex cauſa ſuæ Dotis in ſumma ſcut. 410. pro quibus aliàs de anno 1611.fuerat eidem data in ſolutum pars d. prædij *di Bocca bianca* , vt in d. Summario Santini nu. 5. & 8. quia huiuſmodi creditum Dotale Portiæ poſteriùs apparet impoſitione d. Cenſus , tanquam ſumens initium ab An-
5 no 1608. & ſic hic etiam fundus † in eam cũ eodem onere Cenſus tranſiuit, *vt in ſimili fuit reſolutum in Romana Cenſus 14. Ianuarij 1602. coram Cardinali Sacrato impreſſ. apud d.Modern. Peruſ. de cenſ.deciſ.90.num.7.deciſ.276. nu. 5. & ſeq. par.6.recent. & plenius in præallegata Romana Cenſus 10. Iunij 1641. coram R.P.D. meo Cerro , & in hac ipſa cauſa d. die 3. Decembris §. non obſtat coram bon.mem.Merlino .*

Nec contrarium dici debet ex eo quod eui-
6 cta parte fundi † licitum ſit pro tota euictione agere , ſaltem ratione intereſſe indiuidui Emptoris , partem ſolam recipere nolentis , nam huiuſmodi Cenſus ſunt omninò diuidui, neque vlla cenſuarij intereſſe conſideratio repugnat , cum eadem in hac materia Cenſus
7 vigeat ratio , † & proportio partis ad partem, quæ totius ad totum , eamdemque generet vtilitatem pars reſpectu partis , quam totum reſpectu totius , vt valde eleganter explicat d. *Modern.Peruſ. in d.tractat. de cenſ. ſecundum vltimam impreſſ. quæſt.110.n. 3. & ſeq. Rota poſt eumdem deciſ.91. numer.2. in Romana Cenſus 11. Maij 1640. in principio verſ. & contractus cenſus coram bon. mem. Merlino , & latè in eadem cauſa 2. Decembris 1639. coram eodem .*

Præſertim quia adeſt particularis conſtitu-
8 tio fa.mem.Pij V. diſponens , † quod per euictionem partis fundi cenſuati Cenſus in totũ non extinguatur ; & hoc ab optima ratione conuincitur , dùm quemadmodum Lutij huius Cenſus Emptores contra Vagnotios pro totius ſortis principalis reſtitutione agere nõ potuiſſent , eo quia vel in totum , vel in maiori parte ſuperexiſtant dd. fundorum nõ euictorum , vt ſupra dictum fuit , idem Cenſus adhuc vigebat ; ita pariter Sanctinus contra eoſdem Lutios cedentes integram euictionẽ minimè prætendere potuit .

Minùs obſtat ſi diceretur , quod ſaltem ſententiæ extra S.Rotam in hac cauſa prolatæ pro parte fundorum extincta iuſte declarari , ac per conſequens etiam exequi poſſint , quia ex ſupra deductis de nulla euictione præiudiciali Cenſus conſtat , nec minùs quæ nam pars extincta dici valeat , eiuſque liquidatio ex certiori probatione quantitatis bonorum apud hæredes d.Cornelij , & cauſam ab eis habentes , necnon ab annuo valore redditũ eorumdem bonorum dependet ; vnde cùm dictæ ſententiæ ſint indubitanter exceſſiuæ, &
9 Iniuſtæ , vt dixit *Rota in hac cauſa d. die 3. Decembris 1635.§.fin. coram bon.mem. Merlino* , Incertumque minùs ſit pro qua ſumma in omnem caſum poſſint confirmari , & exequi ; præcipuè quia conſiderabilis pars dd. fundorum cenſitorum apud ipſum met Sanctinum
10 tranſiuit , & pars cum eius conſenſu † alienata fuit , vt reſpondit *Rot. in deciſ. quæ reuidetur §. nec obſtat parte fundi in fine coram me*, vtique obiectum tollitur iuxtà tradita *in Romana pecuniaria de Columna 21. Aprilis 1617. coram bo. mem.Sxlouſien. impreſſ. deciſ.456. num.7. §. quinta nullitas par.4.recent. tom.1. & in Romana dotis 14. Iunij 1630. coram bon.me. Motmanno impreſſ. apud d.Modern.Peruſ. in tract. de ſubhaſt. deciſ.86.nu.7. & ſeq.*

Eoque magis , dum hodiè pro parte Lutiorum opponitur applicari non poſſe ad Cenſum , de quo agitur , qui fuit ceſſus per modum dationis in ſolutum, ac etiam de inſufficien-

ſcientia ceſſionis dicti Cenſus per Patritium
virum tàm nomine proprio, quàm eius ger-
manorũ fratrum de anno 1618. eidem San-
ctino factæ, aduertendo, quod idem Cenſus
priùs de anno 1606. per Octauium Lutium
ceſſus fuerat, & Io:Baptiſtæ,& Iſidoro de Vi-
cis, cuius ſunt hæredes dicti Patritius, & fra-
tres, *vt in dicto Summario Lutiorum num. 2. & 3.*
11.& proindè ipſi non totum cenſum, † ſed eius
medietatem tantũ ad Iſidorum ſpectantem
cedere potuiſſent, *ad Text. in l. nemo plus Iuris,
ff. de regi Iur. Rot. deciſ. 426. ſub nu. 4. & deciſ. 450.
num. 3. par. 2. recent. & aliàs ſæpiſſimè.*

Auctoritates verò in contrarium allegatæ
non loquuntur in Cenſibus, ſed in venditio-
ne, & ideò non ſunt extendendæ ad Cenſus,
in quibus præfata Conſtitutio Piana locum
habet; Et ità vtraque, &c.

CREMONEN. PENSIONIS.

Veneris 1. Aprilis 1650.

ARGVMENTVM:

Poſt executum mandatum de manutenendo in
poſſeſſione exigendi penſionem contrà Titu-
larem poteſt contrà eumdem non parentem
dicto mãdato decerni etiam mandatum exe-
cutiuum, quinimò, & per cenſuras procedi.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum executiuum pro terminis penſionis de-
curſis, & non ſolutis contrà Titularem decerni
poteſt.*

2 *Rota loco executorialium in cauſis Citramontanis
concedere conſueuit mandatum executiuum.*

3 *Mandatum de manutenendo in poſſeſſione exigendi
penſionem Titulari intimatum certam, & effecti-
uam paritionem terminorum requirit.*

4 *Declaratoria datur contrà non parentem mandato
de manutenendo in poſſeſſione exigendi penſionem.*

5 *Solutio tanquam quid facti non præſumitur niſi pro-
betur.*

6 *Solutio ad euitandum mandatum executiuum eſt
concludenter probanda.*

DECISIO CCCXCII.

MARCVS Antonius Amidanus, man-
datum de manutenendo exigendi an-
nuam penſionem ducatorum 200. monetæ
Mediolaneñ ſibi auctoritate Apoſtolica reſer-
uatam præuijs *duabus deciſionibus ſub diebus 22.
Iunij 1633., & 27. Martij 1634. coram bon. mem.
Motmanno,* obtinuerat ſuper fructibus Præpo-
ſituræ Sanctæ Agathæ Ciuitatis Cremonæ
nunc à Vincentio Bonioanni poſſeſſæ, cuius
mandati vigore eidem omnes termini vſque
ad primum anni 1647. decurſi à dicto Titu-
lari fuerunt tunc quidem perſoluti, ſed cum
idem in ſucceſſiuis terminis à ſolutione de-
ſtitiſſet, Amidanus, ipſi iterum intimato præ-
dicto mandato, eiuſque relatione in actis pro-
1 ducta petijt mandatum executiuum † contrà
eumdem Titularem, quod hodie DD. conce-
dendum eſſe reſponderunt, quia Rota loco
2 executorialium † in cauſis præſertim Citrà-
montanis, id concedere conſueuit, *Caſſad. de-
ciſ. 6. ſub num. 11. de cauſ. poſſeſſ., & propriet. Rota
deciſ. 2. num. 53. in fin. verſic. & aliquando etiam de
præſcript. in nou. in Carpen., ſeù N illius bonorum
11. Febr. 1602. impreſſ. deciſ. 53. ſub num. 5. par. 2.
recent., & in Anconitana Florum 10. Maij 1630.
coram bon. mem. Pirouano apud Modern. Peruſin. in
tract. de manuten. deciſ. 276. num. 1.*

Et faciliùs, quia ſub die 12. Octobris 1649.
ipſum mandatum de manutenendo fuit Bo-
3 nioanni intimatum; † Vndè certam poſitiuã
paritionem, ac effectiuam terminorum dictæ
penſionis ſolutionem illicò requirit dum ſe
ſoluiſſe non docet, *Seraphin. deciſ. 1113. num. 3.
Caualler. deciſ. 364. num. 2., & in fine, Rota coram
Card. Vbaldo in Caſalen. penſionis 3. Decemb. 1627.
impreſſ.* penes *d. Modern. Peruſ. de manutenen. de-
ciſ. 31. num. 21., & 25.* Imò etiam cenſuras in
4 executione mandati de manutenẽdo, † ſi reus
ei ſtatim ſoluendo non pareat, dandam eſſe
ſæpiſſimè, dixit *Rota coram Seraph. d. deciſ. 1113
num. 3. deciſ. 591. nu. 5. par. 1. recent.,* & poſt *dicto
Modern. Peruſin. d. tract. deciſ. 121. nu. 1. deciſ. 193.
num. 6. & ſeq., & deciſ. 456. num. 7. Addent. ad Bu-
ratt. deciſ. 17. nu. 7. litt. B.*

Fruſtra verò Bonioannes de ſolutione ex-
cipit, quia licet ſoluerit aliquos terminos, ta-
men non continuauit ſoluere ſubſequentes,
5 & ſolutio † tanquam quid facti non præſu-
mitur, niſi probetur *l. quingenta 12. ff. de probat.
Rot. deciſ. 716. nu. 2. par. 3. deciſ. 373. num. 14 par. 4.
deciſ. 725. num. 11. eadem par. 4. tom. 3., & deciſ. 5.
num. 12. parte 6. recent. Buratt. deciſ. 641. num. 4.*
Ideòque ad euitandum mandatũ executiuum
6 cõcludenter † illam probare deberet, *ad Text.
in l. prima, C. de probat. Gregor. XV. deciſ. 139. nu. 1.
& ſeq. Seraph. deciſ. 372. in fine, Buratt. deciſ. 199.
num. 12.*

Et ſic pro Amidano informante reſolutum
fuit, &c.

MELEVITANA BONORVM.

Lunæ 4. Aprilis 1650.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus non ſolum quoad poſſeſſionem, ſed etiam
quoad reſtitutionem fructuum, & intereſſe venit
reintegrandus.*

2 *Nec ſpoliator excuſari valet ſub prætextu, quod
fructus, damna, & intereſſe non ſunt liquida, quia
tenetur illa liquidare nec ſufficit oblatio cum cau-
tione de ſoluendo ſequuta liquidatione.*

DECISIO CCCXCIII.

CORAM bon. me. Nauarro in hac cauſa
ſub die prima Iulij 1622. ad fauorem
q. Ioannis Pauli Zanict cõtrà Vniuerſitatem
Ciuitatis notabilis Rota reſoluerat non fuiſſe
integrè purgatum ſpolium ab hominibus

dicta Vniuerſitatis commiſſum ſuper bonis eidem Zanict de anno 1589. bon. mem. Card. Vecdala Hieroſolymitanorũ Equitum olim dum viueret M. Magiſtro ad perpetuum cenſum conceſſis, quia non ſolùm bona ſtabilia occupata prout ex cōdemnatione in Sententia Delegati Iudicis Apoſtolici Inquiſitionis Militenſis Vniuerſitas tenebatur, ſed neque damna, fructus, & intereſſe aliquo modo reſtituerat, vt habetur in §. *probatur enim d. deciſ.*, quæ reuidetur; quæ reſolutio cum hodie denuò ad trutinam reuocaretur, DD. eam confirmando, quoad ſalmatas decem, eamque ratam in fructibus ex eis ab Vniuerſitate perceptis, & quoad damna, & intereſſe à Zanict paſſa eamdem Vniuerſitatẽ audiri non poſſe reſponderunt, niſi priùs integrè huiuſmodi ſpolium purgauerit, atque Zanict: ſpoliatum in hac quantitate nō ſolùm quoad poſſeſſio-
1 nem bonorum, † vt feciſſe aſſerit, ſed etiam quoad reſtitutionem fructuum, damnorum, & intereſſe reintegrauerit, ex allegatis per *Bald. in cap. conquerente num. 1. de reſtit. ſpol. Aym. conſil. 140. num. 3. Rolan. conſil. 53. num. 25. lib. 1. & conſil. 6. nu. 42. & ſeq. lib. 2. Surd. conſ. 28. nu. 31. Gregor. XV. deciſ. 525. nu. 11. Rota deciſ. 15. de reſt. ſpol. in nou. deciſ. 433. nu. 1. par. 2. & dec. 1/2. nu. 6. & 7. par. 5. recent. coram Penia deciſ. 692. num. 6., & deciſ. 473. nu. 1. par. 3. diuerſ.*

Neque Vniuerſitas ab hac reſtitutione excuſari poteſt, aſſerendo dictos fructus, damna,
2 & intereſſe † non eſſe liquida, quia dum ipſa adulteriora procedere intendit, vtique tenetur eorumdem fructuum, damnorum, & intereſſe liquidationẽ procurare, adeòut oblatio cum cautione de ſoluendo ſecuta liquidatione non ſufficiant, ex doctrina *Bald. in cap. conquerente nu. 2. de reſtit. ſpol. Surd. d. conſ. 28. num. 30. & ſeq. Rot. deciſ. 269. num. 1. par. 1. recent. Caputaq. deciſ. 150. nu. 7. par. 1., & deciſ. 270. nu. 4. par. 2. Put. deciſ. 138. num. 1. lib. 1. in correct.* latè *adden. ad Buratt. deciſ. 449. nu. 10.*, & fuit dictum *in d. deciſ. qua reuidetur d. §. probatur enim eir, med. coram bon. mem. Nauarro.*

Ideò DD. pro dicta rata ſalmarum decem Zanit concelſiorum ſteterunt in deciſis vtraque, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ERDONANA.

Lunæ 4. Aprilis 1650.

ARGVMENTVM.

In adiudicatione Beneficij Diœceſis Calaguritanæ quiſnam in concurſu plurium appoſitorum veniat præferendus?

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio beneficij in Diœceſi Calaguritana debita eſt habenti qualitates requiſitas in motu proprio ſan. mem. Clementis Octaui.*

2 *Dignior in aſſecutione beneficij ſemper eſt præferendus.*

3 *Item præferendus eſt in concurſu habens maiorem ætatem.*

4 *Sacerdos in concurſu in adiudicatione beneficij cæteris oppoſitoribus præferri debet.*

5 *Adiudicatio debita eſſe nullum habenti beneficium in concurſu poſſidentis beneficia.*

6 *Præſentatio facta lite pendente nullum infert præiudicium.*

7 *Præſentia in Curia ad effectum obtinendi prælationem in beneficio non attenditur, niſi contingat tempore vacationis.*

8 *Recurſus ad Iudices Laicos nō obſtant protobtinendo beneficium, ſi recurrens illis renunciauit, & mediante Breui fuit abſolutus.*

DECISIO CCCXCIV.

CVM in Eccleſia Parochiali loci de Erdonaña Calaguritanę Diœceſis beneficium ſimplex quarta portio nuncupatum vacaſſet Ordinarius iuxtà formã vulgaris motus proprij fel. record. Clementis VIII. de prouidendis huiuſmodi beneficijs, conſueta edicta ad conuocandos filios loci ſeſe oppoſuere ad dictum beneficium conſequendum volentes propoſuit; opponentibus verò ſe Ioanne Lopez de S. German., Matthæo Ruiz, & Dominico de Arcos, Vicarius Reuerendiſſimi Epiſcopi, hos omnes legitimos eſſe oppoſitores declarauit, remittendo eos ad Examinatores Synodales pro ſubeundo examine, qui reiecto Ioanne Lopez, Matthæum, & Dominicum habiles, & idoneos ad dictum beneficium declararunt, à qua declaratione ſub die 29. Ianuarij 1643. Ioannes appellauit, ſed nihilominus adhuc appellatione pendente dictus Vicarius mandatum ad pręſentandum vnum ex dictis duobus à Capitulo, & Beneficiatis dictæ Eccleſiæ relaxauit, cuius mandati vigore ſub die 2. Februarij ſequentis pręſentarunt Matthęum Ruiz, cui in vim huius præſentationis ipſe Vicarius beneficium, de quo agitur cōtulit; introducta exindè à Ioanne cauſa appellationis in Tribunali Reuerendiſſimi D. Nuntij Hiſpaniarum, ipſoque ad nouũ examen admiſſo, & ſucceſſiuè ab Examinatoribus idoneo ad dictum beneficium declarato, ac pro attẽtatis omnibus geſtis poſt appellationẽ à Ioãne interpoſitam, Matthęus appellationem eodem anno 1643. in hoc Sacro Tribunali committi curauit; verum quia cautam appellationis nō eſt proſecutus, Ioannes aliam Commiſſionem expediuit, cuius vigore citato Matthæo, dedi dubium ſub die 7. Maij 1649. an conſtet pro ipſius parte de attentatis, quod affirmatiuè reſolutum fuit, & oppoſitum ſuper dicti beneficij fructibus ſequeſtrum.

Propoſito demùm hodie dubio, cui dictum beneficium ſit adiudicandum, dicto Matthæo
1 adiudicandum eſſe reſponderunt, † quia in eius perſona iuſtificantur qualitates in Breui Clement. VIII. requiſitæ, quæ ex ſententia Ordinarij, & oppoſitorum propria confeſſione, ac relatione Examinatorum Synodalium ſuper eiuſdem idoneitate reſultat, nec in du-

bium

bitum reuocantur, vt fuit dictum *in Calaguritana Beneficij de Brinas 1. Ianuarij 1629. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano in Calaguritana de Logrono 27. Aprilis 1616. coram R.P.D. meo Rojas in Calaguritana Beneficij de la Caſa de la Reyna 16. Ianuarij 1647. §. Ideò iſto caſu coram R. P. D. meo Bichio, & in Calaguritana Beneficij 20. Nouembris 1648. coram me.*

Neque Matthæo præiudicare poteſt con-
curſus Ioannis Lopez, quia Matthæus viſus
2 fuit dignior, † ideòque præferendus, ad tra-
dita per *Lambert. de Iurepatr. par. 2. lib. 2. quaeſt. 7.
art. 26. nu. 6. Gonz. ſuper regul. 8. gloſſ. 4. ſub nu. 143.*
& in ſimili reſpondit *Rot. in allegata Calaguri-
tana Beneficij de la Caſa de la Reyna in §. penulti-
mo, & ſeq. coram R.P.D. meo Bichio*, cum ipſe ſit
3 etiam in maiori ætate conſtitutus, † vt poſt
Bald. conſ. 167. in fin. verſ. & in dubio lib. 4. con-
ſideratum fuit in dicta *Calaguritana Beneficii de
Logroño 27. Aprilis 1646. coram R.P.D. meo Rojas
in d. Calaguritana Beneficii in §. fin. coram R.P.D.
meo Bichio*, & in dicta *Calaguritana Beneficii 20.
Nouembris 1648. poſt principium, verſic. & ex hac
ipſa coram me*.

Cui qualitati accedit etiam dignitas Sacer-
4 dotalis, † quam ſæpiùs conſiderauit Rota in
ſimilibus caſibus, vt in *Calaguritana Beneficii de
Logroño 10. Decembris 1646., & 18. Febr. 1647.
coram R.P.D. meo Veroſpio in mox allegata Cala-
guritana Beneficii de Logroño 27. Apr. 1646. §. final.
coram R.P.D. meo Rojas in alia ſimili Calaguritana
6. Iunii 1642. coram Reuerendiſſimo Salamantino,
& in Calaguritana Beneficii de la Caſa de la Reyna
27. Martii 1648. coram Reuerendiſſimo Terracinen.*
5 ac Matthæſi præferri perſuadet æquitas, † cum
alia beneficia Eccleſiaſtica quibus ſubſtineri
queat, non habeat; Ioannes verò Lopez tria
iam obtinuerit, *per Text. in cap. comparante 6.
de Cler. non reſid. cap. is cui 19. de præb. in 6. gloſſ. in
cap. dudum il ſecondo in verb. intitulatam, & in fine
de elect.*, idemque præcipitur in Sac. Concilio
Tridentino *ſeſſ. 24. de reform. cap. 17. Lambert.
de Iure patr. par. 3. lib. 2. quaeſt. 5. in princip. art. 13.
Seraphin. deciſ. 767. nu. 1. & 4. verſ. non obſtat quod
per Teſtes.*

Nec releuat; quod Ioannes fuerit à Patruo
ſuo Franciſco Gonzales Beneficiato integro
in ſupradicta Parochiali præſentatus, quia dum
6 hæc præſentatio facta † fuit lite pendente, præ-
iudiciū aliquod Matthæo inferre non potuit,
vt reſpondit *Rota in ſupradicta Calaguritana Be-
neficij de la Caſa de la Reyna 16. Ianuarij 1647. in
§. Non obſtat, quod in ſecunda Inſtantia ad finem,
& in d. Calaguritana Beneficij 20. Nouembris 1648
§. penultimo, & §. final. coram me.*

Denique præſentia Ioannis in Curia aliquã
ipſi prærogatiuam, vt Matthæo præferendus
7 ſit, non affert, † quia hæc non attenditur, niſi
quando tempore vacationis contingit, vt fuit
reſolutum in *dicta Calaguritana Beneficij de Lo-
greño 18. Februarij 1648. §. Non obſtat, ad medium
coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Neque Matthæus hodie amplius ab recur-
8 ſus ad Iudices Laicos † excludi poteſt; quia
iam eis renunciauit, & Apoſtolica auctorita-
te abſolutus à cenſuris exiſtit, *Rot. deciſ. 83. ſub
num. 20. verſ. Et benè admonuit*, & alijs relatis *in
Placentina Decimarum 11. Martij præſentis anni in
§. Minùs hodie coram me.*

Quare ipſi Beneficium hoc eſſe adiudican.
Domini cenſuerunt vtraque, &c.

NEAPOLITANA PECVNIARIA.

Luna 16. Maij 1650.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Probatio vera, & ſufficiens reſultat ex pluribus probationibus ſimul iunctis, licet aliqua ſit minus perfecta.*

DECISIO CCCXCV.

DOMINI hodie Sententiam Rotalem in hac cauſa latam cõfirmarunt ex ſecundo motiuo correſpectiuitatis ſatis ex depoſitionibus Teſtium, & quidem Maſſimini Paſſari pro Maſſarengho comprobato venditionum factarum inter Regiam Cameram Neapolitanam, & Maſſarenghum æris Cyprii à Io: Placto eidem Maſſarengho tranſmiſſi, quia Camera ea ſolùm ratione, & contemplatione pretio granorum 21. pro qualibet libra cum de tempore venditionis illius de annis 1633. 1634. ſolùm granis 14. pro contanti communiter venderetur emit; vt Maſſarenghus è cõuerſo ab ipſa Camera redditus Fiſcales ſuper Gabellis Vini Ciuitatis Neapolitanæ pretio duarum vltrà ſc. 20. mil. emeret, prout fecit ſoluendo ducatos circiter ſcut. 16. mil., vndè ratione incommodi harum ſaltem pecuniarum perſolutarum futuri periculi, & difficultatis in earum recuperatione DD. cenſuerunt ſuffeciſſe, quod ipſe Maſſarenghus emptor Placto perſoluerit grana 15. mil. pro qualibet libra iuxtà pretium commune 14. granorum, quo tunc Cyprium tàm in artium Caldetariorum, & in Ciuitate Neapolis, quàm ab ipſa Camera Regia pretio numerato, & vt aiunt *pro contanti* emebat.

Nec tollitur fundamentum ex obiecto per Informantes pro Placto, quod tunc temporis debitos Fiſcales erant bonæ conditionis, & qualitatis quoad exigibilitatem, & quòd eodem ferè inſtanti Maſſarenghus retrouenderit pactum dd. redditūum Emptorum pro eodemmet pretio, quo ſibi à Regia Camera vendi fecerant.

Quia animaduertendum eſt periculum amiſſionis horum redditūum non eſſe tantum commeſurando habito reſpectu ad tempus venditionis, ſed etiam ad tempus futurorum prout ſucceſſiuè calamitates Regni demonſtrarunt, quarū occaſione prædicti redditus Fiſcales omninò inexigibiles, & infructuoſi remanſerant, ac ſatis certum eſt, quod ſi Maſſarenghus non vendidiſſet æs Cyprium Cameræ Regiæ ad rationem granorum 21. pro qualibet libra eoſdem redditus Fiſcales

nõ emiſſet, neque ſe periculo amiſſionis ſuarum pecuniarum ſubieciſſet.

Nec releuant exceptiones contrà Teſtes pro Maſſarengho deponentes, & contrà ſupradictã fidem ſuper correſpectiuitate dictorũ contractuum, quia licet aliqua ex his pro-
1 bationibus † eſſet minus perfecta, omnibus tamen ſimul iunctis veram, & ſufficientem efficere probationem oſtenſum fuit *in deciſione in hac cauſa emiſſa die 22. Iulij 1648. in §. Quia primum, verſ. & quamuis coram R. P. D. meo Melzio*

Et ita vtraque, &c.

ANCONITANA DOMVS.

Mercurij 15. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Manutentio regulariter datur poſſeſſori anteriori, & poſſeſſio anterior ex quibus probetur? Clauſula *Conſtituti*, appoſita in Inſtrumento donationis non operatur, effectum ſuum in vita donatoris, ſed poſt eius mortem, ſi ita fuit conuentum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio cepta probatur ex publico Inſtrumento, & ſufficit ad effectum manutentionis. num. 2.*
3 *Poſſeſſio anterior in concurſu ſemper eſt præferenda.*
4 *Obitus ex quibus probetur?*
5 *Clauſula* Conſtituti, *appoſita in Inſtrumento donationis non operatur viuente donante, ſed poſt eius obitum quoties fuit ſpecialiter conuentum in vita donantis poſſeſſionem bonorum donatorum capi non poſſe. & num. 9.*
6 *Poſſeſſio poſterior in concurſu cum poſſeſſione anteriori manutenibilis non eſt.*
7 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens non priuat poſſeſſorem eius poſſeſſione eo non citato.*
8 *Poſſeſſor ſemper venit citandus.*
10 *Donatio ex defectu inſinuationis aliarumque ſolemnitatum non ſubſiſtitur.*
11 *Conſtitutum non operatur corruente contractu principali, cui eſt adiectum.*
12 *Manutentio danda eſt ei, qui ritè, & rectè poſſeſſionem cœpit.*

DECISIO CCCXCVI.

DOMINI decreuerunt Catherinæ Iaſſiæ dandã eſſe manutẽtionem in poſſeſſione Domus, de qua agitur, quia eam vti hæres Camillæ poſt duas ab eiuſdem obitu ho-
1 ras acquiſiuit, † vt probatur ex Inſtrumento confecto die 8. Febr. 1647., *ad Text. in l. præ-*
2 *dia, ff. de acquir. poſſ.*, & ſufficere † ad affectum manutentionis, dixit *Rota deciſ. 202. nu. 3. par. 1. poſt Marcheſ. de Commiſſ. tom. 1. fol. 436. num. 1.*

Nec refert, quod Ambroſius, & filij de Paſſeris die 7. Februarij eiuſdem anni d. Domus poſſeſſionẽ ante Catherinam apprehen-
3 derint, & ſic tanquam anteriores † ſint præferendi, *Gregor. XV. deciſ. 40. nu. 2.*, & apud *Modern. Peruſin. in tract. de Manut. deciſ. 456. num. 3., & deciſ. 607. & 640. vtrobique num. 1.*

Quia cum dicta die 7. Februarij Catherina
4 adhuc viueret, obiens die 8. † vt oſtenditur ex fide data, certè vigore clauſulæ *Conſtituti*, in donatione ſub die 5. Decembris 1622. in eorum *Summario num. 1.* appoſitæ hoc facere
5 non poterant, dum ea † loquetur expreſsè poſſeſſionem de Domo capi non poſſe, niſi poſt obitum Donatricis, *Iaſ. conſil. 146. num. 5. verſ. fin. lib. Honded. conſ. 18. num. 56. lib. 1. Surd. conſ. 166. nu. 25. Rota coram Duran. deciſ. 84. nu. 6. & deciſ. 134. num. 4.* cum pluribus allegatis per *Adden. ad deciſ. Baratt. 170. littera B.*

Subſequens verò die 9. dicti menſis Februarij, & anni poſſeſsio dictæ Domus etiam auctore Prætore capta, Paſſeris quod eſſe non poteſt, quia in concurſu cum Catherina re-
6 periuntur poſteriores, † adeòque non manutenibiles, *cap. licet cauſam de prob. Bart. in l. ſi duo num. 4. ff. uti poſsid. Rot. deciſ. 87. num. 1. part. 1. & deciſ. 19. per tot. part. 2. diuerſ.* Vndè Prætor nulliter, & iniuſtè eiſdem Paſſeris Catherina poſſidente minimè citata Immiſſionem con-
7 ceſsit, & proindè † eam poſſeſsione ſua non priuauit, vt notant *in d. l. clam poſsidere, §. qui non ad Nundinas, ff. de acquir. poſs. Rot. deciſ. 539. par. 3. recent., & coram Gregor. XV. deciſ. 9. num. 4.*
8 Et quod Catherina poſsidens eſſet † neceſſariò citanda probatur, ex congeſtis per *Grat. diſcept. forenſ. 571. num. 1. Caualer. deciſ. 98. num. 2. & 3. Gregor. XV. deciſ. 46. num. 7.*

Iniuſtitia verò d. Immiſsionis Paſserum ab eodem Prætore facta eſt incontrouertibilis, dum ſe in dicta clauſula *Conſtituti*, dictæ donationis fundat, quæ ex claris verbis eiuſdem
9 ſupradicti Inſtrumenti effectũ ſuum † nonniſi poſt mortem Camillæ conſtituentis ſortiri poterat, non autem in eius vita, vt expreſsè conuentum fuiſse legitur, *Duran. d. dec. 84. n. 6. Grat. diſcept. 451. num. 6. Modern. Peruſin. obſeru. 2. num. 34.*, quamuis etiam, cum dicta donatio anni 1622. aliam patiatur difficultatem, quod
10 ex defectu † ſolemnitatis inſinuationis, & aliarum non ſeruatarum ſuſtineri nequeat. *Rot. deciſ. 740. nu. 28. par. 4. tom. 3. recent., & deciſ. 227. num. 12. par. 7. Gregor. XV. deciſ. 260. nu. 4., & de-*
11 *ciſ. 334. num. 1.*, conſtitutum † in cauſa radicatum corruat, *Duran. deciſ. 155. num. 22. & 29. deciſ. 34. per tot. par. 6. recent. d. Modern. Peruſin. in tract. de Manut. obſeru. 20. num. 41.*

Quare cum poſseſsio per Catherinam ſu-
12 pradictam benè ſit capta, † meritò ei manutentionem deberi, *ex vulgat. §. Retinendæ, & §. hodie de interd.* Dñi iudicarunt vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE NASCENTORIIS.

Lunæ 20. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Agitur de probanda identitate bonorum fideicommiſſi ex publicis ſcripturis iunctis etiam teſtium depoſitionibus.

SVMMARIVM.

1 *Rota ex mutatione, & variatione facti recedit à reſolutionibus antea captis.*

2 *Idem.*

Digitized by Google

2 *Identitas bonorum fideicommiſſi probata remanet ſi conſtat eadem fuiſſe à Teſtatore poſſeſſa, & deindè ad eius hæredes perueniſſe.*

3 *Item probatur ex diuiſione eorumdem bonorum facta inter hæredes, & deinde poſt eorum obitum ad vlteriores hæredes., & ſucceſſores perueniſſe.*

4 *Item probatur ex teſtibus de publica voce, & fama iunctis etiam adminiculis.*

5 *Teſtes deponentes ſuper re antiqua coadiuuari debent, nec eorum dicta rigide diſcuti.*

6 *Identitas, ex quibus probata remaneat non obſtante diuerſificatione nominum confinium ſi in ſubſtantia eadem ſunt.*

7 *Identitas, vt probata dicatur ſufficit, quod verificentur denominationes ſpeciales alicuius familiæ iuncta etiam publica voce, & fama,*

8 *Identitas bonorum fideicommiſſi probatur ſi conſtat Teſtatorem, & deinde eius hæredes bona in eodem loco poſſediſſe, quia tunc oritur præſumptio bona eſſe eadem, donec conſtet de contrario.*

DECISIO CCCXCVII.

BIS coram bon. mem. Arguelles ſub die
18. Iunij 1646., & 21. Februarij 1648. denegata
immiſſione petita Angelo de Naſcentorijs
in poſſeſſionem duorum prædiorum,
de quibus agitur ex defectu probationis
identitatis eorumdem hodiè ex nouis
probationibus, interim factis, veritate magis
clareſcēte à dd. reſolutionibus denegatæ im-
1 miſſionis Domini receſſerunt ad † tradita à
Iuriſconſultis *in l. ſi ex plagis §. in cliuo ff. ad l.
Aquil., & l. Domitius ff. de teſtam., ac iubet Imperator
in l. Imperator ibi l. vt reſponſum, & in l. precibus
in princ. C. de impub.*; & alijs ſubſiſtit *Rota
apud Pan. deciſ. 156. num. 15. verſ. cum ex qualibet
facti mutatione*; Quoniam ex Inſtrumento locationis
hodiè in Summ. Angeli *num.* 1. per
q. Io: Rainerium de Naſcentorijs Teſtatorem
de anno 1575. 9. Iulij factæ apparet, eumdem
tunc alterum ex prædictis prædijs in communi
S. Ioannis in Treatio Bononien. Territorij,
penès viam publicam, ac bona Patrum
2 S. Saluatoris, & Cartuſianorum poſſediſſe,
quod prædium poſteà ad Alexandrum, &
Andromachā eius hæredes vniuerſales peruentum
ab ipſis poſt Ioannis obitum cum
eiuſdem loci, & confinium expreſſione anno
1591. die 27. Iulij locatum fuit.

Alterum verò prædium in Villa Bagnarolæ,
cui cohærent via publica, bona Patrū
S. Saluatoris, & illorum de Deſiderijs, Ioanne
defuncto in diuiſione bonorum anno
1592. ab eius hæredibus facta comprehenſum
3 fuit, † prout vtrumcumque prædium tempore
obitus d. Ioannis cum dd. confinibus remanſiſſe,
eoque defuncto ad d. Alexandrum
hæredem, atque ab eo ad Æmilium, ac Pyrrhum
ſucceſſiuè perueniſſe, patet ex Inuentario
Aemilij Summ. *num.* 5. et ex Teſtamento
Comitis Pirrhi eodem Summ. *num.* 6., ac deponunt
Teſtis ſecundus, quartus, & quintus,
alijque pro Angelo nuper examinati, qui
4 licet de auditu loquantur, in propoſito tamen
caſu probant, dum publicam, & longo
temporis continuam vocem, & conſonam
eorumdem bonorum determinationem
referunt, quæ omnia ex dd. Inſtrumentis,
alijſque per Angelum productis corroborantur,
quæ veriſimiles eorumdem Teſtium
5 depoſitiones in re antiqua † coadiuuari debent,
nec rigidè diſcuti *cap. cum tu, vbi gloſ. in
verb. benignè, & DD. de teſt. Pereg. conſ. 48. nu. 5.
& ſeqq. lib. 1. Rota deciſ. 131. num. 5. & 6. par. 1. deciſ.
760. per tot. par. 2., & deciſ. 120. num. 17. & 18.
par. 6. recent.*

Non obſtat, quod allatæ Communium
appellationes diuerſificentur, quia illa S. Ioānis
in Triario, tam in genere, quam in ſpecie
eſt conformis Inſtrumento: Teſtiumque
depoſitionibus, alterius verò communis Bagnarolæ,
licet videatur à communi Cazzani,
6 ſeù Magdalenæ, † & Armaroli differre, tamen
per quarti Teſtis depoſitionem declarantis,
prædiū, de quo agitur, in temporalibus communi
Bagnarolæ, & in ſpiritualibus communi
Cazzani eſſe ſubiectum, identitas fit clara
tanquam coadiuuata ex aſſertione Teſtium,
quod ipſimet aſſumpti Hoſpitalis Beatæ Mariæ
de Vita in ipſo actu apprehenſæ per eos
dd. prædiorum poſſeſſionis eaſdem qualitates
confinium in ſupradicto Inſtrumento factæ
eorum locationis ab Alexandro relatas expreſſerint.
Cui veritati accedit alia ratio,
7 quod denominationes † ſpeciales à familia
de Naſcentorijs præualere debeant tanquam
ex verificatione confinium particularium ex
publica voce, & fama iuſtificatæ *Rot. coram bo.
mem. Card. Mellino deciſ. 459. num. 2. & coram Gregor.
XV. deciſ. 575. num. 4. & deciſ. 16. num. 7. & 8.
par. 5. recent.*

Tolliturque omnis difficultas, dum conſtat
duo prædia in dictis locis ſituata ad Alexandrum
primum hæredem teſtatoris Ioannis
Rainerij perueniſſe, vndè oritur præſu-
8 ptio, † eſſe eadem ab eius Succeſſoribus in
eiſdem locis poſſeſſa, vſque dum alia ratio
de his reddatur, & iſta alijs titulis ab eiſdem,
tunc poſſideri, doceatur *extrad. per Peregr. d.
conſ. 48. num. 10. lib. 1. Rot. d. deciſ. 131. num. 5. p. 1.,
& deciſ. 706. num. 2. par. 2 recent.* Quibus omnibus
concurrentibus Domini de identitate dd.
prædiorum amplius non dubitando à deciſis
receſſerunt, vtraque parte informante &c.

NERITONEN. DIOECESIS.

Lunæ 20. Iunij 1650.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione præcedendi datur ei qui docet ſe in tali poſſeſſione exiſtere ex teſtium depoſitionibus necnon ex ſcripturis formiter extractis num. 2.*

3 *Quaſi poſſeſſio præcedendi probata quoad certos actus ſuffragatur quoad alios, concurrente cauſa vniuerſali.*

4 *Poſſeſſione in qua quis exiſtit priuari non debet, ſed in ea manutenendus.*

5 *Ma-*

Digitized by Google

6 *Manutentio in quaſi poſſeſſione præcedendi datur non obſtantibus decretis prouiſionalibus contrà poſſeſſorem, ſi adhuc poſt decreta in ea continuauit.*

DECISIO CCCXCVIII.

EXTANTE conſuetudine Cleri Neritoneñ in feſto Glor Aſſumptionis B. Virginis Mariæ ſimul conuenire ad præſtandam obedientiam Epiſcopo Neritonen. in Eccleſia Cathedrali vocato cuiuslibet loci dictæ Diœc. Archipresbytero iuxtà ſuam antiquitatem, & prærogatiuam ad incedendum cum Cruce in proceſſione generali per Ciuitatem, eaque peracta cum Epiſcopo, aut in eius abſentia cum Vicario diſcumbendum, orta fuit ſuper præcedentia in his actibus cõtrouerſia inter Capitulum, & Archipresbyterum Collegiatæ Eccleſiæ, Terræ Galatonæ, & Archipresbyterum, & Capitulum Terræ Tupertini, cauſaque coram Ordinario introducta, factis probationibus pronunciatum fuit Archipresbyterò Galatonæ in vocatione ad obedientiam, & accubitu menſæ Epiſcopi competere præcedentiam contrà Archipresbyterum Tupertinum, in alijs verò actibus extrà hos duos debere inuicem alterius vicibus præcederẽ; Appellatione in Sac. Rotæ Tribunali introducta, dubitatum fuit, cui ſit dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione præcedendi, & in quibus actibus, ac pro informante Archipresbytero Galatonæ reſolutum fuit, dandam ei eſſe manutentionem in quaſi poſſeſ-
1 ſione præcedendi † in præſtatione obentiæ delatione crucis, proceſſionibus, & accubitu in menſa Epiſcopali. Quia in ea ſe exiſtere ex Teſtium depoſitionibus Summar. *num.* 4. oſtendit, ideoque manutenendus eſt §. *Retinendæ inſtit. de interdict. Bald. in l. obſeruare* §. *antequam num.* 3. *ff. de offic. Procon. Rot. coram bon. mem. Coccino deciſ.* 46. *&* 452. *num.* 1. Atque habet pro ſe partitas Cancellariæ Curiæ Epiſcopalis
2 Neritonen. † formiter extractas, Summ. eius *num.* 1. *gloſ. in cap. bene quidem in verb. Mediolanenſis* 99. *diſtint. Dec. conſ.* 160. *pro Domino Præpoſito num.* 2. *verſ. ex ordine litteræ. Penia deciſ.* 164. *nu.* 8. & fuit dictum in *Lucana præcedentia* 24. *Ianuarij* 1628. *ac in Caſerauguſtana præcedentiarum* 28. *Aprilis* 1634. *coram Reuerendiſſ. Terracinen. impreſſ. apud Modern. Peruſ. poſt tractat. de manut. deciſ.* 594. *num.* 9. Ac quamuis dd. duo actus ſint
3 diuerſæ ſpeciei, cum † tamen habeant cauſam vniuerſalem, & vniformem ſuffragantur pro manutentione etiam in alijs actibus *Bartol. in l.* 1. §. *ſi quis hoc interdicto in fine ff. de itin act. priu. & in terminis præcedentiæ Buratt. dec.* 903. *num.* 11.

Non obſtat ſententia Ordinarii Neritoneñ quod extrà ſupradictos duos actus vocationis ad obedientiam, & accubitus in menſa Epiſcopi alternis vicibus præcedere Tupertinum Archipresbyterum Galatonus tantum debeat. Quia cum conſtet de eius quaſi poſſeſ-
4 ſione, † ea nullo modo priuandus, ſed in eadem manutenendus eſt, vt dixit *Rota dec.* 41. *num.* 2. *&* 9. *ac* 10. *par.* 2. *diuerſ. Buratt. deciſ.* 904. *cum plurimis alijs relatis in Taurinen. delationis Baldachini* 4. *Iulij* 1646. *coram R. P. D. meo Corrado in* §. *fin.* Ideoque neque huic Archipresbytero obeſſe poſſunt decreta prouiſionalia præcedendi alternis vicibus, quia his non
5 non obſtantibus † in ſua quaſi poſſeſſione etiam poſt hæc decreta continuauit, vt Teſtes pro eo examinati deponunt, quæ continuatio efficit eum nihilominùs eſſe manutenendum, vt reſpondit *Rota in Colonien. Præcedentiæ* 9. *Iunij* 1627. *coram bon. mem. Cardinali Vbaldo, impreſſ. apud tract. Modern. Peruſ. de manut. dec.* 32. *num.* 9. *& ſeq.*

Et ità reſolutum fuit &c.

ROMANA SALVIANI.

Mercurij 22. *Iunij* 1650.

ARGVMENTVM.

Saluianum datur ſuper locis montium emptis ex pretio bonorum cenſitorum ex vi ſubrogationis, nam eadem hypotheca competens ſuper bonis exerceri poteſt ſuper locis montium ſubrogatis, & ad hoc declarantur Conſtitutiones Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca competens cenſuario ſuper bonis cenſuatis competit etiam ſuper locis montium emptis ex pretio dd. bonorum venditorum.*
2 *Saluianum datur ratione hypothecæ ſuper locis montium ſubrogatis in locum bonorum venditorum, & poteſt vigore hypothecæ, auocari poſſeſſio.*
3 Conſtitutio fel. recor. Pauli V. anno 1617. in ordine 108. incipieñ Paſtoralè munus §. Præterea Bullario tom. 3. declaratur.
4 *Cenſuario ſuper bonis cenſuatis nullum ius nec quoad dominium, ſeù proprietatem, eiuſque exercitium acquiritur, ſed ſolum hypotheca per emptionem annui cenſus competit.*
5 *Conſtitutio ſupradicta Pauli V. necnon alia Clementis VIII. non comprehendunt cenſus contrà num. ſequenti.*
6 Conſtitutio fel. record. Vrbani VIII. in ordine 65. incipien. Decens, & æquum cenſemus in §. Quoniam Bullar. tom. 4. ſupradictam Conſtitutionem Pauli V. *ad contractus, & quaſcumque impoſitiones Cenſuum extendit.*
7 *Conſtitutio fan. mem. Pauli V. quamuis comprehendat cenſus tamen ſi tempore impoſitionis fuit ei, alijſque Conſtitutionibus Apoſtolicis derogatum per Breue Apoſtolicum obeſſe non poteſt maximè ſi de eo tempore talis nullitas non fuit acceptata.*
8 *Conſtitutio reſpicit futura, nec habet oculos retro.*
9 *Facultas non reducta ad actum non impedit quin is, contrà quem exerceri debeat poſſit agere dicta facultate non obſtante.*
10 *Bulla Baronum quid diſponat quoad bona fideicõmiſſo ſubiecta?*

DE-

DECISIO CCCXCIX.

NON acquieſcente D. Alexandro Cataneo reſolutioni ſub die 24. Ianuarij pręſeutis anni captæ coram me ad fauorem RR. Beneficiatorum in Eccleſia Lateraneñ à fęl. record. Papa Vrbano VIII. inſtitutorum in qua dictum fuerat ad vlteriora in iudicio Saluiani coram Vicario Eminentiſſ. d. Eccleſię Archipresbyteri proceden. eſſe, hodiè denuò cauſam repropoſui, & DD. ſteterunt in deciſis, quia de credito, & hypotheca bene-
1 ficiatorum ſuper bonis cenſuatis, alijſque Proſperi Caetani, qui cenſum ſcutorũ 104. de cuius fructibus agitur, ipſis vendidit, conſtat ex Inſtrumento ſub die 19. Auguſti anni 1625. ſtipulato, cuius hypothecę poſteà tranſlatio facta ſuper locis Montium S. Bonauenturę ſecundę erectionis emptis ex prætio vẽditorum dd. bonorum vinculatorum verificatur ex Chirographo præfati Summi Pontificis, cuius vigore eidem loca montis eſſe beneficiatis hypotheeata, proindeq; eorumdem locorum poſſeſſionem vtilis Saluiani
2 remedio † ab ipſis poſſeſſoribus, ſeù detentoribus poſſe auocari manifeſtum eſt *l. ſi cum 10. §. qui Iniuriam ff ſi quis caut. & præter allegatos in deciſ. quæ reuidetur in fine principij Gregor. XV. deciſ. 511. num. 30. & 31. & deciſ. 681. num. 7. p. 1. recentior.*
3 Neque ex *Conſtitutione fel. record. Pauli V. de anno 1617. kal. Decembris edita in ordine 108. incip. Paſtorale munus in §. 5. preterea Bullar. to. 3* exaduerſo allegata, huius impoſiti cenſus nullitas aliquo modo ſubſiſtit, dum hæc Cõſtitutio impoſitiones cenſuum tunc non cõprehendebat, eo quia ſuper Caſtris cenſuatis,
4 creditoribus nullum ius, nec quoad dominium, ſeù proprietatem, nec quoad poſſeſſionem, aut iuriſdictionem, eiuſque exercitium acquirebatur, ſed ij ſolam hypothecam per emptionem annui cenſus nanciſcebantur, vt reſpondit *Rota in Romana, ſeù Sabinen. cenſus 17. Nouembris 1628. coram Card. Sacrato impreſſ. deciſ. 211. n. 5. & 6 par. 5. recent.* Et quod
5 dicta Conſtitutio *Pauli V.* † prout alia fęlic. record. *Clem. VIII.* non comprehendat cenſus fuit in puncto firmatum *in d. deciſ. 211. d. num. 5. & 6. par. 5. & deciſ. 118. n. 19. part. 6. rec.*
6 Nec refert, quod *fel. record. Vrban. VIII. de anno 1627. kal. Iunij per nouam Conſtitutionem in ordine 65. incip. Decens, & aquum eſſe cenſemus in §. 10. quam etiam ad quaſcumque Bullar. tom. 4. ſupradictam conſtitutionem Pauli V.* ad contractus & quaſcumque impoſitiones cenſuum annuorum extenderit, quia dum idem Ponti-
7 fex hunc contractum cenſus, † de quo hic agitur cum ampla derogatione quarũcumque Conſtitutionum, per quas cenſeri poſſet prohibitus, & confirmauerit, vt in ipſo tenore confirmationis dato in Summ. Beneficiatorum *nu.* 8. legitur, de tempore, quo nulla huiuſmodi nullitatis acceptatio, vel obiectio facta fuerat, neque alicui ſuper ea ius quæſitum beneficiatis obſtare eadem Conſtitutio non poteſt, vt in ſimili fuit dictum in *Romana Barchi 19. Ianuarij 1622. in §. non poteſt coram bon. mem. Remboldo*, ſubſiſtit etiam optima ratio, quod d. extenſio ad cenſus, tanquã
8 poſterior, cum non habeat oculos retro, & reſpiciat tantum futura *l. leges 7. C. de leg. c. 2. & cap. fin de conſt. Rota in Romana aureorum octo Zeccarum coram Card. Lancellotto impreſſ. apud Marcheſ. de commiſſ. tom. 1. fol. 652. num. 5. & in deciſ. 211. num. 1. p. 5. recent.*

Minus obſtat facultas ab eodem Vrb. VIII in Chirographo confirmationis huius contractus conceſſa ſoluendi creditoribus ex eiſdem locis Montium, vel ex eorum pretio,
9 quia cum talis facultas † non fuerit cum beneficiatis deducta ad actum rectè eiſdem licet agere pro conſecutione fructuum huius eorum cenſus, donec eis ſatisfiat, vel ſaltem per legitimam oblationem in eodem Chirographo præſcriptam caueatur, vt fuit in ſimili reſolutum *in deciſ. 260. ante num. 1. verſ. et deberi fructus par. 4. recent.*
10 Ceſſat quoque obiectum, quod bona, † de quibus agitur ſint ſubiecta fideicommiſſo, quia hanc difficultatem ſubſtulit Bulla Baronum, vt late dixit *Rota in Terracinen. bonorum 20. Decembris 1621. coram Eminentiſſimo Cardinali Fabritio Veroſpio.*

Reliqua obiecta repetita ſatis fuerunt in ſupradicta deciſ. ſublata; ideoque Domini eam confirmarunt vtraque &c.

ROMANA PRAETENSAE RESTITVTIONIS DOTIS.

Luna 27. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Lęſio enormis quoties in ſubbaſtatione interceſſit, tunc datur reintegratio ad bona ſubhaſtata, & ex quibus læſio enormis in ſubhaſtatione detegatur? Executio Iudicis à quo ratione iniuſtitiæ poteſt à Iudice, ad quem reuocari etiam per viam attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio non datur ad bona ſubhaſtata, ſed ordinarijs remedijs agendum eſt, quamuis Iudex iniuſtè proceſſerit non tamen notoriè.*
2 *Mandatum ex falſa cauſa relaxatum eſt nullum, & iniuſtum cum omnibus in eius executionem geſtis.*
3 *Creditor tenetur ad reſtitutiones bonorum in executionem captorum vigore mandati iniuſti.*
4 *Læſio enormis in ſubbaſtatione, ex quibus detegatur?*
5 *Læſio enormis quoties in ſubſtatione interceſſit aquum non eſt, quod creditor longa defatigatione iudiciorum locupletetur, ſed tenetur ſtatim bona ſubbaſtata reſtituere ſuprà num. 3.*
6 Bald. in Auth. & qui iurat num. 47. C. de bon. auth. iudic. poſſid. Franch. deciſ. 120. num. 8. & deciſ. 660. per tot. *declarantur non procedere, quando Iudex, à quo mandatum relaxauit, & executio facta eſt pro ſumma maiori, quam ſit debita, & fortius pro ſumma nullo modo debita.*

7 Execu-

7 *Executio Iudicis, à quo quando eſt iniuſta poteſt per Iudicem ad quem reuocari etiam per viam attentatorum.*

DECISIO CCCC.

DOMINI hodiè iterum approbando reſolutionem ſub die 4. Februarij præteriti coram me datam ad duo capita dubij propoſiti in hac cauſa, videlicet, an mandatum A.C. ſit infirmandum ità vt ſit danda reintegratio hæredi q. Antimi Vrſini ad bona ſubhaſtata contrà D. Aemilium Caualerium D. Claræ Sanneſiæ maritum deliberatarium dd. bonorum, de quibus agitur, reſponderunt iniuſtitiam in primis ſententiæ ſubhaſtationis A. C. conſtare ex abundanter ſatis dictis in deciſionibus in hac cauſa emanatis ſub diebus 15. Ianuarij, & 21. Iunij 1649. & d. die 4. Februarij huius anni, prout etiam
1 non competere † d. hæredi Antimi reintegrationem ad bona ſubhaſtata, ſed ordinarijs ei iuris remedijs agendum eſſe, quia Iudex licet iniuſtè, non tamen notoriè iniuſtè proceſſit *vt in §. quod verò locus non ſit d. deciſ. quæ videtur.*

Nihilominus tamen Domini cenſuerunt ex capite ſummæ læſionis d. Aemilium teneri d. hæredi q. Antimi reſtituere quidquid ad inſtantiam eius vxoris pro ſumma nequaquam debita ad ipſum peruenit de bonis d. Antimi, quia vt omnes ſupradictæ deciſiones iuſtiſsimè firmarunt, iniuſtum erat d. mandatum A.C. ex falſa cauſa relaxatum
2 cum omnibus in † executionem illius geſtis *ad text. in l ſi non ſortem §. ſi centum ff de cond. indebit*, ideò ſuffragari non poteſt d. Aemilio,
3 ſed tenetur † ad reſtitutionem dd. bonorum *l. 2. l. penult. C ſi vend. pig. agatur Fulgoſ. conſ. 190. viſis toto proceſſu num. 3. ad fin. verſ. contra emptores verò Neguſ. de pignor. memb. 1. par. 6. numer. 28. verſ. ſed dubitatur*, & in his terminis fuit reſolutum *in Romana Spolij 21. Februarij* 1600. *coram Iuſto deciſ. 36. & coram Sacrato in Anconitana Spolij 9. Iunii eodem anno deciſ. 282. per tot. par. 3. recentior. ac etiam comprobatur in deciſ. 506. num. 7. verſ. nec obſtare viſum fuit, & ſeq. par. 5. recent. tom. 2. latiſſimè proſequitur Giurb. deciſ. 89. ſub num. 1. verſ. etiam contra tertium, & ſeq. & concurrit Statutum Vrbis lib. 1. cap. 154. Moder. Peruſ. in tract. de ſubbaſtat. inſpect. 49. n. 79.* vbi in terminis dicit procedere etiam in caſu ſubhaſtationis factæ de mandato Iudicis.

4 Enormis autem læſio † ex eo manifeſta, & palpabilis apparet, quod dd. bona Antimi in ſorte ſcutorum 14800. ex d. mandato ex falſa cauſa relaxato ſubhaſtata viliſsimo pretio ſcut. 4500. & cum maxima læſione conſideratis etiam oneribus, quibus ſubiecta reperiuntur, à d. Aemilio empta fuerint, vndè reſultat damnum hæredis d. Antimi *l. ſi vxor 3. ibique gloſ. & in l. 1. in verbo mala fide C. ſi vend. pign. agatur*, & alijs relatis probat *Modern. Piſauren. de ſubbaſt. quæſt. 43. num. 14. verſ. nec iſto ca-*
5 *ſu*, quarè iuſtum non eſt, † vt hoc pacto cum alterius iactura, vel longa defatigatione iudicium locupletetur *d. l. 1. ad med. verſ. quod ſi de bonis, & d. l. ſi vxor C. ſi vend. pign. agatur*, & vtrobique notatur *per gloſ. & DD.*

6 Non obſtat doctrina † *Baldi in auth. & qui iurat ſub num. 47. in fin verſ. ſed quid ſi fuit proceſſum C. de bon. auth iud. poſſid. Franch. deciſ. 120. n. 8. verſ. Item quod eſt fortius, & deciſ. 660. per tot.* cum pluribus allegatis.

Quia iſta iura non procedunt quando Iudex, à quo mandatum relaxauit, & executio facta eſt pro ſumma maiori, quam ſit debitum, & ſic longè fortius pro ſumma nullo modo debita, vt hic *Rot. d. deciſ. 36. & d. dec. 282. num. 2. verſ. non obſtat par. 3. recentior.*, & *in Senogallien. Bonorum* 14. *Aprilis* 1617. *coram bon. mem. Remboldo*. Etenim quando executio Iudicis,
7 à quo eſt iniuſta † poteſt optimè per Iudicem adquem reuocari, etiam per viam attentatorum, vt pluribus allegatis firmant *adden. ad Gregor. XV. deciſ. 91. num. 13. & dec. 252. num. 4. in fine Buratt. deciſ. 185. num. 6. & priùs deciſ. 171 num. 8.*, & fuit dictum *in Meleuitana attentatorum 20. Iunii 1639. §. fin. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Et ità vtraque &c.

BENEVENTANA MANVTENTIONIS.

Lunæ 27. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Filijs agentibus ad dotem maternam ſemper obſtat renunciatio iurium dotalium facta à matre præſertim titulo oneroſo, quæ ab ipſa renunciante impugnari nequit, niſi omnibus receptis reſtitutis.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio iurium dotalium facta à matre obſtat filijs ne valeant ad dotem maternam agere.*

2 *Renunciatio quando eſt facta non per viam tranſactionis, ſed ſolemnis ceſſionis iurium ſemper obſtat donec ſuper eius nullitate fuerit in ordinario iudicio cognitum, & pronunciatum.*

3 *Diſpoſitio legis fæminæ* C. de ſecund. nupt. *locum non habet, quoties filius primi matrimonii deceſſit ante tranſitum matris ad ſecundas nuptias, itaut mater, tam quoad vſum fructuum, quam quoad proprietatem lucrum dotale, ac legitimam acquirit, & num. 4.*

5 *Laudum cum decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus acceptatum vim habet ſententiæ, & reiudicatæ, itaut contra eum veniri minime poteſt.*

6 *Renunciatio, quando eſt facta titulo oneroſo, tunc nequit à renunciante impugnari, niſi prius omnibus perceptis reſtitutis.*

DECISIO CCCCI.

INformante hodiè Fuluia Maſcambruna contrà deciſionem in hac cauſa coram me ſub die 9. Iunij 1649. emanatā ſuper manutentione danda Hieronymo Carafæ in duabus,

Digitized by Google

duabus ex tribus partibus bonorum, de quibus agitur DD. ſteterunt in deciſis ex inconcuſſo fundamento iniuſtitiæ ſententiarum præcedentium ſtante ampla renunciatione per Fulaiam, eiuſque ſororem Emiliam quorumcumque Iurium in dote, ac bonis maternis ſibi competen. ad fauorem Franciſci Antonij Caraſæ, ac eius filiorum, quæ per Inſtrumentum ſolemne ſub die 3. Iunij 1609. ſtipulatum cùm earum Iuramento probatur, cuius abdicationis vigore à petitione eiuſdem dotis ma-
1 ternæ, pro qua ipſis immiſſio conceſſa fuit, excludebantur, *Rot. coram Buratt. deciſ. 310. ſub nu. 5. verſ. quouerò ad Margaritam cum ſeq. dec. 635. num. 3. verſ. nec Veronica par. 1. & deciſ. 338. num. 1. verſ. vnde ſicut part. 4. tom. 3. recent.* cum pluribus allegatis *in Deciſione quæ reuidetur*, §. *vltra defectum*.

Neque viſa fuerunt Dominis applicari poſſe obiecta per Infoimantes pro dd. ſororibus de falſa cauſa tranſactionis, quia præterquam quod ex facto plura non iuſtificantur, omnia reſpiciunt perſonam Ioannæ matris, contra cuius bona tendunt, nihil autem commune habent cum dicto Franciſco Antonio, cui, &
2 eius filijs pleniſſimè renunciarunt, † non per viam tranſactionis, ſed ſolemnis ceſſionis; omnia Iura eiſdem ex cauſa Dotis maternæ contra matrem competentia, conuento pretio ducaiorum mille trecentorum, vt in dicto Inſtrumento legitur, quod omnem ad effectum impediendi immiſſionē præfatis Fuluiæ & Emiliæ malè conceſſam difficultatem tollit, ſaltem donec ſuper eius nullitate fuerit in ordinario iudicio cognitum, & pronunciatū, vt fuit dictum *in Auenionen. Hæreditatis 16. Ianuary 1622. coram Reuerendiſſ. Terracinen. impreſſ. deciſ. 86. num. 9. verſ. ea enim ſemper obſtat, & nu. 10. part. 6. recent. & in Meleuitana Hæreditatis 16. Nouembris 1620. coram Cardin. Canaler. inter eius impreſſ. deciſ. 550. n. 4.*

Et aduertendum eſt, quod dum filius prio-
3 ris matrimonij dictæ Ioannæ † antequam ipſa ſecundas nuptias contraheret, deceſſerit, non intrat diſpoſitio, *l. fœmine C. de ſecund. nupt.* cum alijs exaduerſo allegatis, quia Ioanna tàm,
4 quoad vſumfructum, † quàm quoad proprietatem lucrum dotale, & legitimam acquiſiuit vt alijs relatis tenuit *Rot. deciſ. 619. num. 1. part. 1. recent.* & fuit latè reſolutum, *in Romana Succeſſioni. de Comitibus 15. January 1642.* §. *nec relouat verſ. ſecus autem coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Inſuper renunciatio non ſolum ex dicta cauſa creditorum matris, quæ etiam controuerti non poſſunt ex eo, quia canonizata remanſerunt per Laudum Io: Baptiſtæ Maſcambruni, quod cum fuerit à Fuluia accep-
5 tatum † cum decreto Iudicis, & ſolemnitatibus tàm de Iure, quàm ex ſtatuto requiſitis, vt patet in Summ. præteritæ poſitionis *num. 2. in fine*, vtique habet vim ſententiæ, & rei iudicatæ, itaut contra eum minimè venire poſſit, vt ſæpiùs firmauit *Rota*, & *ſignanter in Romana Societatis Lignorum 27. Iuny 1635. coram bon. mem. Coccino, quæ eſt deciſio 65. nu. 1 & 2. par. 7. recent. confirmata 20. Februarij 1641.* §. *Quod enim dicebatur in fine coram me.* Sed ob nonnulla alia renunciantium debita in dicto Summ. præteritæ Poſitionis *dicto num. 2.* expreſsè, & à partibus non controuerſa, facta fuit, quæ ad tranſactionem ſuſtinendam ſufficiunt, maximè
6 factam titulo oneroſo † ſub onere ſoluendi diuerſa dd. renunciantium debita ſatis magnæ quantitatis; Vndè à Maſcambruna impugnari nequit, niſi prius omnibus perceptis reſtitutis ex deductis *in dicto* §. *vltra defectum dictæ Deciſionis*, quæ reuidetur, cuius fundamentum ex hoc capite vtraque parte Informante DD. confirmarunt &c.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Ven. 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

Immiſſio deneganda non eſt reſignatario in beneficio reſignato habente gratioſam ſubrogationem, dum concurrunt ſolita requiſita ad eam obtinendam. Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non poteſt concurrere cum alio prouiſo habente ſubrogationem gratioſam. Irregularitas narrata in litteris Apoſtolicis, ex quibus non dicatur probata?

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ paratam habent executionem.*
3 *Reſeruatio beneficij reſultat ex reſignatione facta in manibus Papæ.*
4 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinary.*
5 *Poſſeſſio Parochialis probatur ex teſtibus deponentibus de actibus Parochialibus.*
6 *Immiſſio non eſt deneganda reſignatario in beneficio reſignato habente ſubrogationem gratioſam concurrentibus requiſitis pro immiſſione obtinenda.*
7 *Prouiſus Apoſtolicus non dicitur habere parem titulum ſi non habet ſubrogationem gratioſam, prout habet ſubrogatus, etſi non venit ex eadem vacatione non poteſt cum eo concurrere.*
8 *Contradictor legitimus non eſt prouiſus, quamuis eius gratia fuerit executioni demandata, quoties executor nulliter ad executionem proceſſit, non citato gratioſè ſubrogato in beneficio.*
9 *Irregularitas in litteris narrata probanda eſt ab impetrante alias gratia non ſuffragatur.*
10 *Delictum non præſumitur niſi probetur.*
11 *Irregularitas non inducitur ex ſimplici præſentia Clerici tempore quoquis fuit vulneratus, & nu. 14.*
12 *Irregularitas non probatur ex diſpenſatione obtenta cum illa ad cautelam obtineri poſſit.*
13 *Et ex quibus deprehendatur diſpenſationem ad cautelam fuiſſe obtentam?*
15 *Irregularitas non poteſt dici probata reſpectu vnius ſi ſuper eodem homicidio plures fuerunt in genere querelati, & nullus fuit condemnatus, vnde eo magis redditur æquiuoca probatio delicti.*
16 *Irregularitatis materia tanquam obiectiua conclu-*
dentem

dentem probationem requirit, ſitaut nō ſufficiat ſententia condemnatoria ſine actis.
17 *Irregularis in foro contentioſo quis iudicari non debet, quamuis in foro conſcientia in dubio teneatur de abſolutione proſpicere.*
18 *Exceptio irregularitatis quando eſt turbida admittenda non eſt ad retardandam immiſſionem. & executionem ſubrogationis gratioſæ.*
19 *Poſſeſſio triennalis dicitur interrupta per citationem legitimè executam contra poſſeſſorem.*

DECISIO CCCCII.

A Sententia Rotali ad fauorem Io: Patini
Prouiſi Apoſtolici ex reſignatione Se-
baſtiani Alcarcia in manibus Papæ pro eius
immiſſione in Parochialem, de qua agitur
contra Chriſtophorum Varellam commiſſa
mihi appellationis cauſa cum clauſula *parito*
literis arbitrio Rotæ, propoſui hodie dubium,
an intret arbitrium pro retardatione execu-
tionis litterarum Apoſtolicarum, & Domini
1 negatiuè reſponderunt, quia arbitrium † re-
gulatur à Iure, *l. fin. §. Sed etſi ibique Bart. nu. 16.*
C. comm. de leg. Caſar de Graſſ. deciſ. 7. num. 7. & de-
ciſ. 8. num. 2. de ſent. & re iudic. Rota deciſ. 348. nu. 2.
par. 5. dec. 71. nu. 1. par. 6. recent. & in Vrgellen. De-
canatus 29. Nouembr. 1649. in princ. coram R.P.D.
meo Celſo.
2 Litteræ verò Apoſtolicæ † gratioſæ ſub-
rogationis Ioannis in locum defuncti Seba-
ſtiani de Alcareta tanquam iuſtificaræ paratā
debent habere executionem, *cap. ſi quando de*
reſcri. cap. ſi Capitulo, ibique gloſſ. in verb. exequatur
de conceſſ. prabend. in 6. Rot. deciſ. 147. num. 2. part. 7.
recent. & in Melenitana Beneficij 25. Iunij 1649. in
princ. coram R.P.D. meo Bichio, in Pampilonen. Be-
neficij de Eſparza 15. Decembris 1649. §. Cum igi-
tur coram bon. mem. Arguelles, & in Vicen. iuriſdi-
ctionis 2. Maij præteriti poſt princip. coram R. P. D.
meo Cerro.
3 Iuſtificatio autem patet ex † reſeruatione
cauſata per reſignationem ſupradicti Seba-
ſtiani in manibus Papæ *ad text. in cap. 2. de pra-*
bend. in 6. vbi Io. Andr. num. 6. & 7. Franc. colum. 3.
verſ. in gloſſ. in verb. vacare Roman. conſ. 342. num. 2.
Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 2. q. 20. num. 5. Et Cle-
4 ricatus † Ioannis probatur per litteras Paten-
tes Ordinarij Compoſtellani, *Rot. deciſ. 302.*
num. 3. par. 4. tom. 2. & deciſ. 20. num. 18. par. 6. recen.
in Calaguritana Præſtimonij 10. Maij 1649. in §. va-
catio in fine coram R. P. D. meo Otthobono in Ma-
rianen. ſeu Acien. Beneficij 13. Maij præſentis anni,
§. Clericatus coram R.P.D. meo Roias, & in Tauri-
nen. Pratenſa Optionis 11. Februarij dicti anni co-
ram me.
5 Poſſeſſio verò dictæ Parochialis prædicti
Sebaſtiani reſignantis antequam obiret pro-
batur per duos Teſtes deponentes ipſum fe-
ciſſe in dicta Parochia omnes actus à Recto-
re fieri ſolitos ad doctr. *Bart. in l. ſtipulatio iſta,*
§. hac quoque numer. 2. ibique gloſſ. ff. de verb. obligat.
Rota coram Seraphin. deciſ. 1061. num. 1. coram Du-
ran. deciſ. 40. num. 2. & deciſ. 539. num. 2. part. 4. re-
cent.
6 His igitur concurrentibus immiſſio † Io-
anni reſignatario eſt concedenda, prout opti-
mè firmatum fuit *in hac cauſa 1. Iulij 1643.*
§. verum diſputato coram me R.P.D. meo Otthobono
& tradit Mohed. deciſ. 11. vt lit. pend. Put. deciſ. 495.
lib. 2. in correct. Gregor. XV. deciſ. 306. 307. & 394.
nu. 1. Duran. deciſ. 406. nu. 1.
Neque iuuat Chriſtophorum aſſerere ſe
7 habere parem titulum, † cum ipſe non habeat
ſubrogationem gratioſam in poſſeſſione Se-
baſtiani, prout Ioannes, neque venit ex eadē
vacatione reſignationis, ſed per obitum, ſic
cum Ioanne concurrere nequit, *Rota in Ra-* 1
tisbonen. Canonicatus 23. Iunij 1617. & 23. Mar-
tij 1618. coram eodem cum alijs latè cumulatis in di-
cta deciſ. 1. Iulij 1648. §. quia DD. animaduertebant
coram R.P.D. meo Otthobono; Non enim eſt le-
8 gitimus contradictor, † licet eius quoque
gratia executa ſit, dum executor nulliter pro-
ceſſit, Ioanne, cuius Iuris tàm ipſe, quàm
Chriſtophorus certam notitiam habebat, mi-
nimè citato *Rot. coram Greg. XV. deciſ. 69. num 4.*
& 5. deciſ. 161. num. 4. & 5. par. 4. tom. 2. & dec. 193.
nu. 4. par. 5. recent.
Excludit etiam Chriſtophorum ab hac Pa-
rochiali inuerſimilis, & improbabilis eius
narratiua facta Papæ in ſua gratia de homici-
9 dio, † & irregularitate Ioannis, quod minimè
probatur; & delictum † non præſumitur, niſi
10 probetur, *l. merito ff. pro ſocio, Gabr. de maleſic.*
concl. 2. num. 1. Baratt. deciſ. 864. num. 7. Rot. dec. 674.
par. 3. in fin. & deciſ. 33. num. 10. part. 6. recent. Ne-
que elicitur ex narratiua eius ſimplicis præ-
ſentiæ, dum Alphonſus vulneratus fuit, quia
11 hæc præſentia † non inducit irregularitatem
cap. vltimo, verſ. qui nec eam, vbi Arch. num. 3. 23.
quaeſt. 8. Abb. in cap. continentia num. 1. & 2. de Cler.
percuſſ. Maior. de irregular. lib. 5. cap. 48. fol. 463. n. 1.
verſ. quæ omnia.
Minus Ioanni præiudicat mandatum de
diſpenſan. obtentum, quia cum diſpenſatio
12 potuerit obtineri ad cauthelam, † incurſum
irregularitatis non probat *Sanchez de matrim.*
lib. 2. diſp. 37. num. 14. verſ. ad vltimum tom. 1. Rota
deciſ. 534. num. 9. par. 1. & deciſ. 309. num. 19. part. 7.
recentior. Imò verè ad cauthelam obtentum
13 fuiſſe † probat, tum narratiua illius, *Summar.*
num. 4. ibi, *& nullam exiſtimans ſe ex præmiſſis ir-*
regularitatem contraxiſſe, tum pariter qualitas fa-
14 cti narrata, nempè ſola præſentia, † quæ vt
ſuperiùs firmatum fuit irregularitatem non
inducit, *Crauett. conſ. 29. numer. 2. lib. 1. Rota apud*
Marcheſ. par. 2. fol. 61. num. 4.
Eoque minus ex præmiſſis reſultat irregu-
15 laritatis probatio, † quia ſuper huiuſmodi ho-
micidio non ſolum Ioannes, ſed decem per-
ſonæ nominatim, omneſque alij in genere
quærelati fuerunt, & nullus eorum fuit con-
demnatus, vt in quærela, & fide Notarij Sum-
mar. Additionali *nu. 2.* ex plurium enim quæ-
relatorum concurſu, eo magis redditur equi-
uoca, & irreleuans præſumptio delicti contra
Ioannem, *Maiol. de irregularit. lib. 5. cap. 48. §. 4.*
num. 9. Greg. XV. deciſ. 96. num. 2. & 3. Præſertim
16 in hac materia obiectiua, † quæ requirit pro-
bationem concludentem, itaut nec ſufficere
ſententiam condemnatoriam abſque exhibi-
tione

Digitized by Google

tionè actorum illam iuſtificantium, dixerit in terminis irregularitatis ex homicidio *Rota in Melliten. Parochialis 28. Iunij 1639. §. Debuiſſet cum ſeqq. & eadem cauſa 31. Ianuarij 1650. §. Iniuſtitia coram R.P.D. meo Bichio*, & in foro contentioſo
17 in dubio quis † irregularis iudicari non debet, quamuis in foro conſcientiæ, in dubio teneatur ſibi de abſolutione proſpicere, *Maiol. de irregularit. lib. 1. cap. 2. num. 2. & 3. Conar. de diſpenſat. lib. 5. cap. 1. num. 24. Valen. de differ. vtriuſque for. verb. irregularitas differ. 5.* & in omnem ca-
18 ſum iſta exceptio tanquam turbida † non eſt admittenda ad retardandam immiſſionem & executionem ſubrogationis gratioſæ, *Caputaq. deciſ. 342. num. 6. par. 2. Rota deciſ. 387. num. 5. & 6. par. 1. & deciſ. 302. n. 30. par. 4. to. 2. rec.*

Nec denique Chriſtophorus tueri ſe poteſt triennali poſſeſſione huius Parochialis, quia
19 oſtenditur in facto hanc eius poſſeſſionem per citationem ad Inſtantiam Ioannis legitimè executam interruptam fuiſſe ad not. per *Felin. in cap. ex tenore numer. 5. de reſcript. Sarnen. in regul. de triennal. quæſt. 34. Lotber. de re beneſic. lib. 2. quæſt. 53. num. 23. & 40. Rota coram Buratt. in Nicien. Prioratus 13. Aprilis 1623. inter eius impreſſ. deciſ. 699. num. 2.*

Et ita reſolutum fuit &c.

NOVARIEN. IVRISPATRONATVS.

Ven. 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus vt acquiſitum dicatur requiritur, quod aſſignatio dotis fiat ex bonis proprijs dotantis, non autem Eccleſiæ, aut alijs pijs operibus, quodque illa ſit congrua ſaltim in ſumma ſcutorum centum ex decreto S. Concil. Trident.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ab Vniuerſitate prætenſum probari debet ad formam traditam* à Conc. Trid. ſeſs. 25. de reformat. cap. 9.

2 *Iuſpatronatus ſine aſſignatione dotis non acquiritur.*

3 *Iuſpatronatus Eccleſiæ non acquiritur ex ſola deſtinatione alicuius annuæ ſummæ pro Rectore.*

4 *Iuſpatronatus vt acquiratur requiritur, quod aſſignatio dotis ſiat de bonis proprijs dotantis, non autem ex redditibus fabricæ eiuſdem Eccleſiæ, aut alijs piis operibus.*

5 *Item quod dos aſſignata ſit congrua ſaltim in ſumma ſcutor. 100. pro ſuſtentatione Rectoris ex Decreto* S. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13. *alias Iuſpatronatus non acquiritur.*

6 *Prouiſus tanquam de libero præfertur in concurſu cum præſentato vti de Iure patronatus, quando conſtat de quaſi poſſeſſione conferendi liberè.*

Quaſi poſſeſſio conferendi attenditur ad effectum validitatis collationis, ibid.

DECISIO CCCCIII.

APPROBAVERVNT hodie Domini fundamenta in hac cauſa ſub die 10. Decembris 1649. pro denegatione Inſtitutionis Caroli Terlotti in Parochiali, de qua agitur, quia Iuriſpatronatus huius Eccleſiæ ab hominibus Oppidi Zuccari probatum nõ fuit iux-
1 tà formam † à *Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de reform. cap. 9. verſ. in ijs verò perſonis* præſcriptã, quę forma in quibuſcumque Vniuerſitatibus locum habet, vt præter allegatos *in deciſ. quæ reuidetur, §. quam quidem dixit Rot. coram Put. deciſ. 55. nu. 1. & ſeq. lib. 1. in correct. in Calaguritana Iuriſpatronatus de Viana 9. Maij 1616. coram bon. me. Remboldo & in Lucana Iuriſpatronatus 10. Ianuarij 1645. in §. 1. coram Reuerendiſſ. Terrachen.*

Omnis quoque dictæ Vniuerſitatis prætenſio ad dictos Iuſpatronatus excluditur ex Inſtrumento de anno 1643. confecto, & ab ipſa Vniuerſitate in Summario præteritæ poſitionis *nu.* 5. exhibito, in quo apparet nullam omninò ab hominibus dictę Vniuerſitatis dotis dictæ Eccleſiæ fuiſſe datam aſſignationem,
2 vt ad acquirendum † Iuſpatronatus neceſſariũ fuiſſet, ſed ſolum modo Rectori pro tempore exiſtenti 55. aureos à dicta Vniuerſitate de-
3 ſtinatos, † quo caſu Iuſpatronatus non acquiritur ad tradita *per Viuian. de Iurepatr. lib. 2. c. 4. num. 7. verſ. non poteſt autem dicta dos conſtitui, Lotther. de re benef. lib. 1. quæſt. 31. n. 6. verſ. poſtremo obſeruare debent Epiſcopus Rot. deciſ. 167. numer. 7. par. 2. diuerſ.*

Maximè quia dicti 55. auri fuerunt de redditibus fabricæ ipſius Eccleſiæ, † & alijs
4 pijs operibus detracti, quibus iam pridem applicati erant, non vero de proprijs prædictæ Vniuerſitatis, aut hominum, eiuſque bonis liberis proprijs, prout ad acquirendum Iuſpatronatus requirebatur *ad text. in cap. nemo Eccleſiam de conſecr. diſtinct. 1. M. Anton. reſol. 47. num. 4. lib. 1. Lotther. de re benef. d. quæſt. 31. num. 3. verſ. quapropter, & ſeqq. & alijs relatis fuit dictum in hac eadem cauſa ſub dicta die 10. Decembris 1649. §. Inſtrumentum verò in fine dictæ deciſionis, quæ reuidetur coram me.*

Quæ omnia ita in veritate ſe habere etiam inde apparet, quod prædicti redditus ab hominibus præfatis, vt ſupra aſſignati ad congruã
5 dotem † ſcutorum centum pro ſuſtentatione Parochi neceſſariam ex *Sac. Concil. Trid. Decreto ſeſſ. 24. de reform. cap. 13.* non aſcendunt, ideoque minus prætenſum Iuſpatronatus acquirere potuerunt, *dicto cap. nemo Eccleſiam de conſecr. diſtinct. 1. latè Viuian. de Iurepatr. d. lib. 2. cap. 4. num. 18. verſ. alias ſi dos ſit inſufficiens cum ſeqq. & ſub num. 31. verſ. congrua, & nu. 34. verſ. tertius caſus, Lotther. de re benef. d. q. 31. n. 3. & ſeq. & nu. 13. verſ. itaque cum ſeq.*

Vlterius cum hodie Franciſcus Raſatius ex Inſtrumento Inſtitutionis Laurentij de Auguſtinis de anno 1618. 15. Ianuarij à bo. me. Card. Taberna tunc Epiſcopo Nouarienſi factæ oſtendat Epiſcopum eſſe in quaſi poſſeſſione conferendi hanc Parochialem tanquam liberam, dum huius Inſtitutionis effectuatio

tàm ex atteſtatione ipſius Laurentij, quàm ex reſignatione per eundem deinde ad fauorem Antonij Raſarij facta, ac ſecuta permutatione inter iſtum, & Iacobum de Agnetis nouiſſimè defunctum reſignatione, & permutatione à Summo Pontifice admiſſa, vt ex publicis documentis in Summ. Franciſci *nu.6. & 7.* relatis apparet vtique ſufficiens ex hoc in eius fauorem factæ ab Epiſcopo collationis iuſti-
6 ficatio reſultat, † & conſequenter excluſio Caroli à Communitate præſentati ex deductis *in dicta 1. deciſ. & per text. in cap. Conſultationibus de Iurepatr. Rot. in dicta deciſ. 167. num. 8. in fine. verſ. tamen cum ipſe, & nu. 9. part. 2. diuerſ. dec. 154. num. 3. par. . deciſ. 435. num. 1. part. 2. recent.* & fuit reſolutum *in Fanen. Parochialis 1. Iulij 1647. §. finali coram R.P.D. meo Orthobobo.*

Et ita concluſum fuit vna tantum parte Informante.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Rota Martiniana.

Sabbathi 26. Nouembris 1650.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio inducitur ex contrapoſitione partitarum.*
2 *Frumenti, & hordei quantitas vendita probatur ex libris publicis Annonæ.*
3 *Ratio ſemel reddita iterum reddi debet, ſi non conſtat eam ſufficienter fuiſſe redditam.*
4 *Adminiſtrator non poteſt condemnari ad rationem reddendam, niſi in ea quantitate, quam conſtat ad eius manus perueniſſe.*

DECISIO CCCCIV.

OBTENTA per Cappellanum S. Petronillæ noua audientia ſuper reſolutionibus coram me in hac cauſa captis ſub diebus 10. Decembris 1646. & 14. Iunij 1649. ad fauorem Claudiæ de Fortis in Tutricem, & pro tempore Curatricem filiorum Franciſci Barattelli ſui viri ab ipſomet in ſuo Teſtamento deputatæ, quod nimirum rationem amplius reddere non tenebatur pro quinque illis partitis, ad quas tota controuerſia tunc per DD. fuerat reſtricta, & diſputato hodie dubio, an ſit recedendum à dd. reſolutionibus DD. reſponderunt ſtandum eſſe in deciſis, quoad primam, tertiam, quartam, & quintam partitam, de quibus dixerunt fuiſſe ſufficienter rationẽ redditam ex fusè deductis in dd. Deciſionibus, & inferiùs ſigillatim declaratis; Inconcuſſa etenim remanet prima partita herbarum perceptarum ex Caſali Vaccarecciæ, nam licet iſtæ non legantur ad debitum Claudiæ, vel Felicis eius filij in rationibus ab ea redditis relatæ, cum tamen non ſint ad eius creditum deſcriptæ, præſumuntur conſumptæ pro nutrimento 53. equarum, & circiter 35. boum qui in hæreditate d. Franciſci remanſerant, vt apparet ex Inſtrumento, & Inuentario Claudiæ, primo eius Summ. *num. 1. & 2.* & in quarto Summar. *num. 4.* pro quibus animalibus nutriendis longè maior herbarum quantitas, quã ex dicto Caſali percipi potuit, neceſſaria erat, videlicet rubrorum centum ſexaginta circiter vt teſtantur plures Periti in tertio Summario Claudiæ *num. 4.* adeout in dictam cauſam herbarum fuerint impenſa vlterius ſcuta 375. circiter, vt oſtenditur ex partitis inter partes con-
1 cordatis, † quæ propterea hinc inde mutua compenſatione admiſſa meritò tolluntur, vt ponderatum fuit *in dicta prima deciſ. huius cauſæ 10. Decembris 1646. in §. partita enim herbarum, & in dicta ſecunda deciſ. 14. Iunij 1649. in §. quia quoad partitam coram me.*

Nec releuat dicere, quod ex eodem Caſali tot herbæ percipiebantur, quæ pro dd. animalibus ſufficerent vltrà quantitatem venditam, quia contrarium colligitur ex quo idem Caſale in Inſtrumento locationis in Summario Claudiæ *num. 3.* non excedere rubra 187. elicitur, & concordant atteſtationes Peritorum de quantitate paſcuorum in ſimilibus Caſalibus aſſignari ſolita in dicto Summar. Claudiæ *num. 8.* ac firmatum etiam *in dicta ſecunda deciſ. §. Et ſic non obſtat coram me.*

Sed de ſecunda partita mandarunt DD. magis ſufficientem rationem reddi, quæ concernit fructus receptos ex Caſali Turris nouę anno 1618. & expenſas eodem anno factas per Franciſcum Baratrellum virum Claudiæ tanquam Bizarri principalis d. Caſalis Conductoris fideiuſſorem, pecuniaſque à dicto Bizarro ſolutas vigore præcedentis inter eos initæ cõuentionis, de quibus omnibus conſtat ex apochis, & Inſtrumentis in Summar. Cappellani *num. 8.* vſque ad *num. 10.* incluſiuè, quia de iſta partita non fuiſſe rationem ſufficientem redditam patet ex Inſtrumentis ſupradictis ſignãter ſub die 24. Nouembris 1618. ſtipulatis, & in alio Inſtrumento Summ. eodem *nu. 8. 9. 10.* apparet eundem Bizarrum ceſſiſſe, & renunciaſſe filijs, & hæredibus Franciſci Baratrelli ſui fideiuſſoris omnes fructus, & effectus ſupranominati Caſalis tàm ab ipſo cedẽre, quàm à Franciſco perceptos, & percipiendos, necnõ etiam vnam vineam in agro Tuſculano, & domum in Vrbe, ſeu pretium ex venditione horum corporum redigendum, vt in eis ibi legitur; attamen quod ex fructibus eodem anno 1617. perceptis poſt mortem d. Franciſci ſecutam die 10. eiuſdem anni quantitas fru-
2 menti, & ordei † ad hæredes eiuſdem Franciſci peruenerit, ac à Felice filio ſuo vendita fuerit, manifeſtum fit ex libris publicorum officialium, quorum partitæ in allegato Summario Cappellani *num. 1.* oculis legentium ſubijciuntur, *& num. 4.* datur ipſius Claudiæ depoſitio, quod ad hæredes Franciſci ſui viri ex prædictis cauſis ceſſionis d. Vineæ *in agro* Tuſculano inter alia bona Bizarri peruenit; quæ corpora cum in calculo ad creditum hæreditatis d. Franciſci relata non fuerint, dici non poteſt in hac ſecunda partita rationem
3 fuiſſe redditam, † & propterea de dd. effectibus

supra-

ſupradicti Caſalis denuò eſſe reddendam, prout etiam de alijs rebus, quas ad Claudiam, & hæredes Franciſci Barattelli Patris d. Felicis poſt obitum illius perueniſſe probabitur, ſimiliter quoque eiſdem incumbit docere de omnibus per eos ſolutis, & impenſis pro Bizarro vigore dictorum effectuum, quæ hactenus in dicto calculo deſcripta non fuerunt.

Itaque reddita quoad ſecundam partitam magis ſufficienti ratione, reliquas partitas, vt ſupra dictum eſt DD. approbarunt, & ſic tertiam concernentem fructus eiuſdem Caſalis Turris nouæ perceptos anno 1619. dum non iuſtificatur concludenter maiorem quantita-
4 tem † deſcriptã in dd. rationibus ad Claudiam, ſeu hæredes Franciſci perueniſſe, vt neceſſariũ eſſet ad eam condemnan. *Alex. in l. 1. nu. 22. ff. de eden. Soccin. conſ. 24. num. 35. lib. 1. Rota in Nepheſina Tutela 22. Aprilis 1622. coram bon. mem. Franciſco Vbaldo, & deciſ. 380. num. 3. & 4. part. 4. recent. tom. 2.*

Nec refert ſi dicatur non fuiſſe de herbis ex dicto Caſali eodem anno deſumptis rationem redditam, nam licet non fuerit de eis facta mentio ſpecifica in dd. rationibus Claudiæ, fuerunt tamen ad creditum hæreditatis deſcripta ſcuta 2560. pro redditibus lanæ, & agnorum ex ouibus bis mille perceptis, pro quarum nutrimento herbæ vſque ad finem Maij conſumptæ remanſerunt, neque enim alia apparet deſcripta ad debitum hæreditatis, expenſa pro dd. ouibus præter eam, quæ æſtiuo tempore in montibus facta fuit, vt patet ex partitis datis in Summ. Claudiæ *num. 5.* & fuit dictum in præallegata ſecunda Deciſione in *hac cauſa facta in §. ſimiliter placuit Dominis coram me.*

Quoad quartam partitam tangentem bladam recollectam anno 1620. in prætenſa quãtitate rubrorum octingentorum dictæ deciſiones etiam confirmatæ fuerunt, quia atteſtatio Officialis Annonæ fauet Claudiæ in eius Summ. *num. 5.* neganti fuiſſe tantam quãtitatem ab ipſamet perceptam, ac inſuper diminuitur ſi detrahatur quantitas neceſſaria pro ſeminibus, eo magis quia contingere potuit ex varietate menſuræ diminutio, quam plures Periti in Summ. Claudiæ *num. 6.* decem pro centenario importare affirmant, hordeũque cum blada bene pro grano largo modo à Vecturalibus comprehendi, dum illam ſeparatim ad Vrbem aducctam fuiſſe non conſtet; Vndè facilis remanet iuſtificatio huius partitæ in dictis rationibus ad creditum hæreditatis deſcripta in rubris 539. eo anno venditis, vt dicitur in relatione Periti in 31. partita reſeruata, & deducitur in vtraque Deciſione huius cauſæ *in §. quamuis etiam, & in §. pariter Domini dixerunt coram me.*

Quinta denique partita viſa fuit Dominis pariter ſubſtineri concernens integram redditionem rationis, quoad equos, & boues, quia licet ex Inuentario hæreditatis Franciſci appareat in ea remanſiſſe equas 53. & boues 35. boues 12. fuiſſe lanionibus venditos, & alios 23. Camillo Bonauenturæ oſtenditur in quarto Summ. Claudiæ *num. 5.* Equæ verò 20. pretio ſcut. 15. pro qualibet venditæ fuerunt Michaeli Roffredo, vt teſtatur relatio Periti in quinta partita reſeruata, & ideo quamuis deficiant reſiduæ 32. equæ adhuc computatis iſtis ad valorem venditarum pro ſcutis 495. nihil obeſt Claudiæ tanquam declaratæ in dd. rationibus creditrici in maiori ſumma, vt fuit conſideratum in Deciſionibus, quæ hodie reuidentur, accedentibus etiam firmatis *in §. finali dictæ ſecundæ Deciſionis circa fidem, & integritatem eiuſdem Claudiæ.*

Et ità vtraque &c.

COMEN. COLLEGII.

Rota Martiniana.

Sabb. 26. Nouembris 1650.

ARGVMENTVM.

Aetas requiſita à Cõcilio Tridentino in Alumnis Seminarij erigendi pro ſeruitio Eccleſiæ non eadem requiritur extrà caſum à Concilio contemplatum. Onus in Alumnorũ præiudicium apponi nõ debet, ſi illud in fundatione Collegij non fuit à Teſtatore adiectum minuſque in Cõſtitutione Apoſtolica, & erectione facta ab Ordinario reliqua circa indumenta Alumnorum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator mandans erigi Collegium puerorum intelligitur de pueris patriæ Teſtatoris, non autem de alijs.*

2 *Teſtator ſi Collegium erigi mandauit pro pueris, ac Iuuenibus litteras addiſcentibus, tunc in quacunque ætate habiles poſſunt admitti per tempus congruum Superiorum prudentia beneuiſum.*

3 *In Alumnis Seminarij ex diſpoſitione Sac. Concil. Tridentini* ſeſſ. 23. cap. 18. *requiritur in eorum admiſſione ætas 12. annorum.*

4 *Concilium Tridentinum* d. ſeſſ. 23. cap. 18. *loquitur de Seminario Clericorum erigendo ab Ordinario ex neceſſitate Eccleſiæ, non autem comprehendit Collegiũ ſiue Seminariũ ſimpliciter à Teſtatore fundatum, vt pueri litteras ediſcant, & in vera Religione inſtituantur. num. 5. & 6. Vbi quod tali caſu diſpoſitio Teſtatoris non recipit interpretationem à Concilio loquente de perſonis diuerſis.*

7 *Onus aliquod ſi non fuit à Teſtatore in fundatione Collegij adiectum, minuſque in confirmatione Apoſtolica, & erectione facta ab Ordinario non poteſt in Alumnorum præiudicium deindè apponi.*

8 *Alumni ex Collegio non debent expelli, quamuis parentes de malo tractamento conquerentur, quia filius non poteſt facto patris priuari.*

9 *Præceptori licita non eſt immoderata correctio.*

DECISIO CCCCV.

PLACVERVNT hodie Dominis pro tertia vice fundamenta reſolutionis ſub die 5. Iulij anni 1649. in hac cauſa captæ coram me quoad ſequentes caſus declaranda Bartholomæum nimirùm Papium fundatorem
1 Collegij Aſconenſis † in fauorem ſuorum
tantùm Conciuium illud erexiſſe, non aliorum, vt in d. deciſionis primis tribus paragraphis firmatum fuit, & cum eiſdem rationibus ibi expreſſis iterum DD. tranſierunt.

Prout etiam fundamentum in antecedenti deciſione pariter coram me die 17. Martij eiuſdem anni 1649. approbatum de ætate circà pueros, & Iuuenes Aſconæ ſcilicet in
2 quacumque ætate † habiles ad omnes litteras ad diſcendas in d. Collegium per tempus congruum admitteñ eſſe, & vſquequo gradum doctoratus aſſumant pro Superiorum prudentia, & reddituum viribus retinendos, denuò confirmatum fuit.

Non obſtat, quod ex diſpoſitione Sac. Con-
3 cilij Tridentini *ſeſſ. 23. cap. 18.* † requiratur in
Alumnis Seminarij ætas annorum 12. ſecundum quem Teſtator ſe conformaſſe cenſe-
4 tur, quia Concilium loquitur † de Semina-
rio Clericorũ erigendo ab Ordinario ex neceſſitate Eccleſiæ, Teſtator autem non loquitur de Clericis, nec Seminarium eſt erectum
5 pro ſeruitio Cathedralis, † ſed vt Pueri litte-
ras ediſcant, & in vera Religione Inſtituantur, & conſeruentur contrà hæreticos pro-
6 pinquos, & ſic diſpoſitio Teſtatoris † non po-
teſt recipere interpretationem à dicto Concilio loquente de perſonis diuerſis, *Card. Seraph deciſ. 1216. num. 8.*

Reſpectu verò tertiæ Regulæ, quoad veſtes à Iuuenibus induendas clericale ſeculare indumentum fuit à DD. approbatum pro decenti abſque tamen adſtrictione eorumdem Iuuenum ad ordinem, ſeù caratherem Clericalem ſuſcipiendum, & abſque cautione in admiſſione de reficiendo expenſas, ſi deindè Indumentum Clericale dimiſerint, & quia nec per ipſam voluntatem Teſtatoris in Col-
7 legij huius fundatione, † nec per Summum
Pontificem Gregor. XIII. in confirmatione, minuſuè per S. Carolum in eius erectione appoſitum hoc onus fuit, & proindè hodie illud in Alumnorum præiudicium minimè apponi debet, vt præter allegatos in præfata *deciſ. 17. Martij* 1649. *in §. pariter*, probat *Text. in cap. cum dilecti 6. de donat.* ibique *Abb. ſub nu. 2. in fine, verſic. Nota tertio, quod Laicus*, & tradit *Felin. in cap. cum Venerabilis ſub num. 39. ad finem, verſ. Nota tertio ad ampliationẽ, & Petr. de Anchar. in Clement. quia contingit de relig. Dom. num. 11.*

Quoad quartam regulam de expellendis
8 ex dicto Collegio Alumnis, † quorum parentes de malo ſuorum filiorum in dicto Collegio tractamẽto conquererentur, DD. non cõſuerunt eſſe approbandam tanquam non practicabilem, quia filius non poteſt facto Patris priuari, *ad Text. in l. Paterfamilias 44. ff. de hæred. Inſtit.* vbi *DD. Gabr. conſil. 105. num. 11. & ſeq. lib. 1. Grouagn. conſ. 93. num. 17. & ſeq. lib. 1. Rot. deciſ. 208. num. 12. par. 6. recent.* Neque licita
9 eſt † Præceptori Immoderata correctio, &
apertè, probãt *Text. in l. ſed, & ſi quemcumque 5. in fine, verſic. quia leuis dumtaxat caſtigatio*, cum *l. ſeq. ff. ad l. aquil. & in l. item queritur 14. §. quamuis enim Magiſtris, ff. locat.*, & ac reliquis in deciſis præſtiterunt.

Vtraque, &c.

FLORENTINA DONATIONIS, ſeù SEQESTRATIONIS BONORVM.

Veneris 2. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Donatio quoties facta eſt Patri, & filijs an ſtipulatio pro filijs intelligatur vti hæredibus, an verò vti filijs latè in hac deciſione declaratur, vbi duo caſus diſtinguuntur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tranſit in iudicatum ob lapſum biennij, abſque prorogatione fatalium.*
2 *Præſertim concurrente validitate, & iuſtitia ſententia.*
3 *Validitas ſententiæ non poteſt controuerti quoties concurrunt requiſita*, Caputaqueñ deciſ. 260. parte 2.
4 *Sententia in dubio præſumitur valida.*
5 *Donatio quando eſt facta Patri, ac filijs, tunc Pater cenſetur ſtipulaſſe pro filijs tanquam hæredibus*, iuxtà deciſ. Surd. 322.
6 *Declara concluſionem procedere quando donatio facta eſt ſoli Patri recipienti pro ſe, & filijs in quibus terminis loquitur* Surd., *ſecus verò quando donatio eſt facta Patri, & filijs, ſeù Patri abſenti Notario ſtipulante pro Patre, & filijs tunc ſtipulatio cenſetur facta filijs vti filijs.*
7 *Donatio quando eſt facta filijs vti filijs, non vti hæredibus Patris, tunc bona donata conſequi debent libera, & immunia à quocunque nexu æris alieni per Patrem contracti.*
8 *Verbum* Succeſſoribus, *in donatione facta filijs intelligitur de Succeſſoribus ſanguinis, quibus deficientibus ad alios donationis beneficium extenditur.*
9 *Donatio, quando eſt facta filijs à perſona coniuncta nempè ab Auo, tunc eorum perſona contemplata cenſentur, & per conſequens ipſis quæritur.*
10 *Bona donata fuiſſe in bonis donantis ex quibus probetur?*
11 *Pretium redactum ex venditione bonorum donatorum quoties ex partium conuentione extat in aliquo banco cenſetur ſubrogatum in locum dictorum bonorum, & poteſt inter bona donata connumerari.*

DECISIO CCCCVI.

CAVSA appellationis à Sententia bon: me: Argeli olim Locumtenentis A.C. lata ſub die 24. Aprilis 1646. ad fauorem Alexan-

Alexandræ,& Franciſcæ de Meuccis filiarum
& hæredum quondam Camilli Meuccij do-
natarij quond. Marij de Macchantibus mihi
commiſſa,cum acta illius inſtantiæ non eſſent
intrà tempus legitimum tranſportata, dubi-
taui, an conſtet de re iudicata ad effectum,
de quo agitur, & DD. affirmatiuè responde-
runt quoad primam partem dictæ Sententiæ,
in qua conceſſa fuit ſeparatio bonorum Ma-
rij à bonis Camilli, ſiquidem ea iuſtificatur
1 ex actis, & ob lapſum biennij † abſque pro-
rogatione fatalium in iudicatum tranſiuit,
cap.cum ſit Romana 5. de appell. Clem.ſicut, & ibi
*gloſſ. & DD.tit.eod.auth. ei qui, C.de tempor. app.
Mantic.deciſ.92.nu.3. & 4. Card.Canal. deciſ.282.
Buratt.deciſ.240., vtrobique num.1. deciſ.69. §.2.
par.6.recent. Pen.deciſ.448.num.1. & ſeq.*, & in
*Spoletana Fideicommiſſi 27.Martij 1648. in princ.
coram R.P.D.meo Bichio*; Præſertim, quia con-
2 currit validitas, † & iuſtitia eiuſdem Senten-
tiæ; illa enim vltrà quod non controuertitur
3 inter partes, reſultat † ex concurſu omnium
requiſitorum, de quibus per *Caputaq.dec.260.
par.2. Rot.in dicta Spoletana fideicommiſſi 27.Mar-
tij 1648. §. & Sententia coram R.P.D.meo Bichio
in Romana Pecuniaria 8. Februarij 1649. in princ.
coram Reuerendiſſimo D.meo Decano in Placentina,
ſeù Abulen. Decimarum 28. Iunij dicti anni coram
me, & in Meliten.hæreditatis 16.Maij proximè præ-*
4 *teriti coram R.P.D.meo Rojas*, ac in dubio † ſem-
per præſumitur, vt dixit *Rota in Neapolitana
Pecuniaria 22.Iunij 1648. in §.de illius circà finem
coram R.P.D.meo Meltio, & in Romana Pecunia-
ria 1.Iulij 1650. §.Validitas coram eodem*. Hæc
verò bene deprehenditur ex eo, quod dicta
bona ſpectant ad dictã Alexandram, & Fran-
ciſcam Sorores de Meuccijs vigore dona-
tionis ipſis factæ à prædicto Mario, Notario
ſtipulante pro Camillo Meuccio Patre ea-
rumdem mulierum,ac eius filijs, & ſucceſſo-
ribus, vt patet ex Inſtrumento die 23. No-
uembris 1636. ſtipulato, *in Summario Marche-
ſetti num.3.*

Non obſtat, quod idem Camillus Pater
5 cenſeatur ſtipulaſſe pro filijs † tanquam hæ-
redibus, iuxtà *deciſ.Surdi 322., & ſequacium*;
6 Nàm hæc opinio procedere poſſet, † ſi do-
natio facta eſſet ſoli Patri recipienti pro ſe,
& filijs, in quibus terminis loquitur *Surd.*,
quotquot eum ſequuntur, ſecus vbi ab ini-
tio donatio facta eſſet Patri, & filijs,ſeù Patri
abſenti Notario ſtipulante pro Patre,& filijs;
Tunc enim ſtipulatio cenſetur facta filijs vti
filijs, vti diſtinguendo vnum caſum ab alte-
ro,tradunt *Fontanell.de pact.nupt.clauſ.4.gloſſ.9.
part.1.ſub num.10. verſic.ſecùs autem eſt, Mart.de
ſucceſſ.legal.par.1.quaſt.18.art.3.nu.10.& vot.215
num.22. & ſeq. Ludouic. Bellon. conſil.46. num.3.*
reprobans Surdum, eiuſque rationes, *& con-
ſil.125. ſub num.19. verſ.poſtremò, quia tum ſeq.
Amat.Panormit.reſolut.30.nu.7., & 8. Capic.Ga-
leott.controu. Illuſtr.lib.1.cap.57.num.18.* Et ideò
ipſius Marij donantis beneficio, ac liberali-
tate ſub filiationis qualitate principaliter di-
7 ctæ Sorores vocatæ exiſtimantur, † bonaque
cõſequi debent à quocumque nexu æris alie-
ni, ac hypothecæ per Camillum patrem con-
tractæ omninò libera, & immunia. ad tradi-
ta per *Bart.in l.prima nu.31.in fin. & ſeq. C.per
quas perſonas nobis acquiruntur Io: Ant.Lanar. con-
ſil.89 num.6.*

Neque ab hoc beneficio excluduntur per
verbum *ſucceſſoribus Camilli* in dicta ſtipula-
8 tione adiectum; quia illud intelligitur † de
Succeſſoribus ſanguinis,quibus deficientibus
ad alios quoſcumque donationis beneficium
extenditur, vt poſt *Bart. in l.Gallus, §.& ſi pa-
rente num.35. ff.de lib., & poſthum.*, & alios rela-
tos benè explicat *Mar.Cutell. de donat.tractat.2.
diſcept.prima ſpecial.25.num.20. & 21. Peregr.de
fideicomm.art.32.num.17., & conſ.59.num.6.lib.5.
Fuſar. de ſubſtit.qu.340.nu.18. & prius quaſt.339.
num.30. Roi.deciſ.216.num.1.& deciſ. 269.num.4.
parte 5. recent.*

Eò magis, quia à perſona coniuncta, ſcili-
cet ab Auunculo magno donatio iſta facta
9 fuit, † tunc enim filio quæritur, cùm ipſius
perſona cõtemplata videatur, vt optimè pro-
bat *Anell.de Amat. conſ.68.nu.24. Capic.Galeott.
dicta controu.lib.1.cap.57. nu.17., & Capic.Latr.
deciſ.70.num.14. verſ.Aut verò*.

Bona autem de quibus agitur fuiſſe lit bo-
10 nis Marij donãtis † ſatis abundè probatur ex
confeſſione Camilli de anno 1639. Iudicia-
liter emiſſa, *vt in Summario præteritæ poſitionis
ſororum de Meuccijs num.2.* ad *Text. in l.cum pre-
cum, C.de de liber.cauſ. Caputaq.deciſ.190.num.3.
par.1. cum alijs in Recanaten.hæreditatis 2.Decem-
bris 1644. §.contrà hæreditatem coram R.P.D.meo
Melto*, & nouiſſimè *in Terracinen. prætenſæ optio-
nis 10.Februarij proximè præteriti ſub §.neque ſubſi-
ſtit coram me*, inter quæ etiam pretium ex ven-
11 ditione Prædij Magnanij à Camillo facta re-
dactum, & ex ſpeciali pacto diſpoſitum in
Monte Pietatis Florentiæ, ibique adhuc ex-
tans ex partium conuentione loco dicti Præ-
dij ſubrogatum connumerari debet, iuxta
*deciſ.Surd.306. ſub num.10. cum alijs ſeqq. Capic.
Latr.d.deciſ.70.nu.46 & ſeq. Moli.n.de primogenit.
Hiſpan.lib.4.cap.4.nu.27. Peregr. deciſ.patauin.2.
num.10. Giouagn.conſ.23.num.10.lib.2.& conſ.70.*
& fuit dictũ *in Recanaten. fideicommiſſi 29.Apri-
lis 1630. §.Non obſtat coram bon.mem.Merlino*.

Et ità quoad primam partem Sententiæ de
re Iudicata conſtare reſolutum fuit, de altera
verò Sententiæ parte dictum fuit, vt particu-
lariter videatur vtraque parte Informãte,&c.

ARIMINEN. CAPELLANIAE.

Veneris 2.Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis cauſat attentata, nec illa excu-
ſantur ſub prætextu cõtinuationis. Rota loco
reuocationis attentatorum ſolet manutentio-
nem concedere.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur in quaſi poſſeſſione adminiſtrandi
docto de poſſeſſione.*

2 *Attentata non excuſantur ſub prætextu continuatio-
nis, quoties Inhibitio Rotalis interceſſit, cui atten-
tans parere tenetur, & ſi quid habet in contra-
rium in Rota deducat.*
3 *Laici nequeunt ſe in adminiſtratione bonorū Eccle
ſiæ ſe ingerere.*
4 *Attentata reuocantur etiam per viam manuten-
tionis.*

DECISIO CCCCVII.

REV. D. Iacobus Magnanus in Rectorem
Eccleſiæ Sanctę Mariæ de Taullo Terræ
Mondaini Ariminen. Diœceſis à Sede Apo-
ſtolica Deputatus, eius poſſeſſionem ſub die
16. Maij 1649. apprehendit; Moleſtatus verò
à Iulio Marinuccio, Ioanne Valentino, &
Matthęo Maſis Prioribus dicti loci Commiſ-
ſionem Rotalem eiuſdem die 2. Iulij dicti an-
ni de ipſum non moleſtando intimauit, qua
tamen non obſtante eum ipſi intimari nihilo-
minus ad plures actus attentatos deuenerint
diſponendo de bonis omnibus exiſtentibus,
& ſupellectili dictæ Eccleſiæ, ac eius Domi-
bus illa Inuentariando, auferendo claues Ca-
pellano, eumque expellendo, vt oſtenditur
à Magnano *in Summario num. 6. & 7.*; ideò ho-
die ea omnia reuocata fuerunt, eidemque
1 Rectori meritò † data in quaſi poſſeſſione
adminiſtrationis dictæ Capellæ manutentio
*cap. non ſolùm in fin. cap. Romana §. ſi autem per ſen-
tentiam de appell. in 6. Lancellott. de attent. part. 2.
cap. 20. in præfat. num. 23 3., & ampliatione prima
per tot. Mandoſ. de Inhibitione quæſt. 20.* cum alijs
pluribus adductis *in Toletana Matrimonij 20. Iu-
nij 1645. in §. tertio Denique coram R. P. D. meo
Corrado.*

Neque ſupradicti Priores inhibiti ab atten-
tatis excuſare ſe poſſunt ſub prætextu conti-
nuationis prætenſæ poſſeſſionis adminiſtra-
tionis prædictæ Capellæ, & eius bonorum,
quia prætenſa poſſeſſio illa erat controuerſa,
quo caſu huiuſmodi excuſatio non admitti-
2 tur; † ſed ipſi tenentur obedire Inhibitioni
Rotali, & indè coram Rota, ſi quid in con-
trarium habebant deducere, ad quam vigo-
re Commiſſionis Signaturæ hæc cognitio
ſpectabat, vt per *Lancellott. de attentat. parte 2.
cap. 4. limit. 1. numer. 100. & ſequent., & cap. 20.
limit. 9. num. 5. Menoch. de retin. remed. 3. num. 93.
Caual. deciſ. 615. nu. 1., & per tot.*, & fuit dictum
*in Cæſaraugustana Diſtributionum, ſeù Attentato-
rum 17. Februarij 1645. coram R. P. D. meo Cerro
in §. & quamuis regula*, & firmat *Adden. plures
concord. referen. ad deciſ. Gregor. 203. num. 7.* Quæ
tanto magis hic procedunt ex eo, quod præ-
fati Priores tanquam Laici in Eccleſiarum,
3 earumque † bonorum adminiſtratione ſe in-
gerere non debebant, *gloſſ. in c. cum vos in ver-
bo Oeconomos ad fin. verſic. & ex hac littera notare
habes, vbi Innoc. Hoſtien. & Io: Andr. de offic. Iudic.
ordin.* alijque relati *coram R. P. D. meo Corrado in
Calagurritana Clauis 12. Ianuarij 1648. in §. neque
hanc prærogatiuam*, & præcipit S. Concil. Trid.
ſeſſ. 24. cap. 3. in fin. de reformat.

Quibus omnibus rationibus moti Domi-
ni, & oſtenſa *in Summario num. 1. & 2.* anteriori
poſſeſſione Magnani prouiſi Apoſtolici ſub
die 5. Maij 1649. legitimè apprehenſa, quam
animo ſemper retinuit, neque ſe ex actibus
turbatiuis à Prioribus Commiſſis pro ſpolia-
4 to habuit, ac pro manutentione inſtetit, † eam
illi concedendam eſſe reſoluerunt etiam pro
ſupradictorum attentatorum reuocatione, vt
Rota ſemper conſueuit, ad tradita per *Oldrad.
conſ. 206. num. 4. Seraph. deciſ. 1176. num. 6. Mantic.
deciſ. 185. num. 3. bon. mem. Coccin. deciſ. 380. nu. 2.
& ſeq. & deciſ. 418. num. 4.* cum alijs cumulatis
*in Oriolen. Decanatus ſub die 25. Iunij 1646. in §. &
prædictis igitur coram R. P. D. meo Corrado.*

Et ità pro informante prouiſo Apoſtolico
reſolutum fuit, &c.

MELEVITANA CENSVS.

Lunæ 5. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Super bonis fideicōmiſſi nequit cenſus imponi
ſtante expreſſa prohibitione alienationis facta
per Teſtatorem, vel ſaltim ſuſtinetur vſque
ad vitam grauati imponentis. Bona particu-
lari fideicōmiſſo ſubiecta diſtrahi nequeunt
pro exſoluendo ære alieno fideicommitten-
tis ſtantibus alijs bonis ſufficientibus pro ex-
tinctione æris alieni.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitus ab hærede grauato ſuper bonis fi-
deicommiſſi ſtante expreſſa prohibitione alienatio-
nis facta per Teſtatorem eſt ipſo Iure nullus.*
2 *Vel per mortem imponentis, & purificationem fidei-
commiſſi reſolutus remanet.*
3 *Cenſus validè imponi poteſt ſuper bonis fideicōmiſſi
ex cauſa neceſſaria pro diſſoluendo ære alieno fi-
deicommittentis. Declara, vt num. 4.*
5 *Hæres grauatus nequit pro exſoluendo ære alieno
Teſtatoris præuenire tempus ſolutioni, ac diſtrahe-
re bona fideicommiſſi in præiudicium vocatorum.*
6 *Bona fideicōmiſſo particulari ſubiecta alienari ne-
queunt pro exſoluendo debito Teſtatoris ſi alia
bona ſtabilia, mobilia, & credita Teſtatoris exi-
ſtant pro ære alieno ex ſoluendo.*
7 *Et ſufficientia bonorum probatur ex Inuentario
dum non conſtat de contrario.*
8 *Inuentarium probat indiſtinctè contrà omnes quan-
do pro eius fide adminicula concurrunt.*
9 *Inuentarium Tutelare non prodeſt, vt quis dicatur
hæres cum beneficio legis, & Inuentarij.*
10 *Declara non procedere quādo apparet factum præ-
cedente aditione hæreditatis votatumque fuit à cō-
ficientibus hæreditarium habuitque effectum In-
uentarij.*
11 *Sententia poteſt ex nouis probationibus à Iudice ad
quem reformari.*

DECISIO CCCCVIII.

ANGELO Hieronymo Manduca appel-
lante à Sententia concedente Immiſ-
ſionem Cumulo charitatis Melitenſi in Te-
nutam

Digitized by Google

nutam Tauenentia, nuncupatam, cauſaque appellationis mihi commiſſa, dubium propoſui; An dicta Sententia ſit confimanda, vel infirmanda, & Domini infirmandam eſſe reſponderunt ex Inſtrumentis de nouo in hac Inſtantia pro parte dicti Angeli Hieronymi productis, in quibus oſtendit ſe dictam Tenutam poſſidere vigore fideicõmiſſi ſuper ea ad fauorem maſculorum deſcentium à Ioan. Paulo Manduca eius Auo, ordinati cum expreſſa prohibitione alienationis, pignorationis, ac ſubiugationis, vt expreſsè legitur in eiuſdem Teſtamento condito de anno 1589. ſub die 3. Aprilis, *in Summario Manduca num. 2.* Sic enim ad ſolutionem annui cenſus à Petro Paulo, & Mauritio filijs, & hæredibus grauatis fideicommittentis, & à Catharina eorumdem Matre, ad fauorem quon. Gregorij Xerri, qui Cumulum charitatis hæredem Inſtituit ſupradicto prædio anno 1611. die 12. Nouembris, impoſiti, nequaquam cogi poterat; Nam ſtante prædicta expreſſa prohi-
1 bitione alienationis, † cenſus iſte, vel fuit ipſo iure nullus, vt dixit *Rota deciſ. 678. ſub num. 2. part. 1. recent*, & latè *in Ciuitatis Caſtelli Cenſus 27. May 1630. in pr nc. coram bon. mem. Pironano*, vel ſaltem à tempore mortis eum imponen-
2 tium, † ac purificatione huius fideicommiſſi in perſona Angeli Hieronymi reſolutus remanſit, *ad Text. in l. fin. §. ſin autem ſub conditione, C. com. de leg.*, & in ſimilibus terminis fuit dictum *in Viterbien. Bonorum coram Card. Seraph. deciſ. 757. per totum*, cum pluribus relatis per *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 706. num. 1. & ſeq.*, & per *Modern. de cenſ. impreſſ. Taurinen. quæſt. 19. num. 1. & ſequenti.*

Nec huiuſmodi Cenſus validus efficitur ex
3 impoſitione ob cauſam neceſſariam † ſolutionis æris alieni ab ipſo Io: Paulo Teſtatore contracti in Inſtrumẽto donationis per eum factæ de anno 1598. 24. Octobris Angelo eius filio, ſiue ex cauſa recuperandi, aut præfatam Tenutam liberandi ab eodem Angelo, cui prius à Catharina Matre, & Tutrice filiorum eiuſdem Teſtatoris anno 1600. die prima Martij in ſolutũ data fuerat, quod prius dedeciſiones in hac cauſa factæ vtile Fideicommiſſarijs fuiſſe præſupponebant.

Quia tripliciter Angelus Hieronymus per noua ſua Inſtrumenta exhibita hoc fundamentum euertit; Primò ex verbis ipſius Inſtrumenti prænominatæ donationis, ibi: *De bonis proprijs præfati Angeli, & in eorum defectum de bonis proprijs eiuſdem D. Io. Pauli*, quæ verba inferunt nullam ad fuiſſe, tunc neceſſita-
4. tem † Io: Paulo defuncto eius bona propria deficere, *iux. Text. in l. ſi fideiuſſores 41. in princ. ff. de fideiuſſ. l. omnis 17. C. eodem titul. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 9 par. 5. num. 57. Rot. coram bon. mem. Buratto deciſ. 151. num. 1. & ſequen.* Tanto magis, quia ad ipſum Angelum æqualiter deindè cum alijs fratribus à Patre Inſtitutum pro ſua quota hęreditas, bona, & effectus in Inuentario die 1. Februarij anni 1600. confecto legentium oculis ſubijciuntur.

Secundò eliditur ſuppoſita neceſſitatis cauſa ex quo ſolutionis dies maioris partis dicti debiti Io. Pauli, nondum ceſſerat quando ſoluta fuit à Matre Tutrice, quia quinque millia ſcuta de 12. mill. promiſſis, ſoluenda erant tantùm tempore deſponſationis Angeli filij, & reliquorum ſeptem millium ſcutorum ſolutio deſtinata fuerat poſt Io: Pauli, & ſuæ vxoris Catharinæ obitum verba ſunt hæc, *Scuta 5. mill. tempore deſponſationis, & reliqua ſcuta 7. mill. ad complementum dd. ſcutorum 12. mill. cũ ipſi Iugales de Manduca ambo deceſſerint ab hoc ſæculo*; De quibus ſcutis 12. mill. ipſe Angelus confeſſus fuit, & declarauit 2. mill. ad pompam addita, detrahenda eſſe, & ad computum ſummæ verè debitæ à Io. Paulo ſuo Patre, dum vixit ſcuta 2. mill. recepiſſe, quod ex dicto Inſtrumento die prima Martij 1600. ſtipulato, & ex apocha in eo inſerta comprobatur; Vndè ſequitur, quod Angelus tunc ſolùm remanebat creditor in ſcutis mille, vel duobus millibus; Ergo non licuit Catharinæ Matri, & eius filijs præuenire tempus ſo-
5 lutioni præfixum, † diſtrahereque bona Io: Pauli in præiudicium, & damnum in fideicommiſſum vocatorũ, *ad Text. in l. Prætor 10. § ſi cum in diem, l. omnes debitores 17. §. fin. ff. quæ in fraud. cred. l. cum Pater 9. §. à filia, vbi Bartol. numer. 1. ff. de leg. 2. l. vxorem 39. §. ſecum, ff. de leg. 3.*, & tradit *Decian. conſil. 81. num. 41., & ſeq. lib. 4.*

Tertiò tollitur neceſſitas alienandi bona propria Io: Pauli ex eo, quod conſtat, quamplurima ſtabilia, mobilia, & credita, etiam in lucro Sociali eidem Io: Paulo debito fuiſſe relicta, ex quibus, vel eorum pretio dicto Angelo de ſuo credito ſatisfieri poterat, abſque
6 quod dicta Tenuta ſpeciali fideicõmiſſo †, ad fauorem filiorum maſculorum de Manduca ſubiecta alienaretur, nulla pœnitùs præuia Iudicis iuſſione, neque vſurarum ſolutione, niſi ſolùm pro rata dictæ quantitatis maturatæ pro qua ſoluenda mobilia hęreditatis ſuffe-
7 cerant, † vt patet ex Inuentario legitimè cõfecto, dum contrarium non probatur, *l. final. §. licentia, C. de Iur. delib. l. cum de lege 17. in verbo Hæreditatis probatio, ff. de probat.*, ac ex multis alijs Iuribus exhibitis eadem ſufficientia bonorum dicti Ioan: Pauli Teſtatoris oſtenditur, dùm cõſtituta fuit dos Franciſcæ filiæ, & cohæredi ſuæ à Catharina Tutrice in ſc. 4300. circiter in tot bonis hæreditarijs, deſcriptis in Inſtrumento ſtipulato die 10. Auguſti 1601., & ex alio Inſtrumento dotis ab eadem Tutrice poſt modum conſtitutæ Paulinæ filiæ pariter, & cohęredi eiuſdem Teſtatoris in ſc. 6000 circiter ſimiliter ex ipſis effectibus hæreditarijs ſoluendis die 19. Ianuarij 1604. confectoq;, quæ duo Inſtrumenta, *in dicto Summario nu. 4. & 5.* vnà cùm alio Inſtrumento Societatis *num. 8.* relata confirmant plenam Inuentarij
8 fidem † contrà omnes, vt fuit dictum *in Vrbetana Legati 20. Octobris 1582. coram Cantuccio, & in Cornetana Legati 4. Decembris 1620. coram bon. mem. Seleucien.*

Ne-

Digitized by Google

Neque hanc veritatem infringit, quod hoc
9 Inuentarium tanquam tutelare † non proſit pupillo, vt videatur hæres cum beneficio Inuentarij, ſecundum *Bartol. in l. ratione, §. quod vulgo num. 8.*, & ibi *Alex. ff. ad l. Falcid.*, quia factum fuit præcedente aditione hæredita-
10 tis, † vocatumque à conficientibus hæreditarium nomine pupillorum, & habuit effectũ Inuentarii, ita declarat *Berou. conſil. 129. num. 6. lib. 2. Monticul. in tract. de Inuent. qu. 228. nu. 26.* & admiſit *Rot. in Firmana Legitimæ 22. Iuny 1608. coram bon. mem. Vbaldo impreſſ. poſt tract. Modern. Foroliuien de Legitima deciſ. 5. num. 4.*

Et quia ex omnibus ſupradictis liquet impoſitionem ſupradicti cenſus Fideicommiſſarijs fuiſſe damnoſam; nam ſi hæredes grauati, & eorum Tutrix Catharina tantũ maturata debita, prout omninò facere debuiſſent, ſoluiſſent, neque tempus ſoluendi cum debitoribus prȩuertiſſent, longè ex alijs effectibus hæreditarijs faciliùs extingui potuiſſent, ac etiam ex bonis eiuſdem Catharinæ Tutricis, quæ Angelo promiſſa, & indè ab eodem Angelo alienata fuiſſe patet tàm ex Inſtrumento dotali ſub die 24 Octobris 1589., quam etiam ex alio Inſtrumento ſub die 5. Aprilis 1612. *in Summario Angeli num. 1. & 7.*

Proindè, quia fundamenta præcedentium deciſionum cum Sententia ſubſecuta nouis
11 probationibus † nuper coram me factis amplius ſubſiſtere Dominis viſa ſunt, æquitati conſonum eſſe reſoluerunt illas reformare, *ad text. in l. ſi ex plagis 52. §. in cliuo, ff. ad l. Aquil. l. quidam referant 14. §. & in propoſito igitur, ff de iur. Codic. Rota in Feſulana Beneficij, ſeù Oratorij 14. Martij 1650. coram R. P. D. meo Corrado in fine principij,* & nouiſſimè *in Bononien. Fideicommiſſi de Naſcentorijs 20. Iunij eiuſdem anni in princ. coram me.*

Et ità vtraque, &c.

PERVSINA PENSIONIS.

Veneris 9. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Translatio Penſionis facta contra formam præſcriptam in Breui Apoſtolico nullo modo ſubſiſtetur. Translatio, vt nutu, & ſignis facta valeat, quænam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatio Penſionis facta non ſeruata forma præſcripta in Breui Apoſtolico de transferendo nullius eſt momenti.*

2 *Forma de transferendo Penſionem præſcriptam in Breui Apoſtolico eo magis ſeruanda eſt ſi decreto irritanti eſt munita.*

3 *Translatio facta nutu, & ſignis contra modum, ſeu formam præſcriptam in Breui Apoſtolico circa nominationem perſonæ tranſlatarij fiendam ab ipſomet transferente nullo modo tenet, nec nutu, & ſignis adimpleri poteſt.*

4 *Præſertim dum agitur de re graui maturam deliberationem requirente.*

5 *Translatio facta nutu, & ſignis eo magis ſubſtineri nequit, ſi conſtat illos emanaſſe tempore quo transferens erat in extremis vitæ conſtitutus, & grauitate morbi apopletici oppreſſus, ex quibus ſignis certus conſenſus dignoſci non poteſt, cum deficiat inconcuſſa certitudo, & perfecta ſanitas mentis, & intellectus, num. 6.*

7 *In translatione facta nutu, & ſignis, an perfectus, & liber conſenſus oris proprij expreſſioni æquipollens elici poſſit arbitrio Iudicis remittitur.*

8 *Sacramentum Pœnitentiæ nutu, ac ſignis infirmis miniſtrari poteſt.*

9 Sarnen. ad Regul. de Infirmis, *quem ſequitur* Pariſ. de reſignat. lib. 6. quæſt. 4. ſub num. 35. *declarantur quo caſu loquuntur.*

DECISIO CCCCIX.

OBTENTA per Abbatem Rodulphum Monaldum translatarium bon. memor. Card. Vbaldi noua audientia aduerſus Deciſionem ſub die 28. Maij 1649. coram me emanatam, in qua dictum fuerat ſententiam Iudicis ab A. C. deputati, concedentem ei immiſſionem in quaſi poſſeſſione exigendi annuam penſionem ſcuta 250. ſuper Prioratu Eccleſiæ Marſciani Peruſinæ Diœceſis, tanquam iniuſtam non eſſe exequendam, hodie cauſam repropoſui, qua denuò accuratè diſcuſſa pro confirmatione eiuſdem deciſionis Domini reſponderunt ex hoc potiſſimum, ineuitabili motiuo, ſemperque ſubſiſtente,
1 quia forma præſcripta † in Breui à ſan. mem. Vrbano VIII. eidem D. Cardinali ad penſiones transferen͠ conceſſo, nequaquam ab ipſo ſeruata fuit; Non enim coram Executore nominauit perſonam, ad cuius fauorem penſionem reſeruari volebat, minuſuè eam coram Notario, & Teſtibus tranſtulit, *vt in dicto Breui Summario Rodulphi num. 2.* expreſsè legitur, ibi: *Per te etiam in mortis articulo nominandi,* & ibi: *Seù ſi tibi magis placuerit penſiones huiuſmodi in vnam, vel plures perſonas per te quãdocumque, etiamſi coram ſolis Notario, & Teſtibus transferre poſſis, concedimus, & indulgemus;* Quæ quidem forma omninò à d. Cardinali ſeruanda erat, *vt præter allegatos in deciſione, quæ reuidetur §. deindè hic modus, & §. ſequen. coram me,* tradit *Caldaſ. de Iur. Emphyt. lib. 2. quæſt. 6. ſub num. 20. verſ. & primò obſtat, Rimin. Iun. conſ. 467. num. 13. & ſeq. lib. 4. Surd. deciſ. 268. num. 9. Rota coram Reuerendiſſimo D. Vrgellen. deciſ. 225. num. 3. & 4.*
2 Eo magis, quia decreto irritanti † munita fuit, ad tradita per *Mantic. deciſ. 286. numer. 2. & ſequent.*

Non obſtat, quod idem D. Cardinalis nutu, & ſignis, oculiſque, & capite, ad importunitatem cuiuſdam Fratris Ordinis Minorum Sciſcitantis ab eo, an penſionem hanc in prȩfatum Rodulphum eius nepotem transferre vellet, annuerit, ac ſucceſſiuè eodem Religioſo Inſtanti per Cancellarium quendam ibi præſentem vigore dicti Breuis caſſatio, & re-

nouatio

Digitized by Google

nouatio dictę penſionis ad fauorem eiuſdem
Rodulphi nepotis effectiuè facta fuerit, quia
cum in ventre Breuis Pontificij certus datus
3 eſſet transferendi modus, † ac ſpecialis præ-
ſcripta forma nominationis perſonæ transla-
tarij ab ipſomet Cardinali transferēte fiendæ,
non potuit aliter nutu, vel ſimilibus ſignis
4 adimpleri præſertim in re graui, † & maturam
ram deliberationem requirente, *ad Text in l.in
quibuſcumque negocijs 47. ff.de act., & oblig. l.vbi
non voce 167. ff.de reg.iur.* & optimè confirma-
uit *Rot.deciſ.38.nu.24.34.& 62. par.6. recentior.*

Quæ conclusio in propoſito caſu magis
5 viſa fuit DD.admittenda, quia cōſtat, † quod
nutus, & ſigna prædicta à d. Cardinali ema-
narunt eo tempore, quo ille læthalis apople-
tici morbi grauitate maximè oppreſſus, & in
extremis vitæ conſtitutus erat, non quidem
ſuper approbatione Scripturæ, ac diſpoſitio-
nis priùs eo deliberatè mandante conſcriptę,
dum perfecta mentis, & intellectus ſanita-
te fruebatur, ſed in ipſo inſtanti ſuggerentè,
ac ſollicitè, & importunè nimium reiteratis
vicibus magna voce clamante, & concutiēte
quodam fratre Regulari, nec fuerunt adeò
certa, vt claram, & deliberatam demonſtra-
uerint eius voluntatem, ità quod nullum re-
liquerint hęſitationis locum (prout in om-
nem caſum neceſſarium fuiſſet) ſed an con-
ſenſus, vel afflictionis, & vexationis, ſeù al-
terius paſſionis argumenta fuerint, non
adeò dignoſci potuit, vt concors fuerit cir-
cumſtantium ſententia, pluribus nempè con-
ſenſum negantibus, & admirantibus, quibus
fama, communiſque opinio adhæſit, vt Te-
ſtes deponunt; Ideoque meritò nullum ſu-
per eis conſtitui poteſt pro validitate d. actus
6 fundamentum, † cum deficiat inconcuſſa
eorum certitudo, & perfecta omninò ſani-
tas mentis, & intellectus, ac libera prorſus
Cardinalis deliberatio, ac declaratio *Bart.in l.
nutu in fine verſ. prædicta intelligo ff. de leg. 3.
Clar.in §.teſtamentum quæſt.37.num.6.& 7.Gabr.
com.concluſ.lib.4.de teſt.concl.2.num.10.verſ.tertio
limita cum ſeq.Menoch.conſ.45.ſub num.44. verſ.
eſt ratio Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.2.tit.6.
ſub num.9.& deciſ.60.* cum alijs relatis reſpon-
dit *Rot.in Senogallien.bonorum 30.Maii 1644. in
§.eoque magis, & 15.Maii 1645.in §.iuſtitia verò
coram R.P.D.meo Cerro.*

Nec obſtat Medicorum Vrbis diſcordia
circà qualitatem morbi, alijs apoplexiæ,
alijs verò Aphoniæ iudicantibus.

Nam (quicquid de hoc ſit) id vnum pla-
nè conſtat, quod Cardinalis eiuſmodi repe-
titis ſimptomatibus ſemel, ac bis, terque per-
cuſſus, vt Teſtes deponunt, haud perfecta
memoriæ, ac ratiocinationis ſanitate frueba-
tur, itaut vehementibus illis vocibus ſubitò
excitatum, perfectum, ac liberum per hu-
7 iuſmodi nutus, & ſigna † præbuiſſe conſen-
ſenſum, oris proprij expreſſioni æquipollē-
tem, vt opus eſſet, Iudex decernere valeat,
cuius prudenti arbitrio, in hac cognitione
plurimum deferri ſolet, vt poſt *Abb. probat
Pariſ.conſ.63.ſub num.8.verſ.et Abbas lib.4.*

Præſertim quia ex atteſtatione Parochi re-
lata in Summario precedētis poſitionis Prio-
ris d.Eccleſię Marſciani *num.22.* apparet ſan-
ctiſſimum Euchariſtię, imò nec pœnitentię
ſacramentum illi miniſtrare potuiſſe, cuius
8 tamen mediantibus nutibus, † ac ſignis capax
omninò erat, nec vllo pacto deſtitutus fuiſ-
ſet, ſi mente, ac intellectu verè ſanus exti-
tiſſet.

Nec quicquam faciunt, traditaque *per Sar-
9 nen.ad reg.de infirm. quæſt.16.in verſ. prædictis ta-
men* non obſtan. quę refert *Pariſ.de reſign.lib.6.
quæſt.4.ſub num.35.verſ.vbi pro hoc.*

Quia non tractant queſtionem propoſi-
tam, ſed ſolum ſub illa regula de beneficio-
rum reſignatione diſponente comprehen-
dantur translationes penſionum, & quatenùs
referunt translationem factam nutu magis,
quam verbis per bon.me.Ioannem de Vrias,
quę valida fuit iudicata, loquuntur de certis,
& indubitatis ſignis ab eo præſtitis, qui per-
fecta mentis, ac intellectus ſanitate fruebatur,
itaut de voluntate deliberata, & conſenſu il-
lius dubitari non poſſet, prout dubitari con-
tingit in caſu noſtro.

Et ità vtraque parte diligentiſſimè infor-
mante reſolutum fuit &c.

ROMANA CENSVVM.

Veneris 9. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Poſſeſsio rerum corporalium capta non porri-
gitur ad poſſeſſionē iurium incorporalium,
niſi aliquis actus vigore illius iuris exercea-
tur. Poſſeſsio capta à Fratre ſine mandato al-
terius fratris ei non ſuffragatur, præſertim, ſi
de eo tempore erat in infantili ætate, nec
mandatum conficere poterat. Variatio non
datur poſt electionem iudicialem factam à
debitore.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio danda eſt poſſidenti authore Prætore.*

2 *Poſſeſſio alicuius tenutæ ſi ſit apprehenſa, & in In-
ſtrumento captæ poſſeſſionis ſit adiecta clauſula
cum omnibus pratis vineis, canonibus &c. talis
poſseſſio non ſuffragatur quoad vineas, & canones
à tertiis poſseſsoribus poſseſsas, quarum poſseſſio
ſeparatim apprehendi debet.*

3 *Poſseſſio cum ſit quid facti non extenditur de vna
re ad aliam ſeparatam.*

4 *Amplia eo fortius procedere vbi agitur de exten-
denda poſſeſſione ad iura incorporalia, nam ex
poſseſſione corporalium non acquiritur poſteſſio
incorporalium, niſi ſimul aliquis actus poſseſſo-
rius vigore iuris exerceatur num.6.*

5 *Ius exigendi canones inter iura incorporalia con-
numeratur.*

7 *Poſseſſio capta à fratre abſq; mandato alterius fra-
tris exiſtentis in infantili ætate non ſuffragatur.*

8 *Mandatum procura fieri nequit à pupillo, ſed à
tutore confici debet.*

9 *Alimenta intra triennium non ſunt à Patre præ-
ſtanda,*

Google

ſtanda, ſed à matre, quæ infantem lactare tenetur.

10 *Exactiones factæ nomine alicuius nullius ſunt momenti deficiente mandato procura.*

11 *Quietantia, ſeù ſcriptura priuata, quando eſt ſuſpecta de antidata attendi non debebet in concurſu publici Inſtrumenti.*

12 *Electio vnius corporis facta à debitore operatur vt omne ius quod ſuper aliis corporibus habeat dimiſiſſe cenſeatur, nec amplius ad illa in præiudicium aliorum Creditorum regredi poteſt.*

13 *Amplia eo magis procedere, quando electio non fuit extraiudicialis.*

DECISIO CCCCX.

EXISTENTE per deliberationem, citato Mario Ioſepho Bonauentura factam in Tribunali A.C. Guarnerio Cauallerino in actuali poſſeſsione duorum annuorum canonum Vinearum vnius ſcurorum 52. debiti à Columbis, & alterius à Fiocchinis debiti vſque de anno 1641. ipſoque deinde Mario in præfato Tribunali A.C. mandatum de manutenendo in exactione eorumdem Canonum obtinente, appellauit Guarnerius etiam à Signatura Iuſtitiæ cauſam appellationis mihi committi obtinuit cum clauſula *manutenendi quem de iure*; Vndè diſputato hodiè dubio, an & cui ſit dandum mandatum de manutenendo DD. eidem Guarnierio dandum eſſe reſponderunt ex optima illa ratio-
1 ne, quia ipſe authore Prætore † vſque de anno 1641. accepit poſſeſsionem exigendi Canones, de quibus ſupra *ad text. in l. iuſtè poſſidet 11. ff. de acquir. poſſeſſione Angel. in l. qui vniuerſas §. item cum prætor ff. eodem Rot. coram Card. Cauaíer. deciſ. 42. numer. 1. coram Gregor. XV. deciſ. 582. num. 2.* & fuit dictum *in Romana Saluiani* 15. *Iunii* 1648. *confirmata prima Aprilis præteriti, vtrobique in principio coram R. P. D. meo Rojas.*

Neque Marius adſui fauorem allegare poteſt, ſe antecedenter de anno 1633. horum Canonum habuiſſe exigendi poſſeſsionem vigore mandati in foro Capitulino relaxati ſuper aſſociatione bonorum Camilli ſui Patris ad inſtantiam Domini, & aliorum ſuorum Fratrum pro conſeruatione alimentorum; quamuis enim adepti fuerint poſſeſ-
2 ſionem Tenutæ Turris Rubeæ † faciendo in Inſtrumento eiuſdem poſſeſsionis apponi clauſulam, *Cum omnibus pratis, montibus, vineis, Canonibus, membris, & pertinentiis*, non tamen præter Tenutam, quam ſunt ingreſsi, aliorum iurium, & canonum debitorum à tertiis poſſeſſoribus vinearum poſſeſsionem acquiſiuerunt, quia ſeparatim eam appræhendere debuiſſent, vt declarat *Alex. in l. poſſideri n. 22. & ſeq. ff. de acquir. poſseſs.* quem ſequitur *Natt. conſ. 429. n. 3. & ſeq. li. 2.* & ratio eſt, quia cū poſſeſſio
3 ſit facti † non extenditur de vna re ad aliam ſeparatam, *Surd. conſ. 135. num. 64. cum ſeq. bon. mem. Coccini deciſ. 30. ſub num. 3. verſ. et ideò poſſeſſio Rot. deciſ. 282. num. 8. par. 6. recentior.* Et hoc
4 fortius procedit † vbi agitur de extendenda
5 poſſeſſione ad iura incorporalia, prout † eſt hoc ius exigendi Canones, ex poſſeſſione
6 enim corporalium † non acquiritur poſſeſſio incorporalium, niſi ſimul aliquis actus poſſeſſorius vigore illius iuris exerceatur, vt magiſtraliter dicit, *Bart. in d. l. poſſideri ſub nu. 5. verſ. ſed quoad poſſeſſionem C eodem Rot. poſt Modern. Peruſ. in tract. de cenſ. impreſs. Taurinen. deciſ. 446. num. 11. qua eſt repetita coram Buratto deciſ. 434. vbi concordantes referuntur.*

Excluditur etiam Marius à quaſi poſſeſ-
7 ſione exigendi eoſdem Canones, † quià à Fratribus capta fuit, ſine eius mandato, quod ab eo in infantili 19. menſium ætate, tunc
8 conſtituto, † neque fieri poterat, ſed à tutore confici oportebat *l. quamuis 22. §. Infans ff. de acquir. poſs.* & in multo minus dicto tempore capi potuit pro conſequendis alimentis, quæ intrà triennium non à Patre præſtanda ſunt, ſed à matre, quæ infantem lactare, tenetur, vt probat *tex. in l. penultima, ibique gloſ. in verbo tribo petenti C. de patr. poteſt. Bald. in l. alimenta n. 2 C. de negot. geſt. cum alys relatis per Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 14. num. 1. & ſeq.*

10 Minus iuuari poteſt Marius † exactionibus eius nomine factis per Ferdinandum fratrem fructuum iſtorum Canonum de anno 1618. 27. Martij, & 8. Auguſti 1639. quia pariter deficit mandatum, nec iuſtificatur ex apochis relatis in Summar. *nu. 2. & 3.* vt dixit *Rota in Maceraten. Legati* 10. *Maii* 1607. *coram Vbaldo ſeniore impreſs. apud Moder. Peruſ. in tract. de manuten. deciſ. 53. ſub numer. 3. verſ. non autem*,
11 vltrà quod ipſa † quietantia Marij ſuſpecta de antidata, remanet præſertim, cum ſimus in concurſu publici Inſtrumenti *l. ſcripturas 11. C. qui potior in pig. habeat* & fuit dictū *in Bononien. bonorum de Felicinis* 10. *Ianuarij præſentis anni §. Non attenta poſſeſſione coram R. P. D. meo Bichio.*

Denique Marius per electionem ab ipſo factam conſequendi ſua alimenta in penſionibus domus in via vulgò, *ne' Coronari*, quas effectiuè exegit, ab exactione fructuum dd. Canonum omninò repellitur, dum per d. ele-
12 ctionem, & † exactionem omne ius ſi aliquod habuiſſet ſuper alijs corporibus dimiſiſſe cenſetur, nec amplius ad illa in præiudicium aliorum creditorum regredi poteſt, *l. ſi quis ſtipulatus ſit ſtichum 112. vbi DD. de verb. obligat. Surd. conſ. 413. num. 19. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. centuria 2. diſtinct. 80. num. 14. Guttierez conſ. 19. num. 13. Fontanell. de pact. nupt. clauſul. 7. gloſ. 2. §. 8. num. 39. latè Coccin. deciſ. 21. nu. 36.*

13 Eo magis, quià electio non fuit extraiudicialis, & de ſuo capite, ſed iudicialis de voto aſſertamenti anno 1642. à qua proindè multò minus admittitur variatio ex theorica *Bart. in l. eum, qui certarum §. fin. num. 4. in fine verſ. et hoc dico ff. de verbor. obligat. Merlin. de pignor. lib. 4. tit. 3. quæſt. 107. num. 2. in fine Rot. in recẽ deciſ. 165. num. 6. in fine verſ. tanto magis part. 4. tom. 1.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

MELE-

Digitized by Google

MELIVITANA BONORVM.

Luna 12. *Decembris* 1650.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis datur ſtante relevantia materiæ articulatæ etiam abſque fumo.*

2 *Remiſſoria datur ad liquidandum valorem fructuum, & damnorum in iudicio ſpolii violenti.*

3 *Spoliator non poteſt audiri ſuper eius bono iure, niſi prius ſpoliator reſtituat omnia damna, & intereſſe vſque ad obulum.*

4 *Relevantia vnius articuli ſufficit, vt remiſſoria ſuper omnibus concedatur.*

DECISIO CCCCXI.

DE anno 1589. Eminentiſſimus Magnus Magiſter Religionis Hyeroſolimitanę Io: Paolo Zamit. In Territorio Melitenſi *in Contrata Petra nigra* in ſitu appoſito Ridum decem ſalmatas terrarum conceſſerat, is tamen vltrà decem in gratia conceſſas alias 50 occupauerat, à quibus anno 1595. defuncto Magno Magiſtro conceſſore vigore decreti Concilij Status Sede Magiſtrali vacante fuit expulſus, ſalmæque ad publicum vſum priſtinum reductæ fuerunt, Agente poſtmodum vigore ſpecialis commiſſionis de anno 1599. Io: Paulo coram Reuerẽdiſſ. Inquiſitore Meliten. auctoritate ſpolij, Vniuerſitas ſpoliatrix fuit per ſententiam ad fructus, & intereſſe à die ſpolij reficienda condemnata, eadem verò appellante, cauſaque coram bon. memor. Nauarro commiſſa in hoc Sac. Tribunali, & diſputato coram eodem ſub die prima Iulij 1622. dubio, an ſpolium eſſet integrè purgatum, datoque reſponſo negatiuo, eademque reſponſione per DD. coram me in locum Nauarræ ſuffecto 4. Aprilis proximi præteriti confirmata, quoad ſalmas decem, earumque fructus, & quoad damna, & intereſſe à Zamit paſſa, quorum liquidationem ipſa vniuerſitas procurare tenebatur, quatenùs ad vlteriora in executione procedere reſoluiſſet. Vndè datis hodiè ad facien. hanc liquidationem ab Vniuerſitate articulis, petitaq; ſuper eis remiſſoria, ac diſputato dubio, an ea danda ſit, DD. affirmatiuè reſponderunt,
1 quia cum cauſa ſit prophana, † & materia articulata ſit releuans remiſſoria à Rota denegari non ſolet etiam non dato fumo veritatis in articulis deductorum *per tex. in l. Iudices 17 C. de fid. Inſtrum. Put. deciſ. 212. num. 3. libr. 1. Caputaq. deciſ. 68. par. 3. Gregor. deciſ. 124. num. 1., & deciſ. 174. num. 1. & ſeq. cum aliis in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis prima Iulii 1647. §. 1. coram R. P. D. meo Corrado.*

Releuantia vero articulorum per Vniuerſitatem datorum oſtenditur ex eorumdem exhibitione, dum tendunt ad liquidandum valorem fructuum, ac damnorum, ad quo-
2 rum reſtitutionem † ipſa fuit condemnata iudicio ſpolij violenti. Vndè peruenit ſuper eius prætenſo bono iure audiri non poſſe,
3 prius, quam omnia damna, † & intereſſe vſq; ad obulum reſtituerit *iuxtà text. in cap. audiens il primo, vt lit. non conteſt. cap. in litteris 5. & grauis 11. cap. conquerente 7. vbi Bald. num. 1. & DD. de reſt. ſpol. l. ſi quis ac ſi fundum 7. C. ad l. Iul. de vi pub. & l. ſi Coloni 14. de agric. & cenſ. lib. 11. Pen. deciſ. 69. num. 5. & 6. Gregor. XV. dec. 525. num. 1. verſ. vndè quamdiù Rot. dec. 251. num. 5. par. 4. to. 2. recent. & coram me in hac cauſa die 4. Aprilis præteriti §. neque Vniuerſitas.* In quo tollitur etiam obiectum irreleuantiæ primi articuli iam coram bon. mem. Nauarro reiectum in §. *neque compenſatio deducta*, & ſufficit alios eſſe re-
4 leuantes; & remiſſoria † ſuper omnibus concedatur iuxtà ſtylum Rotæ, de quo teſtatur, *Mant deciſ. 312. num. 2. & 3. Gregor. XV. dec. 124. num. 3.* & fuit dictum *in Interamnen. reintegrationis 22. Iunii præſentis anni in principio coram R. P. D. meo Rojas.*

Et ità vna tantum &c.

RECANATEN. HAERIDITATIS.

Luna 16. *Ianuarii* 1651.

ARGVMENTVM.

Agitur, pro qua ſumma ſit relaxandum mandatum contrà hæredem vſufructuarię exigentis nonnullas pecuniarum ſummas ſpectantes ad hæredes proprietarios.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator ſi reliquit vxorem vſufructuariam, eamque abſoluit iſta verba quid importent?*

2 *Vſufructuarius tenetur finito vſufructu reſtituere bona hæreditaria in eo ſtatu, & qualitate, prout illa recepit tempore obitus Teſtatoris hæredibus proprietariis, necnon reficere æſtimationem deteriorationis eorumdem iuxtà naturam vſufructus.*

3 *Exceptio compenſationis, ſeu retentionis altiorem requirens indaginem admitti non debet ad retardandam executionem crediti liquidi.*

DECISIO CCCCXII.

PROSEQVENTIBVS hæredibus quondam Marmilli Maſſucci coram me in tertia inſtantia iudicium executiuum contra Mariam Alemannam Cynthiæ Maſſucciæ vxoris dicti Marmilli, & vniuerſæ hæreditatis ſuæ vſufructuariæ, donec viueret, relictæ vniuerſalem hæredem, ac litis conſortes, diſputatoque dubio, an & pro qua ſumma contra eamdem hæredem ſit relaxandum mandatum DD. ſub hodierna die reſponderunt eſſe pro nunc relaxandum pro infraſcriptis ſummis, videlicet pro ſcutis centum per Cynthiam exactis à RR. Monialibus S. Stephani Recineti die 15. Ianuarij 1616. & pro ſcutis 50. de ſcutis 100 pariter exactis à Fabritio Lepretto ſub die 20. Iunij dicti anni, cum alia ſcuta 50. fuerint ab ea inueſtita in alio cenſu pro hæreditate empto à Franciſco Perono die 2. Iunij 1622. vt ex Inſtrumento re-

lato

lato in Summario hodiernæ poſitionis Mariæ *num.* 2.

Similiter pro ſcutis 50. exactis à Chriſtophoro Confalonerio die 1. Iunij 1618. & pro ſcutis 500. per eamdem Cynthiam exactis ab Maſſuecio, & Flauiano Conſtantino die 11. Auguſti dicti anni, ac etiam pro ſcutis centum receptis à Hyeronimo, & Antonio de Anricis die 14. d. menſis 1620. itidē pro ſcutis 485. habitis à Paulo filio Hieronymi Maſſucci pro extinctione duorum cenſuum, vnius videlicet ſcutorum 350. & alterius ſcutorum 135. die 16. Februarij 1622. necnon pro ſcutis 100. exactis à Io. Baptiſta M. Antonij Mariani die 12. eiuſdem menſis 1625. pro ſcutis 100. exactis à Cap. Philippo Riccardo 13. Iunij d. anni pro ſcutis 150. exactis à Mutio Maſſio, & Franciſco Leopardo die 28. dicti menſis 1626. ac deniqne pro alijs ſcu. 400. acceptis per dictam Cynthiam à Ven. Confraternitate S. Luciæ de Recineto ſub die 28. Nouembris d. anni.

Alij verò cenſus à præfatis hæredibus ſubſtitutis d. Antonio Maſſuecio prætenſi, vel non probantur hæreditarij Marmilij Teſtatoris, vel ſunt comprænhenſi in illis, qui in cauſam dotis eidem Cynthiæ aſſignati fuerunt, vt dixit *Rota in dec. in hac cauſa facta die 2. Decembris* 1644. *§. penultimo, & §. finali coram R. P. D. meo Meltio*, vel prætium ex illorum extinctione redactum fuit ab ipſa Cynthia in alijs cenſibus pro dicta hæreditate inueſtitum, vt oſtenditur ex Inſtrumentis in d. Sum. *num.* 1. *& ſeq.*

Neque Maria Alemanna, & litis conſortes relaxationem huius mandati impedire poſſunt ſub allegato prætextu, quod Mar-
1 milius Teſtator † in eius Teſtamento Cynthiam abſoluerit, quia verba illius non præſeferunt conceſſionem proprietatis, & liberę facultatis alienandi ad fauorem eiuſdē Cynthiæ vxoris, ſed ſolummodo remiſſionem
2 obligationis, † bona hæreditaria poſt eius obitum reſtituendi prænominatis ſubſtitutis in eo ſtatu, & qualitate, prout illa recepit tempore obitus viri, & reficiendi æſtimationem deteriorationis eorumdem iuxtà naturam vſusfructus, *ad text. in §. conſtituitur inſt. de vſufr. l. 1. C. eodem tit. Soccin ſen. conſ. 9. ſub num. 3. ad finem verſ. concludo igitur libr. 4. Maluaſ. conſ. 110. ſub num. 9. & ſeq. Bertrand. conſ. 40. num. 8. libr. 2. cum alijs relatis per Caſtrill. de vſufr. cap. 17. nu. 30 & 31.* Quam veritatem optimè Cynthia agnouit ſtante eius propria obligatione, & cautione præſtita de vtendis, & fruendis dd. bonis hæreditarijs arbitrio boni viri, & finito vſufructu reſtituendis, vt patet ex Inſtrumento in Summario præcedentis poſitionis Mariæ *num.* 2.

Minus Maria Cynthiæ hæres, & conſortes contrà relaxationem dicti mandati tueri ſe poſſunt exceptione prætenſæ compenſationis, ſeù retentionis pecuniarum per d. Cynthiam annuatim in ſcutis 300. perſolutarum,
3 quia talis exceptio † altiorem tam facti, quā iuris expoſcit indaginem; ideoque ad executionem crediti liquidi amplius retardanda in admitti non debet *ad text. in l. fin. C. de compenſat. §. in bonæ fidei Inſt de act. Roland. conſ. 17. ſub num. 18. lib. 1. Rot. poſt Modernum Roman. de oblig. Cam. deciſ. 155. num. 3. & deciſ. 268. num. 4. part. 1. recentior. coram bon. mem. Buratto deciſ. 807. nu. 9. & in Romana Pecuniaria 26. Iunij 1645. §. finali coram R. P. D. meo Corrado.*

NOVARIEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 16. Ianuarii 1651.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus acquiri non poteſt Vniuerſitati, quoties dotis aſſignatio non fuit facta ex bonis proprijs Vniuerſitatis, ſed ex eleemoſynis particularium Ciuium, vel alijs piis operibus, quæ in aliā cauſam conuerti nequeunt abſque licentia Sedis Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus iuſtificari debet ex fundatione, & conſtructione, ſeu competenti dotatione.*

2 *Teſtis vnicus, & de auditu nullam fidem meretur.*

3 *Iuſpatronatus non dicitur acquiſitum Vniuerſitati, quamuis conſtet de conſtructione Eccleſiæ impenſis particularium de Vniuerſitate.*

4 *Iuſpatronatus non acquiritur Vniuerſitati ſi aſſignatio dotis non fuit facta ex proprijs bonis Vniuerſitatis, ſed ex eleemoſynis particularium Ciuium, aliiſque piis operibus, quæ in aliam cauſam conuerti nequeunt abſque beneplacito Sedis Apoſtolicæ, num.* 5.

6 *Ad iuſpatronatus acquirendum dotis conſtitutio neceſſaria eſt, nec ſufficit aſſignatio ſtipendii facta Rectori pro eius ſalario, ſeu mercede.*

7 *Eccleſia parochialis, quando dotem non habet, tunc parochiani tenentur alimenta præſtare proprio Curato pro eius ſuſtentatione.*

8 *Status vltimus collatiuus attendi debet pro ſubſtinenda prouiſione Apoſtolica.*

DECISIO CCCCXIII.

NON acquieſcente Carolo Terlotto binis deciſionibus ſub diebus 10. Decēbris 1649. & 1. Iulij 1650. coram me emanatis pro denegatione inſtitutionis ab ipſo petitæ in Parrochiali SS. Andreæ, & Gaudentij, veluti de prætenſo iurepatronatus Hominum, & Vniuerſitatis Oppidi Zuccari Nouarien. Diœc., conceſſaque eidem noui audientia DD. hodiè pro tertia vice ſteterūt in deciſis, quia fundamenta dd. deciſionum adhuc inconcuſſa remanēt non obſtan. à Carolo contra eas deductis, nam certum eſt, quod dicta Vniuerſitas non probauit huiuſmodi iuſpatronatus ex fundatione, & conſtructione, ſeù
1 competenti dotatione, † prout neceſſarium fuiſſet, tam ex diſpoſitione ſacrorum Canonum *cap. pia mentis 26. cum ſeq. 16. queſt. 7. & cap nobis 25. de iurepatr. quam Sacri Concilii Tridentini ſeſſ. 14. cap. 12. & cap. 9 ſeſſ. 25. de reform.* conſidera-

ſideratum enim fuit, quod Teſtis in Sum-
mario Caroli num. 3. relatus de conſtructio-
ne d. Parrochialis Eccleſiæ ex alieno auditu
2 deponit, † & ob id nullam facit probationē
*Rota coram Gregor. XV. deciſ. 379. num. 1. dec. 516.
num. 14. & deciſ. 572. num. 3. coram Cardinali Ca-
ualer. deciſ. 107. num. 3. & coram bon: mem: Buratto
deciſ. 178. num. 15.* Præcipuè quia idem Teſtis
ignorat, an præfata Parochialis ex eleemoſi-
nis, vel particularium ſumptibus ædificata
fuerit, vt ipſe in ſua depoſitione poſteà de-
clarat.

Accedit, quod in viſitatione facta de an-
no 1553. à quodam Vicario Foraneo, eadē
Parrochialis aſſeritur facta, *impenſis* particu-
larium, quod tamen non probatur, & qua-
3 tenus probaretur, † inde nullum ius eidem
Vniuerſitati acquiſitum fuiſſe inferri poſſet
*Rot. coram bon: mem: Coccino deciſ. 106. ſub num. 2.
verſ. quantum enim attinet, & deciſ. 609. num. 9.
par. 5. recent. tom. 2. vbi concordantes referuntur.*

Dotatio verò deducta ex Inſtrumentis de
annis 1586. & 1643. ac ex depoſitionibus Te
ſtium relatis in eodem Summario num. 6. &
ſeq. ex tribus ſequentibus motiuis, nullo
modo releuat; Primo quia non fuit facta de
4 proprijs bonis d. Vniuerſitatis, † ſed potiùs
ex annuis contributionibus, & eleemoſinis
particularium Ciuium, ſiuè ex redditibus lo
corum piorum prò quantitate aureorum 25.
ac prò alijs 25. ex pijs diſpoſitionibus defun-
ctorum inter homines eiuſdem Vniuerſitatis
diſtribuendis, vt benè colligitur ex ſupplica
tione, & dicto Inſtrumento de anno 1643. ac
etiam ex dd. Teſtium depoſitionibus d. Sum-
mario num. 6. & ſeq. quę omnia clarè oſten-
dunt nullum potuiſſe ipſi Vniuerſitati Ius ac
quiri, vt præter allegatos in dicta *prima deci-
ſione in hac cauſa facta* 10. *Decembris* 1649. *§. in-
ſtrumentum verò ad finem coram me tradit. Abb. in
cap. quoniam de Iur. patr. num. 10. & conſ. 19. ſub
num. 2.* hocque expreſsè declarauit S. Conci-
lium Tridentinum ſeſſ. ſupra allegata 14.
*cap. 12. de reformat. ibi, quæ tamen ſine ſufficienti
dote de ſuis proprijs, & patrimonialibus bonis com-
petenter docauerit.*

5 Imò neque in aliam cauſam † alterando for
mam à Teſtatoribus præſcriptam, tales con-
tributiones conuerti poterant, minuſuè in
præiudicium eorum particularium, qui ſuc-
ceſſiuis temporibus de eis participare debue-
rant, maxime abſque Summi Pontificis licen
tia, & auctoritate *ad tex. in clem. quia contingit,
ibique gloſ. in verbo non ad alium de relig. Dom.
Craſſ. in §. executor vltima voluntatis quæſt. 10. nu-
mer. 9. Rot. coram Buratto deciſ. 560. num. 2. ibique
add. num. 12. litt. A. & deciſ. 544. num. 3. par. 1. rec.
& fuit dictum in Comen. Collegij 26. Nouembris
prox. præt. in §. reſpectu verò in fine coram me.*

Secundò quia nulla vnquam fuit dos d. Ec
cleſiæ ex prænominatis effectibus conſtituta,
neque conſtitui potuit, ſed ſolùm ſtipendiū
6 Rectori, † pro eius ſalario, & mercede fuit
aſſignatū, vt legitur in dd. Inſtrumentis, & pa-
tet ex depoſitionibus, ſecundi, & tertij Te-
ſtis in d. Summ. num. 5. vnde dotis conſtitu-
tio ad acquirendum Iuſpatronatus neceſſaria,
iuxtà gloſ. in d. capite pia mentis 16. quæſt. 7. om-
ninò excluditur, tunc enim quando Eccle-
7 ſia Parrochialis † dotem, vt hic non habet;
Parrochiæ ſubditi tenentur alimenta præſtare
proprio Curato pro eius ſubſtentatione, vt
probat *Abb. in cap. de Rectoribus ſub num. 1. verſ.
nota quod ſi præsbiter de cler. ægrot. cum alijs rela-
tis per Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 60. num. 1. & ſeq.*

Tertiò denique quia ex publicis Inſtrumē-
tis in Summario poſitionis Franciſci Raſarij
ſub die 1. Iulij 1650. num. 6. & 7. doctum
fuit de ſtatu vltimo huius Eccleſiæ collatiuo,
8 qui proptereà attendi debet pro ſubſtinenda
prouiſione Apoſtolica ad fauorem eiuſdem
Franciſci, vt pluribus congeſtis dixit *Rota co-
ram bon. mem. Buratto deciſ. 570. num. 12. deciſ. 5.
num. 3. & deciſ. 13. num. 22. par. 6. & deciſ. 143. n. 2
par. 7. rec. plenè add. ad Greg. XV. deciſ. 77. num. 11.
& alijs paſſim.*

Et ita vtraque &c.

PERVSINA REINTEGRATIONIS.

Lunæ 13. Ianuarij 1651.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio diebus feſtiuis capi poteſt, executio ve-
rò fieri prohibetur. Reintegratio vigore ſta-
tuti peruſini competit mulieri ad ſucceſſio-
nem paternam. Remedium extraordinarium
manutentionis nunquam competit aduerſus
factum Iudicis, niſi quando neglecto Iuris
ordine nulliter, & iniuſte proceſſit, vt nulla
ratione excuſari valeat.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur conſtito de poſſeſſione capta autho-
re prætore.*
2 *Clauſula,* ſine præiudicio legitimæ execu-
tionis, *operatur vt Iudex ad quem impedire ne-
queat Iudici à quo ne ad vlteriorem executionem
ſuæ ſententiæ procedere valeat.*
3 *Poſſeſſio quod capi non poſſit diebus feſtiuis non re-
peritur in Iure cautum, cum ſit actus voluntariæ
Iuriſdictionis.*
4 *Executio pro debitis fieri prohibetur pendentibus fe-
rijs, nam decretum feriarum loquitur de huiuſmo-
di executionibus non autem de immiſſione, quæ hæ-
redi conceditur in bonis hæreditarijs.*
5 *Exceſſus non præſumitur, ſed eſt plene, & conclu-
denter probandus ab allegante.*
6 *Promiſſio de euictione non comprehendit caſus poſtea
contingentes ex natura bonorum.*
7 *Statutum Peruſinum* lib. 1. cap. 45. de dot & dot
mul. §. Item *ſtatuimus diſponit circa collatio-
nem dotis à muliere faciendam in actu reintegra-
tionis ad ſucceſſionem paternam.*
8 *Reintegratio vigore ſtatuti Peruſini competit mu-
lieri ad bona ſuperextantia.*
9 *Et pro bonis alienatis debetur prætium ex eis reda-
ctum, vt in dicto Statuto expreſſe cauetur.*
10 *Pro ſententia viget omnis præſumptio donec in ordi-
nario appellationis Iudicio cauſa cognita fuerit re-
uocata.*

11 *Sententia in ſupremo Rota Tribunali nõ aliter pro-
ferumtur, quàm præuia matura cauſa diſcuſſione.*
12 *Manutentio non datur aduerſus factum Iudicis, niſi
in caſibus, quo Iudex neglecto Iuris ordine, vel
alias ita nulliter, & iniuſte proceſſit, vt nulla ra
tione excuſari valeat.*

DECISIO CCCCXIV.

IMPVGNANTE Luca de Angelis ex ca-
pite nullitatis, & Iniuſtitiæ immiſſionem
conceſſam vigore mandati Rotalis Adrianæ
Brunæ, & fratribus de Alphanis pro indiui-
ſo cum ipſo ſuper prædio, de quo agitur, pro
vncia vna cum dimidia bonorum extantium
& pro Florenis 603. ac pro ſcutis 463. mone-
tæ valoris alterius ſimilis vnciæ bonorum a-
lienatorum, dubitaui, An, & cui ſit dandum
1 mandatum de manutenendo, † & Domini
pro Adriana, & litis conſortibus responde-
runt, docent enim de eorum poſſeſſione ſub
die 22. Decembris 1649. legitimè authore
Prætore capta ad *text. in l. iuſte poſſidet. ff. de ac-
quir. poſſ. Angel. in l. qui vniuerſas §. Item cum Præ-
tor ff. eodem Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 41. nu. 1.
& fuit dictum in Romana Bonorum 9. Decembris
proximè præteriti in principio coram me* Præſertim
quia Signatura cauſam appellationis commi-
ttendo reſcripſit cum clauſula, *ſine præiudicio
2 legitimæ executionis*, † quæ operatur, vt Iudex
ad quem non det impedimentũ Iudici à quo
itaut adulteriorem ſuæ ſententiæ executionẽ
procedere valeat *Mareſcott. var. reſol. 86. n. 4. & 5
lib. 1. Rota coram Canaler. deciſ. 4. nu. 2. coram Gre-
gorio deciſ. 91. ſub num. 11. & deciſ. 232. numer. 1.
ibique add. num. 4. deciſ. 418. num. 2. par. 5. deciſ. 8.
num. 9. par. 6. & deciſ. 132. num. 8. par. 7. recent.*

Non obſtat oppoſitio nullitatis a Luca de-
ducta, ex eo quod huiuſmodi poſſeſſio capta
fuerit pendentibus ferijs in honorem Sanctiſ-
ſimæ Trinitatis Natiuitatis D. N. indictis. Quia
vltra quod non reperitur Iure cautum poſſeſ-
3 ſionem diebus feſtiuis capi non poſſe cum ſit
actus voluntariæ Iuriſdictionis, vt reſpondit
*Rota in Vercellen. Optionis 7. Martij 1623. coram
bon. mem. Buratto inter eius impreſſ. dec. 688. nu. 12.
& in Bononien. Prædij 16. Iunij 1642. §. neque ob-
ſtare Dominis coram me* Placuit Reſponſio quod
4 decretum Feriarum, † de quibus agitur lo-
quitur de executionibus, quæ fiunt pro de-
bitis, non autem de immiſſione, quæ hære-
di, ſeù eius ſucceſſoribus pro reintegratione
debita in hæreditate paterna conceditur, vt
diſtinguendo firmauit *Rota in Romana de Bom-
bellis 31. Maij 1613. coram Cardinali Sacrato apud
Modern. de manut. deciſ. 9. num. 15. & ſeq.*

Minus obſtat ab eodem ex quinque moti-
uis allegata iniuſtitia ſententiæ Rotalis, quæ
primo loco deducitur ex conceſſione immiſ-
ſionis in bonis, quæ non erant Chriſtiani Be-
neueniati, ad cuius hæreditatem Adriana re-
integrari debebat, ſed Iulij eiuſdem Beneue-
niati hæredis, & Hieronymi fratris; Quia
hoc non benè iuſtificatur in facto, cum bo-
na, de quibus capta eſt poſſeſſio ſint eadem
contenta in ſententia, & mandato Rotali ex
actis iuſtificato, & quorum bonorum identi-
tas item fuit plenè probata in proceſſu pri-
mæ inſtantiæ, & in deciſionibus R. P. D. mei
5 Roias; nec exceſſus præſumitur, † ſed eſt ple-
nè & concludenter ab allegante probandus
ad tradita *per d. Modernum in d. tract. de manut.
obſeru. 12. ſub num. 96. Rota poſt eumdem deciſ. 643
num. 20. 21. & ſeq. deciſ. 34. nu. 4. par. 1. recent. Add.
ad Buratt. deciſ. 368. num. 10.*

Nec releuat ſecundum motiuum deductũ
ex reciproca euictionis, & defenſionis pro-
miſſione facta in Inſtrumento diuiſionis in-
ter Chriſtianum, & Hieronymum eius fratrẽ
de anno 1650. ſtipulato quia non ſubſiſtit in
6 Iure, † cum illud inſtrumentum non com-
præhendit caſus poſtea contingentes ex natu-
ra bonorum, ac ſingulas portiones æqualiter
includentes *iuxtà gloſ. fin. in addit. ad l. ſi fami-
lia 14. verſ. hoc vltimum C. famil. erciſc. Grat.
conſ. 21. num. 6.* quem refert, & ſequitur *Dec.
conſ. 411. num. 3. & 4. lib. 5. cum alijs relatis per
Manguil. de euict. quæſt. 114. num. 81. cum ſeq.*

Similiter, & tertium corruit circa colla-
7 tionem Dotis † Caſſandræ ab Adriana facien-
dam in actu reintegrationis ad ſucceſſionem
paternam iuxta diſpoſitionem *Statuti Peruſini
lib. 1. cap. 45. de dot. & dot. mul. §. Item ſtatuimus
quoque fœminæ; nam vt firmatur in deciſione R. P. D.
mei Roias 16. Martij 1648.* debent Adriana, &
Conſortes conſequi octauam partem hæredi-
tatis in bonis Chriſtiano obuentis, quæ in d.
diuiſione non eſt compræhenſa, nec ipſi im-
pugnant traditionem factam ſan. diuiſione
de Prædio S. Martini pro adæquatione partiũ,
ſed petunt d. ratam ex perſona Chriſtiani eis
debitam.

Remouetur quoque quartum motiuum
Quia Adriana, & litis Conſortes non agunt
ad conſecutionem pretij bonorum hæredita-
tis paternæ à Chriſtiano alienatorum, quæ in
portionem eiuſdem alienantis cedunt, & im-
putantur, ſed pro rata alienatorũ ad ipſos A-
ctores ſpectante immiſſionem petunt in cæte-
8 ris ſuperextantibus bonis, † in quibus vigo-
re *d. Statuti in d. §. item ſtatuimus reintegrari debent
prout firmatum fuit in eadem deciſione R. P. D. Roias*

Vltimum denique motiuum expirat, dum
reintegratio bonorum alienatorum pro eorũ
rata ſecundum tempus alienationis quo pre-
9 tium ex eis redactum † ad Chriſtianum per-
uenit Adrianæ, & Alphanis debetur, vt ex-
preſsè *in d. Statuto Peruſino cauetur in d. §. item
ſtatuimus in fin.* & dixit *Rota in hac cauſa ſub die
16. Martij 1648. in §. minus obſtant alienationes co-
ram R. P. D. meo Roias.*

Proinde quia propoſitæ exceptiones nulli-
tatis, & iniuſtitiæ prædictæ, vel omninò eli-
duntur, vel ſaltem dubiæ redduntur fruſtra
immiſſio Actoribus conceſſa ex parte Lucæ
10 impugnatur, nam pro d. ſententia † viget om-
nis præſumptio, donec in Ordinario appella
tionis Iudicio cauſa cognita fuerit reuocata,
non enim aliter in hoc ſupremo Tribunali,
quàm præuia matura cauſæ diſcuſſione† ſen-
11 tentiæ proferuntur, & in iſta ita obſeruatum
fuiſſe demonſtrant deciſiones *ſub diebus 10. Ia-*

nuarij

nuarij, & Iunij 1647. *& 16. Martij* 1648. *coram R.P.D. meo Rotas* cenſiſſe, nec locum habet hic extra ordinarium manutentionis iudicium,
12 vt in caſibus † quando Iudex neglecto Iuris ordine, vel alias ita nulliter, & iniuſtè proceſſit, vt nulla ratione excuſari valeat *Rot. apud Marcheſ. de commiſſ. fol. 366. §. non obſtat par. 1. coram bon. mem. Buratt. deciſ. 158. num. 5. in fine, & ſeq. ibique add. litt. B. nu. 12. in d. Romana de Bombellis poſt modern. de manut. deciſ. 9. numer. 19. cum ſeq. in Senogallien. Salutani 3. Iunij 1647. §. fin. coram R.P.D. meo Corrado, & nouiſſimè in Romana prætenſæ reſtitutionis Dotis 4. Februarij 1650. §. quod verò locus non ſit, & in eadem 27. Iunij eiuſdem anni in principio coram me*.

Quæ omnia Dominos mouerunt ad concedendum Adrianæ, & Alphanis manutentionem vtraque &c.

BVRGEN. BENEFICII.

Veneris 27. Ianuarij 1651.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio Synodalis Burgeñ quid diſponat circa collationem beneficiorum? Beneficium adiudicandum eſt ei, quem ordinarius loci idoneum iudicauerit.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio ſynodalis Burgen. ſuper collatione beneficiorum patrimonialium eſt à Sede Apoſtolica confirmata; & inconcuſſe obſeruata.*
2 *Eadem Conſtitutio mandat, vt occurrente vacatione Edicta apponantur, & factis probationibus per oppoſitores ſuper patrimonialitate, coram ordinario examen fiat, eoque peracto Archiepiſcopus Beneficium conferat ei, quem magis idoneum iudicauerit.*
3 *Ordinarij Iudicio circa collationem beneficij in perſonam idoneam plurimùm deferendum eſt.*
4 *De irrationabili iudicio ordinarij dari nequit, niſi de eo liquido conſtet.*
5 *Idoneitas prouiſi eo magis reſultat ex gradu baccalaureatus, quem in aliqua vniuerſitate obtinuit.*

DECISIO CCCCXV.

EXTAT in Diœceſi Brugeñ Synodalis Cō-
1 ſtitutio † à Sede Apoſtolica confirmata, & inconcuſſe obſeruata ſuper collatione beneficiorum patrimonialium, per quam ordi-
2 natur, vt occurrente vacatione edicta apponantur, & factis probationibus per oppoſitores ſuper patrimoniali qualitate coram Ordinario examen fiat, atque ex oppoſitoribus illi, quem magis dignum peracto examine iſte iudicauerit, beneficium Archiepiſcopus conferat, de qua conſtitutione tradit *Caſſad. deciſ. 3. nu. 1. de prab.* quem refert *Gonz. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 9. §. 1. num. 23.* Vacata igitur in Parochiali Eccleſia de Bingra dimidia portione per ſcenſum ad Beneficium integrum Petri Sanchez oppoſuit ſe Io: Garzias Eſcudero ſub die 5. Iunij 1648. cui tanquam digniori in examine reperto fuit ab Archiepiſcopo adiudicatum beneficium die 12. Nouembris dicti Anni. Cumque Martinus Sanchez etiam oppoſitor à prætenſa mala electione appellaſſet, cauſaque appellationis mihi commiſſa fuiſſet dubitaui, an & cui d. beneficium, ſit adiudicandum, & Domini pro Io: Garzia reſponderunt, quia eius idoneitas mores, & ſcientia clarè reſultant ex iudicio eiuſdem proprij ordinarij, qui cognita ſufficientia pro eo pronunciauit, beneficiumque ei contulit, in
3 hac enim materia † Ordinarij iudicio plurimum deferendum eſſe probat *tex. in c. in præſentia 6. vbi gloſ. in verbo præſumi de renunc. cap. ſicut 16. de ſent. ab re Iud. Gonz. ad d. reg. 8. gloſ. 4. num. 117. & ſeq. Rot. apud Gregor. XV. dec. 11. n. 3. & ibi add. littera B. & dec. 1. & dec. 521. num. 4. in fine par. 3. rec.*

Tanto magis, quia per Martinum Sanchez nulla contra talem ordinarij prouiſionem
4 oſtenditur irrationabilitatis ratio, † de qua tamen liquido conſtare deberet, vt dicit *Rot. dec. 537. num. 14. in fine par. 1. vbi concord. referuntur, & in Tuden. Parrochialis 28. Aprilis 1607. coram Sacrato*, quia imò ex atteſtatione publicè vniuerſitatis Hyeraceñ conſtat eundem prouiſum præuio rigoroſo examine ad Baccalaureatus gradum euectum fuiſſe, quæ quidem
5 qualitas † magis eius idoneitatem iuſtificat *l. fin. de magiſtr. & l. magiſtros C. de profeſſ. & med. lib. 11. Gonzal. ad reg. Cancell. gloſ. 4. num. 119. & ſeq. ac Ordinarij prouiſio ei robur adijcit c. de multa 28. in fine de præb. Rota coram Gregor. XV. d. deciſ. 11. num. 4. & fuit dictum in Calaguritana della Caſa della Reyna 4. Iulij 1646. §. 1. coram R.P.D. meo Varoſpio.*

Ex qua vna tantum altera tamen ſæpius citata, & Informare recuſante &c.

ROMANA, ſeù IANVEN. LOCORVM MONTIVM.

Lunæ 30. Ianuarij 1651.

ARGVMENTVM.

Statutum Ianuæ *lib. 5. cap. 121. Rubric. de Teſtamen.* diſponit quod in Teſtamentis ſufficiat numerus quinque Teſtium, qui ſint idonei, & per Notarium rogati. Item præfatum Statutum diſponens nullum Clericum poſſe fideicommiſſarium, vel executorem conſtitui tanquā contra Ius Clericos inhabilitans ſeruandum non eſt.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ reſultat ex reuolutione actorum.*
2 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus in cauſa editis.*
3 *Immiſſio conceſſa heredi ab inteſtato ſtatim euaneſcit exhibito per heredem ſcriptum Teſtamento non abolito, neque cancellato, & ſolemniter confecto.*
4 *Statutum Ianuæ* lib. 5. cap. 121. Rubric. de Teſtament. & vltim. volunt. *diſponit ſufficere in teſtamentis quinque teſtes idoneos per Notarium rogatos.*

5 *Teſtamentum conditum iuxta diſpoſitionem Statuti loci valet, & ſeruandum eſt.*

6 *Statutum Ianuæ* lib. 5. cap. 121. Rubric. de teſtam. *diſponis nullum teſtatorem poſſe aliquem Clericum inſtituere fideicommiſſarium, vel executorem ſub quouis nomine vltimæ voluntatis.*

7 *Declara Statutum non habere locum quoties Clericus non fuit ſimpliciter ordinatus fideicommiſſarius executor, ſed hæres vniuerſalis pleno Iure inſtitutus, & tali nomine hæreditatem adiuit.*

8 *Hæres vniuerſalis quamuis ſit à Teſtatore grauatus eius voluntatem ipſi benè cognitam circa legata pia adimplere non exinde tale grauamen præſefert fiduciariam totius hæreditatis reſtitutionem.*

9 *Statutum laicale prohibens ne Clerici poſſint deputari executores repugnat diſpoſitioni Sacrorum Canonum, & Legum Ciuilium id permittentium.*

10 *Statutum laicorum Clericos inhabilitans ad miniſteria exercenda ipſis de Iure communi competentia dicitur contra libertatem Eccleſiaſticam, & vti nullum ſeruandum non eſt.*

11 *Et ſufficit, quod effectus ſtatuti conferatur in Clericos, & illorum habilitas, & capacitas verbis expreſſis offendantur.*

DECISIO CCCCXVI.

DEFVNCTA Ianuæ D. Antonia Spinula Francus eius frater aſſerens ſe ab inteſtato eſſe legitimum hæredē defunctæ, poſſeſſionem plurium locorum mōtium ab ipſa poſſeſſorum nactus eſt, verum habita ſtatim de hoc notitia à D. Ioanne Baptiſta de Franchis in vltimo D. Antoniæ teſtamento hærede ſuo ſcripto, Iudicioque ſuper immiſſione in poſſeſſionem dictorum locorum montiū in hoc ſacro Tribunali coram R. P. D. meo Cerro intentato, ſub die 26 Iulij 1648. reſolutum fuit vtraque parte informante immiſſionem hæredi ſcripto eſſe concedendam, proceſſumque ad definitiuam deſuper ſententiā; Appellauit deindè præfatus Franchus, cauſaque appellationis R. P. D. meo Orthobono commiſſa ſub die 16. Maij 1650. emanauit reſolutio pro confirmatione dictæ Sententiæ à R. P. D. meo Cerro latæ; ſcumq; adhuc nō acquieſceret, propoſui hodie dubium, An vltima ſententia eſſet confirmanda, & Domini affirmatiuè reſponderunt; Quia quoad eius
1 validitatem nulla oritur dubitatio, † vt conſtat ex reuolutione actorum continentium omnia, quæ enumerat *Capitaquen. dec. 260. par. 2 Rota in Romana pecuniaria 27. Iunij* 1650. *in* §. *primo coram Reuerendiſſ. Decano.* Iuſtitia verò pa-
2 tet † ex deciſionibus ſub diebus modò dictis emanatis, in quibus firmatur immiſſionem
3 Franco prius conceſſam, † exhibito ab hærede ſcripto Ioanne Baptiſta teſtamento Antoniæ, non abolito, nec cancellato, ſed ſolemniter confecto, omninò euanuiſſe *ad text. in l. nec is 17.* §. *fin. ff. de acquir. hæred. Rota deciſ. 216. num. 4. par. 4. tom. 2. & deciſ. 122. numer. 12. recent.* meritoque eidem Ioanni Baptiſtæ conceſſam fuiſſe *iuxt. not. per gloſſ. & DD. in l. final. C. de edict. Diu. Adr. tollend. & Menoch. de adipiſcen. remed. 4. num. 303. Gregor. XV. dec. 206. num. 1.*

Et fruſtrà Franchus ab Inteſtato immiſſus Ioanni Baptiſtæ inſtitutio defectum numeri ſeptem Teſtium Teſtamenti oppoſuit, quia huic obiecto per ipſum Statutum Ianuenſe
4 *lib. 5. cap. 121. rubr. de teſtam. & vlt. volunt.* † reſpōdetur, dum ibi diſpoſitum legitur quinque teſtes idoneos per Notarium rogatos pro vltimæ voluntatis, ſeu teſtamenti declaratione ſufficere, quod in præſenti facto ſeruatū fuiſſe conſtat ex Summario Ioannis Baptiſtæ dato coram R. P. D. meo Cerro *num.* 1. ita vt idem
5 teſtamentum † iuxta theoricam *Bart. in l. cunctos Populos num. 1. & ſeq. C. de Summ. Trinitat. & fide Catholic.* ſuſtineatur, & tradit *Craſſ. de ſucceſſ. in* §. *teſtamentum quæſt. 55. num. 23. cum alijs in prima deciſ. huius cauſæ in* §. *primum autem coram R. P. D. meo Cerro, & in ſecunda deciſ.* §. *neque huiuſmodi in fine coram R. P. D. meo Otthobono.*

Minùs releuat Ioannem Baptiſtam ab Antonia fideicommiſſarium ſui teſtamenti executorem inſtitutum fuiſſe contra diſpoſitio-
6 nem dicti Statuti, † in quo expreſsè prohibetur nullum Teſtatorem poſſe inſtituere aliquem Clericum fideicommiſſarium, vel executorem etiam ſub quouis nomine vltimæ voluntatis, & quod huiuſmodi deputatio ſit irrita, nulliuſque roboris, nec per aliquem Magiſtratum obſeruetur.

Quia animaduertendum eſt Io: Baptiſtam
7 non fuiſſe ordinatum † ſimpliciter fideicommiſſarium executorem, ſed hæredem vniuerſalem verè, ac pleno iure inſtitutum, vt innuunt ipſa verba Inſtrumenti relata in Summario Ioannis Baptiſtæ *n. 4.* qui cum tali nomine hæreditatem adierit, non deſinit eſſe talis, licet fuerit à Teſtatrice Antonia graua-
8 tus † eius voluntatem ipſi benè cognitam circa legata pia, aliaque eius conſcientiæ ſatisfactionem concernentia, adimplere, cum nullam pernecesse præſeferat fiduciariam totius hæreditatis reſtitutionem *ad tradit. per Didacum ſuper 4. decr. part. 2. cap. 8.* §. *5. nu. 9. Melchior. pleb. deciſ. Lauren. 40. num. 10. Peregr. de fideicom. art. 32. num. 3. Gratian. diſcept. 650. num. 5. Burat. deciſ. 516 num. 28. & ſeq.*

Sed neque ſi Ioannes Baptiſta eſſet purus fideicommiſſarius executor Teſtamenti Antoniæ iniuſta dici poſſet vigore prænominati Statuti, illius deputatio, vel inſtitutio, quia in ea parte, in qua prohibet ſpecialiter Cleri-
9 cos conſtitui, † ſeu deputari vti tales repugnat diſpoſitioni Sacrorum Canonum, & Legum Ciuilium id permittentium *cap. tua nobis 17. & cap. Ioannes 19. de teſtamen. l. nulli. 28. C. de Epiſc. & Cleric. Craſſ. in* §. *executor vltimæ voluntatis quæſt. 2. numer.* 1. Proptereaque dum Sta-
10 tutum Clericos inhabilitat † ad miniſteria exercenda ipſis de Iure communi competentia, dici poſſet contra libertatem Eccleſiaſticā & ſic nullius roboris, neque ſeruan. *cap. bene quidem diſtinct. 90. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ 10. de conſtit. cum pluribus relatis per Carolum de Craſ. de effectu Cleric. effect. 2. num. 43. & 66.* non obſtāte, quod verba prohibitiua eiuſdem Statuti videantur relata ad perſonas habilitas
11 teſtantis, † cùm enim effectus conferatur in Cle-

Digitized by Google

Clericos, & illorum habilitas, & capacitas
verbis expreſſis offendatur, minimè illud ob-
ſeruandum eſt, *cap.final.de Immunit.Eccleſ.in 6.
Abb.conſil.8.num.3.Carol.de Craſſ.de effect. Cleric.
d.effect.2.numer.72. & alijs relatis* fuit dictum *in
Barchinonen.exemptionis 13.Iunij 1646.ſub §.præ-
terea coram R.P.D.meo Corrado.*
Et ita vna tantum, &c.

COMEN. COLLEGII.

Lunæ 6. Februarij 1651.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ſtante irrelevantia materiæ articula-
tæ paſſim denegatur, prout etiam denegari ſo-
let quoties probatio fieri poteſt per ſcripturas.

SVMMARIVM.

1 *Collegium ſi ſit à Teſtatore pro Iuuenibus propriæ
Ciuitatis, & Patriæ fundatum non ſunt admitten-
di Iuuenes aliorum locorum quamuis ſint vnita
Patriæ, & Ciuitati Teſtatoris, quia ad hunc ef-
fectum Ciues dici nequeunt. num. 3. Vbi quod in
hoc conſideratur voluntas Teſtatoris vocandi Cō-
ciues ſuos ex vera, & naturali origine.*
2 *Præſertim quando vnio locorum facta apparet quoad
territorium, & redditus, non autem quoad iura
Collegij.*
4 *Vnio locorum quoad ſpiritualia, paſcua, & nemora
non ſe extendit ad reliqua iura particularia.*
5 *Remiſſoria dari non ſolet ad probandum per teſtes,
cuius contrarium iuſtificatur ex ſcripturis, & nu-
mer.8.*
6 *Remiſſoria concedi non ſolet per Rotam ſtante inue-
riſimilitudine materiæ articulatæ.*
7 *Admiſſiones puerorum ad Collegium contra volunta-
tem Fundatoris attendi non debent.*

DECISIO CCCCXVII.

PRAETENDENTIBVS hominibus Cō-
munitatis Terrę Ronchi Comen̄ Diœce-
ſis remiſſoriam ad probādum vnionem eiuſ-
dem Terræ, cum Terra Aſconæ ab initio ea-
rum originis, & ad euertendum deciſiones in
hac cauſa factas ſub diebus 5.Iulij 1649.& 26.
Nouembris proximè præteriti coram me
quoad admiſſionem Iuuenum Aſconę foren-
ſibus excluſis dubium propoſui, an illa eſſet
concedenda, & DD.examinatis articulis in
Rota productis negatiuè reſponderunt, quia
licet Terræ Aſconæ, & Ronchi, vt Ronchē-
ſes in primo articulant vnitæ fuerint ab earū
origine, & ſic perſeueraſſe vſq; ad annū 1643.
quādo fuerunt diuiſę, atq; ab vno Cōſule gu-
bernatæ, redditus inter ſe communiter diui-
dendo, vixiſſe probarentur, non propterea
Ciues Rōchenſes effecti fuiſſent Ciues Aſco-
1 næ † ad hoc vt Teſtamentaria Papij Collegij
controuerſi fundatoris diſpoſitione iuua-
ri poſſent *iuxta doctrinam Zabarellæ in Clement.
2. §. ſanè in fin.de elect.ſatis comprobatam in dicta
prima dec.huius cauſa in §.admittendos, verſ.quam-
uis* maximè in præſenti caſu, dum in Sum-
mario Communitatis Aſconæ *numer.1. cum
quatuor ſequentib.* clarè oſtenditur eaſdem Ter-
2 ras † vnitas ſolummodò quoad Territorium
& redditus fuiſſe, nequaquam verò quoad
Iura Collegij, ex quibus manifeſta fit dicti
primi articuli irrelevantia.
Neque releuat ad hunc effectum Ronchē-
ſes de tēpore vnionis nominatos fuiſſe Aſco-
nenſes, quia mens Fundatoris non fuit in
3 nuda denominatione, ſed in vera † & natu-
rali origine ex Aſcona contemplando tan-
tùm ſuos Conciues in dicti Collegij ordina-
tione, prout firmatum fuit *in dicta 1. deciſ. in
dicto §.admittendos, & §.coram me.*
Inanis etiam redditur ſecundus articulus
continens, quod poſt diuiſionem factam de
anno 1643. remanſerint dictæ Terrę Aſconę,
4 & Ronchi nihilominus vnitæ, † quoad ſpiri-
tualia, paſcua, & nemora, quia iſta reſpiciunt
vnionem tantùm Territorij, eiuſq; redditiuū,
non autem vnionem in reliquis Iuribus par-
ticularibus præſertim Collegij, de quo agitur
nihil habentis commune cum Territorio, &
eius redditibus.
Eumdem defectum patitur tertius articu-
lus, in quo articulatur quod palatium, in quo
Papius Fundator mandauit Collegium erigi
fuerat Communitati Aſconæ aſſignatum cū
onere ſoluendi ſcuta 2500.per 12.annos, iſtud
enim non eget probatione teſtium, quia non
negatur ab hominibus Aſconæ, & inſuper
probatur ex literis Apoſtolicis Gregorii XIII.
ad ſupplicationem S. Caroli emanatis Sum-
mario Aſconenſium *num.* 6. etſi Ronchenſes
aſſererent ſe ad dictam Summam annuam
pro tertia parte contribuiſſe fruendo pro hac
parte palatio, & ſoluendo vſque nunc liuel-
lum, huiuſmodi probatio nihil concluderet
ad effectum acquirendi Ius in dicto Collegio
ſed ſolùm probaretur acquiſitio Dominij in
dicto Palatio, quod etiam inde ipſi acquiſiue-
runt, & poſteà pro prætio 1400. Aſconenſi-
bus ceſſerunt nihil eis præter paſcua reſerua-
to, vt in dicto Summario *num.7.*
Minùs releuans fuit viſus quartus Articu-
lus, in quo ſubditur, quod ſitus Eccleſiæ San-
ctæ Mariæ Miſericordiæ, vbi reperitur ædifi-
catum Collegium, fuerit priùs ab vtriuſque
dictarum Terrarum hominibus Aſconæ, &
Ronchi donatus Patribus Sancti Dominici,
& poſtea dictæ fabricæ ab eiſdem conceſſus,
quia ex ipſo Inſtrumento donationis, & ex
ſupradictis literis Apoſtolicis Gregorij XIII.
contrarium patet dictum ſcilicet ſitum à ſo-
lis Aſconenſibus donatum fuiſſe, vt dicto co-
rum Summario *num.2.6.& 8.* nō ſolet autem
5 dari remiſſoria † ad probandum id per Teſtes,
cuius contrarium per ſcripturas iuſtificatur
*Cardin.Seraphin.deciſ.146. num. 3. Rota in recent.
deciſ.271.n.3.par.5.deciſ.212.nu.10. par.6.& dec.
217. num 1. par.7. & coram Reuerendiſſ. Vrgellen.
deciſ.454.num.6.*
Quintus Articulus, qui ponitur ad probā-
dum Ronchenſes tertiam partem ſcutor. 20.
præſtare ſingulis annis pro mercede magiſtri
ſcholæ humanitatis ſimiliter eſt irreleuans,

Digitized by Google

quia d.Schola nil pœnitus commune habet cum dicto Collegio, in qua dictus Magiſter ſeparatim retinetur, qui omnes Grammaticā edocent, & Ronchenſes ad illius expenſam pro rata contribuunt, imò ipſorum arbitrio relinquitur vt poſſint ad Scholam accedere, ſi velint, vt legitur in arbitramento in Summario Aſconæ *numer.9.* ibi *Ronchenſium arbitrio relinquitur non ſoluere, dummodò non accedant*, ac parùm veriſimile eſt aliquoties in defectum redditum Collegij Aſconæ aliquid ſubminiſtraſſe, cum ipſæ regulæ eiuſdem Collegij demonſtrent redditus ſuperare expenſas dicto Summario *num.*10. & ſtante inueriſimilitudi-
6 ne † Rota non ſolet concedere remiſſoriam.

Probatio etiam ſexti articuli continentis, quod ab erectione dicti Collegij citrà octo in eo Ronchenſes admiſſi fuerint, non fuit habita in conſideratione, quia vltima admiſſio cauſam dedit huic liti, & quatenus aliæ antecedentes per teſtes probarentur eorum dicta tanquam contra Fundatoris huius Colle-
7 gij mentem, † ac literarum Apoſtolicarum Gregorij XIII. tenorem, attendenda non eſſent, vt optimè reſponſum fuit in *dicta ſecunda deciſione huius Cauſæ in §. non obſtat, & §. ſeq. coram me*.

Septimus denique articulus cōtinens, quod pro dicti Collegij cura, & gubernatione fuerunt iuxtà illius regulas deputati tres ex Cōmunitate Aſconæ, inter quos vnus oriundus de Terra Ronchi confirmatus fuit per literas Patentes Archiepiſcopi Aſconæ pariter reiectus fuit, quia cum ex ſupradictis literis patentibus, & ex partitis in libris Collegij de-
8 ſcriptis hoc factum probari poſſit † fruſtra petitur remiſſoria ad id per teſtes probandum *Rota deciſ.304.num.1.par.1.deciſ.414.num.5.p.2. deciſ.271.num.2.par.5.deciſ.18.num.6.& 16.p.6. & 252.num.1.par.7.recent.& coram Cardinali Caualer.deciſ.87.num.1.*

Quamuis ipſæmet regulæ Collegij datæ in Summario Aſconæ *num.*12. aliud præcipiant, dum diſponunt, quod huiuſmodi deputati fieri debeant in perſonas Aſconenſium abſq; aliqua mentione illorum de Ronco, quæ ſtante facti contingentia, & articulorum irreleuantia ex prædictis rationibus rectè DD. remiſſoriam denegarunt, Vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE NASCENTORIIS.

Veneris 10. *Februarij* 1651.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio conſtito de purificatione fideicommiſſi ad eius fauorem, necnon de identitate bonorum, & num.3.*

2 *Identitatis iuſtificatio poſt lapſum longiſſimi temporis à morte fideicommittentis difficilis reddi ſolet. Et ex quibus iuſtificetur? num.3.*

DECISIO CCCCXVIII.

NON acquieſcentes Aſſumpti Venerab. Hoſpitalis Beatæ Mariæ de Vita deciſioni in hac cauſa ſub die 20. Iunij 1650. editæ coram me, inſteterunt pro noua audientia, qua illis conceſſa, ſub hodierna die Domini ſteterunt in deciſis, quia ex pluribus congeſtis in ea, duo illa prædia, de quibus agitur per Ioannem Raynerium fideicommittentē poſſeſſa fuiſſe comprobatur, in eiuſque hæreditate remanſiſſe; abſque eo quod ab aſſumptis dicti Hoſpitalis probatum vnquam legitimè fuerit, Axandrum primum fideicōmittentis hæredem ex alio titulo eadem prædia poſſediſſe, eaque ſic ad alios ſucceſſiuè vocatos tranſiiſſe, ideò manifeſta remanet eorū
1 identitas, † ac conſequenter Angelo de Naſcentorijs debetur immiſſio, cum ad eius fauorem fideicommiſſum purificatum fuerit, *Peregrin.de fideicomm.art.44.num.22. latè conſ.48. num.13.& ſeqq.lib.1.& deciſ.120.num.1. Rot. dec. 407.num.4.par.2.deciſ.254.num.54.& ſeqq. par.4. tom.2.deciſ.129.num.1.cum.2.par.5.& deciſ. 120. num.18.par.6.rec.*

Et facilius, quia poſt lapſum longiſſimi tē-
2 poris à morte fideicommittentis † difficilis reddi ſolet præciſa identitatis iuſtificatio *ad text.in c.cum cauſam 13.vbi gloſſ. & DD.de prob. gloſſ.in c.ſi Papa 10.in verbo probata de priuil.in 6. Decian.reſponſ.17.num.7.lib.3.Rota coram Cardin. Seraph.deciſ.462. num.8.& 9.coram Greg.XV.deciſ.172.num.6.ibique add.numer.10. & deciſ.417. num.8.par.4.tom.2.recent.*

Non obſtat, quod ex Inſtrumento immiſſionis D. Angeli in Summario aſſumptorum *num.*2.relato appareat eumdem poſſidere prędium in eadem Villa ſituatum, in quo dicta duo prædia comprænhenſa eſſe prætenduntur, quia ex collatione confinium in dicto Summario deſcriptorum huiuſmodi prætēſio minimè concludit, & inſuper dictum prædium magnum apparet diſtinctum ab his duobus prædijs modò controuerſis, tàm ex diuiſione inter primos hæredes dicti Ioannis Raynerij facta, & ex teſtamento Comitis Pirri eorumdem Aſſumptorum Auctoris, quàm ex poſſeſſione deſuper capta ab eiſdem tamquam de corporibus ſeparatis, necnon ex Inuentario dicti Comitis Pirri, prout clarè conſtat ex Summario præcedentis poſitionis Angeli *numer.* 4. 5.6. & 7.

Vltra quod aſſerta comprehenſio ex differentia quantitatis prorſus excluditur, dum quinque corpora terrarum in Inſtrumento locationis per dictum fideicommittentem ſub die 9.Iulij 1575.factæ Ioſepho de Sacchis, & Alexandro de Saxatellis centum quadraginta nouem circiter in totum tornaturas cōſtituunt, vt in dicto Summario aſſumptorum ſub *num.* 4. oſtenditur, Terræ verò in Inſtrumento immiſſionis Angeli die 11.Decembr. 1642. comprehenſæ tantùm octuaginta circiter tornaturas continent, vt legitur in eodem Summario *num.*2. Vnde liquet alia bona fideicommiſſaria prædicti Ioānis Raynerij pe-
nes

Digitized by Google

nes aſſumptos remanſiſſe poſt adeptam ab Angelo poſſeſsionem dicti Prædij magni, ſuper quibus nunc per eumdem rectè petitur im-
miſsio, quia ſatis ad hunc effectum identita-
3 tem illorum iuſtificauit, † vt iam *in d. deciſ.* firmatum fuit *ſub die 20. Iunij anni præteriti coram me*.

Quibus accedunt adminicula Teſtium pro eodem Angelo examinatorum, dum primus, & ſecundus deponunt poſt præfatam immiſſionem Angeli adhuc hæc duo prædia ab aſſumptis poſsideri, vt in dicto eius Summario *num. 1*. Hac veritate igitur denuò diſcuſſa, Domini in vltimo deciſis perſtiterunt vtraq; &c.

TAVRINEN. PRAETENSAE OPTIONIS.

Veneris 10. Februarij 1651.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria denegatur ad probandum conſuetudinem immemorabilem, cui à Regula 9. reſeruatoria menſium eſt derogatum. Præbenda, quando eſt Canonicatui annexa, & vti talis ſemper ſolis Canonicis conferri conſueuerit reputari debet ſpiritualis. Rota de ſtylo non decernit remiſſoriam in beneficialibus abſque conſenſu ſequeſtro, & obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula 9. Cancellaria reſeruatoria menſium derogat cuicumque conſuetudini etiam immemorabili, ac indultis, & priuilegijs in contrarium facientibus cum decreto irritanti.*
2 *Præbenda, quod non ſit temporalis ex quibus conuincatur.*
3 *Confeſſio emiſſa in commiſſione contra confitentem plenè probat.*
4 *Præbenda ſpiritualis cenſeri debet quoties eſt Canonicatui annexa, quodque hoc titulo ſolis Canonicis ſemper conferri conſueuerit.*
5 *Regula 9. Cancellaria impedit ius optandi in beneficio vacante in menſe reſeruato.*
6 *Poſſeſſio, quæ penes defunctum exiſtebat tranſit miniſterio Papæ in ſubrogatum.*
7 *Renunciationes extortæ ex falſa cauſa, & erroneo ſuppoſito attendendæ non ſunt.*
8 *Remiſſoria in beneficialibus non ſolet à Rota decerni ſine obligatione de ſtando vnica ſententia, & de conſentiendo ſequeſtro ne illius expeditio ſimilium dilationum prætextu differatur.*
9 *Cauſa ex quibus reputari debeat beneficialis?*
10 *Actor originarius ex quibus quis dici non debeat?*

DECISIO CCCCXIX.

CONCESSA Io: Baptiſtæ Raſino noua audientia aduerſus reſolutionem ſub die 11 Februarij anni præteriti coram me captam ad fauorem Io: Antonij Agorij prouiſi Apoſtolici de Canonicatu Eccleſiæ Taurinen. & Præbenda S. Viti ibidem exiſtente, quam idem Raſinus iuxtà diſpoſitionem prætenſi Indulti Sixti IV. per obitum Ioannis Barletti vltimi vtriuſque poſſeſſoris tanquam temporalem optauerat, exhibitiſque deindè per eum articulis in Rota pro Remiſſoria ad probandam materiam in illis contentam, ſub hac die reſolutum fuit illam eſſe denegandam ex capite irreleuantiæ, & ex defectu ob non ſeruatam formam in ſimilibus cauſis ſeruari ſolitam.

Siquidem articulorum irreleuantia redditur manifeſta, dum iſti principaliter tendunt ad probandum, quod dicta Præbenda, & domus Canonicalis controuerſæ ſint temporales, eoque titulo ab antiquioribus Canonicis optari, ac eorum vita durante poſſideri ex immemorabili conſuetudine ſoleant; quia cum idem Canonicatus, & Præbenda in menſe reſeruato vacauerint, aſſerta conſuetudo im-
memorabilis, ac priuilegia ſuffragari minimè
1 poſſunt, † tanquam *per regulam 9. Cancellariæ in verſiculo ac conſuetudines etiam immemorabiles*, ac per expreſſam, & ampliſſimam derogationem ſub decreto irritanti in literis prouiſionis Agorij appoſitam, penitus abrogata.

Neque ſubſiſtit, quod dicta Regula præbē-
dam hanc vti temporalem non comprætien-
2 dat, quia talis aſſertio † vera non eſt, vt patet
ex Summario Raſini *num. 3.* per verba Statuti
Capituli ibi relata, necnon ex Inſtrumento
immiſſionis ab eodem Capitulo dicto Ioanni
Barletto conceſſæ, & conuincitur ex propria
3 confeſſione eiuſdem Raſini † in commiſſione
huius cauſæ emiſſa, vt in Summario præce-
dentis poſitionis *numer. 4. & 9. ad text. in l. cum*
precibus 18. C. de probat. Surd. conſ. 61. nu. 3. a lib. 1.
Card. Caualer. deciſ. 22. & deciſ. 50. vtrobique num. 3
par. 7. recent. Vndè conſtat præbendam, de qua
4. agitur eſſe canonicè annexam, † eoque titulo
ſolis Canonicis conferri conſueuiſſe, quo caſu ſpiritualis eſſe cenſetur *iuxta Theor. Abb. in cap. dilecto num. 6. de præb. Verall. deciſ. 356. num. 1. & ſeq. par. 2. Caſſad. deciſ. 17. ſub num. 4. verſ. quia quando tit. eodem, & pluribus relatis* tradit *Barboſ. de Canon. & dignit. cap. 12. num. 8. & ſeq.*

Quamuis enim dicta præbenda certo Ca-
nonicatui perpetuò, ſeu inſeparabiliter aſſi-
gnata, & incorporata non eſſet, ſed ad anti-
quiores Canonicos vigore optionis ex con-
cordia ſtatutis, & ipſius Capituli priuilegijs
tranſire ſoleret; Nihilominus quia Barlettus
vltimus defunctus ſtetit ſemper in poſſeſsio-
ne illius vigore prouiſionis Apoſtolicæ, hu-
iuſmodi tranſitus fieri non potuit vſque ad
eiuſdem obitum, qui ex eo quod contigit
in dicto menſe reſeruato, vtique remanet
5 ſubiectus præfatæ Regulæ nonæ † expreſsè
prohibentis eamdem Præbendam ab anti-
quioribus Canonicis optari, ad eoſque tran-
ſire non poſſe, cum ſpeciali prohibitione de-
rogationis omnis conſuetudinis etiam im-
memorabilis, necnon priuilegiorum etiam in
limine erectionis conceſſorum, & Indultorū
Apoſtolicorum circa ea. Et ideò ipſa defun-
6 cti poſſeſsio † omnis quæ pœnès eum dum
uiueret, erat, debetur Agorio à S.D.N. in
iuri-

Digitized by Google

iutibus defuncti, & ad ipſam poſſeſſionem
illius ſubrogato, vt oſtenſum fuit in literis
Apoſtolicis relatis in Summario præteritæ
poſitionis Agorij *num.* 1. & 6. & dixit *Rota coram Greg XV. deciſ.*478. *per tot & in Mediolanen.*
Canonicatus 4. *Iulij* 1636. & §. *reſpectu verò Domus coram Reuerendiſſimo Terracinen.*

Quibus omnibus ita ſtantibus declaratio-
7 nes omnes, & renunciationes † à Io: Anto-
nio Agorio extortæ nullius pœnitus ſunt
momenti, vel ei impedimenti, cum emana-
uerint ſub erroneo, ac falſo præſuppoſito,
quod oprandi Ius dictam præbendam à Ca-
pitulo prætenſum etiam in hoc caſu vigeret,
atque Sanctiſſimus certior factus de dictis pri-
uilegiis, & Indultis aliàs eidem Capitulo con-
ceſſis illud non denegaſſet. Verùm quia Ca-
pitulum eumdem Agorium prouiſum Apo-
ſtolicum admittere noluit, niſi ſub hac con-
ditione renùnciationum nullo modo dixe-
runt Domini eas eſſe attendendas, prout latè
dictum fuit *in d. deciſ. in hac cauſa facta ſub die* 11
Februarij 1650. §. *finali coram me.*

Defecit inſuper Raſinus, dum non con-
8 ſenſit ſequeſtro † minuſue promiſit ſtare vni-
cæ ſententiæ, vt requiritur ad effectum obti-
nendi remiſſoriam in cauſis beneficialibus
iuxta praxim in Rota optima ratione receptã
ne earum expeditio ſimilium dilationum
prætexu differatur; *Verall. deciſ.* 56. *num.* 4. &
deciſ. 57. *num.* 1. *par.* 3. *Acchill. deciſ.* 4. *num.* 1. *de dilat. Rot. dec.* 36. *ſub num.* 4. *par.* 4. *verſ. eſt appoſitum*
deciſ. 585. *num.* 5. & 6. *par.* 5. *recent. tom.* 2. *in Barchinonen. Parochialis, ſeu Vicariæ* 13. *Iunij* 1644.
§. *accedit etiam coram R. P. D. meo Corrado, & in*
Mutinen. Beneficij 1. *Aprilis* 1647. *ſub princ. & in*
§. *obligatio verò coram me.*

Et fruſtrà opponit cauſam hanc non eſſe
beneficialem, nam Agorius ſit actor, & in
huius Præbendæ, & dicti Canonicatus poſ-
ſeſſionem, in qua defunctus exiſtebat, vigore
prouiſionis, & ſubrogationis Apoſtolicæ im-
9 miſſionem petat, † vtique cenſeri debet Bene-
ficialis, *Card. Seraph. deciſ.* 990. *num.* 4. *Comitul. deciſ.* 14. *num.* 9. non obſtante; quod idem Raſi-
nus eamdem cauſam iactationis, & iactatio-
num cum clauſula, *quam, & quas* prius in Ro-
ta commiſſerit, meminiſſe enim debet ſe
tàm in moleſtationibus extraiudicialibus,
quàm iudicialibus petitæ immiſſionis ab A-
10 gorio præuentum fuiſſe, † & non eſſe proin-
dè actorem originarium, vt probat *gloſſ.* 3. *in*
c. ex inſinuatione 3. *de procur. Rota coram Reuerendiſſ. Fregellen. deciſ.* 60. *num.* 12. & *ſeq. deciſ.* 423. *n.* 3.
par. 1. *diuerſ.* & *in Cæſarauguſtana diſtributionum*
13. *Februarij* 1632. §. *cætera coram bon. memor.*
Vbaldo.

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit, &c.

RHEGIEN. BENEFICII.

Veneris 6. *Martij* 1651.

A R G V M E N T V M.

Litteræ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ executionem merentur, & ex quibus illarum iuſtificatio reſultet? Reliqua circa pertinentiam Iuriſpatronatus ad fauorem Legatarij, deſume ex Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Vacatio beneficij per obitum probatur ex fide Parochi.*

2 *Item ex confeſſione aduerſarij emiſſa in precibus pro eodem beneficio.*

3 *Valor per non exceſſum probatur ex conſimili narratiua aduerſarij facta in eius litteris.*

4 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarij, cui tanquam de re ad eius officium ſpectante creditur.*

5 *Valor obtentorum per non exceſſum cum clauſula* forſitan *aliam iuſtificationem non requirit.*

6 *Penſionis reſeruatio probatur ex litteris Apoſtolicis.*

7 *Idoneitas prouiſi probatur ex litteris teſtimonialibus Ordinarij.*

8 *Legatum Iuriſpatronatus præſumitur ab Ordinario confirmatum, ſi conſtat legatarium per longũ tempus exegiſſe certam annuam præſtationem per titularem beneficij patrono debitam.*

9 *Iuſpatronatus per obitum Patroni tranſit in eius hæredes ab inteſtato.*

19 *Iuſpatronatus reſidet penès quemcumque Patronum inſolidum, itaut præſentatio vnius ex Patronis ſubſtineatur tamquam facta communi nomine aliorum.*

11 *Hæredes plures vnius Patroni repræſentantes illius perſonam ſi præſentant, dicuntur præſentare per modum vnius.*

12 *Conſenſus Patronorum in præſentatione parum refert, quod præcedat, vel ſequatur ſtante ſtylo Datariæ, & Cancellariæ.*

13 *Prouiſus Apoſtolicus in petitorio ſi ſuam gratiam plenè iuſtificauit idem facere tenetur alter prouiſus habens conſimilem gratiam.*

D E C I S I O CCCCXX.

CVM alias ſub die 1. Iulij 1650. Carolo
Eſtenſe, & Ioanne Baptiſta Mazzole-
no vtroque Prouiſo Apoſtolico in Be-
neficio de quo agitur manutentionem peten-
tibus Rota dixiſſet, vt appoſito ſequeſtro, vi-
deretur de bono Iure, hodie cauſam repropo-
ſui, qua denuò diligenter diſcuſſa, conſtare
de bono Iure Mazzoleni tantum Domini
reſponderunt, quia omnia in litteris Apoſto-
licis narrata iuſtificat; docet enim de vaca-
1 tione † beneficij per obitum Cæſaris Parmini
ſequutum die 26. Martij 1644. tam ex fide Pa-
rochi relata in eius Summar. *num.* 4. quæ ſatis
probat, vt dixit *Rota in Vicen. Parrochialis* 20. *Iunij* 1650. *in principio coram R. P. D. meo Bichio,*
2 quàm ex confeſſione Caroli in precibus † pro
eodem

Digitized by Google

eodem beneficio Sanctiſſimo porrectis, quæ ſufficit ad hunc effectum, *cap. per tuas 10. de probat. l. generaliter 13. C. de non numerat. pecun. Egid. deciſ. 268. Rota coram Mantic. deciſ. 132. & coram bon. mem. Buratto deciſ. 931. vtrobique num. 1. & in Gerunden. Beneficij 11. Martij 1648. in §. 1. coram R.P.D. meo Celſo.*

3 Ex eadem confeſſione probat † etiam, quod dictum beneficium non excedit ducatos 80. dum idem Carolus narrauit illud non excedere 24. ducatos ſimiles *Rot. coram Coccino deciſ. 145. num. 1. deciſ. 595. num. 2. par. 3. & dec. 91. part. 4. recent. tom. 2. Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 237. num. 6. cum alijs in dicta Gerunden. Beneficij d. §. 1. ad finem coram R.P.D. meo Celſo.*

4 Docet pariter de Clericatu † ex litteris patentibus ſui Ordinarij, cui tanquam de re ad eius officium ſpectante creditur ad tradita *per Felin. in cap. poſt ceſſionem numer. 3. & 15. de probat. Rota coram Greg. XV. deciſ. 78. nu. 5. & dec. 490. num. 6. coram Card. Caual. deciſ. 483. num. 2. in Nazarena Beneficij 15. Decembris 1645. in §. iuſtificant etiam in fine coram R.P.D. meo Veroſpio, & in Aquilana Iuriſpatronatus 1. Februarii præſentis anni §. Clericatus coram R.P.D. meo Meltio.*

5 Valor ſimiliter † trium aliorum beneficiorum obtentorum per non exceſſum ducatorum 24. narratus cum clauſula *forſitan* aliā iuſtificationem non requirit, vt tradit *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 32. num. 10. & 11. Rota apud Caſ. de Graſſ. deciſ. 2. nu. 8. de probat. quæ eſt repetita deciſ. 412. n. 3. par. 1. diuerſ.*

6 Penſionem quoque † ſimilium ducat. 53. reſeruatorum, qua eſſe dictum beneficium obnoxium recenſitum fuit, clarè iuſtificant litteræ Apoſtolicæ vſque ab anno 1613. ad fauorem Cæſaris deſuper expeditæ, vt in dicto Summ. *num.* 11.

7 Sic etiam idoneitatem † Mazzoleni ad hoc beneficium conſequen. comprobant litteræ teſtimoniales, vt in dicto Summ. *num.* 7. quas optimè in propoſito ſuffragari reſpondit *Rota in deciſ. 583. num. 10. part. 4. recent. tom. 3. & in Eugubina Coadiutoria 3. Iunij 1650. §. final. in princip. coram R.P.D. meo Cerro, & prius in Compoſtellana Parochialis 21. Februarij dicti anni, §. quod autem ipſe coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Pertinentia verò Iuriſpatronatus viſa fuit DD. ſatis probari non ſolum, quia Barbara Vaſtria Mazzolenum præſentans ante dictam gratiam Apoſtolicam à Fauſtina matre vera patrona pro medietate vocum, legatum huius Iuriſpatronatus habuerat, † quod ab Or-
8 dinario confirmatum præſumitur, dum ipſa Barbara per longum tempus exegit certam præſtationem annuam frumenti per titularem beneficij, ei tanquam Patronæ debitam ex tenore fundationis ad tradita *per Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 9. ſub num. 150. verſ. ſed ſi eſſet, & num. 51. & eadem quæſt. 9. art. 3. nu. 20.* Verum etiam quia dato quod idem Iuſpatronatus deuolutum fuerit ad Hieronymum, & Iacobum, vti filios, & hæredes teſtamentarios eiuſdem Fauſtinæ, adhuc dicta pertinentia controuerti non poteſt, vel quia hæreditas il-
9 lorum † iam de annis 1626. & 1627. defunctorum, delata eſt ad prædictam Barbaram, & filios Nicolæ ſororis, tanquam proximiores ab inteſtato, vel quia in eodem teſtamento Fauſtinæ dd. filijs ad ludum prohibitum ludētibus mandatum fuit hęreditatem deuolui ad dictam Barbaram Vaſtriam, & Nicolam, à qua quidem orti fuere Barbara Ardizzona, & Ludouicus nunc frater ſeruita, qui omnes propterea per ſententiam quæſtoris Ducalis ex hoc capite hæreditatem Fauſtinæ præcedēte Hieronymo, & patrato per Iacobum delicto antea confiſcatam è manibus Fiſci Ducalis Regieſi recuperarunt, vt in nouo Summ. Mazzoleni *num.* 1. Ex his namque ſubſiſtetur præſentatio, quam Mazzolenus habuit à Barbara Vaſtria, Barbara Ardizzona, & à Monaſterio Seruorum, in quo Ludouicus profeſſionem emiſerat, abſque eo, quod releuet opponere Ardizzonam, & Monaſterium poſt gratiam Apoſtolicam præſentaſſe, quia ſufficit præcedens præſentatio Barbaræ Vaſtriæ, aut reſpectu Legati Patronatus ſibi facti, aut ratione acquieſcentiæ aliorum Compatronorum ad eamdem Fauſtinæ vocem concurren-
10 tium, cum Iuſpatronatus reſideat † penès vnumquemque Patronum inſolidum, & vnus ex Patronis cenſeatur præſentare communi nomine aliorum *Rota coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 230. num. 4. & 5. & in Valentina Beneficij apud Garz. de benef. par. 5. cap. 1. ſub num. 591. ad fin.*

11 Maximè quia prædicti omnes † repręſentantes Fauſtinam dicuntur præſentare per modū vnius, vt probat *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. quæſt. 1. art. 27. ſub num. 5. verſ. Non omittam tamen vnum dicere per tot.* Vel ſaltem nihil intereſt, an
12 conſenſus † præcedat, vel ſequatur ſtante ſtylo Datariæ & Cancellariæ, *Rota apud Seraphin. deciſ. 165. num. 11. & in Firmana Iuriſpatronatus 28. Nouembris 1651. §. tunc quia coram Reuerendiſſ. Terracinen.*

13 Vndè quia agitur hodie in petitorio, † in quo Mazzolenus plenè ex prædictis ſuam gratiam iuſtificauit, Carolus idem æquè plenè facere tenebatur, vt fuit dictum *in Vicen. Parochialis 20. Iunij 1650. §. ſiquidem, & §. ſuffragari coram R.P.D. meo Bichio, vbi in ſpecie reſpondetur Deciſioni in Vicen. Beneficij 24. Martij 1644. coram R.P.D. meo Roias, in contrarium ab Informantibus allegata, & prius in Mutinen. Beneficii 26. Martij 1648. §. nec eximitur coram bon. memor. Arguelles.* Cum verò ipſe intentionem ſuam aliundè iuſtificare neglexerit ſuper præſumpta iuſtificatione per adeptionem poſſeſſionis de mandato Executoris extraiudicialiter procedentis; eiuſque gratia in deuolutione fundata ob nō præſentationem Patronorum intra legitima tempora iniuſtificabilis remaneat ex eo, quod omnes dictas præſentationes intra quadrimeſtre factas ſequutas meritò DD. de bono Iure Mazzoleni tantum conſtare iudicarunt, vtraque &c.

LEO-

LEODIEN. BENEFICII.

Luna 6. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Manutentio non datur anteriori poſſeſſori, quoties facto Iudicis ritè, & rectè procedentis fuit eius poſſeſſione priuatus.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non eſt deneganda Prouiſo Apoſtolico, de cuius poſſeſſionis apprehenſione de manu executoris enato aduerſario conſtat.*

2 *Poſſeſſio anterior quo caſu manutenibilis non ſit? & num.4.*

3 *Poſſeſſor ſemper venit citandus.*

5 *Iudex ritè, & rectè procedens priuat poſſeſſorem eius poſſeſſione.*

6 *Executor litterarum Apoſtolicarum ritè, & rectè procedit non obſtante pendentia litis ſuper eodem beneficio coram alio Iudice, ſi fuit talis pendentia litis Papæ narrata, & nihilominus fuit deputatus.*

7 *Citatio generalis ad totam cauſam ſufficit ad tollendam nullitatem prouenientem ex defectu citationis.*

8 *Iudex in pronunciatione ſententiæ non tenetur expectare vltimum momentum diei, ſed tantum vltimum momentum horæ audientiæ pro validitate proceſſus.*

DECISIO CCCCXXI.

CONCESSERVNT hodie Domini Tanano Perya manutentionem in benefi-
1 cio de quo agitur, quia citato priùs † Egidio conſtat de eius poſſeſſione capta 12. Auguſti 1648. in vim mandati executoris Apoſtolici, vt in Summ.num.3.4.& 5. *ad text.in cap.in præſentia 6.de renunc.l.iuſtè poſſides 11.ff.de acquir.poſſ. Rot.coram Greg.XV.deciſ.323.num.1.& deciſ.136.numer.* 14. & nouiſſimè fuit dictum *in Peruſina Reintegrationis 13.Ianuarij præſentis anni in princip. coram me.*

2 Non obſtat prætenſa anterior poſſeſſio Egidij, † quia cum in illius apprehenſione Petrus antiquus Titularis, ac poſſeſſor citatus non
3 fuerit, † prout citari debuiſſet, *iuxt.text.in c.fin. de elect.in 6.Granett.conſ.63.nu.2.lib.1.Garz.de beneſ.par.9.cap.4.numer.8.* cum alijs relatis *in Cremonen.Præpoſituræ 13.Maij §.Nam illa Burgi inſtitutio, verſ.tamen quia coram R.P.D. meo Corrado,*
4 ea nullo pacto † manutenibilis dici poteſt ad tradita *per Bart.in l.1.§.huiuſmodi nu.3.ff.vti poſſidet Caſtr.conſ.10.numer.9. lib.1.Rot.poſt Modern.de manut.deciſ.373.nu.2.*

Imò per ſubſequentem legitimam Tonani immiſſionem à Iudice executore ritè, & rectè
5 procedente † eidem conceſſum, Egidius omni poſſeſſione, ſi quam habuiſſet, penitùs priuatus remanſit *iuxtà theor.Angeli in l.clauſulam poſſidere, §.qui ad nundinas num.2. in fine ff.de acq. poſſ.quam ibi DD.communiter ſequuntur Greg.XV. deciſ.582.per tot.ibique add.num.8. deciſ.802.nu.7. par.1.deciſ.62.n.3.par.2.diuerſ.deciſ.226.n.6.par.6. & deciſ.199.nu.2.par.7.recen.*

Neque releuat ſi allegetur defectus Iuriſdictionis in præfato executore litterarum Apo-
6 ſtolicarum † Tonani oblitis pendentiam coram Archidiacono Brabantiæ, quia narrata illi Pontifici, nihilominus ipſe eundem executorem deputauit, ideoque dubitari non poteſt, quin cauſam hanc per deputationem huiuſmodi ab omnibus quibuſcumque alijs anterioribus Iudicibus Ordinarijs auocauerit, vt probat *gloſſ.in cap.ſi capitulo in verbo exequatur de conceſſ.præbend.in 6.* & tradit *Modern.Roman. de re beneſ.lib.3.quæſt.12.n.3.& ſeqq.*

Minus obſtat, quod idem Executor ſub vnica tantum peremptoria citatione nulliter & præcipitanter proceſſerit non expectata vltima hora diei ante tenebras, quia ceſſat obiectum, tum ex prima citatione generaliter ad
7 totam cauſam † contra Egidium perſonaliter executa, vt in dicto Summ.*num.4.* quæ ſufficit *Rota coram Card.Seraph.deciſ.455.ſub nu.7.in fine, & ſeq.& in Rauennaten.ſeu Ferrarien. Aquarum 5. Martij 1649. §.validitas circa finem verſ.talis citatio coram R.P.D.meo Meltio,* tum etiam quia
8 Iudex non tenebatur expectare † vltimum momentum diei, ſed tantum vltimum momentum horæ audientiæ pro validitate proceſſus, vt poſt *Innoc. in cap. cum nobis de elect. ſub num. 2.tradit Modern.de citat.cap.10.n.557.& 568.*

Et ità &c. Tonano tantum Informante reſolutum fuit &c.

LEODIEN. BENEFICII.

Luna 6. Martii 1651.

ARGVMENTVM.

Narrata in litteris quoties ſunt verificata, tunc adiudicatio Beneficij non eſt deneganda prouiſo: Beneficium vacat per contractum matrimonij per verba de præſenti etiam nō ſubſecuta copula: Vacatio Beneficij per obitum illius, qui Ius habet in beneficio conſiderabilis eſt, licet poſſeſſionem alter obtineat.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio beneficij debita eſt prouiſo, qui omnia narrata in eius gratia verificauit.*

2 *Papa eſt Dominus beneficiorum, ad quem plena diſpoſitio ſpectat.*

3 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarii.*

4 *Valor ducat.24. per non exceſſum exprimi ſolet in Commendatibus Germaniæ vigore Concordatorum.*

5 *Beneficium quod ſit de Iurepatronatus, quodque lis deſuper pendeat probatur ex confeſſione Aduerſarij.*

6 *Probatio maior dari nequit, quam ea quæ ex proprià confeſſione reſultat.*

7 *Vacatio beneficii reſultat ex contractu matrimonij per verba de præſenti.*

8 *Amplia etiam non ſubſecuta copula.*

9 *Ma-*

9 *Matrimonium fuiſſe contractum probatur ex p arti-
ta libri Parochi.*
10 *Beneficium dicitur vacare per obitum illius,qui fuit
præſentatus, & inſtitutus, & ſupra nu.7.*
11 *Vacatio beneficii conſideratur per obitum illius, qui
Ius certum in beneficio, licet alius poſſeſſionem ob-
tineat , ideoque collatio facta non citato poſſeſſore
tenet .*
12 *Poſſeſſio beneficii ſine titulo inefficax eſt , ſed titulus
ſine poſſeſſione attendi debet.*
13 *Inſtitutio ad beneficium Iuriſpatronatus non ſuf-
fragatur , quoties non conſtat eos à quibus quis fuit
præſentatus non eſſe veros Patronos , nec in poſſeſ-
ſione præſentandi exiſtere.*
14 *Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex præſenta-
tionibus effectum ſortitis.*
15 *Saltim donec de alterius meliori Iure in petitorio
doceatur.*
16 *Præſentatio eſt fructus poſſeſſionis Iuriſpatrona-
tus .*
17 *Inſtitutio reportata à præſentato cum poſſeſſione
ſubſecuta ante præſentationem alterius , qui licet
iuſtificet pertinentiam præſentantis, nihilominus in
concurſu ſemper eſt præferenda.*
18 *Clauſula* ſine præiudicio Iurium alterius *ad-
iecta in litteris Apoſtolicis intelligitur de aliis Iu-
ribus non expreſſis.*
19 Regula Cancellariæ de ſubrogand. colliti-
gant.eſt deſumpta ex cap.2. vt lit. pendent.
in 6.
20 *Dicta regula locum habet ſi infra menſem à die da-
tæ gratiæ , ſeu obitus colliſigantis ſubrogatio expe-
diatur, ſecus vero è contra.*

DECISIO CCCCXXII.

CONCESSA hodie manutentione To-
nano in quaſi poſſeſſione beneficij ſub
inuocatione SS. Mariæ , &.Martini in Parro-
chiali Eccleſia loci de Attenbroneñ Leodi-
ceñ Diœceſis exiſtentis, reſolutum etiam fuit
aliud dubium à me ſimul propoſitum , an
1 eidem dictum beneficium ſit adiudicandum ,
cui DD.attenta verificatione omnium narra-
torum in eius gratia affirmatiuè reſponde-
runt ; fuit enim de eo prouiſus à Summo Pō-
2 tifice , † ad quem plena omnium beneficiorū
diſpoſitio ſpectat *Clem.1.ad fin.verſ.ſalua tamen
vt lit.pend.* & ſuum Clericatum † probauit ex
3 litteris Patentibus Ordinarij *iuxtà deciſ. Gra-
tian.81.num.1.quam Rota ſemper approbauit, vt in
Leodien.Canonicatus 27.Iunii 1642. coram R.P.D.
meo Cerro in Taurinen.Archidiacon.28.Iunii 1647.
vtrobique in §.De Clericatu coram R.P.D. meo Ot-
thobono,& in Maceraten.Cappellania 1.Iulii 1647.
§.propriam demum habilitatem coram R.P.D. meo
Veroſpio.*
4 Valoris quoque in ſupplicatione narrati
per non exceſſum in ducatis 24. auri de Ca-
mera iuſtificatio deſumitur ex ipſis concor-
datis Germaniæ , quorum vigore Canonica-
tus illarum partium in dicta quantitate expri-
mi ſolent, vt ſæpiùs reſpondit *Rota deciſ. 576.
num.6.& 7.par.4.recent. tom.3.in Leodien. Canoni-
catus, & Scholaſtria 27.Februarij 1612.coram bon.
mem.Sacrato in Monaſterien.Canonicatus 16. Ianua-
rij 1645. §.final. coram Reuerendiſſ.Terracinen.&
in dicta Leodien. Canonicatus 27. Iunij 1642. dicto
§.De Clericatu, verſ.valor non indiget coram R. P.
D.meo Cerro,*
5 Qualitas huius beneficij , quod ſit Patro-
nalis, ac lis ſuper eo penderet indeciſa inter
Egidium , & Petrum Vaes poſſeſſorem con-
tendentes ſuper pertinentia illius redditur cla-
ra ex confeſſione partis aduerſæ , vt in Sum-
6 mar.Tonani num.6.qua nulla melior,& con-
cludentior probatio dari poteſt , *l.cum precum,
C.de lib.cauſ.Rot.deciſ.700. num.2.part.1.recent.&
in Taurinen.Pratenſæ Optionis 10.Februarii proxi-
mè præteriti ſub §.neque ſubſiſtit coram me,* & alibi
paſſim .
7 Vacatio pariter eiuſdem † beneficij con-
trouerti non poteſt , dum optimè reſultat ex
contractu matrimonij Petri inſtituti, & lon-
gè ante litem motam pacifici poſſeſſionis ini-
ti per verba de præſenti, *cap.1.vbi gloſſ.in verb.
de relinquenda , & cap. diuerſis fallaciis 5. de Cler.
8 Coniug.* Etiamſi non fuiſſet † ſubſecuta copu-
la , vt poſt *Io.Andr.Abb.& alios docet Sanchez de
matrim.lib.7.diſp.42.numer.4.& 5.Garz.de benefic.
par.11.cap.8.nu.1.& ſeqq.& dixit Rot.coram Card.
Caualer. deciſ.156.§.1.& per tot.* Qui quidem
9 matrimonij contractus probatur tàm ex par-
tita libri Parochi relata in dicto Summ.*nu.*11.
cui ſtandum eſſe ſtatuit *per Sac.Concil.Trident.
ſeſſ.24.in cap.1.de reformat.matrim.* quod refert ,
& ſequitur *Rot.coram bon.mem.Buratt.deciſ.781.
num.7.& coram Card.Caualer. deciſ.444. numer.1.*
quam etiam quia Egidius in hac lite primò
in partibus introducta non impugnatur, imò
agnouit pluribus inſtantijs prætendendo reaſ-
ſumi debere litem cum ipſo Petro penden-
tem coram Iudice Ordinario per Tonanum
parti ſubrogatum in locum eiuſdem Petri,ex
10 cuius proinde perſona vacationem eſſe deſu-
mendam reſpondit *Rot.coram Card.Seraphin.de-
ciſ.1446.num.1.& 2.& coram bon.mem.Buratt.de-
ciſ.316.num.1.* Cum ipſe Petrus ius certum in
11 eodem beneficio haberet , † & in poſſeſſione
exiſteret , quamuis ex ſolo bono Iure vacatio
deſumatur, licet alius poſſeſſionem occupet ,
Tonano à Summo Pontifice facta collatio ,
vtique ſubſtinetur etiam Egidio non citato
*ad text.in cap.ſi gratioſè 5.de reſcript.in 6.& c.vni-
co ibi gloſſ.in verbo obtinendis de eo , qui mittitur in
poſſ.lib.eod.Gonzal.ad reg.8.Cancellar.gloſſ.15.§.1.
num.14.15.& 19.Caſſad.deciſ.5.de priuil.n.4.& 5.*
12 vbi ait poſſeſſionem ſine † titulo non eſſe,ſed
titulum etiam ſine poſſeſſione attenden-
dum .
Nec refragatur Inſtitutio per Egidium ob-
tenta ab Archidiacono Brabantiæ 3. Mar-
13 tij 1645. quia non docetur eos , qui illum
præſentarunt veros Patronos fuiſſe , minuſue
in quaſi poſſeſſione præſentandi extitiſſe con-
tra Ioannem, & Seruatium fratres de Vaes, à
quibus Petrus anteceſſor illius ſub die 15. Ia-
nuarij 1644. in dicto Summ.*nu.*1. fuerat præ-
ſentatus ſubſecuta Inſtitutione eiuſdem Ar-
chidiaconi, & poſſeſſione vt dicto Summ.*n.*1.

Nam

Nam dicti fratres de Vacs exiſtebant in qua-
ſi poſſeſſione præſentandi, vt ex alijs præſen-
tationibus ab ipſis factis, & effectum ſortitis
14 de annis 1634. & 1636. † relatis in dicto Sum-
mar. *nu.* 11. & 12. ex quibus omninò Iuſpatro-
natus huiuſmodi ad ipſos ſpectare, & perti-
nere verificatur, *Dec. conſ.* 126. *nu.* 3. *Rot. dec.* 176.
num. 2. *par.* 4. *recent.* & *in Sulmonen. Beneficii* 25. *Iu-
nii* 1645. *in princ. coram me*, ſaltem donec de al-
15 terius meliori Iure, † à quo Egidius præſen-
tationem deducit in petitorio doceatur, vt
fuit dictum *in Aſculana Iuriſpatronatus* 1. *Iu-
lii* 1650. *in* §. *Non obſtat, quod in poſſeſſione coram
R.P.D. meo Meltio*. Præſentatio enim † eſt fru-
16 ctus poſſeſſionis Iuriſpatronatus *per Text. in
cap. conſultationibus, ibique DD. de iur. Patr.* & dixit
Rot. in Conimbren. Præſentationis 12. *Decemb.* 1650.
§. *ideo concluſum coram R.P.D. meo Veroſpio*, præ-
17 ſertim quia Inſtitutio prædicta † cum poſſeſ-
ſione præceſſerat longè ante præſentationem
eiuſdem Egidij, qui quatenus etiam iuſtifi-
caſſet pertinentiam ſui Præſentantis, nec in
concurſu Petri iam inſtituti obtinere potuiſ-
ſet, *facit Deciſio Leodien. Beneficii* 14. *Ianu.* 1628.
coram Vbaldo confirmata coram bon. me. Coccino 13.
Nouembris eodem anno, & 22. *Aprilis* 1630. *coram
Eminentiſſ. D. Card. Veroſpio*.

Non obſtat, quod in gratia Tonani præſer-
uatum legatur ius, ac præiudicium alterius,
18 quia id intelligi † non poteſt de Iure Egidij,
quod expreſsè nominabatur, ſed de alijs, quæ
non erant expreſſa, vt pluribus auctoritatibus
ponderauit *Rota in Nazarena, ſeu Montis Viridi
Beneficii* 14. *Martii* 1646. §. *ceſſat etiam, verſ. Nec
obſtat clauſula coram R.P.D. meo Veroſpio*.

Denique nec Egidius fundare ſe poteſt in
19 *regula Cancellariæ de ſubrogan. &c. deſumpta ex c.* 2.
vt lit. pend. in 6. ſuffragatoria colligiganti, quia
20 illa locum habet, † ſi infra menſem à die da-
tæ gratiæ, ſeu obitus alicuius colligigantis ſu-
brogatio expediatur, cum verò infra dictum
tempus neque quidem petita, nec expedita
ea fuerit, non poteſt exinde ſumi aliquod ius
Egidij, vt per *Modern. Rom. de re benef. lib.* 2. *q.* 20.
num. 64. & *ſeqq.* & *decidit Rot. coram bo. me. Coccino
deciſ.* 350. *nu.* 2. & 3.

Itaque Tanano ſolum Informanti beneficium eſſe adiudican. meritò reſolutum fuit.

BONONIEN. DOTIS.

Veneris 10. *Martii* 1651.

ARGVMENTVM.

Interuſuria dotalia debentur à debitore dotis ex dote promiſſa, & non ſoluta, ſi fuit in mora ſoluendi, & ex quibus illa probetur? Oblatio verbalis ad euitãdum curſum vſurarum, quo caſu admittatur? Attentata non dicuntur commiſſa ex lite mota coram alio Iudice, ſtante diuerſitate actionis intentatæ, & ex quibus diuerſitas eliciatur?

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum facit probationem probatam, ac ſpeciem veritatis præſefert.*

2 *Fructus, ſeu vſuræ dotales debentur de Iure communi ex dote promiſſa non perſoluta pro tempore, quo matrimonij onera maritus ſubſtinuit, & debitor dotis moram incurrit.*

3 *Statutum Bononiæ* ſub Rubric. de ſucceſs. liber. patr. vel matr. morient. ab inteſt. *taxat vſuras dotales in libris ſeptem pro ſingulis centenariis, cuius ſtatuti diſpoſitioni ſemper Rota Tribunal deferre conſueuit.*

4 *Mora debitoris dotis ex quibus excluſa videatur.*

5 *Mora cenſetur incurſa per interpellationem contra debitorem executam.*

6 *Dies obiecta ſolutioni dotis ſtatim, ac eſt elapſa vim habet interpellationis ad conſtituendum in mora debitorem.*

7 *Mora reſultans ab expreſſo hominis facto efficacior reputatur, quam altera proueniens ex interpellatione.*

8 *Debitor dotis ſi in duplicem moram incidit vſuras dotales euitare nequit, nec ſub prætextu petitionis exceſſiuæ quoties realis quantitatis oblatio per eundem facta non fuit, vt ad euitandum curſum vſurarum requiritur.*

9 *Declaratio mariti ſub conditione recipiendi dotem non improbatur quoties ſuper pinguiori dotis conſecutione lis pendet indeciſa.*

10 *Oblatio verbalis ad euitandum curſum vſurarum redditur inefficax poſtquam ille iam incæperat.*

11 *Oblatio verbalis ad euitandum curſum vſurarum admittitur quoties præceſſit recuſatio creditoris recipiendi ſuum creditum.*

12 *Cedens non poteſt compelli ad exhibitionem Inſtrumenti ceſſionis, ſed ſufficit illius indicatio, quoties de veritate ceſſionis non dubitatur, nec creditor ceſſus debitum negat.*

13 Deciſio in Romana Pecuniaria 4. Iulij 1594. coram Penia, *firmans realem exhibitionem crediti ceſſi requiri quo caſu loquatur?* & *nu.* 14.

15 *Valor mobilium dotalium ſi liquidari nequit ab eo, cuius arbitrio fuit remiſſa taxatio ob ſecutum obitum ante liquidationem poteſt talis taxatio fieri à Iudice, cuius arbitrium ex peculiari dotis priuilegio alterius vice admittitur.*

16 *Attentata non cauſantur in iudicio diuerſo, & ex quibus diuerſitas eliciatur? nu.* 17.

18 *De attentatis dare nequit, qui in iudicio moto conſenſit non repetita proteſtatione nullitatis.*

DECISIO CCCCXXIII.

OCCASIONE nuptiarum quas D. Commendatarius Sauignanus cum D. Comitiſſa Lignana contraxerat, D. Marchio de Lignanis huius frater germanus vna cum Vincentio patruo libras duo, ac triginta mille in dotalibus tabulis promiſerat certis ſtatutis tẽporibus diſtributas; Ad harum autem computum ceſſerat actiones exigendi fructus annuos librarum ſeptemdecim millium, quæ contra D. Lurium Maluetium in ſumma maiori librarum triginta millium ſibi competebant;

bant; Ac in eodem denique Inſtrumento do-
tali nuptiarum ſpoponderat apparatum ſuo,
patruique arbitrio taxandum; Cum vero de
anno 1642. ac ſequenti ceſſiſſet dies ſolutionis
librarum quatuor mille, nec ſatis ſuæ feciſſet
obligationi idem Marchio, de ſequenti vero
anno 1644. interpellatus ad traditionem In-
ſtrumentorum, ac iurium creditum ceſſum
contra Maluetium iuſtificantium, eadem re-
cuſaſſet exhibere, nec apparatum pariter nup-
tialem ad formam ſuæ obligationis vnquam
conſignaſſet, condemnatus proinde fuit in
ſententia A.C. ad libras quatuor mille exbur-
ſandas cum vſuris librarum ſeptem pro ſin-
gulis centenarijs iuxtà Bonoñ ſtatutum poſt
commiſſam moram inde decurſis; Ad vſu-
ras præterea librarum 17. mill. à die 16. Mar-
tij 1644. in libris ſex pro ſingulis centenarijs,
(vt tenebatur ipſe Maluetins debitor ceſſus)
exigendas, & ad libras denique mille, ac du-
centas arbitratas à Iudice pro apparatu nuptia-
li promiſſo coniugibus, non autem tributo:
ſuper cuius confirmatione ſententiæ hodie
dubio per me propoſito DD. primum, ac vl-
timum eiuſdem caput tanquam iuſtitiæ inni-
xum fore confirmañ ſecundum vero diſpoſi-
tioni Iuris reſponderunt non eſſe conforme,
adeoque infirmañ.

Siquidem ſolutio librarum quatuor mille
in prima ſententiæ parte decreta robur aſſu-
mit ex publico promiſſæ dotis Inſtrumento
1 probatæ probationis, ac apparentis ſpeciem
veritatis præſeferente ſecundum *Bart. in l. 1. in
princip. ff. de oper. non. nunciat. Bald. in leg. quoties in
fine, C. de iud. Dec. conſ. 36. num. 2. cum alijs per Ti-
raquell. de retract. lignag. §. 2. gloſſ. 1. num. 2. Rota co-
ram Gregor. deciſ. 157. num. 13. & 196. num. 1.* In-
teruſuriorum verò damnatio ibidem ſucceſ-
ſiuè taxata, tum à Iuris diſpoſitione ſuſtinetur
2 decernentis vſuras † ex dote promiſſa non
tamen perſoluta pro tempore, quo matrimo-
nij onera ipſe ſubſtinuit, & debitor dotis mo-
ram incurrit, de qua *in l. Dotis fructus, ff. de iur.
dot. & in l. pro oneribus, C. eod. titul. & in cap. ſalu-
briter de vſuris, vbi communiter DD. cæterique ad-
ducti in vna Romana Saluiani* 14. *Decembris* 1644.
*in §. & reſpectu primi temporis, coram R.P.D. meo
Veroſpio.* Tum etiam ex peculiari ſtatuto Ci-
3 uitatis Bonoñ † ad libras ſeptem pro ſingulis
centenarijs vſuras tunc taxante *ſub Rubrica de
ſucceſs. liber. patr. vel matr. morient. ab inteſt.* cuius
diſpoſitioni ſemper Sacrum hoc Tribunal de-
ferre conſueuit, prout *in vna Bononien. dotis 26.
Martij 1645. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, &
in alia Bononien. Dotis 16. Nouembris 1647. coram
R.P.D. meo Bichio, & in alia in Bononien. Fructuum
4. Martij 1630. coram Reuerendiſſ. Terracinen.*

Neque ab vſuris prædictis idem Marchio
poterit ſe tueri ſiue exhabita declaratione
Commendatarij die 24. Nouembris 1644. re-
cipiendi ratas dotis tunc decurſas ſolummo-
dò in cauſam per Rotam declarandam citra
vllam præcedentis Inſtrumenti dotalis appro-
bationem, ac ſi maioris ſummæ petitionem
illa contineat, ac conditionem penitus impro-
batam, ſiue ex ſucceſſiua ipſius oblatione edi-
ta die 14. Decembris anni 1646. tradendi eaſ-
dem pecunias tunc vſque decurſas ad formã
Inſtrumenti dotalis, quaſi ex his mora videa-
4 tur excluſa, vt pluribus auctoritatibus com-
probauit *Rota in Anconitana Dotis 1. Iulij 1643.
coram R.P.D. meo Cerro in primo, ac ſeq. §.*

Quoniam ante Commendatarij declaratio-
nem in moram iam inciderat idem Marchio
5 tum per † interpellationem de antecedenti
menſe Martij eiuſdem anni ſimpliciter con-
tra ipſum executam *ad text. in l. penult. ff. quando
dies legati cedat, & l. quod te, ff. de reb. credit.* notat
*Bartol. in l. qui Romæ, §. ſeia num. 4. ff. de verb. obli-
gat. & in l. Titia, §. vſuras num. 3. ff. de legat. 2. DD.
in l. vinum, ff. de reb. credit. vbi Rubeus num. 5. Dec.
num. 13. Purpuratus nu. 42.* Tum etiam ex lapſu
6 diei ſolutioni dotis adiectæ, † quæ interpella-
tionis vices pariter explet ad conſtituendum
in mora debitorem, *l. pecunia, §. vſurarum, ff. de
vſur. l. magnam, C. de contrahend. ſtipulat. vbi gloſſ.
notat in verb. admonuit, & in l. 2. in verb. cautum;
C. de iur. emphit. cum alijs per Molin. de contract. tra-
ctat. 1. diſp. 299. num. 3.* Quinimo efficacior † ad
7 hunc effectum † reputatur altera ab expreſſo
hominis facto reſultante ſecundum *Bald. in ad-
ducta leg. vinum num. 12. ff. de reb. credit. Iaſ. in l. ſi
ex legati cauſa num. 12. ff. de verb. obligat. Gabr. con-
cluſ. 9. num. 2. de ſolut.* Dum itaque debitor in
8 dupplicem moram † iam inciderat ex ſubſe-
quenti propterea declaratione creditoris vſu-
ras euitare non poterat, nec ſub prætextu pe-
titionis exceſſiuæ quando realis debitæ quan-
titatis oblatio, vt ad impediendum vſurarum
curſum requirebatur, per eumdem facta non
fuit, vt tradit *Loffred. conſil. 23. col. vltim. Aymon.
conſ. 85. num. 9. Imol. in l. prætor, §. ſi quis paratus,
ff. de oper. nou. nunciat. Alex. in l. ſi mora nu. 4. in ter-
tia fallentia, ff. ſolut. matrim. Gabr. de expenſ. concl. 2.
num. 9. Vrſel. ad Afflict. deciſ. 205. num. 4. Rota Bono-
nien. diuerſ. 8. num. 70. Caſtill. deciſ. 188. num. 17.* ne-
que eius reſpectu conditionis ſub qua conce-
9 pta fuerat declaratio, † cum illa in hoc Tri-
bunali non reprobetur, ſed admittatur, quo-
ties ſuper pinguiori dotis conſecutione ex te-
ſtamento aucto lis adhuc prout in propoſito
caſu, pendebat indeciſa, vt de ſtylo atteſta-
tur *Rota deciſ. 280. numer. 6. par. 6. recent. & in
deciſ. 985. num. 3. par. 3. lib. 3. diuerſ.* & latè probat
Caroc. de oblat. quæſt. 1. num. 7. Eoque minus de-
claratio prædicta poterit ſuffragari dũ Com-
mendator ab ea quoque receſſerat mediante
libello, ac iudiciali petitione pro implemen-
to, ac executione contentorum in Inſtrumen-
to dotali de menſe Nouembris 1646. produ-
cta; neque etiam oblatio Marchionis ſolum-
10 modo verbalis, † ac proinde inefficax in caſu
propoſito, quo vſurarum curſus iam incepe-
rat, vt notat *Alex. conſ. 40. num. 11. lib. 4. Modern.
Roman. diſcept. forenſ. cap. 241. nu. 40. Rot. deciſ. 431.
num. 2. in fin. part. 3. recent. & coram Greg. deciſ. 559.
num. 7. & in Bononien. Prædij 27. Iunij 1642. coram
R.P.D. meo Cerro.* Nec vlla præceſſerat vera
11 recuſatio Creditoris recipiendi, † ſcilicet ra-
tas dotis tunc vſque decurſas in quibus ter-

minis oblationem ſolummodò verbalem admiſit *Rota in Anconitana Dotis coram R.P.D. meo Cerro* in contrarium ſuperiùs deducta.

Reliqua verò vſurarum exactio reſpectu librarum ſeptemdecim millium in ſecundæ ſententiæ parte firmata DD. viſa fuit omninò indebita, quia in Inſtrumento dotali, ceſſionis contra Maluetium comprehenſiuo indicata fuerat ſubſtantia, ac dies alterius Inſtrumenti per eundemmet Notarium quoque rogati, ac ceſſionis veritatem præſeferentis, (vt bene comprobat Inſtrumentum ab eodem Marchione poſtea productum 19.Iunij 1648.)
12 neque ad aliud ipſe tenebatur, † neque poterat ſucceſſiuè compelli, poſtquam creditor ceſſus debitum non negauerat, *iux.text.in l.Titius heres 50.ff de act. empt.vbi poſt gloſſ.in verb.& fines oſtendere,* notat *Bart.in l.quæſitum, §.Papien.ff de fund.inſtruct.Cenc de Cenſib. quæſt.72.numer.23.propè finem, Rota coram Seraph.deciſ.1477.num.7.& coram bon. mem. Coccino deciſ.60.in fine.* Præſertim quod intereſſe ex Inſtrumento nõ tradito Commendatario contingens in annuorum fructuum exactione conſiſtit, quos in libris ſex pro ſingulis centenarijs tenebatur exburſare Maluetius iuxtà Inſtrumentum exhibitum Summ.*nu.4.* ac editum 4.Iunij 1620. vſque modo pro conuento tempore debitos conſequi poterit mediantibus Inſtrumentis ab eodemmet Marchione poſtea productis.

Neque videtur in contrarium vrgere deciſio *in Romana Pecuniaria 4.Iulij 1594.coram bon. me.Penia inter impreſſ.par.4.diuerſor.n.14.* realem
13 crediti ceſſi exhibitionem requirens, nudamque ipſius Inſtrumenti indicationem reijciens tanquam inſufficientem; In ea enim deciſione agebatur de credito, cuius originale Inſtrumentum in longinquis, ac remotiſſimis partibus ſtipulatum de facili exrahi non poterat à creditore, vt declarauit *Rota in adducta deciſ.1477.coram Seraphin.num.8.& 10.* Contra-
14 rium in ſuo caſu concludens, † quo Inſtrumentum à debitore indicatum faciliimè pro- vt in propoſito caſu poterat obtineri, & ita diſtinguendo caſum vtrumque declarat, & ambas deciſiones conciliat *Cenc.de Cenſib.q.72.num.34.*

Solutionem denique librarum mille, ac ducentarum in tertia ſententiæ parte ſancitam tanquam iuri conſonam DD. approbarunt cum enim Marchio veſtis, atque mobilium traditionem pro nuptiali apparatu coniugibus promiſſam hucuſque diſtulerit, neque ipſarum valor per obitum Vincentij Patrui cuius arbitrio fuerat remiſſa taxatio, amplius
15 liquidari poſſit: † Iure merito in ea fuit quãtitate taxatus à Iudice, cuius arbitrium ex peculiari dotis priuilegio alterius vice admittitur *ad text.in l.cum ea, C.de dot.promiſſ. ibique poſt gloſſ.notans communiter DD.& in l.cum poſt, §.gener.ff.de iur.dot.gloſſ.in l.vltima in verb.pro nihilo, C.de contrahend.empt. Bald.ibid.num.12.in fine, & in l.vltim.nu.10.C.de ſententijs,quæ ſine certa quantitate proferuntur, Roman.in l.ſi quis arbitratu n.13. ff.de verb.oblig.*

Neque ſubſiſtere viſa fuit exceptio nullitatis contra ſententiam de partibus, ac alteram Vrbis obiecta, quod coram alijs Iudicibus lite in hoc Sacro Tribunali pendente, & poſt inhibitionem ibidem expeditam editæ, fuerint attentatæ; cum iudicium eſſet vtrobique
16 diuerſum † propter diuerſitatem actionis, quæ in vtroque Tribunali deducta fuerat, vt notat *Lancell.de attent.appellatione pendente cap.12.limit.2.num.10.Moder.Roman.diſcept.forenſ.c.914.num.31.Rota coram Caualer.deciſ.623.num.2.& in deciſ.200. num.4.poſt Modern.de oblig.Camer.* Ea
17 enim quæ mota fuerat in partibus, ac in Tribunali A.C. proſecuta ex propria ipſius Marchionis obligatione procedebat Inſtrumenti dotalis occaſione contracta, altera verò pendens in hoc Tribunali ex teſtamento Alexandri aui paterni ſuæ vxoris originem trahit, adeoque hæc ſeu inhibitio, ſententias alibi reportatas vitio attentatorum non reddit obnoxias *ad text.in cap.ſuper eo il 1.de appellat.* & probat *Lancell.de attent.part.2.cap.12.limit.2.num.13. Rota coram Greg.deciſ.245.num.1.& coram Buratt.deciſ.644.num.5.* & notant vtrobique *Adden.& deciſ.500.num.6.& 10.part.1.recent.* Accedente præſertim vtrobique conſenſu Marchionis,
18 non repetita proteſtatione nullitatis, qui attentata exaduerſo prætenſa penitùs excludit, ac impedit eorumdem reuocationem, vt pluribus comprobat *Lancellott.de attent.part.2.c.14.limit.16.num.1.cum ſequentibus,* & dixit *Rota coram Creſcent.deciſ.2.vt lit.pend.*

Et ita primum, ac vltimum caput ſententiæ A.C. alteri ſententiæ de partibus conſonum confirmandum, & infirmandum autem eſſe ſecundum vſuras librarum ſeptemdecim millium attribuens ob Inſtrumenta crediti ceſſi non tradita tamen exaduerſo petita DD. reſponderunt vtraque &c.

ROMANA CENSVVM.

Lunæ 13. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Mandatum executiuum contra debitorem cenſus venit relaxandum pro adimplemẽto præſtationis cedulæ banchariæ, & renouationis fideiuſſionis, ſi euenit caſus in ſtipulatione deductus, & ipſe defecit in adimplemento promiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Pactum initum cum debitore cenſus de præſtanda cedulam banchariam, & renouando fideiuſſores in caſu non ſolutionis fructuum, & obitus fideiuſſoris, tanquam de Iure licitum venit exequendum.*
Conuentio de iure licita venit exequenda. ibid.
2 *Creditor immiſſus authoritate Iudicis non tenetur in ſatisfactionem ſui crediti imputare niſi quod verè exegit, aut eius culpa euenit quominus exigeret.*
3 *Exceptio illiquida executionem pacti in Inſtrumento Camerali obligatione munita contenti impedire nequit.*

4 *Cen-*

4 *Cenſus vt per compenſationem extinguatur requiritur proteſtatio, & daclaratio debitoris.*

DECISIO CCCCXXIV.

CLERIA Iuſtina filia Hieronymi Iuſtini, & vxor Camilli Bonauenturæ filij Iulij eiuſdem cognominis cum ſuper quadã Domo magna in Vrbe ſita in via dicta Parione, & ſuper Tenuta Mareni ſub die 26. Auguſti 1633. impoſuiſſet annuum Cenſum ſcut. 420. monetę, illumque vendidiſſet pretio ſc. 6000. Clericis Regularibus miniſtrantibus Infirmis ad effectum de illis acquirendi integrã partem dictę Domus, ſuper qua ius tantùm pro medietate ex ceſſione Hieronymi Patris ratione Dotis prius habebat, prout illam acquiſiuit à R.P.D. Alexandro Mileto, ſiue eius hæredibus præuia ſolutione ſcut. 12500. per ſpeciale pactum promiſit præſtare cedulam bancariam in euentum, in quem fructus dicti Cenſus de ſemeſtre in ſemeſtre per duos annos poſt lapſum cuiuslibet ſemeſtris non perſolueret; & amplius præſtare prout præſtitit in fideiuſſores dictos Iulium Socerum, & Camillum Maritum, & de æquè idoneis fideiuſſoribus renouandis in caſum mortis, vel deteriorationis Summario Clericorum *num. 1.*

Succeſſiuè die 10. Ianuarij 1635. ſuper dicta Domo alium cenſum in annuo redditu ſcut. 140. pretio ſcutor. 2000. ad fauorem eorumdem Religioſorum impoſuit cum pacto pariter in caſu mortis abſentiæ ab Vrbe, & deteriorationis conditionis dictorum Iulii, & Camilli nouos fideiuſſores præſtandi, vt in dicto Sum. *numer. 2.*

Verùm quia poſtmodùm moroſa extitit tàm in ſoluendis fructibus illorum, quàm in adimplemento promiſſorum iuxtà formam ſuæ obligationis, proſequendo diſputationem ſuper bono iure propoſui dubium; An ſit relaxandum mandatum executiuum pro præſtatione cedulæ, & renouatione fideiuſſorum, pro fructibus dictorum cenſuum, & pro qua ſumma, & ſub hodierna die fuit reſolutum, pro nunc relaxandum eſſe tàm pro præſtatione Cedulæ, attenta mora ſolutionis fructuum incurſa etiam ante aſſociationem Clericorum ad poſſeſſionem dictæ domus, quam etiam pro renouatione fideiuſſorum, attenta morte Iulij *num. 6.* & deterioratione Camilli probata ex petitione aſſecurationis dotis ipſius Cleriæ ob eiuſdem Camilli Mariti vergentiam ad inopiam Summario *num.* 5. ex eo potiſſimùm
1 fundamento, quia præfata conuentio † tanquam de iure licita executioni damãdari debet, vt in ſimili tradit *Modern. Peruſ. in tract. de cenſ. impreſſ. Taurin. quaſt. 52. num. 30. & ſeq. Rota apud eumdem deciſ. 452. num. 5. deciſ. 542. num. 9. coram Gregor. XV. deciſ. 88. ſub num. 1. in fine cum ſequenti.*

Non obſtat, quod dicti Clerici Regulares tempore, quo fuerunt in poſſeſſione dictæ Domus cum eius annexis notabilem pecuniarum ſummam vltra cenſus annuos eis debitos exegerint, quæ pro concurrenti quantitate cenſuum extinguere, vel ſaltèm loco cautionis ſuccedere debet, quia hoc ex calculo Cleriæ nullatenus iuſtificatur; Ideò iure meritò à Patribus impugnatur; Tùm quia in eo referuntur duo de viginti annorum pẽſiones ad rationem ſcut. 681. in ſingulos annos, & tamen ex Inſtrumento, ac alijs relatis in dicto Summario *numer. 3.* & in Aditionali *num. 2.* expreſsè conſtat. locationes illas non continuaſſe, ſed interdùm prorsùs ceſſaſſe, interdum verò pro minori penſione, occaſione locandi non exiſtente, renouatas fuiſſe; Tùm etiam quia in dicto calculo Cleriæ nulla prorsùs ſit mentio expenſarum, quas in ædificio huiuſmodi fieri neceſſe fuit, vt ſartum rectum ſeruaretur, factaſque in hac Domo fuiſſe patet ex relatis in dicto Summario *n. 3.* Minusuè ibi leguntur appoſitæ diuerſæ pecuniarum ſummæ, quas ijdem Religioſi alijs diuerſis Creditoribus anterioribus Camilli viri eiuſdem Cleriæ ex Iudicis decreto, eo tempore, quo ipſi dictam domum poſſidebant, ſoluere coacti ſunt, vt ex *d. num. 3.* in dicto eorumdem Summario *num. 14. & 20.* quorum tamen congrua ratio haberi debebat, cum iſti Patres Iudicis authoritate in dictam domum
2 immiſſi, † non teneantur in ipſorum crediti ſatisfactionem accepto ferre, niſi quod verè ab eis exactum fuit de tempore, quo dictam domum vna cum annexis poſſederunt, vel quod per culpam eorumdem factum eſt, quominùs exigeretur, *iuxta l. Prætor ait 9. ff. de bon. auct. iud. poſſ. & l. 2. vbi gloſſ. & Doct. C. de pignor. act.* & tradit *Neguſ. de pignor. par. 5. princip. membr. 5. num. 6. cum alijs relatis per Statil. de Saluian. interdict. inſpect. 4. cap. 1. num. 151. & ſeq.* Ideoque ex-
3 ceptio illiquida † Cleriæ executionem dicti pacti in Inſtrumento Camerali obligatione munito contenti impedire neutiquàm poteſt *ad l. fin. C. de compenſat. Surd. deciſ. 46. ſub num. 16.* & dictum fuit *in Romana pecuniaria 26. Iunij 1648. §. final. coram R. P. D. meo Corrado*, & nuper *Recanaten. hæreditatis 16. Ianuarij proximè præteriti in §. minus Maria coram me, vbi concordantes referuntur.*

Deindè Cleria dicti cenſus extinctionem allegare minimè poteſt, quia nulla vnquam ab ipſa facta fuit proteſtatio, & declaratio, ſe
4 velle huiuſmodi compenſatione mediante dictum cẽſum extinguere, prout neceſſarium fuiſſet ex ſententia huius Sacri Tribunalis, *vt in Romana cenſus 10. Iunij 1641. in §. minùs contra verſ. reſponſum fuit coram R.P.D. meo Cerro*, quã latè comprobat *d. Modern. Peruſ. de cenſ. impreſſ. Taurin. quaſt. 83. num. 6. verſic. Contrarium tamen Rota poſt eumdem deciſ. 173. numer. 4. & deciſ. 373. num. 4. & deciſ. 374. num. 10 cum ſeq. par. 5. recent.*

De alio verò præfato cenſu in ſorte ſc. 200. necnõ de fructibus vtriuſque voluerunt Domini, vt ſeparatim videretur, reſeribendo extraiudicialem Peritum eligi ſuper iuſtificatione calculi diſtincti.

Et ita vtraque &c.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Luna 20. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Arbitriũ pro retardatione executionis literarũ Apoſtolicarum ſemper intrat quoties agitur contra prouiſum ad ordinario poſſeſſorem. Executor literarum Apoſtolicarum non tenetur citare intereſſe habentes, niſi poſſideat, vel ſe opponat executioni, & limitatio *Felin. in cap. Dudum ſub num. 25. de præſumpt.* quo caſu procedat, & loquatur! Irregularitas, quo caſu incurſa dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Executiuè procedi nequit contra prouiſum ab Ordinario, ſi poſſidet, & nititur etiam prouiſione Apoſtolica, tanquam de reſeruato, ſed via ordinaria agendum eſt.*

2 *Executor literarum Apoſtolicarum nulliter procedit non citato intereſſe habente.*

3 *Declara procedere, quando poſſidet, vel executioni ſe opponit aliàs nec ipſum citare, nec literas in forma Iudicij iuſtificare opus eſt, & limitatio adducta* ex Felin. *quo caſu procedat? num. 4.*

Felin. in cap. Dudum ſub n. 25. de præſumpt. *quo caſu procedat, & loquatur? num. 5.*

6 Rota deciſ. 65. par. 5. recent. *& alia relata* per Garz. de Benef. par. 6. cap. 2. num. 132. *in quibus terminis procedant, ac loquantur?*

7 *Poſſeſſor cenſetur propria authoritate mutare ſibi cauſam poſſeſſionis ex ſuperuenientia noui, ac pinguioris tituli.*

8 *Poſſeſſor poteſt à Iudice confirmationem ſuæ poſſeſſionis obtinere.*

9 *Irregularis quis efficitur ob interuentum, & cooperationem in rixa, in quo homicidium fuit commiſſum.*

10 *Irregularis efficitur incapax Eccleſiaſtici beneficij.*

11 *Reſignatio quando eſt nulla vacationem beneficij reſignati non impedit.*

12 *Irregularitas, vt incurſa dicatur interuentus, & cooperatio in rixa ex quibus probentur?*

13 *In diſpenſatione ab irregularitate ſi quis narrauit ſe interfuiſſe rixæ iſta verba excludũt præſentiam, & conſortium, ac participationem concludunt.*

14 *Præſertim ſi adſunt alia verba, quod à ſimilibus in poſterum committendis ſe abſtenſurum promittis Nam propoſitum aſtinendi à futuris culpam, aut delictum ſupponit.*

15 *Delictum ad effectum irregularitatis non incurritur à præſente, ſed à conſorte, & auxiliatore.*

16 *Irregularis efficitur, & cenſeri debet in foro fori. qui rixæ interfuit, & fuit conſors, & auxiliator.*

17 *Amplia quamuis incertum ſit an ille vulnerauit.*

18 *Irregularis efficitur ſi quis vulneranti aſſiſtit, eumque audaciorem reddidit.*

19 *Item ſi ſuperuenientes mediatores, & defenſores coercuit, & delinquentes poſt factum aſſociatus fuit, ex quibus actibus auxilium, & cooperatio conuincitur.*

20 *Cooperatio in aliquo delicto etiam præſumptiuè probata ſufficit in foro exteriori ad effectum irregularitatis.*

21 *Teſtes examinati ſine partis citatione non probant.*

22 *Teſtes ſocij in rixa nullam fidem merentur.*

23 *Teſtes de auditu nullam eorum dicti rationem reddentes non probant præſertim ſi ex alijs contrarijs teſtibus eliduntur.*

24 *Irregularis in dubio quis iudicari debet etiam in foro exteriori ad hoc ne ad ſacros ordines promoueri valeat, & beneficium Eccleſiaſticum poſſit obtinere.*

25 Deciſ. 260. num. 1. & 3. part. 1. recent. *in quibus caſibus procedat?*

26 *Irregulares omnes efficiuntur, ac de homicidio tenentur, ſi armati interfuerant, & cooperati ſunt occiſum vulnerando quamuis non conſtet potius ab vno quam ab alio vulnere quis mortuus fuerit.*

27 *Teſtes ex quibus probent interuentum, & cooperationem in rixa?*

28 *Probatio præſumptiua ſufficit in foro exteriori ad effectum irregularitatis.*

29 *Productio quamuis ſit facta per cõpulſum, nihilominus ad eruendam veritatem attenditur etiam in partibus contrarijs.*

30 *Arbitrium pro retardatione executionis literarum Apoſtolicarum, vt intret ſufficit, quod dubia reddatur iuſtitia immiſſionis conceſſæ.*

DECISIO CCCCXXV.

RESOLVTVM fuerat coram me ſub 1. Iulij 1650. non intrare arbitrium pro retardatione exequutionis literarum Apoſtolicarum Ioannis Patini quo ad immiſſionem conceſſam in Parochialem de qua agitur, ſed hodie cauſa repropoſita DD. ex nouiter deductis à deciſis receſſerunt, quia cum Chriſtophorus Varela parochialem hanc poſſideret vigore collationis habitæ ab Ordinario, tanquam de vacante per obitum, quam etiam in vim prouiſionis Apoſtolicæ vti de vacante, & reſeruato ex quocumque capite, & ex quacumque perſona, vt legitur in eius literis Apoſtolicis Summario *nu.* 6. in quarum exequutionem confirmatus fuit in poſſeſſionem
1 in qua prius reperiebatur † vtique contra illum exequutiuè procedi non potuit, ſed ordinaria via agendũ erat *iuxt. Theor. Bart. in l. fin. ſub numer. 21. verſ. aut comparet aliquis C. de edict. D. Adr. toll. & comprobat Argel. de legitim. contrad. quæſt. 15. num. 138. & ſequen. Modern. Roman. de re benef. lib. quæſt. 20. ſub num. 217. Rota coram Gregor. XV. dec. 46. num. 6. coram bon. mem. Buratto deciſ. 842. num. 1. coram bon. mem. Coccino deciſ. 347. & deciſ. 197. num. 5. & ſeq. par. 2. recent.*

Non obſtat quod exequutor Apoſtolicus
2 Chriſtophori nulliter proceſſerit † Ioanne, de cuius intereſſe ex eiſdẽ literis apparebat minimè citato, quia obiectum procederet, ſi Ioannes tunc dictam Parochialem poſſediſ-
3 ſet Seq; exequutioni oppoſuiſſet, † quorum neutrum Iuſtificatur. Ideoque nec illum citare, nec literas in forma Iudicij iuſtificare opus fuit, vt præter adductos *in deciſ. R. P. D. Otthoboni ſub die 25. Iunij 1649. in §. totaque difficultas dixit Rota coram Mantica dec. 71. nu. 6. deciſ. 71. num. 6. deciſ. 696. num. 1. par. 3. diuerſ. deciſ. 333. num. 1. & ſeq. par. 4. recent. tom. 2. & in Ciuitaten.*

Archi-

Digitized by Google

Archipreſbyteratus 24. Martii 1645. in §. proat, & verſ. cum non conſtaret coram R.P. D. meo Cerro in Vicen. parochialis 28. Iunii 1649. coram R. P. D. meo Bichio, & in alia Vicen. Parochialis 20. Iunii 1650. coram eodem §. non obſtante, & §. ſiquidem præſumptio.

Nec applicatur limitatio pro Ioãne addu-
4 cta † ex Felin. in cap. Dudum ſub num. 25. de præ-
ſumpt. quam Rota, & DD. ſequuntur, quia
locum habet quando Exequutor deputatus
etiam clauſula conditionali ſpecialiter relata
ad factum Tertij, ex quo gratia ante omnia
iuſtificari debet, vt ipſe Felin. ibi declarat re-
ferendo exemplum de exequutore deputato,
cum clauſula ſi conſtaret quod prouiſus eo-
dem tempore duo beneficia Curata contra ex-
trauag. execrabilis poſſideret vlterius Felin. loqui-
5 tur † in caſu quando ille, ex cuius facto gratię
conditio iuſtificanda erat, poſſidebat, ac de
ſimili clauſula dummodò Puellarum omnium ac-
cedat conſenſus, & non aliter; &c. loquitur Rota
6 deciſ. 65. par. 5. recent. † & in alia relata per Garz.
de benef. par. 6. cap. 2. num. 132. loquitur de eo,
qui ſpecialiter ſe oppoſuerat, ſecus autem eſt
quando exequutio dirigitur contra poſſeſſo-
rem, qui ſicuti poteſt ita cenſetur propria
7 auctoritate † mutare ſibi cauſam poſſeſſionis
ex noui, & pinguioris tituli ſuperuenientia
Mantic. d. deciſ. 71. ſub num. 8. & 10. deciſ. 396. ſub
num. 1. par. 1. & deciſ. 97. & ſequen. confirmata deciſ.
108. par. 5. recent. ac in eiſdem terminis probat di-
ctus Modern. Rom. de re benef. d. quæſt. 20. num. 214.
lib. 2. Dumque alius præter Chriſtophorum
8 non poſſidebat † rectè ei licuit confirmationē
eiuſdem poſſeſſionis à Iudice obtinere, Rota
deciſ. 730. num. 2. par. 5. recent.

Minus D. Chriſtophori prouiſio de nullita
te redargui poteſt ſiue quod Parrochialis iſta
reſignationem. Sebaſtiani apud Sedem ab ip-
ſo impetrari, ſiue quod ab ordinario Com-
poſtellano tanquam vacant per obitum eidē
conferri non potuit attenta prouiſione facta
Ioanni, quia cum eo tempore Ioannes eſſet
9 Irregularis † ob interuentum & cooperatio-
nem in rixa in qua commiſſum fuerat homi-
10 cidium, & proinde incapax † Eccleſiaſtici
Beneficij nulla fuit ipſo iure huiuſmodi reſi-
11 gnatio † nec vacationem potuit impedire
Pariſ. de reſignat. lib. 4. quæſt. 3. nu. 49. & ſeq. Garz.
de benef. par. 5. c. 1. num. 154. & ſeq. Rot. diuerſ. de-
ciſ. 419. num. 2. par. 1. & deciſ. 44. ſub num. 4. par. 3.
recent.

Interuentus autem, & cooperationis Ioan
12 nis in rixa † probatio plenè reſultat, tàm ex
proceſſu criminali, & ex alio coram Apoſto
licis Exequutoribus fabricato, quam ex pro-
pria eius confeſſione in precibus Sanctiſſimo
pro obtinenda diſpenſatione porrectis emiſſa
in quibus ipſe claris verbis fatetur ſe vna cum
Aduerſario fratre ſuo interfuiſſe cuidam rixæ, in
qua vulneratus, & occiſus fuerat Petrus Al-
phonſus, vt in Summario Chriſtophori n. 1.
13 Quę quidem verba † referri non poſſunt ad
ſimplicem præſentiam tantum, ſed ad con-
ſortium, & participationem dum ibi imme-
14 diatè poſteà ſubdit † ſe à ſimilibus impoſterum
committendis firmiter abſtenſurum propoſitum e-
nim abſtinendi à futuris ſupponit culpam, &
delictum, quod non incurritur à præſente
15 duntaxat, † ſed à conſorte, & auxiliatore
iuxt. text. c. vltimum in fin. 23. quæſt. 8. Feder. de ſen.
conſ. 68. num. 1. quod ſufficit ad effectum, vt
16 irregularis † cenſeri debeat in foro fori, etiãſi
17 incertum eſſet, † an ille vulnerauit cap. ſicut
dignum 6. §. illi etiam, & §. fin. de homicid. & a-
lijs relatis probat Alter. de cenſur. par. 7. diſput. 6.
& 3. dub. 3. §. ſed ſi quando plures concurrunt Sayr.
de cenſ. lib. 6. cap. 4. ſub num. 13. Præſertim quia
teſtes examinati deponunt Adrianum princi-
paliter corrixantem, & vulnerantem fuiſſe
eidem quo Ioannem euaginato enſe extitiſ-
18 ſe, † ideoque ſatis dicitur in ipſo actu coope-
raſſe cum non ſolum obuiare non curauerit,
ſed fratrem eiuſmodi interuentum audacio-
rem, & corrixantes reddiderit d. cap. ſicut dignũ
d. §. fin. de homicid. latè tradit Maiol. de Irregul. c. 48.
§. 4. ſub numer. 3. par. 12. Sayr. de cenſ. d. lib. 6. dicto
cap. 4. ſub num. 11. Rot. dec. 44. ſub num. 3. par. 2.
recent.

Accedit etiam, quod idem Ioannes ſuper-
uenientes mediatores, & defenſores Alphon-
19 ſi coercuit, † ac delinquentes poſt factum
aſſociatus fuit, ex quibus ſanè actibus auxi-
lium, & cooperatio illius conuincitur, quæ
20 præſumptiuè, etiam iuſtificata † in foro ex-
teriori in propoſito ſufficit, vt probat Nauar.
conſ. 32. ſub num. 1. de homicid.

Nec releuant teſtes pro Ioanne deponentes,
quia vltra quod abſque partis citatione rece-
21 pti † fuerunt, pluresque ex illis tanquam ſo-
22 cij eiuſdem in rixa † nullam prorſus fidem
merentur l. quoniam liberi 10. C. de teſt. Farinacc.
conſ. 61. num. 14. & ſub num. 82. alij verò ſunt de
23 auditu, † & nullam reddunt eorum dicti ratio-
nem, eliduntur, ex alijs contrarijs teſtibus re-
latis in Summario Chriſtophori ſub num. 3. &
ſeq. qui totam facti ſeriem exactius, & veriſi-
milius exponunt, adeout etiam, & aliqua ſu-
24 pereſſet facti dubietas, † adhuc iudicari debeat
Ioannes in ſtatu Irregularitatis etiam in foro
exteriori adhoc ne ad Sacros Ordines promo-
ueri, & beneficium Eccleſiaſticum eo minus
Parochialem Eccleſiaſticam obtinere non
poſſit cap. ad audientiam 12. & cap. ſignificaſti 18.
11. de homic. Sayr. de cenſ. d. lib. 6. cap. 2. ſub num. 16.
& num. 2. Garz. de benef. par. 7. cap. 2. num. 18. & ſub
num. 24.

25 Denique non intrant adducta † in deciſ. 260.
num. 1. & 3. par. 1. recent. cum alijs ab informā-
tibus pro Ioanne adductis, quia procedunt in
eo, qui caſualiter repertus eſt in loco rixæ, nec
quicquam cooperatus eſt, vel ſaltem adeo le-
uiter occiſum vulnerauit, & nullatenus obfuiſ-
ſet, niſi ab alijs, & quidem lethaliter percuſ-
ſus fuiſſet ſecus eſt in eo, qui ante rixam in
rixa, & poſt rixam cum proprio fratre, & cæ-
teris rixantibus armatus interuenit, & coope-
ratus fuit occiſum vulnerando, vt deponunt
teſtes in dicto Summario Chriſtophori num. 4
26 neque conſtat † an potius ab vno vulnere,
quam ab alio necatus fuerit, vt hic, tali enim
caſu omnes de homicidio tenentur, & fiunt

Irregulares *ad tradit. per Couarr. in Clemen. ſi furioſus par. 2. §. 2. num. 4. verſ. 4. Rot. d. deciſ. 44. nu. 3. par. 2. recent.*

Ex his ceſſat, quod dicti teſtes in dicto proceſſu criminali examinati non probent, quia
27 in præſenti caſu probatio † reſultat ex confeſſione in dicto mandato de diſpenſando emiſſa, in quo interuentum rixæ explicitè fatetur. & ſufficit, quod ex dictis teſtibus qualis fuerit ipſius interuentus declaretur, ſeu coadiuue-
28 tur, dum in foro exteriori, † ſola præſumptiua probatio ſufficit ex ſupra allegatis, quæ in propoſito ex præmiſſis clariſſimè reſultat.

Accedit, quod in præſenti caſu Ioannes in dicto mandato de diſpenſando proceſſum aſſerendo in eo conſtitiſſe ipſum non vulneraſſe, nec occidiſſe, vnde illum approbauit, & ex eo debet eius aſſertio iuſtificari, cum quo ipſemet ilium in Rota produxerit, licet pro-
29 ductio † fuiſſet per compulſum, ſeu in partibus fauorabilibus, nihilominus Rota poteſt in illo ſe fundare, etiam in partibus contrarijs ad eruendam veritatem, quomodo ipſæ rixæ interuenerit *Surd. conſ. 327. num. 12.*

Præterea ſufficit quod dubia reddatur Iuſti-
30 tia immiſſionis conceſſæ † vt intret arbitriũ pro illius ſuſpenſione, ac retardatione literarum Apoſtolicarum, *Buratt. deciſ. 280. ſub n. 17. & deciſ. 769. num. 10. & ſeq. deciſ. 228. num. 2. par. 1 rec.* . . . . *§. præcipuè*, dum pendet adhuc Iudicium in hoc Sacro Tribunali ſuper diſpenſatione, quam Ioannes à Summo Pontifice impetrauit in forma Commiſſaria, & per Ordinarium, ac Nuncium Apoſtolicum in duabus præcedentibus inſtantijs denegata fuit, quo pendente videtur abſtinendum ab executione dictarum literarum Apoſtolicarum.

Vnde non vrgent deducta in prima deciſione cum ibidem fuerit ſuppoſitum Ioannẽ fuiſſe dumtaxat præſentem rixæ abſque nulla cooperatione, vel auxilio, quod hodie ex nouis probationibus viſum fuit non ſubſiſtere.

Ex quibus Domini receſſerunt à deciſis vtraque, &c.

ROMANA VINEAE.

Veneris 24. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Immiſſio denaganda eſt fideicommiſſario ſuper bonis per Grauatum alienatis de licentia Teſtatoris, ſi modus in teſtamento præſcriptus ſeruatus non fuit, amplia quamuis fideicommiſſarius ſit hæres alienantis, ſi eius hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij adiuit, quod actiones alio Iure, quàm hæreditario competentes præſeruat. Retentio non datur pro credito turbido, & illiquido.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententia in dubio ſemper præſumitur.*
2 *Immiſſio non eſt deneganda fideicommiſſario ad fideicommiſſum vocato in caſu obitus grauati ſine filijs eo ſequto, ac probata poſſeſſione defuncti dum vixit rei ſuper qua petitur immiſſio.*
3 *Alienatio bonorum fideicommiſſi reputatur valida, quoties facultas alienandi fuit à fideicommittente conceſſa.*
4 *Declara non procedere, ſi modus à fideicommittente in teſtamento præſcriptus ſeruatus non fuit, tunc enim alienatio redditur nulla, & inualida.*
5 *Alienatio, reſoluto Iure alienantis reſoluitur.*
6 *Hæres factum defuncti impugnare nequit.*
7 *Limita non procedere in hærede beneficiato, ſi alio Iure, quàm hæreditario agit aduerſus factum defuncti.*
8 *Inuentarij Beneficium omnes actiones hæredi competentes præſeruat, & quoad damnum vitandum conſtituit eum ac ſi hæreditatem non adiuiſſet.*
9 *Sententia lata ab A.C. pendente lite in Rota vna cum poſſeſſione ſubſequuta remanet nulla, & attentata.*
10 *Diuerſitas cauſa ad effectum excuſandi attentata, ex quibus excludatur?*
11 *Retentio non datur pro credito illiquido.*
12 *Exceptio retentionis ex cauſa non æquè priuilegiata reijcitur.*
13 *Creditor ſi commodè poteſt de eius credito ſibi ſatisfieri ſuper aliquo corpore à debitore aſſignato ratio æquitatis non permittit, quod alium creditorem impediat quominus ſuper alio corpore ſuum creditum conſequi non valeat.*

DECISIO CCCCXXVI.

PRo cõfirmatione sẽtẽtiæ R.P.D. m. Otthoboni in hac cauſa latæ ad fauorẽ Io: Bapt. de Curtis DD. reſpõderũt, quia illius validitas
1 non controuertitur † & in dubio ſemper præſumitur, vt fuit dictum *in Florent. Donationis, ſeu ſeparationis bonorum 2. Decemb. prox. præt. §. præſertim ad fin. cum ibi concord. coram me.* Iuſtitia verò patet ex vocatione D. Ioannæ Baptiſtæ reſultante ex claris verbis teſtamenti q. Camilli de Curtis non vitiati, nec càncellati, in quo ipſa in caſum deficientię lineæ maſculinæ R.P.D. Franciſci Curti ad fideicommiſſum ab eo inſtitutum vocata legitur; Vnde cum dictus Franciſcus ſine filijs maſculis, vt in Summario D. Ioannæ Baptiſtæ *num. 8.* &
2 firmatur *in deciſ. 25. Maij 1648. §. nam ſtante coram Reuerendiſſ. Terracinen.* cum pluribus congeſtis *in Romana fideicommiſſi de Alicornis 3. Iunij 1650. in §. illius autem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano,* nec dubitari poſſit quin Camillus teſtator vineam, de qua agitur, donec vixit poſſedèrit, prout illam hæreditario eius nomine dictus Franciſcus retinuit, interque bona hæreditaria Camilli deſcripſit, vt conſtat ex publicis Inſtrumentis eodem Summario *numer. 9. &* 10. vtique præfatæ D. Ioannæ Baptiſtæ in dictam vineam debita fuit immiſſio *ex remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. Rota deciſ. 472. num. 1. par. 3. dec. 111. num. 1. deciſ. 148. num. 6 & 7. par. 4. tom. 2. deciſ. 330. num. 1. & 2. & dec. 408 num. 1. par. 5. recent.*

Non obſtat, quod vinea hæc vigore facul-
3 tatis alienandi † à Camillo fideicommittente hæredibus conceſſæ per dictum Franciſcũ

pri-

primum Camilli hæredem valdè fuerit Ni-
colaó Clarello vendita ſub die 7. Februarij
1646. quia huic obiecto optimè reſpondet
deciſio edita 2. Iunij 1649. *in §. ſed neque coram R.
P. D. meo Otthobono,* Debuiſſet enim ille non
ſolum in ipſo actu venditionis, ſed etiam an-
tequam deueniretur ad illam, ſeruare mo-
4 dum † in teſtamento ſibi præſcriptum ſub ex-
preſſa nullitatis declaratione, vt in dicto Sum-
mario *num.* 1. quo non ſeruato certum eſt vẽ-
ditionem huiuſmodi nullam fuiſſe *ad text. in
cap. cum dilecta 22. in fine de reſcript. Mantic. de ta-
cit. lib. 4. tit. 6. num. 7. Surd. deciſ. 144. num. 17. & te-
nuit Rota in Peruſina Penſionis 9. Decembris* 1650.
poſt princ. verſ. qua quidem forma coram me; Et pro-
pterea nullum exindè D. Ioãnæ Baptiſtæ poſt
5 eum vocatæ præiudicium inferri potuit; † Nã
extincto ipſius alienantis Iure, ipſa quoque
alienatio per conſequens neceſſarium extin-
cta remanſit *iuxta text. in l. fin. C. comm. de legat
Rota coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 40. num. 46.
& in dicta Romana fideicommiſſi de Alicornis 3. Iu-
nii 1650. §. non obſtat ad fin. coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano.*

Nec refert, quod Ioanna Baptiſta tanquam
hæres dicti R. P. D. Franciſci factum illius,
6 quod † d. venditionem impugnare non poſſit
*ad Text. in l. vindicatem 17. ff. de euict. & l. cum à
matre 34 C. de rei vendic.* quia placuit reſpon-
ſio, quod ipſa non eſt hæres ſimpliciter, ſed
7 cum beneficio legis, & inuentarij, † Ideoque
bona per defunctum alienata auocare non
prohibetur, dum ad ea conſequenda alio iu-
re, quàm hæreditario venit, cum hoc ſit ſpe-
8 ciale Inuentarij beneficium, † vt omnes a-
ctiones hæredi competentes præſeruet, &
quoad damnum vitandum conſtituat eum,
ac ſi hæreditatem non adiuiſſet *l. fin. §. in com-
putatione C. de iur. deliber.* latè *Surd. conſ. 7. num. 31
& ſeq. Laderch. conſ. 138. num. 4. & 5. Rot. deciſ. 724.
num. 2. par. 3. recent. cum alijs relatis in Bononien. fi-
deicommiſſ. de Rubeis 30. Maii 1646. ſub §. nec ob-
ſtat il 3. coram R. P. D. meo Corrado.*

Minus obſtat poſſeſſio huius vineæ capta
à Fabio Segnero in executionem ſententiæ
A. C. de menſe Nouembris 1646. quia vtra-
9 que emanauit lite hac in Rota pendente, † ad
quam idem Fabius vigore ſpecialis Commiſ-
ſionis admiſſus fuerat ſub die 29. Aprilis 1619
& proindè neutra ab attentatorum vitio de-
fendi poteſt *tot. tit. ff. & C. vt lit. pend.* & præter
adductos *in d. deciſ. 2. Iunij* 1649. *in §. quod autem
coram R. P. D. meo Otthobono dixit Rot. deciſ. 159.
num. 5. par. 2. recent. corãm Card. Canal. deciſ. 280. &
coram Greg. XV. deciſ. 305. num. 1.*

Neque Fabium excuſat adducta diuerſitas
10 cauſæ; † & perſonarum, quia cauſa eadem
omninò eſt ex eiſdem Inſtrumentis cenſuum
ab ipſomet in Rota productis die 18. Ianua-
rij eiuſdem anni 1619. prout eadem erat eius
perſona, ac rei conuenti, licet enim non fue-
rit idem Camillus cum quo lis agebatur co-
ram A. C. ſed Nicolaus Clarellus titulo em-
ptionis à Camillo cauſam habens, eadem ta-
men vtique reputatur illius perſona, ac rei
conuenti, dum eodem defenſionis iure vte-
batur, vt patet ex intimationibus à dicto Frã-
diſco factis Summ. Fabij *num. 13. l. de eadem re
5. l. ſi à te 9. §. Iulianus ſcribit l. ſi mater 11. §. ea-
dem cauſam l. cum quaritur 12. cum ſeqq. ff. de excep.
rei iud. Lancell. de attent. poſt inhib. par. 2. cap. 20. li-
mit. 24. num. 18.*

Fruſtra demum Fabius d. Vineæ retentio-
nem allegat ex cauſa anterioris Crediti ratio-
ne dd. cenſuum de annis 1597. & 1598. eidem
ceſſorum, quia hoc prætenſum creditum tan-
quam illiquidum ex penſionibus domus per
eum inhabitatæ, & nomine proprio reſpecti-
uè locatę ab ipſo perceptis, vt patet ex Inſtru-
mento 12. Martij 1616. ſtipulato, ac ex ſub-
ſecutis exactionibus relatis in d. Summ. D. Io-
11 annæ Baptiſtæ *n.* 12. nullo pacto † retentionis
commodum tribuit, *Rot. cor. Reuerendiſſ. Vrgel.
dec. 113. n. 7. Greg. XV. dec. 254. n. 3. deciſ. 433. n. 5.
par. 2. & deciſ. 411. numer. 24. par. 5. recent.* & alias
in hac cauſa ponderatum fuit 3. *Iunii* 1619. *in
§. nec obſtant ceſſiones coram bo. mem. Rembolde 24.
Iunii 1648. §. ceſſat pariter coram Reuerendiſſ. Ter-
racinen. & 2. Iunii 1649. §. fin. coram R. P. D. meo
Otthobono.*

Et parum refert, quod ex eiſdem penſio-
nibus d. domus Victoriæ Fabij cognatæ ali-
menta pro rata ſcut. 2000. dotis maternæ ſol-
ui debeant iuxta reſolutionem Rotalem ſub
die 1. Iulii 1620. *coram bon. mem. Remboldo* ema-
natam, quia vltra quod dicta quantitas nun-
quam adhuc declarata fuit, firma ſemper re-
manet veritas dictæ locationis à Fabio pro-
prio nomine factæ, ex qua redditur illiqui-
dum aſſertum eius creditum.

Præſertim quia eiuſdem vineæ poſſeſſionẽ
cum manifeſto attentatorum vitio adeptus
12 fuit, quo caſu † retentionis exceptionem ex
cauſa non æquè priuilegiata ſpernẽ eſſe tra-
dit poſt alios *Lancell. de attent. par. 3. cap. 24. q. 28.
per tot.*

Debetur inſuper immiſſio Dominæ Ioan-
næ Baptiſtæ, quia ex Inſtrumento aſſignatio-
nis dictæ domus factæ Victorię per Stefanum
Camilli debitorem die 28. Aprilis 1614. Summ.
Fabij *num.* 6. clarè colligitur, quod dicta Do-
mus eſt valoris ſcut. 5000. ad minus, & ſic ex
ea tàm Victoriæ, quàm ipſi Fabio pro præ-
13 tenſo eius credito † commodè ſatisfieri po-
teſt; Vndè intrat optima æquitatis ratio alias
à Rota in propoſito ponderata *in deciſ. 559. ſub
num. 5. verſ. caterum par. 5. recent. & in Romana, ſeu
Sabinen. Cenſus 20. Nouembris* 1624. *coram bo. me.
Vbaldo impreſſ. apud Modern. in tract. de cenſ. deciſ.
451. ſub numer. 11. & 12.*

Et ità vtraque &c.

PERVSINA PENSIONIS.

Veneris 24. Martii 1651.

ARGVMENTVM.

Penſionarius tenetur in petitorio gratiam reſer-
uationis penſionis quoad omnia narrata iu-
ſtificare.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Valor narratus per aſcenſum à Penſionario eſt concludenter probandus cum ſit principale fundamẽtum ſuæ gratiæ.*

2 *Penſionarius tenetur in petitorio iuſtificare clauſulam dummodo remaneant centum pro Rectore.*

3 *Amplia præſertim quando agitur contra ſucceſſorem, qui penſionis reſeruationi non conſenſit.*

4 *Penſionarius non tenetur in poſſeſſorio narrata in gratia reſeruationis penſionis iuſtificare ad effectum ſe manutenendi in poſſeſſione exigendi, ſecus verò in petitorio, in quo omnia narrata ſunt iuſtificanda.*

5 *Poſſeſſorium Iudicium poſtquam eſt terminatum non poteſt amplius retardari Iudicium petitorium.*

DECISIO CCCCXXVII.

NEPOTIANO de Peruſia Rectori Eccleſiæ Parochialis S. Egidij de Caſtro
Podij Curiarum ſæpiùs in hoc S. Tribunali
inſtante, & citato Bartholomæo Bibono propoſui
hodie dubium; An gratia reſeruationis
pẽſionis Apoſtolicę ad fauorem d. Biboni ſub
data 5. Kalen. Decembris 1627. ſit iuſtificata
DD. non eſſe iuſtificatam reſponderunt, quia
ipſe impetrans narratiuam reddituum Parochialis
Eccleſiæ ſupradictæ in ducatis 240. annuis
de Camera per aſcenſum non iuſtificauit;
quem tamen aſcenſum tenebatur omni-
1 nò concludenter probare, † cum ſit principale
fundamentum ipſius gratiæ, in penſionis
enim conceſſione ſolet Pontifex hoc maximè
conſiderare, vt reſpondit *Rota deciſ. 444. & deciſ. 526. par. 3. recent. & penes Reuerendiſſ. Vrgilleu. deciſ. 147. num. 6.* ac optimè comporobatum
exiſtit *in Conchen. penſionis ſub die 13. Ianuarij 1648. in fine, coram R. P. D. meo Corrado*, & poſtea
ſub die 21. Maij 1649. iterum pluribus
ibi relatis confirmat.

Deinde in eiuſdem penſionis conceſſione
defuit iuſtificatio clauſulæ, dummodo ex fructibus,
& prouentibus d. Parochialis Eccleſię
illius Rectori pro tempore exiſtenti centum
2 ducati liberi annuatim remaneant, † quod ſimiliter
dictus Bartholomæus in hoc iudicio
petitorio tenebatur probare, vt tradit *Buratt. deciſ. 483. num. 1. cum ſupradictis pluribus relatis in ſupra allegata Conchen. in §. hac enim alio tendit verſ. clauſula verò prædicta*, quæ in præſenti ma-
3 gis procedunt, † cum agatur contra ſucceſſorem
in dicta Parochiali, qui huic penſioni nõ
conſenſit, vt ponderauit *Buratt. deciſ. 464. n. 5.*
& obſeruat *deciſ. 511. num. 2. par. 4. recent. cum dictis relatis in præallegata Cõchen. penſionis in §. Minus releuatur ex eo.*

Neque Bartholomæus ad excuſandum ſe à
iuſtificatione dictorum duorum requiſitorũ
allegare amplius poteſt ſe eſſe in quaſi poſſeſſione
exigendi dictam penſionem ſibi conceſ-
4 ſam, nam in poſſeſſorio tantum iudicio † iſta
excuſatio locum obtinet ad effectum manutenendi
ſe in poſſeſſione exigendi impoſitam
penſionem, non autem in petitorio hoc quo
hodie verſamur iudicio, in quo omninò iuſtificatio
narratorum, & clauſulæ in gratia
appoſitę eſt facienda ab obtinente penſionem
vt multoties reſpondit *Rota, & in ſupradicta deciſ. 511. numer. 3. par. 4. rec. & ſæpius in citata Conchen. penſionis coram R. P. D. meo Corrado in §. neque ab eiuſmodi onere releuatur*, pluresque concordantes
deciſiones afferuntur *per Add. ad dec. Buratt. 261. num. 17.*

Neque obſtat Bartholomæi obiectum ex
defectu ſolutionis vltimi termini Natiuitatis
Sanctiſſimi Saluatoris noſtri huius anni, allegando
deciſ. in Vercellen. penſionis 7. Martij 1649. coram Reuerendiſſ. D. Decano, quia hic oſtenditur
depoſitum factum à Procuratore Caſſinenſi
Monaſterij S. Petri de Peruſia ſub die 9.
Iulij præſentis anni in Monte Pietatis Vrbis;
5 Ideò cum poſſeſſorium iudicium † ſit terminatum
non poteſt amplius petitorij iudicium
retardari, vt dixi; *Rota in Conchen. penſionis 27. Ianuarii 1576. impreſſ. apud Modern. Peruſ. in tract. de manuten. deciſ. 341. num. 3. & 4.*

Et ità vtraque parte informante, &c.

MEDIOLANEN. CENSVVM.

Ven. 28. Aprilis 1651.

ARGVMENTVM.

Minor ex Satuto Mediolanenſi efficitur habilis ad contrabendum ſi 20. annum excedit Cenſum fuiſſe creatum mediante numerata pecunia ex quibus probetur? Fructus cenſus extincti vſque ad tempus receptæ ſortis decurſi licitè exigi valent.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata inducta cenſetur ob non proſecutionem appellationis ſpatio plurium annorum, & prorogationem fatalium.*

2 Statutum Mediolani cap. 452. Rubric. de ætat. legitim. *reddit habilem minorem excedentẽ vigeſimum annum ad contrabendum.*

3 *Accedente præſertim diſpenſatione Senatus.*

4 *Contractus celebratus à minore valet, ſi poſtea ab eo fuit ratificatus tempore, quo maior fuit effectus.*

5 *Cenſus, quod fuerit mediante numerata pecunia creatus reſultat ex verbis inſtrumenti,* habuit, & receepit, *quæ realem, & veram numerationem important.*

6 *Numeratio vera, ac realis probatur ex ſtylo concipiendi inſtrumẽtum cum illis verbis,* habuit, & recepit.

Atteſtationi Curialium circa ſtylum venit deferendum, ibid.

7 *Cenſus validè imponi poteſt ſuper fundo alieno accedente Domini conſenſu.*

8 *Et tunc impoſitor tanquam fideiuſſor efficaciter remanet obligatus.*

9 *Cenſus remanet extinctus per ſubhaſtationem, & deliberationem fundi cenſiti, & receptionem ſortis principalis à creditore cenſus.*

10 *Fructus cenſus extincti decurſi vſque ad tempus receptæ ſortis licitè exigi valent.*

11 *Debitor, quod euaſerit non ſoluendo non præſumitur,*

tur, ſed iuſtificari debet.

12 *Nouatio nunquam inducta cenſetur non præcedente vera, ac formali delegatione. & num. 13.*

14 *Nouatio nunquam inducta cenſetur quoties expreſſa proteſtatio, vel reſeruatio Iurium agendi in caſu non exactionis concurrrit.*

15 *Negligentia in non exigendo ex quibus ceſſet? & numer. 16.*

DECISIO CCCCXXVIII.

PRO tertia vice propoſita hac cauſa Domini reſponderunt conſtare de re iudicata, non autem de cauſis reſtitutionis in inte-
1 grum, † & ratio fuit lapſus plurium annorum
ab anno 1636. citra, quo per appellationem
Hieronymi Ramponi hæc cauſa ad hoc ſacrũ
Tribunal fuit delata, quæ non fuerunt ab ipſo
fatalia prorogata, *cap. cum ſit Romana de appell. & Clem. ſicut eod. tit. & text. in auth. et qui C. de temp. appell.*

Non obſtant quæ aliàs pro parte Ramponi
contra iuſtitiam ſententiarum de partibus op-
poſita fuerunt circa defectum ætatis Hiero-
nymi Cenſus primi, de quo agitur, debito-
ris; quia vltra quod erat I.V. Doctor exceſſe-
2 rat 20. annos, † & proindè erat habilis ex ſta-
tuto *Mediolanen. cap. 452. ſub rubr. de ætat. legit.*
ipſe contraxit cum ſpeciali diſpenſatione Se-
3 natus, † vt legitur in fine ipſius Inſtrumenti
30. Aprilis 1615. confecti, & altero 5. Decẽ-
bris 1616. in quibus Hieronymus Rãponus
principaliter, & inſolidum cum iuramento,
& pactis executiuis apparet obligatus ex di-
ctorum Inſtrumentorũ præterito, & hodier-
no Summario Pinotini *num. 1. & 2.* quod In-
ſtrumentum poſtea ſub die 28. Maij 1626. pri-
4 mi cenſus ratificauit, † aſſignando quoſdam
effectus pro ſolutione fructuum decurſorum
l. 2. C. ſi maior fact. rat. hab. l. 1. & l. fin. C. ſi maior fact. adier.

Minus obſtat oppoſitio facta per Rampo-
num contra dictum Cenſum non fuiſſe nu-
merata pecunia creatum. Quia hoc ceſſat ex
facto ex verbis ipſius Inſtrumenti creationis,
ibi, *quos confeſſi fuerunt habuiſſe à dicto Pinotino præſente, & præſentialiter dante in tot du-*
5 *catonibus argenteis, &c.* † quæ verba realem,
& veram numerationem importare tradit
pluribus allegatis, *Cinc. de cenſib. quæſt. 51. per tot. Soccin. ſen. conſ. 143. num. 1. vol. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 1112. num. 8. Rota deciſ. 310. nu. 4. par. 14. recent.* Et hoc ipſum etiam habetur ex
atteſtationibus iuratis Curialium Mediola-
6 nenſium, † quibus circa huiuſmodi ſtylum
concipiendi realitatem numerationis venit
deferendum, *Buratt. deciſ. 399. num. 7. & deciſ. 690. num. 16.*

Nihil quoque refert exceptio data per Rã-
ponum, quod Cenſus ſupradictus primus fue-
rit ſuper ſolius patris fundo, & non ipſorum
filiorum impoſitus. Quia pro validitate Cen-
7 ſus † ſufficit Patrem conteſtiſſe, ac proprium
fundum ſuppoſuiſſe *l. fideiuſſor §. Pater ff. de inſolid. fideiuſſ. gloſſ. in l. Caius in verb. non obeſſe, & l. rem alienam in verb. ſine mea voluntate ff. de pign. act.* Nam etiam cæteri ſaltem tanquam fide-
8 iuſſores † remanent efficaciter obligati, vt la-
tè pluribus relatis comprobat *Modern. Peruſ. de cenſ. quæſt. 42. num. 12. & ſeqq.*

Pariter non obſtat Cenſum ſecundum im-
poſitum in dicto Inſtrumento ſub die 5. De-
cembris 1616. remanſiſſe extinctum vigore
9 ſubhaſtationis, & deliberationis fundi, † &
ex exactione ab ipſo Pinotino Emptore Cen-
ſus recepto capitali, vt apparet ex Inſtrumen-
to confecto ſub die 28. Maij 1628. Quia non
per hoc prohibitus erat Pinotinus exigere fru-
10 ctus Cenſus extincti † decurſos vſque ad tẽ-
pus receptæ ſortis *Rot. deciſ. 228. par. 5. recent. & & pluribus allegatis apud Cinc. de cenſ. deciſ. 232.*

Denique nihil ad fauorem Ramponi rele-
uat, quod Pinotinus dilationem Bugatto de-
legato à d. Rampono conceſſerit, qui deindè
effectus eſt non ſoluendo, Quia euanuiſſe non
11 ſoluendo † non iuſtificatur, nec præſumitur
Rota coram Penia deciſ. 593. numer. 15. Et cum
12 nulla præceſſiſſet vera; † aut formalis dele-
gatio *ad text. in l. 1. C. de nouat. nec aliud de requiſi-*
13 *tis in l. 3. C. eod. tit.* Nequaquam ex actu † tali-
ter geſto fuit inducta nouatio *l. fin. C. eod. titulo Gratian. diſcept. 290. nu. 9. & 10.* Præſertim ſtan-
14 te expreſſa proteſtatione contraria, † & reſer-
uatione Pinotini Iurium agendi cõtra Ram-
ponum pro conſecutione fructuum decurſo-
rum, vt in dicto Inſtrumento hodie dato in
Summario Pinotini *num. 6. ad l. 1. Bart. & Doct. C. de nouat. Rot. deciſ. 30. num. 2. par. 2. diuerſ. Surd. conſ. 335. num. 19. & 20.* qua ratione omnis ne-
15 gligentiæ defectus ceſſat † in exigendo à Bu-
gatto, & dixit *Rota apud PP. Greg. XV. fel. recor. deciſ. 217. num. 6. Buratt. deciſ. 186. num. 5.* Præter-
16 tim † ſtante dicta proteſtatione Ramponi ad
tradita à *Piramaur. de fideiuſſor. par. 2. ſect. 10. §. 23. num. 32.*

Et ita, &c.

ROMANA QVATVOR DOMORVM.

Veneris 28. Aprilis 1651.

ARGVMENTVM.

Præſtatio annua in certa quantitate promiſſa, & deinde ad maiorem ſummam aucta, quod ſit vnica, & non dupplex ex quibus conuincatur?

SVMMARIVM.

1 *Obſeruantia ſolutionum ſpatio plurium annorum probat intentionem, ac tacitam conuentionem partium vſque ab initio, & num. 7.*

2 *Stipulatio vbi præcedit, tunc ſubſequens ſolutio ac numeratio cauſa eiuſdem ſtipulationis implenda facta præſumitur.*

3 *Solutio ſubſequens ſemper facta cenſetur magis in cauſam neceſſariam, quam voluntariam.*

4 *Solutio facta præſumitur in eam cauſam, quæ ex publico inſtrumento probatur, non autem in eam quæ non apparet, nec valida fuiſſe dignoſcitur.*

5 *Obligationes non ſunt multiplicandæ, ſed reſtringendæ.*

6 *Nu-*

Digitized by Google

6 *Mulier abſque ſolemnitatibus ſtatuti Vrbis lib. 1. cap.151. nequit ſe obligari.*

8 *Ceſſionarius repræſentat perſonam cedentis, & eadem cum ipſo reputatur.*

9 *Præſtatio annua vnica, & non dupplex cenſetur non obſtante diuerſitate ſummæ promiſſæ, quando eadem eſt cauſa annuæ præſtationis, tunc enim ſummæ diuerſitas tantum reformationem, ac inclu ſionem præcedentis infert non pluralitatem.*

10 *Teſtis mulier, & vnica inueriſimilia deponens nihil probat.*

11 *Teſtis vnicus relatiue deponens ad aliquam ſcripturam, de qua non apparet fidem non meretur.*

DECISIO CCCCXXIX.

PROPOSITO dubio ſub die 21. Iunij 1649
ad inſtantiam Monialiũ Venerabilis Monaſterij Speculorum ex iure q. ſororis Fenitiæ Monialis eiuſdem Monaſterij. An ſententia A.C. concedens immiſſionem eidem ſorori Fenitiæ in poſſeſſionem quatuor Domorum per Octauianum eius patrem nunc à Franciſco Creſcentio aliàs Serlupio poſſeſſatum pro ſumma ſcut. 1000. monetæ in Inſtrumento ſub obligatione Camerali eidem promiſſa die 5. Maij 1600. & pro fructibus decurſis, & non ſolutis eſſet confirmanda vel infirmanda. DD. dixerunt eſſe confirmãdam, & ſic concedendam immiſſionem Monialibus pro ſorte principali ſcu. 1000. & quo ad fructus, cum duæ prætenderentur eſſe præſtationes mandarunt particulariter videri. Vnde conceſſa Serlupio noua audientia, & cauſa ſuper eiſdem repropoſita, eum pro eius parte opponeretur de ſatisfactione quatenus vnica eſſet præſtatio attentis ſolutionibus exhibitis, vltra annua ſcut. 60. propterea DD. ordinarunt, quod videretur An vnica eſſet præſtatio, & repropoſita hodie cauſa iuſſerunt fieri calculum, eoque facto reuideri dictam deciſionem atque reſoluerunt vnicam eſſe præſtationem promiſſam in ſcutis 40. de tẽpore confecti Inſtrumenti, & ſucceſſiuè auctam ad ſcut. 60. vti magis correſpondentem fructibus locorum Montium, & Cenſuum in quibus dicta ſcuta 1000. poſt triennium erant ex pacto inueſtienda prout clarè com-
1 probat obſeruantia † à dicto tempore citra per 40. annos, & vltra continuata ſicuti apparet ex pluribus partitis ſolutionum quietantijſque exhibitis, & in anterioribus ſummarijs Creſcentij, ac in hodierno additionali nu. 3. datis ex quibus earumdem partium intentio, & tacita conuentio iuſtificatur vt in ſpecie reſpondit *Rota apud ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 502. num. 9. & 10.*

Non obſtare Dominis viſæ fuerunt duæ promiſſiones ſorori Fenitiæ annuæ, vt aſſerebantur factæ altera ab Octauiano patre ſc. 40. altera vero ſcut. 60. a Saluſtia matre, contrarium enim hodie reſolutum fuit ex ſequentibus.

2 In primis, quia vbi ſtipulatio præcedit, † tunc ſubſequens ſolutio, ac numeratio facta fuiſſe eiuſdem ſtipulationis implendæ, cauſa præſumitur *iuxta theor. Bart. in l. ſi ita fuero ſtipulatus §. cum pecunia, verſ. quæ ſo quid in dubio, ff. de nouat. & delegat.* quem ſequuntur alij Doctores *Surd. conſ. 119. num. 15. & 16.* ea ratione
3 vt ſolutio ſubſequens, † ſemper facta magis in cauſam neceſſariam quam in voluntariam præſumatur ad trad. per *Cranet. conſ. 108. nu. 8. & conſ. 149. num. 12. Surd. conſ. 11. num. 14. Rota coram Greg. XV. deciſ. 468. num. 5.* Deinde quia ſo-
4 lutio in eam cauſam facta præſumitur, † quæ ex publico Inſtrumento probatur non autem in eam, quæ non apparet, nec valida fuiſſe dignoſcitur *ad l. fundus, qui locatus, vbi Doctores, ff. de fundo inſtrum. Soccin. conſ. 129. num. 4. lib. 4. Rota deciſ. 292. num. 2. par. 2. recent. ac in relatis coram R.P.D. meo Corrado in Ceſenaten. cenſuum 3. Iunij 1644. §. quia cum apparet, & in Romana pecuniaria 18. Iunij 1646. in §. deinde confirmata.*

Aduertendumque eſt, quod obligationes
5 non ſunt multiplicandæ, † ſed reſtringendæ *l. ſi ita ſtipulatus fuero, & in l. quidquid aſtringendæ, ff. de verb. obligat. Mantica de tacit. lib. 3. tit. 11. num. 23. & 24. Rota penes Greg. XV. d. deciſ. 468. num. 6.* quæ magis in caſu propoſito procedit, dum Saluſtia mater Fenitiæ tamquam mu-
6 lier validè obligari non poterat † abſque ſolemnitatibus Statut. Vrbis lib. 1. cap. 151. idẽque conuincit ſupradicta obſeruantia per 40. annos continuos, & vltra dum ſemper in iis annis ſcuti tantum 60. Fenitiæ ſoluti, & ab ipſa exacti annuatim probetur non vero altera ſumma ſcut. 40. quæ neque petita fuiſſe apparet ab ipſa, prout veriſimiliter ſi illam conſequi debuiſſet vltra prædictos ſcut. 60. petijſ-
7 ſet quam veritatem † tanti temporis obſeruantia declarat *ad l. ſed Iulianus §. proinde ff. ad Macedon.* & reſpondit *Rota in deciſ. Greg. XV. 522 Buratt. deciſ. 85. num. 4. & deciſ. 739. num. 9.*

Denique omnia prædicta comprobantur per aſſertiones ab ipſamet ſorore Fenitia in eius propria manu apocis, & quietantijs conſcriptis in quarum prima die 7. Aprilis 1622. declarauit recipere ſc. 60. pro ſemeſtri dictorum fructuum ſcut. 1000. ei debit. & in alia ſub 18. Martij 1626. recipere ſcut. 20. ad bonũ computum fructuum illi aſſignat. à patre, & matre cui conformis eſt altera 4. Apr. 1626.

Cui veritati non repugnat diuerſitas perſonarum promittentium, nam cum Saluſtia mater eſſet ceſſionaria vniuerſalis omnium bonorum Octauiani eius mariti, eoque titulo in ſe onus maximum illius æs alienũ ſoluere aſſumpſerit ſcut. 125. mill. vt ex publico Inſtrumento rogato die 21. Nouembris 1605 oſtenditur in hodierno Creſcentij ſumm. n. 1. vtique in hac parte etiam eiuſdem Octauia-
8 ni mariti perſonam repræſentabat, † & eadem cum illo eſſe cenſebatur *l. emptor, vbi Bald. in 1. notab. alijque Doctores, C. de hæred. vel act. vend. Rota apud ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 121. num. 1. & 2.* minus ſummæ diuerſitas officit, cum eadem omnino eſſet annuæ præſtationis
9 cauſa tunc † enim ſummæ diuerſitas tantum reformationem, ac incluſionem præcedentis infert, non pluralitatem, vt explicat *Bart. in l. tri-*

*l. triticum num.*5.*ff. de verb.oblig. Caman.conſ.*18. *per tot. Menoch.conſ.*1207.*num.*8. *&* 9. & in ſpecie comprobat *præſump.*128.*nu.*10. *&* 11.*lib.*4. *Franch.deciſ.*422.*num.*6.*Surd.d.conſ.*119,*num.*17. vbi omnibus pro Monialibus obiectis reſpondit.

Demum nec contrarium ſuadere viſa fuit probare teſtis pro parte Fenitiæ examinata
10 tamquam mulier, † & vnica nimis affectate deponens de confeſſionibus extraiudicialibus per verba præciſa, quæ dicit annos circiter 40. adiuiſſe in re ad ipſam non ſpectante, & ideo inueriſimilis reminiſcentia eius eſt *Rota coram Comit.deciſ.*8.*num.*19. *Greg.XV.dec.*190. *num.*7.*Buratt.deciſ.*294.*nu.*11. & excluditur eius dictum ex quo affirmat Inſtrumentum ſuper
11 iſtis confeſſionibus fuiſſe confectum, † quod nunquam apparet ſic fuit ponderatum *in Mediolanen. pecuniaria* 19. *Ianuarij* 1631. *coram bon. mem. Pirouano deciſ.*17.*num.*20. *& ſeqq. par.*6.*rec.* & aliter Saluſtia eiuſque Adminiſtratores ſoluiſset ſcut.100. quorum 60. ex perſona propria, & alia 40. vti ceſſionaria.

Et ita vtraque &c.

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE CINCIIS.

Lunæ 15. *Maij* 1651.

ARGVMENTVM.

Ius petendi legitimam in bonis communis patris licet ex diſpoſitione ſtatutorũ Peruſiæ nõ ſit fœminis ſublatum, ſed tantum ſuſpenſum donec maſculi extent ipſis defunctis cenſentur ad Ius legitimæ reintegratæ Hæres non tenetur in creditum legitimæ imputare fructus poſt aditam hæreditatem Iure dominij perceptos. Reliqua circa hanc materiam petendi legitimam ſiue illius ſupplementum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debita eſt filijs de Iure naturæ, & ex legis diſpoſitione.*

2 *Legitima filiorum tranſmittitur ad quoſcumque hæredes, quamuis ab ipſis filijs viuentibus agnita, ſeù petita non fuerit.*

3 *Pater nequit de legitima filijs debita ex Iuris diſpoſitione aliquid detrahere.*

4 *Legatum ſub conditione ſi non purificetur habetur pro non facto.*

5 *Statutum Peruſinum antiquum lib. 2. rubr. 46. de vltim. volunt. obſeruand. per filios, & nepotes diſponis, quod filiæ & neptes ſeruent diſpoſita per eorum parentes, & auos in vltima voluntate, nec vltro petant quouis titulo, quam ab ipſis fuerunt relicta.*

6 *Statutum Peruſinum nouum lib.2. cap.45. Rub.de dot. & dotat. mulier & ſucceſſ. ab inteſtato excludit fœminas ab hæreditate dotantis inteſtati à bonis deſcendentium ad ipſas à patre peruentis.*

7 *Declara præfata ſtatuta non tollere fœminis Ius legitimæ in bonis parentum, ſed tantum illud ſuſpendunt donec maſculi deſcendentes à dotante extent quibus defunctis fœminarum Ius legitimam petendi reuiuiſcit, ac reintegratur.*

8 *Præſcriptio non currit contra non valentem agere.*

9 *Hæres poſt aditam hæreditatem non tenetur fructus perceptos Iure dominij licitè acquiſitos in ſuum creditum legitimæ imputare, niſi Teſtator id expreſſe mandauerit num.*10.

11 *Hæres ad euitandam imputationem crediti in legitimam cenſetur non de fructibus hæreditatis, ſed de bonis hæreditarijs ſibi ſatisfeciſſe.*

12 *Inſtitutio hæredis non poteſt dici facta in compenſationem legitimæ debitæ in bonis Teſtatoris.*

13 *Legitima debita filiabus fœminis in bonis communis patris quæ per exiſtentiam maſculi ex diſpoſitione ſtatuti erat ſuſpenſa ſequuto obitu maſculi cenſetur ab ipſa die intellectualiter legis miniſterio ipſis aſſignata.*

14 *Legitima non compenſatur cum fructibus perceptis.*

15 *Legitima debetur vna cum fructibus, nec percepti minuunt quotam legitimæ in ſubſtantia num* 16.

17 *Legitima ſtante numero quinque filiorum eſt ſemis.*

18 *Fratri defuncto æqualiter ſuccedunt ſorores vna cũ alio fratre ſupreſtite, & licet ſucceſſio ex diſpoſitione ſtatuti per exiſtentiam alterius fratris ſit ſuſpenſa, attamen poſt eius mortem ad ſucceſſionem cenſentur reintegrata.*

19 *In calculanda legitima etiam fœminæ excluſæ propter receptam dotem faciunt numerum.*

20 *Ius adeundi hæreditatem non aditam beneficio reſtitutionis in integrum competit nedum mutis, ac Surdis à natiuitate, & ſic miſerabilibus perſonis ſed etiam omnibus ius ſuum probabiliter ignorantibus.*

21 *Ius adeundi hæreditatem competens beneficio reſtitutionis in Integrum tranſmittitur ad quoſcunque hæredes.*

22 *Promiſio Teſtatoris expreſſa ceſſare facit tacitam legis promiſionem.*

23 *Actio ad ſupplementum legitimæ, non autem ad ipſam legitimam fœminis temporaliter excluſis à ſtatuto per exiſtentiam maſculi, & quibus à patre legatum fuit relictum cum onere plus non petendi, cõpetis & ſupra num.*3. *Declara, vt nu.*25. *&* 26.

24 *Pro conſequutione ſupplementi legitimæ quænam concurrere debeant?*

27 *Actio petendi legitimam eſt tranſitoria ad hæredes cuius vigore poſſunt hæredes illam petere ac conſequi.*

28 *Statutum Peruſinum lib.*2. *cap.*45. *prohibens petitionem legitimæ per exiſtentiam maſculi ceſſat maſculo defuncto.*

29 *Legatum à patre relictum filiabus fœminis cum onere plus non petendi aliàs legati commodo priuatæ remaneant eo ipſo, quod vltra petunt legatum habetur pro non facto.*

30 *Legitima non in pecunia, ſed in corporibus cum eorum augmento debetur.*

DECISIO CCCCXXX.

DOMINI hodie cenſuerunt, frattibus de Columbis, hæredibus Olimpiæ, & Virginiæ, legitimam deberi in bonis Franciſci Cincij, earum patris, quia, naturali ratione
1 dictante, † & ex legis diſpoſitione debita eſt filijs in bonis ſuorum parentum §. *primo in* de

Digitized by Google

de Tricnt. & ſemiſſ. §. aliud quoque Capitulum in
auth. vt eum de appell. cognoſc. & §. primum itaq.
in auth. de hæred. & falcid. cap. Raynutius , §.cum
coram C. de teſtament.Craſſ. in §. legitima quæſt.2.
Rot.deciſ.1. de conſuetud. in nouis . Imò ad filio-
2 rum hæredes quoſcumque† etiam ab ipſis fi-
lijs viuentibus legitima non agnita , ſeù peti-
ta tranſmittitur ſecundum *l. quamquam, C. ad*
l. falcid. latè *Bald. in his terminis conſ. 69. incip.*
Cum ſtatutum Ciuitatis Perufii num. 3. & 4. lib.1.
Craſſ. in d.§. legitima quæſt.87.Surd.conſ.341.n.1.
& ſeq.Laderch.conſ.60.num.2. Modern. Forolin. de
legitim.quæſt.9.tit.3.lib.5. Gail.obſeru.120.num.17.
& 131.num.12.lib.2. Rota deciſ.668. per tot.par.1
diuerſ.

Non obſtat ipſis fratribus de Columbis le-
gatum florenorum mille pro qualibet, à pa-
tre dd. mulieribus factum, præſtandum tem-
pore dd. filiarum ingreſſus in Monaſterium
cum onere plus non petendi , quia patri non
3 licuit † quidquam detrahere ex iuris diſpo-
ſitione debitæ legitimæ *l. omni modo in princi-*
pio , & l. quoniam in prioribus, C. de inoffic.teſtam.
Cephal. conſ.95. num.8. & ſeq. fuitq. dictum coram
bon.mem. Remboldo in Romana legitimæ 25. Iunij
1618. impreſſ. apud Gilian. ad ſtatut.Peruſ.dec.81.
4 Præſertim dum conditio legati † nunquam
euenit , proindeque , perinde eſt, ac ſi factum
non fuiſſet *l. pecunia, ff. ſi cert.pet. Alberic. à Ro-*
ſat. in tract. de ſtatut.lib.1.quæſt.150.num.9. Greg.
Natt. in comment. ſuper ſtat.excluſ.fœmin.2. quæſt.
princip.num.9.Ruginell.ad conſuetud.Mediol. de ap-
pellat.§.12.gloſſ.2.cap.3.num.17.

Minus eiſdem obſtat ſtatutum Peruſinum
5 antiquum † *lib.2.rubr.46. de vltim.volunt.obſer.*
per filios , & per nepotes , quo filiæ , nepteſque
iubentur obſeruare diſpoſita ab earum patri-
bus , vel auis in eorum vltima voluntate in-
uiolabiliter , nec quidquam petere vltra re-
licta ipſis quouis titulo , neque diſpoſitio ſta-
6 tuti noui † *lib.2. cap.45. ſub rubr. de dotibus , &*
dotat mulier. & ſucceſſ. ab inteſt. quo fœminæ ab
hæreditate dotantis inteſtati excluduntur à bo-
nis deſcendentium ad ipſos à patre peruentis
7 Quia ſtatuta non tollunt ius legitimæ † fi-
lijs in bonis ſuorum parentum , ſed ſolum,
donec maſculi deſcendentes à dotante extēt,
ſuſpendunt , quibus defunctis , fœminarum
ius legitimam petendi reuiuiſcit , & reinte-
gratur , vt cautum eſt eodem ſtatuto 45. in
verſ. item declaratur , & decernitur, atque in
terminis horum ſtatutorum probat *Bart. in l.*
fin.§.1.num.1. & 2.ff. ad Sen. Conſ.Trebell. Bald.
conſ.69.lib.1.Hond.conſ.14.nu.6.lib.2. plenè *Eu-*
gen. conſ. 3. per tot lib.2. prout pluries firmauit
Rota in Peruſina reintegrationis impreſſ.apud d.Gi-
lian.deciſ.10.num.5. ad d.ſtatut. & deciſ.11. nu.4.
& 5. ibidem , & in alia Peruſina reintegrationis 1.
Iunij 1613. coram Patriarcha Manzanedo apud eũ-
dem Gilian.deciſ.48. per tot.

Nec obſtat à dd.fratribus de Cincijs addu-
cta præſcriptio 30. annorum ab anno 1593.
quo ſupraſcriptus Franciſcus Cincius obijt ,
vt aſſeritur vſque ad annum 1627. quo de-
ceſſit vltima eius ſoror Olimpia ; Quia, cum
ipſa vigore dd.ſtatutorum paternam diſpoſi-
tionem , ac ſuam legitimam , ſiue eius ſup-
plementum,extantibus adhuc maſculis(quo-
rum vltimus Petrus Hieronymus obijt anno
1607.) petere prohibita fuerit , nulla vtique
potuit in eius præiudicium currere interea
8 præſcriptio , † dum ei non licebat agere *l. in*
rebus , §. omnis autem , C. de iur.dot.l. quæcumq.§.
parentibus verò , C. de bonis quæ liber. l. cum notiſ-
ſimi , §. illud autem , C. de præſcript. 30. vel 40.
ann.l.1.§.fin.C. de annal. except. & in his termi-
nis reſpondit *Bald.conſ.69.lib.1.num.8. & Hon-*
ded. conſ. 14. lib.2. num.12. & 13. Poſt annum
verò 1627. fuit introducta lis inter Colum-
bos,& Ludouicũ Cincium,& petita legitima

Pariter non releuat obiecta imputatio fru-
ctuum , ex hæreditate ſupradicti Petri , Hie-
ronymi perceptorum per prædictas ſorores
Virginiam , & Olimpiam earum vita duran-
te vſufructuarias ab ipſo inſtitutas cum one-
re fideicommiſſi poſt earum mortem purifi-
candi . Quia hæres poſt aditam hæreditatem
9 non tenetur fructus † perceptos iure dominij
licitè à ſe acquiſitos in dictũ ſuum legitimæ
creditum imputare *l. ſi quis bonorum , ibiq.gloſſ.*
fin.ff. de leg.1.l. in quantitate ff. ad l. falcid.l. in fi-
deicommiſſariam, vbi gloſſ. in verbo accepto ſeruu-
tur , l. poſtulante , §. ſed , & in huiuſmodi verſ. nec
fructus , ff. ad Sen.Conſ.Trebell. niſi quando Te
10 ſtator † hoc verbis in ſua diſpoſitione indi-
cauit , vt explicat *Bart. in l.3. §. mulier in prin-*
cip. verſ. reſpondet , gloſſ.ff. de dot. præleg. Roland.
*conſ.65.num.22.& 23.lib.2.*Quinimò ad euitan-
11 dam huiuſmodi imputationem † ex eo tem-
pore ſibimet ipſi de proprio credito in bonis
hæreditarijs potius ſatisfeciſſe cenſetur *ad text.*
in l. ſi ei, cui ad fin.ff. de euict. & notatur per *Do-*
ctor. ex illo text. in l. ſi ſtichus , §. aditio , ff. de ſo-
lut.Soccin.iun.conſ.170.n.5.lib.2.Menoch.alleg.conſ.
183.num.25. & 26. Rota deciſ.680. num.1. par.1.
diuerſ.Seraphin.deciſ.967.num.1. Nec poteſt di-
12 ci facta inſtitutio † in compenſationem legi-
timæ debitæ in bonis Franciſci , vt in termi-
nis *Bald.conſ.84.num.2.lib.2.*

Ceſſat verò in caſu propoſito omnis diffi-
cultas , cum agatur de legitima filijs debita ,
quæ ex ipſo die mortis Petri Hieronymi vlti-
13 mi maſculi † cuius fauore tantum petitio in
fœminis, vt ſupra dictũ eſt ſuſpēdebatur) fuit
miniſterio legis dd. ſororibus intellectualiter
aſſignata in ipſa bonorũ Frãciſci cõmunis pa
tris ſubſtantia *ad text. in l.ſcimus,§.repletionis, C.*
de inoffic.teſtam. & in l.iubemus,vbi Doct. ad S.C.
14 *Treb.* itaut tunc cenſeatur ſoluta,† & ſic non
potuit ex fructibus perceptis ex diſpoſitione
eiuſdem Petri Hieronymi abſumi,& cum eis
compenſari, vt optimè probat *Bald. in d.l.ſci-*
mus num. 5. verſ. ſexto nota , C. de inoffic. teſtam.
Peregr. de fideicom. art.36. num.120. & pluribus
relatis comprobatur *à Modern. Piſauren. de im-*
put.legit.quæſt.11. num.4. & ſeq. ac latè *Modern.*
Forolm. in tract. de legit.lib.2.tit.2.quæſt.32.

Ac proinde non releuat , quod fratres de
Columbis habuerint ab Oeconomo lite pen-
dente nonnullos fructus , ac ſcuta 500. retra-
cta ex alijs fructibus mediante concordia fa-
cta cum d.Ludouico anno 1631. Nam cum
ex

Digitized by Google

ex prædictis debeant ipſi de Columbis habe-
re legitimam in ſubſtantia vna cum fructibus
à die mortis Petri Hieronymi vltimi maſcu-
13 li, † vtque fructus prædicti, vna cum dicta
ſumma ex iis retracta concorditer cum dicto
Ludouico diuiſa cedere debent in computũ
fructuum bonorum eiſdem Columbis debi-
torum pro rata legitimæ iuxta *text. in l. in his,*
16 *§. fin. ff. de ſolut.* non tamen diminuunt † quo-
tam in ſubſtantia debitam, vt ſupra.

Rata verò legitimæ ſupradictæ in duabus
ex quinque partibus ad prædictas ſorores Vir
giniam, & Olimpiam ſpectantibus conſtituẽ-
17 da eſſe, viſa fuit ex ſe emiſſe † hoc titulo
quinque filijs Franciſci Cincij ſuperſtitibus
debito iuxta *tex. in auth. nouiſſima, C. de inoffic.
teſtam. ſumpta ex §. 1. in auth. de trien. & ſemiſſ.*
Ac etiam deberi ratam in duabus ex tribus
partibus portionis Caroli, alterius maſculi
prædefuncti, cuius hæreditas ab inteſtato ad
eaſdem ſorores ſuperſtites pro æqualibus por
tionibus cum dicto Petro Hieronymo com-
18 muni fratre delata, † ipſo viuente pariter ſu-
ſpenſa, ſed poſt eius mortem efficaciter dd.
mulieribus ſororibus acquiſita ex reintegra-
tione earum, vigore dicti ſtatuti *lib. 2. cap. 45.
in §. item ſtatuimus quod fœmina*; & in toto con-
textu *Rota in ſupradicta deciſione Peruſina reinte-
grationis impreſſ. apud Gilian. deciſ. 11. num. 5. nec
non deciſ. 64. num. 9. & ſeqq. & deciſ. 120. num. 12.
apud eundem*: licet enim d. Petrus Hierony-
mus nonnullis à patre receptis creditis illum
ample quietauerit de omni, & toto eo, quod
poſt eius mortem conſequi poſſet, tàm de
bonis paternis, quàm maternis, prout legi-
tur in Inſtrumento de anno 1579. relat. in
Summ. præteritæ poſitionis, pro Cincijs da-
tæ num. 3. Et Martia recepta dote per ſtatutũ
19 excluſa remanſerit. † Nihilominus tamen
eius perſonæ in calculanda legitima connu-
merari debent, non ad effectum vt illæ eam,
quàm habuerunt in vita patris iterum conſe-
quantur, ſed ſolùm, vt iuſtum reddant ipſum
calculum, prout huic obiecto reſpondet *Ce-
phal. conſ. 24. num. 44. verſ. nec reſiſtit quintum, &
num. ſeq. Bellon. de iure accreſcen. cap. 6. quæſt. 15.
num. 12. & ſeq.*

Nec releuat, quod dicitur hæreditatem di-
cti Caroli nunquam probari per dd. ſorores
aditam fuiſſe. Quia nihilominus ius illam
adeundi beneficio reſtitutionis in integrum
20 ipſis competenti tamquam mutis, † & ſur-
dis à natiuitate, ſicque non ſolum miſerabi-
libus perſonis, ſed ius ſuũ probabiliter igno-
rantibus ſecundum tradita *per Roman. in l. 1.
num. 15. verſ. vnde eum ſeqq. ff. de verb. oblig. Odd.
de reſt. in integrum quæſt. 3. art. 2. numer. 3. & ſeqq.*
21 *par. 1.* idem ipſorum ius † ad quoſcumque eo
rum hæredes beneficio reſtitutionis in inte-
grum tranſmittunt ex æquitate *l. auctor. ff. de
acq. hæred. Ant. Gomez. var. reſol. tom. 1. cap. 9. nu. 56.
& alijs allegatis in principio.*

Minùs iuuat adducta exemplaris in portio
ne dicti Caroli ſubſtitutio de perſona dicti Pe
tri Hieronymi eius fratris à Franciſco com-
muni vtriuſque patre facta, vt prætenditur.
Quia in eiuſdem patris teſtamento expreſſa
tantùm vulgaris, & fideicommiſſaria legitur
ſubſtitutio, quarum prima ante aditam; &
altera poſt aditam hæreditatem locum habet
ac proinde tacita exemplaris inde deduci ne-
22 quit cum expreſſa Teſtatoris prouiſio † ceſ-
ſare faciat tacitam legis prouiſionem *l. cum
ex filio §. 1. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit.* & in ſpe-
cie probant *Ruin. conſil. 103. lib. 2. in fin. Menoch.
præſumpt. 41. num. 12. lib. 4. Iurtigliol. de ſubſtit.
cent. 2. quæſt. 22. num. 18. Puſar. de ſubſtit. quæſt. 29.
num. 0 & quæſt. 102. num. 2. verſ. declaratur non
procedere cum ſeq.*

Denique non obſtat dicere, quod ex di-
ſpoſitione prædicti ſtatuti ſtante legato pater-
no facto dd. mulieribus Olimpiæ, & Virgi-
niæ, eis competat ſolùm actio ad ſupplemẽ-
23 tum legitimæ, † non autem ad ipſam legi-
timam *iuxta tex. in l. ſcimus, §. repletionem, C.*
24 *de inoffic. teſtam.* pro cuius conſecutione † di-
cebant Cincij non fuiſſe probata neceſſariã
per fratres de Columbis *iuxta tradita per Bart.
in conſ. 17. incipit, formam petendi ſupplementum
legitimæ lib. 1.* Quia hoc forſan procedere poſ-
25 ſet, † ſi illud habuiſſet, vel acceptaſſent de
bonis eorum patris iuxta terminos *l. ſi quan-
do, §. & generaliter, & d. l. ſcimus in princip. C. de
inoffic. teſtam.* cum alijs late in puncto deductis
per Eugen. d. conſ. 3. lib. 2. Verum quia quidquam
26 conſequutæ non fuerunt, † nec legatum ac-
ceptarunt; quinimo nec conditio illius vn-
quam purificata fuit, nihil impedit, quo mi-
nus dimiſſo prædicto legato, Columbi hære-
des mulierum, in quos actio legitimam pe-
27 tendi, † vt ſupra dictum eſt tranſiuit, nunc
eam petant, & conſequantur *Ant. Fabr. ad C.
de inoffic. teſtam. diffinit. 9. Rota apud Greg. Pap. XV
deciſ. 186. num. 3.* cum nullus, vt dictum eſt,
ex deſcendentibus à patre ipſarum ſororum,
nunc amplius maſculus exiſtat; Prohibitio
petendi legitimam in ſtatuto Peruſin *lib. 2.*
28 *cap. 45.* † vt dictum eſt ceſſat, vt ex eiuſdem
lectura manifeſtum fit, quod etiam congruit
Franciſci patris vltimæ voluntati, dum ex-
preſſe diſpoſuit, quod ſi aliquid vltra ſum-
29 mam legatam peterent, † eo ipſo relicti cõ-
modo priuarentur, vnde ad hunc effectum
legatum habetur pro non facto *ad textum in l.
pecuniam, ff. ſi cert. pet.* & tradit *Buratt. deciſ. 14.
num. 16. verſ. & faciunt regula.*

Bona verò per dictum Franciſcum in eius
hæreditate relicta ex quibus legitima in ratis
prædictis venit detrahenda, remanent proba-
ta ex teſtibus formiter examinatis, & proceſ-
ſu facto inter Columbos, & Ludouicum Cin-
cium auctorem dd. fratrum de Cincijs, &
firmatur in deciſionibus in dicta cauſa exten-
ſis ſuper immiſſione eiuſdem Ludouici, quæ
probatio ſufficit abſque alia iuſtificatione va-
30 loris, cum legitima non in pecunia, † ſed in
ipſis corporibus cum illorum augumento de
beatur pro ratis prædictis *d. l. ſcimus, §. reple-
tionem, C. de inoffic. teſtam.* late *Surd. conſ. 128.
num. 2. & ſeqq. Rota in Montis Faliſci fideicommiſ-*

Digitized by Google

ſi 13. Iunij 1642. & 22. Iunij 1643. coram R.P.D. meo Brebio, & paſſim in alijs.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Luna 5. Iunij 1651.

A R G V M E N T V M.

Adminiſtrator ſolum de his, quæ ad eius manus peruenerunt rationem reddere tenetur. Tutor ſi proprias pecunias pro pupillo erogauit conſequi debet ſatisfactionem, vel contraria actione tutelæ, vel vtili actione negotiorum geſtorum. Vxor conſequi nequit legatum à viro relictum, ſi creditores non valent ſatisfieri in alijs bonis viri.

S V M M A R I V M.

1 *Tutor ſiue Adminiſtrator non tenetur rationem reddere niſi de his quæ ad eius manus peruenerunt.*

2 *Amplia quamuis ſtipulatio interceſſerit, ſi tamen reuera conſtat illam non habuiſſe effectum, nec proinde ex tali ſtipulatione adminiſtrator ad nihilum tenetur num. 3.*

4 *Tutor, ſeù adminiſtrator non tenetur reddere rationem de fructibus cenſus non exactis.*

5 *Venditio facta præſumitur pro iuſto prætio.*

6 *Præſertim quando præceſſit æſtimatio Peritorum.*

7 *Tutor non tenetur reddere rationem niſi de prætio retracto ex mobilibus venditis, quod iuſtum præſumitur niſi doceatur maius prætium ad eius manus perueniſſe.*

8 *Tutor non tenetur reddere rationem de fructibus bonorum pupilli ſi conſtat ad manus creditorum eiuſdem pupilli perueniſſe.*

9 *Tutor ſi proprias pecunias pro pupillo erogauit in Iudicio redditionis rationis veniunt ei reficiendæ, ſiue contraria tutelæ actione, ſiue vtili negotiorum geſtorum actione num. 10.*

11 *Et qui pecunias recepit non poteſt hoc in dubium reuocare.*

12 *Creditor poſterior non poteſt controuertere ſolutionē factam anteriori creditori.*

13 *Nec minus controuertere poteſt creditor, cuius creditum eſt illiquidum.*

14 *Legatum gemmarum à Viro vxori relictum non debetur in præiudicium creditorum, ſi ex alijs viri bonis ſatisfieri non valent.*

Legatarius non valet conſequi rem legatam ſi creditores Teſtatoris non valent ex alijs bonis ſatisfieri ibidem.

D E C I S I O CCCCXXXI.

CVM in hac Cauſa à Perito ab hoc S. Tribunali ſuper Partitis inter Partes litigantes controuerſis ad referendum deputato, plures fuerint ab ipſo Perito Iudicio Dominorū reſeruatæ, & die 10. Decembris 1646. 14. Iunij 1649. & 26. Nouembris 1650. coram me reſolutum Claudiam de Fortis Tutricem, & pro tempore Curatricem filiorum Franciſci Baratelli non teneri pro Partitis, ad quas diſputatio tunc fuit reſtricta, nouam rationem reddere, excepta ſecunda Partita concernente fructus Caſalis Turris nouæ Anni 1618. de qua Domini mandarūt reddi ſufficientē rationem, hodieque dubium propoſitum. An ratio à Claudia de Fortis legitimè fuerit reddita de Partitis 9. 14. 19. & 23. in relatione d. Periti, Domini reſponderunt rationem eſſe legitimè redditam à Claudia, exceptis gemmis & veſtibus ipſi legatis à Marito.

Quo ad partitam in relatione in ordine 9. quæ continet Cenſum ſcut. 1500. ſuper bonis Bizarri per eundem impoſitum, venditum Franciſco Baratello, vt ex Inſtrumento deſuper ſub die 6. Iunij anni 1612. confecto, cum non conſtet ratione fructuum, vel capitalis iſtius cenſus quod quidquam ad manus Felicis hæredis Baratelli, ſiuè Claudiæ ſuæ matris penes quos hæreditatis d. Baratelli adminiſtra-
1 tio erat, peruenerit, † nihil vtique reſtituere de eo tenentur, nec minùs aliquam rationem reddere *Cranett. conſ. 251. num. 14. Rota coram ſa. mem. Papa Greg. XV. deciſ. 220. num. 3. cum allegatis in deciſione in hac cauſa coram me 14. Iunij 1649 §. ſed ceſſat inſuper obiectum.*

Cui veritati non obſtat Inſtrumentum inter d. Felicem, & Bizarrum ſub die 24. Nouemb. 1618. ſtipulatum in Summ. Capellani num. 3. relatum, in quo Felix promiſit non moleſtare Bizarrum pro quibuſuis ſummis, habita etiam ratione ad d. Cenſum ſcut. 1500 Quia cum illa ſtipulatio emanauerit intuitu alterius rei, aſſignationis videlicet, & mandati à Bizarro in perſonam Felicis facti ad diſponendum, & alienandum eius domum in Vrbe, & Vineam in Agro Tuſculano pro ſatisfactione eius debiti, quod tamen non ha-
2 buit effectum † ex defectu non adimplementi conditionis reſolutiuæ inter ipſas partes cōuentæ, prout ex Inſtrumento, & Apoca ſub eadem die 24. Nouembris 1618. oſtenditur in Summ. Claudiæ num. 2. & 3. Ideoque merito idem Cenſus tanquam ad hæreditatē Baratelli ſpectans reſoluta præcedenti aſſignatione, & mandato, poſtea fuit ab ipſa Claudia vti filiorum Felicis, & fratris Tutrice, & Curatrice ceſſus Baldaſſari, & Leonardo de Bruſcis, vt ex Inſtrumento publico ſub die 8. Ianuarij 1619. in Capellani Summ. num. 4. relato demonſtratur; Atque domus eadem in Vrbe, & vinea in Agro Tuſculano ab ipſo Bizarro, & eius Creditoribus reſpectiuè fuerunt poſtea alienata, vt ex publicis Inſtrumētis ſub diebus 2. Martij 1621. & 5. Septembris 1624. ac 12. Iunij 1629. demonſtratur, relatis in Summ. Claudiæ num. 5. 6. & 7. Pro-
3 inde Claudia, & filij † ad nihil in hac Partita tenentur, ex traditis per *Surd. conſ. 359. num. 10 verſ. Paria ſunt Rota deciſ. 716. num. 17. par. 4. recent. tom. 3. Buratt. deciſ. 14. num. 16.*

Prout non releuat, quod in Inſtrumento ſolidationis Computorum die 24. Nouemb. 1618. facto inter d. Felicem, & Bizarrum fuerint comprehenſi fructus d. cenſus, vt in Summ.

Summ. Capellani d.num.3. Quia cum in ea-
dem ſolidatione legatur hæreditatem Barat-
telli ecmanere creditricem Bizarri vltra ſor-
tem principalem dicti cenſus in alla ſumma,
appaœt fructus eiuſdem Cenſus non fuiſſe
4 exactos, † & propterea de illis non venit red-
denda ratio *Bart. in l.1. num. 9. & ſeqq. ff. de ac-
quir.poſſ. Eugen.conſ.19.num.1. Rot.deciſ.380.n.4.
par.4.rec.tom.2.*

Idem quoque firmatũ fuit à Dominis cir-
ca Partitam 14. deſcriptam à Perito de mobi
libus, quia de venditione eorum, & datione
in ſolutum reſpectiuè, præuia æſtimatione
Peritorum pro ſummis in Inſtrumentis, &
ſcripturis expreſſis relatis in Summ. Claudiæ
num.9.10. & 11. computatis, vt dicitur, ad
creditum hæreditatis Baratelli, apparet; Vn-
5 de cum præſumptio ſit † pro iuſtitia pretij
*Bald. in l. per diuerſas num.13.C.mandat. Rota co
ram ſan.mem.Greg.XV.deciſ.524. num.5. & 551.*
6 *num.2.* maximè cum præceſſerit æſtimatio †
Peritorum *Rota in Romana legitima 8. Februarij
1616. coram bon.mem.Cardin. Veroſpio,* ſequitur
vt dicatur reddita ſufficiens ratio, dum pro
parte Creditorum, Baratelli non docetur ma
7 ius pretium † ex dictis mobilibus perueniſſe
ad manus Clandiæ, ſiue Felicis *Rota deciſ.135
num.16.par.6.recent.*

Similiter nihil eſt per Claudiam reſtituen-
dum quoad fructus illius vineæ in Agro Tu-
ſculano reſeruatos à Perito in 18. Partita ſuæ
relationis in loco nuncupato Giuſalco per ſu-
pradictum Bizarrum d.Felici aſſignatæ ex pu
blico inſtrumento ſub die 24. Nouemb.1618
confecto ab eo die vſque ad annũ 1624. quo
fuit in ſolutum data Claudiæ, vt apparet in
eius Summ. num. 6. quia conſtat dd. fructus
ad creditum hereditatis Baratelli fuiſſe relatos
in Bilancio exhibito per Claudiam in eius
Summ.nu.14. neque enim extra docetur ma-
iorem quantitatem à Claudia, & d. Felice
eius filio fuiſſe perceptam quam ibi relatam
ex ſupra allegatis.

Pariter idem fuit dictum eſſe affirmandum
de fructibus vineç Genzani ab anno 1623.vſ-
que ad annum 1628. reſeruatis in 19. Partita
cum non conſtet eos vel ad Claudiam, vel ad
Felicem perueniſſe, ſed ex decretis Congre-
gationis Creditorum d. Baratelli, ac Partitis
relatis in Summ. eiuſdem Claudiæ num. 15.
& 16. magis manifeſtatur dd. fructus perue-
8 niſſe † ad Exactores ab ipſis Creditoribus de-
putatos *Aym. conſ.231.num.14. Rota allegata de-
ciſ.380.num.4. & deciſ.734.num.1. part.4. recent.
tom.3.*

Eodem modo Domini concluſerunt quo-
ad pecunias ſolutas Lambardo in cauſam do
tis, ac fructuum dotalium Angelæ eius vxo-
ris ſupradicti Baratelli filiæ in 23. Partita à Pe
rito deſcripta, quia ſiuè durante, ſiuè finito
tutelæ, ac curæ officio ſolutæ fuerunt, vtro-
que caſu ad eius creditum in hoc Iudicio ra-
9 tionis, † (circumſcripta etiam d. Lambardi
ceſſione,) ſunt eædem pecuniæ reiiciendæ,
ſiuè contraria tutelæ actione, ad *text. in l.1.§.
Præterea, & in l. quid ergo §. Contrarium Iudicium
ff. de contrar.tutel. & vtil.action. & in l.fin.C. de*
10 *contrar.iud.tutel.* ſiuè † vtili negotiorum geſto-
rum actione *l. nam & ſeruus §. qui negotia, &
l. cum pecuniam ff. de negot.geſt. & l.2.C.eod.tit.cũ
concord.* quod ab ipſomet pecunias recipiente
11 Lambardo in dubium † reuocari non poteſt
ad *deciſ. Franch.260. ad fin.* & fuit dictum in *Ro
mana officij Notariatus coram bon.mem. Merlino 26.
Iunij 1641.* & poſtea *coram me in eadem cauſa die
27. Iunij 1646. atque confirmata iterum die 20. Fe-*
12 *bruarij 1647.* neque † à poſterioribus Credi-
toribus hoc controuerti poteſt, ad *text. in l.
Creditori, & l. potior ff. qui pot. in pign. hab.* mi-
13 nus ab alijs Creditoribus, † quorum credita
adhuc ſunt illiquida iuxta *conſ. Alciat.41.num.4
& 5.lib.2.*

Non tamen legitimam fuiſſe redditam ra-
tionem Domini cenſuerunt per d. Claudiam
de Veſtibus, & Gemmis eidem Claudiæ à ſu
pradicto eius Viro legatis, de quibus in eius
14 Summ.nu.12. & 13. Quia certum eſt † Clau-
diam illas ſibi appropriare minimè potuiſſe
in præiudicium Creditorum Viri, quorum
ipſa notitiam habebat, cum ipſi Creditores
ex alijs viri ſui bonis ſatisfieri non valeant *l.1
§. is qui ff. ad Sen.Conſ.Trebell. l. ſucceſſores ff. ad
falcid. l. ſi vniuerſæ facultatis C. de legat. l.fin.§. Et
ſi præfatam in verſ. licentia Creditoribus, vbi ex-
plicat gloſ. in verb. accommodare C. de iur.delib.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit.

ROMANA DOMORVM IN BVRGO.

Lunæ 12. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione declaratur nulla ſubhaſtatio bo
norum pupilli facta citato falſo Tutore. Item
ſi pro modico debito res magni valoris fuit
diſtracta in præiudicium pupilli.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ob non proſecutam appellationem, & pro
rogationem fatalium tranſit in iudicatum.*
2 *Appellatio non proſecuta habetur, ac ſi non eſſet
interpoſita.*
3 *Subhaſtatio bonorum pupilli facta præuio Iudicis de
creto non ſubſtinetur ſi fuit citatus Tutor, qui ta-
lis non erat.*
4 *Tutor falſus non poteſt nullitatem alienationis bo-
norum pupilli reddere legitimam, nec impedire
illorum recuperationem.*
5 *Subhaſtatio rei magni valoris pro modico debito non
ſubſtinetur, & redditur ratio num.6.*
7 *Executio ſententiæ latæ ſuper reintegratione impe-
diri nequit ſub prætextu alicuius fideicommiſſi præ
tenſi ſuper re ad quam fuit conceſſa reintegratio
ſi lis ſuper fideicommiſſo pendet in deciſa.*
8 *Spoliator tenetur purgare ſpolium vſque ad vltimũ
quadrantem.*

DECISIO CCCCXXXII.

DOMINI dixerunt conſtare de re iudicata ſententiæ Rotalis à R. P. D. meo Otthobono in hac cauſa latę vigore Deciſionum ſub die 18. Maij 1646. & alta ſub die 12. Nouembris 1649. coram eodem emanatis. Quia cum appellatio ab ea per Mauritium de Fabijs non fuerit proſequuta, † neque fata-
1 lia prorogata, ſententia tanquam valida, & iuſta tranſiuit in iudicatum, *cap. perſonas de appellat.* perindè † ac ſi non fuiſſet appella-
2 tum *Clem. ſicut de appell. Scacc. de appell. quæſt. 5. cum plurib. citatis in Leodien. Dominiorum 25. Iunii 1649. §. 1. coram R. P. D. meo Corrado.*

Non obſtat domos, de quibus agitur, fuiſſe ſubhaſtatas præuio Iudicis decreto, † quia
3 huic motiuo reſpondetur in dicta Deciſione R. P. D. mei Otthoboni, §. *nullitas autem, & ſeq.* vbi oſtenditur dictum iudicium fuiſſe nullum ex citatione Vincentij Bruni facta Tutoris falſi poſtea per Iudicem criminalem declarati Antonij de Guidis tunc pupilli, & tanquam falſus neque datus, neque confirmatus, non
4 potuit nullitatem alienationis dictorum domorum reddere legitimam, nec pupillo impedire illius recuperationem, vt probat *Text. in l. ſi is qui, ff. de eo, qui pro Tutor. ſe gerit, ibique Bald. num. 1.*

Remanet quoque iuſta dicta ſententia Rotalis, quia ſubhaſtatio harum domorum fa-
5 cta fuit † ſolum pro executione mandati ſcutor. 200. prout fuit oſtenſum in dicta deciſione 18. Maij 1646. *in §. Concurrit prætereà euidens inmſtitia,* cum aliud mandatum ſcutorum 600. fuerit decretum eſſe nullum, & cum in hæreditate dicti pupilli exiſterent plurã loca Montium, non poterant pro tam parua ſumma dd. domus longè maioris valoris ſubhaſtari ex allegatis *in dicto* §. *Concurrit,* & in dicta alia Deciſione coram eodem ſub die 12. Nouembris 1649. §. *Ex quibus probatum remanet,* ac comprobatur *in Romana Fideicommiſſi de Guidis 20. Februarii 1647. coram eodem.* Ex ea ratione
6 quia poterat cum minori † præiudicio pupilli creditori ſatisfieri *iuxt. text. in l. magis puto, §. ſi pupillus, verſ. nam paſſim, ff. de reb. eor. l. lex quæ Tutoris, C. de admin. tut. Rot. deciſ. 40. nu. 3. verſ. modo, par. 3. recent.*

Tolluntur etiam ex facto, & iure pleniſſimè ea, quæ exaduerſo dicebantur contra iuſtitiã ſententiæ Rotalis ex fideicommiſſo Antonij Senioris de Guidis, ad quod Mauritius de Fabijs ſe prætendebat eſſe ex perſona ſui Patris vocatum. Quia cum lis adhuc pendeat in-
7 deciſa, † & admiſſi fuerint ad cauſam Ioannes Baptiſta, & alij de Bernis impediri non poteſt executio ſententiæ pro reintegratione dicti pupilli, eoque defuncto debita hæredi *Rolan. conſ. 6. num. 14. lib. 2. Buratt. deciſ. 231. numer. 1.* & fuit dictum *coram Papa Greg. XV. deciſ. 542. nu. 2.*
8 Mauritius antiquum ſpolium † vſque ad vltimum quadrantem purget *ad Text. in cap. conquerenti de reſtitut. ſpoliat. cap. final. de ordin. cognit. Cardinal. Caualer. deciſ. 507. numer. 3. & ſeqq. Buratt. deciſ. 449. num. 3. & 4. Rot. deciſ. 365. numer. 10. par. 1. recent.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit.

ROMANA RESCISSIONIS CONTRACTVS.

Ven. 23. Iunij 1651.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ob non proſecutionem appellationis, & prorogationem fatalium tranſit in iudicatum.*
2 *Appellatio non proſecuta perinde habetur, ac ſi non fuiſſet interpoſita.*
3 *Sententia lata contra pupillum citato Tutore valida eſt.*
4 *Vineæ in Vrbe ſi ſunt optimæ qualitatis, ac liberæ, ab omni canone, ſiue reſponſione æſtimantur ad rationem ſcut. centum pro qualibet petia, & non vltra.*
5 *Res iudicata venit exequenda.*

DECISIO CCCCXXXIII.

DOMINI hodie reſponderunt conſtare de validitate ſententiæ A. C. Locumtenentis de anno 1632. contra fratres de Capi-
1 tonibus latæ, quia ipſi ab eadem appellantes, cauſam non fuerunt proſequuti, neque prorogationem fatalium obtinuerunt; Ideoque in iudicatum ſententia tranſiuit perinde, ac
2 ſi non appellaſſent, *cap. cum ſit Romana de appell. Clem. ſicut, & Clem. ſi appellationem eod. tit. l. final. §. illud etiam cum ſeqq. & auth. ei qui C. de tempor. appellat.* Validitas dictæ ſententiæ impugnata, quod dicti fratres pupilli non fuerunt legi-
3 timè citati, † defenditur ex facto, quia Franciſcum eorum Patruum, & Procuratorem, prout Felicem eorum matrem Tutricem, ac reſpectiuè Curatricem Angeli Aporta, Summ. nu. 3. oſtenditur fuiſſe citatos, reliquis nullitatibus adductis, reſpondetur *in Deciſione huius cauſæ 29. February 1646. coram bo. mem. Motmanno in §. dictæ autem exequutioni cum ſeqq.*

Iuſtitia verò dictæ ſententiæ, quoad vineam Angelo inſolutum datam probatur ex eius æſtimatione, cum ſit petiarum 18. ad rationem ſcut. 80. pro qualibet conſtituendo ſcutor. 1440. cum in Vrbe Vineæ optimæ quali-
4 tatis, † & liberæ ab omni canone, ſiue reſponſione vltra ſcu. 100. non æſtimentur, hæc autem, de qua agitur, canonem ſoluit, & non eſt optimæ qualitatis, vt in Summar. Angeli num. 9. 10. & 11.

Non obſtant, quæ contra Inſtantiam eiuſdẽ ſententiæ allegatæ fuerunt, quod valor Domus ab Angelo inſolutum data Capitoni non fuerit æſtimata pro ſcut. 4000. in quo conſiſtit fundamentum dictæ ſententiæ A. C. pro condemnatione in ſcut. 2000. contra Capitonos, quia euentus conſecutus oſtendit, quod ſola proprietas domus valuerit ſcu. 4000. cum

tan-

Digitized by Google

tantum ſummam à Marchioniſſa Cæſia ipſi
hæredes conſecuti ſunt, Vnde æſtimando di-
cto valore in ſcut. 1440. Angelus à Porta re-
maneat læſus in ſcut. 2000. In quibus dictos
fratres de Capitonibus hæredes in dicta ſentẽ-
tia ritè fuerunt condemnati ob minorem
valorem vineæ, vt ſupradictum eſt, do-
mus enim licet tempore venditionis non fuit
fructifera pro Capitonibus, durante vita Cen-
tutionis, cui in venditione fuit vſufructus
eiuſdem reconuentus, nihilominus in proprie-
tate valebat dicta ſcut. 4000. & Centutiono
defuncto ſcut. 6000. de quo lucro acquirentes
erant certi, quare cum ex hac veritate ſenten-
tia A.C. ſupradicta remanet iuſtificata, & à
*Rota per dictam deciſionem cum alia ſub die 5. Maij
eiuſdem anni coram bo.me.Motmanno*, confirmata,
5 ac nunc in iudicatum tranſiuit, † venit exe-
quenda, *l.poſt rem iudicatam ff.de re iud. l.1. & 2.
C.de eod.tit.ac l.fin. C.de execut.rei iud.cum plurib.
relatis in Leodien. Dominiorum coram R.P.D. meo
Corrado 25.Iunij 1649.§.1.*

Et ità vtraque &c.

TOLETANA DECIMARVM.

Lunæ 13. Nouembris 1651.

ARGVMENTVM:

Priuilegia Apoſtolica exemptiua à decimis con-
ceſſa Equitibus de Calatraua non comprehen-
dunt decimas ſpirituales Iure diuino debitas,
minuſque continent expreſſam derogationem
cap.nuper de decim. Quaſi poſſeſſio negatiua non
ſoluendi decimas, vt ſuffragetur quænam re-
quirantur? Obſeruantia non ſoluendi deci-
mas eſt in ſpecie probanda, quoad bona, de
quibus agitur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi decimas nõ
eſt deneganda conſtito de poſſeſſione illas percipien-
di de tempore motæ litis.*

2 *Amplia quamuis poſſeſſor bonorum habitum de Ca-
latraua ſuſceperit.*

3 *Priuilegia Apoſtolica ſuper exemptione decimarum
Equitum de Calatraua non comprehendunt deci-
mas ſpirituales Iure diuino debitas, ſed tantum ex-
traordinarias.*

4 *Item non continent derogationem* cap. nuper de
decim. *omnino neceſſariam in priuilegiis exem-
ptiuis.*

5 *In iudicio poſſeſſorio manutentionis non ſunt diſcu-
tienda priuilegia exemptiua à decimis, ſed in iudi-
cio ordinario illa ſunt cognoſcenda.*

6 *Quaſi poſſeſſio negatiua non ſoluendi decimas, non
acquiritur abſque ſcientia, & patientia poſſidentis,
nec negligentia anteceſſorum ei præiudicat.*

7 *Et ſcientia, ac patientia ad hunc effectum excludi-
tur eo ipſo quod contra non ſoluentem fuit motum
iudicium.*

8 *Quaſi poſſeſſio non ſoluendi in incorporalibus non
acquiritur abſque patientia poſſidentis.*

9 *Teſtes veriſimilia deponentes, & habentes pro ſe
Iuris aſſiſtentiam in concurſu ſunt præferendi.*

10 *Obſeruantia, ſeu quaſi poſſeſſio non ſoluendi decimas
eſt in ſpecie probanda, quoad bona, de quibus agi-
tur, nec ſufficit quod iuſtificetur in aliis.*

11 *Rei iudicata non cenſetur inducta ſtante iniuſtitia
ſententiæ.*

DECISIO CCCCXXXIV.

COMMISSA mihi cauſa appellationis
à ſententia lata contra Gũdiſaluum Mu-
noz Equitem de Calatraua pro ſolutione De-
cimarum Menſæ Archiepiſcopali Toletanæ,
& hodie propoſito dubio, cui ſit dandũ man-
datum de manutenendo, Domini reſponde-
runt illud dandum eſſe Eminentiſs. D. Card.
Sandoual Archiepiſcopo Toletano in quaſi
poſſeſſione percipiendi decimas ex bonis pa-
trimonialibus dicti Equitis, quia ex depoſi-
tionibus teſtium pro dicta menſa examinato-
1 rum in Summ. Archiepiſc. num.4. & Equitis
num.5. plenè conſtat, † menſam ex prædictis
bonis in quaſi poſſeſſione eas percipiendi ex-
titiſſe vſq; ad tempus iudicij inſtituti, *l.1.ff.vti
poſſidetis, §. retinendæ inſtit. de interdict.* Cui quaſi
poſſeſſioni nullum fuit illatum præiudicium
2 ex eo, † quod dictus Gundiſaluus habitum
Calatrauæ ſuſceperit, vt in ipſis terminis *Rota
reſoluit in Hiſpalen. Decimarum 15.Februar.1647.
§.fin.coram R.P.D.meo Meltio, & in Toletana De-
cimarum 4.Iunii 1643. §. Etenim poſſeſſio cum ſeq.
coram R.P.D.meo Celſo.*

Non obſtant allegata ab Informantibus
pro Equite priuilegia Pontificia à ſolutione
decimarum Equites de Calatraua excipien-
3 tia, † & præſertim illud Pij Papæ II. relatum
in Summ. Equitis nu.6. Quia non facit men-
tionem de hiſce decimis realibus ſpiritualibus
debitis ex præſcripto iuris diuini, ſed de alijs
propter diuerſas extraordinarias occaſiones, &
contingentes caſus indici ſolitis, vt patet ex
lectura *in verſ. Dilectum filium Magiſtrum moder-
num, necnon Commendatores &c.* Adeo quod nec
decimæ ſpirituales, nec de bonis patrimonia-
libus, de quibus hic agitur in dicto priuilegio,
& ſimilibus comprehendantur prout optimè
pridem etiam *Rota coram Card. Seraph.* reſpon-
dit *deciſ.* 605. & plenè firmatur in Deciſione
huius cauſæ 21.*Iunij 1649.coram R.P.D.meo Ot-
thobono, §. Sed cum duabus ſeqq.* Vbi etiam per-
4 penditur † defectus derogationis *cap. Nuper de
decim.* omninò neceſſariæ in huiuſmodi priui-
legijs exemptiuis, aut ſaltem dicta priuilegia
magis exactam interpretationem requirunt,
quam ſummariſſimi huius iudicij natura pa-
tiatur in quo huiuſmodi exceptio de priuile-
5 gijs † attendi minimè debet, ſed hæc ſunt in
ordinario petitorio iudicio cognoſcenda, vt
ſemper tenuit *Rota deciſ.562. part.1.deciſ.189. &
deciſ.205. par.2. diuerſ.ac in Dertuſen.Decimarum
1.Iulij 1620.coram bon.mem. Card.Sacrato impreſſ.
apud Modern.Peruſ.tract.de manut.deciſ.157.per tot.
cum pluribus relatis in Hiſpalen.Decimarum 27.Iu-
nij 1644.in §.Secus vero cum ſeqq. coram R. P. D.
meo Corrado.*

Nec dicto Equiti ſuffragatur allegata quaſi
poſſeſſio in qua ſe præſumit exiſtere, non ſol-

uendi Menſæ Archiepiſcopali decimas de ſuis
bonis patrimonialibus, quia neque hoc pro-
baut teſtes pro ipſo examinati in Summ.illius
num.5. Dum in eorum depoſitionibus non
reddunt rationes per quas negatiua non ſol-
uendi dictas decimas neceſſario inferatur, nec
ſcientiam Eminentiſs. Archiepiſcopi conclu-
dunt, prout neceſſarium eſſet ad effectum ac-
6 quiren. † in eius præiudicium prætenſam
quaſi poſſeſſionem decimas non ſoluendi,
cum taciturnitas, ſeu negligentia ſuorum an-
teceſſorum, licet aliquando contigiſſet illi no-
cere nequaquam potuerit, *Rot.deciſ.42.num.7.
verſ.& miniſtri par.7.recent.* ſic etiam dictum
fuit in ſupradicta *Hiſpalen.in §.Nec viſa fuerunt
ſubſiſtere coram R.P.D.meo Corrado*, ibi nam ex
ipſa ratione ſcientiæ, ac in ſupra allegat. *deciſ.
Hiſpalen.15.Februarij 1637. §.Quia natura imme-
morabilis coram R. P. D. meo Meltio, atque in alia
Toletana Decimarum 15. Iunij 1648. in §.Non ob-
ſtat quod fratres, & in §. præſertim in præiudicium
coram R.P.D.meo Celſo.*

Sed ex Teſtibus pro menſa Archiepiſcopali
examinatis ſignanter primo, & tertio relatis
in eius Summ.nu.4.& in Summ.Equitis nu.5.
tollitur omnis difficultas dum affirmãt, quod
ex ipſo tempore quo Eques Decimas de dd.
ſuis bonis ſoluere recuſauit, † fuerit illicò iu-
7 dicium contra ipſum inſtitutum, vnde Emi-
nentiſs.Archiepiſcopi, ac eius Miniſtrorum
patientia totaliter excluditur ſine qua in hu-
iuſmodi iuribus incorporalibus † nulla potuit
8 acquiri quaſi poſſeſſio non ſoluendi *ad l. quo-
ties §.fin.ff.de ſeruit.Buratt.deciſ.572. num.13.cum
pluribus alijs allegatis cumulatis in ſupradicta Hiſ-
palen.coram R.P.D.meo Corrado in §.primo quia nõ
conſtat, & fuit reſponſum in ſupra allegata Toleta-
na Decimarum in §.vno non ſolum coram R. P. D.
meo Celſo.*

Pariter nihil officit ab informantibus pro
Equite adducta obſeruantia, ſeu quaſi poſſeſ-
ſio aliorum Equitum ordinis de Calatraua
non ſoluendi decimas, etiam quoad bona pa-
trimonialia.

Quia talis obſeruantia, concludenter, &
legitimè non iuſtificatur, imò ex Teſtibus pro
Menſa Archiepiſcopali contrarium deponen.
eius Summ.num.9.& ex depoſitione ſexti te-
ſtis pro ipſo Equite examinati ibidem nu. 10.
prorſus eliditur.

Quibus eo magis deferendum eſt, quia de
9 facto veriſimili, & iuris diſpoſitione congruo
deponunt prout in terminis dixit *Rota dec. 42.
num.4.verſ.fuit reſponſum par.7.recent.& in ſupra-
dicta Hiſpalen.in §. quorum quidem Teſtium depoſi-
tiones, ac in §.fin.coram R.P.D. meo Corrado*, & in
omnem caſum etiamſi talis probaretur ob-
10 ſeruantia in alijs, † non tamen præiudicaret
iuribus decimandi Menſę Archiepiſcopali in
bonis Eq. Gundiſalui, de quibus agitur parti-
culariter conſeruatis, & competentibus, vt
*Rota reſpondit coram Card.Seraph.deciſ.1380.nu.1.
verſ.his tamen non obſtantibus Card.Canal.dec.487.
num.4.atque in alijs relat. in ſupradicta Toletana de-
cimarum in §. poſſeſſio vero coram R. P. D. meo
Celſo.*

Quibus omnibus ita ſe habentibus cum
iniuſtitia Decreti in Hiſpania lati ad fauorem
ſupradicti Equitis emanati contra expreſſa, &
11 clara Eminentiſſimi Archiepiſcopi iura, † de-
præhendatur fruſtra ex eodem inferri poteſt
res iudicata, *Rota ad deciſ.251.& deciſ.711.nu.1.
coram Card.Seraph. Rot.deciſ.151. num.2.atque de-
ciſ.260.num.7.par.1.& deciſ.191.num.3.deciſ.594.
num.4.part.2.recent.* & ſic in præſenti deciſum
fuit ad fauorem Eminentiſſimi Archiepiſco-
pi mandatum de manutenendo in ſupradictis
bonis illi conceden.&c.

Et ita vtraque &c.

ROMANA DOMORVM IN BVRGO.

Lunæ 20. Nouembris 1651.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione acto-
rum.*
2 *Iuſtitia ſententiæ reſultat ex Deciſionibus cauſæ.*
3 *Spoliator tenetur ad reſtitutionem fructuum percep-
torum poſt litem motam, quando agitur de ſpolio
iudiciali.*
4 *Spoliatori non ſunt reficiendæ impenſæ factæ ſuper
re in qua ſpolium commiſit, quoties illas non iuſti-
ficauit.*
5 *Exceptio compenſationis in iudicio ſpolij non ad-
mittitur.*

DECISIO CCCCXXXV.

CAVSA hæc per appellationem à ſenten-
tia Rotali, in qua reſolutum fuit Mauri-
tium de Fabijs teneri perſoluere ſcuta 1433.
fructuum ex domibus de quibus agitur per-
ceptorum Catherinæ Leria hæredi Franciſci
de Aleſſandris, mihi commiſſa, hodie propo-
ſito dubio, an ſententia Rotalis ſit confirman-
da, vel infirmanda: Domini confirmandam
eſſe reſponderunt, quia ex reuolutione acto-
1 rum eius validitas † probatur *iuxtà deciſ. Ve-
rall.262. part.2.* Iuſtitia verò redditur euidens
2 ex plenè deductis *in deciſ.huius cauſæ coram R.P.
D.meo Otthobono ſub die 12.Nouembr.1649.* cum
enim Mauritius, & alij de Fabijs in iudicio
ſpolij ad reintegrandum Franciſcum de Aleſ-
ſandris ad poſſeſſionem domorum de quibus
3 agitur condemnati fuerunt, † vtique tenentur
ad reſtitutionem Penſionum ex eis percepta-
rum poſt litem motam, dum agitur de ſpolio
iudiciali, *l.certum in fin. C.de rei vendic. l.2.fruct.
& litis expenſ.* & tradit *Pontan.de ſpolio lib. 4. nu-
mer.23.& 24.Menoch.de recuper.remed.15. & 16.
ac num.637.Duran.deciſ.305.per tot.& deciſ.454.*

Computo igitur facto coram R.P.D. meo
Otthobono liquidati fuerunt fructus in ſcu-
tis 1433. à Fabijs percepti ab anno 1620. vſ-
que ad annum 1646. ad rationem annuorum
ſcut.54. dum ipſi eamdem domum habitaue-
rint, & poſtea ad eamdem rationem locatio
facta extiterit Equiti Campagnono, quę ſum-
ma, vna cum ſcu.95. & obulis 25. retracti ex
affictu

affictu domunculæ ſimul conſtituunt dicta ſcuta 1433. in qua fuerunt in prima ſententia iuſtè condemnati.

Quoad prętenſas impenſas in reaptatione domorum factas, & canones à Fabijs, vt prætenditur ſolutos, non fuit à Dominis habita
4 ratio, quia non fuerunt, † vt neceſſarium erat iuſtificatæ impenſæ, neque ſolutiones Canonum, vt tradit *Barz. de except. & melioram. c. 20. num. 25.* & ita neque compenſationes à Fabijs
5 prætenſę, quare in iudicio ſpolij † tales exceptiones non admittuntur, *ad text. in cap. conquerен. de reſtit. ſpoliat. & in cap. fin. de ordin. cognit. Cardin. Canaler. deciſ. 507. num. 3. Buratt. deciſ. 449. n. 3. & 4. & deciſ. 821. per tot. ac deciſ. 365. num. 1. par. 1. recent.*

Et ità vtraque &c.

RECANATEN. HAEREDITATIS.

Mercurij 24. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Vſusfructuarius tenetur finito vſufructu hæredi proprietario omnes pecuniarum quantitates ex retrouenditione cenſuum hæreditariorum receptas reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Vſufructuarius ſi cenſus hæreditarios extinxit, & pecunias ex retrouenditione recepit tenetur illas reſtituere hæredi proprietario tàm attenta diſpoſitione iuris communis, quam propriæ obligationis.*

2 *Cauſa ſi ab initio fuit Rotæ commiſſa cum facultatibus A. C. poteſt in ſubſequenti inſtantia illarum vigore executiuè procedi.*

3 *Ceſſionarius iuſtificare tenetur, quod cedens ſuper Iure ceſſo Ius habeat, alias ceſſio non ſuffragatur.*

DECISIO CCCCXXXVI.

DOMINI in proſecutione huius cauſæ vltra ſummas in Deciſione ſub die 16. Ianuarij 1651. deſcriptas hodie reſoluerunt aliud mandatum eſſe relaxan. pro ſcut. 1300. contra bona hæreditaria Cinthiæ Maſſucciæ vxoris q. Marmilij Maſſucci vſufructuariæ dumtaxat dum viueret relictæ. Quia dicta quantitas ab ipſa recepta fuit ex pluribus infradicendis Partitis retrouenditionum, & extinctionum Cenſuum hæreditariorum dicti ſui Mariti, quorum proprietas ad hæredes ab eo ſcriptos cum ſpectaret, vtique ipſa Cinthia ad reſtitutionem earum quantitatum recep-
1 tarum † tenebatur tàm ex diſpoſitione Iuris communis, quàm vigore expreſſæ ab ipſamet factæ dictis hæredibus in forma Cameræ Apoſtolicæ ſuæ propriæ obligationis, vt ex publico Inſtrumento ſub die 14. Octob. 1613. ſtipulato in Summ. de Monaldis exhibito ſub die ſupradicta 16. Ianuarij 1651. num. 2. oſtenſum fuit, ex allegatis per *Roderic. de ann. reddit. lib. 2. quæſt. 15. num. 86. verſ. Et vſufructu finito, cum aliis relatis per Cenc. de Cenſib. quæſt. 109. numer. 7. ibi, Debet tamen eo caſu vſufructuarius cum ſeq.*

Primò videlicet pro ſcutis centum monetæ exactis ex venditione, ac reſpectiuè retrouenditione Cenſus hæreditarij dicti Marmilij facta M. Antonio Matthæi die 23. Ianu. 1614. & oſtenditur ex publico Inſtrumento in eodē Summ. de Monaldis, & Conſtantinis præſentis Poſitionis nu. 1. Litt. A.

Secundò, pro ſcut. 250. monetæ retractis ex venditione ſimilis cenſus hæreditarij facta Baldaſſari de Baldaſſaris, vt ex alio publico Inſtrumento apparet ſub die 29. Auguſti 1633. relato eodem Summ. n. 1. Litt. B.

Tertiò, pro ſcut. 300. monetæ ſimiliter exactis ex pretio bonorum hęreditaris Petri Emilij, & Vincentij Peruitis ſubhaſta venditorum Fabritio Lepretto pro ſatisfactione ſimilis ſummæ cenſus per eos venditi d. q. Marmilio, vt probatur ex alio Inſtrumento rogato ſub die 20. Iunij 1633. eodem Summ. Litt. D.

Quartò, pro ſcut. 100. monetæ exactis ex venditione ſimilis cenſus eiuſdem ſummæ per Equitem Benedictum Maſſuccium Cinthiæ verum Nepotem, & Procuratorem facta Cæſari Anticio, vt ex Inſtrumento publico ſub die 23. Februarij 1623. eodem Summ. ſub Litt. E.

Quintò, pro ſcut. 150. monetæ ex retrouenditione ſimilis Cenſus eiuſdem ſummæ per D. Equitem Benedictum facta Franciſco Ignatio, & Mariæ Felici de Thomaſſinis, vt ex Inſtrumento publico die 8. Ianuarij 1637. eodem Summ. Litt. F. relato oſtenditur.

Sextò, pro ſcut. 300. monetæ ex alterius ſimilis cenſus exactis retrouenditione facta Scipioni Thomaſſino de Caſtro Fidardo, vt pariter ex publico Inſtrumento die 10. Ianu. 1614. in eodem Summ. Litt. G. comprobatur.

Septimò, pro ſcut. 200. monetæ ex alia retrouenditione huiuſmodi cenſus per eundem Equitem Benedictum Monialibus S. Benedicti, & pro eius Confraternitate S. Luciæ Ciuitatis Recineti, vt apparet ex ſimili publico Inſtrumento die 2. Iunij 1632. dicto Summ. in Litt. F. indicato, quatenus hic etiam mandatum Equitis adfuiſſe per Monaldos oſtendatur.

Nec viſa Dominis fuit obſtare exceptio defectus iuriſdictionis exequutiuè procedendi coram me. Quia cum in præcedenti inſtan-
2 tia † fuerit cum facultatibus A. C. hæc cauſa coram R. P. D. Cerro commiſſa id ſufficit in quacumque ſequenti inſtantia in hoc tamen Tribunali, vt fuit reſponſum *deciſ. 568. nu. 57. 67. 68. par. 4. to. 2. rec.*

Neque admiſſa fuit pro parte Mariæ Alemanæ alia exceptio ſpolij propriorum bonorum Cinthiæ eius Auctricis, quia non fuit legitimè iuſtificata ex adductis in eius Summ. Prout etiam fuit reiecta exceptio prætenſi erroris in appoſitione Partitæ ſcutor. 400. per Cinthiam à Confraternitate S. Luciæ exactorum pro retrouenditione Cenſus eiuſdem ſummæ, quæ fuit ad eius debitum inter alias

rela-

relata in præcedenti Deciſione huius cauſæ ſub die 17. Ianuarij 1651. coram me. Quia ſub die 28. Nouembris 1628. dato in Summ. eodem die dictæ Deciſionis illius exhibito pro Monaldis, & Conſtantinis num. 4. Litt. G. legitur expreſsè Cinthiam vti hæredem vſufructuariam hereditatis Marmilij dictum cenſum retrouendidiſſe, atque extinxiſſe, vnde ſequitur eam teneri reſtituere.

Minus relaxationi mandati obſtat obiecta pro Maria prætenſa compenſatio pro ſcu. 200. Cinthiæ ceſſis per Leonardum Vallottum. Quia hodie Maria in eius Summ. nu. 9. & 10. non iuſtificauit, vt neceſſarium erat ipſi Vallotto, vel Paſqualino eius Auctori Ius aliquod pro dicta ſumma ſuper bonis Marmilij competijſſe, ſic vtique cedere non poterat Cinthiæ, quod cedens ipſe Vallottus non habebat.

3

Denique etiam non ſubſiſtere dictum fuit alterum obiectum compenſationis prætenſorum à Maria ſcut. 500. Quia à dicta Cinthia ex proprio vſufructu ſoluti dicuntur Antonio Maſſuccio filio Barbaræ Maſſuceiæ pro ſatisfactione legati coæquali à Marmilio eidem relicti. Quia ex ipſo Summario hodie num. 11. pro Maria exhibito elidi ur hæc exceptio, cum in eo expreſsè legatur eamdem Mariam ex alijs particularibus cauſis dictum vſumfructum dicto Antonio donaſſe ob præfatos ſcut. 500. in proprietate Prædij, ſeu cenſus in eo impoſiti illi aſſignaſſe, prout etiam hoc fuit animaduerſum in Deciſione in hac eadem cauſa emanata coram *R. P. D. meo Meltio ſub die 2. Decembris 1644. in §. & primo quoad ſcuta 500.*

Et ita vtraque &c.

AVRIEN. PAROCHIALIS DE ESGOS.

Veneris 26. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Geſta poſt interpoſitam appellationem in cauſa de ſui natura appellabili redduntur attentata. Conſtitutio ſan. mem. Pij V. prohibens appellationem ſuſpenſiuam in prouiſione Parochialium non habet locum quando fuit iudicialiter proceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia inferens grauamen redditur appellabilis.*

2 *Geſta poſt appellationem ſunt attentata, & reuocanda, & nu. 6.*

3 *Sententia quando de ſui natura eſt appellabilis ad vtrumque effectum, tunc citra vitium attentatorum nihil eſt innouandum poſt interpoſitam appellationem, quamuis Iudex ad effectum ſuſpenſiuum illam non admiſerit.*

4 *Appellatio ſuſpenſiua cum non detur à ſententia lata ſuper prouiſione Parochialis ex diſpoſitione Cōſtitutionis ſa. me. Pij V. operatur, vt executio ſententiæ retardari nequeat.*

5 *Declara non procedere quando fuit iudicialiter proceſſum, tunc enim appellatio admittitur ad vtrumque effectum.*

DECISIO CCCCXXXVII.

CONTINGENTE Vacatione Eccleſiæ Parrochialis Sanctæ Mariæ de Eſgos de menſe Iunij 1647. propoſitoque edicto ab Epiſcopo Aurienſi, eamdem tanquam liberæ Collationis prouidere volenti, Abbas Monaſterij Sancti Stephani de Riuas del Sil Ordinis Sancti Benedicti approbatos remitti petierat eligendos ad ipſum, & Monachos tanquam prouidendos de Parochiali ad ſuum Monaſterium ſpectante, & nihilominus Prouiſor ad fauorem Epiſcopalis Menſæ ſub die 18. Februarij 1650. pronunciauit, ſed hac ſententia ab Hiſpaniarum Nuncio reuocata, cauſaque per appellationem Epiſcopi mihi commiſſa, hodie dubium propoſui. An conſtet de attentatis à dicto Prouiſore commiſſis, & Domini affirmatiuè reſponderunt, cum dicta
1 eius ſententia, ideò appellabilis eſſet, quia Abbati, & Monaſterio irreparabile damnum inferebat, *iuxtà gloſſ. in cap. fin. in verb. inanis verſ. hic eſt de elect. in 6. Card. Seraph. deciſ. 598. num. 2. & 3. Rota deciſ. 522. num. 1. part. 2. & deciſ. 197. n. 1. part. 5. recent.* & fuit ità deciſum *in Mediolanen. Beneficij 17. Decembris 1640. coram R. P. D. meo Bichio in §. Receptiſſima ſiquidem*, & conſecutiuè
2 omnes actus poſt appellationem † die 19. Februarij pro parte Abbatis interpoſitam à Prouiſore geſti ſunt attentati, adeoque reuocan, *cap. non ſolum de appellat. in 6. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 72. & cap. 11. numer. 17. & 18. & ſeqq. limitat. 49. numer. 2. & 3. Rot. deciſ. 6. num. 2. & ſeqq. part. 2. diuerſ.* & pluribus relatis *in Cremonen. Præpoſitura 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Corrado.*

Non obſtat, quod Prouiſor appellationem
3 interpoſitam ad effectum ſuſpenſiuum † non admiſerit, ſatis eſt enim, quod ſententia in ſe fuerit ad vtrumque effectum appellabilis, vt de iure ei non licuerit quicquam innouare, *l. ſciendum de appell. recipi. vel non l. 3. C. de appell. Purpur. conſ. 606. num. 12. & 13. lib. 2. latè Lancell. de attent. dicta par. 2. cap. 12. ampliat. 5. per tot. Scacc. de appellat. q. 3. n. 19.*

Minus idem Prouiſor excuſatur ab attentatis, ex eo quod ageretur de Eccleſia Parro-
4 chiali, quo caſu executio ſententiæ † retardari nequit ad Conſtitutionem Pij V. incipien. In conferendis, relat. in Bullar. par. 2. quia eius
5 diſpoſitio non habet locum, quando iudicialiter fuit proceſſum. Tunc enim appellationē admittēn, & omnia poſt eam geſta tanquam
6 attentata † eſſe reuocanda, reſpondit *Rota in alia Aurien. Parochialis 1. Iulij 1596. relat. inter impreſſ. coram Penia deciſ. 425. n. 3. & 4. ex plur. relatis in deciſ. 197. n. 11. & 12. par. 5. rec.*

Et ità vna parte tantum informante reſolutum fuit &c.

M E-

Digitized by Google

MELEVITANA CENSVS.

Lunæ 29. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Cenſus ſuper bonis particulari fideicommiſſo ſubiectis imponi nequit, & impoſitus reſoluto Iure impoſitoris reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitus à fideicommiſſario ſuper re fideicommiſſi alienari probita durat ſolum durante vita impoſitoris, eoque defuncto remanet reſolutus.*

2 *Pactum inter coniuges initum, quod bona conſtante matrimonio acquirenda intelligantur acquiſita filijs dicti matrimonij comprehendit ſolum bona quæ Coniuges ex eorum induſtria acquirent, non autem illa, quæ alijs titulis ad eos perueniunt.*

3 *Et donec concludenter probetur fuiſſe ex induſtria acquiſita intrat præſumptio, quod ex alijs titulis fuerint acquiſita.*

4 *Bona probantur fideicommiſſaria ſi in Inuentario, uti talia fuerunt deſcripta.*

5 *Hæres factum defuncti impugnare nequit.*

6 *Cenſus ſuper bonis fideicommiſſi quo caſu imponi nequeat pro ſoluendo ære alieno fideicommittentis? & num. 7. & 8.*

9 *Bona particulari fideicommiſſo non poſſunt validè alienari exiſtentibus alijs bonis, nec ſuper eis cenſus imponi.*

10 *Bona à parentibus acquiſita conſtante matrimonio ſtante ſpeciali pacto inter eos diſtracto ære alieno ad eos ſpectant.*

11 *Solutio æris alieni fideicommittentis præſumitur facta cum effectibus bonorum, quæ ad manus fideicommiſſarij prouenerunt, vt facere tenebatur, vel ex eis ſibi ſatisfeciſſe.*

DECISIO CCCCXXVIII.

CONCESSA Cumulo Charitatis noua audientia Domini hodie reſolutione ſub die 5. Decembris anno 1650. in hac cauſa emanata, iterum diſcuſſa in deciſis permanſerunt, quia viſa ſunt ſubſiſtere illius fundamenta cum certum ſit Prædium, ſiue Tenutam Taueneria, pro vna medietate, de qua agitur fuiſſe per Ioannem Paulum particulari fideicōmiſſo ſubiectam ad fauorem maſculorum ex familia Manduca deſcendentium cum expreſſa prohibitione alienationis, pignorationis, ac hypothecationis, ſeu ſubiugationis, vt in eius teſtamento condito ſub die 30 Aprilis 1589. ac dato ſub die deciſionis, quæ reuidetur *numer. 2.* Vnde ſequitur non licuiſſe Petro Paulo, & Mauritio filijs ſuper eadem Tenutæ medietate cenſum validè im-
1 ponere niſi durante vita, † adeout poſt eorum obitum cenſus remanſerit reſolutus *ad text. in l. fin. §. ſin autem ſub conditione C. com de leg.* & in his terminis reſpondit *Rot. coram Card. Seraph. deciſ. 757. cum alijs in deciſ. quæ reuidetur in principio allegatis.*

Non obſtat fundamētum pro cumulo hodie deductum, quod quarta pars dictæ Tenutæ fuerit à Ioanne Paulo poſt contractum matrimonium acquiſita, cuius matrimonij occaſione cum Catherina vxore conuentum fuerit, quod omnia, & ſingula bona per coniuges conſtante matrimonio acquirenda intelligantur. & ſint acquiſita filijs vtriuſque
2 ſexus procreandis; vt legitur in inſtrumento matrimoniali in Summario Cumuli *num. 1.* Vnde hæc quarta pars per huiuſmodi pactum ad filios ſpectans aliquo fideicommiſſi onere grauari non potuerit. Quia animaduerſum fuit, quod hoc pactum matrimoniale comprehendit ſolummodo bona, quæ coniuges ex eorum induſtria acquirerent; non autem illa, quæ alijs titulis ad eos peruenirent, vt optime declarat *Fontanel. de pact. nupt. clauſ. 2 gloſ. vnica num. 7. ibi dir breuiter, cum ſeqq. Giurb. ad cōſuet. Meſſanen. cap. 16 gloſ. 3. par. 1. numer. 4. & ſeq.* Ita quod donec per Cumulum concludenter
3 probetur † acquiſitionem dictæ quartæ partis proceſſiſſe ex induſtria Io: Pauli, remanet firma confeſſio Auctorum ipſius Cumuli cōprehendens integram medietatem, & incon-
4 cuſſa probatio reſultans ex inuentario, † vbi fuit illa inter alia fideicommiſſaria bona deſcripta facit *text. in l. fin. §. licentia C. de iur. delib. Rot. deciſ. 89. num. 5. par. 7. recent.* Neque hoc fideicommiſſum à filijs Io: Pauli fideicommittentis, minuſq; à Cumulo ab eis cauſam ha-
5 bente impugnari poteſt, † cum titulo hæreditatis paternę bona conſecuti fuerint tanquam hæredes inſtituti, prout apparet ex ipſo teſtamento, & inuentario dato in præterita poſitione *num. 2. & 3. l. cum à matre C. de rei vind. Greg. XV. deciſ. 667. num. 11. & 13.*

Nec ſubſiſtit, quod cenſus impoſitus fue-
6 rit † ob ſoluendum æs alienum à Teſtatore contractum mediante donatione facta occaſione matrimonij Angelo eius filio, vt ex Inſtrumento ſub die 24. Octobris 1598. Summario Cumuli *num. 2.* Quia dicta donatio nō fuit generaliter concepta, ſed reſtrictiuè de bonis proprijs Angeli, & in defectum illorū de bonis proprijs eiuſdem Io: Pauli, & ſic o-
7 neri cenſus † ſupponi ſupradicta Tenutæ medietas Io: Pauli non potuit niſi deficientibus bonis Angeli *per text. in l. Omiſſis C. de fideiuſſ. Buratt. deciſ. 141. num. 1. & 2. Fontanel. de pact. nup. clauſ. 4 gloſ. 9. par. 5. numer. 57.* & in facto patet, quod Angelus propria bona haberet vltra quod ad ipſum pro æquali portione fratrum & ſororum, bona parentum induſtria, & labore quæſita ex prædicto pacto matrimoniali deferebantur; ipſeque fuit etiam à Patre inſtitutus, & hæreditatis paternæ quotam aſſecutus, vt in Teſtamentis Io: Pauli patris, & inuentario ſupradictis legitur quando eidem Angelo in ſolutum data fuit ſupradicta Tenutæ medietas die 1. Martij 1600. ac deindè ſub die 12. Nouembris anni ſequentis cenſus, de quo agitur impoſitus, vt patet ex Inſtrumentis relatis in Summario Cumuli *numer. 6 7. & 8.*

8 Accedit etiam aliud motiuum, quod † nempè cenſus fuerat impoſitus antequam ceſſerat dies ſolutioni prætenſi crediti præſcriptus, cu-

ius

Digitized by Google

ius vigore expectanda erat mors Catharinæ matris, de anno 1628. patet defunctæ: Et licet cõuentum fuerit per Inſtrumentum cum dictis Petro Paulo, & Mauritio fratribus ſub die 12.Ianuarij 1610. quod pro reſiduo dicti crediti perſolui deberent ſcuta 4125.infra terminum quadriennij à die ſtipulationis decurrẽ, vt in dicto Summario Cumuli *numer.* 7. Tamen terminus iſte adhuc pendebat, quia cenſus die 12. Nouembris 1611. fuit impoſitus, vt in dicto Summario *num.*8. & ſic nullo pacto licuit ſolutionis diem conuentum in fideicommiſſariorum expreſſum præiudiciũ præuenire, *l.ait Prætor §.ſic cum in die, l. omnes, quæ in fraud.cred.l.Pater, §.à filia, ff.de leg.2. l.vxorem, §. Seium, ff.de leg.3. Decian.conſ.31.n.24. & ſeqq.*

Neque in facto ſuffragatur replicatio,quod impoſitio ad euitandas vſuras fieri potuit. Quia ſcuta 5.mil. ex 12. mil.donatis Angelo ſoluenda tempore deſponſationis, quæ erant ſub vſuris ad rationem quinque pro centenario, Summario Cumuli *num.*2. erant iam ſoluta ante impoſitionem huius cenſus, quod patet ex eo, quia vſque de anno 1610. dictus Angelus remanſerat ſolum creditor in ſcutis 4125.ex prædictis 12. mil. eodem Summario Cumuli *d.num.*7.Reſiduum verò in quo eadẽ ſcuta 4125. includebantur non erat vllo modo ſub vſuris, ſiuè inſpecto Inſtrumento donationis, de quo *d.num.*2. ſiuè etiam inſpecto Inſtrumento retroceſſionis medietatis prædictæ Tenutæ in quo fit mentio de dictis ſcutis 4125. *vt d.num.7.*

Et quatenus etiam pro iſtis ſcutis 4125.debuiſſent perſolui vſuræ, vt exaduersò prætenditur (quod in facto non iuſtificatur) adhuc tamen non licuiſſet impoſitio huius cenſus dum grauioribus vſuris ad rationem octo pro centenario Summario Cumuli *num.*8.ad euitandas prętenſas vſuras ad rationem quinque *d.num.*2.

Minus verum eſſet, ſi allegaretur pro Cumulo, quod per impoſitionem dicti cenſus nullum fuit fideicommiſſarijs damnum illatum, quia contrarium ſatis euidenter apparet ex eo, quod vix elapſo dicto quadriennio terminauit ſocietas cum dicto Io: Paulo, cum quodam Calcerano Fighera, ex cuius ſocietate capitali, & lucris (præter cæteros effectus hæreditarios) ſupradicto credito potuiſſet optimè ſatisfieri, vt oſtenditur ex Inſtrumento cum dicto Fighera ſtipulato die 4.Nouembris 1614. in præcedenti Summario *num.*8.

Obſeruant etiam Domini, quod in hæreditate prædicti Ioannis Pauli fideicommittẽtis aderant plura alia bona vltra pecuniam numeratam, vt probatur ex Inuentario dicto Summario *num.*2.& 3.& ex confeſsione Petri Pauli Auctoris Cumuli, emanata in Inſtrumento conuentionis ſupradictæ initæ cum Angelo eius fratre dicta die 14.Ianuarij 1610 quę denuò datur hodie in Summario Angeli Hieronymi *num.*3.Et ex hoc manifeſta reſultat concluſio, quod pro extinguendo dicto credito prætenſo medietas tenutæ, de qua a-
gitur tanquam particulari ſubiecta fideicom-
9 miſſo non poterat validè alienari, neque alicui cenſus oneri ſubiugari, *l.cum Pater §.libertis gloſ.in verbo ne id alienarent ff.de leg. 2. cum alijs relatis in Romana fideicommiſſi de Zuccharis coram R.P.D.meo Decano ſub die* 14.*Februar.*1650 *poſteaq; confirmata.*

Nihil etiam releuare dictum fuit,quod cętera bona prædicta, vel ad filios vigore ſupradictæ conuentionis ſpectarent, vel eadem bona in cauſam dotium aliarum filiarum Ioannis Pauli fideicommittentis diſtracta fuerint. Quia filij d.Io.Pauli Teſtatoris, neque vigore dictæ conuentionis, ſeu donationis poterant ſolutionem æris alieni à proprio parente bona fide contracti aliquo modo recuſare, cum dicta bona à genitoribus conſtante matrimo-
10 nio † acquiſita diſtracto demum ære alieno,
& non aliàs ad ipſos ſpectarent, vt egregiè probat *Fantanell.de pact.dotal.clauſ.* 11. *num.*18. *& ſeqq.* vltrà quod dicta bona per ipſum Io: Paulum fideicommittentem, quæ tempore matrimonij cum Catharina poſſeſſa fuerunt, vna cum rata dotis eiuſdem Catherinę pro ſatisfactione Angeli ſufficiebant. Neque pro dotibus aliarum ſororum diſtrahi poterant, dum antea ſupradictus contractus cum Angelo initus, erat adimpletus.

Non demum releuat allegata pro Cumulo ſolutio ſcut.1200. ſeù alterius ſummæ facta à ſupradictis fratribus de proprijs eorum pecunijs,ad computum ratę d.crediti Angeli tempore impoſitionis cenſus iam maturatę Nam
reſpondetur, quod exiſtentibus in hæreditate
11 pluribus mobilibus, † pecunijs, & alijs di-
uerſis effectibus prædictam ratam excedentibus, quæ ad eos peruenerunt, vtique tenebãtur, vel cum eis ſoluere, vel ſaltem inde ſibi ſatisfeciſſe ex allegatis *per Peregrin. de fideicom. art.33.numer.23.& alijs pluribus relatis per Fuſar. de ſubſtit.quæſt.667.num.*14.

Et ita DD.vtraque parte denuò informante in deciſis permanſerunt.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Mercurij 31. Ianuarij 1652.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt omnia geſta poſt appellationem interpoſitam à mala relatione examinatorum.*

2 *Appellatio à mala relatione examinatorum datur ſuſpenſiua, quando agitur de beneficio ſimplici.*

3 *Appellatio ſimpliciter à Signatura admiſſa eſt ſuſpẽſiua ad vtrumque effectum.*

4 *Sequeſtrum ſemper venit apponendum, quando conſtat de attentatis, ne attentans poſſideat, & gaudeat commodo vitioſæ poſſeſſionis.*

5 *Item quando poſſeſſio eſt vacans nè fructus interim dilapidentur.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CCCCXXXIX.

APPELLANTE intra decendium Ioan-
ne Gonzalez filio naturali Calaguritа-
1 no à mala relatione examinatorum, † & om-
nibus alijs actibus indeſecutis, & collatione
Beneficij vacantis per obitum Ioannis Gua-
litti facta ad fauorem Ioannis Marini prætis
ædictis ab Ordinario Domini dixerunt con-
ſtare de attentatis, & eſſe apponendum ſeque-
ſtrum *ad gloſſ.in c.fin.in verb.Inanes de elect.i n 6.
Seraphin.598. num.2. & in Calaguritana Beneficij
1640.in princ.coram R.P.D.meo Bichio*, præſertim
2 cum hic agatur de Beneficio ſimplici, † in
quo datur appellatio ſuſpenſiua, vt fuit dictū
*in Calaguritana de Lumbreras 20. Aprilis 1646. co-
ram R.P.D.meo Othobono in §.ex quibus cum plu-
ribus relatis per Add. ad d. deciſ.Greg.XV.515.* tan-
tò magis, quia appellatio Ioannis fuit ſimpli-
3 citer, † & abſolutè per Signaturam admiſſa,
*Dunozet.deciſ.191 num.5.& in Calaguritana Benefi-
cij 23.Ianuarij 1645.coram b.m. Arguellio*.

4 Neque de ſequeſtro apponēdo eſt difficul-
tas † ne ſi attentas poſſideat gaudeat commo-
do vitioſę poſſeſſionis *iuxta prax. à Rota rece-
ptam*, de qua *Caſſad.deciſ.3.num.6. de reſtitut.ſpol.
Verall.deciſ.157.par.3. Seraph. deciſ.598.* Aut ſi
5 non poſſideat † ne fructus dilapidentur, *Sera-
phin.deciſ.1443.per tot. Buratt.deciſ.72.num.2.*
Et ita, &c.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Veneris 1. Martij 1652.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Fructus bonorum allodialium taxantur ad rationem quinque pro centenario.*
2 *Officia Capitolina ſunt redacta ad inſtar bonorum allodialium reſpectu taxationis fructuum.*
3 *Deterioratio officij non probatur ex teſtibus non informatis.*

DECISIO CCCCXL.

PLACVERVNT Dominis etiam hodie
fundamenta *deciſionis coram me ſub die 5.Iu-
lij 1649.* in qua damna, & intereſſe ad fauo-
rem Lercariorum contra Flauium Paradiſum
Notarium ad rationem annuorum ſcutorum
octo durante triennio locationis factæ d.Offi-
cij Iannotto, eoque finito ad rationem quin-
que pro centenario ad inſtar bonorum allo-
1 dialium † taxata fuerunt *iuxta gloſſ. in auth. per
petua C. de ſacroſ.Eccleſ.* ad quam quantitatem
2 officia Capitolina † ſunt redacta, vt refert
*Gratian. diſcept.730.num.8. & ſeq. & fuit dictum
in Romana Officij Notariatus 4. Iulij 1631. coram
Reuerendiſſimo D. meo Dunozetto Decano, & in
alia Romana Officij Notariatus 3. Iulij 1634.coram
bon.mem.Motmanno.* Et quamuis hæc veritas
cedere deberet præſumptioni per Paradiſum
allegatæ officij deteriorationis, quam proba-
re ex teſtium ab ipſo inductorum depoſitio-
nibus nititur. Viſum fuit Dominis ex lectu-
ra dd. depoſitionum non concludi intentio-
3 nem dicti Paradiſi, † quia omnes deponunt,
vel de auditu ab alijs, vel quoad hāc deterio-
rationem ab eodem Paradiſo dici intellexe-
rint, & ſic minimè probare viſi ſunt tanquā
non informati de quantitate quid, & quan-
tum ipſum Officium reddiderit, & quæ one-
ra annexa habebat, & alij non concludunt de
integro tempore locationis, & Inſtrumenti,
ſed ſolum de aliquo anno, vt in ſuis dictis præ-
ciſam quantitatem ex redditu eiuſdem offi-
cij Paradiſo exactam in depoſitione nō con-
cludunt, ideoque nullum probationis gra-
dum operantur. Itaque cum à Flauij Para-
diſi teſtibus incumbentia, eius deteriorationis
Officij non fuerint, vt oportebat probata Do
mini in vtraque parte d. deciſionis permanſe-
runt vtraque parte informante.

IMOLEN. REINTEGRATIONIS.

Lunæ 11. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Sumptum de ſumpto probat concurrentibus ad-
miniculis. Tranſactio bona fide inita reſcin-
di non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio repellit tranſigentes à limine Iudicij.*
2 *Sumptum de ſumpto probat concurrentibus adminiculis.*
3 *Inſinuationis defectus in Tranſactione reijcitur quando obſeruantia concurrit.*
4 *Inſinuatio adfuiſſe cenſetur ſtante acquieſcentia 30. annorum.*
5 *Tranſactio bona fide inita, cum Tutore, reſcindi non poteſt.*
6 *Accedente præſertim obſeruantia 40. annorum.*

DECISIO CCCCXLI.

DOMINI hodie in deciſis in hac cauſa ſub
die 25.Iunij 1648. corā me permanſerūt,
iterum reſpondendo non competere Codrū-
chis reintegrationem ad bona, de quibus agi-
tur, quia ipſos à limine Iudicij repellit tran-
1 ſactio † inita cum Archiepiſcopo Sipontino
hærede q. Caroli Codrunchi, vt firmatur in
deciſione, quæ reuidetur, & idem fuit firma-
tum *in Romana Succeſſionis de Comitibus 26.Iunij
1647.coram Reuerēdiſſ.Terracinen.ac in Bononien.
de Toſtinis 2. Decembris eiuſdem anni coram me.*

Neque Dominis viſum fuit obſtare obiectū
pro Codrunchis allegatum, in quo Archie-
piſcopum inſtituit hæredem, quod nempe de
eo non fuerit doctum, niſi per ſumptum ex
2 alio ſumpto. † Quia eadem deciſio *in §. Igi-
tur hæc tranſactio* probat huic inſtrumēto fuiſſe
adhibitam fidem plenam ob cōcurrentia ad-
minicula ex productione iudiciali; ſententia
immiſſionis Archiepiſcopi, adeptæ poſſeſſio-
nis bonorum pacificè per 30.annos continua-
tæ, ſolutione legatorum, teſtibus de publica
voce,

Digitized by Google

voce, & fama deponentibus, quæ ſimul iuncta iuuant, etiamſi eſſet ſumptum à ſumpto, *Caputaq.deciſ.234.numer.2.par.1. Durat.deciſ.74. num. 30.Rot.dec.729. num.3.par.6.recent.& pluribus allegat.per adden.ad Buratt.deciſ.290. num.15.* quibus omnibus accedit obſeruantia in fine
3 eiuſdem deciſionis ponderata, † vbi etiam ſatisfit obiecto defectui inſinuationis tranſactionis prædictæ præſertim, quia fuit geminata ex ibidem allegatis, & fuit dictum *in Romana Cenſus 24. Ianuarij 1646. §. Neque obſtat veritas conſtituta 13. Iunij eiuſdem anni §. 2. quia ipſa donatio eſt geminata coram me*. Cui accedit acquieſcentia
4 per 30. annos, † per quam inſinuatio adfuiſſe cenſetur, vt ponderauit *Rot.dec.300.num.5.p.1. recent. cum alijs in Caſenaten. bonorum 15. Maij de anno præterito §. Non obſtat il ſecondo coram R.P.D. Albergato*.

Minus obſtant exceptiones contra perſonas tutorum adductæ, quia ipſi publicè pro talibus ſe geſſerunt, ideoque tranſactio cum
5 eis bona fide facta † reſcindi non poteſt, *Rota coram Buratt.deciſ.344.num.2.Modern.Roman. diſcept.foren.cap.505.nu.39. Rotæ in Anconitana redditionis rationis 2. Decembris 1647. coram Reuerendiſſ.D.Terracinen. §. non obſtat nullitas*, acce-
6 dente maximè lapſu 40. annorum † cum obſeruantia latè *Gratian.diſcept.forenſ.cap.505. numer.34.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Vener. 15. Martij 1652.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas incurſa ex quibus probetur?*
2 *Confeſſio facta in precibus contra confitentem ſuperat omnem probationem.*
3 *Teſtes, iuncta partis confeſſione plenè probant.*
4 *Irregularis efficitur inhabilis ad obtinenda beneficia.*

DECISIO CCCCXLII.

POST appellationem à ſententia Rotali Cauſa mihi commiſſa, ſub die prima Iulij 1650. coram me reſolutum fuit non intrare arbitrium retardandi executionem literarum Apoſtolicarum ad fauorem Ioannis Patini, ſed ab hac reſolutione ſub die 20. Martij 1651. receſſum, propoſitoque hodie dubio An ſit ſtandum in prima, vel ſecunda deciſione, quæ poſterior duo capita continebat.

Primum videlicet Chriſtophorum Varela fuiſſe legitimum contradictorem Ioannis, ſecundum quod idem Ioannes fuit detectus irregularis; ex hoc capite tantum Domini ſteterunt in ſecunda deciſione ex rationibus, quæ circa incurſum Ioannis in irregularitatẽ
1 deductæ fuerunt † *in dicta deciſ. in §. interuentus autem, & cooperationis Ioannis in rixa cum ſequen. §§. vſq; ad finem deciſ.* quod patet ex propria Patini confeſſione facta in precibus ſuis pro
2 obtinenda diſpenſatione oblatis, quæ ſuperat omnem probationem contra confitentem, *l.cum precum C.de lib.cauſ.Caputaq.dec. 208. num. 4. par.1. & dixit Rota in Meliuitana mercium 22. May 1648. §. vt hanc veritatem coram bon.mem. Arguelles*. Vnde ceſſant exceptiones à Ioanne contra depoſitiones Teſtium pro Varela exa-
3 minatorum, qui teſtes † non leuem cum dicta confeſſione coniuncti veritatis ſummum præbent ex allegatis *per Caſſad. deciſ.3. de dilat. Greg.XV. deciſ.163. nu.* 1. Prout accedit etiam magna veriſimilitudo, cum Ioannes cauſam huius irregularitatis in hoc Sacro Tribunali cognoſcendam commiſerit R.P.D. meo Bichio, & proſequi hactenus non curauerit, ſic eius innocentia ſaltem remanet dubitabilis.

Stante igitur irregularitate Ioannes Pati-
4 nus † remanet inhabilis ad obtinenda beneficia, & ſic Parochialem, de qua agitur, *abb. in cap. noſtris numer 22. circa fin. de conceſſ. prab.* vt ex capite ſolum irregularitatis Domini in ſecundo loco deciſis permanſerunt vtraque parte informante.

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE CINCIIS.

Lunæ 18. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Legatum à patre filiabus relictum cum prohibitione ne plus petant, repudiari nequit, nec minus valent ratione legitimę quicquam petere, ſed ſolùm ad ſupplementum legitimæ, vel reſiduum congruæ dotis agere ita diſponentibus Statutis Peruſię iuxta nouam reformationem.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Peruſinum* lib. 2. Rubric. 45. de reformat. Statut. de dot. & dotat. mulier. & ſucceſſ. ab inteſtato *expreſsè diſponit ne filiæ, quibus à patre legatum aliquod ſit relictum cum prohibitione ne aliud petant, nequeunt legitimam petere niſi illius ſupplementum quatenus relictum nõ adæquet.*
2 *Et diſpoſitio dicti Statuti cum emanauerit ratione conſeruandæ agnationis validè fieri potuit, ac ſeruanda eſt.*
3 *Statuta Peruſina* lib. 2. Rubr. 45. *non tollunt ius legitimæ filiabus in bonis parentum competens ſed tantum temporaliter, donec maſculi extant, iiſque deficientibus reuiuiſcit. Declara vt num. 4. vbi adducitur oratio diuerſitatis inter caſum inteſtati, & conditi teſtamenti.*
5 *Verba negatiua, & taxatiua Statuti magis operantur, itaut cætera ſint excluſa.*
6 *Pro ſupplemento legitimæ datur tantum actio perſonalis præmiſſa liquidatione ſtatus hæreditatis.*
7 *Statuta Peruſina iuxta eorum reformationem comprehendunt mulieres dotatas, ſi pro dote, vel ſimpliciter aliquid in teſtamento, vel codicillis fuerit relictum, vel datum, vel promiſſum per aliquem ex perſonis in eo comprehenſis.*
8 Eugen.conſ.3.per tot.lib. 2. *declaratur.*
9 *Legatum factum à Patre filiabus ſub conditione nuptiarum*

Digitized by Google

*pelarum habetur pro non facto, quia dicta condi-
tio ipſo iure reijcitur, ſuccedit tamen tale legatū
vigore Statuti Peruſini reformatorii loco legitima.*
10 *Declara non procedere, quando legatum fuit ab ini-
tio iure inſtitutionis relictum, tunc enim conditio
cum non reſpiciat ſubſtantiam legati, ſed ſolam
executionem æſtimari debet purum, & non condi-
tionale.*
11 *Legatum filiabus à Patre relictum ab ipſis repudia
ri nequit, ſed vigore reformationum Statutorum
Peruſiæ paterna diſpoſitio ſeruanda eſt ſiue velint,
ſiue nolint, ſolumque eſt permiſſum agere ad ſup-
plementum legitimæ, vel ad reſiduum congruæ do-
tis.*

DECISIO CCCCXLIII.

QVAMVIS ſub die 15. Maij 1651. in hac
cauſa Domini firmauerint Fratribus de
Columbis tamquàm hæredibus Olimpiæ, &
Virginiæ filiarum Franciſci Cincij Legitimā
deberi in bonis earum Patris, ex ibi allegatis
auctoritatibus, attamen hodie repropoſita
cauſa pro Cincijs oppoſitum fuit in facto, ob-
ſtare caſui, de quo agitur, Statutum Peruſi-
num *lib. 2. rubr. 45. de reformat. Statut. de dotib. &*
1 *dotat. & Mulierib. & ſucceſſion. ab inteſt.* † diſpo-
nendo inferius ſuper caſu teſtati *in §. Declara-
tur, & decernitur*, per ſequentia præciſa verba.
*Item declaratur, & decernitur, quod fœmina prædi-
cta, quibus in Teſtamento, vel alia vltima volunta-
te inſtitutionis, vel alio quocumque titulo legitima
quantitas, vel minus legitima relinquitur, contra Te-
ſtamenta, vel alias vltimas voluntates huiuſmodi ve-
nire, vel ea quomodocumque reſcindere non poſſint,
deficientibus maſculis, qui à ſucceſſione dictas fœmi-
nas excluſiſſent, nec ob id aliter reintegrari ad hære-
ditatem, ſed tantùm ab eis peti poſſit legitimæ ſupple-
mentum, & reſiduum hæreditatis, & ſucceſſionis per-
ueniat ad eos, qui ſecundum diſpoſitionem Statuti,
vel Iuris communis, ceſſante Statuto, ab inteſtato
ſucceſſuri ſunt, ſalua tamen Teſtamentaria diſpoſi-
tione, & alia quæcumque vltima voluntate*; Quæ
verba viſa ſunt Dominis compræhendere ex-
preſsè caſum Franciſci Cincij, vt filiæ eius ſu-
pranominatæ, quibus ipſe legando eis flore-
nos mille pro qualibet, iubendo nihil aliud
petere, aſtringere voluit, & potuit iuxta dictā
municipalem Conſtitutionem reformatoriā,
ne legitimam petere, niſi ſupplementum, poſ-
ſent, quatenus illi mille floreni pro qualibet
illam non adæquarent; id enim ratione con-
2 ſeruandæ agnationis † validè fieri potuit, &
ſeruari debere tradit *Alciat. de præſumpt. reg. 1.
præſ. 13. num. 6. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 21. n. 45.*
Qua ſerie verborum Statuti ſtante, reſpon-
ſum à Dominis fuit, ceſſare reſponſionem,
3 quod eadem Statuta *d. lib. 2. rubr. 45.* † non tol-
lant ius legitimæ Filiabus in bonis ſuorum
Parentum competens, niſi ad tempus, donec
Maſculi à Dotante deſcendentes extent, &
ſic tantùm ſuſpendant actionem ad legitimā,
& iis defunctis eadem reuiuiſcat, quia Statu-
4 tum in hac parte † loquitur ab inteſtato, non
autem facto Teſtamento, de quo caſu diuerſi-
modè diſponit in prædicto *§. Item declaratur*;
Nam in caſu teſtamēti, in quo Pater Filiabus
aliquid iure inſtitutionis, aut aliter reliquit,
non ſolum Fœminæ remanent excluſæ, do-
nec extant maſculi, ſed iis quoque defectis,
cum hoc eueniente caſu, Statutum reintegra-
tionem expreſsè deneget, & legitimæ ſuple-
mentum tantùm ab eis peti poſſe diſponat,
5 per verba negatiua, & taxatiua, † quæ magis
operantur, vt cętera ſint excluſa, *Surd. dec. 291.
num. 19.* Præſertim cum ſubſit diuerſa ratio, ex
6 quo pro ſupplemento legitimæ † datur actio
tantùm perſonalis, præmiſſa liquidatione ſta-
tus hæreditatis, *Rota penes Pacif. de Salu. deciſ. 60
num. 6. & ſeq. & in recent. deciſ. 5. nu. 4. & deciſ. 121.
num. 9. par. 6. & deciſ. 220. nu. 5. par. 7.* Vnde iuxta
hunc intellectum ceſſat, quod dicitur in deci-
ſione, quæ reuidetur *in §. Denique non obſtat di-
rere*; quia ex verbis immediatè ſequentibus
7 colligitur Reformantes Statuti † voluiſſe mu-
lieres comprehendere dotatas, ſi pro dote, vel
ſimpliciter aliquid in Teſtamento, vel Codi-
cillis fuerit relictum, vel datum, vel promiſ-
ſum per aliquem de perſonis prædictis, & ſic
etiam Olimpiam, & Sororem in caſu noſtro,
quæ aliquid etiam ſimpliciter ipſis relictum
conſequi debent, prout admittit *Teb. Non. con-
ſil. 8. num. 1. verſ. ſubdunt poſtea, & 5. Honded. con-
ſil. 14. num. 3. 4. 5. & 6. lib. 2. Eugen. conſ. 3. ferè per
8 tot. lib. 2.* † qui non controuertebat filias fœ-
minas non poſſe niſi ſupplementum legitimę
petere, ſed ſolum dicebat etiam extantibus
Maſculis illud poſſe petere, *Rot. deciſ. 960. nu. 1
& dec. 961. atque deciſ. 962. ibi, voluit etiam Statu-
tum par. 3. diuerſ.*
Ceſſant quoque quæ *in §. non obſtat. verſ.
præſertim, & in §. denique non obſtat* in deciſione,
quæ reuidetur, firmata fuerunt, quod nimi-
rum legatum Olimpiæ, & Virginiæ tanquam
9 conditionale, † conditione, quæ nunquam
euenit, haberi debeat vti non factum. Quia
conditio nuptiarum illi legato adiecta ipſo
iure reijcitur, vndè nihilominus ſuccedit vi-
gore dicti Statuti reformati loco legitimæ
*per text. in l. omnimodò, & in l. quoniam in prioribus,
C. de inoff. teſtam. Socc. ſen. conſ. 150. num. 33. lib. 1.*
Aduertendum etiam eſt, quod ab initio idem
legatum fuit factum tāquam iure inſtitutio-
10 nis relictum, † adeò vt conditio eidem adie-
cta non reſpiciat ſubſtantiam, ſed ſolam exe-
cutionem ipſius relicti, vnde non immutatur
eius natura, proindeque tanquàm purum æ-
ſtimari debet, & non conditionale, vt dixit
*Rota coram Papa Greg. XV. dec. 117. num. 3. & dec.
642. numer. 4. par. 4. recent. & in Romana lucri dotis
30. Martij 1648. coram Reuerendiſſ. Terracinen.*
Non igitur refert, quod Olimpia, & Vir-
ginia nunquam acceptauerint legatum, cum
ex præciſa forma ſupradictarum reformatio-
num tàm in ſupradicto *§. item declaratur, & de-
cernitur*, quam in ſubſequenti *rubr. 46. de vltim.
11 volunt. obſer.* † Mulieres prohibentur dicere
nolo legatum, ſed illud acceptare tenentur, at-
que inuiolabiliter paternam voluntatem ob-
ſeruare, ſolumque legitimæ ſupplementum
petere, aut reſiduum congruæ dotis, ſiuè ve-
lint, ſiuè nolint compelluntur ad acceptandā,

& obſeruandam paternam diſpoſitionem, neque ipſis, repudiato legato, aliquo modo liceat legitimam obtinere aliàs eis de Iure debitam, vt probant *Honded.*, *& alij ſuprà allegati*, facta propterea totius ſtatus hæreditatis liquidatione; Cum enim cenſuerint ſolum Fratribus de Columbis deberi ſupplementum legitimæ; Superfluaque iudicata diſcuſſione portionum in deciſione relata, ab eadem receſſerunt.

Vtraque parte informante, &c.

PERVSINA REINTEGRATIONIS.

Lunæ 15.Aprilis 1652.

ARGVMENTVM.

Liquidatio fructuum, à quo tempore ſit facienda?

SVMMARIVM.

1 *Liquidatio facienda eſt à die motæ litis. Amplia, vt num.3.*

2 *Fructus ſtabilium liquidantur ad rationem quinque pro centenario.*

4 *Pretium ſuccedit loco bonorum alienatorum, ac ſi non eſſent alienata.*

DECISIO CCCCXLIV.

CVM Adriana Bruna, & litis conſortes coram R.P.D. meo Rojas, præuijs pluribus deciſionibus, Sententiam obtinuiſſet pro reintegratione ad bona Benueniati Ramazzani contrà Lucam de Angelis detentorem, vti hæredem Alexandri Ramazzani, & ſub die 2. Decembris vigore mandati de immittendo, poſſeſſionem apprehendiſſent pro vna vncia, cum dimidia in bonis dictæ hæreditatis, ac etiam pro rata florenorum 533. & ſcut.451. monetæ pro alia ſimili vncia cum dimidia occaſione bonorũ alienatorum iuxtà diſpoſitionem Statuti Peruſini. Hodie proſecuto iudicio ſuper liquidatione fructuum, adquos in eadem ſententia dictus Lucas condemnatus fuit, propoſitoque dubio, pro quo tempore, & ad quam ſummam illi ſint liqui-
1 dandi, † reſponſum fuit, à Luca de Angelis, ſeù illius hæreditate deberi dd. fructus à die litis motæ de anno 1602. vſque ad diem ſententiæ, & immiſſionis ſupradicta die 2. Decembris 1649. ſecutæ, iuxtà diſpoſitionem *Textus in l.3. ff.de interdict. ſeù extraordin.action.* vt aliàs ſeruatum fuit *in Peruſina Reintegrationis coram bon:mem.Pirouano, poſt Compend.Statut. Peruſin.deciſ.68.* & pluribus auctoritatibus fuit comprobatũ *in Bononien. Bonorum 5.Iulij 1649. §.In propoſito coram R.P.D.meo Cerro*, & fuerat priùs firmatum in hac eadem cauſa 16. *Martij, & 10. Iunij 1648. §.In omnem caſum coram R.P.D meo Rojas.*

Liquidatio autem fieri debet ad rationem
2 quinque pro centenario, † prout communiter ſolent liquidari fructus ſtabilium, ſecundum *Gloſſam*, vbique communiter receptam *Auth.Prætereà verb.Iuſta, C.de Sacroſanct.Eccleſ. Theſaur.Iun. quæſt. forenſ.3. in fin. lib.3. Rota deciſ.718. num.1. part.4. recent. in Bononien. Prædij 21.Iunij 1649. §.Liquidatio coram Eminentiſſ. D. meo Corrado, & paſſim in alijs.* Et ita ab eodem anno 1602. vſque ad annum 1649. cum ſint anni 47. ex Capitali florenorum 603. debentur pro fructibus floreni 1416., & ex altero Capitali ſcut. 463. debentur ſcuta 1088. in quibus ſummis Domini fructus, actoribus debitos, liquidarunt.

Quòd autem dicta lis mota fuerit de dicto anno 1602. pro iuſtificatione ſufficit, quòd in duabus deciſionibus huius cauſæ *coram R.P.D.meo Rojas aditis 13.Iunij 1644. §.Remanebant etiam, & 11.Ianuarij 1645. §.Demum*, hoc fuit expreſsè ex probationibus, tunc oſtenſis, firmatum.

Nec obſtat, quòd Alexander auctor Lucæ rei conuenti in prima Inſtanta fuerit abſolu-
3 tus, quia ad effectum, de quo agitur, † attendi debet vltima ſententia R. P. D. mei Rojas præcedentis reuocatoria, quæ etiam operatur, vt minimè obſtante antecedenti abſolutione, fructus ſupradicti veniant Adrianæ, & Conſortibus actoribus reſtituẽdi à die litis coram primo Iudice motæ, ob malam fidem exindè inductam, *Afflict.deciſ.240.num.1.* cum alijs in terminis allegatis *coram Buratto dec.568.nu.13.* & fuit dictum *Romana fideicommiſſi de Marianis 10.Decembris 1646. coram R.P.D. meo Rojas, in §.Nam fuit per DD. verſ.Nec Papinus.*

Minus releuat, quod dd.fructus ex quantitate pretij bonorum alienatorum ab hærede Luca modò petantur; Quia nihilominus eſt licita Adrianæ, & Conſortibus petitio dicto-
4 rum fructuum cum pretium † ſuccedat loco bonorum ab ipſo Alexandro, & alijs alienatorũ, perindè, ac ſi bona alienata non fuiſſent vt alijs allegatis, firmatum fuit *in Bononien. Succeſſionis 4.Maij 1646.in fine, & 17.Iunij 1647. §.Tenetur pariter coram R.P.D. meo Bichio.*

Et ità reſolutum fuit, &c.

MEDIOLANEN. CENSVVM.

Veneris 26.Aprilis 1652.

Argumentum deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ob lapſum biennij abſque fatalium prorogatione tranſit in iudicatum.*

2 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus cauſæ.*

3 *Statutum Mediolani* cap.451. ſub rubr.de ætat. legitim.*reddit habilem ad contrahendum Doctorem vtriuſque Iuris, quamuis ætatem legitimam non habeat.*

4 *Contractus factus cum licentia Magiſtratus à non habente ætatem legitimam perindè, ac ſi tempore contractus eſſet legitimæ ætatis.*

5 *Numeratio vera ex quibus verbis inducatur?*

6 *Stylus probatur ex fide, & atteſtatione Curialium.*

7 *Nouatio non cenſetur inducta abſque formali delegatione, nec principalis debitor remanet liberatus.*

8 *Re-*

Digitized by Google

8 *Reſeruatio Iurium agendi non obſtante ceſſione operatur, vt licitum ſit cedenti non attenta ceſſione Iudicium proſequi.*

9 *Rota non nunquã conſueuit cognoſcere ſuper articulo non comprehenſo in Commiſſione.*

DECISIO CCCCXLV.

CVM de anno 1651. in hac Cauſa ſub die 28. Aprilis à me propoſita reſolutum fuiſſet cõſtare de re iudicata ad fauorem Ioſephi Pinotini in partibus prolata, non autem conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum prætenſis per Hieronymum Ramponũ ex fundamentis in eadem deciſione deductis, eademque hodie reuiſa à Dominis fuit confirmata, quia ſententiæ de Partibus ſunt validæ, & iuſtæ, vt in deciſione ſupradicta firmatum fuit, & tanquam tales tranſiuerunt
1 ob † lapſum fatalium biennij abſque aliqua
prorogatione in iudicatum ex ibi allegatis.
2 Iuſtitia verò dictarum ſententiarum † in
eadem deciſione *in §. Non obſtat*, defenditur cõtrà obiectum, quod pro Hieronymo Rampono afferebatur ex defectu eius ætatis in primi Cenſus creatione ſe obligañ, ex reſpon-
3 ſione ipſum † tanquam Doctorem V. I. fuiſſe
ex Statuto Mediolanen. cap. 452. ſub Rubr. de ætat. legitim. habilem. Vltrà quod in fine ſuę obligationis in Inſtrumento relato *in Summar. Pinotini preterita poſitionis nu. 1.* legitur ipſum con-
4 tractum hunc feciſſe † cum expreſſa diſpenſa-
tionę Senatus Mediolanenſis vndè perindè eſt, ac ſi legitimæ ætatis tunc fuiſſet, æſtimandus eſt.

Nec Ramponus exceptione non numeratæ pecuniæ ſe aliquo modo tueri poteſt, licet enim verba Inſtrumenti ſuæ obligationis cõcepta ſint per modum confeſſionis, ibi: *Confeſſi fuerunt habuiſſe ibidem præſentialiter à dicto Franciſco Pinotino præſenti, & præſentialiter emente in tot Ducatonis argenteis*, nihilominus realem,
5 & veram numerationem † inferre videntur,
maximè attento ſtylo illarum partium com-
6 probato † ex atteſtationibus iuratis Curialium
Mediolaneñ, quas omninò attendendas eſſe ſupradicta deciſio in hac cauſa *in §. Minus non obſtat*, ſufficienter oſtendit.

Neque eidem Rampono ſuffragatur à Pinotino cõceſſa Bugatto delegato debitori dilatio ſoluendi, cum eidem non fuerit forma-
7 lis delegatio facta, † ſic eius vigore aliqua no-
uatio non inducta, nec ipſe Ramponus principalis debitor liberatus remanſit, ſtante pręſertim expreſſa à Pinotino facta Iurium agendi contrà ipſum reſeruatione ibidem adiecta pro conſecutione fructuum decurſorum, adnotata per *Bart. in l. 1. C. de nouat.* quem ſequuta fuit *Rota deciſ. 30. nu. 2. par. 2. diuerſ.* cum pluribus allegatis *in prima deciſ. corã me in §. fin. Denique nihil ad fauorem.*

Nec Ramponum iuuat quod Pinotinus Iura ſua Meruto ceſſerit, ab eo receptis lib. 200. cum huiuſmodi ceſſio, cum expreſſa reſeruatione facta fuerit, quod tali ceſſione nõ atten-
8 ta † licitum ſibi erat proſequi Iudicia ab ipſo
cõtrà Ramponum in Alma Vrbe introducta hodiernè *Summario Pinotini num. 5.* Vndè vigore huiuſmodi reſeruationis iure optimo litem hodie pendentem proſequi potuit, ex adductis per *Gratian. diſcept. forenſ cap. 568. numer. 47.*

Denique non obſtat exceptio ſatisfactionis per receptionem à Pinotino factam lib. 400. Quia ſuper exactione ſortis non eſt commiſſa hæc Cauſa in hoc Sacro Tribunali ſic illa exceptio eſt extrà articulum, qui commiſſus
9 fuit, † ceſſante ergo commiſſione Rota de
hoc cognoſcere non conſueuit, vt in ſimili dictũ fuit *in Farfen. Bonorum 14 Decemb. 1646. & 18. February 1647. coram R. P. D. meo Rojas.*

Ex quibus Dñi in deciſis ſteterunt vtraque parte pluries informante.

ROMANA DOTIS.

Lunæ 13. Maij 1652.

ARGVMENTVM.

Maritus ſi integram dotem non exegit, & deindè moriens mandauit hæredi, vt vxori dotem reſtituat, ex hoc legato non cenſetur promiſſor dotis liberatus à præſtatione reſidui dotis non ſolutæ, ſed competit hæredi actio ad eam exigendam.

SVMMARIVM.

1 *Creditum dotale probatur ex capituli matrimonialibus, & ex publico Inſtrumento obligatione Camerali vallato.*
Via executiua competit vigore obligationis Cameralis. ibidem.
2 *Et ſuffragatur hæredi creditoris.*
3 *Actio dotis tranſit in hæredem Mariti ad effectum petendi reſiduum dotis non exactæ.*
4 *Maritus creditor reſidui dotis non exactæ ſi moriens mandet Vxori reſtitui integram dotem non ex hoc promiſſor dotis remanet liberatus à præſtatione reſidui.*
5 *Tunc enim cenſetur Maritum legaſſe animo conſequendi reſiduum à debitore dotis.*
6 *Et ex quibus deſumatur Teſtatoris voluntas legandi animo exigendi reſiduum dotis non exactæ.*
7 *Verba non debent eſſe ſuperflua.*
8 *Teſtator non præſumitur quod grauare velit hæredem dupplici onere.*
9 *Vxor agere valet contrà virum eiuſque hæredem ob dotem inexactam.*
10 *Solidatio omnes prætenſiones extinguit, ac tollit.*

DECISIO CCCCXLVI.

ARCANGELA Fontana nuptui tradidit Magdalenam filiam Georgio Vaginario cum dote ſcut. 4000. ſtatim poſt nuptias ſoluenda, illaque in parte tantummodò ſoluta Georgius decedens in ſuo Teſtamẽto affirmans ſe adhuc creditorem in notabili ſum-

ma, iuſſit ab hæredibus ſtatim tradi dictæ Magdalenæ 40. loca Montium ſuæ hereditatis pro dote, & alia decem pro lucro dotali, impletoque ab hæredibus legato egerunt ijdem cõtrà Archangelam pro conſequutione reſidui dotis, & mandatum ab A. C. obtinnerunt, à quo interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa dubitaui, an eſſet exequendum, & DD. pro exequutione reſponderint attenta validitate, & iuſtitia.

Et quidem nullitatibus ex facto ceſſantibus; Iuſtitia decreti viſa eſt patens, cũ de dicto
1 credito dotis † conſtaret ex capitulis matrimonialibus, & Inſtrumento computorũ obligatione Camerali vallatis, *Summario hæredum num.1. & 2.* ex qua competit via exequutiua,
2 & ſuffragatur † etiam hæredibus Creditoris, *Galleſ. de oblig. Camer. par. 2. quæſt. 1. nu. 12. & 15. Rot. deciſ. 630. par. 1. recent.* & loquens de repetitione dotis *in Maceraten. Pecuniaria 14. Iun. 1641. coram bon. mem. Merlino verſ. Et hodie.*

3 Actio verò dotis † competebat hæredibus Vaginarij, ad quos poſt illius mortem tranſiuit ad effectũ petendi reſiduum dotis inexactæ, *l. ſi ſocer. §. Lucius, ff. ſolut. matrim. Ruin. conſil. 133. num. 6. ad med. verſic. Alia etiam ratione, Caball. conſil. 82. num. 8. lib. 2 Triuiſan. deciſ. 22. num. 7. lib. 1. Vincent. de Franc. deciſ. 33. nu. 4. & 5. Rot. deciſ. 124. num. 2. par. 4. recent.* cum alijs relatis per *Modern. Forolinien. de pignor. lib. 3. quæſt. 79. num. 5.*

Difficultas autem ab Archangela excitata, quod in legato facto à Vaginario videretur
4 liberata à prçllatione reſidui dictæ dotis, † per *Text. in l. 4. §. final. ff. de liberat. legat.* non eſt viſa ſubſiſtere; Quia Teſtator inſignis in Vrbe Aduocatus optimè ſciuit Archangelam non per hoc debitricem eſſe liberatã, voluit enim legando ſuæ propriæ ſatisfacere obligationi, proptereque ceſſat præſumptio allegatæ liberationis, ex traditis per *Corn. conſ. 43. nu. 4. vol. 2. Menoch. lib. 3. præſumpt. 46. nu. 4. & præſumpt. 136. num. 4. & 9.* Ideòque cenſetur legaſſe fauore
5 Magdalenæ Vxoris † animo conſequendi ab Archangela debitrice, *Menoch. de arbitr. Iudic. caſ. 88. num. 41. & ſeq. Cyriac. controu. 493. num. 11. & ſeq. Magon. deciſ. Lucen. 22. num. 26. verſic. Non obſtat, & ſeq.* ſatis enim operatur legatum dum reſpicit commodum Magdalenæ Vxoris dilectæ ne pro reſtitutione ſuæ dotis Iudicem adire teneretur, dum illam ſui hæredes ſtatim
6 reſtituerent, † quam mentem indicant etiam verba Teſtatoris, quibus legauit, ibi: *Benche non ſia intieramente ſodisfatto delli ſcudi 4000. della dote di detta Madalena mia moglie, douendone ancora conſeguire ſomma notabile*, quibus ſatis declarauit legaſſe reſtitutionẽ dotis ſaluo ipſius Teſtatoris credito per eius hęredes ab Archãgela exigendo, neque alius intellectus deſumi poteſt ipſum legaſſe animo remittendi propter verba: *Douendone ancora conſeguir ſomma no-*
7 *tabile*; iſta enim † non debent eſſe ſuperflua, vt dixit *Rot. deciſ. 352. nu. 2. 3. & 4. par. 1. recent.* & roboratur etiam motiuo, quod Teſtator no-
8 luerit † grauare hæredes duplici onere textus eſt ſatis ad rem noſtram *in l. qui dotem, ff. de dot. præleg.*

Quodque Vaginarius eſſet debitor dotis ſatis deprehenditur dum diu illius exactionem
9 diſtulit † quo caſu Vxor ad dotem per virum inexactam contra ipſum, vel illius hæredes agere valet, *l. ſi extraneus, ff. de Iur. dot. Bald. nouel. de dot. par. 8. priuileg. 24. Giurb. in conſuet. Maſſan. cap. 10. gloſſ. 8. par. 1. num. 8. Amat. Panormit. lib. 1. reſol. 5. nu. 7. Fontanel. de pactis nupt. clauſ. 6. gloſſ. 1. part. 2. num. 64. Fab. in Cod. lib. 5. titul. 7. diffinit. 9. Laurent.* qui loquitur in dote promiſſa à Matre *deciſ. 45. num. 1. & 2.* & dixit *Rota in Ciuitatis Vetula, ſeu Tollentina Dotis 17. Martij 1641. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano verſic. Num quoad.*

Nec obſtat allegata ab Archangela adminiſtratio opulentæ hereditatis à Vaginario facta q. Octauij Putei, ex qua ſit illiquidum eius creditum contrà ipſam; quia ex *Summario Actorum A.C. num. 2.* euidenter patet calculatis omnibus datis, & acceptis, habitoque reſpectu ad omnes partitas per Vaginarium exactas tàm pro ipſa Archangela, quàm Balthaſſare à quibuſcunque perſonis Angelam faſſam fuiſſe ſe eſſe debitricem in ſumma ſuprà relata, quam eidem Vaginario liberè ſoluere promiſit ſine aliqua innouatione Inſtrumenti dotalis, ac ſuæ obligationis; Ideòque
10 omnis eius prætenſio † tanquam ſopita corruit per ſolidationem, vt dixit *Rota deciſ. 52. num. 37. part. 4. recent. & coram Eurat. deciſ. 518. num. 6. & deciſ. 692. num. 3.* præſertim cum Peritus per A. C. ad Inſtantiam ipſius Archangelæ electus abſolutè retulit Archangelam in dicta ſumma eſſe debitricem in mandato contenta, ex quibus eius iuſtitia remanet indubitata minimè conſiderata alterius relatione *in Summario Archangelæ nu. 4.* tanquam extra iudiciali; & Iudicis potius, quam calculatoris Partes aſſumen minimè obſtante.

Et ità vtraque parte informante, &c.

PERVSINA REINTEGRATIONIS.

Veneris 24. Maij 1652.

ARGVMENTVM.

Reintegratio competit fœminis earunque deſciendentibus poſt extinctos maſculos ad ſucceſſionem ex diſpoſitione Statuti Peruſini reformatorij *Titul. de Dot., & dotat. Mulier. lib. 2. Rubric. 45. §. Item ſtatuimus, &c.*, & quidem ex propria perſona, non Iure tranſmiſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Peruſinum reformatorium* ſub titul. de Dot. & dotat. Mulier. lib. 2. Rubr. 45. §. Statuimus *deficientibus maſculis reintegrat fœminas earumque filios, & nepotes ad ſucceſſionem Parentum aliarumque perſonarum ad quarum ſucceſſionem de Iure vocantur.*

2 *Reintegratio vigore dicti Statuti competit filijs, & deſcendentibus fœminarum ex propria perſona non Iure tranſmiſſionis*, & Honded. contrarium ſentiens conſil. 16. *loquitur in terminis Statuti antiqui, non autem Statuti noui reformatorij, in*

quo

quo ſit mentio filiorum, & nepotum. nu.3. & 4.
5 *In ſucceſſione Patris negligentia, & acquieſcientia
nepotibus expreſsè vocatis præiudicare nequit.*
6 *Reintegratio competit filijs, & nepotibus fæminarum
vigore Statuti Peruſini reformatorij, quandocumque
nati ſint, nec opus eſt probare ſe eſſe
natos tempore purificatæ conditionis deficientiæ
maſculorum ſub qua ſunt vocati.*
7 *Tranſmiſſionis Iure non eget, qui ex propria perſona
agere poteſt.*
8 *Identitas bonorum ſufficit, quod iuſtificetur in Iudicio
immiſſionis, non autem quando agitur ad ſucceſſionem
ſimpliciter.*

DECISIO CCCCXLVII.

DOMINI cenſuerunt, eſſe locum reintegrationi
ad fauorem Fratrum de Columbis
ad quartam partem bonorum q.Petri
Hieronymi ſenioris de Cincijs, à quo, mediante
perſona Foreſtæ filiæ, ipſi deſcendere
tanquam generati à Fuluio illius filio plenè
docuerunt ex Teſtibus formiter examinatis,
& ad medietatem hereditatis Ludouici, dictæ
Foreſtę fratris ab inteſtato defuncti, ſuperexi-
ſtente tantum altero fratre Franciſco, quia ita
præcipit Statutum Peruſinum Reformatorij
1 *ſub* † *Titul. de Dot. & dotat. Mulier. lib. 2. Rub. 45.
§. Item ſtatuimus*, relat. *in conſ. Honded. 16. n. 12. in
fine lib. 1.* Nam maſculis deficientibus, reintegrat
fœminas, earumque filios, vel nepotes,
quandocumque conceptos ad ſucceſſionem
Parentum, ac Fratrum, & aliarum perſonarum,
ad quarum ſucceſſionem de Iure vocantur,
& propterea cum fratres de Columbis
probent, omnes maſculos defeciſſe, poſt mor-
2 tem Foreſtæ Auiæ paternæ, † rectè ipſis, vti
nepotibus, defertur vigore dicti Statuti reintegratio
ex propria ipſorum perſona ad hæreditates
prædictas, à quibus Foreſta remanſerat
temporaliter excluſa propter dotem cõſecutam
ex Inſtrumento dotali in actis producto;
& fatetur *Hond.* rem hanc carere omni
prorſus difficultate, & in puncto reſpondit
*Rota in Peruſina Reintegrationis coram bonæ mem.
Buratt. deciſ. 796. inter eius impreſſ. & dec. 851. n. 1.
& ſeqq.* Adeòque non ſubſiſtit obiectũ, quòd
ipſi de Columbis reintegrationem petere nõ
poſſint, niſi iure tranſmiſſionis, tanquam nepotes
non nati tempore extinctionis lineæ
maſculinæ dicti Petri Hieronymi, quo viuebat
Fuluius eorum Pater, & reſpectiuè filius
3 dictæ Foreſtæ prędefunctæ, † ex traditis per
Honded. d. conſ. 16. nu. 13. cum ſeq. lib. 1. Quia ipſe
loquitur in terminis Statuti antiqui, quod ſolùm
Mulieribus reintegrationem cõcedebat,
nulla facta de filijs, vel nepotibus mentione,
ſed hic verſamur in caſu Statuti noui Refor-
4 matorij, † cuius verba dictam filijs, & nepotibus
Mulierum dotatarum reintegrationem
expreſsè concedunt, & ſic tranſmiſſionis Iure
non indigent; ſed ex perſonis proprijs obtinere
valent, *vt in d. deciſ. Buratt. clarè firmatur*,
atque *Honded. ipsè antè num. 4. admittit.*

Non obſtant ponderationes, ab Informantibus
pro Cincijs adductæ, videlicet præfata
procedere, quando linea maſculina deficiat
poſt mortem Matris, & filiorum; ſecus ſi deficiat
extantibus Matre, vel filijs, nam ſi tunc
eorum Mater viueret, filij agere non poſſent,
ſi verò nõ extaret ipſa, ſed ſoli filij, ipſi, & non
nepotes agere poſſint, vtriſque verò defunctis,
tunc ſolùm ex propria perſona nepotes agere,
tanquam vocati expreſſis verbis prædicti
noui Statuti; at hic fuit conditio purificata
viuente Fuluio ipſorum genitore, qui reintegrationem,
ſeù ſucceſſionem petere neglexit;
5 Quia Patris negligentia, † & acquieſcentia,
nepotibus expreſsè vocatis, præiudicare non
potuit, vt ſimilibus terminis reſponſum à Rota
fuit *in Romana Dotis 18. Iunij 1649. coram R. P.
D. meo Cerro §. & ceſſat difficultas*, & ſic rectè ipſi
Columbi, vti nepotes petierunt reintegratio-
6 nem ex propria perſona † poſt Patris mortem,
nepotes enim per dd. reformationes Statuti
admittuntur quandocumque concepti,
vel nati fuerint, vndè opus non eſt probare,
ſe natos eſſe de tempore purificatæ conditionis
deficientiæ maſculorum, ſub qua ſunt vocati,
quandocumque illa contigerit, vt verba
ipſa Statuti iubent, & firmauit *Rota in d. deciſ.
coram Buratto.*

Pariter ex hoc ipſo motiuo ceſſat aliud
obiectum præſcriptionis, quia dùm nepotes
ex ipſorum propria perſona agere poſſint,
7 prout † egerunt, vt dictum eſt, neque opus
habent Iure tranſmiſſionis; neque Patris eorum
negligentia in petẽdo reintegrationem,
eis pręiudicauit, vtique contrà ipſos 30. annorum
præſcriptio ad hunc effectum requiſita
allegari non poteſt, cum Ipſorum de Columbis
Pater non prius, quàm de anno 1627. deceſſerit,
à quo tẽpore citrà profectò ad agendum
30. anni non effluxerunt.

Minus hanc reſolutionem impedit aliàs
obiecta exceptio nõ iuſtificatæ identitatis bonorum,
ad quæ petitur Reintegratio, quia
nunc agitur de reintegratione ſimpliciter ad
8 ſucceſſionem, † qua hodie declarata, ſeparatim
in Iudicio Immiſſionis tunc identitas iuſtificanda
erit, vt ſeruatum fuit *coram Buratto
d. deciſ. 851. num. 5.*, & in alia *Peruſina Reintegrationis
16. Maij 1648. emanata coram R. P. D. meo
Rojas*, ſuper Immiſſione, declaratò prius competijſſe
reintegrationem per præcedentes in
eadem cauſa *deciſiones ſub die 12. Ianuarij, & 7.
Iunij 1647.*

Ex quibus, Reintegrationi locum eſſe, reſponſum
fuit, vtraque parte Informante.

ANCONITANA CAMBIORVM.

Lunæ 10. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Cambia vt debeantur loco damnorum, & intereſſe
quæ nam requirantu?

SVMMARIVM.

1 *Cambia, vt debeantur loco damnorum, & intereſſe*

Digitized by Google

concurrere debent requiſita Caſtrenſ. in l. 3. §. final. ff. de eo quod cert. loc.

2 *Interpellatio debitoris neceſſaria non eſt quando præceſſit illius mandatum de ſumendo pecunias ipſius nomine ad cambium.*

3 *Declara concluſionem procedere quando mandatum debitoris eſt purum, ac ſimplex, ſecus vero conditionatum* quatenus ſit opus, *quo caſu iſta neceſſitas ſumendi ad cambium intimanda eſt debitori.*

4 *In conditionalibus euentus non attenditur, niſi notificetur.*

DECISIO CCCCXLVIII.

RESERVATA per DD. in hac cauſa coram me ſub die 2. Aprilis 1649. in deciſione inſpectione an cambia per Sturanum prætenſa poſt litem conteſtatam cum Dario Scalamonte Angeli Grimaldi debitoris fideiuſſore ſaltim damnorũ ratione, & intereſſe, cuius reſeruationis reſolutio comprehẽdebat alias annexas inſpectiones nimirum an creditum Sturani ſit liquidum, & an Decius Scalamontes reus conuentus habeat iuſtam cauſam credito eiuſdem Sturani contradicendi, an veniant in caſu de quo agitur requiſita neceſſaria ad petitionem cambiorũ loco damnorum, & intereſſe *per Caſtrenſ. in l. 3. §. finali*
1 *ff. de quod quod. cert. loc.* † Hodie reſponſum fuit damna, & intereſſe non deberi ex eo fundamento, quia creditum ſuum ipſe Sturanus adhuc non iuſtificauit eſſe liquidum, & incotrouertibile ex redditione rationis iuxtà formam Inſtrumenti appaltus initi cum Angelo Grimaldo, debitore, & Dario Scalamonte in ſolidum fideiuſſore ſtipulati ex liquidatione ſui crediti, itaut ſaltim eius liquiditas dignoſci poſſit, prout firmari, & liquidari debuiſſet coram Conſulibus.

Nonobſtant. quæ ab informantibus denuò pro Sturano fuerunt deducta circa interpel-
2 lationem debitoris ſtratione mãdati à mandatario deſumendo pecunias ipſius nomine ad cambium iuxtà diſtinctionem approbatam *à Rota in deciſ. 379. numer. 1. part. 2. recentior. deciſ. 234. num. 1. deciſ. 304. par. 4. deciſ. 23. numer. 2. par. 8. recen. & in Placentina Cambiorum 9. Iunij 1634. coram bon. mem. Merlin. in §. Verum Domini.*

Quia iſta procederent quando mandatum
3 Angeli fuiſſet purum, & ſimplex, ſed † quia fuit conditionatum, *quatenus opus eſſet*, hæc conditio Angelo erat intimanda, quod nimirum pecuniæ ex venditione olei, non eſſent ſufficiẽtes pro emptione alterius iuxtà appaltum, vt reſpondetur *in deciſione huius cauſæ coram me ſub die 18. Iunij 1646. per tot.*, Sic enim mandans Angelus veriſimiliter ignorare poterat adimplementum mandati ſui dati ſub conditione, *quatenus opus fuiſſet*, illas ad cambium ſumere, quæ neceſſitas ſumendi erat ipſi intimanda, & ſic interpellandus, vt firmatum fuit in deciſione, cum in con-
4 ditionalibus † euentus non attendatur, niſi notificetur, *vt per Scacc. de. Camb. §. primo quæſt. 1. numer. 384. Gratian. diſceptionũ quonum. 14.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit.

ROMANA RETRACTVS.

Veneris 14. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius in venditione fundi cenſiti ius habet illum retrahendi præcipuè, quando ab emptore non fuit ei facta denunciatio cum inſertione totius Inſtrumenti, & cũ omnibus pactis, & conuentionibus in eo contentis.

SVMMARIVM.

1 *Domino cenſus competit ius retrahendi fundum cenſitum alteri venditum.*

2 *Maximè quando emptor non fecit denunciationem cum inſertione totius Inſtrumenti, cum ſpecifica pretij expreſſione, & cum pactis, & conuentionibus in venditione contentis, & nu. 4.*

3 *Denũciatio ab emptore fundi cenſiti fieri debet cum potius emptoris, quam venditoris interſit rem non retrahi.*

5 *Denunciatio facienda eſt vxori domina cenſus non viro.*

6 *Denunciatio facta abſque intimatione tenoris Inſtrumenti, & cum debita expreſſione pretij, & pactorum non tenet.*

7 *Denunciatio in materia retractus requiritur pro forma, nec ſuppleri poteſt per quamcumque ſpecificam, ac indiuiduam ſcientiam.*

DECISIO CCCCXLIX.

FRANCISCAE Ricchæ Domini dixerunt competere prelationem ſuper horto vendito, & Domibus de quibus agitur ex clara diſpoſitione *Conſt. ſanct. mem. Pij V. ſuper forma creandi cenſus inter impreſſ. in Bullar. nouo tom. 2. la 79. §. 6.* in quo tribuitur Domino cen-
1 ſus † ius retrahendi fundum cenſuatum alteri venditum *Felic. de cenſ. lib. 1. cap. 14. nu. 6. Cenc. eod. tract. quæſt. 66. n. 1. cum ſeqq. & dixit Rota coram Seraph. deciſ. 1474. nu. 2. cum ſeq ſa. me. Greg. XV. deciſ. 425. n. 1.* & pluribus adductis in *Fanen. retractus 19. Ianuar 1646. corã R. P. D. meo Veroſpio.*

Cum igitur ab emptoribus dd. bonorum
2 non fuerit facta iudicialis denunciatio, † cum inſertione totius Inſtrumenti venditionis eorumdem cum ſpecifica pretij veri expreſſione, atque pactorum, & conuentionum conuentarum Franciſca, potuit venditionem retrahere, vt dixit *Cenc. ſuper alleg. quæſt. 66. n. 27. cum ſeqq. Rota deciſ. 253. num. 4. coram Cardinali Merlin.* & fuit dictum *in d. Fanen. 4. Iulij 1646. in §. improbabilis quoque coram R. P. D. meo Veroſpio* vbi firmatur *in §. primo verſ. maximè*, dum eadem denunciatione etiam ab emptore, hu-
3 iuſmodi fundi † eſſe Domino cenſus per denunciationem faciendam cum emptoris potiusquam venditoris interſit rem non retrahi vt ponderauit *Rota deciſ. 193. numer. 11. coram ſan.*

ſan. memor. Gregor. & ſequitur Cenc.d. quaeſt. 66.
num. 3 1.
Et propterea cum in praeſenti caſu nequa-
quam conſtet de tali venditionis denuncia-
4 tione bonorum, † de quibus agitur reſultat
Franciſcam minimè impediri tanquam
Dominam cenſus ſuper bonis controuerſis
impoſiti ſupradictam praelationem quando-
cumque petere, & obtinere valeat ex iuribus
ſupra allegatis.
Neque ad effectum, de quo agitur impe-
diendum releuat oblatio facta à Io: Baptiſta
venditore Carolo Muntolario d. Franciſcae
viro relat.in eius Sum. num.5. Tum quia non
fuit facta ab emptore, ſed venditore, & antè
certam venditionem. Tum quia ipſi Fran-
5 ciſcae tanquam Dominae cenſus, † de cujus
intereſſe principali, ac praeiudicio agitur erat
facienda denunciatio non autem eius viro, vt
in ſimilibus terminis dictum fuit *in Melini-*
tana pecuniaria 19. Nouembris 1649 coram R.P.D.
meo Cerro. Tum etiam quia non fuit facta
6 praeuia inſertione tenoris † Inſtrumenti, &
cum debita expreſſione pretij, ac pactorum,
& conditionum d. venditionis.
Minus ſufficit inde reſultare poſſe ſaltem
Franciſcae Dominae cenſus ſcientiam d. ven-
ditionis non tamen venditoris ſuffragatur,
cum de forma praeciſa ſit notoria actualis de-
7 nunciatio, † quae ſuppleri nequit per quam-
cumque ſpecificam, & indiuiduam ſcien-
tiam *ex alleg. per Cenc. d. quaeſt. 66. num. 19. Rota*
coram Seraph. d. dec. 1474. num. 3. Cardinalis Mel-
lin. d. deciſ. 253. num. 3. Duran. deciſ. 52. nu. 2. & in
d. Fanen. retractus 19. Ianuarij, & 4. Iulij 1645.
ac 19. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Verospio,
in quibus duabus vltimis remiſſiona fuit per
Dominos denegata petita ad effectum pro-
bandi ſcientiam venditionis cum omnibus
ſuis qualitatibus, & irrelevantiae materiae
articulatae clarè reſultante ex eo quod actua-
lis denunciatio pro forma requiritur &c.
Et ità reſolutum fuit pro Franciſca infor-
mante.

BRIXINEN. IVRISDICTIONIS.

Ven. 21. Iunii 1652.

A R G V M E N T V M.

Agitur de ſubiectione, & incorporatione Mo-
naſterij Vvilttinen. Ordini Praemonſtratenſi.

S V M M A R I V M.

1 *Monaſterium eſſe incorporatum, ac ſubiectum alicui*
ordini probatur ex Scriptoribus Croniſtis ante
motam litem, alijſque adminiculis, de quibus re-
miſſiue, num. 2. 4. 5. 7. 8.
3 *Monaſterium eſſe exemptum reſultat ſi ab Epiſcopo*
tantum petere debet criſma, & conſecrationes,
nam quoad alia videtur conceſſa exemptio.
6 *Capitulo generali nullus interuenire poteſt, niſi ſit*
de gremio.
9 *Capitulum generale facultatem habet faciendi di-*
uiſionem, & translationem prouinciarum ſui or-
dinis
10 *Monaſteria Ordinis non conſtituunt vnum corpus*
ſed ſunt omnium ſeparata.
11 *Declara quod licet Monaſteria habeant vnum ca-*
put de per ſe ſubiaceant tamen Abbati Generali, et
tenentur ad Capitulum generale accedere.
12 *Iura informia ſupplentur ex alijs probationibus.*

D E C I S I O CCCCL.

COMMISSA ad inſtantiam Ordinis
Praemonſtraten. de anno 1635 haec cau-
ſa appellationis à ſententia Commiſſarij D.
Epiſcopi Brixinen. bon. mem. Motmano, co-
ram quo in eius vita nihil amplius actum
fuit in cauſa, ſed de anno praeterito dato du-
bio, *An, & cui ſit dandum mandatum de manute-*
nendo, eoque propoſito *die 10. Maij huius anni,*
reſtricta diſputatione vt videretur de bono
iure, hodie denuo cauſa repropoſita, reſpon-
derunt Domini conſtare de bono iure Ordi-
nis Praemonſtraten. ex infraſcriptis motiuis
per informantes pro dicto Ordine ad effe-
ctus, de quibus dubitabatur.
Primo quoad incorporationem Monaſte-
1 rij Vuiltinen. † probatur incorporatum, &
ſubiectum ex pluribus ſcriptoribus Chroni-
ſtis ante motam litem, & ſic de tempore non
ſuſpecto, licet non faciant plenam probatio-
nem, tamen ex ſubſequentibus adminiculis
habent veritatis praeſumptionem, *Gratian. di-*
ſcept. 593. num. 7. Rota deciſ. 290. num. 7. poſt 2.
conſ. Farinacc.
2 Secundo ex litteris Innocentij Secundi
directis Marquardo Praepoſito Vuiltinen. de
anno 1138. in quibus eruitur dictum Mo-
naſterium factum fuiſſe Ordinis Praemon-
ſtraten., quem conſeruari ibidē ſtatuit iuxtà
normam, & Conſtit. d. Ordinis, & Epiſcopo
tunc temporis Brixinen. Dioeceſano vult re-
ſeruatum tantum ius Chriſmatis, Olei San-
cti, & conſecrationum, bene videtur reſul-
tare ipſum Monaſterium eſſe Ordinis Prae-
monſtraten. & quod ſit ſubiectum Conſtitu-
tionibus eius Ordinis, & quod non ſit ſubie-
ctum Epiſcopo, cum ab eo tantum petere de-
3 beat Chriſma, & † conſecrationes, quoad alia
videtur conceſſa exemptio *Seraph. dec. 1025.*
num. 6. & ſeq. & fuit ponderatum *in alia Brixi-*
nen. iuriſdictionis, quae eſt deciſ. 546. num. 5. p. 5.
recentior.
Tertiò ad dictam ſubiectionem Ordini
4 probandam † confert actus factus à Regim-
berto Epiſcopo Brixinen. qui de anno 1140.
narrat ſe auctoritate Apoſtolica viſitaſſe di-
ctum Monaſterium, & quoſdam minus Re-
gulares eradicaſſe, & Praemonſtratenſes ibi-
dem conſtituiſſe. Vnde colligitur quod Mo-
naſterium illi non erat ſubiectum, cum au-
ctoritate Apoſtolica proceſſerit delegata, &
non ordinaria, & quod etiam tunc Ordini
Praemonſtraten. remanſit ſubiectum, dum
idem Epiſcopus illud ei adſcripſit, & nihil ſibi
reſeruauit.

Quae-

Quarto probatur ſubiectio ex interuentu
5 Abbatum Vviltinenſium in capitulis generalibus, & Prouincialibus Ordinis, in quibus obedientiæ iuramentum præſtiterunt Generali, & vocem actiuam, & paſſiuam habuerunt, dum in eiſdem Capitulis vti vocales elegerunt Viſitatores Ordinis, & ipſi aliquãdo in tales electi fuerunt, quia tam vigore iuris communis, quam vigore Conſtitutionum Ordinis nullus interuenire poteſt Ca-
6 pitulo Generali, † niſi ſit de gremio *cap. quia propter de elect. Rota deciſ. 578. nu. 4. cum ſeq. par. 4. tom. 3. recent.* Et infertur ex Inſtrumento relato *in Summ. Ordinis nu. 40.* in quo legitur quod Abbates Vniltinen. & Madelbergen. Viſitatores in Capitulo Generali per Sueuiam, & Bauariam de anno 1309. receperunt Monaſteria, & homines S. Saluatoris in Fratres Ordinis Præmonſtraten. ad obedientiam, & ad omnes alias ordinationes, Conſtitutiones, & priuilegia: ex quo Inſtrumento reſultat quod Abbas Vuiltinen. interuenit in Capitulo Generali, & ab eo vti vnus de dicto ordine fuit deputatus Viſitator, & quod eius Monaſterium ſit vnũ de membris dicti Ordinis, dum iidem Viſitatores aliud Monaſterium ſuo Ordini vniuerunt, fundoſque communes dixerunt, & priuilegia communia communicarunt, inde quoque infertur, quod Abbas Vviltinen. Conſtitutiones ſibi communes agnouit non minus quam Conuiſitator.
7 Quinto coadiuuatur † ex multiplicitatis viſitationibus peractis in ipſo Monaſterio Vviltinẽ a Viſitatoribus Ordinis, & electionibus eiuſdem Abbatũ factis Præſidente Viſitatore Præmonſtratenſi, videlicet ex viſitatione de anno 1322. *Summ. Ordinis num. 43.* & ex alijs, *vt in eodem Summ. num. 45. & ſeq. & num. 52. ac 55.* Et ex confirmatione noui Abbatis per Superiores Ordinis de anno 1382. *d. Sum num. 46. & 48. & ſeq. atque num. 50. & 53.* Sexto corroboratur ex translatione Mona-
8 ſterij Vviltinẽ † de circulo, ſiue Prouincia Sueuiæ in circulum Bauariæ, facta auctoritate Abbatis, ſeù Capituli Generalis, vnde neceſſaria infertur ſubiectiò eidem Capitulo
9 Generali, ad † quod ſolum ſpectat diuiſio, & & translatio Prouinciarum, *Paſqualig. cent. 2. quæſt. moral. 141 nu. 3. & 5.*
10 Non obſtat, quod Monaſteria † Ordinis non dicantur conſtituere vnum corpus, ſed eſſe omninò ſeparata, *vt dixit Rota in Treueren. vnionis 29. Maij 1641. coram bon. mem. Hieronymo Card. Veroſpio.* Quia in dicto Ordine licet quoduis Monaſterium habeat vnum
11 caput de per ſe, ſubiacent tamen Abbati Generali, & accedunt ad Capitulum Generale, vt patet ex Conſtitutionibus Apoſtolicis deductis *in Tullen. Reformationis, Lunæ 22. Aprilis 1630. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, quæ eſt inter impreſſ. deciſ. 333. num. 7. par. 6. recent.*

Nec magis afficit obiectum, quod de anno 1558. ab Abbate Vuiltinen. recuſati fuerint Viſitatores Ordinis admitti ad viſitandum Monaſterium Vuiltinen. Quia iſte actus tanquam turbatiuus, fuit contradictus per ſubſequentem ſuſpenſionem Abbatis eiuſdem, & deindè ſubſequentibus annis Sereniſſimus Archidux ſcripſit litteras hortatorias Abbati, & Ordini Præmonſtraten. vt dictum Monaſterium viſitaret, & ſucceſſiuè plures actus exercuit.

Denique ad obiectionem contra iura per Ordinem producta, quod illa non ſint in forma probanti, reſponſum fuit quod ſaltem plura fuerint compulſata vigore compulſorialis Rotalis, & alia poſtea adducta, ſint publica Inſtrumenta, antiqua, legalia; ſic licet
12 aliqua informia viſa fuerint, † ſuppleri poſſe ex tot alijs probationibus, vt fuit dictum in *Marſicen. iuriſdictionis 19. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Bichio.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit.

VERVLANA MOLENDINI.

Veneris 28. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Retractus competit Domino cenſus in venditione fundi cenſiti, quoties non præceſſit denunciatio per menſem ante cum inſertione pactorum, & conditionum veri prætij.

SVMMARIVM.

1 *Domino cenſus ante venditionem fundi cenſiti per menſem ex Bulla Pij V. denunciari debet cum inſertione pactorum, & conditionum veri pretij.*
2 *Alias prelatio in venditione fundi cenſiti non poteſt ei denegari.*
3 *Et DD. in contrarium allegati, quo caſu procedant?*
4 *Denunciatio facta Domino cenſus pro ſumma non veri pretij non ſuffragatur, præcipue quando ipſe declarauit pro iuſto pretio ſe velle præferri*
5 *Et recuſando emere pro pretio maiori non ex hoc oritur renunciatio iuris emendi pro iuſto pretio. Renunciatio, eſt ſtricti iuris ibidem.*
6 *Denunciatio iuſti pretij requiritur in venditione fundi cenſiti ex Conſtitutione Piana Domino cenſus.*
7 *Simulatio probatur ex vnico teſte iunctis adminiculis.*
8 *Domino cenſus in venditione fundi cenſiti non ſolum denunciari debet verum pretium, ſed etiam pactum in venditione adiectum extinguendi cenſum.*
9 *Terminus vnius menſis retrahendi fundum cenſitum incipit currere à die iudicialis denunciationis factæ Domino cenſus an velit præferri.*

DECISIO CCCCLI.

SENTENTIAM Rotalem in hac cauſa latam hodiè Domini confirmarunt, non obſtante oppoſitione extra facta defectus citationis Thomæ Paulini rei conuenti, quia in Summ. Ioannis Trulli hodiernæ poſitionis *num. 4.* oſtenditur fuiſſe legitimè executa. Iuſtitia verò eiuſdem ſententiæ clarè apparet

appret ex inobſeruantia Paulini emptoris, & Fabritij, ac Iacobi venditorum formæ Conſtitutionis ſan. mem. Pij V. ſuper forma erandi cenſus *impreſſ. in Bullar. nou. tom. 2. la 79. §. 6.*
1 iubentis Domino cenſus † ante venditionem per menſem iudicialiter denuncian. fore cum inſertione pactorum, & conditionum, & veri prætij, quod cum in hoc caſu factum minimè fuerit Ioanni Trullio Domino Cenſus
2 impoſiti ſuper Molendino, qui petijt prælationem remanēt firma fundamenta deciſionis emiſſæ coram Eminentiſſ. Cardinali Otthobono 12. Ianuarij 1652. & ſic etiam ſententia conformis.

3 Nec obſtat † *Ruin. conſ. 113. nu. 1. lib. 5. Serader. de feud. par. 1. cap. 4. num. 29. Roſental. eod. tract. cap. 3. concluſ. 291. num. 15. & alij allegati*, qui procedere poſſent quando Domino Cenſus fuiſſet denunciatum verum prætium, & an emere velit rem cenſitam iuxtà formam dictæ Bullæ, quod hic factum non fuit, dum realis venditio Molendini facta Paulino extitit pro ſcutis 820. Trullio autem denuncia-
4 ta venditio facienda † pro ſcutis 870. & ſic reale prætium ſcutorum 820. pro quo ipſe Trullius voluit præferri, vt conſtat ex epiſtola ipſius data in Summ. Paulini *numer. 4.* conſentiendo ſummæ ſcutorum 820. affirmando pro hac ſumma empturum, non au-
5 tem † pro maiori iuxtà *Theoric. Bart. in l. actionis num. 1. C. de tranſact. Grat. conſ. 126. numer. 19. lib. 2. cum alijs per Sanchez. de matrim. lib. 1. diſp. 19. num. 20. Seraphin. deciſ. 343. nu. 3. Buratt. deciſ. 84. num. 3. ibique Add. litt. B.* ſic ceſſat totum, quod dicitur Trullium Dominum Cenſus recuſaſſe dictam ſummam ſcutor. 820. quia id non ſimpliciter fecit, ſed tantum de prætio maiori à venditoribus requiſitus. Attamen renunciatio ſtrictè intelligi debet pro vero prætio *Rot. dec. 160. par. 5. recent.* ſic enim intrat
6 neceſſitas denunciationis veri prætij † requiſita ex Conſtitutione Piana. Verum autem prætium fuiſſe ſcutor. 820. paret ex depoſitione Fabritij extrò inducti aſſerentis ſe id à vē-
7 ditore audiuiſſe, † quæ cum adminiculis aliorum Teſtium ſimulationem concludit ſecundum *Menoch. & alios relatos in dicta deciſione coram Eminentiſſ. Otthobono.*

Et prætereà debebat quoque pactum extinguendi cenſum in venditione factum
8 Trullio Domino Cenſus denunciari, † quia eumdem id ad emendum allici poterat, vt bene informantes pro ipſo ponderarunt, &
9 & cum terminus menſtrualis † à die denunciationis iudicialis factæ incipiat, quæ hic, vt dictum eſt facta fuiſſe non oſtenditur, remanet iniuſta ſententia Rotalis ex allegat *per Cinc. de cenſibus. quæſt. 46. num. 83. in fine,* vltrà alia in deciſione adducta.

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit.

CESENATEN. HAEREDITATIS.

Mercurii 20. Nouembris 1652.

A R G V M E N T V M.

Subſtitutio compendioſa matre exiſtente in medio iuxta receptiorem opinionem comprehendit pupillarem. *Conditio ſi ſine filijs decederet &c.* adaptatur etiam pupillo. Conſuetudo Bulgari non intrat, quando verba Teſtatoris ſunt clara, & contrarium ſuadent.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum procur. reſultat ex productione iurium.*
2 *Sententia lata partibus præſentibus reputatur valida.*
3 *Subſtitutio pupillaris, ex quibus verbis reſultet?*
4 *Trebellianica non debetur matri pupillariter ſubſtituta.*
5 *Subſtitutio compendioſa matre exiſtente in medio comprehendit pupillarem.*
6 *Cōditio ſi ſine filijs decederet in ſubſtitutione adiecta adaptatur etiam pupillo.*
7 *Subſtitutio ſimpliciter facta non regulatur ab inſtitutione.*
8 *Fides extorta lite pendente, & parte non citata fidem non facit. & num. 9.*
10 *Vſusfructus vxori relictus non reſtringitur ad alimenta ſecundum conſuetudinem Bulgari, quando verba ſunt clara, & contrarium ſuadent.*

DECISIO CCCCLII.

GASPAR Cauallanis decedens ventre pregnante Magdalenæ ſuæ vxoris, eo hærede instituto, quatenus eſſet maſculus, ſi verò fœmina in ſolis ſcut. 1400. matre vſufructuaria relicta vna cum filijs, mandauit contingente caſu, quo maſculus natus decederet quandocumque fratres ſuos hæredes eſſe, d. tamen vxori legitimam ſibi debitam relinquendo. Nato autem filio maſculo, & poſteà in infantili ætate mortuo, orta eſt quæſtio inter d. vxorem, & fratres ſubſtitutos, in quorum fauorem latà fuit ſententia immiſſionis pro octo ex nouem partibus hæreditatis, relicta altera parte eidem Magdalenæ pro ſua legittima, necnon retentione pro medietate vſufructus ad formam teſtamenti cauſa deuoluta ad Curiam A. C. Baranzonus in omnibus confirmauit, à quo appellan. mihi commiſſa cauſa hodiè per Dominos reſponſum fuit ſententiam eſſe confirmandam, tanquam validā, & iuſtā. Nullitates enim exaduersò oppoſitæ citationis, & mandati ceſſarunt ex facto, dum Tonellus
1 Procurator Magdalenæ iura pro ipſa † produxit, vndè mandatum infertur ex deductis *in Bononien. Deſ. iſſionis contractus 28. Iunij 1645. §. nec ſatisfacit coram R. P. D. meo Cerro,* & ſententia præſentibus vtriuſque partis Procura-
2 toribus † fuit lata *Greg. XV. deciſ. 136. cum pluribus per Add. num. 15.*

Iuſti-

Iuſtitia autem ſententiæ eiuſdem patens vi-
ſa ſimiliter fuit quoad vtrumque caput, in
quorum primo, Immiſſio concedit Magda-
lenæ pro vna parte diuiſa hæreditate in nouē
vncias, ſeu partes in reliquis vero conceſſa fuit
hæredibus, Teſtator enim ſubſtituendo filio
maſculo naſcituro ſi ſine filijs decederet, fra-
tres ſuos relicta matri legitima, cenſetur pu-
3 pillariter eidem filio ſubſtituere voluiſſe, † &
ſic matri non debetur Trebellianica, † quam
4 prætendebant, *cap. ſi Pater, verſ. licet autem de te-
ſtam. in d. l. Papinianus 8. §. ſed neque impuberis, C. de
inoff. teſtam. Mantic. deciſ. 367. n. 1. in recent. dec. 120.
num. 1. & ſeqq. p. 7.*

Licet autem ſubſtitutio prædicta ſit com-
5 pendioſa, † & mater exiſtat in medio tamen
receptior eſt opinio, quod comprehendat pu-
pillarem, vt tradunt congeſti à *Gratian. diſcept.
528. nu. 6. & ſeqq. & nu. 28. Lancell. Gallia conſ. 106.
num. 20. & ſeqq. Fuſar. conſ. 21. per tot. Crivell. de-
ciſ. 41. numer. 21. Marc. Medices deciſ. 69. per tot.* &
tenuit *etiam Rota coram Cardin. Mantic. deciſ. 367.
num. 2. & ſeqq.*

Nihilque iuuat dicere, quod conditio illa,
6 *ſi ſine filijs decederet* † in ſubſtitutione à dicto
Gaſpare adiecta non adeptetur pupillo, nam
contrarium probat *text. in cap. ſi Pater de teſtam.
in 6. vbi gloſſ. verb. verbis Bart. in l. Centurio ſub
num. 17. ff. de vulg. Pariſ. conſ. 41. num. 56. lib. 2. Add.
de compend. par. 5. tit. de compend. fact. à Pagan. art. 1.
num. 10. & ſeqq. fol. 97. Ruſtic. ad l. cum Auus lib. 1.
cap. 13. num. 36. verſ. contraria, & ſeqq.* vbi de ve-
riori, & magis communi *Fuſar. quæſt. 240. n. 4.
& ſeqq.* vbi de magis communi *Surd. conſ. 200.
nu. 12.* vbi de communi *Mantic. de coniect. lib. 11.
tit. 1. num. 3.* vbi de recepta *Gratian. diſcept. 528.
num. 30. & 31. Crivell. deciſ. 41. num. 33. Marc. Me-
dices deciſ. Senen. 70. per tot. Rota deciſ. 120. num. 19.
& 20. par. 7. recen.*

Non obſtat, quod aſſeratur ſubſtitutionem
ſolum ad bona Teſtatoris, & non ad bona pu-
pilli eſſe reſtrictam. Quia hoc ceſſat etiam ex
facto, cum ſubſtitutio facta legatur ſimplici-
7 ter, & in hoc caſu ab inſtitutione † non regu-
lari ſubſtitutionem tradunt congeſti per *Gra-
tian. diſcept. 407. num. 17. & ſeqq. Lancellott. Gallia
dicta conſ. 106. num. 24. & num. 55. ad med. cum ſeqq.
Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. quæſt. 14. nu. 22. Aliograd.
conſ. 91. num. 20. & ſeqq.* & approbauit *Rota apud
Card. Mant. deciſ. 367. n. 5.*

Quia veritas non offuſcatur per atteſtatio-
nes Notariorum Ceſenaten. aſſerentium con-
ſueuiſſe ſemper in Teſtamentis illarum par-
tium quando fit ſubſtitutio pupillaris clauſu-
lam pupillariter cœteratam adijci, quia tales
fides non faciunt fidē, † maximè in caſu, vt hic
8 quando eſt extorta lite pendente ſine partis
citatione, vt dixit *Rota in Romana Supplementi
Legitimæ 24. Aprilis 1651. coram R. P. D. meo Ve-
roſpio.* Et declaratio Notarij de Teſtamento
9 rogati † nihil facit ex allegatis apud *Coc-
Coccin. deciſ. 42. num. 7. & 8. Card. Seraph. deciſ. 628.
num. 10.*

Secundum etiam dictæ ſententiæ caput in
quo eidem Magdalenæ medietas vſusfructus
adiudicata fuit, & altera medietas fratribus
defuncti iuſtum eſſe viſum fuit ex verbis Te-
ſtamenti, ibi, *Laſciando la detta Signora Madale-
na vſufruttuaria aſſieme con detto ſuo figliuolo, ò fi-
gliuola che naſcerà &c. poiche vuole ch'eſſa aſſolu-
tamente ſia Padrona*, quæ viſa fuerunt clara pro
excluſione conſuetudinis Bulgari, & non poſ-
ſe reſtringi ad ſimplicia alimenta, † non enim
10 intrat dicta conſuetudo, quādo verba ſuadent
contrarium, *Soccin. conſ. 1. num. 11. lib. 4. Caball.
conſ. 132. num. 4. lib. 2. Mart. de ſucceſſ. part. 4. qu. 18.
art. 2. num. 29. add. ad Greg. deciſ. 460. nu. 17. ad med.
cum alijs congeſtis in Firmana Codicillorum 25. No-
uembris 1649. coram R. P. D. meo Cerro.*

Et ita vtraque &c.

LVCANA IVRISPATRONATVS.

Mercurij 27. Nouembris 1652.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus probatio quoties deducitur ex centenaria, vel quadragenaria cum fama, tunc præſentationes debent eſſe claræ, & effectuatæ, alias non habentur in conſideratione, nec in centenaria, vel quadragenaria ſunt computandæ.

SVMMARIVM.

1 *Sac. Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. cap. de reformat. circa probationem Iuriſpatronatus quid diſponat?*

2 *Iuſpatronatus probatur per centenariam, vel quadragenariam poſſeſſionem præſentandi cum fama, & præſentationes adhunc effectum debent eſſe claræ, & tales vt centenariam, & quadragenariam cum fama inducant.*

3 *Electio potius, & non præſentatio ſtrictè dicitur quoties verificari poteſt illam emanaſſe ab ordinario gratuito ad preces eligentium.*

4 *Præſentationes antecedentes declarant ſubſequentes non è contra.*

5 *In centenaria, vel quadragenaria cum fama non computatur vera præſentatio.*

6 *Item nec in centenaria, vel quadragenaria computanda eſt illa præſentatio, quæ vim habet collationis ab ordinario factæ.*

7 *Item nec in curſu centenariæ, vel quadragenariæ venit computandum tempus quo patroni ad præſentandum fuerunt negligentes.*

8 *Item nec eſt computanda præſentatio non effectuata prævia ordinarij confirmatione, & num. 10.*

9 *Confirmatio Ordinarij præcedere ſolet præſentationem non ſubſequi.*

11 *Enunciatiua, & inſtrumenta viſitationum non poſſunt ſupplere probationem ſtrictè requiſitam per præſentationes effectum ſortitas per centenariam, vel quadragenariam cum fama.*

12 *Iuſpatronatus, quando eſt prætenſum à pluribus familijs de diuerſis diſtinctis ſtipitibus, & non ab vno eodemque deſcendentibus, tunc magis credendum eſt Eccleſiam fuiſſe ex pijs fidelium eleemoſinis erectam Amplia præſertim num. 13.*

14 *Sententia valida, & iuſta venit confirmanda.*

DE

Digitized by Google

DECISIO CCCCLIII.

APPELLANTE q. Alexandro Trenta à
ſententia Vicarii Epiſcopi Lucani in
qua pronunciatum fuerat non conſtare de Iu
repatronatus vicinorum Eccleſiæ Sancti An-
dreæ d. Ciuitatis ſuper Beneficio de quo agi-
tur neque ipſum eſſe inſtituendum in hoc
Sac. Tribunali preuijs duabus deciſionibus
in ſecunda Inſtantia coram Reuerendiſſimo
Terracineñ ſub die 10. Ianuarij 1645.& 3. De
cembris 1646. confirmata , hodie in tertia
inſtantia coram me dubitatum fuit An ſen-
tentia Rotalis ſit confirmanda , vel infirman-
da , & Domini eſſe confirmandam reſponde-
runt , quia validitas ex ipſo proceſſu apparens
non controuertebatur Iuſtitia vero eiuſdem
ex ipſis deciſionibus adhuc ſubſiſtere viſa fuit
ex illo irrefragabili fundamento, quod diſpo-
ſitio *Sac. Conc. Tridentini ſeſſ.25. cap.9. de refor.*
1 etiam in hodierna † poſitione à ſucceſſore de
functi dicti Alexandri proſequuta non iuſti-
ficatur vt firmatum fuit opus eſſe *in prima de-
ciſione 10. Ianuarij 1645. in §. nam reſpectu primi
fundamenti, & in ſecunda deciſione in §. Ratio prin-
cipalis* videlicet probandam eſſe centenariam
2 vel quadragenariam quaſi †, poſſeſſionem Pa
tronatus de quo agitur cum fama, neq; enim
præſentationes illæ quæ denuo fuerunt ab ip-
ſo deductæ, ſunt adeo claræ & tales , quæ nul-
lam patiantur oppoſitionem prout requiri-
tur ad effectum vt conſtet de Patronatu itaut
centenariam, vel quadragenariam cum fama
inducant *ad tradit. per Gonz. ſuper reg.8. gloſ.45.
§.2. num.38. & ſeqq. & dictum fuit in Vicen. Bene-
ficij 6. Februarij 1637. coram bon. mem. Pirouano
relata in ſupradicta deciſione in §. Præterea ad effe-
ctum 10. Ianuarij 1646.*

De quinque enim præſentationibus , quæ
pro Præſentato afferuntur incipiendo de an-
no 1362. & terminañ de anno 1499. conſti-
tueñ 137. annos , excepta ſola ſecunda , om-
nes habent ſuas releuantes exceptiones , vt in
ſingulis ex ſequentibus apparet . Prima enim
in Summario Bottini num.8. denotat electiõ
3 nem, & non ſtringit eſſe præſentationem ſtri-
ctè , ſed verificari poteſt in gratuita electione
ab Ordinario ad preces eligentium , vt tradit
Ferret. conſ.212. num.4. neque ſatisfacit pro re-
ſponſione , quod hæc aſſertio interpretari
poſſit , & declarari ex ſequentibus Præſenta-
4 tionibus cum talis concluſio † minimè admit
tatur in ſubſequentibus , ſed ſolum in ante-
cedentibus præſentationibus. vt reſpondit *Ro-
ta in Papien. Archipraesbiteratus coram Clar. mem.
Card. Pamphilio 19. Februarij* 1601. relata in ſu-
pradicta deciſione huius Cauſæ *in §. quod cen-
5 tenaria* ſic enim ſequitur hanc minimè † in
prætenſa centenaria , vel quadragenaria cum
fama poſſe computari.

Tertia verò Præſentatio de anno 1431. quę
vſque ad annum 1462. durauit , & ſic per an-
nos 31. pariter non computanda viſa fuit cũ
6 præſentatio dici nequeat , † ſed verius colla-
tio ab ordinario facta ſit appellanda, nõ enim
refragatur, quod ex iure deuoluto ad ſe ordi-
narius eam fecerit per negligentiam præten-
dentium ſupradictum Ius præſentandi tan-
quam Patroni certum enim eſt tempus quo
7 dicta negligentia in † præſentando durauit in
curſu centenariæ , vel quadragenariæ com-
putari non poſſe pro eius adimplemento re-
quiſito , vt dicit *Rota in allegata Vicen. Beneficij
6. Februarij 1637. coram bon. mem. Pirouano , &
habetur in dicta ſecunda deciſione huius cauſæ in §.
quod centenaria .*

Quarta etiam deducta præſentatio ab anno
1462. vſque ad annum 1491. ideoque per 30
annos reijcienda in computatione viſa fuit ,
8 quia probata fuit † non effectuata , ſignanter
per actualem ordinarij confirmationem ad
quem effectum nequaquam relata confirma-
tio in dicto Summario num.8. ſub litt. D. ſuf-
9 fragatur cum iſta † præcedat præſentationem
quando quidem confirmationes non ſolent
præcedere , ſed ſequi poſt Præſentationes .

Quinta Demum , & vltima ab anno 1491
vſque ad annum 1499. eodem pariter defectu
10 tanquam non effectuata † computari in cal-
culo prædicto nequit cum Sandoninus præ-
ſentatus poſſeſſionem non acquiſiuerit , ſed
quidã Nuclellius ex gratia expectatiuæ Pro-
uiſus Apoſtolicus , vt dicta ſecunda deciſio
omnibus contrarijs hodie repetitis reſpon-
dendo ſatis demonſtrat .

Præſentatio verò ſecunda facta de an. 1418.
licet aliam controuerſiam non habeat atta-
men cum ſpatium duodecim annorum non
exceſſerit vtique ad iuſtificandam quaſi poſ-
ſeſſionem præſentandi per centum annos vel
40. cum fama nequaquam ſubſiſtere ſatis cla-
rè fuit probatum in ſupradictis deciſionibus
coram Reuerendiſſimo Terracineñ ex qui-
11 bus etiam apparet enunciatiuas , † & inſtru-
menta viſitationum extra deducta non ſup-
plere probationem ſtrictè requiſitam per præ
ſentationes effectum ſortitas per centenariã ,
vel quadragenariam cum fama *Rota coram Coc
cino deciſ.25. num.1. & 2.* & alijs quibus accedit
inueriſimilitas fundationis obſeruata pari-
ter in ſupradicta deciſione huius cauſæ *in §.
Præterquod 3. Decembris* 1646. nimirum quod
familiæ Prætendentes Patronatum ſint de di-
12 uerſis diſtinctis ſtipitibus , † & non ab vno
eodemque deſcendentes ideoque magis cre-
dendum Eccleſiam ex pijs fidelium elemoſi-
nis fuiſſe erectam , quam reſeruatum Iuſpa-
tronatus , quod Ius hodie magis excluditur
13 dum non Domini † Domorum vicinitatis
de qua agitur , ſed inhabitantes Iuſpatronatus
prætendunt ex quibus omnibus ſimul iunctis
14 cum ſententia Rotalis † remaneat valida , &
iuſta Domini eamdem confirmañ eſſe cen-
ſuerunt vtraque &c.

MELE-

MELEVITANA SALVIANI.

Mercurij 11. Decembris 1652.

A R G V M E N T V M.

Exceptiones requirentes altiorem indaginem non impediunt immiſſionem in Iudicio Saluiani, ſed ad Iudicium Ordinarium diſcutiendæ veniunt.

S V M M A R I V M.

1 *Saluianum datur creditori Cenſus pro fructibus Cenſus decurſis, & non ſolutis aduerſus poſſeſſorem fundi cenſiti probatis neceſſarijs extremis in hoc iudicio requiſitis.*

2 *Cenſus imponi nequit ſuper re fideicommiſſo ſubiecta.*

3 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in Iudicio Saluiani, ſed ad Iudicium Ordinarium reycienda venit.*

4 *Immiſſio in Saluiano retardari nequit à poſſeſſore ſub prætextu, quod res poſſeſſa eſt aliquo fideicommiſſo ſubiecta, ſi conſtat ex aſſertione eius authorum eſſe liberam.*

Contra aſſertionem ſui authoris quis venire nequit, ibid.

5 *Confeſſio emiſſa in Iudicio non nocet confitenti, quin poſſit contra eam venire, ſi in illo iudicio nihil obtinuit.*

6 *Inuentarium non probat bona deſcripta eſſe propria*

7 *Item quando contrarium apparet de errore deſcriptionis.*

8 *Maritus emens fundum nomine vxoris, tunc illius dominium eidem vxori acquiſitum cenſetur, nec vxoris nomen in contractu appoſitum dici poteſt ſimulatum.*

9 Deciſiones in Cauſa Meleuitana Fideicommiſſi 13. Maij 1641. coram R.P.D. Cerro *in quibus terminis procedant?*

10 *Retentio vt competat ex Iuribus anteriorum creditorum quænam requirantur?*

11 *Immiſſio pro indiuiſo in Iudicio Saluiani quo caſu non ſit deneganda creditori?*

12 *Creditor hæres debitoris actiones confundit, hæc tamen confuſio actionem perſonalem, non autem hypothecariam tollit.*

13 *Actiones ad effectum retentionis numquam confunduntur.*

14 *Hæres præſumitur de eius credito ſatisfactus, quoties de bonis hæreditarijs rationem non reddit.*

15 *Nec poteſt de eius credito excipere aduerſus alios concreditores.*

16 *Amplia procedere etiamſi Inuentarium confecerit, niſi vlterius probet bona hæreditaria pro extinguẽdo eius credito non ſufficere, nihilque hæreditarium penès ſe retinere.*

17 *Aditio hæreditatis vnius ex pluribus correis debendi nocet adeunti ſolum quoad ratam ſui authoris, non autem aliorum correorum, & redditur ratio numer. 18.*

D E C I S I O CCCCLIV.

SVPER Prædio Talmias Catherina Manduca vna cum filijs ſuis Petro Paulo, & Mauritio Inſolidum ab ipſis annuum Cenſum ſcut. 880. Gregorio Xerri Impoſitum vendiderunt 12. Nouembr. anno 1611. qui emptor decedens cum hæredem inſtituiſſet Veñ Cumulum Meliteñ petita hodie contra Fabritiũ Teſtaferratam fundi poſſeſſorem Immiſſione
1 ex remedio Saluiani † ad effectum de fructibus prædicti Cenſus decurſis non ſolutis ſibi ſatisfacien. probatis in Saluiano obtinendo neceſſarijs extremis ſuo credito, & hypoteca ex dicto Inſtrumento cum clauſula *Conſtituti*, & poſſeſſione Teſtaferratæ rei cauſam à venditoribus dicti fundi haben., Domini cenſuerunt immiſſionem eſſe dandam pro indiuiſo in duabus ex tribus partibus dicti Cenſus minimè obſtantibus exceptionibus à Teſtaferrata ad impediendam immiſſionem adductis.

Quarum prima erat fundum de quo agitur
2 non potuiſſe cenſui impoſito † ſubijci tamquam fideicommiſſo Pauli Cumbo oneratũ quia iſtud fideicommiſſum cum ſit valdè turbidum, imò dum eo non obſtante idem fundus ſemel atque iterum liber ab omni vinculo fuerit bis ante impoſitionem Cenſus venditus authoribus ipſius Teſtaferratæ, vt in Summ. Cumuli num. 5. & 6. fuit demonſtratum, & ex ſolutionibus numerati eiuſdem pretij fuiſſe extincta debita eiuſdem fideicom-
3 mittentis, vtique exceptio hæc † tamquam altiorem indaginem requirens ad Iudicium Ordinarium reijcienda venit, *Rot. deciſ. 387. numer. 3. & deciſ. 559. num. 7. par. 1. recent.* Neque Teſtaferrata contra aſſertionem ſuorum au-
4 thorum, † qui eundem ante ipſum vti liberum emerint, venire poteſt impedire immiſſionem, vt in ipſiſmet terminis deciſum fuit *in Aueuionen. Saluiani 8. Martij, §. Hæc eadem in fin. coram R.P.D. meo Bichio.* Nec ipſum iuuat aſſertio ſua quod ipſe Cumulus alias fideicommiſſum Pauli Cumbo iudicialiter faſſus
5 fuiſſet adeſſe, nam illa Confeſſio † non cadit ſuper iſto fundo, ac in omnem caſum cum in illo iudicio Cumulus non obtinuiſſet hodie contrarium aſſerere minimè prohibetur ad tradita per *Felin. in cap. Capitulum num. 9. de reſcr. Roman. conſ. 347. cum ſeqq. Seraph. deciſ. 974. num. 6. Burſatt. deciſ. 305. num. 14. & 15.*

Secunda minus Teſtaferratæ exceptio obſtat in qua aſſerit ex pretio fundi ſoluta fuiſſe ſcuta mille prolegato Io. Pauli Manducæ, quia fundus Talmias non eſt hæreditarius Io. Pauli Teſtatoris, ſed Catherinæ eiuſdem vxoris, vt Rot. declarauit *in Meleuitana Cenſus 11. Februarij 1650. §. hinc non releuat coram Card. Ottbobono*, vbi ſignanter reſpondetur ad obiectum, quod Catherina tanquam Tutrix filiorum eundem fundum inter bona hæreditaria Io: Pauli de-
6 ſcripſerit, † quia in ipſo Inuentario adeſt clauſula cum proteſtatione, *quod non apponenda per non appoſitis habeantur*, & de errore euidenter
7 apparet † ex publico Inſtrumento in quo idẽ Io. Paulus fundum eundem ab alio emptore nomine Catherinæ retraxit; Imò quod plus eſt ex qualitate Conſanguinitatis Catherinæ inhæ-

inhærentis retraxit non ſibi, vndè clarè colli-
8 gitur † non ſubſiſtere Catherinæ nomen fuiſſe
ſimulatè appoſitū cum pateat Catherinæ do-
minium fundi huius verè fuiſſe acquiſitum,
neque vnquam ad Io: Paulum Teſtatorem
ſpectauerit ad tradita per *Bald. in l. fœmina, §. Il-
lud in fin. C. de ſec. nupt. & text. in l. cum aliena pecu-
nia, & ubi probibet C. ſi quis alter vel ſibi, & DD.
relati per Rot. deciſ. 262. num. 1. & 7. par. 1. recent. de-
ciſ. 160. & 166. per tot. impreſſ. apud Cenc. de Cenſib.*
in contrarium verò allegatę Deciſiones *in Me-
leuitana fideicommiſſi 13. Maij 1641. coram R. P. D.*
9 *meo Cerro,* † procedunt in caſu quo ex alijs cir-
cumſtantijs conſtat in deſcriptione nomen
vxoris ſimulatè fuiſſe appoſitum in dicto In-
ſtrumento conſtat nomine Catherinę fundum
verè fuiſſe acquiſitum.

10 Teſtaferratæ etiam retentio prædij † pro alia
ſumma anterioribus Creditoribus ſoluta non
competit, tum quia non probat hunc effectū
fuiſſe ſecutum, vt debet ad effectum ſucceden-
di, in eius anteriora iura ad doctrinam *Angel.
Alciat. in l. Creditor 25. num. 3. & 8. ff. ſi cert. pet. Ro-
drig. de concurſ. credit. par. 1. art. 7. num 19. & Rota in
Romanā., ſeu Sabinen. Cenſus 20. Nouembris 1624.
coram Vbaldo.* Tum etiam quia Prædium fuit
emptum pro ſcutis 2200. & debita, quæ præ-
tenduntur ſoluta non excedunt ſcuta 800. cir-
11 citer. Ideoque immiſſio † denegari non po-
teſt Cumulo per indiuiſo, vt latè firmauit
Rota in eadem Romana, ſeu Sabinen. Cenſus.

Neque iuuaret Teſtaferratæ ſi contra Cu-
mulum pro retentione huius Prædij excipere
prætenderet, quod ipſe ſuum Creditum, etſi
primum extremum in Saluiani Iudicio obti-
nendo neceſſarium non probet, quamuis enim
Cumulus ſit hæres Gregorij habentis pro ſe
publicum Inſtrumentum crediti cum hypote-
ca, tamen cum ſimul hæres ſit P. Pauli debito-
ris cenſeatur creditum, & hypoteca ſublata
non equidem per ſolam confuſionem actio-
12 num, † quæ tantum actionem perſonalem
non vero hypothecariam tollit, *Surd. conſ. 7. nu-
mer. 21. & ſeqq. Rolan. conſ. 66. num. 15. lib. 2. Giona-
gnon. conſ. 73. num. 80. & 122. lib. 1.* & in puncto,
13 quod actiones † non confundantur ad effectū
retentionis tradit *Menoch. conſ. 183. nu. 32. & ſeqq.*
verum ob præſumptam ſatisfactionem ſibi
ipſi facta à Cumulo cum hæres, niſi de bonis
14 hæreditarijs rationem reddat † præſumitur
ſibi de illis pro ſuo credito ſatisfeciſſe, *l. debito-
ris C. de pactis, Montic. de Inuent. qu. 234. num. 198.
inter tract. diuerſ. de Inuent. Afflict. deciſ. 237. num. 2.
Rot. in Cæſaraugustana Penſionis 20. Februar. 1592.
coram clar. mem. Hieronymo Pamphilio, & in Tibur-
tina Caſtri Viuarij 11. Februarij 1596. coram eodem,*
& magis in puncto quod hæres excipere non
15 poſſit † de ſuo credito aduerſus alios Concre-
ditores fuit deciſum *in Bituntina Cenſus 23. No-
uembris 1645. §. quia præter quod, & 24. Maij 1647.
§. quia cum pariter coram Eminentiſſ. Card. Corrado,
& in Ciuitatis Plebis Saluiani 13. Iunij 1648. §. ſe-
cundo quia in fin. coram R. P. D. meo Bichio,* quod
etiam hæres Inuentarium confecerit proce-
16 dit † niſi ipſe vlterius probet bona hæredita-
ria pro extinguendo ſuo credito non ſufficere,
nihilque hæreditarium penès ſe retinere *Gra-
tian. diſcept. 766. num. 5. cum alijs allegatis in Au-
nionen. Saluiani 1. Februarij 1651. coram R. P. D.
meo Bichio.*

Quia tamen vltra, quod P. Paulum cuius
hæres eſt Cumulus charitatis Cenſus de quo
agitur impoſitores fuerunt Catherina, & Mau-
ritius pro his duabus partibus ad iſtos ſpectaſſe
dictum obiectum. Ceſſat ſiquidem aditio hę-
17 reditatis † vnius ex pluribus Correis debendi
nocet adeunti ſolum quoad ratam ſui autho-
ris, non autem aliorum Correorum, vt tradit
*Neguſ. de pignor. memb. 1. part. 5. num. 54. Afflict. de-
ciſ. 237. num. 6.* Ex ea ratione, quia alias Cre-
18 ditor † ex aditione damnum ſentiret, vt in
ſimili dixit *Rota in Romana Succeſſionis 4. Maij
1646. coram R. P. D. meo Bichio.* Reſolutum fuit
Cumulo immiſſionem pro indiuiſo eſſe dan-
dam in poſſeſſione Prædij nuncupati Talmias
pro duabus ex tribus partibus fructuum dicti
Cenſus. Vtraque parte Informante &c.

ARIMINEN. SVCCESSIONIS.

Lunæ 13. Ianuarij 1653.

ARGVMENTVM.

Donatio facta Tutori, & Curatori, quo caſu ſub-
ſtineatur? Donatio facta ex cauſa ingreſſus
in Religionem inſinuatione non eget, præſer-
tim quando eſt facta fauore matris bona fide
ex quo ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, non at-
tento, an donatio facta fuerit à Nouitio intra
decem menſes ante emiſſam profeſſionem,
ſiue à ſeculari.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* Conſtituti *adiecta in Inſtrumento dona-
tionis transfert in donatarium dominium bonorum
donatorum.*

2 *Stante præſertim promiſſione iurata donantis dona-
tionem nullo tempore reuocandi.*

3 *Donatio fauore Tutoris, & Curatoris etiam cum iu-
ramento corruit.*

4 *Declara concluſionem procedere, quando donator pu-
bertatis annum ſolum attingit, ſecus autem quando
eum excedit.*

5 *Curator inuitus dari nequit ei, qui annum puberta-
tis excedit.*

6 *Curator finita pubertate dari non poteſt, niſi ipſo
minore præſente, & non inuito.*

7 *Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione facta ex
cauſa ingreſſus in Religionem.*

8 *Amplia præſertim fauore matris ob cauſam Religio-
nis bona fide, ex qua ceſſat omnis ſuſpicio fraudis,
& læſionis.*

9 *Inſinuatio neceſſaria eſt tàm à legibus communibus,
quàm municipalibus ob ſuſpicionem fraudis, &
læſionis.*

10 *Donatio ex cauſa ingreſſus in Religionem æquipa-
ratur donationi cauſa mortis, quæ inſinuationem
non requirit.*

11 *Donatio ob cauſam inſinuatione alijſque ſolemnita-
bus non eget.*

12 *Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione ex cauſa*

ingreſſus in Religionem, ſiue fiat à Nouitio iuxtà terminos Conc. Trid. intra decem menſes ante emiſſam profeſſionem, ſiue à mero ſeculari.

13 *Donatio facta à minore habente 16. annos matri in præſentia Iudicis cum Iuramento valet de Iure communi, ac etiam ex Statuto Arimini.*

14 *Donatio quando eſt facta ex cauſa ingreſſus in Religionem redditur irreuocabilis, nec eſt locus pænitentiæ, niſi in caſu regreſſus à Religione.*

15 *Donatio Vniuerſalis comprehendit etiam bona emphiteotica, ſaltim durante vita emphiteutæ.*

DECISIO CCCCLV.

FACTA à Ioſepho Mancino Franciſcæ Auanzolinæ ſuæ matri ſub die 15. Februarij 1646. ob ingreſſum Religionis omnium ſuorum bonorum ampla donatione cum reſeruatione annuorum ſcut. 30. percipiendorum ex fructibus eorumdem, quæ ſequenti anno 1647. reuocata in teſtamento ab ipſo condito, in quo fratres ſuos Nicolaum, & Carolum hæredes inſtituit, & conceſſa interim Nicolào immiſſione in vim *l. fin. Cod. de Edict. Diu. Adr. tollend.* ab Auditore Legationis Prouinciæ Romandiolæ contra Franciſcam, quæ obtenta ab eodem manutentione tertiæ partis ex 12. in gradu appellationis cauſa mihi commiſſa cum facultate manutenendi, quē de Iure bis propoſita, Domini conſtare de bono Iure Franciſcæ reſponderunt, quia pro ſe habet publicum Inſtrumentum donationis
1 clauſula *Conſtituti* munitum † per quam dominium bonorum ſibi donatorum in eam translatum fuit, *l. Traditionibus Cod. de pact.* &
2 ſtante promiſſione iurata † Ioſephi donationem nullo tempore reuocandi, vt latè *Bald. & Salicet. l. 2. Cod. quand. licet ab empt. reced. Rot. deciſ. 139. num. 7. cum ſeqq. par. 6. rec. & plurib. allegat. in Romana Donationis 3. Decembris 1640. coram Reuerendiſſ. D. meo Tarraconen.*

Non obſtat prima oppoſitio per Nicolaum contra dictam donationem, quod ſcilicet fauore Caroli, tunc temporis Tutoris, & Curatoris Ioſephi facta tanquam prohibita cor-
3 ruat, † etſi proprio donatoris iuramento firmata fuerit, vt notat *Caſtil. deciſ. 189. nu. 1. cum ſeqq. Rot. deciſ. 546. num. 12. & 13. part. 5. to. 2. recent.*
4 Quia hoc procederet, † quando Ioſephus donatòr pubertatis annum ſolum attigiſſet, ſecus autem dum eum exceſſit, ſic enim Curator
5 inuitus † ei, dari non potuerit, vt diſtinxit *Rota in Romana Donationis coram Reuerendiſſ. D. meo Tarraconen. vbi declarat deciſionem Romana de Mōgellinis impreſſ. 556. num. 12. & 13. par. 5. rec.* Neque fuit petenti Tutor confirmatus, imò malè prius deputatus Tutor, & finita pubertate
6 Curator, † qui dari non poteſt, niſi ipſo minore præſente, & non inuito *Gabr. conſ. 25. num. 16. verſ. & modo, & nu. 17. lib. 2.*

Similiter ſecunda oppoſitio defectus inſinuationis donationis non ſubſiſtere viſa fuit, cū dicta donatio facta fuerit ex cauſa ingreſ-
7 ſus in Religionem, † tunc inſinuatio neceſſaria non erat, præſertim fauore matris ob cau-
8 ſam Religionis bona fide, † ex qua ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, & læſionis, ob quam tàm
9 leges communes † quàm municipales inſinuationem fieri iubent *Decian. conſ. 31. nu. 5. Rota deciſ. 714. num. 9. part. 2. recent. & in Romana Fideicommiſſi de Coſciaris 16. Martij 1648. coram Reuerendiſſ. Card. Corrado, §. Inſinuatio autem.* Et quia tales donationes equiparantur donationi cau-
10 ſa mortis † inſinuationem non requirunt *Burſatt. deciſ. 460. num. 1. & per tot.* & fuit dictum *in Romana Succeſſionis de Comitibus 15. Ian. 1642. coram Reuerendiſſimo Dunozett. Decano, §. verum Domi. & in Maceraten. Pecuniaria 20. Iunii 1644. coram Eminentiſſ. Card. Ostbobono, §. nullitas, & in Aſculana Hæreditatis 4. April. 1650. coram R. P. D. meo Celſo in §. final.* Et in omnem caſum cum
11 ſit donatio ob cauſam ſufficit, vt inſinuatione non egeat, nec alijs ſolemnitatibus. Neque
12 refert, ſiue fuerit facta à Nouitio iuxtà terminos Concilij intra decem menſes ante emiſſam profeſſionem, ſiue à mero ſeculari, vt dictum fuit *in Romana Donationis 3. Iunii 1641. §. fuit enim coram Reuerendiſſ. D. meo Tarraconen.* in qua reprobatur opinio *Grat. diſcept. 975. per tot. & Duran. deciſ. 121. num. 37. cum ſeq.*

Sic minus obſtat, quod donatio facta ſit à minore nullo ſibi dato Curatore, nam cum
13 donans haberet 16. annos, † & donauerit matri in præſentia Iudicis cum iuramento, donatio valet de Iure communi, & etiam ex ſtatuto Arimini, *Bald. in l. 1. num. 1. & 2. Cod. ſi aduerſ. donat. Simoncell. de decret. lib. 1. tit. 2. inſpect. 1. nu. 14. Nabon. de ætat. numer. 14. quæſt. 50. ex numer. 50. cum ſeqq.*

Nec releuat ſi dicatur, quod Ioſephus per ſubſequens teſtamentū potuerit donationem Franciſcæ matri factam reuocare. Quia non
14 datur locus pœnitentiæ † in cauſa Religionis prout in cauſa mortis, niſi in caſu regreſſus è Religione, *Sanchez in precept. decalog. lib. 7. cap. 1. num. 18. & cap. 5. numer. 57. Grat. dicta diſcept. 974. cum pluribus allegatis in dicta Romana Donationis in §. fuit enim verſ. quamuis non poſſit.*

Cum itaque donatio in ſuo robore ſubſiſtat, & nullitates ex aduerſo deductæ ex dictis corruant etiam reſpectu mobilium, atque ſtabilium, quæ reſpectu emphiteuticorum cum
15 ipſa verba donationis illa quoq; comprehendant, & ſaltim durante vita Ioſephi poſſint ſuſtineri ex allegatis per *Bart. in Auth. ingreſſi numer. 38. C. de Sacroſ. Eccleſ. Burſatt. conſ. 60. num. 33.* Conſtare de bono Iure Franciſcæ reſolutum fuit vtraque parte Informante.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ALESSON.

Veneris 23. Ianuarij 1653.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio Beneficij in concurſu debita eſt habenti minorem ætatem ſi eſt pauper, non autem Sacerdoti attenta diſpoſitione Motus proprij ſan. me. Clem. VIII. ſuper collatione beneficiorum Diœceſis Calaguritanæ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos in adiudicatione beneficij ſemper eſt præferendus in concurſu non Sacerdotis, & habentis minorem ætatem.*

2 *Motus proprius ſan. mem. Clem. VIII. vult ad beneficia Diœceſis Calaguritanæ admitti etiam minores ætate in caſu maiorum qualitatum.*

3 *In adiudicatione beneficij pauper ſemper venit præferendus tanquam habens maiores prærogatiuas, & num. 4.*

5 *Item non egens diſpenſatione in concurſu ea egentis.*

6 *Beneficium quemadmodum adiudicandum veniret nullum habenti competitorem, ita eodem modo adiudicari debet, ſi comparere neglexit.*

7 *Iura vigilantibus, & non dormientibus ſubueniunt.*

DECISIO CCCCLVI.

DOMINI cenſueuerunt Ioannem Perez
del Corral in beneficio ſimplici de quo
1 agitur in concurſu † cum Didaco Fernandez
de la Torre eſſe præferendum eique illud eſſe
adiudicandum tanquam appellanti à grauamine
examinatorum Synodalium, dum
eum non approbarunt ad beneficia Curata
atque ad Vrbem accedens intra trimeſtre examinatus
approbatus fuit.

Quamuis enim de tempore examinis Ioannes
non fuiſſet Sacerdos, prout tunc erat
2 Didacus, & etiã minor ætate † in quibus qualitatibus
alias Rota prælationem multoties dedit
in pluribus allegatis *in Calaguritana Beneficij de
Lumbreras* 18. *Martij* 1652. §. *Quod autem. & ſeqq.
coram R.P.D. Meltio, & in Calaguritana Beneficij
de Murillo* 28. *Iunij eiuſdem anni* §. 1. *coram Reuerendiſſ.
D. meo Terraconen.* Potiſſimum quia
motus proprius fel. record. Clem. VIII. ad hæc
beneficia vult admitti etiam minores ætate
in caſu maiorum qualitatum, quibus cum
Ioannes iuuetur maximè cum ipſe ſit ſummè
3 inops, † ac pauperrimis ſororibus grauatus,
in quibus terminis tradit *Morot. conſ.* 33.
num. 17. & in ſpecie de paupertate adeſt *Text.
in cap. conquerente de Clericis non reſidentibus*, &
notat *gloſſ. in cap. dudum verbo intitulatum in fine de
electionibus*, & dictum fuit *in Calaguritana Beneficij
de Cornago* 10. *February* 1647. §. *Non obſtat,
verſ. & ex ſententia coram R.P.D. Veroſpio, atque in
ſupra allegata Calaguritana de Murillo,* §. *penultim.
verſ. Accedit vlterius coram Reuerendiſſ. D. meo
Terraconen.*

4 Quas prærogatiuas † merito *ex text. in cap. Is
cui de prabend. in* 6. *Seraph. deciſ.* 763. *num.* 1. *& Rota
coram me in Calaguritana Beneficij* 4. *Aprilis* 1650.
verſ. cui veritati, in Ioanne Domini amplexi
ſunt eo libentius, quod Didacus per integrum
ſeptennium expectatus nunquam comparuit
etiam diſpenſatione obtenta de beneficio de
Arenzana de Campo retinendo, & ſic Ioan-
5 nes diſpenſatione non egens † eſt anteferendus
quemadmodum igitur ſi in beneficio cõ-
trouerſo competitorem non haberet adiudi-
6 candum ei fuiſſet † beneficium tanto magis,
dum Didacus comparere neglexit præferri
eidem debet *iuxtà regulam text. in l. Inuito de regulis
Iuris, & tradit per Menoch. conſ.* 450. *numer.* 6.
Surd. deciſ. 191. *num.* 17. *Coccin. deciſ.* 47. *numer.* 15.
Quibus accedit etiam practicatum axioma,
7 quod Iura vigilantibus, † & non dormientibus
aſſiſtunt, *l. Pupillus* 24. *in fin. ff. quæ in fraudem
Creditorum, l. non enim negligentibus* 16. *ff. quibus
cauſis maior. Ciriac. controu.* 328. *n.* 12. *& ſeqq.*

Et ità reſolutum fuit &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 21. *Ianuarij* 1653.

ARGVMENTVM.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi non ſuffragatur, ſi detegitur ſubreptitia, & ex quibus ſubreptio deſumatur? Facultatẽ habens vendendi bona fideicommiſſi, illiuſque pretium inueſtiendi fauore vocatorum non poteſt vendere habita fide prętio.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio deneganda non eſt fideicommiſſario* ex remed. l. final. C. de edict. Din. Adr. toll.

2 *Licentia alienandi bona fideicommiſſi vt ſuffragetur debet Pontifici diſtinctè narrari, quod Teſtator duo conſtituit fideicommiſſa alterum particulare, alterum vniuerſale.*

3 *Licentia alienandi bona fideicommiſſi conceſſa cenſetur, vt prius ad alienationem bonorum fideicommiſſi vniuerſalis, & deinde in ſubſidium ad alienationem bonorum fideicommiſſi particularis deueniatur.*

4 *Licentia alienandi bona fideicommiſſi redditur ſubreptitia ex taciturnitate eorum, quæ ſi Papa ſciuiſſet, vel non conceſſiſſet, vel ſaltim difficilius.*

5 *Clauſula* Nos igitur teſtamenti tenores pro expreſſis habentes *adiecta in licentia alienandi bona fideicommiſſi, operatur vt totus tenor ad vnguem intelligatur expreſſus.*

6 *Et tollit vitium ſubreptionis.*

7 *Clauſula* quarum tenores *non ſanat vitium ſubreptionis, quoties requiritur notabilis expreſſio eorum, quæ Pontificis animum remouere poſſent ad non concedendum, vel difficilius.*

8 *Clauſula* de præmiſſis notitiam non habentes *eneruat virtutem clauſulæ præcedentis* quorum tenores, *& operatur vt illa maiorem expreſſionem, quam ibi expreſsè narratam inducere nequeat.*

9 *Licentiam alienandi bona fideicommiſſi Papa non concedit exiſtentibus bonis liberis, vel difficilius eam concedit.*

10 *Et quamuis bona libera ſint litigioſa, vel intricata narrari debent cum ſuis qualitatibus, & impedimentis.*

11 *Licentia alienandi bona fideicommiſſi pro certo prætio, illudque in certam cauſam erogan. non ſuffragatur ſi venditio fuit facta habita fide de prætio, & conceſſa dilatio.*

12 *Ratio eſt, quia bona vendenda pro certo prætio numerando iuxtà licentiam, dilatione data minori prætio vendita dicuntur, & executor licentiam*

vendendi concedendo fines ſua facultatis excedere dicitur.

13 *Venditio facta habita fide de pretio ſi eſt tertio præiudicialis non tenet.*

14 *In licentia alienandi bona fideicommiſſi ſi fuit demandatum pretium eſſe numerandum, & incertam cauſam erogandum, tunc cenſetur denegata facultas concedendi dilationem, quæ eſt res longè diuerſa.*

15 *Inueſtimentum pro reintegratione fideicommiſſi celeritatem requirit.*

DECISIO CCCCLVII.

DOMINI hac cauſa alias ſub die 7. Iunij 1652. propoſita hodie denuò diſcuſſa ad dubium An Aſcanio, & Matthæo Vicis ſit
1 danda immiſſio, † affirmatiuè reſponderunt
in bonis de quibus agitur ex *l.fin.C.de edict.diu. Adr.toll.* tamquam fideicommiſſo duplici generali, & particulari à Seniore Matthæo Vico inſtitutis, neque horum bonorum alienationem à Patre eorundem factam cum licentia fel.rec.Papa Gregor.XV. quia diſtinctis capitibus tanquam ſubreptitiam ſubſiſtere non poſſe deprehenſum fuit.

In primis quia dicto Pontifici narratum
2 non fuit † diſtinctè Matthæum Teſtatorem conſtituiſſe duo fideicommiſſa alterum nimirum particulare, & alterum vniuerſale, quæ ſi Pontifex ſciuiſſet, aut licentiam ſupplicanti non conceſſiſſet, aut ſaltem difficilius conceſ-
3 ſiſſet, in quorum ſubſidium † poſtea ad alienationem bonorum particularis fideicommiſſi vt ratio Iuris, & æquitatis poſtulat deuenien-
4 dum eſſe, ex qua † taciturnitate licentia redditur ſubreptitia, *Burſatt.conſ.8.num.23.verſ.tum etiam quia Rot.deciſ.312. num.27. part.6.recent.* & dictum fuit *in Bononien. Fideicommiſſi de Bologninis 11. Decembris 1643. coram Reuerendiſſ. D. Salamantino in Bononien. Fideicommiſſi, ſeu Domus 30. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Bichio, §. Hoc poſito, ac in Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 30. Maij eiuſdem anni, §. Quarto quia coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado.*

Neque obſtat, quod in dicti Pontificis licentia addita fuerit clauſula *Nos igitur Teſtamenti tenores pro expreſſis habentes*, quæ operatur
5 quidem, vt totus tenor ad vnguem intelligatur expreſſus ad tradita per *Card. Mant. deciſ. 76.*
6 *nu.3.* Ideoque tollit vitium † ſubreptionis per eundem *Mantic. deciſ. 222. num. 3. Rota deciſ. 297. part. 8 recent. num. 7.* Nihilominus cum ex narratiua eiuſdem licentiæ, quæ continet fideicommiſſum vniuerſale non inferatur perneceſſe ad particulare, quod ſpeciali expreſſione indigebat dicta clauſula *Tenores*, non ſanat vi-
7 tium ſubreptionis, dum requirebatur notabilis expreſſio eorum, quæ Pontificis potuiſſent animum remouere ad non concedendum, vel difficilius eandem licentiam *Abb. in cap. in noſtra num. 4. ibique Felin. nu. 15. de reſcript. Alex. conſ. 94. num. 3. lib. 2. Dec. conſ. 194. num. 4. Aym. conſ. 68. n. 2. Rot. deciſ. 40. nu. 6. cum tribus ſeqq. par. 4. & dec. 128. num. 6. part. 2. recent. & in Peruſina Erectionis Beneficij 1. Iunij 1643. coram R. P. D. meo Veroſpio, §. vltim. & in ſupradicta deciſ. Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis coram Eminentiſſ. Corrado in dicto §. quarto, quia,* ibi nec euitare maximè quia idem Pontifex deinde ſubdit verba, *Certam tamen de præ-*
8 *miſſis notitiam non habentes.* † quæ eneruat virtutem dictæ clauſulæ antecedentis, itaut illa maiorem expreſſionem, quam ibi expreſsè narratam inducere nequeat, vt in ſimilibus terminis animaduertit *Rot. dicta deciſ. 40. ſub nu. 4. par. 4. recent. & in prædicta Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 5. Aprilis 1647. §. Nec aduerſatur coram eodem.*

Minus ſubſiſtit in facto, quod alia bona, niſi ibi expreſſa in hæreditate aderant, nam Pontifici nihilominus erat exponendum Matthæum Teſtatorem fideicommiſſum vniuerſale diſtinctum, & ſeparatum à particulari, reliquis ſub fideicommiſſo vniuerſali remanentibus, vt manifeſtum eſt ex ipſa Teſtamenti lectura, & ex bonis in Summar. reſponſionis hodie pro Vicis indicatis nu. 1.

Deinde placuit Dominis fundamentum, quod ſi Pontifex ſciuiſſet Franciſcum alia bo-
9 na libera habere † nempè creditum dotis maternæ ſcut. 800. quod deinde exegit pro rata ſcut. 700. reliquis centum condonatis licentiam datam omninò denegaſſet alienandi fideicommiſſaria, vel ſaltem difficilius ex hoc ipſo capite conceſſiſſet.

Nec refert, quod dicta bona libera, ſiue dictum creditum eſſet litigioſum, & intricatum
10 prout euentum docuiſſe prætenditur, nihilominus enim de eo Pontifici erat facienda mentio, quia ſi eius notitiam habuiſſet, veriſimiliter quoad illam quantitatem ſcut. 3000. alienandi licentiam non conceſſiſſet, ſed ipſam forſan reſtrinxiſſet ad minorem ſummam. Malè igitur factum fuit exponendo Pontifici ſimpliciter, & abſolutè ſupplicantem ipſum non habere bona libera, erant enim narranda cum ſuis qualitatibus, & impedimentis, vt ponderauit *Rot. dec. 24. n. 20. & 21. par. 7. rec.*

Vltimum pariter fundamentum claram reddere ſubreptionem viſum fuit. Quia dum ex forma ipſa licentiæ Pontificiæ certa bona
11 pro certo pretio ſcu. 3000. in certam cauſam erogando videlicet ſcuta bis mille in extinctionem debitorum, & ſcuta mille pro reintegratione fideicommiſſi inueſtiendum nequaquam venditor fidem de pretio pro ſcutis mille habere in venditione poterat, ſed ab emptore ſoluenda erant iuxtà formam licentiæ, & non per ſeptennium dilatio ipſi danda erat, vt factum fuit *Bald. in l. Ciuili 12. num. 8. ibique Salicet. num. 4. ante finem, verſ. vt aſſerit Cod. de rei vendic. Bart. in l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor num. 3. & 5. ff. de re iudic. Felin. in cap. cum olim 5. nu. 5. de offic. deleg. Ruin. conſ. 84. num. 12. 13. lib. 2. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 329. nu. 42. verſ. Quibus addo Card. Caualer. deciſ. 18. num. 4. Rot. in Romana Domus 17. Martij 1649. coram R. P. D. meo Bichio, §. ſeruata pariter in fine,* & prius dictum fuit *in Romana Fructuum Cenſus 7. Maij 1646. in §. Placuit reſponſio coram R. P. D. meo Cerro,* & optima ratione comprobatur, quia dum bona ipſa erant ven-
12 denda † pro certo pretio numerando iuxta licen-

licentiam vtique dilatione data minori prętio
vendita dicantur, & ſic exequutor fines mandati ſibi dati, & facultatis conceſſæ exceſſit, vt
optimè *Bald. ſupra allegat. & Gratian. vbi ſupra cap.329.nu.43.& ſeqq.* Ponderando etiam quod
dilatio præcipuè in odium, & præiudicium fideicommiſſariorum vocatorum data videtur, dum ſolum concernit quantitatem inueſtiendam pro reintegratione fideicommiſſi,
13 quod ſummoperè mouet † animum Iudicis
ad arbitrandum pro nullitate actus tertio prę-
iudiciali, in cuius odium difficillimè à Pontifice ſimiles gratiæ concedi ſolent ex ponderatis *in dicta deciſ.40.n.1.& 2.par.4.rec.*

Nec allegati poteſt Papam facultatem in vna, vel pluribus vicibus pro iuſto, & repetibili prętio bona vendi poſſe conceſſiſſe, quaſi
ſit dilatio emptori concedi ex pacto cum ipſo
inito per venditorem potuerit. Quia cum
præſcriptum fuerit in licentia prętium eſſe
14 numerandum, † vt ſupra dictum eſt, exinde
argui non poteſt facultas concedendi dilationem tanquam res longè diuerſa præſertim
habito reſpectu ad dictum inueſtimentũ pro
15 fideicommiſſi reintegratione, † quæ celeritatem deſiderabat *ex allegat. in Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis, §. Nec refert coram Eminentiſſimo Card. Corrado.* Cumque vlterius dicta licentia pro certo pretio adiecta cenſeatur ratione quantitatis bonorum pro ſcut. 3000. non poteſt ad facultatem dilationis trahi. Cum itaque circa purificationem, & bonorum identitatem nulla adſit controuerſia, ſtante ſubreptione licentiæ à Pontifice per venditorem impetrata Domini immiſſionem Vicis non denegarunt, vtraque parte Informante.

PERVSINA REINTEGRATIONIS.

Veneris 7. Februarij 1653.

ARGVMENTVM.

Reintegratio vigore Statuti Peruſini in defectũ maſculorum datur nedum mulieribus, ſed etiam eis deficientibus eorum filijs, & nepotibus, & vigore nouæ reformationis datur reintegratio nepotibus, ſiue tempore purificationis reintegrationis nati, vel concepti ſint. Tranſmiſſio hæreditatis à ſtatuto delatæ fit in filios Iure ſanguinis, quamuis Ius ſucceſſionis non ſit agnitum.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Peruſinum* lib. 2. cap. 45. tit. de dot. & dot. mulier. §. innuimus *indefectum maſculorũ concedit reintegratione non ſolum mulieribus, ſed etiam ipſis non exiſtentibus earundem filijs, & nepotibus quandocumque conceptis.*

2 *Et datur nepotibus reintegratio eodem modo, quo mulieri ſi viueret eſſet concedenda.*

3 *Reintegratio vigore reformationis Statutorum Peruſiæ datur nepotibus quandocumque nati fuerint, vel concepti, & ſic vtroque caſu, ſiue tempore purificationis nati, aut concepti ſint, vel non debent admitti.*

4 *Filij ſeu nepotes vigore reformationis dictorum ſtatutorum ſuccedunt Iure proprio ex propria perſona, quibus non officit, quod Pater hæreditatem non fuerit aſſecutus.*

5 *Reformatio noui Statuti Peruſini reintegrationem ſimpliciter concedens nepotibus abſque diſtinctione caſuum habet locum, ſiue tempore purificatæ conditionis ſuperuixit illorum Pater ſiue non.*

6 *Pater quoties hæreditatem delatam non acceptat; ſi filius ad eam eſt vocatus ſuccedit ex propria perſona.*

7 *Hæreditas à Statuto delata tranſmittitur in filios Iure ſanguinis beneficio,* l. vnic. Cod. de his qui ant. apert. tabul.

8 *Tranſmiſſio ſucceſſionis non datur, quæ à ſtatuto defertur.*

9 *Declara non procedere, quando Ius eſt delatum.*

10 *Ius ſucceſſionis tranſmittitur in filios quamuis non agnitum.*

11 *Agnitio non requiritur in Iure delato à lege, vel ſtatuto.*

12 *Ius adeundi non præſcribitur minori ſpatio, quam triginta annorum.*

13 *Præſcriptio interrumpitur per inſtantiam iudicialem.*

14 *Mala fides præſcriptionem impedit.*

15 *Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem conceditur ſecundo hæredi mortuo primo ante aditionem hæreditatis.*

DECISIO CCCCLVIII.

SVBLATO obiecto ab Informantibus pro Cincijs deducto ex ipſo tenore *Statuti Peruſini lib. 2. cap. 45. tit. de dot. & dotat. mulier.* in reſolutione in hac cauſa coram me die 24. Maij 1652. capta ad impediendam fratribus de Columbis immiſſionem controuerſam obtenta noua audiẽtia hodie Domini ex eiuſdem reſolutionis claris fundamentis in deciſis permanſerunt, ſequendo lecturam incontrouertibilem *Statuti ſub §. ſtatuimus.* † Vbi in de-
1 fectum maſculorum reintegratio non ſolum
mulieribus, ſed etiam ipſis non exiſtentibus earundem filijs, vel nepotibus quandocumque conceptis conceditur. Vndè cum vt in dicta deciſione appareat deficientia lineæ maſculinæ Petri Hieronymi de Cincijs, & Foreſtæ Auiæ, atque Fuluij Columbi eiuſdem Petri Hieronymi nepotis obitus ſit probatus, vtique Columbis Foreſtæ nepotibus conce-
2 denda eſt petita reintegratio † ad quartam
partem bonorum Petri Hieronymi Senioris, & ad medietatem bonorum Ludouici eodem modo, quo Foreſtæ ſi viueret, eſſet concedenda, vt in ipſis terminis fuit dictum *in deciſ. Buratti 796. & 851.* Vndè ceſſat ſemper exaudirſo repetitum obiectum, quod fratres Columbi de tempore extinctionis dictæ lineæ maſculinæ Petri Hieronymi adhuc non eſſent nati, ſed Fuluius communis Pater negligens reintegrationem petere, tunc viueret. Primò quia ex Reformationibus Statuti Nepotibus
3 reintegratio conceditur, quandocunque na-
ti fuerint, vel concepti, & ſic vtroque caſu ipſi, ſiue nati tempore purificationis, aut con-

cepti ſint, vel nõ, debent admitti, prout decla-
rando inter antiquum Statutum, & nouas re-
formationes, fuit deciſum *in allegat. deciſ. 796.*
num. 3. & 4. coram Burutto, & quia ſuccedunt iu-
4 re proprio † ex perſona propria eis non officit
quod Fuluius Pater hæreditatem non fuerit
aſſecutus, *vt ex doctrina Bart. in lib. 1. §. ſi ſit Ne-*
pos nu. 1. verſ. tamen in veritate ff. collat. dot. firma-
uit *Rot. dec. 653. num. 7. verſ. cum enim par. 1. recent.*
5 & dum reformatio noui Statuti † concedit
reintegrationem nepotibus ſimpliciter ex co-
rum proprijs perſonis abſque diſtinctione ca-
ſuum habet locum, ſiuè tempore purificatæ
conditionis ſuperuixit illorum Pater, ſiuè nõ,
ex ſupradictis deciſionibus coram Buratto cum de
6 Iure vbi Pater hæreditatem non acceptat; † fi-
lius vbi eſt vocatus, ſuccedit ex propria per-
ſona *ex dicta doctrina Bart. & per Rot. d. dec. 653.*
numer. 7. ante fin. pu. 1. recent.

Secundò, ceſſat obiectum, quia Fuluius hę-
reditatem matris prædefunctæ ſibi à dicto ſta-
7 tuto delatam † tranſmittit iure ſanguinis in
Iulium Cæſarem, & Ioannem Baptiſtam de
Columbis eius filios *benef. l. vnica C. de his, qui*
ant. aper. tab. vt not. ibi gloſſ. in verb. liberos, & ad-
uerterunt *Soccin. ſen. conſ. 67. num. 5. & ſeq. lib. 4.*
Noal. de tranſmiſſ. caſ. 8. num. 47. 48. & 97. Merlin.
de legit. lib. 1. tit. 2. quæſt. 10. num. 3. cum ſeqq. & in
terminis reformationum Statuti Perufini fuit
reſolutum *in Peruſina Reintegrationis 11. Ianuarij*
1647. §. Non obſtat, & 16. Maij 1648. §. etenim cõ-
currunt coram Reuerendiſſimo D. meo Tarraconen.

Non obſtant aliàs deducta per Cincios;
8 quod non detur tranſmiſſio ſucceſſionis, quę
defertur à Statuto, quia benè tranſmittitur,
9 quando Ius eſt delatum, vt in hoc caſu, quo
Fuluius deceſſerit poſt matrem, nam illud
10 tranſmiſit in filios, † etiamſi nõ agnitum, cum
11 agnitio non requiratur † in iure delato à lege
vel Statuto *Soccin d. conſ. 67. nu. 15. & ſeqq. Surd.*
deciſ. 138. num. 7. ad fin. cum ſeqq. Noal. de tranſmiſſ.
d. caſ. 8. num. 116. verſ. pro hac parte cum ſeq Cancer.
var. reſolut. par. 3. reſolut. 21. num. 125. & dixit *Ro-*
ta in eadem Peruſina Reintegrationis 16. Maij 1648.
d. §. etenim coram Reuerendiſſ. D. Tarraconen.

Neque obſtat præſcriptio per Cincios ad-
ducta nàm etiamſi ea cœpta diceretur ab an-
no 1607. quo fuit aperta ſucceſſio in perſo-
nam Fuluij filij Foreſtæ per obitũ Petri Hie-
ronymi Iunioris vltimi maſculi adhuc non
12 ſunt completi triginta anni, † qui requirun-
tur ad præſcribendum, cum Fuluius deceſſe-
rit anno 1627. relictis poſt ſe dd. Iulio Cæſa-
re, & Io: Baptiſta filijs in ætate minori con-
ſtitutis, qui vna cum eorum Curatore de
menſe Maij 1632. petierunt coram Arbitris,
& Iudicibus compromiſſarijs dictam ſucceſ-
ſionem, & reintegrationem ad bona Petri
Hieronymi ſenioris Patris dictæ Foreſtæ, ac
Ludouici eius fratris, & ſic omnis præſcriptio
13 interrupta † remanſit, nec ab indè potuit
14 continuari † propter malam fidem ipſorum
de Cincijs *Rota deciſ. 226. num. 42. & ſeq. par. 7.*
recent. præcipue quia lis fuit continuata in
Rota per plures annos, & in omnem caſum
competit ipſis de Columbis reſtitutio in in-
15 tegrum, † quæ ſolet concedi ſecundo hæredi
mortuo primò ante aditionem, *Gaſp. Theſ.*
quæſt. 78. numer. 12. lib. 4.

Et ità vtraque &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE BILBAO.

Lunæ 10. Martij 1653.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio Beneficij in concurſu debita eſt di-
gniori, & maiores qualitates habenti, & ex
quibus maiores qualitates iuſtificentur? Clau-
ſula *cuius litis ſtatum, &c.* præſeruat gratiam à
ſubreptione, non tamen operatur in præiudi-
cium tertij, ſi gratia pendente lite, nulla de
ea facta mentione fuit obtenta.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus in cauſa editis.*

2 *In adiudicatione Beneficij dignior, ac maioribus qualitatibus præditus ſemper venit præferendus.*

Sacerdos in adiudicatione Beneficij præferri debet ſimplici Clerico, ibidem.

3 *Gratia Apoſtolica obtenta lite pendente nulla de ea facta mentione eſt nullius roboris.*

4 *Clauſula,* cuius litis ſtatum, *licet præſeruet gratiã à vitio ſubreptionis ob non factam mentionem litis hoc non procedit in præiudicium tertij, cui ius in beneficio litigioſo vti collitiganti competebat, cui Papa non præſumitur velle præiudicare.*

5 *Clauſula,* Dummodò de tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, &c. *declarat mentem Põtificis quod habenti Ius in beneficio præiudicare non intendit.*

6 *Ex ſimplici oppoſitione ad beneficium non tribuitur ius ad rem, nec in re.*

7 *Limita non procedere, quando beneficium debetur certo generi perſonarum ex qualitatibus præferendarum.*

8 *Beneficium non habens præferri debet illud habenti.*

9 *Declara concluſionem procedere ſi verè conſtat redditus beneficij eſſe ſufficientes ad honeſtam vitæ ſubſtentationem, vt ad hunc effectum beneficium non habens iuſtificare tenetur.*

10 *Non Beneficiatus non præfertur Beneficiato habenti maiores qualitates pro aſſecutione beneficij.*

11 *Gradus Baccalaureatus licentiati, & ſimilium obtenti lite pendente non ſuffragantur.*

DECISIO CCCCLIX.

SENTENTIAM Rotalem ad Iudicantem
Beneficium, de quo agitur Antonio Goi-
ri Domini dixerunt eſſe confirmandam, quia
1 eſt valida ex actis, & iuſta † ex deciſionibus
26. Nouembris, & 27. Februarij anni 1650. prout
28. Iunij 1651. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobo-
no, in qua benè firmatur, quod Antonius tã-
2 quam maioribus qualitatibus præditus † ſit
tanquam ætate maior Sacerdos, & alias ad au-
diendas Confeſſiones fidelium deputatus prę-
ferendus Ioſepho ętate minori ſimplici Cleri-

co

Digitized by Google

co in §. *huiuſmodi autem cum ibi allegatis*.

Neque obſtare viſa ſunt, quæ hodie pro
Ioſepho deducuntur ad corroborãdam ſuam
prouiſionem Apoſtolicam ſibi de dicto bene-
ficio factam, quia ipſe non expreſſit litem
3 Sanctiſſimo, † quæ quando tunc tẽporis ſup-
plicauit, cum Antonio vertebat, vt opus erat
*cap cum literis de reſcript. Egid. deciſ. 102. numer. 3.
Pen. deciſ. 163. num. 3. & ſeq. cum pluribus allegat. in
Calaguritana Beneficij S. Ioannis de Molinar. 5. No-
uembris 1651. coram R. P. D. meo Cerro §. non ob-
ſtat quod idem*.

Nec iuuat Ioſephum expreſſio cuiuſcumq;
litis in precibus ſuis generaliter facta cũ clau-
4 ſula *cuius litis ſtatum, &c.* † Quia quamuis hæc
præſeruet gratiam à vitio ſubreptionis ob nõ
factam mentionem litis, nihilominus hæc nõ
poteſt extendi in præiudicium tertij, cui ius
tanquam colliticanti ſuper eodem beneficio
competebat, cui Summus Pontifex de eo ex-
plicitè non informatus præiudicare voluiſſe
non cenſetur, vt tradit *Beltram. conſ. 34. num. 2.
verſ. ſed hoc moneo, Penia deciſ. 410. num. 11. Rota
deciſ. 92. num. 4. par. 3. recent. & in dicta Calaguritana
Beneficij Sancti Ioannis de Molinar. in § quoniã
iſta* in terminis iſtis ponderatur clauſula *dum-
modo tempore data præſentium non fuerit alteri ius
5 quæſitum*, † gratiæ adiecta, per quam Pontifi-
cis intentio magis declaratur nemini præiu-
dicium inferre voluiſſe, qui ius haberet, vt e-
tiam fuit conſideratum *in Cluſina Beneficij 5.
Iulij 1649. coram R. P. D. meo Eichio §. Tertio,
quod in literis, & in Calaguritana Beneficij de Lon-
grono 11. Februarij 1650. coram R. P. D. meo Vero-
ſpio, §. neque eidem inſpecta*, præſertim clauſula
dummodò, &c.

Minùs vrget, quod aſſeritur pro Ioſepho
nullum fuiſſe Antonio Ius quæſitum, cum
6 ex ſimplici oppoſitione ad beneficium, † non
tribuatur ius ad rem, nec in re, quia hoc non
7 procedit, † quando beneficium debetur certo
geneneri perſonarum ex qualitatibus præfe-
rendarum, vt fuit firmatum pleniſſimè *in di-
cta Calaguritana Beneficij de Molinar in §. Minuſ-
ne ſubſiſtit cum du. b. ſeqq. coram R. P. D. meo Cer-
ro Rot. dec. 319. num. 21. & 22. par. 8. recent.*

Denique non obſtat Ioſephum eſſe præfe-
8 rendum † tanquam non habentem aliud be-
neficium, quod habet Antonius, quia vltra
9 quod ipſi Ioſepho incumbit onus † iuſtifican-
di illius redditus eſſe ſufficientes ad honeſtam
Antonij ſuſtentationem reſpondit *Rota in Ca-
laguritana Beneficij della Caſa della Reina 23. Mar
tij 1648. in §. Minus coram Reuerendiſs. Tarraco-
nen. & in Calaguritana Beneficij de Auſeio 1. Iulij*
1651. *coram R. P. D. meo Veroſpio §. ſin verò* vbi
10 dicitur, quod non præfertur Beneficiato † nõ
Beneficiatus, quando Beneficiatus habet ma-
iores qualitates, *& in Calaguritana Beneficij 2.
2. Decembris 1652. in §. nec obſtat coram R. P. D.
meo Bichio*. Et quod attinet ad Baccalaurea-
tum, licentiatum, atque Sacerdotium Ioſe-
11 phi non iuuant, † cum eaſdem qualitates de
anno 1652. lite hac pendente obtinuerit, vt
dictum fuit *in ſupradicta Calaguritana della Caſa
della Caſa della Reina coram Reuerendiſs. Tarraco-
nen. in §. penult.*

Et ita vtraque parte, &c. reſolutum fuit.

CALAGVRITANA BENEFICI DE GVINEA.

Veneris 14. Februarii 1653.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis reddit omnia geſta nulla, & attentata, quamuis cauſa ante emanatam inhibitionem reperiatur alteri commiſſa, hoc enim caſu adiri debet Signatura pro reuocatione inhibitionis.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt omnia geſta poſt appellationem interpoſitam, & ſimpliciter Rotæ commiſſam.*

2 *Recurſus ad Iudices laicos facti poſt interpoſitam appellationem remanent attentati cum poſt appellationem tàm appellanti, quàm appellato prohibeatur alibi innouare.*

3 *Attentata ſunt omnia geſta poſt commiſſã cauſam in Rota, & præſentatam inhibitionem rotalem.*

4 *Inhibitio rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, & cauſat attentata.*

5 *Amplia procedere, quamuis cauſa extra Rotam reperiatur commiſſa, nam in ſpretum inhibitionis Rotalis non eſt aliquid innouandum, ſed reuerenter recipi debet, & adiri Signatura pro reuocatione inhibitionis.*

6 *Acta non ſunt tranſportanda in iudicio reuocationis attentatorum cum ſufficiat ea eſſe iuſtificata.*

7 *Sequeſtrum ſemper eſt apponendum ſuper beneficio, ſi poſſeſſio eſt attentata, ne attentans gaudeat commodo vitioſæ poſſeſſionis.*

DECISIO CCCCLX.

ORTA lite coram Ordinario Calaguritano inter Ioannem Guiluz antiquiorẽ, & Petrum Ortiz poſteriorem medios beneficiatos de Guinea cum ãtiquiorem iuxta Motum proprium Clementis VIII. præferre debuiſſet Petrum poſteriorem ipſe Ordinarius protulit per ſuam ſententiam, & poſſeſſionem eiuſdem tradidit intra terminum quinque dierum Ioanne appellante. & Petro ob non condemnationem in expenſis eadem ſententia cum omnibus ſequutis in ſecunda Inſtantia reuocata, mihique ad inſtantiam Ioannis in tertia commiſſa die 20. Iunij 1630. atque præſentata Petro in partibus inhibitione Rotali die 17. Martij 1631. & Iudici delegato die 29. eiuſdem menſis illo nihilominis ad plures actus procedẽte hodie dubitatum coram me fuit. An conſtet de attentatis, & eſſet apponẽ ſequeſtrum, & affirmatiuè fuit reſpõſum. Quia cum cauſa eſſet appellabilis, atque à ſententia Ordinarij à Ioanne fuerit appellatũ mi-
1 hique commiſſa ſimpliciter † omnia à dicta die ſententiæ latæ remanſerunt clarè attentata *cap. non ſolum de appell. in 6. cum vulg.*

Itaq;

Itaque remanent etiam attentati recurſus
habiti à petro pendente ſecunda appellatione
2 ad laicos † cum de Iure tàm appellanti, quàm
appellato prohibeatur poſt appellationem in
hoc Sacro Tribunali Rotæ alibi aliquid in-
nouare, prout deciſum *in Iannen. fructuum do-
tis 8. Februarij* 1647. *coram R.P.D.m. Cerro §. quia
appellatio.*

Denique attentata quoque remanent om-
3 nia geſta † in ſecunda Inſtantia poſt commiſ-
ſam cauſam in Rota,& expeditam, atque præ-
4 ſentatam Rotalem Inhibitionem, † quæ ſiuè
iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda,& cauſat atten-
tata, vt ſæpius fuit deciſum, & ſignanter *in
Anglonen. Territorij* 13. *Iunii* 1650. §. *eodem vitio
coram R.P.D. meo Meltio, & in Cracouien. attenta-
torum* 17. *Iunii* 1652. §. *eo magis coram R.P.D. meo
Bichio.*

Neque obſtat, quod eadem cauſa antece-
denter fuit Iudici cuidã Synodali vigore Bre-
5 uis ad ipſius Petri inſtantiam commiſſa,† nam
in ſpretum dictæ inhibitionis Rotalis non e-
rat aliquid innouandum ab ipſo neq; Iudice
delegato,ſed reuerenter recipi,& aditi Signa-
turam pro reuocatione Inhibitionis, vt fuit
reſponſum *in Sueſſana Legati* 13. *Maii* 1647. *co-
ram Reuerendiſs. Terracinen.*

Actorum etiam defectus integræ traſporta-
6 tionis † nullius releuantiæ pro Petro oppoſi-
tus viſus eſt non obſtare, cum ad iſtum effe-
ctum ſufficiat iuſtificata eſſe attentata, vt di-
ctum fuit *in Taurinen. Decimarum, ſeu Attentà-
tarum* 3. *Iunii* 1652. *coram Reuerendiſs. D. meo
Tarraconen.*

Ex quibus Domini ne attentans gaudeat
7 vitioſa poſſeſſione † conſtare dixerunt de at-
tentatis,& apponẽ eſſe ſequeſtrum ſuper be-
neficio, de quo agitur.

PISAVREÑ. PECVNIARIA.

Veneris 14. *Februarii* 1653.

ARGVMENTVM.

Damna paſſa reficienda ſunt fideiuſſori ex ipſa natura fideiuſſionis: Intimatio facta Domi æquipollet intimationi perſonali quoties ſcientia intimationis concurrit, & declaratur Statutum Piſauri circa modum citandi Ciues, vel habitatores abſentes.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor agere poteſt contra principalem debitorem ad omnia damna paſſa, vt indemnis releuetur, & hoc ex natura fideiuſſionis, quamuis id expreſſè non fuerit promiſſum.*

2 *Scientia principalis debitoris damnorum paſſorum à fideiuſſore ex quibus reſultet, etiamſi perſonalis notificatio fuerit omiſſa?*

3 *Defectus citationis, ſeu intimationis ſuppletur quoties ſcientia citationis concurrit in citato.*

4 *Intimatio perſonalis quoties requiritur ſufficit, quod illa fiat Procuratori ſtante abſentia Principalis.*

5 *Statutum Piſauri mandat abſentes Ciues, vel Habitatores à Ciuitate recedentes citari domi eorum dimiſſa copia.*

6 *Et dictum Statutum in eius Rubrica, dum continet alternatiuam,* Ciues, & Habitatores, *operatur vt non requiratur vtraque qualitas, ſed vna tantum ſufficiat.*

DECISIO CCCCLXI.

SENTENTIAE Rotalis in hac cauſa vali-
ditas in dubium non reuocatur à Partibus
Iuſtitia verò tam ex deciſione ſub die Lunæ
15. Ianuarij 1652. coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Ottobono, quam ſubſequenti die
Veneris 14. Iunij eiuſdem anni coram R. P.
D. meo Celſo edita, in quibus ſatis cognitũ
fuit de obligatione Auctorum Comitum de
Thienis conſeruandi indemnes Comites San-
ctinellos ſuos fideiuſſores, ideoque ritè con-
1 demnatos ad omnia damna,& intereſſe† paſſa
per eos d. occaſione fideiuſſionis in ſolutio-
ne fructuum cenſuum ab ipſis ſolutorum,
vt conſtat ex publicis inſtrumentis,quia vltra
obligationem Cameralem ad hoc etiam ex
ipſa natura fideiuſſionis tenentur, quæ efficit
vt fideiuſſor ſemper indemnis à debitore cõ-
ſeruari debeat,etiam ſi id expreſsè promiſſum
non fuerit *cap. 2. de fideiuſs. & egregiè in dd. deciſ.*
in quibus omnia exaduersò obiecta fuerunt
ſublata circa notificationem perſonalem o-
2 miſſam, † quia in hoc caſu ſufficienter fuit in-
dicatum Thienis debitum eſſe ſub vſuris per
plures intimationes diuerſis temporibus Do-
mi Piſauri exequutas, vbi erat eorumdem
Procurator præſens,& aliquoties perſonaliter
citatus, imò in viſu eorumdẽ diuerſa decre-
ta ſub diuerſis temporibus,& vicibus emana-
runt contra Thienos pro refectione ſuorum
damnorum à Sanctinellis paſſorum, ex qui-
bus ſaltem ſimul iunctis omnibus concludẽs
probatio ſcientiæ eorumdem debitorum re-
ſultat, quæ defectum perſonalis intimationis
3 ſupplet, † vt in dictis deciſionibus ſatis lucu-
lenter oſtenditur, præſertim *in ſecunda coram
R.P.D. meo Celſo in §. nec refert, & duobus ſeqq.*
& ratione abſentiæ à Ciuitate Piſauri Comi-
4 tum debitorum † ſufficit perſonalis ipſorum
Procuratori facta intimatio, vt decidit *tex. in
l. aut qui aliter §. & ſi forte ff. quod vi, & clam. Io:
Andr. in cap. generali ſub num. 48. verſ. & hæc ſunt
vera de reg. iur. in 6. Goffred. conſ. 20. num. 20.* & fuit
dictum *in Romana diuiſionis* 15. *Iunii* 1640. *coram
R.P.D. meo Bichio.*

Quæ magis in præſenti caſu locum habent
5 *ex ipſo Statuto Piſauri* mandante † abſentes Ci-
ues, vel Habitatores à Ciuitate recedentes
Domi eorum dimiſſa copia citari, vnde denũ-
ciatio ita facta Thienis rectè ſuffragatur San-
ctinellis etiam ſi ſtatutum loquatur de Ciue
habitatore, tamen quia Rubrica continet al-
6 ternatiuam, ibi, *Ciues, vel Habitatores,* † opera-
tur, vt non requiratur vtraque qualitas, ſed
vna etiam, habitationis ſufficiat, vt fuit oſten-
ſum abundè *in prima in §. quæ omnia cum ſeqq. &
in 2.*

Digitized by Google

in 2. in §. Tum etiam quia extat vſque ad finem deciſionibus ſupradictis.

Et ita, &c.

ARIMINEN. DONATIONIS.

Veneris 14. Martij 1653.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta curatori cum interuentu Iudicis, ſeruatiſq; aliis ſolemnitatibus de iure ſuſtinetur, quia inde ceſsat præſumptio doli, & fraudis.*

Præſumptio doli, ac fraudis ceſsat vbi Iudicis interuenit authoritas, ac alia ſolemnitates de Iure neceſsaria fuerunt ſeruata. ibidem.

2 *In donationibus fieri ſolitis ob ingreſsum Religionis non conſideratur fraus, aut damnum donantis præſertim quando fiunt matri, ac fratri, & ſic perſonis ſucceſsuris ab inteſtato.*

3 *Minor poteſt per viam contractus primogenituram, & fideicommiſsum abſque decreto, & aliis ſolemnitatibus inſtituere, quia incidenter reſpicit fauorem ſucceſsoris, ſed principaliter ipſius inſtituentis.*

DECISIO CCCCLXII.

CONTRA deciſionem in hac cauſa coram me editam die 15. Ianuarij præteriti oppoſitum fuit in relatione cauſarum pro Nicolao Mancino ad impediendam expeditionem, quod Donatio fuit etiam facta Carolo Curatori dato Ioſepho Donatori à Iudice ad inſtantiam matris eo non reclamante, imò acceptante, Nam vltra quod de acceptatione non conſtat adhuc DD. mandarunt cauſam expediri. Quia cum donatio ſolemniter, & cum iuramento facta ſit à Ioſepho ob ingreſſum Religionis prius matri viuenti, & poſt eius obitum Carolo, eiuſque filiis, ac deſcendentibus, & ijs deficientibus Nicolao alteri fratri, ac ſuis filijs, & deſcendentibus, & ſic cum fideicommiſſo palam, & bona fide coram Iudice, & cum præſentia, & conſenſu proximiorum, alijſque ſolemnitatibus
1 vtique de iure ſuſtinetur, quamuis tunc dictus Carolus eſſet curator, quia inde ceſſat præſumptio doli, & fraudis, quemadmodum aduerterunt *Rebuff. de donat. gloſs. 2. num. 4. & 8. & gloſ. 9. num. 15. & 18. Duen. reg. 31. nu. 7. in princip. Menoch. de arbitr. caſu 459. num. 9. in princ. & num. 10. Guttier. de Iutel. par. 2. cap. 15. num. 5. 7. & ſeq. Surd. conſ. 9. numer. 7. 39. & ſeq.*

2 Eoque magis, quia in donationibus † fieri ſolitis ob ingreſſum Religionis non conſideratur fraus, aut damnum donantis, vbi præſertim illæ fiunt matri, & fratri, vt hic, & ſic perſonis ſucceſſuris ab inteſtato, ſicuti dixit *Rota in Romana donationis 3. Iunii 1641. §. quarto facit ceſsare coram Reuerendiſs. Tarraconen.*
3 & pariter poteſt minor † per viam contractus Primogenituram, & fideicommiſſum abſque decreto, & alijs ſolemnitatibus, & inſinuatione in contractu inſtituere, quia incidenter reſpicit fauorem ſucceſſoris, ſed principaliter ipſius inſtituentis, & totius familiæ fauorem *Molin. de primog. lib. 2. cap. 8. num. 18. verſ. ſecundo quia Rot. dec. 74. num. 18. par. 5. recent. & deciſ. 118. num. 5. & deciſ. 192. num. 7. & 8. par. 6. recent. & in Camerinen. bonorum de Ottonibus 17. Februar. 1623 coram Remboldo.*

Ex quibus & alijs in dicta deciſione conſideratis pro validitate donationis DD. cauſam expediri mandarunt.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Veneris 14. Martij 1653.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Officia Capitulina taxantur ad rationem quinque pro centenario ad inſtar allodialium.*

2 *Deterioratio Officii non probatur per teſtes diſtinctè non deponentes per annos, ſed nimis generaliter, & de auditu.*

DECISIO CCCCLXIII.

QVIA in deciſione, quæ in hac Cauſa die Veneris prima Martij 1652. coram me emanauit circa taxationem fructuum contra Flauium Paradiſum ex Officio Notariatus Capitolini q. Iānotto locato per Righezzam, cui Lerearii hæredes extiterunt; ad rationem ſcutorum octo loco damnorum, & intereſſe annuorum pro quolibet centenario, durante triennio locationis, & poſtea ad rationē ſcu-
1 torum quinque † ad inſtar allodialium iuxta alias reſolutiones Rotales in ſimilibus officiis taxatorum, prout fuit dictum *in Romana Officii Notariatus 3. Iulii 1634. coram bo. me. Motmanno*, & tradit *Gratian. diſcept. 730. & aliis in deciſ. qua reuidetur allegatis*; Neque Flauius Paradiſus per depoſitiones Teſtium nouiter hodie pro ipſo examinatorum meliùs deteriorationem dicti officij probauit per annos di-
2 ſtinctos, † vt debebat; ſed nimis generaliter, ac prout ante hac alij teſtes ſolum de auditu ab alijs, & ab ipſomet Flauio depoſuerunt, vt oſtenditur in Summario Lereariorum *num. 2.* Domini in vltimo deciſis permanſerunt, etiam quia ſuper libris receptorum prædicti Officij nullum fundamentum ex cauſis aliàs dictis facere cenſuerunt, vtraque parte informante, &c.

INTERAMNEN. HAEREDITATIS.

Luna 17. Martii 1653.

ARGVMENTVM.

Fœminæ à Statuto excluſæ, ſi à parentibus hæredes vniuerſales inſtituantur cenſentur reintegratæ nedum ad ſucceſſionem de iure communi, verum etiam ad legitimam, præſertim quando concurrunt coniecturæ talis voluntatis.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debita filio, ſine illius ſupplementum in bonis matris nequit ab ea prohiberi.*

2 *Statutum Interamnæ eſt excluſiuum fœminarum non propter dotem, ſed propter maſculos.*

3 *Legitima debetur filio maſculo quoties adeſt Statutum excluſiuum fœminarum, & eo caſu eſt integra tertia pars hæreditatis.*

4 *Soror ſtante Statuto excluſiuo fœminarum non facit partem niſi fauore maſculi.*

5 *Legitima integra ſpectat ad filium maſculum ſtante Statuto excluſiuo fœminarum habente ſororem pro extranea, quamuis ſit à parentibus vniuerſalis hæres inſtituta, & facta expreſſa mentio legitimæ.*

6 *Pater, ſeu Mater inſtituendo filias à Statuto excluſas hæredes vniuerſales à diſpoſitione Statuti receſſiſſe videntur, eaſdem filias ad ſucceſſionem de iure communi per voluntatem ſuam reintegraſſe.*

7 *Amplia procedere etiam quoad reintegrationem legitimæ, concurrentibus præſertim coniecturis talis voluntatis.*

8 *Mater ſi filiam hæredem vniuerſalem inſtituit, ac maſculum exhæredauit, cenſetur cogitaſſe, quod eidem legitima in præiudicium filiæ vniuerſalis hæredis præſtanda non ſit.*

9 *Mater prohibere nequit ne maſculus aliquid occaſione legitimæ petat.*

10 *Voluntas etiam ex actu nullo colligi poteſt.*

11 *Filius hæres patris nequit ratione ſuæ legitimæ impedire dotis reſtitutionem, quam pater recepit.*

12 *Præſertim quando creditum legitimæ redditur illiquidum, quia ignoratur ad quam ſummam, prius quam ſtatus hæreditatis firmetur, aſcendat.*

13 *Item ratione fructuum hæreditatis perceptorum, qui vltra quantitatem legitimæ debitæ imputandi veniunt, & ex hac ratione creditum redditur illiquidum.*

DECISIO CCCCLXIV.

PER appellationem à ſententia D. Meltij A. C. Locumtenentis pro executione mandati relaxati pro duabus ex tribus partibus dotis Fabiæ, cauſa mihi commiſſa, Dubio hodie propoſito, An, & pro qua ſumma reſidui d. dotis ſit relaxandum mandatum, Domini reſponderunt pro integro reſiduo eiuſdem Dotis Fabiæ cõtra Ioannem Alexãdrum Mazzitellum, vti hæredem Io: Valentini pro reſiduo reſtitutionis Dotis à Fabia vxore perſolutæ.

Quamuis enim Informantes pro Io: Alexandro prætendant legitimam ipſi à Matre
1 debitam † in ſuis bonis, ſiuè eius ſupplementum eandem prohibere minimè potuiſſe *ex Modern. Forolivien. de legit. lib. 3. tit. 3. q. 5. num. 1. & 2.* atque inter has partes ſenſit *Rota in Interamnen. hæreditatis 21. Iunij 1638. §. Iuſtitia coram bon. mem. Merlino.* Atque vigore Statuti Inte-
2 ramnen. † excluſiui fœminarum, non propter dotem, ſed propter maſculos Io: Alexãdro videatur deberi, *vt §. 1. Auth. de trien. & ſe-*
3 *miſſ.* integra pars † hæreditatis Fabiæ ob Claram ſororem excluſam, vt fuit deciſum *in Interamnen. vſusfructus 18. Iunij 1649. & 24. Martij 1650. coram R. P. D. meo Cerro,* quod Soror
4 non † faciat partem, niſi fauore maſculi, & & prout illi magis expedit *Honded. conſ. 1. num. 105. lib. 2. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 28. num. 9. cum alijs allegatis in Romana de Mareſcottis 18. Iunij 1646. §. Hoc enim coram R. P. D. meo Ve-*
5 *roſpio*; Ita quod tota legitima † competat Io: Alexandro ſtante dicto Statuto, habente Sororem pro extranea, etiamſi ſit hæres vniuerſalis à matre inſtituta, & facta expreſſa mentio legitimæ, vt in puncto teſtamenti, in quo filia inſtituta erat hæres vniuerſalis, & filio maſculo, quid certum relictum *Rota deciſ. 74 num. 9. & 10. apud d. Modern. de legit.* Idemq; videtur ſenſiſſe in *præallegata Romana de Mareſcott. §. neque vrget in fine.*

Licet enim ardua hæc ſit quæſtio, atq; aliàs
6 ſæpè Rota dixerit, quod Pater, ſeu Mater † fœminas inſtituendo hæredes vniuerſales, à diſpoſitione Statuti receſſiſſe videtur, eaſdemq; filias ad ſucceſſionem de Iure communi per voluntatem ſuam reintegraſſe, vt dicitur *deciſ. 358. num. 2. & ſeqq. ibique Adden. num. 6. & deciſ. 565. num. 5. coram Gregor. XV. deciſ. 32. num. 3. & 4 apud d. Modern. de legit. atque in Romana Hæreditatis de Fabijs 19. Iunij 1643. §. His poſitis, & ſeq. coram R. P. D. m. Bichio,* in quibus deciſionibus reſpondetur omnibus contrarijs, aliaſque refert, & ſequitur *Ciriac. contr. 284. num. 54 & duobus ſeqq.* vbi concordantes allegat.

Nihilominus tamen omnes deciſiones, & Doctores volunt tantum fœminam, ſi hæres condito à Parentibus Teſtamento inſtituta fuerit, & aliquæ aliæ concurrant coniecturæ talis voluntatis Teſtatoris, cenſeri reintegra-
7 tam † etiam ad legitimam, vt tradit *Brun. ſuper Statut. quod ſtantib. Maſcul art. 13. q. 3. num. 38. Soccin. conſ. 75. numer. 2. & ſeqq. lib. 3. Caſtr. conſ. 52. lib. 1. Adden. ad deciſ. 32. lit. A. verſ. à qua quidem, & ad deciſ. 36. in princ. inter impreſſ. apud Modern. de legit. alijq; relati ab eod. lib. 1. tit. 4. q. 6. num. 17.* qui eſt caſus noſter cum Fabia Teſtatrix ne dum Claram filiam vniuerſalem ſuam hæredem
8 inſtituit, † ſed vlterius filium maſculum exhæredauit, & ſic cogitauit, quod eidem legitimam in præiudicium filiæ ſuæ vniuerſalis hæredis inſtitutæ præſtanda non ſit, vt idẽ *Moder. de legit.* eruditè tradit *plurib. alleg. lib. 1. tit. 4. q. 4. num. 3. & 4. Rot. deciſ. 64. num. 4. par. 1. rec.* Ponderando præſertim quod ipſa Teſtatrix expreſsè prohibuit maſculo, ne aliquid occaſione legitimæ peteret, & licet prohibere hoc
9 minimè potuerit; † tamen etiam eius volun-
10 tas † ex hoc actu nullo colligi poteſt *Ripa in l. re coniuncti num. 136. ff. de legat. 3. Surd. deciſ. 352 num. 3. Rot. deciſ. 281. num. 7. par. 1. recent.*

Remanet igitur pro Io: Alexandro pro legitima ſua dimidium trientis, quam petere poteſt, nõ tamen huius ratione executionem
11 Cameralis obligationis ſuæ impedire, † quę tamquam hæres Patris tenetur Dotem à ſuo Patre habitam reſtituere, non impedire, cum hoc creditum Io: Alexandri illiquidum ſit,
12 tàm † ratione, quià ignoratur, ad quam ſummam, priuſquam ſtatus hæreditatis firmetur, aſcendat, vt in puncto *Rota* reſpondet, *in di-*

Digitized by Google

in dicta Interamnen. Hæreditatis deciſ. 778. num. 9. verſ. non obſtat, & num. 10. quam etiam ratione
13 fructuum hæreditatis longo tempore ab eodem Io: Alexandro perceptorum, qui vitra quantitatem legitimæ ei debitæ imputandi, illam illiquidam reddunt *Cavaler. dec. 439. n. 5. Duran. deciſ. 113. num. 7. Rota dec. 81. num. 20. apud d. Modern. de pignor. deciſ. 411. numer. 24. & 27. p. 5 recent. atque in Romana fideicomm. de Campagnolis 26. Iunij 1648. coram me.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

CAESARAVGVSTANA PENSIONIS.

Lunæ 17. Martij 1653.

ARGVMENTVM.

Litteræ *in forma rationi Congruit*, expeditæ poſt ſignatam ſupplicationem à prædeceſſore ſuffragantur, nec penſio reſeruata poteſt dici extincta, & late declaratur in hac materia Regula 52. Cancellariæ, & reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Penſio non extinguitur per profeſſionem emiſſam in Sac. Religione Hieroſolymitana quoties fuit obtenta diſpenſatio retinendi penſionem, licet litteræ diſpenſationis fuerint expeditæ poſt obitum Pontificis concedentis, quia Ius radicatum in ſupplicatione ſignata defuncti Pontificis non cenſetur amiſſum.*

2 *Litteræ Apoſtolicæ quando ſunt expeditæ à Pontifice Succeſſore in forma rationi Congruit ſuper ſupplicatione ſignata à Prædeceſſore tunc ſatisfactum dicitur tam Regul. Cancell. 27. De non iudicand., niſi litteris expeditis, quam Regulæ 52. loquentis in ſpecie de diſpenſationibus.*

3 *Regula Cancellariæ 52. loquens de diſpenſationibus cum nullum præfiniat tempus quo expeditio fieri debeat, dummodò fiat, quocunque tempore ſufficit.*

4 *De ſubreptione ſecundæ gratiæ Succeſſoris argui poteſt quando continet plus quam prima gratia Anteceſſoris, ſecus verò quando confirmatio Succeſſoris tangit ſolam probationem gratiæ Anteceſſoris.*

5 *Litteræ* in forma rationi Congruit, *non dicuntur ſubreptitiæ ſi non cõtinent nouam prouiſionem, ſed iuxtà formam ſupplicationis ſignatæ ab Anteceſſore ſunt expeditæ.*

6 *Item nec ſubreptitiæ dici valent ſi non ſunt propriè gratiæ; ſed probatio, & executio gratiæ Anteceſſoris, cuius etiam factum cenſetur exequi.*

7 *Pro litteris* in forma rationi Congruit, *obtinendis nulla noua ſupplicatio porrigitur, ſed ſola antiqua cum Signatura Prædeceſſoris exhibetur.*

8 *Gratia præcedens ob literas non expeditas remanet extincta.*

9 *Amplia præſertim in præiudicium Iuris medio tempore alteri quæſiti quod tamen. Declara num. 10. & 11.*

12 *Gratia per Signaturam dicitur perfecta vſque ab initio, & in eſſe deducta. ad vſum per expeditionem litterarum, ideòque ipſi principio gratiæ per Signaturam ſupplicationis conceſſæ attribuitur.*

13 *Regiſtratio Supplicationis reſpicit initium quæ valet à die Signaturæ ſupplicationis abſque beneficio retrotractionis, licet litteræ in forma rationi congruit fuerint expeditæ.*

14 *Gratia operari debet à die ſignatæ ſupplicationis, ac ſi ab eo litteræ Apoſtolicæ à Prædeceſſore expeditæ fuiſſent.*

15 *Supplicatio ſuper diſpenſatione retinendi penſionem quando fuit ſignata ante emiſſam profeſſionem in Religione Hieroſolymitana. tunc ſubſequens expeditio litterarum nullum inferre grauamen dici poteſt Eccleſiæ, quæ remouet tantum obſtaculum quod ex futura profeſſione contrà Penſionarium reſultaret.*

16 *Penſio ſi fuit exacta à penſionario ante litteras diſpenſationis expeditas tunc Ius ad penſionem conſequendam non ſuffragatur. Declara num. 17.*

18 *Decretũ annullatiuum ob exactionem penſionis litteris non expeditis apponitur tantum in litteris reſeruationis penſionis.*

19 *Et abſque dicto decreto pœna amiſſionis, ſeù priuationis penſionis ob exactionem penſionis ante litteras expeditas non incurritur.*

20 *Conſtitut. Iulij III. non prohibet quin etiam litteris penſionis non expeditis penſio exigi poſſit.*

21 *Regula 52. Cancellariæ non inducit pœnam priuationis ob exactionem litteris non expeditis ea ratione, quia dicta regula non annullat gratiam, ſed diſponit, quod non ſuffragetur ante expeditionem litterarum. & num. 23.*

22 *Lotter de re benef. lib. 2. quæſt. 2. num. 59. & ſeqq. declaratur.*

24 *Regula Cancellariæ 52. tanquam odioſa non debet extendi.*

DECISIO CCCCLXV.

IOANNES de Francia ſuper fructibus menſæ Archiepiſcopalis Cæſarauguſtañ reſeruata fuerat annua penſio librarũ 180. illarum partium, in cuius exactionis quaſi poſſeſſione exiſtens Eques Hieroſolymitanus effectus omnes terminos poſteà exactos reſtituere per contradictas de anno 1652. coram Reuerendiſſimo Tarraconeñ ad inſtãtiam Promotoris Fiſcalis dictæ Eccleſiæ fuerat cõdemnatus ipſo Appellañ cauſa mihi Commiſſa, & dubio propoſito, An Sententia Rotalis ſit confirmañ, vel infirmañ DD. reſponderunt eſſe infirmañ, quia licet Ioãnes litteras diſpenſationis ſuæ quas à fel. rec. Papæ Vrbano VIII.
1 ad dictam penſionem obtinuerat, † nonniſi poſt obitũ eiuſdem Pontificis expediri omiſerit Ius tamen ſuum, quod iam radicatum in ſupplicatione ſignata defuncti Pontificis non amiſit. Ideòque diſpenſatio ſuffragatur Ioanni, dum penſio non eſt extincta, iuxta *Theoricam per gloſſ. in Can. requiſitis §. niſi rigor, verb. pleriſque parte . . quæſt. 7.*, & alijs allegat. optimè explicat *Suar. de relig. lib. 6. cap. 11. nu. 2. & per tot. Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 37. nu. 11. Card. Millin. deciſ. 43. nu. 1.* Cumque litteræ fuerunt poſteà ſuper dicta ſupplicatione ſignata
2 expeditæ † à Sanctiſſimo D. Noſtro Succeſſore in forma rationi congruit, cum ſatisfactũ ſit

ſit tam *Regulæ Cancellariæ* 27. de non iudicañ
niſi litteris expeditis, *quam Regula* 52. loqueñ
in ſpecie de diſpenſationibus, quę tamen cum
3 non præfiniat certum tempus, † in quo eadem
fieri debeat, dummodò fiat quocumque
tempore ſufficit, *Sarnen. in dicta regula de non iudican. quæſt. 6. num. 1. Molin. de primog. lib. 2. cap. 7. num. 3.*, & prius *in Vicen. Præpoſituræ coram Oradino* 28. *Maij* 1587. relat. per *Garz. de benef. par. 4. cap. 1. num. 29. Rot. deciſ. 107. apud Modern. de Iur. Abb. tom. 1.* vbi dicit, quòd in caſu, in quo hodie
ſunt expeditæ litteræ ceſſat omnis difficultas.

Non obſtat obiectum ſubreptionis ab informantibus
pro Sententia Rotali allatum,
4 quia allegati † per eos DD. loquuntur in caſu
quando ſupplicatio Ioannis fuiſſet, & aliquo
modo dubioſa. Tunc enim potuiſſet redargui
de ſubreptione nimirum, quando contineret
ſecunda gratia ſucceſſoris aliquid pluſquam
ſubſequens confirmatio gratiæ anteceſſoris,
vt benè deducit *Filiuc. quæſt. moral. tom. 3. tract. 4. cap. 6. num. 72.* Secus quando confirmatio ſucceſſoris
tangit ſolam probationem gratiæ anteceſſoris,
tali enim caſu nullo modo ſubrep-
5 titiæ *litteræ in forma rationi congruit*, † expeditæ
dici poſſunt, quia non continent nouam prouiſionem
dum in omnibus, & per omnia
iuxtà formã ſupplicationis ſignatę ab anteceſſore
Pontifice ſunt expeditæ, *Vitalin. in Proœm. Clement. §. Nunc igitur num. 16.*, & vtrumque
caſum benè diſtinguit *Rebuff. in prax. benefic. Rubr. in forma rationi congruit nu. 11. 16. 19. & 20. Card. Millin. deciſ. 20. nu. 9. Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 31. quæſt. 7. & 9.* & rectè *Oltrad. conſ. 136 num. 6. & 7.* vel non poteſt dari de ſubreptio-
6 ne, † quia iſtæ ſecundæ litteræ Succeſſoris
non ſunt propriæ gratiæ, ſed probatio, & executio
gratiæ anteceſſoris cuius magis factum
cenſetur exequi ſic etiam, *Mandoſ. ſuper reg. 9. Cancellariæ quæſt. 10. num. 1. & 2.* quem ſequitur
Pariſ. de reſignat. lib. 10. quæſt. 1. num. 41., & hoc
ipſum eſſe verũ, corroboratur, quia pro iſtis
7 litteris obtinendis † Succeſſori nulla noua
ſupplicatio porrigitur, ſed ſola antiqua cum
Signatura Prædeceſſoris exhibetur.

Minus ſubſiſtit aliud obiectum extinctio-
8 nis prioris gratiæ, quæ dicebatur eſſe extincta
ob litteras non expeditas, ex allegatis per *Rebuff. citatur num. 5. Ioann. Cocchier. ſuper reg. Cancell. nu. 14. Azor. Inſtit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 31. q. 7. verſ. ad quid*, & in puncto profeſſi in Religione
Hieroſolymitana, trad. *Caſtropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. diſput. 1. punct. 11. §. 10. verſic. Sub hac regula*, præſertim in præiudiciũ Iuris me-
9 dio tempore† quæſiti menſæ Archiepiſcopali
hac penſione grauatæ, *Federic. de Sen. conſil. 26. num. 3. Felin. in cap. Inter quatuor nu. 4. de maiorit.* & ibid. *Buratt. in terminis diſpenſationis dec. 576. num. 3., & 4.*

Quia obiectum iſtud procederet, quando
ipſa gratia diſpenſationis, quæ fuit Ioanni cõ-
10 ceſſa fuiſſet, & gratia † ſuper qua fuerunt litteræ
ipſius in forma rationi congruit expeditæ
fuiſſet diſtincta, in quibus iſti allegati loquuntur.
Attamen iſtic non eſt talis caſus cum
11 diſpenſatio † Ioanni conceſſa per mortem
concedeñ Pontificis non fuerit extincta, quod
ex aduerſo non negatur, & ceſſat ex facto retrotractio
cum prætenſo grauamine Eccleſiæ
cum agatur de actu inchoato per ſignaturam
12 Gratiæ, † quæ vſque ab initio eo ipſo perfecta
fuit in eſſe gratiæ deduceñ ad vſum per
expeditionem litterarum, ideòque ipſi principio
gratiæ per Signaturam Supplicationis
cõceſſæ attribuitur, prout in fortioribus terminis
gratiæ nedum expeditæ, ſed nec regiſtratæ,
ponderauit *Rota in Romana Legati Pij* 15. *Maij* 1628. §. *Nam huic obiecto coram bo. mem. Coccino*, & in terminis diſpenſationis conceſſæ
Equiti Hieroſolymitano, vbi dicitur, quod
13 regulratio reſpiciat initium, †quæ valet à die
Signaturę ſupplicationis abſque beneficio retrotractionis,
licet litteræ poſteà in forma rationi
congruit fuerint expeditæ, *Rebuff. suprà allegat. tit. rationi congruit num. 12. Azor. Inſtitut. moral. par. 2. lib. 7. cap. 31. puncto 9. verſ. Citraque, Filiucc. d. tractat. 41. cap. 6. num. 72. in fine*, & ipſa
verba litterarum indicant expreſsè dicendo,
14 quod gratia operari debeat † à die Supplicationis
ſignatæ, ac ſi eo quod à die litterę Apoſtolicæ
à Prędeceſſore expeditæ fuiſſent, vt
optimè, hæc verba *ab Oltrad. ponderantur dicto conſ. 136. num. 6.*

Ceſſat etiam ex eodem facto prejudicium
Eccleſiæ, quod non eſt conſiderabile, dum
15 ſupplicatio fuit ſignata † ante profeſſionem,
& ſic nullum eidem grauamen intulit expeditis,
quia remouit tantum obſtaculum, quod
ex futura profeſſione contrà Penſionarium
reſultaſſet *Rot. apud Card. Millin. deciſ. 45. per tot. & coram bona mem. Merlin. deciſ. 247. num. 10. deciſ. 19. num. 10. & ſeqq. par. 5. recent.*

Neque ſuffragatur obiectum, quod ſi exi-
16 gatur à penſionario † penſio ante litteras diſpenſationis
expeditas Ius ad penſionem cõſequeñ
non ſuffragatur, *Card. Millin. deciſ. 20. num. 1. deciſ. 127. num. 1.*

Quia cum litteræ reſeruationis iam fuerint
17 expeditæ, † & earum vigore dici penſio executa
obiectum non intrat in gratia retentionis
præuentiua, de qua agitur, & in qua nec
adeſt, nec apponi conſueuit decretum annullatiuum
ob exactionem litteris diſpenſationis
18 non expeditis, quod apponitur † tantum in
litteris ipſius reſeruationis in quibus terminis
loquuntur quoquot in id allegari poſſunt
19 ſic enim ceſſante tali decreto † non incurritur
pena amiſſionis, ſeù priuationis penſionis
ob executionem ante litteras expeditas, *Pariſ. conſ. 5. num. 59. lib. 4. Gabriel. conſ. 159. nu. 11. lib. 1.*
20 vbi ponderat, quod Cõſtitutio Iulij III. †non
prohibet, quin etiam litteris penſionis non
expeditis penſio exigi poſſit, *Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 37. num. 3. & ſeqq.*, & dixit *Rot. in Piſcien. Penſionis 6. Februarij* 1647. §. *Nam fuit reſponſum coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobono*,
& in terminis Beneficij fuit dictũ *in Valentin. Rectoria 17 Martij* 1651. §. *Intruſio autem, & ſeq. & §. Manet itaque ante fin.*, quia gratia eſt iuſtificata
de tempore datæ ex ibi allegatis *coram R.P.D. meo Bichio*, & magis in puncto, quod
litte-

Digitized by Google

litteris diſpenſationis nõ expeditis,iuxtà *regu-*
21 *lam 52. Cancellariæ* † non incurratur priuatio
propter executionem, dixit *Rota coram Cardi-*
nali Millino in dicta deciſ.20. num.5. & ſeqq. red-
deñ rationem,quia dicta regula non annullat
gratiam, ſed diſponit, quod non ſuffragetur
ante expeditionem litterarũ, *vt dicta deciſ.227.*
nu.2. & 3. cuius contrariũ non firmat *Lotter.*
22 *lib.2.quæſt.2.nu.59. & ſeqq.* † ſolum enim dicit
Impetrantem gratiam peccare, ſi ea vtatur
antequam expediuerit litteras diſpenſationis.
Vnde non ſequitur, quod penſionem amit-
23 tat † cum hanc penam Regulæ Cancellariæ
non irrogent, *Mantic.deciſ.286.num.10.*,& tan-
24 quam odioſa † non debet extendi, *Caſſador.*
ſuper reg.Cancellariæ deciſ.36.num.1.& 2.

Ex quibus dictum fuit Sententiam Rota-
lem eſſe infirmañ, vtraque, &c.

VERVLANA MOLENDINI.

Lunæ 20.Martij 1653.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio Piana prælationem tribuens Domino cenſus in venditione fundi cenſiti, mandat notificationem vẽditionis ei fieri iudicialiter cum inſertione totius Inſtrumenti, quæ forma eſt præcisè ſeruanda nec ſufficit, quod ſcientia cenſuarij concurrat. Reliqua ex Summarijs.

SVMMARIVM

1 *In venditione fundi cenſiti notificatio fieri debet Domino cenſus,quæ pro forma requiritur ex Conſtitutione Pij V. 79. in ordine, nec ſufficit, quod Dominus cenſus venditionis fundi cenſiti notitiam habeat.*

2 *Denunciatio venditionis fundi cenſiti ex forma Conſtitutionis Pianæ fieri debet mediante citatione ſaltim domi dimiſſa copia, Domino cenſus vna cum inſertione totius Inſtrumenti, quodque expectetur per menſem integrum.*

3 *Denuncitationis forma adimpleri nequit per ſcientiam aliundè quoquomodo habitã à Domino cenſus.*

4 *Et DD. in contrarium allegati in quibus terminis loquantur?*

5 *Cenſus per acquiſitionem fundi cenſiti factam à Domino cenſus extinguitur.*

6 *Cenſus impoſitus ſuper pluribus fundis licet quoad acquiſitionem vnius factam à Domino cenſus extinguatur,remanet tamen,& viget ſuper alijs fundis capacibus.*

7 *Conſtitutio Piana concedit ſimpliciter prælationem Cenſuario in venditione fundi cenſiti, non autem dicit ſortem principalem, vel fructus eſſe excomputan.*

8 *Sententia declarans Cenſuarium teneri excomputare ſortem principalem cenſus ex quibus iniuſta detegatur?*

9 *Fundum cenſitum emens tenetur Cenſuario fructus dicti cenſus à die acquiſitionis perſoluere tanquam proprium debitum.*

10 *Sententia recipit declarationem à Iure.*

DECISIO CCCCLXVI.

DECISIONIS fundamenta coram me
anno præteritò die 28.Iunij adhuc ho-
die cauſa repropoſita firma remanere Domi-
nis viſa ſunt, quæ pro Paulino contrà præla-
tionem Trullij Domini Cenſus, de quo agi-
tur ab ipſo ſuper Molendino impoſiti pro
ſcut.820.,non obſtañ omnibus iterum ab In-
formantibus pro Paulino obiectis, quæ mini-
mè ſubſiſtunt.

Primum videlicet, quod venditionis Mo-
lendini notitiam Trullus expreſſam habuerit
factæ Paulino, quia nõ ideò adimpletum fuit
1 per hanc notitiam † præceptum pro forma
in Conſtitutione Piana in ordine eius *Sancti*
2 *Pontificis* per ſpecialem denunciationem † me-
diante citatione ſaltem domi dimiſſa copia
Domino cenſus conditiones cum quibus fa-
cienda eſt Venditio vna cum inſertione
totius Inſtrumenti denunciari iudicialiter,
atque per menſem integrum expectare, quæ
3 forma adimpleri nequit † per ſcientiã aliun-
dè quoquomodo habitam à Domino cenſus
vt declarauit *in terminis eiuſdem Conſtitutionis,*
Cenc.de cenſib.quæſt.64.num.29.& ſeqq.,& plures
in ſimilibus cenſuit Sacrum Tribunal *coram*
Seraphin. deciſ.1774.num.3. coram Gregorio XV.
deciſ 425. Card. Millin. deciſ.243., *& in Romana*
Retractus 14 Iunij in §.primo coram me, in Fanen.
Retractus 26.Ianuarij,& 4.Iunij coram R.P.D.meo
Veroſpio.

Non obſtant auctoritates in contrarium
4 allegatæ, † *Ruin.conſ.113.num.1. lib.1. Scrader.*
par.3.cap 4.num 29.tom.1. Roſental.de feud.cap.9.
concluſ 99.num.14. cum alijs ab Informantibus
pro Paulino allegatis. Quia procedunt de Iu-
re communi, vel de Iure prothomiſios, non
autem in caſu Bullæ præciſam formam præ-
ſcribente in cenſibus, & tollitur omnis pror-
ſus difficultas, quia non fuit Trullio expoſi-
tum pactum extinguendi contrà dictam for-
mam erratum fuit ex ſuprà allegatis, nec re-
leuat reſponſio,quod per reuerſionem ad Do
5 minum Cenſus † idem ſi emiſſet Trullius
Molendinum extinguebatur,quia remanebat
tanquam inſolidum in alijs tribus corpori-
6 bus capacibus impoſitus, † vtique non extin-
guitur per reuerſionem ſolius Molendini,
ex Duard.tractat.de Cenſib. §.1.quæſt.3.num.6.Rot.
apud eumdem deciſ.9.num.80.,& fuit dictum in
Romana Cenſus 10.Iunij 1647. coram R.P.D.meo
Cerro.

Minus locum habet alterum obiectum
Iniuſtitiæ fundatũ in prælatione Trullio con-
ceſſa,& compenſandi facultate in ſorte prin-
cipali,& fructibus cenſus ſupradicti cum Cõ-
ſtitutione Piana ſolum ſimpliciter concedat
7 prælationem, † nec dicat excomputandam
ſortem principalem, vel fructus iniuſta ſic
fuerit excomputationis licentia ex allegatis
in deciſ.571.num.1. par. 2. poſt Cenc.de Cenſib. de-
ciſ.71.num.7.& 8.

Quia quoad ſortem principalem Paulinus
per Sententiam Rotalem nõ fuit aliquo mo-
do grauatus,nam ſortis quãtitas ab ipſo per-

 ſolu-

ſoluta incontinenti ad ipſum fuerit reuerſa
cum ipſi venditores penes eam ipſam depo-
ſuerint ad effectum cenſum, de quo agitur
extinguendi, ſic quoad Paulinum perindè eſt
quaſi non exburſaſſet pecuniam, vndè non
8 erat iniuſta, † ſed iniuſtiſſima ſortis ex com-
putatio, ad tradita per *Cenc. quaſt. 66. numer. 18.*
9 Reſpectu verò fructuum ab ipſa die, † quo
idem acquiſiuit poſſeſſionē fundi empti cen-
ſuati, vtique tenetur Trullio cenſus eiuſdem
integros fructus decurſos ſoluere, vt probat
Cenc. vbi ſuprà quaſt. 92. num. 29. tanquam debi-
tum ſuum proprium ad ipſum Emptorem,
peruento ad eum dominio, quo ſtante rema-
net iuſtiſſima Sententia Rotalis mandando
excomputari dictos fructus, non tanquam
debitos ab Impoſitoribus, ſed ab ipſo Em-
10 ptore, cum enim regulariter Sententia † re-
cipiat declarationem à Iure, vt fuit declara-
tum, & dictum fuit *in Firmana Codicillorum
15. Decembris 1647. coram R. P. D. meo Cerro,
§. final.* Itaque hac ueritate facti, & iure benè
Sententia eſt confirmanda cum declaratione,
quod ſub dicta excomputatione tantummo-
dò fructus à die acquiſiti Molendini per Pau-
linum computentur. Nullitatibus ab Infor-
mantibus pro Trullio ſatis reſponſum fuit,
Domini vtraque parte Informante ſteterunt
in deciſis.

BRIXINIEN. IVRISDICTIONIS.

Lunæ 24. Martij 1653.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de ſubiectione Mona-
ſterij Vultinen. Abbati Generali Ordinis
Præmonſtraten., & non Ordinario Brixineñ
intra cuius Diœceſis limites exiſtit ex pluri-
bus ſimul iunctis, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium eſſe ſubiectum Abbati Generali alicuius Ordinis, & non ordinario loci probatur ex atteſtatione ſcriptorum.*
Hiſtoricis fides adhibenda eſt ibid.

2 *Item ex enunciatiuis emiſſis in litteris Apoſtolicis, in quibus reſeruatur tantum Diœceſano ius chriſmatis, & olei, quod arguit in iſtis tantum, & non in alijs Monaſterium eſſe ſubiectum.*

3 *Item ex aſſertione ordinarij emiſſa in viſitatione Monaſterij non iure ordinario, ſed iure delegato.*

4 *Item ex actibus interuentus Abbatum Monaſterij in Capitulis generalibus, & prouincialibus Ordinis.*

5 *Item ex communicatione priuilegiorum Ordinis facta Monaſterio, ex qua reſultat Monaſterium eſſe vnum de membris Ordinis.*

6 *Item ex iuramento præſtito in manibus Abbatis generalis Ordinis, quod omnimodam probat iuriſdictionem.*

7 *Item ex multiplicatis viſitationibus factis à Viſitatoribus Ordinis, necnon ex diuerſis confirmationibus electionum Abbatum Monaſterii, quæ ſubiectionem important.*

8 *Item ex tranſlatione Monaſterii de vna Prouincia ad aliam facta ab Abbate Generali Ordinis, ex qua ſubiectio reſultat, quæ nonniſi per Superiorem fieri poteſt.*

9 *Item ex ſubiectione Monaſterij facta authoritate Apoſtolica alteri Ordini, cui antea erat ſubiectum ex regula, quod priuatio ſupponit habitum.*

10 *Inſtrumentum, quando eſt originale continens ſigillum, tunc neceſſaria non eſt ſubſcriptio.*

11 *Litteræ compulſoriales; vt validè decretæ dicantur in partibus ſufficit quod fuerit citatus procurator in Curia.*

12 *Monaſterium quando eſt de ordine debet eſſe ſubiectum Generali eiuſdem Ordinis, & non alteri.*

13 *Abbates Ordinis Præmonſtraten. ex regulis, ac præceptis Sancti Norberti Fundatoris conuenire debent ad Capitulum generale, & tanquam filij ſubeſſe Abbati generali.*

14 *Actus iuriſdictionales per Epiſcopum exerciti in Monaſterio exempto poſſunt referri ad concernentia curam animarum, non autem aliquam ſubiectionem inducunt.*

15 *Præſertim ſi non probantur facti ſcientibus, & patientibus Superioribus d. Monaſterij pro tempore, quibus præiudicare nequit.*

16 *Monaſterium eſſe ſubiectum iuriſdictioni Epiſcopi non probatur ex confirmationibus electionum Abbatum ab eodem Epiſcopo factis, quæ non important ſubiectionem, ſed tantum benedictionem, prout etiam idem important iuramenta Abbatum Monaſterij in manibus Epiſcopi, nu. 18.*

17 *Epiſcopo competit benedictio priuatiuè quoad alios.*

19 *Aſſertiones Religioſorum ad fauorem Ordinarii non præiudicant ordini ſiue Religioni.*

DECISIO CCCCLXVII.

LICET non dubitetur Monaſterium Vultinenſe, de cuius iuriſdictione inter D. Epiſcopum cum Capitulo Ven. Eccleſiæ Brixineñ, & Abbatem Generalem Ordinis Præmonſtraten. agitur eſſe in ipſa Diœceſi Brixinen. Nihilominus ſub die Veneris 21. Iunij 1652. coram me dubio ad inſpectionem boni iuris reſtricto reſolutum fuit conſtare de bono iure Generalis, ſiue Ordinis prædicti ex ſex in deciſione narratis fundamentis, quæ etiam hodiè cauſa repropoſita Dominis ſubſiſtere viſa ſunt.

Primum ex atteſtatione Scriptorum de
tempore non ſuſpecto atteſtantium illud
1 Monaſterium eſſe dicto Ordini † ſubiectum,
quibus fidem adhiben eſſe tradit *Bald. in l. prima num. 2. de offic. quaſt. Iaſ. in l. prima num. 25. ff. ſi cert. pet. gl. in cap. inter dilectos verb. magis de fid. Inſtrum.*

Secundum deſumptum ex litteris Inno-
2 centij II. de anno 1135. in † quibus dictum
Monaſterium Ordinis Præmonſtraten. eſſe dicitur reſeruãdo Diœceſano ius chriſmatis, & olei ſignum, quod in iſtis tantum non verò in alijs ei dictum Monaſterium reperitur ſubiectum. *Rot. coram Card. Caual. deciſ. 142. num. 4. & dec. 18. num. 3. par. 2. recent.*

Tertium deductum ex eo quod Regimbertus de anno 1140. Epiſcopus Brixinen. narra-

Digitized by Google

3 narrauit † ſe Monaſterium viſitaſſe auctori-
tate Apoſtolica ergo cum id egerit tanquam
delegatus non autem tanquam Ordinarius
non poteſt Ordinarius Monaſterium dicere
ſibi eſſe ſubiectum.

Quartum indicatum in actibus interuen-
4 tus † Abbatum Vultinen. in Capitulis Gene-
ralibus Generalis, & Prouincialibus Ordinis
5 & communicatio priuilegiorũ † ab ipſis no-
mine Ordinis, prout fuit data Monaſterio
S. Saluatoris, de quo in prima deciſione vtri-
que reſultat ipſum Monaſterium Vltinen.
eſſe vnum de membris Ordinis prædicti ad
text. in cap. quia propter de elect. Attamen iura-
mento in manibus Abbatis Generalis pręſti-
6 to, quod † omnimodam probat iuriſdictio-
nem *Natt. conſ. 616. num. 65. Rot. in Brixinen. Iu-
riſdictionis coram bon. mem. Pirouano impreſſ. poſt
Tambur. dec. 25. num. 7.*

Quintum elicitur ex multiplicibus vi-
7 ſitationibus † huius Monaſterij factis à Vi-
ſitatoribus Ordinis, ac ex diuerſis electionũ
Abbatum Vultinen. confirmationibus ob-
obtentis à Superioribus Ordinis, quæ ſubie-
ctionem ad einſdem fauorem inferre ponde-
rat *c. conquerente vbi gloſſ. & Abb. num. 2. de offic.
iudic. ordin. cap. 1. §. vltimo de cenſ. inb. Gregor XV.
deciſ. 4. num. 4. Buratt. deciſ. 504. num. 2. vbi Add.
num. 12. Rot. deciſ. 501. num. 1. par. 2. recentior.* &
fuit dictum *in Beneuentana Iuriſdictionis 13.
Maii 1652. coram R.P.D meo Zarata.*

Sextum fundamentum deſumptum ex
translatione huius Monaſterij facta auctori-
8 ritate † Abbatis Generalis de Prouincia Sue-
uiæ in circulum Bauariæ, vndè colligitur
ſubiectio, quæ nonniſi per Superiorem fieri
potuiſſet ex allegatis *in prima deciſione iterum
Dominis placuis.*

Cui accedit hodiè aliud æque ſtringens
motiuum ex decreto Cardinalis Cuſani Epi-
ſcopi Brixinen. Anno 1454. vbi authoritate
Apoſtolica ſubiecit Monaſterium Vultinen.
9 Præpoſito Beatæ Mariæ Magdeburgi d. Or-
dinis abſoluens ab obedientia Generalis Pręe-
moſtraten. Canonicos Vultinen. & Monaſte-
rium, vndè infertur illud ante d. decretum,
& annum eidem Generali, & Ordini fuiſſe
ſubiectum ex regula, quod priuatio ſuppo-
nit habitum tanto magis tanquam à Car-
dinali Epiſcopo Brixinen. ſciente, & optimè
informato de hac in corporatione ante-
cedente ſupradictum decretum, quinimò
alias Ordinarius Eccleſiæ ſuæ Brixineñ
non præiudicaſſet, ſed ſi vllum in d. Mona-
ſterio ius habuiſſet in d. decreto de eo men-
tionem feciſſet.

Non obſtat, quod inſtrumentum incor-
porationis fact. per Abbatem Generalem de
anno 1309 non ſit ſubſcriptum nam apparet
10 eſſe originale, † dum habet ſigillum non
eſt neceſſaria ſubſcriptio, *Gem. conſ. 51. num. 5.
Rot. coram Merlin. deciſ. 302. num. 2. & deciſ. 170.
num. 1. & ſeqq. par. 4. tom. 2. num. 2. recent.*

Citatio etiam fuit legitimè facta, dum fuit,
citatus Procurator in Curia ad viden. decer-
11 ni compulſoriam in partibus, quod ſufficit
vt dixit, *Rot. deciſ. 4. verſ. Ego tamen de fid. Inſtr.
in antiq.*

Nec refert quod incompatibile non ſit
quod licet ſit de eodem Ordine Præmonſtra-
12 ten. † nihilominus D. Epiſcopo ſubiectum
ſit non autem ipſi ordini. Quia eo ipſo quod
eſt de ordine debet eſſe ſubiectum Generali,
& non alteri ex regulis, & præceptis S. Nor-
berti Fundatoris Religionis, vt in facto in
13 quo præcipitur, quod † Abbates Religionis
conueniant ad Capitulum, & tanquam filij
ſubſint Abbati Generali, quod ad eo verum
eſt, vt ſi quis exemptionem de regula pręten-
dat de illa doceri debeat argumento *tex. in c.
cum perſonæ de priuil. in 6. c. cum Ven. de reg. dom.
Rot. coram Buratt. deciſ. 578. num. 2. & 3.*

Non releuant actus iuriſdictionales ab
14 Epiſcopo in dicto Monaſterio facti † quia
poſſunt attribui iuri, quod habet inconcer-
nentibus curam animarum, quam exercet in
Vultinenſes non tamen ſtringunt quoad ef-
fectum ſubiectionis contra Abbatem Gene-
ralem Ordinis, vt dixit *Rot. in Barchinonen Iu-
riſdictionis 4. Iulii 1646. & 8. Aprilis 1647. coram
R.P.D. meo Btebio,* cum non probentur facti
15 ſcientibus, & patientibus Generalibus † pro
tempore eis præiudicare non poſſunt, vt fuit
dictum *in Theatina, ſeù nullius iuriſdictionis de
Barlancet 23. Iunii 1614. coram bon. mem. Coccino
cum relatis per Grat. diſcept. 870. num. 23.*

Minus releuant confirmationes ab Epiſco-
pis factæ Vultinen. Abbatum electionis ab
ipſis præſtitæ, poſt quam per conuentum
16 fuerunt electi † in poſſeſſionem inducti
non poſſunt importare ſubiectionem, ſed
17 tantum benedictionem, † quæ competit
Epiſcopo priuatiuè, quoad alios *latè Barb.
de offic. ordin. & poteſt. Epiſcop. alleg. 27. num. 5.
& ſeqent.* qua reſponſione tolluntur ea quæ
circa iuramenta Abbatum dicti Monaſte-
18 rij † in manibus Epiſcoporum præſtita di-
cuntur cum benedictionem, & non iuriſdi-
ctionem tribuant *vt per Grat. d. cap. 870. nu. 2.
& ſeq.*

19 Et aliæ enunciatiuæ Religioſorum † ad fa-
uorem Epiſcopi non factę ordini præiudica-
re non poſſunt, vt dixit *Rot. deciſ. 480. num. 4.
part. 1. & deciſ. 503. num. 10. par. 4. recent.*

Et ità vtraque parte &c.

CALAGVRITANA BENEFICII. DE ARNEDO.

Veneris 28. Martii 1653.

Argumentum ex Summatijs.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos, qui ad curam animarum exercendam fuit pluries ab ordinario deputatus in adiudicatione beneficij ſemper eſt præferendus tanquam dignior.*

2 *Motus proprius ſan. mem. Clementis VIII. ſuper prouiſione beneficiorum Diœceſis Calagaritanæ remittit arbitrio beneficiatorum præſentandi, quem*

maluerint ex pluribus approbatis ad curam animarum.

3 *Tale enim arbitrium regulandum eſt à iure, vt ſcilicet digniorem præſentent inter plures ad curam animarum approbatos.*

4 *Arbitrium beneficiatis conceſſum in dicto Motu proprio Clementis VIII. intelligitur procedere in caſu, quando non conſtat de alicuius inter præſentatos ad curam animarum præheminentia, ſecus è contra.*

5 *Iura vigilantibus, & non dormientibus aſſiſtunt.*

DECISIO CCCCLXVIII.

MARTINO Fernandez, qui ſe Sacer-
1 dotem eſſe, † atque pluries ad audiẽ-
das fidelium confeſſiones, ac Sanctæ Eccleſiæ
ſacramenta, ac curam animarum exercen-
dam adminiſtranda ab Ordinario, deputatum
ſe fuiſſe oſtendit, tanquam digniori benefi-
cium, de quo agitur, eſſe ad iudicandum Do-
mini meritò cenſuerunt, quemadmodum ſę-
piſſimè in ſimilibus dictum fuit in alijs deci-
ſionibus allegatis *in Calagnritana Beneficij de
Anſeio prima Iuny 1652. § Si quidem corã R.P.D.
meo Veroſpio, & in Calagnritana Beneficij de Mu-
rillo 28. Iunij eiuſdem anni coram Reuerendiſſimo
Archiepiſcopo Tarraconen.*

Neque huic iuſtæ reſolutioni viſa fuit ob-
ſtare præſentatio ad fauorem Balthaſaris à
Beneficiatis habentibus ex Motu proprio
2 Clementino † arbitrium præſentandi eum,
quem ex pluribus ad curam animarũm re-
nunciatis idoneis ipſi maluerint; Quia hoc
3 eorum arbitrium † à iure eſſe regulandum,
& ſic digniorem eſſe ab ipſis præſentandum
etiam inter plures ad curam animarum ap-
probatos alias declarauit *Rota in Calaguritana
Beneficii de Lomberas 4. Iuny 1646. §. primo coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono, & in Cala-
guritana Beneficij 27. Nouembris 1648. §. et hic co-
ram R.P.D. meo Bichio, prout in alia Calaguritana
beneficii 14. Ianuarij 1652. §. nihil refert coram
eodem*, vbi fuit dictum liberum arbitrium
4 *in deciſ. 572. num. 8. part. 1. recent.* † Beneficiatis
conceſſum procedere in caſu quando non
conſtet de alicuius inter præſentatos ad ani-
marum Curam præeminentia, maximè in
hoc caſu, quia nemo ex alijs concurrentibus
5 ipſi Martino ſe oppoſuit, † cum iura vigilan-
tibus ſint ſcripta, vt fuit dictum *in Calaguritana
Beneficij de Alcſon 28. Ianuarii proximè præte-
riti in §. fin.*

Et ità &c.

ROMANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Veneris 28. Martii 1653.

ARGVMENTVM.

Hæres ſcriptus ſub conditione ſi hæreditatem non acceptauerit, tunc ſubſtituti ſuccedant, eo ipſo quod hæres hæreditatem acceptat, ſubſtitutiones in eo caſu conceptæ euaneſcunt. Reliqua ex Summariis.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutiones factæ in caſu, quo hæres hæreditatem non acceptauerit eo ipſo quod acceptat euaneſcunt præſertim quando omnes ab eodem verbo ſunt recta num. 2.*

3 *Cauſa teſtati ceſſare facit cauſam inteſtati.*

4 *Hæres cenſetur vniuerſaliter inſtitutus, quando nullus alius eſt ſcriptus hæres, etiamſi nihil de bonis Teſtatoris apud ipſum remaneat.*

5 *Ceſſio reportata à ſubſtituto, ſi ſubſtitutio expirat nihil operatur.*

6 *Ceſſionarius plus iuris habere non poteſt quam habet ipſe cedens.*

7 *Clauſula* alteri, qui ad legitimam, *quid operetur?*

8 *Iudicium vbi cœptum ibi terminari debet.*

DECISIO CCCCLXIX.

PLVRIES propoſita hac cauſa hodiè Do-
mini dixerunt ſententiam Rotalem eſſe
confirmandam. Quia eius validitas non
controuertitur, & iuſtitia patet ex ipſis verbis
Luchefinæ Teſtatricis ſui Teſtamenti con-
diti, in quo Octauium Caualerium ſuum
hæredem inſtituit vniuerſalem eo ipſo cen-
ſendum ex denominatione hæredis ſimplici-
ter facta abſque vlla reſtrictione, iniungendo
ei onus ſoluendi legata ſubſtituendo eidem
Archiconfraternitatem Sanctiſſimæ Trinita-
tis, quatenus ipſe hæreditatem non accepta-
ret, & in tali caſu, poſt obitum Octauij Con-
fraternitatem S. Annæ cum verò Octauius
1 hæreditatem acceptauerit, † ambo ſubſtitu-
tiones conſequenter euanuerint *l. cum in Te-
ſtamento ff. de hæred. inſtit. Iaſ. in l. ſi mater § fin. in 2
notab. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Surd. deciſ. 114.
num. 13.*, quia videlicet ſub d. conditione re-
2 ſtrictiua ambæ † Confraternitates ſubſtitutæ
ſint in eadem oratione ab eodem verbo recta
*iuxtà Theoricam Bartol. in l. talis ſcriptura §. fin.
num. 3. ff. de legat. 1.* vtique ſequendo mentem,
& voluntatem expreſſam Luchefinæ, non
poteſt dici illam voluiſſe vocare aliquo mo-
do ſuos hæredes ab inteſtato, vt firmant præ-
cedentis inſtantiæ Deciſiones coram Emi-
nentiſſimo D. Cardinali Otthobono, ſed
Octauium, quem grauauit ſoluere legata,
quod niſi hæredem vniuerſalem eſſe voluiſ-
ſet facere non potuiſſet, vt patet ex dictis de-
ciſionibus, cauſa ſatis diſcuſſa cum cauſa te-
3 ſtati † faciat ceſſare cauſam inteſtati *l. quan-
diu 90. ff. de reg. iur. l. quandiu 39. ff. de acquir. hæred.
Surd. conſ. 268. num. 46.* Et ſi maximè, quia nul-
4 lus alius hæres à Luchefina ſcriptus † legitur,
qui talis eſt cenſendus etiamſi nihil apud
ipſum de bonis Teſtatricis remaneret, ſine
quibus etiam hæres remaneret *l. hæreditas 53
ff. de petit. hæred. Abb. conſ. 18. nu. 3. verſ. ſatis enim
lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 10. num. 7. in fine.*

Conſequenter nihil facit quod extra dici-
tur Octauium fuiſſe in particularibus tantum
inſtitutum, cum oſtendatur non eſſe verum
ex dictis deciſionibus.

Non

Non obſtat ceſſio hodie reportata ab Ar-
chiconfraternitate S. Annæ ad fauorem Pō-
peij de Paulis. Nam omiſſa pro nunc quæ-
ſtione, an eadem Archiconfraternitas fuerit
in omnibus ſubſtitura Octauio; An vero ſo-
lum quoad loca Montium Teſtatricis; ſufficit,
& ſic reſtrictam eſſe ſubſtitutionem ad ca-
ſum vt ſupra, quo Octauius hæreditatem
non acceptaſſet, clara ſemper remanet exe-
cutio, & ſententia iniuſta à Pompeo, & alio-
rum vti hæredum ab inteſtato obtenta, quæ
ritè cum fuerit ab hoc Sac. Tribunali reuo-
cata, quæ per ceſſionem à Pompeo obten-
5 tam † conſiderari non potuit ex ſupradictis
pro teſtamento, quę deſtruit actionem Pom-
peij *l. antequam C. de Commun. de ſucceſſ.* & fuit di-
ctum *in Cathacen. hæreditatis 28. Maii 1649. co-
ram R.P.D. meo Cerro, & 24. Nouembris eiuſdem
anni coram eodem*, & ſic Pompeius plus iuris
habere non debet, quam Archiconfraternitas
ex vulg. reg. l. nemo plus ff. de reg. iur. Maximè
quia cauſa per Signaturam fuit commiſſa
7 cum clauſula *Alteri, qui ad legitimam*, † quæ
ſuſtineri debet ex iiſdem, & fuit dictum in
*Romana Vinea coram Eminentiſſimo D. Corrado
7. Iunij 1647. & Romana Saluiani, ſeù Attentato-
rum 19. Iunii eodem anno coram bon. me. Arguelles*,
& quia Archiconfraternitatis prætenſio *co-
ram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, vbi pendet
8 terminari † debet *l. vbi ceptum de iudic. cum
vulgar.*

Et ità vtraque parte &c.

FLORENTINA DONATIONIS, SEV ROMANA CENSVS.

Lunæ 31. Martij 1653.

ARGVMENTVM.

Creditor anterior retinens bona debitoris tene-
tur pati ſubhaſtationem ad inſtantiam credi-
torum poſteriorum ad effectum, vt ex præ-
tio bonorum prius ſatisfiat anterioribus cre-
ditoribus, & deinde quod ſupereſt adiudice-
tur poſterioribus. Dos ſecundo viro non
probatur ſoluta ex Inſtrumento promiſſionis
& ſolutionis factæ primo viro, ſed requiritur
probatio effectiuæ ſolutionis ſecundo viro,
alias eius hæredes ad illius reſtitutionem non
tenentur.

SVMMARIVM.

1. *Creditores quando ſunt plures, tunc bona debitoris poni debent ſubhaſta ad effectum vt ex eorum prætio, cuilibet ex creditoribus iuxta eorum anterioritatem, & prioritatem ſatisfieri poſſit.*
2. *Dos non probatur ſoluta ſecundo viro ex inſtrumento promiſſionis, & ſolutiones facta primo viro, ſed requiritur probatio effectiua ſolutionis ſecundo viro, alias illius hæredes non tenetur ad reſtitutionem, & num. 3.*
4. *Dos quod fuerit ſoluta ſecundo viro non probatur ex coniecturis ſcilicet quod vxor à primo viro dotem exegit, & alimenta à ſecundo vitα recepit item ex legatione lucri dotalis facta à vira num. 5.*
6. *Secundus vir agere nequit contra hæredes primi viri pro reſtitutione dotis abſque ceſſione actionum.*
7. *Creditor anterior retinens bona debitoris pati debet ſubhaſtationem, vt ex prætio prius ſatisfiat creditori anteriori, & quod ſupereſt erogetur in ſatisfactionem poſteriorum.*
8. *Mulier retinens bona pro ſuo credito anteriori tenetur pati ſubhaſtationem bonorum à creditoribus poſterioribus petitam ſine præiudicio ſuæ poſſeſſionis, donec ſatisfacta fuerit de dote.*
9. *Creditor hæres debitoris euadens cenſetur ab inſtanti ſibi tradita poſſeſſionis bonorum hæreditariorum illa pro eius credito appropriaſſe.*
10. *Declara procedere ad effectum euitandi reſtitutionem fructum ex bonis hæreditarijs perceptorum, ſecus vero ad effectum acquirendi dominium, quod ſine facto Iudicis acquiri non poteſt.*
11. *Creditor, quod retineat bona debitoris ſuum creditum excedentia pendet ab extimatione, vel ſubhaſtatione.*
12. *Subhaſtatio bonorum debitoris impediri nequit, vt creditoribus liquidis ſatisfiat.*

DECISIO CCCCLXX.

SVB die Veneris 2. Decembris 1650. in
hac cauſa reſolutum fuit conſtare de re
iudicata quoad partem primam ſententiæ
A.C. in qua pronunciatum fuerat ſuper ſe-
paratione bonorum hæreditariorum quond.
Camilli Meucci, de quibus in Summ. illo-
rum de meuccijs d. die *num. 1.* in ſecunda ve-
ro parte, in qua creditoribus dicti Camilli
fuit ab eodem A.C. denegata facultas agendi
ſuper dd. bonis defuncti cum DD. reſcripſe-
rint, vt particulariter videatur, hodiè cauſa
ſuper hoc repropoſita, reſponderunt non
competere retentionem hæredibus dicti Ca-
milli debitoribus, & donatarijs Meuccij exi-
ſtentibus in poſſeſſione bonorum prouenien.
permittant eadem bona ſubhaſtari ad effe-
1 ctum †, vt ex eorum prætio cuiuslibet ex
creditoribus dicti Camilli iuxtà eorum an-
terioritatem, & potioritatem ſatisfieri poſ-
ſint *ad l. potior, & l. venditor ff. qui potior in pign.
hab.* & latiſſimè dictum fuit in *Aeſina bono-
rum prima Iulii 1649. coram R.P.D. meo Bichio,
& ſic in ſecundo capite dictum decretum eſſe refor-
mandum.*

Non obſtat, quod Meuccij omnia bona
hæreditaria pro credito dotis maternæ Luciæ
olim Camilli vxoris prætendant, quia non
ſufficit docere per ſolum inſtrumentum do-
tis promiſſæ, ac ſolutæ D. Fabio primo eius
2 viro † indè arguere ſimiliter fuiſſe ſolutam
ſecundo viro Camillo *ad tex. in l. dotem ff. de iur.
dot. l. in inſulā ff. ſol. matr. Surd. conſ. 394. n. 1. Mer-
lin. dec. 28. num. 1.* quod non ſufficit condem-
3 nandos hæredes ſecundi viri † tanquam debi-
tores dictæ dotis, niſi concludenter ſimul
probetur, quod illa effectiuè ſecundo viro
fuerit ſoluta *l. menia ff. ſol. matrim. Mantic. de ta-*

 cit.

ch.lib.12.tit.15.num.19.cum aliis allegatis in Auximiana Cenſus 10. *Martij* 1636. *coram Reuerendiſsimo Terracinen.i mpreſſa deciſ.*306. *numer.* 46. *par.*7.*recent.*

4 Nec ſufficit adductæ pro ſolutione co-
niecturę ſcilicet quod Lucia recuperauit om-
nia bona primi viri, & quod Camillus ſe-
cundus vir apud ſe Luciam retinuerit vna
cum duabus Priuignis, eaſque alimentauerit,
atque eis ſcut. 400. monetæ pro qualibet in
ſuo teſtamento legauerit alimenta non ſuf-
ficere dixit *Bald.Nouell.de dote cap.*10. *num.* 10.
*verſ.qua qua tamen Aym. conſ.*40. *num.* 4. *in fine*
*Buratt. dec.*108. *num.*19. Et altero ex legatione
5 lucri dotalis † Luciæ factæ dotis habitæ à
primo viro niſi Meuccij ſecundo viro ceſſiſ-
6 ſent actiones† cõtra hæredes illius primi viri
vt neceſſarium fuerat, vt contra illos Camil-
lus agere potuiſſet, vt tradit *Menoch.præſum.*6.
*num.*52.*&* 53.*libr.*3. *& plures ab eo relati Giurb.*
*ad conſuet.meſſan.cap.*13.*gloſſ.*1.*par.*1.*num.*9.*verſ.*
non tamen.

Et in omnem caſum quatenus autem
Meuccii idem creditum, & illaquę habent
iuſtificarent, non ideò ipſis omnium bono-
rum Camilli retentionem competerat ad
impediendum alios Creditores Camilli cõ-
7 munis debitoris † licet poſteriores ad execu-
tionem faciendam ſuper eiſdem bonis hære-
ditarijs ab ipſis detentis ſubhaſtandis ad effe-
ctum ex pretio ſoluendi primũ ipſis Meuc-
cijs anterioribus, & ſi quid ſupereret ero-
gandum in ſatisfactionem poſteriorum ad
tex. expreſſ.in l.quamuis 6. *verſ.melius autem.ff.de*
pign.action. & tradit *Bart.in l.Diuo Pio* §.*ſi ſuper*
*rubr.num.*8.*ff.de iudic.Cancer.var.reſol. lib.*2. *cap.*
16. *num.* 78. & in fortioribus terminis quod
8 ipſa mulier † retinens bona pro ſuo credito
anteriori teneatur pati ſubhaſtationem dd.
bonorum à creditoribus poſterioribus peti-
tam ſine præiudicio tamen ſuæ poſſeſſionis
donec ſatisfacta fuerit de dote tradit *Cuman.*
in d. l. à Diuo Pio §. *Quæ ſi res fuerit pignorata*
*num.*1.*&* a quam ſequitur *Gratian.diſcep.*491.
*num.*5.*&* 6.*Rot. in Romana Subbaſtationis de Alexijs* 2.*Febr.*1647.§.*fin. coram R.P.D. meo Cerro*,
& in Romana Cenſus 22. *Iunij* 1648. §. *nec hanc*
coram me.

Nec releuantur Meuccij aſſertione ipſorũ
quod Ipſi tanquam hæredes Camilli com-
munis debitoris cenſeantur ab inſtanti ſibi
9 traditæ poſſeſſionis bonorum † hæreditario-
rum ſibi eadem pro eorum credito appro-
priaſſe, quia hoc quidem procedit ad effe-
10 ctum, † vt euitare poſſint reſtitutionem
fructuum ab ipſis ex bonis hæreditarijs per-
ceptorũ, ſecus vero vt dominiũ particulare
ſuper dd. bonis acquiſiuerint, ad quod facto
Iudicis opus fuiſſet, vt declarauit, *Rota penes*
*Seraph.dec.*967.*num.*1.*& in Tudertina redditionis*
rationis 28.*Iunij* 1645.§.*quia omiſſis in fine coram*
Eminentiſſ.Cardinali Otthobono, maximè in prę-
ſenti, dum bona, quæ retinent, ſeù creditum
excedunt, quod ab æſtimatione, vel ſubha-
11 ſtatione pendet, quam † ex ſupradictis impe-
12 pedire non poſſunt, vt creditoribus liquidis
inſtrumentarijs ſatisfiat, vt tradit *Cyriac. controuerſ.* 120.*num.*12.*cum alijs ſupra adductis*.

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

AVRIEN. PAROCHIALIS. DE ESGOS.

Luna 28. *Aprilis* 1653.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus ſpectare ad Monaſterium probatur ex teſtibus de publica voce, & fama, iunctis enunciatiuis antiquis, necnon adminiculis, de quibus in deciſione. Regula 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium comprehendit Iuſpatronatus Eccleſiaſticum.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ſpectare ad monaſterium probatur ex teſtibus de publica voce, & fama in antiquis.*

2 *Et talis probatio ſufficit iunctis adminiculis etiamſi quaſi poſſeſſio non probetur.*

3 Caual.deciſ.159. nu. 5. *quo caſu loquatur*

4 *Ius patronatus probatur per inditia, & coniecturas, quando illius probatio deſumitur ex enunciatiuis antiquis cum adminiculis.*

5 *Ius patronatus probatur per famam, ſi teſtes deponant per verbum* fuit, & eſt, *quodque ita ſemper dici audiuiſſe, ac fuiſſe à tempore immemorabili.*

Fama, vt probata dicatur quomodo teſtes deponere debeant l. *ibidem.*

6 *Enunciatiua antiquiſſima quamuis vnica ſemiplenè probat.*

7 *Enunciatiua antiquiſſima Iuris patronatus eo magis attendenda venit, ſi reperitur in libro Epiſcopatus aſſeruato in Archiuio Eccleſiæ Cathedralis.*

8 *Enunciatiua Iuriſpatronatus emiſſa in diuerſis viſitationibus licet non ſint antiqua, deſeruiunt tamen pro adminiculo.*

9 *Quinimò Rota aliàs Iuſpatronatus ex eis canonizare conſueuit ea ratione, quià Viſitatores cenſentur ſe informare de qualitatibus beneficiorum in viſitationibus.*

10 *Iuſpatronatus ſpectare ad Monaſterium elicitur ex coniectura ſolutionis annuæ recognitionis factæ Monaſterio à Beneficiato contemplatione Iuriſpatronatus.*

11 *Regula 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium comprehendit Ius patronatus Eccleſiaſticum.*

12 *Beneficium præſumitur de Iure patronatus, & non liberæ collationis, ſi vnquam conſtat ab Ordinario fuiſſe factam collationem tanquam de libero.*

13 *Teſtes dum deponunt de Iure patronatus intrat præſumptio, quod illud ſit ex dotatione, vel fundatione.*

DECISIO CCCCLXXI.

PENDENTE hac cauſa coram me per appellationẽ à Sententia Reuerendiſſ. Hiſpaniarũ Nuncij ad fauorem Abbatis, & Monaſterij

Digitized by Google

naſterij S.Stephani deRiuas del Sil Ord.S.Be-
nedicti ſuper Iure patronatus EcclS.Mariç de
Eſgos AurieñDiœc.lata die 26.Maij 1648.pro
poſito hodie dubio, An conſtet de iurepatro-
natus ad dictum effectum Domini affirmati-
uè reſponderunt ex omnibus iunctis à Mo-
naſterio in dicta inſtantia coram Reuerendiſ-
ſimo Nuntio, & hodie iterum deductis vide-
1 licet,ex teſtibus † formiter examinatis Sum-
mario *num.6.& ſeqq.* de publica voce, & fama
optimè deponentibus, quæ probat in antiq.
*Caſſad.deciſ.2. de probat. Achill. de Graſſ. deciſ. 4.
num.5.de Iurepatronat.inter diuerſ.deciſ.292.num.2
par.1.duerſ.*quod ſufficit in caſu præſenti, dum
2 verſamur in antiquis † iunctis adminiculis,
etiamſi quaſi poſſeſſio non probetur, vt in
terminis dixit *Rot.deciſ.792.num.9.par.1.diuerſ.
& deciſ.244.num.4.*vbi allegat *concord.par.1.rec.
Barboſ.de Poteſt.Eccl.alleg.72.num.43.& 44.*& ſic
3 loquitur *deciſ. Caual.159. num. 5.* † & quando
4 probatio deſumitur † ex enunciatiuis antiquis
cum adminiculis *deciſ.255.num.8. & ſeqq. p.4.
tom.3.recent.*quo caſu probari Ius patronatus
per inditia, & coniecturas tradit *Bald.* refert
*Lambert.& cæteri relati per Rotam deciſ.374.num.
20.& deciſ.694.num.7.pag.2.recent.*

Hoc verò Monaſteriũ optimè probaſſe fa-
mã huius Patronatus ſignãter inter alios oſtẽ-
ditur ex depoſitione tertij Teſtis per Verbum
5 *fuit, & eſt,* † & alij teſtantur ita ſemper dici
audiuiſſe, & fuiſſe ab immemorabili tempo-
re auditum, qui eſt modus probandi famam
*Alex.conſ.101.num.13.verſ.non obſtat lib. 7. Rota
deciſ.16.num.5.& 6.par. 5.recent. & apud Merlin.
deciſ.489.num.2.*concurrente præſertim anti-
6 quiſſima enunciatiua anni 1489.†quæ quam-
uis vnica ob ſui antiquitatem ſemiplenè pro-
bat *Rota deciſ.374.num.4.verſ.quod etſi par. 2.re-
cent.& apud Coccin.deciſ.174.num.1.*

Adminicula veritatis etiam huius Iuris pa-
tronatus reſultant vltra dictam antiquiſſimã
7 enunciatiuam,† quæ magis conſideranda eſt,
quia repetitur in ipſo libro Epiſcopatus exi-
ſten: in Archiulo eiuſdem Eccleſiæ Cathe-
dralis, vt in terminis aduertit *Rota deciſ. 172.
num.3.p.3.recent.* ſic etiam ex alijs diuerſis, ac
8 pluribus emiſſis in viſitationibus † quæ licet
non ſint antiquæ ſeruiunt pro adminiculo,
*Burat.deciſ.172.nu.26. Rot.deciſ.170.num.1.par.1.
recent.& ibidem deciſ. 371. num. 3.* concurrenti-
9 bus† maximè quod cum Viſitatores ſe infor-
mare cenſeantur de qualitate Beneficiorum
in viſitationibus plurimum probant dum
Iura patronatus canonizare alias cõſueuerint
*Rot.deciſ. 360.num.4.par.2.deciſ.375.num.6.par.3.
deciſ.395.num.3.par.4.recent.*

Multum etiam Dominos mouit annua
10 recognitio, † quam teſtes vnanimiter de-
ponunt fieri huic Monaſterio contempla-
tione Iurispatronatus in hoc eodem Benificio
S.Mariæ de Eſgos Summario Monaſterij *nu-
mer.9.* quam coniecturam *Rot.ponderauit in ſu-
pradicta deciſ.360.num.10.par.2.recent. Barboſ. de
poteſt.Epiſcopi alleg.72.num.46.verſ.6.addunt.*

Nihil etiam refert, quod dicti teſtes nun-
quam vidiſſe ſe referant ab aliquo à Monacis
dicti Monaſterij præſentato dictum Benefi-
cium poſſideri, quia ipſimet explicant cau-
ſam id eueniſſe, eo quod vacationem, vel per
reſignationem, vel in menſibus Sedi Apoſto-
licæ reſeruatis, in quibus locum habet Regu-
11 la 9. Cancellariæ † includens etiam Benefi-
cia Iuris patronatus Eccleſiaſtici quale eſt
hoc ex allegatis *in Compoſtellana Parochialis 4.
Iuly 1648.coram Reuerendiſſ.meo Bichio,* ſatiſque
eſt,quod ab Ordinario nunquam dicatur hu-
12 ius Beneficij collatio † in ſuis manibus facta
tanquam de libero, quæ ratio etiam mul-
tum mouiſſe Dominos ad excluſionem li-
bertatis Beneficij dixit alias etiam *Rota deciſ.
219.num.12.par.4.tom.2.recent.*

Sic etiam minus obſtat,quod ijdem Teſtes
non deponant de fundatione, aut dotatione,
13 quia † eo ipſo quod deponunt de Iure patro-
natus intrat præſumptio quod ſit ex dotatio-
ne, vel fundatione, *Abb.in cap.querelam in c.fin.
de elect.Caſſad.dec.7.num.6.& 7. de Iurepatr. Rot.
deciſ.288.num.6.par.4.recent.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit.

MELEVITANA VIRIDARII.

Veneris 2. Maij 1653.

A R G V M E N T V M.

Legitima quando eſt in quantitate relicta, an pro ea debeantur fructus? Grauatus tenetur ex fideicommiſſo vniuerſali ſoluere debita, ac legata à Teſtatore relicta. Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem non denegatur, quando concurrit probabilis ignorantia.

S V M M A R I V M.

1 *Hypotheca competit legatario ſuper bonis hæreditarijs pro conſecutione legati.*
2 *Legatario datur immiſſio vigore vtilis Saluiani pro conſecutione legati.*
3 *Inuentarium probat omnia bona in eo deſcripta contra conficientem, & habentes ab eo cauſam.*
4 *Legatum relictum pro legitima debetur vna cum fructibus.*
5 *Fructus legitimæ relictæ in quantitate non debentur, niſi lucrum ceſſans, vel damnum emergens probetur.*
6 *Fallit quando quantitas pecuniæ legatæ pro legitima ſubrogata eſt loco bonorum ſtabilium fructiferorum, cuius electio fuit filio à Teſtatore conceſſa, & quando hæreditas non in ſola quantitate, ſed etiam in bonis fructiferis conſiſtit.*
7 *Fructus legitimæ debentur Iure dominij à die mortis Teſtatoris.*
8 *Pro fructibus legitimæ competit hypotheca.*
9 *Fructus legitimæ augent eandem legitimam.*
10 *Hæres grauatus tenetur ex fideicommiſſo vniuerſali ſoluere omnia debita, & relicta à fideicommittente.*
11 *Coniuges poſſunt paciſci, vt omnia bona per eos acquirenda acquirantur filiis eiuſdem matrimonii.*

12 *Le-*

Digitized by Google

12 *Legatum agnitum ſtatim tranſit in hæredem Legatarii ſequuta eius morte.*

13 *Reſtitutio in integrum aduerſus completam præſcriptionem deneganda non eſt concurrente probabili ignorantia.*

14 *Legatum relictum ad electionem hæredis ſoluendi in pecunia, vel in bonis, ſi hæres nullam fecit declarationem, an electio ſit legatarii, & cadat diſpoſitio, ſeu prohibitio Teſtatoris?*

DECISIO CCCCLXXII.

VEN. Cumulo Charitatis Meliteñ dandam eſſe Immiſſionem Domini cenſuerunt in Viridario S. Luciæ, & Terris ſecũ coniunctis tanquam exiſteñ in bonis Io: Pauli Manducæ Patris P. Pauli, qui Petrus Paulus Cumulum in ſuo vltimo teſtamento in Religionem ingrediens Diſcalceatorum hæredẽ inſtituit ſic enim vigore Saluiani fuit Cumulus conſequutus hypothecam ſuper hoc Vi-
1 ridario, † & Terris ſecum coniunctis ob legatum vnc. 400. pro dicto filio à Patre factũ in caſum emiſſionis profeſſionis in aliqua Religione, Summario Cumuli *nu. 3. l. 1. C. comm. de leg. Surd. deciſ. 76. num. 4.* ita, & debetur im-
2 miſſio † vigore vtilis Saluiani Interdicti *Seraph. deciſ. 828. num. 1. Caual. deciſ. 420. num. 1. Rota deciſ. 541. num. 4. par. 5. recent.* cum poſſeſſio primum extremum Saluiani à Ioanne Paulo huius Viridarij, & terrarum ſatis probatum fuerit ex Inuentario hæreditario a Catherina Matre P. Pauli, & formiter confecto, in quo expreſsè id Viridarium cum prædictis Terris
3 reperitur deſcriptum, quod fidem facit † etiam contra Sorores de Habelis ab ipſa Catherina eorum Matre cauſam habentes *iuxt. doctrinam Caſtren. conſ. 212. num. 2. lib. 1. Rota deciſ. 449. nu. 2. p. 1. diuerſ. cum aliis alleg. in Meleuitana fideicomm. 13. Martij 1652. coram R. P. D. meo Bichio.* Vnde ſequitur quemadmodum pro ſorte dictarum vnciarum 400. eidem Cumulo danda eſt immiſſio, ita etiam eſſe dandam pro earum fru-
4 ctibus, cum idem legatum fuerit filio pro legitima ſua relictum, & quamuis iſto caſu nõ
5 debeantur fructus, † niſi lucrum ceſſans, vel damnum emergens probetur, hoc tamen fal-
6 lit † quando, vt in hoc caſu quantitas pecuniæ legata pro legitima ſubrogata eſt loco bonorum ſtabilium fructiferorum, cuius electionem verba ipſius teſtatoris filio concedũt & quando hæreditas non in ſola quantitate, ſed etiam in bonis fructiferis conſiſtit, *Alex. conſ. 69. n. 3. lib. 1. Corn. Berlrand. Capra* poſt quos ita diſtinguendo eleganter declarauit *Rota in Romana legitima del Nero 4. Iulii 1646. §. & licet, & §. ſeq. coram Eminentiſſimo D. Card. Ottobono,* vbi firmatur, quod tunc debeantur fru-
7 ctus iure dominij † à die mortis Teſtatoris, &
8 quod pro iſtis competit hypotheca, † atque dicitur iſti fructus † legitimam augent, vt in
9 terminis tradit *Vinc. de Franch. deciſ. 374. num. 6. relat. à Modern. Farolin. de pign. lib. 3. tit. 3. quæſt. 97 num. 7.*

Non obſtant, quæ pro Sororibus excipiendo dicuntur, nimirum, quod Viridarium, & Terras ipſe ex fideicommiſſo Io: Pauli poſſideant, quia cum fideicommiſſum ſit vni-
10 uerſale † ipſæ hæredes tenentur ſoluere debita, & legata relicta à fideicommittente *l. licet Imper. ff. de leg. 1. l. 2. ff. ad Trebell. Seraph. deciſ. 693. num. 4.* Altera verò ſororum exceptio ſatisfactionis Cumuli ex valore quarundem Domorum, quarum cumulus Actor poſſeſſionem alias accepit de anno 1639. vt in Sũmario ſororum *num. 4.* non iuuat eaſdem, cum ipſe probet, quod Domus proueniat a fideicommittente, & appareat ex qua cauſa, à Cumulo fuerint acceptæ, & omnem difficultatem tollit reſponſio pro Cumulo, domum non prouenire ex fideicommiſſo relicto in teſtamento Io: Pauli, ſed ex Capitulis matrimonialibus inter eundem Io: Paulum, & Ca-
11 therinam Coniuges diſponentibus, † quod bona durante matrimonio acquirenda acquirantur filiis *Corn. conſ. 228. num. 9. lib. 4. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 7. tit. 8. num. 29. Peregr. de fideicomm. art. 6. num. 1. & ſeq. & num. 46.* & fuit dictum *in allegata Meleuitana fideicommiſſi 13. Martii 1651. coram eodem R. P. D. meo Bichio.*

Nec obſtat præſcriptio à dictis Sororibus allegata, neque contra Petrum Paulum licet profeſſũ de anno 1613. neque contra Cumulum Actorem, quia ſtatim tunc tanquam ci-
12 uiliter mortuus legatum 400. vnciarum † ſtatim in Cumulum eius hæredem tranſiuit, & quia Cumulus eiuſdem legati notitiam non habuit talis ignorantia ſufficit ad effectum
13 obtinendi reſtitutionem in integrum † aduerſus præſcriptionem completam *Rota deciſ. 387. num. 1. par. 1. diuerſ. deciſ. 113. numer. 6. par. 4. tom. 2. recent. deciſ. 160. num. 12. & 13. apud Pacif. de Salu.* & fuit firmatum *in Romana Saluiani 24. Maij 1618. coram b. m. Rembaldo.*

Minus refert, quod Teſtator legatum vnc. 400. ſolui mandauit in pecunia, vel in ſtabilibus ad electionem hæredum, quia vltra
14 quod † non conſtat hæredes ſe declaraſſe velle ſoluere in pecunia hoc ſolum procederet, ſi Legatarius ipſe non vellet ſatisfieri de proprietate bonorum, vt in caſu noſtro, dum vult ſatisfieri de fructibus, in quibus diſpoſitio huiuſmodi Teſtatoris, ſeù prohibitio non cadit, vt in proximis terminis *Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 28. num. 5. Cenc. de cenſib. quæſt. 19. num. 27 vbi plures allegat.*

Denique non obſtat, quod Petrus Paulus adierit vna cum aliis fratribus hæreditatem Teſtatoris, & ſic præſumatur ſatisfactus, quia præſumptio ceſſat, ex quo omnia adminiſtrauit Catherina Mater Tutrix, & Curatrix, ac vſufructuaria relicta in teſtamento, quæ deceſſit longè poſt Profeſſionem dicti P. Pauli, & ſic dum nihil probatur ad eius manus perueniſſe non poteſt dici ſatisfactus.

Ex quibus reſolutum fuit Cumulo dandam eſſe Immiſſionem vtraque, &c.

FE-

FESVLANA CANONICATVS.

Lunæ 5. Maij 1653.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Sententia canonizatoria Iuris patronatus iuſtificatur ex præſentationibus priuatiuè factis.*

2 *Patronus, ſi ſcit vacationem Beneficij, & non præſentat ſibi præiudicat.*

3 *Præſcriptio contra compatronum etiam ſine titulo per quadraginta annos currit, dum non agitur contra Eccleſiam.*

4 *Et ad hunc effectum fauore hæredum præſcribentis tempora coniunguntur.*

5 *Res iudicata dicitur inducta concurrente iuſtitia ſententiæ, & ceſſante læſione, nec prorogatis fatalibus per integrum quadriennium.*

DECISIO CCCCLXXIII.

NON conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum; Domini reſoluerunt aduerſus ſententiam Ordinarij Feſulani per quã Hieronymus de Cardis inſtitutus fuit in Canonicatu, de quo agitur de Iurepatronatus ex Fundatione Caroli q. Antonij Semſtorij, cui ſucceſſit Reſtaurus q. Roberti illius hæres, & deindè Magdalena dicti Roberti filia nupta q. Roberto de Ricaſolis, quæ de anno 1561. in poſſeſſione huius Patronatus exiſtens Io: Franciſcum de Montis præſentauit, & ſucceſſiuè alios, ac denique tranſlato eodem Patronatu in Lucretiam eius ex filio prædefuncto Neptem D. Comiti Hieronymo de Rubeis nuptam reſeruato ſibi fructu præſentationis eiuſdem Patronatus, & iure præſentandi in eo ad vitam ſuam ipſa Donans continuando poſſeſſionem ad Canonicatum per obitum Bernardini de Brunis vacantem de anno 1590. in locum ipſius præſentauit Marcum Antonium Neminum, vt in Summario Hieronymi *num.*6. & deinde Comitiſſa Lucretia decedente de anno 1648. inſtitutis vniuerſalibus hæredibus Maria, & Sigiſmundo de Rubeis, ſecuta denuò vacatione beneficij, de quo agitur, anno 1649. ab Epiſcopo fuit inſtitutus d. Hieronymus præuia eorumdem hæredum præſentatione, vnde hodie de more diſputato dubio, An conſtet de re iudicata, vel de Cauſis Reſtitutionis in integrum Domini, vt ſupra reſponderunt.

1 Iuſtitia dictæ ſententiæ Ordinarij † incon-
trouertibiliter liquet ex præſentationibus fa-
ctis à Reſtauro Seniſtorio, & Magdalena eius
filia, & hærede, & à Lucretia eiuſdem Mag-
dalenæ filia, & Donataria priuatiuè quoad a-
lios, & poſtea ab eius hæredibus *iuxta deciſ. Rot.*
90. num.13. 6.par.recent. & deciſ.482.numer.5.6.7.
& 8. par.2.Menoch.conſ.401.num.129. & ſeq.Put.
deciſ.431.num.1.lib.2.Seraph.deciſ.125. nu.1. ac-
cedentibus ſubſequutis vacationibus, pro qui-
bus Lucretia Donataria præſentauit, eiuſque
poſt illius obitum hæredes, & Seniſtorij Iudi-
2 cij contra Foſſium non ignari † ſibi præiudi-
catunt *ex alleg.per Adden.ad deciſ.Baratt.598.n.9.*
& 10. & deciſ.471.num.9.par.4. tom.2. recent. ac
fuit dictum *in Aquilana Iuriſpatr.4. Iunij 1648.*
coram Eminentiſſ.D.Card.Corrado. Potiſſimum
quia Lucretia ſemper priuatiuè præſentauit,
tueri ſe poſſunt hærēdes eius titulo præſcri-
3 ptionis, † quæ contra Compatronum etiam
ſine titulo per 40. annorum ſpacium curſu,
dum non agitur contra Eccleſiam, vt fuit di-
ctum *in Sulmonen. Beneficij 23. Ianuarij 1647. co-*
ram me, & in Maioricen. Beneficij 27. Iunii 1648.
coram R. P. D.meo Bichio. Etenim ex hoc ſe-
4 quitur, quod ad Lucretiæ hæredum † fauorem
tempora coniunguntur; *Rota deciſ.85.num.9. &*
ſeq.inter impreſſ.apud Pacif. & aliis alleg.in Roma-
na Cenſus, ſeu Saluiani 26. Iunii 1647.coram R.P.
D.Bichio §.nam Deſcendens.

5 Et ita ſtante Iuſtitia ſententiæ † ceſſante læ-
ſione, neque in cauſa per integrum quadrien-
nium fuerint prorogata fatalia *c. cum ſit de ap-*
pell.cum aliis, non conſtare de cauſis reſtitu-
tionis in integrum, ſed de re iudicata reſolu-
tum fuit vtraque parte, &c.

PERVSINA REINTEGRATIONIS.

Vener. 30. Maij 1653.

ARGVMENTVM.

Identitas Bonorum ſuper quibus petitur immiſſio, ex quibus probetur?

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio vigore nouæ reformationis Statuti Perusini* ſub tit.de dot. & dotit. mulier. lib. 2. Rubric.45. *quibus ſit debita?*

2 *Bona hæreditaria alicuius probantur ex cataſtro adminiculato ex diuiſione facta inter hæredes, & ex continuata eorumdem poſſeſſione.*

3 *Subrogatio intrat etiam in bonis permutatis.*

4 *Identitas bonorum probatur ex pluribus ſimul iunctis.*

5 *Identitas quando verſamur in antiquis contentatur leuioribus probationibus nempe præſumptionibus, & coniecturis.*

6 *Soror, quæ dotem in bonis paternis recepit tenetur illam conferre ſic diſponente Statuto Peruſino.*

7 *Valor bonorum quando non agitur de congruitate dotis, vel ſupplemento legitimæ non attenditur de tempore dotationis.*

8 Eugen. conſ. 19.num.17.& ſeqq.lib. 1. *in quibus terminis loquatur?*

9 *Valor bonorum attendi debet de tempore purificatæ ſucceſſionis, & omne decrementum, ſeu incrementum intrinſecum, quod in bonis accidit ſemper cedit commodo, vel incommodo ſucceſſoris.*

10 *Identitas bonorum probatur ex Inſtrumento diuiſionis inter diuidentes, & cauſam ab eis habentes.*

11 *Statutum Peruſinum mandat bona alienata imputanda eſſe in portionem alienantium.*

DECISIO CCCCLXXIV.

POST duas deciſiones in hac cauſa coram me emanatas. Prima ſub die 24. Maij 1652.

Digitized by Google

1652. confirmata 7. Februarij præteriti, in quibus reſolutum fuit eſſe locum reintegra-
1 tioni † ad fauorem fratrum de Columbis ad quartam partem bonorum Petri Hieronymi ſenioris de Cincijs Aui materni ex Foreſta eiuſdem filia, & ad medietatem bonorum eiuſdem Ludouici fratris ab inteſtato defuncti, quia ita Peruſinum reformatorium Statutum præcipit *ſub tit. de dot. & dotat. mulier. lib. 2 Rubric. 45.* vt latius in dictis deciſionibus, iuxta quas reſolutiones, propoſito hodie dubio, An dictis Fratribus ſit danda immiſſio, & ſuper quibus bonis? DD. reſponderunt dandã eſſe immiſſionẽ in bonis olim poſſeſſis à Ludouico prouenientibus in eum ex hæreditate paterna Petri Hieronymi pro vncijs ſeptem cum dimidia, videlicet in vncijs ſex, quæ eſt medietas debita, tamquam ex bonis Ludouici, & pro alia vncia cum dimidia, tamquam ex bonis Petri Hieronymi peruentis ad Franciſcum alterum fratrem pro dimidia, vt in poſitione cauſę Summario fratrum de Columbis *num. 1.* oſtenſum fuit, & bona à Patre in ipſum Ludouicum prouenientia, ſunt Prædium ſitum in Caſtro Turſiani, in vocabulo, *Termine, ſeu Cantalupo*, cum tenimento Terræ in pertinentijs Caſtri S. Martini in Cãpo vocabulo *il Campo di Palazzo*, quæ ponun-
2 tur *d. num. 1.* & probantur ex Cataſtro † adminiculato ex diuiſione filij, ac continuata eius poſſeſſione etiam ex inſtrumento poſſeſſionis captæ per Franciſcum Ludouicum fratrem, & hæredem, vt in eodem Summario *num. 1.*

Rurſus identitas probatur Pręd ij *delle Piaggie*, à Franciſco fratre in duabus vicibus prouenientis ſimiliter à communi eorum patre, Petro Hieronymo, in cuius locum Franciſcus per viam permutationis recepit tria petia terræ poſita in pertinentiis Caſtri S. Fortunati ſub vocabulis, *la Strada di San Fortunato, e le Fontanelle*, cum ſimili petio in pertinentijs Caſtri Sancti Martini, ſeu S. Fortunati eodem vocabulo, *la Strada di San Fortunato*, vt in Summario dictorum de Columbis *num. 4.* & in his tanquam ſubrogatis immiſsio pro vncijs ſeptem vna dimidia eiſdem debetur, cũ
3 intret ſubrogatio † in bonis permutatis *Caſtren. conſ. 269. num. 1. verſ. ſed ſi in contrarium lib. 1 Burſat. conſ. 298. num. 18. Peregrin. in conſ. 35. nu. 7. lib. 3. & de fidcicom. art. 44. nu. 3. verſ. & quia Surd. deciſ. 15. num. 21. Seraphin. deciſ. 477. num. 11.*

Quo verò ad alia bona reperta in hæreditate Ludouici, de quibus hæres poſſeſsionem accepit *d. num. 1.* quia non proueniunt à Petro Hieronymo, ſed fuerunt per Ludouicum aliundè acquiſita, ideò conceſſerunt immiſſionem pro medietate tantum, & ſunt Prædium in pertinentijs Caſtri Sancti Martini in Campo olim in vocabulo, *il Piano*, modò *la Caſaccia*, Domus in eodem Caſtro, alia Domus in Burgo illius, & tenimentum Terræ in pertinentijs Caſtri S. Fortunati in vocabu-
4 lo, *il Toppone*, Identitas enim † dictorum bonorum prouenientium à Ludouico probatur ex dicto inſtrumento poſſeſsionis dicto Summario *num. 1.* ex Sententia Rotali data *num. 5.* in qua ipſa bona ſingillatim deſcribuntur, & ex capta per Cincios vigore illius eorundem bonorum poſſeſsionem maximè cum verſe-
5 mur in antiquis, † in quibus ſufficiunt leuiores probationes, præſumptiones, & coniecturæ, *Rot. deciſ. 499. num. 1. part. recent. coram Seraphin. deciſ. 209. num. 3. & deciſ. 462. in fine, & corã Gregor. deciſ. 172. num. 6. cum alijs in Vrbeuetana fideicommiſſi 27. Nouembris coram bon. mem. Coccino.*

Quia tamen Foreſta Ludouici ſoror in bonis paternis habuit dotem Florenorum 900.
6 ſic † diſponente ſupradicto Statuto Peruſino tenetur conferre, danda erit immiſsio detracta ea rata dotis in pecunia, quam ipſa habuit in dotem, non attento valore bonorum de
7 tempore dotationis, † quia hodie non agitur de congruitate dotis, vel ſupplemento legiti-
8 mæ, in quibus terminis † loquitur *Eugen. conſ. 39. num. 17. & ſeqq. lib. 1.* exaduersò allegatus, neque dos fuit data in bonis ſtabilibus ſubſtitutionis, & reintegrationis ad ipſam Foreſtam, eiuſq; hæredes Columbos debitis, examinato eorum valore iuxta tempus præſens, quia tempus purificatæ ſucceſsionis attendi
9 debet, & omne decrementum, ſeu incrementum intrinſecum, quod in bonis accidit, cum illud, vel augeat, vel eamdem hæreditatem minuat, ſemper cedit commodo, vel incommodo Succeſſoris, *vt per Bald. conſ. 23. numer. 2. lib. 4. Bertrand. conſ. 101. num. 15. & 16. lib. 2. par. 2 Surd. conſ. 128. num. 2. & ſeqq. Rauden. de Analog. cap. 119. num. 60. & ſeqq. Cancer. var. reſolut. lib. 1. par. 3. num. 27. Ciriac. controu. 391. num. 6. Rot. deciſ. 475. num. 1. par. 4. recent.* & fuit deciſum *in Montis Faliſci Supplementi legitimæ 18. Iunii 1642. coram R. P. D. Bichio.*

Quo verò ad alia bona paterna Foreſtæ debita pro quarta parte, quæ alienata fuerunt à dicto Franciſco ſumendo probationem iden-
10 titatis † ab ipſo Inſtrumento diuiſionis inter filios factæ in dicto Summario *numer. 3.* quod contra Cincios probat identitatem ex allegatis *in d. Peruſina Reintegrationis 16. Martii 1648. §. Identitas coram Reuerendiſſimo Tarraconen. & in Bononien. de Amorinis 18. Martii einſdem anni corã R. P. D. meo Meltio.* Immiſsio nepotibus Foreſtæ eſt augenda ad eorum fauorem in eiſdẽ bonis Petri Hieronymi exaduersò poſſeſsis pro concurrenti tamen quantitate bonorum, quæ à dicto Franciſco altero ex filijs Petri Hieronymi alienata probantur, de quibus latè in Summario de Columbis *num. 6.* Quia
11 idem Statutum Peruſinum † in portionem alienantium, alienata ab ipſis imputanda eſſe ſtatuit, vt ponderauit *Rot. in dicta Peruſina Reintegrationis §. minus obſtat.* & ita iuxta modũ hic expreſſum DD. immiſsionem conceſſerunt, vtraque, &c.

RO-

Digitized by Google

ROMANA RESCISSIONIS CONTRACTVS.

Lunæ 9. Iunii 1653.

ARGVMENTVM.

Articuli poſt didicita, & teſtificata, ac captas reſolutiones, quinimò & poſt rem iudicatam, vti calumnioſi non ſunt admittendi.

SVMMARIVM.

1 *Articuli non ſunt admittendi poſt didicita, & teſtificata.*
2 *Articuli poſt rem iudicatam non ſunt admitendi.*
3 *Item admittendi non ſunt, ſi tendunt ad euertendas deciſiones.*
4 *Dicta teſtium dicuntur didicita quando parti innotuerunt per communicationem Summarii.*
5 *Articuli poſt didicita, & teſtificata non admituntur ob timorem ſubornationis.*
6 *Item ſi concurrit ſuſpicio protrahendi cauſam.*
7 *Articuli irrelevantes admitti non debent.*
8 *Valor rei tantum extimari debet, quantum vendi poteſt.*

DECISIO CCCCLXXV.

DOMINI Articulos datos à Capitonibus
pro probando valore vineæ ab ipſis cū
Angelo à Porta permutatæ cum Domo, non
eſſe amplius admittendos reſponderunt, quia
1 iam fuerunt didicita teſtificata † Teſtium examinatorum
in eadem cauſa coram bon.mem.
Motmanno, vt patet ex reſolutionibus corā
eodem 29. Februarij, & 5. Maij 1646. & poſtea
coram me 27. Iunij 1651. & fuit dictum
conſtare de re iudicata, cum igitur articuli
nunc dati contrarium dicant, quod iam aliàs
fuit ab Angelo probatum, & ab ipſiſmet Capitonibus
anno 1636. articulatum poſt rem
2 iudicatam, † vtique amplius admittendi non
3 ſunt vti ad euertendas deciſiones † compoſiti
*Seraph.deciſ.1460.num.9. Rot.dec.325.par.5.recen.
num.211.* Potiſſimum quando parti innotuerunt
4 † per communicationem Summarij dicta
teſtium alterius partis, vt fuit dictum *in
Melevitana optionis 4.Iunij 1643.coram me* ob ti-
5 morem ſubornationis, † *in Camerinen.Penſionis
4.Maij* 1640. *coram R.P.D.meo Bichio*. Cui
rationi claræ accedit acqueſcentia Capitonum
ab annno 1636. vſque ad præſens, adeout ſu-
6 ſpicio intrat † protrahendi cauſam, vt pluribus
allegatis *per Addend.ad Gregorium XV.deciſ.211.
lit.B.*

Denique quia iidem articuli ſunt penitùs
7 irreleuantes † circa probandum valorem Vineæ,
de qua agitur iam probatum, dum aliàs
reperiebatur pro eius valore oblatio ſcutorū
900. vel mille in Summario Angeli *num.* 1.
8 ſic enim tantum valet, † quantum vendi poterat
*l.mortis cauſa capimus §.fin.ff.de bon.cauſ.mortis
Buratt.deciſ.96.num.*10. *Rot.dec.294.par.4. rec.*

Et ita vtraque, &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI

Veneris 20.Iunij 1653.

ARGVMENTVM.

Licentia alienandi bona Fideicommiſſi ex quibus reddatur ſubreptitia?

SVMMARIVM.

1 *Licentia alienandi bona fideicōmiſſi redditur ſubreptitia ob non expreſſionem bonorum liberorum, nec non crediti dotalis.*
2 *Amplia quamuis tempore licentiæ, & obtentæ facultatis alienādi dos eſſet difficilis exactionis, quia nihilominus ad hunc effectum alicuius reputatur valoris.*
3 *Creditum munitum obligatione Camerali facilis dicitur exactionis.*
4 *Licentia alienandi bona fideicōmiſſi redditur ſubreptitia ſi nō fuerunt expreſſa bona ſtrictiori vinculo ſubiecta, & in quibus Teſtator ſpecialem habuit affectionem.*
5 *Alienatio bonorum fideicommiſſi facta habita fide de pretio non tenet, ſi pretium erat inueſtiendum pro reintegratione fideicommiſſi, quod ſtatim fieri debet.*
6 *Forma Breuis Apoſtolici, & licentia alienandi bona fideicommiſſi eſt totaliter implenda.*

DECISIO CCCCLXXVI.

CONCESSA Lipponis noua audientia
contrà deciſionem emiſſam coram me
die 31.Ianuarij præteriti Cauſa hodie repropoſita
Domini in deciſis permanſerunt non
obſtantibus pro ipſis ab Informantibus deductis,
quia ſicuti fuit firmatū in deciſione quæ
reuidetur ſubreptio eſt clara ob nō expreſſio-
1 nem bonorū liberorum † nempè crediti dotis
maternæ, ex allegatis *in deciſione §. Deindè,
& in Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 27.Ianua-
rij* 1644. *coram me*, etiam quod de tempore
2 obtentæ facultatis alienandi † dos eſſet difficilis
exactionis, quia nihilominus alicuius reputabatur
valoris, ex allegatis *in deciſione §. Nec
refert*, vltrà quod facilis exactionis dici debet
dum pro dotis, & quidem anterioris reſtitu-
3 tione aderat obligatio Cameralis, † cuius vigore
propterea, dum poſtmodum agere voluit
exactionem obtinuit, *Rot.in Romana de Caſalibus
coram me, impreſſa poſt Zacchiam de oblig.
Camer.deciſ.178.num.7.*

4 Subreptitia quoque eſt gratia ex eo, † quod
non expreſſit prædium *dell' Acqua Santa,* hodie
cōtrouerſum fuiſſe ſubiectum fideicommiſſo
Matthei ſenioris longè ſtrictiori, quam ſint
alia bona cōtenta, tum in ſecundo fideicommiſſo,
quod incipit *ſub verſic. Et in eodem modo, &c.*
Tum pariter in tertio fideicommiſſo
vniuerſaliſſimo, quod incipit *verſic. In omnibus,
&c.* Strictius autem vinculum reſultat ab
eo, quod ſuper hoc prædio Teſtator prohibuit
etiam detractionem legitimæ aſſerēdo in ſua
hæreditate remanere alia bona eamdem legitimam
tranſcendentia, ac etiam ab eo, quod
ha-

habuit particularem affectionem ad conſeruationem illius denominãdo illud poſſeſſionem Iuſtinianam tanquam, vt ipſe dixit ex ſcientia legali à ſemetipſo acquiſitam Taciturnitatem verò ſtrictiori vinculi, & ſpecialis affectionis ſubreptionem inducere; firmauit in ſpecie *Rot. in Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 5. Aprilis* 1647. *§. Quarto additur, & §. Nam præter coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado*, & comprobant alia allegatæ *in deciſione §. In primis*. Nec releuat quod tertium fideicommiſſum comprehendat mobilia tantum, & quod iam tunc expiraſſet, quia ſufficit, vt duraret prout durabat fideicommiſſum ſecundum comprehendens 16. corpora, cum quibus poterat prouideri neceſſitati hæredis.

5 Eſt demum alienatio inualida, † quia fuit habita fides de rata prætij ſcu. mille inueſtiendorum, & multiplicandorum pro reintegratione fideicommiſſi, *vt in deciſione §. Vltimum*, cum Inueſtimentum, & multiplicum ſtatim inchoare deberent ex adductis in ſupradicta *Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 2. Maij* 1643., *& 27. Iunij* 1644. *coram me, & in eadem 30. Maij* 1646. *coram Eminentiſſimo Corrado*. Nec ſufficit dicere maius prætium repertum non fuiſſe, quia diligentiæ non oſtenduntur ſicuti oſtendi debent, dum Breue habet illa verba (*Pro iuſto, & reperibili prætio*) & ſic ratione copulæ vtrumque copulatum nempè iuſtitia, & diligentia reperiendi concurrere debebat ad formam

6 † præfixam totaliter implendam ſicuti neceſſe erat, *Oldrad. conſ. 130. nu. 2. Rot. deciſ. 435. num. 2. par. 3. recent.* quinimò præcipitanter ſe geſſiſſe conſtat dum alienauit die tertia poſt obtentam licentiam ab Executore Breuis.

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

ROMANA AFFICTVS.

Veneris 10. Iunij 1653.

ARGVMENTVM.

Inter Locatorem, & conductorem ſi fuit conuenctum quod res locata menſuretur, & augumentum à conductore ſolnatur, tale pactũ ſeruandum eſt; Menſuratio facta à Perito quo caſu à cõductore impugnari nequeat? Menſura facienda intra quod tẽpus præſcribatur?

SVMMARIVM.

1 *Pactum inter locatorem, & conductorem, quod res locata menſuretur eiuſque augumentum ſoluatur ſeruandum eſt.*
2 *Menſuratio rei locatæ facta à Perito impugnari nequit à conductore ſi eius peritiã alias approbauit. Confeſſionem propriam quis retractare nequit. ibid.*
3 *Decreto ſiue Sententiæ quis acquieſcere dicitur ſi ab ea non appellauit.*
4 *Teſtes plenè probant ſi fuerunt præſentes actui, & optimam ſui dicti rationem reddunt.*
5 *Mandatum ſpeciale præſumitur in factore.*
6 *Probatio maior non reſultat, quam quæ oritur ex propria confeſſione.*
7 *Præſcriptio non currit ſtante mala fide.*
8 *Menſura peti debet intra 60. dies.*
9 *Menſura rei locatæ infrà annum à die locationis peti debet, & ſi infrà dictum tempus non fuit petita amplius à locatore peti nequit. Declara numero ſequenti.*
10 *Theorica Imolæ, & ſequacium* in cap. per Tuas de donat. *in quibus terminis procedat?*
11 *Actio ex locato infrà 30. annos præſcribitur.*
12 *Menſura quandocunque fieri poteſt, quoties actum non fuit de illa facienda infrà certam diem.*
13 *Menſura, quamuis actum ſit quod fiat infrà certam diem, nihilominus peti poteſt quandocunque infrà 30. annos à die cuiuslibet locationis.*
14 *Præſcriptio 60. dierum pro facienda menſuratione locum non habet quoties fuit promiſſa perpetua, & inuiolabilis obſeruantia omnium, & ſingulorum contentorum in Inſtrumento locationis.*
15 *Et tunc talis præſcriptio 60. dierum deducta* ex l. ſi nolit. ff. de edil. edict. & Theoric. Bartol. in leg. ſi quis arbitratu de verb. obligat. *non procedit.*

DECISIO CCCCLXXVII.

DOMINI dixerunt Mandata A.C. eſſe exequenda, quia licèt Caſale, de quo agitur locatum fuerit de anno 1620. pro Rubris 460., attamen in eodẽ Inſtrumento Con-

1 ductionis appoſitum fuit pactum, † quod ſi eſſet maioris quantitatis deberet ad inſtantiã locatoris menſurari, & augumentum ſolui ad rationem Iuliorum triginta ſeptem cum dimidio pro quolibet rubro, atque idem pactum in ſucceſſiuis Inſtrumentis affictus repetitum fuit, & adiectum, quod menſuratio fieri deberet ad omne libitum locatoris cum promiſſione ſemper, & perpetuò obſeruandi omnia, & ſingula contenta in Inſtrumento locationis, *vt in Summario locatoris nu. 1. & ſeqq.* Ideò cum ex ſubſecuta menſuratione facta ab Athanaſio Gentile notæ in Vrbe Fide: Agrimenſore apparuerit, illud Caſale eſſe Rubrorũ 478. rectè ab A.C. relaxata fuerunt mandata de quibus agitur, & exequenda ſunt, cum iſtius Periti menſuratio impugnari nullo modo poſſit à Conductore, quia de eiuſdem ordine, & mandato; Imò ipſo etiam

2 Petitiam huius menſurationis † per litteras ſuas proprias Commendante hodie ab eius propria confeſſione recedere non valet, vt tradit *Honded. conſil. 88. num. 90. lib. 2. Decian. conſil. 108. num. 47. lib. 2. Rot. deciſ. 8. num. 5. de teſtam. in antiq., & deciſ. 223. num. 9. part. 7. recent.*

Et hoc potiſſimum, quia relatio D. Gentilis concordat cum menſuratore deputato à Locatore, cui in defectum alterius Periti deputati à Conductore referre nolentis Iudex mandauit ſtari, à quo decreto cum non fue-

3 rit appellatum, † vtique inducta fuit acquieſcientia talis, cui ſtandum ſit, *per Text. in l. ad ſolutionem, C. de re iudic. Aym. conſil. 109. num. 3. Rot. deciſ. 393. num. 1. par. 4. recent.*, & fuit dictum *in Firmana prædij 26. Ianuarij* 1643. *coram Reuerendiſſimo D. Salamantino*, & in terminis noſtris *Seraphin. deciſ. 1494. num. 4.*

Cui

Cui veritati nõ obſtat Relatio poſteà facta,
& nuper à Cõductore producta coram A.C.
in qua excuſat ſe Peritus quod referre non
potuerit ob incertitudinem cõfinium in par-
te ſiluoſa, quia huiuſmodi Relatio, & decla-
ratio emanauit amplius re non integra, & ap-
paret ad effugiendam ſolutionẽ debiti emen-
dicata, quia adſunt Teſtes formiter examina-
ti deponentes eundem Conductoris Peritum
feciſſe talem menſurationem cum aſſiſtẽtia,
& præſentia Factoris, & Agentis eiuſdem
Cõductoris indicantis, & demonſtrantis con-
finia, illumque fuiſſe concordem cum rela-
tione Periti deputati à Locatore; Vndè cum
4 iidem Teſtes præſentes actui, † & optimam
ſui dicti cauſam reddentes, optimè probant
ad Caputaq.deciſ.277.nu.7.par.1., ac fuit dictum
*in Calaguritana Præſtimonij 10.Maij 1649. coram
Eminentiſſimo D.Card.Otthobono*, & mandatum
5 ſpeciale † præſumitur in Factore, iuxtà doctri-
nam *Bart.in authent.quæ in prouincia nu.10.C.vbi
de Crim*, & alijs relatis *in Romana Pratij Grani
14.Februarij 1648. coram Reuerendiſſimo D. meo
Meltio §.Quæ verò*.

Nec obſtat ſi Cõductor dicat ſe non fuiſſe
vſum dicta quantitate ſuperius relata, quia
hoc non ſubſiſtere conſtat ex eo, quod Agens
ipſius Conductoris præſens optimè ſciebat
quantitatem Terreni conductam, & per eius
Dominum vſufructuatam, vt ipſe Conductor
fatetur etiam in eius litteris, *in Summario Lo-
6 catoris num.8.* qua † nulla maior probatio eſt,
*l.cum te, C.de tranſact.& l.qualiter, C.de non num.
pecun. cum vulgar.*

Ita etiam ceſſat quod Locator augmentum
poſt tantum temporis ſpatium petere hodie
amplius non poſſit dum ſemper exegit tan-
tum ad rationem Rubrorum 460. quia cum
in ipſo Inſtrumento locationis adſit pactum
quod ſemper, & quandocumque menſurari
poſſit, & ſub die 29. Maij 1650. Conductor
ipſe mediante ſuo Procuratore declarauerit
ſe eſſe promptum, & paratum ſoluere ſupple-
mentum affictus per ipſum de iure debitum,
& Peritum pro facienda menſuratione Caſa-
lis elegerit non poteſt ex dicta obſeruantia
deduci renunciatio ſupplementi dicti affictus
Non ex parte Locatoris, quia ſemper in ſin-
gulis locationibus idem pactũ ſoluendi ſup-
plementum menſuræ appoſuit, nec ex parte
Conductoris, quia offerendo ſolutionem ſup-
plementi, & eligendo Peritum pro facienda
menſuratione declarauit menſuram Caſalis
factam non fuiſſe, & ſe ſupplementum men-
ſuræ non ſoluiſſe, nec habuiſſe animum illud
præſcribendi, quæ confeſſiones prætenſam
7 præſcriptionem, quæ cum mala fide † non
currit omninò excludunt, *Boſſ.ad Stat.Vrb. de
præſcript.gloſſ.25.n.3..& 5.& gloſ.26.n.3.8.& 11.*

Nec pariter obſtat, quod cum menſura
8 non fuerit petita infrà 60. dies † iuxtà *Theor.
Imolæ,& Abb.in cap.per tuas de donat.* vel ſaltem
9 infrà annũ à die cuiuslibet Locationis † am-
plius à locatore peti non potuerit, *ex Theoric.
Bart. in l.ſi quis arbitratu de verb.oblig. & in l.qui
grauatus, C.de cenſ.& cenſit. lib.11.*

Primò, quia Theorica Imolæ, & ſequaciũ
10 ſolum procedit, † quando fuit actum de fa-
cienda menſura infra certam, vel incertam
diem, ſed quando fuit actũ de facienda men-
ſura ſimpliciter, tunc quomodocumque in-
frà 30. annos quibus actio ex locato præſcri-
11 bitur † fieri poteſt, vt diſtinguendo tradunt
*Innoc.in cap.per tuas, verſ.Succeſſor autem extr. de
donat.*. & ibi *Io.Andr.num.6. Hoſt.num.4. Ancar.
num.4. Butr.num. . . Henr.Boich.num.4.*, & re-
liqui *Canoniſtæ maioris noſtris*, quos etiam refert
& ſequitur *Giouagn. conſil.71.num.21.& per tot.
lib.1.*, quorum opinio diſtinguens ſequenda
eſt cum pro ſe habeat, *Text. expreſſum in l.qui
fundum, verſ.ſed ſi ita, ff.de contr.empt.* vbi *gloſſ.
in ver.renunciet. Salic.nu.1.,& Bal.in 2.lect.nu.2.*
qui in terminis menſuræ decidit, illam quan-
12 documque † refici poſſe, quando non fuit
actum de illa reficienda infrà certam diem.

Secundò, quia etiamſi fuiſſet actum de fa-
cienda menſura infrà certam, vel incertam
13 diem, † nihilominus potuiſſet peti quando-
cumque infrà 30. annos à die cuislibet loca-
tionis, quia in Inſtrumentis fuit promiſſa
perpetuà, & inuiolabilis obſeruantia omniũ,
& ſingulorum contentorum in Inſtrumento
cum Iuramento, & obligatione Camerali,
14 quo caſu præſcriptio 60. dierum † deducta,
ex l.quod ſi quis nolit. ff. de edil.edict., & *Theoric.
15 Bart. in l. ſi quis arbitratu*, non procedit, † vt
in vtroque caſu, tradunt *Angel.in l.prima*, & ibi
Alex. ff.vſucap., & *Angel.in dicta leg.ſi quis arbi-
tratu num.5. ff.de verb.oblig.*, & *Bald.*, *Angel.*, &
*Caſtr. in d.l.quod ſi nolit. §.Si quis ita, in verb. In
perpetuum, ff.de edil.edict. Felin.in rubr.de præſcrip.
num.17. verſ.Item ſi Inſtrumentum, Couar.variar.
reſolut.lib.1.cap.9.num.4. Cepol.in d.l.quod ſi nolit.
§.Si quis ita num.3.& 4.,& caut.75. ſola ad Conſ.
Sab.tit.de cenſ. ſolut. gloſſ.vnica ſub num.28. ver-
ſic.Quarto, aut venditor, Bero.quæſt.5.num.3. ver-
ſicul.Præterea, & per tot. Soccin.conſil.86. num.1.
& 7. vol.1.& conſ.166.num.10.vol.2. Ruin. con-
ſil.111. num.1.& 7. vol.1., & conſ.150.num.10.
vol.4. Gabr.de præſcript. concluſ.7. Surd.deciſ.64.
num.33. Theſ.deciſ.185.num.2. verſicul.Aut verò
additum eſt.*

Et ità vtraque, &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 23.Iunij 1653.

ARGVMENTVM.

Detractiones non impediunt immiſſionem
fideicommiſſario ſi redduntur illiquidæ, vel
probantur conſumptę ex præcedentibus alie-
nationibus.

SVMMARIVM.

1 *Legitima non detrahitur quoties eſt conſumpta, vel redditur illiquida ob fructus perceptos ex bonis, quos Teſtator in legitimam imputari mandauit.*
2 *Tranſactio continens pactum reſolutiuum operatur,*

vt reſoluta tranſactione omnia in ea contenta pariter reſoluta remaneant.

3 *Confeſſio hæredis grauati non nocet fideicommiſſario venienti ex propria perſona.*

4 *Detractiones conſumptæ cenſentur per antecedentes alienationes.*

DECISIO CCCCLXXVIII.

PER duas deciſiones Mercurij 28. Iunij 1651.
Et Lunæ 17. Iunij 1652. Pompeo Bolognetto per Sententiam ſubſequutam coram
R.P.D. meo Celſo cõceſſa immiſſione in bonis ſuppoſitis fideicommiſſo quon. Proſperi,
hodie diſputato dubio, An eadem ſit confirmanda, vel infirmanda Domini reſponderunt
eſſe confirmandam, quia eius fundamenta non obſtantibus contrà eam deductis adhuc
optimè ſubſiſtunt.

Siquidem dd. deciſiones ſufficientiſſimè comprobant purificationem huius fideicommiſſi ad fauorem Pompeij, & nullas competere detractiones, quæ eius immiſſionem impedire poſſint, quia Trebellianica eſt prohibita, legitimà verò ex parte Eliſabethæ Matris Teſtatoris, aut eſt omninò conſumpta, vel redditur illiquida ob fructus bonorũ,
1 quos † ipſa percepit ex dd. bonis, quia eos ipſe
Teſtator mandauit in legitimam ipſi imputari, vt in ſimilibus terminis dixit *Rot. coram Seraphin. deciſ. 1365. per tot.*

Si verò cõtrà deciſionem informantes prætendunt detrahere legitimam ex perſona Vincentij filij Teſtatoris, quia iura ſua prius Angelæ ceſſerat in tranſactione cum ea inita; ſatis eſt reſpondere, ex benè deductis in eiuſdem deciſionibus, & ſignanter in ſecunda ſub die 17. Iunij 1652. in §. *Et licet idem Vincentius*; vbi clarè oſtenditur ipſam tranſactionem ha-
2 bere in ſe pactum reſolutiuum † purificatum
per prædeceſſum Angelæ, & Ludouici ſine filijs; Vndè minus vrget eadem tranſactio in ea parte, qua Vincentius agnouiſſe videtur non fuiſſe legitimam Eliſabethæ Matris conſumptam; quia reſoluta tranſactione, pariter reſoluta omnia in ea contenta remanſerunt, & tradita ſuper *Reg. Cancell. per Caſſador. ſuper reg. 10. num. 8., Seraph. deciſ. 787. nu. 11.* Et ita in omnem euentum factum Vincentij nocere non poteſt Pompeio ex propria ſua perſona venienti ad purificatum fideicommiſſum ex alienationibus factis ab ipſo Vincentio hærede grauato contrà expreſſum præceptum Te-
3 ſtatoris, vt in terminis confeſſionis † emiſſæ
ab hærede grauato, *Caſtill. deciſ. 64. nu. 27. lib. 1. Rot. deciſ. 37. num. 2. par. 2. recent. & in Beneuentana Cenſus, ſeu Pecuniaria 28. Iunij 1645. coram R.P.D. meo Bichio.*

4 Aliæ denique detractiones omnes † con-
ſumptæ ſunt per antecedentes alienationes optimè recenſitas in deciſionibus ſupradictis, & ex alijs ibidem allatis, quibus nouiſſimè additur retrouenditio Cenſus librarum 5000. *Summario num. 10.*, neque refert quod in eodem retrouenditionis Inſtrumento, & in mandato procuræ facto in perſonam eius ab hæredibus grauatis, qui eorum nomine cenſum retrouendidit, dicatur pecunias accipiendas erogandas eſſe in redemptionem aliorum Cenſuum ibi nominatorum, in quibus fideicommittens debitor exiſtebat. Quia Cenſus huiuſmodi, qui aſſeruntur extincti cum dictis pecunijs ex actis ſunt comprehenſi in ſumma libr. 14771., in qua firmantur exaduerſo detractiones pecuniariæ, *vt in dicta ſecunda deciſione R.P.D. mei Celſi, §. Remanent aliæ*, & ſic exactio libr. 5000. benè etiam contraponitur dd. exaduerſo detractionibus, iunctis alijs alienationibus; vt ſuprà, præter alia credita, ac mobilia, de quibus in eadem *deciſione R.P.D. mei Celſi.*

Ex quibus cum Sententia Rotalis valida ſit, & iuſta, à Dominis fuit confirmata.

PERVSINA CENSVVM.

Veneris 27. Iunij 1653.

ARGVMENTVM.

Debitum dotis ſpectans ad fideicommittentem ex bonis fideicõmiſſarijs venit detrahendum. Cenſus ſi fuit impoſitus pro conſeruatione bonorum fideicommiſſi, tunc onus ſoluendi fructus ad fideicommiſſarium ſpectat: Reliqua deſume ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Hæres tenetur reſtituere dotem ex bonis hæreditarijs, quamuis ſint fideicommiſſo ſubiecta.*

2 *Cenſus quando eſt impoſitus ad commodum fideicommiſſi, tunc fideicommiſſarius tenetur ad ſolutionem fructuum. & num. 4.*

3 *Promiſſio de releuando aliquem indemnem, qui eſt verè debitor quomodo eſt intelligenda?*

5 *Cauſa obligationis ceſſante, ipſa obligatio redditur inefficax.*

6 *Hæres nequit factum defuncti impugnare.*

7 *Hæres abſque Inuentario hæreditatem adiens efficit vt omnes actiones extinctæ remaneant Iure ſolutionis, vel confuſionis.*

8 *Actio, & paſſio non datur in eodem ſubiecto.*

9 *Circuitus inanes ſunt euitandi maximè inter ſanguine coniunctos.*

10 *Inter ſanguine coniunctos procedi debet de bono, & æque, & lites quanto citius terminari.*

11 *Funeris impenſa, & debita Teſtatoris ſoluta veniunt prius detrahenda.*

12 *Compromiſſum quo caſu reddatur nullum, ac inualidum.*

13 *Confeſſio facta in actu impugnato non ſuffragatur impugnanti eiuſque hæredi.*

14 *Confeſſio non poteſt pro parte acceptari, & pro parte repudiari.*

15 *Confeſſio erronea non præiudicat.*

16 *Poſſidere quis cenſetur ex titulo valido, non autem nullo, & inualido.*

DECISIO CCCCLXXIX.

DOMINI cenſuerunt mandatum contrà hæredes Olimpiæ non eſſe relaxañ, quia

ex

ex facto clarè iuſtificato ceſſat fundamentum
actionis Franciſci, & fratrum de Cincijs hæ-
redum Ludouici,& Laurentij pro tribus cen-
ſibus eorumque fructibus ab eis prætenſis,
quorum alter ſc.625. in ſorte principali im-
poſitus fuit ab eiſdem Ludouico,& Lauren-
tio ad commodum Olimpiæ pro extinguẽ
cenſum ſcut.600.à Curatore eiuſdem Olim-
piæ accollatum anno 1622. ſub fideiuſſione
DD.de Cincijs ad fauorem Horatij Monaldi
hæredis Iſabellæ in computum dotis ſc.1100.
illi debitæ à Petro Hieronymo Teſtatore,
& reliqui duo cenſus ſinguli per ſcut.250.in
ſorte principali ab eodem Curatore, & ſub
eadem fideiuſſione impoſiti fuerunt fauore
Lauiniæ de Magnauillanis, & Cleopatræ de
Aloyſijs pro reintegrali reſtitutione d.dotis,
prout reſtituta fuit cum effectu ab eodem
Curatore cum eadem pecunia, *Summar.dicto-
rum de Columbis num.2., & ſeqq.* Etenim cum
hoc debitum dotis ſpectaret ad hæreditatem
dicti Petri Hieronymi eius Viri, & ſic ex bo-
1 nis illius etiamſi fideicõmiſſo ſubiectis † ſol-
uẽ eſſet, vt ipſe quoque in eius Teſtamen-
to ſolui mandauit omni exceptione remo-
ta ſicuti fuit inter eaſdem partes reſolutum,
*in Peruſina fideicommiſſi de Cincijs deciſ.274. nu.1.
& ſeqq. part.7.recent.* vtique ſolutio dd. trium
2 cenſuum accollatorum, † & reſpectiuè im-
poſitorum pro ſolutione dicti debiti ad eui-
tandam ſubhaſtationem bonorum fideicom-
miſſorum in pignus captorum, vt ea conſer-
uentur fideicommiſſarijs ſpectat ad Ludoui-
cum, & ſucceſſores in fideicommiſſo,vt ſunt
dd.Franciſcus ex fratres de Cincijs, qui com-
modum indè ſentiunt, prout fuit in his pro-
prijs terminis reſolutum *in Melenitana Cenſus
13.Aprilis 1646.§.Quoad actionem,& die 14.Fe-
bruary 1648. §.Minus releuat coram Reuerendiſsi-
mo Terracinen., & in eadem 11. Februarij 1650.
coram Reuerẽdiſsimo D.Card.Otthobono §.Ideòque
cum ſeqq.*

Non obſtat, quod Olimpia promiſerit re-
leuate indemnem Ludouicum fidicommiſſa-
3 riũ, † quia cum huiuſmodi debitum ſpecta-
ret ad hæredem Petri Hieronymi, cuius erat
proprietarius idem Ludouicus talis, releua-
tio indemnitatis intelligi debet rebus ſic ſtan-
tibus, & correſpectiuè ad eadem bona hære-
reditaria tunc ab ipſa Olimpia vti vſufructua-
ria poſſeſſa, & pro dicto debito hypothecata,
*Rot deciſ.428. num.2., & deciſ.391.num.3.part.1.
& deciſ.28.num.5.part.5.recent.*, quæ bona cum
poſt mortem eiuſdem Olimpię tranſierint ex
fideicommiſſo in ipſum Ludouicum, & po-
4 ſtea in Franciſcum,& alios filios † cõſequen-
ter ad eos ſpectat ouus dd.Cenſuum, vt in
dicta *Melenitana Cenſus, coram Reuerendiſsimo
D.Terracinen.*, non ad hæredes Olimpiæ, in
quibus ceſſat poſſeſſio dictorũ bonorum pro
tali debito obligatorum, & ſic etiam cauſa
5 obligationis, † qua ceſſante vtique obligatio
Olimpiæ redditur inefficax, & inualida,
*Amat.Panormit.reſol.21.num.1. & ſeqq. & nu.12.
& 13. Rot.deciſ.50.nu.3.& 7., & deciſ.428.nu.2.
& ſeqq.par.1. recent.*, & apud *Millin. deciſ.172.*
idque etiam partes ipſæ agnouerunt; quia ne
dum Curator Olimpiæ in Inſtrumento dicti
cenſus fauore Cleopatræ obligauit, & hypo-
thecauit in ſpecie pro conſeruatione Ludo-
uici ibidem pręſentis alios cenſus hęreditatis
dicti Petri Hieronymi, *Summario dictorum de
Columbis num.3.*, ſed Ludouicus fundum pro
dictis cenſibus præſtitit ne alienarentur præ-
dia hęreditaria ſuper quibus idem Monaldus
Iſabellæ hęres vigore mandati pro reſtitutio-
ne dictæ dotis exequutionem fecerat, & cum
poſt mortem Olimpiæ ſucceſſerit in hæredi-
tate, & fideicõmiſſo conſenſit fructus dicto-
rum trium cenſuum perſolui ex fructibus
dd.bonorum fideicõmiſſariorum ad eum ſpe-
ctañ, prout ſoluti fuerunt per plures annos,
Sammario fratrum de Columbis num.4.& 6. vndè
eo minus fratres de Cincijs qui ſunt hæredes
Ludouici,ac fideicommiſſarij Petri Hierony-
mi, & commodum ſentiunt ex liberatione
bonorum fideicommiſſi ab huiuſmodi debi-
6 to poſſunt agnitionem ab auctore † factam
improbare, *l.cũ à Matrem, C.de reiuendic.* & dixit
*Rot.in dicta Melenitana Cenſus 11.Februabij 1650.
coram Eminentiſsimo Cardinali Otthobono §.Vtilie
tas verò.*

Hinc non releuat, quod Cincij ſint etiam
hæredes Laurentij alterius fideicommiſſarij,
qui aliquos fructus dictorũ cenſuum, de quo
perſoluit, quia cum ſint hæredes illius ſine
7 Inuentario † omnes actiones remanent extin-
ctæ iure ſolutionis vel confuſionis,non enim
8 actio, & paſſio † datur in eodem ſubiecto,
*l.ſtrictunm, §.Aditio, ff.de ſolut. l.ſi debitori, ff.de
fideiuſſ. Grat.diſcept.203. ex num.1.*, & fuit reſo-
lutum *coram me in Melenitana Saluiani 11. De-
cembris 1652. §.Neque iuuat,* minus rectè petunt
dd. hæredes Laurentij, quæ ſtatim reſtituere
tenentur vti hæredes, & ſucceſſores Petri
9 Hieronymi omneſque circuitus inanes † ſunt
euitandi maximè inter ſanguine coniunctos
10 inter quos † proceditur de bono, & æquo,
& lites debent quanto citius terminari, *Rot.
in ſpecie deciſ.770.num.1.ad med. verſ.Et non vi-
detur part.2. recent.*

Nec ſubſiſtit, quod Olimpia, & fratres de
Columbis eius hæredes remanſerint de hac
partita ſcutorũ 1100.integrè ſatisfacti ex mo-
bilibus iocalibus, & cenſibus retrouenditis,
& ad eiuſdẽ Petri Hieronymi Teſtatoris hæ-
reditatem ſpectañ,& ſi aliquid pluris præten-
dunt debent venire per viam detractionis in
bonis fideicommiſſi, quia contrarium fuit
plenè iuſtificatum ex Iuribus exhibitis mo-
bilia enim de ordine Rotæ depoſitata penes
dictum Oeconomum exiſtentia ſignanter in
Domo S. Martini fuerunt in vim Sententiæ
Reuerendiſſimi D.mei Decani per eumdem
Ludouicũ percepta vna cum alijs mobilibus
ouibs,& diuerſis animalibus, ac vino in dicta
Sententia non deſcriptis, quæ erant propria
dictæ Olimpiæ, eiuſque hæredum, *vt ex In-
uentario dato in primo Summario Fratrum de Co-
lumbis, vna cum quietantia Ludouici num.10.* pre-
tium verò localium eſt ſcut.216., & rata
ſcut.25. fuit ſoluta dicto Monaldo Creditori

Digitized by Google

hæreditatis expenſis taxatis, *vt legitur in quietantia dicto Summ.num.5.* Reſiduum verò, quod eſt ſcut.191. ceſſit in ſatisfactionem pro rata ſcut.700. circiter prius erogatorum ab eadem
11 Olimpia pro impenſa funeris, † & pro ſatisfactione legatorum à dicto Petro Hieronymo in eius Teſtamento relictorum diuerſis perſonis, ac pro ſolutione æris alieni cum diuerſis Artiſtis, & alijs perſonis contracti, vt ex pluribus quietantijs, & iuribus datis à Columbis, quemadmodum in his terminis firmauit *Rota deciſ.399.nu.18.& 99.tum ſeqq part.5.recent.* Quo uerò ad cenſus hæreditarios retrouenditos ab Iſabella, Olimpia, & Virginia pro ſumma ſcutor. 512. monetæ illos accepto fuerunt Columbi, ſed quoad alios duos cenſus ab eiſdem mulieribus acquiſitos pro dicta hæreditate Petri Hieronymi Alterum ſcut. 100. cum Baldaſſate de Criſpoldis, aliam ſimilis ſummæ cum Franciſco de Fantautijs de Baſtia conſtat, quod ſuper illis idem Ludouicus ex dicta ſententia Rotali tanquam hæres fideicommiſſarius immiſſus fuit, quamuis in compromiſſo fuiſſent ijdē Cenſus reſeruati dd.Columbis hæredibus, *vt in eorum Summ.nu.8.& 9.* & ſic dolo petunt Cincij, quod intus habent, & propterea remanent ſolum accepto ferenda dicta ſcut.512. quę vna cum dicto reſiduo iocalium ſcut.191. vix adequant dictam partitam ſcu.700. circiter à Columbis prætenſam & valorem animalium, & viri, & aliorum hæreditariorum Olimpiæ, vt ſupra per Ludouicum perceptorum. Adeout ſemper onus dd.Cenſuum remaneat penes Cincios ex allegatis.

Nec vllum fundamentum fieri poteſt in aſſertione facta in compromiſſo ſecuto inter dd.de Colombis, & Ludouicum, quod ſcilicet Columbi abſque dd. duobus Cenſibus nō erant ſatisfacti cum d. compromiſſum non
12 habuerit effectum, & ad inſtantiam Ludouici fuiſſet bis reſolutum eſſe nullum, † & inualidum ex defectu intimationis *in Peruſina Fideicommiſſi de Cinciis 13. Iunii 1633. & die 3. Iunii 1654.coram Reuerendiſſ.D.meo Decano*, & regu-
13 lariter confeſſio † facta in actu impugnato non ſuffragatur impugnanti, eiuſque hæredi, *cap.ex eo de reg.iur.in 6.& in puncto Pariſ. conſ.75. nu.13.lib.4.* Neque poteſt ab eodem pro parte
14 acceptari, † & pro parte repudiari, *l.Nam abſurdum ff.bon.liber.Tiraq.de retract.Cam. ad fin.tit. num.5.& 6.Grat.diſcept.301.num.73.* Prætertim quia nullum habuit effectum cum poſtea Ludouicus ex ſententia Rotali conſecutus fuerit hos duos cenſus Columbis reſeruatos vltra dd.mobilia, & in omnem caſum d. confeſſio redditur erronea cum de contrario conſtet ex dd.partitis in compromiſſo nō contentis, quæ ferè abſorbent prætenſiones dd.de Cincijs, &
15 ſic vti erronea † non præiudicat, *l.1. C.de error.calc.Socc.Iun.conſ.108. num.86.lib.2.Pariſ.dicto conſ.75.num.12. Gregor.XV. deciſ.525. num.14.& ſeqq.*

Cæterum quod fuerint in eodem compromiſſo dimiſſi Columbis, alij cenſus in ſumma ſcut.512. quos ipſi poſtea, vt aſſeritur retrouendiderunt nil refert ſtante quod d. Cenſus erant proprij Olimpiæ tanquam ab ea acquiſiti pro ſuis hæredibus, vt Rota reſoluit in eadem *Peruſina Fideicommiſſi de Cinciis coram Reuerendiſſ.D.meo Decano 19.Aprilis 1650.§.nam licet & §.ſeq.* & dum Columbi accepto fuerunt eandem ſummam ſcut. 512. pro pretio aliorum Cenſuum ab Olimpia retrouenditorum vt ſupra æquitas ſuadet, vt proprij remanent dicti cenſus pro eadem ſumma ex pretio huiuſmodi retrouenditionis ab Olimpia acquiſiti, quos Columbi tamquam hæredes ex hoc titulo ac-
16 quiſitionis valido † non ex titulo compromiſſi nullo, & inualido poſſediſſe cenſentur, *ad text.in l.de Pupillo, §.ſi quis forte ff.de oper.nou. nunc.Card.Seraph.deciſ.201 ſub nu.17.*

Et ita vtraque &c.

VALENTINA IVRIS VISITANDI.

Veneris 27. Iunii 1653.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio viſitandi pluribus cumulatiuè ſemel acquiſita non amittitur, ſi vnus tantum poſtea viſitauit, niſi conſtet de ſcientia, & acquieſcentia aliorum. Collegium quando eſt ſub protectione regia poteſt ab Epiſcopo vigore Concil. Tridentini cumulatiuè cum alijs, quibus à fundatore viſitatio eſt demandata viſitari.

SVMMARIVM.

1 *Manutentia cumulatiuè viſitandi danda eſt pluribus quando de omnium quaſi poſſeſſione viſitandi conſtat.*

2 *Quaſi poſſeſſio viſitandi ſemel acquiſita à pluribus non dicitur amiſſa per viſitationem ab vno tantum poſtea factam.*

3 *In poſſeſſione eligendi cum alijs exiſtens eam non amittit, ſi ſemel electioni non interfuit, poteſt nihilominus in futuris vacationibus eligere.*

4 *Canonici exiſtentes in quaſi poſſeſſione adminiſtrandi bona Eccleſia vna cum Abbate illam non amittunt ex quo ſolus Abbas aliquando adminiſtrauit.*

5 *Quaſi poſſeſſio non amittitur abſque ſcientia, & acquieſcentia poſſidentis.*

6 *Viſitatio quæ dedit cauſam liti non conſtituit in quaſi poſſeſſione viſitandi.*

7 *Viſitandi quaſi poſſeſſio facta ab vno ex viſitatoribus præſeruata cenſetur, quoad alios conuiſitatores.*

8 *Manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi datur Epiſcopo ex Iuris aſſiſtentia priuatiuè quoad alios.*

9 *Declara non procedere quando alius eſt in poſſeſſione viſitandi.*

10 *Epiſcopus ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini viſitare poteſt Collegia, & alia loca pia, & quamuis viſitatio à fundatore alijs ſit demandata, non cenſetur id factum priuatiuè ad Epiſcopum. Declara num.11.*

12 *Collegium quando eſt ſub protectione regia poteſt ab Epiſcopo, & alijs viſitari, nam hoc à Concil.Tridentino non prohibetur.*

13 *Epiſcopus pluries in anno viſitare poteſt.*

14 *Li-*

Digitized by Google

14 *Limita non procedere quando adeſt forma præciſa viſitandi præſcripta à fundatore, quæ omninò ſeruanda eſt.*
Deciſ.Seraphin. 1008.num.5. *quo caſu procedat ibid.*
Forma viſitandi Collegium à Teſtatore præſcripta omninò ſeruanda eſt, ibid.

DECISIO CCCCLXXX.

FVNDATO à recol.mem.Ioanne de Rybera anno 1594. Archiepiſcopo Valentino Collegio Corporis Chriſti nuncupato ſub certis Conſtitutionibus circa eiuſdem gubernium obſeruandis, inter quas pro Viſitatoribus vnitim, & ſingulis annis prædictum Collegium viſitarent deputauit pro tempore Archiepiſcopum Valentinum, & in eius defectum Vicarium eiuſdem Generalem Regentem Cancellariæ, & Priorem S.Michaelis de los Reges Ciuitatis Valentinæ *in Summ.Collegij nu.1.Litt.A.* Quibus vſque ad annum 1638. omnibus tribus Viſitantibus, Archiepiſcopus ab anno 1643. non vocatis Conuiſitatoribus ad nonnulla præcepta contra formam dictarũ Conſtitutionum fundationis deuenit, quæ occaſionem dederunt, vt cauſa in hoc Sac.Tribunali mihi commiſſa, hodie dubio propoſito, An & cui ſit dandum mandatum de manutenendo, & quomodo DD. viſum fuit reſpondere dandum eſſe manutentionem Ar-
1 chiepiſcopo † cumulatiuè Collegium cum Conuiſitatoribus viſitandi, ſcilicet vna cum alijs duobus à fundatore deputatis. Et ratio optima reſolutionis fuit, quia ipſi informantes pro D.Archiepiſcopo non negant, & in *Summ. Collegii num.2.* probatur, quod pluries ab anno 1622.tàm Regens Cancellariæ, quam Prior S.Michaelis vna cum nominato Archiepiſco-
2 po Collegium viſitauerint, † ex quo ſequitur eoſdem in quaſi poſſeſſione viſitandi coniunctim conſtitutos fuiſſe manutenen. ad notata *per Abb.in cap.cum Eccleſia num.25. de cauſ.poſſeſſ. & propriet.Oldrad.conſ.312.nu.2.Roman.conſ.311. num.7.* & in terminis Viſitationis dixit *Rota in Barchinonen.Iuriſdictionis 1.Iulij 1644.coram R.P. D.meo Bichio.*

Nec enim quaſi poſſeſſio prius acquiſita coniunctim viſitandi anno 1640. per Collegij Viſitationem à ſolo Archiepiſcopo factam amiſſa fuit; Nam in ſimilibus quod exiſtens
3 in poſſeſſione eligendi cum alijs, eam non amittit ſi ſemel electioni non interfuerit; nihilominus enim poteſt in futuris electionibus eligere ad tradita *per Innoc.in cap.querelam nu.3. de elect.* Ita etiam Canonici qui ſunt in quaſi
4 poſſeſſione adminiſtrandi bona Eccleſiæ vna cum Abbate, illam non amittunt, ex quo ſolus Abbas aliquando adminiſtrauerit, vt fuit deciſum *in Barchin.Adminiſtrationis 6.Iunij* 1640. cum pluribus ibi concordan.alleg. *coram R.P. D.meo Cerro.*

Quod in hac Viſitatione D. Archiepiſcopi tanto magis procedit, quia nunquam probatur alios duos Conuiſitatores ſcientiam ha-
5 buiſſe, † eique acquieuiſſe ad requiſita, *leg.3. §.Inamittenda ff.de acquir. poſſeſſ.cum aliis allegatis in Alexandrina Archipresbyteratus 23.Iuny* 1627. *coram Merlino.* Imò conſtat eandem Viſitationem litti huic cauſam dediſſe. † Ideoque at-
6 tendi nullo modo debet ex pluribus allegatis *per Modern.de manut.obſeru.17. num.44 & ſeqq.& coram Papa Greg.XV.deciſ.4.num.2.* Nec abſque ratione dici poteſt per eandemmet Viſitationem ab eodem Archiepiſcopo factam cenſe-
7 ri † poſſe reſeruatam Conuiſitatorem, quaſi poſſeſſionem, vt tradit *Garz.de benef.part.5.numer.115.Rot.deciſ.713.num.6.& 7.par.1.diuerſ.deciſ.186.num.13.apud Modern.de Iurepatr.& in Peruſina Suffragiorum 13.Iunii* 1650. *in §.penult. coram R.P.D.meo Bichio.*

8 Præterea igitur D. Archiepiſcopi manutentio ex aſſiſtentia Iuris communis non ſuf-
9 ficit, quia non ſuffragatur, † quando alius eſt in poſſeſſione viſitandi ſimul cum ipſo Ordinario, *Abb.in cap.1.num.8.vt lit.pend.num.6.Rota deciſ.508.num.10.& ſeqq. part.5.recent.* & in terminis Viſitationis fuit dictum *in dicta Barchinonen.Iuriſdictionis, §.non obſtat, verſ.quia hoc limitatur coram R.P.D.meo Bichio.*

Minus obſtat, quod ex diſpoſitione *S.Conc. Trid.ſeſſ.22.de reform.cap.8.* Archiepiſcopus vi-
10 ſitare poteſt Collegia, & alia loca pia, & quod fundator huius Collegij, de quo agitur alijs Viſitationem eiuſdem demandando minimè
11 id feciſſe † priuatiuè ad Archiepiſcopũ cenſeatur, vt alias dictum fuit *à Rota coram Papa Greg.XV.ſupradicta deciſ.4.numer.2.& ſeqq.& deciſ.33.num.1.part.2.recent.* Quia Conuiſitatores non negant ipſum Archiepiſcopum cumulatiuè poſſe cum ipſis viſitare, quod Concilium non prohibet, quando vt in caſu noſtro Col-
12 legium † eſt ſub protectione Regia, vt notat *Barboſ.in collect.ad cap.8. num.7. & in tract.de poteſt.Epiſc.alleg.7. num.16. cum aliis allegat.* & fuit deciſum *in Leopolen. Adminiſtrationis Hoſpitalis 15.Maii 1645.& 14.Martii 1646.coram R. P. D. meo Cerro.*

13 Neque refert ſi D.Archiepiſcopus dicat ſe pluries in anno poſſe viſitare, vt dicitur *in deciſione 1008.apud Seraphin.num.5.* Quia non loquitur in forma præciſa viſitandi præſcripta
14 vt in hoc Collegio à fundatore, quæ omninò ſeruanda eſt ex tradit. per *Barboſ.de Iur. Eccleſ. cap.14.nu.7.* Ideò cumulatiuè poſſeſſionis manutentio alijs duobus videlicet Regenti Cancellariæ, & Priori S. Michaelis in viſitando DD. viſa fuit concedenda vtraque parte Informante.

AVENIONEN. LEGITIMAE.

Luna 17. Nouembris 1653.

ARGVMENTVM.

Legatum legitimæ, quod filius matri reliquit tempore quo filios non habebat, per ſuperuenientiam filiorum non cenſetur reuocatum, quando ex pluribus facti circumſtantijs liquido conſtat, filium voluiſſe cum matre liberalitate vti.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Pro legitima, quando legata fuit competit hypoteca, & immiſſio ex Saluiano, non ſecus ac pro aliis legatis.*

2 *Legitima matri relicta non debetur ob ſuperuenientiam filiorum tempore mortis Teſtatoris.*

3 *Legatum legitimæ ex falſitate ſuppoſiti, quod verè debeatur, corruit.*

4 *Legatum quantitatis, quam Teſtator ſe legatario debere aſſerit, valet, etiamſi verè non debeatur.*

5 *Teſtator legans, quod putat ſe debere, ſemper illud de ſuo patrimonio abeſſe cenſetur.*

6 *Legatum relictum eo magis præſtari debet, ſi Teſtator ſe debitorem eius rei, vel quantitatis agnouit.*

7 *Falſa demonſtratio legatum non vitiat.*

8 *Item nec falſa cauſa legatum vitiat niſi fuerit adiecta per viam conditionis.*

9 *Ad legatum ſubſtinendum, magis neceſſaria eſt demõſtratio, quam cauſa, cum etiam ſine expreſſione cauſæ legatum teneat.*

10 *Declara hoc procedere quando in legato eſt expreſſa certa quantitas, quam Teſtator ſe debere legatario aſſeruit, ſecus è conuerſo.*

11 *Ratio diuerſitatis eſt, quia ſi in genere legauit, quod debet legatum, dum nihil debet, corruit ob incertitudinem, & non exiſtentiam rei legatæ in rerum natura.*

12 *Item legatum vitiatur ob rationem incertitudinis, ſi in genere legetur, quod tertius Teſtatori debet, vel quod ei legatarius debet, nec de debito conſtet.*

13 *Teſtator legando legitimam dicitur legare quantitatem, & quota, hoc eſt tertiam partem bonorum, & mentio legitimæ ſtat demonſtratiuè ad quantitatem implicitè in legato contentam.*

14 *Pater relinquendo legitimam cenſetur relinquere quantitatem quæ poterat exigi ratione legitimæ.*

15 *Legitima eſt nomen Iuris vniuerſalis.*

16 *Quantitas quod exprimatur per nomina vniuerſalia, vel per nomina quotitatiua paria ſunt, quando eſt certa à parte rei exiſtentia bonorum.*

17 *Quantitas opus non eſt, quod exprimatur numeraliter, ſed ſatis eſt quotitatiuè, ſeu per aliquam demonſtrationem.*

18 *De legati ſubſtantia à parte rei, quando conſtat, hoc ſufficit ad ſubſtinendum legatum.*

19 *Falſa demonſtratio ſiue cauſa, quando Teſtator alias legaturus non fuiſſet, vitiat legatum ſaltim ope exceptionis.*

20 *Item vitiat ſi Teſtator ſe non debere ignorabat. Declara ad hunc effectum eſſe inſpiciendum, an Teſtator voluerit debitum agnoſcere, an vero liberalitate vti.*

21 *Legatum vt vitietur ex falſa cauſa probandum eſt Teſtatorem noluiſſe liberalitate vti, & ideo legauit, quia quod legabat debitum credidit.*

22 *Ratio eſt, quia in dubio cauſa debiti præſumitur impulſiua non finalis.*

23 *Teſtator legando matri legitimam, quam ſciebat tempore Teſtamenti ſaltim in proprietate matri nõ deberi ex quibus colligatur, quod voluerit liberalitate vti remiſſiuè, nu. 24. 26. 27. 28. 31.*

Legitima matris tranſeuntis ad ſecundas nuptias non debetur in bonis filii, quoad proprietatem, ibid. num. 24.

25 *Matri tranſeunti ad ſecundas nuptias cenſetur per filium remiſſa iniuria ſi matrimonio conſenſit.*

29 *Conditio tacita ſi ſine filijs, quæ ſubintelligitur ex diſpoſitione* legis cum Auus, & l. cum Acutiſſimi, C. de fideicomm. *ſi in vna parte Teſtamenti eſt adiecta explicite vni filio, non cenſetur tacitè adiecta alteri filio.*

30 *Donatio vniuerſalis ante conceptionem filiorum, alteri facta, quæ ob ſuperuenientiam liberorum ſolet reuocari, non tamen reuocatur ſi de filijs ſuperuenturis in aliqua parte Inſtrumenti fuit facta mentio, aut cogitatum non in genere, ſed expreſſè.*

32 *Teſtator legando matri legitimam ſi adiecit verbum* ſuam *cenſetur ſenſiſſe de legitima matris propria, non de illa quæ voluntariè præſtatur.*

33 *Sub nomine* ſuum *continetur ſolum id, quod proprium alicuius effectum eſt.*

34 *Verbum* ſuum, *&* meum, *tunc facit conditionem quando eſt adiectum corpori prorſus incerto, ſecus autem ſi corpori certo, nam hoc ſecundo caſu ſtat demonſtratiuè non reſtrictiuè.*

35 *Item verbum* ſuum, *&* meum, *tunc præſefert limitationem, quando Teſtator non fuit locutus de tota re, nec poterat de tota re diſponere, è conuerſo vero non limitationem, ſed demonſtrationem importat.*

36 *Teſtator poteſt de legitima hoc eſt tertia parte bonorum ad fauorem matris diſponere, etiamſi filij ſuperuenerint.*

37 *Legitima non eſt corpus prorſus incertum, ſed certum ratione quota.*

38 *Verbum* ſuam *diuerſos habet intellectos iuxtà diuerſitatem ſubiectæ materiæ.*

39 *Et refertur ad eum qui Dominus non eſt.*

40 *Subiecta materia legitimæ non admittit intellectum proprietatis in matre antequam acceptetur.*

41 *Mater in bonis filij nullum Ius habet eo viuente in legitima.*

42 *Verbum* ſuam *adiectum in legato legitimæ matri relicto non poteſt ſignificare, niſi vtilitatem, quam mater eſt perceptura ex legitima, non autem legatum limitat.*

43 *Legatum legitimæ fauore matris, vt reddatur validum plurimum faciunt coniecturæ, quando ſunt numero plures, quæ vel præualent, vel rem dubiam ſaltim reddunt.*

44 *Legatum legitimæ matri relictum tempore quo filij Teſtatoris non aderant, illis poſtea ſuperuenientibus cenſetur reuocatum.*

45 *Declara concluſionem procedere, quando legitima eſt legata, vt debita, non vt volita, & ex liberalitate legantis, & ſatis eſt rem eſſe dubiam, ne legatum cenſeatur reuocatum.*

46 *Inſtantia de Iure canonico eſt perpetua.*

47 *Deſertio non inducitur ex diuturna taciturnitate, niſi in actis conſtet de non Iure tacentis.*

DECISIO CCCCLXXXI.

TEMPORE quo Franciſcus de Anrietis filios non habebat, Teſtamentum condidit, & Magdalenæ matri ſuam in primis legitimam legauit, deinde Margaritam vxorem ſuam hæredem ſcripſit cum aliquibus ſubſtitutionibus, & limitationibus, quatenus filij ſuper-

Digitized by Google

ſuperuenerint. Deceſſit poſt aliquot annos
relicta vxore prægnante, ex qua filia poſthu-
ma prodijt, ſed breui obijt. Ideoque eius,
necnon Franciſci Teſtatoris hæreditas tota
deuoluit ad Margaritam, contra quàm pro
conſecutione legitimæ, vt ſupra legatæ matri
de anno 1562. Iudicium mouit Magdalena,&
proſequuta fuit per plures annos, prout illa
defuncta anno 1646. Anna Bella eiuſdem hę-
res, necnō Gabriel Maria Freſchier illius ma-
ritus, & ceſſionarius continuarunt contra Lu-
douicum de Berron Dominum de Griglion
ſupradictæ Margaritæ mediatum hæredem,
petendo immitti ex vtili Saluiano interdicto
in poſſeſſionem bonorum Teſtatoris, ſuccu-
buit tamen in prima Inſtantia, cumque in
gradu appellationis ad hoc Sacrum Tribunal
interpoſitæ iterum inſtetit pro immiſſione,
dubitatū̃ hodie fuit, An ei ſit danda,& affir-
matiuè à Dominis reſolutum.

1 Siquidem etiam pro legitima,† quando le-
gata fuit, competit hypotheca,& immiſſio ex
vtili Saluiano, non ſecus, ac pro alijs legatis,
*Rip.in l.ſi quartam num.115.ff.ad l.falcid. Gabr.de
legit.concl.5.num.2.Mantic.de tacit.lib.11.titul.13.
ſub num.73.Gratian.diſcept.731.nu.23.Put.dec.39.
num.4.lib.2.Buratt.deciſ.115.num.12.vbi Adden.
Litt.E. allegat concordan.* & legata fuiſſe in caſu
ſu noſtro legitur oculariter in verbis Teſta-
menti.

Nec obſtat, quod tempore mortis Teſtato-
2 ris † ob ſuperuenientiam eius filiæ legitima
matri Teſtatoris non deberetur ex allegat.per
*Craſſ.in §.legitima quæſt.4.n.1.Rimin.iun.conſ.793.
num.27.Modern.Foroliuien.de legit.lib.1.tit.2.q.12.
num.12.* & ſic ex falſitate ſuppoſiti, quod ſcili-
3 cet legitima debita eſſet, legatum corruat.

Imò enim quod legatum quantitatis, quā
4 Teſtator ſe legatario debere aſſeruit, valeat,
etiamſi verè non deberetur; probant Textus
apertiſſimi in *l.ſi ſic legatum 78.§.ſi mihi*, ibi, *ſi
decem quæ Titio debeam legauero, nec quidquam Ti-
tio debeam &c.non perimis legatum, ff.de legat.1.l.le-
gaui Titio 26.§.Contra autem verſ.Quod ſi non fuit
ff.liber.legat.l.2.Cod.falſ.cauſ.adiect.legat.* & notat
Piccard.in §.ſed ſi vxori num.5.in fin. Vbi quod ſi
5 Teſtator legat, † quod putat ſe debere, ſem-
per illud de ſuo patrimonio abeſſe voluit *In-
ſtit.de legat.Donell.comment.iur. lib.8.cap.14. col.2.
infra med. verſ.Aliud eſt ſi Titio legetur,* & infra,
*verſ.et enim,*vbi quod eo magis præſtari debeat
6 legatum † eo quòd Teſtator ſe debitorem
eius rei, vel quantitatis agnouit, *Coſt.ſelect.in-
terpr.lib.1. cap.5.num.1. Gomeſ.variar.reſol.tom.1.
cap.12.nu.74.& duob.ſeqq.Craſſ.in §.legatum q.59.
num.3.verſ.ſin autem*, vbi quod eſt communis
opinio *Surd.deciſ.161.n.27.Ioſeph Seſſ.deciſ.Ara-
gon.31.num.6.*

7 Ea ratione quia falſa demonſtratio† lega-
tum non vitiat, *l.demonſtratio falſa, l.quibus die-
bus, §.qui dotalem, l.cum dotalem, §. falſam, ff. de
condit.& demonſtrat.l.Quintus Mutius ff.aur.& arg.
legat.§.huic proximè inſtit.de legat.* Eoque minus
8 falſa cauſa † niſi fuerit adiecta per viam con-
ditionis, *l.demonſtratio, §.quod autem, l.cum tale,
§.falſam cauſam ff.de condit. & demonſtrat. §. longè
magis,* ibique *Ricc.num.1. inſtit.delegat.gloſſ.in l.ſi
ita legatum verb.cauſa ff.de condit.& demonſtrat.Go-
meſ.dicto cap.2.num.76.* Vbi dicit rationem, quia
9 magis eſt neceſſaria demonſtratio, quàm cau-
ſa, cum etiam ſine expreſſione cauſæ legatum
teneat *Gregor.ſintagm.iur.lib.42.cap.32.num.52.&
ſeqq.Coſt.ſelect.interpr.lib.1.cap.1.nu.7.in fin.* alij-
que relati à *Modern.Ferrarien.de vſufruct.cap 31.
num.14.Io.Franc.à Pont.conſ.16.nu.2.lib.2.Peregr.
conſil.100. num.14.lib.5. Duran.de condit.impoſſib.
par.3.cap.2.nu.6.& ſeqq.*

10 Et quamuis hoc procedat, quando in lega-
to expreſſa ſit certa quantitas, quam Teſtator
ſe debere legatario putauit, & aſſeruit, ſecus
è conuerſo. Et ratio diuerſitatis eſt, quia ſi in
11 genere legauit, quod debet, † legatum, dum
nihil debet, corruit ob incertitudinem, & non
exiſtentiam rei legatæ in rerum natura, vt pro-
batur *in l.3.C.falſ.cauſ.adiect.legat.& §.ſed ſi vxo-
ri inſtit. delegat.* ibique bene diſtinguendo de-
clarat *Piccard.num.3.Io.Harppr.num.5.Io.Faber.in
fin.Litt.A.Omot.numer.11.& 14.* idem *Piccard. in
§.huic proxima num.3.inſtitut.delegat.Coſt.ſelect.in-
terpr.lib.1.cap.5.ſub num.8.col.2.circa med.verſ.ſed
generaliter, Petr.Greg.d.lib.42. cap.32.nu.53.in fin.
& 54.Ant.Faber.coniect.lib.5.cap. 2.ſub nu.3.verſ.
cum enim.*ſicut etiam ob eandem rationem in-
12 certitudinis, † & non exiſtentiæ vitiatur le-
gatum ſi in genere legetur, quod tertius debet
Teſtatori, vel quod eidem legatarius debet,
nec de debito conſtet, vt latè tradit *Donel.dicto
cap.12. col.2.in princip. verſ.vt ſi legetur, & infra
med.verſ.vt ſi legat*, ibique *Oſuald. Io.Harppr.in
d.§. huic proxima Coſt.ſelect. interpr.cap.4.num. 2.in
fin.& cap.5.ſub nu.7.& 8. Craſſ.in §.legatum dicta
quæſt.59.num.4.Ant.Fab.coniect.d lib.5.cap. 2.nu.5.
& ſeqq.* & ex textus litteralis *in l.ſi ſic §.ſi mihi,
ff.delegat.1.*

Nos verſamur in primo caſu, quia Teſta-
tor legando legitimam dicitur legaſſe quan-
13 titatem, † & quotam, hoc eſt tertiam partem
bonorum, quorum exiſtentia non controuer-
titur, Itaut mentio legitimæ ſtet demonſtra-
tiuè ad quantitatem implicitè in legato con-
tentam *Rip in l.in quartam ſub num.153.verſ.con-
firmatur*, vbi quod Pater relinquendo legiti-
14 mam † cenſetur reliquiſſe quantitatem, quæ
poterat exigi ratione legitimæ, cum legitima
15 ſit nomen † iuris vniuerſalis, *& nu.154. verſ.
cum id ff.ad leg.falcid.Salic.in l.2.num.27.C.de no-
xal. act. Rota in Romana Hæreditatis de Fabijs 19.
Iunij 1643. §. Qui eſt caſus noſter coram R. P. D.
meo Bichio, & 13.Iunij 1646. §.circa primum, co-
ram Eminentiſſ. Card. Otthobono.* Et paria ſunt,
quod quantitas exprimatur † per nomina
vniuerſalia, vel per nomina quotitatiua, quā-
16 do certa eſt à parte rei exiſtentia bonorum,
*Pariſ.conſ.61.num.9.Surd.conſ.168.nu.50.poſt med.
Rot.deciſ.59.nu.2.& 3.par.2.diuerſ.deciſ.130.nu.8.
& ſeqq.par.5.recent.& in Romana Fideicommiſſi de
Spiritibus 14.Iunij 1645.§.fin.in fin.coram R.P.D.
meo Cerro.* Quodque non ſit opus exprimere
quantitatem numeraliter, † ſed ſatis ſit quoti-
17 tatiuè, ſeu per aliquam demonſtrationem,
tra-

Digitized by Google

17 tradit in terminis huius *quæſt.Io.Harppr.in dicto*
*§.ſed ſi vxori num.*5. ibi,an certa quantitate,ſeu
demonſtratione adiecta *inſtit. delegat. & ibidem*
Ia.Fab.num.2.in fin.& num.3. Oinot.num.12. Coſt.
ſelect.diſp.cap.5.ſub numer.8. col.2.circa fin.verſ.vt
quamquam, text.eſt in l.legaui Titio,§.Contra autem
ibi,ſed & ſi demonſtraret,quod debere ſe con-
fitetur, *ff.lib.legat.* nam ſemper conſtat de ſub-
18 ſtantia legati à parte rei, quod ſufficit *Craſſ.d.*
quæſt.59.ſub nu.3. verſ.quia de ſubſtantia legati con-
ſtat Pet.Greg.d.lib.42.cap.32.num.53. ibi , ſi de
corpore conſtat *Donell.ſupracit.cap.14.col.2.infr.*
med. ibi , nec adiecta circumſtantia facit quo-
minus illa ſit in rerum natura cum alijs ſupra
allegatis.

19 Non obſtat,† quod falſa demonſtratio,ſiue
cauſa quando Teſtator aliàs legaturus non
fuiſſet, vitiet legatum ſaltem ope exceptionis,
l.cum tale, §.falſam cauſam, ibique gloſſ. verb. Non
cohæret,ff.cond.& demonſtr.l.ſi Pater,C.de hæred.in-
ſtit.à Pont.conſ.16.num.21.& 22.lib.2. Non ſecus
20 ac vitiare † ſi Teſtator ſe non debere ignora-
bat voluit *Craſſ.§.legatum q.59.num.3. verſ.quam*
tamen, Surd.deciſ.161.num.27.in fin.& nu.28. vbi
quod hęc eſt communis opinio,quam repro-
bat *Gomeſ.var.reſol.tom.1.cap.12.num.75.& Gabr.*
conſ.132.quæſt.2.num.15.& 17. ait inſpiciendum
eſſe , An Teſtator voluerit debitum agnoſce-
re, an verò liberalitate vti *lib.1.* eumque refert
& ſequitur *Moder.Eugub.contron.foren.par.3.con-*
trou.218.nu.27.

Quia ad hunc effectum probandum exad-
uerſo eſſet, quod Teſtator noluit liberalitate
21 vti, † & ideo legauit , quia quod legabat de-
bitum credidit, vt probat *Text. in d.l.cum tale ,*
§.falſam, ibi , ſi probetur alias legaturum non
fuiſſe. *ff.de cond.& demonſtr.* & tradit *Io.Hargpr.*
in §.longè magis numer.3. inſtit.de legat. Io.Faber.in
§.huic proxima num.3. vbi dicit rationem , quia
22 in dubio cauſa debiti præſumitur impulſiua
non finalis *inſtit.cod. Coſt.ſelect.d.cap.5. num.4.&*
num.8.verſ.nam & ſi Gomeſ.var.reſolut. d. cap.12.
num.76. verſic.quod tamen, Surd.d.deciſ.161.n.27.
circa fin.verſ.quod in dubio , & num.28. Ia.Franc.à
Pont.conſ.18.ſub nu.2.verſ.oportet enim lib.2.

Nec tamen probatur, quinimò , quod Te-
ſtator voluerit liberalitate vti,colligitur.Tum
23 quia legauit legitimam,quam ſciebat,nec de
tempore Teſtamenti deberi matri ſaltem in
proprietate, vt in puncto ponderat *Gabr. dicto*
conſ.132.quæſt.2.ſub n.15.verſ.ſecundo aliter lib.1.
& in proximis terminis *Aym.conſ.81. nu.2. Se-*
raph.de priuil.iuram.priuil.61.ſub num.24.limit.15.
in fin.Rota Senen.apud Mart.Medit.deciſ.28.exami-
nat.17.num.75. In ipſo namque legato expreſ-
24 ſit † præcedentem tranſitum matris ad ſecū-
das nuptias ob quem tanquam Iuris Doctor ,
qualem ſe in teſtamento enunciauit , vtique
ſciebat matri legitimam ſaltem in proprieta-
te non deberi, *Bald.in authen.ex Teſtamento ante*
num.1.verſ.pone ergo,C.ſecund.nupt.Peregr.conſ.78.
num.5.lib.1.Menoch.conſ.237. num.7.& ſeqq. Rota
deciſ.80.num.6.& 9.par.6.recent.& in Foroſempro-
nien.Bonorum 14. Martij 1650. coram R.P.D. meo
Bichio. Gratiſque allegatur conſenſus Teſta-
toris ſecundis nuptijs, cui conſequens eſſe ſo-
25 let remiſſio iniuriæ , † & pœnarum ſecundo
nubentibus inflictarum *Dec.conſ.206.num.4.&*
ſeqq.Menoch.conſ.755.num.13.& duob.ſeqq.Ciriac.
contrau.139. num.25.& ſeqq.Rot.deciſ.368.num.6.
par.1.recent. Quia nullus probatur actus poſi-
tiuus conſenſus ante teſtamentum, & qui eli-
citur ex ipſo legato legitimæ gratioſus omni-
nò, & liberalis dici debet, ſiue importet agni-
tionem legitimæ, quam filius alias non debe-
bat , ſiue pœnarum binubatus remiſſionem ,
ad quam pariter filius non tenebatur.

Tum quia Teſtator vxori minus dilectæ ,
26 quam mater, † longè plus reliquit,vt in ter-
minis ponderat *Gabr.dicto conſ.132. q.2.ſub n.17.*
verſ.accedit quod maritus lib.1. Tum quia iam
27 arcta coniunctio ſanguinis † facit præſumi li-
beralitatem,vt bene aduertit *Coſt.dicto cap.5.ſub*
num.8.verſ.quid enim facit Coras in l.poſt contractū,
nu.9.ff.donat. Pen.deciſ.168. num.7.Peregr.conſ.65.
nu.3.conſ.81.nu.9.lib.3.

Tum quarto quia in alia parte teſtamenti
cogitauit Teſtator de ſuperuenientia filiorum
28 quodque in eum caſum agi vellet de hæredi-
tate diſcretiuè diſpoſuit , ſicut enim de hære-
ditate diſpoſuit expreſsè , ac diuerſimodè ſu-
peruenientibus necne filijs, ita diſpoſuiſſet de
legitima matris , vt ad propoſitum perpendit
diſcretiuum modum diſponendi in alia parte
teſtamenti *Gabr.d.quæſt.2.n.17.verſ.accedit etiam*
& in fortioribus habemus de tacita conditio-
29 ne, ſi ſine filijs , † quæ ſubintelligitur ex diſ-
poſitione, *l.cum auus, & l.cum acutiſſimi,C.fideic.*
quod ſi in vna parte teſtamenti ea conditio
adiecta ſit explicitè vni filio, non cenſetur ta-
citè adiecta alteri filio , *Soccin.Sen.in dicta l.Cum*
auus nu.38.Soccin.Iun.conſ.128.nu.53.lib.1.Mant.
de coniect.lib.12.tit.8.nu.21.Fuſar.de ſubſtit.q.693.
num. 19. Rota in Romana Fideicommiſſi de Campa-
gnolis 26.Iunii 1648.coram me . Sic etiam dona-
tio vniuerſalis ante filiorum conceptionem
30 alteri facta , † quæ ob illorum ſuperuenien-
tiam reuocaretur ex diſpoſitione *Text. in l. ſi*
vnquam C.reuoc.donat. non reuocatur ſi de filijs
ſuperuenturis in aliqua parte Inſtrumenti fa-
cta mentio, aut cogitatum non in genere, ſed
expreſsè fuit *Bart.in l. Titia Seio 87. §.Imperator*
ſub num.8.verſ.quandoque quis cogitat, ff.leg.2. Ti-
raquell.in d.l.ſi vnquam , verb.donatione largitus ſub
num.257. verſ ſufficit autem Giuuagnon.reſp.32.ſub
num.20.verſ.quia vt ſupra lib.2. Menoch.conſ.496.
ſub num.12.

Tum iandem quia poſt prægnantiam vxo-
31 ris Teſtator vixit , † & legatum non mutauit
exinde enim præſumitur cum eadem volun-
tate relinquendi liberaliter matri legitimam ,
etſi filij ſuperuenerint, deceſſiſſe *Tiraquell.dicto*
verb.donatione largitus num. 257. verſ.& ſuſceperit
liberos num.211.& 212. poſt Bald.in l.1. col.vltim.
verſ.ſed vlterius quæritur,C.de inoffic.donat.alioſque
relatos in Foroſempronien.Bonorum 23. Iunij 1651.
§.affirmatiua in fine, coram R.P.D.meo Bichio.

Quibus ſtantibus non vrget contraria con-
iectura educta ex eo quod Teſtator verbo, le-
gitimam,adiecerit, *ſuam*, ibi reliquit &c.ſuam
legi-

Digitized by Google

legitimam, ponderando verbum, *ſuam*, quod
32 ſignificat ſenſiſſe Teſtatorem de legitima ma-
tris propria, non verò de illa, quæ voluntariè
præſtaretur *ad text. in l. ſcribit Quintus Mutius 36. ff. aur. & arg. leg.* vbi ſub nomine, *ſuum*, † dici-
33 tur contineri ſolum id quod proprium eſt ali-
cuius effectum, *l. cum ſua Ancilla 69. l. eadem 70. & l. ſeq. ff. leg. 3. Piccard. in §. ſi quis debitori, num. 2.* ibi, *ſuum enim cuiuſque eſt, quod quis debet Inſtit. de leg. Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 23. & 25. Surd. in* puncto teſtamenti, in quo maritus legauit
vxori dotem ſuam, *deciſ. 142. ſub num. 6. & 9.* &
ad rem ponderat *Coſt. ſelect. cap. 4. num. 3.* vbi in
ſimili de verbo, *meum*, ait quod facit condi-
tionem.

Nam verbum *ſuum*, ſeu *meum*, tunc demum
34 facit conditionem, † quando eſt adiectum
corpori prorſus incerto, ſecus autem ſi cor-
pori certo, & ſecundo caſu ſtat demonſtratiuè
& non reſtrictiuè, vt ad litteram probat *Text. in l. nuper 83. verſ. & ideo,* vbi hæc diſtinctio ele-
gans dicitur *ff. de leg. 3. Rip. in l. cum fundus nu. 14. verſ. ſed ab iſtis, ff. legat. 1. Menoch. conſ. 349. nu. 21.*
35 Pariterque tunc limitationem præſefert, quã-
do Teſtator non fuit loquutus de tota re, nec
poterat de tota re diſponere, è conuerſo vero
non limitationem, ſed demonſtrationem im-
portat, vt poſt *Iacob. de Arc.* bene declarat *Caſtr. in l. ſi ex toto 6. ſub nu. 5. verſ. ideo dic, ff. leg. 1. Cald. de empt. & vend. cap. 10. ſub num. 2. verſ. vnde licet.*
At in caſu noſtro Teſtator loquutus fuit de
36 legitima indefinitè, & ſic de tota, potuitque
de tota tertia parte bonorum † ad fauorem
matris diſponere, etiamſi filij ſuperuenerint,
l. cum quæritur, l. parentibus, & vtrobique gloſſ. & DD. C. inoffic. teſtam. Iaſ. conſ. 127. nu. 4. lib. 1. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 5 gloſ. 8. par. 4. ſub num. 9.
37 Neque legitima eſt † corpus prorſus incertũ,
cum ſit certum ratione quotæ, *Rot. deciſ. 7. n. 11. deciſ. 97. num. 2. inter impreſſ. apud Modern. Forolиu. de legit. alijsque alleg. à dicto Modern. lib. 1. tit. 1. qu. 1. num. 4.*

Præterea verbum, *ſuam*, diuerſos habet in-
38 tellectus † iuxtà diuerſitatem materiæ ſubie-
ctæ *Rebuff. in l. pupillus 239. §. verbum ſuum col. 3.*
vbi ſignanter *verſ. negotium exponit ſuum*, ideſt
ad ſuam tendens vtilitatem, *ff. verb. ſignif. Dec. conſ. 262. num. 6. Menoch. dicto conſ. 349. nu. 19. Cald. de empt. dicto cap. 10. nu. 37.* vbi quod ſecundum
39 ſubiectam materiam † refertur ad eum, qui
dominus non eſt, *& text. in cap. 2. de donat.* Su-
biecta verò materia legitimæ non admittit in-
tellectum proprietatis in matre antequam ac-
40 ceptetur *Cancer. var. reſol. tom. 1. cap. 3. ſub nu. 69. & ſeqq. alijsque allegati in Anconitana Bonorum 25. Februarij* 1647. *§. nam contraria, coram R. P. D. meo Bichio.* Eoque minus de tempore teſtamenti,
quod pro expoſitione verbi, *ſuam*, ibi prolati
41 debet attendi cum viuente filio † mater nul-
lum ius habeat in legitima, *Bart. in auth. ſi qua mulier num. 22. C. Sacroſ. Eccleſ. Suarez recept. ſent. verb. legitimam num. 67. Grammat. deciſ. 101. nu. 65. Seraph. deciſ. 815. num. 4. Rot. apud Modern. Forolиu. de legit. deciſ. 55. num. 22. deciſ. 59. num. 16.* Vnde
perneceſſe verbum, *ſuam*, † ſignificare non
42 poteſt niſi vtilitatem, quam mater perceptura
erit ex legitima, non autem limitare legatum.
Præſertim concurrentibus tot coniecturis in
contrarium ſupra ponderatis, vt in terminis
huius verbi tradit *Menoch. dicto conſ. 349. nu. 19.*
Quæ coniecturæ in omnem euentum cum
43 ſint numero, † & pondere plures, vel præua-
lent, vel ſaltim rem dubiam reddunt, quo ca-
ſu reſpondendum eſt pro validitate legati,
l. quoties, ff. verb. dub. Coſt. in puncto ſupracit. cap. 5. num. 6. verſ. mouetur etiam Io. Faber. in §. Huic pro-xima num. 3. verſ. in 3. inſtit. de legat. Craſſ. in dicto §. legatum quæſt. 59. ſub num. 3. verſ. quod in re dubia præſertim fauore matris *Peregr. conſ. 65. num. 3. conſ. 81. ſub nu. 9. lib. 3.*

Tandem non obſtat, quod legitima de tem-
porè teſtamenti eſſet verè debita, quia filij nõ
44 aderant, † & illis ſuperuenientibus legatum
cenſeatur tacitè reuocatum. Nam procederet
obiectum ſi legitima fuiſſet legata, vt debita
non vt volita, & ex liberalitate legantis, & ſa-
45 tis eſſe rem eſſe dubiam, ne legatum cenſea-
tur reuocatum *Peregr. conſ. 43. nu. 21. lib. 1. Fontanell. deciſ. 539. n. 4 cum alijs ibi allegatis.*

Quæ vero forſan opponentur de præſcrip-
tione, ſeu longiſſima taciturnitate in hac lite,
facili negotio tolluntur, quia inſtantia de iure
46 canonico † eſt perpetua, *Creſcent. deciſ. 7. nu. 8. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Achill. deciſ. 5. n. 4. de præ-ſcript. cum alijs alleg. in Romana Domus 6. Februa-rij 1640. coram bon. mem. Card. Panzirolo, & in Volaterrana Prioratus 16. Martij 1646. coram R. P. D. meo Bichio.* Nec diuturna taciturnitas † indu-
47 cit deſertionem, niſi in actis conſtet de non
iure tacentis, vt pluribus comprobatum fuit
in præcip. Romana Fideicommiſſi de Campagnolis coram me.

Et ita reſolutum fuit &c.

ROMANA SOCIETATIS LIGNORVM.

Veneris 12. Decembris 1653.

ARGVMENTVM.

Appellatus ſi actis primæ inſtantiæ ab appellante tranſportatis vtitur tenetur ad expenſas pro eius portione tangeñ, quod procedit etiam in ſingulari ſucceſſore.

SVMMARIVM.

1 Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 20. §. Præterea diſponit, *quod appellatus ſi comparet, & vtitur actis per appellantem tranſportatis, tunc expenſas pro ſua portione ſubire tenetur.*
2 *Appellatus cenſetur vti actis per appellantem tranſportatis, ſi illa à Notario ad effectum videndi accommodari fecit.*
3 *Amplia concluſionem procedere nedum in gradu appellationis, ſed etiam cauſa pendente in gradu reſtitutionis in integrum, dum eadem ratio in ea militat.*
4 *Reſtitutio in integrum ſuccedit loco appellationis eiuſque inſtantiam reſtaurat.*
5 *Cauſa reſtitutionis in integrum eſt eadem cum cauſa appellationis.*
6 *Acta priorum inſtantiarum ad effectum refectionis expenſarum:*

Digitized by Google

penſarum tranſportatata in gradu reſtitutionis in integrum conſiderantur vti pars regiſtri facti.

7 Deciſ.Pen.66.nu.13. *quo caſu loquatur?*

8 *Succeſſor ſingularis regulariter non tenetur ad expenſas iudicij moti per prædeceſſorem.*

9 *Intellige de illo ſucceſſore ſingulari, qui proceſſu vſus non eſt, nec commodum ſentit, ſecus vero de ſucceſſore actis, & proceſſu vtente, tunc enim expenſas ſubire tenetur.*

10 *Tertius ad cauſam admiſſus in ſtatu, & terminis in gradu reſtitutionis in integrum facit omnia acta ſua, ac ſi principaliter contra ipſum cauſa eſſet commiſſa.*

DECISIO CCCCLXXXII.

TRANSPORTATO extractu facto in prima inſtantia inter Deſiderium Oddũ & Lercarios ſuper Societate Lignorum in ſecunda Inſtãtia in Rota, in qua Ioſephus Baua cum particulari commiſſione ad cauſam admiſſus in ſtatu, & terminis ſibi à Notario primam partem dicti extractus, qui ob eius molem in duas partes erat diuiſus accommodari fecit, eumque ad domum ſuam ad effectum videndi portauit. Igitur cum Lercarij totum extractum Notario perſoluerint contra Ioſephum obtinuerunt Decretum Rotale à R. P. D. meo Meltio principalis cauſæ tunc Iudice pro ſolutione medietatis mercedis primę partis ſupradicti extractus. A quo decreto cum vtraque pars appellauerit, cauſaq; mihi commiſſa, hodie dubitatum fuit; An decretum Rotale eſſet confirmandum, vel infirmandum & Domini reſponderunt, Banam teneri ad medietatem totius extractus ab ipſis Lercarijs ſoluti ſic diſponente *Conc.Trid.ſeſſ.25.de refor-*
1 *mat.cap.20.§.Præterea*, † vbi quod ſi appellatus
compareat, cogatur tunc is quoque actorum quæ tranſportata ſunt, expenſas pro portione ſua, ſi illis vti voluerit, ſubire, vt notat *Gratian.diſcept.121. num. 15. & dixit Rota in Aſſiſien. Bonorum 9. Decembris 1644.§.nec releuat in fine coram me*. Nam eo vti voluiſſe cenſendus eſt,
2 quod ſibi illius partem accommodari fecerit
à Notario ad effectum videndi, vt fuit deciſum *in Pampilonen.Decimarum 5. Maii 1634. coram bon.mem.Card. Hieronymo Veroſpio*. Quæ ſicuti contra appellantem in gradu appellatio-
3 nis † ita etiam cauſa pendente in gradu reſti-
tutionis in integrum procedunt, dum eadem ratio in ea militat; Et reſtitutio in † integrum
4 ſuccedit loco appellationis, eiuſque Inſtan-
tiam reſtaurat *Caſſador.deciſ.2.num.2.verſ.& non dicitur de Procur.* vbi firmatur, quod cauſa re-
5 ſtitutionis in integrum † eſt eadem *Fran.Ant.
Cdſt.conſ.93.num.36. aliique relati à Modern.Hiſp. de iudic.lib.1. diſp.2.nu.33. Rota in Romana Domorum 25.Iunii 1646.coram R.P.D.meo Bichio.*

Nec releuat, quod agatur de expenſis actorum factorum in Tribunali A. C. primæ In-
6 ſtantiæ Iudicis, quia conſiderantur, † vti pars
regiſtri facti, & tranſportati in gradu reſtitutionis in integrum continen. omnia acta priorum inſtantiarum ibidem inſerendo ex allegatis *in Iuuenacen. & Melphiten. Bonorum 8. Iunii 1646.coram D.Card.Corrado, & in Camerinen.Bonorum 1.Iunii 1652. coram R.P.D. meo Bichio*, ſic non habet locum *deciſ.66.nu.13.coram
7 Penia*, † quia illa loquitur de iudicio diuerſo,
non eodem, vt hoc.

Non obſtat, quod cauſa reſtitutionis in integrum non pendeat cum Baua principaliter, ſed cum Oddo, cuius etiam ſi Baua ſit ſingularis ſucceſſor tamen non teneatur ad expen-
8 ſas Iudicij moti † contra Oddum, vt de ſingu-
lari ſucceſſore dixit *Rota deciſ.614.num.4.par.3. recent.* Ceſſat hic quia intelligendum eſt de il-
9 lo ſucceſſore ſingulari, † qui proceſſu vſus nõ
eſt, & eius vigore commodum non ſenſit, in quibus illa deciſio loquitur, non autem in caſu, quo commodum ſenſit actis vtendo, tunc enim etiam ſingularis ſucceſſor tenetur, vt dixit *Rota in Marſicen.Iuriſdictionis 29. Ianuarii, & 3.Iunii 1644. §.penult.in fin.coram R.P.D. meo Bichio*. Deinde cum idem Baua admitti ſe fecerit ad cauſam in gradu reſtitutionis in integrum pendentem in ſtatu, & terminis, in qui-
10 bus reperiebatur tanquam principalis, fecitq;
ſic omnia acta ſua, ac ſi contra ipſum nominatim cauſa fuiſſet commiſſa *Mohedan. deciſ. 3. de iudic. Rot.deciſ.271.nu.3.part.1.rec.& deciſ.259. num.1.coram fa.me.Greg.XV.*

Et ita vtraque &c.

COMPOSTELLANA COADIVTORIAE.

Lunæ 15. Decembris 1653.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apoſtolicæ Coadiutoriæ cum futura ſucceſſione, ex quibus iuſtificatę appareant? Per appoſitionem manus Papę beneficicium adeò remanet affectum, vt inferior collator non valeat ſe intromittere. Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem, itaut pro vacua habeatur Penſio ſecunda non extinguitur ſi beneficium eſt capax vtriuſque.

SVMMARIVM.

1 *Infirmitas coadiuti narrata in litteris coadiutoriæ probatur ex Teſtibus formiter examinatis.*

Podagra, ac ætas coadiuti probatur ex teſtibus, quibus ſtandum eſt ibidem.

2 *Infirmitas coadiuuti eo magis iuſtificata remanet ex effectu ſubſecuto ſi ſtatim poſt obtentam gratiam coadiutoriæ coadiutus obijt.*

3 *Gratia Coadiutoriæ redditur nulla, ſi exceſſus concurrit in mandato procuræ coadiuuti.*

Reſignatio non ſubſtinetur ſi fines mandati procuræ ad reſignandum non fuerunt ſeruati ibid.

4 *Supplicatio ſi continet plures gratias, poteſt vna eſſe valida, licet cætera ſint inualida.*

5 *Reſignatio totaliter fundatur in intentione reſignantis, quam Papa reſignationem admittendo ſequi velle præſumitur.*

6 *In gratia Coadiutoriæ Papa ſolummodo reſpicit neceſſitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ reſultan. ex impotentia coadiuuti, eaque ſolum probata beneficium remanet affectum.*

7 *Beneficium quando eſt affectum operatur, vt exi-*

ſtente

Digitized by Google

ſtente gratia nulla ex aliis adhuc inferior collator non valet ſe ingerere.

8 *In gratia Coadiutoriæ præter vtilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ cætera narrata non attenduntur.*

9 *Conſenſus coadiuuti in coadiutoria adhibetur non vt aſſumat naturam reſignationis, à qua longè differt, ſed vt tollatur odium captandæ mortis. Reſignatio longe differt à coadiutoria ibid.*

10 *Affectio vt diſcernatur ſecundum caſuum contingentiam recurrendum eſt ad voluntatem Papæ.*

11 *Beneficium quando eſt affectum, tunc habens titulum, & poſſeſſionem à non habente authoritatem conferendi dicitur intruſus.*

12 *Decretum irritans continetur* in Extrauaganti ad Romani §. Decernentes *deprobat inter communes.*

13 *Beneficium per appoſitionem manus Papæ affectum reſeruatur eidem Papæ.*

14 *Poſſeſſio infecta ex decreto irritanti nullius eſt momenti, & reputari debet pro non poſſeſſione, & pro vacua, & non manutenibili.*

15 *De ſubreptione, vel nullitate gratiæ opponere nequit nullum habens intereſſe.*

16 *Narrata in gratia coadiutoriæ ſufficit quod de facto iuſtificentur.*

17 *Tertius de ſubreptione gratiæ obijcere nequit.*

18 *Exceptio iuris tertii quamuis ſit excluſiua iuris agentis allegari nequit, niſi ille tertius declaret.*

19 *Tertius dare nequit de nullitate contractus nulliter celebrati à minore niſi minor ipſe nullitatem declaret.*

20 *Ius tertii excluſiuum iuris agentis allegari non poteſt, ſi ab eiuſdem tertii voluntate pendet.*

21 *Penſio ſecunda ſubſtinetur nec extinguitur ſi beneficium eſt capax etiam penſionis antiquæ:*

22 *Penſio nulliter à principio reſeruata non poteſt validari per extinctionem ſecundæ penſionis.*

23 *Gratiæ duæ quando ſunt omninò diuerſæ ſi vna corruit non tamen corruit altera, quamuis ſint ad inuicem correſpectiuæ.*

24 *Clauſula,* dummodo remaneant centum pro Rectore *importat modificationem non autem onus.*

25 *Clauſula,* Dummodo remaneant centum pro Rectore *iuſtificata remanet ex valore probato per Teſtes.*

26 *Clauſula,* Dummodo remaneant centum pro Rectore *non ab alio allegari poteſt, quam ab ipſo Rectore, quod ei non remaneant.*

27 *Littera Apoſtolica iuſtificata paratam habent executionem.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

OBTENTA per Ioſephum de Mera, & Caſtro coadiutoria à Sanctiſſ. D. Nostro futura ſucceſſione in Canonicatu Eccleſiæ Compoſtellanæ poſſeſſo à q. Melchiore Sarmiento diſtincto ab alio, quem in ſimul cum Cantoria in eadem Eccleſia tenebat, in quibus ipſe Alphonſum germanum fratrem Ioſephi iam ſub die 1. Ianuarij 1649. pariter in Coadiutorem ſub vna ſupplicatione deputari obtinuerat, quæ gratia Alphonſi fuit ab hoc Sac. Tribunali per duas deciſiones vna coram Reuerendiſſ. Tarraconen. 7. Febr. Et altera coram R. P. D. meo Zarate 9. Maij 1651. declarata iuſtificata. Hodiè Petro de Nauia prouiſo ab Ordinario Compoſtellano de altero Canonicatu, quem Ioſephus in Coadiutoriam obtinebat prætendente Coadiutoriam hanc eſſe nullam, & ſubreptitiam ex defectu conſenſus Coadiuti ob non ſeruatas conditiones in mandato procuræ expreſſas dubitatum fuit an litteræ Apoſtolicæ Ioſephi ſint iuſtificatæ, & exequendæ, & affirmatiuè a Dominis reſponſum fuit.

Quia omnia Ioſephum in litteris ſuis iuſtificaſſe apparet videlicet podagram, & ætatem Melchioris Coadiuuti ita vt Eccleſiæ
1 inſeruire † non poſſet ex Teſtibus 12. formiter examinatis, quibus eſſe ſtandum firmauit *Rota deciſ. 45. num. 6. & ſeqq. par. 6. recent.* & ex-
2 perientia demonſtrauit † veritatem, dum ſtatim poſtea videlicet menſe Febr. obijt, vt *in dicta deciſ. num. 3. par. 6. & deciſ. 313. num. 10. par. 7.* & ex alijs cauſis optimè deductis in ſupradicta *deciſ. 7. Febr. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* & ex eiſdem teſtibus, & alijs luculenter in facto deductis probatur etiã quod Ioſeph ſit Presbyter, & fuerit Rector Eccleſiæ de Arano, & alia omnia in litteris narrata iuſtificantur.

Nec modo obſtant, quæ per prouiſum ab Ordinario allegata fuerunt, videlicet præ-
3 tenſus exceſſus mandati Procuræ† Coadiuti, qui defectus reſignationem infringit, vt fuit dictum *in Sauonen. Cantoriæ 27. Iunii 1642. §. 1. coram me.* Licet iſte exceſſus deducatur. Primo ex taciturnitate pacti in mandato contẽti de extinguen. penſionem duc. 40. reſeruatam ad fauorẽ Ioſephi Coadiutoris ſuper Eccleſia Parochiali S. Eulaliæ de Araño, quam ipſe reſignaturus erat. Secũdo quod valor Parochialis fuerit in mãdato expreſſus in duc. 260 quæ æris Hiſpani fuiſſe prætenditur, & Procurator in ſupplicatione expreſſerit valorem ducat. 180. auri de Camera qui conſtituebantur ex ducatis 260. argenteis. Tertiò quia idem mandatum contineat ſimpliciter quod ſuper dicta Parochiali reſeruetur penſio ducat. 100. libera & exempta ab omni onere ad fauorem Antonij filij naturalis coadiuuti, & in litteris reſeruationis fuerit adiecta clauſula *Dummodo remaneant* 100. *ducati de Camera ad fauorem Rectoris.*

Omnes namque obiectus huiuſmodi ceſſant aduertendo quod ex pluribus gratijs ſub
4 eadem † ſupplicatione contentis poteſt eſſe valida vna, & ſic illa de qua hodie agitur abſque eo quod ſint validę cęterę, *Gonz. gloſ. 5. §. 9. num. 59. & 60. Rota in Meleuitana Beneficiorum 10. Martij 1641 coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in terminis Coadiutoriæ in rec. dec. 313. nu 28. par. 7.* nec pro nullitate vis fieri poteſt in prętenſo defectu conſenſus Coadiuti, qui conſentire vt dicitur noluit, niſi impletis cõditionibus reſignationi adiectis ad inſtar eius
5 qui † ſub certis conditionibus reſignat. licet enim reſignatio totaliter fundetur in intentione reſignantis quam Papa ſequi velle præſumi-

ſumitur, *vt in Leodien. Canonicatus S. Dioniſii*
25.Maii 1626. *§.adhuc in fine coram bon memor.*
Pirouano exaduerſo allegata. Nihilominus in
6 conceſſione Coadiutoriç † Papa reſpicit ſo-
lummodo neceſſitatem, vel vtilitatem Ec-
cleſię, quę reſultat ab impotentia Coadiuti
illa, quę ſola probata beneficium remanet
Papę affectum adeo vt exiſtente gratia nulla
7 ex alijs † adhuc inferior collator ſeſe ingere-
re non poſſit, ſicuti *ex deciſ.Buratt.79. num. 1.*
dictum fuit in pręallegata *deciſ. Reuerendiſſimi*
Terraconen.§.quoniam verſic.pro cuius conceſſione,
& in alia D. mei Zarate §. Demum vbi alia
deciſiones concordantes allegantur, & comprobatur
ex diſpoſitione Concilii Trident.ſeſſ.25. de reform.
cap.7.verſ.in coadiutoriis quoque Modern.Leodien.
de Coadiutor cap. 9. de cauſa finali num. 3. itaut
pręter dictam vtilitatem, vel neceſſitatē Ec-
8 cleſię † cętera narrata non attendantur *Rota*
deciſ.255.num.9.& 12.part.6. recent. Conſenſus
autem in Coadiutoria adhibetur non ad hoc
vt aſſumat naturam reſignationis, à qua lon-
9 gè differt, ſed ad hoc vt tollatur † odium ca-
ptandę mortis, vt bene per dictum *Modernum*
Leodien. de Coadiutor cap. 5. de cauſa efficiente
num.3.cum duobus ſeqq. & propterea Rota in dicta
deciſ. Leodien. Canonicatus dicto §. adhuc monuit
10 neceſſarium eſſe † recurrere ad voluntatem
Papę pro diſcernenda affectione ſecundum
contingentiam caſuum. Imo ſtante affectio-
11 ne huiuſmodi † ſequitur etiam vt aduerſa-
rius tamquam habens titulum, & poſſeſſio-
nem à non habente auctoritatem conferren-
di dicatur intruſus *Gigaſ.de intruſis num. 39.* &
12 amplius quod cum decretum irritans con-
tineatur *tam in Extraneg.ad Romani §.Romani &*
§.Decernentes ex nunc irritum de probat.inter com-
mune, vbi beneficia per appoſitionem manus
13 affecta † reſeruantur Pontifici, quam etiam
in litteris, de quibus hodie agitur, *Buratt. de-*
ciſ.36. num. 5. & 6. ex tali decreto poſſeſſio
14 eiuſdem Nauię adeo remanet infecta, † &
nullius momēti ita vt exiſtimari debeat pro
non poſſeſſione, et pro penitus vacua, &
& non manutenibili *Coccin.dec.51.num.4.& in*
Mediolanen. Cimiliarcatus 15. *Maii* 1645. *§. non*
agitur coram me, & in Valentina Rectoria 24.Maii
1647.*§.Sed coram R.P.D. meo Bichio*, dumque
ipſe nec etiam poſſeſſionem manutenibilem
15 habet fruſtrà conatur † obijcere de ſubre-
ptione, vel nullitate cum intereſſe non ha-
bens de illis opponere nequeat *Rota deciſ.101*
num.16.par.5.recent.

Et nihilominus ex abundanti ad ſingulos
obiectus alię particulares reſponſiones aſſi-
gnatę fuerunt, & quicquid ſit de primo ex-
ceſſu non narrationis pacti de extinguenda
penſione dictum fuit quod id reſpicit iuſtifi-
cationem reſignationis non autem gratię
Canonicatus, de qua hodiè agitur ſtrictè an
ſit iuſtificata, ad quem effectum ſufficit cō-
16 ſenſum Coadiuti, & alia narrata † iuſtificata
eſſe de facto prout iuſtificata fuerunt *Rota*
deciſ.410.numer.4.par.1. recentior. Nauia tam-
17 quam tertius † non poteſt de hoc exceſſu,
ſiue ſubreptione opponere ex traditis *per Ab-*
batem in cap.ſuper eo num. 5.verſ.ſecundus effectus,
& verſ. 29. effectus de officio delegati & ibi Butr.
num.5.& ſecundo probab.Seraphin.deciſ.457.nu.5.
& Rota deciſ.396 num.3.deciſ.410. num.6. coram
ſan.mem Gregor. Decimoquinto cum alijs allega-
tis *in illa Compoſtellana Coadiutoria ſuperius cita-*
ta in §.penult.coram Reuerendiſſ.Tarraconen. & in
eodem 9.Maij 1653.in §. præterquā coram R.P.D.
meo Zarate, vbi dicitur quod etiam ſi ius ter-
tij ſit excluſiuum iuris agentis allegari non
18 poſſe niſi ille tertius † declarauerit, & pro
his confert *dec.in Romana Salniani 4.Iulii* 1640.
coram Reuerendiſſ.D.meo Decano, in qua dicitur
19 quod tertius non poteſt † dare de nullitate
cōtractus nulliter celebrati à minore niſi mi-
tior ipſe nullitatem declarauerit, idemque
deciſum fuit *in Fanen.dotis 17.Martii* 1642. *co-*
ram R.P.D. meo Cerro, & in Romana fideicom-
miſſi de Guidis 25.Iunii 1629. *coram bon. memor.*
Hieronymo Card.Veroſpio, vbi quod ius tertij
20 excluſiuum Iuris agentis allegari non poteſt
ſi ab eiuſdem terti voluntate pendet.

Secundo obiecto quoad valorem Paro-
chialis dictum fuit intrare reſponſiones da-
tas *in deciſ. D.mei Zarate §.etenim*. Pręſertim,
quod hodiè teſtibus quoque veritas valoris
expreſſi fuit comprobata, & ſtante hac com-
probatione ſequebatur etiam, quod dictum
pactum extinguen.penſionem eſſet ſuperfluū
reſpectu validitatis penſionis 100.reſeruandę
pro Antonio filio Coadiuti, ad quam ille
principaliter reſpexit cum ea ſi beneficium
erat capax vtriuſque penſionis teneret abſq;
21 quod † ſecunda penſio extingueretur *Lotter.*
de re benef.lib.1.quæſt.38.num.59.Rota deciſ.169.
num.2.par.7.recentior.poſt Caſſad. & Creſcent. ibi
allegatos, & vlterius pactum de extinguendo
non fuit appoſitum fauore Coadiuti, ſeù
Antonij eius filij, ſed Ioſephi Coadiutoris,
cuius penſio extinguenda erat præſertim
22 quod extintio ſubſequens † non poterat va-
lidare aliam penſionem illegitimi ſi à prin-
cipo nulliter reſeruata fuiſſet, *Rota deciſ.* 169.
num.2.par.2.recent.

Animaduerſum pariter fuit quod pactum
extinguen.prout etiam narratiua valoris Pa-
rochialis non eſt adiecta mandato Procuræ
facto à Coadiuuto, ſed alteri facto à Coadiu-
tore, nec in ordine ad Canonicatum, de quo
agitur, cui Coadiutor dabatur, ſed ad Paro-
chialem quam ipſe Ioſephus alteri reſignabat
quapropter cum gratia reſignationis Paro-
chialis ſit omninò diuerſa à Coadiutoria Ca-
nonicatus tam ratione rei quam perſonarum
& ſi illa ob non impletum mandatum alias
corrueret non ideò corrueret gratia Coadiu-
23 toriæ, quāuis † eſſent ad inuicem reſpectiuæ
Put.deciſ.98.lib.2.Gonz.ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 9.
num.53.cum duobus ſeqq. & pariter in terminis
Coadiutoriæ eſt præallegata *deciſ. 313. nu.28.*
par.7.recent.

Penſio autem illegitimi fuit reſeruata cum
ſolitis clauſulis exemptiuis ab omni onere.
Additio vero clauſulæ, *Dummodo remaneant*
100.*pro Rectore* eſt modificatio non autem
24 onus, † & vlterius non releuat ex deductis
in

Digitized by Google

in deciſ.D.mei Zarate §.cum duobus ſeqq. Multòque minus quia illa 100. remanere hodiè conſtat ex valore probato per Teſtes datos in Summ.*num.*6. vt fuit dictum *in Romana penſionis 25. Maii 1646. §. Vndè huiuſmodi coram R.P.D. meo Bichio, & in Conchen. penſionis 21. Maij* 1649. *§. Hac enim coram Eminentiſſimo D. Card.Corrado & 14. Februar.*1650.*coram R.P.D.*
25 *meo Bichio.* Et demum non † ab alio, quam ab ipſo Rectore allegari poteſt;, quod ei non remaneant dicta ſcuta 100. pro congrua vt dixit, *Rota in Tudertina Parochialis 5. Decembris* 1646.*§.quia animaduerterunt coram R. P. D. meo Cerro*.

Alia obiecta circa mandatum Procuræ in perſonam illius, qui Coadiutoriæ conſenſit ſatis fuerunt ſublata in eleganti *dec.huius cauſa 9.Maij* 1653.*coram R.P.D.meo Zarate in §.vlterius, & ſeqq.vſque ad finem deciſionis.*

Quarè Domini ex prædictis, & alijs reſponſionibus adductis in deciſ. Reuerendiſſ. Terraconen.& R.P.D. mei Zarate reſponderunt litteras Ioſephi eſſe iuſtificatas, & con-
27 ſequenter exequendas † vtraque parte informante.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 16.Ianuarij 1654.

ARGVMENTVM.

Legitima in bonis filij, quo caſu matri non ſit debita? Mater tenetur in legitimam imputare fructus ex hæreditate filij perceptos, quando ità mandauit Teſtator, & ipſa Teſtamentum acceptauit. Detractiones quo caſu à grauato prætendi nequeant?

SVMMARIVM.

1 *Legitima non debetur matri in bonis filij quoties ſupereſt nepos.*

2 *Amplia procedere etiamſi nepos ſit illegitimus ſi tamen eſt legitimatus abſque clauſula* ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *& ſic habilitatus ad ſuccedendum.*

Legitimatus in ampliſſima forma abſque clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato cenſetur habilitatus ad ſuccedendum, non ſecus ac ſi eſſet ex legitimo matrimonio natus ibid.

3 *Mater relicta hæres vſufructuaria à filio tenetur ex præcepto Teſtatoris in eius legitimam imputare fructus ex hæreditate perceptos, & percipiendos.*

4 *Immiſſio non retardatur fideicommiſſario ob detractionem legitimæ ſi eius creditum redditur illiquidum.*

5 *Legitima in fructibus nequit relinqui. Declara procedere, niſi concurrat acceptatio Teſtamenti, in quo eſt relicta, alias enim concurrente acceptatione cenſetur ſub ea ius imputationis, aut renunciatio detractionis legitimæ comprehenſum, nu. 7. & 8.*

6 *Vſusfructus matri relictus in eius legitimam imputatur.*

9 *Hæres in re certa venit appellatione hæredis.*

10 *Dictio* dicti *eſt relatiua ad ſupra expreſſa.*

11 *Hæredis nomine venit hæres vſufructuarius.*

12 *Verba poſita in eadem oratione omnia qualificant.*

13 *Præſertim quando eadem ratio æqualiter in omnibus militat.*

14 *Tranſactio facta à grauato ſi eſt erronea, nocet nō fideicommiſſario venienti ex propria perſona.*

15 *Tranſactio ſuper bonis fideicommiſſi facta non bona fide, ſed in euerſionem fideicommiſſi, & ad commodum tranſigentium non obſtat fideicommiſſarijs.*

16 *Bona fideicommiſſi alienata ſtāte prohibitione Teſtatoris vendicari poſſunt à fideicommiſſario, quamuis in alienante non concurrat ſcientia prohibitionis.*

17 *Scientia elicita ex præſumptionibus, & coniecturis eſt ſufficiens vbi requiritur.*

18 *Detractiones ex præcedentibus alienationibus conſumpta cenſentur.*

19 *De detractionibus quoties agitur in quantitate non in quota non eſt opus firmare ſtatum hæreditatis.*

20 *Confeſſio propria ſuperat quamcumque aliam probationem.*

21 *Identitas bonorum hæreditariorum probatur ex Inuentario confecto ab hærede.*

22 *Inuentarium probat contra conficientem, & habentem ab eo cauſam.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

SENTENTIA Rotalis coram R. P. D. meo Celſo canonizans fideicommiſſum Proſperi, de quo agitur purificatum ad fauorem Pompei Bolognetti fuit confirmata ſub die 27. Iunij 1653. coram me ſed per Annibalem de Sartis, & conſortes obtenta noua audientia, Domini cum rationibus in deciſione deductis in deciſis permanſerunt, non obſtantibus motiuis ab informantibus pro receſſu deductis; Quia detractionibus, quibus adhunc effectum adhuc inſiſtebant ſatis fecerūt deciſiones *Mercurij* 28.*Iunii* 1651. *& Lunæ 17.Iunij* 1652. *emanata coram R. P. D. meo Celſo*.

Signanter ad detractionem legitimæ prętenſam ex perſona Eliſabeth matris Proſperi fideicommittentis ſubſiſtunt reſponſiones datæ in dictis deciſiolbus, quod nimirum
1 Eliſabeth matri † cum ſupereſſet Vincentius filius eiuſdem Proſperi non debebatur *Graſſ. in §.legitima quæſt.4.num.*1. non obſtante quod dictus Vincentius eſſet illegitimus, dum fuit
2 legitimatus in † ampliſſima forma abſque clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, & ſic habilitatus ad ſuccedendum non ſecus ac ſi fuiſſet ex legitimo matrimonio natus *Brucafer.conſ.*53. *num.*13. Vel ex præcepto eiuſdem Teſtatoris Eliſabeth tamquam
3 hæres in vſufructu † teneatur imputare fructus ex hæreditate perceptos, & percipiendos qui licet ſemper, vt exaduersò prætenditur nō fuerint percepti donec liquidentur, remanet ſaltim illiquidum creditum legitimæ, & propterea inefficax ad immiſſionem Pom-

peio competentem retardandam tamquam
fideicommiſſario ex allegatis in prędictis de-
ciſiònibus.
5 Non obſtat, quod legittima † relinqui in
fructibus non potuerit,quia præter quod hic
6 agitur de vſufructu, † quem præſertim dum
verſamur in matre in legitimam impu-
tari dixit *Rota coram Seraphin. deciſ.* 1365.
nu.2.& 7. Hoc forſan procedere poſſet ſi ma-
ter Teſtamentum Proſperi nõ acceptaſſet,vt
7 in his terminis reſpondit *Rota dec.186.num. 3.
& 4.coram ſan.mem.Gregorio vbi adden.num.6.&
in deciſ.291 num.6.part.7.recent.* Attamen acce-
ptatio in caſu iſto ſemper pro conſtanti ha-
bita fuit,& reſultat etiam ex eo quod eadem
Eliſabeth promiſit omnia bona finito vſu-
8 fructu reſtituere, ſub qua promiſſione,†vni-
uerſali, aut acceptatio imputationis includi-
tur, aut renunciatio detractionis legitimæ,vt
in ſimili tradit *Alex.conſ.133.num.4.libr.5.Rota
in Bonon.Dotis 7.Februarij 1620.coram bon. mem.
Manzanedo.*
Minus obſtat, quod præceptum Teſtato-
ris de imputando fructus in legitimam di-
rectum ſit ad hæredes inſtitutos, quales ne-
gatur fuiſſe mater ſolum in vſufructu fuerit
inſtituta. Quia & ipſa fuit in vſufructu hæres
vniuerſalis, & quatenus dici poſſet hæres in
9 re certa † adhuc venit appellatione hæredis.
*Alex.conſ.22.num.7.& ſeqq.lib.5.Caſtrenſ.conſ.9.
num.11.& ſeqq.lib.1.Hondod.conſ.54. numer. 21.
lib.1.* maximè ponderata dictione in præce-
pto appoſita ibi *dd. hæredibus inſtitutis,* quæ re-
10 petit † hæredes ſuperius inſtitutos qualis eſt
11 in verbis mater † reſpectu vſusfructus *l. qui
liberis §.hæc verba ff.vulg. l.fin. C.inſtit. & ſubſtit.
Rota in proximis terminis deciſ.495.num.7. coram
ſan.mem. Greg. XV.* & in fortioribus terminis
fuit deciſũ *in Fulginaten. Alimentorum 24. Ianuar.
1624.§.Quia in deciſione coram bo.mem.Pirouano*
Neque tranſactio, quæ inter Vincentium,
& Angelam facta fuit, & concedit ipſi ex
perſona matris etiam detractionem legitimę
obſtat immiſſioni Pompeio debitæ, quia
etiã in hoc capite benè reſpondent ſupradi-
ctę deciſiones, quod nimirũ venit in ea caſus
reſolutionis tranſactionis iuxtà pactũ reſolu-
tiuum appoſitũ, in quem caſum licet in fine
tranſactionis partes conuerint,quod bona re-
uertantur ad Vincentiũ detracta tertia parte
bonorum legitimæ pro Eliſabeth, id tamen
non conuenerunt ſimpliciter,ſed additis ver-
12 bis *de iure faciendis*, quæ cum ſint poſita in
eadem oratione,qualificant nedum alias de-
tractiones, ſed etiam legitimam iuxtà regu-
lam *tex.in l.iam hoc iure ff.vulg.pupill.ſubſtit.cum
aliis allegatis in Romana Electionis puellarum 17.
Nouembris 1624.coram bon.mem.Pirouano,* maxi-
13 mè quia eadem ratio † militat in legitima
quam in alis detractionibus, *Rota deciſ. 350.
num.7.par.1.recent.* & in omnem caſum tran-
14 ſactio Vincentij in hac parte †erronea, cum
vt dictum fuit ſupra legitima non debeba-
tur, non noceret Pompeio vocato ad fidei-
commiſſum ex propria perſona ex allegatis
*in prima deciſ.in §.nec alienatio coram R.P.D. meo
Celſo,* & gratis etiam allegatur, quod eadem
15 tranſactio†fuit facta bona fide cum appareat
inita in totalem euerſionem fideicommiſſi
ad commodum tranſigentium itaut benè
procedant deducta *in Bonon. fideicommiſſi de
Blanchis 10.Aprilis, & 14. Decembris 1646. co-
ram Reuerendiſſ.Tarraconen allegat.in deciſionibus
R.P.D.mei Celſi.*
Nihil releuante, quod Pompeius reporta-
uerit ceſſionem iurium à Vincentio, quia
nedum vtitur dicta ceſſione cumulatiuè, &
citrà pręiudicium propriorum iurium eidem
facta,ſed etiam nititur propriæ vocationi pu-
rificatæ ob alienationes factas à Vincentio,
vt ponderarunt omnes deciſiones in hac
cauſa factæ; Et ſcientia eiuſdem Vincentij,
quoad prohibitionem alienandi iniunctam
à Teſtatore, quatenus requiretur. prout ne-
16 gatiuè videtur dũ agitur à fideicommiſſario
contrà extraneos, in quos bona bona fue-
runt alienata. *Rota dec.268.num.1.par.2. recent.*
apertiſſima eſt ex tota ſerie Teſtamenti nar-
rata in ipſamet tranſactione, & tamen ſatis
17 eſſet ſciẽtia † elicita ex coniecturis,& præſu-
tionibus *Rota in Bonon.fideicommiſſi de Vrzzante
15.Iun.1643.& 14. Ianua.1644.coram R.P.D.
meo Bichio.*
18 Quo vero ad alias detractiones† in quanti-
tate, eſto etiam, quod aſcendant ad libras 15.
mil.tamen conſumptæ apparent in præcedẽ-
tibus alienationibus, & axactionibus firmatis
coram R.P.D.meo Celſo in ſumma libr.8024.&
in aliis libr.5000.perceptis ex retrouẽditione
cenſus, *vt in deciſ.præterita coram me §. Alia de-
nique,* in quibus addendæ ſunt aliæ libr.3.00.
quas de anno 1627.ex cenſu hæreditario exe-
git Angela, vt oſtenditur ex hodierno Sum.
Pompeij *num.2.*, quæ in totum excedunt li-
bras 16.mil.ex aduersò pręteniãs iunctis præ-
tereà pecuniis in hæreditate repertis mobili-
argenteis, & aliis prætioſis in Inuentario de-
ſcriptis, & æſtimatis, ac etiam creditis per-
uentis ad manus Eliſabeth, & Angelæ, vt in
*ſecunda deciſ.R.P.D.mei Celſi §. Pro reliqua verò
19 ſumma,* Adeoquod neque amplius ſit firmare
ſtatum hæreditatis, dum non agitur de detra-
ctionibus in quota, ſed in quantitate, prout
fuit deciſum *in Peruſina bonorum 30.Maij 1649.
coram R.P.D.meo Cerro,* & ſatis eſt probare,
quod per alienationes,& exactiones factas ab
hærede grauato,ſiue à prætendentibus detra-
ctiones, ac ex aliis bonis ſupradictis fuerit ex
hæreditate percepta eadem quantitas, quæ
ex cauſa detractionum prætendi poteſt.
Et quoad difficultatem prætenſam circa
mobilia,quæ negantur peruenіſſe ad manus
Angelæ, id negari non poteſt,dum Eliſabeth
eius mater, & autrix vti hæres vſufructuaria
præſens fuit inuentario atque mobilia finito
vſufructu reſtituere promiſit vna cum ipſa
Angela fideiubente,atque vlterius in inſtru-
mento tranſactionis faſſa fuit eadem Angela
habuiſſe vniuerſam hæreditatẽ, quæ propria
20 confeſſio † ſuperat quamcumque probatio-
nem *l.generaliter C.de non num. pecun. cum vulg.
21 iuribus,* vnde cum † identitas bonorum ex
ipſo

Digitized by Google

ipſo Inuentario de ordine Teſtatoris confecto iuſtificata remaneat, & probet contra
22 conficientes † inuentarium, & alios ab eis cauſam habentes *ad text. in l. final. C. arbitr. tutel. Rota in Bonon. fideicommiſsi 16. Maij 1640. coram R. P. D. meo Bichio.* Aliaque omnia ad immiſſionem requiſita fuerit ſatis probata Domini in deciſis permanſerunt vtraque parte informante.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS.

Veneris 23. Ianuarij 1654.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de reuiſione nonnullarum partitarum, an de illis fuerit ab adminiſtratore ſufficiens ratio reddita, & reſoluitur affirmatiuè excepta vna tantum partita.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non tenetur reddere rationem de cenſu hæreditario, eiuſque fructibus, dum non conſtat quidquam ad eius manus perueniſſe.*

2 *In ſolidatione computorum veriſimile eſt, quod quantitas perſoluta exprimatur, quemadmodum quantitas debiti exprimitur.*

3 *Datio inſolutum liberationem non inducit, quando non continet aſſignationem ſeu traditionem pro ſoluto, ſed pro ſoluendo, quo caſu non habet vim effectiua ſolutionis.*

4 *Adminiſtrator non poteſt cogi ad reddendam rationem, niſi priùs conſtet quid, & quantum ad illius manus peruenit.*

5 *Pactum reſolutiuum contentum in aliqua ſcriptura illam reſoluit etiamſi eius caſum ſolum in parte eueniſſe probetur.*

6 *Pecunia ab hærede minore ſoluta præſumuntur hæreditaria, ſi modicum tempus ab obitu Teſtatoris vſque ad diem ſolutionis interceſſit.*

7 *Rationes rectè deſcribuntur, quando quid perceptum, & quid impenſum apponitur.*

8 *Deſcriptio in Inuentario non vitiat, quotis abeſt dolus.*

9 *Hæres, ſiue Tutor nõ poteſt cogi ad vlteriorẽ redditionem rationis, dum à creditoribus hæreditarijs nõ iuſtificatur maiorem quantitatem bonorum, de quibus alias fuit reddita ratio, ad eius manus perueniſſe.*

10 *Dictio* omnia, & ſingula *ſuapte natura nihil excludit.*

11 *Deſcriptio generica in Inuentario cum relatione ad inuentaria particularia operatur, ac ſi de verbo ad verbum eſſent facta cum omnibus ſuis qualitatibus in referente contentis.*

12 *Deſcriptio generalis cum relatione ad deſcriptionem, & adnotationem particularem in ſeparata ſcriptura, ſeu folio perindè habetur, ac ſi in corpore deſcriptionis particularis eſſet adiecta.*

13 *Datio in ſolutum regulariter transfert dominium, & poſſeſſionem, & operatur acquiſitionem fructuum. num. 14.*

Fructus iure Dominij, & poſſeſſionis percipiuntur. ibid. num. 14.

15 *Quietantia continens ſimplicem confeſſionem de recepto facta à Muliere nullis ſeruatis ſolemnitatibus Statuti Vrbis* lib. 1. cap. 151. *remanet nulla, & inefficax, nullamque facit probationem.*

16 *Pretium rei ſubhaſtatæ, & deliberatæ de iure præſumitur iuſtum.*

17 *Adminiſtrator non poteſt adſtringi ad reddendam rationem, de his, quæ ad eius manus non peruenerunt.*

18 *Tempus eſt præcisè probandum, quando vis in eo conſiſtit.*

19 *Probatio dubia, & æquiuoca non releuat, nec attenditur.*

20 *Vxor promittens ſoluere dotem communi filiæ vna cum marito, cum onus dotandi ſpectet ad virum, talis promiſſio reſoluitur in ſimplicem fideiuſſorem.*

21 *Omiſſio deſcriptionis ſummæ ſolutæ per adminiſtratorem, ſi caret dolo non vitiat, ſi de ſolutione conſtat ex publicis Inſtrumentis.*

22 *Solutio facta vero creditori ſuffragatur etiam abſq; ceſſione.*

23 *Vxor ſi fuit à marito in eius teſtamento à redditione rationis bonorum hæreditariorum per ipſam adminiſtratorum liberata, hoc efficit, vt non teneatur ad rigoroſam redditionem rationis.*

24 *Ratio ſemel reddita amplius reddi non debet.*

25 *Adminiſtrator non poteſt in aliquo condemnari niſi conuincatur de dolo vero, & non præſumpto.*

26 *Reſcriptum vltimum eſt attendendum.*

DECISIO CCCCLXXXV.

REASSVMPTA diſputatione ſuper partitis 9. 15. 18. 19. & 23. à Perito Rotali iudicio Rotæ relictis, quarum reſpectu ſub die 5. Iunij 1651. coram me firmauerat rationem eſſe legitimè redditam, exceptis gemmis, & veſtibus legatis; Hodie facto, & ſummario inter partes concordato reſolutum fuit reformandam eſſe deciſionem quoad partitam 18. continentem fructus Vineæ poſitæ in Agro Tuſculano, in reliquis ſtandum eſſe in deciſis.

Nona enim partita continet cenſum ſcut. 1500. quem Franciſcus Baratellus habebat cum Bizzarro de Bizzarris Summario concordato *num. 1.* ſed Claudia, vt reſpondetur in deciſione, non tenetur reddere rationem ſor-
1 tis principalis, nec fructuum illius, † quia non conſtat, quod hac de cauſa quidquam vnquam ad eius, aut Felicis manus peruenerit, vt præter auctoritates ibi *alleg. §. quoad partitam Bart. in l. 1. ſub num. 39. verſ. Iſtud verò Iudicium, ibique Alex. num. 22. ff. de edend. Rot. in Nepeſina Tutelæ 22. Aprilis 1622. coram Vbaldo in rec. deciſ. 38. num. 4. tom. 2.*

Non obſtat, quod ſub die 24. Nouembris 16:8. Fælix, tàm ſuo, quàm fratris nomine ſolidando computa cum dicto Bizzarro debitore ſuper negotijs inter eos geſtis ab vltima ſolidatione habita cum dicto Franciſco eius Patre die 9. Ianuarij eiuſdem anni, ibi comprehendant fructus dicti cenſus, illiuſq; perſonam liberauerit pro quibuſuis eius debitis, & ſignanter pro ſorte principali, & fructibus illius, habitis procuræ mandatis ad

 per-

percipien omnes fructus,& adminiſtrandum,
& vendendum domum, & Vineam ad eum-
dem Bizzarrum ſpectantes Summ. concord.
num.7.8.9.& 10.

Solidatio enim computorum præuia com-
prehenſione fructuum dicti cenſus non con-
cludit illorum exactionem , dum in ea non
legitur, quod Bizzarrus ad illorum compu-
tum aliquid perſoluerit, quodque Fœlix è
conuerſo occaſione illorum quidquam exe-
gerit, imò eo ipſo, quod ille conſtituitur de-
bitor in ſcut. 204. monetæ, & in certa quanti-
tate frumenti, & bladarum vltra ſummam
ſcut. 612. & b.80. contenta in dicta antecedē-
ti ſolidatione *d. num.* 7. Inde ſequitur ; quod
ibi Bizzarrus nil perſoluit, & Felix nihil exe-
2 git, nam ſi aliquid perſoluiſſet † veriſimiliter
quantitatem perſolutam expreſſiſſet, ſicut ex-
preſſit quantitatem eius debiti *ad reg. text.in l.*
vnica C.de cadus.tollen.

3 Liberatio verò perſonæ † cum non fuerit
facta, ex quo Fælix aliquid perceperit, ſed ſo-
lùm ex quo Bizzarrus obtulerat ſe paratum
vendere omnia ſua bona pro indenitate ip-
ſius Fælicis, & Franciſci Mariæ eius fratris,&
ex quo in perſonam eiuſdem Fælicis fecerat
ſupradicta mandata procuræ *d. numer.* 4. quæ
cum non importent aſſignationem , & tradi-
tionem pro ſoluto , ſed pro ſoluendo *d.num.*8
non habuerunt vim effectiuæ ſolutionis *Imol.*
in l.facta 63.§.ſi hæres ſub num.4.verſ.vel forte po-
teſt ſubſtitiliter ff.ad trebell.Soccin.Sen.conſ.37.n.8
lib.4.Surd.conſ.145.ſub numer.29.verſ. aliud verò
Grat.diſcept.64.num.31.in fin.Rot. Iannen. deciſ.2.
num.26. Conſequens eſt, vt de eis Claudia nō
4 teneatur reddere rationem, † niſi prius con-
cludenter probetur quid, & quantum ad il-
lius manus peruenerit, vt dictum fuit *in Fer-*
rarien.Domus 17.Maij 1651.coram R. P. D. meo
Meltio §.Neque refragatur in fin.verſ.& antequam.

Tantum autem abeſt, quod hoc iuſtificari
poſſit, quod imò concludenter conſtat,quod
corpora ad adminiſtrandum , & vendendum
aſsignata deinde distracta fuerunt ab ipſomet
Bizzarro, & ab eius Creditoribus, illorumq;
pretium eis perſolutum d. Summario *num.*16.
17. *&* 19. atque exindè non ſolum purifica-
5 tum fuit pactum reſolutiuum contentum in
apoca, inter eoſdem dicta die 24. Nouembris
1618. confecta *num.* 11. quod totum manda-
tum reſoluit, etiam ſi eius caſum ſolum in
parte euenisse probaretur per ea ; quæ tradit
*Alex conſ.*110.*num.3.& 4. lib.* 5. quem ſequitur
*Surd.conſ.104.num.8.& 9.& deciſ.92.num.12.*ſed
etiam conuincitur, quod ex cauſa dicti cenſus
occaſione ſolidationis,& mandatorum à Fæ-
lice ex pretio bonorum, nil prorſus perce-
ptum fuit.

Nec obſtat, quod die 7. Iunij 1619. Claudia,
& Fælix ceſſerint ratam partem ſcut.500. ſor-
tis principalis dicti cenſus Balthaſſari, & alijs
de Brugis Creditoribus ſimilis ſummæ dicti
Franciſci Barattelli dicto Summario *numer.*2.
quodque de dictis ſcutis 500. in bilancio ſe
conſtituerint Creditores hæreditatis *num.*3. nō
poſito ad ipſorum debitum dicta rata cenſus,
qua mediante præfatum debitum perſolue-
rant.

Hoc ſiquidem euenit, quia ſubindè 7. Ia-
nuarij 1620. propter inexigibilitatem d. cen-
ſus Felix,& Franciſcus Maria fratres in pecu-
nia numerata perſoluerunt, iiſdem de Brugis
dict. ſcut. 500. & ab eis conſimilem ceſ-
ſionem dictæ ratæ partis prædicti cenſus re-
portarunt dicto Summario *num.*4. Hinc enim
aut dd. ſcut. 500. erant illorum propria, aut
proueniebant ab hæreditate, & effectibus pa-
6 ternis, † ſicut de iure præſumitur, cum tunc
eſſent minores, & ſine induſtria, atque mo-
dicum tempus à Patris obitu interceſſerat *ad*
*text.in l.2.C.de patr.poteſt.*quem expendunt *Me-*
noch.conſ.207.num.12.Cyriac.controu.108.num.15.
Surd.dec.15.num 10. cum ſeqq.& faciunt allegata
in Bononien.Bonorum 17.Iunij 1641.coram R. P.
D. meo Cerip ſub §.Ioannes enim. Si erant pro-
pria, cum ipſi reportauerint ceſsionem à Bru-
gis *d.num.*4. ſtante inexigibilitate cenſus com-
petebat actio Claudiæ hæredi dictorum fra-
trum contra dictam hæreditatem , tam pro
dicta rata ſortis principalis ſcut. 500. quàm
pro eius fructibus abinde decurſis , & ſic nul-
lum præiudicium fuit illatum Creditoribus
deſcribendo in debitum hæreditatis dd. ſc. 500.
ſoluta Brugis Creditoribus anterioribus loco
ratæ cenſus ſimilis ſummæ , dum hæreditas
ob d. illius inexigibilitatem ſemper erit obli-
gata ad ſolutionem dictæ quantitatis , & fru-
ctuum . Si verò proueniebant ex Patris hæ-
reditate, cum Claudia , & Fælix conſtituerint
ſeſe debitores in bilancio de omnibus effecti-
bus hæreditarijs ad eorum manus peruentis ,
potuerint, vtiq; ad ipſum creditum appone-
re dictam ſolutionem factam Brugis in pecu-
nia numerata, & ab iiſdem effectibus proue-
niente, cum rationes rectè tunc ſcribantur,
7 quando quid perceptum, & quid impenſum
apponitur *ad l.primam §.officio ff. de tutel. & ra-*
tiocin diſtrahen. Soccin ſen.conſ.190. num.1. lib. 2.
Menoch.de arbitr.Iudic. lib. 2. centur. 3. caſ. 208.
num. 20.

Omiſſio autem deſcriptionis dicti cenſus in
in bilancio non releuat, quia in eo ſolùm fue-
runt deſcripta credita exacta, & omiſſa in-
exacta, vt patet ſub pag. 5. ibi : *Per il rimanente*
de crediti in detto Inuentario deſcritti al numero 24.
non ſi tirano fuori per non eſſerſi riſcoſſi ; In Inuen-
8 tario verò non vitiat, † quia dolus, dum oc-
caſione illius, vt dictum eſt, nil perceptum
fuit, nihilq; percipi potuit, *l. nouiſſimè §. Non*
ſemper ff.quod falſ.tut.auctor.geſt.eſſe l.ſi Procurator
§.dolo ff.mand.Surd.deciſ.216.num.18.

Partita 15. concernit mobilia, gemmas, &
veſtes hæreditarias dicti Barattelli Sum. con-
cord. *num.*20. contentas in Inuentario genera-
li ſub deſignatione Domus habitationis dicti
Barattelli, eiuſq; hæredum ad vſum Cameræ
locandæ, & Domus Vineæ Genſani, atque
hoſpitiorum ſub ſignis *dell'Orſo, della Spada, e*
del Leon d'oro dicto Summario *num.* 21. ſed de
omnibus, exceptis gemmis, & veſtibus valo-
ris, vt dictū fuit in primo bilancio ſc. 154. 50.
dicto Summario *numer.* 30. quarum reſpectu
Domi-

Digitized by Google

Domini tranſferunt cum fundamento deci-
ſionis ſub §.vltimo, ſufficiens, & integra ra-
tio per Claudiam reddita fuit, omiſſis enim
mobilibus Domus Cameræ locandæ, & Do-
mus Vineę Genſani, quod à Scribentibus pro
Creditoribus non reuocatur in dubium; quo-
ad mobilia Domus habitationis, & Hoſpitio-
rum Claudia docuit de illorum vēditionibus
præuia Peritorum ęſtimatione, & ferè de om-
nibus per publica Inſtrumenta relata in dicto
Summario concordato *à numer.* 24. illorumq;
pretium oſtendit ſigillatim deſcripſiſſe in bi-
lancio ad creditum hæreditatis ex partitis ad-
ditis in eodem Summario *num.* 29. Ideoq; ad
9 vlteriorem redditionem rationis adſtringi † nō
poteſt, dum à Creditoribus concludenter nō
iuſtificatur, vt opus eſt, maiorem mobilium,
vel pretij quantitatem ad eius, vel Fęlicis ma-
nus perueniſſe *l. vlt. §. final. C. de adminiſtr. tutor.*
Rot. deciſ. 586. num. 1 par. 4. tom. 2. recent.

Non obſtat, quod in bilancio Claudia aſ-
ſeruerit deputatos Creditorum reliquiſſe in
Domo hæreditaria quoddam reſiduum dicto-
rum mobilium dicto Summario *num.* ibi:
*Il reſto de mobili deſcritti, come ſopra in detto nu-
mero 19. laſciati da Deputati de Creditori in ca-
ſa di detti Heredi non ſi tirano fuori per ſeguirne
l'ordine, come s'è detto à piè di queſto.*

Quoniam ijdemmet Deputati dictum reſi-
duum vēdiderunt ipſi Claudiæ pretio ſc. 103.
& b. 10. ad creditum hæreditatis appoſito,
quod optimè demonſtratur, nedùm ex com-
binatione particularis deſcriptionis illorum
cum Inuētario generali; ſed & clarius ex ver-
bis Inſtrumenti venditionis, ibi: *Supradicti
DD. Deputati Creditorum, &c. vendiderunt, &
omnia, & ſingula bona mobilia, & maſſaritias hære-
ditarias, &c.* dicto Summario, *numer.* 25. Di-
10 ctio enim illa *omnia, & ſingula* † ſuapte natu-
ra nihil excludit *l. 1. ff. de legat. 1. Surd. conſ. 73.
num. 6. Rot. deciſ. 179. numer. 9 par. 6. & dec. 62. n. 7.
par. 7. recent.* Venditionem autem certæ quan-
titatis eorumdem mobilium præcedenter fa-
ctam à Claudia cuidam N. Hebræo pretio
ſcut. 203. & ba. 25. iuxta notulam relatam
in dicto Summario *num.* 24. non poteſt in du-
bium reuocari, dum ex lectura eiuſdem no-
tulæ, quæ ad vnguem concordant cum In-
uentario clarè patet iuſto pretio, imò quanti
plurimi illa fuiſſe vendita.

Nec refert, quod in dicto Inuentario mo-
bilia hoſpitiorum genericè deſcripta fuerint
abſque particulari, & indiuidua illorum ad-
11 notatione; quia dicta generica deſcriptio † fa-
cta fuit cum ſpecifica relatione ad Inuentaria
particularia vniuſcuiuſque hoſpitij medianti-
bus publicis Inſtrumentis confecta dicto Sū-
mario *num.* 21. Ideò perindè habetur, ac ſi de
verbo ad verbum facta fuiſſet cum omnibus
ſuis qualitatibus in referente contentis *Aym.
conſ. 45. numer. 4. Menoch. conſ. 1043. numer. 7. Card.
Mantic. deciſ. 273. num. 9. bon. me. Merlin. deciſ. 583.
num. 5. & deciſ. 615. num. 6.*

Intempeſtiua autē viſa fuit prætenſio Cre-
ditorum, quod reddatur ratio de lucro facto
in dictis hoſpitijs, & domo Cameræ Locan-
dæ, quia hodiè non agitur de generali reddi-
tione rationis, ſed ſtrictè ad certas partitas, at-
que ideò ſuis loco, & tempore erit diſcutien-
da reiecta à præſenti diſputatione.

Continet 18. partita fructus Vineæ Bizar-
ri ſitæ in Agro Tuſculano dicto Summario
num. 32. quæ duo tempora reſpicit, nempe à
menſe Nouembris 1618. quo fuit factum ſu-
pradictum mandatum procuræ in perſonam
Fælicis vſque ad diem 5. Septembris 1624.
quo dicta Vinea per Bizzarrum ipſi Claudiæ
ceſſa, & in ſolutum tradita fuit, dicto Sum-
mario *num.* 18. & ab inde vſque ad diem 22.
Iulij 1629. quo ad inſtantiam Creditorum
ſubhaſtata, & deliberata fuit *num.* 19.

Reſpectu primi temporis dictum fuit *in dec.
§. ſimiliter* per Claudiam nihil eſſe reſtituendū,
quia fructus tunc percepti ad creditum hęre-
ditatis relati fuerunt in dicto Bilancio. Sed
in hac parte cenſuerunt hodie Domini deci-
ſionem eſſe reformandam, quia etſi non du-
bitauerint, quod illorum deſcriptio, & adno-
tatio facta in folijs alligatis in volumine eiuſ-
dem Bilancij poſt factam, & completam cal-
culationem, perindè habetur, ac ſi in corpore
eiuſdem Bilancij poſita eſſet, dum in eo ſub
pag. 6. circa finem deſcriptis fructibus Vineæ
Genſani expreſſa habeatur relatio ad d. par-
12 ticularem deſcriptionem, † & adnotationem
factam in dictis folijs, ibi: *E dell'altra ſi dà con-
to diſtinto à piè di queſto, l. quæ ſic. ff. de ſolut. Iaſ. con-
ſil. 111. num. 10. lib. 4. Becc. conſ. 45. num. 32. Buratt.
dec 775. num. 18. Rota in Portuen. affictus 1. Iuly
1650. coram R. P. D. meo Bichio §. Atque hinc,* ni-
hil fuit animaduerſum, quod Claudia pro di-
ctis fructibus appoſuit ad creditum hæredita-
tis in dictis folijs ſola ſcut. 172. & ba. 40. &
tamen ex propria confeſſione Felicis reſultā-
te ex computo ab eo tradito deputatis Credi-
torum, quæ contra ipſum, eiuſque hæredes
plenè probat *vulg. l. cum à matre C. de rei vindic.*
apparet dd. fructus aſcendiſſe ad quantitatem
ſcut. 311. vnde remanet debitrix hac de cau-
ſa in ſcut. 138. & ba. 60.

Reſpectu verò ſecundi temporis Claudia
non tenetur rationem reddere, quia fecit fru-
ctus ſuos ob dictam ceſſionem, & dationem
13 in ſolutum, quæ regulariter transfert † domi-
nium, & poſſeſſionem *l. fin. ff. quibus ex cauſ. in
poſſeſſ. eat, l. ſi prædium in fin. C. de euict. Rolan. conſ.
86. num. 5. lib. 4. Dec conſ. 536. num. 7. & 8. Rot. dec.
52. num. 10. par. 6. & dec. 261. num. 19. par. 7. recent.
& in Romana Legati 2. May 1644. coram R. P. D.
meo Cerro ſub §. ad ſecundum vero verſ. nam datio,*
14 atque operatur † acquiſitionem fructuum *l. ſi
et §. primo ff. de euict. Soccin. Iun. conſ. 170. numer. 5.
lib. 1. Card. Seraph. dec. 1283. num. 1.*

Non obſtat, quod reportauerit dictam da-
tionem in ſolutum pro fructibus cuiuſdam
cenſus ſortis principalis ſcut. 1000. decurſis à
die eius impoſitionis vſque ad obitum Mag-
dalenæ Lanciottæ eius matris aſcendentibus
ad ſcut. 712. & ba. 50. pro ſcut. 230. ex cauſa
ſortis principalis, & fructuum alterius cenſus
ſibi ceſſi ab Anibale Galiardo, & pro alijs
ſcut. 250. per eam impenſis in melioramentis

Digitized by Google

eiuſdem Vineæ, & ſignanter in duabus petijs, vt dicitur *di Scaſſato*, de quibus tamen dicta Magdalena Lanciotta fuerat integraliter ſatiſfacta iuxta quietantiam relatam in dicto Sũmario *num.* 58. expenſæ verò dictorum melioramentorum non ab ipſa, ſed à Felice eius filio factæ fuerunt, nec excedunt ſummam ſcut. 58. & ba. 50. vt legitur in ijſdemmet folijs penes bilancium alligatis.

Quietantia enim, præter quod ſtipulata fuit à Notario non omni fide digno d. Summario *num.* 59. continet ſimplicem confeſſio-
15 nem de recepto, † & ſic tamquam facta à muliere nullis ſeruatis ſolemnitatibus *Statut. Vrbis lib.* 1. *cap.* 151. remanet nulla, & inefficax, nullamque facit probationem, vt dixit *Rota coram Card. Puteo dec. 7. num. 1. cum ſeq. lib. 3. in corr. & in Romana Societatis 9. Febr. 1607. coram Ottembergo apud Zacch. de Societ. Offic. deciſ. 24. n. 1. 2. & 3.* & optime diſtinguendo tradit *Pic. ad d. Stat. gloſſ. 7. num. 41. & Modern. Briſichellen. in annot. ibidem.* Adnotatio autem dictarum expenſarum per Felicem factarum, neque excedentium dicta ſcut. 58. & ba. 50. non verificatur in melioramentis cõtentis in dicto Inſtrumento dationis in ſolutum antecedenti tempore per Claudiam de proprio factis cum impenſa dictorum ſcut. 250.

Prætenſio autem, quod pretium dictæ Vineæ aſcenderet ad ſcut. 2500. pro quibus de anno 1618. Bizzarrus illam ad venden. & adminiſtrañ aſſignauerat Felici corruit ex ſubſequenti illius ſubbaſtatione, & deliberatione facta à Iudice ad inſtantiam ipſorummet creditorum anno 1629. pretio ſcut. 950. dicto
16 Summario *num.* 19. † quod de iure præſumitur iuſtum *Bald. in l. 2. num. 63. verſ. hinc eſt C. de reſcind. vend. Menoch. conſ. 1121. num. 2. Buratt. deciſ. 96. num. 12.*

Partita 19. concernit fructus Vineæ Genſani ab anno 1623. vſque ad annum 1628. Summario concordato *numero* 35. & quoad iſtam Domini tranſierunt cum reſponſione *deciſ. §. Pariter*, quod ſcilicet Claudia de eis non teneatur rationem reddere, cum non ab ipſa, vel à Felice, ſed ab ipſiſmet Creditoribus, eorumque Deputatis percepti fuerint, vt partes conueniunt.

Nec ſubſiſtit, quod ſicut Claudia ad ſui creditum appoſuit omne ſolutum à dd. Deputatis, ita pari modo apponere teneatur ad ſui debitum omne ab illis perceptum. Quoniam inter ſolutum, & perceptum non eſt par ratio, ex eo enim Claudia ad ſui creditum appoſuit ſolutum à Deputatis, ex quo prouenit ab effectibus hæreditarijs ſui viri, de quibus integrè in bilancio ſe conſtituerat debitricem dicto Summario cõcordato *num.* 39. 40. & 41. quod non congruit partitæ fructuũ ab ijſdem Deputatis perceptorum, qui cum
17 non peruenerint ad illius manus † non poteſt adſtringi ad illorum reſtitutionem, ſeu redditionem rationis, vt dicit *Rota in ſuperius alleg. deciſ. 380. num. 4. tom. 2. rec. & in dicta Ferrarien. Domus 11. Maij 1653. cor. R. P. D. meo Melzio d. §. neque refragatur in fin. verſ. & antequam.*

Imò ponderatum fuit, quod Claudia reſpectu horum fructuum in partita bilancij relata in dicto Summario concordato *num.* 38. non excludit creditum hæreditatis, ſed illud agnouit, ſolumque ſigillatim non adnotauit quãtitatem pretij allegata ratione, ex quo ignorabatur, cum perceptum fuerit à Creditoribus, ibi: *Ritratti di vino raccolto. come ſopra nell'anno 1623. fino all'anno 1627. &c. & il vino fù venduto da Deputati de' Creditori, e da medeſimi Creditori eſatto il prezzo, che per non ſaperſi la quantità certa del vino venduto, e ritratto d'eſſi non ſi tira fuori, &c.* Patet igitur, quod ad ſui debitum, & ad creditum hæreditatis appoſuit fructus dictæ Vineæ, pretium verò, eiuſque quantitatem tantummodò omiſit ob eius ignorantiam, ideò ceſſat allegata fraus, & mala fides, dictaque quantitas ſtatim atque legitimè fuerit liquidata ſuperaddi poterit in dicta partita Bilancij, in qua debitum fuit agnitum, & in genere appoſitum.

Nec ſubſiſtit, quod Claudia diſpoſuit de vino dictæ Vineæ dicto Summario *nu.* 36. quodque illius Canones ad ſui creditum appoſuit *num.* 38. contra tenorem dictæ partitæ, in qua ſubiunxit, eos non fuiſſe deſcriptos, ibi: *nè meno ſi pongono li Canoni, & altre ſpeſe di dette vigne per detti tempi.*

Primum enim ſuppoſitum ceſſat ex receptis ad hunc effectum relatis ſub *d. num.* 36. vbi exceptis cadis octo contentis in vltima recepta, cæteri apparent percepti ex alia vinea, & reſpectu cadorum octo dicta vltima recepta non concludit eos fuiſſe recollectos tempore controuerſo, nempe ab anno 1623. vſque ad annum 1628. quia confecta legitur ſine die, menſe, & anno, & tamen quando
18 vis ſtat in tempore † illud præcisè probari debet, *Aym. conſ. 6. num. 106. verſ. tertio reſpondeo Rimin. Iun. conſ. 10. num. 43. Rot. in rec. dec. 441. ſub num. 2. par. 3. deciſ. 201. num. 29. par. 5. & deciſ. 99. num. 10. par. 7. coram Buratt. deciſ. 175. num. 17. & coram Durano dec. 337. numer. 43.* aliàs probatio
19 tanquam dubia, † & æquiuoca non releuat, neque attenditur *cap. in præſentia, ibique gloſ. de probat. Crot. conſ. 102. numer. 8. Natt. conſ. 592. num. 13. Surd. deciſ. 170. num. 7. & deciſ. 260. numer. 9. & 10. Buratt. deciſ. 153. numer. 3. & deciſ. 709. num. 7.*

Secundum verò corruit ponderando, quod prima partita Canonis ſcut. 120. cantat de Canonibus decurſis per totum annum 1621. *d. num.* 38. de quibus modo non agitur; Sequentes autem partitæ, licet contineant quãtitatem aliorum ſcutor. 195. pro Canonibus tempore controuerſo pro parte maturatis; nihilominus diſtinguendo tempora non repugnant dictæ partitæ bilancij, in tantum enim in dicta partita non fuit deſcripta certa quantitas, in quantum, vt dictum eſt tunc tẽporis ignorabatur, vnde ſuperuenta notitia potuit eius quantitas adnotari, & deſcribi eodem modo, quo adnotari poterit certa quantitas fructuum recollectorum habita eius ſcientia.

Partita demum 23. comprehendit pecunias ſolutas Bartolo Lambardo in ſummam

ſcut.

Digitized by Google

ſcut. 3439. & ba. 92. dicto Summario con-
cordato *numer.* 42. quorum reſpectu firmat
deciſio *ſub §. eodem modo*, Claudiam legitimè
potuiſſe de eis ſe conſtituere Creditricem, ſi-
ue durante, ſiue finita tutela illas perſoluerit,
quia etiam ſi dotem communi filię nuptę di-
cto Lambardo vnà cum Franciſco Viro pro-
miſiſſet, cenſebatur tamen in hac parte ſim-
20 plex fideiuſſor pro pro viro, † ad quem onus
dotandi primariò ſpectabat *Bald. in auth. ſi qua
mulier num. 9. C. ad Velleian. Aretin. in §. Item ſi
num. 38. verſ. quid è contra Inſtit. de except. Honded.
conſ. 45. num. 30. lib. 1. Gratian. diſcept. for. cap. 647.
num. 30. lib. 1.*

Nec ſubſiſtit, quod pro rata ſcut. 160. cir-
citer dictæ pecuniæ prouenerint ex effectibus
hæreditarijs, quos ad ſui debitum, & ad cre-
ditum hæreditatis non appoſuit: Quia ſc. 60.
ipſemet Lambardus in recepuța faſſus fuit
prouenire ex proprijs bonis Claudiæ, ibi: *E
perche il Vino, e Cimarra ſono della Signora Clau-
dia, però li cedo per le dette ſomme le mie ragioni
contro detti heredi, & heredità* dicto Summario
num. 45. Reliqua verò ſc. 19. prouenientia ex
quadam Societate officij, & per eumdem
Lambardum recepta ſub obligatione de illa
reſtituendo prioribus, & potioribus, adnota-
ri poſſunt in bilancio ad creditum hæredita-
21 tis, quia omiſſio illorum deſcriptionis † do-
lo prorſus caret, cum de illorum ſolutione
conſtet publicis inſtrumentis, *Bart. in l. frater à
fratre num. 11. ff. de cond. indeb. Menoch. præſump. 75.
lib. 2. Buratt. deciſ. 182. num. 23.*

Neque obſtat, quod Lambardus iurium
ceſſionem Claudiæ fecerit limitatam, nempè,
dummodò cõtra ipſum nullo vnquam tem-
pore retorqueri poſſent, etiam in concurſu, &
reſeruatis cedenti Iuribus ad effectum agendi
contra quoſcumque debitores hęreditatis Ba-
ratelli vſque ad integram eius ſatisfactionem
dicto Summario *num.* 46. quia hodie non di-
ſputatur, An præferri debeat Lambardus, vel
Claudia ſuper effectibus communis debito-
ris, nec ipſa inſtat pro reſtitutione pecuniarũ
ſolutarum, ſed, an potuerit ad debitum hæ-
reditatis proprias pecunias in hanc cauſã per-
ſolutas deſcribere, ad quem effectum ſufficit
docere, quod illas ſoluerit vero Creditori,
22 nec † indiget ceſſione, *l. quia debitore ff. qui po-
tior. in pignor. habean. l. potiores, ibique gloſ. C. de his,
qui in prior. credit. loc. ſucced. Card. Mantic. deciſ. 69.
num. 3. verſ. diuerſum eſt autem Rot. in Interamnen.
vſusfructus 18. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Cer-
ro §. nec refert.* Minuſue adſtringi poteſt ad
præſtandam cautionem de reſtituendo prio-
ribus, & potioribus, dum hodie non agitur
pro ſolutione ſui crediti, ſed ſolum contra-
ponit effectibus hęreditarijs debita perſoluta.

Cæterum procliuiores fuerunt DD. in ab-
ſoluendo Claudiam à ſtrictiori rationis red-
ditione, non ſolum, quia à Baratello eius vi-
ro, de cuius bonorum adminiſtratione agitur
23 ampliſſimis verbis liberata fuit, † vt legitur
in teſtamento à Collitigantibus non contro-
uerſo, quæ efficit, vt non teneatur de rigo-
roſa, vt admiſit *Rota in rec. deciſ. 762. num. 8. p. 2.*
& optimè firmauit *deciſ. 65. num. 2. & 3. par. 4.
tom. 2.* ſed etiam quia de anno 1627. in con-
tradictorio Iudicio exhibitis libris tutelaribus
ad relationem trium peritorum per ſentent. ã
diffinitiuam ab A. C. declarata fuit Creditr ix
ratione controuerſæ adminiſtrationis in ſcu-
tis 3833. ba. 57. ÷ dicto Summario *num.* 56.
Dum enim ex prædictis rectam, & ſufficientẽ
24 rationem ſemel reddidit, † intrat vulgaris re-
gula, quod iterum reddi non debet *l. ſemel C.
de pub. apoc. lib. 10. Io. Monac. in cap. vnico num. 9.
de Cleric. ægrot. in 6. Card. in Clem. 2. §. illinum 4. de
relig. Dom. Socin. ſen. conſ. 92. nu. 1 lib. 4. Pariſ. conſ.
89. num. 1. lib. 1. Rot. Ianuen. deciſ. 24. num. 1 Rot. in
rec. deciſ. 148. num. 1. par. 2. & deciſ. 256. num. 4. p. 4.
& in Romana Computorum 23. Ianuarij 1640. co-
ram R. P. D. meo Cerro §. ex quibus.*

Et ſi ipſa ad alterius ſuaſionem mulier ſe-
ptuagenaria, & ignara deperditis dictis libris
magnam aſſumpſit prouinciam nouæ reddi-
tionis ſuper nouo bilancio mentaliter confe-
cto auxilio eiuſdem Lambardi dicto Summa-
rio *num.* 57. Non debet in aliquo condemna-
25 ri, † niſi conuincatur de dolo vero, & non
præſumpto *Dec. conſ. 94. num. 4. poſt med. verſ. quia
reſpondetur Menoch. de arbitr. Iudic. caſ. 209. nu. 40.
Eſcobar. de ratiocin. adminiſt. cap. 41. num. 23. & ſeq.
Rot. dec. 184. numer. 4. par. 2. rec. in Meliten. reuiſio-
nis computorum 30. Octobris 1595. coram clar. mem.
Card. Hieronymo Pamphilio poſt ſecundum vol. conſ.
Farinc. deciſ. 101. num. 4. & in dict. Romana Com-
putorum coram eodem D. meo Cerro ſub §. non obſtat
verſ. & ratio huius.*

Quæ verò deducebãtur circa diſtinctionem
Adminiſtrationis factæ à Felice ab Admini-
ſtratione geſta per Claudiam, viſa fuerunt ex-
tra punctum, de quo agitur redditionis ratio-
nis aduerſus Claudiam petitę ſuper certis par-
titis, ſuper quibus proinde, dum ipſa conue-
nitur, poteſt omnia deducere, quæ petitam
rationis redditionem conuincant: vltra quod
Signatura vtriuſque adminiſtrationis cogni-
tionem cumulauit dicto Summario concor-
26 dato *numer.* 54. cuius reſcriptum † tamquam
vltimum eſt attẽdendum *cap. cæterum, vbi gloſ.
& DD. reſcript. Buratt. deciſ. 854. num. 1. Rot. in Li-
cien. Adminiſtrationis 23. Iunij 1653. coram R. P. D.
meo Cerro ſub §. Appellauit.*

Et ita vtraque, &c.

AVENIONEN. LEGITIMAE.

Veneris 30. Ianuarij 1654.

ARGVMENTVM.

Legatum legitimę matri relictum in teſtamen-
to filij debetur, quamuis præteritio filiorum
concurrat, ſi illa non fuit facta ignoranter, ſed
ſcienter, accedente prſertim clauſula codicil-
lari ex qua teſtamentum ſubſtinetur. Legatũ
legitimæ matri in teſtamento filii relictum
debetur etiam per ſuperuenientiam filiorum
quando cõſtat Teſtatorem voluiſſe cum ma-
tre liberalitate vti, non autem illud reliquiſ-
ſe quatenus de iure deberetur.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum filij in quo Matri eſt relicta legitima ſubſtinetur, nec corruit ex defectu præteritionis filiorum naſciturorum, quando verè conſtat filios naſcituros fuiſſe vniuerſales hæredes inſtitutos per verba inſtitutionem, & non ſubſtitutionem importantia.*

2 *Amplia procedere quamuis Teſtator dixerit poſt mortem matris, ſeu Vxoris, quia dicta verba non important ſubſtitutionem in proprietate, ſed ſolum in vſufructu, itaut à principio filij cenſeantur inſtituti hæredes quoad proprietatem.*

3 *Legatum legitimæ matri relictum in teſtamento filij debetur non obſtante præteritione filiorum in teſtamento, quando præteritio non fuit facta ignoranter.*

4 *Teſtamentum ex cauſa præteritionis ſubſtinetur ex clauſula codicillari, quando filij fuerunt ſcienter præteriti, ſecus verò ſi ignoranter.*

5 *Legatum legitimæ non poteſt dici conditionale, vel incertum, quando verba nullam præſeferunt conditionem, quam non infert verbum,* ſuam, *adiectam corpori certo.*

6 *Legitima eſt certa ratione quotæ, licet incerta ſit ratione loci, & variabilis quoad quantitatem.*

7 *Legatum ne dicatur conditionale, & incertum nil intereſt, an Teſtator vſus fuerit verbis numeralibus an verò quotitatiuis, dummodo ſubſtantia rei legatæ demonſtretur.*

8 *Legatum dicitur conditionale quando agitur de legato eius, quod legatarius per legem accipere potuit, quo caſu ſi nihil per legem accipere poteſt nihil debetur.*

9 Deciſio 10. de teſtament. in antiq. *quo caſu loquatur?*

10 *Legatum rei debitæ à Teſtatore differt à legato rei debitæ à tertio.*

11 Salicet. in l. quoniam nonnulla ſub num. 7. verſ. nihilominus C de inoffic. Teſtament, *declaratur.*

12 Riminald. Iun. conſ. 123. numer. 22. *pariter declaratur.*

13 *Verba Teſtatoris ſunt interpretanda iuxta tempus teſtamenti, voluntas vero interpretanda eſt ſecundum tempus mortis.*

14 *Legatum legitimæ matri à filio in teſtamento relictum ſubſtinetur, quando conſtat filium voluiſſe erga matrem vti liberalitate, vel ſaltim ſufficit, quod poſſit de hoc dubitari. & num. 17.*

15 *Et onus probandi contrarium, quod ſcilicet Teſtator alias non fuiſſet legaturus incumbit alleganti.*

16 *Coniecturæ plures inſimul iungi debent.*

18 *Vxor Teſtatoris reputatur extranea.*

19 *Actio per litis conteſtationem non efficitur perpetua, ſed reſtringitur ad 30. vel 40. annos.*

20 *Inſtantia de iure Canonico eſt perpetua, cui per diuturnam taciturnitatem non dicitur renunciatum, niſi conſtet de non iure tacentis.*

21 *Initium litis cœptæ probatur ex libro actorum habente in fronte adnotatum annum, qui cadit ſuper omnibus annis in eo libro contentis abſque alia anni annotatione.*

22 *Notarij quolibet anno libros conficiunt, & licet in principio ſolum ponant annum, poſtea vero ſolum diem, & menſem, omiſſo milleſimo, quia intelligitur de illo poſito in principio libri.*

DECISIO CCCCLXXXVI.

CONNCESSA ſuper deciſione coram
me die 17. Nouembris proximè præte-
riti emanata ad fauorem Annæ Bellæ con-
tra Ludouicum de Berton Dominum de
Griglion noua audientia cauſa hodie re-
propoſita Domini in deciſis permanſerunt,
Quia teſtamentum Franciſci de Anrietis te-
ſtatoris dicti Ludouici Auctoris ſubſiſtere
1 viſum fuit, † neque ex defectu præteritionis
filiorum eiuſdem naſciturorum poſſe impu-
gnari, cum ipſi quatenus naſcerentur libera-
liter ab ipſo fuerint inſtituti hæredes vniuer-
ſales, per verba merè eiuiiia, non ſubſtitutio-
nem, ſed veram inſtitutionem importantia,
ibi: *prædictos tales filios fecit, & inſtituit ſuos hære-
des vniuerſales*: & quamuis adiecerit poſt mor-
2 tem matris, ſeù vxoris, † hæc verba non im-
portant ſubſtitutionem in proprietate, ſed ſo-
lùm in vſufructu, ita vt vſque à principio fi-
lij cenſeantur inſtituti hęredes quoad proprie-
tatem iuxta opinionem, quam perpetuò am-
plexa eſt *Rota deciſ. 22. num. 4. & ſeqq. par. 6. rec.*
& in alijs relatis *in Romana Domus 4. Maij* 1648
§. fuiſſe coram R.P.D. meo Bichio, ſiue in omnem
euentum cum filij nõ fuerint ignoranter præ-
3 teriti, † adhuc ex teſtamento Franciſci Mag-
dalenæ legatum legitimæ deberetur, vt eſt
*textus expreſſus in Auth. ex cauſa C. de liber. præter,
& tradit Bald. in l. ſi cum vel in vtero C. milit. teſta-
men. Gomez ad l. Tauri 24. ſub num. 3. Dec. conſ. 86.
num. 2. Pacian. conſ. 132. num. 127. Rot. in Romana
fideicommiſſi de Agazzarijs 19. Iunij 1647. §. nec in
contrarium coram me*, accedẽte præſertim clau-
4 ſula Codicillari, † ex qua teſtamentum ſuſti-
netur, quando filius fuit ſcienter præteritus,
licet ſecus ſit ſi ignorãter, vt pluribus allegatis
dictum fuit *in Romana de Mareſcottis 18. Maij
1646. §. nec cenſuerunt coram Reuerendiſſimo Epi-
ſcopo Terraciner. & in dicta Romana fideicommiſſi
de Agazzarijs 12. Decembris 1644. coram me.*

Remanet igitur videndum, An teſtator le-
gando matri legitimam ſuã videatur vti vo-
luiſſe liberalitate, An verò ei reliquerit qua-
tenus de iure deberetur, & quidem attento
tempore mortis teſtatoris, quo venter eius
prægnans erat, verſamur præcisè in terminis
deciſionis, quæ reuidetur, videlicet legati rei,
quæ ſupponebatur eſſe debita, ſed verè non
debebatur. Neque dici poteſt legatum eſſe
5 conditionale, † vel incertum, vel quod aliàs
teſtator legaturus non fuiſſet, nam verba nul-
lam præſeferunt conditionem, quàm non in-
fert verbum, *ſuam*, adiectum corpori certo, vt
pluribus allegatis firmat, *deciſ. in §. nam verbum,*
6 *& ſeq.* Certa enim eſt legitima † ratione quo-
tæ, licet incerta ſit ratione loci, & variabilis
quoad quantitatem etiam firmatur *in deciſ. in
§. nos verſamur*, vt benè ponderatur, quoad ef-
fectum, de quo agitur, nihil penitus intereſt,
7 An † teſtator vſus fuerit verbis numeralibus,
an verò quotitatiuis, dummodo ſubſtantia
rei legatæ demonſtretur. Quod verò aliàs le-
gaturus non fuiſſet, nullibi probatur, non e-
8 nim agitur de legato eius, † quod legatarius
per

Digitized by Google

per legem accipere potuit; quo caſu ſi nihil
per legem accipere poteſt nihil debetur *iuxta
text.in l.ſi ita quis 53.ff.de legat.2.* Nec pariter de
legato, quod tertius debet teſtatori, in quibus
terminis, *deciſ.11.numer.2. de teſtament. in antiq.*
9 loquitur † ſeu de legato rei debitæ ab ipſo te-
10 ſtatore, † quod verbum differre à legato rei
debitæ à tertio firmat *d.deciſ.11. numer.4. & 5.*
prout etiam deciſio, quæ reuidetur *in §. &
quamuis in fin.*
Non obſtat *Salicet.in l. quoniã Nouella ſub nu-*
11 *mer.7.verſ.& nihilominus C.de inoffic.teſtam.* † vbi
ait; quod legans legitimam filiæ videtur le-
gare quidquid exigere poteſt ratione legitimę
quia non ideo ſequitur, quod teſtator nolue-
rit legare quantitatem pro legitima debitam.
12 Minus obſtat *Rimin.ſen.123. numer.22.* † vbi
quod teſtator legando legitimam videtur eã
voluiſſe præſtari, quatenus ſine filijs deceſſiſ-
ſet, itaut filijs ſuperuenientibus legatum non
debeatur, nam præter quod in caſu, quo con-
ſuluit *Rimin.* teſtator adiecerat vlterius; quod
mater tacita, & cõtenta eſſe deberet animad-
uertendum eſt, quod in illo caſu nulla fuerit
facta mentio ſuperuenientiæ filiorum, nec a-
derant coniecturæ indicantes voluntatem te-
ſtatoris voluiſſe liberalitate in illo caſu vti, vt
hic.
Prout oſtenduntur *in deciſione, quæ reuidetur,
in §.nec tamen, & ſeqq.* Itaut ſiue attẽdatur tem-
pus mortis teſtatoris, ſiue teſtamenti, iuxta
13 quod eſſe interpretenda verba, † voluntatem
verò interpetrandam eſſe ſecundum tempus
mortis, quæ diſpoſitio applicatur ad actũ, tra-
dunt allegati *à Menoch.conſ.97. nu.145. & ſeqq.
& præſumpt.40.num.2.& 3.lib.4.*
Semper verum eſt dicere, quod teſtator vo-
luerit liberaliter ſe gerere erga ſuam Matrem,
14 vel † ſaltem de hoc poſſe dubitari, quod ſuf-
ficit vt legatum ſuſtineatur, & onus proban-
15 di, † quod teſtator alias non fuiſſet legaturus
incumbit hoc alleganti probare, vt præter al-
legatos *in deciſ.tradit Spin de teſtam.gloſſ.14.n.93.*
Cumq; ex prædictis attendi etiam debeat tem-
pus mortis, & tempore teſtamenti, teſtator
cogitauerit de ſuperuenientia filiorum, verſa-
mur, vt ſupra dictum fuit in terminis relicti
de tempore, & in caſu quo non debebatur.
Denique ad obiecta contra ſingulas conie-
16 cturas ſatis eſt reſpondere, † quod omnes ſi-
mul iungi debent, & maximi momenti ha-
benda eſt dilectio naturalis erga matrem, quã
veriſimile non eſt in caſu ſuperuenientiæ fi-
liorum nihil ex ſua hæreditate conſequi poſ-
ſe, dum vxori in eum caſum duo prædia libe-
rè legauerit, & plurimum vrget mentio ſu-
peruenientiæ filiorum, & diſcretiua diſpoſitio
facta in eum caſum circa vniuerſam ſuam hę-
17 reditatem, repetendo ſemper, quod ſatis † eſt
rem eſſe dubiam *ex allegat.in deciſ. §.Præterea in
fin.* Maximè quia non agitur de præiudicio fi-
liorum, cum nulli ſuperſint, ſed extranei qua-
18 lis † reputatur vxor teſtatoris.
Quo verò ad obiectum præſcriptionis etiã
reſpondet eadem deciſio in fine: Neque di-
citur per litis conteſtationem perpetuam eſſe
19 actionẽ, † quo caſu reſtringitur ad 30. vel 40.
20 annos, ſed dicitur inſtantiam † de iure Cano-
nico eſſe perpetuam illique non cenſeri per
diuturnam taciturnitatem renunciatum, niſi
conſtet de non iure tacentis.
21 Initium verò litis huius cauſæ † benè de-
promitur ex libro actuum habente in fronte
annum 1562. qui cadit ſuper omnibus annis
in eo libro contentis abſque alia anni annota-
tione, quia, vt ait *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs,
§.ſi initium num.10.circa med.ff.de eden.* Notarij
22 quolibet anno † libros conficiunt, & in prin-
cipio ſolùm ponunt annum, poſtea verò ſo-
lum diem, & menſem, omiſſo milleſimo, quia
intelligitur de illo poſito in principio libri.
Et ità vtraque parte informante reſolutum
fuit, &c.

MELEVITANA SALVIANI, SEV CENSVS.

Mercurij 4. Februarij 1654.

ARGVMENTVM.

Exceptio dominij, vel imputationis fructuum non admittitur in Iudicio Saluiani. Pactum ſi ſit inter Coniuges initum, quod omnia bona acquiſita conſtante matrimonio ſpectent ad filios dicti matrimonij operatur, vt non valeat deinde pater per cõtrariam diſpoſitionem dicta bona à filijs auferre.

SVMMARIVM.

1 *Dominium totale alicuius rei ad aliquem ſpectare probatur ex aſſignatione facta à Iudice abſque aliqua reſtrictiua.*

2 *Aſſignatio facta à Iudice, ſi tranſitum fecit in iudicatum, & fuit executioni demandata habet pro ſe iuſtitiæ præſumptionem, maximè quando emanauit citato aduerſario.*

3 *Fructus rei aſſignatæ ſpectant plenò iure ad eum, ad cuius fauorem fuit facta aſſignatio.*

4 *In Iudicio Saluiani exceptio dominij, vel imputationis fructuum non eſt admittenda.*

5 *Cenſus impoſitus pro luenda re hæreditaria ſpectat ad hæreditatem non ad legatarios.*

6 *Fideiuſſor ſi ſoluit poteſt à principali debitore releuationem petere.*

7 *Pactum adiectum in contractu matrimoniali nunquam cenſetur inde ſublatum, niſi de eo fiat expreſſa mentio.*

8 *Pater nequit bona ad filios ſpectantia vigore pacti matrimonialis, per contrariam diſpoſitionem deinde auferre.*

DECISIO CCCCLXXXVII.

DISPVTATO ſub die 4. Iulij 1653. dubio, An ſit ſtañ, vel recedeñ à deciſis coram me ſub die 11. Decembris 1652. reſcriptum fuit, vt ſtrictè videretur pro qua parte domus illæ, de quibus agitur ſpectent ad Petrum Paulum auctorem Cumuli, & hodie repropoſito Domini reſoluerunt eſſe ſtañ in deciſis in ea parte, in qua conceſſa fuit immiſſio

miſſio

miſſio Cumulo ſuper Prędio Talmias ex duabus ex tribus partibus cenſus, de quo agitur, quamuis poſſideat dictas Domos; quia in parte plura fuerunt allata ad probandum do-
1 minium totale Petri Pauli, † nempe aſſignatio facta Cumulo vti hæredi ipſius Petri Pauli de anno 1639. harum domorum abſque aliqua reſtrictiua, & ideò totaliter *l. Caius §. 1. ff. de legat. 2. Mant. de Coniect. lib. 9. tit. 2. numer. 6.* Cumq; ea aſſignatio tranſierit in Iudicatum,
2 & † executioni demandata fuerit habet pro ſe Iuſtitiæ præſumptionem, maximè quia emanauit citato Angelo Auctore Teſtaferratæ Aduerſarij *Rot. deciſ. 143. num. 11. par. 6. & deciſ. 3. num. 37. par. 7. recent.*

Concurrente quod quamuis hæ domus ex capitulis matrimonialibus inter Catharinam, & Ioãnem Paulum parentes Petri Pauli peruenire, & ſpectare deberent omnia bona acquirenda durante matrimonio ad filios, qui erant ſex, tamen ex datis in Summario Cumuli *num. 3. & ſequentibus* apparet duas filias fœminas renunciaſſe ad fauorem fratrum, eamdemque renunciationem feciſſe Hieronymum ingrediendo Religionem Societatis IESV, ac tandem Mauritium alterum filium donaſſe pariter Angelo fratri, qui Angelus habuit ſuam portionem in quantitate ſcutorum 2200. receptorum ex venditione Prædij Talmias, ac in cenſu vnc. 100. quem extinxit, adeo quod benè potuit Petro Paulo ſimiliter filio Ioannis Pauli pro portionibus ad ipſum pertinentibus fieri aſſignatio in totum
3 domorum prædictarum, † quæ ideò de iis fructus fecit ſuos, vel ſaltem in Iudicio Saluiani
4 exceptio dominij, † & conſequenter imputationis fructuum ex dictis domibus ab ipſo perceptorum non ſunt admittendi, vt in terminis reſpondit *Rota deciſ. 276. ſub numer. 9. verſic. quare cum iſta, & num. 10. & 11. par. 6. recent.*

Deciſionem verò prædictam Domini dixerunt eſſe reuocandam. In qua firmatur immiſſionem non eſſe dandam Cumulo pro tertia parte dicti cenſus, cum pro ea ſit hæres Petri Pauli obligati inſolidum cum Mauritio, nam etiam pro dicta tertia parte Cumu-
5 lo competit Saluianum, quia Cenſus, † fuit impoſitus pro iuenda Tenuta *Tauenetia* hæreditaria Ioannis Pauli data in ſolutum Angelo eius Donatario à Catherina, nomine Mauritij, & aliorum hæredum, ad quos, & hæreditatem prædictam ſpectat Cenſus, non ad Petrum Paulum, qui eſt legatarius, *l. fin. C. de hæred. act.* quo caſu cenſetur Petrus Paulus obligatus inſolidum reſpectu Creditoris, ſed reſpectu Mauritij hæredis, dicitur fideiuſſor,
6 à † quo poſſet petere releuationem, ſi ſoluiſſet, *Caſtren. conſil. 409. num. 1. lib. 1. Cran. conſ. 91. num. 2. Menoch. conſ. 560. num. 8. Rot. deciſ. 153. numer. 6. par. 2. diuerſ. & coram bon. mem. Merlin. deciſ. 512. num. 9.*

Non obſtat, quod Petrus Paulus ingrediendo Religionem inciderit in priuationem omnium Bonorum à Teſtamento Paterno in eo caſu indictam, quia Teſtamentum huiuſmodi non loquitur de Bonis prouenien. ex
7 ſupradicto pacto Matrimoniali, † quod non cenſetur ſublatum, niſi de eo facta fuerit expreſſa mentio, vt pluribus allegatis fuit dictum *in Veneta Indulti 7. Iunij 1647. coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono, & in Reatina Penſionis 13. Februarij 1651. coram eodem.*

8 Nec poterat Pater † à filio auferre bona ex dicto pacto prouenientia, vt *Gabr. conſ. 132. num. 8. lib. 1. Fuſar. quæſt. 649. numer. 27. Afflict. deciſ. 350. num. 9. Rota in terminis dicti pacti deciſ. 83. ex num. 3. & deciſ. 221. ex num. 1. par. 4. tom. 3. recent.* & in omnem caſum hæc exceptio requirit altiorem indaginem.

Ad credita anteriora bene reſpondent Informantes pro Cumulo, quod ſcilicet illa non excedunt ſcut. 800. Bona verò ſunt valoris ſcut. 2200. vt apparet ex Inſtrumento, neque veriſimile eſt, quod ſcuta 1200. ibi ſoluta pro bono pacis, dicantur donata, cum potius cenſenda ſint pars pretij rei venditæ.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

ROMANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Veneris 6. Februarij 1654.

ARGVMENTVM.

Hæres inſtitutus in re particulari non cenſetur in vniuerſa hæreditate inſtitutus, quando in alia parte teſtamenti fuit alter hæres inſtitutus vniuerſalis Subſtitutio compẽdioſa continens vulgarem, & fideicommiſſariam locum habet, ſiue grauatus decedat ante vel poſt acceptam hæreditatem, quod tamen procedit, quando compendioſa non eſt reſtricta, & acceſſoria ad cenſum expreſſum, ſecus vero quando eſt reſtricta, & acceſſoria.

SVMMARIVM.

1 *Hæres inſtitutus in vſufructu rei particularis cenſetur etiam in proprietate inſtitutus ſi poſt eius mortem alter eſt ei ſubſtitutus.*
2 *Inſtitutio hæredis in re certa non dato cohærede vniuerſali trahitur ad vniuerſam hæreditatem. Declara num. 5.*
3 *Subſtitutio compendioſa continens vulgarem, & fideicommiſſariam locum habet, ſiue hæres grauatus deceſſerit ante, ſiue poſt acceptam hæreditatem, maximè fauore piæ cauſæ, quod tamen declara procedere, vt nu. 6. & 7.*
4 *Inſtitutio vniuerſalis hæredis reſultat ex illis verbis.* Laſcia herede Iure Inſtitutionis &c.
5 *Hæres inſtitutus in re particulari non cenſetur in vniuerſa hæreditate inſtitutus, quando in alia parte teſtamenti fuit alter hæres inſtitutus vniuerſalis.*
8 *Hæres non dicitur poſt eius mortem habere ſubſtitutum, ſi Teſtator ei dedit facultatem de bonis relictis liberè diſponendi.*
9 Deciſ. 346. par. 5. recent. *declaratur?*
10 *Subſtitutio dependens, ac conſecutinè ex quibus eliciatur?*
11 *Subſtitutio facta vni incongruum non eſt, quod conſera-*

Digitized by Google

feratur in caſum mortis alterius.

12 *Fauor piæ cauſæ vbi Teſtatoris voluntas deficit, non attenditur in materia ſubſtitutionum.*

DECISIO CCCCLXXXVIII.

OBTENTA per Pompeum de Paulis
noua Audientia, & propoſito hodie
dubio, An ſit ſtandum, vel recedendum à de-
ciſis in hac cauſa coram me ſub die 18. Mar-
tij 1651. Domini ſteterunt in deciſis, non ob-
ſtantibus deductis ab Informantibus à Pom-
peio dupliciter ex vocatione indefinita Con-
fraternitatis Sanctæ Annæ à Margarita Teſta-
trice in caſu, quo Octauius eius hæreditatem
non acceptaret. Primò quia in locis Montium
relicto hærede vſufructuario Octauio ipſa Te-
ſtatrix poſt eius mortem inſtituit hæredem di-
1 ctam Confraternitatem, † exinde videtur eun-
dem Teſtatrix ab initio feciſſe hæredem in
proprietate iuxtà opinionem, quam perpetuò
amplexa eſt *Rota in pluribus Deciſionibus relat. in*
deciſ. 22. part. 6. recent. Cumque nullus datus ſit
2 hæres vniuerſalis † eadem inſtitutio in pro-
prietate, licet reſtricta ad loca montium, tra-
hitur ad vniuerſam hæreditatem, itaut Con-
fraternitas hæres vniuerſalis inſtituta eſſe di-
catur. Secundò quia infra Confraternitas fuit
ſubſtituta poſt mortem Octauij per compen-
dioſam, ibi, *E doppo morte di detto Ottauio ſucceda*
ſubito la Compagnia di S. Anna. quæ compendio-
3 ſa † cum contineat vulgarem, & fideicom-
miſſariam locum habet, ſiue deceſſerit ante,
ſiue poſt acceptam hæreditatem, & maximè
fauore piæ cauſæ, *Rota deciſ. 149. num. 11. & ſeq.*
& nu. 16. par. 7. recent.

Attamen primum motiuum facilè tollitur,
quia poſt inſtitutionem in locis montium
Teſtatrix deuenit ad vniuerſalem inſtitutio-
4 nem † Octauij, ibi, *Laſcia herede Iure Inſtitutio-*
nis &c. vt optimè ponderant *duæ Deciſiones hu-*
ius cauſæ coram Eminentiſſ. D. Card. Othobono 27.
Ianuary 1649. & 24. Ianuarij 1650. §. 1. & ſeqq.
Vndè dici non poteſt, quod etſi Confraterni-
tas in locis montium eſſet hæres proprietaria
vſque ab initio, talis etiam ſit in vniuerſa hæ-
5 reditate. † Nam hoc non procedit, quando
in alia parte Teſtamenti fuit alter hæres inſti-
tutus vniuerſalis *Rot. deciſ. 337. n. 2. par. 1. recen. &*
deciſ. 162. nu. 1. par. 2.

Secundum verò motiuum procederet, niſi
ſubſtitutio compendioſa eſſet reſtricta, & ac-
6 ceſſoria ad caſum expreſſum, † quo Octauius
hæreditatem non acceptaret, in quibus termi-
nis loquuntur exaduerſo allegati. Secus au-
7 tem † quando eſt reſtricta, & acceſſoria *Gabr.*
conſ. 124. num. 12 conſil. 138. num. 25. lib. 2. Giouagn.
conſ. 39. num. 16. lib. 1. Coccin. deciſ. 294. num. 7. Rota
in Bonon. Fideicommiſſi de Pancaldis 10. Iunij 1642.
coram R.P.D. meo Cerro, & in Bononien. Bonorum,
ſeu Fideicommiſſi de Sanctis 17. May 1647. coram
R.P.D. meo Bichio.

Igitur quia in hoc caſu, quo verſamur Te-
ſtatrix fecit duas diſpoſitiones. Primò enim
in verbis ſupra ponderatis, inſtituit hæredem
vniuerſalem Octauium, & ſic ſupponendo,
quod hæreditatem acceptet, nullum ei dedit
ſubſtitutum, vel in vita, vel in morte, quia
imò expreſſit, quod de rebus relictis ille ſit ab-
ſolutus hæres, ibi, *Delli quali laſcia libero Pa-*
8 *drone,* † id quod in neceſſarium antecedens ex-
cludit, quod habeat ſubſtitutum poſt mortē,
Fuſar. de ſubſtit. q. 546. n. 3. & conſ. 8. n. 10. conſ. 119.
num. 13. Surd. deciſ. 272. num. 14. Neque applica-
tur *deciſ. 346. num. 20. part. 5. recent.* † Quia in eo
9 caſu nō aderant verba tam ampla dominium
importantia, & quod plus eſt ex alijs ibi con-
ſtabat de claro fideicommiſſo.

Deinde Teſtatrix cogitando de caſu, quo
Octauius hæreditatem non acceptaret, voluit
quod tunc ipſo viuente ſuccedat Archicon-
fraternitas Sanctiſſimæ Trinitatis ad Pontem
Sixtum ſubdendo ſtatim, *E doppo morte di Ot-*
tauio ſucceda la Compagnia di S. Anna, ex hac ni-
mirum continuatione ſubſtitutionis S. Annæ
ad ſubſtitutionem Archiconfraternitatis San-
ctiſſimæ Trinitatis reſtrictam in caſu non ac-
ceptationis Octauij, colligitur ipſam ſubſtitu-
tionem S. Annæ clarè à dicto caſu dependen-
tem, & conſequutiuam, † vt in terminis ſe-
10 cundæ ſubſtitutionis incipientis à copula, &
dixit *Rota deciſ. 143. num. 8. part. 1. recent & in Me-*
diolanen. Bonorum 18. Martij 1648. §. vnde ibi ad il-
las ſermonem continuatiuum habentis coram R.P.D.
meo Bichio. Iuncto præſertim, quod vt ſupra
dictum fuit Teſtatrix in caſu quo Octauius
hæreditatem acceptaret, noluit ei dare ſubſti-
tutos.

Ideò ſubſtitutio iſta eſt compendioſa, quā-
uis contineat vulgarem reſpectu Octauij, ta-
men de cætero potius cenſetur facta Archi-
confraternitati Sanctiſſimæ Trinitatis prius
ſubſtitutę in dictum caſum non acceptationis
Octauij nihil obſtante, quod Confraternitas
S. Annæ ſit ſubſtituta poſt mortem Octauij,
quia non eſt inconguum, quod ſubſtitutio
11 facta vni † hoc eſt Archiconfraternitati ſu-
pradictæ conferatur in caſum mortis alterius,
& per conſequens deficiente voluntate Te-
12 ſtatricis † ſubſtituendi Confraternitatē San-
ctæ Annæ in caſu acceptationis Octauij, non
intrat fauor piæ cauſæ, vt in proximis termi-
nis dixit *Rot. in exaduerſo allegata deciſ. 149. n. 17.*
part. 7. recent. Caſtill. quotid. controu. cap. 21. num. 8.
& 20. Craſſ. in §. Teſtamentum qu. 19. num. 1. alijque
plures allegati ab adden. ad Surd. deciſ. 242. num. 13.
Ex quibus dictum fuit eſſe ſtandum in deciſis.
Vtraque parte Informante &c.

CALARITANA PENSIONVM.

Lunæ 13. January 1653.

ARGVMENTVM.

Penſionario non eſt denegando manutentio in
poſſeſſione exigendi Penſionem probata ex
confeſſione ipſius Titularis, non obſtante
quod Penſio mediante tranſactione fuit redu-
cta, ſi reductio fuit temporalis, itaut eueniente
caſu in tranſactione reſeruato reductio eua-
neſcat, ac ſi nunquam eſſet facta.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio denegari nequit Penſionario in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem probata ex propria titularis confeſſione, & ex quibus talis confeſſio reſultet? nu.2.& 4.*

3 *Verbum pro reſiduo in ſolutionibus includit probationem precedentis ſolutionis.*

5 *Sententia per appellationem ſuſpenſa non impedit manutentionem.*

6 *Manutentio non eſt deneganda Penſionario in poſſeſſione exigendi integram Penſionem non obſtante præcedenti reductione per viam concordiæ ſi illa fuit temporalis, vnde eueniente caſu contemplato. Reductio reſoluitur, ac ſi non emanaſſet.*

7 *Præſertim quando in ipſa reductione fuerunt expreſsè Iura Penſionarij reſeruata.*

8 *Quaſi poſſeſſio exigendi integram Penſionem ante ſequutam illius reductionem probatur ex quietantijs ſolutionum.*

9 *Quietantiæ ſolutionem probant.*

10 *Penſionarius ex ſolutione partis termini dicitur conſtitutus in poſſeſſione exigendi integros terminos Penſionis propter titulum vniuerſalem reſeruationis Penſionis.*

DECISIO CCCCLXXXIX.

FRANCISCO Buſquetto Domini dixe-
runt eſſe dandum mandatum de manu-
tenendo in ſua quaſi poſſeſſione exigendi Pē-
ſiones ſuper Canonicatu Calaritano à Domi-
nico Martino obtento, in qua exiſtere Buſ-
1 quettum † apparet ex proprijs Martini con-
feſſionibus, *Rota deciſ.86. numer.2. impreſſa apud
Modern.de manut.deciſ.622.coram Penia, & pluri-
bus relatis à dicto Modern.de manut.obſeru.35.n.23.*
2 Confeſſiones enim Martini Titularis † ſunt
duplices,& vna probatur ex Inſtrumento trā-
ſactionis inter ipſos initæ, in qua Martinus
Titularis acceptat remiſſionem certæ ſummę
pro reſiduo Penſionum, quod ipſe ſupplere de-
3 bebat; Verbū enim *pro reſiduo* † includit pro-
bationem præcedentis ſolutionis ex allegatis
*in Romana Saluiani 30.Ianuar.1645.coram R.P.D.
meo Bichio, & in Senogall.Saluiani 19.Iunij 1651.
coram Eminentiſſ D.Card.Corrado*. Altera Mar-
4 tini confeſſio † habetur in libello ſuo porre-
cto in iudicio moto ſuper nullitate Penſionis
petendo Penſionarium condemnari ad reſti-
tuendum Penſiones perceptas, prout ſucceſ-
ſiuè condemnatus fuit,vt in terminis ponde-
rauit *Rot.inter impreſſ.poſt Cenc.de Cenſib.dec.209.
num.3.deciſ.210.nu.3.& 4.deciſ.212.nu.1.verſ.ſed
ſic eſt deciſ.234.nu.2.& 3.* & fuit dictum *in Aſſi-
ſien.Cenſus 23. Ianuarij proximi præteriti coram R.
P.D.meo Bichio.*
Non obſtat ſententia, neque tranſactio illa
ſequuta reducens Penſionem, de qua agitur
ad minorem ſummam, quia dicta ſententia
5 fuit † ſuſpenſa per appellationem, & reductio
temporalis fuit facta in tranſactione, donec
6 aliquis ex alijs penſionarijs ſuper eodem bene-
ficio Penſionem habentibus decederet, qui
caſus cum euenerit per obitum notorium
clar.mem.Card.Lantes reſoluta fuit reductio,
& propterea peti adhuc poteſt manutentio in
quaſi poſſeſſione exigendi integram Penſio-
nem, non ſecus, ac ſi reductio non emanaſſet.
7 Maximè quia in ipſa reductione † reſeruata
expreſsè fuerunt iura Penſionarij,vt in puncto
reſpondit *Rota in Ciuitatis Plebis Penſionis 5. Maij
1645. §.neque, & duobus ſeqq. coram R.P.D. meo
Bichio.*
Quod verò ante reductionem Penſionarius
eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi integram
8 Penſionem † apparet ex quietantijs integram
ſolutionē continentibus factis de anno 1639.
altera pro termino Sancti Ioannis in ſumma
librarum 1268. & altera in termino Natiui-
tatis Sanctiſs. D. N. in ſimili ſumma, cum
9 quietantiæ † rectè ſolutionem probent,vt per
*Maſcard.de probat.concl.132.nu.22. Rota poſt Cenc.
de Cenſib.deciſ.113.num.1.& ſeqq.* Quamuis ſuf-
ficeret exactio partis Penſionis, quia propter
10 titulum vniuerſalem, † reſeruationis Penſio-
nis diceretur Penſionarius cōſtitutus in quaſi
poſſeſſione exigendi totam,*Gratian.diſcep.626.
num.1.adden.ad Greg.XV.deciſ.557.num.19.Rot.in-
ter impreſſ.apud Moder.de manut. deciſ. 188.num.4.
deciſ.202.n.3.deciſ.509.nu.6.& 7.*
Et ita reſolutum fuit &c.

FESVLANA CANONICATVS.

Vener. 6. Martij 1654.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus cenſetur ſub vniuerſali donatione compræhenſum ſtante præſertim obſeruantia ſubſecuta comprehenſionis. Vſufructuarius vniuerſalis præſentare poteſt eodem modo, quo præſentat hæres proprietarius. Confirmatio tacita ordinarij donationis Iuriſpatronatus ſufficit,quando reſultat ex actibus, quibus mediantibus præſentationes à donatario factæ fuerunt admiſſæ.

SVMMARIVM.

1 *Patronum vnicum quem eſſe probatur ex præſentationibus ſpatio 40.annorum effectum ſortitis.*

2 *Præſentatio vnica ſufficit ad præſcribendum ſi præſentatus per 40.annos poſſidet.*

3 *Iuſpatronatus an comprehendatur in donatione vniuerſali eſt valdè inter DD.controuerſum.*

4 *Iuſpatronatus comprehenſum cenſetur ſub donatione vniuerſali ſtante obſeruantia ſubſecuta, quæ declarat, quid fuerit in donatione comprehenſum.*

5 *Iuſpatronatus quod ſit comprehenſum ſub donatione vniuerſali reſultat ex obſeruātia ſi donatarius poſt donationem præſentauit, & præſentationes habuerunt effectum.*

6 *Vſufructuarius vniuerſalis, & proprietarius non repugnat, quod ambo præſentent.*

7 *Donatarius vniuerſalis aſſimilatur hæredi,& loco illius habetur.*

8 *Falſa demonſtratio circa titulum acquiſitionis non nocet, quando conſtat de certo corpore.*

9 *Confirmatio Ordinarij donationis Iuriſpatronatus ſufficit tacita reſultans ex actibus admiſſionis præſentationum factarum à donatario.*

10 *Præ-*

Digitized by Google

10 *Præſcriptio completa non valet poſtea interrumpi.*
11 *Præſentatio quæ dedit cauſam liti, & fuit à Iudice reiecta attendenda non eſt.*
12 *Præſcriptio non poteſt dici incorrupta per ſententiam latam fauore præſentati, quæ eo magis Ius præſentantis confirmat.*

DECISIO CCCCXC.

DOMINI Deciſionem in hac cauſa ſub
die 5. Maij 1653. emanatam. In qua ex
rationibus ibi firmatis dictum fuerat nõ con-
ſtare de cauſis reſtitutionis in integrum aduer-
ſus ſententiam Ordinarij Feſulani latam, ho-
die confirmarunt, quia Comitiſſæ Mariæ de
Rubeis ſuffragatur tàm donatio Lucretiæ fa-
cta à Magdalena, quàm præſcriptio. Siqui-
dem Magdalenam donatricem fuiſſe huius
1 beneficij vnicam Patronam † patet quia tan-
quam vnica per 40. & amplius annos præſen-
tauit ſubſequenie præſentationum effectu, &
hoc ſufficit ad præſcribeñ etiamſi præſentatio
2 fit vnica † ſi præſentatus per 40. annos benefi-
cium poſſidet, *Rot. dec. 290. num. 8. par. 5. rec. vbi
concord. allegantur.*

Quod verò hoc Iuſpatronatus in donatione
comprehendatur, quam ipſa fecit Lucretiæ
Auctrici Mariæ conſtat ex ipſius donationis
3 vniuerſalitate, † quæ licet valdè controuer-
ſum ſit inter DD. an Iuſpatronatus compre-
hendat, niſi Ius ipſum vniuerſale donetur,
exiſteñ hinc inde doctrinis, & Deciſionibus
Rotæ relatis *in Comen. Iuriſpatronatus 14. Iunii*
1651. §. *Nec habenda coram R.P.D. meo Albergato
iuxtà alia præcedentes deciſiones eiuſdem cauſa coram
eodem 12. Iunii 1651. §. reſponſum.*

4 Sine tamen vllo dubio in caſu quo verſa-
mur Iuſpatronatus compræhenditur declara-
tum ex obſeruantia ſubſecuta, quæ attendi
ſemper debet ad eliciendum, quicquid fuerit
in donatione comprehenſum, vt in puncto
Iuriſpatronatus dixit *Rota deciſ. 121. nu. 15. verſ.
tandem apud Modern Piſan. de Iurepatr. & in Maio-
ricen. Beneficii 27. Iunii 1648. §. prout ſuadet in fine,
coram R.P.D. meo Bichio*, & in terminis ſimilis
donationis fuit deciſum *in dicta Comen. Iuriſpa-
tronatus 12. Iunii 1651. §. penult. & 14. Iunii 1652.
§. & id ſuadet coram R.P.D. Albergato.*

Obſeruantia autem in caſu de quo agitur
eſt clara ad fauorem Lucretiæ Donatariæ, quæ
5 de anno 1590. & ſic poſt donationem † eue-
niente vacatione huius Canonicatus præſen-
tauit ipſa Lucretia donataria, & præſentatio
habuit effectum, nec obſtat quod etiam Mag-
dalena donatrix eundem præſentauerit, quia
id facere potuit ratione vſusfructus omnium
6 bonorum, † quem ſibi in donatione reſerua-
uerat ex congeſtis *à Modern. Piſan. de Iurepatr.
lib. 4. cap. 7. num. 8. qui num. 12.* firmat non eſſe
abs re, quod præſent, & vſufructuarius, & pro-
prietarius, & clarior eſt obſeruantia in vaca-
tionibus ſubſecutis in quibus ſemper præſen-
tauit Lucretia donataria.

Non obſtat, quod Lucretia præſentauerit,
tamquam hæres Magdalenæ, non autem tan-
quam donataria, quia cum re vera non eſſet
hæres, ſed donataria, titulus ille hæreditarius
reſpectu Magdalenæ intelligi debet de titu-
7 lo donationis vniuerſalis, † per quam aſſimi-
labatur hæredi, & loco hæredis erat, *Rota de-
ciſ. 207. num. 9. par. 6. recent.* Neque falſa demon-
8 ſtratio † circa titulum acquiſitionis nocet,
quando conſtat de certo corpore, *vt eſt text. in
l. demonſtratio 17. ff. de condit. & demonſtrat.* vbi ha-
betur quod parum refert quomodo, & à quo
acquiſierit dum de certa re quis diſponet *Abb.
conſ. 87. num. 27.*

Neque obſtat, quod donatio non fuerit ab
9 Ordinario confirmata, † quia ſatis eſt reſpon-
dere, quod ſaltem adeſt tacita confirmatio re-
ſultans ex actibus, quibus ipſe plures præſen-
tationes poſtea admiſit factas à donataria *Garz.
de benef. par. 2. cap. 2. nu. 209. Rot. deciſ. 407. nu. 10.
apud Duran. & in pluribus relatis in Feſulana Ora-
torij 27. Iunij 1646. & 31. Ianuarij 1648. coram
R.P.D. meo Bichio.*

Quouerò ad caput præſcriptionis bene fir-
matæ in Deciſione præcedenti coram me, ni-
hil facit illius interruptio, quia vltra quod per
præſentationem factam à ſeniſtorijs de an-
no 1638. non potuit interrumpere præſcrip-
10 tionem † iam completam *Rota in Craconien.
Iuris reſpondendi 28. Iunij 1651. coram R.P.D. meo
Bichio, vbi allegantur concordantes*, cum eadem
11 præſentatio dederit cauſam liti, & fuerit à Iu-
dice reiecta per ſententiam latam ad fauorem
præſentati à Lucretia in iudicatum tranſactam
12 tantum abeſt, † quod exinde dici poſſit præ-
ſcriptio interrupta, quia magis Ius Lucretiæ
confirmatum fuit *Seraphin. deciſ. 1027. num. 14.
Coccin. deciſ. 337. num. 13. Buratt. deciſ. 186. nu. 16.* &
fuit dictum *in Maioricen. Beneficij 27. Iunii 1648.
coram R.P.D. meo Bichio.*

Ex quibus omnibus DD. indeciſis permanſerunt.

BENEVENTANA, SEV NVLLIVS IVRISDICTIONIS.

Merc. 11. Martij 1654.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non denegatur inferiori ad probandum quaſi poſſeſſionem immemorabilem exercendi actus iuriſdictionales in Diœceſi Epiſcopi, quamuis materia articulata, quoad releuantiam reddatur dubia.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis detur, quando articuli ſunt releuantes.*
2 *Amplia etiam ex releuantia vnius articuli.*
3 *Articulorum releuantia ad effectum remiſſoriæ ex quibus reſultet?*
4 *Immemorabilis articulata cum ſuis requiſitis vim habet tituli.*
5 *Immemorabilis vt ſuffragetur contra habentem aſſiſtentiam Iuris debet canonizari per tres ſententias conformes.*
6 *Verbum* habet *refertur quandoque ad tempus præteritum.*

7 *Remiſſoria ne ſit deneganda, ſufficit quod res articulata reddatur dubia.*
8 *Requiſitum immemorabilis quod nunquam fuerit factum in contrarium eliditur eo ipſo quod conſtat de actuum exercitio.*
9 *Remiſſoria non eſt deneganda quod reſpectu materiæ articulatæ conſtet de contrario, nam poſt factas probationes videbitur quænam probatio præualeat.*
10 *Remiſſoria non datur ad probandum id cuius contrarium conſtat ex ſcripturis.*
11 *Ordinarius ex diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus viſitare poteſt loca nullius Diœceſis.*
12 *Viſitationes factæ ab Epiſcopo tamquam Delegato Sedis Apoſtolicæ eum non conſtituunt in quaſi poſſeſſione viſitandi Iure ordinario.*
13 *Concurſus ad Parochiales fieri poſſunt ab Epiſcopo in locis, vbi non adſunt examinatores ſynodales.*
14 *Diſpenſationes matrimoniales vigore litterarum Apoſtolicarum fieri poſſunt ab Epiſcopo Iure Delegata.*
15 *Enunciatiua inter ſe contraria non ſunt attendenda, dum principaliter dubitatur de enunciato.*
16 Concil. Triden. ſeſs. 23. cap. 18. *mandat fieri contributiones per Eccleſias Seminario.*
17 *Reus ratione loci delicti ſubijci poteſt foro illius vbi eſt commiſſum.*

DECISIO CCCCXCI.

COMMISSA mihi hac cauſa per appellationem à ſententia R.P.D. mei Zaratæ prolata ſuper iuriſdictione locorum controuerſorum inter Reuerendiſs. D. Archiepiſcopum Beneuentanum, & D. Archidiaconum eiuſdem Metropolitanæ vigore duarum Deciſionum, prima deciſio huius cauſæ Lunę 13. Maij 1652. & altera 27. Ianuarij 1653. Qui Archidiaconus immemorabilem conſuetudinē exercendi Iuriſdictionem in dictis locis in gradu appellationis articulauerat coram me, petita ſuper hoc remiſſoria ad probandum in partibus, quam Domini concedendam eſſe
1 dixerunt ex tritis ſatis regulis, † quando verſamur in materia prophana, & articuli ſunt releuantes, prout in caſu, *l. Iudices, & auth. apud eloquentiſſimum C. de fid. Inſtrum.* quibus etiam concurrentibus ſemper Rota remiſſoriam conceſſit *coram ſan. mem. Greg. XV. tunc Rotæ Auditore inter impreſſ. deciſ. 483. num. 2. & 3.* Etiam
2 ex releuantia † vnius articuli *Rota deciſ. 677. num. 1. par. 1. recent. & in Vercellen. Aquarum 10. Martii 1653. §. final. coram R.P.D. meo Zarate,* & paſſim in alijs pluribus.
3 Quod verò articuli Archidiaconi dati ſint releuantiſſimi † probatur ex antiquiſſimis cōſtitutionibus anno 1355. *Summ. num. 1.* ex atteſtationibus Archiepiſcopi Palumbariæ cū ſex Vicariorum, *Summ. num. 2.* ex patentibus ordinum, & inter alias 21. Maij 1644. enunciatiuas Modern. Archiepiſc. *Summ. num. 3.* ex Teſtibus alias per Archidiaconum datis, in quibus oſtenditur ipſum in dictis Caſtris, prout eius Anteceſſores exercuiſſe Iuriſdictiones, &
4 ideo immemorabilis † probata cum ſuis requiſitis, prout fuit articulata habet vim tituli *Rota deciſ. 150. num. 5. & 6. par. 5. recent.* quæ veritas probatur etiam ex verbis ſtatuti, ibi, *Item habet Archidiaconus Diœceſim diſtinctam à Diœceſe Archiepiſcopali.*

Non obſtat requiri, quod immemorabilis
5 ſit canonizata † per tres conformes, vt dicitur *in §. immemorabilis deciſ. 2. coram R.P.D. meo Zarate, quia in §. ſeq.* præterea ſubdit, & intelligendum eſt iuxtà declarationes Sacræ Congregationis Concilij, ibi enunciatas, nec refert, quod lis aliàs fuerit cœpta de anno 1601. atque ita requirantur Teſtes Centenarij, quia erat reſtricta ſuper bono iure viſitandi, vt legitur *in Summ. Archiepiſcopi num. 7.* ibi, *viſitare voluit, & de facto viſitauit*, & infra, ibi, *vt in præmiſſis &c.*

Neque conceſſioni remiſſoriæ repugnant, quod conſtet de initio Iuriſdictionis Archidiaconi ex Conſtitutionibus, vt ſupra per Archiepiſcopum Pinum editis de anno 1355. in quibus habetur, quod Archidiaconus habet Iuriſdictiones in Caſtris, de quibus agitur quia negari ſaltim non poteſt, quin verbum
6 *habet* † referri etiam poſſit ad tempus præteritum ex allegatis *in ſecunda Deciſione R.P.D. mei Zaratæ, in §. nec magis,* & ſufficit, vt de hoc poſ-
7 ſit dubitari, † ne ex hoc capite denegetur remiſſoria, *Coccin. deciſ. 2. numer. 4. Rota in Toletana Decimarum 16. Maii 1648. coram R.P.D. meo Celſo, in Interamnen. Fideicommiſſi 20. Iunii 1652. coram R.P.D. meo Bichio, & in Regien. Beneficii 19. Ianuarii 1654. coram R.P.D. meo Beuilaqua.* Et difficultas reſtringitur ad actus Iuriſdictionis in his Caſtris ab Archiepiſcopis Beneuenta-
8 nis pro tempore exercitos, per quos excluditur, † quod nunquam contrarium fuerit ſeruatum, & ſic alterum ex neceſſarijs ad impediēdū immemorabilem requiſitis, ideo dicatur rectè euerti, quod nihil vnquam fuerit factum in contrarium, vt fuit dictum *in dicto §. Immemorabilis coram R.P.D. meo Zarate, & in Marſicen. Iuriſdictionis 18. Februarii 1647. §. Tandem in fin. & 11. Iunii eiuſdem anni, §. His, alijſque coram R.P.D. meo Bichio,* quia cum pro parte Archidiaconi dentur plures reſponſiones ad ſingulos actus hoc ſufficit ad effectum ne impediatur remiſſoria, probata enim ſua intentione
9 videbitur, † quæ probatio magis releuet, vt dixit *Rota coram Gregor. XV. deciſ. 163. num. 11. ibi notat Adden. Litt. C. atque fuit dictum in Brixien. iuriſdictionis 19. Nouembris 1638. coram Reuerendiſs. Salamantino, & in Hiſpalen. Decimarum 26. Iunii 1647. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado.*

Alij verò actus probati per ſcripturas con-
10 tra quas † non conceditur remiſſoria *Seraph. deciſ. 1460. numer. 3.* Quatenus reſpiciunt viſitationes factas ab Archiepiſcopis, quia omnes emanarunt ab anno 1573. & ſic poſt publicationem Concil. Trid. concedentis
11 Ordinarijs † tanquam Delegatis Apoſtolicis Ius viſitandi, non augent, neque conſtituunt
12 Archiepiſcopos † in quaſi poſſeſſione centenaria, quæ eſt intentio Archidiaconi, *Rot. deciſ. 596. num. 4. deciſ. 598. inter impreſſ. apud Modern. Peruſ. de manut. & in Aquilana Iuriſdictionis coram*

Sati-

Digitized by Google

Sanctiſs.D.N.impreſſ.apud Marcheſan. de Commiſſ. par.1.fol.39.ſub num.4. & in Barchinonen. Iuriſdictionis 4.Iulii 1646. §.Tandem, & 8.Aprilis 1647. §.omiſſis coram R.P.D.meo Bichio.

Verum quidem eſt, quod vltra viſitationes dantur pro Archiepiſcopo concurſus ad Par-
13 rochiales horum Caſtrorum, † ſed id euenit, quia Archidiaconus non habet Examinatores Synodales. Dantur etiam diſpenſationes ma-
14 trimoniales,† in vim litterarum Apoſtolicarum, ſed hæc quoque fieri potuerint Iure delegato in eiſdem litteris, dantur etiam enunciatiuæ, quod eadem Caſtra ſint Diœceſana Ciuitatis Beneuentanæ, ſed è contra dantur plurimæ enunciatiuæ ipſorum met Archiepiſcoporum, quod eadem Caſtra ſint Archidia-
15 conalia, vndè neutræ ex dictis † enunciatiuis attendendæ, *Rot.deciſ.160.num.12. part.1.recent.* Eo minus, dum principaliter dubitatur de enunciato, *Rot.deciſ.405.nu.5.eadem par.1.recen.* cum pluribus alijs allegatis *in Gerunden.Prioratus 14.Iunii 1645.coram R.P.D.meo Bichio*, & in his terminis *in ſupradicta Brixinen. Iuriſdictionis coram Reuerendiſſ.Salamantino, §.penult.*

16 Solutiones factæ pro Seminario † referri puſſunt ad diſpoſitionem *Concil.Trid.de reform. cap.18.ſeſſ.23.*

Fabricatus Proceſſus contra Thomam Gagliardum ratione delicti Commiſſi in Carceribus Archiepiſcopi non vrget, quia etiamſi reus ſit ſubditus Archidiaconi potuit
17 ſubijci foro Archiepiſcopi † ratione loci delicti iuxtà alleg. *in deciſ.324.num.3.par.5.recent.*

Idemque reſpondetur ad querelam porrectam contra Andream de Thouo Terræ Cercelli, cuius delictum non conſtat, vbi fuerit commiſſum, & ſufficit dubitari poſſe de loco delicti, ne denegetur remiſſoria, ad quam cõcedendam, ſatis eſt articulorum releuantia ex ſupra allegatis.

Et ita vtraque parte Informante reſolutum fuit.

PAPIEN. MANVTENTIONIS.

Veneris 13. Martii 1654.

ARGVMENTVM.

Compromiſſum ſuper rebus Eccleſiæ ſine beneplacito Sedis Apoſtolicæ non tenet, pręſertim quando emanauit non ex cauſa neceſſaria, ſed voluntaria: Compromiſſum factum à minore ſine ſolemnitatibus non ſubſtinetur. Tranſactio vt reſcindi valeat ex capite lęſionis quęnam requirantur?

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio vim habet rei iudicatæ.*
2 *Laudum fundatum in compromiſſo nullo eſt nullum.*
3 *Compromiſſum ſuper bonis Eccleſiæ, vt valeat requiritur beneplacitum Apoſtolicum, licet compromiſſum ſit de Iure tantum, quia ſicuti bona Eccleſiæ ſunt inalienabilia ſine beneplacito, ita incompromittibilia, & facultas conceſſa Eccleſiæ adeundi Iudicem, non porrigitur ad arbitrium, & ratio redditur, num.4.*
Arbiter aſſumitur à partibus, Iudex vero à Principe vel à lege, dicto nu.4.
5 Deciſ.Caual.327.nu.4. *declaratur.*
6 Deciſ.867.num.4.par.3.diuerſ. *quo caſu loquatur?*
7 *Comprumiſſum factum ab Eccleſia continens renunciationem Iurium ex præcedenti tranſactione quæſitorum tanquam voluntarium non valet abſque beneplacito Apoſtolico, & nu.12.*
8 *Sub compromiſſo continente clauſulas ampliſſimas, ſi cadunt Iura Eccleſiæ iam tranſacta proculdubio eſt neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum.*
9 *Laudum excedens terminos compromiſſi eſt nullum.*
10 *In compromiſſo minoris in arbitrum Iuris requiritur eadem ſolemnitas requiſita in alienationibus bonorum minoris hoc eſt decretum Iudicis.*
11 Put.deciſ. 4.de reb.Eccleſ.non alien. *in quibus terminis loquatur?*
13 *Tranſactio vt ex capite læſionis valeat reſcindi, quænam requirantur?*
14 *Legitima debetur Monaſterio ex perſona Monachi inilis profeſſi.*
15 *Tempus tranſactionis eſt attendendum.*
16 *Conditio* ſi ſine filijs deceſſerit *intelligitur de morte naturali, non autem ciuili per emiſſionem profeſſionis.*
17 *Tranſactio ſuper iure conditionali, & de futuro contingenti læſiua dici non poteſt.*
18 *Fideicommiſſum purificatur per ingreſſum Religionis.*
19 *Declara procedere, vel quando Monaſterium fuit à Teſtatore excluſum, vel quando Teſtator voluit bona conſeruari in familia.*
20 *Conſtitutio, ſeu ſtatutum laicale in præiudicium Eccleſiæ non tenet.*

DECISIO CCCCXCII.

COMMISSA mihi appellationis cauſa à ſententia Vicarij Ordinarij Papieñ ad fauorem D.Caroli Lauaneæ lata ſuper executione Laudi concedentis immiſſionem in Domo, in qua de anno 1615. ſe vocatum à q. Carolo Io: Baptiſta Lauanea prætendebat fuiſſe ſubſtitutum Philippo Iacobo in deficiẽtiam eius Primogenitorum, diſputato igitur Dubio, cui ſit dandum mandatum de manutenendo ſub die 10.Martij præteriti, Domini reſcripſerunt vt videretur de bono Iure, etiam ad effectum manutentionis, hodieque repropoſita cauſa, reſponderunt conſtare de bono Iure Carthuſiæ etiam ad effectum manutentionis, quia eius bonum Ius fundatur in tranſactione inita de anno 1638. cum dicto Caro-
1 lo, † quæ vim habet rei iudicatæ, *l.fratres Cod. tranſact.cap.1.de lit.conteſt.Rota deciſ.86. num.1.& ſeqq. par.6.recent.*

Non obſtat Laudum ad fauorem Caroli emanatum de anno 1649. in vim præcedentis compromiſſi inter ipſum, & Carthuſium ſtipulati, quia eſt nullum, & iniuſtum. Nul-
2 lum, quia innititur compromiſſo nullo, *Rota deciſ.222.nu.1.par.6.recent.* & nullitas compro-

Digitized by Google

miſſi procedit ex defectu beneplaciti Apoſto-
3 lici, † omninò neceſſarij in compromiſſo ſu-
per bonis Eccleſiæ, licet compromiſſum ſit
de Iure tantum, quia ſicut bona Eccleſiæ ſunt
inalienabilia ſine beneplacito, ita & incom-
promiſſibilia, & facultas competens Eccleſiæ
adeundi Iudicem non porrigitur ad arbi-
trium, quia lædi poteſt Eccleſia in electione
4 Arbitri, † de quo lex non confidit, ſicut de
Iudice cum à partibus Arbiter aſſumatur Iu-
dex autem à Principe, vel ex legis ordinatio-
ne, vt optimè ratiocinatur *Io. Baptiſta de Ar-
bitr.l.2.cap.4 num.5.& num.7. verſ.aut ſunt res in-
ter tractatum diuerſ.tom.3.part.1.fol.281.Soce.Sen.
conſ.18. num.33. & 34.* vbi quod hæc eſt com-
munis opinio *lib.1.Roman.conſ.369. nu.18. Abb.
conſ.56.num.2.lib.1.Pariſ.conſ.134.num.11.& 12.
lib.4.Blanch.de compromiſſ. quæſt.4.ſub nu.28.verſ.
præmiſſa autem inter tractat.diuerſ.dicto to.3.par.1.
fol.168.à tergo Grat.diſcept.674.nu.15.* Eandem-
que opinionem ſequuta eſt, *Rot.deciſ.160.n.2.
par 2.diuerſ.& deciſ.327. nu.4.coram Card.Caual.*
5 quæ licet † non explicet an requiratur licen-
tia Papæ, ſed ſolum dicat compromitti non
poſſe inconſulto Superiore intelligenda eſt,
non de Superiore clauſtrali, ſed de Papa, pro
vt loquitur *dicta deciſio* 160. quam allegat, &
ſequitur deciſio *Caualerii*, & explicat *Io. Bapt.
de Arbitr.ſupracit.cap.4.num.28.in fin.* ac in pro-
ximis terminis declarant allegati per *Modern.
in ſumm.deciſ.tit.63.de compromiſſ.n.57.& 58.*
6 Neq; contrarium firmauit † *Rot.in dec.867.
ſub num.4.lib.3.par.3.diuerſ.* Quia ibi Rota figit
pedem in neceſſitate compromiſſi Oriente
ex ſtatuto noſtrum autem compromiſſum
7 eſt merè voluntarium, † & quod plus eſt con-
tinet renunciationem Iurium ex præcedenti
tranſactione anni 1638. Carthuſiæ quæſitorũ
& per decennium pacificè poſſeſſorum, quam
proculdubio facere non potuit Eccleſia abſq;
beneplacito Apoſtolico, licet ſecus ſit in pri-
uato, vt in puncto diſtinguit *Berou.conſ.26.ſub
nu.6.verſ.Nec obſtat lib.3.* Vndè ſi iuxtà ſenſum
Partis aduerſæ cadunt ſub compromiſſo Iura
8 tranſacta, † vt verum eſt, quia de alijs non
aderat controuerſia, & compromiſſum con-
tinet clauſulas ampliſſimas ponderata, in his
terminis *à Laderchio conſ.97.num.8.* Neceſſariũ
proculdubio fuit beneplacitum Apoſtolicum
ſi verò non cadunt ſub compromiſſo illius
9 terminos exceſſit Laudum, † & propterea
nullum eſt.

In contrarium verò allegati non loquun-
tur de bonis Eccleſiæ, ſed minorum, & retor-
quetur quia etiam in compromiſſo minoris
10 in arbitrium Iuris requiritur ſolemnitas in
alienationibus minorum requiſita hoc eſt de-
cretum Iudicis *Simoncell.de Decret.tit.3.num.61.
& ſeqq.Roland.conſ.76.num.1.& ſeqq.lib.1.Rot.de-
ciſ.646.nu.6.& ſeqq.par.4.tom.3.recent.deciſ.Put.4.
de reb.Eccleſ. non alien.* † non loquitur de com-
11 promiſſo facto cum Laicis, nec explicat, an
requiratur, necne beneplacitum Apoſtolicũ,
ceſſatque difficultas, quia vt dicebatur in ca-
12 ſu noſtro compromiſſum † continet implici-
tam renunciationem bonorum ex allegatis
*per Ciriac.contrau.180.num.23.& ſeqq.Cancer.var.
reſolut.par.3.cap.17.num.12.Surd.deciſ.185.num.15.
& 18.* in quibus terminis de iure caducitatis al-
legatorum loquitur.

Eſt autem Laudum iniuſtum, quia tranſa-
13 ctionem reſcindit tanquam læſiuam † non li-
quidato prius valore bonorum hinc inde re-
tentorum, vt neceſſe erat ad probandam læ-
ſionem, *Alex.conſ.222.num.11.poſt med.lib.2.Rot.
deciſ.539.ſub num.2.par.1.deciſ.715.num.2.part.2.
deciſ.322. num.3. par.4. recent.* & fuit dictum *in
Melenitana Bonorum 10. Februarij 1651. coram
R.P.D. meo Melzio*, præſertim quia Carthuſiæ
14 ex perſona Hieronymi † ibi profeſſi debeba-
tur ſoltim legitima in bonis Caroli Io:Bapti-
ſtæ fideicommittentis, *l.quoniam in Prioribus,
ff inoff.teſtam.cum vulg.* quę gratis dicitur tradi-
ta matri Hieronymi, quia alia eſt legitima
matri debita in bonis Hieronymi, alia verò
debita Hieronymo in bonis Caroli Io:Bapti-
ſtæ Patris.

15 Et præterea cum de tempore † tranſactio-
nis, quod debet attendi, *Rot.in Bononien. Tran-
ſactionis 27.Februarij 1640.§.neque coram bo.mem.
Card.Hieronymo Veroſpio*, viueret Hieronymus
eoque viuente, dici non poſſet purificata con-
16 ditio *ſi ſine filijs deceſſerit*, † ſub qua fideicom-
miſſum relictum fuit, cum ea conditio infe-
ratur ad mortem naturalem, non autem ciui-
lem per profeſſionem, vt pluribus allegatis
deciſum fuit *in Leodien.hæreditatis 16.Maii 1653.
§ non obſtat, & 26.Iunii præteriti, §.1.coram Reue-
rendiſſ.D.meo Decano*, dici non poteſt læſiua
tranſactio, quæ partem bonorum Monaſterio
adiudicauit, quia ad illud viuente Monacho,
bona ſpectabant, cumque contingere poſſet,
quod ſubſtituti Monaco præcederent, & ſic
liberè bona acquirerent Monaſterio, vt pon-
derat *Rot.in dd.deciſ.coram Reuerendiſſ.D.meo De-
cano.* Tranſactio deſuper inita, & ſic ſuper Iu-
17 re conditionali, † & de futuro contingenti
lęſiua dici non poteſt *ex text.in l.de fideicommiſſo
C.tranſactio Rot.in dicta Bononien.Tranſactionis co-
ram Card.Veroſpio, in Bononien. Fideicommiſſi de
Beroaldis 8.Martij 1641. §.Nec releuat coram me,
vbi in §.final.* dicitur id maximè procedere,
quando vt in caſu noſtro non fuit gratuitò
tranſactum, ſed aliquid hinc inde receptum.

Nec obſtant in contrarium allegati aſſeren-
18 tes fideicommiſſum purificati † per ingreſſũ
religionis, quia loquuntur, vel quando Mo-
19 naſterium fuit à Teſtatore excluſum, † vel
quando Teſtator voluit bona perpetuò con-
ſeruari in familia, vt ſequendo *deciſ.135.nu.16.
& 17.par.7.recen.* declarauit *Rot.in dicta Leodien.
Hæreditatis 16.Maii 1653.§.non obſtat coram Reue-
rendiſſ.D. meo Decano*. Ad ſtatutum verò Me-
diolani exaduerſo allegatum ſatis eſt reſpon-
dere, quod illud non tenet in præiudicium
20 Eccleſiæ, † vt ad ſimilem Conſtitutionem
Laicalem reſpondit in terminis *Rot. in d. Leo-
dien.Hæredit. 16.Maii 1653. §.prout & in alia 26.
Ianuarij præteriti, §.Non etiam coram Reuerendiſſ.
D.meo Decano*. Et ita fuit reſolutum &c.

C E-

CAESENATEN. HAEREDITATIS.

Lunæ 16. Martij 1654.

ARGVMENTVM.

Mater an excludatur à legitima in bonis filij ſtāte ſubſtitutione pupillari cōtenta in cōpēdioſa verbis cōmunibus concepta latè in deciſ. diſcutitur, vbi coniecturæ in contrarium adductæ ponderantur. Ius accreſcendi quando locum habeat inter duos vſufructuarios?

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio compendioſa concepta verbis communibus continet vulgarem, quando matri fuit legatum legitima relictum.*

2 *Legitima non debetur Vxori in bonis Viri.*

3 *Legitima in bonis filij matri non debetur, ſi ei ab inteſtato ſuccedere poteſt excluſa ſubſtitutione pupillari.*

4 *Legitima non debetur ei, qui in tota hæreditate ſuccedit.*

5 *Legatum legitimæ matri relictum remanet inutile, quando eſt hæres filij ab inteſtato, nam incompatibile eſt, quod ſit hæres, & legataria.*

6 *Mater excluditur à legitima ob pupillarem in compendioſa contentam.*

7 *Pater compendioſè ſubſtituendo filio poſthumo cenſetur quoque per fideicommiſſum ſubſtituiſſe quo caſu eueniente poteſt mater ex perſona filij ab inteſtato ſuccedere in bonis fideicommittentis legitimam detrahere.*

8 *Et hæc concluſio eo magis procedit, quando teſtator filio ſubſtituit fratres, & ſic perſonas magis dilectas.*

9 *Teſtator ſi matri plura reliquit legata cenſetur illa reliquiſſe in recompenſationem excluſionis ab hæreditate filij ob pupillarem contentam in compendioſa.*

10 *Conditio, ſi ſine filijs, ſubſtitutioni adiecta pupillo adaptari nequit, hæc tamen opinio communiter reijcitur à Doctoribus.*

11 *Subſtitutio non poteſt dici reſtricta ad bona Teſtatoris ſi de ea nullibi apparet, licet in inſtitutione Teſtator loquutus fuerit de bonis ſuis.*

12 Deciſio 139. inter impreſſ. apud Modern. Forolinien. de legitim. ſecundum vltimam impreſſ. *quo caſu loquatur?*

13 *Conſuetudo, ſeu ſtylus Ciuitatis Caſenæ, quod non intelligatur facta ſubſtitutio pupillaris in teſtamento, niſi ſit adiecta clauſula,* pupillariter, & pupillarmente, *non probatur ex teſtibus deponentibus neſcire.*

14 *Teſtes non probant voluntatem teſtatoris ſi eius teſtamento non interfuerunt.*

15 *Subſtitutio compendioſa niſi cum alijs ſubſtitutionibus complecteret etiam pupillarem, talis non eſſet.*

16 *Filius tenetur matri legitimam relinquere.*

17 *Legatum legitimæ matri relictum ſtante ſubſtitutione pupillari an debeatur?*

18 *Notario atteſtanti non adhibetur fides, tanquam vnico teſti.*

19 *Mater ſi fuit relicta vſufructuaria vna cum filio à Teſtatore per obitum filij ei competit Ius accreſcendi ſuam medietatem. Declara numero ſequenti.*

20 *Ius accreſcendi locum habet inter plures vſufructuarios, quibus vſusfructus formalis fuit relictus, non autem quando alteri fuit relictus formalis, alteri verò cauſalis, nàm portio vſusfructus formalis poteſt accreſcere cauſali, non è conuerſo.*

21 *Ius accreſcendi locum non habet inter plures ſuccedentes diuerſo Iure.*

22 *Ius accreſcendi excluditur quoties ſubſtitutio concurrit.*

DECISIO CCCCXCIII.

PLVRES coniecturæ vltra veriorem, ac
communiorem Doctorum opinionem
per compendioſam ſcilicet conceptam verbis
communibus matrem ſuperſtitem excludi,
hodie pro cōfirmanda deciſione coram me in
hac cauſa emanata ſub die 20. Nouembris
1652. ab Informantibus pro ſubſtitutis à Te-
ſtatore allatæ mouerunt DD. ad perſiſtendum
in eadem deciſione, principaliter enim pon-
deratum fuit legatum legitimæ relictum ma-
1 tri, † quod in puncto ad includendam pupil-
larem ſubſtitutionem ponderat *Anton. Faber. in*
Cod. lib. 6. tit. 3. definit. 19. dicens rationem, quia
alioquin fruſtra actum fuiſſet de legitima cū
2 illa † in bonis Viri non debeatur Vxori, nec
3 minus in bonis filij † ſi ei mater ab inteſtato
ſuccedere potuiſſet excluſa pupillari ſubſti-
tutione, quippe quod legitimam petere non
4 poteſt, † qui in tota hæreditate ſuccedit *Couar.*
in cap. Raynut. lib. 11. num. 11. de teſtam. Croſſ. in §. le-
gitima q. 1. ſub num. 4. verſ. ſed contrarium Giouagn.
reſponſ. 10. num. 8. lib. 2. Bero. quæſt. fam. 87. num. 10.
Rot. deciſ. 15. numer. 13. deciſ. 66. num. 22. par. 4. to. 2.
recent. & in Bononien. ſucceſſionis 13. Iunij 1648.
§. ponderato coram R.P.D. meo Bichio.

Et addi alia ratio poteſt quia ſcilicet ſi ma-
5 ter poſſet eſſe hæres filij ab inteſtato † legatum
legitimæ eſſet inutile, cum incompatibile ſit
hæres, & legataria, vt benè aduertit *Bald. in l.*
precibus nu. 13. C. de impub. & alijs ſubſtitut. Surd.
deciſ. 273. num. 10. & 11. Rota deciſ. 373. num. 9. p. 2.
recent. Vnde nō rectè exaduersò dicitur, quod
Teſtator dum legauit legitimam noluerit pu-
pillariter ſubſtituere, quia in eo nulla affer-
tur authoritas rationis ſupradeductæ. Immò
non obſtante legato legitimæ quatenus debet
6 ab ea quoque matrem excludi † ob pupillarē
in compendioſa contentam dixit *Rota dec. 198*
num. 3. par 4. recent. Quæ tamen opinio licet in
in caſu dictæ deciſionis eſſet dubia, ſatis eſſet
in caſu noſtro reſpondere ſuperfluam non
fuiſſe mentionem legitimæ etim ſi Pater vo-
luiſſet filio poſthumo pupillariter ſubſtituere,
7 quia compendioſè ſubſtituendo † ſubſtituit
etiam per fideicommiſſum, cuius conditione
eueniente proculdubio de legitima ex perſo-
na filij à bonis fideicommittentis tractari de-
buiſſet, vt in puncto reſpondit *Ant. Faber. in d. ſu.*
alleg. difinit. 19. infra med. verſ. quod ſi obijcias, & fa-
cit *Rota deciſ. 120. numer. 2. & 3. part. 7. recent.*

Corroboratur hoc ex altera coniectura,
8 nempè † ex quo Teſtator filio ſubſtituit fra-
tres, & ſic perſonas magis dilectas, vt in ſpecie
aduertit *Menoch. conſ. 362. num. 13. Lancell. Gall.*

Digitized by Google

*conſ.206.num.34.Fuſar.conſ,20.num.13.verſ.ſecun-
da coniectura, & conſ.21.numer.11.verſ.vel frater,
& num.12.* vbi allegat concordantes. Acce-
9 dente, quod teſtator matri plura legata † reli-
quit, & reliquiſſe cenſetur in recompenſatio-
nem excluſionis ab hæreditate filij ob pupil-
larem in compendioſa comprehenſam, *Pan-
zirol.conſ.155.num.6. verſ.alia eſt, Simon. de Prat.
conſ.61.num.35.Peregr.de fideicomm.art.33.nu.42.
Fuſar.d.conſ.20.num.13.*

Non obſtant coniecturæ in contrarium ad-
ductæ nam reſultans ex conditione, *ſine filijs*,
10 ſubſtitutioni adiecta, † quæ pupillo adaptari
nequeat magis communiter reijcitur à Do-
ctoribus allegatis *in deciſione, quæ reuidetur in §.
Nihil iuuat coram me*, quod ſubſtitutio ſit reſtri-
cta ad bona Teſtatoris nullibi apparet, cum in
ſubſtitutione non legatur verbum aliquod
11 reſtrictiuum, † neque attendi debet, quod in
inſtitutione Teſtator locutus fuerit de bonis
ſuis, vt benè reſpondit *deciſ.huius cauſa in §. non
obſtat Grat.diſcept.407.num.20.& ſeqq diſcept.542
num.27.& diſcept.528.num.15.Fuſar.conſ.178.nu-
mer.24.& ſeq.alijq; relati à Modern.Eugub.contr.7.
num.16.*preſertim ſtante ſubſtitutione fratrum,
vt in ſpecie ponderat *Antonin de Amat.reſol.15.
num.23. vbi allegat concordantes.*

Hinc igitur non applicatur *exaduersò allegat.
deciſ.139.inter impreſſ.apud Modern.Foroliuien. de
12 legitima vltimæ impreſſ.* † quia in illo caſu ſub-
ſtitutio erat reſtricta ab bona propria Teſtato-
ris vt legitur *numer.11.& ſeqq.*& præterea ſub-
ſtitutio erat concepta verbis communibus, &
obliquis, vt legitur *ſub numer.5.* neque in con-
trarium ibi aderant coniecturę ſuperius in iſto
caſu, quo ſumus contra matrem militantes,
aliæ verò coniecturæ pro matre reſultantes,
ex quo teſtator nullam fecerit mentionem
de ætate pupillari, ex dilectione vxoris leues
eſſe traduntur *allegati à d. Modern.Eugubin.controu.
7.num.12.*

Ad teſtes pro matre examinatos reſpōſum
fuit non probare id, ad quod fuerunt inducti,
non conſuetudinem, & ſtylum Ciuitatis Cæ-
13 ſenæ† ſecundum quem dicebatur non intel-
ligi factam ſubſtitutionem pupillarem in te-
ſtamento, niſi fuerit adiecta clauſula, *pupilla-
riter*, aut *pupillarmente*, quia ipſi fatentur *neſcire*
ibi vigere talem vſum, ac conſuetudinem,
14 ſicuti nec probant voluntatem Teſtatoris† cū
nemo ipſorum interfuerit teſtamento, præter
Notarium de eo rogatum, cuius dictum non
releuat, tum quia declaratio teſtatoris de no-
lendo exprimi ſubſtitutionem pupillarem, nō
excludit, quin ipſe Teſtator voluerit pupilla-
15 rem includi in compendioſa, † quæ ſanè in
ea includebatur cum aliàs talis non eſſet, niſi
alijs ſubſtitutionibus, & pupillaritèr comple-
cteret, *Ripa in l.Centurio num.60.ff.de vulgar.Coſt.
in cap ſi Pater numer.13.de teſtam.in 6.Merlin.Pi-
gnatell.contr.for.lib.1.cap.9.num.12.* tum quia te-
ſtator, vt refert Teſtis dixit nolle ſe auferre
vxori, quod ipſi competebat, ibi, *perche non
gli volena leuare quello gli venina*, id, quod non
refertur perneceſſe ad totam filij hæreditatem
16 ſed ad legitimam, quam tantum † illi relin-
quere filius tenebatur *l.cum quæritur l.Papinian.
& vtrobiq; gloſſ.& DD.C.de inoffic. teſtam. Iaſon.
conſ.127.num.4.lib.1.Fontanell.de pact. nupt.clauſ.
5.Gloſ.8.par.4. ſub num. 9. Rota in ſupradicta Bo-
nonien.ſucceſſionis §.Neque coram R.P.D.m.Bichio*,
& ſic declaratio hæc deſeruit ſolum ad præ-
ſeruandum legatum legitimæ ſuperiùs matri
17 factum, † quod etiam ſtante ſubſtitutione
pupillari debet, vt *per Decian.conſ.82. num. 41.
lib.2.Fuſar.d.conſ.20.num.21.& 23.*tum quia in
omnem euentum ſemper ſubſiſtit reſponſio,
18 quod Notario † tanquam Teſti vnico non
adhibetur fides, vt in terminis teſtamenti *Ri-
min.Iun.conſ.610.numer.48.& ſeq.Berett.conſ.113
num.19.& ſeqq.Ciriac.contr.344. nu.46. vltra alios
plures in deciſione, quæ reuidetur allegatos in §. quæ
veritas.*

Quo verò ad ſecundam partem eiuſdem
deciſionis, quæ impugnatur à matre præten-
19 dente ſibi ob mortem filij † accreuiſſe aliam
medietatem vſusfructus *ad tex.in l. ſi mulieri ff.
de vſufruct accreſc.Caſtill.de vſufructu.cap.47.n.20.
& 21. Canter.var.reſol.par.3.cap.22. numer. 168.*
placuit DD. meis deciſ.in reſponſione, quam
dat, quod matri ſolum medietas vſusfructus
debeatur, quia ius accreſcendi habet quidem
20 locum inter plures vſufructuarios, † quibus
vſusfructus formalis fuerit relictus, non au-
tem quando alteri fuit relictus cauſalis, alteri
verò formalis, & prout in caſu hoc prædeceſ-
ſit is, qui cauſalem habebat, nam portio vſuſ-
fructus formalis poteſt accreſcere cauſali, nō
è conuersò, ne cauſalis efficiatur formalis, vt
egregiè *Cephal conſ.126. num. 11. & ſeqq.* cuius
auctoritate, & rationibus fulcita opinio re-
ſpondendo etiam ad contraria latè pondera-
tur *à.Moderno Eugubino ſupra alleg.contr.7.nu.15.
& ſeqq.* quæ fortiùs caſui noſtro applicantur,
quo filius habet titulum inſtitutionis, mater
21 verò titulum legati, † & ſic diuerſo iure, quo
caſu non intrat ius accreſcendi, *Cephal.d.conſ.
126.num.14.Peregr.conſ.59.num.4.lib.1. cum alijs
alleg.à Modern. Eugub. d.controu.7.num.14.*& quia
22 filio fuit facta ſubſtitutio, † quæ excludit ius
accreſcendi *ex alleg.per Surd.deciſ.152.num.1. &
13.cum ſeqq.& in terminis Peregr.d.conſ.59.num.9.
lib.1.Modern.Eugubin.dicta controuer.7.numer.11.
cum ſeqq.*

Ex quibus DD. in deciſis permanſerunt v-
traque parte informante, &c.

ROMANA AFFICTVS, SEV FRVMENTI.

Veneris 17. Aprilis 1654.

ARGVMENTVM.

Contra Conductorem pro ſolutione affictus agi poteſt executiuè ſtante preſertim obligatione Camerali. Obligatio filij familias ſuſtinetur, quando ex pluribus contractibus, & actibus iudicialibus apparet ſe pro patre familias geſſiſſe, Conductor non valet renunciare locationi abſque acceptatione, & conſenſu locatoris. Implementum con-

Digitized by Google

contractus locationis ex parte locatoris ex quibus potiſſimè probetur?

SVMMARIVM.

1 *Via executiua de iure communi pro ſolutione affictus non datur locatori contra conductorem.*

2 *Datur ſtante obligatione Camerali in contractu locationis appoſita.*

3 *Apoca ſtante partis oppoſitione debet recognoſci.*

4 *Declara non procedere, quando pro veritate apocæ concurrit partis confeſſio, quæ loco recognitionis deſeruit.*

5 *Conductor ſi in tempore debito non ſoluit locatori pro reſponſione frumentum promiſſum contra ipſum agi poteſt ad pretium.*

6 *Pretium frumenti ab Agricultura taxatum reputatur legitimum ac iuſtum.*

7 *Senatusconſultum Macedonianum prohibens filijsfamilias contrahere excipit contractus locationis.*

8 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 152. *annullans obligationem filijfamilias non habet locum, quando verè conſtat ex pluribus ſimul iunctis, quod filiusfamilias tempore contractus ſe publicè pro patre familias gerebat.*

Obligatio filijfamilias ex quibus ſubſtineatur? ibidem.

9 *Conductor nequit à cõtractu locationis recedere abſque conſenſu locatoris.*

10 *Procurator, ſeu Miniſter locatoris nequit abſq; ſpeciali mandato acceptare renunciationem locationis à conductore factam.*

Edictum Præfecti Annonæ de anno 1643. comprehendit ſolum Terras Noualium, ſeu vt vulgo dicitur la Maeſe, *& excipit Terras, vt vulgo dicitur* le Colte.

11 *Renunciatio locationis facta à Conductore, ex quibus excludatur, quod à Locatore fuerit acceptata?*

12 *Conductor, cui ab initio tota res locata tradita fuit, ac illam poſſedit, hoc ſufficit, vt poſſit condemnari ad affictus totius temporis, niſi probet non fuiſſe à locatore præſtitam ſucceſſiuam patientiam pro integro tempore locationis.*

13 *Implementi defectus proueniens à locatore etiam in minimo præbet conductori facultatem diſcedendi à contractu.*

14 *Et non ſufficit locatori præſtare patentiam pro parte temporis cum contractus ſit indiuiduus.*

15 *Declara prædicta procedere quando defectus implementi verſatur circa ſubſtantialia, ſeu cauſam finalem locationis, alias non licet conductori à contractu recedere, ſed ſolum agere ad intereſſe. numer. 16.*

17 *Locatori ſufficit probationes non implementi factas pro parte conductoris dubias reddere, ne ſit locus receſſui à contractu locationis.*

18 *Conductor, defalcato damno, quod paſſus eſt in re locata tenetur ſoluere affictus.*

19 *Conductor ſi terras locatas ſerere omiſit, vt poterat de ſe ipſo dolere debet dum nulla locatoris culpa in ſerendo interceſſit.*

20 *Conductor agere poteſt contra locatorem ad damna, & intereſſe, præſertim quando datur fumus damnorum. num. 21.*

DECISIO CCCCXCIV.

DOMINI Ducis Strotij Miniſtri Horatio Clarutio locarunt quartum in Tenuta Lunghezzæ nuncupatum *Valle de Morti* de Menſe Ianuarij 1647. cum obligatione etiam eodem anno ſerendi, vt aiunt à Maeſe, & ſequenti anno à Colti cum expreſſa obligatione in Camerali forma primo anno reſponen̄ rubra duo frumenti pro quolibet rubro terræ. Secundo verò anno rubrum vnum cum dimidio Summario Ducis *num.* 1. Attamen cũ pro primo anno obligationem ſuam adimpleuiſſet, ſecundò verò ſerere quartum neglexit, ideóq; pro rubris 60. Duci ſoluendis ab A.C. Baranzono fuit condemnatus, appellationis cauſa mihi commiſſa, dubio hodie diſputato, An mandatum A.C. ſit exequendum, Domini dixerunt eſſe exequendum, licet enim Ius
1 commune † non tribuat viam executiuam iuxta Doctorum opinionem, quam amplexa eſt *Rot. in deciſ. 175, impreſſ. apud Modern. de oblig. Cam & in Melinctana Affictus 1. Iulij 1652. §. contrarium, & ſeqq. coram R. P. D. meo Bichio*, vbi concord. allegantur, & reſpondetur ſingulariter omnibus in contrarium allegatis. Vtiq; in caſu noſtro competit via exequutiua vigo-
2 re obligationis Cameralis † appoſita in Apoca locationis, vt in terminis locationis dictũ fuit *in Theatina Affictus 20. Nouembris 1615. corã clar. mem. Card. Fabritio Veroſpio*. Nec obſtat,
3 quod eadem Apoca non fuerit recognita, † vt debuit ſtante partis oppoſitione, quæ loco re-
4 cognitionis † inſeruit confeſſio Clarutij Conductoris reſultans ex ſecunda poſitione ab eo data continente, vt in Summario Ducis *num.* 5. de locatione fuiſſe factam apocam *Rota deciſ. 227. num. 2. par. 2. recent. & in Pariſien. Pecuniaria 12. Februarij 1618. coram bon. memor. Coccino*.

Cumque Clarutius non dederit in tempo-
5 re debito frumentum pro reſponſione † promiſſum benè fuit actum ad illius pretium ab
6 Agricultura taxatum, quod eſt † pretium legitimum *ad text. in vſibus feudorum tit. de pac. tenen. cap. 1. §. poſt Natale*, ibique *Afflict., cæteriq; feudiſtæ, & in l. 1. §. cura carnic ff. de offic. Præfect. Vrb. & in l. 1. C. de Epiſc. audien. cum vtrobique notatis à Scriben. Leſſ. de Iuſt. & iur. lib. 2. tit. de empt. & vend. cap. 21. dub. 2. per tot. Maſcard. de probat. concluſ. 1396. num. 39. vol. 3. Rot. recent. deciſ. 143. numer. 6. par. 1. dec. 479. num. 3. par. 2. & deciſ. 100. ſub num. 2. verſ. valor autem prædictorum fructuum par. 4.*

Pariter dubitari non poteſt de validitate obligationis Clarutij Conductoris, quamuis tunc eſſet filius familias quia Senat. Conſul.
7 Macedon. † prohibens filijs familias contrahere excipit contractus locationis, vt habet *in l. 4. verſ. Is autem ſolus ff. ad Maced. & notat Moder. Tudert. de locat. quæſt. 1. & 2 de fil. fam. p. 2. fol. 131*
8 Statuto autem Vrbis 152. *lib.* 1. † locus non eſt cum Clarutiũ ſe publicè geſſiſſe pro patre familias conſtet ex pluribus contractibus, & actis Iudicialibus datis in Summario Ducis *num. 9. & ſeqq.* eſſet ille vxoratus, haberet filios, ageret

ageret vltra 40. annum, & quod plus eſt mortuo patre debitum hoc agnouerit, ſoluendo affictus eiuſdẽ apocæ vigore debitos pro primo anno, quod ſufficit, vt eius obligatio teneat, *Seraph. deciſ.* 1350. *num.* 6. *Rot. dec.* 527. *num.* 11. *par.* 1. *recent. & in Romana Societatis Officij* 27. *Ianuarij* 1653. *§. concurrit coram R. P. D. meo Albergato, & eadem ſub die* 23. *Iunij eiuſdem anni*, *§. bis coram R. P. D. meo Bichio*.

Difficultas itaque reſtringitur ad renunciationem Affictus ex parte Conductoris, & defectum implementi ex parte locatoris. Renũciatio, quæ feciſſe conductorem de menſe Iunij 1648. aſſerunt fides datæ in Summario Clarutij *num.* 5. non releuat, quia vt ibidem legitur non emanauit ſex capite non implementi, vel culpa locatoris, ſed ob modicitatem recollectæ primi anni, ibi: *perche la Maeſe non haueua fatto la riſpoſta*, ex qua cauſa non
9 potuit † à contractu recedi ſine conſenſu locatoris *l. Colonus ff. vi, & vi arm. Alciat. reſponſ.* 137. *in princ. Surd. deciſ.* 220. *num.* 17. *Buratt. deciſ.* 110. *num.* 1.

Conſenſus verò locatoris nullibi probatur, neque prædictæ fides continent, quod Mini-
10 ſtri Ducis renunciationẽ acceptauarint, †quã nec acceptare potuiſſent ſine ſpeciali mandato, *l. Procurator, ff. procurat. l. nouare ff. nouat. Burſatt. conſ.* 395. *num.* 18. *Surd. deciſ.* 181. *nu.* 12. quia imò ex inſtrumento venditionis herbarum poſt duos circiter menſes nempe de menſe ſeptembris 1648. celebrato ab Inſtitore Domini Ducis, vt in eius Summario *num.* 6. apparet Ducem vel fuiſſe renunciationis ignarum, vel eam acceptare noluiſſe, cũ ibi herbas totius Caſalis *Lunghezza* vendiderit fratribus de Camerata, excepto tamen quarto nũcupato, *Valle de Morti*, locato Clarutio, & reſeruata ſibi facultate retinendi locum nuncupatum, *il Pratone*, quatenus Clarutius vellet dictam Vallem ſerere, & vti Pratono pro paſtu Bobum.

Non obſtat alia renunciatio, quam poſt publicationem Edicti emanati à D. Præfecto
11 Annonæ ſub die 3. Octobris 1648. † Clarutius aſſeruit feciſſe in actis Brunorij Notarij, & etiam perſonaliter ipſi Duci, vt habetur in poſitione 21. & 23. ipſius Clarutij. Quia cum Edictum non comprehenderet terras, niſi Noualium, ſeu, vt vulgo dicitur, *la Maeſe*, & exciperet terras, vt vulgo dicitur, *le Colti*, Summario Ducis *num.* 4. quales ſunt Terræ pro vltimo anno locatæ Clarutio non præbuit eidem Clarutio facultatem recedendi à contractu, Imò illum ad eius obſeruantiam obſtrinxit, ibi: *talmente che quanto alle Colti reſtino le coſe, e particolarmente l'obligatione de lauoratori nel medemo ſtato, nel quale erano prima della publicatione dell' Editto, non s'intenda con eſſo fatto veruna nouatione, ò alteratione*, vt propterea adhuc opus fuerit conſenſus locatoris, qui reſpõdendo dictis poſitionibus faſſus fuit ſe Clarutio dixiſſe eſſe paratum parere mandatis Superiorum, ſed ſe ſuper recuſaſſe acceptare renunciationem quatenus non teneretur, perindè eſt ac ſi renunciationem ſe non acceptare ſimpliciter dixiſſet, vt ad propoſitum *Rot. deciſ.* 28. *ſub numer.* 3. *verſ. ſtantibus illis verbis par.* 1. *recent.*

Defectus implementi ex parte locatoris reſpectu traditionis totius rei locatæ ab initio locationis allegari non poteſt, quia eſt incon-
12 feſſo, quod ab initio tota res locata † tradita fuit, & actualiter illam conductor poſſedit, quod ſufficit ad effectum eum condemnandi ad affictus totius temporis niſi probet non fuiſſe à locatore præſtitam ſucceſſiuam patiẽtiam pro integro tempore locationis, *Ciriac. contr.* 466. *num.* 12. *& ſeqq. Rot. deciſ.* 399. *num.* 1. *&* 2. *par.* 1. *recent. & in dicta Theatina Affictus* 20. *Nouembris* 1615. *§.* 1. *&* 2. *coram Cardinali Fabritio Veroſpio, in Romana Affictus Lacus* 25. *Februarij* 1622. *§. primo, & §. quia fuit reſponſum coram bon. memor. Pirouano, & in eadem* 5. *May* 1623. *coram eodem*.

Nec in caſu noſtro conductor id probat; nam per duos teſtes de facto proprio deponẽtes, & negatiuam coarctantes Summario Ducis *num.* 7. docetur herbas quarti Vallis Mortuorum à nemine fuiſſe depaſtas ante dimidium menſis Martij 1649. poſt quod tempus eaſdem herbas fuiſſe à Duce conceſſas alteri nẽpe fratribus de Camerata nihil vrget, quia vt quidem Teſtes affirmant lapſo dicto tempore nihil amplius in terris ſeminari poteſt, & ſic ceſſabat vſus, ad quem locatio facta fuerat ſolumq; Conductor prætendere poterat pretium herbarum, quod fuerat à Iudice excomputatum, relinquendo inſuſpenſo maiorem quantitatem penſionis locatori debitam. Vnde non obſtat, quod defectus implemẽti pro-
13 ueniens à locatore, † etiam in minimo præbeat Conductori facultatem diſcedendi à cõtractu *Bell. Iur. conſ.* 62. *num.* 14. *& ſeqq. Surd. deciſ.* 293. *num.* 17. & quod non ſufficiat locatori
14 præſtaſſe † patientiam pro parte temporis, cum contractus ſit indiuiduus *Caſ. Manent. deciſ.* 78. *num.* 21. *& ſeqq.*

15 Quia prædicta procedunt † quando defectus implementi verſatur circa cauſam finalem locationis, vt explicat *Rot. in Romana penſionis* 16. *Nouembris* 1611. *coram bon. mem. Pirouano impreſſ. apud Marcheſ. de cõmiſſ. tom.* 1. *fol.* 1086. *num.* 7. *& in ſupracitata Romana Affictus Lacus coram eodem Pirouano*, aliàs non poteſt à contra-
16 ctu recedi, † ſed ſolum agitur de intereſſe *Ciriac. d. controu.* 466. *nu.* 15. *Rota coram Card. Caualer. deciſ.* 217. *ſub numer.* 6. *& in ſupradicta Romana Affictus Lacus*; præſertim cum poſt dictã conceſſionem herbarum Conductor nullam amplius emiſerit declarationem de recedendo à contractu.

Non obſtant teſtes contrarij, quia plures, patiuntur exceptiones, & conquaſſantur teſtibus Ducis de facto proprio deponentibus, quia nullum habent intereſſe in cauſa, cum illorum non interſit pretium herbarum ſolui magis Duci, quàm Clarutio, dumque vt ſupra dicebatur onus probãdi ſucceſſiuum impedimentum præſtitum in Terris Locatoris
17 ſpectet † ad Conductorem ſatis eſt Duci illius probationes dubias reddere *Surd. conſ.* 150. *nu.* 6.

Digitized by Google

num.6. verſ.nec dicatur, Rot. in Auguſtana Decimarum 27. Iunij 1639. coram R.P.D.meo Bichio.

Aliud non implementum deductum ex eo, quod Pratonū deſtinatum pro paſtu Bobum Dux vendiderit, & foueas expurgare non fecerit, non afficit quia Conductor defalcato
18 damno † exinde ei reſultante ſoluere teneatur Affictus. Nam vt ſupra dicebatur Pratonum fuit alteri venditum cum expreſſa reſeruatione fauore Conductoris, quatenus ille Tetras Vallis Mortuorum ſerere voluiſſet, in quem caſum dumtaxat herbæ pro paſtu Bobum ei promiſſæ fuerant, & proinde de ſe ipſo dolere debet Conductor ſi tetras non
19 ſeruit, † vt poterat ſtante apoca conductionis, & expreſſa exceptuatione terrarum Vallis Mortuorum appoſita in inſtrumento venditionis herbarum totius Caſalis, *vt per Alex. conſ.102.num.1.& 6.lib.1.Card.Millin. deciſ.436. num.4.* expurgatio foueæ, licet facta non fuerit primo anno conductor continuauit in locatione, & non poterat eam impoſterum continuare, ac vti re conducta, quapropter ſolum
20 competit actio † ad damna, & intereſſe, vt in terminis *Ciriac.11.contr.466.ſub num.12. verſ. non obſtat, & numer.15.* quorum damnorum A.C. habuit rationem relinquendo in ſuſpenſo certam quantitatem Affictus, quod ſatis eſ-
21 ſe † etiam quoties daretur magnus ſumus damnorum dixit *Rota apud Caualer. deciſ.217. num.7. in fine.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

AVENIONEN. LEGITIMAE.

Lunæ 22. Aprilis 1654.

ARGVMENTVM.

Legitima matris debita in bonis filij an ſit tertia totius hæreditatis, vel reſidui, quod ſupereſt detracta portione debita fratribus teſtatoris? Mater tranſiens ad ſecundas nuptias conſequitur legitimam in bonis filij prouenientibus aliunde quam ex ſubſtantia patris, in quibus locum non habent pœnæ ſecundo nubentium.

SVMMARIVM.

1 *Legitima matri relicta in bonis filij, quando ſunt inſtituti fratres non eſt tertia totius hæreditatis, ſed tertia portionis, quæ detracta fratrum legitima ſemper remanet.*

2 *Legitima matris eſt tertia reſidui hæreditatis, quando fratri Teſtatoris fuit relictum legatum, quod prius eſt detrahendum.*

3 *Amplia eo magis procedere quando fuit inſtitutus filius Teſtatoris, nam alioquin melioris eſſent conditionis fratres minus à lege, & à Teſtatore dilecti, quàm filij.*

4 *Legitima filij quodammodo dicitur æs alienum Teſtatoris.*

5 *Legitima filij prius detrahi debet, & deinde de reſiduo hæreditatis aſſignatur tertia pars matri pro legitima.*

6 *Æs alienum Teſtatoris ante legitimam detrahitur.*

7 *Legitima matris antequā detrahatur debet detrahi ſiue creditum dotale debitū vigore contractus matrimonialis.*

8 *Determinatio vna pariformiter non determinat vtrumque determinabile, quando diuerſitas rationis concurrit.*

9 *Legitima filij magis eſt debita, quàm legitima matris.*

10 *Legitima agnatis de iure non debetur.*

11 *Legitima non debetur matri binubæ in bonis filij.*

12 *Declara pœnas binubatus non intrare in bonis filij aliundè quàm à patre profectis.*

13 *Legitima ſi filius matri binubæ reliquit cēſetur pœnas binubatus remiſiſſe.*

14 *Item pœna binubatus locum non habent, quando filius Teſtatoris prædeceſſit Auia.*

15 *Legatum generis quando eſt incertum, nec certificabile ex Iuris diſpoſitione eſt nullum.*

16 *Legatum legitimæ & ſic quotæ hæreditatis non poteſt dici incertum.*

17 *Hæreditas eſt quota Vniuerſitatis, non tamen dicitur omnino incerta, ſed eſt certa reſpectu Vniuerſitatis. num.18.*

19 *Legitima matri relicta ſiue teſtator decedat ſine filijs, ſiue cum filijs, ſicuti primo caſu relictum dicitur certum certitudine elicita ex Iuris diffinitione, quia filius matri legitimam relinquere tenetur ita in ſecundo caſu, quia vterque regitur ab eodem verbo, & ſub eadem determinatione ponitur. num.20.*

21 *Verificari aliquid ex adiuncto, vel alijs circumſtantijs ſatis eſt.*

22 *Legitima debita cum augumentum, vel diminutionem recipiat iuxta opulentiam, vel paupertatem hæreditatis dicitur incerta.*

23 *Declara incertitudinem reſpicere quantitatem non quotam, & ſi eius reſpectu legitima dicitur incerta quantitatiuè cum ſiue hæreditas ſit diues, ſiue pauper ſemper legitima quota eſt certa, hoc eſt tertia pars, vel dimidia hæreditatis.*

DECISIO CCCCXCV.

EMANATIS duabus deciſionibus in hac Cauſa coram me, prima ſub die 17. Nouembris 1653. confirmata 30. Ianuarij 1654. ad fauorem Annæ, & Gabrielis Coniugum, hæredum Magdalenę Matris q. Franciſci Antietis, qui Magdalenæ ſue Matri in primis relicta in Teſtamento legitima, vt in deciſionibus Margaritam vxorem prægnantem hæredem ſcripſit. Hodie diſputato dubio, Quænam portio dictis Coniugibus debeatur, Domini reſponderunt deberi tertiam partem medietatis dicti Franciſci pleno iure ſic calculandam, vt detrahatur prius legitima filij, quia verum eſt, quod ſicuti quando ſunt
1 inſtituti fratres † & matri eſt relicta legitima, hæc non eſt tertia totius hæreditatis, ſed tertia portionis, quæ detracta fratrum legitima ſemper remanet, *Gabr.conſ.94.numer.2. & ſeqq. lib.1. Ludouic. Bellon.conſ.161.num.3. & ſeqq. Ioan. Franc. à Ponte conſ.66.num.2. Gratian. diſcept.for. 178.num.10. & ſeqq. Rot.deciſ.421.num.4. & 8.p.4. diuerſ. & in Imolen. legitimæ 20. Nouembris 1644. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Foroſempr.*

bonorum

bonorum 14. Martij 1650. coram R.P. D.m. Bichio.
Idemq; procedit ſi fratri fuerit relictum lega-
2 tum † nam eo relicto eſt legitima matris ter-
tia reſidui hæreditatis, *Rot.dictis deciſ.421.num.8. par.4.diuerſ.Gratian.d.diſcep.178.num.8. & 9.* Ita
eo fortius hoc videtur dicendum quando in-
3 ſtitutus fuit filius Teſtatoris. † Nam alioquin
melioris eſſent conditionis fratres minus à
lege, & à Teſtatore dilecti, quam filij, & in
hac materia attendi debet ratio, quia Docto-
res mouentur in caſu ſuperuiuentiæ fratrum,
Surd.conſ.404.ſub numer.9. verſ. & attendi debet. Gratian.d.diſcept.178.ſub num.10.verſ. ideo.

4 Idipſum ſuadetur, quod legitima filij† di-
citur quodammodo æs alienum Teſtatoris ex
allegatis *per Modern.Forolinien. de legitim. lib. 5. tit.1.quæſt.6.num.4.& ſeqq.* Ergo illa prius de-
5 trahi debet, † & deindè de reſiduo aſſignari
Tertia pars matri, non ſecus ad prius detra-
6 hendū eſt † æs alienum Teſtatoris, *l.Popinianus §.4.ff.in off.teſtam.Iaſ.in auth.nouiſſima num. 3. C. eod.tit.Soccin.Sen.conſ.150.num.23. lib.1. Burſatt. conſ.9.num.13.Surd.deciſ.333.numer. 14. Canaler. deciſ.325.numer.2.Rota inter impreſſ. apud Modern. Forolinien.de legit.deciſ.67.num.2.& deciſ.125.numer.4.*

Confirmatur, quia antequam detrahatur
7 legitima matris, † detrahitur lucrum dotale
debitū vigore contractus matrimonialis, *Bald. conſ.314.num.3.lib.4.Craneſt.conſ.186.nu.12.Dec. conſ.2.num.97.& ſeq.Surd.conſ.401. numer.35. & ſeqq.Gratian.diſcep.300.num.33 & 34. Rota in dicta Imolen.Legitima 1.Iuly 1644. §. quo verò corā Reuerendiſſ.D.meo Decano,*quo igitur magis de-
trahenda prius eſt legitima debita filio.

Neque vrget æquiparatio caſus exiſtentiæ
filij, & regula plurium determinabilium ſub
eadem determinatione poſitorum, quia ſtan-
te diuerſitate rationis ob graue præiudicium,
quod filiis reſultaret, ſi matris legitimam eſ-
8 ſet tertia totius ceſſat æquiparatio, † & vna
determinatio non determinat pariformiter v-
trumque determinabile, *Rmin.Iun.conſ.50.cōſil.50. num.23.poſt Pariſ.conſ.110.numer. 25.lib.1. Iaſ.in l.nam hoc Iure in 3.notab.ff.vulg. & pupill. Dec.conſ.446.col. penultima,* & ſanè veriſimile
penitus eſt, quod vtroque caſu Teſtator vo-
luerit pariformitèr determinari legitimam
matris, eiuſq; legitimam æquiparare legiti-
9 mæ ipſius filij, cui magis eſt debita, † quam
matri, vt alijs allegatis dictum fuit *in Bononien. Succeſſionis 21. Aprilis 1651. coram R.P.D. meo Bichio.*

Minus vrget ſimile in caſu Statuti vocan-
tis agnatos remotiores, quia eſt diſpar ratio,
cum tunc non concurrant cum Matre perſo-
næ, quibus de iure debetur legitima, non
10 enim † debetur agnatis, *l.1.ff.inoff. Teſtam.Iaſ. in l. fratres num.5.in limit.2.C.eodem titulo, aly relati à Modern.Forolinien.de legit.lib.1.tit.2. q. 13. in princ.& num.32.*

11 Nihil verò refert, quod matri † tamquam
binubæ nō debeatur legitima, quia pœnæ bi-
12 nubatus non intrant † in bonis filij aliunde,
quàm à Patre profectis, *l. Mater C. ad Tertull. Abb.conſ.349.ſub num.1.Facchin.conſ. 81. num.2. lib.1.Rota in Fauentina Bonorum 5.Iulij 1649.corā R.P.D.meo Celſo.* Tum quia filius matri reli-
13 quit legitimam ſimpliciter, † & ſic pœnas
videtur remiſiſſe *§. hinc vos, auth. de nupt. Rota in dicta Foroſempronien.Bonorum §.quorum & ſeq. coram R.P.D.meo Bichio.* Tum quia filius Te-
14 ſtatoris prædeceſſit † huic Magdalenæ Auiæ
ſuæ, *Soccin.conſ.34.num.16.lib.1. Bart. in authen. ex Teſtamento num.1.C.de ſecund.nupt.gloſſ.in l.fœmina nub.filijs C.eodem tit.*

Neque iuuat, quod informantes pro Baro-
ne de Griglion aſſerant nullam portionem
deberi Magdalenæ, ſiue eius hæredi, eo quia
ſit ipſi relicta legitima in caſu ſuperuinentiæ
filiorum, ſic tanquam incertum de iure nulla
adſit obligatio filij relinquendi matri legiti-
mam, etiam ceſſante huiuſmodi obligatione
15 legatum generis tanquam incertum, † nec
certificabile ex iuris diſpoſitione ſit nullum,
l.ſtipulatione 74. & l.ſeq.ff.de verb. oblig. Facchin. contr lib.8.cap.75.verſ.ſecunda fuit ſententia, & verſ.quod attinet, Barboſ.in l.1.par.3.ſub num. 47. verſ.quod ſi ipſa mulier ff.ſolut.matrim. Quia obie-
ctum hoc corruit, dum non verſamur in le-
gato generis, ſeu rei particularis prorſus in-
certæ, in quibus terminis ſequuntur exad-
16 uersò allegati, ſed in legato legitimæ, & ſic
quotæ hæreditatis *§. 1. auth. de trien. & ſemeſ.*
17 nec quota Vniuerſitatis † qualis eſt hæredi-
tas, *l.hæreditas ff.de verb. ſignif.* dicitur omninò
18 incerta, † cum imò certa ſit reſpectu Vni-
uerſitatis, & generalis hæc certitudo ſufficiat,
vt benè diſtinguendo declarat *Rota deciſ. 59. num.2.& 3. par. 2.diuerſ.poſt Soccin.in l.3. incerta, ff.acquir.poſſ.num.5.poſt med.verſ.& ad facultatem, Pariſ.conſ 59.num.23.lib.1.Roland.conſ.97.nu.44. & ſeq.lib.1.Tiraquel.de Conſtitut.poſſeſſ.a.par. ampliat.32.num.11. vbi alios refert.*

19 Cum præterea legitima relicta† ſiue Teſta-
tor decedat ſine filijs, ſine cum filijs, ſicuti
primo caſu relictum diceretur certum certi-
tudine elicita ex iuris diſpoſitione, qua filius
matri legitimam relinquere tenetur *l. cum poſt §.gener ff.de iur.dot.Cuman.comment.iur.lib.8.cap.8 num.4.Barboſ.in d.l.1. par.3.num.48.verſ.& ideò, & num.49. Facchin.d.cap.75.verſ.ad hæc ſtipulan-*
20 *tur.* Ita, & ſecundo Caſu, † quia vterq; Ca-
ſus regitur eodem verbo, & ſub eadem de-
terminatione ponitur *ad text. in l.iam hoc iure, ff.de vulg.& pupill. Buratt.deciſ.621. num.5.*& ſa-
21 tis eſt aliquid certificari ex adiuncto, † vel a-
lijs circumſtantijs *Menoch.conſ.292. num. 11. & text.in l.vbi autem non apparet §.illud vbi gloſſ. & DD.ff.verb.oblig.Tiraquell. de lege conub. gloſſ. 5. num.187.*

22 Non obſtat quod legitima ſit incerta†cum
augumentum, vel diminutionē recipiat iuxta
opulentiam, vel paupertatē hæreditatis. Quia
incertitudo reſpicit quantitatem nō quotam,
23 & † ſi eius reſpectu legitima dicitur incer-
ta quantitatiuè, cum ſiue hæreditas ſit diues,
ſiue pauper ſemper legitimæ quota ſit certa,
hoc eſt tertia pars, vel dimidia hæreditatis, ſe-
cundum numerum filiorum *§. primo Auth. de trien.& ſemeſ.cum alijs allegatis per Modern.Forol. de legit.lib.1.tit.3.quæſt.1.num.2.& ſeq.*

Et

Et ita vtraque parte egregiè informante reſolutum fuit, &c.

ANCONITANA SALVIANI, ſeù DOMORVM.

Veneris 24. Aprilis 1654.

ARGVMENTVM.

Dos extrahenda ex bonis fideicommiſſi debet eſſe congrua non autem exceſſiua, & adhunc effectum quænam ſint attendenda?

SVMMARIVM.

1 *Paupertas alicuius probata dicitur eo ipſo, quod à multo tempore ob æs alienum carceratus reperitur.*

2 *In taxanda congrua dote ex bonis fideicommiſſi non ſolum inſpicienda eſt eſt qualitas mariti, ſed etiam attendi debent qualitates hæredis grauati.*

3 *Item in taxanda congrua dote valor fideicommiſſi non debet calculari iuxta tempus mortis fideicommittentis, ſed dotationis.*

4 *Dos congrua inter nobiles Anconitanos reputatur in ſumma ſcut. 1500.*

5 *Item in conſtituenda congrua dote attendi debet conſuetudo patris, quam ſeruauit in aſſignando dotem alijs filiabus.*

6 *Deciſio Anconitana Dotis coram Eminentiſſimo Cardinali Ottobono, quo caſu loquatur?*

7 *Dos exceſſiua conſtituta ex bonis fideicommiſſi corruit in exceſſu.*

8 *à Sententia lata poteſt quis quandocunque reclamare, quando de ea antea notitiam non habuit.*

9 *Sententia lata contra plures, quorum aliqui fuerunt citati alij vero non ſi Ius eſt omnium coæquale, tunc negligentia citatorum in non appellando alijs non præiudicat, ſecus vero quando Ius non eſt coæquale, ſed ſuccedaneum.*

DECISIO CCCCXCVI.

DISPVTATO in hac cauſa dubio ſub die Veneris 28. Iunij 1652. cui ſit dandum mandatum de manutenendo reſolutio dilata, dictum fuit, vt videretur de bono iure, & ſuper hoc propoſita Veneris 27. Februarij 1654. reſcriptum fuit non liquere; Hodiè verò repropoſita, Domini reſoluerunt conſtare de bono iure Catherinæ, & Magdalenæ de Franchis: Et ratio reſolutionis fuit exceſſus dotis, & quòd hæc bona liberè ſpectarent ad Martium filium fideicommittentis ratione legitimæ, quibus fundamentis nihil releuans à Baleſtrerio, & Mulinario fuit oppoſitum.

Nam ſubſidium *Auth. res quæ*, admiſſa etiã paupertate Marci ſatis probata de ſeptennio
1 ob æs alienum † carceratus reperiebatur de tempore dotationis Eliſabettæ filiæ, nihilominus videtur ex hoc ipſo capite decoctionis Marci, quòd dos ſit exceſſiua etiam ſi teſtes deponant, Fanellus vir tantam dotem mereretur, & fideicommiſſum ſit pingue; Quia non ſolùm hoc inſpiciendum eſt in taxanda
2 congrua dote † ex bonis fideicommiſſi extrahenda, ſed etiam facultates Patris hæredis grauati, vt in ſpecie aduertit *Pariſ. conſ. 63. nu. 54. & duob. ſeqq.* vbi ſubdit non conſiderandam ſolam qualitatem mariti, neque dotem conſtituendam maiorem, vt mulier digniori, ſeù ditiori copuletur viro *lib. 2. Decian. conſ. 17. numer. 24. lib. 2. Rota coram Comitulo deciſ. 45. ſub num. 22. & in Romana hæreditatis 14. Decembris 1646. §. & ſupradicta, coram bon. mem. Arguelles, in Romana Caſalis Anguzzani 26. Nouembris 1649 §. præterea coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, in Romana reſciſſionis tranſactionis 16. Iunij 1651. §. nec aliud coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, vbi allegantur concordantes*; Valorque fi-
3 deicommiſſi † calculari non debet iuxtà tempus mortis fideicommittentis, ſed dotationis *vt fuit dictum in Bononien. fideicommiſſi de Maluetijs 13. Martij 1642. coram me, & in Romana cenſus 3. Ianuarij 1651. §. 1. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano* Præter quod etiam inter nobiles
4 Anconitanos † dotem congruam eſſe ſc. 1500. deciſum fuit in puncto ad effectum arbitrandi dotem ex bonis fideicommiſſi extrahenda *in Anconitana dotis 5. Iunij 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & in ſpecie conſuetudo
5 ipſius Angeli † dandi filiabus longè minorem dotem apparet ex dote data Fiordaliſæ; Vndè nec applicatur *deciſio Anconitana dotis co-*
6 *ram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottobono*; † quia ibi non probatur talis conſuetudo fideicommittentis, & agebatur de dote Viduæ, quæ vt ibi dicitur, vt virum inueniat, requirit maiorem dotem, quàm virgo.

7 Cùm igitur in exceſſu † corruat aſſignatio dotis *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 531. num. 173. Rota in dicta Anconitana Dotis §. quoniam Verſ.* aliàs reſpondetur ex ratione dicti exceſſus conſtare de bono iure Catherinæ, & Magdalenæ de Franchis, nihil obſtante, quòd earum Authori intimatum fuerit iudicium de tempore dotationis Eliſabettæ motum pro ei aſſignanda dote in bonis fideicommiſſi, quia non ideo prohibentur dictæ aſſignationis Iniuſtitiam hodiè demonſtrando, eandem aſſignationem impugnare; maximè quia non conſtat, illas ſiuè illarum authorem habuiſſe a-
8 liàs notitiam ſententiæ deſuper latæ, † à qua proptereà etiam hodiè reclamare poſſunt ex allegatis *in Volterrana Prioratus 15. Decembris 1638. coram R.P.D. meo Bichio*, neque obeſſe poteſt negligentia aliorum creditorum tunc
9 citatorum, † cum coæquale ſit ius omnium creditorum licet ſecus eſſet, ſi ſuccedaneum eſſet ſeù ſucceſſiuum, hoc eſt quòd hodierni Actores ſucceſſiſſent poſt mortem citatorum, vt benè diſtinguit *Cin. in l. 2. col. 1. in fin. C. quib. res iudic. non noc. Peregr. de fideicom. art. vlt. num. 44. Surd. conſ. 189. num. 44. Rota in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 4. Aprilis 1650. coram R.P.D. meo Meltio.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

RO-

Digitized by Google

ROMANA RESCISSIONIS CONTRACTVS.

Lunæ 11. Maij 1654.

ARGVMENTVM.

Pro validitate proceſſus cõtra pupillum quoties agitur ſufficit, quod procurator cõſtitutus cõpareat licet nihil alleget. Procurator conſtitutus prò pupillo à matre cum ſolemnitatibus ſtatutarijs, ac Iudicis decreto valide conſtitutus dicitur. Valor rei de præterito probatur à Teſtibus peritis formiter examinatis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ ad lites, & cauſas quaſcunque incipiendas comprahendit etiam lites poſtea motas.*

2 *Procurator ad lites conſtitutus pro pupillo, ſufficit quod aliquando pro eo in Iudicio compareat.*

3 *Quinimo ſufficit, quod compareat licet nihil alleget.*

4 *Tutor nequit conſtituere procuratorem, ſeù actorem ad lites antequam ſolemnia in ſuſceptione tutelæ neceſſaria conficiat.*

5 *Mandatum procuræ ad lites à Tutrice confectum cum decreto Iudicis, & interuentu conſaguineorum reputatur validum, nam decretum Iudicis omnia vera præſumi facit.*

6 *Teſtes periti in arte formiter examinati probant etiamſi agatur de probando valore rei de præterito, quod ſecus eſt quando non ſunt examinati formiter tanquam teſtes.*

7 *Teſtes periti præſumi faciunt de communi Iudicio.*

8 *Valor rei, tàm modico tempore non præſumitur auctus, niſi doceatur de cauſa axtrinſeca augumenti*

9 *Quod procedit ad effectum reſciſſionis contractus ex capite læſionis.*

10 *Euictio quando habetur ex natura contractus non minuit rei æſtimationem.*

11 *Teſtibus numero pluribus magis credendum eſt, quã duobus teſtibus præſertim, quando adminiculis eorum depoſitiones fulciuntur.*

12 *à Fructuum perceptione non bene arguitur ad valorem rei.*

Teſtes deponentes ſuper valore fructuum, non autem proprietatis, non concludunt quoad valorem rei præſertim, quando de eo alij Teſtes ſpecifice deponunt ibidem.

DECISIO CCCCXCVII.

NON acquieſcentibus fratribus de Capitonibus deciſ. coram me Ven. 23. Iunij 1651, in hac cauſa emanatæ pro validitate ſententiæ A.C. qui eos condemnauit ad reſtituendum ſc. 2. mil. quondam Angelo à Porta, hodie ad inſtantiam hæredum repropoſita cauſa; Domini in deciſis permanſerunt, quia obiecta pro dictis Capitonibus adducta minimè ſubſiſtunt.

Primum enim circa nullitatem ceſſat, nàm defectus mandati procuræ in perſonam Franciſci Capitonis tollitur ex facto, cum in nouo Summario dato pro hæredibus Angeli num. 2. adſit publicum Inſtrumentum man-
1 dati ſpecialis ad lites. † & cauſas quaſcunque
incipiendas, & ſic compræhendit etiam lites
poſtea motas, vt in terminis *Buratt. deciſ. 226.
num. 11.* Hinc corruit etiam defectus perſonæ
legitimæ cùm fuerit ſemper citatus Procurator
imò, & Aduerſariorum Tutrix, gratiſque
allegatur, quod pupillos non defenderint.

Nam dicto Summario num. 1. recenſentur
plures comparitiones, & exceptiones adductæ
ab eodem Procuratore, cum tamen pro
2 validitate proceſſus ſufficeret, † quod aliquando
comparuerit, vt ſæpius dixit *Rota in
deciſionibus allegatis in deciſ. 43. num. 12. coram ſa.
3 mem. Greg. XV.* vbi quod ſufficit, † quod Procurator
aliquando compareat, licet nihil alleget,
*ibique adden. littera B. quem refert, & ſequitur
adden. ad Buratt. deciſ. 440. ſub num. 9. verſ.
ſufficit tamen.*

4 Non obſtat, quod non probetur Tutricem,
quæ Procuratorem conſtituit, confeciſſe ſolemnia
in ſuſceptione tutelæ neceſſaria, vt
probari eſſet, dixit *Rota coram Greg. XV. deciſ.
530. & 574. per tot.* quia obiectum corruit ex
facto, vt in reſponſione pro hæredibus Angeli,
inſuperque apparet mandatum fuiſſe
5 ſtipulatum cum decreto Iudicis, † & interuentu
Conſanguineorum à Tutrice ſpecialiter
deputato per acta eiuſdem Notarij ſub die
31. Auguſti præcedentis, & cum relatione
ad eadem acta &c. quæ omnia vera præſumi
facit decretum Iudicis deſuper impoſitum
*Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 6. ſub num. 30. verſ. ſed
tamen Corn. conſil. 109. num. 6. lib. 3. Rot. apud Pariſic.
deciſ. 227. num. 2. & in Peruſina bonorum Emphiteoticorum
7. Iun. 1641. §. quod autem coram
coram R.P.D. meo Bichio.*

Pariter non ſubſiſtunt obiecta contra A.C.
ſuper reſciſſione venditionis tanquam læſiue.
Nam læſio vltra dimidium probatur, tàm in
ſpecto valore Domus, quàm Angelus vendidit
Capitonibus pro prætio ſcut. 2100. tàm
vineæ, quàm pro eadem ſumma ſc. 2100. Capitones
dederunt inſolutum Angelo pro pretio
dictæ Domus, quod Domus in proprietate,
& detracto vtili dominio prius conceſſo
ad vitam Centurionis eſſet valoris ſc. 4000
probatur ex duobus Teſtibus peritis in arte in
præteritis Summarijs num. 4. deponentibus
per optimas rationes de tempore venditionis
& addentes, quod tanti vendi potuiſſet, quodque
niſi fuiſſet ad centurionis vitam alienatum
vtile dominiũm pretium Domus potuiſſet
ſc. 6. mil. Cumquè dd. Teſtes ſint periti in
6 arte, † & fuerint formiter examinati, vtique
probant etiamſi agatur de probando valore
de præterito, licet ſecus eſſet niſi formiter
examinati fuiſſent tanquam Teſtes *Cagnol. in
l. 2. num. 241.* vbi quod teſtes periti faciunt pre
7 ſumi de communi Iudicio *Rota deciſ. 278. n. 5.
& 6. par. 4. tom. 2. rec.*

Eoque magis probatur accedente, quod
idem Capitones poſt triennium Domum etiam
viuente Centurione vendiderunt Catherinæ
Cæſiæ pro dictis ſc. 4. mil. Nec enim tàm
8 Modico tempore valor præſumitur auctus, †

niſi

Digitized by Google

niſi doceatur de cauſa extrinſeca, augumenti,
vt in terminis ad effectum reſciſſionis contra-
9 ctus † ex capite læſionis tradunt *in l. 2. C. de re-
ſcind. vend. Bald. num. 2. Caſtren. num. 4. & in l. ſi ri-
gorem C. de reſt. in integr. Cyn. nu. 2. Caual. dec. 358,
nu. 4.* vbi in ſpecie loquitur de tempore trien-
nij *Add. ad Greg. XV. deciſ. 553. numer. 15. Rot. in
Nepeſina pecuniaria 14. Iun. 1647. §. altera coram
R. P. D. meo Bichio*, neque præfatæ ſecundæ
venditionis æſtimationem minuit vinculum
adiectum, quod pretium ſc. 2. mil. reinueſti-
retur in locis montium pro euictione eiuſdē
Domus, quod vinculum experientia docuit
minuiſſe valorem montium in tertia parte,
cum eorum loca 15. vendiderint ſolum pro
ſc. 1000. quia cum vinculum non adſit ſuper
Domo alterat quidem valorem montium
10 vinculatorum., ſed non Domus † cuius eui-
ctio habetur ex natura contractus *l. non dubita-
tur C. de euict. Surd. deciſ. 108. num. 11. Rot. coram
Greg. XV. deciſ. 90 num. 10.*

Pariter quod valor Vineæ inſolutum datæ
pro ſc. 2100. non excederet ſcu. 100. probant
plures teſtes deſertiſſimè dari in præteritis sū-
marijs pro Angelo nu. 5. qui ſunt practici in
hac vinea, ibique præſertim quintus Teſtis
habitauit per decennium, ac deponunt præ-
ciſè, quod vinea non plus valuit, attentis eius
qualitatibus, ſubduntque quod alias dum
venditioni eſſet expoſita non reperierit oblato
rem, niſi pro ſc. 900. Quibus teſtibus cum
11 ſint numero plures magis credendum eſt, quā
duobus teſtibus Aduerſarijs *Rota deciſ. 245. n. 3
& deciſ. 459. nu. 5. par. 5. rec.* præſertim quia ad-
miniculantur præſumptione minoris oblatio
nis, vt ſupra factæ paulò ante hac venditione
Rota deciſ. 245. num. 3. par. 1. rec. Necnon quia
teſtes Aduerſarij deponunt dumtaxat de tem
pore ſexennij, quo fuerunt vineæ coloni, nec
12 deponunt de valore proprietatis, † ſed fru-
ctuum à quibus non benè arguitur ad valo-
rem rei, quando de eo alij teſtes ſpecificè de-
ponunt, vt per *Rot. deciſ. 235. num. 1. deciſ. 260.
num. 6. deciſ. 277. num. 2. par. 2. rec.*

Ex quibus omnibus euertitur exaduerſo
prætenſus exceſſus ſententiæ in ſcu. 100. qui
condemnat Capitones ad ſupplendum prętiū
ſc. 2. mil. condemnare ſolum debuiſſet in ſc.
1900. quod deſunt ad integrum prætium ſc.
4. mil. quia hoc procederet ſi læſio adeſſet ſo-
lum in valore domus, ac adeſt etiam in va-
lore vineæ, quo computatur, nulluſque adeſt
exceſſus. Ideo Domini Indeciſis permanſe-
runt. Vtraque parte Informante &c.

PERVSINA SALVIANI.

Veneris 13. Maij 1654.

ARGVMENTVM.

Sententia lata contra Laicum in Iudicio mere
poſſeſſorio non eſt appellabilis, quamuis in-
teruenіat Clericus vti neceſſarius defenſor ſi
interuenit poſt motum Iudicium, quo caſu
non poteſt reddere appellabilem ſententiam,
quæ de ſui natura appellabilis non eſt ex con
ſtitutione Egidiana. Clauſula *cum facultate
manutenendi quem de iure* impedit executio-
nem faciendam non autem rite factam retra-
ctat. Poſſeſſio inſtrumentalis capta prævio
Iudicis mandato non dicitur ficta, ſed vera
poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt
attentata.*
2 *Sententia lata impoſſeſſorio non eſt appellabilis quā
uis in cauſa adſit Clericus ſi comparuit poſt motū
Iudicium, nec ſententia de eo mentionem facit.*
3 *Aegidiana locum habet in ſententia lata contra lai-
cum in iudicio poſſeſſorio etiamſi in iudicio adſit
Clericus ſi non conſideratur vti principalis, ac
proinde priuilegium circa appellationem allegare
nequit Amplia num. 5.*
4 *Clericus comparens in Iudicio quo caſu valeat ap-
pellare?*
6 *Clericus veniens ad cauſam vti principalis pro ſuo
intereſſe reddit cauſam appellabilem ex propria
perſona, ſecus vero ſi venit tertius vti neceſſarius
defenſor.*
7 *Tertio venienti ad cauſam obſtant omnia ea quæ
obſtarent reo, cum quo lis cæpta fuit.*
8 *Clericus veniens ad cauſam ante motum Iudicium
reddit cauſam appellabilem, ſecus vero poſt.*
9 *Clericus neceſſarius defenſor non poteſt mutare fo-
rum ex priuilegio ſuæ perſonæ.*
10 *Clericus nequit impedire executionem ſententiæ
dum venit ad cauſam vtendo defenſionibus rei con
uenti.*
*Et idem eſt in tertio veniente ad cauſam ex Iure
connexo cum iure collitigantis ibid.*
11 *Deciſio* in Vrbeuetana ſucceſſionis coram
bon. mem. Motmanno. *declaratur.*
12 *Commiſſiones duæ vbi concurrunt in eadem cauſa
altera ſub banca altera vero in plena ſignatura
hæc poſtrema eſt attendenda.*
13 *Clauſula* cum facultate manutenendi, quem
de Iure, *adiecta in commiſſione irritat tantum
executionem faciendam, non autem ante rite fa-
ctam retractat.*
14 *Executio ſententiæ facta intra decem dies ad appel-
landum non ſubſtinetur.*
15 *Intellige quando cauſa de ſui natura eſt appellabi-
lis, ſecus è contra.*
16 *Inhibitio ſuperueniens non impedit continuationem
poſſeſſionis antea rite capta.*
17 *Continuatio poſſeſſionis non datur vbi illa origina-
liter eſt inſtrumentalis, ratio eſt quia poſſeſſio In-
ſtrumentalis eſt ficta poſſeſſio, nec ſuffragatur,
quando alter eſt in poſſeſſione num. 18. quod tamen
declara non procedere, vt num. 19.*
20 *Clericus veniens ad cauſam poſt motum Iudicium
quo caſu non veniat citandus?*
21 *Citatio ad ſententiā non dicitur circumducta per ad
miſſionem Iurium quoties admiſſio non eſt ſimplici-
ter, ſed cum clauſula* ſi & in quantum, *& ſic
abſque retardatione vlterioris proceſſus.*

Digitized by Google

DECISIO CCCCXCVIII.

RIDOLPHINIS immiſſis ex remedio
vtilis Saluiani in poſſeſſionem prædij, de
qua agitur daudum eſſe mandatū de manu-
tenendo DD. reſponderunt, quia obiecta pro
parte Anaſtaſij ceſſare viſa ſunt.

Non obſtat, quod ſit in cauſa clericus, qui
contemporaneè cum Anaſtaſio laico, ac reo,
& poſſeſſore à ſententia ſuper immiſſione la-
1 ta appellauit, ideoque poſſeſſio capta poſt in-
terpoſitam huiuſmodi appellationem fuerit
attentata *ex dec. Vrbeuetana ſucceſſionis 25. Iunij
1655. coram bo. me. Motmanno* quia cum clericus
comparuerit poſt motum iudicium contra
2 laicum, vt ei aſſiſtat tanquam neceſſarius de-
fenſor, & ſententia, quæ eſt in mero poſſe-
ſſorio non iui formata contra ipſum clericum
in ea non nominatum, prout formanda non
erat, ſed contra laicum, vt *poſt Bald. in l. li-
berto §. fin. ff. de neg. geſt. tradit. Imol. in l. à ſenten-
tia num. 1. verſ. ſi autem comparet pendente ff. de ap-
pell. Natt. conſ. 630. num. 4. Honded. conſ. 25. num. 9.
3 lib. 1.* vtique intrat Aegidiana, quia clericus
ſic comparens non conſideratur vti principa-
lis, & proinde nec priuilegium circa appel-
4 lationem allegare poteſt, dum ei licet appel-
lare eo dumtaxat modo, quo licet emptori
reo conuento *Imol. in d. l. à ſententia col. 2. Bart.
& Aret.* quos refert, & ſequitur *Put. deciſ. 374.
num. 3. & 4. lib. 2. in correct.* nec aliam poterat
5 exceptionem priuilegiatam ex propria perſo
na competentem proponere *Natt. conſ. 99. n. 8.
lib. 1. Honded. d. conſ. 25. num. 16.* vbi diſtinguen-
6 do inter caſum, quo clericus veniat ad cau-
ſam vti principalis pro ſuo intereſſe, & aliū,
qui venit vti neceſſarius defenſor, ita decla-
rat *poſt Bald. & alios per eum allegatos*; quinimò
7 ei obſtant omnia, quæ obſtarent reo, cum
quo fuit lis cæpta *Ang. in l. ab executores §. illo
num. 4. ff. ff. de appell. Soc. Sen. conſ. 91. num. 11. lib. 1.
Hond. d. conſ. 25. num. 10.* vbi *num. 11.* quod non
poterat in aliquo reddere deteriorem condi-
tionem actoris, cumque ſequitur *Gruſſ. de ef-
fect. cleric. effect. 1. num. 264.* vbi allegat concor-
dantes, & facit etiam *Rim. Iun. conſ. 422. nu. 13.*
vbi facit diſtinctionem, an clericus veniat an-
8 te iudicium motum, vel poſt, vt contingit
in caſu noſtro, quo etiam negatur clericum
fuiſſe vnquam ad cauſam admiſſum, cum a-
ctores ſemper admiſſioni ſeſe oppoſuerint.

Hinc in fortioribus terminis dicimus, quod
9 clericus neceſſarius defenſor non poteſt muta
re forum ex priuilegio ſuæ perſonæ *l. venditor
49. ff. de re iudic. vbi DD. omnes Couarr. pract. qq.
c. 8. num. 3. Scacc. de appel. quaſt. 1. nu. 223. verſ. mi-
nor. primo Surd. conſ. 222. num. 20. Barboſ. de iur.
Eccleſ. vniuerſ. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 216. & ſeqq.
cum alijs per Modern. Hiſpan. de Iudic. tom. 1. diſp. 2
quaſt. 6. Sect. 8. num. 664. & ſeqq.*

Et hæc eo magis procedunt, quia non po-
10 teſt clericus impedire executionem ſententiæ
dum venit ad cauſam vtendo defenſionibus
ipſius Rei conuenti, ſicuti dicimus quando
tertius venit ad cauſam ex iure connexo cum
iure collitigantis *Butr. in cap. litteris num. 23. &
ibid. Bero num. 102. verſ. vel dici poteſt, & n. 103.
de reſtitut. ſpol. Rip. in l. natur. aliter §. nihil com-
mune num. 80. de acquir. poſſeſſ. Rot. deciſ. 23. par. 1.
& deciſ. 313. ſub num. 18. par. 6. recent. & fuit di-
ctum in Colmein. ſuſpenſionis 30. Aprilis 1640. §.
fin. coram R.P.D. meo Bichio.*

*Deciſio verò in Vrbeuetana ſucceſſionis coram bo.
11 mem. Motmanno* non applicatur, quia ibi cle-
ricus non veniebat aſſiſtendo emptori tanquā
neceſſarius defenſor, ſed vti principalis pro
ſuo intereſſe.

Ad motiuum deductum ex prima cōmiſ-
ſione rotali ſignata ſub banca cum ſola clau-
ſula, *ita tamen, vt inhibitio non afficiat,
quatenus actum fuerit vigore obligationis Came-
ralis, vel alterius proceſſus executiui*, reſpon-
ſum fuit non illam, ſed poſtremam commiſ
ſionem ſignatam in plena ſignatura ad inſtan
12 tiam illorum de Ridolphinis, cum facultate
manutenendi, quem de iure, eſſe attenden-
13 dam, quæ quidem clauſula irritat tantū exe-
cutionem faciendam, non autem antea factā
ſi recte facta fuit, retractat vt reſpondit *Rot. in
Romana Vinea 30. Maij 1634. corā Reuerendiſſ. Tar-
raconen. in Auenionen. attentatorum* 10. *Iunij* 1648
§. non vrget coram R.P. D. meo Celſo, & nouiſ-
ſime alijs allegatis *in Rheginen. attentatorum 12.
Decembris 1653. §. 1. & §. in contrarium coram R.
P.D. meo Bichio*, & quamuis executio non di-
14 catur ritè facta, ſi emanauit intra decendium
competens ad appellandum, vt dixit *Rot. in
Romana Saluiani prima Iulij 1648. §. minus obſtat
coram Eminentiſſ. Cardinali Ottobono*, præterquā
15 quod id forte intelligendum eſt, quando cau-
ſa de ſui natura erat appellabilis, ceſſat diffi-
cultas ex facto, quia in caſu noſtro ſententia
lata fuit die 3. Iulij, & poſſeſſio capta fuit die
15. & ſic poſt duodecim dies, *vt in ſumm. eo-
rumd. de Ridolphinis num. 8.*

Minus obſtat, quod poſt dictam primam
commiſſionem, & præſentatam inhibitionē
Ridolphini fecerint vindemiam, quia inhi-
16 bitio huiuſmodi non impedit continuationē
poſſeſſionis antea vt ſupra legitimè captæ *Be-
ro conſ. 558. num. 8. & 24. lib. 3. Pariſ. conſ. vlt. nu-
mer. 10. & 11. lib. 4. Rot. deciſ. 110. num. 1. part. 1.
recent.* & quod dicitur non dari continuationē
17 quando originalis poſſeſſio fuit inſtrumenta-
lis tantum *Mantic. deciſ. 186. num. 5. & deciſ. 184
num. 2.* ea ratione, quia poſſeſſio inſtrumenta-
18 lis eſt ficta poſſeſſio, nec ſuffragatur quando
alter eſt in poſſeſſione, *vt in d. deciſ. Mantic. de-
19 ciſ. 186. n. 5.* non procedit, quando poſſeſſio in-
ſtrumentalis capta fuit abſque præciſo manda
to Iudicis, ſeruatis ſeruandis relaxato, in qui-
bus terminis loquuntur exaduerſo allegati, ſe
cus è conuerſo, & ratio diuerſitatis eſt, quia
cum Iudex ritè, & rectè procedendo priorem
poſſeſſorem ſua poſſeſſione priuauerit, verum
eſt dicere, quod nemo alius remanſit, quia
ſolus immiſſus extitit in poſſeſſione, & per-
conſequens poſſeſſio inſtrumentalis quicquid
conſecutiuè geſtum fuit excuſat ab attentatis
vt benè diſtinguendo declarat *Mandoſ. de inhi-
bit. qu. 157. ſub n. 2.*

Po-

Digitized by Google

Poſtremò obiecta contra validitatem ſen-
tentiæ non releuant, nam primùm quod Cle-
ricus in proceſſu cauſæ, & ad ipſam ſententiam
citatus non fuerit, quemadmodum enim Ri-
dolphinis inuitis non poterat Clericus ille iu-
dicium contra emptorem cœptum in ſe tranſ-
ferre, & nouare *Modern. Hiſpan. d. diſput. 2. n. 666*
20 ita etiam Ridolphini illum † de neceſſitate ci-
tare non tenebantur *Rot. deciſ. 493. num. 2. par. 3.
recent.*

Nec releuat ſecundum, quod Iudex con-
textualiter admiſerit Iura, & ſententiam tule-
21 rit, & ideò citatio ad ſententiã † circumducta
remanſerit, cum enim non ſimpliciter, ſed cũ
clauſula, *Si & in quantum*, hinc apparet illum
noluiſſe admittere, niſi abſque retardatione
vlterioris proceſſus; & proindè dici non po-
teſt circumducta citatio ad ſententiam ſub ea-
dem die cadens *Burat. deciſ. 727. num. 2.*

Ex quibus Ridolphinis manutentionem
DD. conceſſerunt vtraque, &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 15. Maij 1654.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de melioramentis, quæ
reficienda veniunt emptori prædiorum, &
ad quam ſummam, & quænam veniunt cum
fructibus perceptis compenſañ?

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta prætenſa quoties non ſunt probata,
ſufficit, quod præſtetur cautio de illis reficiendis,
quando erunt liquidata. & num. 5.*
2 *In materia refectionis melioramentorum expenſa
facta debent in ſpecie iuſtificari, vt ſcilicet con-
ſtet quid fuerit impenſum.*
3 *Melioramenta facta in ædificijs non probãtur ab v-
nico teſte, præſertim quando ſe neſcire valorem æ-
dificiorum ante melioramenta, & ſic ratione in-
certitudinis nihil probat. num. 4.*
6 *Melioramenta liquida reficienda veniunt.*
7 *Melioramenta facta in plantationibus veniunt re-
ficienda quoties ſunt liquida.*
8 *Melioramenta probantur à Teſtibus deponentibus
de ſtatu antiquo, de impenſo, & de meliorato, quã-
uis deponant de proprio Iudicio, ſi ſunt Periti, &
ſecundum eorum peritiam teſtantur.*
9 *Melioramenta voluptaria fructus non augent.*
10 *Poſſeſſor prædij poteſt arbores voluptarias à ſolo de-
trahere abſque ſoli detrimento.*
11 *Melioramenta facta in plantando vites, & alias
arbores fructiferas non ſunt reficienda, quia non
ſunt perpetuò duratura.*
12 *Declara concluſionem non procedere in plantationi-
bus factis ex integro, & quarum vtilitas durat de
tempore reſtitutionis rei, tunc enim reſtituenda ſunt
pro rata temporis, quo ſunt duratura.*

DECISIO CCCCXCIX.

DISPVTATO hodie dubio, An; & quę
melioramenta ſint Lipporum emptori-
bus prædiorum de quibus agitur reficienda,
& in qua ſumma Domini dixerunt eſſe refi-
cienda melioramenta facta in Vinea, & oliue-
to ad ratiom flor. 25. pro quolibet modiolo
compenſañ, tamen cum fructibus à die motę
litis non comprehenſis fructibus melioramẽ-
torum, quo verò ad ædificia per eoſdem de
1 Lipponis facta, † & alia, quia non probatur
quid melioratum ſufficere præſtare à vicis fi-
deiuſſionem de reficiendis, quando probata
2 erunt; nam expenſæ † in ædificijs factæ à
Lipponis in prædio Aquæſpartæ, & altero vi-
ridarij nuncupato non videntur eſſe liquidæ
in ſpecie, cum quid fuerit in ipſis impenſum
non probetur, vt oportet, *l. domus 61. ff. de leg.
1. Ladereb. conſ. 141. numer 3. per tot. Fachin. conſ. 50.
num. 6. lib. 3. cum alijs cumulatis in Romana Domus
25. Febr. 1641. §. ſecundum verò coram R.P.D. meo
Bichio*, omnes teſtes dati in Summario illorũ
de Lipponis *num.* 7. aſſerunt ſe neſcire quid
impenſum excepto tertio teſte, qui non me-
3 retur attendi; Tùm quia eſt vnicus, † vt in
terminis liquidationis melioramentorum di-
xit *Rot. in Hortona Spolij 25. Iunij 1640. §. quo
verò coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* Tum quia
4 iuxta 25. ait *ſe neſcire † quanti valeret* domus
ipſius exiſtens in prædio Aquæſpartæ, & ſu-
per 10. affirmat pariter *ſe neſcire*, quanti vale-
rent muri prius exiſtentes in prędio Viridarii,
totamque fabricam huius prædij ait aſcende-
re ad ſcut. 170. computatis muris antiquis,
quorum valorem eum ignoret, valor muri
noui ædificij incertus remanet *Seraphin. deciſ.
898. num. 6. Buratt. dec. 839. num. 11. Rot. in Romana
domus, ſeu appartamenti 17. Decembris 1635. coram
Reuerendiſſ. D. meo Decano*, & per conſequens
5 ſatis eſt † præſtare cautionem de reficiendis
his melioramentis poſtquam fuerint liquida-
ta, *Rot. dec. 650. num. 7. par. 2. rec. & in dicta Horta-
na Spolij §. fin. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*
6 Liquida tamen Dominis viſa † fuerunt
quoad plantationem oliueti, quas reficiendas
eſſe probat *text. in l. 1. §. fin. ff. de impenſ. in reb.
dot. fact. Peregr. de fideic. art. 50. num. 8.* ad rationẽ
ſcilicet flor. 25. pro quolibet modiolo com-
penſandis cum fructibus à die motę litis non
comprehenſis fructibus melioramentorum.

Plantationes Vineæ duorum modiolorum
7 pariter reficienda † cenſuerunt *ex alleg. per Ruin.
conſ. 14. numer. 2. lib. 1. Ruin. iun. conſ. 411. num. 30.
& ſeqq. Menoch. conſ. 1254. numer. 5. & 6. Peregr.
d. art. 50. num. 26. Rot. in Sabinen. melioramentorum
4. Iulij 1635. coram bon. mem. Coccino*, vbi latè di-
ſcutitur quomodo, & quando reficienda ſint
melioramenta plantationum.

Omnes namque Teſtes dati in Summario
illorum de Lipponis *num.* 1. 2. & 6. deponunt
8 de ſtatu antiquo, † de impenſo, & de melio-
rato, & quamuis deponant de proprio Iudi-
cio, quia tamen ſunt Periti, & ſecundum ſuam
peritiam teſtantur, vtique probant, *Cagnol. in
l. 2. numer. 241. C. de reſcind. vend. Rota in Meleui-
tana fructuum 26. Maij 1651. §. fin. coram R.P.D.
meo Bichio.*

Non obſtat quod plantæ vocatæ *Poſticcia*
fuerint habitę ex plantis, quę prius exiſtebant,

quia vltra poſticcias adſunt plures aliæ arbores ex integro plantatæ, de quarum expenſa, & moderno valore teſtes diſertiſſimè deponunt, non intelligendo tamen malorum medicorum, ſiuè vulgo dicitur, *melarancie*, quia
9 vti voluptuaria cenſentur,† cum fructus non augeant, *l.voluptuaria vbi gloſſ.verb.exornat ff.de impen.in reb.dot.fact. Rota d.deciſ.*650.*num*.4.*p*.2.
10 *rec.* & poterit poſſeſſor has arbores† ſolo detrahere abſque ſoli detrimento, vt *per Mareſc. variar.reſol.lib.*2.*cap.*114.*num*.1.*& ſeq.Buratt.dicta dec.*814.*num.*12.

Nec obſtat quod melioramenta facta in plantando vites, vel alias arbores fructiferas
11 non † ſint reficienda, quia non ſunt perpetuo duratura, *Rot.d.dec.*650.*num*,5.*par*.2.*recent. & in d.Hortana ſpolij §.vltra coram Reuerendiſſimo Tarraconen.* Quia hoc non procedit in planta-
12 tionibus factis ex integro, † & quarum vtilitas durat de tempore reſtitutionis rei, tunc enim reſtituenda ſunt pro rata temporis, quo ſunt duratura, vt conciliando DD.ſententias dixit *Rot. in ſupradicta Sabinen. melioramentorum* 4.*Iunij*.1635.*§.& propterea coram bon.mem. Coccino, vbi allegantur concord.aliosq. allegat Pacif. de Salu.inſpect.*2.*cap*.2.*numer*.190.*&* 191.

Et ita vtraque &c.

PERVSINA REINTEGRATIONIS.

Veneris 22. *Maij* 1654.

ARGVMENTVM.

Bona Teſtatoris, quando ſunt commixta cum bonis hæredis tunc ad inſtantiam creditorum Teſtatoris fit ſeparatio bonorum, vt prius in bonis Teſtatoris ſatisfactionem conſequantur eius creditores, & in bonis hæredis illius creditores. Beneficium ſeparationis nō denegatur creditori Teſtatoris quamuis hæres titulo particulari acquiſitionis bona poſſideat, ſi talis acquiſitio probatur facta lite pēdente. Sententia lata contra hæredem poteſt exequi contra legatarium, in quem titulo lucratiuo legati fuit facta alienatio rei, ſuper qua petitur executio.

SVMMARIVM.

1 *Separatio bonorum Teſtatoris à bonis hæredis competit creditori ipſius teſtatoris, vt prius de eius credito ſatiſfiat, & de reliquis bonis ſatisfactionem conſequantur creditores hæredis.*
2 *Amplia procedere etiamſi creditores hæredis habeāt ſpecialem hypothecam.*
3 *Remedium ſeparationis ceſſat elapſo quinquennio.*
4 *Limita non procedere quando intra dictum tempus lis intercæſſit, quo caſu tempus litis non currit.*
5 *Separatio bonorum non competit Creditori Teſtatoris quoties creditores hæredis exiſtunt in poſſeſſione bonorum titulo particulari acquiſitionis ab hærede facta.*
6 *Limita non procedere quando acquiſitio apparet facta lite pendente, tunc enim Beneficium ſeparationis competit contra poſſeſſores, & habentes cauſam ab hæredibus titulo particulari.*
7 *Item limita non procedere in creditoribus hæredis poſſidentibus, tunc enim poſſeſſio nihil obſtat ſeparationi etiam ſine lite.*
8 *Sententia lata contra hæredem hæredis, exequi poteſt contra illius legatarium.*
9 *Præſertim quando alienatio facta eſt titulo lucratiuo legati.*
10 *Alienatio facta per viam legati ex diſpoſitione Statuti Peruſini imputatur in portionem alienantis.*
11 *Declara Statutum loqui de alienatione facta à maſculis deſcendentibus non autem de hærede extraneo, ad quem caſum illius diſpoſitio non trahitur.*
12 *Item declara Statutum loqui de alienatione inter viuos, ideoque non extenditur ad alienata ex cauſa vltima voluntatis tanquam caſum omninò diuerſum.*
13 *Iuriſdictionis defectus opponi nequit ſtante clauſula ampliſſima in commiſſione appoſita cum facultate citandi, quos quibus, &c.*
14 *Item opponi nequit ex ſubſtentatione litis, quæ cum adminiculis coniunctis ſufficit.*

DECISIO D.

OBTINVIT Adriana Bruna vigore ſententiæ Rotalis coram me mandatum de immittendo in poſſeſſionem octauæ partis bonorum hæreditariorum Beneueniatis Ramazzani, cum condemnatione in fructibus à die motæ litis; illud verò exequi non curauit ſuper duobus petijs terræ, vno in vocabulo *Pelicciano*, altero in plano *Ronzani*, quæ poſſidebantur à Bradamante legataria Alexandri. Hodie dubitatum fuit An Adrianæ competat ſeparatio bonorum, & reſpectiuè immiſſio, ſuper quo DD. reſponderunt primo eidem competere ſeparationem pro credito fructuum perceptorum per Iulium filiū Chriſtiani vltimi maſculi deſcēdentis ex Beneueniato, nam contra eumdem Iulium vſq; de anno 1602. fuit mota lis continuata poſtea contra Alexandrum filium, & Lucam de Angelis illius hæredem, vt in alia deciſione ſub die 15. Aprilis 1645. coram me. Vnde cum dicta bona fuerint commixta cum bonis
1 Alexandri, & Lucæ hæredum † rectè Adriana Creditrix Iulij, & ſuæ hæreditatis prius cōſequi debet ſuum creditum dictorum fructuū de anno 1602. vſque ad annum 1610. quo ille deceſſit, vt deinde ſatisfiat Ferretto, & Bradamanti *iuxta text.in l.*1.*ff.ſeparat.Decian.conſ.*11 *num*.195.*& ſeqq.lib.*1.*Surd.deciſ.*310.*num*.12.*Caualer.deciſ.*41.*num*.3.*& ſeqq.& dec.*51.*numer*.2. & fuit dictum *in Anconitana cambiarum* 14.*Martij* 1642. *& prima Iulij* 1643. *coram Reuerendiſſimo*
2 *D.meo Decano*, quod procedit etiam ſi ipſi † ſint creditores cum hypotheca *Gaſpar Theſaur. queſt.*55. *num*.2.*&* 3.*lib*.3.

Non obſtat quod remedium ſeparationis
3 ceſſet elapſo quinquennio, quia cum ſemper
4 fuerit litigatum, † tempus litis non currit, vt notat *Theſaur.Iun.d.queſt.*55.*num*.7.*lib*.3.*Salgad. de concur.credit.lib.*1.*cap*.3.*num*.45.

Minus releuat Vincentium Ferrettum, &
5 conſortes reperiri in poſſeſſione † etiam titulo particulari acquiſitionis factæ ab hæredibus, ſicque contra ipſos non competere beneſi-

neficium ſeparationis; quia ceſſat obiectum,
6 quando (prout hic) dicta acquiſitio† facta fuit lite pendente, nam tunc beneficium ſeparationis competit etiam contra poſſeſſores, & habentes cauſam ab hæredibus titulo particulari, vt tenet *Theſaur. d. lib. 3. quæſt. 55. nu. 8. ante fin. & n. 9. Salgad. de concurſ. credit. par. 1. c. 9. nu. 47.* Multòque magis procedit, ex quo dicti Ferrettus, & conſortes poſſident vti Creditores,
7 Lucæ, & Alexandri,† tunc enim certum eſt, quod poſſeſſio nil penitus obſtat ſeparationi etiam ſine lite, vt diſponitur *in leg. 1. §. ſciendum ff. de ſeparat. Iaſon. in l. 2. num. 3. poſt med. ff. eod.*

Deinde reſpectu ſecundæ partis dubij Immiſſionis affirmatiuè reſponderunt, quia lata ſententia contra Lucam hæredem Alexandri
8 hæredis Iulij, poteſt illa exequi contra Bradamantem dicti Alexandri legatariam *l. 3. ff. de pignor. & ibi Bart. num. 23. verſ. ſecundo caſu Menocch. conſ. 319. numer. 11. Cephal. conſ. 195. num. 15 Rota deciſ. 609. num. 1. par. 2. recent. & coram bo. m. Merlino deciſ. 134. num. 11. & Duran. dec. 88. nu. 1. & ſeqq.* & præſertim quia alienatio facta eſt ti-
9 tulo lucratiuo † legati *Panzirol. conſ. 186. n. 18. Hieronym. Papon. conſ. 63. numer. 26. Buratt. deciſ. 166. num. 7.*

Neque obſtat ſi prætendatur alienationem
10 per viam legati† eſſe imputandam in portionem alienantis ad formam Statuti Peruſiæ, quia dictum Statutum non applicatur, dum
11 alienatio † non fuit facta à maſculis deſcendentibus, ſed ab Alexandro hærede mediato, & extraneo, de quo cum Statutum non loquatur, non poteſt ad hunc caſum trahi illius diſpoſitio, *Surd. conſ. 179. num. 41.* & quia Statutum loquitur de alienatione inter viuos,
12 ideò † non extenditur ad alienata ex cauſa vltimæ voluntatis tanquam caſum omninò diuerſum, vt in ſimilibus terminis firmauit *Rota coram Buratto dec. 851. num. 2. & 4. & coram bon. mem. Merlino deciſ. 112. num. 12.*

Nec refert defectus iuriſdictionis appoſitæ, quia ceſſat obiectum ex clauſula generaliſſi-
13 ma† in commiſſione Adrianæ appoſita cum facultate citandi quos, quibus *Put. deciſ. 190. lib. 1. in correc. Rota in Toletana Parochialis 5. Maij 1595. coram clar. mem. Card. Pamphilio,* ſic pariter
14 ex ſubſtentatione litis † Bradamantis, quæ cum adminiculis coniunctis ſufficit, vt dixit *Rota in Beneuentana Domus 15. Nouembris 1648. §. Poſſeſſio coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Otthobono.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

AVERSANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 29. Maij 1654.

Argumentum ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ elicitur ex deciſionibus in cauſa editis.*
2 *Iuſpatronatus ſpectare ad donantem controuerti nequit à donatario.*
3 *Donatio Iuriſpatronatus quando eſt nulla tunc Iuſpatronatus non cenſetur abdicatum à Donatore?*
4 *Duas præſentationes habens declarare tenetur, qua vti velit.*
5 *Declara concluſionem procedere in actore petente ſe inſtitui, ſecus vero in reo.*
6 *Præſentationem habens, ſi aliam acceptat, & vtatur, videtur primæ præſentationi renunciare.*

DECISIO DI.

APPELLATIONIS Cauſa à Sententia ad fauorem Raguccij à R. P. D. meo Zarate lata, mihi commiſſa, & hodie diſputato dubio, An ſententia Rotalis ſit confirmanda, Domini eſſe confirmandam reſponderunt, quia validitas eius non controuerti-
1 tur, & iuſtitia demonſtratur † ex eloquenti deciſione in hac cauſa edita *coram R. P. D. meo Zarate,* in qua oſtenditur Raguccium Inſtitutum ritè fuiſſe, quia à primo Donatario, ad
2 quem Iuſpatronatus ſpectare conſtat† ex ipſo Inſtrumento Donationis, neque à collitigante præſentationē ſuam à ſecundo Donatario obtinente negari poteſt Iuſpatronatus ad Donatorem pertinuiſſe, *vt per Cephal. conſ. 386. num. 29. & 32. & ſeqq. ac magis in terminis Rota in Compoſtellana Parochialis 10. Februarij 1645. coram R. P. D. meo Veroſpio:*

Non obſtat nullitas primæ Donationis ob non obtentam confirmationem ſecundæ donationis, & quatenus ſecunda donatio eſſet nulla, non fuiſſet abdicatum Iuſpatronatus
3 à † Donatore, & per conſequens inſtituendus eſſet Raguccius ex præſentatione habita etiā à Donatore, vt optimè ponderauit *ſupradicta deciſ. R. P. D. meo Zarate in §. demum ex abundanti.*

Neque obſtat, quod qui habet duas præ-
4 ſentationes† teneatur declarare, qua velit vti, nam *vt eadem deciſ.* reſpondet *in §. fin.* Conclu-
5 ſio procedit† in Actore petente ſe inſtitui, ſecus verò in reo, & addi poteſt, quod qui ha-
6 bet vnam præſentationem, ſi aliam acceptet, & vtatur, videtur primam præſentationem renunciare, vt dixit *Rota in Faſulana Beneficij ſeu Oratorij 5. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Bichio.*

Et ità reſolutum fuit, &c.

MELIVITANA VIRIDARII.

Lunæ 8. Iunij 1654.

ARGVMENTVM.

Filius ex ſimplici acceptatione legati à patre relicti, ſibi non præiudicat, quoad legitimam circà illius imputationem, niſi in caſu, quo Pater diſpoſuerit quod ſi filius oneri iniuncto conſentire recuſet, tunc in ſola legitima inſtitutus cenſeatur, nam filius ſimpliciter acceptando ſibi præiudicat.

S V M M A R I V M.

1 *Legitima liberè debetur, nec recipit aliquod onus, ſeù grauamen.*
2 *Filius conſequitur legitimum, non ex iudicio Teſtatoris, ſed ex legis prouidentia.*
3 *Filius acceptando legatum à patre relictum non ſibi præiudicat quoad petitionem legitimæ, quando acceptatio eſt generica, non autem ſpecifica, de qua ſpecialis mentio fieri debet.*
4 *A legitima omne grauamen ipſo iure miniſterio legis reijcitur, & num. 5.*
6 *Filius ſibi præiudicat in legitima, ſi acceptat diſpoſita à patre in eius Teſtamento, in quo habetur quod nolens acceptare onera adiecta cenſeatur in ſola legitima inſtitutus.*
7 *Hypotheca competit pro legato.*
Immiſſio competit pro legitima reiecto quocumque onere ibid.
8 *Hypotheca inſolidum contra plures hæredes non competit pro legato quantitatis.*
9 *Declara non procedere quando agitur in Saluiano ad vnam rem hæreditariā contra vnum ex hæredibus, qui illam poſſidet, qui excipere nequit quod pro parte cohæredum agatur contra alias res.*
10 *Hypotheca competit inſolidum.*
11 *Immiſſio in Saluiano non retardatur per exceptionem requirentem altiorem indaginem.*
12 *Alienationes bonorum hæreditariorum facta à matre vti tutrice, & curatrice filiorum non debent ipſis filijs imputari.*
13 *Poſſidens iure dominij vigore alicuius aſſignationis, & reindicata facit fructus ſuos.*

DECISIO DII.

DOMINI in hac Cauſa etiam hodiè
tranſierunt cum fundamentis deciſionis
in eadem ſub die 2. Maij 1653. coram me
deductis, dicendo non intrare compenſationem
ad fauorem Mariæ, & Barbaricæ de Habelis
cum domibus, & ſic dandam eſſe immiſſionem
Cumulo hæredi P. Pauli pro legato
Vnc. 400. ei relicto à Ioanne Paulo Patre
pro legittima, vt firmat dicta deciſio, nam
legittima liberè debetur, neque recipit ali-
1 quod † onus, vel grauamen *l. omnimodo verſ.
Quoniam in prioribus C. de inoſ. teſt. Rota deciſ. 27.
num. 8. deciſ. 342. num. 4. & 6. par. 5. & deciſ. 83.
num. 8. par. 4. tom. 2. recent.* ac fuit dictum *in Romana
Succeſſionis 18. May 1646. coram Eminentiſſimo
Card. Corrado*, & filius conſequitur legittimam
non ex iudicio Teſtatoris, ſed ex
2 ex legis † prouidentia *l. ſi adrogator ff. de adopt.
§. prohibemus in fine de trienn. & ſemiſ. §. aliud quoque,
Auth. vt cum de appellat. cognoſc. Rot. in Romana
fideicommiſſi de Palazzellis prima Decembris
1617. coram bon. mem. Manzanedo.*
Nec refert acceptatio, quod filius egerit vi-
3 gore dicti legati, cum illa acceptatio † fuerit
generica, non autem ſpecifica, ideò ipſi non
præiudicat in petitione legittimæ, ex quo de
illa ſpecialis mentio fieri debet *l. ſi quando §. et
generaliter C. de inoffic. teſt. Gabr. de legit. concluſ. 8.
num. 1. Peregr. var. tract. lib. 6. num. 46. ad fin. Rota
coram Gregor. XV. deciſ. 489. num. 21. ibique Add.
num. 27. Cancler. dec. 326. num. 7.* Etenim gra-
4 uamen ipſo iure reijcitur à legittima † miniſterio
legis *dicta l. quoniam in prioribus, & l.
ſcimus 36. C. de inoff. teſt. Rota dicta dec. 342. nu. 4.
part. 5. recent.* Proindeque agendo filius, ſeu illius
hæres pro conſequutione dicti legati ſibi
non præiudicat circa imputationem, & alia
onera, etiamſi non declaret, cum omnia
5 onera † iam ſint legis miniſterio ſublata *Ancaran.
conſ. 152. num. 8. Merlin. de legit. libr. 3. tit. 2.
quæſt. 17. num. 8. cum ſeqq. Rota deciſ. 111. numer. 8.
par. 4. recent.*
6 Vndè cum Teſtator non † diſpoſuerit,
quod nolente filio huic oneri imputationis
ſupradictæ conſentire tali caſu illum in ſola
legittima inſtituebat, quod acceptando ſimpliciter
ſibi præiudicaſſet, *vt not. Add. ad Gregor.
XV. deciſ. 489. num. 27. verſ. et vt filius Gratian.
cap. 983. num. 3. Rota in Romana fideicommiſſi
de Ceulis 16. May 1642. coram Reuerendiſſimo Salamantino,
& in Bonon. legitima 8. Febr. 1647. coram
Eminentiſſ. D. Card. Otthobono*, ex quo ſequitur
cumulū rectè agere potuiſſe pro immiſſione
bonorum, de quibus agitur vigore
7 hipothecæ † ſibi competeñ, † ex dicto legato
reiecto omni onere ex allegatis *per Gratian.
cap. 731. num. 5. & ſeqq. Rota coram Buratto deciſ.
115. num. 5.*
Non obſtat, quod pro legato quantitatis
8 nō competat † hipotheca in ſolidum contra
9 plures hæredes; Quia id nō procedit, † quando
agitur in Saluiano ad vnam rem hæreditariam
contra vnum ex hæredibus, qui illam
poſſidet, non enim poteſt excipere quod
pro parte cohæredum agatur contra alias
10 res, quia hypotheca † competit in ſolidum
*Caſtren. in l. prima numer. 1. verſ. Et hoc vult
C. commun. de leget. Surd. conſ. 209. num. 8. & ſeq.
Rot. deciſ. 541. num. 4. 11. & ſeqq. par. 5. tom. 2. recen.
& in Romana Legati 11. Aprilis 1622. coram bon.
mem. Vbaldo in Viterbien. Caſtrorū 10. May 1642.
coram bon. mem. Coccino.*
Minus releuat, quod P. Paulus tanquam
hæres vna cum cohæredibus impoſuerit cēſus,
& diuerſas fecerit alienationes, ac etiam
Cumulus vti illius hęres exegerit fructus dd.
domorum longo tempore, & ſic ante redditam
rationem non poſſit agere pro dicto legato;
tum quia iſta exceptio requirit altio-
11 rem indaginem, & ſic non poteſt retardare
immiſſionem, *vt in prima deciſ. §. fin.* fuit reſponſum;
Tum quia Catherina mater, quæ
erat Tutrix, & vſufructuaria, vna cum filijs
12 fecit dd. alienationes, & impoſitiones, † quæ
propterea filijs imputari non debent *Rota in
Romana fideicommiſſi de Epis 22. Iunij 1648. coram
R. P. D. meo Veroſpio*, & conſtat etiam dd.
pecunias in ſatisfactionem æris alieni Teſtatoris
erogatas fuiſſe, quo cum ad Dominos
placuerit reſponſio data *in prima deciſ. §. non
obſtant.* quod ſcilicet cumulus iure dominij
13 vigore aſſignationis, & rei iudicatæ † fecit
fructus ſuos non pro rata, vt prætenditur,
ſed integrè, & in totum, quia aſſignatio loquitur
de domibus, non de rata, cum alij fratres
P. Pauli eorum partem bonorum acquiſitorum

Digitized by Google

ſitorũm conſtante matrimonio plenè conſequnti fuerint, & fuit reſolutum in *Meleuitana Saluiani coram me 4. Februarij præteriti.*

Et ità vtraque parte informante &c.

COMEN. IVRIS CONFERENDI, ſeù PATRONATVS.

Veneris 8. Iunij 1654.

ARGVMENTVM.

Ius conferendi ſpectare ad Capitulum probatur ex pluribus præſentationibus, & electionibus effectum ſortitis, quamuis præſentationes intermediæ non ſint effectuatæ, quia tales præſumuntur cum antecedentibus, & ſubſequentibus, item probatur ex pluribus alijs actibus in deciſione recenſitis.

SVMMARIVM.

1 *Ius præſentandi, eligendi, ſeù conferendi probatur ex centenaria quaſi poſſeſſione præſentandi, ſeu eligendi.*

2 *Quaſi poſſeſſio præſentandi, ſeu eligendi acquiritur ex præſentationibus effectuatis.*

3 *Præſentationes, ſeù electiones intermediæ effectuatæ præſumuntur eodem modo, quo antecedentes, & ſubſequentes.*

4 *Præſertim quando toto tempore præſentationum nulla probatur contraria, ac difformis præſentatio ab antecedentibus, & ſubſequentibus.*

5 *Ius præſentandi, ſeù eligendi in præiudicium Ordinarij probatur ex ſucceſſiuis inſtitutionibus vigore præſentationum, & electionum ab ipſo, ſeù eius vicario pro tempore factis.*

6 *Inſtitutiones, & approbationes ordinariorum in vim præſentationum probant ius præſentandi contra eundem ordinarium.*

7 *Sententia lata à Vicario Epiſcopi ſuper iure conferendi competen. Capitulo habetur, ac ſi ab ipſo Epiſcopo eſſet lata cum ambo vnum, & idem Tribunal conſtituant.*

8 *Sententia antiqua etiam ſine actis attendi debet.*

9 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati ante motam litem, quando probent?*

10 *Scripturæ informes, & extracta ab exemplis probant ſtantibus adminiculis, & adminicula, ex quibus reſultent, num. 11. & 12.*

Teſtes nulliter examinati deſeruiunt ſaltim pro adminiculo d. num. 12.

13 *Iura extracta plenè probant ſtante illorum antiquitate, & præcipuè, ſi contra eorum legalitatem nihil fuit oppoſitum, quando fuerunt producta, vt requiritur.*

14 *Quaſi poſſeſſio præſentandi non acquiritur abſque ſcientia, & patientia aduerſarij in eius præiudicium.*

15 *Indultum conferendi beneficia in menſibus reſeruatis conceſſum Cardinali Ordinario Collatori nullum ius tribuit in præiudicium Capituli conferendi extra menſes reſeruatos, & redditur ratio, num. 16.*

17 *Ius conferendi competens Capitulo non præſcribitur ab Epiſcopo, niſi curſus 40. annorum concurrat.*

DECISIO DIII.

PROPOSITO hodiè dubio an Archipreſbytero, & collegiatæ Eccleſiæ SS. Petri, & Stephani Oppidi Bellinzonæ competat ius præſentandi, ſeù eligendi, & conferendi Archipresbyteratum, & Canonicatus, & præbendas eiuſdem Eccleſiæ Collegiatæ Domini ipſis competere ius præſentandi, ſeù eligendi reſponderunt, quia Capitulum, & Canonici dictæ Eccleſiæ adducunt pluſquam centinariam quaſi poſſeſſionem eligendi Archipresbyterum, & Canonicatus occurren-
1 tibus vacationibus, per quam † idem ius eligendi probari ſepiſſimè dixit *Rota apud Seraphin. deciſ. 1141. ſub num. 1. Canaler. deciſ. 625. num. 4. Buratt. deciſ. 877. num. 1. & coram bon. me. Merlino deciſ. 35. num. 3.*
2 Hanc quaſi poſſeſſionem educunt † ex electionibus datis in *Sum. Capit. num. 1. & ſeqq.*, quarum effectuatarũ incipit ab electione anni 1417. de perſona Ghiringhelli in Archipreſbyterum, & quamuis aliæ ſubſequentes electiones, Anno 1482. 1516. 1524. 1534. 1544. & 1581. non probentur effectuatæ per obitũ electorũ, quia tamen aliquæ intermediæ effectuatæ per obitũ apparent, nempè illa anni 1482. anni 1528. anni 1544. anni 1549. anni 1549. anni 1581. anni 1591. & anni 1593. præ-
3 ſumitur etiam exindè † aliarum intermediarum effectuatio, quia fortiùs præſumuntur intermedij temporis aliæ electiones effectuatæ, *Serap. d. dec. 1141. n. 3. Burat. dec. 875. n. 3. Merlin. deciſ. 880. num. 4. Rota poſt. Moder. de iure patronat. deciſ. 61. num. 4.* vbi ponderatur, quod ſcripturæ iuſtitiæ antes proceſſum aliarũ electionum, ſeù præſentationum probant patronorum incuriam, vel ob calamitatem temporum, per quæ, & facilius id recipien. eſt in caſu iſto, quo pro toto centenario, & amplius tempo-
4 re † non exibetur aliqua collatio facta ab Epiſcopo, vt fuit dictum *in Comen præpoſitura 23. Maij 1644. §. Accedit in fin. coram Eminentiſſ. Card. Corrado.*

Præſertim accedentibus, tum pluribus inſtitutionibus, ac confirmationibus pro tem-
5 pore factis † ab Ordinario eiuſdem Vicario de pluribus electionibus eo modo factis ab eiſdem Canonicis, & Capitulo ſicut de annis 1543. 1559. 1591. & 1631. Sum. eiuſdem Capituli *num. 4. 5. 6. & 9.* & ſimiles inſtitutiones,
6 & ſubſequutæ approbationes, etiam † probant ius prædictum contrà eundem Ordinarium eo modo affirmantem, *Rota deciſ. 11. de iure patron. in nou. & coram Mantica deciſ. 318. num. 2.*, tum accedente vlterius ſententia lata
7 anno 1504. † à Vicario eiuſdem Ordinarij, in qua etiam declaratur prædictos Canonicos, & Capitulum fuiſſe, & eſſe in poſſeſſione iuris eligendi *d. Summ. num. 3.*, quæ ſententia haberi debet, ac ſi ab Epiſcopo lata eſſet, cum ambo vnum, & idem Tribunal conſtituat, *Duran. deciſ. 74. numer. 24. & 25.* & ſtante an-
8 tiquitate temporis † attendi debet, etiam ſine actis *Caſſador. deciſ. 2. ſub num. 1. & ſeqq. de probat. Rota deciſ. 143. ſub num. 8. par. 2. diuerſor. & deciſ. 673.*

Digitized by Google

ciſ.673.num.1.par.2.recent. cum alijs allegatis
per adden.ad Buratt.dec.86.num.26.& in termi-
nis iuris patronatus à *Moderu.controuerſ.cap.56.*
num. 5.

Tum etiam accedentibus enunciatiuis
emiſſis in pluribus antiquis Inſtrumentis etiã
ab Epiſcopo tum demum examinibus quin-
que Teſtium *Summ.num.3.*, quibus licet exa-
minatis ſine citatione partis ſolum ad perpe-
9 tuam rei memoriam, † tamen vti examinati
ante litem motam deponentibus de mortuis
antiquis, in quibus non poſſunt haberi alij
Teſtes eſſe validè deferendum *Bart. in Auth.*
*at qui ſemel C.de probat.Bayat.conſ.7.num.*10.

Nihilque refert quod ſcripturæ ſuper præ-
miſſis extractæ ſint informiter, vel ab exem-
10 plis,quia † ſtantibus adminiculis adhuc pro-
bant *Put.deciſ.359.num.1. lib.2. Rota deciſ.* 198.
num.2.& deciſ.34.num.3.par.1.recentior., atque
11 adminicula reſultant, † tum ex multiplicita-
te ſcripturarum, *Rota in Marſicen.Iuriſdictionis*
18.Iunii 1647.§.pen.in fin.coram R.P.D. Bichio,
Tum ex dictis Teſtibus,qui licet nulliter exa-
minati inſeruiſſet ſaltim pro adminiculo *Rota*
dec.315.n.5.dec.406.n.6. p.1. rec., tam ex tem-
12 poris antiquitate, quam ex † quo eadem iura
producta fuerunt iudicialiter de anno 1631.
nec aliquid contra legalitatem illarum, fuit
oppoſitum, vt neceſſe erat ex allegatis *in de-*
*ciſ. 292.coram ſa.me.Greg.XV ibique adden. n.*6.

Non obſtant poſteriores collationes factæ
ab anno 1498.ab Epiſcopo,quia fuerunt con-
tradictæ, de anno verò 1531.Canonici præ-
ſentarunt,& præſentatio fuit à Vicario adm-
miſſa cumq; etiam Epiſcopus,qui tunc erat
Cardinalis contradixerit alteri, & lata fuerit
ſententia Canonici appelarunt ab ea, & ſic
exindè Epiſcopus non erat pacificus poſſeſ-
14 ſor, cum ſcientia, † & patientia Canonicorũ
neceſſaria ad effectum præſentandi in eorum
præiudicium *Lotter.de reb.beneſic.lib.1.quæſt.24.*
num.211.& 221.& Buratt.deciſ.912.num.6. Rota
deciſ.248.num.6.verſ.facit etiam par.2. recent. &
& in Marſicen.iuriſdictionis 12.Decembris 1647.
§.Et aduertendum coram R.P.D.meo Bichio.

Omnis igitur amaritudo ceſſat, quia dicti
Cardinalis Ordinarij collatio emanauit vi-
gore indulti tribuentis ei facultatem confe-
15 rendi beneficia reſeruata, † propterea nul-
lum ius tribuit Epiſcopo in præiudicium
Canonicorum, quoad collationem extrà
menſes reſeruatos, vt fuit dictum *in Lucana*
Cappellania prima Iulij 1650.coram R.P.D. meo
16 *Bichio*, vbi dicitur ratio, † quia Canonici in
menſibus reſeruatis non poterant impedire
collationem vigore indulti.

Semper igitur verum eſt dicere, quod pro
Epiſcopo non affertur pacifica quaſi poſſeſ-
ſio conferendi in menſibus Ordinarij per 40.
17 annos, vt † requiritur ad præſcribendum ius
conferendi aduerſus Canonicos, & Capitu-
lum habentes ius eligendi *Lotter.d.lib.1.qu.24.*
num.35.& ſeqq.Rota deciſ.182.numer.2.par.3. re-
centior.

Et ità &c.

CALARITANA PENSIONVM.

Lunæ 15. Iunij 1654.

Argumentum patet ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio in gradu reſtitutionis in integrum effe-*
ctum ſententiæ ſuſpendit.
2 *Reſtitutio in integrum ponit appellantem in eo ſta-*
tu, quo erat ante ſententiam.
3 *Periurium ceſſat quoties fuit obtenta abſolutio à*
iuramento.

DECISIO DIV.

PLacuerunt etiam hodiè Dominis fun-
damenta deciſionis in hac cauſa coram
me Lunæ 25.Februarij hoc anno deducta
pro penſionario, quam proindè confirma-
runt non obſtantibus oppoſitionibus circa
rem iudicatam, periurium,& tranſactionem
in qua titularis potiſſimum deciſionem, quę
reuidetur impugnauerat.

Quia quoad rem iudicatam ceſſat difficul-
tas non ſolum ex eo,quia ſententia fuit ſub-
lata de medio per tranſactionem, ſed etiam
quia Buſquettus penſionarius obtinuit ad-
1 uerſus dictam ſententiam † cauſam appella-
tionis, & reſtitutionis in integrum quæ ſu-
ſpendit effectum ſententię *Rota deciſ. 2. poſt*
num.1.de reſtit.in integr. in nou. & coram Verall.
deciſ.330.num.1.par.1. imò reſtitutio in inte-
2 grum † reponit appellantem in eo ſtatu, in
quo erat ante ſententiam *Odd.de reſtit.in integ.*
par.1.artic.4.num.14.& ſeqq. Rota in Romana Ca-
ſtri Orciani 18.Februarij 1591.coram Orano.
3 Periurium non obſtat, quia † non ſubſi-
ſtit, tum quia Buſquettus petijt abſolutio-
nem à iuramento, tum etiam quia hodiè
non venit impugnando tranſactionem, cum
qua eſt compatibilis manutentio petita.

Tranſactio verò eſt clara, quia in ea fuit
conuentum expreſsè quod penſionarius,
quando decederet &c.qui caſus ſucceſſit in
deceſſu cl.a. mem. Cardinalis Lantes,vndè ti-
tularis tenetur ad integram penſionem pen-
ſionario.

Ex quibus optimis fundamentis Domini
in deciſis permanſerunt vtraque parte infor-
mante &c.

CALAGVRITANA DECIMARVM.

Mercurij 2. Decembris 1654.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria datur ad probandam parochialita-
tem alicuius Eccleſiæ vnitæ Monaſterio an-
te illius vnionem. Item datur contra pro-
priam confeſſionem, quando eſt dubia, &
petitur ad effectum illam declarandi. Item
datur ſecunda remiſſoria, quando noui arti-
culi continent materiam magis ſpecificam,
quam primi.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria datur in materia decimarum, quando articuli ſunt releuantes.*

2 *Decima quemadmodum debentur Eccleſia curam actualem habenti, ita debentur ei penès quam cura habitualis remanet, & num. 3.*

4 *Confeſſio emiſſa in Bulla vnionis, quod aliqua Eccleſia ſit ruralis, & ſine cura, intelligitur de de cura actuali, qua ſcilicet tempore vnionis non aderat non autem de habituali.*

5 *De cura habituali non eſt facienda mentio in gratia, praſertim quando de eo tempore nulla aderat ſpes reuerſionis parochianorum.*

6 *Confeſſio ne noceat confitenti ſufficit quod ſit dubia.*

7 *Remiſſoria datur ad declarandam propriam confeſſionem.*

8 *Item datur ad probandum errorem confeſſionis dato fumo erroris.*

9 *Immemorabilis excluditur, quando conſtat de initio, ſecus vero ſi de initio nullo modo appareat num. 10.*

11 *Teſtes de publica voce, & fama, & de auditu à maioribus, qui aſſerant idem audiuiſſe à ſuis maioribus cum alijs requiſitis immemorabilis admittantur ad probandum geſta ante centum annos, & à tempore antiquiſſimo.*

12 *Remiſſoria ſecunda datur, quando noui articuli cõtinent eandem materiam magis ſpecificam in ſubſtantia non in ſolo cortice verborum quamuis dicta Teſtium ſuper primis articulis examinatorum fuerint publicata.*

13 *Remiſſoria non denegatur ſub prætextu quod altera pars probauit contrarium, quia probatio probationem non excludit, & factis probationibus dignoſcetur, qua ex illis pranaleat.*

14 *Remiſſoria, vt concedatur ſuper omnibus articulis ſufficit releuantia vnius articuli.*

15 *Remiſſoria eo magis concedenda venit, quando datur fumus materia articulata.*

16 *Remiſſoria ſi fuit vni parti conceſſa debet, altera concedi ad ſeruandam in iudicijs aqualitatem.*

DECISIO DV.

COMMISSA mihi hac cauſa per appel-
lationem à ſententia Rotali R.P.D. mei
Zarates ſuper decimis diſputato hodiè dubio
an Monaſterio, & Monacis Beatiſſ. Mariæ de
Eſtrella ſit danda remiſſoria Domini affir-
1 matiuè reſoluerunt, quia articuli ſunt rele-
uantes, & maximè primus continens, quod
in Caſtro nuncupato Villaricca antiquiſſi-
mo immemorabili tempore citra vſque ad
illius vnionem d. Monaſterio de Eſtrella fuit
ſemper de Eccleſia Parrochialis Sancti Emi-
liani, in qua habitatores dicti Caſtri, & Inco-
læ ſacramenta de neceſſitate perceperunt, vn-
dè ſequitur, quod quemadmodum dictę Ec-
2 cleſiæ † actualem curam habenti decimę de-
beantur ex diſpoſitione *tex. in cap. cum contin-
gat cap. cum de decim. cap. fin. de reſtit. ſpol. in 6.* Ità
3 debeantur, † nunc licet diruto Caſtro cura
remanſerit ſolum habitu *Rot. deciſ. 1. de ſepult.
in antiq. & deciſ. 1287. num. 2. coram Seraph.* ma-
ximè quia articulatur, vlterius, quod hodiè
cura actualis exercetur per Monacos de *Ex-
trella.*

Neque vrget contraria confeſſio dd. Mo-
4 nacorum in Bulla vnionis, dum dicitur ibi,
quod Eccleſia *Sancti* Emiliani eſt ruralis, *&
ſine cura,* quia id bene poteſt intelligi de cura
actuali, quæ ſcilicet de tempore vnionis non
aderat, nec propterea reſultat confeſſio, quod
etiam Eccleſia eſſet, ſine cura habituali, de
5 qua neceſſe non erat † in Bulla mentionem
facere, dum eo tempore non aderat proba-
bilis ſpes, quod Parocchiani eſſent illuc re-
curſuri, vt benè diſtinguendo declarat *Pariſ.
de reſign. lib. 10. quæſt. 2. num. 87. Garz. de benef. p. 5.
cap. 3. num. 112. Add. ad ſunmc. Greg. XV dec. 450.
ſub num. 11.* vbi cum hac diſtinctione ſpei re-
uiſionis nec ne conciliat deciſiones, quę vi-
debantur contrarię *Caualer. deciſ. 164. num. 3.*

Non obſtat, quod vana ſit allegatio curę
habitualis, niſi probetur pręcedens ſtatus
actualitatis, quia ideò pręcedens actualitas ar-
ticulata fuit, & ex his excluditur, quod non
debet dari remiſſoria contra propriam con-
feſſionem, quia vt dicebatur confeſſio non
tangit curam habitualem, & ſufficit de hoc
6 poſſe dubitari, ne noceat confitenti; *Baratt.
dec. 133. num. 19. Rot. dec 443. num. 4. par. 1. recent.*
datique debet remiſſoria ad declarandam
7 propriam confeſſionem, † ſicuti in fortiori-
bus, datur ad probandum errorem confeſ-
8 ſionis † dato fumo erroris *Put. deciſ. 6. de dilat.
Rot. in Nazarena, ſeù Montis Viridis Beneficij* 10.
Iunij 1648. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano
§. Quod verò verſ. & talis vnio.*

Minus obſtat, quod impoſſibile ſit repe-
rire Teſtes, qui deponant de immemorabili
ſtatu actualis curę ante annum 1454. quo
emanauit vnio, ſiue quod cum conſtet de
9 vnione, & ſic de principio † acquiſitionis, ex
hoc ipſo excluditur immemorabilis, quia
hoc ſecundum obiectum vrgeret ſi Mona-
ſterium allegaret immemorabilem, ad pro-
bandam acquiſitionem Caſtri ſibi vniti, cum
conſtet de principio acquiſitionis ex ipſa
vnione, at articulata immemorabilis reſpicit
ſtatum antecedentem Eccleſię Sancti Emi-
10 liani, de quo nullum apparet initium. Ad
primum verò reſpondetur difficile non eſſe
11 reperire Teſtes, qui † deponant de publica
voce, & fama, ac de auditu à maioribus, qui
aſſeruerint idẽ audiuiſſe ab antiquioribus cũ
alijs requiſitis immemorabilis relata *in cap. 1.
de præſcript. in 6. cum alijs allegat, in Aſtoricen. De-
cimarum prima Iulij* 1652. *coram R.P. D. meo Bi-
chio §. Teſtium verò.*

Gratis allegatur, quod id ipſum alias arti-
culatum fuerit, nam ex lectura antiqui, &
12 moderni articuli † apparet magis ſpecifice
articulari. quod Eccleſia Sancti Emiliani ha-
buerit ante vnionem ab immemorabili cu-
ram actualem, & hæc ſpecificatio cum non
ſit in ſolo cortice verborum, ſed in ſub-
ſtantia ſufficit, vt concedatur noua remiſſo-
ria, quamuis dicta Teſtium ſuper primis exa-
minatorum fuerint publicata *Imol. in cap. Fra-
terni-*

ternitatis num. 9. verſ. Nonum autem de Teſtib. cum alijs allegatis in Vlixibonen. Nullitatis profeſſionis 24. Februarij 1644. §. Quod procedit, & §. prout coram Reuerendiſſ. Salamantin. & in Monopolitana penſionis 7. Februarij, 20. Martij 1648. coram R. P. D. meo Bichio.

Tandem non obſtat, quod Capitulum, & Beneficiati Sancti Aſcentij probauerint con-
13 trarium, quia probatio † probationem non excludit, & factis hinc inde probationibus dignoſcetur, quæ ex illis præualeat *Rot. dec. 70. num. 8. & ſeqq. par. 6. recent. Gregor. XV. deciſ. 163. num. 9. ibique add. num. 12. Merlin. deciſ. 786. nu. 6. & in Bergomen. Canonicatus 27. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Bichio*. Quid quid ſit de alijs articulis, cum ſufficiat releuantia vnius, vt con-
14 cedatur † remiſſoria, imò ſufficit releuantiã eſſe dubiam, vt fuit dictum *in Toletana Decimarum 16. Martij 1648. coram R. P. D. meo Celſo, & in Gerunden. Prioratus 5. Iulij 1649. corã R. P. D.*
15 *meo Bichio*, eoque † magis concedenda ve-
15 nit, quia datur fumus † materiæ articulatæ per lauda, & antiquiſſimas ſententias, & alios Teſtes iam examinatos, necnon quia ratio
16 æqualitatis ſeruandæ ſuadet, † vt ſicuti alias conceſſum fuit examen Capitulo, & Beneficiatis concedatur pariter Monacis B. Mariæ de Eſtrella.

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

FIRMANA CENSVS.

Mercurij 9. Decembris 1654.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitus à Patre nomine filij infantis non tenet, quia eius conſenſum ſupplere nequit. Pater ſuper bonis aduentitijs, an valeat cenſum imponere nomine filiorũ? Obligatio, ſeu alienatio bonorum pupilli, vt ſubſtineatur neceſſaria eſt cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis. Pupillus poteſt bona fideicommiſſi à patre alienata ex propria perſona auocare.

SVMMARIVM.

1 *FIdes Baptiſmatis ætatem probat.*

2 *Infans nec minus cum patris conſenſu valet ſe obligare.*

3 *Ratio eſt, quia infans conſenſu caret, nec illum pater ſupplere poteſt.*

4 *Tutor quare ſupplet conſenſum pupilli, pater vero conſenſum filij infantis ſupplere non valeat?*

Tutor de malè geſtis tenetur reddere rationem, pater vero, ſecus. ibidem.

5 *Infantia proximus dicitur, qui eſt infra decimum annum ætatis.*

6 *De infante, quæ dicuntur in quibus limitationem recipiant?*

7 Bartol. in l. ſi infanti num. 8. C. de iur. deliberand. *in quibus terminis loquatur?*

8 Mantic. de tacit. lib. 14. tit. 14. num. 16. *quo caſu loquatur?*

9 *Pater ſuper bonis aduentitijs filiorum nequit eorum nomine cenſum imponere. quia remittendo vſumfructum, & commoditatem percipiendi fructus non eſt illorum legitimus adminiſtrator.*

10 *In alienationibus, & obligationibus bonorum pupilli cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis eſt omnino neceſſaria.*

11 *Pupillus conſequi poteſt alimenta ſuper bonis fideicommiſſo aſcendentium ſubiectis.*

12 *Pupillus poteſt bona fideicommiſſi à patre alienata auocare ex propria perſona ad quæ eſt vocatus.*

13 *Hæres vt poſſit in ſubſidium alimenta percipere ex bonis fideicommiſſi neceſſe eſt, quod conſtet non adeſſe bona libera.*

14 *Filius nequit viuente patre bona aduentitia per ipſum alienata auocare, quia lex non conſtituit filios caſtigatores Genitorum.*

15 *Et contraria procedunt in alienatione mobilium, non autem ſtabilium.*

16 *Pretium bonorum tàm modico tempore auctum, vel mutatum non præſumitur.*

17 *Aſſertioni partium in prohibitis non creditur.*

18 *Inſinuatio eſt omnino neceſſaria in impoſitione cenſus facta à pupillo.*

19 *Inſinuatio in contractibus correſpectiuis fieri debet ab vtroque contrahente ad demonſtrandum perſeuerantiam conſenſus, nec ſufficit in vno ex contrahentibus niſi adſit in altero.*

20 Gratian. diſcept. 531. num. 64. *in quibus terminis loquatur?*

DECISIO DVI.

MANDATVM ab A. C. relaxatum pro fructibus cẽſuũ in ſorte ſcutor. 2000. aliàs impoſiti per Hieronymam Corradinam Vxorem Franciſci Vici, & per eumdem Frãciſcum tanquam Patrem, & legitimum Adminiſtratorem Aſcanij, & Matthei eius filiorum ad fauorem Nicolai Caſanouæ, ſiue potius Antemij Lipponi iuxta degradationem à dicto Caſanoua factam DD. dixerunt non eſſe exequendum, quia impoſitio dicti cenſus ex pluribus nulla, ac inualida detegitur vltra læſionem mulieris ab informantibus pro Vicis conſideratam.

Primò ea fide baptiſmatis data in Summa-
1 rio *num. 10.* † quæ ætatem probat *Buratt. deciſ. 15. deciſ. 116. deciſ. 365. num. 5. & deciſ. 410. num. 3.* ex qua patet, quod Mattheus alter ex filijs, eius nomine Franciſcus Pater cenſum, de quo agitur impoſuit, erat tunc temporis infans,
2 & † propterea neque cum conſenſu patris potuit obligari *§. pupillus conſtitutus de inutil. ſtipul. leg. vlt. §. pupillus ff. de verborum oblig. Piccard. in d. §. pupillus num. 18. &* 19. vbi affert rationem
3 quia † infans conſenſu caret, nec illum pater
4 ſupplere poteſt, licet ſuppleat tutor † hic enim ideo ſuppleat conſenſum, quia eius maximè intereſt animaduertere, an pupillus inutiliter obligetur, cum de malè geſtis teneatur reddere rationem, quæ ratio ceſſat in Patre, cum patria poteſtas non ob rem fuerit inuenta, quemadmodum tutoris auctoritas *Mant. de tacit. lib. 14. tit. 14. num. 12. in fine, & nu. 6. Cenc. de cenſ. quæſt. 15. num. 11. Mont. de tutel. cap. 3. num. 105. verſ. etiam impubes.*

Hoc

Digitized by Google

Hoc idem reſiſtit etiam obligationi Aſca-
nij alterius filij, qui cum eſſet infra decimum
5 annũ ſuæ ætatis erat infantiæ proximus, *Mont.*
de tut.4.5.n.32. dicens, quod ita tenet commu-
nis ſcola DD. *Sanchez.de matrimonio lib.6. diſp.*
35.num.2. infra med. Menoch.de arbitr.caſ.57.n.12
& 13. quem ſequitur *Piccard.in in d. §. pupil.nu-*
mer.20. Oinot. in princ.tit.de auth.tutorum num.12
6 & quæ dicuntur de infante † limitationem
non recipiunt in bonis aduentitijs, niſi reſpe-
ctu aditionis hæreditatis, in quibus terminis
7 loquitur *Bart.in leg.ſi infanti num.8.C.de iure de-*
8 *lib.& Mantic.d.lib.14.tit.14. num.16.* † non lo-
quitur de obligatione infantis circa quem ſu-
pra deducta ratio militat indiſtinctè in omni-
bus bonis, & diſtinctè inter bona aduentitia,
vel alia quicquid ſecus impubere, *vt not. Vicus*
in d. §. Pupillus num.5. Piccard. ſub num.19. verſ. in
iyi autem.

Secundò vrget, quod cum cẽſus fuerit im-
poſitus ſuper bonis aduentitijs filiorum in
quibus Franciſcus Pater nedum vſumfructũ,
ſed etiam commoditatem omnem remiſerat,
9 non † erat in illis terminis legitimus filiorum
adminiſtrator, & per conſequens eorum no-
mine cenſum deſuper imponere non poterat
l.cum oportet C.bſn.que libe. Aretin.in §. Ius com-
mune num.2.inſtit.de patr.poteſt. Burſat. conſ.133.
numer.30. Menoch.de recuperan.remed.9.numer.86
Rot.coram ſan.me.Gregor.XV.deciſ.334. vbi adden.
num.13.allegat concordantes.

Tertio vrget defectus cauſæ, nempe neceſ-
10 ſitatis, vel vtilitatis † requiſitæ omninò in
obligationibus, & alienationibus bonorum
pupilli *l.magis puto §.non paſſim, §. ſi as alienum*
ff.de reb.eorum, Cenc.de cenſib.q.15.num.32.& ſeq.
Rot.deciſ.27.num.2.& 3.poſt dictum tractat.de cenſ.
Neque pro cauſa allegari poteſt reſtitutio
ſcutorum bis mille mutuo acceptorum ab
Attilio Bernardino pro ſoluendo pretio bo-
norum emptorum per pupillos à Lippono,
nam mutuum fuiſſe ſimulatum abſque nu-
meratione pecuniæ, & re vera partes vnice
intendiſſe mediante circuitu plurium contra-
ctuum eadem die celebratorum ſoluere Lip-
pono pretium probant teſtes dati in ſumma-
rio Vici *num.8.* Hæc autem venditio, ſeu em-
ptio bonorum nullatenus fuit vtilis pupillis,
vel quia deſuper tanquam ſuper bonis fidei-
11 commiſſo † aſcendentium ſubiectis poſſent
conſequi alimenta, *vt per Pereg.de fideic.art.42.*
num.80.& ſeq. Seraph.deciſ.925. num.2. vel quia
propter bonorum fideicommiſſorum aliena-
12 tionem, † & diſſipationem factam à Patre
poſſent pupilli ad fideicõmiſſum vocati bona
fideicommiſſaria à Patre auocare, vt inde ipſi
vna cum Patre alerentur *iuxta l.Imperator ff.ad*
trebell. Molin.de primog.lib.1.c.16.num.27. & 20.
Buratt.deciſ.3. num.9. non conſtat adfuiſſe alia
13 bona libera, † vt requiritur ad effectum hæ-
redi in ſubſidium alimenta ex bonis fideicõ-
miſſi iuxta diſpoſitionem *Authen. res qua Cod.*
com. de leg. & hodie enim non agatur de a-
uocandis bonis apud Patrem exiſtentibus,
ſed de bonis in tertium poſſeſſorem hoc eſt in
Lipponum per viam ſubhaſtationis tranſlatis,

à quo etiam ſi nulliter proceſſum fuiſſet, &
Pater eadem bona ſpontè dimiſiſſet, non po-
14 terant pupilli, † patre viuente bona auo-
care, cum lex non ſtatuat filios caſtigatores
genitorum, vt in puncto alienationis bono-
rum aduentitiorum dixit *Aret.conſ.72. num.4.*
15 vbi ait, quod contraria præcedunt † in alie-
natione mobilium, non autem ſtabilium,
Vinc.de Franch.d.deciſ.num.11.

Quarto quia eadem bona, quæ Lipponus
emerat pro ſcutis 1530. pupilli emerunt poſt
ſex menſes pro ſcutis 2800. & ſic vtile non
fuit emere longe maiori pretio ipſamet bona
16 tàm modico namque tempore † pretium
bonorum auctum, vel mutatum non præſu-
mitur *ex alleg.per adden.ad Buratt.deciſ.234.lit.A*
in fin. nec dicatur in venditione facta pupillo
fuiſſe alia quoque bona, & iura comprehen-
ſa, quia de hoc adeſt ſolum aſſertio partium,
17 quibus † in prohibitis non creditur *l. ob æs*
Cod. de præd. min. Pariſ. conſil.85. 19.lib.3.Cenc.
de Cenſ.d.quæſt.15.num.37.Rot.deciſ. 98. numer.5.
par.6.recent. Augetur pupillorum damnum,
quia abſque aliquo pretio bona ſubhaſtata
vendicare poterant à Lippono ex capite nul-
litatis obligationis prout euentus docuit, quia
ex hoc capite Franciſcus Pater obtinuit de-
ſuper ab A.C. manutentionem.

Tandem magni momenti viſa eſt nullitas
18 cenſus ex defectu inſinuationis † nihil ea ſuf-
fragante, quam fecit creditor, quia in con-
tractibus correſpectiuis fieri debet ab vtroq;
19 contrahente, ſic eſt, † qui requiritur ad de-
monſtrandam perſeuerantiam conſenſus, quæ
non ſufficit in vna ex contrahentibus, niſi ſi-
mul adſit in altero; vt in terminis inſinuatio-
nis requiſitæ à *Conſt. Aepidiana, Corn. conſil. 71.*
numer.& 14.lib.2.& conſ.99.num.8.lib.4. Aretin.
conſil.121. ſub numer.4. non releuante *Gratiano*
20 *in diſcept. 531. num. 64.* † *& alijs exaduerſo alle-*
gat. quia loquuntur, quando in Inſtrumento
data fuit Creditori facultas inſinuandi, vel
debitor ſciens inſinuationẽ non contradicit,
quæ ſcientia in caſu præſenti minimè proba-
tur.

Et ita vtraque parte informante reſolutum
fuit, &c.

ROMANA OFFICII NOTARIATVS.

Veneris 19. Iunij 1649.

Argumentum ex Summarijs.

1 *Alienatio, ſeu aſſignatio rei litigioſæ facta ex cauſa dotis ex quibus conſtituatur, quod emanauerit ex cauſa voluntaria, & non neceſſaria.*

2 *Alienatio, quando eſt facta lite pendente præſumitur in fraudem parata executionis quo caſu contra tertium executiuè procedi poteſt.*

3 *Tanto magis quando tertius ſcientiam habuit mandati relaxati in actione perſonali, & ſtetilia ex quibus reſultat à nu.4.*

DECISIO DVII.

CVM Flauius Paradiſus poſt relaxatum
contra eum mandatum executiuum ab
A.C.

A.C. pro ſumma ſcut. 450. vna cum damnis, & intereſſe appellatione pendente Officium Notariatus Capitolij, ſuper quo ab ipſo poſſeſſo executionem iudicialem timebat, illud Angelæ eius filiæ pro dote reſeruando ſibi adminiſtrationem ceſſiſſet, cauſa mihi commiſſa diſputatoque dubio, an dictum mandatum ſuper hoc officio exequendum ſit necne? DD. exequendum eſſe reſponderunt. Quia hæc aſſignatio facta ſub die 20. Februarij 1643. viſa fuit DD. proceſſiſſe ex cauſa voluntaria,
1 & non neceſſaria, † licet aſſeratur facta pro dote, eo quia tam longo tempore ante tempus dotationis emanauerit, cum Angela tunc temporis non eſſet nupta, imò neque nubilis, nec monacabilis, prout nec de præſenti, & conſequenter præſumitur fuiſſe factam in fraudem paratæ executionis, & in iudicialis authoritatis ſpretum, quo caſu Angela etiam
2 tertia impedire non poteſt, † quin contra eam executiuè procedatur, vt fuit dictum ſub die *20. Nouembris 1634. coram Reuerendiſs. D. meo Decano* in cauſa iſtius met Officij, vbi contra Matthiam Fortunatum, in quem pendente iudicio per viam diuiſionis, quæ eſt cauſa neceſſaria tranſlata fuerant bona, reſolutum extitit procedi poſſe, executiuè, & ſic in fortioribus terminis *iuxtà doctrinam Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper reb. nu. 8. verſ. prædicta vero ff. de re iudic. Rot. deciſ. 14. de probat. in nou. Canaler. deciſ. 131. nu. 2.*

Inſuper Angelæ ſcientia mandati relaxati,
3 quæ ſufficit, † vt contra eam exequi poſſit dictum mandatum in actione perſonali relaxa-
4 tum deducitur † ex commiſſione iactationis ab ea coram R.P.D. Ghiſlerio contra Lercarios impetrata ſuper hoc officio de quo agitur ad tradita per *Bartol. in l. final. Cod. de litigioſ. Gratian. diſcep. 502. num. 22. & 24.* & fuit dictum *in Narnien. Dotium 2. Februarij 1628. coram Card. Vbaldo.*

Et ità Lercarijs Informantibus reſolutum fuit &c.

MELEVITANA OPTIONIS.

Veneris 16. Aprilis 1649.

ARGVMENTVM.

Agitur de liquidatione fructuum beneficij perceptorum poſtquam prouiſo Apoſtolico fuerat decreta immiſſio, & capta poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Locationes effectuatæ plurimum deſeruiunt pro liquidatione fructuum perceptorum.*
2 *Liquidatio fructuum fit à conſuetis, ſi conſtat tanti rem conſueuiſſe locari.*
3 *Fructus præſumuntur integrè percepti à poſſeſſore, qui non cenſetur, quod in exigendo fuerit negligens.*

DECISIO DVIII.

VACANTE Canonicatu Garbarea nuncupat. in Cathedrali Meleuitana ſub die 7. Octobris 1637. per obitum q. Franciſci Macedonij Reuerendiſſimus Ordinarius Meleuitanus eodem die illum contulit Io: Paulo Gaggio, cum vero Fabritius Pontremolus vigore Breuis Apoſtolici Canonicis Meleuitanis dictum Canonicatum optare conceſſi, Epiſcopo id exequi recuſante eius executione bon. mem. Merlino commiſſa citato Gaggio in poſſeſſionem dictæ Præbendæ die 30. Iulij 1640. immiſſus fuiſſet, ſed nihilominus Gaggius fructus percepiſſet, Subdelegato Iudice pro iſtis liquidandis, & liquidatione in actis producta DD. ad infraſcriptam ſummam fructus à Gaggio perceptos eſſe taxandos reſoluerunt.

Primò videlicet fructus quoad bona nuncupata Chamnia, & Gabarea, & alijs vocabulis per poſſeſſorem in dicto beneficio anno 1639. 29. Iulij ad quatuor annos 15. Auguſti ſubſequentis inchoatos pro annua Penſione vnciarum 60. vt ex Inſtrumento in Summar. Fabritij *num.* 8. relato apparet in eadem ſumma à die 8. Octobris 1637. qua Gaggius dicti beneficij bonorum poſſeſſionem aſſecutus eſt vſque ad diem 15. Auguſti 1639. quo eadem locatio terminauit eſſe liquidandos, quia tàm ex Inſtrumento dictæ locationis, quàm ex ſubſecutis iuxtà eius tenorem à conductore per ipſum Gaggium factis exactionibus, quæ per aliud Inſtrumentum quietantiæ ſub die 2. Iunij 1639. eodem Summ. *num.* 8. relatum oſtenditur ſatis iuſtificatur à die vero 15. Auguſti 1639. vſque ad diem 30. Iulij 1640. Qua Fabritius dd. bonorum poſſeſſionem recuperauit taxandos fructus in ſumma vnciarum 52. cum pro hac quantitate eadem bona à Gaggio Victorio Fameggio locata fuiſſe ex alio Inſtrumento die 28. Iulij 1638. Summar. *num.* 8. confecto conſtet; Nam hæ loca-
1 tiones † tàm à prædeceſſore, quàm ab ipſo Gaggio factæ, & effectuatæ pro legitima dd. fructum liquidatione ſufficiunt, *Seraphin. deciſ. 1399. circa med. verſ. tamen quia, & in Neapolitana Liquidationis Fructuum 21. Iunij 1610. coram Lancellotto Iuniori impreſſ. apud Marcheſ. de commiſſ. tom. 1. fol. 104. numer. 2. verſ. cum autem, & in Aurien. Liquidationis Fructuum 1. Iulii 1616. coram Andrea deciſ. 76. in verſ. quia quantitas fructuum n. 1. & ſeqq. & apud Burat. deciſ. 173. num. 6. verſ. qui teſtes, & ſeqq. Canal. deciſ. 586. ſub num. 1. verſ. vnde etiam, & ſeqq. Duran. deciſ. 307. nu. 8. verſ. quia tollitur, & ſeqq.*

Secundò dictum fuit fructus quoad alia bona, ſeu Territorium nuncupatum de Garbarea à ſupradicto Macedonio Mattheo Gauci pro annua Penſione vnciarum 32. & vno agno ad annos quatuor die 15. Auguſti 1635. incipientes locata, & ex publico Inſtrumento 1. Nouembris eiuſdem anni, dicto Summ. *num.* 9. manifeſtum fit in eadem quantitate liquidandos eſſe ab ipſa die 8. Octobris 1637. quo Gaggius poſſeſſionem accepit vſque ad diem

Digitized by Google

diem 15. Auguſti 1639. cum iuxtà hunc tenorem ipſe Penſiones, & ex quietantijs ſub diebus 14. Ianuarij, & 29. Auguſti dicto Summar. *num.* 9. clarum fit, exegerit, aliundè verò vſq; ad dictum diem 30. Iulij 1640. quo Fabririus poſſeſſionem recuperauit taxandos eſſe fructus in ſumma vnciarum 34. pro quibus ab ipſo Gagio locatum fuiſſe idem Territorium Ioanni Barberio apparet ex Inſtrumento die 20. Februarij 1639. ſtipulato dicto Summario *num.* 9. cum ex hoc ſufficiens ex ſupra allegatis iuſtificatio reſultet.

Tertiò concluſum fuit fructus, quoad viridarium per ſupradictum Macedonium Nicolao Viraffæ pro annua Penſione ſcut. octo de tarenis 12. pro tarenis ſingulis ſcutis die 15. Auguſti 1632. inchoatos locatum, vt ex Inſtrumento die 23. Maij eiuſdem anni dicto Summar. *num.* 4. oſtenditur eſſe in eadem ſumma pro toto tempore, quo Gaggius id poſſedit à die ſcilicet 8. Octobris 1637. vſque ad diem 3. Iulij liquidandum, quia tanti locari
2 illud conſueuiſſe, † & communiter locari potuiſſe deponunt Teſtes eodem Summ. *num.* 4. relati, quod vtique pro iuſtificatione huius partitæ ſufficit, *Rot. penès Achill. deciſ. 22. de reſtit. ſpoliat. Seraph. deciſ. 1245. num. 6. verſ. quantum vero ad quantitatem Caual. deciſ. 17. num. 1. verſ. à ſolito enim, & deciſ. 586. ſub num. 1. verſ. vnde etiam, & ſeqq.* quod meliùs ex quietantia eiuſdem Penſionis ab ipſo Gaggio ab eodem conductore exactæ ſub die vltima Auguſti 1639. Summ. *num.* 7. in fine relata manifeſtum fuit indubitatum redditur.

Quartò quoad aliam domunculam Ta Palma nuncupatam fructus liquidandos eſſe pro toto tempore, quo Gaggius pro ſumma vnius ſcuti, & decem tarenorum pro ſingulis annis poſsedit, quia tanti locari conſueuiſſe, & communiter locari potuiſſe ex depoſitionibus teſtium, & ipſius Gaggij quietantijs in Summ. *num.* 5. relatis dignoſcitur.

Quintò declaratum fuit quoad clauſuram Terreni Tacordatur fructus pro toto tempore Gaggij poſſeſſionis liquidandos eſſe in ſumma trium ſcut. & ſex tarenorum ſingulis annis, quia tanti quoque locari conſueuiſſe, & communiter locari potuiſſe Teſtes, Summar. *num.* 6. relati deponunt.

Sextò quoad annuos Canones, ſeu Cenſus pro toto tempore poſſeſſionis Gagij dictum fuit eſſe liquidandos in ſumma ſcu. 18. ſingulis annis qui à Cappellanis Grottæ Diui Pauli, & alijs perſonis, vt ex depoſitionibus Teſtium, & ipſius Gaggij quietantijs dicto Summar. *nu.* 7. *& 13. in fine* comprobatur exigi conſueuerunt.

Non obſtat quod horum fructuum integra exactio à Gaggio facta fuiſſe non probetur, quia ſufficit eos ſolitos fuiſſe, & communiter ita percipi potuiſſe, ac pro parte exacti oſtendatur, eo ipſo ab eo integrè fuiſſe perceptos
3 pro † tempore quo bona poſſedit, præſumitur cum non aliter neglexiſſe exigere, cenſeatur, vt dixit *Rota penes Duran. deciſ. 307. à nu. 2. verſ. cum enim non poſſit dubitari, & ſeqq. in alijs relatis in Romana Reintegrationis 23. Iunij 1642. còram Reuerendiſſ. Patauino in §. idcirco indebitum Monaſterij, & 23. Iunij 1643. coram Reuerendiſſ. Epiſcopo Salamantino, in §. in primis etenim dixerunt, & in Maceraten. Redditionis Rationis 15. Martij 1641. coram R.P.D. Meltio, §. quouero ad Palatium Buratt. deciſ. 173. num. 3. verſ. tam ex poſſeſſione, & dec. 947. ſub num. 2. verſ. cum ex dicta poſſeſſione.*

Redditus vero paſcuorum, & lignorum, quia non fuerunt ſatis iuſtificati, DD. non habuerunt in conſideratione, quia attentis vocabulis videntur ſub locatione die 29. Iulij 1635. Vincentio Camillari per Macedonium facta pro annuis vncijs ſexaginta eſſe comprehenſi & per illum deinde per aliud Inſtrumentum ſub locationis ſub die 23. Septembris 1637. confecta, vt in dicto Summ. *num.* 10. & 14. deponunt, fuerunt ſuper eis locis inducta, & quia Teſtes ibidem relati *num.* 3. dicunt terras dictos Canonicatus in duabus diſtinctis partibus cōſiſtere, quæ in parte Vincentio locata, & per eum Mario ſublocata, ac in altera parte Mattheo Gauci, vt ſupra dictum eſt, ſatis iuſtificantur, ideoque multiplicari non debent, cum neque conſtet paſcua ab his partibus fuiſſe ſeparata.

Quare Domini de his nihil firmando fructus tantum vt ſupra expreſſos eſſe liquidandos reſponderunt.

Et ita vna tantum &c.

TIBVRTINA REDDITIONIS RATIONIS.

Veneris 3. Decembris 1649.

ARGVMENTVM.

Mandatum executiuum contra bona hæreditaria adminiſtratoris relaxatum exequi poteſt, contra bona propria hæredis, ſi de bonis hæreditarijs ſufficientem rationem non reddit.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium non probat integrum ſtatum hæreditatis quoad creditorem non citatum, quamuis probet quo ad hæredem illum conficientem.*

2 *Præſertim quando ex Teſtium depoſitionibus apparet nonnulla bona hæreditaria in Inuentario deſcribi fuiſſe prætermiſſa.*

3 *Hæres tenetur reddere rationem de fructibus bonorum hæreditariorum ſaltim à die moti iudicij contra ipſum.*

4 *Donatio vniuerſalis facta à Patre filijs non tenet in præiudicium creditorum.*

5 *Declaratio debitoris facta lite pendente non ſuffragatur in præiudicium creditoris.*

6 *Hæres ſi de bonis mobilibus in Inuentario deſcriptis rationem non reddit poteſt contra eum exequi mandatum contra bona hæreditaria relaxatum.*

7 *Aeſtimatio mobilium hæreditariorum fieri nequit à Peritis ſi eorum oculis ſubijci nequeunt, nec eorum qualitates in Inuentario ſpecificè deſcriptæ leguntur, itaut eorum valor firmiter æſtimari valeat.*

8 *Hæres tenetur deſcribere in Inuentario res hæreditarias diſtinctè, & non confusè cum ſuis qualitatibus.*

9 *Hæres ſi fructus bonorum hæreditariorum percepit,*

nec

nec ad creditum hæreditatis appoſuit, ſi onus bonis inhærens adimplere recuſat admitti non debet, quod illud in damnum hæreditatis transſeat.

10 *Mulier hæreditatem adiens ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs non poteſt remanere obligata creditoribus hæreditarijs in proprijs bonis.*

11 *Declara non procedere quando poſt aditam hæreditatem coram Iudice Inuentarium legitimè non confecit, nec de bonis in hæreditate repertis rationem reddidit ſtatutum ſuffragari non poteſt, quia illud non emanauit ad fraudes conferendas.*

Item nec locum habet quoties mulier recipiendo bona eſt effecta locupletior, ibid.

DECISIO DIX.

CONFIRMARVNT hodie Domini reſolutionem coram me in hac cauſa 5. Iulij præteriti captam, & iterum dixerunt mandatum contra bona Felicis Britiæ tanquam filiæ, & hæredis Io: Baptiſtæ Britij adminiſtratoris bonorum Marci Antonij Lentuli relaxatum coram eiuſdem mulieris bona eſſe exequendum ratio reſolutionis, quia Felix non reddidit ſufficientem rationem bonorum hæreditariorum ſui Patris ad eam delati.

In primis enim ex Inuentario per eam ſub die 4. Maij 1634. confecto non probatur integra quantitas bonorum dictæ hæreditatis, neque in eius confectione Lentulus fuit citatus, cuius tamen crediti notitiam habuiſſe, eadem Felix conuincitur, tum ex calculo reperto inter ſcripturas eiuſdem hæreditatis penes eam exiſtens, ac per ipſam in actis producta, quam etiam ex atteſtatione Flaminij Braui in qua dantur repetitæ confeſſiones à Ioanne Baptiſta in eius vltima infirmitate, Felice filia præſente emiſſa vnde in illius præiudicium † hoc
1 Inuentarium non probat integrum ſtatum dictæ hæreditatis, quamuis bene probet, quoad hæredem illud conficientem, *Bart. in l. fin. §. cum igitur num. 5. C. de iur. deliberand. Rot. apud Gregor. deciſ. 473. num. 1. & ſeqq. Buratt. deciſ. 637. nu. 6. vbi Add. num. 215. & deciſ. 750. nu. 5.* & vlterius dantur aliorum plurium teſtium atteſtationes referentium in dicto Inuentario ſtabulum, & ſtantias fuiſſe prætermiſſas, † & ſic certum eſt,
2 ea probatio inferri non poteſt ad tradita per *Rot. dicta deciſ. 473. num. 3. apud Gregor. cum ibi concordantibus.*

Secundò quia Felix de fructibus omnium bonorum dictæ hæreditatis rationem non
3 reddidit, † quia à die ſaltim instituti huius iudicij de menſe Septembris 1636. facere tenebatur, vt latè fuit dictum *in dicta deciſ. quæ reuidetur poſt princip. coram me.*

Non obſtant excuſationes ſub prætextu donationis vniuerſalis ſibi à Patre factæ 2. Octobris 1653. quia euidens ratio eſt † nullum ex
4 hac donatione fieri præiudicium, *l. mulier ff. de Iur. dot. l. non poſſunt ff. de iur. fiſc. Guidopap. dec. 105. num. 1. Boer. deciſ. 204. num. 43. Guilelm. de Bened. in repetit. cap. Rainutius in verb. cætera num. 46. de teſtam. & dixit Rota in hac cauſa 3. Iulij 1647. coram R. P. D. meo Meltio.* Minus defendere ſe poteſt ſub prætextu aſſignationis dotis, quo titulo nonnulla corpora ſub die 21. Nouemb. 1647. Inſtrumentum datur in Summ. Lentuli hodiernæ poſitionis *nu. 2.* retinere ſe declarauerat quia noua hæc aſſignatio quantitatem, & valorem illi prius in eadem dotis cauſa in alio Inſtrumento die 25. Aprilis 1623. confecto à Patre ſimiliter datam excedit, ideoque nullam ex poſteriori hac declaratione Lentulo ante-
5 tiori creditori, † cum quo iudicium tunc pendebat inferri potuit præiudicium. *Bald. in l. 2. ſub num. 4. Cod. de bon. auth. iudic. poſſeſſ. Roland. in tract. diuerſ. de Inuent. quæſt. 170. ſub num. 9. Rot. deciſ. 71. num. 4. par. 1. diuerſ.* & fuit reſolutum *in Iuuenacen. ſeu Melphiten. Bonorum 15. Ian. 1646. §. quia illi non adiuerunt in fine coram R. P. D. Corrado.*

6 Tertiò quia Felix bonorum mobilium hæreditatis ſui Patris, † prout vini, & olei ab ea in eodem Inuentario deſcripti rationem non reddidit, nec hodie aſſerta eorũ exiſtentia, & petita æſtimatio releuat, dum illa identificè non iuſtificatur, & inuerisſimilis redditur, eo quia ab ipſa in præteritis poſitionibus fuit allegata eorundem conſumptio poſt lapſum circiter quindecim annorum, quamuis nec minus iuuet aduertendo, quod à tempore mortis Io: Baptiſtæ vſque ad motum iudicium à Lentulo biennium tamen interceſſit,
7 & proinde non poſſunt ea mobilia † à Peritis æſtimari, dum nec ipſa corpora oculis Peritorum ſubijci valeant, nec in ſupradicto Inuẽtario qualitates eorum adeo ſpecificè leguntur deſcriptæ, vt valor eorundem formiter æſtimari queat, *l. ſi volunt. C. de reſcind. vend. cap. ad aures ibique gloſſ. in verbo tunc C. de reb. Eccleſ. non alien. Rot. deciſ. 537. par. 5. rec. to. 2.*

Quartò pariter quia de animalibus in hæreditate Patris repertis, præſertim de equis rationem non reddidit. Licet enim in dicto In-
8 uentario confuſè eos deſcripſerit † ſine vlla nec eorum numeri, vel qualitatis expreſſione non autem diſtinctè, & clarè prout opus erat *ad text. in l. fin. verb. ſignificantem, & qualitatem rerum C. de iur. deliberand. Roland. conſ. 73. num. 49. & ſeqq. lib. 2. conſ. 391. num. 37. & ſeqq. Natt. conſ. 574. num. 1. & per tot.* quam refert, & ſequitur *Rota deciſ. 350. num. 3. par. 1. recent.* Tamen aſſertio inſolutum datos fuiſſe à Felice Petro Petruccio eius auunculo tanquam Patris creditori non iuſtificatur ex Inſtrumento cum illo ſub die 4. Maij 1645. ſtipulato; Siquidem ex eius tenore apparet, boues tantum, & vaccas ipſi fuiſſe aſſignatos, non autem equos.

Quintò cenſuerunt DD. demendam eſſe de calculo debitorum hæreditatis Io: Baptiſtæ partitam ſcut. 800. auctam deinde ad maiorẽ ſummam ob annuas ſolutiones ſcut. 60. factas Moniali eius ſorori, quia ſi hæc donatio fundatur ſuper Inſtrumento cum Patre Felicis Io: Baptiſta ſub die 23. Aprilis 1623. celebrato, vtique non ſubſiſtit, cum in eo certa ſumma non fuerit aſſignata, ſed ſolum vſusfructus bonorum ibi expreſſorum pro rata ſcut. 1500. deſtinatus, quæ bona quoque fuerant deinde per Felicem ſibi integrè appropriata, vna cum reſiduo in eodem Inſtrumento pro eius dote

aſſigna-

aſſignato, vt ex alio Inſtrumento die 11. No-
uembris 1637. confecto conſtat, vnde quia
Felix eorundem omnium bonorum fructus
9 integrè percepit, † neque eoſdem ad creditū
dictæ hæreditatis retulit, admitti non debet,
vt ipſa onus eiuſdem bonis inhærens adimple-
re recuſans, illud in damnum hæreditatis tran-
ſeat, *l. ſecundum naturam vbi latè Dec. ff. de regul.
Iur. cap. qui ſentit eod. tit. in 6. cum vulg.*

Si verò fundatur in conuentione inita in
ſupradicto Inſtrumento donationis 2. Octo-
bris 1633. ſtipulato, in quo Felix ex pacto ſpe-
cialiter ſe obligauit ſoluere eius ſorori Mo-
niali annua ſcuta 60. minus poteſt hæreditatis
debitum referri, cum ſit proprium, & pecu-
liare ipſius Felicis ab eadem in dicto Inſtru-
mento contractum nullum penitùs inferre.

Neque à ſupradictis Felicem releuaret aſ-
ſertio, quod ex bonis in dicto Inſtrumento die
23. Aprilis nominatis deficiat vinea ſita in di-
cto loco nuncupato *Magnano* ab ea vendita
Roſolino pretio ſcut. 1400. cauſa ſoluendi ęris
alieni hæreditarij, quia ſeipſam de hoc prętio
reintegraſſe in Oliueto ſito in loco Carciani,
& Carteria ſibi in poſteriori Inſtrumento ap-
propriatis apparet, quæ duo corpora in altero
præcedenti cum Patre ſtipulato comprehenſa
non fuiſſe ex vtriuſque lectura dignoſcitur.

Neque demum DD. ſubſiſtere viſum fuit
in omnem euentum, quod Felix adeundo ſu-
10 pradictam hæreditatem paternam † ſine ſo-
lemnitatibus ſtatutariis non potuerit remane-
re obligata creditoribus hæreditarijs in pro-
prijs bonis, quoniam cum ipſa poſt aditam
hæreditatem factam coram Iudice Inuenta-
11 rium legitimè, & bona fide non confecerit,
& de bonis in hæreditate repertis ab ea perce-
ptis rationem non reddiderit ſtatutum Vrbis
ei ſuffragari non poteſt, quia illud non ema-
nauit ad fraudes conferendas, neque ſibi locū
vindicat, quando vt hîc mulier recipiendo
bona hæreditaria facta fuit locupletior, *Gra-
tian. diſcept. 750. nu. 1. Rot. deciſ. 11. num. 1. & 2. poſt
Pic. ad Statut. Vrbis.*

Et ita vtraque, &c.

F I N I S.

INDEX

Digitized by Google

INDEX MATERIARVM, ET CONCLVSIONVM,

Quæ in his Deciſionibus continentur.

A.

ABBAS.

ABBAS ſi negligenter ſe gerit circa ea, quæ diuinum cultum concernunt, poteſt Epiſcopus hoc caſu edere decreta non obſtante laudo inter ipſum, & Abbatem, *deciſ. 46. num. 1.*

Si aliquando ſolus adminiſtrauit bona Eccleſię priuatiuè quoad Canonicos exiſtẽtes in poſſeſſione adminiſtrandi vna cum Abbate non ex hoc quaſi poſſeſſionem adminiſtrandi Canonici amittunt, *deciſ. 480. num. 4.*

Abbas Generalis per ſuas literas inconſulto ſcriptas Monaſterio præiudicare nequit, *deciſ. 23. numer. 4.*

Abbas Generalis montis virginis exercet in ſuo Monaſterio, quod eſt nullius Diœceſis omnimodam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalẽ priuatiuè, quoad omnes etiam in aliis ſuæ Congregationis Monaſterijs, *deciſ. 12. num. 21. & 22.*

Et ex quibus actibus illa probetur? *ibid. num. 25. 26. & 27.*

Abbas Generalis Montis Virginis ex Priuilegiis Apoſtolicis vti verus Ordinarius omnimodã iuriſdictionem indiſtinctè exercet, quia priuilegia non continent ſimplicem exemptionẽ, ſed totalem ſeparationem territorij, non ſolũ quoad Monachos, ſed etiam quoad Vaſſallos, & Clericos ſæculares, *deciſ. 23. num. 13.*

ABBATES.

Abbates Ordinis Præmonſtratenſis ex Regulis, ac Præceptis S. Norberti Fundatoris conuenire debent ad Capitulum generale, & tanquã filij ſubeſſe Abbati Generali, *deciſ. 467. nu. 13.*

ABLATIVVS.

Ablatiuus abſolutus conditionem importat, *deciſ. 22. num. 3. & deciſ. 125. num. 2.*

ABSENS.

Abſens ad præſentandum, ſi non fuit vocatus de contemptu dare poteſt intra quadrimeſtre, vel ſemeſtre ad præſentandum conceſſum alias eo elapſo non auditur, *deciſ. 266. num. 6.*

Abſens probare tenetur ſe fuiſſe in loco, vnde vocari debuit, aliàs poſt ſcrutinium opponere nequit de contemptu, *ibidem, num. 12.*

De Abſente ſi ſit facta præſentatio, & non ex- ... *Peutingerij.*

hibita Ordinario nulla eſt. *deciſ. 251. num. 15.*

Sufficit tamen ad ſubſtinendam prę̨ſentationem quod Ordinarius illam admiſerit, vel non reiecerit, *deciſ. 251. num. 16.*

Contra Abſentem citationes fiunt per contradictas pro omni ſuo iure, & intereſſe, & quatenus veniret citandus, *deciſ. 96. num. 4.*

ABSENTES.

Abſentes Canonici ſi non fuerunt vocati ad præſentandum, ſiue eligendum, poſſunt dare de contemptu, *deciſ. 251. num. 13. & deciſ. 266. num. 6.* vbi quod ſolum ipſi, & non alij poſſunt dare de contemptu.

Si fuerunt ad præſentandum vocati, & non venerunt, nec ſe oppoſuerunt. cenſentur præſentationi ab alijs factæ conſenſiſſe, *ibidem, num. 14.*

Abſentes expectari debent quando præſentatio ſpectat ad plures vti vniuerſos aliàs præſentatio eſt nulla, *deciſ. 266. num. 8.*

Intellige concluſionem procedere ſi illi, qui fuerunt vocati dent de contemptu, *ibidem, num. 9.*

ABSOLVTIO.

Abſolutio à Iuramento neceſſaria non eſt, quãdo eſt adiectum contractui metu celebrato, quia metus tollens conſenſum à contractu principali tollit pariter à Iuramento illi acceſſorio, *deciſ. 82. num. 5. & 6.*

Abſolutio obtenta à Iuramento ceſſare facit periurium, *deciſ. 504. numer. 3.*

Abſolutio denegari nequit recurrenti ad Iudices laicos, ſi ab illis receſſit, *deciſ. 183. num. 1.*

Abſolutio habet pro fundamento pœnitẽtiam. *ibid. num. 2.*

Breue abſolutionis, vide in verbo, *Breue Abſolutionis.*

ABSVRDVM.

Abſurdum, quod proximiores ſint minus dilecti, quàm remotiores ſemper eſt euitandum, præcipuè in Statutis, *deciſ. 37. num. 8.*

Et ratione abſurdi euitandi non eſt facienda relatio ab proxima, *ibidem, num. 9.*

Abſurdum vt euitetur interpetratio ſemper ſumenda eſt, *deciſ. 79. num. 9.*

Abſurdum ne ſequatur tunc conditiones vniuerſales reſtringi debent, *deciſ. 166. num. 14.*

Digitized by Google

ACCEPTATIO.

Acceptatio donationis facta à primo donatario ſuffragatur aliis ſucceſſiuè vocatis, *dec.* 211. *numer.* 6. *Amplia numer.* 7. & ratio redditur, *numer.* 8. *&* 9.

Ante acceptationem donationis, hypotheca competens donatario retrotrahi nequit in præiudicium eius, cui titulo ſingulari bona donantis fuerunt tranſlata, *decif.* 178. *num.* 1.

Acceptatio donationis non inducitur ex ſola ſcientia donatarij, ſi illa eſt oneroſa, quia tunc ſpecialis acceptatio requiritur, ex qua tacita oneris acceptatio poſſit reſultare, *ibidem. nu.* 2.

Pro acceptatione ſufficit ſola ſcientia, quod donatio ſit pura, & gratuita, *ibid. num.* 3.

Acceptatio expreſſa non ſolum ex facto, ſed ex non facto declaratur, *ibid. num.* 7.

Acceptatio donationis facta dicitur à primo donatario nomine ſucceſſorum in donatione comprehenſorum, dum de tempore acceptationis nondum erant nati, *ibid. num.* 10.

Ratio eſt, quia tunc lex acceptationem admittit, quæ ſecundum naturam fieri poteſt, *ibidem num.* 11.

ACCEPTILATIO.

Acceptilatio ſub conditione facta non valet. *decif.* 11. *num* 8.

ACCOLLATIO.

Accollatio debiti pro rata facta à pluribus diuiſionem debiti importat, hæc tamen diuiſio perſonas accollatorum, tantum reſpicit, *decif.* 316. *num.* 6. *&* 7. non autem perſonam creditoris, cuius conſenſus non interuenit, *num.* 9.

ACQVIESCENTIA.

Acquieſcētia ex parte poſſeſſoris ex quibus excludatur? *decif.* 295. *num.* 28.

ACTA.

Acta ad effectum inhibēdi Epiſcopum in exercitio ſuæ iuriſdictionis non ſunt tranſportanda, quamuis inhibitio ſit concedenda cauſa cognita, quia ſuper hoc non debet conſici proceſſus, *decif.* 6. *num.* 4. *&* 5.

Et ſola dubij diſputatio ſufficit ad effectum cognitionis cauſæ, *ibid. num.* 6.

Acta omnia iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini ſunt tranſportanda, *decif.* 172. *num.* 9.

Declara non procedere vbi proceditur vt in prima in Iudicio petitorio, quo caſu non ſunt tranſportanda acta facta in poſſeſſorio, quod eſt iudicium diuerſum, *ibidem num.* 10.

Et talis atteſtatio præſumptionem integræ tranſportationis deſtruit, donec de contrario doceatur, *ibid. num.* 2.

Et non fuiße integrè tranſportata probatum dici nequit; niſi doceatur de reali productione ſcripturæ, quæ prætenditur non tranſportata, *decif.* 112. *num.* 2.

Acta integrè tranſportata præſumuntur, *decif.* 71 *num.* 4. *Declara, num.* 5.

Et contrarium aſſerenti incumbit onus probandi, *decif.* 112. *num.* 1.

Acta integra in cauſis prophanis non ſunt trāſportanda, *decif.* 193. *num.* 3.

Diſtinctio inter cauſas prophanas, & Eccleſiaſticas non cadit ſuper eis, quæ concernunt iuſtitiam ſententiæ, à qua fuit appellatum, & appellans qui allegat ſententiam nullam, vel iniuſtam tenetur tranſportare ea acta, quæ ad nullitatem, vel iniuſtitiam conferunt, *ibidem, num.* 4.

Acta non ſunt tranſportanda, quoties iura non fuerunt iudicialiter producta, nec effecta de actis, *decif.* 36. *num.* 4.

Item nec ſunt tranſportanda in Iudicio diuerſo, & ſeparato, *decif.* 36. *num.* 3. *& decif.* 134. *num.* 11.

Et diuerſitas ex quibus reſultet? *ibid. num.* 12.

Et an ſit neceſſaria tranſportatio ad dignoſcendam diuerſitatem cauſarum, *ibid. num.* 1?.

Acta omnia non ſunt tranſportanda in Iudicio reuocationis attentatorum, ſed ea tantum ex quibus illa probantur, *decif.* 270. *num.* 15. *& decif.* 460. *num.* 6.

Imo ſufficit quod doceatur de præſentatione inhibitionis, & de executione poſtmodum facta, *decif.* 379. *num.* 7.

Acta Iudicialia probantur ex atteſtatione Notarij, cui creditur, *decif.* 260. *num.* [illegible]

Et circa acta iudicialia adhibetur fides Notario ſine teſtibus, *decif.* 270. *num.* 4.

Acta ſi non fuerunt integrè compulſata ob impedimentum partis, tūc procedi poteſt ad vlteriora in cauſa illis integris non tranſportatis, *decif.* 236. *num.* 1.

Et ex quibus probetur impedimentum fuiſſe à parte præſtitum? *ibidem num.* 2.

Acta poſtquam fuerunt tranſportata appellans ſi eis vti velit pro ſua portione expenſas ſubire tenetur, *decif.* 193. *num.* 10.

Acta irreleuantia in prophanis tranſportanda nō ſunt, quia lex non intelligit de ſuperfluis, & irreleuantibus, *ibid. num.* 11. *Declara, num.* 12.

Acta non probantur integrè tranſportata quoties nō fuerunt tradita ab ipſo Notario actuario, *decif.* 71. *num.* 6.

Acta priorum inſtantiarum ad effectum refectionis expenſarum tranſportata in gradu reſtitutionis in integrum cōſiderantur, vti pars regiſtri, *decif.* 482. *num.* 6.

Acta concurſus integrè ſunt Iudici exhibenda ad inſtantiam eius, cuius exhiberi intereſt, *decif.* 271. *num.* 10.

Acta quando ſunt diſiuncta, tunc proceſſus nequaquam dici poteſt originalis, *decif.* 71. *nu.* 1.

Acta ſi carent ſubſcriptione Notarij actuarij, eiuſque ſigno, nec ſunt recognita, tunc proceſſus non meretur fidem, *ibidem num.* 2.

Acta mortuo actuario ſunt extrahenda à ſucceſſore in officio, *ibid. num.* 9.

Quæ de actis non ſunt, non veniunt attendenda, *decif.* 94. *num.* 5

Actorum faſciculus mutilatus nihil probat, *decif.* 71. *num.* 3.

ACTIO.

Actio dotis tranſit in hæredem mariti ad effectum petendi reſiduum dotis non exactæ, *decif.* 446. *num.* 3.

Actio ex locato infra 30. annos præſcribitur, *decif.* 477. *num.* 11.

Actio ſpolij datur contra creditorem denegantem reſtituere pignus debitori poſtquam eſt ſatisfactus, *decif.* 88. *num.* 2.

Et datur etiam contra ſingularem ſucceſſorem bona

Digitized by Google

bona fide, & cum titulo poſſidentem, *ibidem, num.* 6.

Actio curſu 30. annorum præſcripta dicitur, *deciſ.*273.*num.*25.

Actio naſcitur ex contractu ratificato non ex ratificatione, *deciſ.*316. *num.*11.

Actio per litis conteſtationem nõ efficitur perpetua, ſed reſtringitur ad 30. vel 40. annos, *deciſ.*486.*num.*19.

Actio quoties alicui competit ratione alicuius qualitatis, tenetur illam probare tanquam ſuæ intentionis fundamentum, *deciſ.* 18.*num.*7

Actio realis, & perſonalis competit penſionario, vide in verbo *Penſionarius*.

Actio ad ſupplementum legitimæ, vide in verbo, *Supplementum legitimæ*.

Actio petẽdi legitimam, vide in verbo, *Legitima*.

In actione negatoria ſententia lata quid operetur? vide in verbo, *Sententia*.

Actionis negatoriæ effectus duplex conſideratur, vnus reſpiciens denegationem ſeruitutis contra actorem pro vſu ſeruitutis inſtantem, alter vero reſpiciens liberam fruitionem, & conſecutionem damni, & intereſſe, *deciſ.*329. *num.*18.

In actione negatoria damna, & intereſſe veniũt Officio Iudicis, *ibidem num.*19.

Actio, & paſſio non cadit in eodem ſubiecto, *deciſ.* 41. *num.*6. *&* *deciſ.*479.*num.*8.

ACTIONES.

Actiones confunduntur quoties creditor efficitur hæres debitoris, hæc tamen cõfuſio actionem perſonalem, non autem hypothecariam tollit, *deciſ.*454. *num.*12.

Ad effectum tamen retentionis nunquam confunduntur, *ibidem num.*13.

ACTOR.

Actore non probante reus abſoluitur, *deciſ.* 32. *numer.* 3.

Actor tenetur plenè, & concludenter probare, non autem præſumptiue, *deciſ.*50. *num.* 13.

Actor debet paratus ad iudicium venire quando agitur de probanda ſubſtantia, ſeu ſolemnitate Inſtrumenti, *deciſ.*54.*num.*12.

Actor quando agitur de recognitione inſtrumenti, non tenetur in Iudicio venire paratus, dum ſatis habere dicitur fundatam intentionem in publico Inſtrumento, non recognito, donec reus de recognitione excipiat, *ibidem, numer.* 13.

Actor ſibi imputare debet ſi tempore motæ litis non curauit recognitionem inſtrumenti, cum paratus in iudicium venire debeat, *deciſ.* 63.*num.* 9. *Declara num.*10.

Actor originarius, ex quibus quis dici non debeat? *deciſ.*419.*num.*10.

Actoris intentio quandoque coadiuuatur, *deciſ.* 207.*num.*4.

ACTVS.

Actus ad cauſam præcedentem refertur quando de alio titulo non apparet, *deciſ.*269. *nu.*2.

Actus ad vnum finem ordinatus non debet cõtrarium operari effectum, *deciſ.*79.*num.*5.

Actus continens diſpoſitiuam plenè probat, *deciſ.*122.*num.*5.

Actus vnicus ſufficit in iuribus incorporalibu

Pentingerij.

ad effectum manutentionis, *deciſ.*15.*num.*3.

Item vnicus ſufficit ad conſuetudinem deſtruẽdam, *deciſ.*207. *num* 2.

Actus, qui poteſt referri ad licitum, & illicitum potius referendus eſt ad licitum, *deciſ.* 53. *num.* 10.

Actus, qui poteſt dici voluntarius, ad quem faciendum quis poteſt compelli, *deciſ.*69. *nu.*12

Actus non egreditur intentionem agentis, *dec.*11 *num.*17.

Actus etiam non effectuatus pro adminiculo, & pro declaranda voluntate illum gerentis inſeruit, *deciſ.*278. *num.*19.

Actum faciens, qui ſcit eſſe nullum à lege, nihil agere cenſetur, *deciſ.*11. *num.* 9.

Declara concluſionem non procedere vbi non ambigitur actũ ſub conditione factum valere ab initio, *ibidem num.*10.

Actum faciens in executionem decreti etiam iniuſti venit excuſandus à poena caducitatis *deciſ.*69. *num.*13.

ACTVS PLVRES.

Actus prouènientes ab infecta radice inficiuntur *deciſ.*21.*num.*36.

Actus acceſſorij ad ſimulatam ſubhaſtationem ab ea regulantur, *ibid.num.*35.

Actus quoties tendunt ad eumdem finem correſpectiui dicuntur, *deciſ.*319.*num.*6.

Actus quando ſunt æquiuoci in nihilum ſuffragantur, *deciſ.*363. *num.*4.

Actus poſſeſſorij facti cẽſentur in executionem tituli præcedentis ad effectum ne dicantur voluntarij, *deciſ.*173.*num.*2. *&* 3.

Actus ſubſequẽtes ad ſuam cauſam originalem referuntur, & ab ea regulantur, *deciſ.* 198. *num.*9.

Actus geſti poſt fundationem plurimum deſeruiunt, & pro obſeruantia attendi debent, *deciſ.* 378. *num.*6.

Actus geſti præſumuntur ad inſtantiam habentis intereſſe, *deciſ.*111.*num.*7.

Declara concluſionem non procedere quando ſunt plures habentes intereſſe, tunc ceſſat præſumptio, *ibid.num.*8.

Actus, qui dederunt cauſam liti non veniunt attendendi, *deciſ.*242. *num.*3.

Actus præiudiciales occaſione recurſuum non ſolent fieri ſine expenſis, *deciſ.*267. *num.* 13.

Actus iuriſdictionales ab Epiſcopo exerciti non probantur ex iuribus informibus, *deciſ.*23.*n.*8.

Nec releuant non docto de ſcientia, & patentia exempti, quinimò de eius poſitiua contradictione, *ibidem num.*9.

Actus iuriſdictionales per Epiſcopum exerciti in Monaſterio exempto poſſunt referri ad cõcernentia curam animarum, non autem aliquam ſubiectionem inducunt, *deciſ.* 467. *numer.* 14.

Præſertim ſi non probantur facti ſcientibus, & patiẽtibus Superioribus Monaſterij pro tempore, *ibid.num.*15.

Actorum pluralitas facilius præſumitur ex temporis diuerſitate, *deciſ.*99. *num.*2.

ADITIO, ET ADIRE.

Aditio hæreditatis ex quibus verbis reſultetur, *deciſ.*153. *num.* 11.

Digitized by Google

Aditio aliud eſt,& aliud factũ ſiue voluntas adeundi, *ibid. num.* 12.

Aditio hæreditatis diuerſa eſt à confectione inuentarij, *ibid.num.*9.

Aditio hæreditatis tanquam quid facti non præſumitur, *deciſ.*306. *num.*3.

Aditio hæreditatis cum beneficio legis,& inuẽtarii probatur per publicum Inſtrumentum aditionis, *deciſ.*328.*num.*1.

Aditio hæreditatis maternæ ex quibus inducatur? *deciſ.*110. *num.*7.

Aditio hæreditatis maternæ ex quibus pro filijs à patre inducta dicatur? *deciſ.*174. *num.* 12.

Aditio hæreditatis maternæ iam delatæ inducta dicitur ex donatione hæreditatis matris, non autem ex ſola renunciatione, *ibidem num.* 13.

Aditio hæreditatis vnius ex pluribus correis debendi nocet tantum adeunti ſolum quoad ratam ſui authoris,non autem aliorum correorum, *deciſ.* 454. *numer.* 17. & redditur ratio, *num.*18.

Aditio hæreditatis ex ſola delatione non inducitur, *deciſ.*306. *num.*2.

In aditione hæreditatis non ſunt adhibendæ ſolemnitates Iuris communis prout neceſſariæ ſunt in confectione Inuentarij, *deciſ.* 165. *num.* 14.

Ad adeundum, vel repudiandum hæreditatem mandatum procuræ ad lites non ſuffragatur, *deciſ.*256.*num.*4.

Ad adeundum hæreditatem terminus præfigi debet hæredibus, & quando agitur contra filios vti hæredes patris nominatim proprijs nominibus debent citari, *ibidem num.*5.

Adeundi ius non præſcribitur minori ſpatio quam 30. annorum, *deciſ.* 458. *num.*12.

ADMINICVLA.

Adminicula quando concurrunt, ſcripturæ etiã informi fides tribuitur, *deciſ.*317.*num.*7.

ADMINISTRATIO.

Adminiſtratio ſolet,quandoque reſignanti concedi, *deciſ.* 92.*num.*9.

Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ laicis eſt interdicta, *deciſ.*407. *num.*3.

In poſſeſſione adminiſtrandi bona Eccleſiæ ſi Canonici vna cum Abbate exiſtunt, illam non amittunt, ex quo ſolus Abbas aliquando adminiſtrauit. *deciſ.* 480. *num.*4

ADMINISTRATOR.

Adminiſtrator non tenetur redddere rationem, niſi de his, quæ ad eius manus peruenerunt, *deciſ.* 203. *num.*2. *&* *deciſ.*261. *num.*3.*&* *dec.*431. *num.*1. *&* *deciſ.*485. *num.*17.

Amplia quamuis ſtipulatio interceſſerit, ſi tamen reuera conſtat illam non habuiſſe effectum, nec proinde ex tali ſtipulatione adminiſtrator ad nihilum tenetur, *deciſ.*431. *num.*2. *&* 3.

Adminiſtrator non tenetur rationem reddere niſi de his, quæ ad eius manus peruenerunt, & talis probatio eſt omninò neceſſaria ad conuincendum adminiſtratorem; *deciſ.*366.*num.*5

Adminiſtrator non poteſt condemnari ad rationem reddendam, niſi in ea quantitate, quam conſtat ad eius manus peruenisſe, *deciſ.* 404. *num.*4.

Admidiſtrator cogi nequit ad reddendam rationem, niſi prius conſtet quid, & quantum ad illius manus peruenit, *deciſ.*485. *num.*4.

Adminiſtrator regulariter ſolum ad redditionẽ rationis, ſed non ad quid certum, & multò minus ad lucra conueniri poteſt, *deciſ.* 375. *num.* 1.

Adminiſtrator declarans nolle amplius negotiũ adminiſtrare, debet Iudex compellere, vt negotium dimittat, adhoc vt Dominus ab alio adminiſtrare faciat, *deciſ.*292. *num.*1.

Adminiſtrator, ſi declarauit nolle amplius adminiſtrare nomine adminiſtratorio, ſed proprio, nõ poteſt deindè tale factum impugnare, *deciſ.*375. *num.*4.

Adminiſtrator non poteſt in aliquo condemnari, niſi conuincatur de dolo vero, & non præſumpto, *deciſ.*485. *num.*25.

Adminiſtrator ſi aliquam ſummam ſolutam deſcribere omiſit in eius libro, talis omiſſio non vitiat, ſi de ſolutione conſtat ex publicis inſtrumentis, *ibidem num.*21.

Adminiſtrator lucra ex adminiſtratione indebitè percepta reſtituere tenetur in quantitate percipi ſolita, *deciſ.*375. *num.* 5.

Adminiſtrator non tenetur reddere rationem de fructibus cenſus non exactis, *deciſ.* 431. *num.* 4.

Adminiſtrator, ſi ſemel rationem reddidit non tenetur ſub prætextu omiſſionis alicuius partitæ iterum reddere cum non præſumatur, quod per dolum fuerit omiſſa, *deciſ.* 261. *num.* 4.

Adminiſtrator tenetur reddere rationem non ſolum pellium animalium demortuorum, ſed etiam fœtuum ex eis natorum, *ibidem num.*7.

Adminiſtrator, qui ſemel rationem reddit, & ſententiam ad ſui fauorem reportauit, vt teneatur ad nouam redditionem rationis conuinci debet, *ibid.num.*8.

Adminiſtrator in qua debiti quantitate fuit condemnatus probatur ex relatione tertij periti iudicialiter electi, *deciſ.*231.*num.*2.

Adminiſtrator pro Domino poſſidere dicitur. *deciſ.*353.*num.*1.

Adminiſtratori datur manutentio in poſſeſſione adminiſtrandi docto de poſſeſſione, *deciſ.* 407.*num.*1.

Contra adminiſtratorem agens ad reddendas rationes probare tenetur, quid & quantum fuerit ab eo adminiſtratum, *deciſ.*203.*num.*3.

Contra adminiſtratorem viget omnis præſumptio, ſi in libro adminiſtrationis deſcribere omiſit, quæ erant adnotanda, *dec.*375.*num.*3.

A D M I S S I O

Admiſſio ad Communiam Presbyterorum exiſtẽ in aliqua parochia debita eſt habenti qualitates adhunc effectum requiſitas, *deciſ.* 301. *num.*1.

Admiſſio ad Collegium, ſi dedit cauſam liti non eſt habenda in conſideratione, *deciſ.*378. *num.*7.

Admiſſiones ad Collegium factæ contra voluntatem fundatoris, & contra mentem Papæ erigentis ſuffragari nequeunt, *ibid.num.*8.

Admiſ-

Admiſſio ad Collegium ſi fuit alias tolerata non exinde infertur, quod ſi fuiſſet in iudicium deducta, exigente iuſtitia permitti debuiſſet, *ibid.num.9.*

Admiſſiones puerorum ad Collegium contra voluntatem Teſtatoris attendi non debent, *deciſ.417.num.7.*

ADMISSIO *ad cauſam.*

Admiſſio ad cauſam non denegatur tertio de cuius intereſſe conſtat, & adhunc effectum ſufficit, quod de eo apparenter doceatur, *deciſ.13.num.1. & dec.188.num.1.*

Ad effectum admiſſionis ad cauſam ex quibus de intereſſe conſtare non dicatur? *dec.10. num.1.*

Ad effectum admiſſionis ad cauſam coloratum, & qualecunque intereſſe ſufficit, *deciſ. 222. num.1.*

ADIVDICATIO *in beneficialibus.*

Adiudicatio in concurſu debetur digniori, & magis idoneo, *dec.138.num.1. & dec.325.nu.1. & dec.394.num.2. & dec.263. num.1. & dec.459. num.2.* & idoneitas maior ex quibus reſultet? *dec.138.num.2.*

Item debita eſt ei qui fuit à maiori parte electus, *dec.241.num.1. & 8.*

Amplia quamuis à minore parte electus melioribus qualitatibus ſit præditus, *ibidem num. 2.*

Item in concurſu debita eſt Sacerdoti, & habenti maiorem ætatem, *dec.343. num.1. & deciſ.394.num.3. & 4. & dec.456.num.1.*

Item ſenior ſemper eſt præferendus, *deciſ. 343. num.7.*

Item debita eſt nullum habenti beneficium in concurſu poſſidentis beneficia, *dec.394.num.5 & dec.459.num.8. Declara num.9.*

Item debita eſt prouiſo, qui omnia narrata in eius gratia verificauit, *dec.422.num.1.*

Item debetur habenti maiores qualitates, *deciſ. 241.num.3. & dec.394.num.1.*

In adiudicatione Beneficij Sacerdos præferri debet ſimplici Clerico, *dec.459.num.2.*

Item Sacerdos, qui ab ordinario ad curam animarum exercendam fuit deputatus in adiudicatione ſemper eſt præferendus, *deciſ.408. num.1.*

In adiudicatione Beneficij pauper ſemper venit præferendus tanquam habens maiores prerogatiuas, *dec.456.num.3. & 4.*

Item non egens diſpenſatione in concurſu egentis, *dec.456.num.5.*

In adiudicatione beneficij patrimonialis Diœceſis Calaguritanæ, neceſſe eſt quod præcedat nominatio, ſiue preſentatio Beneficiatorum, *dec.138.num.5.*

Declara non procedere quando Beneficiatorū præſentatio iam fuit à Rota declarata attentata, quo caſu bene poteſt Rota ad adiudicationem deuenire, *dec.138.num.6.*

Adiudicatio Beneficij quemadmodum debita eſt nullum habenti competitorem, ita eodem modo adiudicari debet, ſi comparere neglexit, *dec.456.num.6.*

Adiudicatio Capellaniæ debita eſt habenti qualitates requiſitas à fundatore, *dec.300.num.1.*

A D V L T E R I V M

Ob Adulterium ab vxore commiſſum poteſt maritus petere nedum Thori ſeparationem, ſed vlterius quod dotem amiſerit, *dec.44.n.1.*

Adulterium probatur ex confeſſione mulieris emiſſa in iudicio criminali, quæ etiam inter eaſdem partes probat in ciuili, iunctis præſertim Teſtium depoſitionibus, *ibidem num.2.*

AE D I F I C A R E

Aedificare quilibet poteſt in ſuo ſolo, *dec.130. num.1.*

AE G I D I A N A

Aegidiana Conſtitutio lib.2. cap.8. appellationem in poſſeſſorio prohibet, *dec.365.num.5.*

Declara non habere locum, vbi de bonis Eccleſiæ licet à Laicis poſſeſſis agitur, *ibid.n.6.*

Amplia quamuis vnum tantū ex pluribus corporibus ſit de directo dominio Eccleſiæ, quia ſufficit, quod ſub vnica actione petitione atque ſententia comprahenſum ſit, vt in totum excludatur ægidiana, & cauſa ſit appellabilis *ibid.num.7.*

Aegidiana prohibens appellationem ſuſpenſiuam locum habet in quocunque poſſeſſorio, *dec.238.num.1.*

Item locum habet in quacunque inſtantia, *ibid. num.2.*

Amplia procedere quamuis ſententia à qua fuit appellatum lata fuerit per cedulam, *ibid. n.3.*

Item locum habet ſtante validitate, & iuſtitia ſententiæ latæ in poſſeſſorio agitato inter perſonas laicas ſuper re prophana, *dec.340.n.1.*

Item locum habet quoties agitur de ſententia lata in poſſeſſorio inter perſonas laicas, *deciſ. 352.num.1.*

Item locum habet in ſententia lata contra laicum in Iudicio poſſeſſorio, etiamſi in Iudicio adſit Clericus ſi comparuit poſt motum Iudicium, nec ſententia de eo mentionem facit, *dec.498.num.2.*

Item ſi perſona Clerici in Iudicio non conſideratur vti principalis, ac proinde priuilegium circa appellationem allegare nequit, *ibidem num.3. Amplia num.5.*

Aegidiana locum non habet quoties in cauſa adeſt Clericus, *dec.117.num.1.*

Quinimo nec locum habet reſpectu aliorum qui ſunt in cauſa, *ibid.num.2.*

Item nec locum habet ſtante nullitate, ſeù notoria iniuſtitia ſententiæ, *dec.25.num.2.*

Aegidiana Conſtitutio an locum habeat in Ciuitate Beneuentana? *dec.365.num.11.*

Aegidiana ne locum habeat ſufficit, quod appellans doceat de Clericatu, *dec.117.num.4.*

Aegidianæ ne locus ſit iniuſtitia ſententiæ debet eſſe notoria, *dec.352.num.34.*

Aegidianæ locus eſt dum verſamur inter perſonas Sedi Apoſtolicæ ſubiectas, *dec.238.num.6.*

Aegidianæ vt locus ſit, ſententiæ tenor attendi debet, *dec.238.num.4.*

Aegidiana ſemper intrat quoties in cauſa non adſunt perſonæ Eccleſiaſticæ, nec agitur de bonis ſub dominio Eccleſiæ, *ibidem num.5.*

Aegidiana Cōſtitutio ſeruatur in toto Statu Eccleſiaſtico, ac etiam in Vrbe, vbi particulare ſtatutum in eo caſu non adeſt, *deciſ. 204. num.2.*

Aegidiana, vt excludatur iniuſtitia ſententiæ con-

Digitized by Google

conſtare debet ex eiſdem actis non autem ex nouiter deductis, *dec.352.num.27.*

Item vt excludatur iniuſtitia ſententię debet eſſe omnino clara, *dec. 240.num.12.*

Aegidiana in renunciatione, & ſimilibus contractibus inſinuationem requirit, *deciſ. 365. num.10.*

Aegidianæ conſtitutionis ſolemnitates etiam in contractu per minorem forenſem in vrbe celebrato requiruntur, *dec.204.num.3.*

AES ALIENVM

Aes alienum fideicommittentis ſolutum præſumitur ex effectibus bonorum, quæ ad manus fideicommiſſarij peruenerunt, vt facere tenebatur, vel ex eis ſibi ſatisfeciſſe, *dec.438. num.11.*

Aes alienum Teſtatoris ante legitimam detrahitur, *dec.495.num.6.*

AESTIMATIO

Aeſtimatio præſtanda eſt quoties id quod alicui relictum eſt præſtari non poteſt, *dec.80.num.1*

Aeſtimatio mobilium hæreditariorum fieri nequit à Petitis, ſi eorũ oculis ſubijci nequeunt nec eorum qualitates in Inuentario deſcriptæ leguntur; itaut eorum valor formiter æſtimari valeat, *dec.509.num.7.*

Ad æſtimationem bonorum donatorum, quãdo donans teneatur, ſi illa non tradidit? vide in verbo *Donans* & verbo *Donatarius*.

AESTIMVM

Ita Aeſtimo Bona laicorum deſcripta tranſeunt in Eccleſiaſticos cum ſuo onere, *dec.346. num.9,*

Declara concluſionem procedere, quando deſcriptio in æſtimo, ſeù Cataſtro fuit legitime facta cum authoritate Sedis Apoſtolicæ, alias ſola deſcriptio in æſtimo onerum naturam non immutat, *ibidem num.10. & 11.*

Bona eo ipſo, quod ab Eccleſiaſticis acquiruntur ab æſtimo Laicorum liberantur, *ibidem num.12.*

AETAS

Aetas probatur ex libro baptiſmatis, *deciſ.102. num.2. & dec.506.num.1.*

Aetas 12. annorum requiritur in Alumnis Seminarij ex diſpoſitione Concilij Tridentini ſeſſ.23. cap.18. ad effectum admiſſionis, *deciſ.405.num.3. Declara num.4.& ſeqq.*

AFFECTIO

Affectio vt diſcernatur ſecundum caſuum contingentiam recurrendum eſt ad voluntatem Papæ, *dec.483.num.10.*

Reliqua circa materiam affectionis vide in verbo *Beneficium affectum*.

AFFINITAS

Affinitas nulla inter viros duarum ſororũ quoad eos oritur, ſed tantum reſpectu vxorum ſuarum, *dec.349.num.15.*

AFFRANCATIO, & AFFRANCARE

Bona affrancata per fideicommittentem cadũt ſub fideicommiſſo, *dec.205.num.3.*

AGNATIO

Agnatio à Teſtatore ex quibus contemplata dicatur? *dec.236.num.14. & dec.258.num.8.*

Agnationis ratio conſiderata cenſetur à Teſtatore ex prohibitione alienationis poſt omnes ſubſtitutiones, *dec.43.num.7.*

Declara non procedere quando ratio expreſſa eſt reſtricta ad perſonas ſubſtitutas, & prohibitio alienationis legitur conſecutiua ad præcedentes ſubſtitutiones, tunc fideicommiſſum vltra perſonas, & caſus expreſſos non egreditur, *ibidem num.8. & 10.* Amplia *nu. 11.*

Ad agnationem Teſtatorem reſpexiſſe colligitur ſi maiorem natu hæredem inſtituit, *dec.326.num.17.*

Item ſi juſſit hæredem aſſumere nomen, & arma familiæ ſuæ, *ibidem num.18.*

Agnatio non cenſetur à Teſtatore contemplata ex onere iniuncto deferendi arma, & inſignia Teſtatoris, quando tale onus non fuit iniunctum pluribus ſubſtitutis nomine collectiuo, ſed aliquibus nominatim, *dec.258.num.9.*

Item nec contemplata, cenſetur ſi teſtator nunquam alienationem, ſeù detractionem prohibuit, & in alia antecedente ſubſtitutione extraneos ſubſtituit abſque onere aſſumendi cognomen Teſtatoris, *ibidem num.10.*

Agnatio per fæminas non conſeruatur, *ibidem num.7.*

Agnationis gradus ſecundum Ius canonicum quomodo computandus? *dec.371.num.1.*

Agnationis gradus alij ſuperioris ordinis ſunt alij inferioris, alij ex tranſuerſio ſiue ex latere, *ibidem num.7.*

Agnationis conſeruatio intelligi debet tantum in caſu expreſſo, & non vltra, *ibidem num.18. Declara num.19.*

Agnationis contemplatio caſum à Teſtatore diſpoſitum non egreditur, *dec.258.num.11.*

Agnationes familiarum conſeruari, Reipublicæ plurimum intereſt, *dec.371.num.20.*

AGNATVS

Agnatus, quod in concurſu ſemper ſit præferendus veriſimile eſt Teſtatorem ita voluiſſe, *dec.326.num.19.*

Agnatus quamuis ſit tranſuerſalis præfertur in ſucceſſione *ex Statuto Rauennaten. Rubric. 11.lib. 3. dec.371.num.2.*

Et dictum ſtatutum comprehendit nedum agnatos lineæ effectiuæ, ſed etiã contentiuæ propter verba prægnantia *ex parte ex latere*, quæ ſunt late patentia, *ibidem num. 3.*

Et verbum *ex latere* adiectum in dicto ſtatuto non poteſt adaptari ad lineam effectiuam, & ſubiectiuam, vel deſcenſiuam & quare? *ibid. num.4.*

Item dictum ſtatutum capit omnes agnatos vſque ad quartum gradum agnatorum computañ ſecundum Ius canonicum, & vſque ad decimum ad excluſionem fæminarum, *ibid. num.9.* & rationes adducuntur *n.11. 12. & 14.*

AGNATI

Agnati ſemper à ſtatutis quando agitur de ſucceſſionibus præferri intelliguntur cognatis, *dec.371.num.10.*

AGNITIO

Agnitio totius debiti inducta cenſetur ex ſuſceptione termini ad ſoluendum, *dec.197.num.4.*

Item reſultat ex ſolutione partis, *dec.316. n.12.*

Agnitio non requiritur in Iure delato à lege vel ſtatuto, *dec.458.num.11.*

Digitized by Google

ALIENATIO *in genere*.

Alienatio facta per viam legati ex diſpoſitione statuti Peruſini imputatur in portionem alienantis, *dec.300.num.10.*

Declara ſtatutum loqui de alienatione facta à maſculis deſcendentibus, non autem de hærede extraneo ad quem caſum illius diſpoſitio non trahitur, *ibidem num.11.*

Item declara ſtatutum loqui de alienatione inter viuos, ideoque non extenditur ad alienata ex cauſa vltimæ voluntatis tanquam caſum omnino diuerſum, *ibidem num.12.*

Alienatio, ſeù aſſignatio rei litigioſæ facta ex cauſa dotis ex quibus cognoſcatur, quod emanauerit ex cauſa voluntaria non neceſſaria *dec.507.num.1.*

Alienatio quando eſt facta lite pendente præſumitur in fraudem paratæ executionis, quo caſu contra tertium executiue procedi poteſt. *ibidem num.2.*

Tanto magis, quando tertius ſcientiam habuit mandati relaxati in actione perſonali, & ſcientia ex quibus reſultet? *ibidem num.3. & 4.*

Alienationes Bonorum hæreditariorum factæ à matre tutrice, & curatrice filiorum non debēt ipſis filijs imputari, *dec.502.num.12.*

In alienationibus, & obligationibus bonorum pupilli cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis neceſſaria eſt, *dec.506.num.10.*

ALIENATIO *bonorum Eccleſiæ*.

Alienatio bonorum Eccleſiæ ſine debitis ſolemnitatibus operatur, vt omnes obligationes, & hypotecæ reſoluantur, *dec.22.num.6.*

Alienatio bonorum Eccleſiæ ſi eſt nulla, tunc ad bona nulliter alienata datur reintegratio, *ibidem num.1.*

Alienatio bonorum Eccleſiæ ex quibus reddetur nulla? *ibidem num.2.*

Teſtes ſuper vtilitate bonorum Eccleſiæ examinati non probant ſi dicunt ignorare valorem bonorum, & quantitatem fructuum ex eis percipi ſolitorum, *ibidem num.4. & 5.*

Alienationis bonorum Eccleſiæ vtilitas eſt concludenter probanda attenta clauſula in Beneplacito apoſtolico adiecta *ſi in euidentem &c.* *ibidem num.6.*

ALIENATIO *feudi*

Alienatio feudi permiſſa quomodo intelligatur? vide in verbo *feudum*, & in verbo *Princeps*.

ALIENATIO *bonorum Emphiteoticorum*.

Alienatio, ſeù translatio bonorum emphiteoticorum, quo caſu facta dicatur de conſenſu Domini? *dec.69.num.17.*

Alienatio Bonorum Emphiteoticorum permittitur ex cauſa dotis, & bona alienata mortua muliere ad vocatos non reuertūtur, ſed transferuntur ad mulieris hæredes, *dec.145.num.6. & dec.280. num.25.* *Declara* cum diſtinctione *num.26.27. & 28.*

Alienatio bonorum Emphiteoticorum ex pacto, & prouidentia non permittitur Emphiteutæ, *dec.280.num.2. & 8.*

Fallit in primo acquirente, *ibid. num.9.* *Declara num.10.*

Alienatio Bonorum Emphiteoticorum, quod fieri poſſit à primo acquirente intelligitur de primo acquirente ex cauſa oneroſa, ſecus vero ex cauſa lucratiua, *ibid.num.13.* & ratio diuerſitatis affertur *num.14.*

Alienatio Emphiteuſis facta in comprehenſos, vt ſubſtineatur duo caſus ſunt diſtinguendi, *ibidem num.21.22.23. & 24.*

Alienatio Emphiteuſis ad tertiam generationē facta cum conſenſu Domini directi cenſetur limitata ad eandem tertiam generationem reſpectu emptoris, nec aliter ad conſenſiendum Dominus cogi poteſt, *dec.136.num.10.*

ALIENATIO *BONORVM FIDEICOMMISSI*.

Alienatio bonorum fideicommiſſi ex cauſa neceſſaria impedit fideicommiſſario immiſſionem, *dec.24.num.1.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi particularis ex cauſa dotis, vel legitimæ prohibetur ſtantibus alijs bonis fideicommiſſi vniuerſalis, *dec.24.num.2.*

Alienatio rei particularis ſi ſit à Teſtatore prohibita, elicitur contraria voluntas quo ad alia, *ibid.num.4.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi facta pro cōſtituenda dote filiæ illegitimæ, licet per illius obitum dos reuertatur ad fideicommiſſum, nihilominus alienatio facta ſubſtinetur, ſed competit actio fideicommiſſario agendi contra maritum, vel hæredes illegitimæ pro recuperatione dotis, *dec.24.num.9.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi ex cauſa dotis operatur vt bona alienata exeant de fideicommiſſo, non obſtante quod iterum ſint redempta, *dec.45.num.11.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi ex diſpoſitione *Auth. res quæ* eſt permiſſa ob neceſſitatem qua fideicommittens ad dotandum ſi viuus eſſet teneretur, *dec.116.num.7.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi permittitur in ſubſidium, quatenus bona libera non extent, *dec.152.num.4.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi quando eſt permiſſa à fideicommittente pro dotandis fæminis tunc actione directa agi poteſt contra eius bona, & non ſubſidiaria *Auth. res quæ*, *dec.159.num.6.* *Declara num.7. & 8.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi eo facilius permiſſa intelligitur in ſubſidium deficientibus bonis liberis, quoties fideicommittens mandauit bona conſeruari in agnatione, alias enim ſi extantibus bonis liberis alienari poſſint non conſeruarentur in agnatione, & de facili fideicommiſſum exhauriretur, *ibidem num.9.*

Facultas alienandi, ſiue hypotechandi bona fideicommiſſi data à fideicommittente ex cauſa dotis intelligitur in ſubſidium deficientibus ſcilicet bonis liberis, *dec.262.num.1.*

Et exiſtentia bonorum liberorum tempore reſtitutionis dotis ex quibus probetur? *ibid.nu.2.*

Et pro exoluendo ære alieno fideicommittentis bona fideicommiſſi benè valent alienari, *dec.24.n.2. & dec.45.num.1.3. & 8.*

Alienatio bonorum fideicommiſsi pro diſſoluendo ære alieno Teſtatoris eſt permiſſa deficientibus alijs bonis, ex quibus illud perſol-

ui

Digitized by Google

ui valeat, *dec.214.num.8.*

Alienatio Bonorum fideicõmiſſi permiſſa non eſt grauato pro ex ſoluendo ære alieno Teſtatoris ſi præuenit tempus ſolutionis in præiudicium vocatorum, *dec.408.num.5.*

Item alienatio non eſt permiſſa ſtantibus bonis liberis nempè ſtabilibus, mobilibus &c. *ibid. num.6.*

Et ſufficientia bonorum liberorum probatur ex inuentario, ſdum non conſtat de contrario, *ibidem num.3.*

Alienatio bonorum fideicommiſsi reputatur valida, quoties facultas alienandi fuit à fideicommittente conceſſa; *dec.426.num.3.*

Declara non procedere ſi modus à fideicommittente in teſtamento præſcriptus ſeruatus non fuit, tunc enim alienatio redditur nulla, & inualida, *dec.426.num.4.*

Alienatio reſoluto Iure alienantis reſoluitur, *ibidem num.5.*

Licentia alienandi bona fideicommiſsi vide in verbo *licentia.*

Alienatio Bonorum fideicommiſsi facta habita fide de prætio non tenet ſi prætium erat inueſtiendum pro reintegratione fideicommiſſi, quod ſtatim fieri debet, *dec.476.num.5.*

Alienatio bonorum fideicommiſsi, quando eſt à Teſtatore prohibita tunc Bona alienata vindicari poſſunt à fideicommiſſario, quamuis in alienante non concurrat ſcientia prohibitionis, *dec.484.num.16,*

Alienatio Bonorum fideicommiſsi permiſſa eſt hæredi grauato ſi creditor hæreditatius euadit non obſtante fideicommiſso, & prohibitione alienationis, *dec.24.num.12.*

Alienatio prohibita reſpectu certæ rei particularis non præiudicat creditori habenti generalem hypotecam, quin ſuper eadem re poſſit executionem facere, *ibidem num.5.*

Alienatio Bonorum fideicommiſsi ſubſtinetur nec officit emptori, quamuis appareat in hæreditate ad fuiſſe pecunias credita, & alia mobilia, ſi non conſtat dicta mobilia, & credita fuiſſe per grauatum ante alienationem diſtracta, *ibidem num.6.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi cẽſetur permiſſa inter vocatos ad fideicommiſſum, *deciſ. 221. num. 7.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi fieri poteſt ab vltimo fideicommiſſario abſque pœna caducitatis, *ibid. num.27.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi facta non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, necnon ſententia executoris nunquam dici poteſt in ſtatu validitatis, *deciſ.367. num.3.*

Alienatio facta à Grauato ante preſentationem Breuis Apoſtolici ſuper derogatione fideicõmiſſi executori non ſuffragatur, *deciſ.67.n.12.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi facta ſine licentia, & ſententia executoris pro derogatione fideicommiſſi non ſubſtinetur, *deciſ. 113. num.4.*

Alienatio bonorum fideicõmiſſi vt ſubſtineatur requiritur, quod creditores vrgeant debitorem, *deciſ.67.num.7.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi ſtante prohibitione Teſtatoris non validatur per conſenſum vocatorum, quinimò poteſt per alienantem impugnari, *ibid.num.9.*

Alienatio bonorum fideicommiſſi quando fuit ab initio nulla nõ poteſt deinde poſt ius quæſitum fideicommiſſarijs conualidari, *dec. 113. numer. 6.*

Alienationis prohibitio prolata in caſu cõfiſcationis non extendit fideicommiſſum in caſu mortis, *deciſ.43. num. 9.*

Alienationis prohibitio facta à Teſtatore non præiudicat creditoribus hypothecarijs, *dec.45. numer. 2.*

Alienationis prohibitio non comprehendit ea, quibus nec verba, nec qualitates prohibitionis conueniunt, *deciſ.228.num.1.*

Alienationis prohibitio non comprehendit caſum dotis, *ibid.num.17.*

Alienata primo loco in detractiones computatur, *deciſ.205. num.7.*

Alienata primo loco per grauatum præſumitur in extinctione eius crediti fuiſſe electa, *deciſ. 211.num.3.*

Alienata per grauatum in detractiones imputantur, *deciſ.349.num.6.*

Alienationes quo caſu præſumantur adæquare detractiones? *ibidem num.9.*

Alienationes modicæ legitimam in maiori quantitate debitam non auferunt, *deciſ. 359. num. 5.*

Alienationes ſi hæres grauatus fecit præſumitur de legitima, alijſq; detractionibus ſatisfactus, niſi contrarium probetur, *deciſ. 370. num.1.*

Alienationes fuiſſe factas à grauato non ſufficit allegare contra tertium poſſeſſorem, niſi probentur anteriores, cum tertius poſſeſſor habeat intentionem fundatam, pro ſe, quod alienatio ſibi facta fuerit prima, *ibid. num.2.*

Declara, num.3.

Alienationes factas à Grauato, ſi tertius poſſeſſor negat fuiſſe anteriores, tunc onus probandi incumbit fideicommiſſario, ſi vero allegat illorum inſufficientiã tunc onus probandi dictam inſufficientiam ei incumbit, *ibidem num.4.*

ALIENATIO *bonorum minoris.*

Alienatio facta à Minore habente Curatorem an Iuramento conualidetur? *dec.221. num. 11.*

Alienatio facta à Minore habente Curatorem cum iuramento eſt valida, ratio eſt quia iuramentum maiorem repræſentat, & alienationem cum decreto Iudicis factam ſubſtinet *ibidem num.13. & 14.*

A L I M E N T A

Alimenta vltra dotem, quod fuerint marito promiſſa, ex quibus probetur? *dec.4.num.1.*

Alimenta ſi fuerunt promiſſa vltra dotem non compenſantur cum fructibus dotis non ſolutæ, quia reputantur nunquam pars quantitatis promiſſæ pro ſumma totius dotis, *ibidem num.6.*

Item habent diuerſam naturam à fructibus dotis, quia ſi alimenta data non fuiſſent, maior dos ſolui debuiſſet, *ibid.num.7.*

Alimenta, & ſumptus litis maritus non tenetur ſubminiſtrare vxori agenti pro conſecutione

Digitized by Google

ſuæ dotis contra debitorem, & promiſſorem dotis; ſed illa debentur à debitore, *deciſ.234. num.15. Declara num.16.*

Alimenta vxori ſine cauſa à viro diuertenti extra propriam domum à viro non debentur, *deciſ.235.num.4.*

Onus autem probandi huiuſmodi cauſam incumbit vxori, *ibid.num.5.*

Et donec cauſa probetur, receſſus vxoris à Domo viri propria authoritate dicitur Iuris præſumptione culpoſus, *ibid.num.6.*

In alimentorum, & ſumptuum litis taxatione quoad quantitatem materia eſt arbitraria, *dec.234.num.6.*

Et arbitrium in taxatione alimentorũ, & ſumptuum litis regulatur à ſolito, *ibid.num.7.*

Solitum taxandi quantitatem alimentorum, & ſumptuum litis mulieri petenti dotem eſt ad rationem ſcut. quinque pro centenario, ſi dos eſt promiſſa in pecunia, prout ad hanc ſummã & non minus Rota taxare conſueuit, *ibid.nu.8.*

Alimenta mulieri dotem petenti taxantur ad quantitatem, fructuum dotis quando nobilitas, & conditio dotatæ, & dotantis ac familiæ viri id expoſtulat, *ibid.num.10.*

Alimenta præſtanda ſunt à marito diuite vxori pauperi, quamuis dotem non habuerit, *ibid. num.11.*

Alimenta, & ſumptus litis debentur vxori à debitore dotis quamuis babeat maritũ diuitem *ibidem num.12.* & DD. in contrarium allegati declarantur, *num.13.*

Alimenta præſtanda ſunt à marito vxori, ſi illã indotatam accepit, cum hoc ſibi imputari debeat, *ibid.num.13.*

Secus ſi illam dotatam accepit, & dos ei ſoluta non fuit, tunc vxorem alere non tenetur, *ibidem num.14.*

ad Alimenta non reſtringitur vſusfructus vxori relictus ſecundum conſuetudinem Bulgari, quando verba contrarium ſuadent, *deciſ.452. num.10.*

Alimenta ſuper bonis fideicommiſſi aſcendentium pupillus conſequi poteſt, *dec.506.nu.11.*

Alimenta, vt hæres grauatus conſequi valeat ex bonis fideicommiſſi neceſſe eſt, vt conſtet nõ adeſſe bona libera, *ibid.num.13.*

Alimenta præſtare recuſans necare dicitur, *deciſ.98.num.8.*

Alimenta, quando ſunt debita vigore tranſactionis, tunc intentio petentis alimenta dicitur bene in tranſactione fundata, *dec.182.num.1.*

Maximè ſi bis fuit prima tranſactio confirmata, ex qua maior oritur animi declaratio præſtandi alimenta, *ibidem num.2.*

Alimentorum quantitas reſeruata in donatione fauore donantis debetur abſque vlla diminutione, & potiſſimum attendi debet, *dec.380. num.1.*

Alimenta nedum præſtanda ſunt à donatario filiæ donantis, ſed ad quantitatem legitimæ ei conſtituenda dos, *ibid.num.3.*

Alimenta poteſt donans in maiori quantitate pro ſuſtentatione eius vitæ, quam in donatione ſibi reſeruauerat conſequi à donatario, *ibidem num.5.*

Alimenta intra triennium non ſunt à patre præſtanda, ſed à matre quæ infantem lactare tenetur, *dec.410. num.9.*

Alimenta ſi conſequi debent ſuper aliquibus bonis, & ſuper illis fuerunt impedimenta præſtita, tunc præſtanda ſunt ab eo, qui impedimẽtum præſtitit, *dec.182.num.4.*

Alimenta, quando ſunt debita ex contractu, & Iure actionis, etiam non probata paupertate conſequi valent, & nil refert, an alimentarius babeat aliunde, *ibid.num.5.*

Alimenta proprio Curato parochiani præſtare tenentur, quoties Eccleſia parochialis dotem non habet, *dec.413.num.7.*

Alimenta, & ſumptus litis debentur filiæ Iure actionis petenti dotem ab hærede patris, *deciſ.234.num.1.*

Ad alimenta cõſequenda ac ſumptus litis præſumptio boni Iuris reſultat ex ſententia ad fauorem collitigantis, *ibid.num.2.*

Alimenta, & ſumptus litis Rota ſemper decernere conſueuit concurrentibus duobus requiſitis nempè præſumptione boni Iuris, ac paupertate, *ibid.num.5.*

Poſſidens bona pro alimentis præſtandis obnoxia, ſi fructus ex eis percepit tenetur pro alimentis præteritis, nec ſuffragatur oblatio reſtituendi bona, *dec.182. nu.6.*

De alimentis ſubminiſtrandis pauperibus quoties agitur, tunc mandatum relaxari poteſt etiam tempore feriarum, quamuis Iure actionis debeantur, *ibid.num.3.*

ALLEGANS

Allegans rem feriatam probare tenetur, *deciſ.84 num.2.*

ALTERNATIVA.

Alternatiuæ acceptatione ſtante, Menſis Apoſtolicus quandoque euadit ordinarius, *dec.87 num.10.*

Declara ſolam acceptationem non ſufficere niſi etiam probetur, quod Epiſcopus de eo tempore reſideret, *ibid.num.11.*

Et hæc probatio facienda eſt per fundantẽ sè in alternatiua ſiue actor ſit, ſiue reus, *ibid.n.12.*

Alternatiuæ priuilegio, vt Epiſcopus careat ſufficit, quod initio menſis ſit abſens, *ibid. n.13.*

Alternatiua non gaudet Epiſcopus, quando imminente vacatione propter infirmitatem beneficiati redit ad Diæceſim, eoque defuncto recedit, *ibid. num.14.*

Alternatiua non gaudet Epiſcopus in beneficijs liberæ collationis ſibi competentis vigore concordiæ inter ipſum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmatæ, ſtante ſpeciali præſeruatione Pontificis quoad iſta beneficia, *deciſ.278.num.2.*

Non tamen per hoc cenſetur Epiſcopo præiudicatum ad effectum alternatiuæ quoad ea beneficia, quorum liberam collationem aliunde, quam ex concordia habebat ex interuentu Capituli, *ibid.num.3.*

Alternatiua locum habet in beneficijs liberæ collationis, *dec.296. nu.5.*

Alternatiua in beneficijs ſimultaneę collationis locum non habet *dec.278.num.16.*

Alternatiua vt locum habeat ſufficit, quod Epiſco-

ſcopus ſit in quaſi poſſeſſione liberè conferē-di ſolus, *deciſ.296.num.7.*

Quod amplia procedere quamuis Capitulum circa ſimultaneam bonum Ius fouerer in peritorio, *ibid.num.8.*

Alternatiuæ acceptatio ſuperueniens operatur, vt menſis ordinarius euadat Apoſtolicus quāuis menſis, qui cæpit eſſe Apoſtolicus è conuerſo non efficiatur ordinarius, *dec.278.nu.27.* & ratio diuerſitatis affertur *num.28. & 29.*

Et tunc Beneficia in toto mēſe Apoſtolico cępto ante alternatiuam ſunt reſeruata, ideoque in gratia alternatiuæ habentur omnia Beneficia in eo menſe vacatura pro exceptuatis, *ibidem num.30. & 31.*

Alternatiuam Epiſcopus in ſuo menſe acceptando cum poſſit in fine eiuſdem menſis acceptare ſibi præiudicat, ita pariter Papa alternatiuam concedendo in menſe apoſtolico cum poſſit illam concedere in fine menſis similiter ſibi præiudicium infert, *ibid.num.33. Declara num.35.*

ALVMNVS

In alumnis Seminarij ex diſpoſitione S. Conc. Tridentini ſeſſ.23.cap.18.requiritur in eorum admiſſione ætas 12. annorum, *dec.405. num.8.*

Alumni ex collegio non debent expelli quamuis parentes de malo tractamento conquerentur, quia filius non poteſt facto patris priuari, *ibid.num.8.*

AMITA

Amitæ æqualiter ſuccedunt nepotes, *deciſ.198. num.7.*

AMOTIO *in Curatis* vide in verbo *Beneficia manualia*, & verbo *remotio*.

AMOVIBILITAS

Amouibilitas in beneficijs Curatis repugnat, ſiue attendetur diſpoſitio S.Conc. Tridentini ſiue Iuris communis, *dec.53.num.4. Intellige nu.23.*

Admitti nequit non obſtante quacunque contraria conſuetudine, *ibid.num.15.*

Amouibilitas in beneficijs Curatis, quod repugnet Sac. Concil. Tridentino, quomodo hæc concluſio ſit intelligenda? *ibid.num.24.*

ANCHARAN. *in Clementin. prima de Exceſſ.Prælat.num.16.* loquens de Curatis Hiſpalenſibus vocat adiutores in Cura, *ibid.num.61.*

ANIMA

Animarum ſaluti conſulendum, ac litigantium malitijs occurrendum eſt, *dec. 215. num.8.*

ANIMVS

Animus ex facto declaratur, *dec.151. num.12.*

Ad animum alicuius eliciendum magis eius opinio, quam veritas attenditur, *dec.277.n.18*

Animus præcedens ex actibus ſubſequentibus declaratur, *dec.278.num.18.*

ANNEXVM

Annexum quicquid eſt Canoniæ definit eſſe temporale, & ſpirituale efficitur, *deciſ. 144. num.3.*

Annexum Canoniæ, quando non eſt irreuocabiliter, tunc reputatur ſeparabile, & temporale, *ibid.num.4.*

Contrariam opinionem videtur amplecti Rot, *num.5.*

ANNIVERSARIVM

Anniuerſarium quandoque pro Cappellania accipitur, quando illud verbum profertur ab imperito, vel fæmina, *dec.313.num.7.*

ANNONAE PRAEFECTVS

Edictum Præfecti Annonæ de anno 1648. cōprehendit ſolum terras Noualium, ſeù vt vulgo dicitur la *maeſe* & excipit Terras vt vulgo dicitur *le Colte*, *dec.494.num.10.*

ANTERIORITAS

Anterioritas Iurium præſeruata cenſetur venditori ſtante reſeruatione dominij, vel hypotecæ in Inſtrumento venditionis, *deciſ. 127. num.10.*

APOCA

Apoca continens conditionem de preſenti, quā deficere certum eſt nulla eſt & inualida, *deciſ. 21.num.49. Declara num.51.*

Apoca contra ſcribentem probat, & obligationem producit, *dec.226.num. 2.*

Apoca priuata ſuſpecta de antidata nō attēditur in concurſu publici Inſtrumenti, *dec.410.n.1.*

Apoca ſtante partis oppoſitione debet recognoſci, *dec.494.num.3.*

Declara non procedere, quando pro veritate apocæ concurrit partis confeſſio, quæ loco recognitionis deſeruit, *ibid.num.4.*

In apoca aliqua ſi quis ſit obligatus cenſetur etiam virtualiter obligatus ad omne id, quod in ipſa continetur, *dec.4.num.4.*

Apochæ confectæ poſt inſtrumentum à contrahentibus an illud arguant de ſimulatione? vide in verbo *ſimulatio*.

APOPLEXIA

Apoplexia fortis ſenſuum omnium ruinam ſecum affert, *dec.363.num.11.*

APPELLANS

Appellans à mala relatione Examinatorum ſi deinde inſtetit pro mandato de præſentando cenſetur approbando dictam relationem appellationi interpoſitæ renunciare, *deciſ. 111. num.6.*

Appellans à mala relatione Examinatorum ſi ſtatim adijt Iudicem appellationis, & ſe examini obtulit non eſt ei imputandum ſi ſtatim examinatus non fuit, *dec.131.num.1.*

Appellans qui proſequi vult cauſam appellationis ſuper infirmatione ſententiæ primæ Inſtantiæ tenetur proceſſum ſemel amiſſum iterum ſuis expenſis tranſportare, *dec.193. n.7.*

Alias enim amiſſis ſcripturis appellans ſuæ intentionis fundamentum in iuſtitia ſententiæ conſiſtens probare non poſſet, *ibid.num.8.*

Appellans quoad acta, quibus poſtquam fuerunt tranſportata vti velit pro ſua portione expenſas ſubire tenetur, *ibid.num.10.*

Appellans ſi dat de attentatis tenetur concludēter probare geſta poſt ſententiam, & appellationem interpoſitam, *dec.223.num.1.*

APPELLANS

Appellans ſi vtitur actis per appellantem tranſportatis tenetur ex diſpoſitione Sac. Concil. Tridentini expenſas pro ſua portione ſubire, *deciſ.482.num.1.*

Appellatus cenſetur vti actis per appellantem tranſportatis, ſi illa à Notario ad effectum vi-

dendi

Digitized by Google

dendi accomodari fecit, *ibidem num.2.*

Amplia concluſionem procedere nedũ in gradu appellationis, ſed etiam cauſa pendente in gradu reſtitutionis in integrum, dum eadem ratio in ea non militat, *ibid.num.3.*

APPELLATIO

Appellatio ad vtrumque effectum datur ab inſtitutione quoties fuit iudicialiter proceſſum quia tunc inſtitutio ſiue collatio vim habet diffinitiuæ, *dec.48.num.2.& dec.223.num.5.*

Item ad vtrumque effectum datur in prouiſione beneficiorũ, quando fuit iudicialiter proceſſum, *dec.111.num.1.*

Appellatio deuolutiua datur ſolum in prouiſione parochialium, *dec.48.num.7.*

Appellatio à mala relatione examinatorum reddit attentata omnia poſt eam gusta, *deciſ. 439.num.1.* quod tamen *Declara* ſi fuit iudicialiter proceſſum, *dec.279. numer.3.4. & ſeqq. & dec.361.num.1.*

Appellatio datur à mala relatione Examinatorum ſi fuit iudicialiter proceſſum, *deciſ. 361. num.1.*

Appellatio à mala relatione Examinatorum eo magis venit admittenda ſi concurrit grauamen, *ibid.num.6.*

Appellatio à mala relatione examinatorum datur ſuſpenſiua, quando agitur de beneficio ſimplici, *dec.439.num.2.*

Appellatio à mala relatione examinatorum nõ datur, quando plures oppoſitores æqualiter fuerunt approbati ad ſimplicia,quia tunc ceſſat grauamen, *dec.111. num.3.* quod tamen *Declara num.4. & 5.*

Appellatio à mala examinatorum relatione nõ datur ei, qui æqualiter cum alijs oppoſitoribus fuit approbatus, *dec.351.num.2.*

Appellatio à mala relatione examinatorum, quando fuit à Signatura Iuſtitiæ ſimpliciter admiſſa, tunc omnia medio tempore geſta ſunt attentata, & commiſſio retrotrahitur ad diem malæ relationis, *dec.279. num.1. & deciſ. 439. num.2. & 3.*

Appellatio datur à ſententia mixti executoris, *dec.229.num.1. & 14. & dec.248.num.3.*

Item datur à decreto lato in materia præcedentis, *dec.242.num.6.*

Item datur à denegatione prorogationis termini pro ſubiiciendo ſe examini, *dec.128.num.5.*

Appellatio coram Iudice interponi debet, *deciſ. 48.num.13.*

Appellatio extraiudicialis non poteſt cauſare attentata, nec minus impedire immiſſionem in poſſeſſione, *dec.97.num.16.*

Præſertim ſi non fuit intimata appellatio, *ibid. num.7.*

Appellatio non ſuſpendit executionem in Parochialibus collatis per concurſum, *ibid. nu.18.*

Appellatio ſimpliciter à Signatura admiſſa eſt ſuſpenſiua ad vtrumque effectum, *deciſ. 439. num.3.*

Appellatio licet ſit deſerta remanet cauſa nullitatis, quando æque principaliter eſt commiſſa. *dec.121.num.2.*

Appellatio non proſecuta habetur, ac ſi non eſſet interpoſita, *dec.432.nu.2. & dec.433. n.2.*

Pentingerij

Appellatio ſuſpenſiua non datur à ſententia ſuper prouiſione Parochialium ex diſpoſitione Conſtitutionis ſa.me.Pij V. & ideo ſententia poteſt executioni demandari, *dec.437. n.4. Declara num.5.*

Appellatio ſuſpenſia non admittitur à decretis factis in viſitatione ex diſpoſitione *Sac.Concil. Tridentini ſeſſ.24. cap.10. de reformat. deciſ. 330. num.4.*

Appellatio ſimpliciter ſolet admitti in cauſis Calaguritanis, attento quod plerumque ad præſentationem, & prouiſionem beneficiorum proceditur in forma Iudicij contentioſi, *deciſ.279.num.2.*

Appellatio interpoſita poſt conſumptam executionem, actus tanto temporis ſpatio ante geſtos attentatos reddere nequit, *dec.344. nu.15.*

Appellatio, quando fuit interpoſita à mala relatione examinatorum de partibus tunc etiam examen fieri debet in Curia, *dec.263. num.4.*

Appellatio in gradu reſtitutionis in integrum effectum ſententiæ ſuſpendit, *dec.504.num.1.*

Appellatio litem confirmat, *dec.320.num.14.*

Appellatio datur propter grauamen, quod eſt cauſa appellationis, *dec.351.num.3.*

Appellatio vbi non datur, tunc geſta poſt ſententiam, nec per viam attentatorum,nec per viam nullitatis reuocanda veniunt, *ibid.nu.4.*

Poſt appellationem interpoſitam omnia geſta ſunt attentata, & reuocanda, *dec.437.num.2.*

Poſt appellationem interpoſitam nihil eſt innouandum, quando ſententia de ſui natura eſt appellabilis ad vtrumque effectum, *deciſ.437 num.3.*

APPELLATIO *in ſpecie.*

Appellatione *Domus* Teſtatoris veniunt, tam qui ſunt de familia per coniugium, quam per aggregationem, *dec.43.num.4.*

Præſertim, quando aggregatio eſt facta ab ipſo Teſtatore, *ibid.num.5.*

Appellatione *Apotecha* venit Horreum, ſiue granarium, *dec.312.num.2.*

Maximè quando à Granario ad Apotecham patet aditus, *ibid.num.3.*

Appellatione *filiorum* in contractu matrimonij, ac in dote, ſeù donatione fauorem filiorum concernente veniunt, tàm maſculi, quàm fœminæ, *dec.174.num.21.*

Præcipue, quando ſumus in diſpoſitione fœminæ, *num.22.*

Appellatione *filiorum* veniunt etiam fœminæ, *deciſ.258.num 6.*

Appellatione *rei* venit regulariter quicquid ad eius vſum deſtinatum eſt, *deciſ.312. num. 4.* & deſtinatio ex quibus reſultet? *num.6.*

Appellatione *ſucceſſorum* in materia indifferenti, veniunt extranei, & quicunque hæredes, *deciſ.311.num.1.*

Et ſi plures ſunt hæredes, omnes cenſentur vocati propter vniuerſalitatem verbi *Succeſſorum* in plurali, *ibidem nu.2.*

Appellatione *maioris natu* non venit ſenior de familia, ſed tantum primogenitus reſpectu ad alios filios communis patris, non autem filios tranuerſalium de familia, *ibid.num.19.*

Digitized by Google

APOTECHA

In apotecha merces exiſtentes, & deſtinatæ ad illius vſum veniunt ſub mandato de manutenendo de apotecha loquente, *deciſ.*112.*nu.*1.

Apotechę appellatione venit granariũ, ſiue horreum, *ibid.nu.*2.

Maximè quando à granario ad apothecam patet aditus, *ibid. nu.*3.

APPROBATIO

Approbatio oriens ex productione ſcripturæ ſolum verſatur circa ea, quæ ſunt ad ſubſtantiam actus, & ueritati non repugnant, *deciſ.* 151. *num.*14.

Approbatio teſtamenti nulli ex quibus excludatur? *deciſ.*194.*nu.*12.*&* 13.

Approbatio teſtamenti nulli in concordia numquã inducta dicitur, ſi Iudex nec partes ſcientiam nullitatis habuerunt, nec ſufficit generalis mentio teſtamenti, *ibid.nu.*14.

Approbatio ad curam animarum ſpectat ad Epiſcopum de Iure communi ex forma Conſtitutionis Pianæ, *deciſ.*171.*nu.*12.

Approbatio Vicarij, ſeu licentiam curam animarum exercendi ſpectat tàm de Iure communi, quàm vigore Conſtitutionis Pianæ ad Epiſcopum, *deciſ.*288.*nu.*13.

Approbatio in examine probatur ex relatione examinatorum, *deciſ.*343.*num.*11.

Approbationes, ſeu admiſſiones ſtante præcedenti conuentione factæ cenſentur in executionem dictæ conuentionis, ac in vim obligationis, & non ex gratia, *deciſ.*288.*nu.*6.

AQVA

Manutentio in quaſi poſſeſſione excolandi aquam in prædio aduerſarii quando ſit concedenda? vide in verbo *Manutentio.*

Damnum ab excreſcentiam aquarum? vide in verbo *Damnum.*

ARBITER

Arbiter aſſumitur a partibus, Iudex verò à Principe, vel à lege, *deciſ.*491.*nu.*4.

ARBITRIVM

Arbitrium regulatur à Iure, *deciſ.*64.*num.*1.*&* *deciſ.*87.*numer.*1.*&* *deciſ.*360. *numer.*7. *&* *deciſ.*402. *num.*1.

Arbitrium boni viri Importat clauſula *Prout ſibi videbitur*, *deciſ.*326.*num.*14.

Arbitrium in taxatione alimentorum regulatur à ſolito, *deciſ.*234 *num.*7.

Arbitrium quod Sacrum Concilium Epiſcopo tribuit eligendi ex approbatis, quem maluerit, cenſetur ipſi tanquam bono viro conceſſum, vt digniorem præeligat, *deciſ.*271.*num.*9.

Arbitrium pro retardatione executionis litterarum Apoſtolicarum, vt intret ſufficit, quod dubia reddatur iuſtitia immiſſionis conceſſæ, *deciſ.*425.*num.*30.

Arbitrio Beneficiatorum Diœceſis Calaguritanæ remittitur à motu proprio Clement. VIII. præſentandi, quem maluerint ex pluribus approbatis ad curam animarum, *deciſ.*468. *numer.*2.

Tale enim Arbitrium regulandum eſt à Iure, vt ſcilicet digniorem præſentent inter plures ad curam animarum approbatos, *ibid.num.*3.

Item intelligitur quando nõ conſtat de alicuius inter præſentatos ad curam animarum præeminentia, ſecus è contra, *ibid.nu.*4.

ARCHIDIACONATVS

Archidiaconatus in Hiſpania non eſt prima dignitas, quia in ſæcularibus Eccleſijs eſt Decanus, & in Regularibus Prior, *deciſ.*347.*num.*11.

In Archidiaconatibus Hiſpaniæ Doctoratus nõ requiritur, *ibid.nu.*12.

Archidiaconatus quod ſit dignitas, non tamen maior poſt Pontificalem in litteris narratus ſufficit ſemiplena iuſtificatio, *ibid.nu.*17.

Archidiaconatus vna cum Canonicatu ſolitus retineri abſque diſpenſatione Apoſtolica probatur ex teſtibus de viſu, ac de publica voce, & fama, *ibid.num.*18.

ARCHIEPISCOPVS

Archiepiſcopus Hiſpalenſis eſt Parochus vniuerſalis in tota Diœceſi, & adminiſtrat curam animarum per Curatos ad nutum amouibiles *deciſ.*15.*num.*12.

Archiepiſcopus Beneuentanus vigore Indulti *Sixti IV.* poteſt conferre beneficia debita Ciuibus Beneuentanis eius familiaribus, *dec.*354. *num.*6.

Et familiaris ad hunc effectum quiſnam dicatur? *ibidem num.*7.

ARCHIPRESBYTER

Archipresbyter Caſtri regalis eſt Parochus totius terræ, & curam exercet per Presbyteros amouibiles, *deciſ.*53.*num.*41.

ARGVMENTVM

Argumenntum de maiori ad minus non valet in reſcriptis, vbi vertitur præiudicium tertij, *deciſ.*51.*numer* 9.

Argumentum bene procedit à reſignatione ad coadiutoriam, dum ſpe non differunt, *dec.*303. *num.*14.

ARTICVLI

Articuli fruſtra petuntur admitti in Curia ſuper articulo, cuius diſcuſſio pendet in partibus, *deciſ.*167.*num.*2.

Articuli in Curia admittuntur etiam quando eſt dubium, an debeat admitti, *deciſ.*227.*nu.*1.

Articuli quando ſunt irreleuantes, tunc ſtylus admittendi examen in Curia non attenditur, *deciſ.*167 *nu.*7.

Articuli in cauſa prophana paſſim admittuntur nam data releuãtia ſemper datur facultas probandi, *dec.*187. *num.*1.

Articuli quando ſunt releuantes, tunc facultas ad probandum materiam articulatam denegari non poteſt, *ibid. num.* 2.

Articuli vnius releuantiæ ſufficit, vt veniant admittendi, *ibid. num.*8.

Articuli irreleuantes admitti non debent, *dec.*475 *num.*7.

Articulorum releuantia ad effectum remiſſoriæ ex quibus reſultet? *dec.*491. *num.*3.

Articuli poſt dicta, & teſtificata quando ijdem ſunt cum alijs datis non ſunt denuò admittendi? *deciſ.*187. *num.*3.

Sufficit pro illorum admiſſione, quod articuli noui in ſubſtantia ſint diuerſi, & contineant materias non contentas in primis articulis, & ex quibus diuerſitas reſultet? *ibid. num.*4.

Arti-

Digitized by Google

Articuli non ſunt admittendi poſt didicita, & teſtificata, *deciſ.* 475. *nu.* 1. & hoc ob timorem ſubornationis, *num.* 5.
Item nec etiam poſt rem iudicatam, *ibidem, num.* 2.
Item nec minus quando tendunt ad euertendas deciſiones, *ibid. num.* 3.
Dicta teſtium ad effectũ admiſſionis articulorũ dicuntur didicita, quando parti innotuerunt per communicationem Summarij, *ibid. num.* 4.
Item nec ſunt admittendi, ſi concurrit ſuſpicio protrahendi cauſam, *ibid. num.* 6.
Articuli in cauſa matrimoniali ob ſui grauitatem admittuntur in caſibus, in quibus alias reijcerentur, *deciſ.* 268. *nu.* 9.
Articuli noui, vt ſint admittendi, ſufficit, quod contineant materias magis diſtinctas, ac ſpecificatas ab alijs articulis aliàs datis, *dec.* 187. *num.* 5.
Articuli ceſſante intereſſe articulantis non admittuntur, *deciſ.* 167. *num.* 6.

ASSECVTIO.

Per aſſecutionem ſecundi incompatibilis inducitur renunciatio, ſeu vacatio primi, non attento, an illud ex cauſa oneroſa, vel lucratiua fuerit obtentum, *dec.* 223. *num.* 19.

ASSECVRATIO NAVIS.

Pro aſſecuratione Nauis poteſt aliquid paciſci, *dec.* 81. *nu.* 11. *Declara nu.* 13.
Hæc concluſio multos habet contradictores, *ibid. num.* 12.

ASSENSVS.

Aſſenſus regius eſt omninò neceſſarius ad hoc, vt feudum fideicommiſſo ſubijci poſſit, *deciſ.* 167. *num.* 3.
Cum aſſenſu regio quoties feudum alienatur, tunc pretium non remanet feudale, ſed demaniale, & proprium ipſius alienantis, *ib. num.* 4.

ASSERTIO.

Aſſertio Iudicis in decreto ex quibus dicatur modificatiua, & declaratiua, quæ fiunt cum aliqua reſeruatione, *dec.* 35. *num.* 9.
Aſſertio filij familias, quod ſeorſum à patre vixit, & tacitè ſit emancipatus, & creditor iuſtam habuit cauſam credendi operatur, vt Senatus Conſultum Macedonianum locum nõ habeat, *deciſ.* 40. *num.* 1. & 14.
Aſſertio tamen filij familias nec ipſi, nec patri nocet, ſed vlterius requiritur, quod iuſta cauſa credendi concurrat, *ibid. num.* 2.
Et aſſertionis veritas reſultat ex coniecturis, *ibid. num.* 3. & *ſeqq.*
Coniecturæ ſimul iunctæ iuſtam præbent credulitatis cauſam in creditore contrahente cum filio familias quod pro patre familias publicè habebatur, *ibidem num.* 9.
Aſſertioni filij familias creditor non tenetur fidem adhibere, ſed debet inquirere qualitates, quia ſtatutum nedum prohibet, ſed etiam cõtractus annullat, *ibid. num.* 13. *Declara num.* 14.
Aſſertio facta filij familias non nocet patri quominus obligationem filij pro ſui intereſſe poſſit impugnare, *ibidem num.* 15. *Limita nu.* 19.
Aſſertio doloſa, & temeraria donantis quoties non concurrit, tunc ſicuti locum non habet euictio bonorum donatorum, ita nec obligatio ad æſtimationem, *dec.* 80. *num.* 3.
Et dolus, ſeu temeraria aſſertio ex quibus eliciatur, *ibidem num.* 4.
Aſſertio generalis donantis, quod ſcilicet bona donata ſunt propria, quando eſt geminata, apta eſt comprehendere etiam ea, quæ alias non comprehenderentur. *ibidem num.* 9.
Aſſertioni Ordinarij ſtandum eſt circa rationabilem cauſam faciendi erectionem parochialis intra limites antiquæ concurrentibus præcipuè requiſitis, de quibus *in cap. ad audientiam de reb. Eccleſiæ non alienand. dec.* 39. *num.* 2.
Contra aſſertionem ſui authoris quis venire nequit, *dec.* 454. *num.* 4.
Aſſertiones Religioſorum ad fauorem Ordinarij non præiudicant Ordini Regulari, *dec.* 467. *num.* 19.
Aſſertioni partium lit prohibitis non creditur, *deciſ.* 506. *num.* 17.

ASSIGNATIO.

Aſſignatio, vt effectuata dicatur, requiritur, quod aſſignans vltra clauſulam *Conſtituti*, quę importat traditionem per actum fictum teneatur tradere per actum verum traditionis, *dec.* 226. *num.* 11.
Aſſignatio fructuum facta ad tempus, eo elapſo expirat, *dec.* 295. *num.* 12.
Aſſignatio facta à debitore de ſoluẽdo aliquam ſummam nullum infert pręiudicium anteriori creditori, *deciſ* 377. *num* 4
Aſſignatio facta à Iudice ſi tranſitum fecit in iudicatum, & ſint executioni demandata habet pro ſe iuſtitiæ præſumptionem, maximè quando emanauit citato aduerſario, *deciſ.* 487. *num.* 2.

ASSISTENTIA IVRIS.

Aſſiſtentia iuris pro Epiſcopo circa ſituationem alicuius Monaſterii in ſua Diœceſi ex quibus ceſſare dicatur? *deciſ.* 12. *numer.* 7.
Aſſiſtentia Iuris competit Epiſcopo pro eius quarta decimarum, *dec* 62. *num.* 4.
In perceptione decimarum ſuffragatur nedum Parocho, ſed etiam participanti, & adhærenti, *deciſ.* 149. *num.* 3.
Parocho circa perceptionem decimarum non ſuffragatur, concurrente quaſi poſſeſſione immemorabili illas percipiendi ab alio *deciſ.* 373. *num.* 6.
Item nec ſuffragatur in his locis, in quibus alter eſt in poſſeſſione percipiendi decimas ex aliquo priuilegio, vel iuſto titulo, *deciſ.* 389. *numer.* 2.

ASSOCIATIO.

Aſſociatio cõceſſa à Iudice laico ſuper re communiter poſſeſſa à Clerico eſt nulla eſt defectu Iuriſdictionis etiam reſpectu litis conſortis laici, *deciſ.* 265. *num.* 5. & 6. vbi quod etiam reſpectu conſortum iudicium coram Iudice Eccleſiaſtico eſt agitandum.

ATTENTARE.

Attentare non dicitur, qui continuando poſſidet, nec proinde cogitur attentata purgare, *deciſ.* 28. *num.* 6.
Attentans eodem tempore ſimul ius Iudicem, ac partem lædit, *deciſ.* 237. *num.* 7. & *deciſ.* 260. *num.* 10.

Atten-

Digitized by Google

Attentans gaudere nõ debet vitioſa poſſeſſione, *deciſ.379. num.12.*

ATTENTATA.

Attentata commiſſa in ſpretum inhibitionis rotalis officio Iudicis reuocantur, *ibid.num.11*

Poſt præſentatam inhibitionem veniunt reuocanda, *deciſ.245.num.3.*

Commiſſa in ſpretum inhibitionis, & ſuperſeſſoriæ ſunt reuocanda à Iudice, à quo emanarunt, *deciſ.134. num.2.*

Limita non procedere, quando adeſt ſpecialis commiſſio alteri Iudici directa ſuper reuocatione attentatorum, *ibid.num.1.*

Commiſſa pendente termino ad appellandum, ſaltim per viam nullitatis ſunt reuocanda, quamuis appellatum non fuerit, *deciſ.48.n.14*

Commiſſa poſt inhibitionem rotalem non excuſantur ſub prætextu, quod commiſſio cuius vigore emanauit ſit ſubreptitia, *deciſ.379. numer.8.*

Item commiſſa dicuntur ſi productis in Rota literis executorialibus,& ſeruatis quatuor terminis contumax comparuit, & nihilominus fuit coram executore in partibus ad executionem proceſſum, tunc enim cognitio ſuper vlteriori executione in Rota pendere dicitur, *deciſ.168.num.13.*

Item commiſſa dicũtur ob recũrſum habitum ad Iudicem de partibus pẽdente cauſa in Rota, *ibidem num.17.*

Attentata eſt poſſeſſio capta poſt præſentatam inhibitionem, *deciſ.270. num.11.*

Item capta poſt præſentatam inhibitionem rotalem venit ſequeſtranda ne attentans commodo attentatæ poſſeſſionis fruatur, *dec.379. num. 1.*

Amplia procedere etiam contra prouiſos Apoſtolicos ea ratione nam licet Papa, prouidendo non attentet nihilominus poſſeſſio capta à prouiſo poſt inhibitionem vitio attentatorum ſubiacet, *ibid.num.2.& 3.*

Item eſt attentata poſt interpoſitam appellationem, *deciſ.58.*

Attentata ſi eſt poſſeſſio capta à procuratore mediante ſpeciali mandato præiudicat principali, *deciſ.379.num.5.*

Item capta poſt litem motam, *deciſ.103.num.28.*

Attentata poſſeſſio venit ſequeſtranda, *deciſ.223. num.7. Declara* ſi non ad inſtantiam partis ſaltim officio Iudicis etiamſi ſit vacans, *deciſ.379 num.11.*

Attentata eſt poſſeſſio capta intra terminum ad appellandum, quando ſententia eſt appellabibilis ad vtrumque effectum, *deciſ. 100. num.1. & deciſ.229.num.19. & deciſ.248.num.5.*

Attentata non eſt poſſeſſio capta vigore prouiſionis Apoſtolicæ,quia Papa prouidendo non attentat, *deciſ.237. num.4.*

Declara hoc eſſe verum quoad Papam, ſecus verò quoad prouiſum,qui procedẽdo ad executionem prouiſionis Apoſtolicæ poſt litis pendentiam in Rota, & executionem inhibitionis Rotalis attentat, *ibidem num.5.*

Attentata non dicitur poſſeſſio capta vigore literarum Apoſtolicarum, *deciſ.5, num.6.*

Contra quod poteſt eſſe attentata,licet literæ nõ ſint attentatæ, *ibid.num.9.*

Attentata eſt executio facta poſt præſentatam inhibitionem, *deciſ.134.num.1.*

Item executio ſententiæ facta nedum pendente termino ad appellandum, ſed poſt interpoſitã appellationem, *deciſ. 10. num. 4. & deciſ. 365. num.3.*

Attentata eſt ſubhaſtatio facta poſt inhibitionẽ, *deciſ.270. num. 2.*

Attẽtata ſunt omnia medio tempore geſta, quo Signatura Iuſtitiæ cauſam appellationis ſimpliciter commiſit, & hoc vi retrotractionis, *deciſ.48.num.15. & deciſ.223.num.6.*

Item ſunt omnia geſta poſt appellationem, quando eſt admittenda quoad vtrumque effectum, *deciſ.342.num.1.*

Item quando cauſa fuit ad vtrumque effectum à Signatura commiſſa, *ibid. num.*

Item ſunt omnia geſta poſt appellationem etiãſi Iudex in totũ appellationem reiecerit quando illa erat admittenda, *ibid. nu.3.& deciſ.437. num.2. & 3.*

Item ſunt omnia geſta poſt appellationẽ à mala relatiòne examinatorum, *deciſ.439.num.1.*

Intellige ſi fuit iudicialiter proceſſum, *dec. 361. num.1.*

Item ſunt omnia geſta poſt appellationem interpoſitam, & ſimpliciter Rotæ commiſſam, *deciſ.460.num.1.*

Item poſt commiſſam cauſam in Rota, & præſentatam inhibitionem Rotalem, *ibid. num.3.*

Item ſunt omnia geſta poſt relationẽ examinatorum ſi ab ea fuit appellatum, & Signatura Iuſtitiæ ſimpliciter cauſã appellationis admiſit, quia tunc commiſſio retrotrahitur ad diẽ malæ relationis, *deciſ. 279. num.1. & deciſ.439. num.2. & 3.*

Attentata geſta dicuntur poſt interpoſitam appellationem, & reuocanda, *deciſ. 195. num. 1. & deciſ.361.num.4.*

Attentata dicuntur geſta coram Iudice de partibus poſt introductam litem in Curia, *deciſ. 104. num.1.*

Attentata ſine lite non ſubſiſtunt, *deciſ. 344. num.4.*

Attentata non adeſſe in dubio pronunciandum eſt, *deciſ.344. num.9.*

Attentata non committit, qui ſuam poſſeſſionẽ continuat, *deciſ.28. num.1. & 3. & num. 4.* declaratur concluſio.

Attentata ceſſant in interdicto retinendæ, *dec.28. num.2.*

Attentata ſunt tàm præſentatio, quàm collatio facta de beneficio pendente termino ad appeldum, quæ ſaltim per viam nullitatis veniunt reuocànda, *deciſ.48. num.3. & deciſ.111. num.2.*

Attentata ante omnia veniunt reuocanda, *deciſ. 260. num. 9. & deciſ. 264. num. 1. & deciſ. 276. num.2.*

Attentata reuocantur etiam per viam manutẽtionis, *deciſ.407. num 4.*

Item reuocantur etiam per viam manutentionis quoties anterior poſſeſſor ſe pro ſpoliato non habuit, *deciſ.229. num.20.*

Attentata in primis, & ante omnia ſunt purganda, *deciſ.237.num.6.*

Dicun-

Dicuntur ſufficienter purgata per renunciationem, & ceſſionem litis, *deciſ.58.num.2.*

Non dicuntur purgata abſque renunciatione, *deciſ.104.num.2.*

Attentata non cauſantur per appellationem extraiudicialem, quæ nec minus impedire poteſt immiſſionem in poſſeſſionem, *deciſ. 97. num. 16.*

Præſertim ſi non fuit intimata ppellatio, *ibidem num. 17.*

Item nec ſine lite cauſantur, *deciſ.118. num.1.*

Item non cauſantur contra eum, qui non eſt in lite, maximè quando non probatur de tali lite notitiam habuiſſe, *deciſ.118. num.2.& 3.*

Item non cauſantur in cauſa diuerſa, *deciſ. 257. num. 3.* & *deciſ.351. num.1.* & & ex quibus diuerſitas eliciatur, *deciſ.423.num.16.*

Attentata vt excuſentur diuerſitas cauſę ex quibus excludatur? *deciſ.426. num.10.*

Attentata nõ excuſantur ſub prętextu continuationis poſſeſſionis, quando commiſſio, vel ſpecialis inhibitio emanauit ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis, *deciſ.270.num.14.*

Item non excuſantur ſub prętextu continuationis, quoties inhibitio Rotalis interceſſit, cui attentans parere tenetur, & ſi quid habet in contrarium in Rota deducat, *deciſ.407.num.2.*

Attentata cum ſonent in delictum non præſumuntur, niſi probentur, *deciſ.223.nu.2.*& probatio debet eſſe plena, *deciſ.260. num.4.*

Attentata per ceſſionem litis ad fauorem attentatum paſſi purgata, & irrita remanent, *deciſ.68.num.5.*

De attentatis dare nequit, qui executioni conſenſit, *deciſ.100. num.5.*

Debet tamen talis conſenſus ſufficienter probari, nec ſufficit fides, ſeu priuata atteſtatio, *ibid. num. 6.*

Acta omnia non ſunt tranſportanda in iudicio reuocationis attentatorum, ſed ea tantum ex quibus illa probantur, *deciſ.270.num.15.*

Item acta omnia non ſunt tranſportanda, ſed ſufficit docere de præſentatione, inhibitionis, & de executione poſtmodum facta, *deciſ.379. num. 7.*

De Attentatis dare non poteſt ſubrogatus, ſi illa fuerunt purgata in vita attentatum paſſi, *deciſ.58.num.3*

Item dare nequit, qui tempore attentatorum non erat in cauſa, *ibidem, num. 5.* & *deciſ. 68. num. 4.*

Item dare nequit, qui in Iudicio moto conſenſit non repetita proteſtatione nullitatis, *deciſ. 423. num. 18.*

De attentatis appellans quoties opponit tenetur concludenter probare geſta poſt ſententiam, & appellationem interpoſitam, *deciſ. 223. numer. 1.*

De Attentatorum purgatione amplius excipere nequit, qui paſſus eſt cauſam cognoſci, ac ſuper meritis pronunciari, *deciſ.195. num.20.*

Vel ſaltim ſimul tàm in iudicio manutentionis, quàm purgationis attentatorum procedi poteſt, vel purgatis attentatis mandatum de manutenendo confirmari, *ibidem num.21.*

Iudicium attentatorum, & recurſuum eſt priuilegiatum, *deciſ.267. num. 10.*

In iudicio attentatorum nõ admittitur diſcuſſio requirens altiorem indaginem, *deciſ. 118. num. 8.*

ATTESTATIO.

Atteſtatio Notarij ſine Teſtibus non probat, *deciſ.310.num.2.*

Atteſtationi Notarij de non integra tranſportatione actorum, an ſit credẽdum? vide in verbo, *Acta*, & in verbo, *Notarius*.

Atteſtationi Notarij de actibus Iudicialibus creditur, *deciſ.260.num.5.*

Atteſtationi Notarij de actu iudiciali coram ſe geſto ſine teſtibus credendum eſt, & idem eſt in ſequeſtratario deputato, *deciſ. 310. numer.3. Declara num.4.*

Atteſtationi executoris, quod ſuper bonis debitoris executionem fecerit, creditur, *deciſ.147. numer.6.*

Atteſtationi executoris de re concernente eius officium creditur, *ibidem num.7.*

Secus eſt, ſi executor extra concernentia ſuum officium atteſtatur, *ibidem num.8.*

Atteſtationi Curialium circa ſtylum venit deferendum, *deciſ.428. num.6.*

Atteſtationi Peritorum ſtandum eſt, *deciſ. 36. num. 8.*

AVDIENTIA.

Audientia ſine reſponſione habet implicitam denegationem lapſo debito tempore ad reſpondendum, *deciſ.250. num. 3.*

AVDITOR CAMERAE.

Auditor Camerę poteſt hodie ex priuilegio Papæ procedere ad executionem literarum Apoſtolicarum etiam vltra duas dietas, licet nõ ſit datus executor, *deciſ.64.num.15.*

Poteſtatem habet procedendi ad executionem vigore obligationis Cameralis, *deciſ.247.num.5.*

AVDITOR ROTAE.

Auditor Rotæ vigore *Clementinæ Auditor de reſcript.* nedum ſuccedit loco Ordinarij, ſed etiam adimplet munus cuiuſcumq; executoris *deciſ.37.num. 28.*

Auditor Rotæ vigore *Clementinæ Auditor de reſcript.* facultatem habet conferendi beneficiũ, cui ex collitigantibus pronũciatum fuerit deberi, *dec.142.nu.1.*

AVTHENTICAE Scripturæ, vide in verbo, *Scriptura*.

A V V S.

Auus neptem dotare tenetur, *deciſ.4. num.5.*

Amplia quamuis aliundè habeat à matre, vel ab alijs, *dec.115. num.8.& 9.*

B.

BACCALAVREATVS.

Baccalaureatus gradus præſumptionem idoneitatis in prouiſo inducit, *dec.415. nu. 5.*

Obtentus lite pendente non ſuffragatur, *dec.459. num.11.*

Bald.in l.2.num.58.C.de reſcindend.vend. quo caſu loquatur? *dec.50. num.3.*

Conſ.306.lib.1. declaratur, *dec.90. num.6.*

In Auth.qui iurat num 47. C. de bon. authoritate Iudit.

Google

dic. poſſid. Franc. decif. 120. *num.* 8. *&* *decif.* 660. *per per tot.* declarantur, *dec.* 400. *numer.* 6.

BAPTISMVS.

Baptiſmi liber probat ætatem, *dec.* 102. *num.* 2.

Item probat actum ipſum Baptiſmatum, & ibi deſcriptos fuiſſe baptizatos, *ibid. num.* 3.

Baptiſmi libri ſunt compilati per Parochos ex decreto Concilij Tridentini, & ſic ex neceſſitate eorum Officij, & publica authoritate, *decif.* 102. *num.* 5. *&* 6.

Ac ideo ſufficienter probant, *num.* 10.

Fides Baptiſmatis ætatem probat, *dec.* 343. *nu.* 1.

BARTOL. *in l. ſi infanti num.* 8. *C. de iur. delib.* in quibus terminis loquatur? *decif.* 506. *num.* 7.

BELLON. Iun. *conſ.* 86. *ſub num.* 39. quo caſu loquatur? *decif.* 274. *num.* 12.

BENEDICTIO.

Benedictio competit Epiſcopo priuatiuè quoad alios, *dec.* 467. *num.* 17.

BENEFICIATVS.

Beneficiatus habens maiores qualitates præfertur non Beneficiato in aſſecutione Beneficij, *dec.* 459. *num.* 10.

BENEFICIATI.

Beneficiati Diœceſis Calaguritanæ poſt interpoſitam appellationem à mala relatione examinatorum præſentare nequeunt abſque vitio attentatorum, & detecto grauamine illorum manus remanent ligatæ, *decif.* 343. *nu.* 15.

Et ſi talis præſentatio detegatur attentata non eſt de nouo facienda, ſed eius loco poteſt Rota, vbi cauſa appellationis pendet ad adiudicationem beneficij procedere, *ibid. num.* 16.

Beneficiati Diœceſis Calaguritanæ valēt ex diſpoſitione Motus proprij Clemētis VIII. præſentare quem maluerint ex pluribus approbatis ad curam animarum, *dec.* 468. *num.* 2.

Tale enim arbitrium regulandum eſt à iure vt ſcilicet digniorem præſentent inter plures ad curam animarum approbatos, *ibid. num.* 3.

Item intelligitur quando non conſtat de alicuius inter præſentatos ad curam animarum præheminentia, ſecus è contra, *ibid. num.* 4.

BENEFICIVM ECCLESIASTICVM.

Beneficium adiudicandum eſt digniori, & magis idoneo, & idoneitas maior ex quibus reſultet? *decif.* 138. *num.* 1. *&* 2. & *dec.* 325. *num.* 1.

Item habenti maiores qualitates, *decif.* 459. *num.* 2.

Item eſt adiudicādum ei, qui fuit à maiori parte electus, *dec.* 241. *num.* 1. *&* 8.

Amplia quamuis à minori parte electus melioribus qualitatibus ſit præditus, *ibid. num.* 2.

Item habenti maiores qualitates, *ibidem num.* 4. *& dec.* 394. *num.* 1.

Item adiudicandum eſt in concurſu Sacerdoti, & habenti maiorem ætatem, *dec.* 342. *num.* 1. *& dec.* 394. *num.* 3. *&* 4. & *dec.* 456. *num.* 1.

Item adiudicandum eſt prouiſo, qui omnia narrata in eius gratia verificauit, *decif.* 422. *num.* 1.

Beneficium adiudicandum eſt pauperi tanquam habenti maiores qualitates, *decif.* 456. *num.* 3. *&* 4.

Item non egenti diſpenſatione in concurſu egentis, *ibid. num.* 5.

Beneficium quemadmodum adiudicandum veniret nullum habenti competitorem, ita eodem modo adiudicari debet, ſi comparere neglexit, *decif.* 456. *num.* 6.

Beneficium non habens præferri debet illud habenti, *dec.* 459. *num.* 8.

Declara concluſionem procedere, ſi verè conſtat redditus Beneficij eſſe ſufficientes ad honeſtam vitæ ſubſtentationem, vt ad hunc effectum beneficium non habens iuſtificare tenetur, *ibid. num.* 9.

Ad Beneficium ſi aliqua nominatio fit ſub cōditione, tunc ante conditionis purificationem nullus cenſetur conſenſus præſtitus, *decif.* 384. *num.* 7.

Beneficium vacat per contractum matrimonij per verba de præſenti, *decif.* 422. *num.* 7.

Amplia etiam non ſubſecuta copula, *ibidem*, *num.* 8.

Beneficium dicitur vacare per obitum illius, qui fuit præſentatus, *ibid. num.* 10.

Item per obitum illius, qui ius certum in beneficio habet, licet alius poſſeſſionem obtineat, ideoque collatio facta non citato poſſeſſore, tenet, *ibid. num.* 11.

Ad Beneficium actionem habens æquiparatur poſſidenti Beneficium, *dec.* 233, *num.* 21.

Beneficium remanet affectum mediante gratia coadiutoriæ probata impotentia coadiuti, *dec.* 483. *num.* 6.

Beneficium quando eſt affectum operatur vt exiſtente gratia nulla ex alijs, adhuc inferior Collator non valet ſe ingerere, *ibid. num.* 7.

Beneficium quando eſt affectum, tunc habens titulum, & poſſeſſionem à non habente authoritatem conferendi dicitur intruſus, *ibidem num.* 11.

Beneficium per appoſitionem manus Papæ affectum reſeruatur eidem Papę, *ibidem num.* 13.

Beneficium quod ſit de Iurepatronatus quodque lis deſuper pendeat probatur ex confeſſione Aduerſarij, *dec.* 422. *num.* 5.

Beneficium præſumitur de Iurepatronatus, & non liberæ collationis, ſi vnquam conſtat ab Ordinario fuiſſe factam collationem tanquā de libero, *dec.* 471. *num.* 12.

Beneficium vnitum amittit titulum, & nomen beneficij, itaut amplius vacare non poſſit, nec conferri, *dec.* 135. *num.* 1. *& decif.* 270. *num.* 11.

De Beneficio, quæ dicuntur locum habent in Vicaria perpetua, *dec.* 53. *num.* 81.

BENEFICIA *ECCLESIASTICA*.

Beneficia Curata Sæcularia præſumuntur perpetua, non temporalia, *dec.* 15. *num.* 28.

Limita non procedere ſi contrarium apparet ex fundatione, vel Statuto, quia tunc etiam beneficia ſæcularia poſſunt eſſe temporalia, ſeu manualia. *ibid. num.* 29.

In Beneficijs curatis remotio repugnat, ſiue attendatur diſpoſitio Sacri Concilij Tridentini, ſiue Iuris communis, *decif.* 53. *num.* 4. *&* 5.

Intellige num. 22. *& ſeqq.*

In Beneficijs curatis quod remotio ſaltim ſine cauſa fieri nequeat, quomodo procedat? & quo caſu loquatur? *ibid. num.* 63.

Beneficia adiudicanda ſunt dignioribus, *dec.* 263 *num.* 1. *& decif.* 394. *num.* 2. *& dec.* 459. *num.* 2.

Bene-

Digitized by Google

Beneficia duo incompatibilia retineri non poſſunt. *decif. 232. nu. 23.*

Beneficia vacantia in menſe Ianuarij per Regulam 8. hodie 9. Cancellariæ ſunt Sedi Apoſtolicæ reſeruata, *dec. 192. num. 4.*

Beneficia in toto menſe Apoſtolico cœpto ante alternatiuam ſunt reſeruata ideoque in gratia alternatiuæ habentur omnia Beneficia in eo menſe vacatura pro exceptuatis; *decif. 278. num. 10. & 11.*

Beneficia debita certo generi perſonarum cadūt ſub reſeruatione cum ſua cauſa, *decif. 296. num. 13.*

Beneficia Diœceſis Beneuentanæ ſolis Ciuibus Beneuentanis ſunt conferenda ex diſpoſitione *Conſtitutionis ſanctæ memoriæ Sixti V. decif. 354. numer. 4.*

Beneficia debita Ciuibus Originarijs alicuius loci obtineri poſſunt à Diœceſano; *ibidem num. 5.*

Beneficia debita Ciuibus Beneuentanis poteſt Archiepiſcopus vigore *Indulti Sixti IV.* conferre eius familiaribus, *ibid. num. 6.*

Et familiaris ad hunc effectum quiſnam dicatur? *ibidem num. 7.*

Beneficia Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici comprehenduntur ſub regula 8. reſeruatoria menſiū, *decif. 307. num. 6.*

Non tamen capit beneficia Iuriſpatronatus laicorum, *num. 7. Declara num. 11.*

BENEEICIA *Manualia.*

In Beneficijs manualibus, ſeu temporalibus remotio fieri nequit ſine cauſa, *decif. 15. num. 30. Contra num. 32.* & ratio redditur *num. 33. 34.* & vide limitationem infra *num. 40.*

Et interim competit manutentio propter ſtatum conſiderabilem, *ibidem num. 31.*

In Beneficijs manualibus remotio fieri poteſt ſine cauſa, dummodo abſit odium, vel malitia, *ibidem num. 40.*

A Beneficio non poteſt quis pro libitu volūtatis ſui ſuperioris remoueri, ratio eſt quia Beneficia non dantur ad tempus, & in qua Eccleſia, qui eſt intitulatus in ea perſeueret, nec debet quis ſine culpa beneficio priuari, *dec. 33. num. 6. 7. 8. & 9.*

BENEFICIA *perpetua.*

Beneficia quæ dantur in titulum, & in quibus cadit inſtitutio perpetua ſunt, ſecus eſt in his, quæ deputantur ad beneplacitum, in quibus nulla cadit inſtitutio, neque curam habent in titulum, ſed nudum exercitium, *decif. 53. n. 45. 46. & 47.*

IN BENEFICIALIBVS datur multiplicatio titulorum, *dec. 17. num. 18.*

In Beneficialibus non eſt neceſſaria tituli validitas, nec minus in poſſeſſorio, *dec. 97. num 6.*

BENEPLACITVM APOSTOLICVM.

Beneplacitum Apoſtolicnm antequam ſit obtentum poſſunt contrahentes non obſtante illius reſeruatione pœnitere *dec. 125. num. 7.*

Beneplacitum Apoſtolicum nō eſt neceſſarium in extinctione cenſus, quæ fit ab Eccleſia cum ſit actus neceſſarius, *dec. 209. num. 8.*

Requiritur tamen in tranſlatione, ſeu ceſſione cenſus, quia ceſſio eſt actus voluntarius, *ibid. n. 9 Peutingerij.*

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in compromiſſo ſuper bonis Eccleſiæ, licet compromiſſum ſit de iure tantum, quia ſicuti bona Eccleſiæ ſunt inalienabilia ſine beneplacito, ita incompromittibilia, & facultas conceſſa Eccleſiæ adeundi Iudicem non porrigitur ad arbitrium, *decif. 432. num. 3.* & ratio redditur, *num. 4.*

Item requiritur in compromiſſo facto ab Eccleſia continente renunciationem Iurium ex præcedenti renūciatione quæſitorum, quia tunc tamquam voluntarium non tenet, *ibid. num. 11. & 12.*

Beneplaciti Apoſtolici forma eſt præcisè obſeruanda, & ſpecificè adimplenda *dec. 127. num. 3 & 9.*

B O N A.

Bona allodialia æſtimantur ad rationem quinque pro centenario, *decif. 440. num. 1.*

Bona aduentitia filij nequit pater in eius præiudicium alienare, *decif. 280. num. 14.*

Bona aduentitia per patrē alienata filius nequit eo viuente auocare, quia lex nō conſtituit filios caſtigatores genitorum, *decif. 506. num. 14.*

Et contraria procedunt in alienatione mobiliū, non autem ſtabilium, *ibidem num. 15.*

Bona ceſſa quo caſu reuerti debeant ad cedētem vna cum fructibus? *decif. 229. num. 13.*

Bona acquiſita à donante præſumuntur prouenire ex vſufructu ad ſui fauorem reſeruato dum omnia ſua bona tradidit donatario, *dec. 225 num. 2.*

Nec huiuſmodi bona cadunt ſub fideicommiſſo in donatione contento, *ibidem num. 3.*

Bona à fratribus donata alteri fratri, vt honorificentius pro decore familiæ nubat conſentiendo matrimonio contrahendo pariter intellexiſſe cenſentur eadem bona eſſe obligata pro reſtitutione dotis recipiendæ, *decif. 228. num. 3.*

Alias ſi remanerent obligata ſequitur contrarius effectus, quod frater minus honorificè, ac decenter nubat, *ibid. num. 4.*

Bona donata ſi fuerunt a primo donatario diſtracta poſſunt poſteriores donatarij eadem bona auocare, eaque retinere, *dec. 178. nu. 20.*

Bona donata ad donantem ſpectare non probatur ex verbis præſeruatiuis generalibus fauore donatarij, *decif 330. num. 11. & 13.*

Bona acquiſita per donantem ex vſufructu in donatione reſeruato pariter reſeruata dicuntur, itaut ad hæredes ſpectent donatoris; *dec. 225. num. 1.*

Bona donata fuiſſe in bonis donantis ex quibus probetur? *decif. 406. num. 10.*

Bona donantis ſua dicuntur non ſolum quę habebat tempore donationis, ſed etiam quæ in futurum eſſe poterunt, *decif. 335. num. 6.*

Bona ab Eccleſiaſticis poſſeſſa laicali Iuriſdictioni minimè ſubſunt, *decif. 346. num. 3.*

Bona in æſtimo laicorum deſcripta tranſeunt in Eccleſiaſticos cum onere, *ibid. num. 9.*

Declara concluſionem procedere quando deſcriptio in æſtimo, ſeu cataſtro fuit legitimè facta cum authoritate Sedis Apoſtolicæ, aliàs ſola deſcriptio in æſtimo onerum natu-

ram non ſnimurat, *ibidem num.* 10. *&* 11.

Bona eo ipſo quod ab Eccleſiaſticis acquiruntur ab æſtimo laicorum liberantur, *ibidem numer.* 12.

Bona emphiteotica alienari poſſunt ex cauſa dotis, nec mortua muliere ad vocatos reuertuntur, ſed transferuntur ad hæredes mulieris, *dec.* 145. *num.* 6.

Bona emphiteotica ex pacto, & prouidentia alienari nequeunt *deciſ.* 280. *num.* 2. & 8.

Fallit in primo acquirente, *ibidem num.* 9. *Declara num.* 10.

Bona emphiteotica, vt alienari valeant à primo acquirente requiritur, quod primus acquirēs ſit ex cauſa onerosa, ſecus verò ex cauſa lucratiua, *deciſ.* 280. *num.* 12. Ratio diuerſitatis affertur, *num.* 13.

Bona emphiteotica veniunt ſub generali donatione ſaltem durante vita emphiteutę, *dec.* 455 *num.* 15.

Bona Eccleſiæ ſemper in emphiteuſim conceduntur ad meliorandum, *deciſ.* 270. *num.* 19.

Bona emphiteotica alienari poſſunt ex cauſa dotis, talique modo alienata mortua muliere transferuntur ad eius hæredes, *ibid. num.* 25. *Declara*, cum diſtinctione, *num.* 26. 27. *&* 28.

Et *Statutum Vrbis lib.* 1. *cap.* 22. diſponens bona emphiteotica dari poſſe in dotem cum non habeant verba vniuerſalia apta comprehendere bona Eccleſiæ, talia bona non compræhēdit, *ibid. num.* 24.

Bona libera non exiſtere mulier agens pro conſtitutione dotis contra poſſeſſorem bonorum fideicommiſſi probare tenetur, ſecus verò quando poſſidet, & conuenitur, *deciſ.* 228. *num.* 14.

De non exiſtentia bonorum liberorum ex quibus conſtare dicatur? *ibidem num.* 16.

Bona reperta apud filios præſumantur paterna, præſertim in filijs induſtria carentibus, nec oſtendentibus inuentarium bonorum paternorum, *dec.* 147. *num.* 9. & 10.

Bona ab hęrede empta ex pretio bonorum defūcti an dicantur de hæreditate? *dec.* 199. *num.* 5.

Et quænam actio competat creditoribus hæreditarijs contra hæredem? *ibid. num.* 6.

Bona empta non ex pecunijs in hæreditate repertis, ſed ex venditione rei hæreditariæ an fiant hæreditaria? *ibid. num.* 8.

Bona non fuiſſe à defuncto poſſeſſa probatur eo ipſo quod apparet ab hærede fuiſſe empta poſt eius mortem, *ibidem num.* 11.

Bona fideicommiſſi, vt alienari valeant requiritur, quod creditores vrgeant debitorem *dec.* 67. *num.* 7.

Bona fideicommiſſi in præiudicium vocatorū ſupponi nequeunt loco aliorum bonorum, ne fideicommiſſi diſpoſitio peruertatur, *deciſ.* 90. *num.* 2.

Bona fideicommiſſi alienata ex cauſa dotis exeunt de fideicommiſſo non obſtante, quod iterum ſint redempta, *deciſ.* 45. *num.* 11.

Bona fideicommiſſi vt alienari valeant, requiritur, quod creditores vrgeant debitorē, *dec.* 67. *num.* 7.

Bona fideicommiſſi alienata ſtante prohibitione teſtatoris vēdicari poſſunt à fideicommiſſario, quamuis in alienante non concurerat ſcientia prohibitionis, *deciſ.* 484. *num.* 16.

Bona fideicommiſſi alienandi licentia, vide in verbo, *licentia*.

Bona fideicommiſſaria ſublato è medio fideicōmiſſo mediante renunciatione facta à vocato efficiuntur libera, ac tranſeunt in dominium renunciatarij, *dec.* 304. *num.* 14.

Bona affrancata per fideicommittentem cadunt ſub fideicommiſſo, *deciſ.* 205. *num.* 3.

Bona primo loco per hæredem grauatum alienata præſumitur in extinctionem eius crediti fuiſſe electa, *deciſ.* 212. *num.* 3.

Bona particulari fideicommiſſo ſubiecta, vel alienari prohibita tunc alienari poſſunt pro diſſoluendo ære alieno Teſtatoris, ſi deficiant alia bona ex quibus illud perſolui debeat, *deciſ.* 214. *num.* 3.

Bona fuiſſe in bonis fideicommittentis ex quibus probetur? *deciſ.* 155. *num.* 2.

Bona probantur fideicommiſſaria, ſi in Inuentario vti talia fuerunt deſcripta, *deciſ.* 438. *num.* 4.

Bona particulari fideicommiſſo nō poſſunt validè alienari ſtantibus alijs bonis, nec ſuper eis cenſus imponi, *ibidem numer.* 9.

Bona per grauatum alienata imputantur in detractiones, *deciſ.* 349. *num.* 6.

Bona fideicommiſſi à patre alienata pupillus ex propria perſona ad quæ eſt vocatus auocare nequit, *deciſ.* 506. *num.* 11.

Bona empta, & acquiſita à filijs non cadunt ſub fideicommiſſo paterno, *deciſ.* 41. *num.* 7.

Bona à parentibus acquiſita conſtante matrimonio ſtante ſpeciali pacto inter eos diſtracto ære alieno ad eos ſpectat, *deciſ.* 438. *num.* 10

Bona à Teſtatore poſſeſſa in aliquo loco ſi probetur eadem poſſideri per ſuos deſcendentes præſumuntur eſſe eadem, hæc tamen coniectura iuncta cum alijs admitti ſolet, *deciſ.* 309. *num.* 17.

Et hoc caſu neceſſaria non eſt probatio confinijū aut quantitatis, *ibidem, num.* 18.

Et aliter identitas probanda non eſt, niſi quatenus probetur intermedia acquiſitio per ſucceſſores, *ibidem num.* 19.

Bona fuiſſe à Teſtatore poſſeſſa tempore obitus ex quibus probetur? *deciſ.* 110. *num.* 3. 4. *&* 5.

Bona hæreditaria alicuius probantur ex cataſtro adminiculato ex diuiſione facta inter hæredes, & ex continuata eorumdem poſſeſſione, *deciſ.* 474. *num.* 2.

Bona hæreditaria alienata per matrem vti tutricē, & curatricē filiorum non debent ipſis filijs imputari, *deciſ.* 502. *num.* 12.

Bona libera appellari nequeunt, niſi quæ deducto ære alieno ſuperſunt, *deciſ.* 67. *num.* 2.

Bona mobilia lapſu longi temporis conſumpta præſumuntur, nec hæres grauatus tenetur de eis rationes rationem reddere, *dec.* 186. *num.* 2.

Bona in executionem capta fuiſſe propria debitoris ex quibus probetur? *deciſ.* 193. *num.* 2.

Bona in executionem capta ſi non probentur ſpectare ad tertium, tunc ad vlteriora in executio-

Digitized by Google

curione eſt procedendum tanquam propria debitoris, *dec.184. num.10.*

Bona debitoris quando plures ſunt creditores poni debent ſubhaſta ad effectum vt ex eorum pretio cuilibet ex creditoribus iuxta eorum anterioritatem, & prioritatem ſatisfieri poſſit, *decif.470.num.1.*

Bona viri ad inopiam vrgentis vxori aſſignata pro eius cautione dicuntur ab ipſa detenta, non autem poſſeſſa, *decif.355. num.3.*

Bona viri retenta à muliere pro ſuo credito anteriori debent poni ſubhaſta ad inſtantiam creditorum poſteriorum, ſine tamen præiudicio ſuæ poſſeſſionis donec ſatisfacta fuerit de dote, *dec.470. num.8.*

Bona deſcripta in inuentario non cenſentur hæreditaria ſtante proteſtatione, quod non apponenda pro non appoſitis habeantur, *decif. 170. num.5.*

Bona exiſtere in aliquo territorio probatur ex iuramento fidelitatis, ac homagij præſtito, *dec.122.num.3.*

Bona ſeu merces ſpectare præſumũtur ad eum, in cuius apotheca, ſeu domo fuerunt repertę, *dec. 292.num.6.*

Bona probantur diuerſa non ſolum ex diuerſitate nominis, ſed etiam confinium, *decif.309. num.15.& 16.*

Bona ſita intra fines Caſtri præſumuntur allodialia, *decif.385. num.8.*

Bona ſtabilia taxantur ad rationem quinque pro centenario, *decif.33. num. 2. & dec.50.nu.1. & decif.76.num.6. & dec.216.num.1. & decif.444 num.2.*

Bona ſubrogata loco rei fideicommiſſariæ alienata quandoq; præiudicium afferunt ratione affectionis rei alienatæ, vel ex alia cauſa, *decif.166.num.36.*

Bonorum identitas, vide in verbo, *Identitas.*

Bonorum valor, vide in verbo, *Valor.*

Bonorum pretium tàm modico tempore auctum, vel mutatum non præſumitur, *dec.506. num.16.*

Emptor bonorum fideicommiſſi, vide in verbo, *Emptor.*

BONA FIDES.

Bona fides inter Mercatores ex quauis leui ſuſpicione læditur, *decif.120. num.6.*

BONVM IVS.

Bonum ius petentis remiſſoriam reſultat ex releuantia articulorum, *decif.35. num.4.*

Præſertim ſi teſtes ſuper materia articulata concludunt, *ibidemnum.4.*

Boni iuris præſumptio ad effectum conſequendi alimenta, & ſumptus litis reſultat ex ſententia ad fauorem collitigantis, *decif. 234. num.2.*

BREVE APOSTOLICVM.

Breuis Apoſtolici *forma* immutari nequit, nec per æquipollens adimpleri, *decif. 113. num. 1.*

Immo ad vnguem eſt adimplenda, *ibid. num.2.*

Per aquipollens adimpleri nequit, ſtantibus verbis, *Volumus autem*, *ibidem num.3.*

Breuis Apoſtolici *forma* ſuper derogatione fideicommiſſi eſt ad vnguem ſeruanda, non autem per æquipollens, ſtantibus verbis, *Peutingerij.*

Volumus autem, *decif. 152. num. 10.*

Quod non fuerit adimpleta, nec minus per æquipollens ex quibus eliciatur? *ibidem numer. 11.*

Breuis Apoſtolici *forma* in quo licentia alienãdi bona fideicommiſſi conceditur ad vnguem ſeruanda eſt, eaque non ſeruata facultatem alienandi tollit, & ipſam venditionem annullat, *dec.367.num.1. & 2.*

Forma in Breui Apoſtolico præſcripta circa alienationem bonorum fideicommiſſi nullo modo poteſt immutari, nec per æquipollens adimpleri. *ibidemnum.8.*

Breuis Apoſtolici *forma* nõ ſeruata tunc alienatio Bonorum fideicommiſſi, necnon ſententia executoris nunquam dici poteſt in ſtatu validitatis, *dec.367. num.3.*

Forma Breuis Apoſtolici de transferendo penſionem, vide in verbo *Translatio penſionis.*

Forma Breuis Apoſtolici, & licentiæ alienandi Bona fideicommiſſi eſt totaliter implenda, *decif.476.num.6.*

Breue redactum ad viam Iuris habetur ac ſi nõ emanaſſet, *dec.235. num.7.*

Breue abſolutionis ob recurſus ad Iudices laicos, vide materiam in verbo, *Recurrens ad Iudices laicos.*

BVLLA BARONVM.

Bulla Baronum quid diſponat quoad bona fideicommiſſo ſubiecta, *decif.399.num.10.*

BVTR. *in cap.cum noſtri ſub num.19.de conceſſ.præbend.* aliquę eum ſequentes in quibus terminis loquantur? *dec.295. num.27.*

Butrij Doctrina vt ſupra declaratur cum diſtinctione, *ibid.num.29.*

C.

CADVCITAS.

Caducitas ex ſola legis diſpoſitione incurritur ob alienationem factam irrequiſito Domino, *decif.69. num.3.& 7.*

Amplia procedere quando etiam cõcurrit prohibitio hominis, & ſpeciale pactum, quod debet aliquid operari, *ibidem num.4.*

A Caducitate cauſa quælibet etiam iniuſta excuſat, *ibid.num.14.*

Item vt euitetur quælibet interpretatio ſumenda eſt, *decif.288.num.21.*

De caducitate, vt cõſtare dicatur oportet, quod ſuper ea fuerit iudicialiter pronunciatum maximè in præiudicium tertij, *decif.123. num.13.*

CEDENS.

Iura, & actiones Cedenti competentia cenſentur tranſlata in Ceſſionarium mediante clauſula *ponen-* &c. *dec. 63. num.9.*

CALCVLVS.

Calculi error non vitiat, *decif.36. num.6.*

Calculus factus in iudicio contentioſo à perito iudicialiter electo facit ſtatum quoad omnes etiam in diuerſo Iudicio, *decif.159. num.16.*

CALDAS. *de emphiteuſ.lib.4.cap.10.num 24.* in quibus terminis loquatur? *decif.280. num. 26.*

CALVMNIA.

Calumniæ præſumptio in materia Remiſſoriæ

riæ vide in verbo *Remiſſoria*.

CAMBIVM

Cambium quoties reſoluitur in purum mutuũ ex quo dans pecunias bene ſcit illas recipientem non cambiaturum tunc fructus non debentur, *dec.196.num.1.*

Et promiſſio cambiandi cenſetur ad palliandas vſuras adiecta, *ibid.num.2.*

Et ſcientia dantis pecunias ad cambium recipiẽtem illas non fore cambiaturum ex quibus reſultet? *ibidem num. 3.4.5. & ſeqq.*

Ad cambium pecunias recipiens ſi conuenit cum creditore, quod illas vel illarum valorem cambiet neceſſe non eſt eaſdem pecunias cambiari dummodo aliæ in eorum loco ſubrogentur, *ibidem num.8.*

Et partes loquendo hoc caſu de pecuniarum valore potius ſummam, quam ipſam pecuniarum ſpeciem conſideraſſe videantur, *ibidem num.9.*

Pactum de reſtituendo integrum capitale in Inſtrumento cambij licet vitietur, non tamen ipſum contractum vitiat, *ibid.num.19. Declara num.20. & 21.*

De ſubſtantia contractus cambii eſt, vt pecuniæ in recipientem non transferantur, ſed periculum ad dantem pecuniam ſpectet, *ibidem numer.22.*

Pecunias ad cambium receptas fuiſſe mediantibus litteris ad nundinas tranſmiſſas probatur ex litteris reditus, quæ adhunc effectum ſufficiunt, *dec.197.num.2.*

Cambium, vt ſit reale ſolutio momentanea ſufficit, niſi præceſſerit pactum, quod pecunia ſoluta ſtatim ſine alia cauſa ſoluenti reſtituatur, *ibidem num.5.*

De realitate cambij quoties conſtat tunc coniecturæ pro vſura adductæ eliduntur, *ibidem numer.14.*

Ad cambium pecunias capiendi facultas, quãdo eſt ſimpliciter conceſſa, tunc neceſſaria non eſt aliqua interpellatio, quia eo caſu cambia debentur ratione mandati ac ſpecialis cõuentionis, *dec.249.num.2.*

Secus eſt quando facultas eſt concepta ſub conditione, cuius euentum mandans ignorare potuit, tunc enim cambia non debentur abſque interpellatione ea ratione, quia mandans facultatem dediſſe cenſetur propter moram in adimplendo, *ibidem num.4.*

Facultas cambiandi conceſſa à debitore creditori intelligitur indeffinite ſtante dictione, *& interim*, per quam contrahentes cenſentur voluiſſe durare facultatem cambiandi donec, & quouſque debitor eſt in mora reſtituendi pecunias mutuo receptas, *dec.315.num.1.*

Facultas cambiandi, & recambiandi conceſſa creditori intelligitur donec, & quoſque erit ſatisfactus à debitore, *ibid.num.5.*

Præcipue, quando fuit conuentum, quod talis facultas non poſſit reuocari donec, & quouſque durauerint reliquiæ contractus, & fuerit facta omnis, ac totalis reſtitutio ſortis, & cambiorum, *ibidem num.6.*

Facultas capiendi pecunias ad cambium, quando eſt reſtricta, & limitata ad certos caſus, extra illos non extenditur, nec proinde cambia debentur, *deciſ.156.num.1.*

Facultatẽ habens accipiendi pecunias ad cambiũ non ſimpliciter, ſed ſub aliqua conditione, vt dicta facultate vtatur, neceſſe eſt quod ipſe doceat de euentu conditionis necnon etiam teneatur cambium cum conditionis euentu denunciare debitori, vt ipſe ſciat debitum ſub vſuris alias cambia repetere nequit, *ibidem num.2.*

Facultatem habens capiendi pecunias ad cambium probare tenetur pecunias in hanc cauſam fuiſſe acceptas, hocque debitori eſt notificandum, vt ab vſuris infuturum ſe liberare valeret, *ibidem num.4.*

Et huiuſmodi notificatio non ſufficit, quod fiat per litteras, ſed intimatio perſonalis requiritur, eaque per habentem ſufficientem mandatum procuræ reproducatur, *ibidem num.5.*

Facultas alicui conceſſa capiendi pecunias ad cambium non cenſetur ſimplex, & abſoluta ſed conditionalis ſtante verbo in facultate adiecto *biſognando*, *deciſ.382.num.1.*

Facultas capiendi pecunias ad cambiũ ſub conditione conceſſa in caſu neceſſitatis exerceri poteſt indiſtincte vrgente neceſſitate, nec cõceſſa cenſetur potius in vno quam in altero caſu, ſi vtrique bene conueniat, & vtrique æqualiter adaptari poteſt, *ibidem num.4.*

Et talis facultas ſub conditione conceſſa non antea exerceri poteſt, quam illa ſit purificata, cum non aliter nec prius conceſſa cenſeatur, *ibidem nu.5.*

Facultatem habens accipiendi pecunias ad cambium ſub conditione tenetur nedum mandãti intimare caſum purificatæ conditionis, ſed etiam executionem facultatis ad hoc, vt ipſe poſſet pecunias ſub leuioribus vſuris accipere, & grauiores cambiorum euitare, *ibid. num.5.*

Cambij litteræ vide in verbo *litteræ camby*.

Cambij contractus validus reputatur ob periculum amiſſionis ſortis ob decoctionem mercatoris, & ſimilium, *deciſ.163.num.4.*

Cambij fructus vide in verbo *fructus camby*.

CAMBIA

Cambia non debentur quoties creditor citauit debitorem pro ſortis, & cambiorum reſtitutione, & iſte terminum adſoluendum ſuſcepit, ex quo dicitur conſenſum reuocaſſe, *deciſ.9. nu.1. contra num.5.* vbi declaratur concluſio.

Creditor quamuis facultatem habeat à debitore ſumendi pecunias ad cambium adhuc tenetur interpellare debitorem de receptione pecuniarum ad tale intereſſe, vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, & ab illis ſe poſſit ſi velit liberare, *ibid.num.6. Declara num.7.*

Creditor etiam poſt obtentum mandatum pro reſtitutione ſortis, & cambiorum tenetur denuo interpellare debitorem, vt ſciret pecunias adhuc ſub vſuris continuare, *ibidem numer.10. Declara num.11.*

Cambia debentur ſolùm loco damnorum, & intereſſe, quando debitor in ſe ſuſcepit onus nominandi mercatorem, qui pecunias ſuper cambijs exerceret, & tale onus non adimpleuit, *dec.95.num.2.*

Decla-

Digitized by Google

Declara adhoc, vt condemnationi loco damnorum, & intereſſe locus ſit requiritur iuſtificatio exiſtentiæ mercatoris, qui pecunias ad dictum effectum reciperet, quodque occurreteſit perſonæ idoneæ, cum quibus pecuniæ cambiari poſſent, *ibid.num.3.*

Item probari debet, quod talis quantitas lucri ex cambio prouenerit, *ibid.nu.4.*

Cambia aliquando plus, aliquando minus etiã damnum afferunt, *ibid.num.5.*

Cambia ex quibus ſuſpecta reddantur? *decis.163 num.2. & 3.*

Cambia debentur loco damnorum, & intereſſe ſi mercator ſuſceptum onus adimpleuit, *decis.163.num.5.*

Et idem in debitore, qui mandatum ad cambiandum ſuſcepit, alias teneri voluit ad intereſſe, quod mandans paſſus fuit ob non executum mandatum *Declara ibidem num.6.& num 7.*

Cambia ratione damnorum, & intereſſe vt debeantur poſt litem conteſtatam quænam requirantur? *dec.362.num.9.10.11.& 12.*

Cambia vt debeantur loco damnorum, & intereſſe concurrere debent requiſita *Caſtrenſ.in l.1.§ final.ff. de eo quod cert.loc. dec.448.num.1.*

Interpellatio debitoris de ſumendo pecunias ad cambium neceſſaria non eſt, quando illius mandatum præceſſit, *ibid.num.2.*

Declara concluſionem procedere, quando mãdatum debitoris eſt purum, ac ſimplex, ſecus verò conditionatum *quatenus opus ſit* quo caſu illa neceſſitas ſumendi ad cambium intimanda eſt debitori, *ibid.num.3.*

ad Cambia, vt debitor teneatur ex facultate alicui conceſſa pecunias ad cambium accipiendi neceſſe eſt, quod ipſe ſciat pecunias ſub intereſſe cambiorum eſſe accipiendas, nec aliter prouideri poſſe, ac etiam quod fuerint receptæ, *decis.156. num.7.*

Et hæc ſcientia neceſſaria eſt in fideiuſſore vt ipſe ad cambia aſtringi poſsit, *ibid,num.8.*

Cambiorum iuſtificatio non pendet à voluntate, & conſenſu partium, *ibid.num.11.*

Cambia non debentur ſine tranſmiſſione litterarum ad nundinas, *ibid.num.12.*

Cambia ſine litteris ſunt illicita, & vſuraria, *decis.79. num.8.*

Cambia adhoc, vt debeantur & ſint licita conſtare debet de litterarum tranſmiſſione, alias tanquam illicita damnantur *à conſtitutione ſa. me. Pij V. decis.95.n.1.*

Cambia ſunt taxanda ad quãtitatem à partibus conuenta, *decis.315.num.11.*

Cambiorum ſolutiones quæ ſunt de vſuris ſuſpectæ coactè factæ præſumuntur, quia lex in ſoluente vſuras coactam voluntatem præſumit, *decis.291. num.8.*

Non tamen releuant creditorem ab onere probationis, *ibid.num.10.*

Contractus in materia cambiorum, quo caſu licitus interpetretur? *decis.196. num.13.*

Iuſtificatio cambiorum non pendet à conſenſu & voluntate partium, *dec.382. n.8.*

CANONES

Canones Ius exigendi inter incorporalia connumeratur, *decis.410. num.5.*

CANONIA

Canoniæ quicquid eſt annexum deſinit eſſe tẽporale, & ſpirituale efficitur, *dec.144. num.3.*

Canoniæ annexio, quando non eſt irreuocabiliter tunc annexum reputatur ſeparabile, & tẽporale, *ibid.num.4.*

Contrariam opinionem videtur amplecti Rota, *num.5.*

CANONICATVS

Canonicatus poſſeſſio non capitulariter capta ſuffragatur, *dec.250.num.5.*

Declara non procedere vbi capitulum ſine cauſa illam tradere recuſauit, quia nihilominus poſſeſſionem ſic capiens habetur pro legitimo poſſeſſore, *ibid.num.6.*

Et ſufficit prouiſo inſtantias feciſſe pro habenda Capitulari poſſeſſione capitulumque ſemper aut nihil, vel generaliter reſpondiſſe, itaut eidem incumbat onus probandi iuſtam cauſam recuſandi capitulariter tradere poſſeſſionem, *ibid.num.7. & 9.*

CANONICVS

Canonicus valide poteſt ſuſpectus allegari in cauſa ſui Capituli tanquam pars formalis, *dec.342.num.10.*

CANONICI

Canonici abſentes ſi non fuerunt vocati ad præſentandum poſſunt dare de contemptu, *decis.251. num. 13. & decis.266. num. 6.* vbi quod ſolum ipſi, & non alij daut de contemptu.

Canonici abſentes ſi fuerunt ad præſentandum vocati, & non venerunt, nec ſe oppoſuerunt cenſentur præſentationi ab alijs factæ conſenſiſſe, *dec.251.num.14.*

Canonici exiſtentes in quaſi poſſeſſione adminiſtrandi bona Eccleſiæ vna cum Abbate, illam non amittunt ex quo ſolus Abbas aliquando adminiſtrauit, *dec 430. num.4.*

CAPITVLVM

Cum capituli conſenſu poteſt Epiſcopus legitima de cauſa vnire beneficia de iure communi, *dec.86.num.5.*

Et illa ſupprimere, illorumq; fructus maſſæ diſtributionum applicare, *ibid.num.6.*

Capituli conſenſus vnioni ſiue ſuppreſſioni videtur præſtitus in cauſa propria, & in propriam authoritatem, *ibid.num.7. Declara num.8.*

Capitulum nequit in facto proprio authorizare vnionem, ſiue ſuppreſſionem quando fructus beneficij vniti applicantur menſæ capitulari, cuius adminiſtratio ad capitulum ſpectat, *decis.124.num.5. Declara num.11.*

Capitulo non prodeſt ſimultanea collatio, vbi concurrit indultum particulare conferendi in menſibus reſeruatis competẽ Cardinali ordinario collatori ſtante *conſtitutione ſa.me.Vrbani Octaui, dec.250.num.13.*

Capituli intereſſe vna cum iuſta cauſa requiritur ad effectum denegandi poſſeſſionem capitulariter tradere, *ibid.num.13.*

Capituli mens qualis fuerit diſtulendi tradere poſſeſſionem capitulariter ex quibus colligatur? *ibid.num.16.*

Capitulum contuliſſe quoque dicitur ſi prouiſo ab Epiſcopo non tradidit poſſeſſionem, *dec.278.num.11.*

CA-

CAPITVLVM *generale*.

Capitulo generali nullus interuenire poteſt, niſi ſit de gremio, *dec.450 num.6.*

Capitulum generale facultatem habet faciendi diuiſionem, & translationem prouinciarum ſui ordinis, *ibid.num 9.*

CAPELLANIA

Capellaniæ adiudicatio debita eſt habenti qualitates requiſitas à fundatore, *dec.300.num.1.*

Pro capellania anniuerſarium, quandoque accipitur, quando illud verbum profertur ab imperito, vel fœmina, *decis.313.num.7.*

CAPELLANVS

Capellano ad nutum amobili nõ competit manutentio, ſeù aliud remedium poſſeſſorium, quia non poſſidet, *dec.15.num.35. & 36.*

Capellanum ius eligendi, ſeù deputandi non ſpectat ad hæredem, ſed ad Rectorem Eccleſiæ cui legatum pro miſſis celebrandis fuit relictum, *dec.176.n.1.*

Spectat ad hæredem, quando agitur de aliquo Iurepatronatus, vel de deputatione capellani certi, & perpetui dum de eo particulariter non fuit diſpoſitum, tunc cenſeri debet ad fauorem hæredis diſpoſitum, *ibid.num.2.*

Capellanum ius eligendi ſpectat ad Eccleſiam ſiue eius Rectorem, quando agitur de legato miſſarum contemplatione Eccleſiæ relicto, *decis.201.num.1. & 2.*

Eo magis ſpectat ad Rectorem Eccleſiæ, cui legatum promiſſis celebrandis fuit relictum, ſi talem fuiſſe Teſtatoris mentem aliunde conſtat, *ibid.num.4.*

Capellanum ius deputandi ſpectat ad Rectorem Eccleſiæ, cui totalis executio legati relicti pro celebratione miſſarum eſt demandata, *ibidem num.6.*

Ea ratione, nam Rector in hac parte vicem hæredis ſubit, quod proprium officium executoris eſt, *ibid.num.7.*

Capellani electio, ſeù deputatio eſt de præcipuis Iuribus adminiſtratoris, *dec.176.num.4. & decis.201.num.5.*

Capellanum eligere poſſunt etiam laici, *ibid.n.7.*

Capellanum Ius nominandi tranſit in hæredem cum vniuerſitate bonorum, *ibid.num.8.*

Limita non procedere, quando conſtat aliam, fuiſſe Teſtatoris voluntatem tunc enim teſtatoris voluntas præ cæteris attendi debet, *ibidem num.9.*

CARCER

In Carcere detineri dicitur, qui non eſt in plena libertate, nec abire poteſt, quo ſibi placet *dec.82.num.7.*

Carcer reputatur quilibet locus, ex quo quis libere diſcedere non valet, & ex quibus dici valeat, quem in carcere detineri *ibid.n.8. & 9.*

CARCERATIO

Carceratio, quando eſt facta Iuris ordine non ſeruato ſemper reputatur iniuſta, & ex quibus probetur Iuris ordinem non fuiſſe ſeruatum? *ibidem num.10.*

CARCERATVS

Carcerati obligatio, ſeù Datio inſolutum eſt ipſo iure nulla, *dec.82.num.2.*

Præcipue, quando præceſſerunt proteſtationes, *ibidem num.3.*

Carceratus dicitur, qui non eſt inplena libertate, *ibidem num.7.*

CARDINALIS

Cardinalis ordinarius Collator exceptuatur in Regula reſeruatoria menſium, *dec.250. n.12.*

CARNES

Carnes vendere diebus quadrageſimalibus prohibitum eſt, *decis.64.num.9.*

Carnes vendere diebus quadrageſimalibus extraordinarium eſt, nec paſſim omnibus conceditur, *dec.103.nu.19.*

Caſtrenſ. conſ.293. column. final. verſ. quis enim declaratur, decis.11.num.12.

CASTRVM

Caſtrum fuiſſe poſſeſſum vti allodiale, vel hæreditarium quoties apparet, tunc excluſa remanet qualitas feudalitatis, *dec.185. num.6.*

Intra Caſtri fines Bona ſita allodialia præſumuntur, *ibid.num.8.*

CATASTRVM

Cataſtrum probat bona inibi deſcripta eſſe hæreditaria alicuius, præſertim quando eſt adminiculatum ex diuiſione facta inter hæredes, ex continuata eorumdem poſſeſſione, *dec.474.num.2.*

Cathedralis Eccleſia vide verbo *Eccleſia Cathedralis.*

CAVSA

Cauſa appellationis licet ſit deſerta, remanet cauſa nullitatis, quando æque principaliter eſt commiſſa, *dec.121.num.2.*

Cauſa an ſit appellabilis plurimum attendi debet tenor decreti, ſiue ſententiæ, *decis.279.n.5.*

Cauſa per viam appellationis, quando fuit ad curiam deuoluta, tunc articulus executionis ſemper remanet in Curia neque Iudices de partibus abſque noua commiſſione ingerere ſe poſſunt, *dec.344. num.2.*

Cauſa an dicatur deſerta, & lis extincta ſufficit lapſus decem annorum, dum toto eo tempore nihil actum fuit, *decis. 320. numer. 11. Declara num.15. & ſeqq.*

Cauſa Dotis in concurſu ſemper eſt prior, *decis. 114. num.4. Declara num.9.*

Et prior dicitur qui prius eſt in Inſtrumento nominatus, *ibid.num.5. Declara num.10.*

Cauſa dotis tanquam de Iure priuilegiata in cõcurſu potior eſt, *decis.159.num.1.*

Cauſa falſa ſiue ſcienter, ſiue ignoranter contractum vitiat ipſo iure, & conſenſum excludit, *decis.11.num.15.*

Cauſæ falſitas in termino relato videtur ineſſe terminò referenti, *dec.21.num.55.*

Cauſa falſa, quando vitiat legatum vide in verbo *legatum*, & in verbo *falſa demonſtratio.*

Cauſa quælibet etiam leuis à dolo, vel malitia excuſat, *dec.53.n.11.*

Cauſa quælibet etiam iniuſta dolum excludit, *decis.57.num.5.*

Cauſa quælibet etiam iniuſta excuſat à caducitate, *dec.69.num.14.*

Cauſa ex quibus reputari debeat beneficialis? *dec.419.num.9.*

Cauſa ſi ab initio fuit Rotæ commiſſa cum facultatibus A.C. poteſt in ſubſequenti inſtantia illarum vigore executiue procedi, *decis. 435. num.2.*

Cauſa

Digitized by Google

Index Materiarum.

Cauſa quando eſt commiſſa in Rota cum clauſula *appellatione remota* non poteſt, vna Deciſione expediri, ſed alteri parti noua audientia conceditur, *dec.255.num.5.*

Cauſa feudalis cognoſcitur in Conſilio Regio, *dec.167.num.1.*

Cauſa naturalis ſemper præfertur, *deciſ.326. numer.2°.*

Cauſa obligationis ceſſante ipſa obligatio redditur inefficax, *dec.479.nu.5.*

Cauſa eſt ex qua impellimur ad aliquid faciendum, *dec.53.num.95.*

Cauſa teſtati ceſſare facit cauſam inteſtati, *deciſ.469.num.3.*

Cauſa vnionis ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana, *dec.86.num.1.*

CAVSAE

Cauſæ duæ lucratiuæ non dantur in eodem ſubiecto, *dec.350.num.15.*

Declara procedere non admitti concurſum duarum cauſarum origine, & effectu, effectiuè tamen admittuntur ſi originem in perſona diuerſorum capiant, *ibid.nu.16.*

Cauſæ in contractu mulieris expreſsæ veræ præſumuntur attento decreto Iudicis cauſa cognita interpoſito cum interuentu conſanguineorum ex quibus omnis fraudis ſuſpicio ceſſat, *dec.308.num.8.& 11.* Accedente præſertim publica inſinuatione, ac etiamſi de nullius, quam ipſius mulieris præiudicio agitur, *ibid. num.12.*

CAVSATVM

Cauſatum non poteſt præcedere ſuam cauſam, *deciſ.96.num.7.*

CAVTELA

Cautela Angeli in l.à Diuo Pio, §.ſi ſuper rebus de re iudicat. intentata impedit ne executio fiat contra tertium bona debitoris poſſidentẽ Iure proprio, *dec.147 nu.2. Declara nu.3.*

CAVTIO

Cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus operatur, vt pecuniæ ſolutæ extare dicantur, *dec.114.num.8.*

Cautio, ſeu obligatio de reſtituendo pecunias exactas prioribus, & potioribus operatur, vt creditor illas exigens efficiatur principalis debitor, *dec 159.nu.14.*

Cautio de reficiendis expẽſis in caſum ſuccumbentiæ receſſit ab aula, *deciſ.360.num.1.*

Petenda eſt in prima inſtantia ante litis conteſtationem tanquam exceptio dilatoria, nec ab initio oppoſita non eſt amplius deducenda in gradu appellationis, *ibid.nu.2.*

Petenda eſt ab eo, qui ad ſui fauorem decreta reportauit, *ibid.nu.3.*

De Iure præſtari non debet, vbi non adeſt ſuſpicio calumnioſa introductionis litis, quæ ceſſat contra eum, qui decreta ad ſui fauorem reportauit, *ibid.nu.6.*

Cautio de reficiendis melioramentis ſufficit, quod non fuerint liquidata, *dec.159.num.18.*

Quoties præſtita fuit, tunc non retardatur immiſſio per exceptionem melioramentorum, *dec.148.num.1.*

Sufficit quod præſtetur quoties non ſunt probata, *dec.499.num.1.& 5.*

CEDENS

Cedens non poteſt compelli ad exhibitionem Inſtrumenti ceſſionis, ſed ſufficit illius indicatio, quoties de veritate ceſſionis non dubitatur, nec creditor ceſſus negat, *deciſ. 423. num.12.*

Et contraria quo caſu procedant? *ibid.n.13.*

Cedens non obſtante ceſſione an valeat iudiciũ cæptum proſequi? *dec.445.num.8.*

CENSVARIVS

Cenſuario ſuper bonis cenſuatis nullũ Ius, nec quoad dominium, ſeu proprietatem eiuſque exercitium acquiritur, ſed ſolum hypoteca per emptionem annui cenſus competit, *deciſ.399.num.4.*

Et vide in alijs materijs in verbo *Cenſus Creditor.*

Cenſuario competens hypoteca ſuper bonis cẽſuatis, competit etiam ſuper locis montium emptis ex pretio dd. bonorum venditorum, *dec.399.num.1.*

Cenſuario quãdo competat retractus fundi cenſiti aduerſus illius emptorem? vide in verbo *Retractus* & verbo *Dominus Cenſus.*

Et quando eſt facienda denunciatio in venditione fundi cenſiti vide in verbo *Denunciatio.*

Sententia declarans cenſuarium teneri excomputare ſortem principalem cenſus ex quibus iniuſta detegatur? *dec.456.num.8.*

Cenſuario ſunt ſoluendi fructus cenſus ab emptore fundi cenſiti à die acquiſitionis, *ibidem num.9.*

CENSVS

Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper fundo alieno conſenſiente Domino, vel ignorante creditore ſuper bonis fideicommiſſi, tunc contra impoſitorem datur actio pro interuſurijs ſaltim loco damnorum, & intereſſe, *dec.67.nu.4.*

Cenſus quoties eſt impoſitus ſuper pluribus fundis ſequuta euictione ratæ partis fundorum, adhuc Dominus Cenſus agere nequit pro reſtitutione ſortis, niſi vlterius probet partem non euictam non eſſe capacem totius cenſus. *deciſ.83.num.1.*

Cenſus euicta parte fundi cenſiti adhuc viget in parte non euicta, quæ illius capax eſt, *ibidem num.2.*

Cenſus debitor ſi promiſit, quod fundus ſuper quo cenſus eſt impoſitus non eſt alteri obligatus, talis promiſſio non officit, niſi vlterius probetur creditores, nedum habere hypotecas anteriores, ſed tales, quæ durationi, ſeu venditioni cenſus reſiſtant, *ibid.nu.3.*

Ratio eſt, quia tales promiſſiones intelligi debeant de obligationibus, quæ poſſint præiudicare, & damnum inferre emptori cenſus, *ibid.nu.4.*

Et talis promiſſio quod fundus cenſus ſit liber, vt talis verificetur ſufficit, quod ab anteriori hypoteca liberetur, licet tempore impoſitionis liber non extiterit, *ibid.nu.5.*

Cenſus imponi non ſolet ſuper bonis alienis, *deciſ.184.num.3.*

Cenſus imponi nequit à Pupillo abſque ſolemnitatibus Iuris communis, ac ſtatuti loci, *deciſ.240.nu.1.* Amplia *nu.2.*

Cen-

Cenſus nulliter impoſitus non cenſetur ratificatus, non probata ſcientia cenſus, *ibid.n.12.*

Cenſus creatus ex præcedenti credito abſque numeratione pecuniæ ſubſtinetur, quoties creditum ex cauſa dotis prouenicbat, *dec.247.num.6.*

Cenſus impoſitus ab vno ex fratribus tàm ſuo, quàm fratris nomine cum promiſſione de rato ex quibus quoad alterum fratrem induci dicatur? *decis.293.num.1.*

Cenſus habetur pro non impoſito, dum partes Inſtrumentum impoſitionis caſſari, & annullari manderunt, *dec.298.nu.8.*

Cenſus impoſitus pro vtilitate fideicommiſſi, ſi conſtat de verſione arctat fideicommiſſarios ad illius ſolutionem, *dec.316 nu.15.*

Cenſum, ſi fideiuſſor impoſuit, & ex eius pecunijs debitum principalis debitoris extinxit licitè valet contra eũdem principalem fructus pecuniarum ratione damni emergentis repetere, *decis.319.num.2.Intellige nu.4.*

Cenſus quod fuerit ſimulatè impoſitus arguitur ſi nunquam apparet fructus fuiſſe ſolutos, *ibid. num.7.*

Cenſus nulliter impoſiti ratificatio reſultat ex illius accollatione, necnon ſolutione fructuũ, *dec.333.num.1.*

Cenſus impoſitus ſuper fundo alijs cenſibus obnoxio ſubſtinetur, ac firmus remanet ſi omnium capax eſt, *dec.337.nu.21.*

Cenſum fuiſſe impoſitum probatur ex publico Inſtrumento, *dec.362.num.1.*

Cenſus impoſitus ſuper re feudali, & Iuriſdictionali ex pacto, & prouidentia nulliter dicitur impoſitus in ſtatu Eccleſiaſtico abſque licentia Sedis Apoſtolicæ obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis *Sixti V. Clement.VIII. Pauli V.& Vrbani VIII.*

Cenſus impoſitus ſuper bonis allodialibus ſubſtinetur, *ibid.nu.7.*

Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper pluribus corporibus, quorum aliqua ſunt feudalia, vel fideicommiſſo ſubiecta, alia allodialia, ſaltim ſuper eis ſubſtinetur, *ibid.nu 9.*

Cenſus ſuper re feudali validè imponi poteſt nõ obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, ſi illis fuit in Breui Apoſtolico confirmationis derogatum, *dec.385.num.15.* & vide in verbo Conſtitutio *Vrbani VIII. & Conſtitut. Sixti V. Clem.VIII.Pauli V.*

Cenſus ſuper bonis fideicommiſſi ſubſtinetur ob detractiones competentes, *ibid.nu.16.*

Cenſus licet ſit nulliter impoſitus ſuper re non libera, nihilominus fructus debentur ſaltim loco damnorum, & intereſſe, *ibid.nu.17.*

Cenſus quando eſt impoſitus ſuper pluribus fũdis, non ſequuta integrali euictione omnium fundorum, tunc agi nequit ad reſtitutionem ſortis, necnon ſolutionem fructuũ loco damnorum, & intereſſe, *dec.391.num.1.*

Sed tantummodò agi poteſt pro rata fundorum euictorum, quatenus alij fundi, vel etiam partes eorundem non eſſent totius cenſus capaces,& pro parte remanente non dicitur cenſus euictus, ſed in ſuis iuribus remanet, *ibid. num.2.*

Cenſus impoſitus ſuper pluribus fundis non poteſt dici in totum peremptus, niſi doceatur de omnium fundorum cenſitorum legitima euictione, itaut nulla alia pars ſuperſit pro ſubſtinendo cenſum, alias durare præſumitur, donec contrarium probetur, *ibid.nu.3.*

Cenſus impoſitus à grauato ſuper bonis fideicommiſſi ſtante expreſſa prohibitione alienationis facta per Teſtatorem eſt ipſo Iure nullus, *dec 408.num.1.*

Vel per mortem imponentis, & purificationem fideicommiſſi reſolutus remanet, *ibidem num.2.*

Cenſus validè imponi poteſt ſuper bonis fideicommiſſi ex cauſa neceſſaria pro exoluendo ære alieno fideicommittentis; *dec.408.num.3. Declara nu.4.*

Cenſus impoſitus à fideicommiſſario ſuper re fideicommiſſi alienari prohibita durat ſolum durante vita impoſitoris, eoque defuncto remanet reſolutus, *decis.438.nu.1.*

Cenſus ſuper bonis fideicommiſſi quo caſu imponi nequeat pro ſoluendo ære alieno fideicommittentis? *ibid.nu.6.7.& 8.*

Cenſus imponi nequit ſuper bonis particulari fideicommiſſo ſubiectis ſtantibus alijs bonis, *ibid.nu.9.*

Cenſus ſuper re fideicommiſſo ſubiecta imponi nequit, *dec.454.nu.2.*

Cenſus impoſitus ſuper pluribus fundis, licet quoad acquiſitionem vnius factam à Domino cenſus extinguatur, remanet tamen, ac viget ſuper alijs fundis capacibus, *decis. 466. num.6.*

Cenſus quando eſt impoſitus ad commodum fideicommiſſi, tunc fideicommiſſarius tenetur ad ſolutionem fructuum, *dec.479.nu.2.*

Cenſus impoſitus pro luenda re hæreditaria ſpectat ad hæreditatem, non autem ad legatarios *dec.487.num.5.*

Cenſus imponi nequit à Patre ſuper bonis aduentitijs filiorum eorum nomine, quia remittendo vſumfructum, & commoditatem percipiendi fructus non eſt illorum legitimus adminiſtrator, *dec.506.nu.9.*

Cenſus impoſitio fieri nequit à pupillo abſque inſinuatione, *ibid.nu.18.*

Cenſus quod fuerit mediante pecunia creatus reſultat ex verbis Inſtrumenti *habuit, & recepit* quæ veram, & numerationem important, *dec.428.nu.5.*

Cenſus validè imponi poteſt ſuper fundo alieno accedente Domini conſenſu, *ibid.n.7.*

Et tunc impoſitor tanquam fideiuſſor efficaciter remanet obligatus, *ibid.n.3.*

In extinctione cenſus actus renoſimilis interuenire debet, *dec.34.nu.1.*

Cenſus integer ſtante partium conuentione extinctus intelligitur, quamuis pretij pars ſit tantum reſtituta, *ibid.n.2.*

Cenſus quod fuerit extinctus pro rata, non autem in totum reſultat ex ſolutione fructuum ratæ non extinctæ, *ibid.nu.4.*

Cenſus an in totum, vel pro parte cenſeatur extinctus, voluntas partium maximè inſpicitur, *ibid.nu.5.*

Item

Item ſolutiones fructuum ex quibus voluntas partium declaratur, attendi debent, præſertim quando ſunt plures continuatæ, & notabilis quantitatis, *ibid.nu.6.*

Cenſu extincto, licet ex illius pretio alius cenſus ematur, nō tamen hypoteca ſuper cenſu iam extincto ſubiacet huic nouo cenſui, niſi adſit expreſſa conuentio, *dec.199.nu.3.*

Cenſus extingui poteſt ab Eccleſia abſque beneplacito Apoſtolico cum ſit actus neceſſarius, *deciſ.209.num.8.*

Cenſus non dicitur extinctus per aſſignationem bonorum, quando aſſignatio non probatur effectuata, prout ab allegante probanda eſt, *Et contrarium* ex quibus præſumatur? *dec.247. nu.21.& 22.*

Cenſus per aſſignationem bonorum, vt extinguatur quænam requiratur? *deciſ.226.nu.9.*

Ad cenſum extinguendum debitor compelli nequit non præcedente diſdicta, & obſtante Bulla Piana, quæ locum habet etiam in Regno Neapolitano, *dec.272.nu.4.*

Cenſus per actum retroſimilem extinguitur, *dec.298.num.2.*

Cenſus ſi extinguitur à fideiuſſore poteſt ei cedi actio pro recuperatione ſortis, *deciſ. 298. num.13.*

Ad cenſum extinguendum vſufructuarius fūdi cenſiti adſtringi non poteſt, *deciſ. 316. numer.1.*

Cenſus per euictionem partis fundi cenſiti ex *Conſtitutione ſan. mem. Pij V.* in totum non extinguitur, *dec.391.nu.8.*

Cenſus vt per compenſationem extinguatur requiritur proteſtatio, & declaratio debitoris, *deciſ.424.nu.4.*

Cenſus per acquiſitionem fundi cenſiti factam à Domino cenſus extinguitur, *deciſ. 466. num.5.*

Cenſus remanet extinctus per ſubhaſtationem, & deliberationem fundi cenſiti, & receptionem ſortis principalis à creditore cenſus, *deciſ.428.num.9.*

Cenſus quod fuerit retrouenditus, non autem ceſſus à minore elicitur ex decreto Iudicis vtente verbo *retrouenditionis* ſuper qua ſolum decretum dicitur interpoſitum, *deciſ. 298. num.5.*

Cenſus vbi ceſſat cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis nunquam dici poteſt à minore translatus, ſed retrouenditus, *ibid.nu.6.*

Præſertim quando partes mandarunt Inſtrumētum cenſus caſſari, & annullari, & pro caſſo, & nullo habere voluerunt, *ibid.nu.7.*

Cenſus an fuerit retrouenditus, vel ceſſus, obſeruantia plurimum attenditur, *ibid.nu.9.*

Cenſus quando fuit retrouenditus cum caſſatione, & annullatione Inſtrumenti, & quidem ampla, & abſoluta, adiecta clauſula *omni meliori modo*, tunc Inſtrumentum habetur, ac ſi non fuiſſet celebratum, *dec.337.num.3.*

Cenſus quod fuerit retrouenditus, non autem ceſſus probatur ex eo, dum Iudex in decreto, quod interpoſuit vſus non fuit verbo *ceſſionis*, *ſed retrouenditionis*, ibid.nu.5.

Cenſus quod fuerit retrouenditus non ceſſus probatur ex obſeruantia ſubſecuta, dum conſtat fructus amplius non fuiſſe exactos, *ibid. num.7.*

Cenſus retrouenditionis Inſtrumentum, licet in primis contineat ceſſionem Iurium intelligitur de Iuribus cenſus retrouendendi, & caſſandi, prout retrouenditur, & caſſatur, nec in eodem Inſtrumento datur prius, ac poſterius, *ibid.nu.9.*

Cenſus retrouenditio, non autem ceſſio cenſenda eſt, ſi ante ceſſionem de qua loquitur Inſtrumentum, præcedit verbum *retrouendere*, & hoc ad euitandam contrarietatem, *ibidem numer.10.*

In retrouenditione cenſus apponi poſſunt omnes clauſulæ ad ſignificandum actum retroſimilem in omnibus, itaut nihil remaneat penès cenſuarium, *ibid.nu.12.*

Et dum clauſulæ aptè referri poſſunt ad effectū extinguendi, iſte intellectus recipiendus eſt, cum magis inſeruiat menti contrahentium deductæ ex caſſatione, & annullatione Inſtrumenti cenſus, quæ incompatibilis eſt cum ceſſione, *ibid.nu.13.*

Cenſus retrouenditi ſors, an & quando retineri valeat? *deciſ.337.num.14.*

Cenſus creditor conſentiens venditioni fundi cenſiti hypotecam ſibi ſuper fundo competentem remittit, *dec.83.num.7.*

Cenſus ſubſtituitur pro rata fundi non euicti, etiamſi dicta rata non ſit capax totius cenſus, *ibid.nu.8.*

Cenſus eſt de ſui natura diuiduus, *ibidem numer.9.*

Cenſus pro parte perire poteſt, & pro parte ſubſiſtineri, *ibid.nu.10.*

Cenſus emptus ex pretio alterius cenſus non dicitur idem cenſus, niſi conſtet de ſubrogatione, *dec.199.nu.4.*

Cenſus emptus ex pretio alterius cenſus dicitur in illius locum ſubrogatus, quoties pecuniæ cenſus extincti deponendæ erant ad effectum eos in alium cenſum inueſtiendi, *ibidem numer.8.*

Cenſus ſi eſt acquiſitus mediante ſubhaſtatione talis ſubhaſtatio ob defectum præſentis pecuniæ nulla eſt, *dec.240.num.18.*

Defectus tamen pecuniæ ſuppletur ex conſenſu creditoris, quod tamen procedit reſpectu ſummæ, cuius ipſe eſt creditor, ſed in reſiduo talis conſenſus, vel fides de pretio non ſuffragatur, cum neque Iudex poſſit habere fidem de pretio, *ibidem num.19.*

Et conſenſus creditoris, qui ſupplet præſentiam partis pecuniæ pro concurrenti quantitate ſui crediti non poteſt validam reddere ſubhaſtationem pro reliqua parte, *ibid.num.20.*

Cenſus ſubhaſtatio, vt valeat requiritur, quod totum pretium in deliberatione interueniat, *dec.273.nu.27.*

Nec ſufficit quod reſiduum pretij ſit depoſitatū, ſi depoſitum abſque iuſſu Iudicis factum appareat, & ſic tanquam carens authoritate Iudicis non ſuffragatur, *ibid.num.28.*

Peutingerij.

Nec minus non præcedente citatione ad recipiē-dum, vt fieri debet, *ibid.num.* 29.

Cenſus creditor ſi per decennium fructus cenſus exegit ab eo, cui hypoteca ſuper bonis,& Iuribus impoſitoris cenſus pro repetione ſortis competit, per huiuſmodi exactionem hypotecam præſcribit, *deciſ.*305 *num.*1.

Cenſus cedi nequit à minore abſq; Decreto Iudicis, vel in alium transferri, niſi ex cauſa neceſſaria, vel euidenter vtili, *dec.* 298.*nu.*3.

Poteſt tamen retrouendi fideiuſſori, & inſolidū in eo obligato, qui hoc reſpectu dicitur correus, *ibidem num.*4.

Cenſus ceſſio vti ex cauſa voluntaria fieri nequit à pupillo abſque ſolemnitatibus, quod ſecus eſt in retrouenditione, quæ eſt neceſſaria, in qua ſolemnitates non requiruntur, *dec.*337.*nu.*6.

Cenſus pro rata tantum ad cedentem ſpectante cedi, & transferri poteſt, *dec.*391.*nu.*11.

Cenſus ceſſio extinctiua non infringitur ex reſeruatione regreſſus ad primæua Iura in caſum euictionis cenſus, quia non repugnat, donec veniat caſus pacti reſolutiui ad primæua Iura cenſum manere extinctum, & poſtea purificato pacto reuiuiſcere, *dec.*209.*nu.*17.

Cenſus translatio, ſiue ceſſio, ſine beneplacito Apoſtolico fieri nequit, quia ceſſio eſt actua neceſſarius, *ibid.num.*9.

Cenſus ceſſio translatiua non reſultat ex promiſſione euictionis eiuſdem, præſertim quando conſtat de voluntate partium voluiſſe cenſum extinguere, *ibid.n.*15.*&* 16.

Cenſus dicitur euictus ſi pretium ex retrouenditione eiuſdem cenſus reuocabiliter exactum fuit conſignatum creditoribus anterioribus debitoris cenſus, *deciſ.*239.*nu.*3.

Et ſequuta cenſus euictione licitum eſt creditor redire ad primæua Iura ei competentia vigore emptionis d.cenſus, *ibid.n.*4.

Cenſus debitor tenetur vna cum ſorte poſt factā diſdictam depoſitare etiam fructus decurſos intra bimeſtre, alias non liberatur, *deciſ.*60.*n.*2. Contra tenet *Gratian.diſcept.*8.*n.*30.*& ſeq.*

Nec ſufficit oblatio verbalis, *ibid.nu.*3.

Cenſus debitor prætendens vna cum ſorte fuiſſe etiam depoſitos fructus durante diſdicta decurſos tenetur hanc affirmatiuam probare, non tamen creditor tenetur negatiuam iuſtificate, *ibid.nu.*5.

Cenſus diſdicta vide in verbo *Diſdicta.*

Cenſus nequit à Pupillo alienari abſque Iudicis Decreto, & cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis, cum hæc copulatiuè requirantur *dec.*337.*num.*4.

Cenſus inter ſtabilia reputatur, *dec.*209.*nu.*10.

Pactum in Conſtitutione cenſus appoſitū, quod ſolutio tàm reſpectu fructuum, quàm ſortis in caſu redemptionis ſit facienda puta in Iulijs argenteis valet, & ſeruandum eſt, *dec.*108. *num.*1.*&* 2.

Et huic, vel ipſa moneta argentea ſoluenda eſt vel tantundem de alia moneta æquiualenti valori monetæ conuentæ tempore faciendæ ſolutionis, *ibid.n.*3.

Cenſus emi poteſt viliori pretio, quam fuit ab initio conſtitutus, *ibid.n.*6.

Super Cenſu hypoteca competens remiſſa cenſetur ex conſenſu alienationi eiuſdem cenſus reſultañ ex decennali ſolutione fructuum facta ceſſionario cenſus, *dec.*337.*num.*22.

Et ſolutio decennalis debet eſſe facta ſingulis annis, non autem ſemel nec ſufficit præſumpta probatio, *ibid.nu.*23.

Reſtitutio ſortis cenſus promitti nequit reſiſtēte Bulla Piana, *dec.*337.*num.*16.

Cenſus Domino competit Ius retrahendi fundū cenſitum alteri venditum, *deciſ.*449.*nu.*1.

Maximè quando emptor nō fecit denunciationem cum inſertione totius Inſtrumenti cum ſpecifica pretij expreſſione, & cum pactis, & conuentionibus in venditione contentis, *ibid. nu.*2.*&* 4.*& deciſ.*451. *num.*1.*& ſeqq.* Reliqua vide in verbo *Retractus*, & verbo *Denunciatio*.

Cenſus hæreditarios ſi vſufructuarius extinxit,& pecunias ex retrouenditione recepit tenetur illas reſtituere hæredi proprietario, *deciſ.* 436. *num.*1.

Cenſus creditor nequit debitorem cenſus cogere ad cenſum extinguendum reſiſtente Bulla Pij V. *dec.*209.*num.*21.

In cenſu compenſatio inducitur ipſo Iure ſaltim à die oppoſitionis, & declarationis factæ per debitorem, quod velit illum redimere, *ibidem num.* 23.

Clauſula *Conſtito de vero credito* appoſita in reſcripto Sanctiſſimi Sanatorio nullitatis cenſus ob non interuentum numeratæ pecuniæ ex quibus purificata dicatur? *deciſ.*226.*nu.*1.

Cenſus ſors principalis quod reſtituatur promitti nequit reſiſtente Bulla Piana, *deciſ.*337. *num.*16.

Cenſus fideiuſſori licet competat Ius obtinendi ceſſionem à cenſuario, non tamen competit hypoteca pro reſtitutione ſortis, *ibid.num.*17. *& ſupra num.*15.*& num.*18. vbi quod ſola actio vtilis negociorum geſtorum competit.

Contra debitorem cenſus agi poteſt non ſolum pro illius fructibus, ſed etiam pro ſorte eiuſdem Cenſus non tanquam ſors, ſed ad effectū deponendi ob inobſeruantiam contractus in preſtando fideiuſſorem promiſſum loco damnorum, & intereſſe, *deciſ.*314.*num.*3.

Et tale pactum eſt licitum, *ibid.nu.*4.

Cenſus fructus vide in verbo *Fructus Cenſus.*

CENTENARIA

Pro centenaria complenda modicum tempus attendi non ſolet de æquitate, *dec.*72.*num.*3.

Per centenariam, vel quadragenariam cum fama vt Iuſpatronatus probatum dicatur requiritur, quod præſentationes ſint claræ, & talea quæ centenariam, vel quadragenariam cum fama inducant, *dec.*453.*num.*2.

In centenaria, vel quadragenaria cum fama non computatur, niſi vera præſentatio, *ibid. num.* 5.

Item nec in centenaria, vel quadragenaria computanda eſt illa preſentatio, quæ vim habet collationis ab Ordinario factæ, *ibid.nu.*6.

Item

Item nec in curſu centenariæ, vel quadragenariæ computandum eſt tempus, quo Patroni ad præſentandum fuerunt negligentes, *ibidem num.7.*

CESSIO

Ceſſio Iurium contra ſeipſum à nemine facta cenſetur, *dec.143.num.1.*

Præſertim quando cedendo Iura talia qualia expreſſit quod contra ipſum retorqueri non poſſint, *ibid.nu.2.*

Ceſſio Iurium facta cum promiſſione de non contraueniendo operatur, vt cedens cenſeatur pro eadem re ceſſa quæcumque Iura ſibi competentia tàm reſpectu dominij, quàm hypotecæ renunciaſſe, & in ceſſionarium tràſtuliſſe, *decis.217.num.1.*

Clauſula *quod Iura ceſſa non retorqueantur contra cedentem operatur*, ſi ceſſionarius moleſtatus à tertio vellet intentare regreſſum contra cedentem pro ſua indemnitate, non tamen efficit, quod ex facto ipſius cedentis per moleſtias non poſſit habere regreſſum, quod eſt à iuſtitia, & æquitate alienum, *ibid.nu.2.*

Ceſſio reſtricta ad tempus, eo elapſo reſoluitur, *dec.239.num.9.*

Ceſſio reportata a ſubſtituto, ſi ſubſtitutio expirat nihil operatur, *dec.469.num.5.*

Ceſſio cenſus vide in verbo *Cenſus.*

CESSIONARIVS

Ceſſionarius tenetur iuſtificare creditum cedentis, nec ſufficit Inſtrumentum ceſſionis exhibere, *decis.94.num.6.*

Ceſſionarius iuſtificare tenetur, quod cedens ſuper Iure ceſſo Ius habeat, alias ceſſio non ſuffragatur, *dec.436.num.3.*

Ceſſionarius plus Iuris habere non poteſt, quàm habet ipſe cedens, *dec.469.nu.6.*

In ceſſionarium non tranſeunt priuilegia dotis *dec.159.num.3.*

In ceſſionarium regulariter Ius executiuum tranſit, *dec.222.num.2.*

Ceſſionarius repreſentat in omnibus perſonam cedentis, *dec.269.nu.9.& dec.429.nu.8.*

Ceſſionarius perſonam cedentis repræſentans, quod ex propria perſona conſequi non valet, conſequi poteſt ex perſona eiuſdem cedentis, *dec.196.num.16.*

Ceſſionarius Iurium dotalium vigore Inſtrumenti, & hypotecæ dotalis poteſt conſequi, ac recuperare dotem ex bonis fideicommiſſi, quemadmodum mulier cedens conſequi poterat, *decis.355.num.6.*

Ceſſionarius Iurium dotalium antequam agat contra bona fideicommiſſi pro reſtitutione dotis debet prius experiri bona libera per virum diſtracta, & alienata, *ibid.n.10.*

CIMILIARCATVS

Cimiliarcatus nullum habet onus præciſæ reſidentiæ in Eccleſia, *decis.86.num.10.*

CIRCVITVS

Circuitus inanes ſunt euitadi maximè inter ſanguine coniunctos, *dec.479.num.9.*

CITATIO

Citatio ad videñ extendi formam cameræ ſemper præcedere debet decretum, quoties obligatio non continet conſenſum vnica citatione, & verſamur extra Tribunal A. C. *dec. 82. num.12.*

Pegtingerij.

Citatio ad videñ Iurare Teſtes de ſtylo Hiſpaniarum continetur ſub decreto receptoris ſuper admiſſione ad informañ. *decis.85.nu.4.*

Amplia, vt nec etiam citatio ſit neceſſaria, quãuis receptor expreſsè mandet partes citari, *ibid.num.5.*

Citatio ad diceñ contra neceſſaria eſt in reali productione Iurium, *decis.112.num.5.*

Citationis ad dicendum contra commiſſionem defectus ſanatur ex vſu commiſſionis, & vide materiam in verbo *Commiſſio.*

Citationes ad informandum non ſemper in actis reproducuntur, *decis.244.num.3.*

Citatio ad videñ mandari referri non requiritur, quando Peritus parte citata fuit electus, *ibid. num.4.*

Citatio ad ſententiam dicitur circumducta, per admiſſionem Iurium, quoties admiſſio non eſt ſimpliciter, ſed cum clauſula *ſi & in quantum*, & ſic abſque retardatione vlterioris proceſſus, *decis.498.num.21.*

Citationis ad ſententiam defectus purgatus remanet per comparitionem in termino citationis ad videndum aperiri terminum pro ſeruaro habitum ante latam ſententiam alterius Procuratoris inſolidum conſtituti, *decis. 64. num.18.*

Citatio generalis ad totam cauſam ſufficit ad tollendam nullitatem prouenientem ex defectu citationis, *decis.421.nu.7.*

Citatio perſonalis præcedere debet alias proceſſus per contradictas nullus eſt, & inualidus, *decis.100.num.8.*

Citatio vt legitimè executa dicatur quænam requirantur? *ibidem num.10.& 11.*

Citatio contra filium executa in perſonam Patris tanquam legitimi adminiſtratoris, quid operetur? *decis.287.num.7.*

Citatio ſufficit quod exequatur contra habentem principale intereſſe intereſſe *dec. 96.num.3*

Citatio non eſt neceſſaria contra intruſum, ſeu iniuſtum poſſeſſorem, *decis.307. nu.5. Declara, numer.8.*

Citatio neceſſaria non eſt contra eum, qui Iudicis Iuriſdictionem declinauit, & ab eius interlocutoria appellauit, *dec. 324. num. 8. Declara num.9.*

Citatio pro deputatione curatoris hæreditati iacenti ſufficit, quod exequatur contra eum, quem prima cauſa ſucceſſionis tangit, *dec.287 num.4.*

Nec opus eſt, quod citetur ſubſtitutus præſertim quando non eſt ſubſtitutus in tota hæreditate, ſed in legato bonorum, *ibid.num.5.*

Citatio creditorum in confectione inuentarij, vide in verbo, *Inuentarium.*

Citationis defectus ad dicendum contra commiſſionem ſuppletur ex vſu commiſſionis, *decis.181. num.2.*

Citationis notitiam perueniſſe in citatum reſultat ſi ipſe poſtea procuratorem conſtituit ac in Iudicio comparuit, *decis.287.num 8. Amplia num.10.*

Citationis defectus ſi quis adeſt ſanatur ex comparitione citati, *ibid. num.9.*

Citationis, ſeu intimationis defectus ſuppletur quoties ſcientia citationis concurrit in citato *deciſ.461. num.3.*

CITATIONES.

Citationes contra abſentem fiunt per contradictas pro omni ſuo iure, & intereſſe, & quatenus veniat citandus, *dec.96. num.4.*

Citationes, quæ in filijs retinentur facillimè amitti poſſunt, eum ſint omnibus expoſitæ, *de .253. num.7.*

CIVIS.

Ciuis loci non cenſetur effectus mercede conductus non animo ibi domicilium acquirendi, & perpetuò permanendi, *dec.241. num.6.*

CIVES.

Ciues loci non efficiuntur mercede conducti ex Conſtitutione Synodali Diœceſis Calagurit. *deciſ. 241. num.7.*

Ciues loci vniti non dicuntur Ciues illius loci, cui eſt facta vnio, *deciſ. 378.num.10.*

Ciuibus priuilegium conceſſum an ſuffragetur illis de Comitatu? *dec.229. num.13.*

Ciuibus Beneuentanis Ordinarius conferre tenetur Beneficia vacantia in ſuis menſibus vigore Indulti Sixti V. vide in verbo, *Indultum Sixti V.*

CLAVSVLA.

Clauſula, *Actum*, non eſt de ſubſtantia ſcripturæ quando illam eſſe perfectam aliunde apparet, *deciſ.345.num..3.*

Clauſulæ *ad habendum, & in perpetuum*, concurrente obſeruãtia reddunt emphiteuſim ad extraneos, & fœminas tranſmiſſibilem, *dec.224. n.2.*

In inueſtitura efficit emphiteuſim hereditariam *deciſ.280.num.1.*

Quomodo extendi ſoleat in contractibus emphiteoticis, *ibidem num.6.*

Facit emphiteuſim merè hæreditariam, *dec.145, num.4.*

Clauſulæ, *Amoto, & vocatis*, faciunt executorem mixtum, *deciſ.229.num.2.*

Intellige quando adeſt poſſeſſor, *num.14.*

Amoto in literis appoſita facit executorem mixtum, adeout executor iudicialiter procedere debet, *deciſ.118. num.4.*

Declara procedere quando in poſſeſſione beneficij adeſt intruſus, ſecus verò quando poſſeſſio eſt vacans, tunc enim executor poteſt extraiudicialiter ad executionem procedere, *ibid. num. 5.*

Clauſula *Alias, &c.* in forma obligationis Cameralis cõtinet ſub ſe damna, & intereſſe, *dec. 133. num.6.*

Clauſula, *alteri qui ad legitimam*, quid operetur? *deciſ.469.num.7.*

Operatur, vt fieri poſſit ex integro noua executorio, & expediri nouum mandatum, *dec.84.n.5.*

Adiecta in commiſſione Rotæ directa operatur, vt nequeat cauſa expediri non diſputato prius dubio an ſit procedendum ad legitimam, *deciſ.28 Y. num.3. Declara num.5.*

Eſt æqualis, ac conformis Clauſulæ, *ſi quid exequendum*, *ibid. num. 4.*

Clauſula, *appellatione remota*, intelligitur de appellatione friuola, *deciſ.229. numer.17.*

Et dicta clauſula procedit, quando non adeſt legitimus contradictor, adeoque extraiudicialiter ſit procedendum, *ibid.num.18.*

Clauſula, *Conſtituti*, benè probat poſſeſſionem non ſolum inter conſtituentem, & conſtitutarium, ſed etiam inter habentem cauſam ab eis, *dec.88. num.4.*

Item probat poſſeſſionem cedentis, & ceſſionarij, *deciſ.239. num.11.*

Item probat poſſeſſionem conſtituentis, *deciſ.82. num.1. & deciſ.214. nu.13.*

Adiecta in Inſtrumento poſterioris donationis cum clauſula, *ex nunc prout ex tunc*, probat poſſeſſionem bonorum fauore ſecundi donatarij *deciſ.158.num.1.*

Item transfert poſſeſſionem in Conſtitutarium, *deciſ.155.num.4.*

Item transfert poſſeſſionem manutenibilem, *deciſ.214.num.11.*

Item transfert in Conſtitutarium Ciuilem, & naturalem poſſeſſionem, *ibid. num.12.*

Appoſita in inſtrumento donationis non operatur viuente donante, ſed poſt eius obitum, quoties fuit ſpecialiter conuẽtum in vita donantis poſſeſſionem bonorum donatorum capi non poſſe, *deciſ.396. num.5. & 9.*

Appoſita in donatione, quæ eſt tranſlatiua dominij, & poſſeſſionis eoſdem producit effectus quos vera, & realis traditio, *dec.57.num.8.*

Adiecta in inſtrumento donationis transfert in donatarium dominium bonorum donatorũ, *deciſ.455.nu.1.*

Stante præſertim promiſſione iurata donantis donationem nullo tempore reuocandi, *ibid. num.2.*

Non operatur corruente contractu principali, cui eſt adiectum, *ibid. num.10.*

Super corpore incerto abſque expreſſione confinium nihil operatur, *dec.47. numer.2.*

Vti acceſſoria contractui nihil operatur, data illius inualiditate, *deciſ.82.numer.4.*

Clauſula, *Conſtito de vero credito* appoſita in reſcripto Sanctiſſimi ſanatorio nullitatis cenſus ob non interuentum numeratæ pecuniæ, ex quibus purificata dicatur? *deciſ.226. nu.1.*

Clauſula, *Conſtito ſibi legitimè* requirit iuſtificationem narratorum iudicialiter faciendam parte citata, *deciſ.384.num.5.*

Et ex defectu iuſtificationis narratorum gratia remanet nullius momenti, *ibid.num.6.*

Clauſula, *cum facultate manutenendi quem de iure* eodem modo refertur ad iuſtitiam manutentionis, veluti clauſula, *prout de iure*, *deciſ. 277. deciſ.30.*

De iure adiecta in commiſſione irritat tantum executionem faciendam, non autem ante ritè factam retractat, *deciſ.405. nu.13.*

Clauſula, *cum omnibus pratis, vineis, canonibus, &c.* adiecta in inſtrumento poſſeſſionis captæ alicujus tenutæ operatur, quod talis poſſeſſio non ſuffragatur, quoad vineas, & canones à tertijs poſſeſſoribus poſſeſſas, quarum poſſeſſio ſeparatim apprehendi poteſt, *deciſ. 419. num.2.*

Clauſula, *Cujus litis ſtatum*, *&c.* licet præſeruet gra-

Digitized by Google

gratiam à vitio ſubreptionis, ob non factam mentionem litis, hoc non procedit in præiudicium tertij, cui ius in beneficio litigioſo, quod colliriganti competebat, cui Papa non præſumitur, velle præiudicare, *deciſ.* 459. *num.* 4.

Clauſula *Cum poteſtate citandi omnes alios in executione nominandos in Curia, & extra*, adiecta in commiſſione operatur, vt poſſit citari etiam non nominatus in commiſſione, & illius vigore obtineri contra eum inhibitio, *deciſ.* 281. *num.* 10.

Et ita hodie ſeruatur hęc praxis abſque difficultate, licet olim contrariæ adeſſent opiniones, *ibid. num.* 11.

Clauſula *de præmiſſis notitiam non habentes*, eneruat virtutem clauſulæ præcedentis, *quorum tenores*, & operatur vt illa maiorem expreſſionem, quam ibi expreſsè narratā inducere nequeat, *deciſ.* 457 *num.* 8.

Clauſula, *diſcretioni tuæ*, arbitrium boni viri importat, *dec.* 367. *num.* 13.

Et quando vltra eam adeſt etiam alia Clauſula, *& conſcientiæ ſuæ*, tunc cauſæ cognitionem, & ordinem iudiciorium requirit, *ibid. num.* 14.

Clauſula, *dummodo de tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum, &c.* declarat mentē Pontificis, quod habenti ius in Beneficio præiudicare non intendit, *deciſ.* 459. *num.* 5.

Clauſula, *Dummodo poſſeſſionem tacitè, vel expreſsè non ratificauerit*, ſiue importet modum, ſiue conditionem ſemper operatur, quod illa non impleta impetrans effectum commiſſionis conſequi non poſſit, *dec.* 32. *num.* 18.

Clauſula, *dummodo remaneant centum pro Rectore*, non impedit quin exiſtenti in poſſeſſione exigendi penſionem ſit danda manutentio donec conſtet, & quouſque centum pro Rectore non remanere, *deciſ.* 108. *num.* 7.

Importat modificationem, non autem onus, *deciſ.* 483. *num.* 24.

Iuſtificata remanet ex valore probato per teſtes, *ibid. num.* 25.

Non ab alio allegari poteſt, quàm ab ipſo Rectore, quod ei non remaneant centum, *ibid. numer.* 26.

Clauſula, *dummodo intruſus non ſit* in ſubrogatione intelligitur de vero intruſo abſque alio prorſus titulo, *dec.* 87. *num.* 21.

Clauſula, *ex quauis cauſa*, adiecta poſt aliam, videlicet *illam annullari petente*, vel impetrante, tanquam geminata magis demonſtrat enixam voluntatem reſignantis, & Papæ reſignationem admittentis comprehendi omnem ſpeciem nullitatis etiam alias non comprehenſam, *deciſ.* 218. *num.* 7.

Clauſula, *litis ſtatum*, licet præſeruet gratiam à ſubreptione, quæ incurritur ob non factam mentionem litis, tamen non operatur vt poſſit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorum, *deciſ.* 5. *num.* 4.

Clauſula, *non aliàs aliter, &c.* in reſeruationibus penſionum ex cauſa reſignationis ad fauorē certæ perſonæ tacitè ſubintelligitur, & corruente penſione ſemper intrat regreſſus, *dec.* 233. *num.* 4.

Clauſula, *non retardata ſolutione penſionis*, quando eſt modificata ab alijs clauſulis non operatur ſuum effectum, *deciſ.* 129. *num.* 13.

Clauſula, *Nos igitur teſtamenti tenores pro expreſſis habentes*, adiecta in licentia alienandi bona fideicommiſſi operatur, vt totus tenor ad vnguem intelligatur expreſſus, *dec.* 457. *num.* 5.

Et tollit vitium ſubreptionis, *ibid. num.* 6.

Clauſula, *omni meliori modo*, adiecta in teſtamento facultatem tribuit capiendi poſſeſſionem propria authoritate, *deciſ.* 73 *num.* 5.

Contenta in libello operatur, vt in eo deducta cenſeatur omnis actio, & remedium magis proficuum agenti, *dec.* 145. *num.* 8.

Operatur vt alias vtile per inutile non vitietur, *deciſ.* 282. *num.* 8.

Ad ſubſtinendum iudicium, alias nullum ex defectu Iuriſdictionis non ſuffragatur, niſi ſit coniuncta cum copula, *Et. ibidem num.* 9.

Non poteſt operari diuiduitatem executionis ſuper re, quæ à parte rei ab omnibus pro indiuiſo poſſidetur, & quilibet in qualibet gleba inſolidum ius habet, *ibid. num.* 10.

Clauſula, *parito Breui*, importat non ſolum dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam fructuum reſtitutionem, *deciſ.* 89. *num.* 1.

Poſſeſſionem tamen dimittere cenſetur, qui præſtitit patiētiam, vt prouiſus Apoſtolicus poſſeſſionem caperet, *ibid. num.* 2.

Non obſtante, quod in actu dimiſſionis poſſeſſionis dimittens iura tàm in peritorio, quàm in poſſeſſorio præſeruauerit, *ibid. num.* 3.

Conditionem ſuſpenſiuam importat, *deciſ.* 267. *num.* 12.

Conditiones in Breui abſolutionis adiectæ copulatiuè ſunt adimplendæ, *ibid. num.* 14.

Clauſula, *prout de iure*, appoſita in commiſſione reſtitutionis in integrum non impedit quin per reſtitutionem in integrum omnia in priſtinum repoſita eſſe cenſeantur, *deciſ.* 277. *num.* 26.

Clauſula, *prout iuris fuerit* dat normam Iudici, vt ea, quæ iuris ſunt faciat, *dec.* 171. *num.* 8.

Ac ipſum Iudicem non quæ à partibus narrantur reſpicit, *ibidem num.* 9.

Clauſula, *pro ſe, & quinslibet, &c.* ius vnicuique inſolidum tribuit, *deciſ.* 212. *num.* 4.

Clauſula, *prout ſibi videbitur*, arbitrium boni viri importat, *dec.* 326. *num.* 14.

Clauſula, *quam, & quas*, vna cum toto negotio principali operatur, vt illius vigore poſſit deduci quodcumque aliud remedium ſuper eodem beneficio, & quæ de nouo deducuntur, ſunt de per ſe principaliter, & tanquam ex noua commiſſione, *dec.* 87. *num.* 25.

Reſtringitur ad actionem intentatam, *deciſ.* 257. *num.* 4.

Secus eſt in his, quæ idem omninò negotium reſpiciunt, *ibid. num.* 5.

In commiſſione adiecta operatur, vt cauſa commiſſa dicatur nedum quoad fructus, ſed etiam quoad ipſum titulum beneficij, *deciſ.* 270. *num.* 13.

Clauſula, *quod iura ceſſa non retorqueantur contra cedentem*, operatur, ſi ceſſionarius moleſtatus à tertio velit intentare regreſſum contra cedētem

rem pro ſua indemnitate, non tamen efficit, quod ex facto ipſius cedentis per moleſtius non poſſit habere regreſſum, quod eſt à iuſtitia, & æquitate alienum, *dec.217. num.2.*

Clauſula, *quod ex nullitate penſionis ex quauis cauſa dici non poſſit*, ſtante illius vniuerſalitate comprehendit etiam nullitatem expreſſam Papæ, & aliam quamuis minimam, *dec.218. num. 3.*

Clauſula, *quorum tenores*, adiecta in derogatione Conſtitutionum, & Statutorum operatur, vt omnia habeantur pro expreſſis etiamſi ſpeciali mentione indigeant, *deciſ.161.num.4.*

Declara concluſionem non procedere indiſtinctè, ſed tunc demum quando dicta clauſula apponitur in Cõſtitutione emanata per viam legis generalis, *ibidem num.5.*

Secus in priuata Conſtitutione, *num. 6.* vbi redditur ratio.

Clauſula, *quorum tenores*, non ſanat vitium ſubreptionis, quoties requiritur notabilis expreſſio eorum, quæ Pontificis animum remouere poſſent ad concedendũ, vel difficilius, *dec.457 num.7.*

Clauſula, *refectis expenſis*, in Breui Apoſtolico abſolutionis appoſita, actualem ſatisfactionẽ requirit; adeo quod oblatio, ſeu cautio de illis reficiendis facta illorum liquidatione non ſufficiat, *deciſ. 267. num.8.*

Itaut ſi expenſæ non ſunt liquidæ inſtare debet vt alteri parti terminus ad liquidum præfigatur, vt fit in in Iudicijs priuilegiatis, *ibidem num. 9.*

Contenta in commiſſione cum ſit concepta per ablatiuum abſolutum conditionem importat itaut Iuriſdictionem ſuſpendat, donec actualiter expenſæ reficiantur, *ibid. num.11.*

Adiecta in Breui abſolutionis operatur, vt Breue non ſuffragetur non docto de adimplemẽto dictarum conditionum, *deciſ.297. num.1.*

Et donec de adimplemento totaliter doceatur iuriſdictio Iudicis remanet ſuſpenſa perinde ac ſi nulla fuiſſet tributa, *ibidem num.2.*

In Breui abſolutionis appoſita Iuriſdictionem Iudicis ſuſpendit, donec expenſæ actualiter reficiantur, *dec.310. num.5.*

Ratio eſt, quia per huiuſmodi ablatiuum iuriſdictio eſt conditionalis, adeout cautio de reficiendo non ſufficiat, *ibid.num.6.*

Clauſula *renunciatis, &c.* contenta in Breui abſolutionis, vt ſuffragetur non ſufficit verbalis renunciatio, ſed effectualis requiritur mediãte reſtitutione fructuum, *dec.297. num.3.*

Breue ſecundum abſolutionis obtentum abſq; clauſula, *refectis expenſis*, non facta mentione primi, cum dicta clauſula non ſuffragatur, præſertim quando fuit obtentum lite pendẽte, nec vlla fuit facta mentio, quod ob non adimplementum primi abſolutio fuerat denegata, *ibid.num.4.*

Clauſula, *ſi in euidentem*, conditionem importat, & eſt plenè iuſtificanda, *dec.127. num.7. & 8.*

Clauſula, *ſine praiudicio literarum Apoſtolicarum*, præſeruat quidem Iudici, à quo facultatem exequendi, ſed non impedit quominus Iudex ad quem conſtito de nullitate, & iniuſtitia poſſit executionem factam reuocare etiam per viam manutentionis, *dec.77. num. 5.*

Clauſula, *ſine praiudicio trium conformium*, licet præſeruet facultatem Iudicis à quo vt ad executionem procedere poſſit, non tamen impedit Iudicem ad quem quominus executionẽ nulliter, & iniuſtè factam reuocare poſſit etiã per viam manutentionis, *dec.365. num. 13.*

Clauſula, *ſine praiudicio legitima executionis*, operatur, vt Iudex ad quem impedire nequeat Iudici à quo ne ad vlteriorem executionem ſuæ ſententiæ procedere valeat, *dec.414. num.2.*

Clauſula, *ſine praiudicio iurium alterius*, adiecta in literis Apoſtolicis intelligitur de alijs Iuribus non expreſſis, *dec.422. num.19.*

Clauſula, *ſi quid exequendum*, iuſtificationem ex eiſdem actis requirit, *deciſ.331. num.3.*

Clauſula, *vel alio quouis modo*, eſt comprehenſiua vacationis ex qualibet alia perſona, *dec. 51. num. 7.*

Clauſula, *vocatis*, facit executorem mixtum ſiue illa ſit appoſita in diſpoſitiuis, ſiue in executiuis, *dec. 229. num.4.*

CLAVSVLAE *in communi.*

Clauſula codicillaris in Teſtamento, in quo filius eſt præteritus concepta per verba *futuri temporis* operatur vt teſtamentum ſubſtineatur, & tunc filius cenſetur grauatus hæreditatem, ac fideicommiſſum in teſtamento vocatis reſtituere, *dec.290. dec.290. num.4.*

Communis opinio eſt in contrarium quando agitur de præteritione ignoranter facta, *ibidem num.5.*

Item quando verſamur in teſtamento condito à muliere imperita, & iuris ignara, quæ non fuit certiorata de importantia clauſulæ codicillaris. *ibid.num.6.*

Clauſula in Commiſſione ſignata manu Papæ non cenſetur reſtricta, ac modificata per Signaturam Regentis, *Iuſtitiam faciat*, *dec. 129, num.38.*

Clauſula ſalutaris in Inuentario adiecta, quod non apponenda habeantur pro non appoſitis efficit, vt res quæ verè hæreditariæ non ſunt hæreditariæ minimè fiant, *deciſ.314. num.3.*

Clauſula derogatoria remouet non ſolum obſtantiam principiorum, ſed principiatorum, *deciſ.385.num.14.*

Et etiam omnia quæ poſſunt obſtare, *ibidem num.15.*

Clauſula vniuerſalis, *ex quauis cauſa*, comprehendit omnem cauſam, ac etiam nullitatis dictionem, tam de facto, quam de iure, *deciſ.218. num. 4.*

Clauſulæ appoſititæ in literis Apoſtolicis fortiorem vim diſpoſitis in dictis literis addunt, non verò quid minimum vltra diſpoſita cõplectuntur, *deciſ.166. nu.1.*

CLEMENTINA.

Clementina, *Si vna de re reb.Eccl.non alienan.* quo caſu locum non habeat? *deciſ.124. num. 10.*

CLERICATVS.

Clericatus probatur per literas patentes Ordinarij, *deciſ.14.num.7. & dec.87.num.5. & dec.310. num.1. & dec.387. num.2. & deciſ.402. numer.4. & deciſ. 420.num. 4. & deciſ. 420. num.5.*

CLE-

CLERICVS.

Clericus non ligatur Ritu Magnæ Curiæ Vicariæ vti promulgato à poteſtate laicali, *dec.82. numer.14.*

Clericus an incurrat irregularitatem ex ſimplici præſentia tempore, quo quis fuit vulneratus? vide in verbo, *Irregularitas.*

Clericus comparens in iudicio quo caſu valeat appellare? *decif. 498.nu.4.*

Clericus veniens ad cauſam vti principalis pro ſuo intereſſe reddit cauſam appellabilem ex propria perſona, ſecus verò ſi venit tertius vti neceſſarius defenſor, *ibidem num.6.*

Clericus veniens ad cauſam ante motum iudicium reddit cauſam appellabilem, ſecus verò poſt. *ibid.nu.8.*

Clericus neceſſarius defenſor non poteſt mutare forum ex priuilegio ſuæ perſonæ, *ibid. num.9.*

Clericus nequit impedire executionem ſententiæ dum venit ad cauſam vtendo defenſionibus rei conuenti, *ibid.num.10.*

Et idem eſt in tertio veniente ad cauſam ex Iure connexo cum iure colligrantis, *ibid.*

Clericus veniens ad cauſam poſt motum Iudicium quo caſu non veniat citandus? *ibidem numer. 20.*

Clerico exemptio de Iure competens ſuffragatur omnibus eius famulis, ſine quibus commode priuilegio clericali vti non poteſt, *decif.200.num.11.*

C O A D I V T O R

Coadiutor mortuo coadiuto tenetur poſſeſſionem canonicatus capitulariter capere quamuis viuo Coadiuto ſecus eſſet, *dec.303.num.2.*

Ratio diuerſitatis eſt, quia coadiutoria viuente coadiuto non præbet Ius, vel titulum in Canoniam, qui manet penes coadiutum prout etiam poſſeſſio, vel ſimplex officium, ac munus ad miniſtrandi, *ibid.num.3.*

Coadiutor ideo debet mortuo coadiuto poſſeſſionem Canonicatus capitulariter capere eo quod gratia prouiſiua purificatur ad fauorem eiuſdem coaudiutoris, *ibid.num.4.*

C O A D I V T V S

Coadiuto mortuo ideo coadiutor poſſeſſionem Canonicatus capitulariter apprehendere debet, eo quod gratia prouiſiua purificatur ad fauorem eiuſdem coadiutoris, *ibid.num.4.*

Coadiuto mortuo antequam coadiutoria ſuum fuerit ſortita effectum, quæmadmodum gratia coadiutoriæ corruit, ſimiliter quoque corruit futuræ ſucceſſionis in canonicatu, quæ in eadem ſupplicatione continetur eo quia illa ſucceſſio venit acceſſoria ad gratiam coadiutoriæ, *ibid.num.5.*

Declara procedere attẽta antiqua formula coadiutoriæ minus ampla, quam hodie fieri ſolet munita pregnantiſſimis clauſulis, *ibid.nu.4.*

Coadiuto decedente ante executionem mandadati de prouidendo, tunc in gratia futuræ ſueceſſionis nullum Ius fieri poteſt, ſed beneficium vacat ex integro per obitum coadiuuti, *ibidem num.12.*

Coadiuti infirmitas ſatis probatur ex teſtibus, præſertim ſi paulo poſt ſignatam gratiam coadiutoriæ mors ſequuta eſt, *dec.347. num.23.& decif.483.num.2*

Coadiuti infirmitas narrata in litteris coadiutoriæ probatur ex teſtibus formiter examinatis, *dec.483.n.1.* vbi quod etiam probatur ætas ingraueſcens.

Coadiuti conſenſus in coadiutoria adhibetur nõ vt aſſumat naturam reſignationis à qua longe differt, ſed vt tollatur odium captandę mortis, *ibidem num.9.*

COADIVTORIA

Coadiutoria conceſſa in forma dignum antequam executioni demandetur nihil ponit in eſſe, *dec.303.num.10.*

Coadiutoria vim habet reſignationis, & bene procedit argumentum à reſignatione ad coadiutoriam, *ibidem num.14.& 15.*

Gratia coadiutorię vide in verbo *Gratia Coadiutoria.*

In coadiutoria Papa ſolummodo reſpicit neceſſitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ reſultan. ex impotentia coadiuti, eaque ſolum probata Beneficium remanet affectum, *decif.483. numer. 6.*

In coadiutoria præter vtilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ cætera narrata non attenduntur, *ibidem num.9.*

In coadiutoria conſenſus coadiuti adhibetur non vt aſſumat naturam reſignationis à qua longe differt, ſed vt tollatur odium captandæ mortis, *ibid.num.9.*

C O D I C I L L I

Codicilli, & Teſtamentum vna & eadem diſpoſitio dicuntur, *dec.175. n.6.*

Declara procedere in eis quæ Ius concernunt, non autem factum, *ibid.num.7.*

COLLATERALIS

Collaterales dicuntur, qui ex latere ſunt coniuncti, *decif.371.num.5.*

C O L L A T O R

Collatoris poſſeſſio acquiritur quando, agitur inter prouiſos ſuper collationis validitate, *decif.250.num.11.*

C O L L A T I O

Collatio beneficij facta pendente termino ad appellandum eſt nulla, & attentata, *decif. 111. num. 2.*

Collatio nulla vocationem non conſumit; *decif.17.num.13.*

Collatio ſimultanea non prodeſt capitulo, vbi concurrit indultum particulare conferendi in menſibus reſeruatis competeñ Cardinali ordinario collatori ſtante conſtitutione ſa. me. Vrbani Octaui, *dec.150. num.13.*

Collatio in beneficijs Eccleſię Cathedralis eſt ſimultanea Epiſcopi, & capituli, *decif. 278. num. 4.*

Collatio ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum circa ſimultaneam à quo tempore originem habuit de Iure communi, *decif. 290. num.9.*

Collatio ſimultanea Capituli non dicitur præſeruata ab Epiſcopo conferente ſolo abſque conuerſu capituli non docto de antecedenti poſſeſſione capituli conferendi cum Epiſcopo, *ibid.num.16.*

Col-

Collatio ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum ex quibus excludatur quoad aliqua beneficia? *dec.347.num.24.*

Collatio in Cathedrali eſt ſimultanea Epiſcopi cum capitulo de Iure communi, & idem eſt ſi in eadem Eccleſia viget ſtatutum circa ſimultaneam per concordiam ſubſecutam inter Epiſcopum, & Capitulum firmatam, *deciſ. 296.num.1.2. & 3. & ſeqq.*

Collatio ſimultanea capituli preſeruata cenſetur per collationem factam à ſolo Epiſcopo, *dec.278.num.7. Declara num.14.*

Collatio vt dicatur valida ſufficit, quod in cõferente quaſi poſſeſsio conferendi concurrat, *deciſ.403.num.6.*

Collationis vim habet traditio poſſeſsionis ab habente facultatem conferendi, *deciſ.142. num.2.*

Collationes cenſentur potius factæ vigore Iuris conferendi, quam vnionis, *dec.135.nu.4.*

COLLEGIVM

Collegium Teſtator erigi mandans pro alendis Iuuenibus tunc ex præſumpta mente Teſtatoris admitti debent Iuuenes eiuſdem patriæ Teſtatoris, quorum contemplatione erectio à Teſtatore ordinata cenſetur, *deciſ.358.n.1. & deciſ.378.num.1. & deciſ.405. num.1. & deciſ. 417. num. 1. & 3*

Non autem Iuuenes aliorum locorum quamuis ſint vniti, & aggregati patriæ Teſtatoris, quia nihilominus non dicuntur Ciues loci aggregati, nec iuuari poſſunt teſtamentaria diſpoſitione, *dec.358.num.2. & dec.417. num.2.*

Ex quibus etiam iuſtificatum remaneat ſolus Iuuenes patriæ Teſtatoris non alios eſſe admittendos, *num.3.4.5. & 6. & dec.378.n.2. & 3.*

Collegium ſi Teſtator erigi mandauit adhoc vt pueri, & Iuuenes in eo addiſcant, tunc admittendi ſunt Iuuenes cuiuſcunque ætatis ad omnes litteras addiſcendas donec doctoratus gradum aſſumant pro viribus reddituum, ibique Superiorum prudentia retineantur, *deciſ.358.num.7. & deciſ.405.num.2.*

Collegium ſi eſt erectum pro alendis Iuuenibus tunc alimenta Iuuenibus admittendis in ipſo Collegio præſtanda ſunt, & non extra, *deciſ. 358.num.9.*

Ad Collegium admiſsio ſi dedit cauſam liti non eſt habenda in conſideratione, *deciſ. 378. num.7.*

Ad collegium admiſsiones factæ contra voluntatem fundatoris, & contra mentem Papæ erigentis ſuffragari non poſſunt, *ibid.num.8.*

ad Collegium admiſsio ſi fuit alias tolerata nõ exinde infertur, quod ſi fuiſſet in iudicium deducta exigente iuſtitia admitti debuiſſet, *ibidem num.9.*

Collegium à Teſtatore fundatum non compræhenditur ſub diſpoſitione *Concilij Tridentini ſeſſ.23. cap.18.* loquente de Seminario Clericorum erigendo ab ordinario pro neceſsitate Eccleſiæ, *dec.405.num.4.*

ex Collegio alumni non debent expelli, quamuis parentes de malo tractamento conquerentur, quia filius non poteſt facto patris priuari, *ibid.num.8.*

ad Collegium admiſsiones puerorum contra voluntatem fundatoris attendi non debent, *deciſ.417.num.7.*

Collegia, & alia loca pia poteſt Epiſcopus ex diſpoſitione *Sac. Conc. Tridentini* viſitare, & quamuis viſitatio à fundatore alijs ſit demandata non cenſetur id factum priuatiuè ad Epiſcopum, *dec.480.num.10. Declara num.11.*

Collegium quando eſt ſub protectione regia poteſt ab Epiſcopo, & alijs viſitari, nam hoc à Concilio Tridentino non prohibetur, *ibidem num.12.*

Forma viſitandi Collegium à Teſtatore præſcripta ſeruanda eſt, *ibid.num.13.*

COLLVSIO

Colluſio in dubio non præſumitur, ſed debet concludenter probari, *dec.19.num.22. & 23.*

Colluſio ex quibus excludatur? *ibid. num.24.25. 26.27.28.29. & 31.*

Colluſionis ac doli infans incapax eſt, *ibidem num.26.*

Colluſio in Tutore excluditur, *ibid.num.27.*

Colluſio inter matrem, & filium facile præſumitur, *dec.184.num.9.*

COLONVS

Coloni Expulſio neceſſaria eſt, vt poſſeſſio per eum retenta acquiratur, *dec.97.num.14.*

COMMISSIO

Commiſſio vnica ſufficit in Rota, *deciſ.70.nu.6.*

Commiſſio præfixionis termini ad liquidandũ impetranda eſt ab eo, qui vult procedere ad vlteriora in negotio principali, quo elapſo & non facta liquidatione poteſt in cauſa procedi in negotio principali, *deciſ.89.num.6.*

Commiſsio prorogationis fataliũ obtenta poſtquam ſententia tranſiuit in Iudicatum nihil operatur, *dec.140.nu.4.*

Commiſsio totalis, quando fuit reformata tunc inhibitio illius vigore emanata ſeruari non debet, *dec.284.num.5.*

Commiſsio vt dicatur ſeffecta cõmunis neceſſaria eſt citatio ad diceñ contra commiſsionẽ. *dec.344.num.5.*

Alias nec litis pendentiam inducit, nec cauſat attentata coram Iudice à quo, *ibid.num.6.*

Et ante hanc citationem lis quoad appellatum pendere non dicitur, nec geſta coram Iudice à quo ſunt attentata, *ibid.num.7.*

Defectus citationis ad dicendum contra commiſsionem ſanatur ex vſu commiſsionis pro parte appellantis; itaut lis per hunc actum introducta dicatur, *ibid.num.10.*

Declara concluſionem procedere, quando appellans proceſsit ad plures actus, & inſtantias iudiciales coram Iudice appellationis, ſecus verò ſi nulla datur inſtantia, ſeù actus iudicialis, ſed ſola allegatio litis pendentiæ ad alium finem ad euitandam executionem pro expenſis, *ibid.num.11.*

Vſus commiſsionis, vt inducatur coram Iudice ad quem non ſufficit ſola allegatio litis pendentiæ, *ibid.num.12.*

Præſertim, quando emanauit non à principali, ſed à Procuratore de cuius mandato non cõſtat, *ibid.num.13.*

Commiſsio licet emanauerit à Signatura Iuſti-

tiæ

Digitized by Google

tiæ vtraque parte informante non prodeſt ad inducendam litis pendẽtiam, ſed ſolum quod appellatus inuito appellante commiſsione vti poſsit, quod facere minime poſsit, quando commiſsio emanauit vna tantum parte, *ibid. num.14.*

Commiſsio cuius vigore inhibitio emanauit Iuriſdictionem tribuit, maximè propter clauſulam, *quam & quas* in eius ventre contentam *dec.379.num.10.*

Commiſsio habens clauſulam *quam & quas* compræhendit etiam lites mouendas, *deciſ.70.n.7*

Commiſsio continens clauſulam *quam & quas* Iuriſdictionem tribuit, *dec.87.num.17.*

Commiſsio appellationis cum clauſula *quam & quas cum omnibus inciden. annexis &c. totoque negocio principali* operatur, vt cauſa commiſſa dicatur nedum quoad fructus, ſed etiam quoad ipſum titulum beneficij, *deciſ.27.num.12.*

In commiſsione facultas procedendi adiecta in prima parte, licet in ſecunda de qua Papa reſcripſit non legatur repetita, tamen in clauſulis reſpicientibus ordinatoria Iudicij, nempe modum citandi,& dies procedendi intrat præſumptio repetitionis, *dec.247. numer.1. Amplia præſertim num.3.*

Quicquid ſit de hoc in clauſulis reſpicientibus merita negotij, & deciſorium cauſæ? *ibid. num.2.*

Commiſsio directa Iudici ordinario habenti Iuriſdictionem eſt potius excitatoria Iuriſdictionis, *ibid.num.4.*

Commiſsionis vſus ſupplet defectum citationis ad dicendum contra commiſsionem, *deciſ. 181. num.4.*

In commiſsione quoties adeſt facultas citandi, etiam domi, tunc nullitas ex defectu citationis perſonalis non attenditur, *deciſ.226. nu.15*

Facultas in prima commiſſione tributa cenſetur repetita in commiſſione dependenti, *ibid. num.16.*

Commiſſiones duæ vbi concurrunt in eadem cauſa, altera ſub banca, altera vero in plena Signatura, hæc poſtrema eſt attendenda, *deciſ.498.num.12.*

COMMODITAS

Commoditas percipiendi fructus poteſt ab Emphiteuta hypotecari non obſtante ampliſſima prohibitione alienandi, & hypotecandi, *deciſ.123.num.8.*

Commoditas percipiendi fructus ſemper venit in generali obligatione non obſtante quauis prohibitione, *ibidem num.9.*

Quod procedit etiam in feudo, *ibidem.num.10.*

Commoditatem habens percipiendi fructus non dicitur alienare illos obligando, *ibid. num.11.*

COMMODVM

Commodum ex proprio delicto, quis reportare non debet, *dec.53. nu.103.*

Commodum remanere non debet ſublato grauamine, *dec.81.num.10.*

COMMVNIA

Admiſſio ad Communiam Præsbiterorum exiſtẽ in aliqua Parochia debita eſt habenti qualitates adhunc effectum requiſitas, *dec.301. num.10.*

Pantingerij

COMMVNICATIO

Communicatio priuilegiorum, & exemptionis non compræhendit, quæ ſunt alijs præiudicialia, *dec.243.num.4.*

In communicatione priuilegiorum eſt etiam neceſſaria derogatio *Clementina Dudum de ſepult. tur. ibid.num.5.*

In communicatione priuilegiorum, quod fuerit comprehenſa exemptio à quarta funerali ex quibus eliciatur? *deciſ.243.num.8.* & de materia vide in verbo *quarta funeralis.*

COMMVNITAS

Communitas nón debet excommunicari, ſed eius loco conceditur interdictum, *deciſ.136. num.3.* Reliqua vide in verbo *Vniuerſitas.*

CONPATRONVS

Compatroni admittuntur, vt teſtes in probatione Iuriſpatronatus, quando aliunde Ius ſuum probant, quamuis non admittantur ad probandum merita, vel demerita à ſe preſentati. *deciſ.246.num.1.*

COMPENSATIO

Compenſatio alimentorum promiſſorum vltra dotem an detur cum fructibus dotis non ſolutæ? vide in verbo *Alimenta.*

Compenſatio locum habet à die, qua quis eam oppoſuit, *dec.70. num.13,*

Compenſatio debiti exacti non admittitur, *deciſ. 203.num.1.*

Compenſatio crediti illiquidi cum liquido non datur, *ibid.num.4.*

Compenſatio non admittitur aduerſus obligationem cameralem niſi creditum ſit omnino certum, & liquidum, *ibid.num.5.*

Compenſatio fit ipſo Iure, *dec.209num.18.*

Compenſatio in cenſu inducitur ipſo Iure ſaltim à die oppoſitionis, & declarationis factæ per debitorem, quod velit illum redimere, *ibidem num.23.*

Compenſatio crediti clari non admittitur cum credito illiquido, *deciſ.213.num.1. & 6.*

Compenſatio ad impediendam retentionẽ pro credito liquido non debet admitti, *dec. 225. num.8.*

Compenſatio eſt ſpecies ſolutionis, *deciſ. 298. num.12.*

Compenſatio inducitur ex contrapoſitione partitarum, *dec.404. num.1.*

Compenſatio in Iudicio ſpolij non admittitur, *deciſ.435.num.5.*

De compenſatione excipi poteſt etiam in actu executionis ſententiæ, *dec.352. nu.20.*

Compenſationem opponens fatetur ſe debitorem, *dec.362.num.2.*

Compenſatio debiti cum credito admittitur, *dec.366.num.2.*

COMPROMISSVM

Compromiſſum factum inter partes operatur, vt non liceat alteræ ex eis ordinarium Iudicẽ amplius adire, *deciſ.154. num.1.*

Compromiſſum expirat ſtante abſentia Iudicis compromiſſarij, *ibid. num.2.*

Et ſubrogatio alterius in locum abſentis facta non releuat non ſeruata forma compromiſſi præſertim, quando talis ſubrogatio non probatur acceptata, *ibid. num.3.*

à Compromiſſo primo cenſetur receſſum per ſecundum compromiſſum in alios, *ibidem num.12.*

Compromiſſum factum in aliquem tacitam cõtinet conditionem, dummodo rectè retulerit *ibid. num.13.*

Compromiſſi terminos ſi laudum excedit eſt nullum, *deciſ.492. num.9.*

In compromiſſo minoris in arbitrum Iuris requiritur eadem ſolemnitas requiſita in alienationibus bonorum minoris, hoc eſt decretum Iudicis, *ibidem num.* 10.

Compromiſſum quo caſu reddatur nullum, & inualidum? *deciſ.* 479. *num.*12.

Compromiſſum ſi eſt nullum, laudum ſuper eo fundatum eſt pariter nullum, *deciſ.* 492. *num.2.*

Compromiſſum ſuper bonis Eccleſiæ, vt valeat requiritur Beneplacitum Apoſtolicum licet compromiſſum ſit de Iure tantum, quia ſicuti bona Eccleſiæ ſunt inalienabilia ſine beneplacito ita incompromittibilia, & facultas conceſſa Eccleſiæ adeundi Iudicem non porrigitur ad arbitrium, *ibid. num.*3. & ratio redditur *num.4.*

Compromiſſum factum ab Eccleſia continens renunciationem Iurium ex præcedenti tranſactione quæſitorum tanquam voluntarium non valet abſque beneplacito Sedis Apoſtolicæ, *ibidem num.7. & 12.*

Sub compromiſſo continente clauſulas ampliſſimas ſi cadunt iura Eccleſiæ iam tranſacta proculdubio eſt neceſſarium Beneplacitum Apoſtolicum, *ibid. n.8.*

Compromiſſum in materia electionis vide in verbo *Electio.*

COMPVLSATIO

Compulſatio Iurium nulla eſt ob non ſeruatam formam compulſorialium, *dec.*12. *num.*19.

Compulſoriales litteræ vide in verbo *litteræ compulſoriales.*

COMPVTA

Computorum ſolidatio facta inter principalem, & fideiuſſorem pro eius indemnitate valet etiam abſque interuentu creditorum de quorum intereſſe non agitur, *dec.*366. *num.*3.

In computorũ ſolidatione veriſimile eſt, quod quantitas perſoluta exprimatur quemadmodum quantitas debiti exprimitur, *dec.* 485. *num.2.*

CONCESSIO

Conceſſio ſubſequens ex narratiua declaratur? *deciſ.166.num.4.*

Conceſſio, ſeù renouatio Emphiteuſis ſi facta eſt cum relatione ad antiquas inueſtituras, tũc acquirens illis præiudicare non poteſt, *deciſ.* 372.*num.6. Declara num.7.*

CONCILIVM TRIDENTINVM

Concilium Tridentinum *ſeſſ.7. de reformat.cap.7* iniungens Epiſcopis, vt in viſitatione Eccleſiarum vnitarum prouideant, vt cura animarum laudabiliter exerceatur vtitur his verbis per *Vicarios idoneos etiam perpetuos*, *deciſ.* 53. *num.26. & 27.*

*Cap.*18. loquitur de Seminario Clericorum erigendo ab ordinario ex neceſſitate Eccleſiæ, non autem compræhendit collegium, ſiue Seminarium ſimpliciter à Teſtatore fundatũ, vt pueri litteras ediſcant, & in vera Religione inſtruantur, *dec.*405.*num.*4. 5. & 6. vbi quod tali caſu diſpoſitio Teſtatoris non recipit interpetrationem à Concilio loquente de perſonis diuerſis.

*Seſſ.*23. *cap.* 18. *de reform.* facultatem tribuit ordinario vniendi Seminario beneficium pro Clericis alendis, *deciſ.*16.*num.*4.

Declara concilium non impedire Pontificem quominus præueniendo ordinarium poſſit vnum beneficium alteri vnire, *ibid. num.*5.

Tribuens facultatem ordinario vniendi non ſe extendit ad beneficia Iuriſpatronatus, ſiue ad eorum membra, *ibid.num.*8.

*Seſſ.*23. *cap.*18. requirit in alumnis Seminarij pro eorum admiſſione ætatem 12. annorum, *dec.*405.*num.*3.

*Seſſ.*23. *cap.*18. mandat fieri contributiones per Eccleſias Seminario, *dec.*491.*num.*16.

*Seſſ.*24. *de reformat.* c.13. ideo exigit perpetuos parochos, vt oues ſuas cognoſcere valeant, *dec.*53.*num.*10.

*Seſſ.*24. *de reformat. cap.*13. prohibens amouibilitatem in curatis in quibus caſibus loquatur *ibid. num.*24.25. & 33. & *dec.*85.*num.*17.

*Seſſ.*24.*de reformat. cap.*15. in caſu tenuitatis præbendarum, quam facultatem Epiſcopo tribuat? *dec.*86.*num.*9. & vide *dec.*124. *nu.*7. & 8.

*Seſſ.*24. *cap.*15. *de reformat.* præſcribit in prima parte formam faciendi vnionem ſingulis præbendis diſtributiue, non autem menſæ Capitulari, & diſtributionibus quotidianis, & in ſecunda parte, quid diſponat? *dec.*169. *num.*10.

*Seſſ.*24. *cap.*15. *de reform.* in prima parte loquitur de vnione beneficiorum per quam titulus beneficij vniri ſupprimitur, in ſecunda vero parte loquitur de ſuppreſſione beneficiorum, quorũ fructus applicari permittit, *dec.*200.*n.*28

Statuens de vnione ſimplicis beneficij tenuibus præbendis facienda, non poteſt extendi ad diſtributionem, niſi in caſu ſuppreſſionis præbendarum, *ibid. num.*27. & ad hoc ponderantur verba Concilij *num.*28.

Seſſ. 24. *de reform. cap.*13. circa quartam funeralium non loquitur de monaſterijs erectis à 40. annis citra, *dec.*243. *num.*13.

Seſſ. 24. *de reform. cap.* 13. quo caſu loquatur? *deciſ.*53.*num.*33.

Seſſ. 24. *de reform. cap.* 20. §. *Præterea* diſponit, quod appellatus, ſi vtitur actis per appellantem tranſportatis, tunc tenetur expenſas pro ſua portione ſubire, *deciſ.*412.

*Seſſ.*25. *de regul. cap.*11. mandans, quod in monaſterijs quibus cura imminet animarum nõ deputentur aliqui etiam ad nutum amouibiles, niſi de conſenſu Epiſcopi non tamen prohibet quin deputari poſſint amouibiles de conſenſu Epiſcopi, *deciſ.*53.*num.*30.

*Seſſ.*25. *cap.*9. *de reformat.* circa probationem Iuriſpatronatus quid diſponit? *dec.*453. *num.*1

Concilium Tridentinum permittit vniri beneficia diſtributionibus quotidianis, *deciſ.* 124. *num.*6.

Concilium Tridentinum requirens Doctorum

tum

ſum in Dignitatibus locum habet ſolummodo in dignitatibus habentibus curam animarum, vel Iuriſdictionem, vel in prima dignitate, *dec.347. num.9. & 10.*

CONCORDIA.

Concordia eſt duorum,& plurium in idem placitum, *dec.125. num.5.*

Concordia ſi ſit inita cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ, ante obtentum poſſunt contrahentes pænitere, *ibidem num.7.*

Concordia conformis, & compatibilis cum cõſuetudine; itaut expreſsio conſuetudinis concordiam non excludat, & ex vtroque titulo quis poteſt poſsidere, *dec.288.nu.8.* & ex quibus poſſeſsio ex vtroque titulo probetur? *num.9.*

Concordia, quando eſt facta cum vniuerſitate ad eam annullandam, neceſſe eſt oſtendere contrauentiones omnium de vniuerſitate,vel maioris partis, *dec.288.num.17.*

Concordia inita inter Epiſcopum, & Capitulũ circa ſimultaneam, vt ſcilicet Epiſcopus conferendo vni ex canonicis ſolus conferat,ſi vero confert non canonicis Ius conferendi ſimultanee ad capitulum deuoluatur, ex tali enim deuolutione in neceſſarium antecedens ſimultanea collatio ſupponitur, *deciſ. 296, num.3.*

Et Epiſcopus conferendo qualificatiue dicitur conferre non Iure ordinario, ſed alieno, & in ipſa radice ſimultaneo, *ibid. num.4. Declara num.6.*

Concordia præſumitur confirmata ſtante lapſu temporis cum obſeruantia, *deciſ.288.nu.12*

Concordia ſi probatur obſeruata in aliquibus capitibus, præſumptionem effectuationis inducit quoad omnia in eadem concordia contenta, *ibid.n.10.*

Concordia non effectuata non mæretur attendi *dec.319.num.9.*

Concordia per inobſeruantiam, & actus contrarios cenſetur reſoluta, & ex quibus contrarij actus non ſuffragentur? *dec.173, num.13.*

Concordiæ inobſeruantia ex quibus excludatur *ibid.num.14.*

Concordia per inobſeruantiam, & contrauentionem habetur pro reſoluta, *dec.288. nu. 14.* & ex quibus inobſeruantia excludatur? *numer.15. & 16.*

In concordia fundare ſe non valet, qui formã in ea contentam non adimpleuit, *deciſ. 125. num.3.*

Amplia quamuis defectus ſit in minimo, *ibid. num.4.*

CONCVRSVS

Concurſus ad Parochiales fieri poſſunt ab Epiſcopo in locis vbi non adſunt Examinatores ſynodales, *deciſ.491. num.13.*

CONDEMNATIO

Condemnatio in ſententia à die litis conteſtatæ fingitur, *dec.350. num.21.*

CONDEMNATVS

Condemnatus in eo quis eſt cenſendus in quo condemnari debet, *dec.34. nu.7.*

Stante præſertim clauſula *omni meliori modo*, *ibidem num.8.*

Condemnatus tenetur per actum poſitiuum docere de paritione, quoties apparet de intimatione mandati rotalis, *deciſ.139. la 2. num.1.*

CONDITIO

Conditio reſolutiua de ſui natura non impedit actum ab initio, ſed reſoluit ex poſt facto, *dec.11.num.8.*

Conditio dupplex vbi copulatiue apponitur ad validitatem, & efficaciam actus non vnius tantum, ſed vtriuſque adimplementum concurrere debet, *deciſ.384. num.11.*

Conditio tacite ſubintellecta non reddit actum conditionalem ſicuti reddit expreſſa, *deciſ.233 numer.8.*

Conditio *ſi ſine filijs* in ſubſtitutionibus euaneſcit mortuo grauato cum filijs iuxta conſilium *Oldrad.21. dec.162.num.3.*

Et à conſilio Oldradi ex coniecturis paſsim receditur, *ibid.num.4.*

Conditio *ſi ſine filijs* data morte filiorum cum filijs euaneſcit, & filij poſſunt tanquam de libero diſponere, *dec.208. num.2.*

Conditio *ſi ſine filijs* expirat mortuo grauato cũ filijs, qui poteſt ad libitum diſponere, *deciſ.219.num.1.*

Conditio *ſi ſine filijs* decederet in ſubſtitutione adiecta adaptatur etiam pupillo, *deciſ. 452. num. 6.*

Conditio tacita *ſi ſine filijs*, quæ ſubintelligitur ex diſpoſitione *leg. cum Auus & l. cum Acutiſſimi C. de fideicommiſſ.* ſi in vna parte teſtamenti eſt adiecta explicite vni filio non cenſetur tacitè adiecta alteri filio, *dec.481.num.20.*

Conditio *ſi ſine filijs deceſſerit* intelligitur de morte naturali, non autem ciuili per emiſsionem profeſsionis, *deciſ.492. num.16.*

Conditio *ſi ſine filijs* ſubſtitutioni adiecta pupillo adaptari nequit, hæc tamen opinio communiter reijcitur à DD. *ibid. num. 10.*

CONDITIONES

Conditiones etiam vniuerſales reſtringi debent ne ſequatur abſurdum, *deciſ.166. num.34.*

In conditionibus non attenditur euentus niſi notificetur, *dec.249. num.5.*

CONDVCTOR

Conductor poteſt ſub maiori penſione rem cõductam ſublocare, *dec.1. num. 5.*

Conductor pro parte & rata, qua frui non impeditur rem conductam tenetur penſionem ſoluere, non autem pro ea parte, qua vti nõ potuit occaſione reſtaurationis, vel noui ædificij, quamuis huiuſmodi impedimentum locatoris culpa non proueniat, *deciſ.96.num.1.*

Inter conductorem, & locatorem pactũ, quod res locata menſuretur eiuſque augumentum ſoluatur ſeruandum eſt, *dec.477. numer.1.*

Conductor nequit menſurationem rei locatæ à Perito factam impugnare ſi eius peritiã alius approbanit, *ibid. num. 2.*

Conductor ſi in tempore debito non ſoluit locatori pro reſponſione frumentum promiſſum contra ipſum agi poteſt ad prætium, *dec.494.num.5.*

Conductor nequit à contractu locationis recedere abſque conſenſu locatoris, *ibid. nu. 9.*

Conductor, cui ab initio tota res locata tradita

fuit, ac illam poſſedit hoc ſufficit, vt poſſit condemnari ad affictus totius temporis, niſi probet nō fuiſſe à locatore præſtitam ſucceſſiuam patientiam pro integro tempore locationis, *ibid. nu.12.*

Conductor recedere poteſt à contractu locationis ob defectum adimplementi ex parte locatoris etiam in minimo, *ibidem nu.13.*

Et non ſufficit locatori præſtare patientiam pro parte temporis, cum contractus ſit indiuiduus, *ibid.num.14. Declara num.15.& 16.*

Conductor defalcato damno. quod paſſus eſt in re locata tenetur ſoluere affictus, *ibid. num.18.*

Conductor ſi terras locatas ſerere omiſit, vt poterat, de ſe ipſo dolere debet, dum nulla locatoris culpa in ſerendo interceſſerit, *ibidem, num.19.*

Conductor agere poteſt contra locatorem ad damna, & intereſſe præſertim quando datur fumus damnorum, *ibid.nu.20.& 21.*

Conductori præiudicare non debet culpa locatoris, *deciſ.96. nu.9.*

CONFERENDI *quaſi poſſeſſio.*

Conferendi quaſi poſſeſſio acquiſita ab Ordinario quoad vnum Canonicatum ſtante cauſa vniuerſali ſuffragatur quoad ius conferendi omnes Canonicatus, *decif.250. num.10.*

Attenditur ad effectum validitatis collationis, *decif.403.num.6.*

Conferendi, ſeu præſentandi ius probatur ex cētenaria quaſi poſſeſſione conferendi, *decif.505 num.1.*

Conferendi ius competens Capitulo non præſcribitur ab Epiſcopo, niſi curſus 40. annorū concurrat, *ibid. nu.17.*

Conferendi Indultum, vide in verbo, *Indultum conferendi.*

CONFESSIO.

Confeſſio adminiculata probat contra tertium, *decif.50. numer.18.*

Confeſſio extraiudicialis probatur per duos teſtes conteſtes, *decif.230. numer.5.*

Confeſſio erronea non nocet confitenti, nec habentibus cauſam ab eo, *dec.225.num.13.& 14.*

Confeſſio erronea nullius eſt momenti, *dec.109. numer. 5.* nec confitenti præiudicet, *decif.479. nu.15.*

Confeſſio emiſſa in commiſſione contra confitentem plenè probat, *decif.4'9. numer. 3.*

Item facta in precibus, *decif.442. num.2.*

Confeſſio emiſſa in iudicio non nocet confitenti quin poſſit contra eam venire ſi in illo iudicio nihil obtinuit, *dec.454. num. 5.*

Confeſſio emiſſa in Inuentario plenè probat cōtra confitentem, *decif.115. num.2.*

Confeſſio emiſſa in Bulla vnionis, quod aliqua Eccleſia ſit ruralis, & ſine cura quomodo intelligatur? *decif.505. num.4.*

Confeſſio dotis receptæ non eſt ſufficiens ad effectum detrahendi dotem ex bonis fideicommiſſi, *decif.352, numer.28.*

Confeſſio dotis receptæ ad effectum obtinendi illius reſtitutionem ex bonis fideicommiſſi quemadmodum non nocet fideicommiſſario, ita nec mandatum vigore dictæ confeſſionis relaxatum nocere poteſt, *ibid. num. 29.*

Confeſſio dotis receptæ ſine adminiculis, illius ſolutionem non probat, *decif. 106. nu.4.*

Confeſſio dotis receptæ licet ſolutionem probet quando illius promiſſio præceſſit, attamē de tali promiſſione legitimè conſtare debet, ne ſit in poteſtate coniugum in actu confeſſionis fingere præcedentem promiſſionem, & ſe legis prohibitione excludere ne inter viuos fiant donationes inter coniuges. *ibid.num.5.*

Confeſſio debitoris ante contractum debitum nocet etiam creditoribus poſterioribus, *decif. 150. num. 2.*

Confeſſio debitoris præualet coniecturis pro vſura inferenda adductis, *decif.197. nu.8.*

Confeſſio de recepto ſolutionem dotis nō probat, *dec.321. num. 2.*

Ampliа quamuis confeſſio fuerit emiſſa non præſente vxore, ſed eius matre, & fratre, quia etiam hoc caſu ſecundum opinionem Rotæ talis confeſſio numerationem non probat, *ibidem num.3.*

Confeſſio iudicialis emanata inter diuerſas perſonas, & in alio iudicio facit ſaltim adminiculum, *dec.230. num.6.*

Confeſſio contra habentem cauſam à confitente plenè probat, *decif.25?. num.4.*

Confeſſio elicita etiam ex actu nullo probat contra confitentem, *decif.259. num.13.*

Et præualet coniecturis contrariis, *ibid.nu.14.*

Confeſſio ne noceat confitenti ſufficit, quod aliquo modo ſit dubia, nam vt communicat debet eſſe omnino certa, *decif.324. num.7.& dec. 505. num.6.*

Confeſſio ſuperat omnem aliam probationem, *decif.110. num.5.*

Confeſſio propria præualet teſtibus, *decif. 242. num. 10.*

Confeſſio propria omnem aliam ſuperat probationem, *decif. 355. num. 8. & 422. num. 6. & dec.477. num.6.*

Confeſſio propria præualet omnibus probationibus, *decif.136. num.11. & decif.372. num.11. & decif.477. num.6. & decif.484. numer.22.*

Confeſſionem propriam quis retractare nequit, *decif.477.num.2.*

Contra confeſſionem ſui authoris quis venire nequit, *dec.454 nu.4.*

Confeſſio contra confitentem ſemper clamat, *decif.21.num.56.*

Confeſſio facta in actu impugnato non ſuffragatur impugnanti, eiuſque hæredi, *dec. 479. num.13.*

Confeſſio poſterior veritatem antea geſtorum aperit, & contra confitentem ſemper clamat, *dec.11.num.16.*

Confeſſio geminata maiorem animi deliberationem demonſtrat, *decif.21.numer.57.*

Confeſſio grauati quando eſt veriſimilis nocet aliis fideicommiſſariis, *dec.19. num.36.*

Confeſſio hæredis grauati nocet fideicommiſſario venienti ex propria perſona, *decif. 478. num. 3.*

Confeſſio non poteſt pro parte acceptari, & pro parte repudiari, *decif.479. num.14.*

Confeſſio voluntaria procuratoris Domino nō nocet, *dec.314.num.4.*

Con-

Confeſſio voluntaria appellatur etiam illa, quæ in iudicio emanauit, etiam iuſſu Iudicis non præceſſit, ibidem num.

Confeſſio de recepto facta à muliere in aliqua quietantia abſque ſolemnitatibus Statuti Vrbis eſt ineſſicax, decis. 485. num. 1.

Confeſſio ad alium effectum non nocet confitenti, decis. 209. nu. 22.

Confeſſio collatoris probat in præiudicium ab eo prouiſi, decis. 340. num. 21.

CONFINE.

Confine alicuius prædij non poteſt eſſe idem cum confinato, decis. 370. num. 7.

CONFIRMATIO.

Confirmatio Apoſtolica vbi requiritur ex lapſu temporis præſumitur, præcipuè concurrente obſeruantia, decis. 57. num. 11.

Confirmatio conceſſionis, de qua non conſtat, tanquam ſubreptitia corruit, decis. 61. num. 1.

Confirmatio ex defectu ſubiecti, cui inhæret remanet aerea, ibidem num. 2.

Confirmatio non eſt actus ſtans de per ſe, & ex defectu rei confirmabilis non habet vbi pedē figat, dec. 166. num. 20.

Confirmatio Ordinarij præcedere ſolet præſentationem non ſubſequi, decis. 453. num. 9.

Confirmatio Ordinarij donationis Iuriſpatronatus ſufficit tacita reſultās ex actibus admiſsionis præſentationum factarum à donatario, dec. 490. num. 9.

Confirmatio nihil operatur, ſi non cōſtat, quod ita ſemper fuerit viſum, & obſeruatū quodq; nihil vnquam fuerit auditum in cōtrarium, decis. 103. num.

Confirmatio in vltimis voluntatibus retrotrahitur ad diem legati, præſertim quando medio tempore ius alteri quæſitum non fuit, dec. 266. numer. 4.

Secus vero quando agitur de confirmatione translationis Iuriſpatronatus per viam contractus factæ, *ibid. num.* 5.

Confirmatio concordiæ ſtante lapſu temporis cum obſeruantia præſumitur, decis. 288. num. 12.

CONFRATERNITAS.

Confraternitates erectę in Eccleſiis Ordinis Seruorum nequeunt abſque licentia Sedis Apoſtolicæ, ac Ordinarij Elemoſynas in dictis Eccleſijs quærere tam ex diſpoſitione Sacrorum Canonum, quàm Conſtitutionis ſan. mem. Clementis VIII. incipien. *Quacumque*, dec. 160 num. 4.

S. CONGREGATIO.

Sacra Congregatio Concilij Tridentini ſæpiùs cenſuit eſſe arbitrio Ordinarij Vicariū perpetuum, vel amouibilem in Eccleſia curata vnita inſtituere, & quomodo hæc concluſio procedat? dec. 53. nu. 31. & 32.

Sacræ Congregationis Concilij declaratio in cauſa Ferrarien. de anno 1629. declaratur, dec. 85. num. 24. & ſeqq.

In cauſa Hiſpalen. de anno 1626. declaratur *ibidem num.* 19.

Declarationes Sacræ Congregationis Concilij, ſemper Rota ſolet reuerēter amplecti, dec. 318. numer. 2.

CONIECTVRAE.

Coniecturæ ſimul iunctæ iuſtam præbent credulitatis cauſam in creditore contrahente cū filio familias, quod pro patre familias publicè habeatur, dec. 40. nu. 9.

Coniecturæ ſimul iunctę accipi debent, decis. 35. nu. 7. & decis. 436. num. 56.

Coniecturæ pro vſura adductæ non attenduntur quoties confeſſio debitoris concurrit, dec. 197. num. 8.

Coniecturæ pro vſura adductæ eliduntur ſtante realitate cambij, & alijs actibus poſitiuis, quibus ad excluſionem vſurariæ prauitatis inſiſtendum eſt, decis. 197. numer. 14.

CONIVGES.

Coniuges poſſunt paciſci, vt omnia bona per eos acquirenda acquirantur filijs eiuſdem matrimonij, decis. 472. nu. 11.

CONSANGVINEVS.

Inter Conſanguineos, quando agitur inutiles circuitus ſunt euitandi, decis. 479. num. 9.

Inter conſanguineos procedi debet de bono, & æquo, & lites quanto citius terminari. *ibidem num.* 10.

CONSANGVINITAS.

Conſanguinitas probatur ex enunciatiuis antiquis, decis. 349. numer. 13.

Conſanguinitatis probatio valdè coadiuuatur ex teſtibus deponentibus, quod aliqui tanquā conſanguinei ſe tractabant, *ibid. num.* 14.

De Conſanguinitate quoties incidenter agitur ad effectum ſucceſſionis leuior probatio ſufficit maximè in antiquis, decis. 309. num. 2. & 3.

CONSENSVS.

Conſenſus actui ex vno titulo præſtitus non præiudicat quoad alium titulum, decis. 194. num. 20.

Conſenſus capituli eſt neceſſarius vt vnio beneficiorum de iure communi fieri poſſit ab Epiſcopo, decis. 86. num. 5.

Cōſenſus Capituli vnioni ſiue ſuppreſſioni beneficiorum videtur præſtitus in cauſa propria & ad propriam authoritatem, *ibid. nu.* 7. *Declara num.* 8.

Conſenſus coadiuti in Coadiutoria adhibetur non vt aſſumat naturam reſignationis à qua longè differt, ſed vt tollatur odium captandæ mortis, decis. 483. num. 9.

Conſenſus defectus per iuramentum non ſuppletur, decis. 387. num. 12.

Conſenſus excluditur ex expreſſione falſæ cauſę decis. 21. num. 54.

Conſenſus executioni excludit attentata, dec. 100 num. 5.

Debet tamen talis conſenſus ſufficienter probari, nec ſufficit fides, ſeu priuata atteſtatio, *ibidem num.* 6.

Conſenſus non videtur ex motu capitis, vel actibus æquiuocis, decis. 363. num. 4.

Conſenſus præſumptus ceſſioni cenſus reſultat ex curſu temporis cum actibus approbatiuis per decennium, decis. 337. num. 25.

Conſenſus procuratoris in Iuriſdictionem notet principali, quando eſt præſens in iudicio, ac

liti

Digitized by Google

liti adſtitit, tunc enim eius ſciētia præſumitur, *deciſ.*154. *num.*7.

Conſenſus omnium eligentium interuenire debet in electione, quæ fit per compromiſſum, & quod non interuenerit probatur ex eodem compromiſſo, *deciſ.*2.*num.*4. & 5.

Conſenſus Ordinarij in donatione Iuriſpatronatus ſemper requiritur quando Iuſpatronatus alteri quam compatrono donatur, *dec.*177 *num.*5.

Conſenſus tacitus Ordinarij, quod in donatione Iuriſpatronatus interuenerit ex quibus eliciatur? *ibid.num.*6.

Conſenſus Ordinarij etiam tacitus quandocumque ſuperueniat actum etiam in præiudicium tertij validat, *ibidem num.* 7.

Conſenſus patronorum in præſentatione parum refert, quod præcedat, vel ſequatur ſtante ſtylo Datariæ, vel Cancellariæ, *deciſ.*400. *nu.*12.

Conſenſus reſignatarij requiſitus à Regula 45. Cancellariæ in reſignationibus præſtari debet per principalem, ſi eſt præſens, aut per procuratorem ad hoc ſpecialiter deputatum, *dec.*132 *num.*1.

Conſenſus in reſignatione eſt attendendus tanquam cauſa finalis, per quem actus reſignationis perficitur, & recipit ſuum robur, *ibidem num.*2.

Conſenſus reſignantis deficere dicitur eo ipſo, quod non eſt adimpleta forma in mandato dato ad reſignandum præſcripta, *deciſ.* 92. *numer.*2.

Conſenſus reſignantis conceptus cum clauſula, *non alias aliter, nec alio modo*, expreſſa qualitate in caſu nullitatis penſionis intentatæ operatur intentata nullitate, quod reſignatio ex defectu conſenſus reſignantis euaneſcat. *deciſ.* 218. *num.* 2.

Et de clauſula ex quauis cauſa, vide *ſub num.* 4. *& ſeqq.*

Conſenſus renunciantis ad ignorata non porrigitur, *dec.*286.*nu.*10.

Amplia quamuis iuramentum fuerit renunciationi appoſitum, quia non operatur vltra voluntatem, & conſenſum renunciantis, *ibidem num.*11.

Conſenſus tacitus non ſuffragatur quoties expreſſus requiritur, *dec.*92.*nu.* 5.

Conſenſus vnica citatione quoties in obligatione non continetur, & verſamur extra Tribunal A.C. tunc præcedere debet ante decretum citatio ad viden. extendi formã Cameræ, *dec.*82.*num.*12.

CONSEQVENS.

Conſequens qui vult, perneceſſe vult antecedēs *dec.*160. *num.*4. & *dec.* 161. *num.* 7. & *dec.* 164. *num* 6.

CONSILIVM REGIVM.

In Conſilio Regio cognoſcuntur cauſæ feudales, *dec.*167. *num.*1.

CONSTITVTIO.

Conſtitutio reſpicit futura nec habet oculos retro, *dec.*399. *num.*8.

Conſtitutio noua non tangit actus imperfectos, ſed tantum futura reſpicit, *dec.*385. *num.* 11.

Conſtitutio, ſeu ſtatutum laicale in præiudicium Eccleſiæ non tenet, *dec.* 492. *num.* 20.

Conſtitutio Carpenſis dum procedit per viam extenſionis, & loquitur generaliter non operatur, vt per eam ſublatum cenſeatur priuilegium competens minoribus ex Conſtitutione Aegidiana, *dec.*273. *nu.*9.

Conſtitutio Carpenſis annullans mulierum cõtractus geſtos cum minoribus non contradicit Aegidianæ, quæ non diſponit quod minores poſſint ſine ſolemnitatibus, contrahere cũ mulieribus imò id expreſsè prohibet, *dec.*273. *num.*10.

Adeo quod locum nõ habet ratio euitandæ correctionis, ſed potius repetitionis ratio eorum, quæ in Aegidiana ad fauorem minorum diſponuntur, & ad fauorem mulierum repetantur, quæ repetitio etiam locum habet, etiãſi Carpenſis per viam extenſionis procederet, *ibidem num.*11.

Conſtitutio Carpenſis loquens de contractibus minorum locum non habet in locis exiſtentibus extra Prouinciam Marchiæ, vbi contractus fuit celebratus, *dec.*321. *num.*5.

Solemnitates à Conſtitutione Carpenſi requiſitę in contractibus minorum, ac mulierum, locum non habent in renunciationibus mulierum ex cauſa dotis, *ibidem*, *nu.*8.

Conſtitutio ſan.me. Clementis VIII. ſuper prouiſione beneficiorum patrimonialium mandat idoneos ad curam animarum eſſe approbandos, alias grauatus appellare poteſt ad vtrumque effectum, *dec.*48. *nu.*8.

Conſtitutio ſan.me. Clementis VIII. ſuper prouiſione beneficiorum Diœceſis Calaguritanę diſponit quod ſi vnus tantum ſit ad curam animarum approbatus ipſi beneficium conferatur, *dec.*138.*num.*5.

Requirit inter alias qualitates, quod præſentatus à Beneficiatis ab Epiſcopo inſtituatur *dec.* 343. *nu.*13.

Item requirit in oppoſitoribus qualitatem patrimonialitatis loci, vbi beneficium exiſtit, *dec.*241.*num.*4.

Nec ſufficit quod in eodem loco quis ſit genitus, *ibid nu.*5.

Vult ad beneficia Diœceſis Calaguritanæ admitti etiam minores ætate etiam *in caſu maiorũ* qualitatum, *deciſ.*456.*nu.*2.

Remittit arbitrio Beneficiatorum præſentandi, quem maluerint ex approbatis in concurſu, *deciſ.*468.*num.*2.

Tale enim arbitrium regulandum eſt à Iure, vt ſcilicet digniorem præſentent inter plures ad curam animarum approbatos, *ibid.n.*3.

Item intelligitur quando non conſtat de alicuius inter præſentatos ad curam animarum præheminentia, ſecus è contra, *ibid.n.*4.

Item mandat, vt occurrente vacatione edicta apponantur, & factis probationibus per oppoſitores ſuper patrimonialitate coram Ordinario examen fiat, eoque peracto Archiepiſcopus beneficium conferat ei, quem magis idoneum iudicauerit, *deciſ.*415.*num.*2.

Conſtitutio Iulij III. non prohibet, quin etiam litteris Penſionis non expeditis Penſio exigi poſſit, *dec.*465.*nu.*20.

Digitized by Google

Conſtitutio Marchiæ reddit nullam obligationem mulieris ſine ſolemnitatibus, *deciſ. 273. num. 1.*

Seruatur in toto ſtatu Eccleſiaſtico, *ibid. n. 2.*

Locum habet etiam in contractibus inter minores, & perſonas priuilegiatas celebratis, *deciſ. 273. num. 5. 6. & 7.* vbi ponderatur verbum *Eandem* quo loquitur Conſtitutio.

Requirit inſinuationem in donatione facta à maiore, *deciſ. 337. num. 26.*

Conſtitutio fel. record. Pauli V. anno 1617. in ordine 108. incipien. *Paſtorale munus*, §. *Præterea Bullar. to. 1.* declaratur, *deciſ. 399. num. 3.*

Quamuis comprehendat cenſus, tamen ſi tempore impoſitionis fuit ei alijs Conſtitutionibus Apoſtolicis derogatum per Breue Apoſtolicum obeſſe non poteſt maximè ſi de eo tempore talis nullitas non fuit acceptata, *ibid. num. 7.*

Conſtitutio ſan. mem. Pij V. & Concilium Tridentinum ſuper prouiſione Parochialium locum non habent in beneficijs patrimonialibus, *deciſ. 48. nu. 6.*

Conſtitutio ſan. mem. Pij V. 17. in ordine diſponit, quod Parochiales Eccleſiæ non prouiſæ ab Ordinarijs infra ſex menſes à die vacationis ſint reſeruatæ Sedi Apoſtolicæ, *deciſ. 129. num 4.*

Itaut prouiſio facta ab Ordinario poſt ſex mẽſes remaneat nulla, & irrita ex decreto irritanti in dicta Conſtitutione appoſito, *ibidem numer. 5.*

Declara Decretum irritans adiectum in dicta Conſtitutione loquente de beneficiis in genere donec cognoſcatur, an ei locus ſit, ſuſpenditur effectus donec decretum iuſtificetur & interim datur manutentio ex anteriori poſſeſſione, *ibid. n. 6.*

Incipien. ad exequendum Paſtoralis officij debitum mandat ſub clauſula irritanti in Parochialibus vnitis Monaſterijs Superiores poſſe Vicarios nominare, *deciſ. 173. num. 7.*

Declara Conſtitutionem prædictam locum non habere in caſibus, & locis, vbi vigent particulares conuentiones, vel conſuetudo legitimè præſcripta, vel immemorabilis, quibus Papa derogare non intendit, niſi ſpecialiter exprimat, *ibid. n. 8.*

Tribuit cenſuario prælationem in venditione fundi cenſiti (vide materiam in verbo *Denunciatio*, & in verbo *Retractus*.

Dicta Conſtitutio concedens prælationem in venditione fundi cenſiti, non dicit ſortem principalem, vel fructus eſſe excomputandos, *deciſ. 466. num. 7.*

Conſtitutio ſan. mem. Sixti V. præcipit omnia beneficia Ciuibus originarijs Beneuentanis conferri, *dec. 354. num. 1.*

Conſtitutiones *Sixti V. Clement. VIII. & Pauli V.* ſuper cenſibus imponendis ſuper re feudali pro Iuribus Cameræ conditæ fuerunt, *dec. 385. num. 12.*

Conſtitutio *Synodalis Burgen.* ſuper collatione beneficiorũ patrimonialium eſt à Sede Apoſtolica confirmata, & inconcuſſa obſeruata, *deciſ. 413. num. 1.*

Conſtitutio *Synodalis Diœceſis Calaguritanæ* expreſsè prohibet, ne mercede conducti pro ſe eiuſque filiis, & deſcendentibus Ciues loci efficiantur, *dec. 241. nu. 7.*

Conſtitutio *Synodalis Pampilonen.* diſponit relationi verificatorum eſſe ſtandum circa voces præſentantium, *deciſ. 102. num. 2.*

Conſtitutio fel. record. Vrbani VIII. in ordin 65. incipien. *Decet, & æquum cenſemus in §. quoniam Bullario to. 4.* Conſtitutionem Pauli ad contractus, & quaſcumque impoſitiones cenſuum extendit, *deciſ. 399. num. 6.*

In ordine 65. in Bullar. §. 10. prohibens ne ſuper re feudali ex pacto, & prouidentia cenſus imponatur abſque licentia Sedis Apoſtolicæ, nonniſi cenſus poſt eius editionem imponendos comprehendit, non autem antea impoſitos, *dec. 385. num. 10.*

CONSTITVTVM

Vide in verbo clauſula *Conſtituti.*

CONSVETVDO

Conſuetudo ex quibus eliſa remaneat? *deciſ. 122. num. 18.*

Conſuetudo eſt probanda in ſpecie, *deciſ. 172. num. 5.*

Conſuetudo non probatur per fides extraiudiciales, *deciſ. 121. num. 17.*

Conſuetudo non probatur ex vnico teſte, *deciſ. 207. nu. 7.*

Conſuetudo deſtruitur ex vnico actu in contrarium, *ibid. nu. 3.*

Conſuetudo excluditur ex contraria probatione *ibid. nu. 5.*

Amplia procedere etiamſi darentur mille actus in contrarium, *nu. 6.*

Conſuetudo, ſeu ſolitum conferendi probatur ex concordia inter Epiſcopum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmata, *deciſ. 347. num. 22.*

Conſuetudo, & poſſeſſio attenditur in materia præcedentiæ, *dec. 242. num. 1.*

Conſuetudo vt inducatur actus duo cum lapſu 40. annorum ſufficiunt, *dec. 317. num. 9.*

Conſuetudo Bulgari reſtringens vſumfructum vxori relictum ad alimenta locum non habet, quoties verba contrarium ſuadent, *deciſ. 452. num. 10.*

Conſuetudo, ſeu ſtylus Ciuitatis Coſentiæ quod non intelligatur facta ſubſtitutio pupillaris in teſtamento, niſi ſit adiecta clauſula *pupillariter, vel pupillarmente* non probatur ex teſtibus deponentibus per verbum *neſcire*, *deciſ. 492. num. 13.*

Conſuetudo, quod in Eccleſia Parochiali alij præferantur Parocho in exercitio Iurium Parochialium probata contra Parochos anteceſſores non ſuffragatur contra ſucceſſorem, cui actus tolerati per anteceſſores non præiudicant præſertim in his, quæ ad Eccleſiæ dignitatem ſpectant, *dec. 172. num. 6.*

Conſuetudo abrogatur per conſtitutionem in contrarium, *ibid. n. 7.*

Conſtitutio Synodalis ſeruanda eſt, *ibid. n. 8.*

Conſuetudo quoad quantitatem ſalarii ſoluendam eſt in ſpecie probanda in loco controuerſo,

uetio,

uerſo,nec ſufficit, quod in alijs locis ſeruetur dec.191.num.1.
Conſuetudo particularis in taxatione ſalarij eſt attendenda, dec.207.num.2.
Ad conſuetudinem probandam ſufficit fama, dec.347.nu.20.

CONSVMPTIO

Conſumptio legitimæ, & Tribellianicæ, vide in verbo *Detracti* ... & in verbo *Legitima*.
Conſumptio mobilium lapſu longi temporis præſumitur, nec hæres grauatus tenetur de eis rationem reddere, dec.186.num.2.

CONTINVATIO

Continuationem poſſeſſionis antea ritè captæ inhibitio ſuperueniens non impedit, *decif.*498.num.16.
Continuatio poſſeſſionis non datur, vbi illa originaliter eſt Inſtrumentalis, ratio eſt, quia poſſeſſio Inſtrumentalis eſt ficta poſſeſſio, nec ſuffragatur quando alter eſt in poſſeſſione, *ibid.num.*17.& 18. Quod tamen declara non procedere, vt nu.19.

COOPERATIO

Cooperatio in aliquo delicto etiã præſumptiuè probata in foro exteriori ſufficit ad effectum irregularitatis, *decif.*425.num.20.
Conteſtatio litis, vide in verbo *Litis Conteſtatio*.

CONTINENTIA

Continentiæ cauſarum diuidendæ non ſunt, ne contingat, quod ſententia lata in vno iudicio exceptionem reiudicatæ pariat in alio, *decif.*167.nu.7.

CONTINVATIO

Continuatio poſſeſſionis quoties eſt licita pari modo licita cenſeri debent ea, ſine quibus effectuari minimè poteſt continuatio, *decif.*23.num.5.
Excuſat ab attentatis, *ibid.num.*6.
Non datur non docto de antecedenti poſſeſſione, dec.260.n.6.

CONTRACTVS

Contractus ex conuentione legem accipiunt, dec.1.num.4.
Contractus ex conuentione partium diuerſam formam ſuſcipit, dec.233.n.3.
Contractus ex falſa cauſa vitiatur ipſo Iure, & conſenſus excluſus cenſetur, dec.11.n.15.
Contractus antequam detur de nullitate habet ſtatum validitatis, ideoque fructus antea decurſi debentur, dec.240.n.14.
De nullitate contractus tertius dare nequit muliere, vel minore tacente, dec.240.num.15. *Declara num.*16.
Contractus inter patrem, & filium non cadit, dec.40.nu.5.
Contractus vt ex capite læſionis reſcindatur læſio attendi debet de tempore contractus, dec.49.nu.1.
Et ſufficit quod contractus tempore, quo fuit initus ſe habere poſſit ad lucrum, & damnum ad hoc vt læſio ex futuro euentu allegari nequeat, ibid.n.2. *Amplia procedere*, vt nu.2.
A contractu locationis quando valeat conductor recedere necne? vide in verbo *Conductor*.
Contractus vſurarius ex quo dici poſſit, *decif.*81.nu.6.& 8.
Contractus vſurarius dici nequit, attenta qualitate, & fama contrahentium, *ibid.num.*7.
Contractus quando eſt nullus, tunc clauſulæ conſtituti illi acceſſoria nihil operatur, *decif.*82.nu.4.
Contractus à filio familias inito eſt nullus ex ſtatuto Vrbis *lib.*1.*cap.*152. dec.106.num.2.& dec.151.nu.1.
Limita non procedere quando filius familias patre ſciente contraxit, & ſufficit ad hunc effectum tacitus patris conſenſus abſque expreſſo, & tanto magis quando concurrit expreſſus, *decif.*106.nu.3. Et ex quibus expreſſus conſenſus deſumatur? nu.4. *Declara* nu.5.6.7.& 8.
Item limita principalem concluſionem non procedere, quando creditor iuſtam habuit cauſam credendi filiũ familias publicè negotiari dec.106.nu.9. Et ex quibus iſta credulitas ceſſet? num.10.& 11. Et quando releuet? nu.12.& 13. Et quando actus geſti cum enunciatiua, quod publicè ſe gereret pro patre familias pro iuſta credulitate ſufficiant? nu.14.15.& 16.
Item limita non procedere, quando filius familias tempore contractus erat emancipatus, & pro patre familias habebatur, dec.151.n.2. *Declara* nu.3.
Contractus metu celebratus excludit cõſenſum etiam à iuramento illi acceſſorio, adeout nec minus illius abſolutio eſt neceſſaria, *decif.*82.num.5.& 6.
Contractus habens cauſam ſucceſſiuam ex capite ſuperuenientis læſionis non reſcinditur, dec.49.nu.7.
Contractus reſciſſioni ex capite læſionis, quis medio iuramento renunciare poteſt, *ibidem num.*9.
Contractus à prohemio Inſtrumenti regulatur, & interpetrationem recipit, dec.109.nu.7.
Contractus minoris iuramento firmatur, *decif.*221.nu.6.
Contractus factus à Tutore, qui nec Inuentariũ nec alia ſolemnia confecerat nullus eſt ex defectu poteſtatis, dec.312.n.7.
Contractus inter duos initus tertio non præiudicant, dec.166.n.18.
Contractus in materia cambiorum, quo caſu licitus interpetretur? dec.196.n.18.
Contractus ex lapſu temporis cum obſeruantia robur aſſumit, dec.332.n.15.
Contractus nulli ratificatio, vt inducatur non ſolum requiritur actus poſitiuus ex quo talis nullitas reſultat, ſed etiam neceſſaria eſt in agente ſcientia explicita nullitatis tàm facti, quàm Iuris, *decif.*333.num.2.
Et ſine huiuſmodi ſcientia, nec fructuum ſolutio, nec accollatio ratificationem inducit ea ratione, quià ſi debitor nullitatem contractus ſciuiſſet illos non ſoluiſſet, ibid.nu.3.
Contractus nulli ratificatio intelligi poteſt cum ſuppoſito, quod ille ſit validus, ibid.nu.4.
Contractus totus ratificatus cenſetur ex ſolutione partis nominatim facta vigore contractus vniuerſalis, *decif.*293.nu.6.

In

In contractu mulieris cauſæ expreſſæ veræ præſumuntur attento Decreto Iudicis cauſa cognita interpoſito cum interuentu conſanguineorum, ex quibus omnis fraudis ſuſpicio ceſſat, *dec.368.nu.8.& 11.* Accedente præſertim publica inſinuatione, ac etiam de nullius, quã ipſius mulieris præiudicio agitur, *nu.12.*

Contractus celebratus à minore valet, ſi poſtea fuit ab eo ratificatus tempore quo maior fuit effectus, *decif.428.num.4.*

Contractus factus cum licentia Magiſtratus à non habente ętatem legitimam perinde habetur, ac ſi tempore contractus eſſet legitimæ ætatis, *decif.445.num.4.*

In contractu aliquo inconueniens nõ eſt, quod plus ad fauorem vniuș ex contrahentibus, quã alterius diſpoſitum ſit, vt vtrinque diuerſitatis ratio militat, *dec.278.num.32.*

Contractus in momento perficiuntur, *decif. 49. num.4.*

Contractus, & ſtipulationes ſtrictam recipiunt interpretationem maximè cum agatur de imponenda ſeruitute, *dec.160.num.6.*

In contractibus initium non quod poſtea euenit attenditur, *decif.350.num.7.*

CONTRAHENS

Contrahens cum aliquo vti hærede beneficiato alicuius non poteſt poſtea negare illum eſſe talem, *dec.304.num.5.*

CONTRAHENTES

Contrahentes ſtipulando ſub conditionibus negatiuis litis, & impedimentorum nihil agere voluiſſe cenſendi ſunt, ſi tempore ſtipulationis de litis, & impedimentorum exiſtentia non dubitabatur, *dec.11.num.1.*

Et idem eſt quando apponunt conditionem impoſſibilem, *ibid.nu.2.*

Vel quando ſciunt contractum eſſe nullum à lege, *ibidem num.3.*

Contrahentes præſumitur notitiam habere omnium contentorum in eodem Inſtrumento celebrati contractus, *dec.196.num.4.*

Contrahentium voluntas, ſi in parte verificetur in reliquis legitima iuſtificatio inferri poteſt, *decif.388.num.4.*

CONTRADICTOR

Contradictor legitimus ad impediendam immiſſionem in Saluiano non eſt qui non poſſidet, *decif.139.num.3.*

Contradictor legitimus ad impediendam executionem litterarum Apoſtolicarum non eſt poſſeſſor, ſi ei obſtat Decretum irritans, quo caſu citandus non eſt, etiamſi adſit clauſula amoto, *dec.229.nu.7.*

Contradictor legitimus ad impediẽdam immiſſionem petitam eſt, qui poſſidet ſine vitio, & cum titulo, *dec.280.num.38.*

Contradictor legitimus ad impediendam immiſſionem gratioſè ſubrogato non eſt carens titulo Apoſtolico cum ſimili ſubrogatione, *dec 320.nu.22.*

Contradictor legitimus ad immiſſionem impediendam dici nequit, qui incontinenti non docet de Iure ſuo, *dec.328.num.13.*

Contradictor legitimus eſt hæres vigore ſecundi *Peutingerij.* Teſtamenti ad impediendam immiſſionem alterius hæredis ex primo teſtamento, *dec.100. num.3.*

Contradictor legitimus eſt prouiſus ab Ordinario ſi poſſidet, & incontinenti docet de titulo colorato per exhibitionem collationis, ad hoc ne executor ad fauorem prouiſi Apoſtolici executiuè procedat, *dec.229.nu.5.*

Contradictor legitimus non eſt prouiſus, quamuis eius gratia fuerit executioni demandata, quoties executor nulliter ad executionẽ proceſſit, non citato gratioſè ſubrogato in beneficio, *dec.407.num.8.*

Contradictor legitimus eſt poſſeſſor ad impediendam viam executiuam, *decif.103.nu.27.*

Contradictor legitimus non eſt poſſeſſor non habens fomentum alicuius tituli validi, *decif.320.nu.21.*

Contradictor legitimus vt quis dicatur ad impediendam immiſſionem requiritur, quod incontinenti doceat de Iure ſuo, *decif. 304. num.12.*

Contradictor legitimus an & quando dicatur fideicommiſſarius, vide in verbo *Fideicommiſſarius.*

CONTRAPOSITIO

Contrapoſitio partitarum vim habet ſolutionis, *decif.36.nu.7.& dec.197.nu.1.*

CONTRARIETAS

Contrarietas quantum fieri poteſt euitanda, *decif.35.num.8.*

CONTVMAX

Contumax non debet eſſe melioris conditionis, quàm obediens, *decif.53.num.106.*

Contumax, quando fructus non ſunt liquidi, non tenetur ad effectum paritionis aliquid offerre, quia tunc onus liquidandi transfertur in actorem, *decif.168.nu.15.Declara nu.16.*

CONVENTIO

Conuentio de Iure licita venit exequenda, *decif.424.nu.1.*

COPVLA

Copula *Et quia*, poſita inter duas orationes, quãdo prior oratio eſt penitus abſoluta tàm in verbis diſpoſitiuis, quàm relatiuis tunc ſtat ampliatiuè ad præcedentia, & diuerſitatem caſuum deſignat, *decif.219.nu.5.*

CORRECTIO

Correctio immoderata licita non eſt præceptori *decif.405.num.9.*

CORRESPECTIVA

Correſpectiua promiſſio non extenditur vltra factum promiſſum, *decif.81.num.2.*

Correſpectiuę Dictiones vide in verbo *Dictiones.*

Correſpectiua quoties inter ſe ſunt Inſtrumenta vnum alteri ineſſe dicitur, *decif.304.nu.4.*

Correſpectiua obligatio, vide in verbo *Obligatio.*

In correſpectiuis tempus quod vni ineſt, alteri quoque ineſſe cenſetur, *decif.315.num.4.*

Correſpectiui actus dicuntur ſi tendunt ad eundem finem, *decif.319.num.6.*

CREDITOR

Creditor anterior retinens bona debitoris pati debet ſubhaſtationem, vt ex pretio prius ſatisfiat creditori anteriori, & quod ſupereſt erogetur in ſatisfactionem poſteriorum, *dec.470. num.7.*

Creditor anterior agere poteſt contra creditorem poſteriorem pro reſtitutione pecuniarum exactarum ſtante eius obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ad omne mandatum Domini, *deciſ.376.num.1.*

Creditor poſterior non poteſt controuertere ſolutionem factam anteriori creditori, *deciſ.431. num.12.*

Nec minus contrauenire poteſt creditor, cuius creditum eſt illiquidum, *ibidem num.13.*

Creditor cenſus conſentiens alienationi fundi cenſiti, hypotecam ſibi ſuper fundo competentem remittit, *deciſ.83.num.7.*

Creditor cenſus nequit debitorem cenſus cogere ad cenſum extinguendum reſiſtente Bulla Pij V, *deciſ.209.num.21.*

Creditor cenſus ſi per decennium fructus cenſus exegit ab eo, cui hypoteca ſuper bonis, & Iuribus impoſitoris cenſus pro repetitione ſortis competit, per huiuſmodi exactionem hypotecam præſcribit, *dec.305.num.1.*

Creditor cenſus conſenſiens quod fiat alienatio in tertium hypotecæ ad ſui fauorem renunciaſſe cenſetur, *deciſ.321.num.1.*

Et conſenſus alienationi reſultat, ſi vltra decennium fructus eiuſdem cenſus ſoluit ceſſionario, *ibid.n.2.*

Nec conſenſus operatur ſolum pro præſtationibus decurſis, ſed etiam in futurum, quando ſolutiones factæ apparent vltra decennium, & ad hoc declaratur doctrina *Grat.diſcept.356. nu.35.* ibid.nu.2.& 3.

Creditor agens ex inſtrumento ratificato contra ratificantem rectè agit, *deciſ.116.num.10.*

Creditor quamuis facultatem habeat à debitore ſumendi pecunias ad cambium, adhuc tenetur interpellare debitorem de receptione pecuniarum ad tale intereſſe, vt ſciat debitum eſſe ſub vſuris, & ab illis ſe poſſit ſi velit liberare, *deciſ.9.num.6.Declara nu.7.*

Creditor etiam poſt obtentum mandatum pro reſtitutione ſortis, & cambiorum tenetur denuo interpellare debitorem, vt ſciter pecunias adhuc ſub vſuris continuari, *ibid.num.10. Declara nu.11.*

Creditor habens generalem hypotecam nõ prohibetur executionem facere ſuper aliqua re particulari, quamuis ſuper ea adſit ſpecialis prohibitio alienationis facta à Teſtatore, *deciſ.24.num.5.*

Creditor non præſumitur, quod velit ſuas pecunias penes debitorem otioſas remanere, *dec.34.num.3.*

Creditor non tenetur aſſertioni filij familias credere, quod ſeorſum à Patre viuat &c. Sed tenetur inquirere qualitates, quia ſtatutum nedum prohibet, ſed etiam contractus annullat, *dec.40.num.13. Declara nu.14.*

Creditor tenetur ad reſtitutionem bonorum in executione captorum vigore mandati iniuſti, *dec.400.num.3.*

Creditor ſi ex pluribus corporibus vnum elegit per huiuſmodi electionem cenſetur omne Ius quod ſuper alijs corporibus habeat dimiſiſſe, nec amplius ad illa in præiudicium aliorum creditorum regredi poteſt, *deciſ. 410. num.12.*

Amplia eo magis procedere, quando electio non fuit extraiudicialis, *ibid.nu.13.*

Creditor immiſſus authoritate Iudicis non tenetur in ſatisfactionem ſui crediti imputare, niſi quod vere exegit, aut eius culpa euenit, quominus exigeret, *dec.424.num.2.*

Creditor ſi commodè poteſt de eius credito, ſibi ſatisfieri ſuper aliquo corpore à debitore aſſignato ratio æquitatis non permittit, quod alium creditorem impediat, quominus ſuper alio corpore ſuum creditum conſequi valeat, *deciſ.426.num.13.*

Creditor ex cauſa oneroſa quamuis poſterior in concurſu præferri debet creditori ex cauſa lucratiua, hæc tamen opinio non eſt tuta, *dec.180.num.6.*

Limitatur concluſio vt non procedat in caſu, quo fuit translatum dominium, & poſſeſſio in creditorem ex cauſa lucratiua per clauſulam conſtituti, *ibid.nu.7.*

Creditor habens actiones inſolidum contra ſocium poteſt quem velit pro ſolutione pulſare *deciſ.209.num.19.*

Creditor poſtquam eſt ſatisfactus de ſuo credito, tunc pignus debitori reſtituendum eſt, *dec.88.num.1.*

Creditor denegans poſt ſatisfactionem reſtituere pignus debitori dicitur ſpoliare, & datur contra eum actio ſpolij, *ibid.nu.2.*

Creditor hæres debitoris actiones confundit, tamen confuſio actionem perſonalem non autem hypotecariam tollit, *dec.454.num.12.*

Creditor hæres debitoris euadens cenſetur ab inſtanti ſibi traditæ poſſeſſionis bonorum hæreditariorum illa pro eius credito appropriaſſe *deciſ.470.num.9.*

Declara procedere ad effectum euitandi reſtitutionem fructuum ex bonis hæreditarijs perceptorum, ſecus vero ad effectum acquirendi dominium, quod ſine facto Iudicis acquiri non poteſt ? *ibidem num.10.*

Creditor exigere non prohibetur ratam crediti, pro qua aliquis ad eius fauorem pro maiori ſecuritate ſe obligauit, *dec.217.num.5.*

Creditor pro impenſis funeris præfertur quibuſcunque creditoribus etiam dotis, nec mulier ex cauſa dotis agere poteſt, *deciſ. 115. num. 3.*

Creditor, quod retineat bona debitoris ſuum creditum excedentia pendet ab æſtimatione, vel ſubhaſtatione, *dec.470. n.11.*

Creditor obtinens mandatum de immittendo ad fauorem licitatoris prætio non ſoluto cenſetur habuiſſe fidem de illo, *dec.121. num.12.*

Creditor Iure pignoris finito tempore tenetur illud relaxare, & ſi in alium transfert habetur pro poſſeſſore ad hoc vt teneatur ad fructus ac ſi illos percipiſſet, *deciſ.150.n.9.*

Digitized by Google

Creditor pecunias exigens cum obligatione camerali de reſtituendo prioribus, & potioribus cenſetur principalis debitor, *deciſ.* 159. *num.* 14

Creditori datur retentio ſi poſſidet rem proprijs pecunijs acquiſitam, quamuis ſuper eadem ſe hypoteca non competeret, *deciſ.* 225. *num* 4

Creditor licet promittat reſtituere pecunias ex cauſa cenſus receptas, quatenus cenſus appareat extinctus, attamen talis promiſſio non impedit quominus ſoluens præſeruando caſum extinctionis agnouerit cenſus primordialem ſubſtantiam, *deciſ.* 247. *num.* 17.

Creditori Ius quæſitum mediante datione inſolutum non poteſt amplius per renunciationē dationi inſolutum factam à debitore auferri, *dec.* 269. *num.* 4.

Creditori quo caſu non ſit deneganda immiſſio pro indiuiſo in Iudicio Saluiani? *deciſ.* 454. *num.* 11.

Creditori Teſtatoris an competat, ſeparatio bonorum à bonis hæredis vide materiam in verbo *ſeparatio bonorum*.

Creditores, quando ſunt plures tunc Bona debitoris poni debent ſubhaſta, ad effectum vt ex eorum prætio cuilibet ex creditoribus iuxta eorum anterioritatem, & prioritatem ſatiſfieri poſſit, *dec.* 470. *num.* 3.

C R E D I T V M

Creditum cum hypoteca eſt præcipuum requiſitum in Iudicio Saluiani, *deciſ.* 114. *nu.* 1.

Creditum cum hypoteca fauore cenſuarij probatur ex publico inſtrumento cenſus, *deciſ.* 385. *num.* 1.

Creditum clarum compenſationem non admittit cum credito illiquido, *dec.* 213. *num.* 1. & 6.

Creditum dotale mulieris redditur illiquidum, ſtante perceptione fructuum ex bonis hæreditarijs viri, *deciſ.* 334. *num.* 8.

Creditum dotale probatur ex capitulis matrimonialibus, & ex publico Inſtrumento obligatione camerali vallato, *deciſ.* 446. *num.* 1.

Creditum illiquidum immiſſionem non retardat, *dec.* 155. *num.* 3.

Creditum illiquidum cum liquido non compenſatur, *dec.* 203. *num.* 4.

Pro credito illiquido retentio non datur, *deciſ.* 334. *num.* 9. *&* *dec.* 358. *num.* 6. *&* *deciſ.* 426. *num.* 11.

Creditum eſt primum requiſitum in Iudicio Saluiani, *dec.* 123. *num.* 1.

Creditum detractionum ex quibus illiquidum ac ineſſicax reddatur? *deciſ.* 352. *num.* 21.

Creditum ab hærede ſolutum non ſuffragatur niſi aliunde iuſtificetur, quam ex eius atteſtatione præſertim concurrente præiudicio aliorum creditorum, *dec.* 377. *num.* 8.

Creditum munitum obligatione camerali facilis dicitur exactionis, *dec.* 476. *num.* 3.

Credita fideicommiſſum ipſo Iure extenuant, nec ſub eo comprehenduntur, *deciſ.* 225. *num.* 9.

CREDVLITAS

Credulitas iuſta à paritione præcepti relaxati à Iudice Superiore non excuſat; quicquid ſit in caſu præcepti ab inferiori relaxati, *deciſ.* 252. *num.* 8.

C V L P A

Culpa locatoris conductori præiudicare non debet, *deciſ.* 96. *num.* 9.

CVRA ANIMARVM

Cura animarum in Diæceſi Hiſpalenſi exercetur nomine Epiſcopi vti parochi vniuerſalis per Curatos ad nutum amouibiles, *deciſ.* 15. *num.* 12.

Cura in Diæceſi Hiſpalēſi vbi parochiæ non ſunt diſtinctæ reſidet penes Archiepiſcopum, ideoque nullum adeſt beneficium Curatum, *ibid. num.* 13.

Cura animarum in Diæceſi Calaguritana exiſtit penes Epiſcopum, qui eam demandat aliquibus præsbyteris, *deciſ.* 53. *num.* 39.

Cura animarum in multis Eccleſijs parochialibus non eſt penes aliquem intitulatum, ſed penes Epiſcopum, qui deputat aliquos ad curæ exercitium, *ibid. num.* 40.

Cura Animarum exerceri poteſt per Vicarios amouibiles ad nutum, quod amplia procedere etiam in Eccleſia Seculari, *ibid. num.* 48.

Curæ exercitium habentes nequeunt dici ſponſi Eccleſiæ, ſed appellantur capellani ſiue officiales, ſiue Miniſtri ſiue ſeruitores, *ibidem num.* 60.

Curam aliud eſt habere, & aliud curæ exercitium, *ibid. num.* 58.

Cura reſidens penes Prælatum exerceri poteſt per Vicarios amouibiles, *dec.* 85. *num.* 16.

Cura Animarum in Diæceſi Calaguritana tota reſidet penes Epiſcopum, qui Clericis locorum ad nutum ipſius curam committit, & qui approbati non ſunt de facili remouentur, *deciſ.* 131. *num.* 4.

Cura animarum, quod beneficio immineat ex quibus probetur, *deciſ.* 218. *num.* 1.

De cura habituali non eſt facienda mentio in gratia præſertim quando de eo tempore nulla aderat ſpes reuerſionis parochianorum, *deciſ.* 305. *num.* 5.

C V R A T I

Curatos amouendi quaſi poſſeſſio probatur per teſtes deponentes de viſu per ſpatium 40. annorum, & de auditu à maioribus recenſentes plurimos actus poſitiuos amotionis libere & abſque cauſa; quorum depoſitiones in materia manutētionis ſuper abundant, *dec.* 15. *n.* 4.

Curati Amouibiles nequeunt abſque rationabili cauſa remoueri, *dec.* 53. *num.* 19.

Curati Amouibiles proprie curati dici nequeunt, *ibid. num.* 18.

Curati amouibiles nullo modo poſſident, vel ſi aliquo modo poſſidere dicuntur illa aliqualis poſſeſſio eſt limitata ad tempus donec remoueantur, *deciſ.* 85. *num.* 9. *&* 10.

Curati Amouibiles dicuntur precario conſtituti, *ibid. num.* 11.

Curatis ad nutum tanquam ſeruitoribus certū ſalarium pendi ſolet certæque obuentiones, & emolumenta, *dec.* 15. *num.* 27.

Curati temporales dici ſolum poſſunt adiutores Epiſcopi in exercitio curæ, non autem verè Beneficiati perpetui aut manuales, ſed potius Vicarij temporales, *ibid. num.* 48. *&* 49.

Vel adminiſtri, & proprie ſeruitores num. 50.

vbi ponderantur verba ſtatuti Hiſpalēſ.
Curati ſi in liceutijs de exercendo curam appellantur ſerultores tanquam tales poſſunt quandocunque remoueri, *deciſ.15.nu.25.*
Curati de Iure communi debeut eſſe perpetui, *deciſ.53. num.25.*
Curatos amouendi quaſi poſſeſſio probata per teſtes cum requiſitis *gloſſ. in cap.1. de.praſcript. in* 6. ſuffragatur nedum ad effectum manutentionis, ſed etiam in petitorio etiam in materia contra Ius, *deciſ.85. num.26.*
Curatos amouendi quaſi poſſeſſio ex quibus probetur Archiepiſcopo Hiſpalenſi competēt, *ibid.num.1.2.& 3.*
Reliqua vide in verbo *Remotio*, & verbo *Vicary Amouibiles*.

CVRATOR

Curator deputari nequit hæreditati ſi adeſt certus hæres, *deciſ.256. num.2.*
Curator inuitus dari nequit ei, qui annum pubertatis excedit, *deciſ.455. num.5.*
Curator finita pubertate dari non poteſt, niſi ipſo minore præſente, & inuito, *ibidem num.6*
Pro Curatoris deputatione hæreditati iacenti ſufficit citare eum, quem prima cauſa ſucceſſionis tangit, *deciſ.287. num.4.*
Nec opus eſt, quod citetur ſubſtitutus præſertim quando non eſt ſubſtitutus in tota hæretate, ſed in legato bonorum, *ibid. num.5.*
ad Curatoris deputationem proceditur iuxta ſtylum Tribunalis A.C. ſeruatis quatuor terminis an quis velit eſſe hæres &c. alias deputari Curatorem hæreditati iacenti, *ibid,nu.13.*
Iudiclo ſuper Curatoris deputatione non obſtante hæres non excluditur ab aditione hæreditatis; quam etiam poſt deputationem Curatoris, ſi vult adire poteſt, *ibid.num.16.*
Curatoris deputatio hæreditati iacenti ſolum fit vt adſit in ea lite defenſor hæreditatis, hærede non declarante, *deciſ.287.num.17.*

C V R I AE

Curiæ Capitolinæ ſtylus circa confectionem Inuentarij vide in verbo *Inuentarium*, & in verbo *ſtylus Curiæ Capitolinæ*.
Præſentia in curia multū ſolet attendi pro obtinenda prælatione in beneficij aſſecutione, *deciſ.343. num.8.*
Declara non procedere, quando præſentia in curia ſucceſſit occaſione litis, *ibid.num.9.*
Præſentia in curia probatur ex teſtibus, *deciſ.347 num.13.* Item ex fide extraiudiciali, *ibidem num.14.*
Præſentia in curia ad effectum obtinendi prælationem in beneficio non attenditur, niſi contingat tempore vacationis, *deciſ.394. num.7.*

CVRIALIS

Curialium atteſtationi circa ſtylum eſt deferendum, *dec.428.num.6.*

CVSTODIA

Cuſtodia licet ſit penes aliquem non tamen poſſeſſio eſt penes eum, *dec.97.nu.7.*
Cuſtodia Eccleſiæ aliud eſt, & aliud poſſeſſio, *ibidem num.9.*

D.

DAMNVM

Damnum præſens ratione incertitudinis reſpectu euentus futuri non eſt attendendum ad effectum reſciſſionis contractus ex capite læſionis, *dec.49.num.10.*
Damnum ob excreſcentiam aquarum ex prædio vicini probari debet, adhoc vt prohibitioni locus ſit attenta maxima vtilitate, quā vicinus percipit ex aquis, *deciſ.130. num.2.*
Damnum rei alienæ inferens ad illius refectionem tenetur, *deciſ.154. num.11.*
Damnum non probatur ab vnico teſte non informato, *deciſ.164.num.4.*
Damnum mulieris reſultans ex contractu dicitur irreparabile, ſi non habet releuatorem, *dec.273.num.15.*
Damna, & intereſſe officio Iudicis veniunt in actione negatoria, *deciſ.329. num.19.*
Damna, & intereſſe continentur ſub clauſula *alias &c.* in obligatione camerali, *dec.331. num.6.*
Sub promiſſione damnorum, & intereſſe veniunt etiam fructus dotales, *ibid.n.7.*

DAMNA

Damna, & intereſſe taxanda ſunt ad eam quantitatem quamuis conſecutus fuiſſet ex re euicta, ſi euictio ſequuta non fuiſſet, *dec.341. num.1.*
Damna præſtare tenetur, qui euictioni cauſam dedit, *ibid.nu.2.*
Damna, & intereſſe pro euictione officij Notariatus ſequuta debentur ad rationem octo ſi conſtat de eo tempore pro hac quantitate fuiſſe factam locationem officij, *dec.381.num.1.*
Et finita locatione damna non amplius debentur ad rationem octo, ſed quinque pro centenario, niſi probetur etiam locationem ad rationem octo fuiſſe factam exactionem, *ibid. num.2.*
Et ad effectum condemnationis non ſufficit probatio præſumptiua, ſed concludens requiritur, *ibid.nu.3.*
Ad damna promiſſor de euictione non tenetur niſi pro ea quantitate, pro qua conſtat fructus ex re euicta fuiſſe perceptos, *ibid.num.5.*
Ad damna paſſa fideiuſſor agere poteſt contra principalem debitorem, vt indemnis releuetur, & hoc ex natura fideiuſſionis, quamuis id expreſſe non fuerit promiſſum, *deciſ.461. num.1.*
Et ſcientia principalis debitoris damnorum paſſorum à fideiuſſore ex quibus reſultet? etiamſi perſonalis notificatio fuerit omiſſa? *ibid.num.2*

D A T A

Datæ tempus attendi debet, *dec.67.num.6.*

DATIO IN SOLVTVM

Datio inſolutum omnem actionem ex priori contractu extinguit, *dec.70.num.1.*
Datio inſolutum facta à Carcerato eſt ipſo iure nulla, *dec.82.nu.2.*
Præcipue, quando præceſſerunt proteſtationes, *ibidem num.3.*

Da-

Datio inſolutum transfert dominium, *deciſ.* 269. *numer.* 5.

Datio inſolutum regulariter transfert dominiũ, & operatur acquiſitionem fructuum, *deciſ.* 485 *numer.* 13.

Datio inſolutum liberationem non inducit, quãdo non continet aſſignationem, ſeu traditionem pro ſoluto; ſed pro ſoluendo quo caſu non habet vim effectiuæ ſolutionis, *ibid. nu.* 3.

Dationis inſolutum effectus per retroceſſionem euaneſcit, *deciſ.* 214. *n.* 9.

Datione inſolutum mediante ſi fuit creditori Ius quæſitum non poteſt per renunciationem dationi inſolutum à debitore factam ab eo auferri, *deciſ.* 269. *num.* 4.

DEBITOR

Debitor cenſus tenetur vna cum ſorte poſt factã diſdictam depoſitare etiam fructus decurſos intra bimeſtre alias non liberatur, *deciſ.* 60. *numer.* 2. *Contra* tenet *Gratian. diſcept.* 8. *num.* 30. *& ſeqq.*

Nec ſufficit oblatio verbalis, *ibid. num.* 3.

Debitor cenſus prætendens vna cum ſorte fuiſſe etiam depoſitos fructus durante diſdicta decurſos, tenetur hanc affirmatiuam probare, non tamen creditor tenetur negatiuam iuſtificare, *ibid. num.* 5.

Debitor cenſus non tenetur ad reſtitutionem ſortis niſi in fine bimeſtris factæ diſdictæ, *deciſ.* 78. *num.* 12.

Debitor cenſus cogi nequit à creditore ad cenſum extinguendum reſiſtente Bulla Pij V. *dec.* 209. *num.* 21.

Debitor cenſus ſi promiſit, quod fundus ſuper quo cenſus eſt impoſitus non eſt alteri obligatus, talis promiſſio non officit, licet obligatus detegatur, niſi probetur vlterius creditores nedum habere hypothecas anteriores, ſed tales, quæ durationi, ſeu venditioni cenſus reſiſtant, *deciſ.* 83. *num.* 3.

Ratio eſt, quia tales promiſſiones intelligi debent de obligationibus, quæ poſſint præiudicare, & damnum inferre emptoribus, *ibidem num.* 4.

Debitor cenſus compelli nequit ad cenſum extinguendum, non præcedente diſdicta, & obſtante Bullæ Piana, quæ locum habet etiam in Regno Neapolitano, *deciſ.* 272. *num.* 4.

Contra debitorem cenſus agi poteſt non ſolum pro illius fructibus, ſed etiam pro ſorte eiuſdem cenſus non tanquam ſorte, ſed ad effectum deponendi ob inobſeruantiam contractus in preſtando fideiuſſorem promiſſum loco damnorum, & intereſſe, *dec.* 334. *nu.* 3.

Debitor dotis offerendo mulieri bona à præſtatione alimentorum, ac ſumptuum litis non eximitur, *deciſ.* 234. *num.* 16.

Debitor dotis ex quibus moram incurriſſe non dicatur? *deciſ.* 423. *num.* 4.

Debitor dotis moram incurriſſe dicitur ex interpellatione contra ipſum executam, *ibidem num.* 5.

Debitor dotis vt in mora conſtitutus dicatur, dies ſolutioni dotis adiecta ſtatim ac eſt elapſa vim habet interpellationis, *ibid. num.* 6.

Debitor dotis ſi in duplicem moram incidit vſuras dotales euitare nequit, nec ſub prætextu petitionis exceſſiuæ, quoties realis quantitatis oblatio per eumdem facta non fuit, vt ad euitandum curſum vſurarum requiritur, *ibidem num.* 8.

Debitor quod euaſerit non ſoluendo non præſumitur, ſed iuſtificari debet, *deciſ.* 428. *numer.* 11.

Debitor per voluntariam dimiſſionem rei obligatæ liberatur, *deciſ.* 313. *num.* 4.

Debitor ſi promiſit pecunias receptas creditori infra ſex menſes reſtituere, vltima dies ſex menſium abſque alia interpellatione ipſum debitorem in mora conſtituit, *ibidem num.* 2.

Amplia quamuis additum ſit, & deinde ab beneplacitum, *ibid. num.* 3.

Debitor partem debiti ſoluens totum debitum ſoluiſſe cenſetur, *dec.* 331. *num.* 1.

Et ſi poſtea illud neget, talis negatio eſt captioſa, *ibidem num.* 2.

Debitor ſicuti nimium delicatus eſſe non debet ita nec nimium onerosus creditor, *ibidem num.* 14.

Debitor contrahendo præiudicare nequit creditoribus anterioribus, *deciſ.* 377. *num.* 4.

Debitor vt ad cambia teneatur ex facultate alicui conceſſa pecunias ad cambium accipiendi neceſſe eſt, quod ipſe ſciat pecunias ſub intereſſe cambiorum eſſe accipiendas, nec aliter prouideri poſſe, ac etiam quod fuerint receptæ, *deciſ* 356. *num.* 7.

Et hæc ſcientia neceſſaria eſt etiam in fideiuſſore, vt ipſe ad cambia adſtringi poſsit, *ibidem num.* 8.

Debitor quod facere nequit, nec minus facere poſſunt habentes ab eo cauſam, *deciſ.* 153. *num.* 13.

Debitor principalis efficitur creditor pecunias exigens cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, *ibidem num.* 14.

Contra principalem debitorem recta via agi poteſt, *ibidem num.* 15.

Debitoris confesſio ante contractum debitum nocet etiam creditoribus poſterioribus, *deciſ.* 150. *num.* 2.

Debitoris confeſsio præualet coniecturis pro vſura inferenda adductis, *deciſ.* 197. *num.* 8.

Debitoris interpellatio de ſumendo pecunias ad cambium quando ſit neceſſaria? vide in verbo, *Cambium*, & in verbo, *Interpellatio*.

DEBITVM.

Pro Debito minoris quantitatis iuxta quotidianam praxim ſolent res longè maioris valoris in executionem capi, & ſubhaſtari, *deciſ.* 143 *num.* 9.

Debitum exactum compenſationem non admittit, *deciſ.* 203. *num.* 1.

Debitum hæredis grauati detrahendum non eſt ex bonis fideicomiſsi, *deciſ.* 321. *num.* 16.

Debitum totum agnouiſſe videtur, qui citatus ad ſoluendum terminum ſuſcepit, *deciſ.* 197. *num.* 4.

Debiti partem ſoluẽs totum debitum agnouiſſe cenſetur, *dec.* 331. *num.* 1.

Et ſi

Et ſi poſtea illud neget, talis negatio eſt captioſa, *ibidem num. 2.*

Debitum totum ratificaſſe cenſetur, qui ratam ſoluit quando ſolutio nominatim facta eſt in executionem contractus, *dec. 293. num. 3.*

Et recipit latitudinem; ita ut ad totius contractus ratificationem extendatur, *ibidem num. 4.*

Debiti partem ſoluens totum debitum non dicitur agnoſcere, concluſio procedere poteſt, quando ſolutio non eſt nominatim facta in executionem contractus continentis maiorē ſummam, & in caſu quo adeſt promiſſio de faciendo ratificare totum contractum, *ibidem num. 7.*

Debiti quantitas in qua adminiſtrator fuit condemnatus probatur ex relatione tertij perviti iudicialiter electi, *dec. 231. num. 2.*

Debiti quantitas dum coadiuuatur ex teſtibus, ac libris publicis ſufficiunt leuiores probationes ad eam liquidandam conſtito de debito in genere in materia difficilis probationis, *dec. 231. num. 6.*

DEBITA.

Debita donantis contracta poſt donationem an, & quando donatarius ſoluere teneatur? vide in verbo, *Donans*, & in verbo, *Donatarius.*

Ad debita donantis tenetur donatarius illiuſque hæres, *dec. 210. num. 8.*

Debita donantis ſoluere tenetur donatarius vniuerſalis quatenus bona donata ſuppetant, *dec. 211. num. 4.*

Debita teſtatoris hæres ſoluere tenetur ſaltim pro viribus hæreditarijs, *dec. 220. num. 1.*

Debita teſtatoris ſoluta vna cum funeris impenſa veniunt prius detrahenda, *dec. 479. num. 11.*

Et teſtator permittens alienationem bonorum *per pagar alcun debito, &c.* in neceſſarium antecededens vult debita per hæredem ſolui, *decis. 220. num. 5.*

Debita vnius cum bonis alterius extingui iuſtitia abhorret, *dec. 166. num. 37.*

DECANATVS.

Decanatus in Eccleſijs ſæcularibus eſt prima dignitas, & in Regularibus eſt prior, in Hiſpania verò eſt Archidiaconatus, *decis. 347. num. 11.*

DECIAN. *conſ. 86. num. 2. & 3. Pacian. conſ. 131. num. 127.* in quibus terminis loquantur? *dec. 194. num. 5.*

Decian. conſ. 438. num. 18. in quibus terminis loquatur? *ibid. num. 8.*

DECIMAE.

Decimæ præſcribuntur ſpatio 30. annorum, *dec. 62. num. 1.*

Et fauore Epiſcopi etiam decennalis ſufficit, *ibidem num. 2.*

Decimæ ante diſtinctionem parochiarum ad Epiſcopos ſpectabant, qui inter Clericos illas diuidebant, *ibid. num. 3.*

Decimæ ſi ſunt donatæ à Rege vigore indulti Apoſtolici vt talis donatio ſuffragetur quęnam requirantur? *ibid. num. 10.*

Decimæ ex diſpoſitione Iuris pertinent ad Parochum pro bonis ſitis intra limites Parochię *decis. 149. num. 1.*

Amplia quamuis bona decimabilia nulla hominis induſtria fructus proferant, *ibid. num. 2.*

Pro decimis percipiendis aſſiſtentia iuris nedum ſuffragatur Parocho, ſed participantibus, *ibid. num. 3.*

Decimæ denegari nequeunt Parocho, vbi præſcriptio non concurrit, *ibid. num. 9.*

Decimæ quemadmodum debentur Eccleſię curam animarum habenti ita debentur ei penes quam cura habitualis remanet, *decis. 505. nu. 2. & 3.*

Decima ratione vtilis dominij diuerſa eſt à decima ſpirituali *decis. 252. num. 4.*

Decimæ non bebentur ex certis fructibus quoties viget conſuetudo, *decis. 149. num. 4.*

Declara nu. 7.

Decimas non ſoluendi quaſi poſſeſſio vt probata dicatur, requiritur quod decimas exigere volens fuerit reiectus, & tali reiectioni acquieuerit, *ibidem num. 10.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio probatur per teſtes adminiculatos etiam per ſcripturas, *decis. 252. num. 9.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio immemorabilis probatur ex teſtibus deponentibus cū requiſitis, *gloſſ. in cap. 1. de præſcript. in ſexto, dec. 373. num. 3.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio immemorabilis ſuffragatur etiam quoad bona exiſtentia in aliena Parochia, *ibid. num. 5.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio immemorabilis quando eſt probata tollit de medio Iuris aſſiſtentia, quam habet Parochus pro ſe, *ibidem num. 6.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio immemorabilis in concurſu præualet aſſiſtentiæ Iuris, quam habet Parochus ſuper quibuſcumque bonis intra fines ſuæ Parochiæ exiſtentes, *dec. 389. num. 1.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio immemorabilis ſatis dicitur probata per teſtes deponētes de viſu vltra 40. annos, & de auditu à maioribus, quodque aliquid vnquam viderunt, ſeu audiuerunt contrarium, *ibidem num. 3.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio immemorabilis prodeſt nedum ad manutentionem, ſed etiam in petitorio plenam facit probationem, *ibidem nu. 4.*

Decimas percipiendi quaſi poſſeſſio vniuerſalis in concurſu præualet quaſi poſſeſſioni particulari, *dec. 252. num. 5.*

Decimas non ſoluendi quaſi poſſeſſio negatiua non acquiritur abſque ſcientia, & patientia poſſidentis, nec negligentia anteceſſorum prę iudicat, *decis. 434. num. 6.*

Et ſcientia, & patientia ex quibus excludatur? *ibid. num. 7.*

Decimarum laicus incapax eſt, *dec. 254. num. 2.*

Super decimis tranſactio inita inter Epiſcopum & Parochum continens clauſulam, *Saluis omnibus, & per omnia iure, & dignitate Epiſcopali* nō officit nec præiudicat Epiſcopis ſucceſſoribus, *dec. 62. num. 11.*

Decimarum Quarta debita Epiſcopo, vide in verbo, *Epiſcopus*, & verbo, *Quarta Decimarum.*

Deci-

Decimandi ius per mutationem ſeminis non tollitur, neque obligatio ratione fundi decimatorij immutatur, *deciſ.149. num.5.*

Manutentio in quaſi poſſeſſione percipiendi decimas, vide in verbo, *Manutentio*.

Priuilegia ſuper exemptione decimarum Equitum de Calatraua non comprehendunt decimas ſpirituales Iure Diuino debitas, ſed tantum extraordinarias, *dec.434. num.3.*

Item non continent derogationem *cap. Nuper de Decim.* omninò neceſſariam in priuilegijs exẽptiuis, *ibid. num.4.*

Priuilegia exemptiua à decimis non ſunt diſcutienda in poſſeſſorio manutentionis ſed in iudicio ordinario illa ſunt cognoſcenda, *ibidem num.5.*

Priuilegia Carthuſianorum exemptiua à decimis fuerunt alias à Rota canonizata, & approbata, *dec.122. num.1.*

DECISIO.

Deciſio 10. *de Teſtament.* in antiquis quo caſu loquatur? *dec.486. num.9.*

Deciſ. 11. *de Teſtament.* in antiquis declaratur, *deciſ.* 338. *num.2.*

Deciſ. 260 *num.1. & 3. par. 1. recent.* in quibus caſibus procedat? *deciſ.425. num.5.*

Deciſ. 591. *par. 1. recentior.* declaratur, *deciſ.* 48. *num.12.*

Deciſio 762. *num.1. par. 2. recentiorum* declaratur, *num.197. & 13.*

Deciſio 65. *par.5. recent.* & alia relata *per Garz. de beneſic. par.6. cap.2. num.139.* in quibus terminis procedant? *dec.425. num.6.*

Deciſio 197 *num.64. par.5. recent.* in quibus terminis ſit intelligenda? *deciſ.317. num.14.*

*Deciſ.*182. *num.12. par.6. recent.* in quibus terminis loquatur? *dec.336. num.6.*

*Deciſ.*184. *num.17. par.6. recent.* quomodo procedat? *deciſ.54. num.9.*

Deciſio 291. *por. 6. recent.* declaratur, *deciſ.* 259 *num.17.*

Deciſio 312. *num.2. par.6. recent.* quo caſu intelligenda veniat? *dec.228. num.15.*

Deciſio 94. *par.7. recent.* quo caſu loquatur? *dec.332 num.8.*

Deciſio 266. *num.33. par.7. recent.* in quibus terminis loquatur? *dec.278. num.22.*

Deciſio 95. *in fine. par.2. diuerſ.* quo caſu loquatur? *dec.332. num.10.*

*Deciſ.*185. *par.1. diuerſ. & Buratt. deciſ.*173. *num.* 8. quomodo intelligantur? *dec.54. num.11.*

Deciſ. 867. *num. 4. par. 8. diuerſ.* quo caſu loquatur? *dec.492. num.6.*

*Deciſ.*139. *poſt conſ. Farinat. lib.2.* quo caſu loquatur? *deciſ.9. num.3.*

Deciſio 139. *inter impreſſ. apud Modern. Foroliuien. de legitim. ſecundum ultim. impreſſ.* quo caſu loquatur? *dec.493. num.12.*

Deciſio Buratti 56. *num.* 5. quo caſu loquatur? *deciſ.231. num.5.*

Deciſio Buratti 427. *num.15. &* 16. quo caſu loquatur? *dec.289. num.7.*

Deciſio Buratti 205. *num.4.* declaratur, *deciſ.* 278. *num.9.*

Deciſio Caſar. de Graſſ. 10. *de ſentent. & re iudicat.* quo caſu procedat? *dec.277. num.59.*

Deciſio Caſſador. 5. *ut lite pend.* loquens de deſertione litis locum non habet, quando conſtat de aliquo Iure, & dubio probabili à principio, *dec.352. num.16.*

*Deciſio Canal.*72. declaratur, *deciſ.15. num.34.*

*Deciſio Canal.*159. *num.5.* quo caſu loquatur, *deciſ.* 471. *num.* 3.

Deciſ. Cualer. 327. *num.* 4. declaratur? *deciſ.* 492. *num.* 5.

Deciſiones 401. *&* 449. *coram Canal.* declaratur, quo caſu loquatur? *deciſ.169. num.21.*

Deciſio Canal. 435. *num.3.* declaratur. *deciſ.* 200. *numer.* 19.

Deciſ. 34. *Gregorij* declaratur? *dec.171. num.7.*

*Deciſiones Mantic.*268. *&* 288. in quibus terminis loquantur? *deciſ.266. num.7.*

Deciſio Mantic 356. declaratur, *dec.218. num.5.*

Deciſio Mohed. 36. *de reſignat, ſeu renunc.* declaratur, *deciſ.233 num.6.*

Deciſio Mohedoni 4. *de re iudicat.* quo caſu procedat? *dec.* 35. *num.16.*

*Deciſio Pen.*66. *num.13.* quo caſu loquatur? *dec.* 482 *num.* 7.

Deciſ. Put. 4. *de reb. Eccleſiæ non alienan.* in quibus terminis loquantur? *deciſ.* 492. *num.* 11.

Deciſio eiuſdem Put. 349. *lib.* 2. *de qua extat Adnotatio Anton. Auguſtini deciſ.*1303. *lib.3. par.1. diuerſ.* in quibus terminis loquatur? *dec.54. num.6.*

Deciſio Put. 430. *&* 435. *lib.2. in correct.* in quibus terminis loquatur? *deciſ.54. num.5.*

Deciſ. Seraph 25. in quibus terminis loquatur? *dec.289. num.7.*

Deciſio Seraphin. 76. quo caſu procedat? *deciſ.* 54. *num.10.*

*Deciſio Seraphin.*968. *num.9. & ſeqq.* declaratur, *dec.* 131. *num.7.*

Deciſio 932. *Seraphin.* in quibus terminis loquatur? *deciſ.169. num.20.*

Deciſio Seraphin. 1003. declaratur in quibus terminis loquatur? *dec.5. num.3.*

Deciſio Seraphini 1008. *num.5.* quo caſu procedat? *deciſ.480. num.14.*

Deciſio in AeſinaCenſus 27. Aprilis 1644. *coram R.P. D. meo Cerro* declaratur, *deciſ.298. num.10.*

Deciſio Anconitana Bonorum 9. Decembris 1641. *coram R.P.D. meo Ghiſlerio* declaratur, *deciſ.* 338. *num.2.*

Deciſio in Anconitana Dotis coram Eminentiſſ. Domino Cardinali Otthobono quo caſu loquatur? *dec.* 496. *num.6.*

Deciſio Anconitana Pradij coram Cardinali Veroſpio 411. *par.5. recent.* quo caſu loquatur? *deciſ.*273 *num.19.*

Deciſio in Aquilana penſionis 4. Martij 1644. *coram R.P.D. Carillo* declaratur, *deciſ.233. num.15.*

Deciſio in cauſa Brittorien. fideicõmiſſi 29. Maij 1645. *coram R. P. D. meo Rojas declaratur? deciſ.* 309. *num.8.*

Deciſio in Cæſarauguſtana Decimorum 10. *Iunij* 1643. *coram R.P.D. meo Molsio* declaratur, *deciſ.* 344. *num.8.*

Deciſio in Cæſarauguſtana penſionis 21. *Decembris coram Pamphilio apud Marcheſ.* declaratur circa probationem Doctoratus, *dec.347. num.* 2.

Deciſio in Colaguritano Iuriſdictionis 22. *May coram bo. mem. Pirouano* quo caſu loquatur? *deciſ.*108. *num.8.*

Deci-

Digitized by Google

Deciſio Rot. Ianneh. 15. *num.* 8. *& ſeqq.* in quibus terminis loquatur? *deciſ.* 273. *num.* 26.

Deciſio in Leodien. Iuriſpatronatus 14. *Ianuarij* 1628. *coram bon.mem. Vbaldo* declaratur, *dec.* 311. *n.* 28.

Deciſio in Lucana vnionis 14. *Iunij* 1642. *coram R.P.D. Ghislerio* in quibus terminis loquatur? *deciſ.* 200. *num.* 20.

Deciſiones in cauſa Maioricen. Parochialis coram Carillo, & Salamantina panſionis coram Bubalo declarantur, *dec.* 289. *num.* 8.

Deciſio in cauſa Mediolanen. Cimiliarcatus 15. *Maij* 1645. *coram R.P.D. Peutingerio*; declaratur. *dec.* 229. *num.* 16.

Deciſio Mediolanen. pecuniaria coram Litta inter rec. deciſ. 52. *par.* 1. quo caſu procedat? *deciſ.* 9. *num.* 9.

Deciſio in Romana de Mombellis 13. *Maij* 1613. *coram Card. Sacrato* in quibus terminis loquatur? *dec.* 277. *nu.* 38.

Deciſio in Romana Donationis 18. *Maij* 1628. *coram Cardinali Sacrato* declaratur, *dec.* 178. *num.* 6.

Deciſio in Romana dotis 20. *Aprilis* 1643. *coram Reuerendiſſimo Carillo* quo caſu loquatur? *dec.* 280. *num.* 31.

Deciſio in Romana Dotis de Montorijs 31. *Martij* 1625. *cor. Remboldo* in quibus terminis loquatur? *dec.* 262. *num.* 5.

Deciſio in Romana fideicommiſſi de Cataneis 7. *Febr.* 1620. *coram bo.mem. Cardinali Veroſpio* quo caſu loquatur? *deciſ.* 54. *num.* 7.

Deciſiones Romana fideicommiſſi de Marganis 9. *Iunij* 1617. *&* 23. *Maij* 1618. *coram Cardinali Sacrato* declarantur, *deciſ.* 274. *num.* 13.

Deciſio in Roman fructuum dotis 3. *Aprilis* 1618. *coram bon.mem. Seleucien.* declaratur, *deciſ.* 165. *num.* 23.

Deciſio in Romana pecuniaria 4. *Iulij* 1594. *coram Penia* quo caſu loquatur? *deciſ.* 423. *num.* 13.

Deciſio in Romana Regreſſus relata à Pariſ. de Reſignat. lib. 6. *quæſt.* 3. *ſub num.* 7. declaratur, *dec.* 218. *num.* 6.

Deciſio in Romana Vineæ 27. *Aprilis* 1646. *coram R.P.D. Corrado* §. *altera* declaratur, *deciſ.* 280. *num.* 32.

Deciſio in cauſa Tarraconen. Sacriſtia 19. *Martij* 1601 *coram Iuſto* in quibus terminis procedat? *deciſ.* 296. *num.* 15.

Deciſio Terracinen. Sacriſtia 23. *Ianuarij* 1602. *coram Iuſto* declaratur, *dec.* 347. *nu.* 25.

Deciſio Terracinen. fideicommiſſi 17. *Februarij* 1645. *coram R.P.D. Otthobono,* declaratur, *deciſ.* 274. *nu.* 11. *&* 14.

Deciſio in Toletana Capellania coram bon.mem. Cardinali Pomphilio quo caſu loquatur? *deciſ.* 169. *num.* 19.

Deciſio in cauſa Valentina Penſionis coram R.P.D. Ghislerio, quæ eſt deciſio 109. *par.* 6. *recent.* pariter declaratur quo caſu procedat? *deciſ.* 189. *numer.* 22.

Deciſio in Vrbeuetana ſucceſſionis coram bo.mem. Motmanno declaratur, *dec.* 498. *num.* 11.

Deciſiones in cauſa Melenitana fideicommiſſi 13. *Maij* 1641. *coram R.P.D. Cerro* in quibus terminis procedant? *dec.* 454. *num.* 9.

DECLARATIO.

Declaratio explicat ſolum, quod antea factum fuit nec aliquid de nouo addit, *dec.* 4. *num.* 2.

Declaratio debitoris facta lite pendente non ſuffragatur in præiudicium creditoris, *deciſ.* 509. *num.* 5.

Declaratio mariti ſub conditione recipiēdi dotem non improbatur quoties ſuper pinguiori dotis conſtitutione lis pendet indeciſa, *dec.* 428 *num.* 9.

Declaratio Teſtatoris facta poſt teſtamentum incidenter, & propter aliud attendi non debet, *deciſ.* 153. *num.* 9. *Declara num.* 10.

Declaratio ſolum attēditur in ambiguis, *dec.* 201 *nu.* 14.

Declaratio S. Congregationis Concilij, vide in verbo *Congregatio*.

DECLARATORIA.

Declaratoria datur ſeruatis quatuor terminis de ſtylo ſeruari ſolitis, & non docto de paritione, *deciſ.* 119. *nu.* 1. & *dec.* 139. la 2. *num.* 2.

Item datur contra non parentem mandato de manutenendo in poſſeſſione exigendi penſionem, *dec.* 392. *num.* 4.

Declaratoria fertur ob contumaciam, ſiue inobedientiam, *dec.* 252. *num.* 1.

Nec retardatur ſub prætextu iniuſtitiæ, nam huiuſmodi exceptio ad merita cauſæ reducitur, *ibidem num.* 2.

Declaratoria incurſus cenſurarum nulla ex defectu citationis executionem non meretur, *dec.* 330. *nu.* 1.

Declaratoria quando petitur contra Communitatem, quæ non debet excommunicari eius loco conceditur interdictum, *dec.* 136. *num.* 3.

Declaratoria contra non parentes mandato Rotali datur ſeruatis quatuor terminis de ſtylo ſeruari ſolitis, *deciſ.* 215. *num.* 1.

Declaratoria non debet ſuſpendi prætextu noui proceſſus, *ibid. num.* 6.

Et in contrarium allegati quo caſu loquantur? *ibid. nu.* 7.

Pro Declaratoria euitanda oblatio de parendo facta à Procuratore quando non ſufficiat? *dec.* 215. *num.* 2. 3. *&* 4.

DECRETVM.

Decretum cadere debet in die cadentis citationis *deciſ.* 82. *num.* 11.

Decretum Iudicis omnia in eo expreſſa vere præſumi facit, *deciſ.* 165. *num.* 13.

Decretum Iudicis ſupplet defectum Inuentarij, quando fuit interpoſitum poſt illud completum, ſecus verò quando ante, *ibid. num.* 16.

Decretum circumſcriptum non meretur amplius allegari, *deciſ.* 242. *num.* 3.

Decretum à quo non fuit appellatū non officit, *ibid. nu.* 5.

Decretum annullatiuum ob exactionem pēſionis literis non expeditis apponitur tantum in literis reſeruationis penſionis, *deciſ.* 465. *num.* 18

Et abſque dicto Decreto pœna amiſſionis, ſeu priuationis penſionis ob exactionem penſionis ante literas expeditas non incurritur, *ibid. num.* 19.

Ante Decretum relaxationis executorialium præcedere debet aliud decretū, niſi infra tres, *deciſ.* 82. *nu.* 13.

In Decreto Iudicis quid fuerit actum ex quibus depre-

Digitized by Google

deprehendatur? *deciſ. 74. num.* 10.

Decreto ſiue ſententiæ acquieſcere dicitur, qui ab ea non appellauit, *deciſ. 74. numer. 8.* & *deciſ. 477. num. 13.*

à Decreto lato in materia præcedentię datur appellatio, *dec. 242. num. 6.*

à Decreto interlocutorio vbi eſt appellatum ad Iudicem Ordinarium, tunc Iudex appellationis conſentiente appellato procedere poteſt in negotio principali omiſſo articulo appellationis, *deciſ. 195. num.* 10. *&* 12. & redditur ratio, *num.* 13. 14. 15. 16. *&* 17.

DECRETVM IRRITANS.

Decretum irritans contentum in literis Apoſtolicis operatur vt poſſeſſor non ſit legitimus contradictor ad impediendam executionem literarum Apoſtolicarum, nec veniat citandus, quamuis adſit clauſula, *Amoto, dec. 229. num. 7.*

Decretum irritans quando non eſt appoſitum ſuper certo corpore beneficij, ſed in lege generali non operatur tituli, & poſſeſſionis ineſficaciam antequam clarum ſit, quod ei locus ſit, *ibid. num. 9.*

Decretum irritans licet inſiſtentiam facti non tollat, omni tamen priuat iuris effectu, *deciſ. 206. num. 5.*

Decretum irritans licet non tollat inſiſtentiam facti priuat tamen omni iuris effectu, adeout poſſidenti dari nequeat manutentio, *deciſ. 229. nu. 15.*

Decretum irritans non operatur donec dubitari poteſt, an illud intret, *deciſ. 288. num. 24.*

Decretum irritans retrotrahitur, & nullitatem vſque ab initio operatur, *deciſ. 206. numer. 10.*

Decretum irritans ab initio poſſeſſionem inficit, etiam antequam ſit agnitum, an intret, *ibidem num. 9.*

Itaut quis non teneatur poſſeſſorem anteriorem citare, *ibidem num. 8.*

Decretum irritans tollit effectum poſſeſſionis, & inſiſtentiam facti, *ibid. nu. 5.*

Decretum irritans poſſeſſionem inficit, itaut inutilis reddatur ad manutentionem obtinendam, *deciſ. 192. num. 5. & deciſ. 206. nu. 2. &* 4.

Decretum irritas acquiſitionem poſſeſſionis impedit, *deciſ. 103. nu. 32.*

Itaut poſſeſſio pro vacua habeatur, & poſſeſſori poſteriori datur manutentio ac ſi vacuam poſſeſſionem apprehendiſſet, *deciſ. 206. num. 6. &* 7.

Decretum irritans manutentionem non impedit, donec diſcutiatur an ei locus ſit, *dec. 173. num. 17.*

Decretum irritans adiectum in aliquo indulto formam adeo præciſam inducit, vt ea non ſeruata actus corruat, *deciſ. 363. num. 6.*

Decretum irritans appoſitum in confirmatione S. Concilij Tridentini tacitè repetitum cenſetur in quolibet eius Capitulo, & idem eſt adiectum in Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum, *deciſ. 206. nu. 3.*

Decretum irritans continetur *in Extrauanti ad Romani, &c. Decernentes de probat.* inter communes, *dec. 483. num. 14.*

Peutingerij.

Decretum irritans adiectum in Conſtitutione s. me. Pij V. loquente de beneficijs in genere, donec cognoſcatur an ei locus ſit ſuſpenditur effectus, donec dretum iuſtificetur, & interim datur manutentio ex anteriori poſſeſſione, *deciſ. 129. num. 6.*

DEFECTVS.

Defectus citationis ſi quis adeſt ſanatur ex comparitione citati, *deciſ. 287. num. 9.*

Defectus citationis ad dicen. contra commiſſionem ſuppletur ex vſu eiuſdem commiſſionis, *deciſ. 181. num. 2.*

Defectus citationis, ſeu intimationis ſuppletur quoties ſcientia citationis concurrit in citato, *dec. 461. num. 3.*

Defectus citationis ad ſententiam purgatus remanet per comparitionem in termino citationis ad vidēdum aperiri terminum pro ſeruato habitum ante latam ſententiam alterius Procuratoris inſolidum conſtituti, *deciſ. 64. num. 18.*

Defectus conſenſus per iuramentum non ſuppletur, *dec. 387. num. 12.*

Defectus implementi, vide in verbo, *Implementum.*

Defectus Iuriſdictionis opponi nequit, quando adeſt conſenſus in Iuriſdictionem, *dec. 64. n. 16.* Reliqua vide circa materiam in verbo *Iuriſdictio.*

Defectus mandati procuræ, vide in verbo, *Mandatum Procuræ.*

Defectus contra Teſtes opponi nequit ſi iam fuit ſublatus à ſententia abſolutoria lata in Iudicio criminali, *dec. 98. num. 11.*

Defectus Teſtium ſuppletur ex numero, *ibidem nu. 12. & deciſ. 202. num. 4.*

DEFVNCTVS.

Defuncti perſona ſicuti vna eſt, ita & hæreditas, *deciſ. 109. num. 6.*

Declara procedere quoties bona diuerſis conſtituta ſunt territorijs, in quibus leges difformiter vigent, tunc defunctus vt repreſentat perſonas, tot hæreditates conſiderantur quot ſunt territoria, *ibid. nu. 7.*

DELEGATIO.

Delegatio non cenſetur inducta non concurrentibus requiſitis delegationis, *deciſ. 61. num. 7.*

Delegatio facta in cauſa Iuriſpatronatus verten. inter compræſentatos non comprehendit, nō præſentatum, de quo nec reſcriptum delegationis loquitur, *deciſ. 171. num. 3. Declara nu. 7.*

DELEGATVS vide in verbo, *Iudex Delegatus.*

DELICTVM.

Ex proprio delicto quis commodum reportare non debet, *dec. 53. numer. 103.*

Delictum non præſumitur, niſi probetur, *dec. 402. num. 10.*

Delictum ad effectum irregularitatis non incurritur à præſente, ſed à conſorte, & auxiliatore. *deciſ. 425. num. 15.*

DELIBERATIO.

Deliberatio facta non præſente pecunia eſt nulla *deciſ. 121. num. 10.*

Declara non procedere quando adeſt conſenſus Creditoris, debet tamen de tali conſenſu con-

ſtare

ſtare de tempore proſecutæ deliberationis, *ibid.nu.13.*

Deliberatio facta non præſente pecunia, quo caſu ſubſtineatur? *dec.287.num.24.*

Deliberatio facta vigore mandati nulli eſt nulla & inualida, *dec. 121.num.19.*

Deliberatio facta in Tribunali A.C. vt ſubſtineatur requiruntur ad minus tres oblatores, ſeu licitatores, *decis.287.num.1.*

Et facta penultimo, & non vltimo oblatori ſublata iſta de medio tanquam non facta, duo remanent oblatores contra formam, de qua ſupra dictum eſt, *ibid.num.2.*

In deliberatione prior oblator non poteſt in præiudicium debitoris poſt factam oblationẽ pœnitere, *dec.256. num.9.*

Deliberatio facta elapſo menſe minori oblatori non tenet ſine noua citatione ad videndum deliberari præuio Iudicis Decreto, *ibid.n.10.*

Deliberatio ex quibus reddatur læſiua? *ibidem num.11.*

Deliberatio nominum debitorum læſiua dici nequit ex quo fuerunt deliberata pro viliori pretio niſi probetur tempore deliberationis ea fuiſſe exigibilia, *dec.287.num.25.* & redditur ratio, *num.26.*

DEMONSTRATIO.

Demonſtratio falſa non vitiat diſpoſitionem, *dec.272.num.3.*

Legatum non vitiat, *ibid.nu.7.*

Item nec falſa cauſa niſi fuerit adiecta per viam conditionis, *ibid.num.8.*

Demonſtratio falſa ſine cauſa quando Teſtator aliàs legaturus non fuiſſet vitiat legatum talium ope exceptionis, *decis.481.num.19.*

Demonſtratio magis eſt neceſſaria ad legatum ſubſtiendum, quàm cauſa cum etiam ſine expreſſione cauſæ legatum teneat, *ibid.num.9.*

Declara nu.10. & 11.

Demonſtratio falſa circa titulum acquiſitionis non nocet, quando conſtat de certo corpore, *decis.490.num.8.*

DENVNCIATIO.

Denunciatio ab emptore fundi cenſiti fieri debet, cum potius emptoris, quàm venditoris interſit rem retrahi, *decis.449. num.3.*

Denunciatio fieri debet Domino cenſus ante venditionem fundi cenſiti per menſem ex Bulla s.m. Pij V. cum inſertione pactorum, & conditionum veri pretij, *decis. 419. num. 1. & 2. & dec.451. num.1.*

Alias prælatio in venditione fundi cenſiti non poteſt ei denegari, *ibid.nu.2.*

Et DD. in contrarium allegati quo caſu procedant? *ibid.num.3.*

Denunciatio facta Domino cenſus pro ſumma non veri pretij non ſuffragatur, præcipuè quando ipſe declarauit pro iuſto pretio ſe velle præferri, *ibid.num.4.*

Et recuſando emere pro pretio maiori non ex hoc oritur renunciatio iuris emendi pro iuſto pretio, *ibid.num.5.*

Denunciatio iuſti pretij requiritur in venditione fundi cenſiti ex Conſtitutione Piana Domino cenſus, *ibid.num.6. & dec.466.num.1.*

Nec ſufficit, quod Dominus cenſus venditionis fundi cenſiti notitiam habeat, *ibid.num.1.*

Denunciatio in venditione fundi cenſiti non ſolum facienda eſt Domino cenſus quoad verũ pretium. ſed etiam quoad pactum adiectum extinguendi cenſum, *ibid.num.8.*

Menſis ad retrahendum fundum cenſitum incipit à die Iudicialis denunciationis, *ibidem numer.9.*

Denunciatio venditionis fundi cenſiti ex forma Conſtitutionis Pianæ fieri debet mediante citatione ſaltim domi dimiſſa copia Domino cenſus vna cum inſertione totius inſtrumenti quodque expectetur per menſem integrum, *dec.466. num. 2.*

Denunciationis forma adimpleri nequit per ſcientiam aliunde quoquo modo habitam à Domino cenſus, *ibid.num.3.*

Et DD. in contrarium allegati in quibus terminis loquantur? *ibidem num.4.*

Denunciatio facienda eſt vxori Dominæ cenſus non viro, *decis.449.num.5.*

Denunciatio facta abſque intimatione tenoris inſtrumenti, & cum debita expreſſione pretij pactorum non tenet, *ibid.nu.nu.6.*

Denunciatio in materia retractus pro forma requiritur, nec ſuppleri poteſt per quamcumque ſpecificam, ac indiuiduam ſcientiam, *ibidem num.7.*

DENVNCIATIONES.

Denunciationes antequam matrimonium contrahatur præcedere debent, *dec.179. nu.5.*

Poſſunt tamen in certis vrgentibus caſibus ex Ordinarij diſpenſatione fieri poſt contractum matrimonium ante tamen illius conſumationem, id tamen arbitrio Parochi non eſt conceſſum, *ibidem num.6.*

DEPONENS.

Deponens poteſt ad ſui libitum repetere, quod depoſuit, nec propterea contra illum datur depoſitario manutentio, ſed bene è conuerſo ratio eſt; quia omnimoda poſſeſſio depoſiti eſt penes deponentem, *decis.15. nu.18.*

DEPOSITARIVS.

Depoſitario non datur manutentio in Depoſito, ſed deponenti ratio eſt, quia omnimoda poſſeſſio depoſiti eſt penes deponentem, *ibid.nu.18.*

Depoſitarius tenetur ſeruare formam depoſiti, alioquin ſi ſoluit depoſiti lege non ſeruata tenetur de proprio, *decis.91.num.3.*

Depoſitarius fructuum ſiue Oeconomus ſi à Iudice deputatus nequit illos abſque Iudicis authoritate conſignare, *nu.329. num. 15.*

DEPOSITVM.

Depoſitum non integrum nõ liberat deponentem à ſolutione fructuum, licet in minimo deficiat, *decis.60. num.1.*

Depoſitum actuale fieri debet, nec ſufficit citatio ad recipiendum, quia tanquam oblatio verbalis reputari debet inſufficiens, *decis. 78. num.7.*

Depoſitum factum authoritate Iudicis, ac parte citata dicitur contentioſum, ac iudiciale, *dec. 329 num.14.*

Depoſitum Iudiciale nequit propria authorita-

te re-

Digitized by Google

te recuperari, quamuis reſpiciat intereſſe partis, *ibidem nu.*16.

Depoſitum iudiciale apud ædem ſacram, vel perſonam à Iudice deputatam fieri debet, *decıſ.*273. *nu.*30.

Et conſenſus creditoris ad effectum conualidandi depoſitum nullum nō operatur vltra ſummam ipſi debitam, *ibid.num.*31.

Depoſitum habetur pro facto quando per creditorem ſtetit quominus fieret, *ibid. num.*6.

Depoſitum ſortis principalis cenſus factum non infra bimeſtre diſdictæ, vt Piana Conſtitutio requirit non ſuffragatur, ſed opus eſt noua diſdicta, *decıſ.*78.*num.*2. *&* 3. *Limita num.*5. vbi redditur ratio.

DEPVTATIO.

Deputatio Capellani ſpectat ad Eccleſiam, vel eius Rectorem quoties agitur de legato miſſarum contemplatione Eccleſiæ relicto, *decıſ.* 201. *nu.*1. *&* 2.

Deputatio Capellani eo magis ſpectat ad Rectorē Eccleſiæ, cui legatum pro miſsis celebrandis fuit relictum, ſi talem fuiſſe teſtatoris mentem aliunde conſtat, *ibid.nu.*4.

Deputatio Capellani eſt de præcipuis iuribus adminiſtratoris, *ibid.nu.*5.

Reliqua de hac materia vide in verbo *Capellanus*, & in verbo *Rector*.

Deputatio Curatoris hæreditati iacenti, vide in verbo, *Curator*, & in verbo, *Hæreditas iacens*.

Deputatio electi facta pro adminiſtratione fructuum beneficij cum ſuppoſito quod ſit canonica, ſi deinde detegatur, quod non ſit talis, nec confirmabilis tanquam fundata in falſa cauſa non habetur in conſideratione, *dec.* 29 *num.*7.

Deputatio Oeconomi facta lite pendente in Rota parte non citata, & poſt præſentatam inhibitionem Rotalem nullius eſt momenti, *decıſ.*234. *num.*17.

Facta per viam ſimplicis licentiæ de exercendo Officium Curati nomine Epiſcopi ſonat in ſimplex precar. um, *decıſ.*15.*num.*22.

Deputatio temporalis cum lapſu temporis expirat, *decıſ.*29. *num.*8.

DEROGATIO.

Derogatio *Clementinæ Dudum de Sepultur.* nedum in priuilegijs, ſed etiam in communicatione neceſſaria, *decıſ.*243. *numer.*5.

Derogatio formalis non requiritur, ſed ſufficiunt clauſulæ generales, quando conſtat de voluntate Papæ, quod in priuilegio communicationis derogari voluerit, *ibid. num.*6.

Derogatio *Clementinæ Dudum de Sepultur.* ſi adeſt in priuilegijs communicatis, cenſetur repetita in ipſa communicatione ſtantibus clauſulis *Quorum tenores, & pro expreſſis, ibid. nu.*9. *&* 10.

Derogatio conſtitutionum apoſtolicarum prohibentium alienationes bonorum iuriſdictionalium, nihil aliud operantur, quam tollere obſtaculum dd. Conſtitutionum, *decıſ.* 166. *numer.*2.

Derogatio fideicommiſſi eſt ſubreptitia non expreſſa exiſtentia bonorum liberorum, quia tunc non præſumitur Papam conceſſiſſe, nec cenſetur velle fideicommiſſarijs præiudicium

Pontingery

inferre niſi quoad limites vrgentis neceſſitatis, *decıſ.*152.*num.*3

Derogatio fideicommiſſi præſumitur conceſſa iuxta formam diſpoſitionis Iuris communis, vel minus, quam fieri poſſit Ius ſubſtitutorum lædatur, *ibid.nu.*9.

Derogatio fideicommiſſi intelligi debet iuxta diſpoſitionem breuis Apoſtolici, *decıſ.* 166. *num.*6.

Derogatio regulę de Iure quæſito non tollendo expreſſa, ac indiuidua neceſſaria eſt, *dec.* 103. *num.*23.

Itaut non ſufficiat clauſula *quorum tenores, ibidem num.*24.

Amplia etiamſi priuilegium emanauerit motu proprio, *ibid.nu.*25.

Sub derogatione quænam fideicommiſſa ſunt compræhenſa reſultat ex verbis Breuis, indicantibus qualis fuerit mens Pontificis, *decıſ.*166.*num.*7.

Derogatio generalis fideicommiſſorum non operatur compræhenſionem eorum, quæ fideicommiſſarius ex alio Iure ſibi competeñ quā ex fideicommiſſo pretendit, *ibid.num.*8.

Derogatio vitij litigioſi non compræhendit dominium litigantis, cui non præiudicat, *ibid. num.*9.

In derogatione vitij litigioſi cenſetur omne Ius litigantis præſeruatum, etiamſi non fuerit expreſſum, cum ſubintelligatur clauſula *Iuribus tertij ſemper ſaluis*, *ibid.n.*10.

Derogatio tanquam ſtricti Iuris non extenditur de vno caſu ad alium propter voluntatem derogantis, *ibid.num.*11.

Derogatio Iuri gentium ſub inuolucro verborum nullatenus fit, *ibid.num.*28.

Derogatio reſpectu dominij tertij quoties clara non eſt, tunc clauſula adiecta in breui Apoſtolico derogationis nihil operatur quoad dominium, *ibid.num.*29.

DESCENDENTIA

Deſcendentia ab illis, qui præſentarunt probata à præſentato impugnari nequit à compræſentato ſi eodem modo ſuorum authorum deſcendentiam probauit, *decıſ.*266.*nu.*1.

Deſcendentia, quando non dicatur probata? *dec.*285.*num.*4.

Deſcendentia nō eſt probanda per gradus diſtinctos, quando nemo comparet, qui ſe proximiorem alleget, & non agitur de probanda coniunctione in concurſu cum proximioribus, ſufficitque ſola probatio deſcendentiæ in genere, *decıſ.*309.*num.*1.

Deſcendentia in antiquis probatur ex pluribus enunciatiuis ſimul iunctis, *ibid.num.*4.

In deſcendentia probanda locum habet ſingula, quæ non proſunt vnita iuuant, *ibid.num.*5.

Deſcendentia in genere ſufficit, quod probetur ex conſanguineis fideicommittentis, quando ad fideicommiſſum eſt vocata non ſolum familia effectiua, ſed etiam contentiua, *ibidem num.*11.

Deſcendentia probatur ex enunciatiuis antiquis habentibus vim famæ, *ibid num.*12.

DESCRIPTIO

Deſcriptio in Inuentario non concludit bona

deſcripta eſſe hære ditaria ſtante proteſtatione quod non apponenda pro non appoſitis habeantur, *dec.170. n.8.*

Deſcriptio in Inuentario nō vitiat quoties abeſt dolus, *dec.485. num.8.*

Deſcriptio generica in Inuentario, cum relatione ad Inuentaria particularia operatur, ac ſi de verbo ad verbum eſſent factæ cum omnibus ſuis qualitatibus, *ibid.n.11.*

Deſcriptio generalis cum relatione ad deſcriptionem, & adnotationem particularē in ſeparata ſcriptura, ſeù folio perinde habetur ac ſi in corpore deſcriptionis particularis eſſet acta, *ibid.num.12.*

DESERTIO

Deſertio appellationis licet ſit inducta, adhuc remanet cauſa nullitatis, quando æque principaliter eſt commiſſa, *decif.121.nu.2.*

Deſertio cauſæ vt inducatur ſufficit lapſus decē annorum, dum toto eo tempore nihil actum fuit, *dec.320.num.11. Declara num. 15. & ſeqq.*

Deſertio litis, vt indicta dicatur vltra taciturnitatem decennalem concurrere debent coniecturæ pro deſertione litis, quodque ex actis appareat de non Iure litem deſerentis, *decif. 352.num.15. & latè num.17.*

Deſertio non inducitur ex diuturna taciturnitate, niſi ex actis conſtet de non Iure tacentis, *decif.481. num.47.*

DESTINATIO

Deſtinatio rei ad certum vſum ex quibus reſultet? *dec.312.nu.4.*

Deſtinatio ad certum vſum non poteſt amplius conſiderari, ſi res deſtinata ad alium vſum deinde conuertatur, *ibidem num.6.*

DETENTIO

Detentio Oeconomi tota eſt ad commodum ſucceſſoris, *dec.97.nu.11.*

Et comparente ſucceſſore expirat tanquam limitata ad certum tempus donec de Rectore prouideatur, *ibid.nu.12.*

Detentio Oeconomi comparente prouiſo de Eccleſia ſtatim expirat ex natura temporis limitati, *ibid. num. 13.*

DETERIORATIO

Deterioratio domus probatur ex teſtibus inter quos adſunt Periti, quibus plurimum in hac materia defertur, *decif.134 num.8.*

Deterioratio Domus antiquę, & ruinoſæ ex quibus prouenisse dicatur? *ibidem num.11.*

Deterioratio frumenti, cuius damno cedere debent? *dec.99.nu.9.*

Deterioratio contingens cedit damno illius in quem fuit rei dominium tranſlatum, *dec.253 num.4.*

Deterioratio rei non attenditur vbi non agitur ad æſtimationem prætij ob euictionē ſequutam, ſed actione ex ſtipulato pro adimplemento promiſſorum, in cuius defectum actor reuocare poteſt, quod ſuum eſt, *ibid.nu.5.*

Deterioratio officij non probatur ex teſtibus nō informatis, *dec.440.num.3.*

Item nec ex teſtibus non diſtinctè, ſed nimis generaliter, ac de auditu deponentibus, *decif.463.num.2.*

DETERMINATIO

Determinatio vna pariformiter non determinat vtrumque determinabile, quando diuerſitas rationis concurrit, *decif.495.nu.8.*

Determinatio eadem vtramque determinationē æqualiter determinat, *decif. 45.nu.6.*

Determinatio vna plura æqualiter determinat, *dec.386.num.7.*

DETRACTIONES

Detractiones legitimæ, & Tribellianicæ conſumptæ præſumuntur ob omiſſionem confectionis Inuentarij, & concurrentibus alienationibus, *dec.186. num.1.*

Detractiones legitimæ, & Tribellianicæ non competunt filiæ Teſtatoris quæ dotem recepit ſi Teſtator illarum detractionem prohibuit ſubrogando loco illarum dotem ipſi filię cōſtitutam, & hæc Teſtatoris voluntas ſeruanda eſt, *dec.230.n.1.* & redditur ratio *num.2.*

Et allegranti dotem eſſe minorem legitima incumbit onus liquidandi ſtatum hæreditatis, *ibidem num.3.*

Detractiones legitimæ competunt hæredi grauato, *dec.286.num.1.*

Amplia quamuis Innentarium non confecerit, *ibidem num.2.*

Detractiones legitimæ, & Tribellianicæ obſtant fideicommiſſario petenti immiſſionem ex remedio *leg. final.C. de edict. Diui Adrian. tollend. decif.306.num.1.*

Detractiones per præcedentes alienationes ex quibus non dicantur conſumptæ? *ibidem nu.7.*

Detractio legitimæ, quando redditur turbida tunc fideicommiſſario retardari nequit immiſſio, *decif.349.num.10.*

Detractiones legitimæ, & Tribellianicæ reddun tur illiquidæ ſi grauatus hæreditatem ſine Inuentario adiuit, & multa bona hæreditaria occupauit, *decif.352. num.12.*

Detractiones pro legitima non cadunt ſub fidei commiſſo paterno, *decif.314. nu.1.*

Detractio legitimæ non competit grauato ſi inuentarium non confecit, ac bona alienauit, *decif.340.num.10.*

Detractio legitimæ, quando eſt illiquida non retardat immiſſionem fideicommiſſario, *decif.484.num.4.*

Detractio legitimæ competit filio in bonis paternis, *dec.359. num. 1.*

Detractio dotis non fit ex fideicommiſſo, ſed ex legitima, quando ſuccedit loco legitimæ, *dec.205.num.2.*

Detractio lucri dotalis fit ex fideicommiſſo non ſecus ac ipſa dos detrahitur, cuius eſt pars, *decif.228.num.6.*

Amplia procedere ſiue lucrum dotis debeatur ex pacto, ſiue ex ſtatuto eo fortius, quando debetur ex vtroque, *ibid. num. 7.*

Detractiones requirentes altiorem indaginem immiſſione non impediunt fideicommiſſario, *decif.205. num.1.*

In detractiones computantur officia empta, *ibid.num.6.*

Item computantur corpora primo loco alienata, *ibid.num.7.*

Detractiones ſemel factæ non amplius prætendi poſſunt, *ibid.nu.8.*

Digitized by Google

Detractiones per grauatum prætenſus fuiſſe conſumptas fideicommiſſarius docere tenetur, alias non datur ei immiſſio ex remedio *leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. decis.* 321. *num.* 19.

Detractiones non preſumuntur conſumptæ dū de antecedentibus alienationibus non apparet, *decis.* 286. *num.* 3.

Detractiones cum fructibus perceptis compenſantur quoties grauatus ad illorum reſtitutionem tenetur, *decis.* 370. *num.* 6.

Detractiones conſumptæ cenſentur per antecedentes alienationes, *decis.* 478. *num.* 4.

Detractiones ex precedentibus alienationibus conſumptæ cenſentur, *dec.* 434. *n.* 18.

In detractiones ſunt computandi fructus ab hærede grauato percepti à die motæ litis, *decis.* 352. *num.* 13.

Detractiones, quando ſunt illiquidæ non retardant fideicommiſſario immiſſionem, *ibidem num.* 14.

Detractionum creditum ex quibus illiquidum, ac inefficax reddatur? *ibidem num.* 21.

Detractiones competentes venditori in prædio vendito competunt emptori eiuſdem prædij, *decis.* 321 *num.* 1.

Detractiones competentes hæredi grauato ex omiſſione Inuentarij conſumptæ preſumuntur *ibid. num.* 11.

Hac tamen omiſſio non impedit quin ipſe grauatus non eſſe conſumptas probare poſſit, *ibid. num.* 12.

Detractio debiti hæredis grauati non eſt facienda ex bonis fideicommiſſi, *ibid. num.* 16.

Detractio ſolutionis legati factæ à grauato, vt competat ex bonis fideicommiſſi tenetur illā probare, *ibidem num.* 17.

In detractiones imputantur Bona per grauatū alienata, *decis.* 349. *num.* 6.

Detractiones quo caſu alienationes adequare præſumantur? *ibid. num.* 9.

De detractionibus quoties agitur in quantitate non in quota non eſt opus firmare ſtatum hęreditatis, *decis.* 484. *num.* 19.

Cum detractionibus competentibus hæres grauatus ſatisfactus preſumitur ſtantibus præcedentibus alienationibus, niſi contrarium probetur, *decis.* 370. *numer.* 1.

Detractionum pretenſiones redduntur illiquidæ ſtante fructuum perceptione facta per Grauatum poſt motam litem, & ad quorum reſtitutionem fuit condemnatus, *ibid. num.* 5.

Deuolutio Emphiteuſis vide in verbo *Caducitas.*

DICTIO

Dictio *con queſto* eſt coniunctiua, *decis.* 465. *num.* 8. *&* 12.

Dictas adiecta alicui ſummæ repetit ſummam superius expreſſam, *dec.* 196. *num.* 17.

Detti eſt relatiua ad ſupra expreſſa, *decis.* 484. *num.* 10.

Etiam exprimit caſum magis debitalem, & implicat minus dubitabilem, *decis.* 53. *num.* 27.

Inſuper in ſententia conſtituit capitulum ſeparatum, & eſt nouæ orationis inceptiua, *decis.* 352. *num.* 23.

Ma eſt aduerſatiua, *dec.* 37. *num.* 6.

Ne ex vi italici ſermonis æquipollet dictionibus propter ipſas, vel ratio ne ipſarum, & ſunt repetitiuæ præcedentium, *dec.* 79. *num.* 3.

Niſi ponitur exceptiue à proxima diſpoſitione, *decis.* 53. *nu.* 29.

Niſi in limitatione adiecta in eiſdem terminis aduerſatur, *dec.* 180. *num.* 15.

Niſi modificationem importat, *decis.* 239. *num.* 10.

Omne eſt generaliſſima, & omnium compræhenſiua, *decis.* 42. *num.* 8.

Omnia, & ſingula ſuapte natura nihil excludit, *decis.* 485. *num.* 10.

Parimente eandem repetit conditionem appoſitam in alio caſu immediate præcedenti, eumque pariſicat, atque connectit cum ſequenti, *decis.* 182. *num.* 2.

Quatenus conditionis implementum requirit *decis.* 123. *num.* 14.

Et potius iuſtificationem deſiderat, *ibid. num.* 15.

Sub eo magis conditionem inducit, *decis.* 22. *num.* 4.

Vero eſt aduerſatiua, *dec.* 53. *numer.* 84.

Vero eſt aduerſatiua, *dec.* 85. *n.* 22.

Vel quid denotet? *decis.* 236. *num.* 12.

Vſque eſt reſtrictiua ad tempus, *dec.* 239. *num.* 9.

DICTIONES

Dictiones inferentes correſpectiuitatem ſunt declaratiuæ, & reſtrectiuæ, *decis.* 81. *num.* 1.

Dictiones correſpectiuæ habent etiam vim limitationis, vt id cui adijciuntur non ſit excedendum, *ibid. num.* 3.

Dictiones, *tam & quam* omnimodam cauſant æquiparationem, *decis.* 166. *num.* 5.

DIDICITA, *& teſtificata.*

Didicita, & teſtificata non dicuntur in Curia, quia partibus originalis proceſſus non datur, nec teſtium nomina panduntur, *decis.* 187. *num.* 6.

DIAECESANVS

Diæceſanus eſt capax ad obtinenda beneficia, quæ Ciuibus originarijs, vel ex Diæceſi debita ſunt, *dec.* 354. *num.* 4.

DIAECESIS

In Diæceſi Epiſcopi Monaſterium eſſe dicitur probata, illius ſituatione, vel ſaltim ità præſumitur, itaut onus probandi contrarium ad illud ſpectet, *decis.* 12. *num.* 2.

Reliqua circa materiam ſituationis monaſterij in Diæceſi vide in verbo *Monaſterium.*

In Diæceſi Hiſpaleñ Parochiæ non ſunt diſtinctæ, ſed cura reſidet penes Archiepiſcopum, ideoque nullum adeſt beneficium curatum, *decis.* 15. *num.* 13.

In Diæceſi Calaguritana non adſunt Beneficia Curata, ſed cura exiſtit penes Epiſcopum, qui eam demandat aliquibus præsbyteris, *decis.* 53. *num.* 39.

Tota Diæceſis dicitur Parochia Epiſcopi, *ibid. numer.* 54.

DIES

Dies omnis iuridica eſt, niſi appareat feriata, *decis.* 84. *num.* 1.

Diem feriatam allegans probare tenetur, *ibidem num.* 2.

Diebus feriatis poſſeſſio capi poteſt, *ibid. num.* 3.

Die feriato etiam executio fieri permittitur

tur pro contentis in ſententia *ibidem numer*, 4.

Dies quadrageſimales vide in verbo Quadrageſmales dies.

DIGNITAS

Dignitatum poſſeſſio capitulariter capienda nõ eſt, *dec.278. num.12.*

Dignitates non ſunt de Capitulo, niſi in earum erectione conceſſio ſtalli in choro,& vocis in capitulo exprimatur, *ibidem num.13.*

Dignitates habentes curam animarum, vel Iuriſdictionem ex mente Concilij doctoratum requirunt, *dec.347. num.9.*

Dignitas prima in Hiſpania non eſt Archidiaconatus, quia in Secularibus Eccleſijs eſt Decanus, & in Regularibus Prior, *ibid. num.11.*

Dignitas Eccleſiarum Collegiatarum inconueniens non eſt, quando inſimul conueniunt, vt corpus præcedant Canonicos Cathedralis, ſecus vero, quando vt ſinguli, *dec.242.nu.11.*

DIGNVS, & DIGNIOR

Dignior, & magis idoneus in concurſu eſt præferendus in adiudicatione beneficij, & maior idoneitas ex quibus reſultet? *dec.138.nu.1 & 2.*

Dignioribus beneficia ſunt conferenda, *dec.263 num.1.*

DIGRESSVS

Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus conſiderari nequit, quamuis plures fiat ſubſtitutiones, ſi omnes ab vnico euentu obitus inſtitutorum ſine filijs dependent pro vnica tantũ ſubſtitutione reputantur, *deciſ.258. num.12.*

DILATIO

Dilatione pendente per Iudicem nihil eſt innouandum, *deciſ.254.num.3.*

Dilationes iuſta cauſa ſubſiſtente ſemel conceſſæ poſſunt reuocari, *ibid. num.4.*

DILECTIO

Dilectionis præſumptæ prerogatiua magis attenditur in vltimis voluntatibus, quam ordo ſcripturæ, *deciſ.326. nu.24.*

DISDICTA

Diſdicta cenſus ſi ſit facta per debitorẽ tenetur vna ſi forte depoſitare etiã fructus decurſos intra bimeſtre alias non liberatur, *deciſ. 60. num.2.* Contra tenet *Gratian diſcept.8. num.30. & ſeqq & vide dec.98.num.1. & 2. & 4.*

Nec ſufficit oblatio verbalis, *deciſ.60. num.3.*

Diſdicta cenſus non operatur diſſolutionem eiuſdem cenſus, ſed ipſa numeratio, vel legitimum depoſitum, *ibid.num.4.*

Diſdicta locationis domus donec probetur penſiones exactæ præſumuntur, *dec. 109. num. 1. Declara num.2.* ratio redditur *num.3.*

DISPENSATIO

In diſpenſatione ab irregularitate ſi quis narrauit ſe interfuiſſe rixæ, iſta verba excludunt preſentiam, & conſortium ac participationem concludunt, *deciſ.425. numer.13.*

Preſertim ſi adſunt alia verba, quod à ſimilibus impoſterum committendis ſe abſtenſurũ promittit, nam propoſitum abſtinendi à futuris culpam, & delictum ſupponit, *ibidem num.14.*

DISPOSITIVA

Diſpoſitiua potius attendenda eſt, quam narratiua Inſtrumenti, *deciſ. 19. numer.32.*

Diſpoſitiua eo magis attendi debet quoties narratiua ex alijs detegitur erronea, *ibid. num.33.*

Diſpoſitiua, & veritas actus potius attenditur, quam enunciatiua, *deciſ.355. num. 9.*

DISPOSITIO

Diſpoſitio, in qua,quis ſe fundat probanda eſt, *deciſ.18.num.5.*

Diſpoſitio Iuris communis ne lædatur quanto minus fieri poteſt curandum eſt, *dec.80. n.11.*

Diſpoſitio vna, quando eſt diuerſa ab altera eandem voluntatem non continet, *deciſ. 372. num.10.*

à prima diſpoſitione receſſus fauore diſponentis debet clare, & manifeſtè probari,& ex quibus excludatur? *deciſ.384.num.8.*

Diſpoſit. Auth. Res quæ Cod. Commun. de legatis vide in verbo *fideicommiſſum*, & in verbo *Text.in Auth. res quæ &c.*

DISTINCTIO.

Diſtinctio in materia vnionis inter augumentũ neceſſarium, & pro commodiori ſuſtentatione Capitularium refertur, *dec.200. num.18.*

DISTRIBVTIONES *quotidianæ*.

Diſtributionum Maſſæ Vnio, ſiue ſuppreſſio alicuius officij facta ob tenuitatem præbendarũ valida eſt, & ſubſtinetur, tàm attenta diſpoſitione Sac. Concil. Tridentini, quàm Iuris communis, *dec.124.num.1. & 2.*

Et tenuitas præbendarum ex quibus probetur, *ibid. num.3.*

Diſtributionibus quotidianis beneficia vniri permittuntur à Concil. Tridentino, *ibid.n.6.*

Diſtributionibus quotidianis applicari valent fructus officij ſuppreſſi iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 15. deciſ.124. num.7.* & redditur ratio *num.8.*

Diſtributiones quotidianæ non dantur omnibus ſed tantum intereſſentibus diuinis vti ſingulis non vt vniuerſis, *ibid.n.9.*

Diſtributionibus quotidianis Vniones factæ tendunt in augumentum cultus diuini, *ibidem num.24.*

DIVERSA

Ex diuerſis non ſit illatio, *dec. 85. num. 28. & deciſ.103.num.9.*

DIVERSITAS

Diuerſitas litis intentatæ omnem fraudem, & negligentiam actoris excludit, & ex quibus diuerſitas reſultet? *dec.54. num.14.15 & 16.*

Diuerſitas cauſæ ex quibus dignoſcatur? *ibidem num.18.*

Diuerſitas actionis, nominis & rei inducit diuerſitatem iudiciorum, & cauſarum, *deciſ.* [illegible] *num.1.*

Diuerſitas cauſarum operatur, vt ſententia lata in vna cauſa non pariat exceptionem reiudicat in alia, *ibid.n.2.*

DIVINARE

Diuinare quis non ſupponitur, nec poteſt, *deciſ.53.num.96.*

DOCTOR

Doctores intelligendi ſunt ſecundum Iura, quæ allegant, *ibid.num.62.*

DOCTO-

DOCTORATVS

Doctoratus probatur per publicam vocem, & famam iuncta depoſitione plurium Teſtium, quando agitur de iuſtificatione gratiæ cum aſſertione Doctoratus, *dec.347.nu.1.*

Ad Doctoratum probandum requiritur, vel exhibitio priuilegij, vel Teſtium depoſitio circa intereſſentiam Doctoratui, *ibid.num.2.*

Doctoratus quibus modis probari poteſt, *ibidem num.3.*

Doctoratus probari poteſt per Teſtes, qui Doctoratui interfuerunt, non tamen excluditur illius modus probandi per Teſtes de publica voce, & fama, *ibid.num.4.*

Doctoratus probatur per Teſtes deponentes ſe vidiſſe priuilegium, *ibid.num.5.*

Et concurrente etiam publica voce, & fama talis Teſtiū depoſitio æquipollere videtur probationē per exhibitionem priuilegij, *ibid.nu.6.*

Doctoratus Priuilegium obtentum à Duce Sfortia non ſufficit pro dignitatibus in Cathedralibus, ſed illud debet obtineri ab aliqua vniuerſitate ſtudij generalis ex mente Conc. Tridentini, *ibidem num.7.*

Doctoratus requiſitus à Concil. Tridentino in Dignitatibus locum habet ſolummodò in dignitatibus habentibus coram animarum, vel Iuriſdictionem, vel in prima dignitate, *ibidem num.9.& 10.*

Doctoratus in Archidiaconatibus Hiſpaniæ non requiritur, *dec.347.num.12.*

D O L V S

Dolus in donante ad effectum, ne teneatur de euictione ex quibus excludatur? *deciſ. 57. num.4.*

Et qualibet cauſa etiam iniuſta dolum excludit, *ibid.num.5.*

Dolus committitur tàm dicendo falſum, quàm tacendo verum, quod contrahens bene ſcit, *deciſ.304.nu 7.*

DOMINIVM

Dominium quemadmodum per traditionem abſque menſuratione transfertur, ita & periculum, *dec.99.num.7.*

Et ſufficit ad hunc effectum traditio verbalis, vel ficta, *ibidem num.8.*

Dominium rei venditæ non transfertur in emptorem non ſoluto prætio, *dec.155.num.5.*

Declara procedere quando fuit habita fides de prætio, *num.7.*

Dominium in Iudicio immiſſionis probare nō eſt neceſſe, ſed ſatis eſt de poſſeſſione tempore obitus fideicommittentis docere, *ibidem num.6.*

Dominium litigantis non cenſetur comprehenſum ſub derogatione vitij litigioſi, cui non præiudicat, *deciſ.166.nu.9.*

Dominium mediante alienatione transfertur, *ibid.num.13.*

Dominium pignoris ſupponitur penes oppignorantem, cum res aliena licitè pignorari non poſſit, *ibid.nu.23.*

Dominium probatur ex Inſtrumento pignoris concurrentibus adminiculis, præſertim inter ſucceſſores, & habentes cauſam ob oppignorantibus, *ibid.num.2*

Dominium directum Eccleſiæ probatur ex canonum ſolutionibus ſpatio 30. annorum, quæ ſufficiunt etiam contra tertium, *deciſ. 259. num.2.*

Dominium directum Eccleſiæ probatur ex confeſſione emporis rei emphiteoticæ in Inſtrumento venditionis emiſſa præuio conſenſu Rectoris Eccleſiæ preſtito, & ſolutione laudemij, *ibidem num 4.*

Dominium directum Eccleſię probatur ex conceſſione nouæ inueſtituræ, quæ licet ſit nulla confeſſionem emphiteuſi præbet ob lineam finitam, *dec.336.num.1.*

Præſertim concurrente effectu renouationis in perſonam inueſtiti ex capite lineæ finitæ, *ibid. num.2.*

Dominium adminiculatur ex marmore inſculpto ſupra portam alicuius Domus, *ibidem num.2.*

Dominium non eſt tàm exactè probandum, quādo principaliter nō agitur de rei vendicatione, ſed remedio reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione naturali, dummodò conſtet tempus conceſſionis eſſe finitum, *dec.259. num.6.*

Dominium acquiritur mediante datione inſolutum, *deciſ.269.nu.5.*

Dominium mercium ad aliquem ſpectare probatur, ſi continet eius ſignum, *deciſ. 292. num.7.*

Dominium bonorum donatorum transfertur in donatarium mediante clauſula Conſtituti adiecta in Inſtrumento donationis, *deciſ. 455. num.1.*

Stante præſertim promiſſione iurata donantis donationem nullo tempore reuocandi, *ibidem num.2.*

Dominium totale alicuius rei ad aliquem ſpectare probatur ex aſſignatione facta à Iudice abſque aliqua reſtrictiua, *deciſ.487.num.1.*

A dominio ad poſſeſſionem non fit illatio, *dec.166.num.25.*

Dominio tertij ex quibus arguatur Papam in generali derogatione noluiſſe derogare? *ibid. num.26.*

Derogatio reſpectu dominij tertij, quoties clara non eſt, tunc clauſulæ adiectæ in Breui Apoſtolico derogationis nihil quoad dominium operantur, *ibid.num.29.*

DOMINVS

Dominus directus quo caſu requirendus non eſt, an velit præferri? *deciſ.90.nu.4.& 5.*

Dominus directus conſentiens venditioni factæ per emphiteutam cenſetur ſolum conſentire, vt res vendita maneat penès emptorem eo modo quo erat penès venditorem permanſura, *deciſ.336.num.8.*

Præſertim quando venditor ex tali conſenſu non fuit à contentis in Inueſtitura liberatus, *ibidem num.9.*

Duo Domini eiuſdem rei inſolidum eſſe nequeunt, *deciſ.166.num.12.*

Domino Cenſus quando competat retractus fundi cenſiti aduerſus illius emptorem, vide in verbo *Cenſus Dominus*, & verbo *Retractus*.

D O-

DOMVS

Domus Teſtatoris appellatione veniunt, tam qui ſunt de familia per coniugium, quam per aggregationem, *dec.43.num.4.*

Præſertim quando aggregatio eſt facta ab ipſo Teſtatore, *ibid.num.43.*

Domus ſine locatione non eſt fructifera. & ideo Penſiones ex ſola poſſeſſione domus perceptę non præſumuntur, niſi locatio concurrat, *deciſ.109.nu.4.& dec.225.nu.10.& 11.*

Domus in Vrbe taxantur ad rationem quinque pro centenario iuxta notoriam conſuetudinem, *dec.96.num.2.*

Domus Deterioratio, vide in verbo *Deterioratio Domus.*

DONANS

Donans de euictione tenetur, quoties donatio à promiſſione incœpit, *deciſ.52.num.1.*

Ratio eſt, quia incipiens à promiſſione habet animum ſe obligandi, & contrahendi, quam ſi rem ipſam cum effectu non tranſtulit in eum, cui promiſit, non cenſetur ſuæ obligationi ſatisfeciſſe, *ibidem num.2.*

Donans regulariter de euictione non tenetur; *deciſ.57.num.1.*

Niſi concurrat dolus, & temeritas ipſius donantis, *ibid.num.2.*

Vel ſpecifica promiſſio de euictione; *ibidem num.3.*

In donante dolus ad effectum ne teneatur de euictione ex quibus excludatur? *ibid.nu.4.*

Donans ne teneatur de euictione ſufficit ſola credulitas, quod bona donata ſunt ſua, cum in hac materia magis attēdatur opinio, quam veritas, *ibid.num.6.*

Donans non tenetur de euictione quando donatio incæpit à traditione, ſecus vero quando initium ſumit à promiſſione, *ibidem num.7.*

Donans ceſſante dolo quemadmodum de euictione non tenetur, ita nec illius hæres, niſi ſolum ad cedendas actiones, ſi quas habet, *ibidem num.21.*

In donante promiſſio euictionis ex quibus excludatur? *ibidem nu.10.11.& 12.*

Donans de euictione bonorum donatorum, ſicuti non tenetur, quoties aſſertio doloſa, & temeraria non concurrit, ita nec obligatio ad æſtimationem, *dec.80.num.3.*

Et dolus, ſeu temeraria aſſertio ex quibus eliclatur? *ibid.num.4.*

Donans imponere poteſt donatario onus ſoluēdi eius debita, *dec.220.nu.4.*

Donans ſi mandauit per donatarium ſolui eius debita donatarius non ſoluendo æs alienum poſt donationem contractum nō dicitur contrauenire donationi, *dec.210.num.1.*

Limita non procedere in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, tunc enim donatarius tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem, quatenus bona donata idem patiantur; *ibidem num.2.*

Præſertim quando donans poſt donationem rerum ſit in poſſeſſione bonorum donatorum, & contrahentes bona fide tempore contracti æris alieni donationem ignorarunt, ne aliàs remanerent decepti, *ibid.num.3.*

Donans rem donatam tradere non valens ſi donatio facta eſt coniunctæ perſonæ ad æſtimationem tenetur, etiamſi ignoret rem eſſe alterius, *dec.80.num.6.*

Donans ſi generaliter promiſit obſeruantiam omnium in donatione contentorum, hypoteca pro horum obſeruatione adiecta cenſeri debet etiam fauore donatariorum ſucceſſorum, vt eius voluntas adimpleatur, *deciſ.178.num.15.*

Donans ſi promiſit bona donata eſſe propria, ſi contrarium comperiatur intrat obligatio pro æſtimatione bonorum donatorum damnis, & intereſſe, *deciſ.80.num.2.* Et contrariæ authoritates quo caſu loquantur? *nu.7.*

Donans ſi promiſit ſub obligatione Camerali bona donata eſſe ſua, & ad illum ſpectare, & pertinere, tunc pro adimplemento promiſſorum poteſt contra eum relaxari mandatum executiuum, *dec.350.num.8.*

Donantis voluntas quando eſt clara circa bona donata, tunc non eſt ad coniecturas recurrendum, *ibid.num.10.*

Donans & donatarius quando mutuo ſe obligarunt ad obſeruantiam contentorum in donatione tunc bona donata tranſeunt cum hoc onere in ſucceſſores donatarios, *deciſ.178.num.19.*

Donans ſi bona acquiſiuit ex vſufructu in donatione reſeruato, pariter bona acquiſita reſeruata dicuntur, itaut ad hæredes ſpectent donatoris, *deciſ.225.num.1.*

Donans præſumitur quod bona acquiſiuerit ex vſufructu in donatione reſeruato, dum omnia bona ſua donatario tradidit, *ibidem nu.12.*

Nec huiuſmodi bona cadunt ſub fideicommiſſo in donatione contento, *ibid.num.3.*

Donans ſi ſibi reſeruauit ex bonis, & Iuribus donatis certam ſummam ad effectum teſtandi vtique aliis omnibus Iuribus renunciaſſe cenſetur, *deciſ.335.nu.5.*

Donans ob certam cauſam, ea non ſequuta repetere poteſt bona donata, *ibidem num.8.*

Bona donantis ſua dicuntur non ſolum, quæ habebat tempore donationis, ſed etiam quæ in futurum eſſe poterunt, *deciſ.335.nu.6.*

Ad donantem bona donata ſpectare non probatur ex verbis præſeruatiuis generalibus fauore donatarij, *dec.350.num.11.*

Donanti debetur quantitas alimentorum in donatione reſeruata abſque vlla diminutione, *dec.380.num.1.*

Donans pro ſubſtentatione ſuæ vitæ poteſt à donatario conſequi alimenta debita in maiori quantitate, quam in donatione ſibi reſeruauerat, *ibidem num.5.*

DONATARIVS

Donatarius ſi ſe obligauit de obſeruando omnia in donatione contenta, talis obligatio refertur ad omnes diſpoſitiones principaliter in Inſtrumento enunciatæ, *dec.178.nu.16.*

Donatarius & donans quando mutuo ſe obligarunt ad obſeruantiam contentorum in donatione, tunc bona donata tranſeunt cum hoc onere in ſucceſſores donatarios, *ibid.nu.19.*

Do-

Donatarius ſeruare tenetur conditiones in donatione adiectas, ac debita donantis perſoluere, *decif.*210.*nu.*5.*& decif.*220.*nu.*2.*& ſeqq.*

Donatarius non adimplens contenta in donatione ab eius commodo arcetur, *d.decif.* 220. *num.*2.

Donatarius tenetur omnia à donatore diſpoſita ex lege donationis ſeruare, quoties donatio eſt oneroſa, *ibidem nu.* 1.

Donatarius hæres donatoris tenetur ad debita donantis, *decif.*210.*num.*8.

Donatarius ſi eſt etiam hæres donantis, & in donatione ſuccedit ex propria perſona, non vt hæres poteſt mediante iudicio ſeparationis bona donata ſibi applicare, *decif.*334.*nu.*14.

Donatarius ſi non ſoluit æs alienum per donantem contractum poſt donationem non dicitur contrauenire donationi ei factæ ſub conditione quod ſoluat debita donantis, *decif.*210. *num.*1.

Limita non procedere in donatione omnium bonorum, præſentium, & futurorum, tunc enim donatarius tenetur ad ſolutionem æris alieni contracti etiam poſt donationem, quatenus bona donata idem patiantur, *ibid.n.*2.

Præſertim quando donans poſt donationem remanſit in poſſeſſionem bonorum donatorum, & contrahentes bona fide tempore contracti æris alieni donationem ignorarunt, ne alias remanerent decepti, *ibid.nu.*3.

Donatarius non tenetur ad ſolutionem æris alieni poſt donationem contracti, *dec.*225.*nu.*15. *Declara nu.*16.

Donatario debetur æſtimatio bonorum donatorum, quando donatio eſt facta coniunctæ perſonæ, ſi donans aſſeruit bona donata ad ſe ſpectare, & pertinere, quæ reuera ad ipſum non ſpectaut, *decif.*350.*num.*1.

Amplia eo magis procedere, quando donans ſciuit bona donata eſſe in totum aliena, *ibid. num.*2.

Donatario non debetur æſtimatio bonorum donatorum, quæ non erant propria donantis, ſed aliena quando tàm ipſe, quàm hæres donantis ambo ſunt eidem donanti ſanguine coniuncti, *ibid.nu.*3. Quod tamen declara, vt *num.*4.5.*&* 6.

Donatarius acquirit dominium rerum donatarum mediante clauſula *Conſtituti* adiecta in Inſtrumento donationis, *dec.*455.*num.*1.

Stante præſertim promiſſione iurata donantis donationem nullo tempore reuocandi, *ibidem num.*2.

Donatarius vniuerſalis debita donatoris ſoluere tenetur quatenus bona donata ſuppetant, *decif.*211.*num.*4.

Donatarius vniuerſalis quoad ſolutionem æris alieni eſt ad inſtar debitoris, *ibid.num.*5.

Donatarius vniuerſalis tenetur filium donantis nedum alere, ſed illam vſque ad legitimam dotare, *dec.*380.*num.*3.

Etſi quid vltra legitimam dedit, cenſetur id omne donaſſe, *ibidem num.*4.

Donatarius vniuerſalis æquiparatur hæredi, & loco illius habetur, *decif.*490.*num.*7. *Pentingery.*

Primus Donatarius ſi donationem acceptauit, talis acceptatio ſuffragatur alijs donatarijs ſucceſſiuè vocatis, *decif.*211.*num.*6.

Amplia procedere non ſolum ſi ſucceſſiuè donatarij vocati ſunt ad rem donatam, ſed etiam à paritate rationis, quando donatur ſpes, & apponitur pactum de danda alteri pecunia, *ibid.num.*7.

Ratio eſt, nam vtroque caſu militat æquitas, qua lex ſuccurrendo impotentiæ ſequentium donatariorum, qui cum nedum eſſent nati acceptare non poterant contentatur acceptatione primi donatarij pro omnibus, *ibid.n.*8.

Et DD. hanc ſententiam tenentes, non tantum ad effectum, vt donatio reuocari non poſſit, ſed abſolutè ſunt intelligendi iuxtà diſpoſitionem, *l.quoties C.de donat.* ibid.n.9.

Donatarius tenetur ad onus donationi annexum *dec.*225.*num.*17.

Fauore ſecundi donatarij poſſeſſio bonorum donatorum ex quibus probetur? vide in verbo *poſſeſſio bonorum donatorum*, & in verbo clauſula *Conſtituti.*

DONATIO

Donatio antequam ſit acceptata à donatario, tunc hypoteca non poteſt retrotrahi in præiudicium eius, cui titulo ſingulari bona donantis fuerunt tranſlata, *dec.*178.*num.*1.

Donatio acceptata non dicitur ex ſola ſcientia donatarij, ſi illa eſt oneroſa, quia tunc ſpecialis acceptatio requiritur ex qua tacita oneris acceptatio reſultare poſſit, *ibid.nu.*2.

Donatio acceptata dicitur à primo donatario nomine ſucceſſorum in donatione comprehenſorum, dum de tempore acceptationis, nondum erant nati, *ibidem num.*10.

Ratio eſt, quia tunc lex acceptationem admittit, quæ ſecundum naturam fieri poteſt, *ibidem num.*11.

Donatio quando eſt facta donatario præſenti, & acceptanti, tunc in eum omne Ius, ac dominium cum naturali, & ciuili poſſeſſione dicitur tranſlatum, *dec.*180.*num.*4.

Donatio acceptata à primo donatario ſuffragatur alijs donatarijs ſucceſſiuè vocatis, *dec.*211. *num.*7. *Amplia dicto num.* 7. Et ratio redditur, *nu.*8.*&* 9.

Donatio non dicitur cœpta à promiſſione, quādo conſtitutum eſt appoſitum in donatione ad hoc ne donans de euictione teneatur, *decif.*57.*num.*9.

Donatio quando eſt facta coniunctæ perſonæ, tunc donator rem donatam tradere non valens ad æſtimationem tenetur, etiamſi ignoret rem eſſe alterius, *dec.*80.*num.*6.

Donatio quando eſt facta coniunctæ perſonæ, ſi donans in donatione aſſeruit bona donata ad ſe ſpectare, & pertinere, quæ reuera ad ipſum non ſpectant, tunc donatario debetur æſtimatio bonorum donatorum, *decif.*350.*nu.*1.

Amplia eo magis procedere quando donans ſciuit bona donata in totum eſſe aliena, *ibidem num.*2.

Donatio facta fratri ab alijs fratribus, vt honorificentius pro decore familiæ nubat conſen-

ſiente matrimonio contrahendo operatur, vt bona donata ſint etiam obligata pro reſtitutione dotis recipiendæ, *deciſ.228.num.3.*

Alias ſi non remanerent obligata ſequitur cõtrarius effectus, quod frater minus honorifice, ac decenter nubat, *ibidem num.4.*

Donatio quando eſt facta Patri, & filijs, tunc Pater cenſetur ſtipulaſſe pro filijs tanquam hæredibus, *deciſ.406.num.5.*

Declara concluſionem procedere quando donatio facta eſt ſoli Patri recipienti pro ſe, & filijs, ſecus vero, quando donatio eſt facta Patri, & filijs, ſeu Patri abſenti, Notario ſtipulante pro Patre, & filijs tunc ſtipulatio cenſetur facta filijs vti filijs, *ibid.num.6.*

Donatio quando eſt facta Patri, & filiis, non poteſt deinde Pater in præiudicium filiorum, quibus ex ſtipulatione Notarij fuit Ius quæſitum retrodonationem facere, *deciſ.262.num.6.*

In donatione facta filiis verbum *ſucceſſores* intelligitur de ſucceſſoribus ſanguinis, quibus deficientibus ad alios donationis beneficium extenditur, *dec.406.num.8.*

Donatio quando eſt facta filijs vti filijs non vti hæredibus Patris, tunc bona donata conſequi debent libera, & immunia à quocumque nexu æris alieni per Patrem contracti, *ibidem num.7.*

Donatio quando eſt facta filijs à perſona coniuncta, nempè ab auo, tunc eorum perſonæ contemplatæ cenſentur, & per conſequens ipſis quæritur, *ibid.nu.9.*

Donatio facta à minore habente Curatorem eſt nulla, *deciſ.221. num.10.* Debet tamen probari minorem tempore donationis Curatorem habuiſſe, *nu.15.*

Donatio facta à minore corruit, *dec.335.nu.10.*

Donatio facta à minore habente 16. annos matri in præſentia Iudicis cum iuramento valet de Iure communi, ac etiam ex ſtatuto Arimini, *deciſ.455.num.13.*

Donatio facta mulieri ex cauſa dotis à maiori, licet extraneo inſinuatione non indiget, *deciſ.247.num.8.*

Item nec etiam aliis ſtatutarijs ſolemnitatibus, quæ fauore promiſſionis dotis eneruantur, *ibid.num.9.*

Donatio ex cauſa dotis facta à minori ideò ſubſtinetur ſi neceſſitas dotandi concurrat, cum non poſſit minor donare, niſi ex neceſſitate, quod ſecus eſt in maiori etiam extraneo, *deciſ.247.nu.10.* Et redditur ratio, *nu.11.& 12.*

Donatio fauore Tutoris, & Curatoris etiam cum iuramento corruit, *dec.455.num.34.* Declara concluſionem procedere quãdo donator pubertatis annum ſolum attingit, ſecus autem quando eum excedit, *ibid.nu.4.*

Donatio fauore Tutoris, & Curatoris etiã cum iuramento corruit, *dec.455.num.3.*

Declara concluſionem procedere quando donator pubertatis annum ſolum attingit, ſecus autem quando eum excedit, *ibid.nu.4.*

Donatio facta Curatori cum interuentu Iudicis ſeruatiſque alijs ſolemnitatibus de Iure ſubſtinetur, quia inde ceſſat præſumptio doli, & fraudis, *deciſ. 462. num. 1.*

Donatio facta ex cauſa ingreſſus in Religionem inſinuatione non eget. *dec.455.num.7.*

Amplia præſertim fauore matris ob cauſam Religionis bona fide, ex qua ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, & læſionis, *ibid.num.8.& deciſ.462.num.2.*

Donatio ex cauſa ingreſſus in religionem æquiparatur donationi cauſa mortis, quæ inſinuationem non requirit, *deciſ.455.num.10.*

Donatio ob cauſam inſinuatione alijſq; ſolemnitatibus non eget, *ibid.nu.11.*

In donatione ex cauſa ingreſſus in religionem inſinuatio neceſſaria non eſt, ſiue illa fiat à Nouitio iuxtà terminos Concil. Trident. intra decem menſes ante emiſſam profeſſionẽ, ſiue à mero ſæculari, *ibid.nu.12.*

Donatio quando eſt facta ex cauſa ingreſſus in Religionem redditur irreuocabilis, nec eſt locus pœnitentiæ, niſi in caſu regreſſus è Religione, *ibid.nu.14.*

In donationibus fieri ſolitis ob ingreſſum Religionis non conſideratur fraus, aut damnum donantis, præſertim quando fiunt matri, ac fratri, & ſic perſonis ſucceſſuris ab inteſtato, *dec.462.nu.2.*

Donatio non doloſa nihil operatur ad effectum ne donans teneatur de euictione, *deciſ. 57. num.22.*

Amplia quamuis ſit facta coniunctæ perſonæ, *ibid.num.23.*

Donatio ſimulata cenſetur ſi donans in poſſeſſione bonorum donatorum poſtea permanſit *deciſ.180.nu.8.*

Declara non procedere ſtante clauſula *Conſtituti* in donatione appoſita, quæ continuationem poſſeſſionis, & ſimulationem excludit, *ibidem num.9.*

Donatio verbis vniuerſalibus concepta comprehendit nedum bona propria ipſius donantis, ſed etiam Ius futuri fideicommiſſi ad eius fauorem purificati, *deciſ.135.num.1.*

Præſertim ſi donans aſſeruit ſe habere plenam notitiam contentorum in teſtamento, ac de omnibus clauſulis, & ſubſtitutionibus in eo contentis, & expreſsè declarauit donare, non ſolum bona, ſed etiam Iura quomodolibet competentia etiam in futurum, *ibidem numer.2.3.& 4.*

Donatio vniuerſalis comprehendit etiam bona emphiteotica, ſaltim durante vita emphiteutæ, *dec.455.num.15.*

In donatione vniuerſali omnium bonorum res particulariter donata non cenſetur comprehenſa, *dec.372.nu.1.*

Donatio omnium bonorum an ſubſtineatur in præiudicium filiorum poſt donationem natorum, *dec.389.nu.2.*

Donatio vniuerſalis ante conceptionem filiorũ alteri facta, quæ ob ſuperuenientiam filiorum ſolet reuocari, non tamen reuocatur, ſi de filijs ſuperuenturis in aliqua parte Inſtrumenti fuit facta mentio, aut cogitatum non in genere, ſed in ſpecie, *dec.481.num.30.*

Donatio vniuerſalis facta à Patre filijs non tenet in

in præiudicium creditorum, *dec. 509. nu. 4.*

Donatio poſterior quando eſt ampla, & ex cauſa neceſſaria præferenda eſt, *dec. 558. nu. 4.*

Donatio reuocari nequit ſtante iuramento, *decif. 180. num. 5.*

Donatio continens promiſſionem iuratam de eam non reuocando obſeruantiam præſefert, quamuis inſinuata non ſit, *ibid. n. 2.*

Inſinuationis defectus ſuppletur ex promiſſione eam non reuocandi ſub pœna periurij, *ibid. nu. 3.*

Donatio ex defectu inſinuationis aliarumque ſolemnitatum non ſubſtinetur, *dec. 396. num. 9.*

Donatio facta contemplatione matrimonij contrahendi, eo non contracto reſoluitur, *dec. 335. num. 7. Declara nu. 9.*

Donatio continens onus ſoluendi debita donatoris facilè deſtruitur, ſi donatarius omnia debita per donatorem contrahenda eſſet ſoluturus, *dec. 180. num. 16.*

Donatio facta cum onere operatur, vt donatarius omnia à donatore diſpoſita ex lege donationis ſeruare teneatur, *dec. 220. num. 3.*

Donatio non poteſt argui de nullitate ſi apparet per ipſum donātem ratificata per plures actus ſucceſſiuos, *dec. 335. nu. 12.*

Donatio non adimpleta non ſuffragatur donatario, *dec. 210. num. 5.*

In donatione pura, & gratuita ſola ſcientia ſufficit pro acceptatione, *dec. 178. num. 3.*

Donatio ex quibus excludatur quod nō ſit onerosa, & pro libera reputetur? *ibid. n. 4.*

Donatio vera quando renunciatio dicitur, vide in verbo *Renunciatio.*

Donatio Iuriſpatronatus, vide in verbo *Iuſpatronatus.*

Donationes, ſeu renunciationes correſpectiuæ filiarum ob dotes receptas non comprehenduntur ſub diſpoſitione *Statuti Vrbis l. 1. c. 149. dec. 368. nu. 9. & 10.*

D O S

Dos vigore *Auth. Res qua* detrahitur ex bonis fideicommiſſi aſcendentium, *dec. 19. nu. 1.*

Declara dictam diſpoſitionem procedere in ſubſidium quando ſcilicet filia non poteſt aliunde dotari, ſiue ex bonis paternis liberis, ſiue maternis, ſiue proprijs ipſius filiæ, *ibidem num. 2.*

Dos ad effectum vt detrahi valeat necne ex bonis fideicommiſſi debet eſſe prompta pro ſubſtinendis oneribus matrimonij, nec incertis litibus quærenda, *ibid. nu. 37.*

Dos detrahi debet ex bonis fideicommiſſi vigore *auth. Res qua* ſi tempore contracti matrimonij conſtat mulierem congruam dotem aliundè habere non poſſe, *ibidem num. 38.*

Dos detracta ex bonis fideicommiſſi pro filia illegitima reſtituenda eſt poſt illius mortem, *dec. 24. num. 7.*

Dos ex bonis fideicommiſſi, non obſtante ſpeciali prohibitione Teſtatoris detrahi poteſt in ſubſidium, *decif. 45. nu. 9.*

Dos quando eſt iam detracta ex bonis fideicommiſſi, onus probandi adeſſe bona libera incūbit fideicommiſſario, quicquid dicendum ſit, ſi dos nondum ſit ſoluta, *ibid. num. 10.*

Et bona fideicommiſſi alienata ex cauſa dotis exeunt de fideicommiſſo, non obſtante, quod iterum ſint redempta, *ibid. nu. 11.*

Dos ex bonis fideicommiſſi quod poſſit detrahi ſufficit quod de tempore nuptiarum non adſint bona libera ex quibus poſſit dos conſtitui quod tempus inſpiciendum eſt, *decif. 66. num. 1.*

Dos conſtitui non debet de bonis litigioſis, *ibid. num. 2.*

Pro dotis reſtitutione mulier agere nequit ad bona fideicommiſſi, niſi prius conſter bona viri non extare, *decif. 352. nu. 25.*

Præſertim quando agitur de fideicommiſſo materno, quo caſu conſtare debet bona mariti aliorumque deſcendentium non ſufficere, *ibidem num. 26.*

Dotem ius conſequendi, & recuperandi ex bonis fideicommiſſi tanquam doti, & eius actioni cohærens etiam in ſucceſſores extraneos rectè transferri poteſt, *decif. 355. nu. 7.*

Dos reſtituenda eſt ab hærede ex bonis hæreditarijs quamuis ſint fideicommiſſo ſubiecta, *decif. 479. numer. 1.*

Dos ex bonis fideicommiſſi vt congruè taxetur non ſolum inſpicienda eſt qualitas mariti, ſed etiam attendi debent qualitates hæredis grauati, *decif. 496. nu. 2.*

Item pro congrua dote taxanda valor fideicōmiſſi non debet calculari iuxtà tempus mortis fideicommittentis, ſed dotationis, *ibid. nu. 3.*

Dos congrua inter nobiles Anconitanos reputatur in ſumma ſcut. 1500. *ibid. num. 4.*

Item in conſtituenda congrua dote attendi debet conſuetudo Patris, quam ſeruauit in aſſignando dotem alijs filiabus, *ibid. nu. 5.*

Dos exceſſiua conſtituta ex bonis fideicommiſſi corruit in exceſſu, *ibid. num. 7.*

Dos conſtante matrimonio repeti nequit, *dec. 67. num. 5.*

Dotis cauſa in cōcurſu ſemper eſt prior, *dec. 114. num. 4. Declara nu. 9.*

Et prior dicitur qui prius eſt in Inſtrumento nominatus, *ibid. nu. 5. Declara nu. 10.*

Dos eſt conſtituenda ab auo nepti, *decif. 4. num. 5.*

Amplia etiamſi aliundè habeat à matre, vel alijs, *dec. 115. nu. 8. & 9.*

Dos vt congrua dicatur attendi debent patriæ conſuetudo, perſonarum qualitates, patrimonij quantitas, & ſimilia, *ibidem num. 1.*

Dos quod fuerit ſoluta probatur ex publico Inſtrumento confeſſionis de recepto, quod contra confitentis ſucceſſores probat? *decif. 359. num. 6.*

Dos nō probatur ſoluta ſecundo viro ex Inſtrumento promiſſionis, & ſolutionis factæ primo viro, ſed requiritur probatio effectiuæ ſolutionis ſecundo viro, alias illius hæredes nō tenentur ad reſtitutionem, *dec. 470. num. 2. & 3.*

Dos quod fuerit ſoluta ſecundo viro non probatur ex coniecturis, ſcilicet quod vxor à primo viro dotem exegit, & alimenta à ſecundo viro recepit, Item ex legatione lucri dotalis facta à viro, *ibid. num 4. & 5.*

Dos ſine cauſa renunciari nequit, *decif. 368. num. 2.*

Dos conſtituta filiæ à patre, quod comprehendat etiam bona materna probatur ex depoſitione teſtis mediatoris de facto ab ipſo geſto, & attento etiam patris patrimonio, ac voluntate filiæ, *ibidem num.* 5. 6. *& ſeqq.* & vide *decis.* 386. *numer.* 2. *& ſeqq.*

Dos conſtituta ad ratam legitimæ congrua præſumitur, *decis.* 368. *num.* 13.

Dos cum ſuccedat loco legitimæ non eſt detrahenda de fideicommiſſo, ſed de legitima, *dec.* 205. *nu.* 2. *&* 3.

Dos à tertio ſi ſit promiſſa, tunc eius ſolutio recte fit filiæ, accedente patris conſenſu; & ex quibus patris conſenſus probetur? *dec.* 226. *num.* 13. *&* 14.

Dos aſſignata à matre filiæ non de proprio, ſed tanquam de bonis hæreditarijs mariti in caſu reſtitutionis ad ipſam non reuertitur, *dec.* 321. *num.* 10.

In dotem quando res eſt data æſtimata, quæ facit venditionem, tunc dos in pecunia numerata venit reſtituenda, *ibid. nu.* 9.

Dotis cauſa tanquam de iure priuilegiata in concurſu potior eſt, *dec.* 159. *nu.* 1.

Dotis priuilegia non tranſeunt in ceſſionarium, *ibid. num.* 2.

Dotis priuilegia allegari nequeunt ab extraneo, cui non competunt, *ibid. nu.* 3.

In Dotis conſtitutione pater non præſumitur, quod voluerit filiam lædere, nec aliquid illi damnum inferre, *decis.* 368. *nu.* 14.

Caſus Dotis non cenſetur comprehenſus ſub prohibitione alienationis; *dec.* 228. *nu.* 17.

Dotis receptæ confeſſio ſolutionē non probat, *decis.* 321. *num.* 2.

Amplia quamuis confeſſio fuerit emiſſa non præſente vxore, ſed eius matre, & fratre, quia etiam hoc caſu ſecundum opinionem Rotæ talis confeſſio numerationem non probat, *ibidem num.* 3.

Dotis receptæ confeſſio ſine adminiculis ſolutionem non probat, *dec.* 306. *num.* 4.

Dotis receptæ confeſſio licet ſolutionem probet quando illius promiſſio præceſſit, tamen de tali promiſſione legitimè conſtare debet, ne ſit in poteſtate coniugum in actu confeſſionis fingere præcedentem promiſſionem, & ſe legis prohibitione excludere, ne inter viuos fiāt donationes inter coniuges, *ibidem num.* 5.

Dotis receptæ confeſſio non eſt ſufficiens ad effectum detrahendi dotem ex bonis fideicommiſſi, *dec.* 352. *num.* 28.

Dotis receptæ confeſſio ad effectum obtinendi illius reſtitutionem ex bonis fideicommiſſi; quemadmodum non nocet fideicommiſſario ita nec mandatum vigore dictæ confeſſionis relaxatum nocere poteſt, *ibid. nu.* 29.

Dotales fructus, vide in verbo, *Fructus Dotales.*

Dotale creditum, vide in verbo, *Creditum Dotale.*

Dotis renunciatio facta per mulierem, vide in verbo, *Renunciatio Dotis.*

D O S *Beneficij.*

Dos ad effectum acquirendi Iuſpatronatus aſſignari debet de proprijs bonis dotantis, non autem ex redditibus fabricæ, eiuſdem Eccleſiæ, aut alijs pijs operibus, *dec.* 403. *num.* 4.

Item quod dos aſſignata ſit congrua ſaltim in Summa ſcut. 100. pro ſuſtentatione Rectoris ex decreto *Sacri Concil. Tridentini ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 13. alias Iuſpatronatus non acquiritur, *ibid. num.* 5.

DVPLICATVM.

Duplicatū mandati executiui relaxati ad fauorem teſtatoris concedi poteſt ad inſtantiam hæredis, *decis.* 41. *num.* 1.

E.

ECCLESIA.

Eccleſia quamuis in viſitationibus Ordinariorū enuncietur Curata non inde infertur, quod ſit Parochialis, *decis.* 17. *nu.* 7.

Eccleſiam licet Oeconomus aliquo modo detinere dicatur, eius tamen detentio tota eſt ad commodum ſucceſſoris, *decis.* 97. *nu.* 11.

Et comparente ſucceſſore expirat tanquam limitata ad certum tempus, donec de Rectore prouideatur, *ibid. nu.* 12.

Eccleſia regularis nequit per Epiſcopum viſitari *dec.* 189. *nu.* 7. *Declara num.* 9.

Eccleſia quando regitur à Clericis ſæcularibus pro regulari habenda non eſt, *ibid. nu.* 9.

In Eccleſia Mediolanenſi maſſa diſtributionum eadem eſt cum menſa Capitulari, *decis.* 200. *num.* 24.

Eccleſia poteſt cenſum extinguere abſque beneplacito Apoſtolico cū ſit actus neceſſarius, *decis.* 209. *num.* 8.

Eſt tamen neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum in translatione, ſeu ceſſione cenſus, cum ſit actus voluntarius, *ibid num.* 9.

Eccleſiæ competit reintegratio ad rem emphiteoticam deuolutam ob lineam finitam, *dec.* 259. *num.* 18.

Eccleſia circa præſcriptionem nō eſt magis priuilegiata quàm perſona priuata, niſi quoad tempus cum requiratur contra ipſam quadragenatia, *decis.* 266. *num.* 16.

Eccleſia Parochialis, vide in verbo, *Parochialis.*

Eccleſiæ poſſeſſio, vide in verbo, *Poſſeſſio Eccleſiæ.*

Eccleſiæ Cathedrales in Regnis Hiſpaniarum ſuper Decimis ſunt fundatæ, *decis.* 64. *num.* 8.

Eccleſiæ tenentur *ex diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini ſeſſ.* 23. *cap.* 18. contribuere Seminario, *dec.* 491. *num.* 16.

Eccleſias ſuæ Diœceſis datur Epiſcopo manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi, ſi docet de quaſi poſſeſſione viſitandi per actus viſitationis, *dec.* 189. *num.* 1.

Eccleſias Diœceſis Epiſcopus intentionem fundatam habet de iure communi viſitandi, *ibid. num.* 2. *&* 5.

Eccleſias nullius Diœceſis viſitare poteſt Epiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Concilij Tridentini, *ibid. nu.* 6.

ECCLESIASTICVS.

Eccleſiaſticus nec volens in Iuriſdictionem laici conſentire poteſt, *decis.* 346. *num.* 5.

Eccleſiaſtici non tenentur ad taleas, & alia onera per laicos impoſita abſque beneplacito Sedis

Digitized by Google

dis Apoſtolicæ, *ibidem nu.6.*

In Eccleſiaſticis tranſeunt bona laicorum cum omnibus taleis, & oneribus impoſitis, *ibidem nu. 7.*

Declara ad hunc effectum duo copulatiuè requiri, quod onera ſint vera, & realia ipſis fundis infixa, ac impoſita ipſis bonis propter bona, non autem perſonis propter bona, & quod ſint perpetua certa, & inuariabilia, *ibid. num.8.*

Secus verò ſi ſint impoſita ex aliquibus vrgentibus cauſis, nam his ceſſantibus remoueri debent, *ibidem num.9.*

In Eccleſiaſticos tranſeunt bona laicorum in Aeſtimo deſcripta cum ſuo onere, *ibid. nu.9.*

Declara concluſionem procedere quãdo deſcriptio in Aeſtimo, ſiue Cataſtro fuit legitimè facta cum authoritate Sedis Apoſtolicæ, aliàs ſola deſcriptio in Aeſtimo onerum naturam non immutat, *ibid. nu.10. & 11.*

Eccleſiaſtici eoipſo quod bona acquirunt, ab Aeſtimo laicorum liberantur, *ibidem num.12.*

EDICTVM.

Edictum Præfecti Annonæ de anno 1648. comprehendit ſolum terras Noualium, ſeu vt vulgò dicitur *à Maſe*, & excipit terras, vt vulgò dicitur, *le Colte*, *deciſ.494. numer.10.*

EFFECTVS.

Effectus ſine cauſa pendere nequit, cum effectus pendeat à cauſa, cauſa verò eſt id, ex quo ſequitur effectus, *deciſ. 53. num.94. & deciſ. 81 numer.9.*

Effectus non datur ſine cauſa, *deciſ. 96. num. 8.*

ELECTIO.

In Electione Procurator non debet ad votandum admitti non conſtito de legitimo impedimento abſentiæ principalis, *deciſ. 2. num.1.*

In electione licet adhibitum ſit ſcrutinium procedi tamen poteſt per viam compromiſſi, *ibid. numum. 2.*

Electio quoties fit per compromiſſum Procurator abſentis tenetur procuratorio nomine compromittere, ad hoc vt eius votum ſit cõputandum, *ibidem num. 3.*

In electione, quæ fit per compromiſſum conſenſus omnium eligentium interuenire debet & quod non interuenerit probatur ex eodem compromiſſo, *ibid. nu.4. & 5.*

Electio indigni, vt doloſè facta dicatur, quæ requirantur? *dec.53. numer.102.*

Electio, ſeu deputatio Capellani an ſpectet ad hæredem, vel potius ad Rectorem Eccleſiæ, cuius contemplatione legatum pro miſſis celebrandis eſt relictum, vide in verbo *Capellanus*, in verbo, *Legatum pro miſſis*, & in verbo, *Rector Eccleſiæ*.

Erectio, ſeu deputatio Capellani eſt de præcipuis iuribus adminiſtratoris, *dec.176. numer. 4.*

In electione quando ſit computandum votum Electoris abſentis? vide in verbo, *Votum*.

Electio potius, & non præſentatio ſtrictè dicitur, quoties verificari poteſt illam emanaſſe ab Ordinario gratuito ad preces eligentium, *deciſ.453. num.2.*

Eligendi quaſi poſſeſſio, vide in verbo, *Quaſi poſſeſſio eligendi.*

ELECTIO *in prophanis.*

Hæres facultatem habens eligendi ex pluribus vnum, aut alterum ad ſuam hæreditatem, ſi vnum elegit, & iſte decedat, tunc ſuccedit alter, *dec.326. num.8.*

Declara concluſionem procedere niſi conſtaret teſtatorem ſcripſiſſe, quod vnus tantum ſuccedat, ſecus verò quando voluit ad vnum dumtaxat, & non ad plures hæreditatem peruenire, quia tũc repugnat voluntati teſtatoris quod omnes ſuccedant, nec hæres poteſt hoc caſu plures eligere, *ibid. num.9.*

Electionem non fuiſſe factam ab hærede, & ob electi prædeceſſum non habuiſſe effectum idem eſt, *ibid. nu.10.*

Et talis electio habetur ac ſi facta non fuiſſet, *ibidem num.11.*

Vnus tantum ex pluribus eligi debet ad hæreditatem puta maior natu, quoties teſtator iuſſit quod aſſumat nomen, & inſignia familiæ ſuę, *ibidem num.12.*

Electio perſonæ eligendæ non facta electione per hæredem deuoluitur ad Iudicem, cum in vltima voluntate à perſona recedatur, *ibidem num.13.*

Et Iudex tenetur eligere eum, quem Teſtator veriſimiliter prædilexit, quicquid ſit quando electio eſt à lege demandata, *ibid. num.15.*

Electio vnius corporis facta à creditore operatur, vt omne ius, quo ſuper alijs corporibus habeat dimiſiſſe cenſeatur, ac amplius ad illa in præiudicium aliorum creditorum regredi poteſt, *dec.410. num.12.*

Amplia eo magis procedere quando electio non fuit extraiudicialis, *ibid. num.13.*

ELECTOR.

Votum Electoris abſentis quando ſit in electione computandum, vide in verbo *Votum*.

ELECTVS.

Electus in Patria Leodienſi vigore *Indulti ſ. me. Sixti V.* poteſt fructus beneficij adminiſtrare, data tamen cautione de fideliter adminiſtrando, *dec.29. n.2.*

Et tale mandatum tanquam iuri communi cõtrarium eſt ſtrictè intelligendum, *ibidem nu.3. & 5.*

Electus ante confirmationem prohibetur de iure adminiſtrare, nec poteſt ſe beneficio ingerere, *ibid. num.4.*

Electus ſi fuit deputatus pro adminiſtratione fructuum cum ſuppoſito, quod electio ſit canonica, ſi deinde detegatur, quod non ſit talis, nec confirmabilis, tunc deputatio tanquam fundata in falſa cauſa non habetur in conſideratione, *ibidem, num.7.*

ELEMOSINAE.

Elemoſinas perquirendi in Eccleſijs ordinis Seruorum ſpectat ad Religioſos eiuſdem Ordinis priuatiuè quoad alios ex priuilegijs Apoſtolicis, *dec.160. num.1. & 2.*

Adeout etiam Confratres in dictis Eccleſijs nequeant elemoſinas quærere ſine literis Apoſtolicis, & licentia Ordinarij tàm ex diſpoſitione Sacrorum Canonum, quàm Conſtitutionis ſa.me. Clementis VIII. *ibid. num.3.*

Elemoſinæ, & oblationes etiam inter fructus com-

Digitized by Google

computantur, *dec.267. nu.6.*

EMANCIPATIO.

Emancipatio filij familias præſumitur quoties pater non ſolum propria bona obligauit, ſed etiam bona filij, *dec.151.num.7.*

Declara non procedere, quando talis obligatio emanauit ad cautelam contrahentium, *ibidem num.8.*

Emancipatio filij abſque authoritate Iudicis fieri nequit, nec ad hunc effectum ſufficit patris, ac filij conſenſus, *ibid.num.11.*

Emancipatio filij familias ex quibus actibus à patre geſtis excludatur? *ibid.num.12.*

Emancipatio filij familias excluditur ex renunciatione, *l. 1. & 2. C. & ff. quod cum eo,* quæ emancipato applicari non poteſt, *ibid. num. 16.*

EMENS.

Emens de proprijs pecunijs, & ſub nomine ſuo ſibi verè quærit, *decif. 21. numer. 39. Declara num.41.*

De pecunijs ſuis quis poteſt alteri quærere, *ibid. num.40.*

Emens fundum cenſitum tenetur Cenſuario fructus cenſus à die acquiſitionis perſoluere tanquam proprium debitum, *dec.466. num.9.*

EMPHITEOTICA BONA.

Emphiteotica Bona ex pacto, & prouidentia per emphiteutam alienari nequeunt, *dec. 280. nu.2.& 3.*

Emphiteotica Bona etiam ex pacto, & prouidentia alienari poſſunt, per emphiteutam primum acquirentem, *ibid.num.9. Declara num.10.*

Emphiteotica Bona vt alienari valeant per primum acquirētem requiritur quod ſit ex cauſa onerosa. Secus verò ex cauſa lucratiua, *ibidem numer. 12. Et ratio* diuerſitatis affertur, *num.13.*

Emphiteotica bona alienari poſſunt ex cauſa dotis, talique modo alienata mortua muliere transferuntur ad eius hæredes, *ibid. num. 25.*

Declara cum diſtinctione *num. 26. 27. & 28.*

Et Statutum Vrbis lib.1.cap.22. diſponens bona Emphiteotica dari poſſe in dotem, cum non habeat verba vniuerſalia apta comprehendere bona Eccleſiæ, talia bona non comprehendit, *ibid.num.29.*

EMPHITEVSIS.

Emphiteuſis quando eſt ex pacto. & prouidentia eſt merè hæreditaria acquiſita pro ſe, & hæredibus cum clauſula *ad habendum,* poteſt primus acquirens illam ad libitum hypothecare, & alienare, *dec.123. num.7.*

Emphiteuſis quando eſt ex pacto, & prouidentia, tunc bona emphiteotica alienari nequeūt, *decif. 280.num.2.*

Emphiteuſis dicitur ex pacto, & prouidentia, quando non ſolum præcedit conceſſio pro filijs, & nepotibus, ſed immediatè poſt clauſulam, *ad habendum*, ſequuntur verba reſtrictiua, prout quilibet emphiteuta de ſimili re conducta diſponere poteſt, quæ verba vires clauſulæ ad habendum eneruant, *ibidem num.5. & 7.*

Emphiteuſis Eccleſiaſtica acquiſita pro ſe, filijs. & nepotibus cum clauſula, *ad habendum, &c.* operatur, vt primus acquirens ex cauſa onerosa valeat alienare etiam in præiudicium vocatorum, *dec.145. num.3.*

Emphiteuſis Eccleſiaſtica reſtricta præſumitur ad tertiam generationem, poteſt tamen contrariis probationibus aliter diſponi, & donec de pactionibus non conſtat ſemper militat iuris præſumptio, *decif.259. num.10.*

Emphiteuſis Eccleſiæ quando eſt concepta ad tertiam generationem conſenſus Rectoris alienationi cenſetur reſtrictè datus, ſcilicet durante tertia generatione, *decif.259. num.15.*

Nec aliter conſentire poteſt obſtante Iure Eccleſiæ quæſito quoad teriam generationem, *ibid. num. 16.*

Emphiteuſis Eccleſiȩ renouatio, ſi continet plus quam in prima Inueſtitura continetur non valet abſque Beneplacito Apoſtolico, *dec.336. num.4.*

Emphiteuſis eſt hæreditaria quoties Inueſtitura eſt concepta pro hæredibus cum clauſula, *ad habendum,* & ſic ad fœminas, & extraneos trāſitoria, *decif.224.num.1.*

Emphiteuſis efficitur merè hæreditaria, ſtante clauſula, *ad habendum, decif.145. numer.4.*

Emphiteuſis ſtante clauſula, *ad habendum,* in Inueſtitura appoſita eſt hæreditaria, *decif. 280. num 3.*

Declara procedere quando clauſula, *ad habendū,* eſt appoſita in Inueſtitura non pactionata, nec aliquo modo eſt reſtricta, ſecus verò quando Emphiteuſis eſt ex pacto, & prouidentia, & clauſula per aliqua verba reſtringitur, tunc non reddit emphiteuſim hæreditariam in præiudicium vocatorum, *ibid.num.4.*

Emphiteuſis dicitur filijs acquiſita vſque ab initio, ſi pater eorum illam acquiſiuit cum clauſula *Conſtituti,* ita vt taliter acquirendo nō poſſit illis poſtea præiudicare, *decif.181.nu.8.*

Emphiteuſis ſi eſt à duobus acquiſita pro ſe, & cuiuslibet ipſorum filijs maſculis per deficientiam maſculorum vnius ex inueſtitis medietas per ius accreſcendi, & non decreſcendi deuoluit ad alios maſculos deſcendentes *dec.212 numer. 2.*

Et ius accreſcendi locū habet atiam *inter* vtriuſque inueſtiti daſcendentes, quando inueſtitura eſt facta duobus cum clauſula, *pro ſe, & cuiuslibet eorum filijs, ibidem num.3.*

Clauſulæ, *ad habendum, & in perpetuum,* concurrente obſeruantia reddunt emphiteuſim ad extraneos, & fœminas tranſmiſſibilem, *dec.224.num.2.*

In Emphiteuſi fœmina ſuccedit tanquam hæres poſterioris inueſtiti, qui nouam inueſtituram accepit pro ſe, & hæredibus, *ibid.nu.8.*

Emphiteuſis eſt de ſui natura tranſitoria ad extraneos, quando inueſtitura emanauit per viā vendititionis, *ibid.num.3.*

Et clauſula, *ad habendum* quomodo extendi ſoleat in contractibus Emphiteoticis, *decif. 280. num.6.*

Emphiteuſis renouatio conceſſa ad tertiam generationem, ſi ſemel fuit ab habente cauſam ab emphiteuta approbatā, talis approbatio operatur, ac ſi cum ipſo inſtrumento renouationis

Digitized by Google

tionis eſſet factum, *dec. 259. num. 7. & 8.*

Itaut omnia in Inſtrumento reuouationis contenta ſemel approbata amplius negare non valeat, *ibidem num. 9.*

Emphiteuſis tacita renouatio reſpectu ſecundi emphiteutæ inducta cenſetur ſi Dominus directus primum emphiteutam à ſolutione canonis liberauit, *deciſ. 336. num. 7.*

Emphiteuſis renouatio ſi facta eſt cum relatione ad antiquas inueſtituras, tunc acquirens illis præiudicare non poteſt, *deciſ. 372. num. 6. Declara, num. 7.*

Emphiteuſis renouatio ſupponit finem prioris conceſſionis, *dec. 336. num. 3.*

Emphiteuſis conceſſa pro ſe, filijs, & nepotibus dicitur ex pacto, & prouidentia, *deciſ. 280. num. 1.*

Emphiteuſis alienatio facta in comprehenſos vt ſubſtineantur duo caſus diſtinguuntur, *ibid. nu. 21. 22. 23. & 24.*

Emphiteuſis in lineam alienius ingreſſa in eius deſcendentia permanere debet excluſis illis alterius lineæ, donec aliquis de linea ſuperſit, *ibid. nu. 34. Declara nu. 35.*

Emphiteuſis quando eſt reſtricta ad tertiam generationem, ſi alienatio fit cum conſenſu Domini directi cenſetur limitata ad eandem tertiam generationem reſpectu emptoris, nec aliter ad conſentiendum Dominus cogi poteſt *deciſ. 336. num. 10.*

Emphiteuſis probatio licet reſultet ex receptione canonum, ac adminiculis hinc inde ſequitur eam eſſe reſtrictam ad tertiã generationẽ, *deciſ. 259. numer. 11.*

Declara hoc procedere quando ab initio conſtat emphiteuſim eſſe laicam, ſecus verò quãdo dantur inditia reſtrictionis inueſtituræ ad tertiam generationem, *ibid. nu. 12.*

Emphiteuſis alienari nequit à patre in præiudicium filiorum, ſi illam ex cauſa lucratiua acquiſiuit, *deciſ. 280. nu. 15.*

Præſertim ſine conſenſu Domini directi, *ibidem num. 16.*

Emphiteuſis dicitur ex cauſa lucratiua, quando annuus canon eſt modicus, & primus acquirens pro habenda Inueſtitura aliquam pecuniam Domino directo non dedit, *ibidem num. 17.*

Nec ſufficit, vt dicatur ex cauſa oneroſa, quod primus acquirens promiſerit bona meliorare, *ibid. num. 18.*

In Emphiteuſim bona Eccleſiæ ſemper ad meliorandum conceduntur, *ibid. num. 19.*

Et quando emphiteuſis dicatur ex cauſa oneroſa, & quando ex cauſa lucratiua? *ibid. num. 20.*

In emphiteuſi ſtãte maſculorum vocatione fœminæ dicuntur excluſæ, *dec. 212. num. 1.*

EMPHITEVTA.

Emphiteuta ſi vult alienare debet denunciare Domino directo, vt ſi velit præferatur, *dec. 69. num. 8.*

Emphiteuta alienans irrequiſito Domino cadit à iure ſuo, *ibid. nu. nu. 9.*

Intellige de alienatione voluntaria, ſecus de neceſſaria ea ratione, quia alienare prohibitus ſine conſenſu Domini non cadit in commiſſũ ſi alienat ex cauſa neceſſaria, *ibid. num. 10.*

Et ex quibus deſumatur alienationem, ſeù bonorum translationem fuiſſe ex cauſa neceſſaria? *ibid. num. 11.*

Emphiteuta alienans an eius hæres valeat alienationem impugnare? *deciſ. 224. num. 6.*

Emphiteuta ſi rem emphiteoticam alienauit cũ conſenſu Domini directi, talis conſenſus ſolum operatur, vt res vendita maneat penes emptorem eo modo, quo erat penes venditorem permanſura, *dec. 330. num. 8.*

Præſertim quando venditor ex tali conſenſu non fuit à contentis in inueſtitura liberatus, *ibid. num. 9.*

Emphiteuta non obſtante ampliſſima prohibitione alienandi, & hypotheeandi poteſt hypothecare ius, ſeu commoditatem percipiendi fructus, quod ad creditores tranſit, *deciſ. 123 num. 8.*

Emphiteuta poteſt diſponere de re emphiteotica acquiſita titulo oneroſo, *deciſ. 212. num. 5.*

Declara non procedere in præiudicium vocatorum in prima inueſtitura, nam ijs nec emptor emendo, nec venditor vendendo præiudicare poteſt, *ibid. num. 6.*

Emphiteuta poſſidens rem emphiteoticam ad tertiam generationem, ſi illam alienat, & emptor reportauit conſenſum Domini directi, talis conſenſus non operatur, vt tertia generatio incipiat ab ipſo emptore, ſi meram conceſſionem vltra conſenſum reportauit, vel tacita renouatio non adſit, *deciſ. 336. num. 5. 7. & 8.*

Emphiteuta ex pacto, & prouidentia bona emphiteotica alienare nequit, *deciſ. 280. num. 8.*

Fallit in primo acquirente, *ibid. num. 9. Declara, nu. 10.*

Emphiteuta primus acquirens, vide in verbo, *Primus acquirens.*

EMPTOR.

Emptor prætendens aliqua bona eſſe in venditione comprehenſa probare tenetur, alias non præſumuntur comprehenſa, *deciſ. 47. num. 6.*

Emptor non præſumitur ſtultus, nec quod velit rem maiori, quàm valet pretio emere, *dec. 50. num. 5.*

Emptor non præſumitur affectione motus ad offerendum pretium, *ibid. 7.*

Emptor non acquirit dominium rei emptæ nõ ſoluto pretio, *dec. 155. num. 5.*

Declara procedere quando fuit habita fides de pretio, *numer. 7.*

Emptor non poteſt in re empta plus iuris habere, quam ipſe venditor, *deciſ. 211. num. 2.*

Emptor vigore pacti initi cum venditore quod in caſum moleſtiarum ſuper re vendita poſſit habere regreſſum ad pretium, ſequutis moleſtijs agere poteſt contra quoſcumque eiuſdem pretii poſſeſſores, *deciſ. 239. num. 7.*

Emptor ſi ſibi reſeruauit manus iniectionem ſuper pretio in caſu moleſtiarum tale pactum operatur vt agere poſſit contra eos, qui pretium receperunt non expectata euictione, *deciſ. 327. num. 3.*

Emptor agere poteſt, vt res libera tradatur etiam non

Digitized by Google

non denunciatis moleſtijs venditori, *ibidem num.*5.

Emptor bonorum alienatorum pro detractione legitimæ eſt tutus aduerſus quoſcumque fideicommiſſarios, *decif.*359. *nu.*3.

Emptor bonorum fideicommiſſi ſtante facultate in Breui Apoſtolico conceſſa ne emptores bonorum quouis quæſito colore moleſtari nequeant, non tenetur eſſe ſollitus de verſione pecuniarum in vtilitatem venditoris, *dec.*367.*nu.*4.

Declara concluſionem procedere quoties forma venditionis præſcripta in Breui Apoſtolico, & ſententia executoris ſeruata fuit, ſecus è contra, tunc enim in caſu non adimplemẽti emptor moleſtari poteſt, *ibid. num.*5. & redditur ratio, *nu.*6.

Emptor bonorum fideicommiſſi quo caſu teneatur eſſe ſollicitus de verſione? *ibid. nu.*7.

ENS.

Non Entis nullæ ſunt qualitates, *dec.* 53. *nu.* 93. *& decif.*107.*num.*5. *& dec.*125.*num.*6.

ENVMERATIO.

Enumeratio ſubſequens ſpecierum genus antecedens demonſtrat, atque reſtringit, *decif.*160. *num.*5.

ENVNCIATIVA.

Enunciatiua proueniens à perſonis ſuſpectis & intereſſe habentibus non releuat, *decif.* 122. *num.*11.

Enunciatiua vnica non probat, *ibid. numer.*12.

Enunciatiua vnica emanata ad ſupplicationem, & gratificationem partis nihil probat, *decif.*135.*nu.*6.

Enunciatiua antiquiſſima, quamuis vnica ſemiplenè probat, *dec.*471.*numer.*9.

Enunciatiua antiquiſſima Iuriſpatronatus eo magis attendenda venit, ſi reperitur in libro Epiſcopatus aſſeruato in Archiuio Eccleſię Cathedralis, *ibid.. num.*7.

ENVNCIATIVAE.

Enunciatiuæ incidenter, & propter aliud emiſſæ non releuant, *dec.*12. *num.*14.

Præſertim dum principaliter contingit de enunciato, *dec.*23.*num.*3.

Enunciatiuæ non probant dum principaliter diſputatur de enunciato, *decif.*12.*nu.*15.

Enunciatiuæ recentes nullatenus ſunt attendendæ, *ibidem nu.*16.

Enunciatiuæ non releuant quando proueniunt ab ijs qui diſponere non poſſunt, *ibid.num.*17.

Enunciatiuæ emiſſæ inter contrahentes non nocent tertio, *dec.* 106. *num.*7.

Enunciatiuæ plures ſimul iunctæ deſcendentiam in antiquis probant, *dec.*309.*num.*4.

Enunciatiuæ antiquæ habentes vim famæ probant deſcendentiam, & conſanguinitatem, *dec.*349.*num.*12.*&* 13.

Enunciatiuæ, & inſtrumenta viſitationum non poſſunt ſupplere probationem ſtrictè requiſitam per præſentationes effectum ſortitas per centenariam, vel quadragenariam cum fama, *decif.*453.*num.* 11.

Enunciatiuæ Iuriſpatronatus emiſſæ in diuerſis viſitationibus licet non ſint antiquæ, deſeruiunt tamen pro adminiculo, *decif.* 471. *nu.*8.

Quinimo Rota aliàs Iuſpatronatus ex eis canonizare conſueuit ea ratione, quia viſitatores cenſentur ſe informare de qualitatibus beneficiorum in viſitationibus, *ibid. num.*9.

Enunciatiuæ inter ſe contrariæ non ſunt attendendæ, dum principaliter dubitatur de enunciato, *dec.*491.*num.*15.

EPISCOPVS.

Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper exercitio Iuriſdictionis in omnibus Eccleſijs ſuæ Diœceſis, *dec.*6. *num.*1.

Fallit vbicumque conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti, tunc enim ius Epiſcopo non aſſiſtit, ſed exemptus in ſua poſſeſſione manutenetur, *ibid.num.*2.

Epiſcopo inhibendum eſt in exercitio ſuę Iuriſdictionis quando conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti ne in ſua poſſeſſione turbetur, *ibid.num.*3.

Epiſcopo vt inhibeatur in exercitio ſuæ Iuriſdictionis non eſt neceſſaria aliqua tranſportatio actorum, quamuis inhibitio ſit concedenda cauſa cognita, quia ſuper hoc non debet confici proceſſus, *ibid.num.*4. & 5.

Et ſola dubij diſputatio ſufficit ad effectum cognitionis, *ibid.num.*6.

Epiſcopus in viſitatione, & in concernentibus cultum diuinum procedere poteſt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore *S. Concil. Tridentini cap.* 4. *ſeſſ.* 6. *& cap.* 8. *ſeſſ.* 2. *ibidem num.*8.

Epiſcopus tenetur probare ſituationem Monaſterij intra fines ſuæ Diœceſis ſi eſt actor, & vult Iuriſdictionem vindicare, *decif.* 23. *num.*1.

Epiſcopus ſi in Monaſtero exempto actus Iuriſdictionales exercuit, tales actus referri poſſunt ad concernentia curam animarum, non autem aliquam ſubiectionem inducunt, *decif.* 467. *num.*14.

Præſertim ſi non probantur facti ſcientibus, & patientibus Superioribus Monaſterij pro tẽpore quibus præiudicare nequit, *ibid.num.*15.

Epiſcopus in concernentibus cultum diuinum poteſt decreta edere non obſtante laudo inter ipſum, & Abbatem, quoties Abbas negligentem ſe geſſit circa ea, quæ diuinum cultum concernunt, *dec.*46.*num.*1.

Epiſcopus in Eccleſijs Parochialibus, vbi populus ita eſt numeroſus, vt vnus Rector non ſufficiat, cogere poteſt Rectores, vt alios Sacerdotes ſibi adiungant ad Sacramenta miniſtranda, *dec.*53.*num.*35.

Epiſcopus quando eſt Parochus vniuerſalis in ſua Diœceſi poteſt deputare Sacerdotes, per quos cura exerceatur. Decet enim Epiſcopũ opera ſua cum alijs partiri, *ibid.num.*37.

Et hanc curam incumbẽtem Epiſcopo per Preſbyteros adminiſtrari videtur admittere *Concilium Tridentinum ſeſſ.*24. *de reformat.* vbi ponderantur verba Concilij, *ibid.num.* 38.

Epiſcopus dicitur Curatus Eccleſiarum, *ibidem num.*53.

Epiſcopus etiam in diuerſis Parochijs ſuę Diœceſis poteſt retinere decimam ex aliquarum rerum fructibus, & in hoc iuris diſpoſitio nõ

repu-

repugnat, nam ante diſtinctionem parochiarum decimæ ad Epiſcopos ſpectabant, qui inter Clericos illas diuidebant, *deciſ. 62. numer. 3.*

Epiſcopus habet aſſiſtentiam Iuris pro quarta decimarum, *ibid. nu. 4.*

Epiſcopus regulariter quartam decimarum percipit de manu Parochi, *ibidem num. 6.*

Poteſt tamen directè à Parochianis exigere, præſertim quando Parochialis gubernatur per vicarios amouibiles, vel ſi Parochus eſt negligens in exigendo, *ibid. num. 7.*

Amplia præſertim in Regnis Hiſpaniarum, in quibus Cathedrales ſuper decimis ſunt fundatę, *ibid. nu. 8.*

Epiſcopus, vt alternatiuæ priuilegio careat ſufficit quod initio menſis ſit abſens, *deciſ. 87. nu. 13.*

Epiſcopus non gaudet alternatiua, quando imminente vacatione propter infirmitatem beneficiati redit ad Diœceſim, eoque defuncto recedit, *ibid. num. 14.*

Epiſcopus non gaudet alternatiua in beneficijs liberę collationis ſibi competentis vigore cōcordiæ inter ipſum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmatæ ſtante ſpeciali præſeruatione Pontificis quoad iſta beneficia, *deciſ. 278. num. 2.*

Non tamen per hoc cenſetur Epiſcopo præiudicatum ad effectum alternatiuæ quoad ea beneficia, quorum liberam collationem aliunde quàm ex concordia habebat ex interuentu Capituli, *ibid. nu. 3.*

Epiſcopus quod ſit in quaſi poſſeſſione liberè conferendi dignitates abſque interuentu Capituli probatur ſi conſtat ipſum ſolum contuliſſe, & hæc quaſi poſſeſſio ſufficit, quando lis non eſt cum Capitulo, ſed inter prouiſos, *ibid. num. 5.*

Item probatur ex collatione libera priuatiuè quoad Capitulum effectum ſortita, quæ ſola ſufficit ad conſtituendum Epiſcopum in quaſi poſſeſſione liberè conferendi, *ibid. num. 6.*

Epiſcopus ſi ſolus confert, tunc collatio ſimultanea Capituli præſeruata cenſetur, *ibidem num. 7. Declara nu. 14.*

Epiſcopus quando ſolus vult conferre priuatiuè quoad Capitulum, tunc ius Capituli non cēſetur præſeruatum; & ex quibus colligatur Epiſcopum ſolum voluiſſe conferre? *ibidem num. 14.*

Epiſcopi collatio, quod ſit libera reſultat ex cōfeſſione capituli, *ibid. num. 20.*

Epiſcopus in beneficijs ſimultaneæ collationis nequit abſque ſcientia, & patientia Capituli ſolus quaſi poſſeſſione libere conferendi acquirere, *ibid. num. 21.*

Declara procedere, quando ex quaſi poſſeſſione præſcriptio inducitur, ſecus verò quando agitur ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem conferendi, nec conſtat de poſſeſſione Capituli, ſed è contra de titulo Epiſcopi quoad liberam collationem, *ibid. num. 22. & 23.*

Et quaſi poſſeſſio liberè conferendi ſufficit ad probandam pertinentiam Epiſcopi quoad collationem liberam priuatiuè quoad Capitulum quando lis eſt inter prouiſos, *ibidem num. 24.*

Epiſcopus in dubio cenſetur potius contuliſſe nomine proprio quàm coniunctim cum Capitulo, *ibid. num. 25.*

Epiſcopus acceptando alternatiuam in ſuo mēſe cum poſſit in fine eiuſdem menſis acceptare ſibi præiudicat, ita pariter Papa alternatiuam concedendo in menſe Apoſtolico cum poſſet illam concedere in fine menſis ſimiliter ſibi præiudicium infert, *ibid. nu. 33. & 35.*

Epiſcopus Oſcen. ex antiquo ſtatuto Eccleſiæ Ius habet liberè conferendi Dignitates priuatiuè quoad Capitulum, vndè ponderãtur verba ſtatuti, *deciſ. 296. nu. 11.*

Statutum diſponens, quod Epiſcopus dignitates conferat ſolis Canonicis liberam collationem actiuam non inficit, *ibid. nu. 12.*

Epiſcopus ſolus conferens non dicitur præſeruare ius Capituli circa ſimultanem non docto de antecedenti poſſeſſione Capituli conferendi cum Epiſcopo, *ibid. num. 16.*

Epiſcopus de iure communi vnionem facere poteſt ſimplicis beneficij Menſæ Capitulari, ac diſtributionibus quotidianis *dec. 169. num. 1.*

Ad hoc tamen iuſta cauſa, & euidens neceſſitas, vel vtilitas requiritur, *ibid. num. 2.*

Et neceſſitas præciſa eſſe debet, vt ſcilicet non adſint Canonici, vel paucisſimi inueniantur qui velint acceptare, *ibid. num. 3.*

Et ſimul cum tenuitate præbendarum copulatiuè tenuitas diſtributionum neceſſaria eſt; itaut vna ſine alia non ſufficiat, *ibid. num. 4.*

Epiſcopus vnire nequit beneficia præbendis, ſiue diſtributionibus quotidianis, niſi ſeruata forma Concilij, idemque declarauit S. Congregatio Concilij Tridentini, *ibidem num. 11. & 12*

Epiſcopus legitima de cauſa cum conſenſu Capituli poteſt de Iure communi vnire beneficia, *dec. 86. num. 5.*

Et illa ſupprimere, illorumque fructus maſſæ diſtributionum applicare, *ibid. nu. 6.*

Epiſcopus delegare poteſt facultatem inſtituendi, *dec. 171. num. 10.*

Et ſupe delegatus ad inſtituendum rectè procedit proponendo edicta pro admonitione oppoſitorum, *ibid. n. 11.*

Ad Epiſcopum ſpectat, tàm de Iure communi, quam ex forma Conſtitutionis pianæ inſtitutio ſiue approbatio ad curam animarum *deciſ. 173. nu. 12.*

Epiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi Eccleſias ſuæ Diæceſis, ſi docet de eius quaſi poſſeſſione per actus viſitationis *deciſ. 189. num. 1.*

Epiſcopus habet intentionem fundatam in Iure communi viſitandi omnes Eccleſias ſuæ Diæceſis, *ibidem num. 2. & 5.*

Epiſcopus vigore Concilij Tridentini *ſeſſ. 24. cap. 11. de reformat.* poteſt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus viſitare, *ibid. num. 3.*

Epiſcopo ſucceſſori datur manutentio in poſſeſſione viſitandi, quamuis nunquam viſitauerit, ſi conſtat de viſitationibus per anteceſſorem factis, *ibid. num. 4.*

Epiſcopus poteſt Eccleſias nullius Diæceſis vti vicinior, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus vigore S.Concil. Tridentini viſitare, *ibid.nu.6,*

Epiſcopus viſitare nequit Eccleſiam regularem *ibid. num.7. Declara num.9.*

Epiſcopo datur manutentio in poſſeſſione viſitandi ex Iuris aſſiſtentia priuatiue quoad alios *dec.480.num.8.*

Declara non procedere quando alius eſt in poſſione viſitandi, *ibidem num.9.*

Epiſcopus ex diſpoſitione S. Concil. Tridentini viſitare poteſt Collegia, & alia loca pia, & quamuis viſitatio à fundatore alijs ſit demandata, non cenſetur id factum priuatiue quoad Epiſcopum, *ibid.num.10. Declara num.11.*

Epiſcopus pluries in anno viſitare poteſt, *ibid. num.13.*

Limita non procedere, quando adeſt forma præciſa viſitandi præſcripta à fundatore, quæ omnino ſeruanda eſt, *ibid.n.14.*

Epiſcopus viſitans tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ non conſtituitur in quaſi poſſeſſione viſitandi Iure ordinario, *dec.491.n.12.*

Epiſcopus non præſcribit Ius conferendi competens Capitulo, niſi curſus 40. annorum concurrat, *decif.503.num.17.*

Epiſcopus non poteſt nec debet in viſitatione ad pænam ordinariam ante compilatum proceſſum procedere, ſecus vero quando ſolum procedit ad correctionem morum, *dec.330.num.4*

Imo etiam in correctione morum citatio requiritur, quando modum excedit, *ibid. num.5.*

Epiſcopus præſumitur informatus de qualitatibus ſubditorum, *dec.301.num.6.*

Epiſcopus poteſt etiam ſuſpectus allegari, *decif. 324.num.12.*

Epiſcopus ſi docet de ſua poſſeſſione exigendi decimas, tunc transfert onus in parochum concludenter probandi Ius ſuum, *decif. 62. num.5.*

Epiſcopus Hiſpaleñ eſt Parochus vniuerſalis in tota Diæceſi, *dec.53. num.36. & 42.*

Ad Epiſcopum ſpectat, tàm de Iure communi, quàm vigore Conſtitutionis pianæ concedere licentiam curam animarum exercendi, *decif.288.num.13.*

Epiſcopo competit Benedictio priuatiue quoad alios, *dec.467. num.17.*

Epiſcopi ſunt veri paſtores animarum, eiſque cura animarum principaliter incumbit, *decif.53.num.51. & 52.*

Epiſcopi ſunt vere Eccleſiæ ſponſi, ideo adhoc ſignificandum anulum deferunt, *ibidemnum.55 & 56.*

EPISTOLA

Epiſtola contra ſcribentem plenè probat, *decif. 21.num.14. & dec.32.num.6.*

ERECTIO PAROCHIALIS vide in verbo *Parochialis.*

ERROR

Error in calculo non vitiat, *dec.36.nu.6.*

Error in præſentationibus ex quibus excludatur? *dec.311.num. 20.*

Error ab allegante eſt concludenter probandus, *ibid.n.21.*

Error, ſeù negligentia Notarij improthocollando partibus nocere non debet, *decif.328. num.3.*

EVENTVS

Euentus in conditionalibus non attenditur, niſi notificetur, *decif.448.nu.4.*

Eugen. conf.3. per tot lib.2. Declaratur, decif. 443. num.8.

Conf.39. num.37. & ſeqq. lib.1. in quibus terminis loquatur? *decif.474.num.8.*

EVICTIO

De euictione donans tenetur quoties donatio à promiſſione incæpit, *dec.52.num.1.*

Ratio eſt quia incipiens à promiſſione habet animum ſe obligandi, & contrahendi, quam ſi rem ipſam cum effectu non tranſtulit in eum cui promiſit non cenſetur ſuæ obligationi ſatisfeciſſe, *ibid.num.2.*

De euictione regulariter donans non tenetur, *decif.57.num.7.*

Niſi concurrat dolus, & temeritas ipſius donantis, *ibidem num.2.*

Vel ſpecifica promiſſio de euictione, *ibid.num.3.*

Dolus in Donante ad effectum ne teneatur de euictione ex quibus excludatur? *ibid. num.4.*

De euictione ne donans teneatur ſufficit ſola credulitas, quod bona donata ſunt ſua, cum in hac materia magis attendatur opinio, quā veritas, *ibid.num.6.*

De euictione donans non tenetur, quando donatio incepit à traditione, ſecus vero quando initium ſumit à traditione, *ibidem num.7.*

Euictionis promiſſio in donante ex quibus potiſſimum excludatur? *ibidem num.10.11. & 12*

Euictio bonorum donatorum ſicuti locum non habet quoties aſſertio doloſa, & temeraria non concurrit ita nec obligatio ad æſtimationem, *dec.80.num.3.*

Et dolus, ſeù temeraria aſſertio ex quibus eliciatur? *ibidem num.4.*

Euictio non tribuit actionem, ſed exercitium actionis competentis exempto, quæ ſtatim à die celebrati Inſtrumenti oritur, quamuis nō niſi ſequuta euictione poſſit exerceri, *dec.70. num.8.*

Euictio partis fundi cenſiti ſi ſequatur, adhuc cenſus viget in parte non euicta ſi eſt illius capax, *decif. 83. num.2.*

Euictio cenſus ſequuta dicitur, ſi pretium ex retrouenditione eiuſdem cenſus reuocabiliter exactum fuit conſignatum creditoribus anterioribus debitoris cenſus, *decif.239.num.3.*

Euictione cenſus ſequuta licitū eſt creditori redire ad primæua Iura ei competentia vigore emptionis d. cenſus, *ibid.num.4.*

Euictio, quando eſt iuſta, tunc aliqua denunciatione opus non eſt, *ibidem num.6.*

Euictio partis fundi cenſiti ſi ſequatur, tunc agi poteſt pro tota euictione ſaltim ratione intereſſe indiuidui emptoris cenſus, *dec. 391. numer.6. Declara num.7.*

Et per euictionem partis fundi cenſiti, ex conſtitutione piana cenſus in totum non extinguitur, *ibidem num.8.*

De euictione fundi cenſiti agi nequit quoties pars eiuſdem de conſenſu cenſuarij fuit alienata, *ibid.nu.10.*

Euictio

Euictio promiſſa non comprehendit caſus poſtea contingentes ex natura bonorum, *deciſ.* 414.*num* 6.

Euictio quando prouenit ex natura contractus non minuit rei æſtimationem, *deciſ.*497. *num.*10.

Euictio antequam ſequatur agi poteſt, vt res libera tradatur, *deciſ.*327.*num.*3.

Actio de euictione, quando per ſolutionem non dicatur ſublata? *ibid.num.*4.

Euictio Officij Notariatus ſi ſequatur tunc dāna, & intereſſe debentur ad rationem octo, ſi conſtat de eo tempore pro hac quantitate fuiſſe factam locationem officij, *deciſ.* 381. *num.*1.

Et finita locatione damna non amplius debentur ad rationem octo, ſed quinque pro centenario, niſi probetur etiam poſt locationem ad rationem octo fuiſſe factam exactionem, *ibid.num.*2.

Et ad effectum condemnationis non ſufficit probatio præſumptiua, ſed concludens requiritur, *ibid.num.*3.

De euictione ſi quis promiſit non tenetur ad damna, niſi pro ea quantitate pro qua conſtat fructus ex re euicta fuiſſe perceptos, *ibid.* *num.*5.

Euictio vnius ex pluribus fundis ſuper quibus cenſus eſt impoſitus, ſi ſequatur tunc agi nequit pro reſtitutione ſortis, necnon ſolutione loco damnorum, & intereſſe, *deciſ.* 391. *num.*1. *&* 2. vbi quod agi ſolum poteſt pro rata fundorum euictorum.

EXACTIO

Exactio ſola attenditur in Iudicio manutentionis donec in petitorio diſcutiatur an ſoluens teneatur necne? *deciſ.*338.*num.*1.

Exactiones factæ nomine alicuius nullius ſunt momenti deficiente mandato procuræ, *deciſ.* 610.*num.*10.

EXAMEN TESTIVM

Examen nouum non impeditur ex quo fuit datum ſummarium teſtium alias examinatorū, *dec.*187.*num.*7.

Examen nouorum teſtium poſt didicita, & teſtificata regulariter non conceditur, *deciſ.*227 *num.*1.

Declara procedere, quando Teſtes in eodem iudicio examinandi veniunt, ſecus vero in iudicio diuerſo, *ibid. num.* 2.

Examen Teſtium factum abſque ſpecificatione loci, vt requiritur adhoc vt citatus examini aſſiſtere valeat, non ſubſtinetur, *dec.*324.*nu.*1.

Amplia procedere quamuis examen fiat coram Iudice ordinario ſi illud non fit in loco ſolitæ reſidentiæ Iudicis, ſed alibi, & adhoc declaratur diſtinctio tradita *à Gaillo* inter ordinariu Iudicem, ac delegatum *Obſeruat.* 52. *numer.*12. *lib.*1. *ibidem num.* 2. *&* 3.

Examen factum abſque expreſſione loci valet quoties probatur locum deueniſſe ad notitiā citati, *ibid.num.*4. *& notitia* hunc effectum, ex quibus iuſtificata dici nequeat? *num.*5. *&* 6.

Examen Teſtium factum coram Iudice ſuſpecto recuſato eſt nullum, *dec.*339.*num.*5.

Limita non procedere, quando coram eodem Iudice ſuſpecto recuſato, is qui illum recuſauit Teſtes examinauit, quia tunc cenſetur à præcedenti recuſatione receſſiſſe, *ibid.num.*6.

EXAMEN *ad beneficia*.

Examen nouum eſt verus modus detegendi habilitatem appellantis, & nouum grauamen, *dec.*111.*num.*4.

Examen nouum non ſolet à Rota concedi, ſi à die concurſus tantum tempus interceſſit, vt quis doctior effici potuiſſet, *deciſ.* 128. *num.*1. *&* 2.

Pro nouo examine faciendo in Curia à reprobato in partibus non eſt neceſſe, quod reliqui oppoſitores citentur niſi in caſu quo ageretur de repetendo examine omnium oppoſitorum, *deciſ.*138.*num.*4.

Examen nouum fieri debet in Curia ſi appellatio fuit interpoſita à mala relatione examinatorum, *deciſ.*263.*num.*4.

In primo examine reprobatus ſi iterum in gradu appallationis fuit reprobatus, & ab iſta reprobatione non appellauit, illam approbaſſe cenſetur, *dec.*357.*num.*2.

Examen nouum concedi non debet in præiudicium eius cui in concurſu fuerat Ius quæſitum, *ibid.num.*3.

Examen nouum concedendum non eſt poſt lapſum triennij à die primi examinis, & reprobationis, cum tanto tempore poſſit quis doctior euadere, nam ex idoneitate de præſenti non arguitur in præteritum, & ſic tempore concurſus, *ibid.num.*4.

In primo examine reprobatus ſi in ſecūdo fuit approbatus ex hoc reſultat grauamen priorū examinatorum, *deciſ.*361.*num.*5.

Examen nouum etiam poſt viginti duos menſes Rota quandoque conceſſit, *dec.*357.*num.*7 quod tamen *Declara num.*8.

In examine, quod quis fuerit approbatus probatur ex relatione examinatorum, *deciſ.* 243. *num.*11.

In primo examine reprobatus licet in ſecundo fuit approbatus, talis approbatio non ſuffragatur ſi emanauit non citato cooppoſitore, vt fuerat proteſtatus de non ſubeundo nouum examen, niſi ipſo citato, *dec.*357.*num.*6.

Examen ſecundum factum poſt reprobationem in primo examine, & relationem de inhabilitate abſque citatione partis nullius eſt momenti ſi præceſſit proteſtatio non poſſe denuo examinari, niſi proteſtante legitime citato, & facto verbo in Rota, *dec.*325.*nu.*4.

Et huiuſmodi proteſtatio præſeruat Ius proteſtantis ex primo examine quæſitum, *ibid. nu.*5

EXAMINATORES *Synodales*.

Examinatores Synodales ſi aliquem reprobarūt, grauamen illarum detegitur ex nouo examine in Curia in quo reprobatus approbationē reportauit, *deciſ.* 48. *numer.* 5.

Examinatorū relatio cenſetur approbata ab oppoſitoribus inſtando pro collatione beneficij, *ibid.num.*10.

Examinatorum Grauamen ceſſare dicitur eo ipſo, quod omnes oppoſitores æqualiter fuerunt approbati, *deciſ.*48. *num.* 9. *& deciſ.* 111. *num.* 3. quod tamen *Decalara num.*4. *&* 5.

Examinatores Synodales ſi aliquem idoneum ad curata retulerunt ad ſimplicia talis relatio grauat, & reprobatus poteſt appellare, *deciſ. 43. num. 11.*
Examinatores ſub peccato mortali tenentur referre quis dignus, & quis dignior, *deciſ. 271. num. 4.*
Ad examinatores non ſpectat declarare quinam ſit dignus, vel dignior, ſed hoc ad Epiſcopum pertinet, *ibid. num. 5.*
Examinatorum relatio attendenda non eſt ſi detegitur erronea ex quo prius inhabilem, quẽ declararunt, & deinde poſt paucos dies contrarium retulerunt, & certum eſt intra tam breue tempus quis doctior effici nequit, *deciſ. 325. num. 2.*
Examinatorum prima relatio, quod non fuerit ritè facta ex quibus detegatur? *ibid. num. 3.*
Examinatorum relationi ſtandum eſt, *deciſ. 343. num. 12.*
Examinatores Vrbis iuxta caſuum contingentiã quis ſit dignus, & quis dignior referre conſueuerunt, *dec. 271. num. 6.*
Examinatores Vrbis quamuis iuxta ſolitum referant quis ſit dignus, & quis dignior non tamen ordinarius tenetur præeligere, quem ipſi digniorem renunciarunt, *ibid. num. 7.*
Examinatorum relatio præſefert probationem habilitatis reſpectu litterarum, *ibid. num. 8.*
Examinatorum vota an valeat ordinarius ordinare Notario in actu examinis per concurſum, vt ſolum circa approbationem, & reprobationem non vero circa prælationem ſcribat? *ibid. num. 11.*
Examinatorum vota poſtquam ſcripta ſunt cũ qualitate prælationis, ordinarius veriſimile non eſt, quod prohibere velit acta concurſus per extenſum exhiberi hoc enim iuſtitiæ repugnaret, ac Iuri partium quæſito præiudicaret magis ſuſpectum eius Iudicium redderetur, *ibidem num. 12.*
A mala Examinatorum relatione appellans ſi deinde inſtetit pro mandato de præſentando cenſetur approbando dictam relationem appellationi interpoſitæ renunciare, *deciſ. 111. num. 6.*
à mala relatione examinatorum appellans ſi ſtatim adijt Iudicem appellationis, & ſe examini obtulit non eſt ei imputandum, ſi ſtatim examinatus non fuit, *deciſ. 131. num. 1.*
à mala examinatorum relatione appellatio interpoſita reddit omnia inde geſta attentata, ſi fuit iudicialiter proceſſum, & ex quibus dicatur fuiſſe iudicialiter proceſſum? *deciſ. 361. num. 1.*
à mala Examinatorum relatione datur appellatio ſi fuit iudicialiter proceſſum, *ibid. num. 3.*
à mala relatione examinatorum appellatio eo magis venit admittenda, ſi concurrit grauamen, *ibidem num. 6.*
à mala relatione examinatorum appellatio interpoſita reddit omnia exinde geſta attentara, *deciſ. 459. num. 1.*
à mala examinatorum relatione datur appellatio ſuſpenſiua, quando agitur de beneficio ſimplici, *ibid. num. 2.*

EXCEPTIO

Exceptio ſapiens obiectum eſt cõcludenter probanda, *deciſ. 15. num. 42.*
Exceptio non operatur, vt in diſpoſitione comprehendantur ea, quæ alias non comprehenduntur, *dec. 37. num. 15.*
Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptuatis, *dec. 42. num. 3.*
Exceptionem ſuam reus probare tenetur, *deciſ. 47. num. 1.*
Exceptio quælibet etiam leuiſſima ſufficiens eſt ad repellendum teſtem contra Inſtrumentum *deciſ. 52. num. 4.*
Exceptio requirens altiorem indaginem in iudicio poſſeſſorio non eſt admittenda, *deciſ. 93. num. 98.*
Exceptio requirens altiorem indaginem non retardat immiſſionem in iudicio Saluiani, *deciſ. 337. num. 2. & dec. 385. num. 20.* ſed in Iudicio ordinario reijcienda venit, *deciſ. 454. num. 8.*
Exceptio quælibet etiam leuiſſima admittitur ad repellendos teſtes, contra Inſtrumentum deponentes, *dec. 157. num. 10.*
Præcipue, quando non ſunt Inſtrumentarij, & de tempore depoſitionis erant viui Teſtes inſtrumentarij, ac Notarius rogatus, qui de facili poterant examinari ſuper veritate contentorum in Inſtrumento, *ibid. num. 11.*
Exceptio illiquida executionem pacti in Inſtrumento Camerali obligatione munito contentu impedire nequit, *dec. 424. n. 3.*
Exceptio compenſationis, ſeù retentionis altiorem indaginem requirens admitti non debet ad retardandam executionem crediti liquidi, *dec. 412. num. 3.*
Exceptio compenſationis in Iudicio ſpolij non admittitur, *dec. 435. num. 5.*
Exceptio dominij, vel imputatior is fructuum non eſt admittenda in Iudicio Saluiani, *deciſ. 487. num. 4.*
Exceptio fideicommiſſi vide in verbo *fideicommiſſi exceptio.*
Exceptio irregularitatis, quando eſt turbida admittenda non eſt ad retardandam immiſſionem, & executionem ſubrogationis gratioſę, *dec. 402. num. 18.*
Exceptio Iuris tertij quo caſu non ſint admittenda? *dec. 333. num. 7.*
Exceptio Iuris tertij quamuis ſit excluſiua Iuris agentis allegari nequit, niſi ille tertius declaret, *dec. 483. num. 18.*
Exceptio melioramentorum non retardat immiſſionem fideicommiſſario, quando non ſunt probata, & fuit præſtita cautio de illis reficiendis facta liquidatione, *dec. 101. num. 3.*
Exceptio melioramentorum non impedit immiſſionem quoties cautio de illis reficiendis in caſu liquidationis præſtita fuit, *deciſ. 148. num. 1.*
Exceptio reſolutionis contractus in Iudicio manutentionis non admittitur, ſed illa ad petitorium reijcitur, *deciſ. 173. num. 10.*
Exceptio retentionis pro melioramentis cadit tantum ſuper re meliorata, *dec. 212. num. 7.*
Exceptio retentionis ex cauſa non æque priuilegiata reijcitur, *deciſ. 426. num. 12.*

Excep-

Digitized by Google

Exceptio ſpolij admittitur in quacumque cauſa *dec.* 107. *num.* 2.

Exceptio ſimulationis licet in Iudicio poſſeſſorio non admittatur, ſecus eſt vbi de ſimulatione clare conſtat, *dec.* 21. *num.* 25.

Exceptio ſimulationis, quando retardat manutentionem, & obligationem Cameralem vide in verbo *ſimulatio*.

Exceptio ſubreptionis non admittitur in Curia, propter facilem recurſum ad Principem, *deciſ.* 329. *num.* 37.

Exceptiones oppoſitæ in Iudicio poſſeſſorio ad petitorium reijciuntur, *dec.* 288. *num.* 23.

EXCESSVS

Exceſſum executionis allegans ſuper alijs bonis quam debitoris tenetur concludenter probare, *dec.* 147. *num.* 4.

Exceſſus in executione reſultat quoties facta apparet in re non comprehenſa in mandato, *dec.* 292. *num.* 2.

Exceſſus in executione non dicitur purgatus ſi omnia non fuerunt in priſtinum ſtatum reſtituta, *ibid. num.* 8.

Exceſſiua executio moderanda eſt, *ibid. num.* 9.

Exceſſus mandati, vt purgatus dicatur omnia in priſtinum ſunt reponenda, *deciſ.* 312. *num.* 8.
Et interim præſumendum eſt pro validitate executionis, *deciſ.* 147. *num.* 5.

Exceſſus, quando verſatur circa executionem in alijs bonis, quam debitoris, non autem in ſententia, vel in mandato ſubſtinetur pro ſumma debita ſuper bonis veri debitoris nec tota corruit, ſed reducitur, *ibid. num.* 11.

Exceſſus non præſumitur, ſed eſt concludenter probandus ab allegante, *dec.* 414. *num.* 5.

EXCOMMVNICATIO

Excommunicatio non datur contra Vniuerſitatem, ſed eius loco interdictum, *deciſ.* 136. *num.* 5.

Excommunicationis pœna ideo mulctatur recurrens ad Iudices Laicos, nam per huiuſmodi recurſus non ſolum pars, contra quam recurritur, ſed ipſe Deus, & Sedes Apoſtolica offenditur, *deciſ.* 310. *num.* 3.

EXECVTIO

Executio vigore vnius Inſtrumenti retardari nequit per exceptionem non implementi pacti, ſiue conuentionis contentæ in ſeparato Inſtrumento, *dec.* 70. *num.* 2.

Executio fieri poteſt pro tota ſumma contra eũ, qui facultatem habet ſoluendi ratam debiti in tot bonis, ſi dicta facultate nuſquam vſus eſt, *ibid. num.* 3.
Præcipue, quando pecuniæ ſunt in obligatione & bona in ſolutione, *ibid. num.* 4.

Executio fieri permittitur etiam in die feriata pro contentis in ſententia, *dec.* 84. *num.* 4.

Executio noua ex integro fieri poteſt, & expediri nouum mandatum vigore clauſulæ, *qui ad legitimam*, *ibidem num.* 5.
De executione legitimæ citationis, vt conſtare dicatur quænam requirantur? *deciſ.* 100. *nu.* 10. *&* 11.

Executio facta poſt præſentatam inhibitionem, & ſuperſeſſoriam eſt nulla, & attentata, *deciſ.* 134. *num.* 1.

Executio fieri ſolet iuxta quotidianam praxim ſuper re maioris valoris pro debito minoris quantitatis, *dec.* 143. *num.* 3.

Executio facta ſuper alijs bonis, quàm debitoris eſt exceſſiua, & reuocanda, *deciſ.* 147. *nu.* 1.

Executio facta vigore mandati corruit cum omnibus inde ſecutis corruente mandato, *deciſ.* 256. *num.* 12.

Executio facta ſuper bonis poſſeſſis à Clerico cõmuniter cum laicis vigore mandati à Iudice laico relaxati, remanet nulla etiam reſpectu laicorum, *ibid. num.* 1. *&* 3.

Executio, quando eſt nulla, tunc poſſeſſor non dicitur eius poſſeſſione priuatus, nec habitus pro ſpoliato, *dec.* 282. *num.* 4.

Executio facta à lege manutentionem non impedit; quæmadmodum eam impedit executio facta ab homine, *dec.* 295. *num.* 1. *& deciſ.* 129. *num.* 1.

Executio attentata ſubſtineri nequit tanto magis, quando is qui executionem paſſus eſt appellauit, *deciſ.* 299. *nu.* 3.

Executio facta ab homine ex quibus excludatur *deciſ.* 295. *num.* 2.

Executio dicitur facta ab homine, quando ſpecifice; ac nominatim præceſſit petitio partis ſubſecuta Iudicis conceſſione, ex quibus voluntas vtrinſque concurrit expreſſa in inſtantia ſiue citatione, *deciſ.* 329. *num.* 3.

Executio nulliter facta, ſi fuit conſumata, tunc is ad cuius inſtantiam facta fuit tenetur ad dãna, & intereſſe, *deciſ.* 386. *num.* 1.

Executio Iudicis à quo quando eſt iniuſta poteſt per Iudicem ad quem reuocari etiam per viã attentatorum, *deciſ.* 400. *num.* 7.

Executio crediti liquidi non retardatur per exceptionem compenſationis altiorem indigẽ requirentis, *deciſ.* 412. *num.* 3.

Executio pro debitis fieri prohibetur pẽdentibus ferijs, nam decretum feriarum loquitur de huiuſmodi executionibus, non autem de immiſſione, quæ hæredi conceditur in bonis hæreditarijs, *deciſ.* 414. *num.* 4.

Executio mandati contra bona hæreditaria relaxati fit contra bona propria hæredis de bonis hæreditarijs rationem non reddentis, *deciſ.* 377. *nu.* 1. *&* 11. vbi refertur ſtylus relaxandi mandata contra perſonas, & bona propria hæredum.

Executio obligationis Cameralis non retardatur per exceptionem illiquidam *deciſ.* 424. *num.* 3. & vide in verbo *obligatio Cameralis*.

Executio rei iudicatæ neqnaquam impediri poteſt à tertio, *deciſ.* 147. *num.* 16.

Executio rei iudicatæ ſi fuit commiſſa Iudici de partibus, cui poſtea fuit preſentata inhibitio vigore reſtitutionis in integrum, debet abſtinere ab vlteriori proceſſu, cum ad hunc effectum ſufficiat de hoc poſſe dubitari, *deciſ.* 284 *num.* 6.

Executionem ſententiæ, qui nequit impedire ita nec tenetur temere litigare, & malam cauſam tueri, ſed potius tenetur bonam fidem agnoſcere, *dec.* 69. *num.* 15. *&* 16.

Executio ſententiæ poſt interpoſitam appellationem eſt attentata, *dec.* 100. *nu.* 4.

Exe-

Digitized by Google

Executio primæ ſententiæ vigore obligationis Cameralis durat donec contra eam veniant tres ſententiæ conformes, *dec.293. num.11.*

Executio ſententiæ, quod fuerit facto hominis ex quibus circumſtantijs eliciatur? *deciſ. 329. num.2.*

Executio ſententiarum in partibus latarum, quando cauſa appellationis fuit ad curiam deuoluta præſeruata remanet in Curia, neque Iudices de partibus abſque noua commiſſione ingerere ſe poſſunt, *dec.344.num.2.*

Executio ſententiæ facta nondum pendente termino ad appellandum, ſed poſt interpoſitam appellationem eſt nulla, & attentata, *deciſ.365. num.4.*

Executio ſententiæ cum non habeat certam formam de ſui natura determinatam, ſed nunc fiat vno modo, nunc alio ſufficit aliquid fuiſſe peractum de executione ſententiæ, vt executio dicatur facta, *dec.329.num.4.*

Executio ſententiæ factum hominis requirit, quando non agitur de recuperatione, ſeu iudiciali conſignatione fructuum, *ibid.num.10.*

Executio ſententiæ in totum dicitur facta ſi in aliquo fuit executa, *ibid.num.23.*

Executio ſententiæ in iudicatum tranſactæ, vt per viam manutentionis retractetur non ſufficit ſuſpicio iniuſtitiæ, vel nullitatis, ſed euidens & notoria eius probatio requiritur, *ibid. num.30.*

Amplia præſertim, quando agitur de ſententia lata de voto Rotæ, nam alias omnis Iudiciorum ordo ſubuerteretur, *ibidem num.31.*

Executio ſententiarum facta à Iudice primæ inſtantiæ eſt nulla ex defectu Iuriſdictionis cum penes vltimum Iudicem, qui ſententias confirmauit poteſtas exequendi reſideat, quia executio non petitur à ſententia confirmata, ſed ex ſententia confirmante, *dec.344.nu.1.*

Executio ſententiæ latæ ſuper reintegratione impediri nequit ſub prætextu alicuius fideicommiſſi prætenſi ſuper re ad quam fuit conceſſa reintegratio ſi lis ſuper fideicōmiſſo pendet indeciſa, *deciſ.432.num.7.*

Executio ſententiæ facta intra decem dies ad appellandum non ſubſtinetur, *dec.498.nu.14.*

Intellige, quando cauſa de ſui natura eſt appellabilis, ſecus è contra, *ibid.num.15.*

Executio exceſſiua vide in verbo *Exceſſus*.

In executione ſeruandus eſt ordo *l. à Diu. Pio §. in venditione ff. de ſententia, & reiudicat dec.70 num.10.*

Fallit, quando fuit renunciatum omnibus beneficijs cum Iuramento, nec locum habet in obligatione Camerali, *ibid.num.11.*

Bonam executionem capta fuiſſe propria debitoris ex quibus probetur? *deciſ.184.num.2.*

Bona in executionem capta ſi non probentur ſpectare ad tertium tunc in executione ad vlteriora eſt pręcedendum tanquam propria debitoris, *idem num.10.*

EXECVTIVA VIA

Vide in verbo *Via executiua*.

EXECVTIVE

Executiue non eſt procedendum contra habentem partem titulum, *dec.103. num.14.*

Executiue contra tertium, quo caſu procedi poſſit? *dec.147.num.14.*

Executiue contra tertium poſſeſſorem procedi nequit, *deciſ.199.num.1.*

Executiue, vt contra tertium poſſeſſorem pro doto procedi valeat, requiritur quod res pro dote tacite, vel expreſſe ſit obligata, quodque à debitore fuerit poſſeſſa, *ibid.nu.2.* & an concluſio procedat in re ſubrogata? vide *num. 13 & 15.*

Executiue procedi poteſt contra obligatum in forma Cameræ pro omnibus prouenientibus ex natura contractus, & obligationis, *dec.253 num.2.*

Præſertim, quando agitur actione ex ſtipulatu ob contrauentionem eius promiſſioni de nō contraueniendo, *ibid. num.3.*

Executiue Rota procedit, quando cauſa reperitur commiſſa cum facultatibus A. C. *deciſ. 316.num.13.*

Executiue procedi nequit contra prouiſum ab ordinario, ſi poſſidet, & nititur etiam prouiſione apoſtolica tanquam de reſeruato, ſed via ordinaria agendum eſt, *dec.425.nu.1.*

EXECVTIVVM

In iudicio executiuo non admittuntur quæ interpetratione egent, *deciſ.103.num.21.*

EXECVTOR

Executor præſumitur ſe extraiudicialiter informaſſe, *dec.118. num.6.*

Pro Executoris ſententia ſtante lapſu tēporis præſumitur, *dec.127.num.12. Declara num.13.*

Executori atteſtanti ſe ſuper bonis debitoris executionem feciſſe creditur, *dec.147.num.6.*

Executori atteſtanti de re concernente eius officium creditur, *ibid.num.7.*

Secus eſt, ſi executor extra concernentia ſuum officium atteſtatur, *ibid.num.8.*

Executor primus pronuncians litteras Apoſtolicas non eſſe exequendas vti ſubreptitias non poteſt adiri ſecundus, qui ſolum intelligitur datus in caſu negligentiæ primi, ſed eſt appellandum ad Superiorem, *dec.168.num.20.*

Executori creditur non ſolum quoad executionem, ſed etiam quod bona ſint illius, contra quem fit executio, *deciſ.184.num.1.*

Executor non debet præcipitanter ad executionem procedere, *deciſ.229.num.12.*

Executor litterarum apoſtolicarum ritè, & rectè procedit non obſtante pendentia litis ſuper eodem beneficio coram alio Iudice, ſi fuit talis pendentia litis Papæ narrata, & nihilominus fuit deputatus, *deciſ.421.nu.6.*

Executor litterarū Apoſtolicarum nulliter procedit non citato intereſſe habente, *deciſ. 425. num.2.*

Declara procedere, quando poſſidet, vel executioni ſe opponit, alias nec ipſum citare, nec litteras in forma iudicij iuſtificare opus eſt, & limitatio adducta à Felino quo caſu procedat *ibidem num.3. & 4.*

Executor litterarum Apoſtolicarum nequit executiue procedere contra prouiſum ab ordinario ſi poſſidet, & docet ſaltim de titulo, colorato per exhibitionem collationis, *deciſ. 229. num.5.*

Digitized by Google

Executor litterarum apoſtolicarum à cuius ſententia fuit appellatum nequit ad executionem procedere poſtquam cauſa coram alio Iudice eſt introducta, *decif.* 248. *num.*6.

Executor litterarum apoſtolicarum dicitur mixtus ſtantibus clauſulis *vocatis vocandis, & Amoto, decif.*229.*nu.* 2.

Intellige quando adeſt poſſeſſor *num.*14.

Executor litterarum apoſtolicarum cum clauſula, *verificato in primis, & ante omnia Inrepatronatus &c.* dicitur mixtus, *dec.* 248. *num.*2.

Executor efficitur mixtus ſtante clauſula *Amoto* in litteris apposita, adeo vt iudicialiter procedere debeat, *decif.* 118.*num.*4.

Declara procedere, quando in poſſeſſione beneficij adeſt intruſus, ſecus vero quando poſſeſſio eſt vacans, tunc enim executor poteſt extraiudicialiter adexecutionem procedere, *decif.* 118.*num.*5.

Executor mixtus efficitur ſtante clauſula *vocatis* ſiue illa ſit apposita in diſpoſitiuis, ſiue in executiuis, *decif.*229. *num.*4.

Executor mixtus tenetur aſſumere partes Iudicis, & citato poſſeſſore cognoſcere, *decif.* 228 *num.*3. quod amplia procedere *num.* 5.

à ſententia mixti executoris datur appellatio, *dec.*229.*num.*1. & 14.

Executor mandati de manutenendo non poteſt deueniri ad relaxationẽ mãdati executiui, ſed tenetur illud parti intimare, qua intimatione facta redeundum eſt ad Rotam, quæ ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione relaxat mandatum executiuum non docto de paritione, *decif.* 168. *num.* 1. & plura exempla adducuntur *num.* 4.5.6. & 9.

Executor mandati rotalis debet ſolum intimare, & facta intimatione, niſi intimatus paruerit teneatur ad Rotam negotium remittere, *dec.*242, *num.*12.

Executor mandati de manutenendo procedens ad captionem pignorum excedit, *dec.* 292. *num.*3.

Executor mandati de manutenendo non poteſt relaxare mandatum executiuum, alias dicitur excedere fines facultatis, *dec.* 299. *num.*1.

Et debet ſolum ſe continere in nudo miniſterio ſibi commiſſo exequendi alias per ipſum geſta ex defectu Iuriſdictionis nulla ſunt, & inualida, *ibid.nu.*2.

Executores plures, quando fuerunt deputati pro executione mandati de manutenendo, & ſimilium tunc ſecundus non poteſt procedere inchoato proceſſu coram primo, *decif.* 168. *num.*18.

Niſi detur negligentia primi executoris *num.* 19.

Executores litterarum executorialium de ſtylo Rotæ executionem facere non poſſunt, ſed tantum debent illas intimare, ac poſtea reproducere, ac ad Rotam remittere, *decif.* 299. *num.*4.

EXECVTORIALES

Executoriales litteræ habent tacitam conditionẽ ſi condemnatus non paruerit abſq; iuſta cauſa, quod conſtare non dicitur antequam ſeruatis quatuor terminis fuerit declaratum per Rotam conſtare de paritione, *decif.*242.*nu.*13.

Ante decretum relaxationis executorialium præcedere debet aliud decretũ niſi infra tres, *dec.*82.*num.*13.

Executoriales pro legitima intimatione debent prius parti intimari, *dec.*136.*num.*1.

De paritione litterarum executorialium quotiesdoctum non fuit ſeruari ſolent quatuor termini ad docendum de paritione, *ibidem num.*2.

EXEMPLVM

Exemplum ex ſcripturis authenticis extractum nempè à ſiſa non ſubſcripta, nec authentica fidem non meretur, *decif.*198.*num.*5.

Secus vero, quando exemplum eſt extractum ab ipſo originali quo caſu adminicula non ſufficiunt, *ibid.num.*6.

Exempla diuerſa teſtamenti ſi exhibentur, & in vno non eſt diſpoſitum, quod reperitur in alio, tunc tollitur fides vtriuſque, *dec.* 214. *num.*10.

EXEMPTIO

Exemptio ampliſſima ex priuilegiis ſummorũ Pontificum eſt conceſſa Monaſterio Montis Virginis nedum quoad Monaſteria eiuſque membra, ac vaſſallos & inſeruientes, ſed etiam in quocunque loco exiſtant eximuntur à Iuriſdictione quorumcunque ordinariorũ, *decif.*12.*nu* 23.

Exemptio competens Clerico de Iure ſuffragatur omnibus eius famulis, ſine quibus commode priuilegio clericali vti non poteſt, *decif.*200.*num.*11.

Exemptio à quarta funeralium vide in verbo *Quarta funeralis*.

Exemptio Monaſterii à Iuriſdictione Epiſcopi vide in verbo *Monaſterium*.

EXHEREDATIO

Exheredationis timor metui mortis æquiparatur, *dec.* 27.*num.*13.

EXHIBITIO, *& Exhibere.*

Ad exhibendum ſcripturam penes publicum officialem exiſtentem duo ſunt neceſſaria nẽpe exiſtentia ſcripturæ, & intereſſe exhiberepetentis, *dec.*271. *nu.*1.

ad exhibendum Inſtrumenta ceſſionis nequit cedens compelli, ſed ſufficit illius indicatio quoties de veritate ceſſionis non dubitatur, nec creditor ceſſus debitum negat, *decif.* 423. *num.*12.

EXISTENTIA

Non exiſtentia bonorum liberorum probanda non eſt à muliere agente contra poſſeſſorem bonorum fideicommiſſi pro conſtitutione dotis, ſecus vero quando poſſidet, & conuenitur, *decif.*228. *num.* 14.

De non exiſtentia Bonorum liberorum ex quibus conſtare dicatur? *ibid.num.*16.

Exiſtentia bonorum liberorum tempore reſtitutionis dotis ex quibus probetur? *decif.* 262. *num* 2.

Non exiſtentia bonorum liberorum probanda eſt à muliere agente pro reſtitutione ſuæ dotis contra bona fideicommiſſi ſi poſſidet, *ibid. num.*7.

Exiſtentia ſcripturæ ex quibus probetur? *decif.* 271.*num.*2.

Exiſtentia alicuius libri, ſeu ſcripturæ probata penes publicum officialem, præſumitur quod penes ipſum poſtea exiſtat, *ibid.nu.3.*

EXPECTATIVA

Expectatiuæ dicuntur gratiæ incertæ, *decif. 233. num.12.*

EXPEDITOR

Expeditor tenetur quoties opus eſt diligentias in expediendo reiterare, *dec.92.num.11.*

EXPENSAE

Expenſæ litis de iure reficiendæ ſunt victori, *decif.390.num.2.*

Expenſæ litis pro obtinenda manutentione reficiendæ ſunt ei, qui nulliter, & iniuſtè fuit à poſſeſſione eiectus. *ibid.390. nu.4.*

Expenſæ factæ pro reaptatione rei fideicommiſſariæ refici debent à fideicommiſſario, *dec.293 num.9.*

Expenſæ in materia recurſuum ad Indices laicos reficiendæ ſunt à recurrente, vide materiam in verbo, *Recurrens ad Iudices laicos*, & in verbo, *Clauſula Refectis expenſis.*

Expenſæ an ſint reficiendæ ſpoliatori? vide in verbo, *Spoliator.*

Expenſas ſubire tenetur appellatus, ſi vtitur actis per appellantem tranſportatis, *decif. 482. num.1.*

Et ex quibus vſus actorum reſultet? *ibid.num. 2. & 3.*

Ad expenſas Iudicij moti per prædeceſſorem ſucceſſor regulariter non tenetur, *decif. 432. num. 8. Intellige* vt *num.9.*

Expenſas probationis facere debet, qui probatione indiget, *decif.193.num.9.*

Cautio de reficiendis expenſis, vide in verbo, *Cautio.*

EXPRESSIO.

Expreſſio falſa gratiam nullam reddit, *decif.145. num.7.*

EXPRESSVM.

Expreſſum ſatis dicitur, quod ab expreſſo reſultat, *dec.201. num.11.*

EXTENSIO.

Extenſio facta cenſetur cum eiuſdem qualitatibus diſpoſitionis extenſæ, *decif.273. num. 12.*

EXTINCTIO.

Extinctio cenſus fieri poteſt ab Eccleſia abſque beneplacito Apoſtolico, cum ſit actus neceſſarius, *dec.109.num.8.*

Extinctio debiti pupilli fieri nequit à Tutore nomine proprio, *ibid.num.12. Declara num.13.*

Extinctio Cenſus per aſſignationem bonorum non inducitur, niſi probetur effectuata, prout ab allegante probanda eſt, & contrarium ex quibus præſumatur? *decif. 247. numer. 21. & 22.*

EXTRACTIO.

Extractio actorum mortuo actuario fieri debet à ſucceſſore in officio, *decif.71. num.9.*

F.

FACTVM.

Facti veritas etiam ex actu nullo deſumitur, *decif.18.num.6.*

Factum proprium nemo impugnare valet, *dec. 50.num.19.*

Factum prævalet verbis, *dec. 106. num. 6. & dec. 151.nu.11.*

Factum particularium allegari nequit in concurſu partis longe maioris, *dec.200. numer.10.*

Factum magis quam verba eſt attendendum, *decif.269.num.10.*

Factum ſolum exactionis attenditur in Iudicio manutentionis, donec in petitorio diſcutiatur an ſoluens teneatur necne? *decif. 338. num.1.*

Pro facto tunc habetur, quod fieri debet, *dec. 350.num.20.*

FACVLTAS.

Facultas alienandi bona fideicommiſſi quando eſt conceſſa à fideicommittente pro dotandis fœminis, tunc actione directa agi poteſt contra eius bona, & non ſubſidiaria, *Auth.res quæ, dec.159. nu.6.*

Declara huiuſmodi diſpoſitionem intelligi quatenus fœminæ aliunde dotari non poſſint, ſiue diſpoſitio ſit facta in vltima voluntate ſiue in fideicommiſſo conuentionali facto in contractu, *ibid.num.7. & 8.*

Facultas alienandi bona fideicommiſſi eo facilius intelligitur in ſubſidium deficientibus bonis liberis quoties fideicommittens mandauit bona conſeruari in agnatione; alias enim ſi extantibus bonis liberis alienari poſſint non conſeruarentur in agnatione, & de facili exhauriretur fideicommiſſum, *ibidem num.9.*

Facultas data à Fideicommittente de alienando ſiue hypothecando bona fideicommiſſi ex cauſa dotis intelligitur in ſubſidium deficientibus ſcilicet bonis liberis, *decif.262. nu. 1.*

Et exiſtentia bonorum liberorum tempore reſtitutionis dotis ex quibus probetur? *ibidem num.2.*

Reliqua circa facultatem, & licentiam alienandi bona fideicommiſſi, vide materiam in verbo *Licentia alienandi.*

Facultas procedendi ſingulis diebus non obſtantibus ferijs non includit dies prohibitos in honorem Dei, *deci.64. num.10.*

Facultas nunquam data cenſetur actum aliquem faciendi, per quem mandans incidat in pœnam, vel delictum committat, *decif. 221. num.9.*

Facultas in prima commiſſione tributa cenſetur repetita in commiſſione dependenti, *decif. 226. num.16.*

Facultas circa modum procedendi in commiſſione adiecta in prima parte, licet in ſecunda, de qua Papa reſcripſit non legatur repetita, tamen in clauſulis reſpicientibus ordinatoria iudicij; nempe modum citandi, & dies procedendi intrat præſumptio repetitionis, *decif. 247. num.1. Amplia num.3.*

Quicquid ſit de hoc in clauſulis reſpicientibus merita negotij, & deciſorium cauſæ, *ibidem num.2.*

Facultas data nihil operatur, niſi ad actum reducatur, *dec. 356. num.3.*

Facultas non reducta ad actum non impedit quos

quin is, contra quem exerceri poteſt debeat agere dicta facultate non obſtante, *deciſ.* 399. *num.* 9.

Facultas capiendi poſſeſſionem propria anthoritate reſultat ex clauſula, *omni meliori modo* adiecta in teſtamento, *deciſ.* 73. *num.* 5.

Facultas capiendi pecunias ad cambium vide in verbo *Cambium*.

Facultas alienandi feudum, vide In verbo, *Feudum*, & in verbo, *Princeps*.

Facultas inſtituendi an valeat ſubdelegari? vide in verbo, *Inſtituere*.

Facultas conceſſa hæredi à teſtatore eligendi ad hæreditatem vnum, aut alterum ex pluribus, vide materiam in verbo, *Electio ad hæreditatem*, & in verbo, *Hæres*.

FALSA.

Falſa cauſa ſiue ſcienter, ſiue ignoranter expreſſa contractum vitiat ipſo iure, & conſenſum excludit, & *deciſ.* 11. *num.* 15.

Falſa expreſſio gratiam nullam reddit, *dec.* 146. *num.* 7.

Falſa demonſtratio non vitiat diſpoſitionem, *dec.* 272. *num.* 3.

Falſa demonſtratio legatum non vitiat, *dec.* 481. *num.* 7.

Item nec falſa cauſa niſi fuerit adiecta per viam conditionis, *ibidem num.* 4.

Falſa demonſtratio ſiue cauſa quando teſtator alias legaturus non fuiſſet vitiat legatum ſaltim ope exceptionis, *ibid. num.* 19.

Item vitiat ſi teſtator ſe non debere ignorabat. *Declara* ad hunc effectum eſſe inſpiciendum an teſtator voluerit debitum agnoſcere, an verò liberalitate vti, *ibid. num.* 20.

Falſa demonſtratio, circa titulum acquiſitionis non nocet quando conſtat de certo corpore, *dec.* 490. *num.* 8.

FAMA.

Fama tollitur per actus contrarios, *deciſ.* 35. *num.* 20.

Fama non probatur antiquà niſi ſit completa ante motam litem, *dec.* 54. *nu.* 32.

Fama vt probata dicatur quomodo teſtes deponere debeant? *deciſ.* 471. *num.* 5.

FAMILIA.

Familia non ſolum effectiua, ſed etiam contentiua à Teſtatore ad fideicommiſſum vocata, cū ad probandam qualitatem ſucceſſibilem, ſatis eſt probare ſe eſſe de familia, *deciſ.* 309. *num.* 6. & 7.

Familia non ſolum effectiua, ſed etiam contentiua quando eſt ad fideicommiſſum vocata, tunc ſufficit probatio deſcendentiæ in genere ex conſanguineis fideicommittentis, *dec.* 349. *num.* 11.

Familia effectiua, & contentiua vtraque eſt ipſius defuncti, *deciſ.* 371. *num.* 21.

Omnes de familia per coniugium, vel per aggregationem veniūt appellatione domus teſtatoris, *deciſ.* 43. *num.* 4.

Præſertim quando aggregatio eſt facta ab ipſo teſtatore, *ibid. num.* 5.

Familiarum agnationē conſeruari Reipublicæ plurimum intereſt, *deciſ.* 371. *num.* 20.

Familiam patris filia ſequitur, *deciſ.* 43. *num.* 6. *Pontingerij*

FAMILIARITAS.

Familiaritas Epiſcopi ad effectum validitatis eius prouiſionis, non autem reſeruationis nō eget tam exacta probatione *dec.* 354. *nu.* 8.

Familiaritatis probatio quænam ſufficiens dicatur ad effectum elidendi contrariam probationem? *ibidem num.* 9.

FASCICVLVS.

Faſciculus mutilatus actorum nihil probat, *deciſ.* 71. *num.* 3.

FATALIA.

Fatalia poſtquam ſunt lapſa, & deſerta appellatio ſententia lata à Iudice ad quem eſt nulla, *deciſ.* 106. *num.* 1.

Fatalia ſi per plures annos non fuerunt prorogata, tunc ſententia lata illis non prorogatis nulla eſt, *dec.* 121. *num.* 1.

FAVOR.

Fauor piæ cauſæ vbi Teſtatoris voluntas deficit non attenditur in materia ſubſtitutionis, *dec.* 488 *num.* 12.

FELIN. *in cap. Dudum ſub num.* 25. *de præſumpt.* quo caſu procedat, & loquatur? *deciſ.* 425. *num.* 5.

FEVDALIS CAVSA.

Feudalis cauſa cognoſcitur in conſilio Regio. *dec.* 167. *num.* 1.

Feudalitatis qualitas ex quibus excludatur? *deciſ.* 385. *nu.* 5.

FEVDATARIVS.

Feudatario ſi ſit à lege permiſſum alienare intelligitur de iure, quod ipſe habet, *deciſ.* 166. *num.* 16.

FEVDVM.

Feudum alienandi facultas ſi ſit à Principe conceſſa intelligitur cum ſuppoſito, quod dominium feudi exiſtat penes alienantem, non autem ſit ſit penes alium, *ibidem num.* 14. & 15. *Declara num.* 17.

Feudum abſque Regis aſſenſu non poteſt fideicommiſſo ſubiici, *ibidem num.* 3.

Feudum quando alienatur cum regio aſſenſu prætium non remanet feudale, ſed demaniale, & proprium ipſius alienantis, *ibidem nu.* 4.

Feudum quemadmodum fideicommiſſo ſubiici, & alienari nequit, ita fideicommiſſarius, nec ad feudum, nec ad illius pretium agere poteſt, *ibid. num.* 5.

FICTIO.

Fictio non cadit ſuper impoſſibili, *deciſ.* 199. *num.* 12.

Fictio in caſu ficto idem operatur, quod veritas in caſu vero, quod tamen declara procedere quando caſus fictus non concurrit cum caſu vero, *dec.* 326. *num.* 20.

Secus vero quando ſumus in concurſu caſus veri cum ficto, tūc caſus verus ſemper præfertur, *ibid. num.* 21.

FIDEICOMMISSARIVS.

Fideicommiſſarius poteſt præueniendo caſum fideicommiſſi agere, & declarari facere ad ſui fauorem eueniente conditione fideicommiſſi, *deciſ.* 38. *num.* 2.

Fideicommiſſarius ad impediendam immiſſionem hæredi hæredis grauati probare tenetur identitatem bonorum fideicommiſſi, nec

Digitized by Google

ſufficit probatio æquiuoca, *dec.55. num.1.*

Fideicommiſſarius eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti, ſi poſſidet, & eſt paratus docere de iure ſuo, *deciſ.73.num.2.*

Fideicommiſſarius ad hoc vt dicatur legitimè, & non vitioſè poſſidere capere debet de manu hæredis, *ibidem num.3.*

Limita non procedere quando fideicommiſſarius facultatem habet capiendi poſſeſſionem propria authoritate, *ibid.num.4.*

Fideicommiſſarius nõ dicitur legitimus contradictor, quando hæredi cõpetunt detractiones, *ibid.num.6.*

Fideicommiſſarius licet poſſideat non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ex cauſa æris alieni fideicommittentis, *deciſ.110.num.2.*

Fideicommiſſarius tenetur capere de manu hæredis, cui interim nõ eſt retardanda immiſſio, *deciſ.190.num.2.*

Fideicommiſſarius vltimus poteſt abſque pœna caducitatis alienare, *deciſ.221. num.27.*

Fideicommiſſarius allegans credita hæredis grauati eſſe cũ alienationibus ab eo factis compenſanda alienationes probare tenetur, *deciſ. 225.nu.6.*

Fideicommiſſarius tenetur reficere expenſas factas pro reapatione rei fideicommiſſariæ, *deciſ.293.num 9.*

Fideicommiſſatius probare tenetur rem, ſuper qua immiſſionem petit eſſe fidicicommiſſariam, *dec.306.num.6.*

Fideicommiſſarius docere tenetur detractiones per grauatum prætenſas fuiſſe conſumptas alias non datur ei immiſſio ex remedio *l. final. C.de edict. Diu.Adrian. tollend. deciſ.321.num.29.*

Fideicommiſſarius tenetur ad ſolutionem fructuum cenſus impoſiti ad commodum fideicommiſſi, *dec.479.num.2.*

Fideicommiſſarius vindicare poteſt bona fideicommiſſi contra prohibitionem Teſtatoris alienata, quamuis in alienante non concurrat ſcientia prohibitionis, *dec.484. numer. 16.*

Fideicommiſſario, qui ad duo fideicommiſſa erat vocatus ſi ſit relictum legatum vſusfructus, ſi non valet reſpectu vnius fideicommiſſi ſubſtinetur ex alio, *dec. 170. num.4.*

Fideicommiſſario ad fideicommiſſum vocato in caſu obitus grauati ſine filijs non eſt deneganda immiſſio ſequuto dicto obitu, ac probata poſſeſſione defuncti, dum vixit rei, ſuper qua petitur immiſſio, *deciſ.426. num.2.*

Fideicommiſſario quando obſtet tranſactio facta ab hæredе grauato? vide in verbo, *tranſactio.*

Fideicõmiſſario datur immiſſio in bonis ſubrogatis loco bonorum fideicõmiſſariorũ alienatorum ita lege diſponente, *deciſ.199. num.14.*

Fideicommiſſario concedenda eſt immiſſio in vim *l.final. C.de edict. Diu. Adrian. tollend. deciſ. 340. nu.4.*

Fideicommiſſario non eſt retardanda immiſſio, quando legitimæ detractio redditur turbida *dec.349.nu.10.*

Fideicommiſſario non eſt retardanda immiſſio per exceptionem melioramentorum, quando non ſunt probata, & fuit præſtita cautio de illis reficiendis facta liquidatione, *deciſ. 102. nu. 3.*

Fideicõmiſſario non retardatur immiſſio, ob detractiones requirentes altiorem indaginem, *dec.205. num.1.*

Fideicommiſſario datur immiſſio nulla habita ratione detractionum prius conſumptarum, *deciſ.205.num.9.& dec.232.num.1.*

Fideicommiſſario non retardatur immiſſio ob detractionẽ legitimæ, ſi eius creditum redditur illiquidum, *deciſ.484. num.4.*

Fideicommiſſario non eſt retardanda immiſſio ob detractions illiquidas, *deciſ. 352. num.14.*

Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio conſtito de purificatione fideicommiſſi ad eius fauorem, necnon de identitate bonorum, *deciſ.418.num.1.& 3.*

Fideicommiſſario denegatur immiſſio, donec creditum hæredis grauati ſoluatur, ſi nõ conſtat an aliquid pro ipſo remanſurum ſit ex bonis fideicommiſſi, *deciſ.266. num.6.*

Fideicommiſſario denegatur immiſſio quoties alienatio proceſſit ex cauſa neceſſaria, *dec.24. num.1.*

Fideicommiſſario immiſſionem petenti ex remedio *leg.final.C.de edict.Diu.Adrian.tollend.* obſtant detractiones legitimæ, & Trebellianicæ, *dec 306.nu.1.*

Et pro exoluendo ære-alieno fideicommittentis bona fideicommiſſi alienari valent, *ibidem num. 2.*

FIDEICOMMISSVM.

Fideicommiſſum inductum in caſu confiſcationis non extenditur ad caſum obitus, *dec. 43. numer.9.*

Fideicommiſſum inſtituens prout in teſtamento patris reſpectu ſubſtitutionum dicitur nouum fideicommiſſum facere cum eiſdẽ ſubſtitutionibus contentis in teſtamento paterno *dec.162.num.1.*

Et virtute approbationis, & confirmationis reſultat, quod ſubſtitutiones contentæ in teſtamento paterno intelligantur ſcriptæ, & repetitæ de verbo ad verbum in teſtamento filij, *ibidem num.2.*

Fideicommiſſum inſtitutum à Teſtatore pro conſeruatione agnationis adhuc viget etiamſi fœminæ, non exiſtant, *ibid. nu.8.*

Fideicommiſſum ſi ſit conſtiturum in teſtamẽto filij habita relatione quoad inſtitutiones ad teſtamentum patris, talis relatio cum ſit pinguis, & ampla amplectitur omnes ſubſtitutiones contentas in teſtamento relato, *dec. 219. num.2.*

Et quando eſt concepta per orationem ſeparatã reſtrictionem non permittit, ſed omnes ſubſtitutionum caſus in teſtamento relato comprehenſos repetit, *ibid. num.3.& 4.*

Fideicommiſſum tàm in caſu obitus cum filiis, quàm etiam obitus ſine filijs inductum cenſetur concurrente præſumpta dilectione teſtatoris erga filios vocatos, & identitate rationis inter caſum obitus cum filijs, vel ſine filijs, *ibidem num.6.*

Fidei-

Fideicommiſſum viuente grauato, ad quod eius filij ſunt vocati nõ expirat licet ſine filijs poſtea decedat, quia donec adeſt ſpes procreationis filiorum manet fideicommiſſum ad fauorem eorumdem quatenus naſcantur, dec. 221. num. 1.

Fideicommiſſum in caſu alienationis ſtatim ſequuta alienatione purificatum dicitur ad fauorem ſucceſſiuè vocatorum, deciſ. 214. nu. 7.

Fideicommiſſum reciprocum conſtitutum in donatione comprehendit tantum bona ad donantes ſpectantia tempore donationis, deciſ. 262. num. 4.

Fideicommiſſum non debetur ex teſtamento, in quo filius eſt ignoranter præteritus, dec. 290. num. 1.

Ad Fideicommiſſum quando eſt vocata non ſolum familia effectiua, ſed etiam contentiua ſunc ſufficit probatio deſcendentiæ in genere ex conſanguineis fideicommittentis, deciſ. 149 num. 1.

Fideicommiſſum an valeat à minore inſtitui per viam contractus? vide in verbo, Minor.

Fideicõmiſſum purificatur per ingreſſum Religionis, dec. 492. numer. 18.

Declara procedere, vel quando Monaſterium fuit à Teſtatore excluſum, vel quando Teſtator voluit bona conſeruari in familia, ibidem, num. 19.

Fideicommiſſum conditionale ſine coniecturis non tranſmittitur, dec. 258. num. 18.

Nec tranſmiſſio repreſentationem admittit, niſi quando ex vrgentiſſimis coniecturis de fideicommiſſo perpetuo, & ſucceſſiuo appareat, ibidem num. 19.

Fideicommiſſum conditionale prædecedente ſubſtituto, antequam illud purificetur caducatur nec tranſmitti poteſt, dec. 326. num. 1.

Fideicommiſſum relictum ſub conditione ante conditionis euentum non dicitur in bonis noſtris, ibid. num. 2.

Imo nec talis fideicommiſſi ſpes poſſit tranſmitti, ibidem num. 3.

Et ſpes quod poſſit tranſmitti procedit in ſpe, quæ oritur ex contractu, vel quæ transfertur in hæredem per viam contractus, non autem in ſpe, quæ oritur in vltima voluntate, ibid. nu. 4.

Ratio differentiæ eſt, quia in contractibus, interuenit factum contrahentium, qui in dubio ſemper cenſentur ſibi, ſuiſq; hæredibus velle proſpicere, ſed in vltimis voluntatibus ſolus teſtatoris factum interuenit, qui in dubio non cenſetur etiam hæredibus fideicommiſſarijs proſpicere voluiſſe, ibid. nu. 5.

Fideicommiſſum dicitur conditionale: quando ſubſtitutio eſt collata poſt mortẽ inſtituti, nã dies mortis ob incertitudinem quando ſit extitura conditionem importat in vltimis voluntatibus, ibidem nu. 6.

Fideicommiſſum conuentionale in contractu inter viuos non ſecus ac relictum in vltima voluntate comprehenditur ſub diſpoſitione Auth. Res quæ C. commun. de legat. quia in vtroq; caſu militat eadem ratio publicæ vtilitatis, & ſimilitudinis decisione 228. numero 8.

Item in d. Auth. Res quæ, quæ ideò ratio publicæ vtilitatis contemplatur, vt dotes conſeruentur, & Ciuitates per matrimonia liberis hominibus repleantur, cui publicæ vtilitati derogari nequit, ſiue fideicommiſſum matrimonia præceſſerint, ſiue non, ibid. num. 9.

Amplia procedere etiam in terminis primogenituræ conſtitutæ pro conſeruatione familiæ, ac etiam in fideicommiſſo particulari, ibidem num. 10. & 11.

Ad fideicommiſſum particulare inducendum ſuper aliqua domo non ſufficit præceptum Teſtatoris illam per hæredem inhabitandi, quia ſolum affectionem probat, deciſ. 45. num. 4.

Fideicommiſſum particulare ex quibus inductũ dicatur à Teſtatore? ibid. num. 5.

Fideicommiſſum particulare fauore maſculorum ex quibus verbis inductum dicatur? dec. 321. nu. 1.

Fideicommiſſum particulare perpetuum, & ſucceſſiuum fauore deſcendentium maſculorum ex quibus inducatur? deciſ. 214. nu.

Fideicommiſſum reale inter omnes deſcendendentes ex linea maſculina inducitur attenta enixa voluntate Teſtatoris conſeruandi bona in maſculis, dec. 321. nu. 2.

Præſertim quando diſpoſitio ſtat independenter, & non conſecutiuè ad præcedentem orationẽ reſtrictam ad certas perſonas, ſed comprehẽdit aliàs in prima non comprehenſas, & ſic quoad iſtas nouum, & abſolutum fideicommiſſum inductum cenſetur, ibid. num. 3.

à Fideicommiſſo conſtituto pro maſculis fœminæ excluſæ cenſentur, ibidem nu. 4.

Fideicommiſſo vniuerſali Teſtator poteſt aliquod onus adiungere puta inhabitandi aliquã domum per grauatum, & ſimilia, deciſ. 45. num. 7.

Fideicommiſſum vniuerſale quod debeatur ex teſtamento nullo ex cauſa præteritionis quomodo hæc concluſio procedat? deciſ. 194. num. 5.

Fideicommiſſi bona veniunt in donatione bonorum concurrentibus coniecturis, dec. 221. num. 8.

Fideicommiſſi bona alienans cadit à fideicommiſſo, ibid. n. 25.

Conſtare tamen debet de identitate bonorum alienatorum, nec ſufficit generale, ibidem num. 29.

Fideicommiſſi bona alienari valent ab vltimo fideicommiſſario abſque pœna caducitatis, ibidem num. 26.

Fideicommiſſi bona, ſublato è medio fideicommiſſo mediante renunciatione facta à vocato efficiuntur libera, ac tranſeunt in dominium renunciatarij, dec. 304. num. 14.

Fideicommiſſi renunciatio facta à grauato non nocet fideicommiſſarijs vocatis ex propria perſona, deciſ. 214. num. 2.

Fideicommiſſi paterni renunciatio in filia inducta non cenſetur, dum non apparet renunciantem de tali fideicommiſſo fuiſſe certioratam, aliàs ſemper renunciantis conſenſus

 deci-

deficere dicitur; *deciſ. 286. num. 7. & 9.*
Fideicommiſſi renunciatio facta à grauato non nocet fideicommiſſarijs ad illud vocatis, *dec. 221. nu. 5.*
Fideicommiſſi bona in præiudicium vocatorum ſupponi nequeunt loco aliorum bonorum, ne fideicommiſſi diſpoſitio peruertatur, *dec. 90. num. 2.*
Fideicommiſſi exceptio nō impedit hæredi immiſsionem donec identitas bonorum à fideicommittente poſſeſſorum pro parte fideicōmiſſarij non ſit probata, *dec. 41. nu. 3.*
Et quidem plenè, & concludenter aliàs turbida exceptio immiſsionem hæredis non impedit, nec retardat, *ibid. nu. 4.*
Sub fideicommiſſo cadunt bona per fideicommittentem affrancata, *deciſ. 205. nu. 3.*
Sub fideicommiſſo regulariter cadit quicquid de mandato Teſtatoris fuit melioratum, *ibid. nu. 4.*
Sub fideicommiſſo conſtituto ſuper omnibus bonis mobilibus, & immobilibus, & iuribus cadunt pecuniæ exiſtentes in aliquo banco ad creditum fideicommittentis, *ibid. num. 5.*
Sub fideicommiſſo non comprehēduntur credita, quæ ipſo iure illud extenuāt, *dec. 225. n. 9.*
Sub Fideicommiſſo paterno non cadunt bona empta, & acquiſita à filijs de proprio, *dec. 41. num. 7.*
Sub Fideicommiſſo paterno non cadunt detractiones pro legitima, *deciſ. 314. numer. 1.*
Sub Fideicommiſſo vniuerſali, quod non fuerit à fideicommittente res particularis comprehenſa ex quibus talis voluntas reſultet? *deciſ. 372. num. 9.*
ex fideicommiſſo detrahitur lucrum dotale, non ſecus ac ipſa dos, cuius eſt pars, *deciſ. 228, num. 6.*
Amplia procedere ſiue lucrum dotis debeatur ex pacto, ſiue ex ſtatuto eo fortius quando debetur ex vtroque, *ibid. num. 7.*
Pro Fideicommiſſi excluſione in dubio pronunciandum eſt, *deciſ. 258. num. 17. & dec. 274. num. 17.*
Fideicommiſſi bona quando valeant alienari? vide in verbo, *Alienatio bonorum fideicommiſſi.*
Fideicommiſſi ſcientia in renunciante, vide in verbo, *Renuncians*, & in verbo, *Scientia fideicommiſſi.*
Fideicommiſſi derogatio, vide in verbo, *Gratia derogationis fideicommiſſi*, & in verbo, *Derogatio fideicommiſſi.*
Fideicommiſſo an feudum ſubiici valeat? vide in verbo, *Feudum.*
Emptor bonorum Fideicommiſſi, vide in verbo, *Emptor.*
Licentia alienandi bona fideicommiſſi, vide in verbo, *Licentia.*

FIDEICOMMISSA.

Fideicommiſſa, & legata ideo non debentur ex teſtamento, in quo filius eſt ignoranter præteritus, quia præſumitur, quod ſi teſtator ſciuiſſet non ita diſpoſuiſſet, *deciſ. 194. num. 2.*
Et hæc opinio indiſtinctè procedit, *num. 3.*
Et contraria opinio declaratur, *num. 4.*
Amplia num. 6.
Fideicommiſſa maiorum non veniunt ſub generali inſtitutione, *in omnibus autem ſuis bonis, dec. 328. nu. 21.*

FIDEIVSSOR.

In obligatione Fideiuſſoris verba ſtrictè veniunt interpetranda, vt minus quàm ſit poſſibile obligent fideiuſſorem, *deciſ. 157. num. 1.*
Fideiuſſoris obligatio ad formalitatem verborū ipſius fideiuſſoris omninò reſtringi debet, nec vlterius extendi valet, *ibidem num. 2.*
Fideiuſſor qui ad minus ſe voluit obligare, quàm principalis intra limites ſuæ obligationis tantum adſtringitur, *ibid. nu. 3.*
Fideiuſſoris obligatio limitata ad certos caſus, ex quibus dignoſcatur? *ibidem num. 4.*
Fideiuſſoris obligatio metienda eſt iuxta limites obligationis principalis, *ibid. num. 5.*
Declara nu. 6. 7. & 8.
Fideiuſſoris obligatio intelligitur acceſſoria ad obligationem principalis, *ibid. nu. 7.*
Fideiuſſor cēſus ſi illum extinguit poteſt ei cedi actio pro recuperatione ſortis, *deciſ. 298. num. 13.*
Fideiuſſor ſi cenſum impoſuit, & ex eius pecuniis debitum principalis debitoris extinxit, licitè valeat contra eundem principalem fructus pecuniarum ratione damni emergentis repetere, *dec. 319. nu. 2. Intellige num. 4.*
Pactum de præſtando Fideiuſſorem in cenſu licitum eſt, *deciſ. 314. nu. 4.*
Fideiuſſori cenſus licet competat ius obtinendi ceſsionem à cenſuario, non tamen competit hypotheca pro reſtitutione ſortis, *dec. 337. num. 17.* & ſupra *num. 15. & num. 18.* vbi quod ſola actio vtilis negotiorum geſtorum competit.
Fideiuſſor, vt ad cambia adſtringi valeat quænam requirantur? *dec. 356. num. 8.*
Fideiuſſor vt in mora cōſtitutus dicatur requiritur, quod ei innoteſcat mora debitoris in non adimplendo, *ibid. nu. 9.*
Fideiuſſori non nocet mora debitoris principalis, *ibidem num. 10.*
Fideiuſſor agere poteſt contra principalem debitorem ad omnia damna paſſa, vt indemnis releuetur, & hoc ex natura fideiuſſionis, quāuis id expreſsè non fuerit promiſſum, *dec. 461. num. 1.*
Et ſcientia principalis debitoris damnorum paſſorum à fideiuſſore ex quibus reſultet, etiam ſi perſonalis notificatio fuerit omiſſa, *ibidem num. 2.*
Fideiuſſor ſi ſoluit poteſt à principali debitore releuationem petere, *deciſ. 487. nu. 6.*

FIDES.

Fides ſecunda ne diſcrepet à prima ab ea declarationem recipit, *deciſ. 74. num. 15.*
Fides prima regulariter venit attendenda, *ibid. num. 16.*
Fides Baptiſmatis ætatem probat, *dec. 343. num. 5. & dec. 506. nu. 1.*
Fides extorta lite pendente, & parte non citata fidem non facit, *dec. 452. num. 8.*
Fides de prętio habita cenſetur à creditore, qui mandatum de immittendo ad fauorem licitatoris prętio non ſoluto obtinuit, *deciſ. 121. num. 12.*

Fides

Digitized by Google

Fides iudicialis præfertur extraiudiciali, *dec.179. num.8.*

Præſertim quando non eſt contraria, ſed potiùs declaratoria, quæ eo magis eſt attendenda, *ibidem num.9.*

Fides Inſtrumenti donationis ex quibus arguatur? *dec.198.nu.10.& 11.*

Fides adhibetur etiam Inſtrumento informi ſtāte obſeruantia, *ibidem num.15.*

Fides authentica Notarij actuarij plenè probat, *dec.253.num.6.*

Fides Proxenetarum, & Secretariorum Montium probat valorem locorum Montium, *dec.287.num.20.*

FILIA

Filia ſequitur familiam Patris, *decif.41.nu.6.*

Filia quæ dotem à Patre recepit detrahere nequit legitimam, & Trebellianicam, ſi Teſtator illarum detractionem prohibuit, ſubrogādo loco illarum dotem ipſi filiæ conſtitutam & hæc voluntas Teſtatoris ſeruanda eſt, *decif.230.num.1.* Et redditur ratio, *nu.2.*

Et allegant dotem eſſe minorem legitimā incumbit onus liquidandi ſtatum hæreditatis, *ibidem num.3.*

Filia petens dotem ab hærede Patris Iure actionis conſequi debet alimenta, & ſumptus litis, *dec.234.num.1.*

Filia non cenſetur quod fideicommiſſo paterno renunciauerit, dum non apparet renunciantem de tali fideicommiſſo fuiſſe certioratam; alias ſemper renunciantis conſenſus deficere dicitur, *dec.286.nu.7.*

Filia ex cauſa dotis receptæ ſi generalem fecit renunciationem, talis renunciatio comprehendit fideicommiſſariam ſubſtitutionem ad eius fauorem ordinatam in teſtamento paterno, de quo in renunciatione relationem habuit, ac ſpecialem mentionem fecit de fideicommiſſo, *dec.159.nu.8.& 9.*

Filia à matre ſi hæres vniuerſalis inſtituatur, exhæredando maſculū, cenſetur cogitaſſe quod eidem legitima in præiudicium filiæ vniuerſalis hæredis præſtanda non ſit, *decif.454. num.8.*

FILIATIO

Filiatio probatur ex nominatione Patris in Teſtamento, iuncto actu proportionabili inſtitutionis, *dec.41.num.1.*

Filiatio licet probetur ex Teſtamento Patris, non tamen ex hoc probatur, quod filius ſit hæres matris, *decif.110.num.6.*

FILIVS

Filius contrahere nequit ratione peculij Caſtrenſis, niſi in cauſam eiuſdem peculij, *decif.40.num.12.*

Filius, vel filia quicquid capit ex vltima voluntate in legitimam imputat, *dec.175.nu.2.*

Limita non procedere quando Teſtator voluit vtrumque relinquere, *ibidem nu.3.* Et rationes adducuntur, *nu.4.& 5.*

Filius quando eſt ignoranter præteritus, tunc neque legata, nec fideicommiſſa ex teſtamento debentur ea ratione, quia præſumitur, quod ſi Teſtator ſciuiſſet, non ita diſpoſuiſſet, *decif.194.num.2.*

Et hæc opinio indiſtinctè procedit, *ibidem num.3.* Et contraria opinio declaratur, *num.4.* *Amplia num.6.*

Filius quando eſt ignoranter præteritus, ideò teſtamentum corruit, quia tunc deficit voluntas Teſtatoris, qui ſi ſciuiſſet ſe filium præterire, non ita diſpoſuiſſet, *ibidem num.10.*

Amplia procedere, etiam ſi ſint inſtituti alij filij, *ibidem num.11.*

Filius ſi fuit ignoranter præteritus, tunc ex eo Teſtamento fideicommiſſum non debetur, *dec.290.num.2.*

Siue ignorantia verſetur circa perſonam filii, quem Teſtator ſupereſſe neſciuerit, ſiue circa res, & bona, ſiue eorum qualitatem, quæ filio reliquit credendo eſſe ſua, nam vtroque caſu deficit Teſtatoris voluntas, cuius defectus ſemper excludit conſenſum, *ibid.nu.2.*

Filius quamuis Inuentarium non confecerit, nō ideo priuatur legitima, *decif.359.nu.4.*

Filij naturalis legitimatio non probatur ex ſola parentum aſſertione ad effectum, vt poſſit plus conſequi, quam fuerit à Teſtatore relictum, *decif.232.num.3.*

Filius legitimus non poteſt plus conſequi, quam ei Pater reliquit, *ibid.nu.4.*

Filius non poteſt conſequi legitimam, niſi poſt mortem Patris, *dec.75.nu.14.*

Filio debentur fructus legitimę à die mortis Patris, *dec.76.num.1.*

Amplia etiam abſque aliqua interpellatione, quia fructus hoc caſu debentur, non ex aliqua mora hæredis, ſed ratione dominij, *ibidem num.2.*

Item amplia fructus etiam deberi, quamuis fuerint bona fide per debitorem conſumpti, *ibid. num 3.*

Item amplia concluſiones ſupra firmatas procedere etiam in ſupplemento legitimæ, quia cum ſit illius pars integralis eodem iure cenſeri debet, *ibid.num.4.*

Filius hæres Patris nequit ratione ſuæ legitimæ impedire dotis reſtitutionem, quam Pater recepit, *dec.464.num.11.*

Præſertim quando creditum legitimæ redditur illiquidum, quia ignoratur ad quam ſummā prius quam ſtatus hæreditatis firmetur aſcendat, *ibid.nu.12.*

Item ratione fructuum hæreditatis perceptorū, qui vltra quantitatem legitimæ debitę imputandi veniunt, & ex hac ratione creditum redditur illiquidum, *ibid.nu.13.*

Filius tenetur matri legitimam relinquere, *decif.493.nu.16.*

Filius conſequitur legitimam, non ex iudicio Teſtatoris, ſed ex legis prouidentia, *decif.502. num.2.*

Filius acceptando legatum à Patre relictum, nō ſibi præiudicat quoad petitionem legitimæ, quando acceptatio eſt generica, non autem ſpecifica, de qua ſpecialis mentio fieri debet, *ibid.nu.3.*

Filius ſibi præiudicat in legitima, ſi acceptat diſpoſita à Patre in eius teſtamento, in quo habetur quod nolens acceptare onera adiecta, cenſeatur in ſola legitima inſtitutus, *ibid.n.6.*

Filius

Filius nequit viuente Patre bona aduentitia alienata auocare, quia lex non conſtituit filios caſtigatores genitorum, *ibid.nu.*14.

Et contraria procedunt in alienatione mobiliũ, non autem ſtabilium, *ibid.nu.*15.

Filio naturali duæ vnciæ ex hæreditate paterna debentur non ratione legitimæ, ſed pro alimentis, *dec.*126.*num.*1.*&* 2.

Filius naturalis non conſequitur legitimam in hæreditate Patris, nec contra Teſtamentum paternum conqueri poteſt, *ibid.nu.*4.

Filijs naturalibus poteſt à Patre relinqui legitima in defectum filiorum legitimorum, & naturalium, ac vxoris Teſtatoris, *ibid.nu.*5.

Filio naturali non debetur legitima, *decis.* 232. *num.*2.

Filio competit detractio legitimæ in bonis paternis, *decis.*359.*num.*1.

Filio imputanda eſt legitima aucta per ſtatutũ, *decis.*109.*num.*4.

Filio competit immiſſio in bonis, & hæreditate Patris probata filiatione, ac inſtitutione ex teſtamento, *dec.*41.*num.*2.

FILIVS FAMILIAS.

Filij familias obligatio ex ſtatuto Vrbis nulla eſt, excipiuntur tamen caſus in quibus locum non habet Sen. Conſultum Macedonianum, ſcilicet ſi filius familias aſſeruit ſe viuere ſeorſim à Patre, ac tacitè emancipatum, & creditor iuſtam habuit cauſam credendi, *decis.* 40. *num.*1.

Aſſertio tamen filij familias, nec ipſi, nec Patri nocet, ſed vlterius requiritur, quod iuſta cauſa credendi concurrat, *dec.*40.*num.*2.

Et aſſertionis veritas ex quibus coniecturis reſultet? *ibid.nu.*3.*&* *ſeqq.*

Filij familias aſſertioni creditor non tenetur fidẽ adhibere, ſed tenetur inquirere qualitates, quia ſtatutum nedum prohibet, ſed etiam cõtractus annullat, *ibid.n.*13.*Declara n.*14.

Filij familias falſa aſſertio non nocet Patri, quominus obligationem filij pro ſuo intereſſe poſſit impugnare, *ibid.n.*15.*Limita nu.*16.

Filius familias nulliter contrahit ex Statuto Vrbis *lib.*1.*cap.*152. deciſ. 106. num.2.& dec.151. num.1.

Limita non procedere quando filius familias Patre ſciente contraxit, & ſufficit ad hunc effectum tacitus Patris cõſenſus abſque expreſſo, & tanto magis quando concurrit expreſſus, *ibid.nu.*3. Et ex quibus expreſſus conſenſus deſumatur? *nu.*4.*Declara nu.*5.6.7.*&* 8.

Item limita principalem concluſionem nõ procedere quando creditor iuſtam habuit cauſam credendi filium familias publicè negociari, *ibid.num.*9. Et ex quibus iſta credulitas ceſſet? *nu.*10.*&* 11. Et quando releuet? *nu.*12.*&* 13. Et quando actus geſti cum enunciatiua, quod publicè ſe gereret pro patre familias pro iuſta credulitate ſufficiant, *nu.*14.15.*&* 16.

Item limita non procedere quando filius familias tempore contractus erat emancipatus, & pro patre familias habebatur, *decis.*131.*num.*2. *Declara nu.*3.

Filius familias vt publicus negociator dici poſſit requiruntur plures, ac diuerſi actus geſti cum diuerſis perſonis, *decis.*151.*num.*15.

F I L I I

Filij in conditione poſiti ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis vocati cenſentur ad portionem Patris non Patruorum, *dec.*162.*nu.*9.

Declara non procedere, quando portiones Patruorum deuenerunt ad illum, qui filium in conditione poſuit, quo caſu indiſtinctè ſucceditur omnibus portionibus, quaſi vnicam portionem conſtituentibus, *ibid.nu.*10.

Filij in conditione poſiti ex ſtatuto Vrbis cenſentur diſpoſitiuè vocati, *decis.*208.*num.*1.

Et conditio ſi ſine filiis data morte filiorum cum filijs euaneſcit, & filij poſſunt tanquam de libero diſponere, *ibid.nu.*2.

Filij in conditione poſiti regulariter vocati cenſentur ad portionem Patris, *ibid.nu.*12.

Declara non procedere quoties filij nõ ſunt ſimpliciter in conditione poſiti, ſed diſpoſitiuè ad portiones deficientium vocati, *ibidem num.*13.

Filij in conditione poſiti ex ſtatuto Vrbis *lib.* 1. *cap.*142. Cenſentur diſpoſitiuè vocati, quod etiam procedit in teſtamento tranſuerſalium, *dec.*258.*num.*1.

Et ſtatutum præfatum inducit vocationem Patris tantum, & non Patruorum, *decis.*258.*nu.*2.

Præſertim quando coniecturæ tales non concurrunt, quæ ſuadeant Teſtatorem voluiſſe filios ſubſtitutos ad ſubſtitutorum patruorum portionem vocari, *ibid.num.*3.

Coniectura ad inducendam vocationem filiorum in conditione poſitorum etiam quoad portionem Patruorum validæ reputantur ratio agnationis à Teſtatore habita, digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus, maximè quando agitur de fideicommiſſo tranſuerſali, *ibidem numer.*4.*&* 5.

Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati ad petitionem Patrui, quamuis inter eorum Patrem, & Patruum adeſſet ſubſtitutio reciproca, & Pater ſi viueret ſuccederet per fideicommiſſariam, quia non exinde ſuccedunt filij per prædeceſſum Patris, quando Pater fuit inſtitutus in quota hæreditatis, *decis.*274. *nu.*1.5.*&* 7. & redditur ratio, *nu.*8.*&* 9.

Et ab hac opinione Rota nunquam receſſit, & cõtrariæ authoritates loquuntur, quando Pater filiorum in conditione poſitorum non erat inſtitutus in portione, ſed ſubſtitutus in tota hæreditate, & ſic filij in conditione poſiti cenſentur eo caſu per fideicommiſſariam in compendioſa contentam vocati, *ibid.num.*2. *&* 4.

Filij in conditione poſiti vocati non cenſentur ad portionem Patrui, quamuis bis ſint in conditione poſiti, quia hæc eſt fragilis coniectura ad effectum extenſionis vocationis filiorum ad portionem patrui, ſed Patris tantum, *ibid.num.*15.

Filij in conditione poſiti vt vocati cenſeantur ad portionem Patrui, quænam coniecturæ concurrere debent? *ibidem num.*16.

Filij in conditione poſiti non ſubingrediuntur in locum Patris demortui, quando hæredes pri-

primi gradus, inter quos adeſt reciproca, ſunt vocati nomine proprio. *ibid.num.*10.

Filij ſuccedunt matri pro virili ſi ſunt plures, *deciſ.*280.*num.*33.

Filij agere nequeunt ad dotem maternam ſtante renunciatione Iurium dotalium à matre facta *dec.*401.*num.*1.

Filij in bonis donatis ſibi vti filijs, non vti hæredibus Patris ſuccedunt ex propria perſona, ita vt illa conſequi debent libera, & immunia à quocumque nexu ęris alieni per Patrem contracti, *dec.*406.*nu.*7.

Filij an cenſeantur vocati ſtantibus illis verbis *li figliuoli hereditano ogni coſa*, vide in verbo *Vocatio.*

Filiorum appellatione veniunt etiam fœminæ, *dec.*258.*nu.*6.

FOEMINA

Fœmina dotata excluſa à ſtatuto propter maſculorum exiſtentiam non intelligitur excluſa niſi ab hæreditate dotantis, *dec.*37.*nu.*2.*Declara nu.*3. *Suadeclara nu.*4.5.& 6.

Dotata etiam ab extraneo ſuper extantibus fratribus ſi ſit à ſtatuto excluſa tale ſtatutum extendi nequit ad caſum aliorum aſcendentium in gradu inferiori, *ibid.num.*7.

Dotata in dubio cenſetur dumtaxat excluſa ab hæreditate dotantis, etiamſi ſtatuti verba valdè repugnent, niſi ex toto repugnent, *ibidem num.*12.

Dotata excluſa à ſtatuto intelligitur ab hæreditate dotantis tantum, non autem ab hæreditate omnium non obſtãte quod ſtatutum mandet fœminam vnica dote eſſe contentam, *ibid. num.*13.

Dotata excluſa ab hæreditate dotantis intelligitur quando in totum excluditur; ſecus quando ei reſeruatur quota ſucceſſionis, *ibid.nu.*16. *Declara nu.*17.

Fœmina à ſtatuto excluſa propter dotem excluſa intelligi debet de bonis dotantis, quoties tàm in parte dotationis, quàm excluſionis loquitur alternatiuè, *deciſ.*65.*nu.*1.

Et in dubio pro non excluſione fœminarum ſecundum Ius commune pronunciandum eſt, *ibidem num.*2.

Fœmina in emphiteuſi ſuccedit tanquam hæres poſterioris inueſtiti, qui nouam inueſtituram accepit pro ſe, & hæredibus &c, *deciſ.* 224. *num.*8.

FOEMINAE

Fœminæ non ſuccedunt in emphiteuſi ſtante vocatione maſculorum, *dec.*212.*num.*1.

Fœminæ ſuccedunt in emphiteuſi quoties inueſtitura eſt concepta pro hæredibus, & cum clauſula *ad habendum*, dec.224.n.1.

Fœminæ quãdo agitur de inueſtitura facta duobus pro ſe hæredibus &c. ſi deſcendunt ex linea vnius non excluduntur per maſculum alterius, non ſecus ac ſi ab initio, duobus fuiſſet facta conceſſio, *ibid.num.*4.& 5.

Fœminę excluſę cenſentur à fideicommiſſo cõſtituto pro maſculis, *deciſ.*221.*num.*4.

Fœminæ veniunt etiam appellatione filiorum, *dec.*258.*num.*6.

Fœminæ in calculanda legitima, etiamſi ſint excluſæ propter receptam dotem faciunt numerum, *dec.*430.*num.*19.

Fœminas Teſtator dotari mandans comprehendit nedum dotis conſtitutionem, ſed etiam reſtitutionem, *deciſ.*114.*num.*6.

Et huiuſmodi diſpoſitiones de dotandis fœminis factæ in Conſtitutione fideicommiſſi ſemper intelligũtur iuxtà iuris diſpoſitionem, ſcilicet in ſubſidium, & quatenus fœminæ dotari non poſſint, *ibid.nu.*7.

Per fœminas aguatio non conſeruatur, *dec.*258. *num.*7.

Fœminis earumque filijs, & deſcendentibus vigore ſtatuti Peruſini competit reintegratio ad ſucceſſionem parentum deficientibus maſculis, vide hanc materiam in verbo *Statutum Peruſinum*, & verbo *Reintegratio.*

FOLIA

Folia alicuius proceſſus ſi fuerunt lacerata, & occultata, tunc iuſtitia ſententiæ præſumitur in folijs laceratis contineri, *deciſ.*74.*nu.*6.

FORENSIS

Forenſis dici nequit qui eſt eiuſdem Diœceſis, *dec.*354.*num.*4.

FORMA

Forma Breuis Apoſtolici immutari nequit, nec per æquipollens adimpleri, *deciſ.*113.*nu.*1.

Imo ad vnguem eſt adimplenda, *ibid.num.*12.

Forma Breuis Apoſtolici ſuper derogatione fideicommiſſi eſt ad vnguem ſeruanda, non autem per æquipollens, ſtantibus verbis *Volumus autem*, dec.152.nu.10.

Forma Breuis quod non fuerit adimpleta, nec minus per æquipollens ex quibus eliciatur? *ibid.num.*11.

Forma Breuis Apoſtolici, in quo licentia alienandi bona fideicommiſſi conceditur ad vnguem ſeruanda eſt, eaque non ſeruata facultatem alienandi tollit, & ipſam venditionem annullat, *dec.*367.*nu.*1.& 2.

Forma Breuis Apoſtolici præſcripta circa alienationem bonorum fideicommiſſi, nullo modo poteſt immutari, nec per æquipollens, *ibidem num.*8.

Forma Breuis Apoſtolici non ſeruata, tunc alienatio Bonorum fideicommiſſi, necnon ſententia Executoris nunquam dici poteſt in ſtatu validitatis, *ibidem num.*3.

Forma Breuis Apoſtolici, & licentiæ alienandi bona fideicommiſſi eſt totaliter implenda, *deciſ.*476.*num.*6.

Forma Beneplaciti apoſtolici eſt præciſe obſeruanda, & ſpecifice adimpienda, *deciſ.* 127. *num.*3.& 9.

Forma præſcripta in gratia apoſtolica per equipollens adimpleri nequit ſtantibus verbis *volumus autem*, *dec.*367.*num.*9.

Forma preciſa indulti de transferendo penſionē eſt adunguem adimplenda, nec per aliam adimpleri poteſt, *dec.*363. *num.*5.

Preſertim, quando Indultum eſt decreto irritanti munitum, quod formam taliter inducit, vt ea non ſeruata actus corruit, *ibidem num.*6.

Forma per æquipollens ad impleri nequit ſi in

gra-

Digitized by Google

gratia Papæ adſunt verba *volumus autem*, *deciſ.*113.*num.*3.

Formam in concordia contentam non adimplens non valet in ea ſe fundare, *deciſ.* 125. *num.*3.

Amplia quamuis defectus ſit in minimo, *Ibidem num.*4.

Forma viſitandi Collegium à Teſtatore præſcripta omnino ſeruanda eſt, *deciſ.*480. *num.*14

Forma de transferendo penſionem in Breui Apoſtolico præſcripta vide in verbo *Translatio penſionis*.

FORVM

Foro illius loci vbi delictum eſt commiſſum reus ſubijcitur, *dec.*491. *numer.*17.

FRANCATIO

Francatio, quod fuerit facta nomine hæreditario, & non proprio ex quibus deducatur? *deciſ.*372.*num.*2.*&* 3.

FRATER

Frater poteſt ex perſona ſororis præteritæ contratabulare teſtamentum nullum, *deciſ.* 194 *num.*17.

Fratri defuncto ęqualiter ſuccedunt ſorores vna cum alio fratre ſuperſtite, & licet ſucceſſio, ex diſpoſitione ſtatuti per exiſtentiam alterius fratris ſit ſuſpenſa, attamen poſt eius mortem ad ſucceſſionem cenſentur reintegratæ, *deciſ.*430.*num.*18.

FRVCTVS

Fructus debentur à die motæ litis, quo incipit mala fides, *dec.*33. *n.*1.

Fructus à die motæ litis veniunt ſub mandato de manutenendo, *deciſ.*168. *num.*10.

Intellige non tanquam fructus, ſed velut pars poſſeſſionis, *ibidem num.*11.

Fructus à die litis conteſtatæ debentur, *deciſ.*390 *num.*1.

Fructus bonorum allodialium taxantur ad rationem quinque pro centenario, *deciſ.* 440. *num.*1.

Fructus iure dominij, & poſſeſſionis percipiuntur, *dec.*485.*n.*14.

Fructus rei aſſignatæ ſpectant pleno iure ad eũ, ad cuius fauorem fuit facta aſſignatio, *deciſ.* 487.*num.*3.

Fructus ſtabilium communiter taxantur ad rationem quinque pro centenario, *dec.*35. *n.*2. *&* *deciſ.*50.*nu.*1. *&* *dec.*76.*num.*6. *&* *dec.*216.*n.*1. *&* *deciſ.*381. *num.*6. *&* *deciſ.*444.*num.*2.

Fructus vltra dimiſſionem poſſeſſionis reſtitui debent adhoc, vt ſpolium dicatur ſufficienter purgatum, *deciſ.*107. *num.*3.

Fructus officij ſuppreſſi applicari valent diſtributionibus quotidianis *iuxta diſpoſitionem Concil. Tridentini ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 15. *deciſ.* 124.*num.*7. & ratio redditur *num.*8.

Fructus ad Dominum ſpectant, *dec.*295. *num.*11

Fructuum aſſignatio facta ad tempus eo elapſo expirat, *ibid. num.*12.

Fructus pro rata detractionum hæres grauatus facit ſuos, *dec.*225. *num.*7.

Fructus bonorum hæreditariorum hæres facit ſuos ratione dominij ob imaginariam ſolutionem, *deciſ.*230.*nu.*9.

Fructus etiam ex contractu nullo antea decurſi debentur, nam antequam detur de nullitate contractus habet ſtatum validitatis, *dec.* 240. *num.*14.

Fructuum ſolutio probanda eſt ab eo qui in ea ſe fundat, *deciſ.*337.*nu.*30.

In taxatione fructuum quantitas probatur à ſolitis, *dec.*150. *n.*7.

Taxatio fructuum facta à tempore nimis remoto non prodeſt ad liquidationem temporis præſentis, & ex longo interuallo excluditur ſolida probatio ex coniecturis deſumpta, *ibid.num.*8.

Fructus non debentur durante dilatione ſoluendi ſortem principalem, niſi conſtet de contraria conuentione, *dec.*376. *num.*4.

Fructuum liquidatio à die motæ litis, quando non eſt commiſſa executori, nec in mandato de manutenendo exponitur quo die lis mota eſt, tunc liquidatio facienda eſt per Rotam, alias executor attentat, *deciſ.*168.*num.*12.

Fructus, quando non ſunt liquidi, non tenetur contumax ad effectum paritionis aliquid offerre, quia tunc onus liquidandi transfertur in actorem *dec.*168.*nu.*15. *Declara num.*16.

Fructus liquidantur à ſolito, *dec.*375.*nu.*6.

In liquidatione fructuum leuiores probationes admittuntur etiam per coniecturas, *deciſ.*7.*num.*1.

Et plurimum adhuc verſatur Iudicis arbitrium, *ibid.num.*3.

Fructuum perceptorum quantitas ſufficienter probatur ex conſuetis, *ibid.num.*1.

Fructus fuiſſe perceptos in certa ſumma, ſiue quantitate ex quibus probetur? *ibid. num.*4.

Fructus in maiori quantitate fuiſſe perceptos allegans iuſtificare tenetur, *deciſ.*261.*nu.*2.

Fructuũ perceptio probatur ex propria partis cõfeſſione adminiculata, *deciſ.* 270.*num.*7.

Fructus à poſſeſſore percepti præſumuntur, *ibid num.*8.

Fructus ſuper quibus fuit impoſita penſio, licet ab alio percipiantur, nihilominus ex perceptione fructuum non infertur ad denegationẽ penſionis, præſertim quando petita non fuit *dec.*295.*num.*10.

Fructus perceptos ex bonis hæreditarijs hæres non facit ſuos, ſed à die moti iudicij à creditoribus augent ipſam hæreditatem, nec poteſt ſub prætextu ignorantiæ, ac bonæ fidei ſe excuſare, *dec.*377. *num.*2.

Fructus non cenſentur acquiſiti in apprehenſione poſſeſſionis alicuius rei, ſi alter in poſſeſſione percipiendi reperitur, *deciſ.*384.*num.*3.

Fructus fuiſſe perceptos non probatur ex depoſitionibus Teſtium, contra quos adſunt alij Teſtes contrarium deponentes, *ibidem num.*4.

Fructuum perceptio ex poſſeſſione præſumitur, *dec.*89.*num.*4. *&* *dec.*107.*nu.*4. *&* *dec.*150.*num.*5. *&* *dec.*230.*num.*8.

Et qui dicit maiorem fructuum quantitatem nõ fuiſſe perceptam probare tenetur, *deciſ.* 89. *numer.*5.

Fructuum perceptio ex poſſeſſione non præſumitur in re naturaliter fructifera, niſi locationes probentur, *dec.*42.*num.*2.

Fructus, ſiue penſiones ex ſola poſſeſſione do-

mus

ctus perceptæ non præſumuntur, niſi locatio concurrat, cum ſine locatione domus fructiſera non ſit, *dec.*109.*n.*4.

Fructus percipiendi commoditas vide in verbo *commoditas percipiendi fructus*.

FRVCTVS *beneficiorum*.

Fructus beneficiorum ſuppreſſorum, vel vnitorum poſſunt per Epiſcopum applicari maſſæ diſtributionum, *dec.*86.*num.*6.

Fructus Beneficij aliud ſunt, & aliud penſio ſuper illis impoſita, *decıſ.*295. *num.*6.

FRVCTVS *Cambÿ*.

Fructus Cambij non debentur quoties contractus reſoluitur in purum mutuum, ex quo dans pecunias benè ſcit illas recipientem non cambiaturum, *decıſ.*196.*num.*1.

Et promiſſio cambiandi cenſetur ad palliandas vſuras adiecta, *ibid.num.*2.

Et ſcientia dantis pecuniam ad cambium recipientem non fore cambiaturum ex quibus reſultet? *dec.*196.*num.*3.4.5.6. *& ſeqq.*

FRVCTVS *Cenſus*.

Fructus Cenſus poſt relaxatum mandatum pro reſtitutione ſortis amplius non debentur, *decıſ.*9.*num.*2.

Fructus cenſus ideo non debentur poſt relaxatũ mandatum pro ſorte, quia ſors remanet in cauſam mutui, ex quo abſque labe vſurarum percipi non poſſunt, *ibidem num.*4.

Fructus cenſus decurſi intra bimeſtre poſt factã diſdictam vna cum ſorte debent à debitore deponi, alias non liberatur, *dec.*60.*nu.*2. *contra Gratian.diſcept.*8.*num.*30. *& ſeqq.* & vide *dec.*78. *num.*1. *&* 2.

Nec ſufficit, oblatio verbalis, *ibid.nu.*3.

Fructus cenſus decurſos durante diſdicta ſi debitor aſſerat vna cum ſorte fuiſſe depoſitos, tenetur hanc affirmatiuum probare, non tamen creditor tenetur negatiuam iuſtificare, *ibidem num.*5.

Fructus cenſus decurſi pendente termino diſdictæ, vel ſaltim vſque ad diem actualis depoſiti deponi debent vna cum ſorte, *decıſ.* 78. *num.*4.

Fructus cenſus extincti amplius non currunt, ſed omnis actio ex Inſtrumento caſſo euaneſcit, *dec.*298.*num.*11.

Fructus cenſus extincti decurſi vſque ad tempus receptæ ſortis licite exigi valent, *decıſ.*428 *num.*10.

Fructus cenſus à die acquiſitionis fundi cenſiti factæ ab emptore ſolui debent cenſuario, *decıſ.*466.*num.*9.

FRVCTVS *dotales*.

Fructus dotales taxari nequeunt ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario ceſſante ſtatuto, vel conſuetudine ita illos taxante, *decıſ.*121.*num.*16.

Fructus dotis ad rationem ſcut. quinque pro cẽtenario à lege taxantur, *decıſ.*234.*num.*9.

Fructus dotales vigore ſtatuti Vrbis debentur ad rationem ſcut. ſeptem cum dimidio, *decıſ.* 331.*num.*18.

Fructus, ſeu vſuræ dotales taxantur à ſtatuto Boniæ ſub *Rubric. de ſucceſſ. liber. patr. & matrimonien. ab inteſtato* in libris ſeptem pro quolibet centenario, cui diſpoſitioni ſemper Rotæ Tribunal deferre conſueuit, *dec.*423. *num.*1.

Fructus dotis ſi fuerunt ex conuentione pro aliqua portione dotis taxati ad aliquam rationẽ ſcut. quinque pro centenario, pro reliqua vero portione ſi nihil fuit diſpoſitum cenſentur partes taxationẽ relinquere voluiſſe ſub diſpoſitione ſtatuti Vrbis, *dec.*376.*num.*7.

Fructus ſiue interuſuria dotalia ad quam ſummam taxantur à ſtatuto Vrbis *lib.*1. *cap.* 117. *dec.*388.*nu.*1. *&* 2. vbi quod de obſeruantia ſtatuti dubitari non poteſt.

Fructus, ſeu vſuræ dotales, quæ mariti, debentur pro recompenſatione onerum matrimonij ſunt fauorabiles non odioſæ, *ibid. num.*7.

Fructus ſiue interuſuria dotalia ſi fuerunt ſoluta procuratori de cuius mandato non conſtat in minori ſumma, quam ſunt debita, tunc ex tali ſolutione non inducitur obſeruantia ſolutionum quoad principalem, niſi eius ſcientia & conſenſus probetur, *decıſ.*388. *num.*3.

Et huiuſmodi ſcientia excluditur ex inſtantijs iudicialibus factis à principali, *ibid.num.*4.

Fructuum, ſeu interuſuriorum dotalium ſolutio in minori quantitate, & reſpectiuè recepta non operatur remiſſionem vſurarum debitarum in maiori quantitate, nec præiudicat niſi ſolutiones ſint plures, ac longo tempore receptæ, *ibid.nu.*5. vel ſaltim per triennium continuatæ *num.*6.

Fructus, ſeu vſuræ dotales debentur de Iure cõmuni ex dote promiſſa non perſoluta pro tẽpore matrimonij onera maritus ſubſtinuit, & debitor dotis moram incurrit, *dec.*423. *num.*2

Fructus dotales veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe, *decıſ.*331. *num.*7.

Pactum, quod Dotis promiſſor ad fructus non teneatur durante dilatione, tacitam fructuum promiſſionem includit poſt dilationem expiratam, *ibid.nu.*8. *&* 10.

Pro fructibus dotis, quando petuntur ex contractu, & obligatione promiſſoris dotis competit eadem prioritas temporis quæ pro ſorte competebat, *decıſ.*331.*numer.*11.

Fructus dotales, quando non debentur ex conuentione, ſed ex diſpoſitione Iuris ob moram, non ſoluentis tunc anterioritas incipit à die moræ, *ibid. num.* 17.

Fructus Dotis non ſolutæ debentur, *dec.* 376. *num.*3.

Fructus dotis quoties petuntur ex obligatione promiſſoris dotis, & ſic ex contractu, tunc habent eandem anteriorem hypotecam, quã habet ipſa ſors dotis, *ibid. nu.*5.

à fructuum perceptione non bene arguitur ad valorem rei, *dec.*497. *num.* 12.

Fructus ſuos facit poſſidens Iure dominij vigore alicuius aſſignationis, & reiudicatæ, *decıſ.* 502.*num.*3.

Fructuum liquidatio fit à conſuetis, ſi conſtat tanti rem conſueuiſſe locari, *decıſ.*508 *num.*2.

Fructus præſumuntur integrè percepti à poſſeſſore, qui non cenſetur, quod in exigendo fuerit negligens, *ibid.num.*3.

FRVCTVS *legitimæ.*

Fructus legitimæ debentur filio à die mortis patris, *dec.78.nu.1.*

Amplia etiam abſque aliqua interpellatione, quia fructus hoc caſu debentur nõ ex aliqua mora hæredis, ſed ratione dominij, *ibidem num.2.*

Item amplia fructus etiam deberi quamuis fuerint bona fide per debitorem conſumpti, *ibid. num.3.*

Item amplia concluſiones ſupra firmatas procedere etiam in ſupplemento legitimæ, quia cum ſit illius pars integralis eodem Iure cenſeri debet, *ibidem num.4.*

Fructus legitimæ ſiue illius ſupplementi debentur non obſtante, quod Iudex aſſignationem fecerit in pecunia. *ibid.nu.5.*

Fructus legitimæ ſiue illius ſupplementi taxantur ad rationem quinque pro centenario, vt communiter taxantur fructus ſtabilium, *ibid. num.6.*

Fructus legitimæ relictæ in quantitate non debentur niſi lucrum ceſſans,& damnum emergens probetur *decif.472. num.5.* fallit *num.6.*

Fructus legitimæ debentur iure dominij à die mortis Teſtatoris, *ibid. num.7.*

Pro fructibus legitimæ competit hypoteca, *ibid.num.8.*

Fructus legitimæ augent eandem legitimam, *ibidem num.9.*

FRVMENTVM

Frumentum fuiſſe traditum à venditore ex quibus eliciatur? *decif.99. nu.3.*

Frumentum promiſſum ſi conductor tempore debito locatori non ſoluit contra ipſum agi poteſt ad prætium, *decif.404. num.5.*

Frumenti deterioratio, cuius damno cedere debeat? *decif.99 nu.9.*

Frumenti nomine veniunt etiam ſegetes, *decif. 366.num.6.*

Frumenti quantitas vendita probatur ex libris publicis Annonæ, *dec.494. num.2.*

Frumenti prætium ab Agricultura taxatum reputatur legitimum, ac iuſtum, *ibid. num.6.*

FVNCTIONES *parochiales.*

In functionibus Parochialibus Parochus in propria Eccleſia alijs præcedere debet, & vide materiam in verbo *Parochus.*

FVNDAMENTVM.

Fundamentum intentionis probandum eſt ab allegante, *decif. 42. num.3.*

FVNDATIO

In fundatione onera à Teſtatore non adiecta ſuper addi nequeunt in præiudicium vocatorum, *decif.378.num.3.*

Poſt fundationem actus geſti plurimum deſeruiunt, & pro obſeruantia attendi debent, *decif.378.num.6.*

FVNDATOR

Fundator laicus nequit in fundatione Parochialis facere, quod Rector ſit amouibilis ad nutum, *decif.53.num.16.*

Fundator quoties reſeruat Iuſpatronatus pro hæredibus, & ſucceſſoribus, tunc ſi patronus preſentat, vti preſentans perſonam fundatoris talem reſeruationem impugnare nequit, *decif.[illegible]1.num.7.*

Preſertim, quando hæres alio titulo Iuſpatronatus pretendere non poteſt, quam hæreditario *ibidem num.8.*

FVNDVS *Cenſitus.*

Fundus cenſitus, quod ſit liber, & non alteri obligatus, vt talis verificetur ſufficit quod anterior hypoteca liberetur licet tempore impoſitionis liber non extiterit, *dec.83.nu.5.*

Fundus cenſitus licet vendatur, non per hoc dicitur peremptus, ſed tranſit in emptorem cum ſuo onere cenſus, *ibidem num.6.*

Fundi cenſiti creditor venditioni conſentiens hypotecam ſibi ſuper fundo competentem remittit, *ibidem nu.7.*

Fundi cenſiti parte euicta adhuc cenſus viget in parte non euicta, quæ eſt illius capax, *dec.83 num.2.*

Fundus cenſitus eſt, quid diuerſum ab ipſo cenſu, *decif.337. numer.32.*

Fundus cenſitus tranſit in illius emptorem cum onere cenſus, *dec.391. num. 4.*

Item tranſit in creditorem poſteriorem, in quē deuenit cum eodem onere cenſus, *ibidem num.5.*

Fundi cenſiti parte euicta agi poteſt pro tota euictione ſaltim ratione intereſſe indiuidui emptoris cenſus, *ibid.num.5. Declara num.7.*

De fundi cenſiti euictione agi nequit quoties pars eiuſdem de conſenſu cenſuarij fuit alienata, *ibid.num.10.*

Fundum cenſitū emens tenetur Cenſuario fructus cenſus à die acquiſitionis perſoluere tanquam proprium debitum, *decif.466.num.9.*

In venditione fundi cenſiti facienda eſt ex Bulla ſa.me. Pij V. denunciatio Domino cenſus alias competit Retractus vide materiam in verbo *Denunciatio*, & in verbo *Retractus.*

FVNVS

Pro funeris impenſis creditor præfertur quibuſcumque creditoribus etiam ex cauſa dotis nec mulier ex cauſa dotis agere poteſt, *decif.115. numer.3.*

Funeris impenſa, ac debita Teſtatoris veniunt prius detrahenda, *dec. 479. num. 11.*

FVRTVM

Furtum non præſumitur, *dec.261. num.6.*

G

P. GENERALIS

P. Generalis nequit per ſuas litteras in conſulto ſcriptas Monaſterio præiudicare, *decif. 23. num.4.*

GENVS

Genus antecedens demonſtratur, ac reſtringitur per ſubſequentē enumerationē ſpecierū, *decif.160.num.5.*

Ghier. Gpin. conſ.54. Caball. conſ.142. lib.1. Giouagnon. conſ.34.lib.2. in quibus terminis loquantur? *dec.178.num.14.*

Gonzal. gloſſ. 5. §.6. num.60.Garz. de Benefic. parte prima cap.2. num.95. loquuntur dubitatiue, & ſunt intelligendi ſecundum Iura, quæ allegant, *decif.53. num.62.*

Gloſſ.5. §.7. num.46. declaratur, *decif.169.nu.23.*

Index Materiarum.

GRADVS

Gradus plures, ac perſonæ ſi fuerunt à Teſtatore vocati per nomen collectiuum abſque alia dictione tractum temporis denotante abſque contemplatione agnationis comprehendit omnes deſcendentes in infinitum; itaut remotiſſimus ſuccedet per fideicommiſſariam ſi tempore purificatæ conditionis à nullo pręcedatur, *deciſ.*236. *num.*1.

Secus vero ſi dicto tempore aliquis in gradu eum præcedat tunc ſolummodo ſuccedit per vulgarem, quatenus ille qui eum præcedit hæres eſſe nolit, vel non poſſit, *ibid.num.*2. & ratio redditur, *num.*3. & 4.

Gradus agnationis ſecundum Ius canonicum quomodo computandus? *deciſ.*371.*num.*1.

Gradus agnationis alij ſuperioris ordinis ſunt, alij inferioris, alij ex tranſuerſo, ſiue ex latere, *ibid.n.*7.

Gradus Baccalaureatus præſumptionem idoneitatis in prouiſo inducit, *deciſ.*415. *num.*5.

Gradus Baccalaureatus, licentiati, & ſimilium obtenti lite pendente non ſuffragantur, *deciſ.*459.*num.*11.

GRANARIVM

Granarium ſiue horreum venit appellatione Apotechæ, *deciſ.*312.*nu.*2.

Maxime, quando à Granario ad apotecham patet aditus, *ibid.nu.*3.

GRATIA

Gratia licet præſeruetur à ſubreptione ob non factam mentionem litis per clauſulam *litis ſtatum* attamen talis clauſula non operatur, vt poſſit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorũ, *dec.*5.*num.*4.

Gratia de beneficio litigioſo non eſt iuſtificanda, quia cum illius prouiſio ad ſolum Papam ſpectet de nullius agitur præiudicio, *deciſ.*14. *num.*13.

Gratia conſiſtens in negatiua eſt concludenter probanda, quando eſt fundamentum gratiæ, & verſamur in materia obiectiua, & contra prouiſum apoſtolicum reum, & poſſeſſorem *deciſ.*17. *num.*15.

Gratia executa præſumitur iuſtificata, *dec.*118. *num.*7.

Gratia redditur nulla ſtante falſa expreſſione, *deciſ.*146. *nu.*7.

Gratia ex defectu iuſtificationis remanet obreptitia, *dec.*367.*num.*10.

Gratia ex defectu iuſtificationis omnium narratorum remanet nullius roboris, *deciſ.* 348. *num.*6.

Gratia præcedens ob litteras non expeditas remanet extincta, *deciſ.*465. *num.*8.

Amplia præſertim in præiudicium iuris medio tempore alteri quæſiti, *ibid.num.*9. *Quod tamen declara num.*10. & 11.

Gratia per ſignaturam dicitur perfecta vſque ab initio, & in eſſe deducẽ ad vſum per expeditionem litterarum, ideoque ipſi principio gratiæ per Signaturam ſupplicationis conceſſæ attribuitur, *ibid.num.*12.

Gratia operari debet à die ſignatæ ſupplicationis, ac ſi litteræ apoſtolicæ à Predeceſſore expeditæ fuiſſent, *ibid. num.*14.

In Gratia Papæ verba *Volumus autem* operantur vt forma per æquipollens adimpleri nequeat? *deciſ.*113.*num.*3.

Gratia apoſtolica corruit ex defectu intentionis concedentis non obſtantibus quibuſcunque clauſulis, *deciſ.*103.*num.*11.

Gratia apoſtolica continens verba *volumus* autẽ operatur, vt forma in ea præſcripta per æquipollens adimpleri nequeat, *dec.*167.*nu.*9.

Gratia apoſtolica obtenta lite pendente nulla de ea facta mentione eſt nullius roboris, *dec.*459 *num.*3.

Gratia coadiutoriæ duas continet gratias alterã coadiutorię alteram vero futuræ ſucceſſionis, vnde ſublata de medio altera nempè coadiutoriæ remanet altera futuræ ſucceſſionis, & gratia prouiſiua in euentum mortis coadiuti, quæ ſtat æque principalis independens à prima nec requirit conſenſum ipſius coadiuti *dec.*303. *num.*7.

Et vna reſpicit fauorem coadiuti, alteram fauorem coadiutoris, qui eſt futuræ ſucceſſionis, *ibid. num.*8.

Gratia Coadiutoriæ quamuis ſit conceſſa in forma dignum, & idoneitas coadiutoris coram executore verificata fuit poſt mortem coadiuti, attamen obitus medio tempore ſequutus, non operatur ne gratiæ prouiſiuæ ad fauorem coadiutoris ratio habenda ſit, *ibidem num.*20. & 23.

Gratia Coadiutorię redditur nulla ſi exceſſus cõcurrit in mandato procuræ coadiuti, *dec.*483 *num.*3.

in gratia Coadiutoriæ Papa ſolum reſpicit neceſſitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ reſultañ ex impotentia coadiuti, eaque ſolum probata beneficium remanet affectum, *ibid.n.*6.

In gratia Coadiutoriæ præter vtilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ cætera narrata non attenduntur, *ibid.num.*8.

In gratia coadiutoriæ ſufficit, quod narrata de facto iuſtificentur, *ibid.num.*16.

Gratia certo modo cum ſapere videatur obiectum tunc narrata debent pleniſſime iuſtificari, *deciſ.*17.*num.*2.

Gratia derogationis fideicommiſſi redditur ſubreptitia ſi non fuit Pontifici narratum exiſtere bona libera quibus exiſtentibus non cenſetur Papam velle concedere derogationem fideicommiſſi, *dec.*67.*nu.*1.

Gratia derogationis fideicommiſſi in forma cõmiſſaria non eſt derogatio, ſed mandatum ad derogandum, & ideo nullum producit effectum antequam pro denegatione ab executore pronuncietur, *dec.*113. *num.*5.

Gratia derogationis fideicõmiſſi cõceſſa intelligitur ad limites neceſſitatis, & quidẽ vrgentis de tempore gratiæ, & non vltra, *dec.* 152.*nu.*6

Gratia derogationis fideicommiſſi potiſſimum expoſcit, vt in ſubrogatione bonorum, quominus fieri poteſt ſubſtituti grauentur, *ibid. num.*12. Et potius in eorundem vtilitatem cõmutatio fieri debeat *num.*13.

Gratia derogationis medietatis patronorũ intelligitur de patronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, *deciſ.*266. *num.* 23.

Peutingery

Gratia motu proprio vlteriori iuſtificatione non eget, *dec.318.n.4.*

Gratia in forma dignũ non tribuit aliquod Ius in se, ſed ſolum importat mandatum de prouidendo quatenus prouiſus fuerit repertus idoneus, *deciſ.103.num.15. Declara num.16.*

Gratia in forma dignum eſt pura à principio, & non conditionalis, & quod prouiſio executoris non requiritur pro ſubſtantia gratiæ, ſed pro illius executione dumtaxat, *ibid.n.16.*

Itaut purificata coram executore idoneitate prouiſi collatio facta dicitur in ipſo inſtanti reſcripti apoſtolici non vero in illo tempore, quo executio requiritur, *ibid.nu.17.*

Et priuſquam conditio reſcripti purificetur ius illud pendulum prouiſi impedit, quod interim aliter de beneficio diſponi non poſſit, *ibid. num.18.*

Gratia prouiſiua reſignatarij expedita in forma dignum ceſſat, ſi reſignans infra 20. dies deceſſerit, & mandatum de prouidendo in fauorem reſignatarij in eius vita nondum ſit executa, & quod prouiſus ab Ordinario ideo non excluditur, *ibidem num. 13. Declara* vt *num. 19. & 21.*

Gratia reſignationis expedita in forma dignum ceſſat, quoties non poteſt habere effectum ob impoſſibilitatem iuſtificationis narratiuæ in in literis, vel propter obitum reſignantis infra viginti dies, ſecus verò quando poteſt habere ſuum effectum, tunc enim parum refert quod reſignans ante approbationem reſignatarij deceſſerit, *ibid.nu.21.*

Gratiam ſubreptitiam allegans probare tenetur, *dec.51.num.5.*

Gratia ſubreptitia non ſuſtinetur, *deciſ. 127. num.11.*

Gratia ſubreptitia redditur nulla, *deciſ. 152. num.1.*

Nec poteſt executioni demandari, *ibid. num. 2.*

Gratia ſubreptitia impetranti ſuffragari nequit, *dec.367.num.12.*

Gratia licet præſeruetur à vitio ſubreptionis ob non factam mentionem litis ſtante clauſula *cuius litis ſtatum, &c.* hoc non procedit in præiudicium tertij, cui in beneficio litigioſo vti collitiganti competebat, cui Papa non præſumitur velle præiudicare, *deciſ.459. num.4.*

Gratia prima conceſſa cum modificatione niſi ſit expreſſa in ſecunda non præſumitur, quod Papa velit abſolute reſeribere, *deciſ. 51. num.8.*

Gratia ſecũda amplior prima remanet ſubreptitia, niſi mentionem faciat modificationis in prima contentæ, quotieſcumque ea reſpicit alterius præiudicium, *ibid.num.3.*

Gratia ſecunda ſucceſſoris argui poteſt de ſubreptione quando continet plus quam prima gratia anteceſſoris, ſecus verò quando confirmatio ſucceſſoris tangit ſolam probationem gratiæ anteceſſoris, *deciſ. 465. num.4.*

GRATIAE.

Gratiæ diuerſæ quando nõ ſunt contrariæ, & incompatibiles vna electa non præcluditur via alteri, *dec.57. num.22.*

Gatiæ duæ quando ſunt omninò diuerſæ, ſi vna corruit, non tamen corruit altera, quamuis ſint ad inuicem correſpectiuæ, *deciſ. 483. num.25.*

Gratiæ vbi ſunt ſeparatæ, inualiditas vnius non influit in aliam, nec vna deficiente altera perit *dec.161.num.11. & 12.*

GRATIAN. *diſcept. 356. numer.35.* declaratur, *dec.305.num.3.*

Gratian. diſcept. 531. num. 64. in quibus terminis loquatur? *deciſ.506.num.20.*

GRATIFICATIO.

Gratificatio Ordinarij locum habet in paritate vocum, *dec.198. num.16.*

Gratificatio non ſuffragatur quoties eſt attentata, *deciſ.263.num.2.*

Item ſi emanauit ſub erroneo ſuppoſito non ſubſiſtenti, *ibid.num.3 & 5.*

Gratificationi quo caſu locus non ſit? *ibidem num.6.*

GRAVAMEN.

Grauamen illatum ab examinatoribus de partibus detegitur ex nouo examine in Curia, in quo reprobatus approbationem reportauit, *deciſ.48.num.5.*

Grauamen examinatorum ceſſare dicitur eo ipſo quod omnes oppoſitores æqualiter fuerunt approbati, *ibid.num.9.*

Grauamen ſtrictè eſt interpetrandum nec ad perſonam non nominatã extenditur, vt debet, *dec.180 nu 14.*

GREGORIVS NONVS, qui librum Decretalium edidit fuit ad Pontificatum aſſumptus anno 1227. *deciſ.296. numer.10.*

H.

HABILIS.

Habilis, & idoneus ad Curata ſi non declaratur talis ab Examinatoribus Synodalibus, ſed tantũ ad ſimplicia vti grauatus poteſt appellare, *deciſ.48.num.11.*

Habilis, & idoneus ad Curata præſumitur ex qualitate Presbyteratus, *deciſ. 131. num. 3. Declara num.5.*

HABILITAS.

Habilitas ad Curata debet iuſtificari per relationem examinatorum, *deciſ. 131. num. 6. & deciſ.142.num.3.*

Habilitas requiritur de tempore oppoſitionis, *ibid.nu.5.*

Habilitas de tempore concurſus requiritur, *deciſ.357.num.1.*

Habilitas probatur ex literis teſtimonialibus Ordinarij, *deciſ.420.num.7.*

Habilitas pro obtinendo ſimplex beneficium præſumitur in eo, qui vltra promotionem ad ſtatum præsbyteratus ordinem fuit etiam admiſſus ad confeſſiones audiendas, *deciſ.325. num.3.*

Habilitas prouiſi eo magis reſultat ex gradu Baccalaureatus, quem in aliqua vniuerſitate quis obtinuit, *dec.415.num.5.*

Habilitatis præſumptiones deductæ ex qualitate Sacerdotij, necnon ex deputatione ad audiendas confeſſiones ex quibus non ſint attendendæ, *deciſ.357.num.5.*

HA-

HABITARE.

Habitare in aliqua Parochia dicitur, qui domũ in ea conduxit animo permanendi, *deciſ. 30*. *num. 2. Amplia procedere, num. 4.*

HAERES.

Hæres poteſt obtinere manutentionem ex poſſeſſione defuncti ſtante iudicio ſuper manutentione per defunctum dum viueret intentato, *deciſ. 3. num. 2. & 4. & deciſ. 21. num. 3.*

Hæres poteſt obtinere duplicatum mandati executiui ad fauorem teſtatoris relaxati, *dec. 141. num. 1.*

Hæres ſi bona emit ex pretio bonorum defuncti, an bona empta dicantur de hæreditate? *dec. 199 num. 5.*

Et quænam actio competat creditoribus hæreditarijs contra hæredem? *ibidem num. 6.*

Hæres hæreditatem adiens poſt lapſa tempora ad conficiendum inuentarium tenetur ad debita hæreditaria, *deciſ. 210. num. 7.*

Hæres debita teſtatoris ſoluere tenetur ſaltim pro viribus hæreditarijs, *deciſ. 220. num. 1.*

Præſertim ſi teſtator permittit alienationem bonorum *per pagar alcun debito, ibidem num. 5.*

Hæres emphiteutæ alienantis, an alienationem impugnare valeat? *ibid. num. 6.*

Hæres ſi de proprio aliquam quantitatem erogauit pro affrancatione rei hæreditariæ, licet rem affrancatam hæreditati acquirat, remanet tamen creditor pretii in affrãcatione erogati, *dec. 225. num. 5.*

Hæres præſumitur ſoluiſſe legata ex pecunijs hæreditarijs in hæreditate repertis, *deciſ. 230. num. 4.*

Hæres vigore ſecundi teſtamenti eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem alterius hæredis ex primo teſtamento, *deciſ. 109. num. 3.*

Hæres factum defuncti impugnare nequit, *dec. 19. num. 34. & dec. 38. num. 5. & dec. 67. num. 16.*

Hæres tenetur ratum habere factum defuncti quatenus bona hæreditaria ſuppetant, *deciſ. 224. num. 7.*

Hæres factum defuncti impugnare nequit, *deciſ. 426. num. 6. & deciſ. 438. num. 5. & deciſ. 479. num. 6.*

Limita non procedere in hærede beneficiato, ſi alio iure quam hæreditario agit aduerſus factum defuncti, *dec. 426. num. 7.*

Hæres cenſetur eadem perſona cum defuncto, *dec. 94. num. 3.*

Et in eum tranſeunt omnia iura actiuè, & paſſiuè defuncti, *ibid. num. 4.*

Hæres poſt aditam hæreditatem non tenetur fructus perceptos iure dominij licitè acquiſitos in ſuum creditum legitimè imputare, niſi teſtator id expreſsè mandauerit, *deciſ. 430. num. 9.*

Hæres ad euitandam imputationem crediti in legitimam, cenſetur non de fructibus hæreditatis, ſed de bonis hæreditarijs ſibi ſatisfeciſſe, *ibid. num. 11.*

Hæres creditoris agere poteſt executiuè vigore obligationis Cameralis fauore ſui authoris, *deciſ. 446. num. 2.*

Hæres facultatem habens à Teſtatore eligendi ex pluribus vnum aut alterum ad ſuam hæreditatem ſi vnum elegit, & iſte decedat, tunc ſuccedit alter, *dec. 326. num. 8.*

Declara concluſionem procedere niſi conſtaret teſtatorem ſenſiſſe, quod vnus tantum ſuccedat, ſecus verò quando voluit ad vnum dumtaxat, & non ad plures hæreditatem peruenire quia tunc repugnat voluntati Teſtatoris, quod omnes ſuccedant, nec hæres poteſt hoc caſu plures eligere, *ibidem num. 9.*

Electionem non fuiſſe factam ab hærede, & ob electi prædeceſſum non habuiſſe effectum idẽ eſt, *ibidem num. 10.*

Et talis electio habetur ac ſi facta non fuiſſet, *ibid. num. 11.*

Hæres mariti agere poteſt pro exactione reſidui dotis non exactæ, *deciſ. 446. num. 3.*

Hæres præſumitur de eius credito ſatisfactus quoties de bonis hæreditarijs rationem non reddit, *deciſ. 454 num. 14.*

Nec poteſt de eius credito excipere aduerſus alios concreditores, *num. 15.*

Amplia procedere etiamſi inuentarium non confecerit, niſi vlterius probet bona hæreditaria pro extinguendo eius credito non ſufficere, nihilq; hæreditarium penes ſe retinere, *ibid. nu. 16.*

Hæres tanquam Dominus ob imaginariam ſolutionem in bonis hæreditarijs fructus facit ſuos, *dec. 230. num. 9.*

Hæres fructus ex bonis hæreditarijs perceptos non facit ſuos, ſed à die moti iudicij à creditoribus augent ipſam hæreditatem, nec poteſt ſub prætextu ignorantiæ, ac bonæ fidei ſe excuſare, *deciſ. 377. num. 2.*

Hæres proſequendo inſtantiam cœptam à defuncto pro manutentione eam conſequi debet, quæ defuncto ſi viueret competebat, *deciſ. 21. num. 4.*

Hæres non poteſt eligere Capellanum quoties legatum pro miſsis celebrandis in aliqua Eccleſia fuit relictum, ſed tale ius ſpectat ad Rectorem Eccleſiæ, cuius contemplatione legatum factum eſt, *deciſ. 176. num. 1.*

Hæres poteſt nominare Capellanum quando agitur de aliquo Iurepatronatus, vel deputatione Capellani certi, & perpetui, dum de eo particulariter non fuit diſpoſitum, tunc cenſeri debet ad fauorem hæredis diſpoſitum, *ibid. nu. 2.*

Hæres ſiue ſucceſſor contrahentium eorum factum impugnare nequit, *deciſ. 150. num. 4.*

Hæres ſiue donatarius redimens domum ad hæreditatem ſpectantem cenſetur hæreditati voluiſſe acquirere, *deciſ. 155. num. 9.*

Hæres creditor defuncti ſi alienauit, nec inuentarium confecit præſumitur ex pretio rerum alienatarum ſatisfactus, *dec. 230. num. 10.*

Secus eſt quando conſtat de legitima inuentarij confectione, quo caſu valor bonorum alienatorum, vt ſatisfactionis præſumptio intret, ſpectat ad fideicommiſſarium, *ibid. nu. 11.*

Hæres vltimi inueſtiti licet non ſit comprehenſus in inueſtitura, attamen non eſt ei deneganda immiſſio donec de eius iure cognoſcatur, *deciſ. 280. num. 37.*

multi Hæres

Digitized by Google

Hæres non obſtante iudicio ſuper deputatione Curatoris nō exeluditur ab aditione hæreditatis, quàm etiam poſt deputationem Curatoris, ſi vult adire poteſt, *deciſ.287.num.17.*

Hæres ſi vnuni ex pluribus eligere debet, tunc vnus tantum ad hæreditatē eſt eligendus, puta maior natu quoties Teſtator iuſſit, quod aſſumat nomen, & inſignia familiæ ſuæ, *deciſ.326.num.12.*

Hæres ſi electionem non fecit perſonæ eligendæ, tunc electio deuoluitur ad iudicem cum in vltima voluntate à perſona recedatur, *ibidem num.13.*

Et Iudex eligere tenetur eum, quem Teſtator veriſimiter prædilexit quicquid ſit quando electio eſt à lege demandata, *ibid. nu.15.*

Hæres ſi declarauit velle obtemperare præceptis Teſtatoris intelligitur, quatenus vires hæreditariæ ſuppetant, *deciſ.328.num.17.*

Hæres ſi ſimpliciter ſe obligauit ſoluere legata intelligitur reſeruato beneficio Inuentarij, *ibid.nu.18.*

Hæres non tenetur cedere fideicommiſſis maiorum ſibi ex propria perſona obuentis, quando teſtator mandauit diſpoſita per hæredem adimpleri quicquid ſi ageretur de bonis ſibi à Teſtatore donatis inter viuos, de quibus poſtea Teſtator in teſtamento diſpoſuit, *ibidem num.19. & 20.*

Hæres inſtitutus in vſufructu rei particularis cenſetur etiam in proprietate inſtitutus, ſi poſt eius mortem alter eſt ei ſubſtitutus, *deciſ.488. num.1.*

Hæres inſtitutus in re particulari non cenſetur in vniuerſa hæreditate inſtitutus, quando in alia parte teſtamenti fuit alter hęres inſtitutus vniuerſalis, *ibid.nu.5.*

Hæres in re certa venit appellatione hæredis, *deciſ.484.nu.9.*

Hæres nō dicitur poſt eius mortem habere ſubſtitutum, ſi Teſtator ei dedit facultatem de bonis relictis liberè diſponendi, *ibid. num.8.*

Hæres vt poſſit in ſubſidium alimenta percipere ex bonis fideicommiſſi neceſſe eſt, quod conſtet bona libera non adeſſe, *deciſ. 506. num.13.*

Hæres vſufructuarius venit nomine hæredis, *deciſ.484. nu 11.*

Hæres tenetur reſtituere dotem ex bonis hæreditarijs, quamuis ſint fideicommiſſo ſubiecta, *dec.479.nu.1.*

Hæres vniuerſaliter inſtitutus, licet Teſtator poſtea prohibeat ne poſſit de bonis hæreditarijs diſponere, præterquam de vſufructu adhuc dicitur hæres donec vixerit, tàm quoad proprietatem, quàm quoad vſumfructum, *dec.326 num.7.*

Hæres vniuerſalis, quamuis ſit à Teſtatore grauatus eius volutatem ipſi benè viſam adimplere, non exindè tale grauamen præſefert fiduciariam totius hæreditatis reſtitutionem, *dec.416.num.8.*

Hæres cenſetur vniuerſaliter inſtitutus, qui nullus alius eſt ſcriptus hæres, etiamſi de bonis Teſtatoris apud ipſum remaneat, *deciſ. 464. num.4.*

Hæres ſi fructus Bonorum hæreditariorum percepit, nec ad creditum hæreditatis appoſuit, ſi onus bonis inhærens adimplere recuſat admitti non debet, quod illud in damnum hæreditatis tranſeat, *deciſ.509. num.9.*

Hæres licet ex præcepto teſtantis teneatur bona diſtribuere pauperibus intelligitur talis diſtributio poſt perſoluta debita, *deciſ. 199. num.17.*

Hæres neceſſe eſt, quod in ipſo actu aditionis declaret ſe velle gaudere beneficio Inuentarij dummodò infra legitima tempora inuentarium conficiat, *dec.104. num.2.*

Hæres ſi ſimpliciter per publicum inſtrumentum acceptauit teſtamentum defuncti, & deindè per aliud publicum Inſtrumentum declarauit ſe velle gaudere beneficio Inuentarij cum proteſtatione, &c. iſta duo inſtrumenta dicuntur inter ſe correſpectiua, *ibid.num.3.*

Hæres à beneficio Inuentarij, quo caſu dicatur excluſus? *ibid. num.6.*

Hæres ſi Inuentarium non confecit, oritur contra eum mala præſumptio ſubſtractionis bonorum, & qui dicit alia bona non adfuiſſe probare tenetur, *dec.149.num.7.*

Et hereditas tunc dici poteſt opulenta, ac mobilia iura, & actiones magni valoris fuiſſe vſurpata, *ibid.num.8.*

Hæres ſi non docet ſe adiuiſſe hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij diſtinguere non poteſt bona propria ab hæreditarijs, & actiones ſi quæ contra hæreditatem competunt confuſæ remanent, *deciſ.272. numer.6.*

Hæres abſque Inuentario hæreditatem adiens efficit vt omnes actiones extinctæ remaneant iure ſolutionis, vel confuſionis, *deciſ. 479. num.7.*

Hæres gaudet beneficio inuentarij quamuis aliqua bona deſcribere omiſerit, ſi talis omiſſio non eſt doloſa, *deciſ.165. num.20.*

Et aſſerens alia bona pretioſiora adfuiſſe id probare tenetur, *ibid.nu.21.*

Hæres beneficiatus, donec de bonis hæreditarijs rationem reddat ad ſolutionem debitorum, cogi poteſt quia hęreditas ſoluendo prȩſumitur, *dec.199.num.16.*

Hæres beneficiatus, ſi aliquas fecit alienationes tenetur illas pro rata cum detractionibus ſibi competentibus imputare, *dec.328. num.22.*

Hæres tenetur deſcribere in Inuentario res hæreditarias diſtinctè, & non confusè cum ſuis qualitatibus, *dec. 509.nu.8.*

Hæres non tenetur reddere rationem de mobilibus quæ curſu longi temporis conſumpta præſumuntur, *deciſ.186. num.2.*

Hæres quod ſufficientem rationem non reddidit de bonis hæreditarijs conſtat ex relatione periti, *deciſ.377.nu.3.*

Hæres tenetur reddere rationem non ſolum de mobilibus notabilis valoris, ſed etiam de animalibus hæreditarijs, *ibidem nu.7.*

Hæres non poteſt cogi ad vlteriorem redditionem rationis dum à creditoribus hęreditarijs non iuſtificatur maiorem quātitatem bonorum, de quibus aliàs fuit reddita ratio ad eius manus perueniſſe, *deciſ.485. num.9.*

Hæres

Hæres tenetur reddere rationem de fructibus bonorum hæreditariorum ſaltim à die moti Iudicij contra ipſum, *dec* 509.

Hæres ſi de bonis mobilibus in Inuentario deſcriptis rationem non reddit poteſt contra eũ exequi mandatum contra bona hæreditaria relaxatum, *ibidem nu.*6.

Hæres ſi rationem non reddit de bonis hæreditarijs tunc mandatum contra bona hæreditaria relaxatum contra eius bona propria venit exequendum, *decif.*377. *nu.* 1. *&* 11. vbi refertur ſtylus relaxandi mandata contra perſonas, & bona propria hæredum.

Hæredi præfigi debet terminus ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem, & quando agitur contra filios vti hæredes patris debent nominatim proprijs nominibus citari, *dec.* 256 *num.* 5.

Hæredi nõ ſuffragatur creditum ab eo ſolutum niſi aliundè iuſtificetur, quàm ex eius atteſtatione, præſertim concurrente præiudicio aliorum creditorum, *decif.* 377. *nu.*8.

Hæredi competit beneficium ſeparationis bonorum, *dec.*334.*num.*15.

Hæredi ab inteſtato ſi ſit conceſſa immiſſio ſtatim euaneſcit exhibito per hæredem ſcriptũ teſtamento non abolito, neque cancellato, & ſolemniter confecto, *dec.*416.*num.* 3.

Hæredi ſcripto datur immiſſio in bonis de tempore obitus per defunctum poſſeſſis, ſi docet de teſtamento non abolito, neque cancellato iuxta diſpoſitionem *text. in l. final. C. de edict. D. Adrian. tollend. dec.* 190. *nu.* 1. *&* 3.

Hæredi non eſt deneganda immiſſio in bonis Teſtatoris tempore obitus poſſeſſis, *dec.* 304. *num.* 13.

Hęredi in bonis tempore obitus per teſtatorem poſſeſſis datur immiſſio, *dec.* 110. *num.* 1.

Hæredi ſcripto datur immiſſio ſi docet de teſtamento non abolito, neque cancellato, *decif.* 133. *nu.* 1.

Hæredi non denegatur immiſſio probata poſſeſſione defuncti tempore obitus, ac recenti penes reum conuentum, *dec.* 145. *num.* 2.

Hæredi non retardatur immiſſio per exceptionem fideicommiſſi, donec identitas bonorũ à fideicommittente poſſeſſorum pro parte fideicommiſſarij non ſit probata, *decif.* 41. *nu.* 3.

Et quidem plenè, & concludenter aliàs turbida exceptio immiſsionem hæredis non impedit, nec retardat, *ibidem num.* 4.

Hæredi ſcripto non eſt deneganda immiſsio in bonis de tempore obitus à teſtatore poſſeſsis, ſi exhibet teſtamentum non abolitum, neque cancellatum, nec in aliqua parte vitiatum, *dec.*73. *num.* 1.

Hæredi ſcripto retardatur immiſsio per fideicommiſſarium ſi poſsidet, & eſt paratus docere de iure ſuo, *ibid. nu. num.* 2.

Hæredi competunt remedia poſſeſſoria, quæ defuncto competebant, *dec.*145.*nu.*7.

In hæredem continuatur inſtantia à defuncto cœpta, *ibid. nu.* 3. *&* *decif.* 21. *nu.* 3.

In Hæredem tranſit ius nominandi Capellanũ cum vniuerſitate bonorum *decif.* 176. *num.* 8. *Limita num.* 9.

HAERES GRAVATVS

Hæres grauatus ſi euadit creditor hæreditarius poteſt tanquam talis alienare, quodcumque corpus hæreditarium non obſtante fideicommiſſo, *decif.* 114. *num.* 12.

Hæres grauatus ſi bona fideicommiſſi alienauit ante præſentationem Breuis Apoſtolici ſuper derogatione fideicommiſſi executori, talis alienatio non ſubſtinetur, *decif.*67.*nu.*12.

Hęres grauatus contra agentem ex fideicommiſſo vniuerſali deducit eius creditum, quia non tenetur vltra vires hæreditarias, etiamſi Inuẽtarium non confecerit, ſecus vero ſi ageretur ex fideicommiſſo particulari, *decif.*286.*nu.*5.

Et donec à fideicommiſſario creditum hæredis grauati ſoluatur non poteſt ei dari immiſſio, quia non conſtat an aliquid pro ipſo remanſurum ſit ex bonis fideicommiſſi ; *ibidem numero* 6.

Hæres grauatus ſi cum filijs decedit ex tacita vocatione reſultante ex præſumptione, *l. cum Auus C. de fideicommiſſis,* ſubſtituti cenſentur excluſi, *decif.*340.*nu.*5.

Limita non procedere præſumptionem *d. l. cum Auus*, quando Teſtator tempore conditi teſtamenti ſciuit adeſſe filios hæredis grauati, *ibid. num.*6.

Item limita non procedere, quando Teſtator fecit explicitam mentionem de filijs ſubſtitutorum eos ſubſtituẽdo, tunc enim cenſetur noluiſſe admittere filios grauati, ſed eos excludere, *ibid. n.*7.

Amplia præſertim quando conſtat Teſtatorem filios grauati odio habuiſſe, *ibid. nu.*8.

Hæres grauatus ſi renunciet fideicommiſſo non præiudicat fideicommiſſarijs vocatis ex propria perſona, *decif.* 214. *num.* 2. *&* *decif.* 221. *num.* 5.

Hæres grauatus facit fructus ſuos pro rata detractionum ſibi competentium, *decif.* 225. *num.*7.

Hæres grauatus tenetur fructus à die motæ litis perceptos in detractiones imputare, *decif.*352.*num.*13.

Hæres grauatus cenſetur de legitima, alijſque detractionibus ſibi competentibus ſatisfactus ſtantibus præcedentibus alienationibus, niſi contrarium probetur, *dec.*370.*nu.*1.

Et alienationes fuiſſe factas a grauato, non ſufficit allegare contra tertium poſſeſſorem, niſi probentur anteriores cum tertius poſſeſſor habeat intentionem fundatam pro ſe, quod alienatio ſibi facta fuerit prima, *ibidem num.* 2. *Declara num.* 3.

Hæres grauatus ſi alienationes fecit, & tertius poſſeſſor negat fuiſſe anteriores, onus probandi incumbit fideicommiſſario, ſi vero allegat illarum inſufficientiam, tunc onus probandi dictam inſufficientiam ei incumbit, *ibidem num.*4.

Hęres grauatus ſi fructus poſt motam litem percepit ad quorum reſtitutionem fuit condemnatus,

Google

natus, tunc detractinnum prętenſiones redduntur illiquidæ, *ibid.num.5.*

Hæres grauatus nequit pro exſoluendo ære alieno Teſtatoris præuenite tempus ſolutioni, ac diſtrahere bona fideicommiſſi in præiudicium vocatorum, *deciſ.408.num.5.*

Item nec pro ex ſoluendo ære alieno licitum eſt grauato alienare bona fideicommiſſi particularis, ſi alia bona ſtabilia, mobilia, & credita Teſtatotis exiſtunt pro ære alieno exoluendo, *ibid.num.8.*

Et ſufficientia bonorum probatur ex Inuentario, dum non conſtat de contrario, *ibid.nu.7.*

Hæres grauatus ſi cum filijs decedit tunc, ex præſumptione, *l.cum Auus ff.de condit.& demonſtrat.* filij cenſentur tacitè vocati ad excluſionem ſubſtitutorum, *deciſ.352.num.3.*

Hac tamen præſumprio ceſſat concurtentibus contrarijs conie͏cturis, de quibus *num.* 4. 5. 6. Præſertim ſimul iunctę *nu.7.*

Hæres grauatus tenetur ex fideicommiſſo vniuerſali ſoluere omnia debira relicta à fideicōmittente, *dec.472.num.10.*

Hæres grauatus rationem reddere tenetur fideicommiſſarijs de mobilibus, quæ vſu conſumpra non ſunt, *dec.230.num.7.*

Hæredi granato non competit retentio bonorū fideicommiſſi ſub prętextu detractionum, nec valet fideicommiſſario immiſſionem impędire, *dec.232.num.1.*

Hæredi grauato competunt detractiones legitimæ, *dec.286.num.1.*

Amplia quamuis Inuentarium non confecerit, *ibid.num.2.*

Hæredi grauato, qui Innentarium non confecit ac bona alienauit Detractio legitimæ non competit, *deciſ.340.num.10.*

Hæredes plures vnius Patroni repræſentantes illius perſonam ſi præſentant dicuntur præſentare per modum vnius, *deciſ.420.nu.11.*

HAEREDITAS

Hęreditas vna eſt, ſicuti vna eſt perſona defuncti *dec.109.num.6. Declara nu.7.*

Hæreditas præſumitur ſoluendo donec hæres beneficiatus rationem reddat de bonis hæreditarijs, *dec.199.num.16.*

Hæreditas intelligitur deducto ære alieno, *ibid. num.18.*

Hæreditas adiri poteſt non ſolum pendente iudicio ſuper deputatione Curatoris hæreditati iacenti, ſed etiam poſt deputationem Curatoris, *deciſ.287.nu.16.*

Hæreditas à ſtatuto delata tranſmittitur in filios Iure ſangninis beneficio, *l.vnic.C.de his qui ante apert tabul.* deciſ.458.nu.7.

Hæreditas eſt quota vniuerſitatis, non tamen dicitur omninò incerta, *dec.495.num.17.*

Hæreditas filijs delata poteſt eis inuitis à Patre, vti legitimo adminiſtratore acceptari ratione vſusfructus ſibi debiti in bonis aduentitijs, *deciſ.287.num.6.*

Hæreditas non dicitur vni tantum deberi videlicet primogenito, ſi vnus tātum ſucceſſit cum non tanquam primogenitus, ſed vti vnigenitus ſuccedere potuit, *deciſ.311.nu.11.*

Hæreditas materna ex quibus dicatur adita? *deciſ.110.num.7.*

Hæreditas materna tranſmittitur in fillum ex potentia ſanguinis, dum concurrunr tria requiſita, quod hæreditas ſit aſcendentis, quod tranſmittens ſit de liberis, quod ille in quem ſit tranſmiſſio ſit de deſcendentibus, *ibidem num.8.*

Hæreditas materna ex quibus pro filijs à Patre adita dicatur? *dec.174.nu.22.& 13.*

Hæręditas per minorem ſimpliciter adita poteſt iterum à minore mediante reſtitutione in integrum iterum cum beneficio leg.& Inuentarij non ſolum adiri, ſed etiam penitus repudiari, *deciſ.328.num.14.*

Amplia procedere etiam in maiori, dummodò infra legitima tempora Inuentarium conficiat quamuis prius ſimpliciter adiuiſſet, & dummodò non appareat ipſum declaraſſe eam velle repudiare, *ibid.num.15.& 16.*

Hæreditas adita ab vno ex correis debendi nocet adeunti ſolum quoad ratam ſui authoris, non autem aliorum correorum, *deciſ.454.num.17.* Et redditur ratio, *nu.18.*

Hæreditas non dicitur iacens, quoties adeſt certus hæres, ac proinde tali hæreditari deputari nequit Curator, *dec.256.nu.2.*

Hęreditati iacenti Curatoris deputatio ſolum fit vt adſit in ea lite defenſor hæreditatis hærede non declarante, *deciſ.287.num.17.*

Hæreditati iacenti vt Curator deputari valeat, ſufficit citare eum, quem prima cauſa ſucceſſionis tangit, *ibid.nu.4.*

Nec opus eſt, quod citetur ſubſtitutus, præſertim quando non eſt ſubſtitutus in tota hæreditate, ſed in legato bonorum, *ibid.nu.5.*

Hæreditatis aditio diuerſa eſt à confectione Inuentarij, *dec.165.num.9.*

In hæreditatis aditione ſunt adhibendæ ſolemnitates Iuris communis, prout neceſſariæ ſunt in confectione Inuentarij, *ibid.nu.14.*

Hæreditatis aditio ex ſola delatione non inducitur, *dec.306.num.2.*

Hæreditatis aditio, tanquam quid facti non pręſumitur, *ibid.num.3.*

Hæreditatis aditio cum beneficio leg. & Inuentarij probatur per publicum *Inſtrumentum* aditionis, *deciſ.328.nu.1.*

Hæreditatis repudiatio conſiſtit in animo, *deciſ.256.num.3.*

Hæreditatis repudiatio implicita inducta cenſetur eo ipſo, quod ad inſtantiam hæredis citatur ſubſtitutus ad declarandum an velit eſſe hæres, alias viden. deputari Curatorem hæreditati iacenti ex quo hæres non intendit acceptare hæreditatem, *deciſ.287.nu.3.*

Hæreditate vendita cum omni Iure ad venditorem ſpectante, ſi venditor nullum Ius habet ſola hæreditas vendita cenſetur, & alia verba ad cautelam emptoris appoſita intelliguntur, *deciſ.178.nu.5.*

HISTORICI

Hiſtoricis fides adhibenda eſt, *deciſ. 467. numer.1.*

HOMO

Homo non ſeparet, quos Deus coniunxit, *deciſ.235.nu.1.*
Honded.conſ.25. num.44. & 45. lib.2. declaratur, *dec.211.num.13.*

HORDEVM

Hordei quantitas vendita probatur ex libris publicis annonæ, *dec.404.nu.2.*

HORREVM

Horreum ſiue granarium venit appellatione apotechæ, *dec.312.num.2.*
Maximè quando à granario ad apotecham patet aditus, *ibidem num.3.*

HOSPES

Hoſpes verè non habitat, ſed tantiſper hoſpitatur, *dec.301.nu.3.*

HYPOTECA

Hypoteca continetur ſub obligatione Camerali *dec.331.nu.16.*
Hypoteca tanquam accesſoria ceſſat ſublata actione, *deciſ.228.nu.18.*
Hypoteca regulariter ſpatio decennij præſcribitur, *dec.322.nu.4.*
Hypoteca in relicto ſub conditione poteſtatiua non poteſt retrotrahi ad diem contractus; ſed ſolum locum habet à die acceptationis, *deciſ.178.num.23. Declara nu.22.*
Hypoteca ad diem celebrati contractus etiam in præiudicium Iuris medio tempore quæſiti retrotrahitur, *ibidem num.23. & 24.*
Hypoteca pecuniarum extinguitur per conſumptionem, *dec. 199.num.7.*
Hypoteca ſuper caſtro transfertur in locis Montium emptis ex pretio eiuſdem Caſtri ad fauorem creditorum modo, & forma, prout idem Caſtrum eis erat obligatum, *dec.385.num.3.*
Hypoteca bonorum reſultat ex obligatione Camerali, *dec.114.num.2.*
Hypoteca ſine actione perſonali experiri nequit *dec.378.nu.12.*
Hypoteca euaneſcit extincta obligatione, *ibidem num.13.*
Hypoteca non contrahitur in re emphiteotica expreſsè alienari prohibita etiam latè ſumpto vocabulo, *deciſ.28.num.5.*
Hypotecæ renunciatio ex quibus inducatur? *deciſ.305.num.2.*
Hypoteca dotalis transit in extraneum abſque prælatione, *dec.159.num.5.*
Hypoteca competens pro dote porrigitur etiam ad lucrum, *deciſ.228.num.5.*
Hypoteca pro dote, licet tranſeat in hæredem etiam extraneum, & ſingularem ſucceſſorem non tamen tranſit cum priuilegio prælationis, *dec.114.num.12.*
Hypoteca pro dote incipit à die illius promiſſionis, *deciſ.376.nu.6.*
Hypoteca expreſſa competens creditori pro fructibus dotis incipit ab ipſo die contractus, ita vt creditor ex dicto die ſit anterior, & præferri debet alijs creditoribus poſtea creatis, non ſolum reſpectu ſortis, ſed etiam fructuum dotalium, *dec.331.nu.12.*
Amplia quamuis fuerint promiſſi in diem, & in caſum non ſolutionis ſortis, nam die adueniente hypoteca expreſſa retrotrahitur ad primum diem contractus, *ibidem num.13.*
Quicquid ſit in hypoteca tacita, in qua contrarium tenet Soccin. reprobatus à Neguzantio, *num.14.*
Hypoteca competit legatario ſuper bonis hæreditarijs pro conſecutione legati, *dec.472.nu.1.*
Hypoteca competit pro legato, *dec.502.nu.7.*
Hypoteca competit pro fructibus legitimæ, *dec.472.nu.8.*
Hypoteca competit pro legitima, quando fuit legata, & datur immiſſio ex Saluiano, non ſecus ac pro alijs legatis, *dec.481.nu.1.*
Hypoteca inſolidum contra plures hæredes non competit pro legato quantitatis, *deciſ.502.n.8. Declara nu.9.*
Hypoteca competit inſolidum, *ibidem num.10.*
Hypoteca ſuper cenſu extincto licet ex illius pretio alius cenſus ematur, non tamen ſubiacet huic cenſui, niſi adſit expreſſa conuentio, *deciſ.199.num.3.*
Hypoteca ſuper fundo cenſito remiſſa cenſetur, ſi creditor conſenſit illius alienationi, *deciſ.83. numer.7.*
Hypoteca competens cenſuario ſuper bonis cenſuatis competit etiam ſuper locis montium emptis ex prætio dd. bonorum venditorum, *dec.399.num.1.*
Et ratione hypotecæ datur Saluianum ſuper locis Montium ſubrogatis in locum bonorum venditorum, & poteſt vigore hypotecæ auocari poſſeſſio, *ibid.num.2.*
Hypoteca competens ſuper cenſu remiſſa cenſetur ex conſenſu alienationi eiuſdem cenſus reſultan ex decennali ſolutione fructuum facta ceſſionario cenſus, *deciſ.337.num.22.*
Et ſolutio decennalis debet eſſe facta ſingulis annis, non autem ſemel, nec ſufficit præſumpta probatio, *ibid.num.23.*
Hypoteca oriens ex cenſu ceſſat, caſſato inſtrumento eiuſdem cenſus, *deciſ.298.num.14.*
Hypoteca ex quibus cenſeatur remiſſa ſuper fundo cenſito? *ibid.num.15. & 16.*
Hypoteca ſuper cenſu quando dicatur præſcripta? *ibidem num.17.*
Hypoteca ſuper cenſu competens ex quibus præſcribatur? *dec.337.num.28.*
Hypotecæ ſuper cenſu creditor renunciaſſe cenſetur, ſi conſenſit, quod fiat alienatio in tertium, *deciſ.322.num.1.*
Et conſenſus alienationi reſultat, ſi vltra decennium fructus eiuſdem cenſus ſoluit ceſſionario, *ibid.nu.2.*
Nec conſenſus operatur ſolum pro præſtationibus decurſis, ſed etiam in futurum, quando ſolutiones factæ apparent vltra decennium, & ad hoc declaratur doctrina *Gratian.diſcept.356. num.35.* ibid.nu.3.
Hypoteca competens donatario non poteſt ante acceptationem donationis retrotrahi in præiudicium eius, cui titulo ſingulari bona donantis fuerunt tranſlata, *dec.178.num.1.*
Hypoteca pro obſeruatione contentorum in donatione adiecta cenſetur etiam fauore donatariorum ſucceſſorum, vt voluntas donantis

tis adimpleatur, *ibidem num.* 15.

Hypotecæ remiſſio ſuper aliqua re non eſt donatio, nec venit ſub ſtatuto de donatione loquente, *deciſ.*337.*num.*27.

I

IDENTITAS

Identitas bonorum comprobatur ex planta, ac publicis Inſtrumentis, *deciſ.*309.*num.*54.

Identitas bonorum ſufficit, quod iuſtificetur in iudicio immiſſionis, non autem quando agitur ad ſucceſſionem ſimpliciter, *deciſ.* 447. *num.*8.

Identitas bonorum probatur ex pluribus ſimul iunctis, *dec.*474.*num.*4.

Identitas bonorum hæreditariorum probatur ex Inuentario confecto ab hærede, *deciſ.* 484. *num.*21.

Identitas bonorum fideicommiſſi probatur ex Inſtrumentro diuiſionis inter vocatos, quaſi bona diuiſa præſumantur à fideicommittente *dec.*41.*num.*8.

Declara hanc præſumptionem non procedere, quando à die mortis Teſtatoris longum tempus interceſſit, *ibid.n.*9.

Identitas bonorum fideicommiſſi probanda eſt à fideicommiſſario impediente immiſſionem hæredis grauati, nec ſufficit probatio æquiuoca, *deciſ.*55.*num.*1.

Identitas bonorum ex quibus controuerti nequeat? *dec.*285.*num.*3.

Identitas bonorum fideicommiſſi quando à die obitus Teſtatoris plures anni effluxerunt, & dominia poſſidentium fuerunt mutata, tunc vt probata dicatur ſtandum eſt publicis viarum confinibus minus variabilibus, *deciſ.*309. *num.*10.

Identitas bonorum fideicommiſſi probata remanet, ſi conſtat eadem fuiſſe à Teſtatore poſſeſſa, & deinde ad eius hæredes perueniſſe, *dec.*197.*num.*2.

Item probatur ex diuiſione eorundem bonorum facta inter hæredes, & deinde poſt eorum obitum ad vlteriores hæredes, & ſucceſſores perueniſſe, *ibid.nu.*3.

Item probatur ex Teſtibus de publica voce,& fama iunctis etiam adminiculis, *ibid.nu.*4.

Identitas bonorum fideicommiſſi probatur, ſi conſtat Teſtatorem, & deinde eius hæredes bona in eodem loco poſſediſſe, quia tunc oritur præſumptio bona eſſe eadem, donec conſtet de contrario, *ibid.num.*8.

Identitas bonorum fideicommiſſi non probatur ex eo quod bona per Teſtatorem poſſeſſa fuerint deinde etiam per hæredem poſſeſſa, ſi conſtat alia quoque bona in eodem loco fuiſſe per hæredem acquiſita, *deciſ.*349.*nu.*1.

Identitas rei fideicommiſſariæ ſubiectæ probatur ex propria confeſſione hæredis grauati,necnõ ex Teſtibus, *deciſ.*340.*nu.*3.

Identitas ex quibus probata remaneat, non obſtante diuerſificatione nominum confinium, ſi in ſubſtantia eadem ſunt, *deciſ.*397.*nu.*6.

Identitas, vt probata dicatur ſufficit, quod verificentur denominationes ſpeciales alicuius familiæ, iuncta etiam publica voce, & fama, *ibid.num.*7.

Identitas quando eſt probata,tunc generales demonſtrationes ad illam offuſcandam refutantur, *deciſ.* 309.*num.*20.

In materia probationis identitatis Inſtrumenta publica faciunt probationem probatam, & rem certiſſimam, *ibid.num.*21.

Identitas quando verſamur in antiquis contentatur leuioribus probationibus, nempè præſumptionibus, & coniecturis, *dec.*474.*num.*5.

Item probatur ex Inſtrumento diuiſionis inter diuidentes, & cauſam ab eis habentes, *ibidem num.*10.

Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus, *deciſ.*309.*num.*9.

Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus, *deciſ.* 349.*num.*3. *Amplia nu.*4.

Ad identitatem probandam in antiquis leuiores probationes ſufficiunt, *dec.*309.*num.*12.

Adeout præſumptiones, & coniecturæ ſatis probent, *dec.* 309.*nu.*12.

Identitas non probatur ex ſola nominatione generali loci, vel prædij niſi ſpecialis aliqua denominatio concurrat, *deciſ.*42.*num.*6.

Vel niſi probetur non extare in illa regione alia prædia, ſeu bona eiuſdem nominis. *ibidem num.*7.

Identitas ſine demonſtratione duorum confiniũ probata non dicitur, *dec.*225.*num.*12.

Identitatis iuſtificatio poſt lapſum longiſſimi temporis à morte fideicommittentis difficilis redditur, & ex quibus illa iuſtificetur? *dec.*418. *num.*2.

IDONEVS

Idoneus ad Curata, ſi non declaratur talis ab Examinatoribus Synodalibus, ſed tantum ad ſimplicia, vti grauatus poteſt appellare, *deciſ.*45.*nu.*11.

Idoneus ad Curata præſumitur habens qualitatem presbyteratus, *dec.*131.*nu.*3. *Declara nu.*5.

IDONIETAS

Idonietas ad Curata non poteſt aliter probari, quam per relationem examinatorum, *dec.*331. *num.*6.*&* *dec.*142.*num.*3.

Idonietas requiritur de tempore oppoſitionis, *dec.*142.*num.*5.

Item requiritur de tempore concurſus, *dec.*357. *num.*1.

Idonietas prouiſi eo magis reſultat ex gradu Baccalaureatus, quam in aliqua Vniuerſitate obtinuit, *deciſ.*420.*num.*7.

Idonietas probatur ex literis Teſtimonialibus ordinarij, *deciſ.*420.*num.*7.

Idonietas pro obtinendo ſimplex beneficiũ præſumitur in eo, qui vltra promotionem ad ſacrum presbyteratus ordinem fuit etiam admiſſus ad confeſſiones audiendas, *deciſ.* 325. *num.*3.

Idonietatis præſumptiones deductæ ex qualitate Sacerdotij, necnon ex deputatione ad audiendas confeſſiones ex quibus non ſint attendendæ? *deciſ.*357.*num.*5.

IGNO-

IGNORANTIA

Ignorantia allegari nequit in notorijs, *dec.* 250. *num.* 14.

Ignorantia præſentationum factarum, ac vacationum beneficij quando ſunt plures per longum temporis ſpatium allegari nequit, *deciſ.* 266. *num.* 17.

Ignorantia contentorum in Inſtrumento allegari nequit ab eo, qui eorum explicitam mentionem fecit in aliqua ſcriptura, *deciſ.* 316. *num.* 2.

ILLATIO

Illatio non fit ex diuerſis, *deciſ.* 85. *n.* 28. *& dec.* 103. *num.* 9. *& dec.* 388. *num.* 8.

Illatio non fit à poſſeſſione ad dominium, *deciſ.* 166. *num.* 25.

Illatio bona non fit ex ſeparatis, *deciſ.* 311. *num.* 4. *& deciſ.* 370. *num.* 8.

Illatio ceſſat ſtante diſparitate rationis, *deciſ.* 176. *num.* 8.

IMMEMORABILIS

Immemorabilis vt probata dicatur, actus debent eſſe geſti ante motam litem, *deciſ.* 54. *num.* 31.

Immemorabilis tribuit meliorem titulum de mundo, *deciſ.* 373. *num.* 4. *& dec.* 389. *num.* 1.

Immemorabili qui nititur allegare poteſt Ius conuentionale, & quemcumque alium meliorem titulum, *deciſ.* 64 *num.* 7.

Immemorabilis non capit minus tempus centum annorum, *dec.* 103. *num.* 26.

Immemorabilis articulata cum ſuis requiſitis vim habet tituli, *dec.* 491. *num.* 4.

Requiſitum immemorabilis quod nunquam fuerit factum in contrarium eliditur eo ipſo quod conſtat de actuum exercitio, *deciſ.* 491. *num.* 8.

Immemorabilis excluditur quoties conſtat de initio, ſecus vero ſi de initio nullo modo apparet, *deciſ.* 505. *num.* 9. *&* 10.

Immemorabilis ceſſat quoties conſtat de initio, *deciſ.* 103. *num.* 5.

Immemorabilis vt ſuffragetur contra habentem aſſiſtentiam Iuris debet canonizari per tres ſententias conformes, *deciſ.* 491. *num.* 5.

Immemorabilis de ſubſtantia requirit, quod ita ſemper fuerit viſum, & obſeruatum, quodque nihil vnquam fuerit auditum in contrarium, *deciſ.* 103. *num.* 4.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio præſentandi probatur per teſtes ſubditos, ac Vaſſallos, *deciſ* 317. *num.* 26.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas probatur ex teſtibus deponentibus cum requiſitis *gloſſ. in cap.* 1. *de praeſcript. in* 6, *deciſ.* 373. *num.* 3.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas prodeſt nedum ad manutentionem, ſed etiam in petitorio plenam facit probationem, *dec.* 389. *num.* 4.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas ſuffragatur etiam quoad bona exiſtentia in aliena parochia, *dec.* 373. *nu.* 5.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas, quando eſt probata tollit de medio iuris aſſiſtentiam, quam habet parochus pro ſe, *ibid. nu.* 6.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas in concurſu præualet aſſiſtentiæ Iuris, quam habet Parochus ſuper quibuſcunque bonis intra fines ſuæ parochiæ exiſtẽn, *deciſ.* 389. *num.* 1.

Immemorabilis quaſi poſſeſſio percipiendi decimas ſatis dicitur probata per teſtes deponentes de viſu vltra 40. annos, & de auditu a maioribus, quodque aliquid vnquam viderunt, ſeu audiuerunt in contrarium, *ibidem num.* 3.

IMMISSIO

Immiſſio competit filio in bonis, & hæreditate patris, probata filiatione ac inſtitutione ex teſtamento, *deciſ.* 41. *num.* 2.

Item competit pro legitima reiecto quocunque onere, *dec.* 502. *num.* 7.

Immiſſio conceſſa hæredi ab inteſtato ſtatim euaneſcit exhibito per heredem teſtamento nõ abolito, neque cancellato, & ſolemniter cõfecto, *deciſ.* 416. *num.* 3.

Immiſſio in iudicio Saluiani concurrentibus requiſitis retardari nequit, *dec.* 123. *num.* 4.

Immiſſio in Saluiano quibus concurrentibus non ſit deneganda? *dec.* 139. *num.* 1. *& deciſ.* 337 *num.* 1. *& deciſ.* 327. *num.* 1.

Immiſſio ex Saluiano datur pro legitima, quando fuit legata non ſecus, ac pro alijs legatis, *dec.* 481. *num.* 1.

Immiſſio in Saluiano non retardatur per exceptionem requirentem altiorem indaginem, *dec.* 502. *num.* 11.

Immiſſio ex Saluiano, vt retardetur requiritur exceptio clara, altiorem indaginem non requirens, *deciſ.* 298. *num.* 18.

Immiſſio in Saluiano retardari nequit à poſſeſſore ſub prætextu, quod res poſſeſſa eſt aliquo fideicommiſſo ſubiecta, ſi conſtat ex aſſertione eius authorum eſſe liberam, *dec.* 454 *num.* 4.

Immiſſio in Saluiano non retardatur ex credito anteriori illiquido, ac incerto ſub prætextu retentionis, *dec.* 239. *num.* 15.

Immiſſio datur fideicommiſſario nulla habita ratione detractionum prius conſumptarum, *dec.* 205. *num.* 9. *& dec.* 232. *num.* 1.

Immiſſio in vim *leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* concedenda eſt fideicommiſſario, *deciſ.* 340. *num.* 4. *& deciſ.* 457. *num.* 1.

Immiſſio retardari nequit fideicõmiſſario quoties legitimæ detractio redditur turbida, *deciſ.* 349. *num.* 10.

Immiſſio retardanda non eſt fideicommiſſario ob detractiones illiquidas, *deciſ.* 352. *num.* 14.

Immiſſio retardanda non eſt fideicommiſſario per exceptionem melioramentorum, quando non ſunt probata, & fuit præſtita cautio de illis reficiendis facta liquidatione, *deciſ.* 101. *num.* 3.

Immiſſio non retardatur fideicommiſſario ob detractiones requirentes altiorem indaginem, *deciſ.* 205. *num.* 1.

Immiſſio retardari nequit fideicommiſſario ob detractionem legitimæ, ſi eius creditum red-

ditur illiquidum, *deciſ.*434. *num.*4.
Immiſſio datur fideicommiſſario in bonis ſubrogatis loco bonorum fideicommiſſariorum alienatorum ita lege diſponente, *deciſ.* 199. *num.*14.
Immiſſio non eſt deneganda fideicommiſſario, conſtito de purificatione fideicõmiſſi ad eius fauorem, necnon de identitate bonorum, *deciſ.*418.*num.*1. *&* 3.
Immiſſio non eſt deneganda fideicommiſſario ad fideicommiſſum vocato in caſu obitus grauati ſine filijs, eo ſequuto, & probata poſſeſſione defuncti dum vixit rei, ſuper qua petitur immiſſio, *deciſ.*426. *num.* 2.
Immiſſio non datur fideicommiſſario ſtante alienatione bonorum fideicommiſſi ex cauſa neceſſaria, *deciſ.* 24.*num.*1.
Et pro exoluendo ære alieno Teſtatoris bona fideicommiſſi bene valent alienari, *ibidem num.*2.
Immiſſio denegatur fideicommiſſario, donec creditum hæredis grauati ſoluatur, quia non conſtat, an aliquid pro ipſo remanſurum ſit ex bonis fideicommiſſi, *deciſ.*230. *num.* 6.
Immiſſio datur hæredi in bonis tempore obitus per Teſtatorem poſſeſſis, *dec.*110.*num.*1.
Immiſſio datur hæredi ſcripto ſi docet de teſtamento non abolito neque cancellato, *deciſ.* 133.*num.* 1.
Immiſſio non eſt deneganda hæredi in bonis à teſtatore tempore obitus poſſeſſis, *deciſ.*304. *num.*13.
Immiſſio deneganda non eſt hæredi ſcripto in bonis de tempore obitus à teſtatore poſſeſſis, ſi exhibet teſtamentum non abolitum neque cancellatum, nec in aliqua parte vitiatum, *dec.*73.*num*....
Immiſſio non retardatur hæredi per exceptionẽ fideicommiſſi, donec identitas bonorum à fideicommittente poſſeſſorum pro parte fideicommiſſarij non ſit probata, *dec.*41.*n.*1.
Et quidem plenè, & concludenter, alias turbida exceptio immiſſionem hæredis non impedit, nec retardat, *ibidem num.*4.
Immiſſio datur hæredi probata poſſeſſione defuncti tempore obitus, ac recenti penes reum conuentum, *deciſ.*145.*num.*2.
Immiſſio deneganda non eſt hæredibus vltimi inueſtiti, etiam non compræhenſis in inueſtitura donec de eius iure cognoſcatur, *deciſ.*230 *num.*37.
Immiſſio hæredi ſcripto retardatur per fideicommiſſarium ſi poſſidet & eſt paratus docere de iure ſuo, *deciſ.*73. *num.* 2.
Immiſſio retardatur à poſſidente ſine vitio, & cum titulo quia eſt legitimus contradictor, *dec.*230.*num.*34.
Immiſſio datur legatario vigore vtilis Saluiani pro conſecutione legati, *deciſ.*472.*num.* 2.
Immiſſio deneganda non eſt ſubrogato gratioſe concurrentibus tribus requiſitis nempe lite obitu Beneficiati in poſſeſſione, ac clericatu ſubrogati, *dec.* 14. *num.* 1. *&* *deciſ.*387.*nu.*1 *& ſeqq.*
Immiſſio, quando datur ab habente facultatem conferendi, tunc ipſamet poſſeſſionis traditio vim habet collationis, *dec.*142. *num.*2.
Immiſſio deneganda non eſt Reſignatario in beneficio reſignato habente ſubrogationem gratioſam concurrentibus requiſitis pro immiſſione obtinenda, *dec.*402. *num.* 6.
Immiſſio quibus concurrentibus non ſit deneganda gratioſe ſubrogato? *deciſ.*278. *num.*1. *&* *deciſ.* 120.*num.*2.
Immiſſio non retardatur per retentionem crediti illiquidi, *dec.*155.*num.*8.
Immiſſio non retardatur per exceptionem melioramentorum, quoties cautio de illis reficiendis præſtita fuit, *dec.*148.*num.*1.
Immiſſio in poſſeſſionem impediri nequit per appellationem extraiudicialem, *deciſ.* 97. *num.*16.
Præſertim ſi non fuit intimata appellatio, *deciſ.*97.*num.*17.
Immiſſio pro indiuiſo non datur contra poſſidentem rem particularem alienatam, ſecus vero contra poſſidentem vniuerſam hæreditatem, *dec.*286. *num.*4.
Immiſſio pro indiuiſo in iudicio Saluiani quo caſu non ſit deneganda creditori? *deciſ.*454. *num.*11.
Immiſſio in bonis de tempore obitus per defunctum poſſeſſis datur hæredi ſcripto ſi docet de teſtamento non abolito neque cancellato iuxta diſpoſitionem *text. in l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. dec.*190.*num.*1. *&* 3.
In immiſſionis iudicio non eſt neceſſe probare dominium, ſed ſatis eſt, de poſſeſſione tempore obitus fideicommittentis docere, *deciſ.* 155.*num.*6.
Immiſſionem petens fatetur ſe non poſſidere, *deciſ.*87.*num.*19.
Immiſſio quamuis in ſententia decernatur in genere; quantitas tamen, & identitas bonorum bene probari poſſunt in executione ſententiæ, *dec.*55.*num.*2.

IMPEDIMENTVM

Impedimentum partis quoties intercеſſit ne integra acta compulſentur, tunc procedi poteſt ad vlteriora in cauſa, actis integris non tranſportatis, *dec.*156.*num.* 1. *& ſeqq.*
Impedimentum fuiſſe à parte præſtitum ex quibus probetur? *ibid.num.*5.

IMPENSA

Impenſa funeris, ac debita Teſtatoris ſoluta prius veniunt detrahenda, *deciſ.*479.*nu.*11.
Pro impenſis funeris creditor præfertur quibuſcunque creditoribus etiam ex cauſa dotis, nec mulier ex cauſa dotis agere poteſt, *deciſ.* 115. *nu.*3.

IMPETRANS

Impetrans Parochialem ob non factum concurſum quænam probare teneatur? *dec.*17.*num.*16
Impetrans tenetur irregularitatem in litteris narratam iuſtificare, alias gratia non ſuffragatur *deciſ.*402.*num.*9.

IMPLEMENTVM

Implementi defectus proueniens à locatore etiã in minimo præbet conductori facultatem diſcedendi à contractu vide materiam in verbo

Digitized by Google

do *Conductor*, & verbo *locator*.

IMPVTATIO

Imputatio legitimæ per ſtatutum auctæ filio facienda eſt, *deciſ.109.num.4.*

Imputatio in legitimam fit quidquid filius, vel filia capit ex vltima voluntate, *dec.175.num.2.*

Limita non procedere, quando Teſtator voluit vtrumque relinquere, *ibid. num.3.* & rationes adducuntur *num.4. & 5.*

ad imputationem crediti in legitimam euitandam hæres non de fructibus hæreditatis, ſed de bonis hæreditarijs ſibi ſatisfeciſſe cenſetur *deciſ.430. num.11.*

Imputatio fructuum perceptorum à die motæ litis facienda eſt per grauatum in detractiones *deciſ. 353. num.13.*

Imputatio fructuum perceptorum Iure dominij per hæredem poſt aditam hæreditatem non fit in creditum legitimæ, niſi Teſtator id expreſſe mandauerit, *deciſ.430.num.9. & 10.*

INCAPACITAS

Incapacitas alicuius in litteris Apoſtolicis narrata eſt concludenter à prouiſo probanda, *deciſ.354.num.2.*

INCOMPATIBILE *Beneficium*.

Per ſecundi incompatibilis aſſecutionem inducitur renunciatio, ſeu vacatio primi non attento, an illud ex cauſa oneroſa, vel lucratiua fuerit obtentum, *deciſ. 233. numer.19.*

Incompatibilia beneficia retineri non poſſunt, *ibidem num.23.*

INCONVENIENS

Inconueniens conſiderari nequit vbi inter partes ita fuit conuenctum, *dec.1. num.3.*

INCORPORALIA

In corporalibus ad amittendam quaſi poſſeſſionem ſemel acquiſitam denegatio ſolutionis cum acquieſcientia petentis requiritur, *deciſ.277.num.12.*

In incorporalibus poſſeſſio nõ dicitur interrupta, niſi per denegationem debitoris, & ſolo animo retinetur, *ibidem num.14.*

INDEFFINITVM

Indeffinitum in odioſis non æquipollet vniuerſali itaut relatio limitari debeat ad terminos caſus præcedentis, ac ſufficiat quod vnum caſum repetat, *dec.208.nu.6. & 7.*

Declara indeffinitum æquipollere vniuerſali concurrente veriſimili mente diſponentis, *ibidem num.10.*

INDEMNIS

Promiſſio de releuando aliquam indemnem, qui eſt vere debitor, quomodo eſt intelligenda? *dec.479.num.3.*

INDVLTVM

Indultum conferendi beneficia in menſibus reſeruatis conceſſum Cardinali ordinario collatori nullum ius tribuit in præiudicium Capituli conferendi extra menſes reſeruatos, *deciſ.503.num.15.* ratio redditur *num.16.*

Indultum præcedens iuſta ratione conceſſum nunquam cenſetur per alium indultum ſubſequens derogatum, niſi conſtet de voluntate Pontificis derogandi, *dec.354.num.10.*

Indultum transferendi penſionem, vt ſuffragetur, illius præciſa forma ad vnguem eſt adimplenda, nec per aliam adimpleri poteſt, *deciſ.363.num.5.*

Præſertim, quando indultum eſt decreto irritanti munitum, quod formam taliter inducit, vt ea non ſeruata actus corruat, *ibid.num.6.*

Indultum transferendi penſionem alicui conceſſum, vt poſsit in articulo mortis nominare, eo ipſo nominaſſe cenſetur, ſi alteri interroganti conſenſum præſtat; iſte tamen actus eſt valde periculoſus, & fallacijs ſuppoſitus, *dedeciſ.363.num.7.*

Declara concluſionem poſſe procedere ſi tempore translationis transferens loqui poterat, *ibid. num.8.*

Item ſi euidenter conſtaret de eius deliberata voluntate, & de manifeſto conſenſu transferendi, ſecus vero quando de voluntate dubitari poteſt, *ibid.num.9.*

Indultum Sixti IV. pro ciuibus Beneuentanis inhabilitat ſolummodo forenſes, & alienigenas, qui inibi perpetuam non elegerint manſionem, *dec.354.num.3.*

Indultum ſa.me. Sixti V. permittens, vt electus poſsit fructus beneficij adminiſtrare data cautione, tanquam iuri communi contrarium eſt ſtrictè intelligendum, *dec.29.num.3. & 5.*

Indultum præfatum licet procedat vbi electo non contradicitur, non tamen locum habet, quando inter plures coelectos lis eſt introducta, & iudicialiter proceditur, vt minus fieri poteſt iuris communis diſpoſitio lædatur, *ibid.num.6.*

Indultum Sixti V. prohibet ordinario Beneuentano ne beneficia in menſibus ſuis vacantia alijs, quam ciuibus Beneuentanis conferat, non tamen dictum indultum compræhendit familiarem eiuſdem Epiſcopi, cui facultas cõferendi competit ex alio indulto Sixti IV. *deciſ.229.nu.6. & 8.*

Indultũ Sixti V. generaliter diſponens beneficia vacantia in menſibus ordinarij conferri ſolis Ciuibus originarijs Ciuitatis Beneuentanæ nõ cenſetur derogaſſe alio indulto à Sixto Quarto Archiepiſcopo Beneuentano, vt poſſet cõferre eius familiaribus non conſtito de tali indulto notitiam habuiſſe nec de voluntate reuocandi, *deciſ.354. num.10.*

INFANS

Infans eſt doli, ac colluſionis incapax, *deciſ. 19 num.26.*

Infans nec minus cum patris conſenſu valet ſe obligare, *deciſ.505. num. 2.*

Ratio eſt, quia infans conſenſu caret, nec illum pater ſupplere poteſt, *ibid.num.3.*

De infante, quæ dicuntur in quibus limitationem recipiant? *dec.505.num.5.*

INFANTIA

Infantiæ proximus dicitur, qui eſt infra decimũ annum ætatis, *ibidem num.5.*

Infirmitas Coadiuti vide in verbo *Coadiutus*.

INHIBITIO

Inhibitio vigore commiſſionis, ac litis pendentiæ non afficit habentem titulum diuerſum, & in ea lite non nominatum, licet ipſi quoque pretentata fuerit, *dec.270. num.9.*

Limita non procedere, quando commiſſio non

eſt

eſt reſtricta ad certas perſonas, ſed eſt generaliter contra omnes, *ibid. num.* 10.

Inhibitio vigore commiſſionis ſubreptitiæ non cauſat attentata, *dec.* 379. *num.* 6. contra *num.* 8.

Inhibitio contra Epiſcopum in exercitio ſuę Iuriſdictionis deneganda non eſt, quando conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti, *dec.* 6. *num.* 3.

Et ad effectum inhibendi Epiſcopum non eſt neceſſaria aliqua actorum tranſportatio, quãuis inhibitio ſit concedenda cauſa cognita, *ibid. nu.* 4. & 5.

Et ſola dubij diſputatio ſufficit ad effectum cognitionis cauſæ, *ibidem num.* 6.

Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta ſeruanda eſt, omniaque deinde geſta attentata reddit, *dec.* 260. *num.* 1.

Amplia quamuis inhibitio ſolum parti, & non Iudici ſit preſentata, *ibid. num.* 2.

Inhibitio preſentata reddit executionem factam nullam, & attentatam, *dec.* 134. *nu.* 1.

Inhibitio nulla, & attentata impune ſperni poteſt, *dec.* 147. *num.* 12.

Inhibitio ſpecialis efficit, vt attentata ſint ea, quæ alias non fuiſſent, *dec.* 260. *num.* 8.

Inhibitio, quod fuerit preſentata probatur ex atteſtatione Nuncij, cui creditur tanquam atteſtanti de re ad eius officium ſpectante, *deciſ.* 270. *num.* 1.

Inhibitio reddit attentatam ſubhaſtationem poſtea factam, *ibidem nu.* 2.

Inhibitio ſuperueniens non impedit continuationem poſſeſſionis antea rite captæ, *dec.* 498. *num.* 16.

Inhibitio ſeruanda non eſt, quoties Principis authoritas interuenit, *deciſ.* 284. *num.* 4.

Item ſeruari non debet, quando commiſſio rotalis fuit reformata, *ibid. num.* 5.

Inhibitio vigore reſtitutionis in integrum preſentata Iudici de partibus, cui antea fuerat cõmiſſa executio rei iudicatæ operatur, vt ipſe Iudex ſe abſtineat ab vlteriori proceſſu, cum ad hunc effectum ſufficiat de hoc poſſe dubitari, *ibidem num.* 6.

Inhibitio, vt cauſet attentata ſufficit eam iudici fuiſſe preſentatam, *ibid. num.* 7.

Inhibitio, vt cauſet attentata ſufficit, quod ſit preſentata parti licet non iudici, *deciſ.* 237. *n.* 3.

Inhibitio rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta timenda eſt, & omnia in eius ſpretum geſta ſunt attentata, & reuocanda, *dec.* 5. *num.* 1. & *deciſ.* 15. *num* 52.

Inhibitio totalis, ſiue iuſta, ſiue Iniuſta eſt timenda, & operatur vt interim ſit ſuperſedendum, *dec.* 379. *num.* 9.

Inhibitio rotalis etiam iniuſta timenda eſt, *deciſ.* 237. *num.* 2. & *deciſ.* 460. *num.* 4. *amplia bum.* 5

Inhibitio rotalis reddit poſſeſſionem poſtea captam attentatam, *dec.* 281. *num.* 7.

Amplia quamuis illam apprehendens non ſit in commiſſione nominatus, *ibid. num.* 12.

Inhibitio rotalis poſt quam fuit preſentata tunc poſſeſſio capta venit ſequeſtranda ne attentans commodo attentatæ poſſeſſionis fruatur, *deciſ.* 379. *num.* 1.

Amplia procedere etiam contra prouiſos Apoſtolicos, ea ratione nam licet Papa prouidendo non attentet, nihilominus poſſeſſio capta à prouiſo poſt inhibitionem vitio attentatorum ſubiacet, *ibid. num.* 3.

De viribus inhibitionis rotalis non licet iudicibus inferioribus cognoſcere, alias enim facillime poſſent negligi, *dec.* 379. *n.* 4.

De viribus inhibitionis rotalis non ſpectat ad Iudices inhibitos cognoſcere, *deciſ.* 245. *nu.* 1. & *dec.* 281. *num.* 9.

Nec debent poſtquam ſe pro inhibitis habuerunt amplius in cauſa ſe ingerere, *deciſ.* 245. *num.* 2.

Inhibitio rotalis ſeruanda eſt à Iudice de partibus, nec contemnenda ſub prætextu, quod ſibi executio reiudicatæ fuerit prius commiſſa, *dec.* 284. *n.* 3.

INIMICITIA

Inimicitiæ, ac pericula vitæ mulieris deſeruiſſe pro cauſa ſeparationis Thori *deciſ.* 268. *num.* 1. & 8. vbi de inimicitijs, & periculis auctis lite pendente.

Inimicitia, ſiue diſcordia inter virum, & vxorem eo magis probata remanet ſi conſtat virum mortem vxoris mediante propinatione veneni procuraſſe, *ibidem num.* 7.

INITIVM

Initium ſecundæ, & non primæ litis eſt attendendum, quando prima lis fuit extincta, & ſecunda omnino noua, *dec.* 352. *nu.* 19.

Initium litis captæ probatur ex libro actorum habente in fronte adnotatum annum, qui cadit ſuper omnibus annis in eo libro contentis abſque alia anni annotatione, *deciſ.* 486. *num.* 21.

INIVSTITIA

Iniuſtitia ſententiæ quoties ex eiſdem actis apparet tunc per viam manutentionis in totum reuocanda venit, *deciſ.* 181. *num.* 10,

INSINVATIO

Inſinuatio eſt omnino neceſſaria in Impoſitione cenſus facta à pupillo, *deciſ.* 506. *nu.* 18.

Inſinuatio in contractibus correſpectiuis fieri debet ab vtroque contrahente ad demonſtrandũ perſeuerantiam conſenſus, nec ſufficit in vno ex contrahentibus, niſi adſit in altero, *deciſ.* 506 *num.* 19.

Inſinuatio in tranſactione geminata non requiritur, *deciſ.* 332. *num.* 18.

Inſinuatio requiritur ex conſtitutione Marchiæ in donatione facta à maiore, *dec.* 337. *n.* 26.

Inſinuatio, & ſimilibus contractibus requiritur ex conſtitutione Aegidiana, *dec.* 365. *n.* 15.

Inſinuatio curſu 30. annorum interueniſſe præſumitur, *ibid. num.* 12.

Inſinuatio ex lapſu 40. annorum cum obſeruantia preſumitur quoties neceſſaria eſt, *dec.* 247. *num.* 14.

Inſinuatio de iure communi requiritur in contractu venditionis factæ à muliere, *deciſ.* 321. *num.* 6.

Inſinuatio requiſita in contractu minoris per iuramentum ſuppletur, *ibid. num.* 2.

Inſinuatio neceſſaria eſt tàm à legibus communibus, quàm municipalibus ob ſuſpicionem fraudis, & læſionis, *deciſ.* 455. *nu.* 9.

Inſi-

Digitized by Google

Inſinuatio præſumitur afuiſſe ſtante acquieſcentia 30. annorum, *deciſ.441. num.4.*

Inſinuatio in donationibus requiritur, *deciſ.226 num.3.*

Inſinuatio neceſſaria non eſt in donationibus ex cauſa dotis, quia dos in hoc eſt peculiariter priuilegiata, *ibid.num.4. & deciſ.247. num.8.*

Inſinuatio an requiratur in promiſſione de donando, quæ fit marito, *dec.226. num.5.*

Inſinuatio neceſſaria non eſt, quādo maior promittit donare mulieri ex cauſa dotis indiſtinctè, & affertur diſtinctio inter donationem factam marito, vel mulieri, *ibid.num.6.*

Item neceſſaria non eſt, vbi geminata promiſſio concurrit, ratio eſt, quia geminatio ſuſpicionem fraudis excludit, & perſeuerantiā promittētis voluntatem oſtendit itaut illæ cauſæ, ob quas inſinuatio requiritur adimpleantur, *ibid.num.7.*

Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione ex cauſa dotis facta mulieri à maiori, licet extraneo, *deciſ.247.num.8.*

Item nec etiam neceſſariæ ſunt aliæ ſolemnitates ſtatutariæ, quæ fauore promiſſionis dotalis eneruantur, *ibidem num.9.*

Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione geminata, *ibid.num.13.*

Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione facta ex cauſa ingreſſus in Religionem. *dec. 455. num.7.*

Amplia præſertim fauore matris ob cauſam Religionis bona fide, ex qua ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, & læſionis, *ibidem nu.8.*

Inſinuatio neceſſaria non eſt in donatione ex cauſa ingreſſus in Religionem, ſiue fiat à Nouitio iuxta terminos Concilij Tridentini intra decem menſes ante eiuſſam poſſeſſionem ſiue à mero ſæculari, *ibid.num.12.*

Inſinuationis loco habentur obſeruantia cōtractus, & omnia in illius executionem geſta, *dec.226.num.8.*

Inſinuationis defectus aliūde probandus eſt, quā ex productione inſtrumenti, dum inſinuatio poſtea interuenire poteſt, *deciſ. 332.num.17.*

Inſinuationis defectus facit corruere donationē, *deciſ.396. numer.9.*

Inſinuationis defectus in tranſactione reijcitur, quando obſeruantia concurrit, *deciſ. 441. num.3.*

INSTANTIA.

Inſtantia cœpta à defuncto continuatur in hæredem, *dec.3. num.3.*

Inſtantia cœpta cum anteceſſore in beneficio proſequi poteſt contra ſucceſſorem, *deciſ.188. num.3.*

Inſtantia de iure canonico eſt perpetua, & nullo temporis ſpatio præſcribitur, *deciſ.103.n.31 & deciſ.481. num.46.*

Inſtantia de iure Canonico eſt perpetua, cui per diuturnam taciturnitatem non dicitur renunciatum, niſi conſtet de non iure tacentis, *deciſ 486.num.20*

INSTITVTIO *Hæredis.*

Inſtitutio hæredis nutu, & ſignis facta ſubſtinetur, ſi conſtat teſtatorem ante amiſſionem loquelæ declaraſſe ad fauorem alicuius de eū hæredem inſtituendo, *deciſ.323. num.3.*

Inſtitutio facta in teſtamento, quamuis reuocato nihilominus coniecturam voluntatis inducit, *deciſ.326. num.23.*

Sub generali Inſtitutione, *in omnibus autem ſuis bonis* fideicommiſſa maiorum non veniunt, *dec.328.nu.21.*

Inſtitutio hæredis non poteſt dici facta in compenſationem legitimæ debitæ in bonis Teſtatoris, *dec.430. num.12.*

Inſtitutio hæredis in re certa non dato cohærede vniuerſali trahitur ad vniuerſam hæreditatem *deciſ.488.num.2. Declara nu.5.*

Inſtitutio vniuerſalis hæredis reſultat ex illis verbis, *Laſcia herede iure inſtitutionis, &c. ibidem num.4.*

INSTIVTIO *ad Beneficia.*

Inſtitutio vbi cadit in Curatis, Vicarij remoueri non poſſunt, *deciſ.53.nu.44.*

Inſtitutio, vel approbatio ad curam animarum ad Epiſcopum ſpectat tam de iure communi, quàm ex forma Conſtitutionis Pianæ, *dec.173 num. 12.*

Inſtitutio debita eſt habenti maiorem partem vocum, *deciſ.246. num.8.*

Inſtitutio debetur præſentato à maiori parte patronorum, *deciſ.251. num.8.*

Inſtitutio ad beneficiū Iuriſpatronatus nō ſuffragatur quoties conſtat eos, à quibus quis fuit præſentatus non eſſe veros patronos, nec in poſſeſſione præſentandi exiſtere, *deciſ. 422. num.13.*

Inſtitutio reportata à præſentato cum poſſeſſione ſubſecuta ante præſentationem alterius, qui licet iuſtificet pertinentiam præſentantis, nihilominus in concurſu ſemper eſt præferenda, *ibid.num.17.*

ad Inſtitutionem ſiue collationem quando dicatur fuiſſe iudicialiter proceſſum? *dec. 48. n.1. & dec.223.num.3.*

ab Inſtitutione datur appellatio ad vtrumq; effectum, quoties fuit iudicialiter proceſſum, quia tunc inſtitutio, ſiue collatio vim habet diffinitiuæ, *dec.48.num.2.& dec.223.num.5.*

Inſtitutiones, & approbationes Ordinariorum in vim præſentationum probant ius præſentandi contra eumdem Ordinarium, *dec. 503. num.6.*

INSTITVERE *ad Beneficia.*

Inſtituendi facultas etiam ante vacationem ſubdelegari poteſt, *deciſ.171.num.2.*

Delegatio tamen facta in cauſa Iuriſpatronatus verteſt inter compræſentatos non comprehendit non præſentatum, de quo nec reſcriptum delegationis loquitur, *ibid. num. 3. Declara nu.7.*

Inſtituendi facultatē Epiſcopus delegare poteſt, *ibid.num.10.*

Et tunc Delegatus ad inſtituendum rectè procedit præponendo edicta pro admonitione oppoſitorum, *ibid. num.11.*

INSTRVMENTVM.

Inſtrumentum extractum ex Archiuio, vbi originale repoſitum eſt fidem meretur, quamuis in prothocollo ſub eadem die regiſtratum, nō appareat, *dec.328. num.2.*

Digitized by Google

Inſtrumentum extenſum quando diſcordat à prothocollo circa diem, tunc potius ſtandum eſt prothocollo, quàm inſtrumento extenſo, *ibidem num.5. & 6.*

Declara non procedere, quando prothocollum eſt de errore ſuſpectum, tunc nec ipſum prothocollum, nec inſtrumentum extractum probat, *ibid.num.7.*

Inſtrumentum continens diem menſem, annũ locum, & alia requiſita *per gloſſ. in l. generali in verbo ſeruienti in fine C. de tabular. lib.10.* eſt in forma probanti, *deciſ.72. num.1.*

Inſtrumentum ceſſionis exhibere cedens compelli nõ poteſt, ſed ſufficit illius indicatio quoties de veritate ceſſionis non dubitatur, nec creditor ceſſus debitum negat, *dec. 423. nu.12.* & contraria quo caſu procedant? *num.13.*

Inſtrumentum originaliter à prothocollo à Notario rogato, ſiue Archiuiſta extractum eſt verum originale, *deciſ. 328. num. 10.*

Inſtrumentum quando eſt originale continens ſigillum, tunc neceſſaria non eſt ſubſcriptio, *deciſ.467.num.10.*

Inſtrumentum renunciationis attẽta diſpoſitione Statuti Vrbis *lib.1. cap. 149.* debet ſubſcribi à renunciante adhibitis etiam duobus teſtibus *dec.368. num.3. Declara num.9.*

Inſtrumentum intelligi debet iuxta ſenſum pręcedentis conneſtionis partium, ac ſi in eo eſſet expreſſum, *ibid.num.7.*

Inſtrumentum ſine recognitione probat antequam pars ſpecificè opponat, *deciſ.54.num.2.*

Inſtrumenti recognitio, vide in verbo, *Recognitio Inſtrumenti.*

Inſtrumentum integrum, & non vnum tantum Capitulum tranſumptari debet, *deciſ. 198. num.13.*

Iſte tamen defectus tranſumptationis tollitur ex obſeruantia, quæ efficit, vt eidem Capitulo, etiam informi fides adhibeatur, *ibidem num.14.*

ad Inſtrumentum aliquod ſi quis ſe referat, tenetur vigore relationis ad omnia in eodem inſtrumento contenta, *dec.1.num.2.*

Inſtrumentum ſimulatum, vide in verbo, *Simulatio.*

Inſtrumentum retrouenditionis cenſus licet in primis contineat ceſſionem Iurium intelligitur de Iuribus cenſus retrouendendi, & caſſandi, prout retrouenditur, ac caſſatur, nec in eodem Inſtrumento datur prius, ac poſterius, *dec.337.num.9.*

Inſtrumentum renunciationis ex diſpoſitione Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 149.* debet ſubſcribi à Renunciante adhibitis duobus teſtibus, *deciſ. 348. nu.24. Declara num.25.*

Inſtrumentum antiquum formali recognitione non eget, ſed per adminicula ſuppletur; & ad hunc effectum quænam adminicula reputentur ſufficientia? *dec.72. nu.6.7.8.9. 10. 11. 12. 14. 15. & 16.*

pro Inſtrumento antiquo vt præſumatur vltra temporis lapſum requiritur obſeruantia, *dec. 54. num.36.*

Et talis præſumptio eliditur per contradictionẽ, *ibid.num.37.*

Inſtrumentum antiquum ideò recognitione nõ indiget, quia propter temporis antiquitatem difficilius poteſt recognoſci, *deciſ.63.num.6.*

Inſtrumentum, vt dicatur in forma probanti plura ſimul iuncta ;conſideranda ſunt, *deciſ. 72. num.17.*

Inſtrumentum dicitur in forma probanti quamuis careat ſigillo Notarij, quia ſignum non eſt de ſubſtantia, *dec.105. nu.4.*

Item eſt in forma probanti, quamuis non ſit ſubſcriptum à Notario rogato, quia ſatis eſt quod ſit ſubſcriptum à Notario actuario, *ibid.num.5.*

Item eſt in forma probanti, quamuis extractum fuerit abſque partis citatione, ſi extractio apparet facta ab actuario, *ibid.num.6.*

Inſtrumentum, quod non ſit in forma probanti nequit amplius opponi ab eo, contra quem fuit in iudicio productum, & nihil oppoſuit, quia cenſetur illud tacitè approbaſſe, *dec.198. num.17.*

Inſtrumentum facit probationem probatam, *dec.362.num.1. & deciſ. 385.num.1.*

Inſtrumentum facit probationem probatam, & ſpeciem veritatis præſefert, *deciſ. 423. num.1.*

Inſtrumentum facit probationem probatam non ſolum inter contrahentes, ſed etiam inter eorum hæredes, & ſucceſſores, *dec. 150. num.1.*

Inſtrumenti verba quando ſunt clara, tunc obſeruantia interpetratiua locum non habet, *deciſ.108.num.4.*

Inſtrumenti donationis fides ex quibus arguatur? *dec.198, num.10. & 11.*

Inſtrumento potius, quàm teſtibus in concurſu deferendum eſt, *deciſ.157. nu.9.*

Inſtrumento potius ſtandum eſt, quam prothocollo quoties error prothocolli eſt palpabilis, *deciſ. 328. num.9.*

ab Inſtrumento pręcedenti dicitur per poſterius receſſum, *deciſ.377. numer.5.*

In eodem Inſtrumento, quæ fuerunt promiſſa non datur prius, nec poſterius, quàm ſequuntur, *deciſ.114. num.10.*

In eodem Inſtrumento omnia contenta iuris cenſura facta cenſentur, *ibid.num.11.*

Contra Inſtrumentum teſtes deponentes debent eſſe omni exceptione maiores, *deciſ. 157. num.12.*

Imò, & longè meliores quàm teſtes ipſi in Inſtrumento adhibiti, *ibid.nu.13.*

INSTRVMENTA.

Inſtrumenta quoties inter ſe ſunt correſpectiua vnum alteri ineſſe dicitur, *deciſ.304. num. 4.*

Inſtrumentis publicis potius ſtandum eſt quàm teſtibus, *dec.40. num.10.*

INTELLIGENTIA.

Intelligentia verbi quoties referri poteſt ad duas partes, ad illam potius referenda eſt, ex qua ſuperfluitas euitatur, *deciſ.65. num.7.*

INTENTIO.

Intentio teſtatoris ſemper inſpicienda eſt, *deciſ. 201.num.12.*

Intentio actoris quandoque coadiuuatur, *deciſ. 207.num.4.*

inten-

Intentio, & voluntas contrahentium ſi in parte verificetur, in reliquis legitima iuſtificatio inferri poteſt, *deciſ.386.num.4.*

INTERESSE.

De Intereſſe ad effectum admiſſionis ad cauſam ex quibus conſtare non dicatur? *dec. 10.nu.1.*

Intereſſe coloratum ſufficit ad effectum admiſſionis ad cauſam, *dec.222. numer. 2.*

INTERLOCVTORIA vide in verbo, *Decretum Interlocutorium.*

INTERPELLATIO.

Interpellatio quo caſu neceſſaria non ſit ad conſtituendum in mora? *dec.70.num.5.*

Interpellatio extraiudicialis quamuis vnica conſtituit in mora, *deciſ.356 num.6.*

Interpellatio debitoris neceſſaria non eſt quando pręceſſit illius mandatum de ſumendo pecunias ipſius nomine ad cambium, *deciſ. 448. num. 2. Declara nu.3.*

INTERPRETATIO.

Interpretatio quælibet ſumenda eſt pro excluſione donationis, *deciſ.1.num.9.*

Interpretatio ſemper ſumenda eſt, vt abſurdum euitetur, *deciſ.79.num.9.*

Item vt diſpoſitio non mereatur à ſapientibus reprehendi, *ibid.num.10.*

Item pro euitanda ſuperfluitate, *dec.65.num. 6.*

Interpretatio quælibet in dubio ſumenda eſt ad excluſionem fideicommiſſi, *deciſ. 208.num.9.*

Interpretatio quælibet ſumenda eſt ad caducitatem euitandam, *dec.238.num.2.*

Interpretatio quælibet ſumenda eſt, vt tranſactio ſubſtineatur, *dec.328. num.24.*

Amplia maximè inter coniunctos, *ibid. num.25.*

Interpretatio ex ſtatuto ipſo proueniens non cenſetur extra eius verba eſſe deſumpta, *deciſ. 371.num.17.*

Interpretationi voluntatis dubiæ ſtandum eſt, *ciſ.378.num.4.*

INTERVSVRIA.

Interuſuria dotalia taxantur iuxta diſpoſitionẽ Statuti Vrbis *lib.1 cap.137. deciſ.388.nu.1.& 2.* vbi quod de validitate, & obſeruantia Statuti dubitari non poteſt.

Interuſuria dotalia ſi fuerunt ſoluta procuratori de cuius mãdato non conſtat in minori ſumma, quam ſunt debita, tunc ex tali ſolutione non inducitur obſeruantia ſolutionum, quoad principalem, niſi eius ſcientia, & conſenſus probetur, *ibidem num.3.*

Et huiuſmodi ſcientia excluditur ex inſtantijs iudicialibus factis à principali, *ibid.num.4.*

Interuſuriorum dotalium ſolutio in minori quantitate, & reſpectiuè recepta non operatur remiſſionem vſurarum debitarum in maiori quantitate, nec præiudicat niſi ſolutiones ſint plures, ac longo tempore receptæ, *ibidem num.5. vel ſaltem* per triennium continuatæ, *num.6.*

Interuſuria dotalia, quæ marito debentur pro recompenſatione onerum matrimonij non ſunt odioſa, *ibid. nu.7.*

INTIMATIO.

Intimatio moleſtiarum executa contra aſſertum procuratorem, & facta non expreſſa cauſa, & lite ex qua moleſtiæ oriuntur nullius eſt releuantiæ, *dec.137. num.20.*

Intimationis defectus ſuppletur quoties ſcientia intimationis concurrit, *dec.461.num.3.*

Intimatio perſonalis quoties requiritur, ſufficit, quod illa fiat procuratori ſtante abſentia principalis, *ibidem num.4.*

INTRVSVS.

Intruſus, & iniuſtus poſſeſſor non eſt citandus, *deciſ.307.num.5.*

Eſt tamen neceſſario citandus, niſi intruſio, & iniuſtitia, ſit omninò notoria, *ibidem numer.8.*

Intruſus dicitur qui titulum, & poſſeſſionem habet à non habente authoritatem conferendi, *deciſ.483.num.11.*

INVENTARIO.

Inuentarium non afficit eos, qui eius confectioni non interuenerunt, *deciſ.43.num.5.*

Inuentarium dum hæres non confecit oritur contra eum mala præſumptio ſubtractionis bonorum, & qui dicit talia adfuiſſe probare tenetur, *dec.349.num.7.*

Et hæreditas tunc dici poteſt opulenta, ac mobilia iura, & actiones magni valoris fuiſſe ſubtracta, *ibid.nu.8.*

Inuentarium quemadmodum probat ita omnia in eo enunciata fidem mærentur, *deciſ. 262. nu. 3.*

Inuentarium contra hæredem plenè probat, *deciſ.377.num.7.*

Inuentarium plenè probat ſufficientiam bonorum Teſtatoris ex quibus ſolui poſſit æs alienum, dum non conſtat de contrario, *deciſ.408 num.7.*

Inuentarium probat indiſtinctè contra omnes, quando pro eius fide adminicula concurrunt, *ibidem num.8.*

In inuentario confeſſio emiſſa plenè probat cõtra confitentem, *dec.115. num.2.*

Inuentarium probat bona in eo deſcripta eſſe talia, *deciſ.438.num.4.*

Inuentarium probat omnia bona in eo deſcripta contra conficientem, & habentes ab eo cauſã, *deciſ.472.num.3.*

Inuentarium probat contra confitentem, & habentem ab eo cauſam, *dec.484. num.22.*

Inuentarium non probat bona deſcripta eſſe propria, *deciſ.454. num.6.*

Præſertim quando contrarium apparet de errore deſcriptionis, *ibid.num.7.*

Inuentarium non probat integrum ſtatum hæreditatis quoad creditorem non citatum, quãuis probet quoad hæredem illum conficientẽ *dec.509.num.1.*

Præſertim quando ex teſtium depoſitionibus apparet nonnulla bona hęreditaria in inuentario deſcribi fuiſſe prætermiſſa, *ibidem num.2.*

Inuentarium tutelare cum ſolemnitatibus confectum ſufficiens eſt ad probandam negatiuã non exiſtentiæ bonorum, *deciſ. 186. nu.4.*

Maximè quando iuxta inuentarium tutelare fuerunt bona inibi deſcripta diuiſa, quæ diuiſiones effectuatæ ceſſare faciunt quamcumque ſuſpicionem occultationis bonorum, ac ſuc-

Puteingerij Sss cedunt

Digitized by Google

cedunt loco inuentarij legitimè confecti, *dec.*186.*num.*5.

Inuentarium tutelare non prodeſt vt quis dicatur hæres cum beneficio legis, & inuentarij, *dec.*408.*nu.*9.

Declara non procedere quando apparet facta præcedente aditione hæreditatis, vocatiſq; fuit à conficientibus hæreditarium, habuitque effectum Inuentarij, *ibid.nu.*10.

Circa Inuentarij confectionem ſtylus Curię Capitolinæ probatur ex relatione Notarij iudicialiter electi ad perquirendum inſtrumenta Inuentariorum, *dec.*165.*num.*1.

Inuentarium confectum iuxta ſtylum Curiæ Capitolinæ ſubſtinetur licet careat ſolemnitatibus iuris communis, *ibid.num.*2.*&* 3.

Inuentarium confectum iuxtà ſtylum loci ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus iuris communis, itaut ſaltim excuſetur à minus perfecta Inuentarij confectione, *ibid. num.*4.

Inuentarium, quod fuerit confectum iuxta ſtylum Curiæ, ex quibus probetur? *ibid.num.*5.

Inuentarium quando inchoatur coram Iudice tunc de ſtylo Curiæ Capitolinæ non eſt neceſſe, quod hæres ſe ſubſcribat, quia talis defectus per ſubſcriptionem Notariorum ſuppletur, *ibidem nu.*6.

Ratio eſt quia tanquam factũ apud acta ſubſcriptione non indiget, *ibid.nu.num.*7.

Inuentarium fuiſſe inchoatum coram Iudice ex quibus verbis reſultet? *ibidem num.*8.

Inuentarium quando non inchoatum corã Iudice, tunc citatio creditorum non fit coram Iudice, ſed in domo defuncti, ad quam regulariter conducuntur Notarij pro deſcribendis defuncti bonis, *ibid. nu.*12.

in Inuentarij confectione ſolent tres teſtes adhiberi loco creditorum abſentium, & ſi non fuerunt adhibiti hũc defectum opponere nequeunt creditores citati ad intereſſendum cõfectioni inuentarij, nam quoad citatos actus ſubſtinetur, *ibid.num.*17.

Sufficit tamen de ſtylo Curiæ Capitolinæ tres teſtes fuiſſe in principio Inuentarij adhibitos, *ibidem num.*18.

Inuentarij beneficio gaudet hæres, quamuis aliqua bona deſcribere omiſerit, ſi talis omiſſio non eſt doloſa, *ibidem num.*20.

Circa Inuentarij confectionem ſtylus Curiæ Capitolinæ fuit aliàs à Rota approbatus, *ibid. num.*23.

Inuentarij beneficium omnes actiones hæredi competentes præſeruat, & quoad damnum vitandum conſtituit eum ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, *decis.*426.*num.*8.

Inuentarij confectio diuerſa eſt ab aditione hæreditatis, *dec.*165.*num.*9.*&* 15.

Inuentarium vſque ad 60. dies perfici poteſt, *ibid.num.*21.

in Inuentarij confectione adhibendæ ſunt ſolemnitates iuris communis licet neceſſariæ non ſint in ſimplici aditione hæreditatis, *ibid. num.*14.

Inuentarij defectum ſupplet decretum Iudicis, quando fuit interpoſitum poſt illud completum, ſecus vero quando ante, *decis.* 165. *num.*16.

Deſcriptio in Inuentario non concludit, bona deſcripta eſſe hæreditaria ſtante proteſtatione, *quod non apponenda pro non appoſitis* habeantur, *dec.*170.*num.*5.

in Inuentario clauſula ſalutaris adiecta, *quod non apponenda habeantur pro non appoſitis*, efficit, vt res, quæ verè hæreditariæ non ſunt, hæreditariæ minimè fiant, *decis.*314. *numer.*13.

in Inuentario deſcriptio generica cum relatione ad Inuentaria particularia operatur, ac ſi de verbo ad verbum eſſent factæ cum omnibus ſuis qualitatibus in referente contentis, *decis.* 485. *nu.*11.

in Inuentario res hæreditariæ deſcribi debent ab hærede diſtinctè, & non confusè cum ſuis qualitatibus, *dec.*509. *num.*8.

INVESTIMENTVM.

Inueſtimento non ſequuto pecuniæ ad inueſtiẽdum deſtinatæ intrat obligatio ad fructus, *dec.*309.*nu.*3.

Inueſtimentum pro reintegratione fideicommiſſi celeritatem requirit, *decis.*457. *num.* 15.

INVESTITVRA.

Noua inueſtitura extorta lite pendente eſt attentata, nec habenda in conſideratione, *dec.*125. *numer.*16.

Inueſtitura quando eſt facta duobus cum clauſula, *pro ſe, & cuiuslibet eorum filijs, &c.* tunc ius accreſcendi locum habet etiam inter vtriuſque inueſtiti deſcendentes, *decis.* 212. *num.*3.

Et clauſula, *pro ſe, & cuiuslibet, &c.* ius vnicuiq; inſolidum tribuit, *ibid. num.*4.

Inueſtitura quoties eſt concepta pro hæredibus, & ſucceſſoribus cum clauſula, *ad habendum*, tunc emphiteuſis efficitur hæreditaria ad fœminas, & extraneos tranſitoria, *decis.* 224. *num.* 1.

Inueſtitura quando emanauit per viam venditionis, tunc emphiteuſis de ſui natura eſt ad extraneos tranſitoria, *ibidem nu.*3.

Inueſtitura facta duobus pro ſe hæredibus, &c. operatur vt fœminæ deſcendentes ex linea vnius nõ excludantur per maſculum alterius non ſecus ac ſi ab initio duobus fuiſſet facta conceſſio, *ibid.num.*4.*&* 5.

Inueſtitura ſecunda facta ab Eccleſia continens facultatem nominandi, quæ in prima non continebatur abſque beneplacito Apoſtolico inutilis eſt, niſi probetur ſolitum antiquarum Inueſtiturarum, alias Eccleſia habet intentionem fundatam in defectu beneplaciti, & conceſſio aliter facta ſubſtinetur, *ibid.num.*12.

Et huiuſmodi ſolito nec minus ſtatur aſſertioni partium alienantium, *ibid.*

IRREGVLARIS.

Irregularis Clericus non efficitur ex ſimplici præſentia tempore quo quis fuit vulneratus, *decis.*402.*num.*11.*&* 14.

Irregularis in foro contentioſo quis iudicari non debet, quamuis in foro conſcientiæ in dubio teneatur de abſolutione proſpicere, *ibid. num.*17.

Irre-

Irregularis quis efficitur ob interuentum,& cooperationem in rixa,in quo homicidium fuit commiſſum, *deciſ.*425. *num.*9.
Irregularis efficitur incapax Eccleſiaſtici Beneficij, *dec.*425. *num.*10. *&* *dec.* 442. *num.*4.
Item efficitur, & cenſeri debet in foro fori, qui rixæ interfuit, & fuit conſors, & auxiliator, *deciſ.* 425. *num.*16.
Amplia quamuis incertum ſit an ille vulnerauit, *ibid.num.*17.
Item efficitur ſi quis vulneranti aſſiſtit, eumque audaciorem reddit, *ibid. num.*18.
Item ſi ſuperuenientes mediatores, & defenſores coercuit, & delinquentes poſt factum aſſociatus fuit ex quibus actibus auxilium, & cooperatio conuincitur, *ibid. num.*19.
Irregularis in dubio quis iudicari debet etiam in foro exteriori, ad hoc ne ad ſacros ordines promoueri valeat, & beneficium Eccleſiaſticum poſſit obtinere, *ibidem num.*24.
Irregulares omnes efficiuntur, ac de homicidio tenentur, ſi armati interfuerunt, & cooperati ſunt occiſum vulnerando, quamuis non conſtet potius ab vno,quàm ab alio vulnere quis mortuus fuerit, *dec.*425.*num.*26.

IRREGVLARITAS.

Irregularitas in literis narrata probanda eſt ab impetrante, alias gratia non ſuffragatur, *deciſ.*402.*num.*9.
Irregularis non inducitur ex ſimplici præſentia Clerici tempore quo quis fuit vulneratus, *ibid. num.*11.*&* 14.
Irregularitas non probatur ex diſpenſatione obtenta cum illa ad cautelam obtineri poſſit, *ibid.nu.*12.
Et ex quibus deprehendatur diſpenſationem ad cautelam fuiſſe obtentam, *ibid.num.*13.
Irregularitas nõ poteſt dici probata reſpectu vnius, ſi ſuper eodem homicidio plures fuerũt in genere querelati,& nullus fuit condemnatus, vnde eo magis redditur æquiuoca probatio delicti. *ibidem num.*15.
Irregularitatis materia tanquam obiectiua concludentem probationem requirit, itaut non ſufficiat ſententia condemnatoria ſine actis, *ibid.nu.*16.
Irregularitatis exceptio quando eſt turbida admittenda non eſt ad retardandam immiſſionem, & executionem ſubrogationis gratioſæ, *ibid.num.*18.
Diſpenſatio ab Irregularitate, vide in verbo *Diſpenſatio.*
Cooperatio in aliquo delicto ad effectum irregularitatis etiam præſumptiuè probata ſufficit in foro exteriori, *dec.*425. *num.*20.
ad effectum irregularitatis probatio præſumptiua ſufficit in foro exteriori, *ibidem num.*1.

IVDEX.

Iudex in dubio ſemper præſumitur procedere ea iuriſdictione, qua poteſt, *dec.*46.*num.*6.
Iudex in dubio præſumitur proceſſiſſe potius vti ordinarius, quam vigore commiſſionis quando agitur de ſubſtinendo proceſſu, *deciſ.* 247. *num.*7.
Iudex ritè,& rectè procedens priuat poſſeſſorem eius poſſeſſione, *dec.*421. *num.*5.
Iudex quando ſeruato iuris ordine procedit licet inferat grauamen,& iniuſtitiã, ſi tamen talis iniuſtitia nõ eſt patens,& notoria,ſed turbida non dicitur procedere tanquam priuatus, ſed tanquam Iudex in forma iudicij, *deciſ.*386. *num.*12.
Iudex ſi ſuper vno articulo grauauit poteſt etiã ſuper alio ſuſpectus allegari, *deciſ.*324. *num.*11.
Iudex eligit non facta per hæredem electione perſonæ eligendæ, *dec.*326. *num.*13.
Et iterum eligere eum, quem Teſtator veriſimiliter predilexit quicquid ſit quando electio eſt à lege demandata, *ibid.nu.*15.
Iudex in eius ſententia ex his, quæ in actis producta, & iuſtificata fuerunt, motus præſumitur, & non aliunde, *deciſ.* 177. *num.*3.
Iudex in pronunciatione ſententiæ non tenetur expectare vltimum momentum diei,ſed tantum vltimum momentum horæ audientiæ pro validitate proceſſus, *deciſ.*421. *num.* 8.
Iudex de partibus, cui ante fuit commiſſa executio rei iudicatæ, & deinde præſentata inhibitio vigore reſtitutionis in integrum debet abſtinere ab vlteriori proceſſu, cum ad hunc effectum ſufficiat de hoc poſſe dubitari, *deciſ.*284.*num.*6.
Iudex appellationis, ad quem eſt deuoluta cauſa appellationis in Iudicio executiuo literarum Apoſtolicarum pronunciare ſolum debet benè,vel malè appellatum,non autem teſtes pro executione literarum Apoſtolicarum examinari facere, *deciſ.*195. *num.*8. *Declara num.*9.
Iudex ad quem poteſt reuocare executionem factam à Iudice à quo ſi eſt iniuſta etiam per viam attentatorum, *deciſ.* 400. *num.*7.
Iudex ad quem, cui eſt commiſſa cauſa appellationis cum clauſula, *ſine præiudicio*, legitimæ executionis impedire nequit, quominus Iudex,à quo ad executionem ſuę ſententiæ procedere valeat, *deciſ.*414.*num.*2.
Iudex delegatus fines Iuriſdictionis excedens, nulliter agit,& idem eſt de Iudice compulſoriali, *deciſ.* 12.*num.*11.& 12.
Iudex delegatus ſimpliciter ad confectionem plantæ examinando teſtes excedit fines mandati, *deciſ.*23.*num.*7.
Iudex in Iudicijs poſſeſſorijs, & in executione obligationis Cameralis,in quibus non admittitur appellatio ſuſpenſiua, ſi ſeruato iuris ordine, ſed iniuſtè procedit ſuccurritur ſpoliato per reuiſionem cauſæ in petitorio, non autẽ per viam manutentionis, vel reintegrationis, *deciſ.*386.*num.*14.
Ratio eſt, quia hoc caſu remedium retinendæ, vel reintegrandæ pendet à negotio principali, hoc eſt à probatione iniuſtitiæ prioris ſententiæ,nec expeditur,niſi cum ipſo negotio principali, *ibid.num.*15.
Iudex iniuſtè procedens non prǫiudicat partibus in ſuis iuribus, *deciſ.*3.*num.*19.
Iudex nulliter, & iniuſtè procedens, non citato poſſeſſore eum ſua poſſeſſione priuare nequit *deciſ.*77.*num.*2.3.*&* 4. *&* *deciſ.* 307. *num.* 1. *Amplia num.* 4. *&* *dec.*396. *num.*7.
Iudex nulliter, & iniuſtè procedens ſpolium committit, *deciſ.*107. *num.*1.

Peutingery.

Iudex laicus procedere nequit ſuper bonis Eccleſiæ Emphiteoticis, etiam quod agatur inter laicos *dec. 90. num. 1. & 3.* vbi declaratur concluſio.

Iudex laicus nequit ex defectu Iuriſdictionis mandatum de aſſociando concedere ſuper re communiter poſſeſſa à Clerico, etiam reſpectu litis conſortis laici, *dec.265. numer. 5. & 6.* vbi quod etiam reſpectu conſortum Iudiciũ coram Iudice Eccleſiaſtico eſt agitandum.

Iudex laicus contra Clericum, eiuſq; bona Iuriſdictione caret, *decis.282. num.2.*

Et ideo ſententia lata tàm contra Clericum, quàm contra Laicum coniunctim citatos ſub vnica verborum ſtructura, quemadmodum nulla eſt ex defectu Iuriſdictionis quoad Clericum, ita etiam quoad Laicum, quia eſt indiuidua, *ibid.nu.7.*

Iudex Laicus contra perſonas Eccleſiaſticas eſt incompetens, *decis.346.nu.1.*

Amplia procedere quamuis perſona Eccleſiaſtica conueniatur ratione tributi ſoluẽdi ex ſuis bonis etiam legitimè impoſiti, quod licet ſit onus reale nihilominus ſtare in iudicio reſpicit perſonam, & ſic ſubijceretur Iudici ſeculari quod Sacris Canonibus repugnat, *ibidem num.2.*

Coram Iudice Laico proceſſus agitatus contra perſonas Eccleſiaſticas eſt nullus ex defectu Iuriſdictionis, quod procedit etiamſi declinatoria fori non fuerit oppoſita, *ibid.nu.4.*

Iudicis decretum omnia in eo expreſſa vera præſumi facit, *decis.165.nu.13.*

Iudicis decretum ſupplet defectum Inuentarij, quando fuit interpoſitum poſt illud completum, ſecus vero quando ante, *ibidem nu.16.*

IVDICIVM

Iudicium, ſeu lis efformatur ex perſonis actoris rei, ac iudicij, *decis.223.num.4.*

Iudicium nouum in partibus citra labem attentatorum inchoari nequit pendente lite in Rota, *decis.237.num.1.*

Iudicium recurſuum, & attentatorum eſt priuilegiatum, *decis.267.num.10.*

Iudicium poſſeſſorium poſtquam eſt terminatũ non poteſt amplius retardari iudicium petitorium, *dec.427.num.5.*

Iudicium vbi cœptum ibi terminari debet, *decis.469.num.8.*

In iudicio attentatorum non admittitur diſcuſſio requirens altiorem indaginem, *dec. 118. num.8.*

In iudicio executiuo non admittuntur, quę interpretatione egent, *decis.103.num.21.*

In iudicio manutentionis exceptio reſolutionis contractus non admittitur, ſed illa ad petitorium reijcitur, *decis.173.num.16.*

In iudicio manutentionis non attenditur nullitas, ſeu defectus tituli, niſi incontinenti probetur per confeſſionem partis, aut per rem iudicatam, vel publicum Inſtrumentum, *decis.307.nu.9.*

In iudicio poſſeſſorio de ſola poſſeſſione quæritur, *decis.105.num.9.*

In iudicio poſſeſſorio exceptiones oppoſitæ ad petitorium reijciuntur, *dec.288.nu.23.*

In iudicio reintegrationis potius an actor ſine iuſta cauſa à poſſeſſione ceciderit, quam reus cum vitio, vel ſine poſſideat attendi debet, *dec.332.num.4.*

In iudicio manutentionis ſolum factum exactionis attenditur, donec in petitorio diſcutiatur, an ſoluens teneatur necne, *decis. 338. num.1.*

In iudicio ſummariiſſimo manutentionis vnicus Teſtis ſufficit, *decis.68.num.2.*

In iudicio ſummario non admittuntur, quæ interpretationem requirunt, ac altiorem indaginem. *dec.64.num.11.*

In iudicio ſummarijſſimo manutentionis, non id quod petitur, ſed quod aliundè probatur, debetur, *decis.181.num.4.*

IVRAMENTVM

Iuramentum quando eſt acceſſorium contractui metu celebrato, tunc quemadmodum metus tollit conſenſum ab ipſo contractu tollit pariter à iuramento illi acceſſorio, adeout illius abſolutio, nec minus neceſſaria eſt, *decis.82.num.5. & 6.*

Iuramentum non obſtat renuncianti, ſi abſolutionem obtinuit ad effectum agendi, *dec.387. num.9.*

Iuramentum non ſupplet defectum conſenſus, *ibid.nu.12.*

IVRISDICTIO

Iuriſdictio conceſſa inferiori cenſetur cumulatiuè non priuatiuè quoad Epiſcopum, *decis.6. num.8. Declara nu.9. & decis.46.nu.2.*

Maximè quando iuriſdictio apparet conceſſa ex conuentione inter Epiſcopum, & inferiorem, *ibid.num.3.*

Amplia procedere, quamuis adſit dictio taxatiua *tantum*, & agatur de tali ſpecie cauſarum, quæ propriè ordinario competebant, *ibidem num.4.*

Iuriſdictio cumulatiua ex quibus inducatur? *decis.46.num.5.*

Iuriſdictio omnimoda Monaſterio Montis Virginis eiuſque Abbati Generali conceſſa, ex quibus actibus probetur? *ibid.num.25.26.& 27.*

Iuriſdictio tribuitur ex commiſſione continente clauſulam quam & quas, *dec.87.num.17.*

Iuriſdictionis defectus opponi nequit, quando adeſt conſenſus in iuriſdictionem, *decis. 64. num.16.*

Iuriſdictionis defectus allegari nequit à compromittentibus adeundo Iudicem Ordinarium, quando concurrunt actus inducentes conſenſum in Iuriſdictionem, *decis. 154. numer.4.& 5.*

Nec proſunt proteſtationes in contrarium, ſi in quolibet actu non appareant repertæ, *nu.6.*

Iuriſdictionis defectus opponi nequit ſtante clauſula ampliſſima in commiſſione appoſita cum facultate citandi, quos quibus &c. *decis.500.nu.13.*

Item opponi nequit ex ſubſtentatione litis, quæ cum adminiculis coniunctis ſufficit, *ibidem num.14.*

Ex Iuriſdictione temporali non bene infertur ad Iuriſdictionem ſpiritualem, *decis.12.num.3. & 18.*

Iuriſ-

Iuriſdictiones, & Territoria Ciuitatum diſtinguuntur per appoſitionem terminorum, *ibid. num.5.*

Iuriſdictioni Laicorum bona Eccleſiaſticorum non ſubiacent, *dec.346.num.3.*

Iu iuriſdictionem ſi Procurator conſenſit, tunc talis conſenſus nocet principali, quando eſt præſens in iudicio, ac liti adſtitit, tunc enim eius ſcientia præſumitur, *deciſ.154.nu.7.*

Iuriſdictionem Iudicis qui declinauit, & ab eius interlocutoria appellauit, non eſt amplius citandus, *deciſ.324.nu.8. Declara nu.9.*

Iuriſdictionales actus, vide in verbo *Actus Iuriſdictionales.*

I V S

Ius adeundi hæreditatem non aditam beneficio reſtitutionis competit, nedum mutis, & ſurdis à natiuitate, & ſic miſerabilibus perſonis, ſed etiam omnibus Ius ſuum probabiliter ignorantibus, *dec.410.num.20.*

Ius adeundi hæreditatem competens beneficio reſtitutionis in integrum tranſmittitur ad quoſcumque hæredes, *ibid.nu.21.*

Ius adeundi non præſcribitur minori ſpatio, quã 30. annorum, *deciſ.458.num.12.*

Ius ſucceſſionis tranſmittitur in filios, quamuis non agnitum, *ibid.num.10.*

Ius quæſitum creditori mediante datione inſolutum non poteſt amplius per renunciationẽ dationi inſolutum factam à debitore ab eo auferri, *dec.269.num.4.*

Ius conſequendi, & recuperandi dotem ex bonis fideicommiſſi tanquam doti, & eius actioni cohærens etiam in ſucceſſores extraneos rectè tranſferri poteſt, *deciſ.355.nu.7.*

Ius à reſignante non dicitur abdicatum, quoties forma mandati ad reſignandum non eſt adimpleta, *dec.92.nu.3. Amplia nu.4.5.& 6.*

Iuri alteri quæſito non cenſetur Papam priuilegium concedendo velle præiudicare, nulla de eo facta mentione, *deciſ.103.nu.22.*

Ad Ius priuatiuum acquirendum quænam requirantur? *deciſ.112.num.10.*

Ius ſuperueniens etiam pendente iudicio inſeruit actori de iure canonico pro victoria, *deciſ.70.num.9.*

Ius alicui competens ſine cauſa non dimittitur, *deciſ.178.num.9.*

Ius executiuum regulariter ad ceſſionarium tranſit, *deciſ.222.num.2.*

Ius ad rem nec in re acquiritur ex ſimplici oppoſitione ad beneficium, *dec.459.num.6.*

Limita non procedere quando beneficium debetur certo generi perſonarum ex qualitatibus præferendarum, *ibid.num.7.*

Ius, ſeu commoditas percipiendi fructus, quod ad creditores tranſit poteſt hypothecari non obſtante ampliſſima prohibitione alienandi, *dec.123.num.8.*

Ius, ſeu commoditas percipiendi fructus ſemper venit in generali obligatione, non obſtante quauis prohibitione, *ibidem num.9.*

Quod procedit etiam in feudo, *ibid.num.10.*

Ius, ſeu commoditatem habens percipiendi fructus non dicitur alienare illos obligando, *ibidem num.11.*

Ius proprium non præſumitur, quod quis allegare differat, *dec.147.nu.15.*

Ius ſuum intelligitur quis in alium transferre non alienum, *deciſ.166.nu.3.*

Ius litigantis præſeruatum cenſetur in derogatione vitij litigioſi etiamſi non fuerit expreſſum cum ſubintelligatur clauſula *Iuribus tertij ſemper ſaluis*, ibid.nu.10.

Ius accreſcendi locum habet etiam inter vtriuſque inueſtiti deſcendentes, quando inueſtitura eſt facta duobus cum clauſula pro ſe, & cuiuslibet eorum filijs &c. *deciſ.212 nu.1.*

Et dicta clauſula ius vnicuique inſolidum tribuit, *ibid.nu.4.*

Ius accreſcendi competit matri relictæ vſufructuariæ vna cum filio per obitum ipſius filij, quoad eius medietatem, *dec.493. num.19. Declara num.ſeq.*

Ius accreſcendi locum habet inter plures vſufructuarios, quibus vſusfructus formalis fuit relictus, non autem quando alteri fuit relictus formalis alteri vero cauſalis, nam portio vſusfructus formalis poteſt accreſcere cauſali non è conuerſo, *ibid.num.20.*

Ius accreſcendi locum non habet inter plures ſuccedentes diuerſo iure, *ibidem num.21.*

Ius accreſcendi excluditur quoties ſubſtitutio concurrit, *ibid.nu.22.*

Ius conferendi competens Capitulo non præſcribitur ab Epiſcopo, niſi curſus 40. annorum concurrat, *deciſ.503.num.17.*

Ius nominandi Capellanum, quando fuit relictum legatum pro Miſſis celebrandis ad quẽ ſpectet, an ad hæredem, an vero ad Rectorem Eccleſiæ? vide in verbo *Legatum promiſſis celebrandis.*

Ius nominandi Capellanum ſpectat ad hæredem quando agitur de aliquo Iurepatronatus, vel de deputatione Capellani certi, & perpetui, dum de eo particulariter non fuit diſpoſitum, tunc cenſeri debet ad fauorem hæredis diſpoſitum, *deciſ.176.num.2.*

Ius nominandi Capellanum tranſit in hæredem cum vniuerſitate bonorum, *ibid.nu.8.*

Limita non procedere quando conſtat aliam fuiſſe Teſtatoris voluntatem, tunc enim Teſtatoris voluntas præcæteris attendi debet, *ibid. num.9.*

Ius præſentandi, eligendi, ſeu conferendi probatur ex centenaria, quaſi poſſeſſione præſentandi, ſeu eligendi, *deciſ.503.num.1.*

Ius præſentandi, ſeu eligendi in præiudicium Ordinarij probatur ex ſucceſſiuis inſtitutionibus vigore præſentationum, & electionum ab ipſo, ſeu eius Vicario pro tempore factis, *ibid. num.5.*

Ius præſentandi contra Ordinarium probatur ex inſtitutionibus, & approbationibus Ordinariorum in vim præſentationum factis, *ibidem num.6.*

Ius exigendi canones inter Iura incorporalia connumeratur, *dec.410.num.5.*

Ius exigendi Penſionem, vide in verbo *Penſio.*

Iuri proprio quilibet renunciare poteſt, *dec.372. num.8.*

Iuris incorporalis poſſeſſio non acquiritur ex appre-

Digitized by Google

apprehenſione rei corporalis, niſi rei corporali adhæreat, vt illi annexam, *deciſ.295.nu.5.*

Ius tertij excluſiuum iuris agentis allegari nequit, ſi ab eiuſdem tertij voluntate pendet, *dec.483.num.20.*

Iuri gentium ſub inuolucro verborum derogari nequit, *dec.166.num.28.*

Ius perſonale cedi nequit, *dec.355.nu.4.*

Iure ſuo quis in dubio vti præſumitur, *deciſ.53.num.101.*

Iure, & facultate ſibi competente non debet, quis priuari ex facto alieno, *deciſ.53.num.105.*

Sententia ſuper iure incorporali, vide in verbo *Sententia.*

Ius retentionis, vide in verbo *Retentio.*

IVRA

Iura omnia actiuè & paſſiuè defuncti tranſeunt in hæredem, *dec.94.num.4.*

Iura anteriora præſeruata cenſentur venditori ſtante reſeruatione dominij, vel hypotecæ in Inſtrumento venditionis, *deciſ.127.n.10.*

Iura contra ſeipſum nemo cedere cenſetur, *deciſ.143.nu.1.*

Præſertim quando cedendo iura talia qualis expreſſit, quod contra ipſum retorqueri non poſſint, *ibid.num.2.*

Iura vigilantibus, & non dormientibus ſubueniunt, *dec.456.num.7.& dec.468.nu.5.*

Iura extracta plenè probant ſtante illorum antiquitate, & præcipuè ſi contra illorum legalitatem nihil fuit oppoſitum, quando fuerunt producta, *deciſ.503.num.13.*

Iura nulliter extracta non probant, *deciſ.252.num.3.*

Inter iura incorporalia connumeratur ius exigendi canones, *deciſ.410.num.5.*

Iura dicuntur nulliter compulſata ob non ſeruatam formam compulſorialium, *deciſ.12.num.19.*

Iura quæ non ſunt de actis tranſportanda non ſunt, *deciſ.112.num.8.*

Iura quæ non ſunt in actis producta attendenda non ſunt, *deciſ.112.num.6.*

Iura producta abſque citatione partis non dicuntur de actis, *ibid.num.7.*

Iura noua producta deſeruiunt ad corroborationem aliorum in actis productorum etiam ad effectum executionis ſententiæ, *deciſ.64.nu.21.*

Iura informia attendi non debent, *deciſ.18.num.1.*

Iura informia, & non recognita non probant, *deciſ.42.num.1.*

Iura informia ſupplentur ex alijs probationibus, *deciſ.450.num.12.*

Iura informia, & extracta ab exemplis probant ſtantibus adminiculis, *deciſ.503.n.10.* & adminicula ex quibus reſultent? *nu.11.& 12.*

Iura ſi fuerunt recognita eadem met die factæ proteſtationis de non recognoſcendo, niſi parte citata, tunc præſumitur recognitionem præceſſiſſe proteſtationem, *deciſ.26.nu.2.*

Declara non procedere quando recognitio fuit facta in termino citationis ad dicendum contra iura intra quem terminum fuit etiam facta proteſtatio, *ibid.num.3.*

Iurium renunciatio ſub inuolucro verborum nullatenus inducitur, *deciſ.79.nu.6.*

IVSPATRONATVS

Iuſpatronatus eſt quid ab adminiſtratione diſtinctum, *dec.311.nu.3.*

Iuſpatronatus quoties eſt à fundatore reſeruatum pro hæredibus, & ſucceſſoribus, tunc ſi Patronus præſentat, vti repræſentans perſonam fundatoris talem reſeruationem impugnare nequit, *ibidem num.7.*

Præſertim quando hæres alio titulo Iuſpatronatus prætendere non poteſt, quam hæreditario *ibid.nu.8.*

Iuſpatronatus per obitum Patroni tranſit in eius hæredes ab inteſtato, *dec.420.nu.9.*

Iuſpatronatus reſidet penès quemcumque Patronum inſolidum, itaut præſentatio vnius ex Patronis ſubſtineatur tanquam facta communi nomine aliorum, *ibidem nu.19.*

Iuſpatronatus an comprehendatur in donatione vniuerſali eſt valdè inter DD. controuerſum? *deciſ.490.num.3.*

Iuſpatronatus comprehenſum cenſetur ſub donatione vniuerſali, ſtante obſeruantia ſubſecuta, quæ declarat quid fuerit in donatione comprehenſum, *ibid.num.4.*

Iuſpatronatus quod ſit comprehenſum ſub donatione vniuerſali reſultat ex obſeruantia, ſi donatarius poſt donationem præſentauit, & præſentationes habuerunt effectum, *ibidem num.5.*

Iuſpatronatus in Regno Neapolitano diuidi ſolet in duodecim vncias, *dec.251.nu.12.*

Iuſpatronatus Eccleſiaſticum comprehenditur ſub regula reſeruatoria menſium, *dec.471.num.11.*

De Iurepatronatus beneficium præſumitur, & non liberæ collationis, ſi vnquam conſtat ab Ordinario fuiſſe factam collationem tãquam de libero, *ibidem num.12.*

Iuſpatronatus laicale non cadit ſub reſeruatione *dec.146.num.6.*

Iuſpatronatus mixtum non comprehenditur ſub regula reſeruatoria menſium, & quoad excluſionem reſeruationis ſimile eſt laicali, *ibid.nu.10.& dec.171.num.12.*

Iuſpatronatus ſpectare ad donantem controuerti nequit à donatario, *dec.501.num.2.*

Iuriſpatronatus donatio quando eſt nulla, tunc Iuſpatronatus non cenſetur abdicatum à donatore, *ibid.nu.3.*

Iuſpatronatus non cenſetur acquiſitum, ſi dotis aſſignatio fit non ex proprijs facultatibus dotantis, ſed de alienis iam Deo prius dicatis, *deciſ.383.num.4.*

Ad Iuſpatronatus acquirendum dotis conſtitutio neceſſaria eſt, nec ſufficit aſſignatio ſtipendij facta Rectori pro eius ſalario, ſeu mercede, *deciſ.413.nu.6.*

Iuſpatronatus ſine aſſignatione dotis non acquiritur, *deciſ.403.nu.2.*

Iuſpatronatus Eccleſiæ non acquiritur ex ſola deſtinatione alicuius ſummæ pro Rectore, *ibid.nu.3.*

Iuſpatronatus, vt acquiritur requiritur quod aſſignatio dotis fiat de bonis proprijs dotantis,

Digitized by Google

non autem ex redditibus fabricæ eiuſdem Eccleſiæ, aut alijs pijs operibus, *ibidem num.4.*

Item, quod dos aſſignata ſit congrua ſaltim in ſumma ſcut. 100. pro ſubſtentatione Rectoris ex decreto *Sac. Concily Tridentini ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13.* alias iuſpatronatus non acquiritur, *ibid. num. 5.*

Iuſpatronatus quoties ſpectat ad Monaſterium non poteſt Prior abſque conſenſu conuentus præſentare, *dec. 251. nu. 10.*

Iuſpatronatus ſpectare ad Monaſterium elíditur ex coniectura ſolutionis annuæ recognitionis factæ Monaſterio à Beneficiato contemplatione iuriſpatronatus, *dec. 471. nu. 10.*

Iuriſpatronatus pertinentia bene probatur ex preſentationibus, *deciſ. 251. num. 2.*

Iuriſpatronatus pertinentia probatur ex præſentationibus effectum ſortitis, *deciſ. 422. num. 14.*

Saltim donec de alterius meliori iure in petitorio doceatur, *ibidem num. 15.*

Iuſpatronatus præſumitur de pertinentijs Caſtri quando preſentationes factæ fuerunt ab illis qui pro tempore erant Domini Caſtri, *deciſ. 317. num. 23.*

Legatum iuriſpatronatus poteſt ab ordinario cõfirmari etiam poſt preſentationem factam à legatario, *dec. 266. numer. 2.*

Legatum iuriſpatronatus preſumitur ab ordinario confirmatum, ſi conſtat Legatarium per longum tempus exegiſſe certam annuam pręſtationem per titularem beneficij patrono debitam, *dec. 420. num. 5.*

Iuſpatronatus, quando donatur alteri quam cõpatrono, tunc conſenſus ordinarij in donatione iuriſpatronatus ſemper requiritur, *deciſ. 177. num. 5.*

Et tacitus ordinarij conſenſus, quod in donatione iuriſpatronatus interuenerit ex quibus eliciatur? *ibidem num. 6.*

Iuriſpatronatus donatio, quod ab ordinario fuerit confirmata tacite reſultat ex actibus admiſſionis preſentationum factarum à donatario, *dec. 490. num. 9.*

Iuſpatronatus nequit à Vicario Epiſcopi abſque ſpeciali facultate reſeruari, *dec. 383. nu. 6. Item* nec approbari.

Iuſpatronatus præſcribitur à patrono aduerſus alium compatronum ſpatio 40. annorum, *deciſ. 251. num. 9.*

Iuſpatronatus præſcribitur à patrono aduerſus alium compatronum ſpatio 40. annorum, & talis præſcriptio ad fauorem compatroni ſine titulo perficitur, *deciſ. 266. num. 14.*

Quicquid dicendum eſſet ſi ageretur de pręſcribẽdo iurepatronatus aduerſus ipſam Eccleſiã ſe liberam eſſe prætendentem, *ibidem num. 15.*

ad Iuſpatronatus præſcribendum ſufficit vnica præſentatio ſi præſentatus per 40. annos poſſedit, *deciſ. 490. nu. 2.*

Iuſpatronatus iuſtificari debet ex fundatione, & conſtruſtione, ſeu competenti dotatione, *deciſ. 413. num. 1.*

Iuſpatronatus ab vniuerſitate pretenſum probari debet ad formam traditam à Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de reformat. cap. 9. deciſ. 403. num. 1.*

Iuſpatronatus competens Vniuerſitati debet ex diſpoſitione S. Concil. Tridentini plene, & concludenter iuſtificari ob præſumptam vſurpationem, vel per publicum inſtrumentum dotationis, vel fundationis, vel per immemorabilem cum preſentationibus effectuatis ſpatio 50. annorum, *dec. 383. num. 1.*

Nec ad hunc effectum enunciatiuæ, & ſententiæ Epiſcoporum ſuffragantur, *ibidem nu. 2.*

Amplia concluſionem procedere etiam in parua vniuerſitate in qua etiam forma tradita à Sacro Concilio ſeruanda eſt, *ibid. n. 3.*

Iuſpatronatus non poteſt dici ritè, & rectè vniuerſitati acquiſitum, ex quo Vicarius Epiſcopi illud approbauit, ſi talis approbatio emanauit per viam tolerantiæ, & præſeruationis, *ibidem num. 5.*

Iuſpatronatus non dicitur acquiſitum vniuerſitati, quamuis conſtet de conſtructione Eccleſiæ impenſis particularium de vniuerſitate, *dec. 413. num. 3.*

Iuſpatronatus non acquiritur vniuerſitati ſi aſſignatio dotis non fuit facta ex proprijs bonis vniuerſitatis, ſed ex elemoſinis particularium Ciuium alijſque pijs operibus, quæ in aliam cauſam conuerti nequeunt abſque beneplacito Sedis Apoſtolicæ, *ibidem num. 4. & 5.*

Iuriſpatronatus probatio requiſita per preſentationes effectum ſortitas per centenariam, vel quadragenariam cum fama nõ ſuppletur per enunciatiuas, & inſtrumenta viſitationum, *dec. 453. num. 11.*

Iuſpatronatus probatur ex pluribus ſimul iunctis, quando agitur inter perſonas priuatas ex fundatione, vel dotatione iuxta diſpoſitionẽ S. Concil. Tridentini, *deciſ. 146. num. 4.*

Amplia quamuis in Inſtrumentis preſentationũ fundatiuis, & dotationis mentio nulla fiat, *ibid. nu. 5.*

Iuſpatronatus probatur per inditia, & coniecturas, quando illius probatio deſumitur ex enunciatiuis antiquis cum adminiculis, *deciſ. 471. nu. 4.*

Item probatur per famam, ſi Teſtes deponant per verbum *fuit & eſt*, quodque ita ſemper dici audiuiſſe, ac fuiſſe à tempore immemorabili, *ibid. nu. 5.*

Iuſpatronatus ad formam Concilij Tridentini quomodo ſit probandum? *dec. 453. num. 1.*

Iuſpatronatus probatur per centenariam, vel quadragenariam quaſi poſſeſſionem præſentandi cum fama, & preſentationes adhuc effectum debent eſſe claræ, & tales vt centenariam, vel quadragenariam cum fama inducant, *ibid. nu. 2.*

In centenaria, vel quadragenaria cum fama non computatur niſi vera preſentatio, *ibidem n. 5.*

Item nec computanda eſt illa preſentatio, quæ vim habet collationis ab ordinario factæ, *ibidem num. 6.*

Item nec venit computandum tempus, quo patroni ad preſentandum fuerunt negligentes, *ibidem num. 7.*

Item nec eſt computanda preſentatio non effectuata præuia ordinarij confirmatione, *ibid. num. 10.*

Iuſ-

Iuſpatronatus probatur ad monaſterium ſpecta re ex teſtibus de publica voce, & fama in antiquis, *dec.471.nu.1.*
Et talis probatio ſufficit iunctis adminiculis etiãſi quaſi poſſeſſio non probetur, *ibid.nu.2.*
Iuſpatronatus, quando eſt pretenſum à pluribus familijs de diuerſis diſtinctis ſtipitibus, & non ab vno eodemque deſcendentibus, tunc magis credendum eſt Eccleſiam fuiſſe ex pijs fidelium elemoſinis erectam, *deciſ.453.nu.12.* Amplia preſertim *num.13.*
Iuriſpatronatus qualitas deſumitur ex obſeruantia preſentationum, *deciſ.251.nu.1.*
Iuriſpatronatus qualitas hæreditaria apta de pluribus hæredibus predicari nequit à Patrono immutari in præiudicium aliorum heredum à fundatore vocatorum, *deciſ.311. num. 9.*
Iuriſpatronatus qualitas vt immutetur præſcriptio 40. annorum requiritur, *ibid.num.27.*
Iuriſpatronatus enunciatiuæ emiſſæ in viſitationibus vide in verbo *Enunciatiua.*

IVSTITIA

Iuſtitia ſentẽtiæ probatur ex Iuribus in actis productis, *dec.12.num.1.*
Iuſtitia ſententiæ elicitur ex deciſionibus in cauſa editis *dec.38.num.1. & dec.39.nu.1. & dec.56. num.2. & dec.69. num.2. & dec.91. n.2. & dec.101 num.2. & deciſ.121. numer.9. & dec.140. nu. 1. & deciſ.181.nu.5. & dec.254. nu.1. & deciſ. 283. num.2. & dec.285.nu.2. & dec.373.num.2. & deciſ.386.num.1. & deciſ.416. nu.2. & deciſ. 435. num.2. & deciſ.459. nu.1. & dec.501.nu.1.*
Iuſtitia ſententiæ preſumitur contineri in folijs proceſſus quæ fuerunt lacerata, & occultata, *deciſ.74. num.6. & 7.*
Iuſtitia ſententiarum ex curſu triginta annorum præſumitur, *deciſ.19.nu.11.*

L

LAESIO

Læſio non conſideratur in tranſactione ſuper Iure de futuro, & fideicommiſſo conditionali, quod à dubio pendet euentu, nec poteſt ex hoc capite reſcindi, *dec.38.nu.11.*
Læſio ad effectum reſciſſionis contractus attendi debet de tempore contractus, *deciſ. 49. num.1.*
Læſio enormis in ſubhaſtatione ex quibus detegatur? *deciſ.400.num.4.*
Læſio enormis quoties in ſubhaſtatione interceſſit, æquum non eſt, quod creditor longa de fatigatione iudiciorum locupletetur, ſed tenetur ſtatim bona ſubhaſtata reſtituere, *ibid. num.5.*
Læſio ex futuro euentu adhoc, vt allegari nequeat ſatis eſt, quod contractus tempore, quo fuit initus ſe habere poſſit ad lucrum, & damnum, *deciſ. 49. num. 2.* Amplia procedere vt *num.3.*
De læſione ex futuro euentu, quando agi nequeat? *ibid.num.8.*
Læſio in tranſactione ex quibus excludatur? *deciſ.38.nu.12.*
Læſio in deliberatione nominum debitorum pro viliori prætio conſiderari nequit, niſi probetur tempore deliberationis ea fuiſſe exigibilia, *dec.287. n.25.* & redditur ratio *num.26.*

LAICVS

Laici non ſunt incapaces Iuris eligendi, ſeu deputandi capellanum pro celebratione miſſarum, *deciſ.176. num.7.*
Laicus eſt incapax decimarum, *deciſ.254.num.24*
Laici in adminiſtratione bonorum Eccleſiæ nequeunt ſe ingerere, *deciſ.407.num.1.*

LATVS

Ex latere dicuntur collaterales qui ſunt ex latere coniuncti, *dec.371.num.5.*
à Latere coniuncti dicuntur ad differentiam aſcendentium, & deſcendentium, *ibid.nu.6.*

LAVDVM

Laudum à partibus acceptatum tenet in vim pacti, & ab eo recedendum non eſt, *deciſ.8. num.1.*
Laudum à partibus acceptatum, & emologatum habet vim tranſactionis, *deciſ.36.num.2.*
Laudum cum decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus acceptatum vim habet ſententiæ, & reiudicatæ, itaut contra eum veniri minime poteſt, *deciſ.401. num.5.*
Laudum fundatum in compromiſſo nullo eſt nullum, *deciſ.492.num.2.*
Laudum excedens terminos compromiſſi eſt nullum, *ibid.num.9.*

LEGALITAS

Legalitas librorũ ex quibus probata remaneat? *dec.102.num.8.*

LEGATARIVS

Legatarius conſequi non valet legatum relictũ ſub conditione, quod contra hæreditatem non valeat aliquam litem mouere, eo ipſo, quod litem mouit, cenſetur ademptum, *deciſ.180.num.6.*
Et an dicatur ademptum Teſtatoris voluntas potiſſime attendenda eſt, *ibid. nu.7.*
Amplia ſiue lis iuſta, ſiue iniuſta fuerit, *ibidem num.8.*
Legatarius amittit legatum eo ipſo, quod contra teſtatoris præceptum litem mouit, nec admittitur pænitentia, præſertim quando hæres caducitatem acceptauit, *ibid. num.9.*
Legatarius Iuriſpatronatus ſub ſpe preſentationis ordinarij preſentare poteſt, *dec. 266.num.3.*
Legatarius non valet conſequi rem legatam ſi creditores Teſtatoris non valent ex alijs bonis ſatis fieri, *dec.431.num.14.*
Legatario competit hypoteca ſuper bonis hæreditarijs pro conſecutione legati, *deciſ. 472. num.1.*
Legatario datur immiſſio vigore vtilis Saluiani pro conſecutione legati, *ibid.nu.2.*

LEGATVM

Legatum quantitatis, quam Teſtator ſe legatario debere aſſerit, valet etiamſi vere non debeatur, *deciſ.481.num.4.*
Legatum relictum eo magis præſtari debet ſi Teſtator ſe debitorem eius rei, vel quantitatis agnouit, *ibidem num.6.*
Legatum agnitum ſtatim tranſit in hæredem legatarij ſequuta eius morte, *deciſ.472. num.12.*
Legatum relictum ad electionem hæredis ſol-
uendi

Digitized by Google

uendi in pecunia, vel in bonis ſi hæres nullam facit declarationem an electio ſit legatarij; & cadat diſpoſito, ſeu prohibitio Teſtatoris? bid.nu.14.

Legatum gemmarum à Viro Vxori relictum non debetur in præiudicium creditorum, ſi ex alijs viri bonis ſatisfieri non valent, decif. 431.num.4.

Legatum generis, quando eſt incertum nec certificabile ex Iuris diſpoſitione eſt nullum, decif.495.num.15.

Legatum filiabus à patre relictum ab ipſis repudiari nequit, ſed vigore reformationũ ſtatutorũ Peruſiæ paterna diſpoſitio ſeruanda eſt, ſiue velint ſiue nolint ſolumque eſt permiſſum agere ad ſupplementum legitimæ, vel ad reſiduum congruæ dotis; dec.443.num.11.

Legatum à patre relictum filius acceptando non ſibi præiudicat quoad petitionem legitimæ, quando acceptatio eſt generica, non autem ſpecifica, de qua ſpecialis mentio fieri debet dec.502.num.3.

Legatum pro miſſis celebrandis in aliqua Eccleſia quoties eſt relictum, nullum competit heredi Ius pro electione cappellani, ſed Rectori Eccleſiæ cuius contemplatione, vt in ea miſſæ celebrentur legatum factum eſt; decif. 176.num.1. & dec.201.nu.1.

Et onus eligendi Capellanum ad Eccleſiam ſiue eius Rectorem ſpectat, decif.201.nu.2.

Legatum ſi Teſtator reliquit pro celebratione, miſſarum, & quod ex eo ſupereſt non diſpoſuit in quam in cauſam ſit erogandum cenſetur voluiſſe illud plus cedere Eccleſię pro ſuffragio ſuæ animæ, decif.176. num.11.

Legatum, quando eſt pluribus relictum, tunc omnes legatarij dicuntur, decif.311.nu.5.

Et omnibus pro virili debetur, ibid.nu.6.

Legatum rei debitæ à teſtatore differt à legato rei debitæ à Tertio, decif.486.num.10.

Legatum Iuriſpatronatus poteſt ab ordinario confirmari etiam poſt preſentationem factã à Legatario, dec.266.num.2.

Legatum Iuriſpatronatus preſumitur ab ordinario confirmatum, ſi conſtat legatarium per longum tempus exegiſſe certam animam præſtationem per Titularem beneficij patrono debitam, dec.420.nu.8.

Legatum à Teſtatore relictum ſub conditione, quod illud legatarius conſequi non valeat ſi aliquam contra hæreditatem litem moueat, eo ipſo quod litem mouit cenſetur ademptũ decif.380.num.6.

Et an dicatur ademptum Teſtatoris voluntas potiſſime attendenda eſt num.7. Amplia num.8.

Nec admittitur pænitentia, præſertim quando hæres caducitatem acceptauit num.9.

Legatum ſub conditione ſi non purificetur habetur pro non facto, decif. 430. num.4.

Legatum a patre relictum filiabus fæminis cum onere plus non petendi alias legati commodo priuatæ remaneant, eo ipſo quod vltra petunt legatum habetur pro non facto, decif. 430.nu.29.

Legatum factum à patre filiabus ſub conditione nuptiarum habetur pro non facto, quia dicta conditio ipſo Iure reijcitur; ſuccedit tamen tale legatum vigore ſtatuti Peruſini reformatorij loco legitimæ, decif.443. num.9.

Declarà non procedere, quando legatum fuit ab initio Iure inſtitutionis relictum; tunc enim conditio cum non reſpiciat ſubſtantiam legati, ſed ſolam executionem æſtimari debet purum, & non conditionale; ibid.nu.num.10.

Legatum ne dicatur conditionale, & incertum nihil intereſt, an teſtator vſus fuerit verbis numeralibus, an vero quotitatiuis dũmodo ſubſtantia rei legatæ demonſtretur, decif. 486. num.7.

Legatum dicitur conditionale, quando agitur de legato eius, quod legatarius per legem accipere potuit quo caſu ſi nihil per legem accipere poteſt nihil debetur, decif.486. numer.8.

Legatum ex falſa demonſtratione non vitiatur, decif.481.num.7.

Item nec vitiatur ſi falſa cauſa fuerit adiecta per viam conditionis, ibidem num.8.

ad legatum ſubſtinendum magis neceſſaria eſt demonſtratio, quam cauſa cum etiam ſine expreſſione cauſæ legatum teneat, ibidem num. 9.

Declara procedere, quando in legato eſt expreſſa certa quantitas, quam Teſtator ſe debere legatario aſſeruit, ſecus è conuerſo; ibidem num.10.

Ratio diuerſitatis eſt, quia ſi in genere legauit quod debet legatum dum nihil debet corruit ob incertitudinem, & non exiſtentiam rei legatæ in rerum natura, ibidemnum.11.

Item legatum vitiatur ob rationem incertitudinis ſi in genere legatur, quod tertius Teſtatori debet, vel quod ei legatarius debet, nec de debito conſtet, ibid. num.12.

De legati ſubſtantia à parte rei, quando conſtat, hoc ſufficit ad ſubſtinendum legatum, ibid. num.18.

Legatum ſaltim ope exceptionis vitiat falſa demonſtratio, ſiue cauſa, quando teſtator alias, legaturus non fuiſſet, ibid.n.19.

Item vitiat ſi Teſtator non debere ignorabat. Declara ad hunc effectum eſſe inſpiciendum, an Teſtator voluerit debitum agnoſcere, an vero liberalitate vti, ibid.nu.20.

Legatum, vt vitietur ex falſa cauſa probandum eſt Teſtatorem noluiſſe liberalitate vti, & ideo legauit, quia quod legabat debitum credidit.

Ratio eſt, quia in dubio cauſa debiti preſumitur impulſiua non finalis, ibid. num.22.

Legatum relictum pro legitima debetur vna cum fructibus, dec. 472. num. 4.

Legatum legitimæ ex falſitate ſuppoſiti, quod verè debeatur corruit, dec.481. num.3.

Legatum legitimæ fauore matris, vt reddatur validum plurimum faciunt coniecturæ, quando ſunt numero plures, quæ vel preualent, vel rem dubiam ſaltim reddunt, ibid.num.43.

Legatum legitimę matri relictum tempore, quo filij Teſtatoris non aderant, illis poſtea ſuper uenientibus cenſetur reuocatum, ibid.num.44

Declara concluſionem procedere, quando legitima eſt legata, vt debita; non vt volita, & ex liberalitate legantis, & ſatis eſt rem offe-

dubiam ne legatum cenſeatur reuocatum , *ibidem num.45.*

Legatum legitimæ matri relictum in teſtamento filij debetur non obſtante præteritione filiorum in teſtamento, quando præteritio nõ fuit facta ignoranter, *dec.486.num.5.*

Legatum legitimæ non poteſt dici conditionale, vel incertum, quando verba nullum præſeferunt conditionem, quam non infert verbum *ſuam* adiectum corpori certo, *ibid.nu.5.*

Legatum legitimæ matri à filio in teſtamento relictum ſubſtinetur, quando conſtat filium voluiſſe erga matrem vti liberalitate, vel ſaltim ſufficit, quod poſſit de hoc dubitari, *decis.486.num.14. & 17.*

Et onus probandi contrarium, quod ſcilicet Teſtator alias non fuiſſet legaturus incumbit allegranti, *ibidem num.15.*

Legatum legitimæ matri relictum remanet inutile, quando eſt hæres filij ab inteſtato, nam incompatibile eſt, quod ſit hæres, & legataria, *dec.493. num. 5.*

Legatum legitimæ matri relictum ſtante ſubſtitutione pupillari, an debeatur, *ibidem num.17.*

Legatum legitimæ, & ſic quotæ hæreditatis nõ poteſt dici incertum, *deciſ.495. num.16.*

Legatum remuneratorium non minuit legitimam, ſed ex eo pariter detrahitur, *deciſ. 175 num.8.*

Legatum vſusfructus fideicommiſſario, qui ad duo fideicommiſſa erat vocatus, relictum ſi non valet reſpectu vnius fideicommiſſi ſubſtinetur ex alio, *dec.170. nu.4.*

Pro legato non datur via executiua de ſtylo Rotæ, *deciſ.126.num.6.*

Declara non procedere, quando executio mandati A.C. eſt iam cœpta, & adeſt commiſſio cum clauſula, *qui ad vlteriora*, quia tunc Rota declarat, an locus ſit vlteriori executioni necne? *deciſ.126. num.7.*

Pro legato competit Hypoteca, *deciſ.472. nu.5 & dec.502.nu.7.*

Pro legato quantitatis non competit hypoteca inſolidum contra plures hæredes, *deciſ. 502. num.8. Declara num.9.*

Pro legati conſecutione competit legatario hypoteca ſuper bonis hæreditarijs, *deciſ. 472. num.1.*

LEGATA

Legata, & fideicommiſſa ideo non debentur ex teſtamento in quo filius eſt ignoranter præteritus quia preſumitur, quod ſi Teſtator ſciuiſſet, non ita diſpoſuiſſet, *deciſ.194. nu.2.*

Et hac opinio indiſtinctè procedit *num. 3.* & contraria declarantur *num.4. Amplia num.8.*

LEGITIMA

Legitima debita filiæ in concurſu cum tribus fratribus eſt triens, hoc eſt tertia pars bonorũ inter quatuor diuidenda, *dec.8.num.2.*

Legitima debetur de bonis, & ſubſtantia defuncti, non vero in pecunia, *ibidem nu.3. & 4.*

Legitima detrahenda non eſt ex vna re ad electionem filij, *ibidem nu.5.*

Item neque de ſingulis corporibus hæreditarijs, ſed de vno, vel duobus arbitrio boni viri, *ibidem num.6.*

Legitimæ quantitas ſi fuit à partibus in aliqua apocha liquidata, ea tanquam approbata, & ſubſcripta ab vtraque parte ſeruanda eſt, *ibid. num.7.*

Legitima quoties vigore alicuius laudi aſſignata eſt in bonis, licet partes deinde per apocam priuatam declarent eandem legitimam eſſe reductam ad certam ſummam, non exinde cenſetur à laudo receſſiſſe, ſed tantum pro qua quantitate bona eſſent conſignanda pro legitima, *ibidem num.8.*

Legitima ſi fuit à partibus liquidata non poteſt deinde ſub pretextu ſummæ incertæ illius aſſignatio euitari, *ibid.nu.9.*

Legitima detrahenda eſt ex bonis aſcendentium *dec.18.nu.2.*

Legitima non eſt aſſignanda à Patre filio niſi poſt mortem, *dec.75. num.14.*

Legitima aucta per ſtatutum eſt filio imputanda, *dec.109.num.3.*

Legitima quæ debetur filijs legitimis, & naturalibus eſt triens, *dec.126.num.3.*

Legitima eſt tertia pars totius aſſis calculato valore ante detractionem legatorum, *dec.175. num....*

Legitima filio debita eſt tertia pars hæreditatis, *dec.321.num.13.*

Legitima ſtante numero quinque filiorum eſt ſemis, *deciſ.430.nu.17.*

Legitima in primis relinquenda eſt filio primi matrimonij à matre, quæ tranſiuit ad ſecundas nuptias nec poteſt plus relinquere ſecundo viro, quam habeat filius primi matrimonij, *deciſ.109.nu.1. Amplia num.2.*

Legitima filij primi matrimonij prius detrahẽda eſt ex bonis matris tranſeuntis ad ſecunda vota, & reſiduum diuidendum inter ipſum, & vitricum, *deciſ. 116. nu.1.*

In legitimam imputandũ quicquid filius, vel filia capit ex vltima voluntate, *deciſ.175.nu.2*

Limita non procedere, quando Teſtator voluit vtrumque relinquere, *ibid. num. 3.* & rationes adducuntur *num.4. & 5.*

Legitima non minuitur ex legato remuneratorio, ſed ex eo pariter detrahitur, *deciſ. 175. num.8.*

Legitima, quando ex præcedentibus alienationibus probatur conſumpta, tunc donatio facta à grauato non ſubſtinetur obſtante prohibitione alienationis, *deciſ.314 num.2.*

Legitima non detrahitur à grauato ſi Inuentariũ non confecit, ac bona alienauit, *dec. 340. num. 10.*

Legitima non debetur filijs naturalibus nec cõtra teſtamentum paternum conqueri poſſunt, *deciſ.126.num.4.*

Legitima non debetur filio naturali, ex hæreditate paterna, ſed loco illius conſequitur duas vncias pro alimentis, *dec.129.num.1.*

Legitima poteſt filijs naturalibus à Patre relinqui, ſtante defectu filiorum legitimorum, & naturalium, ac Vxoris Teſtatoris, *deciſ. 126. num.5.*

Legitima, & Tribellianica præſumuntur conſumptæ ob omiſſionem confectionis Inuentarij, & concurrentibus alienationibus, *deciſ. 186.num.1.*

Legi-

Digitized by Google

Legitima, & Tribellianica detrahi nequeunt à filia cui à patre fuit dos conſtituta cum hac ex expreſſa prohibitione ſubrogando loco illarũ dotem filiæ conſtitutam, & hæc Teſtatoris voluntas ſeruanda eſt *deciſ.230. num.1.* & redditur ratio, *num.12.*

Et allegans dotem eſſe minorem legitima incũbit onus liquidandi ſtatum hæreditatis, *ib.n.3.*

Legitima preſumitur ſatisfacta ſtante omiſſione confectionis Inuentarij per Grauatum, *deciſ.170.num.3.*

Legitima poteſt à Teſtatore prohiberi adhibita cautela, de qua per *Soccin.Iunior.conſ.122.lib.2 dec.73.num.9.*

Legitima, quando eſt à Teſtatore prohibita ſuo filius acceptando teſtamentum paternum, & hæreditatem adeundo, ſibi præiudicat in legitima, *ibid. num. 10.*

In legitima filius non ſibi præiudicat acceptando legatum à patre relictum, quando acceptatio eſt generica non autem ſpecifica, de qua ſpecialis mentio fieri debet, *deciſ. 502. nu.3.*

à Legitima omne grauamen ipſo iure miniſterio legis reijcitur, *ibid. nu.4. & 5.*

In legitima filius ſibi præiudicat ſi acceptat diſpoſita à patre in eius teſtamento in quo habetur, quod nolens acceptare onera adiecta cenſeatur in ſola legitima inſtitutus, *ibidem num.6.*

Pro legitima competit immiſſio, reiecto quocunque onere, *ibid.num.7.*

Legitima filius non priuatur, quamuis Inuentarium non confecerit, *deciſ.359.num.3.*

Legitima debita eſt filijs de Iure naturæ, & ex legis diſpoſitione, *deciſ.430.num.1.*

Legitimã filius conſequitur non ex iudicio Teſtatoris, ſed ex legis prouidentia, *deciſ.502. nu.2.*

Legitima filiorum tranſmittitur ad quoſcunque hæredes, quamuis ab ipſis filijs viuentibus agnita, ſeu petita non fuerit, *dec. 430. num.2.*

Legitima non compenſatur cum fructibus perceptis, *deciſ.430.nu.14.*

Legitima debetur vna cum fructibus nec percepti minuunt quotam legitimæ in ſubſtantia, *ibid.num.15. & 16.*

Legitima in fructibus nequit relinqui Declara procedere niſi concurrat acceptatio teſtamẽti, in quo eſt relicta, alias enim concurrente acceptatione cenſetur ſub ea Ius computationis, aut renunciatio detractionis legitimæ, comprehenſum, *dec.484.num.5.6.7. & 8.*

Legitima non in pecunia, ſed in corporibus cũ eorum augumento debetur, *deciſ.430.nu.30.*

Legitimam filiabus debitam in bonis patris quibus legatum aliquod fuit relictum cum prohibitione, ne aliud petant ex diſpoſitione ſtatuti reformatorij conſequi non valent, ſed tantum illius ſupplementum quatenus relictum non adequet, *dec.443.num.1.*

Et diſpoſitio d. ſtatuti cum emanauerit ratione conſeruandæ agnationis valide fieri potuit ac ſeruanda eſt, *ibid.nu.2.*

Legitima debita filiabus fœminis in bonis communis patris, quæ per exiſtentiam maſculi ex diſpoſitione ſtatuti Peruſini erat ſuſpenſa, ſequuto obitu maſculi cẽſetur ab ipſa die intellectualiter legis miniſterio ipſi aſſignata, *dec.430.num.13. & deciſ.443.nu.3.*

Legitima debita filio, ſiue illius ſupplementum in bonis matris nequit ab ea prohiberi, *deciſ.464.num.1.*

Legitima debetur filio maſculo quoties adeſt ſtatutum excluſiuum fœminarum, & eo caſu eſt integra tertia pars hæreditatis, *dec.464. num.3.*

Legitima integra ſpectat ad filium maſculum ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum habente ſororem pro extranea quamuis ſit à parentibus vniuerſalis hæres inſtituta, & facta expreſſa mentio legitimæ, *ibid.nu.5.*

Ratione legitimæ nequit filius hæres patris impedire dotis reſtitutionem, quam pater recepit, *ibid.nu.11.*

Præſertim, quando creditum legitimæ redditur illiquidum *num.12.*

Item ratione fructuum hæreditatis perceptorũ, qui vltra quantitatem legitimæ debitæ imputandi veniunt, & ex hac ratione creditum redditur illiquidum *num.13.*

Legitima non detrahitur quoties eſt conſumpta, vel redditur illiquida ob fructus perceptos ex bonis, quos Teſtator in legitimam imputari mandauit, *dec.478.num.1.*

Pro legitima, quando legata fuit competit hypoteca, & immiſſio in Saluiano, non ſecus ac pro alijs legatis, *deciſ.481.num.1.*

Legitima, quando eſt à Teſtatore relicta per viam legati, tunc dicitur legata quantitas, & quota hoc eſt tertia pars bonorum, & mentio legitimę ſtat demonſtratiue ad quantitatem, quæ poterat exigi ratione legitimæ, *ibid. num.13.*

Legitimam ſi Pater relinquit, cenſetur relinquere quantitatem, quæ poterat exigi ratione legitimæ, *ibid.nu.14.*

Legitima matri relicta non debetur ob ſuperuenientiam filiorum tempore mortis Teſtatoris *ibidem num.2.*

Legitimam Teſtator matri legando ſi adiecit verbum, *ſuam,* cenſetur ſenſiſſe de legitima matris propria, & non de illa quæ voluntarie præſtatur, *ibid.nu.32.*

Legitimam Teſtator matri legando, quam ſciebat tempore teſtamenti ſolum in proprietate matri deberi ex quibus colligatur, quod voluerit liberalitate vti *ibidem num.23.* & remiſſiue *num.24.26.27.28. & 33.*

De legitima hoc eſt tertia parte bonorum poteſt Teſtator ad fauorem matris diſponere, etiamſi filij ſuperuenerint, *ibidem num.36.*

In legitima mater nullum Ius habet in bonis filij eo viuente, *ibid.nu.41.*

Legitimæ legatum fauore matris, vt reddatur validum plurimum faciunt coniecturæ, quando ſunt numero plures, quæ vel præualent, vel rem dubiam ſaltim reddunt, *ibid. num.43.*

Legitimæ legatũ matri relictum tempore, quo filij Teſtatoris non aderant illi poſtea ſuper-

nienientibus cenſetur reuocatum, *ibid.num.*44.

Declara concluſionem procedere quando legitima eſt legata vt debita, non vt volita, & ex liberalitate legantis, & ſatis eſt rem eſſe dubiam, ne legatum cenſeatur reuocatum, *ibid. num.*45.

Legitima non debetur matri in bonis filij quoties ſupereſt nepos, *dec.*484.*num.*1.

Amplia procedere etiamſi nepos ſit illegitimus ſi tamen eſt legitimatus abſque clauſula *ſine praiudicio venientium ab inteſtato*, & ſic habilitatus ad ſuccedendum, *ibid.num.*2.

Legitimæ legatum matri relictum in teſtamēto filij debetur non obſtante prætcritione filiorum in teſtamento quando præteritio non fuit facta ignoranter, *decif.*486.*num.*3.

Legitimæ legatum non poteſt dici conditionale vel incertum, quando verba nullam præferunt conditionem, quam non infert verbū *ſuam*, adiectum corpori certo, *ibid.num.*5.

Legitimæ legatum matri à filio in Teſtamento relictum ſubſtinetur, quando conſtat filium voluiſſe erga matrem vti liberalitate, vel ſaltim ſufficit, quod poſſit de hoc dubitari, *ibid. num.*14. & 17.

Et onus probandi contrarium, quod ſcilicet teſtator non fuiſſet legaturus incumbit allegāti, *ibid.num.*15.

Legitima in bonis filij matris non debetur ſi ei ab inteſtato ſuccedere poteſt excluſa ſubſtitutione pupillari, *decif.*493.*num.*3.

Legitimæ legatum matri relictum remanet inutile quando eſt hæres filij ab inteſtato, nam incompatibile eſt, quod ſit hæres, & legataria *ibidem num.*5.

à Legitima mater excluditur ob pupillarem in compendioſa contentam, *ibid. num.*6.

Legitimæ legatum matri relictum ſtante ſubſtitutione pupillari an debeatur? *ibid. num.*17.

Legitima matri relicta in bonis filij quando sūt inſtituti fratres, non eſt tertia totius hæreditatis, ſed tertia portionis, quæ detracta fratrum legitima ſemper remanet, *decif.*495. *nu.*1.

Legitima matris eſt tertia reſidui hæreditatis, quando fratri teſtatoris fuit relictum legatum quod prius eſt detrahendum, *ibid.nu.*2.

Amplia eo magis procedere quando fuit inſtitutus filius teſtatoris, nam alioquin melioris eſſent conditionis fratres minus à lege, & teſtatore dilecti, quàm filii, *ibidem num.* 3.

Legitima filij prius eſt detrahenda, & deinde de reſiduo hæreditatis aſſignatur tertia pars matri pro legitima, *ibid.num.*5.

Legitima matris antequam detrahatur debet detrahi lucrum dotale debitum vigore contractus matrimonialis, *ibidem num.*7.

Legitima filij magis eſt debita quàm legitima matris, *ibid.nu.*9.

Legitima matri relicta ſiue teſtator decedat ſine filijs, ſiue cum filijs ſicuti primo caſu relictū dicitur certum certitudine elicita ex iuris diffinitione, quia filius matri legitimam relinquere teneretur, ita in ſecundo caſu, quia vtroque regitur ab eodem verbo, & ſub eadem determinatione ponitur, *ibidem num.* 19.

Legitima matris tranſeuntis ad ſecundas nuptias non debetur in bonis filij quoad proprietatē, ſed tantum quoad vſumfructum, *decif.* 481. *num.*24.

Legitima non debetur matri binubæ in bonis filij, *ibidemnum.* 12.

Legitimam ſi filius matri binubæ reliquit cenſetur pœnas binubatus remiſiſſe, *ibid.nu.*13.

Et pœnæ binubatus locum non habent, quando filius teſtatoris prædeceſſit auiæ, *ibidem num.*14.

Legitima non debetur vxori in bonis viri, *dec.* 493. *num.*2.

Legitima non debetur ei, qui in tota hæreditate ſuccedit, *ibid. num.*4.

Legitima agnatis de iure non debetur, *decif.*493 *num.*10.

Legitima debetur monaſterio ex perſona Monaci inibi profeſſi, *decif.*492. *num.*14.

Legitima debita cum augumentum, vel diminutionem recipiat iuxta opulentiam, vel paupertatem hæreditatis dicitur incerta, *decif.*495 *num.*22.

Declara incertitudinem reſpicere quantitatem, non quotam, & ſi eius reſpectu legitima dicitur incerta quantitatiuè, cum ſiue hæreditas ſit diues, ſiue pauper ſemper legitimæ quota eſt certa, hoc eſt tertia pars, vel dimidia hæreditatis, *decif.*495. *num.* 23.

Legitima liberè debetur, nec recipit aliquod onus, ſeu grauamen, *decif.*502.*num.*1.

Legima filij quodammodo eſt æs alienum teſtatoris, *dec.*495. *num.*4.

Legitima eſt nomen Iuris vniuerſalis, *dec.* 481. *num.*15.

Legitima non eſt corpus prorſus incertum, ſed certum ratione quotæ, *ibid.num.*37.

Legitima eſt certa ratione quotæ licet incerta ſit ratione loci, & variabilis quoad quantitatem, *decif.*486.*num.*6.

Legitimæ legatum, & ſic quotæ hæreditatis non poteſt dici incertum, *decif.* 495. *num.*16.

Legitimæ detractio quando redditur turbida, tunc fideicommiſſario retardari nequit immiſſio, *decif.*349. *num.*10.

Legitimæ detractio competit filio in bonis paternis, *dec.*359.*num.*1.

Legitima filiorum à fideicōmiſſo paterno ipſo iure excepta cenſetur, *ibidem num.*2.

Legitimæ legatum ex falſitate ſuppoſiti, quod vere debeatur corruit, *decif.*481. *num.*3.

in Legitima calculanda etiam fœminæ excluſæ propter receptam dotem faciunt numerum, *dec.*430.*num.*19.

de Legitima filij debita ex iuris diſpoſitione pater nequit aliquod detrahere, *decif.* 430. *num.*3.

Legitimam petendi actio eſt tranſitoria ad hæredes, cuius vigore poſſunt hæredes illam petere, ac conſequi, *ibidem nu.*27.

Legitimam in maiori quantitate debitam alienationes modicæ non auferunt, *dec.*350. *nu.*5.

in Legitimam imputatur vſusfructus matri relictus, *decif.*484. *num.*6.

Legitimæ fructus, vide in verbo, *Fructus Legitimæ*.

Legitimæ ſupplementum, vide in verbo, *Supplementum Legitimæ*.

LEGI-

LEGITIMATIO *Perſonæ*.

Legitimatio perſonæ probatur ex teſtibus, quãuis in alio Iudicio examinatis, quia concernunt ſtatum perſonæ, *dec.*195. *num.*1.

Legitimatio perſonarum in Iudicio oppoſita ex quibus probata dicatur? *dec.*217. *num.*6.

Legitimatio perſonarum ex quibus probetur? *dec.*353. *nu.*6. & 8.

LEGITIMATVS.

Legitimatus cum clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato* dicitur excluſus à petitione legitimæ, *decif.*24. *numer.*10.

Declara non procedere non exiſtentibus hæredibus venientibus ab inteſtato, qui illum poſſint excludere, quo caſu benè poteſt capere legitimam ipſi in teſtamento patris expreſsè prohibitam, *ibidem num.*11.

Legitimatus in ampliſſima forma abſque clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato cenſetur habilitatus ad ſuccedendum, non ſecus ac ſi eſſet ex legitimo matrimonio natus, *decif.*484. *num.*2.

*Leſſ. de Iuſt. & Iure lib.*2. *cap.*25. *dub.*3. *num.*22. quo caſu loquatur? *decif.*196. *num.*10.

LEX.

Lex permittens feudatario alienare intelligit de iure, quod ipſe habet, *decif.*166. *num.*16.

Lex in ſoluente vſuras coactam voluntatem præſumit, *dec.*291. *num.*7.

LIBELLVS.

Libellus quando non eſt reſtrictus ad certam actionem, ſed fuit deductum omne ius, & omnis actio cum clauſula, *omni meliori modo*, tunc in eo cenſetur deducta omnis actio, & remedium magis proficuum agenti, *decif.* 145. *num.*2.

LIBER.

Liber regulariter non probat ad fauorem ſcribẽbentis, *dec.*102. *num.*4

Liber publici officialis ad fauorem ſcribentis probat, *ibid. nu.*11.

Liber mercatoris continens veriſimilia probat, *ibid. num.*12.

Liber priuatus contra ſcribentem plenè probat, *decif.*231. *num.*1.

Liber actorum probat litis cœptæ initium, *decif.*436. *num.*21.

LIBRI.

Libri mercatorum de ſtylo Rotæ non ſolent iudicialiter produci, ſed tantum extraiudicialiter exhiberi, ne partes maioribus granentur expenſis, *decif.*36. *num.*5.

Libri baptiſmatum probant ætatem, *decif.* 102. *num.*2.

Item probant eo magis actum ipſum baptiſmatum, & ibi deſcriptos fuiſſe baptizatos, *ibid. num.*3.

Libri baptiſmatum ſũt compilati per Parochos ex Decreto Concilij Tridentini, & ſic ex neceſſitate eorum officij, & publica authoritate, *ibid. num.*5. & 6. ac ideò ſufficienter probant, *num.*10.

Libri publici Annonæ probant quantitatem frumenti, & ordei venditam, *decif.*404. *num.*2.

Librorũ legalitas ex quibus probata remaneat? *decif.*102. *num.*8.

Libri, quibus ab antiquo fuit data fides probant indiſtinctè, *ibid. nu.*14.

LICENTIA.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi vt ſuffragetur debet Pontifici diſtincte narrari, quod Teſtator duo conſtituit fideicommiſſa, alterũ particulare, alterum vniuerſale, *decif.* 457. *num.*2.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi conceſſa cenſetur, vt prius ad alienationem bonorum fideicommiſſi vniuerſalis, & deinde in ſubſidium ad alienatiõnem bonorum fideicõmiſſi particularis deueniatur, *ibidem num.*3.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi redditur ſubreptitia ex taciturnitate eorum, quæ ſi Papa ſciuiſſet, vel non conceſſiſſet, vel ſaltim difficilius, *ibid. num.*4.

in Licentia alienandi bona fideicommiſſi clauſula, *nos igitur teſtamenti tenores pro expreſſis habentes*, operatur, vt totus tenor ad ſvnguem intelligitur expreſſus, & tollit vitium ſubreptionis, *ibid. num.*5. & 6.

Licentiam alienandi bona fideicommiſſi Papa non concedit exiſtentibus bonis liberis, vel difficilius eam concedit, *ibid. num.*9.

Et quamuis bona libera ſint litigioſa, & intricata narrari debent cum ſuis qualitatibus, & impedimentis, *ibidem num.*10.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi pro certo pretio, illudque in certam cauſam erogañ non ſuffragatur, ſi venditio fuit facta, habita fide de pretio, & conceſſa dilatio, *ibidem num.*11.

Ratio eſt, quia bona vendenda pro certo pretio numerando iuxta licentiam dilatione data minori pretio vendita dicũtur, & executor licentiam vendendi concedendo fines ſuæ facultatis excedere dicitur, *ibid. num.*12.

in Licentia alienandi bona fideicommiſſi ſi fuit demandatum pretium eſſe numerandum, & in certam cauſam erogandum tunc cenſetur denegata facultas cõcedendi dilationem, quæ eſt res longè diuerſa, *ibidem num.*14.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi redditur ſubreptitia ob nõ expreſſionem bonorum liberorum, necnon crediti dotalis. *decif.* 476. *num.*1.

Amplia quamuis tempore licentiæ, & obtentæ facultatis alienandi dos eſſet difficilis exactionis, quia nihilominus ad hunc effectum alicuius reputatur valoris, *ibid. num.*2.

Licentia alienandi bona fideicommiſſi redditur ſubreptitia ſi non fuerunt expreſſa bona ſtrictiori vinculo ſubiecta, & in quibus teſtator ſpecialem habuit affectionem, *ibidem num.*4.

Licentiæ neceſſitas prohibitionem ſupponit, *decif.*103. *num.*20.

Licentiam exercendi curam animarum concedere ſpectat ad Epiſcopum tàm de iure communi, quàm vigore Conſtitutionis Pianæ, *decif.*288. *num.*11.

Forma licentiæ alienandi bona fideicommiſſi eſt totaliter implenda, *decif.*476. *num.*6.

LIMITATIO.

Limitatio temporis operatur vt prohibitum ad tem-

Digitized by Google

tempus poſt illud cenſeatur remiſſum, *deciſ. 331. nu. 9.*

LIMITES.

Limites, ſeu Termini apponi ſolent ad diſtinguendas iuriſdictiones, ac territoria Ciuitatũ, *dec. 12. num. 5.*

LIQVIDATIO.

Liquidatio lucrorum prouenients ex aliqua adminiſtratione facienda eſt iuxta ſolitum præcedentium annorum, ſi culpa adminiſtratoris qui in libro lucra non adnotauit talis probatio haberi nequit, *dec. 175. num. 2.*

Liquidatio fructuum à die moræ litis quando non eſt commiſſa executori, nec in mandato de manutenendo exponitur; quo die lis mota eſt, tunc liquidatio facienda eſt per Rotam alias executor attentat, *dec. 168. num. 12.*

Liquidatio per Rotam facienda eſt non per executorem literarum executorialium, ſi illæ nõ continent certam ſummam, vel quantitatem pro qua executio facienda eſt, *ibid. num. 14.*

Liquidatio fructuum facienda eſt iuxta ſolitum *deciſ. 375. num. 6.*

Liquidatio fructuum bonorum ſtabilium facienda eſt ad rationem quinque pro centenario, *deciſ. 444. num. 2.*

pro Liquidatione fructuum plurimum deſeruiunt locationes effectuatæ, *dec. 503. num. 1.*

Liquidatio fructuum fit à conſuetis, ſi conſtat tanti rem conſueuiſſe locari, *ibid. nu. 2.*

Liquidatio facienda eſt à die moræ litis, *dec. 444. num. 1. Amplia num. 3.*

In materia Liquidationis fructuum leuiores probationes admittuntur etiam per coniecturas *deciſ. 7. num. 1.*

in Liquidatione fructuum plurimum verſatur Iudicis arbitrium, *ibid. nu. 3.*

LIS.

Lis probatur ex commiſſione ſuper titulo beneficij cum clauſula, *quam, & quas*, cum omnibus incidẽti, emergẽti, quæ reddunt beneficium litigioſum, *deciſ. 14. num. 2.*

Lis quemadmodum perſcriptionem interrumpit, ita quoq; tollere debet præſumptionem, quę ex antiquitate temporis oritur pro inſtrumento, *dec. 63. num. 7. Declara num. 8.*

Lis efformatur ex perſona actoris, rei, ac Iudicis, *deciſ. 223. num. 4.*

Lis ad effectũ ſubrogationis probatur ex commiſſione cum clauſula, *quam, & quas*, aliiſque prægnantiſſimis ad litem ſuper titulo beneficij ſufficientibus, vbi titulus prouiſionis vtriuſque collitigantis exiſtit, *deciſ. 320. num. 7.* & contraria quo caſu procedant? *num. 8.*

Lis ſuper titulo ex quibus probetur? *ibidem num. 9.*

Lis regulariter per ſententiam extinguitur, *deciſ. 320. num. 10.*

Declara litem per ſententiam tunc extingui quando ab ea non fuit appellatum, nam res iudicata litem extinguit, *ibid. num. 13.*

Lis extincta per rem iudicatam reuiuiſcit mediante reſtitutione in integrum, *deciſ. 284. num. 1. Amplia numer. 2.*

Lis pro derelicta habita cenſetur per lapſum decennij, quando ex actis conſtat de non iure litigantis, ſecus è conuerſo, *dec. 320. num. 15.* & ratio diuerſitatis affertur, *num. 16.*

Lis iuxta opinionem Rotæ per deſertionem non extinguitur, niſi etiam ſententia declaratoria deſertionis ſequatur, *deciſ. 320. numer. 17.*

Lis vt dicatur habita pro derelicta requiritur taciturnitas decennalis, item quod concurrant coniecturæ deſertionis litis, quodque ex actis appareat de non iure litem deſerentis, *dec. 352. num. 15.* & latè *num. 17.*

à Lite receſſus in dubio non præſumitur, quia eſt ſpecies alienationis, *dec. 352. num. 18.*

Lis per appellationem confirmatur, *deciſ. 320. num. 14.*

Litis conteſtatio præſcriptionem interrumpit, *dec. 54. num. 27.*

Litis conteſtatio interrumpere debet præſumptionem, quæ ex antiquitate temporis oritur pro inſtrumento actoris; *ibid. nu. 29. Declara num. 29.*

Litis pendentia non inducitur ex ſola commiſſione ſine citatione ad dicẽti contra commiſſionem, *dec. 344. num. 6. & 7.*

Inducitur tamen ſi conſtat de vſu commiſſionis & vt inductus dicatur quænam requirantur? *ibidem num. 10. & 11.*

ad Litis pendentiam inducendam, ac vſum cõmiſſionis, coram Iudice, ad quem non ſufficit ſola allegatio litis pendentiæ in Rota, *ibidem num. 12.*

Præſertim quando emanauit non à principali, ſed à procuratore, de cuius mandato non conſtat, *ibid. num. 13.*

Litis pendentia licet reſeruationem nõ inducat, ligat tamen manus Ordinarij, ne interim pendente lite conferre valeat, *deciſ. 320. num. 18.*

Litis tempus an ſit demendum quando agitur de recognitione Inſtrumenti antiqui, vide in verbo *Recognitio*, & in verbo, *Tempus litis*.

Initium ſecundæ, & non primæ litis eſſe attendendum procedit, quando prima lis fuit extincta, & ſecunda omninò noua, *deciſ. 352. num. 19.*

Litis cœptæ initium probatur ex libro actorum habente in fronte adnotatum annum, qui cadit ſuper omnibus annis in eo libro contentis abſque alia anni annotatione, *deciſ. 486. num. 21.*

Lite pendente in Rota non poteſt in partibus nouum Iudicium inchoari citra labem attentatorum, *dec. 237. num. 1.*

LITIGIOSI *Vitium.*

Litigioſi vitij derogatio non comprehendit dominium litigantis, cui non præiudicat, *dec. 166. num. 9.*

In derogatione vitij litigioſi cenſetur omne ius litigantis præſeruatum etiamſi non fuerit expreſſum cum ſubintelligatur clauſula, *Iuribus tertij ſemper ſaluis, ibid. num. 10.*

LITIGATOR.

Litigatorum malitijs occurrendum eſt, *dec. 215. num. 2.*

LITTERATVRA.

Litteratura non eſt habitus innatus, ſed acquiſitus

ſitus, & ideò ex litteratura de præſenti non infertur ad præteritum, *dec.128. num.3.*

Litteratura non præſumitur ſpatio quindecim menſium à die primi examinis, & reprobationis vſque ad tempus noui examinis acquiſita ſtantibus impedimentis, *dec.131. num. 2.*

LITTERAE APOSTOLICAE.

Litteræ Apoſtolicæ de iure paratam habēt executionem quando ſunt iuſtificatæ, *deciſ. 64. num.2.& 3. & deciſ. 87.nu.2. & deciſ.402.n. 2.& deciſ.483. num.27.*

Litteræ Apoſtolicæ habentes clauſulam *ſublata*, aliaſque ampliſſimas, & quod de obreptione dari non poſſit, non egent iuſtificatione, *ibid.nu.4.*

Literæ Apoſtolicæ quando non ſunt iuſtificatæ non merentur executionem, *dec. 203. num.1.*

Litteræ Apoſtolicæ quando ſunt antiquæ, non ſic de facili executiuam viam habent, *ibid.n.2. Declara num.10.& 11.*

Litteræ Apoſtolicæ nulla indigent iuſtificatione, quando continent clauſulas, *etiamſi de præmiſſis aliquo modo doceri non poſſit, & quod de obreptione, & ſubreptione dari non poſſit*, *ibid.n.6.*

Litteræ Apoſtolicæ continentes derogationem cuiuſcumque priuilegij Apoſtolici non operatur contra priuilegium in remuneratione meritorum conceſſum, *ibidem num.12.*

Litteræ Apoſtlicæ *in forma rationi congruit*, quando ſunt expeditæ à Pontifice ſucceſſore ſuper ſupplicatione ſignata à Prædeceſſore, tunc ſatisfactum dicitur Regulæ Cancellariæ 27. de non iudicando niſi litteris expeditis, quam Regulæ 52. loquentis in ſpecie de diſpenſationibus, *dec.465.nu.2.*

Litteræ *in forma Rationi congruit*, non dicuntur ſubreptitiæ, ſi non continent nouam prouiſionem, ſed iuxta formam ſupplicationis ſignatæ ab anteceſſore ſunt expeditæ, *ibid.n.5.*

Item nec ſubreptitiæ dici valent, ſi non ſunt propriè gratiæ, ſed probatio, & executio gratiæ anteceſſoris, cuius etiam factum cenſetur exequi, *ibid.nu.6.*

Litteræ *in forma Rationi congruit* expediuntur abſque noua ſupplicatione, ſed ſolum cum antiqua ſignata à Prædeceſſore, *ibidem num.7.*

LITERAE CAMBII.

Literæ Cābij non dicūtur recognitæ, ſi recognitio apparet facta non in Officio Notarij, ſed in locis clandeſtinè non adimpleta proteſtatione facta in termino citationis ad dicen̄ contra intra ſcilicet non admitti, nec reſtitui, niſi proteſtante citato ad effectum dandi interrogatoria, *dec.26. num.1.*

Et recognitio litterarum facta eadem die omiſſæ proteſtationis præſumitur, quod præceſſerit proteſtationem, *ibid.nu.2. Declara num.3.*

Litteræ cambij quando creditoris quietantia accedit ſolutum probant, *dec.99. num.1.*

Litteræ cambij non dicuntur ſufficienter recognitæ, niſi ſit adimpleta proteſtatio facta exaduerſò, de non recognoſcendo niſi proteſtante citato, *dec.120. num.1.*

Et talis recognitio ſi non eſt legitimè facta tunc oritur mala præſumptio, *ibid. nu. 2.*

Et habetur perinde ac ſi nulla recognitio præceſſerit, *ibid.nu.3.*

Litterarum Cambij recognitio etiam minus legitimè facta aſpernenda non eſt concurrentibus adminiculis, præſertim inter mercatores, inter quos non apices iuris, ſed bona fides attenditur, *ibid. num.4.*

Declara concluſionem procedere in terminis ſimplicis recognitionis, ſecus quando fuit expreſsè proteſtatum, niſi comparente citato, tunc enim talis proteſtatio operatur, vt recognitio aliter facta habeat contra ſe doli præſumptionem, *ibid.num.5.*

Litterarum Cambij recognitio facta per Teſtes reddentes rationem ſui dicti, quia viderunt ſcribere, & notam habent manum reputatur ſufficiens, quia in litteris Cambij Teſtes adhiberi non ſolent, *deciſ.291.num.1.*

Et recognitio aliter facta non ſuffragatur, *ibidem num.2.*

Et vt talis recognitio ſuffragetur alterum de duobus requiritur, vel quod Teſtes viderint ſcribere ſchedulam, & quod alias ſaltim ſcribere viderint, *ibid.num. 3.*

In literis cambij non admittitur recognitio per ſimilitudinem, *ibid.num.9.*

Et vt talis recognitio valeat debet recognoſcens exhibere literas, quas dicit recepiſſe, quia poterunt eſſe ſcriptæ manu alterius, *ibidem nu.5.*

Litterarum Cambij recognitio facta per vnicū Teſtem non eſt ſufficiens, *dec.291.num.6.*

LITTERAE COMPVLSORIALES

Litteræ Compulſoriales vt validè decretæ dicātur in partibus ſufficit, quod fuerit citatus Procurator in Curia, *dec.467.nu.11.*

LITTERAE EXECVTORIALES

Litteræ Executoriales pro legitima executione debent prius parti intimari, *deciſ.136.num.1.*

Litteræ Executoriales habent in ſe tacitam conditionem ſi condemnatus non paruerit abſq; iuſta cauſa, & de paritione conſtare non dicitur, niſi præcedentibus quatuor citationibus ad docendum de paritione, *deciſ.168.num.2.*

Amplia procedere non ſolum in executorialibus relaxatis vigore reiudicatæ, verum etiam mandati de manutenendo, cum eadem ratio in vtroque caſu militet, *ibid.num.3.*

Litteræ Executoriales ſi non continent certam ſummam, vel quantitatem pro qua executio facienda eſt, tunc liquidatio per Rotam faciēda eſt, non per executorem litterarum executorialium, *ibidem nu.14.*

De paritione litterarum executorialium, quoties doctum non fuit ſeruari ſolent quatuor termini ad docendum de paritione, *deciſ.136. num.2.*

LITTERAE PATENTES

Litteræ Patentes quando ſunt adminiculatæ fidem faciunt, *deciſ.317.num.6.*

LOCA MONTIVM

Locorum Montium valor probatur ex fide Proxenetarum, ac Secretariorum Montium, *deciſ.287.num.20.*

Loca Montium empta ex prætio Caſtri venditi remanent hypotecata ad fauorem creditorum

Caſtri modo. & forma, prout idem Caſtrum eis erat obligatum, *dec.385.num.3.*

Super locis montium emptis ex prætio bonorum venditorum datur Saluianum, quemadmodum aduerſus bona vendita competebat, *ibid.nu.19.*

Super locis montium ſubrogatis, & emptis ex pretio bonorum cenſuatorum cenſuario competit eadem hypoteca, *dec.399.nu.1.*

Super locis montium ſubrogatis in locum bonorum venditorum datur Saluianum ratione hypotecæ, cuius vigore poteſt auocari poſſeſſio, *ibid.nu.2.*

LOCATIO

Locatio domus niſi concurrat, Penſiones ex ſola poſſeſſione perceptæ non præſumuntur, *decif.109.num.4.*

Locatio poſſeſſionem locatoris plenè probat concurrentibus adminiculis, *dec.221.num.24.*

Sine locatione domus, & prædia Vrbana fructus non reddant, *dee.225.num.10.*

Locatio conuentionem affictus, non autem annuum fructum rei locatæ regulariter probat, *decif.381.num.4.*

Locationi ſucceſſor ſingularis ſtare tenetur, *decif.312.num.7.*

Locatione ſemel probata Penſiones exactæ præſumuntur donec probetur diſdicta, *dec.109.num.1.*

Declara concluſionem procedere ſolum pro tempore in locatione expreſſo, vel iuxtà pacta Inſtrumenti in caſum non diſdictæ prorogato, non autem pro tacita relocatione inducta ex præſumptione legis, *ibidem num.2.*

Ratio eſt, ne dentur duæ præſumptiones vna, quod locatio fuerit continuata, altera quod poſſeſſor Penſiones exegerit, *ibid.nu.3.*

A locationis contractu quando valeat Conductor recedere? vide in verbo *Conductor.*

Locationis renunciatio facta à conductore ex quibus excludatur, quod à locatore fuerit acceptata? *dec.494.num.11.*

LOCATIONES

Locationes iunctis exactionibus poſſeſſionem probant, *dec.3.num.1.& dec.214.num.1.*

Item iunctis adminiculis, *dec.19.nu.15.*

Locationes effectuatæ mediante perceptione fructuum, ſiue Penſionum poſſeſſionem probant, *dec.214.nu.15.& dec.221.nu.23.*

Locationes effectuatæ plurimum deſeruiunt pro liquidatione fructuum perceptorum, *decif.508.num.1.*

Locationes earumque duratio in domibus, ac prædijs Vrbanis concludenter ſunt probandæ ad effectum, vt fructus, ſiue Penſiones perceptæ dicantur, itaut ſufficiat tacita relocationis præſumptio, *dec.225.num.11.*

LOCATOR

Locator agere poteſt contra conductorem ad prætium frumenti, ſi in tempore debito illud non ſoluit, *dec.494.num.5.*

Locator ſi adimplere defecit etiam in minimo, hoc ſufficit vt conductor poſſit à contractu recedere, *ibid.num.13.*

Et non ſufficit locatori præſtare patientiam pro parte temporis cum contractus ſit indiuiduus, *ibid.n.14.Declara nu.15.& 16.*

Locatoris culpa conductori præiudicare non debet, *dec.96.num.9.*

Locatoris conſenſus eſt neceſſarius ad hoc, vt conductor valeat à contractu locationis recedere, *decif.494.num.9.*

Inter locatorem, & conductorem pactum initum quod res locata menſuretur, eiuſque augumentum ſolutum ſeruandum eſt, *dec.477.num.1.*

Locatori pro ſolutione affictus non datur de iure communi via executiua contra conductorem, *decif.494.num.1.*

Fallit ſtante obligatione Camerali in contractu locationis appoſita, *ibid.nu.2.*

Locatori ſufficit probationes non adimplementi pro parte conductoris dubias reddere, ſine ſit locus receſſui à contractu locationis, *ibidem num.17.*

Contra locatorem conductor agere poteſt ad damna & intereſſe, præſertim quando datur fumus damnorum, *ibid.nu.20.& 21.*

L O Q V E L A

Loquela an ſit neceſſaria in translatione Penſione facienda? & an intret diſpoſitio *Text. in l.Iubemus, §.ſi enim C.de Sacroſanct.Eccl.* *dec.323.num.1.*

LOTTHER.

Lotther.de re benef.lib.2. quaeſt.21. nu.42. quo caſu loquatur? *dec.296.num.15.*

Lib.2.quaeſt.38.num.16.& ſeqq. in quibus terminis veniat intelligendus, & quo caſu eius doctrina venit limitanda? *dec.317.num.16.*

Lib.2.quaeſt.2.num.59.& ſeqq. declaratur, *decif.465.num.22.*

LVCRVM

Lucrum qui amplectitur, & onus illi annexum ſubire recuſat ferendus non eſt, *decif.225.num.15.*

L V C R A

Lucrorum liquidatio proueniens ex aliqua adminiſtratione facienda eſt iuxtà ſolitum præcedentium annorum ſi culpa adminiſtratoris, qui in libro lucra non adnotauit, talis probatio haberi nequit, *dec.375.nu.2.*

Lucra ex adminiſtratione indebitè percepta adminiſtrator reſtituere tenetur in quantitate percipi ſolita, *ibid.nu.5.*

LVCRVM DOTALE

Lucrum dotale, quod vxor lucratur per obitum viri exiſtentibus filijs remanet, quoad proprietatem in hæreditate paterna, vſufructu tantum vxori acquiſito, *dec.139.nu.4.*

Lucrum eſt acceſſorium doti, vndè eadem hypoteca competens pro dote porrigitur etiam ad lucrum, *decif.228.nu.5.*

Lucrum dotis, tanquam neceſſarium poteſt detrahi ex fideicommiſſo, non ſecus, ac ipſa dos, cuius eſt pars, *ibid.nu.6.*

Amplia procedere, ſiue lucrum dotis debeatur ex pacto, ſiue ex ſtatuto, eo fortius quando debetur ex vtroque, *ibid.nu.7.*

MA-

M

MAIOR NATV

Maior natu ſi apparet, quod præſentauit, & huiuſmodi qualitas non fuit in alijs præſentationibus expreſſa intelligitur ſtare demonſtratiuè, *deciſ.311.nu.14.*

Qualitas maioris natu, ſeu Primogeniti vni tantum conuenit, *ibid.nu.17.*

Appellatione maioris natu non venit Senior de familia, ſed tantum primogenitus reſpectu ad alios filios communis Patris, non autem ad filios tranſuerſallum de familia, *ibid.nu.19.*

MALA FIDES

Mala fides tollitur ex ſententia lata ad fauorem poſſeſſoris, *deciſ.25.nu.5.*

Mala fides authoris nocet etiam ſucceſſoribus, *dec.247.num.19.*

Mala fides tàm initium, quàm curſum præſeriptionis impedit, *ibidem num.20.*

Mala fides ex quibus reſultet in Patrono præſcribente contra compatronum? *deciſ. 311. num.23.& 24.*

Mala fides præſcriptionem impedit, *deciſ.311. num.24.& deciſ.369.num.5.& dec.458.num.14.& dec.477.num.7.*

MANDATVM DE ASSOCIANDO

Mandatum de aſſociando conceſſum à Iudice Laico ſuper re communiter poſſeſſa à Clerico eſt nullum ex defectu Iuriſdictionis etiam reſpectu litis conſortis Laici, *deciſ.265.num.5. & 6.* vbi quod etiam reſpectu conſortum Iudicium coram Iudice Eccleſiaſtico eſt agendum.

MANDATVM DE MANVTENENDO

Mandatum de manutenendo nō datur, niſi poſſidenti, *deciſ.15.num.11.& dec.105.num.1.*

Mandatum de manutenendo non datur ei, qui nulliter fuit ad poſſeſſionem aſſociatus, *deciſ.265.nu.7.*

Mandatum de manutenendo datur poſſeſſori anteriori, & anterior poſſeſſio ex quibus probetur? *dec.384.num.1.*

Poſt mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi decimas Rota conſueuit relaxare mandatum executiuum, *deciſ. 168. numer.9.*

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione exigendi Penſionem Titulari intimatum certam & effectiuam paritionem terminorum requirit, *dec.392.num.3.*

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione præſentandi, & nominandi Vicarium denegari nequit probata poſſeſſione de tempore motæ litis, *deciſ.288.num.22.*

Mandatum de manutenendo retardari nequit ex his, quæ petitorium reſpiciunt, *deciſ. 375. num.9.*

Mandati de manutenendo executor non poteſt deuenire ad relaxationem mandati executiui, ſed tenetur illud parti intimare, qua intimatione facta, redeundum eſt ad Rotam, quę ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione relaxat mandatum executiuum non docto de paritione, *deciſ.168.num.1.* & plura exempla adducuntur, *nu.4.5.6.& 9.*

Poſt mandatum de manutenendo ſeruari ſolet, quod facta intimatione fiat reditus ad Rotam pro relaxatione mandati executiui, quod indiſtinctè procedit, tàm in cauſis citra montes quàm vltra montes, *ibid.nu.5.*

Intellige tamen quoad cauſas citra montes; vt non probata paritione ſtatim deueniatur, ad relaxationem mandati executiui, in cauſis extra ſtatum Eccleſiaſticum relaxatur declaratoria, qua quidem etiam ſpreta, Rota conſueuit etiam mandata executiua relaxare vltra montes, *ibid.num.7.*

Mandatum de manutenendo loquens de apotecha an comprehendat merces in ea exiſtentes? vide in verbo *Apotecha*, & in verbo *Merces.*

Sub mandato de manutenendo veniunt fructus à die motæ litis, *deciſ.168.num.10.*

Intellige non tanquam fructus; ſed veluti pars poſſeſſionis, *ibid.num.11.*

Executor mandati de manutenendo procedens ad captionem pignorum excedit, *deciſ. 292. num.2.*

MANDATVM EXECVTIVVM

Mandatum executiuum ſi fuit relaxatum ad fauorem Teſtatoris poteſt ad inſtantiam hæredis concedi illius duplicatum, *deciſ.141.nu.1.*

Mandatum executiuum pro terminis Penſionis decurſis, & non ſolutis contra Titularem decerni poteſt, *deciſ.392.num.1.*

Ad mandatum executiuum euitandum ſolutio eſt concludenter probanda, *ibid.nu.6.*

Mandatum executiuum decerni nequit ab executore mandati de manutenendo, alias excedere dicitur fines ſuæ facultatis, *deciſ.299.nu.1.*

Et debet ſolum ſe continere in nudo Miniſterio ſibi commiſſo exequendi, alias per ipſum geſta ex defectu Iuriſdictionis nulla ſunt, & inualida, *ibid.num.2.*

Reliqua vide in verbo *Executor mandati de manutenendo.*

Mandatum executiuum conſueuit Rota relaxare etiam poſt relaxatum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi decimas, *deciſ.168.num.9.*

Mandatum executiuum Rota in cauſis Citramontanis loco executorialium concedere cōſueuit, *dec.392.num.2.*

Mandatum pro maiori ſumma, quam ſit debita relaxatum corruit, *dec.256 num.6.*

Mandatum ſi corruit, executio eius vigore facta pariter corruit cum omnibus inde ſecutis, *ibidem num.8.*

Mandatum ex falſa cauſa relaxatum eſt nullum & iniuſtum cum omnibus in eius executionē geſtis, *dec.400.nu.2.*

Et tunc creditor tenetur ad reſtitutionem bonorum in executionem captorum vigore mandati iniuſti, *ibidem num.3.*

Mandatum nullum ex defectu citationis non meretur executionem, *deciſ.330.nu.1.*

Mandatum relaxatum in actu viſitationis, vbi nullus ordo iudiciarius ſeruatur non poteſt argui de nullitate, *ibid.num.2.*

Mandatum quod fuerit non præcedente executione

Beutingerij.

tione relaxatum probatur ex reuolutione actorum, vbi aliqua citatio non apparet, *ibid. num.*6.

Mandatum contra bona hæreditaria viri retenta à muliere ob eius creditum dotale rectè relaxatur, ita tamen mulier non cogatur ea dimittere, ſed patientiam præſtet, vt alio creditori inſtanti vendantur ad effectum primo loco ſatisfaciendi mulieri, & quod ſupereſt alijs creditoribus conſignetur, *decis.*134. *nu.*7.

Mandatum validum & iuſtum venit exequendum, *decis.*376.*num.* 2.

Mandatum contra bona hæreditaria relaxatum venit exequendum contra perſonam, & bona propria hæredis, ſi de bonis hæreditarijs rationem non reddit, *dec.*377.*num.*1.*&* 11. vbi refertur ſtylus relaxandi mandata contra perſonam, & bona propria hæredum.

MANDATVM PROCVRAE

Mandatum Procuræ eſt neceſſarium ad hoc, vt quis alieno nomine agere valeat, *decis.* 58. *num.*6.

Mandatum procuræ quod fuerit à Procuratore acceptatum ex quibus probetur? *decis.* 64. *num.*17.

Mandatum procuræ inter Patrem, & filium ratione reciprocę obligationis inter conſtituentem, & conſtitutarium cum patria poteſtate ſtare non poteſt, *dec.*151.*num.*4.

Mandatum procuræ factum à deputatis ab Vniuerſitate non afficit ipſam Vniuerſitatem, niſi probetur eiſdem deputatis datam fuiſſe facultatem ab ipſa Vniuerſitate conſtituendi tale mandatum, & quidem ſpeciale, quoties agitur de præiudicio ipſius Vniuerſitatis, *dec.*288. *num.*18.*&* 19.

Et ratificatio dicti mandati non inducitur ex parte Vniuerſitatis ob proſecutionem litis vigore dicti mandati procuræ conſtituto cum id fieri potuit expenſis illorum tantum cum abſque iuſſu omnium deputarunt, *decis.*288, *num.*20.

Mandatum procuræ quamuis ſit ſtricti Iuris; nihilominus quando eius verba apta ſunt aliquid comprehendere latè interpetratur? *decis.*315.*num.*10.

Mandatum procuræ fieri nequit à Pupillo, ſed à Tutore confici debet, *decis.*410.*num.*8.

Mandatum procuræ reſultat ex productione iurium, *decis.*452.*nu* 1.

Mandatum procuræ ad lites non ſuffragatur ad adeundum, vel repudiandum hæreditatem, *dec.*256.*nu.*4.

Mandatum procuræ ad lites, & cauſas quaſcunque incipiendas comprehendit etiam lites poſtea motas, *decis.*497.*num.*1.

Mandatum procuræ ad lites à Tutrice confectũ cum Decreto Iudicis, & interuentu conſanguineorum reputatur validum, nam Decretũ Iudicis omnia vera præſumi facit, *ibidem num.*5.

Mandati procuræ ad reſignandum forma, quoties non eſt adimpleta, tunc Ius à reſignante non dicitur abdicatum, *decis.*92.*num.*3. *Amplia num.*4.5.*&* 6.

Mandatum procuræ ad præſentandum dati debet intra quadrimeſtre Laicis ad præſentandum conceſſum, *decis.*246.*num.*7.

Mandatum ſpeciale requiritur independentibus ab animo, & voluntate alterius, *decis.* 215. *num.*5.

Mandatum procuræ ſpeciale non requiritur in Procuratore ad declarandum principalem ſuum nolle eſſe hæredem, nam ex quo principalis citatus Procuratorem conſtituit, aut tale mandatum præſumitur ſpeciale declarando qualitates mandati ex cauſa præcedentis citationis, *decis.* 287.*num.*14.

Vel ſibi imputet ſi Procuratorem ſpecialem de ſua voluntate inſtructum non miſit, *ibidem num.*15.

Mandatum ſpeciale requiritur in factore, *decis.*477.*num.*5.

Mandati procuræ defectus impugnari nequit in perſona eius, qui comparauit in iudicio, & fuit ab altera parte vti Procurator approbatus, nam vti talis non poteſt amplius reprobari, *decis.*181.*num.*1.

MANDATVM ROTALE

Mandatum Rotale quoties apparet intimatum, tunc condemnatus tenetur per actum poſitiuum docere de paritione, *dec.*139.*la* 2. *Mantic.de tacit.lib.*14 *tit.*14.*num.*16. quo caſu loquatur? *decis.*505.*num.*3.

M A N V S

In manibus habere dicimus, cuius retinendi, vel dimittendi libera poteſtas pendet à noſtra voluntate, *dec.*15.*num.*16.

MANVTENTIO

Manutentio ex poſſeſſione defuncti debetur heredi ſtante iudicio ſuper manutentione per defunctum, dum viueret moto, *decis.* 3. *numer.*2.*&* 4

Manutentio non impeditur per exceptionem ſimulationis, *ibid.num.*11.

Declara non procedere quoties de ſimulatione notoriè conſtat per confeſſionem partis, *ibid. num.*16.

Item quod exceptio ſimulationis incontinenti probata per euidentiam facti admittitur etiã in iudicio manutentionis, *ibid. num.*17.

Manutentio competit anteriori poſſeſſori, *decis.*21.*num.*5.

Manutentio non impeditur per decretum irritans, donec diſcutiatur an ei locus ſit, *dec.*173. *num.*17.

Manutentio denegari nequit probata poſſeſſione ex publico Inſtrumento iunctis etiam actibus poſſeſſorijs, nempè fructuum perceptione & recognitione colonorum ex quibus poſſeſſionis argumentum reſultat, *dec.*206.*num.*1,

Manutentio vbi pendet à cognitione negotij principalis eius finis eſt expectandus, *ibid.n.*11. *Declara num.*12.

Rota tamen quando mandauit videri de bono iure eo cognito procedit ad manutentionem poſſeſſoris, & hoc non dicitur pendere à negotio principali, *ibid.num.*13.

Manutentio retardari nequit ex his, quæ petitorium reſpiciunt, *dec.*375.*num.*9.

Manutentio ne denegari valeat prouiſo Apoſtolico ſola exceptio Iuriſpatronatus laicalis non

elidit

Digitized by Google

elidit titulum prouiſionis Apoſtolicę, *dec.307. num.10.*

Manutentio in quaſi poſſeſſione præcedendi datur ei, qui docet ſe in tali poſſeſſione exiſtere ex Teſtium depoſitionibus, necnon ex ſcripturis formiter extractis, *deciſ.398.nu.1.& 2.*

Manutentio in quaſi poſſeſſione præcedendi datur non obſtantibus decretis prouiſionalibus contra poſſeſſorem, ſi adhuc poſt decreta in ea continuauit, *ibidem num.5.*

Manutentio in poſſeſſione præſentandi, & nominandi Vicarium denegari nequit probata poſſeſſione de tempore motæ litis, *deciſ. 288. num.22.*

Manutentio non impeditur per ſententiam ſuper bono iure à qua fuit appellatum, *ibidem num.25.*

Manutentio non impeditur à ſententia per appellationem ſuſpenſa, *deciſ.489.num.5.*

Manutentio non impeditur per executionem factam à lege quemadmodum impeditur per executionem factam ab homine, *deciſ. 295. num.2.*

Manutentio faciliùs conceditur in gradu reſtitutionis in integrum quando contra ſententiam aduerſus poſſeſſorem non inſurgit ſuſpicio contra illius validitatem, *ibidem numer.32.*

In iudicio manutentionis nullitas, ſeu defectus tituli non attenditur, niſi incontinenti probetur per confeſſionem partis, aut per rem iudicatam, vel publicum Inſtrumentum, *dec.307. num.9.*

Manutentio in gradu reſtitutionis in integrum concedi non debet antequam prius de cauſis reſtitutionis cognoſcatur, quando adeſt in commiſſione reſtitutionis in integrum clauſula *cum facultate manutenendi, &c.* deciſ. 277. num.27.

Contrarium eſt veriùs, ratio eſt, quia commiſſio etiam ſummariſſimum poſſeſſorium comprehendit, quod ante omnia terminari debet, ad quem effectum lis per ſolam commiſſionem reſtitutionis in integrum prout de iure introducta eſſe dicitur, *ibid.num.28.*

Secus vero quoad effectum reuocandi ſententiam latam, quæ ſcilicet reuocari non poteſt, niſi poſtquam de iniuſtitia, vel nullitate ſententiæ latæ, & ſic de cauſis reſtitutionis in integrum plenè cognitum fuerit, *ibidem numer.29.*

Clauſula *cum facultate manutenendi*, *prout de iure* eodem modo refertur ad iuſtitiam manutentionis veluti clauſula *prout de iure*, ibid.nu. 30.

Manutentio ne detur in gradu reſtitutionis in integrum ſufficit, quod executio ſit facta, *ibid. num.36.*

Intellige de executione facta ab homine, non vero quæ venit ex diſpoſitione Iuris, *ibidem num.37.*

Manutentio, ſeu aliquod remedium poſſeſſorium non competit habenti manuale beneficium, ſeu Capellano ad nutum amouibili, ratio eſt quia non poſſidet, *dec.15.nu.35.*

Vel ſi aliquo modo poſſidet illa poſſeſſio eſt limitata ad tempus, ſcilicet donec remoueatur *ibid.nu.37.*

Pemingerij.

Manutentio datur adminiſtratori in poſſeſſione adminiſtrandi docto de poſſeſſione, *dec. 407. num.1.*

Manutentio datur Epiſcopo in quaſi poſſeſſione viſitandi Eccleſias ſuæ Diœceſis, ſi docet de quaſi poſſeſſione per actus viſitationis, *deciſ.189.nu.1.* & vide *deciſ.480.nu.8.& ſeqq.*

Manutentio datur exempto in exercitio iuriſdictionis, non autem Epiſcopo, quando conſtat de titulo, & poſſeſſione exempti, *deciſ.6. num.2.*

Manutentio in materia præcedentiæ datur conſtito de quaſi poſſeſſione præcedendi, *deciſ.242.num.2.*

Manutentio datur in quaſi poſſeſſione excolandi aquam in prædio aduerſarij quoties de tali poſſeſſione conſtat cum patientia eiuſdem aduerſarij per Teſtes cauſam ſcientiæ reddentes, *deciſ. 20.num.1.*

Et eo magis quando cauſa poſſeſſionis probatur iuſta, *ibidem num.2.*

Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem datur penſionario ex vnica ſolutione Penſionis, *dec.195.nu.4.& 5. Amplia nu.6.*

Manutentio ne ſit deneganda Penſionario ſufficit, quod doceat de vnica ſolutione cum de reliquis docere poſſit in petitorio, *ibidem num.19.*

Manutentio datur Penſionario in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem quando de eius poſſeſſione conſtat per Teſtes, *dec. 59.nu.1.*

Manutentio datur Penſionario in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem probata tàm per publicum Inſtrumentum actualis ſolutionis, quàm per confeſſionem partis in precibus emiſſam, *deciſ.277.num.1.*

Manutentio datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi annuam præſtationem, *deciſ.313.nu.9.*

Manutentio datur Penſionario in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem probata ex propria titularis confeſſione, *dec.489.nu.1.* Et ex quibus talis confeſſio reſultet? *nu.2.& 4.*

Item datur in poſſeſſione exigendi Penſionem integram non obſtante præcedenti reductione per viam concordiæ, ſi illa fuit temporalis vnde eueniẽte caſu contẽplato reductio reſoluitur, ac ſi non emanaſſet, *ibid.num.6. Amplia num.7.*

Manutentio datur Penſionario exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem non obſtante clauſula *Dummodò remaneant centum pro Rectore*, quæ non impedit donec, & quouſque conſtet centum pro Rectore non remanere, *deciſ.308.num.7.*

Manutentio datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſeu nominandi, *dec.173.n.6.*

Manutentio datur Domino loci in poſſeſſione præſentandi ſi vltra poſſeſſionem docet de titulo immemorabili vna cum præſentationibus effectuatis ſpatio 50. annorum publicis documentis comprobatis, *deciſ.317.nu.1.* Et ex quibus probationes effectuatæ probentur? *n.2.*

Manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi datur

Epiſcopo ſucceſſori, quamuis iſte nunquam viſitauerit, ſi conſtat de viſitationibus per anteceſſorem factas, *dec.189.num.4.*

Manutentio non eſt deneganda prouiſo Apoſtolico, de cuius poſſeſſionis apprehenſione de manu executoris citato aduerſario conſtar, *decif.421.num.1.*

Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi decimas non eſt deneganda, conſtito de poſſeſſione illas percipiendi de tempore motæ litis, *dec.434.num.1.*

Amplia quamuis poſſeſſor bonorum habitum de Calatraua ſuſceperit, *ibid.nu.2.*

Manutentio datur poſſidenti, *decif.21.num.1.& decif.68.num.1.& dec.93.num.1.& decif.202.nu.1.& dec.105.num.1.& decif.158.nu.3.& decif.353.num.3.*

Manutentio datur poſſidenti ex clauſula *Conſtituti*, dec.214.nu.11.

Manutentio datur poſſidenti etiamſi contra eum ſit lata ſententia in petitorio, ſi illa eſt per appellationem ſuſpenſa, *dec.173.nu.18.*

Manutentio datur poſſidenti authore prætore, *decif.410.num.1.*

Manutentio datur conſtito de poſſeſſione capta authore prætore, *decif.434.num.1.*

Manutentio datur anteriori poſſeſſori, & anterior poſſeſſio ex quibus probetur? *decif. 384.num.1.*

Manutentio datur anteriori poſſeſſori in beneficialibus, non ſecus ac in prophanis etiam abſque probatione tituli, *decif.307.nu.14.*

Manutentio datur poſſeſſori anteriori, *decif.281.num.1*, Si non habuit ſe pro ſpoliato, *dec.282.nu.5.& decif.384.num.10.*

Manutentio datur anteriori poſſeſſori de cuius poſſeſſione conſtat ex iudicio immiſſionis cōtra ipſum moto, necnon ex ſubſecuta ſententia executioni demandata, *dec.365.num.1.*

Manutentio datur anteriori poſſeſſori nō obſtante ſententia contra ipſum lata ſi illa detegitur nulla, & iniuſta, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, *ibid.nu.2.*

Manutentio antiquo poſſeſſori, qui ſe pro ſpoliato non habuit deneganda non eſt ſtante notoria nullitate Iudicis procedentis ex defectu Iuriſdictionis, *decif.344.num.3.*

Manutentio datur poſſeſſori poſteriori non obſtante poſſeſſione anteriori, ſi illa eſt infecta à decreto irritanti, *dec.97.num.15.*

Manutentio danda eſt ei, qui ritè & rectè poſſeſſionem cœpit, *decif.396.nu.11.*

Manutentio cumulatiuè viſitandi danda eſt pluribus, quando de omnium quaſi poſſeſſione viſitandi conſtat, *decif.480.nu.1.*

Manutentio non datur, niſi poſſidenti, *decif.15.num.11.*

Manutentio non datur depoſitario ſuper depoſito, ſed deponenti, ratio eſt, quia omnimoda poſſeſſio depoſiti eſt penès eum, *ibidem num.18.*

Manutentio non datur ei, qui facto proprio à poſſeſſione cecidit, *decif.21.nu.7.*

Manutentio non datur renuncianti in bonis renunciatis, *ibidem nu.48.*

Manutentio non datur ei, qui nulliter fuit ad poſſeſſionem aſſociatus, *dec.265.nu.7.*

Manutentio non datur contra eum, quem quis pro poſſeſſore agnouit, *dec.353.num.5.*

Manutentio non datur præcario poſſidenti contra eum à quo poſſidet, *decif.85.num.12.*

Manutentio non datur poſt rem iudicatam, & executioni demandatam, *decif.277.num.10.*

Declara non procedere quoties fuit conceſſa reſtitutio in integrum per quam lis reuiuiſcit, *ibidem num.21.*

Manutentio non datur poſſeſſori poſteriori in concurſu anterioris, cum poſſeſſio iunior cenſeatur clandeſtina, *decif.281.num.5.*

Manutentio non datur aduerſus factum Iudicis, niſi in caſibus quo Iudex neglecto Iuris ordine, vel alias ita nulliter, & iniuſtè proceſſit, vt nulla ratione excuſari valeat, *decif. 414.num.12.*

In iudicio manutentionis leuiores probationes ſufficiunt, *decif.15.num.1.*

In iudicio manutentionis Teſtis vnicus admittitur, *ibid.nu.2.*

In iudicio manutentionis ſolum factum exactionis attenditur donec in petitorio diſcutiatur, an ſoluens teneatur necne? *decif. 338.num.1.*

In iudicio manutentionis non ſunt diſcutienda priuilegia exemptiua à decimis, ſed in iudicio ordinario illa ſunt cognoſcenda, *dec.434.num.5.*

Pro manutentione obtinenda titulus non eſt neceſſarius, ſed ſola poſſeſſio attenditur, *decif.68.nu.6.*

Ad manutentionem obtinendam in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem vnica exactio ſufficit, *dec.277.num.10.*

Manutentionem obtinens cogi non poteſt ſub prætextu paupertatis ad cauendum de reſtituendo fructus in caſum ſuccumbentiæ in negocio principali, *dec.360.num.5.*

Marcheſ. de Commiſſ.tom.1.fol.154.num.39.& ſeqq. in quibus terminis loquatur? *dec.344.num.14.*

MARITVS

Maritus ob commiſſum ab vxore adulterium petere poteſt nedum Thori ſeparationem, ſed vlterius ipſam amiſiſſe dotem, *decif.44.num.4.*

Maritus diues tenetur alere vxorem pauperem, quamuis dotem non habuerit, *decif.234.num.1.*

Maritus ſi vxorem indotatam accepit tenetur illam alere cum ſibi hoc imputari debeat, *ibidem num 13.*

Secus ſi illam dotatam accepit, & dos ei ſoluta non fuit, tunc vxorem alere non tenetur, *ibid. num.14.*

Maritus non tenetur vxori agenti pro conſecutione ſuæ dotis contra debitorem, & promiſſorem dotis ei ſubminiſtrare alimenta, & ſumptus litis, ſed illa debentur à debitore, *ibidem num.15.*

Nec debitor à præſtatione alimentorum, & ſumptuum litis eximitur offerendo dotem, *ibid.num.16.*

Mari-

Digitized by Google

Maritus non tenetur alimenta vxori diuertenti extra domum subminiſtrare, *deciſ.235. num.4*

Onus autem probandi huiuſmodi cauſam incūbit vxori, *ibid.num.5.*

Et donec cauſa probetur receſſus vxoris à domo viri propria authoritate dicitur Iuris præſumptione culpoſus, *ibid.num.6.*

Maritus nequit in præiudicium creditorum legatum gemmarum vxori relinquere ſi non valent ex alijs mariti bonis ſatisfieri, *dec.411. numer.14.*

Mariti hæres agere poteſt ad reſiduum dotis nō exactæ, *deciſ. 446. num.3.*

Maritus creditor reſidui dotis non exactæ ſi moriens mandet vxori reſtitui integram dotem non ex hoc promiſſor dotis remanet liberatus à præſtatione reſidui, *ibid. num.4.*

Tunc enim cenſetur maritum legaſſe animo cōſequendi reſiduum à debitore dotis, *ibidem num.5.*

Et ex quibus deſumatur Teſtatoris voluntas legandi, animo exigendi reſiduum dotis non exactæ, *num.6.*

Maritus ſi fundum emit nomine vxoris, tunc illius dominium eidem vxori acquiſitum cenſetur, nec vxoris nomen in contractu appoſitum dici poteſt ſimulatum, *dec.454.nu.8.*

Maritus ſecundus agere nequit contra hæredes primi viri pro reſtitutione dotis abſque ceſſione actionum, *deciſ.470.num.6.*

MASSA

Maſſæ diſtributionum poſſunt per Epiſcopum applicari fructus beneficiorum vnitorum; ac ſuppreſſorum, *dec.86.num.6.*

Maſſa diſtributionum in Eccleſia mediolanenſi eadem eſt cum menſa Capitulari, *deciſ. 200. num.24.*

Maſſæ diſtributionum vnio ſiue ſuppreſſio officij facta valida, & ſuſtinetur ſtante tenuitate præbendarum, tàm attenta diſpoſitione Sac. Conc. Tridentini, quàm Iuris communis, *deciſ.124.num.1. & 2.*

Et tenuitas præbendarum ex quibus probetur, *ibidem num.3.*

MATER

Mater tranſiens ad ſecunda vota non poteſt plus relinquere, quam habeat filius primi matrimonij, cui in primis eſt relinquenda legitima, *dec.109.nu.1.*

Amplia concluſionem indiſtinctè procedere, ſiue ſimus in caſu, quo mater filio primi matrimonij æqualiter reliquerit, ac vitrico, ſiue in caſu, quo filio nihil, vel minus legitima reliquerit, *ibidem num.2.*

Mater licet tranſeat ad ſecunda vota ſuccedit filio prædefuncto æqualiter cum alijs filijs, & fratribus reſpectiue, *deciſ.233.num.4.*

Mater tranſiens ad ſecunda vota tenetur proprietatem bonorum primi viri ex quibus percipit vſumfructum, filijs ex primo matrimonio ſuſceptis reſeruare, *deciſ.375.n.8.*

Matri tranſeunti ad ſecundas nuptias non debetur legitima in bonis filij quoad proprietatē, *dec.481.num.24.*

Matri tranſeunti ad ſecundas nuptias cenſetur per filium remiſſa iniuria ſi matrimonio conſenſit, *ibidem nu.25.*

Mater inſtituendo filias à ſtatuto excluſas heredes vniuerſales à diſpoſitione ſtatuti receſſiſſe videtur, eaſdem filias à ſucceſſione de Iure communi per voluntatem ſuam reintegraſſe, *deciſ.464.num.6.*

Amplia procedere etiam quoad reintegrationē legitimæ, concurrentibus preſertim coniecturis talis voluntatis, *ibidem num.7.*

Mater ſi filiam hæredem vniuerſalem inſtituit, & maſculum exheredauit cenſetur cogitaſſe, quod eidem legitima in præiudicium filiæ vniuerſalis hæredis præſtanda non ſit, *ibid. n.8.*

Mater prohibere nequit ne maſculus aliquid occaſione legitimæ petat, *ibid.num.9.*

Mater ex Statuto Vrbis Veteris non poteſt alijs quam filijs relinquere, *deciſ.109.nu.3. & deciſ. 116.num.2.*

Et tale ſtatutum cum ſit prohibitorium in perſonam, & abſolute inhabilitet perſonam mulieris aliter teſtando, tunc quocunque vadat ſemper remanet obnoxia ſtatuto patriæ, *deciſ.109.num.8.*

Item tale ſtatutum non eſt attendendum tanquam odioſum, & iniquum penitus adimēs matri liberam facultatem teſtandi, *dec. 116. nu.3.* contra quod huiuſmodi ſtatutum fuit alias à Rota approbatum *n.4.*

Item tale ſtatutum prohibens ne mulieres alijs relinquant, quam filijs emanauit ad obuiandum fraudibus extraneorū contra filios, ideo dici nequit odioſum, ſed fauorabile, *ibidem num.2.*

Matri filij pro virili ſuccedunt ſi ſunt plures, *dec.280.num.33.*

Mater ſi dotem filiæ aſſignauit non proprio, ſed tanquam de bonis hæreditarijs mariti in caſu reſtitutionis ad ipſam non reuertitur, *dec.321. num.10.*

Mater ſuccedit filiæ prædefunctæ ab inteſtato, *deciſ.375.num.7.*

Mater in bonis filij nullum Ius habet eo viuente in legitima, *dec.481.num.41.*

Mater quoties eſt hæres filij ab inteſtato tunc legatum legitimæ ei relictum remanet inutile, cum ſit incompatibile, quod ſit hæres, & legataria, *dec.491.num.5.*

Mater excluditur à legitima ob pupillarem in compendioſa contentam, *ibid.num.6.*

Matri eſt à filio relinquenda legitima, *ibid.nu.6.*

Mater relicta hæres vſufructuaria tenetur ex præcepto teſtatoris in eius legitimam imputare fructus ex hæreditate perceptos, & percipiendos, *dec.484. num.3.*

Item tenetur vſumfructum in eius legitimam imputare, *ibid.num.6.*

Mater ſi fuit relicta vſufructuaria vna cum filio à Teſtatore per obitum filij ei competit Ius accreſcendi ſuam medietatem, *deciſ.493.num.19* *Declara numero ſequenti.*

Mater ſi renunciauit Iuribus dotalibus tūc talis renunciatio obſtat filijs ne valeant ad dotem maternam agere, *deciſ.401.num.4.*

Matri ſi Teſtator legitimam relinquit, quam aſſcribat tempore teſtamenti ſaltim in proprie-

ta-

Digitized by Google

tate non deberi ex quibus colligatur , quod voluerit liberalitate vti , *deciſ.*481.*n.*23. & remiſſiue *nu.*24. 26.27.28. *&* 31.

Matri legatum legitimæ relictum ſtante ſubſtitutione pupillari an debeatur? *dec.*493.*num.*17.

Matri non debetur legitima in bonis filij quoties ſupereſt nepos , *dec.*484.*num.*1.

Amplia procedere etiamſi nepos ſit illegitimus, ſi tamen eſt legitimatus abſque clauſula , *ſine præiudicio venientium ab inteſtato* , & ſic habilitatus ad ſuccedendum , *idem num.* 2.

Matris legitima an ſit tertia totius , vel reſidui hæreditatis ? vide in verbo *legitima* Reliqua circa materiam legitimæ matri debitam vide pariter in verbo *legitima* .

Matri ſi eſt relictum in teſtamento filij legatum legitimæ in quo nepotes ſunt preteriti, an debeatur vide in verbo *legatum legitime* , & in verbo *legitima* .

MATRIMONIVM

Matrimonium carnale ſicuti ad tempus non contrahitur , ita nec ſpirituale , *dec.*53.*num.*14

Matrimonium perfectè contractum non infertur ex illis verbis *vi contentate di pigliar per voſtro ſpoſo &c.* ſed potius contrahendum, *deciſ.* 179.*num.*2.

Amplia præſertim , quando inter partes tractatus de contrahendo matrimonium non præceſſit ſed ſolum de contrahendis ſponſalibus , *ibid. num.*3.

In matrimonium non tranſeunt ſponſalia de futuro etiam coram parocho , & teſtibus contracta, *ibidem num.*14.

Matrimonium fuiſſe contractum probatur ex partita libri parochi , *deciſ.*422. *num.*9,

MATRIX

Matrix reputatur ſcriptura non ſolum ſi in eius calce ſunt deſcripta nomina teſtium , ſed etiam ad notata dies rogationis , quod eſt ſignum perfecti rogitus , *dec.*345.*nu.*5.

Matrix probat non ſecus , ac ſi in ipſo prothocollo eſſet reperta , *ibidem num.*8.

Matrix , quod ſit ſcriptura multum attenditur obſeruantia in illius executionem ſubſecuta , & ex quibus obſeruantia minime dicatur excluſa ? *ibid. num.*10. *&* 11.

Matrix licet non ſit reperta inter ſcripturas publicas Notarij demortui ſufficit , quod illa tranſierit ad eius ſucceſſores penes quos etiã aliæ aſſeruantur , *ibid.num.*12.

Matrix reputatur ſi fuit reperta inter alias ſcripturas repoſitas , & in publicam formam redigendas , *ibid.num.*13.

reliqua de hac materia vide in verbo *ſcriptura* .

MELIORAMENTA

Melioramenta facta de mandato teſtatoris cadunt ſub fideicommiſſo , *deciſ.*205.*num.*4.

Melioramenta liquida reficienda veniunt , *deciſ.*499.*num.*6.

Melioramenta pretendi nequeunt non conſtito de anteriori ſtatu rei,nec quid fuit impenſum aut melioratum , *deciſ.*280.*num.*39.

Melioramenta voluptaria fructus non augent , *dec.*498.*num.*9.

Melioramenta pretenſa quoties non ſunt probata, ſufficit quod præſtetur cautio de illis reficiendis , quando erunt liquidata , *deciſ.* 499. *num.*1. *&* 5.

In materia refectionis melioramentorum expenſæ factæ debent in ſpecie iuſtificari, vt ſcilicet conſtet , quid fuerit impenſum, *ibid. num.*2.

Melioramenta , vt refici debeant non ſufficit docere , quid impenſum, niſi etiam doceatur quid melioratum , *deciſ.*154.*num.*17.

Melioramenta probantur à Teſtibus deponentibus de ſtatu antiquo, de impenſo & de meliorato , quamuis deponant de proprio iudicio , ſi ſunt periti, & ſecundum eorum peritiam teſtantur , *deciſ.*498.*num.*8.

Melioramenta non probantur à teſtibus de auditu non deponentibus de quantitate impenſa , nec de ſtatu primæuo , *dec.*159.*nu.*17.

Melioramenta facta in ædificijs non probantur ab vnico teſte preſertim , quando dicit ſe neſcire valorem ædificiorum ante melioramenta , & ſi ratione incertitudinis nihil probat , *dec.*499.*num.*3. *&* 4.

Melioramentorum exceptio non retardat fideicommiſſario immiſſionem, quando non ſunt probata , & fuit præſtita cautio de illis reficiendis , *dec.*101. *num.*3. *& dec.*148. *num.*1.

Promiſſio de reficiendis melioramentis intelligitur quatenus de iure debeantur , vt de illis conſtet , *deciſ.*154. *num.*14.

Cautio de reficiendis melioramentis ſufficit , quoties non fuerunt liquidata , *deciſ.*159. *n.*18.

Pro melioramentis exceptio retentionis cadit tantum ſuper re meliorata , *dec.*212.*num.*7.

Melioramenta facta in plantationibus veniunt reficienda quoties ſunt liquida , *deciſ.*499.*nu* 7.

Melioramenta facta in plantando vites , & alias arbores fructiferas non ſunt reficienda , quia non ſunt perpetuo duratura , *deciſ.*498. *nu.*11.

Declara concluſionem non procedere in plantationibus factis ex integro, & quorum vtilitas durat tempore reſtitutionis rei , tunc enim reſtituenda ſunt pro rata temporis , quo ſunt duratura , *ibid.num.*12.

*Menoch. de præſumpt.*121. *num.*84. *& ſeqq. lib.*3.& per eum allegati in quibus terminis loquantur ? *deciſ.*337.*n.*24.

Menoch. conſ. 367. *num.* 18. *&* 19. quo caſu loquatur ? *deciſ.*352.*nu.*9.

MENSA CAPITVLARIS

Menſa Capitularis ſumitur pro reſidentiali , & ſunt Synonima , *deciſ.*80.*num.*17.

MENSIS

Menſis Apoſtolicus ſtante acceptatione alternatiuæ euadit quandoque ordinarius , *deciſ.* 37. *num.*10.

Declara ſolam acceptationem , non ſufficere , niſi etiam probetur , quod Epiſcopus de eo tempore reſideret , *ibid.num.*11.

Et hæc probatio facienda eſt per fundantem ſe in alternatiua , ſiue actor ſit , ſiue reus , *ibidem num.*12.

Menſis Apoſtolicus ceptus quemadmodum remanet apoſtolicus etiam poſt acceptatam alternatiuam per Epiſcopum , ita menſis ordinarij poſt acceptatam alternatiuam remanere debet talis vſque ad finem , *deciſ.*296.*num.*17.

*Declara num.*18.

Menſis

Menſis ordinarius ex ſuperuenienti acceptatione alternatiuæ euadit apoſtolicus, quamuis menſis qui cæpit eſſe apoſtolicus è conuerſo non efficiatur ordinarius, *dec. 278. num. 27.* & ratio diuerſitatis affertur *num. 28. & 29.*
Menſis, tàm apoſtolicus, quàm ordinarius iuxta *Gonzal. Garz. Caſtropal.* excepto *Lotter* metitur à die ſuperuenientis acceptationis alternatiuæ, *ibidem num. 36.* & rationes adducuntur *num. 37. & 38.*
Menſis Maij eſt reſeruatus vigore Regulę 8. Cãcellariæ, *decif. 144. num. 1.*
Menſis Septembris regulariter eſt ordinarius, *decif. 278. num. 26.*
Menſis Octobris eſt reſeruatus, quia in Regula nona legitur inter octo reſeruatos Sedi Apoſtolicæ, *decif. 87. nu. 8.*

MENSVRA

Menſura peti debet intra 60. dies, *decif. 477. num. 8.*
Menſura rei locatæ infra annum à die locationis peti debet, & ſi infra dictum tempus non fuit petita amplius à locatore peti nequit *ibid. num. 9. Declara numero ſequenti.*
Menſura quandocunque fieri poteſt quoties actum non fuit de illa facienda infra certam diem, *ibid. nu. 12.*
Menſura quamuis actum ſit, quod fiat infra certam diem; nihilominus peti poteſt quandocunque infra 30. annos à die cuiuslibet locationis, *ibidem num. 13.*

MENSVRATIO

Menſuratio facta à perito non accedente ad locum controuerſum nihil operatur, *decif. 47. nu. 4.*
Menſuratio rei locatæ facta à perito impugnari nequit à conductore, ſi eius peritiam alias approbauit, *decif. 477. num. 2.*
Pro menſuratione facienda præſcriptio 60. dierum locum non habet quoties fuit promiſſa perpetua, & inuiolabilis obſeruantia omnium & ſingulorum contentorum in Inſtrumento locationis, *ibid. nu. 14.*
Et tunc talis præſcriptio 60. dierum deducta ex *l. ſi nolint ff. de ædilic. edict. & Theoric. Bartol. in l. ſi quis arbitratu de verbor. obligat.* non procedit, *ibid. nu. 15.*

MERCATOR

Mercatorum libri de ſtylo Rotæ non ſolent iudicialiter produci, ſed tantum extraiudicialiter exhiberi ne partes maioribus grauentur expenſis, *decif. 36. num. 5.*
Mercatorum libri continentes veriſimilia probant, *dec. 102. num. 12.*
Inter mercatores bona fides ex quauis leui ſuſpicione læditur, *dec. 120. num. 6.*

MERCES

Merces ſiue bona ſpectare preſumuntur ad eum in cuius apotecha, ſeu domo fuerunt repertæ, *dec. 292. num. 6.*
Dominium mercium ad aliquem ſpectare probatur ſi continent eius ſignum, *dec. 292. num. 7.*
Merces exiſtentes in apotheca, & deſtinatæ ad illius vſum veniunt ſub mandato de manutenendo loquente de apotecha, *decif. 312. num. 1.*

MERCES *ſiue ſalarium.*

Mercede conductus in aliquo loco non animo ibi domicilium acquirendi, & perpetuo permanendi non cenſetur effectus Ciuis illius loci, *decif. 241. num. 6.*
Hac idem diſponit conſtitutio Synodalis Diæceſis Calaguritanæ, *ibid. num. 7.*

METVS

Metus cadens in conſtantem virum inducitur ex ſolo armorum aſpectu, etiamſi deferens eis non vtatur, *decif. 98. num. 6.*
Metus durare dicitur durante eadem cauſa metus, *ibidem num. 15.*
Metus in mite, & timido facilius infertur, *decif. 75. num. 6.*
Metus quando iam eſt incuſſus, & adhuc viuit, qui metui cauſam dedit, tunc actus liberam voluntatem, iucundumque animum præſeferentem tanto magis metum confirmant, *ibid. num. 7.*
Metus non excluditur ob facilem recurſum ad Magiſtratum, quando qui metum incuſſit eſt ei ſubditus, *ibid. num. 13.*
Metus tollens conſenſum à contractu principali tollit pariter conſenſum à Iuramento illi acceſſorio, adeout illius abſolutio nec minus eſt neceſſaria, *decif. 82. num. 5. & 6.*
Metus in filio remanet excluſus, quando ſeorſum à patre habitat, & multo magis, quando longe abeſt, *decif. 32. num. 10. & 11.*
Metus ſuſpicio ceſſat ex preſentia magiſtratus, & officialium, *ibid. nu. 12.*
Metus ex quibus actibus dicatur purgatus ad affectum validitatis profeſſionis? *ibid. num. 14. & 15.*
Metus inducitur ex denegatione alimentorum, & comminatione mortis, *dec. 27. num. 11.*
Metus iuſtus inducitur ex timore exheredationis, qui metui mortis æquiparatur, *ibidem num. 12. & 13.*
Metus mortis, vel cruciatus dicitur iuſtus, *ibid. 27. num. 14.*
Metus in filio mitis naturæ, ac ſolito timere parentes facilius inducitur, preſertim ſi parentes ſunt rigidi, & ſoliti exequi minas, *decif. 98. num. 2. & 3.*
Metus mortis dicitur iuſtus, *ibid. num. 5.*
Metus iuſtus dicitur timor indignationis, & exheredationis paternæ, *ibid. nu. 7.*
Item timor denegationis alimentorum, *ibidem num.*
Metus, quando non dicitur cadens in conſtantem virum, nec iuſtus, *decif. 12. num. 8. & 9.*
Metus iuſtus, & cadens in conſtantem virum ex quibus facti circumſtantiis colligitur? *decif. 98. num. 4.*
Metus probandus eſt ab allegante, *decif. 32. num. 4.*
Metus plenè probatur per Teſtes, *dec. 75. n. 2.*
Metus probatur ex meſtitia, afflictionibus, & proteſtationibus, *decif. 98. num. 1.*
Metus à Patre illatus, vt probetur non requiruntur Teſtes omni exceptione maiores, ſed probari poteſt per eos, qui alias non admitterentur, *ibid. num. 13.*
Amplia etiam per Teſtes ſingulares, *ibid. num. 14.*
Item per Indicia, & coniecturas ibidem,

Pro

Digitized by Google

pro Metum probando, vel illum excludendo veriſimilitudo, vel inueriſimilitudo plurimũ faciunt, *dec.32. num.7.*

Metu quod fuerit emiſſa profeſſio multum conducunt, conſtans animi auerſio à Religione, proteſtationeſque emiſſæ, quod votis Religioſorum profeſſus volebat ſe adſtringere, *decis.27.nu.8.*

Metù quod fuerit emiſſa profeſſio probatur ex tot actibus illum inducentibus, & præcipuè ex comminata exhæredatione, quæ eſt iuſta cauſa metus, *decis.75.num.1.*

Item aſperitas patris ſoliti minas exequi minãtis denegationem alimentorum, exhæredationem, & ſimilia, niſi profeſſionem filius emitteret, quæ minæ timendæ ſunt, *decis. 27. num.9.*

Maximè attenta reuerentia patri debita. *ibidem num. 10.*

Metus reuerentialis cum minis paternis ſufficit ad inducendam nullitatem profeſſionis, *dec. 98. nu. 10.*

MINOR.

Minor nulliter contrahit non ſeruatis ſolemnitatibus Conſtitutionis Aegidianæ, *decis. 204. num.1.*

Minor forenſis etiam in Vrbe contrahens ſeruare tenetur ſolemnitates Conſtitutionis Aegidianæ, *ibid.num.3.*

Minor habens Curatorem donare nequit, *decis. 221. nu.10.* Debet tamen probari minorem tempore donationis Curatorem habuiſſe, *num. 15.*

Minor habens Curatorem ſi alienat, an alienatio iuramento conualidetur? *ibid.nu.11.*

Minor cui datus eſt Curator pupillo, ac prodigo æquiparatur, eique poteſtas iurandi eſt interdicta, *ibid.nu.12.*

Minor habens Curatorem validè alienat cum iuramento, ratio eſt quia iuramentum maiorem repræſentat, & alienationem cum decreto Iudicis factam ſubſtinet, *ibidem numer. 13. & 14.*

Minoris contractus iuramento firmatur, *ibidem num.16.*

Minor ſi de nullitate contractus nunquam dedit, nec minus dare poſſunt habentes ab eo cauſam, *ibid.num.17.*

Minor ſi non dat de nullitate contractus, tunc ipſo volente contractus tenet, *ibidem nu.18.*

Minor ſi minori pecuniam dedit, & iſte perdidit vtilior eſt cauſa eius, qui eam accepit, & dilapidauit, ac perdidit, *decis.240. num.6.*

Et hæc eſt opinio verior *nu. 7. & decis. apud Conc. de cens.* in contrarium allegata quo caſu procedat? *nu 8.*

Minor attenta diſpoſitione iuris communis non vtitur priuilegio aduerſus mulierem ſibi obligatam, niſi in caſu quando ipſe ab alio conſequi nõ poteſt, quod ſibi à muliere debetur, *dec.271.num.13.*

Minor nequit abſque decreto Iudicis cedere, vel in alium transferre abſque Iudicis decreto, ex cauſa neceſſaria, vel euidenter vtili, *decis.298.nu.3.*

Poteſt tamen illum retrouendere fideiuſſori, & inſolidum in eo obligato, qui hoc reſpectu dicitur Correus, *ibidem num.4.*

Et cenſus quod fuerit retrouenditus, non autem ceſſus à minore elicitur ex decreto Iudicis vtente verbo, *retrouenditionis*, ſuper qua ſolum decretum dicitur interpoſitum, *ibid. num.5.*

Minor nequit ceſſante cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis cenſum transferre, ſed retrouendere, *ibid.num.6.*

Præſertim quando partes mandarunt Inſtrumẽtum cenſus caſſari, & annullari, & pro caſſo, & nullo habere voluerunt, *ibidem nu. 7.*

Minori datur reſtitutio in integrum, *decis. 225. num.21.*

Minor mediante reſtitutione in integrum poteſt non ſolum hæreditatem, quam ſimpliciter adiuit iterum cum beneficio legis, & inuentarij adire, ſed etiam repudiare, *dec. 328. num.14.*

Amplia procedere etiam in maiori dummodo infra legitima tempora Inuentarium cõficiat, quamuis prius ſimpliciter adiuiſſet, & dummodo non appareat ipſum declaraſſe eam velle repudiare, *dec.328. num.15. & 16.*

Minor excedens vigeſimum annum efficitur habilis ad contrahendum ex *Statuto Mediolani cap.452. Rubric.de ætat. legitim. dec.428. num.2.*

Accedente præſertim diſpenſatione Senatus, *num.3.*

Minoris contractus valet, ſi poſtea ab eo fuit ratificatus tempore, quo maior fuit effectus, *ibid.num.4.*

Minor 16. annorum ſi donat matri in *præſentia* Iudicis cum iuramento, talis donatio valet de iure communi, ac etiam ex Statuto Arimini, *decis.455. numer.13.*

Minor poteſt per viam contractus primogenituram, & fideicommiſſum abſque decreto, alijſque ſolemnitatibus inſtituere, quia incidenter reſpicit fauorem ſucceſſoris, ſed principaliter ipſius inſtituentis, *decis. 462. num.3.*

MISSAE.

Legatum pro Miſſis celebrandis Eccleſiæ relictum, tunc onus deputandi Capellanum, ad quem ſpectet? vide in verbo, *Legatum*, in verbo, *Rector*, & in verbo, *Capellanus*.

MOBILIA.

Mobilia lapſu longi temporis conſumpta præſumuntur, nec hæres grauatus tenetur de eis rationem reddere, *dec.186. num.2.*

Mobilia hæreditaria nequeunt æſtimari à Peritis ſi eorum oculis ſubijci nequeunt, nec eorum qualitates in Inuentario ſpecificè deſcriptæ leguntur; ita ut eorum valor formiter æſtimari valeat, *dec.509. num.7.*

de Mobilibus quæ vſu conſumpta non ſunt tenetur grauatus rationem reddere, *decis. 230. num.7.*

Mobilium valor probatur ex relatione peritorum hincinde electorum, *dec.287. nu.18.*

Mobilium dotalium valor ſi liquidari nequit ab eo, cuius arbitrio fuit remiſſa taxatio ob ſecutum obitum ante liquidationem poteſt talis taxatio fieri à Iudice, cuius arbitrium ex peculiari dotis priuilegio alterius vice admittitur, *decis.423. num.15.*

MO-

MOLENDINVM.

Molendinum in proprio ſolo ædificare nemo prohiberi poteſt, & pro eius vſu canale effodere, ac aquam ex flumine publico ad ſui vtilitatem immittere, dummodò vſui publico non officiat, *dec.164. num.1.*

Et hæc regula rectè procedit quando nullũ, vel leue damnum inde vicino prouenit, *ibid.nu.2.*

Et damnum hoc caſu ex quibus excludatur, *n.3.*

Molendini forma nequit immutari contra cõuentionem in concordia initam à poſſidentibus prædia vicina, *ibidem num.5.*

Molendinum quilibet in ſuo ſolo conſtruere poteſt dummodò principaliter alteri præiudicium non fiat, quamuis aliquid per euidens damnum inferat, *ibid.num.7.*

MOLESTIAE.

Moleſtias fuiſſe intimatas debitori ex quibus probetur? *dec.239. num.5.*

Moleſtijs ſequutis poteſt emptor vigore pacti cum venditore initi in caſum moleſtiarum habere regreſſum ad pretium, & agere contra quoſcumque eiuſdem pretij poſſeſſores, *ibid. num.7.*

Obligatio de liberando à moleſtijs verificatur etiam in moleſtijs de facto illatis, *ibidem numer.8.*

Moleſtias in ſe ſuſcipere quis non tenetur quando nulla præceſſit obligatio, nec poſſeſſorem aduerſus moleſtantem defendere, *decis.327. num.2.*

In caſu Moleſtiarum ſi emptor ſibi reſeruauit manus iniectionem ſuper pretio tale pactum operatur, vt agere poſſit contra eos, qui pretium receperunt, non expectata euictione, *ibid.num.3.*

Moleſtiarum intimatio executa contra aſſertum procuratorem, & facta non expreſſa cauſa, & lite, ex qua moleſtiæ oriuntur nullius eſt releuantiæ, *dec.537. num.20.*

MONACHVS.

Monachorum obligatio facta vti à ſingulis ſub promiſſione ratificationis per Abbatem non interueniente conſenſu Abbatis remanet conditionalis, nec vllam habet validitatem, *dec. 22. num.2.*

Monachorum obligatio de mutuando ex fructibus Abbatiæ cum ratificatione Abbatis nõ ſe extendit ad obligationem de accipiendo pecunias mutuo à tertio, *ibid.num.5.*

MONASTERIVM.

Monaſterium dicitur eſſe in Diœceſi Epiſcopi probata illius ſituatione, vel ſaltim ita præſumitur; itaut onus probandi contrarium ad illud ſpectet, *dec.12. nu.2.*

Monaſterium eſſe intra fines alicuius diœceſis ex quibus potiſſimè excludatur? *ibidem nu.4. & dec.23.num.2.*

Monaſterium licet præſumatur in Diœceſi ex vicinitate loci, ceſſat præſumptio ex actibus Iuriſdictionalibus factis per Abbatem Generalem vti Ordinarium in dicto Monaſterio, *ibid.num.8.*

Monaſterium eſſe intra limites Diœceſis probandum eſt ab Epiſcopo ſi eſt actor, & vult iuriſdictionem vindicare, *decis.23. num.1.*

Peutingery.

Monaſterium quod ſit in Diœceſi teſtes ad hoc probandum inducti, tenentur ſufficientem ſui dicti reddere rationem, alias non probant, *ibid.num.5.*

Monaſterium eſſe incorporatum, ac ſubiectum alicui Ordini probatur ex Scripturibus Chroniſtis ante motam litem, aliiſque adminiculis, de quibus in *decis.450.* remiſſiuè *num.1.2. 3. & ſeqq. & dec.467. num.1. & ſeqq.*

Monaſterium quando eſt de Ordine debet eſſe ſubiectum Generali eiuſdem Ordinis, & non alteri, *ibid. num.12.*

Monaſterium eſſe ſubiectum Iuriſdictioni Epiſcopi non probatur ex confirmationibus electionum Abbatum ab eodem Epiſcopo factis, quæ non important ſubiectionem, ſed tantũ benedictionem, prout idem important iuramenta Abbatum Monaſterij in manibus Epiſcopi, *ibidem num.16. & 18.*

Monaſterium eſſe exemptum reſultat ſi ab Epiſcopo tantum petere debet Chriſma, & Conſecrationes, nam quoad alia videtur conceſſa exemptio, *decis.450.num.3. & decis.467. num.4.*

Monaſterium eſſe exemptum, & non ſubiectum Epiſcopo ſed alicui Ordini probatur ex aſſertione Ordinarij emiſſa in viſitatione Monaſterij non iure ordinario, ſed iure delegato, *ibid.num.3.*

Item ex actibus interuentus Abbatum Monaſterij in Capitulis generalibus, & prouincialibus Ordinis, *ibid.num.4.*

Item ex communicatione priuilegiorum Ordinis facta Monaſterio, ex qua reſultat Monaſterium eſſe vnum ex membris Ordinis, *ibidem num.5.*

Item ex Iuramento præſtito in manibus Abbatis Generalis Ordinis, quod tamenmodũ probat iuriſdictionem, *ibid.num.6.*

Item ex multiplicatis Viſitationibus Ordinis, nec non ex diuerſis confirmationibus electionum Abbatum Monaſterij, quæ ſubiectionem important, *ibidem num.7.*

Item ex translatione Monaſterij de vna Prouincia ad aliã facta ab Abbate Generali Ordinis, ex qua ſubiectio reſultat, quæ nonniſi per Superiorem fieri poteſt, *ibid.num.8.*

Item ex ſubiectione Monaſterij facta authoritate Apoſtolica alteri Ordini, cui antea erat ſubiectum ex regula quod priuatio ſupponit habitum, *ibid.num.9.*

Monaſterium eſſe nullius, ac habere territorium ſeparatum probatur ex pluribus ſimul iunctis *decis.12.num.20. & dec.23.num.10.*

Monaſterium Montis Virginis eſt nullius Diœceſis habens ſeparatum territorium, in quo Abbas Generalis omnimodam Iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem priuatiuè quoad omnes exercet etiam in alijs ſuæ Cõgregationis Monaſterijs, *decis.12.num.21. & 22.*

Monaſterio Montis Virginis ex priuilegiis Summorum Pontificum eſt cõceſſa exemptio nedum quoad Monaſteria, eiuſque membra, ac Vaſſallos, & inſeruientes, ſed in quocumque loco exiſtant eximuntur à Iuriſdictione quorumcumque Ordinariorum, *ibidem nu.23.*

Monaſterio Montis Virginis, eiuſque Abbati

Generali ex quibus actibus iuriſdictio omnimodè conceſſa dicatur? *ibid. nu.* 25. 26. *&* 27.

Monaſterium habens vna cum iuriſdictione temporali etiam ſpiritualem dicitur nullius Diœceſis, *ibid. num.* 28.

Ac proprium ſeparatum, & diſtinctum territorium, & iura Epiſcopalia, quoad ea, quæ sūt iuriſdictionis habere dicitur, *ibid. num.* 29.

Monaſterium ſi eſt membrum Monaſterij exempti gaudet omnibus priuilegijs, ac exēptionibus Monaſterij exempti, quamuis ab eo diſtet. *ibid. num.* 30.

Monaſteria Ordinis non conſtituunt vnum corpus, ſed ſunt omninò ſeparata, *deciſ.* 450. *n.* 10.

Declara quod licet Monaſteria habeant vnum caput de per ſe ſubiacent tamen Abbati Generali, & tenentur ad Capitulum gñerale accedere, *deciſ.* 450. *num.* 11.

MONETA.

Moneta ſi mutari contingat, tunc in ea eſt facienda ſolutio, non autem iuxta valorem tempore contractus, *dec.* 121. *num.* 14.

Præſertim quando mutatio contingit in valore intrinſeco, ex quo noua fuit excuſſa, ac vetus reprobata, *ibid. n.* 15.

M O R A.

Mora contrahi non poteſt, niſi debitor certo ſciat eueniſſe caſum ſuæ obligationis, *deciſ.* 249 *num.* 1.

Mora in adimplendo in obligationibus conditionalibus, ſeu in diem incertum, & incogitatũ conceptis ſine interpellatione non contrahitur, *ibid. num.* 4.

Mora cenſetur incurſa per interpellationem contra debitorem executum, *deciſ.* 423. *nu.* 5.

Mora debitoris ſtante temporis mediocritate non eſt habenda in conſideratione, *dec.* 78. *num.* 13.

Mora debitoris creditoribus nocere non debet, *ibid. num.* 14.

Mora debitoris dotis ex quibus excluſa videatur? *deciſ.* 423. *num.* 4.

Mora principalis debitoris non nocet fideiuſſori, *dec.* 356. *num.* 10.

in Mora vt debitor conſtitutus dicatur dies adiecta ſolutioni dotis, ſtatim ac eſt elapſa vim habet interpellationis, *deciſ.* 423. *num.* 6.

Mora reſultans ab expreſſo hominis facto efficacior reputatur, quàm altera proueniens ex interpellatione, *ibid. num.* 7.

in Mora quis dicitur conſtitutus ex interpellatione extraiudiciali, quamuis vnica, *dec.* 356. *num.* 6.

Mora duplex ſi à debitore dotis ſit incurſa, tunc vſuras dotales euitare nequit, nec ſub prætextu petitionis exceſſiuæ, quoties realis quantitatis oblatio per eumdem facta non fuit, vt ad euitandum curſum vſurarum requiritur, *dec.* 423. *num.* 8.

in Mora vt fideiuſſor conſtitutus dicatur requiritur, quod ei innoteſcat mora debitoris, in non adimplendo, *dec.* 356. *numer.* 9.

MORBVS, ſeu infirmitas Coadiuti, vide in verbo, *Coadiutus*.

M O R S.

Mors Ciuilis reſultat per emiſſionem profeſſionis in Religione, *dec.* 221. *num.* 6.

Mors alicuius probatur ex fide obitus, *deciſ.* 294. *num.* 3.

MOTVS PROPRIVS ſan. mem. Clementis VIII. vide in verbo *Conſtitutio ſan. mem. Clementis VIII.*

MVLIER.

Mulier non poteſt cogi ad recipiendum in dotem iura litigioſa, *deciſ.* 66. *num.* 2.

Mulier nequit tranſigere, vt dotem conſequatur in bonis fideicommiſſi, *ibid. num.* 3.

Declara procedere, quando mala fides ad fraudandos fideicōmiſſarios tranſactio inita fuit, ſecus verò ob timorem litis, *ibid. num.* 4.

Mulier tranſiens ad ſecunda vota nō poteſt plus relinquere ſecundo viro, quàm habeat filius primi matrimonij, cui in primis eſt relinquēda legitima, *deciſ.* 109. *num.* 1. *&* *deciſ.* 116. *num.* 1.

Amplia concluſionem indiſtinctè procedere, ſiue ſimus in caſu, quo mater filio primi matrimonij æqualiter reliquerit, ac vitrico, ſiue in caſu, quo filio nihil, vel minus legitima reliquerit, *dec.* 109. *num.* 2.

Mulier tranſiens ad ſecunda vota tenetur proprietatem bonorū primi viri, ex quibus percipit vſumfructum filijs ex primo matrimonio ſuſceptis reſeruare, *deciſ.* 375. *nu.* 8.

Mulier ex Statuto Vrbis veteris non poteſt alijs quàm filijs bona ſua relinquere, *deciſ.* 109. *n.* 1. *&* *deciſ.* 116. *num.* 2.

Et tale Statutum cum ſit prohibitorium, & inhabilitet perſonam mulieris aliter teſtando quocumque vadat ſemper remanet obnoxia Statuto Patriæ, *deciſ.* 109. *nu.* 8.

Item tale Statutum non eſt attendendum tanquam odioſum, & iniquum penitus adimens matri liberam facultatem teſtandi, *dec.* 116. *num.* 3. Contra quod huiuſmodi Statutum fuit aliàs à Rota approbatum, *num.* 4.

Item tale Statutum emanauit ad obuiandum fraudibus extraneorum contra filios ideo dici nequit odioſum, ſed fauorabile, *ibidem num.* 5.

Mulier conſtante matrimonio vergente viro ad inopiam non poteſt agere niſi pro aſſecuratione dotis, *dec.* 152. *num.* 5.

Mulier pro conſtitutione dotis ex bonis fideicommiſſi non tenetur diſcutere bona vinculata cum cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus exiſtentia penes tertios, ſed agere poteſt recta via contra bona fideicommiſſo ſubiecta, *dec.* 159. *nu.* 12. *Declara num.* 13.

Mulier ſolum iuuatur beneficio, *Auth. Res quæ C. commun. de legat.* non autem eius hæres, *dec.* 228. *num.* 12.

Declara concluſionem non procedere quando mulier viuens iudicium cœpit, quo caſu etiā hæredi competit, *ibid. nu.* 13.

Mulier agens contra poſſeſſorem bonorum fideicommiſſi pro Conſtitutione dotis non tenetur probare non exiſtentiam bonorum liberorum, ſecus verò quando poſſidet, *ibidem num.* 14.

Et de non exiſtentia bonorum liberorum ex quibus conſtare dicatur? *ibidem num.* 16.

Digitized by Google

Mulier agens pro reſtitutione ſuæ dotis contra bona fideicommiſſi ſi poſſidet tenetur non exiſtentiam bonorum liberorum probare, *deciſ.*262. *num.*7.

Mulier pro dotis reſtitutione agere nequit ad bona fideicommiſſi, niſi prius conſtet bona viri non extare, *deciſ.*352. *num.*25.

Præſertim quando agitur de fideicommiſſo materno quo caſu conſtare debet bona mariti, aliorumque deſcendentium non ſufficere, *ibid.nu.*26.

Melier cenſetur Inſtrumentum dotale ea abſente celebratum ratificaſſe, ſi ſequatur matrimonium *deciſ.*174.*num.*16.

Mulier vigore Statuti Peruſini ſi vult reintegrari ad bona paterna tenetur dotem conferre, *deciſ.*414. *num.*7.

Mulieri vigore dicti Sratuti competit reintegratio ad bona ſuper extantia, *ibid. num.* 8.

Et pro bonis alienatis debetur pretium ex eis redactũ, vt in dicto Statuto expreſsè cauetur, *ibid. num.*9.

Mulier abſque ſolemnitatibus Statuti Vrbis *lib.* 1.*cap.* 151. nequit ſe obligari, *deciſ.* 429. *numer.*6.

Mulier retinens bona pro ſuo credito anteriori tenetur pati ſubhaſtationem bonorum à creditoribus poſterioribus petitam ſine præiudicio ſuæ poſſeſſionis donec ſatisfacta fuerit de dote, *deciſ.*470. *nu.*8.

Mulier hæreditatem adiens ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs non poteſt remanere obligata creditoribus hæreditarijs in proprijs bonis, *deciſ.* 509.*num.*10.

Declara non procedere quando poſt aditam hæreditatem coram Iudice Inuentarium legitimè non confecit, nec de bonis in hæreditate repertis rationem reddidit Staturum ſuffragari non poteſt, quia illud non emanauit ad fraudes conferendas, *ibidem nu.*11.

Item nec locum habet quoties Mulier recipiendo bona eſt effecta locupletior, *ibid.*

Mulier ſi agit de damno euitando tunc eius priuilegium præfertur priuilegio minoris, *deciſ.* 240. *num.*4.

Et idem eſt in pupillo aduerſus alium pupillum, ſi agit de damno vitando, *ibid.num.*5.

Mulier quando eſt rea, & conuenitur ſemper agere dicitur de damno vitando, *ibid. num.*10.

Mulier ſine cauſa renunciare nequit, *dec.* 348. *num.*3.

Et cauſa veritas, ac honeſtas à Statuto Vrbis *lib.*1.*cap.*151.iuſtificatur ex interuentu conſanguineorum, ac interpoſitione decreti Iudicis, quo ſtante omnia vera, & rationabiliter geſta præſumuntur, *ibidem num.*4.

Maximè quando non agitur de præiudicio alterius,quàm ipſius mulieris renunciantis,*ibid. num* 6.& 7.

Mulier vltra dotem nihil aliud habere præſumitur, *dec.*340.*num.*9. & *dec.*352.*num.*30.

Maximè quando breui tempore vidua permanſit,*ibid.nu.*31.

Amplia procedere etiam extra annum luctus niſi extet aliqua coniectura, quod vidua aliunde potuerit acquirere, *ibid.num.*32.

Peutingerij *Et* DD. contrarium ſentientes quo caſu ſunt intelligendi? *ibid.num.*33.

Mulier ſi pecunias recepit, nec probatur eas benè verſiſſe dicitur in damno, *deciſ.*273.*num.*16.

Mulier pro reſtitutione dotis expectare debet annum luctus de iure communi, vel ſaltim ſex menſes iuxta Statutum Vrbis *lib.* 1. *cap.* 133. *dec.*256.*num.*7.

Declara non procedere quoties vir ei dotem legauit,tunc enim exceptiones dilationis remiſiſſe cenſetur, *deciſ.*287. *num.*21.

Itaut in vim Inſtrumenti dotalis ſtatim mortuo viro agere poteſt, *ibidem nu.*22.

Tanto magis quando non fuit de dicta dilatione in Iudicio oppoſitum, *ibid.nu.*23.

Mulieris obligatio ſine ſolemnitatibus requiſitis à Conſtitutione Marchiæ nulla eſt,*dec.*272. *num.*1.

Mulieri, damnum ex contractu reſultans dicitur irreparabile,*dec.*273.*num.*15.

Mulier priuilegium prælationis pro dote non transfert ea mortua,niſi in filios eius hæredes, *deciſ.*114.*num.*13.

Mulieris priuilegium competens ratione ſexus eſt potentius eo quod competit pupillo ratione ætatis, niſi quatenus agatur de damno vitando, *deciſ.*240. *num.*3.

MVLTIPLICATIO.

Multiplicatio titulorum datur in beneficialibus *dec.*17.*num.*18.

MVTATIO.

Mutatio monetæ, quando contingit, tunc in ea eſt facienda ſolutio,non autem iuxta valorem tempore contractus, *deciſ.*121. *num.*14.

Præſertim quando mutatio contingit in valore intrinſeco, ex quo noua fuit excuſſa, & vetus reprobata, *ibidem num.*15.

MVTVS, ET SVRDVS.

Mutis, ac Surdis à Natiuitate competit beneficio reſtitutionis in integrum ius adeundi hæreditatem non aditam vide in verbo, *Ius adeundi*.

N.

NARRATA.

Narrata debent plenè, & concludenter probari quoties ſunt pars, & fundamentum gratiæ ex quibus cenſeatur motus Pontifex ad concedendum, *deciſ.*17. *num.* 1.

Narrata in Breui concernentia abſolutionem ſufficit, quod iuſtificentur, *dec.*183. *num.*3.

Alia verò narrata ſi non iuſtificentur, non impediunt quominus abſolutio ſit concedenda, *ibid.num.*4.

NARRATIVA.

Narratiua partis eget inſtificatione,etiamſi adſit clauſula, *quod de obreptione, &c. dec.*51. *num.*4.

ex Narratiua ſubſequens conceſſio declaratur, *deciſ.*166.*num.*4.

NATT. *conſ.* 548. declaratur quo caſu procedat? *deciſ.*49.*nn.*5.& 6.

NATVRALITER.

Naturaliter quæ contingunt æquo animo quilibet tolerare debet, *dec.* 20. *num.* 2.

NAVARR. *miſcell. de orat. Miſcellan. 62. num. 7* quo caſu loquatur? *deciſ. 200. num. 13.*

NECESSITAS.

Neceſſitas requiſita pro validitate vnionis, vide in verbo, *Vnio*.

NEGATIVA.

Negatiua probata remanet à teſtibus ſufficientē reddentibus rationem, quod ſcilicet ſi res aliter ſe haberet id ipſi ſciuiſſent, vel audiuiſſent *dec. 85. num. 6.*

Præcipuè ſi deponunt de facto proprio, *ibidem num. 7.*

Negatiua exiſtentiæ alicuius inſtrumenti non probatur ex diligentijs, niſi factæ fuerint præuia Iudicis deputatione, & citatione partis, *deciſ. 105. num. 7.*

Negatiua non ſoluendi decimas, vt probata dicatur, requiritur quod decimam exigere volens fuerit reiectus, & tali reiectioni acquieuerit, *dec. 149. num. 10.*

Negatiua probanda eſt ab allegante pro fundamento ſuæ intentionis, *dec. 317. num. 24.*

NEGLIGENTIA.

Negligentia multiplicata patroni in non præſentando inducit præſumptionem depoſitionis animi poſſidendi, *dec. 206. num. 20.*

Negligentia Notarij in prothocollando partibus nocere non debet, *dec. 328. nu. 1.*

Negligentia in non exigendo ex quibus ceſſet? *deciſ. 428. num. 15. & 16*

NEMO.

Nemo quam pater præſumitur vtilius conſiliū pro filio capere, *dec. 38. nu. 8.*

Nemo præſumitur iactare ſuum, *ibid. numer. 10. dec. 50. nu. 8. & deciſ. 79. nu. 7.*

Nemo factum proprium impugnare valet, *ibid. num. 19.*

Nemo cenſetur cedere iura contra ſeipſum, *deciſ. 143. nu. 1.*

Præſertim quando cedendo iura talia qualia expreſſit, quod contra ipſum retorqueri non poſſint, *ibidem num. 2.*

NEPOS.

Nepotes æqualiter ſuccedunt amitæ, *dec. 198. nu. 7.*

NEPTIS.

Neptis eſt ab Auo dotanda, *dec. 4. num. 5.*

Amplia quamuis aliundè habeat à matre, vel alijs, *deciſ. 115. num. 8. & 9.*

NOMEN, ET NOMINA.

Nomen, *Proximior*, tàm maſculum, quàm fœminam complectitur, *dec. 41. num. 1.*

Nomina debitorum ſi fuerunt deliberata viliori pretio deliberatio non dicitur læſiua niſi probetur tempore deliberationis ea fuiſſe exigibilia *deciſ. 287. num. 25.* & redditur ratio, *numer. 26.*

Nomina teſtium ſolent Notarij de ſtylo in calce inſtrumentorum deſcribere, *deciſ. 345. num. 6.*

ſub Nomine ſuum continetur ſolum id, quod proprium alicuius effectum eſt, *deciſ. 481. num. 33.*

NOMINARE.

Quaſi poſſeſſio nominandi Vicarium in Eccleſia Parochiali vnita Monaſterio à Parochianis prætenſa, ex quibus actibus probetur? *dec. 173. num. 1.*

Ius nominandi Vicariū competens Parochianis in Eccleſia vnita Monaſterio vigore concordiæ inter Abbatem, & Parochianos operatur, vt Abbas cogatur nominationem admittere quamuis in inſtantia Parochiani vtantur verbis deprecatiuis, præſertim quando conſtat de admiſſionibus factis non ex gratia, ſed vigore conuentionis, *ibidem num. 9.*

Quaſi poſſeſſio nominandi Vicarium ad Eccleſiam Parochialem ex quibus fauore Parochianorum probata remaneat? *dec. 288. num. 1. & 2.*

Ius nominandi Vicarium ex diſpoſitione Conſtitutionis ſa. me. Pij V. ſpectat ad eos quorum Eccleſijs facta eſt vnio, *ibid. num. 3.*

Declara procedere, vbi particulares vigent conuentiones, quibus Papa nunquam intendit derogare, niſi hoc ſpecialiter fuerit expreſſū. *ibid. nu. 4.*

Ius nominandi Capellanum ad quē ſpectet quoties legatum pro miſſis celebrandis in aliqua Eccleſia eſt relictum, vide in verbo, *Legatum*, in verbo, *Capellanus.* & in verbo, *Rector Eccleſia*.

NOMINATIO.

Nominatio Vicarij in Parochiali vnita Monaſterio ſpectat ex Conſtitutione ſan. me. Pij V. ad Superiorem dicti Monaſterij, *dec. 173. num. 7. Declara num. 8.*

Nominatio ad aliquod Beneficium ſi eſt ſub conditione, tunc ante conditionis purificationem nullus cenſetur conſenſus præſtitus, *dec. 384. nu. 7.*

Manutentio in poſſeſſione nominandi Vicarium vide in verbo, *Manutentio*.

NOMINATIONES.

Nominationes Vicariorum in vim præcedentis conuentionis, & concordiæ factæ cenſentur, ſi ei conueniunt, *deciſ. 288. num. 7.*

NOTARIVS.

Notarius, qui ſcripturam productam amiſit nō debet parti nocere, *deciſ. 193. num. 6.*

Notarius deputari nequit ad facienda acta iudicialia à non habente Iuriſdictionem, *deciſ. 310 num. 4.*

Notarij relatio adminiculata probat, dato etiam quod eſſet informis, *deciſ. 270. num. 6.*

Notarij error, ſiue negligentia in prothocollando partibus nocere non debet, *deciſ. 328. num. 8.*

Notarij atteſtatio ſine teſtibus non probat, *deciſ. 100. num. 9. & deciſ. 310. num. 2.*

Notario de actu iudiciali coram ſe geſto ſine teſtibus credendum eſt, & idem in ſequeſtratario deputato, *ibid. num. 3. Declara num. 4.*

Notario atteſtanti de actibus Iudicialibus creditur, *dec. 260. num. 5.*

Notario atteſtanti de non integra actorum trāſportatione creditur, *deciſ. 193. num. 1.*

Et talis atteſtatio præſumptionem integræ trāſportationis deſtruit, donec de contrario doceatur, *ibid. nu. 2.*

Notario atteſtanti non adhibetur fides tanquam

vni-

vnico teſti, deciſ.493. num.18.

Notario circa acta iudicialia adhibetur fides etiam ſine teſtibus, dec.270.num.3.

Notarium quem fuiſſe probatur ex eiuſdem aſſertione; quæ circa acta iudicialia probat, ibid.nu.4.

NOTARII.

Notarij de ſtylo ſolent nomina teſtium in calce inſtrumentorum deſcribere, deciſ. 245. num.6.

Notarij quolibet anno libros conficiunt,& licet in principio ſolum ponant annum, poſtea verò ſolum diem,& menſem omiſſo milleſimo quia intelligitur de illo poſito in principio libri, dec.486. num.22.

NOTITIA.

Notitia citationis quod in citatum peruenerit reſultat ſi iſte poſtea procuratorem conſtituit ac in iudicio comparuit, dec. 287. num.8. Amplia num.10.

NOTORIVM.

In Notorijs ignorantia allegari nequit,dec.250. num.14.

NOVA PROVISIO.

Noua prouiſio Apoſtolica neceſſaria eſt poſt ceſſionem litis factam ab Aduerſario,deciſ.68. nu.7.

NOVATIO.

Nouatio fieri nequit à Procuratore habente mandatum limitatum ad recipiendum,dec.61. nu.5.

Nouatio non inducitur niſi expreſsè id agatur, ibid.num.6.

Nouatio nunquam inducta cenſetur non præcedente vera, ac formali delegatione, dec 428. num.12.& 13.

Nouatio nunquam inducta cenſetur, quoties expreſſa proteſtatio, vel reſeruatio iurium agendi in caſu non exactionis concurrit, ibid. num.14.

Nouatio non cenſetur inducta abſque formali delegatione, nec principalis debitor remanet liberatus, deciſ.445. nu.7.

NVLLITAS.

Nullitas allegari nequit contra ſententiam, quæ fuit ab altera ſententia in iudicatum tranſacta confirmata, dec.181. num.3.

Nullitas contractus à filio celebrati poteſt à patre tanquam legitimo adminiſtratore opponi, dec.204.num.4.

Nullitas contractus initi à muliere cum ſit inducta fauore publico poteſt ab habente causā à muliere allegari, dec.273. num.18.

Nullitas contractus allegari nequit à tertio muliere, vel minore tacente, dec. 240. num. 15. Declara nu.16.

Nullitas antequam opponatur contractus habet ſtatum validitatis, ideoque debentur fructus decurſi, dec.240. num.14.

Nullitas, & iniuſtitia primæ ſententiæ influit in ſecundam, deciſ.256.num.12.

Nullitas ex defectu citationis perſonalis non attenditur,quoties in commiſſione adeſt facultas citandi etiam domi, deciſ.226. num.15.

Nullitas ex defectu inſinuationis influit in defectum conſenſus, deciſ. 332. num.6.

Nullitas ſpatio 30.annorum præſcribitur,dec.121. num.5.

Nullitas ſi eſt inducta fauore minoris, ipſo tacente, & volente contractus tenet, dec. 221. num.18.

Nullitas teſtamenti poſtquam fuit oppoſita dicitur aperta via ſuccedendi ab inteſtato,dec.194 num.16.

de Nullitate poſt 30. annos dari nequit, deciſ. 273.num.23.

de Nullitate contractus à minore celebrati tertius dare nequit, niſi ipſe minor nullitatem declaret, dec.483. num.19.

NVLLITATES.

Nullitates poſt rem iudicatam non ſunt attendendæ, deciſ.94.num.2.

Nullitates non narratas non cenſetur Papam in reſcripto velle ſanare, & quas non ſciebat adeſſe, deciſ.273. num.32.

NVMERATIO.

Numeratio ſimulata detegitur, ſi conſtat pecunias per monſtra fuiſſe adhibitas, dec.21.num.26.

Numeratio vera probatur, ſi teſtis deponit per verbum, dedit, quod ſimplicem confeſſionē excludit, dec.195. num.3.

Numeratio vera, & realis probatur ex ſtylo cōcipiendi inſtrumentum cum illis verbis, habuit, & recepit, deciſ.428. num.6.

Numeratio vera ex quibus verbis inducatur? deciſ.445.num.5.

NVMERVS.

Numerus pluralis ad vnum tantum reſtringi non poteſt, dec.313. num.6.

NVNCIVS APOSTOLICVS.

Nuncius Apoſtolicus Hiſpaniarum habet poteſtatem Legati de Latere deciſ.195. num.11.

NVTVS.

Nutu, & ſignis an penſio transferri valeat? vide in verbo, Tranſlatio penſionis.

O.

OBITVS.

Obitus Beneficiati in poſſeſſione beneficij probatur ex facto Aduerſarij venientis ex eadem vacatione, deciſ.14. num. 3. & deciſ.37. num.7.

Item ex fide Oeconomi regentis curam, & adminiſtrationem beneficij vacantis, item ex libro mortuorum formiter extracta, ibidem num.4.

Item ex fide contractus per Ordinarium facti, quæ cum ſit de pertinentijs ad eius officium probat, ibid.num.5.

Item ex edicto pro concurſu faciendo dato per aduerſarium, quod continet ipſius confeſſionem, quæ probat, ibid. num. 6.

Item ſufficienter probatus remanet ex teſtibus, dec.37.num.6.

Obitus in poſſeſſione probatur ex confeſſione aduerſarij venientis ex eadem vacatione, deciſ.320.num.3.

Obitus ex quibus probetur? deciſ.396. num. 4.

OBLATIO.

Oblatio verbalis debitorem non liberat, nec à debito, nec ab vſurarum curſu, dec. 60. num.7,

Digitized by Google

Oblatio verbalis ad euitandum curſum vſurarũ redditur inefficax poſtquam ille iam incæperat, *dec.423.num.10.*

Oblatio verbalis ad euitandum curſum vſurarũ admittitur quoties præceſſit recuſatio creditoris recipiendi ſuum creditum, *deciſ.423.num.11.*

Oblatio conditionalis conditione non ſequuta euaneſcit, *dec.333.num.6.*

Oblatio iudicialis vim habet realis oblationis, ad hoc vt debitor dicatur eſſe in mora ſoluẽdi, *dec.78.num.8.& 9.*

Oblatio de parendo facta à Procuratore, quando non ſufficiat pro euitanda declaratoria? *deciſ.215.num.2.3.& 4.*

OBLATIONES

Oblationes, & primitiæ aſſignari ſolent in deputationibus Curatorum ſub nomine ſalarij, *deciſ.53.num.109.*

Oblationes, & eleemoſynæ etiam inter fructus computantur, *deciſ.267.num.6.*

O B L A T O R

Oblator in ſubhaſtatione, & deliberatione non poteſt in præiudicium debitoris poſt factam oblationem pœnitere, *deciſ.256.num.9.*

Oblatori minori deliberatio facta elapſo menſe non tenet ſine noua citatione ad videñ deliberari præuio Iudicis Decreto, *ibidem num.11.*

OBLIGATIO

Obligatio ex quibus dicatur correſpectiua? *deciſ.1.nu.6.& 7.*

Obligatio facta à Monachis, vti ſingulis ſub promiſſione ratificationis per Abbatem non interueniente conſenſu Abbatis remanet conditionalis, nec vllam habet validitatem, *deciſ.22.num.2.*

Obligatio Monachorum de mutuando ex fructibus Abbatiæ cum ratificatione Abbatis nõ ſe extendit ad obligationem de accipiendo pecunias mutuo à tertio, *ibidem num.5.*

Obligatio quando non continet conſenſum vnica citatione, & verſamur extra Tribunal A.C. tunc præcedere debet ante Decretum citatio ad videñ extendi formam Cameræ, *deciſ.82.num.12.*

Obligatio inter Patrem, & filium non ſolum naturalis, ſed etiam ciuilis conſiſtere poteſt ſuper bonis in quibus Patri vſusfructus acquiritur, *dec.157.num.6.*

Obligatio mutua inter Pâtrem, & filium in bonis aduentitijs conſiſtere valet ex quocumque contractu, remanente illæſa patria poteſtate, *ibid.num.10.*

In obligatione fideiuſſoris verba ſunt ſtrictè interpretanda, vt minus quam ſit poſſibile obligent fideiuſſorem, *dec.157.num.1.*

Obligatio fideiuſſoris ad formalitatem verborũ ipſius fideiuſſoris omninò reſtringi debet, nec vlterius extendi valet, *ibidem num.2.*

Obligatio fideiuſſoris limitata ad certos caſus ex quibus dignoſcatur? *ibid.nu.4.*

Obligatio fideiuſſoris metienda eſt iuxtà limites obligationis principalis, *ibid.nu.5.*

Declara procedere quoties fideiuſſor generalibus verbis ſe obligauit, quia tunc obligatio intelligitur acceſſoria, ſecus quando obligatio fideiuſſoris eſt reſtricta ad certos caſus, tunc vltra illos non extenditur, quamuis obligatio principalis ſit amplior, *ibid.num.6.7.& 8.*

Obligatio fideiuſſoris intelligitur acceſſoria ad obligationem principalis, *ibid.num.7.*

Obligatio facta à creditore pecunias exigente de illos reſtituendo prioribus, & potioribus operatur, vt efficiatur principalis debitor, *dec.159.num.14.*

Obligatio donatarij de obſeruando omnia in donatione contenta refertur ad omnes diſpoſitiones principaliter in Inſtrumento enunciatas, *deciſ.178.nu.16.*

Obligatio minoris ob defectum ſolemnitatum Conſtitutionis Aegidianæ lib.5.cap.25. nulla eſt, & inualida, *deciſ.204.nu.1.*

Obligatio debitoris non tollitur per ſolutionem factam à tertio, qui ſaltim erga ipſum tanquã negociorum geſtorem remanet obligatus, *deciſ.426.nu.12.*

Obligatio de liberando à moleſtijs verificatur etiam in moleſtijs de facto illatis, *deciſ.239.num.8.*

Obligatio de reſtituendo prioribus, & potioribus & ad omne mandatum operatur, vt creditor anterior agere poſſit contra creditorem poſteriorem pro reſtitutione pecuniarum exactarum, *dec.376.num.1.*

Obligatio qualibet intelligenda eſt rebus ſic ſtantibus, & in eodem ſtatu permanentibus, *deciſ.79.num.11.*

Obligatio mulieris carens ſolemnitatibus requiſitis à Conſtitutione Marchiæ nulla eſt, *deciſ.273.nu.1.*

Obligatio mulieris abſque ſolemnitatibus ſtatuti Vrbis lib.1.cap.151.non tenet, *deciſ.429.num.6.*

Obligatio ſiue annua præſtatio ratione rei poſſeſſæ reſultans re ipſa dimiſſa ceſſat, *deciſ.313.num.1.*

Limita non procedere quando de contraria Teſtatoris voluntate apparet, quæ in primis attendenda venit, *ibidem num.2.*

Item limita non procedere quando quis non ratione rei, ſed in genere tenetur, etſi redditus non perciperentur ex vna tenetur tamen ſoluere ex alia, *ibid.num.3.*

Obligatio inſolidum reſpectu creditoris operatur, vt omnes obligati remaneant, itaut quilibet pro toto debito conueniri poſſit, licet inter ipſos debitores debitum fuerit diuiſum, *de-ciſ.293.num.8.*

Obligatio fructuum Conuentus pro mutuo tertij ſonat in alienationem, & comprehenditur ſub Conſtitutione Pauli Tertij, *deciſ.22.num.8.*

Obligatio non extenditur, nec trahitur de re ad rem, nec de caſu ad caſum, *deciſ.79.nu.1.*

Obligationis cauſa ceſſante, ipſa obligatio redditur inefficax, *dec.479.num.5.*

Obligationes non ſunt multiplicandæ, ſed reſtringendæ, *dec.429.num.5.*

OBLIGATIO CAMERALIS

Obligatio Cameralis appoſita in electione Periti cenſetur repetita in electione facta alterius Periti in locum primi cum eiſdem facultatibus,

Digitized by Google

bus,quibus facta fuerat electio primi, *deciſ.36. num.1.*

Continet ſub ſe hypotecam bonorum exercendam etiam pro enunciatis in Inſtrumento, *deciſ.175.num 17.*

Duplex in ſe continet iuramentum, *deciſ.* 180. *num.X.*

Habet executionem paratam, *deciſ.232.num.7.& dec.334.num.1.*

Habens executionem paratam operatur, vt taliter obligatus teneatur executiuè pro omnibus prouenientibus ex natura contractus, & obligationis, *dec.253.num.2.*

Præſertim quando agitur actione ex ſtipulato ob conuentionem eius promiſſioni de non contraueniendo, *ibid.nu.3.*

Stipulationem pro omnibus quorum intereſt cõtinet, *deciſ.316.num.3.*

In Inſtrumento contenta porrigitur ad omnia, & ſingula etiam enunciatiuè appoſita, & acceſſoriè promiſſa, *dec.331.num.15.*

Tribuit viam executiuam, *deciſ.446.num.1.*

Et ſuffragatur hæredi creditoris, *dec.446.nu.2.*

Continet hypotecam, *ibid.num.16.*

Obligationis Cameralis executio retardatur per exceptionem notoriam ſimulationis, *deciſ.* 8. *num.18.*

Obligationis Cameralis executio non impeditur per retentionem crediti illiquidi, *dec.334. num.10.*

Sententia obligationem Cameralem non tangens, ſed tantum executionem viam executiuam non vulnerat, *dec.293.nu.10.& deciſ.334. num.5.*

OBLIGATIO FILII FAMILIAS

Obligatio filij familias ex Statuto Vrbis lib. 1. cap.152. eſt nulla, excipiuntur tamen caſus, in quibus non habet locum Sen.Conſultum Macedonianum, ſi ſcilicet filius familias aſſeruit ſe viuere ſeorſim à Patre, ac tacitè emancipatum, & creditor iuſtam habuit cauſam credendi, *dec.40. num.1.& 14.*

Aſſertio tamen filij familias, nec ipſi, nec Patri nocet, ſed vlterius requiritur, quod iuſta cauſa credendi concurrat, *ibid.num.2.*

Et aſſertionis veritas ex quibus coniecturis reſultet? *ibid.num.3.4.& ſeqq.*

Obligatio filij familias ex quibus ſubſtineatur? *deciſ.494.num.8.*

OBLIGATVS

Obligatus in aliqua apocha cenſetur etiam virtualiter obligatus ad omne id, quod in ipſa continetur, *dec.4.num.4.*

Obligatus aliquid facere ſi non fecit, in eius odium haberi debeat pro facto, *deciſ.* 239. *num.12.*

Obligatus in forma Cameræ, quæ paratam habet executionem tenetur executiuè pro omnibus prouenientibus ex natura contractus, & obligationis, *deciſ.253.num.2.*

Præſertim quando agitur actione ex ſtipulato ob contrauentionem eius promiſſioni de nõ contrauenendo, *ibidem num.3.*

Obligatus de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus non tenetur iuſtitiam, vel iniuſtitiam conſignationis pecuniarum diſcutere, cum hoc ſpectet ad Iudicem, *deciſ.* 327. *num.6.*

OBLIVIO

Obliuio quanto tempore præſumatur? *deciſ.52. num.5.*

Obliuio ex lapſu 30.annorum bene præſumitur, *deciſ.261.nu.5.*

OBSERVANTIA

Obſeruantia omninò requiritur in ſcriptura informi in ſubſtantialibus, *deciſ.54.num.38.*

Obſeruantia dat fidem ſcripturæ etiam informi, & ex quibus obſeruantia probetur? *deciſ.177. num.2.*

Obſeruantia operatur vt ſcriptura etiam informis probet, *deciſ.198.num.1.*

Amplia quamuis non in omnibus capitibus in ſcriptura contentis obſeruantia probetur, *ibid. num.2.*

Obſeruantia interpetratiua locum non habet, quoties verba Inſtrumenti ſunt clara, *dec.108. num.4.*

Obſeruantia interpetratiua locum non habet in claris, *dec.311.nu.12.*

Obſeruantia interpetratiua plurimum deſeruit pro dilucidatione induiti, *dec.354.nu.11.*

Obſeruantia proxima ſemper attendi debet, *deciſ.311.num.13.*

Obſeruantia donationis reſultat eo ipſo, quod donatarius commodum inde recipit, *dec.198. num.8.*

Obſeruantia, ſiue effectuatio concordiæ ex quibus controuerti nequeat? *dec.288.num.10.*

Obſeruantia concordiæ probata in aliquibus capitibus præſumptionem effectuationis inducit quoad omnia in eadem concordia contenta, *ibid.nu.11.*

Obſeruantia plurimum attenditur ad dignoſcendum, an cenſus fuerit retrouenditus, vel ceſſus, *dec.298.num.9.*

Obſeruantia multum attenditur ad dignoſcendum, an ſcriptura ſit matrix, *deciſ.345.nu.12.*

Obſeruantia plurimum attenditur in materia præſtationis annuæ à Teſtatore iniunctæ, & tunc ſolutio iuxtà dictam obſeruantiam facienda eſt, ſiue qui ſoluere tenetur ſit hæres, ſiue legatarius, *deciſ.323.num.5.*

Obſeruantia bene deſeruit ad declarandam dubietatem Inſtrumenti, quatenus adſit circa retrouenditionem non ceſſionem cenſus, *deciſ.337.num.8.*

Obſeruantia cum lapſu temporis inducit præſumptionem confirmationis Apoſtolicæ, *deciſ.173.num.11.*

Obſeruantia ſubſecuta ſemper eſt attendenda, *deciſ.301.num.5.*

Obſeruantia ſubſecuta bene declarat, qualis fuerit Teſtatoris voluntas, ac etiam verba dubia Teſtamenti, *dec.358.num.6.*

Obſeruantia requiritur vltra temporis lapſum ad elciendam præſumetionem pro Inſtrumento antiquo, *dec.54.num.36.*

Et talis præſumptio eliditur per contradictionẽ, *ibid.nu.3. Declara nu.39.*

Obſeruantia ſolutionum ſpatio plurium annorum probat intentionem, ac tacitam conuentionem

Digitized by Google

tionem partium vſque ab initio, *deciſ.* 429. *num.* 1. & 7.
Obſeruantia non ſoluendi decimas eſt in ſpecie probanda quoad bona de quibus agitur, nec ſufficit quod iuſtificetur in alijs, *deciſ.* 434. *num.* 10.
Obſeruantiæ virtus non operatur, vt Inſtrumento informi fides adhibeatur contra tertium, *dec.* 198. *nu.* 15.
Obſeruantia Ineffectuatæ renunciationis dotis, vide in verbo *Renunciatio.*

OBSTACVLVM

Obſtacula plura vbi adſunt, altero ſublato cætera remanent? *deciſ.* 161. *num.* 8.
Declara concluſionem procedere, quando vnumquodque obſtaculum eſt de per ſe ſeparatum, ſecus quando remotio vnius influit in remotionem alterius, & huius eſt conſecutiua, *ibid. num.* 9.

OCCASIO

Occaſio excitandi lites, & iurgia tollenda eſt, *deciſ.* 53. *num.* 104.

OCCVLTATIO

Occultatio, ſeu laceratio proceſſus facta præſumitur ab eo penes quem exiſtebat, vt nō poſſint detegi iura aduerſarij, *deciſ.* 25. *num.* 6.
Occultatio ſiue laceratio proceſſus eſt delictum, *ibidem num.* 8.
Odd. conſ. 21. num. 56. quo caſu loquatur? *deciſ.* 201. *nu.* 15.

ODIVM

Odium regulariter non præſumitur, *dec.* 15. *n.* 41. & *dec.* 55. *nu.* 92.
Odium ex quibus reſultet? *deciſ.* 53. *num.* 20.
Odium conſiſtens in affectione animi probatur coniecturis, *ibid. nu.* 97.
In odium non dicitur facere, qui iure ſuo vtitur, *dec.* 15. *num.* 43.
Et qualibet cauſa etiam beſtialis excuſat ab odio, vel malitia, *ibid. num.* 44.
Odij ſuſpicio non cadit in perſona conſtituta in dignitate, vel ſaltum indicijs claris eſt probanda, *dec.* 53. *nu.* 99.
In odioſis quale eſt fideicommiſſum indefinitum non æquipollet vniuerſali, itaut relatio limitari debeat ad terminos præcedentis, ac ſufficiat quod vnum caſum repetat, *dec.* 208. *num.* 6. & 7. *Declara nu.* 10.

OECONOMVS

Oeconomus deputatur quoties lis eſt ſuper beneficio, & poſſeſſio eſt vacaus, *dec.* 29. *nu.* 1.
Oeconomus Eccleſiæ exiſtens vti cuſtos, non vt poſſeſſor nullum poteſt præſtare impedimentum poſſeſſori Eccleſiæ, *dec.* 93. *nu.* 4.
Oeconomus licet habeat adminiſtrationem, & cuſtodiam Eccleſiæ, non tamen per hoc dicitur Eccleſiam poſſidere, *ibid. num.* 4. 5. & 6. & *dec.* 129. *num.* 3.
Oeconomus licet aliquo modo dicatur Eccleſiam detinere, eius tamen detentio tota eſt ad commodum ſucceſſoris, *deciſ.* 97. *nu.* 11.
Et comparente ſucceſſore expirat tanquam limitata ad certum tempus donec de Rectore prouideatur, *ibid. num.* 12.
Oeconomus, ſeu depoſitarius fructuum ſi fuit à Iudice deputatus nequit illos abſque Iudicis authoritate conſignare, *dec.* 329. *nu.* 15.
Tam Oeconomus, quàm Sequeſtrarius fructuum cogi poſſunt ad ſolutionem Penſionis *deciſ.* 308. *nu.* 6.
Oeconomi detentatio comparente prouiſo de Eccleſia ſtatim expirat ex natura temporis limitati, *dec.* 97. *nu.* 13.
Oeconomi deputatio facta lite pendente in Rota parte non citata, & poſt præſentatam Inhibitionem Rotalem nullius eſt momenti, *deciſ.* 234. *num.* 17.

OFFICIA

Officia empta à filio ex pecunijs Patris tanquam profectitia non cenſentur donata, *deciſ.* 48. *num.* 11.
Officia Capitolina ad inſtar bonorum ſtabilium redacta ſunt, *dec.* 381. *num.* 7.
Intellige reſpectu taxationis fructuum, *deciſ.* 440. *num.* 2. & *deciſ.* 463. *nu.* 1.
Officia empta in detractiones computantur, *deciſ.* 205. *num.* 6.
Officium Notario ſi ſit euictum, tunc damna, & intereſſe pro euictione ſequuta ad quam ſummam debeantur? *deciſ.* 381. *nu.* 1. 2. & 3.
Officij deterioratio non probatur ex Teſtibus non informatis, *dec.* 440. *nu.* 3.
Item nec per Teſtes diſtinctè non deponentes per annos, ſed minus generaliter, & de auditu *deciſ.* 463. *num.* 2.

OFFICIALIS

Officialis publici liber ad fauorem ſcribentis probat, *deciſ.* 102. *nu.* 11.
Officialis publicus vt cogi poſſit ad exhibendū aliquam ſcripturam penes eum exiſtentem, quænam concurrere debeant? *deciſ.* 271. *num.* 1.
Officialis cum teneatur librum cuſtodire rationes officij probata ſemel penes ipſum exiſtentia præſumitur, quod penes ipſum poſtea exiſtat, *ibid. nu.* 3.

OMNIS, ET OMNE

Omne qui dicit nihil excludit, *deciſ.* 42. *num.* 4.

ONVS

Onus probandi in aduerſarium transfertur concurrente magna veriſimilitudine, *deciſ.* 50. *num.* 15.
Onus aliquod ſi nō fuit à Teſtatore in fundatione Collegij adiectum, minuſq; in confirmatione Apoſtolica, & erectione facta ab Ordinario non poteſt in alumnorum præiudicium deinde apponi, *dec.* 405. *nu.* 7.

ONERA

Ad onera, & taleas à Laicis impoſitas an Eccleſiaſtici teneantur? vide in verbo *Eccleſiaſticus*, & verbo *Talea.*
Onera in fundatione à Teſtatore non adiecta, ſuperaddi nequeunt in præiudicium vocatorum, *deciſ.* 358. *nu.* 8.

OPINIO

Opinio magis quam veritas attenditur ad animum alicuius elicendum, *deciſ.* 277. *num.* 18.

OPPOSITIO

Ex ſimplici oppoſitione ad beneficium non tribuitur Ius ad rem, nec in re, *deciſ.* 459. *num.* 6.
Limita non procedere quando beneficium debetur

Digitized by Google

beri, certo generi perſonarum ex qualitatibus præferendarum, *ibidem num.7.*

OPPOSITOR

Oppoſitoribus pluribus exiſtentibus, & comparente contradictore, aliter quam in forma iudiciaria procedi non poteſt, *decif. 361. numer.2.*

OPTIO

Optio locum non habet in reſeruatis, quoties Indulto optandi fuit tam in Regula 9. Cancellariæ, quam etiam in litteris Apoſtolicis expreſſe derogatum, *decif.387.num.6.*

ORATIO

Oratio vnica non implicat, quod plures caſus comprehendat, *decif.65.num.9.*

Orationis vnitas conſiderabilis non eſt, quando caſus in ea expreſſi diuerſam habent rationem & rationis diuerſitas ex quibus deſumatur? *ibidem num.10. & 11.*

ORDINARIVS

Ordinarius ex diſpoſitione Sac.Concil. Trident. ſeſſ.23.cap.18.de reformat. habet facultatem vniendi Seminario beneficium pro Clericis alendis, *decif.16.num.4.*

Declara Concilium non impedire Pontificem quominus præueniendo ordinarium poſſit vnum beneficium alteri vnire, *ibid.nu.5.*

Ordinarius poſt factam vnionem authoritate Apoſtolica nequit amplius manum apponere etiam vigore Concil. Tridentini, *ibidem num.6.*

Ordinarius vniendi beneficium Iuriſpatronatus præiudicare nequit Patronis Laicis, de quorum intereſſe agitur, *ibid.num.17.*

Ordinarius legitima de cauſa cum conſenſu Capituli poteſt de iure communi vnire beneficia, *decif.86.num.5.*

Et illa ſupprimere, illorumque fructus maſſæ diſtributionum applicare, *ibidem num.6.*

Ordinarius poteſt de mente S. Congregationis Concilij Vicarium perpetuum, vel amouibilem in Eccleſia Curata vnita inſtituere, & quomodo hæc concluſio procedat? *dec.53. num.11.*

Ordinarius ex diſpoſitione Sac.Concil.Tridentini, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus viſitare poteſt loca nullius Diœceſis, *decif.491. num.11.*

Ordinarius poteſt inſtituere primo præſentatum non obſtante ſecunda præſentatione facta à Patrono, *decif.246.num.6.*

Ordinarius ſi quaſi poſſeſſionem conferendi acquiſiuit quoad vnum Canonicatum, ſtante cauſa vniuerſali ei ſuffragatur quoad Ius conferendi omnes Canonicatus, *decif.250.num.10.*

Ordinarius poteſt confirmare legatum Iuriſpatronatus etiam poſt præſentationem factam à legatario, *dec.266.num.2.*

Ordinarius an valeat ordinare Notario in actu examinis per concurſum, vt vota examinatorum ſolum circa approbationem, & reprobationem, non vero circa prælationem ſcribat? *decif.271.nu.11.*

Ordinarius poſtquam vota examinatorum ſcripta ſunt cum qualitate prælationis veriſimile non eſt, quod prohibere velit acta concurſus Pautingerij per extenſum exhiberi, hoc enim iuſtitiæ repugnaret, ac Iuripartium quæſito præiudicaret, magiſque ſuſpectum eius iudicium redderetur, *decif.271.num.12.*

Ordinarij poteſtas in non expreſſis illæſa remanet, *decif.36.num.12.*

Ordinarij iudicio circa collationem beneficij in perſonam idoneam plurimum deferendum eſt, *dec.415.num.3.*

De Ordinarij irrationabili iudicio dari nequit, niſi de eo liquido conſtet, *ibid.num.4.*

Ordinarij conſenſus in donatione Iuriſpatronatus ſemper requiritur, quando Ius Patronatus alteri, quam compatrono donatur, *dec.177. num.5.*

Ordinarij tacitus conſenſus, quod in donatione Iuriſpatronatus interuenerit ex quibus eliciatur? *ibid.nu.6.*

Ordinarij conſenſus etiam tacitus quandocumque ſuperueniat actum etiam in præiudicium tertij validat, *ibidem num.7.*

Ordinarij aſſertioni ſtandum eſt circa rationabilem cauſam faciendi erectionem Parochialis intra limites antiquæ, concurrentibus præcipuè requiſitis de quibus *in cap. ad audientiam de Eccleſ.ædificand.* decif. 39.nu.2.

ORDO SACERDOTALIS

Ad Ordinem Sacerdotalem quis nequit promoueri, niſi habeat 24. annum completum, *dec.343.num.6.*

P

PACTVM

Pactum adiectum in contractu matrimoniali nunquam cenſetur inde ſublatum, niſi de eo fiat expreſſa mentio, *decif.487.num.7.*

Pactum initum, quod negotians pecunias ſub cambijs emolumentum, quod excedit puta octo pro centenario eius commodo cedat eſt licitum, *decif.213.num.4.*

Pactum initum cum debitore cenſus de præſtando cedulam bancariam, & renouando fideiuſſores in caſu non ſolutionis fructuum, & obitus fideiuſſorum tanquam de iure licitum venit exequendum, *decif.424.num.1.*

Pactum inter coniuges initum, quod bona conſtante matrimonio acquirenda intelligantur acquiſita filijs dicti matrimonij comprehendit ſolum bona, quæ coniuges ex eorum induſtria acquirerent, non autem illa, quæ alijs titulis ad eos perueniunt, *dec.438.num.2.*

Et donec concludenter probetur fuiſſe ex induſtria acquiſita intrat præſumptio, quod ex alijs titulis fuerint acquiſita, *dec.438.nu.3.*

Pactum inter locatorem, & conductorem, quod res locata menſuretur, eiuſque augumentum ſoluatur ſeruandum eſt, *decif.477.nu.1.*

Pactum quod dotis promiſſor ad fructus non teneatur durante dilatione, tacitam fructuum promiſſionem includit poſt dilationem expiratam, *decif.331.nu.8.*

Pactum de præſtando fideiuſſorem promiſſum in cenſu licitum eſt, *dec.334.num.4.*

Pactum quando eſt munitum obligatione Ca-

merali, tunc illius executio per exceptionem illiquidam impediri nequit, *deciſ.424.nu.3.*

Pactum inter Dominum directum, & emphiteutam, quod ſi ipſe velit vendere teneatur denunciare Domino ad hoc, vt ſi velit poſſit præferri in caſu alienationis debet operari effectum ſuum, *dec.69.num.8.*

Pactum prælationis locum non habet in alienatione ex cauſa neceſſaria, *ibid.num.21.*

Pactum quod filij ſuccedunt in dote materna appoſitum in conſtitutione dotis à Patre, valet etiamſi conſenſus filiæ non interuenit, *deciſ.174.num.17.* vbi redditur ratio.

Pactum præcarij ſecundum extenſionem Statuti Bononien tribuit creditori facultatem exequendi ſuper quibus bonis ipſe velit, *deciſ. 70. num. 12.*

Pactum in conſtitutione Cenſus appoſiti, quod ſolutio, tam reſpectu fructuum, quam ſortis in caſu redemptionis ſit facienda puta in iulijs argentis valet, & ſeruandum eſt, *deciſ. 105.num.1. & 2.*

Et huic, vel ipſa moneta argentea ſoluenda eſt, vel tantumdem de alia moneta æquiualenti valori monetæ conuentæ de tempore faciendæ ſolutionis, *ibid. nu. 3.*

Pactum reſolutiuum æquiparatur pacto legis commiſſoriæ, quod non operatur niſi quatenus quis eo reintegra vtatur, *deciſ.11. num.19.*

Pactum reſolutiuum non operatur niſi quis reintegra eo vtatur, *dec.21. num.53.*

Pactum reſolutiuum appoſitum in caſu non adimplementi, eo non ſequuto locum habet *dec.345.num.14*

Pactum reſolutiuum adiectum in tranſactione quid operetur! *dec.478. num.2.*

Pactum reſolutiuum contentū in aliqua ſcriptura illam reſoluit etiamſi eius caſum ſolum in parte eueniſſe probetur, *dec.485.num.5.*

Pactum de non petendo appoſitum in renunciatione, an importet veram donationem vide materiam in verbo *Renunciatio*.

PACTA

Pacta inter contrahentes ſeruanda ſunt, *deciſ. 1 num.1.*

Pacta inter alios acta tertio non proſunt, *deciſ. 199.num.10.*

Pacta in omnibus contractibus, maximè in Emphiteuſi ſeruanda ſunt, vbi ſunt conformia eius naturæ, *dec.69. num. 6.*

Pactu reſpicientia accidentalia contractus illū non viriant, ſecut vero quæ reſpiciunt ſubſtantialia, *dec.196. num.20. & 21.*

PAPA

Papa conferendo beneficium in forma gratioſa dando ſpeciales executores cum mentione litis, & cum clauſula *litis ſtatum* videtur cauſam ſuper beneficio pendentem ad ſe auocaſſe, *deciſ.5.num.2.*

Papa concedendo priuilegium nō cenſetur velle preiudicare Iuri alteri quæſito nulla de eo facta mentione, *deciſ.103.num.22.*

Papa ſicuti non attentat prouidendo, ita nec executores exequendo, *ibidem nu. 7.* contra *nn.8.*

Papa prouidendo ſi non attentat, nec minus poſſeſſio capta vigore prouiſionis apoſtolicæ dicitur attentata, *deciſ.237. nu.4.*

Declara hoc eſſe verum quoad Papam, ſecus vero quoad prouiſum, qui procedendo ad executionem prouiſionis Apoſtolicæ poſt litis pendentiam in Rota, & executionem Inhibitionis rotalis attentat, *ibidem num.5.*

Papa, quod voluerit comunicare Patribus Societatis Ieſu priuilegia aliis præiudicialia reſultat ex eo dum communicauit, quæ de ſui natura habent in ventre præiudicium, *deciſ. 243.num.7.*

Papa in reſcripto pro ſanatione nullitatum nō cenſetur velle ſanare nullitates ſibi non narratas, & quas non ſciebat adeſſe, *deciſ.273.nu.32*

Papa ſi in gratia omnibus conſtitutionibus, ac ſtatutis Eccleſiaſticis derogat cum clauſula *quorum tenores* talis clauſula operatur, vt omnia habeantur pro expreſſis etiamſi ſpeciali mentione indigeant, *deciſ. 161 num.4 Declara num.5.& 6.*

Papa arbitrium Epiſcopo ſemel conceſſum pro acceptanda alternatiua non conuenit, quod ſine cauſa retracter, aut differat, *deciſ. 278. num.35.*

Papa eſt Dominus Beneficiorum, ad quem plena diſpoſitio ſpectat, *deciſ.42.nn.2.*

Papa in Gratia coadiutoriæ ſolummodo reſpicit neceſſitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ reſultan ex impotentia coadiuti; eaque ſolum probata Beneficium remanet affectum, *deciſ. 483. num.6.*

PAROCHIALIS

Parochialis Eccleſia non probatur ex teſtibus deponentibus de fonte baptiſmali, de ſepulturis; & de Sacramentorum adminiſtratione, niſi concludant reciprocam neceſſitatem recipiendi, & adminiſtrandi Sacramenta inter Rectorem, & Populum, *deciſ. 17. num.3. & 4.*

Parochialis Eccleſia quamuis ſit curata non tamen quælibet curata eſt parochialis, cum cura poſſit eſſe ſine parochialitate, *ibidem nu 8.*

Parochialis ſi eſt vnita monaſterio, tunc Ius nominandi Vicarium ſpectat ad ſuperiorē Monaſterij ex conſtitutione ſa.me.Pij V. *deciſ.173 num.7. Declara num.8.*

Parochialis, quando dotem non habet, tunc parochiani tenentur alimenta præſtare proprio Curato pro eius ſubſtentatione, *dec.413. num.7.*

Poſſeſſio Parochialis probatur ex teſtibus deponentibus de actibus parochialibus, *deciſ. 402. num.5.*

Parochialis erectio intra limites antiquæ, vt ſubſtineatur circa cauſam ordinarij aſſertioni ſtādum eſt concurrentibus præcipue requiſitis de quibus in *cap. ad audientiam de Eccleſ. ædificand. deciſ.39.num.2.*

Itineris aſperitas ad effectum ne locus ſit erectioni nouæ parochiæ non excluditur à teſtibus; niſi deponant incolas ſine periculo poſſe accedere ad diuina audienda, & Sacramenta percipienda, *ibidem nu.4.*

Ratio eſt, quia id dicimur poſſe, quod commode poſſumus; & non poſſe venire hora

con-

congrua idem eſt ac non venire, *ibid.num.5.*

Parochialem impetrans ob non factum concurſum tenetur probare, quod intra ſex menſes à die vacationis non fuerit factus concurſus, & quod vacatio durauerit vſque ad tempus vacationis, quia non datur poſſibilitas, quod concurſus fieri potuerit, *decif.17.num.16.*

PAROCHIALES

Parochiales Eccleſiæ ex diſpoſitione Conſtitutionis ſa. me. Pij V. 33. in ordine prouideri debent ab ordinarijs infra ſex menſes à die vacationis aliàs remanent reſeruatæ Sedi Apoſtolicæ, *dec.129.num.4.*

Itaut prouiſio facta ab ordinario poſt ſex menſes remanet nulla, & irrita ex decreto irritanti in dictâ Conſtitutione appoſito, *ibidem nu.5 Declara num.6.*

PAROCHIALITAS

Parochialitas non bene arguitur ex fonte baptiſmali, neque ex ſepulturis, *dec.17.nu.5.& 6*

Parochialitatis requiſitum eſt determinatio limitum, *ibid. num.9.*

Nec ſufficit, quod teſtes generaliter deponant Eccleſiam habere ſuos fines, ſed vlterius requiritur, quod ſufficientem reddant cauſam ſcientiæ, *ibid.n.10.*

PAROCHVS

Parochus, ſiue Rector vt quis dici poſſit requiritur, vt curam ſuo, & non alieno nomine exerceat, *dec.17.nu.11.*

Parochus habet intentionem fundatam in diſpoſitione Iuris percipiendi decimas ex bonis intra fines ſuæ parochiæ exiſtentibus, *decif. 149. num.1.*

Amplia quamuis bona decimabilia nulla hominis induſtria fructus proferant, *ibid.nu 2.*

Parocho nedum ſuffragatur aſſiſtentia Iuris ſuper perceptione decimarum, ſed etiam participanti, & adherenti, *ibidem num.3.*

Parocho denegari nequeunt decimæ quoties aqua præſcriptio non concurrit, *ibid.n.9.*

Parochus proprius tenetur Sacramenta adminiſtrare, *decif. 102.nu.7.*

Parochus ex decreto Concilij tenetur compilare librum baptiſmatis, *ibidem num.5.*

Parochus in eius Eccleſia parochiali in omnibus actibus concernentibus eius officium præcedere debet præsbiteros confratres cum ratione muneris in huiuſmodi functionibus in propria Eccleſia debeat alijs dignioribus præferri, *decif. 172.nu.1.*

Et functiones parochiales ſunt celebratio miſſarum, officiorum, Adminiſtratio Sacramentorum, funeralia defunctorum & ſimilia, *ibid.nu.2.*

Parochus in functionibus, & actibus parochialibus nequit ab alijs in eius libero exercitio impediri, *ibid.num.3.*

Sed poteſt alios prohibere ne intra Eccleſia actus parochiales exerceant, tanquam ad ipſum primariæ ſpectantes, alias abſque ipſius licentia facientes dicuntur ipſum in ſua Iuriſdictione turbare, *ibid.num.4.*

Et contraria conſuetudo, quod alij præferantur parocho in exercitio Iurium parochialium probata contra parochos anteceſſores non ſuffragantur contra ſucceſſorem, cui actus tolerati per anteceſſores non preiudicant, præſertim in iis, quæ ad Eccleſiæ dignitatem ſpectant, *ibid.nu.6.*

Parocho ſunt à parochianis ſubminiſtranda alimenta ſi Eccleſia parochialis nullam habet dotem, *decif.413.num.7.*

PAROCHI

Parochi ſunt paſtores, *decif. 53. num.11. Declara num.10.*

Parochi melius oues ſuas dignoſcent, quando ſunt perpetui, quam temporales, *ibidem n.12*

Parochi eum ſint patres non decet eos eſſe temporales, *ibid.n.13.*

Pariſ. de reſignat. lib.5. quaſt.6. num.145. & ſeq. in quibus terminis loquatur? *decif.200. nu.13.*

Pariſ. de reſignat. lib.6. quaſt. 3. num. 9. in fine, & num.10. iu quibus terminis loquatur? *dec. 289. num.7.*

PARITIO

De paritione condemnatus docere tenetur per actum poſitiuum quoties mandatum rotale apparet intimatum, *decif.139. la 2. num.1.*

PARTITAE

Partitarum contrapoſitio vim habent ſolutionis, *decif.36.num.7. & dec.197. num.1.*

PATER

Pater tanquam legitimus adminiſtrator in bonis filii aduentitijs poteſt pro filio tranſigere, *dec.38.num.3.*

Pater cum ſit legitimus adminiſtrator filij etiã abſque illius conſenſu excipere poteſt de nullitate contractus cum eo initi, *dec.204.num.4.*

Pater habet pro filio mandatum à lege, *ibidem num.5.*

Et poteſt facere in Iudicio ea, quæ ſpeciale mandatum exigunt, *ibidem num.6.*

Amplia etiam per procuratorem, *ibid.nu.7.*

Maxime ſi ipſi patri intereſt ſcilicet ſi actione de peculio tenus conueniri poſſet filio contractum ab illo initum reſcindere poteſt, *ibid. num.8.*

Pater vti legitimus adminiſtrator filiorum ratione vſusfructus ſibi debiti in bonis aduentitijs poteſt etiam filijs inuitis hæreditatem ipſis delatam acceptare, *dec.287.num.6.*

Pater de proprijs ſuis bonis filiam dotare tenetur, *dec.348. num. 8.*

Pater habet vſumfructum in bonis aduentitijs filiorum, *decif.350.nu.9.*

Pater nequit in preiudicium filiorum quibus ex ſtipulatione Notarij fuit Ius quæſitum in donatione ipſis, & patri factam, retrodonationem facere, *decif.262.n.6.*

Pater bona aduentitia filij in eius præiudicium alienare nequit, *dec.280. num.14.*

Pater nequit in preiudicium filiorum alienare Emphiteuſim ſi illam ex cauſa lucratiua acquiſiuit, *ibidem num.15.*

Præſertim ſine conſenſu Domini directi, *ibidem num.16.*

Pater recipiendo dotem pro filio non poteſt eũ ſine eius conſenſu obligare, *dec.151. num. 9.*

Pater ſi filiæ maiorem dotem conſtituit, quam vices patrimonij ferunt, cenſetur illam con-

ſtituiſſe etiam ex bonis maternis eidem filiæ debitis, *dec. 148. num. 9.*

Amplia procedere quamuis hoc non expreſſerit quia ad hunc effectum ſufficiunt coniecturæ, *ibidem num. 10. & ſeqq.*

Pater ſi filia primogenita in actu dotationis renunciationem dotis maternæ reportauit talis renunciatio operatur ne ſecundogenita querelam inofficioſæ dotis porrigere valeat, ac ipſi dotanti aliquid ſubſtantiæ remaneat ad effectum teſtandi, *ibid. nu. 12.*

Pater filiæ dotem conſtituens, quod comprehendat etiam bona materna probatur ex depoſitione Teſtis mediatoris de facto ab ipſo geſto, & attento etiam patris patrimonio ac voluntate filiæ, *dec. 368. nu. 5. & 6.* & vide, *deciſ. 186. num. 2. & ſeqq.*

Pater in conſtitutione dotis non preſumitur, quod voluerit filiam lædere nec aliquid illi damnum inferre, *ibid. num. 14.*

Pater in donatione facta ſibi, & filijs cenſetur ſtipulaſſe pro filijs tanquam hæredibus, *deciſ. 406. num. 5. Declara num. 6.*

Pater nequit de legitima filijs debita ex Iuris diſpoſitione aliquid detrahere, *dec. 430. num. 3.*

Pater veriſimile non eſt, quod damnoſam tranſactionem ſibi, & filio facere velit, *deciſ. 32. num. 9.*

Pater nequit pro filio fideiubere, *dec. 40. num. 5.*

Pater non tenetur legitimam filio aſſignare niſi poſt mortem, *dec. 75. num. 14.*

Pater recuſans alimenta exhibere filium necare dicitur, *dec. 98. nu. 8.*

Pater poteſt filijs naturalibus legitimam relinquere ſtante defectu filiorum legitimorum, & naturalium, ac vxoris Teſtatoris, *deciſ. 126. num. 5.*

Pater vſumfructum non habet ſuper dote, quã filius contrahendo matrimonium recepit, *deciſ. 151. num. 5.*

Pater primo loco vna cum filio hæres inſtitutus prohibens bona hæreditaria non poteſt à creditoribus filij moleſtari, *deciſ. 153. nu. 1.*

Pater, & filius hæredes inſtituti cenſentur ſimultanee, & non ordine ſucceſſiuo quotieſcunque pater, & filius inſtituuntur à tranſuerſali, vel quando nulla ratio neceſſitatis mouere potuit Teſtatorem, ſed tantum affectionis, *ibid. num. 2.*

Et ex quibus perſona patris primo loco cenſetur à Teſtatore prædilecta, *ibid. nu. 3. 4. 5. & 7.*

Pater ſi nomine filiorum emphiteuſim ab initio cum clauſula conſtituti, acquiſiuit non poteſt per talem acquiſitionem illis poſtea præiudicare, *deciſ. 181. num. 8.*

Pater quoties hæreditatem delatam non acceptat, ſi filius ad eam eſt vocatus ſuccedit ex propria perſona, *dec. 458. num. 6.*

Pater, ſeu mater inſtituendo filias à ſtatuto excluſas hæredes vniuerſales a diſpoſitione ſtatuti receſſiſſe videntur eaſdem filias ad ſucceſſionem de Iure communi per voluntatem reintegraſſe, *dec. 464. num. 6.*

Amplia procedere etiam quoad reintegrationem legitimæ, *ibid. nu. 7.*

Pater relinquendo legitimam cenſetur relinquere quantitatem, quæ poterat exigi ratione legitimæ, *dec. 481. nu. 14.*

Pater nequit bona ad filios ſpectantia vigore pacti matrimonialis per contrariam diſpoſitionem deinde auferre, *dec. 487. nu. 8.*

Pater compendioſè ſubſtituendo filio poſthumo cenſetur quoque per fideicommiſſum ſubſtituiſſe, quo caſu eueniente poteſt mater ex perſona filij ab inteſtato ſuccedere in bonis fideicommittentis legitimam detrahere, *deciſ. 493. num. 7.*

Et hæc concluſio eo magis procedit, quando Teſtator filio ſubſtituit fratres, & ſic perſonas magis dilectas, *ibid. num. 8.*

Pater ſuper bonis aduentitijs filiorum nequit eorum nomine cenſum imponere, quia remittendo vſumfructum, & commoditatem percipiendi fructus non eſt illorum legitimus adminiſtrator, *dec. 506. nu. 9.*

Inter patrem, & filium non ſolum naturalis, ſed etiam Ciuilis obligatio conſiſtere poteſt ſuper bonis quibus patri vſusfructus non acquiritur, *dec. 151. num. 6.*

Inter patrem, & filium mutua obligatio in bonis aduentitijs conſiſtere valet ex quocunque contractu remanente illeſa patria poteſtate, *ibid. num. 10.*

PATRIMONIALITAS

Patrimonialitas loci vbi beneficium exiſtit requiritur in oppoſitoribus ex conſtitutione ſa. me. Clementis Octaui ſuper prouiſione Diœceſis Calaguritanæ, *dec. 341. num. 4.*

Nec ſufficit, quod in eodem loco quis ſit genitus, *ibid. num. 5.*

Patrimonialitas probatur ex ſententia lata ſuper patrimonialitate, *dec. 341. num. 10.*

PATRIMONIVM

Patrimonia regulariter non ſcinduntur, *dec. 109 num. 5.*

PATRONVS

Patronus ſi ſcit vacationem Beneficij, & non preſentat, ſibi preiudicat, *dec. 473. nu. 2.*

Patronus ſolus præſentans præſeruat ius alterius compatroni non preſentantis, *dec. 278. nu. 8.*

Patronus ſolus præſentans non præiudicat compatrono exiſtenti in quaſi poſſeſſione preſentandi ſi ſcientiam preſentationis priuatiuæ nõ habuit, *deciſ. 251. num. 5.*

Patronus ſolus preſentans, quo caſu quaſi poſſeſſionem compatroni non preſentantis præſeruet? *dec. 266. num. 18. 19. & 21.*

Patroni negligentia multiplicata in non preſentando inducit præſumptionem depoſitionis animi non poſſidendi, *ibid. nu. 20.*

Patronus ſolus preſentans non præſeruat Ius compatroni non preſentantis, quando veniunt ex diuerſo fonte quo caſu preſentatio vnius alteri non ſuffragatur, *ibid. nu. 21.*

Patronus immutare nequit qualitatem Iuriſpatronatus hæreditarij de pluribus hæredibus aptam predicari in preiudicium aliorum hæredum à fundatore vocatorum, *deciſ. 311. num. 9.*

Patronus quoties agitur de patronatu hæreditario ſi aliquem vti coheredem ad preſentandũ admittit ipſum vti talem agnoſcendo per huiuſmodi actum reſultat confeſſio etiam in præiu-

Digitized by Google

præiudicium ſucceſſorum, *deciſ.*251. *num.*3.

Patronus duarum vocum ſi illorum vigore preſentare poteſt, abſurdum eſt quod ad vnam tantum ſe reſtringere velit, *deciſ.*177.*nu.*4.

Patronus laicus non obſtante prima preſentatione poteſt variare alium cumulatiue preſentando, *dec.*202.*num.*8.

Amplia quamuis cum Iuramento promiſerit primam preſentationem non reuocare, quia nihilominus cumulatiue preſentando, non dicitur Iuramento contrauenire, quicquid ſit ſi priuatiuè alium preſentet, *ibid.nu.*9.

Patronus preſentando cumulatiue non cenſetur à prima preſentatione receſſiſſe, *ibidem num.*10.

Patronus ſi aliquem preſentauit, & cum Iuramento promiſit dictam præſentationem nõ reuocare cumulatiue preſentando non dicitur Iuramento contrauenire, *dec.*246. *num.*5.

Patronus præſcribit Iuſpatronatus contra compatronum ex lapſu 40. annorum, *dec.*251.*num.*

Patronus præſcribit Iuſpatronatus aduerſus alium compatronum ſpatio 40. annorum, quæ præſcriptio ad fauorem compatroni etiam ſine titulo perficitur, *deciſ.* 266. *num.* 14.

Quicquid dicendum eſſet ſi ageretur de preſcribendo Iurepatronatus aduerſus ipſam Eccleſiam ſe liberam eſſe prætendentem, *ibidem num.*15.

Contra Compatronum præſcriptio etiam ſine titulo per 40. annos currit, dum non agitur contra Eccleſiam, *dec.*473 *num.*3.

Et ad hunc effectum fauore hæredis præſcribentis tempora coniunguntur, *ibid. nu.*4.

Patronus nequit præſcribere contra compatronum, exiſtentem in quaſi poſſeſſione præſentandi, præſertim quando mala fides concurrit, *deciſ.*311.*num.*22. & ex quibus illa reſultet? *num.*23. & 24.

Patrono Domino loci datur manutentio in poſſeſſione præſentandi, ſi vltra poſſeſſionem doceat de titulo immemorabili vna cum præſentationibus effectuatis ſpatio 50. annorum publicis documentis comprobatis, *deciſ.* 317. *num.*1.

Et præſentationes ex quibus effectuatæ probentur? *num.*2.

Patronum vnicum, quem eſſe probatur ex præſentationibus ſpatio 40. annorum effectum ſortitis, *dec.*490. *num.*1.

PATRONI.

Patroni admittuntur vt teſtes in probatione Iuriſpatronatus quando aliunde ius ſuum probant, quamuis non admittantur ad probandum merita, vel demerita à ſe præſentati, *dec.* 246.*num.*1.

Patroni quando ſunt plures, licet vnus tantum præſentet, ex hoc non infertur, quod vni tantum iuſpatronatus competat, *deciſ.* 311. *numer.* 10.

Patroni vnius ſi ſunt plures hæredes repræſentantes illius perſonam, ſi præſentant dicuntur præſentare per modum vnius, *deciſ.* 420. *num.*11.

Patronorum conſenſus in præſentatione parum refert, quod præcedat, vel ſequatur ſtante ſtylo Datariæ, & Cancellariæ, *ibid. nu.*12.

Gratia Apoſtolica derogationis mediatis Patronorũ intelligitur de patronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, *dec.* 266. *num.* 23.

PATRVELIS.

Patruelis de iure communi excluditur à ſucceſſione fratris de iure communi, *deciſ.*65. *nu.*3.

PAVPERTAS.

Paupertas in muliere petente dotem ſatis dicitur probata, ex quo mulier vltra dotem nihil aliud habere præſumitur, *deciſ.*234.*num.*3.

Et donec de contrario doceatur, ſtatur huic præſumptioni, *ibid.nu.*4.

Paupertas alicuius probata dicitur eo ipſo quod à multo tempore ob æs alienum carceratus reperitur, *dec.*496. *num.*1.

PECVNIA.

Pecunia regulariter non parit pecuniam, *deciſ.* 369. *nu.*2.

Declara non procedere quando non fuit ſimpliciter promiſſa pecunia, ſed promittens mandauit eas inueſtiri in cenſibus, ſeu locis montium, vnde inueſtimento non ſequuto intrat obligatio ad fructus, *ibid.num.*3.

PECVNIAE.

Pecuniæ ſolutæ ſub cautione de reſtituẽdo prioribus, & potioribus creditoribus extare dicuntur, *dec.*14.*nu.*8.

Pecuniæ ſi fuerunt à creditore poſteriore exactæ cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ad omne mandatum, tunc ad earum reſtitutionem agere poteſt cõtra cum creditor anterior, *deciſ.*376.*num.*1.

Pecuniæ quod fuerint ſolutæ, & receptæ probatur ex illis verbis *per altretãti riceuuti da lui contanti, deciſ.*197. *num.*

Pecuniæ exiſtentes ſub aliquo Banco in creditũ fideicommittentis cadunt ſub eius fideicommiſſo Conſtituto ſuper omnibus bonis mobilibus, immobilibus, & iuribus, *deciſ.* 205. *num.*5.

Pecuniæ quod fuerint verſe in vtilitatem minoris per allegantem probari debet, *deciſ.*240. *num.*9.

Pecuniæ ab hærede minore ſolutæ præſumuntur hæreditariæ, ſi modicum tempus ab obitu Teſtatoris vſque ad diem ſolutionis interceſſit, *deciſ.*455.*num.*6.

Pecunias ad cambium recipiens, ſi conuenit cũ creditore quod illas, vel illarum valorem cambiet, neceſſe non eſt eaſdem pecunias cãbiari, dum modo aliæ in eorum loco ſubrogentur, *dec.*196.*num.*8.

Et partes loquendo hoc caſu de pecuniarum valore potius ſummam, quam ipſam pecuniarum ſpeciem conſideraſſe videantur, *ibid. num.*9.

Pecunias recipiens ſub mandato palliato, ſi illas in proprios vſus conuertit per conſumptionem dicitur effectus Dominus pecuniarum, *ibid. num.*11.

Et tunc contractus mandati fit verum mutuum *ibidem num.*12.

Et mandatarius ſi pecunias de ſcientia dantis in ſuos vſus conuertit ipſe dans caret bona fide, ob quam vſuras petere poſſet, *ibid.num.*13.

Pecu-

Google

Pecunias ad cambium receptas fuiſſe mediantibus litteris ad Nundinas tranſmiſſas probatur ex litteris redditus, quæ ad hunc effectum ſufficiunt, *deciſ.* 197. *numer.* 2.

de Pecunijs proprijs emens, & ſub nomine ſuo ſibi verè quærit, *dec.* 21. *num.* 39. & 41.

de Pecunijs ſuis quis poteſt alteri quærere, *ibid. num.* 40.

PENSIO.

Penſio quod ſit reſeruata ſuper beneficio probatur ex ſũpto litterarum illius reſeruationis ex regiſtro Bullarum, *dec.* 14. *n.* 16. & *dec.* 420. *n.* 6.

Penſio quando eſt reſeruata in beneficio pleno cum clauſula, *Dummodo conſentiens penſionem perſoluerit vſq; ad obitum*, tunc penſionarius tenetur docere de integris ſolutionibus, aliàs penſio remaet nulla, *dec.* 59. *num.* 8.

Penſionis reſeruatio corruit tanquam acceſſoria data nullitate prouiſionis, *dec.* 161. *num.* 10.

Contrarium eſt verius etiam in caſu prouiſionis nullæ ea ratione, quia prouiſio de beneficio, & de penſione ſunt gratiæ ſeparatæ, ac diſtinctæ, quarum ſi vna corruit non propterea inualida remanet altera, *ibid. nu.* 11.

Penſionis reſeruatio ſimplicem narratiuam valoris continens gratiam nullo modo conditionalem reddit, *deciſ.* 277. *num.* 8.

Penſio eſt ſeruitus quodammodo realis, *deciſ.* 295. *num.* 31.

Penſio eſt diuerſa à fructibus beneficij, *ibidem num.* 6.

Penſio quod fuerit ſoluta probatur ex teſtibus etiam quando vera numeratio probanda eſt, *deciſ.* 195. *num.* 2.

Penſionis ſolutio quamuis non ſit facta titulari, ſed a tertio, tamen ſtante quantitate ſummæ ſolutæ, ac præcedenti reſeruatione penſionis rectè præſumi poteſt mandatum in ſoluente, *deciſ.* 277. *num.* 3.

Penſionis vnica ſolutio conſtituit penſionariũ in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem etiam ad effectum manutentionis, *dec.* 195. *num.* 4. *Amplio numer.* 6.

Penſio ſoluenda eſt ex fructibus beneficij depoſitatis, ac exiſtentibus penes Oeconomum *deciſ.* 329. *num.* 9.

Penſionis ſolutio retardari nequit donec de non iure eius, qui penſionarium in poſſeſſione exigendi conſtituit, conſtet, *deciſ.* 108. *nu.* 5.

ad Penſionis ſolutionem tàm Oeconomus, quã ſequeſtratarius fructuum cogi poſſunt, *ibidem num.* 6.

Penſionem non ſoluendi quaſi poſſeſſio, vt acquiſita dicatur requiritur quod præcedat petitio ex parte pẽſionarij, ac denegatio ex parte titularis cum acquieſcentia ipſius penſionarij *dec.* 295. *num.* 26.

Penſionem exigendi quaſi poſſeſſio eſt manutenibilis conſtito de quaſi poſſeſſione exigendi per teſtes, *deciſ.* 59. *num.* 1.

Penſionem exigendi quaſi poſſeſſio ſuffragatur penſionario etiam contra ſucceſſorem in beneficio, *ibid. nu.* 6.

Ratio eſt quia ex mutatione perſonæ ex parte rei non debet immutari ius ex parte actoris, quia illud ex eius perſona metimur, *ibid. nu.* 7.

Penſionem exigendi quaſi poſſeſſio acquiſita contra ſucceſſorem, quia ius ex perſona actoris metiendum eſt, *deciſ.* 277. *num.* 6.

Maximè quando penſionis reſeruatio non eſt conditionalis cum clauſula, *dummodo*, quo caſu ad obtinendam manutentionem neceſſaria eſt probatio valoris, ſed eſt pura, tunc enim valoris probatio non requiritur, *ibid. nu.* 7.

Penſionem ius exigendi tanquam incorporale licet ipſis fructibus adhæreret, ob id tamen non fit, vt illis annexum ſit priuatiuè ad alia bona titularis, contra quem penſionarius vltra fructus habet actionem perſonalem, *dec.* 295. *num.* 3. & 15.

Penſionem iuris exigendi quaſi poſſeſſio non abdicatur à Penſionario Poſſeſſore, & quod fructus beneficij ab alio, mediante executione ſententiæ ſuper nullitate penſionis percipiantur, *deciſ.* 295. *num.* 4.

Penſionem exigendi quaſi poſſeſſio acquiſita à penſionario contra anteceſſorem ſuffragatur contra ſucceſſorem ad effectum obtinendi manutentionem, quias ius actoris non mutatur ex mutatione perſonæ rei, *dec.* 308. *num.* 5.

Penſio quamuis imponatur ſuper fructibus, iſti tamen ſunt in ſimplici obligatione, non autem in ſolutione, neque penſio eſt reſeruata de fructibus, ſed de certa quantitate pecuniæ, *dec.* 195. *num.* 7.

Et apprehenſio fructuum nihil habet commune cum poſſeſſione penſionis, *ibidem num.* 8.

Fructus ſuper quibus fuit impoſita penſio, licet ab alio percipiantur, nihilominus ex perceptione fructuum non infertur ad denegationem penſionis, præſertim quando petita non fuit, *ibidem num.* 10.

Penſio non extinguitur per profeſſionem emiſſam in Religione Hieroſolymitana quoties fuit obtenta diſpenſatio eam retinendi licet litteræ diſpenſationis fuerint expeditæ poſt obitum Pontificis concedentis, quia ius radicatum in ſupplicatione ſignata defuncti Pontificis non cenſetur ammiſſum, *deciſ.* 465. *num.* 1.

Penſio per contractum matrimonij non extinguitur ſtante indulto Apoſtolico *retinendi* penſionem, quamuis ſit conceptum ſub conditione ſuſcipiendi per penſionarium habitũ alicuius militiæ regularis, *dec.* 277. *num.* 34.

Penſio ſecunda ſubſtinetur, nec extingnitur ſi beneficium eſt capax etiam penſionis antiquę *deciſ.* 483. *num.* 22.

Penſio nulliter à principio reſeruata non poteſt validari per extinctionem ſecundæ penſionis, *ibid. num.* 23.

Penſio ſi fuit à penſionario exacta ante literas diſpenſationis expeditas, tunc ius ad penſionẽ conſequendam non ſuffragatur, *deciſ.* 465. *n.* 16 *Declara nu.* 17.

Decretum annullatiuum ob exactionem penſionis literis non expeditis apponitur tantum in literis reſeruationis penſionis, *ibid. num.* 18.

Et abſque dicto decreto pœna amiſſionis, ſeu priuationis penſionis ante litteras expeditas non incurritur, *ibidem num.* 19.

Con-

Conſtitutio Iulii III. non prohibet quin etiam literis penſionis non expeditis penſio exigi poſſit, *ibid. num.* 20.

Penſionem ius percipiendi eſt realiter diſtinctum à iure percipiendi fructus, *dec.* 329. *num.* 26. quod tamen declara *num.* 28.

Penſionem totam ſoluere dicitur qui illius partem ſoluit, *deciſ.* 293. *num.* 5.

Sententia ſuper nullitate Penſionis, vide in verbo, *Sententia*.

Penſionis translatio, vide in verbo, *Translatio Penſionis*.

Clauſula non alias aliter in reſeruationibus penſionum ex cauſa reſignationis ad fauorem certæ perſonæ tacitè ſubintelligitur, & corruente penſione ſemper intrat regreſſus, *deciſ.* 213. *num.* 4. & 5.

Pro terminis penſionis decurſis, & non ſolutis an poſſit decerni à Rota mandatum executiuum? vide in verbo, *Mandatum executiuum*.

PENSIONARIVS.

Penſionarius eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem conſtito de eius quaſi poſſeſſione per teſtes, *deciſ.* 59. *num.* 1.

Penſionarius iuuatur quaſi poſſeſſione exigendi penſionem etiam contra ſucceſſorem in beneficio, *Ibid. num.* 6.

Ratio eſt, quia ex mutatione perſonæ ex parte rei non debet immutari ius ex parte actoris, quia illud ex eius perſona metimur, *Ibidem numer.* 7.

Penſionarius conuenire poteſt ſucceſſorem in beneficio ſuper quo eſt reſeruata penſio pro ſolutione penſionis, *dec.* 188. *num.* 2.

Penſionarius, ſi quaſi poſſeſſionem exigendi penſionem acquiſiuit contra anteceſſorem illa ſuffragatur ad effectum manutentionis contra ſucceſſorem, quia ius actoris non mutatur ex mutatione perſonæ rei, *dec.* 303. *num.* 4.

Penſionarius exiſtens in poſſeſſione exigendi venit manutenendus non obſtante clauſula *Dummodò remaneant centum pro Rectore*, quia illa non operatur, donec, & quouſque non conſtat centum pro Rectore remanere, *ibid. num.* 7.

Penſionarius duplicem habet actionem realem, & perſonalem, quæ cum procedant ex eodē iure reſeruationis penſionis ex eo ipſo, quod per ſententiam declaratur pēſionem eſſe nullam, & non deberi, remanet illud ius eradicatum per ſententiam, quæ extinguit vtramque actionem realem, & perſonalem, *dec.* 129. *num.* 21.

Penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem probata ex propria titularis confeſſione manutenendus, *deciſ.* 439. *nu.* 1.

Et ex quibus talis confeſſio reſultet? *nu.* 2. & 4.

Item eſt manutenendus in poſſeſſione exigendi integram penſionem, non obſtante præcedenti reductione per viam concordiæ, ſi illa fuit temporalis, vnde eueniente caſu contemplato reductio reſoluitur, *ibidem num.* 6.

Præſertim quando in ipſa reductione fuerunt expreſsè iura penſionarij reſeruata, *Ibid. num.* 7.

Et quaſi poſſeſſio exigendi integrā penſionem ante ſequutam illius reductionem probatur ex quietantiis ſolutionum, *ibidem num.* 8.

Penſionarius tenetur valorem narratum per aſſenſum concludentem probare, cum ſit principale fundamentum ſuæ gratiæ, *deciſ.* 457. *num.* 1.

Penſionarius tenetur in petitorio iuſtificare clauſulam, *dummodo remaneant centum pro Rectore. ibid. num.* 2.

Amplia præſertim quando agitur contra ſucceſſorem, qui penſionis reſeruationi non conſenſit, *ibid. num.* 3.

Penſionarius non tenetur in poſſeſſorio narrata in gratia reſeruationis penſionis iuſtificare ad ad effectum ſe manutenendi in poſſeſſione exigendi, ſecus verò in petitorio, in quo omnia narrata ſunt iuſtificanda, *ibid. nu.* 4.

Penſionarius cenſetur à poſſeſſione exigendi penſionem cecidiſſe ſi à multo tempore penſiones decurſas non exegit, ac etiam ſententiæ latæ ſuper nullitate penſionis acquieuit, *deciſ.* 277. *num.* 9. *Declara nu.* 11. *& ſeqq.*

Penſionarius probare non tenetur terminos ſucceſſiuos penſionis ei fuiſſe ſolutos, ſed titulatis, cuius exceptio in negatiua fundatur incumbit onus probandi terminos ſucceſſiuos non fuiſſe petitos, & vltro ipſo petente ſolutionem fuiſſe denegatam *ibidem num.* 11.

Penſionarius vt à poſſeſſione cecidiſſe dicatur, requiritur vltra denegationem, quod poſt decennium tacuerit, *ibid. num.* 11.

Penſionarius non tenetur in poſſeſſorio ſuam gratiam iuſtificare, *deciſ.* 39. *num.* 9.

Penſionarius in ſummariſſimo poſſeſſorio non tenetur ad gratiæ iuſtificationem, quamuis adiit decretum, dummodò conſentiens penſioni eandem integrè perſoluerit eius vita durante, *dec.* 195. *num.* 18.

Penſionarius conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi penſionē ex vnica ſolutione *dec.* 217. *num.* 4. & *deciſ.* 303. *num.* 4.

Amplia quamuis ſolutio ſit facta procuratori, quia operatur ac ſi eſſet facta Domino, *ibid. num.* 2.

Penſionarius ad obtinendam manutentionem ſufficit, quod doceat de vnica ſolutione cum de reliquis docere poſſit in petitorio, *deciſ.* 195 *num.* 19.

Penſionarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem ex ſolutione partis termini propter titulum vniuerſalem, *dec.* 195 *num.* 7. & *deciſ.* 277. *num.* 5. & *deciſ.* 439. *num.* 10.

Penſionarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem ex ſolutionibus ſibi factis in pecunia, *dec.* 295. *num.* 16.

Penſionarius in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem in pecunia manutenendus eſt etiam aduerſus ſucceſſorem, cum ius poſſeſſoris pēſionis ex mutatione perſonæ titularis nō mutetur, *deciſ.* 295. *num.* 12.

Penſionario competit actio perſonalis contra titularem, & hypothecaria ſuper fructibus *deciſ.* 329. *num.* 22.

Penſionario datur manutentio in poſſeſſione exigendi penſionem probata poſſeſſione tam per publicum inſtrumentum actualis ſolutionis quam per confeſſionem partis in preci-

cibus

cibus emiſſam, deciſ. 272. num. 14.
Penſionario non nocet ſententia lata ſuper nullitate penſionis ſi ab ea appellanit, nec ante reſtitutionem in integrum lapſum eſt decennium, ibid. nu. 15.
Item nec minus officit ſi penſionarius ex aliqua rationabili cauſa appellationem non eſt proſecutus, ibid. num. 16.
Et ſufficit quod cauſa fuerit à Penſionario opinata non proſequendi apppellationem, nam hæc ipſa opinio animum ius dimittendi poſſeſſionem excludit, ibidem num. 17.
Penſionarionario quemadmodum ſi ſententia lata ſuper nullitate penſionis nondum in iudicatum tranſacta in gradu appellationis concedenda eſt manutentio ita pariter non poteſt denegari in gradu reſtitutionis in integrum, ibidem num. 24.
Nulla habita diſtinctione inter reſtitutionem in integrum gratioſam, & commiſſam prout de iure, ibidem num. 25.
Penſionario habenti indultum retinendi penſionem non obſtante matrimonio contracto, & cum conditione ſuſcipiendi habitum alicuius militiæ regularis datur interim, manutentio in poſſeſſione exigendi ſtante dubietate, an tempus ſuſcipiendi habitum incipiat à die indulti, vel contracti matrimonij ibid. nu. 33.

PENSIONES DOMVS.
Penſiones domorum in Vrbe iuxta notoriam conſuetudinem taxantur ad rationem quinque pro centenario, dec. 96. num. 2.
Penſiones domus exactæ præſumuntur, donec probetur contrario, deciſ. 109. num. 1.
Declara nu. 2 & ratio redditur, num. 3.
Penſiones ex ſola poſſeſſione domus perceptæ non præſumuntur, niſi locatio concurrat cum ſine locatione domus fructifera non ſit, ibid. num. 4.

PERCEPTIO.
Perceptio fructuum regulariter ex poſſeſſione præſumitur, deciſ. 89. num. 4. deciſ. 103. num. 4. & deciſ. 150. num. 5. & deciſ. 230. nu 8. & deciſ. 270. num. 8.
Limita non procedere in re naturaliter non fructifera, niſi locationes probentur, dec. 42. n. 3. & dec. 150. nu. 5.
Perceptio fructuum probatur ex propria partis confeſſione cum adminiculis, deciſ. 270. num. 7.
Perceptio fructuum non probatur ex depoſitionibus teſtium contra quos adſunt alij teſtes contrarium deponentes, deciſ. 384. num. 4.
de Perceptione fructuum quoties nō dubitatur, ſed tantum de quantitate, tunc ad effectum liquidationis ſatis eſt Iudici conſtare aliàs tātam fructuum ſummam fuiſſe perceptam, dec. 250. num. 6.

PERICVLVM.
Periculum ſubire debet, qui illud in ſe ſuſcepit etiam non ſequuta conſignatione rei, dec. 99. num. 10.
Periculi ſuſceptio vim habet traditionis, ibid. num. 11.

PERITVS.
Peritus ad menſurandum electus, ſi non accedit ad locum controuerſum talis menſuratio nihil operatur, dec. 47. num. 4.
Peritus tertius nequit referre non præcedente citatione ad informandum, aliàs proceſſus corruit, deciſ. 244. num. 13.
Peritus quando fuit electus parte citata, tunc citatio ad videñ referri non requiritur, ibidem nu. 4.
Relationi tertij periti iudicialiter electi in diſcordia partium ſtandum eſt, licet ab vtroque perito prius hincinde à partibus electo diſcordet, deciſ. 231. num. 3.
Secus eſt in tertio perito de conſenſu partium electo, ibid. num. 4.
Periti relatio facta parte non citata non releuat, deciſ. 47. num. 6.
Periti ſecundi electio ſubſecuta illius relatione operatur, vt à prima cēſeatur receſſum, adeo ut hæc ſecunda ſit attendenda, deciſ. 96. num. 5.
Declara non procedere quando ſecunda relatio verſatur circa diuerſum finem, & habet diuerſum reſpectum, adeout in reliquis cenſeatur conformis cum prima, ibid. num. 6.

PERITI.
Periti mobilia hæreditaria æſtimare nequeunt, ſi eorum oculis ſubijci non valent, nec eorum qualitates in Inuentario deſcriptæ leguntur, itaut eorum valor formiter æſtimari valeat, deciſ. 509. num. 7.
Peritorum fidei, & atteſtationi ſtandum eſt, deciſ. 36. num. 8.
Peritorum hinc inde electorum relationi ſtatur circa valorem mobilium, dec. 287. num. 18.
Peritorum relatio à partibus acceptata non poteſt amplius impugnari, ibid. nu. 19.
Peritorum relationi ſtandum eſt, deciſ. 366. num. 1.

PERIVRIVM
Periurium ceſſat quoties fuit obtenta abſolutio à iuramento, dec. 504. num. 3.

PERSONA
Perſona loquentis non venit in generali ſermone, deciſ. 79. num. 12. & deciſ. 228. num. 2.

PERTINENTIA.
Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex præſentationibus effectum ſortitis, deciſ. 422. nu. 14.
Saltim donec de alterius meliori iure in petitorio doceatur, ibidem nu. 15.

PETITORIVM.
Petitorium ſi fuit ſuſpenſum in iudicio retinendæ non impedit proſecutionem petitorij intentati ab altera parte, quæ ſe poſſidere non prætendit, dec. 329. nu. 34.
Petitorium ſi fuit ſuſpenſum eadem die, quo emanauit citatio ad ſententiam, tunc ſententia præceſſiſſe præſumitur, ibid. num. 35.
Petitorij ſuſpenſio, quo caſu ſententiam non retardet? ibidem num. 36.
Petr. de Vbald. tract. de Canon. Epiſcop. & Paroch. 1. 7. num. 52. declaratur, dec. 201. num. 3.

PIA CAVSA
Fauor piæ cauſæ vbi voluntas Teſtatoris deficit, non attenditur in materia ſubſtitutionis, dec. 488. num. 12.

PIGNVS.
Pignus reſtituendum eſt debitori poſtquam creditor

ditor eſt ſatisfactus de ſuo credito, *decif.* 88. *num.* 1.

Pignus ſi creditor poſt ſatisfactionem reſtituere denegat, dicitur ſpoliare, & datur contra eum actio ſpolij, *ibid. num.* 2.

Pignus relaxare tenetur creditor Iure pignoris finito tempore; & ſi in alium transfert habetur pro poſſeſſore ad hoc, vt teneatur ad fructus, ac ſi illos percepiſſet, *dec.* 150. *nu.* 9.

Pignus ſupponit dominium oppignorãtis cum res aliena licitè pignorari non poſſit *decif.* 166. *num.* 23.

Pignus ſoluta pecunia ad Dominum reuertitur, *dec.* 280. *num.* 36.

PLANTA.

Planta confecta de mãdato Iudicis probat prędij ſituationem in aliquo territorio, *dec.* 122. *n.* 9.

Plãtæ regulariter magis creditur quam teſtibus, *dec.* 154. *nu.* 15.

Declara procedere quando cum planta concurrunt alia adminicula, ſeu probationes aliàs ſecus, *ibid. nu.* 16.

PLVRALITAS.

Pluralitas actuum facilius præſumitur ex temporis diuerſitate, *dec.* 99. *num.* 2.

PODAGRA.

Podagra, ac ætas coadiuti probatur ex teſtibus, quibus ſtandum eſt, *decif.* 483. *num.* 1.

POSSESSIO.

Poſſeſſio anterior in concurſu ſemper eſt præferenda, *dec.* 396. *num.* 3.

Poſſeſſio anterior quo caſu manutenibilis non ſit? *dec.* 421. *num.* 2. & 4.

Poſſeſſio anterior infecta à decreto irritanti non eſt manutenibilis, *dec.* 206. *num.* 2 & 4.

Poſſeſſio anterior infecta à decreto irritanti non eſt manutenibilis, quinimò poſteriori poſſeſſori datur manutentio, *decif.* 97. *num.* 15.

Poſſeſſio antiquior in concurſu eſt potius attendenda, *dec.* 62. *num.* 9.

Poſſeſſio poſterior in concurſu cum poſſeſſione anteriori manutenibilis non eſt, *decif.* 396. *num.* 6.

Poſſeſſio poſterior eo magis manutenibilis non eſt, ſi capta apparet poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, *dec.* 281. *num.* 6. & 8.

Poſſeſſio poſterior præſumitur turbatiua, & clandeſtina. nec in Iudicio manutentionis attendenda, *decif.* 192. *num.* 3.

Poſſeſſio attentata manutenibilis non eſt, *decif.* 307. *num.* 13.

Poſſeſſio attentata nihil operatur, *decif.* 14. *numer.* 11.

Poſſeſſio attentata eſt ſequeſtranda, *dec.* 223. *num.* 7 & *dec.* 248. *nu.* 5.

Poſſeſſio attentata venit ſequeſtranda ſi non ad inſtantiam partis, ſaltim officio Iudicis, etiamſi ſit vacans, *decif.* 379. *num.* 11.

Poſſeſſio diebus feſtiuis capi poteſt, *decif.* 84. *num.* 3.

Poſſeſſio, quod capi non poſſit diebus feſtiuis, non reperitur in iure cautum, cum ſit actus voluntariæ Iuriſdictionis, *dec.* 414. *num.* 3.

Poſſeſſio capitulariter capienda non eſt in dignitatibus, *decif.* 278. *num.* 12.

Poſſeſſio capta vigore literarum Apoſtolicarũ non dicitur attentata, *decif.* 3. *num.* 6.

Contra quod poteſt eſſe attentata licet litteræ non ſint attentatæ, *ibid. num.* 9.

Poſſeſſio capta à fratre præſumitur quod deuenerit ad notitiam alterius fratris ratione cohabitationis, ac ſanguinis, *dec.* 265. *num.* 3.

Poſſeſſio capta à fratre abſque mandato alterius fratris exiſtentis in infantili ætate non ſuffragatur, *dec.* 410. *num.* 7.

Poſſeſſio capta à procuratore, & à principali ratificata operatur, vt ipſi ratificanti acquiſita dicatur ac ſi capi mandaſſet, *dec.* 265. *num.* 1.

Poſſeſſio capta à procuratore mediante ſpeciali mandato præiudicat principali, *decif.* 379. *num.* 5.

Poſſeſſio capta lite pendente, & alio in poſſeſſione exiſtente eſt attentata, *decif.* 273. *num.* 1.

Poſſeſſio capta poſt motam litem eſt attentata, *dec.* 64. *num.* 13. & *decif.* 103. *nu.* 28.

Poſſeſſio capta intra terminum ad appellandum eſt attentata, quando ſententia eſt appellabilis ad vtrumque effectum, *decif.* 100. *num.* 1. & *decif.* 229. *num.* 19.

Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata, *decif.* 58. *num.* 1. & *dec.* 68. *num.* 3. & *decif.* 307. *num.* 12. & *decif.* 49. *num.* 1.

Poſſeſſio capta poſt præſentatam inhibitionem eſt attentata, *decif.* 270. *num.* 13. & *dec.* 231. *num.* 7

Amplia quamuis in commiſſione, cuius vigore inhibitio emanauit illam apprehendens nõ ſit in ea nominatus, *dec.* 281. *num.* 12.

Poſſeſſio capta poſt præſentatam inhibitionem Rotalem venit ſequeſtranda tanquam attentata ne attentans commodo attentatæ poſſeſſionis fruatur, *decif.* 379. *num.* 1.

Amplia procedere etiam contra prouiſos Apoſtolicos ea ratione nam licet Papa prouidendo non attentet; nihilominus poſſeſſio capta à prouiſo poſt inhibitionem vitio attentatorum ſubiacet, *ibid. num.* 2. & 3.

Poſſeſſio capta intra terminum datum ad appellandum venit ſequeſtranda, *decif.* 245. *nu.* 5.

Poſſeſſio ſemel capta ſemper continuata cenſetur dum eius amiſſio non probatur, *dec.* 307. *num.* 2. & *decif.* 320. *num.* 4.

Poſſeſſio iurium Eccleſiæ dicitur ſufficienter quæſita mediantibus actibus poſſeſſorijs nempe ingreſſu Eccleſiæ aperitione portæ, & ſimilium, *dec.* 93. *num.* 3.

Poſſeſſio Eccleſiæ acquiritur per ſolum tactum annuli portæ ab eo, qui Eccleſiam non valet ingredi, ex quo intus eſt aliquis cuſtodiæ cauſa, non animo poſſidendi, *ibidem num.* 5.

Poſſeſſio Eccleſiæ capi poteſt, quamuis illius cuſtodiam aliquis habeat, dum tamen non habet poſſeſſionem, *dec.* 97. *num.* 8.

Poſſeſſio Eccleſiæ aliud eſt, & aliud illius cuſtodia, *ibid. num.* 6.

Poſſeſſio infecta à decreto irritanti eſt inutilis ad manutentionem obtinendam, *decif.* 192. *num.* 5.

Et pro nõ poſſeſſione habetur, *dec.* 206. *n.* 6. & *dec.* 483. *nu.* 14.

Poſſeſſio inſtrumentalis capta alio exiſtente in poſſeſſione non ſuffragatur, *deciſ.97.nu.2.*
Amplia ad hunc effectum ſufficere, quod alius ſit in ſimplici detentione, *ibid.num.3.*
Poſſeſſio inſtrumentalis alio poſſidente non eſt manutenibilis, *deciſ.139.num.1.*
Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſione ſufficit ad effectum manutentionis *deciſ.118.num.9. & deciſ.303.num.1. & dec. 307. num.1.*
Poſſeſſio nulla non eſt manutenibilis, *dec. 100. num.7.*
Poſſeſſio etiam abſque menſura, vel per aſpectum præſente antiquo poſſeſſore acquiri poteſt, *deciſ.99.num.6.*
Poſſeſſio habens contra ſe decretum irritans nõ eſt conſiderabilis, cum ab eo inficiatur, *dec.64. num.14.*
Poſſeſſio bonorum donatorum probatur fauore ſecundi donatarij ex clauſula *Conſtituti* in Inſtrumento poſterioris donationis appoſitæ cũ clauſula, *ex nunc prout ex tunc*, cuius vigore dicitur tranſlata poſſeſſio in inſtanti, *deciſ.158. num.1.*
Poſſeſſio beneficij ſine titulo inefficax eſt, ſed titulus ſine poſſeſſione attendi debet, *deciſ. 422. num.12.*
Poſſeſſio collatoris attenditur vbi agitur inter prouiſos ſuper collationis validitate, *deciſ.250. numer.11.*
Poſſeſſio canonicatus non capitulariter capta non ſuffragatur, *ibid.num.5.*
Declara non procedere vbi capitulum ſine cauſa illam tradere recuſauit, quia nihilominus ſic capiens habetur pro legitimo poſſeſſore *ibid.nu.6.*
Et ſufficit prouiſo inſtantias feciſſe pro habenda capitulari poſſeſſione, Capitulumque ſemper, aut nihil, vel generaliter reſpondiſse, ita ut eidem incumbat onus probandi inſtam cauſam recuſandi capitulariter tradere poſſeſſionem, *ibidem nu.7.& 9.*
Poſſeſſio capitulariter vt valeat à Capitulo denegari requiritur vna cũm intereſse iuſta cauſa, *ibid.nu.15.*
Et Capituli mens qualis fuerit diſtulendi tradere poſſeſſionem capitulariter, ex quibus colligatur? *ibid. num.16.*
Poſſeſſio acquiri nequit ſi obſtat decretum irritans, *deciſ.103. num.32.*
Poſſeſſio acquiſita dicitur mediante clauſula *Conſtituti, deciſ.221.num.21.*
Poſſeſſio acquiritur Domino per factum procuratoris, *dec.308. num.3.*
Poſſeſsio nunquam dicitur amiſſa ſtante nullitate, vel iniuſtitia contractus, *dec. 332. num. 5.*
Poſſeſſio amiſſa cenſetur per ſententiam executioni demandatam, *dec.329.num.25.*
Poſſeſſio iuris amouendi probatur ex ſententijs & mandato de amouendo, *dec.15. num.10.*
Poſſeſſio iuſta eo magis eſt manutenibilis, *deciſ. 21. num.6.*
Poſſeſſio continuata præſumitur vſque ad obitum, *dec.110.num.4.*
Poſſeſſio debitoris tempore obligationis probatur ex teſtibus, *deciſ.123 num.2.*
Poſſeſſio rei conuenti ex quibus probetur? *deciſ. 114.num.3.*
Poſſeſſio rei conuenti probatur ex ſubſeuttatione litis, *deciſ.123. nu.3.*
Poſſeſſio ex lapſu temporis limitati non dicitur amplius poſſeſſio, *dec.85. num.10.*
Poſſeſſio per modum prouiſionis ſtatim expirat ſequuta prouiſſione, *deciſ.129. num.2.*
Poſſeſſio defuncti probatur ex Inſtrumento captæ poſſeſſionis, quæ vſque ad obitum continuata præſumitur, donec doceatur de contrario, *deciſ.387.num.3.*
Poſſeſſio iuris incorporalis non acquiritur ex apprehenſione rei corporalis, niſi rei corporali adhæreat, vt illi annexum, *dec.205. num.5.*
Poſſeſſio diuerſæ ſpeciei non ſuffragatur, *ibidem num.9.*
Poſſeſſio cum ſit quid facti non extenditur de vna re ad aliam ſeparatam, *deciſ. 410. nu.3.*
Amplia eo fortius procedere vbi agitur de extendenda poſſeſſione ad iura incorporalia, nam ex poſſeſſione corporalium non acquiritur poſſeſſio incorporalium, niſi ſimul aliquis actus poſſeſſorius vigore iuris exerceatur *ibid.num.4.& 6.*
Poſſeſſio vnius rei ſub vniuerſalitate comprehenſa trahit ſecum poſſeſſionem omnium aliarum, *dec.329.num.24.*
Poſſeſſio alicuius tenutæ ſi ſit apprehenſa, & in Inſtrumento captæ poſſeſſionis ſit adiecta clauſula, *cum omnibus pratis, vineis, &c.* talis poſſeſſio non ſuffragatur, quoad vineas, & Canones a tertijs poſſeſſoribus poſſeſſas, quarum poſſeſſio ſeparatim appræhendi debet, *dec.410.num.2.*
Poſſeſſio quando fuit nulliter, & iniuſtè capta, tunc poſſeſſor nedum ad reſtitutionem rei tenetur, ſed etiam fructuum, *deciſ.390. num.3.*
Poſſeſſio transfertur etiam ex contractu nullo ex defectu ſolemnitatum, *dec.332. num.2.*
Poſſeſſio cedentis, & ceſſionarij probatur ex clauſula, *Conſtituti, deciſ.239.num.11.*
Poſſeſſio locatoris probatur ex locatione adminiculata, *dec.221.num.24.*
Poſſeſſio, quæ dedit cauſam liti non eſt habenda in conſideratione, *deciſ.260. num.7.*
Poſſeſſio ex natura temporis limitati eo elapſo non dicitur amplius poſſeſſio, *deciſ.15. n.38.*
Poſſeſſio quæ penes defunctum exiſtebat tranſit miniſterio Papæ in ſubrogatum, *deciſ. 419. num.6.*
Poſſeſſio precaria dicitur iniuſta finita voluntate Domini, *dec.15.num.24.*
Poſſeſſio omnimoda depoſiti eſt penes deponentem, non autem penes depoſitarium, *dec. 15.num.18.*
Poſſeſſio metimur à ſolutione onerum, *dec.253. num.1.*
Poſſeſſio penes aliquem exiſtere non dicitur, licet cuſtodia ſit penes eum, *deciſ.95.num. 7.*
Poſſeſſio alieno nomine retentata ſi non ſuffragabatur defuncto dum viueret minus iuuare poteſt illius hæredem, *deciſ.3. num.6.*
Poſſeſſio ad hoc, vt dicatur plena requiritur, quod aliquis intus ſit animo poſſidendi, *deciſ. 97. num.10.*

Poſ-

Digitized by Google

oſseſsio retenta per Colonum, vt acquiratur neceſsaria eſt illius expulſio, *ibidem num.* 14.

Poſseſsio Parochialis probatur ex teſtibus deponentibus de actibus Parochialibus, *deciſ.* 402. *num.* 5.

Poſseſsio Vicariæ ex ſola nominatione Abbatis ſine præſentatione, & collatione Epiſcopi præuio examine, & expeditione litterarum Apoſtolicarum capi nequit, *deciſ.* 135. *nu.* 14.

Aliàs præſentatus cadit à iure ſuo, *ibidem nu.* 15.

Poſseſsio triennalis ſufficit ad inducendam tituli validitatem, *deciſ.* 7. *nu.* 20.

Poſſeſſio triennalis dicitur interrupta per citationem legitimè executam contra poſſeſſorē, *dec.* 402. *num.* 19.

Poſſeſſio quadragenaria ſufficit ad præſcribendum decimas, *deciſ.* 62. *nu.* 1.

Et fauore Epiſcopi etiam decennalis ſufficit, *ibid. num.* 2.

Poſſeſſio probata ex confeſſione partis emiſſa in precibus ſufficit ad manutentionem obtinendam, *deciſ.* 277. *nu.* 1.

Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis, qua nō datur maior probatio, *dec.* 353. *nu.* 2. & *dec.* 384. *num.* 2.

Poſſeſſio conſtituentis probatur ex clauſula cōſtituti, *dec.* 214. *nu.* 13. & *dec.* 221. *num.* 23.

Item probatur ex actibus poſſeſſorijs, *dec.* 158. *num.* 2. & *dec.* 250. *num.* 1.

Probatur ex ſubſtentatione litis, *dec.* 88. *num.* 5.

Item probatur ex ſequeſtris contra poſſeſſorem obtentis, *deciſ.* 384. *num.* 1.

Item probatur ex mandato de manutenendo, *deciſ.* 214. *num.* 14.

Probatur ex locationibus iunctis exactionibus, *deciſ.* 3. *num.* 1.

Item ex locationibus effectuatis mediante perceptione fructuum, ſiue Penſionum, *deciſ.* 214. *num.* 15.

Item probatur ex Teſtibus nulliter examinatis ſi ſunt adminiculati, *deciſ.* 250. *nu.* 2. & 4.

Probatur ex Inſtrumento adeptionis illius, *deciſ.* 97. *nu.* 1. & *dec.* 396. *nu.* 1. & 2.

Item probatur ex publico Inſtrumento apprehenſionis, necnon ex mandato de manutenendo poſſeſſori conceſſo, *dec.* 320. *nu.* 5.

Item probatur ex publico Inſtrumento alio nō poſſidente, *dicta deciſ.* 3. *nu.* 5. & *dec.* 21. *num.* 2. & *dec.* 105. *nu.* 2. *Declara num.* 3.

Probatur ad effectum manutentionis ex Inſtrumento captæ poſſeſſionis alio non exiſtente in poſſeſſione, *dec.* 77. *nu.* 1. & *deciſ.* 93. *num.* 2. & *deciſ.* 192. *num.* 1. & 2. & *deciſ.* 302. *num.* 1. *Amplia num.* 2.

Poſſeſſio anterior probatur ex Inſtrumento illius apprehenſionis etiam ad effectum manutentionis, quando non conſtat alium, tunc temporis in poſſeſſione extitiſſe, *deciſ.* 281. *num.* 2.

Poſſeſſionis continuatio non datur, non docto de antecedenti poſſeſſione, *dec.* 260. *nu.* 6.

Poſſeſſionis continuatio non datur, vbi illa originaliter eſt Inſtrumentalis, ratio eſt quia poſſeſſio Inſtrumentalis eſt ficta poſſeſſio, nec ſuffragatur, quando alter eſt in poſſeſſione, *deciſ.* 498. *nu.* 17. & 18. quod tamen declara non procedere, *vt nu.* 19.

A poſſeſſione ad dominium non fit illatio, *deciſ.* 166. *nu.* 25.

à Poſſeſſione vnius ad alium illatio fieri nequit, *dec.* 329. *nu.* 27.

Poſſeſſione in qua quis exiſtit priuari non debet ſed in ea manutenendus, *dec.* 398. *nu.* 4.

In apprehenſione poſſeſſionis alicuius rei non cenſentur acquiſiti fructus, ſi alter in poſſeſſione, illos percipiendi reperitur, *deciſ.* 384. *num.* 3.

Ad poſſeſſionem ſuam reuertens admitti debet, & non admittens ſpoliare dicitur, *dec.* 88. *num.* 3.

Poſſeſſionem dimittere cenſetur, qui præſtitit patientiam, vt prouiſus Apoſtolicus poſſeſſionem caperet, *dec.* 89. *num.* 2.

Non obſtante quod in actu dimiſſionis poſſeſſionis dimittens iura tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio præſeruauerit, *ibid. num.* 3.

POSSESSOR

Poſſeſſor anterior ſemper eſt manutenendus, *deciſ.* 21. *num.* 5. Quando non habuit ſe pro ſpoliato, *dec.* 282. *num.* 5. & *deciſ.* 384. *num.* 10.

Poſſeſſor anterior ſemper eſt manutenendus, nō autem poſterior, cum talis poſſeſſio cenſeatur clandeſtina, *deciſ.* 281. *num.* 1. & 5.

Poſſeſſor anterior habens contra ſe decretum irritans, non eſt citandus à poſſeſſore poſteriori, *deciſ.* 206. *num.* 8.

Poſſeſsor anterior pro obtinenda manutentione in concurſu poſterioris ſemper præferenda, *deciſ.* 307. *nu.* 15.

Poſseſsor anterior non priuatur eius poſſeſſione, ſi Iudex nulliter & iniuſtè proceſſit, eo minimè citato, *ibid. num.* 3.

Preſertim quando poſſeſsor comparuit, & proteſtatus fuit ſe velle citari, *ibid. nu.* 4.

Poſseſsor anterior qui ſe pro ſpoliato nō habuit manutenendus eſt ſtante notoria nullitate Iudicis procedentis ex defectu Iuriſdictionis, *deciſ.* 344. *num.* 3.

Poſseſsor anterior, de cuius poſseſſione conſtat ex iudicio immiſſionis contra ipſum moto, necnon ex ſubſecuta Sententia executioni demandata, manutenendus eſt, *deciſ.* 365. *num.* 1.

Item eſt manutenendus non obſtante ſententia contra ipſum lata, ſi illa detegitur nulla, & iniuſta, & poſseſsor non habuit ſe pro ſpoliato, *ibid. num.* 2.

Poſseſsori poſteriori datur manutentio non obſtante poſseſſione anteriori ſi illa eſt infecta à decreto irritanti, *dec.* 97. *nu.* 15.

Poſseſsor eſt legitimus contradictor ad impediendam viam executiuam, *deciſ.* 103. *nu.* 27.

Poſseſsor non eſt legitimus contradictor ad impediendam executionem litterarum Apoſtolicarum ſi ei obſtat decretum irritans, quo caſu citandus non eſt, etiamſi adſit clauſula *Amoto*, deciſ. 229. num. 7.

Poſseſsor ex ſuperueniente nouo titulo mutare poteſt cauſam poſſidendi abſque alia declaratione, *dec.* 221. *num.* 18.

Amplia quamuis titulus ſit nullus, vel dubius, *ibid.nu.20.*

Poſseſsor cauſam poſſidendi non cenſetur mutaſse ex ſuperueniententia noui tituli; niſi conſtet de titulo valido, *dec.135.num.13.*

Poſseſsor cenſetur propria authoritate mutare, ſibi cauſam poſseſſionis ex ſuperuenientia noui, ac pinguioris tituli, *dec.425.num.7.*

Poſseſsor poteſt à Iudice confirmationem ſuæ poſseſſionis obtinere, *ibid.num.8.*

Poſseſsor prædii poteſt arbores voluptarias à ſolo detrahere abſque ſoli detrimento, *dec.499. num.10.*

Poſseſsor eſt manutenendus, quamuis contra eum ſit lata ſententia in petitorio, ſi illa eſt per appellationem ſuſpenſa, *decif.173.num.18.*

Poſseſsor iniuſtus, ſiue intruſus non eſt citandus *dec.307.num.5.*

Eſt tamen citandus, niſi intruſio, & iniuſtitia intruſionis ſit omninò notoria, *ibid.nu.8.*

Poſseſsor ſemper eſt citandus, *decif.77.num.3.& decif.396.num.8.& decif.421.num.3.*

Poſseſsor non priuatur eius poſseſſione per factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis, *dec.77.num.2.*

Nec eius poſseſſione priuari poteſt à Iudice ipſo non citato, *ibidem num.4.*

Poſseſsor non priuatur eius poſseſſione ex ſola ſententia ſiue mandato, niſi executio ſubſequatur, *decif.282.num.6.*

Poſseſsor tunc priuatur eius quaſi poſseſſione iuris incorporalis per ſententiam abſolutoriã ſi Ius incorporale cohæret rei; veluti in ſeruitutibus realibus, *decif.295.num.30.*

POSSESSORIVM

Poſseſsorium ſummariſſimum prius eſt terminandum, & poſtea de meritis negocii principalis inquiri debet, *decif.277.num.31.*

Poſseſsorium iudicium poſtquam eſt terminatum non poteſt amplius retardari Iudicium petitorium, *decif.427.num.5.*

In ſummariſſimo poſseſsorio leuiores probationes admittuntur, *decif.59.num.2.& decif.102. num.9.& dec.250.num.3.*

Et vnicus Teſtis ſufficit, *dec.59.num.3.& dec.68. num.2.*

Et vnica ſolutio ſuffragatur, quinimò & non integri ſemeſtris, *ibidem num.4.*

In poſseſsorio ſummariſſimo neceſsaria non eſt tituli validitas, nec etiam in beneficialibus, *dec.93.num.6.*

In poſseſsorio ſummariſſimo manutentionis, non id quod petitur, ſed quod aliundè probatur, debetur, *decif.281.num.4.*

In poſseſsorio ſummariſſimo Teſtes ſine citatione partis examinati probant, *dec.312.num.5.*

In poſseſsorio iudicio de ſola poſseſſione quæritur, *decif.103.num.9.*

In poſseſsorio impertinens eſt productio tituli, *decif.54.num.41.*

Poſseſsorium remedium, vide in verbo *Remedium poſſeſſorium.*

POSSIDENS

Poſſidens bona pro alimentis præſtandis obnoxia, ſi fructus ex eis percepit tenetur pro alimentis præteritis; nec ſuffragatur oblatio reſtituendi bona, *decif.182.nu.6.*

Poſſidens venit manutenendus; etiamſi contra eum ſit lata ſententia in petitorio, ſi illa eſt per appellationem ſuſpenſa, *dec.173.nu.18.*

Poſſidens ſine vitio, & cum titulo eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem petitam, *dec.280.num.38.*

Poſſidens is dicitur, cuius nomine poſſidetur, *decif.105.num.5.*

Poſſidens iure dominii vigore alicuius aſſignationis, & rei iudicatæ facit fructus ſuos, *decif.502.num.13.*

Poſſidenti precario contra eum à quo poſſidet, non datur manutentio, *dec.85.nu.12.*

Poſſidenti authore prætore datur manutentio, *decif.410.num.1.*

Poſſidenti datur manutentio, *dec. 105. num.1.& dec.158.nu.3.*

Poſſidenti datur manutentio ex clauſula *Conſtituti*, decif.214.nu.11.

Poſſidere quis cenſetur ex titulo valido, non autem nullo, & inualido, *decif.479.nu.10.*

POSTERIORA

Poſteriora derogant prioribus, *decif.233. num.17.*

PRAEBENDA

Præbenda quælibet præſumitur ſpiritualis, *decif.144.num.2.*

Præbenda quod ſit ſpiritualis ſatis apparet, ſi tot in Eccleſia adſunt Præbendæ, quot Canonicatus, *dec.387.num.7.*

Item ſi titulum alicuius ſancti; ac onus Miſſarum annexum habet, *ibid.numer.8.*

Præbenda quod non ſit temporalis ex quibus conuincatur? *decif.419.num.2.*

Præbenda ſpiritualis cenſeri debet quoties eſt Canonicatui annexa, quodque hoc titulo ſolis canonicis, ſemper conferri conſueuerit, *ibid.num.4.*

PRAEBENDAE

Præbendæ quotiès ſunt tenues; tunc vnio, ſiue ſuppreſſio officii facta maſsæ diſtributionum valida eſt, & ſubſtinetur tàm attenta diſpoſitione S.Concil. Trident. quàm iuris communis, *dec.124.num.1.& 2.*

Præbendarum tenuitas ex quibus probetur? *ibid.num.3.*

PRAECEDENTIA

In materia præcedentiæ attenditur conſuetudo, & poſſeſſio, *dec.242.num.1.*

In materia præcedentiæ datur manutentio conſtito de quaſi poſſeſſione præcedendi, *ibidem num.2.*

In materia præcedentiæ non attenditur maior nobilitas, vbi adeſt contraria conſuetudo, *ibidem num.4.*

Appellatio datur à decreto lato in materia præcedentiæ, *ibid.num.6.*

A præcedentia in priuatis ſeſſionibus, conſequentia duci nequit ad actus publicos proceſſionum, *ibidem num.7.*

Præcedentia quod debeatur dignitatibus Eccleſiarum Collegiatarum inconueniens non eſt, quando inſimul conueniunt, vt corpus ſecus vero quando vt ſinguli, *ibidem num.11.*

In poſſeſſione præcedendi datur manutentio ei, qui docet ſe in tali poſſeſſione exiſtere ex Teſtium depoſitionibus, necnon ex ſcripturis formiter extractis, *decis.*398.*num.*1.& 2.

Præcedendi quaſi poſſeſſio probata quoad certos actus ſuffragatur quoad alios concurrente cauſa vniuerſali, *ibid.num.*2.

In poſſeſſione præcedendi datur manutentio non obſtantibus decretis prouiſionalibus contra poſſeſſorem, ſi adhuc poſt decreta in ea continuauit, *ibidem num.*5.

PRAECEPTOR

Præceptori licita non eſt immoderata correctio, *dec.*405.*num.*9.

PRAECARIVM

Præcarium poteſt ad libitum reuocari, *deciſ.* 15. *num.*23.

Pactum præcarii, vide in verbo *pactum*.

Præcario poſſidenti contra eum à quo poſſidet, non datur manutentio, *dec.*35.*num.*12.

PRAEDILECTVS

Prædilectus Teſtatori proximior videtur, *deciſ.*326.*num.*16.

PRAEDIVM

Prædium decimatorium exiſtere in aliquo Territorio exempto ex quibus probetur? *deciſ.*122. *num.*2.3.4.& 6.

Prædium exiſtere in aliquo Territorio probatur ex planta confecta de mandato Iudicis, *ibidem num.*9.

PRAEDIA.

Prædia Vrbana ſine locatione fructus non reddunt, *deciſ.*225.*nu.*10.

Et locationes in prędijs Vrbanis ſunt concludenter probandæ ad effectum, vt fructus, ſiue penſiones perceptæ dicantur, itaut non ſufficiat tacita relocationis præſumptio, *ibidem num.*11.

PRAEFECTVS ANNONAE.

Edictum Præfecti Annonæ de Anno 1643. cōprehendit ſolum terras Noualium, ſeu vt vulgò dicitur, *la Maeſe*, & excipit Terras, vt vulgò dicitur, *le Colte*, *deciſ.*494. *nu.*10.

PRAELATIO.

Prælationis priuilegium conceſſum mulieri pro dote non tranſit ea mortua niſi ad filios eius heredes, *deciſ.*114.*num*13.& *deciſ.* 159. *nu.* 4.

Prælatio pro impenſis funeris competit creditori aduerſus alios creditores etiam ex cauſa dotis, adeout nec mulier ex cauſa dotis agere valeat, *deciſ.*115.*num.*7.

PRAELEGATVM.

Prælegatum tanquam æs alienum deducitur, nec in hæreditate numerari debet, *deciſ.* 186. *num.*3.

PRAEROGATIVA.

Prærogatiua præſumptæ dilectionis magis attenditur in vltimis voluntatibus, quàm ordo ſcripturæ, *dec.*326.*num.*24.

PRAESBYTERATVS.

Præsbyteratus probatur per litteras patentes Ordinarij, *deciſ.*343.*nu.*2.

Præsbyteratus, ſeu Sacerdotij qualitas in concurſu Clerici non Sacerdotis, etiamſi agatur de beneficio Sacerdotium non requirente prælationem tribuit, *ibidem nu.*3.

PRESCRIPTIO.

Præſcriptio per litis conteſtationem interrumpitur, *dec.*54.*nu.*27.

Præſcriptio interrumpitur per inſtantiam iudicialem, *deciſ.*458. *num.*13.

Præſcriptio completa nō valet poſtea interrumpi, *deciſ.*490. *num.*10.

Præſcriptio non interrumpitur per litem motā, ſi ſententia emanauit fauore poſſeſſoris, *deciſ.* 74.*num.*5.

Præſcriptio non poteſt dici interrupta per ſententiam latam fauore præſentati, quæ eo magis ius præſentantis confirmat, *dec.*490.*num.*12.

Præſcriptio ſtante mala fide non currit, *deciſ.*247. *nu.*18.& *deciſ.*311.*nu.*25.& *dec.*369.*nu.*5.& *deciſ.* 458.*num.*14 & *dec.*477.*num.*7.

Præſcriptio vbi non concurrit tunc decimæ denegari nequeunt Parocho, *deciſ.*149.*nu.*9.

Præſcriptio non currit contra non valentem agere, *deciſ.*470.*num.*8.

Præſcriptio contra Compatronum etiam ſine titulo per 40. annos currit, dum non agitur contra Eccleſiam, *dec.*473. *num.*3.

Et ad hunc effectum fauore hæredum præſcribentis tempora coniunguntur, *deciſ.* 473. *num.*4.

Præſcriptio acquiri non poteſt à patrono contra compatronum exiſtentem in quaſi poſſeſſione præſentandi, præſertim quando mala fides concurrit, *dec.*311.*nu.*22. & ex quibus illa reſultet? *ibid.num.* 23.& 24.

Præſcriptio Iuriſpatronatus ſpatio 40. annorum inducitur fauore patroni aduerſus compatronum, *dec.*251.*nu.*9.

Et talis præſcriptio etiam ſine titulo perficitur, *deciſ.*286.*num.*14.

Quicquid dicendum eſſet ſi ageretur de præſcribendo Iurepatronatu aduerſus ipſam Eccleſiam ſe liberam eſſe prætendentem, *ibid.nu.*15.

Circa præſcriptionem Eccleſia non eſt magis priuilegiata, quam perſona priuata, niſi quoad tempus cum requiratur contra ipſam quadragenaria, *ibid.num.*16.

Pręſcriptio hypotecæ ſuper cenſu competens ex quibus inducatur? *deciſ.*337.*num.*31.

Præſcriptio Iuris adeundi non inducitur minori ſpatio, quam 30.annorum, *dec.*458.*num.*12.

Præſcriptio non datur contra poſſeſſorem, *deciſ.*337.*num.*31.

Præſcriptio non datur contra actionem non natam, *deciſ.*369.*num.*4.

Præſcriptio ſtante lite non inducitur, *dec.*149. *n.*8.

Præſcriptio ſine poſſeſſione non datur, *dec.*273. *num.*24.

Præſcriptio 60.dierum pro facienda menſuratione locum non habet quoties fuit promiſſa perpetua, & inuiolabilis obſeruantia omnium & ſingulorum contentorum in Inſtrumento locationis, *dec.*477.*num.*14.

Et tunc talis præſcriptio 60. dierum deducta ex *l.ſi nolit ff.de ædilit.edict.* & *Theor.Bart.in l.ſi quis arbitratu de verbor. obligat.* non procedit, ibidem num.15.

Præſcriptio decem annorum ſufficit inter præſentes, *dec.*337.*num.*20.

Præſcriptio triginta annorum requiritur ad inducendum

ducendum modum ſolutionis faciendæ, tàm reſpectu fructuum, quàm ſortis in caſu redemptionis, *dec.*108.*num.*5.

Præſcriptio quadragenaria ſufficit ad decimas preſcribendas, *dec.*62.*num.*1.

Et fauore Epiſcopi etiam decennalis ſufficit, *ibidem num.*2.

Præſcriptio 40. annorum requiritur ad hoc, vt qualitas Iuriſpatronatus immutetur, *dec.*311 *num.*27.

Præſcriptionis initium non datur vbi non adeſt perſona, contra quam preſcribitur, *ibid. numer.*18.

Præſentandi quaſi poſſeſſio vide in verbo *quaſi poſſeſſio præſentandi.*

Præſentandi eligendi, ſeu conferendi Ius vide in verbo *Ius præſentandi &c.*

PRAESENTATIO

Præſentatio eſt fructus poſſeſſionis Iuriſpatronatus, *dec.*422.*nu.*16.

Præſentatio non legitime facta reſoluitur in ſimplicem nominationem, quæ nullum poteſt ius conſiderabile tribuere, *deciſ.*171. *num.*6.

Præſentatio non effectuata nullius eſt momenti *dec.*145.*num.*9.

Præſentatio quæ dedit cauſam liti, & fuit à Iudice reiecta attendenda non eſt, *deciſ.* 140. *num.*11.

Præſentatio vnica ſufficit ad præſcribendum ſi preſentatus per 40. annos poſſidet, *deciſ.*490. *num.*2.

Præſentatio, & collatio ſubſecutæ pendente termino ad appellandum tanquam attentata veniunt reuocanda ſaltim per viam nullitatis, *deciſ.*48.*num.*3. *&* *dec.*111.*num.*2.

Pręſentatio Beneficiatorum ſi fuit detecta attentata non eſt de nouo facienda, ſed eius loco poteſt Rota vbi cauſa appellationis pendet ad adiudicationem beneficij procedere, *deciſ.*343 *num.*16.

Pręſentatio Beneficiatorum neceſſe eſt, quod præcedat adiudicationem Beneficij patrimonialis in Diæceſi Calaguritana, *dec.*138.*nu.*5.

Declara non procedere, quando Beneficiatorum preſentatio, iam fuit à Rota declarata attentata quo caſu bene poteſt Rota ad adiudicationem deuenire, *ibid. num.*6.

Pręſentatio facta lite pendente nullum infert preiudicium, *deciſ.*394.*nu.*6.

Pręſentatio facta ab vno ex patronis ſubſtinetur licet alij non preſentent, ea ratione quia Ius patronatus reſidet penes quemcumque patronum inſolidum, *deciſ.*420. *numer.*19.

Pręſentatio facta poſt appellationẽ à mala relatione Examinatorum tanquam attentata non eſt attendenda, quia tunc manus preſentantium, detecto grauamine remanent ligatæ, *deciſ.*343.*num.*15.

Pręſentatio facta à Priore abſque conſenſu conuentus, vel maioris partis non tenet in Patronatu ſpectante ad Monaſterium, *dec.* 151. *num.*10.

Pręſentatio facta de abſente, & non exhibita ordinario nulla eſt, *ibid.nu.*15.

Sufficit tamen ad ſubſtinendam preſentationẽ quod ordinarius illam admiſerit, vel non reiecerit, *ibidem num.*16.

Pręſentatio facta vti à maiori natu, ſi huiuſmodi qualitas non fuit in alijs preſentationibus expreſſa intelligitur ſtare demonſtratiue, *deciſ.*311.*num.*14.

Prę́ſentatio facta non vocatis abſentibus, vt irritetur non ſufficit ſola oppoſitio cõtemptus, ſed inſimul requiritur eius proſecutio intra tempora ad preſentandum, *dec.*260. *num.*11.

Pręſentatio, quando ſpectat ad Capitulum Canonici abſentes ſi ad preſentandũ non fuerũt vocati, tunc ſolum ipſi de contemptu dare poſſunt, & non alij, *ibid.nu.*6.

Pręſentatio, quando ſpectat ad plures vti vniuerſos, abſentes expectari debent alias preſentatio eſt nulla, *ibidem num.*8.

Intellige concluſionem procedere, ſi illi qui fuerunt vocati dent de contemptu, *ibid.nu.*9.

Pręſentatio, quando ſpectat ad Capitulum ſi fit à maiori parte Canonicorum preſentantium, valet, *ibid. num.*3.

Pręſentationis primæ reuocatio non præſumitur, ſed ſecunda cenſetur cumulatiue facta *deciſ.*246.*num.*5.

Pręſentatione ſecunda cumulatiue facta non obſtante poteſt ordinarius inſtituere primo preſentatum, *ibid.num.*6.

In preſentatione parum refert, quod conſenſus patronorum præcedat, vel ſequatur ſtante ſtylo Datariæ, vel Cancellariæ, *deciſ.*420. *num.*12.

Pręſentationem habens, ſi aliam acceptat, & vtatur videtur primæ preſentationi renunciare, *deciſ.*501.*n.*6.

Pręſentationes cum obſeruantia qualitatem Iuriſpatronatus oſtendunt, *deciſ.*251. *num.*1.

Pręſentationes bene probant pertinentiam Iuriſpatronatus, *ibid.n.*2.

Pręſentationes duas habens declarare tenetur, qua vti velit, *deciſ.*501. *nu.*4.

Declara concluſionem procedere in actore petente ſe reſtitui, ſecus vero in reo, *ibid.num.*5

Pręſentationes, ſeu electiones intermediæ effectuatæ preſumuntur eo modo, quo antecedentes, & ſubſequentes, *deciſ.*503.*nu.*3.

Preſertim, quando toto tempore preſentationum nulla probatur contraria, ac difformis preſentatio ab antecedentibus, & ſubſequentibus, *ibid. num.*4.

Pręſentationes effectum ſortitas fuiſſe probatur eo ipſo, quod beneficium ſemper vacauit per obitum preſentatorum, quod procedit etiam in terminis Concilij Tridentini, *deciſ.* 317. *num.*2. *&* 3.

Præſentationes per authenticas ſcripturas iuſtificatæ dicuntur, quæ ſunt munitæ litteris patentibus vna cum ſubſcriptione, *ibid. num.*4.

Pręſentationes iuxta formam Concilij Tridentini per publica documenta debent probari, *ibid. num.*8.& infra *num.*11

Nec ſufficere litteras patentes niſi probata conſuetudine, ſed publicâ Inſtrumenta preſentationum ſub rogitu Notarij, & teſtium preſentia requiri, *ibid. num.*10.

Pręſentationes ad formam Concilij non eſt neceſſe, quod probentur per publica Inſtrumẽ-

ta

ta à Notorio confecta, ſed tantum per authenticas ſcripturas, *ibid. num.* 11.

Pręſentationis vim habent ſcripturæ penes preſentandum retentæ poſtquam fuerunt coram ordinario exhibitæ ad effectum obtinendi inſtitutionem, *ibid. nu.* 19.

Pręſentationes etiam per litteras fieri poſſunt, *num.* 20.

Pręſentationes antiquæ continentes enunciatiuam, quod factæ ſint à Dominis loci, licet aliæ ſimilem enunciatiuam non contineant, iſtæ ab alijs declarantur dum de alio titulo nõ docentur factæ, *ibid. nu.* 11.

Præſertim concurrentibus inſtitutionibus continuatis factis ab ordinarijs tanquam de preſentatis à Dominis loci, *ibid. num.* 21.

Pręſentationes, quando agitur de probando Iuſpatronatus per centenariam, vel quadragenariam poſſeſſionem preſentandi, debent eſſe claræ, & tales vt centenariam, vel quadragenariam cum fama inducant, *dec.* 453. *num.* 2

Pręſentationes antecedentes declarant ſubſequentes, *ibid. nu.* 4.

In centenaria, vel quadragenaria poſſeſſione preſentandi, quænam preſentationes veniũt computandæ? *ibid. nu.* 5. 6. *&* 8.

Pręſentationes ſpatio 40. annorum effectum ſortitæ probant quem vnicum eſſe patronum, *deciſ.* 490. *num.* 1.

In preſentationibus error ex quibus excludatur? *dec.* 311. *num.* 20.

PRESENTATVS

Pręſentatus ab habente maiorem partem vocũ venit inſtituendus licet preſentatus à minori maioribus polleat qualitatibus, *dec.* 198. *n.* 12.

Præſentatus à maiori parte patronorum habentium conditiones requiſitas à Conſtitutione Synodali in concurſu eſt præferendus, *deciſ.* 202. *num.* 1.

Preſentatus à maiori parte patronorum ſi alias eſt habilis venit præferendus, quamuis à minori parte præſentatus maioribus polleat qualitatibus, *ibid. num.* 11.

Præſentatus habens maiorem partem vocum venit inſtituendus, *dec.* 245. *n.* 8. *&* *deciſ.* 251. *n.* 8

Præſentatus habens voces pinguiores in concurſu eſt præferendus, *ibidem nu.* 11.

Præſentatus non poteſt preſentare ſeipſum, *deciſ.* 311. *num.* 15.

Præſentatus tenetur intra legitima tempora ordinario Inſtrumentum ſuæ preſentationis exhibere, *deciſ.* 171. *nu.* 1.

Præſentatus tenetur concludenter docere de Iure preſentantis, non ſecus, ac habens cauſam ab aliquo à Iure ſui authoris, *dec.* 246. *nu.* 3.

Præſentatus ſi probauit ſuam deſcendentiam ab illis, qui preſentarunt, talis preſentatio impugnari nequit à compreſentato ſi eodem modo ſuorum authorum deſcendentiam probauit, *dec.* 265. *nu.* 1.

PRAESENTIA

Præſentia in Curia multum ſolet attendi pro obtinenda prælatione in beneficij aſſecutione *deciſ.* 343. *num.* 8.

Declara non procedere, quando preſentia in Curia ſucceſſit occaſione litis, *ibid. nu.* 9.

Præſentia in Curia ad effectum obtinendi prælationem in beneficio attenditur, niſi contingat tempore vacationis, *dec.* 394. *num.* 7.

Præſentia in Curia probatur ex teſtibus, *deciſ.* 347. *nu.* 13.

Item ex fide extraiudiciali, *ibid. nu.* 14.

PRAESERVATIO *&* *Præſeruatiua*.

Præſeruatio aliquorum arguit cætera omnia eſſe excluſa, *deciſ.* 42. *num.* 9.

Præſeruatio non datur in prouiſione, quæ non adeſt, *dec.* 278. *nu.* 10.

Præſeruatiua nihil de nouo dat, *deciſ.* 350. *nu.* 12

Præſeruatiua in dubio non contra, ſed in fauorem præſeruantis intelligenda eſt, *dec.* 350. *n.* 14

PRAESTATIO *annua*.

Præſtatio annua ratione rei poſſeſſæ reſultans reipſa dimiſſa ceſſat, *dec.* 313. *numer.* 1.

Limita non procedere, quando de contraria Teſtatoris voluntate apparet, quę in primis attendenda eſt, *ibidem num.* 2.

Item limita non procedere, quando quis non ratione rei, ſed in genere tenetur, & ſi redditus non perciperentur ex vna, teneretur tamen ſoluere ex alia, *ibidem num.* 3.

Et in materia preſtationis annuæ iniunctæ a Teſtatore obſeruantia plurimum attenditur, *ibid. nu.* 5.

Præſtatio annua vnica, & non duplex cenſetur non obſtante diuerſitate ſummæ promiſſæ, quando eadem eſt cauſa annuæ præſtationis, tunc enim ſummæ diuerſitas tantum reformationem, ac inclusionem præcedentis infert non pluralitatem, *deciſ.* 429. *num.* 8.

PRAESVMPTIO

Præſumptio pro iuſto valore rei venditæ operatur, vt contrarium aſſerenti, rem ſcilicet non eſſe tanti valoris incumbit onus probandi, *deciſ.* 50 *nu.* 12.

Præſumptio oriens ex inſtrumento venditionis pro iuſtitia valoris rei venditæ trahens originem à diſpoſitione *Text. in l. cum de indebito ff. de probat.* magnam habet cum præſumptione Iuris affinitatem ad effectum, vt onus probationis transferatur in aduerſarium, *ibid. num.* 14.

Præſumptio boni Iuris ad effectum conſequendi alimenta, & ſumptus litis reſultat ex ſententia ad fauorem colligantis, *dec.* 234. *nu.* 2.

Præſumptio boni Iuris oritur ex decreto ad fauorem eius pro quo latum eſt, *dec.* 160. *nu.* 4.

Præſumptio *l. cum Auus C. de fideicom.* vide mariam in verbo *hæres grauatus*.

Præſumptio doli, & fraudis ceſſat, vbi Iudicis interuenit authoritas, ac aliæ ſolemnitates de Iure neceſſariæ fuerunt ſeruatæ, *dec.* 452. *nu.* 1.

Præſumptio in dubio militat pro iuſtitia tranſactionis, *deciſ.* 53. *num.* 110.

Præſumptio quæ oritur ex antiquitate temporis pro inſtrumento actoris debet interrumpi per litis conteſtationem, *dec.* 54. *n.* 28. *Declaran.* 29.

Præſumptio ſatisfactionis legitimæ oritur ex omiſſione Inuentarij per grauatum, *dec.* 170. *n.* 3

PRAETERITIO

Præteritio filij reddit teſtamentum nullum non ſolum, quando filius eſt ignoranter præteritus non quia teſtator neſciuit filium viuere,

ſed

ſed quia illi reliquit, quod ad ſe non ſpectabat, & ſpectare credebar, *dec.*194. *num.*1.

Et filius, quando eſt ignoranter præteritus tunc neque legata nec fideicommiſſa ex teſtamento debẽtur ea ratione, quia preſumitur quod ſi Teſtator ſciuiſſet non ita diſpoſuiſſet, *ibidem num.*2.

Et hæc opinio indiſtinctè procedit, *ibid. num.*3. & contraria opinio declaratur *num.*4. *Amplia n.*6.

Præteritio filij, quando eſt ignoranter ideo legata, & fideicommiſſa ex teſtamento non debentur non obſtante clauſula *codicillari* ex quo concurrit defectus voluntatis Teſtatoris, qui virtute dictæ clauſulæ ſuppleri nequit, *ibidem num.*6.

Præteritio filij ideo corruere facit teſtamentum, quia tunc deficit voluntas Teſtatoris, qui ſi ſciuiſſet ſe filium præterire non ita diſpoſuiſſet, *ibid. num.*10.

Amplia procedere etiamſi ſint inſtituti alij filij *ibid. num.*11.

Præteritio filij facta ignoranter operatur, vt ex eo Teſtamento in quo fuit præteritus fideicommiſſum non debeatur, *decif.*290. *num.* 1.

Siue ignorantia verſetur circa perſonam filij, quem Teſtator ſuper eſſe neſciuerit, ſiue circa res & bona, ſiue eorum qualitatem, quæ filio reliquit, credendo eſſe ſua, nam vtroque caſu deficit Teſtatoris voluntas, cuius defectus ſemper excludit conſenſum, *ibid num.*2

Præteritio filiorum, quando eſt facta ignoranter in teſtamento in quo matri eſt relicta religitima an teſtamentum ſubſtineatur? vide materiam in verbo *Legatum legitimæ*, & verbo *Legitima*.

PRAETIVM

Prætium in venditione præſumitur iuſtum, *dec.*50. *num.* 11.

Donec contrarium exaduerſo probetur, *ibidem num.*2.

Prætium bonorum, tâm modico tempore auctum, vel mutatum non preſumitur, *dec.*506 *num.*16.

Prætium feudi alienati cum aſſenſu regio non remanet feudale, ſed demaniale & proprium ipſius alienantis, *dec.*167. *num.*4.

Prætium frumenti ab Agricultura taxatum reputatur legitimum ac iuſtum, *decif.*494. *n.*6.

Prætium, quando eſt de intentione agentis preſumptio oriens ex Inſtrumento ſuffragatur *decif.*50. *num.*16.

Prætium à venditore receptum reſtitui debet loco damnorum, & intereſſe, ſi venditor rem venditam non tradidit, *decif.*61. *num.*1.

Prætium redactum ex venditione bonorum donatorum quoties ex partium conuentione extat in aliquo banco, cenſetur ſubrogatum in locum dd. bonorum, & poteſt inter bona donata connumerari, *dec.*406. *num.*11.

Prætium ſuccedit loco rei, & cenſetur ſubrogatum, ac ſubiectum hypotechis, & obligationibus, quibus eadem res erat obnoxia, *decif.* 385. *num.*18.

Prætium ſuccedit loco bonorum alienatorum ac ſi non eſſent alienata, *decif.*444. *num.*4.

Prætium rei ſubhaſtatæ, & deliberatæ de Iure preſumitur iuſtum, *decif.*485. *num.* 16.

PRIMITIAE

Primitiæ, & oblationes aſſignari ſolent in deputationibus Curatorum ſub nomine ſalarij, *dec.*53. *num.*109.

PRIMOGENITVRA

In primogenituris filius primogeniti patruum excludit, *decif.*311. *num.*18.

Primogenitura an inſtitui valeat à minore per viam contractus? vide in verbo *Minor*.

PRIMOGENITVS

Primogenito non dicitur hæreditas deberi, ſi vnus tantum ſucceſſit, cum non tanquam primogenitus, ſed vti vnigenitus ſuccedere potuit, *dec.*311. *num.*11.

Primogeniti qualitas vni tantum conuenit, *ibid. num.*17.

Filius primogeniti excludit patruum in primogenituris, *ibid. num.*18.

Primogenitus venit appellatione maioris natu non autem Senior de familia reſpectu ad alios filios communis patris, non autem ad filios tranſuerſalium de familia, *ibid. num.*19.

PRIMVS ACQVIRENS

Primus acquirens alienare poteſt bona Emphiteotica etiam ex pacto, & prouidentia, *decif.*280. *num.*9.

Declara non procedere, quando alienatio non fuit facta ab ipſo primo acquirente, ſed ab eius vxore ipſo iam defuncto, quæ tamen Inueſtitura vocatis, quos in poteſtate non habet præiudicare nequit, *ibid. num.*10.

Primus acquirens dicitur ſolum ille, qui inueſtituram ſtipulatus eſt, eo vero mortuo eius filius non habetur tanquam primus acquirẽs, *ibidem nu* 11.

Primus acquirens, quod poſſit alienare Emphiteuſim intelligitur de primo acquirente ex cauſa onerosa, ſecus vero ex cauſa lucratiua, *ibidem num.*2.

Ratio diuerſitatis eſt, quia in cauſa onerosa filij & alij inueſtiti dicuntur habere bona à primo acquirente, ſed in cauſa lucratiua illa recipiũt ex liberalitate Emphiteuſim concedentis ex propria perſona tanquam ad illa vocati ſub nomine filiorum, vel deſcendentium, *ibidem num.*13. & 15.

PRINCEPS

Princeps concedens facultatem alienandi feudum cenſetur illam conceſſiſſe cum ſuppoſito, quod dominium feudi exiſtat penes alienantem, non autem ſi ſit penes alium, *decif.* 166. *num.*14. & 15. *Amplia num.*17.

Princeps, quod voluerit aliquem enormiter lædere, & Ius tertij auferre veriſimile non eſt, *ibidem num.*27.

PRIOR

Prior ille dicitur, qui prius eſt in Inſtrumento nominatus, *decif.*114. *num.*5. *Declara num.*10.

PRIVATIO

Priuatio præſupponit habitum, *dec.*85. *num.*8.

PRIVILEGIVM

Priuilegium Papa concedendo nõ cenſetur velle præiudicare iuri alteri quæſito nulla de eo facta mentione, *decif.*103. *num.*22.

Priuilegium prælationis conceſſum mulieri pro dote non tranſit mortua muliere niſi in filios

eius hæredes, *deciſ.114. num.13. & deciſ. 159. num.4.*

Priuilegium conceſſum Ciuibus an ſuffragetur illis de Comitatu? *dec.229. nu.11.*

Priuilegium mulieris competens ratione ſexus eſt potentius eo quod competit pupillo ratione ætatis, niſi quatenus agatur de damno vitando, *dec. 240. num.3.*

Priuilegium mulieris præfertur priuilegio minoris, ſi mulier agit de damno vitando, *ibid. num.4.*

Et idem eſt in pupillo aduerſus alium pupillũ, ſi agit de damno vitando, *ibid.num.5.*

Priuilegium pupilli competens ratione ætatis potentius eſt priuilegio mulieris competente ratione ſexus, *deciſ.273.num.3.*

Nec mulier poteſt eo vti aduerſus pupillum allegando nullitatem ob non adhibitas ſolemnitates, *ibid.num.4.*

Priuilegium mulierum an contra minores applicari poſſit? *ibid.num.8.*

Priuilegium Pauli tertij conceſſum Vniuerſitati Lanionum Bononien. vendendi carnes priuatiuè quoad alios loquitur expreſsè de diebus quadrageſimalibus, *deciſ.64.num.8.*

Venditio carnium in diebus Quadrageſimalibus regulariter prohibita eſt, *ibidem num.9.*

Priuilegium fauore Socij ſuffragatur conſocio ratione conſortij, *deciſ.117.num.3.*

Priuilegium Doctoratus, vide in verbo, *Doctoratus.*

PRIVILEGIA.

Priuilegia ſunt priuatæ leges, *dec. 103. num.7.*

Priuilegia priuilegiato ſolum, non vero alijs proſunt, *ibid.nu.7.*

Priuilegia Cartuſianorum exemptiua à decimis fuerunt aliàs à Rota approbata, *deciſ. 122. num.1.*

Priuilegia dotis non tranſeunt in ceſſionarium, *dec.195.num.2.*

Priuilegia dotis allegari nequeunt ab extraneo, cui non competunt, *dec.159. nu.3.*

Priuilegia S. Religionis Hieroſolymitanæ fuerũt per Conſtitutionem s. m. Pij V. & Gregorij XIII. ſublata quoad viſitationes Ordinariorũ circa concernentia animarum Curam illiuſque exercitium, *dec.189. num.8.*

Priuilegia Equitũ de Calatraua exemptiua à decimis non comprehendunt decimas ſpirituales à Iure diuino debitas, ſed tantum extraordinarias, *dec.434.num.3.*

Item non continent derogationem *cap. nuper de decim.* omninò neceſſariam in priuilegijs exẽptiuis, *ibid.num.4.*

Priuilegia exemptiua à decimis non ſunt diſcutienda in Iudicio poſſeſſorio manutentionis, ſed in Iudicio ordinario illa ſunt cognoſcenda, *ibid.num.5.*

Priuilegia exemptiua à ſolutione Quartæ funeralis, vide in verbo, *Quarta funeralis.*

PROBATIO.

Probatio maior non reſultat, quàm ex propria confeſſione, *deciſ.3.num.10. & dec.21. num. 24. & 31. & dec.477. nu.6. & dec.422.nu.6.*

Probatio reſultans ex inſpectione ſuperat omnem aliam probationem, *dec.12. num.6.*

Probatio præſumptiua, & coniecturalis admittitur in his, quæ ſunt difficilis probationis, *deciſ.21. num.11. & 42.*

Probatio præſumptiua non ſufficit ad effectum condemnationis, ſed concludens requiritur, *deciſ.381.num.4.*

Probatio præſumptiua ſufficit ad effectum irregularitatis in foro exteriori *deciſ.425.num.28.*

Probatio dubia, & æquiuoca non releuat, nec attenditur, *deciſ.455. num.19.*

Probatio vera, & ſufficienter reſultat ex pluribus probationibus ſimul iunctis licet aliqua ſit minus perfecta, *deciſ.595.num.1.*

Probatio per teſtes contrariam probationem non excludit, *deciſ.229. num.11.*

Probatio remanet dubia quoties Teſtes inter ſe pugnant, *dec.246.num.2.*

Probatio noua non dicitur quæ tendit ad corroborationem probationis iam factæ, *dec. 253. num.9.*

PROBATIONES.

Probationes leuiores admittuntur in materia liquidationis fructuum, etiam per coniecturas *deciſ.7.num.1.*

Probationes leuiores ſufficiunt in Iudicio manutentionis, *dec. 15. num.1.*

Probationes leuiores admittuntur in materia difficilis probationis, *dec.21. num.28.*

Probationes leuiores admittuntur in ſummariſſimo poſſeſſorio, *dec.59.nu.2. & dec.102.n.9. & deciſ.250. num.3.*

Et vnicus teſtis ſufficit, *dec.59.num.3.*

Et vnica ſolutio ſuffragatur, quinimò & non integri ſemeſtris, *ibid.nu.4. & 5.*

Probationes leuiores ſufficiunt ad liquidationẽ quantitatis debiti, dum conſtat de debito in genere in materia difficilis probationis, *deciſ. 231.num.6.*

Probationes leuiores, & informes admittuntur in materia recurſuum etiam ad effectum denegandi audientiam, *dec.267.num.5.*

Probationes leuiores ſufficiunt ad probandam conſanguinitatem in antiquis, ſi incidenter agitur, *deciſ.309. num.2. & 3.*

Probationes leuiores ſufficiunt ad probandam identitatem in antiquis. *ibid.num.11.*

Adeout præſumptiones, & coniecturæ ſatis probent, *ibid.num.12.*

Probationes reſultantes ex publicis documentis præferuntur teſtibus, *dec.122.num.13.*

Probationes exactiſſimæ requiruntur in materia de vſuris ſuſpecta; itaut nec explicita debitoris confeſſio admittatur, cum in prohibitis non ſit in poteſtate partium licitum facere, quod eſt illicitum, *dec.291.num.9.*

Probationes ſuper ſtatu probant indiſtinctè in quocumque Iudicio, *dec.114.num.14.*

PROCESSVS.

Proceſſus præſumitur occultatus, ſeu laceratus ab eo penes quem exiſtebat, vt non poſſint detegi iura aduerſarij, *dec.25. num.6.*

Proceſſus occultatio, ſeu laceratio eſt delictum, *ibid.num.8.*

Proceſſus continens acta diſiuncta nequaquam dici poteſt originalis, *dec.71.num.1.*

Proceſſus nõ meretur fidem, ſi acta carent ſubſcriptio-

Pentingerij

ſcriptione Notarii, ac eius ſigno Notariatus, nec alio modo ſunt recognita, atque in eis deficiant dies, menſis, annus, & clauſula, *actum*, *ibidem num.2.*
Proceſſus integer non præſumitur ſi deficit cõtinuatus ordo actorum, *ibidem num.* 7.
Proceſſus non præſumitur integer ſi eſt pars actorum, nec integra continet acta, *ibidem num.8.*
Proceſſus folia quædam ſi fuerunt lacerata, & occultata, tunc iuſtitia ſententiæ præſumitur in foliis laceratis contineri, *dec.74.num.6.*
Proceſſus agitatus coram iudice laico contra perſonas Eccleſiaſticas ex defectu iuriſdictionis, quod procedit etiamſi declinatio fori non fuerit oppoſita, *dec.346. num.4.*
Proceſſus per contradictas non præcedente citatione perſonali nullus eſt, & inualidus, *dec.100 num.8.*
Proceſſu remiſſoriali non expectato ad vlteriora procedi poteſt, quando iuſta cauſa ſubeſt, *deciſ.254.nu.5.*

PROCESSVS *ad vlteriora.*

Petens procedi ad vlteriora in negocio principali tenetur impetrare commiſſionem præfixionis termini ad liquidandum, quo elapſo, & non facta liquidatione poteſt in cauſa procedi in negotio principali, *deciſ.89. num.6.*
Proceſſus ad vlteriora in cauſa ſolet permitti etiam quod integra acta non ſint tranſportata quoties interceſſit impedimentum partis ne compulſatio integrè fiat, *deciſ.* 156. *nu.1. & 3.* quod amplia procedere etiam abſque præſentatione actorum procedi poteſt ad vlteriora in cauſa appellationis ſtante ſupradicto impedimento, *& num.4.* & impedimentum fuiſſe à parte præſtitum ex quibus probetur? *num.5*

PROCVRATOR.

Procurator habens mandatum limitatum ad recipiendum, tunc nouare non poteſt, *deciſ.61. num.5.*
Procurator quod mandatum procuræ acceptauerit, ex quibus probetur? *deciſ.64.num.17.*
Procurator ad reſignandum ſi reſignauit cum promiſſione, quod principalis ratificaret, non ſequuta ratificatione, reſignatio remanet nulla, & inualida, *dec.92. nu.12.*
Procurator ad declarandum principalem ſuum nolle eſſe hæredem non requiritur quod habeat ſpeciale mandatum, nam ex quo principalis citatus procuratorem conſtituit, aut tale mandatum præſumitur ſpeciale declarando qualitatem mandati ex cauſa præcedentis citationis, *deciſ.287. num.14.*
Vel ſibi imputet ſi procuratorem ſpecialem de ſua voluntate inſtructum non mittit, *ibidem num.15.*
Procurator conſentiendo in Iuriſdictionem nocet principali, quando eſt præſens in Iudicio, ac liti adſtitit, tunc enim eius ſcientia præſumitur, *dec.154. num.7.*
Procurator ſi quis fuit ab altera parte approbatus non poteſt vti talis amplius reprobari, nec opponi de defectu mandati procuræ, *dec.181. num.1.*
Procurator ſatis eſt quod rationem reddat principali, *dec.261. num.1. & 2.*
Procurator ſemper conſtitutus præſumitur ex cauſa proximæ citationis factæ ipſi conſtituẽti *dec.287.nu.11.*
Amplia quamuis procurator poſt terminum talis citationis compareat, *ibid.num.12.*
Procurator poſſeſſionem Domino acquirit, *deciſ.308. num.3.*
Procurator ad lites conſtitutus pro pupillo, ſufficit quod aliquando pro eo in iudicio compareat, *dec.497.num.2.*
Quinimo ſufficit, quod compareat licet nihil alleget, *ibid.num.3.*
Procurator, ſeu actor ad lites nequit à tutore cõſtitui antequam ſolemnia in ſuſceptione tutelæ neceſſaria conficiat, *ibid. num.4.*
Procurator, ſeu miniſter locatoris nequit abſq; ſpeciali mandato acceptare renunciationem locationis à conductore factam, *deciſ.* 494. *num.10.*
Procuratot in materia electionis non debet ad votandum admitti non conſtito de legitimo impedimento abſentiæ principalis, *deciſ.* 2. *num.1.*
Procurator abſentis quoties electio fit per compromiſſum tenetur procuratorio nomine cõpromittere, ad hoc vt eius votum ſit computandum, *ibid..num.3.*
Procuratoris aſſertio, ſiue enunciatiua Domino non præiudicat, *dec.122.num.10.*

PRODVCTIO.

Productio alicuius tituli nocet tantum producenti non tertio, *deciſ.17.num.17.*
Productio facta poſt terminum conuentum admittenda non eſt, *deciſ.18. num.3.*
Admittitur tamen de æquitate purgatio moræ, vbi ius partis non eſt effectum deterius, *ibid. num.4.*
Productio facta abſque clauſula tenoris, &c. vel facto produxit, vel niſi habeat clauſulas æquipollentes eſt merè verbalis, *deciſ.* 112. *num.* 3. *& 4.*
Item dicitur verbalis, ſi deficit citatio ad dicẽa contra, quæ omninò neceſſaria eſt in reali productione, *ibid.num.5.*
Productio quæ fit ad corroborationem probationis iam factæ, non dicitur noua, ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ, & ſemper attenditur, *dec.331.nu.4.*
Productio inſtrumenti facta cum proteſtatione nullitatis, & nullitatum operatur mediante iſta cautela qud contractus quatenus ſit nullus poſſit impugnari, *deciſ.333.num.5.*
Productio quamuis ſit facta per compulſum nihilominus ad eruendam veritatem attenditur etiam in partibus contrariis, *deciſ.* 425. *num.* 29.
Productio nouorum Iurium deſeruit ad corroborationem aliorum Iurium in actis productorum, etiam ad effectum executionis ſententiæ, *dec.64. nu.21.*
Productio ſcripturæ originalis tollit omne dubium, *ibidem num.* 20.

PROFESSIO.

Profeſſio quod fuerit metu emiſſa multum cõducunt

ducunt ad probandum metum conſtans animi auerſio à Religione, proteſtationeſque emiſſæ, quod votis religioſorum profeſſus volebat ſe adſtringere, *dec.27.num.8.*

Item aſperitas patris ſoliti minas exequi minãtis denegationem alimentorum exhæredationem, & ſimilia niſi profeſſionem filius emitteret, quæ minæ timendæ ſunt, *ibidem nu.9.*

Maximè attenta reuerentia patri debita, *ibidem num.10.*

Profeſſio non poteſt dici metu parentum emiſſa, ſi illa non in eorum præſentia, ſed in abſentia fuit emiſſa, & comminatis malis facilè metum paſſus poterat occurrere adeundo magiſtratum, *dec.32.num.8.*

Profeſſio quod fuerit metu emiſſa probatur ex tot actibus illum inducentibus, & præcipuè ex comminata exhæredatione, quæ eſt iuſta cauſa metus, *dec.25.num.1.*

Profeſſio tacita ratificata cenſetur ex geſtatione habitus, aliiſque actibus eam inducentibus, *deciſ.27.num.15.*

Declara tacitam ratificationem inductam non cenſeri durante cauſa metus, nam actus ſubſequentes tanquam meticuloſi, non ſuffragãtur ad effectum tacitæ ratificationis, *ibidem num.16.*

Profeſſio tacitè ratificata cenſetur per actus deindè geſtos, qui nonniſi in Religione profeſſo facere fuiſſet permiſſum, *deciſ.32.nu.16.*

Profeſſionis ratificatio tacita vt inducta dicatur, præſumptiones, & coniecturæ admittuntur, *ibid.num.17.*

Clauſula, dummodo profeſſionem tacitè, vel expreſsè non ratificauerit, ſiue importet modum, ſiue conditionem ſemper operatur, quod illa nõ adimpleta impetrans effectum commiſſionis conſequi non poſſit, *ibid.nu.18.*

Profeſsio tacita ratificata cenſetur per actus non niſi à profeſsis expediri ſolitos, *deciſ.75.num.8*

Declara non procedere, quando inter eoſdem actus emanarunt frequentes contrariæ lamẽtationes, & proteſtationes, tunc enim prædicti actus citra animum ratificandi facti cenſentur ad emolliendam iram incutientis, *ibid. num.9.*

Item non procedere ſi actus facti apparent in præſentia eius, qui metum valet incutere, tunc emanaſſe cenſentur, eadem cauſa metus durante, *ibid.nu.10.*

Nec pro ratificatione ſuffragatur, *ibidem num.11*

Profeſsio quamuis fuerit emiſſa in abſentia parentum; nihilominus metus non excluditur quando etiam in abſentia minę exhæredationis, maledictionis, & ſimilia inferuntur, *ibidem num.12.*

Profeſsionis nullitas facilius iuſtificatur quando verſantur in metu illato à patre, cui debetur reuerentia, *deciſ.98. nu.9.*

Per emiſsionem profeſsionis in Religione reſultat mors ciuilis, *deciſ.221. nu.6.*

PROHAEMIVM.

à Prohæmio Inſtrumenti contractus regulatur, & interpetrationem recipit, *deciſ.109.num.7.*

PROHIBITIO.

Prohibitio alienationis prolata in caſu conſiſcationis non extendit fideicommiſſum in caſum mortis relictum, *deciſ.43.num.9.*

Prohitio alienationis facta à teſtatore non præiudicat creditoribus hypothecarijs, *deciſ. 44. num.2.*

Prohibitio alienationis non comprehendit alienationem, quæ fit inter vocatos ad fideicommiſſum, *deciſ.221. num.7.*

Prohibitio alienationis non comprehendit eas, quibus nec verba, nec qualitates prohibitionis conueniunt, *dec.228.num.1.*

Prohibitio alienationis non comprehendit caſum dotis, *ibid.num.17.*

Prohibitio ſupponitur quoties adeſt neceſsitas obtinendi licentiam, *deciſ.103. num.20.*

PROMISSIO.

Promiſsio euictionis in donante ex quibus potiſsimum excludatur? *deciſ. 57. num. 10. 11. & 12.*

Promiſsio de euictione non comprehendit caſus poſtea contingentes ex natura bonorum, *deciſ.414.num.6.*

Promiſsio correſpectiua non extenditur vltra factum promiſſum, *dec.81. num.2.*

Promiſsio de reficiendis melioramentis intelligitur quatenus de iure debeantur, ac de illis conſtet, *dec.154. num. 14.*

Promiſsio donatoris bona donata eſſe propria, reſpicit omnes donationes, ac omnia, & ſingula in eis contenta, & ad ſupra donata refertur, *dec.80.nu.8.*

Promiſsio debitoris cenſus, quod fundus ſuper quo eſt impoſitus cenſus non eſt alteri obligatus non officit licet obligatus detegatur, niſi probetur vlterius creditores habere hypotecas anteriores, ſed tales, quæ durationi, ſeu venditioni cenſus reſiſtant, *dec.83.num.3.*

Ratio eſt quia tales promiſsiones intelligi debeant de obligationibus, quæ poſsint præiudicare, & damnum inferre emptori cenſus, *ibidem num.4.*

Promiſsio de releuando aliquem indemnem, qui eſt verè debitor quomodo eſt intelligenda? *dec.479.nu.3.*

Promiſsio limitata ſtrictè eſt intelligenda, nec extendenda vltra expreſſa, *dec.57.numer.13.*

Promiſsio ſiue actus ad vnum finem ordinatus, non debet contrarium operari effectum, *deciſ. 79.num.5.*

Promiſsio quod fundus cenſitus ſit liber vt talis verificetur, ſufficit, quod ab anteriori hypoteca liberetur licet tempore impoſitionis liber non extiterit, *dec.83.num.3.*

PROMISSOR.

Promiſſor de euictione non tenetur ad damna, niſi pro ea quantitate, pro qua conſtat fructus ex re euicta fuiſſe perceptos, *dec.381. nu.5.*

PROMITTENS.

Promittens aliquem defendere contra omnes homines non tenetur illum defendere contra ſe ipſum, *dec.79. num.13.*

promittens bona donata eſſe propria, ſi contrarium comperiatur intrat obligatio pro æſtimatione bonorum donatorum damnis, & intereſſe, *deciſ.80. num.2.* & contrariæ auctoritates quo caſu loquantur? *num.7.*

Promittens bona donata eſſe propriá reſpicere cenſetur omnes donationes, ac omnia,& ſingula in eis contenta, & ad ſupra donata promiſſio refertur, *ibid.num.8.*

Promittens ſoluere aliquam ſummam infra certum tempus,tunc intelligitur tempus adiectũ reſpectu ſolius ſummæ ne in eadem oratione repugnantia contineatur,*dec.331.num.5.*

Promittens pecuniam inueſtire in cenſibus, ſeu locis montium,inueſtimento non ſequuto intrat obligatio ad fructus,*decif.369. num.3.*

PROTESTATIO.

Proteſtatio contraria facto nullius eſt momenti, *dec.269.num.6.*

Proteſtatio *ſine praiudicio iurium* ſaltim intelligitur reſpectu actionis alicui competentes, *deciſ.269.num.7.*

à Proteſtatione cenſetur receſſum per actus cõtrarios,*ibidem num.8.*

PROTHOCOLLVM.

Prothocollo potius ſtandum eſt, quàm inſtrumento extenſo. quando inſtrumentum extẽſum diſcordat à prothocollo circa diem, *deciſ.328.nu.5.& 6.*

Declara non procedere quando prothocollum eſt de errore ſuſpectum, nec ipſum prothocollum, nec inſtrumentum extractum probat *ibid.num.7.*

Prothocolli error ex quibus conuincatur? *ibid. num.8.*

Prothocolli error quando eſt palpabilis, tunc potius Inſtrumento. quàm prothocollo ſtandum eſt, *ibidem num.9.*

à Prothocollo Inſtrumentum à Notario rogato extractum eſt verum originale, *ibid. nu.10.*

PROVISIO.

Prouiſio quæ non adeſt præſeruari non poteſt, *dec.278.nu.10.*

Prouiſio Teſtatoris expreſſa ceſſare facit tacitam legis prouiſionem, *deciſ.430. nu.22.*

PROVISVS APOSTOLICVS.

Prouiſus Apoſtolicus habens parem titulum impedit viam executiuam alteri prouiſo apoſtolico, *deciſ.14. num.8.*

Prouiſus Apoſtolicus non habens gratioſam ſubrogationem non dicitur habere parem titulum ad effectum impediendi viam executiuam, & immiſſionem gratioſè ſubrogato, *ibidem num.10.*

Prouiſus Apoſtolicus non dicitur habere parem titulum, ſi non habet ſubrogationem gratioſam, prout habet ſubrogatus et ſi non venit ex eadem vacatione non poteſt cum eo concurrere, *dec.402.num.7.*

Prouiſus Apoſtolicus non eſt legitimus contradictor,quamuis eius gratia fuerit executioni demandata, quoties executor nulliter ad executionem proceſſit, non citato gratioſè ſubrogato in beneficio, *ibid.nu.8.*

Prouiſus Apoſtolicus in petitorio ſi ſuam gratiam plenè iuſtificauit, idem facere tenetur alter prouiſus habens conſimilem gratiam,*deciſ.420. num.13.*

Prouiſo Apoſtolico, de cuius poſſeſſionis apprehenſione de manu executoris conſtat, citato aduerſario, manutentio deneganda non eſt,*dec.421.num.1.*

Prouiſus Apoſtolicus, ſi omnia in eius gratia narrata verificauit, tunc eſt ei adiudicandum beneficium, *dec.422. num.1.*

PROVISVS ab ORDINARIO.

Prouiſus ab Ordinario quando poſſidet, & docet ſaltim de titulo coloratato per exhibitionem collationis eſt legitimus contradictor; ad hoc ne executor ad fauorem prouiſi Apoſtolici executiuè procedat, *dec.229. num.5.*

Prouiſus tanquam de libero præfertur in concurſu cum præſentato de Iurepatronatus,quãdo conſtat de quaſi poſſeſſione conferendi liberè, *dec.403. num.6.*

Contra prouiſum ab Ordinario,ſi poſſidet,& nititur etiam prouiſione Apoſtolica tanquam de reſeruato, executiuè procedi nequit, ſed ſed via ordinaria agendum eſt, *deciſ.425. nu.1.*

PROXENETA.

Fides Proxenetarum, & Secretariorum Montium probat valorem locorum Montium, *deciſ. 287.num. 20.*

PROXIMIOR.

Proximior Teſtatori videtur prædilectus, *deciſ. 126.num.16.*

Nomen *Proximior*, tàm maſculum, quàm fœminam complectitur, *dec.43.num.1.*

Proximiores quod ſint minus dilecti,quàm remotiores abſurdum eſt, & ſemper euitari debet præcipuè in Statutis, *deciſ.37. num.8.*

PVPILLVS.

Pupillus nequit cenſum imponere abſque ſolemnitatibus iuris communis,ac Statuti loci, *dec.240.num.1. Amplia num.2.*

Pupillus nequit alienare cenſum abſque Iudicis decreto, & cauſa neceſſitatis, & euidentis vtilitatis, cum hæc copulatiuè requirantur, *deciſ.137.num.4.*

Pupillus nequit cenſum imponere niſi inſinuatio concurrat, *dec.506.nu.18.*

Pupillus conſequi poteſt alimenta ſuper bonis fideicommiſſo aſcendentium ſubiectis, *ibid. nu. 11.*

Pupillus poteſt bona fideicommiſſi à patre alienata auocare ex propria perſona, ad quæ eſt vocatus, *ibid.nu.52.*

Pupillus conficere nequit mandatum procuræ, ſed illud confici debet à tutore, *deciſ. 410. num.3.*

Pupillo adaptatur conditio, *ſi ſine filijs decederet*, in conſubſtitutione adiecta, *dec.452. num.6.*

Pupillus ſi agit de damno vitando aduerſus alium pupillum,tunc eius priuilegium præfertur, *deciſ.240.num.5.*

PVRVM.

Puri, & purificati idem eſt iudicium, *deciſ. 21. num. 52.*

Q.

QVADRAGENARIA PRAESCRIPTIO. vide in verbo, *Præſcriptio Quadragenaria.*

Quadragenaria cum fama ad probandum Iuſpatronatus, vide in verbo, *Iuſpatronatus.*

QVADRAGESIMALES DIES.

Priuilegium vendendi carnes priuatiue quoad alios intelligitur in diebus Quadrageſimalibus, *dec.64. dec.64.nu.8.*

In diebus Quadrageſimalibus venditio carniũ regulariter eſt prohibita, *ibid.num.9.*

Nec paſſim omnibus conceditur, *deciſ.* 103. *num.*19.

QVALITAS.

Qualitas Iuriſpatronatus, an poſſit à patrono immutari? vide in verbo, *Iuriſpatronatus qualitas,* & in verbo, *Patronus.*

Qualitas maioris natu, ſeu primogeniti vni tantùm conuenit, *deciſ.*311. *num.*17.

Qualitas Iuriſpatronatus ad hoc vt immutetur præſcriptio 40. annorum requiritur, *ibidem num.*27.

Qualitas feudalitatis ex quibus excludatur? *deciſ.* 385. *num.*5.

QVANTITAS.

Quantitas fructuum perceptorum ſufficienter probatur à conſuetis, *deciſ.7.num.*2.

Quantitas legitimæ ſi fuit à partibus in aliqua apocha liquidata, ea tanquam approbata, & ſubſcripta ab vtraque parte ſeruanda eſt, *deciſ.8.num.7.*

Quantitas debiti in qua adminiſtrator fuit condemnatus probatur ex ratione tertij periti iudicialiter electi, *deciſ.*211.*num.*2.

Quantitas debiti, dum coadiuuatur ex teſtibus, ac libris publicis ſufficiunt leuiores probationes ad eam liquidandam conſtito de debito in genere in materia difficilis probationis, *ibid.num.6.*

Quantitas frumenti, & hordei vendita probatur ex libris publicis Annonæ, *deciſ.* 404. *nu.*2.

Quantitas, quòd exprimatur per nomina vniuerſalia, vel per nomina quotitatiua paria ſunt quando eſt certa à parte rei exiſtentia bonorum, *dec.*481. *numer.*16.

Quantitas opus non eſt, quod exprimatur numeraliter, ſed ſatis eſt quotitatiuè, ſeu per aliquam demonſtrationem, *ibidem num* 17.

QVARTA DECIMARVM.

Pro Quarta decimarum Epiſcopus habet aſſiſtentiam Iuris, *deciſ.*62. *num.*4.

Quartam decimarum regulariter Epiſcopus percipit de manu Parochi, *ibid.nu.*6.

Poteſt tamen directè à Parochianis exigere præſertim quando Parochialis gubernatur per Vicarios amouibiles, vel ſi Parochus eſt negligens in exigendo, *ibid.num.7.*

Amplia præſertim in Regnis Hiſpaniarum, in quibus Cathedrales ſuper decimis ſunt fundatæ, *ibid.nu.*8.

QVARTA FVNERALIS.

Quarta funeralis ſolui non debet à Patribus Societatis IESV ſtante communione eis conceſſe per s. m. Pium V. exemptionis competẽ Mendicantibus, & Franciſcanis, Carmelitis, &c. *deciſ.*243. *num.*1.

Et de voluntate Papæ communicandi hanc exemptionem Societati IESV ex quibus cõſtare dicatur? *ibid. num.*2.

à Quarta funeralium exemptio per viam communicationis fuit conceſſa Theatinis à ſan. mem. Clemente VII. in eius Conſtit. 33. §. 12. *ibid.num.*3.

à Quarta funeralium exemptio quod fuerit in communicatione priuilegiorum comprehenſa ex quibus eliciatur? *ibid. num.*5.

Quarta funeralia ceſſante diſpoſitione iuris cõmunis *Clementina Dudum de ſepultur.* & concurrente priuilegio non debetur, *ibid. nu.*12.

Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. *de reformat. cap.* 13. circa Quartam funeralium non loquitur de Monaſterijs erectis à 40. annis citra, *ibidem num.*13.

QVARTA LEGATORVM.

à Quarta Legatorum eximuntur Patres Societatis IESV ex ſpeciali priuilegio Pauli III. *dec.*243.*num.*11.

QVASI POSSESSIO.

Quaſi poſſeſſio non amittitur abſque *ſcientia,* & acquieſcentia poſſidentis, *dec.* 480. *num.* 5.

Quaſi poſſeſſio de vno actu in vniuerſalibus extenditur ad omnes alios comprehenſos ſub eadem ſpecie, *deciſ.*15.*num*8.

Ratio eſt, quia magis attenditur cauſa vniuerſalis actuum, quàm ipſum exercitiũ particulare, *ibidem nu.*9.

Quaſi poſſeſſio conferendi vnum Canonicatum ab Ordinario acquiſita ſtante cauſa vniuerſali ei ſuffragatur quoad ius conferendi omnes Canonicatus, *deciſ.*250.*numer.*10.

Quaſi poſſeſſio Epiſcopi liberè conferendi dignitates abſque interuentu Capituli probata remanet ſi conſtat ipſum ſolum contuliſſe, & hæc quaſi poſſeſſio ſufficit, quando lis non eſt cum Capitulo, ſed inter prouiſos, *dec.*278. *num.*5.

Item probatur ex collatione libera priuatiuè quoad Capitulum effectum ſortita, quæ ſola ſufficit ad cõſtituendum Epiſcopum in quaſi poſſeſsione liberè conferendi, *ibid.num.6.*

Quaſi poſſeſsio liberè conferendi nequit ab Epiſcopo in beneficijs ſimultaneæ collationis abſque ſcientia, & patientia Capituli acquiri *ibid. num.* 21. *Declara num.* 22. *&* 23.

Quaſi poſſeſsio liberè conferendi ſufficit ad probandam pertinentiam Epiſcopi quoad collationem liberam priuatiuè ad Capitulum, quando lis eſt inter prouiſos. *ibidem num.* 24.

Quaſi poſſeſsio conferendi attenditur ad effectũ validitatis collationis, *deciſ.*403.*num.*6.

Quaſi poſſeſsio amouendi Curatos probatur per teſtes deponentes de viſu per ſpatium 40. annorum, & de auditu à maioribus recenſentes plurimos actus poſitiuos amotionis liberè, & abſque cauſa, quorum depoſitiones in materia manutentionis ſuperabundant, *deciſ.* 15. *num.*4.

Quaſi poſſeſsio amouendi Curatos ad nutum ex quibus probetur Archiepiſcopo Hiſpalenſi competere? *deciſ.* 85.*num.* 1.2. *&* 3.

Quaſi poſſeſsio amouendi Curatos ad nutum probata per teſtes cum requiſitis *gloſſ.in cap.*1. *de præſcrip.in* 6. ſuffragatur nedum ad effectum manutentionis, ſed etiam in petitorio, etiam in materia contractus, *ibid.num.*26.

In poſſeſsione eligendi cum alijs exiſtens eam non amittit, ſi ſemel electioni non interfuit,

poteſt

poteſt nihilominus in futuris vacationibus eligere, *deciſ.480.num.3.*

In quaſi poſſeſſione adminiſtrandi bona Eccleſiæ vna cum Abbate, ſi Canonici exiſtunt, illam non amittunt ex quo ſolus Abbas aliquando adminiſtrauit, *ibid.num.4.*

Quaſi poſſeſſio nominandi Vicarium in Eccleſia Parochiali vnita Monaſterio à Parochianis prætenſa ex quibus actibus probetur? *dec.173. num.1.*

In quaſi poſſeſſione nominandi, ſeu præſentandi exiſtenti datur manutentio, *ibidem num.6.*

Quaſi poſſeſſio Parochianorum nominandi Vicarium ad Eccleſiam Parochialem ex quibus probata remaneat? *deciſ.288.num.1.& 2.*

Quaſi poſſeſſio vniuerſalis decimas percipiendi in concurſu præualet quaſi poſſeſſioni particulari, *deciſ.252.num.5.*

Quaſi poſſeſſio decimas percipiendi probatur per Teſtes adminiculatos etiam per ſcripturas, *deciſ.252.num.6.*

Quaſi poſſeſſio non ſoluendi decimas, vt probata dicatur requiritur, quod decimam exigere volens fuerit reiectus, taliq; reiectioni non acquieuerit, *dec.149.num.10.*

Quaſi poſſeſſio non ſoluendi decimas eſt in ſpecie probanda, quoad bona de quibus agitur, nec ſufficit, quod iuſtificetur in alijs, *deciſ.434. num.10.*

Quaſi poſſeſſio negatiua non ſoluendi decimas, non acquiritur abſque ſcientia, & patientia poſſidentis, nec negligentia anteceſſorum ei præiudicat, *ibid.num.6.*

Et ſcientia, & patientia ad hunc effectum excluditur eo ipſo quod contra non ſoluentem fuit motum iudicium, *ibid.num.7.*

Quaſi poſſeſſio non ſoluendi in incorporalibus non acquiritur abſque patientia poſſidentis, *ibid.num.8.*

Quaſi poſſeſſio iuris exigendi penſionem non abdicatur à penſionario poſſeſſore etiam quod fructus beneficij ab alio mediante executione ſententiæ ſuper nullitate penſionis percipiantur, *deciſ.295.num.4.*

Quaſi poſſeſſio non ſoluendi penſionem, vt acquiſita dicatur, requiritur, quod præcedat petitio ex parte penſionarij, ac denegatio ex parte titularis, cum acquieſcentia ipſius penſionarij, *ibid.num.26.*

Et acquieſcentia in quibus excludatur? *ibidem num.28.*

Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem acquiſita à penſionario contra anteceſſorem ſuffragatur contra ſucceſſorem ad effectum obtinēdi manutentionem, quia ius actoris non mutatur ex mutatione perſonæ rei, *deciſ.308.num.4.*

Quaſi poſſeſſio exigendi penſionem acquiſita contra anteceſſorem ſuffragatur contra ſucceſſorem, quia ius ex perſona actoris metiendum eſt, *deciſ.277.num.6.*

Maximè quando penſionis reſeruatio non eſt conditionalis cum clauſula *Dummodò* quo caſu ad obtinendam manutentionem neceſſaria eſt probatio valoris, ſed eſt pura, tunc enim valoris probatio non requiritur, *ibid.nu.7.*

Quaſi poſſeſſio exigendi integram penſionem ante ſequutam illius reductionem probatur ex quietantijs ſolutionum, *deciſ.489.nu.8.*

Quaſi poſſeſſio præcedendi probata quoad certos actus ſuffragatur quoad alios concurrente cauſa vniuerſali, *deciſ.398.num.3.*

Quaſi poſſeſſio præſentandi ex quibus probetur? *deciſ.146.num.1.2.& 3.*

Quaſi poſſeſſio præſentandi ad hæredem non tranſit, *deciſ.266.num.22.*

Quaſi poſſeſſio præſentandi, vt acquiſita dicatur ſufficit præſentationes fuiſſe admiſſas, & præſentatum cum effectu inſtitutum, ſiue bene, ſiue male, *dec.317.num.25.*

Quaſi poſſeſſio immemorabilis præſentandi probatur per Teſtes ſubditos, ac vaſſallos, *ibid.num.26.*

Quaſi poſſeſſio præſentandi, ſeu eligendi acquiritur ex præſentationibus effectuatis, *deciſ.503. num.2.*

Quaſi poſſeſſio præſentandi non acquiritur abſque ſcientia, & patientia aduerſarij in eius præiudicium, *ibid.num.14.*

De quaſi poſſeſſione viſitandi plurium, quando conſtat, tunc omnibus cumulatiuè datur manutentio in poſſeſſione viſitandi, *deciſ.480. num.1.*

Quaſi poſſeſſio viſitandi facta ab vno ex viſitatoribus præſeruata cenſetur quoad alios conuiſitatores, *ibid.num.7.*

Quaſi poſſeſſio viſitandi ſemel acquiſita à pluribus non dicitur amiſſa per viſitationem ab vno tantum poſtea facta, *ibid.num.2.*

In quaſi poſſeſſione viſitandi manutentio datur Epiſcopo ex iuris aſſiſtentia priuatiuè quoad alios, *ibid.nu.8. Declara num.9.*

Ad quaſi poſſeſſionem ſemel acquiſitam amittendam denegatio ſolutionis cum acquieſcētia petentis requiritur in incorporalibus, *deciſ.277.num.12.*

Et non dicitur interrupta quaſi poſſeſſio, niſi per denegationem debitoris, & ſolo animo retinetur, *ibid.num.14.*

Ad quaſi poſſeſſionem acquirendam quemadmodum non ſufficit actus iuris, ſed requiritur factum hominis, veluti ſolutio, & receptio ita ad illam amittendam ſi animo retinetur, etiam requiritur factum hominis directo contrarium ſolutioni, *dec.295.num.24.& 25.*

QVIETANTIA

Quietantia facta ſub ſpe futuræ conſignationis ea non ſequuta nihil operatur cum habeat in ſe tacitam conditionem dummodò ſequatur realis conſignatio, vt in ſimili dicimus de litteris cambij, *dec.61.num.4.*

Quietantia continens ſimplicem confeſſionem de recepto facta à muliere nullis ſeruatis ſolemnitatibus ſtatuti Vrbis lib.1.cap.151.remanet nulla, & inefficax nullamque facit probationem, *dec.455.nu.15.*

Quietantia, ſeu ſcriptura priuata, quando eſt ſuſpecta de antidata attendi non debet in concurſu publici Inſtrumenti, *deciſ.410.numer.11.*

Digitized by Google

QVIETANTIAE

Quietantiæ apud debitorem ſoluentem manent, *deciſ.319.num.6.*

Quietantiæ ſolutionem probant, *dec.489.num.9.*

R

RATIFICATIO

Ratificatio actus nulli non ſuffragatur, niſi in ratificante ſcientia nullitatis concurrat, *dec.67.num.8.*

Ratificatio etiam ab abſente fieri poteſt, *dec.316.num.4.*

Ratio eſt, quia ratificatio à ſolo animo, & voluntate ratificantis dependet, nec propriè contractus dicitur, *ibidem num.5.*

Ratificatio ex acquieſcentia non inducitur quãdo ſtatutum præſumit contractum dolo extortum, *deciſ.240.num.12.*

Ratificatio contractus nulli non dicitur inducta per accollationem, niſi probetur accollantem nullitatis contractus ſcientiam habuiſse, *deciſ.273.num.21.*

Et contraria procedunt in caſu quo accollans nullitatem contractus ſciuit, *nu.22.*

Ratificatio totius contractus reſultat ex ſolutione partis nominatim facta vigore contractus vniuerſalis, *deciſ.293.num.6.*

Ratificatio contractus nulli vt inducatur, non ſolum requiritur actus poſitiuus ex quo talis nullitas reſultat, ſed etiam neceſsaria eſt in agente ſcientia explicita nullitatis tàm facti, quàm iuris, *dec.333.num.2.*

Et ſine huiuſmodi ſcientia, nec fructuum ſolutio nec accollatio ratificationem inducit ea ratione, quia ſi debitor nullitatem contractus ſciuiſset illos non ſoluiſset, *ibidem num.3.*

Ratificatio contractus nulli intelligi poteſt cum ſuppoſito, quod ille ſit validus, *ibid.num.4.*

Ratificatio cenſus nulli non cenſetur inducta non probata ſcientia nullitatis cenſus, *dec.240.num.11.*

Ratificatio cenſus impoſiti ab vno ex fratribus tàm ſuo, quàm fratris nomine cum promiſſione de raro, ex quibus quoad alterum fratrẽ inducta dicatur? *deciſ.293.num.1.*

Ratificatio cenſus nulliter impoſiti reſultat ex illius accollatione, necnon ſolutione fructuũ, *deciſ.333.num.1.*

Ratificatio totius debiti inducitur ex ſolutione ratæ illius, quando nominatim facta eſt in executionem contractus, *dec.293.num.3.*

Et recipit latitudinem, itaut ad totius contractus ratificationem extenditur, *ibidem num.4.*

Ratificatio Inſtrumenti dotalis celebrati abſente muliere præſumitur inducta ex ſubſequenti matrimonio, *deciſ.173.num.16.*

Ratificatio poſseſſionis captæ à Procuratore operatur, vt ipſi ratificanti acquiſita dicatur, ac ſi capi mandaſset, *deciſ.265.num.1.*

Ratificatio mandati facti à deputatis Vniuerſitatis non inducitur ex parte Vniuerſitatis ob proſecutionem litis vigore dicti mandati cum id fieri potuerit expenſis illorum tantum, qui eum abſque iuſſu omnium deputarunt, *deciſ.288.num.20.*

Ratificatio tacita ex actis ſubſecutis, nunquam inducitur durante eadem cauſa metus, *dec.98.num.16.*

Ratificatio non inducitur ex lapſu temporis, niſi probata explicita ſcientia actus ratificandi, *deciſ.92.nu.13.*

Actio naſcitur ex contractu ratificato, non ex ratificatione, *dec.315.nu.11.*

Ratificatio præſumitur ex ſola ſcientia infauorabilibus, *dec.265.nu.4.*

In ratificatione requiruntur eædem ſolemnitates, quæ requiruntur in contractu principali, *deciſ.240.num.13.& deciſ.273.nu.20.*

Ratificatiô tacita profeſſionis, vide in verbo *Profeſſio.*

Ratificare dicitur qui diſponit, aut percipit commodum rei in contractum deductæ, *deciſ.265.num.2.*

RATIO

Ratio ſemel reddita amplius reddi non debet, *deciſ.485.num.24.*

Ratio ſemel reddita iterum reddi debet, ſi non conſtat eam ſufficientem fuiſse redditam, *deciſ.404.nu.3.*

Ratio non ſufficienter reddita habetur pro non reddita, *dec.377.num.9.*

Ratio ſemel reddita, vt iterum ex integro reddenda ſit, neceſsè eſt conſtare de vero dolo, *deciſ.261.nu.9.*

Ratio reddenda non eſt ab adminiſtratore, niſi de his, quæ ad eius manus peruenerunt, *deciſ.261.nu.3.*

Ratio ſi ſemel fuit ab adminiſtratore reddita nõ eſt iterum reddenda ſub prætextu omiſſionis alicuius partitæ, cum non præſumatur, quod per dolum fuerit omiſſa, *ibid.num.4.*

Ratio reddenda eſt ab adminiſtratore, non ſolum pellium animalium, ſed etiam fetuum ex eis natorum, *ibidem num.7.*

Ratio de bonis hæreditarijs ſi ab hærede non eſt reddita, tunc mandatum contra bona hæreditaria relaxatum contra eius bona propria venit exequendum, *deciſ.377.num.1.& 11.* vbi refertur ſtylus relaxandi mandata contra perſonas, & bona propria hæredum.

Ratio, quod non fuerit ab hærede ſufficienter reddita de bonis hæreditarijs conſtat ex relatione periti, *ibidem num.3.*

Ratio ſat eſt, quod à Pocuratore reddatur principali, *dec.261.nu.1.& 2.*

Ratio diſpoſitionis voluntatem declarat, & ampliat, prout ipſa verba, *dec.220.num.7.*

Ratio, propter quam filia renunciationem fecit ad fauorem Patris recipiendo dotem non poteſt deinde in alium ſenſum retorqueri, *deciſ.386.num.8.*

Nec valet diuerſum à partium intentione producere effectum, *ibid.nu.9.*

Ad rationem reddendam adminiſtrator non poteſt condemnari, niſi in ea quantitate, quam conſtat ad eius manus perueniſſe, *deciſ.404.num.4.& dec.431.num.1. Amplia nu.2.& 3.*

Reliqua circa hanc materiam redditionis rationis,

nis; vide in verbo *Adminiſtrator*, & verbo *Tutor*.

RATIONES

Rationes ſemel calculatæ habent præſumptionẽ pro ſe quod ritè, ac rectè fuerint, diſpunctæ, & qui contrarium aſſerit de errore, & dolo docere debet, *decif.261.nu.10.*

Rationes rectè deſcribuntur, quando quid perceptum, & quid impenſum apponitur, *decif.485.num.7.*

RECESSVS

Receſſus à lite in dubio cum ſit ſpecies alienationis non præſumitur, *decif.352.num.18.*

Receſſus à prima diſpoſitione fauore diſponentis debet clarè, & manifeſtè probari, & ex quibus excludatur? *decif.384.num.8.& 9.*

RECOGNITIO

Recognitio formalis ideo requiritur in antiquis propter difficultatem probationis, *decif. 54. nu.29.& 30.*

Recognitio quando non eſt legitimè facta, tunc oritur mala præſumptio, *decif.120.nu.2.*

Et habetur perinde ac ſi nulla recognitio præceſſerit, *ibidem num.3.*

Recognitio manus Notarij neceſſaria non eſt in Inſtrumento antiquo, *decif.72.num.2.*

Recognitio manus Teſtatoris non requiritur in aperitione Teſtamenti, quando Notarius in conſignatione rogitum adnotauit cum ſubſcriptione Teſtium, *decif.138.num.5.*

Recognitio quoties fit per ſimilitudinem, tunc recognoſcens debet exhibere litteras, quas dicit recepiſſe, quia poterunt eſſe ſcriptæ manu alterius, *decif.291.nu.5.*

Ad recognoſcendum propriam manum quilibet cogi poteſt, *dec.244.num.1.*

Recognitio Inſtrumenti non eſt de illius ſubſtãtia, quemadmodum ſunt dies, menſis annus, Pontificatus, locus, & alia ſolemnia de quibus *per gloſſ.in l.general.C.de tabular. lib.*10. decif.54. num.1.

Et ſine recognitione Inſtrumentum probat, antequam pars ſpecificè opponat, *ibid.nu.2.*

De recognitione Inſtrumenti quoties agitur, Actor non tenetur in iudicio venire paratus, dum ſatis habere dicitur fundatam intentionem in publico Inſtrumento non recognito, donec reus de recognitione excipiat, *ibidem num.13.*

In recognitione Inſtrumenti antiqui, tempus litis moræ non eſt detrahendum, ſecus quando agitur de illius ſubſtantia, aut ſolemnitate, *decif.63.nu.1.*

Et hæc opinio reiecta diſtinctione Lancellotti abſque difficultate procedit, quando plura concurrunt adminicula pro Inſtrumento, *ibid.num.2.*

Et authoritates contrariæ in quibus terminis loquantur? *ibidem nu.3.4.& 5.*

Recognitio Iurium facta eadem die emiſſæ proteſtationis præſumitur, quod præceſſerit proteſtationem, *decif.26.nu.2.*

Declara non procedere, quando recognitio fuit facta in termino citationis ad dicendum contra iura, intra quem terminum fuit etiam facta proteſtatio, *ibidem num.3.*

Recognitio per ſimilitudinem an admittatur in litteris cambij? vide in verbo *Littera Cambij.*

Recognitio apocæ, vide in verbo *Apoca.*

Recognitio literarum cambii, vide in verbo *Litera Cambii.*

RECOGNITIO *Bonæ fidei.*

Recognitio bonæ fidei ſimulationem præcedentis actus demonſtrat, *dec.21.nu.21.*

RECTOR

Rector Eccleſiæ cuius contemplatione legatum pro miſſis celebrandis relictum eſt tenetur eligere Capellanum, non tamen hoc ius competit hæredi, *dec.176.num.1.& num.5.& 6.& decif.201.num.1.& 2.*

Rector Eccleſiæ, ſeu executor, ad quem ſpectat ius nominandi Sacerdotem nominare poteſt Sacerdotem alienigenam, *dec.176.num.10.*

Rector Eccleſiæ habens facultatem nominandi Sacerdotem pro celebrandis Miſſis poteſt nominare ſeipſum, *ibidem num.12.*

Rector Eccleſiæ eo magis debet eligere Capellanum pro Miſſis celebrandis, ſi conſtat talem fuiſſe Teſtatoris mentem, *decif.201.nu.4.*

Rector Eccleſiæ, cui totalis executio legati relicti pro celebratione Miſſarum eſt demandata facultatem, habet deputandi Capellanum, *ibidem num.6.*

Ea ratione, nam Rector in hac parte vicem hæredis ſubit, quod proprium officium executoris eſt, *ibid.num.7.*

Rector Eccleſiæ, quo caſu circa deputationem Capellani pro Miſſis celebrandis non ſit cenſendus nudus miniſter? *ibid.num.8.& 9.*

Rector Eccleſiæ habens facultatem deputandi Capellanum pro Miſſis celebrandis inconueniens non eſt, quod celebret per ſeipſum, *ibid. num.10.*

RECVRRENS AD IVDICES LAICOS

Recurrenti ad Iudices Laicos, abſolutio denegari nequit, ſi à recurſibus receſſit, *decif.183.n.1.*

Recurrens ad Iudices Laicos non dicitur ſatisfeciſſe conditioni in facultate abſoluendi in Breui appoſitę per ſolam verbalem renunciationem recurſuum, *decif.267.num.2.*

Recurrens ad Iudices Laicos tenetur alteræ parti expenſas reficere ſtante clauſula in Breui Apoſtolico abſolutionis appoſitæ *refectis expenſis*, *ibid.num.7.*

Clauſula refectis expenſis in Breui Apoſtolico abſolutionis appoſita actualem ſatisfactionem requirit, adeo quod oblatio, ſeu cautio de illis reficiendis facta illorum liquidatione non ſufficit, *ibidem num.8.*

Itaut ſi expenſæ non ſunt liquidæ inſtare debet, vt alteri parti terminus ad liquidandum præfigatur, vt fit in iudicijs priuilegiatis, *ibid.num.9.* & remiſſiuè de hac clauſula *refectis expenſis*, *num.11.& ſeqq.*

Recurrens ad Iudices Laicos non adimpletis cõditionibus in Breui contentis abſolutione obtenta iuuari nequit, *ibid.num.15.*

Breue abſolutionis obtentum cum clauſula *Renunciatis, & refectis expenſis* non ſuffragatur, nõ docto de adimplemento dictarum conditionum, *dec.297.nu.1.*

Et

Et donec de adimplemento totaliter doceatur Iuriſdictio Iudicis remanet ſuſpenſa perinde, ac ſi nulla fuiſſet tributa, *ibid. num.* 2.

Clauſula renunciatiua &c. ei contenta in Breui abſolutionis, vt ſuffragetur non ſufficit verbalis renunciatio, ſed effectualis requiritur mediante reſtitutione fructuum, *ibid. num.* 3.

Breue ſecundum abſolutionis obtentum abſq; clauſula refectis expenſis non facta mentione primi, tunc dicta clauſula non ſuffragatur, præſertim quando fuit obtentum lite pendente, nec vlla fuit facta mentio, quod ob non adimplementum primi abſolutio fuerat denegata, *decis.* 297. *num.* 4.

Recurrens ad Iudices Laicos quod adimpleuerit conditiones in Breui abſolutionis contentas non probatur per fides, & atteſtationes extraiudiciales, præſertim de auditu, *decis.* 310. *num.* 1.

Item nec minus ex atteſtatione Notarij, cui ſine Teſtibus non creditur, *ibidem num.* 2.

Clauſula *refectis expenſis* in Breui abſolutionis appoſita Iuriſdictionem Iudicis ſuſpendit, donec expenſæ æqualiter reficiantur, *ibid. num.* 5.

Et ratio redditur *num.* 6.

Recurrens ad Iudices laicos ideo pœna excõmunicationis mulctatur, nam per huiuſmodi recurſus non ſolum, pars contra quam recurritur, ſed ipſe Deus, & Sedes Apoſtolica offenditur, *dec.* 310. *num.* 8.

RECVRSVS AD IVDICES LAICOS

Recurſus ad Iudices Laicos præſumuntur habiti ab eo, cuius intereſt, *decis.* 156. *nu.* 2.

Recurſus ad Iudices Laicos nõ poſſunt amplius obijci poſtquam recurrens mediante Breui Apoſtolico fuit abſolutus, *dec.* 389. *nu.* 7.

Recurſus ad Iudices Laicos non obſtant pro obtinendo beneficium, ſi recurrens illis renunciauit, & mediante Breui fuit abſolutus, *decis.* 394. *num.* 8.

Recurſus ad Iudices Laicos facti poſt interpoſitam appellationem ſunt attẽtati cum poſt appellationem tàm appellanti, quàm appellato prohibeatur alibi innouare, *decis.* 460. *nu.* 2.

In materia recurſuum admittuntur probationes etiam informes, & leuiores etiam ad effectum denegandi audientiam, *dec.* 267. *num.* 5.

Iudicium recurſuum, & attentatorum eſt priuilegiatum, *ibid. nu.* 10.

Iudicium purgationis recurſus ad Iudices Laicos eſt magis priuilegiatum, quàm vllũ aliud, ſiue ſpolij, ſiue attentatorum, *decis.* 310. *num.* 7.

Per recurſum ad Iudices Laicos, non ſolum pars, contra quam recurritur, ſed ipſe Deus, & Sedes Apoſtolica offenditur, *ibid. nu.* 8.

RECVSATIO IVDICIS

Recuſari poteſt vt ſuſpectus Canonicus in cauſa ſui Capituli tamquam pars formalis, *decis.* 324. *num.* 10.

Suſpectus allegari poteſt Iudex ſi ſuper vno articulo grauauit, *ibid. num.* 11.

Item Epiſcopus ſuſpectus allegari poteſt, *ibidem num.* 12.

REDDITIO RATIONIS

Redditio rationis de his quæ ad manus adminiſtratoris non peruenit prætendi nequit, *de Pentingerij.* *decis.* 366. *numer.* 4. *& decis.* 431. *numer.* 1. *Amplia numer.* 2. *&* 3.

A redditione rationis ſi vxor à viro liberatur intelligitur à rigoroſa redditione rationis, nec citra dolum poteſt condemnari, *decis.* 366. *num.* 5.

Redditio rationis factum indiuiduum præſefert, quod in totum, & non pro parte adimpleri poteſt, *decis.* 77. *num.* 19.

Reliqua circa materiam redditionis rationis, vide in verbo *Adminiſtrator*, & in verbo *Tutor*.

REFERENS

Referens ſe ad aliquod Inſtrumentum tenetur vigore relationis ad omnia in eodem Inſtrumento contenta, *decis.* 1. *num.* 2.

REGISTRATIO

Registratio Inſtrumentorum requiſita à ſtatuto Bononiæ abijt in diſſuetudinem, *decis.* 328. *num.* 4.

Regiſtratio ſupplicationis, vide in verbo *Supplicatio.*

REGISTRVM

Regiſtrum Bullarum plenè probat, *decis.* 14. *num.* 3.

REGRESSVS

Regreſſus competit etiam contra ſucceſſorem reſignatarium, quoties in litteris Apoſtolicis eſt conceptus in caſu quod reſignatarius ex quacumque cauſa allegat Penſionem eſſe nulliter reſeruatam, *decis.* 218. *nu.* 1.

Et de clauſula *ex quauis cauſa*, vide *ibidem num.* 3. *& ſeqq.*

Regreſſus quando eſt ſimpliciter reſeruatus in caſu reductionis, ſeu non ſolutionis Penſionis non autem cum clauſulis ampliſſimis ex quauis cauſa de nullitate diceretur, tunc enim nõ purificatur, ſi Penſio annulletur ob non expreſſionem veri valoris, quia cenſetur contemplata impugnatio de facto, non autem exceptio iuridica, *decis.* 233. *nu.* 1. *&* 2.

Regreſſus quoties non competit poteſt beneficium repeti actione ſpolij, perinde ac ſi beneficio reſignans ſpoliatus eſſet, *ibid. num.* 9.

Regreſſui ad primum beneficium renunciaſſe videtur per aſſecutionem ſecundi incompatibilis reſignati cum ſimili reſeruatione regreſſus, *ibidem num.* 10. 22. 23. *&* 24.

Regreſſus reputatur gratia ſpecialis, *ibidem num.* 13.

Regreſſum habens ad beneficium habetur quodammodo, ac ſi beneficium penderet, *ibid. num.* 20.

Regreſſus ſemel extinctus reuiuiſcere nequit, *ibid. num.* 24.

Regreſſus ſemper intrat corruente reſeruatione Penſionis cum clauſula *non alias aliter*, *nec alio modo*, *ibid. num.* 4. *&* 5.

Regreſſus quoties competere non poteſt, tunc competit reintegratio ad beneficium reſignatum, *ibid. num.* 9.

Regreſſus non datur reſignanti ad beneficium reſignatum, ſi eius culpa interceſſit in expreſſione veri valoris, *dec.* 239. *nu.* 2.

Non obſtante clauſula *non alias &c.* in reſignatione appoſita, quia non operatur quoties reſignans ſcienter verum valorem tacuit, & fal-

falſum expreſſit, *ibid. num.* 3.
Regreſſus datur reſignanti ad beneficium reſignatum, quoties Papa illum reſeruauit in euentum in quem penſio eſſet nulla, & ſic ex voluntate Papæ reſignatio reſolutiua, & iura beneficij reſignati redeunt ad regreſſarium abſque noua Papæ collatione, *ibid. num.* 4.
In regreſſu Papa de nouo confert beneficium penſionario ex nunc prout ex tunc adeout collatio cenſeatur facta ab initio, *ibid. num.* 5.
Regreſſus ſpecialiter reſeruatus competit nulla attenta diſtinctione inter reſignationem, & permutationem, cum in vtraque militet eadem ratio, *ibid. nu.* 6.
Regreſſus datur deſignanti quoties penſio reſeruata ex quacunque cauſa, & ſic etiam ob nõ expreſſionem veri valoris ſcienter factam impugnaretur, *ibidem num.* 9.
Et contraria procedunt in regreſſibus olim reſeruatis cum clauſulis non tàm amplis, prout hodie fieri ſolent, itaut comprehendant omnem exceptionem, ſiue de Iure, ſiue de facto, *ibidem num.* 10.
Regreſſus fuit inductus, vt facilius penſiones ſoluantur, *ibidem num.* 11.

REGVLA

Regula, quod conceſſo conſequenti cenſeatur data facultas circa omne neceſſarium antecedens, ſine quo conſequens exerceri non poteſt, procedit tantum in neceſſario antecedenti ſine quo conſequens ſtare non poteſt; *deciſ.* 292. *num.* 4. & 5.

REGVLAE CANCELLARIAE

Regulæ Cancellariæ à nouo Pontifice fiunt cũ maturitate antequam promulgentur, nempe cum interuentu duorum magis antiquorum Rotæ Auditorum, ac aliorum Cancellariæ Apoſtolicæ officialium, *deciſ.* 169. *nu.* 14.
Regulæ modernæ Cancellariæ reuocatoriæ vnionum ſunt longe ſtrictiores, quam antiquę & comprehendunt omnes vniones præter illas, quæ in cauſam neceſſariam factæ ſunt, *ibid num.* 24.
Regula Cancellariæ reſeruatoria menſium excipit Cardinalem ordinarium collatorem, *deciſ.* 250. *num.* 12.
Regula Cancellariæ de infirmis non comprehendit translationem penſionis factas in articulo mortis, *deciſ.* 363. *num.* 14.
Regula de Triennali tuetur poſſeſſorem ne poſſit moleſtari, *deciſ.* 302. *num.* 3.
Regulæ de Iure quæſito non tollendo expreſſa ac indiuidua derogatio neceſſaria eſt, *dec.* 103. *num.* 23.
Itaut non ſufficiat clauſula *quorum tenores*, *ibid. num.* 24.
Amplia etiamſi priuilegium emanauerit motu proprio, *deciſ.* 103. *num.* 25.
Regula 8. Cancellariæ non comprehendit Iuſpatronatus laicale, *deciſ.* 140. *num.* 6.
Comprehendit tamen Iuſpatronatus Eccleſiaſticum, *ibidem num.* 8.
Regula 8. Cancellariæ non comprehendit Iuſpatronatus mixtum, quia quoad excluſionẽ reſeruationis ſimile eſt laicale, *ibid. num.* 10.
Regula 8. ſeu 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium deſignans menſes per nomina propria intelligitur de menſe integrali computando à media nocte vltimi menſis proxime præcedentis vſque ad mediam noctem ſubſequentis, *deciſ.* 278. *num.* 38. & 39. quod hac via diſcordiæ quæ ex computatione dierum oriri poſſunt tolluntur, & *num.* 40. ponderantur verba Regulæ ibi, *quibus receptis*, & *recognitis*.
Regula 8. ſeu 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium comprehendit omnia beneficia de Iurepatronatus Eccleſiaſtico, *deciſ.* 307. *num.* 6.
Non tamen capit beneficia Iuriſpatronatus laicorum, *ibid. num.* 7. *Declara num.* 11.
Regula 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium derogat cuicunque conſuetudini etiam immemorabili, ac indultis & priuilegijs in contrarium facientibus cum decreto irritanti, *deciſ.* 419. *num.* 1.
dicta Regula impedit Ius optandi in beneficio vacante in menſe reſeruato, *ibidem num.* 5.
Regula 9. Cancellariæ reſeruatoria menſium comprehendit Iuſpatronatus Eccleſiaſticum, *deciſ.* 471. *num.* 11.
Regula de ſubrogandis colligantibus annullat omnes gratias intra menſem ſubrogationis factas, *dec.* 14. *num.* 9.
Eſt deſumpta ex *cap.* 2. *vt lit. pend. in* 6. *dec.* 422. *num.* 19.
Locum habet ſi infra menſem à die datæ gratiæ, ſeu obitus colligantis ſubrogatio, expediatur, ſecus vero è contra *ibid. nu.* 20.
Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum excipit vnionem, & ſuppreſſionem factam in augumentum cultus diuini, quale eſt augumentum diſtributionum, quod tendit in augumentum cultus diuini, *dec.* 86. *num.* 13.
Item excipit vnionem, & ſuppreſſionem factam authoritate Concilij *ibid. nu.* 14. & *deciſ.* 124. *num.* 12. necnon vnionem ex cauſa neceſſitatis quæ ſub lege non cadit, *dec.* 200. *nu.* 2.
Regulæ Cancellariæ reuocatoriæ vnionum Ius commune coarctant, & omnem ordinarij facultatem competentem adimunt extra caſum à Concilio Tridentino permiſſorum, *dec.* 169. *num.* 6
Regulæ prædictæ reuocant vniones ad fauorem menſarum Capitularium pro augumento dotis, *ibid. n.* 7.
Regula Cancellariæ ſa. me. Vrbani VIII. excipit in verbis vniones tantum factas iuxta formã Concil. Tridentini, *ibid. num.* 13.
Regul. 13. reuocatoria vnionum non improbat vniones deſeruientes pro congrua ſubſtentatione ex qua reſultat augumentum cultus diuini, *deciſ.* 124. *num.* 13.
Regula 13. reuocatoria vnionum etiam vniones validas niſi effectuatæ, vel authoritate S. Concil. Tridentini, ſeu ex cauſa neceſſaria factæ probentur infringit, *deciſ.* 200. *num.* 31.
Regula 45. de conſenſu præſtando requirit in reſignatione conſenſum reſignantis, ſine quo reſignatio redditur nulla, *deciſ.* 92. *num.* 1.
Et conſenſus reſignantis deficere dicitur eo ipſo quod non eſt adimpleta forma in mandato dato ad reſignandum, *ibid. num.* 2.
Regula 45. de conſenſu præſtando requirit con-

ſenſum

Digitized by Google

ſenſum expreſſum ; adeo vt tacitus non ſuffragetur, *dec.92. num.14. & 15.*

Regula 45. Cancellariæ de conſenſu in reſignationibus requirit, quod conſenſus præſtetur per principalem ſi eſt preſens, aut per procuratorem adhoc ſpecialiter deputatum, *dec.132 num.1.*

Regula Cancellatiæ 52. loquens de diſpenſationibus cum nullum præfiniat tempus, quo expeditio fieri debeat, dummodo fiat quocunque tempore ſufficit, *decif.465. num.3.*

dicta Regula non inducit pœnam priuationis ob exactionem litteris non expeditis ea ratione quia non annullat gratiam, ſed diſponit, quod non ſuffragetur ante expeditionem litterarum, *ibidem num.21. & 23.*

dicta Regula tanquam odioſa non debet extendi *ibid. num.2.*

REINTEGRATIO

Reintegratio datur ad bona Eccleſiæ nulliter alienata, *dec.127. num.1.*

Reintegratio competit Eccleſiæ ad rem Emphiteoticam deuolutam ob lineam finitam, *decif.259.num.18.*

Reintegratio ad beneficium reſignatum competit quoties regreſſus competere non poteſt, *dec.233.num.9.*

Reintegratio debita authori, datur ſucceſſori ex eius perſona, *dec.181. num.9.*

Reintegratio competit ſpoliato, *decif.85.nu.13.*

Reintegratio competit ſpoliato non ſolũ quoad poſſeſſionem, ſed etiam quoad reſtitutionem fructuum & intereſſe, *dec.393.nu.1.*

Nec ſpoliatus excuſari valet ſub prætextu, quod fructus damna, & intereſſe non ſunt liquida, quia tenetur illa liquidare, nec ſufficit oblatio cum cautione de ſoluendo ſequuta liquidatione, *ibid.nu.2.*

Reintegratio ſpoliato impediri nequit, ſi exceptiones deductæ petitorium reſpiciunt ac altiorem indaginem requirunt, *decif.181. nu.12.*

Reintegratio non datur ei qui facto proprio à poſſeſſione cecidit, *dec.332,num.3.*

Reintegratio, ſeu remedium reſtitutorium non competit habenti beneficium amouibile, ſi remoueatur à deputante, ſecus vero ab extraneo, *dec.85.num.14.*

Reintegratio non datur ad bona ſubhaſtata, ſed ordinarijs remedijs agendum eſt quamuis Iudex iniuſte proceſſerit non tamen notorie, *decif.400.nu.1.*

Reintegrationis remedium poſt quadriennium non competit ei qui facto proprio à poſſeſſione in contractu nullo ex defectu ſolemnitatum cecidit, *decif.332. num.14.*

Reintegratio vt detur aduerſus factum Iudicis requiritur, quod conſtet ipſum vti priuatum proceſſiſſe neglecto Iuris ordine, vel alias nulliter, vel iniuſte, vt nulla prorſus probabili ratione excuſari valeat, *dec. 386. num. 10. & ſeqq.*

In iudicio Reintegrationis potius an actor ſine iuſta cauſa à ſua poſſeſſione ceciderit, quàm reus cum vitio, vel ſine poſſideat, attendi debet, *dec.332.nu.4.*

Reintegratio quæ fit à muliere ad ſucceſſionem

Pautingerij

paternam vigore ſtatuti Peruſini arctat mulierem ad collationem dotis in ipſo actu reintegrationis faciendam, *dec.414. num.7.*

Reintegratio vigore d. Statuti Peruſini competit mulieri ad bona ſuper extantia, *ibid. nu.8.*

Et pro bonis alienatis debetur prætium ex eis redactum, vt in dicto Statuto expreſſe cauetur, *ibidem nu.9.*

Reintegratio vigore ſtatuti Peruſini *ſub tit. de dot. & dotat mulier lib.2.rubr.45. §. ſtatuimus* deficientibus maſculis datur fœminis eorumque filijs, & nepotibus ad ſucceſſionem parentum aliarumque perſonam ad quarum ſucceſſionem de Iure vocantur, *dec.447.n.1. & dec.458 num.1.*

Reintegratio vigore d. Statuti competit filijs, & deſcendentibus fœminarum ex propria perſona, non autem Iure tranſmiſſionis, & *Hondod. contrarium ſenſiens conſil.*16. loquitur in terminis ſtatuti antiqui non autem ſtatuti noui reformatorij, in quo fit mentio filiorum, & nepotum, *decif.447.num.2.3. & 4. & decif 474 num.1.*

Et dicta reintegratio competit filijs, & nepotibus quandocunque nati ſint, nec opus eſt probare ſe eſſe natos tempore purificatæ conditionis deficientiæ maſculorum, ſub quæ ſunt vocati, *decif.447.nu.6. & dec.458.num.3.*

Reintegratio datur eodem modo quo mulieri ſi viueret eſſet concedenda, *dec.458.num.2.*

Et filij, & nepotes vigore reformationis dd. ſtatutorum ſuccedunt Iure proprio ex propria perſona, quibus non officit quod Pater hæreditatem non fuerit aſſecutus, *ibid.num.4.*

Reintegratio ſimpliciter conceſſa nepotibus ex reformatione noui ſtatuti Peruſini abſque diſtinctione caſuum, habet locum ſi tempore purificatæ conditionis ſuperuixit illorum pater, ſiue non, *ibidem num.5.*

RELATIO

Relatio, quando eſt concepta per orationem ſeparatam reſtrictionem non permittit, ſed omnes ſubſtitutionum caſus in teſtamento relato comprehenſos repetit, *dec.219.nu.3. & 4.*

Relatio quoties habetur in teſtamento filij quoad ſubſtitutiones contentas in teſtamento patris, ſalua ratione ſermonis reſtingi nequit ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſed loquens in plurali plures ſubſtitutiones comprehendat, *decif.208.nu.3. & dec.219.num.2. & ſeqq.*

Relatio, quando eſt concepta per orationem ſeparatam dependentem à verbo particulari tũc non intrat reſtrinctio, ſeu repetitio præcedentis diſpoſitionis, *decif.208.num.4.*

Relatio ſufficit, vt in aliquo operetur, vt ſuperflua dici non poſſit, *ibidem nu.8.*

Relatio Nuntij, ſeu Notarij adminiculata probat dato etiam, quod non eſſet informis, *decif.270.nu.6.*

Relatio Periti facta parte non citata non releuat *dec.47.nu.5.*

Relatio ſecunda Periti quando ſit attendenda, & non prima? *dec.96.num.5. & 6.*

Relationi tertij periti iudicialiter electi in diſcordia partium ſtandum eſt licet ab vtroque peri

to prius hinc inde à partibus electo diſcordet *dec.231.num.3.*

Secus eſt in tertio perito de conſenſu partium electo, *ibid.nu.4.*

Relatio Peritorum à partibus acceptata non poteſt amplius impugnari, *dec.287.n.19.*

Relationi Peritorum ſtandum eſt, *deciſ. 360. num.1.*

RELATIO *Examinatorum Synodalium.*

Relatio Examinatorum cenſetur approbata ab oppoſitoribus inſtando pro collatione beneficij, *deciſ.48. num.10.*

Relatio Examinatorum attendenda non eſt ſi detegitur erronea ex quo prius inhabilem, quem declararunt, & deinde poſt paucos dies contrarium retulerunt, & certum eſt intra tam breue tempus quis doctor effici nequit, *deciſ.325.nu.2.*

Relatio prima Examinatorum, quod non fuerit rite facta ex quibus detegatur? *ibidem num.3.*

Relationi Examinatorum ſtandum eſt, *deciſ. 343.num.12.*

Relatio examinatorum ad beneficia ſimplicia grauat, ſi quis idoneus eſt ad curata, & tali grauamine poteſt appellare, *ibidem num.11.* reliqua vide in verbo *appellatio*, & in verbo examinatores ſynodales.

à Mala relatione examinatorum quoties fuit appellatum tunc nouum examen fieri debet in Curia, *deciſ.263.num.4.*

RELEVANTIA

Releuantia vnius articuli ſufficit, vt omnes veniant admittendi, *deciſ.187.num.8.*

RELIGIO *Hieroſolimitana.*

Religionis Hieroſolymitanæ priuilegia fuerunt per conſtitutionem ſa.me. Pij V. & Gregorij XIII. ſublata quoad viſitationes ordinariorũ circa concernentia animarum curam, illiuſque exercitium, *deciſ.189.num.8.*

RELIGIOSVS

Religioſi ordinis ſeruorum tanquam mendicãtes habent intentionem fundatam ex priuilegijs Apoſtolicis perquirendi elemoſinas priuatiue quoad eorum Eccleſias, *deciſ.160.nu.1*

Et ſic ius perquirendi elemoſinas ad eos ſpectat, *ibid.nu.2.*

RELIGIOSI

Religioſi Societatis Ieſu eximuntur à ſolutione quartæ funeralis ſtante communicatione priuilegiorum eis concessa per s.m.Pium V.competẽ mendicantibus, vt Franciſcanis, & Carmelitis &c. *deciſ.243.num.1.*

Et ac voluntate Papæ communicandi hanc exemptionem ex quibus conſtare dicatur? *ibid.nu.2. & num.7.*

Religioſi Societatis Ieſu habent ſpeciale priuilegium à ſa.me.Paulo Tertio reſpectu quartæ legatorum eis relictorum, *ibid.nu.11.*

REMEDIVM *poſſeſſorium.*

Remedium poſſeſſorium non competit habenti manuale beneficium, ſeu Cappellano ad nutum amouibili, ratio eſt quia non poſſidet, *dec.15.num.35. & 36.*

Vel ſi aliquo modo poſſidet, illa poſſeſſio eſt limitata, ad tempus ſcilicet donec remoueatur, *ibid.num.37.*

Remediũ poſſeſſoriũ ex quibus dicatur ſublatum? *dec.21.num.47.*

Remedia poſſeſſoria quæ competebant defuncto, competunt hæredi, *deciſ.145.num.7.*

Remedium ſeparationis Bonorum vide in verbo *ſeperatio.*

REMISSIO

Remiſſio hypotecæ ſuper aliqua re non eſt donatio nec venit ſub ſtatuto de donatione loquente, *deciſ.127.num.27.*

REMISSORIA

Remiſſoria, vt concedatur ſufficit releuantia vnius articuli, *deciſ. 25. numer. 4. & deciſ. 86. num.3. & deciſ.27.num.5. & deciſ.255. num.4. & deciſ.323.num.4.*

Remiſſoria conceſſa cum clauſula *ſine preiudicio Iudicij poſſeſſorij* operatur vt nouus proceſſus remiſſorialis eius proſecutionem retardare non valeat, *dec.253.num.6.*

Remiſsoria ſi petitur ad protrahendam cauſæ expeditionem dicitur calumnioſa, *deciſ. 27. num.17.*

Declara ſolam calumniæ ſuſpicionem non impedire conceſſionem remiſsoriæ, *ibid. nu. 18.*

Remiſsoria ſi fuit conceſsa nec per longum tẽpus expedita non debet vlterior terminus cõcedi, *deciſ.32.num.1.*

Remiſsoria ſecunda poteſt ex cauſa de nouo concedi, *dec.255.num.1.*

Remiſsoria ſecunda data, quando noui articuli continent eandem materiam magis ſpecificam in ſubſtantia, non in ſolo cortice verborum, quamuis dicta teſtium ſuper primis articulis examinatorum fuerint publicata, *deciſ.505.num.12.*

Remiſsoria datur in prophanis datur articulorum releuantia, *deciſ. 25. num. 1. & deciſ. 74. numer. 2. & dec.255. num.3. & deciſ.27. num.1. & deciſ.268. nu. 2. & deciſ.491.num.1.*

Amplia etiam in quacunque inſtantia, *deciſ.72. num.2.*

Item amplia ex releuantia vnius articuli, *deciſ. 491.num.2.*

Maxime in prima ne tollantur probationes, cum durum eiset in Curia litigare, & denegare probationes in partibus, *deciſ.27.nu.3.*

Remiſsoria datur in prophanis etiam ſine fumo *ibid.num.4. & dec.85.nu.2. & dec.411.nu.1.*

Maxime ſi datur fumus materię articulatę per teſtes extraiudicialiter examinatos, *deciſ. 27. num.7. & deciſ.505.num.15.*

Datur quando verſamur in tertia inſtantia ne probationes pereant, *deciſ.25.num.3. & deciſ.35 num.7.*

Datur etiam poſt didicita, & teſtificata quando noui articuli aliquid de nouo continent, vel magis materiam ſpecificant, *dec.25.nu.10 & deciſ.323.num.6.*

Remiſsoria datur ad liquidandum valorem fructuum, & damnorum in Iudicio ſpolij violenti, *deciſ.411. num.2.*

Remiſsoria non eſt deneganda ſub prætextu, quod in partibus fuerunt examinati Teſtes ſi noui articuli nihil ponunt, quod in partibus fuit probatum, *deciſ.275. num. 4.*

Vel continent materiam magis ſpecificam, *ibid. num.5.*

Remiſ-

Remiſſoria ne ſit deneganda ſufficit, quod res articulata reddatur dubia, *deciſ.* 491. *num.* 7.

Remiſſoria non denegatur ſub prætextu, quod altera pars probauit contrarium, quia probatio probationem non excludit, & factis probationibus dignoſcetur, quæ ex illis præualeat, *dec.* 505. *num.* 13.

Remiſſoria, vt concedatur ſuper omnibus articulis ſufficit releuantia vnius articuli, *ibid. num.* 14.

Remiſſoria non eſt deneganda, quod reſpectu materiæ articulatæ conſtet de contrario, nam poſt factas probationes videbitur quænam probatio præualeat, *deciſ.* 491. *nu.* 9.

Remiſſoria datur in materia decimarum quando articuli ſunt releuantes, *deciſ.* 505. *num.* 1.

Item datur ad declarandam propriam confeſſionem, *ibid. num.* 7.

Item datur ad probandum errorem confeſſionis dato fumo erroris, *ibid. num.* 8.

Remiſſoria non denegatur ſub prætextu, quod noui articuli tendant ad euertenda fundamenta deciſionis editæ, niſi aliæ præſumptiones calumniæ concurrant, *dec.* 268. *num.* 4.

Calumniæ præſumptio pro denegatione remiſſoriæ ceſſat quoties noui articuli nedum in cortice verborum, ſed etiam in ſubſtantia materias articulatas magis ſpecifice continent, vel eas excedunt, & ex quibus noui articuli excedant materias prius articulatas? *ibidem num.* 5. & 6.

Remiſſoria in dubio eſt concedenda ne probationes coanguſtentur, *ibid. num.* 10.

Remiſſoria vt ſuper omnibus concedatur ſufficit releuantia vnius articuli, *dec.* 411. *n.* 4.

Remiſſoria ſi fuit vni parti conceſſa debet alteræ concedi ad ſeruandam in Iudicijs æqualitatē, *dec.* 505. *nu.* 16.

Remiſſoria non ſic de facili denegatur ex ſola præſumptione calumniæ, quando articuli ſunt releuantes, *deciſ.* 068. *num.* 3.

Remiſſoria in materia beneficiali in prima, & ſecunda inſtantia non ſolet denegari, *deciſ.* 339 *num.* 1.

Remiſſoria in beneficialibus non ſolet à Rota decerni ſine obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, & de conſentiendo ſequeſtro ne illius expeditio ſimilium dilationum prætextu differatur, *deciſ.* 275. *num.* 2. & *deciſ.* 339. *nu.* 2. & 3 *dec.* 419. *num.* 8.

Remiſſoria denegatur data irreleuantia articulorum, *dec.* 22. *num.* 1.

Denegatur ad probandū id, quod per ſcripturas probari poteſt, *deciſ.* 22. *num.* 7. & *deciſ.* 417. *num.* 3. & 8.

Item denegatur ſi contrarium conſtat ex ſcripturis, *dec.* 491. *num.* 10.

Denegatur ſtante inuerisimilitudine materiæ articulatæ, *dec.* 22. *num.* 9. & *deciſ.* 417. *num.* 6.

Denegatur quoties articuli ſapiunt calumniam quæ reſultat ſi lis longo tempore fuit in partibus agitata, *dec.* 22. *nu.* 10.

Ratio eſt, quia meliorem probationem quæ fieri poterat in partibus, præſumitur fuiſſe factam *ibidem num.* 11.

Remiſſoria denegatur ad probandum delictum, *dec.* 25. *num.* 8. *Declara num.* 9.

Denegatur ad probandum, quod probatum nō releuat, *deciſ.* 132. *nu.* 3. & *deciſ.* 142. *num.* 4. & 6

Remiſſoria regulariter denegatur ad examinandum Teſtes ſuper articulis de directo contrarijs ob timorem ſubornationis, *deciſ.* 323. *num.* 5.

Pro conceſſione remiſſoriæ in dubio pronunciandum eſt, ne probationes coanguſtentur niſi vehemens calumnia concurrat, *ibid. num.* 7

ad effectum Remiſſoriæ articulorum releuantia ex quibus reſultet? *dec.* 491. *num.* 3.

Bonum Ius petentis remiſſoriam reſultat ex releuantia articulorum, *deciſ.* 35. *num.* 4.

Cauſa qualibet ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana, in qua non agitur de titulo beneficij, *deciſ.* 27. *num.* 6.

Cauſa decimarum ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana, *dec.* 25. *num.* 1. & *dec.* 74. *numer.* 11

Cauſa vnionis ad effectum remiſſoriæ reputatur prophana, *deciſ.* 86. *n.* 1.

Rota non ſolet eſſe rigoroſa in concedendis remiſſorijs cum ſufficiat articulos aliquo modo directe, vel indirecte facere ad cauſam, *dec.* 86. *num.* 4.

REMOTIO

Remotio in Beneficijs manualibus, ſeu temporalibus fieri nequit ſine cauſa, *deciſ.* 15. *num.* 30 contra *num.* 32. & ratio redditur *num.* 33. & 34. & vide limitationem *num.* 40.

Et interim competit manutentio propter ſtatū conſiderabilem, *ibid. num.* 31.

Remotio in Curatis eſt intolerabilis, ſi vero ex fundatione eſt permiſſa reſultare poteſt fauor cultus diuini, quia Curati ob timorem amotionis accuratius in ſeruient Eccleſiæ, *ibidem num.* 45.

Remotio in beneficijs Curatis repugnat, ſiue attendatur diſpoſitio Sac. Concil. Tridentini, ſiue Iuris communis, *dec.* 53. *num.* 4. & 5. Intellige *num.* 23. & *ſeqq.*

Remotio in beneficijs Curatis fieri nequit ſine cauſa, *ibidem num.* 17. & *deciſ.* 85. *num.* 18. vbi affertur quædam declaratio Congregationis Concil. in vna Ferrarien.

Amplia præſertim quando deputatio fit ad beneplacitum, quæ verba non liberam voluntatem, ſed arbitrio boni viri regulatam important, *dec.* 53. *nu.* 18.

Remotio in beneficijs Curatis, quod ſaltim fieri nequeat ſine cauſa quomodo procedat? *ibidem num.* 53.

Remotio à beneficio non debet ad libitum ſuperioris admitti. ratio eſt quia beneficia non dantur ad tempus, & in qua Eccleſia qui eſt intitulatus in ea perſeueret, nec debet quis ſine culpa beneficio priuari, *ibid. num.* 6. 7. 8. & 9

Remotio licet fieri poſſit ſine cauſa in beneficijs Curatis, id tamen non procedit ſi fieret ex odio, vel malitia, *ibid. num.* 21.

Remotio ex odio, vel indignatione illicita ſolum reputatur quæ prouenit ex iniuſta cauſa, & ex quibus illicita indignatio excludatur? *ibid. num.* 107. & 108.

RE-

Digitized by Google

RENOVATIO.

Renouatio emphiteuſis conceſſa ad tertiam generationem, ſi ſemel fuit ab habente cauſam ab emphiteuta approbata, talis approbatio operatur ac ſi in ipſo Inſtrumento renouationis eſſet factum, *decif.*259.*nu.*7.*&* 8.

Itaut omnia in Inſtrumento renouationis contenta ſemel approbata amplius negare non valeat, *ibid.nu.*9.

Renouatio emphiteuſis ſupponit finem prioris conceſſionis, *decif.*336.*num.*3.

Renouatio emphiteuſis Eccleſiaſticæ, ſi continet plus quam in prima inueſtitura continetur non valet abſque beneplacito Apoſtolico, *ibid.nu.*4.

Renouatio tacita reſpectu ſecundi emphiteutæ inducta cenſetur, ſi Dominus directus primũ emphiteutam à ſolutione canonis liberauit, *ibid.nu.*7.

Renouatio emphiteuſis ſi facta eſt cum relatione ad antiquas inueſtituras, tunc acquirens illis præiudicare non poteſt, *dec.* 372. *num.* 6 *Declara num.*7.

RENVNCIANS.

Renunciantis conſenſus ad ignorata non porrigitur, *decif.*286.*num.*10.

Amplia quamuis iuramentum fuerit renunciationi appoſitum, quia non operatur vltra voluntatem, & conſenſum renunciantis, *ibidem num.*11.

In Renunciante ſcientia fideicommiſſi non inducitur ex generali notitia teſtamenti, in quo continetur, ſed ad hunc effectum requiritur ſpecialis, nec ex ſola enunciatiua teſtamenti probatur, niſi aliæ coniecturæ concurrant, *ibid.nu.*12.

Et hac opinio eſt verior reiecta contraria, quæ procedere poteſt, quando aliæ coniecturæ cõcurrunt, *ibidem num.*13.

RENVNCIARE.

Renunciare quis poteſt reſciſſioni contractus ex capite læſionis medio iuramento, *decif.* 49. *num.*9.

Renunciare quilibet poteſt iuri proprio, *dec.*372. *num.*8.

RENVNCIATIO.

Renunciatio quod non fuerit facta vel effectum non habuerit paria ſunt, *dec.*19. *num.*3.

Renunciatio non effectuata nullius conſiderationis eſt, *decif.*269.*num.*3.

Renunciationis ineffectuatio probatur ex obſeruantia ſubſecuta facto partium declarata, quæ plurimum attendi debet, *decif.*19.*num.*12

Et talis obſeruantia ineffectuatæ renunciationis dotis probatur ex continuatione poſſeſſionis factæ per renunciantem, *ibidem num.*13.

Item per teſtes referentes actus poſſeſſorio, *ibid. num.*13.

Item ex locationibus effectum ſortitis, ac ex alijs, de quibus temiſſiuè, *ibidem num.*16.17.18, 19. *&* 21.

Renunciationis effectus ab actibus contrarijs excluditur, *dec.*269. *num.*1.

Renunciatio confirmata iuramento non obſtat renuncianti, ſi abſolutionem obtinuit ad effectum agendi, *dec.*387.*nu.*9.

Renunciatio extorta ſub aliquo erroneo ſuppoſito non nocet renuncianti, *ibid. num.*10.

Et hoc caſu deficit conſenſus renunciantis, ſine quo renunciatio nullius remanet momenti, *ibid.num.*11.

Renunciatio facta à proniſo Apoſtolico iuri ſibi ſuper prouiſione Apoſtolica competẽ nõ tenet in præiudicium Papæ conferentis, ad quem illud ſpectabat, *ibid.nu.*13.

Item nec tenet in præiudicium penſionarij, *ibid. numer.*14.

Renunciatio quando eſt facta non per viam tranſactionis, ſed ſolemnis ceſſionis iurium ſemper obſtat, donec ſuper eius nullitate fuerit in ordinario iudicio cognitum, & pronũciatum, *dec.*401. *nu.*2.

Renunciatio quando eſt facta titulo oneroſo, tunc nequit à renunciante impugnari, niſi prius omnibus perceptis reſtitutis, *ibid.nu.*6.

Renunciatio extorta ex falſa cauſa, & erroneo ſuppoſito attendenda non eſt, *decif.* 419. *numer.*7.

Renunciatio eſt ſtricti iuris, *dec.*451. *nu.*5.

Renunciatio locationis facta à conductore, ex quibus excludatur, quod fuerit à locatore acceptata? *dec.* 494. *numer.*11.

Renunciatio ſaltim durante vita renunciantis ſubſtinetur, *dec.*214. *num.*5. *Declara num.*6.

Renunciatio hypothecæ ex quibus inducatur? *decif.*305.*num.*6.

Renunciatio ſimplex ſi efficitur vera donatio tunc eſt tranſitoria ad quoſcumque, *dec.* 174. *num.*14.

Renunciatio iurium pro ſe, & ſucceſſoribus ſoium reſtringitur ad iura renuncianti competentia, non autem ſe extendit ad iura hæredibus, & ſucceſſoribus renunciantis competentia, vel competitura ex propria perſona, *dec.* 214. *num.*4.

Renunciatio iurium ſub inuolucro verborum nullatenus inducitur, *decif.*79. *nu.*6.

Renunciatio obſtat renuncianti ne agere valeat nam ad iura renunciata non datur amplius regreſſus, *dec.*348. *num.*1.

Renunciatio obſtat nedum renuncianti, ſed etiã eius hæredi, qui illius factum validum impugnare nequit, 348. *num.*2.

Renunciatio obſtat renuncianti eiuſque hęredi, *dec.* 368. *nu.*1.

Renunciatio vera donatio dicitur quando continet pactum de non petendo, quæ clauſula operatur, vt renunciatio in donationem trãsfundatur, *decif.*174. *num.*1.

Et bona renunciata hoc caſu liberè acquiruntur renunciatario, ſiue donatario illiuſque hæredibus, *ibid.nu.num.*2.

Renunciatio quando continet donationem irreuocabiliter acquiritur donatario illiuſque hæredibus, *ibid.nu.*3.

Renunciatio dotis facta à muliere, quod non habuerit effectum ex quibus potiſſimum probetur? *dec.*19. *num.*4. *& ſeqq.*

Renunciatio dotis facta ſine requiſitis à Statuto Bononiæ nulla eſt, & inualida, *ibid. num.*7.

Renunciatio dotis facta ſine rationabili cauſa

puta

Digitized by Google

puta adulterii eſt nulla tanquam per dolum, & calumniam extorta, *ibid. num.* 8. nec iuramento confirmari poteſt, *num.* 9.

Renunciatio dotis facta ſine cauſa non tenet, *decis.* 360. *num.* 2.

Renunciatio generalis facta à filia ex cauſa dotis receptæ comprehendit fideicommiſſariam ſubſtitutionem ad eius fauorem ordinatam in teſtamento paterno, de quo in renunciatione relationem habuit, ac ſpecialem mentionem fecit de fideicommiſſo, *decis.* 359. *num.* 8. *&* 9.

Renunciatio iurium dotalium facta à matre obſtat filijs ne valeant ad dotem maternam agere, *decis.* 401 *num.* 1.

Renunciatio facta cum ſolemnitatibus ſtatutarijs, ac iuſto titulo impedit ne renuncians cōtra renunciatarium, vel habentem ab eo cauſam efficaciter agere valeat, *decis.* 365. *num.* 8.

Renunciatio facta ex titulo oneroſo nequit à renunciante impugnari non reſtituto prius, quod recepit, *ibidem num.* 9.

Renunciatio facta à filia ad fauorem patris tempore dotationis, & longo tempore obſeruata præſumptionem mutuæ conuentionis de renunciando ante donationem inter patrem, & filiam inducit, *decis.* 348. *num.* 16.

Renunciatio facta à filia ex cauſa dotationis licet in Inſtrumento matrimoniali non fuerit expreſſa ob honorificentiam ſufficit, quod in limine Capitulorum matrimonialium fuerit conuenta, *ibid. num.* 17.

Renunciatio, quam Pater à filia primogenita in actu dotationis reportauit, operatur ne ſecundagenita querelam inofficioſæ dotis porrigere valeat, ac ſi ipſi dotanti aliquid ſubſtantiæ remaneat ad effectum teſtandi, *dec.* 348 *num.* 12.

Renunciatio Patri facta à filiabus primi matrimonij ſi continet donationem ſuffragatur illius hæredibus, ſiue ſint filij eiuſdem matrimonij, ſiue diuerſi, *decis.* 174. *num.* 4. *&* 7.

Et DD. contrarium tenentes intelliguntur de ſimplici renunciatione non verò quando Pater donationem, vel renunciationem ſtipulatus eſt pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque attenta clauſula, *cæterata præſenti, &c. ibid. num.* 5. 6. *&* 8.

Præcipuè ſtante pacto de obſeruando renunciationem, & illam non reuocando, *num.* 9.

Renunciatio facta Patri à filiabus hæreditatum, de quarum aditione non conſtat donationem continere non dicitur, *decis.* 174. *num.* 10. *Declara nu.* 11.

Renunciatio facta à muliere ſine cauſa non tenet, *dec.* 348 *num.* 3.

Et cauſæ veritas ac honeſtas requiſita *à Statuto Vrbis lib.* 2. *cap.* 151. iuſtificatur ex interuentu conſanguineorum, & interpoſitione decreti Iudicis, quo ſtante omnia vera, ac rationabiliter geſta præſumuntur, *ibidem nu.* 4. *&* 5.

Maximè quando non agitur de præiudicio alterius quàm ipſius mulieris renunciantis, *ibid. num.* 6. *&* 7.

Renunciatio facta à muliere cum interuentu cōſanguineorum, & decreto Iudicis dicitur bona fide, *dec.* 143. *num.* 13. *&* 14.

Renunciatio fideicommiſſi à grauato facta non nocet fideicommiſſarijs vocatis ex propria perſona, *decis.* 214. *nu.* 2. *& dec.* 221. *nu.* 5.

Renunciatio fideicommiſſi de futuro valet, ſi vltra ſcientiam teſtamenti fuit in ſpecie renunciatum *l. de his ff. de tranſact. decis.* 335. *num.* 13.

Renunciatio fideicommiſſi paterni inducta nō cenſetur in filia dum non apparet renunciantem de tali fideicommiſſo fuiſſe certioratam, aliàs ſemper renunciantis conſenſus deficere dicitur, *decis.* 286. *nu.* 7. *&* 9.

Renunciationis inſtrumentum ex diſpoſitione *Statuti Vrbis lib.* 1. *cap.* 149. debet ſubſcribi à renunciante adhibitis duobus teſtibus, *decis.* 348. *numer.* 24. *Declara nu.* 25.

Renunciationis inſtrumentum attenta diſpoſitione *Statuti Vrbis lib.* 1. *cap.* 149. debet ſubſcribi à renunciante adhibitis etiam duobus teſtibus, *decis.* 368. *num.* 3. *Declara num.* 9.

in Renunciatione, & ſimilibus contractibus inſinuatio requiritur ex Conſtitutione Aegidiana, *dec.* 365. *nu.* 10.

Renunciatio rei iudicatæ, vide in verbo, *Res iudicata.*

Renunciationes paſſim in Vrbe in actu dotationis à filiabus patres reportare ſolent, *dec.* 348. *num.* 15.

REPETITIO.

Repetitio qualitatis expreſſe in eodem caſu venit amplectenda, *decis.* 17. *num.* 11.

Repetitio qualitatis adiectæ in aliqua parte Statuti neceſſaria non eſt quoties diſpoſitio eſt clara, *decis.* 65. *num.* 19.

Repetitio non ſubintelligitur in eo, quod diuerſimodè eſt expreſſum, *decis.* 17. *num.* 14.

REPRAESENTATIO.

Repreſentatio plurium perſonarum datur in vna perſona, vt quod ex propria perſona capi non poſſit ex perſona repræſentata capi valeat, *dec.* 194. *num.* 19.

REPROBATVS.

Reprobatus in primo examine facto in partibus non tenetur citare omnes oppoſitores pro nouo examine faciendo in Curia, niſi in caſu quo ageretur de repetendo examine omnium oppoſitorum, *decis.* 138. *num.* 4.

Reprobatus in primo examine, ſi iterum in gradu appellationis fuit reprobatus, & ab iſta reprobatione non appellauit approbaſſe cenſetur, *decis.* 157. *num.* 2.

Reprobatus in primo examine, licet in ſecundo fuit approbatus, talis approbatio non ſuffragatur ſi emanauit non citato coppoſitore, vt fuerat proteſtatus de non ſubeundo nouum examen, *ibid. num.* 6.

Reprobatus in primo examine, ſi in ſecundo fuit approbatus ex hoc reſultat grauamen priorum examinatorum, *decis.* 361. *num.* 5.

Reprobatus in primo examine de partibus, ſi deindè fuit in Curia approbatus ex hoc nouo examine dicitur ei fuiſſe illatum grauamen, *dec.* 48. *num.* 9.

REPVDIATIO.

Repudiatio hæreditatis conſiſtit in animo, *deciſ.256.num.3.*

Repudiatio implicita hæreditatis inducta cenſetur eo ipſo quod ad inſtantiam hæredis citatur ſubſtitutus ad declarandum an velit eſſe hæres aliàs videñ deputari Curatorem hæreditati iacenti, ex quo ipſe hæres non intendit acceptare hæreditatem, *deciſ.287.num.*

REPVGNANTIA.

Repugnantia verborum, vtenitur in eodem Inſtrumento: intellectus quilibet recipiendus eſt, *deciſ.315.num.9.*

R E S.

Res quod ſit libera non feudalis probatur ex cõtractibus initis tamquam de re libera, *dec.47.num.7.*

Res viliori pretio vendita dicitur proiecta, *dec.50 num.9.*

Res tanti valere cenſetur quanti fuit vendita, *ibid.num.10.*

Res eadem pluribus legata ſingulis pro virili acquiritur, *dec.318.num.6.*

Res alicui legata, ſi eidem ab alio donata ſit, ſi ex cauſa legati rem ille adeptus eſt, tunc donator liberatur, & ſi eadem res ex duobus teſtamentis debeatur, ſi ab vno prius conſequatur rectè deindè ab altero rem petere poteſt, ſecus ſi prius rem eſſet conſecutus, *dec.1350. numer.18.*

Res particulariter donata non cenſetur in donatione vniuerſali omnium bonorum comprehenſa, *deciſ.372.num.1.*

Res particularis quod non fuerit ſub fideicommiſſo vniuerſali à fideicommittente comprehenſa ex quibus talis voluntas reſultet? *ibidē nu.9.*

Res quod non fuerit à defuncto poſſeſſa probatur eo ipſo, quod apparet fuiſſe ab hærede emptam poſt eius mortem, *deciſ.199.num.11.*

Res inter alios acta tertio nocere non debet, *deciſ.109.nu.6.*

Res quando eſt data in dotem æſtimata, quæ facit venditionem, tunc dos in pecunia numerata venit reſtituenda, *dec.921.num.9.*

Res vendita quando periculo emptoris pereat, licet nondum tradita ſit? *deciſ.61.num. 8. & 9.* & quando ſecus? *num.10.*

Res empta non ex pecuniis in hæreditate repertis, ſed ex venditione rei hæreditariæ an fiat hæreditaria? *dec.199.num.8.*

Res præſumitur iuſto pretio vendita, *dec. 50. num.11.*

Donec contrarium exaduersò probetur, *ibidem num.12.*

Res præſumitur iuſto pretio vendita, & qui cõtrarium dicit rem non eſſe tanti valoris probare tenetur, *dec.32.num.6.& 7.*

Res longè maioris valoris in executionem capi, & ſubhaſtari pro debito minoris quantitatis iuxta quotidianam praxim ſolet, *dec.143.nu.3.*

Rei ſuæ quilibet eſt moderator, ac arbiter, ac in loco ſuo quilibet ædificare poteſt, *dec. 130. num.1.*

Rei appellatione regulariter venit quicquid ad eius vſum deſtinatum eſt, *deciſ.312.num.4.* & deſtinatio ex quibus reſultet? *num.6.*

RESCISSIO.

Reſciſſioni contractus habentis cauſam, ſucceſſiuam ex capite læſionis locus non eſt, *deciſ. 40.nu.7.*

Reſciſſioni contractus ex capite læſionis quis medio iuramento renunciare poteſt, *ibid.nu.9.*

Ad effectum reſciſſionis contractus ex capite læſionis damnum præſens ratione incertitudinis reſpectu futuri euentus attendendum non eſt, *deciſ.49. num.10.*

RESCRIPTVM.

In Reſcriptis delegatoriis extenſio fieri non debet de perſona in perſonam non expreſſam, *dec.171.num.4.*

Nec minus ad cauſas poſtea exortas, *ibidem num.5.*

Reſcriptum vltimum eſt attendendum, *dec.485. num.26.*

RESERVATIO *in prophanis.*

Reſeruatio facta a Iudice, quod quis poſſit ius ſuum proſequi ad ſententiam diffinitiuam, poteſt ea vti donec ad tertiam ſententiam deueniatur, *dec.35.num.1.*

Reſeruatio iura partis præſeruat, *ibidem num. 5.*

Reſeruatio limitat, & modificat diſpoſitionem, *deciſ.74.nu.9.*

Reſeruatio Dominii, vel hypothecæ in Inſtrumento venditionis operatur, præſeruationem anterioritatis iurium ad fauorem venditoris, *deciſ.127.num.10.*

Reſeruatio iurium agendi non obſtante ceſſione operatur, vt licitum ſit cedenti non attenta ceſſione iudicium proſequi, *deciſ.445. num.8.*

RESERVATIO, *quoad Beneficia.*

Reſeruatio Regulæ 8. non comprehendit Iuſpatronatus laicale, *dec.146.num.6.*

Comprehendit tamen Iurepatronatus Eccleſiaſticum, *ibid.nu.8.*

Non tamen comprehendit Iuſpatronatus mixtum, nam ad effectum excludendi reſeruationem remanet laicale, *dec.171.nu.12.*

Reſeruatio beneficij licet non inducatur per litis pendentiam, attamen manus Ordinarij ligantur, ne interim pendente lite conferre valeat, *deciſ.320.num.18.*

Reſeruatio beneficij reſultat ex vacatione in menſe reſeruato ex regula Cancellariæ, *deciſ.387.num.4.*

Reſeruatio beneficij reſultat ex reſignatione facta in manibus Papæ, *dec.402.nu.3.*

RESIGNANS

Reſignantis conſenſus eſt omninò neceſſarius in reſignatione ex Regula 45. Cancellariæ de cõſenſu præſtando, *dec.92.nu.1.*

Reſignantis conſenſus deficere dicitur eo ipſo, quod non eſt adimpleta forma in mandato dato ad reſignandum præſcripta, *ibid.num.2.*

Reſignantis conſenſus conceptus cum clauſula *non alias aliter nec alio modo* expreſſa qualitate in caſu nullitatis Penſionis intentatæ operatur intentata nullitate quod reſignatio ex defectu conſenſus euaneſcat, *deciſ.458.nu.2.*

Et

Et de clauſula quod de nullitate Penſionis ex quauis cauſa dici non poſſit, vide nu.3.& ſeqq.

Reſignans dare nequit de expreſſione veri valoris, quoties ipſe ſcientiam habuit valoris beneficij reſignati, ſuper quo penſio impoſita eſt, *dec.289.num.*1.

A reſignante Ius non dicitur abdicatum, quoties forma mandati ad reſignandum non eſt adimpleta, *dec.92.nu.3.*

Amplia procedere etiam quod expreſsè non adſit clauſula *non alias aliter nec alio modo* cum ſubintelligatur, & eo magis conſenſus tollitur, & fit vt ad vnguem conuenta ſint obſeruanda, *ibid.nu.4.5.& 6.*

Reſignanti ſolet quandoque concedi adminiſtratio, *ibid.num.9.*

Reſignanti competit regreſſus etiam contra ſucceſſorem reſignatarij, quoties in litteris Apoſtolicis eſt conceptus in caſu, quod reſignatarius ex quauis cauſa alleget Penſionem eſſe nulliter reſeruatam, *decif.218.num.1.*

Reſignanti non datur regreſſus ad beneficium reſignatum, ſi eius culpa interceſſit in expreſſione veri valoris, *decif.289.num.2.*

Non obſtante clauſula *non alias &c.* in reſignatione appoſita, quia non operatur quando reſignans ſcienter verum valorem tacuit, & falſum expreſſit, *ibid.nu.3.*

Reſignanti datur regreſſus ad beneficium reſignatum quoties illum Papa reſeruauit in euentum in quem Penſio eſſet nulla, & ſic ex voluntate Papæ reſignatio reſoluitur, & iura beneficij reſignati redeunt ad regreſſarium abſq; noua Papæ collatione, *ibidem num.4.*

Reſignanti datur regreſſus quoties Penſio reſeruata ex quacumque cauſa, & ſic ob non expreſſionem veri valoris factam impugnaretur, *ibid.nu.9.*

Et contraria procedunt in regreſſibus olim reſeruatis cum clauſulis non tam amplis, prout hodie fieri ſolent, itaut comprehendant omnem executionem ſiue de iure, ſiue de facto, *ib.dem num.*10.

RESIGNATARIVS

Reſignatario non eſt deneganda immiſſio in beneficio reſignato habente ſubrogationem gratioſam concurrentibus requiſitis pro immiſſione obtinenda, *dec.402.num.6.*

RESIGNATIO

Reſignatio eſt nulla ex defectu conſenſus reſignantis requiſiti per Regulam 45.Cancellariæ de conſenſu præſtando, *decif.92.num.1.*

Et conſenſus reſignantis deficere dicitur eo ipſo quod non eſt adimpleta formam mandato data ad reſignandum præſcripta, *ibid.num.2.*

Reſignatio facta ſub conditione inſolita, & impoſſibili, quæ habetur pro non appoſita valet, & quænam conditiones non dicātur inſolitæ? *ibidem num.7.& num.9.& 10.* Rota tamen de hac concluſione dubitauit, *num.8.*

Reſignatio facta à Procuratore cum promiſſione, quod principalis ratificaret, non ſequuta ratificatione remanet nulla, & inualida, *ibid. num.*12.

De reſignatione inualidanda quoties agitur, non eſt par virtus clauſularum tacitè ſubintellectarum, ac ſi eſſent expreſſæ, *decif.* 231. *num.7.*

Reſignatio beneficii facta in manibus Papæ reſeruationem inducit, *decif.402.num.3.*

Reſignatio quando eſt nulla vacationem beneficij reſignati non impedit, *dec.425.num.*11.

Reſignatio non ſubſtinetur ſi fines mandati procuræ ad reſignandum non fuerunt ſeruati, *decif.483.nu.3.*

Reſignatio totaliter fundatur in intentione reſignantis, quam Papa reſignationem admittendo ſequi velle præſumitur, *ibid.nu.5.*

RES IVDICATA

Res iudicata habet executionem poſt ſe, *decif.44. num.5.*

Res iudicata venit exequenda, *dec.433.nu.5.*

Res iudicata ponit rem in claris, *decif.74.nu.4.*

Res iudicata nequit allegari ab eo, qui in iudicio ſuccubuit, *decif.35.nu.*14.

Res iudicata inducta cenſetur ob non interpoſitam appellationem infra decem dies, *dec.44. nu.3.& dec.74.num.3.*

Et decem dies currunt à die latæ ſententiæ, quando perſonalis citatio interceſſit, *dec.44.nu.4.*

Res iudicata inducta cenſetur ob non proſecutionem appellationis ſpatio plurium annorum, & prorogationem fatalium, *decif.428. num.1.& dec.432.num.1.& decif.433.num.1.& decif.445.num.1.*

Res iudicata inducta dicitur concurrente iuſtitia ſententiæ, & ceſſante læſione, nec prorogatis fatalibus per integrum quadriennium, *dec.473 num.5.*

Res iudicata non cenſetur inducta ſtante iniuſtitia ſententiæ, *decif.434.nu.*11.

Res iudicatæ executio ſi ſit commiſſa Iudici de partibus, cui deinde fuit præſentata inhibitio vigore reſtitutionis in integrum debet abſtinere ab vlteriori proceſſu cum ad hunc effectum ſufficiat de hoc poſſe dubitari, *dec.*284. *num.6.*

Rei iudicatæ renunciatio inducta cenſetur eo ipſo quod quis paſſus eſt diſcuti merita cauſæ ſuper quibus res iudicata emanauit, *decif.* 35. *num.*10. *Declara nu.*16.*&* 17.*& decif.74. num.*13. *Declara nu.*14.

Itaut amplius ad eam redire non poſſit, *dec.35 num.*11.

Rei iudicatæ eo magis per diſcuſſionem meritorum quis renunciaſſe videtur, ſi ex diſcuſſione detegitur illius iniuſtitia, quod eſt vnum ex requiſitis inducendi renunciationem, *ibid. num.*12.

Poſt rem iudicatam nullitates non attenduntur *decif.94.num.2.*

RESPVBLICA

Reipublicæ plurimum intereſt agnationes familiarum conſeruati, *decif.371.nu.20.*

RESTITVTIO IN INTEGRVM

Reſtitutio in integrum minoribus competit, *decif.225.num.21.*

Reſtitutio in integrum data aliquali læſionis iuſtificatione conceditur, *ibid.num.22.*

Reſtitutio in integrum denegatur quoties conſtat de validitate, & iuſtitia ſententiarum, *decif.259.num.1.& decif.294.num.1.*

Digitized by Google

Reſtitutio in integrum non retardat executionē prius petitam, *dec.284.num.8.*

Reſtitutio in integrum executionem faciendam quando petita non eſt retardat, *ibidem nu.9.*

Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione, *deciſ.294.num.2.& dec.326.num.25.*

Reſtitutio in integrum datur mutis, & ſurdis à natiuitate adeundi hæreditatem non aditam, *deciſ.430.nu.20.*

Reſtitutio in integrum omnia in priſtinum ſtatū reponit, *deciſ.277.nu.22.*

Amplia procedere quamuis reſtitutio in integrum ſit conceſſa cum clauſula *prout de iure*, *deciſ.277.num 23.*

Reſtitutio in integrum ponit appellantem in eo ſtatu, quo erat ante ſententiam, *deciſ.504.nu.2.*

Reſtitutio in integrum ſuccedit loco appellationis, eiuſque inſtantiam reſtaurat, *deciſ.482.num.4.*

Cauſa reſtitutionis in integrum eſt eadem cum cauſa appellationis, *ibidem num.5.*

In gradu reſtitutionis in integrum appellatio effectum ſententiæ ſuſpendit, *deciſ.504.nu.1.*

Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem conceditur ſecundo hæredi mortuo primo ante aditionem hæreditatis, *deciſ.458.nu.15.*

Reſtitutio in integrum aduerſus completam præſcriptionem deneganda non eſt concurrente probabili ignorantia, *dec.472.num.13.*

Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam litem reuiuiſcere facit, *deciſ.154.num.1.*

Amplia, quamuis in commiſſione reſtitutionis in integrum narratum nō ſit, quod prius executio rei iudicatæ fuerat in partibus commiſſa, quia nihilominus tribuit Iuriſdictionem, donec de Iuriſdictione fuerit oppoſitum, *ibid. num.2.*

Reſtitutio in integrum aduerſus omiſſam Apoſtolorum petitionem datur, vt in cauſa appellationis audiatur appellans, *deciſ.225.nu.20.*

Reſtitutioni in integrum quando locus ſit, *ibid. num.19.*

Manutentio in gradu reſtitutionis in integrum, vide in verbo *Manutentio.*

Rota de ſtylo cauſas reſtitutionis in integrum non leuiter attingere, ſed plenè cognoſcere, & ſub vnica illarum diſcuſſione negotium principale in petitorio ſolet, *deciſ.277 num.24.*

RETENTIO

Retentio datur creditori ſi poſſidet rem proprijs pecunijs acquiſitam, quamuis ſuper eadem re hypoteca non competeret, *dec.225.num.4.*

Retentio non datur pro credito illiquido, *deciſ.314.num.9.& dec.340.nu.11.& deciſ.398.nu.6. & dec.426.num.11.*

Retentio bonorum fideicommiſſi non competit grauato ſub prætextu detractionum conſumptorum, nec valet fideicommiſſario immiſſionem impedire, *deciſ.232.num.1.*

Retentio totius cenſus retrouenditi, an & quando competat? *dec.337.nu.14.*

Retentio rei hypotecatæ vt competat, ſola detentio ſufficit, *deciſ.395.num.3.*

Retentio vt competat ex iuribus anteriorum creditorum quænam requirantur? *deciſ.454. num.10.*

Retentionis exceptio pro melioramentis cadit tantum ſuper re meliorata, *dec.212.nu.7.*

Retentionis exceptio ex cauſa non æquè priuilegiata reijcitur, *deciſ.426.nu.12.*

Retentionis ius vxori etiam ſoluto matrimonio competens in alios cedi, ac transferri poteſt, *deciſ.398.num.1.*

Maximè quando de poſſeſſione vxoris nulla inter partes eſt controuerſia, *ibidem num.2.*

Ad retentionem impediendam compenſatio pro credito liquido admitti non debet, *dec.225. num.8.*

Actiones ad effectum retentionis nunquam confunduntur, *dec.454.nu.13.*

RETRACTVS

Retractus competit Domino cenſus aduerſus fundum cenſitum alteri venditum, *dec.449. num.1.*

Maximè quando emptor non fecit denunciationem cum inſertione totius Inſtrumenti cum ſpecifica pretij expreſſione, & cum pactis, & conuentionibus in venditione contentis, *ibid. num.2.& 4.& deciſ.451 num.1.& ſeqq.*

Et in materia Retractus denunciatio requiritur pro forma, *ibidem nu.7.* Reliqua vide in verbo *Renunciatio.*

RETROTRACTIO

Retrotractio admittitur etiam in conditionibus poteſtatiuis, vbi eorum implementum pendet à facto ſolius creditoris, non verò à facto ſolius debitoris tantum, vel debitoris, & creditoris ſimul, *deciſ.211.num.10.*

Ratio eſt, quia creditori imputari non poteſt, cur non adimpleuit, ſi non fuit in mora implendi, & ceſſat ratio ob quam retrotractio impeditur, vbi implementum impeditur à facto ſolius debitoris, vel vtriuſque, ne ſcilicet pendeat à debitoris arbitrio eludere ſecundum creditorem, implendo deinde conditionem appoſitam cum primo, *ibid.num.11.*

Retrotractio in præiudicium ſingularis ſucceſſoris medio tempore creati locum non habet, *ibidem num.12.*

RETROVENDITIO

Retrouenditio, non autem ceſſio cenſus ex quibus reſultet? *deciſ.337.num.3.& ſeqq.* & vide in verbo *Cenſus.*

Retrouenditio cenſus, non autem ceſſio cenſenda eſt, ſi ante ceſſionem de qua loquitur Inſtrumentum præcedat verbum *Retrouendere*, & hoc ad euitandam contrarietatem, *ibidem num.10.*

In retrouenditione cenſus apponi poſſunt omnes clauſulæ ad ſignificandum actum retroſimilem in omnibus, itaut nihil remaneat penès cenſuarium, *ibid.num.12.*

Et dum clauſulæ aptè referri poſſunt ad effectum extinguendi iſte intellectus recipiendus eſt, cum magis inſeruiat menti contrahentium, deducta ex caſſatione, & annullatione Inſtrumenti cenſus, quæ incompatibilis eſt cum ceſſione, *ibid.numer.13.*

R E V S

Reus & poſſeſſor releuatur ab onere probandi titulum, cum ſufficiat vincere per non ius actoris, *dec.17.num.19.*

Reus ſuam exceptionem probare tenetur, *deciſ.47.num.1.*

Reus ratione loci delicti ſubijci poteſt foro illius vbi delictum eſt commiſſum, *deciſ. 491. numer.17.*

Reo ſufficit vincere per non Ius actoris, *deciſ.63. num.10.& dec.313.num.7.*

Riminald.Iun.conſ.123.nu.22. declaratur, *dec.486. num.12.*

RITVS

Ritus magnæ Curiæ Vicariæ, vti promulgatus à poteſtate laicali non ligat Clericum, *dec.82. num.14.*

Roderic.de ann.redditib. lib. 2. quaſt.16. num.11. declaratur, *dec.337.num.15.*

Roman.conſ.356.ſub num.6.Seraph.deciſ.950.num.1. Bellamer.dec.203. Caſſad.dec.4.nu.2.& dec.12.n.9. de prabend. declarantur, *deciſ.85.num.15.*

ROTA

Rota ſemper ſolet reuerenter amplecti reſponſa Sac.Congregationis Concilij, *deciſ.5.num.5.& deciſ.318.num.2.*

Rota ſemper æquitatem præ oculis habere conſueuit, *deciſ.78.num.15.*

Rota vigore Clementinæ Auditor de reſcript. inſtituit loco ordinarij, *deciſ.138.num.7.*

Rota conſueuit poſt relaxatum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi decimas relaxare etiam mandatum executiuũ *deciſ.168.num.9.*

Rota quando mandauit videri de bono iure, eo cognito procedit ad manutentionem poſſeſſoris, & hoc non dicitur pendere à negocio principali, *deciſ.206.numer.13.*

Rota conſueuit taxare alimenta, & ſumptus litis ad rationem ſcut. quinque pro centenario mulieri petenti dotem, ſi dos eſt promiſſa in pecunia, *dec.234.num.8.*

Rota ex mutatione, & variatione facti recedit à reſolutionibus antea captis, *dec.397.num.1.*

Rota de ſtylo cauſas reſtitutionis in integrum non leuiter attingere, ſed plenè cognoſcere & ſub vnica illorum diſcuſſione negotium principale in petitorio ſolet, *dec.277 nu.12.*

Rota facilius in gradu reſtitutionis in integrum manutentionem concedit, quando aduerſus ſententiam contra poſſeſſorem non inſurgit, ſuſpicio contra illius validitatem, *deciſ. 295. num.32.*

Rota poteſt executiuè procedere, dum cauſa reperitur commiſſa cum facultatibus A. C. *deciſ.316.num.13.*

Rota Romana eſt Tribunal Supremum, *ibidem num.14.*

Rota poteſt ad adiudicationem beneficij procedere. ſi præſentatio facta poſt appellationem eſt nulla, & attentata, *deciſ.343.num.16.*

Rota quandoque conceſſit nouum examen etiam poſt 22.menſes, *deciſ.357.num.7.* Quod tamen declara *nu.8.*

Rota loco executorialium in cauſis Citramontanis concedere conſueuit mandatum executiuum, *deciſ.392.num.2.*

Rota non ſolet in beneficialibus remiſſoriam decernere ſine obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, & de conſentiendo ſequeſtro, ne illius expeditio ſimilium dilationum prętextu differatur, *deciſ.419.nu.8.*

Rota nonnunquam conſueuit cognoſcere ſuper articulo non comprehenſo in commiſſione, *deciſ.445.num.9.*

RVBRICA

Rubricæ verba generalia determinantia omnes caſus in nigro comprehenſos reſultat, quod dum ſtatutum in nigro loquitur de fœminis dotatis intelligatur de dotatione alternatiua in quolibet caſu in quo expreſsè in contrarium non declaratur, *deciſ.65.num.4.*

S

SACERDOS

Sacerdos in concurſu habens maiorem ætatem in adiudicatione beneficij eſt præferendus, *deciſ.343.num.1.& deciſ.394. numer.4.& deciſ.456. num.3.*

Sacerdos reſpectu ordinis presbyteratus eſt dignior non Sacerdote, *dec.343.num.4.*

Sacerdos & bonæ famæ eſt idoneus Teſtis, vide in verbo *Teſtis Sacerdos.*

Sacerdos in adiudicatione beneficij præferri debet ſimplici Clerico, *dec.459.nu.2.*

Sacerdos qui ad curam animarum fuit pluries ab ordinario deputatus in adiudicatione beneficij ſemper eſt pręferendus tanquam dignior, *deciſ.408.nu.1.*

SACRAMENTA

Sacramenta à proprio Parocho quilibet recipere tenetur, *deciſ.102.num.7.*

Sacramentum pœnitentiæ nutu, & ſignis infirmis miniſtrari poteſt, *deciſ.409.num.8.*

SALARIVM

Salarium Curatis ad nutum pendi ſolet, tanquã ſeruitoribus, *dec.15.nu.27.*

Salarium ad quam quantitatem ſit ſoluendum conſuetudo in ſpecie probanda eſt in loco controuerſo, nec ſufficit quod in alijs locis ſeruetur contrarium, *deciſ.191.num.1.*

Salarium taxatur arbitrio Iudicis, qui conſiderata qualitate ſeruitij, & perſonæ ſeruientis illud taxare debet, *ibidem num. 2. & deciſ. 207. num.1.*

In taxatione ſalarij conſuetudo particularis eſt attendenda, *ibid.num.2.*

Salarium propter augumentum laborum non augetur, quando quis indeffinitè fuit ad ſeruitium conductus, *ibidem num.8.*

Salicet.in l.petens num.11. in fine C.de pact. Bald. in l.1.num.33.Cod.de Summ.Trinitat.& fid.Catholic. declarantur, *dec.81.num.14.*

In l.quoniam nonnulla ſub num.7. verſ.Nihilominus, C.de inoff.teſtam. declaratur, *deciſ.486.num.11.*

SALVIANVM

Saluianum datur creditori cenſus pro fructibus cenſus decurſis, & non ſolutis aduerſus poſſeſſorem fundi cenſiti probatis neceſſarijs extremis in hoc iudicio requiſitis, *deciſ. 454. num.1.*

Saluianum datur ſuper locis montium emptis ex pretio bonorum venditorum, quemadmodum

Digitized by Google

modum aduerſus bona vendita competebat, *deciſ.185.nu.19.*

Saluianum datur ratione hypotecæ ſuper locis montium ſubrogatis in locum bonorum vẽditorum, & poteſt vigore hypotecæ auocari poſſeſſio, *dec.399.num.2.*

In Saluiano immiſſio retardari nequit à poſſeſſore ſub prætextu, quod res poſſeſſa eſt aliquo fideicommiſſo ſubiecta, ſi conſtat ex aſſertione eius authorum eſſe liberam, *deciſ.454.num.4.*

In Saluiano immiſſio pro indiuiſo quo caſu nõ ſit deneganda creditori? *ibidem nu.11.*

Saluianum datur legatario pro conſecutione legati, *dec.472.num 2.*

Item datur pro legitima quando eſt legata, non ſecus ac pro alijs legatis, *dec.481.num.1.*

In Saluiano non retardatur immiſſio ex credito anteriori illiquido, ac incerto ſub prætextu retentionis, *dec,219.num.15.*

Saluianum non retardatur per exceptiones requirentes altiorem indaginem, *deciſ.185.num 20.*

In Saluiano non retardatur immiſſio per exceptionem requirentem altiorem indaginem, *dec.337.num.2.& dec.454.num.1.*

Saluianum non datur ſine hypoteca, *deciſ.123.num.6.*

Saluianum locum non habet contra tertium non habentem cauſam ab obligante, *ibidem num.12.*

Saluianum non datur contra habentem hypotecam anteriorem, *deciſ.219.nu.2.*

In Saluiano exceptio dominij, vel imputationis fructuum non eſt admittenda, *deciſ.487.num.4.*

In Saluiano creditum cum hypoteca eſt præcipuum fundamentum, *dec.114.nu.1.& dec.123.num.1.*

Et ex quibus probetur? *deciſ.219.num.2.*

In Saluiano immiſſio retardari nequit concurrentibus requiſitis, *ibid.num.4.*

In Saluiano quibus concurrentibus non ſit deneganda immiſſio? *deciſ.139.nu.1.& deciſ.337.num.1.& deciſ.239.num.1.& deciſ.369.num.1.& deciſ.327.num.1.*

Sarnen.ad regul.de infirm.quæſt.16.col.1.Mandoſ.ibid.quæſt.1.Pariſ.de reſignat.lib.6.quæſt.4.num.35. in quibus terminis loquantur? *deciſ.303.num.15.*

Sarnen. ad dictam regul. de infirm. quem ſequitur *Pariſ.de reſignat.lib.5.quæſt.4.ſub num.35.* declarantur quo caſu loquantur? *deciſ.409.num.9.*

SCIENTIA

Scientia alicuius actus præſumitur quando eſt fauorabilis, *dec.196.num.7.*

Scientia ſola in fauorabilibus præſumptionem ratificationis inducit, *dec.205.num.4.*

Scientia contentorum in Inſtrumento reſultat ex relatione ad illud, *dec.196.num.6.*

Scientia contentorum in teſtamento ex quibus eliciatur? *dec.304.num.8.*

Scientia dantis pecuniam ad cambium, quod recipiens non foret cambiaturus ex quibus reſultet? *dec.196.num.3.4.5.& 6.*

Scientia ex facto proprio arguitur, *deciſ.80.numer.5.*

Scientia fideicommiſſi in renunciante non inducitur ex generali notitia Teſtamenti in quo continetur, ſed ad hunc effectum requiritur ſpecialis, nec ex ſola enunciatiua teſtamenti probatur, niſi aliæ coniecturæ concurrant, *deciſ.286.num.12.*

Et hæc opinio eſt verior, reiecta contraria, quæ procedere poteſt, quando aliæ coniecturæ cõcurrunt, *ibidem num.13.*

Scientia præſumpta in præiudicialibus non ſufficit, ſed certa, & indubitata requiritur, *dec.381.num.6.*

Scientia elicita ex præſumptionibus, & coniecturis vbi requiritur eſt ſufficiens, *dec.454.num.17.*

Scientia principalis debitoris damnorum paſſorum à fideiuſſore ex quibus reſultet, quamuis perſonalis notificatio fuerit omiſſa, *dec.461.num.2.*

Scientia poſſeſſionis captæ à fratre preſumitur in altero fratre, *dec.265.num.3.*

Scientia obligationis contractæ per vnum ex fratribus etiam ſuo nomine ex quibus in altero fratre reſultet? *dec.293.num.2.*

SCRIPTVRA

Scriptura reperta in folio volanti quando non apparet, quod fuerit coram teſtibus lecta, quod eſt quando in ea non continentur verba *Actum* tunc non poteſt publicari, ſeu in publicam formam redigi propter actus inualiditatem, *dec.345.num.1.*

Declara num.2.4.& ſeqq.

Scriptura quæcunque ex ſeipſa, vel ratione loci fidem faciendo, licet non ſit Inſtrumentũ publicum dicitur authentica, *dec.317.num.13.*

Scriptura ſi penes publicum officialem exiſtat, vt ad exibendum cogi poſſit quænam requirantur? *dec.271.num.1.*

Scripturæ exiſtentia ex quibus probetur? *deciſ.271.nu.2.*

Scriptura licet in ſui facie non ſit in forma probanti, attamen ſi in ea contenta fuerunt à partibus obſeruata meretur fidem, *deciſ.177.num.1.*

Scriptura etiam in formis recipit robur ab obſeruantia, & ex quibus illa probetur? *ibidem num.2.*

Scriptura in formis iuncta obſeruantia probat? *deciſ.198.num.1.*

Amplia quamuis non in omnibus capitibus in ſcriptura contentis obſeruantia probetur? *ibidem num.2.*

Scriptura in formis concurrentibus adminiculis probat, *ibid.n.3.*

Scripturæ etiam in formi tribuitur fides quoties adminicula concurrunt, *dec.317.num.7.*

Scriptura de cuius publicitate agitur, quod ſit matrix arguitur ex adminiculis, *deciſ.345.num.4.*

Scriptura matrix reputatur non ſolum ſi in eius calce ſunt deſcripta nomina teſtium, ſed etiã ad notata dies rogationis, quod eſt ſignum perfecti rogitus, *ibid.num.5.*

Scriptura matrix probat non ſecus ac ſi in ipſo prothocollo eſſet reperta, *ibid.num.8.*

Scriptura, quod ſit matrix multum attenditur obſer-

obſeruantia in illius executionem ſubſecuta, & ex quibus obſeruantia minime dicatur excluſa? *ibid.nu.10. & 11.*

Scriptura matrix licet non ſit reperta inter ſcripturas publicas Notarij demortui ſufficit, quod illa tranſierit ad eius ſucceſſores penes quos etiam aliæ aſſeruantur, *ibidem num.12.*

Scriptura matrix reputatur ſi fuit reperta inter alias ſcripturas repoſitas, & in publicam formam redigendas, *ibid.num.13.*

Scriptura tanquam matrix, an ſit attendenda, & in publicam formam redigenda, iſta materia eſt de ſui natura arbitraria, *decif. 345. num.16.*

Scriptura priuata quando eſt ſuſpecta de antidata attendi non debet in concurſu publici Inſtrumenti, *decif.410. num.12.*

SCRIPTVRAE.

Scripturæ plures inuicem coadiuuantur, & vna recipit robur ab alia, *decif.72. num.13.*

Scripturæ authenticæ dicuntur quæ continent ſigillum, & ſubſcriptionem comunitatis, *decif.317.num.4.*

Scripturæ authenticæ vim habent publici documenti, *ibid.nu.15.*

Scripturæ extractæ ex originalibus aſſeruatis in Cancellaria Epiſcopali ratione loci fidem faciunt, *ibid.num.5.*

Scripturæ extractæ plene probant ſtante illorũ antiquitate, & precipue ſi contra illorum legalitatem nihil fuit oppoſitum in productione, *decif.503.num.13.*

Scripturæ informes, & extractæ ab exẽplis probant ſtantibus adminiculis, *ibidem num. 10. &* adminicula ex quibus reſultent? *num.11. & 12.*

Scripturis potius in concurſu ſtandum eſt, quàm vnico teſti, *dec. 202. num.7.*

Inter ſcripturas publicas, & authenticas magna eſt differentia, nam omnis ſcriptura publica eſt authentica, non tamen è conuerſo, *decif.317.num.12.*

Scripturarum pluralitas non preſumitur, *decif. 265.num.15.*

SECRETARIVS

Secretariorum Montium fidei, ſeu atteſtationi ſtandum eſt circa valorem locorum Montiũ, *dec.287.num.20.*

SEGETES

Segetes etiam ſub nomine frumenti veniunt, *dec.366.nu.6.*

SEMINARIVM

Seminario contribuere tenentur Eccleſiæ ex diſpoſitione S.Conc. Tridentini ſeſſ.23. cap.18. *dec.491. nu.16.*

SENATVS *Conſultum*

Senatus Conſultum macedonianum prohibens filiis familias contrahere excipit contractus locationis, *decif.494. num.7.*

SENSVS

Senſus verborum ſtatuti cum ipſa prolatione naſcitur, *dec.174.num.24.*

Nec mutatur licet poſtea mutetur ſtatuti diſpoſitio, *ibid.n.25.*

SENTENTIA

Sententia antiqua etiam ſine actis attendi debet *dec.503.num.8.*

Sententia ex lapſu 40. annorum valida preſumitur, *decif.24.num 8.*

Sententia proprie diffinitiua dicitur, quia per appellationem amplius non ſuſpenditur, ſed litibus finem imponit, *dec.35.num.2.*

Sententia, quando retrotrahatur ad diem petitionis? *decif.340.nu.19.*

Sententia, quando ex actis iuſtificari non dicatur? *dec.35.nu.18.*

Sententia non vulnerat viam executiuam, quando non tangit ſubſtantiam obligationis Cameralis, *decif.334.num.5.*

Item ſi ſententia lata eſt in cauſa ſeparata ac diuerſa, tunc vulnus ipſam obligationem Cameralem non tangit, *ibidem num 6.*

Sententia quamuis concedat immiſſionem in genere, quantitas tamen & identitas bonorũ bene probari poſſunt in executione ſententiæ, *decif.55.num.2.*

Sententia venit ſub nomine actorum, *decif. 74. num.11.*

Sententia contra ſententiam, ea non reuocata non ſubſtinetur, *dec.123. num. 3.*

Declara non procedere, quando prima ſententia eſt nulla, tunc reuocatio neceſſaria non eſt *ibid.num.4.*

Sententia ſuper immiſſione non probatis identitate bonorum, ac legitimatione perſonarum eſt nulla, & iniuſta, *dec.193. nu.5.*

Sententia declaratur ex decíſionibus cauſæ, *decif.272.num.5.*

Sententia recipit declarationem à Iure, *dec.466. num.10.*

Sententia recipit interpetrationem ab actis, & intelligitur prout de iure, *dec.84.nu.6.*

Sententia in dubio preſumitur valida, *decif. 406. num.*[illegible]

Sententia poteſt ex nouis probationibus à Iudice ad quem reformari, *dec.408. num.11.*

Sententia declarans cenſuarium teneri ex computare ſortem principalem cenſus ex quibus iniuſta detegatur? *dec.466.num.8.*

Sententia canonizatoria Iuriſpatronatus iuſtificatur ex preſentationibus priuatiue factis, *decif.473.num.1.*

Sententia per appellationem ſuſpenſa non impedit manutentionem, *dec.480. num.5.*

Sententia inferens grauamen redditur appellabilis, *dec.437. num 1.*

Sententia, quando de ſui natura eſt appellabilis ad vtrumque effectum, tunc citra vitium attentatorum, nihil eſt innouandum poſt interpoſitam appellationem quamuis Iudex ad effectum ſuſpenſiuum illam non admiſerit, *ibidem num.3.*

Sententia ſuper prouiſione parochialium ex diſpoſitione Conſtitutionis ſa.me. Pii V. cum non admittat appellationem ſuſpenſiuam poteſt executioni demandari, *ibid.num.4.*

Sententia lata ad fauorem poſſeſſoris tollit malam fidem, *decif.25.nu.5.*

Sententia lata partibus preſentibus reputatur valida, *dec.452.num.2.*

Sententia lata ſuper nullitate penſionis non nocet penſionario ſi ab ea appellauit, nec ante reſtitutionem in integrum lapſum eſt docenium

Digitized by Google

nium, *dec.277.num.15.*

Immo nec minus officit ſi penſionarius ex aliqua cauſa rationabili appellationem non eſt proſecutas, *ibid.num.16.*

Et ſufficit, quod cauſa à penſionario opinata non proſequendi appellationem, nam hæc ipſa opinio animum eius dimittendi poſſeſſionem excludit, *ibid.num.17.*

Sententia ſuper nullitate penſionis ob non proſecutionem appellationis tranſit in iudicatum *ibidem num.19.*

Sententia denegans manutentionem poſſeſſori eſt iniuſta, *ibidem num.33.*

Sententia lata à Iudice laico, tàm contra Clericum, quàm contra laicos coniunctim citatos ſub vnica verborum ſtructura quæmadmodũ nulla eſt ex defectu Iuriſdictionis quoad Clericum ita etiam quoad laicum quia eſt indiuidua, *dec.282.num.7.*

Sententia lata in vna cauſa non parit exceptionẽ reiudicatæ in alia, quia cauſæ dicuntur diuerſæ, *decis.257. num.2.*

Sententia lata ab A.C.pendente lite in Rota vna cum poſſeſſione ſubſecuta remanet nulla, & attentata, *dec.426. nu.9.*

Sententia lata per capita ſeparata eſto, quod in parte ſit iniuſta, tamen poteſt executioni demandari in ea parte, quæ iuſta detegitur, *decis.352.num.24.*

Sententia lata in executionem Breuis nulli, & ſubreptitii remanet iniuſta, *decis.67. n.11.*

Sententia lata à Iudice laico ſuper Bonis Emphiteoticis Eccleſiæ etiam reſpectu poſſeſſionis inter laicos eſt nulla ex defectu Iuriſdictionis, *decis.365.num.3.*

Sententia lata ad fauorem fideicommiſſarij concedens nedum immiſſionem, ſed condemnans grauatum ad reſtitutionem fructuum intelligenda eſt reſpectu fructuum; quæ detractiones excedit, *decis.352.num.22.*

Sententia lata in vna cauſa propter diuerſitatem actionis, & perſonarum non poteſt parere exceptionem rei iudicatæ in altera, *dec.54.nu.18.*

Sententia lata à Iudice ad quem eſt nulla poſt lapſum fatalium, & deſertam appellationem, *dec.106.num.1.*

Sententia lata poſtquam cauſa per plures annos ſiluerat non prorogatis fatalibus nulla eſt, *decis.421.num.1.*

Sententia quoties eſt lata ſuper reintegratione tunc illius executio impediri nequit ſub pretextu alicuius fideicommiſſi pretenſi ſuper re ad quam fuit conceſſa reintegratio, ſi Ius ſuper fideicommiſſo pendet indeciſa, *decis.412. num.7.*

Sententia lata contra pupillũ citato Tutore valida eſt, *dec. 433. num.3.*

à Sententia lata poteſt quis quandocunque reclamare, quando de ea antea notitiam non habuit, *decis.496.nu.8.*

Sententia lata contra plures, quorum aliqui fuerunt citati, alij vero non, ſi Ius eſt omnium coequale, tunc negligentia citatorum in non appellando alij non præiudicat, ſecus vero quando Ius non eſt coequale, ſed ſuccedaneum, *ibid.num.9.*

Sententia lata in poſſeſſorio non eſt appellabilis, quamuis in cauſa adſit Clericus, ſi comparuit poſt motum Iudicium, nec ſententia de eo mentionem facit, *dec.498.num.2.*

Sententia lata contra hæredem hæredis exequi poteſt contra illius legatarium, *decis. 500. num.8.*

Præſertim, quando alienatio facta eſt titulo lucratiuo legati, *idem nu.9.*

Sententia lata à Vicario Epiſcopi ſuper Iure cõferendi competẽti Capitulo habetur, ac ſi ab ipſo Epiſcopo eſſet lata cum ambo vnum, & idem Tribunal conſtituant, *decis.503.num.7.*

Sententia abſolutoria lata ſuper Iure incorporali nempe ſuper annua præſtatione penſionis priuat penſionarium ſua quaſi poſſeſſione etiamſi non fuerit executioni demandata, *decis.295.num.18.*

Sententia ſi fertur contra debitorem quaſi poſſidentem Ius percipiendi annuos redditus, tũc perditur illius Iuris quaſi poſſeſſio ex ſola ſententia, *ibid.num.10.*

Declara conclusionem non ſimpliciter procedere, ſed ad effectum, vt is qui ſententiam obtinuit poſſit abſque alio Iudicis iuſſu poſſeſſorem eo iure percipiendi perturbare, ipſum repellendo quatenus impoſterum peteret exceptione iudicati, quæ abſoluto per ſententiam competit, *ibid.num.20.*

Secus vero, quando ad huiuſmodi exceptionem ſiue repulſam deuentum non fuit, tunc ſola ſententia abſolutoria ipſum non priuat, *ibid. num.21.*

Sententia cum ſit actus Iuris, ea ſola non poteſt poſſeſſione priuare, *ibid.num.22.*

Sententiæ abſolutoriæ effectus ſolus eſt imponere finem liti contra reum motæ, & nullum aliud ius parer abſoluto, *ibid.nu.23.*

Sententia abſolutoria tunc priuat poſſeſſorem ſua quaſi poſſeſſione Iuris incorporalis ſi Ius incorporale coheret rei veluti in ſeruitutibus realibus, *ibid.nu.30.*

Sententia dicitur lata in actione negatoria quoties agitur de reſeruatione penſionis, & in ea declaratur penſionem eſſe nullam beneficiumque eſſe liberum ab illius onere, & ſeruitute, *decis.329.nu 5.*

Item lata dicitur in actione negatoria quoties pronunciatur res libera reſpectu alicuius pretendentis vt illa re Ius aliquod incorporale ſibi competere quibuſcumque verbis id fuerit petitum, *ibid.num.6.*

Sententia ſi fuit lata ſuper libertate, & ſuper nõ ſolutione penſionis, & in illius executionem fuerunt cõſignati fructus beneficij, cõſignatio dicitur cõformis ſententiæ latæ, *ibidem n.7.*

Et talis conſignatio dicitur executio ſententiæ tanquam facta ſuper Iuribus penſionarij ex cauſa eiuſdem ſententiæ, *ibid.num.8.*

Sententia lata in actione negatoria dicitur trahere ſecum executionem, quando ad vſum libertatis factum hominis non requiritur, quia ſtatim ceſſat vſus ſeruitutis, ſecus verò in caſu contrario, ſi factum hominis requiritur, tunc neceſſaria eſt executio Iudicis, *ibid.num. 11. & 12.*

Sen-

Sententia in actione negatoria duplicem effectum comprehendit, quamuis de eis nullam faciat mentionem, *ibidem num. 20.*

Sententia quando in aliquo fuit executa, dicitur in totum facta executio, *ibidem num. 23.*

Sententia de iniuſtitia argui nequit quoties præceſſerunt deciſiones pro quibus ſtat iuris præſumptio, *ibid. num. 29.*

Sententia ſuper nullitate penſionis in iudicatū tranſacta non eliditur ex ſuſpenſione petitorij, & ex clauſula non retardata ſolutione penſionis, *ibid. num. 32.*

Sententia quando eſt appellabilis ad vtrumque effectum, tunc poſſeſſio capta intra terminū ad appellandum eſt attentata, *dec. 100. num. 1.*

Sententia poſt interpoſitam appellationem nequit abſque vitio attentatorum executioni demandari, *ibid. num. 4.*

Sententia ob non interpoſitam appellationem infra decem dies tranſit in iudicatum, *dec. 44. num. 3. & deciſ. 326. num. 26.*

Et decem dies currunt à die latæ ſententiæ, quando perſonalis citatio interceſſit, *deciſ. 44. num. 4.*

Sententia ob non proſecutionem appoſitionis, & prorogationem fatalium tranſit in iudicatum, *deciſ. 432. num. 1. & deciſ. 433. nu. 1. & deciſ. 445. num. 1.*

Sententia tranſit in iudicatum ob lapſum biennij abſque prorogatione fatalium, *deciſ. 406. num. 1.*

Præſertim concurrente validitate, & iuſtitia ſententiæ, *ibidem nu. 2.*

Sententia in iudicatum tranſacta habetur pro veritate, *dec. 19. num. 5.*

Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur, *deciſ. 69. num. 18.*

Sententia in iudicatum tranſacta facit ius, *deciſ. 122. num. 7.*

Sententia valida, & iuſta venit exequenda, *dec. 140. nu. 3. & dec. 373. num. 8.*

Item venit confirmanda, *deciſ. 453 num. 14.*

Sententia valida, & iuſta venit confirmanda, *dec. 145. num. 1.*

Sententia eſt nulla lata ſuper meritis reſeruata Iudici cognitione ſuper viribus appellationis, quia ex dicta reſeruatione reſultat incompetentia Iudicis ſuper negotio principali, *deciſ. 121. nu. 5.*

Ratio eſt, nam per dictam reſeruationem peruertitur iuris ordo, cum pronunciari debeat ſuper viribus appellationis, & dicta ſententia cum tali præſeruatiua lata eſt nulla, *ibidem num. 6. & 7.*

Sententia nulla executionem non meretur, *dec. 330. num. 7.*

Sententia iniuſta numquam tranſit in rem iudicatam, *dec. 35. num. 13. & dec. 74. num. 12.*

Sententia iniuſta non meretur executionem, *deciſ. 363. num. 1.*

Sententiæ iniuſtitia quoties ex eiſdem actis apparet, tunc per viam manutentionis in totū reuocanda venit, *deciſ. 181. num. 10.*

Sententiæ acquieſcere dicitur, qui ab ea non appellauit, *dec. 74. num. 8. & dec. 477. num. 3.*

Sententiæ verbis non creditur, niſi ex actis iuſtificentur, *dec. 87. num. 30.*

Sententiæ executio, vide in verbo, *Executio ſententiæ.*

à Sententia mixti executoris datur appellatio, *dec. 248. num. 3.* & vide in verbo, *Appellatio.*

in Sententia Iudicis quid fuerit actum ex quibus deprehendatur? *deciſ. 74. num. 10.*

in Sententia dictio, *inſuper*, conſtituit capitulum ſeparatum, & eſt nouæ orationis inceptiua, *dec. 352. nu. 23.*

in Sententia quis condemnatus cenſendus eſt, in quo condemnari debet, *deciſ. 84. num. 7.*

Stante præſertim clauſula, *omni meliori modo*, *ibidem num. 8.*

pro Sententia viget omnis præſumptio, donec in ordinario appellationis iudicio cauſa fuerit reuocata, *dec. 414. nu. 10.*

pro Sententia executoris ſtante lapſu temporis præſumitur, *deciſ. 127. num. 12. Declara num. 13.*

SENTENTIAE.

Sententiæ latæ ſuper ſtatu reddunt rem claram, & manifeſtam indiſtinctè contra omnes, *dec. 23. num. 12.*

Sētētiæ latæ ſuper ſtatu faciunt ius quoad omnes præſertim ſi fuerunt obſeruatæ, *dec. 12. nu. 24.*

Sententiæ dicuntur conformes ſaltim in minori ſumma, in qua diſcordant, *deciſ. 185. num. 1.*

Sententiæ exceſſiuæ, & iniuſtæ exequi nequeunt, quando incertum eſt pro qua ſumma debeāt confirmari, & exequi, *deciſ. 391. nu. 9.*

Sententiæ latæ contra grauatum non ſolum ei præiudicant, ſed etiam cæteris ad fideicommiſſum vocatis, *dec. 149. num. 35.*

Sententiæ in Supremo Regio Tribunali non aliter proferuntur quam præuia matura cauſæ diſcuſſione, *deciſ. 414. num. 11.*

Separatio Bonorum Teſtatoris à bonis hæredis competit creditori ipſius Teſtatoris, vt prius de eius credito ſatisfiat, & de reliquis bonis ſatisfactionem conſequantur creditores hæredis *dec. 500. nu. 1.*

Amplia procedere, etiamſi creditores hæredis habeant hypotecam, *ibidem num. 2.*

Remedium ſeparationis ceſſat elapſo quinquēnio *ibidem num. 3.*

Limita non procedere quando intra dictum tempus lis interceſſit, quo caſu tempus litis non currit *ibid. nu. 4.*

Separatio bonorum non competit creditori Teſtatoris quoties creditores hæredis exiſtunt in poſſeſſione bonorum titulo particulari acquiſitionis ab hærede factæ, *ibidem num. 5.*

Limita non procedere, quando acquiſitio apparet facta lite pendente, tunc enim beneficium ſeparationis competit contra poſſeſſores, & habentes cauſam ab hæredibus titulo particulari, *ibid. num. 6.*

Item limita non procedere in creditoribus hæredis poſſidentibus, tunc enim poſſeſſio nihil obſtat ſeparationi etiam ſine lite, *ibid. num. 7.*

Beneficium Separationis Bonorum competit etiam hæredi, *deciſ. 334. num. 15.*

SEPARATIO THORI.

Separatio Thori nedum peti poteſt à Marito ob commiſſum ab Vxore adulterium, ſed vlte-

rius

rius, quod ipſa dotem amiſerit, *deciſ.44. nu.* 1.

Separatio Thori permittitur quoties inter virū, & vxorem irreconciliabilis, & capitalis orta eſt inimicitia propter immoderatam viri erga vxorem ſæuitiam, ſunt tamen hæ cauſæ ab vxore tanquam ſuæ intentionis fundamentum probandæ cum agatur de materia graui, & ardua, *dec.*235. *num.*2.

Nec ſufficit ad hunc effectum probare qualemcumque ſæuitiam, ſed talem, quæ apta ſit iuſtum, & in virum conſtantem metum inducere, *ibidem nu.*15.

Separatio Thori permittitur ob inimicitias, & vitæ pericula, *dec.*255.*num.*2.

Pro cauſa Separationis Thori deſeruiunt nouæ inimicitiæ, ac pericula vitæ mulieris, *dec.*268. *num.*1.*&*8. vbi de inimicitijs, & periculis auctis lite pendente.

SEPARATVM.

Ex ſeparatis non fit bona illatio, *dec.* 311.*num.*4. *&* *deciſ.*370.*num.*8.

SEQVESTRATARIVS.

tàm Sequeſtratarius fructuum, quàm Oeconomus cogi poſſunt ad ſolutionem penſionis, *deciſ.*108.*nu.*6.

SEQVESTRVM.

Sequeſtrum ſemper apponitur, & deputatur Oeconomus, qui fructus percipiat, illoſque victori reſeruet quando lis eſt ſuper beneficio, & poſſeſſio eſt vacans, *deciſ.*29. *num.*1.

Sequeſtrum ſemper apponi debet quoties poſſeſſio beneficii eſt vacans ne interim fructus dilapidentur, *dec.*232.*nu.*8.

Sequeſtrum de ſtylo Rotæ ſemper apponitur reuocatis attentatis, *dec.*48.*nu.*1.

Sequeſtrum apponi debet quoties agitur de beneficio litigioſo, & neſcitur ad quem debeat ſpectare, *deciſ.*275 *num.*1.

Sequeſtrum apponi debet conſito de attentatis ſiue poſſeſſio ſit apprehenſa, ſiue non, & adhuc eſt vacans, ne eius fructus dilapidentur, *deciſ.*279.*nu.*6.*&* 7.

Sequeſtrum ſemper venit apponendum quando conſtat de attentatis, ſiue poſſeſſio beneficij ſit vacans ne fructus dilapidentur, ſiuè ſit plena, ne attentas commodo vitioſæ poſſeſſionis fruatur, *deciſ.*363.*nu.*7.*&* *deciſ.*419. *nu.*4. *&* 5. *&* *dec.*460.*num.*7.

Sequeſtrum appoſitum ex cauſa poſſeſſionis attentatæ, ſtante etiam conſenſu illius appoſitioni, durare debet vſque ad finalem cauſæ expeditionem, *dec.*374.*num.* 5.

Sequeſtrum impedit perceptionem fructuum, *dec.*329.*num.*13.

Sequeſtrum non debet apponi, quando de alterius poſſeſſione conſtat, *dec.*68. *num.*6.

Sequeſtrum, vel ſimile impedimentum ſi ab alio potuit obtineri non tribuitur patri litiganti, *deciſ.*89. *num.*7.

Sequeſtrum venit apponendum ſtante poſſeſſione vtriuſque collitigantis, vitioſa, & non manutenibilis, *dec.*100.*num.*11.

Sequeſtrum prouiſionale ceſſat ceſſante cauſa, ſequeſtri officio Iudicis venit reuocandum, *dec.*374. *num.*1.

Sequeſtrum appoſitum ex dubia manutentionis inſtantia non durat vſque ad finem litis, *ibid. num.*2.*&* 3.

Secus eſt in ſequeſtro formali poſt latam primā ſententiam iuxta diſpoſitionem *Clement.un. de ſequeſtr. poſſeſſ.* *&* *fruct.* *ibidem num.*4.

Sequeſtrum prouiſionale dicitur quoties materia ab vtraque parte eſt turbida, *ibid. nu.* 6.

Sequeſtro ex neceſſitate potius, quàm ex voluntate quo caſu dicatur paritum? *ibidem num.*7.

Sequeſtro quando fuit ex neceſſitate paritum, tunc pro illius reuocatione nullum ei poteſt dici illatum præiudicium, *ibid. num.*8.

Sequeſtri violatio ex quibus iuſtificetur? *deciſ.* 268.*num.*1.

Sequeſtri violatio probatur etiam per teſtes ſine partis citatione examinatos, & quare? *ibidem num.*3.

Sequeſtri violatio ſapit delictum, *ibid.num.*4.

SERMO.

In generali Sermone non venit perſona loquētis, *deciſ.*79.*num.*12.*&* *deciſ.*228.*nu.*2.

SERVITORES.

Seruitores in priuata domo poſſunt quandocūque etiam ſine cauſa amoueri, *deciſ.*15. *nu.* 26.

SIGNATVRA IVSTITIAE.

Signatura Iuſtitiæ cauſam appellationis ſimpliciter committens vi retrotractionis reddit nulla, & attentata omnia medio tempore geſta, *dec.*43.*nu.*15. *&* *dec.* 223.*num.*6. *&* *dec.* 279. *num.*1.

Signatura Iuſtitiæ cauſam appellationis à mala relatione examinatorum ſimpliciter admittens reddit attentata omnia medio tempore geſta, & commiſſio retrotrahitur ad diem malæ relationis, *deciſ.*279.*num.*1.

SIGNVM, & SIGNA.

Signum appoſitum in mercibus denotat dominium, *dec.* 292.*num.*7.

Signis, & nutibus an penſio transferri valeat? vide in verbo, *Translatio penſionis*.

SIMVLATIO.

Simulatio arguitur ex inſolitis, *deciſ.*21. *num.* 15.

Simulatio facilius arguitur inter coniunctos, inter quos confidentiales negociationes conciliantur, *ibid.nu.*16.

Simulatio ceſſare debet ceſſante cauſa ſimulationis, *ibid.num.*38. *&* *deciſ.* 167. *num.*3. *&* *deciſ.* 180 *num.* 10. *Amplia num.*11. *&* *ſeqq.*

Simulatio elicitur ex qualitate facti, ſi res vtilis, ac libera ab omni lite dimittitur pro alia re litigioſa, & incerta *deciſ.*11. *num.*11.

Item elicitur ex continuatione poſſeſſionis.

Simulationis coniecturæ recenſentur à *Caſtren. conſ.*74.*num.*2.*lib.*2. *ibid.nu.*14.

Simulatio non admittitur, vbi nulla ſimulandi cauſa adducitur *deciſ.* 180. *num.* 10.

Amplia procedere quamuis plures, & vrgentiſſimæ coniecturæ pro ſimulatione concurrant attamen ſi cauſa ſufficiens ſimulandi non adeſt ſimulatio concludenter probata dici non poteſt, & cauſa ſimulandi ex quibus ceſſet? *ibid.num.*11. 12. *&* 13.

Simulatio inter fratres germanos ob ſanguinis coniunctionem facilius eſſe ſolet, *deciſ.* 319. *num.*11.

Simu-

Simulatio facilius admittitur, ſi apochæ confectæ ad detegendam ſimulationem remanent ſuperfluæ, & inutiles, *dec.21.nu.33.*

Simulatio inducitur ex retentione apocharum confectarum ad ſimulationem detegendam cum prohibitione ne alteri conſignarentur, *ibid.num.34.*

Simulatio clarior reſultat ſi plures actus ad eam palliandam congeruntur, *dec.21.num.17.*

Simulatio de perſona ad perſonam licita eſt, *deciſ.197. num.3.*

Simulatio vt excludatur ſolutio momentanea ſufficit, *ibidem num.6.*

Simulatio vbi concurrit, omnia geſta ſimulata cenſentur, & in fraudem veritatis nihil operantur, *dec. 3.num.9.*

Simulatio manutentionem non impedit, *ibidem num.11.& 16.* vbi declaratur concluſio.

Simulatio inſtrumenti detegitur per apocas à contrahentibus poſtea confectas, ex quibus probatur veritas eorum, quæ antea geſta fuerunt, *ibid.num.12.*

Simulatio ſubhaſtationis prædij ex quibus probetur? *dec.21. num.18.19.20. & 22.*

Simulatio regulariter non præſumitur, niſi probetur, *ibid. num.8.*

Item non præſumitur niſi appareat, de cauſa ſimulandi, *ibidem num.10.*

Simulatio probanda eſt ab allegante, *deciſ. 21. num.9.*

Simulatio probatur etiam coniecturis data cauſa ſimulandi, *ibid. num. 11.* & redditur ratio, *num.12.*

Item probatur ex tractatu præcedenti, *ibidem num.13.*

Simulatio probatur ex effectu ſubſecuto iuxta præcedentem tractatum, *ibid. nu.17.*

Simulatio probatur vnico teſte iunctis adminiculis, & coniecturis, *ibidem num.27.& 29. & dec.451. num.7.*

Simulatio probatur ex propria conceſſione, *dec. 21.num.32.*

Simulatio probatur ex Epiſtolis à partibus deinde ſcriptis, *ibidem num.13.*

Simulatio pleniſſimè probata dicitur à priori, & poſteriori, *ibid.nu.23.*

Simulatio concludenter probata executionem obligationis Cameralis impedit, *deciſ. 319. num. 12.*

Simulatio vt probata remaneat ſufficit cauſam ſimulādi eſſe veram à parte rei ſiue à contrahentibus opinatam accedentibus maximè cōiecturis, *ibid. nu.1.*

Simulatio notoria retardat executionem obligationis cameralis, *ibid. num.18.*

Simulationis coniectura eo magis elicitur ob contemporaneitatem contractuum, *ibidem num.5.*

Simulationis coniecturæ debent eſſe vehementes, & concludentes, *ibid.num.10.*

Simulationis exceptio incontinenti probata per euidentiam facti admittitur etiam in iudicio manutentionis, *ibidem num. 17. & deciſ. 21. numer. 25.*

Simulationis tres ſpecies recenſentur, *ibidem numer. 42. 43. & 44.* quam doctrinam magiſtraliter tradit *Bartol.* à Rota approbatam, *num.45*

Simulatio donationis, vide in verbo, *Donatio ſimulata.*

SIMVLTANEA COLLATIO.

Simultanea collatio non prodeſt Capitulo vbi concurrit indultum particulare conferendi in menſibus reſeruatis competeñ Cardinali Ordinario collatori ſtante Conſtitutione s.mem. Vrbani VIII. *deciſ. 250.num.13.*

Simultanea eſt collatio Epiſcopi in Beneficijs Eccleſiæ Cathedralis, *dec.278. num.4.*

Simultanea collatio Capituli præſeruata cenſetur per collationem factam à ſolo Epiſcopo, *ibid.num.7. Declara num.14.*

Simultanea eſt collatio Epiſcopi cum Capitulo de iure Communi in Eccleſia Cathedrali, & idem eſt ſi in eadem Eccleſia viget Statutum circa ſimultaneam per concordiam ſubſecutam inter Epiſcopum, & Capitulum firmatā, *deciſ.269.num.1. & 2.*

Et concordia inita inter Epiſcopum, & Capitulum circa ſimultaneam, vt ſcilicet Epiſcopus conferendo vni ex Canonicis ſolus conferat, ſi verò confert non Canonicis ius conferendi ſimultaneè ad Capitulum deuoluatur, ex tali enim deuolutione in neceſſarium antecedens ſimultanea collatio ſupponitur, *ibid. num.3.*

Et Epiſcopus conferendo qualificatiuè dicitur conferre non iure ordinario, ſed alieno, & in ipſa radice ſimultaneo, *ibidem nu.4. Declara num.6.*

Simultanea collatio inter Epiſcopum, & Capitulum à quo tempore originem habuit de Iure, communi? *ibid. nu.9.*

SITVATIO.

Situatio Monaſterij intra fines Diœceſis probāda eſt ab Epiſcopo ſi eſt actor, & vult iuriſdictionem vindicare, *deciſ.12. nu.1.*

Situatio Monaſterij in Diœceſi ex quibus non remaneat probata? *deciſ.23.nu.2.& ſeqq.*

Situatio prædij decimatorij in aliquo Territorio probatur ex iuramento fidelitatis, ac homagij præſtito, *ibidem nu.3.*

Item ex planta confecta de mandato Iudicis, *ibid.num.9.*

SOCIETAS IESV.

Societas IESV eſt exempta à ſolutione Quartę funeralis, vide materiam in verbo, *Quarta funeralis.*

SOCIVS.

Socij gaudent ratione Conſortij ijs priuilegijs, quibus alias ſoli non gauderent, *deciſ. 117. num.3.*

SOLEMNITATES.

Solemnitates iuris communis non ſunt adhibēdæ in ſimplici aditione hæreditatis, prout neceſſarię ſunt in confectione inuentarij, *dec.165 num.14.*

Solemnitates Iuris Comminis, ac Statuti loci ſunt neceſſariæ in impoſitione cenſus facta à pupillo, *dec.240. numer.1. Amplia num. 2.*

Solemnitates Conſtitutionis Aegidianæ *lib. 5. cap.25.* ſi non fuerunt ſeruatæ reddunt obligationem minoris nullam, & inualidam, *deciſ.204.num.1.*

Solemnitates Conſtitutionis Agidianæ etiam in con-

contractu per minorem forenſem in Vrbe celebrato requiruntur, *ibid.nu.3.*

Solemnitates neceſſariæ in contractu principali requiruntur etiam in ratificatione, *ibid. num. 13. & deciſ.273.num.20.*

Solemnitates requiſitæ à Conſtitutione Carpenſi in Contractibus Minorum, ac Mulierum locum non habent in renunciationibus mulierum ex cauſa dotis, *deciſ.321.num. 8.*

Solemnitates Statutariæ ſunt omnino neceſſariæ in obligatione mulieris ſine quibus non tenet *deciſ.429. num.6.*

Solemnitates requiſitæ in alienationibus bonorum minoris requiruntur in compromiſſo in arbitrum ſuis, *deciſ. 492. num. 10.*

SOLIDATIO.

Solidatio computorum facta inter principalem, & fideiuſſorem pro eius indemnitate valet etiam abſque interuentu creditorum, de quorum intereſſe non agitur, *dec.366. num.3.*

Solidatio omnes prætenſiones extinguit, ac tollit, *dec.446.num.10.*

in ſolidatione computorum veriſimile eſt, quod quantitas perſoluta exprimatur, quemadmodum quantitas debita exprimitur, *deciſ. 485. num.2.*

SOLITVM.

à Solito arbitrium regulatur in taxatione alimentorum, & ſumptuum litis, *deciſ. 234. num.7.*

Solitum taxandi quantitatem alimentorum, & ſumptuum litis mulieri petenti dotem eſt ad rationem ſcut. quinque pro centenario, ſi dos eſt promiſſa in pecunia prout ad hanc ſummam, & non minus Rota taxare conſueuit, *deciſ.234.num.8.*

Solitum contra Ius vt per teſtes probatum dicatur quænam concludere debeant? *deciſ. 347. num.19.*

Solitum, ſeu conſuetudinem probandam ſufficit fama, *ibid. num.20.*

Solitum, ſeu conſuetudo conferendi probatur ex concordia inter Epiſcopum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmata, *ibidem num.22.*

Solitum attenditur circa liquidationem fructuum, *deciſ.375.num.6.*

SOLVENS.

Soluens partem penſionis totam pẽſionem ſoluere dicitur, *dec.293.nu.5.*

Soluens partem debiti totum debitum non dicitur agnoſcere concluſio procedere poteſt, quando ſolutio non eſt nominatim facta in executionem contractus continentis maiorẽ ſummam, & in caſu quo adeſt promiſſio de faciendo ratificare totum contractum, *deciſ. 293.num.7.*

Soluens partem debiti cum commemoratione certi contractus, ex quo illud proficiſcitur videtur ex hoc totum debitum ratificaſſe, & agnouiſſe, *dec.316.nu.12.*

Soluens partem debiti totum debitum agnouiſſe cenſetur, *dec.331.num.1.*

Et ſi poſtea illud neget, talis negatio eſt captioſa, *ibid.num.2.*

SOLVTIO.

Solutio probanda eſt ab allegante, *deciſ.322.nu.5.*

Solutio tanquam quid facti non præſumitur, niſi probetur, *deciſ.392. num.5.*

Solutio probatur quietantiis, *deciſ.489. num.9.*

Solutio ad euitandum mandatum executiuum eſt concludenter probanda, *deciſ.392. num.6.*

Solutio æris alieni fideicommittentis præſumitur facta cum effectibus bonorum, quæ ad manus fideicommiſſarij peruenerunt, vt facere tenebatur, vel ex eis ſibi ſatisfeciſſe, *deciſ. 438.num.11.*

Solutio facta vero creditori ſuffragatur etiam abſque ceſſione, *deciſ.485.num.22.*

Solutio cedit in cauſam expreſſam, *dec. 213.nu.2*

Solutio de iure cedit prius in extinctionem fructuum, ſeu intereſſe promiſſi, quàm ſortis, *ibid.num.3.*

Solutio in dubio referri non debet ad eam cauſam in qua alius eſt obligatus, ſed ad illam in qua ipſe ſolus erat obſtrictus, & ex quibus propria, & particularis obligatio deſumatur? *deciſ.217.num.4.*

Solutio facta cenſetur in vim præcedentis obligationis, *dec.239.num.16.*

Solutio in dubio potius facta præſumitur in cauſam debiti proprij, quàm alieni, *deciſ.321.n.18.*

Solutio facta præſumitur in eam cauſam, quæ ex publico inſtrumento probatur, non autẽ in eam, quæ non apparet, nec valida fuiſſe dignoſcitur, *dec.429.num.4.*

Solutio facta præſumitur in cauſam propriæ obligationis in qua quis non habet releuatorem, *dec.247.num.23.*

Solutio in quam cauſam ceſſerit nedum declarari poteſt à creditore, & debitore inſimul, verum etiam à ſolo debitore, *ibidem num.24.*

Solutio etiam à tertio fieri poteſt, *ibid. num. 14.*

Solutio ſi ſit facta à tertio animo acquirendi iura creditoris contra debitorem, tanto magis oſtendit animum obſeruandi, & adimplendi contractum, & ſic magnifeciſſe ius creditoris, quod proindè impugnare nequit, *ibidem num.16.*

Solutio facta à tertio obligationem debitoris non tollit, qui ſaltim erga ipſum tanquam negotiorum geſtorem remanet obligatus, *dec. 226.num.12.*

Solutio dotis promiſſæ à tertio rectè fit filiæ accedente patris conſenſu, & patris conſenſus ex quibus probetur? *ibidem num. 13.*

Solutio interuſuriorum dotalium, vide in verbo *Interuſuria dotalia.*

Solutio libera fieri nequit, quando præceſſit inhibitio ne quis liberè ſoluat, *deciſ.78. num.10.*

à Solutione libera quo caſu quis excuſandus veniat? *deciſ.78.num.11.*

Solutio ſubſequens ſemper facta cenſetur magis in cauſam neceſſariam, quàm voluntariam, *dec.429. nu.5.*

Solutio legati ad effectum detractionis ex bonis fideicommiſſi probanda eſt à grauato, *dec.321 num.17.*

Solutio rata totius debiti ratificationem inducit, quando nominatim facta eſt in execu-

Digitized by Google

tionem contractus? *deciſ.* 293. *num.*3.

Et recipit latitudinem itaut ad totius contractus ratificationem extendatur, *ibid. num.*4.

Solutio monetæ facienda eſt non iuxta valorem tempore contractus, ſed in ea ſpecie quæ poſt contractum fuit mutata, *dec.*121. *num.*14.

Præſertim quando mutatio contingit in valore intrinſeco, ex quo noua fuit excuſſa, & vetus reprobata, *ibid.nu.*15.

Solutio penſionis, vide in verbo, *Penſio.*

Solutio fructuum probanda eſt ab eo, qui in ea ſe fundat, *dec.* 337. *nu.*30.

Solutionis vim vim habet contrapoſitio partitarum, *dec* 36. *num.*7. & 197. *num.*1.

SOLVTIONES.

Solutiones cambiorum quæ ſunt de vſuris ſuſpectæ coactè factæ præſumuntur quia lex in ſoluente vſuras coactam voluntatem præſumit, *dec.*291.*n.*7.

Non tamen releuant creditorem ab onère probationis. *ibidem num.*20.

Solutionum obſeruantia ſpatio plurium annorum probat intentionem, ac tacitam conuentionem partium vſque ab initio, *deciſ.* 429. *num.*1. & 7.

In ſolutionibus verbum *pro reſiduo* quid importet? *deciſ.*439.*num.*3.

S O R O R

Soror germana in ſucceſſione fratris ab inteſtato præfertur fratri patrueli, *deciſ.*37.*nu.*1.

Soror germana in ſucceſſione fratris excludit patruelem de iure communi, *dec.*65.*num.*3.

Soror ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum non facit partem, niſi fauore maſculi, *dec.* 464. *num.*4.

Soror, quæ dotem in bonis paternis recepit tenetur illam conferre, ſic diſponēte ſtatuto Peruſino, *deciſ.*474.*num.*6.

SORORES

Sorores fratri defuncto ſuccedunt æqualiter vna cum alio fratre ſuperſtite, & licet ſucceſſio ex diſpoſitione ſtatuti per exiſtentiam alterius fratris ſit ſuſpenſa attamen poſt eius mortem ad ſucceſſionem cenſentur reintegrati, *dec.*430. *num.*18.

SPOLIATOR

Spoliator non valet ſe excuſare ſub prætextu, quod fructus, damna, & intereſſe, non ſunt liquida, quia tenetur illa liquidare, nec ſufficit oblatio cum cautione de ſoluendo ſequuta liquidatione, *deciſ.*393.*nu.*2.

Spoliator non poteſt audiri ſuper eius bono iure, niſi prius reficiat omnia damna, & intereſſe vſque ad obulum, *dec.*411.*num.*3.

Spoliator tenetur purgare ſpolium vſque ad vltimum quadrantem, *dec.*432.*num.*8.

Spoliator tenetur ad reſtitutionem fructuum perceptorum poſt litem motam, quando agitur de ſpolio iudiciali, *deciſ.*435.*num.*3.

Spoliatori non ſunt reficiendæ impenſæ factę ſuper re in qua ſpolium commiſit quoties illas non ſuſſicarit, *ibid.num.*4.

SPOLIATVS

Spoliatus non ſolum quoad poſſeſſionem, ſed etiam quoad reſtitutionem fructuum, & intereſſe venit reintegrandus, *dec.*393.*num.*1.

Nec ſpoliator excuſari valet ſub prætextu, quod fructus damna, & intereſſe non ſunt liquida, quia tenetur illa liquidare, nec ſufficit oblatio cum cautione de ſoluendo ſequuta liquidatione, *ibid.nu.*2.

Spoliato datur reintegratio, *dec.*85.*num.*13.

Spoliato impediri nequit reintegratio, ſi exceptiones deductæ petitorium reſpiciunt, ac altiorem indaginem requirunt, *dec.*131.*nu.*12.

Spoliatus agens aduerſus factum Iudicis, qui ſeruato iuris ordine proceſſit, non eſt ante omnia reſtituendus per viam extraordinariam manutentionis, vel reintegrationis, ſed ſolum cauſa cognita in petitorio probata iniuſtitia coram Iudice appellationis, *deciſ.*180.*nu.*13.

Spoliato in iudicijs poſſeſſorijs, & in executione obligationis Cameralis, in quibus non admittitur appellatio ſuſpēſiua, ſi Iudex ſeruato iuris ordine, ſed iniuſtè procedit, tunc ſuccurritur per reuiſionem cauſæ in petitorio, non autem per viam manutentionis, vel reintegrationis, *ibid.num.*14.

Ratio eſt, quia hoc caſu remedium retinendæ, vel reintegrandæ pendet à negotio principali, & probatione iniuſtitiæ prioris ſententiæ, nec expeditur, niſi cum ipſo negocio principali, *ibid.num.*15.

SPOLIARE

Spoliare dicitur, qui aliquem ad ſuam poſſeſſionem non admittit, *dec.*88.*num.*3.

SPOLIVM

Spolium committit Iudex nulliter iniuſtè procedens, *deciſ.*107.*num.*1.

Spolium vt dicatur ſufficienter purgatum requiritur vltra poſſeſſionis dimiſſionem etiam reſtitutio fructuum, *ibid.nu.*1.

Spolium vt intret contra factum Iudicis, qui iniuſtè proceſſit ſufficit, quod de iniuſtitia conſtet ex nouis iuribus, ſi non tanquam nouæ probationes, ſed tantum ad coadiuuandum, & corroborandum fuerunt productæ, *deciſ.*181.*num.*11.

Spolium purgari debet vſque ad vltimum quadrantem, *deciſ.*432.*num.*3.

Spolij actio datur contra creditorem denegantem reſtituere pignus, poſtquam eſt de ſuo credito ſatisfactus, *deciſ.*38.*nu.*2.

Spolij actio contra ſingularem ſucceſſorem bona fide, & cum titulo poſſidentem datur, *ibid. num.*6.

Spolij exceptio admittitur in quacumque cauſa, *deciſ.* 107.*num.*2.

In iudicio ſpolij exceptio compenſationis non admittitur, *deciſ.*435.*num.*5.

SPONSALIA

Sponſalia contracta dicuntur pręcipuè inter vulgares perſonas, quoties mutua repromiſſio matrimonij contrahendi interceſſit præuio manuum contactu, *deciſ.* 179.*num.*1.

Sponſalia potius quam matrimonium fuiſſe inter partes contracta ex conuentione contactuum manuum ſubſecuta ex quibus elicitur? *ibidem nu.*4.

Sponſalia de præſenti nihil aliud præſeferunt, quam verum matrimonium coniugali con-

ſenſu verè contractum, licet non dum conſummatum, *ibidem num.* 13.

Sponſalia de futuro ſtante Concil. Tridentini diſpoſitione, quamuis coram Parocho, & teſtibus contracta in matrimonium non tranſeunt, *ibid.num.* 15.

Sponſalia conditionalia ante conditionem extantem, ſicuti conſenſum non habent, ita nulla ex eis publicæ honeſtatis iuſtitia oritur, *ibidem num.* 16.

STABILIA

Stabilia taxantur ad rationem quinque pro centenario, *dec.* 13.*nu.*2.*& decif.*50. *nu.*1.*& decif.*76. *num.*6.*& decif.*216. *num.*1. *& decif.*381. *num.*6.*& decif.*444.*num.* 2.

STATVS

Status collatiuus exclusiuus vnionis probatur ex Prouiſionibus Apoſtolicis ratione menſis, *decif.*135.*num.*2.

Præſertim, ſi in collationibus mandatur reſponderi de fructibus, ac redditibus, *ibidem num.* 3.

Status vltimus in beneficialibus non attenditur, quando de pertinentia conſtat ex confeſſione partis, *decif.*251.*num.*6.

Secus vbi non concurrit partis confeſſio, vel res iudicata, *ibid.nu.*7.

Status vltimus ad effectum iuſtificationis gratiæ attenditur, dum per perfectas probationes non conſtat de contrario, *dec.*318.*num.*3.

Status vltimus collatiuus attendi debet pro ſubſtinenda prouiſione Apoſtolica, *decif.*413. *num.*8.

STATVTVM

Statutum correctorium Iuris communis ſtrictè eſt intelligendum quantum fieri poteſt ad euitandam correctionem, *decif.*37.*nu.*18.

Statuto in limine fundationis nunquam derogatum cenſetur, niſi exprimatur, *dec.*85.*nu.*27.

Statutum prohibitorium in perſonam, quando ſimpliciter, & abſolutè inhabilitat mulierem alter teſtando quam ſtatutum diſponit, tunc quòcumque vadat ſemper remanet obnoxia ſtatuto patriæ, *dec.*109.*num.*8.

Statum excludens fœminas dotatas propter maſculorum exiſtentiam non intelligitur excludere, niſi ab hæreditate dotantis, *decif.* 37. *num.*2.

Declara concluſionem procedere, quoties ſtatutum in ea parte, vbi agit de dotatione loquitur in rem non ſpecificando perſonas dotantes, & in parte vbi agit de excluſione enumerat perſonas, à quarum ſucceſſione excludit? *ibid.num.*3.

Subdeclara concluſionem bene procedere, quãdo ſtatutum tàm in dotatione, quàm in excluſione enumerat perſonas alternatiuè ſcilicet quod dotatà à Patre non ſuccedat Patri, & ſic de ſingulis, *ibid.num.*4.5.*&* 6.

Statutum excludens fœminam dotatam ab extraneo ſuperextantibus fratribus extendi nequit ad caſum aliorum aſcendentium in gradu inferiori, *ibid.nu.*7.

Statutum loquens de fœminis dotatis alternatiuè, ſi in alia parte ſimpliciter loquatur de dotatis intelligi debet iuxtà ſenſum præcedẽtem, *ibid.num.*10.

Statutum excludens fœminam dotatam intelligitur ab hæreditate dotantis tantum, non autem ab hæreditate omnium non obſtante quod ſtatutum mandet fœminam vnica dote eſſe contentam, *ibid.num.*13.

Statutum excludens fœminam propter dotem intelligi debet à bonis dotantis, quoties tàm in parte dotationis, quàm excluſionis loquitur alternatiuè, *decif.*65.*num.*1.

Et in dubio pro non excluſione fœminarum ſecundum ius commune pronunciandum eſt, *ibid.num.*2.

Statutum excluſiuum fœminarum in dubio interpetrandum eſt ne dotata ab vno excludatur ab hæreditate alterius, *ibid.num.* 20

Statutum laicale prohibens ne poſſint deputari Executores repugnat diſpoſitioni Sacrorum Canonum, & legum ciuilium id permittentium, *dec.*416.*nu.*9.

Statutum laicorum Clericos inhabilitans admiuiſtratia exercenda ipſis de iure communi cõpetentia dicitur contra libertatem Eccleſiaſticam, & vti nullum ſeruandum non eſt, *ibid. num.*10.

Et ſufficit quod effectus ſtatuti conferatur in Clericos, & illorum habilitas, & capacitas verbis expreſſis offendatur, *ibid.num.*11.

Statutum laicale in præiudicium Eccleſiæ non tenet, *dec* 492.*num.*20.

Statutum nunquam dici poteſt odioſum, quoad perſonam in quam dirigitur non eſt odio digna, *dec.*116.*num.*6.

Statutum quando non eſt odioſum ſemper ſeruandum eſt, quamuis non ſit confirmatum in forma ſpecifica, *ibidem num.*7.

Statutum ſi dicit ex latere Patris perinde eſt, ac ſi diceret ex tranſuerſalibus, *dec.*371.*nu.*8.

Statutum conditum ex cauſa conſeruandæ agnationis latiùs interpetrandum eſt, *ibidem num.*13.

STATVTA

Statuta Eccleſiæ condita ab Epiſcopo, & Capitulo ſunt obſeruanda, præcipuè quando pro congruo Eccleſiæ regimine, ac diuini cultus obſequio condita fuerunt, nec iure communi, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis aduerſantur, *dec.*161.*nu.*1.

Statuta Eccleſiæ eo magis ſunt obſeruanda, quoties ex certa ſcientia fuerunt authoritate Apoſtolica in forma ſpecifica confirmata, *ibid. num.*2.

Maximè quando nec contraria obſeruantia cõcurrit, *ibid.nu.*3.

Statuta ſemper intelliguntur in ſucceſſionibus præferre agnatos cognatis, *dec.*371.*n.*10.

Statuta ne ſuper inſolito, & impoſſibili diſpoſuiſſe dicantur, quilibet intellectus ſumendus eſt, *decif.*371.*num.*15.

Statutorum verba ſecundum litteram ſunt intelligenda, *ibid.num.*16.

In ſtatutis omiſſum habetur pro omiſſo, nec expreſſo, *ibid.num.*15.

In ſtatutis ratione abſurdi euitandi non eſt facienda relatio ad proxima, *dec.*37.*num.*9.

STA-

Index Materiarum.

STATVTA *diuerſoru m locorum.*

STATVTVM ANCONITANVM

Statutum Anconitanum in impoſitione cenſus, quç fit à pupillo requirit ſolemnitates, *deciſ.240.num.3.*

Statutum Anconitanum reddit contractum à minore abſque ſolemnitatibus celebratum ipſo iure nullum, *ibidem num.17.*

STATVTVM BONONIAE

Statutum Bononiæ de duabus conformibus locum habet, licet prima ſit lata Bononiæ, & altera in Curia, ſi agitur inter Bononienſes,& cauſa appellationis à Iudicibus Bononiæ fuerit ad Curiam deuoluta, *dec.155.num.2.*

Sub Rubric.de ſucceſſ.liber.patr.vel matr.morient. ab inteſt. taxat vſuras dotales in libris ſeptem pro ſingulis centenariis cuius ſtatuti diſpoſitioni ſemper Rotæ Tribunal deferre conſueuit, *dec.423.num.3.*

STATVTVM CESENAE

Statutum Ceſenæ lib.1. Rubric.de vſufruct. per lapſum decennij præſumptionem ſolutionis inducens inſtrumenta etiam dotalia comprehendit, *dec.359.num.7.*

STATVTVM ECCLESIAE HISPALENSIS

Statutum Eccleſiæ Hiſpalenſis diſponit, quod omnes Curati Eccleſiarum ſint in manibus Prælati, qui dictas Eccleſias poſſit commendare perſonæ ſibi beneuiſæ vſque ad beneplacitum ſuum, *dec.15.num.14.*

Verba dicti ſtatuti ſint in manibus Prælati innuunt, quod deputandi exercitio curæ animarum pendeant à libera voluntate Archiepiſcopi, *ibid.nu.15.*

In manibus habere dicimus, cuius retinendi, vel dimittendi libera poteſtas pendet à noſtra voluntate, *ibid.num.16.*

STATVTVM ECCLESIAE OSCEN.

Statutum Eccleſiæ Oſcen diſponens, quod Epiſcopus dignitates conferat ſolis Canonicis liberam collationem actiuam non inficit, *deciſ.296.nu.12.*

STATVTVM IANVAE

Statutum Ianuæ *lib.5.cap.121.Rubric.de Teſtament. & vltim.voluntat.* diſponit ſufficere in Teſtamentis quinque Teſtes idoneos per Notariũ rogatos, *deciſ.416.nu.4.*

Dictum ſtatutum diſponit nullum Teſtatorem poſſe aliquem Clericum inſtituere fideicommiſſarium,vel executorem ſub quouis nomine vltimæ voluntatis, *ibid.num.6.*

Declara ſtatutum non habere locum, quoties Clericus non fuit ſimpliciter ordinatus fideicommiſſarius executor, ſed hæres vniuerſalis pleno iure inſtitutus, & tali nomine hæreditatem adiuit, *ibid.num.7.*

STATVTVM INTERAMNAE

Statutum Interamnæ excludit fœminas, non propter dotem,ſed propter maſculos, *dec.464. num.2.*

STATVTVM MEDIOLANI

Statutum Mediolani cap.452.Rub.de ætat.legit. reddit habilem minorem excedentem vigeſimum annum ad contrahendum, *deciſ.428. num.2.*

Accedente præſertim diſpenſatione Senatus,*ibid. num.3.*

Præfatum ſtatutum reddit habilem ad contrahendum Doctorem vtriuſque Iuris, quamuis ætatem legitimam non habeat, *deciſ.445. num.3.*

STATVTVM NVRSIAE

Statutum Nurſiæ *lib.3. Rubric. 81. in §.ma quando* loquitur alternatiuè tàm in dotatione, quàm in excluſione,& quoad vtramque partem loquatur alternatiuè ex quibus verbis deſumatur? *deciſ.65.num.4.& 5.*

Dictum ſtatutum loquitur de dotatione alternatiua non ſolum in expreſſione caſus exiſtentiæ fratrum, ſed etiam in Rubric. habentem orationem perfectam, & ponderantur verba ſtatuti, *ibid.num.13.*

Diſponens fœminas dotatas,& dotandas vnicam dotem poſſe petere ſtantibus deſcendentibus, intelligitur de vnica dote in bonis eius, de cuius hæreditate agitur, *ibid nu.16.*

Et quamuis ſtatutum excludat dotatam à Patre, vel matre, vel aliquo eorum adhuc intelligitur excludere ſolum ab hæreditate dotantis, *ibidem num.17.*

Et verba dicti ſtatuti *à ſucceſſione alcuna non ſi ammettano* non ſunt adiecta in parte dotationis, ſed excluſionis, *ibidem nu.18.*

STATVTVM PERVSIAE

Statutum Peruſiæ *lib.1. cap.45. de dot.& dotat.mulier.§ item ſtatuimus* diſponit circa collationem dotis à muliere faciendam in actu reintegrationis ad ſucceſſionem paternam, *deciſ. 414. numer.7.*

Et vigore dicti ſtatuti competit mulieri reintegratio ad bona ſuperextantia, *ibidem nu.8.*

Et pro bonis alienatis debetur pretium ex eis redactum, vt in dicto ſtatuto expreſsè cauetur, *ibid.nu.9.*

Statutum Peruſinum nouum *lib.2. cap.45. Rubr. de dot.& dotat.mulier.ſucceſſ.ab inteſt.* excludit fœminas ab hæreditate dotantis inteſtati à bonis deſcendentium ad ipſas à Patre peruentis, *deciſ.430.numer.6.*

Declara præfata ſtatuta non tollere fœminis ius legitimæ in bonis parentum, ſed tantum illud ſuſpendunt, donec maſculi deſcendentes à dotante extent, quibus defunctis fœminarum ius legitimam petendi reuiuiſcit, ac reintegratur, *ibid.num.7.*

Statutum Peruſinum *lib.2.Rubr.45. de reform.ſtatut.de dot.& dotat.mulier.& ſucceſſ. ab inteſtat.* expreſsè diſponit ne filiæ quibus à Patre legatũ aliquod ſit relictũ cum prohibitione ne aliud petant nequeunt legitimam petere, niſi illius ſupplementum quatenus relictum non adæquet, *deciſ.443.num.1.*

Et diſpoſitio dicti ſtatuti cum emanauerit ratione conſeruandæ agnationis validè fieri potuit ac ſeruanda eſt, *ibidem num.2.*

Statutum Peruſinum antiquum *lib.2. Rubric.46. de vltim.volunt.obſeruanda per filios, & nepotes* diſponit quod filiæ, & neptes ſeruent diſpoſita per eorum parentes, & auos in vltima voluntate.

tate, nec vltro petant quouis titulo, quam ab ipſis fuerunt relicta, *dec.430.num.5.*

Statutum Peruſinum *lib.2.cap.45.* prohibens petitionem legitimæ per exiſtentiam maſculi, non habet locum maſculo defuncto, *ibidem num.28.*

Statuta Peruſina *lib.2. Rub. 45. non tollunt* Ius legitimæ filiabus in bonis parentum competens cum tantum temporaliter donec maſculi extant, illiſque defunctis reuiuiſcit, *deciſ. 443. num.3. Declara num.4.*

Statuta Peruſina iuxta eorum reformationem comprehendunt mulieres dotatas ſi pro dote, vel ſimpliciter aliquid in teſtamento, vel codicillis fuerit relictum, vel datum vel promiſſum per aliquem ex perſonis in eo comprehenſis, *ibid.num.7.*

Statutum Peruſinum reformatorum *ſub tit. de Dot. & dotat mulier lib. 2. Rubric. 45. §. Statuimus* deficientibus maſculis reintegrat fæminas eorumque filios, & nepotes ad ſucceſſionem parentum aliarumque perſonarum ad quarum ſucceſſionem de iure vocantur, *deciſ.447 num.1. & deciſ.458.num.1. & deciſ.474. num.1.*

Et vigore d. Statuti Reintegratio competit filijs, & deſcendentibus fæminarum ex propria perſona non iure tranſmiſſionis, *& Honded. contrar.ſenſienſ.conſ.16.* loquitur in terminis ſtatuti noui reformatorij, in quo fit mentio filiorum, & nepotum, *deciſ. 447. num.2.3. & 4.*

Et dicta reintegratio competit filijs, & nepotibus fæminarum quandocunque nati ſint, nec opus eſt probare ſe eſſe natos tempore purificatæ conditionis deficientiæ maſculorum ſub qua ſunt vocati, *ibid.num.6. & deciſ.458.num.3*

Reformatio noui ſtatuti Peruſini reintegrationem ſimpliciter concedens nepotibus abſque diſtinctione, caſuum habet locum ſiue tempore purificatæ conditionis ſuperuixit illorũ pater, ſiue non, *ibidem num.5.*

Statutum Peruſinum mandat conferri dotem à ſorore receptam in bonis paternis, *deciſ. 474. num.6.*

Item mandat Bona alienata imputanda eſſe in portionem alienantium, *ibid. num.11.*

Statutum Peruſinum mandat alienationem factam per viam legati imputari in portionem alienantis, *dec.500.nu.10.*

Declara ſtatutum loqui de alienatione facta à maſculis deſcendentibus, non autem de hærede extraneo, ad quem caſum illius diſpoſitio non trahitur, *ibid.num.11.*

Item declara ſtatutum loqui de alienatione inter viuos, ideoque non extenditur ad alienata ex cauſa vltimæ voluntatis tanquam caſum omnino diuerſum, *ibid.num.12.*

Statutum Piſauri.

Statutum Piſauri mandat abſentes Ciues, & habitatores à Ciuitate recedentes citari domi eorum dimiſſa copia, *dec.461.num.5.*

Et dictum ſtatutum in eius Rubrica dum continet alternatiuam *Ciues, & habitatores* operatur, vt non requiratur vtraque qualitas, ſed vna tantum ſufficiat, *ibid.num.6.*

Statutum Rauennæ rubric. 11. lib. 3. præfert in ſucceſſione agnatum quamuis ſit tranſuerſalis, *dec.371.nu.2.*

Et dictum ſtatutum comprehendit nedum agnatos lineæ effectiuæ, ſed etiam lineæ contentiuæ propter verba pregnantia *ex parte latere*, quæ ſunt late patentia, *ibid.num.3.*

Et verbum *ex latere* adiectum in dicto ſtatuto non poteſt adaptari ad lineam effectiuam, & ſubiectiuam, vel deſcenſiuam, & quare, *ibid. num.4.*

Statutum præfatum ſi dicit *ex latere patris* perinde eſt, ac ſi diceret ex tranſuerſalibus, *ibidem num.8.*

Et capit omnes agnatos vſque ad quartum gradum agnationis computañ ſecundum Ius canonicum, & vſque ad decimum ad excluſionem fæminarum, *ibidem num.9.* & rationes adducuntur *num.11.12. & 14.*

Statutum Vrbis.

Statutum Vrbis *lib.1. cap.22.* diſponens bona Emphiteotica dari poſſe in dotem, cum non habeat verba vniuerſalia apta comprehendere bona Eccleſiæ, talia bona non comprehendit, *deciſ.280.nu.29.*

Statutum Vrbis *lib.1. cap.47.* diſponit maiorem 20. annis poſſe valide contrahere abſque ſolẽnitatibus; quia reputatur pro maiori 25. annis, *dec.335. n.11.*

Statutum Vrbis antiquum *cap.85.lib.1.* fæminas ab hæreditate matris non excludit, *deciſ.174. num.23.*

Statutum Vrbis *lib.1.cap.85.* concedens viam executiuam contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote, vt locum habeat requiritur, quod res pro dote tacite, vel expreſſe ſit obligata, quodque à debitore fuerit poſſeſſa, *deciſ. 199.num.2.*

Et dictum ſtatutũ loquẽs de re poſſeſſa à debitore extendi non debet ad rem ſubrogatam quam defuncto debitore, tertius ad eſſe deduxit, & poſſidet; nam ſtatutum intelligendum eſt in caſu, quo debitor vere poſſidet, *ibid. num.13. & num.15.*

Statutum Vrbis de duabus conformibus locum non habet ſtante nullitate, & iniuſtitia ſententiarum, *dec.256. num.1.*

Statutum Vrbis *lib.1. cap.137.* ad quam ſummã taxat interuſuria dotalia, *deciſ.388.num.1. & 2* vbi quod de obſeruantia, & validitate ſtatuti dubitari non poteſt.

Statutum Vrbis *lib.1.cap.142.* quod filij in conditione poſiti cenſeantur diſpoſitiue vocati procedit etiam in teſtamento tranſuerſalium, *dec.258.num.1.*

Et ſtatutum præfatum inducit vocationem patris tantum, & non patrui, *ibid.num.2.*

Præſertim, quando coniecturæ tales non concurrunt quæ ſuadeant teſtatorem voluiſſe filios ſubſtitutos ad ſubſtitutorum patruorum portionẽ vocari, *ibid.n.3.* & quænã coniecturæ ad effectum vocationis filiorum in conditione poſitorum etiam quoad portionẽ patruorum reputentur validæ? *num.4. & 5.*

Statutum Vrbis *lib.1.cap.145.* excludit fæminas propter maſculos, *dec.194.nu.15.*

Statum Vrbis *lib.1.cap.149.* mandat renunciationis Inſtrumentum debere ſubſcribi à renunciante adhibitis duobus Teſtibus, *deciſ. 348. num.24.*

Decla-

Digitized by Google

Declara non procedere in renũciatione ex cauſa, & correſpectiua ad maiorem dotem à patre conſtitutam, quæ non ſubiacet diſpoſitioni dicti ſtatuti, quod loquitur de veris donationibus, *ibidem num.25.*
Statutum Vrbis *lib.1. cap.* 149. loquitur de veris donationibus ad obuiandum fraudibus, *decif.368.num.9.*
Nec comprehendit donationes ſe renunciationes correſpectiuas filiarum ob dotes receptas, *ibid.num.10.*
Statutum Vrbis *lib.1.cap.*151. loquitur expreſsè de donationibus, *ibidem num.5.*
Statutum Vrbis *lib.1.cap.*151. requirit in obligationibus mulierum ſolemnitates ſtatutarias, *decif.429.num.6.*
Statutum Vrbis *lib.1.cap.*151. requirens in renũciatione facta à muliere, quod cauſa ſit vera ac honeſta, huiuſmodi requiſitum iuſtificatur ex interuentu conſanguineorum, ac interpoſitione decreti Iudicis quo ſtante omnia vera, ac rationabiliter geſta preſumuntur, *decif.348.num.4. & 5.*
Maxime, quando non agitur de præiudicio alterius, quam ipſius mulieris renunciantis, *ibidem num.6. & 7.*
Statutum Vrbis *lib.1.cap.*152. annullans obligationes filiorum familias excipit caſus in quibus locum non habet, Sen. conſultum Macedonianum ſi ſcilicet filius familias aſſeruit ſe viuere ſeorſim à patre, ac tacite emancipatum & creditor iuſtam habuit cauſam credendi, *dec.40.num.1. & 14.*
Aſſertio tamen filij familias, nec ipſi, nec patri nocet, ſed vlterius requiritur, quod iuſta cauſa credendi concurrerat, *ibidem num.2.*
Statutum Vrbis *lib. 1. cap.* 152. annullat contractus à filio familias initos, *dec. 106. numer. 2.* quod tamen *limita, & declara vt num.3. & ſeqq. & decif.151.num.1. limita num.2. declara num.3.*
Statutum Vrbis *lib.1.cap.*152. annullans obligationem filij familias non habet locum, quando vere conſtat ex pluribus ſimul iũctis, quod filius familias tempore contractus ſe publice pro patre familias gerebat, *dec.494. num.8.*
Statuta Vrbis quamuis ſint authoritate Apoſtolica confirmata non comprehenduut bona Emphiteotica Eccleſiæ niſi ſaltim fuerint ibi implicita, & ſub vniuerſalitate bonorũm ſpecificata, *decif.280. num.30.*

STATVTVM *Vrbis Veteris.*

Statutum Vrbis veteris mandat ne mulieres alijs quam filijs bona ſua relinquant, *decif. 109. num.3. & decif.116. num.2.*
Tale ſtatutum non eſt attendendum tanquam odipſum, & iniquum penitus adimens matri liberam facultatem teſtandi, *ibidem num.3.* contra, quod huiuſmodi ſtatutum fuit alias à Rota approbatum, *ibidem num.4.*
Statutum Vrbeuetanum prohibens ne mulieres alijs relinquant, quam filijs emanauit ad obuiandum fraudibus extraneorum contra filios ideo dici nequit odioſum, ſed fauorabile, *ibidem nu.5.*

STIPVLATIO

Stipulatio non proprio, ſed nomine abſentium facta cenſetur adminiſtratorio nomine, *decif. 181.num.6.*
Præſertim, quando de tali voluntate ſtipulatoris aliunde conſtat, *ibidem num.7.*
Stipulatio vbi præcedit, tunc ſubſequtur ſolutio, ac numeratio cauſa eiuſdem ſtipulationis implendæ facta præſumitur, *decif. 429. num.2.*
Stipulationes ſtrictam recipiunt interpetrationẽ maxime cum agatur de imponenda ſeruitute, *decif.160.num.6.*

STYLVS

Stylus Curiæ Capitolinæ circa confectionem Inuentarij probatur ex relatione Notarij iudicialiter electi ad perquirendum Inſtrumentum Inuentariorum, *decif.165.num.1.*
Iuxta ſtylum Curiæ Capitolinæ Inuentarium confectum ſubſtinetur, licet careat ſolemnitatibus Iuris communis, *ibidem num.2. & 3.*
Stylus Curiæ, quod fuerit ſeruatus in confectione Inuentarii ex quibus probetur? *ibidem nu.5.*
De ſtylo Curiæ Capitolinæ, quando Inuentariũ inchoatur coram Iudice non eſt neceſſe, quod hæres ſe ſubſcribat, quia talis defectus per ſubſcriptionem Notariorum ſuppletur, *ibidem num. 6.*
Ratio eſt, quia tanquam factum apud acta ſubſcriptione non indiget, *ibid.num.7.*
De ſtylo Curiæ Capitolinæ ſufficit tres Teſtes fuiſſe in principio Inuentarij adhibitos, *ibidem num.18.*
Stylus Curiæ Capitolinę circa confectionem Inuentarij fuit alias à Rota approbatus, *ibidem num.23.*
Stylus Ciuitatis Cæſenæ, quod non intelligatur facta ſubſtitutio pupillaris in teſtamento, niſi ſit adiecta clauſula pupillariter, e pupillariter non probatur ex teſtibus deponentibus *neſcire, decif. 493. num.13.*
Circa ſtylum venit deferendum atteſtationi Curialium, *dec.428. num.6. & dec.445.num.6.*

SVBHASTATIO

Subhaſtatio ex quibus deregatur ſimulata? *decif.3.num.7. & 8.*
Subhaſtatio ſimulata cenſenda eſt ſecunda ſimulationis ſpecie ſi modico tempore eſt duratura *dec.21.num.43. & 46.*
Subhaſtatio rei maioris valoris iuxta quotidianam praxim fieri ſolet pro debito minoris quantitatis, *dec. 143.num.3.*
Subhaſtatio facta poſt inhibitionem eſt attentata *decif.270. num.2.*
Subhaſtatio ex defectu citationis dicitur nulla & ſpoliatiua, ſi fuit executioni demandata, *decif. 337. num.19.*
Subhaſtatio bonorum pupilli facta præuio Iudicis decreto non ſubſtinetur ſi fuit citatus Tutor qui talis non erat, *dec.432.num.3.*
Subhaſtatio bonorum debitoris impediri nequit vt creditoribus liquidis ſatisfiat, *dec. 470. num.12.*
Subhaſtatio, quando dicatur læſiua? *decif. 400. num.4.*
In ſubhaſtatione læſio enormis quoties interceſſit, æquum non eſt, quod creditor longa de fatigatione iudiciorum locupletetur, ſed

ſed

tenetur ſtatim bona ſubhaſtata reſtituere, *ibid. num.* 5.

Subhaſtario rei magni valoris pro modico debito non ſubſtiuetut , *dec.*432.*num.*5. & redditur ratio *num.*6.

ad Subhaſtationem quamuis Iudex iniuſte pro ceſſerit non tamen notorie , adhuc non datur reintegratio ad bona ſubhaſtata, ſed ordinarijs remedijs agendum eſt , *deciſ.*400.*num.*1.

In ſubhaſtatione , & deliberatione prior oblator non poteſt in præiudicium debitoris poſt factam oblationem pænitere , *dec.*256. *num.*9.

Subhaſtatio Cenſus vide in verbo *Cenſus.*

SVBLOCATIO

Sublocatio rei conductæ fieri poteſt à conductore ſub maiori penſione , *deciſ.*1.*num.*5.

SVBREPTIO

Subreptio in gratia derogationis fideicommiſſi reſultat ſi non fuit Pontifici narratum exiſtere bona libera , quibus exiſtentibus non cenſetur Papam velle concedere derogationem fideicommiſſi , *dec.*67.*num.*1.

Subreptio, vt euitetur ſufficit Principem in genere cogitare potuiſſe , *ibidem num.* 3.

Subreptitio gratiam nullam reddit , *deciſ.* 152. *num* 1.

Et illius executionem impedit *ibidem* .

Subreptio oritur ex taciturnitate eorum quæ ſi Papa ſciuiſſet , vel non conceſſiſſet , vel difficilius , *dec.*367.*num.*11.

Subreptio non excuſat ab attentatis commiſſis poſt inhibitionem rotalem , *deciſ.*379. *num.*8.

De ſubreptione ſecundæ gratiæ ſucceſſoris argui poteſt , quando continet pluſquam prima gratia anteceſſoris , ſecus vero quando confirmatio ſucceſſoris tangit ſolam probationẽ gratiæ anteceſſoris . *dec.*465.*num.*4.

De ſubreptione, quando argui poſſint litteræ expeditæ *in forma rationi congruit?* vide in verbo *litteræ Apoſtolicæ* .

De ſubreptione , vel nullitate gratiæ opponere nequit nullum habens intereſſe , *deciſ.* 483. *num.*15.

De ſubreptione gratiæ tertius obijcere nequit , *ibid.num.*17.

Subreptionis exceptio non admittitur in Curia propter facilem recurſum ad Principem , *deciſ.*329.*num.*37.

SVBROGATIO *in prophanis* .

Subrogatio ex quibus inducatur? *dec.*81.*num.*4.

Subrogatio nec alia fictio cadit ſuper impoſſibili , *deciſ.*199.*num.*12.

Subrogatio intrat etiam in bonis permutatis , *deciſ.*474.*num.*3.

Subrogatum debet totaliter regulari ab eo, in cuius locum ſubrogatur illiuſque naturam in totum ſapere , *dec.*81.*num.*5.

SVBROGATIO *in beneficialibus* .

Subrogatio gratioſa expedita ad partes habet viã executiuam , *deciſ.*87.*num.*4.

Subrogatio gratioſa , quando non eſt ad partes expedita , tunc pro illius executione neceſſe eſt , quod producantur litteræ principales , *ibid.num.*16.

In ſubrogatione clauſula *Dummodo intruſus non ſit* intelligitur de vero intruſo abſq; vllo pror ſus titulo , *ibidem num.* 21.

Subrogatio non datur poſt extinctam litem , *deciſ.*320. *num.*12.

Subrogatio conceſſa cenſetur iuxta ſenſum Regulæ de ſubrogandis ſine præiudicio tertij , *ibidem num.*19.

Intellige de Iure tertio competenti puta per obitum poſſeſſoris illi regreſſus ad beneficium competen , non autem de iure ordinarij , aut ab eo prouiſi , cui per litem manus ſunt ligatæ , quo minus ferre valeat , *ibid.num.*20.

SVBROGATVS

Subrogato gratioſe non eſt deneganda immiſſio concurrentibus ſolitis requiſitis , *deciſ.* 14. *num.*1. & *deciſ.*87.*num.*3. & *deciſ.*278. *num.*1. & *deciſ.*320.*num.* 2. & *deciſ.*387.*num.*1.

Subrogatus non poteſt dare de attentatis , ſi illa fuerunt purgata in vita attentatum paſſi , *deciſ.*58.*num.*3.

Subrogatus plus Iuris habere non poteſt , quam is in cuius locum ſubrogatur , *ibidem num.*4.

Subrogatus continuare dicitur poſſeſſionem captam à prædeceſſore , *deciſ.*281.*num.*3.

Subrogatus licet ex alio titulo poſſideat, tamen ſuperueniente ſubrogatione cenſetur illius vigore ſibi cauſam poſſidendi mutaſſe , *ibid n.*4.

Subrogatus in Ius & poſſeſſione duorum defunctorum poteſt Ius ex perſona vnius, & poſſeſſionem ex perſona alterius , *dec.*320.*num.*6.

In ſubrogatum tranſit poſſeſſio defuncti miniſterio Papæ , *deciſ.*419.*num.*6.

SVBSTITVTIO

Subſtitutio dependens , ac conſecutiue , ex quibus eliciatur? *dec.*488.*num.*10.

Subſtitutio facta vni incongruum non eſt,quod conferatur in caſum mortis alterius , *ibidem num.*11.

Subſtitutio , tâm per modum vulgaris , quâm per modum fideicommiſſariæ poteſt accipi,& ſi neceſſitas aliqua nõ vrgeat accipi debet per modum vulgaris, vt directa ſit quia hæc nemini grauis eſt , *dec.*236.*num.*4.

Limita non procedere , quando verba Teſtatoris tractum temporis ſucceſſiuum important *ibid.num.*5.

Subſtitutio ſimpliciter facta non regulatur ab inſtitutione , *dec.*452.*num.* 7.

Subſtitutio , quando eſt facta omnibus deſcendentibus deficientibus , tunc inter omnes deſcendentes in infinitum dicitur inducta reciproca fideicommiſſaria cum alias verificari non poſſit , quod vltimo deſcendenti alterã linea ſit ſubſtituta , *deciſ.*236.*num.*7.

In ſubſtitutione præcedenti verba tractum tẽporis reſpicientia ſi ſunt appoſita debent in ſubſequenti repeti , nec ſufficit quod in præcedenti ſint appoſita , *ibidem numer.* 8. *Declara num.*9.

Subſtitutio reciproca expreſſa à Teſtatore inter primos hæredes inſtitutos non cenſetur repetita, quoad ſubſtitutos vlterioris gradus ducto argumento à ſimili , *deciſ.*258.*num.*13.

Subſtitutio reciproca , vt inducta dicatur inter ſubſtitutos non ſufficit vocatio in tota hæreditate, niſi inſimul ſit facta ſubſtitutio vltimo morienti , *ibidem num.*14.

Præſer-

Præſertim, quando agitur de fideicommiſſo tráſuerſali, & non agitur cum aliquo extraneo pretendente ſe vocatum, ſed cum creditoribus grauati negantibus adeſſe fideicommiſſum, *ibidem num.* 15. *&* 16.

Subſtitutio compendioſa continet ſub ſe vulgarem, *dec.*274.*num.*3.

Subſtitutio compendioſa continens vulgarem, & fideicommiſſariam locum habet, ſiue hæres grauatus deceſſerit ante ſiue poſt acceptã hæreditatem, maximè fauore piæ cauſæ, *decis.*488.*nu.*3. quod tamen Declara procedere, *vt num.*6. *&* 7.

Subſtitutio compendioſa matre exiſtente in medio comprehendit pupillarem, *dec.*452.*num.*5

Subſtitutio compendioſa concepta verbis communibus continet vulgarem, quando matri fuit legatum legitimæ relictum, *decis.* 493. *num.*1.

ob Subſtitutionem pupillarem in compendioſa contentam mater à legitima excluditur, *ibidem num.*6.

Subſtitutio compendioſa facta à patre filio poſthumo cenſetur quoque facta per fideicommiſſum, quo caſu eueniente poteſt mater ex perſona filij ab inteſtato ſuccedere in bonis fideicommittentis legitimam detrahere, *ibidem num.*7.

Et hæc concluſio eo magis procedit, quando Teſtator filio ſubſtituit fratres, & ſic perſonas magis dilectas, *ibid.num.*8.

Subſtitutioni ſi ſit adiecta *conditio ſi ſine filijs* illa adaptari nequit hæc tamen opinio comuniter reijcitur à DD. *ibid. num.*10.

Subſtitutio non poteſt dici reſtricta ad bona Teſtatoris, ſi de ea nullibi apparet, licet in inſtitutione Teſtator loquutus fuerit de bonis ſuis *ibidem num.*11.

Subſtitutio compendioſa niſi cum allis ſubſtitutionibus complecteretur etiam pupillarem, talis non eſſet, *ibid. num.*15.

Subſtitutio pupillaris ex quibus verbis reſultet? *dec.*452.*num.*3.

Subſtitutio ſi ſine filijs data morte filiorum cũ filijs euaneſcit, & filij poſſunt tanquam de libero diſponere, *dec.*208.*nu.*2.

Subſtitutio ſiue cõditio ſi ſine filijs expirat mortuo grauato cum filijs, qui poteſt ad libitum diſponere, *decis.*219. *num.*1.

Subſtitutio ſi ſine filijs facta duobus reſoluitur in ſuas ſingularitates; itaut ſubſtitutus cuilibet decedenti ſine filijs in eius portione ſuccedat, *dec.*274.*num.*6.

conditio ſi ſine filijs decederet in ſubſtitutione adiecta adaptatur etiam pupillo, *decis.*452. *num* 6.

In materia ſubſtitutionis fauor piæ cauſæ vbi Teſtatoris voluntas deficit non attenditur, *dec.*488.*nu.*12.

SVBSTITVTIONES

Subſtitutiones omnes contentæ in teſtamento patris repetitæ cenſentur in teſtamento filij ad quos fuit habita relatio, quæ ſalua ratione ſermonis reſtringi nequit ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſed loquens in plurali plures ſubſtitutiones comprehendat, *decis.*208.*num.*3. & vide *decis.*219.*num.*1. *&* *ſeqq.*

Subſtitutiones contentæ in teſtamento patris ex vi triplicatæ relationis, & quæ ſub vnica relatione non venirent cum hæc ſit geminationis virtus; *dec.*208.*nu.*5.

Subſtitutiones factæ in caſu quo hæres hæreditatem non acceptauerit eo ipſo, quod acceptat euaneſcunt, preſertim quando omnes ab eodem verbo ſunt rectæ, *decis.*469.*num.*1. *&* 2.

SVCCEDERE

Succedere ab inteſtato potius, quam ex teſtamẽto quando quis dicatur? *dec.*194.*num.*18.

SVCCESSIO

In ſucceſſione patris negligentia, & acquieſcentia nepotibus expreſſe vocatis præiudicare nequit, *decis.*447.*num.*5. *&* *dec.* 458. *num.*4. *&* 6.

Succeſſio quæ à ſtatuto defertur, non tranſmittitur, *ibid.nu.*8.

Declara non procedere, quando Ius eſt delatum *ibidem num.*9.

Ius ſucceſſionis tranſmittitur in filios quamuis non agnitum, *ibid.nu.*10.

SVCCESSOR

Succeſſor beneficij ſuper quo eſt reſeruata penſio poteſt à penſionario conueniri ſuper ſolutione penſionis, *dec.*188.*num.*2.

Succeſſor in beneficio poteſt inſtantiam per ſuũ anteceſſorem inchoatam proſequi, *ibidem n.* 2.

Succeſſor ſingularis quinam dicatur? *decis.*150. *num.*3.

Succeſſor ſingularis locationi ſtare tenetur, *decis.*312.*num.*7.

Succeſſor ſingularis regulariter non tenetur ad expenſas Iudicij moti per prædeceſſorem, *decis.*482.*num* 8.

Intellige in illo ſucceſſore ſingulari, qui proceſſu vſus non eſt, nec commodum ſentit, ſecus vero de ſucceſſore actis, & proceſſu vtente, tunc enim expenſas ſubire tenetur, *ibidem num.*9.

Succeſſor contrahentium eorum factum impugnare nequit, *decis.*150.*num.*4.

Succeſſori datur reintegratio in ſpolio ex perſona ſui authoris, *dec.*181.*nu.*9.

Succeſſorum appellatione in materia indifferenti veniunt extranei, & quicumque hæredes, *decis.*312.*num.*1.

Et ſi plures ſunt hæredes omnes cenſetur vocati propter vniuerſalitatem verbi *ſucceſſorum* in plurali, *ibid.num.*2.

Summariiſſimum Poſſeſſorium vide in verbo *Poſſeſſorium*.

SVMPTVM

Sumptum litterarum reſeruationis penſionis ex regiſtro Bullarum probat illius reſeruationem ſuper aliquo beneficio, *decis.*14. *num.*16.

Sumptum de ſumpto ab Archiuiſta extractum probat concurrentibus adminicuiis, *decis.*332. *num.*11. *&* 12. *&* *decis.*441.*nu.*2.

SVPERFLVITAS

Superfluitas, vt euitetur quælibet interpetratio ſumenda eſt, *dec.*65.*nu.*6.

Superfluitas ſemper eſt euitanda, *dec.*162. *nu.*7.

SVPPLEMENTVM *legitimæ*.

ad Supplementum legitimæ non autem ad ipſum legitimam fœminis temporaliter excluſis à ſtatuto per exiſtentiam maſculi, & quibus

à patre legatum fuit relictum cum onere plus non petendi actio competit, *deciſ.430.num.23* *Declara num.25. & 26.*

Pro ſupplementi legitimæ conſecutione quænam actio concurrere debeant? *ibid.nu.24.*

Pro ſupplemento legitimæ datur tantum actio perſonalis premiſſa liquidatione ſtatus hæreditatis, *deciſ.443.nu.6.*

Supplementi legitimæ fructus vide in verbo *fructus legitimæ, ſeu illius ſupplementi.*

SVPPLICATIO

Supplicatio tanquam matrix attendenda eſt, *deciſ.296.num.14.*

Supplicatio eadem inconueniens non eſt, quod plures continens gratias, quoad vnam corruat & quoad aliam firma remaneat, *deciſ.303. mer.9.*

Supplicationis regiſtratio reſpicit initium, quæ à die Signaturæ ſupplicationis abſque beneficio retrotractionis licet litteræ in forma ratio ni congruit fuerint expeditæ, *deciſ.465.num.13*

Supplicatio ſuper diſpenſatione retinendi penſionem, quando fuit ſignata ante emiſſam profeſſionem in Religione Hieroſolimitana tunc ſubſequens expeditio litterarum nullum grauamen inferre dici poteſt Eccleſiæ, quæ remouet tantum obſtaculum, quod ex futura profeſſione contra penſionarium reſultaret *ibid.nu.15.*

Supplicatio ſi continet plures gratias poteſt vna eſſe valida, licet cæteræ ſint inualidæ, *dec.483 num.4.*

SVPPRESSIO

Suppreſſio beneficiorum fieri poteſt per Epiſcopum illorumque fructus menſæ diſtributionum applicari, *deciſ.86.num.6.*

Suppreſſio ſiue vnio officij facta maſſæ diſtributionum ſtante tenuitate præbendarum valida eſt, *deciſ. 124. num. 1.* tam attenta diſpoſitione S. Concilij Tridentini, quam Iuris communis *num.2.*

Suppreſſioni ſiue vnioni beneficiorum conſenſus Capituli videtur præſtitus in cauſa propria & ad propriam authoritatem, *dec.86. num.7.* *Declara num.8.*

Suppreſſionis legitima cauſa ex quibus probetur? *deciſ.124. num.4.* reliqua de hac materia vide in verbo *vnio.*

Suppreſſio eſt extinctiua tituli, *deciſ.200.nu.22.*

Surd.conſ.20.num.26. quo caſu loquatur? *deciſ.208 num.11.*

Surd.conſ.4.num.31. declaratur, *deciſ.233. num.16.*

Surd.conſ.150.num.92. & ſeqq. in quibus terminis loquatur? *dec. 316. num.8.*

Surdis à natiuitate an competat beneficio reſtitutionis in integrum Ius adendi hæreditatem non aditam vide in verbo *Ius adeundi.*

Suſpectus an & quando poſſit Iudex allegari vide in verbo *Recuſatio Iudicis.*

SVSPENSIO *Petitorij.*

Suſpenſio petitorij in Iudicio retinendæ non impedit proſecutionem petitorij intentati ab altera parte quæ ſe poſſidere non pretendit, *deciſ.329.num.34.*

Suſpenſio petitorij facta eadem die qua emanauit citatio ad ſententiam tunc ſententia præceſſiſſe præſumitur, *ibid.num.35.*

Suſpenſio petitorii quo caſu ſententiam non retardet? *ibidem num.36.*

T

TALEA

Ad taleas, & onera per laicos impoſita Eccleſiaſtici non tenentur abſque beneplacito Sedis Apoſtolicæ, *deciſ.346. num.6.*

Taleæ ſiue onera impoſita ſuper bonis à laicis poſſeſſis, deinde tranſeunt cum eiſdem oneribus in Eccleſiaſticos, *ibid.num.7.*

Declara ad hunc effectum duo copulatiue requiri, quod onera ſint vera, & realia ipſis fundis infixa, ac impoſita ipſis bonis propter bona non autem perſonis propter bona & quod ſint perpetua certa, & inuariabilia ſecus vero ſi ſunt ex aliquibus cauſis, nam his ceſſantibus remoueri debent, *ibid. nu. 8.*

TAXATIO

In taxatione fructuum quantitas probatur à ſolitis, *dec.150.n.7.*

Taxatio fructuum facta à tempore nimis remoto non prodeſt ad liquidationem temporis preſentis, & ex longo interuallo excluditur ſolida probatio ex coniecturis deſumpta, *ibid. num.8.*

Taxatio mercedis, ſeù ſalarij pendet à Iudicis arbitrio, qui conſiderata qualitate ſeruitij, & perſonæ ſeruientis illud taxare debet, *dec.191 num.2. & dec.207.num.1.*

In taxatione alimentorum, & ſumptuum litis arbitrium regulatur à ſolito, *deciſ.234.num.7. & 8.* vbi refertur ſolitum taxandi alimenta, & ſumptus litis.

In taxatione ſalarij conſuetudo particularis eſt attendenda, *deciſ.207. num.2.*

In taxatione quantitatis alimentorũ, ac ſumptuum litis materia eſt arbitraria, *dec.234 num.6*

Taxatio Interuſuriorum dotalium iuxta diſpoſitionem ſtatuti Vrbis *lib.1.cap.137.* regulari debet, *dec.388. num.1. & 2.* vbi quod de validitate, & obſeruantia ſtatuti dubitari non poteſt.

TEMPVS

Tempus preciſe eſt probandum quando vis in eo conſiſtit, *deciſ.485.n.18.*

Tempus tranſactionis eſt attendendum, *deciſ.492 num.15.*

Tempus datæ gratiæ attendi debet, *dec. 67. numer.6.*

Tempus modicum pro complenda centenaria attendi non ſolet de æquitate, *dec.72. num. 3.*

Tempus, quando dicatur antiquum arbitrio Iudicis remittitur, *ibid.num.4.*

Tempus annorum 60. ante motam litem reputatur antiquum, *ibid.num.5.*

Tempus 70. annorum ad effectum recognitionis Inſtrumenti reputatur antiquum, *deciſ.54 num.19.*

Tempus, quando eſt de ſubſtantia depoſitionis teſtium tunc teſtes deponentes debent illud preciſe percutere, *deciſ.184. num.7.*

Tempus litis demendum eſt, quando agitur de probanda ſolemnitate ſiue ſubſtantia inſtrumenti, ſecus vero quando agitur de illius recognitione, *deciſ.54. num.3.*

Tempus litis detrahendum eſt ſi agatur de recognitione inſtrumenti, à quo pendet principale fundamentum cauſæ; *ibid. num. 4. Declara num.5. & ſeqq.*

Tempus litis ne ſit detrahendum in recognitione Inſtrumenti antiqui multum conferunt adminicula quæ concurrunt, omnem ſiniſtram ſuſpicionem auferentia, *ibidem num. 20. 21. & ſeqq.*

Tempus litis ideo detrahitur in probatione per Teſtes, & per famam, quia alias preſumuntur ex lite mota audiuiſſe, *ibidem num.35.*

Tempus litis motæ non eſt detrahendum in recognitione inſtrumenti antiqui ſecus, quando agitur de illius ſubſtantia aut ſolemnitate *dec.63.num.1.*

Et hæc opinio, reiecta diſtinctione Lancellotti abſque difficultate procedit, quando plura concurrunt adminicula pro Inſtrumento, *ibidem num.2.*

Et authoritates contrariæ in quibus terminis loquantur? *ibid.num.3.4. & 5.*

TERMINVS

Terminus ad adeundam hæreditatem præfigi debet hæredibus, & quando agitur contra filios vti hæredes patris debent nominatim proprijs nominibus citari, *dec. 256.num.5.*

Terminus vnius menſis ad retrahendum fundũ cenſitum incipit currere à die Iudicialis denũciationis factæ Domino cenſus an velit præferri, *deciſ.41.nu.9.*

Terminum competentẽ, qui habuit à Iure aliũ terminum habere non debet ne ob eius negligentiam alteri damnum inferatur, *deciſ. 32. num.2.*

Terminum ad ſoluendum ſi quis ſuſcepit debitum agnouiſſe videtur, *deciſ.197.num.4.*

TERMINI, *ſeu limites.*

Termini ſiue limites apponi ſolent ad diſtinguẽdas iuriſdictiones ac territoria Ciuitatum, *deciſ.12.num.5.*

TERTIVS

Tertius debitum alterius de proprijs pecunijs redimere poteſt, *deciſ.209.num.14.*

Tertius dare nequit de nullitate contractus, muliere vel minore tacente, *deciſ.240.num.15.*

Tertius nequaquam impedire poteſt executionem reiudicatæ, *dec.147.num.16.*

Tertius impedire nequit executionem ſententiæ ſi eius Ius eſt connexum cum Iure collitigantis, *deciſ.498.num. 10.*

Tertius de ſubreptione gratiæ obijcere nequit, *deciſ.483.nu.17.*

Tertius dare nequit de nullitate contractus nulliter celebrari à minore niſi minor ipſe nullitatem declaret, *ibidem.num.29.*

Tertius ſoluens pro debitore eius obligationem non tollit, qui ſaltim erga ipſum ſoluentem tanquam negotiorum geſtorem remanet obligatus, *deciſ.226.num.12.*

Tertius ſoluens animo acquirendi Iura creditoris contra debitorem, tanto magis oſtendit animum obſeruandi, & adimplendi contractum, & ſic magni feciſſe Ius creditoris, quod proinde impugnare nequit, *dec.247.nu.16. Pentingery.*

Tertio non præiudicat contractus inter duos initus, *dec.166 nu.16.*

Tertius ad cauſam admitti debet cõſtito de eius intereſſe adhuc effectum ſufficit, quod de eo apparenter doceatur, *deciſ.13.num.1. & dec.188 num.1.*

Tertius ad cauſam veniens pro impedienda executione coram Iudice exequente comparere tenetur, *deciſ.147.num.13.*

Tertius ad cauſam veniens in ſtatu, & terminis vni ex collitigantibus adherendo ſententiam latam facit ſuam vna cum omnibus actibus præcedentibus, quæmadmodum eo citato ab initio lata fuiſſet, *dec.222.nu.3.*

Adeout eius fauore ex ſententia præcedenti res iudicata conſtituatur. *ibidem n.4.*

Tertius ad cauſam admiſſus in ſtatu, & terminis in gradu reſtitutionis in integrum facit omnia acta ſua, ac ſi principaliter contra ipſum cauſa eſſet commiſſa, *deciſ.482.numer.10.*

Tertio venienti ad cauſam obſtant omnia ea quæ obſtarent reo, cum quo lis cæpta fuit, *deciſ.498.num.7.*

Contra tertium, quo caſu executiue procedi poſſit? *dec.147.num.14.*

Contra tertium poſſeſſorem executiuè procedi nequit, *deciſ.199.num.1.*

Contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote, & vigore ſtatuti Vrbis lib.1.cap.85. executiuè procedi valeat requiritur quod res pro dote tacitè, vel expreſsè ſit obligata, quodque à debitore fuerit poſſeſſa, *ibid.nu.2.*

Et an ſtatutum procedat ad bona ſubrogata? vide *num.13.& 15.*

Ius tertij excluſiuum iuris agentis allegari non poteſt ſi ab eiuſdem tertij voluntate pendet, *deciſ.483.nu.20.*

Contra tertium executiuè procedi poteſt, quãdo alienatio fuit facta lite pendente in fraudẽ paratæ executionis. *ibid.num.2.*

Tanto magis quando tertius ſcientiam habuit mandati relaxati in actione perſonali, & ſcientia ex quibus reſultet? *ibid.num.3.& 4.*

TERRITORIVM

Territoria, ac Iuriſdictiones Ciuitatum diſtinguuntur per appoſitionem terminorum, *deciſ 12.num.5.*

TESTAMENTVM

Teſtamentum primum per ſecundum cenſetur ſublatum, *deciſ.100.num.2.*

Et vigore ſecundi Teſtamenti hæres eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem alterius hæredis ex primo teſtamento, *ibidem num.3.*

Teſtamentum carens ſolemnitatibus l. hac conſultiſſima C. de Teſtament. non ſubſtinetur, ſi Teſtator dixit ſe velle in ſcriptis teſtari, *deciſ.133.num2.*

Declara non procedere quando. Teſtator dixit, quod ſi non valet Teſtamentum vti factum in ſcriptis, valeat Iure teſtamenti nuncupatiui Codicillorum &c. tunc teſtamentum ſi non ſubſtinetur ſecundum ſolemnitates legis hac con-

conſultiſſima ſubſtinetur ſecundum aliam formam pro eius validitate, *ibid.num.3.*

Teſtamentum filij in quo matri eſt relicta legitima ſubſtinetur, nec corruit ex defectu præteritionis filiorum naſciturorum, quando verè conſtat filios naſcituros fuiſſe vniuerſales hæredes inſtitutos per verba inſtitutionem, & non ſubſtitutionem importantia, *decis.456. num.1.*

Amplia procedere quamuis Teſtator dixerit poſt mortem matris, ſeu vxoris, quia dicta verba non important ſubſtitutionem in proprietate, ſed ſolum in vſufructu, itaut à principio filij cenſeantur inſtituti hæredes quoad proprietatem, *ibidem num.2.*

Teſtamentum filij factum ad formam, & tenorem teſtamenti paterni quoad ſubſtitutiones in eo contentas, quod in omnibus,& per omnia approbat, & confirmat habetur, ac ſi omnia in teſtamento paterno contenta in teſtamento filij repetita cenſeantur quoad omnes caſus, *dec.162.nu.5.*

Maximè quando diuerſitas rationis non concurrit, quod non debeat fieri relatio plus in vno, quam in altero caſu, *ibid.nu.6.*

Teſtamentum, in quo filius eſt præteritus ſubſtinetur ex clauſula codicillari concepta per verba futuri temporis, & tunc filius cenſetur grauatus hæreditatem adire, ac fideicommiſſum in teſtamento vocatis reſtituere, *dec.290. num.4.*

Communis opinio eſt in contrarium, quando agitur de præteritione ignoranter facta, *ibidem num.5.*

Item quando verſamur in teſtamento condito à muliere imperita, & iuris ignara, quæ non fuit certiorata de importantia clauſulæ codicillaris, *ibid.num.6.*

Teſtamentum redditur nullum ex cauſa præteritionis non ſolum quando filius eſt ignoranter præteritus, non quia Teſtator neſciuit filiũ viuere, ſed quia illi reliquit, quod ad ſe non ſpectabat, & ſpectare videbat, *decis.194.num.1.*

Teſtamentum ex cauſa pręteritionis ſubſtinetur ex clauſula codicillari, quando filij fuerunt ſcientèr præteriti, ſecus vero ignoranter, *decis.356.num.4.*

Teſtamentum clauſum ſufficit, quod Teſtator Notario conſignet abſque eo quod nominet hæredes ore proprio, dummodo in ipſa teſtamenti ſcriptura nominauerit, *decis.133.num.4.*

Teſtamentum, & codicilli vna & eadem diſpoſitio dicuntur, *decis.175.num.6.*

Declara procedere in eis, quæ ius concernunt, non autem factum, *ibidem num.7.*

Teſtamentum conditum iuxtà diſpoſitionem ſtatuti loci valet, & ſeruandum eſt, *dec.416. num.5.*

Teſtamentum nullum validatur per approbationem filij, quando nullitas inducta eſt fauore priuato ipſius filij, *dec.194.nu.7.*

Licet contrarium dixerit Decian. cuius opinio declaratur, *& nu.9.*

Teſtamenti nulli approbatio ex quibus excludatur? *ibid.num.12.& 13.*

Teſtamentum nullum nunquam dici poteſt approbatum in concordia, ſi Iudex, nec partes ſcientiam nullitatis habuerunt, nec ſufficit generalis mentio teſtamenti, *ibid.nu.14.*

Teſtamenti nullitas poſtquam fuit oppoſita dicitur aperta via ſuccedendi ab inteſtato, *ibidem num.16.*

Teſtamentum nullum poteſt à fratre ex perſona ſororis præteritæ contratabulari, *ibidem num.17.*

In teſtamento filij quoties habetur relatio quo ad ſubſtitutiones contentas in teſtamento Patris, talis relatio ſalua ratione ſermonis reſtringi nequit ad vnum caſum ſubſtitutionis, ſed loquens in plurali plures ſubſtitutiones comprehendat, *decis.208.num.3.*

In Teſtamento filij repetitæ cenſentur omnes ſubſtitutiones contentæ in Teſtamento Patris ex vi triplicatæ relationis, & quæ ſub vnica relatione non venirent, cum hæc ſit geminationis virtus, *decis.208, num.5.* & vide *dec.219. num.2.& 3.*

Teſtamenti exempla diuerſa ſi exhibentur, & ſi in vno non eſt diſpoſitum, quod reperitur in alio tunc tollitur fides vniuerſæ, *decis.214. num.10.*

Teſtamenti vna pars aliam declarat, *dec.236.n.10. & dec.313.nu.8.*

TESTATOR

Teſtator quod tempore obitus bona poſſiderit ex quibus probetur? *decis.110.num.3.*

Teſtator mandans dotari fœminas comprehendit, nedum dotis conſtitutionem, ſed etiam reſtitutionem, *dec.114.num.6.*

Et huiuſmodi diſpoſitiones de dotandis fœminis factæ in conſtitutione fideicommiſſi ſemper intelliguntur iuxtà diſpoſitionem Iuris communis, ſcilicet in ſubſidium, & quatenus fœminæ dotari non poſſint, *ibid.num.7.*

Teſtator mandans quod filij viuant in communi, & bona in familia conſeruent, cenſetur in neceſſariũ antecedens ipſis iniungere mandatum adeundi hæreditatem, ſi neque adimplere in teſtamento contenta non tenebantur, *dec.210.nu.6.*

Teſtator permittens alienationem bonorum *per pagar alcun debito* in neceſſariũ antecedens vult debita per hæredem perſolui, *dec.220.n.5.*

Teſtator alienari prohibens aliquam rem particularem ex hac ſpecificatione elicitur contraria voluntas, quoad alia bona, *dec.24.nu.4.*

Teſtator ſi in ſubſtitutione proximioris ad alios gradus ſubſtitutionis non eſt digreſſus agnationis conſeruationem vltra primum proximiorem ſubſtitutioni non dicitur reſpexiſſe,& in hoc expirat, *dec.43.num.3.*

Teſtator ad agnationem reſpexiſſe cenſetur ſtante prohibitione alienationis poſt omnes ſubſtitutiones, *ibid.num.7. Declara num.8.& 10. Amplia num.11.*

Teſtator quod fuerit contemplatus agnationem ex quibus reſultet? *decis.258.nu.8.& ſeqq.*

Teſtator quod ad agnationem reſpexerit colligitur, ſi maiorem natu hæredem inſtituit, *decis.326.nu.17.*

Item ſi iuſſit hæredem aſſumere nomen, & arma familiæ ſuæ, *ibidem num.18.*

Teſta-

Teſtator ſi totam curam circa executionem legati Miſſarum ab hærede ademit, & in Eccleſiæ Rectores, vbi Miſſæ ſunt celebrandæ tranſtulit, tunc Sacerdotis electio eorum curæ cõmiſſa cenſetur, *deciſ.176.num.5.* Et ratio redditur *num.6.*

Teſtator ſi in eius teſtamento fatetur ſe debitorem alicuius ſummæ, cuius reuera debitor nõ eſt, talis diſpoſitio tenet in vim legati, *dec.272.num.2.*

Teſtator quando ad fideicommiſſum, non ſolũ vocauit familiam effectiuam, ſed etiam contentiuam, & tam deſcendentes ab eo, quam etiam tranſuerſales, tunc ad probandam qualitatem ſucceſſibilem ſatis eſt probare ſe eſſe de familia, *dec.309.num.6.*

Teſtator licet tempore teſtamenti conſtet non poſſediſſe, niſi tot bona, ſi deinde ſuperuixit plures annos, hoc non excludit, quin acquirere potuit alia bona prædia augendo, & meliorando, *ibidem num.13.*

Teſtator ſi reliquit vxorem vſufructuariã, eamque abſoluit, iſta verba quid importent? *deciſ.412.num.1.*

Teſtator non præſumitur quod grauare velit hæredem duplici onere, *deciſ.446.nu.8.*

Teſtator veriſimile eſt, quod voluerit in concurſu agnatum ſemper præferri, *deciſ.326.num.19.*

Teſtator quamuis mandauerit à ſe diſpoſita per hæredem adimpleri non tamen tenetur hæres cedere fideicommiſſis maiorum ſibi ex propria perſona obuentis, quicquid ſit ſi ageretur de bonis ſibi à Teſtatore donatis inter viuos, de quibus poſtea Teſtator in Teſtamento diſpoſuit, *dec.328.num.19.& 20.*

Ratio eſt, quia fideicommiſſa maiorum non veniunt ſub generali *inſtitutione in omnibus ſuis bonis*, ibid.nu.21.

Teſtator quoties in loco aliquo loco bona poſſedit, & in eodem loco bona per ſuos deſcendentes poſſidentur eadem præſumuntur, hęc tamen coniectura iuncta cum alijs admitti ſolet, *dec.309.num.17.*

Et hoc caſu neceſſaria non eſt probatio confiniũ, aut quantitatis, *ibid.num.18.* Et alter identitas probanda non eſt, niſi quatenus probetur intermedia acquiſitio per ſucceſſores, *ibidem num.19.*

Teſtator ſi facultatem hęredi tribuit eligendi ex pluribus vnum, aut alterum ad ſuam hæreditatem, ſi vnum elegit & iſte decedat, tunc ſuccedit alter, *deciſ.320.nu.8. Declara nu.9.* & vide materiam in verbo *Hæres.*

Teſtator ſi legatum reliquit ſub conditione, quod illud legatarius conſequi non valeat, ſi aliquam contra hæreditatem litem excitet eo ipſo quod litem mouit, legatum cenſetur ademptum, *dec.380.nu.6.*

Et an dicatur ademptum Teſtatoris voluntas potiſſimè attendenda eſt, *ibidem num.7. Amplia num.8.* Nec admittitur pœnitentia, præſertim quando hæres caducitatem acceptauit, *ibidem num.9.*

Teſtator Collegium erigi mandans pro alendis iuuenibus, tunc ex præſumpta mente Teſtatoris admitti debent Iuuenes eiuſdem Patris Teſtatoris, quorum contemplatione erectio à Teſtatore ordinata eſt, *dec.358.nu.1.& dec.378.nu.1.& dec.405.num.1.*

Non autem Iuuenes aliorum locorum, quamuis ſint vniti, & aggregati patriæ Teſtatoris, quia nihilominus non dicuntur Ciues loci aggregati, nec iuuantur teſtamentaria diſpoſitione, *ibid.num.2.*

Et ex quibus iuſtificatum remaneat ſolos iuuenes patriæ Teſtatoris non alios eſſe admittendos, *deciſ.358.num.3.4.5.& 6.& deciſ.378.numer.2.& 3.*

Teſtator ſi Collegium erigi mandauit ad hoc, vt pueri, & iuuenes in eo addiſcant, tunc admittendi ſunt iuuenes cujuſcumque ætatis ad omnes litteras addiſcendas, donec Doctoratus gradum aſſumant pro viribus reddituum, ibique ſuperiorum prudentia retineãtur, *dec.358.nu.7.& deciſ.405.num.2.*

Teſtator ſi in fundatione Collegij nullum onus adiecit, minuſque illud fuit in confirmatione Apoſtolica, & erectione facta ab ordinario adiectum, tunc nequit in alumnorum præiudicium deinde adijci, *deciſ.405.num.7.*

Teſtator fideicommittendo, vel prohibendo alienationem bonorum non præiudicat creditoribus hypotecariis, *dec.45.num.2.*

Teſtator ſufficit quod Notario Teſtamentum clauſum conſignet abſque eo quod nominet hæredes ore proprio dummodo in ipſa Teſtamenti ſcriptura nominauerit, *deciſ.133.num.4.*

Teſtator legans quod putat ſe debere, ſemper illud de ſuo patrimonio abeſſe cenſetur, *deciſ.481.num.5.*

Teſtator legando legitimam dicitur legare quãtitatem, & quotam hoc eſt tertiam partem bonorum, & mentio legitimæ ſtat demonſtratiuè ad quantitatem implicitè in legato contentam, *ibidem num.13.*

Teſtator legando matri legitimam, quam ſciebat tempore teſtamenti ſaltim in proprietate non deberi ex quibus colligatur, quod voluerit liberalitate vti? *ibidem num.23.* & remiſſiuè *ibid.num.24.26.27.28.& 31.*

Teſtator legando matri legitimam ſi adiecit verbum ſuum cenſetur ſenſiſſe de legitima matris propria, non de illa quæ voluntariè præſtatur, *ibid.num.32.*

Teſtator poteſt de legitima hoc eſt tertia parte bonorum ad fauorem matris diſponere, etiam ſi filij ſuperuenerint, *ibid.num.36.*

Teſtator ſi matri plura reliquit legata cenſetur illa reliquiſſe in recompenſationem excluſionis ab hæreditate filij ob pupillarem contentam in compendioſa, *dec.493.num.9.*

Teſtatoris perſona ſicuti vna eſt, ita & hæreditas *deciſ.309.num.6. Declara nu.7.*

Teſtatoris declaratio facta poſt teſtamentum incidenter, & propter aliud attendi non debet, *deciſ.153.num.9.*

Teſtatoris verba cum referantur ad tenorem teſtamenti ſecundum eius naturam regulari debent, *ibid.numer.8.*

Teſtatoris verba directa in executores habentes facultatem eligendi, ſeu nominandi indicat

in

in quam cauſam bona à Teſtatore relicta cō-uerti debeant, *dec.176.num.3.*
Teſtatoris voluntas non probatur ab eo, qui teſtamentum ſcripſit, ſi rationes allatæ non concludunt, *ibidem nu.14.*
Teſtatoris voluntas ſemper inſpicienda eſt, *decif.201.num.12.*
Teſtatoris voluntas licet ex verbis expreſſis non colligatur, infertur tamen ex ratione diſpoſitionis, & perinde habetur, ac ſi verbis eſſet expreſſa, *decif.220.num.6.*
Teſtatoris voluntas qualis fuerit ex geſtis tàm ante, quam poſt teſtamentum declaratur ex teſtibus, quia materia eſt coniecturalis, *decif.153.num.5.*
Teſtatoris voluntas declaratur à teſtibus, quamuis ſint ſingulares, *ibid.num.6.*
Teſtatoris voluntas ad vnguem ſeruanda eſt, *decif.358.num.10.& dec.378.nu.2.*
Nec ſub aliquo prætextu immutanda, *ibid.nu.11.*
Teſtatoris voluntas ex quibus eliciatur? *dec.378.num.3.*

TESTIS

Teſtis de auditu non probat? *decif.52.num.10.*
Teſtis deponens metu cenſurarum, & de facto proprio, & veriſimili probat, *dec.21.nu.30.*
Teſtis deponens contra Inſtrumentum debet deponere, & referre totum tenorem illius, *decif.52.nu.7.*
Teſtis deponens de proprio indicio, & credulitate fidem non meretur, *dec.176.nu.13.*
Teſtis examinatus in cauſa criminali pro informatione Curiæ ex officio non probat in iudicio ciuili, *decif.197.nu.11.*
Amplia quamuis eius depoſitio fuerit in iudicio ciuili producta, *ibidem num.12.*
Teſtis contra inducentem plenè probat, *dec.349.num.2.*
Teſtis tempus ignorans quo caſu fiat conteſtis cum alio, qui illud deponit? *dec.213.num 5.*
Teſtis dubitatiuè deponens de auditu ab alio nihil concludit, *decif.347.num.8.*
Teſtis mediator plenè probat, *dec.348.n.18.*
Teſtis habens intereſſe in cauſa plenè probat, ſi eius dictum adminiculis fulciatur, *ibid.nu.19.*
Teſtis, qui teſtamentum ſcripſit non probat voluntatem Teſtatoris, ſi rationes per eum allatæ non concludunt, *decif.176.nu.14.*
Teſtis affinis nihil probat pro affine, *dec.179.num.10.*
Teſtis ne concludat in dicto ſufficit poſſibilitas in contrarium, *decif.184.num.8.*
Teſtis contradicens Inſtrumento poſt decenniū non debet attendi, *decif.52.nu.6.*
Teſtis Inſtrumentarius licet vnicus ſufficit, nedū ad declarandum Inſtrumentum, ſed etiam ad illud infringendum, *dec.57.num.18.*
Teſtis mendax fidem non mæretur, *decif.52.num.8.*
Teſtis mendax probat, ſi mendacium non verſatur circa ſubſtantialia, *dec.75.num.4.*
Teſtis mulier & vnica inueriſimilia deponens nihil probat, *decif.429.num.10.*
Teſtis Procurator probat ſi tempore depoſitionis talis non eſt, *dec.348.nu.21.*
Teſtis Sacerdos eſt omni exceptione maior, *decif.57.numer.19.*
Teſtis Sacerdos, ac bonæ famæ deponens de facto proprio plenam fidem mæretur, *decif.348.num.20.*
Teſtis Sacerdos etiamſi ſit Procurator in cauſa probat, *ibidem num.22.*
Præſertim quando agitur de materia in qua difficile eſt inuenire alios teſtes, *ibid.num.21.*
Teſtis vnicus ſufficit in iudicio manutentionis, *dec.15.num.2.& dec.68.nu.2.*
Teſtis vnicus deponens ſuper negatiua attendi nō debet in concurſu plurium ſuper affirmatiua deponentium, *dec.20.num.4.*
Teſtis vnicus iunctis adminiculis, & coniecturis ſimulationem probat, *decif.21.nu.27.& 29.*
Teſtis vnicus non probat, *decif.202.num.6.*
Teſtis vnicus vſuram non probat, *decif.197.num.9.*
Teſtis vnicus nec rationes cōcludentes aſſignans non eſt idoneus ad declarandam Teſtatoris voluntatem, *decif.201.num.13.*
Teſtis vnicus, & de auditu nullam mæretur fidem, *decif.413.num.2.*
Teſtis vnicus nihil probat quando plures patitur exceptiones, & eſt de falſo ſuſpectus, *decif.197.num.10.*
Teſtis vnicus relatiuè deponens ad aliquam ſcripturam, de qua non apparet fidem non mæretur, *decif.429.num.11.*
Teſtis dictum coadiuuatur ex alijs teſtibus conteſtibus mortuis, *dec.57.num.20.*
Teſti vario non creditur, *decif.52.nu.9.*

TESTES

Teſtes contra Inſtrumentum deponentes debent eſſe omni exceptione maiores, *decif.157.num.12.*
Immò & longè meliores quam Teſtes ipſi in Inſtrumento adhibiti, *ibidem num.13.*
Teſtes licet diſſentiant in verbis, ſufficit tamen quod conſonent in ſubſtantia, *decif.99.nu.4.*
Teſtes quamuis aliquem defectum patiantur, deſeruiunt ſaltim pro adminiculo, *ibidem nu.5.*
Teſtes in vno iudicio examinati probant etiam in alio etiam inter eaſdem partes, *decif.154.num.9.*
Teſtes iuraſſe probatur ex aſſertione Notarij, *decif.15.nu.19.*
Teſtes quamuis ſingulares declarant voluntatem Teſtatoris, *dec.153.num.6.*
Teſtes tres adhiberi ſolent loco creditorum abſentium in confectione Inuentarij, etſi non fuerunt adhibiti, hunc defectum opponere nequeunt creditores citati ad intereſſendum confectioni Inuentarij, nam quoad citatos actus ſubſtinetur, *decif.165.num.17.*
Sufficit tamen de ſtylo Curiæ Capitolinæ tres Teſtes fuiſſe in principio Inuentarij adhibitos, *ibidem num.18.*
Teſtes inducti, & examinati nequeunt ab inducente reprobari, *ibid.num.19.*
Teſtes quando ſunt contrarij, illi magis eſt deferendum, quorum depoſitiones adminiculantur. Hoc tamen Iudicis arbitrio relinquitur *decif.179.num.11.& 12.*

Te-

Teſtes non probant ſi eorum dicta ſunt ambigua, & æquiuoca, *deciſ.184.num.6.*

Teſtes quando ſunt inter ſe contrarij, tunc probatio remanet dubia, *deciſ.246.nu.2.*

Teſtes ex quibus probent interuentum, & cooperationem in rixa? *deciſ.425.nu.27.*

Teſtes iuncta partis confeſſione plenè probant, *dec.442.num.3.*

Teſtes dum deponunt de Iurepatronatu intrat præſumptio, quod illud ſit ex dotatione, vel fundatione, *deciſ.471.num.13.*

Teſtes plenè probant ſi fuerunt præſentes actui, & optimam ſui dicti rationem reddunt, *deciſ.477.num.4.*

Teſtes non probant voluntatem Teſtatoris, ſi eius teſtamento non interfuerunt, *deciſ. 493. num.14.*

Teſtes cauſam ſcientiæ reddere tenentur, quoties deponunt ſuper re, quæ potiùs cadit ſub intellectu, quam ſub ſenſu, *deciſ.53.num.3. Declara nu.22. & 23.*

Teſtes ſufficientem dicuntur reddere rationis cauſam, ſi concludunt veriſimiliter, ſeu probabiliter, & à communiter accidentibus, *deciſ.53.num.22.*

Maximè ſi agatur de ijs, quæ ſenſu corporeo immediatè non percipiuntur, *ibidem nu.23.*

Teſtes & ſcripturæ in quibus æquiparentur, *deciſ.54.num.33.*

Teſtes de publica voce, & fama, & de auditu à maioribus, qui aſſerunt idem audiuiſſe à ſuis maioribus cum alijs requiſitis immemorabilis admittuntur ad probandum geſta ante cētum annos, & à tempore antiquiſſimo, *deciſ.505.nu.11.*

Teſtes ad reprobandum Inſtrumentum debent eſſe plures, & omni exceptione maiores, *deciſ.57.num.13.*

Limita non procedere quando agitur, non de reprobatione, ſed ſolum de declaratione, quo caſu ſufficit etiam vnicus Teſtis, *ibid.num.16. Amplia num.17.*

Teſtes de audita nullam eorum dicti rationem reddentes, non probant præſertim, ſi ex alijs contrarijs teſtibus eliduntur, *dec.425.nu.28.*

Teſtes nulliter examinati nihil probant, *deciſ.6. num.1.*

Teſtes dicuntur nulliter examinati pendente lite & non citata parte, *dec.184.num.5.*

Teſtes nulliter examinati deſeruiunt ſaltim pro adminiculo, *dec.503.num.12.*

Teſtes deponentes ſuper ſituatione alicuius Monaſterij in Diœceſi conuincuntur de mendacio ex planta ex cuius viſione contrarium apparet, *dec.12.num.9.*

Teſtes nulliter examinati ex defectu Iuriſdictionis non releuant, *ibidem num.10.*

Teſtes deponentes de ſituatione alicuius Monaſterij in Diœceſi non releuant, ſi eorum dicta conuincuntur ex oculari inſpectione plantæ, ac ex depoſitionibus Teſtium fide dignorum reddentium cauſam ſcientiæ, *ibidem nu.12.*

Teſtes in ſpecie deponentes præferuntur teſtibus generaliter deponentibus, nec cauſam ſcientiæ reddentibus, *ibid.nu.18.*

Teſtes deponentes cum requiſitis, *gloſſ. in cap.1. de præſcript.in 6,* non ſolum probant ad effectū manutentionis, ſed etiam in petitorio in materia contra ius, *deciſ.15.num.5.*

Teſtes deponentes de ijs, quæ ſenſu corporeo non percipiuntur à Rota non admittuntur, *deciſ.17.nu.12.*

Teſtes deponentes circa diſtantiam vnius loci ab altero nullam aſſignantes rationem ſui dicti nihil probant, *dec.39.num.3.*

Teſtes deponentes contra Inſtrumentum debent eſſe omni exceptioni maiores, *dec.52. nu.3.*

Et qualibet exceptio etiam læuiſſima ſufficit ad repellendum teſtem contra inſtrumentum, *ibidem num.4.*

Teſtes deponentes ſuper negatiua cauſam ſcientiæ reddere debent etiam non interrogati, *deciſ.53.num.2.*

Teſtes deponentes ſuper re antiqua coadiuuari debent, nec eorum dicta rigide diſcuti, *deciſ. 397.num.5.*

Teſtes melius deponentes, & adminiculati in concurſu veniunt præſerendi, *deciſ.242.num.3*

Teſtes veriſimilia deponentes, & habentes pro ſe Iuris aſſiſtentiam in concurſu ſunt preferendi, *deciſ.434.num.9.*

Teſtes deponentes ſuper valore fructuū non autem proprietatis, non concludunt quoad valorem rei præſertim, quando de eo alij Teſtes ſpecifice deponunt, *dec.497.nu.12.*

Teſtes deponentes fuiſſe inter partes confectum Inſtrumentum tali die, & non conſtat eademmet die aliud Inſtrumentum fuiſſe rogatum, quam quandam ſcripturam quæ matrix reputatur, tunc de ea neceſſario depoſitio teſtium intelligenda eſt, *deciſ.345.num.7.*

Teſtes ad probandam ſituationem monaſterij in Diœceſi tenentur ſufficientem ſui dicti reddere rationem alias non probant, *deciſ.23.num.5*

Teſtes ad probandam Eccleſiam eſſe Parochialem non ſufficit, quod deponant de fonte baptiſmali, de ſepulturis & de Sacramentorum adminiſtratione, niſi concludant reciprocam neceſſitatem recipiendi, & adminiſtrandi Sacramenta inter Rectorem, & populum, *deciſ.17.num.3. & 4.*

Teſtes negatiuam probant ſi ſufficientem reddunt cauſam ſcientiæ, quod ſcilicet ſi res aliter ſe haberet id ipſi ſciuiſſent, vel dici audiuiſſent, *deciſ.85.numer.6.*

Præcipue ſi deponunt de facto proprio, *ibid.n.7.*

Teſtes periti in arte formiter examinati probant etiamſi agatur de probando valore rei de præterito, quod ſecus eſt quando non ſunt examinati formiter tanquam Teſtes, *deciſ. 497. num.6.*

Teſtes periti preſumi faciunt de communi Iudicio, *ibid.num.7.*

Teſtes ſubditi, ac vaſſalli probant quaſi poſſeſſionem preſentandi eorum domini, *deciſ. 317. num.26.*

Teſtes ſocij in rixa nullam fidem mærentur, *deciſ.425.num.22.*

Teſtes examinati inter diuerſas perſonas ſi deponunt ſuper ſtatu rei plenam probationē indiſtinctè

ſtinċte faciunt, *dec.15.num.6.*

Vel ſaltim faciunt adminiculum, ſi intra eorum dictum fuit iudicatum, *ibidem num. 7.*

Teſtes examinati non obſtante proteſtatione emiſſa non citato intereſſe habente nulliter examinati dicuntur, *deciſ.23.num.6.*

Teſtes examinati coram Iudice ſuſpecto recuſato nulliter examinati dicuntur, *deciſ. 389. num.5.*

Limita non procedere, quando coram eodem Iudice ſuſpecto recuſato, is qui illum recuſanit Teſtes examinauit, quia tunc cenſetur à prioti recuſatione receſſiſſe, *ibid.num.6.*

Teſtes examinati ſuper vtilitate alienationis bonorum Eccleſiæ non probant ſi dicunt ignorare valorem bonorum, & quantitatem fructuum ex eis percipi ſolitorum? *deciſ. 127. num.4. & 5.*

Teſtes examinati lite pendente, & parte non citata nihil probant, *deciſ.135.num.9.*

Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati, quo caſu probent? *deciſ.260.num.3.*

Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati ante motam litem, quando probent? *dec.503 num.9.*

Teſtes examinati ſine Interrogatorijs probant, ſi pars citata illa dare neglexit, *dec.317. num.27.* quod amplia *num.28.*

Teſtes examinati abſque ſpecificatione loci examinis vide in verbo *Examen Teſtium.*

Teſtes examinati non præcedente citatione ad videñ illos iurare non probant, *deciſ.229.n.10*

Teſtes informiter examinati faciunt adminiculum, *deciſ.270.num.5.*

Teſtes ſine citatione partis examinati concurrentibus adminiculis probant in ſummariſſimo poſſeſſorio, *dec.312.num 5.*

Teſtes examinati in cauſa ſtatus probant indiſtinctè contra omnes, *deciſ.85.num.1.*

Teſtes examinati ſine partis citatione nihil probant, *dec.425.nu.21.*

Teſtibus non eſt deferendum in concurſu cum Inſtrumento, *dec.157.n.9.*

Teſtibus non inſtrumentarijs nec formiter examinatis, quo caſu ſit deferendum, *dec.345. num.9.*

Teſtibus in concurſu maior eſt adhibenda fides, quorum depoſitiones ſcripturis corroborantur, *deciſ.246.num.4.*

Teſtibus numero paucioribus fides adhibenda, non eſt attenta depoſitione Teſtium numero plurium in contrarium, *deciſ.202.nu.3.*

In Teſtibus corruente fundamento depoſitionis, ſeù ratione corruit eorum dictum, *deciſ. 135.num.10.*

Teſtibus numero pluribus magis credendum eſt quam duobus teſtibus, preſertim quando adminiculis eorum depoſitiones fulciuntur, *deciſ.497.num.11.*

Teſtium nomina Notarij de ſtylo adnõtare, & deſcribere ſolent in calce Inſtrumentorum, *deciſ.14 .num.6.*

Teſtium defectus opponi nequit, ſi iam fuit ſublatus à ſententia abſolutoria lata in iudicio criminali, *dec.98.num.11.*

Teſtium receptio, & recognitio poteſt ſubdelegari, *dec.75.num.3.*

Teſtium defectus ſuppletur ex numero, & alijs circumſtantijs, *dec.75.num.5. & deciſ.98. n.12. & dec.202.nu.4.*

Ad teſtes repellendos contra inſtrumentum deponentes quælibet exceptio etiam leuiſſima admittitur, *deciſ. 157. numer. 19.*

Præcipue, quando non ſunt Inſtrumentarii, & de tẽpore depoſitionis erant viui teſtes inſtrumentarij, ac Notarius rogatus, qui de facili poterant examinari ſuper veritate contentorum in Inſtrumento, *ibid.nu.11.*

THEORICA

Theorica *Imol. & ſequacium in cap. per tuas de donat.* in quibus terminis procedat? *deciſ. 477. num.10.*

Theſaur. quæſt 47. lib.3. in quibus terminis loquatur? *deciſ. 198. num.4. & ſeqq.*

Thori ſeparatio vide in verbo *ſeparatio Thori.*

TEXT. *in cap. adhac de offic. Vicar.* diſponens Vicarium deputatum in Eccleſia Curata non poſſe, remoueri ſine cauſa loquitur de Vicario perpetuo, non autem temporali, *deciſ.53 num.64.*

Text. in cap. vnico de Capell. Monach. in 6. quo caſu loquatur? *ibid.num.43.* declaratur in *deciſ.85 num.17.*

text. in Clementina Gratia de reſcript. ſecundum aliquos locum habet in gratijs omnino incertis, vtpote in expectatiuis, & reſeruationibus quæ ſunt gratiæ generales, non autem in gratijs ſpecialibus ſuper certo corpore beneficij, *deciſ.233.num.13.* contra *num.14. & 15.*

text. in Clementin. Gratia de reſcript. procedit, tàm in gratijs lucratiuis, quàm oneroſis cum indiſtinctè loquatur, & fundetur in incompatibilitate ſecundi beneficij, *deciſ. 233. num 18.*

Text. in Clementin. Dudum de ſepultur. nedum in priuilegijs, ſed etiam in communicatione derogari oportet, *dec.243.num.5.*

Derogatio tamen formalis non requiritur, ſed ſufficiunt clauſulæ generales, quando conſtat de voluntate Papæ, quod in priuilegio communicationis derogari voluerit, *deciſ. 243. num.6.*

Derogatio Clementinæ dudum de ſepultur. ſi adeſt in priuilegijs communicatis cenſetur repetita in ipſa communicatione ſtantibus clauſulis *quorum tenores, & pro expreſſis, dec.243. n.9. & 10.*

Text. in §. ſub conditione inſtit. de verbor. oblig. explicatur, *ibid.nu.5.*

Text. in Authentica ex cauſa C. de liber. præterit. quo caſu procedat? *deciſ.290. num.3.*

Text. in Authetic. res quæ locum non habet quoties Teſtator pro fæminis dotandis aſſignauit certam quantitatem, *deciſ.159. num.10.* intellige *num.11.*

Tex. in Auth. res quæ C. commun. delegat. afficit etiam fideicommiſſum conuentionale in contractu inter viuos non ſecus, ac relictum in vltima voluntate, quia in vtroque caſu militat etiam ratio publicæ vtilitatis, *deciſ. 228. num.8.*

Item in d. Auth. res quæ ideo ratio publicæ vtili-

Digitized by Google

tatis contemplatur , vt dotes conſeruentur,& Ciuitates per matrimonia liberis hominibus repleantur , cui publicæ vtilitati derogari nequit , ſiue fideicommiſſum matrimonio præceſſerit , ſiue non , *ibid.num.9.*

Amplia procedere etiam in terminis primogenituræ conſtitutæ pro conſeruatione familiæ , ac etiam in fideicommiſſo particulari , *ibidem num.10. & 11.*

Text. Auth.res quæ Beneficium competit ſolum ipſi mulieri, non autem eius hæredi , *dec.228. num.12.*

Declara non procedere,quando mulier viuens iudicium cæpit , quo caſu etiam hæredi competit , *ibid.num.13.*

Text. in l. cum Auus C. de fideicommiſſ. vide materiam in verbo *hæres grauatus .*

Text. in l. fœmina §. illud autem C. de ſecund. nupt. loquitur de bonis , quæ pater titulo ſucceſſionis à filijs acquirit , non autem de alijs bonis , quæ ex diſpoſitione filiorum ad eum fuerunt delata , quia tunc conſideratur tanquam extraneus , *dec.174.num.15.*

Text. in l. fœmina Cod. de ſecund.nupt. locum non habet quoties filius primi matrimonij deceſſit ante tranſitum matris ad ſecundas nuptias, itaut mater, tàm quoad vſumfructum,quàm quoad proprietatem lucrum dotale , ſac legitimam acquirit , *dec.401.num.3. & 4.*

Text. in l. ſi quis delegauerit ff.de nouat. declaratur *decis.273.num.22.*

Text. in l. rem alienam ff. de contrah. empt. non habet locum in feudalibus , *dec 166.num.19.*

Text. in l.in agris ff.de acquir.rer. domin. locum habet etiam in limitata euictionis promiſſione, *dec.57.num.14.*

Text. in l. A inutilis ff. de accept. declaratur , *ibidem num.7.*

Text. in l. non ſolum 31. ff. de act. & oblig. quo caſu loquatur ? *ibid.num.6.*

Text. in l.3. §. ſi emancipatus il.1. ff. de bon.poſſeſſ. contra tabul. declarantur , *decis.352.nu.3.*

Text. in l. de his ff. de tranſact. locum habet inter quaſcunque perſonas , & tam in fideicommiſſo purificato , quam purificando, *decis.486 num.8.*

Text. in l. plane 34. §. ſed ſi decorum ff. de legat. 1. quo caſu loquatur? *dec.350.num.17.*

Text. in l. eum qui ædes 23. de vſucap. non loquitur , quando in vna parte adeſt ſpecialis conuentio , *decis.376. num.9.*

Text. in l. ſi ita ſtipulatus 120. ff. de verb. obligat. declaratur , *dec.11.num.4.*

TIMOR

Timor exhereditionis metui mortis æquiparatur , *dec.27. num.13.*

TITVLARIS

Contra titularem pro terminis penſionis decurſis , & non ſolutis decerni poteſt mandatum executiuum , *decis.392.num.1.*

Titulari mandatum de manutenendo in poſſeſſione penſionis ſi intimetur, tunc effectiua paritio requiritur , *ibid.num.3.*

TITVLVS

Tituli paritas conſideratur in poſſeſſore legitimo non autem in attentante , *dec.14.num.12.*

Pentingerij

Titulus , vt ſit omnino par , & habilis ad impediendum viam executiuam debet eſſe talis, vt non requirat altiorem indaginem , *decis. 64. num.12.*

Titulus non eſt neceſſarius pro obtinenda manutentione , ſed ſola poſſeſſio attenditur , *decis.68.num.8.*

Titulus vnionis niſi ſit incontinenti probatus nō eſt aptus ad impediendam reſeruationem , & litterarum Apoſtolicarum executionem , *decis.135.num.12*

Titulus dotis eſt habilis ad translationem dominij , *decis.166. nu.35.*

Titulus prouiſionis Apoſtolicæ non eliditur ex ſola exceptione Iuriſpatronatus laicalis adhoc ne valeat prouiſo Apoſtolico denegari manutentio , *decis.307. num.10.*

Tituli validitas inducitur ex poſſeſſione triennali , quæ ſufficit , *decis.17. num.20.*

Tituli productio nocet tantum producenti non tertio , *ibid n.17.*

Tituli productio in poſſeſſorio impertinens eſt , *dec. 54. nu.41.*

Tituli nullitas , ſeù defectus in Iudicio manutentionis non attenditur,niſi incontinenti probetur per confeſſionem partis , aut per rem iudicatam , vel publicum Inſtrumentum , *dec.307.nu.9.*

Tituli validitas in ſummariſſimo poſſeſſorio neceſſaria non eſt , nec etiam in beneficialibus , *dec.93.num.6.*

Contra habentem parem titulum executiue non eſt procedendum , *decis.103.num.14.*

TITVLI

Titulorum multiplicatio datur in beneficialibus , *dec.17.num.18.*

TRADITIO

Traditio poſſeſſionis ab habente facultate conferendi vim habet collationis , *dec.142. num.2.*

TRANSACTIO

Tranſactio in effectuata habetur , ac ſi non eſſet facta , *dec.62. num.12.*

Tranſactio vim habet rei indicatæ , *decis. 492. num.1.*

Tranſactio continens pactum reſolutiuum operatur , vt reſoluta tranſactione , omnia in ea contenta reſoluta remaneant , *dec.478.nu.2.*

Tranſactio bona fide facta afficit fideicommiſſarios , *dec.66. num.6.*

Item non poſſe contra tranſigentes opponi colluſio , *ibidem*

Tranſactio ſuper Iure conditionali , & de futuro contingenti læſiua dici non poteſt , *decis. 492.nu.17.*

Tranſactio repellit tranſigentes à limine iudicij *decis.441.num.1.*

Tranſactio in dubio iuſta preſumitur , *decis. 53. num.12.*

Tranſactio quando eſt nulla non ex defectu conſenſus , ſed tantum ſolemnitatum , tunc non datur reintegratio , ea ratione quia etiam ex contractu nullo ex defectu ſolemnitatum transfertur poſſeſſio , *decis.132.num.2.*

Tranſactio , vt ſuſtineatur ſufficit timor futuræ litis , *decis.328.num.23.*

Tranſactio, vt ſubſtineatur quælibet interpetratio

tio ſumenda eſt, *ibid. num.* 24.

Amplia maxime inter coniunctos, *ibid. n.* 25.

Tranſactio æquiparatur ſententiæ, *deciſ.* 69. *num.* 19.

Tranſactio, vt ſubſtineatur ſufficit timor litis, *deciſ.* 66. *num.* 5.

Tranſactionis cauſa finalis in dubio timor litis præſumitur, *dec.* 304. *num.* 9.

Tranſactio eſt talis naturæ, vt neque ſub prætextu nouorum inſtrumentorum reſcindi debeat *deciſ.* 170. *num.* 1.

Tranſactio quoad in ea contenta pro veritate habetur, ac vim rei iudicatæ obtinet, itaut nulla amplius controuerſia moueri valeat, *ibid. num.* 2.

Tranſactio iurata eſt exceptio litis finitæ nouãs priores titulos, illoſque perimens, *ibid. nu.* 6.

Tranſactio bona fide inita cum Tutore reſcindi non poteſt, *dec.* 441. *num.* 4.

Accedente preſertim obſeruantia 40. annorũ, *num.* 6.

Tranſactio, vt ſubſtineatur ſatis eſt, quod adſit timor litis, quamuis aliqua ex cauſis ibi narratis non ſubſiſtat, *dec.* 304. *num.* 10

Tranſactio litem extinguit, & impedit illius reſtaurationem, *deciſ.* 225. *nu.* 1.

Tranſactio ad effectum terminationis litis pari paſſu ambulat cum ſententia, *deciſ.* 69. *num.* 20

Tranſactio impedit litis ingreſſum, tàm agendo, quàm excipiendo, & habet vim reiudicatæ, *dec.* 304. *num.* 1.

Tranſactio læſiua attendenda non eſt, *dec.* 38. *num.* 6.

Præſumptio tamen ſtat pro vtilitate tranſactionis cum eo ipſo, quod à lite receditur actus vtilis eſt, *ibidem num.* 7.

In tranſactione ſuper Iure de futuro, & fideicommiſſo conditionali, quod à dubio pendet euenta læſio non conſideratur, nec poteſt ex hoc capite reſcindi, *ibid. nu.* 11.

In tranſactione læſio ex quibus excludatur? *ibidem num.* 12.

Tranſactio, vt ex capite læſionis valeat reſcindi quænam requirantur? *dec.* 492. *nu.* 13.

Tranſactio facta à grauato ſi eſt erronea non nocet fideicommiſſario venienti ex propria perſona, *dec.* 484. *num.* 14.

Tranſactio ſuper bonis fideicommiſſi facta non bona fide, ſed in euerſionem fideicommiſſi, & ad commodum tranſigentium non obſtat fideicommiſſarijs, *ibidem num.* 15.

Tranſactio facta à Muliere, vt dotem conſequatur in bonis fideicommiſſi non tenet, *deciſ.* 66. *num.* 3.

Declara hoc eſſe verum, quando mala fide ad fraudandos fideicommiſſarios tranſactio inita fuit, ſecus vero ob timorem litis, *ibid. num.* 4.

Tranſactio de re dubia, & lite incerta bona fide à grauato facta valet, & ligat etiam fideicommiſſarios ſucceſſores, *dec.* 38. *nu.* 1.

Tranſactio ſuper decimis inter Epiſcopum, & parochum, continens clauſulam *ſaluis omnibus, & per omnia Iure & dignitate Epiſcopali* non afficit, nec preiudicat Epiſcopis ſucceſſoribus *deciſ.* 62. *nu.* 11.

Tranſactio donec per tres ſententias reſcindatur ſemper obſtat tranſigenti, *dec.* 304. *num.* 11.

Tranſactio donec per tres ſententias conformes reſcindatur repellit agentes in Iudicio poſſeſſorio, *deciſ.* 332. *num.* 1.

Tranſactio longo tempore obſeruata difficilius reſcinditur, *deciſ.* 328. *num.* 12.

Tranſactio difficilius reſcinditur ſtante illius obſeruantia, prout in dubio pro non reſciſſione pronunciandum eſt, *dec.* 332. *num.* 16.

Tranſactionis tempus eſt attendendum, *dec.* 492. *num.* 15.

In tranſactione vtilius eſt aliquid modicum accipere, quam incertum euentum futuri temporis expectare, *dec.* 38. *num.* 11.

Tranſactionem impugnans ex falſa cauſa tenetur illam concludenter probare, *dec.* 328. *num.* 11

In tranſactione ſe fundare non valet, qui formam in ea contentam non adimpleuit, *deciſ.* 125. *num.* 3. *Amplia num.* 4.

In tranſactione defectus inſinuationis reijcitur, quando obſeruantia concurrit, *dec.* 441. *num.* 3.

TRANSLATIO

In translatione penſionis facienda eſt neceſſaria loquela, & an intret diſpoſitio *text. in l. Iubemus §. ſi enim C. de Sacroſ. Eccleſ. deciſ.* 323. *num.* 1.

Translatio penſionis facta nutu, & ſignis ſubſtineri poteſt, quando conſtat ante translationem penſionarium declaraſſe ſe velle transferre ad fauorem translatarij, *ibidem num.* 2.

Translatio penſionis nutu, & ſignis fieri nequit *deciſ.* 363. *num.* 2.

Translatio penſionis, *vt nutu & ſignis valeat*, requiritur quod nutus ſint certi, & indubitati ex quibus clara transferentis intentio colligi poſſit, *ibidem nu.* 3.

Translatio penſionis facta nutu, & ſignis contra modum, ſeù formam præſcriptam in Breui Apoſtolico circa nominationem perſonæ translatarii fiendam ab ipſomet transferente nullo modo tenet, nec nutu & ſignis adimpleri poteſt, *dec.* 409. *num.* 3.

Preſertim dum agitur de re graui maturam deliberationem requirente, *ibidem num.* 4.

Translatio facta nutu, & ſignis eo magis ſubſtineri nequit ſi conſtat, emanaſſe tempore quo transferens erat in extremis vitæ conſtitutus, & grauiore morbi apoplectici oppreſſus ex quibus ſignis certus conſenſus dignoſci non poteſt, cum deficiat inconcuſſa certitudo, & perfecta ſanitas mentis, & intellectus, *ibidem numer.* 5.

In translatione facta nutu, & ſignis an perfectus, ac liber conſenſus oris proprij expreſſioni æquipollens elici poſſit arbitrio Iudicis remittitur, *dec.* 409. *num.* 7.

Translationis tempore, quod penſionem transferens graui morbo laboraret, liquet ex effectu ſubſecuto dum biduo poſt translationem obijt, *dec.* 363. *nu.* 10.

Translatio penſionis facta in articulo mortis nõ comprehenditur ſub regula Cancellariæ de infirmis, *ibid. num.* 14.

Translatio penſionis facta non ſeruata forma præſcripta in Breui Apoſtolico de transferendo

nullius

Digitized by Google

nullius eſt momenti, *deciſ.*409.*num.*1.

Forma de transferendo penſionem præſcriptam in Breui Apoſtolico eo magis ſeruanda eſt ſi decreto irritanti eſt munita, *ibid.nu.*2.

Translatio penſionis vigore indulti Apoſtolici, vt ſuffragetur requiritur, quod præciſa forma indulti ad vnguem adimpleatur, nec per aliam adimpleri poſſit, *deciſ.*363.*num.*5.

Præſertim, quando indultum eſt decreto irritanti munitum, quod formam taliter inducit, vt ea non ſeruata actus corruit, *ibidem num.* 6.

Translatio, ſeu ceſſio Cenſus vide in verbo *Cenſus*.

TRANSMISSIO

Tranſmiſſio fideicommiſſi conditionalis ſine coniecturis non datur, *dec.*258.*num.*18.

Nec repreſentationem admittit, niſi quando ex vrgentiſſimis coniecturis de fideicommiſſo perpetuo, & ſucceſſiuo appareat, *ibid.num.*19.

Tranſmiſſio fideicommiſſi conditionalis ante illius purificationem locum non habet, *deciſ.*326.*num.*1. & ratio redditur *num. ſeqq.* & de materia tranſmiſſionis vide in verbo *fideicommiſſum conditionale*.

Tranſmiſſio hæreditatis maternæ fit in filium ex potentia ſanguinis dum concurrunt tria requiſita, quod hæreditas ſit aſcendentis quod tranſmittens ſit de liberis, quod ille in quē fit tranſmiſſio ſit de deſcendentibus, *deciſ.* 110. *num.*8.

Tranſmiſſio hæreditatis à ſtatuto delatæ fit in filios Iure ſanguinis beneficio *leg. vnic. C. de his qui ante apert. Tabul. deciſ.*458.*nu.*7.

Tranſmiſſio ſucceſſionis non datur, quæ à ſtatuto defertur, *ibid.num.*8.

Declara non procedere, quando Ius eſt delatum *ibid.num.*9.

Ius ſucceſſionis tranſmittitur in filios quamuis nō agnitum, *ibidem nu.*10.

Tranſmiſſionis Iure non eget, qui ex propria perſona agere poteſt, *dec.*447.*nu.*7.

TRANSPORTATIO ACTORVM

Tranſportatio actorum non requiritur ad effectum inhibendi Epiſcopum in exercitio ſuæ Iuriſdictionis, quamuis inhibitio ſit concedenda cauſa cognita, quia ſuper hoc non debet confici proceſſus, *dec.*6.*num.*4. & 5.

Et ſola dubij diſputatio ſufficit ad effectum cognitionis cauſæ, *ibid.num.*6.

Tranſportatio actorum non requiritur in cauſa diuerſa, *dec.*36.*num.*3.

Tranſportatio actorum non probatur integra, quoties acta non fuerunt tradita ab ipſo Notario actuario, *dec.*71.*num.*6.

Tranſportatio actorum præſumitur integra, & contrarium aſſerenti incumbit onus probandi, *deciſ.*112.*num.*1.

Tranſportatio actorum, quod non fuerit integra probatum dici non poteſt, niſi doceatur de reali productione ſcripturæ, quæ prætenditur non tranſportata, *ibid.num.*2.

Tranſportatio integra actorum in cauſis prophanis neceſſaria non eſt, *deciſ.*193.*num.*3.

Diſtinctio inter cauſas prophanas, & Eccleſiaſticas non cadit ſuper eis, quæ concernunt iuſtitiam ſententiæ, a qua fuit appellatum, & appellans, qui allegat ſententiam nullam, vel iniuſtam tenetur tranſportare ex acta, quæ ad nullitatem, vel iniuſtitiam conferunt, *ibidem num.*4.

Tranſportatio actorum irreleuantium in prophanis neceſſaria non eſt, quia lex non intelligit de ſuperfluis, & irreleuantibus, *ibid. num.* 11. & 12.

Tranſportatio actorum neceſſaria non eſt in Iudicio diuerſo, & ſeparato, *deciſ* 334.*num.*11.

Et diuerſitas cauſarum ex quibus reſultet? *ibidem num.*12.

Tranſportatio actorum, an ſit neceſſaria ad dignoſcendum diuerſitatem cauſarum? *ibidem num.*13.

TRANSPORTATIO *Iurium*.

Tranſportatio facienda non eſt quoties Iura nō fuerunt iudicialiter producta, nec effecta de actis, *deciſ.*36.*num.*4.

Tranſportatio Iurium verbaliter productorum neceſſaria non eſt, *deciſ.*112.*nu.*6.

Tranſportatio Iurium, quæ non ſunt de actis fieri non debet, *ibid.num.*8.

TRANSVMPTVM

Tranſumptum dicitur adminiculatum ex aliis exemplis eiuſdem in actis exhibitis, *deciſ.* 64. *num.*19.

Tranſumptum integri inſtrumenti fieri debet non autem vnius tantum capituli, *deciſ.*198. *num.*13.

Iſte tamen defectus tranſumptationis tollitur ex obſeruantia, quæ efficit, vt eidem capitulo etiam informi fides adhibeatur, *ibid.n.*4.

TRIBELLIANICA

Tribellianica prohiberi poteſt, *deciſ.*73.*nu.*7.

Tribellianica cenſetur prohibita, ſi Teſtator mādauit eius bona abſque aliqua detractione conſeruari in agnatione, *ibid.num.*8.

Tribellianica non detrahitur, quando fuit expreſſè à Teſtatore prohibita, *dec.*321.*nu.*14.

Tribellianica etiam filiis primi gradus prohiberi poteſt, *ibid. num.*5.

Tribellianica non debetur matri pupillariter ſubſtitutæ, *dec.*452. *num.*4.

TRIBVNAL

Tribunalia ſuprema euitare ſolent inutiles circuitus, *deciſ.*316.*num.*13.

TRIENNALIS

Triennalis poſſeſſio ſufficit ad inducendam tituli validitatem, *deciſ.*17.*num.*20.

TVTOR

Tutor pecunias ſimpliciter exigens cenſetur pro prio, & non tutorio nomine exigiſſe, *dec.*158 *num.*5.

Quod amplia procedere quamuis pecuniæ, ſeu res ad pupillum, & tutorem poſſint pertinere, tunc enim tutor ſimpliciter exigens ad ipſum exactio intelligitur pertinere, *idem num.*6

Tutor non tenetur debitum pupilli nomine proprio extinguere, *dec.*209.*num.* 12. *Declara numer.*13.

Tutor, qui nulliter cum muliere contraxit tenetur minorem à damno releuare, *dec.* 273. *num.*14.

Tutor contra pupillum præſcribere nequit, *deciſ.*311.*num.*26.

Tutor etiam ſine Iudicis decreto poſſeſſionem rerum immobilium per actualem traditionē in alium transferre poteſt, *deciſ.332. num.13.*

Tutor ſi proprias pecunias pro pupillo erogauit in iudicio redditionis rationis veniunt ei reficiendæ, ſiue contraria tutelæ actione, ſiue vtili negotiorum geſtorum actione, *deciſ.431 num.9. & 10.*

Et qui pecunias recepit non poteſt hoc in dubium reuocare, *ibid. num.12.*

Tutor falſus non poteſt nullitatem alienationis bonorum pupilli reddere legitimam, nec impedire illorum recuperationem, *deciſ. 432. num.4.*

Tutor non tenetur reddere rationem de cenſu hæreditario, eiuſque fructibus, dum non conſtat quidquam ad eius manus perueniſſe, *deciſ.485.num.1.*

Tutor nequit conſtituere procuratorem, ſeu actorem ad lites antequam ſolemnia in ſuſceptione tutelæ neceſſaria conficiat, *deciſ. 497. num.4.*

Tutor quare ſuppler conſenſum pupilli pater vero conſenſum filij infantis ſupplere non valet? *deciſ.506.nu.4.*

Tutor de male geſtis tenetur reddere rationem, pater vero ſecus, *ibid.nu.4.*

Tutor non tenetur rationem reddere, niſi de his quæ ad eius manus peruenerunt, *deciſ. 431.*

Amplia quamuis ſtipulatio interceſſerit ſi tamē reuera conſtat illam non habuiſſe effectum, nec proinde ex tali ſtipulatione adminiſtrator ad nihilum tenetur, *ibid.num.2. & 3.*

Tutor, ſeu adminiſtrator non tenetur reddere rationem de fructibus cenſus non exactis, *ibid.num.4.*

Tutor non tenetur reddere rationem niſi de prętio retracto ex mobilibus venditis, quod iuſtum preſumitur, niſi doceatur maius prætium ad eius manus perueniſſe, *ibidem num. 7.*

Tutor non tenetur reddere rationem de fructibus bonorum pupilli, ſi conſtet ad manus creditorum perueniſſe, *ibid.num.8.*

Tutor non poteſt cogi ad vlteriorem redditionem rationis dum à creditoribus hæreditarijs non iuſtificatur maiorem quantitatem bonorum, de quibus alias fuit reddita ratio ad eius manus perueniſſe, *dec.485.num.9.*

V

VACATIO

Vacatio beneficij per obitum probatur ex fide Parochi, *deciſ. 420. num.2.1.*

Item ex confeſſione aduerſarij emiſſa in precibus pro eodem beneficio, *ibidem num.2.*

Vacatio beneficij reſultat ex contractu matrimonij per verba de preſenti, *deciſ.422.num.7.*

Amplia etiam non ſubſecuta copula, *ibid. nu.8.*

Vacatio beneficij conſideratur per obitum illius, qui Ius certum in beneficio habet licet alius poſſeſſionem obtineat, ideoque collati facta non citato poſſeſſore tenet, *ibid.nu.11.*

Vacatio narrata eſt iuſtificanda, *deciſ.17.num.14.*

Vacatio narrata ſufficit, quod de facto verificetur, *deciſ.51.num.6.*

VALIDITAS

Validitas ſententiæ reſultat ex actis, *deciſ.56. numer.1. & dec.69. n.1. & deciſ.94. num.1. & deciſ. 109.num.9. & deciſ.140.nu.2. & dec.283.n.1.*

Validitas ſententiæ reſultat ex reuolutione proceſſus, *deciſ.91. nu.1. & dec. 101. nu.1. & deciſ. 373.num.1. & dec.435. num.1.*

Validitas ſententiæ in dubio ſemper preſumitur *deciſ.426.num.1.*

Validitas, & iuſtitia ſententiæ ex quibus reſulret? *dec.298.nu.1. & dec.340.num. 2.*

Pro validitate, & Iuſtitia ſententiæ preſumitur ſtante laceratione foliorum proceſſus, *deciſ. 74.num.7.*

Validitas mandati conſtat ex reuolutione actorum, *deciſ. 283. num.1. & dec.416. num.1.*

VALOR *in prophanis*.

Valor Bonorum, quando non agitur de congruitate dotis, vel ſupplemento legitimæ, non attenditur de tempore dotationis, *deciſ. 474.num.7.*

Valor Bonorum attendi debet de tempore purificatæ ſucceſſionis, & omne detrimentum, ſeu incrementum intrinſecum, quod in bonis accidit ſemper cedit commodo, vel incommodo ſucceſſoris, *ibid. num.9.*

Valor locorum montium probatur ex fide Prægoneiæ, ac Secretariorum Montium, *dec.287. num.20.*

Valor Mobilium probatur ex relatione Peritorum hinc inde electorum, *ibidem num.18.*

Valor mobilium dotalium ſi liquidari nequit ab eo, cuius arbitrio fuit remiſſa taxatio ob ſecutum obitum ante liquidationem poteſt talis taxatio fieri à Iudice, cuius arbitrium ex peculiari dotis priuilegio alterius vice admittitur, *dec.243.num.13.*

Valor vnius rei venditæ non probatur ex Inſtrumento venditionis, quod ſolum probat prætium conuentum, non autem valorem, maxime in præiudicium tertij, qui inſtrumento non interuenit, *deciſ.33. nu. 3. Declara num.4. & 5.*

Valor verus rei venditæ ex Inſtrumento venditionis non probatur in præiudicium tertij, cum Inſtrumentum probet quidem prætium conuentum, non autem verum rei valorem *deciſ. 50. nu.2. Declara num.3.*

Valor rei venditæ probatur ſaltim præſumptiue ex Inſtrumento venditionis cum preſumptio militet pro iuſtitia pretij conuenti donec contrarium probetur, *ibid.num.4.*

Valor rei venditæ rectè probatur ex venditione etiam contra tertium, quando agitur ad effectum liquidationis fructuum ad rationem quinque pro centenario, *ibid.num.17.*

Valor rei tantum æſtimari debet quantum vendi poteſt, *deciſ.475. num.8.*

Valor rei, tàm modico tempore non preſumitur auctus, niſi doceatur de cauſa extrinieca augumenti, *deciſ.497. num.8.*

Quod procedit ad effectum reſciſſionis contractus ex capite læſionis, *ibidem num.9.*

Digitized by Google

VALOR BENEFICII.

Valor beneficij probatur ex expreſſione facta per aduerſarium, *de-ciſ.*14.*nu.*14.

Valor obtentorum per non exceſſum cum clauſula *forſitan* aliam iuſtificationem non requirit, *deciſ.*420.*nu.*5.

Valor obtentorum probatur ex Teſtibus de publica voce, & fama, *ibid nu.*15.

Valor per non exceſſum probatur ex conſimili narratiua aduerſarij facta in eius literis, *dec.*420 *num.*3.

Valor ducatorum 24. per non exceſſum exprimi ſolet in Canonicatibus Germaniæ vigore cõcordatorum, *dec.*422.*num.*4.

Valor narratus per aſcenſum à Penſionario eſt concludenter probandus cum ſit principale fundamentum ſuæ intentionis, *deciſ.* 427. *num.*1.

Valor per non exceſſum ſatis remanet probatus ex teſtibus de publica voce, & fama, *deciſ.*347. *num.*15.

Nec eorum dicta eliduntur, ſi in Interrogatorijs dicant de redditibus non eſſe informatos, quia talis depoſitio intelligi debet de redditibus per aſcenſum, *ibidem num.*16.

Valor verus non probatur ex narratiua emiſſa in litteris Apoſtolicis reſeruationis Penſionis cum ad effectum imponendi Penſiones ſoleat aliquando in maiori ſumma exprimi, *dec.*86. *num.*15.

Et talis expreſſio non releuat ad effectum excludendi tenuitatem pro validitate vnionis, *ibid.num.*16.

De expreſſione veri valoris reſignans dare nequit quoties ipſe ſcientiam habuit valoris beneficij reſignati ſuper quo Penſio impoſita eſt *deciſ.*289.*num.*1.

V A R I A T I O

Variatio cumulatiua in Patrono eſt permiſſa nõ obſtante prima præſentatione, *deciſ.* 202. *num.*8.

Amplia quamuis cum Iuramento promiſerit primam præſentationem non reuocare, quia nihilominus cumulatiuè præſentando, non dicitur Iuramento contrauenire, quicquid ſit ſi priuatiuè alium præſentet, *ibid.nu.*9.

Et patronus cumulatiuè præſentando non cenſetur à prima præſentatione receſſiſſe, *ibidem num.*10.

V E N D I T I O

Venditio bonorum fideicommiſſi facta non ſeruata forma Breuis Apoſtolici, necnon ſententia executoris nunquam dici poteſt in ſtatu validitatis, *dec.*367.*num.*3.

Venditio carnium in diebus quadrageſimalibus regulariter prohibita eſt, *dec.*64.*nu.*9.

Nec paſſim omnibus conceditur, *deciſ.* 103. *num.*19.

Venditioni conſenſiens vendere dicitur, *dec.*321. *num.*4.

Venditio quando eſt facta præuia æſtimatione Periti, tunc de prætio, ei fides adhibetur, *deciſ.*50.*num.*20.

Et hæc eſt certa, & indubitata praxis probandi verum valorem, *ibid.nu.*21. *Penſingerij.*

Venditio facta habita fide de prætio, ſi eſt tertio præiudicialis non tenet, *dec.*457.*num.*13.

Licentia vendendi, & alienandi bona fideicommiſſi, vide in verbo *Licentia.*

VENDITOR

Venditor tenetur rem venditam realiter tradere per actum verum, nec ſufficit ad hunc effectũ ſola clauſula *Conſtituti*, quæ dicitur traditio per actum fictum, *deciſ.*47.*num.* 2.

Venditor non cenſetur quod viliori prætio vendere voluerit, & nemo præſumitur iacta re ſuum, *dec.*50.*num.* 8.

Venditor qui pretium recepit ac rem venditam non tradidit tenetur reſtituere prætium, non vt prætium, ſed loco damnorum, & intereſſe, *dec.*61.*num.* 1.

Venditor, re vendita euicta tenetur prætium reſtituere, *ibidem num.*2.

Venditor pro reſtitutione prætij loco rei venditæ non traditæ conueniri poteſt executiuè, quoties in caſum Inobſeruantiæ obligauit ſe ad damna, & intereſſe ſub obligatione Camerali, *ibidem num.*3.

Venditori cenſetur præſeruata anterioritas Iuriũ ſtante reſeruatione dominij, vel hypotecæ in Inſtrumento venditionis, *deciſ.*127.*nu.*10.

V E R B V M

Verbum ambiguum à ſtatutis declaratur iuxta ſenſum alterius verbi præcedentis clariùs prolati, *dec.*37.*num.*10.

Verbum *ad nutum* importat liberam facultatem amouendi, *dec.*15.*num.*20. *&* *deciſ.*53.*num.*83. *&* *dec.*85.*num.*21.

Verbum *altre* eſt reſtrictiuum ad omnes diſpoſitiones ſuperiùs expreſſas, *dec.* 166.*num.*33.

Verbum *ad beneplacitum* licet regulariter importet arbitrium boni viri, & non liberam voluntatem aliquando etiam liberam voluntatem ſignificat, *deciſ.*53.*num.*86.

Verbum *Commendare* nihil aliud eſt, quam deponere, *deciſ.*15.*num.*17.

Verbum *dicitur* ab oratore in precibus prolatum ipſum à confeſſione non excuſat, quandò præſumptio Iuris vrget contra ipſum confitentẽ, *deciſ.*277.*num.*2.

Verbum *ex latere* adiectum in ſtatuto Rauennateũ Rubr. 11. lib. 3. non poteſt adaptari ad lineam effectiuam & ſubiectiuam, vel deſcenſiuam, *deciſ.*371.*num.*4.

Verbum *figliuoli* in vna & eadem ratione prolatum non debet diuerſimodè intelligi, *dec.*179. *num.*26.

Verbum *habet* refertur quandoque ad tempus præteritum, *deciſ.*491.*num.*6.

Verbum *libet* liberam denotat voluntatem, *deciſ.*53.*num.*69. Sicuti verbum *placet*, ibid.n.89. Et idem ſignificat quod *ad nutum*, ibidem num.89.

Verbum *poſſint* quid ſignificat? *dec.*46.*nu.*5.

Verbum *pro libitu* importat liberam voluntatem nullo rationis freno ſubiectam, *dec.*53.*n.*68.

Verbum *pro reſiduo* in ſolutionibus includit probationem præcedentis ſolutionis, *deciſ.* 489. *num.*3.

Verbum *poſſit* affirmatiuè prolatum, tanquam facultatiuum non importat neceſſitatem, *decif.295.num.13.*

Amplia procedere tàm in reſcriptis, quàm in legibus, & contractibus, *ibidem num.14.*

Verbum *quandocumque* eſt complexiuum omnis temporis, *decif.236.num.6.*

Verbum *ſia buono* reſpicit tempus præſens, non futurum, *decif.21.num.50.*

Verbum *ſpectare* dominium, & poſſeſſionem importare ſolet in odium aſſerentis, *decif.184. num.4.*

Verbum *ſucceſſoribus* in donatione facta filijs intelligitur de ſucceſſoribus ſanguinis, quibus deficientibus ad alios donationis beneficium extenditur, *dec.406.num.8.*

Verbum *ſuum & meum*, tunc facit conditionem, quando eſt adiectum corpori prorſus incerto, ſecus autem ſi corpori certo, nam hoc ſecundo caſu ſtat demonſtratiuè, non reſtrictiuè, *dec.481.num.34.*

Item verbum *ſuum & meum*, tunc præſefert limitationem quando Teſtator non fuit locutus de tota re, nec poterat de tota re diſponere è conuerſo vero non limitationem, ſed demonſtrationem importat, *ibidem nu.35.*

Verbum *ſuum* diuerſos habet intellectus iuxta diuerſitatem ſubiectæ materiæ, *ibidem num.38.*

Et refertur ad eum, qui Dominus non eſt, *ibid. num 39.*

Verbum *ſuam* adiectum in legato legitimæ matri relicto non poteſt ſignificare, niſi vtilitatem, quam mater eſt perceptura ex legitima, non autem legatum limitat, *ibidem nu.42.*

Verbum *voluntas* liberam, ac regulatam voluntatem ſignificat, *decif.15.num.21.*

Verbum *voglio* diſpoſitionem importat, *dec.272. num.4.*

Verbum *volo* quid importet? *decif.53.n.70.*

VERBA

Verba Curialia, & prolata ad certum effectum, non ſunt obligatoria. *decif.1.num.7.*

Verba conſecutiua, & acceſſoria diſpoſitionem non ampliant, *decif.79.num.2.*

Verba quando ſunt continuatiuè, & relatiuè ad caſus ſupra expreſſos, ad eos reſtringuntur, *decif.166.num.10.*

Verba diſpoſitiua in concurſu præualent verbis diſpoſitiuè prolatis, *dec.37.num.4.*

Verba intelligenda ſunt ſecundum ſubiectam materiam, & cauſam ob quam fuerunt prolata, *dec.200.nu.20.*

Verba tractum temporis reſpicientia ſi ſunt appoſita in præcedenti ſubſtitutione debent in ſubſequenti repeti, nec ſufficit quod in præcedenti ſint appoſita, *dec.236.num.8.*

Declara concluſionem procedere quando in vtraque ſubſtitutione vocantur perſonæ ergà quos maior, vel minor dilectio Teſtatoris militat, ſecus vero vbi eadem ratio dilectionis militat in perſonis vocatis tàm in prima, quàm in ſecunda ſubſtitutione, tunc intrat præſumpta repetitio qualitatum in præcedenti ſubſtitutione poſitarum, *ibidem num.9.10. & 11.*

Verba generalia omnium ſunt comprehenſiua, *decif.101.nu.15.*

Verba generalia non comprehendunt ea, quæ ſpeciali iure ſunt prohibita, *ibidem nu 16.*

Nec referuntur ad extraordinaria, & difficilioris conceſſionis, *ibidem num.17.*

Præſertim quando conceſſio eſt alteri præiudicialis, *ibidem num.18.*

Verba Inſtrumenti quando ſunt clara, tunc locum non habet obſeruantia interpetratiua, *decif.108.num.4.*

Verba negatiua, & taxatiua ſtatuti magis operantur, itaut cætera ſint excluſa, *decif.443. num.5.*

Verba non debent eſſe ſuperflua, *decif.446. num.7.*

Verba enunciatiuè prolata ad alium effectum non præualent verbis diſpoſitiuè prolatis, *decif.372.num.4.*

Verba poſita in eadem oratione omnia qualificant, *dec.484.num.12.*

Præſertim quando eadem ratio æqualiter in omnibus militat, *ibidem nu.13.*

Verba prolata ob modeſtiam, & reuerentiam non præiudicant Iuribus proferentis, *decif.288. num.5.*

Verba *perſonæ ſibi beneuiſæ* vſque ad ſuum beneplacitum facultatem tribuunt amouendi ad nutum, *dec.15.num.19.*

Verba relatiua *come di ſopra* referunt omnia in præcedenti caſu expreſſa, *dec.382.nu.3.*

Verba relatiua non plus important, quam relatum, *decif.79.num 4.*

Verba Rubricæ generalia *determinantia* omnes caſus in nigro comprehenſos reſultat, quod dum ſtatutum in nigro loquitur de fœminis dotatis intelligatur de dotatione alternatiua in quolibet caſu, in quo expreſsè in contrarium non declaratur, *dec.65.nu.14.*

Verba ſubſequentia regulantur à natura principalis diſpoſitionis, cuius reſpectu fuerunt prolata, *decif.166.num.11.*

Et referuntur ad diſpoſitiones ſupra expreſſas, *ibidem num.32.*

Verbis ſententiæ non creditur, niſi exactis iuſtificentur, *dec.87.nu.20.*

Et appoſita in ſtatuto non præiudicant libertati vxoris in teſtando, ſed ex abſolutam facultatẽ tribuunt tàm in teſtamento, quàm ab inteſtato, *dec.174.num.19.*

Secus quando apponuntur in contractu, tunc enim aliter, quàm vt dos poſt obitum vxoris ſit filijs reſtituenda interpetrari non poſſunt, *ibid.num.20.*

Verba ſtatutorum ſecundum litteram ſunt intelligenda, *decif.371.num.16.*

Verba Teſtatoris cum referantur ad tenorem teſtamenti ſecundum eius naturam regulari debent, *decif.153.num.8.*

Verba Teſtatoris ſunt interpetranda iuxta tempus teſtamenti, voluntas vero interpetranda eſt ſecundum tempus mortis, *decif.480.nu.13.*

Verborum repugnantia, vt euitetur in eodem Inſtrumento intellectus, quilibet recipiendus eſt, *decif.315.num.10.*

Ver-

Verba indeterminata nihil certi determinant, *deciſ.363.num.12.*

Verba *per altrettanti riceuuti da lui contanti*, probant tot ante pecunias fuiſſe ſolutas, & receptas, *dec.197.num.7.*

Verba *li figlioli hereditino ogni coſa* præciſum filiorum vocationem denotant, *dec.174.num.18.*

Verba *Volumus autem* appoſita in gratia Papæ operantur vt forma per æquipollens adimpleri nequeat, *deciſ.113.num.1.*

Verba *Volumus autem* in gratia Apoſtolica operatur, vt forma in illa præſcripta per equipollens adimpleri nequeat, *deciſ.367.num.9.*

VERITAS

Veritas facti etiam ex actu nullo deſumitur, *deciſ.18.num.6.*

In veritate quod eſt ſemper debet attendi, *deciſ.106.num.24.*

VERSIO

Verſio pecuniarum in vtilitatem minoris per allegantem probandā eſt, *deciſ.240.num.9.*

Verſio pecuniarum, niſi probetur mulier dicitur in damno, *dec.273.num.16.*

Verſio in vtilitatem mulieris non probatur ex illius aſſertione emiſſa in contractu minus ſolemni, niſi aliundè iuſtificetur, *ibid.nu.17.*

De verſione pecuniarum, quo caſu emptor bonorum fideicommiſſi teneatur eſſe ſollicitus? vide in verbo *Emptor.*

VIA EXECVTIVA

Via executiua regulariter tranſit in ceſſionariū, *dec.222.num.2.*

Via executiua competit vigore obligationis Cameralis, *dec.446.num.1.*

Et ſuffragatur hæredi creditoris, *ibidem nu.2.*

Via executiua datur contra tertium poſſeſſorem in quem lite pendente in fraudem paratę executionis fuit facta alienatio, *dec.507.nu.2.*

Tanto magis quando tertius ſcientiam habuit mandati relaxati in actione perſonali, & ſcientia ex quibus reſultet? *ibidem num.3.*

Via executiua de iure communi pro ſolutione affictus non datur locatori contra conductorem, *dec.494.num.1.*

Fallit ſtante obligatione Camerali in contractu locationis appoſita, *ibid.num.2.*

Via executiua non datur contra habentem parem titulum, *deciſ.64.num.5.deciſ.103.nu.14.*

Declara concluſionem procedere, ſi tituli ſunt omninò pares, non vero quando vnus eſt altero pinguior, *deciſ.64.num.6.*

Via executiua non datur contra prouiſum ab Ordinario ſi poſſidet, & nititur etiam prouiſione Apoſtolica tanquam de reſeruato, ſed via ordinaria agendum eſt, *deciſ.425.num.1.*

Via executiua pro legato non datur de ſtylo Rotæ, *deciſ.126.num.6.*

Declara non procedere, quando executio mandati A.C. eſt iam cœpta, & adeſt commiſſio cum clauſula *qui ad vlteriora*, quia tunc Rota declarat, an locus ſit vlteriori executioni, nec ne? *ibidem nu.7.*

Via executiua non datur contra tertium poſſeſſorem, *dec.199.num.1.*

Via executiua vigore ſtatuti Vrbis lib.1. cap.85. vt contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote competat requiritur, quod res pro dote tacitè, vel expreſsè ſit obligata, quodque à debitore fuerit poſſeſſa, *ibidem nu.2.*

Et ſtatutum loquens de re poſſeſſa à debitore extendi non debet ad rem ſubrogatam, quam defuncto debitore tertius adeſſe deduxit, & poſſidet, nam ſtatutum intelligendum eſt in caſu quo debitor verè poſſidet, *ibid. num. 13. & 15.*

Via executiua non dicitur vulnerata per ſententiam, quando obligationem Cameralem non tangit, ſed tantum executionem, *deciſ.293. num.10.*

Via executiua non vulneratur per ſententiam latam, quando non tangit ſubſtantiam obligationis Cameralis, *dec.224.nu.5.*

Item ſi ſententia lata eſt in cauſa ſeparata, ac diuerſa, tunc vulnus ipſam obligationem Cameralem non tangit, *ibid.num.6.*

Ad viam executiuam impediendam titulus debet eſſe omninò par, & talis vt non requirat altiorem indaginem, *deciſ.64.nu.12.*

Ad viam executiuam impediendam poſſeſſor eſt legitimus contradictor, *deciſ. 103. numer.27.*

VICARIA

Vicaria perpetua dicitur eſſe beneficium, *deciſ.53.num.79.*

In Vicaria perpetua locum habent, quæ de beneficio dicuntur, *ibidem num 81.*

Vicaria temporalis non eſt beneficium, aut beneficii titulus, ſed eſt ſimplex ſalarium, ſeu ſtipendium, *ibid.num.73.& 74.*

Ad titulum Vicariæ temporalis nequit quis ordinari, *ibid.nu.75.*

Vicariæ poſſeſſio ex ſola nominatione Abbatis ſine præſentatione, & collatione Epiſcopi præuio examine, & expeditione litterarum Apoſtolicarum capi nequit, *deciſ. 235. numer.14.*

Alias præſentatus cadit à iure ſuo, *ibidem numer.15.*

VICARIAE

Vicariæ temporales non dantur in titulum, nec ſunt beneficia Curata, *dec.35.num.46.*

Nec ad eas requiritur collatio, aut inſtitutio, ſed ſola approbatio Epiſcopi, & licentia adminiſtrandi Sacramenta, *ibid.num.47.*

VICARIVS

Vicarius poteſt pro voluntate deputantis reuocari, *deciſ.35.num.24.*

Vicarius perpetuus, vel amouibilis in Eccleſia Curata vnita inſtitui poteſt arbitrio Epiſcopi, & quomodo hæc concluſio procedat; *dec.53. nu.31.& 32.*

Vicarius perpetuus differt à temporali in hoc quod ſcilicet perpetuus non poſſit ſine cauſa remoueri, temporalis vero ſiue amouibilis remoueri poſſit ad nutum etiam ſine cauſa, *ibid. num.65.& 66.*

Vicarius perpetuus dicitur habere titulū, *deciſ.59. num.78.*

Vicarius perpetuus poteſt ad titulum Vicariæ perpetuæ ordinari, *ibidem num.80.*

Vica-

Vicarium ius nominandi competens Parochianis in Eccleſia vnita Monaſterio vigore concordiæ inter Abbatem, & Parochianos operatur, vt Abbas cogatur nominationem admittere, quamuis in inſtantia Parochiani vtantur verbis deprecatiuis, præſertim quando conſtat de admiſſionibus factis, non ex gratia, ſed vigore conuentionis, *deciſ.173.num.9.*

Vicarium ius nominandi ex diſpoſitione Conſtitutionis ſan. memor. Pij V. ſpectat ad eos, quorum Eccleſijs facta eſt vnio, *deciſ. 288. num.3.*

Declara non procedere, vbi particulares vigent conuentiones, quibus Papa nunquam intendit derogare, niſi hoc ſpecialiter fuerit expreſſum, *ibidem num.4.*

Vicarium nominandi quaſi poſſeſſio, vide in verbo *quaſi poſſeſſio nominandi Vicarium.*

Vicarium ius nominandi in Eccleſia Parochiali vnita Monaſterio ſpectat ex Conſtitutione ſan.mem. Pij V. ad Superiores dicti Monaſterij, *deciſ. 173.num.7. Declara nu.8.*

Vicariorum nominationes in vim præcedentis concordiæ factæ cenſentur, ſi ei conueniunt, *deciſ.288.num.7.*

VICARII

Vicarij temporales ponuntur, & deponuntur pro libitu, *deciſ.53.num.67.*

Vicarij amouibiles, & temporales poſſunt ſine cauſa amoueri, *ibid.num.71. & 85.* & ſignanter *num.91.*

Vicarij temporales nullum in Eccleſia Ius, vel titulum habent, *ibid.num.72.*

Vicarij temporalis dicuntur, precario conſtituti & quandocumque remoueri poſſunt, *ibidem num.76.*

Vicarij temporales non habent, niſi ſimplicem licentiam adminiſtrandi Sacramenta, quouſque velit Superior, qui poteſt eam ad libitum reuocare, *deciſ.53.nu.7.*

Vicarij amouibiles in Curatis, quod poſſint ſine cauſa remoueri eſt de mente S.Congregationis Concilij, *ibid.num.82.*

VICARIVS EPISCOPI

Vicarius Epiſcopi nequit Iuſpatronatus abſque ſpeciali facultate reſeruare, nec minus approbare, *dec.383.num.6.*

Vicarius & Epiſcopus vnum, & idem Tribunal conſtituunt, & ideo ſententia lata à Vicario habetur, ac ſi ab eodem Epiſcopo eſſet lata, *deciſ.503.num.7.*

VIDVA

Vidua pro reſtitutione dotis expectare debet annum luctus de iure communi, vel ſaltim ſex menſes iuxta ſtatutum Vrbis lib. 1. cap. 133. *dec.256.numer.7.*

Declara non procedere quoties vir ei dotem legauit, tunc enim exceptiones dilationis remiſſe cenſetur, *deciſ.247.num.21.*

Itaut in vim Inſtrumenti dotalis ſtatim mortuo viro agere poteſt, *ibid.num.22.*

Tanto magis quando non fuit de dicta dilatione in iudicio oppoſitum, *ibid.num.23.*

VINCVLVM

Vinculum duplex potentius eſt, ac fortiùs operatur, *deciſ.69.nu.5.*

VINEA

Vineæ in Vrbe ſi ſunt optimæ qualitates, ac liberæ ab omni canone, ſiue reſponſione æſtimantur ad rationem ſeu centum pro qualibet petia, *deciſ.433.num.4.*

VIOLATIO

Violatio ſequeſtri ex quibus iuſtificetur? *dec.267. num.1.*

Violatio ſequeſtri probatur etiam per Teſtes ſine partis citatione examinatos, & quare? *ibid.num.3.*

Violatio ſequeſtri ſapit delictum, *ibid.nu.4.*

VIR

Secundus vir agere nequit contra hæredes primi viri pro reſtitutione dotis abſque ceſſione actionum, *deciſ.470. num.6.*

VISITARE

Viſitare Eccleſias ſuæ Diœceſis de iure communi ſpectat ad Epiſcopum, *dec.189.num.2.*

Viſitare poteſt Epiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Concilij Tridentini ſeſs.24.cap.11.de reformat. *ibid.num.3.*

Viſitare poteſt Epiſcopus Eccleſias nullius Diœceſis vti vicinior tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Concilij Tridentini, *ibid. num.6.*

Viſitare poteſt Epiſcopus ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini Collegia, & alia loca pia, & quamuis viſitatio à fundatore alijs ſit demandata non cenſetur id factum priuatiuè ad Epiſcopum, *deciſ. 480. numer. 10. Declara num.11.*

Viſitare poteſt Epiſcopus etiam Collegium exiſtens ſub protectione regia, cum hoc à Concilio Tridentino non prohibeatur, *ibidem num.12.*

Viſitare pluries in anno poteſt Epiſcopus, *ibidem num.13.*

Limita non procedere quando eſt de forma præciſa viſitandi præſcripta à fundatore, quæ omninò ſeruanda eſt, *ibid.num.14.*

Forma viſitandi Collegium à Teſtatore præſcripta ſeruanda eſt, *ibid.num.14.*

Viſitare poteſt Ordinarius loca nullius Diœceſis tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini, *dec.491.num.11.*

In quaſi poſſeſſione viſitandi Eccleſias Diœceſis datur Epiſcopo manutentio; ſi docet de eius quaſi poſſeſſione per actus viſitationis, *dec.189.nu.11.*

De quaſi poſſeſſione viſitandi plurium quando conſtat, tunc omnibus cumulatiuè danda eſt manutentio. *dec.480.num.1.*

Viſitandi quaſi poſſeſſio ſemel acquiſita à pluribus non dicitur amiſſa per viſitationem ab vno tantum poſtea factam, *ibidem numer.2.*

Viſitandi quaſi poſſeſſio non acquiritur ex viſitatione, quæ dedit cauſam liti, *ibidem num.3.*

Viſi-

Digitized by Google

Viſitandi quaſi poſſeſſio facta ab vno ex Viſitatoribus præſeruata cenſetur quoad alios Conuiſitatores, *ibidem num.7.*

In poſſeſſione viſitandi manutentio datur Epiſcopo ex Iuris aſſiſtentia priuatiuè quoad alios *ibid.num.8.*

Declara non procedere quando alius eſt in poſſeſſione viſitandi, *ibid.num.9.*

VISITATIO

Viſitatio Eccleſiæ regularis Epiſcopo non permittitur, *decif.189.num.6. Declara nu.9.*

Viſitatio quæ dedit cauſam liti non conſtituit in quaſi poſſeſſione viſitandi, *dec.480.n.6.*

In Viſitatione Epiſcopus non poteſt, nec debet ad pœnam ordinàriam ante compilatum proceſſum procedere, ſecus vero quando ſolum procedit ad correctionem morum. *decif.330.num.4.*

Immò etiam in correctione morum citatio requiritur quando modum excedit, *ibidem num.5.*

Viſitationes factæ ab Epiſcopo tanquam Delegato Sedis Apoſtolicæ cum non conſtituunt in quaſi poſſeſſione viſitandi iure ordinario, *decif.491.num.12.*

A Decretis in Viſitatione factis non admittitur appellatio ſuſpenſiua ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini ſeſſ.24.cap.10.de reform. *ibidem num.3.*

VITIVM LITIGIOSI

Vitij litigioſi derogatio non comprehendit dominium litigantis, cui non præiudicat, *dec.166. num.9.*

In derogatione vitij litigioſi cenſetur omne Ius litigantis præſeruatum, etiamſi non fuerit expreſſum cum ſubintelligatur clauſula *Iuribus tertij ſemper ſaluis, ibidem num.10.*

VNCIA

Vnciæ duæ ex hæreditate paterna debentur filio naturali non ratione legitimæ, ſed pro alimentis, *decif.126.num.2.*

VNIO

Vnio titulum, ac nomen beneficij extinguit, ita vt amplius vacare non poſſit nec conferri, *decif.135.nu.1.& dec.270.nu.11.*

Vnio excluditur ex ſtatu collatiuo probato ex Prouiſionibus Apoſtolicis ratione menſis, *decif.135.numer.2.*

Præſertim ſi in collationibus mandatur reſponderi prouiſis de fructibus, & redditibus, *ibidem num.3.*

Vnio eſt odioſa, ac Iure repugnans, *ibidem num.5.*

Vnio non concluditur ex donationibus, viſitationibus, & collationibus, cum ex eis potiùs Iuriſdictio, ſeu ius conferendi deducatur, *ibid. num.8.*

Vnio quando fit augumentatiuè, & pro maiori ſuſtentatione, tunc præciſa neceſſitas non dicitur concurrere, *dec.169.nu.8.*

Neceſſitas præciſa ex quibus excludatur à *ibidem num.9.*

Vnio locorum quoad ſpiritualia, paſcua, & nemora non ſe extendit ad reliqua iura particularia, *dec.417.nu.4.*

Vnio ex defectu præciſæ neceſſitatis ſemper corruit, *decif.169.num.16.*

Vnio valida ab initio cadit ſub regula reuocatoria, niſi probetur effectuata, ad quem effectũ non iuſtitia cauſæ, ſed ſolum neceſſitas præciſè quoad ipſam Eccleſiam, non vero quoad Capitulares attenditur, *dec.200.nu.15.*

Vnio, & ſuppreſſio facta in augumentum cultus diuini, quale eſt augumentum diſtributionum, quod tendit in augumentum cultus diuini excipitur à Regula 13. reuocatoria vnionum, *decif.86.num.13.*

Item excipitur vnio, & ſuppreſſio facta authoritate Concilij, *decif.86.num.14.*

Vnio, ſiue ſuppreſſio officij facta maſſæ diſtributionum ſtante tenuitate præbendarum valida eſt, *decif.124.nu.1.*

Et talis vnio ſuſtinetur, tàm attentis terminis Concilij Tridentini, quàm diſpoſitionis Iuris communis, *ibidem num.2.*

Vnio menſæ Capitulari de Iure fieri nequit, nec Capitulum ſuum valet præſtare conſenſum, *decif.200.num.25.*

Vnio præcedens facta à Papa nequit ab Ordinario tanquam inferiori diſſolui, *decif.16.num.9.* Et vide in verbo *Ordinarius.*

Vnio poſterior facta ab Ordinario nulla facta mentione antiquioris vnionis factæ à Papa nulla eſt ex defectu intentionis vnientis, cum non cenſeatur voluiſſe derogare vnioni anteriori non data illius ſcientia, *ibid.n.2.& 3.*

Vnio facta abſque neceſſitate cadit ſub regula reuocatoria vnionum, *decif.200.num.3.*

Et neceſſitas ſicuti probanda eſt ab allegante vnionem de Iure communi multo magis procedit attentis regulis reuocatorijs, quæ Ius commune coarctant, *ibid.num.4.& 5.*

Neceſſitas faciendi vnionem non probatur ex aſſertione Ordinarij alias enim de facili aperiretur via eludendi legem, *ibidem nu.6.*

Vnionis neceſſitas ſiue phyſica, ſiue moralis nõ reſpectu perſonarum, ſed ipſius Eccleſiæ eſt conſideranda, *ibidem nu.7.*

Vnio ob tenuitatem redditàuum Eccleſiæ, vt ſuſtineatur attendi debet, an Eccleſia neceſſario ſeruitio deſtituatur, vel pauci reperiantur Canonici, qui ob eorum tenuitatem illos velint acceptare, *ibidem num.8.*

Et neceſſitas augumenti redditàuum, vt excludatur ſufficit quod Eccleſia debitis ſeruitijs nunquam fuit deſtituta, *ibid.num.9.*

Vnio facta diſtributionibus, ac præbendis, ſi nõ ſubſiſtit, quoad diſtributiones ob illius indiuiduitatem corruit quoad omnes, *ibidem num.10.*

Vnio facta auctoritate Apoſtolica non poteſt denuo ab Ordinario fieri ex defectu poteſtatis, & quod deinde factum eſt inualidatur, *decif.16.num.1.*

Vnio beneficiorũ fieri poteſt ab Epiſcopo cum conſenſu Capituli de Iure communi, *decif.80. num.5.*

Vnio beneficij fauore Monaſterij non probatur ex confirmatione Apoſtolica in qua Papa omnia bona Monaſterij confirmat, & in ſpecie beneficium de quo agitur, cum illud poſſit alio titulo, quã vnionis pertinere, *dec.135.n.7.*

Vnio

Vnio ſimplicis beneficii menſæ capitulari, ac diſtributionibus quotidianis fieri nequit ab Epiſcopo de Iure communi, *dec.*169.*num.*1.

Ad hoc tamen iuſta cauſa, & euidens neceſſitas vel vtilitas requiritur, *ibid.nu.*2.

Et neceſſitas præciſa eſſe debet, vt ſcilicet non adſint Canonici, vel pauciſſimi inueniantur, qui velint acceptare, *ibidem nu.*3.

Et ſimul cum tenuitate præbendarum copulatiua tenuitas diſtributionum quotidianarum neceſſaria eſt, itaut vna ſine alia non ſufficiat, *ibid.nu.*4.

Vnio beneficij fieri poteſt ab Ordinario ex facultate ſibi tributa à Concilio Tridentino Seminario pro Clericis alendis, *deciſ.*16.*nu.*4.

Declara Concilium non impedire Pontificem, quominus præueniendo Ordinarium poſſit vnum beneficium alteri vnire, *ibid.nu.*5.

Vnio beneficiorum præbendis, ſeu diſtributionibus quotidianis fieri nequit ab Epiſcopo, niſi ſeruata forma Concilij, idemque declarauit Sacra Congregatio Concilij Tridentini, *deciſ.*169.*num.*11.& 12.

Vnio beneficiorum diſtributionibus quotidianis permittitur à Concil. Tridentin. *deciſ.*124.*num.*6.

Vnio probatur ex litteris Apoſtolicis confirmatorijs cum inſertione tenoris eiuſdem vnionis *deciſ.*364.*num.*1.

Item probatur ex verbis *vnionis annectimus, & incorporamus* adiectis in confirmatione Apoſtolica, *ibi-dem num.*2.

Vnionis materia cum ſit odioſa ſtrictè venit interpetranda, *deciſ.*200.*num.*29.

Neceſſitas eſt principale fundamentum vnionis de iure communi, *ibidem num.*29.

Vnionis ſuſpenſio non eſt de inſolitis concedi, *deciſ.*92.*num.*10.

Vnionis, ſiue ſuppreſſionis legitima cauſa ex quibus probetur, *deciſ.*124.*num.*4.

Vnionis ſiue ſuppreſſionis beneficiorum conſenſus Capituli videtur præſtitus in cauſa propria, & ad propriam vtilitatem, *deciſ.*86.*num.*7.*Declara nu.*8.

Vnionis effectuatio probatur ex ſententijs deſuper emananatis, *deciſ.*364.*nu.*3.

Vnionis effectuatio probata quoad vnû ex pluribus beneficijs vnitis intelligi debet, quoad alia ſimiliter ſub eadem vnione comprehenſa *ibidem num.*4.

Præſertim quando vnio omnium beneficiorum ſub vnica oratione conceſſa legitur, *ibidem num.*5.

Vnionis titulus niſi ſit incontinenti probatus nõ eſt aptus ad impediendam reſeruationem, & litterarum Apoſtolicarum executionem, *deciſ.*135.*num.*12.

In vnione ſe fundans tenetur illam incontinẽti probare per Inſtrumentum, vel quadragenariam cum titulo, vel per immemorabilem, quod beneficium tempore collationis non ſit in ſtatu collatiuo, *ibid.num.*11.

Pro vnione ſubſtinenda præciſa neceſſitas de iure communi requiritur, non autem ſola decentia, nẽ ſcilicet Eccleſię ſeruitia deſtituantur, *deciſ.*169.*num.*5.

Vnionem authoritate Concilij Tridentini factã non fuiſſe ab Ordinario ex quibus dicatur? *deciſ.*200.*num.*23.

VNIONES

Vniones vbi non ſunt factę ſeruata forma Concilij Tridentini requiritur præciſa neceſſitas, ideſt talis, vt aliter Eccleſiæ ſeruitium haberi non poſſit, *dec.*169 *nu.*17.& *deciſ.*200.*nu.*1.

Vniones pro commodiori ſubſtentatione, & augumento factæ in Regula reuocatoria clatis verbis compræhenduntur, *ibid.num.*18.

Et de materia, vide etiam in verbo *Regula Cancellaria reuocatoria vnionum.*

Vniones factæ authoritate S.Concilij Tridentini, necnon ex cauſa neceſſitatis, quę ſub lege non cadit excipiuntur à Regula Cancellariæ reuocatoria vnionum, *deciſ.*200.*num.*2.

Vniones fieri poſſunt ex alijs iuſtis cauſis præter Eccleſiæ neceſſitatem, *ibidem num.*14.

Vniones regulariter ex iuſta cauſa factæ præſumuntur, & tamen cadunt ſub regulis reuocatorijs vnionum, alias enim eſſent fruſtratoriæ cum vniones ſemper pro augumento cultus diuini fiant, *ibid.nu.*16.& 17.

Diſtinctio inter augumentum neceſſarium, & pro commodiori ſubſtentatione Capitularis refertur, *ibid.num.*18.

Vniones etiam validæ, niſi probentur effectuatæ vel authoritate Concilij Tridentini factæ probentur cadunt ſub regula reuocatoria vnionum, *ibid.nu.*31.

Vniones ad fauorem menſarum Capitularium pro augumento dotis reuocantur à Regulis Cancellariæ, *deciſ.*169.*num.*7.

Vniones factæ authoritate Concilij Tridentini excipiuntur à Regula 13. Cancellariæ reuocatoria vnionum effectum non ſortitarum, *deciſ.*124.*num.*2.

Item nec à dicta Regula improbantur vniones deſeruientes pro congrua ſubſtentatione ex qua reſultat augumentum cultus diuini, *ibid. num.*13.

Vniones factæ diſtributionibus quotidianis tendunt in augumentum cultus diuini, *ibidem num.*14.

VNIVERSITAS

Vniuerſitas non debet excommunicari, ſed eius loco datur interdictum, *deciſ.*136.*num.*3.

Vniuerſitas prætendens Iuſpatronatus, quid iuſtificare teneatur? vide in verbo *Iuſpatronatus.*

VOCATIO

Vocatio filiorum inducta cenſetur ex illis verbis *li figlioli beneditino ogni coſa*, dec.174.n.18.

Et quando ſunt appoſita in ſtatuto non præiudicant libertati vxoris in teſtando, ſed ei abſolutam facultatem tribuunt tàm in teſtamento, quàm ab inteſtato, *ibidem num.*19.

Secus quando apponuntur in contractu, tunc enim aliter quam vt dos poſt obitum vxoris ſit filijs reſtituenda interpetrari non poſſunt, *ibidem num.*20.

Vocatio plurium graduum, & perſonarum facta per nomen collectiuum abſque alia dictione tractum temporis denotante, & abſque contemplatione agnationis comprehendit om-

Digitized by Google

omnes deſcendentes in infinitum, itaut remotiſſimos ſuccedet per fideicommiſſariam, ſi tempore purificatæ conditionis a nullo præcedatur, *deciſ.256.num.1.*

Secus vero ſi dicto tempore aliquis in gradu eum præcedat, tunc ſolummodo ſuccedit per vulgarem, quatenus ille qui eum præcedit, hæres eſſe nolit, vel non poſſit, *ibidem num.2.* Et ratio redditur *num.3. & 4.*

VOLVNTAS

Voluntas adeundi aliud eſt, & aliud factum, & aditio ipſa, *deciſ.153.num.12.*

Voluntas à poteſtate metienda eſt, *deciſ. 209. numer.21.*

Voluntas non ſolum ex verbis, ſed etiam ex facto declaratur, *dec.178.nu.8.*

Voluntas donantis quando eſt clara circa bona donata, tunc non eſt ad coniecturas recurrendum, *deciſ.350.num.10*

Voluntas quando eſt dubia interpetrationi ſtandum eſt, *deciſ.378.num.4.*

Voluntes, & intentio contrahentium ſi in parte verificetur in reliquis legitima iuſtificatio inferri poteſt, *deciſ.386.num.4.*

Voluntas etiam ex actu nullo colligi poteſt, *deciſ.464.num.4.*

Voluntas Teſtatoris qualis fuerit ex geſtis, tàm ante, quàm poſt teſtamentum declaratur ex teſtibus, quia materia eſt coniecturalis, *deciſ.153.num.5.*

Voluntas Teſtatoris ſemper inſpicienda eſt, *deciſ.201.num.14.*

Voluntas Teſtatoris ad vnguem ſeruanda eſt, nec ſub aliquo prętextu immutanda, *deciſ.158. num.10.& 11.& deciſ.178.nu.2.*

Voluntas Teſtatoris potiſſimè attendenda eſt circa ademptionem legati, *dec.380.num.6.*

Voluntas Teſtatoris declaratur à Teſtibus quamuis ſint ſingulares, *dec.153.num.6.*

Voluntas Teſtatoris vbi deficit, fauor piæ cauſæ non attenditur, *deciſ.18.num.12.*

Voluntas Teſtatoris licet ex verbis expreſſis non colligatur, inſertur tamen ex ratione diſpoſitionis, & perinde habetur, ac ſi verbis eſſet expreſſa, *dec.220.nu.6.*

Ratio diſpoſitionis voluntatem declarat, & ampliat prout ipſa verba, *ibid.nu.7.*

Voluntas Teſtatoris non probatur ab vnico Teſte, qui Teſtamentum ſcripſit, ſi rationes per eum allatæ non concludunt, *deciſ.176.num.14.*

Voluntas Teſtatoris non probatur per Teſtes, qui eius Teſtamento non interfuerunt, *deciſ.493.num.14.*

Voluntas Teſtatoris ex quibus eliciatur? *dec.378. num.8.*

Voluntas transferentis Penſionem debet eſſe certa, & indubitata, *deciſ.363.nu.16.*

VOTVM

Vota electorum abſentium non ſunt computanda, quoties Procurator in mandato medio iuramento affirmandi facultatem non habebat ſuos principales iuſto impedimento detentos venire non poſſe, *deciſ.241.nu.9.*

Item conſtare debet eos eſſe abſentes in loco, vbi vocari deberent alias eorum vota nõ ſunt computanda, *ibid.num.10.& 11.*

Vota abſentium admitti nequeunt, quando à Capitularibus præſentibus fuit proteſtatum ante electionem de nullitate, quod non ſint admittenda, nec recipienda, *ibidem nu.12.*

Votum electionis abſentis, licet exiſtat in Diœceſi admitti non debet, non conſtito de legitimo impedimento, *ibid num.13.*

Item admitti non debet votum abſentis extra Prouinciam exiſtentis, vbi commodè vocari non poteſt, *ibid.num.14.*

VSVRA

Vſura non infertur ex coniecturis adductis, quoties debitoris confeſſio concurrit, *deciſ. 197. num.8.*

Vſura non probatur ex vnico teſte, *ibid.nu.9.*

Pro Vſura coniecturæ adductæ eliduntur ſtante realitate cambij, aliiſque actibus poſitiuis, quibus ad excluſionem vſurariæ prauitatis, inſiſtendum eſt, *ibid.nu.14.*

VSVRAE

De vſuris quoties ſolutiones ſunt ſuſpectę coactæ factæ præſumuntur, quia lex in ſoluente vſuras coactam voluntatem præſumit, *deciſ.291.num.7.*

Non tamen releuant creditorem ab onere probationis, *nu.8.*

In materia de vſuris ſuſpecta exactiſſimæ probationes requiruntur, itaut nec explicita debitoris confeſſio admittitur, cum in prohibitis non ſit in poteſtate partium licitum facere, quod eſt illicitum, *ibid.num.9.*

Vſuræ dotales, vide in verbo *fructus dotales.*

Vſurarum curſus quando ceſſet ſtante oblatione verbali, vide in *oblatio verbalis.*

VSVSFRVCTVS

Vſusfructus non competit Patri ſuper dote, quam filius matrimonium contrahendo recepit, *deciſ.15.num.5.*

Vſusfructus in bonis aduentitiis filiorum de iure communi ſpectat ad Patrem ratione patriæ poteſtatis, *deciſ.350.num.9.*

Vſusfructus vxori relictus non reſtringitur ad alimenta ſecundum conſuetudinem Bulgari, quando verba contrarium ſuadent, *deciſ.452. num.10.*

Vſusfructus matri relictus in eius legitimam imputatur, *deciſ.484.nu.6.*

VSVFRVCTVARIVS

Vſufructuarius fundi cenſiti ad cenſus extinctionem aſtringi non poteſt, *deciſ.316.nu.1.*

Vſufructuarius tenetur finito vſufructu reſtituere bona hæreditaria in eo ſtatu, & qualitate, prout illa recepit tempore obitus Teſtatoris, hæredibus proprietarijs, necnon reficere æſtimationem deteriorationis eorundem iuxta naturam vſufructus, *deciſ.412.num.2.*

Vſufructuarius ſi cenſus hæreditarios extinxit, & pecunias ex retrouenditione recepit tenetur illas reſtituere hæredi proprietario, *dec.456.n.1.*

Vſufructuarius vniuerſalis, & proprietarius non repugnat, quod ambo præſentent, *deciſ. 490. num.6.*

Digitized by Google

Inter plures vſufructuarios, an locum habeat Ius accreſcendi? vide in verbo *Ius accreſcendi*.

VTILITAS

Vtilitas attendi debet tempore contractus, nec habetur in conſideratione quid poſtea ſuperuenit, *deciſ.49.num.1.*

V X O R

Vxor ex ſubſecuta reconciliatione cum viro dicitur ad dotem, quam ob adulterium amiſerat reintegrata, *deciſ.29.num.17.*

Vxor per obitum viri exiſtentibus filijs lucrum dotale lucratur quoad vſumfructum remanēte proprietate in hæreditate eiuſdem viri, *deciſ.139.nu.4.*

Vxor conſtante matrimonio vergente viro ad inopiam non poteſt agere, niſi pro aſſecuratione dotis, *deciſ.152.num.5.*

Vxor ſine cauſa à viro diuertens non poteſt prętendere ſibi ſubminiſtrari alimenta extra domum, *dec.235.nu.4.*

Onus autem probandi huiuſmodi cauſam incumbit vxori, *ibidem num.5.*

Et donec Cauſa probetur receſſus vxoris à domo viri propria authoritate dicitur Iuris præſumptione culpoſus, *ibid.num.6.*

Vxor pro reſtitutione dotis expectare debet annum luctus de Iure communi, vel ſaltim ſex menſes juxtà ſtatutum Vrbis lib. 1. cap. 133. *dec.256.num.7.*

Declara non procedere, quoties vir ei dotem legauit, tunc enim exceptiones dilationis remiſiſſe cenſetur, *deciſ.287.num.21.*

Itaut in vim Inſtrumenti dotalis ſtatim mortuo viro agere poſſit, *ibid.nu.22.*

Tanto magis quando non fuit de dicta dilatione in iudicio oppoſitum, *ibid.nu.23.*

Vxor bona viri ad inopiam vergentis ſibi aſſignata pro eius cautione detinere non poſſidere dicitur, *dec.355.num.3.*

Vxor à redditione rationis ſi à viro liberatur intelligitur à rigoroſa redditione rationis, nec citra dolum poteſt condemnari, *deciſ.366. num.7.*

Vxor ſi fuit à marito relicta vſufructuaria, & abſoluta iſta verba quid importent? *deciſ. 412. num.1.*

Vxor agere valet contra virum eiuſque hæredē ob dotem non exactam, *dec.446.num.9.*

Vxor cenſetur acquiſiuiſſe dominium fundi à marito empti nomine vxoris, nec tali caſu nomen vxoris in contractu appoſitum dici poteſt ſimulatum, *deciſ.454.num.8.*

Vxor promittens ſoluere dotem communi filiæ vna cum marito, cum onus dotandi ad eam non ſpectet, talis promiſſio reſoluitur in ſimplicem fideiuſſionem, *dec.485.n.20.*

Vxor ſi fuit à marito in eius teſtamento à redditione rationis bonorum hæreditariorum per ipſam adminiſtratorū liberata, hoc efficit, vt non teneatur ad rigoroſam redditionem rationis, *ibid.nu.23.*

Vxor Teſtatoris reputatur extranea, *deciſ. 486. num.18.*

Vxori nequit à marito legatum gemmarum relinqui in præiudicium creditorum, ſi non valent ex alijs bonis mariti ſatisfieri, *deciſ.431. num.14.*

Vxori ſi maritus creditor portionis dotis mandat hæredi, vt reſtituat integram dotem, non ex hoc promiſſor dotis remanet liberatus à præſtatione reſidui dotis, *deciſ.446.nu.4.*

Tunc enim cenſetur maritum legaſſe animo conſequendi reſiduum à debitore dotis, *ibid. num.5.*

Et ex quibus deſumatur Teſtatoris voluntas legandi animo exigendi reſiduum dotis non exactæ? *ibid.nu.6.*

Vxori Ius retentionis competens etiam ſoluto matrimonio in alios cedi, & transferri poteſt, *deciſ.315.num.1.*

Maximè quando de poſſeſſione vxoris nulla inter partes eſt controuerſia, *ibid.nu.2.*

Vxori vſufructus relictus non reſtringitur ad alimenta ſecundum conſuetudinem Bulgari, quando verba contrarium ſuadent, *deciſ.452. num.10.*

Vxor pauper ali debet à marito diuite quamuis dotem non habuerit, & de materia, vide in verbo *Alimenta*, & in verbo *Maritus*.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google